بَلوچی لَبزبَلَد

دومی چاپ

جان محمد دشتی

بَلوچی لَبز بَلَد

سَرشونکار

جان محمد دشتی

بلوچی اکیڈمی کوئٹہ

(c) جان محمد دشتی

Copyrights in research, Compilation, deletion and edition
Jan Muhammad Dashti 2017.
Jan Muhammad Dashti asserts the legal, intellectual and moral right to be identified as researcher, compiler and editor of this work.
All rights reserved. No part of this publication may be reproduced, stored in a retrieval system or transmitted, in any form or by any means, without the prior permission in writing of Jan Muhammad Dashti or his legal representative/heir.

بَلوچی لَبز بَلَد

(دومی چاپ 2017)

دومی چاپ بلوچ اکیڈمی ءِ ماں ذکی پرنٹنگ پریس آئی آئی چندریگر روڈ کراچی ءِ چھاپ کُتگ۔

ISBN No : 78-969-9768-55-2

نہاد : **500 کلدار**

نام‌دات

بَلوچانی نامءَ

لَبز بَلَد

لبز بلد ءِ اولی چاپ ءَ من ءَ پروفیسر یوسف بلوچ، واجہ غنی پہوال، ڈاکٹر عبدالصبور بلوچ، پروفیسر واحد بزدار، واجہ الفت نسیم، میر گلزار خان مری ءُ یوسف گچکی ءَ مدتّ کُتگ اَت ۔ پہ دومی چاپ ءَ من ڈاکٹر نصیر دشتی ءِ منت واراں کہ آئی ءَ کوہنیں بلوچی لبزانی پٹ ءُ پول ءُ چِن ءُ نزّار ءَ منی کُمک کُتگ کہ دژستی دَہ ہزار نوکیں لبز ماں لبز بلد ءَ گیش بُوتگ انت ۔ واجہ علی عیسیٰ ءَ ہجّی ءِ ردی گِپتگ انت ءُ واجہ ہیبتان او مر ءَ دومی چاپ ءِ لبز بلد رِدءُ بَند داتگ ءُ کمپوز کُتگ ۔

جان محمد دشتی

گۆنڈگِیری

اِنگر	اِنگریزی
بڑا	بڑاہوئی
پَش	پَشتو
تُر	تُرکی
جَ	جَدگالی
د	دَرآمَدیں زباناں زُرتگیں لَبز
سَرا	سَرائیکی
س	سِندھی
عِب	عِبرانی
عَر	عَرَبی

گال تَہر

ن گ	نام گال
ک گ	کارگال
س گ	ستاگال
پ گ	پَنّام گال
ج گ	جاورگال
گ ر	گرٛنچ گال
گ گ	گۆانگال
ب گ	بہمانگال
ف گ	فرمان گال
ک ک	کُمک کارگال

بلوچی لَبز بَلَد

بلوچی چہ آریائی زباناں یکّے۔آریائی صداں سالانی مُدّت ءَ ٹُولی ٹُولی ءَ چہ سنٹرل ایشیاء ٔ کیسپیئن ءِ دریاء ٔ کرّ ءُ گوَری ہَند ءُ دَمَگاں دَراَتکگ ءُ ایران ءُ اوغانستان ءِ راہ ءَ ماں ہندوستان ءَ سر بُوتگ اَنت۔ دِگہ بازیں ٹکّ ایران ءَ جہہ منند بُوتگ انت ءُ ایران ءِ راہ ءَ دیم پہ یونان ءُ یورپ ءَ ہم رَسیتگ اَنت۔ چراہاں لہتیں چہ ایران ءُ لہتیں چہ اوغانستان ءِ راہ ءَ بلوچستان ءَ سر بُوتگ اَنت۔ آریائی زبانانی بُن زہی رِد ءُ بَندیکّ بُوتگ اَنت بلے ایشانی ہمُک قوم ءُ قبیلہ ءِ زبان ءُ لبزانی تہا کمّو باز تپاوت ہم بُوتگ۔آریائی ہما ٹکّ کہ بلوچستان ءَ جاہ مَنِند بُوتگ اَنت آہانی زبان کہ بلوچی اِنت،جغرافیائی حدّ ءُ سیم سَرانی دوری یا گوں اِندِ گہ ٹکّاں نزّیکی نہ بُوتگ ءِ سَبَب ءَ تَنی وَہدی کمّ ءُ باز ہما رَنگ ءَ منتگ۔ اَلبت ایران،اوغانستان ءُ ہندوستان ءَ آریائی زبانانی زَگری ءُ پہک ءُ پلگاری سال ءُ ماہانی دژاجیں پرّ گانی سَبَب ءَ ءُ گوں ہما ہَند ءُ دَمَگانی زبانانی ہَمسا ہِگی ءُ ہم بَندی یا نزّیکی ءِ سَبَب ءَ آ وَتی بُنیادی رَنگ ءُ دژوشم ءَ پشت نہ کپتگ اَنت۔ ہیے وَڑا بلوچی ہم چہ دِگہ ہَمسا ہِگیں زبانانی اَثران پَہک ءَ بے بَہر نہ بُوتگ۔ بلوچستان تاریخ ءِ بازیں وَہداں ہندوستان، اوغانستان، ایران،عَرَب،تُرک ءُ مَنگولانی ایردَست بُوتگ،ہمیشا اے زبانانی لَبز بلوچی ءَ گوں تَرّیتگ اَنت۔بلوچانی مسلمان بُوتگ ءَ رَند عَرَبی زبان ءِ صداں لَبز ہم بلوچی ءَ ہوار بُوتگ اَنت۔

لَبز بَلَد ءَ پہ عَرَبی لَبزانی نِشان دیگ ءَ ''عَر'' ءِ نشان لَبز ءُ آئی ءِ ہجّی ءَ رَند دیگ بُوتگ۔اَبید عَرَبی ءَ دِگہ اَنچیں لَبز کہ آہانی بُن ءُ بُنجِک زانگ نہ بَنت ءُ چہ دَری زباناں بلوچی ءَ اَتکگ اَنت اے لَبز یا دَراوَڑی زبانانی لَبز اَنت یا چہ ہما زباناں اَتکگ اَنت کہ بلوچ ءِ آ ہگ ءَ ساری بلوچستان ءِ جاہ مَنِندیں مہلُوک ءِ زبان بُوتگ اَنت۔ پہ چوشیں لَبزاں ''د'' ءِ نِشان جَنگ بُوتگ۔عَرَبی خطّ ءِ حرف ح،ص،ض،ط،ظ،ع ءُ ق بَلوچی زبان ءِ نہ اَنت۔اے حرف ہمیشا زُرتگ اَنت کہ نوں اے بلوچی ءِ بَہر اَنت۔ اِندِگہ زبانانی ہما لَبز کہ سیاسی،دود ءُ ربیدگی ءُ جغرافیائی سَبَب ءَ گوں بلوچی ءَ گون کپتگ اَنت ہم چہ لَبز بَلَد ءَ دَرکنگ نہ بُوتگ اَنت۔

دُور ءُ گِستائیں یا ہما قوم کہ آہانی گوں ہَمسا ہِگیں قوماں زیادَ ہیں رَسم ءُ راہ ءُ ہَمسا ہِگی نہ بیت چوشیں قوم ءِ زبان مُدام چہ اِندِگہ زبانانی اَثر ءَ رَکّیت بلے ناں چوشیں زبان ءِ لَبزانی گَنج گیش بیت ءُ ناں سائنسی یا دِگہ دود ءُ ربیدگی نوکیں لَبز وَڈّ اَنت۔زبان ءَ ایوک ءَ ہما لَبز گیش بَنت کہ آ گوں ہما زبان ءِ دود ءُ ربیدگی ءُ جغرافیائی گذراں ہم دَپ بہ بَنت۔بلوچی ءَ تاں حدّے ءَ وتی پَہک ءُ پلگاری بَرجاہ داشتگ۔

بلے اے ہم راستے کہ کُجام ہم زبانے یکّ قرار ءَ نہ اوشتیت ۔ بلوچی ءِ بازیں لبزانی معنا ءُ مطلب ہم آنہ اَنت کہ بِندات ءَ بُوتگ اَنت ۔ چہ لبزاں دَراتگیں بازیں لبز بازبَراں دومَعنا دئینت ۔ اے لبزاں سیل کَن اِت : باگیا: مال دار ءُ شَرّ طالع ءِ مَعنا ءَ دَنت بلے بازجاگہانُوں باگوان کارمرز نہ بیت کہ چہ اے لبز ءَ دَراتکگ ۔ بلّ دِگہ معناہاں اَبید طاقت ءُ زور ءَ گوْشنت بلے بلّن یا بلّی پہ طاقتوَر یا طاقتوَری ءَ نوں کم کارمرز بیت ۔ ہمے رنگ ءَ بانہہ : باہڑ، کوپگ، پانگ پاہ یا طاقت ءِ مَعناہاں کارمرز بیت بلے چہ آئی ءَ دَراتکگیں بانہیاں نوں کارمرز نہ بیت ۔ بُدّھ پہ دانائی ءُ زانتکاری ءَ کارمرز بیت بلے بُدّھاں کہ آئی ءِ مطلب زانتکار ءُ عالم اِنت نوں گار اِنت ۔ چوشیں بازیں لبز اَست اَنت کہ بِنداتی معنا اِش دِگر اَنت ءُ نوکیں مَعنا اِش مٹّ بُوتگ اَنت چوکہ بانور ءِ مَعنا سُور ءِ دود یا سُور ءِ سرجَم کنگ ءِ رسم بُوتگ بلے نُوں اے لبز پہ اے معنا ءَ کارمرز نہ بیت ۔ بازیں لبز اَنت کہ بِندات ءَ آہانی ہجّی جِتا بُوتگ اَنت ءُ بازبَراں مطلب ہم بلے آخر کہ بدَل بُوتگ اَنت ۔ چوشیں لبز جِتائیں خانہاں ءُ جاگہاں دَرج کنگ بُوتگ اَنت ۔

زبان مُدام دیم ءَ روان اِنت، اُوشتوک نہ اِنت ۔ نوکیں لبز ءُ آہانی مَعنا ءُ مطلب زبان ءَ ہوار بنت ۔ ہمے پیم ءَ کوّاس ءُ زانتکار نوکیں لبز تراشنت گوں یکّ ءُ دو لبز ءِ ہوار کنگ ءَ دِگہ لبز اڈّ دئینت ۔ چُشیں لبزان ءَ زبان ءِ بہرے بُوتگ ءَ بازیں وہد ءُ پاس پکار بیت ۔ مئے واننْدگ ءُ کوّاساں بازیں اَنچیں لبز بلوچی ءَ راداتگ بلے ماہما لبز زُرتگ اَنت کہ نوں زبان ءِ بہرے بُوتگ اَنت، زورمَعنائیں یا زورتراشتگیں لبز کہ آ پہ سائنسی یا دِگہ تکاں مطلب شون دیگ ءَ زورگ بُوتگ اَنت ءُ تنی وہدی بلوچی ءَ سرجمی ءَ وَتی نہ کُتگ اَنت، آہان ءَ اے لبزگنج ءَ مان کنگ نہ بُوتگ ۔ چوشکہ زبان ہمُک روچ ءُ ہمُک دومی روچ ءَ گوں وہد ءُ جاوَراں کمّ ءُ گیش بیت ہمیشا لبز بَلد ءُ آئی ءِ لبز، بتّل ءُ گالوار، آہانی بِزانت، آہانی توار ءُ ہجّی، آہانی کارمرز کنگ ءِ مَعنا ءُ مطلب میزاں میزان ءَ مٹّ بُوآن اَنت ہمیشا ہچّ لبزگنج سرجم گوْشگ نہ بیت ۔

لبز بَلد لبزان ءَ یکّ قطار ءَ یکّے دومی ءَ رند ءَ دَرج کنت ءُ آہانی مَعنا ءُ مطلب ءَ گوْشیت ۔ ہمیشا ہچّ لبزگنج لبزانی بارو ءَ سرجمیں، پکّائیں ءُ تچکیں مَعنا ءُ مطلب کہ آ گوں تاریخ، دود ءُ ربیدگ، سیاسی ءُ جغرافیائی حدّاں ہم گرنچ بہ بیت، دات نہ کنت ۔ ہمے پیم ءَ لبزانی بند ءُ بوج ءِ راہ بند ءُ آہانی توارانی تاریخی بِستار ءِ پدّرا کنگ چوناہا ہم لبزگنج ءِ کارانی رِد ءَ نہ اِنت بلے بازیں لبز بَلد اے حدّ ءَ کہ کُجام لبز نام اِنت یا صفت اِنت، ایشاں گیشّینت ۔ ما اے حبر ءَ منّوں کہ اے لبزگنج چہ بازیں چوشیں صفتاں زِبہر اِنت ۔

لبز کہ پہ یکّے ءَ کارمرز ءُ ہمے لبز کہ اں ۔ئیں ۔ آنی گیش کنگ ءَ پہ بازمَردُم یا شئیاں کارمرز بیت، چوشیں لبزان ءَ یکّیں جاگہا نوشتہ کنگ نہ بُوتگ ۔ اَلبت اے لبز ہما وہداں دَرج کنگ بُوتگ اَنت کہ ہمے پیمیں لبز پہ بازیا گیشّیں مَردُم ءُ شئیانی ءَ اَبید پہ دِگہ مَعناہاں کارمرز بنت، اَگاں ناہمے یکّیں لبز کہ یکّ ءِ مَعنا ءَ دَنت، دَرج کنگ ءُ مَعنا کنگ بُوتگ ۔

ہر نوشتہ بُوتگیں لبز کہ جِتاجِتائیں مَعنا دئینت آہاں ءَ بازجاگہہ یکّیں لبز ءِ رِد ءَ ءُ بازجاگہہ ءَ جِتا نوشتہ کنگ بُوتگ بلے یکّیں لبز ءِ رِد ءَ نوشتہ کُتگیں لبز ءِ مَعنا ءُ مطلب جِتاجِتا بُوتگ اَنت ۔ یکّیں لبز بازیں عِلاقہاں جِتائیں توار یا ہجّیاں نوشتہ ءُ وانگ بیت ۔ اے لبزانی کہ مَعنا اِش یکّ اَنت بلے گوْشگ دِگہ دِگہ وَڑ ءَ بنت، دوئیں لبز جِتائیں لبز ءِ وَڑ ءَ نوشتہ بُوتگ اَنت ۔ چوشکہ : بیلہ : بیلو ۔ گوْشگ : گُشگ ۔ بِیشَہ ۔ بُوتہ ۔ بِیتگ : بُوتگ ۔ چوشیں لبز رِد ءَ نوشتہ کنگ، ہجّی کنگ ءُ مَعنا کنگ نہ بُوتگ بلکیں ہر یکّے جِتاجِتا دَرج کنگ بُوتگ ۔

ہما حرف کہ زور پرِ دیگ ءُ وانگ بنت آہانی شدّ نوشتہ کنگ بوتگ انت ءُ لبز ءِ دیم ءَ پہ ہجّی ءَ چوشیں ہمک حرف دو بر نوشتہ کنگ بوتگ چوشکہ : وَگّگ : (وَک۔گَگ)۔ رَگّگ : (رَک۔گَگ)۔لڈّگ : (لڈ۔ڈگ)۔

جوڑینتگیں یا دو سئے لبزانی یکّ جاہ بوتگیں بازیں بتّل ءُ گالوارانی ہجّی ہما لبزانی دیم ءَ نوشتہ نہ بوتگ انت چیا کہ آ لبز گنج ءَ جتا جتائیں جاگہاں نوشتہ ءُ ہجّی کنگ بوتگ انت۔ ہر لبز ءِ نوشتہ ءَ رند آئی ءِ ہجّی ''بریکٹانی'' () تہا نوشتہ کنگ بوتگ انت۔ چِد ءُ پد ہما لبز ءِ معنا زورگ بوتگ۔ بلے لبز ءِ اگں جتا جتائیں معنا اِنت گڑا ایشان ءَ (۱)(۲) یا گیشتر حصّہاں بہر کنگ بوتگ تاں کہ چوشیں لبزانی معناہاں آہانی پُشت ءَ فکر ءُ زانتے کہ ہم گرنچ انت آنشان دیگ بہ بیت۔

بلوچی زبر ءُ زیر یا شدّ ءُ مدّ ءَ تپاوت ءَ یا لبزانی چہ زبان ءَ در کنگ یا ہجّی کنگ ءِ وہداں یکّ پیم ءَ نبشتہ بوتگیں بہر دگہ معنا دئینت چوشکہ : بَر۔ بَرّ۔ بُر۔ بُرّ۔ بِرّ ۔ بِر، چوشیں لبز جتا جتا درج کنگ بوتگ انت۔ ابید چہ ایشاں بازیں لبز انت کہ آہانی معنا یکّ انت بلے آ گوں کمّے فرق ءَ جتا نوشتہ بنت آہان ءَ ہم بازجاگہہ جتا نوشتہ کنگ بوتگ۔ بلوچی ایران، اوغانستان ءُ پاکستان ءَ ابید دگہ بازیں دمگاں گوشگ ءُ زانگ بیت، بازیں لبز انت کہ آ بلوچستان ءِ یکّ دمگے ءَ زانگ ءُ گوشگ بنت بلے دومی ہنداں آہانی معنا ءُ مطلبانی تہا فرق کیت۔ ما چوشیں لبزان ءَ گوں علاقہانی ناماں یا نسبت ءَ نہ گیشینتگ۔ ہمے رنگ ءَ بتّل ءُ گالوارانی ہم علاقائی بہر ءُ بانگ نہ کتگ۔ ابید چہ ایشی ءَ ماں اے فرق نہ کتگ کہ کجام لبز پہ نوشتہ ءُ زانگ ءَ کارمرز بیت یا کجام علمی ءُ ادبی لبز انت ءُ کجام علمی ءُ ادبی لبز نہ انت ءُ کجام لبز ایوکا گوشگ بیت۔

لبز ایوکا پہ لبزی چارگ نہ لوٹنت۔ بازرنداں ہمے لبز تڑانگاں پرّ بینیت۔ بلوچ ءِ راجی تپ، دود ءُ ربیدگ ءُ تاریخ ءِ تڑانگاں گیجنت پمیشا لبز ءُ گالوار، زبان ءُ آئی ءِ گوشوک، گوں آئی ءِ تاریخ ءُ آئی ءِ سرزمین ءَ جُڑتگیں راستی انت کہ قوم ءِ تاریخی ءُ دود ءُ ربیدگی بِستار ءَ برجاہ دارانت۔ چہ دومی زباناں اتکگیں لبز ہم انچیں تاریخی ءُ دود ءُ ربیدگی بِستارے دارنت پمیشا زبان ایوکا لبزانی یکّ جاہ کنگ ءِ نام نہ اِنت بلکیں زبان ہما قوم ءِ زِند، دود ءُ ربیدگ، تپ ءُ میئل، فہم ءُ زانت ءِ آدینک اِنت۔ ہر لبز تاریخی ارزشے داریت ءُ فکر ءُ زانتے شون دنت۔ بلے معنا ءِ تہا لبزانی چوشیں فرق ءُ پیر یا تاریخی ءُ دود ءُ ربیدگی بِستار درشان کنگ نہ بوتگ انت، چیا کہ ہچّ لبز بلد لبزانی تاریخی بِستار یا آئی ءِ پُشت ءَ گوں دود ءُ ربیدگ ءَ ہم گرنچیں فکر ءُ زانت ءِ مطلب ءَ درشان نہ کنت پرچا کہ پہ اے کاران دگہ لبز گنج است انت۔

لبز گنج ءِ کارایش اِنت کہ آ لبز ءِ اصل رُوح یا آئی ءِ معنا ءُ بزانت ءَ پدّر بہ کنت۔ آئی ءِ پٹّ ءُ پول یا صفتی معناہانی گیشّینگ لبز بلد ءِ کار نہ اِنت بلے مروچاں بازیں انچیں علمی ءُ ادبی گنج است انت کہ آ چہ معناہاں ہما دیم ءَ روَنت، لبز ءِ سر ءُ بُن ءَ گیشّینت، معنا اِش کنت ءُ بازرنداں آئی ءِ صفتی معناہاں ہم زُورنت۔ اے گنج ءَ لبزانی بُنیاد یا ہمے لبز چوں بدل ءُ سدل ءَ رندا رنگ ءَ سر بوتگ، درج نہ انت بلے لبزانی صفتی معنا کہ گوں ہمے لبزاں بندوکیں بتّل ءُ گالوار ءُ آہانی معنا ءَ دئینت مان کنگ بوتگ انت۔ بازیں لبز کہ فکرے ءِ یا دود ءُ ربیدگی زانت ءِ شون ءَ دئینت چوشیں لبزانی معنا ہم گیشّینگ بوتگ انت ءُ بازیں رد ءُ گچینے ءَ رند لبز بلد ءَ مان انت۔

صَداں اَنچیں لَبز اَست اَنت کہ آہانی بُن ءُ بُنجِک زانگ نہ بیت ۔ گُمان ہمیش اِنت کہ آ زگریں بلوچی نہ اَنت بَلے بلوچی ءَ کارمَرز بنت ءُ صداں سالاں گون اَنت ۔ چوشیں لَبز بلکیں آریائی ٹَکّانی زبان ءِ بَہر بہ بنت کہ آہانی زبان چہ ہما آریائیانی زبان ءَ جِتا اِنت کہ آبلوچانی قومی یا نَسلی بُنیادا اَنت یا ہما لَبز اَنت کہ بلوچاں بلوچستان ءَ آہگ ءُ جاہ مَنِند بُوہگ ءَ رَند چہ ہمے عِلاقہ ءِ مَہلُوک ءِ زباناں زرتگ اَنت ۔ اے پیمیں بازیں لَبز اے لَبز گنج ءَ مان اَنت ۔ دِگہ صداں اَنچیں لَبز اَنت کہ آہانی بُنیاد بلکیں تُرک یا مَنگولانی زبان بہ بیت ہم اَست اَنت ءُ گنج ءَ مان کنگ بُوتگ اَنت بَلے چوشیں لَبزانی بُنیاد، آہانی پرٛ شت ءُ پرٛ وش، بدَلی ءُ سَدَلی ءُ اَنّوگیں رَنگ ءِ بلوچی ءَ گوں ترَّگ ءِ حبَرا اے گنج ءَ گیشّینگ نہ بُوتگ اَنت ۔ لبزانی گچین کنگ ءُ رِدءُ بند دیگ ءِ وہدءَ مئے گوٛرا ہزاراں لَبز اَتکگ اَنت ۔ بازیں لَبز گوں دومی زبانانی نزّیکی ءِ سَبَب ءَ گوں کسانیں توار ءِ فرق ءُ پیر ءَ گون کپتگ اَنت یا دومی زبانانی ہما لبز اَنت کہ آہانی اَصلی بدَل بلوچی ءَ وَت اَست اَنت، چوشیں لَبز دَرچِنگ ءُ گیشّینگ بُوتگ اَنت ءُ چوشیں ہزاراں لَبز یا لبزانی لڑ لَبز بَلد ءَ مان کنگ نہ بُوتگ اَنت ۔

Etymology لبز ءِ بُن ءُ بیہہ ءِ اِبتداءُ اِنتہاءَ پَٹّیت ۔ کُجام ہم لبز کہ دَرج بیت آ چاریت کہ اے لَبز چہ کُجا اَتکگ ءُ زبان ءَ ہوار بُوتگ، ایشی ءِ بِنداتی شِکل چے بُوتگ، تاریخ ءِ بازیں دوّران ءَ ایشی ءَ چونیں سَفر کُتگ، ایشی ءِ توار ءُ مطلَباں چے کمّی ءُ چے گیشی بُوتگ، ایشی ءِ ماں بلوچی ءَ آہگ ءِ سَبَب چے بُوتگ اَنت، اے دڑستیں حبَرا اے گنج ءَ دَرج کنگ نہ بُوتگ اَنت ۔ لَبزانی بُنیاد یا بِندات، لبزانی یا توارانی بدَلی ءُ سدَلی ءُ ہر لبز ءِ اَنّوگیں حالت ءَ کارمَرز بُوہگ ءِ سَبَب ءُ عِلّتانی نِشان دیگ نہ بُوتگ ۔ بازیں لَبز کہ آہانی ہِجّی دِگہ وَڑا اَنت بَلے ہمے لبز یکّ اَنت چوشکہ : سَنگہ : سَنگو، ہَپوگ : ہَپوک ۔ ہاکوت : ہاکوٹ، زاگل : زاغُل ۔ ہُورت : ہِیرت ۔ ہَمپاس : تَمپاس ۔ چوشیں لبزانی یکّے نوشتہ ءُ مَعنا بُوتگ ءُ دومی لَبز نوشتہ کنگ بُوتگ بَلے پہ آئی ءِ مَعنا ءِ چارگ ءَ اَوّلی لَبز چوش شون دیگ بُوتگ ۔ چوشکہ : ہَپوک : ہَپوگ ۔ بِچار : ہَپوگ ۔ چوکہ چوشیں لَبزانی مَعنا یکّ اَنت بَلے دِگہ رَنگ ءَ نبشتہ بنت ءُ آہانی ہِجّی ءِ تہا تَپاوَت اَست آہان ءَ یکّ جاگہے ءَ نوشتہ کنگ بُوتگ ۔ دومی جاگہا اَوّلی لبز ءِ حوالہ دیگ بُوتگ ۔ پہ چوشیں لَبزانی نوشتہ ءَ اَلّمی بُوتگ چیا کہ بلوچی ءِ بازیں لَبز ہم مَعنائیں لَبز اَنت ءُ دومی سَبَب ایش اِنت کہ یکّ مَعنائیں لَبز جِتائیں ہِجّیاں ہم نوشتہ بنت ۔

گوٛشگ ءِ وہدءَ بلوچ بازیں لبزاں گُڈّ اَنت یا لبز ءَ نیم (کَپّ) کننت ۔ بازیں دَمگاں چوشیں لبز کپّی ءُ چُنڈی بنت ۔ چوشکہ : دوزواہ : دوست واہ ۔ یدّار : یکّدار ۔ چوشیں لبز اَصلی حالت ءَ نوشتہ کنگ بُوتگ اَنت بَلے بازجاگہاں اے اَنچو کہ گوٛشگ بنت یا ہمے گُڈّ یتگیں یا کپّی ءُ چُنڈی ئیں لبزاں کہ وَت سَرجمیں لبزانی جاگہہ گِپتگ آ لبز کپّی حالت ءَ نوشتہ کنگ بُوتگ اَنت ۔

اے لَبز گنج ءَ بلوچی ءِ دڑستیں لبز زُورگ نہ بُوتگ اَنت ۔ ایشی ءِ سَبَب باز اَنت ۔ اوّل اے باروا پٹّ ءُ پول آوڑ ءَ نہ بُوتگ کہ پہ چوشیں گنج ءَ اَلّمی اِنت ۔ دومی، بلوچی ءِ دڑستیں لبز کہ آ نوشتہ ءَ اَتکگ اَنت، شِعری یا ردانک ءِ رَنگ ءَ، آہان ءَ گچین کنگ ءُ نزّآرگ نہ بُوتگ ۔ بلوچستان بلوچانی پِراہ ءُ شاہِگانیں ڈیہہ اِنت کہ سئے مُلکاں بَہر اِنت، اوغانستان، ایران ءُ پاکستان ءَ ۔ ماہ ءُ سالانی دڑاجیں پرّگاں اے مُلکانی زباناں بلوچی ءِ سَرا بلاہیں اَثرے دوّردا تگ ءُ رنگے ناں رنگے ءَ ہما مُلکانی حاکمیں قومانی دود ءُ ربیدگ کہ زبان ءِ شِکل ءَ دیم ءَ کیت گوں بلوچی ءَ گون کپتگ اَنت پمیشا بازیں اَنچیں لَبز بلوچی ءَ مان اَتکگ اَنت کہ آ پہک ءُ پلگاریں بلوچی نہ اَنت ۔

اَبید چہ ایشی ءِ مارا چوشیں وَسیلہ ءُ گُشادے نہ بُوتگ کہ ما وَت عِلاقہانی تَرّ وتاب ءَ بہ کَنیں ءُ چوشیں لبز کہ ہما دَمگاں بلوچ کارمرز کننت آہاں دَر بہ گیتکیں ءُ ہمالبز کہ زَگریں بلوچی نہ اَنت آہان ءَ جِتا کُت بہ کُتیں۔ اے گَنج پمیشا سَرجَم نہ اِنت کہ ایشی ءَ ہم پاکستان ءِ لہتیں دَمگاں گوں ہَوار ایران، اَوغانستان ءُ دنیاءِ اندگہ مُلکانی بلوچی ءِ گیشتر لبز مان نہ اَنت۔

لبز ہما وَہدءَ کارآمد ءُ پُرمَعنا بنت کہ آ گوں دِگہ لبزاں یکّ جاہ گوْشگ بہ بنت، چوشیں لبزانی سَرءَ ہر لبزے کہ کارمرز بیت نوں ہمالبز یکّ جاہی ءَ مَعنا دئینت ءُ اے چہ ہمامَعنا ہاں باز وَہدءَ دَپ نہ وَرنت کہ آلبز ءِ وتی جِندءِ مطلَب بہ بیت یا چوشکہ لبزے ءِ گوں دومی لبزانی ہَواری ءَ مَعنا کَمّ ءُ گیش بنت یا آئی ءِ فِکری ءُ دودربیدَگی مطلَب جِتا بُوت کننت۔ چوشیں یکّ جاہیں لبز بتّل ءُ گالوارءِ دژ وشم ءَ ہم دیم ءَ کا اَنت۔ مئے جُہد ہمیش بُوتگ کہ اَنچیں ہَواریں لبزانی مَعنا ہم گیشّینگ بہ بنت۔

ہمے وَڑءَ جاگہانی نام یا مردمانی ءُ کوہ ءُ گیابانانی یا کَوَرءُ شیپ ءُ جُوہانی نام ءُ آہانی مَعنا نوشتہ کنگ نہ بُوتگ اَنت البت ہمانام کہ اَبیدءَ نام ءَ مَعنا یے دارَنت مان کنگ بُوتگ اَنت بلے ہمے نامانی تاریخی دود ءُ ربیدگی حوالہ یا ایشانی پُشت ءِ قِصّہ ءُ آیات نوشتہ کنگ نہ بُوتگ اَنت۔ ہمے وَڑءَ چوشیں بازیں لبز کہ چہ ہمابُن لبزءَ درکا اَنت ہم نوشتہ کنگ نہ بُوتگ اَنت۔

ئَ۔ ئے۔ اے رَنگ ءَ کارمرز کنگ بُوتگ اَنت چوکہ: گِئَ بِزاں تئَ یا آئی ءِ؟ ''ئے'' باز جاگہ پہ کُمک حرف ءَ کارمرز بُوتگ چوکہ: رَوَئے: بِزاں تو رَوَئے۔ ءِ، ءَ، ءِ، ءُ چوش کارمرز بُوتگ اَنت چوکہ: ''مَن تراچمّ ءَ وَت دیست ''ءُ'' دولوزانی نیام ءَ کارمرز بُوتگ چوکہ: ''مَن ءُ تو'' ''شَرّ ءُ شَرّ''۔ ''ءَ'' چوش کارمرز بُوتگ۔ ''آئی ءَ بہ گوْش'' ''مَن ءَ بِدئے''۔ ''ءِ'' پہ اے مَعنا ہاں کارمرز بُوتگ چوکہ: ''کِتاب ءِ تاک'' ''وَلّ ءِ بَر'' ''دَپ ءِ پوست''۔ اَنت، اِنت، اِت، اِتگ، آں، ایں، ءِ کارمرز کنگ ءِ وَہداں اے چارگ بُوتگ کہ چوشیں حرف اَنچو کارمرز بہ بنت کہ لبزانی مَعنا ءُ تواراں شَرّی ءَ بہ گیشّینَنت۔ ''وَ'' اے مَعنا ہاں کارمرز بُوتگ چوکہ: ''تو وَتی راہ وَپہک ءَ گار کُتگ''۔ ''ترا وَ ہچّ نیکی دیم ءَ نئیت''۔ ''ہ'' پہ لبز ءِ ہدار یا اوشت ءَ کارمرز بُوتگ ءُ ہمیشی ءَ ہم کہ لبز ءِ توار یا ہِجّی ءَ بہ گیشّینیت، چوشکہ: گوْہتگ: گوْنجِک۔ گرْنچ۔

جان محمد دشتی

آ

آ : (آ) (پ گ) آ ءُ ا دوئیں بلوچی ءِ بُنگیجی آب اَنت ۔ ’’ آ ‘‘ ءِ توار ’’ ا ‘‘ ءِ توار ءَ کمّے بُرز تِر کشّگ بیت ۔ اے آب وتی جِند ءِ توار ءَ لبزانی بِندات ءَ کارمرز بیت ۔ اَنچو کہ : آپ رَؤ ۔ آدَرہ ۔ آنجگ ۔ (2) اَگاں گالانی مِیانجی ءَ یا کہ گُڈسَرءَ کیت ’’ ا ‘‘ ءِ توار ءَ بدل بیت ءُ چوسرآوان ءِ رنگ ءَ سراوان ءُ سرآمد ءِ رنگ ءَ سرامد گُشّگ بیت ۔

آب : (آ ۔ ب) (ن گ) عِزّت ۔ آب رُو ۔ لَجّ ۔ مَیار ۔ غَیرت ۔ آپ ۔ (2) حَرف ۔ پہ نوشتہ ءُ وانگ ءَ حَرف کہ گوں آہانی جوڑ ینگ ءَ گال یا سَرجمیں حَرف جوڑ بنت ۔ چو کہ آ ۔ ب ۔ و ۔ س ۔ ءُ ی ءَ آبوسی جوڑ بیت کہ پُورہیں حَرف یا گالے ءُ ہمے ’’ آ ۔ ب ۔ و ۔ س ءُ سی ‘‘ آب اَنت ۔ **آبی ئین :** (آ ۔ بی ۔ ئیں) (س گ) آپی ئیں ۔ ہما کہ آپ داریت ۔ ہما کہ آپ ئے مان ۔ آبیگ ۔ (2) عِزّت دار ۔ حَیادار ۔ **آبِیگ :** (آ ۔ بی ۔ گ) (ن گ) آپ دار ۔ آپی ئیں ۔

آبات : (آ ۔ با ۔ ت) (ن گ) بِچار : آباد ۔

آباد : (آ ۔ باد) (ن گ) سیر ۔ وَشّ حال ۔ مُغیم ۔ آسُودَگ ۔ تُرئیت ۔ مَلگُزار ۔ سَبز ۔ سَرسَبز ۔ شاتاپ ۔ شاداب ۔ دؤری ۔ گَنج ۔ حُرسَند ۔ شاہِگان ۔ زَردار ۔ گَہہ ۔ وَسّم ۔ (2) پہ تُرّن ہَم ایشی ءِ مَعنا زُورَگ بیت چو کہ ’’ تو نُوں آباد ئے ‘‘ بِزاں تو گوں چوشیں کِردے ءَ وَ تارا جنجال ءَ پِرّ ینتگ یا ’’ تو وَ تارا شَرّ آباد کُت ‘‘ بِزاں تئ کار پد پہ تو شَرّیں وَہدے نیا رَنت ۔

آباد بُوئگ : (ک گ) سیر بُوئگ ۔ مال دار بُوئگ ۔ دِڑک ءُ دَوّراں بُوئگ ۔ دوّراں بُوئگ ۔ سَٹّ ءُ دوّراں بُوئگ ۔ (2) دَلوَت ءِ پِڑّور بُوئگ ۔ (3) چہ ہؤر ءَ رندڈَگارانی کِشار بُوئگ ۔ سَرسَبز بُوئگ ۔ (4) وَسَغّ ۔ وَلّگ ۔ **آباد کنگ :** (ک گ) غیر آبادیں جاگہے ءَ نِندَگ ءُ ہنکین ءُ آبادی کنگ ۔ (2) دَلوَت ءُ اولاک ءِ چارینگ ءُ ساٹگ ۔ (3) کسے ءَ زَرّ ءُ مال دیگ ۔ (4) کِشت ءُ کِشار کنگ ۔ زَمِینے ءِ کِشگ ءُ آباد کنگ ۔ (5) نوکیں ڈَگارے ءِ کِشار کنگ ۔

آبادکار : (آ ۔ باد ۔ کار) (ن گ) ہَما مَردُم کہ جاگہے آباد کَنَنت ۔ آباد کنوک ۔ وَیرانیں ڈیہے ءَ آباد کنوک ۔ (2) چہ دِگہ ہَند ءُ عِلاقہے ءَ نوک آتکگیں یا آیوکیں مَردُم ۔ **آبادکاری :** (آ ۔ باد ۔ کا ۔ ری) (ن گ) آباد کنگ ءِ کار ۔ (2) کِشارکاری ۔

آبادی : (آ ۔ با ۔ دی) (ن گ) آباد بُوئگ ۔ آبادانی ۔ سیری ۔ وَشّ حالی ۔ مُغیمی ۔ (2) ہؤر ءُ باران ۔ (3) شہر ۔ بُودِشت ۔ (4) بولک ۔ وَسّم ۔ (5) دَلوَت ءِ پِڑّوری ۔ **آبادیں :** (آ ۔ با ۔ دیں) (س گ) سیریں ۔ وشّ حالیں ۔ سیرَگانیں ۔

آبادان : (آ ۔ بَ ۔ دان) (ن گ) سیر ءُ آبادیں ہلک ۔ (2) آباد ءُ سیرلاپیں مَردُم ۔ (3) وشّ حال ۔ آسُودَگ ۔ **آبادانی :** (آ ۔ بَ ۔ دا ۔ نی) (ن گ) مُلک ءِ سیری ءُ وَشّ حالی ۔ آبادی ۔

آباز : (آ ۔ باز) (ن گ) اوژناگِر ۔ تارُو ۔ تارُوگِر ۔ **آبازی :** (آ ۔ با ۔ زی) (ن گ) زَحم یا کارچ ءِ جوہَر ۔ جوہَر داری ۔ پُرّ آب ۔ (2) اوژناگِری ۔

آب دان : (آب ۔ دا ۔ ن) (ن گ) بِچار : آپ دان ۔

آب ءُ دانَہ : (ن گ) نَصیب ۔ قِسمَت ۔ رِزق ءُ روزیگ ۔

آبرُگ : (آب ۔ رُگ) (ن گ) ہَما دِل مانگی یا دِل کَشّی کہ پہ حَسَد بہ بیت ۔

آب رُو : (آب ۔ رُو) (ن گ) لَجّ ۔ مَیار ۔ وَشّ نامی ۔ شَرف ۔ نَنگ ۔ سِتر ۔ آرِپی ۔ بوہیری ۔ شَدّ ۔ قدر ۔ عِزّت ۔ تام ۔

آب رؤ : (آب ۔ رَؤ) (ن گ) آپ ءِ گوَزگ ءِ راہ ۔ آب رَہ ۔ آپ رَہ ۔ (2) حَدّ ۔ سیم سَر ۔

آبرُودار: (آب ۔ رُو ۔ دار) (س گ) شَرف دار ۔ عِزّت دار ۔ وَشّ نامیں ۔ وَشّ نام ۔ **آبرُوداری :** (آب ۔ رُو ۔ دا ۔ ری) (ن گ) شَرف مَندی ۔ مڑاہ داری ۔ باعزّتی ۔ وَشّ نامی ۔

آبرَہ : (آب ۔ رَہ) بچار : آب رَؤ ۔

آب ریچ : (آب ۔ رے ۔ چ) (ن گ) (س گ) ہما جاگہہ کہ اُودءَ آپ ایر رِچیت ۔ آپ شَہار ۔ جَہلاد ۔ سلامی ۔ (2) پہ ڈگارءَ ہوَرءِ آپءِ آہگ ءِ دَمگ یا راہ ۔ (3) آپءِ رِچگءِ حَدّ ۔ (4) ریس ۔ دَمگ ۔ سَرحَدّ ۔ آپ بَند ۔ (5) آلاڑ ۔ دَریاءِ آپ کہ رِچیت ءُ کَم بیت ۔ (6) کَوَر یا ڈگارءِ آپءِ کَم بُوہگ ۔ (7) آپءِ ایر ریچ ۔ (8) آپ شان ۔ (9) گر یا بُرزیں کوہ ءُ تَلاراں آپءِ ایر رِچگءِ جاگہہ ۔ ہما جُہلیں عِلاقَہ کہ کوہ ءُ کَوَرءِ آپ دیم پہ ہما عِلاقَہءَ بہ تَچیت ءُ آبادی بہ کَنت ۔ (10) شَند ۔ (11) ہما جاگہہ کہ آپ چہ بُرزءَ جُہل بہ رِچیت ۔

آبرِیشُم : (آب ۔ رِے ۔ شُم) (ن گ) پیلہ ۔ سَکّیں نَرم ءُ ناز ُرکیں تَند رَنگیں بَندیک ۔ حَریر ۔ اَصلیں تَند ۔ پَٹّ ۔ پَہمَک ۔ **آبرِیشُمی :** (آب ۔ رے ۔ شُ ۔ می) (ن گ) ہما کہ گوں آبرِیشُمءَ نسبت دارِیت ۔ (2) نازُرکیں ۔ نَرمیں ۔ **آبرِیشُمی ئیں :** (آب ۔ رے ۔ شُ ۔ می ۔ ئیں) (س گ) چو آبرِیشُمءَ ۔ نازُرکیں ۔ نَرمیں ۔

آبرِیشُم ءِ لچّھہ : (ن گ) پیچ داتگیں آبرِیشُم ءِ گرنچ ۔

آب ءِ حیات : (آب ۔ ءِ ۔ ہَ ۔ یات) بچار : آپءِ عُمر ۔

آبُلَؤ : (آ ۔ بُ ۔ لَؤ) بچار : آبُلَہ ۔

آبُلَہ : (آ ۔ بُ ۔ لَہ) (ن گ) چہ بازیں کارءَ دَست یا پاداں اِسپیت چَک یا سُہر ءُ سیاہیں گُلّ دَر کپنت کہ تہہءَ آپ اِش مان بیت ۔ تڑامبل ۔ تڑاول ۔ پُوتُڑو ۔ آبُلَؤ ۔ آبُلَگ ۔ پٹّوسک ۔ **آبُلَہیں :** (آ ۔ بُ ۔ لَہ ۔ ہیں) (س گ) ہما کہ آبُلَہ انت ۔ ہما کہ گوں آبُلَہءَ نسبت دارِیت ۔ **آبُلَگ :** (آ ۔ بُ ۔ لَگ) (ن گ) کسانیں آبُلَہ ۔

آبناک : (آب ۔ ناک) (س گ) عِزّت دار ۔ لَجّ دار ۔ گرانءُ سَنگین ۔ حیادار ۔ باعِزّت ۔ (2) سیرلاپ ۔ ہَستومَند ۔ (3) ہما کہ آئیءِ تہہءَ آپ مان ۔ **آبناک بُوہگ :** (آب ۔ ناک ۔ بُو ۔ ہگ) (ک گ) باعِزّت بُوہگ ۔ سَنگین ءُ گران بُوہگ ۔ شَرف دار بُوہگ ۔ (2) آپءُ لاپ بُوہگ ۔ سیرءُ آباد بُوہگ ۔ **آبناکی :** (آب ۔ نا ۔ کی) (ن گ) باعِزّتی ۔ سَنگینی ۔ سیرلاپی ۔ ہَستومَندی ۔

آبنُوس : (آب ۔ نُو ۔ س) (ن گ) دَرچکے کہ وَشّیں بوہ کَنت ءُ شَپ کورگءِ مس دَردءِ عِلاج اِنت ۔

آبو : (آ ۔ بو) (ن گ) نہ رُستگیں دان ۔ ہیدلو ۔ آدو ۔ آبوس ۔ (2) نیم پکگیں ہوشگ ۔

آبوس : (آ ۔ بوس) (ن گ) گلّہءِ سبزیں تا پتگیں ہوشگ ۔ ہیدو ۔ آدو ۔ آبو ۔ سبزک ۔ (2) دان ۔ (3) جو یا گلّہءِ گرم کنگ ، دانانی در کنگءُ وَرگ ۔ **آبوسو :** (آ ۔ بو ۔ سو) (ن گ) نیم پکگیں کُوٹگ ۔ **آبوسی :** (آ ۔ بو ۔ سی) (ن گ) گلّہءِ ہوشگ کہ دان ئے ہچگ ءُ جندئے سبزبہ بیت ۔

آب وَشّ : (آب ۔ وَش ۔ ش) (ن گ) ہوَرءِ نوک آپ ۔ وَشّیں آپ ۔ وَرگی آپ ۔

آب ءِ ہَوا : (ن گ) موسُم ۔ بوم ۔

آبیا : (آ ۔ بی ۔ آ) (ن گ) آپءِ سَرءَ تڑپّل ۔ سُبکیں چیزےءِ آپءِ سَرءَ اوشتگ ۔ دَرمُک ۔

آبیانَہ : (آبِ ۔ یا ۔ نَہ) (ن گ) آپءِ بہا ۔ سُنگ ۔ ڈہل ۔

آبیرَگ : (آ ۔ بی ۔ رَگ) (س گ) ناکارہ ۔ بےکار ۔

آب بیل : (آب ۔ بیل) (ن گ) آپءِ بیل ۔ دَریاءِ آپ کہ پُرّءِ کیت ۔

آپ : (آ ۔ پ) (ن گ) آب ۔ وَرگی آپ ۔ ہمے آپ کہ وَرگ بیت ۔ آف ۔ (2) دَریا ، کَوَر ، جُو ، کَہن ءُ چات ءُ چمّگانی آپ ۔ چہ جَمبَراں رِتکگیں آپ ۔ (3) عِزّت ۔ شَرف ۔ مَیار ۔ لَجّ ۔ غَیرت ۔ حَیا ۔ (4) شَرم ۔ لِحاظ ۔ (5) جوہَر ۔ **آپءِ ایر آہگ :** (ک گ) آپءِ کَم بُوہگ ۔ ہار یا طوفانءِ آپءِ جُہل کپگ ۔ **آپءِ ایر بَرگ :** (ک گ) آپءِ وَرگ ۔ **آپءِ ایر ریچگ :** (ک گ) یکّ دَرپےءِ تہا چہ دِگہ دَرپےءِ آپ مان کنگ ۔ **آپ ءِ ایر رَوگ :** (ک گ) آپءِ ہلاس بُوہگ ۔ ہارءِ آپءِ کَم بُوہگ ۔ (2) چہ بندءَ آپءِ کَم بُوہگ ۔ (3) آپ ءِ ماں زَمینءَ ایر رَوگ ۔ **آپا آپ :** (آ ۔ پا ۔ آپ) (س گ) ہما چیز کہ چو آپءَ تنک ءُ تچوک بہ بیت ۔

یدّریں آپ۔ چہ آپ ءِ پُرّ۔ **آپ ءُ آپینکی** : (ن گ) چہ گوز ءِ یا کوَر ءِ آپ ءَ ٹُلک ءُ ڈگارانی آپ کنگ ءُ پُرّ ءِ بند کنگ ءِ کار۔ آپ ءَ گوَاپ ءَ کنگ۔ **آپ آرگ** : (آپ۔آ۔رگ) (ک گ) چہ ٹُنگے ءَ بُوجِیگ ءِ یا آپی گُراب ءِ تہہ ءَ آپ آہگ۔(2) ہوَر ءَ رند کوَر ءِ آپ آرگ۔(3) چمّانی بیماری۔ **آپ ءُ آس** : (ن گ) دوست ءُ دُژمن۔(2) نہ ٹُھوکیں کار۔ **آپ ءُ آس ءَ جنگ**: تاوان کنگ۔ زوال کنگ۔ بَرباد کنگ۔ **آپ ءُ آس کنگ** : مِڑگ۔ مُقابِل بُوئگ۔ جنگ دیگ۔(2) سوگِند دیگ۔(3) گناہ یا بے گناہی ءِ ثابِت کنگ ءِ ہاترا آپ یا آس ءِ چکّاس ءَ گوزگ۔(4) مرَنیں جُہد کنگ۔(5) جہہ مَنِند بُوئگ۔ دَوار کنگ۔ ہنکین کنگ۔ **آپ آہگ** : (آپ۔آ۔ہگ) زالبولی نادُڑاہی یے۔ چہ زالبولانی جان ءَ اسپیتیں آپ ءِ آہگ۔ **آپ ءِ بُجگ** : (ک گ) آپ ءِ رواں۔ بندیں آپ ءِ یکّ پارگی یلہ بُوئگ۔ **آپ بُرّ** : (آپ۔بُر۔ر) (ن گ) آپ گیج۔ روہانہ۔ گوَرجن۔ ہما جاگہ کہ تچوکیں آپ ءَ بُرّ اِتگ۔ **آپ ءِ بُرز ءَ تاچگ** : زوراں سَری کنگ۔ ناسَرپدیں کار کنگ۔ **آپ ءِ برَگ** : (ک گ) چِیزے ءَ کہ آپ بہ بارت۔(2) بند ءِ پڑ وشگ ءُ آپ ءِ درآہگ۔(3) بے زار کنگ۔(4) تام ءِ کشگ۔ کَم شَرف کنگ۔(5) شَرط ءِ ببا دیگ۔(6) تاوان ورَگ۔(7) میاری بُوئگ۔ **آپ ءِ بُرّگ** : (ک گ) ہار ءِ آپ ءِ یا ڈگارے ءِ آپ ءِ زمین ءِ دِرَّگ۔(2) گُراب یا بُوجِیگ ءِ آپ ءَ گوازینگ یا آدست بُوئگ۔(3) چہ آپ ءَ آدست بُوئگ۔(4) بےنَفیں کار کنگ۔ **آپ بستگ** : (آپ۔بَس۔تگ) (ن گ) بستگیں آپ یا بد اِتگیں آپ۔ جُڑ یا جمبر کہ گوَاروک بیت۔ آپ زُرتگیں جمبر۔ گرانیں جڑ۔ **آپ ءِ بندگ** : (ک گ) پہ کِشت ءُ کِشار ءَ آپ ءِ دارگ ءِ ہاترءَ آپ گوز ءِ بندگ۔(2) جو یا کوَر جو ءِ آپ ءِ چہ یکّ ڈگارے ءَ گرگ ءُ دومی ڈگار ءَ کنگ۔ **آپ ءُ بٹّوی مان آہگ** : دیم ءَ درآہگ۔ مُقابِل کنگ۔ دیم ءِ دارگ اَنچوکہ تیاریں بند گوں آپ ءَ مان کیت یا آپ ءِ دیم ءَ داریت۔ **آپ ءِ بوجگ** : (ک گ) آپ ءِ یلہ دیگ کہ بہ روَت۔(2) بند ءِ بُرّگ۔ آپ ءِ راہ ءِ پچ کنگ۔ **آپ بُوئگ** : (آپ۔بُو۔ئگ) (ک گ) چو آپ ءِ بُوئگ۔ آپینک بُوئگ۔ بد اِتگیں چیزے ءِ آپ بُوئگ۔ ریشے ءِ کُدگ یا چیزے ءِ لگّگ ءِ سَبَب ءَ درد بُوئگ۔(2) ریزگ۔(3) لاغر بُوئگ۔ **آپ ءِ پاد آہگ** : (ک گ) آپ ءِ گیش بُوئگ۔ کوَر ءِ پُرتر بُوئگ کہ کرّاں آپ بُرزتر بیت۔ آپ ءِ چِست بُوئگ۔ آپ ءِ بُرز روَگ۔ ہار ءِ آپ ءِ بُرزتر بُوئگ۔ **آپ پد** : (آپ۔پد) (ن گ) آپ رَند۔ آپ ءِ گوزگ ءِ رند یا پد ءِ نِشان۔ **آپ ءِ پد کنگ** : (ک گ) ہوَر یا ہار ءِ آپ ءِ گوزگ ءِ ٹپّ ءُ نِشان۔ آپ ءِ رند پد۔ **آپ پڑ رِیچگ** : (آپ۔پڑ۔رے۔چگ) (ک گ) چیزے ءِ سرَ ءَ آپ ریچگ۔ **آپ ءَ پڑّینگ** : (ک گ) آپ ءِ تہہ ءَ دوَر دیگ۔(2) زوال کنگ۔(3) چات ءِ جنگ ءُ آپ ءِ سَر کنگ۔ **آپ ءِ پڑّینگ** : تام ءِ برَگ۔ لجّ ءِ برَگ۔ کم شرف کنگ۔ بتّام کنگ۔ عِزّت ءِ برَگ۔(2) بے زار کنگ۔ پِہری کنگ۔ **آپ ءُ تام** : (ن گ) آپ ءُ ورَگ۔ ورد۔ وراک۔ **آپ ءُ تام کنگ** : ورَگ دیگ۔ دِلگوش کنگ۔ حزمت کنگ۔ **آپ ءِ تان** : (ن گ) آپ ءِ پڑاہی ءُ دڑاجی۔ آپ ءِ پڑاہی یا دڑاجی ءِ ٹپّ ءُ نِشان۔ **آپ ءِ تان دیگ** : (ک گ) بند یا ڈگار ءِ آپ ءِ دارگ ءِ ٹپّ ءُ نِشان۔ **آپ ءِ تان گرَگ** : (ک گ) آپ ءِ شِنگ ءُ تالان بُوئگ۔ آپ ءِ بُرز بُوئگ۔ **آپ ءِ تچ ءِ پڑ وشگ** : آپ ءِ گمّیں گرم کنگ۔ شِیر گرم کنگ۔ **آپ ءِ تچگ** : (ک گ) آپ ءِ سَر جہلادی ءِ مَلّان ءِ روَگ۔ کوَر ءِ آپ یا جُو ءِ آپ ءِ تچگ۔ **آپ ءِ ترّگ** : (ک گ) آپ ءِ رنگ ءِ بدل بُوئگ۔(2) دریا ءِ جُہلی ءُ تلگی ءِ سَبَب ءَ آپ ءِ رنگ ءِ بدل بُوئگ۔(3) دریا ءِ آپ ءِ چو کوَر ءِ تچگ۔(4) بازیں موسُماں دریا ءِ آپ ءِ ماں تہہ ءَ ترّگ ءُ چرّ ورَگ۔ **آپ ترّگ** : (آپ۔تر۔رگ) (ک گ) بزیں یا بد اِتگیں چیزے ءِ آپ بُوئگ۔ نرم بُوئگ۔ **آپ ءِ ترّینگ** : (ک گ) کوَر یا جُو ءِ آپ ءِ راہ ءَ ترّینگ ءُ دِگہ جاگہے رَواں دیگ۔(2) آپ ءِ بیرہ دیگ۔ پہ کِشت ءُ کِشار ءَ کوَر ءِ آپ ءِ ترّینگ۔ **آپ تَل** : (آپ۔تَل) (س گ) کم آپینکی۔ ڈگار ءِ

بُرزیں جاگہانی خُشکی ءُ جُہلیں جاگہانی پُرّی۔**آپ ءِ تلگ** : (ک گ) آپ ءِ ماں ڈگار ءَ تنکّ تنکّ ءَ آہگ ءُ مانگ۔ **آپ ءِ تہہ ءَ ایر رَوَگ** : (ک گ) آپ ءَ بُگّگ۔ **آپ ءُ ٹپّری کنگ** : گوں گرمیں آپ ءُ ٹپّر ءَ سیکگ ءُ دَرد ءِ یا ٹپّ ءِ دَوا کنگ۔ **آپ جاہ** : (آپ۔جاہ) (ن گ) آپ ءِ جاگہہ۔ ہمُو دءَ کہ آپ داریت۔ ہمُو د ءَ کہ آپ اَست۔ **آپ ءِ جاہگ** : بےسَر دریں ءُ بے باوَریں کار ءِ کنگ۔ **آپ جاہی** : (آپ۔جا۔ہی) (ن گ) ہمُودا کہ آپ انت۔ ہما ہَند کہ آپ دارِیت۔ ہمُودا کہ آپ ہَست۔ **آپ جَت** : (آپ۔جَت) (س گ) آپ ءِ جتگیں۔ بارمَلّ اِتگیں۔(2) (ن گ) ہیتّار۔(3) ہر چیزے کہ آئی ءَ آپ ءِ لگّیت ءُ آپ جَن بہ بیت۔**آپ جتگ** : (آپ۔جَ۔تگ) (س گ) ہما کہ آئی ءَ را آپ جتگ بُوتگ۔**آپ جتگیں** : (آپ۔جَ۔تَ۔گیں) (س گ) آپ جتگ ءِ دیریں گوستگال بزاں ہما کہ آپ جتگ بُوتگ۔**آپ ءِ جلّگ** : (ک گ) آپ ءِ تہہ ءَ دزِکّ ءُ دَوَر کنگ۔ آپ ءَ لُرد کنگ۔آپ ءِ زمبلگ۔(2) بےسَریں کار کنگ۔**آپ ءِ جیوَرگ** : (ک گ) آپ ءِ تُسگ۔**آپ جلّ** : (آپ۔جَل۔ل) (ن گ) آپ دار۔ہما جاہ یا چیز کہ آپ ءَ داریت۔آپ ءِ جلّوک۔آپ ءِ داروک۔ہما جاہ کہ اُودا آپ جلّیت۔(2) ہوتگ۔(3) بند۔**آپ ءِ جلّگ** : (ک گ) آپ ءِ دارگ۔آپ ءِ جاگہہ دیگ۔**آپ جلّیں** : (آپ۔جل۔لیں) ہما زمین یا ڈگار ءِ جُہلیں جاہ کہ اُودا آپ تاں دیراں مانیت ءُ نہ خُشیت۔ (2) آپ داریں۔**آپ جنگ** : (آپ۔جَ۔نگ) (ک گ) شودَگ۔(2) میتگ۔(3) مرُدمے یا دِگہ چیزے ءِ سَرءَ آپ دَرنزگ یا پِرریچگ۔**آپ ءَ جنگ** : (ک گ) آپ ءَ دوَر دیگ۔(2) آپ ءِ قَسم دیگ۔سوگند دیگ۔**آپ ءِ جنگ** : (ک گ) آپ ءِ تَرّینگ ءُ دومی راہ یا ڈگارے ءَ کنگ۔**آپ جنگی** : (آپ۔جَ۔نَ۔گی) آپ جنگ ءِ آوَکی بزاں چیزے، کسے یا جاگہے آپ جنگی انت۔ **آپ جوش**: (آپ۔جوش) (ن گ) لَہرءِ آپ۔ جوش داتگیں آپ۔ لَہرّیں آپ۔(2) زہگانی دِل ءِ دَرد یا لاپ ءِ گوّات ءِ دَوائے۔

(3) آپ ءِ چوٗل وَرگ۔آپ ءِ پادآہگ۔**آپ ءِ جیوَرگ**: آپ ءِ تُسگ۔آپ ءِ کم بُوتگ۔**آپ ءُ چپّ** : (ن گ) لچ ءُ بین۔پوڑگلیں زَمین۔پُگ ءُ لچ۔(2) ہما ریش کہ آپ دَنت۔(3) مُرنج۔**آپ چڑّ** : (آپ۔چَڑ۔ر) (ن گ) تڑّوکیں آپ۔ ہما آپ کہ چہر وارت۔جِگَرد۔جُو ءِ آپ ءِ چڑّینگ ءِ جاگہہ۔گُمّرگیر۔(2) وَلوڑ۔**آپ چُڑّ** : (آپ۔چُڑ۔ر) چُڑّوکیں آپ۔ہما آپ کہ کم کم ءُ مدان مدان ءَ در کیت۔**آپ ءِ چڑّگ** : (ک گ) چہ چمّگ یا چہ دِگہ اَنچیں آپ داریں جاگہے ءَ آپ ءِ مَداں مَدان ءَ دَرآہگ۔(2) چہ چمّاں اَرس ءِ مَداں مَدان ءَ رِچگ۔**آپ چُڑ** : (آپ۔چُڑ) (ن گ) سَرجُہلیں آپ۔جُہل رَوَکیں آپ۔**آپ چُڑو** : (آپ۔چُ۔ڑو) (ن گ) آپی۔ ہما نارُشت کہ باز آپ ءَ مان۔(2) آپ چُلُوپ۔آپ سار۔آپو۔آف سار۔آپ شُرّوپ۔**آپ چلَپ** : (آپ۔چَ۔لَپ) (ن گ) ہما مَرُدم کہ آراوَات ءَ گُہن ءَ آپ مہ بیت ءُ دومی ءِ کِرّ ءَ آپ بہ پِنڈ یت ءُ وَتی ڈگاراں آپ بہ دَنت۔**آپ چلُوپ** : (آپ۔چَ۔لُوپ) (ن گ) آپیں نارُشت۔ہما وَرگ کہ آپ اِش باز بہ بنت۔ آپ چُڑو۔آپ سار۔آف سار۔آپ شُرّوپ۔(2) ہما مَرُدم کہ پُچّ ءَ چہ آپ ءِ میچّل انت۔**آپ چنڈ**: (آپ۔چَن۔ڈ) (س گ) ہما آپ کہ چہ گوّات ءُ گوَرم ءِ سَبب ءَ بُوجِیگ ءِ تہہ ءَ دَرنزان ءَ کیت۔ (2) (ن گ) آپ دَرنز۔**آپ ءِ چنڈگ** : (ک گ) آپ ءِ دَرنز دیگ۔**آپ ءِ چوپگ** : بےنفسیں کار کنگ۔آپ ءِ منتگ۔بے سَریں کار کنگ۔**آپ ءِ چوٗل جنگ** : (ک گ) آپ ءِ چستی۔ کوٗر ءِ یا دَریا ءِ آپ ءِ چِست بُوتگ۔**آپ چہر** : (آپ۔چَہ۔ر) (س گ) چہرگ۔دزوشم۔یکّ رنگ۔(2) (ن گ) آپ ءِ گردِش۔گرد آپ۔**آپ ءِ چہ بُن ءَ لُرد بُوتگ**: کارے ءِ چہ بِندات ءَ حَراب بُوتگ۔**آپ چینک** : (آپ۔چےن۔ک) (ن گ) مُرگ ءِ آپ ءُ دان۔ **آپ خانہ** : (آپ۔خا۔نہ) (ن گ) مس دان۔ ساہین۔کوٗرکّ۔آپ دان۔پیش کُٹّ۔**آپ داتگیں** : (آپ۔دا۔تَ۔گیں) ہما کہ آپ داتگ۔(2) جوہرداریں۔**آپ دِگی** : (آپ۔

دی۔یہ۔گی) آپ دیگ ءِ آؤ کی۔ ھما کہ آپ دیگ لوٹیت یا ھما کہ آپ دیگ بہ بیت۔ **آپ ءِ دارگ** : (ک گ) کھن، ڈگار یا کوَرے ءِ آپ ءِ بندگ۔ آپ ءِ جلّگ۔ **آپ دَر** : (آپ۔ دَر) (ن گ) آپ ءِ جاگہہ۔ (2) ھمُودءَ کہ آپ باز بیت۔ ھما ریس۔ حدّ ءُ ھند ءِ جاگہہ کہ اود ءِ زَمین ءَ آپ مان بہ بیت۔ (3) بُن زِہ۔ ھما جاگہہ کہ آپ چہ چمّگ ءِ زُگیت ءُ دَرکیت۔ (4) ھما کوہ کہ آپ ءِ چُکل ءُ کانیگ ئے مان بہ بیت۔ **آپ دِرّ** : (آپ۔ دِر۔ ر) (ن گ) آپ ءِ دِرّ۔ آپ ءِ دِرتگیں ھما جاگہہ کہ آپ گوں ستگ ءُ زَمین ئے دِرتگ۔ بند ءُ ڈگارانی ھما دِرتگیں جاگہہ کہ چہ اوداں آپ دَرشتگ یا آپ ءَ دِرتگ ءُ دَرآتکگ۔ گرانیں ھوُر ءِ آپ ءِ جوڑ کُتگیں راہ۔ **آپ دَرپ**: (آپ۔ دَر۔ پ) (ن گ) آپ ءِ دَرپ۔ آپ مان کنگ ءِ دَرپ۔ (2) آپ ءِ ھیران۔ جَگ۔ جُھلگ۔ مَشک۔ کُمب۔ کلّی۔ **آپ ءِ دَرد دیگ** : (ک گ) بند یا ڈگار ءِ آپ ءِ دَرآہگ ءُ رَوَگ۔ **آپ دَرگ** : (آپ۔ دَ۔رگ) (ن گ) دوکوہ ءِ نیامجی ءِ ھما دَرگ کہ آپ ئے مان بہ بیت۔ (2) ھما جاہ کہ آپ گوزیت ءُ پد کنت۔ **آپ ءِ دِرَّگ** : (آپ۔ دِر۔ رگ) (س گ) بُوجیگ یا دَریائی اولاک ءِ ماں دَریا ءِ آپ ءَ نِشان یا کِشک کشّان ءِ رَوَگ۔ **آپ دَڑنز** : (آپ۔ دَڑن۔ ز) (س گ) آپ دَڑنز اِتگیں۔ آپ چِنڈ۔ (2) آپ دَڑنز دیگ۔ **آپ دُزّ** : (آپ۔ دُز۔ ز) (س گ) ھما زَمین کہ ھرچ آپے ماں تہہ ءَ ئے یلہ دئے چُوسیتّ اِش۔ ھما زَمین کہ چیر ءَ شَن بہ بیت ءُ آپ ءِ چیر ءَ بہارت۔ (2) (ن گ) ھما ڈگار کہ آپ ءَ سیر مَکنت۔ (3) ٹپّے، ریشے یا دانگ ءِ کہ آپ بُزوریت ءُ آپ کشّ بہ بیت۔ **آپ ءِ دُزَّگ** : (ک گ) دِگرے ءِ آپ ءِ وار ءُ باری ءِ وَتی کنگ۔ (2) کھن یا کوَرجو ءِ آپ ءِ وَتی ڈگارانی نیمگ ءَ پہ دُزّی تَرّینگ ءُ زُورگ۔ **آپ دَست** : (آپ۔ دَس۔ ت) (ن گ) مِسّ۔ چُرّو۔ پیشاپ۔ گُمز۔ میزَگ۔ **آپ ءِ دوَرد دیگ** : (ک گ) تچوکیں یا مزنیں آپ ءِ تہہ ءِ چگل دیگ۔ آپ ءِ پرّینگ۔ **آپ ءِ دوَرد دیگ** : لجّ ءِ برَگ۔ بےآپ کنگ۔ بےآب رُو کنگ۔ **آپ دیگ** : (ک گ) زَحم یا کارچ یا آسنی اَزباب ءِ آب دار کنگ ءُ تیز کنگ۔ (2) رودینگ۔ پَروَرینگ۔ (3) پہ وَرگ ءَ آپ دیگ۔ (4) دَلوت، ڈگار یا کسے ءِ را آپ دیگ۔ **آپ ءِ دیگ** : (ک گ) آپ ءِ تہہ ءَ دوَر دیگ۔ **آپ ءِ دیگ** : چمّاں جَھل کنگ ءُ بےدودی کنگ۔ (2) چہ ریش، ٹپّ یا چہ دِگہ جاہے ءَ آپ ءِ دَرآہگ۔ آپ دیگ۔ **آپ دیم کنگ** : (ک گ) دیم ءِ شودَگ۔ **آپ پَر** : (آپ۔ پَر) (ن گ) آپ شان۔ کوہ ءِ ھما جاگہہ کہ چہ اُودءَ آپ چونوک ءَ رِچیت۔ (2) ڈمبرَگ۔ گوات گرَگ۔ **آپ راہ** : (آپ۔ را۔ ہ) (ن گ) آپ ءِ گوزگ ءِ راہ۔ آب رَہ۔ آب رؤ۔ **آپ ءِ راہ کنگ** : (ک گ) آپ ءَ گوزگ۔ (2) کوَر یا ھار ءِ آپ ءَ چگّاسگ ءُ پہ گوزگ ءَ راہ کنگ۔ **آپ ءِ رَجگ** : بےسیتّیں کارکنگ۔ آپ ءِ مَنتگ۔ **آپ ءِ رِچگ** : دَریا ءِ آلاڑ بُوتگ۔ دَریا ءِ رِچ ءِ رَوَگ۔ آپ ءِ جَھل کپگ۔ **آپ رَس**: (آپ۔ رَس) (ن گ) پہ ھار ءِ گردینگ ءَ سَر ءِ مُودانی شَنک جَنگ ءُ آپ ءَ راہ دیگ ءِ دودے۔ **آپ رَشت** : (آپ۔ رَش۔ ت) (ن گ) بُوجیگ یا دَریائی اولاک ءِ آپ ءِ سَر ءَ گوں تیزی ءِ رَوَگ۔ دَریا ءِ سَر ءَ ھما ٹپّ کہ چہ گُراب یا بُوجیگ ءِ رَوَگ ءَ گوں کپ ءُ گڈّاں بِلے یا کِشکے جوڑ بیت۔ **آپ رَم** : (آپ۔ رَم) (س گ) آپ ءِ رَنگ۔ آپ ءِ ڈوَل۔ **آپ ءِ رَم** : (ن گ) زَمین ءِ چیر ءَ آپ ءِ دَریاب۔ **آپ رَند** : (آپ۔ رَن۔ د) (ن گ) آپ ءِ رَند یا نِشان۔ آپ ءِ رَوَگ ءِ رَند۔ آپ ءِ گوزگ ءِ ٹپّ بزاں نِشان۔ آپ پد۔ **آپ رَنگ** : (آپ۔ رَن۔ گ) (س گ) آپ ءِ رَنگ۔ آپ رَنگیں۔ تنکّیں نیلّ۔ آپ دُزوشُمیں چیز۔ تنکّیں آپ رَنگیں چیز۔ نیلگو۔ **آپ روڈ** : (آپ۔ رو۔ ڈ) (ن گ) لاپ ءِ گوات گرَگ۔ گوات گرَگ ءِ ناڈُراہی۔ (2) ڈمبرَگ۔ لاپ ءِ مَزَن بُوتگ۔ **آپ ءِ رَوَگ** : بےعزّت بُوتگ۔ بےپرَدگ بُوتگ۔ بےلجّ بُوتگ۔ کم شَرف بُوتگ۔ آپ ءِ کپگ۔ **آپ روگن** : (آپ۔ رو۔ گن) (ن گ) روگنی مچّ ءِ زاتے۔ **آپ ریچگ** : (آپ۔ رے۔ چگ) چہ چُکّ ءَ نوک دڑاہ بُوتگیں زال ءِ جان دُڑاہی ءِ جان شودَگ۔ **آپ زُرگ** : (آپ۔ زُرگ) (ن گ) ریشی ٹپّ یا دانگے

کہ چیرءَ آپ بہ زُوریت ۔ (2) ریش کہ آپ ءُ زواک بہ بیت ۔
(3) آپ ءِ مَداں مَدان ءَ زَگ کنگ ۔ رواں بُوئگ ۔ **آپ زمبلگ :**
(آپ ۔ زَم ۔ بَ ۔ لگ) (ک گ) آپ ءِ جلّگ ۔ پہ دَست آپ ءَ
شُلنچگ ۔ مَشک ءَ پہ زُمبلگ پُرّ کنگ ۔ پہ دَست آپ ءَ جلّگ ۔ پہ
زمبل آپ کشّگ ۔ **آپ ءِ زَم زَم :** (آپ ۔ ءِ ۔ زَم ۔ زَم)
(ن گ) مسلمانانی قِصّہ ءُ داسپانی رُوءَ چمّگ ءِ ہما آپ کہ پیشّی زَمانگ ءَ
عربستان ءِ ماں مکّہ ءِ نزّیک ءَ دراَتکگ ۔ ہے قِصّہانی رُوءَ پیغمبریں
ابراہیم آذر ءِ لاپ پُرّی ئیں دومی لوگی مولدِ یں ہاجر (ہاگر) کہ ابراہیم ءِ
اولی زال بانُک سارہ ءَ چہ گِسّ ءَ در کُت ءُ تاچینت گڈہ ابراہیم ءَ آئی ءَ را
مکّہ ءِ دَمگ ءَ آوُرت ءُ یلہ دات ۔ زال پٹ ءُ ریکاں وَدَگ اَت کہ
اسماعیلیں چُکّ ءَ دژاہ بُوت ۔ مات ءُ چُک تُنّیگ اِتنت ءُ آپ ءَ گوَاہ نہ
کُت ۔ ہے قِصّہاں مان انت کہ آہانی اللہ ءِ حُکم ءَ ریکانی تہہ ءَ اناگت ءَ
یکّ چمّگے پچ بُوت ۔ بی بی ہاجر ءَ چمّگ کہ دِیست گل بُوت ءُ گوَشتے زَم، زَم
بِزاں بِدار، بہ جَلّ کہ من آپ وَراں ۔ **آپ زَو :** (آپ ۔ زَو) (ن
گ) آپ ءِ کسانیں چمّگ کہ چُکّرّ یت ۔ آپ زِہ ۔ **آپ زِہ :** (آپ ۔
زِہ) (ن گ) ہمُود ءَ کہ زِیشان بیت ۔ آپ ءِ چُکُرّگ ۔ آپ زَو ۔ **آپ
زِیرَگ :** (آپ ۔ زی ۔ رَگ) (ک گ) چہ کہن ءُ جُواں پہ
ڈگاراں آپ زیرَگ ۔ (2) ریش ءِ آپ کشّ بُوئگ ۔ (3) نوک وَرناہ
بُوئگ ۔ بالغ بُوئگ ۔ (4) بُوجیگ ءُ گُرانی ٹُنگ بُوئگ ءُ چمّے ٹُنگاں
آپ ءِ آہگ ۔ **آپ ءِ ساچگ :** (ک گ) آب ءُ ہواءِ گوں مَرُدم ءَ
ٹہگ ۔ **آپ سار :** (آپ ۔ سا ۔ ر) (ن گ) آپو ۔ ہما نارُشت کہ
آپ بہ بیت ۔ بے تامیں نارُشت ۔ (2) تنّکّیں نارُشت ۔ آشوڈ ۔ آف
سار ۔ آپ شُرّوپ ۔ (3) نیلگو ۔ آپ رَنگ ۔ (4) تنّکّیں دوگیں شِیر ۔
آپ ءُ سَراپ : (ن گ) کسانیں ہوُر ۔ **آپ ءِ سَرءَ کِشک ءِ
رَندَگ :** بے مَطلبیں جُہد ۔ لاحاصلیں کار ۔ بے نَفیں کار کنگ ۔ **آپ
ءِ سَر کنگ :** جات ءَ جنگ ءُ تاں آپ ءَ رَسینگ ۔ **آپ سَرے ءَ
بَرَگ :** بَرَگ ءُ آپ سَرے ءَ رسینگ ۔ داں حدّے ءَ سَر کنگ ۔ (2)
چہ جنجال ءَ دَر کنگ ۔ **آپ سَرے ءَ رَسگ :** مِنزل ءِ سَر بُوئگ ۔ سوب
مَند بُوئگ ۔ آپ ءِ سَرءَ رَسگ ۔ میتگے ءَ سَر بُوئگ ۔ **آپ ءِ سنگرگ :**
(ک گ) لُر دیں آپ ءِ صاف بُوئگ ۔ **آپ سور :** (آپ ۔ سو ۔
ر) (ن گ) سوریں ماہیگ ءِ واداپ ۔ (2) سوریں آپ ۔ **آپ سور ءُ
چَمّ کور :** (ن گ) بے وَس ۔ ناتوان ۔ کم گُشاد ۔ **آپ ءِ سوہ کنگ :**
(ک گ) کوَرءِ یا ہارءِ آپ ءِ مَداں مَدان ءَ کم بُوئگ ۔ (2) ڈگارءِ
آپ ءِ جہل کپاں بُوئگ ۔ (3) تچوکیں آپ ءِ کم کنگ ۔ **آپ سِیاہی :**
(آپ ۔ سِ ۔ یا ۔ ئی) (ن گ) دَریاءِ آپ کہ روچ بَرکت ءُ صُحب ءِ سَرءَ
روچ ءِ دَرائی ءِ پیش لُڑ بُرّ بیت ہمے لُڑ بُرّ ءِ وہد ۔ **آپ شان :** (آپ ۔
شان) (س گ) آپ ءِ شانگ ۔ (2) آپ گر ۔ گر ۔ (3) ہما جاگہہ
کہ آپ چہ کوہ ءَ رِچیت ۔ (4) ہما تزّپّ یا دِگہ اَنچیں جاگہہ کہ اُود ءَ آپ
داشت مہ کنت ءُ پہ دِگہ دیمے جہلاد بہ بیت ۔ (5) ہما بُرزیں پٹّنیں کوہ
سَر کہ ہوُر، چمّگ یا بدِ اِتگیں کتّرانی آپاں جہل ءِ شتو ردنت ۔ آپ شہار ۔
آپ ریچ ۔ (6) بُن زِہ ۔ **آپ ءِ شام ءَ بُوئگ :** ہم شام بُوئگ ۔ وَرگ
ءِ ہچّ نہ بُوئگ ۔ گُژنگ بُوئگ ۔ **آپ شُرّوپ :** (آپ ۔ شُ ۔ ڑو ۔ پ)
(س گ) ہما چیز یا وَردِن کہ آئی ءَ تہہ ءَ چہ گچّ ءَ زیات آپ مان کنگ بہ
بیت ۔ (2) (ن گ) شُر دیں یا بازتنّکّیں وَرد ۔ آشوڈ ۔ آف سار ۔ آپ
سار ۔ آپ چُڑو ۔ آپ چلُوپ ۔ **آپشک :** (آ ۔ پِش ۔ ک) (ن گ)
واداپ ۔ (2) بے مَسالہ ءُ واد ءَ گژ اِستگیں نارُشت ۔ **آپ ءِ
شُلُنچگ :** (ک گ) ماں چنکاں آپ پُرّ کنگ ءُ ریچگ ۔ (2)
آپ ءِ چہ جُوءَ یا بندءَ پہ دَست یا گوں اَزبابے ءَ دَر کنگ ۔ **آپ شور :**
(آپ ۔ شو ۔ ر) (س گ) آپ ءِ تَوار ۔ کوَرءِ، ہارءِ یا چہ دِگہ بُرزیں
جاہے ءَ رِچوکیں آپ ءِ تَوار ۔ (2) (ن گ) ہما کہ گُپت ئے بازانت
بَلے کردئے نیست ۔ **آپ شون :** (آپ ۔ شو ۔ ن) (ن گ) آپ ءَ
سَر بُوئگ ءِ راہ ۔ کوَر یا کہن ءِ ہما جاگہہ کہ مَرُدم پہ آپ ءِ زِیرَگ ءَ
رَونت ۔ چٹّو ۔ ہوکین ۔ شون ۔ **آپ شُونگ :** (آپ ۔ شُون ۔ گگ)
(ک گ) چہ پونز ءَ آپ زِیرَگ ۔ (2) پونز ءِ تہہ ءِ شودَگ ۔ **آپ
شیپ :** (آپ ۔ شے ۔ پ) (ن گ) آپ ءِ جہلادبُوئگ ۔ جہلادیں
آپ ۔ (2) ہما ہَند کہ آپ دِڑ ہپال ءَ گوَزیت ۔ **آپ شیوَگ :**

(آپ۔ شے۔ وَگ) (ن گ) ہما ڈَل دیمیں یا بُرزیں زَمین کہ چہ ہمُو دءِ پہ جُہل ءِ ڈگاراں آپ کیت ۔ **آپ کامَگ** : (آپ۔ کا۔ مَگ) (س گ) شُر دیں نارُشت ۔ آپ ءُ شُلو پیں وَرد ۔ **آپ کپتہ** : (آپ۔ کَپ۔ تہ) (س گ) بے عِزّت ۔ کم شَرَف ۔ بے لَجّ ۔ **آپ کپگ** : (آپ۔ کَ۔ پگ) (ک گ) چیزے ءِ تہہ ءَ آپ پیداک بُوَنگ ۔ (2) نوک پَشَّگ ۔ پُختہ بُوَنگ ۔ (3) مَست ءُ تَمرد بُوَنگ ۔ وَرناہی ءَ رَسگ ۔ بالغ بُوَنگ ۔ (4) ٹَپّ یا ریشے کہ آپ بُزوریت ۔ **آپ ءِ کپگ** : بے عِزّت بُوَنگ ۔ لَجّ ءِ رَوَگ ۔ کم شَرَف بُوَنگ ۔ بے آبرُو بُوَنگ ۔ **آپ ءَ کپگ** : (ک گ) نوک جَتگیں چات ءِ آپ ءَ رَسگ ۔ چات ءِ جَنگ ءِ وہداں آپ ءَ سَر بُوَنگ ۔ **آپ ءِ کشَّگ** : بے تام کنگ ۔ تام ءِ بَرَگ ۔ بے زار کنگ ۔ پہری کنگ ۔ (2) چہ چات یا کنڈ ءَ آپ ءِ دَر کنگ ۔ **آپ کنگ** : (آپ۔ کَ۔ نگ) (ک گ) ہر یکّ بَد اِتگیں چیز ءِ آپ کنگ ۔ **آپ ءَ کنگ** : (ک گ) چیزے آپ ءِ تہہ ءَ ایر کنگ ۔ **آ پگ** : (آ۔ پگ) (س گ) آپینک ۔ آپلوئیں چیز ۔ آپیں چیز ۔ (2) (ن گ) واداپ ۔ آپشک ۔ (3) کوہل کُرتگیں گوشت یا ماہیگ ءِ نارُشت ۔ (4) آپ داریں جاگہہ ۔ ہما زَمین کہ سَر بُر ءَ آپ اِنت ۔

آپ ءِ گُبّ بندگ : آپ ءِ چست بُوَنگ ءُ پہ جگردی پاد آ ہگ ۔

آپ گَجّ : (آپ۔ گَج۔ ج) (ن گ) تچوکیں آپ ءِ یا کَور ءِ جوڑ بُوتگیں اِسپیتیں کَپ ۔ **آپ گر** : (آپ۔ گر) (ن گ) کوہانی ہما گر کہ چہ اُوداں آپ جُہل ءَ ایر رچیت ۔ **آپ گرد** : (آپ۔ گرد) (ن گ) ہما جاگہہ کہ اُود ءَ تچوکیں آپ چکّریت ءُ گردُون دَنت ۔ آپ ترّ ۔ جگرد ۔ گردُون ۔ **آپ گِرَگ** : (آپ۔ گِ۔ رَگ) پڑّور بُوَنگ ۔ (2) بالغ بُوَنگ ۔ پُختہ بُوَنگ ۔ **آپ ءِ گِرَگ** : (ک گ) جُوءِ یا کَور ءِ آپ ءِ ماں ڈگاراں بَرَگ ۔ **آپ گرم** : (آپ۔ گر۔ م) (ن گ) گرمیں آپ ۔ (2) (س گ) آپ ءِ ڈول ءِ گرم ۔ **آپ ءِ گواز کنگ** : مَردُم ءِ چکّاسگ ۔ چارگ ۔ (2) آپ ءِ جُہلی ءِ زانگ ءِ ہاترءَ آپ ءِ چکّاسگ ۔ (3) پہری کنگ ۔ بے تام کنگ ۔ (4) مَردُم ءِ ڈُٹّ ءِ کشَّگ ۔ **آپ گوز** : (آپ۔ گوز) (س گ) آپ ءِ تاب وَرَگ ۔

آپ گوزی : (آپ۔ گوا۔ زی) (ن گ) آپ ءِ گوزگ ءِ راہ ۔ آپ گوز ۔ **آپ ءِ گیجگ** : (ک گ) رَزان یا دَر پے ءَ را آپ مان کنگ ۔ (2) کہن یا چاتے ءَ را انچو دَرروپگ ءُ جَنگ کہ چات یا کہن آپ ءَ سَر بہ بیت ۔ **آپ ءُ لاپ** : (ن گ) سیر ءُ آباد ۔ وَشّ حال ۔

آپ ءُ لاپ بُوَنگ : (ک گ) سیر ءُ آباد بُوَنگ ۔ وَلگ ۔ **آپ ءُ لاپی** : (ن گ) سیر ءُ آبادی ۔ (2) مال ءِ پڑّوری ۔ **آپ ءِ مان دیگ** : (ک گ) آپ ءِ تہہ ءَ رَوَگ ۔ **آپ ءِ مَطّا ہگ** : (ک گ) چہ آپ ءَ گوزگ ۔ چہ آپ ءَ آدیم بُوَنگ ۔ **آپ مَلّ** : (آپ۔ مَل۔ ل) (س گ) آپ ءِ مَلّ اِتگیں ہما زَمین کہ ہار ءِ یا ہوُر ءِ آپ ءَ مَلّیت ۔ (2) ہما ہَند کہ آپ تَلّان ءَ گوزیت ۔ **آپ ءِ مَنتگ** : بے نَفیں کار ۔ بے سیتّیں کار پد ۔ انچائیں گپّ ۔ **آپ ءِ میزگ** : بے ہِمَّت بُوَنگ ۔ لگور بُوَنگ ۔ بے تہمبُل بُوَنگ ۔

آپ بند : (آپ۔ بَن۔ د) (ن گ) ہما بند کہ پہ آپ ءِ دارگ ءَ بَندگ بیت ۔ ڈگارانی بَند ۔ (2) ریس ۔ دَمگ ۔ سَرحدّ ۔ ملک ۔ آپ ریچ ۔ حدّ ۔ علاقہ ۔ ڈگار ۔ (3) ہما چیز کہ آپ ءِ تہہ ءَ ءِ بہ کنئے گوں آپ ءَ بند گیپت یا گوں آپ ءَ بدیت ۔ (4) بَرف ۔ کتر یا بد اِتگیں آپ ۔ (5) آپ ءِ بندگ یا بیرہ دیگ ءِ ہاترا گوں ڈنگر ءُ سِنگ ءُ ڈلاں اڈ تگیں لَٹ بند ۔

آپ پونچ : (آپ۔ پوں۔ چ) (ن گ) تاجگیں شِیر ءِ بُرّگ ءُ حراب بُوَنگ ۔ بُرچّ ۔ (2) بستگیں شِیر ءِ بُرّگ ۔

آپ پہر : (آپ۔ پہہ۔ ر) (ن گ) آپ شہار ۔ شیلہ ۔

آپت : (آ۔ پت) (ن گ) بلاہ ۔ تُوہ ۔ مَزَن ۔ طاقتور ۔ (2) چالاک ۔ شیوار ۔ (3) سَکّی ۔ مُصیبت ۔ آفت ۔ (4) بے آسَر ۔ ہما کہ آئی ءَ کٹگی سَر پر نیست ۔ **آپتو** : (آ۔ پَ۔ تو) (س گ) چالاک ۔ بلد ۔ زانت کار ۔ (2) مکّار ۔ ریپ کار ۔ **آپتی** : (آ۔ پَ۔ تی) (ن گ) جنجال ۔ (2) بے عِزّتی ۔ **آپتیں** : (آ۔ پَ۔ تیں) (س گ) چالاکیں ۔ زانتکاریں ۔ شِیواریں ۔ (2) جنجالیں ۔ مُشکلیں ۔ قہریں ۔

آپ تابو :(آپ۔تا۔بو)(ن گ) گرہ۔ اِستاوا۔ دَست شود۔

آپ تَرّ : (آپ۔تَر۔ر)(ن گ) ھما جاگہہ کہ آپ چکّر ییت ءُ گَردون دَنت۔ تچوکیں آپ ءِ تَرّگ یا تَرّگ ءِ جاگہہ کہ چہ ھَمِد ءَ تچکیں راہ ءِ پر تَرّ ییت۔ گَردانک۔ آپ ءِ چکّر۔ ھما جاگہہ کہ آپ چرّ بیت۔(2) کِشار گری ءِ آپ ءِ وار۔(3) آپ گَرد۔ جگَرد۔ گَردون۔

آپ چار:(آپ۔چار)(ن گ) زَمین ءِ چیر ءَ آپ ءِ دَرگیجگ ءِ بَلد کار۔ **آپ چاری** :(آپ۔چا۔ری)(ن گ) زمین ءِ چیر ءَ آپ ءِ شوہاز ءُ درگیجگ ءِ کار ءُ عَمَل۔

آپ چِھرَگ : (آپ۔چِھ۔رَگ) بچار : آپ چِھر۔

آپ دار :(آپ۔دا۔ر)(ن گ) ھما کہ آپ داریت یا آپ ئے مان اِنت۔(2) زَمینے کہ آئی ءَ آپ مان بیت یا کہ سان ئے دیراں داریت۔ ھما زَمین، ڈگار یا تَلاپ کہ آپ داریت۔ آپ ءِ داروک۔ آپ جَلّ۔(3)(س گ) جوہر دار۔ **آپ داری** :(آپ۔دا۔ری)(ن گ) دژپ۔ ھما چیز کہ آپ بہ داریت۔ **آپ داریں** :(آپ۔دا۔ریں)(س گ) جوہر داریں۔(2) ھما جاگہہ کہ آپ بہ دارِیت۔ **آپ داریں تیگ** :(آپ۔دا۔ریں۔تے۔گ)(س گ) جوہر داریں زَہم۔ آب داتگیں زَہم۔ تیز ءُ بُرّوکیں زَہم۔ **آپ داریں زَہم** :(آپ۔دا۔ریں۔زَہ۔م)(س گ) جوہر داریں زَہم۔ آپ داریں تیگ۔

آپ دان :(آپ۔دا۔ن)(ن گ) آپ ءِ دَرپ۔ آب دان۔(2) کَلّی یا مَشک۔(3) مِسّ دان۔ آپ خانَہ۔ جِسم ءِ ھما آزہ کہ مِسّاں داریت۔ ساہین۔ کَوَرِکّ۔ پیش کُٹّ۔

آپ دَپ : (آپ۔دَپ)(ن گ) آپ ءِ کِرّ۔(2) لگور۔(3) حامَگ دَپ۔ نابُود۔ نالائق۔ بے کَرد۔ ھما مَردُم کہ ہیچ کار ءِ بُودئے مہ بیت۔ **آپ دَپی** :(آپ۔دَ۔پی) لگوری۔ کم ھمّتی۔(2) حامَگ دَپی۔ نابُودی۔ بے کَردی۔ **آپ دَپیں** :(آپ۔دَ۔پیں)(س گ) لگوریں۔ کمّ ھمّتیں۔ حامَگ دَپیں۔(2) نابُودیں۔ بے کَردیں۔

آپ ءِ دَندان : (ن گ) زَرد ءُ سُہر کُلونٹیں مچّے۔

آپ رَغ :(آ۔پ۔رَغ)(ک گ) گوّات گِرَگ۔ ڈمبرَگ۔(2)(س گ) وَت ءَ مَزَن لیکگ۔(3) زَہر گِرَگ۔

آپرَگ :(آ۔پَ۔رَگ)(ک گ) بازوَرگ ءِ رَندلاپ ءِ گوّات گِرَگ۔ ڈاکسگ۔ گوّات گِرَگ۔

آپ رَوان :(آپ۔رَ۔وان)(ن گ) تچوکیں آپ۔(2) جنینی کُشان گُد ءِ تہرے۔

آپ رَو :(ن گ) دَریاءِ تہہ ءِ ماں زِر ءُ تیاباں آپ ءِ رَوَگ ءِ رَہ بند۔ کَوَر۔(2) زِر ءِ آپ ءِ چو کہ کَوَر ءِ یکّ ناں یکّ دیمے ءِ تچگ۔(3) آپ ءِ رَوَگ ءِ راہ۔ آپ ءِ تچگ ءِ دیم۔(4) عِلاقہانی حَدّ۔ آب رَو۔

آپ رَہ : (آپ۔رَہ) بچار : آب رَو۔

آپ ریپ :(آپ۔رِے۔پ)(ن گ) شیطان ءِ آپ۔ اَگول آپ۔ گولا پگ۔ جِنّ آپ۔ اَگول۔

آپ ریچ : (آپ۔رے۔چ) بچار : آب ریچ۔

آپُڑس :(آ۔پُڑ۔س)(ن گ) پہ دَوا ءِ کار مَرز بُوئے کیں کاہے ءِ تومے۔

آپُس :(آ۔پُس)(ن گ) دَلوت ءُ ساہ دارے ءِ لاپ ءِ چُکّ ءِ توم بندگ۔ مال ءُ دَلوت ءِ لاپ پُرّی۔ رَزم۔ آپُست۔ **آپُس بُونگ** :(ک گ) دَلوت ءِ چُکّ ءِ ماں لاپ ءِ بندگ ءُ توم گِرَگ۔ لَگّگ۔(2) دَلوت ءِ وَہر کنگ یا وَہر آرگ۔ **آپُسی** :(آ۔پُ۔سی)(ن گ) مال ءِ لاپ پُرّی۔ **آپُسیں** :(آ۔پُ۔سیں)(س گ) ھما کہ آپُس انت۔ ھما مال کہ وَہرئے کُتگ۔ مال ءِ لاپ پُرّی ءِ جاوَر۔

آپُست : (آ۔پُس۔ت)(ن گ) آپُس۔ آپُسیں۔(2) ھما دَلوت کہ لاپ ئے پُرّ اِنت بزاں چُکّ ئے لاپ ءَ اِنت۔(3) ھما جاہ کہ آپ داریت۔(4) ھما جاگہہ کہ پہ آپ ءِ جَم کنگ ءَ بندگ بیت۔(5) ھما جُہڑ کہ چہ گوّارگ ءِ پیش بازبز بنت۔ جَمّر کہ چہ آپ ءِ پُرّ بنت۔

آپُستگ : (آ۔پُس۔تگ)(ن گ) ھما کہ آپُس اِنت۔ آپُس بُوتگیں۔ ھما ساہ دار کہ چُکّ ئے لاپ ءَ اِنت۔ آپُسگ۔(2) سِیاہ ءُ بزیں جَمّر۔

آپ سَر : (آپ ـ سَر) (ن گ) ہما جاہ کہ آپ اَست ـ کَوَر ، چمَّگ ، چات یا جُوءِ کش ءُ گوَر ـ (2) بُن جاہ ـ منزل ـ ڈیرہ ـ

آپُسگ : (آ ـ پُ ـ سَگ) (ک گ) دَلوت ءِ آپُس بُوَنگ ـ دَلوت یا مال ءِ لاپ ءِ پُرّ بُوَنگ ـ وہر کنگ ـ آپُستگ ـ آپُس بُوتگیں ـ

آپ شِہار : (آپ ـ شِ ـ ہار) بچار : آب ریچ ـ

آپ شین : (آپ ـ شے ن) بچار : چٹّو ـ

آپ کشّ : (آپ ـ کَش ـ ش) (ن گ) ہوشام ـ ہما ٹُنّ کہ مَردُم ہر چینکہ آپ بوارت سیر مہ کنت ـ (2) موچی ءِ ہما کُنٹیں گازَن کہ پَچ پوست ءِ لکرّگ ءُ آئی ءِ آپانی کشّگ ءَ کارمرز بیت ـ (3) ہما کہ آپ ءَ کشّیت ـ آپ چُوس ـ (4) کوَر ءِ پہنادانی تلانگیں آپ تاچ ـ تلکگیں ـ (5) ڈگار ءِ دیم ءِ دَراج دَراجیں آپ دار کہ چہ ڈگار ءِ بند ءَ جہل بہ بیت ـ (6) ڈگار ءِ سَر گردیارَ دآپ ـ (7) پکالی ـ پکال ءِ وسیلہ ءَ آپ کشّوک ـ (8) ڈول ـ **آپ کشّی** : (آپ ـ کَش ـ شی) آپ کشّگ ءِ کرد ـ

آپ گرَگ : (آپ ـ گِ ـ رَگ) آلاڑ ءَ راچِن ءِ ماں تیاب ءَ آپ ءِ یلہ دیگ ءُ بیلّ ءِ وہداں آہان ءَ آپ گرَگ ـ راچن کہ گوں بیلّ ءَ تیاب ءَ سَکّ کنگ بنت آلاڑ ءَ آوان ءَ آپ یلہ دَنت ـ آچِلّ ءُ موش کنگ بنت پدا بیلّ کہ کیت ایشاں آپ گیپت ـ (2) پڑّور بُوَنگ ـ (3) بالغ بُوَنگ ـ پختہ بُوَنگ ـ

آپ گیج : (آپ ـ گے ـ ج) بچار : آپ برّ ـ

آپ گشت : (آپ ـ گَش ـ ت) (ن گ) آپ ءُ ہواءِ نہ ساچگ ـ آپ ءُ ہواءِ گوں مَردُم ءَ نہ ٹہگ ـ (2) جُویا کہن ءِ آپ ءِ گرَگ ءِ باری ـ

آپ گوَاتو : (آپ ـ گوَا ـ تو) بچار : بُلبُلک ـ

آپ گوہت : (آپ ـ گوہ ـ ت) (ن گ) ہما ساد یا پیشّ کہ چہ ریسگ ءِ پیسر ءُ رند آئی ءَ آپ ءِ گنَنت کہ مُہکم بہ بیت ـ **آپ گوہتی** : (آپ ـ گوہ ـ تی) (ن گ) چیزے ءِ آپ گوہتگ کنگ ءِ کار ـ **آپ گوہتیں** : (آپ ـ گوہ ـ تیں) (س گ) ہما کہ گوں آپ گوہت ءَ نسبت دارِیت ـ (2) آپ گوہت کُتگیں ـ

آپ گیر : (آپ ـ گی ـ ر) (ن گ) آپ گرَگ ءِ وہد ـ (2) کہن ، کوَر یا جُوءِ آپ گرَگ ءِ وہد ـ (3) چہ کہن ، کوَر یا جُوءَ پہ ڈگاراں آپ ءِ بہر ءِ وہد ـ (4) چہ یکّ ڈگارے ءِ پُرّ بُوَنگ ءَ رند دومی ڈگار ءَ آپ مان کنگ ـ (5) ہوکین ـ (6) آپ ءِ گروک ـ (7) آپ داریں ڈگار ـ (8) ہما ڈگار کہ وَتی ٹُنّ ءَ دیر ءَ داشت کنت ـ **آپ گیری** : (آپ ـ گی ـ ری) (ن گ) کہن ءُ کاریزانی آپ ءِ گرَگ ءِ کار ـ

آپُلک : (آ ـ پُ ـ لَک) (ن گ) کسانیں آبلہ یا ریش کہ تہہ ءَ نوکی آپ ئے مان بیت ـ (2) دَرآتکگیں کسان کسانیں دانگ کہ سَر بر اِش آپو بیت ـ

آپُلو : (آ ـ پُ ـ لو) (س گ) چو آپ ءِ لہم ـ شُرد ـ شُرد ءُ شُلوپّ ـ (2) (ن گ) دَست یا پاد کہ اَچ ترّ ءُ گرد ءَ یا کار ءَ تر اوَل مہ بیت بلے نرم ءُ آزگ بہ بیت ـ جالارغ ـ (3) آپڑُگ بُوَنگ ـ

آپناک : (آپ ـ نا ـ ک) (س گ) آپو ـ آپینک ـ آپ وَڑ ـ آپ ءِ ڈوَل ءَ ـ آپ ءِ دُرُوشم ءَ ـ (2) نوک آپ زُرتگیں ـ (3) ڈوَل دار ـ پڑّور ـ **آپناکی** : (آپ ـ نا ـ کی) (ن گ) ہما کہ گوں آپناک ءَ نسبت دارِیت ـ (2) ڈوَل داری ـ پڑّوری ـ بڑاہ داری ـ وشّ دُرُوشمی ـ **آپناکیں** : (آپ ـ نا ـ کیں) پڑّوریں ـ پُرّ آپیں ـ (2) وشّ دُرُوشمیں ـ

آپ نَر : (آپ ـ نَر) (ن گ) آپ ءِ سُپتگیں ٹُنگ یا دِرّ ـ **آپ ءِ نَمر** : (ن گ) اَبدی زِند ءِ آپ ـ آب ءِ حیات ـ ہما آپ کہ آئی ءِ وَرگ ءَ رند ساہ دار نہ مریت ـ **آپ نہ وَرگ** : سوگند کنگ ـ آپ ءِ حَرام کنگ ـ (2) قول ءُ قرار ءِ پابند بُوَنگ ، چوش کہ تاں اے کار اے ڈوَل ءَ نہ بیت مَن اے ہَند ءِ آپ ءَ نہ وَراں ـ

آپ نِند : (آپ ـ نِن ـ د) (س گ) ہما جاگہ کہ اُود ءَ آپ نِندیت ءُ ایر رَوَت ـ ہما جاگہ کہ آئی ءَ آپ نرم کنت ءُ نادینیت ـ جُہلیں زمین ـ **آپ نِندیں** : (آپ ـ نِن ـ دیں) (س گ) ہما جاگہ کہ آپ نِند بیت ـ جُہلیں زمین ـ

آپ ءُ واد : بچار : آشیرگ ـ

آپو : (آ۔ پو) (س گ) ہما چیز کہ بیرگ ءَ آپ بیت۔ آپ چُڑُو۔ شُرد۔

آپو : (آ۔ پو)(س گ) چو آپ ءَ۔ آپلو۔

آپ وار : (آپ۔ وا۔ ر)(س گ) سیراپ۔ ہما کِشار کہ سیراپ اِنت۔(2) آپ واریں زمین۔ میتاپ۔ ہما زمین کہ باز آپ وارت۔ (3) آپ وَروک۔(4) ہما زمین کہ باز آپ ئے وارتگ۔(5) ہما ہیران یا رَزان کہ آئی ءِ تہہ ءَ آپ وَرگ بیت۔(6) ہما سبز ءُ ھُمبو ہیں دَرچک یا کِشار کہ آپ واریں زمین ءَ بہ رُدیت۔ (7) ہیلاک۔ نوکر۔ کاردار۔ خِدمت کار۔(8) ہما مَرُدم کہ جاگہے نِشتگ بلے اُود ءِ کہن ءَ آپ ءُ ہنگام ئے مہ بیت۔(9) اَدارُکی جہہ مَنِند۔

آپ واری: (آپ۔ وا۔ ری)(ن گ) آپ وَرگ ءِ دَرپ۔ گِلاس۔ قدّح۔ کاشی۔ آپ ءِ ہیران۔ پہ آپ ءِ وَرگ ءَ کارمرز بُوَکیں رَزان یا کاشیگ۔(2)(س گ) یکّ جاگہے ءِ پہ بہار رچارینی یا پہ دِگہ نیمّو نے کئے ٹدّت ءِ پہ اَدارُکی نِندگ ءُ پدا رَوگ۔ **آپ واریں** : (آپ۔ وا۔ ریں) ہما ڈگار یا زمین کہ سیر ءَ آپ انت۔(2) ہما کِشار کہ سیر ءَ آپ انت۔

آپ وَرک : (آپ۔ وَر۔ ک)(ن گ) ہما جاگہہ کہ کوَر ءِ آپ ڈگار ءَ تَرّینگ بیت۔

آپہرغ : (آ۔ پہہ۔ رَغ) (ک گ) جالارغ۔ آ پلو۔ آپو۔ (2) مارگ۔

آپی : (آ۔ پی)(ن گ) ہما کہ گوں آپ ءَ سیادی کنت۔ آپ چُڑُو۔(2) سالونک ءُ بانور ءِ کوہنگیں گُد ءُ پچّ کہ نِکاح ءَ رَند یا سالونک ءِ لوگ ءَ رَوگ ءَ ساری کارداران ءَ دیگ بنت۔ **آپی بُوَنگ** : (آ۔ پی۔ بُو۔ نگ) کِشار یا سبزگ ءِ آپ دیگ ءِ حدّ ءَ رَسگ۔ آپ دیگ ءِ وَہد۔ کِشار ءُ تُنّی بُوَنگ۔ **آپی ئیں** : (آ۔ پی۔ ئیں)(س گ) آپ داریں۔ ہما کہ گوں آپ ءِ نسبت دارِیت۔

آپی پس : (آ۔ پی۔ پَس) (ن گ) ماہیگ ءِ قِسمے۔

آپید : (آ۔ پے۔ د) (ن گ) اَست۔ موجود۔ ساڑی۔

آپی سِنگ : (آ۔ پی۔ سِن۔ گ) (ن گ) ہما سِنگ کہ کوَر ءِ جگر دءَ اِنت کہ ہر وَہد ماں آپ ءَ اِنت۔(2) سِنگ بندی چات ءِ ہما سِنگ کہ چات ءِ بُن ءَ اَنت ءُ ہر وَہد آپ ءَ اَنت۔(3) مُہکم ءُ آپ واریں سِنگ۔

آپی سِنگاں رَسگ : جنجالاں بُوَنگ۔ تاوان ءُ بَربادی ءِ گُڈّی حدّ ءَ رَسگ۔ واری ءُ نیستی ءَ سَر بُوَنگ۔(2) جہل کپگ۔

آپی گُراب : (آ۔ پی۔ گُ۔ راب)(ن گ) پہ دَریائی سَفر ءَ مَرُدم ءُ سامان بَریں مزنیں بُوجیگ۔ جہاز۔

آپی گوہر : (آ۔ پی۔ گو۔ ہَر) بچار : مُروارِد۔

آپی مار : (آ۔ پی۔ مار)(ن گ) دَریائی مار۔ ہما مار کہ ماں کوَر یا دَریا ءَ بنت۔(2) ہما مَرُدم کہ گِندگ ءَ بے آزار اِنت بلے اَنا گہ ءَ مزنیں تاوان دَنت۔ کلپ۔ دوتَل ءُ دوپوست۔

آپی مُرگ : (آ۔ پی۔ مُر۔ گ)(ن گ) ہما مُرگ کہ زِر یا آپ سَراں بنت۔ بَٹ۔ مَلّیر ءُ دِگہ زِری مُرگ۔

آپی ناخُن چِن : بچار : تَگَسّ۔

آپینک : (آ۔ پیں۔ ک) (س گ) ہر چیزے کہ چو آپ ءَ تچوک ءُ تلوک بہ بیت۔ **آپینکی** : (آ۔ پیں۔ کی) (ن گ) آپ بندگ ءِ کار۔ ڈگار ءِ پُرّ ءُ بند۔(2) پہ آپ ءِ گِر ءُ بند ءَ کارمرز بُوَکیں اَزباب۔

آتار : (آ۔ تا۔ ر)(س گ) وَشّ بوہ ءِ شِنگی ءُ تالانی۔(2)(ن گ) وَشّیں بوہ۔ دُن۔ **آتار بُوَنگ** : (آ۔ تار۔ بُو۔ نگ) (ک گ) وَشّ بوہ ءِ شِنگ ءُ تالان بُوَنگ۔ وَشّیں بوہ ءِ مالگ۔ وَشّیں بوہ کنگ۔

آتارَگ : (آ۔ تا۔ رَگ) (ک گ) روشناہی یا روچ ءِ دَرائی ءِ وَہد۔ تالان ءُ شِنگ بُوَنگ۔ روژناہی ءِ شِنگی۔(2) صباہ ءِ ہما وَہد کہ چہ سُہری ءَ رَند روژناہی چہ روچ ءِ دَر آیگ ءَ پیسَر شِنگ بیت۔ روچ دَر آیگ ءَ پیسَر ءُ سُہری ءِ بُرّگ ءَ ءُ رَند۔(3)(ن گ) بام۔ بام گواہ۔ بام ءِ دیگ۔ بام ءِ آسگ ءِ وَہد۔ بام رَنگ۔(4) وَشّ بوہ ءِ تالانی۔

آتال : (آ۔ تال) (ن گ) پَس ءِ ہما پوست کہ پہ ناڈُراہے ءِ کوَر ءِ دیگ ءِ کارمرز بیت۔ **آتال کنگ** : (آ۔ تال۔ کَ۔ نگ)(ک گ) پوست کنگ۔ پہ ناڈُراہی یے ءِ علاج ءِ مال ءِ تازگیں پوستے کوَر ءِ دیگ۔

آتان : (آ۔تان) (ن گ) آرام کہ چہ ترُ پشیں لیمبو، کٹّگیں اَمب، پلپل ءُ دِگہ اَنچیں چیز اں جوڑ کنگ بیت۔

آتت : (آ۔تت) (ک گ) آتلگ ءِ گوستگال بزاں آتلگ اَت۔

آتر : (آ۔تر) (ن گ) جُلّ۔ بزیں گندلے کہ مال ءُ ساہ دارے ءِ چہ گوہرءَ پہریزگ ءِ ہاترءَ آئی ءِ وَنگ ءَ بندنت ئے تاں کہ گوہرءَ مہ جنت۔(2) ڈوہر۔سربار۔(3) پالان۔پاریز۔

آترِاپ: (آ۔ترِا۔پ) (ن گ) ہر چاریں نیمگ۔کِرّءُ گوَر۔ چاگرد۔اَبیل۔پدءُ دیم۔چپّ ءُ راست۔کش ءُ گوَر۔

آتِش : (آ۔تِش) (ن گ) آچ۔آس۔گرمی۔آچش۔**آتِش پرَست** : (آ۔تِش۔پَ۔رِس۔ت) بچار: آچش پرَست۔**آتِش زُبان** : (آ۔تِش۔زُ۔بان) (س گ) سیاہ زُبان۔قہرزُبان۔بد زُبان۔**آتِش گیر** : (آتِش۔گی۔ر) (ن گ) اَنگر۔کوٹینگ۔(2) اَنگرکشّیں اَزباب۔اِشکرکش۔آس گِیر۔**آتِشی** : (آ۔تِ۔شی) (نا گ) ہما کہ گوں آتِش یا آس ءِ نسبت داریت۔آسی۔

آتَشک: (آ۔تَ۔شک) (ن گ) بَدَن ءِ سرءَ ہُورتیں دانگ دَرآ ہگ ءِ ناجوڑی۔

آتک : (آت۔ک) (ک گ) آختِ۔کاتک۔یَہت۔ یاتک۔یاہَت۔آہت۔اَہت۔(2) آہگ ءِ گوستگال۔

آتکاں : (آت۔کاں) (ک گ) آہگ ءِ گوستگال بزاں آآتکَ اَنت یا مَن آتکوں۔**آتکَن** : (آت۔کَن) (ک گ) آہگ۔ آختَن۔آہتَن۔**آتکُں** : (آت۔کُں) (ک گ) مَن آتکاں۔

آتکگ: (آت۔کگ) (ک گ) سربُوتگ۔آہگ ءِ گوستگال۔ آہتگ۔آہت۔یاہتگ۔**آتکین** : (آت۔کین) (ک گ) رَوگ ءُ آہگ۔

آتَنڈُرو : (آ۔تَن۔ڈُ۔رو) (ن گ) مُگلمانی یامرَنیں یکّ پادگی بُرزیں ڈُہل کہ اوشتگ ءُ جنگ بیت۔ شئے پرَجا۔

آج : (آ۔ج) (ن گ) بٹَن۔تکمہ۔(2) پیلی دَنتان۔

آج گُل: (آ۔ج۔گُل) (ن گ) بچار: حاج گُل۔

آجَنگ : (آ۔جَ۔نگ) (ک گ) دَرپے ءِ گیشتریں چیزے مان کَنگ ءِ ہاترءَ سُرینگ یا مِنگ۔(2) جِنترِ ءِ چُگ جَنگ۔(3) دارے گل کَنگ ءِ وہدا آئی ءِ حاکانی مان کَنگ ءِ گوں چیزے ءِ اَنچو جنگ کہ یلّہیں حاک بند بورنت ءُ مُہر بہ بنت۔**آجنگی** : (آ۔جَ۔نَ۔گی) آجنگ ءِ آوَ کی۔ہما کہ آجنگی انت۔

آجَتگ : (آ۔جَ۔تگ) آجنگ ءِ گوستگال۔**آجتگیں** : (آ۔جَ۔ت۔گیں) آجنگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ آجتگ۔

آجو : (آ۔جو) (ن گ) آزات۔وَت واجہہ۔ہما کہ دِگہ کَسے ءِ بندیگ ءُ چمّ دار مہ بیت۔وَت واک۔یلہ۔**آجوئی** : (آ۔جو۔ئی) (ن گ) آزادی۔آزاتی۔وَت واجہی۔وَت واکی۔

آجُوج : (آ۔جُو۔ج) (عر) (ن گ) آجُوج یاماجُوج۔ہر چیز ءِ بربادکنوک۔یکّ خیالی مخلوقے کہ انسان ءِ چہ دنیاءِ گارکنگ ءِ ہُدوک ءُ لانک بستگ اَنت۔(2) بلاہ۔مزَن جون۔**آجُوجیں** : (آ۔جُو۔جیں) (س گ) بلاہیں۔زورآوریں۔(2) ترسیناکیں۔

آجُور : (آ۔جُو۔ر) (س گ) پُچّ۔جَم۔

آجہان: (آ۔جَ۔ہان) (ن گ) پردا۔دومی جہان۔چہ مرگ ءِ رَندءِ دنیا۔قیامَت۔**آجہانی** : (آ۔جَ۔ہا۔نی) (ن گ) پَردائی۔دومی جَہانی۔دیمی دُنیائی۔قیامَتی۔(2) حُدا اُمزی۔چہ اے دنیاءِ شُتگیں۔مُرتگیں۔

آجہو : (آج۔ہو) (ن گ) تُرس۔(2) ہاتر۔لحاظ۔تماہ۔پَرواہ۔

آجینگ : (آ۔جی۔نگ) (ن گ) کِیسّگ۔کسانیں لوت۔

آچ : (آ۔چ) (ن گ) آچش۔بُن داتگیں داریا اِشکر۔سکّیں گرمیں چیز۔ہما کہ سوچوک اِنت۔آس۔کُورہ۔آتِش۔گرمی۔(2) کلپیں ءُ رَدیں مَردُم۔**آچ زُور**: (آچ۔زُو۔ر) (ن گ) جَمکیں آسنے کہ آئی ءِ کُمک ءَ انگر اں زُورنت۔آس زُور۔آس گر۔اِشکرکش۔ چمٹّو۔آس کشّ۔**آچو** : (آ۔چو) (س گ) بزانز گروک۔زہر گروک۔زُوت آزار۔آسو۔بزانزو۔

آچار :(آ۔ چا۔ ر) (ن گ) ہیل۔ عادَت۔ ٹب۔ طور۔ طَرز۔ (2) بُوجیگ ءِ یکّدارءِ تہہ ءِ مکّ کُتگیں ہمادار کہ گوْات ءِ زورءِ بُوجیگ ءِ بارت۔ (3) بُوجیگ یا دِگہ دَریائی اولاک ءِ بستگیں سے کُنڈی ئیں اسپیتیں گُد کہ چہ گوْات ءِ پُرّ بیت ءُ بُوجیگ ءِ بارت۔ (4) بزار۔ ہما جاگہہ کہ مُدام بینگ بندیت۔ بینگ ءِ آچار۔ (5) جَنگ ءُ مِڑ۔ جَنگ ءُ مِڑءِ سکین۔ (6) گوں مَسالہ ءِ اَڑ داتگیں تُرّ پشیں پَشوْراکی۔ (7) گوں مَسالہ، آرت ءُ پِیما زءِ اَڑ داتگیں وَراک۔ آتان۔ (8) نان ءِ قسمے کہ آرت ءِ تہہ ءِ سبزی، گوشت ءُ دِگہ اَنچیں چیز مان کنَنت ءُ پچّینت۔ **آچارءِ ایرارگ** :(ک گ) بُوجیگ ءِ آچارءِ جہل کنگ۔ **آچارءِ بندگ** :(ک گ) بُوجیگ ءِ آچارءِ گوں پلمن ءِ بندگ۔ بُوجیگ ءِ تہہ ءِ یا خُشکی ءِ آچارءِ پہ ساہِگ کنگ ءِ ہاترءِ بندگ۔ **آچارءِ چاملگ** :(ک گ) بُوجیگ ءِ اَنچ یا ساد کہ گوں پلمن ءِ بستگ، آئی ءِ ژَ پَگ ءُ بُوجیگ ءِ آچار کنگ۔ **آچار دیگ** :(آ۔ چار۔ دی۔ یگ) کسے ءِ پہ دِگرے ءِ بدی ءِ سُرینگ ءُ زہرءِ گیجگ۔ سکین دیگ۔ اُشود یگ۔ (2) ڈسّ ءُ پار دیگ۔ نقش ءُ نشان دیگ۔ **آچارءِ دیم دیگ** :(ک گ) آچارءِ چاملگ۔

آچِش :(آ۔ چِش) (ن گ) نار۔ آچ۔ آس۔ آتِش۔ گرمی۔

آچِش پَرست :(آ۔ چِش۔ پَ۔ رِس۔ ت) (ن گ) پیغمبر زَرتُشت ءِ منّوک۔ پارسی۔ مجُوس۔ آتِش پَرست۔ **آچِش دان** :(آ۔ چِش۔ دان) (ن گ) ہما جاہ کہ اُودءِ آس روک کنگ بیت۔ سَردیں دَمگاں زمستان ءِ پہ بان ءُ بادگیرءِ گرم کنگ ءِ ہاترءِ آچ روک کنگ ءِ جاگہہ۔ آس دان۔ چُلّ۔ آس روک کنگ ءِ ہَند۔

آچِل :(آ۔ چِل) (س گ) شَرّ تر۔ جوْان۔

آچو پَگ :(آ۔ چو۔ پَگ) (ن گ) داریا کہ دَزاجیں تہتگے کہ جِنتر ءِ چیرءِ اِنت کہ چہ ہمیشی ءِ جِنتر گُزان کنگ بیت۔ جِنتر ءِ چیری دار۔ (2) جِنتر۔

آخُبت :(آ۔ خُ۔ بت) بچار :آخُوبت۔

آخُبتّی :(آ۔ خُ۔ بت۔ تی) بچار :عاقبتّی۔

آخت :(آخ۔ ت) بچار :آہت۔

آختَن :(آخ۔ تَن) (ک گ) آہتَن۔ آتکَن۔ آہگ۔ **آختہ** :(آخ۔ تہ) (ک گ) آتکہ۔ آہتہ۔ آتکگ۔

آختی :(آخ۔ تی) (ن گ) ساری۔ پیش تر۔

آخُرّ :(آ۔ خُر۔ ر) (ن گ) اَسپ ءِ کدیم جاہ۔ (2) آہُرّ۔ (3) گوک، اَسپ، ہَر یا دَلوت ءِ کاہ ءُ کدیم ءِ جاگہہ۔

آخِر :(آ۔ خِر) (ن گ) آسَر۔ گُڈسَر۔ کِرّ۔ رَند۔ اَخیر۔

آخِرَت :(آ۔ خِ۔ رَت) (عَ) (ن گ) مَحشَر ءِ روچ۔ پَردا۔ قیامَت۔ عاقبَت۔ اے جہان ءِ آخِر بُوہگ۔ فردا۔ **آخِرَتی** :(آ۔ خِ۔ رَ۔ تی) (ن گ) ہما کہ گوں آخِرَت ءِ نسبت بداریت۔

آخِرزَمان :(آخِر۔ زَ۔ مان) (ن گ) ہما دَمان ءُ ساعت کہ کَس کَسّی نہ بیت۔ آخِرَت ءِ روچ۔ قیامت۔ آخِر۔ مَحشَر۔ **آخِرزَمان مان آہگ** :قیامَت ءِ آہگ۔ تباہی بُوہگ۔ بربادی بُوہگ۔ سَکّیں گُزانیں ساعت ءِ آہگ۔ مُشکلیں وہد ءِ آہگ۔ (2) گوں یکّ دِگرءِ بےزاری۔ بے تپاکی۔

آخِرکار :(آخِر۔ کار) (گ ر) آسَر۔ ایش کہ۔ آسَرءُ باقی۔

آخِری :(آ۔ خِ۔ ری) (ن گ) گُڈسَری۔ آسَری۔ رَندتری۔ رَندی۔ پدی۔ کِرّی۔ اخیری۔ (2) پد۔ دُمب دُمی۔ **آخِری نَپَس** (آ۔ خِ۔ ری۔ نَ۔ پَس) (س گ) سکرات۔ مَرگ ءِ ساعت۔ عمرءِ آخِری دَمان۔ گُڈّی دَم کَشّ۔ ساہ کُندَن۔ **آخِری ئیں** :(آ۔ خِ۔ ری۔ ئیں) (س گ) ہما کہ گوں آخِری ءِ نسبت داریت۔ گُڈّی ئیں۔ رَندی ئیں۔ **آخِری ہَنکین** :(آ۔ خِ۔ ری۔ ہَن۔ کے۔ ن) (س گ) قبر۔ گور۔ گُڈّی جاہ۔ حدّیرہ۔ مانش۔ آخِری دوار جاہ۔

آخُرہڈّ :(آ۔ خُر۔ ہڈ۔ ڈ) (ن گ) چہ سینگ ءِ بُرزءِ چہ گَردِن ءِ جہل ءِ ہڈّ کہ اے سَرءُ آسَرءَ بہ کوپگاں سکّ اِنت۔

آخُوبت :(آ۔ خُو۔ بت) (ن گ) عاقبت۔ آسَرءُ باقی۔

آد :(آ۔ د) (ن گ) چہ لنگارءِ پیسَر زمین ءِ نرم کنگ ءِ ہاترءِ آپ دیگ۔

آدِت :(آ۔ دِت) (ن گ) پہ آپ ءِ یکّ جاہ کنگ یا مُچّ کنگ ءِ بستگیں بند۔ (2) ہوٹگ۔ تلاوگ۔

آدِر :(آ۔دِر) (س گ) عِزّت دیگ۔شَرف دیگ۔

آدَڑہ : (آد۔رَہ) (ن گ) لَگتّ مال۔ بَرباد۔ تاوان۔ (2) ڈگارءِ حُشکیں کپتگیں کاہءِ بُوچ یادانگ۔**آدَڑہ کنگ** :(آ۔دَڑہ۔کَ۔نَگ) (ک گ) بَرباد کنگ۔ زَوال کنگ۔ بیران کنگ۔ تاوان کنگ۔ (2) پَشت کپتگیں کِشاری کاہ ءُ بُوچان ءِ مال ءُ دَلوت مان کنگ۔**آدَڑہی** :(آ۔دَڑا۔ہی) آدَڑہ بُوتگیں۔ **آدَڑہیں** :(آ۔دَڑا۔ہیں)(س گ) لَگتّ مالیں۔ بَربادیں۔

آدَست:(آ۔دَس۔ت) (ج گ) آئیمگ۔ دومی نیمگ۔ دومی پلّو۔ **آدَست بُوئگ** :(آ۔دَس۔ت۔بُو۔ئگ) چپہ کَوَر، کوہ یا کَنڈ گےءِ گوُزگ ءُ آدیم بُوئگ۔**آدَست کنگ** :(آ۔دَس۔ت۔کَ۔نگ) یکّےءَ را چپہ کَوَر، کوہ یا کَنڈ گےءِ گوُازینگ ءُ آدیم کنگ۔

آدَم :(آ۔دَم) (ن گ) مسلمان، عیسائی ءُ یہوُدی مذہب ءِ رُوءِ سَرزَمین ءِ اَولی مَردُم۔ اِنسان ءِ بُن پیرُک ءُ خُداءِ اَولی پیغمبر۔**آدَم خور**:(آ۔دَم۔خور)(س گ) مردوار۔ ہما کہ مردم ءِ گوشت ءِ وارت۔ (2) رَستَر۔ناہار۔**آدَم ذات**:(آدَم۔ذا۔ت)(ن گ) بنی آدم۔ اِنسان۔آدَم ءِ اولاد۔**آدَمی** :(آ۔دَ۔می) (ن گ) مَردُم۔کَس۔نَفر۔

آدو :(آ۔دو) (ن گ) آدوان۔ جِنترِ ءِ تیر۔**آدوان** :(آ۔دو۔اں)(ن گ) جِنترِ ءِ دوئیں مِنکّانی تیر کہ دَستگانی گوں ہمیشی ءِ بستگ۔**آدوان بند** :(آ۔دو۔آن۔بَن۔د)(ن گ) ہما ساد کہ گوں آئی ءِ جِنترِ ءِ دَستگانی گوں آدوان ءِ بندگ بیت۔

آدور : (آ۔دو۔ر) (ن گ) شِنز یں کاہ۔**آدور بند** :(آ۔دور۔بَن۔د)(ن گ) شِنز خانہ۔تبد ءُ لوار ءِ وہداں کاپَر ءِ سارت کنگ ءِ ہاترءَ کاپَر ءِ چپّ ءُ چاگرد ءَ شِنز جنگ۔

آدِیرَگ : (آ۔دی۔رَگ) بچار : حَدِیرَہ۔

آدیم:(آ۔دے۔م) (ج گ) آ کِرّ۔ آ گوُر۔ دومی نیمگ۔ آدَست۔ یکّ کِرّ۔(2) پلّو۔ کُنڈ۔ پار۔**آدیم کنگ** :(آ۔دیم۔کَ۔نگ) دومی نیمگ ءِ بَرگ۔ دومی نیمگ ءِ گوُازینگ۔ آدَست کنگ۔ یکّ کِرّ کنگ۔ (2) کار ءِ پیلو کنگ۔ آسَر کنگ۔ **آدیمی** :(آ۔دی۔می) (ج گ) آپلّوئی۔ آئیمگی۔ آتکی۔ آبہری۔ آگوُری۔ آکِرّی۔ دومی پلّوءِ۔

آدین :(آ۔دِے۔ن) (ن گ) آدینک۔عَکس گِند۔ دیم گِند۔ شِیشگ۔ اَہری۔

آدینک:(آ۔دیں۔ک) (ن گ) ہما شِیشگ کہ مَردُم آئی ءِ تہہ ءِ وَ تاراگِندیت۔ آدین۔ دیم گِند۔ اَہری۔ ایذینغ۔(2) پہک ءُ پلگار۔ **آدینک ءِ پڑ شگ** : آدینک ءِ کور بُوئگ۔(2) دِگر ءِ شکل ءُ صُورت ءِ سَرءَ مَلَنڈ جنگ۔ شِکل ءُ دُژوشُم ءِ عیباں کشّگ۔ **آدینک ءِ کور بُوئگ**: آدینک ءِ نہ گِندگ۔(2) وَتی عیب یا کمزوری ءِ نہ گِندگ۔

آدینگ :(آ۔دے۔نگ) (ن گ) ہفتگ ءِ شُشُمی روچ۔ (2) جُمعہ۔ ہندوستانی زبانانی ہفتگ ءِ شُشُمی روچ۔ (3) پلگار کنگ۔مُودانی تیل مُشگ ءُ رندگ۔

آڈال : (آ۔ڈا۔ل) بچار : ہاڈال۔

آڈاگ : (آ۔ڈا۔لَغ) (ک گ) ٹپّی کنگ۔(2) ڈِلگ۔ گِپّل کنگ۔

آڈاہگ :(آ۔ڈا۔ہَگ)(ک گ) موقع دیگ۔ وارد یگ۔

آڈگ : (آ۔ڈَگ) (ک گ) مُشگ۔رندگ۔ پلگار کنگ۔

آڈِلگ : (آ۔ڈِ۔لَگ) (ک گ) مال ءُ دَلوت ءِ زاہگ ءِ رَند کمّیں وَ تارا اَچ آجاہ ءِ کنزینگ ءُ پادآ ہگ ءِ جُہد کنگ۔ دَلوت یا اولاک ءِ چپہ ناڈُژاہی ءِ رندنوکی چِن ءُ وَرءِ کپگ ءُ وَت ءِ گِرّینگ۔(2) ہما پڑّوریں دَلوت یا مال کہ لاغر بہ بیت۔ ہما مال کہ گوشت ءِ ریتگگ۔ (3) ہما کہ لاغر بُوتگ۔ ہما کہ پِیسّ اِتگ۔**آڈِلیتگیں** :(آ۔ڈِ۔لِ۔تَ۔گیں)(س گ) لاغریں۔ نزوریں۔

آڈِنگو :(آ۔ڈِن۔گوُ) (ن گ) میدانی وَتی یکّداراں جم کنگ ءُ یکّ جاہ ماہِیگ ءِ کُشگ ءِ رَوگ۔(2) سَکّیں بازیں ماہِیگ ءِ پہ سَنگاری واڑ کنگ ءُ کُشگ۔ (3) ماہِیگ کُشگ ءِ پُل یا سوب۔ (4) بےڈَول۔ بَددُژوشُم۔(5) جاک ءُ صلوات۔(6) (س گ) مُچّی ءُ میڑی۔

آڈِنگه : (آ۔ڈِن۔گہہ) بچار : آڈِنگؤ۔

آڈَہور :(آ۔ڈَ۔ہور) (ن گ) دَنز ءُ دُوت۔ تیز یں گوات کہ حاک ءُ دَنز ءَ گون۔ **آڈَہور بُوئگ** :(آ۔ڈَ۔ہور۔بُو۔ئگ) (ک گ) دِیت ءُ دَنز بُوئگ۔(2) وشّیں بوہ یا بدیں بوہ ءِ یکّ پارگی تالاں بُوئگ۔**آڈَہور کنگ** : (آ۔ڈَ۔ہور۔کَ۔نگ) (ک گ) دِیت ءُ دَنز کنگ۔**آڈَہورینگ** :(آ۔ڈَ۔ہو۔رے۔نگ) (ک گ) اَنچوش کنگ کہ آڈَہور بہ بیت۔

آرا : (آ۔را) (پ گ) آئی ءَ۔آئی ءِ را۔

آراپ :(آ۔را۔پ) (ن گ) زواک۔زَہراپ۔ہَما تنکّیں ریم ہَواریں آپ کہ چہ ریش ءَ دَرکایئنت۔(2) چہ مَردُم، ساہ دار یا دَلوت ءُ مال ءِ دَپ ءَ دَرآتکگیں آپ۔لیتار۔**آراپی** :(آ۔را۔پی) زواکی۔ زہرآپی۔لیتاری۔**آراپیں** :(آ۔را۔پیں) (س گ) ہما کہ آئی ءَ لیتار لگّیتگ۔چلّیں۔زواکیں۔**آراپی ئیں** :(آ۔را۔پی۔ئیں) ہما کہ گوں آراپ ءِ نسبت داریت۔(2) لیتاری ئیں۔

آراستگ : (آ۔راس۔تگ) (ن گ) سَمبَہیتگ۔شَرّ کُتگ۔ تیار اِتگ۔**آراستگیں** :(آ۔راس۔تَ۔گیں) (ک گ) سَمبَہیتگیں۔ تیار اِتگیں۔

آرام :(آ۔رام) (ن گ) ترَہَگ۔ترَہوک۔تاہِیر۔اَنسَرگ۔ جارات۔بے تپرکہہ۔ساہی۔ ایمنی۔(2) شُہم۔ساکم۔(3) اُڈَّہ۔ میرّ اں میرّ اں۔مَداں۔ (4) سُدّام۔ سِکت۔ ثابدی۔(5) اَمن۔ آسُودَگی۔آسائشت۔آسَر اتی۔کرار۔**آرام ءِ بَرَگ** : (ک گ) بے تاہِیر کنگ۔ترَہگ ءَ نیلگ۔**آرام جان** : (آ۔رام۔جان) (س گ) بے تہمبُل۔سُست۔کاہل۔ہما کہ کارءَ تہمبُل نہ کنت۔**آرام دِہ** :(آ۔رام۔دِہ) (س گ) تاہِیر دیوکیں۔(2) شائستہ۔ شاہگان۔**آرامی** :(آ۔را۔می) (ن گ) ترَہگ۔بے تپرکہی۔ ایمنی۔آسودگی۔**آرامیں** :(آ۔را۔میں) (س گ) جاراتی۔بے تپرکہی۔دل ایمنیں۔آسُودگیں۔آسراتیں۔

آرت :(آر۔ت) (ن گ) دُرشتگ ءُ ہُورت کُتگیں چیز۔گلّہ یا بزنج یا دِگہ ہر دانے کہ دُرشگ بیت۔ساتکگین ءُ دُرشتگیں چیز۔**آرت آپ** :(آر۔ت۔آپ) (ن گ) ہَما آرت کہ آپ کنگ ءُ نارُشتانی تہہ ءَ پہ بزکنگ ءَ مان کنگ بیت۔**آرتاوَگ** :(آر۔تا۔وَگ) (ن گ) ڈَل اِتگیں ءُ دُرشتگیں دان۔اَرداوَگ۔**آرت کنگ** :(آر۔ت۔کَ۔نگ) (ک گ) دان ءِ دُرشگ یا دُرشائینگ ءُ آرت تیار کنگ۔(2) ڈَلگیں چیز ے ءِ دُرشگ۔**آرتی** : (آر۔تی) ہُورتی۔(2) ہما کہ گوں آرت ءَ نسبت دارِیت۔**آرتی پونزے دیم ءِ دیگ** : کلّہ بازعِزّت دیگ۔ہاتر کنگ۔لحاظ کنگ۔

آرتین :(آر۔تے۔ن) (س گ) ہر چیزے ءَ کہ آرت لگّوک بہ بیت۔**آرتینک** : (آر۔تین۔ک) (س گ) چیزے کہ چو آرت ءَ بہ بیت۔(2) (ن گ) خمیر۔

آرتک : (آر۔تک) (ن گ) چہ رَنگ بُوئگ ءَ ءُ ساری پچّ ءِ کُلونٹ کہ سَرءِ نیمگ ءَ اَنگت پپّک ءُ سبز بہ بیت۔

آرتُکو :(آر۔تُ۔کو) (ن گ) کُلاہو۔کُھمبی ءِ ذاتے کہ چہ آرت ءَ پُرّ اِنت۔کُٹینگے۔پوچکو۔آرتو۔

آرتن : (آر۔تن) (ن گ) آورتگیں۔ہما کہ آورتگ۔

آرتو: (آر۔تو) (س گ) آرتگ۔چو آرت ءِ لُہم۔(2) (ن گ) کُٹینگ ءِ ذاتے۔کُھمبی۔آرتکو۔(3) باز آرتی ئیں دان۔(4) حامگیں نگن۔

آرتی : (آر۔تی) (ن گ) سانگ یا عاروس ءِ آرت، بزنج، روگن، میش ءُ بُز کہ چہ سالونک ءِ نیمگ ءَ بانور ءِ خاندان ءَ راہ پہ عاروس ءِ روچ ءِ خرچ ءَ دیگ بنت۔

آرچن : (آر۔چن) (ن گ) جنگلی بادام۔کوہ بادام۔

آرداوَگ:(آر۔دا۔وَگ) (ن گ) ڈَلگ۔ ہر چیزے کہ ڈَلگ ءُ دُرشگ بہ بیت۔آرتی گیچوک۔(2) پہ مال ءُ دَلوت ءَ یکّ جاہ کُتگیں ءُ ڈَل اِتگیں کدیم۔اَرداوَگ۔آرتاوَگ۔(2) ہما آرت کہ تنکّیں نارُشت ءُ بزکنگ ءِ ہاتر ءَ مان کنگ بیت۔

آرُست : (آ۔رُس۔ت) (س گ) رُستگیں۔تیاریں۔**آرُست ءُ بارُست** : (س گ) رُستگ ءُ تیاریں۔(2) پودیتگیں۔ساٹیتگیں۔
آرُست ءُ بارُست کنگ : رودینگ۔مزن کنگ۔ساڑگ۔پہریزگ۔
آرزُو : (آرِ۔زُو) (ن گ) چیزے ءِ واہگ یا لوٹ۔آرزوگ۔(2) گزر۔چیزءِ واہش کنگ۔دِل ءِ لوٹ۔شات۔غرض۔ارمان۔
آرَک : (آ۔رَک) (ن گ) گژاستگ ءُ حُشک کُرتگیں ناہی گُلونٹ۔آرَگ۔
آرَگ : (آ۔رَگ) (ک گ) سَر کنگ۔چہ دُوریں یا دِگہ جاہے ءِ وَتی ہَند ءَ یا وَتی گوْرا سَر کنگ۔(2) (ن گ) گژاستگ ءُ حُشک کُرتگیں ناہی گُلونٹ۔آرَک۔**آرَگی** : (آ۔رَ۔گی) (ن گ) ہما چیز کہ آرَگ لوٹیت۔سَر کنگی۔(2) مچّ ءِ قِسمے۔(3) (س گ) ہما کہ گوں آرَگ ءَ نِسبَت داریت۔
آرود : (آ۔رو۔د) (ن گ) گوْنڈیں کِشار۔(2) دَژ چکے ءِ نِہال کنگ ءُ دومی جاگہے ءَ کِشگ۔(3) نِہال کُتگ ءُ کِشتگیں دَژ چک۔(4) سبزیں کاہ ءُ جِرّے۔(5) نوک رُستگیں زُرت۔(6) نادُژاہی یے۔**آرودی** : (آ۔رو۔دی) (ن گ) آرودءِ گپتگیں نادُژاہ۔(2) نِہال کُتگ ءُ کِشتگیں دَژ چک۔
آروک : (آ۔رو۔ک) (ن گ) آرَگ ءِ کارءَ کنوک۔ہما کہ چیزے کاریت۔
آریا : (آر۔یا) (ن گ) بُرزیں چیزے جَہل ءَ ایر کیجگ۔(2) دنیاءِ مَنّ اِتگیں ٹکّ ءُ راجاں یکّے کہ ایشانی بُنی ہَند کیپسین دَریاءِ کِرّ ءُ گوْرءِ عِلاقہ بُوتگ۔**آریا بُوتگ** : (ک گ) مُرگانی رَم ءِ ایر دیگ۔(2) چہ بُرزءِ جَہلی نیمگ ءَ کپگ۔**آریا کنگ** : (ک گ) چہ بُرزءِ جَہل آرَگ یا دَوْر دیگ۔
آرِیائی : (آ۔رے۔آ۔ئی) (ن گ) آریائی ٹکّانی زبان ءُ بولی کہ چِریشاں لہتیں ایش اَنت۔ٹیوٹانک۔سِلٹِک۔سلاوِک۔یونانی۔بالٹک۔اَلبانین۔آرمینیَن۔بلوچی۔فارسی۔سنسکرت۔(2) ہما کہ گوں آریاءَ نِسبَت داریت۔

آرِیپ : (آ۔ری۔پ) (س گ) (ن گ) بوہیر۔شَرف دار۔کَماش۔پُرمَڑاہ۔مَڑاہ دار۔خانوادہ۔عِزّت دار۔**آرِیپی** : (آ۔ری۔پی) (ن گ) بوہیری۔شَرف داری۔آب رُو۔**آرِیپیں** : (آ۔ری۔پیں) (ن گ) شرف مندیں۔پُرمَڑاہیں۔عِزّت داریں۔پُرشانیں۔
آریٹہ : (آ۔ری۔ٹہ) (ن گ) دَژ چکے کہ آئی ءِ تاکاں لَہڑ دینت ءُ سَرءُ جان شوذَنت۔آریٹہ ءِ آپ پہ آبریشمیں شار، سُہرءُ نُکرہ ءِ شودَگ ءَ کار مَرز بیت۔(2) بڑّی مُرگے۔
آری چُنڈ : (آ۔ری۔چُن۔ڈ) (س گ) لاپ تاوان۔دَپ ءِ وَرد ءِ پُلوک۔
آریان : (آ۔رِ۔یان) (س گ) زوراوَر۔بہادُر۔نَترُس۔مَڑاہ دار۔(2) (ن گ) ہما کہ گوں آریائی ٹکّاں نسبت دارِیت۔
آرِیف : (آ۔ری۔ف) بچار : آرِیپ۔
آڑ : (آ۔ڑ) (ن گ) مَٹّ۔سَنگَت۔بَدَل۔(2) جُپت۔ہم کوپگ۔جوڑی۔جُتک۔(3) مان۔ہَوار۔ہاڑ۔
آڑت ءُ پٹّ کنگ : پَٹّ ءُ پول کنگ۔گوں ہُورتی ءَ تپّاسگ۔
آڑو : (آ۔ڑو) (ن گ) آس ءِ لمبو۔بَلوک۔پیلوشوکیں۔زوراکیں آس۔تیز۔سوچوک۔اَرہ۔اَرو۔(2) ہما ہَند کہ بقّالاں آس دینت۔بقّال سوچ۔
آڑُو : (آ۔ڑُو) (ن گ) ہالگ۔
آڑہ : (آ۔ڑَہ) بچار : آڑو۔
آڑی : (آ۔ڑی) (ن گ) ہم پلّہ۔بَرابَریں مَردُم۔(2) بقّالانی مُردگ ءِ آس دیگ ءِ جاگہ۔
آڑِیکا : (آ۔ڑِ۔کا) (ن گ) ڈَکّ۔بَندِش۔
آز : (آ۔ز) (ن گ) ساٹ۔ساڑگ۔پہریز۔(2) زَرّ ءُ مال ءِ حِرص۔جوفو۔مال ءُ مڈّی ءِ مُچّ کنگ ءِ واہگ۔جوفغ۔جوپا۔**آز ءِ پیاز** : (ن گ) ساڑگ۔چیٹگ۔گوْرکنگ۔سَمبَہینگ۔
آزا : (آ۔زا) (ن گ) گوج ذاتیں ساہ دارے۔

آزات : (آ۔زا۔ت) (ن گ) ھما کہ بندیگ نہ اِنت ۔ آزاد۔ آجو۔ بےغم۔ آسودگ۔ یلہ۔ پاد چڑا۔ وت واجہہ۔ وت واک۔(2) شمش ءِ ذاتے کہ حُشکا وگیں ڈگاراں رُدیت۔(3) ھما دڑچک کہ کُنٹگ ئے پر نیست۔(4) ھما برّی ئیں دڑچک کہ پیر یا دِگہ بُزُرگے ءِ نام ءَ دیگ بیت کہ آئی ءِ براں ہر کس چِنت ءُ وارت۔ (5) نہ بُرّ اِتگیں دڑچک۔**آزاتیں** : (آ۔زا۔تیں) (س گ) ھما کہ آزات انت۔ ھما کہ بندی نہ انت۔ آجوئیں۔ وت واجہیں۔ **آزاتی** : (آ۔زا۔تی) (ن گ) آزات بُوئگ۔ آجوئی۔ وت واجہی۔ چہ غُلامی ءَ ہلاس بُوئگ۔**آزات ہَب** : (آ۔زا۔ت۔ہَب) (س گ) آزاتی دوست۔ وت واجہہ۔ آزات مَنَش۔ **آزات شَبی** : (آ۔ زات۔ تَ۔بی) (ن گ) آزاتی ءِ ہُدوکی۔**آزاتیں دڑچک** : (آ۔زا۔تیں۔ دڑچ۔ک) (ن گ) ھما دڑچک کہ شاح ءُ لمب ئے نہ بُرّ اِتگ اَنت۔**آزات مَنَش** : (آ۔زا۔ت۔مَ۔نَش) آزات ہَب۔

آزاد : (آ۔زا۔د) بچار : آزات۔

آزادی : (آ۔زا۔دی) بچار : آزاتی۔

آزار : (آ۔زا ر) (ن گ) ٹپ۔ دَرد۔ دور۔(2) نارضا۔ دِل ءَ نہ وشّ۔ زہر۔ دِل رنج۔ دِل گڑان۔ شکررنج۔ بےزار۔ دِل پدَرد۔ (2) مُرگانی نادُڑاہی یے۔(3) رنج ءِ نادُڑاہی۔**آزاری** : (آ۔زا۔ری) (ن گ) نارضائی۔ نادِل وشّی۔ دِل رنجی۔ زہری۔ دِل پدَردی۔ (2) دُکّ ءُ ویل۔ دَرد ءُ دور۔(3) بےعزّتی۔ رُسوائی۔(4) مُرگانی نادُڑاہی یا ویل۔**آزاریں** : (آ۔زا۔ریں) (س گ) نارضائیں۔ نہ وشّیں۔ زہریں۔ دل رنجیں۔ دل گڑانیں۔ پدردیں۔

آزاوَر : (آ۔زا۔وَر) (ن گ) وار۔ بزّگ۔ بےمال۔ بے مِلکت۔ بےزرّ۔(2) ھما کہ آزرے ءَ گپتگ۔ ھما کہ رنج ءِ بیماری یے ءَ گپتگ۔

آزَت : (آ۔زَت) (ن گ) مَرک۔ موت۔(2) ناگہانیں ویل ءُ جنجال۔

آزُردگ : (آ۔زُر۔دَگ) (ن گ) دِل گڑان۔ رنج۔ نہ وشّ۔ پدَرد۔(2) مُلور۔ مُونجائیں مَردُم۔ آزَ ہے کہ ریش ءُ نازُرک بہ بیت ءُ دَست جنگ مہ سگّیت۔(3) کمزور۔ نازُرک۔ رنج اِتگیں مَردُم۔ آزُردہ۔(4) کم شرف بُوئگ۔ بےعزّتی۔**آزُردگی** : (آ۔زُر۔دَ۔گی) (ن گ) آزُردہ بُوئگ۔ دِل گڑانی۔ مُونجائی۔ دِل رنجی۔(2) ناتوانی۔ کم واکی۔**آزُردگیں** : (آ۔زُر۔دَ۔گیں) (س گ) دل رنجیں۔ زہریں۔ ہما کہ آزُردگ انت۔

آزَر : (آ۔زَر) (س گ) گڑانیں غم ءُ جنجال۔ گڑان جانی۔ نادڑاہی۔ (2) (ن گ) وار۔ بزّگ۔

آزُردہ : (آ۔زُر۔دَہ) بچار : آزُردگ۔

آزَگ : (آ۔زَگ) (ن گ) ھما ریش کہ وشّ بُوئگ بلے دَنیگا ٹُرندیں پوست ءَ نہ پوش اِتگ۔(2) تازَگیں ٹپّ یا ریش۔ جان ءِ ہر بہرے کہ دَست جنگ مہ سگّیت۔ دور۔ زَیم۔ (3) (س گ) نازُرک۔ تازَگ۔ حامگ۔(4) پیل ءِ دَنتان۔**آزَگی** : (آ۔زَ۔گی) (ن گ) زیمی۔ دوری۔ نازُرکی۔ تازَگی۔**آزَگیں** : (آ۔زَ۔گیں) (س گ) دوری ئیں۔ نازُرکیں۔ تازَگیں۔ تازہ ٹپّیں۔**آزَگیں جان** : (آ۔زَ۔گِ ن۔جان) (س گ) تازہ ٹپّیں آزہ۔**آزَگیں ریش** : (آ۔زَ۔گِ ن۔رے۔ش) (س گ) ھما ریش کہ دُڑاہ ءُ سَرپوش نہ اِنت۔

آزمان : (آز۔ما۔ن) (ن گ) بُرزی۔ آسمان۔ بُرز ءِ پڑا ہگ کہ شَپ ءَ سیاہ ءُ روچ ءَ سبز انت۔ پڑاہ ءُ شاہگان۔ فلک۔ عَرش۔ طَبَق۔ بُرز۔ چَرخ۔ گردُون۔ **آزمان ءَ آہگ** : مَردُم ءِ وَتارا مزن ءُ شرف دارلیکگ۔ بُرزگندی کنگ۔**آزمان ءِ برَگ** : بُرز برَگ۔**آزمان ءَ پادکلّ کنگ** : ٹوہین ءُ بُرزحیالیں گپّ جنگ۔(2) چہ وَتی قدّ ءُ کاٹ ءَ گیشیں لوٹ کنگ۔(3) سکّ زہر بُوئگ۔ بدءُ رد کنگ۔**آزمان ءَ پدَگ بندگ** : نہ بُوتگیں کار ءِ کنگ۔(2) جُہد کنگ۔ مُشکلیں وہدے ءِ گوازینگ ءِ توجیل کنگ۔(3) بےنفیں جُہد کنگ۔ **آزمان ءِ پڑ وشّگ** : کسے ءِ سَر ءَ رنج ءُ اندوہ کپگ۔ غمی بُوئگ۔ تاوان بار بُوئگ۔

مُشکلیں وہدءِ آہگ۔ **آزمانءِ ٹنگ بُوئگ** : بازہوَر بُوئگ۔
آزمانءِ دیمءِ رَوگ : بُرزرَوگ۔ مان نیارَگ۔ گپّءِ گوش نہ دارَگ۔ بُرزگندی کنگ۔ **آزمانءِ رَوگ** : وَتءِ سَکّ بُرزءِ مَزَن لیکگ۔ (2) بال کنگ۔ بُرزرَوگ۔ **آزمانءُ زمینءِ دُرُوہی دیگ** : دُرُوہی دیگ۔ قَسَم دیگ۔ گرانیں سوگند دیگ۔ (2) آزمانءُ زمینءِ سوگند دیگ۔ **آزمانءُزمینءِ یکّ کنگ** : پہ کارےءِ کنگءِ وَتی وَسّءُ واکءِ جُہد کنگ۔ **آزمانءِسرءِ زیرَگ** : جگّاءُ کوکار کنگ۔ داوا کنگ۔ **آزمانءِسرءِ زیرَگ** : سَکّیں کوکارءُ جگّا کنگ۔ سُبکیں یا نہ وَشّیں چست ءُ ایر کنگ۔ **آزمانءِ ماں سرءِ پڑشَگ** : سَکّیں مزنیں تاواناں یا سَکّیں مزنیں غَمءُ اندوہءُ سَکّیاں کپگ۔ تاوان بار بُوئگ۔ جنجالے سرءِ کپگ۔ **آزمانءِ کمبرکمبر بُوئگ** : نیلّیں ءُ پڑاہءُ شاہگانیں آسمان۔ (2) نہ وَشّیں وہدے ماں سرءِ آہگ۔ **آزمان گِند** : (آز۔مان۔گِن۔د) (ن گ) ہما زمینءُ ڈگار کہ پہ ہوَرءِ آپءِ کِشگ بنت۔ تا آپیں ڈگار۔ حُشکاوگیں ڈگار۔ حُدا گِند۔ بارانی۔ حُشک آبہ۔ **آزمانی** : (آز۔ما۔نی) (ن گ) ہما کہ گوں آزمانءِ سیادی کنت۔ (2) آزمان رنگیں۔ نیلّ۔ **آزمانی کِتاب** : (آز۔ما۔نی۔کِ۔تاب) (ن گ) ہما کِتاب کہ حُداءِ پہ بنی آدمءِ پَنت ءُ سوجءُ سرءِ چہ آزمانءِ روان داتگ۔ پیغمبرانی سرءِ اَتکگیں کِتاب۔

آزمائنک : (آز۔ما۔ئنک) (ن گ) وَت جوڑ کُرتگیں قِصّہ۔ خیالی گپّ۔ قِصّہ۔ **آزمائنک نویس** : (آز۔ما۔ئنک۔نَ۔وی۔س) (ن گ) ہما کہ آزمانک نوشتگ کنت۔ **آزمائنکی** : (آز۔ما۔ئُ۔کی) (ن گ) قصھی۔ خیالی۔

آزمائش : (آز۔ما۔اِش) (ن گ) چکّاس۔ آزمائشت۔ آزمُشت۔ **آزمائشی** : (آز۔ما۔اِشی) چکّاسی۔

آزمائی : (آز۔ما۔ئی) (ن گ) کارے کنگءِ عَمَل۔ (2) آزمُودگ۔

آزمُشت : (آز۔مُش۔ت) (ن گ) چکّاس۔ آزمائشت۔

آزمُوتگ : (آز۔مُو۔تگ) (ن گ) چکّاس۔ چکّاستگیں۔ آزمُودگ۔

آزمُوتگیں : (آز۔مُو۔تَ۔گیں) (س گ) ہما کہ چکّاستگ۔ چکّاستگیں۔

آزمُودہ : (آز۔مُو۔دَہ) (ن گ) چکّاستگیں۔ چکّاس۔

آزمُودگ : (آز۔مُو۔دَگ) (ن گ) چکّاسگ۔ چکّاس کنگ۔ (2) چکّاس اِتگیں۔ آزمُودہ۔ (3) تہمیات۔ (4) تجرُبہ کار۔

آزمُودہ کار : (آز۔مُو۔دَہ۔کار) (ن گ) کارزانت۔ جہاں دِیدیں مَرُدم۔ تجرُبہ کار۔ پُہتہ کار۔ **آزمُودہ کاری** : (آز۔مُو۔دَہ۔کا۔ری) (ن گ) کارزانتی۔ جہاں دِیدی۔ پُختہ کاری۔

آزہ : (آ۔زہ) (ن گ) بنی آدم یا حیوانیءُ ساہ دارانی جِسمءِ رگءِ رِیشگ یا بہر۔

آژگور : (آژ۔گور) (ن گ) شاگور۔ ہما ہڈّ کہ مَرُدم یادِگہ دَلوتءُ اولاکءِ جَہلءِ دَنتان ہمائیءِ تہءِ مین انت۔ آشگور۔ ہڑب۔

آژناگ : (آژ۔نا۔گ) (ن گ) پجّہ آروکیں مَرُدم۔ دوست۔ یار۔ سَنگت۔ آشناس۔ آشناگ۔ پجّاروک۔ (2) پہوال۔ کوہستگی مَرُدم۔ **آژناگی** : (آژ۔نا۔گی) (ن گ) پجّہ روکی۔ دوستی۔ سَنگتی۔ (2) پہوالی۔ کوہستگی۔ **آژناگیں** : (آژ۔نا۔گیں) (س گ) پجّہ آروکیں۔ دوستیں۔ سَنگتیں۔

آس : (آ۔س) (ن گ) بڑانز۔ لَمبوک۔ سوچوک۔ گرمیں روک۔ گرم۔ آچ۔ آتِش۔ آچش۔ گرمی۔ اَنگار۔ (2) کلپیں مَرُدم۔ فِتنہ پاد کنوک۔ تژندتبیں مَرُدم۔ (3) ہما جوزگ کہ اِنسانءِ ہر وہدءِ کارءُ کردءِ سِکینءِ بہ دَنت۔ **آس آپ بات** : (آس۔آپ۔بات) مراد گالے کہ تاوان مَبات۔ آسءِ آپ تو سات۔ **آس برَگ** : (آس۔بَ۔رَگ) تُپنگءِ سرءِ پگ۔ تُپنگ، ٹوپ یادگہ ہنچیں چیزےءِ تیرءِ شانگ۔ (2) زہرگرَگءُ پہ نہ وشّی باہند کنگ۔ **آسءُ ابروک** : (ن گ) جَل۔ گرمی۔ اَنگار۔ (2) مُشکُل۔ جنجال۔ (3) تاوانی۔ **آسءِ ایر کپگ** : آسءِ دوَر کنگ۔ (2) آسءِ چرءِ ایر کپگ۔ آسءِ سوگِندوَرگ۔ (3) شرمِندگ بُوئگ۔ **آسءُ آپ** : (ن گ) اَزَلی دُشمن۔ ہما کہ یکّ دومیءِ گار کنگ

ءِرندءَ انت ۔ نہ ٹھوک ۔ **آس ءُ آپاں جنگ** : مال ءِ بر باد کنگ ۔ پہ بے دَردی خَرچ کنگ ۔**آس ءُ آپ بُوَنگ** : زَرّ ءُ مال ءِ بے فائدہ خرچ بُوَنگ ۔(2) تاوان بُوَنگ ۔(3) دُژمن بُوَنگ ۔ **آس ءَ آپ جنگ** : آس ءِ توسَگ ۔ اَڑ ءُ داوا ءِ صَلاح کنگ ۔ خیر کنگ ۔ **آس ءُ آپ ءَ یکّ کنگ** : ناراہ بندیں، بے مَطلَبیں ءُ نہ ٹھوکیں کار ءِ کنگ ۔(2) نہ بُوتگیں کار کنگ ۔ مُشکلیں کار ءِ کنگ ۔(3) جُہد کنگ ۔ **آس ءُ آپ ءَ گوازینگ**: ویل ءُ مُشکلانی گوازینگ ۔(2) سوگند دیگ ۔ چکّاسگ ۔
آس بالو : (آس ۔ با ۔ لو) (ن گ) پاتو ۔ ملانک ۔ بالی پرِّک ۔ **آس ءِ بُن آس کنگ** : مَرنیں آسے روک کنگ ءُ ننداگ ۔ آس ءُ جُمبلاس کنگ ۔(2) دوار کنگ ۔ **آس ءُ آس کاری کنگ** : فساد پیداک کنگ ۔ پِلپینڈی کنگ ۔ مُشکُل ءُ جنجال وَدی کنگ ۔ **آس ءُ زبان** : (ن گ) چہ روکیں آس ءِ بڑانزانی توار ءَ دوستی، دُژمنی، وَشّی یا غم ءِ مَطلب ءُ مَعنا کشّگ ۔ شِرک ءُ پال ۔ **آس ءِ برَگ** : آس ءِ سوگند دیگ ۔ **آس ءِ بڑانز گِرَگ** : (ک گ) آس ءِ یکّ پارگی چِست بُوَنگ ۔ **آس ءِ بلگ** : (ک گ) روک بُوَنگ ۔ آس ءِ بُن دیگ یا بُن گِرَگ ۔ **آس ءِ بُن جلوک** : (ن گ) مُرتگیں آس ءِ پُر ءُ جلانی پُشت کپتگیں ہما اِشکر کہ پہ آس روک کنگ ءَ کار بہ دَنت ۔ نیم روکیں انگر ۔ **آس بند** : (آس ۔ بَن ۔ د) (ن گ) آس ءِ بندگ ۔ گوں دَم ءُ چُف ءُ مَنتر ءَ آس ءِ نہ سوچگ ءِ توجیل سازگ ۔ **آس ءِ بندگ**: گوں مُلّائی دَم ءُ چُپّاں انچوش کنگ کہ آس مہ سوچیت یا آس شِنگ ءُ تالاں مہ بیت ۔ **آس ءِ بُن دیگ** : (ک گ) آس ءِ روک کنگ ۔ آس ءِ بالگ ۔(2) فساد ءُ دُشمنی وَدی کنگ ۔ پِلپینڈی کنگ ۔ **آس ءِ پاد آہگ** : (ک گ) آس ءِ گیش بُوَنگ ۔ آس ءِ روک تر بُوَنگ ۔(2) کوہنیں جنگ ءُ جیڑہ ءِ پدا پیداک بُوَنگ ۔ **آسپارو** : (آس ۔ پا ۔ رو) (ن گ) انگار ۔ روکیں اِشکر ۔ کُٹنگ ۔ آسی چُنڈ ۔ پوگ ۔ موٹ ۔ اِشکر ءِ روکیں ٹکُّر ۔(2) (س گ) شیطانیں مَردُم ۔ فَساد پاد کنوک ۔ آس ءِ پیشّ کنوکیں مَردُم ۔ پِلپینڈ ۔ **آس ءِ پُترُ وُشک** : (ن گ) آس ءِ پیشّ ۔(2) آس ءِ کسانیں بڑانز ۔ **آس پرّینگ** : (ک گ) بُن دیگ ۔(2) اَڑ ءُ جیڑہ پاد کنگ ۔ جنگ پاد کنگ ۔ پِلپینڈی کنگ ۔ **آس ءِ پرّینگ** : (ک گ) خوار کنگ ۔ تباہ کنگ ۔ بیران کنگ ۔ تاوان کنگ ۔ مُشکُل ءُ جنجالاں دوَر دیگ ۔ آس ءَ دوَر دیگ ۔ بیش کاری کنگ ۔ **آس ءِ پرّینگ** : پِلپینڈی کنگ ۔ فِتنہ پاد کنگ ۔ تاوان بار کنگ ۔ **آس ءِ پلگّ**: آس ءِ سوگند وَرگ ۔(2) تُرسنا کیں کار کنگ ۔(3) آس ءِ دُزّگ ۔ **آس ءُ پیشّ** : (ن گ) تژند تبیں ءُ اِشتاپ کاریں مَردُم ۔ تُژند آسیں مَردُم ۔ ہما مَردُم کہ کسانیں حبرے ءِ زُوت بڑانز گیپت ۔ تیز ءُ چالاکیں مَردُم ۔ ہر کار ءِ تہہ ءَ دوَر کنوک ۔ آس ءُ پُترُ وُشک ۔ **آس ءُ پیشّ کنگ** : مِڑگ ۔ داوا کنگ ۔ کوکار ءُ جاک جَنگ ۔ **آس ءِ تژپشک** : (ن گ) آس ءِ پُترُ وُش یا پُترُ وُشک ۔ چہ آس ءِ سستگیں بڑانز ۔ آس ءِ ہما ہُورتیں زَرّہ کہ آس تیز بُوَنگ ءِ وہدءَ چہ آس ءِ جِتا بنت ءُ ماں گوات ءِ مِرنت ۔ (2) سکّیں چالاک ۔ تیز ءُ تُژندیں مَردُم ۔
آس تَرّگ : (آس ۔ تر ۔ رگ) گرم بُوَنگ ۔ تپسگ ۔ گرم گِرَگ ۔ سُہر بُوَنگ ۔(2) نارضا بُوَنگ ۔ زَہر گِرَگ ۔ **آس ءِ تُژند بُوَنگ** : (ک گ) گرم تب ءُ زُوت زَہر گِروکیں مَردُم ۔(2) آس ءِ گیشتریں سوچنا کی ءُ بڑانز ۔ **آس ءِ تژ** : (ن گ) آس ءِ چپّ ءُ چاگِرد ءِ نندگ ءِ جاہ ۔(2) آس ءِ چاریں پلّو ءِ ان نندگ ءِ ہند ۔ **آس توس** : (آس ۔ تو ۔ س) (س گ) ہما چیز کہ آس ءَ توسیتّ ۔ آس ءِ کُشوک ۔ **آس ءَ توسَگ** : (ک گ) لوگ ءِ لڈّینگ ۔ کسے ءِ چہ آئی ءِ دوار ءَ در کنگ ۔ پاد کنگ ۔(2) وار ءُ بڑّگ کنگ ۔ **آس ءِ توسینگ** : (ک گ) آس ءَ آپ مان ریچگ ءُ کُشگ ۔(2) جنگ ءُ مِڑ ءَ سرد کنگ ۔ **آس ءِ ٹُمبگ** : (ک گ) آس ءِ گمّیں روک بُوَنگ کہ مِرمِرانک بہ بیت ۔ **آس ءِ جَپ** : (ن گ) آس ءِ گرمی ۔ آس ءِ لگّگ ۔ آس ءِ بڑانز یا تپش ۔ **آس ءِ جَر** : (ن گ) آس ءِ زَراب ۔ **آس ءِ جگّگ** : گنوکی کنگ ۔(2) جنگ ءُ مِڑ ءَ تیار بُوَنگ ۔ فسادوَدی کنگ ۔ پِلپینڈی کنگ ۔ **آس ءِ جَل** : (ن گ) آس ءِ گرمی ۔ پُر ۔ اِشکر ہواریں گرمیں پُر ۔ پُر کہ انگت ءَ آس ءِ گرمی اِش مان ۔ **آس جُمبلاس** : (آس ۔ جُم ۔ بُ ۔ لاس) (ن گ) مَرنیں آس ۔ آس ءِ لمبوک ۔ جمبوریں آس ۔(2) ہما آس کہ شپاں گاریں یا مسافریں کسے ءِ راہ دَر بری ءَ روک کنگ بیت ۔ **آس ءِ جُمبلائی** :

(ن گ) آس ءِ مَزَنیں ءُ ٹُوہیں روژناہی۔ **آس جَنگ** :(آس۔ جَ۔ نگ)(ک گ) بُن دیگ ۔آس گون دارگ۔ مان دارگ۔ سوچگ۔ (2) بیران کنگ۔ تاوان دیگ۔ بے زار کنگ۔ **آس ءَ جَنگ** : (ک گ) چیزے ءِ آس ءِ تہہ ءَ دوَر دیگ۔ بَرباد ءُ بیران کنگ۔ (2) مُشکُل ءِ پِرّ ینگ۔ **آس ءُ چَر** : (ن گ) سوگند وَرگ ءِ ہاترءَ ماں چَر ءِ آس ءِ سَرءِ پادشپادءَ رَوگ۔ (2) گناہ گار ءِ گناہ یا بے گناہی ءِ تپّاسگ ءُ چارگ ءِ ہاترءَ مَردُم ءَ را چہ روکیں انگرانی سَرءِ پادشپاد ءِ گوازینگ۔ **آس چِنگ** : (آس۔ چِ۔ نگ) دِگرءِ داوا ءِ وَتی سَرءِ زُورگ۔ بے حیریں کار کنگ۔ **آس دارگ** : (آس۔ دا۔ رَگ) (ک گ) روک کنگ۔ ماں دارگ۔ بُن دیگ۔ زَوال کنگ۔ **آس دان** : (آس۔ دان) (ن گ) آس روک کنگ ءِ ہند۔ آچش دان۔ چُلّ۔ مَنکَل۔ **آس ءِ دَپ جَنگ** : بژ انزانی گرمی ءِ پہ مَردُم ءَ رَسگ۔ (2) گوں اَڑبنگیں مَردُم ءِ جیڑہ کنگ۔ (3) دِگرءِ داوا ءِ جَنجال ءِ وَتی سَرءِ زِیرگ۔ **آس دوَر دیگ** : فِتنہ ءُ فَساد پیدا کنگ۔ پِلینڈی کنگ۔ آس گوارگ۔ مُشکُل وَدی کنگ۔ **آس دوزَہ** : (آس۔ دو۔ زَہ) (ن گ) دوزَہ۔ جہنّم۔ جَہندَم ءِ آس۔ (2) حَرام۔ **آس دُومگ** : (آس۔ دُوم۔ مَگ) (ن گ) چِراگ یا آس ءِ دیم ءِ چیز کہ آئی ءِ پُشت تہار گندگ بیت۔ آس دیمگ۔ گچپّگ۔ **آس دُومگی** : (آس۔ دُوم۔ م۔ گی) (ن گ) آس دیمگی۔ **آس دیگ** : (آس۔ دی۔ یگ) (ک گ) سوچگ۔ مان دارگ۔ بُن دیگ۔ آس گون دارگ۔ (2) ٹُپنگ جَنگ یا دِگہ اَنچیں سِلاحے سرء پیںنگ۔ **آس ءَ دیگ**: پَرواہ نہ کنگ۔ (2) جہندَم کنگ۔ زَوال کنگ۔ تاوان کنگ۔ بَباہ دیگ۔ (3) آس گوں دارگ۔ **آس دیمگ** : (آس۔ دے۔ مَگ) (ن گ) (س گ) آس دُومگ۔ چِراگ یا آس ءِ دیم ءِ چیز کہ آئی ءِ پُشت تہار ءُ گندگ مہ بیت۔ گچپّگ۔ **آس رِچگ** : (آس۔ رِ۔ چگ) (ک گ) زِیادَہیں گرمی۔ (2) تاوان ءُ جَنجال ءِ آماچ بُوئگ۔ (3) گرمیں موسم۔ تبد ءُ لوار۔ **آس ءِ رِیچگ** : بَدیں کار کنگ۔ سِلّیں ءُ نارہ بندیں کار کنگ۔ (2) عَذاب ءِ آہگ۔ آفت ءُ واری آہگ۔ (3) چیزے آس ءِ نیام ءَ ایر کنگ۔ (4) زِیادَہیں گرمی۔ **آس زُورگ** : (آس۔ زُو۔ رَگ) (ک گ) چیزے ءِ آس گِرگ۔ بُن کنگ۔ (2) تباہی ءُ بَربادی ءِ آہگ۔ (3) زَہر گِرگ۔ بژ انز گِرگ۔ **آس ءِ کُشگ** : سُہل ءُ صَلاح کنگ۔ ناتپاکی ءُ ناوشّی یا مڑءِ ہَلاس کنگ۔ (2) آس ءِ آپ پرّ ریچگ۔ آس ءِ توسگ۔ (3) ٹُنّ ءِ پرّ وشگ۔ **آس کنگ** : (آس۔ کَ۔ نگ) آس ءُ پیشّ کنگ۔ کارے ءِ پہ اِشتاپی کنگ ءِ مَردُمان ءِ کڈّن کنگ۔ (2) ناروائیں زورا کی کنگ۔ (3) آس ءِ روک کنگ۔ بَرباد کنگ۔ (4) پلینڈی کنگ۔ **آس ءَ کنگ** : (ک گ) سوچگ یا پہ پچگ ءِ ہاترءَ چیزے ءِ آس ءَ دیگ۔ (2) مُشکُل ءُ جَنجالاں دوَر دیگ۔ بَرباد کنگ۔ زِیاں کنگ۔ **آسُک** : (آ۔ سُک) (ن گ) کسانیں آس۔ **آس ءِ گِپّگ** : (ک گ) آس ءِ چست بُوئگ۔ (2) بَرباد بُوئگ۔ **آس گِرگ** : (آس۔ گِ۔ رَگ) (ک گ) چیزے ءِ آس ءِ دَپ جَنگ ءُ بُن گِرگ۔ بلَگ۔ بُن کنگ۔ (2) بژ انز گِرگ۔ زَہر گِرگ۔ **آس گون دارگ** : (آس۔ گون۔ دا۔ رَگ) آس جَنگ۔ آس دیگ۔ آس ءِ بلینگ۔ **آس ءِ گون دیگ** : (ک گ) سوچگ۔ آس مان دارگ۔ (2) میڑینگ۔ اَنچیں کارے کنگ کہ جَرائی ءِ سَبَب ءَ جیڑہ، داوا ءُ کُشت ءُ کوش ءِ حالتے وَدی بہ بیت۔ (3) فَساد ءِ پیدا ک کنگ۔ پلینڈی کنگ۔ **آس لاپ** : (آس۔ لاپ) (س گ) بازوَرگ۔ نہ سیرگیں لاپ۔ ہَڑگّہی ءُ جوپہ وَریں مَردُم۔ **آس ءِ لِلِک دیگ** : (ک گ) لَمبوک بُوئگ۔ اے کَش ءُ آ کَشاں آس ءِ سَر جَنگ۔ **آس لگّگ** : (آس۔ لَگ۔ گَگ) زَہر گِرگ۔ (2) بے تاہیر بُوئگ۔ دِل تپّر کہہ بُوئگ۔ **آس ءِ لَمب** : (ن گ) آس ءِ زُبانگ۔ (2) چہ روکیں آس ءَ نزّیک۔ **آس ءِ مان دارگ** : (ک گ) آس ءِ روک کنگ۔ آس مان دارگ۔ (2) آس مان دارگ ءُ سوچگ۔ یکّ چیزے ءِ سوچگ ءُ بُن دیگ۔ بَرباد کنگ۔ تاوان کنگ۔ تاوان دیگ۔ تباہ کنگ۔ آس ءِ جَنگ۔ (3) یلہ کنگ۔ بے زار بُوئگ۔ (4) داوا ءُ جیڑہ ءِ پاد کنگ۔ (5) دِل سوچیں جَبَر کنگ۔ **آس ماں دِل ءَ دیگ** : سَکّ وار ءُ عَذاب کنگ۔

سوکیگ کنگ ۔ بےزار کنگ ۔ آسی کنگ ۔ شزار کنگ ۔ **آس ءِ چگل دیگ** : (ک گ) آس ءِ تہہ ءِ دوٗر دیگ ۔ **آس اِتگ** : (آ۔ سِ ۔تگ) (ک گ) روچ ءِ رُژناہی ءِ اوٗلی نشانی کہ روچ درآ ہک ءِ جاہ ءَ پیداوری کنت ۔ روچ ءِ بڑ انزانی پیداوری ۔ **آس ءِ مرگ** : (ک گ) آس ءِ تُسگ ۔ (2) وار ءِ عذاب بوٗنگ ۔ **آس ورگ** : سوگند ورگ ۔ آس ءِ سوگند ورگ ۔ **آسی چانٹال بوٗنگ** : (آ۔ سی ۔ چان ۔ ٹال ۔ بوٗ ۔ نگ) جنگول ۔ زہر گرگ ۔ (2) مُشکلیں وہداں بوٗنگ ۔ جنجالاں کپگ ۔ **آسی درد** : (آ۔ سی ۔ دَر ۔ د) (س گ) سکّ تیزیں ءِ تُرڑ ندیں درد ۔ گُبگُبار ۔ **آسیگ** : (آ۔ سی گ) (ن گ) ارمانی ۔ بے تاہیر ۔ دِل سوچ ۔ (2) بڑّ ۔ آسی ۔ **آسی ئیں درد** : (آسی ۔ ئیں ۔ دَر ۔ د) (س گ) سکّیں درد ۔ آسی درد ۔ (2) تورِشت ۔

آساپ : (آس ۔ آپ) (ن گ) آس ءِ آپ ءِ چکّاس ۔ (2) آس ءِ آپ ءِ سوگند ۔ (3) جنجال ۔ مُشکل ۔ گرانیں ساعت ۔ **آساپ ءَ کپگ** : جنجال ءَ کپگ ۔ مُشکلیں وہد ءِ آ ہک ۔ **آساپگ** : (آ۔ سا۔ پگ) (ن گ) بہہ ءِ بکّڑ ۔ (2) دودِلگ ۔ دِل ءِ نادِل ۔

آس اپوک : (آس ۔ اَ ۔ پوک) (ن گ) اگاں مُرتگیں آس ءِ روک کنگ مُشکل بہ بیت گُڑا چہ دِگہ کسے ءَ آسے آرگ ۔

آساک : (آ ۔ساک) (ن گ) آرام ۔ دَم ءِ بالا آرگ ۔

آسان : (آ ۔ سا ۔ ن) (ن گ) ہما کار کہ آئی ءِ کنگ گران نہ اِنت ۔ اَرزان ۔ سَہل ۔ (2) کم نہاد ۔ کم قیمت ۔ **آسانی** : (آ ۔ سا ۔ نی) (ن گ) آس ءِ آپچشانی ۔ (2) اَرزانی ۔ ریزرو ۔ ہلاو ۔ (3) ہما کہ مُشکل نہ اِنت ۔ **آسانیں** : (آ ۔ سا ۔ نیں) (س گ) ہما کہ گران نہ انت ۔ ہما کہ آسان انت ۔

آساں : (آ ۔ساں) (ن گ) (ج گ) آسانی تہہ ءَ ۔ سُہت ءِ سوچ ۔ **آساں بوٗنگ** : (آ ۔ ساں ۔ بوٗ ۔ نگ) (ک گ) جنجالاں کپگ ۔

آساں پُری : (آ ۔ ساں ۔ پُ ۔ ری) (ن گ) دَماغی نادُراہی ۔ (2) سِیاہیں سِنگے کہ جِنّ ، نیمون ءِ اِسرالی بیماریانی وہداں گُٹّ ءَ بندنت ءَ ۔

آسائشت : (آ ۔ سا ۔ اِش ۔ت) (ن گ) آرام ۔ آسوُدگی ۔ آسراتی ۔

آس پال : (آس ۔ پال) (س گ) ہمنا کیں کار کنوک ۔ فِتنہ ءِ فَسادی ئیں مَردُم ۔ پلینڈ ۔

آستوٗنک : (آس ۔ تُون ۔ک) (ن گ) آستینک ۔ پوشاکانی ہما بہر کہ چہ دَست ءِ مُک ءَ بگِر تاں مُچّ ءِ دَراجی ءِ پوشگ بیت ۔ **آستوٗنک ءِ لانچگ** : پہ جنگ ءِ مڑ ءَ تیار بوٗنگ ۔ (2) کارے ءِ کنگ ءَ پیش آستینکانی بُرز کنگ ۔ تیار بوٗنگ ۔ **آستوٗنک ءِ مار** : (ن گ) ظاہر ءَ دوست ءِ باطن ءَ دُژمن ۔ **آستوٗنکہ** : (آس ۔ تُوں ۔ کہ) (ن گ) ہما کسانیں پچّ یا آستوٗنک کہ نان ءِ پچگ ءِ وہداں کارمرز بیت تانکہ دَست مہ سُچیت ۔

آسُر : (آ ۔سُر) (ن گ) پارت ۔ اُمیت ۔ دِل بڈّی ۔

آسَر : (آ ۔سَر) (ن گ) کُٹّ اِتگیں سَر ۔ گُڈ سَر ۔ نیٹ ۔ آخر ۔ آخر ءِ کار ۔ (2) فائدہ ۔ ثَمر ۔ (3) تَسر ۔ توام ۔ خَلاص ۔ گُڈّ ۔ (4) سَرجَم ۔ پیلو ۔ (5) اَبدمانی ۔ عاقبت ۔ **آسَر کنگ** : (آ ۔ سَر ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) ہلاس کنگ ۔ سَرجَم کنگ ۔ پیلو کنگ ۔ **آسَر ءِ باقی** : (ن گ) آخرکار ۔ نیٹ ۔ آسَرکہ ۔ **آسَر ءِ بَرَگ** : (ک گ) تاں گُڈ سَر ءِ بَرَگ ۔ سَرجَم کنگ ۔ پیلویں حدّ ءِ بَرَگ ۔ (2) نہ دُژوہگ ۔ ہم راہ داری کنگ ۔ **آسَری** : (آ ۔ سَ ۔ ری) (ن گ) گُڈ سَری ۔ گُڈّی ۔ ہما چیز کہ داں آسَر ءِ بہ مانیت ۔ آہندہی ۔ (2) پد ۔ پدی ۔ رَندی ۔ آخری ۔ اَبدی ۔

آسَرا : (آس ۔را) (ن گ) آسُر ۔ اُمیت ۔ دِیرو ۔ سپارت ۔

آسَرات : (آس ۔ رات) (ن گ) آسوُدگ ۔ وشّ حال ۔ خُرسُند ۔ دَوری ۔ شات ۔ آسائشت ۔ **آسَراتی** : (آ ۔ سَرا ۔ تی) (ن گ) وشّ حالی ۔ آسوُدگی ۔ آسائشت ۔ سکت ۔ خُرسُندی ۔

آس روخ : (آس ۔ رو ۔ خ) بچار : آس روک ۔ **آس روخ ءِ ورگ** : پہ موت ءَ دُعا لوٹگ ۔ (2) کُشگ ۔ برباد کنگ ۔ (3) ہما خیرات ءِ ورگ کہ مُردگ ءِ اُزرخواہی ءِ روچ ءَ بیت ۔

آس روک : (آس۔رو۔ک) (ن گ) کنور۔ وَرگ گراڈگ ءِ کار۔ (2) آس ءِ روک۔ (3) مُردگ ءِ خیرات۔ سے شام۔ (4) کسے ءِ مرگ ءِ وہداں تاں سے روچ ءَ مُرتگیں مَردُم ءِ لوگ ءِ پہ وَرگ جوڑ کنگ ءَ آس روک نہ کنگ ءُ سے روچ ءَ رند پہ وَرگ ءِ جوڑ کنگ ءَ دوار آس روک کنگ ءِ دود۔ (5) آس روخ۔ چُلدان۔ **آس ءِ روک کنگ** : (ک گ) بُن دیگ۔ جنگ ءِ پاد کنگ۔ فساد پیداک کنگ۔ (2) وَرگ گراڈگ۔ کنور کنگ۔ **آس روک نہ بُوتگ** : وار ءُ برّگ بُوتگ۔ گُشنگ بُوتگ۔ (2) تباہ ءُ وَیران بُوتگ۔ **آس رُوکی** : (آس۔رُو۔کی) (ن گ) کنورجاہ۔ چُلدان۔ (2) مرگ ءَ ءُ رند ءِ خیرات۔

آس زُبان : (آس۔زُ۔بان) (س گ) تُژندزبان۔ آسمان جارو۔ سوچاک حبر۔ گندہ زبان۔ ہما کہ آئی ءِ گپّ سوچ ءُ پیچ اَنت۔ جنگول۔ تیز زبان۔ داوا باز۔ پہ کسانیں گپّے ءِ بژانز گروک۔ **آس زُبانی** : (آس۔زُ۔بانی) (ن گ) گندہ گوئی۔ داوا بازی۔ تژندزبانی۔ تژپش حبری۔ **آس ءِ زبانگ دیگ** : (ک گ) آس ءِ بژانزانی درآہگ۔ آس ءِ بژانزانی بُرزروگ ءُ سکّ شہار گرگ۔

آس زُور : (آس۔زُو۔ر) بچار : آچ زُور۔

آسک : (آس۔ک) (ن گ) آہُوگ۔ بُزنسل ءِ کوہی صید۔ صید۔ آہُو۔ سَروان۔ کابُزگ۔ کوہ بُز۔ تتار۔

آس کار : (آس۔کا۔ر) (س گ) اِشتاپ کار۔ (2) فِتنہ باز۔ پلینڈ۔ **آس کاری** : (آس۔کا۔ری) (ن گ) فِتنہ بازی۔ پلینڈی۔ بیش کاری۔

آسکالغ : (آس۔کا۔لغ) (ک گ) مدان ءَ گپّ کنگ۔ (2) گپّ ءِ درکنگ۔

آسکاں چینی : (آس۔کاں۔چے۔نی) ہما موسُم کہ آسکانی میدچِنگ بنت بلے آسک ءِ میدپیچّ برمزان نہ بنت کہ چِنگ بہ بنت ہمیشکا ہما کارکہ پیچّ برنہ بیت۔ **آسکانی چین** : (آس۔کا۔نی۔چے۔ن) آسکانی پُٹ یا میدانی چِنگ ءِ موسُم۔ (2) کارے ءِ بہرہ نہ بُوتگ۔ نہ بُوتگیں۔

آس کپت : (آس۔کپ۔ت) (س گ) آس کپتگیں۔ برباد بُوتگیں۔ **آس کپتگ** : (آس۔کپ۔تگ) (ک گ) ہما چیز کہ آئی ءِ سرءَ آس کپتگ۔ سُتکگ۔ سُتکگیں۔ (2) ہما کہ اَچ وَتی شِدّتانی سبب ءِ بربادءُ وَیراندان بُوتگ۔ (3) تباہ ءُ برباد بُوتگیں۔

آسک ءِ شاگ کنگ : آسک ءِ دوَرجنگ۔ آسک ءِ سِٹّگ۔

آس کپگ : (آس۔ک۔پگ) سکّ بے تاہیر ءُ بے آرام بُوتگ۔ (2) سُچگ۔ برباد بُوتگ۔ (3) فِتنہ ءُ فسادودی بُوتگ۔ (4) زرّ ءُ مال ءِ برکت ءِ رَوگ۔ **آس ءَ کپگ** : (ک گ) آس ءِ تہہ ءَ کپگ۔ سُچگ۔ (2) اڑ ءُ جنجال ءِ تہہ ءَ کپگ۔ ویل ءُ ڈکّاں کپگ۔ برباد بُوتگ۔ **آس ءِ کپگ** : (ک گ) بُن گرگ۔ برباد بُوتگ۔ آس لگّگ۔

آس کشّ : (آس۔کش۔ش) (ن گ) آس گر۔ اِشکر کشّ۔ آچ زُور۔ چِمٹّو۔ آس زُور۔

آس کشّگ : (آس۔کش۔شگ) یلہ دیگ۔ ویل کنگ۔ نہ لوٹگ۔ بےزار بُوتگ۔ (2) سوچگ۔ برباد کنگ۔ آس مان دارگ۔

آسکُل : (آس۔کُل) (ن گ) ہما کسانیں آسک کہ نوکی کاہ ءَ دپ جنت۔ آسکی چُکّ۔ بڈّو۔ **آسکُلگ** : (آس۔ک۔لُگ) (ن گ) ہما آسکی چُکّ کہ نوکی پیداک بُوتگ۔ **آسکُلیں** : (آس۔کُ۔لیں) (س گ) آسکُل۔

آسک واب : (آس۔ک۔وا۔ب) (ن گ) مُرو واب۔ واب ءِ دوران ءَ چمّانی گمّیں پیچ بُوتگ۔ نیم واب۔

آسک گوَرگ : (آس۔ک۔گوَ۔رگ) (ن گ) آسک ءِ چُکّ۔ کسانیں آسک۔

آسگ : (آ۔سگ) (ک گ) چو آس ءِ روک بُوتگ۔ روژنا بُوتگ۔

آس گر : (آز۔گر) (ن گ) آس ءِ گروک۔ چہ آسن یا کہ چہ آسن رنگین مادنے ءَ جوڑ کُرتگیں دوپانچو کہ پہ روکیں اِشکر ءُ آس ءِ گرگ ءَ کارمز بیت۔ اِشکر کشّ۔ (2) انگر کشوک۔ دوپٹّیں آسنے کہ آئی ءِ وسیلہ ءَ انگران گرنت ءُ کشّنت۔ آچ زُور۔ آس کشّ۔ چِمٹّو۔ آس گر۔ آس زُور۔ (3) ہما سِنگ کہ آس روک کنگ ءِ کارءَ کیت۔

آس گوْار : (آس۔گوْا۔ر) (ن گ) ھما کہ چہ آئی ءَ آس رێچِیت یا کہ گوْاریت۔آس ریچوک۔(2) دِل سِیاہ کنوک۔شیطان۔ظلم کنوک۔(3) تُوپّک۔**آس گوْارگ** : (آس۔گوْا۔رگ) گرم بُوئنگ۔سَکّ ہَید بُوئنگ۔(2) سکّیں جنجال ءُ عذاب ءِ ماں سَرءَ کپّگ۔(3) کسے ءِ سَرءَ ظلم کنگ۔

آس گیج : (آس۔گے۔ج) (ن گ) پہ آس روک کنگ ءِ سِنگانی یکّ دومیگ ءَ جَنگ۔چَکمک۔

آس گیژ : (آس۔گے۔ژ) بچار : آس گیج۔

آسمان : (آس۔مان) بچار : آزمان۔

آسمان جارو : (آس۔مان۔جا۔رو) (س گ) تیز زبانیں زالبول۔(2) آس زبان۔جنگول۔

آسُمی : (آ۔سُ۔می) (ن گ) وَشّ بوہیں پلّے۔

آسِن : (آ۔سِن) (ن گ) آ ہَن۔رودِن۔فولاد۔لوح۔**آسِن ءِ ٹَپّگ** : (ک گ) آسِن ءِ جَنگ ءُ پتّن یا بارگ کنگ۔**آسِن کار** : (آسِن۔کار) (ن گ) ھما کہ آسِن ءِ کارءَ کنت بزاں آسِن ءِ اَزباب جوڑ کنت۔آہَن کار۔اُستا کار۔(2) لُوڑی۔اُستا۔**آسِن کاری** : (آ۔سِن۔کا۔ری) (ن گ) آسِن ءِ کار۔آہَن کاری۔اُستا کاری۔**آسِنی** : (آ۔سِ۔نی) (ن گ) آہَنی۔رودِنی۔پولاتی۔

آسو : (آ۔سو) (س گ) آسناک۔بڑ انزو۔آچو۔

آسُودَگ : (آ۔سُو۔دَگ) (ن گ) آرام۔تڑہ اِنگیں۔وَشّ حال۔آباد۔آسَرات۔گیگ۔(2) سیر ءُ مال داریں مَردُم۔آسُودَہ۔

آسُودَگی : (آ۔سُو۔دَ۔گی) (ن گ) دل آرامی۔وشّ حالی۔سیرگانی۔

آسُودَگیں : (آ۔سُو۔دَ۔گیں) دِل آرامیں۔وشّ حالیں۔سیرگانیں۔

آسُودَہ : (آ۔سُو۔دَہ) بچار : آسُودَگ۔

آسُوڑ : (آ۔سُو۔ڑ) (ن گ) سَرد۔(2) گرم۔

آسولو : (آ۔سو۔لو) (ن گ) سوَل ءُ خُشکیں دار۔سول۔

آسی : (آ۔سی) (ن گ) ھما کہ گوں آس ءَ نِسبت داریت یا کہ چو آس ءَ اِنت۔آسیگ۔(2) گرم تَب۔(3) تڑاس کنوک۔بڑّیں مال۔برّ۔(4) گلّوئیں ماہیگ ءِ ذاتے۔(5) دِل سِیاہ۔سوکیگ۔بے تاہیر۔(6) حَسَد کنوک۔چہ حَسَد ءَ سُچوک۔

آسِیاب : (آ۔سِ۔یاب) (ن گ) جنتر۔ہَشّ۔ھما جنتر کہ جو سَراں جوڑ ئے گننت کہ آئی ءِ پَرّگ پہ آپ تَرّ نت۔اے رَنگیں آسِیاب گوں دَلوتاں ہم تَرّینگ بنت۔چوشیں آسِیاباں پہ گوات ءَ جالارہم پر اِنت۔جاندارہ۔(2) گردِش۔چکّر۔(3) کارجاہ۔**آسِیابی چَہر وَرگ** : (آ۔سِ۔یا۔بی۔چہہ۔ر۔وَ۔رگ) (ک گ) چوجلّکی تَرّگ۔بے آرام بُوئنگ۔عذاب بُوئنگ۔**آسِیابی دُرشگ** : (آ۔سِ۔یا۔بی۔دُرا۔شگ) (ک گ) دُرشگ ءُ ہُورت کنگ۔ہِیر دَگ، ہِیر دَگ کنگ۔(2) بیگوْاہ کنگ۔بَرباد کنگ۔

آسِیابان : (آ۔سِ۔یا۔بان) بچار : آسِیاوان۔

آسِیاوان : (آ۔سِ۔یا۔وان) (ن گ) آسِیاب ءِ نِگہوان یا ہَلّائینوک۔مَزنیں جنتر ءِ کارِندہ۔

آسیر : (آ۔سی۔ر) (ن گ) یکّ دَڑ چکّے کہ پادانی گرمی ءُ خُشکی ءُ دُور کنگ ءَ آئی ءِ تاکان کُٹّنت ءُ چوحَنّی ءَ جُڑ یننت ءُ دَست ءُ پادان لو جَنت۔

آسِیس : (آ۔سی۔س) (ن گ) پہ کسے ءَ بدلوٹگ۔بددُعا۔آہِیر۔

آش : (آ۔ش) (ن گ) چہ نیشاں پُشت تر ءِ مزنیں جاوْکیں دَنتان۔بُن دَنتان۔خاملک۔عَقلی دَنتان۔(2) زَلینک۔**آش ءُ ماش** : (ن گ) وَسواس۔بے ایمِنی۔(2) عَقل ءُ فَہم۔زانت۔زانگ۔فَہم۔**آش ءُ ماش کپّگ** : وَسواس، بے ایمِنی ءُ بے کَراری وَدی بُوئنگ۔(2) فَہم ءُ زانت ءِ وَدی بُوئنگ۔

آشا : (آ۔شا) (ن گ) راستیں گپّ ءَ پہ زانت نہ مَنگ۔(2) کسے ءِ راست ءَ رَد گوْشگ۔(3) نہ مَنگ۔**آشا کنگ** : (آ۔شا۔ک۔نگ) کسے ءِ گپّ ءَ پہ جاک ءُ صلوات دَپ ءِ تہہ ءَ پڑ وشگ۔پہ زور کسے ءِ راست ءَ رَد کنگ۔(2) بے زار کنگ۔پہری کنگ۔بے وَسّ کنگ۔

آشاپ : (آ۔شا۔پ) (ن گ) تنگّیں واداپ۔ھما نارُشت کہ واد ءُ ہَلگدار ءَ ابید ہچّی مان ئے نہ بیت۔آشیرگ۔آپینکی نارُشت۔آپ سار۔آپ چُڑ و۔آپ شُڑوپ۔

آشار :(آ-شا-ر) (ن گ) ئمب دار۔(2) زَرد۔زَرد رَنگیں۔ زَردیں چیز۔زَرد گونگیں۔

آشُپَگ : (آ-شُ-پَگ)(ک گ) ڈاہ گِرَگ۔جبڑّا کنگ۔ بڑانز گِرَگ۔(2) بیہار دیگ۔ **آشُپتگ** :(آ-شُپ-تگ) (ک گ) شور گپتگ۔ڈاہ گپتگ۔(2) بیہار۔(3) بےعزّتی۔

آشتاگ: (آش-تا-گ) (ن گ) کوَرءِ جہل ترین ءُ ٹوہیں تک۔

آشک : (آش-ک) (ج گ) آئیمگ۔دومی ئیمگ۔دومی کش۔آدِگہ کُنڈ۔

آشکا :(آش-کا) بِچار : آشک۔

آشکار :(آش-کار)(ن گ) آشکارگ۔سہرا۔ظاہر۔پیداور۔ پدّر۔پاشک۔ **آشکاری** :(آش-کا-ری)(ن گ) سہرائی۔ پدّرائی۔ پیداوری۔پاشکی۔ **آشکاریں** :(آش-کا-ریں) پدّرائیں۔ پیداوریں۔پاشکیں۔

آشکارگ : (آش-کا-رگ) بِچار : آشکار۔

آشکاں مَشیر :(آش-کاں-مَ-شی-ر)(ن گ) دَراج تاک ءُ تُرپش تامیں بَہار کاہے کہ چو آلکوءِ زمین ءِ سرءَ پچ بیت۔

آشکاہ : (آش-کاہ) (ن گ) دَلوت ءِ وَرگی کاہے۔

آگوٹ : (آ-گو-ٹ)(ن گ) کسانیں یکّدار۔

آشگور :(آش-گور) (ن گ) دَپ ءِ جہل ءِ دَنتانانی جاگہہ۔ہما ہڈّ کہ آئی ءِ تہہ ءَ جہلی دَنتان میہہ اَنت یا رُدَنت۔ ہڑب۔ شاگور۔ کلاجور۔کلاگر۔

آشناس : (آش-ناس) بِچار : آشناگ۔

آشناگ : (آش-نا-گ)(ن گ) بِچار : آژناگ۔

آشوب :(آ-شو-ب) (ن گ) ڈاہ ءُ شور۔کوکار ءُ جگّا ءِ توار۔ (2) زژمبشت۔شوپچ۔(3) ناگتیں ویل۔ **آشوبگ** :(آ-شو-بگ) (ک گ) ڈانگرَگ۔ڈاہ ءُ شور گِرَگ۔ چست ءُ ایر۔ آشوبہ۔(2) (ن گ) کُروچیں مچّے کہ کُلونٹ ئے زَردانت۔ **آشوبی** : (آ-شو-بی)(ن گ) ہما کہ گوں آشوب ءِ نسبت داریت۔

آشوبہ : (آ-شو-بہ) بِچار : آشوبگ۔

آشُوپ : (آ-شُو-پ) بِچار : آشُوب۔

آشُوپی : (آ-شُو-پی) بِچار : آشُوبی۔

آشوڈ :(آ-شوڈ)(ن گ) تنگّیں ءُ بےتامیں نارُشت۔آشاپ۔آپ سار۔آپ چڑ ءُ و۔آپ چلوپ۔آپ شڑوپ۔

آشُور :(آ-شُو-ر) (ن گ) بازشیرَگیں ءُ وَشّ بوہیں کاہے کہ تاک ءِ چو گوّاتگ ءَ انت۔

آشِیرَگ : (آ-شی-رَگ)(ن گ) لہڑیں آپ، وادءُ مرچ ءِ نارُشت۔ خنک۔ نارُشت ءِ قسمے۔آپ ءُ واد۔آپشک۔واداپ۔

آشِیرَگ بُوئنگ :(ک گ)سَڑَگ ءُ بُٹ بُٹ بُوئنگ۔**آشِیرَگ کنگ** : (آ-شی-رَگ-کَ-نگ)(ک گ) نارُشت ءِ اڈّ کنگ۔

آشیشَغ :(آ-شے-شَغ) (ک گ)سَڑَگ۔پِیسَّگ۔گہنگ۔

آغاز : (آ-غا-ز)(عَر)(ن گ) بُنگیج۔بِنا۔ اِبتدا۔ بِندات۔ (2) دوبَرا۔چیزے ءِ سَرکشّگ یا بِنا کنگ۔

آغُد : (آ-غُد) (ن گ) وَرگی بَہار کاہے۔

آف : (آ-ف) آپ۔ ہمے آپ کہ وَرگ بیت۔ **آف ءُ آف سار** :(ن گ) دوَر ءُ باریگ۔(2) مَرے روچاں۔مَروچاں۔(3) ہَنکیں۔دوارجاہ۔ **آف باڑی** :(آف-با-ڑی)(س گ) بےحیا۔ لُچّ۔ڈُنگ۔کم شرف۔ **آف بَندَغ** : (آف-بَن-دَغ) مِسّ بند کنگ ءِ ٹِکّ ءُ ٹاک۔ **آف پَہر** :(آف-پَہ-ر) (ن گ) آپ پہر۔آپ شُہار۔شیلَہ۔ **آف ءُ بُنّوی مان آہگ** : اَڑگ۔مڑّگ۔ مُقابِل بُوئنگ۔(2) گار بُوئنگ۔تاوان بُوئنگ۔(3) آپ ءِ مان بَندءَ ماں آہگ۔ **آف ڈھاک** :(آف-ڈھا-ک)(ن گ) ہوشام۔ جول۔تُنّ ءِ ہَلا ہوش۔

آفت :(آ-فت)(ن گ) بِچار : آپت۔

آف تَلَغ :(آف-تَ-لَغ) بےسُدّھ ءُ بےسار بُوئنگ۔ہَبکّہ وانگ۔(2) اِشتاپ۔(3) ویلے ماں سَرءَ کپگ۔

آف توشَغ :(آف-تو-شَغ)(س گ) زُرت ءُ زُور کنگ۔پہ لوگ ءِ یا پہ راہ ءَ وَردِنی سامان ءِ زُورگ۔(2) آپ ءُ وَرگ ءِ توشگ۔

آف جائی :(آف ۔جا ۔ئی) (ن گ) نَہاری ۔ اَرز بند ۔ ناہاری ۔ رَگ بند ۔ اَرزّ ۔

آفرین:(آ ۔ف ۔ری ۔ن) (ن گ) شاباش ۔(2) ساڑا ہَگ ۔ دِل بڈّی ءُ شاباش دیگ ءِ لوز ۔

آف سار : (آف ۔سار) بچار : آپ سار ۔

آف شون :(آف ۔شون) (ن گ) بان، ماڑی ءُ تَمبو ءِ کُدانانی پَہنا دیا پُشتی نیمگ ءَ چَری جَنگ ءُ آپ ءَ ریز دیگ ۔(2) بان ءِ سَرءَ ہور ءِ آپ ءِ شانگ ءِ رَند ۔(3) ہَور ءِ آپ ءِ راہ دیگ ءِ راہ ۔

آ فکیں : (آف ۔کیں) (ن گ) سُرمہ دان ۔ سُرمیدان ۔ سُریمگ دان ۔سُرومگ دان ۔

آ کاس :(آ ۔کاس) (ن گ) کَنڈَگ ۔ لِٹ کَپ ۔ بُرزی ۔

آ کاسَگ :(آ ۔کا ۔سَگ) (ک گ) سَر کپگ ۔ لِٹ کپگ ۔ (2) بُوجِیگ ءِ سَرءَ لِٹ کپگ ۔ بُوجیگ ءَ بالا بُوتگ ۔

آ کَر :(آ ۔کَر) (ن گ) تُرشپیں شیر ۔دوگ ۔

آ کَڑ :(آ ۔کَڑ)(ن گ) توپی ۔توپی دیگ ۔زہر برائینگ ۔(2) ہلمہ ۔اُرش ۔**آ کَڑ آرَگ**:(آ ۔کَڑ ۔آ ۔رَگ) گوں مَرَنیں زَہرے ءَ پہ جَنگ ءُ داواءَ بیڑ آرَگ ۔اُرش کنگ ۔(2) مَرَن شانی شون دیگ ۔

آ کَڑ دیگ :(آ ۔کَڑ ۔دی ۔یگ) گوں زَہرءَ پہ جَنگ ءُ مِڑءَ بیڑ بَرَگ ۔ پہ مِڑءَ توپی دیگ ۔

آ کِشتِر : (آ ۔کِش ۔تِر) (ج گ) آ پلّو ۔آ نیمگ ۔

آ کُو :(آ ۔کُو) (ن گ) بُومّ ۔مُرگے کہ پہ شُومّی ءَ نام کپتگ ۔ اُوکُو ۔

آ کُوتّ : (آ ۔کُوت ۔ت) (ن گ) یاقُوت ۔سُہریں لال ۔ باکند ۔سُہریں مُہرَگے ۔گرّاں بہائیں سِنگے ۔

آ کھانڑو :(آ ۔کھاں ۔ڑو) (ن گ) سَنگین ءُ پُرحِکمتیں تراّن ۔

آ کیڑ :(آ ۔کے ۔ڑ) (س گ) گُرونا کی ۔گوّات گِرَگ ۔ زَہر گِرَگ ۔(2) وَڈّاہی ۔وَت ءَ مَرَن لیکگ ۔

آ گاسی : (آ ۔گا ۔سی) (ن گ) ماڑیانی بُرزی تبکّانی دیم ءِ ہما گیشیں بہر کہ چہ دیوال ءَ گیشّ اِنت ۔

آ گالَگ : (آ ۔گا ۔لَگ) (ک گ) شودَگ ۔صاف کنگ ۔ پِلگا رَگ ۔

آ گاہ :(آ ۔گاہ) (ن گ) ہما کہ واب نہ اِنت ۔ آ گِہہ ۔ (2) سَرپد ۔زانت کار ۔شیوار ۔سُجّاک ۔سَماہ ۔**آ گاہی** :(آ ۔گا ۔ہی) (ن گ) آ گِہی ۔ بے وابی ۔ اوجاگو ۔(2) دِزِیہن ۔ سَماہ ۔ (3) سَرپدی ۔ زانت کاری ۔**آ گاہیں** : (آ ۔گا ۔ہیں) (س گ) بے وابیں ۔(2) سرپدیں ۔زانتکاریں ۔

آ گُرّ : (آ ۔گُر ۔ر) (ف گ) آ گُرّگ ۔ بہ آ گُرّ ۔ **آ گُرّگ** : (آ ۔گُر ۔رَگ) (ک گ) ڈاہ گِرَگ ۔ اَگرّگ ۔ ڈانگرَگ ۔تراّس کنگ ۔(2) پہ مِڑ ءُ جَنگ ءَ زَہر گِرَگ ۔ (3) چہ تُرس ءَ نرّ کُرّگ ۔ (4) آملا ہَگ ۔تَراو لَگ ۔ترانبُلَگ ۔(5) شیوار بُوتگ ۔ہُژار بُوتگ ۔

آ گُرّ گی : (آ ۔گُر ۔رَ ۔گی) (ن گ) ڈاہ گِرگی ۔تراّس کنگی ۔

آ گُرّ یتَگ : (آ ۔گُر ۔رِ ۔تَگ) (ک گ) آ گُرّگ ءِ گوَستگال ۔

آ گُرِّ یتگیں :(آ ۔گُر ۔رِ ۔تَ ۔گیں) (س گ) آ گُرّگ ءِ دیریں گوَستگال ۔ہما کہ آ گُرّ یتَگ ۔زَہر گِپتگیں ۔ڈانگرِتگیں ۔

آ گُنڈ : (آ ۔گُن ۔ڈ) (ن گ) ہُنڈال ۔ ہُنڈال ۔ روتگ ۔ رِیشگ ۔آہُنڈ ۔آلُنڈ ۔

آ گِہہ :(آ ۔گِہہ) ہما کہ واب نہ انت ۔(2) سرپد ۔زانتکار ۔**آ گِہی** : (آ ۔گَ ۔ہی) (ن گ) بے وابی ۔آ گِہہ بُوتگ ءِ جاوَر ۔اوجاگو ۔ آ گاہی ۔(2) سَرپدی ۔زانت کاری ۔

آ گِہا :(آ ۔گِہا)(ن گ) گِرَگ ءِ دار ءِ تہہ ءَ ٹُنگے ٹاہینِنت ءُ کُنز ءِ ہُورتیں بوراں مان گَنّنت ءُ ہمے ٹُنگ ءِ تہہ ءَ کلیر ءِ دار ءَ چکرّ یننت کہ آچ روک بہ بیت ۔(2) چہ دار ءُ بُوچ ءَ آس روک کنگ ءِ تو جیل ۔

آ گَو :(آ ۔گَو) (ج گ) آ تَک ءَ ۔آ دیم ءَ ۔آ نگو ۔

آ گول :(آ ۔گو ۔ل) بچار : اَ گول ۔

آل : (آ۔ل) (ن گ) سَروک ۔ پیشونک ۔ ٹکّے ءِ کماش ۔ (2) سَرجمیں کُٹم ۔ تیوَگیں کہول ۔ (3) ناڈُراہی بے ۔ (4) منزلِ ءِ رَسگ ءِ حال ۔ **آل جاہ** : (آل ۔ جاہ) (ن گ) گوازی ءُ لیب ءِ نشان یا بُن جاہ ۔

آلابالا : (آ۔لا۔با۔لا) (ن گ) حِیلہ ۔ ہُنَر ۔ فریب ۔ رِپک ۔

آلات : (آ۔لات) (ن گ) بدیں ۔ خَرابیں چیز ۔ (2) دَلوَتے ءِ کُشگ ءِ پدآئی ءِ کارنہ آیوکیں روت، جون ءُ اِندگہ دوَردیگی بہر ۔ (3) جنیا دَم ءِ ماہواری ۔

آلاڑ : (آ۔لا۔ڑ) (ن گ) دَریاءِ آپ ماں تیاب ءِ شپ ءُ روچ ءِ دوَران ءِ دو بر پُرّ ءِ کیت ءُ دو بر حالیگ بیت یا پدا ۔ ہمے حالیگ بُوَنگ ءِ آلاڑ گوشنت ۔ دَریاءِ ریچ ۔ آپ ریچ ۔ حُشک ۔ ریچ ۔ (2) دَلوَت ءِ لاپ ءِ رِچگ ۔ **آلاڑی** : (آ۔لا۔ڑی) (ن گ) ماہیگے ۔

آلان : (آ۔لا۔ن) (ن گ) اَسپ ءُ بکش ۔

آلاں بُنڈو : (آ۔لاں۔بُن۔ڈو) بچار : کلانکوچ ۔

آلامَت : (آ۔لا۔مَت) گرِان ۔ مُشکل ۔ (2) ویل ۔ جنجال ۔

آلامتیں : (آ۔لا۔مَ۔تیں) گرِانیں ۔ مُشکلیں ۔ جنجالیں ۔

آلائش : (آ۔لا۔ئش) (ن گ) پولنگ ۔ عیب ۔ داگ ۔ (2) مُشکل ۔ جنجال ۔ غم ءُ گرِتّی ۔

آلڑو : (آ۔لَ۔ڑو) (ن گ) یکّ دَڑ چکے ۔ (2) بہار کاہے کہ کوہانی سَرءَ ءُ ریک شانیں زَمین ءِ رُدِیت ۔ (3) جنگلی پیماز ۔

آلِس : (آ۔لِس) (ن گ) جان کَشّ ۔ ہڈّ کشّ ۔

آلسوڑی : (آل۔سُو۔ڑی) (ن گ) ساڑتیں تب ءِ مَردُم ۔ سَرد کار ۔

آلغ بالغ : (آ۔لغ۔با۔لغ) (س گ) مَرد کپتگیں چُکّ ۔ (2) واب ءَ شیطان ءِ پرّامگ ۔ (3) جان ءَ نادُرست بُوَنگ ۔

آلِک : (آ۔لِک) (ن گ) چِڑّک ۔ چِڑّ یگ ۔

آلکو : (آ۔لُ۔کو) (ن گ) بہار کاہے کہ حامگی ءَ وَرگ بیت ۔

آلگ : (آ۔لگ) (ن گ) شپتالو ۔ (2) نریں ساہ دار یا دَلوَت ءِ مادَگیں دَلوَت ءِ سَرءَ سوار بُوَنگ ۔ رائینگ ۔

آلماسک : (آل۔ماس۔ک) (س گ) گڑّگ ۔ گوَات گرَگ ۔ دَست پاد یادِگہ آزہ ءِ گوَات گرَگ ۔ سُسوم ۔

آلُنڈ : (آ۔لُن۔ڈ) (ن گ) آگُنڈ ۔ ہُنڈال ۔ روتگ ۔ چرگ ۔ رِیشگ ۔ آہُنڈ ۔ بُنڈال ۔

آلُو : (آ۔لُو) (ن گ) پٹاٹہ ۔ بٹاٹہ ۔

آلُوچہ : (آ۔لُو۔چہ) (ن گ) وَشّ تامیں نیگے ۔

آلورّ : (آ۔لور۔ر) (ن گ) شِنز ۔ شِنزیں کاہ ۔

آلوڑ : (آ۔لو۔ڑ) (س گ) یکّ جاہ ۔ ہور ۔ سَرءُ چیر ۔ ہورءُ تور ۔ آلوڑءُ بالوڑ ۔ آلوڑ بلوڑ ۔ آلوڑ مالوڑ ۔ (2) مال ءُ دَلوتانی سَرآرتگیں کاہ ءُ بُوچ ۔ (3) (ن گ) کریچ ءِ پُلّ ۔ آلنج ۔ (4) نیم پگّگیں نگن ۔ نیم گرِ ستگیں چیز ۔ حامہ لوڑ ۔

آلوڑ بہ لوڑ : (آ۔لوڑ۔بہ۔لوڑ) بچار : آلوڑ ۔

آلوڑ مان لوڑ : (آ۔لوڑ۔ماں۔لوڑ) بچار : آلوڑ ۔

آلُونج : (آ۔لُون۔ج) (ن گ) لاپ ءِ دَرد ءُ چمّانی دور ءِ کوہی دَرمانی جَرّے ۔ (2) کریچ ۔ کریچ ءِ پُلّ ۔

آلُہ : (آ۔لُہ) (ن گ) شاہین ءِ ذات ءِ مُرگے ۔ (2) قول ۔ اِقرار ۔ زبان ۔

آم : (آ۔م) (ن گ) ماہیگ ءِ قِسمے ۔

آم چکن : (آم۔چَ۔کَن) (ن گ) دوچے ءِ نام اِنت ۔

آمات : (آ۔ما۔ت) (ن گ) کٹ ۔ کڑ ۔ پنیر ۔

آماچ : (آ۔ما۔چ) (ن گ) ٹکّ ۔ نِشان کہ تیر جنگی ءِ بندگ بیت ۔ (2) ہما نِشانگ کہ وَتی جاہ ءِ لگّیت ۔ (3) نِشانگ ۔ زَرد ۔ (4) دَرد ۔ غم ءُ اَندوہ ۔ (5) تَل پچ ۔

آمادَہ : (آ۔ما۔دَہ) (س گ) تیار ۔ جاڑ یگ ۔ ساجو ۔ ساڑی ۔ (2) منگّ ۔ منّوگر ۔ راضی ۔ رَضامند ۔ **آمادہی** : (آ۔ما۔دَ۔ہی) تیاری ۔ منّوگری ۔ رضامندی ۔

آماس : (آ۔ما۔س) (ن گ) گڑّہ ۔ وَرم ۔

آمَدَن : (آ۔مَ۔دَن) (ن گ) کٹّ ءُ کوٹ۔ ٹَپ۔ مڈّی۔ فائدَگ۔ سِیتّ۔ باج۔ کٹّ۔ کٹّیدَہ۔ پیدائش۔ **آمَدَنی** : (آ۔مَ۔دَ۔نی) (ن گ) فائدَگ۔ ٹَپ ءُ کٹّ۔ کٹّ ءُ کوٹ۔

آمُر : (آ۔مُر) (ج گ) مَدان مَدان۔ نَرم نَرم ءَ۔ قرار۔ میزان میزان۔

آمُرز : (آ۔مُر۔ز) (ن گ) دِل مانَگ۔ تُشلگ۔ (2) واہگ۔ دِل مانگی۔ (3) دوست۔ دوستی۔ (4) سِیاہیں دَزاج گردِنیں مُرگے۔

آمُرزی : (آ۔مُر۔زی) (ن گ) دِل مانگی۔ نیاز مُندی۔ (2) دوستی۔ واہگ۔ واہگی۔

آمرَش : (آم۔رَش) (ن گ) لوگی۔ زال۔ (2) لیڑو۔ (3) ہلک۔

آمُرگ : (آ۔مُر۔گ) (ن گ) ہَیک۔ آہگ۔ اِسپیدَگ۔ آنٔو۔ بیدَہ۔

آمِری : (آ۔مِ۔ری) (ن گ) حُشکیں نیوگے کہ سَکّ ترُشپ بیت ءُ پہ دَواءَ کارمرز بیت۔ (2) چیچَک ءِ بَر۔ (3) چیچَک ءِ دڑ چک۔

آمَڑ : (آ۔مَڑ) (ن گ) دارُوے کہ پہ زیم ءَ دواے۔ (2) سِیاہیں رَنگے کہ دَنتاناں ءِ جنت۔ چوٹَل۔ زَنگال۔

آمِڑ : (آ۔مِڑ) (س گ) آپ داتگین۔ آب دار۔ جوہر داتگیں۔ آمَن۔

آمَل : (آ۔مَل) (ن گ) مُلک۔ دیار۔ سَرحَد۔ ڈیہہ۔ وَطَن۔ سَرزَمین۔ **آملاں** : (آ۔مَل۔آں) (ن گ) آبادی۔ ڈَگار۔ کُوچَگ۔ (2) دِیریں ہلک ءُ مُلک۔

آملا : (آ۔مَ۔لا) (ن گ) پہ دَواءَ کارمرز بُوَگیں جرّ ءِ تومے۔

آمَن : (آ۔مَن) (ن گ) چہر۔ سوہان۔ (2) زَحم ءِ آپ دیگ کہ جوہر دار بہ بیت۔ (3) آب دار۔ آمِڑ۔ **آمَن دیگ** : (آ۔مَن۔دی۔یگ) (ک گ) زَحم ءِ آپ دیگ۔

آمُود : (آ۔مُو۔د) (ن گ) ہَما تچکیں دار کہ آئی ءِ ہَر دو سَر شاہیم ءِ سَرلونجان اَنت ءُ توک ءَ بند یکے ءُ آئی ءِ سَرءَ تلکے بستگ۔ تورءُ وَزن کنگ ءِ اَزبابے۔ آمید۔ **آمُود بند** : (آمُود۔بَن۔د) (ن گ) پاد ءِ پُشت ءِ ہَما بَند کہ لنگکان ءُ مُچّ ءِ نیامجی ءَ اِنت۔ پاد پُشت ءِ مِلکیں ہڈّ۔ (2) ہُورت بَند۔

آموچک : (آ۔موچ۔ک) (ن گ) موچکین۔ بالی مُرگ ءِ شِکار کنگ ءِ ہاترءِ موچکین کشّگ، آہانی تہہ ءَ دان ریچگ ءُ پہ مُرگاں چیر کتگیں تَلک یا دام ءَ آہگ ءِ توجیل تانکہ مُرگ شِکار کنگ بہ بنت۔

آموشگ : (آ۔مو۔شگ) (س گ) نہ گرِستگیں۔ (2) چوموش ءِ لَہم۔

آمِید : (آ۔می۔د) بچار : آمُود۔

آمِین : (آ۔می۔ن) (عَر) (ن گ) مرادگالے کہ اَنچو بہ بات۔ خُدا اَنچوش بہ کنات۔ **آمِین کنگ** : (آ۔می۔ن۔ک۔نگ) مَنَّگ۔ ہَوْ کنگ۔

آن : (آ۔ن) (ن گ) ''مَن رَوان'' ءِ تہہ ءِ گُڈّی ''آن''۔ (2) حَرف ءِ رَندءَ کیت آئی ءِ جاوَرءِ گیشینیت اَنچو کہ ''روان اِنت'' بزاں رَوَگ ءِ تہہ ءِ اِنت۔ (3) نامانی رَندءَ کیت ءُ آئی ءِ بازءِ مَعنا دَنت اَنچو کہ مَرد: مَرد ماں۔ کُلاہ: کُلاہاں۔ (4) کَسے ءِ گُوانک ءِ پسّو ءَ آن گُوشگ ءِ مَعنا : ہَو۔ جی؟

آنج : (آن۔ج) (ن گ) گرّ۔ ضِدّ۔ (2) چُکّ ءِ یا نادُرَاہیں مَردُم ءِ لوٹ یا واہگ۔ چُکّ یا نادُرَاہیں مَردُم ءِ وہد وہدے جِتائیں شے ءِ لوٹگ۔

آنجگ : (آن۔جگ) (ن گ) ہَما بَند کہ پہ شَلوار ءِ گوں لانک ءَ بندَگ ءَ آئی ءِ شلوار ءِ نیپگ ءَ مان کَشّنت۔ کُبلی۔ اَزار بند۔ **آنجگ بَند** : (آن۔جگ۔بَن۔د) (ن گ) شلوار ءِ آنجگ ءِ جاگہہ۔ لانک بَند۔ ساہین ءِ بُرزی ہَند۔ (2) آنجگ ءِ بندَگ ءِ جاگہہ۔ **آنجگ ءِ بَندگ** : (ک گ) شلوار ءِ آنجگ ءِ گرنچ دیگ۔ **آنجگ ءِ بوجگ** : (ک گ) شلوار ءِ آنجگ ءِ گرنچ ءِ پچ کنگ۔ (2) بے عِزّت کنگ۔ کم شرف کنگ۔ **آنجگ کشّ** : (آن۔جگ۔کش۔ش) (ن گ) آنجگ مان کشّوک۔ بندکشّ۔ نشپیل۔ **آنجگ کنوک** : (آن۔جگ۔ک۔نوک) (ن گ) ہَما بارگ ءُ ساپیں دارُک یا اَزباب کہ گوں آئی ءَ آنجگ ءِ شلوار ءِ نیپگ ءَ مان کننت۔ آنجگ

کَشّ ۔ آنجگ مان کَشّوک ۔ **آنجگ مان کَشّوک** : (ن گ) آنجگ ءِ ماں شلوارءَ مان کنگ ءِ لٹّگ ۔ نشپیل ۔ آنجگ کَشّ ۔ بند کَشّ ۔

آنجگی : (آن ۔ جَ ۔ گی) ہما کہ گوں آنجگ ءَ نسبت داریت ۔

آندھار : (آن ۔ دھا ۔ ر) (ن گ) جنجال ۔ ویل ۔ آفت ۔ (2) جُھلیں سُوپّ ۔ جُھلیں کنڈ ۔ ہنڈار ۔ **آندھارءَ کپگ** : مُشکل ءِ جنجال ءِ کپگ ۔ غمانی وَ ڈالی بُوئنگ ۔

آندرا : (آن ۔ دَ ۔ را) (ن گ) اولاد ۔ پیہہ ۔ (2) روت ۔ روتینک ۔

آنڈَرینگ : (آں ۔ ڈَ ۔ رے ۔ نگ) (ک گ) آس ءِ روک کنگ ۔ دُوت ءُ آڈَ ہور کنگ ۔ (2) ڈُرینگ ۔ پڑ وشگ ۔

آنڈَگ : (آن ۔ ڈَ گ) (ن گ) اُشتر ءِ بار ءِ تنگ ۔ بار ءِ نیم ۔ نیم ۔

آنڈی : (آن ۔ ڈی) (ن گ) مَلّ ءِ دوران ءَ مَلّ گروکانی یکّے اے دِگرءِ پادانی اَڑینگ ۔

آنَر : (آ ۔ نَر) (ن گ) لَنڈَر ۔ لُچّ ۔ مَست ۔ (2) بہادُر ۔ دِلاوَر ۔

آن قدر : (آں ۔ ق ۔ دَر) (ج گ) آ اندازہ ۔ آقدّ ءَ ۔ آوہدءَ ۔

آں کَس : (آں ۔ کَس) (ج گ) آ کَس ۔ آمَردُم ۔ (2) آ اندازہ ءَ ۔ آ کچّ ءَ ۔ آ کِساس ءَ ۔

آنکَسگ : (آں ۔ کَ ۔ سَگ) (ک گ) دَم کنگ ۔ آرام کنگ ۔ دَم ءِ بالا آرگ ۔

آنُک : (آ ۔ نُک) (ن گ) دوچے ءِ نام اِنت ۔

آنکی : (آں ۔ کی) (ن گ) تنگ ۔ بار ءِ نیم ۔

آنگُر : (آن ۔ گُر) (ج گ) آ گوَر ۔ آنگو ۔ آئیمگ ۔ آدیم ۔

آنگُر ءُ اینگُر کنگ : کارے کنگ یا نہ کنگ ءِ تو جیل سازگ ۔

آنگو : (آن ۔ گو) (ج گ) آدیم ۔ آئیمگ ۔ آنگُر ۔

آنَو : (آ ۔ نَو) (ن گ) ہیک ۔ حاہگ ۔ اِسپیدگ ۔ آمُرگ ۔ بَیدَہ ۔

آنَہ : (آ ۔ نَہ) (ن گ) نیم شاہی ۔

آنہہ وَر : (آ ۔ نہہ ۔ وَر) (س گ) نابرو بر ۔ نابرابر ۔ چوٹ ۔

آنہہ : (آں ۔ ہہ) (پ گ) پہ دُور یں چیز ے ءِ نشان دیگ ءَ گُشنت ۔ آ ۔ ہما ۔

آنہی : (آں ۔ ہی) (پ گ) آئی ۔ پَرائی ۔ پہ آئی ءَ ۔ آئی ءِ ۔

آوار : (آ ۔ وا ۔ ر) (ن گ) پُل اِتگیں مال ۔ ہما پُل اِتگیں مال کہ وَتی کنگ ءُ گوں وَتی مالاں ہور کنگ بیت ۔ برمتگ ۔ بھیل ۔ (2) مال ۔ اَمبار ۔ خزانہ ۔ زَرّ ءُ کٹّ ۔ ہر چیز ے کہ پُتینکاں اَست اِنت ۔ (3) ہما گرڑی شاح یا دِگہ اَنچیں کاہ ءُ بُوچ ءُ سَمات کہ پہ زَمین ءِ زور مند کنگ ءَ کارَ نت ءُ ریچگ اِنت اِش ۔ اولیم ۔ (4) باہوٹ ۔ (5) برابر ۔ تالان ۔ ہم وار ۔ گیگ ۔ (6) چانکو یا کارچ ءِ مُشت ۔ **آوارجَن** : (آ ۔ وار ۔ جَن) (س گ) ہما کہ آوار جنت ۔ ہما کہ پہ زور بارت ۔ دِگرءِ مال ءِ پہ زور بَروک ۔ پُلوک ۔ **آوار جَنگ** : (آ ۔ وار ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) پہ زور چیز ے ءِ بَرَگ ۔ پُلگ ۔ مال ءُ مڈّی ءِ پُلگ ۔ کسے ءِ مال ءُ مَتاعانی روپگ ءُ بَرَگ ۔ ڈاتار جنگ ۔ پُشت ءَ جَنگ ۔ (2) پُل ءِ مال ۔ دُزّی یا زور بُردیں مال ۔ (3) زَمین ءِ پہ کِشارکاری ءِ ہم وار کنگ ۔ (4) مُپت ءَ رَسگ ۔ چیز ے ءِ اَرزان بہاءَ رَسگ ۔ برمتگ ۔ **آوارجَنی** : (آ ۔ وا ۔ ر ۔ جَ ۔ نی) (ن گ) زور بَرَگ ۔ پُلگ ۔ پُلگ ءِ کار ۔ **آوارکَشّ** : (آ ۔ وار ۔ کَش ۔ ش) (س گ) آوار کُتگیں زَمین ءِ گُڈّی سَر ۔

آواڑ : (آ ۔ وا ۔ ڑ) (ن گ) پَلّ ۔ ٹَٹ ۔ واڑ ۔

آواز : (آ ۔ وا ۔ ز) (ن گ) توار ۔ ٹوک ۔ ہر چیز ے کہ اِشکنگ بیت ۔ گالوار ۔ بڑمش ۔ چڑدَگہ ۔ ترَکّ ءُ توار ۔ گوانک ۔ **آواز ءِ بُرز کنگ** : (ک گ) توار ءِ بُرز کنگ ۔ کُوکار کنگ ۔ **آوازدیگ** : (آ ۔ واز ۔ دی ۔ یگ) (ک گ) گوانک جَنگ ۔ توار کنگ ۔

آوازَگ : (آ ۔ وا ۔ زَگ) (ن گ) چڑدَگہ ۔ حال ءُ اَحوال ۔

آوان : (آ ۔ وا ۔ ن) (پ گ) آہاں ۔ آبازمَردُماں ۔ آوان ءَ ۔ آیان ۔ آنہاں ۔ آواں ۔ **آوانی** : (آ ۔ وا ۔ نی) (پ گ) آیانی ۔ آہانی ۔

آواں : (آ ۔ واں) بچار : آوان ۔

آوانگ : (آ ۔ وا ۔ نگ) (ن گ) گوانسگ ۔ اُباسی ۔ گواسَغ ۔ گہاسَگ ۔

آورت :(آ۔و۔ت) (ک گ) آرگ ءِ گوُستگال بزاں آئی ءِ آرگ ءِ کار کُت۔**آورتگ** :(آ۔ور۔تگ) (ک گ) آرگ ءِ دُوریں گوُستگال بزاں آورتگیں۔کسے ءِ چیزے آورتگ۔**آورتگیں** :(آ۔وُ۔ر۔ت۔گیں) ہما کہ آرگ بُوتگ۔

آوَک :(آ۔وَ۔ک) بچار : آیوک۔**آوَکی** :(آ۔وَ۔کی) ہما کہ کیت۔ **آوَکیں** :(آ۔وَ۔کیں) (س گ) ہما کہ پیداک انت۔(2) ہما کہ کیت۔

آوَلہ : (آ۔وَ۔لہ) بچار : آبلہ۔

آوُنڈ : (آ۔وُن۔ڈ) (ن گ) نَریں تازی۔کُچِکّ۔

آوی : (آ۔وی) (ن گ) آپ۔آس۔دوزہ۔

آہ :(آ۔ہ) (ن گ) چہ دِل ءِ چست بُوتگیں دَرد ءُ سوز مان کہ دَپ ءِ گوں آہ ءِ تَوار ءِ دَرکپیت۔بَژن ءُ اَرمان۔گین سارت۔آہ ءِ سَرد۔اُشکار۔دانہہ۔**آہ جَنگ** :(آہ۔جَ۔نگ) (ک گ) سوز کَنگ۔فَریاد کَنگ۔گرِیوگ۔**آہ ءُ زاری** :(ن گ) چیہانٹ۔زَنگ۔فَریاد ءُ زاری۔گُٹّ ءِ پُرّ ءِ گرِیوگ۔فَریاد۔گارءُ پریات۔**آہ ءُ زاری کَنگ** : فَریاد کَنگ۔گرِیوگ۔پِری پِری کَنگ۔**آہ ءِ سَرد** :(ن گ) آہے کَشّگ۔بَدُعا کَنگ۔سَردیں آہے کَشّگ۔آہ۔گین سارت۔**آہ کشّگ** :(آہ۔کَش۔شگ) (ک گ) فَریاد کَنگ۔اُفّا رَگ۔

آہا:(آ۔ہا) (ب گ) اِنّاں۔چیزے ءِ گِندَگ یا کارے ءِ کَنگ ءِ ہجَّکہہ بُوتگ ءِ تَوار۔(2) اَفسوز۔اَرمان۔(3) واہ واہ۔شاباش۔

آہار :(آ۔ہا۔ر) (ن گ) وَردِن۔وَراک۔وَرَگی چیز۔(2) ہما مَردُم کہ آئی ءِ چیزے وارتگ بزاں صباہ ءِ چہ واب ءِ پاد آہگ ءِ رَند چیزے وارتگ ءَ کہ ناہار'' نہ اِنت۔فلانی آہار اِنت بزاں سیر ءُ وارتگ ءَ۔(3) رَگ بند۔اَرز بند۔

آہاڑ :(آ۔ہا۔ڑ) (ن گ) تبد ءُ لِوارانی موسم۔کلیر پاگ۔(2) تابستان۔گرماگ۔(3) تیر ماہ ءِ اَولی نیم۔21 مئی ءَ تا 30 جُون ءِ چِلّ روچ۔آہڑ۔(4) ہما گرم کہ چہ گوات ءِ نہ کشّگ ءِ بیت۔آہڑ۔

آہاں:(آ۔ہاں) (پ گ) پہ دُور ءِ بازیں مَردُماں یا چیزاں گُشّگ بیت۔چوکہ آہاں بہ گوش یا آہاں بیار۔پہ یکّے ءِ ''آئی ءِ'' اِنت۔(2) آہگ ءِ تہا۔ہما کہ پیداک اِنت۔آہاں۔آوان۔آنہاں۔**آہانی** :(آ۔ہا۔نی) (پ گ) آ بازمَردُم یا چیزانی چوکہ آہانی لوگ، آہانی ہلک یا آہانی چُکّ۔آیانی۔آوانی۔

آہت :(آہ۔ت) (ک گ) آختِ۔یاتک۔آتک۔یہت۔آتکگ۔(2) کسے ءِ یا چیزے ءِ آہگ۔سَربُوتگ۔رَسَگ۔پُچّگ۔(3) آہگ ءِ گوُستگال بزاں آئی ءِ آہگ ءِ کار کُت۔**آہتگ** :(آہ۔تگ) (ک گ) آہگ ءِ گوُستگال بزاں آآتکگ۔**آہتگیں** : (آہ۔تَ۔گیں) آہگ ءِ دیریں گوُستگال۔(2) ہما کہ آہتگ۔

آہتَن :(آہ۔تن) (ک گ) آتکن۔آہگ۔آہگ ءِ کار۔(2) مَن آتکاں۔**آہتُوں** :(آہ۔تُوں) مَن آتکوں۔

آہَت :(آ۔ہَت) (ن گ) مُزد۔آہَن کاری ءِ مُزد کہ لوڑی ءَ را صدمَن ءِ سَر ءَ سے مَن رَسیت۔

آہتہ :(آہ۔تہ) (ک گ) ہما زَمین کہ ہر سال کِشّگ بہ بیت۔

آہرّ :(آ۔ہر۔ر) (ن گ) ہما گوات کہ ہوُرئے گون اِنت۔(2) شَرتگ۔سَردی کہ گیش بہ بیت۔

آہُرّ :(آ۔ہُر۔ر) (ن گ) دَلوت ءِ سَر آرتگیں کاہ کہ جَم اِش کَننت۔پاروپ۔(2) چہ دَلوت ءِ وَرگ ءِ پَشت کپتگیں ہما کاہ کہ حُشک بہ بنت۔(3) اولاک ءِ کاہ دان۔حاک ءِ یادار ءِ شَرّ کُرتگیں ہند کہ آئی ءِ تہہ ءِ دَلوت ءِ کاہاں مان کَننت تنکہ مہ رِچنت۔باڈَر۔آخُرّ۔(5) کوپگ ءُ گرِدِن ءِ نیام ءِ ہڈّ ءِ چیر ءِ کنڈ۔

آہڑ : (آ۔ہڑ) بچار : آہاڑ۔

آہشک : (آ۔ہِش ک) (ن گ) کاہے کہ نرّیکیں دَڑ چک ءِ پتّا ئیت۔

آہگ:(آ۔ہگ) (ک گ) رَسَگ۔چہ دِگہ جاہے ءِ وَت ءِ آرگ ءُ دِگہ جاہے سَر کَنگ۔وَت ءِ آرگ ءُ رَسینگ۔چہ یکّ جاگہے ءِ سَر گرَگ ءُ دِگہ جاگہے ءِ رَسَگ۔آیگ۔یاہگ۔سَربُوتگ۔دَرائی۔پہ جاہے ءِ وَت ءِ سَر کَنگ ءِ پَند ءِ بُرّگ ءِ کار۔پُچّگ۔**آہگی** :(آ۔ہَ۔گی) ہما کہ نوکی کیت ءُ سَر بیت۔آیوکیں۔ہما کہ کیت بلے تاں اَنگت ءِ نیاتکگ۔(2) آہگ اَلّمی اِنت۔

آہگ : (آ۔ہِگ) (ن گ) ہیک۔بیدہ۔آمُرگ۔
آہَل : (آ۔ہَل) (ن گ) زیمِر۔زیمل۔
آہمکی : (آہ۔مَ۔کی) (ن گ) بدلو۔اَحمقّی۔
آہن : (آ۔ہن) (ن گ) آسِن۔لوح۔**آہنی** : (آ۔ہِ۔نی) (ن گ) ہما چیز کہ چہ آہن ءِ جوڑ بُوتگ۔آسنی۔**آہنیں** : (آ۔ہِ۔نیں) (س گ) آسنیں۔آسن ءِ وَڑیں۔آسن ءِ ڈولیں۔(2) مُہکمیں۔
آہنا : (آ۔ہِ۔نا) (ب گ) چہ کارءِ بُوتگ ءِ وَہدءِ یا کارءِ بُوتگ ءَ رَند گوُشگ بیت چوش کہ: ''آہنا کہ بَچّک ئے جت!'' ''آہنا کہ شُت!''۔ اے رَنگیں دِگہ گال ''ایشنا'' یا اِشنا'' اِنت کہ اے پہ نزّیک ءَ اِنت۔اے ہم ہمے رَنگ ءَ چہ کارے ءِ بُوتگ ءَ رَند گوُشگ بیت۔
آہُنڈ : (آ۔ہُن۔ڈ) (ن گ) آگُنڈ۔ہُنڈال۔روتگ۔یکّ چیزے ءِ بُن۔رِیشگ۔بُنڈال۔آلُنڈ۔
آہن کار : (آ۔ہن۔کار) (ن گ) ہما مَرُدم کہ آہن ءِ کارءَ کنت ءُ چہ آہن ءَ ازباب جوڑ کنت۔آسن کار۔اُستا کار۔اُستا۔**آہن کاری** : (آ۔ہن۔کا۔ری) (ن گ) آہن یا آسن ءِ کار کنگ۔چہ آہن ءَ چیز جوڑ کنگ۔**آہن کاریں** : (آ۔ہن۔کا۔ریں) (س گ) ہما کہ آہن ءِ کارءَ کنت۔
آہنگ : (آ۔ہَن۔گ) (ن گ) ہما ساد کہ دو لَچ یا بارانی کُڑیاں مان ئے کارنت کہ بار مُہکَم بہ بیت۔(2) وشّیں توار۔صوت۔نازینک۔
آہُو : (آ۔ہُو) (ن گ) آسک۔آہُو۔(2) کوہی صید۔صید۔تنار۔کابُزگ۔(3) شَرّرنگ۔زیبا۔**آہُو پَر** : (آہُو۔پَر) (س گ) شَرّ رَنگ ءُ شَرّ قدّ ءُ بالاد۔**آہُو چمّ** : (آ۔ہُو۔چم۔م) (س گ) ڈَلگ چمّ۔زیبا چمّ۔**آہُو چہر** : (آ۔ہُو۔چِہ۔ر) (س گ) شَرّرنگ۔زیبا۔ڈَوَل دار۔**آہُو دُزوشم** : (آ۔ہُو۔دُزو۔شُم) (س گ) زیب ناک۔ڈَوَل دار۔**آہُو گردِن** : (آ۔ہُو۔گر۔دِن) (س گ) دَراج گردِن۔شَرّرنگ۔زیبا۔**آہُو گردان** : (آ۔ہُو۔گر۔دان) (ن گ) ہما مَرُدم کہ آہُو یا شِکارءِ شِکاری ءِ نیمگ ءِ بارت۔**آہُو گردانی** : (آ۔ہُو۔گر۔دا۔نی) (ن گ) پہ آہُو ءِ شکارءَ آہُو ءِ گردینگ ءِ کار۔

آہُورگ : (آ۔ہُو۔رَگ) (ک گ) مَرَن بُوتگ۔باپرگ۔گوُات گِرَگ۔ٹابَرگ۔
آہوڑگ : (آ۔ہو۔ڑگ) (ک گ) جَنگ۔کُٹّگ۔
آہُوش : (آ۔ہُو۔ش) (س گ) نَمیران۔بےموت۔ہما کہ نہ مِریت ءُ گار نہ بیت۔
آہُوگ : (آ۔ہُو۔گ) میار۔باہوٹ۔(2) گناہ۔رَدی۔ناراستی۔(3) شِگان۔تژن۔**آہُوگ ءِ بلا** : (آ۔ہُوگ۔ءِ۔بَ۔لا) (ن گ) گناہ ءُ میار۔ڈوہ۔**آہوگی میاراں بُوتگ** : (آ۔ہُو۔گی۔مَ۔یا۔راں۔بُو۔تگ) خطا کاریں مردم ءِ پہ وتی رَکّینگ ءَ دگرے ءِ باہوٹ بُوتگ۔
آہیر : (آ۔ہی۔ر) (ن گ) بددُعا۔(2) شِگان۔تژن۔(3) چیزاں یا مال ءُ مڈّیاں پہ بازی ءَ گِندگ ءَ پہ مال واہُند ءَ نہ وشّی ءِ بدنیتی ءِ مارِشت۔حَسَد۔چمّ ءِ بد۔**آہیر کشّگ** : (آ۔ہی۔ر۔کش۔شَگ) بد دعا کنگ۔حسد کنگ۔(2) شِگان جنگ۔**آہیر کنگ** : (آ۔ہی۔ر۔کَ۔نگ) (ک گ) بددُعا کنگ۔چیزاں یا مال ءُ مڈّیاں پہ بازی ءَ گِندگ ءَ پہ دومی مَردُم ءَ نہ وشّی ءِ دَرشان کنگ۔حَسَد کنگ۔
آہیری : (آ۔ہی۔ری) (ن گ) نیاز بُندی۔دِل مانگی۔
آہیز : (آ۔ہے۔ز) (س گ) وَشّ ءُ آرام۔وَشّ حال۔(2) میلانک۔اوشتوک۔تیار۔**آہیزگ** : (آ۔ہے۔زگ) (س گ) میلانک۔پہ پانگ پائی ءَ اوشتوک۔ساجو بُوتگ۔تیار۔پہ کارءَ سرّین بستگ۔جاڑی۔پہ چاڑکّہی اوشتوک۔**آہیزگی** : (آ۔ہے۔زَ۔گی) (ن گ) میلانکی۔پانگ پائی۔تیاری۔
آہیزغ : (آ۔ہے۔زَغ) (ن گ) صید۔(2) کوہ پاچن یا کوہ گُرانڈ۔
آہین : (آ۔ہی ن) (ن گ) اَندر۔نیّت۔اِرادہ۔اَندری مارِشت۔**آہین ءِ روکی** : (س گ) پہ دِگرءَ حسدوار بُوتگ۔دِگرءَ پہ بدنیتی چارَگ۔حَسَدواری۔**آہین ءِ بدی** : بدنیتی۔حسدواری۔

آئندَہ :(آ۔ئن ۔ دَ ہ) (ج گ) آیوکیں وَہد ۔ باندات ۔ دیم تِرا۔ دِگہ بَرے ۔ آیوکیں روچاں ۔ بارۓ دِگہ ۔ دِگہ بَر۔ دِگہ رَند۔ **آئندَہی** : (آ۔ئن ۔دَ ۔ ہی) (ج گ) ہَما کہ دیم ئیگ اِنت ۔ ہَما کہ دیم تِرۓ کار ۓ بئیت ۔ آسَری۔

آئی :(آ۔ئی) (پ گ) آ۔آمَرُدُم یا آئیۓ۔

آیات :(آ۔یات) (عَر) (ن گ) مسلمانانی مَذہبی کِتابۓ گپّ۔ قِصّہۓ حَبَر۔

آیاں :(آ۔ یاں) (پ گ) آواں ۔ آہاں ۔ پہ دُوریں باز مَرُدُم یا چِیزاں گوشگ بیت اَنچو کہ : آیاں بگوش ۔ آیاں بیار ۔ پہ یکّےۓ '' آئیۓ '' اِنت ۔(2) دیمی کَسانی باروۓ۔

آیان :(آ ۔یا۔ن) (پ گ) آہان ۔ آوان ۔ آنہاں ۔ آوان ۔ (2) آ ہگۓ تہہ ۓ ۔ ہَما کہ پیداک اِنت ۔ **آیانی** :(آ ۔ یا ۔نی) (پ گ) آبازمَرُدُمانی ۔ آیانیگ ۔ آچِیز انی ۔ اَنچو کہ آیانی گِس، آیانی پِت ۔(2) آنہانی ۔

آیانیگ : (آ ۔یا۔نی گ) بچار : آیانی۔

آیوک :(آ۔وَ۔ک) (ن گ) ہَما کہ آ یگۓ اِنت ۔ ہَما کہ آیگی اِنت ۔ آیوک ۔ آوَک ۔

ا

ا :(ا۔لِف) آ ءُ ا بُنگیجی حرف اِنت۔

اَبا :(اَ۔ با) (ب گ) اے پہ گپّ ءِ تام دار کنگ ءَ ءُ ہنچّکہی ءُ بہما نگی رَنگ ءَ گپّ ءِ بُنگیج ءَ یا گُڈ سَرءَ کارمرز بیت۔ اَنچوش کہ ''ہاں ابا!! کُجا اَبا!!'' ''اَبامنیگی گپّے نہ اِنت ''۔ پہ وَتی گپّ ءِ راستی ءُ پُرسَگ ءُ گوَاہی گِرَگ ءَ اَبا اَنچوش نہ اِنت؟'' بےزاری ءِ رَنگ ءَ ''اَبااے منیگی کارے نہ اِنت! '' پہ لاچاری ءُ بہما نگی ''بیا اَبانی بچارے''! پہ تُرّسن ''تو اَبا مرچاں سَکّ مَرَن ئے۔'' راستی ءِ گوُشگ ءَ چو کہ : ''اَباہر مُرگ بال ءِ وَت''۔

اَبّا:(اَب۔ با) (ن گ) پِت۔ پِسّ۔ بابا۔ بابلو۔ (2) چُکّ۔ (3) مَسترین ءِ پہ اَدَب توار کنگ ءَ ہم اَبّا گوُشنت۔ اَبُّوتی :(اَب۔ بُو۔ ئی) (ن گ) پِت ءُ مات ءِ نیمگ ءِ سِیال ءُ وارِث۔ (2) پِت ءِ نیمگ ءِ وارِث۔

اِبابت :(اِ۔ با۔ بَت) (ن گ) دَروَر۔ ہم دَروَر۔ (2) مُشکُل۔ جنجال۔ (3) کسِتری ءُ ایر دستی ءِ مَنگّ۔ عِبادَت۔

اَبابیل :(اَبا۔ بی ل) (عَ) (ن گ) پیپلستان۔ کسانیں مُرگے۔ نمروز۔ پلپشنگ۔

اُبّار :(اُب۔ بار) (ن گ) مَرَنیں گوُرمے کہ آپ ءِ تُز ندی ءَ گوں وَتی ہم راہی ءَ کاریت ءُ پداوا اترئے کنت، ہمے واتری ءَ اُبّار گوُشنت۔

اِبارَت : (اِ۔ با۔ رَت) (س گ) وَدّینگ۔

اُباسی :(اُ۔ با۔ سی) (ن گ) گوَاسگ۔ گوَانسگ۔ آوانگ۔ گہاسگ۔

اَباشکو :(اَ۔ باش۔ کو) (ن گ) حیران۔ بےچاڑ۔ سَرگردان۔ اَبیتک۔ بِرّ۔ گُنگ۔ گُنگ ءُ سَر۔

اِبتِدا :(اِب۔ تِ۔ دا) (عَ) (ن گ) شُروع۔ شُروعات۔ اَوَلی گام گیج۔ اَوَل سَری کار۔ بندات۔ بِنا۔ بنگش۔ اِبتِدائی :(اِب۔ تِ۔ دا۔ ئی) (ن گ) اَوَلی۔ اَوَل سَری۔ بُنگیجی۔ شُروعاتی۔

اَبتَر : (اَب۔ تَر) (عَ) (ن گ) ہپتار۔ کَفتار۔ (2) بے وارِث۔ ایوانٹ۔ اَیوار۔ ہما کَس کہ چُکّ ئے نہ بیت۔

اَبجاڑ : (اب۔ جاڑ) (س گ) نابرابر۔ چوٹ۔ چوٹیں بُرّ۔

اَبَد :(اَ۔ بَد) (عَ) (ن گ) ہچّ بَر۔ کَدی ناں۔ (2) تاں قیامَت۔ مُدامی۔ دائم۔ اَبد ءُ آباد :(ن گ) تاں جَہان قائم اِنت۔ (2) بُن ءُ اَزَل۔ دائمی۔ نَمیران۔ اَبَدَن :(اَ۔ بَ۔ دَن) (عَ) (ج گ) ہچّ بَر۔ پہ بہہ۔

اَبد :(اَب۔ د) (ن گ) شَرّ۔ بڑاہ دار۔

اَبدال :(اَب۔ دا۔ ل) (س گ) بےسَماہ۔ بےسُدّھ۔ بےسَرءُ بُنیں گپّ جنوک۔ ہما کہ سَرءِ وَت نہ اِنت۔ گڑدال۔ وَکشی۔ بہوش۔ پاگل۔ بےسار۔ جگّو۔ شیپتال۔ اَپشال۔ اَگول۔ (2) (ن گ) بُزرگی ءِ دَرجہ ءِ رَسَگ۔ وَلی۔ اَبدالی :(اَب۔ دا۔ لی) (ن گ) بےسَماہی۔ بےسُدّھی۔ گڑدالی۔ اَپشالی۔ بےساری۔ شیپتالی۔ (2) بُزُرگی۔ وَلی گَری۔ اَبدالیں :(اَب۔ دا۔ لیں) چو اَبدال ءَ۔ بےسماہیں۔ بےسُدّھیں۔

اَبدبند :(اَبد۔ بَن۔ د) (ن گ) سہر ءُ مُوٹّ ءِ اَنچیں بندگ ءُ آئی ءِ اَثَر کہ مُلّا ءُ بِکّ آر ابوتک مہ کنت۔

اَبدَرکاہ :(اَب۔ دَر۔ کاہ) (ن گ) دَلوَت ءِ وَرگی کاہے۔

اَبدمان :(اَ۔ بَد۔ مان) (ن گ) ہست۔ دائم ءِ زِندگ۔ ہما کہ تاں اَبد زِندگ مانیت۔ مُدامی زِند۔ نَمر۔ نَمیران۔ اَبدمانی :(اَ۔ بَد۔ ما۔ نی) (ن گ) ہستی۔ زِندمانی۔ نمیرانی۔ اَبدمانیں :(اَ۔ بَد۔ ما۔ نیں) نمیرانیں۔ ہستیں۔ موجودیں۔ دائمی ئیں۔

اُبدَہ : (اُب۔دَہ) (ن گ) سِیر۔جَن ءُ مَرد بُوتگ ءِ رسم۔ **اُبدَہ بُزّگ** : (اُب۔دَہ۔بُز۔زَگ) جَن ءِ یا مَرد ءِ گَرَّگ۔اُگدَہ کنَگ۔

اُبدَہی : (اُب۔دَ۔ہی) (ن گ) ہَما کہ کَسے ءِ اُبدَہ ءَ آتکگ اَنت۔

اَبدی : (اَ۔بَ۔دی) (ن گ) چِیر۔اَندیم۔(2) مُدامی۔دائمی۔ پہ ہر وَہد ءَ۔ آسَری۔عاقبتّی۔پادار۔مُجبتّی۔**اَبدیم** : (اَب۔دے۔م) (س گ) چیر۔ہَما کہ سَہر انہ اِنت۔اَبدین۔اوڈ ہر۔اَندیم۔سِتر۔دیم پان۔**اَبدین** : (اَ۔بَ۔دے۔ن) (س گ) دائمی۔مُدامی۔(2) چیریں جاگہہ۔اَندیم۔

اَبر : (اَ۔بَر) (ن گ) سَرا۔ساری۔(2) سَرا بُوتگ۔(3) مَستِر۔بُزز تر۔**اَبردار** : (اَ۔بَر۔دار) مَسترین۔لائق تِرین۔ بُودیناک تِرین۔

اَبُرز : (اَ۔بُر۔ز) (س گ) بُرز۔سَکّ بُرز۔بالا۔

اَبُرزَگ : (اَ۔بُر۔زَگ) (ن گ) زَردیں ترّک۔(2) آسکلی۔ دَستنبول۔

اَبرزین : (اَ۔بَر۔زین) (ن گ) دَپونکہ۔دیم ءِ بَستگیں۔بوکاری۔

اَبرسان : (اَ۔بَر۔سان) (ن گ) بہارگاہی ہور۔

اَبرِستگ : (اَب۔رِس۔تگ) (ک گ) بُنگیج کنگ یا بُنگیج کُتگ۔ (2) زَہر گپتگیں۔بڑانز گپتگیں۔نارَضا بُوتگیں۔(3) جَریدَگ۔ جاڑی۔**اَبرِسَگ** : (اَب۔رِ۔سَگ) (ک گ) بُنگیج بُوتگ۔ (2) زَہر گرَگ۔بُززرَوگ۔تُژند بُوتگ۔(3) جَریدَگ بُوتگ۔ جاڑی بُوتگ۔ساجو بُوتگ۔

اَبرِش : (اَب۔رِش) (ن گ) سُہر ءُ اِسپیتیں اَسپ۔(2) تمُردیں اَپس۔**اَبرشین** : (اَب۔رِ۔شین) (س گ۔ن گ) سُہر ءُ اسپیتیں اسپ۔کمبر۔

اَبرَک : (اَب۔رَک) (ن گ) یکّ مادَنے کہ چوشیشگ ءِ تَرّپیت بلے چوشیشگ ءِ تُژند نہ اِنت بلکیں بُر بُرانک ءُ تلک تلک اِنت،آس ءَ نہ سوچیت۔

اَبرگان : (اَ۔بَر۔گان) (س گ۔ن گ) مَستِر۔بُودیناک۔ سَروک۔کماش۔

اَبرَم : (اَب۔رَم) (ن گ) بُنی بُنگش۔ہَما کہ چِہ بِندات ءَ اَست اِنت۔(2) ہَما کہ چِہ آئی ءِ بِندات بُوتگ۔(3) ہَما کہ دود ءُ رَبیدگ ءِ دَر بہ بیت۔**اَبرَمیں** : (اَ۔بَ۔رَ۔میں) (س گ) بِنداتی۔قُدرَتی۔اَزَلی۔دود ءُ رَبیدگی۔

اَبرمَدان : (اَ۔بَر۔مَ۔دان) (ج گ) بُرز۔بالا۔

اَبرمَند : (اَ۔بَر۔مَن۔د) (س گ) مَستِر۔شَرَف مَند۔خاندانی۔ واجہہ۔باعزّت۔(2) زانتکار۔کوّاس۔**اَبرمَندیں** : (اَ۔بَر۔مَن۔دیں) شرف مندیں۔باعزّتیں۔زانتکاریں۔کوّاسیں۔

اَبرمَنَش : (اَ۔بَر۔مَ۔نَش) (س گ) زانتکار۔زانندَگ۔ بُودیناک۔(2) پُرّوسَر۔(3) وَت گلا۔بٹاکی۔**اَبرمَنشّیں** : (اَ۔بَر۔مَ۔نَش۔شیں) زانتکاریں۔دانائیں۔زانوگریں۔

اَبرَنگ : (اَب۔رَن۔گ) (س گ) جلوَہ ناک۔شَرّرَنگ۔ بڑاہ دار۔

اَبرُو : (اَب۔رُو) (ن گ) بُروان۔بُروانک۔(2) داد۔مال ءُ مڈّی۔(3) غیبی کلوہ۔(4) گَپّ ءُ حبَر۔**اَبرُو ہانی گرَگ** : کَسے ءِ گَپّ ءُ حَبر یا مَطلب ءِ پولگ ءُ دَرگیجگ۔

اَبروک : (اَب۔رو۔ک) (ن گ) روک۔آس ءِ تیزیں جَل اَپروک۔

اَبَکش : (اَ۔بَک۔ش) (ن گ) بَکشگ۔پہل۔(2) سوگات۔ داد۔

اَبُرگیڈ : (اَ۔بُر۔گے۔ڑ) (س گ) بُرز۔مزن قدّ۔(2) مزن مَرّ۔ مڑاہ دار۔

اَبلَک : (اَب۔لَک) (عَر) (س گ) ہر چیزے کہ دورَنگ بہ بیت۔اِسپیت ءُ بور۔بڈّی۔کَلش۔(2) اَسپانی ہوارتواریں دُژوشُم۔

اَبلوچ : (اَب۔لو۔چ) (ن گ) ہِیرت کُرتگیں ءُ روگن ءِ مینتگیں کَند یا شَکَر۔

اَبلَہ :(اَب۔ لَہ)(س گ) بے عَقل۔ گنوک۔ سَر چَرّ۔ چاوی۔ (2) بَدواہ۔

اَبیرَگ :(اَ۔بے۔رَگ)(ن گ) وَیران۔ غَیر آبادیں دَمگ۔ اَبیتک۔ (2) ہما زَمِین کہ دیریں مُدّتے ءَ آپ ءُ نہ گِپتگ۔ ہما ڈگار کہ مزنیں وہدے کِشت ءُ کِشار نہ بُوتگ۔ نہ پَلِیں۔ سَکّیں ءُ سَکّیں زَمِین۔ سِپک۔ **اَبیرَگی** :(اَ۔بے۔رَ۔گی) وَیرانی۔ غَیر آبادی۔ اَبیتکی۔

اِبلیس :(اِب۔لی۔س)(عَ)(ن گ) شیطان۔ ناپاک۔ عَزازیل۔ **اِبلیسی** :(اِب۔لی۔سی)(ن گ) شیطانی۔ ناپاکی۔ (2) ہما کہ گوں اِبلیس ءَ نسبت دارِیت۔ **اِبلیسیں** :(اِب۔لی۔سیں) شیطانیں۔ مکّاریں۔ دژوہ کاریں۔

اَبُن :(اَ۔بُن)(س گ) گار ءُ گمسار۔ تباہ۔ بَرباد۔

اَبّو :(اَب۔بو)(ب گ) بہمانگ۔ گژ یوگ۔ (2) بے اُمیتی ءُ دَرد ءُ تورِشت ءِ وہد ءَ گوشنت۔ وائے۔ ہائے۔

اَبّوڈے بابی :(آب۔بُ۔ڈے۔با۔بی)(ب گ) کُڈگ یا ناگہیں تُرس ءِ وہد ءَ چہ دَپ ءَ دَر کیت۔

اَبہر :(اَ۔بہ۔ر)(ن گ) بے بَہر۔ بے وَنڈ۔ (2) نیز گار۔

اَبّہر :(اَب۔بَہر)(س گ) گژان بَہا۔ (2) گژان بار۔

اَبّی :(اَب۔بی)(ب گ) بہمان گالے بلے گیشتر پہ چیز ءِ بازی ءُ مزنی ءِ گوشگ بیت۔ (2) اَجکّہی ءُ ناباوری ءِ دَرشانے۔

اَبّے :(اَب۔بَے) بچار : اَبّی۔

اَبیتک :(اَ۔بے۔ت۔ک)(ن گ) یکّ میتگے ءِ مَردُم اَگاں پہ لڈّنت آمیتگ ''اَبیتک'' بیت۔ چہ دوستیں مَردُماں کسے سَرسَند پہ بیت آ ''اَبیتک'' بیت۔ چہ وَشّ گپّ ءُ حبر زانتیں مَردُمے ءِ رَوگ ءَ دیوان ''اَبیتک'' بیت۔ (2) نہ وَشّ۔ بے زید۔ وَیران۔ بے چاڑ۔ اَباشکو۔

اَبیتکی :(اَ۔بے۔ت۔کی)(ن گ) بے چاڑی۔ نہ وَشّی۔ اَبیتک بُوتگ ءِ جاوَر۔ **اَبیتکیں** :(اَ۔بے۔ت۔کیں) ہما کہ اَبیتک انت۔ بے چاڑیں۔ نہ وَشّیں۔

اَبِید :(اَ۔بے۔د)(گ ر) بید۔ بغیر۔ بے۔ اِلّا۔ اَندَر۔ باث۔

اَبیر :(اَ۔بے۔ر)(س گ) سارت۔ دِل آرام۔ (2)(ن گ) وَشّیں بوہ ءِ ہما پاشار کہ گوات ءَ ئے کاریت۔ وَشّ بوہیں کوش۔

اُبیس :(اُ۔بےس)(ن گ) چِست۔ ساڑی۔ گُشاد۔ زُوت۔

اَبیش :(اَ۔بے۔ش) بچار : بے بیش۔

اَبیل :(اَ۔بیل)(س گ) کِرّ ءُ گوَر۔ اَپسَلہ۔ نزّیک ءُ گوَر۔ چاگِرد۔ عِلاقہ۔ ہمّب۔ جاگہہ۔ (2)(ن گ) لوگ ءُ چاگِردی دیوال۔ حویل۔ کمپان۔ پَل۔ میتگ ءِ سیم سَر۔ کش ءُ گوَر۔ آتراپ۔ کش۔ حرم۔ حَصار۔ شَہر بند۔ اَبیل۔ ہند۔ اوبل۔ نزّیک۔ گوَر۔ دو ہمسا ہگ ءِ پیڑ گاہانی حدّ۔ **اَبیلک** :(اَ۔بے۔لک)(ن گ) اَبیلی۔ ہما کہ دِگرے ءِ چپّ ءُ چاگِرد ءَ ترّیت۔ (2) ہما ہلک یا میتگ کہ دِگہ مزنیں شَہرے ءِ کش ءُ گوَر ءَ اَڈ دیگ بہ بیت۔ **اَبیل ءَ آہگ** : ساہ دارے ءِ اَنچو نزّیک آہگ کہ گِرگ بہ بیت۔ (2) نزّیک ءَ آہگ۔ کِرّ ءَ آہگ۔ **اَبیل ءَ نہ گوزگ** : کِرّ ءَ نیاہگ۔ نزّیک ءَ نیاہگ۔ نزّیکی نہ کنگ۔ **اَبیلی** :(اَ۔بے۔لی)(ن گ) شَہر بند۔ (2) حویلی۔ کمپان۔ پَلّ کہ کس ءِ چپّ ءُ چاگِرد ءَ بستگ۔ پسیل۔ (3) ہما چیز کہ گوں ''اَبیل'' ءَ سیادی کنت۔ (4) ہما ماہ کہ دِگہ اِستارے ءِ چپّ ءُ چاگِرد ءَ ترّیت، اَنچُش کہ ماہ زَمین ءِ چپّ ءُ چاگِرد ءَ ترّیت۔ چاگِردی دیگ۔ (5) ہما میتگ ءُ بازار کہ مسترّیں شَہر ءَ گمّیں دُور آباد کنگ بیت۔ اَبیلک۔ (6) مَردُمے کہ دِگرے ءِ لوگ ءُ دَپ ءَ پہ چمّ داری بہ نِندِیت۔ ثوابی۔ مُحتاج۔ (7) ہما کہ وَتی میتگ یا شَہر ءِ اَبیل ءَ گرد بیت بلے آئی ءَ چہ راج ءُ نیمگ ءِ میتگ یا شَہر ءَ تہہ ءَ آہگ ءِ اِزم یا موکل مہ بیت۔ ہما کہ آئی ءَ وَتی ہلک ءَ آہگ ءُ نِندگ ءِ موکل مہ بیت۔ (8) دَراں میتگ۔ دَراں شَہر۔ (9) ہما مَردُم کہ دِگہ شَہرے ءَ رَوت بلے آئی ءَ پہ نِندگ ءَ جاگہہ مہ بیت۔

اُبینگ :(اُ۔بے۔نگ)(ک گ) کوچنڈگ۔ گوَنڈیں دَمانے ءِ واب۔ اِنسَر۔ وابینگ۔ رُہیزگ۔ **اُبینگ بُوَگ** :(اُ۔بے۔نگ۔بُو۔گ)(ک گ) وابین بُوَگ۔ کوچنڈگ۔ گڈّگ۔ **اُبینگ ءَ رَوگ** :(ک گ) کوچنڈگ۔ اُبینگ بُوَگ۔

اُپّار :(اُپ۔پار)(ن گ) بچار : اُفّار۔
اَپّان : (اَپ۔پان) (ن گ) بے کارءُ روزگار۔**اَپّان بُوَنگ** : (ک گ) بے کارءَ وپسّگ۔**اَپّانی** :(اَپ۔پا۔نی) بے کاری۔ بے کردی۔
اَپتاوَگ :(اَپ۔تا۔وَگ) (ن گ) آپی کسانیں دَرپ۔
اَپتی :(اَپ۔تی) (ج گ) دومی۔دِگر۔اِندِگر۔
اَپُرس :(اَ۔پُر۔س) (ن گ) دَڑ چکّے کہ ایشی ءِ دارسَکّ زُوت سُچیت ءُ ایشی ءِ بَرسَر دَردءُ بَدَن ءِ دَردءِ عِلاج ءِ کارمرز بیت۔(2)صنو بَر ءِ دَڑ چک کہ پہ دَرمانی ہم کارمَرز بیت۔
اَپرَک :(اَپ۔رَک) (ن گ) گوک ءِ نَریں گوسک کہ ٹابی ءَ رَسیت ءُ دَپ ءَ دو بیت۔(2) باڑَو۔ٹاب۔ٹاہُر۔
اَپروک :(اَپ۔رو۔ک) (ن گ) چودوزہ ءِ آس ءَ گرم ءُ سوچوکیں آس۔اَبروگ۔(2) لاپ ءِ گوات زیرَگ۔
اَپریل :(اَپ۔رے۔ل) (اِنگر) (ن گ) عیسائی سال ءِ چارُمی ماہ۔
اَپس :(اَپ۔س) (ن گ) ہِہان۔مادِن۔کُمیت۔سمَند۔وَکاب۔نَریان۔مادِیان۔اَسپ۔ماذِن۔بور۔(2) مجبولی لیب ءَ لِکّیں مجبول ءِ ساپ تریں نیمگ ءَ اَپس ءُ دومی نیمگ ءَ حَر گوشنت۔(3) ماہیگے ءِ نام اِنت۔(4) یکّ کسانیں بالوے کہ بانزُل ئے سَکّ کسان اَنت۔**اَپس ءِ چِلّ کُرّگ** :(ن گ) قِصّہ ءُ داستانانی خیالی اَسپ کہ بادشاہے ءِ جنِکّ ءِ گِرَگ ءِ ہاتر ءَ ہمے اَپس ءِ گِرَگ ءُ آرگ اَلّی اِنت۔**اَپسی حَری کنگ** : ناروائیں کار کنگ۔بےنفیں کاراں دَست ءَ کنگ۔
اَپساں شِدُک :(اَپ۔ساں۔شِ۔دُک) (ن گ) بالی مُرگے۔
اَپسرِک:(اَپ۔سرِ۔ک) (ن گ) سَردی ءِ ہما موسُم کہ گوات یکّ نیمگے یکّ قرار ءَ نئیت، گوات برے گوریچان ءُ برے چہ زِربار ءَ ءُ برے چہ دِگہ نیمگے بئیت۔
اَپسِلہ :(اَپ۔سِ۔لہ) (ن گ) نَرّیکی۔نِند ءُ نیاد۔اَبیل۔سنگتی۔(2) چمّگ۔چمّگ ءِ آپ۔چمّگ ءِ تچوکیں آپ۔

اَپشال :(اَپ۔شال) (س گ) نیم گنوک۔نیم سار۔اَگول۔اَبدال۔اَگولو۔(2) نشیوال۔نابُود۔بودِلّا۔**اَپشالی** :(اَپ۔شا۔لی)(ن گ) گنوکی۔اَبدالی۔(2) نشیوالی۔نابُودی۔بودلائی۔
اَپشالیں :(اَپ۔شا۔لیں)(س گ) گنوکیں۔اگولیں۔بودلائیں۔نشیوالیں۔نابُودیں۔
اَپو :(اَ۔پو)(ب گ) کسے ءِ پہ کارے ءِ کنگ ءِ مکَن بہ کنئے بلے آ ہمے کار ءَ پہ کسَدَنی بہ کنت گڑا گوشنت کہ ''اپوتو پہ اپہمے کارکُت''۔
اُپّو :(اُپ۔پو) (ن گ) شیلانچ۔حُرود۔
اُپُوتّگ :(اَ۔پُوت۔تگ) بچار :اَپیتّگ۔
اَپوگ :(اَ۔پو۔گ)(ن گ) یکّیں مَرد ءِ دو یا سیئیں جنانی وَت ماں وَت ءِ نِسبت مَرد ءِ یکّ زالے دومی زالے اَپوگ اِنت۔(2) ٹہوک۔کُنتّی۔**اَپُوگی** :(اَ۔پُو۔گی)(ن گ) ہما زال کہ آئی ءِ مَرد ءَ دگہ جنے گپتگ۔اگں مردے ءِ دوجَن انت آ یکّے دومی ءِ اَپُوگی انت۔(2) بدواہی۔وشّ نیاتکی۔کُنتّی۔**اَپوگیں** :(اَ۔پو۔گیں) اَپوک۔ہما زال کہ دومی زال ءِ اَپوگ انت۔(2) بدواہیں۔وشّ نیاتکیں۔**اَپوگی ئیں** :(اَ۔پو۔گی۔ئیں) ہما زال کہ اَپوگ انت۔(2) ہما زال کہ اَپوگ ئے ہست۔
اَپیتّگ :(اَ۔پی۔تّگ)(ن گ) یکّ ٹالیں پُرّ آپیں تُرُپش تا ئیں کاہے کہ ٹال ٹال ءِ رُدِیت۔ایشی ءِ بَراں کانٹگ یا کانٹل گوشنت۔وَرگی بہارکاہے۔(2) جوڑ ءُ بندی درد ءِ درمانے۔
اَپیری :(اَ۔پے۔ری) (ن گ) وَرگی بہارکاہے کہ گرْاَدنت ءُ گوں شیر ءَ ہوار کننت ءُ وَرنت ئے۔
اَپیم :(اَ۔پی۔م) بچار : اَفیان۔
اَت :(اَ۔ت) (ک ک) کُمک کارلبزے کہ پہ کارگال ءِ بزانت ءِ گیشّینگ ءَ کارمرز بیت۔چوکہ دِلوشّ شُتگ اَت۔ایوک ءَ ہم کارمرز بیت چوکہ آ کئی بچّ اَت؟ گوستگال ءِ رَند ءَ گیش کنگ بیت، دُوریں گوستگال ءِ بزانت ءَ دَنت چوکہ آئی ءَ جتگ اَت۔(2) اَست ءِ بزانت ءَ ہم دَنت چوکہ فِلانی ساہ دارے اَت۔

اِت :(اِ۔ت)(ک ک) گپّ ءِ گیشّینگ ءَ کارمرز بیت۔ وہدے کارگال ءِ رَندءَ کیت ''شُما'' ءِ بِزانت ءَ دَنت چو کہ شُتگ اِت۔ جَتگ ءَ اِت۔ بِزاں شُما شُتگ اِت، شُما جَتگ ءَ اِت۔ اَگاں کارگال ءِ نیام ءَ کیت ''تو'' ءِ مَعناءَ دَنت چو کہ مَرد اِت کُشت۔ آپ اِت وارت۔ بِزاں ''تو'' مَرد کُشت تو'' آپ وارت۔ ھمے رَنگ ءَ نام بِزانتیں گالانی رَندءَ کیت مَعنا ءَ ھمے رَنگ ءَ بَدَل کنت، چو کہ گار اِت۔ وار اِت بِزاں شُما گار اِت۔ شُما وار اِت۔ بلے آ جاگہاں کہ نامانی رَندءَ کیت گُڑا ایشی ءِ بِزان تئی'' بیت، چو کہ پِشک اِت کوہن اِنت۔ گوک اِت گار اِنت بِزاں تئی پِشک کوہن اِنت، تئی گوک گار اِنت۔ دِگہ لہتیں اَنچیں کارگال اَنت کہ اَگاں آیانی گوستگالانی رَندءَ کیت آ ءِ بِزانت ءَ دَنت۔ سُر اِت بِزاں آ سُر اِت، گُڑ اِت بِزاں آ گُڑ اِت۔

اِت اَت:(اِت۔اَت)(ک ک) کُمک کارلبزے ''اِتگ اَت'' ءِ گوںڈک اِنت چو کہ پڑ شتگ اَت ءِ جاگہ ءَ پڑ شتگ اِت اَت۔

اَتار :(اَ۔تار) یکّ یکّ۔ شِنگ۔ تالان۔ **اَتار پَتار** :(اَ۔تار۔پَ۔تار)(س گ) ہارءِ ہور ءِ روپگ ءِ پَتار کنگ۔(2) شِنگ ءُ شانگ۔ یکّ یکّ۔ ہوارتوار۔ تار پہ تار۔ پُورُو پُورُو۔

اُتاہ : (اُ۔تاہ) (ن گ) تاہیر۔قرار۔

اَتتلگ:(اَت۔تَ۔لَگ) (ک گ) پہناتی لیٹینگ۔ پہناتی بُونگ۔(2) بے تام بُونگ۔خراب بُونگ۔ (3) گنوک بُونگ۔ چہ ہوش ءَ روگ۔

اُتُّر :(اُت۔تُر) (س گ) ماں سوداءَ گیشتر داتگیں سَر۔ باقی۔ سَر۔ زِیات۔ گیش۔(2) (ن گ) مال ءِ وَت ماں وَت ءَ مَٹّ ءُ بَدَل کہ یکّے گہتر بیت ءُ دومی نزور، آیانی سرءَ زَرّانی بندگ۔ زِیاتی۔ سِیتّ۔

اُتّری :(اُت۔تُ۔ری) گیشی۔ زِیاتی۔

اُتراڑی : (اُت۔را۔ڑی) (ن گ) تاچ۔ دِزکّ۔

اَتراشک :(اَت۔راش۔ک)(ج گ) کترہ۔ کسانیں دَمان۔ جتّ۔ ذرّہ۔کلہ۔

اُتُرم :(اُت۔رُم)(ن گ) دِزیہہ۔(2) چہ تُرس ءَ اَناگت ءَ چہ واب ءَ سَماہ کنگ۔

اَتّڑ :(اَت۔تڑ) (ن گ) زَہرگِرَگ۔ شور کنگ۔(2) چاپ ءُ صُحبت۔ لیب ءُ گوازی۔ مِڑ ءُ کُستی۔ دِریس۔ دُزکُڑ۔

اِتّپاک :(اِت۔تِ۔پاک)(عر)(ن گ) یکوئی۔ تپاک۔ ہم کوپگی۔ یکّی۔ ہم دِل ءُ ہم سِتکی۔ وَت ماں وَتی۔ پَتّ۔ تپاک۔

اِتّپاکی :(اِت۔تِ۔پا۔کی)(ن گ) یکّی۔ تپاکی۔ ہم کوپگی۔

اِتّپاکیں :(اِت۔تِ۔پا۔کیں) ہم دل ءُ ہم سِتکیں۔ ہم کوپگیں۔

اَتک :(اَت۔ک) (ک گ) آ ہگ ءِ گوستگال بِزاں ھما کہ آتکگ۔ یاتک۔ یہت۔ **اَتکگیں** :(اَت۔کَ۔گیں)(س گ) ھما کہ اَتکگ۔ رَسیتگیں۔ سَربُوتگیں۔(2) آ ہگ ءِ دیریں گوستگال۔ (3) اَتکگیں بِزاں ماباز ءَ آ ہگ ءِ کار کُتگ۔

اِتگ :(اِ۔تگ)(ک گ) اے لبزانی رَندءَ کیت آہاں گوستگال کنت چو کہ سُر اِتگ۔ترہ اِتگ۔ ''اِت'' یا کہ ''اِتگ'' ھما کارگالانی رَندءَ گوں ''ا'' نبیسگ بیت کہ آیانی گُڈ سرءَ ''ءِ'' ءِ توار ءَ دَنت۔ چوکہ دَرَہ اِتگ۔ پُلّ اِتگ۔

اُتّل :(اُت۔تَل) (س گ) لیٹگ۔ (2) اَندیم کنگ۔ (3)(ن گ) بلوچستان ءِ لَس بیلہ ءِ دَمگ ءَ شہرے ءِ نام اِنت۔

اَتّل :(اَ۔تَل) تَل۔توک۔ **اَتّل پُتّل** :(اَ۔تَل۔پُ۔تَل) (س گ) آلوڑ بالوڑ۔ سَر ءُ چیر۔ آلوڑ۔

اُت مُنڈ :(اُت۔مُن۔ڈ)(س گ) ڈوَل۔ وَڑ۔(2) چیزے ءِ جَہل ءُ بُرز کنگ۔

اُتوار :(اُت۔وا۔ر) (س گ) گیشتر۔ زِیات۔ سَربار۔

اِتی : (اِ۔تی) (ج گ) دِگہ۔ دِگر۔ تی۔

اَتیت :(اَ۔تی۔ت) (ن گ) زَرد رَنگ۔ تیتک۔(2) گوَرانی زَرد پوشیں مُلّا۔ **اَتیتی** :(اَ۔تی۔تی)(ن گ) ھما کہ گوں اَتیت ءَ نسبت داریت۔

اَتیک : (اَ۔تے۔ک) (س گ) لُچّ۔ ناشَر۔ پلینڈ۔

اِٹ :(اِ۔ٹ)(ن گ) نارَوائیں کارے ءِ دَرگت ءَ گُشگ بیت کہ فلانی ءَ منی ہچّ ''اِٹ نہ اِشتگ'' بِزاں پمّن ہچّ نہ منتگ یا مَن ءَ کم شرف ءَ کُتگ۔

اَٹالہ : (اَ۔ٹا۔لہ) (س گ) ازباب۔سامان۔پُورّ ءُ پُتینک۔
اُٹّ ءُ ٹور : (ن گ) سرجمیں مال ءُ مَردُم۔تیوگیں کُٹم۔سرجمیں مال ءُ مَڈّی۔چِکّ ءُ پسائندگ۔ٹکّ ءُ ٹور۔
اُٹکگ : (اُٹ۔کگ) (ک گ) گیر آیگ۔ناگُمانی خیال ءِ آیگ۔شُبین۔گُمان۔(2) اوشتگ۔پادانی میہہ کنگ۔
اَٹکل : (اَٹ۔کل) (ن گ) پہ دیم اندازہ جنگ۔گُمان۔اندازہ۔قیاس۔ساٹو۔سٹّی۔سُرسات۔کُڑ۔بھیر۔تُکّہ۔ٹوٹکائی۔(2) ہُنَر۔(3) ڈَول۔**اَٹکل جَنگ** : (اَٹ۔کل۔جَ۔نگ) (ک گ) اندازہ جَنگ۔سوَڑگ۔کیاس جَنگ۔گُمان کنگ۔قِیاس کنگ۔
اَٹکل سَٹکل : (اَٹ۔کل۔سَٹ۔کل) (س گ) دُزوگ ءُ دَزاش۔حِیلہ۔ہُنَر۔(2) وَڑ ءُ پیم۔(3) اندازہ۔گُمان۔
اَٹَل : (اَ۔ٹَل) (س گ) پہ سُتک اَڑاتگیں۔ہما کہ مُہکم نہ اِنت۔باطِل۔نامُہکَم۔**اَٹَل بُوَنگ** : (اَ۔ٹَل۔بُو۔نگ) (ک گ) ہما ڈَکّ یا بندکہ پہ آسانی ءَ بوجَگ بہ بیت۔ہما کہ مُہر نہ اِنت۔اَدارُکی۔
اَٹَل دیگ : (اَ۔ٹَل۔دی۔یگ) (ک گ) اَدارُکی چیزے بندگ یا ٹھینگ کہ مُہکَم مہ بیت۔شِپ ءُ شون کنگ۔**اَٹَلیں** : (اَ۔ٹَ۔لیں) ہما کہ اَٹَل داتگ۔نامُہکمیں۔
اُٹَّل : (اُٹ۔ٹَل) (س گ) گیشتِر تورَگ۔
اَٹَنگ : (اَ۔ٹَن۔گ) (س گ) اَڑوک۔لَڑوخ۔ماٹو۔لونجاں۔مان گیشتگ۔سٹاوَٹ۔سرءُ چیر۔مان نیاتکگیں۔(2) مُشکُل۔جنجال۔**اَٹَنگی** : (اَ۔ٹَن۔گی) اَٹنگ بُوَنگ ءِ جاوَر۔جنجالی۔**اَٹَنگیں** : (اَ۔ٹَن۔گیں) مشکلیں۔جنجالیں۔(2) ہما کہ اَٹنگ انت۔
اَٹّی : (اَٹ۔ٹی) (ن گ) سہریں لال۔سُہریں رَت۔(2) گوں دَنتاناں چیزے ءِ گِرَگ۔
اَٹیمبک : (اَ۔ٹِم۔بَک) (ن گ) آپ ءِ تہہ ءَ دست ءُ پادانی آپ ءَ جنگ ءِ توار۔**اَٹیمبک جَنگ** : (اَ۔ٹی م۔بَک۔جَ۔نگ) آپ ءِ تہہ ءَ دست ءُ پادانی سُرینگ ءُ ہیبے سرینگ ءِ آواز۔
اَثر : (اَ۔ثَر) (ن گ) تاثیر۔نِشان۔دزّ وشم۔

اَجّ : (اَج۔ج) (س گ) (ن گ) ہما کہ ہچ برجگّ ئے پرِ نیست۔نہ برچِنڈ۔نہ شِلوک۔نہ بجّوک۔نہ مٹّوک۔
اُجّ : (اُ۔ج۔ج) (ن گ) دماغ۔ہوش۔اُرپ۔(2) اوست۔اُمیت۔
اَجارات : (اَ۔جا۔را۔ت) (ن گ) سُنگ۔ملام۔گٹّ۔
اَجارَہ : (اَ۔جا۔رَہ) (ن گ) پٹّہ۔ٹھیکہ۔زَمان۔(2) ڈگار یا فصل ءِ یکّ خاصیں قیمتے ءَ ءُ پہ مُقرَّر کُتگیں وَہدے ءَ دِگرے ءَ ٹھیکہ ءَ دیگ۔**اَجارہ دار** : (اَجا۔رَہ۔دا۔ر) (ن گ) زَمان دار۔ٹھیکہ دار۔**اَجارہ داری** : (اَ۔جا۔رَہ۔دا۔ری) (ن گ) زمان داری۔ٹھیکہ داری۔
اَجام : (اَ۔جا۔م) (ن گ) اَمان۔تاہیر۔قَرار۔صَبر۔اِنان۔(2) وار۔وَس۔
اَجائی : (اَ۔جا۔ئی) (ن گ) ناحَقّ۔بے گُناہ۔بے سَبَب۔بے فساد۔(2) عاجزی۔وازمَندگی۔
اَجر : (اَج۔ر) (عَ) (ن گ) نیکی ءِ بَدَل۔بدَل۔عِوَضّ۔مَٹّ۔
اَجَر : (اَ۔جَر) (ن گ) بُرقعہ۔دیم گِر۔سِتر۔
اَجرَک : (اَج۔رَک) (ن گ) رَتکگیں چادِر۔(2) رَجتگیں گُد۔
اَجِکَّہ : (اَ۔جِک۔کہ) (ن گ) پہ ساد گوٗ پتگیں دَروازگ۔(2) (س گ) بَرباد بُوتگیں۔وَیران بُوتگیں۔(3) جِکّ داتگیں۔مِکّ کُتگیں۔(4) لِپر زَرگ۔تکاں سُر۔تپر کہہ۔**اَجِکّہی** : (اَ۔جِک۔کَ۔ہی) (ن گ) اوشتاتگی۔مِکّی۔(2) لِپر زرگی۔تکاں سُری۔دل تپر کہی۔
اُجریک : (اُج۔ری۔ک) (ن گ) روت ءُ سَگندان۔اُوجریک۔سگندان۔اُوجھہ۔
اوجَڑی کاہ : (او۔جَ۔ڑی۔کاہ) (ن گ) دَلوت ءِ وَرگی کاہے۔
اَجَل : (اَ۔جَل) (عَ) (ن گ) مَرک۔مَرگ۔موت۔بیرانی۔ساہ ءِ تاوان۔(2) مرگ ءِ نامینتگیں وَہد ءُ دَمان۔وادہ۔**اَجل ءِ آیگ** :

(ک گ) مَرگ ءِ آہگ ءِ دَمان۔ **اَجل جاہ** : (اَ۔جَل۔جاہ) (ن گ) ہَما جاگہہ کہ اَگاں چیزے اُودءَ بہ لگّیت ساہ دار ہَما دَمان ءَ مِریت۔ کُشار جاہ۔ **اَجل ءِ رَسَگ** : (ک گ) مَرگ ءِ وَہد ءُ پاس ءِ آہگ۔ **اَجل زِیر** : (اَ۔جَل۔زی۔ر) (س گ) کُشوک۔ حون وار۔ کُشِندہ۔ **اَجل ءِ زِیرَگ** : موت ءِ زُورَگ۔ شومّی ءُ بدبختی ءِ زُورَگ۔ بدیں روچانی آہگ۔

اَجمبگ : (اَ۔جَم۔بَگ) (ن گ) سَردی۔ گوہر۔ (2) لرزَگ۔ تُرس۔ بیم۔ **اَجمبگ ءِ چیر کپگ** : (ک گ) گوہر بُوہگ۔ (2) چہ تُرس ءُ بیم ءَ لرزَگ۔

اُجُمگّ : (اُ۔جُم۔مَگ) (س گ) مُچّی ءُ اُرُشّ۔ مُچّی ءُ رِچَگ۔ اُرُش۔ فوج کَشی۔

اَجو : (اَ۔جو) (ن گ) ڈیب۔ ماتی لَنکَگ۔ مَستریں موڑ دانگ۔

اَجِہ : (اَ۔جِہ) (س گ) لائقی۔ اَرزِشت۔

اَجیگِل : (اَجی۔گِل) (ن گ) بچار : حاج گِل۔

اَچ : (اَ۔چ) اَش۔ چہ۔ اَژ۔ اَز۔ شہ۔ ژا۔

اَچا : (اَ۔چا) بچار : اَچے۔

اَچِہرَغ : (اَچ۔ہ۔رَغ) (ک گ) آپ ءِ سَنگَرَگ۔ صاف بُوہگ۔ سَنگَرَگ۔

اَچے : (اَ۔چے) (ب گ) ہنگہہ بُوہگ ءِ وَہداں یا گپّ ءِ راستی ءِ باروءَ پُرسَگ ءِ وَہداں گوشگ بیت۔ چو کہ اَچے۔ اَچا۔

اَچے چی : (اَ۔چے۔چی) (ج گ) چیزے جُست ہَو یا ہاں کنگ ءِ بَدَل ءَ پہ بے دلی یا ٹُژّن گوشگ بیت۔ بزاں دِگہ چے؟

اِحتاج : (اِہ۔تا۔ج) (عَ) (ن گ) مَرضی۔ مَنشا۔ (2) مُحتاج۔ لنگڑ۔

اِحترام : (اِہ۔تِ۔رام) (عَ) (ن گ) عِزّت۔ شَرف۔ قدر۔ تَرشیپ۔

اِحتلام : (اِہ۔تِ۔لا۔م) (عَ) (ن گ) شیطانی۔ واب ءَ جَن ءُ مَردی ءِ کار۔ واب ءَ شیطان ءِ رپینگ۔ جُنُب۔ جُنُبی۔

اِحرام : (اِہ۔را۔م) (عَ) (ن گ) ہَما چادِر کہ مسلمانانی حَجّ ءُ عُمرہ کنوکیں مَرُدم ءَ جان ءِ ما نپوشَنت۔

اِحساس : (اِہ۔ساس) (عَ) (ن گ) مارَگ۔ مارِشت۔ سَماہ۔

اِحسان : (اِہ۔سا۔ن) (عَ) (ن گ) نیکی۔ شَرّی۔ پہ دومی ءِ شَرّیں کارے کنگ۔ جوّانی۔ اَہپال۔ تورَؤ۔ مہر وانی۔ **اِحسان فِراموش** : (اِہ۔سان۔فِ۔را۔موش) (س گ) ناشُکر۔ بَد اِہپال۔ **اِحسان فِراموشی** : (اِہ۔سان۔فِ۔را۔مُو۔شی) بد اِہپالی۔ ناشُکری۔

اِحسان فِراموشیں : (اِہ۔سان۔فِ۔را۔مو۔شیں) (س گ) ناشُکریں۔ بد اِہپالیں۔ ہما کہ نیکی ءَ دیم ءِ مَنئیت۔

اِحسان مَند : (اِہ۔سان۔مَن۔د) (س گ) شُکر گزار۔ مِنَّت وار۔

اِحسان مَندی : (اِہ۔سان۔مَن۔دی) (ن گ) مِنَّت واری۔ شُکر گزاری۔

اَحمَّخ : (اہ۔مَّ۔خ) بچار : اَحمَق۔

اَحمقّ : (اَہ۔مَق۔ق) (س گ) نادان۔ نازانت۔ بے سار۔ نیم گنوک۔ چاوی۔ چاہوڑا۔ سُرنا۔ ہوڈ۔ پوک۔ پوکڑا۔ ٹیرت۔ کم عقل۔ نہ زانت کار۔ ناسَرپد۔ اَحمَّخ۔ **اَحمقّی** : (اَہ۔مَق۔قی) (ن گ) زِہگانی لاغری ءِ بیماری۔ (2) بدلو۔ (3) ہَما کہ زانت کار نہ اِنت ناسَرپدی۔ نادانی۔

اَحوال : (اَہ۔وا۔ل) (ن گ) تَرّان۔ حال۔ ہَما اَحوال کہ مُسافر یا دوُدُرستی ئیں مَرُدم ڈَکّ لگّگ ءِ وَہدءَ چہ یکّے دِگرءِ معلوم کنَنت۔ چے حبَر۔ گپّ۔ حکایت۔ حبَر۔ (2) پدءُ رَند۔ (3) پیغام۔ گلوہ۔ **اَحوال کار** : (اَہ۔وال۔کار) (ن گ) حال رَسان۔ **اَحوال گیر** : (آہ۔وال۔گی۔ر) (س گ) جُست ءُ پُرس کنوک۔ پٹّ ءُ پول کنوک۔ **اَحوال گیری** : (اَہ۔وال۔گی۔ری) (ن گ) جُست ءُ پرُس۔ پٹّ ءُ پول۔

اَحوال تاک : (اَہ۔وال۔تاک) بچار : حالتاک۔

اَخّ : (اَخ۔خ) (ب گ) چہ دَپ ءِ لبز ءُ لیتارے دَر کنگ ءِ آواز۔ (2) پہ پَشومانی ءُ ارمان اَخّ کشَّگ۔ **اَخّ ءُ تُف** : (ن گ) گُچّ ءُ بلغم ءِ کشّگ ءُ دوُر دیگ ءِ توار۔ یکّے ءَ را پہ سُبک ءُ بے عِزّت کنگ ءِ گوشَنت۔

آخبار : (آخ۔با۔ر) (د) (ن گ) روتاک۔حال تاک۔احوال تاک۔روزنامہ۔(2) بازیں حال ءُ حَبر۔**آخباری** : (آخ۔با۔ری) (ن گ) ہما کہ گوں آخبار ءَ نسبت داریت۔

آختہ : (آخ۔تہ) (س گ) دزگٹ۔گوں کارے ءَ گُلائیش۔(2) گٹ۔بند۔

اِختیار: (اِخ۔تِ۔یا۔ر) (د) (ن گ) واک۔حَقّ۔لائقی۔کمال۔طاقت۔قُوّت۔دِل پسندی۔دزواگ۔قابو۔دست رَس۔

اِختیاردار : (اِخ۔تِ۔یا۔ر۔دار) (س گ) اُگدہ دار۔حاکم۔

اِختیارداری : (اِخ۔تِ۔یار۔دا۔ری) (ن گ) اُگدہ داری۔حاکمی۔سرداری۔(2) دست رسی۔پُرواکی۔**اِختیارداریں** : (اِخ۔تِ۔یار۔دا۔ریں) (س گ) اُگدہ داریں۔حاکمیں۔واک داریں۔پُرواکیں۔

آخروٹ : (آخ۔رو۔ٹ) (ن گ) حُشکیں نیوگے۔چارمَغز۔

آخلاص : (آخ۔لا۔س) (عَ) (ن گ) دِل پہکی۔نیکیں نیّت۔نیک نیّتی۔

اِخلاق : (اِخ۔لا۔ق) (د) (ن گ) وشّیں تب۔خانوادہی۔گڑاں مہذبی۔گڑان ءُ سنگینی۔شُناس۔ادب۔تمیز۔شُہم ءُ رہ داری۔

آخیر : (آ۔خی۔ر) (ج گ) گُڈّ سری۔گُڈّی۔رندی۔آخری۔

اِد : (اِ۔د) (ج گ) اے جاگہہ۔اے نزّیکیں جاگہہ۔اِدءَ۔اے جاگہہ ءَ۔**اِدءُ اُود** : (ن گ) (ج گ) اینگر آنگر۔سلے وَلے۔پدءُ پود۔**اِدءُ اُود کنگ** : کوشِست کنگ۔پہ کارے ءَ شرّ کنگ ءَ جُہد کنگ یا پہ کارے ءَ نہ کنگ ءَ دست جنگ۔اُزرءُ نیمون کنگ۔

آدا : (آ۔دا) (ن گ) دِل بَری۔مجازی۔ناز۔

اِدءَ : (اِ۔دا) (ج گ) ہمیدءَ۔اے جاگہہ ءَ۔

آدّا : (آد۔دا) (ن گ) گوہار۔(2) بڑات۔مَستریں بڑات یا چہ وَت مَستریں مَرُدم۔(3) بڑاہندگ۔بڑاہمدگ۔سنگت۔

اُدار : (اُ۔دا۔ر) (س گ) تکہ۔ہما دار یا دِگہ انچیں چیزے دیوالے یا دِگہ چیزے ءَ چیر دیگ کہ آئی ءَ کپگ ءَ مئیلیت۔**اُدار دیگ**: (آ۔دار۔دی۔یگ) (ک گ) چیزے ءَ اُدارے چیر دیگ۔چیزے ءَ چیزے تکہ دیگ۔

آدار : (آ۔دا۔ر) (ج گ) گلہے۔آدارُکے۔کسانیں دارگے۔کمّو جلّگ۔(3) مہتل۔دمان۔کترّہ۔ساعت۔**آدارُک** : (آ۔دا۔رُک) (ج گ) گدار۔کمّیں وہد۔کسانیں وہدے ءَ۔**آدارُکی** : (آ۔دا۔رُکی) (ج گ) آدار ءَ کستریں ءُ دمان ءَ مستریں وہد۔یکّ آدارُکے بڑاں یکّ کسانیں آدارے۔پہ آدارُکے۔پہ دمانے۔(2) پہ لاڑامی۔پہ کار سواری۔رَوائی۔**آدارُکے** : (آ۔دا۔رُ۔کے) (ج گ) کسانیں آدارے۔چہ آدار ءَ ہم کستریں دارگے۔کلّہ مہتلی۔آدار۔

آدَب : (آ۔دَب) (ن گ) عِزّت۔شَرف۔(2) اندام۔شُہم۔بوہیری۔شُناس۔رہ ءُ رہ دار۔سِلک۔اِخلاق۔(3) گچین زبان کہ پہ نبشتہ ءَ کار مرز بیت۔لبزانک۔ندکاری۔زبان ءُ جوان تریں لچّہ کاری ءُ رمکاری۔**آدَبی** : (آ۔دَ۔بی) (ن گ) ہما کہ گوں آدب ءَ نسبت داریت۔(2) آدب دار۔**آدَب دیگ** : (آ۔دَب۔دی۔یگ) (ک گ) کسے ءَ پہ تُرندی سرپد کنگ۔

آدَب دار : (آ۔دَب۔دار) (س گ) شرف مند۔باعِزّت۔

آدَب داری : (آ۔دَب۔دا۔ری) (ن گ) شرف مندی۔باعزّتی۔سنگینی۔**آدَب داریں** : (آ۔دَب۔دا۔ریں) شرف مندیں۔باعزّتیں۔گڑانیں۔سنگینیں۔

آدَرک : (آد۔رَک) (ن گ) سُنڈ۔زنجبیل۔

اِدرِک : (اِد۔رِک) (ن گ) مُشک ذاتیں ساہ دارے کہ دُمب ئے دزاج ءُ پُژ پُژّ اِنت۔دژ چکانی سَرءَ پہ دِرکّ سرکپیت۔ہِر دِک۔ہِڑ دِرک۔

اِدرِک دُمب : (اِد۔رِک۔دُم۔ب) (ن گ) کاہے کہ آئی ءِ ہوشگ چو اِدرِک ءِ دُمب ءَ اِنت۔

آدڑنگ : (آ۔دڑن۔گ) (ن گ) باد ءِ قِسمے کہ مَرُدم ءِ دَپ ءُ دیم ءَ چوٹ کنت۔چانپکو۔چپّکو۔باد لگام۔گوات ءُ جنگ۔**آدڑنگ ءَ کشگ** : کوتاہ بُونگ۔بدصُورت بُونگ۔(2) دَپ ءَ چوٹ بُونگ۔

آدڑنگی : (آ۔دڑن۔گی) ہما کہ باد ءِ گپتگ ءُ باد ءِ سبب ءَ دَپ ئے چوٹ انت۔

اَدرَہ :(اَد۔رَہ)(س گ) ھُورتیں ٹکّر۔ریزَہ۔ھُورت۔بُور۔

اَدَل :(اَ۔دَل) بدل۔مٹّ۔**اَدَل بَدَل** :(اَ۔دَل۔بَ۔دَل)(س گ) یکّ چیزے ءِ راپہ دگرے ءِ بَدَل کنگ ءُ زِیاتی چیز ءِ گرَگ یا دیگ۔(2) سَٹّ ءُ سودا۔**اَدَل بَدَل کنگ** :(اَ۔دَل۔بَ۔دَل)(ک گ) بدَل کنگ یا بدَل گرَگ۔مٹّ ءُ سَٹّ کنگ۔چیزے دیگ ءُ چیزے زِیرَگ۔**اَدَلی بَدَلی** :(اَ۔دَ۔لی۔بَ۔دَ۔لی)(ن گ) مٹّ ءُ بدَل۔مٹّ ءُ سَٹّ۔

اَدلس:(اَد۔لَس)(عَر)(ن گ) آبرِیشُمی گُد۔شَرّین ءُ نازُرکیں پوشاک۔گرا ں قیمتیں گُد ءِ قِسمے۔

اَدلِک :(اَد۔لِک)(ن گ) پیگ داریں گوشت۔(2)دلوت یا مال ءِ ران ءِ گوشت۔

اَدنا :(اَد۔نا)(ج گ) چونائیں۔کسانیں۔بے ارزِش۔

اُدّھر :(اُد۔دَر) جِتا۔جِتائیں۔

اُدّھرتگ :(اُد۔دَر۔تگ)(ک گ) بے لَجّ۔کم شَرف۔(2)ھما زال کہ کسے ءَ بے لَجّ کُتگ۔**اُدّھرتگیں** :(اُد۔دَر۔تَ۔گیں)(س گ)ھما کہ کسے ءَ بے لَجّ ءُ کم شَرف کُتگ۔

اُدّھروڑَگ :(اُد۔دَ۔رو۔ڑَگ)(ک گ) سِندَگ۔جِتا کنگ یا جِتا بُوئگ۔**اُدّھری** :(اُد۔دَ۔ری)(ن گ) ھما زال کہ اُدّھرتگ۔(2) بے حیا۔بے لَجّ۔**اُدّھرَگ** :(اُد۔دَ۔رَگ)(ک گ) زالے ءِ گوں دِگہ مَردے ءَ روَگ۔گڑ کنگ۔(2) مات ءُ پِت ءِ موکل ءَ ابید سیر کنگ۔

اُدّھروخ :(اُد۔دَ۔رو۔خ) بچار :اُدّھری۔

اَدوگ :(اَ۔دو۔گ)(س گ) زانتکار۔بُودیناک۔(2) زورمَند۔

اَدّی :(اَد۔دی)(ن گ) گوْھار۔

اَدّیرَہ :(اَد۔دی۔رَہ) بچار : حدّیرَہ۔

اَدّیرۆ :(اَد۔دی۔رۆ) بچار : حدّیرَہ۔

اَڈّ :(اَڈ۔ڈ)(ن گ) جوڑ۔جریدگ۔ٹاھینگ۔(2)نِوان۔(3) روتاپ۔پیتاپ۔(4) (ن گ) سِنگ ءِ بستگیں دِیوال۔(5)اوشتگ۔جَلّ۔اندیم۔پردہ۔پھریز۔(6) بند۔(7) لہم۔

اَڈّدیگ :(اَڈ۔ڈ۔دی۔یَگ)(ک گ) مدّت کنگ۔جوڑ کنگ۔اَڈّ کنگ۔ٹھینگ۔گاڈگ۔گاڈینگ۔(2) ٹیک دیگ۔

اَڈّکنگ :(اَڈ۔ڈ۔کَ۔نگ)(ک گ)جوڑ کنگ۔جوڑ دیگ۔ٹھینگ۔ساچگ۔اَڈّ دیگ۔(2) جلّگ۔اوشتگ۔جلّگ۔(3) صبر کنگ۔سہرَگ۔مھتل بُوئگ۔مھمان بُوئگ ءُ شَپ ءِ گوازینگ۔**اَڈّگرَگ** :(اَڈ۔ڈ۔گِ۔رَگ) تاھیر گرَگ۔جلّگ۔مھتل بُوئگ۔**اَڈّنہ گرَگ** :(ک گ) بے تاھیر بُوئگ۔آرام نہ کنگ۔یکّ جاگہے ءِ قرار نہ گرَگ۔**اَڈّینگی** :(اَڈ۔ڈے۔نَ۔گی) ٹھینگی۔جوڑ کنگی۔(2) تاھیر دیگی۔دل بڈّی دیگی۔

اُڈّرغ :(اُڈ۔ڈَ۔رَغ)(ک گ) بال کنگ۔چست بُوئگ۔

اَڈَنگ :(اَ۔ڈَن۔گ)(س گ) پرشتگیں۔ناکاریں شے۔ھنچائیں۔بے ارزِش۔**اَڈَنگ بڈَنگ** :(اَ۔ڈَن۔گ۔بَ۔ڈَن۔گ)(س گ) کار ءِ زَوال کنگ۔کارے سَرءَ گوازینگ۔(2) بے نفیں کار۔

اَڈُونگ :(اَ۔ڈُون۔گ)(س گ) سُچّ ءُ مُچّ۔بے رِد ءُ بند۔(2) جُھلیں ءُ دَزا جیں کنڈ۔تہاریں ٹُنگ۔گاری دَپ۔ھانڈار۔مزنیں ھونڈ۔(3) (ن گ) پرشتگیں بان یا لوگ۔(4) لاغر۔بے گوشت۔

اَڈُونگی :(اَ۔ڈُون۔گی)(ن گ) سُچّ ءُ مُچّی۔بے رِد ءُ بندی۔(2) پُرشتگیں ءُ ناکاریں لوگ ءُ جاگہ۔**اَڈُونگیں** :(اَ۔ڈُون۔گیں)(س گ) پرشتگیں۔ناکاریں۔سُچّ ءُ مُچّیں۔بے راہ بندیں۔(2) لاغریں۔بے گوشتیں۔**اَڈُونگ اَڈانگ** :(اَ۔ڈُون۔گ۔اَ۔ڈاں۔گ)(س گ) پرشتگیں۔برباد یں۔سُچّ ءُ مُچّیں۔ناراہ بندیں۔شِنگ ءُ شانگ۔**اَڈونگ اَڈانگیں** :(اَ۔ڈون۔گ۔اَ۔ڈان۔گیں) بے نفیں۔بے پلگاریں۔

اَڈَہ : (اَ۔ڈَہ) (س گ) ناراستیں حبر۔ دڑوگ۔ **اَڈَہ دیگ** : (اَ۔ڈَہ۔دی۔یَگ) (ک گ) دُڑوگ بَندَگ۔(2) مَرَنیں گالوار ءِ کنگ۔ بٹاک جنگ۔

اِڈَہ : (اِ۔ڈَہ) (س گ) حدّ۔ آخیری حدّ۔

اُڈَّہ : (اُڈ۔ڈَہ) (س گ) گرار۔ مَدان۔ میرِّ ان۔ آرام۔

اَڈَّہ : (اَڈ۔ڈَہ) (ن گ) دیم پان۔ ایرکُواتیں ہَند۔ نِوان۔ تکِہ۔ کُمکّ۔

اَڈَّھغ : (اَ۔ڈَغ) (ن گ) موت۔ اَجل۔(2) قسمت۔ طالع۔ نصیب۔

اَڈَّہو : (اَڈ۔ڈَ۔ہو) (ن گ) وَہد۔ مُدّت۔ حدّ۔ (2) ویل۔ جنجال۔

اُڈَّہی : (اُڈ۔ڈَہی) (ن گ) دان وَروکیں کَرمے۔(2) اِسپیتیں مور۔

اَڈّینگ : (اَڈ۔ڈے۔نگ) (ک گ) یکّ چیزے گوں دومیءِ بندگ۔ جوڑ کنگ۔(2) پہ جنگءِ نشانءِ ٹاہینگ۔ **اَڈّینگی** : (اَڈ۔ڈے۔نَ۔گی) اَڈّینگءِ آوَکی۔(2) ٹھینگی۔ جوڑینگی۔

اَڈّینتگ : (اَڈ۔ڈین۔تگ) اَڈّینگءِ گوستگال۔(2) ٹھینتگ۔ جوڑینتگ۔ **اَڈّینتگیں** : (اَڈ۔ڈین۔تَ۔گیں) اَڈّینگءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ اَڈّینگ بُوتگ۔

اَرّ : (اَر۔ر) (ب گ) گیشیءِ بازیءِ وہدءَ پہ حیرانی گوشگ بیت۔ اَجکّئی۔ ہَبکّی۔ پا۔(2) اگاں۔ اگر۔

اَرار : (اَر۔اَر) (ب گ) بڑن یا ارمانءِ درشانءَ چہ دپءَ اَرارءِ آوازءِ دڑا ہگ۔

اِرادَہ : (اِ۔را۔دَہ) (عَ) (ن گ) واہگ۔ پہ کارےءِ کنگءَ دِلءَ پیداک بُوتگیں واہشت۔ پہ کارےءِ کنگءَ دِل مانگیءِ اُمیت۔ (2) نیّت۔ شور۔ انجام۔ نہمت۔ صلاح۔ **اِرادہ کشّگ** : (اِ۔را۔دَہ۔کش۔شگ) (ک گ) اُمیت کشّگ۔ پہ کارےءِ کنگ یا نہ کنگءِ ارادہ کنگ۔ **اِرادہ کنگ** : (ک گ) توکل بندگ۔ پہ کارےءِ کنگءَ نیّت کنگ۔

اَرّام : (اَر۔را۔م) (ن گ) چہ تُرشیں ءُ کٹّلیں اَمب، لیمو، مرچ، گزرک یا اَنچیں چیزاں جوڑ کرتگیں سوچاک ءُ تُرش تاہیں وَراکی۔

اَراں سیاہلُک : (اَ۔راں۔سِ۔یا۔ہَ۔لُک) (ن گ) سیاہیں بالی مُرگے کہ لاپ ءُ چیرءِ اسپیت انت۔

اَراں رِشتی : (اَ۔راں۔رِش۔تی) (ن گ) اَراں رِتّی۔ لیبے۔

اَرَب : (اَ۔رَب) (ن گ) صد کروڑ۔(2) آپی مُرگے۔ **اَرَب پتّی** : (اَ۔رَب۔پَت۔تی) (ن گ) ہما مَرُدم کہ آئیءِ راصد کروڑ کلدار بہ بیت۔

اَربَزَگ : (اَر۔بَ۔زَگ) (ک گ) چُلّگ۔(2) چہ چمّاں گیشیں ارسءِ رِچگ۔(3) ہَندءُ جاگہہ نہ بُوتگ۔

اُربو : (اُر۔بو) (ن گ) لوگ۔ ہَند۔ جاگہہ۔

اَربُون : (اَر۔بُو۔ن) (عَ) (ن گ) بَہاءُ زُورءِ سرجمیں مالءُ زَرّانی دیگءِ پیشترگمّیں زَرّ پیشکی دیگءُ چیزءِ وَتی نامءِ کنگ۔ بیانہ۔ بیانگ۔ پیش دَہ۔ پیشگی۔ **اَربُونّی** : (اَر۔بُون۔نی) (ن گ) پہ اَربُون داتگیں پیشگی زَرّ یا مال۔ ہما کہ گوں اربُونءِ نسبت دارِیت۔

اُرَپ : (اُر۔پ) (ن گ) اُج۔ ہوش۔ دَماغ۔ (2) اوست۔(3) اَلّم۔ لازم۔(4) قدّ۔ مِقدار۔ کِساس۔

اَرت : (اَر۔ت) (ن گ) واہگ۔ طَلَب۔ باڑ۔

اَرج : (اَر۔ج) (عَ) (ن گ) پیلپڑوش۔ یکّ بز پوستیں جنگلی حیوانے کہ ایشیءِ کانٹے دوپُشتگیءِ پونزءُ ہڈّءِ سرءَ انت۔

اَرجَل : (اَر۔جَل) (ن گ) گوہر قیمتی۔

اَرَخ : (اَ۔رَخ) (ن گ) چہ نیوگ یا چہ پُلّاں دراَتکگیں شیرَگ۔ عَرق۔

اُرد : (اُر۔د) (ن گ) بار۔ سامان۔ کاروانءِ بنگ۔ بُنجُل۔ پونگ۔(2) فوج۔ مڑوکیں ڈلّ۔ گڑانیں لشکر۔ لشکر۔ سپاہ۔ اُردُو۔

اُردءُ پتینگ : (ن گ) گڑنچ۔ ماں اُرداں کپتگیں کوہنیں چیز۔ ہُورتءُ پڑوشیں چیز۔ **اُردیں** : (اُر۔دیں) (س گ) ہما کہ اُرد انت۔ اُرد بُوتگ۔(2) ہما کہ گوں اُردءَ نسبت دارِیت۔

اَرداچ :(اَر۔دا۔چ)(ن گ) ہما چیز ءُ سامان کہ مُرتگیں مَردُم ءِ شُشت ءُ شود ءُ کلّ کنگ ءِ ہاتر ءَ بہا زیرَگ بنت۔ **اَرداچی** :(اَر۔دا۔چی)(ن گ) ہما کہ گوں اَرداچ ءَ نسبت دار ایت۔

اَرداش :(اَر۔دا۔ش)(ن گ) مِنّت ءُ زاری۔ دست بندی۔ (2) اُمیت۔

اَرداوَگ :(اَر۔دا۔وَگ)(ن گ) گوک ءُ اُشتر ءُ بُزانی گدیم۔ ڈَلگ۔ آرتاوَگ۔

اِردِک :(اِر۔دِک) کسانیں ساہدارے۔

اِردِکاں کُلُوسکی :(اِر۔دِ۔کاں۔کُ۔لُوس۔کی)(ن گ) لیبے کہ بچکّ یک رِد ءَ اوشت انت۔ یکّے ءَ دزا جیں لٹّے گون انت کہ مان ءَ ئے بُرّ ایت۔ یکّے ہما لٹّ ءَ چِنت۔ اندگہ لیبی دزّ چکاں سرکپ انت۔ لٹّ ءِ واجہانی رند ءَ کپیت ءُ ہرکس ءَ لٹ لگّ ایت گُڈا ہما لیبی لٹّ ءِ چنوک بیت۔

اِردِکی :(اِر۔دِ۔کی)(ن گ) گونزَلی ءُ پیش پاگ ءِ نسل ءِ مچّے۔

اَردِلی :(اَر۔دَ۔لی)(د)(ن گ) دفتر ءِ کارِندہ۔ دست ءُ دَپی۔ چُلو پگ کار۔

اُردُو :(اُر۔دُو)(تُر)(ن گ) فوج۔ لشکر۔ اُرد۔ (2) بنگ۔ (3) کَس ءُ بوپ ءُ غالی۔ کَس ءِ یکّ چارِکے ءَ لیپ ءُ غالیاں ماں برُنک ءِ سَر ءَ پہ رِد ءُ بند ایر کنگ۔ (4) سار اِتگیں نپاد ءُ بیرم۔ (5) برُنک۔ (6) ہندوستانی زبانے کہ پاکستان ءِ قومی زبان قرار دیگ بُوتگ۔ ہندوستان ءِ مسلمان ءُ مُغل حاکمانی زمانگ ءَ اے آہانی لشکر ءِ زبان بُوتگ۔

اَرز :(اَر۔ز)(ن گ) اَرزِشت۔ قیمت۔ بہا۔ اَرزِش۔

اَرزّ :(اَ۔رَز۔ز)(ن گ) صُحب ءُ وَرگ۔ اَرز بند۔ نَہاری۔ آف جائی۔ رَگب بند۔ **اَرزّ بند** :(اَ۔رَز۔ز۔بَن۔د)(ن گ) صُحب ءِ وَراک۔ نَہاری۔ آف جائی۔ اَرزّ۔ رَگ بند۔ ناہاری۔ صُبا رَگ۔

اِرز :(اِر۔ز)(ن گ) تُرس۔ ہَز۔ بیم۔

اُرز :(اُر۔ز)(ن گ) کوہن۔ **اُرزازَگ** :(اُر۔زا۔زَگ)(س گ) سکّ کوہن ءُ قدیم۔

اَرزان :(اَر۔زان)(ن گ) ہما کہ بہائے گرّان نہ اِنت۔ کم نہاد۔ آسان۔ کم قیمتیں چیز۔ **اَرزانی** :(اَر۔زا۔نی) کم نہادی۔ کم قیمتی۔ **اَرزانیں** :(اَر۔زا۔نیں) کم نہادیں۔ آسان قیمتیں۔

اَرزِش :(اَر۔زِش)(ن گ) بِستار۔ قَدر۔ قیمت۔ اَرزِشت۔ جُوہو۔ گرزگ۔ شَرّیں بہا۔ قدر ءُ قیمت۔ کرامات۔ جاہ۔ اَستی۔

اَرزِشت :(اَر۔زِش۔ت) بچار : اَرزِش۔

اَرزُن :(اَر۔زُن)(ن گ) ہیرت دانگیں دانے۔ باجری۔ کھنج گم۔ **اَرزُن ءِ چہ دَست ءَ نہ رِچگ** : سکّیں بخیل۔ بخیلی۔ **اَرزُنو** :(اَر۔زُ۔نو)(س گ) اَرزُن ءِ رنگ ءَ۔ سکّیں ہُورتیں چیز۔ چو اَرزُن ءِ دانگ ءَ کسان۔

اَرس :(اَر۔س)(ن گ) چہ چمّاں دَرآتکگیں آپ۔ خَڑینک۔

اَرسانی ایر دول بُوتگ : اَنچو گرّ یوگ کہ اَرس باز بہ رِچیت۔ **اَرسانی ایردیگ** :(ک گ) اَرسانی ریچگ۔ گرّ یوگ۔ **اَرسانی بُجگ** :(اَر۔سا۔نی۔بُ۔جَگ)(ک گ) گرّ یوگ۔ چہ چمّاں اَرسانی دَرآیگ۔ اَرس ءُ لمپ بُوتگ۔ **اَرسانی تَلگ** :(اَر۔سا۔نی۔تَ۔لگ)(ک گ) اَرسانی رِچگ۔ سکّیں گرّ یوگ۔ **اَرسانی ریچگ** :(اَر۔سا۔نی۔رے۔چَگ)(ک گ) گرّ یوگ۔ اَرسانی پِٹّگ۔ **اَرسانی چُکرّگ** :(اَر۔سا۔نی۔چُ۔کُر۔رَگ)(ک گ) رِچگ۔ اَرسانی نَداں نَداں ءَ ایر رِچگ۔ اَرس ءُ ہولُمب بُوتگ۔ **اَرسانی شَلگ** :(اَر۔سا۔نی۔شَ۔لگ)(ک گ) سکّیں گرّ یوگ۔ اَرسانی زیادہ رِچگ۔ اَرس ءِ گوّارگ۔ **اَرسانی شیپ گرَگ** :(ک گ) اَرسانی رِچگ۔

اَرس ءِ ٹُپّ ٹُپّ ءَ کپگ :(ک گ) اَرسانی رِچگ۔ مورگ۔

اَرس ءِ شُلُنچگ :(ک گ) گرّ یوگ۔ اَرسانی رِچگ۔ اَرسانی ایر دیگ۔ اَرسانی شَلگ۔ **اَرس ءِ گوّارگ** :(ک گ) گرّ یوگ۔ اَرسانی ریچگ۔ **اَرس ءُ لمپ بُوتگ** :(ک گ) چمّاں اَرس ءِ ریچگ۔

اَرس ءُ ہولُمب بُوتگ :(ک گ) ہِیسکگ۔ گرّ یوگ ءُ اَرس شَلینگ۔ **اَرس ءُ ہیکار بُوتگ** :(ک گ) گرّ یوگ۔ پٹّورہ کنگ۔ فریاد کنگ۔ **اَرسی** :(اَر۔سی)(ن گ) ہما کہ گوں اَرس ءَ نسبت

دارِیت ۔(2) چہ چمّاں اَرس ءِ پٹّگ ۔ **اَرسی بُوتگ** : (ک گ) بے تواریں گرٔ یوٗگ ۔ گرٔ یوٗگ ۔ **اَرسی ئیں چمّ** : (س گ) گرٔ یتگیں چمّ ۔

اَرسّی : (اَ ۔ رس ۔ سی) (ن گ) دَریائی مُرگے ۔(2) ماہور ءِ ذاتے ۔

اِرسِک : (اِر ۔ سِک) (ن گ) جُلّ ءِ یکّ ذاتے کہ پُٹّ ءَ پر نیست ۔

اُرشّ : (اُ ۔ رُش ۔ ش) (ن گ) دوٗر ۔ بیڑ ۔ اُجُمگ ۔ ہَلمہ ۔ اَلگار ۔ رُمب ۔ اِلگر ۔ ہَلگار ۔ جُلوَہ ۔ مُہمیز ۔ (2) کُوکار ۔ لشکر ءِ یکّ پارَگی پہ ہَم دَستی پہ دُژمن ءِ بیڑ برَگ ۔ پہ جنگ ءِ دیم ءِ کنزگ ۔ **اُرشّ آرگ** : (اُ ۔ رُش ۔ ش ۔ آ ۔ رَگ) (ک گ) بیڑ آرگ ۔ ہَلمہ پہ جنگ ءُ مڑ ءَ آہگ ۔ بیڑ دیگ ۔ پہ جنگ ءَ لانچگ ۔ حملہ کنگ ۔ پہ کوش ءُ مڑائی ءَ سرگرَگ ۔ پہ جنگ ءُ مڑائی ءَ دیم ءِ کنزگ ۔ **اُرشّ کنگ** : (اُ ۔ رُش ۔ ش ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) یکّ پارَگی پر رِچگ ۔ لا آرغ ۔ رِچگ ۔ دَرپ دیگ ۔ جُلوَہ ۔ بیڑغ ۔ پر رِچگ ۔ ہملہ کنگ ۔ زرٔنگی ءُ شتاپی ءَ چست بُوتگ ۔ ایر رِچگ ۔ بر رِچگ ۔ بیڑ آرگ ۔

اَرِشّ : (اَ ۔ رِش ۔ ش) (ن گ) یکّ بحیلے ۔ پنجہ ءُ دست ءِ دِل ءِ نیم ءِ دَراجی ۔

اَرشی : (اَر ۔ شی) (س گ) نازُرک تب ءُ زُوت رنجیں مَردُم ۔ (2) (ب گ) پہ حیرانی ءُ ہَنبگّہی ءِ وہداں چہ دَپ ءَ درآتگگیں توار ۔

اَرغُند : (اَر ۔ غُن ۔ د) (ن گ) سُرٔپ مان کُرتگیں مَحول ۔ (2) ماں لیب ءِ لیبیانی بَہر ءُ بانگ کنگ ءِ وَڑ ءُ ڈَولے ۔

اَرَک : (اَ ۔ رَک) (س گ) گہتریں بَہر ۔ کسانیں بلے گچینی بَہر ۔

اَرکان : (اَر ۔ کا ۔ ن) (ن گ) کسب ۔ اِزم ۔ ہُنَر ۔ (2) خُو ۔ عادَت ۔ ہیل ۔

اَرکُنڈوٗ : (اَر ۔ کُن ۔ ڈوٗ) (س گ) وَہم ۔ وَڑّت ۔ گڑتی ۔ گڑ ءُ مَنج ۔

اَرکَنڑ : (اَر ۔ کَن ۔ ڑ) (ن گ) زَہر داریں مارے ۔

اَرگام : (اَر ۔ گام) (س گ) شِنگ ءُ تالان ۔ شِنگ ءُ شانگ ۔

اَرگزان : (اَر ۔ گِ ۔ زا ۔ ن) (ن گ) غَم ۔ گرٔتّی ۔ سکّی ۔ سُوری ۔

اُرگو : (اُر ۔ گو) (س گ) بال گرَگ ۔ چرَّگ ۔ چِست بُوتگ ۔

اُرگوٗارگ : (اُر ۔ گوٗا ۔ رَگ) (ن گ) ٹُوہیں توار ۔ تڑاک ۔ گُومبارَگ ۔

اَرگوٗان : (اَر ۔ گوٗ ۔ آن) (ن گ) پُلّی ۔ حبّرے کہ تاک ءُ گرد انت ءُ پُلّ ءُ سُہر انت ۔ (2) سُہریں رَنگ ۔

اَرگون : (اَر ۔ گو ۔ ن) (ن گ) جُہلیں گر ۔ ہُنڈار ۔

اَرگہ : (اَر ۔ گہ) (س گ) (ن گ) چارشانگیں مَرد ۔ زَنڈیں مَردُم ۔ گوٗہرت ۔ زَنڈ ءُ زوراوَر ۔

اُرلا : (اُر ۔ لا) (ن گ) چہ جُوٗ ءِ آپ کشّگ ۔

اَرمان : (اَر ۔ مان) (ن گ) اَفسوز ۔ بَش بَش ۔ پُر دَردیں واہشت کہ پیلہ مہ بیت ۔ ہٹّرے ۔ مُراد ۔ بژن ۔ وَڑّت ۔ وَیرَہ ۔ ہِٹّ ۔ ہے ۔ اوپار ۔ کُہت ۔ (2) (ب گ) دِریگت ۔ آہا ۔ **اَرمان کنگ** : (اَر ۔ مان ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) اَفسوز کنگ ۔ پشومان بُوتگ ۔ دَرَّغ ۔ بَشّ بَشّ وَرگ ۔ **اَرمان ءِ گور ءِ برَگ**: گوں اَرمانی ئیں دلے مرگ ۔ واہگ ءِ پیلوٗ نہ بُوتگ ۔ **اَرمانی** : (اَر ۔ ما ۔ نی) (ن گ) نقصان یا کارے ءِ خرابی ءِ سَرءَ اَفسوز وَرگ ۔ (2) کارے کہ چہ آئی ءِ نہ بُوتگ ءِ سَبَب ءَ کُہتی بُوتگ ۔ اَفسوزی ۔ مُونجا ۔ مُلوٗر ۔ پدَرد ۔ پُردَرد ۔ پشومان ۔ پیچ پیچ وَرگ ۔ کُہت ۔ تابان ۔ سوزمان ۔ آسیگ ۔

اَرمانی بُوتگ : (اَر ۔ ما ۔ نی ۔ بُو ۔ تگ) (ک گ) کُہتی ۔ بَشّ بَشّ وَرگ ۔ پدَرد بُوتگ ۔ اَفسوز وَرگ ۔ کُہت بُوتگ ۔ **اَرمانی ئیں** : (اَر ۔ ما ۔ نی ۔ ئیں) (س گ) ہما کہ پُر اَرمان انت ۔ ہما کہ گوں اَرمان ءَ نسبت دارِیت ۔

اَرّو : (اَر ۔ رو) (ن گ) لُمبوکیں آس ۔

اَرُو : (اَ ۔ رُو) (س گ) کسان ۔ ناپوہ ۔ ناسَرپد ۔ (2) ضِدّ ۔ **اَرُو برُو** : (اَ ۔ رُو ۔ بَ ۔ رُو) (ج گ) پہ زور ۔ پہ جبر ۔ پہ ضِدّ ۔ لازُم ۔ حُجّ ۔

اَروا : (اَر ۔ وا) (ن گ) سُہر رنگیں زَہریں دَرمانے ۔ گرزا ءِ اَروا ءِ شِیرگ ۔

اَرواح : (اَر ۔ وا ۔ ہ) (عَ) (ن گ) ساہ ۔ نپس ۔ گین ۔ رُوح ۔ جان ۔

اُروار : (اُر۔وا۔ر) (س گ) سَکّ دُور۔ بازدُور۔

اَرُوش : (اَر۔رُو۔ش) (س گ) بےسُدّھ۔ گنوک۔ بودِلّا۔

اَرُوشی : (اَر۔رُو۔شی) (ن گ) بےسُدّھی۔ گنوکی۔ بودلائی۔

اَرہ : (اَ۔رہ) (ج گ) آڑہ۔ آڑہیں۔ نیم روچ ءِ ٹاک۔ (2) گرم۔ سوچیناک۔

اَرّئے : (اَر۔رَ۔ئے) (ب گ) حیرانی ءِ وَہدءَ چہ دَپ ءَ دَرکپتگیں توار۔

اَرِیشت : (اَ۔ری ش ت) (ن گ) زَردگلونٹیں مچّے۔

اُرّیشَغ : (اُر۔رے۔شَغ) (ک گ) چِگّل دیگ۔ سٹّگ جَنگ۔ دوٗر دیگ۔ (2) ساہی نہ دیگ۔ موکل نہ دیگ۔

اَڑ : (اَ۔ڑ) (ن گ) جیڑہ۔ ضِدّ۔ (2) جنجال۔ لگانڈ۔ گپچال۔ بُجّڑ۔ گہہ۔ بلاہ۔ بَند۔ پِنہّ۔ سَکّی۔ اَڑاند۔ دَست گٹّی۔ مان گیشگ۔ فَساد۔ اَڑام۔ اَڑند۔ **اَڑاں کُڑی** : (آ۔ڑاں۔کُ۔ڑی) (س گ) نہ ٹِہگ۔ اَڑ ءُ کُڑ۔ داوا ءُ فَساد۔ گیش ءُ گیوار نہ بُوتگ۔ سَرءُ چیر۔ (2) مَلّ مِڑگ ءِ وہداں پادءَ گوں پادءَ دارگ ءُ پِرّینگ۔ اَنڈی۔ جاٹو۔ **اَڑ بَندگ** : (اَڑ۔بَن۔دَ گ) (ک گ) گنوکی کنگ۔ ضِدّ کنگ۔ (2) نہ ٹِہگ۔ جنجال وَدی کنگ۔ **اَڑ ءِ بوجَگ** : (ک گ) مُشکلیں کارے ءِ آسر کنگ۔ جیڑہانی کم کنگ۔ (2) اَڑ اِتگیں مَردُم ءِ مَدَتّ ءُ اِمداد کنگ۔ (3) گزرءِ پیلو کنگ۔ **اَڑ کنگ** : (اَڑ۔کَ۔نگ) (ن گ) جنجال کنگ۔ (2) داوا کنگ۔ عَرضی گوٗرزی کنگ۔ (3) دِگرءِ مال ءُ مَڈّی ءِ وَتی مِلکِت ظاہر کنگ۔ (4) پیرِگ۔ گرّ بندگ۔

اَڑ ءُ کُڑ : (ن گ) اَنچیں اَڑ ءُ جیڑہ کہ ہَر وَہد اَست اَنت۔ (2) اَڑی کُڑی۔ فِتنہ۔ عَرضی گوٗرزی۔ (3) عِلّت۔ سَبَب۔ **اَڑ ءِ گیشگ** : (ک گ) اَڑ ءُ جنجال ءِ گیش ءُ گیوار بُوتگ۔ **اَڑ بوج** : (اَڑ۔بوج) (س گ) سَکّی ءُ سُوری ءِ دَرگت ءَ کَسّے ءِ مَدَتّ ءُ کُمَکّ کنوک۔

اَڑاند : (اَ۔ڑان۔د) (ن گ) جیڑہ۔ دَپ جاک۔ مِڑائی۔ اَڑ۔ مِڑ۔ جنجال۔ اَڑنگ۔ شِدّت۔ گپچال۔

اَڑام : (اَ۔ڑا۔م) (س گ) اَڑ۔ جنجال۔ جیڑہ۔ (2) گٹّ دارگ۔ اَڑائینگ۔ دیم بُونگ ءَ نئیلگ۔ گٹّ۔ (3) بدخُو۔ مِڑوک۔ جَنگ کنوک۔ اَڑی کنوکیں مَردُم۔

اَڑانگو : (اَ۔ڑان۔گو) (س گ) ہَر کار ءِ تہہ ءَ اَڑی کنوکیں مَردُم۔ پِلینڈ۔

اَڑا : (اَ۔ڑا) (س گ) حال۔ جاوَر۔

اَڑاہ : (اَ۔ڑا۔ہ) (س گ) خراب۔ چوٹ۔ ناراست۔

اَڑباز : (اَڑ۔باز) (س گ) ہما کہ مُدام جیڑہ ءُ جنجال پیدا بِہ کنت۔ ہما کہ پہ جنگ ءُ داوا ءَ سکّین بہ دَنت۔ پِلینڈ۔ بدخُو۔ **اَڑبازی** : (اَڑ۔با۔زی) (ن گ) پِلینڈی۔ بدواہی۔

اَڑبنگ : (اَڑ۔بَن۔گ) (س گ) نَترُس۔ سِیت ءُ تاوان ءِ پَرواہ نہ کنوک۔ (2) سَرزور۔ باغی۔ یاگی۔ یاغی۔ گھگیر۔ مَست۔ بےپَرواہ۔

اَڑجَل : (اَڑ۔جَل) (ن گ) زَخم۔ سَگار۔ بَجَرّی۔ (2) ہما دَگّ کہ کنڈ ءُ بیٹ اِنت ءُ جُزّگ ءَ مُشکُل بیت۔ (3) چیزے ءِ بَہا گِرگ ءَ کم فائدگ رَسگ۔ (4) چہ حاک ءَ جوڑ کُرتگیں آپ دَرپ۔ کُمب۔

اَڑد : (اَڑ۔د) (س گ) ساہ ءِ تنگی۔ گِین ءِ پُر نہ بُونگ۔

اِڑِسک : (اِ۔ڑِس۔ک) (س گ) گڑیوگ ءِ توار۔ گڑیوگ۔

اِڑِسگگ : (اِ۔ڑِس۔گگ) بچار : ہِڑیسگگ۔

اُڑِغ : (اُ۔ڑِغ) (س گ) گوں مُچّی میڑی ءِ جاگہے ءِ رَوَگ۔

اِڑِّک : (اِڑ۔ڑِک) (ن گ) پہ نَنگار کاری ءِ نوک گرِدنیں کائیگر۔ بڑّ۔ (2) ہما ڈگّی کہ دَپ ءِ تَوام مہ بیت۔

اُڑُک : (اُ۔ڑُک) (ن گ) تلک ءِ سَرءِ ہما دارُک کہ دان ءِ یا کرم ءِ بندَنت۔

اُڑَک : (اُ۔ڑَک) (ن گ) کم کم ءَ گیرا آہگ۔ ناکامیں گیرا آہگ۔

اِڑِگّگ : (اِ۔ڑِک۔گگ) (ک گ) گڑیوگ۔ ہِیسگگ۔ ہڑیسگگ۔

اَڑکھڈ : (اَڑ۔کَڈ۔ڈ) (ن گ) جَہلَگ ءُ بُرزَگ۔ کنڈ ءُ کوڈ۔ ڈَکّ ءُ ویل۔(2) ہما ڈَکّ کہ مَرَنیں سِنگ ءُ ڈوکانی نِیام ءَ رؤت۔ (3) گٹّیں ڈَکّ۔(4) کوریں ڈَکّ کہ وہدے پڈّرءُ وہدے گار اِنت۔

اَڑَگ : (اَ۔ڑَگ) (ک گ) مال زَمین یا دِگہ چیزے ءَ گوں کَسءَ اَڑ ءُ کُڑ کنگ۔ داوا کنگ۔(2) وَتی حبرءِ سرءَ ضِدّ کنگ۔ (3) مُنجگ۔ بندگِرَگ۔ پیڑَگ۔ ڈُسّگ۔ کاٹ ءُ واٹ۔(4) پادءِ گوں چیزےءِ مان آہگ۔ چیزےءِ گوں دِگہ چیزےءَ مان گیشگ۔ مان آہگ۔ مان گیشگ۔ پیچ وَرگ۔ گٹّگ۔ گڑءُ مُنج۔ لگانڈو۔(5) جَنجال کنگ۔ لچّگ۔ لونجان بُوںگ۔ (6) بِیدلگ۔ (7) مَلگ۔ وانگ ءِ تہہءَ بند بُوںگ۔ یکّ حرفے یا لبزےءِ جاگہہ ءَ دگہ حرفےءِ وانگ۔(8) رَوگ ءِ تہہءَ مردُم ءِ یا ساہ دارےءِ پادءِ گوں چیزےءَ ڈَکّ وَرگ انچو کہ آ کپّگی بہ بیت۔

اَڑمُنج : (اَڑ۔مُن۔ج) (س گ) یکّ کارے کنگءِ یا گپّے جَنگ ءَ اَڑگ۔ نہ گیشگ۔(2) دو دِلگ بُوںگ۔ دِل ءُ نا دِل۔ دو دِلگ۔ بِہہ ءُ بکّڑ۔ **اَڑمُنجی** : (اَڑ۔مَن۔جی) (ن گ) حیرانی۔ دو دِلگی۔

اَڑند: (اَڑن۔د) (س گ) دَست پہ گٹّ بُوںگ۔(2) جیڑہ۔ جَنجال۔ اَڑ۔ اَڑاند۔(3) مُہتلی۔

اَڑَنگ : (اَ۔ڑَن۔گ) (س گ) بے وَڑ۔ بے رِدءُ بند۔ اَڑاتگیں۔ اَڑاند۔ جَنجال۔ مُشکُل۔ **اَڑنگ بڑنگ** : (اَ۔ڑَن۔گ۔ ب۔ڑَن۔گ) (س گ) دَپ جاک۔ پوتاری۔ انچائیں حبر۔ بے مطلبیں گپّ ءُ رپّ۔

اَڑُوج : (اَ۔ڑُو۔ج) (ن گ) اَڑکنوک۔ ضِدّ کنوک۔ ناہودگیں جیڑہ کنوک۔

اَڑوک : (اَ۔ڑو۔ک) (ن گ) اَڑوکیں مردُم۔ ہما کہ اَڑءُ جیڑہ کنت۔ نادِل سریں مردُم۔(2) ہما چیز کہ زُوت مان گیشیت۔ اَٹنگ۔ **اَڑُوکی** : (اَ۔ڑُو۔کی) (ن گ) ہما چیز کہ آئیءِ سرءَ اَڑ ءُ جیڑہ بہ بیت۔

اَڑوَل : (اَڑ۔وَل) (ن گ) وَلّ۔ پیچ۔ اَڑی۔ گرّ۔

اَڑَہ : (اَ۔ڑَہ) (ن گ) تاگت۔ توان۔ سیک۔ زِگّت۔

اُڑہا : (اُڑ۔ہا) (س گ) شاکارگ۔ سکّین دیگ۔

اَڑی : (اَ۔ڑی) (ن گ) اَڑءُ کُڑ۔ اَڑول۔ داوا۔ مکومکو۔ مُنجائی۔

اَڑی کُڑی : (اَ۔ڑی۔کُ۔ڑی) (س گ) ہر وہد گوں یکّ دومیءَ اَڑکنگ۔ اَڑءُ کُڑ۔ ناتپاکی۔ نارضائی۔

اُڑی : (اُ۔ڑی) (ن گ) گرّ۔ گٹّ ءُ ہما جاگہہ کہ گئے بُرز تر اِنت۔(2) اَرواہءُ ساہءِ تنگ بُوںگ۔ ساہءِ پُر نہ بُوںگ۔

اَڑِیپ : (اَ۔ڑِے۔پ) (س گ) جیڑہ۔ نارضائی۔ دَپ جاک۔

اَڑیل : (اَ۔ڑے۔ل) (ن گ) اژدھا۔ اژدر۔

اَڑے : (اَ۔ڑے) (ب گ) ہما ننگ یا کہ پَشومان بُوںگ ءِ وہدءَ گوشنت۔(2) (گ گ) چہ وتءِ کستریناں گوانک جنگ۔ ڈے۔

اَڑیتگ : (اَ۔ڑے۔تگ) اَڑگ ءِ گوستگال۔(2) ہما کہ مان گیشّیتگ۔ **اَڑیتگیں** : (اَ۔ڑے۔تَ۔گیں) اَڑگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ اَڑیتگ۔

اَڑینگ : (اَ۔ڑے۔نگ) (ک گ) چیزےءِ انچوش کنگ کہ بہ اَڑیت۔(2) دو مردُم ءِ وَت ماں وَت ءَ ناتپاک کنگ۔ میڑینگ۔ جیڑہ پر ماہگ۔(3) سکّ دیگ۔ لوپ کنگ۔ بند دیگ۔ بند کنگ۔ ڈَکّ دیگ۔(4) گڑءُ مُنج کنگ۔ ناتپاکی وَدی کنگ۔ **اَڑینگی** : (اَ۔ڑے۔نَ۔گی) (ن گ) ہما کہ گوں اَڑینگءِ نسبت دارِیت۔

اَز : (اَ۔ز) چہ۔ اَچ۔ اَژ۔ اَش۔ ژا۔ شہ۔

اَزار : (اَ۔زا۔ر) (ن گ) شلوار۔ چِڑِک۔ پاجامگ۔ **اَزاربند** : (اَ۔زار۔بَن۔د) (ن گ) آنجگ۔ لانک بند۔(2) سرین ءَ بستگیں پوست یا گُد۔(3) بانورءِ سرینءِ بستگیں گُدءِ راڑ۔ اکب بند۔

اَزباب : (اَز۔باب) بچار : اَسباب۔ **اَزبابی** : (اَز۔با۔بی) (ن گ) گلّہ، ماش یا دِگہ انچیں دانے ءِ صاف ءُ پلگار کنگ ءِ ہاترءَ دان ءِ ایر دیگ ءِ وہداں آئیءِ چہ بُوچ ءُ باچ ءُ پُگاں جتا کنگ ءِ کار۔(2) ہما ازباب کہ دانءَ چہ ہمے بُوچ ءُ پُگاں جتا کنت۔

اَزبَر : (اَز۔بَر) (ن گ) یات گیری۔ گیراوندی۔ زَپت کنگ۔

اِزبوتک : (اِز۔ بوت۔ ک) (ن گ) دَرمانکاہے کہ لاپ ءِ دَردءِ ٹَپّ ءِ وَشّ کنگ ءِ کارمَرزبیت۔ **اِزبوتکی** : (اِز۔ بوت۔ کی) (ن گ) ہماچیز کہ اِزبوتک ءِ بوہ ءَ کنت۔ (2) ہمانادُڑاہ کہ اِزبوتک کنگ بہ بیت۔ (3) ہماکہ گوں اِزبوتک ءَ نسبت بِداریت۔

اُزبہ : (اُز۔ بہ) (ن گ) جان ءِ بَند۔ جان ءِ یکّ بَہرے۔ (2) جان ءِ دوازدَہیں بَند۔ اُزوہ۔ اَندام۔ اَنگوْاہ۔

اُزبیغ : (اُزبَے۔ نَغ) (ن گ) ساہ بندی۔ ساہ ءِ تنگی۔ ہلّگ ءِ نادُڑاہی یے۔ ڈوبرءِ تنک بُوتگ۔ پُپّانی نادُڑاہی۔ ہیسک۔ گِین بند۔

اَزر : (اَز۔ ر) (ن گ) بِستار۔ کرامات۔ شرّی۔

اُزر : (اُز۔ ر) (ن گ) پُرس۔ پُڑس۔ فاتحہ۔ (2) موکل کنگ۔ (3) ہُنر۔ سبَب۔ نیمون۔ بِہّم۔ اِلّ۔ **اُزرکنگ** : (اُز۔ ر۔ کَ۔ نگ) (ک گ) دَعوَت دیگ۔ (2) شرط ایر کنگ۔ (3) پہ کسےءِ خرابیں کارانی بابت ءَ اَنچیں گپّ کنگ کہ آئی ءِ کارانی تہہ ءِ شرّی ءِ شون دیگ بہ بیت بزاں پہ آئی ءِ رَدی ءَ اُزرے ءِ دَرگیجگ۔ (4) مدّت کنگ۔

اَزگار : (اَز۔ گار) بچار : ہزگار۔

اَزگال : (اَز۔ گا۔ ل) (ن گ) حبر۔ گپّ۔ تران۔

اِزگِند : (اِز۔ گِن د) (ن گ) پہ ٹپّ ءِ ٹور ءِ پہ کُلگ ءِ جلّگ ءِ پہ لاپ دَردءِ دَرمانکاہے۔ **اِزگُل** : (اِز۔ گُل) (ن گ) اِزگِند ءِ پُلّ۔

اِزگینہ : (اِز۔ گی۔ نہ) (ن گ) یکّ گِین ءِ چیزے ءِ تنگ ءِ سَبَب ءِ بُوَکیں ناجوڑی۔

اَزَل : (اَ۔ زَل) (عَ) (ن گ) جہان ءِ بُنگش ءِ روچ۔ بِندات۔ بُنگّ۔ قِسمت۔ نیّات۔ **اَزَلی** : (اَ۔ زَ۔ لی) (ن گ) بُنگشی۔ اِبتدائی۔ قدیمی۔ بِنداتی۔ (2) (ن گ) سَکّیں شُوم۔ چہ بُنگیج ءِ شُوم پیداک بُوتگیں بےبخت۔ (3) پادار۔

اِزلیم : (اِز۔ لی۔ م) (ن گ) مُلک۔ (2) خلقت۔ مرُدمانی بازیں مُچّی۔

اِزم : (اِژ۔ م) (ن گ) کِسب۔ کار۔ زانت کاری۔ ہُنر۔ (2) موکل۔ رَضا۔ (3) ہماکوانٹ کہ آئی ءِ مات پہ دابہ زاہیت۔

اِزمان گر : (اِز۔ مان۔ گر) (ن گ) کارزانت۔ ہُنرمَند۔ اِزم کار۔ اِزم گر۔ پوہ۔ کِسب کار۔ **اِزمانگری** : (اِز۔ ماں۔ گِ۔ ری) (ن گ) کارزانتی۔ زانوگری۔ ہُنرمندی۔

اِزم کار : (اِژ۔ م۔ کار) (ن گ) ہُنرمَند۔ کارزانت۔ اِزمان گر۔ اِزم گر۔ اُستا۔ کِسب کار۔ کارزانت۔ **اِزم کاری** : (اِزم۔ کا۔ ری) (ن گ) ہُنرمندی۔ کارزانتی۔ اِزم گری۔ زانتکاری۔ کِسب کاری۔

اِزم گر : (اِژ۔ م۔ گر) (ن گ) کارزانت۔ زانت کار۔ اِزم کار۔ اِزمان گر۔ ہُنرمند۔ پہمندگ۔ پوہ ءِ سرپدیں۔ کِسب کار۔ **اِزم گری** : (اِژ۔ م۔ گِ۔ ری) (ن گ) اِزماں گری۔ ہُنرمَندی۔ کارزانتی۔ سرپدی۔

اُزمیل : (اُز۔ میل) (ن گ) لحاظ۔ ہاتر۔ (2) مَیار۔

اِزن : (اِز۔ ن) (ن گ) اِجازت۔ موکل۔ رَضا۔

اُزوہ : (اُز۔ وَہ) بچار : اُزبہ۔

اَژ : (اَ۔ ژ) بچار : اَز۔

اِژّ : (اِژ۔ ژ) (ن گ) آپ ءِ رِچگ ءِ توار۔

اِژّا : (اِژ۔ ژا) (س گ) کسانیں چُکّے ءِ نوکی دَپ ءِ زبانی بُوتگ۔

اَژدر : (اَژ۔ دَر) (ن گ) مزنیں مار۔ اَژدہا۔ اَڑیل۔ پلکوکیں مار۔ **اَژدری** : (اَژ۔ دَ۔ ری) (ن گ) مزنیں۔ ٹوہیں۔ زَنڈیں۔ ٹوہ۔

اَژدِہا : (اَژ۔ دِ۔ ہا) (ن گ) سکّیں مزنیں مار۔ پلکوکیں مار۔ اَڑیل۔ جتاما۔ اَژدر۔ شاہ ءِ ماران۔ (2) مزن۔ ٹوہ۔ **اَژدِہائیں** : (اَژ۔ دِ۔ ہا۔ ئیں) مزنیں۔ ٹوہیں۔

اُژگُم : (اُژ۔ گُم) (س گ) چہ چمّاں گار بُوتگ ءِ گُڈّی حدّ۔ تاں ہما حدّ کہ چمّ دیست مہ کنت۔

اَژگیش : (اَژ۔ گے۔ ش) (ج گ) باززیادہ۔ چہ کچّ ءِ کساس ءَ زیادہ۔ چہ ایشاں زیات۔

اَژگیو : (اَژ۔ گِ۔ یو) (س گ) ناگُمان۔ ناگمانی۔ اَناگت۔ اَناگہہ۔

اُڑمار :(اُڑ۔مار) (ن گ) لیکہ۔اُشمار۔کساس۔حساب۔

اَڑناک :(اَڑ۔ناک) (ن گ) پچّاروک۔زانِندگیں۔دوست۔عازیز۔ہم نیاد۔ہم مجلِس۔آشناس۔آشناگ۔آڑناگ۔

اَڑند :(اَ۔ڑَن۔د) (ن گ) ہما کُل کہ خِشتانی سَرءَ پَچ کنگ ءُ آیانی سَرءَ دِگہ خِشت ایر کنگ بیت۔

اُسّ :(اُس۔س) (ن گ) چُپیت بُونگ ءِ اِشارہ۔گوانک یا حبرءِ چہ دَپءَ دَر نہ کنگ ءُ گُپت۔

اَسات :(اَ۔سا۔ت) (ن گ) آرام۔ایمن۔**اَسات پَسات** : (اَ۔سات۔پَ۔سات) (س گ) ہلاس۔دیوان ءِ پاد آہگ۔پٹرّانی پچگ۔

اَسار : (اَ۔سار) (س گ) ترّ۔ترّگ۔

اُسّار : (اُس۔سار) (س گ) بندگ۔جوڑ دیگ۔ٹھینگ۔

اُسّارگ :(اُس۔سا۔رگ) (ک گ) دِیوال ءِ بندگ ءُ برز کنگ۔

اَسباب : (اَس۔باب) (ن گ) مال ءُ مڈّی۔جائیداد۔(2) کارسَواری ءِ چیز۔(3) ہما چیز کہ گوں آئی ءَ کار کنگ بیت۔(4) ہتھیار۔سِلاہ۔(5) اَزباب۔کاربوج۔اوزار۔چیز۔سندر۔سامان۔

اَسپ : (اَس۔پ) (ن گ) اَپس۔بور۔مادَن۔مادَن۔کُمیت۔سمند۔وکاب۔**اَسپ پال** :(اَس۔پ۔پال) (ن گ) اَسپانی گورسی کنوک۔سائیس۔**اَسپ ءِ شوریگ** :(ک گ) اَسپ ءِ تاچینگ۔اَسپ ءِ گون جنگ۔اَسپ ءِ دوَرءَ پاد کنگ۔**اَسپ ءِ نیل کنگ** : (ک گ) اَسپ ءِ پہ مستی وتی دوئیں دستاں چست کنگ ءُ زَمین ءَ جنگ۔

اَسپاں شِدُک : (اَس۔پاں۔شِ۔دُک) (ن گ) لیبے۔

اِسپَر :(اِس۔پَر) (ن گ) چہ پوست یا مادنے ءِ جوڑ کُرتگیں دَراج بُرّیں دیم پان۔زَحم ءِ دیم پان۔

اِسپُست :(اِس۔پُس۔ت) (ن گ) کِشار کاہے۔**اِسپُستی** : (اِس۔پُس۔تی) (ن گ) ہما کہ گوں اِسپُست ءِ نسبت داریت۔

اِسپلک :(اِس۔پ۔لک) (ن گ) لاپ ءِ دَرد۔ناپگ ءِ یکّ نادُراہی یے۔

اِسپلو :(اِس۔پ۔لو) (ن گ) پہ نیزہ بازی ءِ پومپ، گُدءُ پُچّ ءِ اڈّ کُرتگیں کسانیں بال۔

اِسپنتان :(اِس۔پَن۔تان) (ن گ) زہریں جرّے کہ ایشی ءِ توم بندانی دَرد ءِ علاج ءِ کارءَ کیت۔ابید چریشی ءَ پہ جنّ ءُ بلاہانی تاچینگ ءَ اِسپنتان ءَ سوچنت ءُ ہما جاگہ ءَ یا مردم ءَ دُوت دیئنت۔کِسانکور۔گنداکو۔اِسپَند۔

اِسپَند : (اِس۔پَن۔د) بچار : اِسپنتان۔

اِسپنڈ : (اِس۔پَن۔ڈ) (ن گ) ڈگارءِ چپّ ءُ چاگرد ءِ بند۔سَپنڈ۔

اِسپیت پَس :(اِس۔پے۔ت۔پَس) (س گ) اِسپیتیں پَس۔میش ءُ گُرانڈ۔(2) دِل پھکیں مَردُم۔

اِسپیت :(اِس۔پے۔ت) (ن گ) شِیر یا کرپاس ءِ رنگ۔(2) بے پولنگ۔بیرم۔**اِسپیت بُونگ** : ظاہر بُونگ۔پدّرا بُونگ۔وَت ءَ درا کنگ۔(2) سِیاہ نہ بُونگ۔چہ سِیاہ کاری ءَ رکّگ۔بے گناہ ثابت بُونگ۔**اِسپیت پُٹ** :(اِس۔پے۔ت۔پُٹ) (س گ) ہما کہ آئی ءِ مِید یا پُٹ اِسپیت اَنت۔**اِسپیت تاک** :(اِس۔پے۔ت۔تاک) (ن گ) فصلانی نادُراہی۔(2) یکّ بُوٹگے کہ تاک ئے اِسپیت اَنت۔**اِسپیت ترّگ** :(اِس۔پے۔ت۔تر۔رگ) (ک گ) اِسپیت بُونگ۔چہ دِگہ رنگ ءَ لگّشگ ءُ اِسپیت بُونگ۔

اِسپیت چمّ :(اِس۔پے۔ت۔چم۔م) (س گ) بے حیا۔بے غیرت۔ہیرّ۔بگا چمّ۔**اِسپیت رَگ** :(اِس۔پے۔ت۔رَگ) (ن گ) مگّون ءِ رَگ۔مگّون ءِ رگ ءِ لیٹگ۔اِسپے رَگ۔**اِسپیت رِیش** :(اِس۔پے۔ت۔ری۔ش) (س گ) کماش۔باعزّتیں پیرمَرد۔(2) مَلکّ۔ٹکّری۔عزّت دار۔سَروک۔**اِسپیت سَر** : (اِس۔پے۔ت۔سَر) (س گ) پیریں زالبُول۔(2) ہما کہ سَرءِ پُٹ ئے اِسپیت اَنت۔**اِسپیت گُل** :(اِس۔پے۔ت۔گُل) (ن گ) دانیچ۔دانیچک۔دَرمانے۔**اِسپیت لاپ بُونگ** :(ک گ) دِل پہ لاپ ءِ کپگ۔**اِسپیتی** :(اِس۔پی۔تی) (ن گ) مَردُم ءِ یا چیز ءِ

اِسپیت بُوئگ ـ سوئذغ ـ (2) صُحب ءِ بام ـ (3) ظاہری ـ پیداوَری ـ

اِسپیتین : (اِس ـ پے ـ تیں) (س گ) ہما چیز کہ آئی رَنگ اِسپیت بہ بیت ـ **اِسپیتیں روگن** : (اِس ـ پے ـ تیں ـ رو ـ گن) (ن گ) نیمگ ـ

اِسپیدار : (اِس ـ پِے ـ دا ـ ر) (ن گ) دَڑ چکے کہ ایشی ءِ پوست اِسپیت اِنت ـ

اِسپیدَگ : (اِس ـ پے ـ دَگ) (ن گ) ہَیک ـ بیدَہ ـ ہَیک ءِ اِسپیدَگ ـ آنؤ ـ آمُرگ ـ حاہِگ ـ (2) اِسپیت ـ اِسپیتی ـ **اِسپیدَگ ءِ دَمگ** : (ک گ) بام ءِ دیگ ـ روچ ءِ ٹِکّ دیگ ءَ ساری ءِ روشناہی ـ آتارَگ ـ بام رَنگ ـ بام ءِ آتارَگ ـ

اِسپیرُک : (اِس ـ پے ـ رُک) (س گ) رَنگ ءِ خَراب بُوئگ ـ رَنگ ءِ رَوَگ ـ (2) ہَمائی کہ رَنگ شُتگ ـ

اِسپے رَگ : (اِس ـ پے ـ رَگ) بچار : اِسپیت رَگ ـ

اَست : (اَس ـ ت) (ن گ) چیزے ءِ بُوئگ ـ (2) راست ـ (3) ساڑی ـ

اُستا : (اُس ـ تا) (ن گ) ہَر کارے ءِ بَلَد ءُ زانت کار ـ اُستاد ـ اَلما کار ـ (2) بان بَند ـ (3) واڑَہ ـ (4) آسِن کار ـ رازا ـ آہِن کار ـ دارتراش ـ آہِن یا سُہر ءِ جَنگ ءِ زانت کار ـ (5) اِزم کار ـ (6) بَلَد ـ زانت کار ـ **اُستا کار** : (اُس ـ تا ـ کار) (ن گ) آہِن کار ـ زَرگَر ـ کَسب کار ـ واڑَہ ـ آسِن کار ـ اُستا ـ رازا ـ (2) ڈومب ـ رزمیگ ـ **اُستا کاری** : (اُس ـ تا ـ کا ـ ری) (ن گ) آہِن گری ـ (2) زَرّ گری ـ (3) اداکاری ـ (4) اُستائی کار ءِ کَسب ـ **اُستائی** : (اُس ـ تا ـ ئی) زانتکاری ـ بَلَدی ـ **اُستائیں** : (اُس ـ تا ـ ئیں) چو اُستاءَ ـ (2) زانو گریں ـ بَلَدیں ـ زانتکاریں ـ

اُستاد : (اُس ـ تاد) (ن گ) بَلَد ـ زانت کار ـ (2) وانینوک ـ سوج دیوک ـ (3) کارزانت ـ کَسب کار ـ کَسب زانوک ـ اُستا ـ کارزانت ـ

اُستادی : (اُس ـ تا ـ دی) (ن گ) زانتکاری ـ بَلَدی ـ سَرپدی ـ

اُستادیں : (اُس ـ تا ـ دیں) (س گ) سَرپدیں ـ زانتکاریں ـ کَوّاسیں ـ

اِستار : (اِس ـ تار) (ن گ) اِستال ـ تَہار ماہیں شَپ ءَ آزمان ءِ دیم ءِ بازیں ترّپوکیں چیز کہ شَہم دیئنت ـ کوکَب ـ (2) پنچ شاحیں دَریائی لُولُک ـ **اِستارانی بُن ءَ آرگ** : گڑانیں کارانی کشّگ ـ بلاہیں کارءِ کنگ ـ نہ بُوتگیں کار ءِ کنگ ـ **اِستارانی پیش دارگ** : سَکّ جَنجال کنگ ـ مُشکُل ءِ پرینگ ـ **اِستارانی ڈَسگ** : (اِس ـ تا ـ را ـ نی ـ ڈَ ـ سَگ) خوار کنگ ـ بدحال کنگ ـ مُشکُل ءِ پرّینگ ـ **اِستار ءِ پرشگ** : مُشکُل ءُ جَنجال بُوئگ ـ گڑانیں وَہد ءَ آہگ ـ **اِستار ءِ جوکینگ** : مُشکُل آسان کنگ ـ (2) نہ بُوتگیں کار کنگ ـ **اِستار ءِ دُمبی** : (س گ) ہَما اِستار کہ دَرَاجیں ءُ روژناہیں دُمبے پِر اِنت ءُ دُمب دار ـ گُڈّی ـ (2) شَرارت ـ بیشکار ـ بَدیں مَردُم ـ داوا ءُ جیڑَہ ءِ پاد کنوک ـ (3) پلینڈ ـ مُنافق ـ داوا دُمبی ـ **اِستار ءِ سِدَگ** : (ک گ) اِستار ءِ چِہ وَتی جاگہ ءَ یلہ بُوئگ ـ چِہ بَند ءَ سِدَگ ـ (2) بادشاہے ءِ مُرگ ـ

اِستار زانت : (اِس ـ تار ـ زان ـ ت) (ن گ) ہَما مَردُم کہ اِستارانی ترّ ءُ گَردِشت ءِ بارو ءِ زانت ـ اِستار شُناس ـ **اِستار زانتی** : (اِس ـ تار ـ زان ـ تی) (ن گ) اِستارانی ترّ ءُ گَردِش ءِ زانت ـ اِستار شُناسی ـ

اِستار شُناس : (اِس ـ تار ـ شُ ـ ناس) بچار : اِستار زانت ـ

اِستارو : (اِس ـ تا ـ رو) (س گ) چو اِستار ءَ روک ـ شَہم دیوک ـ اِستار دُرُوشم ـ ترّپوک ـ

اِستاری : (اِس ـ تا ـ ری) (ن گ) جِستگیں ـ لِکّ اِتگیں یا تتکگیں مَردُم ـ (2) ہَما مَردُم کہ پہ مَیاری ءُ ڈَوہ داری ءِ سَبَب ءَ دَراں ڈیہہ کنگ بُوتگ ـ دَرپہ دَر ـ **اِستاری بَلَگ** : (اِس ـ تا ـ ری ـ بَ ـ لَگ) نیک نام بُوئگ ـ مشہور بُوئگ ـ نام دار بُوئگ ـ **اِستاری بُوئگ** : (اِس ـ تا ـ ری ـ بُو ـ ئگ) بد بَخت بُوئگ ـ جَنجال ءُ ویلاں کپگ ـ (2) بندی بُوئگ ـ

اِستالاپ : (اِس ـ تِ ـ لاپ) (ن گ) دِل بالاد ـ اَنچو وَسپگ کہ ساہ دارے ءِ بڈّ پتّنی ءَ زمین ءَ ایر بہ بیت ـ **اِستالاپی** : (اِس ـ تِ ـ لا ـ پی) بڈّ پتّنی ءَ کپگ یا وَسپگ ـ

اِستال : (اِس ـ تال) بچار : اِستار ـ

اِستان :(اِس۔تان) (ن گ) ہنسَگ ۔ڈو۔ڈوئی۔ ہَسَّگ ۔ (2) دیم سَری ۔ دیم سَری وَ پسَگ ۔ دِل پہ لاپ وَ پسَگ ۔(3) عِلاقہ ۔ ہُلکَہہ ۔وَطَن ءِ بَہرے ۔ہِندَگ ءِ ہَند ۔ وَطَن ۔ڈیہہ۔ اِستَگ ۔(4) چہ زَمِین ءِ کَشِش ءِ بُرزَ ۔ بے وَزنی ءِ حالَت ۔(5) جہان ۔آزمان ۔(6) آزمان ءِ نیمگ ۔

اِستا ٹک :(اِس۔تا۔ٹک) (ن گ) چَمچہ ۔ چُوشا ٹک ۔ کاچُغ ۔ کاشُک ۔

اَستاوا :(اَس۔تا۔وا) (ن گ) کَرہ ۔آپتابو ۔

اِستاوَر :(اِس۔تا۔وَر) (س گ) پَتَن ۔ دوَری ۔ پڑّور۔ اِستور ۔ زَبَرّ ۔(2) مَستریں دار۔ **اِستاوَری** :(اِس۔تا۔وَ۔ری) (ن گ) پڑّ وری ۔ دوَری ۔ پُرگوشتی ۔ دِنگی ۔

اَستائین :(اَس۔تا۔ئیں) (ن گ) سَر چیٹ ۔ بُرز ۔

اَستبَرق :(اَس۔تَ۔بَرق) (ن گ) آبریشُمی گُد ۔گرّان بہائیں گُد ۔

اِستِخارہ :(اِس۔تِ۔خا۔رَہ) (عَ) (ن گ) مسلمانانی مَذہبی شِرک ءِ پال ۔(2) ذِکر ءِ فِکر ۔

اُستخان :(اُس۔تَ۔خان) (بَرا) (ن گ) دِل ءِ جان ۔ وَجُود ۔ دِل ۔

اِستر :(اِس۔تِر) (ن گ) اِستِل ۔حَر ءِ اَپس ءِ چُکّ ۔ خَچَر ۔ کاتِر ۔

اِستَرَگ :(اِس۔تَ۔رَگ) (ن گ) رِیش یا جان ءِ مُود ءِ پُٹانی سا ہگ ءِ اَزباب ۔ پاکی ۔تراشوک ۔(2) چالاک ۔ چالاکیں مَردُم ۔ **اِستَرَگ جَلّ** :(اِس۔تَ۔رَگ۔جَل۔ل) (ن گ) اِستَرَگ ءِ پوش ۔ جام دانی ۔ ہَما گُد یا پوست کہ پہ اِستَرَگ ءِ مان کَنگ ءَ کارمرز بیت ۔

اِستِکان :(اِس۔تِ۔کان) (ن گ) چاء یا آپ واری کَسانیں گلاسُک یا دَرپ ۔

اِستِک :(اِس۔تِک) (ن گ) گَڈّگ ۔پِستَگ ۔(2) اَمب ءِ گَڈّگ ۔ **اِستِکی** :(اِس۔تِ۔کی) (ن گ) ہَما کہ گوں اِستِک ءِ نسبت دارِیت ۔

اِستَگ :(اِس۔تَگ) (س گ) جاگہہ ۔زَمِین ۔وَطَن ۔(2) ہَما جاگہہ یا زَمِین کہ کوہ ، ریک یا ڈَل اِنت ۔

اِستَلّ :(اِس۔تَل۔ل) (ن گ) خَچَر ۔حَر ءِ اَپس ءِ دورگیں چُکّ ۔ قاتِل ۔ کاتِر ۔ اِستِر ۔(2) زورآور ءِ مَزَن جون ۔ بَلاہ ۔ زَنڈ ۔(3) سُبُکّیں ءُ بَدکَردیں مَردُم ۔ بَدکار ۔ **اِستَلّیں** :(اِس۔تَل۔لیں) (س گ) پڑّوریں ۔ بَلاہیں ۔مَزَن جونیں ۔ پُرگوشتیں ۔زوراوَریں ۔

اُستُمان :(اُس۔تُ۔مان) (ن گ) اُلُس ۔ راج ۔ قوم ۔ مَخلُوق ۔لَس مَردُم ۔تَمَن ۔(2) گیدیگ ۔ جَہان ۔ زَمِین ءُ زَمان ۔

اُستُمانی :(اُس۔تُ۔ما۔نی) (ن گ) جہانی ۔(2) اُلُسّی ۔ قومی ۔راجی ۔ٹکّی ۔زَمانی ۔

اِستِنجا :(اِس۔تِن۔جا) (عَ) (ن گ) دَست ءُ آنچگ بُوتَگ ءَ رَند اَندامی جاگہا گوں آپ شودَگ ءِ صاف کَنگ ۔

اِستور :(اِس۔تو۔ر) (س گ) دَوَری ۔زَنڈ ۔ پڑّور ۔ اِستاوَر ۔ لاندَ ؤ ۔پُرّ ۔ دِنگ ۔زَبَرّ ۔

اِستُون :(اِس۔تُون) بچار : اِستِینّ ۔

اَستی :(اَس۔تی) (ن گ) اَست بُوتَگ ۔

اِستے :(اِس۔تے) (گ گ) میش ءَ گَلّینگ ءِ توار ۔

اِستِزَگ :(اِس۔تِن۔زَگ) (ن گ) تزونگل ءِ توپّان ۔(2) (س گ) پہ جَنگ ءَ لانتگگیں ۔ پہ جَنگ ءُ مڑ ءَ بوشار ءُ لانک بَستَگ ۔ بوشار ۔(3) نَہ تَرس ۔ بَہادُر ۔(4) تیار ۔ جاڑی ۔

اِستِینّ :(اِس۔تی ن۔ن) (ن گ) جَمبر ءِ ہَما سَرگشتگیں بَہر کہ چہ دُرستاں پیش دَزا بیت ءُ جَمبر ءِ اَستی ءِ پیداوَری ءَ کَنت ۔ جَمَّر ۔ جُرّ ۔ اِستون ۔ کوکَر ۔

اِستینک :(اِس۔تی ن۔ک) (ن گ) ہَما دار کہ یَکّدار ءِ گَرک ءِ مان کَنگ بیت ءُ اولیگ گوں ہَمیشی ءِ لوپ کَنگ بیت ۔ کلیت ۔

اَسُر :(اَ۔سُر) (ن گ۔ج گ) وہد ۔ پاس ۔(2) روچ ءِ دومی بہر ۔(3) گَچّ ءُ میرّان ۔

اَسرار :(اَس۔را۔ر) (عَ) (ن گ) چیریں جاوَر ۔ چیریں گَپّ ۔ اَبدیں عَمَل ۔راز ۔

اِسرار : (اِس۔را۔ر) (ن گ) ہما ناڈُراہی کہ چہ جنّ ءُ نادِیست ءِ سَبَب ءِ پیدا بیت بزاں جِنّ ءِ گِرَگ۔ جِنّ ءِ اَثَر۔ نیمّون۔ (2) ناڈُراہی یے کہ مَردُم چمّ جَنت۔ (3) ہما ناڈُراہی کہ آئی عِلاج پہ چِٹّ ءُ دَم بہ بِیت۔ (4) جِنّینی ناڈُراہی۔ اِسرال۔ ویدَن۔ **اِسراری** : (اِس۔را۔ری) (ن گ) ہما مَردُم کہ آئی ءَ را اِسرار ءَ گِپتگ۔ نیمّونی۔ جِنّی۔ (2) ہما مَردُم کہ ہر گپّ ءَ زَہر بہ گِیپت ءُ جَنگ بہ کنت۔

اِسرال : (اِس۔را۔ل) بچار : اِسرار۔

اِسرالی : (اِس۔را۔لی) بچار : اِسراری۔

اِسرام : (اِس۔را۔م) (ن گ) تُرس۔ بیم۔

اِسکُول : (اِس۔کُول) (اِنگر) (ن گ) وانگ ءِ جاگہہ۔ عِلم دَربرَگ ءِ بُنی جاہ۔ وانگ جاہ۔ دَرس جاہ۔ دَربَر جاہ۔ مَکتب۔

اَسُل : (اَس۔سُل) (س گ) تَمام۔ آخِری۔ پکّا۔ ہچّ بَر۔ کَدی۔ اُکا۔ اَکّوئی۔

اِسلام : (اِس۔لا۔م) (عَر) (ن گ) عربانی دین۔ مسلمانانی دین ءِ مَنّوگر۔ مَنّوگری۔ (3) عَربانی پیغمبر وَاجہیں محمد بن عبداللہ بن عبدالمطلب ءِ مَنّوگری ءُ زند گیری ءِ دین۔

اِسلیم : (اِس۔لی۔م) بچار : اِزلیم۔

اِسم : (اِس۔م) (عَر) (ن گ) نام، چیز، جاگہہ یا مَردُم یا مال ءُ دَلوتانی نام۔

اَسُوری : (اَ۔سُو۔ری) (ن گ) توُمے کہ پہ دَواءَ کارمرز بیت۔

اَش : (اَ۔ش) اَژ۔ چہ۔ اَچ۔ ژا۔ شہ۔ اَز۔

اِش : (اِ۔ش) (پ گ) پہ نزّیک ءِ چیز ءَ گوشگ بیت چوکہ : اِش اِنت۔ ایش۔ اے۔ (2) ''ئے''، ءِ جمع بزاں ''آہانی'' یا کہ آہاں'' اَنچُش کہ : ڈَگار اِش کُجام اِنت۔

اِشّ : (اِش۔ش) (ب گ) یکّے ءِ بےتوار کنگ ءِ وہد ءَ کا سَگ لَنگک ءَ لُنٹانی سَر ءَ ایر کنت ءُ ہمے توار ءَ کشّنت۔

اُش : (اُ۔ش) (س گ) کمّیں۔ نیست۔ کمّ۔

اَشا : (اَ۔شا) (ن گ) راستی۔ راست بازی۔ ہما کہ چہ دُروگ ءُ دَرَاش ءِ پہک اِنت۔

اَشارَت : (اَ۔شا۔رَت) (ج گ) سَکّ کمّ۔ پہ آپینک ءِ دَرنزے پہ آرتینک ءِ دَنزے۔ یکّ پکّے آرت۔ (2) کمّیں مِقدار۔ دَرنزُکے۔ تُش۔ تُشک۔ گیشتر پہ آرتی ئیں چیز ءِ کارمرز بیت۔ **اَشارَتیں** : (اَ۔شا۔رَ۔تیں) (س گ) کمّیں تُشیں۔ تُشکیں۔ ہنچکیں۔

اِشارہ : (اِشا۔رہ) (ن گ) دَست، سَر یا چمّ ءِ پہ اَنچیں رَنگے ءُ سُرینگ کہ چہ آئی ءَ بزانت ءُ مُرادے دَربئیت۔ (2) اَنچیں تران کہ چِرائی ءِ دِگہ مَطلبے دَربئیت۔ شاند۔ ٹُمب۔ ٹُمغ۔ نَقش۔ ڈَسّ۔

اُشاک : (اُ۔شاک) (ن گ) روژناہی۔ بزانزشہم۔ (2) آس ءِ شُمال۔

اِشت : (اِش۔ت) (ک گ) اِلّگ ءِ گوستگال بزاں یلہ دات۔ ویل کُت۔

اِشتاپ : (اِش۔تاپ) (ج گ) زُوتّ۔ یکّ دَمان۔ دِہ دِہ۔ ہیّا ہیّا۔ اہیّا اُبیس۔ ہلہل۔ ہولکّی۔ تکّڑ۔ اِشتاپ۔ تاجیل۔ **اِشتاپ کار** : (اِش۔تاپ۔ کار) (ن گ) ہما مَردُم کہ ہر کار ءَ اِشتاپ کنت۔ آسکار۔ اِیرّاب۔ بےصَبر۔ تانڈَر۔ تُرّند۔ بےبرداشت۔ **اِشتاپ کاری** : (اِش۔تاپ۔کا۔ری) (ن گ) بےصَبری۔ بےاوپاری۔

اِشتاپ کاریں : (اِش۔تاپ۔کا۔ریں) بےصَبریں۔ (2) ہما کہ اِشتاپ کنت۔ **اِشتاپی** : (اِش۔تا۔پی) (ن گ) ہما مَردُم کہ آئی ءَ را پہ یکّ کارے ءَ اِشتاپی بہ بیت۔ (2) زُوت زُوت ءَ۔ ہَلّ ءُ جَلّ۔ شَتابی۔ بالونکی۔ ہلاہوپ۔ بےتاگت۔ تچانی۔ تِکّا۔ تِکّائی۔ گُشاد گُشاد ءَ۔ اہیّا اُبیس۔ ہلنجہ۔

اُشتر : (اُش۔تر) (ن گ) مَزنیں اولاکے کہ پہ بارکشّی ءُ جمّازی کارمرز بیت۔ **اُشتر بُودی** : (اُش۔تر۔بُو۔دی) (ن گ) ہما اُشتر کہ آئی ءِ دو کوہانڈ اَنت۔ بگدو۔ پیسَراک۔ دوپُشت۔ **اُشتر ءِ تژاپ** : (ن گ) اُشتر ءِ پادانی توار یا ہمے رَنگ ءَ کپگ کہ توار بہ کنت۔ **اُشتر ءِ جوک دیگ** : (ک گ) لیڑ ءِ پہ وہرد یگ ءَ ڈاچی ءِ سَر ءَ بَندگ۔ **اُشتر ءِ گہہ کنگ** : (ک گ) اُشتر ءِ مِرّ جَنگ۔ اُشتر ءِ دیم ءَ بَہ رَوگ۔ **اُشتری** : (اُش۔تِ۔ری) (ن گ) ہما کہ گوں اُشتر ءَ نِسبت داریت۔ (2) لیبے۔ **اُشتر ءِ کچن کنگ** : حیلہ

کنگ۔ پہ کارے ءِ نہ کنگ ءَ اُزر کنگ۔ **اُشتِری کِتنگ :** (اُش۔تِ۔ری۔کِ۔تنگ) (ن گ) زَنڈیں کنگے کہ گیشتِر اُشتِراں پر لچیّیت۔ **اُشتِری کینگ :** (س گ) ہما ضِدّ کہ گار نہ بیت۔ بُدامی ئیں ضِدّ۔ کینگ۔ کَست۔

اُشتِرُک : (اُش۔تِ۔رُک) (ن گ) دَرمانگا ہے۔

اَشترکا : (اَش۔تَر۔کا) (ن گ) سیمرُگ۔ ہما کہ گِند ءُ مَکِند اِنت۔(2) گار۔ بیگواہ۔

اُشترمار : (اُش۔تر۔ما۔ر) (ن گ) مزنیں ءُ دڑاجیں مارے۔

اُشترمُرگ : (اُش۔تر۔مُر۔گ) (ن گ) یکّ مزنیں دَڑاج ٹانگین ءُ دَڑاج گردنیں مُرگے کہ بال کُت نہ کنت۔

اُشتِری کُٹینگ : (اُش۔تِ۔ری۔کُ۔ٹے ن۔گ) (ن گ) کُٹینگ ءِ تہرے۔

اِشتنگ : (اِش۔تنگ) (ن گ) سُہن داتگیں جنین۔(2) یلہ داتگیں۔ رَندءَ پُشت کپتگیں۔(3) (ن گ) اِلّگ ءِ گوستگال بزاں یلہ داتگ۔

اِشتگیں : (اِش۔تَ۔گیں) (س گ) رَند ءَ پُشت کپتگیں۔ گوازینتگیں۔ یلہ داتگیں۔(2) ہما کہ اِشتگ۔

اِشتلّکو : (اِش۔تَ۔لَک۔کو) (س گ) تیزتیز ءُ گِردگِردءَ گَردَگ ءُ چاپ جنگ۔(2) شِعرءُ باگُل کنگ ءُ وَشّی دَرشاں کنگ۔(3) پہ نارَضائی کُوکارءِ جاک کنگ۔ جاک ءُ صلوات۔

اِشتن : (اِش۔تَن) (ن گ) دوشاح۔ دان ءِ چہ پُگ ءَ بُوچاں جِتا کنگ ءِ ازباب۔(2) اِلّگ۔موہ۔یلہ۔یلہ دیگ۔

اَشرار : (اَش۔را۔ر) (س گ۔ن گ) ڈُنگ۔ بدکار۔ نابکار۔ شِرّ۔لوفر۔ **اَشراری :** (اَش۔را۔ری) ڈُنگی۔ بدکاری۔ لوفری۔

اِشراق : (اِش۔را۔ق) (عَ) (ن گ) روچ ءُ دَرآیگ۔ روچ ءِ دَرآیگ ءِ وہد۔(2) مسلمانانی مذہب ءُ وَءِ روچ ءِ دَرآیگ ءَ رَند ءِ نماز۔

اَشرَف ءِ دُرّا : (ن گ) بلوچی زَہیرَگ ءِ تہرے کہ اَشرَف دُرّا نامیں مَردے ءَ جتگ۔ اے زَہیرَگ سُروز ءِ گور ءُ بام ءِ تاراں گِرَگ بیت ءُ ہمے تارانی سَرءَ زیر آرگ بیت۔

اَشرَفی : (اَش۔رَ۔فی) (ن گ) ایرانی ٹِکّ۔ طَلاہیں زَرّ۔

اُشکار : (اُش۔کار) (ن گ) دِل ءِ آہ۔ اُفّار۔ اَرمان کنگ۔ اَفسوز کنگ۔ دَپ ءَ آہ دَرا ہگ۔ ساڑتیں ساہ کَشّگ۔ اُفّا رَگ۔ پاہار۔ آہ۔ شُوکار۔

اِشکام : (اِش۔کام) (ن گ) تاہیر۔ تڑہگ۔ اَمن ءُ ایمِنی۔ دِل آرام۔ **اِشکامی :** (اِش۔کا۔می) تاہیری۔ دل آرامی۔

اِشکُتگ : (اِش۔کُ۔تگ) اِشکنگ ءِ گوستگال۔(2) گوش داشتگ۔ **اِشکُتگیں :** (اِش۔کُ۔تَ۔گیں) اِشکنگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ اِشکُتگ۔

اِشکَر : (اِش۔کَر) (ن گ) روکیں دار ءِ کُٹنگ۔(2) تُستگیں کُٹنگ۔ سِیاہیچک۔ جَہر۔ زُگال۔ سِیاہگ۔(3) اَنگر۔ پوگ۔ موٹ۔ آسپارڈ۔ **اِشکَرانی :** (اِش۔کَ۔را۔نی) (ن گ) ہما کہ گوں اِشکرءِ نسبت داریت۔ **اِشکرکَشّ :** (اِش۔کَر۔کَش۔ش) (ن گ) آسن ءِ دوتَلیں سیم کہ گوں آئی ءَ روکیں اِشکر گِرَگ ءُ دَرکنگ بیت۔ چِپٹّو۔ آزگِر۔ آچ زُور۔ آس کَشّ۔ آس گِر۔ آس زُور۔ چِمٹو۔

اِشکرانکو : (اِش۔کَ۔راں۔کو) (س گ) شیطانیں ءُ منافقیں مَرُدُم۔ جَنگ ءُ جیڑہ ءُ فسادپاد کنوک۔ پلینڈ۔

اِشکَرانکی : (اِش۔کَ۔راں۔کی) (ن گ) پیرّامپ۔ سے چارلَنگک پتّنیں پاتکے کہ دَڑاجی ءَ دو ہمینچک بیت۔ ایشی ءِ ہر دوئیں نیمگاں دَڑاجیں ساد بَندَنت، ایشی ءِ تہہ ءَ سنگے مان کننت، سادانی ہر دوسَراں یکّیں دَست ءَ گننت، ایشی ءِ سَر ءِ بُرزی ءَ چَکرّ ینت ءُ ہمے چکرّ ینگ ءِ تہہ ءَ چکّل ءَ دینت اَنچوش کہ ساد ءِ یکّ ٹالے یلہ دینت کہ ہمے سِنگ سَکّ دُور روّت ءُ کپیت۔ ڈگارانی تہہ ءَ پہ مُرگانی بال دیگ ءَ کارمَرز بیت۔ اِشکنارو۔ پیرّ انپ۔ کانبہاڑی۔ **اِشکرانکی ءِ تَرّینگ :** پہ مُرگانی بال دیگ ءَ اِشکرانکی ءِ تَرّینگ ءُ جَنگ۔

اُشکُمگ : (اُش۔کُ۔مگ) (ن گ) سَگندان۔

اِشکَنارو : (اِش۔کَ۔نا۔رو) بچار : اِشکرانکی۔

اِشکَند : (اِش ـ کَن ـ د) (ن گ) نیم بُندَگ ـ نیم تَوام ـ (2) کارءِ غَیر حاضِر ـ (3) کارءِ یَلَہ کَنگ یا نیا ہَگ ءِ ڈَنڈ ءِ مَلام ـ (4) نیم تَوام ـ ناسَرجَمیں چُکّ کہ چَہ مات ءِ لاپ ءَ بہ کپیت ـ کُل ـ (5) ناپُورَہ ـ ناسَرجم ـ نیم بَندو۔ **اِشکَند کَنگ** : (اِش ـ کَن ـ د ـ کَ ـ نَگ) (ک گ) کُل کَنگ یا کُل بُوَنگ ـ نیم تَوام بُوَنگ ـ (2) چُکّ ءِ چَہ لاپ ءَ پہ نیم تَوامی کپگ یا وَدی بُوَنگ ـ (3) چُکّ ءِ پِرّیَنگ ـ **اِشکَندَگ** : (اِش ـ کَن ـ دَگ) (ک گ) اِشکَند کَنگ یا اِشکَند کُرتَگیں ـ **اِشکَندی** : (اِش ـ کَن ـ دی) (ن گ) چُکّ دَوَر دیوکیں دَرمان ـ (2) کارءِ یَلَہ کَنگ یا نیا ہَگ ءِ ڈَنڈ ـ کاردُزّی ءِ مَلام ـ (3) ہَما کہ گوں اِشکَند ءِ نَسبَت داریت ـ **اِشکَندیں** : (اِش ـ کَن ـ دیں) (س گ) ہَما کہ گوں اِشکند ءِ نسبت داریت ـ (2) نارَسِیدَہ ہیں ـ نیم تواہیں ـ ناسَرجَمیں ـ

اِشکُنگ : (اِش ـ کُ ـ نَگ) (ک گ) توارءِ ماں گوشاں کپگ ـ توارءِ ماں گوشاں رَسَگ ـ دِلگوش ـ گوش دارَگ ـ (2) سَرحال بُوَنگ ـ سَہی بُوَنگ ـ **اِشکُنگی** : (اِش ـ کُ ـ نَ ـ گی) ہَما کہ اِشکُنگ بیت ـ

اُشکُنگ : (اُش ـ کُ ـ نَگ) (ن گ) دارکارانی دارءِ ٹُنگ کَنگ یا کَرد چِنگ ءِ ازبابے ـ

اَشکو : (اَش ـ کُو) (ج گ) کُجا؟ چَہ کُجا ـ چَہ کُجام نیمگ ءَ ـ (2) (ن گ) سَر پہ چَکّی ءِ بان ءِ سَرءَ دِگہ لوگ یا دِگہ چیزے کہ بَندَگ بیت ـ سَربان ـ

اِشکو : (اِش ـ کو) (گ گ) گوک ءِ ہَرّگَلگ ـ گوک ءِ گلّینگ ءِ توار کہ اَچ دَپ ءَ دَرئے کَنّنت ـ

اِشکیل : (اِش ـ کے ل) (ن گ) دَلوتانی پادانی بَندَگ ءِ ساد ـ دَلوتانی پادانی بندگ ءِ سادے کہ ہر دوسَرانءَ کسانیں بُلُم اَنت کہ پَس، حَریا اَپس ءِ دَستءِ پادءَ بَندَنت ءُ پہ چَرَگ ءَ یَلَہ ئے دیئنت ـ سِکَل ـ

اِشکیل بَند : (اِش ـ کے ل ـ بَن ـ د) (س گ) اِشکیل کُرتَگیں ـ اِشکیل ءِ ڈَوَل ءَ بَندَگ ـ (2) اِشکیل کَنگ ءِ ساد ـ **اِشکیل بُوَنگ** : (اِش ـ کے ل ـ بُو ـ نَگ) (ک گ) راہ ءَ پُرّیں رَواج ءَ شُت نَہ کَنگ ـ (2) جَنجال بُوَنگ ـ **اِشکیل کَنگ** : (اِش ـ کے ل ـ کَ ـ نَگ) (ک گ) دَلوَت ءِ پادءِ دَستے ءِ ہور بَندَگ ـ اَنچو کَنگ کہ دَلوَت وَتی رَواج ءِ پُرّءَ شُت مہ کَنت ـ **اِشکیلی** : (اِش ـ کی ـ لی) (ن گ) اِشکیل بُوَنگ ـ (2) اِشکیل کَنگ ءِ ساد ـ (3) ہَما کہ گوں اِشکیل ءِ نسبت داریت ـ **اِشکیلیں** : (اِش ـ کے ـ لیں) ہَما کہ اِشکیل اَنت ـ

اَشما : (اَش ـ ما) (پ گ) چَہ ما ـ چَہ مئے نیمگ ءَ ـ

اُشمار : (اُش ـ مار) (ن گ) کِساس ـ حِساب ـ لیکوُ ـ اُژمار ـ اَنگ ـ شُمار ـ (2) بِیہہ ـ بیخ ـ بُنیاتی ـ (3) صاف ـ جوپ ـ ذات ـ خالِص ـ

اَشمئے : (اَش ـ مئے) (پ گ) چَہ مئے ـ چَہ مئے نیمگ ءَ ـ

اُشو : (اُ ـ شو) (ن گ) سِکین ـ (2) (گ گ) کُچکّ یا دِگہ وَروکیں یا جَنوکیں ساہ دارے ءَ راپہ وَرَگ ءُ جَنگ ءِ سکین دیگ ـ سوکلو دیگ ـ **اُشودیگ** : (اُ ـ شُو ـ دی ـ یگ) (ک گ) کَسّے ءَ کارے ءِ کَنگ ءِ سکین دیگ ـ آچار دیگ ـ سوکلو دیگ ـ

اَصل : (اَ ـ سَل) (عَ) (ن گ) بُن ـ بُندام ـ بُن ءُ بِیہہ ـ تَمام ـ پیڑ ـ (2) سَکّ شَرّ ـ شَرّ ذات ـ اِلَنگ ـ حانوادَگ ـ خانوادَہ ـ اَصیل ـ خاندان ـ تَمام ـ (3) باقی ـ پُشت کپتگیں ـ **اَصل ءُ نَسل** : (ن گ) پِت ءُ پیرُک ـ پِڑ ـ جَڑ ـ زَئی ـ شیز ـ ذات ءُ ذُریات ـ قوم ءُ قبیلہ ءُ بُنیات ـ (2) شَرّی ـ خَصلَت ـ **اَصلی** : (اَس ـ لی) (ن گ) ہَما چیز کہ آئی ءِ تہہ ءَ ہچّ مان مہ بیت ـ بُنیادی ئیں چیز ـ شَرّ ـ جوان نَسل ـ الکاپ ـ بژاہ دار ـ رَخت ـ قُدرَتی ـ **اَصلی ئیں** : (اَس ـ لی ـ ئیں) (س گ) ہَما کہ اصل انت ـ (2) الکاپیں ـ بژاہ داریں ـ بےعیبیں ـ

اَصیل : (اَ ـ سی ـ ل) (ن گ) اَصلیں ـ شَرّیں ـ بُنیادی ـ اَصل ـ شَرّ ـ جوان ـ ہَما کہ پَہک اِنت ـ الکاپ ـ (2) شَرّیں ءُ جوہَر داریں زَہم ـ **اَصیلّیں** : (اَ ـ سی ل ـ لیں) (س گ) شَرّیں ـ الکاپیں ـ پَہکیں ـ (2) شَرّ ذاتیں ـ بِیہہ داریں ـ **اَصیلّی** : (اَ ـ سی ل ـ لی) شَرّی ـ الکاپی ـ (2) بِیہہ داری ـ شَرّ ذاتی ـ

اِعتبار : (اِ ـ تِ ـ بار) (عَ) (ن گ) اوست ـ باوَر ـ سِتک ـ یقین ـ بیسہ ـ پَتّ ـ آخ و پَتّ ـ **اِعتباری** : (اے ـ تِ ـ با ـ ری) (ن گ)

هما کہ آئیءِ سرا باوَر کنگ بیت۔ **اِعتباری ئیں** :(اے۔تِ۔با۔ری۔ئیں) هما کہ آئیءِ سرابیسہ کنگ بیت۔

اِعتِقاد :(اِ۔تِ۔قاد)(عَر)(ن گ) یقین۔بیسہ۔سِتک۔باوَر۔

اعلیٰ :(آ۔لا)(عَر)(س گ) شَرّ۔بےمَٹّ۔اَصل۔

اَغسّان :(اَ۔غَس۔ساں)(گ ر) اَغد۔پِدا۔دومی برۓ۔دوبارہ۔(2) دومی وارءِ کارے کنگ۔

اَغد :(اَ۔غَد) بچار :اَغسّان۔

اِغرار :(اِغ۔را۔ر)(س گ) نہ بُوتگیں کارءِ کرد۔(2) حیرانی۔ہَبکّہی۔**اِغرارکنگ** :(اِغ۔رار۔کَ۔نگ)(ک گ) نہ بُوتگیں کارءِ کنگ۔ بَلاہیں کارءِ کردےءِ پیش دارگ۔(2) حیران بُونگ۔

اَغم :(اَ۔غَم)(ن گ) گم۔مُونجہ۔وَڑّت۔گرّتی۔(2) گیراوندی۔

اَغما :(اَغ۔ما)(ن گ) نیّت۔اِرادہ۔چِنءِ لانچ۔

اُفّ :(اُف۔ف)(ب گ) اَفسوزوَرگءِ ارمانی بُونگ۔سارتیں ساہءِ کشّگ۔ہائے۔(2) پہ دَپ گوَاتءِ دَمَگ۔ہُپّ۔

اُفّار :(اُف۔فار)(ن گ) آہ۔اَفسوزیءِ گُمی ئیں پاہار۔چہ دِلءِ دَرآتکگیں آہ۔اُپّار۔اُشکار۔کُوکار۔**اُفّارگ** :(اُف۔فا۔رَگ)(ک گ)(ن گ) چہ دِلءِ آہےءِ دَرآیگ۔آہ کشّگ۔اُشکار۔ئُرودَگ۔**اُفّارکشّگ** :(اُف۔فار۔کَش۔شگ)(ک گ) اُفّارگ جنگ۔آہءِ زاری کنگ۔ئُرودَگ۔

اَفِٹ :(اَ۔فِٹ)(س گ) پہک۔(2) کور بُونگ۔پہکءِ کور بُونگ۔

اَفریکہ :(اَف۔رِی۔کہہ)(ن گ) مزنیں دمگےءِ بازیں مُلک انت کہ آئیءِ سیاہ پوستیں مردم نِندوک انت۔(2) مصری کوہنیں زبانءِ افریکہءِ مانا بنی آدمءِ ودی بُونگ یا پیدائشتءِ جاگہہ۔**افرکہی** :(اَف۔ری۔کَ۔ہی)(ن گ) افریکہءِ مَردُم۔هما کہ گوں افریکہءِ نِسبت داریت۔سِیاہ پوست۔

اَفسوز :(اَف۔سوز)(د)(ن گ) اَپسوز۔ارمان۔ہِٹّ۔وَڑّت۔وِیرہ۔دِژیگہ۔آہا۔بژّن۔بَش۔توبہ۔سوزمان۔**اَفسوزی** :(اَف۔سُو۔زی) بژّنی۔ارمانی۔

اَفسوس :(اَف۔سو۔س)(ن گ) گلاگ۔چیوہ۔(2) بدبری۔ارمانی۔نفرت۔

اَفغان :(اَف۔غان) بچار :اوگان۔

اَفغانِستان :(اَف۔گا۔نِس۔تان) بچار :اوگانِستان۔

اَفغانی :(اَف۔غا۔نی) بچار :اوگانی۔

اَفیان :(اَف۔یان)(ن گ) حشاشءِ شِیرگ۔تریاق۔اَپیم۔اَفیون۔اَفیم۔**اَفیانی** :(اَف۔یا۔نی) هما کہ گوں اَفیانءِ نسبت داریت۔(2) هما کہ اَفیان وارت۔

اُفّیل :(اُف۔فَے۔ل)(ن گ) مُدام نادُژاہ۔(2)(ن گ) نادُژاہیءِ دَرگتءِ چہ دِلءِ دَرآتکگیں آہ۔

اَفیم :(اَ۔فی۔م)(ن گ) کوکنارءِ شِیرگ۔تریاق۔اَپیم۔اَفیون۔اَفیان۔

اَفیون :(اَف۔یون) بچار :اَفیم۔

اِقرار :(اِق۔را۔ر)(عَر)(ن گ) عہد۔قول۔مُسام۔وَعدہ۔زبان۔قَسَم۔سوگند۔قرار۔دُژاہی۔آلہ۔(2) مَنّگ۔مَنّوگری۔رَضامَندی۔**اِقرارکنگ** :(اِق۔رار۔کَ۔نگ)(ک گ) دُژاہی دیَگ۔مَنّوگر۔مَنّگ۔قول کنگ۔سوگندوَرگ۔**اِقرارنامہ** :(اِق۔رار۔نامہ)(ن گ) راضی نامہ۔قبض۔مَنّگ نامہ۔ضمانت نامہ۔سَنَد۔عہد نامہ۔

اُک :(اُ۔ک)(ن گ) آپءِ تہہءَ رَوَگ۔(2) آپءِ چیرءَ اوژناگ کنگ۔

اُکا :(اُ۔کا)(ن گ) بِیہہ۔اَصل۔

اَکَب :(اَ۔کَب)(ن گ) چیردان یا بَندیکے کہ لانکءِ یا سَرینءِ بَندَگ بیت۔(2) کسانیں چُکّانی لانکءِ نازُرکیں بندیکءِ بَندَگ۔

اَکَب بند :(اَ۔کَب۔بَن۔د)(ن گ) هما بَندیک یا ساد کہ

سرٛ ین ءَ ئے بندَنت ۔ (2) سَرجَم ۔ کَم ءُ گیش نہ بُوتگیں ۔ (3) سُور نہ کُتگیں جَنین چُکّ ءِ سرٛ ین ءِ بستگیں ہما بَندیک کہ آئی ءِ سُور نہ کنگ ءِ نِشانی بُوتگ ۔ اَزار بَند ۔ (4) پہک ۔ پَلگار ۔ (5) سَرجَمیں مال ءُ اَزباب ءِ یکّ جاہ بہا زُورگ ۔

اَکتُوبر : (اَک ۔ تُو ۔ بَر) (اِنگر) (ن گ) عیسائی سال ءِ دَہُمی ماہ ۔

اِکّرڑو : (اِک ۔ کَر ۔ ڑو) (د) (ج گ) اِینکس ۔ اِینچو ۔ باز کَمّ ۔ کمّیں ۔

اُکّڑانی : (اُک ۔ کڑا ۔ نی) (ن گ) ہما بٹّ یا پڑنج کہ چہ آس ءِ شَرّ نہ بُوتگ ءُ دیت ءُ دات ءِ سَبَب ءَ خراب بہ گرٛ دیت ۔

اِکّڑ بکّڑ : (اِک ۔ کڑ ۔ بک ۔ کڑ) (ن گ) کڑَے بڑَے جَنگ ۔ دَرآمدیں بولی ءِ گپّ کنگ کہ کَسے سَر پَد مہ بیت ۔

اُکڑُو : (اُک ۔ ڑُو) (ن گ) زانڈ ءُ کونڈ بُوتگ ۔ کونڈانی دوتَل کنگ ءُ سَرءَ کونڈانی سَرءَ سَکّ دیگ ءُ نِندَگ ۔

اَکسَغ : (اَک ۔ سَغ) (ک گ) وَسپگ ۔ مال ءِ وَسپگ ۔ مال ءِ ساہی گرَگ ۔

اَکّوئی : (اَک ۔ کو ۔ ئی) (ن گ) اَسُل ۔ پیڈ ۔ اُکا ۔

اکُھر : (اَ ۔ کُر) (ن گ) دانائی ۔ فہم ۔ عَقل ۔ زانت ۔

اَکّی پُٹ : (اَک ۔ کی ۔ پُٹ) (ن گ) ماتکینک ۔ ریکاں رُدوکیں سؤلے ۔

اِکّی لا : (اَک ۔ کی ۔ لا) (س گ) بے مَٹ ءُ بے جوڑ ہیں ۔ گیش اِتکیں ۔ (2) دُرُوش بُوتگیں میش یا بُز ۔

اُکّیر : (اُک ۔ کی ۔ ر) (س گ) یات ۔ گیراوَندی ۔ ترٛانگ ۔ زَہیر ۔ مولی یات ۔ گیر آرگ ۔

اَگّ : (اَگ ۔ گ) (ن گ) بہا ۔ نِہر ۔ قیمت ۔

اِگّ : (اِگ ۔ گ) (ن گ) ضِدّی ۔ مِرّ ۔

اَگار : (اَ ۔ گار) (ن گ) ہما کوَر کہ چہ ہارءَ رَند آئی ءِ تہہ ءَ آپ ءِ گوَرم پشت کپِنت ۔ (2) ہما بے آپیں کوَر کہ دانکہ ہوَر نہ بیت آئی ءِ تہہ ءَ آپ نیست ۔ (3) غار ۔ گار ۔ مرَنیں غار رنگیں دُمب کہ زمستان ءَ دلوتاں آئی ءِ تہہ ءَ دوار گنِنت ۔ (4) کوہانی تہہ ءِ مرَنیں غار ۔

اَگازی : (اَ ۔ گا ۔ زی) (ن گ) ڈُہل جَن ۔ شہر گول ۔ ڈومب ۔ چَنگ جَن ۔ پہلوان ۔ اَگازیگ ۔

اَگازیگ : (اَ ۔ گا ۔ زی ۔ گ) بچار : اَگازی ۔

اَگالینچ : (اَ ۔ گا ۔ لی ن ۔ چ) بچار : کٹومبو ۔

اَگاں : (اَ ۔ گاں) (گ ر) اَگر ۔ پہ اے مقصد ءَ ۔ پہ اے غرض ءَ ۔ پہ اے شرط ءَ ۔ تُری ۔ تونڑیں ۔ اَرّ ۔ اَگہ ۔ اَگن ۔

اُگّاو : (اُگ ۔ گاو) (ن گ) دِل ءِ بَدکنگ ۔ شانگ ۔ ہوکارگ ۔

اُگبال : (اُگ ۔ بال) (ن گ) حق ۔ وَنڈ ۔ بہر ۔ (2) قِسمت ۔ بَخت ۔ نَصیب ۔ طالع ۔ (3) اوبال ۔ **اُگبال ءِ جَنگ** : (ک گ) حَقّ ءِ جَنگ ۔ حقّانی زُورگ ۔ ناحقّی کنگ ۔ (2) زوراور ءُ ناحقّی کنوکان ءَ وار ءُ بَرگ ءِ حقّانی گرَگ ۔ حقّانی دیم پان بُوتگ ۔ **اُگبال زُورگ** : (اُگ ۔ بال ۔ زُو ۔ رَگ) (ک گ) حقّانی زُورگ ۔ ناحقّی کنگ ۔ (2) بددُعا زُورگ ۔ **اُگبال زِیر** : (اُگ ۔ بال ۔ زی ۔ ر) (س گ) ظالم ۔ زوراور ۔ حَقّ زُور ۔ بدیں زوراک ۔ (2) عذاب زُور ۔ **اُگبال زِیریں** : (اُگ ۔ بال ۔ زی ۔ ریں) (س گ) ظالمیں ۔ حقّ زُوریں ۔ بدیں ۔ بےرحمیں ۔ حدا ناترُسیں ۔

اَگبَگ : (اَگ ۔ بَگ) (ن گ) شرط ۔ بے ۔ بینت ۔ **اَگبَگ بندگ** : (اُگ ۔ بَگ ۔ بَن ۔ دَگ) (ک گ) شرط بندگ ۔ بینت بندگ ۔ **اَگبَگ جَنگ** : (اُگ ۔ بَگ ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) شرط جَنگ ۔

اَگ بندَگ : (اَگ ۔ بَن ۔ دَگ) (ک گ) پہ مِرگ ءِ کسے ءِ دیم ءَ آہگ ۔ **اَگ ءُ بند کنگ** : (ک گ) پُچنگ ۔ پیچ ءُ پُچِن کنگ ۔ گُد ءِ دِرتگیں جاگہہ ءَ دِگہ گُدے مان دیگ ۔ اَگّڑی ۔ اَگڑ ۔

اُگدہ : (اُگ ۔ دَہ) (ن گ) ذِمّہ واری ۔ ذِمّہ ۔ عہد ۔ منصب ۔ (2) باد ءُ گلّ ءِ ناجوڑی ءِ رَکّ ۔ پیر ءُ سَیّدانی ناجوڑی ءِ رَکّینگ ءِ دَم ءُ چُفّ ۔ (3) عاروس ۔ سُور ۔ **اُگدہ کنگ** : (اُگ ۔ دَہ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) سُور کنگ ۔ عاروس کنگ ۔ **اُگدہی** : (اُگ ۔ دَ ۔ ہی) ہما کہ اُگدہ کُتگ ۔ عارُوسی زال ۔

اُگدہ دار : (اُگ۔دَہ۔دا۔ر) ذِمّہ وار۔(2) منصب دار۔
اُگدہ داری : (اُگ۔دَہ۔داری)(ن گ) ذِمّہ واری۔اُگدہ زُوری۔**اُگدہ داریں** :(اُگ۔دَہ۔دا۔ریں)(س گ) اُگدہءِ واجہہ۔اِختیاردار یں۔پُرواکیں۔حاکمیں۔
اُگدہ زُور :(اُگ۔دَہ۔زُور)(س گ) ذِمّہ وار۔ضامن۔ڈُبّہ زُور۔**اُگدہ زُوری** :(اُگ۔دَہ۔زُو۔ری)(ن گ) ذِمّہ زُوری۔ضامنی۔دَست زُوری۔**اُگدہ زُوریں** : (اُگ۔دَہ۔زُو۔ریں)(س گ) ذِمّہ زُوریں۔ ڈوبہ زُوریں۔مڑاہ داریں۔
اَگدین : (اَگ۔دی۔ن)(س گ۔ن گ) بے دین۔بَر گشت۔
اَگ چَڑ : (اَگ۔چَڑ)(ج گ) چَکّو۔رَوگ ءُ چارَگ۔
اَگر : (اَ۔گر) (گ ر) گر۔اَگس۔اَگاں۔
اَگرَب : (اَگ۔رَب) بچار : عَقرَب۔
اَگُرَّگ : (اَ۔گُر۔رَگ) بچار : آگُرَّگ۔
اَگریچ : (اَگ۔رے۔چ) (ن گ) دَڑ چکے کہ اِیشی دار یکّ بَرے کہ روک بہ بیت نہ مِریت۔اَگریچ ءِ دار ءَ سوچِنت ءُ ہیبز ءَ ک ءَ دُوت دینت تانکہ ہیبزءَ ک شِیر ءُ روگن ءَ بدتام مہ کنت۔
اَگَّڑ :(اَگ۔گڑ)(ن گ) بےسَنچیں پچّ۔بے وَڑیں پچّ ءُ پُچّن۔دِرتگیں گُدءَ مان داتگیں پچّ اَگّڑی۔اَگّ ءُ بند کنگ۔پچّ۔گنڈ۔پیوَند۔
اَگڑ بگڑ :(اَ۔گڑ۔بَ۔گڑ)(س گ) بےراہ بند۔بےسَنچیں پچّ ءُ پُچّن۔(2) بےرَہ بندیں گپّ ءُ ترّان۔(3) اَڑ اِتگیں۔ماں گیش اِتگیں۔نہ گیش اِتگیں۔
اُگ ڑُگ : (اُگ۔ڑُگ)(س گ) تُگ۔سَکّ تہار۔ہچّ چیزے ءِ میم نہ بُوتگ۔
اَگّڑی : (اَگ۔گَ۔ڑی)(ن گ) پیوَند۔گنڈ۔دِرتگیں پچّ ءِ سرءَ دِگہ پچّ مان دیگ ءُ دوچگ۔پچّ۔گنڈ ءُ سَنڈ۔اَگّڑ۔**اَگّڑی جَنگ** : (اَگ۔گَ۔ڑی۔جَ۔نگ)(ک گ) گُدءِ پچّ جَنگ۔مان دیگ۔
اَگّڑی دیگ : (اَگ۔گَ۔ڑی۔دی۔یگ) (ک گ) دِرتگیں پچّ یا گُدءِ سرءَ پچّ جَنگ۔گنڈگ۔**اَگّڑینگ** :(اَگ۔گَ۔ڑے۔نگ) (ک گ) اَگّڑی دیگ۔کارے پہ بےگوُم ءَ کنگ۔بےرَہ بندءُ بےسَنچیں پچّ ءُ پُچّن کنگ۔
اَگست :(اَ۔گس۔ت)(اِنگر)(ن گ) عیسائی سال ءِ ہشتُمی ماہ۔
اَگل : (اَگ۔ل) بچار : عَقل۔
اَگلامَند : (اَگ۔لا۔مَن۔د) بچار :عَقلامَند۔
اَگلامَندی : (اَگ۔لا۔مَن۔دی) بچار : عقل مندی۔
اَگلانچ :(اَگ۔لان۔چ) (ن گ) کُٹینگ ءِ ذاتے کہ چو پٹّاٹہءِ گِرد اِنت۔اَگالینچ۔
اَگن : (اَ۔گن) بچار : اَگاں۔
اَگُوت : (اَ۔گُوت)(ن گ) بچار : گوک زُبان۔
اَگول :(اَ۔گو۔ل) (س گ) جَنگلی۔نیم گنوک۔اَپشال۔اَبدال۔ہلا ہوش۔(2) حیران۔سَر بَتنگ۔لِپَرزَگ۔(3)(ن گ) بے دُمبیں مَرَنیں سِیاہیں شادی یے کہ چو مَردُم ءَ اِنت۔(4) فَریب۔شیطان آپ۔جِنّ آپ۔آپ ریپ۔اَگول آپ۔گولا پگ۔**اَگول آپ** :(اَ۔گول۔آپ)(ن گ) گولا پگ۔شیطان آپ۔فَریب۔جِنّ آپ۔**اَگُولی** : (اَ۔گُو۔لی)(ن گ) گنوکی۔اَپشالی۔ابدالی۔(2) حیرانی۔سَر بتگی۔لِپَرزَگی۔**اَگولیں** :(اَ۔گو۔لیں)(س گ) گنوکیں۔اَپشالیں۔نشیوالیں۔
اَگولو : (اَ۔گو۔لو) (س گ) اَپشال۔حُشک ءُ حیران۔گنوکو۔سَربتنگ۔ لِپَرزَگ۔اَبدال۔
اَگہ : (اَ۔گہ) (گ ر) اَگاں۔اَگر۔اَگن۔تونڑیں۔
اَگہ نہ : (گ ر) اَگاں ناں۔چو مہ بیت گُڈا۔
اَگھو :(اَگ۔ہو)(ج گ) ساری۔پیسَر۔سَری۔پیش۔دیم تر۔
اَگھو بُوتَگ : (اَگ۔ہو۔بُو۔تگ) وَت ءِ پیش دارَگ۔مَرَن ءُ ٹُوہیں حبر کنگ۔(2) ساری بُوتگ۔پیسَر بُوتگ۔**اَگھی مَرد بُوتگ** : سَرکردہ بُوتگ۔پیشونک بُوتگ۔لشکر ءِ مَرَن بُوتگ۔
اَگھی : (اَگ۔ہی) بچار : اَگھو۔

اِلّ : (اِل۔ل) (ن گ) یلہ۔موکل۔(2)نیمّون۔اُزر۔اِلّ ءِ گِش۔(3) شِکاری بالی مُرگے۔

اَلّ : (اَ۔ل۔ل) (ن گ) توار۔کُوکار۔**اَلّ جنگ**: (اَل۔ل۔جَ۔نگ) (ک گ) پہ پنڈگ ءِ گوانک جنگ۔اَل لاہ کشّگ۔**اَل ءُاوہ زیر** : (ن گ) ذِمّہ زُورگ۔(2) یکّے ءِ خرابیں کارءُکردارانی ذِمّہ داری ءُ ڈُوہ۔

اِلّا : (اِل۔لا) (عَر) (گ ر) اَبید۔بے۔

اَلا : (اَ۔لا)(ن گ) آہ۔دِڑیگتیں۔

اَلّابَلّا : (اَل۔لا۔بَل۔لا) (س گ) ذِمّہ داری۔مُشکُل۔مَلامّتی۔

اِلّا بِلّا: (اَل۔لا۔بِل۔لا) (گ ر) اَلّم ءَ۔ہر چون بہ بیت۔(2)سوگند۔قَسَم۔

اَلا بَلا : (اَ۔لا۔بَ۔لا)(س گ) ہنچائیں حبر۔بے مطلبیں گپّ۔(2) بے ارزشیں چیز۔

اَلّات : (اَل۔لات)شیوار۔ہژار۔**اَلّاتی** :(اَل۔لا۔تی)(ن گ) چالاک۔بازحبر۔شیوار۔ہژّار۔

اِلاجے : (اِ۔لا۔جے)(ج گ) گرارگرارءِ۔کُمکّے۔(2)مرءَ نیں مُشکُلے ءَ رندکارے ءُ بُوتگ۔

اَلاخوت : (اَ۔لا۔خوت) (عَر) (ب گ) لاحولے۔اَلاخوت شیطان ءَ را۔چوش مَبات۔**اَلاخوت کنگ** : (اَ۔لا۔خوت۔کَ۔نگ) زہرگرگ۔زہر آیگ۔برداشت کنگ ءِ ہمّت لوٹگ۔

اَلّاگ : (اَل۔لا۔گ) (عَر)(ن گ) ہما اَزباب کہ گوں آئی ءِ گرانیں سامان چست ءُ ایر کنگ بنت۔

اَلّاگی: (اَل۔لا۔گی) (ن گ) بُوجیگ ءِ ذاتے۔

اِلّالینڈُک : (اِل۔لا۔لیں۔ڈُک) (ن گ) ماہیگے ءِ نام اِنت کہ تیاب ءَ ماں ریکاں وَت ءَ باردنت ءُ ٹپّیت۔

اِلّام : (اِل۔لام)(ن گ) عیب۔ضَرر۔

اَلاَمان : (اَل۔اَ۔مان) (عَر) پہریزگ۔خُداءِ امان۔مُراد گالے کہ خُدا بہ پہریزیت۔

اَلائچی : (اَ۔لا۔اِ۔چی) (ن گ) پوٹا۔ہیر۔

اَلبار : (اَل۔بار)(س گ) مُچّ۔باز۔زیات۔

اَلباس : (اَل۔باس)(س گ) پہک گارءُبیگواہ۔بے نام ءُ نشان۔چُک چین۔**اَلباسی** : (اَل۔با۔سی)(ن گ) بے گواہی۔گاری۔بے پدی۔

اَلبت : (اَل۔بت) (گ ر) اَلبَتّہ۔(2) کم چہ کمّ۔(3) بلے چوش۔بے شکّ۔

اَلبتّہ : (اَل۔بت۔تہ) بچار :البت۔

اُلبک : (اُل۔بَک) (ن گ) ماہیگے ءِ نام اِنت۔

اَلِپ : (اَ۔لِپ)(س گ)(ن گ) برہنگ۔(2) تچک۔مِکّ ءِ مِکّ۔

اَلَپ : (اَ۔لَپ) (ن گ) کاہ۔کاہ ءُ بُوچ۔

اُلچک : (اُل۔چک) (ن گ) دوئیں دستاں یکّ جاہ بندگ ءِ آسنی بندوک۔

اَلحان : (اَل۔ہا۔ن) بچار : اَلہان۔

اَلّڑ : (اَل۔لڑ)(س گ) زبان دراز۔چالاک۔کسّ ءِ حبرءِ وارنہ دیوک۔چرپ زبان۔(2) کُوکار۔جاک ءُ صلوات۔

اُلّڑگ : (اُل۔لَ۔ڑگ)(ک گ) رُوسگ۔دُور بُوتگ۔جِتا بُوتگ۔پوست ءِ جِتا بُوتگ۔

اَلّڑو : (اَل۔لَ۔ڑو)(ن گ) کسانیں وت رودیں وَلّ ءِ وڑیں بہار کاہے کہ تام داریں برے کاریت۔کدّ ءِ قدّ ءِ چیٹّ بیت۔شہکوسگ۔(2) پہ بارءِ ہم تنگ کنگ ءِ دارگ ءَ اُشتر ءِ رہت ءِ دوئیں نیمگاں دودارءِ بندگ۔

اُلُسّ : (اُ۔لُس۔س)(ن گ) مردم۔مہلوک۔لسّ مردم۔قوم۔راج۔گرانیں لشکر۔عوام۔اُستمان۔بازیں مردم۔**اُلُسّی** : (اُ۔لُس۔سی) (ن گ) گوں اُلُس ءِ نسبت داروک۔(2) قومی۔راجی۔اُستمانی۔

اَلسوڑی : (اَل۔سو۔ڑی) (س گ) بےواک۔بے گُشاد۔

اُلُسّ : (اُ۔لُس۔س) (ن گ) سُہر گوشتیں ماہیگے۔

اَلشّگ : (اَ-لَش-شَگ) (ک گ) اِنکسگ-اَلکّگ-ساہ ءِ ترُند ترُندءَ کشّگ-

اَلّشگ : (اَل-لَ-شَگ) (ک گ) بیئگ مَکسکانی ڈوّل ءَ رُمبگ یا پرّ رِچگ-

اَلکاپ :(اَل-کاپ) (ن گ) مَزنیں ءُ پراہیں زمین-(2) اَلکاپیں گیاب-پراہ ءُ شاتاپیں مَیدان-(2)(س گ) شَرّ-اَصلی-پہک-شہم-پلگار-پلگاریتگیں-(4)عزّت-ننگ-**اَلکاپی** :(اَل-کا-پی) شَرّی-پلگاری-**اَلکاپیں** : (اَل-کا-پیں) (س گ) شرّیں-زورمندیں-(2)پُوریں-مزنیں-پراہیں-

اَلکار : (اَل-کار) (ن گ) آسنی مَنجلے کہ ہر دوئیں سَگ ءَ پہ گِرگ ءَ کڑی ءِ پر اِنت-ڈانگی-کڑچو-کلنچو-(2)جُھلیں رزان یا تین-

اَلکاری : (اَل-کا-ری) (ن گ) تنکّیں کولک کہ ماں اَلکار ءِ لہڑیں روگناں بژیجگ بنت-(2)روگنی نان-

اُلکاف :(اُل-کاف) (س گ) زَحم یا دگہ سِلاہانی دَپ ءِ تیز کنگ-(2)(ن گ) زَحم یا سِلاہانی دَپ ءِ تیز کنگی اَزباب-

اَلکان : (اَل-کان) (ن گ) پَس ءِ سِل ءَ جوڑ کُتگیں آرتی لوت-کیت-

اَلکّگ : (اَلک-کَگ) (ک گ) دَم توس بُوئگ-ساہ ءِ ترُند ترُندءَ کشّگ-اِنکسگ-اَلّشگ-

اَلک :(اَ-لک) درد-تورِشت-**اَلک وَرگ** : (اَ-لک-وَ-رگ) (ک گ) دَرد ءُ دور ءُ وہدءَ بے جارات بُوئگ-بے تاہِیر بُوئگ-بے آرام بُوئگ-**اَلکّ ءُ دَلکّ** : (ن گ) ویل کنگ-یلہ دیگ-(2)دَر پہ دَر-

اَلکہہ : (اَل-کہہ) (ن گ) دروازگ یا دَریگ ءِ زمزیل ءُ کڑی-زلپی-

اَلکیرت :(اَل-کی-رت) (ج گ) جُتکّی-جُتک جَنگ-

اَلکینّ : (اَل-کی-ن-ن) (ن گ) یکّدار، بُوجیگ یا دریائی اولاکانی ہمادار چو کہ پہلیگ ءِ شنکانی تہی نیمگ ءَ جتگ اِنت کہ تہتگ گوں آہاں میہہ اِنت-

اِلگّ : (اِل-لَگ) (ک گ) پہ کارے ءِ کنگ ءَ کسے ءِ دیم ءِ مان نہ ترّگ ءُ مکّن نہ کنگ-(2)کارءَ کار نہ دارگ-یلہ دیگ-ویل کنگ-پُشت گیجگ-(3)پندءَ یا تچگ ءَ چہ آدِگراں دیم ءَ گوزگ-(4)سرءَ کپگ-یلہ دیگ یا یلہ کنگ-**اِلگّی** : (اِل-لَ-گی) (ن گ) یلہ دیگی-ویل کنگی-پُشت گیجگی-

اَلگار : (اَل-گار) (س گ) (ن گ) لشکرءُ مُچّی ءِ رُمبگ-یکّ برءَ ناگتیں ہملہ-اُرُش-ترُندیں بیڑ-پہ رُمب ہلمہ-اِلگر-**اَلگار کنگ** : (ک گ) تگ-رُمب کنگ-دُشمن یا شِکارے ءِ گِرگ ءَ ہاترءَ حملہ کنگ-

اَلگاش :(اَل-گا-ش) (س گ) چہ ترُس یا ڈاہ ءُ شورءَ چست بُوتگیں واہی ءُ کوکّار-(2)جاک ءُ صلوات-(3)(ن گ) کُچِکّانی پہ بے اَجامی راشگ-اَلگشگ-غلبِدگ-**اَلگاشگ** : (اَل-گا-شگ) (ک گ) کُچِکّانی راشگ-گپسگ-وَگّگ-غوگّگ-چانگگ-

اَلگاشی : (اَل-گا-شی) (ن گ) جاک ءُ صلوات-جاک ءُ جگّا-اَنچائیں کوکّار-

اَلگچ : (اَل-گچ) (ن گ) چگل-

اَلگر : (اَل-گر) (س گ) تمرد-گہگیر-دِلیر-نہ ترُس-(2)سرمست-گنوک-(3)یکّ جاگہے ءَ مرد مانی مُچّی ءُ میڑی کنگ-مُچّی-(3)اَلگار-(4)تچگ-اُرُش-تگ-ہلمہ-(5)رُمب-

اَلگرگ : (اَل-گَ-رگ) (ک گ) اِنزار بندگ-تراس کنگ-ترسگ-

اَلگرد : (اَل-گر-د) (س گ) لشکر ءُ مُچّی ءِ رُمبگ-

اَلگردو : (اَل-گر-دو) (س گ) لوتو پوتو-(2)لیگار-گہیڑ-(3)چوکّ-چلندر-(4)نام ءُ دپ-کم شرف-(5)دنز ءُ دُوت-تیزیں گوات ءِ دنز ءُ آڈ ءُ ہور-**اَلگردوئی** :(اَل-گر-دُو-ئی) لیگاری-چلّی-(2)گہیڑی-(3)کم شرفی-بے عزّتی-

اِلگش : (اِل-گش) (س گ) جنجال-(2)سِلّ-خراب-بے رہبندیں-

اَلگشَگ : (اَل۔گَ۔شَگ) بچار : اَلگاش۔

اِلگِیر : (اِل۔گی۔ر) (س گ) کۆہنیں گپّ ءِ گوں اَفسوز ءُ اَرمان ءِ یات کنگ یا گِیرآرَگ۔ **اِلگِیر آرَگ** : (اِل۔گی۔ر۔آ۔رَگ) (ک گ) پہ اَرمان گِیرآرَگ۔

اَلگیم : (اَل۔گی م) (س گ) خلقت۔ بازمَرُدم۔ مُچّی ءُ میڑی۔ اَزلیم۔

اِل لَل لا : (اِل۔لَل۔لا) (عَ) (س گ) زَہر۔نیستی۔ ہچّ پِشت نہ کپَگ۔

اَللہ : (اَل۔لا) (ن گ) مسلمانانی ہما خُدا کہ زَمین ءُ زَمان، اِنسان ءُ اے دگہ خلقت ءِ پیداک کنوک اِنت۔(2) طاقت وَر۔ چہ دُرستاں تیار تِر۔ زوراوَر۔(3) شَرّ ءُ شِرّ کنوک ۔ (4) جہاں پال۔ (5) بَہشت ءُ دوزہ ءِ واجہہ۔(6) بَگوان ، یاہُو آ۔ آہورا مَزدا۔ خُدا۔ **اَللہ ہُو** : (اَل۔لا۔ہُو) (ن گ) اوخُدا۔اے خُدا۔اوخُداوَند۔گڑا نیں وہداں چہ حدا ءِ مَدَّت لوٹگ بِزاں ہئے کس حدا۔ بہ پھریز۔ بہ ساٹ۔ **اَللہ ہُوتّ** : (اَل۔لا۔ہُوت۔ت) (س گ) چِست ءُ ایر۔ بِگر ءُ بِدار۔ واہی ءُ سَلوات۔(2) (ن گ) مَلَنگانی شَپاں نِندَگ ءُ ہُوتّ جَنَگ ءِ کَرد۔ **اَللہ ہی** : (اَل۔لا۔ہی) (ن گ) ہما کہ گوں اَللہ ءَ نِسبت داریت۔(2) فقیر۔اَبدال۔مَلَنگ۔ **اَللہ ئی ئین** : (اَل۔لا۔ئی۔ئیں) (س گ) تیوَگیں۔سَرجمیں۔

اُلُولُو : (اُ۔لُو۔لُو) (س گ) بےکِساس۔ بے کَچّ۔ زیات۔(2) (ن گ) ٹِکّ داریں ماہیگے۔(3) (گ ر) چہ دَپ ءَ اُلُولُو ءِ آواز دَرکنگ۔ **اُلُولُو جَنَگ** : (اُ۔لُو۔لُو۔جَ۔نَگ) (ک گ) سِیر ءُ وَشّیانی دَرگت ءِ صوتیانی یا جَوابیانی اُلُولُو ءِ آواز دَرکنگ۔(2) نہ وَشّی ءُ غم ءِ ساعتاں اُلُولُو ءِ جَنَگ۔

اَلَم : (اَ۔لَم) (ن گ) بندیرا۔ بیرَک۔جھنڈی۔(2) اِشارہ۔ حال۔ **اَلَم ءِ تِرّینگ** : دومی مَرُدم ءِ حال دیَگ ءِ سہی کنگ ءِ ہاتِر ءِ بیرک ءُ بندیرا ءِ سُرینگ۔ **اَلَم دار** : (اَ۔لَم۔دا۔ر) (ن گ) ہما دار کہ آئی سَر ءَ اَلَم چاپیگ بیت۔(2) اَلَم ءِ داروک۔ **اَلَم کنگ** : (اَ۔لَم۔کَ۔نَگ) (ک گ) چہ دُور ءَ اِشارہ دیگ۔حال دیگ۔ بیرَک ءِ بُرز ءَ لانچگ۔اَلَم ءِ تِرّینگ۔

اَلَّم : (اَل۔لَم) (ن گ) پَکّائی۔ یَکّ ءُ ٹِکّ۔ مَیَنّ۔ گڈّن۔(2) جزم۔ دِل جَم۔سَتَر۔بےشکّ۔(3) اُرپ۔حُجّ۔حُجّت۔ **اَلَّم کنگ** : (اَل۔لَم۔کَ۔نَگ) (ک گ) پَکّا کنگ۔ دِل جَم کنگ۔گڈّن کنگ۔ **اَلَّمی** : (اَل۔لَ۔می) (ن گ) لازمی۔سَتَر۔واجب۔ہَر بیم ءِ کہ بیت۔پَکّائی ءِ مَنِ اِتگیں۔لازم۔ٹِکّ ءُ ٹِکّ۔ **اَلَّمیں** : (اَل۔لَ۔میں) (س گ) پَکّائیں۔ یَکّ ءُ ٹِکّیں۔سرجمیں۔تواییں۔

اَلماس : (اَل۔ماس) (عَ) (ن گ) تیزیں کارچ یا زَحم۔(2) چالاک ءُ تیز زبانیں مَرُدم۔(3) گڑا اں بَہائیں سِنگے۔شذر۔(4) سُہر ءُ تَنگو دُروشُمیں ءُ بےعیبیں چیز۔(5) یَکّ لُو لُکے ءِ نام اِنت۔(6) شُومَکّ۔ **اَلماسیں** : (اَل۔ما۔سیں) (س گ) تیزیں۔شَرّیں۔

اَلماس کار : (اَل۔ماس۔کار) زَرگر۔

اَلماسَگ : (اَل۔ما۔سَگ) (ک گ) اَلما ہَگ۔گرَّگ۔گوَات گرَگ۔جرَس کنگ۔آگُرَّگ۔

اَلما ہَگ : (اَل۔ما۔ہَگ) (ک گ) گرَّگ۔جرَس کنگ۔ جرَس۔ترَاٹ۔پَھپُسَغ۔

اَلمَست : (اَل۔مَس۔ت) (س گ) مَست۔ زوراک۔تمرد۔(2) گنوک۔اَڑبنگ۔

اَلُنڈ : (اَ۔لُن۔ڈ) (س گ) تمرد۔جان سَلامت۔زوراوَر۔

اَلُنڈی : (اَ۔لُن۔ڈی) تمردی۔سَرزُوری۔زوراوَری۔ **اَلُنڈیں** : (اَ۔لُن۔ڈیں) (س گ) تمردیں۔زوراوَریں۔جان سلامتیں۔

اِلنغ : (اِ۔لن۔غ) (ن گ) ایلنگ۔ بِڈّ۔ بَدّامی۔ پولِنگ۔ بُہتام۔(2) زوریں مَیار۔(3) پہ زور چیزے ءِ زِنگ۔

اَلَنگ : (اَ۔لَن۔گ) (ن گ) بُرز۔ہما بُرزی کہ اُود ءَ کَس دَر کپِت مہ کنت۔(2) (س گ) دَڑنگ۔تلارانی بُرزتریں حَدّ۔(3) ہما دیوال کہ کلات ءِ چپّ ءُ چاگرد ءَ بندگ بیت یا کہ ہما دیوال کہ شَہرے ءِ چپّ ءُ چاگرد ءَ بندگ بیت کہ دُژمن ءِ بیڑانی دیم پان بہ بیت۔

(4) پہ دیم پانی ءَ چہ کلات ءَ ڈَنّ جتگیں چِر۔ (5) سَنگر ۔ لوگ ءِ سَرءَ بَستگیں مور چہ۔

اِلّنگ : (اِل۔ لِنگ) (س گ) اَسُل ۔ (2) (ن گ) دُرُوہی۔ بُہتام۔

اَلوا : (اَل۔وا) (س گ) (ن گ) شُدیگ ۔ حِرصی۔

اَلوات : (اَل ۔ وات) (س گ) (ن گ) فَریاد۔ گرِیوگ ءُ زاری۔ بوڑکو۔ بوکڑو۔ پہرات۔

اَلواد : (اَل ۔ واد) اولاد۔ **اَلوادیگ** : (اَل ۔وا۔ دی ۔گ) (ن گ) اولادوالا۔ ہما کہ اولادئے اَست۔

اَلوان : (اَل۔وا۔ن) (س گ) گرِیوگ ۔زاری۔ پِٹّگ۔ (2) (ن گ) کَسانیں شِنک۔

اَلوَت : (اَل ۔ وَت) (ن گ) ہما کُرم کہ آئی ءِ تہہ ءَ ماہور ءُ آچار ہَک دیگ بیت۔

اَلوکا : (اَ۔لو۔کا) (س گ) عجیبیں کار۔ ناروائیں کار۔ چہ دود ءُ رَبیدگاں دَریں کار۔ (2) وَشّ وَشّ ءَ رَوگ ۔ (3) (ن گ) سُوری صوت۔ (4) یکّیں ۔ایوکیں ۔نوکیں۔

اَلود : (اَ۔لو۔د) گُرکانی رَمگ۔

اَلور : (اَ۔لو۔ر) (ن گ) (س گ) جوڑی۔رَنگ۔ (2) رَنگ ءُ سَجل ۔ بَروبَری کنوک۔

اِلّوڑ : (اِل۔لوڑ) (ن گ) خَرابیں ءُ زَناکاریں زال۔ بدکردار۔

اُلّوگُلّو : (اُل۔لُو۔گُل۔لُو) (س گ) چِرپیں چانگ۔ وَشّیں وَراک۔

اُلومَگ : (اُ۔لو۔مَگ) (س گ) مُچّی۔لشکر۔مَرُدمانی بازی۔ (2) (ن گ) کرِومَگ۔

اَلُونج : (اَ۔لُون۔ج) (ن گ) مال ءُ دلوت ءُ وَرگی بہار کاہے۔

اَلوَند : (اَل۔وَن۔د) (ن گ) بُرزیں کوہ۔ (2) بُرز۔

اَلوندی : (اَل۔وَن۔دی) (ن گ) کانٹی۔ (2) پاگاس ءُ ذات ءُ مَرَنیں ماہیگے۔

اَلہ : (اَ۔لہ) (ب گ) جُست ءُ پُرسی گالوارانی تہہ ءَ کارمَرز بیت۔ چوش کہ، اَلہ مَنی بَہرگُج اِنت۔ (2) اِشتاپ ءُ ہاتر ءَ کارمَرز بیت۔

اِلہام : (اِل۔ہام) (عَر) (ن گ) حال۔غیب ءِ گپّانی معلوم داری۔سہی بُوئگ۔ **اِلہامی** : (اِل۔ہا۔می) غیبی۔ہما کہ گوں اِلہام ءَ نسبت داریت۔

اَلہان : (اَل۔ہان) (عَر) (ن گ) چیہال۔ اَلہان۔ (2) نادِل سَری گرِیوگ۔ گرِیہہ۔ (3) توار۔ جاک۔ کُوکّار۔ (4) پہ وَشّ گُٹّی شِعر ءِ گُوشگ۔ (5) شِعرجَنگ ءِ وہداں وَتی توار ءَ یکّ پارَگی بُرزکنگ ءُ زہیر یگ ءَ چِست کنگ۔ (6) زیل۔زیل ءُ زیمر۔طرز۔ **اَلہان کنگ** : (اَل۔ہان۔کَ۔نگ) (ک گ) شِعر ءِ پہ وَشّ گُٹّی جَنگ۔

اُلہغ : (اُل۔ہَغ) (ک گ) ایرآہگ۔ایرکپگ۔

اَلّہغ : (اَل۔لَ۔ہَغ) (ک گ) دَرآہگ۔ (2) دَرکپگ۔سَفر کنگ۔

اَلی کو : (اَ۔لی۔کو) (س گ) بےسَماہ۔ بےسُدھ۔ بےسِنچ۔ بےسیتّ۔

اَلّے : (اَل۔لے) (ب گ) کارے ءِ خَراب یاتاوان بُوئگ ءِ وہد ءَ پہ ہَبَکّہی ءُ حیرانی چہ دَپ ءَ دَرکپتگیں توار۔

اِلیاسک : (اِل۔یاس۔ک) (ن گ) آپی مُرگے۔

اَلیگی : (اَ۔لے۔گی) (ن گ) لیگار۔گندگ۔چِلّ۔

اَمّا : (اَم۔ما) (ن گ) مات۔مادر۔ماتی۔

اُمّارَگ : (اُم۔ما۔رَگ) (ک گ) دَردی نالگ۔ (2) حبَر ءُ بَدَل ءَ چہ دَپ ءَ وَتی نہ وَشّی یا وَشّی ءِ دَرشان کنگ ءِ توار۔

اِمام : (اِ۔ما۔م) (عَر) (ن گ) رَہبَر۔مستر۔ پیشوک۔ سَروک۔ (2) ہما مَرُدم کہ مسلمانانی نمازءِ پیسَر بیت۔مُلّا۔ (3) ہر چ کارءَ چہ اے دگہ مَرُدماں دیم ءَ تریں مَرُدم۔ **اِمامَت** : (اِ۔ما۔مَت) (س گ) (عَر) اِمام بُوئگ۔نمازءِ پیشونک بُوئگ۔ **اِمامی** : (اِ۔ما۔می) (ن گ) اِمام بُوئگ ءِ کار۔نمازءِ پیشوکی۔

اَمان :(اَ۔مان) (عَر) (ن گ) توبہ۔سپارت۔بےتُرس ءُبیم۔ ایمن۔اَجام۔(2) پناہ۔سِپار۔(3) جاگہہ۔

اَمّاں :(اَم۔ماں) (ن گ) مات۔مادَر۔ماس۔ماتی۔

اَمانت :(اَ۔ما۔نَت) (عَر) (ن گ) پہ پہریزگ ءُ ایر کنگ ءَ داتگیں چیز۔گوَنشت۔(2) مَیارکُتگیں چیز۔**اَمانتی** :(اَ۔ما۔نَ۔تی) (س گ) ہما کہ امانت کُتگ۔مَیارکُتگیں۔پہ پہریزگ ءُ ایر کنگ ءَ داتگیں۔**امانتیں** :(اَ۔ما۔نَ۔تیں) ہما کہ اَمانت انت۔پہریزتگیں۔

اَماوَند :(اَ۔ما۔وَن۔د) (ن گ) زوراور۔طاقتور۔حداوَند۔

اُمائیل :(اُ۔ما۔ئے۔ل) (ن گ) بَرَدست۔دَست ءُ ہما بہر کہ پُشت ءَ انت۔گُلری۔پِدَگ۔**اُمائیل ءِ بندَگ** :بَرَدست ءِ بندَگ۔

اَمب :(اَم ب) (ن گ) وَشّیں نیبگے کہ ہامین ءِ وَہدءَ بیت۔**اَمبُک** :(اَم۔بُک) (ن گ) حامَگ ءُ نہ رَسیدَگیں اَمب۔ناپُہتہیں اَمب۔

اُمب :(اُم ب) (ن گ) چمّانی ناڈُراہی یے۔

اَمبا :(اَم۔با) (ن گ) پَر بندانی تہرے کہ ہما وَہداں پَر بندَگ ءُ الہان کنگ بیت کہ بُوجیگ آپ ءَ برَگ بیت یا چہ آپ ءَ ڈَنّ کشّگ بیت۔

اَمباچغ :(اَم۔با۔چغ) (ک گ) ٹپّنگ ءِ تیل مان کنگ ءُ صاف کنگ۔(2) ٹپّنگ ءِ ایر کنگ ءِ جاہ۔

اَمبار :(اَم۔بار) (ن گ) کُرم۔ہما جاگہہ کہ چیز سَرجَم ءَ ایر کنگ بنت۔ہما جاگہہ کہ اُوداں دان نزّ آرگ ءُ ایر کنگ بنت۔(2) یکّ جاہ جَم کُرتگیں مَڈّی۔(3) اَنبار۔گُدام۔بَکّار۔بُن جاہ۔جوہان۔**اَمبارچی** :(اَم۔بار۔چی) (ن گ) اَمبار ءِ نگہہ وان۔اَمبار ءِ پانوک۔**اَمبارُک** :(اَم۔با۔رُک) (ن گ) کسانیں اَمبار۔

اَمباز :(اَم۔باز) (ن گ) گُلائیش۔بگلاں گِرَگ۔گوَراَمباز۔پہناد۔بَگَل۔جُنب۔بانکر۔سربَگَل۔(2) ہم فکر۔ہم تَب۔**اَمبازاں گِرَگ** :(اَم۔با۔زاں۔گِ۔رَگ) (ک گ) گُلائیش کنگ۔**اَمبازَگ** :(اَم۔با۔زَگ) (ک گ) اَمبازاں گِرَگ یا زُورَگ۔گوَراَمباز کنگ۔گُلائیش کنگ۔

اَمباگ :(اَم۔باگ) (ن گ) بیتی ءِ توم کہ پہ نارُشت ءُ آچار جوڑ کنگ ءَ کارمرز بیت۔

اِمبَر :(اِم۔بَر) (ج گ) اے بَر۔اے رَند۔اے گشت۔اے سال۔اے موسم۔

اَمبَر :(اَم۔بَر) (ن گ) بچار :عَنبر۔

اَمبُر :(اَمب۔بُر) (ن گ) آسنیں زُوم کہ پہ میہہ کشّگ یا سیم ءِ تاب دیگ ءَ کارمرز بیت۔غاز۔

اِمبراں :(اِم۔بَ۔راں) (ج گ) اے سال ءَ۔اے موسم ءَ۔اِمبرانی۔شُمبرءَ۔**اِمبرانی** :(اِم۔بَ۔را۔نی) (ج گ) اے بَر ءَ۔اے سال ءَ۔**اِمبَری** :(اِم۔بَ۔ری) (ج گ) اے سالی۔اے موسُمی۔اِمبران۔اے سال ءَ۔اِمسال۔شُمبری۔اے بَری۔

اِمبروز :(اِم۔ب۔رو۔ز) (ن گ) زِندمانی۔زِندَگی ءِ روچ۔مَروچی۔(2) دُنیا۔اے دُنیا۔زَمانَگ۔گیدی۔جہان۔کُوڑَوْ۔اِمروز۔زندمان۔زَمین ءُ زمان۔**اِمبروزی** :(اِمب۔رو۔زی) (ن گ) دُنیائی۔کوڑوی۔

اَمبرین :(اَمب۔رَین) (ن گ) دوکارچ۔مِکراز۔مُودانی چِنوکیں اَزباب۔

اَمبُن :(اَم۔بُن) (ن گ) دِہکان ءِ نائب۔مہتر ءِ کُمک کار۔

اَمبو :(اَم۔بو) (س گ) پہ بدیں رَنگے ءَ کَسے ءِ نام ءَ گِرَگ۔ایر جتیں گوشتن۔چیوا کنگ۔

اَمبوسَر :(اَم۔بو۔سَر) (س گ) بازچیز یا مَردُم ءِ یکّ جاہ بُونگ۔چہ بازی ءَ سَر پہ چَکّ بُونگ۔(2) چیزے ءِ گارکنگ ءَ رَند پہ آئی ءِ شوہاز ءَ سَرسَرجنگ ءُ پٹّگ۔

اَمبیر :(اَم۔بی۔ر) (س گ) نزّیک۔نزّیک ءُ گوَر۔(2) چَکّ سَر۔**اَمبیربُونگ** :(اَم۔بی۔ر۔بُو۔نَگ) (ک گ) چَکّ ءَ کپگ۔سَرءَ بُونگ۔مان شانگ۔(2) لچّگ۔

اَمپان :(اَم۔پان) (ن گ) دَموک۔پوست ءُ سِلّ ءِ جوڑ بُوتگیں ٹُوہیں مَشک ءِ وَڑیں چیز کہ آہن کار پہ اِشکرانی روک کنگ ءَ آیان ءَ دَمنت ءُ آہناں گرم کننت۔

اَمپُسَگ : (اَم ـ پُ ـ سَگ) بچار : ہَمپُسَگ ـ

اُمّت : (اُم ـ مَت) (عَر) (ن گ) مَنّوک ـ (2) خلقت ـ قوم ـ اولُس ـ (3) عربانی واجہیں پیغمبر محمد بن عبداللہ ءِ مذہب ءِ مَنّوک ـ

اُمّتی : (اُم ـ مَ ـ تی) (ن گ) ہما کہ گوں اُمّت ءَ نسبت داریت ـ

اِمتِحان :(اِم ـ تِ ـ ہان) (د) (ن گ) چَکّاس ـ زانت کاری ءِ چَکّاس ـ آزمائش ـ آزمُشت ـ **اِمتِحانی :** (اِم ـ تِ ـ ہا ـ نی) ہما کہ گوں امتحان ءَ نسبت داریت ـ

اِمداد : (اِم ـ دا ـ د) (ن گ) مَدَتّ ـ کُمَکّ ـ

اَمر :(ام ـ ر) (عر) (ن گ) حُکم ـ فَرمان ـ (2) ناگہ ـ اِناگت ـ

اَمَر : (اَ ـ مَر) (ن گ) زیات ـ بےحساب ـ بےکچّ ـ

اُمرا : (اُم ـ را) (ج گ) مُدام ـ ہَر وہد ـ ہَمُک بَر ـ

اَمَرگ : (اَ ـ مَر ـ گ) (س گ ـ ن گ) نمیران ـ بےموت ـ ہما کہ نہ مریت ـ

اِمروز : (اِم ـ رو ـ ز) بچار : اِمبروز ـ

اِمسال :(اِم ـ سال) (ج گ) اِمبَری ـ ہمے سال ـ اے سال ـ

اَمَگ : (اَم ـ مَگ) (س گ) ڈوَل ـ بھیر ـ تَہر ـ

اَمُلّ : (اَ ـ مُل ـ ل) (ن گ) جِنَکّ ـ زیبائیں جِنَکّ ـ شَرّ رَنگ ـ سومَر ـ (2) بےمول ـ بےبَہا ـ (3) مَستریں مول ـ **اَمُلّیں :** (اَ ـ مُل ـ لیں) (س گ) چو اَمُلّ ءَ ـ زیبائیں ـ شَرّ رَنگیں ـ

اُملَغ : (اُم ـ لَغ) (ک گ) زَہر گِرَگ ـ

اَمن : (اَم ـ ن) (عَر) (ن گ) ایمنی ـ آسودَگی ـ دُژاہی ـ سَلامَتی ـ خیر ـ سُہل ـ خیرءِ ہما جاور کہ جنگ مہ بیت ـ

اَمَن نا : (اَ ـ مَن ـ نا) (عَر) (ن گ) توبہ ءُ اَمنّا کنگ ـ (2) ہَو کنگ ـ مَنّگ ـ قبُول ـ

اَمَند : (اَ ـ مَن ـ د) (س گ ـ ن گ) زانتکار ـ عالم ـ کَوّاس ـ (2) شَرّ ـ جوان ـ

اَمنِدان : (اَم ـ نِ ـ داں) (ن گ) ہیل ءُ عادت ـ

اَمَندان :(اَمَن ـ دان) (ن گ) واز مَندگ ـ باڑا ـ دِل مانگ ـ

اَموچک : (اَ ـ موچ ـ ک) بچار : موچکین ـ

اَموچک چَنڈگ : (اَ ـ موچ ـ ک ـ چَن ـ ڈگ) بچار : موچکین ءِ چَنڈگ ـ

اَموچک ریچگ : (اَ ـ موچ ـ ک ـ رے ـ چگ) بچار: موچکین ریچگ ـ

اَمُونَک : (اَ ـ مُو ـ نَک) (ن گ) شَپ چَری ذاتے ـ

اُمّی : (اُم ـ می) (ن گ) (عَر) نابَلَد ـ نازانت ـ ناوانِندَہ ـ ہما کہ وانگ نہ زانت ـ

اُمّیت :(اُم ـ مے ـ ت) (ن گ) اوست ـ باوَر ـ سِتک ـ یَقین ـ جزْم ـ دَستسَکّی ـ گت ـ (2) ہیل ـ آسُر ـ سپارت ـ گت ءُ گُمان ـ گُمان ـ **اُمّیت کَشَّگ** :(اُم ـ مے ـ ت ـ کَش ـ شَگ) (ک گ) اُمیت دارَگ ـ اِرادہ کَشَّگ ـ دِل مانگ ـ **اُمّیت وار** : (اُم ـ مے ـ ت ـ وار) (س گ) دِل مانگ ـ ہما کہ دِل مانگ اِنت ـ

اُمّیت واری : (اُم ـ مے ـ ت ـ وا ـ ری) (ن گ) دِل مانگی ـ (2) جنین ءِ لاپ پُرّی ـ

اُمّید : (اُم ـ مے ـ د) بچار : اُمّیت ـ

اَمیر : (اَ ـ می ـ ر) (ن گ) میر ـ سَردار ـ سَروک ـ حاکم ـ فَرمان دار ـ (2) دولت مند ـ مال دار ـ زَرّدار ـ سیر ـ (3) نازبوہ ـ **اَمیری** : (اَ ـ می ـ ری) (ن گ) سَرداری ـ حاکمی ـ سَروکی ـ (2) دولت مندی ـ مال داری ـ زَرّداری ـ سیری ـ **اَمیریں :** (اَ ـ می ـ ریں) دولت مندیں ـ اَزگاریں ـ زَرداریں ـ سیریں ـ

اُمیک : (اُ ـ مے ـ ک) (س گ) کِساس ـ کچّ ـ

اَں : (اَ ـ ں) (ک ک) نام ءِ رَندءَ کیت آئی ءَ بازءِ مَعناءَ دَنت ـ چوش کہ مَردُم : مَردُماں ـ پَس: پَساں ـ گُرک: گُرکاں ـ (2) بازلبزانی آخرءَ کیت مِس ءِ مَعناءَ دَرکنت ـ چوش کہ رَواں : بزاں مَن رَواں ـ کناں : بزاں مَن کناں ـ جناں : بزاں مَن جناں ـ

اُن : (اُ ـ ن) (ک ک) کُمَک کاریں گالے کہ مَن ءِ مَعناءَ دَنت چوش کہ آہَت اُن : بزاں مَن آتکوں ـ

اِن : (اِ۔ن) (ک ک) کُمک کاریں لبزے کہ مئے ءِ مَعناء ءِ دَنت۔ چوش کہ ''لوگ اِن'' دُور اِنت۔ بزاں مئے لوگ دُور اِنت۔

اِنّا : (اِن۔نا) (ب گ) اِنّاں۔ نہ منّگ ءِ لبز۔ ناں۔ نہ۔ نا کنگ۔ اِنّہ۔

آناب : (آ۔ناب) بے ارزِش۔ بے مطلب۔ بے سیت۔ **آناب شَناب** : (آ۔ناب۔شَ۔ناب) (س گ) ہنچائیں تڑان۔ بے مطلبیں حبر۔ بے سیتیں کار۔

آنار : (آ۔نار) (ن گ) نیبگے کہ گرد اِنت ءُ تہہ ءَ دانگ دانگ اِنت۔ **آنار پوست** : (آ۔نار۔پوس۔ت) (ن گ) آنار ءِ پچل ءُ سِل۔ شپسک۔ سپست۔ **آنار تڑک** : (آ۔نار۔تڑ۔ک) (ن گ) جنگلی آنار۔ (2) کوہی بوٹگے کہ ایشی ءِ شِیرگ آبلہ ءِ درمان اِنت۔ **آناردانگ** : (آ۔نار۔دا۔نگ) (ن گ) تُرشیں آنار ءِ ہوشینتگیں دانگ۔ (2) باززیبا۔ شرّرنگ۔ **آناردانگی** : (آ۔نار۔دا۔نَ۔گی) (ن گ) سُبک۔ بے عِزّت۔ (2) بے عِزّتی۔ **آناری** : (آنا۔ری) (ن گ) ہما کہ گوں انار ءَ نسبت دارِیت۔ **آناری آپ دیگ** : (آ۔نا۔ری۔آپ۔دی۔یگ) (ک گ) دِل ءِ بود آرگ۔ دِل ءِ وَش کنگ۔ (2) دِل مانگ کنگ۔

آنارک : (آ۔نار۔ک) (ن گ) چہ چمّاں جہل دیم ءِ ہڈّ ءِ ہُکّہ ءِ جہلی ہڈّ ءُ آئی ءِ سرءِ گوشت۔ رُخسار۔ گلّ۔

اِناش : (اِ۔نا۔ش) (ن گ) نِشان۔ کُنگُر۔

آناگت : (آ۔نا۔گت) (ج گ) آناگاہ۔ ناگُمان۔ ناگُمانی۔ اڑگیو۔ بے گت۔ بے گتی۔ قضا۔ ناگت۔ ناگہ۔ **آناگتیں** : (آ۔نا۔گَ۔تیں) (س گ) آناگاہی۔ ناگمانیں۔ بے گتیں۔

آناگہ : (آ۔نا۔گہ) (ج گ) بے گت۔ بے گُمان۔ بے ڈاہ۔ آناگت۔ اڑگیو۔ ناگت۔ ناگُمان۔ **آناگاہی** : (آ۔نا۔گ۔ہی) (ن گ) آناگتیں۔ بے گتیں۔ ناگُمانی۔

اِنان : (اِ۔نان) (ن گ) سُدھ۔ آگاہی۔ ہوش۔ سماہ۔ اَجام۔ (2) پہ خیال چیزے ءَ ایر کنگ۔ دِلگوش گور کنگ ءُ ہما خیال ءِ بُونگ۔ خیال۔ دِلگوش۔ (3) لگام۔ واگ۔

اِنّاں : (اِن۔ناں) (ب گ) اِنّا۔ نا۔ نہ منّگ۔ ناہے۔ نہ۔

آناوار : (آ۔نا۔وار) (ن گ) نُہار دپ۔ ہما کہ صُحب ءِ ہچّ ئے نہ وارتگ۔ صَباہ ءَ چہ واب ءِ پاد آہگ ءُ ہچّ نہ وَرگ۔ (2) لاپ ہورک۔ بے وَرد۔ شُدلاپ۔ لنگڑ۔ **آناواری** : (آ۔نا۔وا۔ری) (ن گ) صباہ ءِ ہچّ نہ وَرگ۔ ارزنہ بندگ۔ (2) شُدلاپی۔ بے وردی۔ **آناواریں** : (آ۔نا۔وا۔ریں) شُدیگیں۔ گُشنگیں۔ (2) ارزنہ بستگیں۔

آناوَٹ : (آ۔نا۔وَ۔ٹ) (س گ) ناروائی۔ پہ ناحقّی ءُ ناروائی دِگرءِ مال ءَ واہُندی کنگ۔

آنبار : (آن۔بار) بچار : امبار۔

آنبارچی : (آن۔بار۔چی) بچار : امبارچی۔

آنباگ : (آن۔باگ) (ن گ) دَرمانے۔ (2) پُودگ۔ امباگ۔

آنبوہ : (آن۔بوہ) (س گ) ڈمب گرَگ۔ ڈلگ۔ تباہ بُونگ۔

آنپ : (آن۔پ) (ن گ) بُہتان۔ بڈ۔

آنت : (آن۔ت) (ک ک) اَست یا ہَست اَنت۔ پہ ''باز'' ءَ کُمک کار لبزے کہ برے ایوک ءُ برے گوں دِگہ لبزاں یکّ جاہ کارمرز بیت چوکہ: پہ یکّے ءَ اِنت'' ءُ پہ بازءَ اَنت''۔ (2) طریقہ۔ ڈَول۔

اِنت : (اِن۔ت) (ک ک) اَست یا ہَست اِنت۔ کُمک کار لبزے کہ پہ یکّے ءِ مَعناء کارمرز بیت چوش کہ آ کئے اِنت'' ''اے منی کتاب اِنت''۔

آنتر : (آن۔تر) (ن گ) عَطر۔ وَشّ بوہ۔ وَشّ بوہی۔ (2) شادی۔

اِنتظام : (اِن۔تِ۔زام) (عَ) (ن گ) بندءُ بست۔ کارگشادی۔ بندءُ بوج۔ گرءُ دار۔ مُہاڑ۔ **اِنتظام کار** : (اِن۔تِ۔زام۔کار) (س گ) کارگُشاد۔ کارندہ۔

اُنٹک : (اُن۔ٹک) (س گ) چیزے ءِ عَل ءُ توک۔ (2) بُن ءُ بیہہ۔ (3) (ن گ) ہُنڈال۔ **اُنٹکان** : (اُن۔ٹُ۔کان) (ن گ) مال ءُ زرّ ءِ گڈّی پشت کپتگیں بہر۔ مال ءُ مڈّی ءِ بُن گرنچ۔ پُتینک۔ (2) گُنجائشت۔ (3) سرجم۔ تمام۔ دُرُست۔

اِنتہا : (اِن ۔ تِ ۔ ہا) (د) (ج گ) آخری حدّ ۔ گُڈّ سری وہد ۔ گُڈّ سر ۔ جاگُم ۔

اَنج : (اَن ۔ ج) (ن گ) بُوجیگ یادِ گہ دَریائی اولاکانی ہما ساد کہ گوں آئی ءَ آچار چامپگ بیت ۔ (2) گردن ءِ مُزگ ۔ (3) جِتا ۔ شِنگ ۔ **اَنج دیگ** : (اَن ۔ ج ۔ دی ۔ یَگ) (ک گ) آچارءِ ساد کہ گوں پلمن ءِ بستگ، آئیءَ ڈَپّگ ءُ بُوجیگ ءِ آچار کنگ ۔ **اَنج کنگ** : (اَن ۔ ج ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) سِندگ ۔ شِنگ کنگ ۔ بہر کنگ ۔ جِتا کنگ ۔ بُرّگ ۔ تروڑَغ ۔

اِنج : (اِن ۔ ج) (ن گ) کُٹّ ۔ دامُن ۔ کُلانچ ۔

اَنجارا : (اَن ۔ جا ۔ را) (ن گ) کسانیں ماہیگے ۔ (2) پہ وَتی گُنجائش ءَ ۔ قُدْر ۔ واک ۔

اِنجاری : (اِن ۔ جا ۔ ری) (ج گ) اَنُوں ۔ اَنّی ۔ ہمے ساعت ءَ ۔ ہمے وہدءَ ۔ ہمے وارءَ ۔ ہمے گشت ءَ ۔ اِنگائی ۔ اِنگَئی ۔ اَنّیگ ۔ نُون ۔ نین ۔

اَنجام : (اَن ۔ جام) (د) (ن گ) آسَر ۔ عاقبت ۔ وادہ ۔ ساہی ۔ قرار ۔ (2) فِکر ۔ نیّت ۔ ارادہ ۔ **انجام بندگ** : (اَن ۔ جام ۔ بَن ۔ دَگ) (ک گ) ارادہ ءُ نیّت کنگ ۔ **انجام کنگ** : (اَن ۔ جام ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) کارے ءِ کنگ یا جاگہے ءِ رَوگ ءِ ارادہ کنگ ۔ **انجام گِرگ** : (اَن ۔ جام ۔ گِ ۔ رَگ) (ک گ) چیزے ءِ یا کارے ءِ بابت ءَ فِکر جنگ ۔

اُنجرُک : (اُن ۔ جُ ۔ رُک) بچار : اُنجرُوک ۔

اُنجرُونک : (اُن ۔ جُ ۔ رُون ۔ ک) (ن گ) تہہ ۔ توک ۔ تَل ۔

اِنجن : (اِن ۔ جِن) (اِنگر) (ن گ) مشین ۔

اَنجہ : (اَن ۔ جہ) (ج گ) اَنگہ ۔ اَنگتاں ۔ تاں اے وہدی ۔

اِنجیر : (اِن ۔ جی ۔ ر) (ن گ) دَرچکے، ہمے دَرچک ءِ بَر ۔ (2) ناڈُراہی یے ۔ (3) ہماریش کہ یکّوئی ریم دَنت ۔ **اِنجیر ءِ پُلّ بُوتگ** : بیگوّاہ بُوتگ ۔ گندگ نہ بُوتگ ۔

اِنجیس : (اِن ۔ جی ۔ س) (ن گ) دَروازگ ءُ دَریگانی دپیگانی بُن ءِ جتگیں آسن کہ پیچ ءُ بند بیت ۔ (2) چَپّ ءُ راست ۔ قوضہ ۔ اِنجیسک ۔ پیچ بند ۔

اِنجیسک : (اِن ۔ جیس ۔ ک) (ن گ) پیچ بند ۔ اِنجیس ۔ چَپّ راست ۔

اَنچ : (اَن ۔ چ) (گ ر) ہمے وڑ ۔ ہمے پیم ۔ ہمے ڈَوْل ۔ اَنچ ۔

اَنچیں : (اَن ۔ چے ۔ ن) (گ ر) ہمے وَڑیں ۔ ہمے پیمیں ۔ ہمے رَنگیں ۔ اَنچیں ۔

اِنچ : (اِن ۔ چ) (اِنگر) (ن گ) فُٹّ ءِ دوازدمی بہر ۔

اَنچا : (اَن ۔ چا) (گ ر) اَنچو ۔ اَنچُش ۔ اَنچوش ۔ (2) بےزَرّ ۔ بےمال ءَ ۔ مُفت ءَ ۔ (3) بےسبب ۔ بےمقصد ۔ **اَنچا اَنچ** : (اَن ۔ چا ۔ اَن ۔ چ) (س گ) بےمقصد ءُ بےمعنا ۔ بےکار ۔ بےمطلب ءَ ۔ بےغرض ءَ ۔ **اَنچائیں** : (اَن ۔ چا ۔ ئیں) (ج گ) مُفتیں ۔ بےزرّیں ۔ بےمالیں ۔ (2) ارزاں بہا ۔ لَس ۔ رِدی ۔ چونائیں ۔

اَنچُش : (اَن ۔ چُش) بچار : اَنچوش ۔

اَنچو : (اَن ۔ چو) بچار : اَنچوش ۔

اَنچوش : (اَن ۔ چوش) (گ ر) ہمے ڈَوْل ۔ ہمے رَنگ ۔ ہمے پیم ۔ چوش ۔ ہمیشی وَڑ ءَ ۔ اَنچا ۔ اَنچو ۔ اَنچُش ۔ چُش ۔ چوش ۔ اَنچا ۔ اَنچین ۔

اَنچوشیں : (اَن ۔ چو ۔ شیں) (ج گ) ہمے ڈَوْلیں ۔ ہمے وڑیں ۔ ہمے پیمیں ۔ ہمے رنگیں ۔ اَنچیں ۔

اَند : (اَن ۔ د) (ن گ) ڈُکّال ۔ واری ۔ حُشک سالی ۔ (2) کمّ ۔ سَکّ کمّ ۔ تُلکّان ۔ تُلکّانی ۔ **اَند ءُ چَند** : (ن گ) اے دِگر ءُ آدگر ۔ دِگر ۔

اِند : (اِن ۔ د) (ن گ) ہمے رَس اِتگیں دَمان ۔ کَترے ۔ **اِند ءُ نا اِند** : (ن گ) (ج گ) اے دَماں یا آ دَمان ۔ اَنُّوں ۔

اَندازگ : (اَن ۔ دا ۔ زَگ) مان بُرّگ ۔ کُورّا ہَگ ۔ دوُردیگ ۔

اَندازہ : (اَن ۔ دا ۔ زَہ) (ن گ) (س گ) وَڑ ۔ ڈَوْل ۔ پیم رَنگ ۔ حساب ۔ لیکوُ ۔ پاسو ۔ تکّ ۔ تگاں ۔ سَٹّ ۔ سَٹّی ۔ شبینگ ۔ شُمار ۔ مَنّ ۔ مَنّت ۔ مابین ۔ کَساس ۔ قیاس ۔ کُڑ ۔ ہلکٹ ۔ آن قدڑ ۔ اَٹکل ۔ قدڑ ۔

اَنداگ : (اَن ۔ دا ۔ گ) (ن گ) تورِشت ۔ (2) اندوہ ۔ غم ۔ گرٹّی ۔

اَندام : (اَن۔دا۔م) (ن گ) اُزبہ۔ وَجود۔ سرجمیں بالاد۔ سَرجمیں چِند ءِ ہر یکّ بہرے یکّ اندامے۔ جُسّا۔ اَنگوّاہ۔ (2) (س گ) شِھم۔ اَدَب۔ نَرم۔ (3) ہما کہ کلپ نہ اِنت۔ (4) کِشاری ڈگارءِ مزنیں بہرے۔ کِشاری بند۔

اَندَر : (اَن۔دَر) (ن گ) تہہ۔ تہی۔ ئیمنگ۔ توک۔ میان۔ درمیان۔ (2) بانورءِ بشانءِ کنگ۔ (3) دَرمیان۔ لاپ۔ نیامجین۔ نیام۔ (4) بے نہ اِنت۔ ابید۔ سَرپَہ دَر۔ (5) چیریں چیز یا حَبر۔ دِگہ چیز۔ راز۔ ٹپینتگیں یا ٹپّ اِتگیں۔ چیریں۔ چیرداتگیں۔ چیر۔ چمّاں چیر۔ اَندیم۔ ڈکّوک۔ (6) باطن۔ آہین۔ سَربستگ۔ پنہان۔ پوشیدہ۔ جُہین۔ (7) آدیم۔ گِستا۔ **اَندَر بَندَگ**: (اَن۔دَر۔بَن۔دَگ) (ک گ) اَندیم کنگ۔ سِتر کنگ۔ (2) بانورءِ راستر کنگ۔ چیر دیگ ءُ نادینگ۔ بانورءِ اَندیم کنگ۔ **اَندَری** : (اَن۔دَ۔ری) (ن گ) بےتواری۔ چیریں۔ تہی۔ ہما کہ ظاہر نہ اِنت۔ پہمیانی۔ تہہ ءُ توکی۔ پوشیدہیں۔ **اَندَریں** : (اَن۔دَ۔ریں) ہما کہ اندرانت۔ چیریں۔ پہمیانیں۔

اِنذَرس : (اِن۔ذَ۔س) (س گ) ہلاس۔ نااُمیت۔ تاوان بار۔ تباہ۔ **اِنذَرس بُوَنگ** : (اِن۔ذَ۔س۔بُو۔نگ) تاوان بار بُوَنگ۔ ہچ پَشت نہ کپگ۔ **اِنذَرسی** : (اِن۔ذَ۔سی) (ن گ) ہلاسی۔ تاوان باری۔ تباہی۔ نیستی۔ بربادی۔ نیزگاری۔ **اِنذَرسیں** : (اِن۔ذَ۔سیں) (س گ) ہما کہ تاوان بارانت۔ نیستیں۔ تباہیں۔ بربادیں۔ نیزگاریں۔

اِندِرست : (اِند۔رِس۔ت) (ن گ) عِبرت۔ (2) پنت۔ سوج۔ (3) تُرساکیں یا بیمناکیں قِصّہ ءُ داستان۔ **اِندِرست گِرَگ** : (اِند۔رِس۔ت۔گِ۔رَگ) (ک گ) عِبرت گِرَگ۔ کارےءِ حرابیں آسرءِ گِندَگ ءَ پَہ سَبَق زیرَگ۔

اَندَرکاہ : (اِن۔دَر۔کاہ) (ن گ) دَلوَتءِ وَرگی کاہے کہ پہ دَردءُ مارءِ وَرَگ ءِ دَرمانے۔ (2) جَوئیں دانءِ قِسمے۔

اَندَرمار : (اَن۔دَر۔مار) (س گ) تہہ زَن۔ (2) (ن گ) دَرمانے کہ جانءِ مان بندگ ءَ کارمرزبیت۔

اَندَک : (اَن۔دَک) (ن گ) کمّ۔ کمّک۔ (2) جُہل۔

اِندِگہ : (اِن۔دِ۔گہ) (ج گ۔گ د) دومی۔ ایدگر۔

اِندوان : (اِند۔وا۔ن) (ج گ) تژّیکیں روچاں۔ پَرےزُوتاں۔ (2) (ب گ) ارمان۔

اَندوہ : (اَن۔دو۔ہ) (ن گ) رَنج۔ گم۔ چُرت۔ غم۔ گڑتی۔ (2) ناڈُڑاہی۔ مِہنت۔ **اَندوہی** : (اَن۔دُو۔ہی) (ن گ) غمی۔ پُردردی۔ رنجی۔ **اَندوہانی تالاں بُوَنگ** : غمانی بہر کنگ۔ غمانی تالاں بُوَنگ۔

اَندیش : (اَن۔دِے۔ش) (ن گ) تُرس۔ بیم۔ سَسّا۔ لپرزگی۔ زانگ۔ (2) وَڑت۔ پَرواہ۔ ہاتِر۔ گُمان۔ شَکّ۔ **اَندیش دار** : (اَن۔دیش۔دار) (س گ) ہُژّار۔ (2) زانتکار۔ سرپدی۔ دانا۔ فہمندگ۔

اَندیشہ : (اَن۔دے۔شہ) (ن گ) بچار: اَندیش۔

اَندیم : (اَن۔دے۔م) (ن گ) نِوان۔ چیر۔ جُنڈ۔ رُوپوش۔ مان کشّ۔ حجاب۔ دیم پان۔ پَلّ۔ پہمیان۔ گوارچ۔ بَردیم۔ اوڈہر۔ اَبدیم۔ چہ چمّاں چیر۔ چیزے کہ گوں دِگہ چیزےءِ نِوان کُرتگ کہ گِندگ نہ بیت۔ سِتر۔ نہان۔ پَردگ۔ ابدی۔ اُتّل۔ اَڈّ۔ اَندَر۔

اَندیمیں : (اَن۔دے۔میں) چیریں۔ رُوپوشیں۔ نِوانیں۔

اِندیم : (اِن۔دے۔م) (ج گ) اے دیم۔ اے تکّ۔ اے ئیمنگ۔ ادءَ۔

اَنڈی : (اَن۔ڈی) (س گ) چِنڈ ئینگ۔ پادءِ گوں پادءَ اَڑینگ۔ اَڑاں کُڑی۔ اَنگڑی۔ اَنگڑائی۔ ٹانگ اَڑی۔ پاپلیچ۔ جاٹو۔

اَنڑتَنک : (اَن۔ڑ۔تَنک) (س گ) گہیں وَرناہ۔ سَرمچار۔ بے تماہ۔ بےلحاظ۔

اِنزار : (اِن۔زا۔ر) (ن گ) (س گ) چہ وَتی جاہءِ تژندیءُ زژابءِ چِست بُوَنگ۔ گوں تیزی پہ چیزےءِ گِرَگ یا جنگءِ چست بُوَنگ۔ (2) کسےءِ یا چیزےءِ رندءِ کپگ۔ چست بُوَنگ۔ جبرّا۔ تژنجہ۔ گُمبد۔ اَنگیز۔ **اِنزار بَندَگ** : (اِن۔زار۔بَن۔دَگ) (ک گ) چست بُوَنگ۔ بڑانز گِرَگ۔ جبرّا کنگ۔ تژنجہ کنگ۔ اِنگیز کنگ۔

اِنزارگ :(اِن۔زا۔رَگ) (ک گ) بچار: اِنزار بندگ۔

اِنزَر : (اِن۔زَر) (ن گ) ہر ہما چیزے کہ پہ سرٔ پیت۔ ہما پولاتیں پٹّی یا کہ پیچ پیچیں سیم کہ نَزّ آرگ ءُ سرٔ پیننگ بیت۔

اِنژار :(اِن۔ژا۔ر) (ن گ) حون ءِ یا آپ ءِ چِست بُوَگ ءُ دَر آیگ۔تنگار۔ٹنگار۔پینژار۔ٹپنگ گرَگ۔

اِنس : (اِن۔س) (عَر) (ن گ) اِنسان۔مَردُم۔بنی آدم۔

اِنسان :(اِن۔سا۔ن) (عَر) (ن گ) مَردُم۔بنی آدم۔اِنس۔ بشَر۔ بندہ۔ بندگ۔ آدم ذات۔ حاکی۔ شخص۔ (2) لائق۔ شائستگ۔رحم دل۔

اِنسِر :(اِن۔سِر) (پ گ) واب ءِ آیگ ءِ بندات۔رُہیزگ۔ رُہیزگی۔وابینگ۔اُبینگ۔انسرگ ءِ پرمانگال: بہ انسر۔ **اِنسرگ** : (اِن۔سِ۔رَگ) (ک گ) ترٔ ہگ۔ آرام گرَگ۔ بے تَوار بُوَگ۔دِل ءِ واب ءَ رَوَگ۔قرار گرَگ۔ساکم بُوَگ۔

اِنشَپ : (اِن۔شَپ) (ج گ) مَرچیگیں شَپ۔ ہمے شَپ کہ مَرچیگیں روچ ءَ رَندکیت۔ہمے شَپ کہ گوزگ ءَ اِنت۔**اِنشپی** :(اِن۔ شَ۔پی) (ج گ) مَرچیگیں شَپ ءَ یا ہمے شَپ ءَ کہ گوزگ ءَ اِنت۔ہمے شَپ ءَ کہ چہ مَرچیگیں روچ ءَ رَندکیت۔شَبی۔

اِنصاف :(اِن۔ساف) (عَر) (ن گ) عدَل۔برابری۔حَقّ۔حَقّ رَسی۔داد۔

اِنعام :(اِن۔آ۔م) (عَر) (ن گ) داد۔مُزّ۔بخشِش۔بَہرہ۔ (2) پٹّہ ءِ سرءَ داتگیں زَمین ءِ مالیہ۔

اَنک : (اَن۔ک) (ن گ) چوہرٔ کہی ءَ دَپ جنگ۔ہُر جنگ ءُ وَرَگ۔

اِنکار :(اِن۔کار) (س گ) نَہ منّگ۔جواب دیگ۔قول ءُ قرار ءِ پرٔ وشگ۔**اِنکاری** :(اِن۔کا۔ری) (ن گ) ہما کہ نَہ منّیت۔نَہ منّوک۔نمّن۔

اَنکاس :(اَن۔کاس) (ن گ) پہ اَسپیتیں مِیداں سیاہیں رنگ۔ وَزمہ۔رنگ۔

اِنکِسَگ :(اِن۔کِ۔سَگ) (ک گ) کُچّ ءِ ساہ کشّگ۔ (2) بازیں دِرکّ ءُ دوَر ءَ تُرٔ ندتُرٔ ندءَ ساہ ءِ برَگ ءُ آرگ ءِ تَوار۔ اَلشّگ۔اَلکّگ۔تجہغ۔

اَنگل : (اَن۔گل) (ن گ) بند۔کڑی۔(2) دِل ءِ کلّ۔ (3) مِعدہ ءِ بُرزی کلّ۔(4) پونز ءِ ہردوئیمگ ءِ تنگّیں ءُ نرمین ہڈّ۔

اَنگ : (اَن۔گ) (ن گ) اُشمار۔حِساب۔**اَنگاں کنگ** :(اَن۔ گاں۔کَ۔نگ) اُشمارانی تہہ ءَ نبشتہ کنگ۔حِساب کنگ۔

اَنگار :(اَن۔گا۔ر) (ن گ) آس۔اَنگر۔کُٹنگ۔**اَنگاردیگ** : (اَن۔گار۔دی۔یَگ) (ک گ) آس دیگ۔سوچگ۔برباد کنگ۔

اَنگارکنگ : (اَن۔گار۔کَ۔نگ) (ک گ) یلہ دیگ۔ اَنگارگ۔آس دیگ۔سوچگ۔

اَنگاز : (اَن۔گاز) بچار : اَنگیز۔

اَنگازکنگ : (ک گ) بچار : اَنگیزکنگ۔

اَنگت : (اَن۔گت) (ج گ) تا اے وہدءَ۔تا اَنّوگ۔دانی۔ اَنگہ۔دانکہ۔اَنّی۔(2) بُود۔وَس۔توان۔(3) اَنگت اِنت۔رَند ترءَ۔وہد اَست۔(4) دانکو۔تاں وہدی۔داکو۔**اَنگتاں** : (اَن۔ گَ۔تاں) (ج گ) تا اے وہد اں۔داں اَنّیگاں۔اَنجہ۔اَنگہ۔ (2) وَساں۔بُوداں۔گُڈّی ساہ ءَ۔اَنگتہ۔(3) دَوَر ءُ باریگاں۔

اَنگتہ : (اَن۔گَ۔تہہ) بچار : اَنگتاں۔

اَنگتینا : (اَن۔گَ۔تِ۔نا) (ج گ) تَنی وَہدی۔تاں اے دَمان ءَ۔داں اَنّیگاں۔

اَنگخت : (اَن۔گُخ۔ت) (س گ) پرٔ شتگیں چیز۔

اَنگر : (اَن۔گَر) (ن گ) روکیں اِشکر۔جَہر۔پوگ۔موٹ۔ آسپارؤ۔اَنگار۔سُہریں ٹانڈو۔(2) جَل۔مُرتگیں کُٹینگ۔**اَنگراں** : (اَن۔گَ۔راں) (س گ) (ج گ) بازیں اَنگرانی تہہ ءَ۔آس ءِ تہہ ءَ۔(2) چو اَنگرانی ڈول ءَ۔چو اَنگرانی رنگ ءَ۔**اَنگراں کپگ** : (اَن۔گَ۔راں۔کَ۔پگ) (ک گ) آس ءِ دوَر دیگ۔آس ءِ کپگ۔مُشکُلاں کپگ۔بدیں روچانی آیگ۔ **اَنگراں کنگ** :

(اَن۔ گَ۔راں۔کَ۔نگ) (ک گ) آس ءِ چَنگَل دیگ۔ مُشکلاں دوَر دیگ۔ تاوان بار کنگ۔ **اَنگرترّگ** : (اَن۔گر۔تر۔رَگ) سَکّ سُہر بُوئگ۔ اَنگر ءِ ڈَوَل ءِ بُوئگ۔ **اَنگَرَگ** : (اَن۔گَ۔رَگ) (ک گ) چو آس ءِ روک بُوئگ۔ اَنگر ءِ ڈَوَل ءِ بُوئگ۔ **اَنگرگوَارگ** : (اَن۔گر۔گوَا۔رَگ) (ک گ) آس ءِ گوَارگ۔ گرم بُوئگ۔ **اَنگریں**: (اَن۔گَ۔ریں) (س گ) چو اَنگر ءِ سوچوک۔ سَکّ سُہر۔ اَنگر ءِ ڈَوَل ءِ۔

اَنگِرّ : (اَن۔گِر۔ر) (ن گ) چَپّ ءُ چا گرد۔ چاریں دیم۔ گردان بُوئگ۔ لیٹ دیان ءِ بَرَگ۔ بیڑو۔ گرِّگیس۔ کَشّاں کَشّان۔ **اَنگِرّان** : (اَن۔گِر۔را۔ن) (س گ) (ج گ) کَشّان کَشّان ءِ گِرّان کنگ۔ (2) چَپّ ءُ چا گرد۔ **اَنگِرّاں کنگ** : (اَن۔گِر۔راں۔کَ۔نگ) لیٹ دیگ۔ چَپّ ءُ چا گرد کنگ۔ کَشّاں کَشّان ءِ بَرَگ۔ بیرو بَندگ۔ **اَنگِرّاں گِرَگ** : (اَن۔گِر۔راں۔ گِ۔رَگ) چَپّ ءُ چا گرد ءِ گِرَگ ءُ لیٹ دیگ۔ چیز ے ءِ چَپّ ءُ چا گرد ءِ گِرَگ۔ چا گردی کنگ۔ (2) گِرّان کناں ءِ بَرَگ۔

اَنگریز : (اَنگ۔رے۔ز) (ن گ) فرنگی۔ اِنگلستان ءِ نندوکیں مَردُم۔ پَرنگ۔ **اَنگریزی** : (اَنگ۔رے۔زی) (ن گ) ہما کہ گوں اِنگریز ءِ سیادی کنت۔ (2) اِنگریزانی زبان۔

اَنگُڑ : (اَن۔گُڑ) (ن گ) لَنکُک۔ دست۔ دست ءِ مُچّ۔ دست ءُ پَنجگ۔ **اَنگُڑائی** : (اَن۔گُ۔ڑا۔ئی) (ن گ) بند مڑگ ءِ وہداں یکّے دومی ءِ پاداں اَڑینگ ءُ زور جنگ۔ (2) پہ مڑگ ءِ دست ءُ پَنجگ بُوئگ۔ جنگ ءُ مڑ۔ اَنگڑی۔ جاٹو۔ پاپلیچ۔ ٹانگ اَڑی۔ پڑکّی۔

اَنگڑی : (اَن۔گُ۔ڑی) بچار : اَنگڑائی۔

اَنگُشت : (اَن۔گُش۔ت) (ن گ) موردانگ۔ لَنکُک۔

اَنگُشتَر : (اَن۔گُش۔تَر) (ن گ) منذریک۔ چلّہ۔ **اَنگُشتَری** : (اَن۔گُش۔تَ۔ری) (ن گ) منذریک۔ چلّہ۔

اَنگُل : (اَن۔گُل) (س گ) لاڑُک۔ تُلّس نازگر۔ ضِدّ۔ نادانیں کار۔

اَنگوَاہ : (اَن۔گوَا۔ہ) (ن گ) اُزبہ۔ بدَن ءِ کُجام یکّ بہرے۔ اندام۔

اَنگور : (اَن۔گو۔ر) (ن گ) نیبگے۔ **اَنگوری** : (اَن۔گو۔ری) (ن گ) ہما چیز کہ گوں اَنگور ءِ نِسبَت داریت۔

اَنگُورجان : (اَن۔گُور۔جان) (ن گ) گُروچیں مچّے۔ (2) نرم جان۔ وَشّ دُزّ وشُم۔

اَنگُورو : (اَنگ۔گُو۔رو) (ن گ) نادُڑاہی یے۔ جان ءُ دیم ءِ دانگ ءِ دَرا ہگ ءِ نادُڑاہی۔ (2) گلّہ ءِ یکّ ٹالی ئیں ہیت۔ یکّ ٹالی ئیں گلّہ۔ (3) روگنی مچّ ءِ ذاتے۔

اَنگہ : (اَن۔گہ) (ن گ) لِیک۔ لکیر۔ ٹپّ۔ نَقش۔ نشک۔ (2) موہ۔ وار۔ گیگ۔ واج۔ (3) پہناد۔ کَش۔ اُزبہ۔ (4) (ج گ) اَنگتاں۔ انجہ۔ اَنگئی۔ تاں۔

اِنگئی : (اِن۔گَ۔ئی) (ج گ) اِنگائی۔ تَنی وہدی۔ تاں اے دَمان ءِ۔ اِنجاری۔ اے ساعت ءِ۔ اَنگہ۔ نُون۔ نین۔ نی۔ نِیں۔ نُوں۔

اَنگِیر : (اَن۔گی۔ر) (ن گ) (س گ) نَپَس ءِ بندی۔ گُٹّ ءِ گِرَگ۔ ساہ کَشَّگ ءِ نیلگ۔ بےزار کنگ۔ **اَنگِیر کنگ** : (اَن۔ گی۔ ر۔کَ۔نگ) (ک گ) چار ئیمگ ءِ گِرَگ۔ چار کُنڈ ءِ مانپوشگ۔ اَنگر کنگ۔ گرِّگیس۔ **اَنگِیرَگ** : (اَن۔گی۔رَگ) (ک گ) دِگرے ءِ پہ مُقابِلہ ءِ توار کنگ۔ (2) پہ داوا ءِ ہکّل دیگ۔ پیہار دیگ۔ توپی دیگ۔

اَنگیز : (اَن۔گے۔ز) (ن گ) تیمچہ۔ (2) اِنزار۔ جبزّا۔ چِست۔ اَنگاز۔ ابتدا۔ **اَنگیز کنگ** : (اَن۔گے۔ز۔کَ۔نگ) (ک گ) تیمچہ کنگ۔ دیم ءِ کِنزَگ۔ پہ جنگ ءُ مڑ ءِ دیم ءِ آ ہگ۔ چست بُوئگ۔ اَنگاز کنگ۔

اِنِنت : (اِ۔نِن۔ت) (ن گ) اَست اِنت۔

اُنوَان : (اُن۔وا۔ن) (س گ) سَبَب۔ ئیمّون۔ (2) ہیلہ۔ رِپک۔

اَنّوں : (اَن۔نُوں) (ج گ) اَنّیگ۔ اَنّی۔ نُون۔ نین۔ نی۔ ہمے دَمان ءِ۔ ہمے وہد ءِ۔ اِنجاری۔ انذ ءُ ناانذ۔ **اَنّی** : (اَن۔نی) (ج گ) اَنّوں۔ نُوں۔ نیں۔ اِنجاری۔ **اَنّیگ** : (اَن۔نی۔گ) (ج گ)

اَنّی۔ اَنّوں۔ ہمے دَمان ءَ۔ ہمے وہد ءَ۔ اِنجاری۔ نُون۔ نِیں۔نی۔**اَنّیگیں** :(اَن۔نی۔گیں) ہمے دمان ءَ۔

اِنّہ : (اِن۔نَہ) بچار : اِنّا۔

اَنیچک :(اَ۔نی چ۔ک) بچار :انیشگ۔

اَنیش :(اَ۔نے ش)(س گ۔ن گ) ہم نیاد۔ ہمراہ۔ دوست۔ سنگت۔

اَنیشگ : (اَنی۔شگ) (ن گ) پیشانی۔اَنیچک۔

او : (ا۔و) (گ گ) اے پہ کسے ءِ گوانک جنگ ءَ کارمرز بیت۔ ’’چو کہ:اوئلک ءِمرد ماں‘‘۔ڈےئے۔اَڈےئے۔

اُوآر : (اُو۔آر) (ن گ) تولغ ءِ توار۔ تولگ ءِ ہُولگ۔ ہُولاّ سگ۔ ہُولاہگ۔ اوآرغ۔ تولگ ءِ نُوہاڑیانی جنگ۔

اُوآرَغ : (اُو۔آ۔رَغ) بچار : اُوآر۔

اَواچک : (اَ۔واچ۔ک) (ن گ) ہَشر۔ بازیں مردُمانی یکّ جاہ بُوَنگ ءُ بے مُزد ءَ دومی ءِ کارءِ کنگ۔ وَگار۔ بَدَل بیگار۔ چیڑ۔

اَواچکی :(اَ۔واچ۔کی)(ن گ) ہما کہ پہ اَواچک اَتلگ انت ءُ پہ اَواچک کارءَ انت۔ ہَشری۔

اَواد :(اَ۔وا۔د)(س گ) بےواد۔اَوادَگ۔کمّ واد۔**اَوادَگ** : (اَ۔وا۔دَگ) (س گ) نَوادَگ۔ بےواد۔ کَم واد۔ بےتام۔ ہما وَرگ کہ واد اِش مان نیست یا سَکّ کم اِش مان۔ اَوَدَغ۔ حوازْ۔

اَوادَگی : (اَ۔وا۔دَ۔گی)(ن گ) بےوادی۔ کمّ وادی۔ واد نہ بُوَنگ۔**اَوادَگیں** : (اَوا۔دَ۔گیں)(س گ) بےوادیں۔ بےتامیں۔ ہما کہ واد نہ کُتگ۔

اَوار : (اَ۔وار) بچار : ہَوار۔

اَواران : (اَ۔وا۔را۔ن)(ن گ) ہما جاگہ کہ دو کِشک یا دو کوَر ہَوار بہ بیت۔ راہانی ہَواری۔ (2) بلوچستان ءِ یکّ بازارے ءُ دمگے ءِ نام اِنت۔

اَواہ : (اَو۔اہ) (ن گ) گار۔گارءُ گُم سار۔ بےگواہ۔

اوبا : (او۔با) بچار : وَباہ۔

اوباد : (او۔باد) (ن گ) اوبادگ۔ چُکّ ءُ پَساہندگ۔ اولاد۔

اوبادَگ : (او۔با۔دَگ) (ن گ) چُکّ ءُ نُماسَگ۔ چُکّ زَہت۔ زَہ زاد۔ گدگ۔ زائیدگ۔ زَئی۔ پَساہندگ۔ اولاد۔ پُشت پَد۔ بَچّ۔ پَدءُ رَند۔ پدرپیچ۔ پوترؤ۔ سَرشاح۔ تورُم۔ چُکّ ءُ چُوری۔

اوباسی :(او۔با۔سی)(ن گ) بےسَنائتی نِندگ۔ (2) بےکار ءَ نِندگ۔

اوبال : (او۔بال) (س گ) بزّگ۔ عذاب۔ بزّ کار۔ وار۔ غَریب۔ (2) (ن گ) حَقّ۔ اُگبال۔ (3) نیم گرزاد۔ نیم گرۂستگیں۔

اوبال زیر : (او۔بال۔زی۔ر) دگرے حقّ ءِ جنوک۔ ناانصافی کنوک۔ دگرے ءِ بددُعاہاں وتی گُٹّ ءَ کنوک۔ **اوبالانی زیرگ** : (او۔با۔لا۔نی۔زی۔رَگ) ناانصافی کنگ۔ کسے ءِ حق ءِ جنگ۔ کسّے ءِ دُعائے بَداں وتی گُٹّ ءَ کنگ۔

اوبرَک : (او۔ب۔رَک) بچار : بَستُک۔

اوبھر : (اُو۔بھر)(ن گ) روچ آساں۔ رودَرآہت۔ روٹک۔ شگرَب۔ سِیاروشیری۔

اوپار :(او۔پار)(ن گ) تاہیر۔ سَکّ۔ صَبر۔ بَرداشت۔ اَرمان۔ (3) وَسیلہ۔ پُجّگی۔ تاگت۔ **اوپاربَرَگ** : (او۔پار۔ب۔رَگ) (ک گ) چہ دِل ءَ کشگ۔ پہ زانت بے حیال کنگ۔ **اوپاررَوَگ** : (او۔پار۔رَ۔وَگ) ارمان ءِ پُورہ بُوَنگ۔ ہاترءِ وَشّ بُوَنگ۔ (2) بَرداشت بُوَنگ۔ **اوپارکشّگ** :(او۔پار۔کَش۔شگ)(ک گ) بَرداشت کنگ۔ سگّگ۔ صبرءُ شُکر کنگ۔ **اوپارکنگ** : (او۔پار۔کَ۔نگ)(ک گ) سگّگ۔ صبر کنگ۔ بَرداشت کنگ۔

اوپسا : (اوپ۔سا) (ن گ) آرام۔ دَم ءِ بالا آرگ۔ دَم کشّگ۔

اُوپہا : (اُو۔پَ۔ہا) (ن گ) گرم۔ سوچوک۔

اَوتاک :(اَو۔تاک)(ن گ) دارگ ءِ جاہ۔ مہمان خانہ۔ دیوان جاہ۔ ہَند۔ وَتاک۔ **اَوتاک گِرَگ** : (اَو۔تاک۔گِ۔رَگ) گوں کسے ءَ دارگ۔ مَنج دیغ۔ مہمان بُوَنگ۔ مَہتَل بُوَنگ۔ جلّگ۔

اوتاکی :(اَو۔تا۔کی)(ن گ) جلّگی۔ نِندَگی۔ ہما کہ جاہی بُوتگ۔

اَوتا کی بُونگ: (او۔تاک۔بُو۔نگ) ہما کہ نشتگ ءُ وَ تا کی بُونتگ۔ جاہی بُونگ۔مہمان بُونگ۔

اوتاگ: (او۔تاگ) (ن گ) جَنین آدمانی گُدءُ پچّانی دوچَگ ءِ وَہدءَ پہ دوچ ءِ تچک کنگ ءَ چہ گُدءَ بندیکے دَرکنگ۔ گُدءِ پہناتی بندیک۔ پُوت۔ ڈال۔ رِشتگ۔ تار۔(2) ہر بندیکے کہ بارگ بیت۔(3) بندیکے ءِ ٹال۔دَسک۔دَسگ۔(4) ساہ نَپَس۔اَرواہ۔

اوتان: (او۔تان) (ن گ) روچ ءِ ٹِکّ دیگ ءَ گمّیں پدیگیں وَہد۔ (2) شِیر گرم۔

اوتر: (او۔تَر) (ن گ) سیہ گُوات۔(2) باز۔زیات۔سَکّ زیات۔

اوترک: (او۔تَر۔ک) (س گ) بےاولاد۔بےبُن۔بےپُشت۔

اُوٹال: (اُو۔ٹا۔ل) (س گ) دیم پہ چیر۔(2) (ج گ) دیم شکنین۔کپگ۔(3) بےحِساب ءَ مَڈّی خرچ کنگ۔

اُوٹگ: (اُو۔ٹَگ) (ک گ) دیم پہ چیر۔دیم شکنین۔شَکُون۔

اُوٹو: (اُو۔ٹو) (ن گ) (ج گ) ڈولو۔ڈوکو۔

اُوج: (اُو۔ج) (ن گ) اُوجرینک ءِ تہہ ءِ کاؤ۔اُوجَہ۔اُوجکاؤ۔ گوکاوَگ۔گیِیت کاہ۔(2) ساہدار ءِ روت ءُ سَکِندان۔ **اُوجَہ**: (اُو۔جَہ) (ن گ) اُوج۔سَکِندان ءِ تہہ ءِ گند ءُ گسرڑ۔اُوج کاؤ۔(2) سَکِندان۔(3) کسانیں نادُڑاہیں چُکّاں سَکِندان ءِ پوست کنگ۔

اُوجرینک: (اُوج۔رین۔ک) (ن گ) سَکِندان۔اُوجَہ۔

اُوج کاؤ: (اُو۔ج۔کاؤ) بِچار: اُوج۔

اوجاگو: (او۔جا۔گو) (ن گ) شپ پاسی۔آگہی۔شَپ ءِ پانگ پائی۔

اوجائی: (او۔جا۔ئی) (ن گ) صُبارگ۔اَرزبند۔صَباہ ءِ واب ءِ پاد آہگ ءَ رندچیزے ءِ وَرگ۔

اوجَلَغ: (او۔جَ۔لَغ) (ک گ) شَرّ کنگ۔صاف کنگ۔ شودَگ۔

اوچِتّائی: (او۔چِت۔تائی) (ن گ) ناگُمان۔ناگہانی۔

اوچھنڑ: (او۔چن۔ڑ) (ن گ) نپاد۔گندَل۔بوپ۔لہیف۔ بیُرم۔لیپ۔(2) سَرگیچ۔ترپَّڑ۔

اوچیڑ: (او۔چے۔ڑ) (ن گ) جُڑ ءِ بُرّگ۔جُڑ نہ بُونگ۔جمّر ءِ بُرّگ۔اِستینانی سِدگ ءُ رَوگ۔جمّری ءَ رندروچ ءِ دَرکپگ۔

اُود: (اُو۔د) (ج گ) آجا گہہ۔آہَند۔آتک۔پَرُود۔ **اُودءَ**: (اُو۔دا) (ج گ) آہَند ءَ۔آتک ءَ۔ہَمُود ءَ۔آجا گہہ ءَ۔

اودار: (او۔دا۔ر) (پ گ) بِہ دار۔تُڑندی ءَ چِک۔بہ ژَپّ۔بہ کَشّ۔ **اودارگ**: (او۔دا۔رگ) (ک گ) تُڑند کشَّگ۔ (2) گرانیں چیزے ءَ دَڑاجیں سادءِ بندے بَندَگ ءُ ہَم زُوری ءُ پہ تُڑندی کشَّگ۔

اُودَڑی: (اُو۔دَ۔ڑی) (ن گ) زالے کہ شہ لوگ ءَ دَرکپیت ءُ پہ زَہری بہ روَت۔(2) بدعادتیں زال۔ **اُودَڑیں**: (اُو۔دَ۔ڑیں) بدکردیں زال۔قحبگیں جنین۔

اودَھر: (او۔دَھ۔ر) (ن گ) پور۔وام۔بدَل۔

اودیچک: (او۔دی چ۔ک) (ن گ) دَرمانکاہے کہ پہ ٹپّ ءَ زیمیگے۔

اوڈائی: (او۔ڈا۔ئی) (س) (ن گ) ہمازَنڈیں لَٹّ کہ آئی سَرچو گُرز ءَ گرد ءُ مزن بہ بیت۔سَرزور۔(2) (س گ) وَشّ دُرُوشُم۔

اوڈر: (او۔ڈر) (ن گ) پوشیدگ۔چیر۔پہمیان۔

اوڈَغ: (او۔ڈَغ) (ک گ) زیات پُرّ کنگ۔زیات مان گیجگ ۔چیزانی سَرپہ چکّی ایرکنگ۔

اوڈھر: (او۔ڈھر) (ن گ) پناہ۔ہما جا گہہ کہ گِندگ مہ بیت۔ اَندیمیں جا گہہ۔دیم پان۔اَندیم۔پناہ اَندیم۔

اوڈینڑ: (او۔ڈین۔ڑ) (ن گ) ہیل۔عادت۔وَرّتی۔(2) (س گ) وَشّ دُرُوشُمیں زال۔

اَوَذَغ: (اَ۔وَ۔ذَغ) (س گ) بےواد۔ہما وَراک کہ وادءَ مان مہ بیت۔اَوادگ۔نَوادگ۔

اَوَر :(اَ۔وَر) (س گ) گرماگ ءَ دَریاءِ گوُرمانی تَم کنگ۔ (2) وانگ ۔ بے تَوار۔سَنگین۔(3) (ن گ) پہ دَواءَ کارمَرز بُوئکیں بوٹگےءِ تومے۔

اَورا :(اَو۔را) (ن گ) لوگ۔کِس۔ہَند۔جاگہہ۔

اوران : (او۔را۔ں) (ن گ) زیمِرے۔

اَوَرح : (اَو۔رَح) (ن گ) اَرواح۔رُوح۔(2) ہوش۔فَہم۔خیال۔

اُوَرغ : (اُو۔رَغ) (ک گ) گُرَّگ۔(2) بیہاردیگ۔

اوَرگ :(او۔رَگ) (ن گ) رَہت ءِ کَش ءِ پاتال کہ کاش ءَ مان کَنَنت۔

اَوَرگ : (اَو۔رَگ) (ن گ) ہوش۔خَیال۔(2) اوَرح۔اَرواح۔مُرتَگین ءِ رُوح۔**اَوَرگ ءِ پرّگ** : ہوش ءِ پرّگ۔بے سار بُوئگ۔بے سُدھی۔

اوریزگ : (او۔رِے۔زَگ) (ن گ) سورگیں حاک ءِ گِل کہ دوئگ ءَ رَند خُشک بیت ءُ رِچیت۔حِشت ءِ حاک ءِ ہُورت ہُورت ءَ رِچگ۔(2) (ک گ) کِرَگ۔دارگ۔(3) جَنگ ءِ ہلاس بُوئگ۔

اوریسَغ :(او۔رِے۔سَغ) (ک گ) پہ زِناءُ بَدکاری ءِ بدیں اِرادہ ءَ جِنیا دم ءَ راگِٹّ کَنگ۔

اَوزار : (اَو۔زا۔ر) (ن گ) کارکنگ ءِ سامان۔اَزباب۔کار بوج۔سَندَر۔اَسباب۔

اوڑ : (او۔ڑ) (ن گ) پَل۔نَنگار ءِ پَل۔نَنگار ءِ رَند۔

اُوڑُو : (اُو۔ڑُو) (س گ) لَجّی کَنگ۔شَرمِندگ کَنگ۔

اوژناگ :(او۔ژ۔ناگ) (ن گ) آپ ءِ سَر بَر ءَ تَرپّل بُوئگ ءُ گوں دَست ءُ پاد جَنگ ءَ دیم ءَ رَوگ۔آپ ءِ تَہہ ءَ نہ بُڈّگ ءَ رِپَک۔تار۔آبازی۔

اوژناگر :(اوژ۔نا۔گر) (ن گ) اوژناگ کنوک۔ہما کہ اوژناگ کنگ ءَ بَلَد اِنت۔آباز۔تارُو۔تارُوگر۔**اوژناگری** : (اوژ۔نا۔گَ۔ری) (ن گ) اوژناگ ءِ بَلَدی۔**اوژناگریں** :(اوژ۔نا۔گِ۔ریں) (س گ) ہما کہ اوژناگ ءِ بَلَد انت۔شَرّیں ءُ بَلَدیں اوژناگر۔

اوسا : (او۔سا) (ن گ) ہَما کُوا پَگ ءُ لَہمیں زَمِین کہ ہور ءِ آپ ءَ کَشّیت۔(2) سُبَّکیں جَمَّری۔

اوساپ : (او۔ساپ) (ن گ) (س گ) شَرّی۔مَڑاہ داری۔وَشّ لِسانی۔**اوساپ ءِ وَرگ** : ڈوبارگ۔پہ بَدی یَکّے ءِ نام ءِ گِرَگ۔

اُوسّار :(اُس۔سار) (ن گ) بُرز۔دِیوال ءَ بُرز کَنگ۔(2) نام کَشَّگ۔**اُوسّارَگ** :(اُس۔سا۔رَگ) (ک گ) بُرز بَرَگ۔دِیوال ءِ بَندَگ ءُ بُرز ءَ بَرَگ۔

اوسارہ : (او۔سا۔رَہ) (ن گ) سپتّیئیں مودَگ۔پہ وَشّ گُٹّی مُردَگ ءِ گلاہگ۔موتک۔**اوساری** :(او۔سا۔ری) سِپت۔(2) توصیفی شعر یا موتک۔

اوسام : (او۔سا۔م) (ن گ) مزنیں چول۔دریاءِ موج۔

اوسپ :(اوس۔پ) (ن گ) تُژندیں دَرمان ءِ پژوش۔(2) یَکّ کارے ءِ میانجی ءَ پہ گوُنڈیں دَمانے ءَ دَم کنگ۔اَدارُکی آرام کنگ۔دَم ءِ بالا آرگ۔دَم کَشّ۔(3) کِشار ءِ کِشگ۔(4) دانکہ رون ءِ لَدّت ءَ کِشار ءِ کِشگ۔(5) پُختہ۔پُختہ بُوئگ۔**اوسپ بُوئگ** : (اوس۔پ۔بُو۔ئگ) ؿچّ ءِ ناہ ءِ پُختہ بُوئگ۔(2) پُختہ بُوئگ۔

اوسپان : (اوس۔پان) (ن گ) یَکّ ءَ پہ اَدارُکے دَم کنگ۔(2) کاروان ءِ مَنزِل نہ کَنگ بلے ہَمینچک ءَ دارگ کہ اُشتر دَم ءَ پُرّ بہ کَنَنت۔(3) بیگاہاں اُشترانی چارینگ ءُ دَوار ءَ آرگ۔

اوسپگ :(ک گ) (اوس۔پگ) نَر ءُ مادگ کنگ۔ؿچّ ءِ گُنش کنگ۔

اوست : (اوس۔ت) (ن گ) اُمیت۔بیسہ۔سدک۔ہیل۔اُجّ۔ہِڈّکّا۔(2) محتاج۔وازمَندگ۔چہ کَسّے ءَ اُمیدوار بُوئگ۔تِکّہ۔دَست سَکّی۔راد۔**اوست بُوئگ** :(اوس۔ت۔بُو۔ئگ) شات کنگ۔پہ دِل کَشّی دیگ۔(2) بیسہ بُوئگ۔ باوَر بُوئگ۔**اوست ءِ بُوئگ** : چَمّ دار بُوئگ۔حاجَت دارگ۔دِل مانگ بُوئگ۔**اوستیگ** :(اوس۔تی۔گ) (ن گ) ہَما کہ دِگرے ءِ اوست ءَ زِندَگ اِنت۔(2) محتاج۔وازمَندگ۔واستیگ۔واستی۔

اوستو : (اُس ـ تو) (ن گ) رازءِ پاشک کنگ ـ (2) چیریں یا چیر داتگیں حال ـ **اوستونیارگ** : (اُس ـ تو ـ نِ ـ یا ـ رگ) دِلءِ پُرّ نہ کنگ ـ اوست نہ بُوَگ ـ بیسہ نہ بُوَگ ـ (2) گپّءِ چیر دیگ ـ

اوسیل : (او ـ سے ـ ل) (ن گ) گرمائی ـ ناڈُراہی یے ـ

اوش : (او ـ ش) (ن گ) صفائیں ءُ اوشتاتگیں آپ ـ سَنگرتگیں آپ ـ

اُوشّ : (اُوش ـ ش) (گ گ) پہ اُشترءِ دارگ یا جوکینگءِ چہ دپءِ اُوشّءِ آواز ـ بزاں مہتل بہ بُو ـ بِدار ـ **اُوشّ کنگ** : (اُوش ـ ش ـ کَ ـ نگ) (ک گ) پہ اُشترءِ مہتل دارگ یا جوکینگءِ چہ دپءِ اُوشّ اُوشّءِ آواز درکنگ ـ

اوشانک : (او ـ شان ـ ک) (ن گ) کوَرانی کنڈانی تہہءِ اوشتاتگیں آپ ـ (2) اوشتاتگیں ـ

اوشت : (اوش ـ ت) (پ گ) اوشتگءِ فرماں گال : بہ اوشت ـ (2) ہما چیز کہ نہ سُریت ـ اوشتگءِ جِند ـ (3) دریاءِ گوَرم ہما وہدی کہ ہٹّءِ کرّءِ بہ پڑ شیت ـ دریاءِ دَپءِ پڑ وشوکیں ہما کسانیں گوَرم کہ آتان نہ دَنت ـ (4) رُلّ ـ بارءِ ہما آپ کہ پہ ہیلّتے زمیناں رسیت ءُ نہ رسیت ءُ سوہ کنت ـ بدار ـ مہتلی ـ (5) جہہ ـ پاد آہگ ـ **اوشت ءُ کائی** : (ج گ) پہ اوشتگی حالتءِ جکّی ـ لکّی ـ مکّو کائی ـ

اوشتات : (اوش ـ تات) (ک گ) لِکّ بیت ـ اوشتگءِ گوستگال بزاں آئیءِ اوشتگءِ کارکُت ـ **اوشتاتگ** : (اوش ـ تا ـ تگ) (ک گ) اوشتگءِ گوستگال بزاں آ اوشتوک اِنت ـ (2) ساکم ـ قائم ـ **اوشتاتگی** : (اوش ـ تا ـ تَ ـ گی) (ن گ) اوشتگی حالتءِ ـ میلانکی ـ **اوشتانک** : (اوش ـ تاں ـ ک) (ن گ) اوشتاتگیں ـ ہما چیز یا کُمکّ کہ گوں آہاں اوشتگ بیت ـ اوشتگءِ کار یا اوشتگءِ جِند ـ **اوشتارینگ** : (اوش ـ تا ـ رے ـ نگ) (ک گ) اَنچوش کنگ کہ ساہ دارے پاد بئیت ءُ بوشتیت ـ **اوشتگ** : (اوش ـ تگ) (ن گ) ہر کسے کہ وَتی پادانی سَرءِ بوشتیت ـ پاد آہگ ـ چست بُوَگ ـ جکّگ ـ (2) جلّگ ـ دارگ ـ **اوشتوک** : (اوش ـ توک) (ن گ) ہما کہ اوشتاتگ ـ جکّوک ـ دائل ءِ پاد ـ مکّ ـ مکّی ـ میلانک ـ ٹِگ ـ (2) اوشتگءِ ہستیں جاوَر ـ پدنہ کنزوک ـ قائم ـ (4) پائیدار ـ **اوشتیت** : (اوش ـ تی ـ ت) (ک گ) اوشتگءِ آیوکیں جاوَر بزاں ہما کہ نوکی اوشتیت ـ

اوشتگ : (اوش ـ تگ) (ک گ) دوئیں پادانی سَرءِ جکّ بُوَگ ـ پاد آہگ ـ (2) قائم ـ مکّ بُوَگ ـ پانگ بُوَگ ـ میلانک بُوَگ ـ مَندَگ ـ چست بُوَگ ـ تاہرغ ـ پادانی دارگ ـ جلّگ ـ مہتل ـ مکّی ـ تم کنگ ـ **اوشتگی** : (اوش ـ تَ ـ گی) (ن گ) جلّگی ـ دارگی ـ مکّی ـ قائمی ـ

اوشُم : (او ـ شُم) (ن گ) جُگءِ کاسگءِ ہر دوئیں دیماں مان کشّ اِتگیں دار کہ گوکانی گردنءِ ہر دو دیماں لونجان اِنت ـ جُگلو ـ جُگءِ لگّ اِتگیں میہہ ـ

اوشیش : (او ـ شی ـ ش) (ن گ) شِیشگ ـ چوشِیشگءِ صاف ـ بُلور ـ پیاپ ـ (2) سَنگرتگیں آپ ـ ہما چیز کہ چو آدینکءِ صاف بہ بیت ـ ہما آپ کہ چہ صافیءِ ہما درپءِ بُن ہم گندگ بہ بیت ـ **اوشیشیں** : (او ـ شی ـ شیں) (س گ) صافیں ـ پہکیں ـ پیاپیں ـ

اَوغا : (اَو ـ غا) (ن گ) برداشت نہ کنوک ـ بےصبر ـ

اوغان : (او ـ غا ـ ن) بچار : اوگان ـ

اوغانستان : (او ـ غا ـ نس ـ تا ـ ن) بچار : اوگانستان ـ

اوغانی : (او ـ غا ـ نی) بچار : اوگانی ـ

اَوفال : (اَو ـ فال) (ن گ) کار ـ کَسَب ـ (2) مَردی ـ مَڑاہ داری ـ

اوکار : (او ـ کار) (ن گ) آشکار ـ ظاہر ـ پدّر ـ

اُوکاڑی : (اُو ـ کا ـ ڑی) (ن گ) کُچکے کہ ناجوڑیءِ وہداں گوَنڈیں زہگانی گردنءِ بندگ بیت ـ

اوکڑ : (او ـ کڑ) (ن گ) سانگءِ مال ءُ سامان ـ

اُوکو : (اُ ـ کو) (ن گ) بُوم ـ آکو ـ

اُوَّکو : (اُو ـ وَ ـ کو) (ن گ) شپانکی زہیرگ ـ زہیرگ ـ

اَوکھا : (اَو ـ کا) (ن گ) وَیل ـ گم ـ گمیگ ـ مُشکُل ـ غمی ـ گرانیں ساعت ـ

اوگ : (او۔گ) (ن گ) نَنگار ءِ تنگے۔

اوگار :(او۔گار) (ن گ) رومُست ۔(2) گار۔ بیگوْ اہ۔ بَر باد۔ (3) آس ءِ سوچگ ءِ ٹَپّ ۔(4) ٹِپّی ءُ ٹوری۔ **اوگار کنوک** : (او۔ گار۔ کَ ۔نوک) (ن گ) رومُست کنوکیں مال ءُ دَلوت ءُ اولاک۔

اوگارَگ :(او۔گا۔رَگ) (ک گ) رومُست کنگ ۔(2) وَرَگ ءُ ایرِبَرَگ۔ پِلّگ ۔(3) بیگوْ اہ کنگ۔ بَر باد کنگ۔ وَیرَ ندان کنگ۔

اوگاس : (او۔ گاس) (ن گ) ڈانس۔ گُلاٹ۔(2) رومُست ءِ بوہ۔

اَوگان : (اَو۔گان) (ن گ) اوگانِستان یا اَفغانِستان ءِ مَردُم۔ اَفغان۔(2) گنوک ءُ سَرمَستیں مَردُم۔ **اوگانِستان** :(او۔گا۔نِس۔ تان) (ن گ) اَفغانِستان ۔ اوگانانی مُلک ۔ اوگانِستان ءِ سیم سَر گوں ایران، اُزبکستان، تَرکَمانستان، بَلوچِستان، پاکِستان ءُ چین ءَ ہوار بنت۔ مُلک ءِ گیشتریں مَردُم اوگان، تاجِک، ہزارہ، اُزبَک، تُرکمن ءُ بَلوچ اِنت۔ **اوگانی** :(او۔گا۔نی) (ن گ) ہما کہ گوں اوگان یا اوگانِستان ءَ نِسبَت داریت۔(2) اوگانِستان ءِ زَرّ۔(3) اوگانانی زبان۔

اُوگھا: (اُو۔گا) (ن گ) ہُوکار۔اُگّاو۔ دِل ءِ بدی۔ پہ شانگ ءِ دِل ءِ بدی۔**اُوگھا کنگ** :(اُو۔گا۔کَ۔نگ) (ک گ) کوْاک کنگ۔ پہ دِل ءِ بد بُوئگ ءَ ہوکارَگ۔ اُگّاو۔

اَوَل : (اَ۔وَل) (ن گ) (ج گ) بُن گیج ۔بُنگیجی ۔ بُندری۔ بنگش۔ سَری۔ ساری۔ پیش کپتگیں۔ دُرستاں پیش۔ سَر تر۔ بِندات۔ پیش۔سَر۔ **اَوَل ءُ آخِر** : (ن گ) مَرشی ئیں روش ءَ داں کہ دُنیا ٹُہیتگ ۔ کار ءِ اَوَل سَر ءُ تاں آخِر ۔ بِندات ءُ گُڈ سَر۔ پیش ءُ پد ءَ۔ (2) ہر وہد۔ دائم۔ مُدامی وَہد۔ بِندات ءُ آخِر۔**اَوَل تاں آخِر** : پُورہ۔ سَرجمی ءَ۔ سَر پُورَہی ۔ سَرجمیں۔ بِندات ءُ گُڈ سَر۔ **اَوَلی** : (اَ۔وَ۔لی) (ن گ) (ج گ) بُنگیجی۔ پیسَری۔ چہ دُرستاں پیش۔ پیش پیش ءَ۔ سَر سَر ءَ۔ سَر تِری۔ گوْستگیں۔ پیش روْ۔ سَر سَری۔ سَری۔ **اَوَلی ئیں** : (اَ۔ وَ۔لی۔ئیں) (ج گ) ہما کہ اَوَل سَر ءَ بُوتگ۔

اَوَل ءَ : (ج گ) سَر ءَ۔ پیش ترءَ۔ پیش ءَ۔ ساری ءَ۔

اَوَلّا : (اَ۔وَل۔لا) (س گ) غَم جَت۔(2) چَپّ ءُ چوٹ۔

اولاد :(او۔لا۔د) (عَ) (ن گ) چُکّ ءُ نُماسگ۔ پُشت پد۔ آندرا۔ پیہہ۔ اوبادَگ۔ زائیدگ۔ زَئی۔ چُکّ ءُ چُوری۔ چُوکڑ۔ زادَگ۔ ذُریات۔زَہ زاد۔ عیال۔ کَدَگ۔ کَہول۔ سَرشاح۔ پُسّگ۔ چُکّ۔

اولاک : (او۔لا۔ک) (ن گ) ہما چار پادیں ساہ دار کہ پہ بار کَشّی یا سَواری ءُ جمبّازی ءِ کار ءَ مرزبیت۔ سَواری۔ باربَر۔ ساسی۔ مال۔ مَرکَب۔ **اولاک ءِ پچ بُوئگ** : (ک گ) اولاک ءِ چہ بُلم ءُ پینڈی ءَ بَجَگ۔ **اولاک ءِ پچ کنگ** : (ک گ) بوجَگ ۔ اولاک ءِ چہ بستگیں جاگہہ ءِ پابند ءَ بوجَگ۔**اولاک ءِ پر کنگ** : اولاک ءِ دَم نہ بَرَگ۔ اولاک ءِ شَرّ تر ءُ بُود ناک تر بُوئگ ۔ اولاک ءِ تیز تر رَوَگ۔ **اولاک ءِ پرْ شگ** : (ک گ) اُشتر یا دِگہ اَنچیں اولاکے ءِ پاد یا دَست ءِ پرْ شگ۔ **اولاک ءِ پرْ وشگ** : سَواری اولاک ءِ دَرآرَگ ءُ آئی ءَ راپہ شَرّیں رَفتار ءَ ہیل دیگ۔ **اولاک ءِ تچگ** : (ک گ) اولاک ءِ گوں وَشّیں رَفتار ءِ تُرْند ءُ تیز رَوَگ۔ **اولاک ءِ تُرْند بُوئگ** : (ک گ) تُرْند سَر ءُ گہگر ءُ سَر مَجّلیں اولاک کہ ہمکّ مَردُم ءَ نہ مَرّ یَنیت۔**اولاک ءِ تَرّینگ** : پہ دَرارَگ ءِ ہاتر ءَ اولاک ءِ سَوار بُوئگ ءُ آئی ءَ را رَواج ہیل دیگ۔ **اولاک ءِ ڈاہ کنگ** : اولاک ءِ جہہ سرّگ۔ ناگت ءِ تُرسگ۔ ناگت ءَ جہہ سرَّگ ءُ ڈاہ گرَگ۔ **اولاک ءِ سوہ کنگ** : اولاک ءِ تیزیں رَفتار ءَ تچگ ءَ رَندآئی ءِ رَفتار ءِ کَم بُوئگ۔

اولاک ءِ گلّینگ : (ک گ) اولاک ءِ سَوار بُوئگ ءُ تاچگ۔

اولانک : (او۔لان۔ک) (ن گ) ٹُوہیں پوش۔ جُلّ۔

اولانگغ : (او۔لان۔گغ) (ک گ) چہ سَر بُرءَ گوْزَگ۔

اَوَل ہُول : (اَ۔وَل۔ہُول۔ل) (س گ) چہ دُرستاں پیسَر۔ (2) اَوَلی توار۔ اَوَلی گوْانک۔ اَوَل ڈاہ۔

اَوَل بانگ :(اَ۔وَل۔بان۔گ) (س گ) ہما کسانیں کُروس کہ نوکی بانگ دیگ بُنگیج ئے کُرتگ۔(2) سَرشَپ ءِ مُرگانی اَوَلی بانگ۔ سَرشَپ۔

اَوَل بانگوْاہ : (اَ-وَل-بان-گوْا-ہ) (ج گ) (ن گ) بانگوْاہ ءِ پیسَر- بانگوْاہ ءِ بُنگیج- مَزَن بانگوْاہ- چہ بام ءِ پیسَر- شَپ ءِ پَدی بُوتَگ ءُ وَہدءِ بام ءِ رَنگ- بام رَنگ ءِ وَہد۔

اَوَل بڑات : (اَ-وَل-بڑ-ات) (ن گ) عَرَبانی رَبیع الاوّل ءِ ماہ۔ اَوَلی گوْہار۔

اَوَل بیڑ : (اَ-وَل-بی-ڑ) (س گ) بُنگیجی بیڑ بَرَگ یا بیڑ آرَگ ءُ حَملہ کنَگ- دولشکر ءِ نیام ءَ ہَر یکّے کہ پیسَر ءَ بیڑ بارت۔

اَوَل پاس : (اَ-وَل-پاس) (ن گ) شَپ ءِ بُنگیجی پاس یا بَہر- ہَما پاسپان کہ شَپ ءِ بُنگیجی بَہر ءَ پاس جَنت- شَپ ءِ اَوَل پاس- سَرشَپ۔

اَوَل پال : (اَ-وَل-پال) (س گ) بُن گیج- اَوَّل ہُولّ۔

اَوَل تاک : (اَ-وَل-تاک) (س گ) دَڑ چکّے کہ نوکی تاک جَنت- (2) رِیش ءِ ہَما اَوَلی ٹال کہ اِسپیت بیت۔

اَوَل تَر : (اَ-وَل-تَر) (ج گ) پیش تَر- کمّو پیش- ساری تَر۔

اَوَل تیر : (اَ-وَل-تی-ر) (س گ) بُنگیجی تیر- پیش تیر۔

اَوَل جیگ : (اَ-وَل-جی گ) (ن گ) جَنین چُکّ- (2) ہَما جَنین کہ دِنیگا سیر ءَ نہ کُرتگ۔

اَوَل دَست : (اَ-وَل-دَس-ت) (س گ) نوک- ہَما چیز کہ نوک اِنت ءُ کارمَرز نہ بُوتگ- ہَما کہ زِیرَگ ءُ کارمَرز کنگ نہ بُوتگ۔

اَوَل ڈاہ : (اَ-وَل-ڈا-ہ) (س گ) ڈاہ ءِ بُن گیج- سَرحال- اَوَل ہُولّ- بنگش- گوں اَوَلی تَوار ءَ- اَوَل گوْانک- (2) سَری یا بِنداتی مارِشت۔

اَوَل ڈَکّ : (اَ-وَل-ڈَک-ک) (س گ) اَوَلی اَلگار- اَوَلی زُور۔

اولرو : (او-لَ-رو) (س گ) کول- گرسی ءِ جنگ- نادُڑاہی یے۔

اَوَل رہت : (اَ-وَل-رہ-ت) (س گ) ہَما اُشتُر کہ اَوَل وار ءَ رَہت کنگ بیت- نوک رَہت- جڑیں اُشتُر۔

اَوَل رین : (اَ-وَل-رے-ن) (س گ) ہَما گوْچیں مُرگ کہ اَوَلی رَند ءَ ہیک دیگ ءَ بِنا کنت- نوکگّ۔

اَوَل زَنک : (اَ-وَل-زَن-ک) (س گ) ہَما دَلوت کہ اَوَلی وار ءَ زاہیت- سَری زَنک- اَوَل لاپ۔

اَوَل زین : (اَ-وَل-زے-ن) (س گ) ہَما اَسپ کہ اَوَلی رَند ءَ پہ سَواری ءَ زین کنگ بیت- نوک زین- نوک سَنج- زِینی۔

اُولڑو : (اُو-لَ-ڑو) (س گ) آدینک ءِ عَکس- (2) گوناپ۔

اَوَل سَر : (اَ-وَل-سَر) (ج گ) ہَر چیز ءِ بُنگیج- ہَر چیز ءِ شُروعات- بِندات- چہ دُرستاں پیش تَر- بُنگش- پیسَر- **اَوَل سَری** : (اَ-وَل-سَ-ری) (ن گ- ج گ) پیسَری- پیش تَری- بُنگشی- بِنداتی- اَوَلی۔

اَوَل شام : (اَ-وَل-شام) (ن گ) سَرشَپ ءِ وَرگ- شامے کہ شَپ ءَ مہلہ وَرگ بیت- (2) پہ مُرتگیں مَردُم ءَ اَوَلی شَپ ءِ خیرات ءُ وَرگ- شَپ شام- شام- جاہاں آسَری۔

اَوَل شَپ : (اَ-وَل-شَپ) (س گ) سَرشَپ- شَپ ءِ بِنداتی بَہر- شَپ ءِ اَوَلی پاس- (2) سالونک ءُ بانور ءِ سیر ءِ اَوَلی شَپ۔

اَوَل گوْانک : (اَ-وَل-گوْان-ک) (س گ) اَوَل بیڑ- اَوَل اُرُش- اَوَل ڈاہ۔

اَوَل گوْمس : (اَ-وَل-گوْم-س) (س گ) ہَما اُشتُر کہ نوکی گوْمس کنگ بیت- نوک گوْمس۔

اَوَل گیر : (اَ-وَل-گی-ر) (س گ) پیش گیر- (2) ہَما کُچکّ کہ اَبید چانگَگ ءَ دَپ جَنت یا کادکنت۔

اَوَل لاپ : (اَ-وَل-لاپ) (س گ) ہَما جَنین یا اولاک کہ اَوَّلی رَند ءَ آئی ءِ لاپ پُرّ بیت- (2) سَری زَنک- اَوَل زَنک- **اَوَل لاپی** : (اَ-وَل-لا-پی) (ن گ) ہَمامال یا ساہ دار کہ اَوَلی رَند ءَ آپُس بہ بیت یالاپ ءَ پُر بہ بیت یا بہ زِیت ءُ چُکّ مات بہ بیت- **اَوَل لاپیں** : (اَ-وَل-لا-پےں) (س گ) ہَمامال یا ساہ دار کہ اَوَلی رند ءَ لاپ ءَ پُر بہ بیت یا آپُس بہ بیت- اَوَلی زاتن۔

اولنگی : (او-لَن-گی) (ن گ) داربُرّ ءُ آسن کار ءِ نامینتگیں مُزّ۔

اَوَل نوک : (اَ-وَل-نوک) (ن گ) ماہ ءِ اَوَلی شَپ۔

اَوَل واب : (اَ-وَل-واب) (س گ) واب ءِ اَوَلی ساعت- (2) گرّاں واب- (3) شَپ ءِ اَوَلی پاس۔

اَوَل وَہر : (اَ-وَل-وَہ-ر) (س گ) ہَما دَلوت کہ اَوَلی رند ءَ وَہر کنت ءُ آپُس بیت۔

اَوَلہ : (اَ۔وَ۔لہ) (ن گ) سُبکّین ءُ بےشرپیں گپّ۔

اُولہا : (اُول۔ہا) (ن گ) دیم پان۔اندیمیں جاگہہ۔

اَوَل ہفتگ : (اَ۔وَل۔ہَف۔تگ) (ن گ) شُمبے۔ہفتگ ءِ روچ۔

اَوَل ہُو : (اَ۔وَل۔ہُو) (س گ) بُنگیج۔شُروعات۔چہ دُرستاں پیش۔

اَوَلی گوٗہار : (اَ۔وَ۔لی۔گوٗ۔ہار) (ن گ) عَرَبانی سال ءِ سیمی ماہ، رَبیع الاول۔بلوچانی سال ءِ سیمی ماہ۔

اَوَلی ئیں چِلّگ : (اَ۔وَ۔لی۔ئیں۔چِل۔لگ) (ن گ) حُشکیں چِلّگ اِنت کہ چہ 15 نومبر ءِ بِنا بیت ءُ دسمبر ءِ 25 ءِ ہَلاس بیت۔دومی چِلّگ، تڑیں چِلّگ اِنت کہ ایشی موسُم ءُ آپ ءُ ہَوا تڑّ بیت ءُ ہَوَر بیت۔اے چِلّگ چہ 26 دسمبر ءِ بندات بیت ءُ فروری ءِ 6 تاریخ ءَ خَتم بیت۔ گُڈّی چِلّگ چہ فروری ءِ 7 تاریخ ءَ بِنا بیت تاں مارچ ءِ 17 تاریخ ءِ ہَلاس بیت۔

اَولیا : (او۔لِ۔یا) (ن گ) وَلی۔خُدادوست۔بُزرگ۔ خُدا ترس۔پیر ءُ فقیر۔**اولیائی** : (او۔لِ۔یا۔ئی) (ن گ) ہما کہ گوں اولیاءِ نسبت دارِیت۔(2) بزرگی۔خدا تُرسی۔فقیری۔

اَوَلی جاڑ : (اَ۔وَ۔لی۔جاڑ) (ن گ) سال ءِ سیمی ماہ۔

اَوَلی دِنگ : (اَ۔وَل۔دِن۔گ) (ن گ) دَہُمی ماہ۔ (2) سیمی گوٗہار۔

اَوَلی عئید : (اَ۔وَ۔لی۔اَ۔ئی۔د) (ن گ) کسّے ءِ مَرگ ءَ رَند آوَ کیں اَوَلی عئید۔

اولیگ : (او۔لی۔گ) (ن گ) ہما دَڑاجیں دار کہ آیانی سَرءَ پٹّنیں تہتگ ءُ ٹُکّر بستگ اَنت کہ ایشاں چِپّگ گوٗشنت۔ایشانی ہمے پٹّنیں سَربزاں چِپّگ دَریاءِ آپ بند بنت ءُ یکدّ ارءَ رَشت دینت۔وَڑ دُوم۔ وَڑ دُوم کنگ۔

اڈلیم : (او۔لےم) (ن گ) اولیمب۔ہما کاہ ءُ بُوچ کہ پہ ڈگار ءِ زورمَند کنگ ءَ ڈگار ءَ مان کنگ بیت۔آوار۔سبزیں کاہ ءِ کَد۔

اڈلیمب : (اڈ۔لیم۔ب) (ن گ) اڈلیم۔گرڑی سَرٹال۔ڈگار ءَ شُرد کنگ ءُ سَرکار کنگ ءَ رَند ہما گرڑی سَرٹال کہ گوں شُرداں آوار کنگ بنت۔آوار۔(2) تڑات ءُ اِسپِتان کہ گرڑی سَرٹال ءِ بدل ءَ ماں شُرد ءَ ہوار کنگ بنت۔

اَوَلی ویلہہ : (اَ۔وَ۔لی۔وے۔لہہ) (ج گ) جوانیں روش۔ برکتی روش۔کوہنیں وہد۔کوہنیں دوَر۔

اوم : (او۔م) (ن گ) مالدی ءِ نازینک ءِ جَوابی یا جواب دیگ۔(2) اُشتراں سَردیگ یا چارینگ ءَ برگ ءِ وہداں بگّ جُتّ ءِ توار۔

اومال : (او۔مال) (ن گ) وہدیکہ گوٗرم پڑ شان بیت ءُ تیاب ءِ یا دَرمیان ءَ دِگہ چیزّے ءِ ڈیک بوارت ءُ بہ روَت، ہمے واتر بُوتگیں کسانیں گوٗرم ءَ اومال گوٗشنت۔گوٗرم پڑ وش ءِ وہد ءَ پد بُوچے، تہتگے یا دِگہ چیزّے کہ گوں تیاب ءِ رَشت ءَ کَدی دیم ءَ ءُ کَدی پد ءَ روَ آ کنت۔

اومان : (او۔مان) (ن گ) بےتاہیریں زہیر۔بےاَجاہیں ہُلّ۔ اَرمانی ئیں خیال۔**اومانی** : (او۔ما۔نی) (ن گ) زِہیریگ۔ بےتاہیری۔اَرمانی۔

اومَگ : (او۔مَگ) (ک گ) اومان بُونگ۔واہِشت بُونگ۔ ہُلّ کنگ۔

اومی : (اَ۔ؤ۔می) (ن گ) سِپّت جنوک۔(2) مالدی ءِ سپٹّانی جوانی۔(3) مُلّائی دودانی رُوءَ ہر کس کہ مسلمانانی قرآن کِتاب ءِ دَربارت آئی ءِ نوکیں گُدگوٗرا دینت ءُ گوں اے دِگہ مکتبیاں ہلک یا میتگ ءَ گردینت ءُ نازینک جننت یا خدائی صِفت وانِنت۔اے رَسم ءَ اومی گوٗشنت۔

اومین : (او۔مے۔ن) (ن گ) مہلُوک۔مَردُم۔

اومینگ : (او۔مے۔نگ) (ک گ) اومان ءَ پڑّینگ۔زِہیراں پڑّینگ۔یات ءَ گیجگ۔

اُونڈ : (اُ۔وَن۔ڈ) (س گ) زہرگرگ۔(2) دیم بالاد ءَ وپسگ۔

اوں : (او۔ں) (ک ک) (گ ر) ہم۔چوکہ : ’’مَن ہم گوں بُوتگاں۔‘‘ ’’آ ہم تڑّ اِتگ‘‘۔

اَوَنگ : (اَ۔وَن۔گ) (ن گ) آہنی جوگن ۔ ہاوَن ۔ دان چوپ۔

اُونہار : (اُون۔ہار) (س گ) پرِیات۔گرِیوگ ءِزاری۔ بُوکڑو۔

اوہ : (او۔ہ) (ب گ) دَرد ءِ تاہیر ءِ توار۔(2) حیران ءِ ہبَکّہ بُونگ ءِ وہداں چہ دَپ ءَ دَرآتکگیں توار۔(3) پہ ڈوبارگ گوشگ، چوکہ :اوہ کہ توباتئے۔**اوہ ئے تو کنئے** : مَلامت کنگ۔ نااُمیدی۔ نارضائی دَرشان کنگ۔ بدُعا۔**اوہ پَرتو بہ بیت** : بدُعا گالے، بزاں گار بہ باتئے۔تاواں بار باتئے، یا چوکہ :اوہ تئی سَرءَ بہ بات۔**اوہ ءِ نہ کرزگ** : بے پکرات ءِ بودِلائیں مَردُم، ہَما کہ اَنچو بے کرد ءِ نابُود اِنت کہ پَرائی ءَ اوہ ءِ زار کنگ ہم شرّ نہ اِنت چیا کہ آ اوہ ءِ لائق ہم نہ اِنت۔**اوہے** :(او۔ہے) (ب گ) اَفسوز۔(2) لعنت۔(3) پہ کسّے ءِ مَلامتی ءَ چہ دَپ ءَ دَرآتکگیں توار۔

اوہر : (او۔ہر) (س گ) صاف ءِسلّہ۔وشّ دُروشُم۔**اوہریں** : (او۔ہ۔ریں) (س گ) پلگاریں۔ صافیں۔سلّہیں۔(2) شرّ رنگیں۔وشّ دُروشمیں۔بزاں اہ داریں۔

اوہکار : (او۔ہِ۔کار) (س گ) مَردُمے ءِ کارے ءِ سَرءَ ناراضی ءِ دَرشاں کنگ ءِ بد ءِ بُلّ گوشگ۔ بدآہگ ءِ نادِل کشّی۔

اوہند : (او۔ہِن۔د) (ن گ) ہَما ساد کہ چہ مچّے ءِ سَرءَ برّ اِتکگیں ہوش ءِ ہمیشی ءِ بندَنت ءِ ایر دیینت ۔ ہَما ساد کہ مچّ ءِ سَرءَ ناہانی کپات ءِ یا ہوش ءِ بُن ءَ کاریت۔ ایوَند۔

اوہنگ : (او۔ہِن۔گ) (ن گ) کَماتگیں مُہرگ یا چُلمب ءِ لونجان ءِ ایر داتگیں۔(2) ہَما آپُستگیں جمبر کہ پہ گوارگ ءَ لونجان بنت۔ **اوہنگی** : (او۔ہِن۔گی) (ن گ) لونجانی۔ ہَما جمّر کہ گوارگ ءَ تیار اِنت ۔ رِچگی جمّر۔(2) ہما کہ گوں اوہنگ ءِ نسبت داریت۔

اوہو :(او۔ہو) (ب گ) حیرانی یا وَشّی ءِ دَرشان۔نوکیں مَردُمے یا نوکیں چیزے ءِ گندگ ءَ اچ دَپ ءَ دَرکیت۔

اُوہی : (اُو۔ہی) (ج گ) گُڈسَر۔آخر۔گُڈّی سَر۔

اوھیر :(او۔ہے۔ر) (ن گ) اُرُش کنوک۔ ہلمہ کنوک۔(2) اُرُش۔ہلمہ۔

اوہیل : (او۔ہے۔ل) (ن گ) آس ءِ مَڑنیں لَمبوک۔شَمال۔ آس ءِ شَمال۔روژنا ہی۔

اوّیل :(او۔وے۔ل) (س گ) (ن گ) کوہنیں۔ قدیمیں پیڑی۔عہد۔(2) اَبیل۔اوّلی۔**اوّیلی** :(او۔وے۔لی)(ن گ) پیڑی۔کوہنیں۔ دِیریگیں وَہدانی نشان۔پیشی وہد ءِ نِشان۔ اَوَلی وَہدانی گالوار۔ یادگار۔

اَہ : (اَہ) (ب گ) تورَشت ءِ دَرد ءِ سَہرا کنگ ءِ توار۔ سارتیں ساہ کشّگ۔گالوارے ءِ گیرآہگ۔اَفسوز کنگ۔

اِہپال : (اِہ۔پا۔ل) (س گ) (ن گ) وَفا۔ نیکی ءِ گیر یا مارِشت۔اِحسان۔

اَہت :(اَہ۔ت) (ک گ) آہگ ءِ گوستگال بزاں آ آتک۔ آخت۔یہت۔

اَہتکان :(اَہ۔تَ۔کا۔ن) (ن گ) بچار :شَرّ خانہ۔

اَہتگ :(اَہ۔تگ) (ک گ) آتکگ۔آہگ ءِ گوستگال بزاں آئی ءَ آہگ ءِ کار کُتگ۔آہتگ۔

اَہتگ اُن : (اَہ۔تگ۔اُن) (ک گ) مَن اَتکگ اوں۔

اَہتگ اَن : (اَہ۔تگ۔اَن) (ک گ) ما اَتکگ ایں۔

اَہتگ اِتُن : (اَہ۔تگ۔اِ۔تُن) (ک گ) مَن اَتکگ اِتاں۔

اَہتُن : (اَہ۔تُن) (ک گ) آتک اوں۔مَن اَتک اوں۔

اِہسان : (اِہ۔سان) (ن گ) ایمَن ۔ دَرد ءِ کَمّی۔تژہگ۔

اَہرّ :(اَہ۔ہر۔ر) (ن گ) دَہلے کہ دانگ ئے کُنچِت ءِ اَمباگ ءِ قدّ ءَ بنت۔

اِہرام : (اِہ۔را۔م) (س گ) (ن گ) شرّ رنگیں جنکّ۔ دوستار۔(2) ہما چادِر یا گُد کہ مسلمان ماں مکّہ ءَ حج ءِ دوَران ءَ چرّک ئے کن انت ءِ مان پوش اَنت۔

اَہری : (اَہ۔ری) (ن گ) شیشگ ۔ دیم گند۔عَکس گند۔ آدینک۔آدین۔ایزینغ۔

اَہَل : (اَ-ہَل) (ن گ) وہد۔ دَمان۔ ساعت۔

اَہل : (اَہ۔ل) (ن گ) اوباد گ۔ پَسائندَگ۔ زہ زاد۔ (2) زانتکار۔ لائق۔ بودیناک۔ (3) نزّیکیں مردم۔ وَتی۔ **اَہل ءِ کار** : (اَہ۔ل۔کار) (ن گ) کارآمد۔ کارزانت۔ کار ءِ لائق۔ **اَہل ءُ عَیال** : (عَر) (ن گ) چُکّ ءُ پَسائندِگ۔ نزّیکیں عازیز۔ **اَہل ءِ قلَم** : (اَہ۔ل۔ءِ۔قَ۔لَم) (ن گ) وانِندَگ۔ زانتکار۔ قلَم کار۔ **اَہل ءِ کار**: کار ءِ لائق۔ کارکنگ ءِ بُود۔ **اَہل ءِ مُلک** : (اَہ۔ل۔ءِ۔مُل۔ک) (ن گ) مُلک ءِ مردم۔ ہمے مُلک ءِ نِندوک۔

اِہوَت : (اِہ۔وَت) (ن گ) تہنا۔ تہنائی۔ ایوک۔ پنہان۔ چیر ءُ کائی۔ **اِہوَتی** : (اِہ۔وَ۔تی) (ن گ) تہنائی۔ چیر اَندری۔ ایوکی ءَ۔ پنہانی۔ بےتواری۔ **اِہوَتیں** : (اِہ۔وَ۔تیں) (س گ) پہمیانیں۔ چیر ءُ اندریں۔ بےتواریں۔

اَہُود : (اَ۔ہُود) (ن گ) دژ چکّے کہ آئی ءِ دار سوچَگ ءَ وشّیں بو ہے کَنت۔ دژ چکّے ءِ وشّ بوہیں کُچَل۔ (2) سازے ءِ نام اِنت۔

اَہُور : (اَ۔ہُو۔ر) (ن گ) وشّ تامیں ماہیگے ءِ نام اِنت۔

اَہُوڑو : (اَہُو۔ڑو) (گ گ) مُرگانی بال دیگ یا ساہ دار ءِ تاچینگ ءِ توار۔ بال دیگ۔ گلّینگ۔ رَستر ءِ تاچینگ۔ کُوکار۔

اَہیّا : (اَ۔ہی۔یا) (ن گ۔ج گ) زُوت۔ دِہ دِہ۔ اِشتاپ ءَ۔ شاباش۔ ہیّا۔ **اَہیّا کنگ** : (اَ۔ہی۔یا۔کَ۔نگ) (ک گ) میدان کنگ۔ تچگ۔ اِشتاپی رَوَگ۔ **اَہیا اُبیس** : (عَر) (ج گ) اِشتاپ کنگ۔ کار ءِ زُوت کنگ۔ اِشتاپ۔ اِشتاپی۔ **اَہیّا اُبیسی** : (اَ۔ہی۔یا۔اُ۔بے۔سی) (ن گ) اِشتاپ کاری۔ اِشتاپی۔

اَہیر : (اَ۔ہی۔ر) (ن گ) شِگان۔ تژن۔ پیگور۔ (2) لالچی۔ لَمّی۔ ہما کہ چمّ ئے دِگر ءِ مال ءَ سَکّ اَنت۔

اَہیلا : (اَ۔ہے۔لا) (س گ) گژان۔ ناتچک۔ چوٹ۔ گُومب۔ ناراست۔

اِی : (اِی) (ب گ) بژّگ ءُ دِل بد بُونگ ءِ وہد ءَ چہ دَپ ءَ دَرآتکگیں توار۔

اِی ہی : (اِی۔ہی) (ب گ) دَرد ءِ بے تاہیری ءِ وہداں دَپ ءَ دَرآتکگیں توار۔

اَئے : (اَ۔ئے) (ب گ) پہ حیرانی، پہ مَسکَرا، یا گوشکند ءِ ہاتر ءَ گپّے ءِ سَر ءَ حیرانی ظاہر کنگ ءَ گوشگ بیت۔

اِئے : (اِ۔ئے) (گ گ) یکّ مَردُمے ءَ دِلگوش کنائینگ ءُ اوء بزانت ءَ کارمرز بیت۔

اے : (اِ۔ے) (پ گ) ایش۔ پہ نزّیک ءِ چیز ءَ سوج دیگ ءُ گوشگ بیت۔ ہما کہ نزّیک اِنت۔ اِش۔

ایبرَی : (اے۔بَ۔ری) (ج گ) اے رَندی۔ اے وار ءَ۔ اے سال ءَ۔ اے بیرو ءَ۔ شمبَری۔

اِیت : (اِی۔ت) (ک ک) کُمکّ لَبزے کہ لَبزانی رَند ءَ کیت ءُ آیانی بزانت ءَ وَتی رَنگ ءَ گیشینیت۔ چوش کہ سُرَگ: سُریت۔ اے یا آ سُریت، بزاں سُرَگ ءِ کار ءَ کنت۔ کَندَگ: کَندیت۔ اے یا آ کَندیت، بزاں کَندَگ ءِ کار ءَ کنت۔

ایجز : (اے۔جز) (ن گ) معذُور۔ کَم توان۔ عاجز۔

ایچک : (اے۔چَک) (ن گ) ایوک۔ تہنا۔ (2) بےاولاد۔ ایوانٹ۔

اِینچُک : (اِن۔چُک) (ج گ) کمّیں۔ کَمُکّیں۔ اے قدر۔ اے اندازگ۔ دَنز۔ تُشُک۔ تنکّ۔ دُرُکّھ۔ اِینکس۔ اِینکیاس۔ اِینکرہ۔ اِینقدر۔ اے کچّ۔ اِینکہ۔ **اِینچُکیں** : (اِن۔چُ۔کےن) (ج گ) اے کچّیں۔ کَمُکّیں۔

اِینچو : (اِن۔چو) (ج گ) اِینکس۔ اِینقدر۔ اے کساس۔ کَمّے۔

ایدِگر : (اے۔دِ۔گر) (ج گ) ایشان ءَ اَبید۔ دومی۔ اندگہ۔

ایدِنا : (اے۔دِ۔نا) (ج گ) اے جاگہ ءَ۔ اے ہَند ءَ۔ ہَمید ءَ۔

اے دیم : (اے۔دے۔م) (ج گ) اے نیمگ۔ اے گوَر۔ اے پلّو۔ اے پہناد۔ **اے دیم ءَ آرَگ** : (ک گ) اے دیم کنگ۔ اے پلّو ءَ آرَگ۔ نزّیک کنگ۔ اے کُنڈ ءَ آرَگ۔ مَردُمے،

سَاہ دارے یا چیزے ءِ راچہ آپ ءِ یا چہ کوَرءِ اے دَست ءِ گوازینگ۔
اے دیم ءُ آدیم : (ن گ) پُشت ءُ دیم۔ دوئیں دیماں۔ دوئیں پلّواں۔**اے دیم کنگ** :(اِے۔دے۔م۔کَ۔نگ) مَردُمے ءِ یا دِگہ گُڑوہے ءِ مَردُمے ءِ چہ آئی ءِ گُڑوہ ءِ سِندگ ءُ دِگہ گُڑوہے ءِ ہَوار کنگ۔(2) اے ئیمگ ءِ آرگ۔**اے دیمی** : (اے۔دی۔می) (ج گ) اے ئیمگ ءِ۔اے پلّوی۔اے گوَری۔
اے ڈوَل : (اِے۔ڈوَ۔ل)(ج گ) اے رَنگ۔اے وَڑ۔اے پیم۔چُش۔**اے ڈوَلیں** :(اے۔ڈوَ۔لیں)(ج گ) اے رنگیں۔اے دڑوشُمیں۔اے پیمیں۔اے وڑیں۔**اے ڈوَلی** :(اے۔ڈوَ۔لی) اے وڑی۔اے پیمی۔
ایڈہَغ : (اے۔ڈ۔ہَغ)(ک گ) سَرماں چکّی ءِ ایر کنگ۔
اَیذیَغ : (اَے۔زے۔ئَغ) (ن گ) اَہری۔آدینک۔آدین۔دیم گِند۔(2) بڑاہ دار کنگ۔پلگار رگ۔صاف ءُ سلَّہ کنگ۔
ایر : (اے۔ر) (س گ) پَشت کپتگیں۔سَر آتکگیں۔ہستیں۔ایریں۔زَمین ءِ سَرءِ یا دِگہ چیزے ءِ سَرءِ کپتگیں۔(2)(ن گ) جَہل۔جَہلگ۔(3) بِر۔پِر۔**ایریں** :(اے۔ریں) ہما کہ ایر اِنت۔ہما کہ پَشت کپتگ۔
ایراپ : (اے۔را۔پ) (ن گ) جَہل دیمیں زَمین۔جَہلیں زَمین کہ کوَرءِ آپ اِش مَلّیت۔ایرجَہلگیں زَمین۔ایرا پگ۔جَہلگیں ڈگار یا ہَند۔**ایرا پگ** :(اے۔را۔پگ) (ن گ) ایراپیں زَمین۔جَہل دَپیں زَمین۔ہَما زَمین کہ کوَرءِ جَہلیں کرّءِ اَنت کہ ہارءِ آپ اِش چہ دُرستاں پیسَر گیپت۔ہارمَلّ اِتگیں ءُ مَٹّ داتگیں زَمین۔ہارمَلّ۔گوَاش۔**ایراپگیں** :(اے۔را۔پَ۔گیں)(س گ) ہما زمین کہ ایراپگ انت۔(2) ہما کہ گوں ایراپگ ءِ نسبت داریت۔
ایراد : (اے۔را۔د) (ن گ) عیب۔کچّو۔سُخن چینی۔جہل جَنگ۔**ایراد گر** : (اے۔راد۔گر) (ن گ) لَبزانکی چاروک ءُ ٹِپّاسوک۔عیب گر۔کچّو چین۔شَرگدار۔نگدکار۔**ایراد گیری** :(اے۔راد۔گی۔ری)(س گ) لَبزانک ءِ ایرادگرگ ءِ کار۔کچّو چینی۔عیب گِری۔شَرگداری۔نگدکاری۔**ایراد گیریں** : (اِے۔راد۔گی۔ریں)(س گ) عیب گیریں۔(2) ہما کہ گوں ایراد گیری ءِ نسبت داریت۔
ایرادَغ : (اے۔را۔دَغ) (ک گ) بُزّگ۔کارچ ءِ ایر آرگ۔ایرارگ۔
ایرار :(اے۔را۔ر) (ن گ) سُروز ءِ ساز ءِ کم تواریں طَرز۔سُروز ءِ کمان ءِ زیمل ءِ گُڈ سَریں توار ءِ دَرکنگ۔زیمر ءِ بُرزءِ بَرگ ءِ رَند جَہل ءِ ایر آرگ۔(2) چیزے ءِ چہ دومی چیز ءِ سِندگ ءُ جِتا کنگ۔(3) چہ بُرز ءِ ایر آرگ۔جَہل آرگ۔(4) دَلوت ءِ مَستی ءِ کم بُوَنگ۔(5) جَہل کنگ۔کم کنگ۔(6) بس کنگ۔مہتل دارگ۔**ایرارگ** :(اے۔را۔رگ) (ک گ) جَہل ءِ آرگ۔ایرار۔(2) صوتی ءِ صوت ءِ جَواب دیگ۔صوتی ءِ گوشتگیں بندءِ دوبَر گوشگ۔(3) اَلہان کنگ ءُ پدا زَہیرگ ءِ جَہل آرگ ءِ زہیمری یا پَہلوانی رِپک۔**ایرارگی** : (اے۔را۔رَ۔گی) (ن گ) چہ بُرزءِ جَہل ءِ آرگی۔جَہل کنگی۔کمّ کنگی۔(2) ہما کہ گوں ایرارگ ءِ نسبت داریت۔(3) ایرارگ ءِ آوَکی بِزاں ایرارگ ءِ کار بُوَنگی انت یا بیت۔
ایران :(اے۔ران)(ن گ) فارِس۔آریائی قومانی سَرزمین۔بَلوچستان ءِ روایرشُت ءِ ہمسا ہِگیں مُلک۔اے وہداں بَلوچستان ءِ مزنیں بہرے ایران ءِ اِنت۔ایران ءِ سیم سَرگوں آزِربائیجان، آرمینیا، ترکمانستان، اوگانستان، پاکستانی بلوچستان، تُرکی ءُ عراق ءِ لگّنت۔کیسپین ءِ زِرءُ ہَند ءِ زِرایشی ءِ گوَرِیچان ءُ زِربار ءِ سیم سَراں ڈُکّنت۔ایران ءِ اِنسانی آبادی ءِ یکّ کروڑ مَردُم بلوچ اَنت اَبید بلوچاں تُرک، کُرد، عَرب ہم ایران ءِ جہہ مَنِند اَنت۔**ایرانی** :(اے۔را۔نی) ہما کہ گوں ایران ءِ نسبت داریت۔
اَیئران : (اَے ئے۔ران) (ن گ) وَشّیں گوَات۔وَشّیں کوَش۔
ایرآہگ : (ایر۔آ۔ہگ) (ک گ) پڑّوریں مَردُم یا دَلوت ءِ لاغر بُوَنگ۔لَہگ۔(2) مَستیں اولاکے ءِ مَستی ءِ ایرآہگ۔(3) جَہل ءِ آہگ۔چہ بُرزیں جاگہے ءِ ایرکپگ۔اُلہغ۔**ایرآہگی** : (اے۔

را۔ہ۔گی) (ن گ) جَہل ءِ آہگی۔ایرکپگی۔(2) ایرآہگ ءِ آوَ کی بِزاں ایرآہگ ءِ کاربُوتگی انت یابیت۔

ایربُڈّگ :(ک گ) ایرروَگ۔جَہل کپگ۔(2) آپ ءِ بُکّگ۔(3) شرمندگ بُوتگ۔**ایربُڈّگی** :(ایر۔بُڈ۔ڈَ۔گی) (ن گ) بچار :ایربُکّگی۔

ایربُڈّیتگ :(ایر۔بُڈ۔ڈِ۔تگ) ایربُڈّگ ءِ گوَستگال۔(2) تہہ ءَ شُتگ۔ایرشُتگ۔**ایربُڈّیتگیں** :(ایر۔بُڈ۔ڈِ۔تَ۔گیں) ایربُڈّگ ءِ دیریں گوَستگال۔(2) ہما کہ ایربُڈّیتگ۔

ایربرَگ :(ایر۔بَ۔رَگ) (ک گ) چہ گُٹّ ءِ جہل ءِ برَگ۔ پِلِیّگ۔ گُرچِگ۔ گیناسَگ۔ پِلّگ۔(2) چیزّے ءِ وَتی کنگ۔**ایربرَگی** :(ایر۔بَ۔رَ۔گی) (ن گ) وَرَگی۔گرچینگی۔ پِلّیگی۔(2) ایربرَگ ءِ آوَ کی بزاں ایربرَگ ءِ کاربُوتگی انت یابیت۔

ایربُکّگ :(ایر۔بُک۔کَگ) (ک گ) ایرروَگ۔مین روَگ۔ ایربُڈّگ۔آپ ءِ ڈُبگ۔چیرآپ بُوتگ۔بُڈّگ۔**ایربُکّگی** :(ایر۔بُک۔کَ۔گی) (ن گ) ایرروَگی۔ایربُڈّگی۔

ایربُکّیتگ :(ایر۔بُک۔کِ۔تگ) ایربُکّگ ءِ گوَستگال۔(2) ایر شُتگ۔جَہل کپتگ۔**ایربُکّیتگیں** :(ایر۔بُک۔کِ۔تَ۔گیں) ایر بُکّگ ءِ دیریں گوَستگال۔(2) ہما کہ ایربُکّیتگ۔

ایربوج :(اے۔ر۔بوج) (س گ) کارءِ ہلاسی یا کارءِ بند کنگ۔ کاربوج۔(2) (ن گ) جُہلگیں جاگہہ۔

ایربُوتگ :(ایر۔بُو۔تگ) ایربُوتگ ءِ گوَستگال۔**ایربُوتگیں** :(ایر۔بُو۔تَ۔گیں) ایربُوتگ ءِ دیریں گوَستگال۔(2) ہما کہ ایربُوتگ۔

ایربُوتگ :(ایر۔بُو۔تگ) (ک گ) ہما کہ ایرانت۔ہما کہ پَشت کپتگ۔ہما کہ زمین یا دِگہ چیزّے ءِ سرءَ اِنت۔(2) ترّیپ ءَ ترّیپ وَ پسگ۔(3) نادُراہ بُوتگ۔**ایربُوتگی** :(ایر۔بُو۔اَ۔گی) (ن گ) ایری۔مہتل دارَگی۔

ایرپُڑوشگ :(ایر۔پُڑ۔و۔شگ) تکّر دیا دِگہ اَنچیں چیزّے ءِ کرّے یا آئی ءِ یکّ بہرے پرلیٹگ ءُ زور پر بُوتگ ءُ پڑشگ۔وَت ءِ وَت پِتّا ہگ۔(2) جُلّ یا دِگہ چیر گیجے ءِ کرّاں پرلیٹینگ کہ گوَنڈ تر بہ بیت۔گُدے ءِ کرّاں ایرپڑوشگ۔(3) جنگ ءُ ڈَگارءِ دیگ۔**ایرپڑوشگی** :(ایر۔پُڑ۔و۔شَ۔گی) (ن گ) ہما کہ گوں ایرپُڑوشگ ءِ نسبت دارِیت۔(2) ایرپُڑوشگ ءِ آوَ کی بِزاں ایرپُڑوشگ ءِ کاربُوتگی انت یابیت۔

ایرپُڑوشتگ :(ایر۔پُرو۔ش۔تگ) ایرپُڑوشگ ءِ دیریں گوَستگال۔(2) ہما کہ ایرپُڑوشتگ۔**ایرپڑوشتگیں** :(ایر۔پُڑ۔ش۔تَ۔گیں) ایرپڑوشگ ءِ دیریں گوَستگال۔(2) ہما کہ ایرپڑوشتگ۔

ایررِتکہ چمّ :(اے۔ر۔رِت۔کہ۔چم۔م) (س گ) پڑشتگ چمّ۔چمّ جہل۔بےلجّ۔بےشرم۔بےحیا۔

ایرروَگ :(ایر۔رَ۔وَگ) (ک گ) جَہل روَگ۔بُکّگ۔مین بُوتگ۔ایربُکّگ۔(2) روچ ءِ برکت بُوتگ۔(3) آپ ءِ زمین ءِ ترّ کانی تہہ ءَ روَگ ءُ گاربُوتگ۔آپ ءِ رازمین ءِ چُوسگ ءُ گارکنگ۔

ایرروَگی :(ایر۔رَ۔وَ۔گی) (ن گ) جہل روَگی۔بُکّگی۔

ایرتلگ :(ایر۔تَ۔لگ) (ک گ) آپیں چیزّے ءِ پِتّنیں جاگہے ءِ تلگ۔تلان بُوتگ ءُ تان گرَگ۔چیرتلگ۔

ایرتلیتگ :(ایر۔تَ۔لِ۔تگ) ایرتلگ ءِ گوَستگال۔(2) تلان بُوتگ۔تان گرّان بُوتگ۔**ایرتلیتگیں** :(ایر۔تَ۔لِ۔تَ۔گیں) ایرتلگ ءِ دیریں گوَستگال۔(2) ہما زمین یا شے کہ آپ ءِ ایرتلیتگ۔

ایرجتگ :(ایر۔جَ۔تگ) ایرجنگ ءِ گوَستگال۔**ایرجتگیں** :(ایر۔جَ۔تَ۔گیں) ایرجنگ ءِ دیریں گوَستگال۔(2) ہما کہ ایرجنگ بُوتگ۔

ایرجنگ :(ایر۔جَ۔نگ) (ک گ) کسے ءِ بد گوَشگ یا بدی کنگ۔جَہل جنگ۔(2) کسے ءِ کم بُودی یا بےبُودی ءِ سہرا کنگ یا کہ پہ زانت کسے ءِ شرّیاں گندگ گوَشگ۔(3) مالے، مرُدمے یا چیزّے ءَ راعیب دارلیکگ۔جَہل جنگ۔ڈرّی۔ڈوبارگ۔(4) کونٹ۔ٹچّ یا تکّر دءِ کِنارہ ءُ کرّے ءَ جہل ءِ لیٹینگ۔**ایرجنگی** :(ایر۔جَ۔نَ۔گی) (ن گ) جَہل جنگی۔ڈوبارَگی۔(2) ہما کہ گوں ایرجنگ ءِ نسبت دارِیت۔ایرجنگ ءِ آوَ کی۔

ایرجوک : (ایر۔جوک) (س گ) چہ بُرزءَ جَہل ءَ کپگ۔ شِکست۔ایرموش۔ایرجیگ۔**ایرجوک کنگ** : (ک گ) جَہل ءَ دوَر دیگ۔ایرجیگ کنگ۔شِکست دیگ۔پڑ وش دیگ۔

ایرجہلگ : (ایر۔جَہ۔لگ) (س گ) ہما زَمین کہ یکّ دیمے جَہل رَوَت یا جَہل تر اِنت۔(2) ہما زَمین کہ یکّ دیمے جَہل تر بُوآن ءَ رَوَت۔(3) جَہل ءُ کنڈیں جاگہہ۔سَرءَ ایرغ۔**ایرجہلگیں** : (ایر۔جَہ۔لَ۔گیں) جَہلیں۔سَرایرگیں۔

ایرجِیگ : (ایر۔جی۔گ) (س گ) جنگ ءُ جَہل ءَ دوَر داتگیں۔ کمزور۔بےوَس۔پڑ وش وارتگیں۔ایرجوک۔**ایر جیگ کنگ** : (ایر۔جی۔گ۔کَ۔نگ) پڑ وش دیگ۔بےوَس کنگ۔**ایرجیگی** : (ایر۔جی۔گی) (ن گ) زیردستی۔بےوسی۔کمّ توانی۔نزوری۔

ایردارگ : (ایر۔دا۔رَگ) (ک گ) جَہل دارگ۔چیزےءَ جَہل دارگ۔

ایردَست : (ایر۔دَس۔ت) (س گ) (ن گ) مُحتاج۔غُلام۔ بَندَگ۔ وازمَندَگ۔ واستی۔ دِگرءِ قوصَہ ءِ چیرءَ۔ رام۔ رامہ۔ زیر دَست۔**ایردَستی** : (ایر۔دَس۔تی) (ن گ) مُحتاجی۔گُلامی۔زیر دستی۔وازمندگی۔**ایردَستیں** : (ایر۔دَس۔تیں) (س گ) مُحتاجیں۔ زیردستیں۔گُلامیں۔وازمندگیں۔

ایردول : (ایر۔دول) (ن گ) گرانین ہوَر۔گرانیں ہوَرءِ ایر رِچگ۔یکّ شَل ءِ رِچگ۔(2) اَرسانی بُورّ بُورّ ءَ رِچگ۔**ایرڈُولی** : (ایر۔ڈُو۔لی) (ن گ) گرانیں ہورءِ یکّ شَل ءَ رِچگ۔(2) آپ ءِ چہ بُرزا بہ جَہل ءَ رِچگ۔

ایردیگ : (ایر۔دی۔یگ) (ک گ) ہوَرءِ ایر رِچگ۔ہوَرءِ رِچگ۔(2) جَہل ءَ کنگ۔ ڈول یا مَردُمے گوں ساداں بَندَگ ءُ چاتءَ یا جُہلیں آپےءِ تہہ ءَ راہ دیگ۔چہ بُرزءَ یکّ چیزےءِ جَہل ءَ گوں سادءَ بَندَگ ءُ راہ دیگ۔(3) مَردُمےءَ رابدَ گوشگ۔دُژمان دیگ۔کسےءَ را جَہل جنگ۔(4) دان ءَ چہ پُگ ءَ جِتاءُ صاف کنگ ءَ ہاترءَ ماں گوات ءَ ایردیگ۔**ایردِیگی** : (ایر۔دِ۔یہ۔گی) ایردیگ ءِ آوَکی۔ہما کہ ایردیگ لوٹیت یا ایردیگی انت۔**ایرداتگیں** : (ایر۔دا۔تَ۔گیں) ایردیگ ءِ دیریں گوستگال۔

اِیرّ دیگ : (اِیر۔ر۔دی۔یگ) (ک گ) مان بُرّگ۔چگّل دیگ۔دوَر دیگ۔ بازیں ہُورتیں چیزاں اَنچو دوَر دیگ کہ شِنگ بہ بنت۔پُورّ دیگ۔دَنزگ۔**اِیرّ دِیگی** : (ای ر۔دِ۔یہ۔گی) ایرّ دیگ ءِ آوَکی۔ہما کہ ایرّ دیگی انت۔

ایرِرتلگ : (ایر۔رِت۔گگ) ایر رِچگ ءِ گوستگال۔**ایرِرتلگیں** : (ایر۔رِت۔کَ۔گیں) ایر رِچگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ ایررِتلگ۔

ایررِچ : (ایر۔رِچ) (س گ) (ف گ) آپ ءِ ایررِچگ ءِ جاگہہ۔ ہوَرءِ گوَار۔ایر رِچگ ءِ فرمان گال: ایر بہ رِچ۔(2) (ن گ) جَہلگ۔ ہما جاگہہ کہ آپ اُودءَ دیم پہ جَہلا دیءَ رَوَت۔

ایررِچگ : (ایر۔رِ۔چگ) (ن گ) یکّ بیماری یے کہ مَردُم ءَ آپ خانَہ یا زالبُول ءَ زَہگدان چہ گرانیں کارے یا گرانیں بڈّے ءِ زُورگ ءَ یا دِگہ سَببےءَ ایر رِچیت۔(2) (ک گ) اُرُش کنگ۔ہلمہ کنگ۔(3) آپیں شَے ءِ چہ بُرزءَ جَہل رِچگ۔(4) مان رِچگ۔ کسان دانگیں دان یا چیزےءِ جَہل ءَ رِچگ۔**ایررِچگی** : (ایر۔رِ۔چَ۔گی) (ن گ) ہما کہ گوں ایر رِچگ ءَ نسبت داریت۔(2) ایر رِچگ ءِ آوَکی۔

ایرریچگ : (ایر۔رے۔چَگ) (ک گ) آپی چیزےءَ چہ یکّ رَزانےءَ ماں دِگہ رَزانےءِ تہہ ءَ ریچگ۔چہ مَشک ءَ آپ ءِ ماں گِلاس ءَ ایرریچگ چہ یکّ دَرپےءَ ماں دِگہ دَرپےءَ آپ مان کنگ۔لَم دیگ۔ ٹلّا ہگ۔(2) شَلینگ۔**ایرریتلگ** : (ایر۔ریت۔گگ) ایر ریچگ ءِ گوستگال۔**ایرریچگی** : (ایر۔رے۔چَ۔گی) (ن گ) ہما کہ گوں ایرریچگ ءَ نسبت داریت۔(2) ایرریچگ ءِ آوَکی۔

ایرسَر : (اے۔ر۔سَر) (ج گ) چیزے کہ آئیءِ یکّ سَرے بُرزءُ دومی جَہل بہ بیت۔

ایرسَرگ : (اے۔ر۔سَ۔رگ) (س گ) ہما گُد کہ چہ خَراب دِرّگ ءَ آئیءِ دامُن ءِ یکّ کَرّے بُرزءُ یکّ کَرّے جَہل اِنت۔جَہل۔

ایرشُتگ : (ایر۔شُ۔تگ) ایر رَوگ ءِ گوستگال۔(2) جہل شُتگ۔ بکیتگ۔ مین شُتگ۔ **ایرشُتگیں** : (ایر۔شُ۔تَ۔گیں) ایر رَوگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ ایرشُتگ۔

ایرشَف : (اے۔ر۔شَف) (س گ) جہل۔ جہلگ۔ جہل ءِ ایر کپگ۔(2) شَپ ءِ ماں نیم ءِ سر بُوتگ۔(3) شَپ ءِ چہ نیم ءِ گوزگ۔ (4) روچ ءِ آسر بُوتگ ءِ وہد۔ روچ ءِ لَہتگ۔ روچ ءِ جہل بُوتگ۔(5) شَپ کپگ ءِ وہد۔ **ایرشَفغ** : (ک گ) ایر رَوگ۔ بُڈّگ۔ زوال بُوتگ۔ روچ ءِ برکت بُوتگ۔

ایرکَپ : (اے۔ر۔کَپ) (ف گ) ایرکپگ ءِ فرماں گال: ایر کَپ۔ کسے ءِ را چہ بُرزیں جاگہے ءِ جہل ءِ آہگ ءِ گوشگ۔(2) (ن گ) کوہ ءِ یا دگہ بُرزیں جاگہے ءِ ہما حدّ کہ چہ اُودءِ جہلگ بِنا بیت۔

ایرکَپ ءُ سرکَپ : (ن گ) (ج گ) جہلگ ءُ بُرزگ۔ نا برو بریں زَمین۔ کنڈ ءُ بیٹ۔

ایرکپتگ : (ایر۔کَپ۔تگ) ایرکپگ ءِ گوستگال۔(2) جہل ءِ اَتکگ۔ چہ بُرزءِ جہل اَتکگ۔ **ایرکپتگیں** : (ایر۔کَپ۔تَ۔گیں) ایرکپگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ ایرکپتگ۔

ایرکپگ : (ایر۔کَ۔پگ) (ک گ) چہ بُرزیں جاگہے ءِ دیم پہ جہل ءِ آہگ۔ چہ بُرزءِ جہل ءِ ایر آہگ۔(2) چہ اولاک ءِ جہل بُوتگ ءُ بُن ءِ ایر آہگ۔(3) اُلہغ۔ لہتگ۔ **ایرکپگی** : (ایر۔کَ۔پَ۔گی) (ن گ) چہ بُرزا بہ جہل ءِ آہگی یا ایر آہگی۔(2) ایرکپگ ءِ آؤکی۔

ایرکُتگ : (ایر۔کُ۔تگ) ایرکنگ ءِ گوستگال۔ **ایرکُتگیں** : (ایر۔کُ۔تَ۔گیں) (س گ) ہما کہ ایرکُتگ۔ ایرکنگ ءِ دیریں گوستگال۔ پہمیان کُتگیں۔

ایرکشّ : (اے۔ر۔کَش۔ش) (س گ) چہ بُرزءِ پہ جہلا دی کشّان کنگ۔(2) گُدءِ یا چادِرءِ چیر گیجگ۔ سرءِ تاں پاداں چادِرے ءِ یا گُدے ءِ مانپوشگ۔ پردیگ۔(3) لٹّ یا شہماتے جنگ۔ **ایر کشّگ** : (ایر۔کَش۔شگ) (ک گ) دڑاہی ءِ ایرکشّ کنگ۔ (2) شہمات یا لٹّ ءِ جنگ۔

ایرکُشتگ : (ایر۔کُش۔تگ) ایرکُشگ ءِ گوستگال۔(2) ایرکُشگ ءِ کار بُوتگ۔ **ایرکُشتگیں** : (ایر۔کُش۔تَ۔گیں) ایرکُشگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ ایرکُشگ بُوتگ۔

ایرکُشگ : (ایر۔کُ۔شگ) (ک گ) پہ دڑاجیں چیزے ءِ کُٹّینگ ءِ آئی ءِ سرءِ کستر کنان ءُ آسرءِ رسینگ۔

ایرکَنگ : (ایر۔کَ۔نگ) (ک گ) چیزے ءِ زمین یا دگہ چیزے ءِ سرءِ کنگ۔ جوکہ کنگ۔ لائینگ۔(2) پَشت گیجگ۔ سَرارگ۔ پگر کنگ۔(3) جاگہ دیگ۔ **ایرکَنگی** : (ایر۔کَ۔نَ۔گی) ایرکنگ ءِ آؤکی۔

ایرگِڈّ : (ایر۔گِڈ۔ڈ) (ج گ) سکّیں تُرندیں گِڈّگ ءُ واب۔ (2) سُستی۔ گرانجانی۔ لاپرواہی۔

ایرگوات : (ایر۔گوا۔ت) (س گ) ہما دیم ءِ کہ گوات رَوت۔ گوات ءِ چہ یکّ سرے ءِ دومی سرءِ رَوگ۔ بوہانی چہ یکّ پلّوے ءِ دومی پلّو ءِ رَوگ۔(2) زربار۔ گور۔ نمی۔ چہ زِرباراءِ کشّوکیں گوات۔ (3) چہ قبلہ ءِ نیمگ ءِ آیوکیں گوات۔ چھپّر۔ سابند۔ **ایرگواتی** : (ایر۔گوا۔تی) (ن گ) ہما دان کہ جوہان ءِ ماں گوات ءِ دیگ ءِ گوں پُگاں رَوَنت۔ بَچّکی ءُ کٹنگر۔ کٹمب۔(2) جوہان ءِ صاف کنگ ءِ عَمَل۔(3) گوات ءِ دیم پان۔

ایرگوج : (ایر۔گو۔ج) (س گ) وَل گوج۔ بُن گوج۔ اَلگوج۔ کُورّوت۔

ایرگوَر : (ایر۔گو۔ر) (س گ) ہما مردُم کہ آئی ءِ کوپگ ءُ سرگّیں دیمی نیمگ ءِ جہلا دِ انت۔ گورایر۔ جہل تر۔(2) (ن گ) ہما مال کہ آنہی ءِ گور دڑاج اَنت۔ **ایرگوری** : (ایر۔گو۔ری) (ن گ) کستریں بزّات یا گوہار۔ اگاں چہ دو یا سے ءِ گیش اَنت گُڈا کستریں بزّات چہ وَت ءُ مستریں ءِ ایرگوری اِنت۔

ایرگیج : (ایر۔گے۔ج) (ن گ) اِبتدا۔ بُنگیج۔(2) ایرگیژ۔ تکر دیا دِگہ اَنچیں چیز کہ پیچ کنگ ءُ نِندگ بیت۔ چیرگیج۔ لائین۔ ہما چیز کہ ایرگیجگ یا پیچ کنگ بیت۔(3) ہشّ یا جنتر ءِ بِنا کنگ۔(4) جہل۔ جہلیں جاگہ۔(5) (ف گ) ایرگیجگ ءِ فرماں گال: ایر بہ گیج۔

ایرگیجگ : (ایر۔گے۔جَگ) (ک گ) جہل ءَ ایر کنگ۔ چہ بُرزءَ جہل ءَ آرگ۔سوارءِ زمین ءَ آرگ۔ بُن ءَ آرگ۔لائینگ۔**ایرگیجگی** : (ایر۔گے۔جَ۔گی) ایرگیجگ ءِ آوَ کی بزاں ایرگیجگ ءِ کارکنگی انت۔

ایرگیژ : (ایر۔گیِ۔ژ) بچار : ایرگیج۔

ایرِلّا : (اے۔رِل۔لا) کپگ۔جہلاد بُوتگ۔**ایرِلّا بُوتگ** : (اے۔رِل۔لا۔بُو۔تگ) (ک گ) چہ بُرزءَ جہل ءَ کپگ۔

ایرلُمبگ : (ایر۔لُم۔بَگ) (ک گ) دِیوال، بان یادِگہ چیز ے ءِ کپگ۔

ایرلو : (ایر۔لو) (ن گ) روش لہہ۔رولہہ۔جہل ءَ کپگ۔لہگ۔

ایرماد : (ایر۔ماد) (س گ) فرمان بردار۔(2) نَرم۔کمزور۔ لاہو۔ ایرموش۔(3) جہل کپگ۔ نزوری مَنگ۔(4) چہ بُرزی ءَ جہلاد بُوتگ۔(5) مستی ءُ جوش ءِ کم بُوتگ۔(6) آرام بُوتگ۔ تمہّ۔ساسار۔(7) ایمن۔گوات ءُ دَرد ءِ کَم۔**ایرمادیں** : (ایر۔ما۔دیں) (س گ) نزوریں۔ نَرمیں۔ ایرموشیں۔ آرامیں۔**ایرماد بُوتگ** : (ایر۔ماد۔بُو۔تگ) سوہ کنگ۔مستی ءِ جہل کپگ۔لہڑانی ایر آہگ۔تڑ ہگ۔ایرموش بُوتگ۔ساسارگ۔(2) گوات ءِ کپگ۔

ایرمادی : (ایر۔ما۔دی) (ن گ) ہما دارُو کہ گوات ءُ جرس ءِ درداں کم کنت۔(2) نَرمی۔ایرموشی۔

ایرماسَغ : (ایر۔ما۔سَغ) (ک گ) پادانی دِل ءَ دانگانی دَر آہگ۔

ایرمار : (ایر۔ما۔ر) (س گ) (ف گ) ایرمارگ ءِ کار۔ دَست ءِ ایرمُشگ۔(2) ہما چیز کہ گوں آئی ءَ ایرمارگ ءِ کار گِرَگ بیت۔(3) سَمارگ۔دِل بڈّی۔

ایرمارگ : (ایر۔ما۔رَگ) پژم یا مُود رنگیں چیز ے ءِ سَرءَ یکّ دِگہ اَنچیں چیز ے مُشگ کہ بہ وپسنت۔(2) چیز ے ءَ صاف ءُ شاتاپ کنگ۔(3) پُشت ءَ دَست ءِ سَمارگ۔ سَمارگ۔ ایرمُشگ۔(4) دَست ءَ کسے ءِ سَرءَ پہ دوستی ایرکنگ۔مالگ ءُ مُشگ۔**ایرمارگی** : (ایر۔ما۔رَ۔گی) ایرمارگ ءِ آوَ کی بزاں ایرمارگ ءِ کارکنگی یا بُوتگی انت۔

ایرمال : (اے۔ر۔مال) (س گ) ایرمال اِنگیں جاگہہ۔گُد ءِ کرّ ءِ ہما بہر کہ ایرپڑ شتگ۔ایرمرز۔دَست ءِ سَرءَ ایرمالگ۔**ایرمالگ** : (ایر۔ما۔لگ) گُد ءِ کرّاں ایرپڑ وشگ ءُ شُولگ کہ پُژ پُژ مہ بیت ءُ اوتاگ ءَ ئے دَرمیاینت ءُ مہ دِریت۔ایرمُشگ۔سَمارگ۔

ایرمان : (ایر۔مان) (س گ) ہمے مال۔وَت تہہ ءَ کپتگیں مَردُم۔ ہما مَردُم کہ بے لوٹگ ءَ آتکگ۔(2) مورمانٹ۔ کلپ۔(3) کمزور۔عاجز۔نزور۔**ایرمانی** : (ایر۔مانی) (ن گ) ناتوانی۔ کمزوری۔بےوَسی۔(2) مورمانٹی۔کلپی۔

ایرمِر : (ایر۔مِر) (س گ) ایرمِرگ۔تُسگ۔تُس مارگی۔ مارتوس۔مَرگی بُوتگ۔نزور۔تُزمارگی۔**ایرمِریں دَرد** : (ایر۔مِ۔ریں۔دَر۔د) (س گ) ہما دَرد کہ مَداں مَدان ءَ چست بہ بیت۔ سُبک سُبکّیں دَرد۔

ایرمِرگ : (ایر۔مِ۔رَگ) (ک گ) دِل ءِ تُسگ۔تُزمارگ بُوتگ۔دِل ءِ بُڈّگ۔بےدَم بُوتگ۔

ایرمُرتگ : (ایر۔مُر۔تگ) ایرمِرگ ءِ گوستگال۔(2) ایرمِرگ ءِ کار بُوتگ۔**ایرمُرتگیں** : (ایر۔مُر۔تَ۔گیں) ایرمِرگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ ایرمُرتگ۔

ایرمَرز : (ایر۔مَر۔ز) بچار : ایرمال۔

ایرمُشگ : (ایر۔مُ۔شگ) (ک گ) ایرمارگ۔سَرءَ مُشگ۔ پرمُشگ۔ایرمالگ۔دَست ءِ پہ دوستی ءِ سَرءَ مُشگ۔سَمارگ۔یتیم ءُ بےکسیں مَردُم ءِ را دَست ءِ سَرءَ ایرمالگ ءُ دِل بڈّی دیگ۔(2) کُمکّ کنگ۔وَشّ کنگ۔

ایرموش : (ایر۔موش) (س گ) چہ بُرزءَ جہل کپگ۔شِکست۔ ایرجوک۔ایرماد۔**ایرموشیں** : (ایر۔مو۔شیں) (س گ) ایرمادیں۔نرمیں۔آرامیں۔

ایرمین : (ایر۔مے۔ن) (س گ) ایرمَنتگیں مَردُم۔ایرمینگ ءِ کار۔ایرمینگ ءِ ہیل۔بےزِند۔

ایرمینگ : (ایر ـ مے ـ نگ) (ک گ) بے زِند بُوَنگ ـ دَم بَرگ ـ ہاٹی ءَ رَوگ ـ بےزور بُوَنگ ـ (2) پہ بَرّگ گی ءَ بےتَواری چمّاں دارگ ءُ چیزے ءِ اُمیت ءَ نِندَگ ـ

ایرنِشت : (ایر ـ نِش ـ ت) (س گ) زِبار ـ (2) زَمین ءِ ہما جاگہہ کہ آپ نند بہ بیت ـ (3) بند ءِ ہما جاگہہ کہ چمُودءَ آپ دَر بئیت ـ **ایرنِشتیں** : (ایر ـ نِش ـ تیں) (س گ) ہما کہ گوں ایر نِشت ءَ نسبت داریت ـ

ایرنِند : (ایر ـ نِن ـ د) (س گ) جَہل رَوگ ـ کئے جَہل تر ءَ ایر رَوگ ـ **ایرنِندگ** : (ایر ـ نِن ـ دَگ) (ک گ) بالی مُرگ ءِ چہ بال ءَ زَمین ءَ نِندَگ ـ (2) دل ءِ ایر نِندگ ـ جَہل کپگ ـ جَہل رَوگ ـ (3) آپ ءِ ماں زَمین ءَ ایر رَوگ ـ (4) تَرّ یک بُوَنگ ـ **ایرنِندیں** : (ایر ـ نِن ـ دیں) جَہلیں ـ

اِیرّو : (اِی ر ـ رو) (ن گ) چرّک ـ چیوا ـ کلاگ ـ ٹٹو لی ـ **اِیرّودیگ** : (اِی ر ـ رو ـ دِ ـ یگ) اِیرّ واں زیرَگ ـ کلاگ گِرَگ ـ اِیرّ وکنگ ـ **اِیرّوکنگ** : (اِی ر ـ رو ـ کَ ـ نگ) (ک گ) کلاگ زیرَگ ـ چیوا کنگ ـ ٹٹو لی کنگ ـ اِیرّ ودیگ ـ **اِیرّوئی** : (ای ر ـ رُو ـ ئی) (ن گ) کلاگی ـ چیوئی ـ

ایروپ : (اِے ـ روپ) (ن گ) گوات ءِ طُوفان ـ دَنز ـ گوات ـ مُژ ـ تُرندیں گوات ـ طُوفانیں ءُ تیزیں گوات ـ ہما تہارین ءُ تُرندیں گوات کہ چمّ پہ چمّ ءَ میم مہ بیت ـ

ایرَہ : (اے ـ رَہ) (ج گ) بےوَقت ـ ناوَقت ـ

ایرَہت : (اے ـ رَہ ـ ت) (ن گ) ماہین ءِ کُٹّگ یا ایر آہگ ءِ موسُم ـ (2) کِشاری ءِ وَہد ءِ ہلاس بُوَنگ ـ کاہ ہُش ـ کرّائی ـ اَگست، سَتمبر ءُ اَکتُوبر ءِ ماہانی موسُم ـ

ایریا : (اے ـ رِ ـ یا) (ج گ) بُوجیگ، راچِن یا دِگہ دَریائی اولاکانی آچارانی چہ دوَرءَ یکّ نیمگے ءَ تَرّینگ ءُ دَور ءِ دومی نیمگ ءَ کنگ، اَنچوش کہ ''ایریا کن اِت'' یا بُوجیگ ایریا کُتگ ـ

اِیریز : (اِی ـ رے ـ ز) (ن گ) کاہ ـ کاہ ءُ بُوچ ـ

ایزیٔغ : (اے ـ زے ـ ئَغ) بچار : اَہری ـ

ایسار : (اے ـ سا ـ ر) (ن گ) ہَنوش ـ بےہوش ـ بےسار ـ (2) سکرات ـ (3) گرّاں وابی ـ **ایساری** : (اے ـ سا ـ ری) (ن گ) ہنوشی ـ بےہوشی ـ بےساری ـ (2) ساہ کندن ـ (3) گرّاں وابی ـ

اِیسُف ءِ کِتَّب ءَ رَسگ : وار ءُ بَرّگ بُوَنگ ـ کُٹّگ ـ ہلاس بُوَنگ ـ تاوان بار بُوَنگ ـ **اِیسُف ءِ کِتَّب ءَ رسینگ** : بےکار کنگ ـ زَوال کنگ ـ نُقصان دیگ ـ تاوان بار کنگ ـ

اِیست پُہت : (اِی س ـ ت ـ پُہہ ـ ت) (ن گ) آرت ءُ ماہیگ ءِ یکّ جاہ تَرّ کنگ ءُ سِنگ ءُ پاتال کنگ ءُ پچِگ ـ حسشت ءُ پُشت ـ

اےسَر : (اے ـ سَر) (ج گ) اے نیمگ ـ اے پلّو ـ اے گوَر ـ اے تک ـ **اےسَری** : (اے ـ سَ ـ ری) (ج گ) اے نیمگی ـ اے پلّوی ـ اے گوری ـ اے تکی ـ

اےسَرءُ آسَر کنگ : پولگ ءُ چارگ ـ پکّا کنگ ـ (2) بندیکانی سَراں زیرَگ ءُ یکّ جاہ کنگ ـ (3) چیزے ءِ سَرانی تَرّینگ ـ آشک ءُ ایشک ءَ آرگ ـ سَرجم کنگ ـ پُورہ کنگ ـ (4) جُہد کنگ ـ کار کنگ ـ

ایسوہ : (اے ـ سو) (س گ) دوکلّیں داراں سادے مان تَرّینگ ءُ تاب دیگ ـ (2) پہ سرّین ءِ دَرد ءِ آرام ءِ لانکی ءَ ہر دوئیں پاداں مان تَرّینگ ءُ گوں بیلکڑ ءَ تاب دیگ ـ

ایش : (اے ـ ش) (پ گ) اِش ـ اے ـ پہ نزّیک ءِ چیز ءَ گوشگ بیت ـ ہمیش ـ

ایشاں : (اے ـ شاں) (پ گ) ایش ءِ بازیاجم ـ

ایشانی : (اے ـ شا ـ نی) (پ گ) اے بازینانی ـ ایشانیگ ـ ہمیشانی ـ

ایشانیگ : (اے ـ شا ـ نی ـ گ) بچار : ایشانی ـ

ایشرا : (ایش ـ را) (پ گ) ایشی ءَ را ـ اے مَردُم یا شَے ءَ را ـ اے مَردُم یا شَے ءِ باروءَ ـ

ایشرک : (اے۔شِر۔ک) (ن گ) یکّ کسانیں بوٹگے کہ پہ چماّنی دَردءَ کِرم کُشیں دَرمانے۔

ایشک : (ایش۔ک) (ج گ) اے نیمگ۔ اے پلّو۔ اے کُنڈ۔ اے تک۔ اے گوْر۔ **ایشک بُوْنگ** : (ایش۔ک۔بُو۔نگ) اے نیمگءَ سَرگ۔ اے پلّوءَ بُونگ۔ **ایشک ءُ آشک ءَ جنگ** : رَد دیگ۔ ریپینگ۔ دوتَلءُ دوپوستی کنگ۔ پرّامگ۔ سَرچرّی جنگ۔

ایشک ءُ آشک کنگ : چپّ ءُ چاگِرد کنگ۔ گِرگیس۔ اے دیم ءُ آدیم کنگ۔ سَرءُ چیر کنگ۔(2) پٹّ ءُ پول کنگ ءُ چارَگ۔ پکّا کنگ۔

ایشنا : (اے۔ش۔نا) (ب گ) پہ حیرانی ءُ ہبکّہی گوْشگ بیت، چوش کہ "ایش اِنت کہ چوش بُوت"۔(2) ہما چیزءِ نہ لوٹگ ءُ ہما بُونگ۔ (3) ہما رَنگ۔ ہما وڑ۔

ایشی : (اے۔شی) (پ گ) ایشیءَ۔ ایشی را۔ ایشیءِ۔

ایغانغ : (اِے۔غا۔نغ) (س گ) نہ ترس۔ بہادُر۔

اے قدر : (اے۔قَد۔ر) (ج گ) اے گچّ۔ اِینکیاس۔ اِینچو۔ اِینکہ۔ اِینکس۔

اے کرّ : (اے۔کر۔ر) (ج گ) اے نیمگ۔ اے گوْر۔ اے پہنات۔ اے پلّو۔ اے تک۔ اِینگو۔ **اے کرّی** : (اے۔کر۔ری) (ج گ) اے نیمگی۔ اے گوْری۔ اے تکی۔ اے پلّوی۔

اے گچّ : (اے۔گچّ۔چ) بچار : اے قدر۔

اے کِشتِر : (اے۔کِش۔تِر) (ج گ) اے نیمگ۔ اے پلّو۔ گئے اے دیمءَ۔

ایکُل : (اے۔کُل) (ن گ) تہنا۔ ایوک۔(2) ہما کہ گوں دِگراں ہور نہ بیت۔ ایوانٹ۔ تنیا۔(2) ایوک ءُ تہنائیں گُرک۔ (3) آسک ءِ ذاتے۔(4) لہُنڈ۔

ایکُم : (اے۔کُم) (ن گ) دادبخش۔ دَست پچ۔(2) زانت کار۔

ایکُوی : (اے۔کُ۔وی) بچار : ایوکی۔

ایگوَل : (اے۔گَ۔وَل) (ن گ) (س گ) چہ گل ءَ دوئیں بگلانی بُرزءُ جہل کنگ۔ بگلانی سُرینگ۔ بگلکی۔

اِیلاّنچ : (اِیل۔لان۔چ) (ن گ) آپانی کشگ ءُ آپینک ءِ تہہ ءَ مادہءِ خُشک کنگ۔ چہ شیرءَ آئی ءِ آپینک ءِ دَرکنگ۔ شِیلانچ۔

ایلنگ : (اے۔لِن۔گ) (ن گ) بُہتام۔ بڈّ۔ زوریں میار۔ اِلنغ۔ تُہمت۔ **ایلنگی** : (اے۔لِن۔گی) میاری۔(2) ہما کہ بُہتام جنگ بُوتگ۔

ایلینڈگ : (اے۔لین۔ڈَگ) (س گ) وہل۔ چوٹ۔(2) ناہم واریں زمین۔ جہل ءُ بُرزیں زمین۔ **ایلینڈگیں** : (اے۔لین۔ڈَ۔گیں) جہلیں۔ نابرابریں۔ چوٹیں۔ ولیں۔

اَیلی : (اَے۔لی) (ن گ) دانہہ۔ پریات۔

اِیمان : (اِی۔مان) (عَر) (ن گ) غیرت۔ ہِمّت۔ (2) یقین۔ بیسہ۔ سوگند۔ ستک۔ **اِیمان ءِ الّگ** : بے ہِمّت بُونگ۔ مُشکلیں وہداں لگور بُونگ۔ اِیمان ءِ یلہ کنگ۔ **اِیمان دار** : (اِی۔مان۔دار) (س گ) ہما کہ یقین ئے پُختہ اِنت۔ ہما کہ بیسہ ئے سَرجم اِنت۔ تچک ءُ راستیں مَرُدم۔ **اِیمان سلامت بُونگ** : بے ایمان نہ بُونگ۔ مُشکلیں وہداں پُشت ءَ نہ کنزگ۔(2) دِل جم بُونگ۔

اِیمان کنگ : (ای۔مان۔کَ۔نگ) ہِمّت کنگ۔ جنگ ءُ مڑءَ دیم ءَ کنزگ۔ توکل کنگ۔

ایمن : (اے۔مِن) (ن گ) بے تُرس۔(2) وش ءُ خیر۔ آسُودگ۔ سدّک۔ سا کم۔ قرار۔ گیگ۔(3) ہما کہ دِل جم اِنت۔ ہما کہ پہ تاہیر اِنت۔ اَمان۔ اِہسان۔ ایر ماد۔ تژ ہوک۔ جارات۔ ساسار۔ **ایمنی** : (اے۔م۔نی) (ن گ) اَمن ءِ جاور۔ خیر۔ سُہل۔ ایمنیں جاور۔ آرام۔ اَمن۔ ساہی۔ **ایمنیں** : (اے۔مِ۔نیں) (س گ) آسُودگیں۔ آرامیں۔

ایں : (اے۔ں) (ک ک) کُمکّ لبزے، چوکہ ماروگ ءَ ایں یا ماشُت ایں بلے بازرنداں "ا" دور دیگ بیت چوکہ ماشُتیں۔ ماگنیں۔ مارویں نبیسگ بیت۔

اِین : (اِی۔ن) (ک ک) کُمکّ لبزے کہ مَن ءِ مَعناءَ دَنت چوکہ روئین بزاں مَن روئین۔ نبیسین بزاں مَن نویسگ ءِ کارءَ کناں۔

اِیچُک :(اِین۔چُک) بچار : اِینکہ۔

ایندِ گہِ : (ایِن۔دِ۔گہِ) (گ ر) تی۔دِگہ۔دومی۔

ایندی : (ایِن۔دی) (پ گ) اے۔(2) اے جَنیا دَم۔

اِینڈا :(اِیں۔ڈا) (س گ) زَنڈ۔ڈال۔(2) (ن گ) قلم ءِ سَر کہ زَنڈ نبشتگ بہ کنت۔قلم ءِ زَنڈ نبیسّوکیں نیش کہ ڈال ڈال نبشتہ بکنت۔

اِینکَدَر : (اِن۔کَ۔دَر) بچار : اِینکیاس۔

اِینقَدَر : (اِن۔قَدَ۔ر) (ج گ) اے قَدَر۔اِینکیاس۔اے کَساس۔اِینکَرَہ۔اِنکَس۔اِیچُک۔اے کَچّ۔اِینکہ۔

اِینکَرَگ : (اِن۔کَ۔رَگ) بچار :اِینقَدَر۔

اِینکَرَہ : (اِیں۔کَ۔رَہ) (ج گ) اِینچُک۔اِینکَس۔اے قدّ ءَ۔اِینقَدَر۔

اِینکَس :(اِیں۔کَس) (ج گ) اِینکہ۔اِینچُک۔سَکّ کَم۔کَمّیں کِساس۔اے قَدَر۔اِینچو باز۔اِکرڑو۔اِینکَرَہ۔اے کَچّ۔اِینچو۔

اِینکَہ : (اِن۔کَہ) بچار :اِینکَرَہ۔

اِینکو : (اِن۔کو) (ج گ) کَمّ۔تُشے۔اِینقَدَر۔اِینچو۔

اِینکَہ : (اِن۔کَہ) (ج گ) اِینکَرَہ۔اِینکَس۔اے قَدَر۔اے کَچّ اِینچو۔اِینکیاس۔(2) پِشّے۔ترّ۔

اِینکیاس : (اِن۔کِ۔یا۔س) (ج گ) اِینچو۔اِینقَدَر۔اِینکَس۔اے کَچّ۔

اِینگُر :(اِن۔گُر) (ج گ) اے دیم۔اے کَرّ۔اے پلّو۔اے نیمگ۔اے تَک۔اے وَٹّ۔**اِینگُر آنگُر** : (اِن۔گُر۔آں۔گُر) (ج گ) اِدءُ اُودءَ۔**اِینگُر آنگُر کنگ**: گوں وَتی وَس ءِ جُہد کنگ۔(2) نیمّون کنگ۔حِیلہ کنگ۔**اِینگُر ءُ آنگُر کنگ** :حِیلہ کنگ۔کارے ءِ کنگ یا نہ کنگ ءِ توجیل سازگ۔(2) اے دیم ءُ آدیم کنگ۔

اِینگُری :(اِن۔گُ۔ری) اے نیمگی۔اے دیمی۔

اِینگو :(اِیں۔گو) (ج گ) اے نیمگ۔اے پلّو۔اے تَک۔

اِیوا :(ای۔وا) (ن گ) زار۔زار جَنگ۔(2) اَرمان۔ہژن۔

ایوار :(اے۔وا۔ر) (ج گ) اے جَہّ۔اے رَند۔اے بَر۔اے گُشتان۔(2) وار ءُ گیگ۔(3) (ن گ) نیم روچ ءُ روزرد ءِ میانجی ءِ وَہد۔عَصر ءِ وَہد۔(4) بے وارِث۔ہما کہ چُکّ ءُ پسانندگ ئے نیست۔(5) مَدَتّ۔کُمک۔(6) مچّ ءِ گُشّ کنگ۔**ایوار دیگ** : (اے۔وار۔دی۔یگ) (ک گ) گُشّ ءِ مچّ ءِ ہوشانی تہہ ءَ دیگ۔(2) زَمین ءِ مَرزگ۔زَمین ءِ سَر ءِ چیر کنگ۔**ایوار کنگ** :(اے۔وار۔کَ۔نگ) مُردگ ءِ را بے حَیال کنگ بزاں پہ مردگ ءَ نہ خیرات ءُ نہ دُعا فاتحہ کنگ۔

ایوارگ : (اے۔وا۔رَگ) (ک گ) نَر ءُ مادگ کنگ۔(2) زَمین ءِ گَردینگ ءُ مَرزگ۔ایوار دیگ۔(3) مچّ ءِ گُشّ کنگ۔

ایواری :(اے۔وا۔ری) (ن گ) ایوک ءُ تہنائی۔بے وارثی۔(2) چُکّ نہ بُوَگ ءِ ناڈُراہی۔

ایوانٹ :(اے۔وان۔ٹ) (ن گ) تاہ۔تاک۔ہما کہ جُتک نہ اِنت۔یکّ ءُ تہنا۔(2) رُستگیں ءُ وَرنا ہیں جنکّ کہ سیرئے نہ کرتگ یا دوستار ءُ دَزگوہارئے ہم نیست۔ایوک۔(3) ہما مچّ کہ گونگ ئے چیر ءَ مہ بیت۔(4) پہ تژن ہما مَرد کہ چُکّ ئے مہ بیت۔ڈیڈُو۔

ایوانٹی :(اے۔واں۔ٹی) (ن گ) زَہگ نہ بُوَگ ءِ بیماری۔ایواری۔**ایوانٹیں** :(اے۔واں۔ٹیں) (س گ) ایوکیں۔لاوارثیں۔بے پدیں۔

اے وَڑ :(اے۔وَڑ) (ج گ) اے رَنگ۔اے ڈَول۔اے پیم۔

اے وَڑیں : (اے۔وَ۔ڑیں) (ج گ) اے رَنگیں۔اے ڈَولیں۔اے پیمیں۔

ایوَر : (اے۔وَر) (ن گ) بُرز۔ہَشّی۔

ایوَک : (اے۔وَک) (ن گ) (ج گ) تہنا۔بے ہَم راہ۔اِہوَت۔ایکَل۔تنیا۔جِدّ۔ہچِگ۔یکّا۔یکّہ۔بے آسَر۔بے سِیاد۔

ایوَکّا : (اے۔وَک۔کا) (ج گ) تہنا۔بیرَہ۔پَیکّ۔تیوَک۔

ایوَکی :(اے۔وَ۔کی)(ن گ)(ج گ)ایوک بُوئنگ۔یکّوئی۔یکّی۔بےہم راہی۔تَہنائی۔**ایوکیں** :(اے۔وَ۔کیں)(س گ)ہما کہ ایوک اِنت۔تہنائیں۔تہنائیں ساہ دار۔

ایوَند : (اے۔وَن۔د) بچار :اوہَند۔

ایہام : (اے۔ہام)(ن گ) وہم ءُ گمان ءَ پِرّینگ۔برّ کنگ۔(2) ہمالبز کہ دومانا دینت۔دومانائی دانک۔

ایہلا : (اِہ۔لا) (س گ)(ب گ) توپی دیگ۔کَسے ءَ اے گوشگ کہ توہَر چی کُت کنئے بِہ کَن۔

اَیہلا : (اے۔ہَ۔لہہ)(س گ) حراب۔حرابین۔بدین۔

ب

ب : (بے) دومی آب یا حرف اِنت۔

بابا : (با۔ با) (ن گ) پِت۔ اَبّا۔(2) مرَ نیں پِت۔ پیرُک۔ (3) کماش۔ پیرمرد۔ بابے۔

باب : (با۔ب) بچار : دَرواز گ۔

بابت : (با۔ بَت) (ن گ) لحاظ۔ ہاترِ۔(2) (س گ) بارۂ۔ خاترِ۔

بابُل :(با۔ بُل) (ن گ) پِت۔ اَبّا۔ پِسّ۔ بابا۔

بابلو : (با۔بَ۔لو) (ن گ) پِت۔ بابا۔(2) پہ تُژن، پہ نہ وَشّی یا ناراضی کسے ءِ راتوار کنگ۔

بابو : (با۔ بو) (ن گ) بابا۔ بابُل۔ پِت ۔(2) مرَ نیں پِت۔ پیرُک۔(3) پِت ءِ مرَ نیں بڑ ات۔(4) کماش۔ پیرمرد۔

بابُو : (با۔ بُو) (ن گ) مُنشی۔ ہما کہ دَپترانی نبیسگ ءِ کارءَ کنت۔ وانِندگ۔

بابُونہہ : (با۔ بُو۔نہہ) (ن گ) پمپُل۔

بابی : (با۔ بی) (ن گ) چُکّ۔ بڑ ات۔(2) بابو۔ بابا۔ پِت۔ مات ءُ پِت ءُ بُلّک۔(3) (ب گ) حیرانی یا ہبکّہی۔ ہما حیرانی یا ہبکّہی کہ آئی ءِ تہہ ءَ ترس ہم ہوار بیت۔ چو کہ: اَبڑے بابی۔ یا اُو بابی یا اَبّو بابی۔

بابے : (با۔ بَے) (ن گ) پِت۔ بابا۔(2) کماش۔ پیرمرد۔

بابیاں : (با۔ب۔ یاں) (ن گ) بابے ءِ جمع۔ پِتّاں۔ واجہاں۔ چُکّاں۔ بڑ اتاں۔

بابِیرَگ : (با۔ بی۔رَگ) (ن گ) ہیزَک یا مَشک ءِ دَپ ءِ بندگ ءِ چِٹّ۔ دَپ بند۔ دَربند۔ مَشک ءِ دَربند۔

بابیڑ : (با۔ بے ڑ) (ن گ) ٹگّی۔(2) جنجال۔ دُژوہ۔(3) پڑّام۔

باپ :(با۔ پ) (ن گ) پاہار۔ گرمی۔ لہڑیں آپ ءِ پاہار کہ دُوت ءِ رَنگ ءِ چِست بنت۔ گگ۔ ہما آپ کہ آپ ءِ گرم کنگ ءِ رَند آپ ءِ پاہار ءِ رَنگ ءِ دَرکیت۔ ہُرم۔ تاپ۔ ہَواڑ۔ لہڑام۔ باف۔ گرمی ءِ پاہار۔

باپ آپ : (باپ۔آپ) (ن گ) چہ لہڑیں آپ ءِ باپانی ہیسپاں گپتگیں آپ۔ **باپیں :** (با۔پیں) لہڑیں۔ گرمیں۔ تپسیتگیں۔

باپار : (با۔ پار) (ن گ) واپار۔ سوداگر۔ دُکاندار۔ سیٹھ۔ شاہوکار۔ شاہوکاری۔(2) بَہا ءُ زُور۔ تاجر۔ گرءُ دَئے۔ مال ءِ بَندگ۔ سودا۔ بجاز۔ بیپار۔ **باپاری** :(با۔ پا۔ ری) (ن گ) واپاری۔ سوداگری۔ بَہا ءُ زُور کنگ۔ دُکانداری۔ شاہوکاری۔ زُرت ءُ زُور ءُ بَہا ءُ سیم ءِ کار۔ (2) سوداگر۔ شاہوکار۔

باپُشت : (با۔ پُش ۔ت) (ج گ) چیرءُ اَندَری۔ پدپُشت۔ چیراں سَری۔

باپگ : (با۔ پَگ) (ک گ) باپ دیگ یا گرم دیگ۔ ٹکور دیگ۔(2) (ن گ) ہما چیز کہ پہ باپ دیگ ءِ کارمرز بیت۔ ٹکور۔ (3) گندَگیں تامے ءِ پچ دیگ۔ گَنش۔ بدبوہ۔

باپَل : (با۔ پَل) (ن گ) کوہل کُتگیں تازہ وادیں ماہیگ یا کہ گوشت۔(2) کوہل کُرتگیں بژ نج۔

باپُور :(با۔ پُور) (ن گ) تریاق کَشَّگ ءِ اَزباب۔(2) پُرخُمار۔ نیم ہوش۔ ہمائی ءَ کہ باپُورکَشّ اِتگ ءُ نِشہ اِنت۔(3) وَشّ حال۔ سیر۔ **باپُوری** : (با۔ پُو۔ری) (ن گ) خُمار ءُ نِشہ وَدی کنوک۔ (2) خُمار بُوَگ۔(3) ہما کہ گوں باپُور ءَ نِسبت داریت۔

باپہ : (با۔پہ) (س گ) تام۔لذّت۔خوٗند۔مزّگ۔چَس۔وَرام۔

بات :(با۔ت) (ن گ) بلّ۔نیزہ ءِ دَزا جیں دَستگ کہ آئی ءِ سَرءِ نیزہ ءِ دَپ یادو گوش اَنت۔(2) باث۔(3) (ک گ) بُوَگ ءِ مُراد گال بزاں بہ بات۔شالا اِے کار بہ بات۔ **بات ءِ بلّ** : (ن گ) نیزگ ءِ دزا جیں دَستگ ءُ آئی ءِ سَر۔

باتا :(با۔تا) (س گ) گنوک۔بے سار۔ہنوش۔

باتبل :(بات۔بل) (س گ) بہہ ءُ بلکڑ۔(2) دوزورگ۔ ہوَءُ اِناں۔دو دِلگ۔نیمّون کنگ۔(3) دِلگوش ءُ دَست گٹّ بُوَگ۔(4) ہما کار کہ ہوَءُ اِناں ءِ میان ءَ اِنت۔

باترّ :(با۔ترّ۔ر) (ن گ) (س گ) تُرال۔تُریل۔تیغ زن۔تیگ جن۔زَحم جن۔

باتی :(با۔تی) (ن گ) باڈکانی ہما جنین نوکر چوکہ دزگوہار ءَ انت۔ لوگ ءِ تہہ ءِ چُلو پگ کاریں جنین آدم۔چوپڑ کشّ۔چُلو پگ۔چُلو پگ کار۔(2) لوگ ءِ نِندوکیں۔ہما کہ دِگہ یکّے ءِ کَس ءِ نِند ءُ پاد آ ہگ بہ کنت۔اِے مَردُم ہما کَس واہُندانی باتی گُشگ بیت۔باتیگ۔بانتی۔(3) دزگوہار۔(4) ترُو۔

باتیگ : (با۔تی۔گ) بچار :باتی۔

باتیل : (با۔تے۔ل) (ن گ) آپی گُراب۔مزَنیں بوجیگ۔(2) گوادر شہر ءِ زِر باری دَمگ ءِ کوہ ءِ نام اِنت۔

باٹ :(با۔ٹ) (س گ) مزَن مَردی نشان دیگ۔مزَن حبری۔وَت گلاہی۔ **باٹ ءِ بلّ** :(ن گ) دائم ہم راہ۔دائم گوں یکّے ءَ ہور ءُ یکّ جاہ۔(2) گوں یکّ دومی ءِ ٹہگ۔وَت ماں وَت وَشّ ءُ تپاک۔ہم راہ داری۔تپاکی۔ٹہگ۔وَشّ بُوَگ۔(3) دَزگٹّ یا دِلگوش۔(4) حُشکیں پاگ ءُ پڑ کہی۔دُروگیں مزَن مَردی۔(5) بے وَسّ ءُ لاچار بُوَگ۔ہر پلّو ءَ نااُمیت بُوَگ۔(7) کٹیٹہ۔یکّے دومی ءِ خِلاف۔(8) پہ ٹڑن یا گوں بدبَری ءُ پہ نہ وَشّی کَسّے ءَ گوشگ۔

باٹگ : (با۔ٹگ) (ن گ) میسک ءِ پُلّ جنگ ءِ وہد۔ **باٹینگ** : (با۔ٹے۔نگ) (ک گ) میسک ءِ پُلّ ءِ سرُ پگ۔

باث : (با۔ث) (گ ر) اَبید۔بَید۔(2) (ک گ) بہ بات۔بات۔

باج : (با۔ج) (ن گ) سُنگ کہ چہ اَیر دَستگ ءَ گرگ بیت۔دَہ یکّ۔(2) بادشاہ یا حاکم ءَ چہ مخلوق ءَ گپتگیں ملام۔(3) سوب۔کٹّگ۔فتح۔نَف۔فائدگ۔سُوت۔آمدَن۔ **باج بَر** : (باج۔بَر) (س گ) ہما کہ گیشتر پائدگ بہ بارت۔چہ دُزستاں مستریں مُزّءِ بَروک۔باج بَروک۔سِیتّ وار۔سوب مَند۔کٹّوک۔سَرسوب۔گژوہ بَر۔سوبان۔پیروز۔سوبین۔

باج بَرگ : (باج۔بَ۔رَگ) (ک گ) سوب کنگ۔ئپ کنگ۔(2) مُقابِلہ ءِ تہہ ءَ سوب مَند بُوَگ۔

باج گیر : (باج۔گی۔ر) (س گ) ہما مستریں یا زوراک تریں حاکم کہ چہ دِگہ نزورتریں سَرداراں حاکماں سالیںہ زرّ گیپت۔(2) باج ءِ گِروک۔سوب کنوک۔(3) سُنگ گِروک۔ **باج گیری** :(باج۔گی۔ری) (ن گ) باج گِرگ۔سُنگ گیری۔(2) سرسوبی۔سیت واری۔

باج گِرَگ : (باج۔گِ۔رَگ) سَردار یا حاکم ءَ چہ دِگہ کستریں سَردارے ءِ مُلوک ءَ را سالیںہ زرّ گِرَگ۔

باجا : (با۔جا) (ن گ) ہندوستانی ساز ءُ زیمل ءِ اَزبابے۔(2) بدنام۔ملامت۔ملامت کُتگیں۔(3) ہم زُلف۔

باجائی :(با۔جا۔ئی) (ن گ) ہما زال کہ مَردئے مُرتگ بلے آوتی مَرد ءِ بزات ءَ اَبید دِگہ جاہے عاروس کُت نہ کنت۔(2) مُرتگیں بزات ءِ جنوزامیں زال۔(3) مُرتگیں بزات ءِ جنوزامیں زال ءِ سانگ کنگ۔(4) بزات ءِ جَن۔نِشار۔(5) باجوئی۔سانگ ءِ ہما قسم کہ جنکّ داں پُوریں زِندءَ دومی ءِ دیگ بیت۔(6) نوکر۔ایر دست۔چوکہ: فلانی مَن تئی باجائی اُن۔(7) بدنامی۔ملامتی۔

باجُر :(با۔جُر) (ن گ) بُوٹغے۔کاہے۔

باجری :(با۔جِ۔ری) (ن گ) اَرزُن ءِ دان۔کسان دانگیں دانے۔

باجَن : (با۔جَن) (ن گ) (س گ) شیرزال۔ گزان ءِ سَنگین ءِ لائقیں زال۔ **باجَنی** : (با۔جَ۔نی) (ن گ) شِیرزالی۔ سَنگینی۔ مڑاہ داری۔

باجو : (با۔جو) (ن گ) (س گ) بجّوک۔ دغا باز۔ نیم راہ ءِ یلہ دیوک۔ **باجوئی** : (با۔جو۔ئی) (ن گ) بجّگ۔ دغا کنگ۔ نیم راہ ءَ یلہ دیگ۔

باچ : (با۔چ) (ن گ) کسانیں بُوچّ ءِ ٹُکّر یا دارُک ءِ پیشّگی ٹُکّر۔ بُوچ ءِ باچ۔ ریم۔ بُوچ۔

باچکا : (با۔چِ۔کا) (ن گ) کسانیں گونی۔ (2) ہما چلّی کہ آئی ءِ تہہ ءِ چیز، مالِ کننت ءُ دَپ دوچ کننت ءُ مسافری ءِ بَرَنت ئے۔ گوں چہ پیش ءِ دو تککیں دَرپ۔

باچکو : (باچ۔کُو) (ن گ) ناراست۔ (2) (س گ) چیزے کہ چوش نہ اِنت پہ ادارُکے یا پہ مثال انچوش مَنّگ بیت۔ پہ ادارُکے یا ئیّن کُرتگیں وَہدے ءِ ناراستیں گپّ ءِ راست مَنّگ چوکہ حَراسپ اِنت ءُ اَسپ حَر۔

باچکوئی : (باچ۔کُو۔ئی) بچار : باچکو۔

باچکہ : (با۔چِ۔کہ) بچار : باچکا۔

باحَر : (با۔ہَر) (ن گ) حَرانی رَمگ۔ بازیں حَر۔ حَرانی رُمب۔ (2) بازیں چُکّ۔ چُکّ۔ **باحَرپان** : (با۔ہَر۔پان) (ن گ) حَرانی چارینوک۔ حَرانی شوانگ۔

باخ : (با۔خ) (ن گ) فِکر۔ وَزّت۔

باخُو : (با۔خُو) (ن گ) رَمب۔ دَپار۔ لُنکہ۔ گڑمب۔

باد : (با۔د) (ن گ) ناڈُراہی یے کہ دَست ءُ پاداں بے کار کنت ءُ دَپ ءِ چوٹ تَرّ بنیت۔ ہما ناڈُراہی کہ مَردُم ءِ یکّ کشے یا دوئیں کَشاں خُشک کنت۔ (2) جَرَس ءِ بیماری۔ (3) ہما دَرد کہ بَرے یکّ جاگہے ءِ باہَند کنت ءُ پدا گار بیت۔ رَگانی دَرد۔ (4) گوات۔ **بادءِ گَرَگ** : (ک گ) بادءِ ناڈُراہی ءِ گَرَگ۔ **بادی** : (با۔دی) (ن گ) ہما دُہل، خُشکیں نیوگ یا ماہیگ کہ چَرپی ئے باز بہ بیت۔ (2) ہما دُہل یا نیوگ کہ بادی اِنت چوکہ ناگلیں، پستہ، بادام، مجگوک، کاجا، گوَن ءِ بَر۔ (3) ہما وَرگ کہ لاپ ءِ گوات دَننت۔ بادی ئیں وَرگ۔ (4) ہما کہ گوں بادءِ نسبت داریت۔

بادام : (با۔دا۔م) (ن گ) نیبگے۔ **بادامی** : (با۔دا۔می) (ن گ) ہما کہ گوں بادام ءِ نسبت داریت۔ (2) سُہر چَک۔

بادبان : (باد۔بان) (ن گ) آچار۔ بُوجیگ یا دریائی گرابانی سرءِ بستگیں ہما گُد کہ چہ گوات ءِ دَمگ ءِ بوجیگ ءِ دیم ءِ بارت۔

بادپرَنگ : (باد۔پِ۔رَن۔گ) (ن گ) سوزاک ءِ ناڈُراہی۔ پیزّ دَرد۔

بادرِنگ : (باد۔رِن۔گ) (ن گ) خِیار۔ تَرّ۔

بادُچَک : (با۔دُ۔چَک) (س گ) نیوگانی مُجگ ءِ تہہ ءِ گیشیں چَرپی۔ (2) ماہیگانی زیادہیں چَرپی۔

بادشاہ : (با۔دِ۔شا۔ہ) (ن گ) حاکم۔ مزنیں شاہ۔ شاہ۔ مَلِکّ۔ (2) سالونک۔ عاروسی۔ **بادشاہی** : (با۔دِ۔شا۔ہی) (ن گ) حاکمی۔ شاہی۔ (2) سالونکی۔ **بادِشاہیں** : (با۔دِ۔شا۔ہیں) حاکمیں۔ سلطانیں۔ زوراوریں۔

بادگیر : (باد۔گی۔ر) (ن گ) ماڑی۔ ہما بُرزیں ماڑی کہ تَبک تَبک اِنت۔ مزنیں کوٹ۔ (2) بُرز ءُ پڑاہ ءُ شاہِگانیں لوگ۔ سراد۔ (3) تاک یا دَریچہ کہ بان ءِ سَر برءِ پہ گوات ءِ تہہ ءَ آرگ ءِ جوڑ کنگ بیت۔ گوات گر۔ (4) بُرزیں ءُ گوات گیریں ہَند۔

بادلگام : (باد۔لَ۔گام) (ن گ) دَپ ءِ چوٹ بُونگ ءِ ناڈُراہی۔ اَدرنگ۔ چانپکو۔ چِپکو۔ مولُو۔ **بادلگامی** : (باد۔لَ۔گا۔می) (ن گ) ہما کہ گوں بادلگام ءِ نسبت داریت۔

بادین : (با۔دے۔ن) (ف گ) بادینگ ءِ فرمان گال: بہ بادین۔ بادینگ ءِ کارءَ بہ کَن۔

بادینگ : (با۔دِے۔نگ) (ک گ) آپیں چیزے ءَ انچوش کنگ کہ بہ بَدیت۔ (2) لگینگ۔ لچّینگ۔ بدینگ۔ **بادینگی** : (با۔دے۔نَ۔گی) (ن گ) ہما کہ بادینگ لوٹیت۔ ہما کہ گوں بادینگ ءِ نسبت داریت۔ (2) بادینگ ءِ آوَرکی۔ **بادینوک** : (با۔دے۔

نوک) (ن گ) ہما چیز کہ شِیر یادِگہ اَنچیں چیزے ءِ بادینیت ۔ (2) ہما کہ بادینگ ءِ کارءَ کنت ۔

باڈ : (با۔ڈ) (ن گ) پیر ۔ لاغر ۔ **باڈا** : (با۔ڈا) (ن گ) پیریں گوک ۔ پیریں کائیگر ۔ (2) نزور ءُ کار کپت ۔ (3) وَرّتی ۔ ہیل ۔ زَہیر ۔ (4) بندیگ ۔ مُہتل ۔ ماندا ۔ (5) دِل مانگ ۔ اَمندان ۔ (6) تیار ۔ ساڑی ۔ (7) لنگار ءِ پلانی نیام ءِ ہورکیں جاگہہ کہ دو وار لنگار کنگ بنت ۔ **باڈا بُوَنگ** : (ک گ) بگا بُوَنگ ۔ نزور بُوَنگ ۔ (2) لاغر ءُ کار کپت بُوَنگ ۔

بار : (با۔ر) (ن گ) گرانی ۔ گرانیں چیز ۔ (2) ہما وَزن ءُ لڈّ کہ یکّ رندے ءَ برَگ بیت ۔ (3) لڈّ ءُ بار ۔ بوجا ۔ اُرد ۔ باہوڑ ۔ بڈّ ءُ بار ۔ (4) رند ۔ ڈائی ۔ وار ۔ (5) ہما خاک ءُ گُج کہ کوَرءِ ہار جاہے ایرءَ کنت ۔ کوَریا شیپ ءِ آپ ءَ آتکگیں نوکیں حاک ءُ ریک ۔ شَرّ ۔ (6) وَزن یا کَیل ۔ کچّ ءُ کیل ءَ یکّ بارے پنجاہ کاسَگ اِنت ۔ (7) ذِمّہ واری ۔ ڈُبّہ ۔ (8) مُشکُل ۔ جنجال ۔ **باراں گرَگ** : (با۔راں ۔ گِ ۔ رَگ) اُشتر یا چہ دِگہ اولاکے ءِ بارانی بوجَگ ۔ (2) اُگدہ ءُ ڈُبّہ ءِ دُور کنگ ۔ بار ۔ **بارءِ بُجگ** : (ک گ) بستگیں بارءِ پچ بُوَنگ ۔ **بار برَگ** : (بار ۔ بَ ۔ رَگ) (ک گ) بارءِ لَڈّگ ءُ برَگ ۔ **بارءِ برَگ** : (ک گ) اولاک ءِ بارءِ پہ منزِل ءَ رسینگ ۔ **بارءِ بُرّگ** : (ک گ) بارانی بُرّگ ءُ برَگ ۔ پہ جبرءَ ہی یا پہ زورا کی دِگرے ءِ بارانی چہ اولاک ءَ زورگ ءُ برَگ ۔ **بار بند** : (بار ۔ بَن ۔ د) (ن گ) بار لڈّ ۔ (2) (س گ) بارلڈّ اِتگیں اُشتر ءِ یکّ مرّل ۔ (3) ہما ساد کہ چرائی ءَ اُشتر ءِ بارءَ بندنت ۔ **بارءِ بندگ** : (ک گ) اَزباب ءُ ساماناں بندگ ۔ (2) پہ سات ءُ سفرءَ سرگرگ ءُ تیار بُوَنگ ۔ پہ رَوگ ءَ ساجو بُوَنگ ۔ (3) مرگی بُوَنگ ۔ سکرات ءِ بُوَنگ ۔ **بارءِ بُنگ** : (ن گ) بڈّ ءُ بار ۔ لَڈّ اِتگیں چیز ۔ (2) اُرد ۔ اَزباب ۔ **بار بوج** : (بار ۔ بوج) (ن گ) کاروان ءِ سفری مرّل ۔ (2) ہما جاگہہ کہ اُودءَ اُشترانی باراں بوجنت ۔ (3) (س گ) بارءِ پچ کنگ ۔ بارءِ چہ اولاک ءُ اُشترءِ ایر کنگ ۔ **بارءِ بوجَگ** : (ک گ) چہ اولاک ءِ سرءَ بارانی پچ کنگ ءُ ایر کنگ ۔ **بارءِ پچ کنگ** : (ک گ) چہ اولاک ءِ سرءَ بارانی ایر کنگ ۔ بارانی بوجَگ ۔ **بارءِ پڑّینگ** : (ک گ) اُشترءِ تڑامپُولی کنگ ءُ باراں دوَر دیگ ۔ (2) بارءِ بوجَگ ءُ یکّ جاگہے یلہ دیگ ۔ بارءِ دوَر دیگ ۔ **بارءِ تنگ کنگ** : بارءِ ہر دوئیں تنگاں یکّیں گرانی ءَ کنگ ۔ وَزن ءِ ہم تنگ کنگ ۔ **بارءِ جنگ** : پہ زور برَگ ۔ (2) چہ دِگہ جاگہے ءِ مال بندگ ۔ **بارزُور** : (بار ۔ زُو ۔ ر) (س گ) بارزیروک ۔ بار چِست کنوک ۔ ہمائی ءَ کہ بارلڈّ نت یامان کُشّنت ۔ بار کشّ ۔ اولاک ۔ **بارءِ زیرَگ** : (ک گ) کُمکّ کنگ ۔ ڈُبّہ زیرَگ ۔ ذِمّہ داری زیرَگ ۔ **بارءَ کپگ** : بےوَس بُوَنگ ۔ نزور ءُ ناتوان بُوَنگ ۔ (2) اولاک ءُ اُشتر ءِ لاغر ءُ ناتوان بُوَنگ کہ باربُرت مہ کنت ۔ **بار کنگ** : (بار ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) بارلڈّگ ۔ لڈّگ ۔ بڈّ ءُ بار کنگ ۔ **بارگرَگ** : (بار ۔ گِ ۔ رَگ) (ک گ) حاکانی چیرءَ بُوَنگ ۔ دنزین بُوَنگ ۔ چیرءِ زمین بُوَنگ ۔ چیرءِ ڈگار بُوَنگ ۔ ڈمب گرَگ ۔ **بارءِ گرَگ** : (ک گ) بارانی بوجَگ ءُ منزِل کنگ ۔ (2) چہ اُشترءِ سرءَ باراں ایر گیجَگ ۔ اُشتر ءِ یا کُجام دَلوتے ءِ سرءَ لڈّ اِتگیں ءُ بستگیں بارءِ دُور کنگ ۔ (3) بندشیں مال ءِ گرَگ ۔ **بارءِ لاہگ** : (ک گ) بارءِ جہل ءَ ایر گیجَگ ۔ **بارءِ لہگ** : (ک گ) بارءِ خالی بُوَنگ ۔ وَزن ءِ کم بُوَنگ ۔ **باربر** : (بار ۔ بر) (س گ) باربَروک ۔ بارکشّ ۔ اولاک ۔ **چہ بارءَ کپگ** : اولاک ءِ اَنچوش نزور ءُ لاغر بُوَنگ کہ بارءَ چِست کُت یا زُرت مہ کنت ۔

بارداتگ : (بار ۔ دا ۔ تگ) باردیگ ءِ گوَستگال ۔ (2) باردیگ ءِ کار بُوتگ ۔ **بارداتگیں** : (بار ۔ دا ۔ تَ ۔ گیں) باردیگ ءِ دیریں گوَستگال ۔ (2) ہما کہ بارداتگ ۔

باران : (با۔را۔ن) (ن گ) ہوَر ۔ بازیں ہوَرانی گوارَگ ۔ (2) بارءِ جَمع بزاں باز بار ۔ (3) وَشّ حالی ۔ سیری ۔ آسراتی ۔ **بارانی** : (با۔را۔نی) (ن گ) ہوَر بُوَنگ ۔ ہوَرانی موسُم ۔ (2) ہما زَمین کہ ہوَر ءِ سرءَ آباد بنت ۔ آسمان گند ۔ حُشکاوگ ۔ تاہ آپ ءُ حُدا گندیں زَمین ۔

باربار : (بار ۔ بار) (ج گ) رند پہ رند ۔ پدماں پد ۔ ہر وہد ۔ وار وارءَ ۔ چرّ ءُ بیرہ ۔ دِہ دِہ ۔ دِہو ۔

باربُرد : (بار۔بُرد) (س گ) سَگّ۔تہمُبل دار۔برداشتی۔

باربیٹ : (با۔ر۔بے۔ٹ) (ن گ) کوَرانی ہما کِنارہ کہ اُودءَ کوَرءِ آپ مَلّیت ءُ مَلّ اِتگیں زَمین ءَ حاک ءُ بِلک دَنت۔ بُگ۔ (2) ہَوَرءِ چہ کوہاں آوَرتگیں مَٹّ۔ (3) بارگِپتگیں بیٹ یا زَمین۔

بارپُشت : (بار۔پُش۔ت) (ن گ) دَراج بُرّیں چار کُنڈیں تکّر دے کہ توک ءَ دَراج دِرّ انت کہ اُشتر ءِ کوہانڈ ءِ لگوشگ بیت کہ رَہت ءِ چیرءَ اِنت کہ رَہت اُشتر ءِ پُشت ءُ کوہانڈ ءَ مہ لگّیت ءُ مہ وارت۔ (2) پہ اُشتر بارکشّگ ءِ کریہانی زَرّ۔ (3) ہما اُشتر کہ آئی ءِ را چدءُ ساری ہَم بار لَڈّگ بُوتگ۔ ہما اُشتر کہ نوک بار نہ اِنت۔ لَڈّ اِتگیں۔ **بارپُشتی** : (بار۔پُش۔تی) (ن گ) لَڈّ ءُ باری۔ بارپُشتیں اولاک۔ **بارپُشتیں** : (با۔ر۔پُش۔تے۔ن) (س گ) ہما اولاک کہ لَڈّ ءُ باری اِنت۔ بارپُشتی۔

بارتَگ : (بار۔تَگ) (س گ) کَمّ جون۔کَمّ وَزن۔ہما کہ زَنڈ نہ اِنت۔

بارجامَگ : (بار۔جا۔مَگ) (ن گ) نریان ءِ زین ءِ سرا داتگیں گون یا باردان۔

باردان : (بار۔دان) (ن گ) دَرپ۔رَزان۔ (2) ہر حالیگیں چیزے کہ آئی ءِ تہہ ءَ چیز مان کنگ بہ بیت۔ (3) گُوالگ۔کَتَل۔ گونی۔ (4) یَکّدار یا راچِن ءِ یکّ اولیگے ءِ نام اِنت۔

بارے دِگہ : (با۔رِ۔دِ۔گہ) (ج گ) دِگہ رَند۔دِگہ بَر۔آئندہ۔چد ءُ بعد۔

باردیگ : (بار۔دی۔یگ) (ک گ) مُرتگیں ساہ دارے ءِ قبر کنگ۔حاکانی تہہ ءِ کلّ کنگ۔ (2) چیر دیگ۔گار کنگ۔چیزے ءِ سَرءَ حاک ءُ ہمنچک ریچگ کہ آ ہمیشانی چیرءَ گار بہ بیت۔حاکانی چیرءَ کنگ۔ڈَمبگ۔گازگ۔ (3) ہر ہما چیز کہ دومی چیزءَ اَندیم بہ کنت۔**بارِدیگی** : (بار۔دِ۔یہ۔گی) (ن گ) ہما کہ باردیگی انت۔ہما کہ کلّ کنگی انت۔ (2) چیر دیگی۔گار کنگی۔

بارسوہ : (بار۔سو) (س گ) سُبک۔آسان۔ (2) بار،غم یا ذِمّہ واری ءِ آسان بُوتگ۔

بارِکان : (با۔رِ۔کان) (ن گ) رَوَکیں ریک۔ہما ریکی جُمپ کہ جاگہہ بدَل کنت۔ (2) بلوچستان ءِ روُدَرآتکی دَمگے۔

بارکالی : (بار۔کا۔لی) (ن گ) پِشّگ ءِ ذات ءِ ماہیگے۔

بارکَشّ : (بار۔کَش۔ش) (ن گ) (س گ) بارکَشّوک۔باربَڈّ ءَ کنوک ءُ بروک ءُ رَسینوک۔باربَر۔بارزُور۔حمّال۔ (2) ہما اولاک کہ بار بارت۔ (3) سِیاہ ءُ ڈَلگیں مور ینک کہ گلّہ ءُ داناں زُوریت ءُ بارت۔**بارکَشّگ** : (بار۔کَش۔شَگ) (ک گ) پہ بَڈّ یا پہ اولاک باربَرگ۔بار ءِ چہ یکّ جاگہے پہ دِگہ جاگہے بَرگ۔ **بار ءِ کَشّگ** : جَنجال ءُ مُشکل کَشّگ۔سَگّگ ءُ برداشت کنگ۔**بارکَشّی** : (بار۔کَش۔شی) (ن گ) حمّالی۔بار ءِ بَرگ ءُ آرگ ءِ کار ءُ مزّوری۔بارکَشّگ ءِ کار۔

بارَگ : (با۔رَگ) (ج گ) لاغر۔ (2) ہما کہ زَنڈ نہ اِنت۔چِٹّال۔ڈَنڈیسک۔شُوتک۔شُوگ۔ (3) (س گ) وَشّ بالاد۔ (4) اَسپ۔بور۔**بارَگ بند** : (با۔رَگ۔بَن۔د) (س گ) وَشّ دُرُوشُمیں جِنِکّ۔ہما کہ بدَن ءَ بارَگ اِنت۔بارَگ سرِ ین۔یکّ ترمہ۔بارہ بند۔کمان میان۔ (2) ہُورت۔تَنکّ۔بارَگو۔تَنکّ بند۔**بارَگ بندی** : (با۔رَگ۔بَن۔دی) (ن گ) وشّ دژ وشی۔ وشّ بالادی۔بڑاہ داری۔**بارَگ ترَّگ** : (با۔رَگ۔تَر۔رَگ) (ک گ) زَنڈی ءِ رَوَگ ءُ لاغر بُوَگ۔ (2) زَنڈیں چیزے ءِ پِیہگ ءُ بارَگ بُوَگ۔**بارَگو** : (با۔رَ۔گو) (س گ) ہما کہ زَنڈ ءُ بزمہ بیت۔بارَگ بند۔لاغر۔ (2) وَشّ دُرُوشُم۔بارَگیں۔**بارَگی** : (با۔رَ۔گی) (ن گ) بارَگ بُوَگ۔زَنڈ نہ بُوَگ۔لاغر۔**بارَگین** : (با۔رَ۔گے۔ن) (س گ) ہما کہ بارَگ اِنت۔ (2) ہما کہ گوں بارَگی ءِ نِسبت داریت۔

بارگاہ : (بار۔گا۔ہ) (ن گ) دَرگاہ۔دَربار۔پیر ءِ قلندَرانی حدیرَہ۔**بارگاہی** : (بار۔گا۔ہی) (ن گ) دَرباری۔میر ءِ مجلسی۔ (2) ہما کہ پیر ءُ قلندَرانی قبر ءُ حدیرَہانی سَرءَ نندوک اِنت۔ (3) ہما کہ گوں بارگاہ ءِ نِسبت داریت۔

بارگائی : (بار۔گا۔ئی) (ن گ) گلّوئیں ماہیگ ءِ ذاتے۔

بارلڈّ : (بار۔لَڈ۔ڈ) (س گ) چہ یکّ جاہے ءَ دِگہ جاہے ءَ رَوگ ءِ باترءَ مال ءُ مڈّ یاں جم کنگ ءُ اولاک ءِ لڈّگ۔ (2) (ن گ) ہما مرءَ نیں لچ کہ بارانی لڈّگ ءَ کاردَنت۔ (3) ہما مُہریں ساد کہ گڑانیں بارءِ لڈّگ ءَ کاردَنت۔ باربند۔ **بارلڈّگ** : (بار۔لَڈ۔ڈَگ) (ک گ) گڑانیں جوکم۔ تاوان دیگ۔ میار لڈّگ۔ (2) بارانی ماں اولاک ءُ اُشتراں لڈّگ۔

بارِن : (با۔رِن) (ن گ) پاگاس ءِ ذات ءِ مَرَن جونیں ماہیگے۔

بارنی : (بار۔نی) (ن گ) ڈنڈاری ءِ وڑیں پچّے۔

بارؤ : (با۔رؤ) (ن گ) اَدارُکی۔ (2) (ن گ) باریگ۔ عہد۔ دوَر۔ (3) بابَت۔ دَرگت۔ بارہ۔ (4) شور گپتگیں گوَرم ءِ یکّ کسانیں دَمانے ءَ لہگ ءُ بےتوار بُوَگ۔

باروانی بیرؤ : (با۔رَ۔وا۔نی۔بے۔رَؤ) (ج گ) گردِش۔ وَہدءِ گردِش۔ باری۔ چکّر۔

بارُوٹی : (با۔رُو۔ٹی) (ن گ) باغی۔ نُمَن۔ یاگی۔ (2) وَتی ہَند ءِ جاگہہ ءِ یلہ دیگ ءُ پہ نہ مَنّگ ءُ سَرکَشّی شَپ جاہ ءُ روچ جاہ بُوَگ۔

بارُود : (با۔رُو۔د) (ن گ) آس گِروکیں شورہ کہ پہ ٹوپ ءُ توپّک ءَ کارمرز بیت۔ شورہ۔ گوگُرت۔ (2) تیر۔

باروی تَپ : (با۔رَ۔وی۔تَپ) (ن گ) ہما تَپ کہ یکّ روچے کلّیت ءُ دومی روچ ءَ کیت۔ روشُمی تَپ۔ دوتاکی تَپ۔

بارہ : (با۔رَہ) (س گ) بارؤ۔ بابَت۔ دَرگت۔ (2) (ن گ) دَروازگ۔ باب۔

بارہ بَند : (با۔رَہ۔بَن۔د) بچار : بارگ بَند۔

بارے : (با۔رے) (ج گ) ساعتے ءَ گُڈّ۔ یکّ بارے۔ دَمانے ءَ پد۔ (2) بارگ بندی۔ وشّ بالادی۔ بڑاہ داری۔

باری : (با۔ری) (ن گ) بارِیگ۔ دوَر۔ ساعت۔ نوبت۔ زمانگ۔ رَگام۔ زمان۔ دوَران۔ دَکّ۔ وَہد۔ عہد۔ عہدی۔ قرن۔ (2) وار۔ واری۔ ہوکین۔ دَرگت۔ بارؤ۔ بازی۔ بانزی۔ (3) ہما اولاک کہ پہ بار ءُ لڈّ ءِ باترءَ دارگ بہ بیت۔ باربر۔ (4) ہما اولاک کہ بارزُورگ ءِ قابِل اِنت۔ (5) ہیب۔ کلّ گوَج۔ موبنگ۔ بُوبنگ۔ پَرئی۔ **باری باری** : (با۔ری۔با۔ری) (ن گ) یکّے ءَ رند دومی۔ ہر یکّے وَتی وہد ءَ۔

بارِیگ : (با۔ری۔گ) بچار : باری۔

بارِیں : (با۔رِے۔ں) (س گ) لڈّ اِتگیں۔ بارکُرتگیں۔ (2) (ج گ) نَزاناں کہ ہو یا اِنّاں۔ شَکّ ءُ دوشکّ۔ دودِلگ۔ مَگہ۔ ''پلانی کُجا اِنت''؟ ءِ پَسّوءَ گوشگ ''بارِیں''! بہما نگی رَنگ ءَ: ''بارِیں تو گنوک ئے''۔ شِگانی رَنگ ءَ : ''بارِیں مَنی مِنّت ءَ گِرےئے نہ گِرےئے''۔ شگّی ءُ بیہاری وَڑءَ : ''پہ جَن بارِیں'' بڑاں پہ جَن کہ مَن تراچاراں۔

باڑ : (با۔ڑ) (ن گ) گوش ءِ گِرکینک ءِ توک کہ ہَمِدءَ باڑ یگ مان کنِنت۔ گوش ءِ ٹُنگ۔ (2) ہَوَس۔ شَکّ۔ تانگ۔ دِلاپ۔ سیک۔ تَلوسَگ۔ واہَگ۔ ہُدوک۔ (3) حُقّہ یاناس ءِ دَرپ۔

باڑو : (با۔ڑو) (ن گ) واڑیا پلّ کہ چہ پیشّ ءِ تکُر دیا گل ءُ حِشت ءَ جوڑ بیت۔ (2) شِیر دیوکیں دَلوتانی گدِیمّ۔ (3) دوسالگیں نَریں گوک۔ اپرَک۔

باڑؤ : (با۔ڑَ۔ؤ) بچار : باڑہ۔

باڑُو : (با۔ڑُو) (ن گ) شانتُل ءِ قدّ ءِ بالی مُرگے۔ بیٹنکو۔ بِینکو۔ نپول۔ نکول۔

باڑہ : (با۔ڑَہ) (ن گ) مُزد۔ کِریہہ۔ نول۔ کِراہ۔ بَدَل۔

باڑِہ خور : (با۔ڑِہ۔خور) (س گ) ہما کہ حَرام وارت۔ (2) کارے ءِ بَدَل ءَ زَر رَوَک۔ باڑہ وار۔ (3) ہما کہ عِزّت ءِ عِوَضّ ءَ گیپت۔

باڑی : (با۔ڑی) (ن گ) لگور۔ حجالتی۔ بےغَیرت۔ لَجّانی بَہا کنوک۔ (2) گوش ءَ کنگی سہتے۔ **باڑِیگ** : (با۔ڑی۔گ) (ن گ) گوش ءَ کنگ ءِ سہتے۔

باز : (با۔ز) (ج گ) زِیات۔ گیش۔ مُچّ۔ ہما چیز کہ چہ یکّے ءَ گیش اِنت۔ بُرّ۔ بُرّے۔ بُرّاڑ۔ بول۔ بےحِساب۔ بےحَدّ۔ بڈّے۔ کلُولُو۔ ڈیر۔ کوت۔ (2) (ن گ) بانز۔ شِکاری ئیں مُرگ۔ شاہین۔

شَہپر ۔ وَکاب ۔(3) بازیں حرفانی گُڈ سَراں کیت ءُ آہانی معناہاں بَدلینیت چوکہ: دَغا: دَغاباز ۔ ہُنَر: ہُنَرباز ۔ حِیلہ: حِیلہ باز ۔ **بازیں** : (با۔زیں) (س گ) ہَما کہ باز اَنت ۔ زیاتیں ۔ گیشیں ۔ مَزَنین ۔ چَندی ۔ گَنجیں ۔

بازار : (با۔زا۔ر) (ن گ) میتگ ۔ ہَلک ۔ شَہر ۔ بولک ۔(2) پُرّ ۔ گَنج ۔(3) اَرزِش ۔ بِستار ۔ قدر ۔ **بازارءِ پچ بیگ** : (ک گ) دُکّانانی کارءُ بارءِ شُروع بُوتنگ ۔ **بازارءِ دَنتان** : (ن گ) دیمءِ چاریں دَنتاں ۔ **بازارءِ ساڑت بُوتنگ** : جَنگءِ ہَلاس بُوتنگ ۔(2) صاف ءُ سارت بُوتنگ ۔ **بازار کنگ** : پہ یکّےءِ جَنگ ءِ مُچّی ءُ میڑی کنگ ۔(2) گل ءُ شادان بُوتنگ ۔(3) جُہد مَنِند بُوتنگ ۔ ہَنکین کنگ ۔ **بازارگول** : (با۔زا۔ر۔گول) (س گ) بے کار ۔ بے پائدَگ گردوک ۔ بودِلا ۔ بے پکرات ۔ **بازاری** : (با۔زا۔ری) (ن گ) لیبے ۔(2) بازارءِ مَردُم ۔(3) رَواجی ۔ بے پِکراتیں ۔ بےنَفسیں ۔ **بازاریں کَس** : (با۔زا۔رے۔ں۔کَس) (س گ) شَہ کونٹ، غالیءُ رَزانءِ پُرّیں کَس ۔

بازیار : (باز۔یار) (س گ) ہَما کہ آئیءِ دوستءُ بیل باز اَنت ۔ (2) ہَما کہ یارئے باز اَنت ۔

بازخبر : (باز۔ہَ۔بَر) (س گ) چَپّورت ۔ بانبڑ ۔ پوتّار ۔ ہَما کہ گپّانئے سَرءُ بُن مہ بیت ۔ رَبُودَگ ۔ پڑوک ۔ دَپاوَر ۔ دَپ دَڑ ۔ دَڑو ۔ راندَگ ۔ قِصّوی ۔ گپّی ۔ دَپ مہ اوشت ۔ **بازخبری** : (باز۔ہَ۔بَ۔ری) (ن گ) چَپّورتی ۔ پوتّاری ۔ دپ دَڑی ۔ مانجائی ۔ **باز خبریں** : (باز۔ہَ۔بَ۔ریں) دپ دڑیں ۔ پوتّاریں ۔ چَپّورتیں ۔

بازداستاں : (باز۔داس۔تان) (س گ) فَریبی ۔ چالباز ۔ مَکّار ۔ (2) زِیادَہیں گپّ جنوک ۔ رَپّٹوک ۔

بازکار : (باز۔کار) (س گ) ہَما کہ آئیءِ بازکارماں دَستءِ گِپتگ ۔ دَست گڈّ ۔

بازگیر : (با۔ز۔گی۔ر) (س گ) بَدَل ۔ مَٹّ ۔ یکّ مَردُمےءِ جاگہءِ دِگہ مَردُمےءِ کارکنگ ۔ **بازگیری** : (باز۔گی۔ری) (ن گ) ہَما کہ گوں بازگیرءِ نسبت دارِیت ۔

بازُو : (با۔زُو) (ن گ) بڑات ۔ باسک ۔ باہُڑ ۔ کُمک کنوک ۔ ہر رَنگیں مُشکلاں ہَم راہ ۔(2) نشتگیں جِنکّ ۔

بازُوبند : (با۔زُو۔بَن۔د) بچار : باہُوبند ۔

بازی : (با۔زی) (ن گ) لیب ۔ گوازی ۔ لیو ۔(2) لیب یا مَلّ مِڑگءِ اَوَلی، دُومی، سِیمی یا چِدءُ گیشتریں بَہر ۔(3) رَددیگ ۔ ریپ ۔ دُزوہ ۔(4) کپودَر یا بالی مُرگےءِ بالءِ وَتاراچپّیءُ راستی کنگ ۔(5) مُچّی ۔ کِرّومَگ ۔ کٹّو پگ ۔ تَرّگ ۔ بَرگل ۔(6) زیاتی ۔ گیشتری ۔ گیشی ۔ کوٹ ۔ ڈیر ۔(7) گشتان ۔ چَرّ ۔ واری ۔ بانزی ۔ گشت ۔ وار ۔ باری ۔ بَر ۔ **بازی برائینگ** : (با۔زی۔بَ۔را۔ئے۔نگ) پرّوش وَرگ ۔ بے سوب بُوتنگ ۔(2) لیبءِ بَہا دیگ ۔ **بازی دَرجہان** : (با۔زی۔دَر۔جَ۔ہان) (س گ) مَزَنیں چالباز ۔ مَکّار ۔ دُزوہ باز ۔ فَریبی ۔ ٹگّ ۔ **بازی دیگ** : (با۔زی۔دی۔یگ) (ک گ) ریپینگ ۔ رَددیگ ۔(2) لیبءِ موگل دیگ ۔ **بازی وَرگ** : (با۔زی۔وَ۔رگ) رَدکپگ ۔ چِیزےءِ چہ دَستءِ رَوگ ۔

بازی گر : (با۔زی۔گَر) (ن گ) چالباز ۔ مَکّار ۔ جادُوگر ۔ پرّاموک ۔ دُزوہا ۔ ٹگّ ۔ شیطان ۔(2) مِنّت مَنگ ۔(3) لیبو ۔ مَسکراباز ۔ **بازی گری** : (با۔زی۔گِ۔ری) (ن گ) چالبازی ۔ مَکّاری ۔ ٹگّی ۔ جادوگری ۔

باسام : (با۔سام) (ن گ) بدیں بوہ ۔ چہ گرمءِ چُست بُوتگیں ہیسپ بوہ ۔ ہیسپءِ بوہ ۔ ڈُونڈیں بوہ ۔ ہیدوکیں بوہ ۔(2) بَگّیءِ بوہ ۔

باستان : (باس۔تان) (ن گ) حِیلہ ۔ ہُنَر ۔ ہُنَرءِ حِیلہ ۔ رَد دیگ ۔ ریپینگ ۔

باستءُ واست : (ن گ) گپّانی اِدءُ اُودءِ بَرءُ آر ۔(2) مُنافقی ۔ پَدگُشی ۔(3) سَرءُ سوج ۔ جُستءُ پُرس ۔

باسک : (باس۔ک) (ن گ) دَستءِ ہَما بَہر کہ چہ سُرّوشءِ بُرز دانکہ کوپگءِ اِنت ۔ باہُڑ ۔ بازُو ۔ ڈولا ۔ باہُو ۔(2) بڑات ۔(3) بڑات گونگیں دوست ۔(4) کُمک دیوک ۔ ہَم راہ ۔(5) صوتی یادِگہ ہَمے رَنگیں مجلسےءِ کُمک کارءُ ہَم کار ۔(6) تہمتءِ گوَرباسک ۔ **باسکءِ**

پڑ وشگ : تاوان بار بُوئگ ۔ عزیزے ءِ بیران بُوئگ ۔ (2) کسے ءِ باسک ءِ ہڈّ ءِ پڑ وشگ ۔ (3) بڑات یا بڑات گونگیں دوست ءِ کُشگ ۔

باسکی : (باس ۔ کی) (ن گ) تہت ءِ چاریں بازُو ۔ تہت ءِ گوْر باسک ۔ (2) اُشتر ءِ رہت ءِ پہنا دانی لَٹّ ۔ اُشتر ءِ بار ءِ ہما سری دار کہ بار ءَ لیٹگ ءَ نیلنت ۔ (3) ہما اِستار کہ مزنیں اِستارے ءِ کَش ءَ بِیت چو کہ زال ءِ باسکی یا پور ءِ باسکی ۔ کَشی ۔ (4) ہما کہ گوں باسک ءَ نِسبت داریت ۔

باسَگ : (با ۔ سَگ) بچار : بانسَگ ۔

باسُو : (با ۔ سُو) (س گ) گلپ ۔ دوتل ءُ دو پوست ۔ دُڑ وہ باز ۔

باسُوگر : (با ۔ سُو ۔ گر) (ن گ) ہُشیاریں ءُ چالاکیں مَردُم ۔ مور مانٹ ۔ کلپ ۔ کوٹ ۔ رَددیوک ۔ **باسُوگری** : (با ۔ سُو ۔ گِ ۔ ری) (ن گ) ہُرِّ اری ۔ چالاکی ۔ کلپی ۔ مور مانٹی ۔

باسَل : (با ۔ سَل) (ن گ) تون بڑاں گوْ پتنگ ءِ سرءِ بندیک ۔

باسی : (با ۔ سی) (ن گ) گُڈّ یگیں ۔ آخری ساہ ۔ سہہ کُندن ءِ جاوَر ۔ سَکرات ۔

باش : (با ۔ ش) (ب گ) باشا ۔ کیداں ۔ دِڑیغاں ۔ (2) مَستر ینے ءِ کَستر ینے ءِ بیہار دیگ ۔ (3) گالوار ءِ بند کنگ ۔ **باش مَباش** : (باش ۔ مَ ۔ باش) (ف گ) بِہ بیت کہ مہ بیت ۔

باشا : (با ۔ شا) (گ ر) بڑاں کہ ۔ تا کہ ۔ لوٹگ یا وا ہگ : چو کہ آئی ءِ اے گپّ جَت باشا کہ تو مَیائے ۔

باش باش : (باش ۔ باش) (س گ) تسلّا ۔ زہری ءِ جَہل آرگ ۔ دِل بڈّ ی ۔

باشگ : (با ۔ شگ) بچار : بَشو شگ ۔

باشِندگ : (با ۔ شِن ۔ دَگ) بچار : باشِندہ ۔

باشِندہ : (با ۔ شِن ۔ دہ) (ن گ) نِندوک ۔ جاہ مَنِند ۔ مُلک ءِ مَردُم ۔ باشِندگ ۔

باطِل : (با ۔ تِل) (عَر) (ن گ) ہما کہ مُہرنہ اِنت ۔ نزور ۔ اٹّل ۔ (2) رَد ۔ ناراست ۔ بے بُن ۔ بے راہ بند ۔ ہما کہ مَنّگ نہ بیت ۔ دُروگ ۔ **باطِل کنگ** : (با ۔ تِل ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) رَد کنگ ۔ یلہ دیگ ۔ کَر وجگ ۔ پچ رِچگ یا پچ ریچگ ۔ **باطِلیں** : (با ۔ تِ ۔ لیں) (س گ) ہما کہ بُنگی نہ اِنت ۔ ہما کہ مُہکم نہ اِنت ۔ دُڑوگیں ۔ بے باوَریں ۔ رَد کُتگیں ۔ یلہ داتگیں ۔ بے فائدگیں ۔

باطِن : (با ۔ تِن) (عَر) (ن گ) دِل ۔ تہی مارشت ۔ نِیّت ۔ جَبین ۔ جوپ ۔ اَندر ۔ (2) بُزُرگی ۔ بَرکت ۔ کرامات ۔ (3) سَکّ بَرداشت ۔ (4) چیر ۔ ہما کہ ظاہر نہ اِنت ۔ **باطِن دار** : (با ۔ تِن ۔ دا ۔ ر) (س گ) کرامت دار ۔ مَزَن سَکّ ۔ مَزَن ہِمَّت ۔ (2) باندات ءِ حال ءِ زانوک ۔ **باطِنی** : (با ۔ تِ ۔ نی) (ن گ) ہما کہ گوں باطِن ءِ نسبت داریت ۔ (2) چیری ۔ اندری ۔

باغ : (با ۔ غ) (ن گ) ہما جاہ کہ سبز ءُ آباد اِنت ۔ ہما جاہ کہ اُود ءَ دَرچک ءُ نیبگ ءُ سبزی باز اِنت ۔ ہمبوہ ۔ باغیچہ ۔ باگ ۔ چَمَن ۔

باغ ءِ پاد کُنگ : (ک گ) باغ ءِ کِشگ ۔ نیوَگ داریں دَرچک ءِ کِشگ ۔ آپ دیگ ءُ رودینگ ۔ **باغیں** : (با ۔ غے ۔ ں) (س گ) باغ دَروَریں ۔ چو باغ ءَ آبادیں ۔ سبزیں ۔ میزْریں ۔

باغ بازار : (باغ ۔ با ۔ زا ۔ ر) (س گ) گل ۔ بازوَش ۔ شادان ۔

باغ بَر : (باغ ۔ بَر) (س گ) سَردی ءِ ہما روچ کہ نیوَگ داریں دَرچکانی نوک دَرآتکگیں یا جتگیں پُلّاں کُشیت ۔

باغ پان : (باغ ۔ پان) (ن گ) باغ ءِ نگہبان وان ۔ باغ ءِ پانگ پا ۔

باغ پانی : (باغ ۔ پا ۔ نی) (ن گ) باغ ءِ نگہبانی ۔ پانگ پائی ۔

باغ چِن : (باغ ۔ چِن) (ن گ) اَنارانی چِنگ ءِ موسُم ۔ (2) باغ ءِ فَصل زیرگ ءِ وہد ۔

باغاڑ : (با ۔ غا ۔ ڑ) بچار : باگاڑ ۔

باغچہ : (باغ ۔ چہ) بچار : باغیچہ ۔

باغُل : (با ۔ غُل) شعر ءُ صوتی دیوان ۔ شعر ءُ صوت ۔ باگُل ۔ **باغُل کنگ** : (با ۔ غُل ۔ کَ ۔ نگ) ڈائی کنگ ۔ بے عِزّت کنگ ۔ (2) وڈّاہی ٹوک ءَ کنگ ۔ (2) شعر ءُ ٹپّہ ۔ ڈیہی ءُ دستانغانی جنگ ۔

باغی : (با ۔ غی) (ن گ) بارُوٹی ۔ ہما کَس کہ چہ مُلک ءِ قانون ءُ راہ بنداں دَر اِنت ۔ (2) چہ سرکار ءَ گُڑ کُتگیں مردُم ۔ نمَّن ۔ اُڑ بُنگ ۔ یاغی ۔ گہگیر ۔ فراری ۔

باغیچہ :(با۔غی۔چہ)(ن گ) باغ۔سبزءُ آباد۔ہمبوہ۔سبزءُ آبادیں جاہ۔(2) ماہتگ۔بگل۔باغچہ۔

باف : (با۔ف) بچار : باپ۔

بافت : (باف۔ت) (ن گ) تنکّیں چادِر۔ چیزے ءِ سرءَ دِگہ چیزے گیجگ یا مانپوشگ۔ (2) رنگ دیگ۔ (3) دوچگ۔ گوٗ پگ۔دوتکگیں۔

باقی :(با۔قی) (عَ) (ن گ) پشت کپتگیں۔ اے دِگہ۔ ایشاں اَبید۔اَسُل۔سَرآتکگیں۔سَر۔زیاتی۔

باک :(با۔ک)(ن گ) پَرواہ۔تُرس۔دِل تپرگہی۔(2) چہ دَپ ءَ دَرآتکگیں گوٗات ءُ پاہار۔

باکار : (با۔کار) (ن گ) باکارگ۔گارتگ۔

باکارگ :(با۔کا۔رَگ)(ن گ)(ک گ) چہ لاپ ءَ دَپ ءِ راہ ءَ تَواری گوٗات ءِ دَرآہگ۔باکار۔گارتگ۔گیکار۔اولانڑگ۔

باکاڑ : (با۔کا۔ڑ) (ن گ) مال ءِ بُوگگ ءِ تَوار۔

باکرہ :(با۔کَ۔رہ)(ن گ) سُورنہ کُتگیں جنکّ۔(2) اَپُس نہ بُوتگیں دَلوت۔(3) سنٹ۔

باکس :(با۔کَس) (ن گ) آس بالوکیں ٹالانی ڈبّی۔ڈبّی۔کبریت۔

باکَغ : (با۔کَغ) (ک گ) شانگ۔ دِل ءِ خراب بُونگ۔ باکارگ۔

باکند : (با۔کن۔د)(ن گ) آکُوت۔ گزّاں بَہائیں سِنگ۔ یاقُوت۔

باکور : (با۔کور) (ن گ) لَٹّ۔ہیزران۔ہیزران۔

باگ : (با۔گ) بچار : باغ۔

باگار : (با۔گا۔ر) بچار : باگاڑ۔

باگارچمّ :(با۔گار۔چم۔م)(س گ) بےشرم۔بےرَجّ۔چمّ جہل۔

باگاڑ : (با۔گا۔ڑ)(ن گ) باغاڑ۔گوج ءِ ذات ءِ ساہ دارے۔ کُڈیل۔گرّی کُڈیل۔کرڑی۔

باگ بَر : (باگ۔بَر) بچار : باغ بَر۔

باگچین :(با۔گِ۔چی ن)(ن گ) پشت کپتگیں۔خراب تریں۔نا دوست تریں۔گچین نہ کُتگیں۔ **باگچین کنگ** : (با۔گِ۔چی ن۔کَ۔نگ)(ک گ) نادوست کنگ۔نہ زُورگ۔(2) ڈلگ چارکنگ۔ **باگچینی** :(با۔گِ۔چی۔نی)(ن گ) پشت کپتگیں۔ نادوست کُتگیں۔

باگُرازو : (با۔گُ۔را۔زو) (س گ) کُروسو۔پہ جنگ ءِ بگلانی مکّی۔

باگِری :(با۔گِ۔ری) (ن گ) زمین ءِ ہما ٹُکّر کہ مُلّا یا بزگر ءَ راپہ کِشت ءُ کِشار ءَ مُفت دیگ بیت۔بوگری۔میشّت۔

باگڑی :(با۔گَ۔ڑی)(س گ) حَرام خور۔کمّ ذات۔(2) سِندھی ذاتے۔

باگُل : (با۔گُل) (ن گ) شِعر ءُ چاپ۔لیلو۔باغُل۔

باگوٗان : (باگ۔وا۔ن)(ن گ) مال دار۔ہزگار۔شَرّ طالع۔ وشّ حال۔سیر۔آباد۔(2) باغ پان۔ **باگوٗانی** : (باگ۔وا۔نی) (ن گ) مال داری۔وشّ حالی۔آبادی۔سیرگانی۔(2) باغ پانی۔

بال : (بال) (ج گ) بُرز۔ بالا۔(2) (ن گ) بانزُل۔ (3) بال کنگ ءِ کار۔ بُرّ۔ بال کنگ۔ (4) زڑاب۔آس ءِ لگّگ۔ روک۔رُژنا۔(5) پومپ۔اِسپلو۔پوتو۔(6) مذہبی قِصّہ ءِ آیاتانی رُوءَ میسپوٹیمیا (عراق) ءِ خُدا۔ اِلّ ءِ بچّ۔ہما خُدا بُوتگ کہ جمبر ااں سَوار بُوتگ ءُ چوگروک ءِ شُہم ءِ داتگ، آس ءَ گوٗرتگ ءُ ہوٗرےءَ کُتگ۔ **بال ءِ آرگ** : صِفت ءُ ثَنا کنگ۔شَرف ءُ شان دیگ۔ (2) بُرز کنگ۔بالا بَرگ۔ **بالانی پچ کنگ** : (ک گ) مُرگ ءِ وَتی بانزُلانی پِشّانگ۔ **بال بالک جنگ** : ہما مُرگ کہ نوک بال کنگ ءَ بہ لگّیت ءُ وَتی بانزُلاں زُوت زُوت شاناں بہ کنت۔(2) ہما مُرگ کہ آٹّیّ بہ بیت ءُ پہ بال کنگ ءَ وَتی بانزُلاں بہ شانیت بلے بال گُرت مہ کنت۔(3) پَرپَڑّک جنگ۔ **بال جنگ** : (بال۔جَ۔نگ)(ک گ) بال زُورگ۔ بال کنگ۔ بانزُلانی جنگ۔ **بال دیگ** :(بال۔دی۔یگ)(ک گ) مُرگے ءِ گلّینگ۔تاچینگ۔

مُرگ ءِ بال دیگ ۔(2) اولاکے ءِ تیز تاچینگ ۔ **بال گرَگ** : (بال۔گِ۔رَگ) (ک گ) بال بُوتگ ۔ بال کَنگ ءِ بندات ۔ بُرزرَوگ ۔ تیز۔تُژ ند۔ زژاب۔ **بالین** : (با۔لے۔ن) (س گ۔ف گ) ہما کہ گوں بال یا بالی ءَ نسبت داریت ۔(2) بالینگ ءِ فرمانگال بزاں بالینگ ءِ کارءَ بہ کن ۔ روک بہ کن ۔ بہ بالین ۔

بالا : (با۔لا) (ج گ) بُرز ۔ بُرزءَ ۔ بالاد ۔ بُرزادی ۔ بُرژز ۔ سَر۔ سَروک ۔ بال ۔ سَربر۔ بُلند ۔ **بالابرَگ** : (با۔لا۔بَ۔رَگ) دِلگوش کنگ ۔ عِزّت دیگ ۔ بے کنگ ۔ بُرز برَگ ۔ مزَن کنگ ۔

بالاچِنگ : (با۔لا۔چِ۔نگ) پُچّانی بُرزءَ نزّ آرگ ۔(2) شلوارءِ لانک ءِ بُرزءَ آرگ ۔(3) آستونکانی کوپگانی نیمگ ءَ نزّ آرگ ۔ لانچگ ۔(4) چہ جَہل ءَ بُرزءَ برَگ ۔ **بالادیگ** : (با۔لاد۔دی۔یگ) (ک گ) بُرزءَ راہ دیگ یکّ چیزے یا مَردُمے ءَ را بُرزءَ راہ دیگ ۔ بالادکنگ ۔ **بالائی** : (با۔لا۔ئی) (ن گ) بُرزی ۔ بُرزادی ۔ ہما نیمگ کہ بُرزءَ انت ۔(2) ہما نیمگ کہ بُرزیءَ رَوان انت ۔

بالابند : (با۔لا۔بَن۔د) (س گ) پلّہ مُرز۔ پُشتی وان ۔ **بالابندی** : (با۔لا۔بَن۔دی) (ن گ) گپّ ءِ سرءَ تپاک ۔ پلّہ مُرزی ۔ بدل ءِ بُوتگ ۔ ہم راہ داری ۔ پُشتی وانی ۔

بالاپوش : (بالا۔پوش) بچار : شپی ۔

بالاچ : (بال۔آچ) (س گ) (ن گ) دَراج قدّ ۔ بُرژزیں ۔ مَستریں ۔ بُرزین ۔(2) روکیں آچ ۔ آسمان ءَ شَہم گپتگیں روک یا آس ۔(3) میسپوٹیمیاءِ مَذہبی قِصّہاں حُدائیں اِلّ ءِ چُک ۔ بال کہ آجمبر اں سَوار بُوتگ ءُ چو گروک ءَ شہم ءَ گتگ، آس ءِ بال اِتگ ءُ ہئورءَ گوَرتگ ۔ چُشّے بال ءَ بالاچ ءِ لبز دَراتکگ ۔(4) شِعری دپتر اں گورگیج ءِ ٹکّ ءِ ہما بامرد کہ وَتی بزاتے میر دوداءِ بیرءِ گرَگ ءَ پہ بالاچ بیرگیرءِ نام دار اِنت ۔

بالاد : (با۔لاد) (س گ) بُرزی ۔ چیزے ءِ بُرزیءِ بُرزتریں حدّ ۔ گُشادی ۔ قدّ ۔ زیلّو ۔ قامت ۔(2) (ج گ) بُرزی نیمگ ۔ بالا ۔ (3) (ن گ) سرتاپاد دُرستیں بدن ۔ دُراہیں جان ۔ وجود ۔ جِند ۔ بُت ۔ ڈیل ۔ بَشَر ۔(4) زِرد ۔ خیال ۔(5) بُوجیگانی ہما دیم کہ گوات چہ ہما نگو کشّیت ۔ **بالاد بُوتگ** : (با۔لاد۔بُو۔تگ) بُرزءَ رَوگ ۔ بُرزترءَ رَوگ ۔ بُرزءَ درکپگ ۔ کوہ یا دَرّ چکّے ءِ سَر کپگ ۔(2) پہ سیل ءُ سَوادءَ رَوگ ۔ **بالادکنگ** : (با۔لاد۔کَ۔نگ) (ک گ) بالا دیگ ۔ بُرزءَ کنگ ۔ بُرزءَ رَوگ ۔ پہ اُرش ءَ جلوہ کنگ ۔(2) ناڈُراہی ءُ مُشکل ءِ گیش بُوتگ ۔(3) اَنا گت ءَ گار بُوتگ ۔ بیگوّاہ بُوتگ ۔

بالانشین : (با۔لا۔نَ۔شی ن) (س گ۔ن گ) ہما کہ بُرزءَ نِشتگ ۔ ہما کہ چہ دژستاں بُرزتر انت ۔(2) حداوند ۔(3) سردار ۔ بادشاہ ۔ **بالانشینی** : (با۔لا۔نَ۔شی۔نی) (ن گ) بُرزی ۔ بُرزتری ۔ (2) حدائی ۔ حداوندی ۔(3) سرداری ۔ بادِشاہی ۔ حاکمی ۔

بالاوان : (با۔لا۔وا۔ن) (ن گ) ہما عِلاقہ کہ بالائی پہ بیت ۔ آپ ریچ ءِ بالائی دَمگ ۔ بُرزی دَمگ ۔ بُرزگ ۔ سَراوان ۔

بالٹی : (با۔لِ۔ٹی) (د) (ن گ) چہ مادَن یا دِگہ اَنچیں چیزے ءَ جوڑکُتگیں آپی دَرپ یا آپ کشّ ۔

بالدی : (با۔لِ۔دی) (ن گ) زیلو ۔ ڈول ۔(2) چہ آسن یا مادَن ءَ جوڑکُتگیں آپ دَرپ یا آپ کشّ ۔

بالشت : (با۔لِش۔ت) (ن گ) مزَنیں دَژاجیں ءُ گردیں سَرجاہ ۔ سَرجاہ یا تکِّہ دیگ ءِ ہاترءَ جوڑکُرتگیں شے ۔ سَراندی ۔

بالشتو : (با۔لِش۔تو) (ن گ) مال ءُ دلوت ءِ وَرگی کا ہے کہ ایش پہ لیڑءُ کچِگ ءَ درمانے ۔

بالغ : (با۔لِغ) (س گ) کماش ۔ مَستر ۔(2) جوان ۔ لائق ۔ توام ۔ وَرناہ ۔ پیغلہ ۔ رَسیدگ ۔ رَس اِتگ ۔ **بالغی** : (با۔لِ۔غی) (ن گ) جوانی ۔ ورنائی ۔(2) پیری ۔ کماشی ۔ **بالغیں** : (با۔لِ۔غے۔ن) (س گ) پیرین ۔ کماشیں ۔ مَستریں ۔(2) ہما کہ بالغی ءَ سَر بُوتگ ۔ وَرناہیں ۔ لائقیں ۔ تواہیں ۔

بالک : (با۔لِک) بچار : بالغ ۔

بالکا : (با۔لِ۔کا) (ن گ) جَنین ءِ پیریں مَرد ۔(2) چُکّ ءُ چِلانگ ۔ لوگ ءِ تیوَگیں مَردُم ۔

بالگ : (با۔لگ) (ک گ) روک کنگ۔ آس ءُ بُن دیگ۔ آس روک کنگ۔ روژناہ کنگ۔ بالینگ۔ بُن دارگ۔(2) روک بُوئنگ۔ روژناہ بُوئنگ۔ روشن۔

بالو : (با۔لو) (ن گ) بال کنوکیں ساہ دار ءُ لُولک۔ بال کنوک۔ (2) ہما کہ بال کُرت کنت۔ (3) ہما کرم ءُ کوگ کہ بال کننت۔ (4) نیل رنگیں آپی لو لکے کہ گوَات ءَ تیاب ءَ کاریت۔

بالونکی : (با۔لون۔کی) (ن گ) بےصبری۔ بے تاگتی۔ اِشتاپی۔

بالی : (با۔لی) (ن گ) ہما کہ گوں بال ءَ نِسبت داریت۔(2) ہما کہ آئی ءَ بانزُل پرءُ بال کنت۔(3) ہما مُرگ کہ بال ءَ لائق اِنت۔ (4) بال ءُ یا بُرز ءُ مَردُم۔

بالی پٹّ : (با۔لی۔پٹ۔ٹ) (ن گ) ہما پٹّ کہ اُودءَ بالی گُراب نِندنت ءُ پاد کاینت۔

بالی پُٹّ : (با۔لی۔پُٹ۔ٹ) (ن گ) ہما درمان کہ آئی ءِ زور شُتگ۔(2) ہما دارُو کہ لہڑ داتگ ءُ جوہر ءِ در کنگ بُوتگ۔

بالی مَدَگ : (با۔لی۔مَ۔دَگ) (ن گ) ہما مَدَگ کہ بال کنت۔

بالیڈ : (بالے۔ڈ) (س گ) پلپٹگ۔ بے تاہیر۔

بالی گُراب : (با۔لی۔گُ۔راب) (ن گ) ہما گُراب کہ بال کنت۔ بالی جہاز۔ جہاز۔ **بالی گُراب ءِ ایر دیگ** : بالی گُراب ءِ زمین ءَ نِندَگ۔

بالی مُرگ : (با۔لی۔مُر۔گ) (ن گ) ہما مُرگ کہ بال کننت۔ ہما مُرگ کہ بالی اِنت۔ بال کنوکیں مُرگ۔

بالینگ : (با۔لے۔نگ) (ک گ) بالگ۔ روک کنگ۔ آس ءِ یا آس دَرورَیں چیزے ءِ روک کنگ یا روک بُوئنگ۔ روژنا کنگ۔

بالینگی : (با۔لے۔نَ۔گی) ہما کہ بالینگ لوٹیت یا بالینگی انت۔

بام : (با۔م) (ن گ) نَریں ءُ مَرَہمی دَرمانے۔ (2) دَرچکاں دَرآتکگیں ہما شِیرگ کہ آئی ءِ تہہ ءَ عِلاج کنگ ءِ شَرّی بہ بیت۔ (3) شَپ ءِ گُڈّی پاس ءِ ہما وہد کہ نوکی روژناہی وَتی اِسپیتی ءِ شہمیت ءِ تالان کنت۔ روژناہی۔ روچ۔ دَرپشگ۔ صُحب ءِ بندات۔ روژناہی ءِ بندات۔ گوَر بام۔ صُحب ءِ اِسپیتی۔ آتارگ۔ بام رَنگ۔ (4) سُروز ءِ مَستِریں سیم کہ سُروز جنگ ءِ بندات ءَ چنگ چہ دُرستاں پیش ہمیشی ءِ سرءِ تَرّ یِنگ یا جنگ بیت۔ سُروز ءِ چپّیں نیمگ ءِ تار۔ (5) دَر چکے کہ تچکی ءِ سَکّ بُرزروَت ءُ کُنٹ ءِ اِسپیت اِنت۔ **بام ءِ آتارگ** : (ک گ) بام ءِ آسَگ۔ صباہ ءِ روشناہی ءِ شِنگ ءُ تالان بُوئنگ۔ اِسپیدَگ ءِ دَمگ۔ **بام ءِ آسَگ** : (ک گ) صباہ بُوئنگ۔ بام ءِ آتارگ۔ آتارگ۔ **بام اِستار** : (بام۔اِس۔تار) (ن گ) بامی اِستار۔ روشناہیں اِستارے کہ چہ ایشی ءِ دَرآیگ ءَ رَند بام دَنت۔ بام ءِ وَہد ءَ دَرآیوکیں اِستار۔ صُحب ءِ اِستال۔ **بام ءِ دیگ** : (ک گ) بانگواہ بُوئنگ۔ آتارگ۔ (2) گوَازینگ۔ چیزے ءِ کُٹّگ ءُ ہلاس بُوئنگ۔ کُٹّ ءُ کار ءَ رَوگ۔ **بام رَنگ** : (بام۔رَن۔گ) (ن گ) بام ءِ وَہد ءِ روژناہی ءِ رنگ۔ بام آتارگ۔ اِسپیدگ ءِ دَمگ۔ (2) (س گ) وَشّ رنگ۔ خُوبصورت۔ اِسپیت دُروشم۔ **بامی** : (با۔می) (ن گ) بام دَروَر۔ روژناہ۔ دَرپشوک۔ (2) ہما کہ گوں بام ءَ نِسبت داریت۔

بامب : (بام۔ب) (ج گ) لوگ ءِ بُرزی نیمگ۔ (2) (ن گ) مَزار۔ نَرمَزار۔

بامَرد : (با۔مَر۔د) (ن گ) مَستِریں واجہہ۔ سَروک۔ کارگُشاد۔ (2) سَرمچار۔ مَزَن جگر۔ دِلاوَر۔ مَزَن شان۔ **بامَردی** : (با۔مَر۔دی) (ن گ) دِلاوَری۔ بہادُری۔ سَرمچاری۔ مَزَن جگَری۔ مَستِری۔ مَڑاہ داری۔

بامَری : (با۔مَ۔ری) (ن گ) شَرّ رَنگیں جَنین۔ (2) سیاہ پوش۔ (3) بلوچانی ٹکّے۔

بامسار : (بام۔سا۔ر) (ن گ) بام ءِ دیگ ءِ وَہد۔ بام۔ بام ءِ تالان بُوئنگ۔ بامگواہ۔

بامساری : (بام۔سا۔ری) بچار : بامگواہی۔

بامقصد : (با۔مَق۔سَد) (س گ) بامعانا۔ با مطلب۔

بامقصدیں : (با۔مَق۔سَ۔دیں) (س گ) پُرمعانائیں۔ پُرمطلبیں۔ (2) کارآمدیں۔

بامگواہ : (بام۔گوا۔ہ) (ن گ) بام ءِ وہد۔ مہلھیں صُحب۔ آتارگ۔بامسار۔**بامگواہی** : (بام۔گوا۔ہی) (ن گ) بامساری۔ بام ءِ آتارگ ءِ وہد۔بامگواہ۔

بامِیان : (با۔مِ۔یان) (ن گ) شَرمِندَگی۔لَجّی بُوئگ۔شَرمِندَہ بُوئگ۔

باں : (با۔ں) (ک گ) چہ بُوئگ ءَ : ''مَن باں'' بِزاں! مَن بیاں۔(2) (گ گ) گوک ءِ بانَسگ ءِ توار۔

بان : (بان) (ن گ) چہ حِشت ءُ گِل یا سِنگ ءَ بَستگیں کانگی لوگ۔ اوتاک۔مَنِند جاہ۔(2) بُرز تریں جاگہہ۔لوگ۔ حاک ءُ گِل ءِ یا پکّا ئیں حِشت ءِ لوگ۔کُلّ۔(3) نیک۔بُزرگ۔**بان بَند** : (بان۔بَن۔د) (ن گ) بان بَندوک۔کِسب کار۔کارزانت۔اُستا۔

بانا : (با۔نا) (ن گ) گِل کار۔بان بَند۔(2) بَلوچانی کَسانیں ٹکّے۔(3) بٹّا۔(2) وشّ پوشاک۔

بان بَر : (بان۔ بَر) (س گ) گُڑ اِتگیں۔(2) حیرانی۔ وانگ۔بَرّ۔

بان بَرَگ : (باں۔بَ۔رَگ) (ج گ) (ک گ) حیران۔ وانگ۔اَباشکو۔اَجّکہ۔ڈامبرَگ۔لَپرزَگ۔

بان بَڑ : (بان۔بَڑ) (ن گ) ہما کہ دِگرءِ گپّ ءَ گوش مہ داریت ءُ وَت گپّ بہ جنت۔بازحبَر۔بازگپّ جنوک۔پُوتار۔دیوان دِرّ۔(2) ہندوانی مُلّا۔مُلّا۔

بانتی : (بان۔تی) (ن گ) آپ دَپیں مَرُدم۔بودِلا۔ (2) باتی۔

بانجی : (بان۔جی) (ن گ) نوکیں تامے یا وَراکے ءِ وَتی ہمساہگانی سَرءَ بہرکنگ۔ہما نان یا نارُشت کہ پہ ہمساہگاں دیم دیگ یا دیگ بیت۔بانجیگ۔ٹکی۔جیرؤ۔گواچی۔**بانجی خور** : (بان۔جی۔خور) (س گ) ہما کہ ہمساہگ ءِ بانجی ءِ دِل مانگ بہ بیت۔چمّ چُٹّ۔دِل مانگ۔(2) بخیل۔

بانجیگ : (بان۔جی۔گ) بچار : بانجی۔

باندا : (بان۔دا) بچار : باندات۔

باندات : (بان۔دا۔ت) (ن گ) (ج گ) باندا۔بانگا۔نَماچی۔ نَواشی۔ باندا تِگیں روچ۔چہ مَرچیگ ءَ رَند ءِ روچ۔آیوکیں روچ۔ (2) بِستار۔قَدْرءِ قیمت۔اَرزِشت۔(3) آئندہ۔فَردا۔**باندَاتی** : (بان۔دا۔تی) (ن گ) باندا تِگیں روچ ءِ۔آیوکیں روچے۔(2) آئندئی۔باندات ءَ۔**باندَاتیں** : (بان۔دا۔تیں) ہما کہ گوں باندات ءِ نسبت داریت۔

باندھا : (بان۔دھا) (ن گ) ڈگار ءِ آپ جو۔

باندِیلا : (بان۔دے۔لا) (س گ) دوُری۔ چیٹ اِتگیں مال ءِ پَس۔

باندی : (بان۔دی) (ن گ) بَندی۔قیدی۔بَندِش۔بَند کُتگیں۔ (2) مولِد۔داشتہ۔

بانڈ : (بان۔ڈ) (ن گ) شِپانک ءِ اُرد ایر کنگ ءِ جاگہہ۔ (2) بُرزیں ڈِکّی کہ آئی ءِ سَر ءِ نِپاد ءِ گندل ایر کنگ بیت۔(3) سَرءِ پُٹ۔(4) پُرگ۔گرِدن ءِ پُٹ۔(5) زُرت ءِ ہما ٹانڈا کہ ہوشگ مہ کشّیت۔(6) بےثمر۔بے چُونک۔**بانڈءِمَیار** : (س گ) دِگرءِ لوگ ءِ دَپ ءَ کپوک۔بےلوگ ءُ جاگہہ۔ (2) لُنڈ ءُ بانڈ۔بےجَن۔ بےزال۔**بانڈوال** : (بان۔ڈ۔وال) (ن گ) ہما کہ جَن ءُ لوگ ئِے نیست۔بےلوگ۔بےدَوار۔لُنڈ ءُ بانڈ۔**بانڈی** : (بان۔ڈی) (ن گ) ہما کہ گوں بانڈ ءِ نسبت داریت۔

بانڈار : (بان۔ڈا۔ر) (س گ) بازیں وَرگ۔وَرگ ءِ بازی۔ (2) (ن گ) بُوجیگ یادِگہ دَریائی اولاکانی تہہ ءَ یکّ گیشّ اِتگیں جاگہے کہ آئی ءِ تہہ ءَ وَردنی چیز ایر کنگ بنت۔دَبُوس۔**بانڈاری** : (بان۔ڈا۔ری) (ن گ) ہما مَرُدم کہ بُوجیگ ، لانچ یادِگہ دَریائی اولاکانی تہہ ءَ وَرگ گرادگ ءِ کار ءَ کنت۔(2) وَرگ گرادوک۔ کنوری۔

بانِڈ پَر : (با۔نِڈ۔پَر) (ن گ) کَسانیں مَنہہ کہ مَشک ءُ ہینزک ءَ سَرءَ ئے ایر کننت۔

باںڈُم : (بان۔ڈُم) (ن گ) کوہ یا بُرزیں ڈُمبیگ۔تُمپیگ۔ دَمب۔کوت۔(2) بان ءُ بادگیرانی ڈُراتگیں ءُ پرشتگیں بلے پَش کپتگیں بَہر۔کپّی۔ڈَرۆ۔کۆہنیں ہَنکین۔کۆہنیں بۆدِن۔وَیراندنیں لوگ۔کپّی ئیں بان۔(3) مَشکانی ایر کنگ ءِ ہَند۔(4) مَردُم ءِ جِسد۔جون۔جان۔**باںڈُم کنگ** : (بان۔ڈُم۔کَ۔نگ) (ک گ) مُچّ کنگ۔کوت کنگ۔(2) پرۆشگ۔ڈُرینگ۔**باںڈُمی** : (بان۔ڈُ۔می) (ن گ) ہما کہ گوں باںڈُم ءِ نسبت داریت۔

باںڈو : (باں۔ڈو) (ن گ) اَنبار۔اَمبار۔دان ءِ ایر کنگ ءِ ہَند۔(2) چِلّ ءِ لیگار۔(3) کۆہنیں لوگ۔کۆہنیں ہَند۔

باںڈَہ : (بان۔ڈَہ) (ن گ) وانڈَہ۔(2) ہَلک۔جاگہہ۔

بانڑ : (بانْ۔ر) (ف گ) بانڑگ ءِ فرماں گال : بہ بانڑ۔

بانڑاٹ : (باں۔را۔ٹ) بچار : بانڑگ۔

بانڑگ : (بان۔رَگ) (ک گ) میش ءِ توار۔میش ءِ گاڑگ۔ بانڑ۔بانڑاٹ۔**بانڑگی** : (بان۔رَ۔گی) (ن گ) ہما کہ گوں بانڑگ ءَ نسبت داریت۔

بانڑ : (بان۔ڑ) (ن گ) پاہ۔کد۔(2) سیخ۔زِرّت۔دَست ءُ پادانی زورچوش کہ: نیں مَن چہ بانڑاں کپتگاں۔باڑ۔

بانڑ : (با۔نڑ) لوگ۔نِندگ جاہ۔ہَنکین۔**بانڑی** : (با۔نَ۔ڑی) (ن گ) بان ءِ بانُک۔ماڑیانی بانُک۔شیرزال۔

بانز : (بانْ۔ز) (ن گ) باز۔تیز نِگاہیں مُرگ۔شاہین۔وَکاب۔ عُقاب۔

بانزُر : (بان۔زُر) بچار : بانزُل۔

بانزَری : (باں۔زَ۔ری) (ن گ) گِدان ءِ چِٹّ کہ گوں پیش دارءَ بَندگ بنت۔

بانزُل : (بان۔زُل) (ن گ) مُرگ ءِ بانزُل کہ گوں ہمیشانی پَشّانگ ءُ سُرینگ ءَ بال کنت۔پرّگ۔بال۔بانزُر۔بُرّ۔**بانزُلانی ایر دیگ** : (بان۔زُ۔لا۔نی۔ایر۔دی۔یگ) بالی مُرگ ءِ نِندگ۔ (2) کَسی مُرگ ءِ وَتی چُورکانی اَمبازگ ءُ پہریزگ۔**بانزُلانی پرۆشگ** : (بان۔زُ۔لا۔نی۔پرۆ۔شگ) لاچار بُوَگ۔بےوَس بُوَگ۔تاوان بار بُوَگ۔(2) پچّ، بزاں یا نزّیکیں عزیز ءِ مرگ۔

بانزُلی : (باں۔زُ۔لی) (ن گ) ہما کہ بانزُل ءِ پَر اِنت۔(2) اُشترماہیگ ءِ ذاتے۔

بانزی : (بان۔زی) (ن گ) لَیب۔ڈا۔گوازی۔بازی۔ بازیگ۔(2) باری۔وار۔واری۔(3) وَشّیانی وہداں کہ ڈُہل ءُ ڈُمب بیت ہر یکّ رَندے کہ ڈُہل جنگ بیت یکّ ءُ دو وار ءَ رَند ڈُہلی گمّیں دَم گنت ءُ پدا جنگ ءَ بُنگیج گنت۔اے رَنگیں ہر یکّ جنگے ءَ بانزیگ گوشنت۔**بانزی ایر دیگ** : (بان۔زی۔ایر۔دی۔یگ) (ک گ) سَکّ تیز آہگ۔شاہین ءِ وَڑ ءَ پہ ہیژاب چہ بُرز ءِ جَہل ءَ اُرش کنگ۔**بانزی بَرگ** : (بان۔زی۔بَ۔رگ) (ک گ) باج بَرگ۔کٹّگ۔گیش بُوَگ۔**بانزی جَنگ** : (ک گ) کئے وہد ءَ ڈُہل جَنگ۔ڈُہل ءِ یکّ بانزی یے جَنگ۔**بانزی ءِ ناسینگ** : (ک گ) پرۆشدیگ۔بَرباد کنگ۔یکّے ءَ بےوَس ءُ تباہ کنگ۔

بانزِیگ : (بان۔زی۔گ) بچار : بازی۔

بانژ : (بان۔ژ) بچار : بُونژ۔

بانژاں بُونژ : (باں۔ژاں۔بُون۔ژ) (س گ) بُوژ۔ہما کہ سَر ءِ مِیدئے مُدام شِنگ ءُ شانگ اَنت۔ہما کہ نہ رُستگ ءُ نہ گۆپتگ اَنت۔(2) مُودانی جَنڈ بُوَگ۔(3) لیگار۔نابُود۔(4) بدصُورت۔بےپِکرات۔

بانژَل : (باں۔ژَل) (س گ) زَہرگِرگ۔زَہرکَن۔

بانژَلَغ : (بان۔ژَ۔لَغ) (ک گ) ساہ دار ءِ پُٹانی لَرزگ۔ پُونژرَگ۔بانژلگ۔(2) زَہرگِرگ۔پہ زَہر یا پہ حیرانی یا ہمبکّہی رِیش ءُ سَرگ ءِ پُٹانی پادآہگ۔

بانژَلگ : (باں۔ژَ۔لگ) بچار : بانژَلَغ۔

بانسَگ : (بان۔سَگ) (ک گ) گوک ءِ توار۔ڈاسگ۔باسگ۔

بانسید : (بان۔سے۔د) (ن گ) گۆر ءِ بار ءِ تیلانکاں چہ گۆر ءِ نباگاں سستگیں حاک۔(2) ہَوْر ءِ سبب ءَ چیلّ ءُ گرانی گۆر ءِ حاکانی ڈُرگ ءُ رِچگ۔

بانٹک : (با۔نُک) (ن گ) بان ءُ ماڑیانی جَنین۔ آرِیپیں جَنین۔ جوانیں جَن۔ شیرزال۔ بی بی۔ گودی۔ حاتُون۔ **بانٹکی** : (با۔نُ۔کی) (ن گ) ھما کہ گوں بانٹک ءَ نِسبَت داریت۔ (2) بانٹک دَرورِی۔ بانٹک بُوتَگ۔ چو بانٹک ءَ۔ **بانٹکیں** : (با۔نُ۔کیں) (س گ) ھما کہ چو بانٹک ءَ انت۔ (2) شَرَّرَنگیں۔ وشّ دڑوشّمیں۔ شیرزالیں۔

بانکُرّ : (بان۔کُر۔ر) (ن گ) اَمبازَ۔ بَگَل۔ گوَرا مباز۔ بَغَل۔

بانکلینک : (بان۔کَ۔لین۔ک) (ن گ) وَرَگی دَ ہلے کہ ایشی ءِ بَرپتن ءُ کوسگ ءِ تہہ ءَ بَنت۔ **بانکلینک چِٹ** : (باں۔کَ۔لین۔ک۔چِٹ) (ن گ) بانکلینک ءِ حُشکیں کوسَگ۔ **بانکلینکی** : (باں۔کَ۔لیں۔کی) (ن گ) بانکلینک رَنگ۔ (2) ھما کہ گوں بانکلینک ءَ نِسبَت داریت۔

بانگ : (بان۔گ) (ن گ) واہی۔ کُوکّار۔ بُرزتواریں جار۔ (2) پہ مسلمانانی نمازءَ گوانک جَنگ۔ صلوات کَشّگ۔ (3) کُروس ءِ تَوار۔ **بانگ پرماہگ** : (بان۔گ۔پَر۔ما۔ہَگ) توبہ دَپ ءِ دیگ۔ کُکّرُو کُو پرماہگ۔ **بانگ ءِ پرمائینگ** : توبہ کنائینگ۔ کُکُرّ و کُو پرمائینگ۔ **بانگ دیگ** : (بان۔گ۔دی۔یَگ) (ک گ) مسلمانانی مُلّاءِ پہ نمازءَ گوانک جَنگ ءِ کرد۔ (2) بانگ دیگ ءِ جِند۔ (3) کارے ءِ توبہ کنگ۔ نزوری نِشان دیگ۔ **بانگ ءُ صلوات** : (ن گ) کُوکار۔ بانگ دیگ۔ جاک۔ **بانگو** : (باں۔گو) (ن گ) بانگ دیوک۔ ھما کہ مَردُماں پہ نمازءَ گوانک جنت۔ مُلّا۔ (2) مسلمانانی مَسیت ءِ ھما بُرزیں جاگہہ کہ آئی ءِ سَرءَ اوشتگ ءُ بانگ دیگ بیت۔ (3) کُروس۔ کُروسک۔

بانگا : (بان۔گا) بچار : باندا۔

بانگڑی : (باں۔گُ۔ڑی) (ن گ) کسانیں بانگو۔ نوک بانگ دیوکیں مُرگ یا کُروس۔ کسانیں کُکڑو کہ نوک بانگی بیت۔

بانگواہ : (بان۔گوا۔ہ) بچار : بامگواہ۔

بانٹل : (با۔نُل) (ن گ) بانٹک۔ کساں سالیں جِنکّ۔

بانو : (با۔نو) بچار : بانٹک۔

بانور : (با۔نور) (ن گ) ھما جِنکّ کہ آئی ءِ نوکی سیر بُوتگ۔ نوک سیریں جِنکّ۔ وَنّی۔ (2) ھما جِنکّ کہ آئی ءِ سیر بُوتگ ءَ انت۔ (3) سَکّ سَمبہیتگیں جَنین۔ (4) ہَمبَو۔ دوست۔ (5) ماہِیگ ءِ ذاتے۔

بانُوری : (با۔نُو۔ری) (ن گ) بانور بُوتگ۔ نوک سیری۔ (2) سَمبَہیتگیں جِنکّ۔ (3) شَرّرنگی۔ زیبائی۔ بڑاہ داری۔ **بانُوریں** : (با۔نُو۔ریں) ھما کہ بانور انت۔ بڑاہ داریں زال۔ شرّرنگیں جنین۔

بانونٹ : (با۔نون۔ٹ) (ن گ) کسانیں ءُ پٹّکیں بان۔ (2) ھما بان کہ ڈُرتگ اَنت ءُ سَرءِ دار اِش پِر نہ اَنت بلے دیوال اِش مَنتگ اَنت۔ پڑشتگیں بادگیر۔

بانہہ : (با۔نہہ) (ن گ) غُلام۔ حِزمَت کار۔ (2) سانگ۔ (3) بازُو۔ دَست ءُ کوپگ۔ باسک۔ (4) پانگ پا۔ (5) دوست۔ ہَم راہ۔ (6) طاقت۔ زور ءُ قُوَّت۔

بانہیان : (با۔نہہ۔یان) (س گ) بائیان۔ سَرپرست۔ پانگ پا۔ باسک۔ دست ءُ بازُو۔ (2) حزمت کار۔ ایردَست۔

بانہہ دِیَغ : (با۔نہہ۔دی۔یَغ) (ک گ) زامات کنگ۔ سانگ دیگ۔ سِیر دیگ۔ (2) کوپگ دیگ۔ کُمک کنگ۔ (3) گڑانیں بارے اولاک ءَ لَڈّگ ءِ وہدءَ دو مَردُم کہ یکّے دومی ءَ دَستاں گڑان ءَ گڑانیں بارلَڈّ نت۔ دَست دیگ۔

بانہڑ : (باں۔ہڑ) (ن گ) اَڑ۔ فِتنہ۔ جَنگ۔ **بانہڑ ءَ بَلّ کنگ** : (ک گ) کُشّگ۔ تباہ کنگ۔

بانہوان : (با۔نہہ۔وا۔ن) (ن گ) گوہر۔ سَکّ سَرد۔ (2) نِوان۔

بانہی : (باں۔ہی) (ن گ) سہتے۔ باہینک۔ چُوڑی۔ مُودی۔ باہی۔ (2) مولِد۔ جنین خِدمت کار۔

باوا : (با۔وا) بچار : بابا۔

باوان : (با۔وان) (س گ) دُڑوہگ۔ (2) تاوان۔ نُقص۔

باوَر : (با۔وَر) (ن گ) بیسہ۔ سِتک۔ زانگ۔ جزم۔ پَٹ۔ اُمیت۔ **باوَر کنگ** : (با۔وَر۔کَ۔نگ) (ک گ) بیسہ بُوتگ۔

راست مَنّگ ۔ سدَّک بُوتگ ۔ **باوَری** : (با۔وَ۔ری) (ن گ) ہما کہ باوَر کنگ بہ بیت ۔

باوَست : (با۔وَس۔ت) (ن گ) اَنچیں گپّے ءِ تالان بُوتگ کہ آراست مہ بیت ۔(2) شور ۔ کُوکّار ۔ جاک ۔(3) اَنچائیں گپّ ءُ گال ۔(4) تژان ۔ یکّ جیڑ ہے ءِ سرءِ بحث ءُ تژان ۔

باوَہ : (با۔وَہ) (ن گ) شِکل ۔ دُرُوشُم ۔ بدَن ۔ چِہرَگ ۔

باہ : (با۔ہ) (ن گ) بَبا ۔ بَبا دیگ ۔ بَرباد ۔ تاوان ۔ **باہ دیگ** : (باہ۔دی۔یگ) بَبا دیگ ۔ تاوان بار بُوتگ ۔

باہَڑ : (با۔ہَڑ) (ن گ) بازُو ۔ دَست ءِ باسک ۔ باہُو ۔ کوپگ ۔ شانگ ۔(2) دوست ۔ بژات ۔ بژات گونگیں دَردوار ۔ **باہَڑی** : (با۔ہَ۔ڑی) (ن گ) دَستی ءُ بڈّی چِکّ ۔(2) دوستی ۔ مِہر ۔ ہم کوپگی ۔(3) سِیاہ ءُ اِسپیت رَنگیں یا سُہر ءُ اِسپیت رَنگیں ساہ دار یا جَرّ ءُ گُد ۔

باہُڑ : (با۔ہُڑ) (ن گ) اُشتر ءِ بَردَست ءُ گَردِن ۔ بَردَست ۔ پَلّو ۔ پَہناد ۔

باہَغ : (با۔ہَغ) (ن گ) بچار : بَبا دیگ ۔

باہَند : (با۔ہَن۔د) (ن گ) پہ کارے ءِ کنگ ءِ بے تاہیری چست بُوتگیں جوش ءُ واہگ ۔(2) (س گ) چست ۔ تژانچ ۔ جبژا ۔ لہر ۔ ہُلّ ۔ حُبّ ۔ جوش ۔ جذبہ ۔ جوزَگ ۔ جُمب ۔(3) بِرّ ۔(4) دیم رَوئی ۔ جُنبز ۔ **باہَند کنگ** : (با۔ہَن۔د۔کَ۔نگ) (ک گ) یکّ پارَگی پہ جَنگ ءِ اِنزار کنگ ۔ چست بُوتگ ۔ زَہر گِرَگ ۔ بد بَرَگ ۔ جُمبگ ۔ جبژہ کنگ ۔ جہہ جَنگ ۔

باہُند : (با۔ہُن۔د) (ن گ) لوگ ۔ ہَنکین ۔ گِس ۔

باہُنڑ : (با۔ہُن۔ڑ) (ن گ) بُودِن ۔ ہَند ءُ جاہ ۔ ہَنکین ۔(2) چَراگ جاہ ۔ زِید ۔

باہُو : (با۔ہُو) (ن گ) باہَڑ ۔ باسک ۔ **باہُو بند** : (با۔ہُو۔بَن۔د) (ن گ) ٹُکرہ ءِ سہتے کہ جَنیا دَم وَتی باسکاں بندنت ئے ۔ دَست ءِ نَلیانی سَہت ۔ بازُو بند ۔ باہُونک ۔ باہِینک ۔ باہی ۔ سَرباسکی ۔ **باہُونک** : (با۔ہُوں۔ک) (ن گ) سہتے ۔ باسک ءَ بستگیں سنگہہ ۔ باہُو بند ۔ باہِینک ۔ سَردَست ۔ بانہی ۔ باہی ۔

باہوٹ : (با۔ہو۔ٹ) (ن گ) مَیار ۔ ہمسا ہِگ ۔ پَناہ ۔(2) آوار ۔ **باہوٹ بُوتگ** : (با۔ہوٹ۔بُو۔تگ) (ک گ) پہ باہوٹی کسے ءِ گوُرءَ رَوگ ۔ پَناہ لوٹگ ۔ **باہوٹ دار** : (با۔ہوٹ۔دار) (س گ) باہوٹ جَلّ ۔ ہما کہ پہ مَیار ءُ باہوٹی آتکگیں مَردُماں داریت ۔(2) عِزَّت دار ۔ مڑاہ دار ۔ **باہوٹ دارَگ** : (با۔ہوٹ۔دا۔رَگ) (ک گ) باہوٹ کنگ ۔ پَناہ دیگ ۔ مَیار کنگ ۔

باہوٹ کنگ : (با۔ہوٹ۔کَ۔نگ) (ک گ) کسے ءَ را پَناہ دیگ ءُ دارَگ ۔ کسے ءَ را مَیار کنگ ۔ **باہوٹی** : (با۔ہو۔ٹی) (ن گ) باہوٹ بُوتگ ۔ پَناہی ۔ ہمسا ہِگی ۔ کسے ءِ کِرّ ءَ پہ ہمسا ہِگی نِندَگ ۔

باہُوڑ : (با۔ہُو۔ڑ) (ن گ) بار ۔ وَزن ۔ ہما بار کہ بڈّ ءِ بیت ءُ پہ مِنزِل ءِ بَرَگ بیت ۔

باہی : (با۔ہی) (ن گ) بانہی ۔ باہِینک ۔ باہُو بند ۔ باہُونک ۔(2) مارگر ۔ جان بند ۔ باہی گِر ۔ جوگی ۔ **باہی گِر** : (با۔ہی۔گِر) (ن گ) جوگی ۔ مارگِر ۔ باہی ۔ جان بَند ۔

باہِینک : (با۔ہی ن۔ک) بچار : باہُونک ۔

باہِیگ : (با۔ہی۔گ) (ن گ) بُوجیگ ءِ دوَر ءِ داروکیں دوساد ۔

باہینتگ : (با۔ہین۔تگ) باہینگ ءِ گوستگال ۔ **باہینتگیں** : (با۔ہین۔تَ۔گیں) باہینگ ءِ دیریں گوستگال ۔(2) ہما کہ باہینتگ ۔

باہینگ : (با۔ہے۔نگ) (ک گ) بَبا دیگ ۔ بژائینگ ۔ بیران کنگ ۔ باہ دیگ ۔ تاوان کنگ ۔ چہ دَست ءَ دیگ ۔ بَہائینگ ۔ زَوال کنگ ۔ باہَغ ۔ بَہگ ۔ **باہینگی** : (با۔ہے۔نَ۔گی) (ن گ) ببا دِیگی ۔ بژائینگی ۔ زِیان کنگی ۔

بائی : (با۔ہی) (ن گ) ہما گونڈ ءُ کمّیں زَندُکیں دار کہ ماہورانی کِرّ ءَ بندگ بنت ۔

بایَد : (با۔یَد) (گ ر) بائد ۔ واہگ ءُ لوٹ ءِ لبز ے کہ اَنچوش بہ بیت ۔ لازم ۔ اَنچوش ۔ چوش بُوتگ لوٹیت ۔ بایَد اِنت کہ اے کار بہ بیت ۔(2) جوان ۔ جوان ہمیش اِنت ۔

ببا :(بَ۔ با)(س گ) بربادِ۔تاوان۔بیران۔باہ۔زیان۔

ببا داتگ :(بَ۔با۔دا۔تگ) بباءِ گوستگال۔(2) زیان کُتگ۔

ببا داتگیں :(بَ۔با۔دا۔ت۔گیں)(س گ۔ک گ) ہما کہ ببا دیگ بُوتگ۔(2) ببا دیگ ءِ دیریں گوستگال۔

ببا دیگ :(بَ۔با۔دی۔یگ)(ک گ) باہینگ۔برباد کنگ۔ تاوان کنگ۔ماں بےءُشرطءِ برگ بُوتگ۔باہ دیگ۔باہَغ۔بہگ۔

ببا دِیگی :(بَ۔با۔دِ۔یہ۔گی)(ن گ) ببا دیگ ءِ آوَکی بِزاں ہما کہ ببا دیگی انت۔

ببات :(ببِ۔بات)(ک گ) بُوتگ ءِ مُراد گال بِزاں شالا اَنچوش بات یا شالا ہمے کار بہ بات۔(2) کارے ءِ شَرّ یا حراب بُوتگ ءِ مُراد گالے۔

ببَّر :(بب۔بَر)(ن گ) ڈَڈّر۔سینگ۔گگّر۔ڈوبر۔(2) کلنڈی یاہیران ءِ پِرشتگیں ٹکّر۔(3) کُنتگی ئیں دَڑ چکے۔

بب بری :(بب۔بَ۔ری)(ن گ) بربری۔سیاہ پَس ءِ ذاتے۔

ببکو :(بَ۔بک۔کُو)(س گ) بےتاہیر۔واہ ءُزار۔لیر زَگ۔

ببکوئی :(بَ۔بک۔کُو۔ئی)(ن گ) بےتاہیری۔مَستی۔پہ وَت ءُ دیم۔نالگ۔

ببکاٹ :(بب۔کاٹ)(سَرا)(ن گ) زوریں توار۔(2) ٹپنگ ءِ توار۔(3) آپ ءِ زوریں توار۔(4) دِڑیپگ۔(5) تیز ءُ تُرُندیں بوہ۔

ببو :(بَ۔بُو)(ن گ) مالان ءِ گوات ءِ لگّگ ءِ بیماری۔(2) کوہی شُومکّ۔مُرگک۔ببوئی :(بَ۔بُو۔ئی)(ن گ) ہما کہ گوں ببو ءِ نسبت داریت۔

بُپّ :(بُپ۔پ)(ن گ) زَنڈ۔بز۔(2) تہہ پچیں زَنڈی۔بوپ ءِ ڈوَل ءِ زَنڈ ءُ بز۔(3) لاندویں مَردُم۔(4) زَہر۔کِینگ۔

بپّا :(بَپ۔پا)(ن گ) مِیدءُ پُٹانی پٹّگ۔

بپّگ :(بَپ۔پگ)(ک گ) زَنڈ ءُ بزیں چیزے ءِ کپگ ءِ توار۔(2) زَنڈ۔پڑّور۔لاندو۔

بُپلگ :(بُپ۔لگ)(ک گ) جڑ لَغ۔ھُونڑ گِرگ۔زَہر گِرگ۔

بُپّو :(بُپ۔پو)(س گ) بےسُدّھ بُوتگ۔بودِلا۔بے پکرات۔

بُپّہلَغ :(بُپ۔ہ۔لَغ)(ک گ) گنوک بُوتگ۔(2) نَہرّ دیگ۔(3) سُہرتڑّگ۔زَہر گِرگ۔

بَت :(بَ۔ت) بچار : بَٹ۔

بُت :(بُ۔ت)(ن گ) چہ حاک ءُ گِل ءِ یا سِنگ ءِ تراشتگیں عَکس۔جِسم ءِ دُڑوشُم۔بےساہیں بدَن۔ڈیل۔بالاد ءِ کالِب۔ دیم۔عَکس۔صُورت۔(2)(س گ) نابُود۔بےترک ءُ توار ءُ وانگیں مَردُم۔بےسُدّھ۔بودِلا۔**بُتک** :(بُ۔تک)(ن گ) اِنسانی دُڑوشُم ءِ کسانیں لیبو کہ پہ چُکّاں جوڑ اِش کنَنت۔کُسانیں بُت۔چاپُل۔دُتک۔**بُتو** :(بُ۔تُو)(س گ) چہ بُت ءِ دَرا آتکگیں بِزاں چو کہ بُت ءِ۔ دُتک۔(2) نابُود۔بےنَف۔**بُتی** :(بُ۔تی)(ن گ) ہما کہ گوں بُت ءِ نسبت داریت۔(2) بےرُوحی۔بےساہی۔بے گوانکی۔(3) چو بُت ءِ۔

بُت تراش :(بُت۔ترَا۔ش)(ن گ) ہما کہ چہ سِنگ، آسن یا برنج ءِ بُت جوڑ کنت۔بُت نگار۔**بُت تراشی** :(بُت۔ترَا۔شی)(ن گ) بُت ءِ جوڑ کنگ ءِ کار۔

بِت :(بِ۔ت)(ن گ) اَندر۔تہہ۔توک۔

بتانو :(بَ۔تا۔نو)(ن گ) بُوجیگ ءِ زیر آپ ءِ سَرءِ اِیر کنگی دَڑاجیں تہتگ۔

بتانہ :(بَ۔تا۔نہ)(ن گ) حِشت ءِ سَر پہ سَر کنگ ءِ ہاک۔گِل۔تڑّیں حاک۔(2) گِل ءِ بانانی بندگ ءِ وہدءِ رِدیں حِشتانی سَرءِ تڑّیں گِل۔حِشت ءِ دیوال ءِ بندگ ءِ وہدءِ چیر ءِ حِشت ءُ سَر بر ءِ حِشت ءِ میان ءِ گِل۔**بتانہی** :(بَ۔تا۔نَ۔ہی)(ن گ) ہما کہ گوں بتانہ ءِ نسبت داریت۔

بُتّر :(بُت۔تُر)(ن گ) پاگاسیں ماہیگ ءِ ذاتے۔بُتّل۔

بتّر :(بت۔تَر)(س گ) زَنڈ۔ڈَلگ۔مَزَن۔ڈال۔

بتّک : (بت ـ تُک) (ن گ) ہما کسانیں چیر گیج کہ پہ کسانیں زہگاں جوڑ ئے کننت ۔

بُتک : (بُت ـ ک) بُجگ ءِ گوستگال ۔

بُتکگ : (بُت ـ کگ) (ک گ) پچ بُوتگ ۔ یلہ بُوتگ ۔ (2) (س گ) شُل ۔ یلہ ۔ (3) بُجگ ءِ گوستگال ۔ **بُتکگیں** : (بُت ـ کَ ـ گیں) (س گ) ہما کہ بُتکگ ۔ (2) پچ بُوتگیں ۔ یلہ بُوتگیں ۔ پاد پچیں ۔ نہ بستگیں ۔

بَتگ : (بَ ـ تگ) (س گ) نابرابر ۔ بے وار ۔ (2) (ن گ) پیشّ ءِ چہ چُوڑیک ءَ پاتلگیں تُرندیں سَر ۔ (3) پیشّ ءِ بُن ءِ دَرمیانی ناژُرکیں تاک ۔ (4) سواس بند ءِ سَر ءِ تُرندیں پیشّ ءِ تاک ءِ بُن ۔ (5) ہما تُوسک سَر، ٹُنگیں، دَرّاجیں ءُ بارگیں دار کہ پلّ ءُ واڑ یا ہمے رنگ ءِ دگہ چیز ے ءِ جوڑ کنگ ءِ وہداں دارانی یا پلّ ءِ تنچگ ءِ ہاترءَ کارمرز بیت کہ چیلک یا سادءَ دوی نیمگ ءَ بارت ۔ چیلک ءَ ہمے دار ءِ سَرے ءَ مانیں چیلک ءِ سَرءَ ماں لگوشنت ءُ بارگیں سَرءَ پلّ ءَ چہ ڈنّی نیمگ ءَ گُت کننت کہ دومی نیمگ ءَ دَرکیت ءُ بندگ بیت ۔

بتَل : (بَ ـ تَل) (ن گ) مِثال ۔ مِثل ۔ دانائی حبر ۔ انسانی زند ءِ آئی ءِ چاگرد ءِ تہہ ءِ ہزاراں سالانی تجربہ ءُ سرگوستانی واقِعہ ءُ آوانی آسَر ۔ زانت ءُ زانِش کہ آخرءَ پہ پدی مردُماں سوج ءُ راہ دَربری ءِ ہاترءَ چو شِعرانی شُبین ءَ بند ءُ دوبندانی تہا گوشگ بُوتگ انت ۔ مَتل ۔ وسائت ۔

بُتُّل : (بُت ـ تُل) (ن گ) بُتُر ۔ پاگاس ءِ ذات ءِ ماہیگے ۔

بُتّلی : (بُت ـ تِ ـ لی) (ن گ) کاہے ۔

بُت نِگار : (بُت ـ نِ ـ گار) بچار : بُت تراش ۔

بُت نِگاری : (بُت ـ نِ ـ گا ـ ری) بچار : بُت تراشی ۔

بتّوڑ : (بت ـ تڑ) (ن گ) بُن ءُ بیہہ ۔ ہُنڈال ۔ روتگ ۔

بتّھہ : (بت ـ تہہ) (سِند) (ن گ) بہر ۔ وَنڈ ۔ سُنگ ۔

بتّی : (بت ـ تی) (ن گ) چراگ ۔ ڈیوا ۔ چراغ ۔ چیبو ۔ قندیل ۔

بِتی : (بِ ـ تی) (ن گ) فاصِلہ ۔ مرّل ۔ منزِل ۔

بتیل : (بَ ـ تے ـ ل) بچار : بتّیل ۔

بتّیل : (بت ـ تیل) (ن گ) چہ یکّداراءَ کستر ۔ دَریائی کسانیں اولاکے ۔ گزدانی ۔ بتیل ۔ **بتّیلک** : (بت ـ تے ـ لک) (ن گ) کسانیں بتّیل ۔

بتیلہہ : (بَ ـ تی ـ لہہ) (س گ) جان ءِ پُرّ ۔ پڑّور ۔

بُٹّ : (بُٹ ـ ٹ) (ن گ) بے دُمب ۔ (2) گونڈیں جُمپ ۔ کسانیں کوہ ۔ ڈُپّ ۔ ڈِکّ ۔ (3) رُدوم ءِ بند بُوتگ ۔ کِشتگیں ڈگار ءَ نہ رُدگ ۔ (4) مجبولی لیب ءِ راہ بندے ۔ (5) ہما سیاہ پس کہ آئی ءِ گوش گونڈ انت ۔ کُرّی ۔ بُرّاتگ گوش ۔ کساں گوش ۔

بَٹ : (بَ ـ ٹ) (ن گ) پٹک، دَرّاج گردن ءُ پتن چُمبیں آپی مُرگے ۔ بلاہیں بالی مُرگے ۔ ہنج ۔ بت ۔ بطخ ۔

بِٹ : (بِ ـ ٹ) (ن گ) پہ مُرگ ءِ شِکارءَ چہ بارگیں دارءَ اڈّ داتگیں اَزبابے ۔ گرّک ۔ دِژنجک ۔ کسانیں لوپ ۔ کسانیں مُرگ ءِ گِرگ ءِ ہاترءَ کارمرز بیت کہ آئی ءَ بندیکے بندنت، لوپ ئے کننت ءُ لکّیں دارانی سَرءَ ئے بندنت ۔ (2) مُرگ ءِ پُدم ۔ کُکڑّ ءِ گیت ۔ چُورت ۔ (3) باز کسان ۔ (4) جوڑی بُوتگ ۔ ہم کو پک بُوتگ ۔

بَٹّ : (بَٹ ـ ٹ) (ن گ) گرّاتگیں برنج ۔ (2) گرّاتگیں ریش ۔ (3) مجلِس ۔ مسکرا ۔ **بَٹّ بُوتگ** : (بَٹ ـ ٹ ـ بُو ـ تگ) بے ترکّ ءُ توار بُوتگ ۔ خاموش بُوتگ ۔ **بَٹّ جنگ** : (بَٹ ـ ٹ ـ جَ ـ نگ) گپّ شپّ کنگ ۔ تران کنگ ۔ حبر ءُ حال کنگ ۔ **بَٹّ ءُ ماش** : (ن گ) برنج ءُ ماش ءِ بے روگنیں کچڑی ۔

بَٹّ چِٹّ : (بَٹ ـ ٹ ـ چِٹ ـ ٹ) (س گ) کاسگ چٹّ ۔ ایردست ۔ واستی ۔ (2) (س گ) کم شرف ۔ (3) گالوار ءِ موکالغ ۔ حبر ءِ سندگ ۔

بَٹّ بَٹّ بُوتگ : سَڑگ ۔ گپل گپل بُوتگ ۔ چُنڈ چُنڈ ءَ دُور آیگ ۔ بُور بُور بُوتگ ۔ (2) لوڑ ءِ ہوار بُوتگ ۔

بِٹّ : (بِٹ ـ ٹ) (ن گ) ہما بُرزگیں زمین کہ تیاب ءِ دَرّاجیءَ اِنت کہ دریاءِ گوَرمانی آپ ءِ گُڈّی سیم سَر انت ۔ دریا کہ پُرّ بیت بیل بیت ہم آئی ءِ بیل ءِ گُڈّی سیم سَر انت کہ چِدءُ دیم تَر آپ ءَ راہ مہ بیت ۔ بیٹ ۔ (2) کوہن ۔ بے پکرات ۔

بُٹّا : (بُٹ ـ ٹا) بچار : بُٹّک ـ

بٹاٹہ : (بَ ـ ٹا ـ ٹہ) (ن گ) پٹاٹہ ـ آلو ـ

بٹار : (بَ ـ ٹار) (س گ) سے تاں شَشش سال ءِ عُمرءِ زَہگ ـ

بُٹار : (بُ ـ ٹار) (ن گ) کاہ ءُ بُوچ ـ دَلوت ءِ وَرا کی کاہ ـ

بُٹاری : (بُ ـ ٹا ـ ری) (ن گ) مال واہُند ءِ وَتی دَلوت ءُ اولاک ءِ کاہ ءُ آپ کنگ ـ

بُٹّارَغ : (بُٹ ـ ٹا ـ رَغ) (س گ) کِینگ ـ بُغض ـ حسَدّ ـ کَست ـ

بٹارگ : (بَ ـ ٹا ـ رَگ) (س گ) دَلوت یا رَستر ءِ وَرگی چیزّ ے ءِ دَپ جَنگ ـ حرامیں یا مُرداریں ساہ دارے کہ حلالیں چیزّ ے ءَ دَپ بہِ جَنت ـ (2) چیزّ ے ءِ حَرام کنگ ـ

بٹارو : (بَ ـ ٹا ـ رو) بچار : بٹاری ـ

بٹاری : (بَ ـ ٹا ـ ری) (ن گ) کسان ـ گوَنڈ ـ کسانیں چُکّ کہ نوک پاداں بہ کپیت ـ ٹیبر ـ ٹوبر ـ بٹارو ـ بٹیرُک ـ (2) بے سُدّھ ـ لاپرواہ ـ

بٹاک : (بَ ـ ٹا ـ ک) (ن گ) چہ وَتی قُدرَ ءُ بُود ءَ مَستریں حبر کنگ ءُ وَتارا ساڑ آہگ ـ ٹِٹّ ـ صلوات ـ گَنشہ ـ ٹَرّ ـ وَت گلاہی ـ دُزوگیں مزَن مَردی ـ **بٹاک جَنگ** : (بَ ـ ٹاک ـ جَ ـ نگ) (ک گ) مزَنیں گپّ جَنگ ـ ٹُوہیں حبر ءِ کنگ ـ دُزوگ بندَگ ـ دَپ ءَ ٹیر ٹیر کنگ ـ **بٹاکی** : (بَ ـ ٹا ـ کی) (ن گ) وَت گلا ـ ہما مَردُم کہ کسانیں کارے کنت ءُ وَت ءَ سکّ بازساڑائیت ـ وَت سَتا ـ مزَن گُررِّگ ـ مِنّوک ـ ٹُوہ حبر ـ ٹِٹّ ـ ٹِرّ و ـ (2) بے کِرد ـ دُزوگ بند ـ

بٹاگگ : (بَ ـ ٹا ـ گگ) (ن گ) کوہی بٹّاگ ـ گل گَنجک ـ وانگڑ ـ

بٹّاگ : (بَٹ ـ ٹاگ) (ن گ) نارُشتی سبزی یے ـ وانگڑ ـ بزنگان ـ

بٹال : (بَ ـ ٹال) (س گ) چہ گرانیں ءُ سکّیں کارے ءِ کنگ ءَ رَند آئی ءِ داستان ءِ شَرّ تر ءُ تام دار تر کنگ ءُ بیان کنگ ـ (2) دُزوگیں حبر ءُ حال ـ دُزوگیں وَت گلاہی ـ (3) فریب ـ دُزوہ ـ ریپ ـ **بٹال جَنگ** : (بَ ـ ٹال ـ جَ ـ نگ) (ک گ) وَشّ گپّی ـ وَت گلاہی ـ دَپ وَشّی ـ رِیہہ ـ دُزوگ ـ رَدیں سوج ـ **بٹال دیگ** : (بَ ـ ٹال ـ دی ـ یَگ) (ک گ) ریپینگ ـ رِیہہ دیگ ـ رَد دیگ ـ

بٹالاں کپگ : (بَ ـ ٹا ـ لاں ـ کَ ـ پَگ) (ک گ) کسّے ءِ رَدیں سوجاں زُورگ ـ (2) پہ دُزوگیں اُمید ءَ کسّے ءِ رَند ءَ بُوتگ ـ

بٹال وَرگ : (بَ ـ ٹال ـ وَ ـ رَگ) (ک گ) فریب وَرگ ـ رَد کپگ ـ **بٹالی** : (بَ ـ ٹا ـ لی) ہما کہ مَردُماں بٹال دَنت ءُ ریپینیت ـ (2) ہما کہ دیم ءِ مَردُم ءَ پرّ امّیت ـ

بٹائی : (بَ ـ ٹا ـ ئی) (ن گ) جوہان زُور ـ (2) فصل ءِ اَندازہ جَنگ ءُ سرکار یا حاکم ءِ وَنڈ ءَ دَرکنگ ـ (3) فصلے ءِ واہُند ، بزگر ءُ اِندِ گہ شَریدارانی نیام ءَ بہر ءُ بانگ ـ

بَٹَر : (بَ ـ ٹَر) (ن گ) حُشک بُوتگیں پُلّ ءِ نازُرکیں دانگ ـ

بِٹِکّ : (بِ ـ ٹِک ـ ک) (ن گ) ماتی لنگک ءِ سر ءِ دَزاجی ءِ قدّ ـ (2) ماتی ءُ شاہِدی لنگکانی سرّکانی شہار ءِ دزاجی ءِ کچّ ـ (3) کسان ـ دَزاجی ءِ کمّ ـ پٹّکّ ـ (4) کسانیں چڑی یے ـ (5) (ف گ) ٹِلّگ ـ بہ ٹِکّ ـ **بِٹکّا** : (بِ ـ ٹِک ـ کا) (س گ) کسان قدّ ـ پٹّکّ ـ **بِٹکّو** : (بِ ـ ٹِک ـ کُو) (س گ) پٹّکّ ـ کساں قدّ ـ کوتاہ ـ **بُٹّو** : (بُٹ ـ ٹو) (ن گ) بِٹِکّ ـ کومپ ـ گومب ـ پٹّکّ ـ

بُٹُّک : (بُٹ ـ ٹُک) (ن گ) بُٹ ـ بُٹو ـ بُٹّا ـ (2) ہما پَس ءُ میش کہ گوش ءِ کساں بہ بنت ـ (3) گوَنڈُکیں جُمپ ـ کسانیں بُٹّ ـ ٹُپّلو ـ

بَٹَگ : (بَ ـ ٹَگ) (ک گ) دِل دیگ ـ واہگ ـ (2) چَرِ بٹ ـ (3) گرّگ ـ

بِٹَل : (بِ ـ ٹَل) (ج گ) (س گ) چپّی ـ چہ راہ ءَ رَد ـ

بٹلو : (بَٹ ـ لو) (ن گ) بے کاریں رزان ـ کوہنیں ہیران ـ

بِٹم : (بِ ـ ٹِم) (ن گ) اُزر ـ نیمّون ـ

بٹَن : (بَ ـ ٹَن) (ن گ) جیگ ءِ بند کنگ ءِ اَزباب ـ (2) پوچی ـ تکمہ ـ تُہمک ـ غُوٹ ـ گُروٹ ـ دُکمہ ـ

بِٹو : (بِ ـ ٹو) (ن گ) چار آنہ ـ دوشاہی ـ پاوَلی ـ

بٹو : (بَ۔ٹُو) (س گ) دُزوگ بندیں کسانیں چُکّ۔

بِٹھارا : (بِ۔ٹھا۔را) (ن گ) حاک۔ڈوک۔(2) کوہنیں ہیران ءِبہا گروک۔

بٹّی : (بَٹ۔ٹی) (ن گ) چُلّ۔گدشود ءِ گدانی گرم کنگ ءِ چُلّ۔ (2) حِشت پچّگ ءِ جاگہہ۔(3) آسن ءِ کارجاہ۔ہمُوداں کہ آسن آپ کنگ بیت۔(4) مڑنیں تڑون۔(5) مڑنیں تاپگ۔(6) سَخی ءِ مہمان دارانی اوتاک۔ مُبدہ۔ لنگر۔ (7) ناپختہیں کُوٹگ۔ (8) وشّ کند ءِ مشکولائی مَردُم۔گپّی۔مَجالسی۔(9) خاک ءِ پچّگ ءِ ہیران ءِ جوڑ کنگ ءِ ہند۔(10) ہما کہ گوں گڑ اسّگیں دان یا کنگ ءِ نسبت داریت۔ (11) گڑ ادگ ءِ لوہی یا منجل۔

بُٹّی : (بُٹ۔ٹی) (ن گ) بُڑ اِتگ گوش یا گرّ گوش۔گرّی۔(2) (س گ) گوشانی بےسہت بُوتگ۔بےسہت ءِ گوش ءِ پونز ءِ بے جلوَ ہی۔

بٹیر : (بَ۔ٹےر) کسانیں بالی مُرگے۔(2) کسان سال۔

بٹیرُک : (بَ۔ٹے۔رُک) (ن گ) کسان عُمریں زہگ۔ بٹاری۔

بِٹینگ : (بِ۔ٹے۔نگ) (ک گ) چیزے ءِ لانک ءِ جنگ۔ (2) (ن گ) گوڑ۔لانک۔چہ شلوار ءِ آنجگ ءِ بُن ءِ جوڑ کرتگیں پیلک کہ چہ شلوار ءِ جند ءِ گُد ءِ مان جنگ ءِ جوڑ بیت۔نیپگ۔بینڑگ۔(3) دومَردُم یاچیز ءِ میٹرینگ۔

بَج : (بَ۔ج) (ن گ) بردستانی چیری بہر۔(2) دوئیں بردستانی مِیانجی۔ (3) (س گ) چوٹ۔گومب۔(4) دِل بند۔مسکّ۔ (5) ہما اولاک کہ آئی ءِ پُشت ریش بیت۔(6) اَسپ ءِ سربر ءِ سڑین ءِ دڑاج دڑاجی ءِ ٹپّ۔(7) رہت ءِ پہناتی دار۔(8) مڑنیں لٹّ۔مڑنیں عصا۔

بَجّ : (بَج۔ج) (ف گ) نہ منّ۔(2) بجّگ ءِ فرمان گال: بہ جّ۔ (2) پشومانی۔گپّ ءِ سرءَ نہ اوشتگ۔**بجّ بُجگ** : (بَج۔ج۔بُ۔جگ) (ک گ) لرزگ۔چہ زہر ءِ جُنبگ۔

بُجّ : (بُج۔ج) (ن گ) بزیں کِشار۔کِشار ءِ بزرُدگ۔کوہنیں ٹپّر یا کونٹ۔(3) بند۔بدتب۔بےتوار۔(4) ملار۔خُمار۔نشہ۔**بُجّ بند** : (بُج۔ج۔بَن۔د) (س گ) چہ دپ ءِ حبر ءِ دَرنیا ہگ۔بے توار۔(2) کڑکّ ءِ بند بُوتگ۔**بُجّ بُوتگ** : (بُج۔ج۔بُو۔تگ) (ک گ) بند بُوتگ۔بدتب بُوتگ۔ہچّ نہ گوشگ۔(2) بند۔ بےتوار۔(3) ملار بُوتگ۔خُمار بُوتگ۔نشہ بُوتگ۔**بُجّ دیگ** : (بُج۔ج۔دی۔یگ) (ک گ) مان چِنگ۔پہ زور گُتّ دیگ۔ (2) ٹُنگیں چیز ءِ دَپ ءِ چیزے دیگ۔چیزے ءِ دَپ ءِ بند کنگ۔**بُجّ کنگ** : (بُج۔ج۔کَ۔نگ) (ک گ) ٹُنگ ءِ پہ زور یا پہ ردی بند کنگ۔**بُجّی** : (بُج۔جی) (ن گ) دَپ بند۔دَپیگ۔(2) کسانیں کڑکّ کہ آئی ءِ دَپ ءِ چیزے دیگ بیت۔(3) بدنیتی۔بےتواری۔نشہ بُوتگ ءِ حالت۔

بُجّا : (بُج۔جا) (س گ) لعنت۔ملامت۔پِٹّ۔دست ءِ دیمی پلّو ءِ پہ بدبری یا نفرت دومی ءِ نیمگ ءِ شہارگ۔

بِجّار : (بِج۔جا۔ر) (ن گ) سوگات۔داد کہ مُشکلیں وہداں دیگ بیت۔(2) ہما داد ءِ دہشت کہ سُور ءِ سربر ءِ خرچ ءِ درچانی پُورہ کنگ ءِ ہاترءَ دیگ بیت۔(3) مدّت۔کُمک۔پوڑی۔پوڑ۔راجی مدّت۔بجّاری۔**بجّاری** : (بِج۔جا۔ری) (ن گ) پہ بجّاری داتگیں۔بجّار۔پوڑ۔

بُجارت : (بُ۔جا۔رت) (ن گ) بند۔چاچ۔بُجڑی۔گُجارت۔بستگیں بند۔اوڈریں حبر۔چاچا۔چیستان۔

بَجاز : (بَ۔جاز) (ن گ) سوداگر۔واپار۔باپار۔

بَجازی : (بَ۔جا۔زی) (ن گ) ہما کہ حَقّ مہ بیت۔ناحقّیں۔ ناراستیں۔(2) (س گ) دُنیائی۔اَدارُکی۔(3) وت گڑیں۔وسّاچ۔ (4) سوداگری۔(5) گوں بجاز ءِ نسبت داروکیں۔**بَجازی خُدا** : (بَ۔جا۔زی۔خُ۔دا) (س گ) چندے روچ ءِ بادشاہ۔ہما کہ خُدا نہ اِنت۔دُزوگیں حدائی۔

بَجّری : (بَج۔ج۔ری) (ن گ) سکّ تیز ءِ آپ داریں زَحم۔ سَگار۔اڑجلّ۔

بُجڑی : (بُج۔ڑی) (ن گ) بُجارت۔بَند۔چاچ۔چاچا۔چیستان۔گُجارت۔

بَجّگ : (بَج۔جَگ) (ک گ) سوگہہ بُوئگ۔(2) نہ مَنَگ۔پَشومان بُوئگ۔(3) چہ وَتی قول ءِ پدپُرْ شگ۔چہ وَتی مُسام ءِ تَرّگ۔بد عہدی کنگ۔زبان ءِ وَرگ۔(4) پُشت ءِ کنزگ۔پچ تَرّگ۔پدی کشّگ۔حام کنگ۔**بجّات** :(بَج۔جا۔ت) (ف گ) بجّگ ءِ فرمان گال: بہ بَجّات۔پَشومان بہ بات۔**بجّگی** :(بَج۔جَ۔گی) (ن گ) بجّگ۔پَشومانی۔ہما کہ بَجّیت۔(2) بجّگ ءِ آوَ کی۔**بجّیتگ** : (بَج۔ج۔اِ۔تگ) (س گ) (ک گ) یاغی۔نہ مَنّ۔سر کشّ۔(2) بجّگ ءِ گوستگال۔**بجّیتگیں** :(بَج۔جِ۔تَ۔گیں) بجّگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہماکہ بجّیتگ۔

بِجگ : (بَج۔گ) (ن گ) چہ سنگ ءِ سُولارتگیں ہما بُرانک کہ چُکّانی دیم ءِ پرکنگ بیت۔(2) صافیں ءُ سُولارتگیں سِنگ۔

بُج : (بُ۔ج) (ف گ) پچ بُوئگ۔بُجگ ءِ رُمائشت۔بستگیں کڑک یا ٹنگ ءِ پچ بُوئگ۔

بُجگ : (بُ۔جَگ) (ک گ) بستگیں چیزے ءِ پچ بُوئگ۔(2) سوگہہ بُوئگ۔(3) دَرنہ کپگ۔بَندنہ بُوئگ (4) لرزگ۔چہ زَہرءِ جُنبگ۔حبر ءُ حال کنگ۔(5) رہادگ بُوئگ۔رَوَگ۔(6) کارے ءِ بِنا کنگ۔**بُجگی** : (بُ۔جَ۔گی) (ن گ) بُجگ ءِ آوَ کی۔(2) پچ بُوئگی۔(3) رہادگی۔رَوگی۔

بجل : (بَ۔جل) (س گ) زَنڈیں ءُ سُست کاریں مَرد۔

بجن : (بَ۔جَن) (ن گ) کُندار۔کسان کسانیں چارکُنڈیں بَند بَندگ ءُ کِشّگ۔کوٹگ۔کُرت۔کُردَگ۔

بُجو :(بُج۔جو) (س گ) گھیڑ۔بودِلا۔(2) بدتب۔گندہ تب۔

بَچّ :(بَچ۔چ) (ن گ) مَردیں چُک۔اوبادگ۔چوری۔چورہ۔چورو۔زہگ۔فرزند۔(2) پہریز۔سوگہہ۔(3) (ف گ) بچّگ ءِ فرماں گال: بہ بچّ۔**بچّی** :(بَچ۔چی) (ن گ) چُک۔مَردیں چُک۔بچّیگ۔(2) گوک ءِ گوسک۔گولو۔روڑ۔گوسو۔بچّگ۔(3) گوش ءِ جھلی ءِ پلّو بُن۔

بچّائینگ : (بَچ۔چا۔ئے۔نگ) (ک گ) پُشت گیجگ۔پہریزگ۔سرآرگ۔چڈّاہگ۔رَکّینگ۔**بچّائینگی** :(بَچ۔چا۔ئے۔ن۔گی) بچّائینگ ءِ آوَکی۔(2) رَکّینگی۔

بُچّ : (بُچ۔چ) (ن گ) ہما دارکہ ہمُود ءِ بٹ ءِ دَڑنجنت یا اَڑینت۔(2) تَرّیں شیلانچانی ڈِکّ۔شِیر ءِ آپ ءِ دَرآہگ ءِ رُند ءِ بزی۔تاجگیں یا لہڑداتگیں شِیر ءِ کَپ۔بستگیں شِیر۔بستگ۔**بُچّگ** : (بُچ۔چَگ) (ک گ) بُچّ بُوئگ۔چوبُچّ ءِ بُوئگ۔مستگ ءِ بُرّگ ءُ بُچّ بُچّ ءُ کُٹّ کُٹّ بُوئگ۔**بُچّو** : (بُچ۔چو) (س گ) چوکہ بُچّ ءِ۔بُچّ بُچّ۔

بِچّ : (ب۔چ) (س گ) زور۔سَکّی۔سخ۔بہڑ۔مڑدائی۔**بِچّ دیگ** : (بِچ۔دی۔یگ) (ک گ) سکّین دیگ۔میڑینگ۔جنگ دیگ۔رددیگ۔

بُچّ چِنگ :(بُچ۔چ۔چِ۔نگ) سولانی سَراں پہ بٹ ءِ جنگ ءِ چِنگ ءُ بَرو بَرکنگ۔

بِچات :(بِ۔چات) (ن گ) یکّ سالیگیں نہ زاتگیں شِنکّ۔گتاچ۔

بِچاٹ :(بَ۔چا۔ٹ) (ن گ) کسانیں مُرگ۔کسانیں ماکیان ءُ کُروس۔

بچار :(بِ۔چار) (ف گ) چارگ ءِ کار ءِ بہ کَن۔(2) دِلگوش کَن۔گِند۔خیال کَن۔فِکر بکَن۔سیل کَن۔

بِچارَک : (بِ۔چار۔رَک) (س گ) دانش مَند۔نِوِشتہ کار۔زانتکار۔دُوراندیش۔

بُچّت : (بُچ۔چت) (ن گ) آمدن۔گٹّیدہ۔پُشت کپتگیں۔

بَچدُرّ :(بَچ۔دُر۔ر) (ن گ) دُرّ ءِ یکّ قسمے کہ تہہ ءِ ہورک اِنت۔زالبُولی سہتے۔(2) مردینی نامے۔

بچّر : (بَچ۔چر) (ن گ) اُشتر ءَ رواجے کہ پہ وش ءِ سُست ترانت۔

بچرا : (بَچ۔را) (ن گ) آس ءِ چڑ نگ۔(2) (س گ) اَناگت ءِ زَہر گرگ۔

بُچری : (بُچ۔ری) (ن گ) جِنگ نَسل ءِ مُرگے۔

بُچُڑّ : (بُچ۔چُڑ) (ن گ) کَپّ ءِ چُنڈیں پچ یا بَندیک۔ (2) اَڑا تکّیں دوچ۔

بُچڑ : (بُ۔چڑ) (ن گ) خرابیں شیر ءِ لہڑ دیگ ءِ ایشی ءِ بُچ بُوتگ۔ بُلّرد۔ (2) کَپّ۔ چُنڈ۔ (3) ناصافیں آپ۔

بَچڑّ : (بَچ۔چڑ) (ن گ) جَنجال۔ اَڑ۔ ہَما حبر کہ داوا پاد کنت۔ حبرے ءِ تاب دیگ۔ ہَما حبر کہ اَڑے ءِ ٹہک ءِ مَیلیت۔ پیئنگ۔ (2) فساد پاد کنگ۔ (3) ناراست۔ چوٹ۔ **بَچڑّیں** : (بَچ۔چ۔ڑیں) (س گ) ناراستیں۔ کلبیں۔ پلینڈیں۔ (2) ہَما کہ گوں بَچڑّ ءِ نسبت داریت۔

بُچُھر : (بُچ۔چُھر) (د) (ن گ) ڈگّ ءِ نَریں چُک۔

بَچغ : (بِ۔چغ) (ک گ) نَزّیک کنگ۔ چیزے ءِ گوں چیزے ءِ نزّیک کنگ۔ ڈُگّگ۔ (2) بان ءِ بندگ ءِ وہداں خشتے ءِ گوں خشت ءِ نزّیک ءِ ہَم رِد کنگ۔

بُچک : (بُچ۔ک) (ن گ) بُکش۔ اَسپ ءِ گردِن ءِ پُٹ۔ بُشک۔

بِچکّ : (بِ۔چِک۔ک) (ف گ) زُوت بُرو۔ تیز بُرو۔ بَل ءِ بُرو۔ (2) چِکّگ ءِ فرمان گال۔ بِہ چِکّ۔ بہ ڑپّ۔

بَچکّ : (بَ۔چَک۔ک) (ن گ) مَردیں زَہگ۔ بَچّ۔ (2) چُوری۔ چورہ۔ چورو۔ (3) بےسردَر۔ نیَر۔ (4) شُکر وَرنا۔ نوک وَرناہ۔ **بَچُکّ** : (بَچ۔چُک۔) (ن گ) گوک ءِ گوسک۔ حیوان ءِ زَہگ۔ روڑ۔ بَچّی۔ **بَچکّی کار کنگ** : سُبُکیں کار ءِ کنگ۔ بےنفیں کار کنگ۔ **بَچکّی** : (بَ۔چَک۔کی) (ن گ) کسانی ءِ زمانگ۔ ورناہی ءِ گونڈوئی ءِ میانجی ءِ وہد۔ (2) (س گ) بےزانتی۔ ناسَرپدی۔ بےپَروائی۔ نہ زانتکاری۔ ناسرپدیئیں کار ءِ کنوک۔ (3) سُبکّی عادت۔ بےپَرکی۔ چو بَچکّ ءِ۔ (4) ایر گوَاتی بزاں ہَما دان کہ گوں جوہان ءِ گوات ءِ دیگ ءِ گوں پُگّاں رَونت۔ کٹنگر۔ **بَچکّ ءِ بازاری** : (ن گ) ورناہیں مَردُمانی یکّ جاہ مُچّی ءِ میڑی۔ ہَمک مَردُم ءِ دیوان ءِ مراگاہ۔ مُچّی۔ (2) بازاری بَچکّانی جاہے ءِ رُمب ءِ ریچ۔ (3) سُبکّی۔ نام ءِ دَپی۔ **بَچکّ ءِ بازاری کنگ** : (ن گ) ورناہانی مُچّی ءِ میڑی کنگ۔ رُمب ءِ ریچ کنگ۔ (2) سُبکّیں کار کنگ۔

بُچکا رَغ : (بُچ۔کا۔رَغ) (ک گ) ہیل دیگ۔ مال ءِ لاہو کنگ۔

بِچکَند : (بِچ۔کَن۔د) (ن گ) نیم کندگ۔ بِچکندگ ءِ فرماں گال: بِچکندگ ءِ کار ءِ بِہ کَن۔ (2) بِچکندگ۔

بِچکَندگ : (بِچ۔کَن۔دَگ) (ن گ) (ک گ) بِشکَندگ۔ ہَما بےتواریں کندگ کہ لُنٹ پچ ءِ بند بنت۔ بڑشکندگ۔ بڑش کنگ۔ **بِچکَندگی** : (بِچ۔کَن۔دَ۔گی) (ن گ) ہما کہ گوں بِچکند ءِ نسبت داریت۔

بِچکو : (بِچ۔کو) (ن گ) بُز ءِ کسانیں شِنِکّ۔ (2) دَرشک ءِ نوک موریں نَرم ءِ نازُرکیں ٹال۔ (3) ہیرتیں نَریں ریم۔ ریمانی ہیرتیں تڑنڈ۔

بِچگ : (بِچ۔چَگ) (ک گ) مید ءِ چہ جتگیں ماہوراں ماہیگانی زِیرگ۔

بَچگّ : (بَچ۔چَگ) (ک گ) مانگ۔ پشت کپگ۔ (2) روگ۔ گرگ نہ بوتگ۔ (3) دُراہ بوتگ۔ (4) چہ تاوان ءِ رکّگ۔ رکّگ۔

بَچیتگ : (بَچ۔چِ۔تگ) بَچگّ ءِ گوستگال بزاں رکّیتگ۔ (2) منتگ۔ پشت کپتگ۔ **بَچیتگیں** : (بَچ۔چِ۔ت۔گیں) (س گ) منتگیں۔ پشت کپتگیں۔ رکّیتگیں۔

بُچّلو : (بُچ۔چ۔لو) (س گ) ہما چیز کہ چو بُچّ ءِ دُدرونک اِنت۔ مُچِنکل۔

بِچُّو : (بِچ۔چُو) (ن گ) پاد ءِ لنکّانی سہتے۔

بَچُّوپُلّ : (بَچ۔چو۔پُل۔ل) (ن گ) پہ دواء کارمرز بوئوکیں جڑّے ءِ دارے۔

بَچول : (بَ۔چول) (س گ) نوک وَرنا۔ ہما کہ نوک ورناہی ءِ رَس اِتگ۔ شُکر وَرنا۔

بَچیگ : (بَچ۔چی۔گ) (ن گ) بچّی۔ چُکّ۔

بچیلّ :(بی ـ چی ل ـ ل)(ن گ) چُنکی لنکک تاں ماتی لنکک ءِ پَشّانی ءُ دَڑاجی۔ چہ چُونکی لنکک ءِ سَرک ءِ تاں ماتی لنکک ءِ سَرک ءِ نیامی کچّ۔ **بچیلّک** :(بی ـ چی ل ـ لک)(ن گ) گوْنڈیں بچیل۔(2) (س گ) بچیل قدّیں۔ پٹّکیں۔ کسان قدّیں۔ **بچیلّ کنگ** :(بی۔ چی ل ـ ل ـ کَ ـ نگ)(ک گ) چیزے ءِ پہ بچیل کچّ کنگ۔ قدّ کنگ۔ دَڑاجی ءِ چارگ۔

بچّینگ :(بَچ ـ چے ـ نگ) پشت گیجگ۔ رَکّینگ۔ **بچّینگی** : (بَچ ـ چے ـ نَ ـ گی) بچّینگ ءِ آوَکی۔(2) ہما کہ بچّینگی انت۔(3) پہریزگی۔ رَکّینگی۔(4) دارگی۔ پشت گیجگی۔

بچّینوک :(بَچ ـ چے ـ نوک)(ن گ) ہما کہ یکّے راچہ ویل ءُ دُژمنے ءِ بچّائینیت۔ رَکّینوک۔ پہریزوک۔

بخت :(بہہ ـ ت)(ن گ) بہریگ۔ وَنڈ۔(2) قِسمت۔ نَصیب۔ طالع۔ وَشّیں روچ۔ بخت۔ **بختاں بازی** :(بہہ ـ تاں ـ با ـ زی) (س گ) سوب پہ طالع دارءِ۔ نصیب ءِ وَنڈ۔ قِسمت ءِ بہر۔ **بختاں بازی بُوَنگ** : ہر چی بہ کٹّیت قِسمت۔ **بخت ءُ بازی** :(ن گ) ہما کہ قِسمت ءِ اِنت۔ ہما کہ بُوَنگی اِنت۔ **بخت ءِ پاد آہگ** : نصیب ءُ طالع ءِ شَرّ بُوَنگ۔ وَشّیں وہدءِ آہگ۔ **بخت ءِ پاد کنگ** : طالع ءِ چِست کنگ۔ **بخت ءِ چپّی بُوَنگ** : بخت ءِ خَراب بُوَنگ۔ بدحال بُوَنگ۔ نہ وَشّیں جاوَراں بُوَنگ۔ **بخت ءِ چگّاسگ** :(ک گ) نیک بختی یا بدبختی ءِ چارگ۔ **بخت ءِ رُگزگ** : بے طالع بُوَنگ۔ تاوانی بُوَنگ۔ **بخت ءِ شِکست وَرگ** : بخت ءِ خَراب بُوَنگ۔ بد بختی۔ نہ وَشّیں وہدے ءِ آہگ۔ **بخت ءِ کپگ** :(ک گ) بے بخت بُوَنگ۔ بے طالع بُوَنگ۔ جنجال بُوَنگ۔ تاوان بار بُوَنگ۔ **بخت ءِ بَرگردگ**۔ چہ یکّ شرّیں جاوَرے ءِ پہ بدیں جاوَرے ءِ ترّگ۔ **بخت مان آہگ** : وَشّ حالی ءِ آہگ۔ آبادی ءُ سیرگانی ءِ آہگ۔ **بختی** : (بہہ ـ تی)(ن گ) بختاوَر۔ طالع دار۔(2) ہما کہ گوْں بخت ءِ نِسبت داریت۔ **بختو** :(بہہ ـ تو)(ن گ) نیک بخت۔ ہما کہ بخت ئے یار اِنت۔ بختاوَر۔

بختاوَر :(بہہ ـ تا ـ وَر)(ن گ) بختاوَر۔ مرَن بختیں مَردُم۔ نیک بخت۔ بختو۔ بہتی۔ طالع دار۔ بُلند بخت۔ **بختاوَری** :(بہہ ـ تا۔ وَ ـ ری) بلند بختی۔ طالع داری۔

بحث :(بہہ ـ س)(عَ)(ن گ) گپّ ءُ حبر۔ تڑان۔ بحث ءُ تڑان۔ حُجّت۔(2) بیان۔(3) قصّہ۔ **بحث ءُ تڑان** :(ن گ) بحث۔ شَوْر ءُ صلاح۔ حبر ءُ حال۔ مجلِس۔

بُخ :(بُ ـ خ)(ن گ) کلّریں ڈگار ءِ سَر ءِ اِسپیتی۔(2) پوچکو یا نوک رُستگیں کِشار ءِ سَبَب ءِ ڈگار ءِ سوَرگیں حاکانی بُرز بُوَنگ یا پُلگ۔

بُخاری :(بُ ـ خا ـ ری) بچار : بُخیری۔

بُخاوی :(بُ ـ خا ـ وی)(س گ) مرَن۔ شاہگان۔ زیبا۔

بَخت :(بَخ ـ ت) بچار : بخت۔

بَختاوَر :(بَخ ـ تا ـ وَر) بچار : بختاوَر۔

بَختاوَریں :(بَخ ـ تا ـ وَ ـ ریں) طالع داریں۔ نیک بختیں۔

بُخ چِڑی :(بُخ ـ چِ ـ ڑی)(ن گ) کُلچہ۔ گرِنچ۔ بُشکڑی۔ گُردان۔

بَخش :(بَخ ـ ش)(ن گ)(ف گ) بَہِر۔ بشک۔ بکش۔ پہل۔ بَشخ۔(2) داتن۔ سوگات۔ دادَن۔ داد۔ **بَخشِش** :(بَخ۔ شِش)(ن گ) داد۔ داتگیں داد۔ دادَن۔ داتن۔ دات۔ داد ءُ دَہِش۔ دَہِشت۔ **بخشگ** :(بَخ ـ شَگ)(ک گ) پہل کنگ۔ (2) دیگ۔ بخشا ہگ۔ **بخشگی** :(بَخ ـ شَ ـ گی)(ن گ) ہما کہ بخشا ہگ بیت۔(2) ہما کہ گوْں بخشگ ءِ نسبت داریت۔(3) بخشگ ءِ آوَکی۔

بَخشا تگ :(بَخ ـ شا ـ تگ) بخشگ ءِ گوْستگال۔ داتگ۔

بَخشاتگیں :(بَخ ـ شا ـ تَ ـ گیں) داتگیں۔(2) پہل کُتگیں۔

بَخشا ہگ :(بَخ ـ شا ـ ہگ)(ک گ) دیگ۔ بخشگ۔

بَخشا ہگی :(بَخ ـ شا ـ ہَ ـ گی) بخشا ہگ ءِ آوَکی۔(2) دیگی۔ بخشگی (3) پہل کنگی۔

بخشِندہ :(بَخ ـ شِن ـ دَہ)(س گ)(ن گ) بخشتگیں۔ داتگیں۔(2) بخشوک۔ حداوند۔

بخشوک : (بَخ۔شو۔ک) (ن گ) ہما کہ دَنت۔ ہما کہ بَخشائیت۔(2) ہما کہ پَہل کَنت۔
بخشیتگ :(بَخ۔شِ۔تَگ) بَخشگ ءِ گوستگال۔(2) داتگ۔(3) پَہل کُتگ۔ **بخشیتگیں** : (بَخ۔شِ۔تَ۔گیں) بَخشگ ءِ دیریں گوستگال۔ ہما کہ بَخشیتگ۔
بخمل : (بَخ۔مَل) (ن گ) قیمتی ئیں پچّ۔ شَرّیں پوشاک۔(2) سُہر رنگیں ءُ شَرّ گواپیں گُدے۔ **بخملی** : (بَخ۔مَ۔لی) (ن گ) چو بَخمل ءَ۔
بخمی : (بَخ۔می) (ن گ) جولا ہِگ گواپیں چادِر۔
بخیری : (بُ۔خَ۔ری) (ن گ) چُلّ ءِ سَرءَ رزانانی ایر کنگ ءِ جاہ۔ بُخاری۔(2) دُوت کَشّ۔
بخیل : (بَ۔خی ل) (عَ)(ن گ) بچار : بَہیل۔
بخیلی : (بَ۔خی۔لی) (ن گ) بچار : بَہیلی۔
بد : (بَ۔د) (ن گ) خَراب۔ کڑوسک۔ مال دوست۔ شِرّ۔ خَبیث۔ زِشت۔ مُرانٹ۔ گَندَگ۔ ہما کہ شَرّ نَہ اِنت۔(2) دُژمن۔ بدخواہ۔(3)(س گ) نَہ وَشّ۔ بدءُ بیرانی۔ تاوان۔ نُقصان۔ مَرگ ءُ میران۔ پلشت۔ **بدآہگ** : (بَد۔آ۔ہَگ) (ک گ) ہژ ینگ۔ دِل ءِ نَہ لوٹگ۔ حَسَدّ کَنگ۔ خار آہَگ۔ خاروَرَگ۔ **بدءُرد** : (ن گ) زاہ دیگ۔ یَکّے ءَ راسُبکیں ءُ پوچیں سُخن ءِ گوشگ۔ حَبَر دیگ۔ بدیں گپّ گوشگ۔ زاہ ءُ بد۔ بدءُ بُلّ۔ زاہ۔ زاہ ءُ زکتّ۔ دُژمان۔ **بدکنگ** : (بَد۔کَ۔نگ) (ک گ) خَراب کَنگ۔ شَرّ نَہ کَنگ۔ گَندَگ کَنگ۔ پہ کسے ءِ خَرابی کَنگ۔ سِلّی کَنگ۔ دُشمنی کَنگ۔ بدواہی کَنگ۔
بدءُنیک : (ن گ) کار ءُ کِردار۔ شَرّ ءُ گَندَگ۔ شَرّی ءُ شَرّی۔ **بدی** : (بَ۔دی) (ن گ) خَرابی۔ رَدی۔ گَندَگی۔ بدواہی۔ دُژمنی۔ پہ کَسے ءِ کُتگیں بدیں کار۔ بدیگ۔ بغیر۔ دِشت۔
بدآس : (بَد۔آس) (ج گ) ٹُپَنگ ءِ ہما تیر کہ آس مہ بارت۔ آس نَہ زُورگ۔ ہما تُوپَک کہ جَنگ ءِ وہدءَ تیرءَ مہ بارت۔(2) تُوپَک ءِ دُور ءَ نَہ جَنگ۔(3) ہما کہ زُوت تژاس گیپیت۔ ہما کہ زُوت ڈاہ گیپیت۔(4) یَکّے ءِ بدیں کارے ءِ کَنگ ءِ وہدءَ گَندَگ بُوَگ۔(5) بدمُژدہ۔(6) ہژگ۔(7) فال یا پال بُوَگ۔ **بدآس بُوَگ** : (بد۔آس۔بُو۔ئَگ) (ک گ) ٹُپَنگ ءِ آس نَہ بَرگ۔(2) کارے ءِ نَہ بُوَگ۔(3) فال بُوَگ۔ **بدآس کنگ** : (بد۔آس۔کَ۔نَگ) (ک گ) مکَن کَنگ۔ کارے ءِ نیلگ۔(2) ہژ ینگ۔ نکَنگ کَنگ۔ خطا وار کَنگ۔
بِد : (بِ۔د) (ن گ) ٹیکی۔ سوغات۔ داد۔
بدآمرز : (بد۔آ۔مُر۔ز) (س گ) بدواہ۔ بےرحم۔ نادوستی۔ بےمہر۔
بدا : (بَ۔دا) (س گ) دُرست۔ تَمام۔ ہر شَے کہ اَست۔(2) (ج گ) تیوَگ ءَ۔ یدّیم ءَ۔
بداِخلاق : (بد۔اِخ۔لاق) (د) (س گ) کپتگ حَبَر۔ بدتَمیز۔ ناشائستہ۔ بےسِلک۔ بدمَہذَب۔ **بداِخلاقی** : (بد۔اِخ۔لا۔قی) (ن گ) سُبکّی۔ بےسِلکی۔ کپتگ حَبَری۔ بدتمیزی۔ بدمَہذَبی۔ **بداَخلاقیں** : (بد۔اَخ۔لا۔قیں) سُبکّیں۔ بےسِلکیں۔ بدمَہذَبیں۔ کپتگ حَبَریں۔
بداَصل : (بد۔اَس۔ل) کم (س گ) نَسل۔ کم ذات۔ کم اَصل۔ کم نَسَب۔ بےذات۔ بےہَڈّ۔(2) کہُرّ۔ کوٹِک۔ بدتوم۔ **بداَصلی** : (بد۔اَس۔لی) کم ذاتی۔ کم نسبی۔(2) کہُرّی۔ بدتومی۔
بداں : (بَ۔داں) (ن گ) بدکاراں۔ ناشراں۔ دُژمناں۔
بداں رُو : (بَ۔داں۔رُو) (س گ) دِل پژوش۔ دِل رَنج۔(2) ہما کہ کسّے ءَ کُمار مہ کَنت یا نیادءُ مجلسے مہ کَنت۔(3) بدتَب۔ بےبژاہ۔(4) بےباوَر۔ بےبیسہ۔ **بداں رُو بُوَگ** : (بَ۔داں۔رُو۔بُو۔ئَگ) (ک گ) دل رنج بُوَگ۔ دل پژوش بُوَگ۔ بےبژاہ بُوَگ۔ کَس ملیک بُوَگ۔ **بداں رُوہی** : (بَ۔داں۔رُو۔ہی) (ن گ) دل پژوشی۔ دل رَنجی۔ بےبژاہی۔(2) کس ملیکی۔
بداَندیش : (بد۔اَن۔دیش) (س گ) کمّ زانگ۔ کمّ عقل۔(2) بےپرواہ۔

بدائیں زَرّ :(بَ۔دا۔ئیں۔زَر۔ر)(ن گ) پُورہیں زَرّ۔سَرجمیں زَرّ۔

بد اِہپال :(بد۔اِہ۔پال)(س گ) ہما کہ نیکی ءِ پہ بدی عَوض کنت۔احسان فراموش۔ہما کہ نیکی ئے دیم ءَ نئیت۔بے اہپال۔**بد اِہپالی** :(بد۔اِہ۔پا۔لی) احسان فراموشی۔نیکی ءِ پہ بدی عوض کنگ۔**بد اِہپالیں** :(بد۔اِہ۔پا۔لیں) ہما کہ نیکی ئے دیم ءَ نئیت۔(2) احسان فراموشیں۔

بد باطن :(بد۔با۔تن)(س گ) بدخُو۔بدعادت۔بدنیّت۔حَسدّ وار۔کَستی۔

بدبَحت :(بد۔بَہ۔ت)(س گ) بدنَصیب۔بے طالع۔شُوم۔بے نصیب۔سُتکہ بَحت۔ٹِکّر۔عَقرَبی۔قہر نپّس۔نامُراد۔بدقسمت۔بے مُرزی۔**بدبَحت بُوئنگ** :(بد۔بَہ۔ت۔بُو۔ئنگ) بے طالع بُوئنگ۔نسک۔وار ءِ گار بُوئنگ۔نامُراد بُوئنگ۔**بدبَحتی** :(بد۔بَہ۔تی)(ن گ) بے طالعی۔نامُرادی۔شُومّی۔بدنصیبی۔**بدبَحتیں** :(بد۔بَحَ۔تیں) شُومّیں۔بدنَصیبیں۔بے طالہیں۔

بدبَرَگ :(بد۔بَ۔رَگ)(ک گ) زَہر گِرَگ۔گپّے برداشت نہ کنگ۔نہ سَگّگ۔نہ وَش بُوئنگ۔گپّے ءِ خراب لیکگ۔باہند کنگ۔بُوگّگ۔**بدبَرَگی** :(بد۔بَ۔رَ۔گی)(ن گ) ہما حبَر یا کار کہ چِرائی ءِ کسے ءِ بد بئیت۔

بد ءُبلّ :(ن گ) زاہ ءُ زکتّ۔بد ءُ رد۔(2) ٹاکور۔بنّامی۔پُوچ ءُ سُبکّیں حبَر۔**بد ءُ بلّ کنگ** : دُژمان دیگ۔سُبکّیں حبَر گوُشگ۔بددیگ۔

بدبَری :(بد۔بَ۔ری)(ن گ) بچار: بدبَرَگ۔

بد بلاہ :(بد۔بَ۔لاہ)(س گ) بلاہ۔چٹّی۔تاوان۔سَر ءِ کپّگ۔

بد بُوہ :(بد۔بُوہ)(س گ) بدیں بوہ۔گندگیں بوہ۔سلّیں بوہ۔ڈُونڈ۔جون بوہ۔جون۔نِدگ۔**بد بوہی** :(بد۔بو۔ہی)(ن گ) گندگیں بوہ۔گندگیں بوہ ءِ تالانی۔**بد بُوہیں** :(بد۔بُو۔ہیں)(س گ) ہما کہ بدیں بُوہ کنت۔ہما کہ گوں بد بُوہ ءِ نسبت داریت۔

بدبُوہ دار :(بد۔بُو۔دا۔ر)(س گ) ہما کہ آئی بوہ سکّ بد بیت۔(2) ریز گیں ءُ سَڑ اِتگیں جون۔ڈُونڈ۔**بدبُوداریں** :(بد۔بُو۔دا۔ریں) گندگ بوہیں۔سَڑیتگیں۔ڈُونڈیں۔

بد ءُ بیرانی :(ن گ) پُرس۔موت۔مَرگ ءُ میران۔نُقصان۔تاوانی۔

بد پال :(بد۔پال)(ن گ)(س گ) شُومّ پال۔بدشگُون۔شُومّیں مَردُم۔ہما کہ پد ءُ رندئے پہ خَرابی دَربیت۔بدفال۔نَحّس۔نَکس۔

بد پالی :(بد۔پا۔لی)(ن گ) شُومّ پالی۔بدشگُونی۔

بد پئیل :(بد۔پَے۔ل)(س گ) بدفِعل۔بدکِردار۔لوفر۔لَفنگا۔مُنافِق۔بدعادت۔بےکرد۔**بد پئیلی** :(بد۔پَے۔لی)(ن گ) بدکرداری۔بدعادتی۔بےکردی۔**بد پئیلیں** :(بد۔پَ۔ئے۔لیں) بدکرداریں۔لوفریں۔بدعادتیں۔

بد پَہریزی :(بد۔پَہ۔ری۔زی)(س گ) بے پرواہی۔بے اِنانی۔

بدتَب :(بد۔تَب)(س گ) بے بزاہ۔بے سِنچ۔گندہ تَب۔بدرُو۔**بدتَبی** :(بد۔تَ۔بی)(ن گ) بے سِنچی۔بدرُوہی۔بدمئیلی۔**بدتَبیں** :(بد۔تَ۔بیں) بدرُوہیں۔(2) بے بزاہیں۔

بدتر :(بد۔تر)(س گ) گندگ تر۔خَراب تر۔**بدتری** :(بد۔تِ۔ری)(ن گ) گندگ تری۔حراب تری۔

بد تُلپ :(بد۔تُل۔پ)(س گ) کم ذات۔بد اِہپال۔کم نَسب۔(2) کیمہُر۔کوٹِک۔بدتوم۔**بد تُلپی** :(بد۔تُل۔پی)(ن گ) کمّ ذاتی۔کمّ نَسبی۔کیمہُری۔کوٹِکی۔بدتُومی۔بد اِہپالی۔

بدتمیز :(بد۔تَ۔می۔ز)(س گ) ہما کہ تمیز ئے نیست۔سُبک۔لِٹِّک۔بے سِنچ۔ناشائستہ۔بد اِخلاق۔**بدتمیزی** :(بد۔تَ۔می۔زی)(ن گ) سُبکّی۔لِٹِّکی۔بد اخلاقی۔بدمہذبی۔**بدتمیزیں** :(بد۔تَ۔می۔زیں) بداِخلاقیں۔لِٹّکیں۔سُبکّیں۔

بدتوّاہ :(بد۔توّا۔ہ)(ن گ) بدتَب۔بدمئیل۔گندہ تَب۔بدنیّت۔**بدتوّاہی** :(بد۔توّا۔ہی)(ن گ) بدتَبی۔بدمَیلی۔بدنیّتی۔

بدتیئت : (بد۔تی۔ئت) (س گ) بدخواہ۔ بدواہ۔ وشّ نیتک۔ بدنیّت۔ **بدتیئتیں** : (بد۔تی۔ئَ۔تیں) بدخواہیں۔ بدواہیں۔ وشّ نیاتکیں۔ بدنیتّیں۔

بدجنس : (بد۔جِن۔س) (س گ) بدکردار۔ بدنیّت۔ بد پئیل۔

بدچار : (بد۔چار) (س گ) ہما کہ چہ وَت ءَ ابید ہر کس ءَ بد چاریت ءُ دِگرانی وشّ حالی ءُ شرّی ءَ نہ وشّ بیت۔ (2) ہما کہ دومی ءِ بدی ءَ کنت یا بدی لوٹیت۔

بدچال : (بد۔چال) (س گ) قحبگ۔ بدکاریں جنین۔ (2) بد کاریں مَردین۔ (3) بدکِردار۔ بدفعل۔ بےکِرد۔ بدعادت۔ **بدچالی** : (بد۔چا۔لی) (ن گ) قحبگی۔ بدکاری۔ (2) بددستی۔ بدکرداری۔ بدعادتی۔

بدچوچ : (بد۔چو۔چ) (س گ) بدعادت۔ بدخو۔ بدہیل۔ بدتب۔

بدحال : (بد۔ہال) (س گ) غریب۔ خوار۔ لنگڑ۔ بےشام۔ نیز گار۔ بزّگ۔ لاچار۔ شُدیک۔ وارءُ بدبخت۔ (2) پریشان۔ (3) چہ شُدءُ تُنّ ءَ نزورءُ ناتوان۔ **بدحالی** : (بد۔ہا۔لی) (ن گ) بزّگی۔ لاچاری۔ شُدیکی۔ ناتوانی۔ تنگی۔ دَر پہ دَری۔ **بدحالیں** : (بد۔ہا۔لیں) لاچاریں۔ بزّگیں۔ نیزگاریں۔ تنگ دستیں۔ دَر پہ دَریں۔ واریں۔

بدخبر : (بد۔ہَ۔بر) (س گ) نہ وشّ زبان۔ تلخ زبان۔ بدترّان۔ بدیں حال آروک۔ بدیں گالوار کنوک۔ گندہ حبر۔

بدخو : (بد۔خُو) (س گ) بدعادت۔ (2) بدباطن۔ بدشُناس۔ (3) حسدّ وار۔ (4) بدتب۔ گندہ تب۔ **بدخوئی** : (بد۔خُو۔ئی) حسدواری۔ بدنیتی۔ (2) بدتبی۔ (3) دژمنی۔ بدواہی۔ **بدخوئیں** : (بد۔خُو۔ئیں) دُژمنیں۔ بدواہیں۔ حسدواریں۔

بدخط : (بد۔خت) (س گ) ہما کہ آئی ءُ نبشتہ وانگ مہ بیت۔

بدخواہ : (بد۔خوا۔ہ) (س گ) پہ کسّے ءَ بدی لوٹوک۔ دُژمن۔ بد واہ۔ **بدخواہی** : (بد۔خوا۔ہی) (ن گ) دُژمنی۔ نہ وشّی۔ بدواہی۔ **بدخواہیں** : (بد۔خُوا۔ہیں) دژمنیں۔ نہ وشّیں۔ بدواہیں۔

بددست : (بد۔دَس۔ت) (س گ) چاپلٹ۔ لُچّ۔ بےلجّ۔ بدکردار۔ (2) بےلجّیں زال۔ **بددستی** : (بد۔دَس۔تی) (ن گ) قحبگی۔ بدکرداری۔ بدچالی۔ بےلجّی۔ (2) لُچّی۔ دڑوہ بازی۔

بددُعا : (بد۔دُ۔آ) (ن گ) (س گ) بدیں دُعا۔ دُعاء بد۔ زَمبو۔ پہ کسّے ءِ بربادی ءَ دعا کنگ۔ پہ کسّے ءَ بدیں لوٹگ۔ آسیس۔ پاریٹو۔ گوُندینگ۔ بدواہی۔ آہیر۔ پُسپار۔ دانہہ۔ دُعاءِ پُسپار۔ **بددُعائی** : (بد۔دُ۔آ۔ئی) (ن گ) بدگوُندینگ۔ بدواہی۔ آہیر کشگ۔ دعاء بد۔

بددِل : (بد۔دِل) (س گ) دِل ءَ پہ بدی جنگ۔ کسّے ءِ دِل ءَ تہہ ءَ چیزے ءِ یا کسّے ءِ بابت ءَ نادِل جم ءُ تپر گہیں حیرانی مان بُوہگ۔ نارَضا۔ نہ وشّ۔ بدتب۔ **بددِل کنگ** : (بد۔دِل۔کَ۔نگ) (ک گ) بچّینگ۔ دِل ءُ خراب کنگ۔ کسّے ءَ ناراض کنگ۔ کسّے ءِ دِل ءَ پولنگ کنگ۔ **بددِلی** : (بد۔دِ۔لی) (ن گ) نادِل جمی۔ نادِل کُشّی۔ نارَضائی۔ (2) بدنیتّی۔ بدتبی۔ نہ وشّی۔ (3) دِل ءَ دُڑوہ دارگ۔ دِل رَنج۔

بددَماغ : (بد۔دَ۔ماغ) (س گ) مڑوکیں ءُ ہژم گِروکیں مَردُم۔ ہما کہ سکّ ءُ اوپارءِ مہ بیت۔ بےسَردر۔ ترُندتب۔ زَہر گِروک۔ پرُّوسَر۔ **بددَماغی** : (بد۔دَ۔ما۔غی) (ن گ) پرُّوسَری۔ ترُندی۔ بےسردری۔ بےاوپاری۔ پرگوُاتی۔ **بددَماغیں** : (بد۔دَ۔ما۔غیں) ترُندتبیں۔ بےسردَریں۔ بےاوپاریں۔ پُرگوُاتیں۔

بددِہ : (بد۔دِہ) (س گ) ہما مَردُم کہ چیزّ یا زرّ ءِ دیگ ءَ سکّ توریت۔ (2) (ن گ) بخیل۔ مُزّی۔ (3) بےبیسہ۔ بےزبان۔ لُچّ۔ (4) ہما کہ وام کنت ءُ نہ دَنت۔

بددَیانت : (بد۔دَ۔یا۔نت) (د) (س گ) ہما کہ دِگرءِ اَمانتی ایر کُتگیں مال ءَ بوارت۔ ہما کہ دِگرءِ مال ءَ مہ پہریزیت۔ (2) مال وَر۔ بےایمان۔ **بددیانتی** : (بد۔دِ۔یا۔نَ۔تی) بےایمانی۔ دگرے مال ءِ وَرگ۔ **بددَیانتیں** : (بد۔دَ۔یا۔نَ۔تیں) مال واریں۔ بےایمانیں۔

بددیگ : (بد۔دی۔یگ) (ک گ) حبرِ دیگ۔ زاہ ءُ زِرکت کنگ۔ بدءُ بُلّ کنگ۔ بے عزّت کنگ۔ نہ وشّیں گپّ کنگ۔

بدڈوَل : (بد۔ڈوَ۔ل) (س گ) بے بڑاہ۔ ہما کہ آ ئی ءِ چیزے یا کارے نہ بڑاہیت۔ (2) بے بُرّ۔ بے سپاہ۔ بے سِنچ۔ نہ بُرّ۔ بد رنگ۔ **بدڈوَلی** : (بد۔ڈوَ۔لی) بے بڑاہی۔ نہ بُرّی۔ بدرنگی۔ بے سِنچی۔ **بدڈوَلیں** : (بد۔ڈوَ۔لیں) بے بڑاہیں۔ بے بُرّیں۔ بدرنگیں۔ نہ بُرّیں۔ بے سِنچیں۔

بدذات : (بد۔ذا۔ت) (س گ) بدنَسل۔ ہما کہ پیہہ ئے نزور اِنت۔ کم ذات۔ کم اَصل۔ **بدذاتیں** : (بد۔ذا۔تیں) کم نَسبیں۔ کم ذاتیں۔ کم اَصلیں۔

بدزیب : (بد۔زے۔ب) (س گ) بدرنگ۔ بدشِکل۔ بدنُما۔ بے زیب۔ بے بڑاہ۔ بدڈوَل۔ نہ بُرّ۔ **بدزیبی** : (بد۔زی۔بی) بد رنگی۔ بدشِکلی۔ بے بڑاہی۔ بددڑوشُمی۔

بدراز : (بد۔را۔ز) (س گ) ہما مَردُم کہ حبرءِ چیر مہ دَنت۔ دَپ یلہ۔ (2) بے اوست۔ (3) بدشِکل۔ بددُڑوشُم۔

بدراہ : (بد۔را۔ہ) (س گ) ہما اولاک کہ سَواریءِ رَواج ئے وَشّ نہ اَنت۔ کُپّوک۔ (2) بدیں راہ۔ خرابیں راہ۔ گُناہءِ راہ۔ گُمراہ۔ مَست۔ نَمَنّ۔ برگشتگ۔ خرابیں کارکنوک۔ **بدراہی** : (بد۔را۔ہی) (ن گ) گُمراہی۔ برگشتگی۔ بدکرداری۔ **بدراہیں** : (بد۔را۔ہیں) گُمراہیں۔ برگشتگیں۔ بدکرداریں۔

بِدَر : (بِ۔دَر) (ن گ) ڈنّی۔ غَیر۔ بیگانگ۔ دَرآمد۔

بِدِڑکّ : (بِ۔دِڑ۔ک) (ف گ) دِڑکّگ ءِ فرماں گال: بِزاں پِر بہ دِڑکّ۔ (2) سَر کپیگ۔ بُرزءَ رَوَگ۔ سوار بُوَنگ۔ اولاک ءَ پہ دِڑکّ سوار بُوَنگ۔ پہ سِٹّ ءَ سوار بُوَنگ۔ بہ سِٹّ۔ (3) دوَر بہ کن۔ بِنا بہ کن۔ جُپّ کن۔

بدرِکاب : (بد۔رِ۔کاب) (س گ) تزندیں ءُ بدرفتاریں نَریان۔

بِدِڑکہ : (بِ۔دِڑ۔کہ) (س گ) سَنگت۔ ہم راہ۔

بدرگّہ : (بَ۔دڑک۔کہ) (ن گ) باپاری مال ءِ گوازینگ ءِ سُنگ۔ (2) قُربانی۔ ہما کہ پہ دِگرے ءِ سَرءَ جنگ ءُ پُلگ بہ بیت۔ دِگرانی وَڈالی۔ (3) مال ءُ مَدّی ءِ بَہا کنائینوک۔

بدڑکھی : (بَ۔دَڑ۔ک۔ہی) (ن گ) بدرگّہ ءِ کار۔ قُربانی۔ وَڈالی۔

بدرَگ : (بد۔رَگ) (س گ) کم زانت۔ کم زانگ۔ (2) بے نِکاحیں اولاد۔ حرامی ئیں چُکّ۔ (3) بدنَسل۔ بدپیہہ۔ کم پا۔

بدرفتار : (بد۔رَف۔تار) (س گ) کُپّوکیں سواری۔ ہما اولاک کہ رہوارءَ مہ روَت۔ (2) بدکردار۔ بدعادت۔ **بدرفتاری** : (بد۔رَف۔تا۔ری) اولاک ءِ کُپّگ یا شَرّیں رفتارءَ نہ رَوَگ۔ (2) بد کرداری۔ بدعادتی۔

بِدَڑنج : (بِ۔دَڑن۔ج) (ف گ) دَڑنجگ ءِ فرماں گال: بِزاں دَڑنجگ ءِ کارءَ بہ کن۔

بِدِڑنگ : (بِ۔دِڑن۔گ) (س گ) بُرزیں جاگہہ۔ ہما ٹُلک ءُ میتگ کہ کوہ ءِ دیم ءَ اَنت۔ بُرزگ۔ (2) (ن گ) شَہرستان ءِ نزّیک ءُ کرّ ءُ گوُرءِ جاگہہ۔ (3) ہما بُرزتریں زمین ٹکّ یا جاگہہ کہ اُوداں ہما علاقہ ءِ آپ ریچ بدَل بہ بیت یا آپ ریچ وَتی دیم ءَ تاب بِدَنت۔ زِیلگ۔ (4) ہما بُرزگ کہ بُرزاد بُوآن بیت۔ (5) دَڑاجیں کنڈگ۔ **بِدِڑنگی** : (بِ۔دِڑن۔گی) (ن گ) پہ بدیں حالے۔ پہ مُشکلے ءَ۔

بدرَنگ : (بد۔رَن۔گ) (س گ) بدشِکل۔ بدصُورت۔ بد ڈوَل۔ بد دُڑوشُم۔ بد سِجّل۔ نہ بُرّ۔ بدزیب۔ (2) رُزوا۔ بد نام۔ کُوڑو۔ کُوڑہا۔ گدڑی۔ **بدرنگی** : (بد۔رَن۔گی) (ن گ) بدشکلی۔ بدصُورتی۔ (2) بدڈوَلی۔ بے وَڑّمی۔ بے بڑاہی۔ **بدرنگیں** : (بد۔رَن۔گیں) بدشِکلیں۔ بدصورتیں۔ بے بڑاہیں۔ بدڈوَلیں۔

بدرو : (بَ۔دَ۔رو) (ن گ) یکّ ناڈُڑاہی یے کہ بوگ ءُ بنداں پہ دَردگیپت۔ (2) پُشت۔ مَسکّ۔ مَردُم ءِ پُشت ءُ پہلو۔

بدرُو : (بد۔رُو) بد کردار۔(2) بدڈَول۔ بے بڑ اہ۔ **بدرُو بُونگ** :(بد۔رُو۔بُو۔نگ) بدیں کارکنوک۔ بدیءِ ہیل زیرَگ۔
بدرُوہی :(بد۔رُو۔ہی) ناتبی۔مُحیتگ دیہی۔ **بدرُوہیں** :(بد۔رُو۔ہیں) ناتبیں۔مُحیتگ دیمیں۔(2) بدڈَولیں۔بے بڑاہیں۔
بدرود :(بد۔رو۔د) ہماتوم کہ مہ رُودیت۔(2) ہماڈَگار کہ کِشارءَ مہ رودینیت۔ہما کِشارکہ سَرجمیءَ نہ رُدیت۔ **بدرودیں** :(بد۔رو۔دیں) ہماتوم کہ مہ رودیت۔(2) ہماڈَگار کہ کِشار پادمہ کنت۔
بدرَواج :(بد۔رَ۔واج) (س گ) اولاکءِ حرابیں رَفتار۔ہما کہ رَواج ئے شَرّ نہ اَنت۔ **بدرَواجی** :(بد۔رَ۔وا۔جی) (ن گ) اولاکءِ کُپّگ۔اولاک بدرفتاری۔(2) بدکرداری۔
بدرُوح :(بد۔رُو۔ہ) (ن گ) (س گ) ہما مَردُم کہ دائم دیم ئے مُج اِتنگ بڑاں رُوئے پیچ نہ اِنت۔مُتُوخ۔تہاردیم۔ بدمہذب۔ بدرُو۔(2) جِناس۔
بدروچ :(بد۔رو۔چ) (س گ) بدقسمت۔بے طالع۔بے بَخت۔وار۔عذاب۔دَستءِ تنگ۔شُومّ۔ٹکّر۔ **بدرُوچی** :(بد۔رُو۔چی) (ن گ) بدقِسمتی۔بدنَصیبی۔بے بَختی۔وارءِ عذابی۔
بدرہ :(بد۔رہ) (س گ) سالءِ گرم تریں ماہ۔
بدڑی :(بد۔ری) (ن گ) لیٹّر۔ چمّانی نادُڑاہی۔(2) لیڑوانی پادانی چیرءِ ریش۔
بِدڑی :(بِ۔دِ۔ڑی) (ن گ) کسانیں گڑنچ۔
بدزُبان :(بد۔زُ۔بان) (س گ) بدلبز۔ بدقول۔ہما کہ وَتی حبرءِ سَرءَ نہ اوشتیت۔ بدعہد۔(2) ہما کہ دپ ئے پُرّءِ زاہ اِنت۔ بدگو۔ بدلِسان۔گندہ حبر۔آتش زُبان۔ **بدزُبانی** :(بد۔زُ۔با۔نی) (ن گ) بدگوئی۔زاہءِ بد۔بدیں حبر۔ **بدزُبانیں** :(بد۔زُ۔با۔نیں) بدلسانیں۔بدگوئیں۔بدحبریں۔گندگ حبریں۔
بدزیب :(بد۔زے۔ب) (س گ) بے بڑاہ۔ بدشِکل۔ بدصورت۔ **بدزیبی** :(بد۔زی۔بی) (ن گ) بے بڑاہی۔بدشکلی۔ بدصورتی۔

بدسِجِل :(بد۔سِ۔جِل) (س گ) بدرَنگ۔ بدشِکل۔(2) شُوم پیشانی۔بےسِجِل۔(3) مڑءِ جنجال کنوک۔ پلینڈ۔ **بدسِجلی** :(بد۔سِ۔جِ۔لی) (ن گ) بدشِکلی۔ بدصُورتی۔ بےسِجلی۔(2) مڑءِ جنجالی۔پلینڈی۔
بدسَرِشت :(بد۔سَ۔رِش۔ت) (س گ) بدقسمت۔ بدبَخت۔(2) کم ذات۔کم نَسب۔ **بدسَرِشتی** :(بد۔سَ۔رِش۔تی) (ن گ) بدقِسمتی۔بدبَختی۔(2) کمّ نَسبی۔کمّ ذاتی۔
بدشات :(بد۔شات) (س گ) پہ بدی شات کُرتگیں۔شات کُرتگیں بد۔(2) دُشنام۔دُشمان۔زاہ۔زاہءِ زِکتّ۔
بدشِکل :(بد۔شِک۔ل) (س گ) بدرَنگ۔ بدصُورت۔ بددُرُوشم۔بے بڑاہ۔ بدراز۔ بدسِجِل۔ بدزیب۔کوڑہا۔ بدڈَول۔ **بدشِکلی** :(بد۔شِک۔لی) (ن گ) بدرنگی۔ بدصورتی۔ بے بڑاہی۔ بدڈَولی۔ **بدشِکلیں** :(بد۔شِک۔لیں) بے بڑاہیں۔بدڈَولیں۔بدرَنگیں۔بدصورتیں۔
بدشگُون :(بد۔شِ۔گُون) (س گ) بدفال۔شُومّ پال۔ بدپال۔ **بدشگُونی** :(بد۔شَ۔گُو۔نی) (ن گ) بدفالی۔شُومّ پالی۔
بدشُناس :(بد۔شُ۔ناس) (س گ) بدنیّت۔ بدخُو۔(2) ہما کہ نیکیءِ سِنج ئے نہ جَنت۔ بے مہر۔ **بدشُناسی** :(بد۔شُ۔نا۔سی) (ن گ) بدنیّتی۔ بدخواہی۔بے مہری۔ **بدشُناسیں** :(بد۔شُ۔نا۔سیں) بدخُوہیں۔بدمہریں۔بداہپالیں۔
بدشود :(بد۔شود) (س گ) نادِل سر۔نہ وَش۔(2) کوہنگ شود۔
بدصُورت :(بد۔سُو۔رَت) (س گ) بدشِکل۔ بدرَنگ۔ بے ڈَول۔بےدُرُوشم۔بے بُرّ۔بے بَڑاہ۔کوجا۔ بدنُما۔ **بدصُورَتی** :(بد۔سُو۔رَ۔تی) (ن گ) بے شِکلی۔ بدنُمائی۔ بے رَنگی۔ بددُرُوشمی۔ کوجائی۔ بدرَنگی۔ **بدصُورَتیں** :(بد۔سُو۔رَ۔تیں) بے برّیں۔ بدرَنگیں۔بدڈَولیں۔بددُرُوشمیں۔

بدعادَت : (بد۔آ۔دَت) (س گ) ہما کہ عادَت ئے شَرّ نہ اَنت۔ بدکردار۔ بدہیل۔ بدتَب۔ گندہ تَب۔ بد باطِن۔ بدخُو۔ بے اَصل۔ بے مہذب۔ نابکار۔ **بدعادَتی :** (بد۔آ۔دَ۔تی) (ن گ) بد کِرداری۔ بدخواہی۔ بداصلی۔ نابکاری۔ **بدعادَتیں :** (بد۔آ۔دَ۔تیں) بدکرداریں۔ نابَکاریں۔ بدہیلیں۔

بِدعت : (بِد۔اَت) (ن گ) رَدیں کار۔ (2) وَہم۔ (3) رَدیں مَذہبی دود۔ شِرک ءُ پال۔ **بِدعَتی :** (بِ۔دَت۔تی) (ن گ) رَد کاری۔ (2) وہمی۔ شِرءُ پالی۔

بدعَمل : (بد۔اَ۔مَل) (س گ) ہما کہ نیَّت ئے خَراب اِنت۔ بدنیَّت۔ (2) ہما کہ عَمل ئے خَراب اِنت۔ ہما کہ کِردار ئے شَرّ نہ اَنت۔ بدپیل۔ **بدعَملی** : (بد۔اَ۔م۔لی) (ن گ) بدنیّتی۔ (2) بدکاری۔ بدکِرداری۔ بدپئیلی۔ **بدعَملیں :** (بد۔اَ۔م۔لیں) بد کاریں۔ بدکرداریں۔ بدپئیلیں۔ حراب کاریں۔

بدعَہد : (بد۔اَہ۔د) (س گ) بدزبان۔ بدقول۔ بے وَدار۔ **بد عَہدی :** (بد۔اَہ۔دی) (ن گ) بدقولی۔ بدزبانی۔

بدفال : (بد۔فا۔ل) بچار : بدپال۔

بدفِعل : (بد۔فے۔ل) (س گ) بدکِردار۔ ہُنَرباز۔ گندہ کار۔ بدعَمل۔ زَنا کنوک۔ رَدیں کارانی کنوک۔ بدپیل۔ مُنافِق۔ بد ماش۔ بے مہذب۔ **بدفِعلی :** (بد۔فے۔لی) (ن گ) بدکِرداری۔ بد عملی۔ زِنا کاری۔ **بدفعلیں :** (بد۔فے۔لیں) بدکرداریں۔ زنا کاریں۔ بدہیلیں۔

بدقِسمت : (بد۔قِس۔مَت) (س گ) بدبَخت۔ بدنَصیب۔ بد روچ۔ بے بَخت۔ بے بہریگ۔ بے طالع۔ بے سَبّت۔ شُومّ۔ شُومّ روچ۔ **بدقِسمَتی :** (بد۔قِس۔مَ۔تی) (ن گ) بدبختی۔ بدنصیبی۔ شُومّی۔ **بدقِسمَتیں :** (بد۔قِس۔مَ۔تیں) بدبَختیں۔ شُومّیں۔ بے طالِعیں۔

بدقول : (بد۔قو۔ل) (س گ) بے زبان۔ بدلبز۔ ہما کہ وَتی زبان ءِ وارت۔ بدعَہد۔ بے باوَر۔ بے وَدار۔ دوزبان۔ **بدقولی** : (بد۔قو۔لی) (ن گ) بے زُبانی۔ بدعَہدی۔ **بدقولیں :** (بد۔قو۔لیں) بدعہدیں۔ دوزبانیں۔ بے باوَریں۔ دڑوگ بندیں۔

بدکار : (بد۔کار) (س گ) (ن گ) بدیں کار کنوک۔ بدکِردار۔ (2) بے عَمل۔ لَنڈَر۔ سِلکار۔ پِٹّل۔ سِیاہ رُو۔ رُسوا۔ (3) زِنا کار۔ چَلَٹّ۔ **بدکاری** : (بد۔کا۔ری) (ن گ) خَراب کاری۔ گندہ کاری۔ قَحبگی۔ سِیاہ رُوہی۔

بدکِرد : (بد۔کِر۔د) (س گ) بدکِردار۔ بدیں کِرد۔ لَنڈَر۔ بد عَمل۔ بدپیل۔ **بدکِردیں :** (بد۔کِر۔دیں) بدعَملیں۔ بدفیلیں۔ نابکاریں۔ حراب کاریں۔ بدعادَتیں۔ لوفریں۔

بدکِردار : (بد۔کِر۔دار) (س گ) ہما کہ کارءُ کِرد ئے خَراب اَنت۔ خَرابیں مَرُدُم۔ بدفِعل۔ بدہیل۔ بُودِشتی۔ بدپیل۔ بدچال۔ بد عادَت۔ بدکار۔ رُسوا۔ بدکِرد۔ نابکار۔ **بدکِرداری :** (بد۔کِر۔دا۔ری) (ن گ) بدفعلی۔ بدعادتی۔ نابکاری۔ حراب کاری۔

بَدَگ : (بَ۔دَگ) (ک گ) آپیٹک ءِ بَدَگ ءُ سَکّ بُوئگ۔ (2) لَچَّگ۔ لَلَّگ۔ مُہربُوئگ۔ تُرّند بُوئگ۔

بدگاڑ : (بد۔گاڑ) (س گ) چِلّ ءُ لیگاریں چیز، مَرُدُم یا ساہ دار۔ (2) بدشِکل۔ بدرَنگ۔ بے بَڑاہ۔ بدڈُرّوشُم۔ **بدگاڑی** : (بد۔گا۔ڑی) (ن گ) بدشِکلی۔ ہما کہ وَشّ ڈُرّوشُمے مہ بیت۔ بے بَڑاہی۔

بدگال : (بد۔گا۔ل) (س گ) خَرابیں گپّ ءُ گال کنوک۔ تُرّند زبان۔ سِلّ زبان۔ تَہلیں گالوار۔ زَہریں حبر۔ **بدگالی** : (بد۔گا۔لی) (ن گ) بدیں ترّان۔ (2) ہما شِعر کہ پہ دِگرے ءِ ایر جنگ ءَ گوشگ بیت۔

بدگند : (بد۔گن۔د) (س گ) شُومّ پال۔ نااُمید۔ ناباوَر۔ **بد گندی :** (بد۔گن۔دی) (ن گ) شوم پالی۔ نااُمیتی۔ ناباوَری۔

بدگُمان : (بد۔گُ۔مان) (س گ) بدیں گُمان داروک۔ گوں دومی ءِ دِل ءَ نہ وَشّ بُوئگ۔ شَکّ بَر۔ شَکّو۔ بے اوست۔ بے بیسہ۔ ناباوَر۔ دِل تپّرکہہ۔ **بدگُمانی** : (بد۔گُ۔مانی) (ن گ) بے اوستی۔ ناباوَری۔ دِل تپّرکہی۔

بدگو : (بد۔گو) (س گ) بدزبان۔ نہ وَشّیں ترّان کنوک۔ **بد گُوئی** : (بد۔گُو۔ئی) (ن گ) بدیں حبر۔ زاہ ءُ بد۔ بدزُبانی۔ نہ وَشّیں ترّان۔ بدشاتی۔ پُوچ حبری۔ **بدگوئیں** : (بد۔گو۔ئیں) بد حبریں۔ بدزُبانیں۔ پُوچ حبریں۔

بَدَل : (بَ۔دَل) (ن گ) (س گ) مَٹّ۔ یکّ چیزے ءِ بدَل ءَ دِگرے زِیرَگ۔ جوڑہ۔ جوڑ۔ سَٹّ۔ وَٹّپ۔ پُوریہی۔ اَجر۔ اودہر۔ باز گِیر۔ (2) جواب دار۔ مان زَماں۔ ذِمّہ وار۔ (3) بیر۔ عوض۔ (4) ترّانک۔ رَجانک۔ (5) قَرض۔ وام۔ **بَدَل ءُ باندات** : (ن گ) دیگ ءُ زِیرَگ۔ وام ءُ بَدَل۔ مَرچی زِیرَگ ءُ باندا بدَل دیگ۔ **بَدَل ءُ باندات کنگ** : وام ءُ قَرض کنگ۔ چیزے ءِ مَٹّ ءُ بَدَل کنگ۔ **بَدَل سَدَل** : (بَ۔دَل۔سَ۔دَل) (س گ) مَٹّ ءُ بَدَل۔ مَٹّ ءُ سَٹّ۔ **بَدَل کنگ** : (بَ۔دَل۔کَ۔نگ) (ک گ) وَٹّپ کنگ۔ چیزے ءِ عِوض ءَ دِگہ چیزے زُورگ۔ (2) ترّینگ۔ رَجینگ۔ سَٹّ۔ گردینگ۔ مَٹّا ہگ۔ مَٹّا ئینگ۔ مَٹّ ءُ سَٹّ کنگ۔ مَٹّینگ۔ **بَدَل شود** : (بَ۔دَل۔شود) (ن گ) کوہنگیں پچ۔

بَدَل بِیگار : (بَ۔دَل۔بی۔گار) (س گ) بےمُزّ یا کہ پہ بَدَل کار کنگ۔ وَگار۔ (2) مَردُم ءِ پہ زور کار گِرَگ۔ (3) دَلوت ءُ اولاک ءِ گِرَگ، کار بَندگ ءُ آئی ءِ واہُند ءَ مُزّ نہ دیگ۔ (4) (ن گ) ہشر۔ اَواچک۔

بدلسان : (بد۔لِ۔سان) (س گ) بدزبان۔ نہ وَشّیں ترّان۔ بدحبر۔ **بدلسانی** : (بد۔لِ۔سا۔نی) (ن گ) بدزُبانی۔ بدگُوئی۔ **بدلسانیں** : (بد۔لِ۔سا۔نیں) بدزُبانیں۔ بدگوشیں۔ بدگوئیں۔ پُوچ حبریں۔ گَندگ حبریں۔

بَدَلو : (بَ۔دَ۔لو) (س گ) (ن گ) بدَل کُرتگیں۔ پیش ءَ ہمے گوشتگ اِش کہ اَگں چِلّ روچ ءِ ساری نُنگّیں چُکّ ءِ ایوک ءَ یلہ بدئے آئی ءَ جِنّ مَٹّ کننت ءُ جوشیں چُکّ ءِ سِند ءُ سال مَزن بہ بیت ہم بلے آئی ءِ قدّ کسان بیت ءُ آجون ءَ نہ رُدیت۔ (2) چُکّانی حُشکی ءِ نادُراہی۔ اَحمقی۔ (3) ہما کہ دِگرے ءِ بَدَلاں بہ بیت۔

بَدلہ : (بد۔لہ) (ن گ) پہ ناس یا دِگہ چیزانی مان کنگ ءَ آسنیں یا پیتّل ءِ ٹاہینتگیں دُنگ۔ حُقّہ۔ (2) بیر۔ عِوض۔ بدَل۔ وَٹّپ۔

بَدَلی : (بَ۔دَ۔لی) (ن گ) عِوض۔ چیزے ءِ بَدَل۔ مَٹّ کُرتگیں۔ مَٹّ کنگ ءِ کار ءُ کرد۔ (2) آشوب۔ **بَدَلی سَدَلی** : (بَ۔دَ۔لی۔سَ۔دَ۔لی) (ن گ) مَٹّ ءُ بَدَل۔

بدمعاش : (بد۔ما۔ش) (ک گ) (ن گ) شیطان۔ کلپ۔ (2) دُزّ۔ لوفر۔ لَنڈر۔ بدکِردار۔ بدفعل۔ **بدمعاشی** : (بد۔ما۔شی) (ن گ) بدکِرداری۔ کلپی۔ شیطانی۔ لوفری۔ لنڈری۔ **بدمعاشیں** : (بد۔ما۔شیں) بنّامیں۔ شرّیں۔ میار باریں۔ رُزواہیں۔ نام ءُ دپیں۔

بدمجگ : (بد۔مَج۔گ) (س گ) احمق۔ پوکڑا۔

بدمِزاج : (بد۔مِ۔زا۔ج) (د) (س گ) بداِخلاق۔ بدتب۔ بدرُوح۔ بدمَیل۔ (2) نہ ٹھوک۔

بدمہذب : (بد۔مہ۔زَب) (س گ) بداِخلاق۔ بدنیّت۔ بد رُوح۔ **بدمہذبی** : (بد۔مہ۔ذ۔بی) (ن گ) بد اِخلاقی۔ بد نیّتی۔ بدتمیزی۔ بےسلکی۔ ناشائستہی۔

بدمَیل : (بد۔مَے۔ل) (س گ) بدتب۔ بےبرّاہ۔ بےسنج۔ بدروچ۔ **بدمئیلی** : (بد۔مئے۔لی) (ن گ) بدتبی۔ بےسنجی۔ بے برّاہی۔

بَدَن : (بَ۔دَن) (ن گ) مَردُم ءِ جون۔ مَردُم ءِ دست، پاد ءُ سَرَگ ءَ اَبید جند ءِ پُشت کپتگیں بہر۔ (2) جان ءُ جون ءِ تہی بہر۔ (3) صُورت۔ (4) جِسم۔ بُت۔ جَسد۔ بالاد۔ ڈیل۔ (5) دوبہ۔ چہ راچن ءِ مَستریں دَریائی اولاکے کہ گیشتر چہ گُراباں مال ءِ آرگ ءَ کار مرز بیت۔

بدنام : (بد۔نام) (س گ) بنّام۔ ہما کہ آئی ءِ نام پہ بدی گِرَگ بیت۔ شرّ۔ سیاہ رُو۔ ٹنڈر۔ داگی۔ لَجّی۔ میار بار۔ ڈوہ دار۔ نام ءُ دَپ۔ رُزوا۔ **بدنامی** : (بد۔نا۔می) (ن گ) بنّامی۔ نام زَدی۔ رُزوائی۔ لَجّی۔ پاشک۔ پٹّل۔ دوبہ۔

بدنَسَب : (بد۔نَ۔سَب) (س گ) بدنَسل۔کم ذات۔کمینہ۔ ذات ءُ ذُریات ءَ کم تر۔ **بدنَسَبی** : (بد۔نَ۔سَ۔بی) (ن گ) بد نَسلی۔کمّ ذاتی۔ **بدنَسَبیں** : (بد۔نَ۔سَ۔بیں) بدنسلیں۔کم ذاتیں۔

بدنَسل : (بد۔نَس۔ل) (س گ) کم ذات۔بدذات۔بدنَسَب۔ بے ذات۔ **بدنَسلی** : (بد۔نَس۔لی) (ن گ) کم ذاتی۔کم نَصی۔ بدذاتی۔ **بدنَسلیں** : (بد۔نَس۔لیں) کم ذاتیں۔بدذاتیں۔

بدنَصیب : (بد۔ن۔سی۔ب) (س گ) بدبَخت۔بدقسمت۔شُومّ۔ بے طالع۔ **بدنَصیبی** : (بد۔نَ۔سی۔بی) (ن گ) بدبَختی۔بدقسمتی۔ شومّی۔ **بدنَصیبیں** : (بد۔نَ۔سی۔بیں) بدبَختیں۔بدقسمتیں۔شُومّیں۔ بے طالہیں۔

بدنظَر : (بد۔نِ۔زَر) (س گ) مَردینءِ غیر مَہر میں جَنیناں پہ بَدی چارَگ۔(2) ہما کہ مَردُماں پہ بدنیّتی چاریت۔(3) ہما کہ آئی ءِ چمّ گَرَنت بزاں نِظَر کنت۔ نِظَر کنوک۔گندَگیں نِگاہ۔ ہما نِگاہ کہ دیمی مَردُم ءِ نُقصان دَنت۔

بدنُما : (بد۔نُ۔ما) (س گ) بدصُورت۔بدزیب۔بدڈوَل۔بے سِنچ۔بے بَڑاہ۔ **بدنُمائی** : (بد۔نُ۔ما۔ئی) (ن گ) بدصورتی۔ بدزیبی۔بدڈوَلی۔بے سِنچی۔بے بڑاہی۔ **بدنُمائیں** : (بد۔نُ۔ما۔ئیں) بدڈوَلیں۔بے بڑاہیں۔بے سِنچیں۔بدصورتیں۔بدشِکلیں۔

بدنی : (بد۔نی) (ن گ) گرہ۔(2) دَست شودَگی رَزان۔

بدنیّت : (بد۔نی۔یت) (س گ) ہما کہ نِیّت ئے بد اِنت۔ ہما کہ عَمَل ئے بد اِنت۔ہما کہ کَسّی وَشحالی ءُ نیک نامی ءَ وَش نہ اِنت۔ (2) ہما کہ ماں دِل ءَ بدی داریت۔ہما کہ دِل ءَ دومی ءِ بدواہ اِنت۔ (3) بدیں نِیّت۔پہ ہر کَس ءَ بدلوٹوک۔سُتکہ نِیّت۔کوٹ۔کوڑہا۔ نُجِّس۔بد باطِن۔بدخُو۔بدشُناس۔بدمہذَب۔ **بدنیّتی** : (بد۔نی۔ یہ۔تی) (ن گ) بدشُناسی۔بدواہی۔پہ دِگرءِ بدی لوٹوک۔ **بدنیّتیں** : (بد۔نی۔یہ۔تیں) بدشُناسیں۔بدخُوہیں۔بدواہیں۔

بدو : (ب۔دو) (س گ) بدیں مَردُم۔بدنیّت۔ہما کَس کہ پہ کَسّ ءِ وَشّ ئے نہ بیت۔بد۔لُچّ۔بدواہ۔کَسّی خیر نہ لوٹوک۔

بُدّو : (بُد۔دُو) (س گ) بودِلا۔نابُود۔نالائق۔گہیڑ۔بے عَقل۔

بُدّوئی : (بُد۔دُو۔ئی) (ن گ) بودلائی۔نابُودی۔کمّ عقلی۔ نزانتکاری۔داہی۔بے سُدّھی۔

بدواگ : (بد۔وا۔گ) (س گ) گہہ کنوکیں اَسپ۔تراس کنوکیں اَسپ۔(2) ہما اَسپ یا اولاک کہ رَہوار مہ بیت۔ **بدواگی** : (بد۔وا۔گی) (ن گ) اولاک ءِ رَفتار ءِ نہ وَشّی۔بے مُہاری۔واگ ءِ نہ زیرَگ۔

بدواہ : (بد۔وا۔ہ) (س گ) پہ کَسے ءِ بدی لوٹوک۔دُژمن۔بد خوَاہ۔وَشّ نیاتک۔حاسِد۔دُشمن۔بدخوَاہی۔بددُعا۔بدی۔حارِص۔ حَسَدّ۔ **بدواہی** : (بد۔وا۔ہی) (ن گ) دُژمنی۔نہ وَشّی۔بد خوَاہی۔بدواہ۔بدی۔ **بدواہیں** : (بد۔وا۔ہیں) حسدواریں۔بد خوَاہیں۔دژمنیں۔وشّ نیاتکیں۔

بدوک : (بَ۔دو۔ک) (ن گ) ہما چیز کہ پہ بَدیت۔لگوک۔ لچّوک۔

بُدّوک : (بُد۔دوک) (ن گ) نال گیریں زَمین۔ناراستیں زَمین۔(2) ہما زَمین کہ کِشار نہ بیت۔

بدون : (بَ۔دو۔ن) (ن گ) ہما دَڑ چک کہ ہَر وَہد سبز اِنت۔ ہما دَڑ چک کہ تاک چَنڈ نہ بیت۔

بُدھ : (بُد۔ھ) (ن گ) دانِش۔عَقل۔ہوش۔سار۔سماہ۔زانت۔ ہُنرمَندی۔ **بُدھاں** : (بُدھ۔آن) (ن گ) زانتکار۔عالم۔کوّاس۔ عَقلمَند۔ **بُدھ ءِ وَسپگ** : ہوش ءِ کار نہ کنگ۔

بدّہی : (بد۔دَ۔ہی) (ن گ) جَنیادم ءِ ماہواریانی دو یا سے ماہ ءَ نیا ہگ ءِ نادُڑاہی۔ **بدّہی بُونگ** : (بد۔دَ۔ہی۔بُو۔نگ) جَنین ءَ بدّہی ءِ نادُڑاہی ءِ گون جَنگ۔

بدہیل : (بد۔ہے۔ل) (س گ) بدعادَت۔بدکردار۔بدتَب۔

بدہیلی : (بد۔ہی۔لی) (ن گ) بدعادَتی۔بدکرداری۔بدپئیلی۔

بدہیلیں : (بد۔ہے۔لیں) بدعادتیں۔بدکرداریں۔

بدی دار : (بد-دی-دا-ر) (س گ) دُژمَن دار۔ ہما کہ دُژمَن ئے بہ بیت۔ حونی دار۔ داوادار۔ دین کار۔ **بدی داری** : (بَ-دی-دا-ری) (ن گ) دژمن داری۔ داواداری۔ دینکاری۔

بدّی : (بد-دی) (ن گ) عہد۔ پیمان۔ قول ءُ قرار۔ (2) قول کنگ۔ عہد کنگ۔

بدیتگ : (بد-اِ-تگ) (ک گ) مُہر بُوتگ۔ تژند بُوتگ۔ سَکّ بُوتگ۔ آپیں چیزے کہ سَخت بہ بیت۔ **بدیتگیں** : (بَ-دِ-تَ-گیں) ہما کہ بدیتگ۔ بستگیں۔ مُچّیں۔

بدیگ : (بَ-دی-گ) بچار : بدی۔

بدیل : (بَ-دے-ل) (س گ) ہما چیز کہ دِگہ چیزے ءِ عِوَض ءَ دیگ بہ بیت۔ (2) ذِمّہ وار۔ مرزن۔ لائق۔ (3) وَتارا ہر چی ءِ مستر ءُ کماش لیکوک۔ (4) نوبت۔ باری۔

بدیں : (بَ-دِے-ں) (س گ) ہما کہ گوں بد ءَ نِسبت داریت۔ (2) خرابیں۔ نارَوائیں۔ بےبُنیں۔ گندگیں۔ **بدیں بُوہ** : (بَ-دیں-بُوہ) (س گ) نہ وَشّیں بُوہ۔ گنش۔ **بدیں کرد** : (بَ-دیں-کر-د) (س گ) بدیں کار۔ حرابیں کارپد۔

بدیناک : (بَ-دِ-ناک) (س گ) ہما کہ بدیت۔ ہما کہ چپسیت۔ لچّیناک۔ بزیں۔ چرپناک۔ بدوکیں شے۔ ہما کہ جُڑیت۔ (2) بدگ ءِ صفت داروکیں شے۔ (3) حراب۔ (4) ہما کہ کسے ءِ پرائی ءَ بدبئیت۔ **بدیناکی** : (بَ-دِ-نا-کی) (ن گ) چسپانی۔ پر لچّگی۔ لپچپناکی۔ (2) حرابی۔ بدآہگی۔ نہ وشّی۔ (3) لپچیناکی۔ بدگ ءِ جاوَر۔ **بدیناکیں** : (بَ-دے-نا-کیں) ہما کہ بدیت۔ ہما کہ بدگ ءِ صفت ءَ داریت۔ چسپانیں۔ لچّوکیں۔

بدینتگ : (بَ-دین-تگ) بدینگ ءِ گوستگال۔ بدینگ ءِ کار بُوتگ۔ **بدینتگیں** : (بَ-دین-تَ-گیں) بدینگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ بدینگ بُوتگ۔

بدینگ : (بَ-دے-نگ) (ک گ) اَنچوش کنگ کہ بہ بدیت۔ لچّینگ۔ لگینگ۔ **بدینگی** : (بد-دے-نَ-گی) بدینگ ءِ آوَرکی بزاں بدینگ لوٹیت۔

بڈّ : (بڈ-ڈ) (ن گ) مَردُم ءِ پُشت کہ پُشتی نیمگ ءَ بَردستانی پہلُوکانی سَر بُرء بہر اِنت کہ چہ سرین ءَ بُرز اِنت۔ پُشت۔ (2) دِل بند۔ مَسکّ۔ (3) بار۔ وَزن۔ اولاک یا مَردُم ءِ زُرتگیں وَزن یا بار۔ (4) جُگ ءِ ہما کُنڈیں جاگہ کہ آئی ءِ تہہ ءَ شیر ءَ بندنت۔ **بڈّ ءَ** : (بڈ-ڈا) (ج گ) بڈّ ءَ بُوتگ۔ دِگرے ءِ کوپگاں بُوتگ۔ **بڈّ ءِ بار** : (ن گ) ہما کہ بارئے بڈّ کُتگ۔ ہما کہ بازیں بارئے وَتی بڈّ ءَ کُتگ۔ بار۔ بڈّ ءِ بغل۔ بڈّ ءِ ٹیر۔ **بڈّ ءِ بار بُوتگ** : بار بُوتگ۔ سرجمی ءُ شرّی ءَ بار بُوتگ۔ **بڈّ بُوتگ** : (بڈ-ڈ-بُو-تگ) (ک گ) بار بُوتگ۔ بار بڈّ ءَ بُوتگ۔ (2) مُچ بُوتگ۔ بازیں چیزانی یکّ ہند ءَ کنگ۔ **بڈّ ءَ بُوتگ** : دِگرء اُمیت ءَ بندگ۔ (2) دوست بُوتگ۔ ہر کُجا ہم راہ کنگ۔ (3) پہ ہر وَڑیں جاوَراں کسے ءِ دیم پان بُوتگ۔ (4) بڈّ ءِ تہہ ءِ بُوتگ چو کہ دَردے ءِ یا ریشّے ءِ بڈّ ءِ سر ءِ بُوتگ۔ (5) پہ دُرُوگیں سوگند دِگرے ءِ زمین یا دِگہ چیزے ءِ وَتی کنگ ءِ گُناہانی سَر ءِ بُوتگ۔ (6) نام ءِ توار ءِ بُرز بُوتگ۔ (7) پہ جنگ ءِ مڑء تیار بُوتگ۔

بڈّ ءِ بندگ : ڈُبہّ ءِ زیرگ۔ ذِمّہ زُورگ۔ پلّہ مُرزی کنگ۔ (2) دِگرے ءِ میار ءَ وَتی سر ءَ کنگ۔ **بڈّ ءِ پرّینگ** : بڈّ ءَ دیگ۔ یکّے ءِ سر ءَ جیرء ہ ءِ جنجالے دوَر دیگ۔ **بڈّ ءِ تجگ** : (ک گ) بڈّ ءِ ٹنکرگ۔ بڈّ ءِ ہڈّ ءِ تُرُند ءُ مکّ بُوتگ۔ **بڈّ ءِ تژنگ** : (ن گ) دوئیں بردستانی میانجی ءَ بڈّ ءِ ہڈّ ءِ توک ءِ بہر۔ دوئیں بردستانی گوشانی میانجی ءِ بہر کہ سرین ءَ بُرز ءُ کوپگانی بُن ءُ گوک ءَ جہل ءِ بہر اِنت۔ **بڈّ ءِ تژنگ** : (ک گ) بڈّ ءِ تژند بُوتگ۔ بڈّ ءِ ٹنکرگ۔ **بڈّ ءِ تژنگینگ** : (ک گ) بڈّ ءِ تژند کنگ۔ **بڈّ ءِ تَل** : (ن گ) بڈّ ءِ پوست۔ بڈّ ءِ تَل بُوتگ۔ **بڈّ ءِ تَل جنگ** : (ک گ) سَکّ جنگ۔ اَنچوش جنگ کہ بڈّ تَل تَل بہ بیت۔ **بڈّ ءِ ٹنکرگ** : (ک گ) بڈّ ءِ سَکّ تژند بُوتگ۔ بڈّ ءِ تجگ۔ بڈّ ءِ تژنگ۔ **بڈّ ءِ ٹنکرینگ** : (ک گ) بڈّ ءِ تژند کنگ۔ **بڈّ ءِ ٹیر** : (ن گ) ہما کہ اُردئے دائم بڈّ ءَ اِنت ءُ تریت۔ ہما کہ مُدام لڈّ ءُ باری اِنت۔ بڈّ ءِ بار۔ **بڈّ ءَ جنگ** : پہ دُرُوگیں سوگند چیزے ءِ برگ۔ پُشت ءَ کشّگ۔ (2) یکّ پارگی

چست کنگ ءُ بڈّ ءَ کنگ ۔ (3) چیزے ءِ پُشت ءَ بندگ ءُ برگ ۔ بارے ءِ بڈّ ءَ کنگ ۔ **بڈّ ءِ چنڈگ** : (ک گ) جان کشّگ ۔ (2) چہ بڈّ ءَ چیزے ایر کنگ یا دوٗر دیگ ۔ چہ ذِمّہ واری ءُ ڈُبہ ءَ وَتا راخلاص کنگ ۔ **بڈّ ءِ دُزّگ** : (ک گ) بڈّ ءَ نزّ چِنگ ۔ (2) کارءَ کنگ ۔ سُستی ۔ کاہلی ۔ **بڈّ ءِ دَزنزگ** : (ک گ) بڈّ ءِ چنڈگ ۔ جان کشّگ ۔ **بڈّ ءَ دیگ** : سوگند دیگ ۔ (2) چیزے ءِ چست کنائینگ ۔ چیزے ءِ چست کنائینگ ءَ کُمک دیگ ۔ (3) بارءَ بڈّ ءَ دیگ ۔ **بڈّ ءِ رودینگ** : پرّور بُونگ ۔ زنڈ بُونگ ۔ (2) وشّ حال بُونگ ۔ آباد بُونگ ۔ **بڈّ ءِ ریچگ** : (ک گ) گیم ءِ ٹکّر کنگ ءُ دریا ءَ ریچگ ۔ **بڈّ ءَ زورگ** : مدّت کنگ ۔ کُمک کنگ ۔ چہ مُشکلاں رکّینگ ۔ پلّہ مُرزی کنگ ۔ ناحقّی کنگ ۔ (3) دِگرے ءِ مال ءِ برگ ۔ **بڈّ زُور** : (بڈ ۔ ڈ ۔ زُو ۔ ر) (س گ) ہما کہ بارئے بڈّ ءَ انت ۔ ہما کہ باراں پہ بڈّ بارت ۔ ہما کہ باریا توشگ ئے گون انت ۔ بڈّ ی ۔ (2) مزُورءِ کُنگّیں کارءِ مزّ ۔ (2) مُزّ زُور ۔ **بڈّ زُورگ** : (بڈ ۔ ڈ ۔ زُو ۔ رگ) (ک گ) باریا وزن زُورگ ۔ گرانیں بارءِ زیرگ ۔
بڈّ زُوروک : (بڈ ۔ ڈ ۔ زُو ۔ رو ۔ ک) (ن گ) سوگند وار ۔ (2) مال وَر ۔ (3) مدّت کار ۔ کُمک کار ۔ (4) مزّ زُور ۔ بارزیروک ۔
بڈّ زُوری : (بڈ ۔ ڈ ۔ زُو ۔ ری) (ن گ) بڈّ ءَ زُورگ ۔ (2) مال واری ۔ (3) ناحقّی ۔ **بڈّ ءِ زیہار** : (ن گ) بڈّ ءِ ہڈ ۔ سرءِ یں گرز ۔ مات ہڈّ ۔ **بڈّ ءِ سَر** : (ن گ) مَردُم ءِ لڈّ ءُ بار ۔ چیزے بڈّ کنگ ءُ رَوگ ۔ **بڈّ ءِ سَری** : (ن گ) بڈّ ءَ کنگی ۔ (2) پودگی ۔ ساتگی ۔ **بڈّ ءِ شنگگ** : (ک گ) بڈّ ءِ تل تل بُونگ ۔ (2) سکّ جنگ ۔ انچوش جنگ کہ بڈّ تل تل بہ بیت ۔ **بڈّ ءَ کنگ** : (ک گ) چیزے پُشت ءَ بندگ ءُ برگ ۔ (2) دُزوگیں سوگندورگ ءُ دِگرے ءِ ڈگاریا زمین یا دِگہ چیزے ءِ وتی کنگ ۔ **بڈّی** : (بڈ ۔ ڈی) (ن گ) چادر کہ بڈّ ءَ کنگ بیت ۔ (2) مُزّ زُور ۔ ہما مَردُم کہ پہ مزّ دگرانیں چیزاں بڈّ کنت ءُ جاہے رسینیت ۔ (3) ہر چیزے کہ گوں بڈّ نسبت داریت ۔ (4) بڈّ کنگی اُرد ۔ (5) ہما چُکّ کہ بڈّ ءَ کنگی بیت ۔ (6) ہما کہ پہ بڈّ مالاں گردینیت ءُ بہائے کنت ۔ (7) گوٗنڈیں قاچاک ۔ بڈّ کی ۔ (8) دو رنگی ۔ سُہرءُ اسپیت یا سِیاہ ءُ اِسپیت ۔ کرّی ۔ کلّش ۔ (9) لپّ ءُ لگاریں کُچک ۔ (10) پَس یا دلوت کہ اِسپیت یا سِیاہیں لپّ ئے پر بہ بیت ۔ لکیر دار ۔ (11) اِنسانی سِل ءِ ناجوڑی یے کہ سِل لپّ ءُ اِسپیت ترّیت ۔ (12) مزّ ور ۔ کارندہ ۔ نوکر ۔ (13) ہما مُزّ زُور کہ فصل ءِ وہداں دارگ بیت ءُ یکّ مقرّر کُرتگیں مزّے دیگ بیت ئے ۔

بڈّ : (بڈ ۔ ڈ) (س گ) ذِمّہ واری ۔ گرانیں ءُ ٹوہیں کار ۔ (2) (ن گ) تُہمت ۔ بہتام ۔ ملنڈ ۔ ایلنگ ۔ بنڈک ۔ پولنگ ۔ ڈوبہ ۔ (3) تورو ۔ منّت ۔ **بڈّ بندگ** : (بڈ ۔ ڈ ۔ بن ۔ دگ) ایلنگی دیگ ۔ تُہمت جنگ ۔ بہتام بندگ ۔ ملنڈ جنگ ۔ **بڈّی** : (بڈ ۔ ڈی) (ن گ) جنجال کار ۔ (2) مکّاری ۔ نہ ٹھگی ۔ (2) کساں قدّ یں ساہ دار ۔ گونڈ قدّ ۔

بُڈّ : (بُڈ ۔ ڈ) (ن گ) یکّ ۔ ہشتی لیب ءَ چاریں کلاتاتی پُشت ءِ ءُ دیم ءِ ہشتیں کلّ ۔ ہشتی لیب ءَ چاریں دارانی تہہ ءَ یکّے ءِ پچیّ ءَ کپگ ۔ (2) نرمیں زمین کہ پادءِ ایر کنگ ءَ جہل ءَ بروت ۔ بُسّ ۔ (3) آپ ءِ چیر ءَ روگ ۔ بُکّ وَرگ ۔ (4) جُہلا نکیں آپ ۔ آپ ءِ جُہلانکی ۔
بُڈّی : (بُڈ ۔ ڈی) (ن گ) آپ ءِ بُکّ ورگ ۔ بُکّ ۔ (3) ہشتی ءِ لیب ءَ ہر یکّ کلاتے ءَ ہر دوئیں کرّانی کلّ ۔
بُڈّانک : (بُڈ ۔ ڈاں ۔ ک) (ن گ) ہما زمین کہ چہ گیشترّیں پُلک ءِ سبب ءَ یا زمین ءِ نرمی ءِ سبب ءَ گوں پادءِ ایر کنگ ءَ پادماں حاکاں ایر بروت ۔ بُڈّ حاک ۔
بُڈّا : (بُ ۔ ڈا) (د) (ن گ) شمبہ ۔ ہفتگ ۔ ہفتگ ءِ روچ ۔ اوّل ہفتگ ۔
بڈّائی : (بڈ ۔ ڈا ۔ ئی) (ن گ) ظلم ۔ ناحقّی ۔ دِگرے ءِ مال ءِ پہ زور یا پہ رِپک وَتی کنگ ۔ **بڈّائی کنگ** : (بڈ ۔ ڈا ۔ ئی ۔ ک ۔ نگ) ناحقّی کنگ ۔ شرّنہ کنگ ۔
بُڈّ حاک : (بُڈ ۔ ڈ ۔ ہا ۔ ک) بچار : بُڈّانک ۔
بڈّ ءِ بگل : بچار : بڈّ ءُ بار ۔

بڈّک : (بَڈ۔ ڈُک) (ن گ) داز ءِ ہوش کہ نوکی سَرئے کَش اِتگ۔ (2) کسانیں بڈّ ۔ مَرُدی کسانیں بار۔

بُڈّک : (بُڈ۔ ڈُک) (ن گ) ہَما جاگہہ کہ اُودءَ بازیں ریک ءِ کساں کسانیں جُمبگ بہ بیت۔ جُمپ۔

بڈّگ : (بَڈ۔ ڈَگ) (ک گ) رددیگ۔ ریپینگ۔ پرّامگ۔

بڈّگی : (بَڈ۔ ڈَ۔ گی) (ن گ) بڈّگ ءِ آوَکی۔ ہما کہ رَددیگی انت۔ ریپینگی۔ پرّامگی۔ **بڈّیتگیں** : (بَڈ۔ ڈِ۔ تَ۔ گیں) (س گ) بڈّگ ءِ دیریں گوْستگال۔ (2) ہما کہ بڈّگ بُوتگ۔

بُڈّگ : (بُڈ۔ ڈَگ) (ک گ) ٹُبگ۔ چیرءِ آپ بُوئگ۔ آپ ءِ چیرءِ اَنچوش رَوَگ کہ پدا دَرا تک نہ کنگ۔ (2) بُوجیگ ءُ یکّدارءُ آپی گُراب ءِ زیرآپ بُوئگ۔ (3) نَرمیں زَمین ءِ گوں پادءِ ایر کنگ ءِ پادءِ ایر رَوَگ۔ ٹُبگ۔ ترّبغ۔ ٹُبّگ۔ (4) بے سُدّھ بُوئگ۔ بے ہوش بُوئگ۔ بے سار بُوئگ۔ تُسگ۔ (5) تاوانی بُوئگ۔ نُقصان بُوئگ۔

بُڈّوَرگ : (بُڈ۔ ڈ۔ وَ۔ رَگ) (ک گ) آپ ءِ چیرءِ رَوَگ۔ ٹُبّ وَرگ۔ (2) آپ ءِ اوڑناگ کنگ۔ **بُڈبُڈّکائی** : (بُڈ۔ بُ۔ ڈُک۔ کا۔ ئی) (ج گ) آپ ءِ دَرا ہگ ءِ توار۔ مَرُدم ءِ چہ آپ ءِ چیرءِ توار۔ **بُڈبُڈّکائی وَرگ** : (بُڈ۔ بُ۔ ڈُک۔ کا۔ ئی۔ وَ۔ رَگ) (ک گ) ساہ دارءِ آپ ءِ تہہ ءُ بُڈ وَرگ ءُ دَرا ہگ۔ **بُڈبُڈّگ** : (بُڈ۔ بُ۔ ڈَگ) (ن گ) بُلبُلّکی۔ آپ ءِ چہ زَمین ءِ بُک بُک ءَ دَرا ہگ ءِ یا آپ ءِ لَہڑ وَرگ ءِ توار۔ **بُڈّگی** : (بُڈ۔ ڈَ۔ گی) (ن گ) بُڈّگ ءِ آوَکی۔ (2) بوجیگ یا آپی گراب ءِ زیرآب بُوئگی جاوَر۔ زیرءِ آپ رَوَگی۔ (3) تاوان باری۔

بُڈّینگ : (بُڈ۔ ڈِے۔ نگ) (ک گ) کسے یا چیزےءِ آپ ءِ چیرءِ بَرگ ءُ اَنچوش کنگ کہ بہ بُڈّیت۔ ٹُبّینگ۔ بیران کنگ۔ نُقص دیگ۔ تاوان بار کنگ۔ گار کنگ۔ **بُڈّینگی** : (بُڈ۔ ڈے۔ نَ۔ گی) (ن گ) بُڈّینگ ءِ آوَکی۔ ہما کہ زیرءِ آپ کنگی انت۔ ہما کہ ٹُبّینگی انت۔

بُڈّینتگ : (بُڈ۔ ڈین۔ تگ) بُڈّینگ ءِ گوْستگال۔ (2) ہما کہ بُڈّینگ بُوتگ۔ (3) تاوان بار کُتگ۔ **بُڈّینتگیں** : (بُڈ۔ ڈین۔ تَ۔ گیں) بُڈّینگ ءِ دیریں گوْستگال۔ (2) ہما کہ بُڈّینگ بُوتگ۔

بُڈّیتگ : (بُڈ۔ ڈے۔ تگ) بُڈّگ ءِ گوْستگال۔ ہما کہ زیرءِ آپ انت۔ **بُڈّیتگیں** : (بُڈ۔ ڈِ۔ تَ۔ گیں) (س گ) بُڈّگ ءِ دیریں گوْستگال۔ (2) ہما کہ بُڈّیتگ۔ ہما کہ زیرءِ آپ انت۔ (3) ہما کہ تاوان بار بُوتگ۔ (4) ہَشتی ءِ لیب ءِ ہما چُکّ کہ کلات ءِ کرّءِ کلّ ءَ بہ بیت۔

بڈل : (بَ۔ ڈَ۔ ل) (ن گ) ہُوک ءِ چُکّ۔ پڈّل۔ (2) نیم سوہ۔ پژشتگ۔ کوْہنگ۔

بڈّل : (بَڈ۔ ڈُل) (ن گ) داز ءِ چُوک۔ داز ءِ جتگیں گرک کہ پدا پہ کوئری ہوش ءِ دَرنگا زکنت۔

بڈِن : (بَ۔ ڈِن) (ن گ) ڈَنّ۔ پٹّ۔ دژاج ءُ پژ ءُ اہیں میدان۔ ویرندانی ءُ تاہاپیں دَمگ۔

بڈَنڈ : (بَ۔ ڈَن۔ ڈ) (ن گ) بندیگ۔ دَست گیر۔ (2) ملام۔ سُنگ۔

بڈّو : (بَڈ۔ ڈو) (ن گ) سَرءِ نیم سَریں چُکّ۔ ہَم عُمریں چُکّ۔ (2) دوست۔ (3) آہُوءِ کسانیں چُکّ۔ آسکل۔ (4) کسانیں زَہگ ءِ را چہ پُشت ءِ بڈّ کنگ کہ زَہگ ءِ دَست بڈّ کنوک ءِ گردن ءِ ءُ پادئے سرین ءِ مان ترّنت۔ (5) ہما چُکّ کہ ہَر وَہد بڈّ ءِ بیت۔ (6) بڈّ ءِ کنگ ءِ عمل۔ (7) پیریں بُز۔ لاغریں بُز۔ (8) بالی مُرگے۔ گوْنشان۔ **بڈّوبُوئگ** : (بَڈ۔ ڈو۔ بُو۔ ئگ) (ک گ) مَرُدم ءِ پُشت ءِ مَرُدمے ءِ یا چُکّے ءِ سوار بُوئگ۔ (2) دومی ءِ اوست ءِ بُوئگ۔ (3) کسے ءِ بڈّ بُوئگ یا سوار بُوئگ۔ **بڈّوئی** : (بَڈ۔ ڈُو۔ ئی) (ن گ) بڈّ ءِ کنگ یا بڈّ ءِ بُوئگ ءِ عمل۔ (2) ہما کہ بڈّ ءِ کنگی انت۔ (3) نزوری۔ عاجزی۔ کمّ توانی۔

بُڈّو : (بُڈ۔ ڈُو) (ن گ) تچوکیں آپ ءِ تہہ ءَ دَپ ءَ ایر کنگ ءُ آپ وَرگ۔ ٹُکّو۔

بڈّوک : (بَڈ۔ ڈو۔ ک) بچار : بڈّوکی۔

بُڈّوک : (بُڈ۔ ڈو۔ ک) (ن گ) ہما چیز کہ آپ ءِ کپیت بُڈّیت، ترّپل نہ بیت۔ (2) ہما کہ بُڈّ اِتگ۔ ہما کہ بُڈّیت۔ (3) پُلگلگیں زمین کہ اُودءَ مَرُدم یا اولاک ءِ پاد بُڈّ نت۔ (4) یکّ رکیے کہ آئی ءِ تہہ

ءَ ہر چیزے بُڈّیت۔بُس۔(5)دریاءِ کرّءِ ریک کہ پاد بُڈّ نت۔(6) آپی بٹ۔

بڈّوکی :(بڈ۔ڈُو۔کی)(ن گ) بڈّ کنگ ءِ حالت۔پہ بڈّ قاچا کی یا شُپّکی کنوکیں مردُم۔

بڈّوَل :(بڈ۔ڈوَ۔ل) بچار : بدڈوَل۔

بڈّی مُشکو :(بڈ۔ڈی۔مُش۔کو)(ن گ) پنڈاسی۔مُشکو ءِ ذات ءِ ماہیگے۔

بڈّے :(بڈ۔ڈے)(ج گ) باز۔بےحساب۔زیادہ۔

بِڈیلگ :(بِ۔ڈے۔لگ)(س گ) بلیلگ۔دو دِلگ۔ناپُختہیں اِرادہ۔کم توان۔**بڈیلگی** :(بِ۔ڈِ۔لَ۔گی)(ن گ) دودِلگی۔نادِل کشّی۔کمّ توانی۔

بڈّو :(بَ۔ڈُو)(س گ) ظالم۔بےراہ۔بےتُرس۔(2) بےرَجّ۔بےحیا۔

بر :(بَ۔ر)(ن گ) حاصِل۔فصل یا دڑچک ءِ بَر۔کٹّ ءُ نف۔دڑچک ءِ بَرءِ پُختہیں یا حامگیں دانگ۔پیداوار۔ثمر۔برورد۔میوگ۔(3) پہناد۔(3) جوہر۔(4) توان۔(5) بار۔وار۔چر۔بازی۔گشت۔چکّر۔پدی۔(6)(ف گ) بَرگ ءِ فرمان گال: مالے یا چیزے ءَ راچہ یکّ جاہے ءَ دگہ جاہے ءَ بَرگ ءِ کارءَ بہ کن۔**برآرگ** : (بر۔آ۔رگ)(ک گ) دڑچک یا کِشار ءِ نوک میوگ ءُ برءِ در کنگ۔(2) بَر کنگ۔**برءُ آر** :(ن گ) بَرگ ءُ آرگ ءِ کار کنگ۔(2) ایشی ءِ حبرءَ آئی ءِ سر کنگ ءُ آئی ءِ حبرءَ ایشی ءِ سر کنگ۔مُنافقی۔تات جنگ۔پلینڈ۔**برءُ آران** :(ن گ) قاصِد۔پیغام ءِ بَروک ءُ آروک۔(2) بَرگ ءُ آرگ۔**برءِ بُجگ** :(ک گ) دڑچک ءِ برءِ یا فصل ءِ چہ پلاں گیشّگ ءُ رُدوم گرگ۔**بر بُوَنگ** :(ک گ) دڑچک ءِ ثمر کنگ۔کِشار یا دڑچک ءِ برآرگ۔**برءِ بوجگ** : دڑچک ءِ برءِ گیشّینگ۔(2) کِشار ءِ رُدوم گرگ۔**برءُ بُود** :(ن گ) زَنک ءُ بُود۔زَنک ءُ بَر۔(2) رَستگیں یا گپتگیں کِشار یا فصل۔(3) مال یا وَرندگ ءِ زَنک ءُ بَر۔زَنک ءُ بُود۔(4) سوداگری ءِ کٹّ ءُ

نَپ۔**برءِ کچّگ** : پہنات ءِ کچّگ۔پہنات ءِ دڑاجی ءِ کچّ ءُ گوازکنگ۔**بر کنگ** :(بر۔کَ۔نگ)(ک گ) حاصِل ءُ ثمرءِ آرگ۔برآرگ۔**برگر** :(بر۔گر)(ن گ) پشک یا جامگ ءِ بندانی کچّ ءُ دڑّ۔**برگرگ** :(بر۔گِ۔رگ) پشک،شلوار یا دِگہ اَنچیں گوری یا پادی گُد ءِ پوشاکے ءِ کچّ کنگ۔**برءِ گرگ** : پہنات ءِ گرگ،بزان پلّہ مُرزی کنگ۔پُشتی بانی کنگ۔**برءِ لگّگ** :(ک گ) دڑچکانی یا کِشار ءِ برآرگ۔نوک برءِ دراہگ۔**بری** :(بَ۔ری)(ن گ) ہما کہ برانت۔ثمردار۔**بری ئیں** :(بَ۔ری۔ئیں)(س گ) برداریں۔(2) ہما کہ بَراِنت۔ثمرداریں۔**برین** :(بَ۔رین)(س گ) ہما کہ برئے پُر۔چو کہ بَریں دڑچک۔(2) بَراِنت ءِ گونڈ گال۔

برّ :(بَر۔ر)(ن گ) خُشک۔ویران۔ڈَل۔غیب۔بےدڑچک ءِ داریں ڈَنّ۔(2) حیران۔اَبکہ۔وانگ۔(3) خُشکی ءِ پہنات۔گیاب۔خُشک۔گِیابان۔غیرآبادیں ہند۔جنگل۔بےدِہ۔(4) بلوچانی ٹلّے۔(5) مردین ءِ آزہ۔کیر۔نپس۔**برّبُوَنگ** :(ک گ) ویران بُوَنگ۔جنگل ءُ گِیابان بُوَنگ۔(2) برباد بُوَنگ۔نقصان بار بُوَنگ۔**برّءِ بیابان** :(ن گ) غیرآبادیں پٹّ۔غیرآباد۔ویراندان۔برّءُ بیدہ۔**برّءُ بیدہ** :(ن گ) ویرانیں جاگہہ۔جنگل ءُ گِیابان۔برّءُ بیابان۔غیرآباد۔ویرندان۔**برّءُ بیران** :(ن گ) غیرآبادیں جاہ ءُ دمگ۔برّءُ بیابان۔برّءُ بیدہ۔**برّءِ پِرّینگ** : دُڑوہگ۔دغادیگ۔نیم راہ ءِ یلہ کنگ۔**برّی** :(بَر۔ری)(ن گ) برّءُ بیابان ءِ رُستگیں۔(2) سکّ جان۔زحمت کشّ۔(3) ہما کہ گوں برّ ءِ نسبت داریت۔برّءُ بیدہی۔وکشی۔گِیابانی۔کوچگی۔(4) پہ زَنک ءُ برکشّی ءِ داشتگیں لاگ۔تومی ئیں لاگ۔**برّءُ بیابانی** :(ن گ) دشتی۔جنگلی۔بیابانی۔بیدہی۔گیابانی۔(2) ہما کہ گوں برّءُ بیابان ءِ نسبت داریت۔

برّءُ بیدہی : بچار : برّءُ بیابانی۔

بِر :(بِ۔ر) سربر۔گیشتری۔ایر۔بہ۔پُر۔**بِربُوَنگ** :(ک گ) گرّاں بُوَنگ۔پِربُوَنگ۔سرءِ ایر بُوَنگ۔**بِرکنگ** :(بِر۔کَ۔نگ)

(ک گ) پِر کنگ ۔ گیش کنگ ۔ سر برءِ ایر کنگ ۔ سکّ کنگ ۔ (2) گوٗرءَ کنگ ۔ پُچ ءِ پوشگ ۔ (3) چمّانی گوں حیرانی ءُ اِشتاپ ءَ جهل ءُ برُز کنگ ۔

بِرّ :(بِر ۔ ر) (س گ) هما دَلوت که رامگ نہ اِنت ۔ هما که لاهو نہ اِنت ۔ (2) حر، اُشتر، اَسپ یا دَلوت ءِ کسانیں چُک که تَنی وَهدی کار بندَگی نہ اِنت ۔ (3) وَکشی ۔ جَنگلی ۔ آسی ۔ گهگیر ۔ ترّس ۔ آسیک ۔ اَجکہ ۔ اَباشکو ۔ هز اِتکین ۔ تُرس اِتکیں ۔ گہہ ۔ ترّاس ۔ ترّاسی ۔ تُرّند ۔ (4) جذبہ ۔ **بِرّ بُوتگ** : (ک گ) رامگ نہ بُوتگ ۔ وِج ۔ هز کنگ ۔ ترّاس کنگ ۔ **بِرّی** : (بِر ۔ ری) (ن گ) بِرّ بُوتگ ۔ آسی بُوتگ ۔ هز اِتکیں ۔ ترّاس گپتگیں ۔ دَست نہ دیوکیں دَلوت یا ساه دار ۔ **بِرّیں** : (بِر ۔ ریں) (س گ) هما که رامگ نہ اِنت ۔ هز اِتکیں ۔ اَباشکو ۔ جِڑّ ۔

بُرّ : (بُر ۔ ر) (س گ) باز ۔ گیڑّے چوکہ : بُرّے مَردُم بزاں باز مَردُم ۔ (2) (ن گ) بول ۔ نَسل ۔ قوم ۔ خاندان ۔ (3) مچّ ءِ یا دِکہ دَڑچک ءِ بَرانی بُرّگ ءِ وَهد ۔ (4) دَڑچکانی بُرّگ ءِ خاصیں موسُم ۔ (5) بُرّگ ءِ نِشان ۔ (6) رُمب ۔ مُچّی ۔ (7) ڈگارے ءَ راکه آپ بہ بارت ءُ جُهل بہ کنت ءُ هر نیمگ ءَ بُرزیں کرود بوشتیت، آپ ءِ هما بُرّ اِتکیں جاگهہ ۔ (8) ٹولی ۔ (9) رَمگ یا مال ءِ بهرے ۔ (10) چیزے ءِ بُرّ ۔ چُش که دارءِ بُرّ ۔ گُدءِ بُرّ ۔ گُدءِ بُرّ اِتکیں نیمگ ۔ ٹُکّر ۔ (11) بُرّگ ۔ (12) (ف گ) بُرّگ ءِ فرماں گال : بہ بُرّ ۔ (13) یکّ چیزے ءَ گوں تیزیں چیزے ءَ تَل کنگ ۔ (14) بانزُل ۔ بال ۔ (15) پہ ڈگار ءِ آپ بندگ ءَ راهے پچ کنگ یا جوءِ ٹاهینگ ۔ چُرّ ۔ (16) جلوه ۔ قدّءِ بالاد ۔ (17) رم ۔ (18) چندے لِهتیں ۔ (19) تراش ۔ نمونگ ۔ وَڑ ۔ پیم ۔ داب ۔ (20) بُرّگ ءِ قسم ۔ بُرّگ ءِ وَڑ ۔ وَڑ ۔ تزش ۔ چین ۔ ڈول ۔ گاٹ ۔ (21) اُشتر ءَ مهار مان کنگ ۔ (22) مُحرّم ءِ ماه ءِ دَهمی روچ ۔ **بُرّءُ بزین** : (ن گ) گُدءِ بُرّگ ءُ دوچگ ءِ باترءَ تیار کنگ ۔ (2) بُرّگ ءُ مان دیگ ۔ **بُرّءُ بزینی** : (ن گ) هما که بُرّگی انت ۔ هما که وَنڈ وَنڈ کنگی انت ۔ هما که دِرّءُ دوچ کنگی انت ۔ **بُرّے** : (بُر ۔ رِے) (ج گ) گیڑّے ۔ بڈّے ۔ (2) رُمبے ۔ بولے ۔ (3) نَمونہے ۔ وَڑّے ۔

برآر : (بر ۔ آر) (ف گ) پوراکن ۔ گون گیج ۔

براندٔه : (بَر ۔ آں ۔ ڈه) (د) (ن گ) بان ءِ دیم ءِ بستگیں هما پادَگی ئیں بان که دیم ءَ سے نیمگ ءَ پچ اِنت که بان ءِ دیم ءَ سایگ کنت ۔

بِرّا : (بِر ۔ را) (ن گ) هما پاگ که بادشاه یا حاکم ءِ سرءَ ئے بندنت ۔ بازپیچیں پاگ ۔ (2) تاج ۔

بَرّا : (بَر ۔ را) (س گ) تیرءِ پہ نشانگ ءَ نہ کپگ یا نہ لگگ ۔ اُٹّ ۔ اِٹّ ۔

برابر : (بَ ۔ را ۔ بر) (ج گ) بروبر ۔ راست ۔ تچک ۔ هم قدّ ۔ دَپ ماں دَپ ۔ یکّ گچّ ۔ یکّ وَجّ ۔ هم تنگ ۔ برجاه ۔ برقرار ۔ یکّ دَپ ۔ هم سنگ ۔ هم کوپگ ۔ هم لسُون ۔ هم دَپ ۔ هم دِڑچ ۔ هم زور ۔ هم تان ۔ سر پہ سر ۔ دَپگ ۔ چپتّ ۔ ترّ ۔ تلیف ۔ جُفت ۔ یکّ پیم ۔ یکّ ڈول ۔ پہ وَجّ ۔ پہ ڈول ۔ آوار ۔ هم دَروَر ۔ پُوره ۔ **برابر برابر** : (بَ ۔ را ۔ بر ۔ بَ ۔ را ۔ بر) (ج گ) یکّ گچّ ۔ هم سنگ ۔ هم تان ۔ دَپگ ۔ یکّ پیم ۔ هم لسُون ۔ **برابری** : (بَ ۔ را ۔ بَ ۔ ری) (ن گ) (ج گ) هم تنگی ۔ یکّ وَڑی ۔ (2) هم سنگ ۔ وَزن ءَ برابر ۔ (3) تچکائی ۔ هم لسُونی ۔ هم دِڑچی ۔ هم وَدّی ۔ تچکی ۔ هم قدّی ۔ بروبری ۔ **برابریں** : (بَ ۔ را ۔ بَ ۔ ریں) هم واریں ۔ هم لسُونیں ۔ یکّ دَپیں ۔ تچکیں ۔ راستیں ۔

براپ : (بَ ۔ را ۔ پ) (ن گ) پوست ءِ رَجگی تُرند بوهیں آپ ۔ (2) گوازءِ آپ ۔

بَرات : (بَر ۔ اِت) (ف گ) بہ بَرات ۔ پہ بازءِ برگ ءِ فرماں گال ۔

بزات : (بز ۔ ا ۔ ت) (ن گ) بزاس ۔ بزادر ۔ بزاث ۔ لالا ۔ بزادل ۔ یکّیں مات ءُ پت ءِ مَردیں چُک ۔ (2) مات ءِ یا پت ءِ مَردیں چُک ۔ اَدّا ۔ (3) بازُو ۔ باسک ۔ باهُڑ ۔ **بزات بُوتگ** : (بز ۔ ا ۔ ت ۔ بُو ۔ تگ) دوست بُوتگ ۔ هم دَرد بُوتگ ۔ هم کوپگ بُوتگ ۔

بزاتّک : (بز ۔ ا ۔ تّک) (ن گ) کسانیں بزات ۔ بزات ۔ یکّیں مات ءُ پت ءِ مَردیں چُک یا چہ دومی سانگ ءَ مات ءِ یا پت ءِ مَردین چُک ۔ **بزاتو** : (بز ۔ ا ۔ تو) (ن گ) جِد مادَر یا جِد پدَریں بزات ۔

بڑاٹک ۔ (2) (س گ) بڑات گونگ ۔ (3) گونڈیں بڑات ۔ بڑاسو ۔ جدّ بڑادر ۔ **بڑاتُوئی** : (بڑا ۔ تو ۔ ئی) (ن گ) ہما کہ گوں بڑاتو ءِ نسبت داریت ۔ (2) جِدّ مادری یا جِدّ پدری ۔ **بڑاتی** : (بڑا ۔ تی) (ن گ) ہما کہ گوں بڑات ءِ نِسبت داریت ۔ (2) ہما کہ کسے ءِ سَکّی ءُ سُوریاں ہموار بہ بیت ۔ بڑات گونگ ۔ بڑاتیگ ۔ بڑاثی ۔ بڑاسی ۔ **بڑاتیں** : (بڑا ۔ تیں) مات ءُ پِت ءِ چُکّ ۔ (2) مات یا پِت ءِ چُکّ ۔ (3) دوستیں ۔ تپاکیں ۔

بَرات : (بَ ۔ را ۔ ت) (ن گ) مُزّ ۔ پگار ۔ (2) داد ۔ چیزے ءِ پہ مِنّت ءَ دیگ ۔ خیرات ۔

بڑاتیگ : (بڑا ۔ تی ۔ گ) بچار : بڑاتی ۔

بڑاث : (بڑا ۔ ث) بچار : بڑات ۔

بڑاثو : (بڑا ۔ سو) (ن گ) بچار : بڑاتو ۔

بڑاثی : (بڑا ۔ سی) بچار : بڑاتی ۔

بَراچی : (بَرا ۔ چی) (ن گ) موچی ءُ دست ءُ دپ ءِ تگار ءِ آپ کہ گوں ایشاں سِلاں تر کنت ءُ از باباں جنت ءُ دَر کنت ۔

بڑادر : (بڑا ۔ دَر) (ن گ) بڑات ۔ بڑاس ۔ بڑادل ۔ (2) سَنگت ۔ دوست ۔ دوزوا ۔ **بڑادری** : (بڑا ۔ دَ ۔ ری) (ن گ) سنگتی ۔ دوستی ۔ (2) کہول ۔ کُٹُم ۔ کُٹُم دان ۔ بھیر ۔

بڑادل : (بڑا ۔ دَل) (ن گ) بڑاس ۔ بڑادر ۔ بڑات ۔ (2) بڑات گونگیں دوست ۔

بڑازتک : (بڑا ۔ زَت ۔ ک) (ن گ) بڑازہت ۔ بڑات ءِ چُکّ ۔ بڑازہگ ۔

بڑازہت : (بڑا ۔ زَہت) بچار : بڑازتک ۔

بڑازہگ : (بڑا ۔ زہ ۔ گ) بچار : بڑازتک ۔

بُرّاڑ : (بُر ۔ را ۔ ڑ) (ج گ) گپّڑے ۔ باز مردم ۔ ٹولی یے ۔ (2) بُرّیتگیں راڑ ۔ بُرّیتگیں ٹگُر ۔

بڑاس : (بڑا ۔ س) بچار : بڑات ۔

بڑاسو : (بڑا ۔ سو) (ن گ) دوست ۔ بڑاہندگ ۔ سنگت ۔

بڑاسی : (بڑا ۔ سی) بچار : بڑاتی ۔

بڑاسی بندگ : (بڑا ۔ سی ۔ بَن ۔ دَگ) دِگہ کُٹُم ۔ کہول یا ٹگرے ءِ ہموار بُوئگ ۔

بُراق : (بُ ۔ راق) (ن گ) مذہبی یا کوہنیں قِصّہانی بالی اَسپ ۔ تیزیں اَسپ ۔

بُراکو : (بُ ۔ را ۔ کو) (ن گ) میش ءُ پَس ءِ وَرگی کاہے ۔

بُرّاک : (بُر ۔ را ۔ ک) (ن گ) تیز ءُ بُرّوک ۔

بڑاگ : (بڑا ۔ گ) (ن گ) بہر ۔ شاخ یا جُوء آپ ءِ تَل ۔ (2) مزن کور ءِ کسانیں شاخ ۔ شیپ کہ کور ءَ ایر ریچنت ۔ (3) پیشّ ءِ ٹال ۔ تاک ۔ (4) بڑشتگیں ساد یا سادرنگیں چیز ءِ ہر یکّ ٹالے ۔ ساد ءِ یکّ بہرے ۔ یکّ رِیشگے ۔ ساد ءِ ریس یا پیشّ ءِ ٹال کہ یکّے دومی ءِ پِرینگ ءُ ریسگ بیت ۔ دو بڑاگ بزاں دو ریس یا دو ٹال ءِ ریس ۔ سے بڑاگ ۔ سے ریس یا سے ٹال ءِ ریس ۔ (5) پٹّ ۔ (6) بے پُٹ ۔ ہما ساہدار کہ پُٹ ئے پر نیست ۔

بڑام : (بڑا ۔ م) (ن گ) ساہ ۔ تام ۔ بوہ ۔ (2) بڑیں مَردُم ۔ (3) دَریا ءِ ماہیگ کُشگ ءِ یکّ راہ بندے ۔ گوریا دِگہ اَنچیں ماہیگ ءِ گَرَگ ءِ ہاتر ءِ چیردان ءِ سلامتیں ماہیگے پِر کننت ءُ یکّدار ءِ پہ گشادی بَرَنت ءُ کارنت تنکہ مزنیں ماہیگ چیردان ءِ سر ءِ ماہیگ ءِ بوارت ءُ کُنڈی آئی ءِ نُکّ ءَ بہ گٹّیت ۔

بڑانز : (بڑان ۔ ز) (ن گ) آس ءِ زبانگ یا لمب یا کہ بارگ تریں بہر ۔ آس ءِ باپ ءُ گرمی ۔ آس ۔ زڑاب ۔ لُمبہ ۔ (2) روچ ءِ زیرّ ۔ اُشاک ۔ رشت ۔ (2) رُژنائی ۔ **بڑانزگرگ** : (بڑان ۔ ز ۔ گِ ۔ رَگ) آس ءِ بڑانزانی چست بُوئگ ۔ گرم گرگ ۔ آس گرگ ۔ (2) زہر گرگ ۔ سُرگ ۔ شور کنگ ۔ لاہ جنگ ۔ رشت بُوئگ ۔ سِٹّ کنگ ۔ **بڑانزو** : (بڑا ۔ ن ۔ زو) (س گ) ہما چیزے کہ زُوت آس بہ گیپت ۔ (2) ہما چیز کہ بڑانز دَنت ۔ آچو ۔ آسو ۔ (3) زُوتّ زہر گِروکیں مردم ۔

بُرانک : (بُ ۔ ران ۔ ک) (ن گ) بُروک ۔ بُربُرانک ۔ بُربُروک ۔ بُرڑو ۔ بُرِناک ۔

بُرّانک : (بُر۔ران۔ک) (ن گ) ہما کہ بُرّیت۔

بَژ اہ :(بَژ ا۔ہ)(ن گ) زیب۔ڈ وَل۔زِشت۔زید۔سَجّ۔ڈ وَل داری۔جلوَہ۔شَرّ۔نگی۔وَشّ رَنگ۔زیب دار۔شاندار۔شائستگ۔ شوخ۔نمادار۔وَشّ دُرُوشُم۔وَشّ بُرّ۔**بَژ اہ دیگ** :(بَژ ا۔ہ۔دی۔ یگ) (ک گ) جلوَہ دیگ۔ڈ وَل دار بُوئگ ۔ چَسپگ۔

بَژ اہیت :(بَژ ا۔ہی۔ت)(ک گ) آئیءِ یا کسےءِ بَژ اہ دَنت۔

بَژ اہی۔**بَژ اہی** :(بَژ ا۔ہی)(ن گ) بَژ اہ دیگ۔زیب دیگ۔ (2) بَژ اہیتءِ گوَنڈ کِیری۔

بَژ اہ دار :(بَژ ا۔ہ۔دار) (س گ) ڈ وَل دار۔زیب دار۔ زیبناک۔شَرّرَنگ۔وَشّ دُرُوشُم۔(2) بَژ اہ دار۔نمادار۔**بَژ اہ داری** :(بَژ ا۔ہ۔دا۔ری)(ن گ) ڈ وَل داری۔شَرّرنگی۔ نُماداری۔زیبائی۔

بَژ اہگ :(بَژ ا۔ہَگ)(ک گ) زیب دیگ۔ڈ وَل دیگ۔ پیم بُوئگ۔وَشّ دُرُشُم کنگ۔نما دیگ۔(2) بَژ اہ دیگ۔ٹِہگ۔ جَلوَہ دیگ۔(3) جلوَہ ناکی۔زیبائی۔

بَژ اہمدَرغ :(بَژ ا۔ہم۔دَغ) بچار : بَژ اہُندَرگ۔

بَژ اہُندَرگ :(بَژ ا۔ہُن۔دَگ)(ن گ) (س گ) بَژ ات گونگی دوست۔سَنگت۔ہم راہ۔ہم دَگّ۔مَڑاہ دار۔شَرف مَند۔خیش۔اَدّا۔ بَژ اہمدَرغ۔بَژ اہ دار۔**بَژ اہُندَرگی** :(بَژ ا۔ہُن۔دَ۔گی)(ن گ)ہم دِلیں دوستی۔سَنگتیءِ ہم راہی۔(2) پہ سوگاتی کسےءِ چیزے بَخشا ہگ۔ (3) یکّے دومیءِ مَدّتءُ کُمکءِ عَمَل۔

بَژ اہُوئی :(بَژ ا۔ہُو۔ئی)(ن گ) بَژ اہُوئی زبان۔کُردگالی۔ (2) ہما کہ بَژ اہُوئی زبانءِ گپّ کننت۔(3) بلوچ راجءِ بہرے۔

بَرّائی :(بَر۔را۔ئی) (ن گ) گوَاتے کہ چہ سُہیلءِ نیمگءِ کیت۔

برائینتگ :(بَ۔را۔ئین۔تگ) ہماشے یا ساہدار کہ برائینگ بُوتگ۔ (2) برائینگءِ گوستگال۔(3) بَبا داتگ۔**برائینتگیں** :(بَ۔را۔ ئین۔تَ۔گیں) برائینگءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ برائینگ بُوتگ۔

برائینگ :(بَ۔را۔ئے۔نگ) (ک گ) بَبا دیگ۔باہینگ۔ گوَازینگ۔تاوانی بُوئگ۔ چیزےءِ چہ دَستءِ رَوَگ۔ باہَگ۔

برائینگی :(بَ۔را۔ئے۔نَ۔گی)(ن گ) ہما کہ ببادِیگی انت۔ ہما کہ باہینگی انت۔

بَرباد :(بَر۔باد) (س گ) وَیرَندان۔تَباہ۔بیران۔تاوان۔ آدُرُو۔گار۔اوگار۔باہ۔بَبا۔وَیران۔ہَلاک۔وَلّ گوَج۔غَرق۔ تاراج۔ترَپ۔ٹُمپ۔چَٹ۔دَر پہ دَر۔دَمبءُ دَر۔زَوال۔زیان۔ شَگالی۔گارَت۔گارءُ گارات۔**بَربادی** :(بَر۔با۔دی) (ن گ) تَباہی۔گاری۔وَیراندانی۔بیرانی۔ہَلاکی۔تاراجی۔زَوالی۔**بَربادیں** : (بَر۔با۔دیں) زوالیں۔ویرندانیں۔تباہیں۔

بِربٹّا : (بِر۔بِٹ۔ٹا) (ن گ) بُروان۔اَبرُو۔بُروانک۔

بُربُچ :(بُر۔بُچ۔چ)(س گ) تاجگیں شِیرءِ بُرّگءِ خَراب بُوئگ۔ آپ پوچ۔

بُربُرا : (س گ) بُورہ۔سَکّیں ہیرتیں ٹُکّر۔ٹُش ٹُش۔بُور بُور۔

بُربُرانک : بچار : بُرانک۔

بُربُروک : بچار : بُرانک۔

بَربَری :(بَر۔بَ۔ری)(ن گ) ماہیگءِ گَرَگءِ یکّ وَڑے۔ (2) سِیاہ پَسءِ شَرّیں ذاتے۔بَب بَری۔

بُربُڑی :(بُر۔بُڑ۔ی)(ن گ) بُڑ بُڑ کیّ۔آپءِ چیرءِ چہ ساہءِ تَوارءِ یکّ جاہ دَر کپگءِ سَبَبءِ چِست بُوؤکیں تَوار۔

بِربنز :(بِر۔بُن۔ز)(ن گ) لپُونز۔سُنٹ۔پُونز۔پُونزءِ سَرکّ۔

بَرپُشت :(بَر۔پُش ت)(س گ) باپُشت، دیماناں۔کسےءِ ساڑی نہ بُوئگءِ وَہداں آئیءِ باروءِ حبَرءُ حال۔پد گوشگ۔پد گوشی۔

بَرپُشتی : (بَر۔پُش۔تی) (ن گ) پدگُشی۔باپُشتی۔

بُرت :(بُر۔ت) (ک گ) بَرگءِ گوَستگیں جاوَر۔ہما کہ بَرَگ بُوت۔**بُرتءِ بزیر** : (ن گ) زُرتءُ زُور۔دَئےءُ زِیر۔(2) دادءُ دَہش۔

بَرَت :(بَ۔رَت) (س گ) پَناہ۔باہوٹی۔(2) اوست۔ اُمیت۔

بُرتاپ : (بُرت۔آپ) (ن گ) ھما ڈگار کہ پُرّ آپ نہ بُوتگ۔ ھما ڈگار کہ آپ ءِ بُرتگ۔ **بُرت آپیں ڈگار** : (س گ) ھما ڈگار کہ آپ ءَ پڑ وشتگ۔ بُرتگیں ڈگار۔ **بُرت آپیں کِشار** : (س گ) ھما فصل یا کِشار کہ بُرت آپیں ڈگارے ءِ کِشگ بُوتگ۔ کمزوریں فصل۔

بِرتپگ : (بِر۔تَ۔پگ) بچار : بِرتپگو۔

بِرتپگو : (بِر۔تَ۔پ۔گو) (ن گ) تپ ءِ بِنداتی۔ کمّیں تپّی بُوتگ۔ تپ ءِ وڑ ءَ۔ بدن ءِ ژندی ءُ ہڈّ دردی۔ جان ءِ پہ ژندی درد کنگ۔ بِرتپگ۔ تپگو۔

بِرترّ : (بِر۔تر۔ر) (س گ) واترّ۔ پرترّ۔ برگرد۔ بیرہ۔ برگشت۔ (2) (ن گ) چیزے ءِ چپّ ءُ چاگرد ءَ ترّ ءُ پرترّ۔ **بِرترّ کنگ** : (بِر۔تر۔ر۔کَ۔نگ) (ک گ) لیزگی کنگ۔ دو وار ھما حبرءِ کنگ۔ (2) واترّ کنگ۔ آتکگیں راہ ءِ دوارروگ۔ (3) چیزے ءِ چپّ ءُ چاگرد ءَ برگرد کنگ۔ **بِرترّگ** : (بِر۔تر۔رگ) (ک گ) پدی بُوتگ۔ واترّ بُوتگ۔ واترّ کنگ۔ چرّ ءُ گردگ۔ بیرہ کنگ۔ پد گردگ۔ بِرچرّگ۔ برگردگ۔ گردگ۔ وازگرد۔ (2) گُڑ کنگ۔ پُشت کنگ۔

بِرترّینتگ : (بِر۔تر۔رین۔تگ) بِرترّینگ ءِ گوستگال۔ (2) واتر کُتگ۔ بیرہ داتگ۔ پدگردینتگ۔ جواب داتگ۔ **بِرترّینتگیں** : (بِر۔تر۔رین۔تَ۔گیں) بِرترّینگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ھما کہ بِرترّینگ بُوتگ۔

بِرترّینگ : (بِر۔تر۔رے۔نگ) (ک گ) پدی کنگ۔ واترّ کنگ۔ چرّینگ۔ بیرہ دیگ۔ پدگردینگ۔ (2) پرترّینگ۔ عِوض کنگ۔ جواب دیگ۔ **بِرترّینگی** : (بِر۔تر۔رے۔نَ۔گی) (ن گ) پرترّینگی۔ واترکنگی۔ بیرہ دیگی۔ پدگردینگی۔ عوض کنگی۔ بدل دیگی۔

بڑتک : (بڑ۔ت۔ک) بچار : بڑتلگ۔

بُرتُک : (بُر۔تُک) (ن گ) لُولکے۔

بڑتلگ : (بڑِت۔لگ) (ک گ) بڑیجگ ءِ گوستگال بڑاں بڑیجگ ءِ کار بُوتگ۔ **بڑتک ءُ بڑیج** : (ن گ) گوں روگن ءِ چیزے پچگ یا بڑیجگ۔ **بڑتلگ دِل** : (بڑ۔ت۔لگ۔دِل) (س گ) سُتلگ دِل۔ ھما کہ پُردردیں دِلے ءِ واجہہ اِنت۔ ھما کہ مرءَ نیں سکّی سُوری ءَ دیستگ۔ واری دیستگیں زحمت کشّیں مردم۔ (2) شیوار۔

بڑتلگیں : (بڑت۔کَ۔گیں) (س گ) ھما کہ بڑتلگ یا بڑیجگ بُوتگ۔ پکّگیں۔ پکّگیں۔ بِرتلگیں۔ پشّ اِتگیں۔ کباب بُوتگیں۔ سجّیگ بُوتگیں۔ بِریان۔

بُرتگ : (بُر۔تگ) (ک گ) برگ ءِ گوستگال بڑاں کسے ءِ برگ ءِ کار کُتگ۔ **بُرتگیں** : (بُر۔تَ۔گیں) (س گ) ھما کہ برگ بُوتگ۔ دست ءِ درشُتگیں چیز۔ پُل اِتگیں۔

برتم : (بر۔تم) (ن گ) نیوگ ءِ خُشک کنگ ءِ جاہ۔

بُرٹغ : (بُر۔ٹغ) (ن گ) کسانیں دژچک۔ بُرٹک۔

بَرٹک : (بَ۔را۔ٹک) (ن گ) کُڑاسگ ءُ مّاسگ۔

بُرٹّک : (بُ۔رٹ۔ٹک) (ن گ) کسانیں دژچک۔ بُوٹگ۔ بُرٹغ۔

برٹّی : (بَ۔رٹ۔ٹی) (ن گ) لوگ۔ کُڈّک۔ واڑ۔ (2) چہ دارءِ جوڑ کُرتگیں دروازگ۔ دپیگ۔ در۔

بِرٹّی : (بِ۔رِٹ۔ٹی) (ن گ) کسانیں رسترے۔ رپگ۔

بُرج : (بُر۔ج) (ن گ) کلات۔ سنگر۔ پہ دیم پانی ءِ ہاترءِ بُرزیں ہنداں جوڑ کُتگیں سنگر۔ مار۔ ٹُلّ۔ پُلّو۔ (2) زلّ۔ **بُرجی** : (بُر۔جی) (ن گ) ھما دراجیں آہن، بیرک یا حِشت ءِ بُرزیں ٹُلّ کہ بہ ڈگارے یا علاقہے ءِ سیم سرءَ پہ حدّ ءِ نشان کنگ ءُ دُرست کنگ ءِ ہاترءِ جوڑ کننت ءُ جننت اِش۔ نشان۔ سیم ءُ حدّانی گیوارگ ءِ سرءِ سنگ۔ دمگ ءُ سیم سران ءَ گیشّینگ ءِ چیدگ۔ کُنگُرو۔ چیدگ۔ (2) بُرج ءِ رنگ ءَ۔ بُرج ءِ ڈول ءَ۔ **بُرجی جنگ** : (بُر۔جی۔جَ۔نگ) (ک گ) سیم سرءُ حدّانی گیشّینگ ءِ ہاترءِ داریا آسنے ءِ کنڈ کنگ۔ چیدگ جنگ۔

بَرج : (بَر۔ج) (ن گ) مرءَ نیں ریش کہ دُراہ مہ بیت۔ گندہ ریش۔

بڑج : (بڑ۔ج) (ف گ) بڑجگ ءِ فرماں گال: بڑاں بہ بڑج۔ کباب بہ بئے۔ **بڑجگ** : (بڑ۔جگ) (ک گ) خُشک پچ بُوتگ۔

کَباب بُوتنگ ۔(2) پالو ۔ باز ساڑتیں گوَات ۔ گوَہر ۔ **بِڑ جوک** : (بِڑ ہ ۔ جوک) (ن گ) ھَما کہ بِڑ جیت ۔ ھَما کہ بِڑ جَگ ءِ کارءَ کنت ۔

بِرَ ج : (بِ ۔ رَج) (ف گ) رَجگ ءِ فرماں گال : بِہ رَج ۔ رَجگ ءِ کارءَ بِہ کن ۔

بَرجاک : (بَر ۔ جاک) (ن گ) زَحم ءِ گوش ۔ بَرچانک ۔ زَحم ءِ دَستگ ءِ دیم ءَ ھَما پٹّیں ءُ گوش داریں ٹُکّر کہ پَنچگ ءِ دیم پان اِنت کہ زَحم ءِ دَپ ءُ کُٹّ اِتکیں سَر ھمیشی ءِ تہہ ءَ مین اِنت ۔

بَرجاہ : (بَر ۔ جا ۔ ہ) (س گ) وَتی جاہ ءِ دِل جَم ءُ بَرابَر ۔ سیر ءُ آباد ۔ مُہر ءُ مُہکم ۔ یکّ پیم ءَ ۔ یکّ وَڑ ءَ ۔ قائم ءُ دائم ۔ بَرجَم ۔ قَرار ۔ وَتی جاگہہ ءَ بُوتنگ ۔ بَرابَر ۔ قائم ۔ **بَرجاہی** : (بَر ۔ جا ۔ ہی) (ن گ) بَرجمی ۔ بَرہمی ۔ قائمی ۔ یکّ کراری ۔ مُہکمی ۔ **بَرجاہیں** : (بَر ۔ جا ۔ ہیں) بَرجمیں ۔ بَرہمیں ۔ مُہکمیں ۔ سَرجمیں ۔

بَرجست : (بَر ۔ جِس ۔ ت) (س گ) دانا ۔ حاظر جَواب ۔ رَشت ۔

بِرجُک : (بِر ۔ جُک) (س گ) جوگہہ دیگ ۔ تلّہ دیگ ۔(2) بے جُکّہ ۔ بے جوگہہ ۔(3) سارتیں تُرُ ندیں گوَات ۔

بَرجَم : (بَر ۔ جَم) (س گ) بَرقَرار ۔ بَرہَم ۔ قائم ۔ دائم ۔ جَریدَگ ۔ بَرجاہ ۔ قَرار ۔ **بَرجَمی** : (بَر ۔ جَ ۔ می) (ن گ) بَرجاہی ۔ مُہکمی ۔ یکّ کراری ۔ جریدگی ۔ تیاری ۔ سَرجمی ۔ **بَرجَمیں** : (بَر ۔ جَ ۔ میں) بَرجاہیں ۔ مُہکمیں ۔ سَرجمیں ۔

بِرجَنگ : (بِر ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) نان ءِ لُنکہ ءَ را نا رُشتیں کنگ ۔(2) باز پِردیگ ۔(3) مال ءِ پہ زور بَرگ ءُ مُچّ کنگ ءُ دَست ءَ کنگ ۔ زِنگ ۔ پُلگ ۔ لُٹّگ ۔

بَرچاکی : (بَر ۔ چا ۔ کی) (ن گ) زالبُولی ھَما جامَگ کہ بلوچی وَڑ ءَ دوچگ مَہ بیت یا بلوچی دوچ مَہ بیت ۔

بَرچانک : (بَر ۔ چاں ۔ ک) (ن گ) بَگل ءِ پہلُونکاں چیرءِ بہر ۔ بَردَست ۔ بَگل ءِ بُن ۔(2) گردن ءُ کُٹّ ءِ تیوَگیں رَگ ۔ بَرشانک ۔ (3) زَحم ءِ دَستگ یا دَستگ ءِ گر ۔ بَرجاک ۔

بِرچَرّگ : (بِر ۔ چَر ۔ رَگ) بچار : بِرتَرّگ ۔

بَرچَک : (بَر ۔ چَک) (ن گ) جامگ ءِ راستین ءُ چپّیں نیمگ ءَ دیم ءُ پدءِ دامُنانی ھَواریں جاگہہ ۔

بِرچِنگ : (بِر ۔ چ ۔ نگ) (ک گ) پِرچِنگ ۔ سِینگارَگ ۔ بانور ءَ سِینگارَگ ۔(2) لوگ ءِ چیز ءُ انءَ پہ وَڑ ءُ پیم ایر کنگ ۔ نَچّینگ ۔ (3) چادِر یا کمبَل یا لیپ ءِ سَرءَ تاں پاداں پِر دیگ ۔(4) گُدءُ پُچّانی سَر پہ سَرءَ ایر کنگ ۔(5) سَر پہ سَر گیجگ ۔ باز پِر دیگ ۔ **بِرچنوک** : (بِر ۔ چ ۔ نوک) (ن گ) پِرچنوک ۔ ھَما کہ بِرچِنگ ءِ کارءَ کنت ۔

بَرحقّ : (بَر ۔ ہَق ۔ ق) (س گ) پہ حقّ ۔ راست ۔ بے شکّ ۔

بَرحقّی : (بَر ۔ ہَق ۔ قی) (ن گ) راستی ۔ بے شکّی ۔ **بَرحقّیں** : (بَر ۔ ہَق ۔ قیں) راستیں ۔ بے شکّیں ۔

بَرخاست : (بَر ۔ خاس ۔ ت) (د) (س گ) پادکنگ ۔ چِست کنگ یا چِست بُوتنگ ۔ مَجلِس ءُ کِندنِند ءِ ہَلاسی ۔ پُورَہی ۔

بَرد : (بَر ۔ د) (ن گ) چیر جنوکیں کوڈال ۔ شیوَل ۔ بیل ۔ بَرز ۔

بَرد ءِ تَنگ : (ن گ) یکّ سادے کہ گوں سَمپا ءَ بستگ کہ دیم ءَ یکّ مَرد مے کشّیت ئے کہ حاک زُوت ءُ آسانی ءَ کشّگ بہ بیت ۔(2) دو مَردُم کہ گوں بَردءَ کارگننت ءُ حاک ھَوار گننت ۔ **بَرد ءِ دُوک** : (ن گ) بَردءَ دَزاجیں دار ۔ بَرد ءِ دَستگ ۔

بُرد : (بُر ۔ د) (ن گ) سُرپ یا آسنے کہ بند یکے ءَ بستگ کہ پہ آپ ءِ جُھلی ءِ زانگ ءَ کارمَرز بیت ۔(2) بان بند ءِ بُرد کہ پہ دیوال ءِ تچکی ءِ زانگ ءَ کارمَرز بیت ۔(3) بُرتگیں ۔(4) آپ ءِ بُرتگیں ڈگار ۔

بَردار : (بَر ۔ دار) (س گ) بَری ۔ ثمرہ داریں ۔ بَری ئیں ۔ **بَردار بُوتنگ** : (بَر ۔ دار ۔ بُو ۔ تنگ) دَرچکانی بَر بُوتنگ ۔ دَرچکانی بَر ءُ میوَگانی مانگ ءُ پشت کپگ ۔ **بَرداری** : (بَر ۔ دا ۔ ری) ثمرہی ۔ بَری ۔

بَرداشت : (بَر ۔ داش ۔ ت) (س گ) سَگّ ۔ رَواداری ۔ صبر ۔ داشت ۔ باطِن ۔ تاگت ۔ تاہیر ۔ جارات ۔(2) دُکاندار ءِ گوَرءَ وَتی حِساب ایر کنگ ءُ سامان یا چیز زُورَگ ۔ **بَرداشتی ئیں** : (بَر ۔ داش ۔ تی ۔ ئیں) (س گ) اوپار کشّیں ۔ ھَما کہ سَگّ ءُ اوپار ئے اَست ۔ رَوادار ۔ تاہیری ۔

بَرَدَست : (بَر۔دَس۔ت) (ن گ) دَستانی ہَما چَپَّگ بُرّیں ہَڈّ کہ بَڈّ ءِ ہَر دوئیں نیمَگاں پُشتی پَہلِیگانی سَرءَ وَپتَگ اَنت۔(2) بَڑ دَست۔گُلری۔ہَماں ہَڈّ کہ مَرُدم آئی ءِ پہ پیش بِینی ءَ چارَنت۔پِدَگ۔ اُمائیل۔(3) قَحبَگیں جَنین۔ بَد کَردار۔ چَلَٹّ۔(4) لُچّ۔ بے لَجّ۔بِد دَست۔ **بَرَدَست ءِ چارَگ** : (ک گ) بَرَدَست ءِ چارَگ ءُ پیش بِینی کَنگ۔ **بَرَدَست ءِ ہَڈّ** : (ن گ) پَس یا سِیاہ پَس ءِ بَرَدَست ءِ ہَڈّ کہ آئی ءِ تَہا ہَور، آبادی یا بَدبَختی ءُ نیک بَختی چارَگ بِیت۔کُنّہ۔پِدَگ ءِ ہَڈّ۔ **بَرَدَستی** : (بَر۔دَس۔تی) (ن گ) ہما کہ گوں بردست ءَ نسبت دارِیت۔(2) قَحبَگی۔ بدکَرداری۔ چَلَٹّی۔بے لَجّی۔(3) لُچّی۔ ناراستی۔لوفری۔ **بَرَدَستیں** : (بَر۔دَس۔تیں) بدکرداریں۔قَحبَگیں۔ بے لَجّیں۔چَلَٹّیں۔لوفریں۔لُچّیں۔ناراستیں۔

بَرَدَست چار : (بَر۔دَس۔ت۔چار) (ن گ) ہَما کہ پَس یا سِیاہ پَس ءِ بَرَدَست ءَ چارِیت ءُ ہَور ءُ آبادانی یا تاوان ءُ جَنگ ءُ شِدّتانی بارہ ءَ پیش بِینی کَنت۔پِدَگ بِین۔

بِردی : (بِر۔دی) بِچار : بِردیگ۔

بِردیگ : (بِر۔دی۔گ) (ن گ) مال دار۔پَہوال۔(2) بَلوچانی ٹَکّے۔

بِردیگ : (بِر۔دی۔یَگ) (ک گ) نِپادیا گَندَل ءِ پِردیَگ۔ چَکّ ءَ دیَگ۔سَرءَ دیَگ۔ **بِردیوک** : (بِر۔دِ۔یوک) (ن گ) پِردیوک۔ ہَما کہ وَتارا، مَرُدمے ءَ را یا چِیزے ءَ را لیپے، گَندَلے، چادِرے، ٹَپُرّے یا دِگہ چِیزے سَرءَ پہ دَنت۔سَرءَ گیجوک۔(2) سَرءَ گیجوکیں چِیز۔ **بِردِیگی** : (بِر۔دی۔یہ۔گی) بِردِیگ ءِ آوَ کی۔

بَردیم : (بَر۔دِے۔م) (س گ) دیم گِرَگ۔جَنین ءِ گوں سَریگ ءِ لَمب ءَ دیم ءِ گِرَگ۔اَندیم۔(2) لَڈّ۔لَڈّگ۔سَرگِرَگ۔ چَہ یَکّ جاگہے لَڈّگ۔رَہادَگ بُوئگ۔(3) کَدی کَدی، مُدامی نا۔ بَرے بَرے۔ **بَردیم کَنگ** : (بَر۔دیے۔م۔کَ۔نَگ) لَڈّگ ءُ رَوَگ۔(2) دیم ءِ گِرَگ۔

بِررِچَگ : (بِر۔رِ۔چَگ) (ک گ) سَرءَ رِچَگ۔جَم بُوئگ۔ مُچّ بُوئگ۔ یَکّپارگی ءَ باز مَرُدمانی کَسّے ءِ سَرءَ مُچّ بُوئگ۔(2) اُرُش کَنگ۔اَلگار کَنگ۔بیڑ بَرَگ۔

بِررِہتَگ : (بِر۔رِہ۔تَگ) (ک گ) بِرّ رِچَگ ءِ گوْستگال۔(2) مان کَپتَگ۔رُمب کُرتَگ۔حَملہ کُرتَگ۔پِررِتلَگ۔ **بِررِہتگیں** : (بِر۔رِہ۔تَ۔گیں) بِررِچَگ ءِ دیریں گوْستگال۔(2) ہما کہ بِررِچَگ بُوتَگ۔

بُرِرشت : (بُر۔رِش۔ت) (س گ) لائقی۔ چالاکی۔گُشادی۔ بُود۔کَمال۔

بِرّ ریجَہ : (بِر۔رے۔جَہ) (ب گ) ہَبکَّہ۔(2) تُرس۔(3) غَمی۔ فِکرمَند۔

بِرریچَگ : (بِر۔رے۔چَگ) (ک گ) پِرریچَگ۔وَتارا یا دِگہ چِیزے ءَ را آپ ءِ پِرریچَگ۔وَتی سَرءَ آپ یا دگہ چِیزے ریچَگ۔ **بِررِیچَگی** : (بِر۔رے۔چَ۔گی) (ن گ) ہما کہ گوں بِرریچَگ ءَ نسبت دارِیت۔(2) بِرریچَگ ءِ آوَ کی۔

بُرڑو : (بُر۔ڑو) (ن گ) سُتکگیں پِیگ۔(2) بُڑانک۔

بَرَز : (بَرَ۔ز) (ن گ) ریش تڑاکینوکیں دَرمان۔(2) باز تیزیں گوْہَر۔بَرَزیل۔ساڑتیں گوْات۔بَرَزو۔(3) ڈَگاراں کارکَنگی اَزبابے۔بَرد۔

بُرز : (بُر۔ز) (ج گ) بُلَند۔بالا۔آزمان۔ماڑ۔لانچ۔تیمُر۔ پِر۔تاب۔ٹال۔ٹِبّ۔لانٹ۔ڈِکّ۔زَبر۔سَربِر۔سَرگَند۔قَدّآور۔ بال۔ چِست۔ بُرْز۔(2) قِبلَہی نیمَگ۔(3) رودَرآتکی نیمَگ۔ (4) گُورِیچان۔ **بُرزآرَگ** : (بُر۔ز۔آ۔رَگ) (ک گ) بُرز کَنگ۔(2) مَزَن لیکَہی۔مَزَن کَنگ۔ **بُرزءَ** : (بُر۔زا) (ج گ) آزمان ءَ۔ چِیزے ءِ سَرءَ۔(2) روچ ایرشتی پَلّو ءَ۔(3) رودَرآتکی نیمَگ ءَ۔(4) ہَما نیمَگ ءَ کہ کوْر یا ہَور ءِ آپ کایَنت۔(5) دیم پہ کوہ ءَ۔دیم پہ بُرزءَ۔ **بُرزءَ بُوئگ** : (ک گ) یَکّ چِیزے یا مَرُدمے ءِ چَہ آدِگراں بُرز بُوئگ۔ بُرزیں جاگہے ءَ لِکّ کَپَگ۔ بالا بُوئگ۔سَر بِرءَ بُوئگ۔(2) سوب مَند بُوئگ۔ دیم ءَ رَوَگ۔نیک نام بُوئگ۔

بُرزاد :(بُر۔زا۔د)(ن گ) بُرزی نیمگ ۔ بالا۔ بُرزادی ۔(2) بُرزی نیمگ ءَ روان۔ **بُرزادی** :(بُر۔زا۔دی)(ن گ) بُرزاد۔ بُرزی نیمگ ءَ۔ بالادی ءَ۔ دیم پہ بالا۔ بالائی۔ **بُرزءِ دیم کنگ** : قَسم زُورگ۔سوگندوَرگ۔(2) عِبادَت ءُ نماز کنگ۔(3) دیم پہ بُرزادی رَوگ۔ **بُرزءِ کنگ** :(ک گ) چِست کنگ۔ بالادارگ۔ بُرز بَرگ۔(2) کسے ءِ عِزّت ءُ شَرف ءَ بُرز کنگ۔ مزَن کنگ۔ **بُرز بَرگ** :(بُر۔ز۔بَ۔رَگ) نام ءُ تَوارءِ بُرزروَگ۔(2) بالا برَگ۔ بالا کنگ۔ مزَن کنگ۔ بُرزءِ برَگ۔(3) ستا کنگ۔ گلا ہگ۔ **بُرز بُوئگ** :(بُر۔ز۔بُو۔ئگ) بُرزاد بُوئگ۔راہے کہ دیم پہ بُرزادی ءَ روَت رَہادگ بُوئگ ءُ رَوگ۔(2) مزَن بُوئگ۔ عِزّت ءُ شَرف ءِ گیش بُوئگ۔(3) ٹِلّ بُوئگ۔ چِست بُوئگ۔ چِستی۔ دَڑنگ بُوئگ۔ **بُرزترَّگ** :(بُر۔ز۔تر۔رَگ) مزَن ءُ تُوہ بُوئگ۔دَڑاج بُوئگ۔(2) بُرز تریں جاہاں ترَّ ءُ گردکنگ۔ بُرزادی رَوگ۔ بالا بُوئگ۔(3) مزَنیں گپّ جنَگ۔ **بُرز چار** :(بُر۔ز۔چار)(س گ) گُروناک۔ بُرزگند۔مزَن گند۔(2) مزَن پَہر۔شان ءُ عِزّت ءِ پہریز۔ (3) ہما کہ دُور چاریت۔ دانا۔ عاقل۔ دُور چار۔ **بُرز چارَگ** : (بُر۔ز۔چا۔رَگ)(ک گ) بُرز چاری کنگ۔ مزَن گِندی کنگ۔ (2) دُور چارَگ۔ آیوکیں وَہد ءِ سرءَ بیچار کنگ۔ **بُرزدارَگ** :(بُر۔ز۔دا۔رَگ)(ک گ) چِیزّے ءِ بُرزءِ برَگ ءُ ہمُود ءَ دارَگ۔ چِست دارَگ۔(2) باعِزّت کنگ۔ مزَن شون دیگ۔ مزَن زانگ۔ عِزّت ءِ مزَن کنگ۔ **بُرزدارگی** :(بُرز۔دا۔رَ۔گی)(ج گ) بُرز ءَ دارَگ ءِ کار۔ بُرز دارَگ ءِ آوَ کی۔ **بُرزدیم** :(بُر۔ز۔دِے۔م) (س گ) بُرزَگی دیم یا ہما زَمین کہ دیم پہ بُرزءِ روَت۔(2) ہما کہ دیم ئے بالا انت۔(3) سوب مَند۔عِزّت دار۔ **بُرزروَگ** :(ک گ) بُرزءِ رَوگ۔ بُرزادی رَوگ۔ بالا بُوئگ۔ بُرزیں ہَندے ءَ دَرکپگ۔ (2) آزمان ءَ روَگ۔ بال کنگ۔ چہ زَمین ءَ چست بُوئگ۔ بال گِرَگ۔(3) زَہر گِرَگ۔(4) نام دار بُوئگ۔ وَڑ نام بُوئگ۔ نام ءُ تَوار ءِ بُرز بُوئگ۔ عِزّت ءُ شَرف ءِ گیش بُوئگ۔ **بُرزکائی** :(بُر۔زُ۔کا۔ئی)(ج گ) دیم پہ بالائی۔سَر بُرزادی ءَ۔ بُرزی۔ **بُرزکپگ** :(بُر۔ز۔کَ۔پگ)(ک گ) پہ دَپ جنگی ءُ گپّ ءُ ترّان ءَ بُرزروَگ۔ بدءُ ٹُلّ ءَ کپگ۔زَہر گِرَگ۔ بڑ انز گِرَگ۔(2) پہ جنگ ءَ لانچگ۔(3) چہ کسانیں گپّے ءَ پہ مزَنیں جیڑَہے ءَ رَسگ۔(4) پہ منزِلے ءَ انچیں راہے ءَ روَگ کہ چہ وَتی منزِل ءِ بُرزتر بہ روَت یا کہ ہما راہ کہ منزِل ءَ پُشت ترگوزیت۔ **بُرزکنگ** :(بُرز۔کَ۔نگ)(ک گ) چیزّے ءَ بالا کنگ۔ مِکّ کنگ۔ ٹال کنگ۔ ٹُلّ کنگ۔ لانچگ۔ چِست کنگ۔ (2) عِزّت ءُ شَرف ءِ گیش کنگ۔ تِکّے ءَ مزَن کنگ۔ **بُرزی** :(بُر۔زی)(ن گ)(ج گ) بُڑزی۔ بُلَندی۔ بُزرگی۔ چِستی۔ دَرجہ۔ زیل۔ ماڑتِلّہ۔ ٹُلّ۔(2) رودرآہتی نیمگ۔(3) روٹِلّی نیمگ۔ (4) بُرزیءِ کِساس۔ بُرز بُوئگ۔(5) سیم ءُ سَرحدّ ءِ سرءَ ایر کُتگیں سِنگ۔(6) بُلَندی ءِ نیمگ۔ بالائی۔سَربالگی۔سَربَری۔سَرشَم۔لانچ۔ (7) قامَت۔ قدّ۔ بالاد۔(8) آسمان۔ آزمان۔ عرش۔ فلَکّ۔

بُرزیں :(بُر۔زیں)(س گ) ہما کہ بُرز انت۔(2) بالائیں۔ لانچیگیں۔ بُلندیں۔

بُرزَگ :(بُر۔زَگ)(ن گ) بُرز تریں جاہ۔ بالاوان۔ ہما زَمین کہ بُرز انت۔ پِبّ۔ پَرازگ۔ تُمپگ۔ ڈُپگ۔ ڈُمپگ۔ ٹُلّ۔ جُمپ۔ پَرکوت۔ بِدڑنگ۔(2) آسرءَ۔ **بُرزگیں** :(بُر۔زَ۔گیں) بُرزیں۔ جُمپیں۔

بُرزگِند :(بُر۔ز۔گِن۔د)(س گ) مزَن شان۔ بُرزشان۔ (2) دانا۔ دُور اَندیش۔ دُور گِند۔ عَقل مَند۔(3) سَرمچنڈ۔ دِلیر۔ (4) سُنٹو۔ کس مَلیک۔ ہما کہ کَسّ ءَ مان نیاریت۔(5) دُور چار۔ دُورگِند۔ **بُرزگِندی** :(بُر۔ز۔گِن۔دی)(ن گ) بُرزشانی۔ (2) دُور گِندی۔ دانائی ءُ عَقل مَندی۔(3) بگلاں گوَات دیگ۔ سُنٹاں سَرو۔ کَسّ مَلیکی۔ **بُرزگِندیں** :(بُر۔ز۔گِن۔دیں) مزن شانیں۔عقل مندیں۔ دُوراَندیشیں۔(2) سُنٹوئیں۔ کَس مَلیکیں۔

بُرزشان :(بُر۔ز۔شان)(س گ) سُنٹو۔ بُرزگِند۔(2) شَرف مَند۔ عِزّت مَند۔ مزَن شان۔ شان دار۔ **بُرزشانی** :(بُر۔ز۔شا۔نی)

(ن گ) بُرزگِندی ۔ وَتارا مزَن لیکگ ۔ پہر بندگ ۔ مزَن شانی کنگ ۔(2) شرف مَندی ۔ عزّت مَندی ۔ قدر ۔ **بُرزشانیں :** (بُرز۔ شا۔ نیں) بُرزگِندیں۔ سُنٹوسَریں۔(2) شرف مندیں۔ عزّت مندیں۔ مزن شانیں۔ مڑاہ داریں۔

بَرزَنگی : (بَر۔زَن۔گی) (ن گ) مالدیانی مالدجَنگ ءِ یکّ راہ بندے۔

بَرزو : (بَر۔زو) (ن گ) گوٗہر ۔ سارتی۔ بڑزو۔ گیڑو۔ برزہ۔ برز۔ برزیل۔

بُرزوَند : (بُر۔ز۔وَن۔د) (س گ۔ن گ) قدرت۔ حداوند۔ (2) بُرزتریں۔

بَرزَہ : (بَڑ۔زَہ) بچار : بَرزو۔

بَرزی : (بَر۔زی) (ن گ) کیسگ۔ پیلک۔(2) چیززین۔ اُشترءِ پاکڑوءِ چیرءِ بالِشت۔(3) لوگ ءِ واہُند۔ (4) تکہ دیگی بالِشت۔سَرجاہ۔

بَرزیل : (بَر۔زِے۔ل) (ن گ) برزو۔ بازسارٹتیں گوٗات۔ گوٗہر۔(2) گوٗہر جتگیں۔ چہ گوٗہرءِ لڑزوکیں مرُدُم۔

بِڑستگ : (بِڑس۔تگ) (ک گ) ریسگ ءِ گوٗستگال بزاں رِستگ۔ **بڑستگیں** : (بِڑس۔ت۔گیں) (س گ) ہما کہ گوں بڑیسگ ءِ نسبت دارِیت۔(2) ہما کہ رِستگ۔تاب داتگیں۔

بَڑش : (بَڑ۔ش) بچار : بڑمش۔

بُرُش : (بُ۔رُش) (د) (ن گ) پہ مُودیاگوں دِگہ اَنچیں چیزّےءِ جوڑ کُتگیں صفاکنگی اَزباب۔(2) گوناپ۔ لائقی۔ اَرزِش۔بُود۔ بَرکت۔

بَرشانک : (بَر۔شان۔ک) بچار : بَرچانک۔

بِرشانگ : (بِر۔شا۔نگ) (ک گ) پرشانگ۔چیزّےءِ سرءَ ریچگ یا دَرنزدیگ۔زَرحم یا لٹّےءِ پہ یکّےءِ جَنگ ءِ شانگ۔

بِڑش کَندگ : (بِڑش۔کَن۔دگ) بچار : بچکندگ۔

بِڑش کَنگ : (بِڑش۔کَ۔نگ) (ک گ) بچار : بچکندگ۔

بَرشُوک : (بَر۔شُو۔ک) (ن گ) بچار : بَرشونک۔

بَرشونک : (بَر۔شون۔ک) (ن گ) جرّے۔نَل کاہے کہ ٹال ءَ تچک اَنت ءُ پہ اَسپاں گدِیَتّے۔

بُرَغ : (بُ۔رَغ) بچار : بُرَگ۔

بَڑف : (بَر۔ف) (ن گ) سارت۔ چہ سَردی ءِ سَبَب ءَ بداتگیں آپ۔آپ بند۔ بوٗر۔کتڑ۔ گوٗہرک۔ **بَرفانی** : (بَر۔فا۔نی) (ن گ) ہماہَندءُ دَمگ کہ اُودءَ بَرف رِچییت۔(2) ہما کہ گوں بَرف ءِ نِسبَت دارِیت۔(3) سارتیں ڈیہہ۔ **بَڑف بازی** : (بَڑ۔ف۔با۔زی) (ن گ) بَرف ءِ موسُم ءِ لیبے کہ لیبی یکّے اے دِگرءِ گوں بَرف ءِ بلّوءِ جننت۔ **بَرف باری** : (بَر۔ف۔با۔ری) (ن گ) بَرف ءِ گوٗارگ۔ بَرف ءِ رِچگ۔ بَرف گوٗاری۔ **بَڑف پیچ** : (بَڑ۔ف۔پے۔چ) (ن گ) سَردی ءِ سَبَب ءَ زَمین ءِ سَرءَ بستگیں بَرفی اِسپیتی ۔(2) ہماہیرتیں اِسپیتیں پُڑلک کہ سَردی ءَ چہ بُرزءَ کپییت۔ بَرفیچک۔ **بَرفی** : (بَر۔فی) (ن گ) سارتی۔ ہونکی۔آپ ءِ سَکّیں سارت بُوتگ۔(2)ہما کہ گوں بَرف ءِ نِسبَت دارِیت۔

بَرفیچک : (بَر۔فی چ۔ک) بچار : بَرف پیچ۔

بَرقَرار : (بَر۔قَ۔را۔ر) (س گ) برجَم۔ برابر۔سرجَم۔ دِل جَم۔ ایمن۔ قائم۔ **بَرقَراری** : (بَر۔قَ۔را۔ری) برجمی۔ سرجمی۔ ایمنی۔قائمی۔

بُرقعہ : (بُر۔قَہ) (عَ) (ن گ) سِتر۔جَنین ءِ دیم ءِ چیر دیگ ءِ گُد۔ دیم گِر۔ اَجر۔

بَرَکّ : (بَ۔رَک۔ک) (ن گ) مزَنیں گوٗہری کوٹ۔

بَرَک : (بَ۔رَک) (ن گ) گندیم ءِ سِیاہ تابیں کِشار کہ نوک ہوشگ ءِ دَپ ءِ بیت۔

بُرّک : (بُر۔رُک) (ن گ) بُرّگ ءِ وَہدیا کار۔(2) چُگّانی لُلّ ءِ سَرءِ لوپ ءِ بُرّگ، ہمے بُرّگ ءُ ایشی ءِ دود۔ سُنَّت۔ چَل بُرّی۔ تور۔ (3) چہ رون یا بُرّگ ءَ رَندنوکی رُستگیں کِشار۔ تیچار۔ **بُرّکی** : (بُر۔رُ۔کی) (ن گ) چَل بُرّی۔سُنَّت کنگ ءِ دود۔ بُرّکی ءِ رَسم۔(2) ہما کہ بُرّگی اِنت۔

برکپک :(بر۔کَ۔پَک) (ک گ) نَریں ساہ دارءِ ماد گینءِ سَرءِ دِرکّ کنگ۔رائینگ۔(2) کاربُوتنگ۔اَندیم بُوتنگ۔پرکپک۔
برکت :(بر۔کت) (س گ) چیزےءِ بازبُوتنگ۔(2) لائقی۔ بُود۔لیس۔(3) سیرلاپی۔بازی۔گیشی۔**برکت بُوتنگ** :(بر۔کت۔بُو۔تنگ) (ک گ) ختم بُوتنگ۔گوزگ۔(2) چیزءِ باز بُوتنگ۔گیشی بُوتنگ۔**برکت دار** :(بر۔کت۔دار) (س گ) بازی۔گیشی۔(2) لائقی۔بودیناکی۔**برکت کنگ** :(بر۔کت۔کَ۔نگ) (ک گ) کمّیں چیزءِ باز مردمءِ بَسّ بُوتنگ۔**برکتو** : (بر۔کَ۔تو) (س گ) گیشی۔گُڈسری۔(2) ہلاس یا کار بُوتنگ۔ (3) بُنمال۔ثواب۔(4) حِساب ءَ چہ یکّ ءَ چہ سَر برکت کننت۔ (5) سکّیں پٹّک ءُ کوتاہ قدّ یں مردم۔پٹّکیں چُکّ۔چُرُنڈُک۔کوتاہ قدّ۔(6) گُڈّی چُکّ۔زالءِ گُڈّی لاپ شود۔**برکتی** :(بر۔کَ۔تی) (ن گ) ہما کہ برکت کننت۔برکت دار۔(2) روچءِ برکتی۔ روچءِ ایررَوگءِ وہد۔**برکتی ئیں** :(بر۔کَ۔تی۔ئیں) (س گ) برکت داریں۔ہما کہ گوں برکتیءِ نسبت داریت۔
برگگ :(بر۔گگ) (ک گ) چمّءِ جنگ۔چمّءِ شہمک۔
بُرگگ :(بُر۔گگ) (ک گ) رِیچگ۔مان رِیچگ۔(2) لیڑوءِ مستیءِ وہدءِ ڈِرِیپگ۔
برکنار :(بر۔کِ۔نار) (س گ) دُور۔گِستا۔یکّ کرّ۔
بَرکّی :(بر۔ر۔کی) (ن گ) سکّیں مزنیں گنتڑی۔مزنیں گونی۔ ہما پژاہیں گونی کہ پُگ ءَ مان گِننت۔جانخانی۔(2) باز گونیاں یکّ جاہ دوچگ ءُ یکّیں کنگ۔
بِرگ :(بِر۔رَگ) جِتا کنگ۔(2) لاپ ءِ چُکّ ءِ اندامانی نوک گیشّگ۔(3) نقشانی ظاہر بُوتنگ۔(4) میم کنگ۔
بُرگ :(بُر۔رَگ) (ک گ) انج کنگ۔دَرجنگ۔جِتا کنگ۔ گُرڈگ۔ٹُکّر کنگ۔دُروش کنگ۔ڈَکّ جنگ۔گاڈلگ۔گُڈگ۔
برگ :(بر۔گ) (ن گ) تاہیر۔اِنسرگ۔اِنسرتگی۔ترہگ۔ (2) مرگ دَرورَیں تاہیر۔مزنیں اوپار۔

بَرَگ :(بَ۔رَگ) (ک گ) گوں وَت زِیرگءِ رَوگ۔ مردُمے یا ساہ دارے وَتی ہم راہ کنگءِ رَوگ۔(2) ببا دیگ۔شرط یا بےءِ دیگ۔تاوان وَرگ۔(3) میاریگ بُوتنگ۔پچّ کرَگ۔ (4) پدجنگ۔دَست کرگ۔(5) کٹّگ۔**بَرگی** :(بَ۔ر۔گی) (ن گ) پدجنگی۔دَست کرگی۔زُورگیءِ رَوگی۔(2) ہما کہ گوں برگءِ نسبت داریت۔**بَروک** :(بَ۔رو۔ک) (ن گ) ہما کہ بارت۔زِنوک۔(2) کٹّ۔فصل۔بر۔
بُرگ :(بُ۔رَگ) (ک گ) چیزےءِ ہیر دَگ بُوتنگءِ رِچگ۔چیزےءِ ہُورتءِ لڑگءِ رِچگ۔ہُورت بُوتنگ۔ ہُوردَگ بُوتنگ۔(2) ڈَل اِتکیں دانءِ ہُورتیں ہُوردہ۔بُور۔ہُورتیں بُرگ۔(3) پڑشگ۔ٹُکّرٹُکّر۔(4) وہغ۔**بُروک** :(بُ۔رو۔ک) (ن گ) ہما کہ بُرِیت۔بُرونک۔بُرناک۔**بُرگی** :(بُ۔ر۔گی) (ن گ) ہما کہ بُرِیت۔(2) ہما کہ گوں بُرگءِ نسبت داریت۔(3) بُرگءِ آوَکی۔
بُریناک :(بُ۔ر۔ناک) (س گ) نرم۔ہما کہ بُرِیت۔ہما چیز کہ دَست جنگ ءَ بُرِیت۔تُشّ تُش۔ہُورت۔ہما چیز کہ بُرِیت۔ بُروک۔بُر بُرانک۔(2) ہما نان کہ دَپ ءَ بہ بُرِیت۔**بُریناکی** : (بُ۔ر۔نا۔کی) بُرگءِ صفت داریں شے۔(2) نرمی۔ہورتی۔
بُریناکیں :(بُ۔ر۔نا۔کیں) ہما کہ بُرّیت۔(2) نرمیں۔
بُرّگ :(بُر۔رَگ) (ک گ) گوں کارچ، داس، ہرّگ یا دِگہ تیزیں چیزےءِ یکّ چیزےءِ کپّ کنگ۔ڈکّ کنگ۔رُنگ۔سرگُڈ کنگ۔سرءُ لمب کنگ۔چِنگ۔سوہان کنگ۔کاٹ۔کُترگ۔ گرڈگ۔تل دیگ۔راڑ دیگ۔ٹُکّر کنگ۔بڑین۔(2) چُکّءِ سُنّت کنگ۔کسانیں زَہگءِ کیرءِ لُپّکءِ بُرّگ۔**بُرّگءُ مان دیگ** : دِرتکیں جاگہءِ مان دیگ۔(2) جُہد کنگ۔اِدءُ اُود کنگ۔**بُرّگی** : (بُ۔ر۔گی) (ن گ) ہما چیز کہ آئی ءَ بُرّنت۔ہما کہ بُرّگ لوٹیت۔ہما کہ بُرّگی اِنت۔
برگارہ :(بر۔گا۔رہ) (ن گ) مالانی بیماری یے کہ کاہءِ وَرگ ءَ رَندمال کہ آپ وارت گُرا آئیءِ لاپ گزّیت۔

بِرگرد :(بِر۔گر۔د)(ف گ) برگردَگ ءِ فرمان گال: برگردَگ ءِ کارءَ بہ کن۔ (2) برگردَگ۔ برترّ۔ پدگردَگ۔ پدا آ ہگ۔ واترّ۔ بیرہ۔ **بِرگردوک** :(بِر۔گر۔دو۔ک)(ن گ) ہما کہ وَتی قول ءِ بجّیت۔ ہما کہ زبانءِ وارت۔ بجّوک۔ (2) واترّ کنوک۔ بیرہ کنوک۔

بِرگردَگ :(بِر۔گر۔دَگ)(ک گ) بیرہ کنگ۔ کوہنیں کارے ءِ یاراہ ءِ یلہ کنگ۔ واترّ کنگ۔ برترَّگ۔ (2) توبہ کنگ۔ (3) بدعہدی کنگ۔ بدقولی کنگ۔ زبان ءِ وَرَگ۔ **بِرگردَگی** :(بِر۔گر۔دَ۔گی)(ن گ) واترکنگی۔ پدترَّگی۔ بیرہ کنگی۔

بِرگردینوک : (بَر۔گر۔دے۔نوک) (ن گ) ہما کہ برگردینیت۔ برگردَگ ءِ سکین دیوک۔ واترّ کنگ ءِ سوج دیوک۔

بِرگردینتگ :(بِر۔گر۔دین۔تگ) بِرگردینگ ءِ گوستگال۔ (2) واترکُتگ۔ (3) واترکنائینتگ۔ **بِرگردینتگیں** :(بِر۔گر۔دین۔تَ۔گیں) بِرگردینگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ برگردینتگ۔

بِرگردینگ : (بِر۔گر۔دے۔نگ)(ک گ) واترّ کنگ۔ بِرترّینگ۔ (2) یکّے ءِ چہ وَعدہ ءُ اِقرارءَ پہ زور بجّینگ۔ **بِرگردینگی** : (بِر۔گر۔دے۔نَ۔گی)(ن گ) واتر کنگی۔ برترّینگی۔ بیرہ دیگی۔ (2) کسے ءِراچہ آئی ءِ قول ءُ قرارءَ بجّینگی۔ (3) عوَض کنگی۔ بدل دیگی۔

بَرگرد :(بَر۔گر۔د) (س گ) بدعادَت۔ بدپیل۔ بدکردار۔ بد اِخلاق بُوتگ۔

بَرگڑ :(بَر۔گڑ)(ن گ) کنڈ۔ کھڈّ۔ بُرّاِتگیں زَمین۔ (2) آپ ءِ بُرّاِتگیں ہَند۔

بِرگڑی :(بِر۔گَ۔ڑی)(ن گ) گُٹّ ءَ کنگی سہتے۔ مدرکّانی ہار۔ بلگری۔

بَرگشت :(بَر۔گش۔ت)(س گ) ہما کہ آئی ءِ وتی دین بدل کُتگ۔ (2) گُمراہ۔ بدواہ۔ بےدین۔ **بَرگشتگ** :(بَر۔گش۔تگ)(ن گ) ہما کہ آئی ءَ وَتی دین ءُ مَذہب بدَل کُتگ۔ بدراہ۔ گُمراہ۔ (2) بدَل بُوتگیں۔ واترّ بُوتگیں۔ پرگشتگ۔ **بَرگشتگی** : (بَر۔گش۔تَ۔گی) (س گ) بدراہی۔ گُمراہی۔ بےدینی۔ (2) ہما کہ گوں بَرگشت ءِ نسبت داریت۔ **بَرگشتی** :(بَر۔گش۔تی) (س گ) ہما کہ گوں بَرگشت ءِ نسبت داریت۔

بِرگشت : (بِر۔گش۔ت) (س گ) زبان ءِ وَرَگ۔ (2) بدعَہدی۔ (3) واترّ بُوتگ۔ (4) کارے ءِ پدی بِنا کنگ۔ برترّ۔

بِرگشت کنگ : (بِر۔گش۔ت۔کَ۔نگ) (ک گ) واترّ کنگ۔ پدترَّگ۔ بیرہ کنگ۔ (2) دوارہما کارءِ بِنا کنگ کہ ساری ءِ یلہ داتگ۔

بَرگلّ :(بَر۔گل۔ل) (س گ) بازی۔ (2) مُچّی۔ مال ءُ اولاکانی مُچّی۔

بُرگو : (بُر۔گو)(س گ) بازلاندویں مال۔ سانبوڑیں پَس۔ پڑّور۔

بِرگوزَگ :(بِر۔گوا۔زَگ)(ک گ) پرگوزَگ۔ چہ یکّے ءِ کرّ ءِ بےتوارءَ گوزَگ ءُ رَوَگ۔ چہ نزّیک ءَ رَوَگ۔ (2) ہمانیوگ کہ گیش تر بہ پشّیت۔ (3) چہ چیزے ءِ سَر بُرءَ گوزَگ۔ (4) نزّیک ءِ چیزءِ ویل کنگ ءُ دُور ترین ءِ ہیمنگ ءَ رَوَگ۔ (5) دیم ءَ دَرآ ہگ۔ گیش بُوتگ۔ (6) عاقبت ءِ پرواہ نہ کنگ۔

بَرگہ : (بَر۔گہ) (ن گ) گٹنگر۔ جوہان ءِ بجّکی یا ایر گوَاتیاں پدا گوَات ءَ دیگ ءُ چہ ایشانی ایر گوَاتیاں ہُورتیں داناں نزّ آرگ۔

بُرگہ : (بُر۔گہ)(ن گ) مستریں۔ گچینیں۔ شرّتریں۔ (2) مَزَن۔ ٹُوہ۔ زَنڈ۔ (3) شرّ۔ شرّنسل۔ (4) وَروک ءُ وسپوک۔ (5) بےکاریں مَردُم ءَ راپہ ٹُژن ءُ شکّان گوشنت۔ بےکار۔ نابُود۔ بےجوپ۔ بےہمّت۔ بےکمال۔ (5) لاندویں ڈال جانیں سانڈ۔

بِرلّگ :(بِر۔لَگ۔گگ)(ک گ) سوار بُوتگ۔ لِک کپّگ۔ (2) لچّگ۔

بَرمان :(بَر۔مان)(س گ) دِل ءِ سُچگ یا داگ بُوتگ۔ (2) اَرمانی۔ کُہتی۔

بَرَمتگ : (بَ۔رَم۔تگ) بچار : بَرَمتہ۔

بَرَمتہ : (بَ۔رَم۔تہ)(ن گ)(س گ) وام یا تاوانے ءِ عِوَضّ ءِ مال یا اولاکے ءِ وَتی گوَرءَ دارگ۔ قبضہ کنگ۔ آوار جنگ۔ آوار۔ بَرَمتگ۔ ڈاتار جنگ۔

برٛمش : (برٛم۔ش) (ن گ) کسانیں توار کہ ہیلّتے اِشکُنگ بہ بیت۔ سُبکّیں توار۔ برش۔ چڑسَّہ۔ (2) شہم۔ روژناہی۔ گوٹڈیں شہم۔ برٛشک۔ **برٛمشگ** : (برٛ۔م۔شگ) (ک گ) شہم دیگ۔ روژنامی۔

برٛمشک : (برٛم۔شک) (ب۔رم۔شک) (ن گ) کاہے۔ دَژمشک۔

برِمُشگ : (برِ۔م۔شگ) (ک گ) پرمُشگ۔ چیزے ءِ گوں چرپی یا تیل ءِ مُشگ۔ سُبک سُبک ءِ چرپ کنگ۔ چیزے چیزے ءِ سرءِ مُشگ۔ لگاشگ۔ **برِمُشگی** : (برِ۔م۔ش۔گی) برِمُشگ ءِ آوُکی۔ (2) برِمُشگ لوٹیت۔

برَمَن : (بر۔مَن) (پ گ) پہ مَن۔ مَنی ہاترءَ۔

برَمیچی : (برَ۔مے۔چی) (ج گ) دیم پہ دیمی۔ زور چکّاسی۔

برَمیل : (برَ۔می ل) (د) (ن گ) تُوپّک ءِ نلی۔

برٛنج : (برٛن۔ج) (ن گ) ہمے دان کہ گرٛادنت ءُ بٹ ءِ کننت۔ دانینک۔ (2) چہ زمین ءِ دَرکُرتگیں مادَنے۔ **برٛنج ءِ ایرَ ہت** : (ن گ) برٛنج ءِ رون ءُ موش ءِ وہد ءِ ہلاس بُوتگ۔ **برٛنجی** : (برٛن۔جی) (ن گ) برٛنجیگ۔ ہما کہ گوں برٛنج ءِ نسبت داریت۔ (2) ہما زمین کہ اُودءَ برٛنج کِشگ بُوتگ یا بیت۔ (3) ہما رزان یا اَزباب کہ چہ برٛنج ءِ جوڑ بُوتگ۔

برٛنجاسُک : (برِن۔جا۔سُک) (ن گ) درمان کاہے۔

برِنجل : (برِن۔جل) (ن گ) برٛنگل۔ برٛنگن۔ ڈُکّمیں مُود۔ برٛنگنیں مُود۔ (2) چلّویں رِیش۔ وِنگرائیں رِیش۔

برِنجیگ : (برٛن۔جی۔گ) بچار : برٛنجی۔

برٛنجی ئیں : (برٛن۔جی۔ئیں) بچار: برٛنجی۔

برٛنجی نِکول : (برٛن۔جی۔نِ۔کول) (ن گ) بالی مُرگے۔

برُنک : (ب۔رُن۔ک) (ن گ) نپادانی تلّی۔ سار اِتگیں بیرم۔ بان یا لوگ ءِ یکّ نیمگے ءِ نپادانی ہاترءِ جوڑ کُرتگیں بُرزیں جاگہہ یا پیڑی۔ تلّی۔ (2) کسانیں کاپر کہ آئی ءِ سرءِ سامان یا نپاد، بیرم ءُ گندلاں سرَ پہ سرءِ یر کننت۔ پرکُٹ۔ (3) چہ لوگ ءِ ڈنّ یا لوگ ءِ پیش گاہ ءِ ماں چار کسانیں منٹکّانی سرءِ جوڑ کُتگیں بُرزیں جاہ کہ آئی ءِ سرءِ ناہ ءُ دان ایر کنگ بنت۔

برٛنگان : (برِن۔گان) (ن گ) وانگرٛ۔ بٹّاگ۔

برٛنگل : (برٛن۔گل) بچار : برٛنگن۔

برِنگن : (برٛن۔گِن) (ن گ) تاب گپتگیں مُود۔ برٛنجل۔ برٛنگل۔ ڈُکّمیں مُود۔ (2) (س گ) تمر دیں ءُ دِلاوریں ورناہ۔ (3) ڈوَل دار۔ برٛاہ دار۔ **برٛنگنیں** : (برٛن۔گِ۔نیں) (س گ) ہما کہ گوں برٛنگن ءِ نسبت داریت۔

برَنواس : (برَ۔نَ۔وا۔س) (ن گ) کُڑاسگ۔ تُماسگ ءِ چُکّ۔

برَو : (بَ۔رَو) (ن گ) تیر ءِ زِہ۔ تیر ءِ سُرک۔

برُّو : (بُر۔رؤ) (ج گ) تگ ءِ پڑ ءِ کسے ءِ راکھتیں گام پیسر بُوتگ ءِ موکل دیگ۔ (2) تچگ۔ تژندتژندءَ رَوگ۔

بُرو : (بُ۔رَو) (س گ) ہما جرّ یا گُد کہ چاریں پلّوئے برابر مہ بنت۔ (2) (ن گ) واڑ ءِ دَپ ءِ ہردوئیں پہنات۔ (3) (ف گ) رَوگ ءِ فرمانگال۔ : رَوگ ءِ کارءَ بہ کن۔

برُّو : (بُر۔رُو) (س گ) ہما کہ گوش یا پونزئے بُرّاِتگ۔ (2) بے برٛاہ۔ بےنَقش۔ (3) چوٹ ءُ چپوٹ۔ بدشکل۔

بُروآت : (بُ۔رو۔آت) بدیں مُراد گالے کہ گُم بہ بات۔ خُدا اِنت کہ بہ روَت۔ خُدا اِنت کہ بہ مِریت۔ (2) سر بہ بات۔ بہ رسات۔

بروار : (بر۔وا۔ر) (ن گ) ہما کہ ماں ہامین ءِ پہ ناہ چِنگ ءُ مُچّ کنگ ءِ اَدار کی ماں شہرستاناں بیاینت ءُ میتگ ءُ بازارانی کش ءُ کرّاں جُہہ مَنند بہ بنت۔ (3) ہامین وار۔ دَری یا ڈنّی مَردُم کہ ہامین ءِ کاینت۔ پون چین۔ **برواری** : (بر۔وا۔ری) (ن گ) پہ برءُ ورگ ءَ۔ (2) ہما کہ گوں بروار ءِ نسبت داریت۔

بُروان : (بُر۔وا۔ن) (ن گ) ابرُو۔ بُروانک۔ چمّانی کاسگ ءِ سر بری زِہ۔ ہر یکّ چمّ ءِ سر بُری نیمگ ءِ چہ مُورک ءِ بِگر دانکہ ہُشانی سرءِ رُستگیں کمان رنگیں مُود۔

بُروانک : (بُر۔وان۔ک) بچار : بُروان۔

برو بر : (بَ۔رو۔بر) بچار : برابر۔

بہ روُت :(بُ۔رو۔ت)(ک گ) رَوگ ءِ کار ءَ بہ کنت۔ بُرو۔

بروت : (بَ۔رو۔ت)(ن گ) سَر بُری لُنٹ ءِ سَر ءِ مُود۔ **بروتانی ریز دیگ** :(بَ۔رو۔تا۔نی۔ریز۔دی۔یگ)(ک گ) بروتانی مرزگ۔ بروتانی تاب دیگ۔(2) دستان پہ بروتان جنگ۔ مرزن مردی شون دیگ۔ **بروتانی جھل کپگ** : (بَ۔رو۔تا۔نی۔ جھہ۔ل۔ کَ۔ پگ) لگور بُوتگ۔ چمّانی جھل کنگ۔ بے ہِمّت بُوتگ۔(2) بے وَسّ بُوتگ۔ **بروتانی سبز بُوتگ** :(بَ۔رو۔تا۔نی۔سَب۔ز۔ بُو۔تگ) بروتانی نوک رُدگ۔ نوک وَرناہ بُوتگ۔ بالغ بُوتگ۔ نوک بروت۔ **بروتانی سبزگ** : (بَ۔رو۔تا۔نی۔سَب۔زَگ) بچار : بروتانی سبز بُوتگ۔ **برُوتی** :(بَ۔رُو۔تی)(ن گ) ہما کہ بروت ءَ داشتگ۔ ہما کہ بروت ءَ پر۔(2) ہما کہ گوں بروت ءِ نسبت داریت۔

بُروٹغ :(بُ۔رو۔ٹغ) (ن گ) بُوٹگ۔ کسانیں جرّ یا دَڑ چک۔

بُرود : (بُ۔رو۔د) (ن گ) سبزگ کہ ماں ریکستگ ءَ رُدیت۔ ریک ءِ کاہ۔

برَوَرد : (بر۔وَر۔د) (ن گ) ثمر۔ حاصِل۔ ثمرہ۔

بُرّوک : (بُر۔رو۔ک)(ن گ) دست ءِ سُرْوش یا مُکّ۔ چانکوٹ۔ سُرْوشک۔ مُکّ۔(2) تیز۔ بُرّناک۔ ہما کہ بُرّیت۔(3) کاتہ۔(4) سوہان۔ **بُرّوکیں** : (بُر۔رو۔کیں)(ن گ) تیزیں۔ زہیں۔(2) ہما کہ بُرّیت۔

بُرّونک: (بُر۔رون۔ک)(س گ) ناپائیدار۔(2) کمّ ہِمّت۔(3) ہُورت ہُورتیں ٹکّر۔ ٹیری۔ بُورّونک۔ بُورو۔ **بُرّینک** : (بُر۔ریں۔ک) (س گ) پُرشتگیں۔ ہُورتیں۔ ٹکّر۔

برئینہ : (بر۔ئے۔نہ) (ن گ) جنین ءِ زہگ دان۔(2) چُکّ دان ءِ بیماری۔

بڑہتگ :(بڑ ہ۔تگ)(س گ)(ک گ) گوں روگن پتنگگیں۔ بڑ یجگ بُوتگ۔ بڑ یجگ ءِ گوستگال بڑاں بڑ یجگ ءِ کار بُوتگ۔

بڑہتگیں : (بڑہ۔تَ۔گیں) بچار : بڑ ہتگ۔

برہَڑ :(بر۔ہَڑ)(س گ) برہَم۔ تیار۔(2) پڑّور ءِ بندورائیں اولاک۔(3) پڑّوریں اَسپ۔ **برہَڑی** :(بر۔ہَ۔ڑی)(ن گ) بڑاہ داریں ءِ پڑّوریں اولاک یا اَسپ۔(2) تیز رَفتاریں ءِ تمر دیں نَریان۔

بڑہک :(برہ۔ک) (ن گ) وار ءِ بزّگیں مَردُم۔ بے دَر ءِ بے چارگیں مَردُم۔ بے وَسّ۔ شُدیگ۔ کمّ لاپ۔

برہَم : (بر۔ہَم) (س گ) برجَم۔ وَشّ حال۔ سَرجَم۔ قائم۔

برہَمی :(بر۔ہَ۔می) سرجی۔ برجی۔ قائمی۔ پائیداری۔ **برہَمیں** : (بر۔ہَ۔میں) برجمیں۔ قائمیں۔ سرجمیں۔ پائیداریں۔

بڑہم : (بڑہ۔م)(س گ) بڑاہ داری۔ مزن مردی۔(2) وَشّ پوشاکی۔

بڑہنگ :(بڑہ۔نگ) (ن گ) ہما کہ آئی ءِ پچّ گُد پر مہ بیت۔ لُوچ۔ یکّے ءِ چیریں اندامانی سُہرا بُوتگ۔(2) ہر چیزے کہ پچّ ءَ پر مہ بیت۔(3) تَل پچّ۔ جان دَر۔ کین دَر۔ لُزگ۔ لُشت۔ لُہت۔(4) پاشک۔ ظاہِر۔ پدّر۔ **بڑہنگ کنگ** : (بڑہ۔نگ۔کَ۔نگ)(ک گ) لُوچ کنگ۔ لُزگ کنگ۔(2) بے عزّت کنگ۔ پاشک کنگ۔ پدّر کنگ۔ **بڑہنگیں** : (بڑہ۔نَ۔گیں) لُوچیں۔ لُزگیں۔ جان دَرائیں۔ کین دَریں۔(2) بے پَردَگیں۔ **بڑہنگی** :(بڑہ۔نَ۔گی)(ن گ) لُوچی۔ جان درائی۔ کین دَری۔ بے پَردَگی۔ لُزگی۔ لُشتی۔(2) بے عزّتی۔ کمّ شَرفّی۔

بِرہیگ :(بِر۔ہے۔گ)(ن گ) لُوچ۔ لُزگ۔ لُہت۔ بڑہنگ۔

بُرّی :(بُر۔ری)(ن گ) ہما کُچک کہ گوش ءَ بُرّ اِتگ اَنت۔(2) ہما ساہ دار کہ گوش ءَ گوَنڈ یا کسان بہ بنت۔

برے :(بَ۔رے)(گ ر) یکّ برے۔ یکّ رندے۔ یکّ گشتے۔ یکّ وارے۔ **برے برے** : (بَ۔رے۔بَ۔رے) (گ ر) وہدے وہدے۔ کدی کدی۔ شَم ءُ دَر۔

بُری : (بُ۔ری) (ن گ) ہوُر ءِ ہیرتیں کسانیں ترمپ۔ شَنز۔

بُریالہ : (بُر۔یا۔لہ) (س گ) بُرّ اِتگیں۔(2)(س گ) ماں دیوال ءَ گُد ءُ پچّ ایر کنگ ءِ تاکچہ۔

بِریان :(بِر۔یان) (ن گ) پکّگیں۔کباب۔خُشک پیچ۔بڑتکّک۔ بڑتکّگیں۔(2) آس ءِ پکّگیں گوشت۔ **بِریانی** :(بِر۔یا۔نی) (ن گ) بِریان کُتگیں۔گوشت ءُ برنج ءِ یکّ جاہ کرُاستگیں وَرگ۔
بِریانیں :(بِر۔یا۔نیں) پکّگیں۔خُشک پُچ کُتگیں۔بڑتکّگیں۔
بڑیتکّک :(بڑیت۔کّگ) بڑیجّگ ءِ گوُستگال۔(2) ہما کہ بڑیجّگ بُوتگ۔**بڑیتکّگیں** :(بڑیت۔کّ۔گیں) بڑیجّگ ءِ دیریں گوُستگال۔ (2) ہما کہ بڑیجّگ بُوتگ۔
بُرّیتگ :(بُر۔رِ۔تگ) بُرّگ ءِ گوُستگال۔(2) بُرّگ ءِ کار بُوتگ۔**بُرّیتگیں** :(بُر۔رِ۔تَ۔گیں) بُرّگ ءِ دیریں گوُستگال۔ (2) ہما کہ بُرّگ بُوتگ۔
بڑیجّگ :(بڑے۔جّگ)(ک گ) نارُشت ءِ بُن سوچ کنگ۔ خُشک پیچ کنگ۔پچّگ یا کرُادگ۔**بڑیجّگی** :(بڑے۔جّ۔گی) بڑیجّگ ءِ آؤکی۔(2) ہما کہ بڑیجّگ لوٹیت۔
بِریخ :(بِ۔رے۔خ) (ن گ) ہیرتیں ککر۔پونز ءِ پُلّی۔ ہیرتیں بڑیخ۔سڑیک۔
بُریدہ :(بُ۔ری۔دَہ)(س گ) ہما کہ بُرّیتگ۔بُرّیتگیں۔ (2) ہُورتیں چیز۔
بڑیز :(بڑے۔ز)(ن گ) سِیاہ ءُ بڑیں جمبرانی ٹُکّر۔(2) سِیاہیں زُلف۔
بڑیزَغ :(بڑے۔زَغ) (ک گ) مُودانی تاب دیگ ءُ ریسگ۔ (2) دَستین۔دَستُونک۔(3) گوُری۔
بڑیزَن :(بڑے۔زَن) بچار : بِریزنی۔
بِریزنی :(بِ۔رے۔زَ۔نی) (ن گ) تنگّیں نان۔بڑیزَن۔
بڑیس :(بڑے۔س) (ن گ) پیچ۔تاب۔ریس۔**بڑیسگ** : (بڑے۔سگ)(ک گ) ریسگ۔گوُپگ۔سادءِ بڑیسگ۔تاب دیگ۔(2) دویا گیشتر پیشّ ءِ ٹالانی تاب دیان ءُ یکّ دگرءِ پُشت ءِ پرتّرینان۔دوسادءِ یکّ جاہ بڑیسگ ءُ زنڈتریں سادے ءِ جوڑ کنگ۔
بڑِستگ :(بڑہ۔س۔تَ) سرجم۔بڑہم۔پُرزیب۔**بڑیستگیں جان** :(بڑہ۔س۔تَ۔گیں۔جان) (س گ) وَشّ اَندام۔زیبائیں۔ وَشّ بالاد۔
برّی شُکّر :(بَر۔ری۔شُ۔کّر)(ن گ) شُکّری ءِ ذات ءِ مچّے۔
بڑیک :(بڑی۔کّ) (ن گ)بڑیک۔مَلگور۔مَہپر۔(2) آچاری گُراب۔
بڑین :(بڑے۔ن)(ن گ) راڑ۔دَڑاجیں ٹُکّر۔بُرّاِتگیں چیزے ءِ دَڑاجیں ٹُکّر۔بُرّگ۔بُرّءُ بڑین۔بُرّگ ءِ کار۔
بِریں :(بِ۔ریں) (ف گ) بیا کہ رَوِن۔رَوگ ءِ کارءِ کنیں۔
بَرّین :(بَر۔رین)(س گ) خراب۔بے کار۔وَیران۔(2) وانگ۔وانگیں۔سَرگشتہ۔حیرانیں۔
بُرّیناک :(بُر۔رے۔ناک)(س گ) ہما کہ بُرّیت۔تیز۔
بُرّیناکی :(بُر۔رِ۔نا۔کی)(س گ) زہ زہی۔تیزی۔پہ بُرّگ ءِ تیز۔**بُرّیناکیں** :(بُر۔رِ۔نا۔کیں)(س گ) تیزیں۔بُرّوکیں۔ہما کہ بُرّیت۔
بُرینک :(بُ۔رین۔ک)(س گ) ہورتیں۔کسانیں۔آرتیں۔
بَڑ : (بَڑ) (ن گ) واب ءِ تہہ ءَ گُرّگ۔(2) ضِدّ۔نہ مَنّگ۔ (3) دَڑ چکّے ءِ نام اِنت۔**بَڑجَنگ** :(بَڑ۔جَ۔نگ) کسے ءِ وَت ءِ واب پیشّ دارگ ءُ واب ءَ گُرّگ۔**بَڑکنگ** : (بَڑ۔کَ۔نگ) (ک گ) نہ کنگ۔نہ مَنّگ۔
بُڑ : (بُ۔ڑ) (ن گ) توار۔آواز۔**بُڑکنگ** :(بُڑ۔کَ۔نگ)(ک گ) چِلیم ءِ کشّ جنگ۔(2) مستیں لیڑ ءُ ءِ پُلّی کنگ۔
بَڑھ :(بَ۔ڑھ)(ن گ) تکڑا۔گوُہرت۔تیار۔جان دُڑاہ۔ دُڑوہی۔جان سَلامتی۔جوڑ۔
بُڑا : (بُ۔ڑا) (ن گ) پُلّی۔کرپاس ءِ پُڑز۔
بَڑاکَغ : (بَ۔ڑا۔کَغ) (ک گ) شانگ۔ہوکارگ۔
بَڑال : (بَ۔ڑا۔ل)(س گ) بٹاک۔(2) مدّت دیوک۔ کارے ءَ دَست مدّتی۔
بَڑانکو : (بَ۔ڑان۔کو)(ن گ) گومازوڑیں کاہے کہ بوگ بوگ اِنت۔

بڑانگ :(بَ۔ڑاں۔گ)(ن گ) ڈَراج کشّیں تَوار۔جاک۔ کُوکار۔(2) گرِیوگ۔زارجَنگ۔(3)لاغریں۔

بڑبڑ : (بڑ۔بڑ) (س گ) گڑگڑ۔بےکاریں جاک ءُ جلّل۔ بےسیتیّں جاک ءُ صلوات۔بےنپیں گپّ۔(2) چہ لاپ ءَ گوات ءِ تَوار ءِ دَرآیگ۔

بُڑبُڑکّی : (بُڑ۔بُ۔ڑُک۔کی) بچار : بڑبڑ۔

بڑبِڑانگ :(بڑ۔بِ۔ڑان۔گ)(س گ) وَیران۔ھورک ءُ خالیگیں جاگہہ۔

بڑتُل : (بڑ۔تُل)(ن گ) کوھنیں لیپ۔(2) حریا اَسپ ءِ سَرءَ ایر کنگ ءِ لیپ۔

بُڑج : (بُڑ۔ج) (ن گ) کوھنیں گُدیا جرّ۔(2)بُرج۔

بڑجال : (بڑ۔جا۔ل) (س گ) بَہا دُر۔ءَ نتُرس۔تمُرد۔

بڑجک :(بڑ۔جک)(س گ) مڑائی۔(2)ٹکّرگ۔دیم پہ دیمی۔

بُڑجی :(بُڑ۔جی) بچار : بُرجی۔

بڑدَست : (بَر۔دَس۔ت) بچار : بَردست۔

بڑدَستی : (بڑ۔دَس۔تی) بچار :بَردَستی۔

بڑدَھک :(بڑ۔دَ۔ھک)(ن گ) جاک ءُ صلوات۔جگّا ءُ کُوکار۔

بُڑز : (بڑ۔ز) بچار : بُرز۔

بُڑزی : (بُڑ۔زی) بچار : بُرزی۔

بڑزَو : (بڑ۔زَو) (ن گ) روھو۔گوھر۔سارتی۔برزو۔

بڑُک : (بَ۔ڑُک)(ن گ) وَلّ ءِ دَست یا رُگک یا ھما بارگیں روت کہ وَت ءَ دگہ دَرچک ءِ دار ءِ ڈَنگراں پِتا ئیت۔(2) چُوڑ۔(3) کُرِومَنگ۔بَستک۔چہ پُلّ ءَ دَرآوَکیں دانگ۔ناڑ۔

بِڑَک :(بِ۔ڑَک) (س گ) اَڑَگ۔سِنگ ءِ یادارے ءِ یکّے دومی ءِ تہہ ءَ نہ رَوگ۔

بُڑکاٹ : (بُڑ۔کا۔ٹ) بچار : خُڑکاٹ۔

بِڑگُگ : (بِڑ۔گُگ) (ک گ) چیزے ءِ چہ ھَند ءَ سُرگ۔ جُزرَگ۔کَنزَگ۔جُنزَگ۔

بڑَنگ :(بَ۔ڑَن۔گ)(س گ) مڑاہ دار۔مَزَن مَڑ۔تیزکار۔ تکڑا۔(2) وَشّ ڈُزوشُم۔**بڑَنگیں** :(بَ۔ڑَن۔گیں) مڑاہ داریں۔ تیزکاریں۔

بڑَنگا:(بَ۔ڑن۔گا)(ن گ) سخی۔دَست پچ۔(2)بُرزیں۔ لاغریں۔بُرز بالاد۔**بڑَنگائی** : (بَ۔ڑَن۔گائی)(ن گ) مَزَن خرچی۔دَست پچی۔**بڑَنگی** :(بَ۔ڑَن۔گی)(ن گ) تیزکاری۔ تکڑائی۔مزن مردی۔تمردی۔زورمندی۔

بڑوا: (بڑ۔وا)(د)(ن گ) ھما مَرُدم کہ بدکاریں جنینانی دَلّاری ءَ کنت۔دَلّار۔رَبّالہ۔رَبّال۔**بڑوائی** :(بڑ۔وا۔ئی)(د)(ن گ) دَلّاری۔رَبّالہی۔

بڑول : (بَ۔ڑو۔ل) بچار : بڑَک۔

بڑی بَنڈ :(بَ۔ڑی۔بَن۔ڈ) رِپک۔دلیر۔پلینڈی۔حیلہ۔**بڑی بَنڈ کنگ** : (بَ۔ڑی۔بَن۔ڈ۔ک۔نگ) چپّ ءُ چاگرد کنگ۔ قابُوکنگ۔(2) رِپک ءُ دلیر کنگ۔پلینڈی کنگ۔

بڑی :(بَ۔ڑی) بیھار۔پادتراپ۔(2) دپ جاک۔**بڑی دیگ** :(بَ۔ڑی۔دی۔یگ)(ک گ) اَڑَگ۔زَھرگِرَگ۔ دَپ جاک کنگ۔(2)بیھار دیگ۔

بِڑیلگ : (بِ۔ڑے۔لگ) بچار : بِلیلگ۔

بِڑیلگی : (بِ۔ڑِ۔لَ۔گی) بچار : بِلیلگی۔

بڑینک :(بَ۔ڑین۔ک)(ن گ)دڑاجیں گام۔(2) تچگ۔ تیزیں تگ۔

بڑینگ :(بِ۔ڑِ۔نگ)(ن گ) تاہاپیں پٹّ ءُ وَڈّ۔بڑھنگیں ڈَنّ۔ھما پٹّ، مَیدان یا جنگل کہ اُودا مَرُدم مَہ گواھیت۔بڑبڑانگیں ڈیہہ۔بےآپ ءُ بےدَرچکیں مَیدان۔(2) مزنیں گام۔دڑاجیں گام۔**بڑینگی** :(بِ۔ڑِ۔نَ۔گی)(ن گ) ویرندانی۔تاہاپی۔(2) ھما کہ گوں بڑینگ ءَ نسبت داریت۔

بز :(بَ۔ز)(ج گ) پتّنیں چیز۔ھما کہ تنگ مہ بنت۔(2) ھما آپیں چیز کہ تنگ نہ اِنت۔ٹٹ۔**بزبند** :(بز۔بَن۔د)(س گ)

توگاہ۔ پڑّور۔ (2) بز بندیں یالاندویں مَردُم یا ساہ دار۔ **بز بُوتگ** : (بز۔ بُو۔ تگ) (ن گ) دِل جم بُوتگ۔ سدّک بُوتگ۔ اَلّم بُوتگ۔ (2) یکّ جاہ بُوتگ۔ مُچ بُوتگ۔ پُچگ۔ (3) مُہکم۔ توان دار۔ طاقت وَر۔ **بز پوست** : (بز۔ پوس ت) (س گ) ڈال پوست۔ ہما چیز کہ آئی ءِ پوست بز بہ بیت۔ زَنڈ سِل۔ (2) ہما مَردُم کہ حبرَ ءَ زُوریت۔ (3) چمّ جہل۔ بے حَیا۔ (4) کَم ذات۔ کَم نسل۔

بزتاک : (بز۔ تاک) (س گ) ہما کہ تاک ئے بز بہ بنت۔ (2) ہما دَرَچک کہ آئی ءِ تاک بزانت۔ **بزدیم** : (بز۔ دے۔ م) (س گ) سبز ءُ آباد ءُ گیڈیں دَرَچک ءِ ساہگ۔ **بزیں** : (بَ۔ زیں) ہما کہ بز اِنت۔ **بزیں ساہگ** : (بَ۔ زیں۔ سا۔ ہگ) (س گ) سارتیں ساہگ۔ آرام جاہ۔ **بزیں لشکر** : (بَ۔ زیں۔ لش۔ کر) (س گ) مزنیں لشکر۔ **بزی** : (بَ۔ زی) (ن گ) (ج گ) زَنڈی۔ بزگ۔ (2) آ پیں چیزانی بزی۔ ہما کہ سکّ آپ ءَ اِنت۔

بُز : (بُ۔ ز) (ن گ) مادگیں سِیاہ پَس۔ کوہ پاچن ءِ مادگیں۔

بُزراہ : (بُز۔ راہ) (س گ) بارگیں کوہی کِشک۔ کوہی کِشک۔ بُزکِشک۔ **بُزگل** : (بُز۔ گل) (ن گ) بُزانی رَمگ۔ ہما رَمگ کہ گوں آواں اَسپیت پَس لوڑ مہ بیت۔ **بُزو** : (بُ۔ زو) (ن گ) بُزُک۔ کسانیں بُز۔ **بُزی** : (بُ۔ زی) (ن گ) ہما کہ گوں بُز ءَ نسبت داریت۔

بُز رِیشّ : (بُز۔ ری ش۔ ش) (س گ) ہما کہ رِیشّ ئے دِژاج، بارگ ءُ بدڈَول انت۔

بزّ : (بز۔ ز) (س گ) ہما مال کہ سِیتّ ئے بازمان۔ (2) شرّیں چیزے کہ ہر کس پہ آئی ءِ رَسگ ءَ اُمیت وار اِنت۔

بِزار : (بِ۔ زا۔ ر) (ن گ) نارُشت ءِ مان کنگی مَسالہ۔

بِزان : (بِ۔ زا۔ ن) (ف گ) تو بزان۔ (2) زانگ ءِ فَرماں گال: گپّ ءِ تہہ ءَ کسے ءِ سرپد کنگ ءِ گوشتنت۔ باچکو ءِ بزانت ءِ ہم کارمَرد بیت چو کہ : ''بزاں تومنی بزاتئے''، ''تو بزان کہ من نیایاں'' بزاں اے گپّ ءِ توشرّ سرپد بہ بے کہ تو کئے؟ ءُ تو بزان کہ من نیایاں۔ (3) (گ ر) گواتُس کہ۔

بِزاناں : (بِ۔ زا۔ ناں) (ف گ) مَن بہ زاناں۔ مَن زانشکار بباں۔ سرپد بباں۔ اَلّم بباں۔

بِزانت : (بِ۔ زان۔ ت) (ن گ) مَطلَب۔ مَعنا۔ **بِزانت بَلَد** : (بِ۔ زان۔ ت۔ بَ۔ لَد) (ن گ) لبز بلد۔ لبز گنج۔

بزبان : (بز۔ بان) (ن گ) بزبانی۔ چہ بارگ ریسیں سادءَ سَواسے کہ سکّ زَنڈ ءُ بز گوُ پگ بیت۔ (2) ہما چیز کہ بز گوُ پگ بُوتگ۔ بزگواپ۔ **بزبانی** : (بز۔ با۔ نی) (ن گ) بزبان۔ بزگوُ پتگیں سَواس۔ بزگواپی۔ چہ سادءَ گوُ پتگیں سَواسے ءِ قِسمے۔ (2) چہ مُود ءُ پژم ءَ گوُ پتگیں پازوارے۔

بُزچین : (بُز۔ چے۔ ن) (س گ) ہما وَہد کہ سِیاہ ءُ اِسپیت پسانی مُوداں چِننت۔ چین ءِ وَہد۔ (2) سرءِ مُودانی کَپّی ءُ چُنڈی چِنگ۔ مُودانی خَراب چِنگ۔ **بُزچینی** : (بُز۔ چی۔ نی) (ن گ) ہما کہ گوں بُزءَ نسبت داریت۔ (2) ہما کہ گوں بُز ءِ مُودانی چِنگ ءِ نسبت داریت۔

بُزدار : (بُز۔ دا۔ ر) (س گ) ہما مال دار کہ پَس ءِ مال داریت۔ (2) دولت مَند۔ (3) (ن گ) بلوچانی یکّ مزنیں ٹکّرے۔

بُزداری : (بُز۔ دا۔ ری) (ن گ) رَمگ ءِ دارگ ءِ کار ءُ عمل۔ (2) پہوالی۔ شوُانگی۔

بُز دِل : (بُز۔ دِل) (س گ) تُرسوک۔ لَگور۔ بے دِل۔ بے ہِمّت۔ بگا چمّ۔ گوَ دِل۔ حام دَپ۔ **بُزدِلی** : (بُز۔ دِ۔ لی) (د) (ن گ) لگوری۔ بے دِلی۔ بے ہمّتی۔ **بُزدِلیں** : (بُز۔ دِ۔ لیں) لگوریں۔ کم ہمّتیں۔ بے دلیں۔ حام دَپیں۔

بزران : (بز۔ را۔ ن) (ن گ) پاد ءِ ران ءِ بزتریں جاگہہ کہ چہ گلگ ءِ جہل اِنت۔ بزگوشت۔

بُزُرگ : (بُ۔ زُر۔ گ) (س گ) مزن۔ مستر۔ مزنیں مَردُم۔ (2) مزن عُمریں مَردُم۔ (3) (ن گ) دِین دار۔ پارسا۔ وَلی۔ اولیا۔ مُرشِد۔ پیر۔ شَے۔ **بُزُرگی** : (بُ۔ زُر۔ گی) (ن گ) بُزُرگ بُوتگ۔

مزنی۔ مہتری۔ مَستِری۔(2) دین داری۔ پارسائی۔ **بُزُرگیں** :(بُ۔
زُر۔گیں) (س گ) ہما کہ گوں بُزُرگی ءَ نِسبَت داریت۔(2)
بُزُرگ۔ بُزُرگ ءِ وڑیں۔ بُزُرگ ڈُزوشُمیں۔ چو بُزُرگ ءَ۔

بزّگ کار : (بز۔زَ۔کار) (س گ) بچار : بزّگ کار۔

بُزکاہ : (بُز۔کاہ) (ن گ) مال ءُ دلوت ءِ وَرگی کاہے۔ ایشی ءِ توم
لاپ ءِ گْوات ءِ درمانے۔

بزّگ :(بز۔زَگ) (س گ) وازمَندگ۔ چمّ چار۔ چمّ دار۔
ناچار۔ دِرتہ پچّ۔ زیردَست۔ عاجز۔ قیامَت۔ بے نان۔ ناتوان۔ غریب۔
بے وَسّ۔ بے گُشاد۔ خوار۔ بزّ کار۔ بدحال۔ بے توان۔ بے چارگ۔
تنگ دَست۔ بے فَساد۔ **بزّگو** : (بز۔زَ۔گو) (س گ) غریبو۔
واریں مَردُم۔ تنگ دَست۔ بے وَسّ۔ **بزّگی** :(بز۔زَ۔گی)(ن گ)
وازمندگی۔ ناچاری۔ زیردستی۔ عاجزی۔ غریبی۔ بے وسی۔ کمّ گُشادی۔ بد
حالی۔ تنگ دستی۔ واری۔ **بزّگیں** :(بز۔زَ۔گیں) (س گ) ہما
کہ گوں بزّگی ءَ نسبَت داریت۔(2) واریں۔ بے وَسیں۔ لاچاریں۔

بزّگ کار :(بز۔زَگ۔کار) (س گ) بزّگیں مَردُم۔ وار۔ بے
شِدّت۔ غریب۔ بے فَساد۔ بے وَسّ۔ بزّ کار۔ تنگ دَست۔ بے
توان۔ موتُو۔ **بزّگ کاریں** :(بز۔زَگ۔کا۔ریں) غریبیں۔ بے
شِدّتیں۔ بے توانیں۔ واریں۔ بے وسیں۔ بدحالیں۔

بُزَگ : (بُ۔زَگ) (ن گ) کُٹینگ ءِ ذاتے۔

بَزَگ :(بَ۔زَگ) (س گ) دِل ءِ خَرابی۔ دِل ءِ چیزے ءِ نہ
زُورگ۔(2) مُچّی۔ میڑی۔ بازی۔(3)(ن گ) گیڑیں لَد یا
جَنگل ءِ ہما جاگہ کہ دَزچک گیشتر اِنت۔ جَنگل۔(4) بزی۔ بزتریں۔
ہما جاہ کہ گیشتر بز اِنت۔(5) سِیاہیں جمبرے ءِ بزتریں ٹُکّر۔ **بَزَگی** :
(بَ۔زَ۔گی)(ن گ) بزی۔ بزبُونگ۔ **بَزَگیں** :(بَ۔زَ۔گیں)
(س گ) مُچّ بُوَگیں چیز یا مَردُم۔ لشکر۔ بازیں۔ مُچّی۔

بزگر :(بز۔گر) (ن گ) دِہکان۔ دِہکان کار۔ ہما مَردُم کہ کِشت
ءُ کِشار کنت۔ کِشارکار۔ کشت گر۔(2) شریک۔ راہکّ۔ شَریدار۔
(3) ہما کہ پہ مُزّ ڈگاراں کِشیت۔ **بزگری** : (بز۔گ۔ری)
(ن گ) شَرّیکی۔ زَمین ءِ کِشت ءُ کِشار۔(2) دِہکانی۔(3) بزگر یا
شَرّیک ءِ بَہر ءُ وَنڈ۔(4) ڈگار ءِ کِشارکاری۔ **بزگریں** :(بز۔گ۔
ریں) دہکان کاریں۔ کِشارکاریں۔(2) بے وسیں۔ بدحالیں۔ بزّگیں۔

بزگْواپ :(بز۔گْوا۔پ)(س گ) بزگْوپِتگیں۔ **بزگْواپی** :(بز۔
گْوا۔پی)(ن گ) بزگْو پِگ ءِ کار۔ **بزگْواپیں** :(بز۔گْوا۔پیں)
بزگْو پِتگیں۔(2) شَرّدوچیں۔

بزگوشت :(بز۔گوش۔ت)(ن گ) پادیا دست ءِ ہما جاگہہ کہ
گوشت ءُ بز تر اِنت۔ نِند جاہ۔ نِشتِن جاہ۔ بزراں۔ زان۔ کپل۔
کِلگ۔ زُبّ۔ **بزگوشتی** :(بز۔گوش۔تی)(ن گ) زَنڈی۔ پُرگوشی۔
پڑّوری۔ **بزگوشتیں** :(بز۔گوش۔تیں) زَنڈیں۔ پڑّوریں۔ پُرگوشتیں۔

بزنند : (بز۔نِن۔د) (ن گ) پنچ۔ تیرہڈّ ءِ بزگوشت۔

بزم : (بز۔م)(ن گ) بزیں یکّ تلیں نِپاد۔ تنکّیں نِپاد کہ پہ
نِندگ ءِ چیر گیجگ بیت۔ بوپ۔ بزیں گندل۔ نرم ءُ بزیں بوپ۔ غالی۔

بُزمَرَکّ :(بُز۔مَ۔رَک۔ک)(ن گ) بُزانی جنگ ءِ ناجوڑی
یے۔ پہ پُہو۔ بُزمَرگ۔

بُزُور : (بُ۔زُو۔ر)(ف گ) زُورگ ءِ فرمان گال: بزاں
زُورگ ءِ کار ءَ بِہ کن۔ بزیر۔

بزور : (بَ۔زو۔ر) بچار :پزور۔

بزولا : (بَ۔زو۔لا) (س گ) پزّور۔ دَوری۔ اَستاوَر۔

بِزیر : (بِ۔زی۔ر)(ف گ) زُورگ ءِ فرمانگال۔ بُزور۔
(2) ہکّل۔ بِیہار۔ پاتراپ۔

بِزیراں :(بِ۔زی۔راں)(ف گ) جُست گالے کہ مَن زیرگ
ءِ کار ءَ بِہ کناں؟(2) (ن گ) ہکّل۔ بِیہار۔ **بِزیراں بندگ** :
(بِ۔زی۔راں۔بَن۔دَگ) داتگیں دادانی دیم ءَ کسے ءَ بے وار کنگ
کہ گپّ جت مہ کنت۔(2) ہکّل کنگ۔ نہرّ دیگ۔ **بِزیرانی
زیرگ** : (بِ۔زی۔را۔نی۔زی۔رَگ) گُرّ ءُ نہرّانی سنگّ۔
ہکّل کنگ۔ **بِزیرانی نہ سنگّ** :(بِ۔زی۔را۔نی۔نَ۔سَگ۔گگ)
داد ءُ دَہشّانی عوض کُت نہ کنگ۔ داتگینانی وَٹّپ نہ کنگ۔

بڑّ : (بڑ۔ڑ) (ف گ) بڑّگ ۔ دِل ءِ بد بُوئگ ۔ دِل ءِ خراب بُوئگ ۔ **بڑّگ** : (بڑ۔ڑگ) (ک گ) سلّیں چیزے ءِ گندگ ءَ دِل ءِ بد بُوئگ ۔ بڑّ۔ بلبِلا ہو۔ بلبِلا ہی۔ **بڑّگی** : (بڑ۔ڑ۔گی) (ن گ) ہما کہ بڑّگ ءِ نسبت داریت ۔ ہما کہ چہ آئی ءِ بدیں بوہ ءَ دل بد بہ بیت ۔

بُڑّ : (بُڑ۔ڑ) (ن گ) بُونڑ۔ مِید۔ پُٹ۔ گلا لِک۔ بُوڑ۔ بُڑّگ۔

بُڑّا : (بڑ۔ڑا) (س گ) بُونڑّ۔ بُوڑو۔ ہما کہ نہ رندگ ءِ سبب ءَ مُودئے چِلّ ءُ لیگار بہ بنت ۔ بُونڑا۔

بُڑّگ : (بُ۔ڑگ) (ن گ) مُود۔ دَڑاج مُود۔ بُڑّ۔

بُڑّلگ : (بڑ۔ڑُ۔لگ) (ک گ) پُونڑ رَگ ۔ پُونڑ گپتگیں مُود۔

بڑّن : (بڑ۔ن) (ب گ) ارمان ۔ اَفسوز۔ بَش۔ کُہت۔ تابان۔ دِل گِیر۔ دِل پدرد۔ **بڑنی** : (بڑ۔نی) ارمانی ۔ اَفسوزی۔ تابانی ۔ دل پدردی۔

بُڑیر : (بُ۔ڑی۔ر) (س گ) بازپُٹ ۔ پٹو۔ مُودی ۔ مِیدو۔ بازیں پُٹ ۔ (2) باز پڑمی ئیں اِسپیت پَس ۔ (3) بُونڑ۔ جنڈو۔ جنڈی۔ **بُڑیری** : (بُ۔ڑی۔ری) (ن گ) ہما کہ گوں پُڑیر ءَ نسبت داریت ۔

بڑّیناک : (بڑ۔ڑِ۔ناک) (س گ) ہما کہ چہ آئی ءَ دِل بد بیت ۔ ہما کہ دِل ءَ خراب بہ کنت ۔ ہما کہ بڑّینیت ۔ دِل بد۔ پلشت ۔ جون ۔ ہاڑال۔ پُوسیتگیں ۔ گُہیتگیں ۔ **بڑّیناکی** : (بڑ۔ڑِ۔نا۔کی) ہاڑالی۔ جُونی۔ **بڑّیناکیں** : (بڑ۔ڑِ۔نا۔کیں) پُوسّیتگیں گُہیتگیں۔ بد بُوہ داریں۔ ہاڑالیں۔ جونیں۔

بَسّ : (بَس۔س) کارے ءِ گُڈّی حدّ۔ کُٹّ اِتگیں سر۔ واہشت ءِ سرجمی ءِ حدّ۔ سرجمی۔ (3) صرف۔ **بَسّ بُوئگ** : (بَس۔س۔ بُو۔ئگ) (ک گ) پُورہ بُوئگ ۔ ہما کچّ ءِ رسگ کہ رسگی اِنت ۔ **بَسّ کنگ** : (بَس۔س۔کَ۔نگ) (ک گ) دَست ءِ دارگ ۔ گپّ ءِ یا کار ءِ بند کنگ ۔ ہلاس کنگ ۔ (2) گڈّان ءِ جنگ ۔ **بَسّی** : (بَس۔سی) (ن گ) کار ءِ تمامی ۔ سرجمی ءِ حدّ۔ سرجمی ۔ (2) ہما کہ گوں بَسّ ءِ نسبت داریت ۔

بِسّ : (بِس۔س) (ن گ) پہ وَش آتک ءِ گوشتنت بزاں بیا کہ بیاہا تئے ۔ جی باتئے ۔ (2) پرتو نذروں ۔ پرتو قولیگوں ۔ (3) ترا خُدا بیاریت ۔

بُس : (بُ۔س) (ن گ) وشّیں بوہ ۔ وَش بوہیں رَکّ ءِ پکّ ۔

بُسّ : (بُس۔س) (ن گ) نَریں ڈگار۔ نرم حاکیں ڈگار کہ سرءَ ئے رَوَگ مہ بیت ۔ بُڈّیں ڈگار۔ بُڈّ۔ بُڈّوک ۔ اَتار ءِ پتّار۔

بُسارت : (بُ۔سا۔رت) (ن گ) وشّیں بوہ۔ بوہ ءِ بُس۔

بَسات : (بَ۔سا۔ت) (ن گ) دَرَوَر۔ نموُنگ ۔ وَڑ۔ راہ بند۔ (2) قُدرٔ۔ قُدرت ۔ (3) بِستار۔ اَرزِش۔ (4) بُنیاد۔ اصل ۔ (5) حقیقت ۔ راستی ۔

بِس بِس : (بِس۔بِس) (س گ) سُک سُک ۔ وَش وَش ءِ گپّ کنگ ۔

بَست : (بَس۔ت) (ک گ) بندگ ءِ گوستگال بزاں کسے ءِ بندگ ءِ کار کُت ۔ (2) (ن گ) ہما ڈگار کہ پہ کِشت ءُ کِشار ءُ آپ ءِ دارگ ءِ ہاتر ءَ آئی ءِ سرءَ بند بستگ ۔ بند بستگیں ڈگار۔ کِیلگ ۔ (3) ڈگار ءِ کِشت ءُ کِشار کنگ ءِ منّگ نامہ ۔ بزگر یا شریک دار ءِ زمین ءِ کار۔ (4) تاہاپ ءُ کم آپیں ڈگار۔ (5) ہلک ۔ میتگ ۔ **بست ءُ بند** : (ن گ) بندگ ءُ بوجگ یا کہ بند ءُ بوج ۔ (2) کارے ءِ شرّ یا خراب کنگ ءِ توجیل ۔ کارے ءِ کنگ ءِ چست ءُ ایر۔ چن ءُ لانچ ۔ بند ءُ بست ۔ **بَستی** : (بَس۔تی) (ن گ) ہما ڈگار کہ پہ کِشت ءُ کِشار ءَ دیگ بیت ۔ (2) ہما کہ گوں بست ءِ نسبت داریت ۔

بُست : (بُس۔ت) (ج گ) واب ءِ جہہ جنگ ۔ واب ءِ پاد آیگ ۔ چہ واب ءَ آگاہ بُوئگ ۔ دِڑ یہگ ۔ (2) نِشتگیں مَردُم ءِ پاد آیگ ۔ (3) آگاہ ۔ **بُست بُوئگ** : (بُس۔ت۔بُو۔ئگ) آگاہ بُوئگ ۔ (2) سرپد بُوئگ ۔ (3) چہ واب ءِ پاد آیگ ۔ **بُست کنگ** : (بُس۔ت۔کَ۔نگ) (ک گ) پاد آیگ ۔ دِڑ یہا کنگ ۔ واب ءِ آگاہ بُوئگ ۔

بِستار : (بِس۔تار) (ن گ) بَسات ۔ قیمت ۔ قدر۔ ارزش۔ (2) باندات ۔ حال ۔ (3) پڑ اہی ۔ شائستگی ۔

بِستِر : (بِس ۔ تِر) (د) (ن گ) نِپاد ۔ بوپ ۔ لیپ ۔ کونٹ ۔ چیر گیج ۔ گنَدل ۔ **بِستِر بند** : (بِس ۔ تِر ۔ بَن ۔ د) (ن گ) بِستِر ءِ جُلّ ۔ (2) بِستِر ءِ بندوکیں سادءُ ساختی پٹّہ ۔

بَستُک : (بَس ۔ تُک) (ن گ) داز ءِ کولّڑ کہ نوکی رُدیت ءُ دَرکیت کہ ہَمیشی ءَ کوش مان بیت ۔ بَدَل ۔ اوبڑک ۔

بَستَگ : (بَس ۔ تَگ) (ک گ) بندَگ ءِ گوستگال بزاں بَندَگ ءِ کار کُرتگ ۔ (2) گوں پتگیں پات ءِ یکّ بَہرے ۔ (3) (ن گ) مستگ ۔ مستگیں شِیر ۔ بَزیں شِیر ۔ بُچّ ۔ (4) ہر آپیں چیزے کہ بَد اِتگ ۔ (5) پہ مُلّائی یا بَکّی دَم ءُ چُوفّ ہَما بَستگیں مَردُم کہ پہ جَن ءُ مَردی ءِ توان ءَ بےرَوت ۔ (6) پیشّ ءِ بَر ءِ نوک بَندَگ ۔ **بَستگیں** : (بَس ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) ہما کہ بندوک انت ۔ ہما کہ بَستگ ۔ (2) بَستگ ءِ دیریں گوستگال ۔ **بَستگین ءِ بوجَگ** : ہر بَستگیں چیز ءِ بوجَگ ءُ پچ کنگ ۔ بندیگ ءِ آزاد کنگ ۔

بَستَن : (بَس ۔ تَن) (ن گ) شَرط ۔ بَے ۔ ہَما کہ شرط ءِ بَستگ ۔ (2) پاند ۔ ٹُکّ ۔ (2) بَندَگ ۔ بَستگیں ۔ **بَستَنی** : (بَس ۔ تَ ۔ نی) (ن گ) شَرط ۔ بَے ۔ بینت ۔ (2) بندوک ۔ (3) ہَما کہ بَندَگی انت ۔

بَستَہ : (بَس ۔ تَہ) (س گ) بَستگیں ۔ بَداِتگیں ۔ (2) (ن گ) گوک ءُ کامیشانی وَردءُ وَراک ۔ (3) ڈَبّہ ۔ بَکچہ ۔

بِسَٹّ : (بِ ۔ سَٹ ۔ ٹ) (ف گ) سَٹّگ ءِ فَرماں گال : سَٹّگ ءِ کار ءِ بکن ۔ (2) چگَل دَئے ۔ دوَر کن ۔ جُنبز ۔ (3) بید ءِ دَم کشگ ءِ یکّ کشّ ءِ رَوگ ۔

بُسَر : (بُ ۔ سَر) (ن گ) ہَما دوتَلیں نَگن کہ آئی ءِ تہہ ءَ گُڑ مان کنگ ءُ پچگ بیت ۔ **بُسَری** : (بُ ۔ سَ ۔ ری) (ن گ) وشّیں نَگن ۔ گوں گُڑ ءَ پتگلگیں نَگن ۔

بُسَرّی : (بُ ۔ سَر ۔ ری) (ن گ) زَحم ۔ لُڑ ۔ سَگار ۔

بُسکغ : (بُس ۔ کَغ) بچار : بُسکگ ۔

بُسکگ : (بُس ۔ کَگ) (ک گ) آجو بُوئگ ۔ چُٹّگ ۔ (2) اَدار ُکی ہَنکین بُوئگ ۔ جلّگ ۔ (3) پچ بُوئگ ۔ بُجگ ۔

بِسکوٹ : (بِس ۔ کوٹ) (ن گ) (اَنگر) چہ آرت، روگن ءُ شکر ءَ ٹاہینتگیں وَردِن ۔

بُسّو : (بُس ۔ سو) (ن گ) پشّکیں ماہیگ ءِ ذاتے ۔

بِسواس : (بِس ۔ وا ۔ س) (س گ) تیپرکہی ۔ وَسواس ۔ بے تاہیری ۔ (2) دِل تیپرکہہ بُوئگ ۔ **بِسواسی** : (بِس ۔ وا ۔ سی) (ن گ) وَسواسی ۔ تیپرکہی ۔ بے تاہیری ۔ تکّاں سُری ۔ (2) ہما کہ گوں بِسواس ءِ نسبت داریت ۔

بَسُولی : (بَ ۔ سُو ۔ لی) (ن گ) یکّدار ۔

بِسیار : (بِس ۔ یار) (ج گ) باز ۔ بےحِساب ۔

بَش : (بَ ۔ ش) (ب گ) اَفسوز ۔ بژن ۔ اَرمان ۔ (2) (ن گ) جنگل ۔ **بَش بَش** : (بَش ۔ بَش) (ب گ) اَفسوز ۔ اَرمان ۔ پَشومانی ۔ ہَہہ ہَہہ ۔ **بَش بَش کنگ** : (بَش ۔ بَش ۔ کَ ۔ نَگ) (ک گ) اَفسوز کنگ ۔ اَرمانی بُوئگ ۔ پِری پِری کنگ ۔ **بَش بَش وَرگ** : (بَش ۔ بَش ۔ وَ ۔ رَگ) (ک گ) اَفسوز کنگ ۔ اَرمان بُوئگ ۔ پِری پِری کنگ ۔ بژنی بُوئگ ۔ پیچ پیچ وَرگ ۔ (2) پہ زَہری یا وَشّ نیاتکی یات کنگ ۔ (3) پہ کسے ءِ دَنتان گدژ ءُ شگ ۔ زَہر آہگ ۔

بَشّ : (بَش ۔ ش) (ن گ) گرماگ ءِ ہَوُر ۔ بَشّام ۔ بَشّام ءِ چِلّ روچ کہ پہ ہَوُر ءِ ہار ءِ حِساب بنت ۔ سانوڑ ۔ **بَشّ ءِ بندگ** : (ک گ) بَشّ ءِ جمبرانی بَندَگ ءُ مانپوشگ ۔ **بَشّی** : (بَش ۔ شی) (ن گ) ہما کہ گوں بَشّ ءِ نسبَت داریت ۔

بُش : (بُ ۔ ش) (ن گ) کرّ ۔ دامُن ۔ چادِر یا پاگ ءِ کرّ ۔ رُومال یا چادِر ءِ سَرلمب ۔ (2) بے اوتاگیں تانجوُانی سَر کہ ہَمیشاں پدا وَت ماں وَت گوپینت یا کہ ماہور کنَنت ۔ (3) کِشار ءِ سَری ہچگیں ہوشگ ۔ **بُش کنگ** : (بُش ۔ کَ ۔ نَگ) گلّہ، جَو یا دِگہ ہمے رَنگ ءِ کِشار ءِ ہچگیں شاحانی بُرّگ ءُ دُور کنگ ۔

بُشاش : (بُ ۔ شاش) مُرادگالے کہ گار بہ بات ۔ ہلاس بہ بات ۔

بِشار : (بِ ۔ شا ۔ ر) (ن گ) جنگل ۔ بیدہ ۔ لَد ۔

بَشارَت :(بَ ۔شا ۔رَت)(عَ)(ن گ) شُبینگ ۔کارے ءِ یا واقعہے ءِ ساری ءِ شُبینگ ۔واب ءِ یا کُجام ہم وَڑ ءِ دَرغیب ءِ چیزے ءِ بابَت ءَ سِہی ءُ سَرپد بُوَنگ ۔ **بَشارَتی** :(بَ ۔شا ۔رَ ۔تی)(ن گ) ہما کہ گوں بشارت ءَ نسبت دارِیت ۔

بَشّام :(بَش ۔شام)(ن گ) بَش ۔بَش ءِ ہَوْر ۔گرماگ ءِ ہَوْر ۔ سانوڑ ۔ **بَشّامی** :(بَش ۔شا ۔می)(ن گ) ہما کہ گوں بَشّام ءَ نسبت دارِیت ۔ **بَشّامی جُڑ** :(بَش ۔شامی ۔جُڑ)(ن گ) بَشّامی یا بَشّی جمبر ۔ساونڑ ءِ ہَوْر ءِ جُڑ۔ **بَشّامی گُوارَگ** :(بَش ۔شامی ۔گُوا ۔رَگ)(ک گ) بازگر ءُ یوگ ۔ بازیں فریاد ءُ زاری کنگ ۔

بَشانَگ : (بَ ۔شا ۔نَگ) بچار : بَشانَہ ۔

بَشانَہ :(بَ ۔شا ۔نَہ)(ن گ) چہ تَنَکّیں گُدءِ جوڑ کُرتگیں پوشے کہ کلّہ ءِ یا تہت ءِ سَرءَ مانپوشگ ءُ جَنگ بیت کہ ایشی ءِ تہہ ءَ وَ پتّگیں مَرْدُم گَندَگ نہ بیت ءُ مکسک آہاں وارت نہ کننت ۔(2) منّہہ ۔ریج ۔ بَشانگ ۔ ڈِرّی ۔ **بَشانَہ بَندی** :(بَ ۔شا ۔نَہ ۔بَن ۔دی)(ن گ) بانور ءِ چہ سُور ءِ ساری بَشانَہ ءَ کنگ ءُ چیر دیگ ءِ دود ۔

بَشّ بَرّ : (بَش ۔ش ۔بَر ۔ر) (ن گ) لَد ۔جَنگَل ۔

بَشخ : (بَش ۔خ) بچار : بَخشش ۔

بَشخُو : (بَش ۔خُو) (ج گ) شرمندگی ءِ حالت ءَ بچکندگ ۔

بَشَر :(بَ ۔شَر)(ن گ) وَرّود ۔ہما کاہ ءُ سول یا دَڑ چِک کہ کَسّے ءَ نہ کِشتگ اَنت ، وَت رُستگ اَنت ۔(2) بنی آدم ، اِنسان ۔(3) ڈِیل ۔ بالاد ۔شِکل ۔ **بَشَری** :(بَ ۔شَ ۔ری)(ن گ) ہما کہ گوں بَشَر ءَ نسبت دارِیت ۔

بُشْری :(بُ ۔شُ ۔ری) (ن گ) چڑَگ ۔پہ جَنگ ءِ پادآ ہَگ ۔(2) گنوک ۔بے شِہہ ۔

بَشک : (بَش ۔ک) بچار : بَخشش ۔

بُشک :(بُش ۔ک)(ن گ) بُجّک ۔بُکش ۔اَسپ ءِ گَردِن ءِ مُود ۔(2) زِبریں مُود ۔دَڑاجیں مُود ۔

بِشکال :(بِش ۔کال)(ن گ) دَریا ءِ ہما آپ کہ سَکّ روژناہ اِنت کہ آئی ءِ تہہ ءَ ماہیگ گُنڈی ءُ ماہور ءَ پہ جوانی پجّہ کاریت ءُ پَر آئی نہ رَوْت ۔

بَشکَرد :(بَش ۔کَر ۔د)(ن گ) زَہیر بگے کہ سُروز ءِ ٹیپ ءُ زِیل ءِ سَرءَ شُروع بیت ءُ بام ءِ سَرءَ ایر کیت ۔(2) ماں بلوچستان ءَ مزنیں دَمگے ۔ **بَشکَردی** :(بَش ۔کَر ۔دی)(ن گ) شِکار ۔شِکار جاہ ۔ شِکاری ۔(2) ہَر ہما شے کہ گوں بَشکَرد ءَ نِسبت داریت ۔(3) بَشکَردی زَہیرگ ۔

بِشکَرزَگ :(بِش ۔کَر ۔زَگ)(ک گ) شومَگ ۔زمین ءِ مالگ ۔ آوار کنگ ۔

بِشکُرّگ : (بِش ۔کُر ۔رَگ) (ک گ) کَسانیں بچکند ۔ سرءُ اھمندَگ ۔

بُشکُڑی : (بُش ۔کُ ۔ڑی) (ن گ) زالبولانی ہماں گُدءِ جوڑ کُتگیں پوپنچ کہ وَتی گزرءِ چیزان ءِ مان کننت ۔بُکچہ ۔کسانیں لوت ۔ کسانیں دوچ ءِ دوتکگیں ۔(2) جام دانی ۔

بَشکَغ : (بَش ۔کَغ) (ک گ) بکشگ ۔بخشگ ۔تورِڈ کنگ ۔ تورِڈ دیگ ۔

بِشکَند : (بِش ۔کَن ۔د) بچار : بچکَند ۔

بِشکَندَگ : (بِش ۔کَن ۔دَگ) بچار : بچکندگ ۔

بِشکَندَگی : (بِش ۔کَن ۔دَ ۔گی) بچار : بچکَندگی ۔

بَشکوخ : (بَش ۔کوخ) بچار : بَکشوک ۔

بَشّو : (بَش ۔شو) (ن گ) کُٹینگ ءِ ذاتے ۔

بَشوشَگ : (بَ ۔شو ۔شَگ)(ن گ) جنگلی مَرْدُم ۔گنوک ۔ (2) گورپٹّیں رَستَرے ۔گونڈیں ساہ دارے ۔ پشکوسَگ ۔ چُکّ بَر ۔ رَپَگ ۔سَرگنہ ۔

بِشُول : (بِ ۔شُول)(س گ) کاردَربَر ۔کارکنوک ۔(2) غم ءُ گرِتّی ۔فِکرمندی ۔

بِشُولّ : (بِ ۔شُول ۔ل)(ف گ) شُولگ ءِ فرماں گال : شُولگ یادوچگ ءِ کارءَ بہ کَن ۔

بَغا : (بَ۔غا) بچار : بَگا۔

بُغا : (بُ۔غا) (س گ) بدی۔دُژمنی۔

بَغدادی : (بَغ۔دا۔دی)(ن گ) اُشترءِ چمّءِ پُلّ۔

بُغض :(بُغ۔ز)(عَ)(ن گ) حسدّ۔گُرست۔کینگ۔بدبری۔ بُڈّارغ۔دِشت۔پُشگُرّ۔

بَغَل : (بَ۔غَل) بچار : بَگَل۔

بَغَلی : (بَ۔غَ۔لی) بچار :بَگَلی۔

بَغو :(بَ۔غو) گنوک۔بےسُدّھ۔(2) کوکّار۔جاک ءُ سلوات۔

بَغوجَنَگ :(بَ۔غو۔جَ۔نَگ) گنوکی کنگ۔(2) ایمن بُوتگ۔ دِل آرام بُوتگ۔(3) گوں وَشّ گُٹّی یا گوں گُٹّ ءِ خاصیں بھیرے یا وَزمے ءِ شعر ءِ گوشگ۔ **بَغوجَنگ ءُ وَرَغ** : وَشّ حال بُوتگ۔آرام بُوتگ۔ہچّی ءِ پرواہ نہ دارگ۔ **بَغُوئی** : (بَ۔غُو۔ئی) گنوکی۔ شیدائی۔بےسُدّھی۔

بَغیر : (بَ۔غے۔ر)(گ ر) بچار: بگیر۔

بَقا : (بَ۔قا)(ن گ) ہست۔قائم۔دائم۔(2) ہستی۔قائمی۔ دائمی۔

بقّال :(بَق۔قال)(ن گ) ہِندو۔گوَر۔(2) سبزی بَہا کنوک۔ (3) سوداگر۔دُکّان دار۔ **بقّالی** : (بَق۔قا۔لی)(ن گ) ہما کہ گوں بقّال ءِ نسبت داریت۔

بَقایا : (بَ۔کا۔یہ) (د) (ج گ) باقی۔پَشت کپتگیں۔

بَکّ :(بَک۔ک) زَنڈ۔پڑّور۔ **بَکّ ءِ بَکّ** :(س گ) زَنڈ۔ پڑّور۔پُرّءِ پُرّ۔

بُکّ : (بُک۔ک)(ن گ) دُروت۔چُکّ۔بوسگ۔چُلّگ۔ پَکّ۔بوس۔(2) زَنڈ۔پڑّور۔(3) چِنک۔دوئیں دَستانی نیام ءَ چیزے زیرَگ۔دوئیں دَستاں یکّ جاہ کنگ ءُ آپ یا دِگہ شے ءِ زیرَگ۔(4) بُڈّ۔بُڈّ وَرَگ۔ٹُبّ۔بُڈّی۔(5) آپ ءِ تہہ ءِ رَوَگ۔ (6) آپ ءِ دَرپ ے کہ چہ جھلگ ءِ گسترِ انت۔ **بُکّ دیگ** : (بُک۔ک۔دی۔یَگ)(ک گ) بُڈّ ینگ۔ٹُبّینگ۔آپ ءِ دوَر دیگ۔(2) تاواں بار کنگ۔ **بُکّ گِرَگ** : (بُک۔ک۔گِ۔ رَگ)(ک گ) چُکّ گِرَگ۔چُلّگ۔دُروت گِرَگ۔ **بُکّ وَرَگ** : (بُک۔ک۔وَ۔رَگ)(ک گ) آپ ءِ چیر ءِ رَوَگ۔ بُڈّ وَرَگ۔آپ ءِ چیر ءِ رَوَگ ءُ دَرآ ہَگ۔ٹُبّ وَرَگ۔ٹُبّی۔(2) گُڑن۔لنگڑی۔(3) دُروت۔چُلّگ۔گُلّ یا کُبّ ءِ چُکّ گِرَگ۔

بُکّو : (بُک۔کُو)(ن گ) کوَر، کنڈ یا کانیگ ءِ آپ ءِ جھل بُوتگ ءُ دپ ءِ سَکّ دیگ ءُ آپ وَرَگ۔بُڈّ و۔ **بُکّو بُوتگ** : (بُک۔کو۔ بُو۔تگ) (ک گ) آپ وَرَگ۔دَپ ءِ ایر دیگ ءُ آپ وَرَگ۔ چہ کنڈ یا کانیگ ءَ دَپ ءِ سَکّ کنگ ءُ آپ وَرَگ۔بُڈّ و دیگ۔ **بُکّو دیگ** : (بُک۔کو۔دی۔یَگ) (ک گ) آپ ءِ تہہ ءُ بُکّ دیگ۔ **بُکّو وَرَگ** :(بُک۔کو۔وَ۔رَگ) (ک گ) آپ ءِ تہہ ءِ رَوَگ ءُ دَرآ ہَگ۔آپ ءَ بُکّ وَرَگ۔

بَک :(بَ۔ک)(ن گ) مَلّ۔بندمڑگ۔(2) دَست ءُ پنجگی کنگ ءُ یکّ ءُ دومی ءِ زور ءِ چکّا سَگ۔(2) اُڑاند۔مڑائی۔جنگ۔ جیڑہ۔ **بَکّگ** :(بَک۔کَگ)(ک گ) بَجَّگ۔بدگُمان بُوتگ۔ **بَکّینگ** : (بَکّ۔کے۔نگ)(ک گ) بدگُمان کنگ۔ بَجّینگ۔

بِک : (بِ۔ک) (ن گ) سِنگ ءِ مَڑنیں ٹُکّر۔

بِکّ : (بِک۔ک) (ن گ) سیہر۔جاتُو۔(2) تائید ءُ بند دیوکیں مُلّا۔ہما مُلّا کہ شِرک ءُ پال ءِ رِپک ءِ زانت ءُ ٹِکّ ءُ ٹاک کنت۔(3) زانتکار۔وانِندگ۔مَڑن۔(4) کُکُّڑ کہ ہَر وَہد ہیک مَہ دَنت۔(5) ٹُپّنگ۔(6) نَرّ یک بُبو۔بیا۔نَرّ یک نند۔یکّ بِبو۔

بِکّی :(بِک۔کی)(ن گ) مَڑنی۔معتبری۔کماشی۔زانِندگی۔ دانائی۔(2)سِہر ءُ ساحری۔جاتوگری۔

بَکا : (بَ۔کا) (س گ) (ن گ) گزا۔توفی۔ہِمّت۔

بَکّار : (بَک۔کار)(ن گ) گُدام۔اَمبار۔باپاری یا مال دار ءِ ہما بان کہ آئی ءِ تہہ ءِ مال ءِ بُنگ ایر اِنت۔(2) ہما جاگہہ کہ ماہیگ بُرَگ ءُ خُشک کنگ ءُ بَندَگ ءُ دِگہ جاگہہ ءِ دیم دیگ بیت

بِکاڑ : (بِ۔کاڑ) (ن گ) بُوگّگ ءِ تَوار۔

بِکّت : (بِک۔کت۔) (ن گ) مڑ، چو کہ گو کانی میڑ۔ گُرانڈانی میڑ۔ (2) مڑائی۔

بَکتّ : (بَ۔کت۔ت) (ن گ) پٹکّیں مَرُدم۔ قدّ ءُ بالاد ءَ کسانیں۔ کسان قدّ۔ پٹکّ۔ کوتاہ قدّ۔ **بَکتّی** : (بَ۔کت۔تی) (ن گ) پٹکّی۔ کوتاہ قدّی۔ **بَکتّو** : (بَ۔کت۔تو) چو بَکتّ ءَ۔ پٹکّو۔

بَکتّگ : (بَ۔کت۔تگ) بِچار : بَکتّ۔

بُکچہ : (بُک۔چہ) (ن گ) گُدان۔ پیپلک۔ بُخ چڑی۔ بستہ۔ بُشکڑی۔ (2) بستگیں ڈکّ کہ آئی ءِ تہہ ءَ گیشتر مسافری ءِ وہد ءِ چیز ءُ اَزباب مان بنت۔ (3) مال ءُ زرّ یا سُہر ءُ سہت ءِ دَرپ۔ گرنچ۔

بَکّڑ : (بَک۔کڑ) (ب گ) بہمانگی بُہمنتگی۔ اڑ۔ دو دلگ۔

بَکش : (بَک۔ش) (ن گ) بخش۔ بشک۔ داد۔ بَکش اِتگیں۔ داتگیں۔ (2) (ف گ) بَکشگ ءِ فرماں گال: بِبَکش۔ بَکشگ ءِ کار ءَ بکن۔ (3) یلہ بہ دَئے۔ بے میار بہ کن۔ پہل کن۔ (4) پہلّی۔ (5) بہر۔ وَنڈ۔ **بَکشگ** : (بَک۔شگ) (ک گ) دَرگوز کنگ۔ کسے ءَ چہ میار ءَ بنداں یلہ دیگ۔ بے میار کنگ۔ (2) داد دیگ۔ چیز ے پہ سوغات دیگ۔ بشَغ۔ **بَکشگی** : (بَک۔ش۔گی) (ن گ) دَرگوز کنگی۔ یلہ دیگی۔ بَکشاہگی۔ (2) داد دیگی۔ (3) بَکشگ ءِ آوَرکی۔ **بَکشوک** : (بَک۔شوک) (ن گ) دَرگوز کنوک۔ داد دیوک۔ بشکوخ۔

بَکشا تگ : (بَک۔شا۔تگ) داتگ۔ یلہ داتگ۔ (2) پہل کُتگ۔ درگُذر کُتگ۔ **بَکشاتگیں** : (بَک۔شا۔ت۔گیں) بَکشاہگ ءِ دیریں گوَستگال۔ (2) ہما کہ بکشاتگ۔

بَکشاہگ : (بَک۔شا۔ہگ) دِیگ۔ (2) یلہ دیگ۔ **بَکشاہگی** : (بَک۔شا۔ہ۔گی) (ن گ) دِیگی۔ داد دیگی۔ (2) یلہ دیگی۔ بَکشگی۔ (3) بَکشاہگ ءِ آوَرکی۔

بُکش : (بُک۔ش) (ن گ) اسپ ءِ گردِن ءِ دَراجیں مُود۔ بُشک۔ (2) ہر ساہ دارے ءِ گردِن ءِ پُشت ءِ مُود۔ (3) کوپگ سَر ءِ دَراجیں مُود۔ (4) خَرابیں مُود۔ **بُکشی** : (بُک۔شی) (ن گ) ہما کہ بُکش ئے پِر انت۔ ہما کہ گردِن ءِ مُود ئے مَزَن انت۔ جُنڈی۔

بَلشَغ : (بَک۔شَغ) بِچار : بَکشگ۔

بَکشوشگ : (بَک۔شو۔شگ) بچار : بَشوشگ۔

بِکغ : (بِک۔کَغ) (ک گ) بُوگّگ۔ پلپنگگ۔

بَکل : (بَ۔کل) (ن گ) سبزی ءِ کِشار۔ (2) کسانیں باگ۔ لوگ ءِ دیم ءِ باگ۔ کسانیں بَجن۔ مابتّگ۔ باغیچہ۔ (3) کمر بند، چوٹّ یا کہ اولاک ءِ تنگ یا کہ دِگہ انچیں پوستے ءِ سَر ءَ ہما آسن کہ ہمے پوست ءِ دوئی سَر گوں ہمیشی ءَ اڑ یَنگ بیت۔ کُتّا۔ (4) پوست۔ پوست کہ چرائی ءِ چَبّہ ءِ چوٹّ جوڑ بیت۔ (5) خُشکیں ہڈّ۔ ایوکیں ہڈّ۔

بِکُل : (بِ۔کُل) (ن گ) بیجّک۔ بیجگ۔ حِساب ءُ داد ءِ دَپتر۔ (2) زال ءَ گوں سَریگ ءَ دیم ءِ بیرَگ۔

بَکم : (بَ۔کم) (ن گ) سُہر چکیں دارے کہ پہ دوائی کارمرز بیت۔

بَکُو : (بَ۔کُو) (ب گ) کُجانگو۔ تانگو۔ پکّو۔ پہ کو۔ کُجا۔ کُو۔

بُکّو : (بُک۔کو) (ن گ) پُکّو۔ حبرے ءِ نہ منّگ یا پہ ماں نیاتکی نہ منّگ ءِ وہد ءِ گوشنت۔ (2) دپ ءِ ماں آپ ءِ پُرّیں کسانیں دژ پے ءِ کنگ ءُ چمائی ءَ آپ وَرَگ ءِ کار۔ **بُکّو بُونگ** : (بُک۔کو۔بُو۔نگ) دپ ماں کسانیں آپ دژ پے ءَ کنگ ءُ آپ وَرَگ۔

بَکّو : (بَک۔کُو) (ن گ) کسانیں ماہیگے۔

بُکوں : (بُ۔کوں) (ج گ) کُوکّار۔ واہو۔ گوں زور ءَ دَریں گالوار دَرکنگ۔

بِکون : (بِ۔کو۔ن) (ف گ) بہ کونا۔ کوناہگ ءِ فرماں گال بزاں کوناہگ ءِ کار ءَ بہ کن۔ بہ نند۔ (2) سَر ءِ جہل رَوَگ۔ (3) بیماریں پَس ءِ شہنگ بزاں سَر ءِ بُرز ءُ جہل کنگ۔ لَرزگ۔

بُکّیتگ : (بُک۔کِ۔تگ) بُکّگ ءِ گوَستگال۔ (2) بُڈّیتگ۔ زیر ءِ آپ شُتگ۔ **بُکّیتگیں** : (بُک۔کِ۔ت۔گیں) بُکّگ ءِ دیریں گوَستگال۔ (2) ہما کہ بُکّیتگ۔

بَکّینتنگ : (بَک ـکین ـتَگ) بَکّینگ ءِ گوَستگال ـ (2) بَجّینتنگ ـ (3) نہ وَشّ کُتگ ـ **بَکّینتگیں :** (بَک ـکین ـت ـگیں) بَکّینگ ءِ دیریں گوَستگال ـ (2) ہما کہ بَکّینگ بُوتگ ـ

بُکّینگ : (بُک ـ کے ـ نگ) (ک گ) بُڈّینگ ـ چیرءِ آپ کُنگ ـ چیزے ءَ انچوش کنگ کہ بہ بُڈّیت ءُ چیرءِ آپ بہ بیت ـ **بُکّینگی :** (بُک ـ کے ـ نَ ـگی) بُکّینگ ءِ آوَ کی ـ (2) بُڈّینگی ـ

بَگ : (بَ ـگ) (ن گ) تاب نہ کَشّ اِتگیں بندیک ـ (2) ہما ساد کہ پہ ماہِیگ ءِ گِرَگ ءَ جوڑ کنگ ، تاب دیگ ءُ مُہکم کنگ بیت ـ (3) اِسپیتیں بندیک ـ حامگیں بندیک ـ (3) بندیک ءِ رَنگ ءِ اِسپیتیں ٹال ـ (4) گرَّ ءِ ناڈُراہی یے کہ مَردُم ءِ پوست ءَ اِسپیتیں پَچّ پر بیت ـ (6) بادءِ ناڈُراہی ـ **بَگی** : (بَ ـگی) (ن گ) ہما کہ بَگ ءِ ناڈُراہی ءَ گپتگ ـ (2) سَکّ لاغر ءُ رنج اِتگیں مَردُم ـ (3) اِسپیت ـ اِسپیتیں پوشاک ـ **بَگی ئیں** : (بَ ـگی ـئیں) (س گ) اِسپتیں رَنگ ءِ ساہ دار ـ (2) اِسپیت پوش ـ

بَگّ : (بَگ ـگ) (ن گ) اُشتِرانی گل ـ بازیں اُشتِر ـ **بَگّ ءَ پِرّینگ** : (ک گ) وَتی اُشتِر ، ڈاچی یا لیڑ ہے ءَ بَرَگ ءُ بَگّ ءَ ہور کنگ یا کہ دِگرے ءِ بَگّ ءَ بَرَگ ءُ بَگّے ءَ ہور کنگ ـ **بَگّ ءِ ترّینگ** : بَگّ ءِ سَرءِ مان ترّگ ءُ آئی ءَ بیرہ دیگ ـ بَگّ ءِ بیرہ دیگ ـ (2) بَگّ ءِ پا نگ پائی کنگ ـ **بَگّی :** (بَگ ـگی) (د) (ن گ) ہما گاڑی کہ آئی ءِ را دو یا چار اَسپ بہ چِکّ اَنت ـ (2) ہما کہ گوں بَگّ ءِ نسبت داریت ـ (3) اُشتری ـ

بَگّ دار : (بَگ ـگ ـدا ـر) (ن گ) بَگّانی واہُند ـ بھا گیہ ـ ہما کہ بَگّ ئے است ـ بَگّ واجہہ ـ

بُگ : (بُگ) (ن گ) کوَرءِ پہنا دءِ مَٹّ ءُ پتّار داتگیں زَمین ـ ایرا پَگ ـ ہارمَلّ ـ (2) بے کِشاریں زَمین ـ (3) نَرم ـ (4) نَریں ڈَگار ـ بیلو ـ **بُگی ءُ شُردی :** (ن گ) پہ بانورءَ اَڑکتگیں موشیں وراک کہ بشانہہ ءَ کنگ ءِ دَوران ءِ بانورءَ دینت اِش ـ

بَگا : (بَ ـگا) (س گ) تُرسوک ـ بے دِل ـ کَساں دِل ـ لَگور ـ بغا ـ (2) (ن گ) گادَگ ـ نامَرد ـ چڈل ـ چُورتو ـ گوَہتگ ـ **بَگا چَمّ** : (بَ ـگا ـچَم ـم) (س گ) چَمّ جَہل ـ چَمّ کُٹّ ـ بے آپ ـ (2) اِسپیت چَمّ ـ لَگور ـ مادَگو ـ (3) ہما کہ چہ جَنگ ءِ پِڑ ءَ تتَلگ ـ

بَگاوَ : (بَ ـگا ـوَ) (س گ) بَگا تَب ـ چو بَگاءِ ڈَول ءَ ـ بَگا ـ

بَگائی : (بَ ـگا ـئی) (ن گ) نامَردی ـ کپتہ دِلی ـ تُرسَگ ـ بے دِلی ـ لَگوری ـ بے ہمّتی ـ

بَگّا : (بَگ ـگا) (ن گ) اِسپیت رِیشّ ـ پیریں مَرُدم ـ **بَگّا رِیش** : (س گ) اِسپیت رِیش ـ

بَگّارو : (بَگ ـگا ـرو) (ن گ) بُوجِیگ ءِ قسمے ـ

بَگ پان : (بَگ ـ پان) بچار : بَگ جتّ ـ

بَگ پانی : (بَگ ـ پا ـنی) (ن گ) بَگ جتی ـ

بَگّ جتّ : (بَگ ـگ ـجَت ـت) (ن گ) اُشتِرانی چاریںوک ـ اُشتِرانی نپر ـ بَگّ پان ـ جتّ ـ جتّ پان ـ راچِی ـ سار بان ـ **بَگ جَتی :** (بَگ ـجَ ـتی) اُشتِرانی چارینگ ءِ کار ـ سار بانی ـ

بُگدو : (بُگ ـ دُو) (ن گ) اُشتِر ءِ یکّ شَرّیں نسلے کہ زَنڈ ءُ ٹُوہ اِنت ـ (2) اُشتِر بُودی ـ دو کوہانڈیں اُشتِر ـ بُگدی ـ

بَگدُوسی : (بَگ ـ دُو ـسی) بچار : بُگدو ـ

بُگدَہ : (بُگ ـ دَہ) (ن گ) جمبیا رَنگیں خنجرے ـ

بُگدی : (بُگ ـ دی) بچار : بُگدُو ـ

بِگر : (بِ ـگر) گِرَگ ءِ فرماں گال ـ **بِگر ءُ بِدار** : (ن گ) پہ کارے ءِ کنگ ءَ جُہد ءُ کوشست ـ ہیّاہیّا ـ چِست ءُ ایر ـ

بُگرَہ : (بُگ ـ رَہ) (س گ) مَست ـ تمرد ـ ساند ـ

بُگڑا : (بُگ ـ ڑا) (ن گ) شِیرکنیں وَراکی یے ـ تاپتگیں چِنا ـ (2) کوہن ءُ ریز اِتگیں چیز ـ

بَگڑی : (بَگ ـ ڑی) (ن گ) اِسپیت ـ اِسپیتی ـ (2) (س گ) زیبائی ـ

بَگل : (بَگ ـ ل) (ن گ) بلگ ـ ہما بزبزین ءُ ڈِکّیں لبز کہ گوں شاکارگ یا جلگ ءِ چہ پُپّاں دَر کیت ـ بلغم ـ خاکار ـ

بَگَل : (بَ ۔گَل) (ن گ) دَست ءِ باسک ءِ کُٹّ اِتگیں حدّ ءِ چیری گَلّ کہ اُود ءِ پُٹّ ہَم رُدیت ۔ دوئیں دَستانی کوپگانی چیری پلّو ءِ کنڈ ۔ (2) رُتگیں ہمینچک کاہ یادار یادِگہ اَنچیں چیزے کہ بَگَل ءِ جاگہہ اِش بہ بیت یا کہ بُرّگ ءُ بَگَل کنگ بہ بنت ۔ (3) کَش ءِ نیمگ ۔ (4) بڈّ ءِ بُوئنگ ۔ (5) بانکُر ۔ امباز ۔ گوْرامباز ۔ (6) کُچّ ۔ کَش ۔ **بَگَلاں چِرت** : (بَ ۔گَ ۔لاں ۔ چِر ۔ت) (وگ) بازگل بُوئنگ ۔ بے اَندازَ ہیں وَشّی ۔ **بَگَلاں گِرَگ** : (بَ ۔گَ ۔لاں ۔گِ ۔رَگ) (ک گ) باسکاں گِرَگ یا گُلائیش کنگ ۔ **بَگَلاں گوْات دیَگ** : (بَ ۔گَ ۔لاں ۔ گوْا ۔ت ۔ دی ۔یَگ) ٹَہل ءُ وَت گندی کنگ ۔ سُنٹارو بُوئنگ ۔ بُرز گندی کنگ ۔ تمر دی کنگ ۔ **بَگَلاں گوْاتو** : (بَ ۔ گَ ۔لاں ۔ گوْا ۔تو) (س گ) پہ وَشّی یا ٹَہل بگلاں پچ کنگ ۔ بَگَل ءِ بَگَل بُوئنگ ۔ **بَگَل ءِ بَگَل بُوئنگ** : گل ءُ شاداں بُوئنگ ۔ **بَگَل ءِ تَل** : (ن گ) بَگَل ءِ چیر ۔ بَگَل ءِ تہہ ۔ **بَگَل ءِ پیتِرگ** : پہ باہوٹی کسے ءِ گوْرا روَگ ۔ پناہ زُورگ ۔ **بَگَلک** : (بَ ۔گَ ۔لک) (ن گ) کسانیں بَگَل ۔ **بَگَلک جَنگ** : (بَ ۔گَ ۔لک ۔ جَ ۔نگ) (ک گ) کُروس ءِ چہ بانگ ءَ ساری بانزُل جَنگ ۔ (2) گل ءُ شادان بُوئنگ ۔ چہ وَشّی ءَ بانزُلک جَنگ ۔ **بَگَل کنگ** : (بَ ۔گَل ۔کَ ۔ نگ) (ک گ) گُلائیش کنگ ۔ اَمباز کنگ ۔ گوْرامباز کنگ ۔ **بَگَل ءِ کنگ** : (ک گ) بَگَل ءِ چیر ءَ کنگ ۔ کَش ءَ کنگ ۔ **بَگَلی** : (بَ ۔گَ ۔لُ ۔کی) (ن گ) ایکول ۔ وَشّی دَرشان کنگ ۔ چہ گل ءَ دوئیں بَگَلانی سُرینگ ۔ **بَگَل گُشاد** : (بَ ۔گَل ۔گُ ۔شاد) (ن گ) بَگَلو ۔ ہما گُد ءُ ٹُکّر کہ پِشک ءِ بَگَلاں مان دیَگ بیت ۔ بُن کَشّ ۔ **بَگَل گیر بُوئنگ** : (بَ ۔گَل ۔گی ۔ر ۔ بُو ۔ نگ) (ک گ) گُلائیش کنگ ۔ بانکُر کنگ ۔ اَمبازاں گِرَگ ۔ دُراہی کنگ ۔ **بَگَل مان کیجگ** : (بَ ۔گَل ۔مان ۔ کے ۔جَگ) بند مڑَگ ۔ مَلّ گِرَگ ۔ مَلّ مِڑَگ ۔ **بَگَلو بُوئنگ** : (بَ ۔گَ ۔لو ۔ بُو ۔نگ) چہ وَشّ دِلی ءَ یا کہ پہ ٹَہل وَتی بَگَلاں گوْات دیَگ ۔ (2) جُتَک بُوئنگ ۔ برابر بُوئنگ ۔ **بَگَلی** : (بَ ۔گَ ۔لی) (ن گ) ہما پُٹّ کہ بَگَل ءِ رُدنت ۔ بَگَل ءِ چیر ءِ مُود ۔ بَگَلیگ ۔ (2) ہما چیز کہ دِگہ چیزے ءِ کَش ءِ اِنت ۔ کَشی ۔ کَش ءِ ۔ کِرّ ءِ ۔ پہنادی ۔ (3) ٹُوہیں دَڑ چکے ءِ کَش ءِ چَپّ ۔ (4) نَڑ ءِ ہما دوچ ءَ دوتکگیں پپلک کہ ناڑی وَتی نَڑ ءَ مان کنت ءُ زیریت ۔

بَگَلیگ : (بَ ۔گَ ۔لی گ) (ن گ) بَگَل ءِ مُود ۔ بَگَلی ۔

بَگَل جول : (بَ ۔گَل ۔جول) (ن گ) پپیلکے کہ کوپگ ءِ سَراں لونجان بیت ۔ اَمپان ۔ (2) ٹُپنگ ءِ تیرانی مان کنگ ءِ جاگہہ ۔

بَگَل : (بَ ۔گَل) (س گ) جنینو ۔ نابُود ۔ بے پکرات ۔ (2) سَریگ ءِ پلّو ءِ چیزے بندَگ ۔

بِگَل : (بِ ۔گَل) (د) (ن گ) جنگ ءِ دَمامو ۔ (2) چہ ٹُکڑہ یا پیتل ءَ اَڈّ داتگیں سُرناہے ۔

بَگَلو : (بَ ۔گَ ۔لو) (ن گ) سے سَر یکیں گُدی ٹُکّرے کہ جنین وَتی پَشکانی کَشّ ءِ مان ءَ دیینت ۔ بَگَل گُشاد ۔ بُن کَشّ ۔ (2) کارچ ، زَحم یا جمبیا ءِ جُتک ۔

بَگَلہ : (بَ ۔گَ ۔لہ) (ن گ) بُوجیگ ءِ قِسمے ۔

بَگّو : (بَگ ۔گو) (س گ) وَشّی ۔ گل ءُ شادانی ۔ کٹّ ءُ نپ ۔ (2) نااُمیدی ۔ ناوَشّی ۔ (3) گرّیوگ ۔ زارہ ۔ (4) (ن گ) اِسپیتیں اُشتر ۔ (5) گونڈو ۔ گونڈیں زَہگ ۔ **بَگّو جَنگ** : (بَگ ۔ گو ۔ جَ ۔نگ) (ک گ) لنگڑی ءِ مَستی کنگ ۔ (2) بے مُزّ ءِ صوت جَنگ ۔ (3) دَست ءِ کُٹّ ءِ جَنان ءِ توار ءِ دَر کنگ ۔ (4) گرّیوگ ۔ فَریاد کنگ ۔ (5) چیزے ءِ چہ دَستاں رَوگ ءَ پدا اَرمانی بُوئنگ ۔

بُگّو : (بُگ ۔گو) (ن گ) پِشّک ءِ ذات ءِ ماہیگے ۔

بِگوْج : (بِ ۔گوْ ۔ج) (ف گ) گوْجگ ءِ فَرماں گال : بِزاں گوْجگ ءِ کار ءَ بہ کَن ۔

بَگور : (بَ ۔گور) (ن گ) بہادر ۔ (2) گُربَگ ۔ کوہی پشّی کہ چہ پشّی ءَ تیار تر اِنت ۔ نَریں پشّی ۔ مَزنیں پِشّی ۔ **بَگور تَرّگ** : (بَ ۔گور ۔ تَر ۔رَگ) بہادُر بُوئنگ ۔ باغی بُوئنگ ۔ مَزَن مَردی نشان دیَگ ۔

بَگّول : (بَگ ۔گول) (س گ) نہ وَشّ آواز ۔ نہ وَشّ گُٹّی ءِ شِعر جَنگ ۔

بگیر : (بَ۔گے۔ر)(س گ) کوٹ۔ بدواہ۔ بدواہی۔خیرنہ لوٹگ۔بغیر۔(2)ابید۔ بید۔(3) بے ایمانی۔ نہ وشّ۔ ہلاپ۔
بگیری :(بَ۔گے۔ری) بےایمانی۔(2)نہ وشّی۔ہلاپی۔(3) بد واہی۔دُژمنی۔
بگیرکشّغ : (بَ۔گے۔ر۔کَش۔شَغ)(ک گ) زہرکنگ۔ زَہربُوئگ۔
بِگیر : (بِ۔گیِ ر)(ن گ) ہم بُرّ۔
بَلّ : (بَل۔ل)(ن گ) گُرز۔نیزہ۔نیزگ ءِسَر۔بات۔(2) جنگل۔لَد۔(3) زَحم ءِسَرُک۔(4)ہما زَمین کہ یدّ رءِ ملک اِنت۔(5)سَنگت۔پلّہ مُرز۔(6) طاقت۔زور۔**بَلّ ءِ لہڑ** :(ن گ) دریاءِموجانی بُرزروَگ۔موجانی چست بُوئگ۔**بَلّن** :(بَل۔لن)(ن گ) طاقت وَر۔زوراوَر۔(2) شہرءِ نزّ گوَرءِ کسانیں بیتگ۔ بازار(3) گہیردَر، گہورجاہ، ہماجاہ کہ گہیر باز بیت۔
بَل : (بَ۔ل)(ن گ) لیماٹ۔پَس ءِ لیماٹ۔(2) کاپَر یادارءِ یا کاش ءِ لوگےءِ یکّ پلّوے۔(3) چہ کُلّ ءِمستریں لوگ کہ کُلّ ءِ وَڑءِ اِنت۔(4) ناڈُراہی یے کہ مال ءِ دَم توس کنت ءُ کُشیت۔(5) آس روک کنگ۔روک۔
بِلّ : (بِل۔ل)(ف گ) یلہ بِدئے۔ اِلّگ ءِ فرمان گال۔(2)موکل۔اجازَت۔(3)(ن گ) تُرشیں لیمبوءِ پُلّ یا کہ پُلّ ءِ تاک۔**بِلّاں** :(بِل۔لاں)(گ ر) بِل کہ۔(2) پَرواہ نیست۔(3) ساٹگ۔ پَہریز۔(4)(ج گ) جُست گالے چو کہ: مَن کارے ءِ بِلّاں یا مَن موکل بہ دیاں یا مہ دیاں۔ **بِلّ بُوئگ** : (بِل۔ل۔بُو۔ئگ) پَہریزگ۔سپارت۔اَنچوش کہ "بِلّ اِت بات" بزاں زِندگ بات۔خُدا ترا پُشت گیجات۔(4) موکل۔ اجازَت۔(5) دَزگٹّ۔ مہتَل۔**بِلّ ءِ بیا** : (ف گ) یلہ دئے ءِ بیا۔
بُلّ : (بُل۔ل)(ن گ) پُٹ۔مِید۔(2) پڑّم یاہمے رَنگیں چیزے کہ دِگہ چیزے ءِسَر بُرءِ گیش ءِ چیدَگو بہ بیت۔(3) زیاتی ءِ بُرزءِ لِکّیں چیز۔(4) کُروس ءِ تاج۔(5) پاگ ءِسَرُک۔ ترّہ۔ چوٹ۔ تُرّگ۔(6) بُرزیں چیزےءِ گُڈّی سَرُک۔**بُلّک** : (بُل۔لَک)(ن گ) کسانیں بُلّ۔**بُلّکی** : (بُل۔لُ۔کی)(ن گ) ہما کہ بُل ئےپُر اِنت۔ہما کہ بُلّے داریت۔**بُلّو** :(بُل۔لو)(س گ) کسانیں چُکّ۔کسان۔گونڈو۔(2) ہما کہ بُلّ ئے پُر۔سَرپَرّگ۔(3)(ن گ) ئمب یابَرف ءِ بُلّڑ۔ئمبی ئیں حاک یابَرف ءِ ڈِکّ۔
بُلک : (بُ۔لَک)(س گ) سرءِ پتّگیں ٹیلگ۔غوٹ چمّ۔
بُلّی :(بُل۔لی)(ن گ)ہما کہ بُلّ ئے پُر اِنت۔(2) مُرگے۔ چگول۔چڈول۔
بُل : (بُ۔ل)(ن گ) دِرکّ۔دَرکپگ۔ٹِپّ دیگ۔
بِلا :(بِ۔لا)(گ د) بید۔بگیر۔بید چَریشی یا چَرائی۔**بِلا اُزرءِ حِیلہ** : (س گ) بےحِیلہ ءُ بےبَیمّون۔
بِلّا : (بِل۔لا)(س گ) ذِمّہ۔(2) (ن گ) چہ دارءِ ٹھینتگیں چیزے کہ گوَسک ءِ دَپ ءِبندگ بیت کہ گوک ءِمہ مچیت۔
بَلّا : (بَل۔لا)(س گ) حیاداریں مَردُم۔حیادار۔مڑاہ دار۔
بِلّ اِت بات :(بِل۔ل۔اِت۔بات) مُرادگالے چوش کہ زِندگ باتئے۔خُدا ترا پُشت گیجات۔ترا ہچ مَبات۔
بِلاحُجّت :(بِ۔لا۔حُج۔جَت)(س گ) بَغیر دَلیل ءُ حِیلہ ءَ۔ بےسَبَب۔بےاَٹکل۔
بِلاسَبَب :(بِ۔لا۔سَ۔بَب)(س گ) بَغیر وَجہ۔بےارزِش۔ بےمقصد۔بےمطلب۔
بِلاسُود :(بِ۔لا۔سُود)(س گ) بےئپ۔بےفائدہ۔بےکَٹّ۔
بِلاشکّ :(بِ۔لا۔شَک۔ک)(س گ) بےشکّ۔دِل جمی ءَ۔ پکّائی ءَ۔پہ یقین ءَ۔اَبید شکّ ءُ گُمانےءَ۔
بِلاعِوَض :(بِ۔لا۔اِ۔وَز)(س گ) بےبَدَل ءَ۔(2) بے قیمت ءَ۔
بِلاغَرَض : (بِ۔لا۔غَ۔رَز)(س گ) بَغیر لالچ ءُ مطلَب ءَ۔
بَلاگو : (بَ۔لا۔گو) (پ گ) فلاں۔پہ مَردُمے یا چیزےءَ نامینتگیں پنّامےءَ کارمرز بیت۔

بُلام : (بُ۔لا۔م) (ن گ) دَرواز گ یا دَریگ ءِ چانٹ ءِ سَر بری ئیمگ ءِ دیوال ءِ تہہ ءَ بزیں تہتگ یا پتّیں دارے کہ دَرواز گ یا دَریگ ءِ جلّگ یا پہ جلّا ہگ ءِ ہا ترءَ مان کنگ بیت۔

بلامَل : (بَ۔لا۔مَل) (ن گ) چُلو پک۔کسانیں دَست ءُ دَپی کار۔ **بلامَلی** : (بَ۔لا۔م۔لی) (ن گ) دَست ءُ دَپ ءِ مَردُم۔ چُلو پک کار۔کاردار۔چلو پکی۔دَست ءُ دَپی۔

بلانچ : (بَ۔لان۔چ) (س گ) پرلچّیتگ ءُ لونجان۔ **بلانچک** : (بَ۔لان۔چک) (س گ) کسانیں ءُ بے اَرزِشیں چیز۔پرلچّیتگیں ءُ لونجانیں چیز۔

بِلانچ : (بِ۔لان۔چ) (ف گ) لانچگ ءِ فرمان گال : بہ لانچ یا لانچگ ءِ کارءَ بکن۔

بَلّاں وَڑ : (بَل۔لاں۔وَڑ) (ن گ) دَرمانے۔

بَلّاوَگ : (بَل۔لا۔وَگ) (ن گ) کسانیں بُوٹگے کہ آئی ءِ تاک کسانیں زہگانی لاپ دَرد ءِ علاجے۔

بلاہ : (بَ۔لا۔ہ) (س گ) ٹُوہ۔مزَن۔مزَنیں۔زوراک۔ چپاؤ۔چکّ۔گادرّ۔ٹُٹّ۔ٹوپ۔نوَلّ۔ٹرّ۔(2) (س گ) ہما جِنّ یا دیہہ کہ مزَن ءُ زورآور انت۔دیہہ۔(3) ویل۔مُشکُل۔اَڑ۔جنجال۔بد بلاہ۔(4) بیئنگ۔ **بلاہانی بُن ءَ بُوئگ** : بلاہانی دیم پان بُوئگ۔ **بلاہانی زیرَگ** : (بَ۔لا۔ہا۔نی۔زی۔رَگ) کار ءِ خراب کنگ۔ (2) کُشگ۔(3) تاوانی کنگ۔(4) مُشکُلے آسان کنگ۔مدّت ءُ کُمک کنگ۔(5) ڈُبّہ زیرَگ۔مُشکُل ءُ جنجال زیرَگ۔ **بلاہ ءُ بتّر** : (ن گ) مستریں مُصیبت۔ڈکّ ءُ ویل۔(2) بے اَرزِشیں بازیں چیز۔ **بلاہ ءُ بد** : (ن گ) ویل۔جنجال۔(2) زورآور۔ظالم۔ چٹّی۔ **بلاہ ءُ بد** : (س گ) بلاہیں ءُ زوراوَریں دُژمن۔ **بلاہ پہ دُور** : مُرادگالے کہ بلاہ ءُ ویل دُور بہ بات اَنت۔مُشکُل آسان بہ بات اَنت۔ اَبید مُشکُل۔بید چہ مصیبت ءَ۔ **بلاہ جلّ** : (بَ۔لاہ۔جل۔ل) (س گ) ہما کہ بلاہاں جلّیت یا داریت۔ہما کہ مُشکُلاں وتی سَرءَ زُوریت۔(2) نذریگ۔بلا زِیر۔(3) مُشکُلیں کارانی پیشونک۔ (4) بہادُر۔دلیر۔ **بلاہ ءُ حزیمت** : (ن گ) مُشکُلیں وہد۔گرانیں ساعت۔ **بلاہ زِیر** : (بَ۔لاہ۔زی۔ر) (س گ) واری ءُ جنجالانی سکّوک۔غم وار۔غم زُور۔شنک زُور۔بلاہ زُور۔(2) نذر۔شنک۔حیرات۔قُربان۔نذری۔ **بلاہ زِیری** : (بَ۔لاہ۔زی۔ری) (ن گ) غم زُوری۔غم واری۔(2) قربانی۔حیراتی۔ **بلاہ گردِن** : (بَ۔لا۔گر۔دِن) (س گ) ہما کہ دِگرانی مصیبتانی زُورَگ ءِ سکّ ءُ توان بہ داریت۔(2) زوراک۔مزَن گردِن۔ظالم۔ حَق زُور۔ **بلاہ نوش** : (بَ۔لا۔نو۔ش) (ن گ) بُزرگ۔پیر ءُ وَلی۔(2) مزَنیں شرابی۔(3) (س گ) زیات وَروک۔ہما کہ ہچّ ءَ سیر نہ بیت۔(4) طاقت وَر۔زوراک۔ **بلاہی** : (بَ۔لا۔ہی) مزَنی۔ٹُوہی۔چکّی۔زوراکی۔ **بلاہیں** : (بَ۔لا۔ہیں) (س گ) ٹُوہیں۔مزَنیں۔چکّیں۔پڑّوریں۔جان ءَ پُرّیں۔ **بلاہے ءَ جت** : وار ءُ خوار بُوت۔بلاہ ءُ زوراکے ءِ حرجان بُوت۔ **بلاہے پہ جنت** : بد دُعا کہ بلاہے بہ جنات۔(2) مزَنیں مُشکل ءُ مصیبت ءِ سرءَ ئے کپات۔

بلاہ زُور : (بَ۔لاہ۔زُو۔ر) بچار : بلاہ زِیر۔

بَل بَجگ : (بَل۔بَ۔جَگ) (ک گ) گوں وَت ءِ حبر کنگ۔رپٹگ۔جوڑگ۔

بُلبُل : (بُل۔بُل) (ن گ) کُلی۔کسانیں وشّ تواریں مُرگے۔ (2) تیز۔چالاک۔(3) وَشّ توار۔وشّ الہان۔وشّ لِسان۔وَشّ حبر۔حبر ءِ بلد۔ **بُلبُلی** : (بُل۔بُ۔لی) (ن گ) ہما کہ گوں بُلبُل ءَ نسبت داریت۔

بِلبِلان : (بِل۔بِ۔لا۔ن) (ن گ) روژناہ۔روشّن۔

بِلبِلاہُو : (بِل۔بِ۔لا۔ہُو) (ب گ) بڑّگ۔(2) جان ءِ کچّگ دیگ۔(3) جان ءِ چلّیں ہید۔(4) وَرگی چیزے ءِ خرابی یا ناصافی ءَ گندگ ءَ گوں آورگ ءِ دِل ءَ نہ زُورگ ءُ دِل ءِ خراب بُوئگ ءِ مارشت۔ **بِلبِلاہی** : (بِل۔بِ۔لا۔ہی) (ب گ) بدآہگ۔ (2) دَنتان پلشک۔(3) بیماری یے کہ گپّ دَرنیاینت۔(4) جان ءِ پٹّانی پادآہگ۔(5) بڑّگ۔

بُلبُلُک : (بُل ـ بُ ـ لُک) (ن گ) چہ آپ ءِ چیرءَ دَرآتکگیں گوات کہ آپ ءِ سَر بُرءَ آپ گواتو جوڑ کنت۔ **بُلبُلُکّی** : (بُل ـ بُ ـ لُک ـ کی) (ن گ) بُڑ بُڑّ گ۔ بُلبُلُک۔ چہ آپ ءِ چیرءَ گوات ءِ دَرآہگ کہ تَوار کنت ءُ گواتو ہم بیت۔ **بُلبُلُکّی جَنگ** : (بُل ـ بُ ـ لُک ـ کی ـ جَ ـ نگ) (ک گ) کسے کہ ماں آپ ءِ چیرءَ چہ دَپ یا پونزءَ گوات بہ کشّیت کہ ہمے گوات کہ چہ آپ ءَ دَرکیت ءُ تَوار بہ کنت۔

بِلبِلَگ : (بِل ـ بِ ـ لَگ) (ک گ) ترّپگ۔ شُہم دیگ۔ جرّشکگ۔ جُلشکگ۔ جرّگّگ۔ دَڑپشگ۔ جلشک۔ چمّگ۔

بَل بَیغ : (بَل ـ بی ـ یَغ) مان رِچگ۔ (2) مِکّ بُوئگ۔

بَلخا : (بَل ـ خا) (د) (س گ) پَزّور ـ زَنڈ۔

بَلخی : (بَل ـ خی) (ن گ) آپی مُرگے۔

بَلَد : (بَ ـ لَد) (ن گ) (س گ) زانتکار۔ زانُوگر۔ کار زانت۔ سوہو۔ کَوّاس۔ ہُژّار۔ دانا۔ سَرحَیال۔ اُستا۔ اُستاد۔ پکّا کار۔ راہ دَربَر۔ زَبر۔ پوہ۔ سَرپد۔ **بَلَدی** : (بَ ـ لَ ـ دی) (ن گ) زانُوگری۔ زانتکاری۔ سَرپدی۔ زَبری۔ **بَلَدیں** : (بَ ـ لَ ـ دیں) (س گ) زانتکاریں۔ شیوّاریں۔ زانُوگریں۔ کارزانتیں۔ زَبریں۔

بَلَدکار : (بَلَد ـ کار) (س گ) کارزانت۔ زانت کار۔ کسے کہ کارے ءِ زانتکار بہ بیت۔ **بَلَدکاری** : (بَ ـ لَد ـ کا ـ ری) (ن گ) زانتکاری۔ شیوّاری۔ سَرپدی۔ سَرحَیالی۔ زانوگری۔

بُلُّر : (بُل ـ لُر) (ن گ) بُورّ ـ پُگ۔

بُلُّرد : (بُل ـ لُر ـ د) (ن گ) سَر بر ءِ روگناں دُور کنگ ءِ رَند پشت کپتگیں نارُشت۔ بُچڑو۔

بُلُّڑ : (بُل ـ لُڑ) (س گ) کم آپ۔ ڈَک۔ (2) (ن گ) روگن ءُ دُرشتگیں جوءِ پُنڈ اِتگیں بُرناکیں وَراکی۔ (3) زَہریں چیزے وارینگ۔ (4) دَلوت ءِ کاہ ءُ گدیمّاں گوں آپ ءِ ترّ کنگ ءُ نرم کنگ ءُ دیگ۔ **بُلُّڑ ءِ چارینگ** : (ک گ) حَرابیں وَراک دیگ۔ زَہر چارینگ۔ (2) سحر کنگ ءِ ہاتر ءِ حَرابیں ءُ دَم جتگیں وَرگ ءِ وارینگ۔

بَلغَم : (بَل ـ غَم) (ن گ) بَگل۔ بَلگ۔ چہ دپ ءِ دراتکگیں بزبزیں لبز ءُ لیتار۔ **بَلغَمی** : (بَل ـ غَ ـ می) (ن گ) ہما کہ چرائی ءِ دپ ءِ بلغم درکیت۔ (2) ہما کہ گوں بلغم ءِ نسبت دارِیت۔

بَلُّک : (بَل ـ لُک) (ن گ) پِت ءِ مات یا مات ءِ مات۔ (2) پیرزال۔ ماسی۔ بَلّو۔ بَلّی۔ (3) دینبوگ۔ دِیُنبو۔ جَمبوگ۔ دائی۔ (4) زانتکار۔ کَوّاس ءُ زانتکاریں پیرزال۔ **بَلُّکو** : (بَل ـ لُ ـ کو) (ن گ) گُڈُکّ ءِ یَکّ قِسمے۔ (2) مُحتاج۔ بےوَسّ۔ (3) غَریبیں پیرزال۔ (4) کسانیں سؤلے کہ بَہار ءَ رُدیت۔ **بَلُّکوئی** : (بَل ـ لُ ـ کو ـ ئی) (ن گ) عاجِزی۔ بےوَسی۔ (2) دائی گِری ءِ کار۔ دینبوگی ءِ کار۔ (3) لُچّی۔ چالاکی۔ **بَلُّکی** : (بَل ـ لُ ـ کی) (ن گ) دینبوگی۔ دائی گِری۔ (2) زانتکاری۔ کَوّاسی۔ **بَلّی** : (بَل ـ لی) (ن گ) بَلُّک۔ پیرزال۔ **بَلّو** : (بَل ـ لُو) (ن گ) بَلّی۔ بَلُّک۔ پیرزال۔

بَلّ کُش : (بَل ـ ل ـ کُش) (ن گ) کسانیں پُررنگیں چِرتّ ءِ ذاتیں کِٹگے۔ (2) دَزاج سٹّیں مَدَگے کہ بال کُت نہ کنت۔

بِلَّگ : (بِ ـ لَک ـ کَگ) (ک گ) ہڑسّگ ءُ گرّیوگ۔ ہڑیسگگ۔

بَلِکَن : (بَل ـ کِن) بچار : بَلکیں۔

بَلکیں : (بَل ـ کیں) (گ ر) راست بُوت کنت۔ ہمے رَنگ ءَ۔ بَلکینہ۔ بَلکینگا۔ گُمان ہَمیش اِنت۔ بلے۔ بَلکِن۔

بَلَگ : (بَ ـ لَگ) (ک گ) روک بُوئگ۔ آس گِرگ۔ بُن گِرگ۔ روژناہ بُوئگ۔

بَلوک : (بَ ـ لو ـ ک) (ن گ) ترّپوک۔ روژناہ بُووَک۔ ہما کہ بَلیت۔ ہما کہ بَلَگ ءَ اِنت۔ ہما کہ روک بیت۔ ہما کہ روک اِنت۔

بَلگ : (بَل ـ گ) (ن گ) پَنّ۔ تاک۔ سَبزی۔ کاہ۔ (2) بَلغَم۔ چہ دَپ ءَ دَرآتکگیں بزبزیں لبز ءُ لیتار۔

بَلگار : (بَل ـ گار) (س گ) اِلگ ءُ رَوگ۔ (2) بےرَند ءَ رَوگ ءُ گار بُوئگ۔ بےپد بُوئگ۔

بُلگار : (بُل۔گار) (ن گ) آپ ءِ تہہ ءَ ہُورت ہُورتیں بُوچ ءُ خاک کہ چہ گوُات ءُ دَنز ءِ سَبَب ءَ آپ ءَ کپَنت۔(2) سارتیں ءُ وَشّ ساچیں کوش۔سارتیں گوُات۔

بِلگِری : (بِل۔گِ۔ری) (ن گ) گُٹّ ءَ کنگی سَہتے۔ بِرگِڑی۔

بُلگلو : (بُل۔گُ۔لو) (س گ) دَنز۔خاک۔

بِلِلّ :(بِ۔لِل۔ل) بچار : بِل لِلّا۔

بِل لِلّا :(بِل۔لِل۔لا) (ن گ) گُنگ۔دَپ بند۔ بِلِلّ۔لِلّ۔(2) حبر ءَ وَہداں زبان ءَ اَڑگ ءُ حبراں کپّی کنگ۔(3) ہما کہ زبان ءَ اَڑیت۔ہما کہ زُبان ءَ نہ گیشیت۔**بِل لِلّاہی** :(بِل۔لِل۔لا۔ہی) (ن گ) دَپ بندی۔گُنگ دَپی۔لِلّی۔

بَلَلَغ : (بَل۔لَغ) (ک گ) زبان ءِ اَڑگ۔شَرّی ءَ لبزانی دَرنیا ہگ۔زُبان ءِ نہ گیشگ۔

بَلَم : (بَ۔لَم) (ن گ) برنجیں دان ءِ ذاتے۔(2) کسانیں یکّدار۔کٹی۔(3) بارگ شاحیں کوہی دَڑ چکے۔

بُلم : (بُل۔م) (ن گ) پنجگ ءِ پُرّ ءِ کاہ۔(2) ٹال۔دار۔کسانیں بنڈل۔

بُلُمّ : (بُ۔لُم۔م) (ن گ) پَس ءُ بُزانی گوُرگ ءُ شِنڈکاں گوں یکّیں چِیلک ءَ رِدءَ بندگ۔سلاڑغ۔تنَد بند۔لُوپک۔پرمیل۔پُلم۔(2) کِیٹگ، تیٖجگ یادِگہ نیٖگے یا سبزی ءِ بُن ءِ ٹالک کہ گوں دَڑچک یا وَلّ ءَ پرلچ اِتگ۔(3) چوڑ۔(4) ہما ساد کہ گوں آئی ءَ بُلم کنگ بیت۔**بُلُم کنگ** : (بُ۔لُم۔کَ۔نگ) (ک گ) بندگ۔بندی کنگ۔(2) دَلوت ءِ گُٹّ ءَ سادے ماں کنگ ءُ بندگ۔(3) دَلوت ءِ پاداں بندگ۔

بُلُمب : (بُ۔لُم۔ب) بچار : بُلُمّ۔

بُلُمطار :(بُ۔لُم۔ٹار) (ن گ) سَرآ تلگیں آپشک۔بے کاریں نارُشت۔(2) (س گ) سَرامَند۔

بُلَند : (بُ۔لَن۔د) (ج گ) بُرز۔گشاد۔(2) مَزَن نام۔بُرزتوار۔نام دار۔بالا۔مَزَن شان۔**بُلَند آواز** : (بُ۔لَن۔د۔آ۔وا۔ز) (س گ) بُرزآواز۔(2) بُرزیں توار۔**بُلَند آوازی** :(بُ۔لَن۔د۔آ۔وا۔زی) بُرزآوازی۔گرّان آوازی۔**بُلَندی** :(بُ۔لَن۔دی) (ن گ) بُرزی۔بالائی۔قدّآوری۔چستی۔(2) آزمان۔

بُلَندبخت :(بُ۔لَن۔د۔بَہ۔ت) بحتاور۔طالع دار۔**بُلَندبختی** : (بُ۔لَن۔د۔بَہ۔تی) (ن گ) بحتاوری۔طالع داری۔

بُلَندو : (بُ۔لَن۔دو) (ن گ) زَرد چکیں ءُ اِسپیت گوشتیں پاگاس ءِ ذات ءِ ماہیگے۔(2) سَربُرز۔بُودِن۔مَزَن نام۔(3) زِرگوُات۔

بِلو :(بِ۔لو) (ن گ) جُمپ۔سِنگ ءُ ریک ءِ زَنڈی یا جُمپ۔بِلہ۔**بِلّہی** :(بِ۔لَ۔ہی) (ن گ) ہما ڈگار کہ بِرائی تہہ ءَ بِلّو یا ریک ءُ سِنگ ءِ جُمپ بہ بیت۔

بِلّو :(بِل۔لو) (ن گ) ہما گوک کہ آئی ءِ شاحانی سَرجہل ءُ چپّی بہ بنت۔میلو۔

بَلوان : (بَل۔وا۔ن) (ن گ) ہما شِنِّک کہ پہ کُشگ ءُ کباب کنگ ءَ دارگ ءُ گوُر کنگ بیت۔(2) مَزَن۔جان ءِ پُرّ۔فربہہ۔

بَلوچ :(بَ۔لوچ) (ن گ) بلوچ راج ءِ نام اِنت۔بلوچ ءِ زبان بلوچی اِنت کہ چہ آریائی زباناں یکّے۔ایشانی بازیں ٹک براہوئی ءُ سرائیکی ءُ جدگالی ہم گوُشنت۔ایشانی ڈیہہ بلوچستان اِنت کہ اے وَہداں سے مُلک پاکستان، ایران ءُ افغانستان ءِ سَرءَ بہر اِنت۔بلوچ ءِ آبادی چار کروڑ مَرُدم ءَ گیش تر اِنت۔بلوچ، بلوچستان ءَ ابید، عَرب مُلکاں، افریکہ، یورپ، ہندوستان، تُرکمانستان ءُ دِگہ بازیں مُلک ءُ وَلاتاں جہہ مَنند اِنت۔(2) مَزَن شان۔مَزاہ دار۔بہادُر۔بامَرد۔**بلوچ بُونگ** : (بَ۔لوچ۔بُو۔نگ) مَرد بُونگ۔بہادُری نشان دیگ۔ہمَّت کنگ۔**بلوچی** :(بَ۔لو۔چی) (ن گ) بلوچ راج ءِ زبان۔(2) بلوچانی دود ءُ ربیدگ ءُ زِند ءِ راہ بند۔تورہ۔بلوچ راج دوستی ءِ جوُزگ۔(3) ہر چیزے کہ گوں بلوچاں نِسبت داریت۔(4) زہیرگے کہ سُروز ءِ ٹیپ ءُ زیل ءِ سَرءَ جنگ بیت۔ایشی ءِ بازیں تہر اَنت چو کہ جنوزامی، زِرکنگّی، اشرَف دُرّا۔گوُربام۔قِبلَہی۔بلوچی

توره :(بَ۔لو۔چی۔تو۔رہ)(ن گ) بلوچی رَسم۔راہ بند۔بلوچی
مڑاہ۔بلوچی دود ءُ رَبیدَگ۔**بلوچی کنگ** : (بَ۔لُو۔چی۔کَ۔
نگ) بلوچانی ظاہر ئیں ءُ گیشینتگیں زِندمان ءِ راہ بندانی سَرءَ اوشتگ۔
(2) مہمان ءِ عزّت دیگ ءُ شونا ہگ۔(3) راستیں تڑان کنگ۔ریاءُ
رُو نہ کنگ۔(4) دلاوری، مڑاہ داری، مَیار جلّی ءُ مَزَن مَردی شون
دیگ۔(5)(ک گ) ماں بلوچی ءِ تڑان کنگ۔**بلوچی نہ کنگ** :
چہ بلوچی راہ ءُ راہ بنداں در بُوتگ۔(2) راستیں ءُ دل پھکیں تڑان نہ
کنگ۔(3) مڑاہ داری ءُ مزن مردی شون نہ دیگ۔(4) ماں بلوچی ءَ
حَبَر نہ کنگ۔

بُلّوچ :(بُل۔لوچ)(ن گ) کسانیں بُلّ۔بُل رُستگیں۔گیشیں چیز
کہ دِگہ چیزے ءِ سَرءَ چُد گو بہ بیت، اَنچوش کہ کُروس ءِ بُلّوچ۔چکولیں
مُرگ ءِ بُلّوچ۔

بلوچستان : (بَ۔لو۔چس۔تان)(ن گ) بلوچانی سَرزَمین۔
ہَما ہَند کہ بلوچ جاہ مَنند اِنت۔بلوچ راج ءِ ڈیہہ کہ ایشی ءِ تیاب کَرّ چہ
کَراچی ءَ بگر دانکہ لِنگہ ءَ اِنت۔گُوریچان ءَ گوں اوگانستان ءِ ہلمند ءَ ایشی
ءِ بَہرے ہَوار تَرّ اِتگ ءُ چہ خُراسان ءَ بُرز تر تُرکمانستان ءَ بَہرے دانکہ مَرو ءَ
رَسیت۔رودَرآتک ءَ ایشی ءِ سیم سَراں سِندھ ءِ مَزَنیں کَوَر ءُ روایرَ شت ءَ
فارس اِنت۔قدیمی تاریخ نَویساں بلوچستان ءَ راگَدرُوشیا، سیستان،
تُوران ءُ قَلات ءِ وَڑیں بازیں نام داتگ ائت۔بلوچ ڈیہہ اے وہداں
سے مُلک، اوگانستان، پاکستان ءُ ایران ءَ ہَوار اِنت۔بلوچانی اِنسانی
آبادی اے مُلکاں چار کروڑ ءَ گیش تر اِنت ءُ ایشی ءِ سَرزَمین ہشت لکھ
کِلومیٹر ءَ گیش اِنت۔بلوچستان ءِ نام ایرانی صفوی بادشاہانی دوَر ءَ
(1501-1722) بَندَگ بُوتگ۔ 1666 ءَ بلوچستان ءِ نام ءَ
آزاتیں سَرزَمین قلات جوڑ کنگ بُوت ءُ بلوچانی قَمبَرانی ٹَکّ ءِ میر اَحمد
قَمبَرانی بلوچانی اَوَلی خان نامینگ بُوت۔بلوچانی آخری حاکمیں خان،
میر اَحمد یار خان اَت۔پاکِستان ءِ جوڑ بُوتگ ءَ ساری بلوچستان ءَ
11 اگست 1947 ءَ وتی آزاتی ءِ جار جت بلے 1948 ءِ مارچ ءِ ماہ ءَ
پاکِستان ءَ بلوچستان ءِ سَرءَ اُرش کُت ءُ بلوچانی خان ءَ رابے وَسّ کُت ءُ
گوں پاکِستان ءَ ہوار بُوتگ ءِ کاگدانی سَرءَ خان اَحمد یار خان ءَ دستخط گِپت
اِنت۔ساری تَرا بلوچستان ءِ دیوان عام ءُ دیوان خاصاں گوں پاکستان ءَ
ہَوار بُوتگ ءِ حَبَران ءَ رَد کُتگ ءُ نہ مَنّ اِتگ ات۔**بلوچِستانی** :(بَ۔
لو۔چِس۔تا۔نی) ہما کہ گوں بلوچستان ءَ نسبت داریت۔(2) بلوچستان ءِ
مردم یا شے۔

بِلور :(بِ۔لور)(ن گ) شیشگ۔اوشیش۔شیشگی آپ واری۔
(2)(س گ) صاف۔(3) تڑپوک۔دَڑ پشوک۔

بَلُوشُوخ : (بَ۔لُو۔شُو۔خ)(ن گ) بے تابیں ءُ لُڑدیں آپشک۔

بُلّو :(بُل۔لُو) کسان۔(2) کسانیں بُلّ۔(3) کیچ ءِ ضِلو ءِ بازار ءُ
میتگے ءِ نام انت۔**بُلّوئی** :(بُل۔لُو۔ئی)(ن گ) کسانی۔کودکی۔
گوڈوئی۔(2) کسانیں چُکّ۔

بَلَہ : (بَ۔لَہ) (ن گ) بلَو۔بُوجیگ یا گُراب کہ بے آچار ءُ
بے اِنجن ءَ دَریا ءَ یلہ اِنت۔ہر چیزے کہ ماں دَریا ءَ گوات ءُ گوُرم ءِ
مَئیل ءَ یلہ بہ بیت۔(2) دِگرے ءِ مَئیل ءُ تب ءَ رَوَگ یا بَرَگ بُوتگ۔
(3) سلے وَلے۔سَرءَ وت۔بےراہ ءُ راہ بند۔سَرجنان۔

بِلَہ : (بِ۔لَہ) (ن گ) کوہانی کساں کسانیں بُٹّ ءُ جُمپ۔بِلو۔
(2) ماں رِچَگ۔ایر رِچَگ۔

بِلّہ : (بِل۔لَہ)(د) (ن گ) بہادُری، وَطَن دوستی یا دِگہ قومی
خِذمتے ءِ عِوَضّ ءَ سَرکار ءِ نیمگ ءَ داتگیں بَخشش ءُ سوغاتی شے یا نِشان۔

بُلہڑ : (بُل۔ہڑ) (ن گ۔س گ) نریان۔شَرّ زاتیں ءُ تڑند
رفتاریں نریان۔**بُلہڑیں تازی** :(بُل۔ہُ۔ڑیں۔تا۔زی)(س گ)
شَرّیں ءُ تڑند رفتاریں نَریان۔

بِلّ ئے : (بِلّ۔لے)(گ ر) یلوئے دَئے۔(2)(ف گ)
گپتگیں چیزے ءِ یلہ دیگ ءِ فرمان بزاں :یلہ ئے بدئے۔کار ءَ ئے کار
مہ دار۔(3) ہمے سَبَب۔سَتر۔ہر چُنت۔

بلے :(بَ۔لے)(گ ر) اَنچوش۔ہمے رَنگ ءَ۔(2) لیکن۔
مَگَر۔مَگہ۔وَلے۔تُوری۔(3) ہمے ڈَوَل ءَ۔بے شکّ۔ہاں۔ہَو۔
جی۔ہلہ۔

بَلیات : (بَل ـ یات) (س گ) شِدَّت ـ جَنگ ءُ فساد ـ (2) گرْیوگ ـ زاری ـ فریاد ـ

بَلیان : (بَل ـ یان) (س گ) بڑھیں مرد ـ مزن شان ـ (2) (س گ) مذہبی قِصّہ ءِ آیاتانی رُوءَ نمیرانیں واجہہ خِذرءِ نام اِنت ـ

بَلیت : (بَ ـ لی ت) بَلَگ ءِ گوْستگال ـ (2) روک بیت ـ روْژنا بیت ـ

بَلیتگ : (بَ ـ لِ ـ تگ) بَلَگ ءِ گوْستگال ـ (2) روک بُوتگ ـ روْژنا ءِ بُوتگ ـ **بَلیتگیں** : (بَ ـ لِ ـ تَ ـ گیں) بَلَگ ءِ دیریں گوْستگال ـ (2) ہما کہ بَلیتگ ـ

بَلینتگ : (بَ ـ لین ـ تگ) بَلَگ ءِ گوْستگال بِزاں بَلینگ ءِ کار بُوتگ ـ **بَلینتگیں** : (بَ ـ لین ـ تَ ـ گیں) بَلینگ ءِ دیریں گوْستگال ـ (2) ہما کہ بَلینگ بُوتگ ـ **بَلینگی** : (بَ ـ لے ـ نَ ـ گی) بَلینگ ءِ آوْکی ـ (2) ہما کہ بَلینگ لوٹیت ـ

بَلے بَلے : (بَ ـ لے ـ بَ ـ لے) (گ گ) (گ ر) شَرّ ـ جوان ـ واہ واہ ـ زُوت ـ ہوْ ہوْ ـ ہمے رَنگ ءَ ـ

بَلّی : (بَل ـ لی) پیریں زال ـ بَلّک ـ **بَلّی ءِ گواپ** : (ن گ) اِستارانی شِکلے ـ لہتیں مُچّیں اِستال ـ

بِلیلگ : (بِ ـ لِ ـ لگ) (س گ) دو دِلگ ـ بڑیلگ ـ ناپُختہیں اِرادہ ـ (2) کمّ توان ـ **بِلیلگی** : (بِ ـ لِ ـ لَ ـ گی) (ن گ) دو دِلگی ـ کمّ توانی ـ کمّ اِرادہی ـ بڑیلگی ـ

بَم : (بَ ـ م) (ن گ) روایرشتی بلوچستان ءِ مزنیں دَمگے ـ بام ـ (2) گِدر ـ ماہیگ ءِ ذاتے ـ

بِمار : (بِ ـ مار) (ف گ) مارگ ءِ فرمان گال : مارگ ءِ کارءَ بہ کن ـ (2) سماہ کن ـ سرپد بُو ـ

بِمان : (بِ ـ مان) (ف گ) مانگ ءِ فرمان گال : پشت بہ کپ ـ

بَمب : (بَم ـ ب) (اَنگر) (ن گ) شورہ ـ آسِن ءُ آسینک ءِ جوڑ کُتگیں سِلاہ ـ (2) تہہ پچیں آسنی مِنک ـ بمبو ـ

بَمبا : (بَم ـ با) (ن گ) گُراب ءِ دیت کَش ـ تیل کَش ـ (2) گُراب ءِ ہُول یا گُمب ـ (3) نَف ـ کَٹّ ـ (4) کَش ءُ مُودانی پُشت ءَ رَندگ، نزّ آرگ ءُ جلوہ ناک کنگ ـ (5) ڈال سَرگ ـ (6) آس ءِ مزنیں بڑانز ـ

بَمباٹ : (بَم ـ با ـ ٹ) (د) (ن گ) واڑہ ـ دارکار ـ (2) زوراوَر ـ (3) تیزی ـ اِشتاپی ـ (4) شَرّ ـ جوان ـ

بَمبَر : (بَم ـ بَر) (ن گ) ژَنگ ژَنگ کنوکیں سِیاہیں بالی گُونڈارے ـ (2) برباد ـ نیست ءُ نابُود ـ بیران ـ وِیران ـ

بَمبَل : (بَم ـ بَل) (س گ) زَنڈ ـ پڑّوَر ـ (2) (ن گ) تُرْ پِش ـ

بَمبُل : (بَم ـ بُل) (ن گ) زالانی سہت ءُ زیورانی گُٹّ ءَ کنگ ـ ہارانی گور ءَ کنگ ـ (2) گوں پُلّاں سمبہینگ ـ (3) پِشّکیں ماہیگ ءِ ذات ءِ ماہیگے ـ

بَمبلا : (بَم ـ بَ ـ لا) (ن گ) ماہیگے ـ

بَمبو : (بَم ـ بُو) (د) (ن گ) دَڑاجیں دار ـ نَل ءِ ذاتے ـ (2) آہن ءِ دَڑاجیں زَنڈیں نَل ـ (3) (س گ) جان سَلامت ـ توانا ـ (4) سَکّ شَرّ ـ بازجوان ـ

بَمبَو : (بَم ـ بَو) (س گ) دوست ـ ہمبَل ـ (2) مزاہ دار ـ مزن شان ـ (3) شَرّ رنگ ـ جلوہ ناک ـ (4) (س گ) زُلفانی پیچ داریں سَرک ـ (5) سمبہیتگیں ـ بانور ـ نازاک ـ وَشّ بوہ ـ **بَمبَوی** : (بَم ـ بَ ـ وی) (ن گ) ہما کہ گوں بَمبَو ءَ نسبت داریت ـ **بَمبویں** : (بَم ـ بَ ـ ویں) دوستیں ـ ہمبلیں ـ (2) شَرّرنگیں ـ جلوہ ناکیں ـ

بَمبیر : (بَم ـ بی ـ ر) (س گ) تباہ ـ برباد ـ

بِموک : (بِ ـ موک) (ن گ) پیچ بُونگ ـ آجو بُونگ ـ چہ بندءَ آزات بُونگ ـ (2) موک ءِ فرمان گال : موکگ ءِ کارءَ بہ کن ـ

بُن : (بُ ـ ن) (ن گ) بُنیات ـ اَصل ـ بیہہ ـ بیخ ـ بُنیاد ـ بُن زہ ـ (2) جَہل ـ زمین ـ (3) پہ چمّ دِیست ءَ آزمان ءُ زمین ءِ دو چار کپگ ءِ جاگہہ ـ (4) پیشّ ءِ دُڑاہیں کرز ـ پیشّ ءِ یکّ دانگے ـ (5) چیزے ءِ یکّ بُنے یا دانگے ـ (6) روک ـ آس گپتگیں ـ (7) گُڈّی ـ

یکّ جاہ ءُ ہور۔ پشت کپتگیں۔ بچّ اِتگیں۔ پشت گیتگیں۔ کٹّ اِتگیں
سَر۔ پدءُ پاچوڑ۔(8) تاجگیں شیراں بادینگ ءِ ہاتر ءَ تُرشپیں شیر ءِ بُن۔
(9) کسی مُرگ ءِ ہیک دیگ ءِ ہاتر ءَ دِگہ ہیک ءِ ایر کنگ۔(10)
سیم۔ **بُن بُرّ** : (بُن۔بُر۔ر) (س گ) چہ بُن ءَ بُرّگ۔ چہ بُن ءَ بُرّ
اِتگیں۔(2) نیست ءُ نابود۔گار۔تباہ۔ وَلّ گوج۔ **بُن بَرَگ** : (بُن۔
بَ۔رَگ) (ن گ) یکّ پارگی بَرَگ۔ وَتی کنگ۔ **بُن ءِ بز کنگ** :
کار ءِ شرّ کنگ۔ پہ وَت ءَ سَرجمیں سِیتّ ءُ کٹّ ءِ دَست آرگ۔
(2) مُہکم بُوَنگ۔ زوراور بُوَنگ۔ **بُن بست** : (بُن۔بَس۔ت)
(س گ) مُہر۔ مُہکم۔(2) گرانیں جُڑانی بندگ۔ جمّر ءِ بزی۔
بُن ءِ بندگ : دَملے ءِ بُن ءِ جنگ بزاں آئی ءِ بُن ءِ گرز وہگ۔ دَملے ءِ بُن
جنگ۔(2) کِتاب، دپتر یا دِگہ انچیں چیزے ءِ تاکانی یکّ جاہ مُہر
کنگ ءُ شیرازبندگ۔ **بُن بُوَنگ** : (بُن۔بُو۔نگ) (ک گ)
روک بُوَنگ۔ چیزے ءِ نوکی آس زیرگ۔ آس گرَگ۔ **بُن ءِ بُوَنگ** :
تپاک کنگ۔ کسے ءِ پلّہ مرز بُوَنگ۔ بالا بندی کنگ۔(2) جہل ءِ
بُوَنگ۔ زمین ءِ سَر ءِ بُوَنگ۔ **بُن ءِ بیہہ** : (ن گ) پت ءُ پیرُک۔
بُنیاد۔ اَصل۔ بند ءُ بوگ۔ بُندَر۔ ذات ءُ زُریات۔ سَر ءُ بُن۔ جڑ۔
زُریات۔ رَغ۔ اَصل ءُ نسل۔ **بُن ءِ بیہی** : (ن گ) ہما کہ گوں بُن ءُ
بیہہ ءَ نسبت داریت۔(2) جدّی۔ بنیادی۔ ابتدائی۔ **بُن جنگ** :
(بُن۔جَ۔نگ) بُن جنگ ءِ کار ءِ کنگ۔ بُنگیج کنگ۔ اِبتدا کنگ۔
(2) مال ءُ مڈّی ءِ مچّ کنگ۔ مال دار بُوَنگ۔(3) طاقت وَر بُوَنگ
۔زوراور بُوَنگ۔ مُہکم بُوَنگ۔(4) زَنڈ بُوَنگ۔ سبز بُوَنگ۔ روتگ
جنگ۔(5) دَرچک ءِ یا کِشار ءِ روتگانی زمین ءَ رُدوم گرَگ۔ بُن
بندگ۔ گرز وہگ جنگ۔(6) بہر بہر کنگ۔ وَنڈ جنگ۔(7) پہ بہر ءُ
بانگ ءَ وَنڈ وَنڈ کنگ۔ پہ بہر ءُ بانگ ءَ یکّے گوں دومی ءِ برابر کنگ۔ **بُن ءَ
جنگ** : زمین ءِ سَر ءَ پرّینگ۔ جہل ءِ جنگ۔ زمین ءِ سَر ءَ ایر کنگ۔ **بُن
جنگی** : (بُن۔جَ۔نَ۔گی) (ن گ) کِشار ءِ رُدوم گرَگی۔(2) بہر ءُ
بانگ کنگی۔ وَنڈ جنگی۔ **بُنی** : (بُ۔نی) ہما کہ گوں بُن ءَ نسبت داریت۔
(2) ہما کہ بُن ءَ انت۔ ہما کشار یا دہل کہ بُن ءِ جتگ۔ **بُن ءُ بٹّوڑ** :
(ن گ) پت ءُ پیرُک۔ بُن ءُ بُنچِک۔(2) اَولی۔ گڈّی۔ **بُن بُن ءَ** :
(بُن۔بُ۔نا) (ج گ) گڈّ سَر ءَ۔ تاں آخری جُہلی ءَ۔ آخیر ءَ۔ **بُن
ٹِکّ** : (بُن۔ٹِک۔ک) (ن گ) بیخ۔ بُنیاد۔ **بُن رَوگ** :
(بُن۔رَ۔وَگ) پہک رَوگ۔ بیگوّاہ بُوَنگ۔ بیگوّاہ۔ بیران۔ یلہ
دیگ ءُ رَوگ۔ گاربُوَنگ۔ **بُنو** : (بُ۔نو)(س گ) بُن جنوکیں
فصل ءُ کِشار۔ **بُن نام** : (بُن۔نام) (س گ) بُندریں نام۔ بُن ءُ
بیہہ ءُ نام۔ ٹکّ ءِ یا کُٹُم ءِ نام۔ **بُن ایر کنگ** : (بُن۔ایر۔کَ۔نگ)
نِکّینگ ءِ ہیکانی سَر ءَ نِندگ ءِ ہاتر ءَ لہتیں ہیک ایر کنت تانکہ مُرگ
ہمیشانی سَر ءَ بہ نِندیت ءُ ہیکاں چُور بہ کنت۔(2) مُرگ ءِ پرناسگ۔
بُن بار : (بُن۔بار) (س گ) ہما گرانیں بار کہ اولاک ءَ راپیسر ءَ
لڈّگ بنت ءُ ایشی ءِ سَر ءَ سَربار ءَ پرکننت۔ **بُن ءِ ترّگگ** : (ک گ)
چیزے ءِ بُن ءِ ٹُنگ یا پچ بُوَنگ۔ **بُن ءَ کپگ** : (ک گ) جہل ءَ
کپگ۔(2) ایرماد بُوَنگ۔(3) تاوانی بُوَنگ۔ **بُنی** : (بُ۔نی)
(ن گ) ہما کہ بُن ءَ انت۔ جہلی۔ چیری۔ بُنیگ۔ بُن ءَ کپتگیں۔
سَر آتکگیں۔(2) مرزن بُنڈریں۔(3) حانوادگ۔ (4) شرّیں نسل ءِ
اولاک۔(5) ابرم۔ بُنیاتی۔ پیدائشی۔ دُدامی۔ بیخی۔
بُن آپ : (بُن۔آپ) (ن گ) ہما جاگہہ کہ چہ اُودءَ جُو یا کَورجُو ءِ
چمّگ دَرکپیت۔(2) جُوے ءَ آپ ءِ بندگ ءَ رَند ءِ ہما راہ کہ آپ تاں
ڈگار ءَ سَر بیت۔(3) آپ ءِ لوہیگ۔ ہما ہند ءَ کہ آپ اوشتیت۔
بُن آس : (بُن۔آس) (ن گ) مُرتگیں آس ءِ ہما روکیں اِشکر کہ
پُرانی تہہ ءَ پشت کپتگ۔ آس ءِ بُن۔ آس ءِ سَر آتکگیں کسانیں چڑنگ۔
(2) ہما آس کہ آئی ءِ مرزنیں دار ءُ بُنڈ مان اِنت کہ سَرجمیں شپے ءَ مہ
مِریت۔(3) ہما زَنڈیں دار ءُ بُنڈ کہ آس ءِ بُن انت۔(4) چُلّ۔ آس
روک کنگ ءِ ہند۔ **بُن آس کنگ** : (بُن۔آس۔کَ۔نگ)
زَنڈیں دار ءُ بُنڈ ءِ پہ روک کنگ ءِ کارمرز کنگ۔
بِنّ : (بِن۔ن) (د) (ن گ) بِنت۔ مرزنیں سِنگ۔ زَنڈیں
سِنگ۔ پانگُر۔(2) مرزن بُنیں تاپگ۔
بِن : (بِ۔ن) (عَ) (ن گ) اولاد۔ کسے ءِ اولاد چوکہ : "فلاں

بِن فلان''، بزاں : فلانی کہ فلانی ءِ اولاد یا اوبادگ اِنت۔

بَن : (بَ۔ن) (ن گ) ڈگار۔ ڈڈّیں زَمین۔ زَمین ءِ سَختیں تہہ۔ زَمین ءِ لِٹّ۔ (2) کِشار۔

بِنا : (بِ۔نا) (ن گ) اَبید چیریشی۔ دِگہ ناں۔ (2) بِندات۔ بُنگیج۔ شُروعات۔ اِبتدا۔ (3) نیمّون۔ حِیلہ۔ (4) دُرُوشُم۔ ہمے رَنگ۔

بِنا کَنگ : (بِ۔نا۔کَ۔نَگ) (ک گ) بُنگیج کنگ۔ شُروع کنگ۔ اِبتدا کنگ۔ **بِناءِ دُرُوشُم** : (ن گ) ہما وڑ ءِ، یکّ پیم ءِ۔ ہما دُرُوشُم۔ یکّ رَنگ۔

بَنّا : (بَن۔نا) (س گ) دیم پان۔ (2) (س گ) سیم سَر۔ ڈگارے ءِ سیم سَر۔ (3) کِشت ءُ کِشاری زَمین ءِ ٹُکّر۔ (4) بانا۔

بِنات : (بِ۔نات) (ن گ) ٹَھینگ۔ بُنیاد ءِ ایر کنگ۔ مُہکَم کنگ۔

بُنار : (بُ۔نار) (ن گ) مچّ ءِ بُن گوں روتگ ءُ ریشگّاں۔ (2) ہما گونگ کہ چہ مچّ ءِ ءَ نہ گوُجنت ءُ وہدے کہ ہمے مچّ بیاریت گُڑا اے پیریں یا گڈالیں مچّ ءِ مَٹّ اِنت کہ پادکیت ءُ مچّ ءِ بَدَل بیت۔ رَنگ۔ ڈوَل۔ (3) کُمَک۔ کومَک۔

بَنّام : (بَن۔نام) (س گ) نام ءُ دَپ۔ رُسوائی۔ رُزوا۔ کَم شَرف۔ بے عِزّت۔ بَدنام۔ شَرّ۔ موٹ۔ رُسوا۔ رُوسِیاہ۔ **بَنّامی** : (بَن۔نا۔می) (ن گ) بدنام بُوتگ۔ نام ءُ دَپ بُوتگ۔ نام ءُ دَپی۔ زِندہ شَرّی۔ رُزوائی۔ کَم شَرفی۔ اِلنغ۔ پولنگ۔ رُسوائی۔ سِیاہ رُوئی۔ شَرّی۔ مَلامَتی۔ **بَنّامیں** : (بَن۔نا۔میں) کَم شَرفیں۔ پولنگیں۔ رُزواہیں۔ نام ءُ دپیں۔

بُن بَشّ : (بُن۔بَش۔ش) (ن گ) بَشّ ءِ ہَور ءِ گوُارگ ءِ موسُم۔ گرماگ ءِ موسُمی ہَور۔

بُن بَلّک : (بُن۔بَل۔لَک) (ن گ) بُن پیرُک ءِ مات۔ بُن پیرُک ءِ زال۔

بُن بَند : (بُن۔بَن۔د) (ن گ) ہما بند یا ساد کہ چیزے ءِ بُن ءَ بندگ بیت۔ (2) ہما ساد یا بند کہ چہ دُرستان مُہکَم تر اِنت۔ (3) جولاہگ یکّ دارے ءِ ٹَکّیت ءُ آئی ءِ سادے پلیچ کنت کہ اے ساد ءِ ہر دو سَر گوں کارگہہ ءَ اَنت۔ اے دار چہ کارگہہ ءَ ہمینچک دُور اِنت کہ تانچوانی دَرّاجی اِنت۔ تانچوانی ہما دُوریں سَر کہ رَزان ءَ مان کشّگ ءُ پتّا ہَگ بنت۔ (4) ڈگار ءِ بُنی بند کہ چہ ایشی ءَ اَبید دِگہ بندے ہَم پہ دیمپانی بندگ بیت۔ (5) لَچّہ ءِ چگّاس بند۔ (6) ہَورانی موسُم ءِ بزیں جُہڑ۔

بُنبیل : (بُن۔بے۔ل) (س گ) تَباہ۔ بَرباد۔ وَیرَندان۔ گار ءُ بیگوُاہ۔ نیست ءُ نابُود۔

بُن پان : (بُن۔پان) (ن گ) پاسبان۔ پانگ پا۔ (2) بُنگ ءِ پانگ پا۔

بُن پد : (بُن۔پد) (ن گ) بُن دَریں نشان۔ بُنیاد۔ بِندات۔ لوگ ءِ بندگ ءِ پیسَر ءَ زَمین ءَ بُرّ نت کہ دیوالانی بُنی ءُ بُنگیجی خِشت یا سِنگانی رِد ءَ ہمود ءَ ایر کنّنت کہ دیوال ءِ بُن ماں زَمین ءِ تہہ ءَ بہ بیت، ہمے بُنگیجی رِد یا کہ ہمینچک کہ زَمین ءِ تہہ ءَ اِنت بُن پد اِنت۔ بُن ءِ رَند۔ (2) بیہہ۔ بُنیاد۔ (3) پد ءُ رَند۔ گُڈّی نَسل۔ **بُن پد ءِ ایر کنگ** : (ن گ) لوگ، کُلّ، بان یا ماڑی ءِ بندگ ءِ ہاتِر ءَ آئی ءِ بُن رِدانی ایر کنگ یا بندگ۔

بُن پیرُک : (بُن۔پی۔رُک) (ن گ) ہما پیرُک کہ پَمائی ءِ نام ءَ آئی ءِ چُکّ ءُ نُماسگ زانگ بنت۔ جِدّ۔ ڈاڈا۔ **بُن پیرُکی** : (بُن۔پی۔رُ۔کی) (ن گ) ہما کہ گوں بُن پیرُک ءَ نسبت داریت۔ **بُن ءُ بُنچک** : (ن گ) بُنیاد۔ ہُنڈال۔ روتگ۔ (2) اَصل ءُ نَسل۔ پیرُک ءُ بُن پیرُک۔ پیدائشی ذات ءُ ذُرِیات۔

بَنت : (بَن۔ت) (ک گ) ہما کہ آیوکیں وہداں بہ بنت۔ بُوتگ ءِ آیوکی۔

بِنت : (بِن۔ت) (عَر) (ن گ) پہ جنین زَہگ ءَ گوشگ بیت چو کہ ''فلانی بنت فلاں'' بزاں: آزال فلاں مرد ءِ زَہگ اِنت۔ (2) مَرَنیں سِنگ۔ مَرَن۔ گرّان۔ مُہکَم۔ زَنڈ۔ (3) جُمپ۔ (4) اِسپیت۔ (5) دِیوال۔ **بِنتیں کوہ** : (ن گ) اِسپیت رَنگیں سِنگے۔ اِسپیت رَنگیں کوہ ءِ بند۔ دَرّاجیں ءُ سَختیں کوہ۔

بُن تاک : (بُن ـ تاک) (س گ) دَہل ءُ بُندَریں یا بُنگیجی تاک۔

بُن تاوان : (بُن ـ تا ـ وان) (س گ) بُن مال ءِ تاوان۔ ہما تاوان کہ بُن مال ہم آئی ءِ دیناں روٗت۔ بیرگیں تاوان۔ بُن شُتیں تاوان۔

بُن تَشّ : (بُن ـ تَش ـ ش) (ن گ) ہما بُنڈ کہ پہ دار ءِ تَل کنگ ءَ دار ہمائی سرءَ ایر کنگ ءُ پہ تیپر یا کہ پہ تَشّ پڑ وشگ بنت۔ زیر تَشّ۔

بُن تَل : (بُن ـ تَل) (ن گ) پتنیں چیزے ءِ دوتَل بہ کنئے آئی ءَ تہی نیمگ ءَ بُن تَل گوشنت۔ تہی نیمگ۔ کمبل، چادر یا نپادے ءِ نیم ءَ پچ بہ کنئے ءُ نیم ءَ پر بہ دیئے۔

بُن تیر : (بُن ـ تی ـ ر) (س گ) کِشاری ڈگارانی ہما بہر کہ لڈّ سرءَ آپ دیگ بیت۔

بَنج : (بَن ـ ج) (ن گ) جُمپ۔ گوٗنڈیں کوہ۔ (2) ہما جہلگ ءُ بُرزگیں ڈگار کہ دُہل ءُ کِشار ءِ قابِل مہ بیت۔ ویرانیں ڈگار۔ (3) بے لیکو۔ (4) بُرز ہندی زمین یا ڈاک کہ سِنگ ءُ ڈوک بیت۔

بَنجاہ : (بَن ـ جاہ) (ن گ) بندجاہ۔ لوگی مال ءُ اولاکانی بَندگ ءِ جاہ۔ (2) سادیا ریز کہ لڈّ ءُ بوج یا مال ءِ بَندگ ءَ کاردَنت۔ (3) ہنکین۔ جاگہہ۔ دَوار۔ **بَنجاہی** : (بَن ـ جا ـ ہی) (ن گ) ہما کہ گوں بنجاہ ءَ نسبت داریت۔

بُنجاہ : (بُن ـ جاہ) (ن گ) مُلک ـ وَطن ـ ڈیہہ۔ اَصل ءُ بنداتی جاگہہ ـ ہنکین ـ بُنی جاگہہ ـ ڈیرہ ـ بُنگاہ ـ دَوار ـ (2) اَمبار ـ **بُنجاہی** : (بُن ـ جا ـ ہی) (ن گ) بُنی ـ ہنکین ـ ڈیہہ ـ پیدائشی جاگہہ ـ دَوار۔

بُنجاہی بُوٗنگ : (بُن ـ جا ـ ہی ـ بُو ـ نگ) (ک گ) آپ سَرے ءَ سَر بُوٗنگ۔ (2) پہ واہُندی بُوٗنگ۔ (3) جاہے لوگ بَندگ ءُ نِندگ۔ ہنکین کنگ۔

بُن جَت : (بُن ـ جَت) (س گ) بُن جَتگیں۔ بُنیاد گپتگیں۔ مُہکم بُوتگیں۔ رِد ءُ بَند داتگیں۔ رُستگین۔ (2) ہما آس کہ مَرَن بہ بیت ءُ بہ شِنگیت۔ (3) جنگ ءُ جیڑَہ ءِ گیش بُوٗنگ۔

بِنجشک : (بِن ـ جِش ـ ک) بچار : جنجِشک۔

بُنجُل : (بُن ـ جُل) (ن گ) اَدارُکی بوجگ ءِ جاگہہ۔ اُرد ـ اَدارُکی ہنکین۔

بُنجلوک : (بُن ـ جَ ـ لوک) (ن گ) آس ءِ سُچوکیں دار۔ (2) شیطانین ءُ پلینڈیں مَردُم۔ آس دیگ۔ (3) آس ءِ روک کنگ ءِ جاگہہ۔ (4) کسانیں یا اَدارُکی دَوار۔

بُن جَن : (بُن ـ جَن) (ن گ) پیسَری جَن۔ اَولیگیں لوگی۔ پیش تِری زال۔

بُن جوہانی : (بُن ـ جو ـ ہا ـ نی) (ن گ) رون ءِ رندلتّاڑیں ءُ کپتگیں ہوشگانی چِنگ ءُ مُچّ کنگ۔ چُوڑو۔

بُن چات : (بُن ـ چات) (س گ) چات ءِ بُن کہ چِہ ہمُود ءَ آپ دَر کیت۔ کہن ءِ سَری چات۔

بُنچِک : (بُن ـ چِک) (ن گ) اَصل ءُ بُنیاد۔ بیہہ۔ جاکُم۔ (2) پیرُک۔ مَردُم ءِ بُن پیرُک ءُ بُن بلَّک۔ (3) روتَنگ۔ ہُنڈال۔

بُنچِلُک : (بُن ـ چِ ـ لُک) (ن گ) دیز یا مَنجل ءِ بُن ءِ پَشت کپتگیں نارُشت یا شِیر۔ رزان یا دِگہ اَزبابے ءِ بُن ءِ پَشت کپتگیں کمّیں چیز یا وَردِن۔ بُن چلوک۔

بُن چلوک : (بُن ـ چَ ـ لوک) بچار : بُنچِلُک۔

بُن چوپ : (بُن ـ چو ـ پ) (ن گ) ہما سِنگ کہ آئی ءِ سَرءَ پیِش یا دِگہ اَنچیں چیز ایر کنَنت ءُ گوں سَرچوپ ءَ آئی ءَ چوپَنت ءُ نَرم کنَنت۔ (2) زَنڈیں بُنڈ۔ مَزنیں سِنگ۔

بُن حِشت : (بُن ـ ہِش ـ ت) (ن گ) بُنگش۔ بُنیاد۔ بُنگیج۔ بُن سِنگ۔ بُنیات۔ بُن پَد۔ (2) پہ چیزے ءِ بَندگ ءَ آئی ءِ اَولی حِشت ءَ ایر کنگ کہ بُنیاد یا بُن پدزانگ بیت۔ **بُن حِشتی** : (بُن ـ ہِش ـ تی) (ن گ) ہما کہ گوں بُن حِشت ءِ نسبت داریت۔

بَند : (بَن ـ د) (ن گ) (ف گ) کڑی۔ (2) اَٹکل۔ (3) لَٹّ۔ ڈگار ءِ بند۔ پہ آپ ءِ دارگ ءُ کِشت ءُ کِشاری ءَ بَستگیں بند۔ کیلَگ۔ (4) بوگ۔ ڈَکّ۔ ہَنّام۔ جوڑ۔ (5) اَڑ۔ مُشکُل۔ جنجال۔ گَٹّہ۔ (6) مَلّ۔ (7) دَم جتگیں بندیک۔ تائید۔ (8) گٹّ۔ چُپیت۔ کُبل۔ قُبل۔ مُچّ۔ گَبّ۔ بُجّ۔ (9) مُہر۔ مُس۔ نَرّ۔ (10) ہما کہ گوازینگ نہ بیت۔ (11) قید۔ بستگیں مَردُم۔ بندو۔ (12) عَہد

ءُ پیمان ۔قول ۔لبز ۔(13) لاغری ءُ پڑّوری ءِ بند ۔(14) نوکیں گپّ ءُ
حبر ءِ بند ۔ مٹّینوکیں حبر ۔ (15) مَنّ ۔ چیستان ۔ چاچ ۔ بُجارت ۔
گُجارت ۔بُجڑی ۔ چاچا ۔(16) یکّ میش، بُز یا اُشترے ءِ یکّ رندے
ءِ چِستگیں مُود ءُ پڑّم ۔(17) سال ءِ موسُمانی روچانی حسابے کہ یکّ
بندے ءِ سیزدہ روچ ءُ نیم انت ۔ ہمے وڑا سے بند یک چِلّگے ءُ نہہ چِلّگ یکّ
سالے کہ سے صد ءُ شست ءُ چار روچ ءُ نیم انت ۔(18) (س گ)
وَڑ ۔ اَڈّ ۔(19) رِد ۔(20) لَچّہ یا لچّہہ ءِ بند ۔(21) لوپ ۔تسمہ ۔
(22) دوصد بُن پیشّ ءِ کماتگیں ءُ بستگیں بند ۔(23) دوصد سیاہ پَس ءِ
یکّ بندے رمگ ءُ دوصد اِسپیت پَس ءِ یکّ بندے پَس ۔ **بندات** :
(بَن ۔دا ۔ت) (ن گ) بند بستگ ءُ آباد کُرتگیں ڈگار ۔ (2) باز بند ۔
بندجاہی : (بَن ۔د ۔جا ۔ہی) (ن گ) ہما کہ گوں بندجاہ ءَ نسبت
داریت ۔ **بندءِ بُرز کنگ** : (ک گ) بندءِ خاک پر چِننگ ءُ بُرز تر
کنگ ۔ **بندءِ برَگ** : (ک گ) ڈگار ءِ بند ءِ پڑشگ ءُ آپ ءِ
روگ ۔(2) تاوان بُوئگ ۔ **بندءِ برّگ** : (ک گ) ڈگار ءِ بندءِ
بوجگ ءُ آپ ءِ راہ دیگ ۔ ڈگار ءِ بند ءِ جنگ ۔ بند ءِ پڑوشگ ۔(2)
بستگیں ساد ءُ بندے ءِ برّگ ۔(3) دوستی، سنگتی ءُ ہم بستگی ءِ کُٹّگ ۔ ہاتر
نہ کنگ ۔ **بندءِ بست** : (ن گ) گِر ءُ بند ۔ خیال داری ۔ دِلگوش
داری ۔ **بند بند** : (بَن ۔د ۔بَن ۔د) (س گ) بوگ بوگ ۔ بہر بہر ۔
یکّ یکّ ۔ یکّ جاہیں چیزے ءِ ہر یکّ جتا کُرتگیں بہرے ۔ٹُکر ٹُکر ۔ بُور
بُور ۔(2) جسم ءُ جان ءِ رگ ءُ ریشگ ۔ **بند بندگ** : (بَن ۔د ۔
بَن ۔دَگ) (ک گ) ڈگار ءِ لٹّ بندگ ۔(2) مُلّائی یا بِلّی تائید
کنگ ۔دَم ءُ چُوف ءُ تائید ءُ بند کنگ ۔ **بندءِ پر کنگ** : (ک گ)
بندءِ مُہکم تر کنگ ۔ بند ءِ بُرز تر کنگ ۔ **بندءِ پڑ وشگ** : (ک گ)
بستگیں بند ءِ جنگ ءُ ڈگار ءِ آپ ءِ روان دیگ ۔ بند ءِ برّگ ۔ **بند ءِ
جنگ** : (ک گ) ڈگار ءِ بندءِ جنگ ءُ آپ ءِ روان دیگ ۔(2)
حبر ءُ کڈّگ ءُ نہ زِیرگ ۔ ہاتر نہ کنگ ۔ **بند دیگ** : (بَن ۔د ۔دی ۔
یگ) (ک گ) اڑینگ ۔ جُپت کنگ ۔ سکّ دیگ ۔ ٹہینگ ۔
کڑی ماں کڑی کنگ ۔(2) انچائیں حبر یا ڈُروگ ءِ دَپ ماں دَپ
کنگ ۔ **بندءِ دیم دیگ** : (ک گ) بستگیں بند ءِ نوکیں حاک
دیگ ءُ مُہر کنگ ۔ **بندءِ زیچان بُوئگ** : بند پُشت ءَ نمب بُوئگ یا
آپ ءِ چہ بند ءَ کمّیں کمّیں چُکّرگ ۔ زیشان ۔ **بندءِ سرءِ مَرد بُوئگ** : تاوان
بار بُوئگ ۔ ہچّ پُشت نہ کپگ ۔ ایوک بُوئگ ۔ **بندءِ لٹّ** : (ن گ)
ڈگارءِ بند ۔ ڈگار ءِ بند ءِ دژاجی ۔ **بند مڑگ** : (بَن ۔د ۔م ۔ڑگ)
(ک گ) مَلّ مِڑگ ۔ پہ زور چکّاسی بندءِ گلائیش بُوئگ ۔مَلّ گِرگ ۔
بندُک : (بَن ۔دُک) (ن گ) کسانیں بند ۔ **بند کنگ** : (بَن ۔
د ۔ک ۔نگ) (ک گ) بند یگ کنگ ۔ اڑینگ ۔ گِرگ ءُ دارگ ۔
پہ کارے ءِ موکل نہ دیگ ۔ بندگ ۔ چہ کارے ءِ گٹّ کنگ ۔ مکن کنگ ۔
کار ءِ کنگ ءَ نیلگ ۔(2) پچیں چیزے ءِ دَپ ءَ گِرگ ۔ بیڑگ ۔
پیچگ ۔ ڈمب کنگ ۔ (3) جُپت کنگ ۔حبر ءَ نیلگ ۔ (4) گوں
چیزے ءَ اڑینگ ۔ گوں کارے ءِ دسگٹّ کنگ ۔ کارے ءَ گلائیش
کنگ ۔ **بندءِ بُجگ** : (ک گ) بندیں چیزے پچ بُوئگ ۔
بستگیں گرنچ یا ساد ءِ بُجگ ۔بستگیں گُٹّ ءِ پچ بُوئگ ۔(2) پہ جَن ءُ
مردی ءَ مردین ءِ بندءِ بُجگ یا مردیانی رِچگ ۔(3) بُجارت ءِ بوجگ ۔
بندءِ بوجگ : ہر بستگیں ساد یا بندءَ گرنچ ءِ بوجگ یا پچ کنگ ۔(2)
زالبول ءِ چکّ ءُ مات بُوئگ ۔(3) بُجارت بوجگ ۔ اِشارتی ٹوکانی
زانگ ۔ **بند بُوئگ** : (بَن ۔د ۔بُو ۔نگ) (ک گ) قیدی بُوئگ ۔
ڈگّگ ۔(2) ڈکّگ ۔تَم کنگ ۔(3) بند ۔ جتائیں بہر ۔(4) جاری
نیں کار ءِ اوشتگ ۔ (5) بُجّ بُوئگ ۔پہا سَغ ۔(6) گالوار ءِ درنیا ہگ ۔
چُپت بُوئگ ۔ **بندءِ بُوئگ** : (س گ) ہما زمین کہ آئی ءِ سرءَ بند
بندگ بُوتگ ۔ بند بستگیں ڈگار ۔(2) ہما دلوت کہ پہ پڑّور کنگ ءِ
ہاتر ءَ آئی ءَ را بستگ ءُ کاہ ءُ کدیمّ دیگ بُوتگ ۔(3) کپّگی ءِ لیب کہ ہما
ٹُولی کہ بندءَ بندیت ءُ اوشتیت ۔ **بندءِ بوگ** : (ن گ) مردُم ءِ ہڈّ انی
اندام ءُ بند ۔(2) ساہ دار ءِ جسم ءِ دُرستیں ہڈّ ءُ بند ۔ **بندءِ پچّ کنگ** :
(ک گ) بستگیں چیز ءُ بوجگ ۔ بندیگیں مردُم ءِ یلہ دیگ ۔لوپ یا بُلم
ءِ بوجگ ۔ **بندءِ پشار** : (ن گ) مال ءِ بندءُ بوج ۔ مال ءِ گورسی ۔ **بند
ءِ جنگ** : (ک گ) مَلّ ءِ وہداں دوَر دیگ ۔ پڑّینگ ۔ بند ءِ

دارگ : (ک گ) ڈگارءِ پُرّ بُوتگ ۔ بندءِ نہ برگ ۔ (2) کسےءِ وَتی قول یا گپّءِ سرءِ دارگ ۔ (3) کسےءِ دِگرےءِ ریاءِ گٹّ بُوتگ ۔ **بندءِ درآہگ** : (ک گ) دستءِ، سُرِوش یا کہ پادءِ مُچّ یا کونڈءِ بندءِ درآہگ یا چہ بندءِ دَرّروگ ۔ **بندے رمگ** : (بَن ۔ دے ۔ رَ ۔ مَگ) (س گ) (ن گ) سیاہ پسانی بندے یا بُزّے ۔ **بندءِ سرکار کنگ** : (ک گ) ڈگارءِ بندءِ بندگءِ وہداں چہ دیمءِ حاک آرگءِ پر کنگءِ بدلءِ چہ کشاں حاک آرگءِ بندءِ بُرز کنگ ۔ **بندءِ کٹگ** : (ک گ) بند مرگءِ وہداں دومیءِ پڑ وش دیگ ۔ ملّءِ لیبءِ سوب مند بُوتگ ۔ **بندءِ سِندگ** : بندءِ بُرّگ ۔ (2) زبانءِ وَرگ ۔ بدعہدی کنگ ۔ **بندءِ بوج** : (ن گ) بستءِ بند ۔ گرءِ دار ۔ **بندءِ گلائیش بُوتگ** : (ک گ) پہ مرگءِ گلائیش بُوتگ ۔ **بندےءِ گرگ** : پہ ناڈُراہےءِ چہ مُلّاءِ بِکّےءِ بندءِ تائیدءِ گرگ ۔ **بند ورگ** : (بَن ۔ د ۔ وَ ۔ رَگ) (ک گ) جمبرانی پہ گوارگءِ یکّ جاہ بُوتگ ۔ (2) مرُدم یاد کہ دولتءِ رستُرءِ وت ماں وتءِ پہ مرگءِ گلائیش بُوتگ ۔ (3) جُہت بُوتگ ۔ پڑشتگیں ہدّءِ گرگ ۔ **بندانی بوجگ** : (بَن ۔ دا ۔ نی ۔ بو ۔ جَگ) ہر بستگیں شےءِ بوجگءِ پچ کنگ ۔ (2) بندیں مرُدمانی آزاد کنگ ۔ (3) ہاتر نہ کنگ ۔ لحاظ نہ کنگ ۔ **بندانی ترّینگ** : (بَن ۔ دا ۔ نی ۔ تَر ۔ رے ۔ نگ) بُرتگیں بندیءِ مالاں پدا پچ گرگءِ آرگ ۔ زور بُرتیں مالءِ گردینگ ۔ **بندءِ بوج** : (ن گ) بندءِ بست ۔ گرءِ بند ۔ بندگءِ پچ کنگ ۔ (2) خیال داری ۔ (3) گالوار ۔ راستیں حبر ۔ دِلگوش داری ۔ سرپدی گالوار ۔ (4) ہماں کار کہ آئیءِ پدءِ دیے بیت ۔ **بندءِ بُوجی** : (ن گ) ہما کہ گرءِ بند لوٹیت ۔ (2) بستءِ بندی ۔ گرءِ داری ۔ گرءِ بندی ۔ **بندءِ پیش بند** : (ن گ) شعرءِ اولیءِ آخری بند ۔ **بندءِ گلائیش** : دپ ماں دپ ۔ جِیگ پہ جِیگ ۔ **بندءِ گلائیشی** : (ن گ) مرگی ۔ دپ ماں دپی ۔ اڑگی ۔ جِیگ پہ جِیگی ۔ **بندءِ مال** : (ن گ) ہما مال کہ ٹلکءِ ڈگارانی سرءِ بستگءِ آئیءِ گورسی کنگ بُوتگ ۔ بستگیں مال ۔ سانبوڑ ۔ (2) رمگءِ مال ۔ **بندءِ میش** : (ن گ) ہما میش کہ بندءِ یا میشانی رمگءِ انت ۔ (2) ہما میش کہ بستگءِ گورسی بُوتگ ۔

بِند : (بِن ۔ د) (ن گ) زِیل ۔ زِیمر ۔

بِندات : (بِن ۔ دا ۔ ت) (ن گ) بُنگش ۔ بُنگیج ۔ بُنیاد ۔ بُندر ۔ بِنا ۔ اِبتدا ۔ ازل ۔ اول ۔ اول سر ۔ مادرءِ موجود ۔ مادرءِ مغدود ۔ بُن پد ۔ بُن زہ ۔ بُنکّ ۔ شُروع ۔ شُروعات ۔ **بِنداتی** : (بِن ۔ دا ۔ تی) (ن گ) بُنگشی ۔ بُنگیجی ۔ بُندری ۔ اِبتدائی ۔ اول سری ۔ شروعاتی ۔

بُنداؤ : (بُن ۔ داؤ) (ن گ) بُنیاد ۔ بُنیات ۔ بُن حِشت ۔ بُنگش ۔ بُنگیج ۔

بُندات : (بُن ۔ دا ۔ ت) (ک گ) بُن دیگءِ گوستگال بزاں بُن دیگ یا آس دیگءِ کاربُوت ۔

بُن داد : (بُن ۔ دا ۔ د) (ن گ) تیوگءِ داتگیں ۔ پہ بُن داتگیں ۔ سرجمیءِ داتگیں ۔

بُن دار : (بُن ۔ دار) (س گ) بُنءِ داروک ۔ ہما کہ پہ چیزےءِ جلّگءِ آئیءِ بُنءِ جنگ یا مان کنگ بہ بیت ۔ (2) گِدانءِ بُنی دار ۔ گِندار ۔ (3) (س گ) آپ داریں مڑنیں جُہلیں لوہیگ ۔ **بُنءِ دارگ** : وتی شانءِ عزّتءِ پہریزگ ۔ (2) بُن مالءِ پہریزگ ۔ کارءِ بارءِ دیمءِ برگ ۔

بُن دارگ : (بُن ۔ دا ۔ رَگ) (ک گ) روک کنگ ۔ مان دارگ ۔ بالگ ۔ **بُن دارگی** : (بُن ۔ دا ۔ رَ ۔ گی) بُن دارگءِ آوکی ۔ بُن دِیگی ۔ آس مان دارگی ۔

بُنداری : (بُن ۔ دا ۔ ری) (ن گ) ورگ گڑادگ ۔ ہما مرُدم کہ ورگ گڑادگءِ کارءِ کنت ۔ بنڈاری ۔

بُندال : (بُن ۔ دا ۔ ل) (ن گ) ہما مڑنیں گوُرم کہ وتءِ تیابءِ رسینیت، وہدے کہ پڑشیت سکّ زورمند بیتءِ گوں گجّءِ کپاں تیابءِ کیت ۔ **بُندالی** : (بُن ۔ دا ۔ لی) (ن گ) بُندالءِ گوُرمءِ سرءِ پرِش تاچگ ۔ گرماگءِ کہ بُندالءِ گوُرم تیابءِ کاینت مرُدم یدّاری پرِش یا کہ دِگہ انچیں تہتگےءِ سرءِ وپسنتءِ گوں ہمے گوُرمءِ پڑ وشاںءِ وتارا تیابءِ رسینئنت ۔

بُن دام : (بُن ۔ دا ۔ م) (ن گ) بُنگش ۔ اَصل ۔ بُندر ۔ (2) شِیرءِ بُن کہ پہ بادینگءَ کارمرز بیت ۔ بُن ۔

بُندان : (بُن ۔ دان) (ن گ) ہما رزان کہ آئیءِ تہءَ پہ بادینگءَ شِیرءِ بُنءَ ایر کنّت ۔

بَند جاہ : (بَن ۔ د ۔ جاہ) (ن گ) بنجاہ ۔ بَندگءِ جاگہہ ۔ ہما جاگہہ کہ دَلوتءُ اولاک بَندگ بنت ۔ (2) بندءِ بندگءِ جاگہہ ۔ ہما جاگہہ کہ بندءِ نشان ایر انت ۔

بَند کَشّ : (بَن ۔ د ۔ کَش ۔ ش) (ن گ) آنجگ مان کَشّوک ۔ آنجگ کَشّ ۔ آنجگ مان کَشّوکیں اَزباب ۔

بَندَگ : (بَن ۔ دَگ) (ن گ) غُلام ۔ بَندَہ ۔ بندو ۔ ایردَست ۔ بنی آدم ۔ (2) پہ مُلّائی یا بکّی دَمءُ چُوف یا تائیدءُ بندمردینءِ مردینی قُوّتءَ خَتم کنگءِ شِرکءُ پال یا عَمَل ۔ (3) (ک گ) قابو کنگ ۔ گرِنچ بندگ ۔ گرِنچ دیگ ۔ گوں سادیا گوں دگہ چیزےءَ بندگ ۔ پیڑَگ ۔ (4) بندکنگ ۔ تَند کنگ ۔ **بَندَگی** : (بَن ۔ دَ ۔ گی) (ن گ) بَندگءِ آوَکی ۔ ہما کہ بندگ لوٹیت یا بندگی انت ۔ (2) بندہی ۔ زیردستی ۔ گُلامی ۔ **بَندوک** : (بَن ۔ دو ۔ ک) (ن گ) بَندگءِ کارءِ کنوک ۔ (2) ہما مردُم کہ چیزے بَستگ ءَ ۔ (3) ہما کہ بَستگ ۔ (4) سَکّ ۔ ہم گرِنچ ۔ وابَستگ ۔ (5) ہما چیز کہ گوں آئیءَ چیزے بندگ بیت ۔ (6) ہما مال کہ دوارءَ یا یکّ جاہےءَ بندوک بیت ۔ (7) جنیادمءِ جِیگءِ بَندگءِ بندیک ۔ (8) ہما لُہم ءُ نَرمیں جَرّ کہ نُنگءِ جانءُ دَستءُ پاداں بندنت ۔ **بَندُوکی** : (بَن ۔ دُو ۔ کی) (ن گ) بندگءِ حالت ۔ (2) ہما کہ چرائیءَ چیزے بندگ بیت ۔

بَندوکیں : (بَن ۔ دو ۔ کیں) (س گ) ہما کہ بَستگ ۔

بُندَگ : (بُن ۔ دَگ) (ن گ) تمام ۔ سرجم ۔ پُورَہ ۔

بَندگِرَگ : (بَن ۔ د ۔ گِ ۔ رَگ) (ک گ) اَڑَگ ۔ مڑَگ ۔ ڈیکّ وَرگ ۔ ملّ مڑَگ ۔ بند مڑَگ ۔ مَلّ گرَگ ۔ پہ مڑَگءَ بندءُ گلائیش بُوَگ ۔ (2) پڑشتگیں یا درآتکگیں بوگءِ ہڈّءِ وَتی جاگہہءَ بندگ ۔ لچّگ ۔ (3) دَپ ماں دَپ بُوَگ ۔ **بَندگِرَگی** : (بَن ۔ د ۔ گِ ۔ رَ ۔ گی) (ن گ) بندگرگءِ آوَکی ۔ (2) مڑَگی ۔ لچّگی ۔ بندءُ گلائیشی ۔ دپ ماں دپی ۔

بُن دَوار : (بُن ۔ دَ ۔ وار) (ن گ) بُنجاہ ۔ دَوار ۔ (2) ہما جاگہہ کہ اُردانی بُنجل ءَ ایر کنّنت ۔

بَندواجہہ : (بَن ۔ د ۔ وا ۔ جہہ) مالِک ۔ واہُند ۔ ڈگارءِ واجہہ ۔

بَندواجہی : (بَن ۔ د ۔ وا ۔ جَ ۔ ہی) (ن گ) بندءِ مالِک ۔ ڈگارءِ واجہہ ۔

بَندوار : (بَن ۔ د ۔ وار) (س گ) ہما دَلوت کہ بَندگ بہ بیتءُ کاہءُ کدیمّ کنگ بہ بیت ۔ (2) پڑّور ۔ لاندوْ ۔ **بَندواری** : (بَن ۔ د ۔ وا ۔ ری) (ن گ) دلوتءِ پڑّوری ۔ لاندوی ۔ **بَندواریں** : (بَن ۔ دا ۔ ریں) پڑّوریں ۔ لاندویں ۔

بَندَہ : (بَن ۔ دَہ) (ن گ) مَردُم ۔ بَنی آدم ۔ اِنسان ۔ بَندَگ ۔

بَندہی : (بَن ۔ دَ ۔ ہی) (د) (ن گ) ایردَستی ۔ گُلامی ۔

بَندی : (بَن ۔ دی) (ن گ) غُلامءُ مولِد ۔ (2) ماں جنگاں گپتگیں مردُم ۔ (3) قیدی ۔ بندیگ ۔ **بَندی ئیں** : (بَن ۔ دی ۔ ئیں) ہما کہ بندانت ۔ قیدیں ۔

بَندی جاہ : (بَن ۔ دی ۔ جاہ) (ن گ) قیدخانَہ ۔ بندی خانَہ ۔

بَندَر : (بَن ۔ دَر) (ن گ) بندِن ۔ ہما مُلکءُ آبادی کہ تیاب کرّءَ انت ۔ تیاب کرّ ۔ تیاب لَمبءِ ہلکءُ میتگ ۔ (2) تیاب گوْر ۔ زرگوْر ۔ تیاب دَپ ۔ **بَندَری** : (بَن ۔ دَ ۔ ری) (ن گ) تیاب گوْری ۔ زرگوْری ۔ تیاب دپی ۔ بندِنی ۔

بُندَر : (بُن ۔ دَر) (ن گ) منزِل ۔ نِندگءِ جاگہہ ۔ جاہ مَنِندی ۔ ہنکین ۔ گِس ۔ دَوار ۔ ڈیرہْ ۔ لوگ ۔ لوگ جاہ ۔ وِندَر ۔ (2) اَصل ۔ راستی ۔ (3) بُنکّی جاگہہ ۔ چہ بُنگشءَ نِندگءِ جاگہہ ۔ (4) بُنگش ۔ بُندام ۔ بُنءُ بیہہ ۔ بنداتءِ بُنگیج ۔ بیہہ ۔ (5) مالءُ ساہ دارانی بندگءِ ہَند ۔ **بُندَر بَندَگ** : (بُن ۔ دَر ۔ بَن ۔ دَگ) (ک گ) منزِل کنگ ۔ پہ چیزے وہدءَ پہ آپ واری یا بہار چارینی نِندگ یا کہ پہ بُنکّی بہ نِند جاہ کنگ ۔ (2) مالءُ ساہ دارانی دارگءِ ہَندءَ بندگ ۔

بُندَری : (بُن ۔ دَ ۔ ری) (ن گ) بِنداتی ۔ بُنگیجی ۔ بُنکّی ۔ بُنگشی ۔

بندِش : (بَن ۔ دِش) (س گ) مکَن کنگ ۔ موکل نہ دیگ ۔ (2) (ن گ) ڈکّ ۔ گکّ ۔ (3) پیش بندی ۔ (4) اڑ ۔ آڑیکا ۔ مکَن ۔ بندِشت ۔ **بندِشی** : (بَن ۔ دِ ۔ شی) (ن گ) بندی یا بندِش ۔ بند کُرتگیں ۔ بستگیں ۔ **بندِشیں** : (بَن ۔ دِ ۔ شیں) ہما کہ بندانت ۔

بندِشت : (بَن ۔ دِش ۔ ت) بچار : بندِش ۔

بُندَگ : (بُن ۔ دَگ) (ن گ) بُنڈگ ۔ کپّی ۔ ناتوام ۔

بندَگ : (بَن ۔ دَگ) بچار : بندَہ ۔

بندگاہ : (بَن ۔ د ۔ گا ۔ ہ) (ن گ) ہمُود ءِ کہ بند بستگ ءُ آپ ءِ داشتگ ۔ بند بستگیں ڈگار ۔ (2) ہما مزنیں جُویا کور کہ بستگ ءُ آئی ءِ آپ تریّنگ ءُ ڈگاراں آرگ ءُ تالاں کنگ بیت ۔ ہما بند کہ اُودءِ آپ بیرودیگ بیت ۔ **بندگاہی** : (بَن ۔ د ۔ گا ۔ ہی) (ن گ) ہما کہ گوں بندگاہ ءِ نسبت داریت ۔

بندَلاں بوج : (بَن ۔ دَ ۔ لاں ۔ بوج) (ن گ) وشّ تامیں چبڑّ ءِ ذاتے ۔

بندَلو : (بَن ۔ دَ ۔ لو) (ن گ) کسانیں ریز کہ چیزے ءِ بندگ ءِ کار ءِ کیت ۔

بندَلوک : (بَن ۔ دَ ۔ لوک) (ن گ) دزچک یا ولّ ءِ ہما ٹالُک کہ برآئی ءِ سرءِ لچّ اِتگ ۔

بندِن : (بَن ۔ دِن) (ن گ) بُندَر ۔ (2) پناہ ءِ جاگہہ ۔ ہما جاگہہ کہ تاوان ءِ دیم پان اِنت ۔ (3) ہما ہلک ءُ میتگ کہ تیاب ءِ کرّ ءِ اِنت ۔ تیاب کرّ ءِ ہر جاگہے کہ اُودءِ بُوجیگ شُت بہ کننت ۔ اَنچیں تیاب کرّ کہ اَگاں بُوجیگاں طُوفان بہ گیپت ءُ اُودءِ بہ رَونت چہ طُوفان ءِ شہما تاں رَکّنت ۔ (4) بندَگ ءِ جاگہہ ۔ (5) نُنُّکانی بندَگ ۔ (6) بندَگ ءِ چیز ۔ **بندِنی** : (بَن ۔ دِ ۔ نی) (ن گ) ہما کہ گوں بندِن ءِ نسبت داریت ۔ (2) تیاب گوری ۔ تیابی ۔ بندِنی ۔

بندَہ : (بَن ۔ دَہ) (ن گ) اِنسان ۔ غُلام ۔ بندَگ ۔ بند ۔ کسترپاد ۔ خِدمت کار ۔ بندؤ ۔ آدم ذات ۔ مَردُم ۔ **بندَہی** : (بَن ۔ دَ ۔ ہی) غلامی ۔ ایردستی ۔

بندی : (بَن ۔ دی) (ن گ) بندیگ ۔ ہما کہ قیدءُ بند اِنت ۔ قیدی ۔ گرفتار ۔ ڈکّی ۔ دزگیر ۔ حوالاتی ۔ (2) ہما کہ آزات نہ اِنت ۔

بندی جاہ : (بَن ۔ دی ۔ جاہ) (ن گ) قیدءُ بند کنگ ءِ جاگہہ ۔ بندی خانہ ۔ حوالات ۔ زِندان ۔ قید ۔

بندی آنہ : (بَن ۔ دی ۔ آ ۔ نہ) بچار : بندی جاہ ۔

بندی خانہ : (بَن ۔ دی ۔ خا ۔ نہ) بچار : بندی جاہ ۔

بندیرا : (بَن ۔ دے ۔ را) (ن گ) بیرکّ ۔ جھنڈی ۔ اَلَم ۔

بندیک : (بَن ۔ دی ۔ ک) (ن گ) چہ کرپاس یا دِگہ اَنچیں چیزے ءِ تاب داتگ ءُ جوڑ کُرتگیں دزاجیں ٹال کہ پہ دوچ ءِ دوچک یا چیزے ءِ بندگ ءِ کار مرز بیت ۔ دسک ۔ **بندیک ءِ پیچ کنگ** : (ک گ) بندیک ءِ یکّ شل ءُ تچک کنگ ۔ گرنچیں بندیک ءِ بوجگ ۔ **بندیک ءِ پڑ وشگ** : حامگیں بندیک ءِ پہ چہرتاب دیگ ءُ چیردان جوڑ کنگ ۔ بندیک ءِ یکّ یکّ ءِ چہ تاب ءِ پُرّ کنگ ءِ پد ایشاں یکّ جاہ کنگ ۔ **بندیک ءِ تَل** : (ن گ) بندیک ءِ بہرے ۔ بندیک ءِ ٹال ۔ **بندیک جنگ** : (بَن ۔ دی ۔ ک ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) جنین ءِ دیم ءِ نہ واہ اِتگیں پُٹاں پہ بندیک دُور کنگ ۔ چت جنگ ۔

بُن دیگ : (بُن ۔ دی ۔ یگ) (ک گ) آس دیگ ۔ سوچگ ۔ آس روک کنگ ۔ بلینگ ۔ پُراں پریّنگ ۔ آس مان دارگ ۔ آس لاگیینگ ۔ آس ءِ روک کنگ ۔ آس جنگ ۔ (2) تباہ کنگ ۔ (3) پہ تُدامی دیگ ۔ (4) سوچنا کیں گپّ گوشگ ۔ (5) جنگ ءِ سکیں دیگ ۔ **بُن دِیگی** : (بُن ۔ دی ۔ یہ ۔ گی) بُن دیگ ءِ آوَکی ۔ (2) ہما کہ بُن دیگ لوٹیت ۔

بُن داتگ : (بُن ۔ دا ۔ تگ) بُن دیگ ءِ گوستگال ۔ **بُن داتگیں** : (بُن ۔ دا ۔ ت ۔ گیں) بُن دیگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ بُن دیگ بُوتگ ۔

بندیگ : (بَن ۔ دی ۔ گ) (ن گ) بند کُرتگیں ۔ ہما کہ بند اِنت ۔ بندی ۔ باڑا ۔ پادبند ۔ قیدی ۔ **بندیگ ءِ بوجگ** : (ک گ) بند کُرتگیں ءِ یا قیدی ءِ یلہ دیگ ۔ **بندیگ ءِ پیچ کنگ** : (ک گ)

بندءُ قید کُرتگیں مَردُم ءِ یلہ دیگ۔ **بندیگی :** (بَن۔دی۔گی) (ن گ) بندی۔ بند بُوتگ ءِ جاوَر۔

بِنڈ : (بِن۔ڈ) (ن گ) گِدار یا کیٹگ ءِ کسانیں بَر۔(2) کیٹگ ءِ کسانیں پٹّو۔

بَنڈ : (بَن۔ڈ) (س گ) دوتَل ءُ دو پوست۔ تہہ کلپ۔ دوزبان۔ لُچّ۔ ریپ کار۔(2) سیہ زبان۔ کپتہ حَبر۔ دَپ یلوُ۔ شُوم پال۔(3) ھما مَردُم کہ پہ وَتی ئَپ ءِ دِگرہ تاوان دیگ ءِ چَکّ ءُ پدنہ بیت۔(4) نہ منّوک۔ اَڑی کنوک۔(5) (ن گ) چہ رِنداں بلوچانی ٹکّے۔ **بَنڈی :** (بَن۔ڈی) (ن گ) یکّ قسمے ءِ ڈگلوے کہ آستینک ئے پرِنیست۔ بے آستینکیں ڈگولہ۔(2) ھما کہ گوں بَنڈ ءِ نِسبت داریت۔(2) دوتل ءُ دو پوستی۔ تہہ کلپی۔ دوزبانی۔

بُنڈ : (بُن۔ڈ) (ن گ) سِنگ۔ ڈوک۔ سَکّیں چیز۔(2) ھما کہ سَرءَ زہ نہ اِنت۔(3) گُڈّ اِتگیں زَنڈیں دار۔ دَڑ چک ءِ بُن ءِ نیمگ۔(4) ھما دار کہ دَنیگا ٹُکّر یا تَل نہ بُوتگ یا کہ سَرسوچ بُوتگ ءُ سیاہ اِنت۔(5) دَڑ چک ءِ ھما زَنڈیں بَہر کہ آئی ءِ سَرے ماں زَمین ءِ اِنت ءُ دومی سَرءَ مزن شاخ ءِ پر اِنت۔(6) پڑشتگ، پڑ شتہ سَر۔ پڑشتہ سَریں اَنچیں چیز کہ دَرد نہ وَرَنت۔ چیزے ءِ گُڈّی ءُ پَشت کپتگیں بَہر۔(7) کار کپتیں پیریں مَرد یا زال۔(8) ھما مَردُم کہ چُکّ ءُ پسانِدگ ئے مہ بیت۔(9) بُن ءُ بنیاد۔(10) عِزّت داریں مَردُم۔ کہول یا قوم ءِ سَروک۔(11) کُنٹ۔ **بُنڈ ءُ بُن آس :** (ن گ) یکّیں جاگہہ ءِ نِندگ۔ دائمی نِندگ۔ پادنیا ہگ۔(2) آس ءُ روک۔ دَوار کنگ۔ **بُنڈ ءِ پڑّینگ :** تباہ کنگ۔ تاوان کنگ۔ نُقص دیگ۔ **بُنڈ ءِ جَنگ :** تاوان دیگ۔ رَد دیگ۔ ریپینگ۔ **بُنڈُک :** (بُن۔ڈُک) (ن گ) کسانیں بُنڈ۔ سَکّ گونڈ۔ زَنڈ ءُ گونڈ۔ کسانیں دار۔ **بُنڈ ءِ کپگ :** چو بُنڈ ءِ بُوتگ۔ تاوان بار بُوتگ۔ **بُنڈُ لک :** (بُن۔ڈُ۔لک) (ن گ) دار ءِ گونڈ گونڈیں ٹُکّر۔ بُنڈ ءِ ٹُکّر۔ **بُنڈو :** (بُن۔ڈو) (ن گ) کسانیں ءُ کوہنیں کلّی۔(2) کسانیں بُنڈ۔ **بُنڈی :** (بُن۔ڈی) (ن گ) ھما کہ گوں بُنڈ ءِ سیادی کنت۔(2) پڑشتگیں۔ مُنڈسَر۔ بُنڈسَریں۔(3) کساں قدّ۔ کسترِیں۔(4) زُوت بُنڈ جنوکیں دَڑ چک۔ مزن بُنڈیں دَڑ چک۔ **بُنڈی ئیں :** (بُن۔ڈی۔ئیں) (س گ) پڑشتگیں۔ بُنڈسَریں۔(2) کساں قدّیں۔ کستریں۔(3) مزن بُنڈیں۔

بَنڈارا : (بَن۔ڈا۔را) (س گ) وَردِن ءِ مُچّی۔ تیاریں وَرگ ءِ بازی۔(2) (ن گ) مُبدہ۔ کنور۔ **بَنڈاری :** (بَن۔ڈا۔ری) (ن گ) وَرگ گِرۡ ادوک۔(2) بازوَراک جوڑ کنگ۔ پہ بازمَردُم ءَ وَراک ءُ وَردِن جوڑ کنگ۔(3) مُبدہ۔ کنور۔

بُنڈال : (بُن۔ڈا۔ل) (ن گ) ھُنڈال۔ آھُنڈ۔ آگُنڈ۔ روتگ۔ رِیشگ۔ آلُنڈ۔(2) بُنڈیں چیز۔ بےکاریں چیز۔

بَنڈک : (بَن۔ڈک) (ن گ) زَرد کلگّی ءِ ذات ءِ مچّے۔

بِنڈِک : (بِن۔ڈِک) (ن گ) بِڈّ۔ مَلنڈ۔(2) دُمب۔ لِٹِک۔

بِنڈِک بَندَگ : (بِن۔ڈِک۔بَن۔دَگ) بُھتام بَندَگ۔ پہ زور مَیار یگ کنگ۔(2) مَلنڈ جنگ۔ ایلنگی دیگ۔ **بِنڈِکی :** (بِن۔ڈِ۔کی) (ن گ) ھما کہ گوں بِنڈِک ءِ نِسبت داریت۔(2) مَلنڈی۔(3) ھما کہ آئی ءِ سرا بُھتام جنگ بُوتگ۔

بَنڈَل : (بَن۔ڈَل) (انگر) (ن گ) تپی۔ مُچّیں یا پچّ کُتگیں شے۔ یکّ جاہ بَستگیں چیز۔ بستگ۔ بَستگیں۔

بُنڈَلیگ : (بُن۔ڈَ۔لی۔گ) (ن گ) پیشّ ءِ بُنڈ۔

بَنڈُوری : (بَن۔ڈُو۔ری) (د) (ن گ) پوچّ۔

بُنڈول : (بُن۔ڈو۔ل) (ن گ) بوپ۔(2) ٹُوپّک ءِ تیرانی مان کنگ ءِ پوست۔ کسانیں جاہَہ۔

بنَر : (بن۔نَر) (ن گ) جُپتی۔ جُفتی۔

بِن را : (بِن۔را) (س گ) (ن گ) نوکیں نَسل۔ پدریچ۔ اوبادَگ۔

بُن رِد : (بُن۔رِد) (ن گ) بُنگیجی رِد۔ ابتدائی رِد۔ **بُن رِدی :** (بُن۔رِ۔دی) (ن گ) ابتدائی۔ اَوَلی۔ بُنگیجی۔ بُنشتی۔

بُن زان : (بُن۔زا۔ن) (ن گ) چِہر، چیستوک یا کہ دِگہ اَنچیں کارگاہءُ چیزے ءِ ہما دار کہ ہما زمین ءِ سرءَ ایر اِنت کہ پہ ایشی ءَ چو زیرآپءُ بُن پدءَ اِنت۔ (2) دَروازگ ءِ چیری دار۔

بُن زُور : (بُن۔زُو۔ر) (ن گ) ہما سَمات ءُ گھد کہ نَنگارءِ وہداں ڈگاراں مان کَنگ بیت۔ (2) (س گ) زوراوَر۔ ہستومَند۔ (3) بُنیاد۔ **بُن زُوری** : (بُن۔زُو۔ری) (ن گ) بُن درستی۔ زوراوَری۔ ہستومندی۔

بُن زول : (بُن۔زو۔ل) (ن گ) لوگ ءِ توک۔ لوگ ءِ لاپ۔ لوگ ءِ نیام۔

بُن زِہ : (بُن۔زِہ) (ن گ) کہن ءِ گَرْ یَنک۔ بنداتی۔ بُنگیج۔ کہن ءِ بُنی حَدّ۔ (2) اَولی چات ءِ بندات بوتگیں۔ سَر چمّگ۔ بُن۔ (3) آپ شان۔ سومہ۔ ہما ہَندءَ کہ ہر وَہدءَ آپ دَرکپیت۔ زِہ۔ زِہچان۔ زِہشان۔ چمّگ۔ (4) آپ ءِ جاری ئیں چمّگ۔ **بُن زِہ ءِ سَر بُوتگ** : (ک گ) چمّگ ءِ سَر بُوتگ۔ (2) آخری حَدّءَ رَسگ۔ **بُن زِہی** : (بُن۔زِ۔ہی) (ن گ) چمّگ۔ سرچمّگ۔ چاہ یا کہن ءِ تہی حَدّ۔

بُن سِنگ : (بُن۔سِن۔گ) (ن گ) بُنیاد ءِ سِنگ۔ بُن پدءِ سِنگ۔ بان ءِ چَرءِ سِنگ کہ بُنیادءَ دیگ بنت۔ ہما سِنگ کہ پہ چیزے ءِ بَندگ ءَ چہ دُرستاں پیسَر ایر کَنگ بیت۔ بُن خِشت۔

بُن سَنگ : (بُن۔سَن۔گ) (ن گ) کَشّ ءُ مَن کُرتگیں چیزے ءِ بُندریں سَنگ ءُ گَرْانی۔ دَرپ ءِ چیزے پہ کَشّ ءُ مَن ماں کَنگ ءَ پہ ہما دَرپ ءِ گَرْانی ءِ چارگ ءَ مان کُتگیں وَزن۔ جوبان ءِ کَیلی۔

بُن سوچ : (بُن۔سوچ) سوچگ۔ (2) (ن گ) نارُشت ءِ گَرْادگ۔ (3) ہما دَرپ کہ آئی ءَ اِشکر مان کَنگ ءُ سوچگی دیئت دیگ بیت۔ بوہ سوچ۔ **بُن سوچ کَنگ** : (بُن۔سوچ۔کَ۔نگ) (ک گ) سوچگ۔ بےگواہ کَنگ۔ بیران کَنگ۔ چہ بُن ءُ بیہہ ءَ سوچگ۔

بُن شَت : (بُن۔شَت) (ن گ) لَنگارءِ بُنی نیمگ۔

بُن شُت : (بُن۔شَت) (س گ) پہ بُن شُتگیں۔ پہک شُتگیں۔ گار۔ بیگواہ۔ ہما چیز کہ پدا آئی ءِ رَسگ ءِ اُمیت نیست۔ **بُن شُتیں حون** : (بُن۔شُ۔تے۔ن۔ہوں) (س گ) ہما خون کہ بیرءِ گِرَگ مہ بیت۔

بُن شُتیں وام : (بُن۔شُ۔تے۔ن۔وام) (س گ) ہما وام کہ آئی ءِ رَسگ ءِ اُمیت مہ بیت۔

بُنِشت : (بُ۔نِش۔ت) (ن گ) بُنگیج۔ اِبتدا۔ شروعات۔ اَولی۔ **بُنِشتگ** : (بُ۔نِش۔تگ) (ن گ) بِنداتی۔ بِنداتی فکر۔ (2) فِکر۔ لیکو۔ فہم۔ زانت۔

بُنک : (بُ۔نک) (ن گ) نَنگارءِ جَہل ءِ مُکّ ءِ بہر۔ نَنگارءِ بُن کہ کمیر سَکّ بیت۔ (2) چہ پیشّ ءِ جوڑ کُتگیں دَراجیں کَپاتگ کہ داناں ہما ئی ءِ ٹُنک ءِ وسیلہ ءَ ماں ڈگارءَ رِچِّنت۔ (3) بُنی بَہر۔ کسانیں بُن۔

بُنکّ : (بُ۔نک۔ک) (ج گ) ہر وَہداں۔ یکّ کَش۔ مُدام۔ مُدامی۔ بُنیاد۔ اَزَل۔ اَوَل سَر۔ بِندات۔ (2) زمین ءِ جُھلانکی۔ **بُنکّی** : (بُ۔نک۔کی) (ن گ) اَوَل سَری۔ تاں آسَر۔ ہر وَہد ءِ ہاترءَ۔ یکّ کَش ءَ۔ پہ مُدامی۔ دائمی۔ مُجّتی۔ (2) بِنداتی۔ بُنی۔ بیخی۔ عاقبتی۔ اَزَلی۔ بُنیادی۔ **بُنکّی ئیں** : (بُ۔نک۔کی۔ئیں) (س گ) بنیادی ئیں۔ دائمی ئیں۔ مُجّتی ئیں۔

بُن کَدَگ : (بُن۔کَ۔دَگ) (ن گ) کَس۔ لوگ۔ جاہ مِنندی۔ دوار۔

بُن کَڑی : (بُن۔کَ۔ڑی) (ن گ) لَج یا دِگہ باردان یا دَرپے ءِ ہما کَڑی کہ آئی ءِ بُن ءَ اَنت۔

بُن کَشّ : (بُن۔کَش۔ش) (س گ) بُن گوج۔ چہ روتگاں کَشّگ۔ وَل گوج۔ کُورّوت۔ (2) دوچ ءِ بُنگیجی تِرْکَّ۔ (3) (ن گ) گُدءِ سَے کُنڈی کہ جَنیادَمی پَشک ءَ راچہ بَگَل ءِ چیرءَ ہَم دَپ کَنت۔ جَنیادَمانی جامَگ ءِ بَگَل گُشادءِ سَربرءِ بَہر۔ (4) ہر تاری ئیں گُدءِ کسانیں ٹُکّر کہ آ گوں آستوُنک ءُ بُروکاں بَگَل ءِ چیرءَ ہَوار دیگ ءُ دوچگ بیت۔ (5) بگلو۔ بَگَل گُشاد۔ **بُن کَشّگ** : (بُن۔کَش۔شگ) (ک گ) روتگ جَنگ۔ زَنڈ بُوتگ۔ پَڑّور بُوتگ۔ (2) کِشارءِ رُدوم گِرَگ۔ (3) دَرْچَک ءُ دلے کہ آئی ءِ بُن مُہکَم اِنت ءُ شاخ ئے کَشّیتگ۔ **بُن ءِ کَشّگ** : (ن گ) سوداگَری ءُ باپاری حِساب ءَ بُن مال ءِ دَرکَنگ یا

بُن مال ءِ زرّانی دَست ءَ آہگ۔ باپاری ءِ بُن مال ءِ دَست ءَ آہگ کہ پَشت کپتگیں چیز پہ ٹپ ءُ سیت ءِ حِساب بنت۔

بُن کنگ : (بُن۔کَ۔نگ) (ک گ) آس گِرَگ۔ روک بُوتگ۔ سُچِّگ۔ آس زُورگ۔ آس لگّگ۔ (2) تباہ بُوتگ۔ ویر ندان بُوتگ۔ **بُن کنگی** : (بُن۔کَ۔نَ۔گی) (ن گ) روک بُوتگی۔ سُچّگی۔ تباہ بُوتگی۔

بُن کوت : (بُن۔کوت) (س گ) بُنی ئیں بہر۔ ہما کوت کہ آئی ءِ را وَنڈ وَنڈ کننت۔

بِنگ : (بِ۔نگ) (س گ) جنگ ءُ جیڑہ۔ بدیں کارے ءِ کنگ۔ رُسوائی۔

بُنگ : (بُ۔نگ) (ن گ) سَفرءِ گوں وَت ءِ زُرتگیں مال ءُ اَزباب یا اُرد کہ اولا کان اِش لدّ نت ءُ ساری ترءِ روان اِش دینت۔ لدّ ام۔ لڈّ ءِ بار۔ اُرد۔ اُردو۔ (3) گوں لڈّ ءِ بارءِ جہہ مَنندی بُوتگ۔ (4) بِندَگ۔ (5) یکّیں جاہ ءِ بِندوک۔ (6) پانِک پا۔ ساٹوک۔ نِگہبان۔ **بُنگ بُوتگ** : (بُ۔نگ۔بُو۔تگ) جاگہے نِندَگ ءُ پادنیاہگ۔ نہ رَوَگ۔ (2) دَوار کنگ۔ ڈنّ ءِ سَرءَ کپگ۔

بُنگ : (بُن۔گ) (ن گ) نیزگار۔ بے اولاد۔ بے بُود۔ (2) کمب جنگ۔ پیشّ بُرّگ ءُ گوَاپ کنگ۔ (3) گوں پیشّ ءِ بستگیں کُڈّک۔ کُدو۔ کسانیں لوگ۔ **بُنگی** : (بُن۔گی) (ن گ) کسانیں لوگ۔ کُڈِک۔ لوگے کہ گوں پیشّ ءِ بستگ۔ (2) پڑشتگیں ءُ حرابیں بان۔ **بُنگی ئیں** : (بُن۔گی۔ئیں) کسانیں۔ (2) پڑشتگیں۔

بَنگ : (بَن۔گ) (ن گ) ہُمب۔ (2) بےگم۔ بے پرواہ۔ (3) تب۔ رُو۔ (4) شَرّ رَنگ۔ شَرّ رَنگیں دوست۔ (5) نشیے۔ حَشیش۔ (6) سَوَلے کہ ایشی ءِ تاک چو چوب ءَ انت۔ چَریشی ءِ تاکاں بنگ ءُ چِہ پُلّاں گانجا جوڑ بیت۔ **بنگانی** : (بَن۔گا۔نی) (ن گ) ہما کہ ہر وہد بنگ وارت۔ مؤجانی۔ (2) خُمار چمّیں زیبائیں جِنکّ۔ **بَنگی** : (بَن۔گی) (ن گ) ہما کہ گوں بنگ ءِ نِسبت داریت۔ (2) ہما کہ مُدام بنگ وارت۔

بنگاں بروت : (بَن۔گاں۔بَ۔روت) (س گ) بے پرواہ۔ بے فِکر۔ بےغم۔ **بنگاں بروت بُوتگ** : (بَن۔گاں۔بَ۔روت۔بُو۔تگ) ہنوش۔ کُمّاٹر۔ مَواٹر۔ سُنٹ۔ بے فِکر۔ بے حاجَت۔ بے کمار۔ بےغم۔ **بنگاں پُور** : (بَن۔گاں۔پُور) (س گ) سُبک۔ وَت گلاہ۔ (2) ہنوش۔ بے وَت۔

بُن گال : (بُن۔گال) (ن گ) اِبتدائی یا اَولی گال یا لبز کہ چِرائی ءِ دِگہ گال یا لبز در کیت۔

بُنگاہ : (بُن۔گا۔ہ) (س گ) خاندانی ئیں مَردُم۔ شَرف مَند۔ عِزّت مَند۔ (2) بُن جاہ۔ (3) جُہلیں ہند کہ آپ بہ داریت۔ جُنب۔ کابیل۔ ڈگار ءِ کابیل کہ چہ ڈگار ءِ اے دِگہ جاگہاں جُہل تر انت۔ ڈگار ءِ بُنی نیمگ۔ ڈگار ءِ تنک ءِ بُنی کندار۔ (4) اُردو۔ مزنیں فوج کہ ہر رنگیں ساز ءُ سامان ءِ گون۔ (5) یکّ روچی جنگ کہ ہما روچ ءِ فیصلہ بیت۔

بُن گپّ : (بُن۔گپّ۔پ) (ن گ) گپّ ءِ بُن۔ گپّ ءِ بُنیاد۔ ہما گپّ کہ آئی ءِ سرءَ گپّ ءُ ترّان کنگ بہ بیت۔ (2) ہما چیز کہ آئی ءِ بارہ ءَ گپّ جنگ بہ بیت۔ (3) سَری گالوار۔ سَرحال۔ سَرگال۔ سَرلوز۔ بیان۔

بُن کِپتگ : (بُن۔کِپ۔تگ) (ک گ) سُتکگیں۔ آس ءَ سوتکگ۔ آس ءِ زُرتگ۔ **بُن کِپتگیں** : (بُن۔کِپ۔تَ۔گیں) (س گ) روک بُوتگیں۔ ہما کہ آس ءِ لگّیتگ۔ (2) ہما کہ تباہ ءُ برباد اِنت۔ سُتکگیں۔

بُن گُڈّ : (بُن۔گُڈ۔ڈ) (س گ) چہ بُن ءَ گُڈّ اِتگیں۔ **بُن گُڈّ کنگ** : (ک گ) چہ بُن ءَ گُڈّگ ءُ دوّر کنگ۔ (2) تباہ کنگ۔ برباد کنگ۔

بُن گِرَگ : (بُن۔گِ۔رَگ) (ک گ) روک بُوتگ۔ آس گِرَگ۔ سُچِّگ۔ (2) زہر گِرَگ۔ بدآہگ۔ **بُن ءِ گِرَگ** : بُنیاد ءِ مُہر کنگ۔ بُن مال کنگ۔ مال ءُ زرّ کنگ۔ سیر بُوتگ۔ آباد بُوتگ۔ (2) دَڑ چِکّے ءِ ماں زمین ءِ روتگ جنگ۔ **بُن گِرَگی** : (بُن۔گِ۔رَ۔گی) (ن گ) بُن گِرَگ ءِ آوَکی۔ (2) ہما کہ روک بیت۔ سُچّگی۔ آس گِرَگی۔ (3) زہر آہگی۔ بد آہگی۔

بُنگرو : (بُن ۔گَ ۔رو) بچار : بُنگیرَہ۔

بَنگڑی : (بَن ۔گَ ۔ڑی) (ن گ) چُوڑی ۔مَنگلی ۔وَنگ۔

بُنگِش : (بُن ۔گِش) (ن گ) اَول سَر۔ بِندات ۔بُنگیج ۔شُروع۔ بِنا۔ اِبتدا۔ابرَم ۔اَزَل ۔اَوَل ۔ بُنیات ۔بُندَر۔ بُن حِشت ۔بیہہ۔

بَنگُل : (بَن ۔گُل) (س گ) بہادُر۔سَرمچار۔ بےتُرس ۔(2) بڑاہ دار۔

بَنگُو :(بَن ۔گَ ۔ؤ) (س گ) بَنگہ ۔لاڑٹھل ۔(2) بہادُر۔ دِلاوَر۔ **بَنگوی** : (بَن ۔گَ ۔وی) (ن گ) بہادُری ۔ دلاوری۔ مڑاہ داری ۔**بَنگوئیں وَرناہ** : (بَن ۔گو ۔ویں ۔وَرنا) (س گ) دِلاوَر۔نوک وَرناہ ۔(2) سَخی ئیں مَردُم ۔مڑاہ دار۔

بُنگو :(بُن ۔گو) (ن گ) دُزّءِ واتَرّ کُرتگیں مال یا زَرّ۔ دُزّی ءِ واتَرّ کُرتگیں مال ءُ زَرّ۔

بُن گواپ : (بُن ۔گوا ۔پ) بچار : بُن گوپ۔

بُن گوپ :(بُن ۔گو ۔پ) (ن گ) بُنگیجی نَکش ۔بُنگیج۔

بُن گوج : (بُن ۔گو ۔ج) (س گ) چہ ہُنڈ الاں کشّگ ۔ چہ بُن ءَ کشّگ ءُ دُور کنگ ۔تژپّ ۔زورسِند ۔وَلّ گوج ۔اَلگوج ۔ بُن کَش ۔ایر گوج ۔کوّروت۔

بُنگہ : (بُن ۔گہ) (ن گ) ہَما کِشاری ڈگار کہ جہلگ ءَ انت۔

بَنگہ :(بَن ۔گہ) بچار : بَنگو۔

بُنگیج : (بُن ۔گے ۔ج) (س گ) بُنگِش ۔ دَرَنگاز۔ بُندام۔ بِندات ۔کارے ءِ اَولی بَرءِ دَست جَنگ ۔شُروعات ۔شُروع ۔ پیسَر۔ سَر۔ بِنا۔ بُن حِشت ۔ بُنگیژ ۔ بُنیات۔ اَول ۔ اَول پال ۔ اَول ہُو۔ بُندَر۔**بُنگیجی** :(بُن ۔گی ۔جی) (ن گ) اَولی ۔چہ دَرستاں پیسَری۔ بِنداتی ۔اَولی ۔ہَما کہ گوں بُنگیج ءَ نِسبَت داریت۔

بُنگیر : (بُن ۔گی ۔ر) (س گ) بےپَرواہ ۔لوفر ۔ بےباک۔

بُنگیرَہ : (بُن ۔گی ۔رَہ) (ن گ) بُنگرو ۔ پہ دَواءِ کار مرز بُوءَ کیں بُوٹگے۔

بُنگیژ : (بُن ۔گے ژ) بچار : بُنگیج۔

بُن لبز : (بُن ۔لَب ۔ز) بچار : بُن گال۔

بُن لُٹّ : (بُن ۔لُٹ ۔ٹ) (ن گ) مُچّ ءِ لُٹّ ءِ ہَما بَہر کہ تا کانی کٹّیتگیں جاگہہ ءُ بُنگیج بیت۔

بُن لُرد : (بُن ۔لُر ۔د) (س گ) چہ بُن ءَ لُرد ۔(2) ناصاف ءُ لُردیں آپ ۔لُڑدو۔**بُن لُردی** :(بُن ۔لُر ۔دی) (ن گ) ناصافی۔ آپ ءِ لُردی ۔(2) لَپرَزگی ۔دل ءِ ناپھکی ۔شکّ داری۔

بُن مال :(بُن ۔مال) (ن گ) مال ءِ بُن ۔ہَما بُندَریں زَرّ کہ گوں آیاں باپار بُنگیج کنگ بیت ۔بَرکتّو ۔مڈّی ۔ مال ءِ بُن ۔ **بُن ءُ مال کنگ** :(ک گ) زَرّ کنگ ۔مال کنگ۔

بُن نام : (بُن ۔نام) (ن گ) بُندَریں نام ۔بُن ءُ بیہہ ءِ نام۔

بِنِند :(بِ ۔نِن ۔د) (ن گ) جوک جاہ ۔ اولاک ءِ دارگ ءِ جاہ۔ (2) جوّانیں لوگ ۔نِندَگ ءِ جاگہہ ۔(3) (ف گ) نِندَگ ءِ فرمان گال : نِندَگ ءِ کار ءَ بہ کَن ۔**بِنِند جاہ** :(بِ ۔نِن ۔د ۔جاہ) (ن گ) نِندَگ ءِ جاہ ۔جہہ مَنِندی ۔ہَنکین ۔میتگ ۔(2) کوہنیں اوتاک۔

بِنِند جاہی : (بِ ۔نِن ۔د ۔جا ۔ہی) (ن گ) ہَنکینی ۔میتگ۔

بِنِند ءِ زیرَغ : بینگ ءِ مَگسکانی چہ وَتی کوہنیں ہَنکین ءَ رَوگ ۔ بینگ مَگسکانی وَتی ساری ءِ جاگہہ یا تَکّنگ ءَ نہ بَندَگ ءُ دِگہ جاگہے بینگ ءِ بَندَگ ۔ **بِنِندی** :(ب ۔نِن ۔دِی) (ن گ) مَنِندی ۔نِندَگ ءِ جاگہہ ۔ہَمُود ءَ کہ کَسے بُندَر بَندیت ءُ نِندیت ۔ہَنکین ۔بِنِند جاہ۔

بَنّو : (بَن ۔نو) (ن گ) ڈگار ءِ حَدّ ءُ سیم ۔ڈگار ءِ بَستگیں لَٹّ۔ ڈگارانی لَٹّ ۔ڈگار ءِ بَند ۔ **بَنّوی** : (بَن ۔نَ ۔وی) (ن گ) ڈگارانی بَند ۔بَستگیں بَند ۔(2) ہَما کہ گوں بَنّو ءَ نِسبَت داریت۔

بَنّہہ : (بَن ۔نَہہ) (ن گ) زیر ءِ نِشان (ِ)

بَنی آدَم :(بَ ۔نی ۔آ ۔دَم) (ن گ) اِنسان ۔آدَم ذات ۔اِنس۔ مَردُم ۔بَشَر ۔بَندَہ ۔شَخص ۔کَس۔

بُنیات :(بُن ۔یات) (ن گ) بُنیاد ۔بُنداؤ ۔بُن حِشت ۔ بُن ۔بیخ۔ نیّات ۔**بُنیاتی** : (بُن ۔یا ۔تی) (ن گ) بُنگیجی ۔ بُنی ۔(2) شَرّیں نَسل ۔اَصل ۔شَرّ ذات۔

بُنیاد : (بُن۔یاد) (ن گ) بیہہ۔بُن پد۔روتنگ۔نوکیں۔بُنیات۔ بُن ءِ بیہہ۔بُن۔بیخ۔بُن ءِ بُنچک۔بِندات۔بُنگءّ۔بُن حِشت۔ (2) لوگ یا ماڑی ءِ زَمین ءِ تہہ ءِ بُن حِشت ایر کُتگیں ہما بَہر کہ ہما ہانی سَرءِ لوگ یا ماڑی بَندگ بیت۔بُنداو۔پاڑ۔پڑّ۔جڑ۔(3) بَساط۔**بُنیادی** : (بُن۔یا۔دی) (ن گ) بیہی۔بُن ءِ بیہی۔ بِنداتی۔ابتدائی۔اَوَل سری۔شروعاتی۔

بُنی سَر : (بُ۔نی۔سَر) (ج گ) کم چہ کم۔بُن ءِ گُڈّی حدّ۔

بُنیگ : (بُ۔نی۔گ) بچار : بُنی۔

بو : (بو) (ن گ) مسّ ءِ راہ ءِ ٹُنگ۔(2) بوہ۔

بوٗارت : (بُ۔وار۔ت) (ف گ) وَرگ ءِ فرماں گال: آ وَرگ ءِ کار ءَ بہ کنت۔

بَواسیر : (بَ۔وا۔سی۔ر) (ن گ) ناڈُراہی یے کہ جُنین یا مَردین ءِ اَندام ریش بیت ءُ چہ لاپ ءِ تنکءّ تنکءّ ءَ حون رِچیت۔بہا سیک۔موکو۔

بَواسیری : (بَ۔وا۔سی۔ری) (د) (ن گ) ہما کہ گوں بواسیرءَ نسبت دارِیت۔(2) بہاسیکی۔موکوئی۔

بَوانٹ : (بَ۔وان۔ٹ) (ن گ) پُڑّو۔(2) سورِچک۔(3) زیرُک۔دَہیر۔

بُوانٹو : (بُو۔واں۔ٹو) (ن گ) وَپسوک۔وَپسی۔(2) واب ءَ مَردُم ءِ ساہ ءِ بند بُونگ۔بُوسانٹو۔

بوبر : (بو۔بَر) (ن گ) کوسیچ ءِ ذات ءِ سبزی یے۔

بُوبُک : (بو۔بُک) (ن گ) کوہُک۔کسانیں کوہ۔جُمپ۔

بُوبَل : (بُو۔بَل) (ن گ) نان۔وَردِن۔

بُوبَلُک : (بُو۔بَ۔لُک) (ن گ) گلّہ ءِ ہوشگ ءِ دانانی نیام ءِ گرُنک۔

بُوبَنگ : (بُو۔بَن۔گ) (ن گ) میتین۔موبَنگ۔پَرئی۔ باری۔کَل گوج۔ہیب۔

بوپ : (بو۔پ) (ن گ) ہما بزیں چیر گیج کہ مَردُم سَرءَ ءَ وَپسیت۔بزم۔نرم۔نرین ءُ بزیں نپاد۔زَنڈ ءُ نَریں گندل۔اوچھنڑ۔ بنڈول۔گالی۔(2) پہ دَروری ہمُک بز، زَنڈ ءُ نَریں چیز ءَ گوشنت۔

بوپڑی : (بو۔پ۔ڑی) (ن گ) بوپُک۔کسانیں بوپ۔**بوپُک** : (بو۔پُک) (ن گ) کسانیں چیر گیج۔گوڈیں بوپ۔بوپڑی۔

بَوپا : (بَو۔پا) (ن گ) ہما پِکءّ ءِ مُلّا کہ جِنّ کشّیت۔جِنّ کشّیں مُلّا۔ (2) بُوپال۔زانت کار۔کوّاس۔(3) پیش گوئی کنوک۔

بوپال : (بو۔پا۔ل) بچار : بوپا۔

بُوپِس: (بُ۔وَپ۔س) وَپسگ ءِ فرماں گال: واب بہ کَن۔

بُوتءّ : (بُوت۔ت) (ک گ) بُوتگ ءِ گوستگال بزاں ہما کار کہ بُوتگی اَت، آ بُوت۔

بُوت : (بُو۔ت) (ن گ) چمّ ءِ اِسپیتی۔(2) بوتانڑی۔(3) مال ءِ دَپ بند۔(4) (س گ) گنوک۔بےترس۔(5) بےہوش۔ ہنوش۔

بُوتانی : (بُو۔تا۔نی) (ن گ) سادے کہ اَسپانی پُوز ءَ خاصیں وَڑے ءَ بندگ بیت۔(2) اَسپانی نِگہ پان۔(3) بلوچانی ٹکّے۔

بوتار : (بو۔تار) (ن گ) مال ءُ دَلوت ءِ یا مَردُم ءِ سَکّیں دَردناکیں دودَگ یا فریاد۔(2) واجہہ۔میر۔ڈگار ءِ واجہہ۔واہُند۔**بوتارگ** : (بو۔تا۔رَگ) (ک گ) دَردناکیں دودَگ۔پَس ءِ فریاتی پلینگ۔

بوتاری : (بو۔تا۔ری) (ن گ) فصل ءِ تہہ ءَ واجہہ ءِ بَہر۔واجہی۔ (2) بوہر۔بوہنگو۔

بوتانڑی : (بو۔تان۔ڑی) (س گ) زُوت زُوت رَوَگ۔چو گوات ءَ تیز رَوَگ۔

بوتگگ : (بوت۔گگ) بوجَگ ءِ گوستگال بزاں بوجَگ ءِ کار بُوتگ۔

بوتگگیں : (بوت۔گ۔گیں) بوجَگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ بوجَگ بُوتگ۔

بُوتگ : (بُو۔تگ) (ک گ) بُونگ ءِ گوستگال بزاں آ کار کہ بُونگی بُوتگ۔آ بُوتگ۔(2) پیپونگ ءِ نَرم تَرّگ ءُ ناہ بُونگ۔**بُوتگیں** : (بُو۔ت۔گیں) بُونگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ بُوتگ۔

بُوتن : (بُوت۔تن) (ن گ) بُونگ یا بیگ۔پیدا ک بُونگ۔ وَدی بُونگ۔(2) وَدی بُونگ یا پیدائشت ءِ روچ یا سال۔(3) مَردیں زَہگ ءِ وَدی بُونگ ءِ وَشّی ءَ اَڈّ داتگیں شَپانی مُچّی ءُ نازینک کہ

شَش شَپ ءَ بَرجاہ بِیت۔ **بُوتن بُوتک** : (بُو۔تن۔بُو۔تک) (ک گ) وَدی بُوتک۔ پیداک بُوتک۔ **بُوتن جاہ** : (بُو۔تن۔جاہ) (ن گ) پیداک بُوتک ءِ جاگہہ۔ وَدی بُوتک ءِ جاگہہ۔ ہَما مُلک یا ہَند کہ مَردُم پیداک بُوتگ۔

بوتو : (بو۔تو) (ن گ) پَہ سہرءِ ساہری ءَ اَڈّ داتگیں آرت ءِ بُت۔

بوتُھر : (بو۔تُھہ۔ر) (س گ) مُونجا۔ مُلور۔ دِل گیر۔ دِل گرّان۔

بوٹ : (بو۔ٹ) (ن گ) ہمے لُولک کہ سَرءِ مِیدّانی تہہ ءَ پیداک بِیت۔ بوڑ۔ **بوٹِک** : (بو۔ٹِک) (ن گ) بوٹ ءِ ذات ءِ ہر لُولکے کہ بہ بِیت۔ **بوٹک** : (بو۔ٹک) (ن گ) کسانیں بوٹ۔ تپور۔ تپورُک۔ **بوٹ کُش** : (بوٹ۔کُش) (ن گ) زہرءِ دَرمانے کہ بوٹ ءِ کُشگ ءِ ہاترءَ کارمرز بیت۔ (2) بوٹ کُشوکیں دَرمانے۔ **بوٹ کپگ** : (بوٹ۔کَ۔پگ) (ک گ) چِلّ بُوتک۔ لیگار بُوتک۔ (2) واری۔ گُڑن۔ (3) ہَما کہ بوٹ کپتگ۔ **بوٹکی** : (بو۔ٹُ۔کی) (ن گ) ہَما کہ سَرءَ ئے بوٹ مان۔ ہَما کہ سَرءُ جان ءُ گُدءِ سَکّ چِلّ ءُ لیگاراَنت کہ چہ ایشاں بوٹ پیداک بیت۔ بوٹو۔ بوڑی۔ بوٹی۔ (2) لیگارءُ بے پلگاریں مَردُم۔ (3) موٹو۔ غریب۔ **بوٹو** : (بو۔ٹو) (س گ) وارءُ بزّ کاریں مَردُم۔ (2) ہَما مَردُم کہ آئی ءِ سَرءَ یا جان ءَ باز بوٹ بہ بِیت۔ بوٹکی۔ بوڑی۔ بوٹی۔ **بوٹی پٹّگ** : (ک گ) ہیرت پَٹّگ۔ چارءُ تَپّاس کنگ۔

بُوٹ : (بُو۔ٹ) (ن گ) ہَما گوشت کہ چَبّ ءُ ہڈّ ئے مان مہ بِیت۔ خالِصیں گوشت۔ آسِیدَگیں گوشت۔ گوشت ءِ بے ہَڈّیں گچّل۔ ہازَگیں گوشت۔ بُوٹی۔

بُوٹغ : (بُو۔ٹغ) بِچار : بُوٹگ۔

بُوٹگ : (بُو۔ٹَگ) (ک گ) گوں دَستاں چمّانی ڈَبّگ۔ چمّانی نزّ کنگ۔ بند کنگ۔ چُپیت کنگ۔ بُوٹغ۔ (2) (ن گ) جِرّ۔ (3) ہَما کاہ ءُ بُوچ کہ بُرزءَ روَت ءُ آئی ءِ بُن چہ زَمین ءَ نہ گیشّیت۔ بُرٹگ۔ بڑ وٹغ۔ حلوٹا۔ (2) بُنیاد۔ رِیشگ۔

بُوٹّن : (بُوٹ۔ٹِن) (ن گ) گَردءُ زَنڈُکیں شِیشارپوستیں ماہیگے۔

بوٹی : (بو۔ٹی) (ن گ) گوشت یا ماہیگ ءِ بُرّیتگیں ٹُکُر۔ ٹکر۔ (2) بوٹکی۔ ہَما کہ باز بوٹ ئے سَرءَ مان۔ بوڑی۔ بوٹو۔

بوج : (بو۔ج) (ن گ) بوجَگ۔ چیستان ءُ چاچ یا چاچاءِ راستیں پَسّو۔ بوژ۔ بُجارت یا چاچ ءِ جواب۔ بُجارت ءِ بوجَگ۔ (2) دارَگ۔ جاگہے ءَ جَلّگ۔ (3) (ف گ) بوجَگ ءِ فرماں گال: بہ بوج۔ (4) پاندپیچ۔ یلہ۔ **بوجَگ** : (بو۔جَگ) (ک گ) گرنچ یا بستگیں چِیزءِ پیچ کنگ۔ بوژغ۔ (2) بجارت ءِ بوجَگ۔ بوج۔ **بوجَگی** : (بو۔جَ۔گی) (ن گ) جواب دِیگی۔ (2) دارَگی۔ جَلّگی۔ (3) پیچ کنگی۔ یلہ کنگی۔ **بوج دیگ** : (بو۔ج۔دی۔یگ) (ک گ) تاچینگ ءُ جَنگ۔ (2) دَلوت ءِ تاچینگ ءُ گَرَگ۔

بوجا : (بو۔جا) بِچار : بھوجا۔

بوجاکَشّ : (بو۔جا۔کَش۔ش) بِچار : بھوجاکَشّ۔

بُوجَل : (بُو۔جَل) (س گ) کسان۔ کسانیں۔ کَستریں۔ کَستر۔ ہُردُک۔ گوَنڈُک۔ **بُوجَلا** : (بُو۔جَ۔لا) (س گ) کَسان۔ کَستر۔ (2) (ن گ) کساں سالیں جِنکّ۔ (2) نشتگیں جِنکّ۔ سیر نہ کُتگیں جِنکّ۔

بُوجَلو : (بُو۔جَ۔لو) بِچار : بُوجَل۔

بُوجِیگ : (بُو۔جی۔گ) (ن گ) دَریائی مَرنیں اولاک۔ شاگ۔ لانچ۔ **بُوجِیگ ءِ آپ بُوتک** : بُوجِیگ ءِ چہ خُشکی ءَ تیلانک دیان ءَ دَریاءِ تہہ ءَ بَرَگ۔ **بُوجِیگ ءِ آپ کنگ** : بُوجِیگ ءَ تیلانک دیگ ءُ دَریاءِ تہہ ءَ ہَمینچِک ءَ بَرَگ کہ ترّپّل بہ بِیت۔ **بُوجِیگ ءِ ایرَروَگ** : بُوجِیگ ءِ زَمین ءِ تہہ ءَ رَوَگ۔ (2) بُوجِیگ چیرءِ آپ رَوَگ۔

بُوجِیگ ءِ تَچگ : (ک گ) آپ ءِ پُشت ءَ بُوجِیگ ءِ رَوَگ۔

بُوجِیگ ءِ چَرک : (ن گ) بُوجِیگ ءِ سُکّان۔ **بُوجِیگ ءِ دِیمّ** : (ن گ) بُوجِیگ ءِ پدی نیمگ۔ پُشت۔ **بُوجِیگ ءِ کانٹ** : (ن گ) بُوجِیگا نی گرنا۔ **بُوجِیگ ءِ گوُر** : (ن گ) بُوجِیگ ءِ دیم ءِ بَہر۔

بُوجِیگ ءِ نادَگ : بُوجِیگ ءَ چہ آپ ءَ کَشّگ ءُ صفا کنگ۔

بُوچّ : (بُوچ ۔ چ) (ن گ) کاہ یا پیپشّ یا دِگہ اَنچیں چیز ے ءِ کسانیں ٹُکُّر ۔ باچ ۔ پِنگ ۔ پِنگی ۔ جِرّ ۔ **بُوچ ءُ باچ** : (ن گ) لَنتش ءُ پَتّار ۔ باچ ۔ (2) دار ءِ کستریں ٹُکُّر ۔ بے کاریں بُوٹگ ءُ کسانیں سوچگی چیز ۔ (2) ہیچّ ۔ کم بُود ۔ بے فائدگ ۔ بے اَرزِش ۔ **بُوچُک** : (بُو ۔ چُک) (ن گ) کسانیں بُوچّ ۔ (2) بُچڑ وئیں آپ ۔ ہَما آپ کہ پَہک مہ بیت ۔ **بُوچ ءُ مُوچ** : (ن گ) دَڑ ہچّانی ہُورت ہُورتیں ٹُکُّر ۔ (2) سبزءِ گانی خُشکیں نِباشد یں تا کُلک ۔ ریم ۔ رخاز ۔

بُوچڑ : (بُو ۔ چڑ) (س گ) بُوچّلو ۔ ہَما آپینک کہ پَہک نہ اَنت ءُ بُوچ ءُ باچ اِش مان ۔ بُوچّل ۔ **بُوچڑی** : (بُو ۔ چَ ۔ ڑی) (ن گ) لیگار ۔ چِلّ ۔ ناصاف ۔

بُوچُل : (بُو ۔ چُل) (س گ) ہَما آپینک کہ بُوچّ ءِ پُرّ اِنت ۔ بُوچُڑ ۔ بُوچلو ۔ **بُوچلو** : (بُو ۔ چَ ۔ لو) (س گ) بُوچّل ۔ ہَما آپینک کہ آئی ءِ تہہ ءِ بُوچّ ءُ باچ بازمان بہ بیت ۔ بُوچُڑ ۔

بُوچّو : (بُوچ ۔ چو) (ن گ) ہَما چیز کہ باز بُوچّین بہ بیت ۔ ہَما جاگہہ کہ اُودءِ بُوچ ءُ کاہ باز بہ بیت ۔ ہَمُودء کہ ریم ءُ رخاز باز بیت ۔ (2) دَپگ ۔ چہ سادءِ یا مِیدءِ جوڑ کُرتگیں چَگّی ئیں پیلکے کہ مَستیں وَروکیں لیڑءِ ہانی لِپوںزءِ لگوشنت ءُ کہ دَپ مہ جنت ۔ (3) شِیر مچّیں ہِرّ ءِ دَپ ءِ داتگیں دَپگ ۔ بُوچہ ۔

بُوچہ : (بُو ۔ چہ) بچار : بُوچّو ۔

بوخ : (بو ۔ خ) (ن گ) بچار : بوک ۔

بُوخَگ : (بُوخ ۔ خَگ) (ک گ) کائیگر ءِ توار ۔ کائیگر ءِ دَڑانگگ ۔

بود : (بو ۔ د) ساہار ۔ ہوش ءِ آہگ ۔ **بودگنگ** : (بود ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) تژگگ ۔ رُدگ ۔ سرسبز بُوئگ ۔ آباد بُوئگ ۔ (2) سارگنگ ۔ ہوش کنگ ۔ چہ بے ہوشی ءِ سار کنگ ۔ پاد آہگ ۔ چست بُوئگ ۔ گہتر بُوئگ ۔ (2) کمّیں دولت مَندءِ مال دار بُوئگ ۔ وَشّ حال بُوئگ ۔

بَود : (بَو ۔ د) (ن گ) جُوجلکے کہ لاغریں اولاکاں لگّیت ۔ (2) دَرمانکاہے چو کہ کوہی بود ۔

بُود : (بُو د) (ن گ) جوہر ۔ کمال ۔ لائقی ۔ بُرشت ۔ جَوپ ۔ سِنچ ۔ (2) ہوش ۔ سار ۔ سَماہ ۔ سُدّھ ۔ (3) بُودِشت ۔ آسَر ۔ حاصِل ۔ **بُود ءُ اَرزِش** : (ن گ) کارے ءِ کنگ ءِ بُود یا لائقی ۔ بُودِشت ۔ کمال ۔ جوپ ۔ بَرکت ۔ **بُود ءُ بُرِش** : (ن گ) جوہر ءُ بُود ۔ کرد ۔ کمال ۔ لائقی ۔ زانت ۔ **بُود ءُ رجا رَوگ** : (ک گ) چہ کٹّ ءُ بُود ءِ رَوگ ۔ بے اَرزِش بُوئگ ۔ **بُودی** : (بُو ۔ دی) (ن گ) دوکوہانڈیں اُشتِر ۔ پیسَراک ۔ (2) باکمال ۔ بُودناک ۔ جوہر دار ۔ (3) تیوگ ءِ سَرجَم ءِ ۔ **بُودیگ** : (بُو ۔ دی ۔ گ) (ن گ) ہَما کہ آئی ءِ بُودمان ۔ بُودناک ۔ بُودناک بُوئگ ۔ لائقی ۔ بُودی ۔ **بُودی ئیں** : (بُو ۔ دی ۔ ئیں) بودیناکیں ۔ لائقیں ۔ شَرّیں ۔

بُودرالَغ : (بُود ۔ را ۔ لَغ) (ک گ) شِنگ شانگ کنگ ۔ چیزانی تارپتّار کنگ ۔

بُودِشت : (بُو ۔ دِش ۔ ت) (س گ) ہستی ۔ بُودِن ۔ گواہ بَر ۔ آبادی ۔ (2) بُود ۔ بُود ءِ جِند ۔ جوہر ۔ کمال ۔ کنّو ۔ لائقی ۔ (3) (ن گ) ہَما بیماری کہ چہ یکّے ءِ دِگرءِ گیپت ۔ (4) کچّگ ۔ گرّ ۔ (5) عیب ۔ بَدیں کار ءُ کرد ۔ (6) مَیار ۔ ہاتر ۔ **بُودِشتی** : (بُو ۔ دِش ۔ تی) (ن گ) عیب داری ۔ بدّنامی ۔ (2) بدیں کرد ۔ (3) ہَما بیمار کہ دِگرءِ آئی بیماری گیپت ۔ (4) گرّی ۔ گرّ ءُ کچّگ ۔ (5) ہَما کہ وَت ءِ پہ زور دومی ءِ گون جنت ، لگاشیت ءُ مڑیت ۔ (6) بدکردار ۔ پلینڈ ۔ (7) ہَما خرابیں ہیل کہ دومی اِش بہ زُوریت ۔ (8) پیدائشی ئیں ہیل ءُ عادت ۔ (9) ہستی ءُ آبادی ۔ سیرگانی ۔ (10) بُودِناکی ۔ پُر جوہر ۔ باکمال ۔ لائقی ۔

بودَلا : (بو ۔ دَ ۔ لا) (س گ) نابُود ۔ دَپ ءُ دام ۔ ڈِیڈ و ۔ نالائق ۔ شیپتال ۔ کوردِید ۔ گارات ۔ لَوّا ۔ بے بُودیں ءُ نیم گنوکیں مَردُم ۔ جٹّ ۔ دَپ خَٹّ ۔ بُڈّو ۔ بُورّ ۔ بے زَہرگ ۔ بے سنائت ۔ نُگل ۔ (2) دِل پَہک ۔ سادہ ۔ پَہوال ۔ **بودَلائی** : (بُو ۔ دِ ۔ لا ۔ ئی) (ن گ) نابُودی ۔ دپ ءُ دامی ۔ کوردیدی ۔ بے سَنائتی ۔ پَہوالی ۔ بے سُدّھی ۔ نزانتکاری ۔

بودَلائیں : (بو ۔ دَ ۔ لا ۔ ئیں) نابُودیں ۔ بے سُدّھیں ۔ نزانتکاریں ۔ بے سنائتیں ۔ پہوالیں ۔ جٹّیں ۔ دپ ءُ دائیں ۔

بُودَن : (بُو۔دَن) (ن گ) پہ کسے ءِ بُوتگ۔ مِہر کنگ۔ (2) بُودِشت۔

بُودِن : (بُو۔دِن) (ن گ) ہَند۔ ہَنکین۔ نِندَگ ءِ جاگہہ۔ جاہ۔

بُودِنی : (بُو۔دِ۔نی) (ن گ) نِشتگیں۔ جاہ مَنِند۔ (2) آگاہ۔ سُجاک۔

بُودَہ : (بُو۔دَہ) (س گ) بے سُدّھ۔ گنوک۔ (2) (ن گ) ہوش۔ پہم۔

بُودیناک : (بُو۔دِ۔ناک) (س گ) ہما مَردُم کہ آئی ءِ بُود ماں۔ لائق۔ قابِل۔ بُودی۔ **بُودیناکی** : (بُو۔دِ۔نا۔کی) (ن گ) بُودِناک بُوتگ۔ دیمرَہی۔ لائقی۔ شَرّی۔ جوہر۔ گہہ بُودی۔ **بُودیناکیں** : (بُود۔دِ۔نا۔کیں) لائقیں۔ بُودی ئیں۔ قابلیں۔

بوڈ : (بو۔ڈ) (ن گ) بوٹ۔ بوڑ۔

بُوڈا : (بُو۔ڈا) (ن گ) مَرگی ءِ ناڈُراہی۔ (2) تُسگ۔ بے ہوشی۔ بُوڑا۔ بے ساری۔ بے سُدھی ءِ حالت۔ ہما مَری ئے گِرنت۔

بُوذ : (بُو۔ذ) (س گ) ہما کہ کارءِ کیت۔ ہِمّتی۔ حیادار۔ (2) (ن گ) یکّ دَرمانے۔

بوذَر : (بو۔ذَر) (ن گ) کوہ ءِ بُرزیں سُنٹ۔ (2) سَرکشگ۔

بور : (بو۔ر) (ن گ) بادامی رَنگ۔ کم رَنگیں ناسی۔ کلشت رَنگ۔ گلشتو۔ ریزوبَر۔ (2) سِیاہ ءُ سُہر رَنگیں دَلوت۔ (3) گندیم رَنگ۔ (4) اَپس۔ اَسپ۔ شیہن۔ کُمیت۔ نَریان۔ (5) سُہروئیں دان ءِ ذاتے۔ (6) دوست۔ مِہروان۔ **بورانی جلوان دیگ** : (بو۔را۔نی۔جَل۔وان۔دی۔یگ) (ک گ) پہ دَرآرگ ءِ یا گرْوہ تاچی ءِ بورانی تاچگ۔ ہیل دیگ۔ (2) اَسپانی ترَدّگ۔ بورسَواری ءُ بورتاچی۔ (3) بورانی سَواری ءِ نِدارگ۔ بورانی وَشّیں رَفتار ءُ ترَدّگ ءِ نِدارگ۔

بوربَخش : (بور۔بَخ۔ش) (س گ) اَسپ سوگات کنوک۔ داتار۔ سَخی۔ دادبَخش۔ **بورءِ بَخشگ** : (ک گ) داد ءُ دِہشت کنگ۔ بَخشا ہگ۔ دیگ۔ **بورَل** : (بو۔رَل) (ن گ) بوررَنگ۔ بور رَنگیں۔ بوری ئیں۔ ٹِک ٹِکّیں۔ **بورو** : (بو۔رو) (ن گ) ہما کہ رَنگ ئے بورانت۔ (2) (س گ) دوست۔ سَنگت۔ **بوریں** : (بو۔رے۔ن) (س گ) بور ءِ ڈَولیں۔ بور رَنگیں۔ (2) نیل رَنگیں۔ (3) گندیم رَنگ۔ (4) بادام رَنگیں۔ (5) اِسپیت ءُ سُہریں رَنگ۔ (6) پڑّوریں۔ زَنڈیں۔

بوڑّ : (بور۔ر) (ن گ) کوہن ءُ خُشکیں ہیزَگ ئے۔

بوٗر : (بوٗ۔ر) (ن گ) بَرف۔ کتر کہ چہ جمبَراں رچیت۔ کتر۔

بُور : (بُو۔ر) (س گ) ہُورتیں ٹُکّر۔ ہیر دَگ۔ سَکّیں کسانیں ٹُکّر۔ بُرانک۔ (2) اَذرہ۔ ہُورت تریں ٹُکّر۔ بُلّر۔ تُشّ۔ ذَرَّہ۔ (3) (ن گ) گوشت ءُ پُچل۔ (4) چہ شیرءِ ہیمگ جوڑ کنگ ءِ وہداں کسان کسانیں شیری یاروگنی ڈِکّ ءِ جوڑ بُوتگ۔ (5) گونزَلی ءِ وَڑیں مچّے۔ **بُوربُور** : (بُور۔بُور) (س گ) ہیردَگ ہیردَگ۔ ہُورت ہُورت۔ ٹُکّر ٹُکّر۔ پڑشگ ءُ ٹُکّر بُوتگ۔ اَذرہ۔ تُش تُش۔ بَند بَند۔ ذَرَّہ ذَرَّہ۔ پُژ پُژ۔ راڑ راڑ۔ کَپّ کَپّ۔

بُورۆ : (بُو۔رۆ) (س گ) ہُورتیں چیز۔ بُرونک۔ ذَرَّہ۔

بُوڑّ : (بُور۔ر) (ن گ) دَڑچک ءُ ہُورتیں پُلّ۔ دَڑچک پُلّ ءِ رَند بُوڑّ بیت چہ بُوڑّ ءِ رَند بَر بیت۔ (2) وانگ۔ گُنگ۔ نابُود۔ ناسَرپد۔ بودلا۔

بُور : (بُ۔وَر) (ف گ) وَرگ ءِ فرمان گال: وَرگ ءِ کارءِ بہ کن۔

بُورافتگ : (بُور۔آف۔تگ) (س گ) بُورونک۔ ہُورتیں ٹُکّر۔ بُرّانک۔

بُورانٹ : (بو۔راں۔ٹ) (ن گ) گوشت ءُ ٹُکّر۔ (2) چیہانٹ۔ فَریاد۔ آہ ءُ زاری۔ گرْیوگ ءُ پٹّورَگ۔

بُوڑّبُوڑّ : (بُور۔ر۔بُور۔ر) (س گ) کُوکار۔ زار۔ فَریاد۔ **بُوڑّبُوڑّ ءِ گرْیوگ** : بازگرْیوگ۔ موتک کنگ۔ زارہ کنگ۔

بورتاچ : (بور۔تاچ) (س گ) اَپس سَوار۔ بورسَوار۔ ہما مَردُم کہ اَپس ءِ تاچگ ءِ زَبرانت۔ **بورتاچی** : (بور۔تا۔چی) (ن گ) گرْوہ تاچی۔ اَسپانی تاچگ۔

بورچی : (بور۔چی) (د) (ن گ) مُبدہ پان۔ وَرگ گرْادوک۔ مُبدَہی۔ (2) وَرگ گرْادگ ءِ جاگہہ۔ (3) سیر ءُ خیراتاں مال ءُ پَسانی کُشوک ءُ بہرکنوک۔

بُورد :(بُور۔د)(ن گ) بُوجیگ، گُراب یادِ گہ دَریائی اولاک ءِ کَش یا دَپ پان۔ **بُوردبَندَگ** :(بُور۔د۔بَن۔دَگ)(ک گ) یکّ دَریائی اولاکے ءِ دومی ءِ دَپ پان ءِ پہک ڈُسّگ ءُ اوشتگ۔سوڑ کنگ۔

بورسَوار :(بور۔سَ۔وار)(س گ) ہما کہ بوراں تاچیت۔اَسپ سَوار۔(2) عِزَّتی ئیں مَرُدم۔مَزنیں مَرُدم۔ **بورسَواری** :(بور۔سَ۔وا۔ری) بور ءِ تاچگ۔

بُورَک :(بُو۔رَک)(ن گ) سبزی ہَواریں نان۔(2) سَردی ءِ جَنَگ۔سَرد کنگ۔ **بورَکی** :(بو۔رَ۔کی)(ن گ) ہما دوتَہلیں نان کہ آئی ءِ تَل ءِ ساگ ءُ روگن ءُ مَسالہ مان کنگ ءُ پچگ بیت۔

بَورَگ :(بَ۔وَ۔رَگ)(ک گ) پَس ءِ گوں دَردنا کی ءِ دودَگ۔اِسپیت پَس ءِ توار ءُ گالَرگ۔

بورَلَگ :(بو۔رَ۔لَگ)(ن گ) حُشکیں نانانی نارُشت۔

بورِنگو :(بو۔رِن۔گو)(ن گ) زُرُتّ ءِ قِسمے کہ رَنگ ءَ سُہر بیت۔

بُورّونک :(بُور۔رون۔ک)(س گ) بچار: بُرّونک۔

بورِئٹ :(بور۔اِٹ)(ن گ) نہ چُپّتگیں یا آپ گوہت نہ کُتگیں حامگیں چِیلِک یا ساد۔

بُورہ :(بُو۔رہ)(ن گ) شَکَر۔(2)(س گ) ہیر دَگیں چیز۔ہُورت۔دار ءِ چیرّ اِتگیں آرت یا بورینک۔ **بورینک** :(بو۔رے۔ن۔ک)(س گ) ہُورتیں شَے۔بورینتگیں۔

بورینتگ :(بو۔رین۔تگ) بورینگ ءِ گوستگال۔(2) پڑ وشتگ۔گَڈّ ءِیتگ۔ **بورینتگیں** :(بو۔رین۔تَ۔گیں) بورینگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ بورینگ بُوتگ۔

بورینگ :(بو۔رِے۔نگ)(ک گ) پڑ وشگ۔ٹُکُر ٹُکُر کنگ۔ہیر دَگ ہیر دگ کنگ۔کواٹّغ۔جہورَغ۔تروڑَغ۔ **بورینگی** :(بو۔رے۔نَ۔گی)(ن گ) پڑ وشگی۔ٹُکُر ٹُکُر کنگی۔

بُوز :(بُو۔ز)(س گ) ہر چیز ءِ کرّک۔چُٹّک۔سُنٹ۔گُڈّی حَدّ۔لُپوز۔(2) سَرَگ ءِ ہما بہر کہ پہ آئی ءَ دَپ ءُ پوز سَکّ اَنت۔(3)(ن گ) کِنار۔دیم۔دَپ۔(4) کوہ ءِ بُرزیں سُنٹ۔

بُوز پڈّام :(بُوز۔پَد۔دام)(س گ) چہ زَہر ءَ دیم ءِ نَزّ آہگ۔بُوسک۔(2) ساہ ءِ بند بُوہگ۔

بُوزنگ :(بُوز۔نگ)(ن گ) شادی۔

بُوڑا :(بُو۔ڑا) بچار: بُوڈا۔

بوڑکو :(بوڑ۔کو)(ن گ) اُشتر کا ہے۔(2) اَلوات۔بُوکڑو۔

بُوڑَگ :(بُو۔ڑَگ)(ک گ) ٹُکّینَگ۔ٹُڈّینگ۔مان کنگ۔

بُوڑہا :(بوڑ۔ہا)(ج گ) کُمَکّ۔کمّیں۔

بوڑی :(بو۔ڑی) بچار: بوٹّی۔

بوژ :(بو۔ژ) بچار: بوج۔

بُوژّ :(بُوژ۔ژ) بچار: بُونژّ۔

بُوژّا :(بُوژ۔ژا)(س گ) مَزَن بُونژ۔جَنڈَ و۔جَنڈی۔(2) بے چیٹیں۔بے سیگاریں۔(3) گَندِمیں دان ءِ قِسمے۔

بوژَغ :(بو۔ژَغ) بچار: بوجَگ۔

بوژمُنگ :(بوژ۔مُ۔نگ)(ن گ) کاجا۔وَرگی نیوگے کہ ایشی ءِ سول کسان بیت ءُ ایشی ءِ بَر چو کہ بَٹاٹا ءَ زَمین ءِ چیر ءَ بیت۔

بُوژو :(بُو۔ژو) بچار: بُونژ۔

بوس :(بو۔س)(ن گ)(ف گ) چُلّگ۔پَکّ۔بَکّ۔دُزوت۔بوسَگ۔ **بوسَگ** :(بو۔سَگ)(ن گ)(ک گ) بوس۔چُلّگ۔پَکّ۔پَکّ کَرَگ۔بَکّ کَرَگ۔دُزوت کَرَگ۔چُکّ۔

بوسار :(بو۔سار)(س گ) جان ءِ شَلّ بُونگ۔بے ہاٹی بُونگ۔

بوساری :(بو۔سا۔ری)(ن گ) سُستی۔کاہلی۔بے تہمبُلی۔جان ءِ ہاٹی ءِ رَوَگ۔

بُوسانٹو :(بُو۔سان۔ٹُو)(ن گ) ہما ساہ گِرانی کہ مَرُدم ءِ سَرَ ءِ بہ واب ءَ کیت ءُ کپیت۔واب ءَ دَم ءِ گِرانی۔واب ءَ تُرسگ۔واب ءَ دَم ءِ بَند بُونگ ءِ تُرسگ۔وَپسی۔بُوّانٹو۔ٹاریا۔ وپسوک۔

بُوست :(بُوس۔ت)(س گ) گِرانیں چیزّے ءِ کپگ یا زَنڈیں لَٹّے ءِ بڈّ ءَ پہ تُرند لگّگ ءِ توار۔(2) بلاہیں۔ٹُوہیں۔مَزَنیں چیز۔(3) زَنڈیں ءُ مَزَن گوشتیں مَرُدم۔کُوا پَکّ۔ **بُوستاباست** :(بُوس۔تا۔باس۔ت)(س گ) کُوکار جگّا۔گِرانیں چیزانی کپگ ءِ توار۔

بُوست ءُ بُوست ءِ تَوار ۔ جَنگ ءُ چوپ ءِ تَوار ۔ لَٹّ ءُ مُشتانی تَوار ۔ دَڑاک ءُ دِڑیک ۔ **بُوستان** : (بُوس ۔ تان) (س گ) زَنڈ ۔ پڑّور ۔ (2) بے بَرکت ۔ پَوْہ ۔ (3) (ن گ) باغ ۔ **بُوستگ** : (بُوس ۔ تگ) (ن گ) بُوست ءِ تَوار ۔ گڑانیں چیزے ءِ کپّگ ءِ تَوار ۔ تَڑ پاٹ ۔
بُوستگ جَنگ : (بُوس ۔ تگ ۔ جَ ۔ نَگ) (ک گ) گڑانیں چیزے ءِ کپّگ ءِ تَوار ۔ کپّگ ۔

بوستان : (بوس ۔ تان) (ن گ) باغ ۔ سَرسَبز ءُ آبادیں ڈگار ۔

بوسَٹّ : (بو ۔ سَٹ ۔ ٹ) (س گ) وہدءِ سَرءَ ۔ حَقّی ئیں وَہدءَ ۔

بوسَف : (بو ۔ سَف) (ن گ) مال ءُ اولاک ءِ نَریں لڈّ ۔

بُوسک : (بُوس ۔ ک) (س گ) چہ زَہرءِ دیم ءِ نَزّآ ہگ ۔ چہ بدتبی ءِ دیم ءِ مُچّگ ۔ **بُوسکی** : (بُوس ۔ کی) (ن گ) چہ زہرءُ بدتبیءِ دیم ءِ مُچّگ ءُ نَزّ آرگ ءِ جاوَر ۔

بوسَہ : (بو ۔ سَہ) بچار : بوس ۔

بَوْش : (بَوْ ۔ ش) (س گ) دِل ءِ وَشّ ۔ وَت وَتی دِل ءِ مَزَن ۔ بَٹا کی ۔ وَت گلاہ ۔

بُوشّ : (بُوش ۔ ش) (س گ) بے پَرواہ ۔ بے کمار ۔ بے سُدّھ ۔ بے سَماہ ۔ بھوچَڑ ۔ ناسَرپَد ۔ بے تَواہ ۔ پَھوال ۔ وانگ ۔ اَبدال ۔ گنوکو ۔ مَست ۔ بے ہوش ۔ (2) کوہی ۔ جَنگلی ۔ (3) نمیران ۔ بے مَرگ ۔

بُوشّی : (بُوش ۔ شی) (ن گ) جَٹّی ۔ ناسَرپدی ۔ بے سُدّھی ۔ پَھوالی ۔ بودِلائی ۔ (2) ہما کہ گوں بُشّ ءِ نسبت داریت ۔

بوشار : (بو ۔ شا ۔ ر) (س گ) گوْات ءِ گوْات ۔ کرازو ۔ اِستیزگ ۔ کُروسو ۔ پہ مِڑگ ءِ مہتَل ۔ پہ جَنگ ءِ تیار ۔ سُنٹ ۔ سَرہوا ۔ ٹَھل ۔ کُماٹر ۔ مَزَن لیک ۔ مِٹّوک ۔ پہ مِڑگ ءُ جَنگ ءِ ٹانٹ ءُ گلوہانی مان چِنگ ۔ (2) (ن گ) بڑھیں مَرد ۔ زانت کار ۔

بوشارو : (بو ۔ شا ۔ رو) بچار : بوشار ۔

بوشتَغ : (بوش ۔ تَغ) بچار : اوشتگ ۔

بُوکّ : (بُوک ۔ ک) (ن گ) پشک یا سَریگ ءِ کِرّ ۔ دامُن ۔ کِنار ۔ (2) دَپُونکہ ۔ دَپ ءُ دیم ءِ چیردیگ ۔ (3) جنین ءِ وَتی چادِرءِ یا سَریگ ءِ دَپ ءُ دیماں مانپوشگ ۔ دَپ ءُ لَپُونزاں گوں چادِرءِ چیردیگ ۔ پہ مَردین ءِ مول ءُ پہ جَنین ءِ بُوکّ کارمَرزبیت بلے اَگن پہ مَردین ءِ اے لبز کاربندگ بہ بیت گڑا ابزاں چو بے وَس ءَ ۔ چو کہ : ''چو نزورءِ بُوکّ ءِ بَستگ'' ۔ (4) نُرُنڈ ءُ کُپّ ۔ وڑی وڑی ۔ **بُوکّگ** : (بُوک ۔ کگ) نُرُنڈگ ۔ جوڑگ ۔ پِری پِری کنگ ۔ نہ وشّی درشان کنگ ۔

بُوک : (بُو ۔ ک) (ن گ) پیماز ءِ سَبزیں تاک ۔

بَوک : (بَو ۔ ک) (ن گ) پاچِن ءِ چہ مَستی ءِ بوکّگ یا بو بو کنگ ۔ پاچِن ءِ بُز ءِ رالُہہ دیگ ءِ تَوار ۔ پاچِن ءِ لولارگ ۔ (2) بانورءِ سمبَہینگ ءُ اُگدہ ءِ رَندسئے روچ ءِ بانورءِ چمّانی بند کنگ ءُ آئی ءِ دیم ءِ اندیم کنگ یا چیر دیگ ءِ دود ۔ **بوکارگ** : (بو ۔ کا ۔ رَگ) (ک گ) پاچِن ءِ لولارگ ۔ بوکّگ ۔ **بوکّگ** : (بو ۔ کگ) (ک گ) پاچِن ءِ مَستی ءِ تَوار ۔ پاچِن ءِ لولارگ ۔ بوکارگ ۔ (2) اَناگت ءِ زَہر گرَگ ۔ جَبرّہ کنگ ۔ (3) مال ءُ پَس ءِ بارگ ۔ مال ءِ تَوار ۔

بوک : (بو ۔ ک) (ن گ) کسانیں کرمے کہ تازہیں ناہ ءِ چہ توک ءَ وارت ءُ خَراب کنت ۔ (2) ناہ یانیوگ ءِ گرّ یا خُشکی ۔

بُوکّار : (بُوک ۔ کار) (ن گ) دَمُوکّہ ۔ دَپُونکہ ۔ دیم بند ۔

بُوکّاری : (بُوک ۔ کا ۔ ری) (ن گ) دَمُوکہ ۔ دَپُونکہ ۔ مول ۔ (2) جَنین ءِ چادِرءِ یا سَریگ ءِ دَپ ءُ دیم ءِ مانپوشگ ۔ (3) گوں پاگ ءَ دَپ ءُ رِیشانی اَندیم کنگ ۔

بوکاڑ : (بو ۔ کا ۔ ڑ) (ن گ) ہما زَہگ کہ آئی ءِ بَدَن آزگ ، دَست ءُ پادگرّی ءُ سَرءُ دیم چِلّ بہ بنت ۔ لیگار ۔ چِلّ ۔

بُوکڑو : (بُو ۔ کڑ ۔ و) (س گ) زورءِ گڑیوگ ۔ بوتاردیگ ۔ دانہہ ۔ زار ۔ پریات ۔ فَریاد ۔ اَلوات ۔

بوکو : (بو ۔ کو) (ن گ) ہما گلونٹ یانیوگ کہ آئی ءِ حاک ءِ تَندے مان شانیت ۔ ہما کہ بوک ءِ گپتگ ۔ (2) لیگار ۔

بُوکو : (بُو ۔ کو) (ن گ) چگینی دوچے ۔

بوگ : (بو ۔ گ) (ن گ) بند ۔ بَہر ۔ دَست ءُ پادءِ لَنکانی بند ۔ لَنکانی ٹکُر ٹکُریں ہڈّانی پڑ وش جاہ ۔ (2) نَل ءِ بانزءِ گڑنک ۔ (3)

فصل ، دَڑ چِک یا دار ءِ بَند ۔ **بوگ بوگ** : (بوگ ۔ بوگ) (ن گ) جِتا جِتا ۔ ٹُکُّر ٹُکُّر ۔ چیزے کہ آئی ءِ ہر یکّ ٹُکُّرے جِتا کنگ بُوتگ ۔ بَند بَند ۔ بَہر بَہر ۔ **بوگ بوگ بُوتگ** : (بو ۔ گ ۔ بو ۔ گ ۔ بُو ۔ تگ) (ک گ) ٹُکُّر ٹُکُّر بُوتگ ۔ بَہر بَہر بُوتگ ۔ پڑ شگ ۔ **بوگ بوگ کَنگ** : (بو ۔ گ ۔ بو ۔ گ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) ٹُکُّر ٹُکُّر کَنگ ۔ بَہر بَہر کَنگ ۔

بوگل : (بو ۔ گل) (ن گ) پڑ وش ۔ بَہر ۔ کسانیں بوگ ۔ گپّل ۔

بوگل کَنگ : (بو ۔ گل ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) ٹُکّر کَنگ ۔ گپّل کَنگ ۔ بُرّگ ءُ دوُر دیگ ۔

بوگان : (بو ۔ گان) (ن گ) گانڈو ۔ واگُو ۔ نِہنگ ۔

بوگ بَر : (بوگ ۔ بَر) (ن گ) زِمستان ءِ ہما سَردیں روچ کہ نیوگ داریں دَڑ چکانی نوک دَرآہتگیں بَراں گُشیت ۔

بول : (بو ۔ ل) (س گ) باز ۔ بُرّ ۔ (2) (ن گ) راہ ءُ راہ بَند ۔ (3) دُڑاہی ۔ دُڑاہی ءِ روچ ۔ گیشینتگیں وَہد ۔ بَستگیں عہد ءِ روچ ۔ قول ۔ (4) پُردَگ ۔ (5) پَٹّ ۔ بیسہ ۔ (6) زبان ۔ بولی ۔ گالوار ۔

بولے : (بو ۔ لے) (ج گ) بُرّے ۔ بازینے ۔ گَپّڑے ۔

بُول : (بُو ۔ ل) (ن گ) پونز ءِ کنگی سَہتے ۔ تَغسُّو ۔ بُولا ۔ (2) کائیگر ءِ پونز ءِ بَستگیں ساد ۔ (3) سِیاہ پَس یا میش ءِ شَنِکّ ءُ گوَرگ ۔

بولا : (بو ۔ لا) (س گ) نیم گنوک ۔ اَبدال ۔ اَپشال ۔ بودلا ۔ (2) خطائی ۔ خطا کاری ۔ (3) (ن گ) کسانیں ماہیگے ۔

بُولا : (بُول ۔ لا) (ن گ) بُول ۔ سَہتے کہ پونز ءِ کنگ بیت ۔

بُولائی : (بُو ۔ لا ۔ ئی) (ن گ) ہما اولاک کہ دیمی دو پاد ، ڈوبر ءُ دیم ءَ اِسپیت یا سُہر رَنگ بہ بیت ۔

بولاں : (بو ۔ لا ۔ ں) (ن گ) واہگ ۔ حُبّ ۔ ترّان ۔ مِہر ۔ یات گیری ۔ **بولاں کپگ** : (بو ۔ لاں ۔ کَ ۔ پگ) (ک گ) عاشق بُوتگ ۔ واہگ دار بُوتگ ۔ مِہر کنگ ۔ بٹّالاں کپگ ۔

بولان : (بو ۔ لان) (ن گ) رودَرآتکی بلوچستان ءَ ڈھاڈَر ءُ شالکوٹ ءِ نیام ءَ کوہستگی راہ ءُ دَمگ ۔ (2) ہمے دَمگ ءِ مَستریں کوَر ۔

بولک : (بو ۔ لَک) (ن گ) قوم ءِ مَستریں ٹُکّر ۔ ٹَکّ ۔ کہول ۔ خاندان ۔ کُٹُم ۔ ٹُمَن ۔ قَبیلہ ۔ (2) میتگ ۔ بازار ۔ دیرَوْ ۔ لوگ ۔ کِس ۔ ہَند ۔ جاہ ءُ دَوار ۔ **بولک ٹَبَرّ** : (بو ۔ لَک ۔ ٹَب ۔ بَر) (س گ) مَرْ نیں لوگ ۔ (2) بازیں مَردُمانی یکّ ہَند ءِ نِندگ ۔

بولُک : (بو ۔ لُک) (ن گ) شِشُک ۔ لُو لُکے کہ رَنگ ءِ سیاہ اِنت ۔ چو کِتگ ءِ لچّیت ۔ چہ کُک ءِ مَستر اِنت ۔

بولُو : (بو ۔ لُو) (ن گ) شادو ۔ پونٹ ۔ شادی ۔

بُولی : (بُو ۔ لی) (ن گ) گالوار ۔ زبان ۔ لِسان ۔ (2) نِہاد بَندگ ۔ قیمت جنگ ۔ ساٹُو ۔ (3) پتوئی ۔ **بُولی دیگ** : (بُو ۔ لی ۔ دی ۔ یگ) (ک گ) نِہر بندگ ۔ واک دیگ ۔ قیمت ءِ گوشگ ۔

بوم : (بو ۔ م) (ن گ) زمین ۔ سَرڈگار ۔ ڈیہہ ۔ (2) زید ۔ نِدارگ ۔ (3) نیم رَنگ یا نیل بڑمش یا نیل دَرور ۔ (4) وَڑ ۔ رَنگ ۔ (5) یکّ شہر ءِ میتگے مَیل ءُ ہَوا ءِ ساچِک ءُ وَش بُوتگ ۔ (6) بومیا ۔ آب ءُ ہَوا ۔ موسم ۔ سان ۔ مولُم ۔ (7) (س گ) ساڑ ۔ قُوّت ۔ ڈگار ءِ فصل ءِ رودینگ ءِ قُوّت ۔ بومی ۔ (8) چُکّ ءِ گُدی دَست بَند یا بَندوک ۔ (9) بُو جیگ ءِ قِسمے ۔ **بوم ءِ ترّگ** : (ک گ) موسم ءِ بدل بُوتگ ۔

بومی : (بو ۔ می) (ن گ) ہما ڈگار کہ آئی ءِ تہا کِشار رودینگ ءِ قُوّت موجود بہ بیت ۔ **بومو** : (بو ۔ مو) (س گ) ہما ہَوا کہ پدّرائیں موسم ءِ مہ بیت ۔ موسم ءِ بَدل بُوتگ ءِ رَنگ ۔

بُومّ : (بُوم ۔ م) (ن گ) مُرگے کہ پہ شُومی زانگ بیت ۔ ہُک ۔ اے مُرگ ویرانیں جاگہاں جاگہ کَنت ۔ بُومَّک ۔ (2) شُوم ۔ بد فال ۔ آکُو ۔ اُوکُو ۔ **بُومّ ءِ جَنَگ** : (ک گ) بُوم ءِ ماں شپاں آواز کنگ کہ شُومی یے زانگ بیت ۔ (2) شُومی ءِ شبینگ ۔ **بُومَّک** : (بُوم ۔ مَک) (ن گ) بُومّ ۔

بومَہ : (بو ۔ مَہ) (ن گ) سنگر ۔

بومِیا : (بو ۔ مِ ۔ یا) (ن گ) بوم ۔ موسُم ۔ چیزے ءِ مَیِنگّیں وَہد ۔ (2) ہَنکین ۔ بُنگّی جاگہہ ءُ بِنِند یگ ۔ (3) راہ شون ۔ راہ بلَد ۔ راہ ءِ سَروک ۔ راہ دَربَر ۔ **بومِیائی** : (بو ۔ مِ ۔ یائی) (ن گ) ہما کہ گوں

بومِیا ءِ نسبت داریت ۔ (2) موسُمی ۔ پہ موسُم ءُ وہد بُوتگیں چو کہ بومیائی ہؤر ۔ (3) ہنکینی ۔ کِلّی ۔ (4) راہ شونی ۔ راہ دَربَری ۔

بون : (بو ۔ ن) (ن گ) دلوت ءِ وَرگی کاہے ۔

بُونڈ : (بُون ۔ ڈ) (ن گ) جنڈ یں نِپاد ۔ کؤہنیں نِپاد ءُ گَندل ۔ دِرِتگیں نِپاد ۔

بَونڈ : (بَون ۔ ڈ) (س گ) ہر وَہداں ناراضیں زال ۔ ہما زال کہ مُدام مُرک ئے مُحیتگ ۔

بَونڈنَڑ : (بون ۔ ڈ ۔ نَڑ) (س گ) ہر وَہد ءَ زَہر گروکیں زال ۔

بُونزَڈ : (بُون ۔ زَڈ) (س گ) زَنڈ ءُ بَڈّ ول ۔ بے بُرّ ۔ **بُونزَڈی** : (بُون ۔ زَ ۔ ڈی) (ن گ) بدڈولی ۔ بے بُرّی ۔

بُونژ : (بُون ۔ ژ) (ن گ) سَر ءِ گوٗنڈین ءُ چو کہ چُرز ءَ پاد آتگگیں مِید ۔ جنڈ یں مُود ۔ پژم رَنگیں مِید ۔ بُوژ ۔ بُژّ ۔ ٹُژگ ۔ (2) جُلّ یا دِگہ اَنچیں گوٗ پتگیں چیز ے ءِ کرّانی نَہ گوٗ پتگیں پژم یا مِیدانی سَر کہ چو پُڑّ ءَ اَنت ۔ (3) بارگ ءُ ہورتیں پُٹ ۔ (4) نہ رُستگیں مُود ۔ **بُونژا** : (بُون ۔ ژا) (س گ) مرَن بُوژ ۔ بُژا ۔ **بُونژاں بانژ** : (بُون ۔ ژاں ۔ بان ۔ ژ) (س گ) خُشک ءُ پُژّ اِتگیں مِید کہ چو خُشکیں پژم ءَ اَنت ۔ جِکّ ءُ مان گیشّ اِتگیں مُود ۔ شِنگ ءُ شانگیں مُود ۔ جنڈو ۔ جنڈی ۔ **بُونژاں سَرو** : (بُون ۔ ژاں ۔ سَ ۔ رو) (س گ) ہما کہ سَر ئے بُونژاں بانژ اَنت ۔

بُونژّل : (بُونژ ۔ ژّل) (س گ) بُونژّلی ۔ مُچّ ءِ گوٗش ءِ ہما بہر کہ بُونژ ے ءَ ہوار اِنت کہ گمّیں زَپت تام بیت ۔ (2) بُونژاں بانژ ۔ **بُونژی** : (بُون ۔ ژی) (ن گ) بُونژاں سری ۔ (2) ہما کہ بُونژا بانژ اَنت ۔

بُونژّلی : (بُونژ ۔ ژّ ۔ لی) بچار : بُونژّل ۔

بونگ : (بون ۔ گ) (ن گ) بیماریں بُز ءِ آواز ءُ پریات ۔ پریات ۔ (2) دَراژیں مِید ۔ **بونگ دیگ** : (بون ۔ گ ۔ دی ۔ یَگ) (ک گ) پریاد کنگ ۔ پہ بزّگی نارگ ۔ گرّیوگ ۔

بوٗنہہ : (بو ۔ نَہہ) (ن گ) اُزر ۔ نِیمّون ۔

بُونہاڑ : (بُوں ۔ ہاڑ) بچار : بُوہاڑ ۔

بُوونڈگ : (بُ ۔ وَن ۔ دَ ۔ گ) (س گ) سرجم ۔ تمام ۔ پیلؤ ۔ **بُوونڈگی** : (بُ ۔ وَن ۔ دَ ۔ گی) (ن گ) سرجمی ۔ تمامی ۔ پیلؤی ۔

بوہ : (بو ۔ ہ) (ن گ) خُشکیں گلّہ ءِ کپتگیں کاہ ءُ بُوچ ۔ پُگ ۔ (2) وَشّیں یا بدیں بوہ ۔ (3) ساہ ۔ بَرام ۔ **بوہ آخ** : (بو ۔ آخ) (س گ) وَشّ بوہ ۔ بوہ دِیوک ۔ **بوہ ءُ بُس** : (ن گ) بازیں بوہے یکّ جاہ کنگ ءُ وَشّیں بوہ جوڑ کنگ ۔ وَشّیں بوہ ۔ (2) بوہ ءُ بسارت ۔ ساست ۔ رَکّ ءُ پکّ ۔ **بوہ ءُ بہار** : (ن گ) وَشّیں موسُم ۔ وَشّیں موسُم ءِ جوانیں بوہ ۔ **بوہ ءِ پچ دیگ** : بوہ ءِ شِنگ ءُ تالان کنگ یا بُونگ ۔ بوہ ءِ زَرگ ۔ **بوہ ءِ تُزند بُونگ** : سَکّیں وَشّیں یا نَہ وَشّیں بوہ کہ سَگّگ مہ بیت ۔ **بوہ ءِ تُزندی** : (ن گ) زیادہیں وَشّیں یا نَہ وَشّیں بوہ ۔ **بوہ چِنگ** : (بوہ ۔ چِ ۔ نگ) (ک گ) شوہازگ ۔ پولگ ۔ چیز ے ءِ بوہ ءَ گرَگ ۔ بوہگ ۔ بوہ کشّگ ۔ **بوہ ءِ چیر سوچگ** : (ک گ) سوچکی یا دِگہ اَنچیں چیز ءِ سوچگ کہ وَشّیں بوہ بہ کنت ۔ **بوہ دیگ** : (بوہ ۔ دی ۔ یَگ) (ک گ) گوں سوچکی یا دِگہ چیز ے ءِ بوہ ءَ آتار کنگ ۔ (2) یکّ بوہ داریں چیز ے ءَ گوں دِگہ بے بوہیں چیز ے ءَ یکّ جاہ کنگ ءُ چیر سوچگ ۔ **بوہ سارگ** : (بوہ ۔ سا ۔ رَگ) (ک گ) بوہ گرَگ ۔ بوہ چِنگ ۔ **بوہ کشّگ** : (بوہ ۔ کش ۔ شَگ) (ن گ) حال ءُ احوال آرگ ۔ جاسو پاسو کنگ ۔ حال ءَ سہی بُونگ ۔ (2) بوہ ءِ گرَگ ءِ کار ءَ کنگ ۔ (3) چیز ے ءِ پونز ءِ گرانزانی کرّ ءَ آرگ ءُ چہ پونز ءَ ساہ زیرگ ءُ بوہ ءِ ساہ زیرگ ۔ بوہ چِنگ ۔ **بوہ کنگ** : (بوہ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) چہ چیز ے ءَ وَشّیں یا بدیں بوہ ءِ تالان بُونگ ۔ وَشّیں یا نَہ وَشّیں بوہ کنگ ۔ **بوہگ** : (بو ۔ ہَگ) گندگیں بوہ دیگ ۔ گہہ اِتگیں بوہ کنگ ۔ (2) بوہ چِنگ ۔ **بوہ گِرگ** : (بوہ ۔ گِ ۔ رَگ) (ک گ) گوں یکّ چیز ے ءِ بوہ ءَ آئی ءِ شوہاز کنگ بزاں پیسر ءَ آئی ءِ بوہ ءِ چِنگ پدا ہمے بوہ ءَ گران ءَ آئی ءَ دَرگیجگ ۔ **بوہ ءِ مالگ** : (ک گ) وَشّیں بوہ جَنگ ۔ **بوہیٹگ** : (بو ۔ ہے ۔ ٹَگ) (س گ) خرابیں ۔ سڑ اِتگیں ۔ پِینسّ اِتگیں ۔ **بوہیگ** : (بو ۔ ہی ۔ گ) (س گ) گوں بوہ ءُ دَناں ۔ وَشّیں بوہ کنگ ۔ (2) دوستین ۔ پُلّیگ ءُ پونز یگ ۔ لاڑُک ۔

نازگر۔ نازُرک۔ (3) گَندَگیں بوہ دیگ۔ گہہ اِتگیں بوہ کنگ۔ بوہی۔

بوہِناک : (بو۔ ہِ۔ ناک) (س گ) تُژندءُ بدیں بوہ۔

بوہارَغ : (بو۔ ہا۔ رَغ) (ک گ) صاف کنگ۔ روپگ۔

بوہاری : (بو۔ ہا۔ ری) (ن گ) لوگءِ صفائی کنگءِ اَزباب۔ روپگ۔ روپونک۔ (2) پُلوہ۔ **بوہاری دِیوک** : (بو۔ ہا۔ ری۔ دی۔ یوک) (ن گ) صفائی کنوک۔ (2) لوگءِ تباہ کنوک۔ لوگءِ ہر شےءِ بَروک۔

بوہاڑ : (بو۔ ہاڑ) (ن گ) پِریات۔ پُوہاڑ۔ سَکّءِ گرّیوگ۔ بونہاڑ۔ پُولّانس دیگءُ گرّیوگ۔

بوہال : (بو۔ ہال) (ن گ) بزگرءِ بَہر۔ بزگرءِ مُزد۔ **بوہالی** : (بو۔ ہا۔ لی) (ن گ) مُزد۔ کارءِ عوَض۔

بوہ دار : (بوہ۔ دار) (س گ) ہما چیز کہ بوہے داریت، بوہ کنت یا بوہ دَنت۔

بوہ سال : (بوہ۔ سال) (ن گ) حاکءِ بوہ۔ (2) کوّہن بوہ۔ (3) پُلکءُ حاکیں زَمینءِ دَرّ دیں ہَورےءِ گوّارگءِ رَند چِست بُوتگیں بوہ۔

بوہ سوچ : (بوہ۔ سوچ) (ن گ) ہما رَزان کہ آسءِ مان کَنَنت ءُ سوچِگی ءُ دِگہ بوہےءِ تہءِ کَنَنت کہ وَشّیں بوہ تالان بہ بیت۔ (2) گوجءِ ذاتے کہ چہ گلّ گوّاتیں گوجءِ کسترِ اِنت کہ چمّءِ شپءِ ترپِنت۔

بوہر : (بو۔ ہر) (ن گ) وَنڈ۔ حقّ۔ فصلءُ حاصِلءِ یکّ گیش اِتگیں بَہرے کہ ڈگار واہُندءِ دیگ بیت۔ شِشّک۔ بوتاری۔ بوہنگو۔

بوہَری : (بو۔ ہَ۔ ری) (ن گ) ہما کہ گوں بوہرءِ نسبت دارِیت۔

بُوہَرگ : (بُو۔ ہر۔ گ) (ن گ) تُرسءِ یا سارتیں موسُمءِ پُٹانی پادآیگ۔ جَڑلگ۔

بُوہَرڤ : (بو۔ ہَ۔ رڤ) (ن گ) بوہَنڑڤ۔ آپءِ بازیں جاہاں بَہر کنگءِ جاگہہ۔ بُوہلی۔

بوہَڑی : (بو۔ ہَ۔ ڑی) (ن گ) دیم پہ دیم۔ (2) کوہءُ پوادانی نیامءِ تنگّیں دَرگ۔

بُوہَگ : (بُو۔ ہَگ) (ک گ) مسّ کنگ۔ میزگ۔ پیشاب کنگ۔ آب دَست کنگ۔ (2) سُبکّیں گرمی یا آسءِ سرءِ چیزےءِ تاپگ۔

بوہَل : (بو۔ ہَل) (ن گ) کِشارکارءُ کائیگرءِ مُزّ۔ (2) تاہاپءُ حُشکیں کوہ۔ (3) پیرءُ شَتےءِ ٹُک یا سُنگ۔ (4) اِسپیتءُ تگّی ئیں کوہ۔

بوہَلی : (بو۔ ہَ۔ لی) (ن گ) ڈگارانی آپءِ بَہر کنگ۔ بوہَرڤ۔ بوہَنڑڤ۔

بوہَنڑڤ : (بو۔ ہَن۔ رڤ) (ن گ) چمّگانی آپءِ بَہرءُ بانگ کنگءِ ہَندءُ جاگہہ۔ بوہَرڤ۔ بوہَلی۔

بوہَنڑی : (بو۔ ہَن۔ ڑی) (ن گ) صُحبءِ چہ دُرستاں پیش آتکگیں مَردُم کہ چہ دُکّانءِ اَولی سوداءِ کنت۔

بوہَنگو : (بو۔ ہَن۔ گو) بچار : بوتاری۔

بوہی : (بو۔ ہی) بچار : بوہیگ۔

بوہیر : (بو۔ ہے۔ ر) (س گ) (ن گ) وَشّ بوہ۔ ہما کہ وَشّیں بوہ کنت۔ (2) وَشّ پوشاک۔ پاکءُ صاف۔ (3) آریپ۔ شَرَف مَند۔ بَرڑھیں مَرد۔ عزّت دار۔ خانوادہ۔ مڑاہ دار۔ مزن شان۔ دِلاوَر۔ مَیارجلّ۔ **بُوہیری** : (بُو۔ ہی۔ ری) (ن گ) شرف مندی۔ مڑاہ داری۔ خانوادہی۔ مزن شانی۔ میارجلّی۔

بُوئغ : (بو۔ اَغ) بچار : بُوئگ۔

بُوئگ : (بُو۔ ہَگ) (ک گ) کارےءِ سرجمی یا سرجمیءِ عمل۔

بُوئگی : (بُو۔ اَ۔ گی) (ن گ) ہما کہ آئندہءِ بیت۔ بُوئگءِ آیوکیں وہد۔

بوئے : (بو۔ ئے) (ب گ) ہائے۔ پہ کسےءِ بیران بُوئگءِ موتک آرگ۔ اَرمانی بُوئگ۔ (2) دِڑیگتیں۔ **بوئے بوئے** : (بو۔ ئے۔ بو۔ ئے) (ب گ) ہائے ہائے۔ اَرمانءُ رَنج دَرشان کنگ۔ افسوز کنگ۔

بوئے مادَران : (بوئے۔ ما۔ دَ۔ ران) (ن گ) دَرمانکاہے کہ تپ، زَردُوئیءُ لاپءِ دردءِ کارمرز بیت۔

بہ : (بِہ) سَرلبزے کہ فرمان کالءِ ہاترءَ گیش کنگ بیت۔ چو کہ، کنگ : بِہ کن۔ جنگ: بِہ جن۔ سُرگ : بُہ سُر۔ (2) سَر بِر۔ بر۔ (3) مان اَندرءَ۔

بہ : (بَہ) نِسبت یا نزّیکی ءِ معناء ءَ کارمرز بیت چو کہ: "بہ نسبت ءِ فلانی ءَ"، "بہ مَن"، "بہ تو" یا "بہ شما"۔

بِہہ : (ب۔ ہ) (ن گ) شیرکن تا ہیں نیو گے۔ (2) بُن۔ بُندر۔ اَصل پَہک۔ بنگش۔ (3) (گ ر) کارے ءِ کنگ یا نہ کنگ ءِ بارو ءَ کارمرز بیت، چو کہ: "مَن اے کار ءَ بِہہ نہ کناں" بزاں مَن ہچ برائے کار ءَ نہ کناں۔ یا چو کہ: "مَس فلاں جاگہ ءَ بِہہ نہ رَواں" بزاں مَن ہچ بر آہند ءَ نہ رَواں۔ (4) اَسُل۔ ہچ بر۔ ہچ بری روچاں۔ کدی ناں۔

بَہہ : (بَ۔ ہ) (ب گ) حیران۔ بِہمان۔ دو دِلگ۔ دوزورگ۔ پہ حیرانی ءِ سہرا کنگ ءِ باترءَ گوشگ بیت۔ **بَہہ ءِ بھکّڑ** : (ن گ) دو دِلگ۔ دوزورگ۔ دِل ءِ نادِل۔ گڑ ءِ مَنج۔ گار۔ **بَہہ ءِ بھکّڑ بُوتگ** : (ک گ) حیران ءِ ہبکّہ بُوتگ۔ (2) پہ کارے ءِ کنگ ءَ دو دِلگ بُوتگ کہ بہ کناں ئے کہ مہ کناں ئے۔ (3) مَردُم ءِ دَستانی یا پادانی بندے ءِ ہچ بُوتگ، چِہ بند ءَ یا جاہ ءِ ڈِگلگ۔ **بِہو** : (ب۔ ہَو) (ن گ) حیران۔ ہبکّہ۔ بِہما نگ۔ بِہمان۔ اجکّہ۔ **بِہہ بِہہ** : (بِہہ۔ بِہہ) (س گ) بَش بَش۔ (2) وَڑّ دِل۔ سَکّ وَشّ۔ بے گم۔

بَہا : (ب۔ ہا) (ن گ) نِہر۔ قیمت۔ یکّ چیزے ءِ زَرّ عِوضّ۔ نِہاد۔ قدر۔ نرخ۔ نِہاد۔ **بَہا ءِ بَندَگ** : نِہر بندگ۔ نہاد بندگ۔ **بہا زرّ** : (ب۔ ہا۔ زر۔ ر) (س گ) یکّ چیزے ءِ بہا کنگ ءِ ہر زرّے کہ دَست کپیتگ۔ (2) (ن گ) دُکّان ءِ یکّ روچے ءِ سودا ءِ زرّ۔ **بہا زِیر** : (ب۔ ہا۔ زی۔ ر) (س گ) بہا زُور۔ بہا زیروک۔ بہا گِروک۔ گراک۔ **بہا ءِ زِیر** : (ن گ) بہا کنگ ءِ زِیرَگ ءِ کار۔ زُرت ءِ زُور۔ سُودا۔ گِپت ءِ گیر۔ **بہا زِیرَگ** : (ب۔ ہا۔ زی۔ رَگ) (ک گ) زرّ ءِ عِوضّ ءِ چیزے ءِ زُورگ۔ پہ قیمت چیزے ءِ گِرَگ۔ **بہا ءِ سیم** : (ن گ) بہا ءِ زیر۔ بہا کنگ۔ زرّ دیگ ءِ چیزے ءِ زُورگ۔ **بہا کنگ** : (ب۔ ہا۔ کَ۔ نگ) (ک گ) قیمت ءِ عِوضّ ءِ چیزے دیگ۔ شَوَشک۔ شَوَشلگ۔ **بَہائی** : (ب۔ ہا۔ ئی) (ن گ) ایران ءِ یکّ دینی ءِ مذہبی ٹکّے۔ (2) پہ بہا۔ ہما چیز کہ پہ بہا ءَ اِنت۔ بہائیگ۔ **بَہائے پاک** : (ب۔ ہا۔ ئے۔ پاک) (ن گ) ہما جائیداد کہ پہ زرّ ءِ عِوضّ ءَ بہا کنگ بُوتگ۔ **بَہاہیگ** : (ب۔ ہا۔ ہی۔ گ) (ن گ) ہما چیز کہ پہ بہا بہ بیت۔ ہما چیز کہ مَردُم پہ بہا کنگ ءِ بارت ئے۔ بَہائی۔

بھابھڑ : (بھا۔ بھڑ) (ن گ) پَنڈِت۔ ہِندُوانی مُلّا۔ ہِندُو عالم ءِ گوّاس۔

بَہادُر : (بَ۔ ہا۔ دُر) (ن گ) (س گ) دِلاوَر۔ مزن مَرّ۔ مزن کود۔ مزار دِل۔ مزار کود۔ مزن زہرگ۔ مزن دِل۔ نہ تُرس۔ بڑھیں مَرد۔ بِنگوْ۔ بَہمن۔ مَہاندار۔ دِل غدر۔ پوتڑوْ۔ تُرال۔ تُریل۔ تمرد۔ جنگو۔ جنگول۔ مڑاہ کا۔ سَرمچار۔ سرمچنڈ۔ سَرنتاب۔ کُنگُر۔ شیر دِل۔ **بہادُرّی** : (ب۔ ہا۔ دُر۔ ری) (ن گ) دِلاوَری۔ مزار دِلی۔ مزن دلی۔ نترُسی۔ سرمچاری۔ سرنتابی۔ شیر دلی۔ **بہادریں** : (بَ۔ ہا۔ دُر۔ ریں) دلاوریں۔ مزاردلیں۔ نترُسیں۔ سرنتابیں۔ شیر دلیں۔ سرمچاریں۔ مزن زہرگیں۔

بَہاڈ : (بَہ۔ ا۔ ڈ) (ن گ) زہم۔

بُہار : (بُ۔ ہار) (س گ) وَشّیں یا نہ وَشّیں بوہ ءِ تِز ندیں پاشار۔

بَہار : (بَ۔ ہار) (ن گ) بَہارگاہ۔ ہتم۔ ہرّام۔ بَہار ءِ وہد۔ چِہ تاک چنڈ ءَ رَند کہ دَڑ چک پدا تاک جَنَنت۔ کاہ وَران۔ (2) زید۔ زیب۔ (3) ہر چیز ءِ جوّاں تریں وہد۔ (4) ہما وَت رودیں سبزگ کہ بَہارگاہ ءِ موسُم ءَ رُدنت۔ **بہار بوہ** : (بَ۔ ہار۔ بوہ) (س گ) بَہار ءِ بَہارگاہ ءِ بوہ۔ ہما کہ وَشّ بوہ کنت۔ ہما کہ سبزگ ءِ پُلّ ءِ بوہ ءَ کنت۔ (2) وَشّ بوہیں موسُم۔ **بہار کاہ** : (بَ۔ ہار۔ کاہ) (س گ) کاہ ءِ سبزگ کہ بَہار ءِ موسُم ءَ رُدیت۔ **بہار کرم** : (ب۔ ہار۔ کرِ۔ م) (ن گ) ہما کرم کہ بَہار ءِ موسُم ءَ دَڑ چک ءِ کاہانی سر ءَ باز بیت۔ **بَہار گاہ** : (ب۔ ہار۔ گاہ) (ن گ) بَہار۔ بَہار ءِ موسُم۔ وَشّ حالی۔ کاہ وَران۔ ہتم۔ ہرّام۔ فروری ءِ 10 ءَ بگر تاں 20 مارچ ءِ چِلّگ یا موسُم۔ **بَہار گاہی** : (بَ۔ ہار۔ گاہی) (ن گ) ہما کہ گوں بَہار ءَ نِسبت داریت۔ (2) پہ بَہار چارینی ءَ اَدارُکی جمہہ منندی۔ آپ واری۔ **بَہار میچ** : (بَ۔ ہار۔ مے۔ چ) (س گ) بَہار ءِ موسمی ہوْر

کہ دَم پہ ساعت شَنزِ نت۔ مَدان مَدان ءِ شَنز وکیں ہوُر۔ ہما ہوُر کہ کم کم ءِ
رِچیت ءِ آبادی ءِ سبزی کنت۔ **بَہاری** : (بَ۔ہا۔ری) (ن گ)
ہما چیز کہ گوں بَہار ءِ نسبَت بہ کنت۔

بَہارکٹّ : (بَ۔ہار۔کٹ۔ٹ) (س گ) ہما جَن کہ چُکّ
ئے بازانت۔

بھاڑ : (بھا۔ڑ) (ن گ) وڈّہی۔(2) کڈّ۔کنڈ۔(3) مُشکل۔
جنجال۔**بھاڑءِ کپگ** : (ک گ) کڈّءِ کپگ۔مُشکل ءُ جنجال ءِ کپگ۔

بھاڑَغ : (بھا۔ڑَغ) (ن گ) گاریں شے ءِ دَست ءِ کپگ۔
(2) اولاکے ءِ کارءِ آرگ۔(3) کسے ءِ پہ مُزّوری ءِ آرگ۔

بھاڑو : (بھا۔ڑو) بچار : باڑہ۔

بھاس : (بھا۔س) (ن گ) پاہار۔(2) کُہت۔پدَردی۔

بھاس کَشّغ : (بھاس۔کَش۔شَغ) (ک گ) دِل ءِ زَنگان ریچگ۔
جبرَ ہانی دَرشان کنگ۔دِل ءِ زَہرانی کَشّگ۔کُہتی ءِ کَشّگ۔

بَہاسِیگ : (بَ۔ہا۔سی۔گ) (ن گ) بواسیر۔موکو۔

بَہاسِیگی : (بَ۔ہا۔سی۔گی) بچار : بواسیری۔

بھاگ : (بھا۔گ) (س) (ن گ) بَخت۔نَصیب۔طالع۔

بھاگا : (بھا۔گا) (س گ) بَدتَب۔تُرندتَب۔زورآور۔سَرزوریں
مَردُم۔(2) (ن گ) حُداوَند۔

بھاگوان : (بھاگ۔وان) بچار : باگوان۔

بھاگِیَہ : (بھا۔گِ۔آ) (س) (س گ) ہنرگار۔ہستومَند۔
(2) دنیادار۔زَرّدار۔مال دار۔بگّ دار۔

بھامَدی : (بھا۔مَ۔دی) (س گ) آ کہ تَب ءِ وَشّ بیت۔
دوستیں۔دوست کُتگیں۔

بِہان : (بِ۔ہان) (ن گ) مادَگیں اَپس۔وَرنا ہیں مادِیان۔
(2) مادَگیں وَرنا ہیں حَر۔(3) ماذَن ءِ مادَگیں کُرَّگ کہ زینی مہ
بیت۔کُرَّگ۔لکوری۔

بھانبَرگ : (ک گ) پادآ ہنگ۔مِکّ بُونگ۔چست بُونگ۔

بَہانج : (بَ۔ہان۔ج) (ن گ) پرُشتگیں زَرّ۔پرُشتانک۔(2)
ہِیرتیں پیسو۔

بھانڈا : (بھان۔ڈا) (د) (ن گ) واڑ۔(2) ہما ہَند کہ
بازیں دان ایر بنت ءُ پدا بہرءُ بانگ بنت۔اَمبار۔

بھانبَڑ : (بھان۔بَڑ) (ن گ) گَراڑانی۔بقّالانی عِبادَت جاہ۔

بھانو : (بھا۔نو) بچار : دوشاح۔

بَہائینگ : (بہا۔اے۔نگ) (ک گ) بچار : باہینگ۔

بہ بات : (بہ۔بات) (ف گ) بُونگ ءُ واہگ ءِ دَرشانی ءِ مُرادگالے
چوکہ : شالا اَنچو بہ بات یا بہ بیت۔

بَہبّر : (بَ۔ہَب۔بَر) (ن گ) لیڑو ءِ مِسّ کنگ۔

بُہتا : (بُہہ۔تا) (ن گ) باز کوہنیں کاگد۔(2) کوہنیں گُد یا
کوہنیں چیز۔

بُہتام : (بُہہ۔تام) (ن گ) بُہتان۔ڈوبہ۔(2) مَلَنڈ۔تُہمت۔
ڈوہ۔بڈّ۔**بُہتام بَندَگ** : (ک گ) تُہمَت جَنگ۔ڈوبہ جَنگ۔

بُہتام گوشگ : (ک گ) نام ءُ دَپ کنگ۔تُہمت جَنگ۔

بُہتان : (بُہہ۔تان) (ن گ) بچار : بُہتام۔

بہترِان : (بہہ۔تِ۔ران) (ن گ) دَرمانکاہے۔(2) ایرانیانی
سیزدہ ماہی سال ءِ نام اِنت۔

بہ تَرّیں : (ف گ) تَرّینگ ءِ فرماں گال بزاں چپّ ءُ راست ءِ بہ
گَردین۔تاب بدئے۔(2) دیوان ءِ وَرگی شے ءِ یادگہ اَنچیں چیزے
ہَرکسی دیم ءِ ایر کنگ یا تَرّینگ۔

بُہتغ : (بُہہ۔تَغ) بچار : بُتلگ۔

بُہت ناخ : (بُہت۔ناخ) (س گ) جان دار۔کُراڑا۔وَزن دار۔
(2) زوراک۔(3) مَزَن قدّ۔مَزَن ہاٹی۔مَزَن ڈیل۔

بہت : (بہہ۔ت) فاصِلہ۔مَنزِل۔دُوری۔**بہتی** : (بہہ۔تی)
(ن گ) فاصِلہ۔مَنزِل۔دومَردُم ءِ نیام ءِ فاصِلہ یا دُوری۔رُمبگ ءِ وہد
ءِ یکّے دومی ءِ نیام ءِ کمّیں فاصِلہ دیگ ءُ پدا رُمبگ۔

بُھٹ : (بُھ۔ٹ) (ن گ) کسانیں جُمپ۔بُرزگ۔**بُھٹّنڑ** :
(بُھٹ۔ٹَن۔ڑ) (ن گ) بُرزگ۔بُرزسرکپیں جاگہہ۔

بہٹغ : (بہہ۔ٹگ) (ک گ) خَراب بُونگ۔پولنگ بُونگ۔

بہ ٹَل : (بِہ۔ ٹَل) (ن گ) مڑئیں رزان۔ مڑئیں ہیران۔ مڑئیں درپ۔ (2) پڑشتگیں ہیران۔ پڑشتگیں رزان۔ (3) چہ حاک ءِ جوڑ کُتگیں ہیران۔

بَہل : (بَہ۔ ل) (ن گ) پیمازءِ بُن ءِ سر برءِ تنگیں پوست۔ (2) ہما پیماز کہ پوست پوست بہ بیت۔ (3) خرابیں پیماز۔

بَھیڑ : (ب۔ ہےڑ) (ن گ) اُشترِ کاہ۔

بُھٹّو : (بُھٹ۔ ٹَو) بچار : بُٹّو۔

بَھٹّی : (بَھٹ۔ ٹی) بچار : بَٹّی۔

بَہَج : (بَ۔ ہَج) (ج) (ن گ) پدی بُونگ۔ ڈیہہ ءِ الگ۔ جنگ ءِ کُڑ کنگ۔ (2) سات کنگ۔ دُوریں پنداں جنان ءِ ورِدنی دان ءِ آرگ۔

بِہجگ : (بِہ۔ جَگ) (ک گ) تڑ بُونگ۔ آپ ءِ تہہ ءِ بُونگ ءِ سَبَب ءِ نرم بُونگ۔

بِہہ دار : (بَہہ۔ دا۔ ر) (س گ) ہما کہ آئی ءِ بُن ءُ بیہہ بے کچّہ اَنت۔ دُرّنجات۔ اَصل ءُ نسل ءِ شَرّ۔ بے عیب۔ **بِہہ داری** : (بَہہ۔ دا۔ ری) (ن گ) شَرّ بیہی۔ نسب داری۔ بے عیبی۔ بے کچّھی۔ **بِہہ داریں** : (بَہہ۔ دا۔ ریں) اصلیں۔ شرّیں۔ بے عیبیں۔ نسب داریں۔

بَھڈرَغ : (بَھڑ۔ رَغ) (ک گ) ناجوڑی۔ ناڈُراہی۔ تَب ءِ وَشّ نہ بُونگ۔ (2) زنزرَگ۔ لرزَگ۔

بَہر : (بَہہ۔ ر) (ن گ) یکّ چیزے دو یا گیشتر وَنڈ ءِ کنگ۔ گیشینتگیں وَنڈ۔ چوشیں ہر یکّ وَنڈے یکّ بَہرے۔ وَنڈی۔ حَدّ۔ ٹُکُّر۔ چُنڈ۔ خانہ۔ تھرء۔ ٹَکّ۔ شاح۔ تاہ۔ شینگ۔ کوت۔ کوم۔ گیوار۔ اُگبال۔ پتّی۔ پچّ۔ پُڑ۔ بڑاگ۔ بَکش۔ (2) پہناد۔ واج۔ پلّو۔ چانٹ۔ راست۔ جِتا۔ (3) بند۔ بوگ۔ (4) بَہرگ۔ شَرِ یداری۔ حَقّ۔ حَق داری۔ **بَہرءُ بانگ** : (ن گ) بَہر کنگ۔ گیش ءُ گیوار۔ کوم کوم۔ وَنڈانی جِتاجِتا گیشینگ۔ (2) بَہر۔ وَنڈ۔ **بَہرءُ بانگی** : (ن گ) بَہر کنگی۔ وَنڈ جنگی۔ گیشینگی۔ **بَہر بَر** : (بَہہ۔ ر۔ بَر) (س گ) شریک دار۔ جائیداد ءِ مِلکیت ءِ تہہ ءِ بَہرواجہہ۔ **بَہر بَہر** : (بَہہ۔ ر۔ بَہہ۔ ر) (س گ) ٹُکُّر ٹُکُّر۔ گپّڑ گپّڑ۔ چُنڈ چُنڈ۔ بند بند۔ بوگل۔ تارتار۔ تُش تُش۔ تک تک۔ وَنڈ وَنڈ۔ کپّ کپّ۔ خانہ خانہ۔ دَست دَست۔ ٹُکت ٹُکت۔ ڈَکّ ڈَکّ۔ راڑ راڑ۔ شانک شانک۔ **بَہرءِ ترّینگ** : دِگرے ءِ بَہرءُ وَنڈ ءِ پہ وَت کشّگ یا ہمے بَہر ءِ دِگرے ءِ دیگ۔ (2) وَنڈ گرَگ۔ بَہرءِ زیرَگ۔ **بَہرَگ** : (بَہہ۔ رَگ) (ن گ) بَہر۔ وَنڈ۔ شَرِ یداری۔ بَہر ءِ کپتگیں۔ (2) گِپل۔ ٹُکّر۔ (3) قسمت۔ نصیب۔ **بَہرَگ بَہرَگ** : (بَہہ۔ رَگ۔ بَہہ۔ رَگ) (ن گ) ٹُکّر ٹُکّر۔ چُنڈ چُنڈ۔ وَنڈ وَنڈ۔ **بَہر گر** : (بَہہ۔ ر۔ گر) (س گ) بَہر گروک۔ وَنڈ ءِ گروک۔ ہما کہ یکّ چیزے ءِ تہہ ءِ آئی ءِ بَہرمان اِنت۔ **بَہرءِ گرَگ** : (ک گ) وَنڈ ءِ زُورَگ۔ بَہرومند بُونگ۔ **بَہر گیری** : (بَہہ۔ ر۔ گی۔ ری) بَہرومندی۔ (2) بَہرءِ گرَگ۔ **بَہروار** : (بَہہ۔ ر۔ وار) (ن گ) بَہرءِ واجہہ۔ وَنڈ زُور۔ شریدار۔ **بَہر وَند** : (بَہہ۔ ر۔ وَن۔ د) (س گ) بَہرومَند۔ بَہرءِ واجہہ۔ شَرِ یدار۔ شریک۔

بَہری : (بَہہ۔ ری) (ن گ) کسانیں بار۔ پُشتی، سَری یا گُدءِ پُرّ۔ (2) وَنڈ۔ بَہر۔ (3) ہما کہ گوں بَہرءِ نِسبت داریت۔ **بَہریگ** : (بَہہ۔ ری۔ گ) (ن گ) شَرّیکی۔ (2) ہما چیز کہ بَہر کنگی اِنت۔ (3) بحت۔ نصیب۔ (4) دُراہ۔ خیر۔ جوڑ۔ سلامت۔ (5) ٹُکّر ٹُکّر۔ بَہر بَہر۔

بَہرا : (بَہہ۔ را) (س گ) پَس یا کائیگر ءِ عُمرءِ یکّ مُقرّریں سندے۔ (2) (ن گ) نَزاتگیں پَس۔

بَہرازات : (س گ) مال ءِ نیش بُونگ۔ شَشّ دَنتان۔

بَہرام : (بَہہ۔ را۔ م) (ن گ) اِستارے۔ سُہریں اِستار۔ (2) ایران ءِ بادِشاہے ءِ نام انت۔

بَہرَغ : (بَہہ۔ رَغ) (س گ) زَہری ءِ گِندگ۔ زَہر کنی ءِ چارَگ۔ زَہرءِ زَہر چارَگ۔

بَہرکا : (بَہ۔ رَ۔ کا) (س گ) دِرّگ ءِ توار۔ (2) زوراں توار۔ ٹرُندیں توار۔ (3) چہ لاپ ءِ گُوات دَرآیگ ءِ توار۔

بَھرکینغ : (بَھر۔ کے۔ نگ) (ک گ) چہ ھندءِ جُنزینگ۔ دُور کنگ۔ (2) لاپ ءِ گُوات دَرکپگ ءِ توار۔ (3) زوریں توار۔ مڑئیں توار۔

بھرگ : (بھہ۔رَگ) (س گ) ٹُوہ۔مزن جون۔(2) ہما مَرُدم کہ گوشت ءُ جون ءَ مزن اِنت۔

بَھرگڑ : (بَھہ۔ر۔گڑ) (ن گ) کڈّءُ کوڈ۔چُرّ۔جُرّ۔بندءِ کنڈ۔

بَھرو : (بَھہ۔رُو) (ن گ) لاغر یں مال ءُ پَس۔

بہ رَواں : (ب۔رَو۔اں) (ف گ) جُست گالے چوکہ ''من بہ رواں'' بِزاں: من رَوَگ ءِ کارءَ بہ کناں۔(2) بیا کہ روئیں یا بیا کہ روان۔

بہ روت : (بَ۔رو۔ت) (ف گ) روت بہ کن۔ پہ بدیں رَنگے گوشگ بیت چوکہ: ''دَردءَ لاپ بہ کن''۔ بِزاں بور۔

بَھروٹی : (بَھہ۔رو۔ٹی) (ن گ) کسانیں بَہری۔(2) کسانیں بڈّ۔(3) زال ءِ چوٹو۔چوٹیل۔

بَھرومَند : (بَھہ۔رو۔مَن۔د) (س گ) شرِیدار۔بَھردار۔وَنڈءِ واجہ۔**بَھرومَندی** : (بَھہ۔رو۔مَن۔دی) (ن گ) شریداری۔ونڈ واجہی۔

بَھرہ : (بَھہ۔رَہ) (ن گ) بخشِش۔داد۔(2) بَہر۔وَنڈ۔(3) قسمت۔نصیب۔

بہ رِیں : (بِ۔رِے۔ں) (ف گ) بِرَئیں۔بِرَوَں۔(2) بہ رواں یا بِرَوِیں بِزاں ما رَوَگ ءِ کارءَ بہ کنیں یا بیا رویں بِزاں بیا ما رَوَگ ءِ کارءَ کنیں۔

بھڑانگ : (بَ۔ڑان۔گ) (س گ) دپ پچّ کَنگ ءُ زورءَ گرْیوگ۔زارجنگ۔زار۔آہ ءُ زاری۔گرْیوگ ءُ پِٹّورہ۔

بَھڑَج : (بھہ۔ڑَج) (س گ) پڑاہ۔پڑاہیں ہند۔(2) (ن گ) مزنیں ریش کہ دیرءَ دُراہ بِیت۔

بھڑمَڑدائی : (بھڑ۔مَڑ۔دا۔ئی) (س گ) مزن مَردی۔سَرمچاری۔بہادُری۔زوراوَری شون دیگ۔(2) بٹاک۔مزنیں گپّ۔وت گلاہی۔

بھڑَنگ : (بَھ۔ڑَن۔گ) (س گ) تیز۔چالاک۔بہادُر۔دِلاوَر۔نہ تُرس۔**بھڑنگیں** : (بَھ۔ڑَن۔گیں) (س گ) بہادریں۔دِلاوریں۔نٹرسیں۔سرنتابیں۔مڑاہ داریں۔پُرواکیں۔

بَھڑو : (بَھہ۔ڑو) (س گ) تیز۔تیار۔چالاک۔

بھڑی : (بَھہ۔ڑی) (س گ) اِشتاپ۔تیز۔(2) زورمَند۔زورمَندی۔

بِہہ زات : (بِہہ۔زا۔ت) (س گ) شَرّ زات۔اصل۔ذات ءُ زُریات ءَ شَرّ۔شَرّ بِہہ۔بِہہ دار۔

بھَس : (بَ۔ہَس) (ن گ) شرط۔(2) (س گ) بگا۔بے دِل۔لگور۔

بھَس بیَغ : (بَھہ۔سَم۔بی۔یَغ) (ک گ) ہیرِدَگ۔ہِیرت بُوتگ۔بےسیخی۔

بہ سُچات : (بِ۔سُ۔چات) (ف گ) مُراد گالے چوکہ: سُچات۔بُن گرات۔(2) نیست بہ بات۔(3) نیستی۔نہ بُوتگ۔

بَھسَم : (بَھہ۔سَم) (ن گ) برباد۔تباہ۔(2) ہما کہ سُتگگ۔

بَھسَم بیَغ : (ک گ) گار بُوتگ۔ہلاس بُوتگ۔سُچگ۔سوچگ۔بُن گرَگ۔

بہ شاپ : (بِ۔شاپ) (ف گ) شاپگ ءِ فرماں گال: ہتر مال ءَ کن۔(2) کرپاس ءِ شیپگ۔

بَھُش : (بَ۔ہُش) (ن گ) بلاہ۔آپت۔**بَھُش ءَ وارت** : بدیں مُراد گالے بِزاں وتی سَرءَ بہ وارت۔بیگواہ بہ بات۔گار بہ بات۔ بلاہے بہ وارت۔

بَہشت : (بَ۔ہِش۔ت) (ن گ) مسلمانانی مذہب ءُ رُوءَ ماں جنّت ءَ ہما وشّیں زندمانی یا زندمانی ءِ جاگہہ کہ چہ مَرگ ءَ رَند شَرّ کاریں مَرُدماں رَسیت۔(2) جَنّت۔گُلباگ۔**بَہشت پہ کُنشت** : (بَ۔ہِش۔ت۔پَ۔کُ۔نِش۔ت) بہشت پہ نیکیں عمل ءُ پہ شَرّیں کارءَ رَسیت۔**بَہشتی** : (بَ۔ہِش۔تی) (ن گ) ہما کہ گوں بہشت ءَ نسبت داریت۔**بَہشتیں** : (بَ۔ہِش۔تیں) چو بَہشت ءَ۔**بَہشتی ئیں** : (بَ۔ہِش۔تی۔ئیں) نیکیں۔شَرّیں۔

بِہہ شَنز : (بِہہ۔شَن۔ز) (ن گ) نسب۔بِہہ ءُ بُنیات ءِ شَنز۔ذات ءُ زُریات۔سَرءُ بُن۔اَصل ءُ نسل بُن ءُ بِہہ۔

بَہَک : (بَہ۔ہَک) (س گ) پہریز۔(2) تُرس۔بیم۔**بَہکگ** : (بَھہ۔کَگ) (ک گ) پہریز کنگ۔بدّ دِل بُوتگ۔پشومانی۔

بھکّڑ : (بھک۔کڑ) (ب گ) (ن گ) بَہما نگی۔ بَہمَنتنگی۔اڑ۔ دودِلگ۔

بِھکّل : (بِک۔کل) (س گ) گپّڑ۔گپّل۔مزنیں ٹکّر۔(2) (ن گ) کسانیں سِنگ ءُ ٹکّر۔

بَہک :(بَ۔ہَک) (ک گ) بِچار : باہینگ۔

بُہک : (بُ۔ہَک) (ک گ) چہ تہہ ءَ ہورک ءُ خالیگ۔ کوا پک۔تہہ پچ۔

بُھک : (بُ۔گ) (د) (ن گ) گوں روگن ءَ برزیتلکگیں۔

بُھگی : (بُ۔گی) (د) (ن گ) بُھک اِتگیں۔ہما نارُشت کہ برز اِنت، ہما کہ آپ اِش جُش اِتگ ءُ خُشک بُوتگ اَنت۔بُھگیلا۔**بُھگیلا** : (بُھ۔گے۔لا) (ن گ) بُھک داتگیں۔(2) برزءُ وشّ تامیں نارُشت۔ بُھگی۔

بَہگلی :(بَہہ۔گ۔لی) (ن گ) اِشتاپی۔زُوتی۔

بھگوا : (بھگ۔وا) (ن گ) گوارچ۔اندیم۔

بھگینغ :(بھ۔گِے۔نَغ) (ک گ) رَسینگ۔(2) مِڑائی ءَ دیم پہ دیم ءَ اوشتگ۔(2) ترہگ۔گوا شگ۔

بَھل :(بَہہ۔ل) (ن گ) تاک۔گلّہ ءُ رون ءُ وہد ءَ زمین یا مُلک ءِ تہہ ءَ پشت کپتگیں پلار۔(2) بے پائدگ۔کار ءَ نہ آیوک۔

بُہلا :(بُہہ۔لا) (س گ) چمّ جہل۔لگور۔(2) ہما کائیگر کہ شاحانی دیم ءَ جہل بہ بنت۔

بُہلاندی : (بُہ۔لان۔دی) (س گ) چہ رَدی ءَ۔بے نیّت ءَ۔ ناسماہی ءَ۔بے حیالی۔نہ زانتی۔ناپوہی۔خطائی۔

بَہلّو : (بَ۔ہَل۔لو) (د) (س گ) شاباش۔

بَہمان :(بَہہ۔مان) (ن گ) دودِ لگ۔ہبکّہ۔حیران۔اجکّہ۔ بہوْ۔بَہہ۔**بَہمان گال** : (بَہہ۔مان۔گال) ہما لبز یا گال کہ ہَبکّہی ءُ اَجکّہی ءُ وہد ءَ چہ دپ ءَ درکا ینت۔چو کہ اَلّے۔پکّو۔اَرّی۔یہہ۔

بَہمانگ :(بَہہ۔ما۔نگ) (ک گ) (ب گ) رَدکپگ۔ حیرانی۔ہبکّہی۔چکّ ءُ پد بُوتگ۔حُشک ءُ حیران۔بَہوْ۔**بَہمانگی** : (بَہہ۔ما۔نَ۔گی) (ن گ) ہَبکّہی۔حیرانی۔اَجکّہی۔وانگی۔

بَہمنتنگ : (بَہہ۔مَن۔تَگ) (ن گ۔ک گ) حیران۔ہبکّہ۔ اَجکّہ۔دودِلگ۔وانگ۔**بَہمنتنگی** : (بَہہ۔مَن۔تَ۔گی) (ن گ) حیرانی۔اَجکّہی۔ہَبکّہی۔دودِلگی۔وانگی۔

بَہمَن :(بَہہ۔مَن) (س گ) زَنڈ۔پڑّور۔(2) طاقت ور۔بہادُر۔ (3) ہنرگار۔(4) راستگو۔راست گوشوک۔(5) (ن گ) ایرانی سال ءِ یازدہمی ماہ۔(6) ایرانی بادشاہے ءِ نام۔(7) تہہ پچ۔ہورک۔

بھنج :(بھن۔ج) (ن گ) کیڑی۔ٹنگار جنگ۔ڈگار ءِ حا کوشگ۔ ڈگار ءِ لٹّانی پہنا دءِ کیڑگ۔(2) پڑ وشگ۔نُکت نکت کنگ۔

بھنجو :(بھن۔جو) (س گ) شکل۔دژوشم۔ڈوْل۔(2) حاک۔

بھنجو جنگ : (بھن۔جو۔جَ۔نگ) (ک گ) پہ ڈگارانی لٹّ جوڑ کنگ ءَ حاک مُچّ کنگ۔

بھنجوخ : (بھن۔جوخ) (ن گ) کوہنیں ساد۔سِنچ۔

بھنڈ : (بھن۔ڈ) بِچار :بنڈ۔

بُھنڈی :(بُھن۔ڈی) (ن گ) کسانیں مشک۔کلّیگ۔

بھنر :(بھ۔نر) (ن گ) فصل ءِ پَش کپتگیں کاہ ءُ بُوچ۔

بھنڑک :(بھن۔ڑک) (ن گ) ہوشام۔زیادہیں تنّ۔بلاہوش۔

بھنڑکا :(بھن۔ڑ۔کا) (س گ) اِشتاپی ءَ در کپگ۔(2) چست بُوتگ ءُ بال کنگ۔

بھنڑکاٹ :(بھن۔ڑ۔کا۔ٹ) (س گ) نُرُنڈگ۔کُپّگ۔

بھنڑگ :(بھن۔ڑگ) (ک گ) زہر گِرگ۔نُرُنڈگ۔

بھنگر :(بھن۔گر) (س گ) زرّزوال۔(2) بے کار۔بے غم۔

بُھو :(بُھ۔و) (ن گ) جِنّ۔تُرسناک۔بدرنگ۔بدڈوْل۔(2) جنگلی رَستر۔

بھوجا :(بھو۔جا) (ن گ) پُگ جاہ۔(2) پُگ ءِ گونی۔ (3) بار۔وزن۔وزنی۔(4) بارمُزّوری۔(5) مُشکُل۔ہما کار کہ پہ لاچاری کنگ بہ بیت۔(6) ذِمّہ واری۔**بھوجا کَشّ** :(بھو۔جا۔ کَش۔ش) (س گ) مُزّور۔گرانیں ڈبّہ ءُ ذِمّہ واریانی زیروک۔ زحمت کشّ۔حمّال۔**بھوجا کشّی** : (بھو۔جا۔کَش۔شی) (ن گ) بارکشّی۔بارمزوری۔

بھوچڑ :(بُھو۔ چڑ)(س گ) بُوشّ ۔ ناسَر پد ۔ بے ساہ ۔ **بھوچڑی** : (بُھو۔ چ۔ ری)(ن گ) ناسر پدی ۔ بے ساہی ۔ بے سُدّھی ۔

بہو :(بَ ۔ ہُو)(ن گ) چمّانی نادُرّاہی یے کہ ٹیلگ ءِ سرءَ دا نگے دَر کیت ۔

بہورا :(بَ ۔ ہو ۔ را)(ج گ) گردَگ ۔ چکرّ ۔ چرّگ ۔ ترّگ ۔ وہد وہدءِ رَوَ آ ۔ **بہورا پیرا** :(بَ ۔ ہُو ۔ را ۔ پے ۔ را)(ج گ) ترّءُ گرد ۔ چرّءُ گرد کنگ ۔ چیزے ءِ خیال داری کنگ ۔

بہوش : (بَ ۔ ہُو ۔ ش) بچار :بُوشّ ۔

بہوشّی : (بَ ۔ ہُوش ۔ شی) بچار :بوشّی ۔

بہوک : (بَ ۔ ہو ۔ ک)(ن گ) آپیں چیزے ءِ زُرگ ، رِچگ ۔

بہوک ءِ بُسکَغ : لاپ ءِ رِچگ ۔ دَست آ ہگ ۔ رِیک جَنگ ۔

بھوکگ :(بُھوک ۔ کَگ)(ک گ) ہُونژ گرگ ۔ زَہر گرگ ۔ (2) ٹلگ ۔ گار بُوئگ ۔(3) بے ہوشی ءِ یکّ پلّوے ءِ رَوگ ۔ (4) تیزیں گوات ءِ کشّگ ۔

بھوگ :(بھو۔ گ)(ن گ) دَرد ۔ ویل ۔ مُشکل ۔ مُشکلیں وہد ۔

بھوگ شوگ : (بھو ۔ گ ۔ شو ۔ گ)(ن گ) چِرّک ۔ ملنڈ ۔ مَسکرا ۔ بازی گر ۔

بھوگوڑ :(بھو۔ گوڑ)(ن گ) مَسکرا ۔ گوش ءِ کند ۔ **بھوگوڑی** : (بھو ۔ گو ۔ ڑی)(ن گ) مَردُمانءِ کندینوک ۔ دَپ وشّ ۔ مَسکرا ۔

بھونٹ :(بھون ۔ ٹ) (س گ) بَند ۔ چمّ ءِ بَند کنگ ۔ **بھونٹ کنگ** : (بھون ۔ ٹ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) چمّ ءِ بَند کنگ ۔ (2) بانور ءِ چمّ ءِ بَند کنگ ۔

بھونڈو :(بُھون ۔ ڈو)(ن گ) پِٹّ ۔ لعنت ۔(2) بے حیا ۔ بے عِزّت ۔ کم شرف ۔

بھونزَر :(بُھون ۔ زَر)(ن گ) کوہ ءُ پواد ءِ بُرزیں سُنٹ ۔ بُرزیں کوہ ءُ پواد ۔

بھونش : (بُھون ۔ ش) بِچار :بُوشّ ۔

بہیا :(بِہہ ۔ یا)(س گ) جان دُزّ ۔ کاہِل ۔ بے تہمبُل ۔(2) چمّ جَہل ۔ بے حیا ۔ **بہیائی** :(بِہہ ۔ یا ۔ ئی) چمّ جہلی ۔ بے حیائی ۔ بے غیرتی ۔(2) کاہلی ۔ بے تہمبلی ۔ **بہیائیں** :(بِہہ ۔ یا ۔ ئیں) جان دُزّیں ۔ کاہلیں ۔ بے تہمبلیں ۔(2) چمّ جہلیں ۔ بے حیائیں ۔

بہیت :(بَ ۔ ہے ۔ ت)(ن گ) سِیالی ۔ بڑ ادری ۔ بہیر ۔ کہول ۔

بہیتی :(بَہ ۔ یَ ۔ تی)(ن گ) یکّ اَناگتیں نادُرّاہی یے کہ مال ءِ یکّیں دمان ءَ کُشیت ۔

بہیتڑی : (بَ ۔ ہے ۔ تَن ۔ ڑی)(د)(س گ) ترّینگ ۔ گردینگ ۔

بھیڈی :(بھے ۔ ڈی)(ن گ) مجول ۔ یکّ ہڈّے ۔ پس ءِ یا گڈّانی پادءِ مُجول ۔(2) سوب ءِ کٹّگ ۔ کٹّ ءُ نف کنگ ۔ سوب مَند بُوئگ ۔ (3) جُوّا ۔ شرط ۔ بے ۔

بھیر :(بھی ۔ ر) (س گ) اُٹکل ۔(2) ڈوَل ۔ راز ۔ وڑ ۔ ذِیل ۔ (3) زیمر ۔

بہیر : (بَ ۔ ہی ۔ ر)(ن گ) کہول ۔ سِیالی ۔ بڑادری ۔(2) کسانیں کوَر ۔

بھیل : (بھی ۔ ل)(س گ) لُٹّ ۔ آوار ۔(2) ویل ۔ پلوٗ ۔ (3)(ن گ) مال چارینوک ۔ شوٗانگ ۔ بگ دار ۔ مال دار ۔ (4) ڈونڈار ۔(5) مارگیر ۔ جوگی ۔(6) سندینانی ذاتے ۔

بہیل :(بَ ۔ ہی ۔ ل)(ن گ) بَخیل ۔ مال نزّ آروک ۔ ہَما کہ زرّ ءِ دوست ترداریت ۔ مُرّ ۔ ہَما کہ نہ پہ وت ءِ ہرچ کنت ءُ نا کہ دِگرءَ دَنت ۔(2) چمّ چُٹّ ۔ سیگّڑی ۔ بد دِہ ۔ مُرّی ۔ مرّانٹ ۔ دِل غریب ۔

بہیلی :(بَ ۔ ہی ۔ لی)(ن گ) بدواہی ۔(2) مُرّی ۔ چمّ چُٹّی ۔

بہیلّیں :(بَ ۔ ہی ل ۔ لیں) چمّ چٹّیں ۔ سیگّڑی ئیں ۔

بھیلّگ :(بھی ۔ ل ۔ لَگ)(ک گ) گارکنگ ۔ لُٹّگ ۔ پُلگ ۔ (2) لتارگ ۔

بھیم :(بِ ۔ ہے م)(ن گ) دَرنگ ۔ دَرنگ ءِ بُن ۔(2) کوہ ءِ جُھلانک ترِیں بُن ۔

بَہمینگ :(بَہہ ـ مے ـ نگ)(ک گ) رَدیں سِکین دیگ ـ نہ وشّیں تڑان ـ میڑینگ ـ جنگ دیگ ـ ریپینگ ـ رَدد یگ ـ پشومان کنگ ـ

بَہمینوک :(بَہہ ـ مے ـ نوک)(ن گ) رَدد یوک ـ ردیں سِکین دیوک ـ (2) میڑینوک ـ

بُھونڈ : (بُھون ـ ڈ) بچار : بونڈ ـ

بھینڈ : (بھین ـ ڈ)(ن گ) مال ءِ لڈّ ـ کوہنیں مَستگیں کد ـ (2) مزنیں ءُ گڑانیں تا پک ـ (3) گڑاں ہٹّیں مَردُم ـ

بَہینگ : (بَ ـ ہے ـ نگ) نیز گاری ـ (2)(ک گ) ببا دیگ ـ تاوان بار بُوتگ ـ **بَہینگی** :(بَ ـ ہے ـ نَ ـ گی) تاوان بار کنگی ـ بباد یگی ـ

بئیت :(بَ ـ اَے ـ ت)(ک گ) کسے ءَ آہک ءِ موکل دیگ بزاں آئی ءَ پہ آہک ءِ مکن نیست ـ بِلّ ئے کہ بئیت ـ (2)(ف گ) آہک ءِ فرماں گال: آ آہک ءِ کار ءِ بہ کنت ـ (3)(ع) لوگ ـ

بئیدار : (بَ ـ اَے ـ دار)(س گ)(ن گ) آگاہ ـ چاغ ـ ہُڑ ار ـ ہشیار ـ **بئیداری** :(بَ ـ اے ـ دا ـ ری) سرآگہی ـ سوگہی ـ ہُڑاری ـ **بئیداریں** :(بَ ـ اے ـ دا ـ ریں) سرآگاہیں ـ سوگہیں ـ

بے : (بے) (ہ گ) بید ـ اَبید ـ اِلّا ـ نہ بُوتگ ءِ بزانت ءَ داریت ـ اے لبز ہر یکّ لبزے ءِ بُنگیج ءَ کہ کیت آئی ءَ انّاں کنت بزاں آئی ءِ بزانت ءَ چپّگان کنت اے کہ اِسمانی ءُ اسم بزانتیں لبزانی سَر ءَ کیت ءُ گیشتر گوں آیاں یکّ جاہ شُمار بیت ءُ آہانی معناہاں بدل کنت ـ چو کہ: سِیتّ ـ بے سِیتّ : ہَما کہ سِیتّ ئے مان نیست ـ دَرد : بے دَرد : ہَما کہ دَردئے پِر نیست ـ آرام : بے آرام ـ تاہیر : بے تاہیر ـ پَرواہ : بے پَرواہ ـ حیا : بے حیا ـ

بے آب ءُ دان : (س گ) بے کار ـ بے اَرزِش ـ بے سِیت ـ بے نَف ـ

بے آبرُو : (بے ـ آب ـ رُو)(س گ) بدنّام ـ مِرّا چمّ ـ بے پَردگ ـ سُبکّ ـ پُرْ شتہ چمّ ـ بھونڈو ـ (2) بے حیا ـ بے شَرَف ـ بے شرم ـ بے عزّت ـ بے غَیرت ـ کم شرف ـ **بے آبرُوئی** : (بے ـ آب ـ رُو ـ ئی)(ن گ) کم شَرَفی ـ بے پَردَگی ـ بے عِزّتی ـ بدنّامی ـ بے غیرتی ـ **بے آبرُوئیں** : (بے ـ آب ـ رُو ـ ئیں) بے عزّتیں ـ بدنّامیں ـ بے غیرتیں ـ

بے آپ :(بے ـ آپ)(س گ) ہَما جاگہ کہ آپ نیست ـ (2) ہَما ڈگار کہ آپ ئے نہ گیپت ـ (3) ہَما ڈگار کہ چہ کہن ءَ آپ ءِ بَہرئے نیست ـ (4) تاہ آپ ـ آزمان گند ـ خُدا گند ـ (5) بے لَجّ ـ بے نَنگ ـ کپتہ آپ ـ چمّ جَہل ـ جُلُّونٹ چمّ ـ **بے آپی** :(بے ـ آ ـ پی)(ن گ) تاہ آپی ـ (2) بے لَجّی ـ بے نَنگی ـ کپتہ آپی ـ چمّ جَہلی ـ **بے آپیں** :(بے ـ آ ـ پیں) چمّ جَہلیں ـ بے لَجّیں ـ بے غیرتیں ـ

بیا آتئے : (بِ ـ یا ـ آ ـ تَئے) بچار : بیایات ئے ـ

بے آرام : (بِ ـ آ ـ رام)(س گ) بے جارات ـ بے تاہیر ـ تکاں سُر ـ بے ساہار ـ بے سُدّام ـ بے قرار ـ بے واب ـ بے صبر ـ

بے آرامی :(بے ـ آ ـ را ـ می)(ن گ) بے تاہیری ـ تکاں سُری ـ بے قراری ـ بے وابی ـ (2) ہَما کہ گوں بے آرام ءِ نسبت داریت ـ

بے آزار : (س گ) ہَما کہ کسّے ءَ آزار مہ دنت ـ بے ریس ـ نَوا ـ بے فساد ـ

بے آس : (بے ـ آس) سُست ـ کاہل ـ (2) بے غیرت ـ بے ہمّت ـ

بے آسَر :(بے ـ آ ـ سَر)(س گ) ہَما کار کہ آسَرئے شَرّ نہ اِنت ـ ناپائیدار ـ بے فائدگ ـ نااُمیت ـ (2) کس مہ زُور ـ ایوک ـ ہَما کہ پُشت ئے مہ بیت ـ بے پُشت ـ چورَوْ ـ بے امان ـ (3) بے ثمر ـ

بے آسَریں :(بے ـ آ ـ سَ ـ ریں) ناپائیداریں ـ بے پُشتیں ـ

بے آواز : (بے ـ آ ـ واز) بے گْویاک ـ ہما کہ توار نہ کنت ـ بے توار ـ **بے آوازی** : (بے ـ آ ـ وا ـ زی) بے تواری ـ بے گویاکی ـ

بے آوازیں :(بے ـ آ ـ وا ـ زیں) بے تواریں ـ بے گویاکیں ـ کم حَبَریں ـ

بے آہیر : (بِ ـ آ ـ ہی ـ ر)(س گ) ہَما کہ آہیر ئے نیست ـ بے تماہ ـ بے لَبّ ـ بے لالچ ـ

بیااِت :(بِ۔یا۔اِت)(ف گ) آہگ ءِفرماں گال: آہگ ءِ کارءَ بہ کن اِت۔

بےاَبرَم :(بے۔اَب۔رَم)(س گ) ہما کہ قانُون ءُ رَبیّت ءِ رُوءَ مہ بیت۔ چہ دود ءُ ربیدگ ءَ دَر۔ **بےاَبرَمی** :(بے۔اَب۔رَ۔می)(ن گ) ہما کہ چہ رَبیت ءَ در اِنت۔(2) ہما کہ چہ دود ءُ ربیدگ ءَ در اِنت۔

بےاَثر :(بے۔اَ۔سَر)(س گ) بے کار۔ بے نف۔ بے پائدگ۔ بےٹیک۔ بے تاثیر۔

بےاِختیار :(بے۔اِخ۔تِ۔یار) بے واک۔ بے طاقت۔

بےاَرزِش :(بے۔اَر۔زِش)(س گ) حاج۔ کم قیمت۔ بے مول۔ بے ارزشت۔ **بےاَرزِشی** :(بے۔اَر۔زِ۔شی)(ن گ) بے نَفی۔ بے سیتی۔ بے مُولّی۔ **بےاَرزِشیں** :(بے۔اَر۔زِ۔شیں) بے نفیں۔ بے سیتیں۔ کم قیمتیں۔

بےاُشمار :(بے۔اُش۔مار)(س گ) بے حساب۔ بے کچّ۔ باز۔ **بےاُشماریں** :(بے۔اُش۔ما۔ریں) بے حسابیں۔ بے کچّیں۔ بازیں۔

بےاُگدَہ :(بے۔اُگ۔دَہ)(س گ) ہما مارءُ زُوم کہ آئیءِ وروک ءَ دم ءُ تائیدا اثر مہ کنت۔ بے دم۔(2) بے کار۔ بے گم۔

بیاج :(بَ۔یا۔ج)(ن گ) ہما سِیتّ کہ زَرّانی سَرءَ گرَگ بنت۔ گیشیں سِیتّ ءُ نَپّ۔ سُوتّ۔ وٹّاوَ۔ **بیاجی** :(بَ۔یا۔جی)(ن گ) سِیتّی۔ سُوتّی۔ ہما کہ گوں بیاج ءَ نسبت داریت۔ **بیاج خُور** :(بَ۔یاج۔خُور)(س گ) سِیت وار۔

بیابان :(بِ۔یا۔بان)(ن گ) بے آپیں ءُ غیر آبادیں ڈیہہ۔ برّ ءُ بیابان۔ گیابان۔ **بیابانی** :(بَ۔یا۔با۔نی)(ن گ) جنگل ءُ گیابان ءِ ہندوکیں۔ جنگلی۔ گیابانی۔ دشتی۔

بےاَدَب :(بے۔اَ۔دَب)(س گ) سُبکّ۔ کرمساک۔ پُوٹّار۔ چَپچَل۔ چلپسَگ۔ چلُوس۔ **بےاَدَبی** :(بے۔اَ۔دَ۔بی)(ن گ) سُبکّی۔ پوٹّاری۔ چَپچَلی۔ چلُوسّی۔ **بےاَدَبیں** :(بے۔اَ۔دَ۔بیں) چَپچَلیں۔ چلوسّیں۔ پوٹّاریں۔ سُبکّیں۔

بےاُژمار :(بے۔اُژ۔مار)(س گ) بے اَنداز گ۔ بے حَدّ۔ بے حساب۔ بے شُمار۔ بے کچّ۔ بے کساس۔(2) جُر ندہ۔ جوہار۔

بیا :(بِ۔یا)(ف گ) آہگ ءِ فرماں گال: آہگ ءِ کارءَ بہ کن۔

بیار :(بِ۔یار)(ف گ) آرگ ءِ فرماں گال بِزاں آرگ ءِ کارءَ بہ کن۔

بَیاں :(بَ۔یاں)(ف گ) چہ بیگ یا بُوتگ ءِ بُن لَبز ءَ دَرآتکگیں۔ من وَت بیَاں۔ حساب باں۔ لیکگ باں۔ مَنّگ باں۔(2) ظاہر۔ پدّر۔

بَیان :(بَ۔یان)(ن گ) تران۔ قصّہ۔ گوشتِن۔ سَرجمیں تران۔ حکایت۔ دَرشان۔ دَرَنگاز۔ حال۔ حال ءُ اِحوال۔ **بَیانی** :(بَ۔یا۔نی)(ن گ) بیان۔ تران۔ گوشتگیں۔

بےاُجّ :(بے۔اُج۔ج) بے ہوش۔ بے سماہ۔

بےاَجام :(بے۔اَ۔جام)(س گ) بے آرام۔ ناتاہیر۔ **بےاَجامی** :(ن گ) بے تاہیری۔ بے صبری۔ بے آرامی۔

بیامُرزی :(بِ۔یا۔مُر۔زی) بچار : حُدا مُرزی۔

بیایات ئے :(بِ۔یا۔تئے)(ف گ) حُدا ترا بیاریت۔ بیا کہ بیاہات ئے۔ شالا بیائے۔ گوں نیکیں مُراد ءُ واہگاں بیا۔ بیا دُرشاتک ئے۔ دُرشاد دیگ۔ آیوک ءِ خیر ءُ سلامتی لوٹگ۔ وشّ آتک کنگ۔ بیاہات ئے۔ دُرشاز۔ دُرشات۔

بیایات اِت :(بِ۔یا۔یا۔تِت)(ف گ) بیا اِت۔ حُدا شُمارا بیاریت۔ **بیا دُرشاتک ئے** :(بِ۔یا۔دُر۔شات۔کئے) دوبرءَ دُڑاہی کنگ۔ وشّ آتک کنگ۔

بےاَصل :(بے۔اَس۔ل)(س گ) کمّ نسب۔ کمّ ذات۔ کمّ اَصل۔ ذات ءُ زُریات ءَ کمّ تر۔(2) بدعادت۔ سُبکّ۔

بےاِعتبار :(بے۔اِ۔تِ۔بار)(س گ) بداں رُوح۔ ناباوَر۔ بے یقین۔ بے اوست۔ بے پتّ۔ بے سِتک۔ بے سِدک۔ بے بیسہ۔ **بےاِعتباری** :(بے۔اِت۔با۔ری)(ن گ) ناباوَری۔ بے اوستی۔ بے پتّی۔ بے سِدکی۔ **بےاِعتباریں** :(بے۔ئیت۔با۔ریں) بے باوریں۔ بے پتّیں۔ بے اوستیں۔

بیام : (بَ۔یا۔م)(ن گ) مَلنڈ۔مسکرا۔

بےاَمان : (بے۔اَ۔مان)(س گ) ہما کہ پناہ ئے نیست۔ بے آسَر۔بےمددگار۔

بےاُمیک : (بے۔اُ۔مِک) (ج گ) باز زیات۔ بے کساس۔بےکچّ۔

بےاُمیت : (بے۔اُ۔میت)(س گ) بےاوست۔بے باوَر۔ بےدَست سَکّی۔(2)وار۔برَّگ۔**بےاُمیتی** : (بے۔اُ۔می۔تی)(ن گ) بے باوَری۔بےاوستی۔ (2)واری۔برَّگی۔**بےاُمّیتیں** : (بے۔اُم۔مے۔تیں) بےاوستیں۔(2)واریں۔برّگیں۔

بےاِنان : (بے۔اِ۔نان)(س گ) بے دِلگوش۔بے ہوش۔ بےسُدھ۔بےساہ۔(2) بےتاہیر۔(3) بےمہار۔بےلگام۔بے واگ۔(4) بےگت۔**بےاِنانی** : (بے۔اِ۔نا۔نی)(ن گ) بےگتی۔اناگتی۔(2) بےدلگوشی۔بےساہی۔(3) بےلگامی۔بے مہاری۔

بےاَندازَگ : (بے۔اَن۔دا۔زَگ) بچار : بےاُژمار۔

بےاِنصاف : (بے۔اِن۔ساف)(س گ) ناحقّی۔ظلم۔ بےداد۔**بےاِنصافی** : (بے۔اِن۔سا۔فی)(ن گ) ناحقّی۔ ظالمی۔بےدادی۔ناروائی۔

بیانگ : (بَ۔یا۔نگ) (ن گ) بیانہ۔اَربُون۔

بَیانہ : (بَ۔یا۔نہ) بچار : بیانگ۔

بےاوبادَگ : (بے۔او۔با۔دَگ)(س گ) بےپِد۔لاوارِث۔ بےپُشت۔بےاولاد۔(2) ہما کہ چہ مُرتگین ءِ پُشت ءَ میراث ئے نہ رَسیت یا نہ بیت۔(3) بے میراث ءُ مال۔گُڈّ۔ بے رَند۔ بے اوبادَگی : (بے۔او۔با۔دَگی)(ن گ) بچار : بےاولادی۔

بےاوساپ : (بے۔او۔ساپ) حراب۔ہما کہ شَرّ نہ اِنت۔(2) بےبڑاہ۔

بےاوست : (بے۔اوس۔ت)(س گ) بے باوَر۔ بے پَتّ۔ بےسِتک۔**بےاوستی** : (بے۔اوس۔تی)(ن گ) بےباوَری۔ بےسِدکی۔**بےاوستیں** : (بے۔اوس۔تیں) بےباوَریں۔بے سِدکیں۔بےپتّیں۔

بےاولاد : (بے۔او۔لاد)(س گ) بےاوبادگ۔بے پِد۔ لاوارِث۔بےپُشت۔بےرَند۔بےولندو۔(2) گُڈّ۔یکّ سَرءُ یکّ شاح۔**بےاولادی** : (بے۔او۔لا۔دی)(ن گ) بےاوبادَگی۔ لاوارِثی۔بےپُشتی۔**بےاولادیں** : (بے۔او۔لا۔دیں) بے اوبادَگیں۔بےپُشتیں۔لاوارثیں۔

بےاِہپال : (بے۔اِہ۔پال)(س گ) بےسپاس۔بےوفا۔ احسان فراموش۔ہما کہ نیکی ءِ دیم ءَ نہ ایت۔**بےاِہپالی** : (بے۔ اِہ۔پا۔لی) بےسپاسی۔بےوفائی۔**بےاِہپالیں** : (بے۔اِہ۔پا۔ لیں) بےسپاسیں۔بےوفائیں۔

بےاِیمان : (بے۔اِی۔مان)(س گ) ہما کہ اِیمان ئے نیست۔دُروگ بند۔دُڑوہ باز۔لُچّ۔رَددیوک۔بے دین۔مال وَر۔**بےاِیمانی** : (بے۔اِی۔ما۔نی)(ن گ) دڑوہ بازی۔ لُچّی۔دغابازی۔بےدینی۔**بےایمانیں** : (بے۔اِی۔ما۔نیں) دڑوہ بازیں۔دغابازیں۔لُچّیں۔

بےباج : (بے۔باج)(س گ) ہما کہ باج ئے نہ بُرتگ۔بے سوب۔نہ کٹّوک۔نامُراد۔

بےباد : (بے۔باد)(س گ) ہما چیز کہ باد یا باد وچکی ئے مان نیست۔

بےبار : (بے۔بار)(س گ) ہما اولاک کہ آئی ءَ را بار نہ لڈّ اِتگ۔(2) بےڈُبّہ۔بےگم۔بےبڈّءُ بار۔

بےباسک : (بے۔باس۔ک)(س گ) بے بڑات۔بے بازُو۔بےکس۔

بےباک : (بے۔باک)(س گ) بے پَرواہ۔بےتُرس۔بے پھریز۔(2) سُبکّ۔کپتہ حبر۔پُوچ۔ناشات۔(3) ہما ہچّ وڑیں تُرس ئے مہ بیت۔**بےباکی** : (بے۔با۔کی)(ن گ) بے پَرواہی۔ نتُرسی۔(2) سُبکّی۔کپتہ حبری۔پوچ زبانی۔بدشاتی۔**بےباکیں** : (بے۔با۔کیں) کپتگ حبریں۔سُبکّیں۔(2) بےپَرواہیں۔نتُرسیں۔

بے بالگ : (بے۔با۔لگ) چہ دست دوچی کار یا وَرگی چیز ءِ سَرءَ گوَزگ ءِ شرک ءُ پال۔

بے باوَر : (بے۔با۔وَر) (س گ) بے اوست۔ بےیقین۔ باوَر نہ کنوک۔ بےبیسہ۔ بدقول۔ بے سِدک۔ بے اوست۔ ناباوَر۔ **بے باوَری** : (بے۔با۔وَ۔ری) بے اوستی۔ ناباوَری۔ **بے باوَریں** : (بے۔با۔وَ۔ریں) (س گ) ناباوَریں۔ بےاوستیں۔ (2) ہما کہ کسّی سراباوَرئے نہ کنت۔

بے بُت : (بے۔بُت) (س گ) بدرَنگ۔ بدڈوَل۔ بدشکل۔

بے بچّ : (بے۔بَچ۔چ) (س گ) بے سیک۔ نزور۔ لاوارِث۔ بے رَند۔ (2) بے اولاد۔ ہما مرد کہ آئی ءَ نریں اولاد مہ بیت۔ **بے بچّی** : (بے۔بَچ۔چی) (ن گ) بے اولادی۔ بے رندی۔ بے وارِثی۔ بےاوبادَگی۔

بے بحت : (بے بَہ۔ت) (س گ) بد بخت۔ بدقسمت۔ بدنصیب۔ سُتکہ بخت۔ کم بخت۔ موٹو نکس۔ بے طالع۔ بےنصیب۔ بے بَہریگ۔ شُومّ۔ **بے بحتی** : (بے۔بَہ۔تی) (ن گ) بدقِسمتی۔ بد نصیبی۔ کمّ بحتی۔ کمّ طالِہی۔ شُومّی۔

بے بَخت : (بے۔بَخ۔ت) بچار : بے بحت۔

بے بَدَل : (بے۔بَ۔دَل) (س گ) ہما چیز یا زَرّ کہ دیگ بِبیت بلے آئی ءِ عوضّ ءِ اُمیت نیست۔ ہما مَردُم کہ آئی ءَ داتگیں چیز یا زرّ ءِ بدل دیگ ءِ جوازت نیست۔ (2) وار۔ بژگ۔ بےاُمیت۔ (3) بے مَٹّ۔ بے دَرور۔ بے مثال۔ بے جوڑہ۔

بے بَر : (بے۔بَر) (س گ) ہما دَرچک کہ بَر نہ کنت۔ (2) ہما کِشار کہ بَر مہ بیت۔ (3) ہما مَردُم کہ اولادئے مہ بیت۔ (4) بے فائدگ۔ بےنف۔ بےثمر۔ **بے بَری** : (بے۔بَ۔ری) (ن گ) دَرچک یا کِشار ءِ بَر نہ کنگ۔ بےثمرہی۔ (2) اے اولادی۔ (3) بے نفی۔ بےسیتّی۔ **بے بَریں** : (بے۔بَ۔ریں) بےثمرَہیں۔ (2) بےاولادیں۔ (3) بےنفیں۔ بےسیتّیں۔

بے بُرّ : (بے۔بُر۔ر) (س گ) ہما کہ پہ راہ بند بُرگ یا تراشگ یا اَڈ کنگ نہ بُوتگ۔ بے وڑ۔ (2) بدصُورت۔ بے بژاہ۔ بدڈوَل۔ بے ڈوَل۔ نہ بُرّ۔ (3) بے داب۔ بے سیاہ۔ **بے بُرّی** : (بے۔بُر۔ری) (ن گ) بدصُورتی۔ بے دابی۔ بے بژاہی۔ بدڈوَلی۔ **بے بُرّیں** : (بے۔بُر۔ریں) بدصورتیں۔ بے بژاہیں۔ بدڈوَلیں۔ بے سنجیں۔ نہ بُرّیں۔

بے بژات : (بے۔بژ۔ات) (س گ) ہما کہ بژات ئے نیست۔ (2) ہما کہ کس آئی ءِ دوست نہ اِنت۔ بے سِیادیں مَردُم۔ بے باسک۔ (3) بےراج۔ بےقوم۔ بے پُشت۔ **بے بژاتی** : (بے۔بژ۔ا۔تی) (ن گ) بےقومی۔ بےراجی۔ بےکسی۔ **بے بژاتیں** : (بے۔بژ۔ا۔تیں) بےسیادیں۔ بےقومیں۔ بے باسکیں۔ بےراجیں۔ بےکسیں۔

بے بژاگ : (بے۔بژ۔ا۔گ) (س گ) ہما کوَر کہ چہ دگہ بژاگ ءِ نیست ءُ مزن کوَرءَ ایر نہ رِچیت۔ ہما کوَر کہ دگہ شاخ ءُ شیپ ئے پرِ نیست۔ بےشاخ ءُ شیپ۔

بے بژاہ : (بے۔بژ۔ا۔ہ) (س گ) بےزیب۔ بدزیب۔ بے ڈوَل۔ بدصُورت۔ بدشکل۔ نہ بُرّ۔ بدڈوَل۔ بے بُرّ۔ (2) بے سپاہ۔ بے سنج۔ **بے بژاہی** : (بے۔بژ۔ا۔ہی) (ن گ) بے دابی۔ بد ڈوَلی۔ بدصورتی۔ بدشکلی۔ بے بُرّی۔ بے سنجی۔ **بے بژاہیں** : (بے۔بژ۔ا۔ہیں) بے دابیں۔ بدڈوَلیں۔ بے بُرّیں۔ بے سنجیں۔ بدشکلیں۔

بے بَرکت : (بے۔بَر۔کت) (س گ) ہما کہ زُوت گُٹّیت ءُ ہلاس بیت۔ (2) بے حیر۔ ناخیر۔ (3) بے سُدّھ۔ بے سنائت۔ بودِلا۔ **بے بَرکتی** : (بے۔بَر۔کَ۔تی) (ن گ) بے حیری۔ نا حیری۔ (2) ہما کہ برکت ءُ رَوِش ئے نیست۔ بے رَوِش۔ (3) بے سُدّھی۔ بودلائی۔ بے سنائتی۔ **بے بَرکتیں** : (بے۔بَر۔کَ۔تیں) بےحیریں۔ بےسُدّھیں۔ بےسنائتیں۔ بودلائیں۔

بے بژمش : (بے۔بژ۔م۔ش) (س گ) بے توار۔ بے چڑّگا۔ بے تژکّ ءُ توار۔ **بے بژمشی** : (بے۔بژ۔م۔شی) (ن گ) بے تواری۔ بے چڑّگائی۔

بے بِزانت : (بے۔بِ۔زان۔ت) (س گ) نہ زانتکار۔ ناز انت۔ ناوانندہ۔ ہَما کہ زانت ئے نیست۔ ناسَرپد۔ ناپوہ۔ **بے بِزانتی** : (بے۔بِ۔زان۔تی) ناسرپدی۔ بودلائی۔ نادانی۔ نزانتکاری۔ **بے بِزانتیں** : (بے۔بِ۔زان۔تیں) نزانتکاریں۔ ناسرپدیں۔ ناپوہیں۔

بے بیسہ : (بے۔بے۔سَہ) (س گ) بے باوَر۔ بے اوست۔ بے پَتّ۔ (2) بے بیہہ۔ کم اَصل۔ بے بُنیاد۔ **بے بیسَہی** : (بے۔بے۔سَ۔ہی) بے باوَریں۔ بے اوستی۔ (2) بے بیہی۔ کم اصلی۔

بے بلاہ : (بے۔بَ۔لاہ) (ب گ) مُراد گالے کہ خُدا امکنت یا چو مہ بات۔ چہ بلاہاں دُور۔ بے بلاہ بات۔

بے بُن : (بے۔بُن) (س گ) بے بُنیاد۔ ہَما کہ بُن ءُ بُنیاد ئے نیست۔ وَسّاچ۔ دُڑوگ۔ (2) کم اَصل۔ کم ذات۔ بے جِڈّ۔ (3) بے وارِث۔ گارات۔ **بے بُنیں** : (بے۔بُ۔نیں) بے بنیادیں۔ (2) دڑوگیں۔ (3) کم ذاتیں۔ کم اصلیں۔ (4) بے وارِثیں۔

بے بنجاہ : (بے۔بَن۔جاہ) بے جاگہہ۔ بے دوار۔ یلہ چَر۔

بے بَند : (بے۔بَن۔د) (س گ) ہَمائی ءَ کہ بَند ءُ کڑی پِرنیست۔ بے کڑی۔ (2) بے پَرواہ۔ ہَما کہ کسّی ریائے مہ گیپت۔ (3) بے آپیں ڈگار۔ (4) بے بَندیں ڈگار۔ (5) بے راہ ءُ راہ بَند۔

بَے بَندَگ : (بۓ۔بَن۔دَگ) (ک گ) شرط بَندگ۔ اَگبگ بَندگ۔ شرط جَنَگ۔

بے بُندر : (بے۔بُن۔دَر) (س گ) بے لوگ۔ بے دوار۔ بے ہنکین۔ بے جاگہہ۔ **بے بُندَری** : (بے۔بُن۔دَ۔ری) (ن گ) بے لوگی۔ بے دَواری۔ بے ہنکینی۔ بے جاہی۔ بے جاہ مِنندی۔ **بے بُندَریں** : (بے۔بُن۔دَ۔ریں) بے جاہیں۔ بے ہنکینیں۔ بے دَواریں۔

بے بُنگ : (بے۔بُ۔نگ) (س گ) بے توشگ۔ بے آزباب۔

بے بُود : (بِ۔بُود) (س گ) نابُود۔ بے پکار۔ بے ٹَپّ۔ بے کِرد۔ بودلا۔ بے کرامات۔ بے سِنچ۔ **بے بُودی** : (بے۔بُو۔دی) (ن گ) نابُودی۔ بے کِردی۔ بودلائی۔ بے سِنچی۔ **بے بُودیں** : (بے۔بُو۔دیں) بے کِردیں۔ بے کراماتیں۔ بودلائیں۔

بے بَہا : (بے۔بَ۔ہا) (س گ) بے قیمت۔ (2) ہَما کہ بہاء ئے کَس دات نہ کنت۔ بے مُول۔ گرٗان بہا۔ بے دَروَر۔ گرٗاں قدرٗ۔

بے بَہائیں : (بے۔بَ۔ہا۔ئیں) (س گ) گرٗاں قیمتیں۔ گرٗان بہائیں۔ گرٗاں مُولّیں۔

بے بَہر : (بے۔بَہہ۔ر) (س گ) بے مُراد۔ زِبَہر۔ بے ونڈ۔ اَبَہر۔ **بے بَہری** : (بے۔بَہہ۔ری) (ن گ) بے وَنڈی۔ اَبَہری۔

بے بَہریگ : (س گ) بے بخت۔ بے بَہر۔ بدنصیب۔ بدقسمت۔

بے بُہوں : (بے۔بُ۔ہوں) (س گ) بے سِنچ۔ کم فہم۔ گنوک۔ بودِلا۔

بی : (بِ۔ی) (ف گ) بیگ یا بُونگ ءِ فرماں گال: بِہ بی یا بِہ بُو یا بِہ بئے۔

بی بی : (بی۔بی) (ن گ) مات ءِ مات یا پِت ءِ مات۔ بَلُّک۔ مزنیں مات۔ (2) جوانیں جنیا دَم۔ کلّانہیں جنین۔ شیرزال۔ بانُک۔ (3) سیّدیں زالبُول۔ حاتُون۔ **بی بی کار** : (بی۔بی۔کار) (س گ) ہَما زال کہ آئی ءِ لوگ ءَ کسے کار ءِ چُلو پَگ کنت۔

بی بی دَستی : (بی۔بی۔دَس۔تی) (ن گ) خاصیں خیراتے کہ زالبُول مَنِّشت پُورَہ بُونگ ءَ رَند کنت ئے۔ اے خیرات ءِ وَراک ءَ ایوک ءِ زالبُول ورنت۔

بی بی گِندار : (بی۔بی۔گِن۔دار) (ن گ) سنج۔ دِڑین۔ ہفت رَنگ۔

بے بیہہ : (بے۔بے۔ہ) (س گ) بے ہڈّ۔ کم نسب۔ کم ذات۔ کم اَصل۔ **بے بیہی** : (بے۔بی۔ہی) (ن گ) کمّ نَسبی۔ کمّ ذاتی۔ کمّ اصلی۔ **بے بیہیں** : (بے۔بے۔ہیں) کمّ نَسبیں۔ کم ذاتیں۔ کم اصلیں۔

بے بیش : (بے۔بے۔ش) (س گ) بے زَلَل۔ ہما کہ ہچّ تاوان نہ دنت۔ (2) بے کار۔ بے پکرات۔

بے پاد : (بے۔ پاد) (س گ) ٹُنڈ۔ لَنگ۔ مُنڈ۔
بیپار : (بَے۔ پا۔ ر) (ن گ) بِچار : باپار۔
بیپاری : (بَے۔ پا۔ ری) (ن گ) بِچار : باپاری۔
بے پازوار : (بے۔ پاز۔ وار) (س گ) شپاد۔ بے لپارگ۔ بے کَوش۔ (2) بَرَّگ۔ وار۔ لنگڑ۔
بے پاس : (بے۔ پاس) (س گ) بےلحاظ۔ بے باک۔ بے پرواہ۔
بے پائدَگ : (بے۔ پا۔ اِ۔ دَگ) (س گ) بے آسَر۔ خَس۔ سُتکہ سَر۔ نابکار۔ نابُود۔ بے اثر۔ بے بر۔ بے بُود۔ بے سِیتّ۔ بے فائدگ۔ بےنف۔ بے پکِرات۔ **بے پائیدَگیں** : (بے۔ پا۔ اِ۔ دَ۔ گیں) (س گ) بے آسریں۔ بے نفیں۔ بے بریں۔ بے بُودیں۔ بے سِیتّیں۔
بے پِت : (بے۔ پِت) (س گ) چورؤ۔ ہَما چُکّ کہ پِت ئے مُرتگ۔ یتیم۔ (2) (ن گ) بے وَلَد۔ بے سانگ ءِ چُکّ۔ کوٹکِ۔ کہرّ۔ (2) دژوہ باز۔ ٹگّ۔ مکّار۔ **بے پِتی** : (بے۔ پ۔ تی) (ن گ) چورَہی۔ یتیمی۔ (2) بے وَلَدی۔ کوٹکی۔ کہرّی۔ (3) دژوہ بازی۔ ٹگّی۔ مکّاری۔
بے پَتّ : (بے۔ پَت۔ ت) (س گ) ناباوَر۔ بے سِتک۔ بے اوست۔ بدعہد۔ **بے پَتّی** : (بے۔ پَت۔ تی) (ن گ) ناباوَری۔ بے سِدکی۔ بے اوستی۔ بدعہدی۔ **بے پَتّیں** : (بے۔ پَت۔ تیں) ناباوَریں۔ بدعہدیں۔ بدقولیں۔
بے پِد : (بے۔ پِد) (س گ) ہَما کہ پِدءُ نِشان ئے نیست۔ بے اولاد۔ بے پُشت پِد۔ بے پِدءُ رَند۔ ہَما کہ آئی ءِ چُکّ ءُ نُماسگ نیست۔ بے اوبادگ۔ لاوارِث۔ بے گُڈّ۔ (2) نا اُمیت۔ بے وس۔ لاچار۔ (3) ہَما نادُڑاہ کہ وشّ بُوَنگ ءِ اُمیت ئے نیست۔ **بے پِدی** : (بے۔ پِ۔ دی) (ن گ) اے اولادی۔ بے پُشتی۔ لاوارثی۔ بے اوبادَگی۔

بے پَردَگ : (بے۔ پَر۔ دَگ) (س گ) بےسِتر۔ جان دَرا۔ لوچ۔ جان دَر۔ بے حجاب۔ (2) بے حیا۔ لُچّ۔ بے مَیار۔ لوفر۔ بے عِزّت۔ کم شرف۔ **بے پَردَگ کَنگ** : (بے۔ پَر۔ دَگ۔ کَ۔ نَگ) بے عِزّت کَنگ۔ کم شرف کَنگ۔ **بے پَردَگی** : (بے۔ پَر۔ دَگی) (ن گ) کم عِزّتی۔ کم شرفی۔ بے حیائی۔ **بے پَردَہ بُوَنگ** : (بے۔ پَر۔ دَہ۔ بُو۔ نَگ) بَڑ ہنگ بُوَنگ۔ بے عِزّت بُوَنگ۔ پاشک بُوَنگ۔
بے پَرواہ : (بے۔ پَر۔ واہ) (س گ) ہَما کہ پَرواہ ئے نیست۔ مَکّ۔ مواز۔ وَت سَر۔ لفنگا۔ لَنڈر۔ لوفر۔ بے غرض۔ سَرہَوا۔ گُمراہ۔ (2) بے باک۔ بےتُرس۔ کس مَہ تُرس۔ بے بَند۔ بے حاجت۔ (3) بے سِلک۔ بے مہابا۔ (4) بےساہ۔ بےفکر۔ **بے پَرواہی** : (بے۔ پَر۔ وا۔ ہی) (ن گ) بَد پَرہیزی۔ بے حاجتی۔ وت سری۔ **بے پَرواہیں** : (بے۔ پَر۔ وا۔ ہیں) (س گ) بے حاجتیں۔ وت سریں۔ بے سُدّھیں۔ بےساہیں۔ بے لحاظیں۔ بے ریائیں۔
بے پَڑ : (بے۔ پَڑ) (س گ) بےرحم۔ سِنگ دِل۔ خُدا نہ تُرس۔
بے پُشت : (بے۔ پُش۔ ت) (س گ) بے اولاد۔ بےَ پِد۔ ہَما کہ پُشت پِد ئے نیست۔ ہَما مَرُدم کہ آئی ءِ کُمکّ کنوک نیست۔ بے بڑات۔ بےٹیک۔ بے مُرشِد۔ بے پیر۔ بے ہَزم۔ بے وارِث۔ بے آسَر۔ بے اوبادگ۔ **بےپُشتی** : (بے۔ پُش۔ تی) (ن گ) بے اولادی۔ بے پِدی۔ بے ہَزمی۔ بے وارِثی۔
بے پَکار : (بے۔ پَ۔ کار) (س گ) ہَما کہ کارءَ نئیت۔ بے کار۔ (2) ہَما کہ کارءَ نہ اِنت ءُ پَکار نہ گیپت۔
بے پَکرات : (بے۔ پَک۔ رات) (س گ) ہَما کہ ہِچّ دَرد مہ وارت۔ نابُود۔ بودِلا۔ بے سُدّھ۔ بے کار۔ بے سِیتّ۔ صدقّی۔ لِگڑ۔ بے سنائت۔ بے عمل۔ بے فائدگ۔ پُوچ۔ بے نف۔ **بے پَکراتی** : (بے۔ پَک۔ را۔ تی) (ن گ) نابُودی۔ بودلائی۔ بے سنائتی۔ بے عملی۔ بے سُدّھی۔ **بے پَکراتیں** : (بے۔ پَک۔ را۔ تیں) نابُودیں۔ بودلائیں۔ بے سنائتیں۔ ناکَردیں۔ بے سُدّھیں۔

بے پگار : (بے۔پَ۔گار) بچار : بے پَکار۔

بے پلگار : (بے۔پَل۔گار)(س گ) بے سِنچ۔ بے بڑاہ۔ چِلّ۔ لیگار۔ سِلگت۔لوّا۔ **بے پلگاری** : (بے۔پَل۔گا۔ری)(ن گ) چِلّی۔ لیگاری۔لوّاہی۔ **بے پلگاریں** : (بے۔پَل۔گا۔ریں) (س گ) چِلّیں۔لیگاریں۔بے سِنچیں۔

بے پلّہ : (بے۔پَل۔لَہ)(س گ) ہما کہ کسے ءِ پلّہ مرزی ءَ نہ کنت۔(2) بے ریا۔ نیامجی گر۔ **بے پلّوی** : (بے۔پَل۔لَ۔وی) غیر جانب داری۔

بے پلّو : (بے۔پَل۔لو) بچار : بے پلّہ۔

بے پناہ : (بے۔پَ۔ناہ)(س گ) بے پُشت۔ ہما کہ پُشت ءُ پناہ ئے نیست۔ بے دیم پان۔(2)(د)(ج گ) بے لیکو۔ بے اُژمار۔ بے کچّ ءُ کساس۔

بے پنت : (بے۔پَن۔ت)(س گ) پنت نہ داتگیں۔ سوج ءُ سرنہ کُتگیں۔(2) وت سر۔ بدراہ۔

بے پونز : (بے۔پون۔ز)(س گ) کسان پونز۔(2) بے حیا۔کم شرف۔ بے لجّیں مَردُم۔

بے پہم : (بِ۔پَہ۔م)(س گ) بے سُدھ۔ بے ساہ۔ کم زانت۔ بے فہم۔ بے عقل۔ دابہہ۔ **بے پہمی** : (بے۔پَہ۔می) (ن گ) کمّ زانتی۔ بے فہمی۔ بے عقلی۔ دابہی۔ **بے پہمیں** : (بے۔ پَہ۔میں) کم زانتیں۔ بے سُدھیں۔نزانتکاریں۔

بے پیر : (بے۔پی۔ر)(س گ) کم نسب۔کم اَصل۔(2) ہمائی ءَ کہ جوانیں سَر ءُ مَستریں مَردُم نیست۔ بے پُشت۔ بے مُرشِد۔ بے اُستاد۔(3) پیر ءُ بزرگانی نہ منّوخ۔ ہچّ کسی حبر ءَ نہ منّوک۔(4) بے پرک۔ بے لحاظ۔ بے ہاتر۔(5) بدیں مَردُم۔ بے اوست۔ ناباوَر۔ بے سِتک۔ **بے پیری** : (بے۔پی۔ری)(ن گ) کم نَسبی۔ کمّ اصلی۔(2) بے دینی۔ نہ منّوک۔(3) بے پُشتی۔ بے سروکی۔ بے استادی۔(4) بے لحاظی۔ بے ریائی۔(5) بے اوستی۔ بے باوری۔

بیت : (بی۔ت)(ک گ) بُونگ ءِ آیوکی۔ بزاں نوکی بیت یا تاں انگت ءَ نہ بُوتگ۔

بَیت : (بَے۔ت)(ن گ) دژ چکے۔ بید۔(2) شعر یا لچّہ ءِ ہر یکّ بندے۔(2) حُداوندءُ پیر ءُ بزرگانی توسیپ ءَ پر بستگیں شعر ءُ صوت۔

بَیت ءِ لٹّ : (ن گ) ہیزران۔ ہزران۔ بیت ءِ شاح ءَ جوڑ کُرتگیں لٹّ۔

بے تاب : (بے۔تاب)(س گ) ہما چیز کہ تاب ءُ ریس ئے مان نیست۔(2) بے ریس۔ **بے تابیں** : (بے۔تا۔بیں) (س گ) ہما کہ تاب نہ داتگ۔ بے ریسیں۔

بے تاثیر : (بے۔تا۔سی۔ر)(س گ) بے اثر۔ بے برکت۔ (2) نابُود۔ بودلا۔ **بے تاثیری** : (بے۔تا۔سی۔ری)(ن گ) بے اثری۔ بے برکتی۔ **بے تاثیریں** : (بے۔تا۔سی۔ریں) بے اثریں۔ بے برکتیں۔ نابُودیں۔

بے تاگت : (بے۔تا۔گت)(س گ) کمزور۔ بے جان۔ بے ہاڈّی۔ بے وَس۔ بے زور۔ کم توان۔ بے دَزرَس۔ بے گُشاد۔ بے سِنچ۔ بے زِحتّ۔(2) بے صبر۔ اِشتاپی۔ بے تاہیر۔ **بے تاگتی** : (بے۔تا۔گَ۔تی)(ن گ) کمّ توانی۔ نزوری۔ بے دست رسی۔ کمّ گُشادی۔(2) بے صبری۔ اِشتاپی۔ بے تاہیری۔ **بے تاگتیں** : (بے۔تا۔گَ۔تیں) بے صبریں۔ اِشتاپ کاریں۔ بے گُشادیں۔ بے وسیں۔

بے تال : (بے۔تال)(س گ) گنوک۔ بے فہم۔ نہ زانتکار۔ بے سار۔(2) پہلوان۔(2) وار۔ لنگڑ۔ شُدیگ۔

بے تام : (بے۔تام)(س گ) بے لِذّت۔ زَپت۔ نہ وشّ۔ چَشک۔ بے خوند۔ بے مزّگ۔ بے واد۔(2) بے عِزّت۔ نام ءُ دپیں مَردُم۔ کم شرف۔ چمّ کُٹّ۔ بے سِلک۔(3) بے ساہ۔ **بے تامی** : (بے۔تا۔می)(ن گ) بے لذّتی۔ نہ وشّی۔(2) بے عِزّی۔ کم شرفی۔ **بے تامیں** : (بے۔تا۔میں) بے لذّتیں۔ ناوشّیں۔(2) کم شرفّیں۔ بے عزّتیں۔

بیتان : (بَے۔تا۔ن)(ن گ) شِگان۔ ٹاکور۔ نِکّور۔

بے تاہیر : (بے۔تا۔ہی۔ر)(س گ) بے آرام۔ بے قرار۔ بے تاگت۔ قرار نہ گِروک۔ تکان سَر۔ دل تپر کہہ۔ گمگیر۔ آسی۔

آسیگ ۔ بے جارات ۔ بے سُدّام ۔ **بے تاہیری** : (بے ۔ تا ۔ ہی ۔ ری) (ن گ) تکاں سُری ۔ بے آرامی ۔ بے قراری ۔

بے تَب : (بے ۔ تَب) (س گ) نہ وَشّ ۔ ہما کہ تَب ئے تُرّ نہ اِنت ۔ دل رنج ۔ بے رُوح ۔ بے سُرّ ۔ (2) زَہر گِروکیں مَرُدم ۔ (3) ہما ناڈُراہ کہ دَردءُ دورانی سبب ءَ بے تاہیر اِنت ۔ **بے تَبی** : (بے ۔ تَ ۔ بی) (ن گ) نہ وَشّی ۔ دل رنجی ۔ بے رُوحی ۔ نگرانی ۔

بے تڑانگ : (بے ۔ تڑا ۔ نگ) (س گ) بے حیال ۔ شَمشکار ۔ فراموش ۔ ہما کہ گپّ ئے چِہ دل ءَ شُتگ ۔ بے حال ۔ **بے تڑانگی** : (بے ۔ تڑا ۔ نَ ۔ گی) (ن گ) بے حیالی ۔ شَمُشکاری ۔ **بے تڑانگیں** : (بے ۔ تڑا ۔ نَ ۔ گیں) (س گ) ہما کہ تڑانگ ءَ نہ انت ۔ شموشتگیں ۔ بے حالیں ۔

بے تَربَڑ : (بے ۔ تَر ۔ بَڑ) (س گ) بے اَدَب ۔ سُر سُروک ۔ بے سِلک ۔

بے تڑپ : (بے ۔ تڑِ ۔ پ) (س گ) بے توار ۔ بے بڑمش ۔ بے چِڑّکہ ۔

بے تُرس : (بِ ۔ تُر ۔ س) (س گ) بے فکر ۔ بے وڑّت ۔ (2) ہما کہ نہ تُرسیت ۔ سَرمچار ۔ کس مہ تُرس ۔

بے تڑک : (بے ۔ تڑ ۔ ک) (س گ) بے توار ۔ تڑّگ ءِ توار ہم نہ آہگ ۔ بے تڑکّ ءُ توار ۔ بُجّ ۔ (2) ہما گُد کہ نہ دوتلگ ۔ تڑکّ نہ جتگیں بَند ۔ **بے تڑک بُونگ** : (بے ۔ تڑ ۔ ک ۔ بُو ۔ نگ) (ک گ) بے توار بُونگ ۔ بے چِڑّکہ بُونگ ۔ ہچّ نہ گوشگ ۔ **بے تڑک ءِ توار** : (ن گ) بے توار ۔ بے چِڑّکہ ۔ تڑان نہ کنوک ۔ **بے تڑک ءِ توار بُونگ** : (ک گ) بے توار بُونگ ۔ گار بُونگ ۔ بے گواہ بُونگ ۔

بے تَڑ : (بے ۔ تَڑ) (س گ) بے ہند ۔ بے جاہ ۔ (2) بے ہوش ۔ (3) بے دود ۔ بے راہ بَند ۔

بے تعلیم : (بے ۔ تا ۔ لی ۔ م) (س گ) بے عِلم ۔ بے زانت ۔ جاہِل ۔ ناوانِندہ ۔ **بے تعلیمی** : (بے ۔ تا ۔ لی ۔ می) (ن گ) بے علمی ۔ بے زانتی ۔ جاہلی ۔ ناوانندہی ۔ **بے تعلیمیں** : (بے ۔ تا ۔ لی ۔ میں) بے عِلمیں ۔ بے زانتیں ۔ جاہلیں ۔ ناوانِندَہیں ۔

بے ٹُکّ : (بے ۔ ٹُک ۔ ک) (ن گ) نہ گَڑاشتگیں شِیر ۔ (2) ٹُکّ نہ کُتگیں پیشّ ۔

بِیتگ : (بی ۔ تَگ) بِچار : بُوتگ ۔

بِیتَل : (بی ۔ تَل) (س گ) خیال نہ داروک ءُ پَرواہ نہ کنوک ۔ (2) (ن گ) شَرّیں سِیاہ پَس ءِ ذاتے ۔ (3) مُہکم ۔ طاقت ور ۔

بے تَماہ : (بے ۔ تَ ۔ ماہ) (س گ) بے مُزّ ۔ بے لَبّ ۔ بے لالچ ۔ بے گزَر ۔ بے آہیر ۔ **بے تَماہی** : (بے ۔ تَ ۔ ما ۔ ہی) (ن گ) بے غَرَضی ۔ بے حِرسی ۔ بے لالچی ۔ **بے تَماہیں** : (بے ۔ تَ ۔ ما ۔ ہیں) (س گ) ہما کہ ہچّ تَماہ نہ داریت ۔

بے تَمیز : (بے ۔ تَ ۔ می ۔ ز) (س گ) بے اَدَب ۔ بے لحاظ ۔ بے پڑک ۔ **بے تَمیزی** : (بے ۔ تَ ۔ می ۔ زی) بے اَدَبی ۔ بے لِہازی ۔ بے پَرکی ۔

بِیتَّن : (بیت ۔ تَن) بِچار : بُوتن ۔

بے توار : (بے ۔ تَ ۔ وار) (س گ) بے بڑمش ۔ بے تڑکّ ءُ توار ۔ (2) چیر ءُ کائی ۔ پَہمیان ۔ بے تڑپ ۔ بے دپ ءُ زُبان ۔ شائستگ ۔ تُرک ءُ ٹُکّ ۔ گُنگ ۔ مُس ۔ نِگٹّ ۔ **بے تواری** : (بے ۔ تَ ۔ وا ۔ ری) (ن گ) بے بڑمشی ۔ تُرک ءُ ٹُکّی ۔ نِگٹّی ۔ بے گویاکی ۔

بے توان : (بے ۔ تَ ۔ وان) (س گ) ناتوان ۔ کمزور ۔ کم طاقت ۔ کم گُشاد ۔ بزّکار ۔ بزّگ ۔ بے سِیخ ۔ بے زِختّ ۔ بے آرام ۔ بے ہاٹّی ۔ بے گُشاد ۔ بے واک ۔ وار ۔ **بے توانی** : (بے ۔ توا ۔ نی) (ن گ) کمزوری ۔ کم طاقتی ۔ کم گُشادی ۔ بے سِیخی ۔ بے واکی ۔ واری ۔ بزّگی ۔ **بے توانیں** : (بے ۔ توا ۔ نیں) (س گ) نزوریں ۔ بے وسیں ۔ عاجزیں ۔ کمّ گُشادیں ۔ بے جوپیں ۔ کمزوریں ۔ واریں ۔ بزّگیں ۔

بے تَواہ : (بے ۔ تَ ۔ واہ) (س گ) بدیں عادت ۔ بدتب ۔ بھوش ۔ بدخصلت ۔ بدپیل ۔ بدکردار ۔

بےتوشگ : (بے۔تو۔شگ) (س گ) ہورک دست۔ وارءُ برّگ۔ (2) ہما مَردُم کہ سفرءَ پہ وَرَگءَ ہچّ ئے گون نیست۔
بےتوشگءُ بےکلّی : (ن گ) ہما کہ سفرءَ وراکءُ آپ ئے گون نیست۔ (2) (س گ) نیزگار۔ برّگ۔ کم واک۔ **بےتوشگی** : (بے۔تو۔شَ۔گی) (ن گ) دست ہورکی۔ وارءُ برَّگی۔ نیزگاری۔ **بےتوشگیں** : (بے۔تو۔شَ۔گیں) (س گ) ہماکہ بےتوشگ انت۔ (2) دست ہورکیں۔ برَّگیں۔ نیزگاریں۔
بےتَہہ : (بے۔تَہہ) (س گ) بےجوہر۔ بےجوپ۔ بےکمال۔ نابُود۔ (2) پونس۔ کؤاپگ۔ ہورک۔
بےتُہم : (بے۔تُہہ۔م) (س گ) بےتوم۔ بےگڈّگ۔ ہما نیبگ کہ تومءَ مان مہ بیت یا بازکمّ ئے مان بہ بیت۔ (2) بےاولاد۔ بےپِد۔
بےتہمبُل : (بے۔تہہ۔م۔بُل) (س گ) بےچاڑ۔ سُست۔ سَردکار۔ گرّان پاد۔ کاہِل۔ (2) ہما کہ کارءُ واک نہ کنت۔ ہما کہ کارءُ توریت۔ **بےتہمبُلی** : (بے۔تہم۔بُ۔لی) (ن گ) سُستی۔ سردکاری۔ کاہلی۔ جان دُزّی۔ **بےتہمبُلیں** : (بے۔تہہ۔م۔بُ۔لیں) (س گ) ہما کہ کارءُ واک نہ کنت۔ سُستیں۔ کاہلیں۔ گرّان جانیں۔ جان دُزّیں۔
بیٹ : (بے۔ٹ) (ن گ) کؤریا شیپانی کِرّءُ گورءِ بُرزیں زَمین۔ (2) زِرزمین۔ (3) تیابءِ بُرزیں زَمین۔ (4) کؤرءِ مَٹّ داتگیں زَمِین۔ (5) کؤر دیمءِ دَرّاجیں پٹّ۔ (6) ڈیمبر۔ جُمپگ۔ بُرزیں جاگہہ۔ حاکءِ بُرزَگ۔ (7) نِندگ۔ بالی مُرگءِ ایر دیگ۔
بیٹ : (بی ٹ۔ٹ) (س گ) جنگ۔ مجولءِ گوازیءِ مجولءِ گوں دگہ مجولےءِ جَنگءُ ڈُکّ دیگ۔
بیٹِک : (بے۔ٹِک) (د) (ن گ) مہمان خانہ۔ وتاک۔
بےٹیک : (بے۔ٹِے۔ک) (س گ) بےاثر۔ بےپُشت۔ بےپلّہ مُرز۔

بےثَمر : (بے۔ثَ۔مَر) (س گ) بےبَر۔ بےبَرورد۔ بانڈ۔ (2) بےآسَر۔ (3) بےاولاد۔ **بےثَمری** : (بے۔ثَ۔مَ۔ری) بےبَری۔ بےسیتّی۔ بےآسری۔ (2) بےاولادی۔
بےثَواب : (بے۔ثَ۔واب) (س گ) بےسوب۔ ثوابءِ نہ رَسَگ۔ (2) خراب کار۔ بدکردار۔ (3) بےساہ۔
بےجاک : (بے۔جاک) (س گ) بےتوار۔ بےجَلّل۔ بےکُوکار۔
بےجان : (بے۔جان) (س گ) کاہِل۔ کمزور۔ سُست۔ کم تَوان۔ زَندءُ پَند۔ بےہاٹی۔ بےتاگت۔ بےساہیں چیز۔ (2) مُردَگ۔ بےساہ۔ (3) بیمار۔ نادُرّاہ۔ دائمی بیمار۔ **بےجانی** : (بے۔جا۔نی) (ن گ) کاہلی۔ سُستی۔ زندی۔ نزوری۔ بےساہی۔
بےجاہ : (بے۔جاہ) (س گ) بےہنکین۔ بےدوار۔ (2) نہ گیگیں جاہ۔ **بےجاہی** : (بے۔جا۔ہی) بےہنکینی۔ بےجاگہی۔ بےدَواری۔ **بےجاہیں** : (بے۔جا۔ہیں) بےدَواریں۔ بےہنکینیں۔ بےجاگہیں۔
بےجِدّ : (بے۔جِد۔د) (س گ) کم اَصل۔ بےبُن۔ کم ذات۔ کم نَسَب۔
بےجِنس : (بے۔جِنس) (س گ) بےجوہر۔ نالائق۔ نابُود۔ بےپکرات۔
بیجَک : (بی ج۔جَک) (د) (ن گ) حسابءُ دادءِ دپتر۔ بِکَّل۔
بےجُکّہ : (بے۔جُک۔کَہ) (س گ) بےبرجُکّ۔ بےتکہ۔ بےٹیک۔
بےجگر : (بے۔جَ۔گر) (س گ) تُرسوک۔ لگور۔ بےدل۔ **بےجگری** : (بے۔جَ۔گَ۔ری) (ن گ) لگوری۔ تُرس۔
بےجَلّ : (بےجَل۔ل) (س گ) بےسَگّ۔ بےاوپار۔ بےبرداشت۔
بےجَلّل : (بے۔جَل۔لَل) (س گ) بےجاک۔ بےتوار۔ بےکُوکار۔

بے جَوازَت : (بے۔جَ۔وا۔زَت) (س گ) ناتَوان۔کم طاقت۔ نِزور۔کم توان۔بے زِرّکت۔**بے جوازَتی** : (بے۔جَ۔وا۔زَ۔تی) (ن گ) کمّ توانی۔کمّ گُشادی۔نِزوری۔**بے جَوازَتیں** : (بے۔جَ۔وا۔زَ۔تیں) نِزوریں۔کم توانیں۔کم گُشادیں۔بے دست رسیں۔ بے وسیں۔

بے جوپ : (بے۔جوپ) (س گ) نابُود۔بے۔بَرَکت۔کاہِل۔ نالائق۔بے سِنچ۔کم فہم۔ناتوان۔بے ہمّت۔بودلا۔**بے جوپی** : (بے۔ جو۔پی) (ن گ) نابُودی۔بے برکتی۔کاہلی۔بودلائی۔**بے جوپیں** : (بے۔جو۔پیں) (س گ) نابُودیں۔کمّ ہمّتیں۔ناتوانیں۔بے کِردیں۔

بے جوڑ : (بے۔جوڑ) (س گ) بے بندءُ بوگ۔بے ہنّام۔ (2) بے مَٹّ۔بے بدل۔بے مثال۔

بے جوڑَہ : (بے۔جو۔ڑَہ) (س گ) بے بدل۔بے مَٹّ۔بے دَرور۔بے مثال۔**بے جوڑَہیں** : (بے۔جو۔ڑَ۔ہیں) (س گ) بے مَٹّیں۔بے دَروریں۔بے مثالیں۔

بے جوفَغ : (بے۔جو۔فَغ) (س گ) ہما کہ لالچ ئے نیست۔ (2) بے کاریں مرد۔بے جوگ۔

بے جوکہ : (بے۔جو۔کہ) (س گ) بے کارءُ نِزوریں مَرُدم۔بے پکرات۔

بے جوگ : (بے۔جوگ) (س گ) بے ہمّت۔نامرد۔لگور۔نا ہچّ۔بے وار۔ (2) بے ڈَوَل۔ناراہ بَند۔ (3) ناتب۔بے شِہہ۔ بے کار۔ (4) بے جوگا۔ہما کہ ہچّ کارے کُت مہ کنت۔بے جوفغ۔

بیجی : (بے۔جی) (ن گ) چیدَگ۔نِشان۔

بے جوہَر : (بے۔جو۔ہر) (س گ) نابُود۔بے کمال۔بے کِرد۔ بودلا۔**بے جوہَری** : (بے۔جو۔ہَ۔ری) (ن گ) بے کِردی۔ نابُودی۔بے کمالی۔**بے جوہَریں** : (بے۔جو۔ہَ۔ریں) (س گ) ہما کہ جوہرئے مان نیست۔ (2) بے کِردیں۔نابُودیں۔بے کمالیں۔

بے چارَگ : (بے۔چا۔رَگ) (س گ) بزّگ۔بے واک۔ کمزور۔نِزور۔بے دَست رَس۔بے چارہ۔عاجِز۔بے وسءُ واک۔ لاچار۔غریب۔بَدبَخت۔**بے چارَگی** : (بے۔چا۔رَ۔گی) (ن گ) بے وسی۔نادَری۔دست مہ رَسی۔ناتوانی۔بزّگی۔**بے چارَگیں** : (بے۔ چا۔رَ۔گیں) (س گ) بے وسیں۔ناداریں۔ناتوانیں۔بزّگیں۔ نِزوریں۔

بیچّار : (بی چ۔چار) (س گ) فکر۔خیال۔ (2) شَور۔صلاح۔

بے چارَہ : (بے۔چا۔رَہ) بچار : بے چارَگ۔

بے چاڑ : (بے چاڑ) (س گ) نادِلگوش۔بے سار۔ (2) مُلُور۔ فکر مَند۔مُونجا۔غمی۔پُژمَندہ۔تنگ دل۔ناوشّ۔ابیتک۔بے تہمبل۔

بے چاڑی : (بے۔چا۔ڑی) (ن گ) نہ وشّی۔مُونجائی۔مُلوری۔

بے چِر : (بے۔چِر) (ج گ) ہما کہ بے کَنگ مہ بیت۔ہما کہ لیلگ مہ بیت۔

بے چَگ : (بے۔چَگ) (س گ) بے گیگ۔نگیگ۔بے ڈَوَل۔

بیچّم : (بی چ۔چم) (ن گ) کسانیں ماہیگے۔

بیچّو : (بی چ۔چُو) (ن گ) جَنیا دَمءِ ناواہ اِنگیں پُٹانی دُور کَنگءِ دَرمانے۔ (2) ریشءِ تراکیّنگی دَرمانے۔

بے چیتا : (بے۔چے۔تا) (س گ) بے سار۔بے ہوش۔ (2) بے حساب۔ (3) دلاوَر۔دل غدَر۔

بے حاجَت : (بے۔ہا۔جَت) (س گ) بے حَدّ۔باز۔ (2) ہما کہ کَسّی محتاج مہ بیت۔بے گرَزر۔ (3) بے پَرواہ۔بے لحاظ۔بے مَیار۔**بے حاجَتی** : (بے۔ہا۔جَ۔تی) (ن گ) بے پَرواہی۔بے لحاظی۔بے مَیاری۔**بے حاجَتیں** : (بے۔ہا۔جَ۔تیں) (س گ) بے پَرواہیں۔بے لحاظیں۔بے مَیاریں۔

بے حاصِل : (بے۔ہا۔سِل) (س گ) بے نف۔بے سِیت۔ (2) ہما ڈگار کہ کِشار نہ رودینیت۔

بے حال : (بے۔ہال) (ن گ) بے حیال۔شموشگ۔فراموش۔ بے تراَنگ۔ (2) (س گ) بے دم۔بے کَل۔**بے حالی** : (بے۔

ہا۔لی) (ن گ) ناسرپدی ۔ بےتزانگی۔ فراموشی۔(2) عاجزی۔ نزوری۔ بدحالی۔

بےخبر :(بے۔ہَ۔بَر)(س گ) کمّ حبر۔بےگویاک۔کمّ گو۔ (2) ہما کہ بازحبرنہ کنت۔**بےخبری** :(بے۔ہَ۔بَ۔ری) کم حبری۔بےگویاکی۔کم گوئی۔**بےخبریں** :(بے۔ہَ۔بَ۔ریں) کم حبریں۔بےگویاکیں۔کم گوئیں۔

بےحجاب :(بے۔ہِ۔جاب)(س گ) بےپَردگ۔بےسِتر۔ ہما زال کہ دیم ءَ اَندیم مہ کنت۔(2) بےلجّ۔**بےحجابی** :(بے۔ ہِ۔جا۔بی)(ن گ) بےپردگی۔بےسِتری۔

بےحدّ :(بے۔ہَد۔د)(ج گ) بےکچّ ءُ کساس۔باز۔بےشُمار۔ بےلیکو۔بےحساب۔بےاَندازگ۔(2) بےسیم۔

بےخُدا :(بے۔ہُ۔دا)(س گ) ہما مَردُم کہ خُدا ءَ نہ مَنیّت۔ (2) زوراکیں مَردُم۔خُدا ناتُرس۔ظالم۔**بےخُدائی** :(بے۔ہُ۔ دا۔ئی) نتُرسی۔ظالمی۔زوراکی۔**بےخُدائیں** :(بے۔ہُ۔دا۔ئیں) (س گ) حداءَ نہ مَنّوک۔(2) زوراکیں۔ظالمیں۔ حداناتُرسیں۔

بےحِساب :(بے۔ہِ۔ساب)(س گ) بےشُمار۔بڈّے۔بے کساس۔بےاَندازگ۔سَکّ باز۔بےکچّ۔بےحدّ۔ہمینچک باز کہ حساب نہ بنت۔بےلیکو۔بےاُژمار۔**بےحسابیں** :(بے۔ہِ۔ سا۔بیں)(س گ) بےکساسیں۔بازیں۔بےلیکویں۔

بےحیا :(بے۔ہَ۔یا)(س گ) کم شرف۔بےمہابا۔بےعزّت۔ بےشرم۔بےآبُرو۔بےلجّ۔بےننگ۔لُچّ۔لنڈر۔بےسِلک۔ایر رِتکہ چمّ۔اِسپیت چمّ۔بےغیرت۔پُرشتہ چمّ۔چمّ جہل۔چمّ کُٹّ۔ شِترتنگ۔لُچّہ۔مِنڈی چمّ۔(2) بِہیا۔**بےحیائی** :(بے۔ہَ۔یا۔ ئی)(ن گ) بےشرمی۔چمّ جہلی۔لجّ ءُ میار نہ دارگ۔لُچّی۔لنڈری۔ لوفری۔**بےحیائیں** :(بے۔ہَ۔یا۔ئیں) چمّ جہلیں۔بےشریں۔ لوفریں۔لُچّیں۔

بےخیال :(بے۔ہَ۔یال)(س گ) بےتزانگ۔شُمُشکار۔ فراموش۔بےحال۔**بےخیالی** :(بِ۔ہَ۔یا۔لی)(ن گ) بے تزانگی۔شموشکاری۔دل ءَ نیاہگ۔گیرنیاہگ۔

بےخیر :(بے۔ہے۔ر)(س گ) ناخیر۔بےبرکتّ۔بے فائدگ۔(2) بدنیّت۔ہما کہ چہ آئی ءَ کَسّ ءَ نفّ ءُ گٹّے نہ رَسیت۔ (3) بےہمّت۔بےخوَند۔(4) مُوزّی۔**بےخیری** :(بے۔ ہے۔ری)(ن گ) بدنیّتی۔کسّی ءَ راخیر ءُ پائدگ ءَ نہ دیگ۔(2) بےبرکتی۔بودلائی۔کم گُشادی۔(3) بےہمّتی۔**بےخیریں** : (بے۔ہے۔ریں)(س گ) نااُمیّتیں۔بےبرکتیں۔نابُودیں۔ بےہمّتیں۔کمّ گُشادیں۔بےجوہیں۔بدنیّتیں۔بودلائیں۔

بےحِیلَہ :(بے۔ہی۔لَہ)(س گ) بےدڑوہ۔دل پہک۔ **بےحِیلہی** :(بے۔ہی۔لَ۔ہی)(ن گ) بےدڑوہی۔دل پہکی۔

بیخ :(بے۔خ)(ن گ) بُن ءُ بُنیاد۔اَصل۔بیہہ۔بُنیات۔پاڑ۔ قوم۔**بیخ ءِ کشگ** :(ک گ) چہ بُن ءَ دَر کنگ۔وَلّ گوَج کنگ۔ (2) تباہ کنگ۔برباد کنگ۔

بےخاطر :(بے۔خا۔تِر)(س گ) بےلحاظ۔بےمیار۔بے ریا۔**بےخاطری** :(بے۔خا۔تِ۔ری)(ن گ) بےلحاظی۔ بےریائی۔

بےخوَند :(بے۔خوَن۔د)(س گ) بےدہِش۔بےخیر۔بے کمال۔(2) بےتام۔بےمزّگ۔

بیخَہ :(بے۔خَہ)(ن گ) اَصل۔پہک۔بہہ۔بُنگی۔**بیخی** : (بی۔خی)(ن گ) بُن ءُ بُنیادی۔اَصلی۔بیہی۔(2) شُرّ ذات۔

بےخیر :(بے۔خے۔ر) بچار :بےخیر۔

بےخیری :(بے۔خے۔ری) بچار :بےخیری۔

بید :(بے۔د)(ن گ) دَراج ءُ بارَگ شاحیں دَڑ چکے۔بِیت۔

بَید :(بَے۔د)(گ ر) اَبید۔بید کہ۔سَر پہ دَر۔

بِید :(بی۔د)(ن گ) پُل۔سوب۔(2) مزّگ۔وشّی۔

بےداب :(بے۔داب)(س گ) بےوڑ۔بےرَواج۔بےراہ بند۔بےڈَول۔(2) بےبُرّ۔بدڈُروشم۔بےبڑاہ۔**بےدابیں** : (بے۔دا۔بیں) بےڈَولیں۔بےبُرّیں۔بےبڑاہیں۔بےدڑوشمیں۔

بے داد :(بے۔داد) (س گ) بدیں زوراکی۔ ناروا۔ ظالم۔ ظُلم۔ناانصاف۔(2) ہما کہ داد ءُ دہش نہ کنت۔بَخیل۔داد نہ بخشوک۔ (3) شُوم۔ بد بخت۔ **بے دادی** : (بے۔دا۔دی) (ن گ) ناانصافی۔ظالمی۔(2) بخیلی۔(3) شُومّی۔بدبختی۔

بے داشت :(بے۔داش۔ت) (س گ) ناصبر۔ ناتاگت۔ بے برداشت۔اِشتاپ کار۔(2) ہماچیز کہ رَوئے نیست۔

بے داگ :(بے۔داگ) (س گ) ہما کہ داگ ءُ تُرکُل ءُ ٹَپّ ئے پِر نیست۔(2) پَہک ءُ بے پولِنگ۔ صاف ءُ سَلّہ۔بے عیب۔ بے کَچّہ۔**بے داگی** :(بے۔دا۔گی) (ن گ) ہما کہ داگ نہ انت۔ ہما کہ داگ ئے پِرنیست۔(2) صاف ءُ پلگار۔

بِیدّام : (بی د۔ دام) (ن گ) دَڑ چکّے کہ ایشی ءِ برءَ ہم بیدّام گوْشنت۔

بے دان :(بے۔دان) (س گ) ہما فصل کہ دان مہ بیت۔ (2) کاہ۔ (3) بے سیت۔ ناکار۔ (4) کم عقل۔کم دانش۔ بے ماش۔**بے دانی** :(بے۔دا۔نی) (ن گ) بےثمر ہی۔بےسیتّی۔ (2) بے متی۔بے سُدھی۔کم عقلی۔کم دانشی۔**بے دانیں** :(بے۔ دا۔نیں) (س گ) بےثمرَ ہیں۔بے کاریں۔بےنفیں۔(2) بے ماشیں۔کم عقلیں۔کم دانشیں۔بے سُدّھیں۔

بے دَپ :(بے۔دَپ) (س گ) کم جبر۔(2) بےفساد۔ (3) ہما دلوت کہ دپاوَرنہ اِنت۔**بے دَپ ءُ زبان** :(ن گ) بےتوار۔ کم جبر۔بےفساد۔(2) گُنگدام۔

بے دپتر :(بے۔دَپ۔تَر) (س گ) ہما راج یا ٹَک کہ آئی ءِ گوْستگیں زند ءُ نبشتگیں کوْہنیں دپتر نیست۔(2) بے بِیہہ۔کمّ اَصل۔

بے دَر :(بے۔دَر) (س گ) بے سِیاد۔بے کس۔(2) وار ءُ نادار۔بے وس۔(3) ہما کہ دَر ءُ جاگہہ ئے نیست۔بےلوگ۔بے ہند۔بے ہنکین۔**بے دَری** :(بے۔دَ۔ری) (ن گ) واری۔ بے وسی۔بزّگی۔ (2) بےلوگی۔بےہنکینی۔

بے دَرد :(بے۔دَر۔د) (س گ) ہما کہ کَسّی دَرد ءَ نہ وارت۔ بے حیر۔بے وڑّت۔

بے دِڑچ :(بے۔دِڑ۔چ) (س گ) ناگیگ۔ناوہد۔ بے موقع۔ ناگت۔ بے وہد ءَ۔ ناگُمان ءَ۔بے مُوہ۔ بے رِچ۔ بے رَم۔

بے دِڑچی :(بے۔دِڑ۔چی) (ن گ) نگیگی۔ناگتی۔ناگُمانی۔

بے دَرَک :(بے۔دَ۔رَک) (س گ) بے پَرواہ۔(2) بے گْواہ۔ہما کہ گِندگ مہ بیت۔(3) بے حساب۔**بے دَرَکّی** : (بے۔دَ۔رَک۔کی) (ن گ) بے بزمشی۔بے گْواہی۔بےتواری۔ (2) نابُودی۔نالائقی۔

بے دَرکار :(بے۔دَر۔کار) (س گ) بے فائدگ۔نادَرکار۔ (2) بےسنائت۔بودلا۔نابُود۔

بے دَرمان :(بے۔دَر۔مان) (س گ) ہما دَرد یا ناڈُراہی کہ آئی ءَ دَرمان نیست ۔ بے عِلاج۔ بے دوائیں ناڈُراہی۔**بے دَرمانیں** :(بے۔دَر۔ما۔نیں) (س گ) بےدوائیں۔(2) ہما عِلّت یا ناڈراہی کہ درمان ئے نیست یا درمان ئے کار نہ کنت۔

بے دُرُوت :(بے۔دُرُو۔ت) (س گ) بےکلوہ۔ہما کہ آئی ءِ ہچّ رنگیں کلوہ ءُ حالے نئیت یا ہما کہ آئی ءِ ہچّ کلوہ ءُ حالے گون نیست۔ (2) بےمہر۔

بے دَڑَک :(بے۔دَ۔ڑَک) (س گ) بےخوف۔نترس۔ بہادر۔دلیر۔

بے دَروَر :(بے۔دَر۔وَر) (س گ) بےمثال۔بے مَٹّ۔ ہما کہ بدل ئے نیست۔بے بہا۔بے بدل۔بے جوڑہ۔نایاپت۔یکتا۔ ناپیدا۔**بے دَروَری** :(بے۔دَر۔وَ۔ری) (ن گ) بےمَٹّی۔ نایاپتی۔**بے دَروَریں** :(بے۔دَر۔وَ۔ریں) (س گ) بے مثالیں۔بےمَٹّیں۔نایاپتیں۔

بے دُرُوہ :(بے۔دُرُو۔ہ) (س گ) سادا۔دل پَہک۔ناپوہ۔ دابہ۔

بے دَزگہہ :(بے۔دَز۔گہہ) (س گ) بےتَوان۔کم واک۔ بے گنجائش۔ بے مال ءُ بے بِستار۔ بےوس۔لاچار۔ نیزگار۔**بے دَزگہی** :(بے دَز۔گ۔ہی) (ن گ) بےتَوانی۔بے مالی۔ نیزگاری۔بے مال ءُ مَڈّی۔

بےدَست بوج : (بے۔دَس۔ت۔بوج) ھَما کہ پہ چُلو پِگ ءُ دست ءُ دپ ءِ کارءَ پہ آئی ءَ کسے نیست۔ بےکاردار۔ بےمَردُم۔ بےدست کُمکّ۔

بےدَست ءُ پاد : بےوس۔لاچار۔کمزور۔بےواک۔(2) ٹُنڈ۔مُنڈ۔

بےدَست ءُ دُژوت : دست ءُ دُژوت نہ کنگ۔وشّ آہتک نہ کنگ۔

بےدَستُور : (بے۔دَس۔تُور) (س گ) بےراہ بَند۔بےدود۔(2) بےحساب۔سَکّ باز۔ **بےدَستُوری** : (بے۔دَس۔تُو۔ری) (ن گ) بےراہ بندی۔بےدودی۔

بےدَستی : (بے۔دَس۔تی) (ن گ) جولاہِگ گوْاپیں گُد۔(2) دست نہ کُتگیں۔کچّ نہ کُتگیں گُد۔

بَیدکہ : (بے۔دِ۔کہہ) (گ ر) اَبید کہ یا اَبید چہ۔ایشی ءَ سَرپہ دَر۔اے بَے نہ اِنت۔بَید۔

بےدِل : (بے۔دِل) (س گ) تُرسوک۔لگور۔بَگا۔نامرد۔بےزَہرگ۔گوُہتگ۔ریتہّ چرز۔یلہ دل۔ **بےدِلی** : (بے۔دِ۔لی) (ن گ) بےہمّتی۔بگائی۔(2) بَخِیلی۔ (3) دل ءِ پُرّ نہ بُونگ۔نادِل کشّی۔ **بےدِلیں** : (بے۔دِ۔لیں) (س گ) لگوریں۔بےہِمَّتیں۔تُرسوکیں۔

بِیدَل : (بی۔دَل۔ل) (س گ) نوَلّ۔بلاہ۔ٹُوہ۔جان ءُ پُرّ۔چُست نہ بُووَک۔

بِیدلگ : (بی۔دَل۔لگ) (ک گ) کُنگّی کستی بُونگ۔اَڑگ۔(2) کسّے ءَ پہ آرام ءَ نیلگ۔

بےدَم : (بے۔دَم) (س گ) ھَما ناڈُراہی کہ پہ بَگّی یا مَلّائی دم ءُ چُوپّ ءَ ھم نہ روَت۔بےاُگدہ۔(2) ھَما مار کہ آئی ءِ دج اِتگیں مَردُم ءَ دم کار نہ کنت۔(3) ھَما کہ زُوت دَم بارت۔(4) بےساہ۔بےحال۔شِتّال۔بےزِرّت۔

بےدَوا : (بے۔دَ۔وا) (س گ) بےعلاجیں ناڈُراہی۔ھَما کہ دوائے نیست۔ **بےدَوائیں** : (بے۔دَ۔وا۔ئیں) بےعلاجیں۔بےدرمانیں۔

بےدَوار : (بے۔دَ۔وار) (س گ) ھَما کہ لوگ ءُ جاگہہ ئے نیست۔بےہند۔بےجاہ۔بےاوتاک۔(2) ھَما کہ جَن ئے نیست۔لُنڑ ءُ بانڈ۔چڑہ۔ **بےدَواری** : (بے۔دَ۔وا۔ری) (ن گ) بےہَنکینی۔بےجاہی۔بےکَسی۔

بےدوچ : (بے۔دوچ) (س گ) ھَما کہ نہ سمبہتگ۔نہ سینگار اِتگیں۔(2) (ن گ) ھَما جَنینی پَشک کہ دوچ ئے پِر مہ بیت۔ **بےدوچیں** : (بے۔دو۔چیں) (س گ) ناپلگاریں۔لیگاریں۔(2) ھَما زال کہ گوں بےدوچیں گُدان انت۔نہ سَمبہیتگیں زال۔

بےدود : (بے۔دو۔د) (س گ) ھَما مَردُم یا راج کہ آئی ءِ دود ءُ ربیدگ نیست یا ھَما کہ دود ءُ رَبیدگ ءِ پَرواہ ءَ نہ کنت۔(2) بےراہ بَند۔بےوڑ۔بےراہ۔بےمَیار۔بےریا۔ناہُود۔ **بےدودی** : (بے۔دو۔دی) (ن گ) دود ءُ ربیدگ ءِ پَرواہ نہ کنگ۔بےراہ بَندی۔بےوڑی۔ **بےدودی کنگ** : (بے۔دو۔دی۔کَ۔نگ) رسم ءُ رَواجانی پَرواہ نہ کنگ۔ناراہ بَندی کنگ۔(2) ناانصافی کنگ۔ظلم کنگ۔

بےدَوَر : (بے۔دَ۔وَ۔ر) (ن گ) (س گ) ھَما بُوجیگ یا دگہ دَریائی اولاک کہ دَور ئے پِر نیست۔

بیدِہ : (بے۔دِہ) (ن گ) زَمین۔ڈگار۔دیات۔(2) جنگل۔ھَما جنگل ءُ گَرزیشگ کہ لوگ ءُ میتگ مہ بیت۔(3) ڈنّ۔برّ۔گیابان۔گیاب۔ **بیدِہی** : (بے۔دِ۔ہی) (ن گ) برّی۔گیابانی۔بیابانی۔جنگلی۔دشتی۔ **بیدِہیں** : (بے۔دِ۔ہیں) (س گ) ویراندانیں۔ھَما دَمگ کہ اُودا لوگ ءُ جاگہہ مہ بیت۔گیابانیں۔

بَیدَہ : (بَے۔دَہ) (ن گ) ھَیک۔اِسپیدگ۔آمُرگ۔آہِگ۔آنئو۔

بےدَہر : (بے۔دَہ۔ر) (س گ) بےمال۔نیزگار۔(2) بےباوَر۔بےحیا۔بےراہ۔

بےدَیار : (بے۔دَ۔یار) (س گ) بےڈیہہ۔بےسرزمین۔بےلوگ۔بےہنکین۔ **بےدَیاریں** : (بے۔دَ۔یا۔ریں) (س گ) بےڈیہیں۔بےہنکینیں۔بےجاگہیں۔

بے دِید :(بے۔دی۔د) (س گ) کور۔ ہما کہ ہچّ نہ گندیت۔ بے میم۔ (2) کم فہم۔ نابُود۔ بے عقل۔ (3) بے شرم۔ بے حیا۔ **بے دِیدیں** :(بے۔دی۔دیں) (س گ) کوریں۔ بے میمیں۔ (2) نابُودیں۔ کمّ عقلیں۔ کمّ دانشیں۔ بودلائیں۔ ناسرپدیں۔

بے دیم :(بے۔دِے۔م) (س گ) بے واہگ۔ (2) ہما کہ کسے ءِ عزّت ءَ نہ کنت۔ (3) ہما چیز کہ دیم ءَ ئے پِر مہ بیت۔ (4) بے لحاظ۔ بے پَرواہ۔

بے دِین :(بے۔دِی۔ن) (ن گ) بے اِیمان۔ کافر۔ بے مہذب۔ ہما کہ گوں ہچّ مہذب ءَ نِسبت نہ داریت۔ یَکّ جہانی۔ (2) (س گ) نہ مَنّوک۔ (3) ناراہ بَند۔ (4) بے کمال۔ بے جوہر۔ (5) درؤہ باز۔ ٹگّ۔ **بے دِینّی** :(بے۔دی ن۔نی) (ن گ) بے اِیمانی۔ بے مہذبی۔ ناراہ بَندی۔ **بے دِینّیں** :(بے۔دِین۔نیں) (س گ) بے ایمانیں۔ بے مہذبیں۔ ناراہ بندیں۔ (2) دڑوہ بازیں۔ ٹگّیں۔

بے ڈَسّ :(بے۔ڈَس۔س) (س گ) بے نِشان۔ بے نشون۔ بے گْواہ۔ زیان۔ گار۔

بِیڈَغ :(بے۔ڈَغ) (ن گ) نیپگ۔ بِینڈگ۔ شلوار ءِ ہما جاگہہ کہ آنجگ ءَ ئے مان اِنت ءُ سرِین ءِ چپّ ءُ چاگرد ءَ بندگ بیت۔ (2) (ک گ) شلوار ءِ راتہہ ءَ یا ڈنّ ءَ گوں نیپگ ءَ مان جنگ۔

بے ڈَکّ :(بے۔ڈَک۔ک) (س گ) بے پَرواہ۔ بے غم۔ (2) آرام۔ آسُودگ۔

بے ڈَوَل :(بے۔ڈَوَ۔ل) (س گ) بے بُرّ۔ بے برْاہ۔ بے داب۔ ناشیہہ۔ نبُرّ۔ **بے ڈَوَلی** :(بے۔ڈَوَ۔لی) بے بُرّی۔ بے برْاہی۔ بدڈَوَلی۔ **بے ڈَوَلیں** :(بے۔ڈَوَ۔لیں) نبُرّیں۔ بے برْاہیں۔ بدڈَوَلیں۔

بے ذات :(بے۔ذات) (س گ) ہما کہ ذات ءَ کمّ اِنت۔ بدنَسل۔ بد۔ اَصل۔ (2) بے عُمر۔ بے روچ۔ کم روچ۔ خُدا مُرزی۔ **بے ذاتیں** :(بے۔ذا۔تیں) (س گ) کم نسلیں۔ بدنسلیں۔ بے بیہیں۔

بے ڈوبہہ :(بے۔ڈو۔بہہ) (س گ) بے میار۔ بے گُناہ۔ **بے ڈوبہی** :(بے۔ڈو۔بَ۔ہی) (ن گ) بے میاری۔ بے گُناہی۔ (2) ہچّ میار ءُ گُناہ ءِ بہ سرا نہ بُوَنگ۔ **بے ڈوبہیں** :(بے۔ڈو۔بَ۔ہیں) (س گ) بے گُناہیں۔ بے میاریں۔

بیر :(بے۔ر) (ن گ) کُنّت۔ بدل۔ دین۔ ناحقّی ءِ جواب۔ بدی ءِ پہ بدی عوّض۔ کسے گوں یکّے ءَ ناراہ بندیں کارے بہ کنت یا ناروائیں گپّے بہ جنت آئی ءَ ہما رَنگیں پسّو دیگ۔ دین داری۔ وٹّپ۔ وَڈال۔ **بیراں رَوَگ** :(بے۔راں۔رَ۔وَگ) (ک گ) دیناں رَوَگ۔ بدل ءَ رَوَگ۔ روہنْواں رَوَگ۔ **بیر ءَ رَوَگ** : بے جوازت ءُ نزوریں مَردُم ءِ بیر کہ گْرَگ مہ بیت۔ **بیر ءَ تَرّینگ** :(ک گ) بدیں تَرّان ءِ جواب دیگ۔ زاہ ءُ بد ءِ پسّو ءَ زاہ ءُ بد دیگ۔ ہما کہ آئی ءَ بدیں حبرے کتگ ہے حبر ءِ پد ءَ پَرائی ءَ گْوندینگ۔ (2) بیر گْرَگ۔ بدل گْرَگ۔ **بیر بَرَگ** :(بے۔ر۔بَ۔رَگ) تاوان ءِ عوّض کنگ۔ **بیر دیگ** :(بے۔ر۔دی۔یگ) (ک گ) جواب ءَ تَرّینگ۔ زاہ ءِ یا حبرے ءِ بیراں دیگ۔ **بیر گر** :(بے۔ر۔گِر) (س گ) بیر گْروک۔ بیر گیر۔ بدل گْروک۔ عوّض گیر۔ **بیر گْرَگ** :(بے۔ر۔گ۔رَگ) (ک گ) بدل گْرَگ۔ چہ دُژمن ءِ بیراں گْرَگ۔ بیر ءِ عوّض کنگ۔ **بیر ءَ گْرَگ** :(ک گ) بیر دیگ یا لٹّ یا خون بیر پُرّ کنگ ءُ دیگ۔ وٹّپ کنگ۔ **بیر گیری** :(بے۔ر۔گی۔ری) (ن گ) بیر ءِ گْرَگ ءِ کار ءُ عمل۔ **بیری** :(بی۔ری) (ن گ) ہما کہ بیرے ئے پِر اِنت۔ (2) دُژمن داری۔ بیر۔ دُژمن۔

بیر گیر :(بے۔ر۔گی۔ر) بچار :بیر گر۔

بِیر :(بی۔ر) (ن گ) نپت۔ زَمین ءِ چیر ءَ ایر رَوَکیں گْروک۔ جمبر ءِ ٹُکّر۔ (2) سختیں آسن۔ زحم۔ (3) سکّیں سارتی۔ کتر ءِ مزنیں ٹُکّر۔ **بیر دَپ** :(بی۔ر۔دَپ) (س گ) سَکّ تیزیں زحم۔ **بیر سَر** :(بی۔ر۔سَر) (س گ) بہادُر۔ نہ تُرس۔ (2) چو بیر ءَ کپوک۔ سوچوک۔

بئیر :(بَ۔ہئ۔ر) (ن گ) قدرتی آپ ءِ کسانیں راہ کہ جُرّے ءِ بندے ءَ یا ڈگارے ءَ روَت ءُ ہوار بیت۔

بیران : (بے۔ را۔ ن) (ن گ) تاوان ۔ برباد ۔ وَیرَندان۔ مَرگ ۔وَیران ۔زوال۔ باہ۔ ببا۔ بُن رَوَگ ۔ **بیران بُوَنگ** : (بے۔ ران ۔ بُو۔ نَگ) (ک گ) مَردُم ءِ مَرگ ۔ مَرگ ۔ رَوَگ ۔سَرءِ ایر کنَگ ۔ (2) وَڈالی بُوَنگ ۔ کزیّت کنَگ۔ زوال بُوَنگ ۔ **بیران کنَگ** : (بے۔ران ۔ کَ ۔ نَگ) (ک گ) ڈالینگ ۔وَیرَندان کنَگ ۔زوال کنَگ ۔ گارکنَگ ۔ کُشَگ ۔ گارءُ بےرَند کنَگ ۔ برباد کنَگ۔ زیان کنَگ ۔ **بیرانی** : (بے۔ را۔ نی) (ن گ) بربادی ۔ تباہی۔ مُرگءُ میران ۔ گاری ۔مَرک ۔(2) وَیرانی ۔ بے آبادیں جاگہہ ۔

بے راہ : (بے۔ راہ) (س گ) راہ ءِ رد ۔ گُمراہ۔ بے دود ۔ رَدیں راہ ۔ رُنگ راہ ۔ دیم پہ وت ۔ بے راہ بَند۔ بے سَر۔ بے ہَزم ۔ **بے راہ بَند** : (بے۔ راہ۔ بَن ۔ د) (س گ) ناروا۔ بے دود ۔ بے دستوُر۔ بے راہ ۔ ناجائز۔**بے راہ بُوَنگ** : (بے۔ راہ۔ بُو ۔ نَگ) (ک گ) رد کپَگ ۔ گُمراہ بُوَنگ ۔(2) بے مہار بُوَنگ ۔ وت سَر بُوَنگ ۔ **بے راہی** : (بے۔ را۔ ہی) (ن گ) سَکّ تُرندءُ اِشتاپی ۔ تمردیءِ گُرونا کی۔ بے راہءُ راہ بَندی۔ بے دودی۔**بے راہیں** : (بے۔ را۔ ہیں) (ن گ) گُمراہیں۔ بے دودیں۔ رَدیں۔ ناراہ بندیں۔ (2) تژندیں۔تمردیں۔**بے راہیں اولاک** : (بے۔ را۔ ہیں ۔او۔ لاک) (س گ) تیزیں ءُ وشّ رفتاریں اولاک ۔ بے مَٹّیں ءُ شَرّیں اولاک ۔(2) ہما اولاک کہ رفتارءِ وشّ نہ اِنت ۔ راہ وار نہ اِنت۔

بیر بَندَگ : (بے۔ ر۔ بَن ۔ دَگ) کسے ءِ لَٹّ بیر یا خون بیرءِ دیم ءِ زَرّ یا مال بَندگ۔

بیر پُشت : (بی۔ ر۔ پُش ۔ت) (ن گ) ہما اُشتر یا مِہری کہ آئیءِ رَہت پِرنیست ۔ ہما اولاک کہ آئیءِ رَہتیا پالام پِرنیست ۔ اولاکءِ سنجءُ زین نہ بُوَنگ ۔ **بیر پُشتی** : (بی ر ۔ پُش ۔تی) بے سَنجی ۔ اولاکءِ بے پالامی ، بے زینی یا بے پاکڑَہی۔ **بیر پُشتیں** : (پی ر ۔ پُش ۔ تیں) ہما اولاک کہ زین نہ انت ۔(2) ہما کہ اولاک کہ رہت یا کڑہ یا پالام ءِ پِرنیست ۔

بے رِچ : (بے۔ رِچ) (س گ) بے دِرچ ۔ بے وار۔ بے رِد ءُ بَند۔

بےرَحم : (بے۔رَہ۔م) (س گ) زوراک۔ ظالم ۔تَمرَد۔ ہما کہ آئیءِ دل ءِ رحم نیست ۔ سنگ دل۔ ناتُرس ۔ **بےرَحمی** : (بے ۔رَہ۔ می) (ن گ) ظالمی۔ زوراکی۔ حدا نَتُرسی ۔ تمردی ۔ سِنگ دِلی ۔ اُگبال زیری۔ **بے رَحمیں** : (بے۔رَہ۔ میں) حدا نہ تُرسیں۔ ظالمیں۔ اُگبال زیریں۔

بیرَخ : (بے۔رَخ) (ن گ) مُودءُ رِیشانی دَرّاج دارگءِ دود۔ دَرّاجیں مُود۔

بے رَضا : (بے۔رَ۔زا) (س گ) بے مِنّت ۔ بے شُکر ۔ بے موکل۔ بے اِجازت۔ نادل کشّی ۔

بے رَنگ : (بے۔ رَن۔گ) (س گ) بد رنگ ۔ بدڈَوَل۔ (2) ہما شے کہ رنگءِ لگوشتگ یا رنگءِ پِرنیست ۔**بے رَنگیں** : (بے۔رَن۔گیں) بدڈَولیں۔ بے بژاہیں۔ بدشکلیں۔

بیرّ زِن : (بِر۔ ر۔ زِن) (ن گ) نَگن پچگءِ تَرّونّے۔(2) تنکّیں نان ۔ بژیزنی ۔

بیرَش : (بَے۔رَش) (ن گ) یکّدارانی سُکّانءِ سَربُرءِ پتّنیں تہتگءِ مان کشتگیں بَندیک یا ٹال۔

بے رَشت : (بے۔رَش۔ت) (س گ) ہما کہ رشتءِ نیست ۔ہما کہ رَواجءُ رفتارءِ سُست اِنت ۔ بے شَہہ ۔ بے شَہار۔

بیئرَک : (بَے۔رَک) (ن گ) بندیرا۔ الم۔ نِشان۔ جھنڈی۔ پڑکو۔ **بیئرکءِ بُرز کنَگ** : سوب مَند کنَگ۔ سوب مَند بُوَنگ ۔

بیرَگ : (بی۔رَگ) (گ ر) پہک ۔ پہ بُن۔ بے کچّہ۔ بے شکّ۔ (2) کمکّینءِ ۔ کلہےءِ۔ **بیرَگ سِیرَگ** : (بی۔رَگ۔سی۔رَگ) (گ ر) اَگاں ۔ اَگاں کہ ۔آخرکار۔

بےرَگ : (بے۔رَگ) (س گ) ہما کہ کَسّی رِیاءُ مِیارءِ نہ گِیپت ۔ دوعَلءُ دوپوستیں مَردُم ۔کلپ۔(2) ہما کہ مَردُمءِ دُژوہیت۔ (3) بدذات ۔کم ذات ۔ بدیں اوبادگ ۔ (4) چمّ جھل۔ بد شناس۔ (5) بدواہ۔**بےرَگی** : (بے۔رَ۔گی) کم ذاتی ۔کم نسبی ۔ بے پیہیں۔ **بےرَگام** : (بے۔رَ۔گام) (س گ) بے موسم ۔ بے وہد۔

بےرَم : (بے۔رَم) (س گ) بے ہوش۔ بے سماہ۔ بے زانگ۔ بے مت۔ بے عقل۔(2) بے دِڑچ۔ بے راہ بند۔ نہ گیگ۔ بے وار۔ بے گوْم۔ بے وڑّم۔(3) ہما مُرگ یا ہما کہ گوں رَم ءَ مہ بنت۔ ایوکّ ءُ تنہا۔(4) (ن گ) اِسپیت۔(5) نِپاد۔ گندل۔ سَرگیج۔ چادِر۔ **بیرَمی** :(بے۔رَ۔می) (ن گ) بلوچی زیمرے ءِ نام اِنت۔

بےرَمَک : (بے۔رَ۔مَک) (س گ) بے بڑ اہ۔ بدتَب۔ **بےرَمکیں** : (بے۔رَ۔مَک۔کیں) ناتبیں۔ بدرُوحیں۔(2) بے بڑ اہیں۔

بےرَند : (بے۔رَن۔د) (س گ) بے چُکّ ءُ نَماسَک۔ بے پُشت پَد۔ بے اوبادگ۔ بے اولاد۔ بے گُڈّ۔(2) نہ کِشتگیں ڈگار۔ پَل نہ داتگیں زَمین۔

بےروچ : (بے۔رو۔چ) (س گ) ہما کہ آئی ءِ زندمانی ءِ روچ سَکّ کُمکّ اَنت یا کہ کُمکّ بُوتگ اَنت۔ خُدا مُرزی۔ بیران بُوتگیں مَرُدم۔(2) بے سوب۔ بے سیتّ۔ بے نف۔ **بےرُوچی** :(بے۔رُو۔چی)(ن گ) کمّ عمری۔ کسانی ءَ کسے ءِ مرگ۔ **بےروچیں** :(بے۔رو۔چیں) مُرتگیں۔ بیران بُوتگیں۔(2) کم عُمریں۔ کسان سالیں۔

بےرُو : (بے۔رُو) بچار : بےرُوح۔

بےرُوح :(بے۔رُو۔ہ) (س گ) بدیں رُوح۔ بے تب۔ مُحیتگ دیم۔ بے ریا۔ بے رُو۔ بے ہاتِر۔ بے غرض۔(2) بے عِزّت۔ کم شرف۔(3) بے سماہ۔ بے ہوش۔(4) بے بڑ اہ۔ **بےرُوح ءُ دم** : (س گ) بے تَب۔ بدرُوح۔ **بےرُوحی** :(بے۔رُو۔ہی)(ن گ) بے ہوشی۔ بے سَماہی۔(2) بے بڑ اہی۔ ناتبی۔

بیرؤ : (بے۔رؤ) بیرہ۔ پدگردَگ۔ **بیرؤ ءِ بندگ** : اَنگرّ اں کنگ۔ چَپّ ءُ چاگرد کنگ۔

بیروٹ : (بے۔رو۔ٹ) (ن گ) چہ گوْرگ ءَ مسترِ ءُ گرانڈ ءَ کسترِیں اِسپیت پس۔(2) چراگ جاہ۔ کاہ چَر۔

بےروز :(بے۔رو۔ز) (س گ) بے نان۔ لنگڑ۔ بے چارَگ۔ ہورک لاپ۔ شُدیگ۔ **بےرُوزی** : (بے۔رُو۔زی) (ن گ) لنگڑی۔ واری۔ بزَّگی۔ شُدیگی۔(2) وار۔ بزَّگ۔ شُدلاپ۔

بےروزگار : (بے۔روز۔گار) (س گ) بے کار۔ بے کِسب۔ بے ہُنر۔ ہما کہ کار ءُ کسب ئے نیست۔ **بےروزگاری** : (بے۔روز۔گا۔ری) (ن گ) بے کاری۔ کار ءُ روزگار ءِ نہ بُوتگ۔

بےرون :(بے۔رو۔ن) (ج گ) زیات۔ بے حساب۔(2) (س گ) رون نہ کُتگیں یا فصل دَرنہ کُتگیں کِشار یا ڈگار۔

بےرُونٹ :(بے۔رُن۔ٹ)(س گ) حراب۔ بے کار۔

بیرَہ :(بی۔رَہ) (ن گ) تہنا۔ ایوکا۔

بیرَہ :(بے۔رَہ)(ن گ) واترّ۔ بیرؤ۔ پرترّگ ءِ عمل۔ برگردگ۔ برترّ۔(2) شکار کنگی ئیں مُرگاں ترّینگ ءُ آہاں کمَک یا گڑک ءِ ئیمنگ ءَ بیرہ دیگ۔ **بیرَہ دیگ** : (بے۔رَہ۔دی۔یگ) (ک گ) پدترّینگ۔ چرّینگ۔ گردینگ۔ واترّ کنگ۔ برترّینگ۔ **بیرَہ دیگی** : (بے۔رَہ۔دی۔یہ۔گی) بیرہ دیگ ءِ آؤکی۔(2) واتر کنائینگی۔ پد گردینگی۔ **بیرَہ کنگ** : (بے۔رَہ۔کَ۔نگ) (ک گ) واترّگ۔ پدترّگ۔ برترّگ۔ پیچ ترّگ۔ پرگردگ۔ پُشت کنگ۔ ترّگ۔ گردگ۔ **بیرَہ کنگی** :(بے۔رَہ۔کَ۔نَ۔گی) بیرَہ کنگ ءِ آؤکی۔(2) واتر بُوئگی۔ پدگردینگی۔

بےرَہت :(بے۔رَہ۔ت) (س گ) ہما جڑ کہ دنیگہ رَہت نہ کُرتگ۔(2)(ن گ) بے رہتیں اُشتر۔

بےرَہِش :(بے۔رَ۔ہِش)(س گ) ہما مَرُدم کہ گوں کسّ ءَ ٹہہ اِت نہ کنت۔ **بےرَہِشیں** :(بے۔رَ۔ہِش۔شیں) نہ ٹہوکیں۔ بے لہازیں۔ بے ریائیں۔

بےرِیا : (بے۔رِ۔یا) (س گ) ہما کہ کسّے ءِ پَرواہ ءَ مہ کنت۔ بے لحاظ۔ بے پَلّہ۔ بے ہاتِر۔ **بےرِیائی** : (بے۔رِ۔یا۔ئی) (ن گ) بے پَرواہی۔ بے لحاظی۔ **بےرِیائیں** :(بے۔رِ۔یا۔ئیں) بے لحاظیں۔ بے پرواہیں۔

بےریس : (بے۔رِے۔س) (س گ) بے تاب۔ بے پیچ۔ ہما کہ ریس ءُ تاب ئے مان نیست۔(2) تچکیں چیز۔(3) راستیں مَرُدم۔ بے دُروہ۔(4) بے کینگ۔ بے آزار۔(5) ہما آرت یا گِل کہ لیس مہ کنت۔

بےرِیشّ : (بے۔ری۔ش) (س گ) بےقول۔ بدعہد۔ بد زبان۔(2) ہما کہ رِیش ئے پِر نیست۔
بےرین : (بے۔رِے۔ن) (س گ) ہما نکینک کہ ہَیک نہ دَ نت۔
بیڑ : (بے۔ڑ) (ن گ) ہما اُشتر کہ پادئے نہ بستگ انت۔ ہما اُشتر کہ جُب بند نہ انت۔
بِیڑ : (بی۔ڑ) (ن گ) چلّہ۔ مُندری۔(2) اَلگار۔ ہمّت۔ اُرش۔ حملہ۔ ہلمہ۔ دَور۔(3) گڑانیں مُچّی۔(4) چاریں نیمگاں بندگ۔ طوق کنگ۔ لوپ۔ گٹّ۔ **بیڑ آرگ** : (بی۔ڑ۔آ۔رَگ) (ک گ) حملہ کنگ۔ اُرش کنگ۔ یکپارگی پہ جنگ ءِ انزار کنگ۔ پہ جنگ ءُ مڑ ءِ تیمیچہ کنگ۔ **بِیڑ برَگ** : (بی۔ڑ۔بَ۔رَگ) (ک گ) مَردُم ءِ مُچ کنگ ءُ پہ الگار ءُ اُرش ءِ دیم ءِ کنزگ۔ ہلمہ کنگ۔ پہ جنگ ءِ دیم ءِ رَوگ ءُ پیش دست بُوَگ۔ بر رِچِگ۔ **بِیڑَگ** : (بی۔ڑَگ) (ک گ) مان بندگ۔ حبر کنگ۔ زاہ ءُ زِکتّ۔(2) الگار کنگ۔ اُرش کنگ۔ جُنزگ۔(3) زور مان جنگ۔ زورگُتّ دیگ۔(4) لیف ءِ یا گُدءِ تہ ءِ دیگ۔ یکّ جاہ کنگ۔ پیڑگ۔ پیچگ۔ پتا ہک۔ مُچ کنگ۔ بند کنگ۔ اندیم کنگ۔
بیڑَغ : (بے۔ڑَغ) بچار : بیڑگ۔
بیڑؤ : (بے۔ڑؤ) (س گ) چپّ ءُ چاگرد ءِ گِرَگ۔ انگرّ۔
بیڑؤ بندَگ : (بی۔ڑؤ۔بَن۔دَگ) (ک گ) انگراں کنگ۔ پتا ہک۔ چپ ءُ چاگرد کنگ۔
بیڑَہ : (بے۔ڑَہ) (د) (ن گ) بُوجیگ۔ بازیں آپی گُراب۔
بےڈاہ : (بے۔ڈا۔ہ) (س گ) بے بڑمش۔ بے چِڑّ کہہ۔ (2) انا گت۔ انا کہہ۔
بِیڑی : (بی۔ڑی) (ن گ) اُشتر ءِ رہت ءِ دیمی کتب ءِ جمک ءِ پاند۔(2) (د) دَڑچکی تاکے کہ حُشک کنگ ءِ رند پُلّیننت ئے ءُ پہ مگراز چِننت ءُ ہیے ٹُکّر انی تہ ءِ تمباک پتا ینت ءُ کشّنت۔(3) (د) ہما آسن کہ قیدیانی پاداں جنگ بیت۔

بےزار : (بے۔زا۔ر) (س گ) ڑنزار۔ پہریگ۔ سِیاہ دل۔ سُوکیگ۔ آزار۔ **بےزاری** : (بے۔زا۔ری) (ن گ) بےزار بُوَگ۔ ڑنزار بُوَگ۔ پہریگ بُوَگ۔ سوکیگ بُوَگ۔(2) جُدائی۔ ایکوی۔ تہنائی۔(3) گیمرُگ۔
بےزارَک : (بے۔زا۔رَک) (س گ) بودلا۔ دل پہک۔
بیزارؤ : (بی۔زا۔رؤ) (ن گ) مال ءُ دلوتانی ناڈُراہی یے۔
بےزانت : (بے۔زان۔ت) (س گ) بےعقل۔ کمّ زانگ۔ نادان۔ بے مَت۔ ناسَر پد۔ ناپوہ۔ **بےزانتی** : (بے۔زان۔تی) (ن گ) بےعقلی۔ نادانی۔ بےمَتی۔ ناسر پدی۔
بےزانَگ : (بے۔زا۔نَگ) (س گ) کمّ زانت۔ نہ زانتکار۔ نادان۔ نازانت۔ بےسسّا۔ بے مت۔ بے وت۔ ناسَرپدی۔ نابلدی۔ **بےزانَگی** : (بے۔زا۔نَ۔گی) (ن گ) نَزانتکاری۔ نادانی۔ کمّ عقلی۔ بےمَتی۔ نابلدی۔ ناپُوہی۔ **بےزانَگیں** : (بے۔زا۔نَ۔گیں) (س گ) نَزانتکاریں۔ ناسَرپدیں۔ نابلَدیں۔ کمّ عقلیں۔ نابُودیں۔
بےزُبان : (بے۔زُ۔بان) (س گ) گُنگ۔(2) بےحبر۔ کمّ حبریں مَردُم۔ بےتوار۔(3) بدقول۔ بدعہد۔ بدِدِہ۔(4) گُنگدام۔ دلوت۔ حیوان۔ جناوَر۔ **بےزُبانی** : (بے۔زُ۔با۔نی) (ن گ) گُنگی۔ بےگویائی۔(2) بےحبری۔ کمّ حبری۔(3) بدقولی۔ بدعہدی۔
بےزُبانیں : (بے۔زُ۔با۔نیں) کمّ حبریں۔ بے گوانکیں۔(2) بد قولیں۔ بدعہدیں۔
بےزِختّ : (بے۔زِ۔خت۔ت) (س گ) بےتاگتّ۔ ہلاس۔ ہلاک۔ بےجان۔ ژلونگ۔ ژند۔ ساپار۔ شَل۔ شَلّ۔ شِنّال۔ نابُود۔ ناتوان۔ نزور۔ نیم ساہ۔ بےساہ۔ شینگل۔ کمزور۔ کم طاقت۔ کم کُجال۔ بے سیک۔ کم واک۔ بےزِکتّ۔ بےزور۔ بےسِنج۔ بےواک۔ بےہاٹی۔
بےزِختّی : (بے۔زِ۔خت۔تی) (ن گ) کمّ کُجالی۔ کمّ توانی۔ نزوری۔ بےجانی۔ ژندی۔ شِنّالی۔ بےواکی۔ بےسِکتّی۔ **بےزِختّیں** : (بے۔زِ۔خت۔تیں) کمّ کُجالیں۔ کمّ توانیں۔ نزوریں۔ بےواکیں۔

بےزَرّ : (بے۔زَر۔ر) (س گ) بےمتاع۔کَنگال۔بے مال۔ نیزگار۔**بےزَرّی :** (بے۔زَر۔ری) (ن گ) نیستی۔کنگالی۔ بے مالی۔نیزگاری۔واری۔

بےزِکت : (بے۔زِ۔کت۔ت) بچار : بے زِخت۔

بےزِکتّی : (بے۔زِ۔کت۔تی) (ن گ) بچار : بے زِختی۔

بےزاگ : (بے۔زا۔گ) (س گ) پَہک۔ پلگار۔ بے پولِنگ۔شَرّ۔بزّاہ دار۔**بےزاگی :** (بے۔زا۔گی) (ن گ) پَہک ءُ پلگاری۔شَرّی۔بزّاہ داری۔

بے زِند : (بِ۔زِن۔د) (س گ) مُردَگ۔ بے ساہ۔ بے نپَس۔(2) بےزور۔بے سِکت۔بے ہاڑی۔ ناتوان۔کمزور۔(3) نیم مَرگ۔**بے زِندی :** (بے۔زِن۔دی) (ن گ) بے ساہی۔ بے سِکتّی۔ ناتوانی۔کمزوری۔**بے زِندیں :** (بے۔زِن۔دیں) کم توانیں۔نِزوریں۔

بےزَنگ : (بے۔زَن۔گ) (س گ) صاف دل۔ اِیمان دار۔ بے دُزوہ۔(2) ہَما کہ زنگاں نہ گِپتگ۔(3) ہَما کہ زنگ نہ جنت۔

بےزَہرَگ : (بے۔زَہ۔رَگ) (س گ) بودلا۔(2) بےدل۔ لگور۔بے ہمّت۔(3) کم شرف۔بےغیرت۔بے حیا۔**بےزَہرَگی :** (بے۔زَہ۔رَ۔گی) (ن گ) بے دلی۔لگوری۔ بے ہِمّتی۔(2) کمّ شرفّی۔بےغیرتی۔بے حیائی۔چَمّ جھلی۔

بےزید : (بے۔زِے۔د) (س گ) اَیبتک۔بے بوم۔(2) بے بزّاہ۔

بےسار : (بے۔سا۔ر) (س گ) ہَما کہ سار نہ اِنت۔بے ہوش۔ ہنوش۔ ہَما کہ وتی ساہ ءِ نیست۔ گنوک۔ بے چاڑ۔ بے سُدّھ۔ دیوانگ۔ ابدال۔ بے وت۔**بے ساری :** (بے۔سا۔ری) (ن گ) بے ہوشی۔ بے ساہی۔گنوکی۔ بے سُدّھی۔ دیوانگی۔ بے وَتی۔ابدالی۔ہنوشی۔**بےساریں :** (بے۔سا۔ریں) (س گ) ہما کہ سار نہ انت۔(2) ہما کہ گوں بے ساری ءَ نسبت داریت۔(3) بے ساری ءِ جاوَر۔

بےساز : (بے۔سا۔ز) (س گ) بےوڑ۔بے بُرّ۔

بےسامان : (بے۔سا۔مان) (س گ) بےازباب۔بےمڈّی۔

بے سان : (بے۔سان) (س گ) ہَما زَمِین کہ آئی ءَ نمب نہ داشتگ یا آئی ءِ تہہ ءَ نمب ایر نہ شُتگ۔ہَما زَمِین کہ زُوت حُشیت ءُ کِشگ ءِ دَردءَ نہ وارت۔بےنمبیں زَمین یا ڈگار۔حُشک۔

بےساہ : (بے۔ساہ) (س گ) بے زِند۔بے تاگتّ۔ بے ہاڑی۔ (2) بےنَپَس۔مُردگ۔بُت۔ بے دم۔ بے زِند۔(3) بے دَڑچکیں ڈیہہ۔ہَما جاگہہ کہ پہ سَرءِ چیر دیگ ءَ ساہگے مہ بیت۔**بے ساہی :** (بے۔سا۔ہی) (ن گ) دم بَرَگ۔بے ہاڑی بُوتگ۔ بے سِیکّی۔ کمزوری۔(2) بےایمنی۔بے آرامی۔

بے ساہار : (بے۔سا۔ہار) (س گ) ہَما کہ آئی ءَ کَسّ جُست کنوک نیست۔سَرءِ وت۔(2) بےآرام۔تکّاں سُر۔(3) بے مدت گار۔ بے سہار۔ بے پُشت۔**بے ساہاری :** (بے۔سا۔ہا۔ری) (ن گ) بےآرامی۔تکّاں سُری۔(2) بےپُشتی۔بے کس ءُ کوئی۔سر ءِ وتی۔**بے ساہاریں :** (بے۔سا۔ہا۔ریں) بے آرامیں۔تکّاں سُریں۔(2) بےکَسیں۔بےپُشتیں۔

بے سِپارت : (بے۔سِ۔پا۔رَت) (س گ) بے اوست۔ بےاُمیت۔

بےسِپاس : (بے۔سِ۔پاس) (س گ) بےاہپال۔(2) ہما کہ نیکی ئے دیم ءَ نہ ایت۔**بےسِپاسیں :** (بے۔سِ۔پا۔سیں) بےاہپالیں۔(2) ہما کہ نیکی ئے دیم ءَ مہ ایت۔

بے سِپاہ : (بے۔سِ۔پاہ) (س گ) بے بزّاہ۔ بدڈوَل۔ بے بُرّ۔ بےوڑ۔**بے سِپاہیں :** (بے۔سِ۔پا۔ہیں) بے بزّاہیں۔ بے بُرّیں۔بدڈوَلیں۔

بیست : (بی س۔ت) (ن گ) دودہ۔گیست۔نوزدہ ءُ دگہ یکّے۔

بیستُمی : (بی س۔تُ۔می) (ج گ) گیستُمی۔پہ حساب ءَ دودَہ۔پہ حساب ءِ رُوءِ نوزدہ ءَ کہ یکّے پِر گنئے، آ بستُمی انت۔

بےسِتر : (بے۔سِت۔ر) (س گ) بے پردَگ۔ بے حجاب۔ جان دَر۔ جان دَرا۔ لُوچ۔ **بےسِتری** : (بے۔سِت۔ری) (ن گ) بے پردگی۔ (2) جان دَری۔ لُوچی۔ **بےسِترِیں** : (بے۔سِت۔ریں) (س گ) بےسِتری ءِ جاوَر۔ (2) ہما کہ سِتر نہ انت۔

بےستک : (بے۔سِت۔ک) (س گ) بے باوَر۔ بے اوست۔

بےستکی : (بے۔سِت۔کی) بے باوَری۔ بے اوستی۔

بےسُجّ : (بے۔سُج۔ج) (س گ) اولاک کہ تنی وہدی آئی ءِ سُجّ ءِ میہہ مان نہ کُرتگ۔ (2) شَت یا دگہ اَنچیں چیزے کہ آئی ءِ سَرءَ میہہ مان نہ کُتگ۔

بےسِجِل : (بے۔سِ۔جِل) (س گ) ہمائی ءَ کہ سِجِل گوں نیست۔ ہمائی ءَ کہ نبشتگی شبوت گوں نیست۔ (2) بے ہاٹی۔ بے توان۔ (3) بد شِکل۔ بے بڑاہ۔ (4) بے کجال۔ کمّ گُشاد۔ **بےسِجِلیں** : (بے۔سِ۔جِ۔لیں) (س گ) بدشِکلیں۔ بے بڑاہیں۔ (2) کمّ توانیں۔ بے کجالیں۔ کمّ گشادیں۔

بےسُدّام : (بے۔سُد۔دام) (س گ) بے آرام۔ نہ تڑ ہوک۔ بے قرار۔ بے تاہیر۔

بےسِدک : (بے۔سِد۔ک) (س گ) بے ستک۔ بے اوست۔ بے باوَر۔ **بےسِدکی** : (بے۔سِد۔کی) (س گ) بے باوَری۔ بے اوستی۔ بے بیسہی۔ بے سِتکی۔ **بےسِدکیں** : (بے۔سِد۔کیں) (س گ) بے اوستیں۔ بے باوَریں۔

بےسُدّوم : (بے۔سُد۔دو۔م) (س گ) بے کار۔ ہما کہ دَرد نہ وارت۔ (2) حیران ءُ ہمنتگ۔ سَر بَتگ۔ (3) ہما یکدار کہ ہولیگ ءَ پرنیست۔

بےسُدّھ : (بے۔سُد۔د) (س گ) بے ہوش۔ بے برکت۔ بے سماہ۔ بے سار۔ گنوک۔ بے مت۔ بے اِنان۔ بے پہم۔ بے پکرات۔ بے سَسّا۔ بے سنائت۔ بے شہہ۔ ابدال۔ بُودہ۔ بَہوش۔ بے وت۔ **بےسُدّھی** : (بے۔سُد۔دی) (ن گ) بے ہوشی۔ بے سماہی۔ بے ساری۔ گنوکی۔ بے وتی۔ بے انانی۔ بے متی۔ **بےسُدّھیں** : (بے۔سُد۔دیں) (س گ) بے ہوشیں۔ بے سماہیں۔ بے ساریں۔ گنوکیں۔ بے متیں۔ بے اِنانیں۔ بے پَہمیں۔ بے سنائتیں۔ بے وتیں۔

بےسَر : (بے۔سَر) (س گ) ہما کہ مَسترےَ نیست۔ بے واجہ۔ بے پیشوک۔ بے سَروگ۔ بے کماش۔ بے مَستِر۔ (2) بے راہ بند۔ بے راہ۔ (3) ہما کہ ہوش ءَ نہ اِنت۔ گنوک۔ بے ہوش۔ بے وَت۔

بےسَری : (بے۔سَ۔ری) (ن گ) بے واجہی۔ وت سَری۔ بے پیشونکی۔ (2) ناراہ بندیں کارانی کنوک۔ یلہ سَری۔ گُمراہی۔ چہ راہ ءَ گَسَر گپتگیں۔ بے پَرواہی۔ **بےسَریں** : (بے۔سَ۔ریں) گنوکیں۔ بے وتیں۔ بے پرواہیں۔ (2) بے واجہیں۔ بے سروکیں۔

بے سِرّ : (بے۔سِر۔ر) (س گ) گنوک۔ بے ہوش۔ بے وت۔

بے سِرّی : (بے۔سِر۔ری) (ن گ) بے ہوشی۔ بے ساری۔ بے سمائی۔

بےسُر : (بے۔سُر) (س گ) بے تب۔ نہ وشّ۔ دل رنج۔ مُلُور۔

بےسَردَر : (بے۔سَر۔دَر) (س گ) ہما مَرُدم کہ بے راہ بندی کار کنت کہ آئی ءِ کاراں کسی سَردَر نہ روَت۔ بے مطلبیں کار۔ دیم پہ وت۔ (2) سُبکّ۔ ناپوہ۔ ناسَرپد۔ بد دماغ۔ (3) بے بُن۔ بے پد۔ **بےسَردَریں** : (بے۔سَر۔دَ۔ریں) بے پَرواہیں۔ ناسرپدیں۔ (2) سُبکّیں۔ **بےسَردَری** : (بے۔سَر۔دَ۔ری) (ن گ) بے پَرواہی۔ ناسَرپدی۔ بے راہ بَندی۔ سُبکّی۔

بےسَروک : (بے۔سَ۔رو۔ک) بچار : بے سروگ۔

بےسَرُوکی : (بے۔سَ۔رُو۔کی) بچار : بے سَرُوگی۔

بےسَروگ : (بے۔سَ۔رو۔گ) (س گ) بے راہ دَربَر۔ ہما کہ مَسترےَ نیست۔ بے کماش۔ بے مَستِر۔ بے واجہ۔ بے سَر۔ **بےسَروگی** : (بے۔سَ۔رو۔گی) (ن گ) راج کاروان یا ٹُولی ءِ بے سَروگ ءُ بے سَربُوَگ۔ بے مَستِری۔ بے رہبری۔

بےسَسّا : (بے۔سَس۔سا) (س گ) بے سماہ۔ بے زانت۔ بے زانگ۔ بے سُدّھ۔ نہ زانوک۔ نہ زانت کار۔ **بےسَسّائی** : (بے۔سَس۔سا۔ئی) بے سماہی۔ بے سُدّھی۔ بے زانگی۔

بےسِکّو : (بے۔سِک۔کّو) بچار : بےسِکّہ۔

بےسِکّہ : (بے۔سِک۔کّہہ) (س گ) بےسِکّو۔ بےرَنگ ءُ دانگ۔ بدڈَول۔ ہما کہ بڑاہ دار نہ اِنت۔ (2) ہما زرّ کہ آئی ءِ نقش ءُ نشان سُوہتگ اَنت۔ (3) کم عِزّت۔ کم شرپ۔

بےسَگّ : (بے۔سَگ۔گ) (س گ) بےجَلّ۔ بےبرداشت۔ بےاوپار۔

بےسِلک : (بے۔سِل۔ک) (س گ) بےسُدّھ۔ بےپَرواہ۔ بےسِنچ۔ (2) بےمہذب۔ بےتام۔ بےحیا۔ کم شرف۔ **بےسِلکی** : (بے۔سِل۔کی) (ن گ) بےپَرواہی۔ بےمہذبی۔ بےتامی۔ سُبّکّی۔ چِچِّلی۔ **بےسِلکیں** : (بے۔سِل۔کیں) (س گ) بےپرواہیں۔ بےلحاظیں۔ (2) بےمہذبیں۔ بےتامیں۔ سُبّکیں۔ چِچِّلیں۔

بےسماہ : (بے۔سَ۔ماہ) (س گ) ہما کہ ہچّ ءِ سَسّا ءُ زانگ ئے نیست۔ بےسار۔ بےسُدّھ۔ بےہوش۔ بےپَرواہ۔ اَبدال۔ بَہوش۔ بےاِنان۔ بےپہم۔ بےشِہہ۔ گنوک۔ **بےسماہی** : (بے۔سَ۔ما۔ہی) (ن گ) سار ءُ سماہ ءِ نہ بُوہگ۔ بےہوشی۔ بےسُدّھی۔ بےوتی۔ نافہمی۔ نازانتی۔ **بےسماہیں** : (بے۔سَ۔ما۔ہیں) (س گ) بےہوشیں۔ بےسُدّھیں۔ بےوتیں۔ بےپرواہیں۔ بےاِنانیں۔ بےشِہیں۔ گنوکیں۔

بےسَنائِت : (بے۔سَ۔نا۔اِت) (س گ) بےراہ بَند۔ سَرء وت۔ بےسِنچ۔ بےپِکرات۔ بےسِیتّ۔ (2) بےنپ۔ بےکار۔ بےسُدّھ۔ بےبرکتّ۔ نالائق۔ بودلا۔ بےکار۔ بےکِرد۔ **بےسَنائتی** : (بے۔سَ۔نا۔اِ۔تی) بودلائی۔ بےکِردی۔ بےجوپی۔ **بےسَنائتیں** : (بے۔سَ۔نا۔اِ۔تیں) (س گ) بےسِیتیں۔ بےبرکتیں۔ بودلائیں۔ بےکِردیں۔ بےجوپیں۔

بےسَنَّت : (بے۔سَن۔نَت) (س گ) بےپَتّ۔ شِنگ ءُ شانگ۔ فکر ءُ خیال ءِ یکّ نہ بُوہگ۔ (2) بےبخت۔ بےنصیب۔

بےسُنَّت : (بے۔سُن۔نَت) (س گ) سُنَّت نہ کُتگیں۔ ہما کہ آئی ءِ دُمب ءِ سرڈَوش نہ کُتگ۔ (2) بےباوَر۔ بےپرواہ۔ بےمہذب۔

بےسَنج : (بے۔سَن۔ج) (س گ) ہما اپس کہ سَنج ئے پر نیست۔ مستیں اَسپ کہ سَنج ءِ ئیلیت۔ (2) سَجّ ءُ زاگ نہ کُرتگیں زَحم۔ (3) جوہان ءِ نِشان جَنگ ءُ زاگ نہ کنگ۔ (4) بےوجّ۔ ناوڑ۔ بےگیگ۔ بےوڑ۔ (5) بےبڑاہ۔

بےسِنچ : (بے۔سِن۔چ) (س گ) بےبُود۔ بےبَہوں۔ بےجوپ۔ بےسنائت۔ (2) بےسِلک۔ بےپلگار۔ ہما کہ زانت ءُ سمائے نیست۔ ناشائستہ۔ اِڑاں بُوست۔ بےشُہم۔ **بےسِنچی** : (بے۔سِن۔چی) (ن گ) نہ بُرّ۔ بےوڑ۔ بےسِلکی۔ ناشائستگی۔ **بےسِنچیں** : (بے۔سِن۔چیں) (س گ) بےسَنائتیں۔ بےجوپیں۔ بےشُہمیں۔ بےپلگاریں۔

بےسَنگار : (بے۔سَن۔گار) (س گ) بےہمراہ۔ ہما بُوجیگ کہ دگہ بُوجیگ آئی ءِ ہمراہ نہ اِنت۔

بےسوہ : (بے۔سو) (س گ) بےآرام۔ ناتڑہگ۔ تکان سُر۔

بےسؤ : (بے۔سو) بچار : بیسہ۔

بےسَوات : (بے۔سَ۔وا۔ت) (س گ) بےزانت۔ بےعلم۔ نافہم۔ (2) نابُود۔ بودلا۔ **بےسَواتی** : (بے۔سَ۔وا۔تی) (ن گ) کمّ زانتی۔ نافہمی۔ (2) نابُودی۔ بودلائی۔ ناسرپدی۔

بےسَواد : (بے۔سَ۔واد) (س گ) بےکار۔ بےفائدگ۔ نابُود۔

بےسودا : (بے۔سو۔دا) (س گ) زِہیر۔ بےشون۔

بےسوب : (بے۔سوب) (س گ) ہما کہ سوب ئے چہ دست ءَ شُتگ یا کہ دِگرے ءَ بُرتگ یا گون نہ کپتگ۔ بےروچ۔ ناکام۔ نامُراد۔ (2) ہما کہ جَنگ ءَ سوب نہ کنت۔ نہ کٹّیت۔ بےباج۔ (3) بےثواب۔ بےہچّ۔ **بےسُوبی** : (بے۔سُو۔بی) (ن گ) بےسِیتی۔ نامُرادی۔ ناکامی۔ **بےسوبیں** : (بے۔سو۔بیں) (س گ) بےسِیتّیں۔ ناکامیں۔ بےنفیں۔

بےسُود : (بے۔سُو۔د) بےسِیت۔ بےنَف۔ **بےسُودی** : (بے۔سُو۔دی) (ن گ) بےسِیتی۔ بےنَفی۔ بےفائدگی۔

بےسِوغ : (بے۔سِ۔وِغ) (ک گ) بےسَہار۔ بےمَدَتّ گار۔

بےسوہو : (بے۔سو۔ہو) بے آرام۔تکاں سر۔**بےسوہویں** : (بے۔سو۔ہ۔ویں) (س گ) بے آرامیں۔تکاں سُریں۔نادل جمیں۔(2) نابلدیں۔نزانتکاریں۔ناسرپدیں۔

بےسَہار : (بے۔سَ۔ہار) (س گ) بے ساہار۔تکاں سُر۔بے آرام۔بےمدت گار۔

بیسہ : (بے۔سَہہ) (ن گ) باوَر۔سدّک۔اوست۔پَتّ۔سِتک۔

بے سِیاد : (بے۔سِ۔یاد) (س گ) بے سِیادی۔بے مَردُم۔بے ہڈّ۔ایوک۔تھنا۔بے دَر۔بے سِیال۔بے راج۔**بے سِیادی** : (بے۔سِ۔یا۔دی) (ن گ) سِیاد نہ بُوگ۔ایوک ءُ تھنائی۔بے بزاسی۔بے راج۔**بے سِیادیں** : (بے۔سِ۔یا۔دیں) (س گ) بے بزاتیں۔بے راجیں۔ایوکیں۔بے سیالیں۔بے کسیں۔

بے سِیال : (بے۔سِ۔یال) بچار: بے سِیاد۔

بے سِیالی : (بے۔سِ۔یا۔لی) بچار: بے سِیادی۔

بے سِیالیں : (بے۔سِ۔یا۔لیں) (س گ) بچار: بے سِیادیں۔

بے سِیتّ : (بے۔سی ت۔ت) (س گ) بے نف۔بے پکرات۔بے پائدگ۔**بے سِیتّی** : (بے۔سی ت۔تی) (ن گ) بے نفی۔بے سُوبی۔**بے سِیتّیں** : (بے۔سی ت۔تیں) (س گ) بے نفیں۔بے سوبیں۔

بے سیخ : (بے۔سے۔خ) (س گ) بے واک۔سُست۔کمزور۔(2) بے توان۔بے زَخت بے ہاٹی۔

بے سِیمہ : (بے۔سے۔مہ) (س گ) ہما کہ سیم سَرئے نیست۔پڑاہ ءُ شاہگان۔(2) (ن گ) رودَرآتکی بلوچستان ءَ حاران ءِ ضلع ءَ بلاہیں دَمگے۔

بیش : (بے۔ش) (ن گ) تاوان۔نُقص۔زَلَل۔

بے شام : (بے۔شام) (س گ) ہما مَردُم کہ شام ئے نیست۔لنگڑ۔(2) بدحال۔وار۔بزّکار۔غریب۔**بے شامی** : (بے۔شا۔می) گُرشنگی۔واری۔بزّگی۔بے دست رَسی۔**بے شامیں** : (بے۔شا۔میں) واریں۔بزّگیں۔گُرشنگیں۔کم واکیں۔بے دست رَسیں۔

بےشان : (بے۔شان) (س گ) ہما کس کہ پہرءُ شان نہ کنت۔بے مَڑاہ۔(2) کم شرف۔بے شرف۔**بے شانی** : (بے۔شا۔نی) (ن گ) شان ءِ پڑشگ۔کم شرفی۔بے قدرُ بُوگ۔(2) پہرءُ شان نہ کنگ۔مَڑاہ داری۔**بے شانیں** : (بے۔شا۔نیں) (س گ) مڑاہ داریں۔(2) ہما کہ بُزرگندی نہ کنت۔

بےشَدَن : (بے۔شَ۔دَن) (س گ) گوُرنہ بُوگ۔باری ءِ نیا ہگ۔

بےشَرَف : (بے۔شَ۔رَف) (س گ) بے عزّت۔بے آبُرو۔ڈالچار۔بے قدر۔**بے شَرَفی** : (بے۔شَ۔رَ۔فی) (ن گ) بے عِزّتی۔بے آبُروئی۔بے قدرُی۔ڈالچاری۔**بے شَرَفیں** : (بے۔شَ۔رَف۔فیں) (س گ) بے عزّتیں۔بے شَرمیں۔بے غیرتیں۔بے آپیں۔بے ننگیں۔چمّ جھلیں۔

بے شَرم : (بے۔شَر۔م) (س گ) بے حیا۔بے غیرت۔بے لجّ۔ایر رتکہ چمّ۔بے عزّت۔بے ننگ۔بے آپ۔**بے شَرمی** : (بے۔شَر۔می) (ن گ) بے حیائی۔بے غیرتی۔بے لجّی۔کم شَرَفی۔**بے شَرمیں** : (بے۔شَر۔میں) (س گ) بے حیائیں۔بے آپیں۔بے غیرتیں۔بے لجّیں۔ایر رتکہ چمّیں۔چمّ جھلیں۔بے شَرَفیں۔

بے شَکّ : (بے۔شَک۔ک) (س گ) ہما کہ ہچ شکّ ئے مان نیست۔(2) پہک ءُ راستیں حبر۔پوہیں گالوار۔بِلاشکّ۔(3) اَلبت۔اَلبتّہ۔الّم۔بلے۔بیرگ۔(4) برحَقّ۔

بیشکار : (بے۔ش۔کار) (س گ) بے اَدب۔شیطان۔بے مہذب۔پیٹّی کار۔پلینڈ۔(2) بدکردار۔کارخراب۔تاوان رسان۔**بیشکاری** : (بے ش۔کا۔ری) (ن گ) پیٹّی کاری۔پلینڈی۔(2) بدکرداری۔حراب کاری۔تاوان رسانی۔**بیشکاریں** : (بیش۔کا۔ریں) (س گ) ہما کہ بیشکاری کنت۔(2) شیطانیں۔پیٹّی کاریں۔پلینڈیں۔بدکرداریں۔حراب کاریں۔تاوان رسانیں۔

بے شُکر : (بے۔شُک۔ر) (س گ) بے شُکر۔ہما کہ ہچ برراضی نہ بیت۔ہما کہ شُکرءُ منّت ئے نیست۔ناشُکر۔بے رضا۔**بے شُکری** : (بے۔شُک۔ری) (ن گ) ناشُکری۔بے شُکری۔ناشُگری۔بے اہپالی۔**بے شُکریں** : (بے۔شُک۔ریں) ناشُکریں۔بداہپالیں۔

بےشُگر : (بے۔شُگ۔ر) بچار :بےشُکر۔
بےشَلوار : (بے۔شَل۔وار) (س گ) بے پَرواہیں مَردُم۔کم زانگ۔لگُشتگ۔لنڈر۔ہَما کہ وتی بنّامی ءِ پَرواہ ءَ نہ کنت۔بےلَجّ۔(2) بے پردَگ۔بےہوش۔
بےشُمار :(بے۔شُ۔مار) (س گ) بےاُژمار۔بےکِساس۔چہ حساب ءَ دَر۔باز۔
بےشَوْاز :(بے۔شَوْا۔ز) (س گ) بے پَرواہ۔بےوڑّت۔بےتُرس۔
بےشُون :(بے۔شُون) (ن گ) دلوت یا ساہ دارے ءَ کاہ ءُ کَدیمّ پیش دارگ ءُ نہ دیگ۔(2) دلوت یا مال ءَ سَرپُوری ءَ کَدیمّ نہ کنگ۔(3) (س گ) نااُمیت۔ارمان۔دل رنج۔(4) بےڈسّ۔بےنشان۔(5) بےسَر۔بےراہدَربر۔**بےشُون بُوَنگ** :(بے۔شُون۔بُو۔ئَگ) (ک گ) مال ءُ دلوتے ءَ کَدیمّ نہ کنگ۔(2) مال ءُ دلوت ءِ کم کَدیمّ کنگ۔ساہ دار ءِ دیم ءَ چہ سیر کنگ ءِ پیسَر کاہاں یا داناں چِست کنگ۔اَگاں دلوت یا اولاکے کہ کَدیمّ وَرگ ءَ اِنت ءُ یکّے چہ آئی ءِ دیم ءَ چِست اِش بہ کنت آ بےشون بیت یا کہ کاہ ءُ کَدیمّاں پیش دارئے بلے نہ دیئے اِش ہم بےشون بیت۔**بےشُونی** :(بے۔شُو۔نی) (ن گ) دلوت یا ساہ دارے ءَ را پوریہی ءَ کاہ ءُ کدیم نہ کنگ ءِ جاوَر۔(2) نااُمیتی۔ارمانی۔**بےشونیں** :(بے۔شو۔نیں) کدیم نہ کُتگیں مال یا دلوت۔(2) نااُمّیتیں۔
بےشِہہ :(بے۔شِہہ) (س گ) بےسُدّھ۔بےسماہ۔(2) ناراہ بَند۔وت سَر۔(3) بےشہار۔بےرشت۔کم شہار۔بےجوگ۔
بےشِہی :(بے۔شِ۔ہی) بےسُدّھی۔بےسماہی۔گنوکی۔ناراہ بندی۔
بےشِہیں :(بے۔شِ۔ہیں) بےسُدّھیں۔بےسَماہیں۔ناسَرپدیں۔گنوکیں۔
بےشَہہ : (بے۔شَہہ) (س گ) بےشَہار۔بےرَشت۔کمّ شَہار۔کمّ توان۔نزور۔

بےشُہم :(بے۔شُہہ۔م) (س گ) نابُود۔بےسِنچ۔بےسَر۔بودلا۔(2) بےاَدَب۔سُبکّ۔**بےشُہمی :**(بے۔شُہہ۔می) بودلائی۔(2) سُبکّی۔بےاَدَبی۔**بےشُہمیں** :(بے۔شُہہ۔میں) بودلائی۔بےبَرکتیں۔(2) سُبکّیں۔بےاَدَبیں۔
بےشِیر :(بے۔شی۔ر) (س گ) ہَما گوک، مال یا دلوت کہ شِیر ءِ دیگ ءَ بند کُتگ۔رُنگ۔(2) کم شِیریں مال یا دلوت۔**بےشِیریں :**(بے۔شی۔ریں) ہَما دلوت کہ شیر نہ دنت۔
بےشِینگ :(بے۔شے۔نگ) (س گ) بےرِدءِ بَند۔شِنگ ءُ شانگ۔
بےصَبر :(بے۔سَب۔ر) (س گ) اِشتاپ کار۔ہَما کہ برداشت ءَ نیست۔بےتاگت۔**بےصَبری** :(بِ۔سَب۔ری) (ن گ) اِشتاپ کاری۔بےتاگتی۔**بےصَبریں** :(بے۔سَب۔ریں) (س گ) اِشتاپ کاریں۔بےتاگتیں۔بےاوپاریں۔
بےطالع : (بِ۔تا۔لِہہ) بےبحت۔بدنصیب۔**بےطالِہی :** (بے۔تا۔لِ۔ہی) (س گ) بےبحتی۔بدقسمتی۔بدنصیبی۔**بےطالِہیں :**(بے۔تا۔لِ۔ہیں) (س گ) ہَما کہ بےطالع انت۔(2) بےبحتیں۔بدقسمتیں۔بدنصیبیں۔شُومّیں۔
بےعِزّت :(بِ۔اِز۔زَت) بےآبرُو۔کم شرف۔کم نام۔**بےعِزّتی :**(بے۔اِز۔زَ۔تی) (ن گ) کمّ شَرفی۔بےپردگی۔سُبکّی۔کمّ نامی۔**بےعِزّتیں** :(بے۔اِز۔زَ۔تیں) (س گ) کمّ شَرفیں۔سُبکّیں۔کمّ نامیں۔بےشَرمیں۔بےغیرتیں۔بےلَجّیں۔بےحیائیں۔بےآپیں۔چمّ جہلیں۔
بےعَقل :(بے۔اَق۔ل) (س گ) اَبلہ۔بےرَم۔بےزانت۔ناسِہی۔دابہ۔کم زانگ۔بےدِید۔بےمَت۔چَپّوُرت۔کم زانت۔کم عقل۔نادان۔نازانت۔نہ زانتکار۔پوُڑا۔**بےعَقلی** :(بے۔اَق۔لی) (ن گ) بودلائی۔ناسرپدی۔کور دیدی۔داہی۔نادانی۔بےمتی۔نازانتی۔**بےعَقلیں** :(بے۔اَق۔لیں) (س گ) ناسرپدیں۔کور دیدیں۔داہیں۔نادانیں۔بےمَتیں۔

بےعِلم : (بے۔اِل۔م) (س گ) بےتعلیم۔جاہل۔ناوانِندہ۔ عامی۔مُس۔**بےعِلمی** : (بے۔اِل۔می) (ن گ) ناوانِندہی۔ نازانتی۔ناسرپدی۔ناپُوہی۔**بےعِلمیں** : (بے۔اِل۔میں) ناسرپدیں۔ کور دیدیں۔نادانیں۔بےمَتیں۔نازانتیں۔ناوانِندہیں۔

بےعُمر : (بے۔اُم۔ر) (س گ) ہما کہ عُمرۓ کم بہ بیت۔(2) پہ نافرمانءُ بےسدّھءَ بددُعاگوں شگ بیت (3) پہ دوستیءُ مِہرمُرتگیں مَردُم ءِ ہاترءَ کارمَرز بیت۔حُدا مُرزی۔**بےعُمری** : (بے۔اُم۔ری) (ن گ) کمّ عمری۔(2) ساہ دارےءِ کسان عمریءَ مرگ۔

بےعَمل : (بے۔اَ۔مَل) (س گ) کم شرف۔بدکار۔بےکار۔ (2) مذہبی کاراں یا فرضانی نہ کنگ۔(3) پنّتءُ نصیحت نہ زُورگ۔ نافرمان۔(4) شرّیں کار نہ کنگ۔(5) نابُود۔بےپکرات۔بے کِرد۔**بےعَملی** : (بے۔اَ۔مَ۔لی) (ن گ) نابُودی۔بےکِردی۔ بودلائی۔**بےعَملیں** : (بے۔اَ۔مَ۔لیں) (س گ) بےکِردیں۔ نابُودیں۔بودلائیں۔کاہلیں۔سُستیں۔

بےعیب : (بے۔اَے۔ب) (س گ) ہما کہ عیبۓ مان نیست۔بےکچّہ۔بےداگ۔پاک دامُن۔(2) پیاپ۔پَہک۔ پلگار۔**بےعیبی** : (بے۔اے۔بی) (ن گ) ہما کہ عیب دار نہ انت۔پَہکءُ پلگاری۔**بےعیبیں** : (بے۔اے۔بیں) (س گ) ہما کہ عیبۓ مان نیست۔(2) بےکچّیں۔بےداگیں۔پلگاریں۔ شرّیں۔

بےغَرَض : (بے۔غ۔رز) (س گ) بےپَرواہ۔بےتماہ۔(2) بےلحاظ۔بےمیار۔**بےغَرَضّی** : (بے۔غ۔رز۔زی) (ن گ) بےپرواہی۔بےتماہی۔(2) بےرِیائی۔بےلحاظی۔**بےغَرَضّیں** : (بے۔غ۔رز۔زیں) (س گ) بےپرواہیں۔بےتماہیں۔(2) بےلحاظیں۔بےمیاریں۔

بےغَم : (بے۔غَم) بچار: بےگم۔

بےغَیرت : (بے۔غَے۔رت) (س گ) بےحیا۔بےلجّ۔بے شرم۔بےعِزّت۔بےزَہرگ۔**بےغیرتی** : (بے۔غے۔رَ۔تی) (ن گ) بےحیائی۔بےلجّی۔بےشرمی۔چمّ جہلی۔**بےغیرتیں** : (بے۔غے۔رَ۔تیں) (س گ) بےحیائیں۔بےلجّیں۔بےعِزّتیں۔ بےشَریں۔کمّ شَرفیں۔چمّ جہلی۔بےزَہرگیں۔بےآپیں۔

بےفائدگ : (بے۔فا۔اِ۔دَگ) بچار: بےپائدگ۔

بےفائدگیں : (بے۔فا۔اِ۔دَ۔گیں) بچار: بےپائدگیں۔

بےفتح : (بِ۔فَ۔تہہ) (س گ) کم ہمّت۔لگور۔بےدل۔ (2) بےسوب۔نامُراد۔**بےفتح بُوتگ** : (بے۔فَ۔تہہ۔بُو۔ تگ) (کپ گ) کم ہمّت بُوتگ۔لگور بُوتگ۔(2) بےسوب بُوتگ۔**بےفتحیں** : (بے۔فَ۔تہہ۔ہیں) لغوریں۔کم ہمّتیں۔ (2) بےسوبیں۔

بےفِکر : (بے۔فِک۔ر) (س گ) بےگم۔بےپَرواہ۔بے وڑّت۔**بےفِکری** : (بے۔فِک۔ری) (ن گ) بےغمی۔بے پرواہی۔بےسُدّھی۔

بےفِعل : (بے۔فِے۔ل) (س گ) بےپساتیں مَردُم۔تچکءُ راستءُ سادگیں مَردُم۔(2) بےکِرد۔بےکار۔بودلا۔

بےفَہم : (بے۔فَہہ۔م) (س گ) بےعقل۔کم عقل۔نابزانت۔ نہ زانتکار۔دابہ۔بےپَہم۔**بےفَہمی** : (بے۔فَہہ۔می) بےعقلی۔ نزانتکاری۔نادانی۔**بےفَہمیں** : (بے۔فَہہ۔میں) (س گ) بے عقلیں۔نزانتکاریں۔کم دانشیں۔نادانیں۔

بےقَدر : (بے۔قَد۔ر) (س گ) بےشرف۔(2) کم نِہاد۔ بےارزِشت۔**بےقَدری** : (بے۔قَد۔ری) (ن گ) کم شرفی۔کم نہادی۔اےارزِشی۔

بےقَرار : (بے۔قَ۔رار) (س گ) بےکرار۔بےآرام۔بے تاہیر۔ہما کہ تاہیرءُ قرارۓ نیست۔بےسُدّام۔دِل تپر کہہ۔لپرزگ۔ (2) مُلور۔مُونجاہ۔حیران۔**بےقَراری** : (بے۔قَ۔را۔ری) (ن گ) بےقرار بُوتگ۔بےآرام بُوتگ۔پلپٹگ۔بےآرامی۔غمءُ گڑتی۔بےتاہیری۔**بےقَراریں** : (بے۔قَ۔را۔ریں) (س گ) بےآرامیں۔بےتاہیریں۔مُلوریں۔

بےقلم : (بے۔قَ۔لَم) (س گ) ناوانِندگ۔بےعلم۔ہَما مَرُدم کہ ہچّ ئے نہ وَنتگ۔

بےقول :(بے۔قو۔ل)(س گ) بےکراری۔تکاں سُری۔بے زبان۔ہَما مَرُدم کہ وتی عہداں نہ اوشتئیت۔بدزبان۔بدعہد۔بدلبز۔

بےقوم :(بے۔قو۔م) (س گ) بےراج۔بےمَرُدم۔بےٹاہا۔بےبرٛات۔بےکس۔بےہڈّ۔

بےقیمت :(بے۔قی۔مَت)(س گ) بےبہا۔بےمول۔گرٛان قیمت۔

بِیک : (بی۔ک) (ن گ) مَلگور۔مہپر۔

بےکار :(بے۔کار)(س گ) ہَما چیز کہ دَرد نہ وارت۔کارءَ نئیت۔(2) بےروزگار۔بےپوریات۔(3) کپتہ کار۔بےسنائت۔بےپکرات۔(4) بدحال۔بےاثر۔بےکرد۔بےعمل۔بےجوگ۔بےسُدّوم۔بےکردار۔**بےکاری** :(بے۔کا۔ری)(ن گ) بے کار بُوتگ۔بےسنائتی۔نابُودی۔بےکردی۔بےعملی۔**بےکاریں :** (بے۔کا۔ریں) (س گ) بےسَنائتیں۔نابُودیں۔بےکردیں۔(2) ناکارآمدیں۔بےارزشیں۔

بےکُجال :(بے۔کُ۔جال)(س گ) کم ہمّت۔بےسِکت۔کم توان۔(2) نیزگار۔وار۔بےدست رس۔**بےکُجالی** :(بے۔کُ۔جا۔لی) (ن گ) کمّ ہمّتی۔کمّ توانی۔(2) واری۔نیزگاری۔بے دست رسی۔**بےکُجالیں** :(بے۔کُ۔جا۔لیں) (س گ) کمّ توانیں۔کمّ ہمّتیں۔کمّ گُشادیں۔(2) نیزگاریں۔واریں۔بے دَست رَسیں۔

بےکچّ :(بے۔کَچ۔چ)(س گ) بےاُژمار۔بےحساب۔بے شُمار۔باز۔**بےکچّیں :** (بے۔کَچ۔چیں)(س گ) بےحسابیں۔بےشُماریں۔بےاژماریں۔بازیں۔چہ کچّ ءُ کِساس ءَ دَر۔

بےکُدَر :(بے۔کُد۔ر)(س گ) کم طاقت۔نِزور۔کم گُشاد۔بےدست رس۔**بےکُدری :** (بے۔کُد۔ری)(ن گ) کم طاقتی۔نِزوری۔کم توانی۔کم گُشادی۔نادست رسی۔

بےگدِیم :(بے۔کَ۔دی۔م)(س گ) ہَما اولاک یا دلوت کہ کاہ ئے نہ رس اِتگ۔ہَما دلوت کہ گدِیم نہ کُتگ۔

بےگڈّن :(بے۔گڈ۔ڈَن)(س گ) بےمہار۔یلَہ۔(2) ہما کہ جُست ءُ پُرس ئے پِرنیست۔سرءوت۔(3) نہ ترسی۔

بےگرار :(بے۔کَ۔رار)(س گ) بچار :بےقرار۔

بےگراری :(بے۔کَ۔را۔ری)(ن گ) بچار :بےقراری۔

بےگراریں : (بے۔کَ۔را۔ریں) بچار :بےقراریں۔

بےگرامات :(بے۔کَ۔را۔مات)(س گ) بےبُود۔ناگنین۔بےسنائت۔بےکمال۔**بےگراماتی :**(بے۔کَ۔را۔ما۔تی) (ن گ) بےبُودی۔بےجوہِری۔بےسَنائتی۔بےکردی۔بے جوہری۔**بےگراماتیں :** (بے۔کَ۔را۔ما۔تیں)(س گ) بےبُودیں۔بےجوہیں۔بےسَنائتیں۔بےکردیں۔بےکمالیں۔بےجوہریں۔

بےکرد :(بے۔کرد)(س گ) بےکار۔بےہمّت۔بےسنائت۔بدکرد۔بےبُود۔بےعمل۔بےکردار۔بےکمال۔**بےکردار** :(بے۔کر۔دار)(س گ) بےکرد۔نابُود۔بےکار۔ہَما کہ کار پدءَ شَرّ نہ اَنت۔بدپیل۔**بےکردی :**(بے۔کر۔دی) بےکاری۔بےعملی۔بےکمالی۔**بےکردیں :**(بے۔کر۔دیں) بےکاریں۔بےعملیں۔بےکمالیں۔بےکُجالیں۔

بےکڑی :(بے۔کَ۔ڑی)(س گ) بےپرک۔ہَما کہ ہچّ کنگ نہ بیت۔شِترّ۔لنڈر۔لوفر۔(2) ہَما دَرپ،رَزان یا شئے کہ کڑی ئے پِرنیست۔**بےکڑی ئیں :**(بے۔کَ۔ڑی۔ئیں)(س گ) ہما کہ کڑی ئے پِرنیست۔ہما کہ بندجاہ ئے نیست۔

بےکَس :(بے۔کَس)(س گ) بےوارِث۔بےواجہ۔بےکُو۔بےہَزم۔برّگ۔غریب۔**بےکَسی** :(بے۔کَ۔سی)(ن گ) بے کس بُوتگ۔بےوارِثی۔بےراجی۔بےدوست ءُ بےغموار۔(2) بے وس۔غریبی۔نِزوری۔**بےکَسیں :**(بے۔کَ۔سیں) بےواجہیں۔بےراجیں۔بےوارِثیں۔(2) برّگیں۔غریبیں۔بےوسیں۔

بے کِساس :(بے۔کِ۔ساس) (ج گ) بے اُژمار۔ بے حساب۔ باز۔ بےشُمار۔ بے گَچّ۔

بےکَل :(بے۔کَل) (س گ) بےسماہ۔ بےفہم۔ بےسِنچ۔ ناسہی۔ بےحال۔(2) ہما کہ کالوارے ءِ سمائے مہ بیت۔

بِیکَل : (بی۔کَل) (ن گ) سبزی ءِ کِشار۔

بے کِنارَگ : (بے۔کِ۔نا۔رَگ) (س گ) بے اندازگ۔ بے حساب۔ پڑ اہ ءُ شاہگان۔

بئے : (بَ۔ئے) شرط۔ اَگیگ۔ بینت۔(2) مَنَّگ۔ **بئے بُوئگ** :(بَ۔ئے۔بُو۔ئگ) مَنَّگ بُوئگ۔**بئے کنگ** :(بے۔کَ۔نگ) (ک گ) مَنَّگ۔قبول کنگ۔(2) شرط جَنَگ۔ بَے بَندگ۔حِساب ءَ آرَگ۔ **بئے کنگی** : (بَ۔ئے۔کَ۔نَ۔گی) حساب ءَ آرَگی۔مَنَّگی۔(2) شرط بندگی۔ **بَئیئنت** :(بَ۔ئے۔ئَت) (ن گ) عہد ءُ قرار۔منّ اِتگیں قرار۔شرط۔بَے۔اَگیگ۔

بےکُلوہ :(بے۔کُ۔لَوہ) (س گ) بے حال ءُ اِحوال۔گم۔ گار۔(2) کارے ءِ الّم ءَ کنگ ءِ پِنت ءُ کلوہ۔

بے کَماش :(بے۔کَ۔ماش) (س گ) بےسَر۔ بے مَستِر۔ بےسَروک۔ بےواجہ۔

بے کَمال :(بے۔کَ۔مال) (س گ) بے ہُنر۔ بے جوپ۔ بےجوہر۔نابُود۔بےکَرد۔ بےخوَند۔ **بےکمالی** :(بے۔کَ۔ما۔لی) (ن گ) نابُودی۔ بےکَردی۔ بے جوہری۔ بے جوپی۔ **بے کمالیں** : (بے۔کَ۔ما۔لیں) بےجوہریں۔نابُودیں۔بےکَردیں۔بےجوپیں۔

بے کُو :(بے۔کُو) (س گ) بےجاہ۔ بےلوگ۔ بے ہند۔ (2) بے پِد۔بےاولاد۔ بےکس۔ بےوارِث۔ بےبڑ ات۔

بِیگ : (بی۔یگ) (ک گ) بُوئگ۔بیگ۔

بَیگ : (بَ۔یگ) بچار : بِیگ۔

بِیگار :(بی۔گار) (س گ) (ن گ) کسے کہ بےمُزّ ءَ کار بندگ بہ بیت۔پہ زور ءَ کار بندگ۔ **بیگاری** :(بی۔گا۔ری) (ن گ) بیگار بُوئگ۔(2) مُزّور۔ہما مُزّور کہ گوں بان بندیں اُستاءَ بان ءِ بندگ ءِ کارکننت۔

بیگانگ : (بے۔گا۔نگ) بچار : بیگانہ۔

بیگانَہ :(بے۔گا۔نَہ) (ن گ) (س گ) دَرآمد۔ہما کہ گُرائی ہچ سِیالی مہ بیت۔غَیر۔ڈنّی۔

بیگاہ :(بے۔گا۔ہ) (ن گ) پیشیم ءَ پد ءِ وہد۔روچ ءِ دومی بیل۔ روا ایرشت ءِ وہد۔نَواشام۔(2) گُڈسَر۔آخر۔تمام۔پُورَہ۔ **بیگاہ ءِ بیل** : (ن گ) نیم روچ ءَ رَندتاں روچ ءِ ایر رَوَگ ءِ وہد۔ **بےگاہی** :(بے۔ گا۔ہی) (ن گ) بیگاہ ءِ وَہد۔نیم روچ ءَ رند ءُ روچ ءِ ایر آہگ ءَ ءُ ساری ءِ وہد۔

بے گِت :(بے۔گِت) (س گ) بے گُمان۔ اَناگت۔ بے اِنان۔ اَناگہ۔ ناگت۔ ناگُمان۔ (2) بے تاگت ۔ بے سِیک ۔ بےتوان۔ **بےگِتی** :(بے۔گِ۔تی) (ن گ) ناگُمانی۔ اَناگتی۔ بے اِنانی۔(2) کارے ءِ کنگ ءِ ہمّت نہ کنگ۔ بےہمّتی۔ **بے گِتیں** :(بے۔گِ۔تیں) (س گ) اَناگتیں۔ناگتیں۔

بےگُڈّ :(بے۔گُڈ۔ڈ) (س گ) ہما مَرد ُم کہ آئی ءِ چُکّ ءُ نَماسَگ نیست۔ بےرَند۔ بے اولاد۔ بے پُشت پِد۔ **بے گُڈّی** : (بے۔ گُڈ۔ڈی) (ن گ) بےرندی۔ بے پُشت پِدی۔ بےاولادی۔ **بے گُڈّیں** :(بے۔گُڈ۔ڈیں) (س گ) بےرندیں۔ بےاولادیں۔

بے گَڈّگ :(بے۔گَڈ۔ڈَگ) (س گ) (ن گ) ہما نیبگ کہ گَڈّگ ءِ مان نیست۔(2) بےتُہم۔ **بے گَڈّگی** :(بے۔ گَڈ۔ڈَ۔گی) بے گَڈّگ۔ بے گَڈّگ بُوئگ ءِ صفت۔ **بے گَڈّگیں** :(بے۔گَڈ۔ڈَ۔گیں) (س گ) ہما نیوگ کہ گَڈّگ ءِ مان نیست۔(2) نابُودیں۔بےکاریں۔ بے پائدگیں۔

بے گَرَر :(بے۔گَ۔رَر) (س گ) بے مطلب۔اَبید چہ مقصدے ءَ۔ بےتماہ۔ بےحاجت۔

بے گُشاد :(بے۔گُ۔شا۔د) (س گ) سُست رَواج۔ہما کہ راہ ءُ پَند ءَ یا کار ءِ کنگ ءَ سُست اِنت۔ہما کہ تیز کار کُرت نہ کنت۔(2) بے تاگت۔ بےتوان۔ نالائق۔ نابُود۔(3) ہما کہ گُنجائش نہ داریت۔ نادست رس۔ وار۔ غریب۔تنگ دست۔ بزّگ۔ **بے گُشادی** :(بے۔

گُ۔شا۔دی) (ن گ) تنگ دستی۔کم توانی۔ نادست رسی۔ (2) نابُودی۔ **بےگُشادیں** : (بے۔گُ۔شا۔دیں) (س گ) کم توانیں۔نادست رَسیں۔واریں۔برَّگیں۔کم گُشادیں۔کم کُجالیں۔

بےگم : (بے۔گم) (س گ) بےتُرس۔بےوڑّت۔(2) ہما کہ گم ئے پرِنیست۔بےغم۔بےفکر۔(3) بےپَرواہ۔**بےگمی** : (بے۔گَ۔می) (ن گ) بےسُدّھی۔بےپرواہی۔بےسماہی۔(2) ہچّ گم ءُ گرَتّی ئے ءِ پر نہ بُوتگ ءِ جاوَر۔**بےگمیں** : (بے۔گَ۔میں) (س گ) بےپرواہیں۔بےسماہیں۔(2) ہما کہ گم ءِ پرنیست۔

بےگُمان : (بے۔گُ۔مان) (س گ) بےگت۔اِنا گہ۔

بےگُمانی : (بے۔گُ۔ما۔نی) (ج گ) ناگُمانی۔بےگتی۔اَنا گہی۔**بےگُمانیں** : (بے۔گُ۔ما۔نیں) (س گ) اَنا گتیں۔بےگتیں۔

بےگم جنگی : (بے۔گم۔جَن۔گی) (ن گ) ناہ ءِ قسمے۔

بےگُناہ : (بے۔گُ۔ناہ) (س گ) بےڈوہ۔بےجُرم۔ہما کہ بدیں کار یا بدکاری ئے نہ کُرتگ۔چہ گناہ ءِ پہک۔ہما کہ ہچّ گناہ ءُ مَیارئے پرِنیست۔**بےگُناہی** : (بے۔گُ۔نا۔ہی) (ن گ) بےمَیاری۔بےڈوہی۔**بےگُناہیں** : (بے۔گُ۔نا۔ہیں) (س گ) بےمیاریں۔بےڈوہیں۔

بےگُند : (بے۔گُن۔د) (ن گ۔س گ) گوہتگ۔(2) نامرد۔لگور۔بےدِل۔**بےگُندیں** : (بے۔گُن۔دیں) نامردیں۔لغوریں۔بےدلیں۔(2) گوہتگیں۔

بےگوَاز : (بے۔گوَا۔ز) (س گ) ہما کہ کچّ کنگ مہ بیت۔گوَاز نہ کُتگیں۔ہما کہ گوَاز بُوت نہ کنت۔ہما کہ گوَاز کنگ ءِ کچّ ءَ دَرانت۔**بےگوَازی** : (بے۔گوَا۔زی) (ن گ) بےکچّ ءُ کِساس۔زیادہی۔**بےگوَازیں** : (بے۔گوَا۔زیں) بےکچّیں۔(2) گوَاز نہ کُتگیں۔(2) ہما کہ کچّ کنگ نہ بیت۔

بےگوَاہ : (بے۔گوَا۔ہ) (س گ) (ن گ) گار۔ہما کہ نہ گوَاہیت۔ہما کہ ہچّ سوج ئے نیست۔پہک گار۔نیست۔گارات۔

زِیان۔بُن شُت۔بےدَرک۔بےڈس۔بےنشان۔**بےگوَاہی** : (بے۔گوَا۔ہی) (ن گ) گاری۔بیرانی۔پہ بُن رَوَگ۔مرَگ۔**بےگوَاہیں** : (بے۔گوَا۔ہیں) (س گ) ہما کہ گوَاہ ئے نیست۔(2) گاریں۔بےپدیں۔نیستیں۔بُن شتیں۔بےنشانیں۔

بےگُودی : (بے۔گُو۔دی) (س گ) بےوارث۔ہما کہ گودی ئے نیست۔

بےگور : (بے۔گو۔ر) (س گ) بےقبر۔ہما کہ قبرئے نصیب مہ بیت۔**بےگُوری** : (بے۔گُو۔ری) (ن گ) بےقبری۔ہما کہ قبرے مان نصیب ءَ مہ بیت۔

بےگوَر : (بے۔گوَ۔ر) (س گ) مرُدم یا دَلوتے کہ آئی ءِ شَرّی ءِ سَرءَ خیال داری کنگ مہ بیت۔(2) نگیگ۔بےوار ءُ گوَر۔بےگوَم۔**بےگوَری** : (بے۔گوَ۔ری) (ن گ) بےدلگوش داری۔ساتَگ نہ بُوتگ۔گوَر نہ کنگ۔

بےگوَم : (بے۔گوَ۔م) (س گ) نگیگ۔بےوار۔بےرام۔بےگوَر۔بےگیگ۔**بےگوَمی** : (بے۔گوَ۔می) (ن گ) نگیگی۔بےواری۔بےآرامی۔بےتاہیری۔**بےگوَمیں** : (بے۔گوَ۔میں) (س گ) ہما کہ گوَم نہ انت۔(2) نہ گیگیں۔بےواری۔بےآراہیں۔بےتاہیریں۔

بےگوَمس : (بے۔گوَم۔س) (س گ) ہما کسان عُمریں اُشتر کہ دنیگہ آئی ءِ پونزنہ سُپتگ، مہارءَ نہ کُتگ ءُ ہچّ کار نہ بستگ۔ہما اُشتر کہ مہاری نہ اِنت۔**بےگوَمسی** : (بے۔گوَم۔سی) (ن گ) اُشتر ءِ گوَمس نہ بُوتگ۔(2) ہما اُشتر کہ گوَمسی نہ انت۔(3) وت سری۔بےکرءُ بندی۔**بےگوَمسیں** : (بے۔گوَم۔سیں) (س گ) گوَمسگ نہ بُوتگ ءِ جاوَر۔ہما اُشتر کہ گوَمس نہ دنت۔(3) بےمہاریں۔بےکرءُ بندیں۔وت سریں۔

بےگویاک : (بے۔گو۔یاک) (س گ) بےزبان۔ہما کہ حبرَ نہ کنت۔گُنگ۔(2) (ن گ) حیوان۔مال ءُ دلوت۔**بےگویاکی** : (بے۔گو۔یا۔کی) (ن گ) بےزبانی۔بےتواری۔گُنگی۔بے

حبری۔ **بے گویاکیں** : (بے۔گو۔یا۔کیں) بے زُبانیں۔ بے حبریں۔ بے تواریں۔(2) حیوانیں۔

بے گیر :(بے۔گے۔ر)(س گ) نیک نیتی۔ بدی نہ لوٹوک۔(2) پہوال۔ **بے گیریں** : (بے۔گے۔ریں)(س گ) نیک نیتیں۔ پہک دلیں۔ بے دڑ وہیں۔

بے گیگ :(بے۔گے۔گ)(س گ) ننگیگ۔ بے وار۔ بے رام۔ بے گوُم۔ بے وجّ۔ بے سج۔ بے موہ۔

بیل :(بے۔ل)(ن گ) دوست۔ سنگت۔(2) روچ ءِ یکّ بہرے۔(3) باری۔ کار ءِ باری۔(4) یکّے ءِ لوگ ءَ اَگاں مرکے یا بیرانی یے بیت گُڑا ہمسا ہگ پرا ِگس ءِ مرُدماں نان کننت ءُ کارنت کہ آبیل گوُشگ بیت۔(5) دو مرُدُم کہ پنجّی ءَ یکّ اُشترے ءَ یا مادنے ءَ یا دگہ اولاکے ءَ یکّ جاہی ءَ سوار بنت تہ اے بیل گوُشگ بیت۔(6) برد۔ بیلچہ۔ آہینکی۔ کِشت ءُ کِشار یا کلّ ءِ دَررو پگ ءَ کار مزبوُوَکیں از باب۔(7) بشخ۔ بخش۔ پہِل۔ بشک۔

بِیل :(بی۔ل)(ن گ) دَریاءِ آپ ءِ دیم پہ بُرز ءَ آہگ۔ دَریاءِ آپ کہ پُرّ ءَ کیت۔(2) کوہ ءِ مزنیں کوَر۔

بِیل آلاڑی :(بی ل۔آ۔لا۔ڑی)(ن گ) کسانیں ماہیگے۔

بے لاپ :(بے۔لاپ)(س گ) ہما دلوت کہ آپُس نہ اِنت۔ رُنگ۔ **بے لاپی** :(بے۔لا۔پی)(ن گ) دلوت ءِ بے آپُسی۔ رَنگی۔

بے لالچ :(بے۔لا۔لچ)(س گ) بے تماہ۔ بے لَبّ۔ بے گرز۔ر۔

بے لَبّ :(بے۔لَب۔ب) بچار :بے لالچ۔

بے لِٹّک :(بے۔لِٹ۔ٹِک)(س گ) بُرّیتگ لِٹّک۔ ہما کہ لِٹّک ءَ پِرنیست۔(2) بے پرواہ۔ لوفر۔ **بے لِٹّکیں** :(بے۔لِٹ۔ٹِ۔کیں) ہما سادار کہ لِٹّک ءَ پِرنیست۔

بے لجّ :(بے۔لَج۔ج)(س گ) بے حیا۔ ہما کہ شرم ءَ نہ بِیت۔ ہما کہ لجّ ءَ نہ کنت۔(2) بدکاریں مرُدُم۔ اُدّھری۔ ایر رِتکہ چمّ۔ بے عِزّت۔ بدّو۔ بے غیرت۔ بے حجاب۔ بے شرم۔ بے مہابا۔

بے ننگ۔ **بے لجّ بوُنگ** :(بے۔لَج۔ج۔بوُ۔نگ) بے حیا بوُنگ۔ کم شرف بوُنگ۔ **بے لجّی** :(بے۔لَج۔جی)(ن گ) بے حیائی۔ بے شرمی۔ بے غیرتی۔ بے عِزّتی۔ بے ننگی۔ کمّ شرفّی۔ چمّ جہلی۔

بے لجّیں :(بے۔لَج۔جیں)(س گ) بے حیائیں۔ چمّ جہلیں۔ بے شَریں۔ بے عِزّتیں۔ بے ننگیں۔ کمّ شرفّیں۔

بے لحاظ :(بے۔لِ۔ہاز)(س گ) بے ہاتِر۔ بے میار۔ بے خاتِر۔ بے واہگ۔ بے ریا۔ سَرمست۔ **بے لحاظی** :(بے۔لِ۔ہا۔زی)(ن گ) بے ہاتری۔ بے میاری۔ بے ریائی۔ بے پرواہی۔

بے لحاظیں :(بے۔لِ۔ہا۔زیں)(س گ) بے میاریں۔ بے ریائیں۔ بے پروائیں۔

بے لِذّت :(بے۔لِذ۔ذَت)(س گ) بے تام۔ نہ وشّ۔ بے خوَند۔ **بے لِذّتی** :(بے۔لِذ۔زَ۔تی) بے تامی۔ نہ وَشّی۔ **بے لِذّتیں** :(بے۔لِذ۔زَ۔تیں) بے تامیں۔ نہ وشّیں۔

بیلَڑ :(بے۔لَڑ)(س گ) کساں دل۔ تُرسوک۔(2)(ن گ) نگن ءِ تانگ ءِ گردیں دار۔

بِیلَڑ :(بی۔لَڑ)(س گ)(ن گ) سَرسُچگ۔ پہک سُچگ۔

بیلَگ :(بے۔لَگ)(ن گ) کسانیں ڈگار۔(2) کابیل۔ ڈگار ءِ بند ءِ بُن ءِ جہل تریں جاگہہ کہ آپ گیشتر داریت۔(3) کاہ چر۔

بے لَگو :(بے۔لَ۔گو)(ن گ۔س گ) کسانیں بیلَگ۔ کسانیں ڈگار۔ **بے لَگی** :(بے۔لَ۔گی)(ن گ) ہما کہ گوں بیلَگ ءَ نسبت داریت۔

بے لگام :(بے۔لَ۔گام)(س گ) ہما اولاک کہ لگام ءَ دپ ءَ نہ اِنت۔(2) ہما کہ بے سَریں گپّ جنت۔(3) بے اِنان۔ وت سَر۔ گُمراہ۔ **بے لگامی** :(بے۔لَ۔گا۔می)(ن گ) حر ءُ اَسپ ءِ لگام نہ بوُنگ۔(2) مرُدُم ءِ یلہ دپی۔(3) وت سَری۔ گُمراہی۔ گوَات سَری۔ **بے لگامیں** :(بے۔لَ۔گا۔میں)(س گ) اسپ یا حر ءِ لگام نہ بوُنگ ءِ جاوَر۔ ہما کہ لگام نہ انت۔(2) وت سریں۔ گُمراہیں۔ گوَات سَریں۔

بیلَم : (بے۔لَم) (ن گ) یکّ وہدے ءِ وراک۔ یکّ بیلے ءِ وراک۔

بِیلنڈ : (بی۔لَن۔ڈ) (ن گ) ہما گُرّ یا مزن رگ کہ آئی ءِ یکّ سَرے گوں سیل ءُ دومی سَر گوں روت ءَ اِنت۔ سگِندانک ءِ ہما پدی گپّل کہ روتاں گوں سگِندانک ءِ ہموار کنت۔ لیہنڈ۔

بیلوٗ : (بے۔لوٗ) (ن گ) جنگل۔ ہَموٗدءَ کہ دَرْچک ءُ دارسَکّ باز بِیت۔ مزنیں لَد۔ (2) آب داریں زَمین۔ ہَگ۔ مِلکیں زَمین۔ (3) زِرباری بلوچستان ءِ لِس ءِ یکّ شہر ءُ دَمگے ءِ نام۔ بیلہ۔

بےلوگ : (بے۔لو۔گ) (س گ) ہما کہ لوگ بانُک ئے مہ بیت۔ بےجَن۔ (2) بےدَر۔ بےکُو۔ بےکَس۔ **بےلوگی** : (بے۔لُو۔گی) (ن گ) کَس ءُ جاہ ءِ نہ بُونگ۔ بےکَسی ءُ بےجاہی۔ دَربدَری۔ **بےلوگیں** : (بے۔لو۔گیں) (س گ) بےبُندریں۔ بےکَسیں۔ ہما کہ لوگ ءُ جاگہے نیست۔ بےدواریں۔ بےجاگہیں۔

بیلَہ : (بے۔لَہ) بچار: بیلوٗ۔

بیلی : (بی۔لی) (ن گ) دوست۔ مہروان۔ ہَمراہ۔ نِگہبان۔ پَہازوک۔ مدد کنوک۔ سنگت۔ مددّ کار۔ (2) نوکر۔ حِزمت کار۔ (3) تلکاں گوٗزی ءِ لیب ءِ تہرے۔ **بیلی ئیں** : (بی۔لی۔ئیں) دوستی ئیں۔ مہروانیں

بےلِیکوٗ : (بے۔لے۔کوٗ) (ج گ) بےاُژمار۔ بےکِساس۔ بےشُمار۔ باز۔ بےگچّ۔

بِیم : (بی۔م) (ن گ) تُرس۔ دَہشت۔ اسرام۔ اَندیش۔ اَندیشہ۔ (2) مزنیں کوہ۔ بُرزیں دَرْنگ۔ گٹّیں تلار۔ **بِیم دار** : (بی م۔دار) (س گ) ترسیناک۔ (2) ہما کہ تُرسیت۔ تُرسوک۔

بےمات : (بے۔مات) (ن گ) (س گ) چوروٗ۔ ہما چُکّ کہ مات ئے مُرتگ۔ یتیم۔ **بےمات ءُ گوٗہار** : بےلَجّ۔ لنڈر۔ بےپردگ۔ (2) ہما کہ پہ لنڈری ءُ لوفری ءِ جہت ءَ ماس ءُ گوٗہار ءِ فرق ءُ پیر ءَ نہ زانت۔ (3) ہما کہ مات ءُ گوٗہار ئے نیست۔ **بےماتی** : (بے۔ما۔تی) (ن گ) چورہی۔ یتیمی۔ ہما کہ مات ئے نیست۔ (2) بزّگی۔ بےکسی۔ **بےماتیں** : (بے۔ما۔تیں) (س گ) چورہیں۔ یتیمیں۔ (2) بےکَسیں۔ بزّگیں۔

بےمارِشت : (بے۔ما۔رِش۔ت) بےساہ۔ بےسُدھ۔ **بےمارِشتی** : (بے۔ما۔رِش۔تی) (ن گ) بےساہی۔ بےسُدھی۔

بےماش : (بے۔ماش) (س گ) کمّ عقلی۔ کمّ زانت۔ بےسُدھ۔ بودلا۔ بےوت۔ ناسرپد۔ بےعقل۔ بےزانگ۔

بِیمار : (بی۔مار) (د) (ن گ) نادُراہ۔ ناجوڑ۔ ناسلامت۔ ناوشّ۔

بِیماری : (بی۔ما۔ری) (ن گ) ناجوڑی۔ ناسلامتی۔ نادُراہی۔

بِیماریں : (بی۔ما۔ریں) (س گ) نادُراہیں۔ ناسلامتیں۔ ناجوڑیں۔

بےمال : (بے۔مال) (س گ) غریب۔ بےزَرّ۔ نیزگار۔ بےمتاع۔ **بےمالی** : (بے۔ما۔لی) (ن گ) غریبی۔ نادَری۔ بےزَرّی۔ **بےمالیں** : (بے۔ما۔لیں) (س گ) غریبیں۔ واریں۔ بےزَرّیں۔ نیزگاریں۔ بزّگیں۔

بےمَت : (بے۔مَت) (س گ) بےعقل۔ بےزانت۔ بےسُدھ۔ بےہوش۔ بےزانگ۔ کم فہم۔ **بےمَتی** : (بے۔مَ۔تی) بےعقلی۔ بےسُدّھی۔ بےہوشی۔ کم فہمی۔ **بےمَتیں** : (بے۔مَ۔تیں) (س گ) بےعقلیں۔ بےسُدّھیں۔ بےزانگیں۔ پہوالیں۔ بےساہیں۔ اےاِنانیں۔

بےمَتاع : (بے۔مَ۔تاہ) (س گ) بےمال۔ بےزَرّ۔ غریب۔ وار۔

بےمَٹّ : (بے۔مَٹ۔ٹ) (س گ) بےدَروَر۔ بےجوڑہ۔ بےبدل۔ بےمِثال۔ بےہمسَر۔ (2) ہما زَمین یا ڈگار کہ حاک ءُ مَٹّ نہ داتگ۔ **بےمَٹّی** : (بے۔مَٹ۔ٹی) بےدَروَری۔ بےبدلی۔ بےمثالی۔ **بےمَٹّیں** : (بے۔مَٹ۔ٹیں) مَٹّ نہ داتگیں۔ (2) بےدَروَریں۔ بےمثالیں۔

بےمِثال : (بے۔مِ۔سا۔ل) (س گ) بےدَروَر۔ بےمَٹّ۔ بےجوڑہ۔ بےبدل۔ (2) بزّاہ دار۔ وشّ دُرُوشم۔ **بےمِثالیں** : (بے۔مِ۔سا۔لیں) (س گ) بےمَٹّیں۔ بےدَروَریں۔

بےمَدار : (بے۔مَ۔دار) (س گ) اِشتاپی۔ بےمہتلی۔ بے قرار۔ تکاں سُر۔

بےمَذہب : (بے۔مَذ۔ہَب) (س گ) بے راہ ءُ راہ بَند۔ بَدپیل۔ بَدعادت۔ بدکرد۔ بےمہذب۔(2) بےدِین۔ بےایمان۔ **بےمَذہبی** : (بے۔مَذ۔ہَ۔بی) (ن گ) بےدینی۔(2) بے ایمانی۔ دژوہ بازی۔(3) بدکردی۔ بےمہذبی۔ بدپئیلی۔ **بے مَذہبیں** : (بے۔مَذ۔ہَ۔بیں) (س گ) بےدینیں۔(2) بے ایمانیں۔دژوہ بازیں۔(3) بدکرداریں۔بدپئیلیں۔بےمہذبیں۔

بےمُراد : (بے۔مُ۔راد) (س گ) ہما کہ دل ءُ لوٹ اِتگیں چیز ئے نہ رس اِتگ۔ بے بہر۔ چہ وشّی ءَ زِبہر۔(2) بدبخت۔شُوم۔ بےمُرزی۔(3) بےسوب۔ **بےمُرادی** : (بے۔مُ۔را۔دی) (ن گ) مُراد ءِ نہ رَسَگ۔ واہگ ءِ پیلو نہ بُوتگ۔(2) بےسوبی۔(3) شُومی۔بدبختی۔**بےمُرادیں** : (بے۔مُ۔را۔دیں) (س گ) بےسوبیں۔ناکامیں۔شُومّیں۔بدبختیں۔

بےمَرد : (بے۔مَر۔د) (س گ) ہما جَنین کہ آئی ءِ سانگ نہ کُرتگ یا جنوزام اِنت۔ ہما کہ مردئے نیست۔ **بےمَردی** : (بے۔مَر۔دی) (ن گ) مرد ءِ نہ بُوتگ۔ بےمرد بُوتگ۔جَنین ءِ مرد نہ بُوتگ۔(2) نامرد بُوتگ۔ **بےمَردئیں** : (بے۔مَر۔دی۔ئیں) (س گ) ہما کہ مَردی ئے مان نیست۔ بےزوریں۔ بےشہوتیں۔(2) ہما زال کہ جود ئے نیست۔

بےمَرْدُم : (بے۔مَر۔دُم) (س گ) ہما کہ سِیاد ءُ قوم ئے نیست۔ بےقوم۔ بےٹالہا۔ بے سِیاد۔ بےکس۔ بےوارث۔ **بے مَرْدُمی** : (بے۔مَر۔دُ۔می) (ن گ) مَردُم نہ بُوتگ۔ سِیال ءُ وارث ءِ نہ بُوتگ۔ بےراجی۔ بےکسی۔ بےوارِثی۔ بےٹالہا۔ **بےمَردُمیں** : (بے۔مَر۔دُ۔میں) (س گ) بےراجیں۔ بےسیالیں۔ بےوارِثیں۔ بے کَس ءُ کوئیں۔ ایوکیں۔

بےمُرزی : (بے۔مُر۔زی) (ن گ) شُوم۔ بدبخت۔ بےمُراد۔ حدامُرزی۔(2) بددُعاے چوکہ : خُدائے مہ بخشات۔

بےمُرشِد : (بے۔مُر۔شِد) (س گ) بےپیر۔ بےپُشت۔ **بے مُرشِدی** : (بے۔مُر۔شِ۔دی) (ن گ) بےپیری۔ بےپُشتی۔

بےمَڑاہ : (بے۔مَ۔ڑا۔ہ) (س گ) بےشان۔ ہما کہ مَیار نہ کنت۔ بےمَیار۔ ہما کہ مَڑاہ نہ کنت۔ ہما کہ بُزرگِندی نہ کنت۔ **بے مَڑاہیں** : (بے۔مَ۔ڑا۔ہیں) (س گ) بےشانیں۔ ہما کہ میار نہ کنت۔

بےمُزّ : (بے۔مُز۔ز) (س گ) بےپکارءِ کارءِ کنگ۔ بےمُزّءِ کارءِ کنگ۔(2) بےزرّیں نوکر۔(3) بےتماہ۔ **بےمُزّی** : (بے۔مُز۔زی) (ن گ) بےپکار گیریں کاردار۔(2) بےسیتّی۔ بےنَفی۔ **بےمُزّیں** : (بے۔مُز۔زیں) (س گ) بےپکاریں۔(2) بےسیتّیں۔ بےنفیں۔

بےمِزّگ : (بے۔مِز۔زَگ) (س گ) بےتام۔ بےخوْند۔ بےلذّت۔

بےسِڑک : (بے۔سِڑ۔ک) (س گ) بےچاڑ۔ بےآرام۔ نلکیگ۔

بےمقصد : (بے۔مَق۔سَد) (س گ) بےمطلب۔ بےمعانا۔(2) بےغَرض۔ **بےمقصدیں** : (بے۔مَق۔سَ۔دیں) (س گ) بےمطلبیں۔ بےمعانائیں۔ بےغَرضیں۔

بےمعنا : (بے۔ما۔نا) (س گ) بےفائدہ۔ بےسِیتّ۔(2) بےمطلب۔ **بےمَعانائیں** : (بے۔ما۔نا۔ئیں) (س گ) ہما کہ معانائے نیست۔(2) بےنفیں۔ بےمطلبیں۔(3) بےارزِشیں۔

بیمّناک : (بی م۔مِ۔ناک) (س گ) تُرسناک۔ خطرناک۔ **بیمناکی** : (بی م۔نا۔کی) (ن گ) ترسیناکی۔ خطرناکی۔ **بیمناکیں** : (بی م۔نا۔کیں) ترسیناکیں۔ خطرناکیں۔

بےمِنّت : (بے۔مِن۔نَت) (س گ) ہما چیز کہ پہ آئی ءِ جُہد ءُ زَہمتّی نہ لوٹیت، بےزَرّ ءُ مال ءَ پہ مُفت ءَ رَسیت۔(2) ناشُکر۔ بے رضا۔ ہما کَس کہ کارءِ کنگ ءَ رند کسّی مِنّت ءَ نہ زُوریت۔(3) ہما کہ کَسّی مِنّت ءُ توروْ مہ بیت۔ ہما کہ کسّی زیر ءِ مِنّت مہ بیت۔ **بے مِنّتی** : (بے۔مِن۔نَ۔تی) (ن گ) ناشُکری۔(2) مِنّت ءِ نہ

زُورگ۔ ہما چیز کہ پہ بے منّت ءُ لیلہی ءَ رَس اِتگ۔ **بے مِنّتیں** : (بے۔مِن۔نَ۔تیں) (س گ) ہما کہ کَسّی مِنَّت ءُ تورَواں مہ بیت۔ (2) مُفتیں۔

بے موڑ : (بے۔موڑ) (س گ) بے مُراد۔ نامُراد۔ (2) بددُعاے کہ عُمرءَ مہ بیت۔

بے موسُم : (بے۔مو۔سُم) (س گ) ہما بر یا کِشار کہ چہ وَتی موسم ءَ پیش یا رَند آ تلگ۔ بے وہد۔ **بے موسُمی** : (بے۔مو۔سُ۔می) (ن گ) ہما بر یا کِشار کہ بہ موسم نہ انت، چہ موسم ءَ سر یا رَندانت۔ (2) ناپُختگی۔ خرابی۔ **بے موسُمیں** : (بے۔مو۔سُ۔مے۔ن) (س گ) ہما کارے کہ چہ وتی وہد ءَ سر یا رَند کنگ بہ بیت۔ ہما چیز یا کِشار کہ پہ موسم ءُ وہد مہ بیت۔

بے موک : (بے۔مو۔ک) (س گ) بے قیمت۔ مُفتیں۔ بے بہا۔ (2) گرّاں قیمت۔ ہما کہ موکگ مہ بیت۔

بے مول : (بے۔مو۔ل) (س گ) بے قیمت۔ بے بہا۔ گرّاں بہا۔ قیمتی۔ ہما کہ بہاءَ ئے کس دات نہ کنت۔ (2) بے مقصد۔ بے کار۔ کارءَ نیاؤک۔

بے موہ : (بے۔مو۔ہ) (س گ) بے وار۔ بے گیگ۔ بے دِزچ۔ بے واک۔

بے مُہابا : (بے۔مُ۔ہا۔با) (س گ) بے لحاظ۔ بے مہر۔ بے پَرواہ۔ بے مُہاوا۔ (2) بے لَجّ۔ بے حیا۔

بے مَہار : (بے۔مَ۔ہار) (س گ) اولاک کہ مہارئے نیست۔ پاندپچ۔ یلہ۔ (2) ہما اولاک کہ انگت ءَ مہاری نہ اِنت۔ (3) سَروَتیں مَردُم۔ بے پَرواہ۔ بے لحاظ۔ بے گرءُ دار۔ بے اِنان۔ **بے مَہاری** : (بے۔مَ۔ہا۔ری) (ن گ) بے مہار بُوَنگ۔ وت سَری۔ بے سَری۔ بے لحاظی۔ ژلاّئی۔ بے گرءُ داری۔ یلّہی۔ **بے مَہاریں** : (بے۔مَ۔ہا۔ریں) (س گ) ہما کہ بے مَہار انت۔ ہما کہ مہارءَ نہ انت۔ (2) بے سریں۔ وت سریں۔ یلّہیں۔

بے مُہاوا : (بے۔مُ۔ہا۔وا) بچار : بے مُہابا۔

بے مِہر : (بے۔مِہ۔ر) (س گ) بدشُناس۔ بے مُہاوا۔ بے پَرواہ۔ بے لحاظ۔ (2) ہما کہ مِہرءُ دوستی ئے نیست۔ **بے مِہری** : (بے۔مِہ۔ری) (ن گ) بدشُناسی۔ بے لحاظی۔ بدمِہری۔ **بے مِہریں** : (بے۔مِہ۔ریں) (س گ) بدشُناسیں۔ بے لحاظیں۔ بدمِہریں۔

بے مَیار : (بے۔مَ۔یار) (س گ) بے لحاظ۔ ہما کہ ہیچ ئے باترءَ مَنّیت۔ ہما کہ مَیار بارنہ بیت۔ ہما کہ مَیار نہ زیریت۔ (2) بے ملام۔ (3) ہما کہ مَلامت نہ اِنت۔ بے ڈوبہ۔ (4) نہ تُرس۔ دِلاوَر۔ (5) بے دود۔ بے ننگ۔ (6) بے پردگ۔ بے مَرّاہ۔ **بے مَیاری** : (بے۔مَ۔یا۔ری) بے لہازی۔ بے پرواہی۔ (2) بے گُناہی۔ بے دڑوہی۔ **بے مَیاریں** : (بے۔مَ۔یا۔ریں) بے لہازیں۔ بے پرواہیں۔ (2) بے دڑوہیں۔ بے گُناہیں۔

بے میم : (بے۔مے۔م) (س گ) کور۔ کورمیم۔ کوردِید۔ (2) نازانت کار۔ بے فہم۔۔ بے پکرات۔ **بے میمی** : (بے۔مے۔می) (ن گ) کوردِیدی۔ کورمیمی۔ (2) کمّ فہمی۔ نزانتکاری۔ ناسرپدی۔ کمّ عقلی۔

بِینا : (بی۔نا) (ج گ) یکّ سہتے۔ (2) (د) (س گ) روکیں۔ ہما چمّ کہ روک اِش مان۔ (3) (ن گ) نل ءُ وڑیں سازے۔ (4) جوگیانی مارءَ مست کنگ ءَ ساز۔ مورلُو۔ مورلی۔ **بِینائی** : (بی۔نا۔ئی) (د) (ن گ) روک۔ رُژن۔ چمّ ءَ رُشناہی۔ گِندگ ءَ طاقت ءُ صفت۔ چمّانی دِید۔

بے نام : (بے۔نام) (س گ) ہما کہ نام ئے نیست۔ ہما کہ عِزّت ءُ شرف ئے نیست۔ ہما کہ نام مہ کشّیت۔ (2) وادشپ ءَ کہ وادلوٹنت پہ شرک ءُ پال نام ءَ نہ گرنت ءُ گوشنت بے نام ءَ بہ دئے۔ (3) کسیپ ءَ ہَیک۔ (4) ہما دَرمان کہ پہ زالبُولانی چیریں اَندامانی نادُراہیاں کارمرز بیت۔ (5) شپءَ مار یا زُومے ءَ ظاہر بُوَنگ۔ **بے نامی** : (بے۔نا۔می) (ن گ) بے نام بُوَنگ۔ نام ءَ گاربُوَنگ۔ کم شرفی۔ کم عِزّتی۔ (2) ہما دَرمان کہ پہ زالبُولی چیریں اَندامانی

ناڈُراھیاں کارمَزبنت۔(3) دَرمانے کہ چہ کانسلوکءِ ھَیکاں جوڑ کنگ بِیتءُ ھیسکءِ ناڈُراہءَ دیگ بیت۔ **بےنامءُ نشان :** (س گ) بےنام۔گمنام۔بےگْواہ۔(2) بےجاہ۔بےدَوار۔

بےنام مَزن : (بے۔نام۔مَ۔زَن)(ن گ) اُشترمُرگءِ ھَیک۔

بےنان : (بے۔نان)(س گ) شُدیگ۔وار۔بَزّگ۔گُژنگ۔ غریب۔نیزگار۔ **بےنانی :** (بے۔نا۔نی)(ن گ) واری۔ شُدیکی۔لنگڑی۔گُژنگی۔غریبی۔

بےنَپ : (بے۔نَپ) بچار : بےنَف۔

بینٹ : (بےن۔ٹ)(ن گ) یکّ دستےءَ مُشت کنگءِ دومی دستءِ کاسَگی لَنکُکءَ توکی لَنکُکءِ پُشتءَ شِتریںگ کہ مُشتیں دستءِ بندیں کاسگی لنکُکءُ توکی لنکُکءِ میانجیءِ پلءَ بہ کپیتءُ توار بہ کنت۔

بِینٹ : (بی ن۔ٹ)(ن گ) آچاری گُدءِ تاک کہ گِردءَ گِرد پتاتگ۔(2) ماھورءِ بیڑءِ یکّ دَزاجیں ٹُکّرے۔

بینڈِک : (بن۔ڈِک)(ن گ) ڈوبہ۔ بُھتام۔(2) شِگان۔ مَلَنڈ۔

بینڈَگ : (بے۔ن۔ڈَگ)(ن گ) شلوارءِ آنچگ کنگءِ جاہ۔بیڑغ۔نیپگ۔(2) شلوارءَ راگوں آنچگءَ مان جَنگ۔شلوارءِ آنچگ۔(3) لانچگ۔شلوارءِ بُرزءَ مان جَنگ۔ **بینڈگاں جَنگ :** (بےن۔ڈَ۔گاں۔جَ۔نگ)(ک گ) چیزےءِ شلوارءِ نیمگءَ ماں کنگ۔ چیزےءِ سرءِ ینءَ بندگ۔(2) بَرَگ۔ زُورگ۔

بینڈَگ جَنگ : (بے۔ن۔ڈَگ۔جَ۔نگ)(ک گ) شلوارءِ لانچگ۔شلوارءِ چہ کونڈاں بُرز کنگ۔

بےنِشان : (بے۔نِ۔شان)(س گ) بےچیدَگ۔بےنام۔(2) گار۔بےگْواہ۔ **بےنِشانیں :** (بے۔نِ۔شا۔نیں)(س گ) ھما کہ نشان نہ انت۔ (2) گاریں۔بےگْواھیں۔بےپدیں۔

بےنَصیب : (بے۔نَ۔سی۔ب)(س گ) بدبخت۔بےبخت۔ شُوم۔سُتکہ بخت۔کم بخت۔ **بےنَصیبی :** (بے۔نَ۔سی۔بی)(ن گ) بدبختی۔شُومّی۔کمّ بختی۔کمّ طالھی۔

بےنَف : (بے۔نَف)(س گ) بےپاںدگ۔بےسِیتّ۔

بےنَفیں : (بے۔نَ۔فیں)(س گ) بےسِیتّیں۔بے پائیدگیں۔بےکاریں۔

بینکرہ : (بےن۔کَ۔رہ)(ن گ) جرّے کہ پہ جاڑی ئیں تپءَ کارءَ کیت۔

بِینکو : (بےن۔کو)(ن گ) باژُو۔کسانیں سھریں مُرگے۔ سرءِ پوک۔نکول۔نپول۔

بِینگ : (بی ن۔گ)(ن گ) نریں کُچّک۔سَگ۔(2) رَستر۔ بلاہ۔ٹُوہ۔(3) گُرک۔

بینگ : (بے۔نگ)(ن گ) شھد۔ بینگ مَگِسکءِ جوڑ کُتگیں شِیرَگ۔ **بینگ مَگِسک :** (بے۔نگ۔مَ۔گِس۔ک)(ن گ) ھما مَگِسک کہ بینگ جوڑ کنت۔

بےنِمَک : (بے۔نِ۔مَک)(س گ) بےاھپال۔ھما کہ ھچّ نیکی ئے دیمءَ مہ ایت۔(2) نابُود۔ بودلا۔ بے برکت۔ **بےنِمَکّی :** (بے۔نِ۔مَک۔کی) بےکَردی۔نابُودی۔(2) بداھپالی۔بےوفائی۔

بےنُماز : (بے۔نُ۔ماز)(س گ) ھما مسلمان کہ مسلمانانی مذھبءِ رُوءَ نماز نہ کنت۔(2) بےدِین۔کافر۔ **بےنُمازی :** (بے۔نُ۔ما۔زی)(ن گ) جنینانی ماہءِ بیماریءِ دَور کہ اے روچاں آنماز نہ کننت۔(2) نماز نہ کنگ۔ ھما کہ نماز نہ کنت۔(3) بےدین۔ کافر۔ **بےنُمازیں :** (بے۔نُ۔ما۔زیں)(س گ) بےدینیں۔ کافریں۔(2) ھما کہ حدائےءِ عبادتءَ نہ کنت۔

بےنَنگ : (بے۔نَن۔گ)(س گ) بےغیرت۔بےلَجّ۔بے شَرم۔بےمَیار۔بےحیا۔ **بےنَنگی :** (بے۔نَن۔گی)(ن گ) بےلَجّی۔بےشَرمی۔بےحیائی۔بےغیرَتی۔ **بےنَنگیں :** (بے۔نَن۔گیں) بےلَجّیں۔بےحیائیں۔بےغیرتیں۔بےمَیاریں۔

بےنِیاز : (بے۔نِ۔یاز)(س گ) بےپَرواہ۔بےحاجت ھما کہ کَسّی پَرواہءَ نہ کنت۔

بےنَوا : (بے۔نَ۔وا)(س گ) بےآواز۔ نزور۔ بےوَس۔ نا دست رس۔ **بےنَوائیں** : (بے۔نَ۔وا۔ئیں) نزوریں۔ بے وسیں۔ نادست رسیں۔

بےواب : (بے۔وا۔ب)(س گ) بےآرام۔ بےترّہ۔ تکاں سُر۔ (2) ہما کہ واب نہ کپیت۔ **بے وابی** : (بے۔وا۔بی) (ن گ) آگاہی۔ بےآرامی۔ (2) واب نیاہگ ءِ ناڈُراہی۔ **بے وابیں** : (بے۔وا۔بیں)(س گ) بےآرامیں۔ تکاں سُریں۔ (2) ہما کہ واب نہ کپتگ۔ ہما کہ آگہہ انت۔

بےواجہہ : (بے۔وا۔جَہہ)(س گ) ہما کہ واہُند ئے نیست۔ بےمَستِر۔ بےسَر۔ بےسَروگ۔ بےوارِث۔ بےکس۔ **بےواجہی** : (بے۔وا۔جَ۔ہی)(ن گ) بےمَستِری۔ بےسَری۔ بےواہُندی۔ بےکسی۔ بےوارِثی۔ **بےواجہیں** : (بے۔وا۔جَ۔ہیں)(ن گ) بےسریں۔ بےسروگیں۔ بےواہُندیں۔

بےواد : (بے۔وا۔د)(س گ) ہما وَرَگ کہ واد اِش مان نیست۔ اَوادَگ۔ نوادَگ۔ اوذغ۔ بےتام۔ **بےوادی** : (بے۔وا۔دی)(ن گ) وَرَگ ءِ اَوادَگی۔ (2) بے برکتی۔ بے لِذّتی۔ **بےوادیں** : (بے۔وا۔دیں)(س گ) اَوادَگیں۔ واد مان نہ کُتگیں وَرَگ۔ (2) بےتامیں۔ بے برکتیں۔ بےلِذّتیں۔

بےوار : (بے۔وا۔ر)(س گ) بےموہ۔ نگیگ۔ بےواک۔ بےرِچ۔ بےگیگ۔ بےگوْم۔ **بےواربُوتگ** : (بے۔وا۔ر۔بُو۔تگ)(ک گ) حیران ءُ ہبکہ بُوتگ۔ خطا واربُوتگ۔ مَیاریگ بُوتگ۔ نگیگ بُوتگ۔ پسّوادات نہ کنگ۔ وت ءَ رکّینت نہ کنگ۔ **بے واری** : (بے۔وا۔ری)(ن گ) نہ گیگی۔ بےواکی۔ کمّ گُشادی۔

بےوارِث : (بے۔وا۔رِس)(س گ) ہمائی کہ کَسّ ءُ وارِث ئے مہ بیت۔ بےبُن۔ بےپُشت۔ بےکَس۔ بےگودی۔ بےواجہہ۔ لاوارِث۔ چورؤ۔ **بےوارِثی** : (بے۔وا۔رِ۔سی)(ن گ) بے کسی۔ بےواجہی۔ بےپُشتی۔ بےاولادی۔ بےپِدی۔ **بےوارِثیں** : (بے۔وا۔رِ۔سیں) بےپُشتیں۔ بےاولادیں۔ بےپدیں۔ بےکسیں۔

بےواک : (بے۔وا۔ک)(س گ) بےتَوان۔ ہما کہ دست ءَ ئے ہچّ نہ بیت۔ بےزور۔ بےزَکت۔ بےوس۔ بےچارَگ۔ بے چارہ۔ بےدست رس۔ نزور۔ سُست۔ بےسیخ۔ بےموہ۔ بےوار۔ **بےواکی** : (بے۔وا۔کی)(ن گ) کمزوری۔ ناتوانی۔ بے وسی۔ بےسیخی۔ **بےواکیں** : (بے۔وا۔کیں)(س گ) نزوریں۔ ناتوانیں۔ بےوسیں۔ بےسِنچیں۔ کمّ گُشادیں۔ بزّگیں۔

بےواگ : (بے۔واگ)(ن گ) جنوزام۔ (2) یَلہ۔ بے اِنان۔ سرءِوت۔ (3) بےمستر۔ بےواجہہ۔ **بےواگیں** : (بے۔ وا۔گیں) جنوزائیں۔ (2) یلہیں۔ سرءِوتیں۔ (3) بےمستریں۔ بےواجہیں۔

بیوان : (بے۔وا۔ن)(ن گ) وَیرانیں جاگہہ۔ دَشت۔ ڈنّ۔ گِیابان۔ بیرانی۔ گِیاوان۔ بیابان۔

بے وانک : (بے۔وان۔ک)(س گ) بےتوار۔ بے برمش۔ بےترکّ ءُتوار۔ **بےوانکی** : (بے۔واں۔کی)(ن گ) بےبرمشی۔ بےتواری۔ **بےوانکیں** : (بے۔واں۔کیں)(س گ) بےبرمشیں۔ بےتواریں۔ بےگویاکیں۔ (2) بزّگیں۔ نیزگاریں۔

بےواہگ : (بے۔وا۔ہگ)(س گ) بےہاتِر۔ بےلحاظ۔ بےتماہ۔

بےوَت : (بے۔وَت)(س گ) بےسُدّھ۔ گنوک۔ بےسار۔ ہما کہ سَرءِ سار نہ اِنت۔ بےہوش۔ بےزانگ۔ **بےوَتی** : (بے۔وَ۔تی)(ن گ) گنوکی۔ بےسُدّھی۔ بےہوشی۔ بےساری۔ **بے وَتیں** : (بے۔وَ۔تیں)(س گ) گنوکیں۔ بےسُدّھیں۔ بے ہوشیں۔ بےساریں۔ سرءِوَتیں۔

بےوَجّ : (بے۔وَج۔ج)(س گ) بےسج۔ بےگیگ۔ بے وڑ۔ **بےوَجّی** : (بے۔وَج۔جی)(ن گ) ہما کہ وَجّ نہ انت۔ بےوڑی۔ نگیگی۔ بےگوْمی۔ **بےوَجّیں** : (بے۔وَج۔جیں)(س گ) بےوڑیں۔ نگیگیں۔ بےگوْمیں۔

بےوَدار : (بے۔وَ۔دار) (س گ) بدعھد۔بدقول۔(2) ہما کہ پہ کَسّ ءَ نہ جلّیت۔پہ کَسّ ءِ ودارنہ کنت۔اِشتاپی۔

بےوَرد : (بے۔وَر۔د) (س گ) بےوَرگ۔ہورک لاپ۔لنگڑ لاپ۔گُژنگ۔(2) ہما کہ اَناوار اِنت۔اَناوار۔**بےوَردیں** : (بے۔وَر۔دیں) (س گ) شُدلاپیں۔شُدیکیں۔لنگڑیں۔گُژنگیں۔

بےوَردِن : (بے۔وَر۔دِن) (س گ) بےوَرگ۔ناوار۔بےتوشگ۔**بےوَردی** : (بے۔وَر۔دی) (ن گ) شُدلاپی۔شُدیکی۔لنگڑی۔گُژنگی۔

بِی وَرد : (بی۔وَ۔رد) (ن گ) بُوجِیگ ءِ سادے چوکہ لبزانء اِنت، ایشی یکّ سَرے گوں جمبول ءَ بستگ ءُ دومی سَر گوں گوٗرءِ کڑی ءَ جتگ۔

بےوَرسو : (بے۔وَر۔سو) (س گ) بےکِساس۔سَکّ باز۔بےحساب۔(2) بےوَڈّم۔

بےوَڑ : (بے۔وَڑ) (س گ) بےبُرّ۔بےڈوَل۔نَگیگ۔بےوجّ۔بےسج۔اَڑنگ۔**بےوَڑیں** : (بے۔وَ۔ڑیں) (س گ) بےبُرّیں۔بےڈوَلیں۔نَگیگیں۔بےگوٗییں۔

بےوَڑّت : (بے۔وَز۔زت) (س گ) بےتُرس۔دِلاوَر۔

بےوَڑّتی : (بے۔وَز۔زَ۔تی) (ن گ) نَتُرسی۔دلاوری۔بہادری۔سرمچاری۔سرنتابی۔مڑاہ داری۔**بےوَڑّتی ئیں** : (بے۔وَز۔زَ۔تی۔ئیں) (س گ) دلاوریں۔نَتُرسیں۔بہادریں۔سرمچاریں۔سرنتابیں۔مڑاہ داریں۔

بےوَس : (بے۔وَس) (س گ) بےواک۔بےدست رس۔لاچار۔ایرجیگ۔بزہک۔بزّگ کار۔بےچارہ۔بےدَر۔**بےوَسی** : (بے۔وَ۔سی) (ن گ) نزوری۔کم طاقتی۔لاچاری۔بےدست رسی۔بزّگی۔**بےوَسیں** : (بے۔وَ۔سیں) (س گ) نزوریں۔کمّ توانیں۔بےدست رسیں۔بزّگیں۔بےواکیں۔کمّ گُشادیں۔

بےوَفا : (بے۔وَ۔فا) (س گ) دُژوہ باز۔دَغاباز۔ناشکر۔(2) بدقول۔بدعھد۔**بےوَفائی** : (بے۔وَ۔فا۔ئی) (ن گ) وفانہ کنگ۔بےمہری۔نادوستی۔(2) بدقولی۔بدعھدی۔**بےوَفائیں** : (بے۔وَ۔فا۔ئیں) (س گ) بدمہریں۔بدعھدیں۔بدقولیں۔بےمہریں۔

بےوَقت : (بے۔وَق۔ت) ناوقت۔دیر۔(2) (ج گ) ناوہد۔بےموسُم۔

بےوَلَد : (بے۔وَ۔لَد) (س گ) (ن گ) بےپِت۔کوٹک۔کیہُر۔بےنِکاح ءِ چُکّ۔**بےوَلَدی** : (بے۔وَ۔لَ۔دی) (ن گ) بےپِتی۔کوٹکی۔کیہرُی۔**بےوَلَدیں** : (بے۔وَ۔لَ۔دیں) کوٹکیں۔بےپِتیں۔کیہرُیں۔

بےوَلَندو : (بے۔وَ۔لَن۔دو) (س گ) بےکَس۔بےوارِث۔بےسِیاد۔(2) بےاولاد۔بےرَند۔بےپَد۔

بےوَہد : (بے۔وَہ۔د) (ج گ) پہ وہداناں۔ناوہد۔دیر۔بےموسم۔

بےہاٹی : (بے۔ہا۔ٹی) (ج گ) بےزِختّ۔کم توان۔نزور۔کمزور۔**بےہاٹی ئیں** : (بے۔ہا۔ٹی۔ئیں) بےزِختّیں۔کم توانیں۔نزوریں۔

بِیہار : (بی۔ہار) (ن گ) پاتراپ۔گُرّ۔نِہرّ۔تُرسینگ۔ڈڑّکو۔اَنگیرگ۔واہی۔گوانک۔**بِیہاردیگ** : (بی۔ہار۔دی۔یگ) چمّ سُہر دیگ۔تُرسینگ۔نِہرّ دیگ۔

بےہچّ : (بے۔ہچ۔چ) (س گ) ہچّ بُونگ۔اَنچوش کہ : ''پِلانی بےہچّ نہ اِنت'' بزاں چوش نہ اِنت کہ ہچّ ءُ نیست۔بزاں چیزے ہست اِنت ءُ۔(2) زِہر۔بےبَہر۔(3) بےسوب۔(4) ہورک۔(5) نااُمیت۔

بےہَڈّ : (بے۔ہَڈ۔ڈ) (س گ) ہما کہ ہَڈّ ءُ مان نیست۔(2) بےبِیہہ۔بداَصل۔کم نسب۔(3) بےٹالہا۔بےسِیال۔بےقوم۔

بےہزم : (بے۔ہز۔م) (س گ) بےپُشت۔بےکَس۔بےمَحرَم۔(2) ہما زالبول کہ آئی ءَ راوارِث نیست۔ہما جَنین کہ مردیں عزیزءُ نیست۔(3) ہما جَنین کہ مَردءُ نیست۔بےمَرد۔(4) ہما جَنین کہ کَسّ ءَ نہ منیّت۔(5) بےراہ۔گُمراہ۔وت سَر۔**بےہزمی** : (بے۔ہز۔می) (ن گ) بےپُشتی۔بےکَسی۔(2) بدواہی۔گُمراہی۔وَت سری۔(3) بےمردیں زال۔(4) ہما جنین کہ کس ءُ کوٗءُ مہ بیت۔**بےہزمیں** : (بے۔ہِز۔میں) (س گ) بے

پُشتیں ۔ بے کسیں ۔ (2) بدراہیں ۔ گُمراہیں ۔ وت سریں ۔ (2) ہما کہ بے مردانت ۔ (4) ہمازال کہ بے کس ءُ کُوانت ۔

بے ہَست : (بے ۔ ہَس ۔ ت) (س گ) نیست ۔ ناپید ۔ (2) نیزگار ۔ وار ۔ بزَّگ ۔ کمّ تواں ۔

بے ہِمَّت : (بے ۔ ہِم ۔ مَت) (س گ) بے زَہرگ ۔ تُرسوک ۔ لگور ۔ (2) بے جوگ ۔ بے حیر ۔ بے کِرد ۔ سُست ۔ کاہِل ۔ نابُود ۔ بے جوپ ۔ **بے ہِمَّتی** : (بے ۔ ہِم ۔ مَ ۔ تی) (ن گ) لگوری ۔ بے کِردی ۔ سُستی ۔ نابُودی ۔ بے جوپی ۔ **بے ہِمّتیں** : (بے ۔ ہِم ۔ مَ ۔ تیں) لگوریں ۔ بے کِردیں ۔ سُستیں ۔ نابُودیں ۔ بے جوپیں ۔

بے ہَند : (بے ۔ ہَن ۔ د) (س گ) بے جاگہہ ۔ بے لوگ ۔ بے ہنکیں ۔ بے دَوار جاہ ۔

بے ہُنَر : (بے ۔ ہُ ۔ نَر) (س گ) ہما کہ ہُنَر ءُ حیلہ نزانت ۔ دل پَہک ۔ بے حیلہ ۔ بے دژوہ ۔ **بے ہُنَری** : (بے ۔ ہُ ۔ نَ ۔ ری) (ن گ) دل پَہکی ۔ بے حیلہی ۔

بے ہُودَگ : (بے ۔ ہُو ۔ دَگ) (س گ) بے سِیتّ ۔ بے نف ۔ ناہُودگ ۔ بے کار ۔ پُوچ ۔ بے سِلک ۔ **بے ہُودَگی** : (بے ۔ ہُو ۔ دَ ۔ گی) (ن گ) بے سِیتی ۔ بے نَفی ۔ پُوچی ۔ ناہودَگی ۔ بے سِلکی ۔ (2) نادانی ۔ (3) سُبکّی ۔ **بے ہُودَگیں** : (بے ۔ ہُو ۔ دَ ۔ گیں) بے سِیتّیں ۔ بے نفیں ۔ ناہودَگیں ۔ بے کاریں ۔ پُوچیں ۔

بے ہئوری : (بے ۔ ہو ۔ ری) (ن گ) ڈُکّال ۔ ہئور ءِ نہ بُوئگ ۔

بے ہئوریں : (بے ۔ ہو ۔ ریں) (س گ) ہور ءُ باران نہ بُوئگ ۔

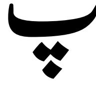
بے ہوش : (بے ۔ ہو ۔ ش) (س گ) بے سار ۔ بے ساہ ۔ بے سُدّھ ۔ ہَما مَردُم کہ گَپّ ءَ زُوت شَموشیت ۔ بے مت ۔ بے وَت ۔ بے رَم ۔ (2) بے اِنان ۔ (3) مُردَگ ۔ مُرتگیں ۔ **بے ہوشی** : (بے ۔ ہو ۔ شی) (ن گ) ہوش ءُ سار ءِ نہ بُوئگ ۔ بے ساہی ۔ بے سُدّھی ۔ شَموشگ ۔ **بے ہوشیں** : (بے ۔ ہو ۔ شیں) (س گ) بے ساہیں ۔ بے ساریں ۔ بے سُدّھیں ۔ گنوکیں ۔ نازانتیں ۔

بے ہیم : (بے ۔ ہِے ۔ م) (س گ) ہَما وَرگ کہ لاپ ءَ ہضم مہ بیت ۔ ہَما وَرگ کہ لاپ ءَ نہ ساچِیت ۔ **بے ہیمی** : (بے ۔ ہے ۔ می) (ن گ) بے ہضمی ۔ ہضم نہ بُوئگ ۔

بے ہین : (بے ۔ ہِے ۔ ن) (س گ) بے کُجال ۔ (2) بے نِشان ۔ بے چیدَگ ۔

بے یقین : (بے ۔ یَہ ۔ قی ۔ ن) (س گ) بے سِتک ۔ ناباوَر ۔ بے بیسہ ۔ **بے یقینی** : (بے ۔ یَہ ۔ قی ۔ نی) (ن گ) ناباوری ۔ بے بیسَہی ۔ بے سِدکی ۔ بے اوستی ۔

بِیہہ : (بے ۔ ہ) (ن گ) اَصل ۔ بُندَر ۔ بُن روتگ ۔ بُن ۔ پَہک ۔ بنگش ۔ بُنیاد ۔ بیخ ۔ (2) اولاد ۔ آندرا ۔

پ : (پے) سیمی آب یا حرف اِنت۔

پا : (پا) (د) (ن گ) چارِک۔ چارُمی بہر۔ ہر چیزے ءِ چارِک۔ کلدار ءِ چارِک۔ گبرّ۔ پاولی۔ (2) ہما نگ ءِ وہدءَ گوُ شگ بیت۔ اَرّ۔ **پاءِ شاہی کنگ** : (ک گ) جُہد کنگ۔ مال مُچّ کنگ۔ شاہی شاہی ءَ زرّ ءِ نزّ آرگ۔

پابند : (پا۔ بَن۔ د) (ن گ) بندیگ۔ پادبند۔ گٹّ۔ لاچار۔ (2) گالوار ءُ قول ءِ سَرءَ اوشتگ۔ (3) بان ءِ سَرءِ ڈنّی کرّ۔ **پابندی** : (پا۔ بَن۔ دی) (ن گ) بندِش۔ مکن۔ پابند بُوئگ۔ گرءُ بند۔ گرءُ دار۔ (2) قول ءُ قرار ءِ سَرءَ مُہکمی۔

پابُند : (پا۔ بُن۔ د) (ن گ) پابُندی۔ پہ پڑّور کنگ ءَ داشتگیں مال۔ (2) پڑّوریں مال۔ **پابُندی** : (پ۔ بُن۔ دی) (ن گ) سَحّوِیں سجّہیں۔ (2) نیم اِناّں۔ (3) وَت داشتگیں ءُ پہ جوانی تیمار ءِ تیگ ءُ رودینتگیں پس یا گُرانڈ۔ دان وار ءُ گڈّگ واریں پَس۔ گوشتی۔

پابیل : (پا۔ بے۔ ل) (ن گ) بیل ءِ پُرّ۔ بیل ءَ گوں پاد ءِ زور ءَ ڈگار ءِ تہہ ءَ گُتّ دیگ ءُ حاک زُورگ۔ پائے بیل۔ گچ۔

پاپا : (پا۔ پا) (س گ) کم عقل۔ ناپوہ۔ ناسَرپد۔ نیم گنوک۔ بودلا۔ بے سُدّھ۔ بے سار۔ بے وت۔

پاپلچ : (پاپ۔ لے۔ چ) (س گ) اَڑینگ۔ اَنگڑی۔ پاد ءَ اَڑائینگ۔ پاد ءِ پیچک۔ مان لگوشگ۔ اَنگڑائی۔ پڑکّی۔ ٹانگ اَڑی۔

پاپلو : (پا۔ پَ۔ لو) (ن گ) پیپلو۔ کسانیں کمبر بانڑلیں بالوے۔

پات : (پا۔ ت) (س گ) آزات۔ یلہ۔ بے کاریں مَردُم۔ (2) تورَو دیگ۔ موکل دیگ۔ چیزے تورؤ کنگ۔ (3) کاریانی سرِپ۔ رون ءُ لاب ءِ وہدءَ رون کنوکانی سرِپ۔ (4) کِشار ءِ ہما بہر کہ رُنوک رُنگ ءِ وَہداں وَتی ءِ بارت۔ لائی۔ رونگی۔ (5) (ن گ) چہ پیّش ءَ گوُ پتگیں دَرّاجیں پٹّ کہ چرائی ءَ دَرپ جوڑ کنگ بیت۔ ٹوبؤ۔ کتل۔

پات ءِ پچ کنگ : پات یا دِگہ چیزے ءِ دَرپ ءِ پچ کنگ۔ **پات دوچ** : (پات۔ دو۔ چ) (ن گ) پات دوچوکیں مَردُم۔ ہما کہ پات دوچیت۔ (2) ہما ساد کہ پہ پات ءِ دوچگ ءَ کارمرز بیت۔ (3) جابَل۔ ہما گون دوچ کہ پہ پات دوچگ ءَ کارمرز بیت۔ **پاٹک** : (پا۔ ٹک) (ن گ) کسانیں پات۔ **پات ءِ گوُ پگ** : (ک گ) پیشّانی رِد ءُ بند دیگ ءُ پات اَڈّ دیگ۔ **پاتگ** : (پا۔ تگ) (ن گ) ہورکیں یا خالیگیں پات۔ **پاتی** : (پا۔ تی) (ن گ) ہما کہ پات ءِ تہہ ءَ اِنت یا پات ءَ کنگ بیت۔ (2) موکل داتگیں۔ بخش اِتگیں۔ تورَو داتگیں۔ **پاتیں** : (پا۔ تیں) چو پات ءَ۔

پاتار : (پا۔ تار) (ن گ) گوشت ایر کنگ ءِ ہَند۔ (2) ہما ہَند کہ مال کوش بیت۔ (3) مَرگ ءِ پتّر۔ (4) چتّر۔ پاتال۔ مُردگ ءِ خیرات ءِ نندَگ ءِ پتّر۔ (5) رِلّی۔ کِلیم۔ پاتر۔ جُلّ یا دَری کہ دَلوت ءَ ما نپوشگ بیت۔ **پاتار ءِ نِندَگ**: پُرس ءَ نندگ۔ **پاتاراں نِنداتے** : (پا۔ تا۔ راں۔ نِن۔ دا۔ تے) بددُعاے کہ پہ کسے ءَ مَرگ ءِ دعا، بزاں پُرس ءِ پتّر ءَ بہ نندا تئے۔

پاتاڑ : (پا۔ تا۔ ڑ) (ن گ) نالگین۔ **پاتاڑی** : (پا۔ تا۔ ڑی) (ن گ) گرکاپ۔ (2) نالگین ءِ آپ۔

پاتال : (پا۔ تال) (ن گ) چہ گوُ پتگیں پات ءَ دوتکگیں چیر گیج۔ (2) سکّیں ڈال گوُ پتگیں تکرد۔ پات، لچ یا تکرد ءِ گوُپگ ءِ قِسمے۔ (3) پٹّ ءُ لوٹ۔ (4) زَمین ءِ ہفتمی بہر یا دوزہ۔ ہفت جہندم۔ زَمین ءِ ہما جہلیں جاگہہ کہ دوزہ اِنت۔ زمین ءِ چیر ءِ جہل تریں جاگہہ۔

پاتر : (پا-تَر) بچار : پاتار۔

پاترّاپ : (پا-ترّا-پ) (س گ) (ن گ) پادترّاپ۔ پادانی تَوار۔ اولاک یا اُشترءِ نالانی تَوار۔(2) بیم۔ تُرس۔(3) نُہر۔ بیہار۔ دَڑکو۔ نَہیب۔

پاتک : (پات-ک) (ک گ) پاچَک ءِ گوَستگال بزاں آئیءِ پاچَک ءِ کار کُت۔(2) سِل جت۔ کُچّل جت۔ پوست جَت۔

پاتکگ : (پات-کَگ) (ک گ) پاچَک ءِ گوَستگال بزاں آئیءِ پاچَک ءِ کار کُتگ۔(2) ہر چیزے کہ آئیءِ پوست یا کُچّل جَنگ بُوتگ یا کَرّیتگ۔ **پاتکگیں** : (پات-کَ-گیں) پاچَک ءِ دیریں گوَستگال۔ (2) ہما کہ پاچَک بُوتگ۔

پاتنگ : (پا-تَن-گ) (ن گ) چِہرءِ پادتنگ۔ تنگ۔

پاتُل : (پا-تُل) (س گ) دوستیئیں۔ مِہریئیں۔(2) موکل داتگیں۔ بخشتگیں۔

پاتو : (پا-تو) (ن گ) (س گ) سنگت۔ دوست۔(2) جَنینیں سنگت۔ یار۔(3) موکل داتگیں۔(4) دَرشُتگیں۔(5) نَلایک۔ بالی پرِّک۔ آس بالو۔

پاتور : (پا-تو-ر) (ن گ) نریں سِیاہ پَس۔ پاچن۔

پاتین : (پا-تی ن) (ن گ) مُودانی مُٹّ۔ پنگ۔ مَلّیر۔ پاتینک۔

پاتینک : (پا-تے ن ک) (س گ) پات ءِ رنگ ءِ گوَ پتگیں ہر چیزے۔(2) (ن گ) جنینءِ سِکا لک کُتگیں مُود۔ جَنینی مُودانی گوَ پتگیں کسانیں پاتین۔ مَلّیر۔ **پاتینک ءِ پیچ کنگ** : (ک گ) ملگورءِ پاتینک ءِ دَرّریچگ یا شِنگ کنگ۔

پاٹ : (پا-ٹ) (د) ہِیرانانی ایر کنگ ءِ جاگہہ۔ پَلک۔ دارءِ پَلک۔(2) چاءِ وَرگ ءِ کوپ یا پیالہءِ چیرءِ کسانیں رِکابی۔ **پاٹینگ** : (پا-ٹے-نگ) (ک گ) دانگ دانگ کنگ۔ پاٹو کنگ۔

پاٹک : (پا-ٹِک) (ن گ) دَلوتءِ ساہ دارانی بند کنگءِ جاگہہ۔ ڈکّ۔ زیل۔ مال ءِ دَلوتانی کِشارءِ وَرگ ءِ بدل ءِ ملام۔(2) ملام۔ **پاٹک ءِ بورینگ** : (ک گ) حُکم ءِ نہ منّگ۔ پاٹک ءِ پیچ کنگ ءِ بندیں مال ءِ دَرّریچگ ءِ برگ۔ **پاٹک ءِ دیگ** : (ک گ) مال ءِ زیل ءِ دیگ۔ بندی کنگ۔ **پاٹکی** : (پا-ٹِ-کی) (ن گ) ہما کہ گوں پاٹِک ءِ نسبت دارِیت۔(2) نَلام۔ **پاٹک مال** : (پا-ٹِک-مال) (س گ) بے واژہیں مال۔ بے واہندیں مال۔(2) دُزّ کی مال۔

پاٹو : (پا-ٹو) (ن گ) پاچَک۔ پوست ءِ دُور کنگ۔ بورینگ۔ مُرگ ءِ کُشگ ءِ رَند آئیءِ پُٹانی گوَجَگ ءِ دُور کنگ۔(2) وَنڈ۔ بَہر۔(3) کَنڈِک۔ توم ءِ گوں دَنتاناں پاچَگ۔ **پاٹو کنگ** : (پا-ٹو-کَ-نگ) (ک گ) دانگ دانگ کنگ۔ گیشینگ۔ پوست ءِ دُور کنگ۔ پُٹ ءِ پژم کنگ۔ تَل تَل کنگ۔

پاٹُو : (پا-ٹُو) (ن گ) سالونک ءِ بانورءِ سرءِ گلّہ یا بژ نج شانک دیگ ءِ رسم۔

پاٹور : (پا-ٹور) (ن گ) نَریں شِنکّ۔ دو دَنتان ءِ مَسترءِ چہ پاچن ءِ کَستریں شِنکّ۔ سال گشتیں شِنکّ۔

پاٹولی : (پا-ٹو-لی) (ن گ) بُوجیگ ءِ رَشتءِ اَنداز گ زانگ ءِ اَزباب کہ دَڑاجیں چیر دانے آئیءِ سرءِ نیم گردیں کسانیں تہتگے بَستگ۔(2) گوں ریشمیئیں تنداں دو تکگیں جرّ۔ مُہر مانیں گُد۔

پاٹی : (پا-ٹی) (د) (ن گ) پَلک۔ پاٹ۔ ہیرانءِ رَزان ایر کنگ ءِ تہتگ۔ مانڈلی۔ دَرپ یا رَزانانی ایر کنگ ءِ جاگہہ۔(2) بژیں ءِ دَڑاجیں تختگے کہ یکّدارءِ راچناں اَڑینگ بیت۔ ایشی ءِ گیشتریں بَہر چہ یکّدارءِ ڈَنّ دَریاءِ سرءِ شہار اِنت کہ ایشیءِ سرءِ ایشیءِ ہم تنگی ءِ ہاترءِ یکّ یا دو مَردُم نِندنت پر چا کہ باز براں چہ آچارءِ گوات ءِ پُرّ بُوتگ ءِ بُوجیگ یکّ کَشّےءِ لیٹیت۔(3) دَڑاجیں پتنیں تہتگے کہ چار یا شش پادگ ءِ پر کہ پہ نندگ ءِ کارمرز بیت۔

پاٹی پلپل : (پا-ٹی-پِل-پِل) (ن گ) جرّےءِ دارے کہ پہ دَرمانءِ کارمرز بیت۔

پاج : (پا-ج) (ن گ) سوڑ۔ دَریاءِ تہہءِ وَت جوڑ کُرتگیں راہے کہ آئیءِ سر گوں تیابءِ حُشکیءِ سکّ اِنت کہ لانچ یا بُوجیگ گوں آئیءِ سوڑ بندنت۔ دِکّہہ۔ ٹھینتگیں کندی۔ **پاج بندگ** : (پاج-بَن-دَگ) گُراب یا بُوجیگ ءِ گوں دِکّہہ یا پاج ءِ بندگ۔

پاجامگ :(پا۔جا۔مَگ)(ن گ) شلوار۔(2) زالبول ءِشلوار۔ زیرجامگ۔

پاجی :(پا۔جی)(د) (ن گ) ساربان۔اُشترسوار۔

پاچالو :(پا۔چا۔لو) (ن گ) گوْر بام ءِ مہلہیں صُحب۔ بانگواہ۔ (2) ہما کِشار کہ شہ وَہدءَ ساری کِشگ بیت۔(3) گُڈسَر۔ پَشت کپتگیں۔ گُڈسَری۔رَندی۔رَندءَ پَشت کپتگیں۔پَشتیں کِشار۔(4) (س گ) ہما کِشار کہ موسم ءِ گُڈسَراں کیت۔پَشتی۔(5) بے موسمیں کِشار۔ چہ وَہد ءَ رَند ءَ رُستگیں فصل۔ پاچالہ۔ **پاچالہیں** :(پا۔چا۔لَ۔ہے۔ن) (س گ) ہما کہ پاچالو اِنت۔ہما کِشار کہ پدکشتگ۔ہما کِشار کہ چہ مُدّت ءَ رَند رُستگ۔پدکِشتگیں کِشار۔چہ مُدّت ءَ رَند رُستگیں فَصل۔

پاچالہ : (پا۔چا۔لَہ) بچار: پاچالو۔

پاچُر :(پا۔چُر) (ن گ) مُرگ ءِ پنچگ۔پانچُر۔پانچُل۔

پاچِست :(پا۔چِس۔ت)(ن گ) کِشار ءِ تہ ءَ رُستگیں وَت رودیں کاہ ءُ بُوچانی پاچِگ ءُ صاف کنگ۔(2) پاچِگ ءِ کار۔کاہ پاچ۔(3) پُوچین۔پُوچین۔بے ارزش۔بے کار۔

پاچِک :(پا۔چِک)(ن گ) پیش ءِ کسانیں دَرپے کہ ناہ ءَ مان کننت۔چہ سُندءِ مَستریں ناہی دَرپے۔ **پاچِکی** :(پا۔چِ۔کی) (ن گ) گونزلی ءِ قسم ءِ مچے۔(2) ہما کہ گوں پاچِک ءَ نسبت دارِیت۔

پاچَگ : (پا۔چَگ) (ک گ) یکّ چیزے ءِ سَر بُری پوست ءَ دُور کنگ۔پوست ءِ دُور کنگ۔(2) تل جَنگ۔صاف کنگ۔(3) کُشتگیں مُرگے ءِ پُٹانی گوْجگ۔(4) کلرّگ۔پاٹو۔پاشغ۔(5) چیلّینگ ءُ دُور کنگ۔(6) کسے ءِ زَرّ ءُ مالانی بَرگ۔تاوان بار کنگ۔ (7) شلوار ءِ ہما بہر کہ پادتوک ءِ مان بنت۔دَبُونگ۔ **پاچگی** :(پا۔چ۔گی) (ن گ) پاچگ ءِ آوَر کی۔ہما کہ پاچگی انت۔(2) ہما کہ گوں پاچگ ءَ نسبت دارِیت۔ **پاچِتگین** :(پا۔چِ۔تَ۔گیں) (س گ) پوست جتگیں۔پاٹُوکتگیں۔پاتگیں۔

پاچگ دَپ :(پا۔چگ۔دَپ) (ن گ) شلوار ءِ جہل تری بہر۔

پاچِن :(پا۔چِن) (ن گ) پاشِن۔نریں سیاہ پس کہ وَرناہی ءَ رَسیت۔چہ پاتور ءَ مَزن رُستگیں نَریں سیاہ پَس۔رَمگ ءِ تومیگ۔(2) کوہی نریں پَس۔ **پاچِن ءِ پادآہگ** : پاچِن ءِ مست بُوَگ۔پاچِن ءِ پہ بُزانی وہردیگ ءِ مست ءُ تیار بُوَگ۔ **پاچِنی** :(پا۔چِ۔نی)(ن گ) ہما کہ گوں پاچِن ءَ نسبت دارِیت۔

پاچوڑ :(پا۔چو۔ڑ)(ن گ) نژوار۔چہ دَلوت ءِ ورگ ءَ پَشت کپتگیں کاہ ءُ کَدیمّ۔دَلوتے ءُ مال ءِ دیم ءِ سَرا آتکگیں کاہ۔پاچول۔(2) ہر چیز ءِ پَشت کپتگیں ءُ زیادہی کہ کارمہ دنت۔ **پاچُوڑی** :(پا۔چُو۔ڑی) (ن گ) نژوار۔پَشت کپتگیں۔(2) ہما کہ گوں پاچُوڑ ءَ نسبت دارِیت۔

پاچوک :(پا۔چوک) (ن گ) ہما نیوگ ءُ سبزی کہ آوانی سَربُر ءَ پچکان جتگ ءُ دُور کُرتگ اَنت۔(2) ہما سبزی یا دِگہ اَنچیں شے کہ پوست اِش جتگ بنت۔(3) پاتکگیں۔(4) ہما کہ پاچِگ ءِ کار ءَ کنت۔

پاچوکین :(پا۔چو۔کیں) (س گ) ہما کہ آوانی پوست یا پچکان ءَ جتگ۔(2) پاچوک۔(3) ہما کہ پاچیت۔

پاچوکی :(پا۔چو۔کی) (ن گ) چُولُکی۔چہ دوشگ ءَ پد بر چرّ کنگ ءُ مال ءِ دومی رَند ءِ دوشگ۔ **پاچوکی ئین** :(پا۔چو۔کی۔ئیں)(س گ) ہما مال کہ پاچوکی یا چولُکی کُرتگ ءُ دومی رَند ءَ دوشگ بُوتگ۔

پاچول :(پا۔چول)(ن گ) سَرآتکگیں۔پَشت کپتگیں۔پاچوڑ۔

پاد :(پا۔د) (ن گ) ہما کہ مَردُم یا ساہ دار چراِنیا رَوگ یا تَرّگ ءِ کار ءَ گیپت۔دوئیں مِکّ دَرورَیں اعضا کہ مُچّ تاں مَگُون ءَ سَکّ اَنت۔ بنی آدم ءِ جون ءِ جَہل تریں بہر کہ جزّگ یا تَرّگ ءِ کار ءَ دنت۔(2) چہ دوئیں پاداں یکّے۔ٹانگ۔لِنگ۔پادَگ۔ **پاد پاد کنگ** : (پاد۔پاد۔کَ۔نگ) بہر بہر کنگ۔وَنڈ کنگ۔(2) پسے ءِ جون ءَ بازیں مَردُمانی سَرءَ بہر کنگ۔ **پادپچ** :(پاد۔پچ)(س گ) ہما کہ آپاد بند نہ اِنت بزاں ہر جاگہے شُت ءُ آتک کنت۔پہ تَرّ ءُ تاب ءَ آزاتیں مَردُم۔ آزاد۔وِیل۔ہما کہ پچّ چِکّ ءُ تان یا گِرءُ دارءَ پرمہ بیت۔(2) ہما دَلوت یا اولاک کہ اِشکیل نہ اِنت۔ **پادءِ پچ کنگ** :تَرّگ۔پیادَگ ءَ گردگ۔چہ بازیں نِندگ یا کہ جمّا زی ءَ دم بَرگ ءَ رَند رَوگ یا

گردگ۔(2) سانگ ءَ رندمردیں زَہگ ءِ ناکوءُ تُرّوءِ گُسءَ رَوگ ءِ رسم۔ **پادءِ پر دیگ** : چیر دیگ۔ پہ زانت ہچّ نہ گوُشگ۔(2) تاوان دیوکیں کارے کنگ ءَ رندوَت ءَ بےسماہ کنگ۔(3) پہ زانت حبرے ءِ مَنّگ یا نہ مَنّگ۔(4) نیمون کنگ۔ کارے نہ کنگ ءِ توجیل سازگ۔ **پادءِ پڑوشگ** : جَنگ ءُ لنگ کنگ۔(2) پاد بند کنگ۔ **پادءِ پُشت** : (ن گ) پادءِ ہمے بہر کہ سَر برءَ انت۔ **پادءِ پنچگ** : (ن گ) پادءِ ہمے بہر کہ لنلُک ئے مان انت۔ **پادءِ پُونز** : (ن گ) پادءِ پُشت ءِ ہمے بہر کہ چہ کُلڈءَ جہل اِنت ءُ ڈگارءَ ایر بیت۔ پادءِ پشت گُڈ سَری بہر۔ **پادءِ پون بُوئگ** : ساہ دارے ءِ پادءَ انچیں ٹِکّ یا سُروکی ریش یا نشان دَرآیگ کہ بید ءِ ہمے نشان ءِ بُرّگ ءَ آئی ءِ علاج ءِ دِگہ توجیل مہ بیت۔(2) عیب دار بُوئگ۔(3) چٹّی بُوئگ۔ **پاد پہ سواس ءَ نہ کپگ** : انچو اِشتاپی بُوئگ کہ دِگہ ہچّ ءِ موہ ءُ وار مہ رسیت۔ مُشکلیں وہد ءَ زُوتاں زُوت یکّ جاگہے تا دومی جاگہہ ءَ رَوگ۔ اِشتاپی رَوگ۔ **پاد تڑاپ** : (پاد۔تڑ۔اپ)(س گ) پادانی تُرّندیں توار۔ پاتڑاپ۔ دڑّکو۔ چمّ سُہر۔ دَراجہ۔ دہشتّ۔ لوہ۔ بیہار۔ **پاد تڑاپ دیگ** : (پاد۔تڑ۔اپ۔دی۔یگ)(ک گ) تُرسینگ۔ بیہار دیگ۔ گوَاجاردیگ۔لوہ دیگ۔ **پاد جنگ** : (ک گ) ترّگ۔گردگ۔ ترّءُ گرد کنگ۔ **پاد چڑا** : (پاد۔چ۔ڑا)(س گ) وَتی تب ءَ جُزگ۔آزاد۔وَت سَریں مرد۔(2) گوں جنیں ءِ ہم بستری کنگ۔ **پاد چڑائی** : (پاد۔چ۔ڑا۔ہی)(ن گ) ہما کہ گوں پاد چڑ ءَ نسبت دارِیت۔ **پادءِ چیرءَ کنگ** : ظلم ءُ زوراکی کنگ۔لتّاڑگ۔ پادمال کنگ۔(2) پہ دَوردیگ ءَ پادءِ گون جنگ۔ **پاد حونی** : (پاد۔ہو۔نی)(ن گ) کُتگیں قول ءِ پدءَ دَلوت ءِ کُشگ ءُ کسے ءِ پاداں حونین کنگ۔ یا کسے ءَ ہمے حونانی سَرءَ گوازینگ۔ **پادءِ دِل** : (ن گ) پادءِ پنچگ ءِ چیرءُ پُونز ءِ میانجی ءِ بہر کہ اندگہ بہراں کئے جہل اِنت ءُ سکّ کم ماں ڈگارءَ سکّ بیت۔ پادءِ تلپ۔تلو۔ **پاد دوُرک** : (پاد۔دو۔رُک)(ن گ) پادانی دردءِ بیماری یے۔ **پاد دُوم** : (پاد۔دُو۔م)(ن گ) پادانی نیمگ یا کش۔(2) سَرءَ ایرغ۔(3) ہما سادکہ یکّ سَرئے گوں رَہت ءَ ءُ دومی سَرئے گوں اُشتر ءِ دُمب ءِ چیرءَ مان تڑینگ ءُ بندگ بیت۔ **پاد دیگ** : (پاد۔دی۔یگ)(ک گ) نریں اولاک یا دَلوت ءِ مادگین ءَ رائینگ ءُ وہردیگ۔رائینگ۔ پر بُوئگ۔ **پادءِ دیگ** : (ک گ) شلوار، پازوار، کوَش یا دِگہ چیزے ءِ پادءَ دیگ۔ **پادءِ دیم** : (ن گ) پادءِ بزگوشت ءِ یا ران ءِ دیمی نیمگ۔ پیش کُٹّ۔ **پادءِ دیم ءَ گندگ** : چمّانی کمزور بُوئگ۔ چمّانی کُنٹ بُوئگ۔دُور نہ گندگ۔(2) دُور چاری نہ کنگ۔ **پاد راہ** : (پاد۔را۔ہ)(س گ) ہما جاگہہ کہ ہر مَردُم اُوداں شُت بہ کنت۔ہندے کہ پہ آسانی ءَ کسے بہ روُت۔ پادرَو۔دگّ۔راہ۔(2) قسمت۔طالع۔ کسے ءِ جاگہے ءَ رَوگ یا جاگہے ءَ آیگ ءِ سبب ءَ کارے ءِ شَرّ یا خراب بُوئگ۔ **پادژشپ** : (پا۔دَژش۔پ)(ن گ) پاد بڑمش۔ پادانی توار۔آہگ یا رَوگ ءِ بڑمش۔ **پادرند** : (پاد۔رَن۔د)(ن گ) پادانی ٹِپّ۔ پدءُ سوج۔ڈسّ ءُ نشان۔ **پادشپاد** : (پاد۔شَ۔پاد)(س گ) غریب۔ بےکس۔ بےواک۔ لاچار۔ بےوس۔ نیزگار۔(2) ہما کہ پادشپاد بہ بیت۔ ہما کہ پیزوار یا کوَش ئے پادءَ مہ بیت۔ بےسواس۔ **پادشپادی** : (پاد۔شَ۔پا۔دی)(ن گ) ہماکہ گوں پادشپادءَ نسبت دارِیت۔(2) غریبی۔ بےکسی۔ بےواکی۔ بےوسی۔نیزگاری۔ **پادشپادیں** : (پاد۔شَ۔پا۔دیں)(س گ) ہما کہ گوں پادشپادی ءَ نسبت دارِیت۔(2) واریں۔ بزّگیں۔ بےوسیں۔ بےواکیں۔ نیزگاریں۔ کمّ توانیں۔ **پادءِ شلوارءَ کپگ** : واربُوئگ۔نیزگاربُوئگ۔لنگڑ بُوئگ۔ **پاد کنگ** : (پاد۔کَ۔نگ) سِکین دیگ۔ اوشتارینگ۔مِکّ کنگ۔(2) ہنکین ءِ چِست کنگ۔ چست کنگ۔(3) ساہ دیگ۔ **پادءَ کنگ** : (س گ) شلوارءِ یا پازوارءِ پادءَ کنگ۔ **پادءِ کُھرڑ** : (ن گ) پادءِ ہمے بند کہ چہ پنچگ ءَ بُرزءُ تیر ہڈّءَ جہل اِنت۔ **پادگ** : (پا۔دَگ)(ن گ) کسانیں زِرکّ۔ کسانیں اَمپان۔ کلّی۔(2) شلوارءِ پادگ۔ ہما چیز کہ پادءَ جاگہہ ءَ کاربہ دَنت۔(3) پاد۔کونڈاں چیری پادانی بہر۔ لِنگ۔(4) دبونگ۔ٹُنگ۔(5) ہما لوپیں سادکہ ہرن ءِ تہتگ ءُ ٹُنگاں اِنت

ءُ پدا گوْچ گوں ہمیشاں بستگ انت۔ **پادءِ گرٖان بُوئگ** : جنین ءِ
لاپ ءِ پُر بُوئگ۔ **پادءِ گام** : (ن گ) گام گیج۔ وَتی پاداں رَوَگ۔
رفتار۔ رواج۔ قدم۔ **پادءِ گام ءَ کپگ**: کسانیں چُکّ ءِ نوکی ترّگ بِنا
کنگ یا ناڈُراہے ءِ چہ دَرْاجیں بیماری ءَ چست بُوئگ ءُ ترّگ بِنا کنگ۔
پادءِ ماں پادءِ سَرءَ بُوئگ : بے تماہ بُوئگ۔ سیر بُوئگ۔ دِل جم
بُوئگ۔ کس ءَ نہ لیکگ۔ بے پرواہ۔ زوراک بُوئگ۔ **پادءِ مُچّ** :
(ن گ) پادءِ دِل ءِ بہر۔ **پادماں پاد** : (پاد۔ماں۔پاد) (س گ)
گوں یکّے ءَ مُدام ءَ ہور ءُ ہمراہ بُوئگ۔ **پادءِ ماں پلاراں مان**
اَڑگ : مان گیشّگ۔ دزگٹّ بُوئگ۔ **پادءِ لگوْشگ** : (ک گ)
پادءِ چہ بنداں دَرّرَوَگ۔ **پادءِ نَلی** : (ن گ) کاندوشک۔ تیر ہڈّ۔
ٹُوٹ۔ ٹینٹ۔ ڈیلنگ۔ **پادآہگ** : (پاد۔آ۔ہَگ) (ک گ)
نریں ساہ دار ءِ بہ مادَگین ءِ سَرءَ پہ رائینگ ءَ چست بُوئگ ءُ دِرکّ
کنگ۔(2) مردینی اعضاء ءِ لٹّ بُوئگ۔ (3) دیوان ءُ مجلس ءِ
برخاست بُوئگ۔(4) بُست کنگ۔ ٹنگرگ۔ جہہ۔ جہہ جنگ۔(5)
زہرءَ بُوئگ۔(6) چست بُوئگ۔ مچّگ۔ سٹّ کنگ۔ جکّ بُوئگ۔
جُنبگ۔(7) برز بُوئگ۔(8) جُنزگ۔(9) مان آہگ۔ مَرَن
بُوئگ۔(10) مِکّ بُوئگ۔ اوشتگ۔ **پادآہگی** : (پاد۔آ۔ہَ۔گی)
(ن گ) اوشتگی۔ چست بُوئگی۔ برز بُوئگی۔(2) ہما کہ گوں پادآہگ
ءَ نسبت داریت۔(2) پادآہگ ءِ آوَ کی۔ **پادءِ ایر دیگ** : پہ چکّاس ءَ
کارے شُروع کنگ۔ کارءُ بُنگیج کنگ۔(2) آپ ءِ یا دِگہ جُھلیں جاگہے
ءَ پادءِ مان کنگ۔ **پادءِ ایر کنگ** : کسے ءِ گوْرءَ رَوَگ۔ لوگ ءَ
پُترگ۔ **پادءِ اِٹکیاں بُرّگ** : (ک گ) گرٖپِّو کنگ۔ **پادءِ پچ**
کنگ : ترّگ۔ پیادَگ ءَ رَوَگ۔(2) ساہ دارے ءِ بستگیں پادانی
بوجگ۔ **پادءِ پیادَگ** : (پاد۔ءِ۔پ۔یا۔دَگ) (ن گ۔س گ)
پَیادَگ۔ بے اولاک۔ بے سواری۔ **پادءِ پیادَگی** : (پاد۔ءِ۔پ۔
یا۔دَ۔گی) (ن گ) پیادَگی۔ بے اولاکی۔ بے سواری۔ **پادءِ گرٖندءَ**
داشتہ : نیزگاریں مَردُم ءِ شپ ءُ روچ تچگ۔(2) بے کار۔ بے
سنائت۔ **پادو بُوئگ** : (پا۔دو۔بُو۔ئگ) پہ مکر ءُ کوجی جزّگ۔

بدنیتی ءَ پہ کسے ءِ وٹّ ءَ رَوَگ۔
پادآتلگ : (پاد۔اَت۔کَ۔گیں) پادآہگ ءِ گوْستگال۔(2)
چست بُوتگ۔ مِکّ بُوتگ۔ مزن بُوتگ۔ **پادآتلگیں** : (پاد۔اَت۔
کَ۔گیں) (س گ) (ک گ) پادآہگ ءِ دیریں گوْستگال۔(2)
ہما کہ چست بُوتگ۔ ہما کہ پادآتلگ۔
پادار : (پا۔دا۔ر) (ن گ) دائمی۔ ازلی۔ اَبدی۔ ثابت۔ مدامی۔
پائیدار۔(2) ہما کہ تاں دیراں بہ مانیت۔(3) پارتّ۔ (4)
فائدہ مَند۔ ہما کہ فائدہ ئے مان۔ **پاداری** : (پا۔دا۔ری) (ن گ)
مُہکمی۔ پائیداری۔ دائمی۔ مُدامی۔ **پاداریں** : (پا۔دا۔ریں) (س گ)
پائیداریں۔ مُہکمیں۔ دیرجلّیں۔
پادان : (پا۔دا۔ن) (س گ) (ج گ) ہما کہ سَوار نہ اِنت۔
پیادَگ۔ پادانی۔ پادُکان۔ **پادان ءَ آرگ** : یکّے ءَ پیادَگ ءَ آرگ۔
پہ پَنْدآرگ۔ گوں وَت پادانی ءَ آرگ۔ **پادان ءَ آہگ** : بے سَواری
ءُ اولاک ءَ آہگ۔ پیادَگ ءَ آہگ۔ پاداں جُزّان ءَ آہگ۔ **پاداں**
بُرز کنگ : وَتی یادِگرے ءِ پاداں چست کنگ۔(2) کسے ءِ دوْر دیگ
یاڈ گارءَ جنگ۔ **پادان ءَ بَرگ** : یکّے ءَ پیادَگ ءَ جاہے ءَ بَرگ۔ کسے
ءَ گوں وَت ءَ پیادَگ ءَ بَرَگ۔ **پاداں بَندگ** : (پا۔داں۔بَن۔دَگ)
کسے ءِ کِرّ ءَ رَوَ آ ءَ بند کنگ۔(2) نِسبت ءُ مَردُم گِری ءَ پرٖ وشگ۔
(3) کسے ءِ پاداں گوں چیزے ءَ بَندگ۔ **پاداں بُوئگ** : (پا۔داں۔
بُو۔ئگ) (ک گ) چہ سَواری ءَ ایر کپگ۔ بے اولاک بُوئگ۔
پیادَگ بُوئگ۔ **پاداں پچ کنگ** : (پا۔داں۔پچ۔کَ۔نگ)
ہٹّاں پچ کنگ۔(2) چہ دیراں نِندَگ ءُ نہ ترّگ ءِ سَبَب ءَ پادجَنگ کہ
پادانی رَگ ءُ بند پچ بہ بنت۔ کمّیں ترّءُ گرد کنگ۔ **پاداں پدکشّگ** :
(پا۔داں۔پد۔کش۔شگ) ہمراہاں یلہ دیگ یا کارے ءَ یلہ دیگ۔
(2) بے ہمّت بُوئگ۔ چہ تُرس یا چہ دِگہ نیمونے ءَ وَتارا پشت کیجگ۔
(3) پہ کارے ءَ دِل ءُ پُر نہ بُوئگ۔ وَت ءَ یک کِرّ کنگ۔ پشت کنزگ۔
پاداں پرٖینگ : (پا۔داں۔پرٖ۔رے۔نگ) کسے ءَ دِگرے ءِ زیر
مِنّت ءُ مِنّت واری پَرما ہگ۔ کسے ءَ چہ دِگرے ءِ دَرگُزر کنگ ءُ پہلّی

لوٹگ ءَ پرَما ہگ ۔ پاداں کپگ ۔ (2) کسے ءِ بے عزّت ءُ بے شرف کنائینگ ۔ (3) باز جنگ ۔ انچوش کنگ کہ کسے وَتی پادانی سرءَ رَوگ ءِ لائق مہ بیت ۔ (4) کسے ءَ راسکٌ باز تُرّینگ ءُ دم بُرائینگ ۔ **پاداں تاب دیگ** : (پا ۔ داں ۔ تاب ۔ دی ۔ یگ) راہ ءِ یلہ دیگ ءُ دومی راہ ءِ گرَگ ۔ (2) کسے ءِ پاد ءَ گرَگ ءُ تاب دیگ ۔ **پاداں تچک کنگ** : (پا ۔ داں ۔ تچ ۔ ک ۔ کَ ۔ نگ) نِندَگی جاگہہ ءَ پادانی شہار دیگ ءُ دَراج کنگ ۔ (2) وپسگ ۔ آرام کنگ ۔ **پاداں ترّگ** : (پا ۔ داں ۔ تر ۔ رَگ) (ک گ) پیادگ ءَ رَوگ ۔ **پاداں ترّینگ** : (پا ۔ داں ۔ تر ۔ رے ۔ نگ) (ک گ) کسے ءَ پیادگ ءَ گردینگ ۔ کسے ءِ ہمراہ کنگ ءُ پیادگ ءَ ترّینگ ۔ (2) چیزے ءِ سرءَ پاداں پر ترّینگ ۔ (3) پادانی ریز دیگ ۔ **پاداں جازیرَگ** : (پا ۔ داں ۔ جا ۔ زی ۔ رَگ) (ک گ) پاداں چست کنگ ۔ (2) گامانی زِیرگ ۔ رواں بُوئگ ۔ **پاداں جلّگ** : (پا ۔ داں ۔ جل ۔ لگ) پاداں دارَگ ۔ نہ رَوگ ۔ اوشتگ ۔ مُعطّل بُوئگ ۔ **پاداں چارَگ** : (پا ۔ داں ۔ چا ۔ رَگ) کُنٹ گندی ۔ دُور چاری نہ کنگ ۔ نزّیک ءَ چارَگ ۔ پادانی دیم ءَ چارَگ ۔ (2) چہ میاریگی ءَ سرءِ جہل کنگ ۔ لجّی بُوئگ ۔ (3) بے ہمّت بُوئگ ۔ **پاداں چِنگ** : (پا ۔ داں ۔ چِ ۔ نگ) مردین ءِ پہ ہم بستری ءَ جنین ءِ پادانی چست کنگ ۔ (2) شنگ بُوئگ ۔ کولیگ بُوئگ ۔ ندر بُوئگ ۔ **پاداں چُلّگ** : (پا ۔ داں ۔ چُک ۔ لگ) زیر دستی ءُ کَمّی منّگ ۔ کستری ءِ منّگ ءِ ہاترءَ کسے ءِ دَستاں چُلّگ یا پاداں دَست جنگ ۔ **پاداں چوپگ** : (پا ۔ داں ۔ چو ۔ پگ) دُوریں پندے ءِ پیادگ ءَ رَوگ ۔ (2) تُرند تُرند ءَ رَوگ ۔ **پاداں داران ءَ رَوگ** : مدان مدان ءَ آہگ یا رَوگ ۔ **پاداں دارَگ** : (پا ۔ داں ۔ دا ۔ رَگ) اوشتگ ۔ نہ رَوگ ۔ دیمتر ءِ نہ رَوگ ۔ (2) کسے ءَ رَوگ ءِ نئیلگ یا کسے ءَ پہ زور، پہ تُرس یا پہ ریا چہ کارے ءِ کنگ ءَ دارَگ ۔ (3) جنگ ءَ بہر نہ زیرگ ۔ **پاداں دو کنگ** : (پا ۔ داں ۔ دو ۔ کَ ۔ نگ) کسے ءِ گورءَ آہگ ۔ **پاداں رَوگ** : (پا ۔ داں ۔ رَ ۔ وَگ) (ک گ) پیادگ ءَ رَوگ ۔ **پاداں رَوگی** : (پا ۔ داں ۔ رَ ۔ وَ ۔ گی) (ن گ) پیادگ ءَ رَوگی ۔ **پاداں زور پر دیگ** : (پا ۔ داں ۔ زو ۔ ر ۔ پر ۔ دی ۔ یگ) راہ ءِ رَوگ ءَ پادانی تُرند کشّگ ۔ تیز رَوگ ۔ گڑ کنگ ۔ تچگ ۔ رَوگ ۔ **پاداں سٹّگ** : (پا ۔ داں ۔ سَٹ ۔ ٹگ) (ک گ) دُوریں راہے ءِ پیادگ ءَ رَوگ ۔ **پاداں سوار بُوئگ** : (پا ۔ داں ۔ سَ ۔ وار ۔ بُو ۔ ئگ) پیادگ ءَ رَوگ ءَ تیز بُوئگ ءُ دَم نہ بَرَگ ۔ (2) اِشتاپی بُوئگ ۔ پہ رَوگ ءَ تیار بُوئگ ۔ **پاداں شپاد بُوئگ** : (پا ۔ داں ۔ شَ ۔ پاد ۔ بُو ۔ ئگ) وار ءُ بزّگ بُوئگ ۔ بدحال بُوئگ ۔ لنگڑ بُوئگ ۔ انچو بزّگ بُوئگ کہ پاداں لپار گے ہم مہ بیت ۔ **پاداں شہارگ** : (پا ۔ داں ۔ شَ ۔ ہا ۔ رَگ) (ک گ) پیادگ ءَ رَوگ ۔ (2) پاداں دَراج کنگ ۔ پاداں تچک کنگ ۔ **پاداں کپگ** : (پا ۔ داں ۔ کَ ۔ پگ) (ک گ) مِنّت کنگ ۔ پہلّی لوٹگ ۔ زیر مِنّت بُوئگ ۔ پہ مزنیں مردُم ءِ عزّت دیگ یا ناراضین ءِ وَشّ کنگ ءِ یا بخشش ءِ ہاترءَ وَتی دَستان آئی پادانی سرءَ ایر کنگ ۔ نزوری ءُ ایر دستگی منّگ ۔ کمّی منّگ ۔ (2) دم بَرَگ ءِ سبب ءَ یا چہ پیری یا ناذُراہی ءِ سَبَب ءَ راہ ءَ شُت نہ کنگ ۔ (3) گوںڈیں چُکّ ءِ گام گیج ءِ بُنگیج کنگ ۔ **پاداں کپگی** : (پا ۔ داں ۔ کَ ۔ پ ۔ گی) (ن گ) زیر ءِ مِنّت بُوئگی ۔ نزوری منّگی ۔ مِنّت کنگی ۔ **پاداں کُڑی کنگ** : (پا ۔ داں ۔ کُ ۔ ڑی ۔ کَ ۔ نگ) گوں پادانی پُونز ءَ اولاک ءِ لاپ ءِ چیری یا پہناتی پلّو اں جنگ کہ اولاک تیز بہ رَوت ۔ **پاداں کنگ** : (پا ۔ داں ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) یکّے را چہ سواری ءُ اولاک ءَ ایر گیجگ ۔ (2) یکّے ءِ سواری ءِ بَرَگ ءُ نقصان کنگ ۔ (3) کسانکیں زہگ ءِ پہ پیشاپ ءُ لانک بوج ءِ ہاترءَ پادانی سرءَ نادینگ ۔ **پاداں گران** : (پا ۔ داں ۔ گِ ۔ ران) (س گ) سراپ کناں ۔ (2) وَشّ وَشّ ءَ آہگ ۔ **پاداں گرّ کنگ** : (پا ۔ داں ۔ گر ۔ ر ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) پہ نہ رَوگ ءِ مرّ کنگ ۔ اڑ کنگ ۔ دیم ءَ نہ رَوگ ۔ **پاداں گرَگ** : (پا ۔ داں ۔ گِ ۔ رَگ) سراپ کنان ءَ آہگ ۔ ہمے رَنگ ءَ رَوگ کہ پاد برمش مہ بیت یا ہمے رنگ ءَ رَوگ کہ کسے سہی مہ بیت یا کسے آئی ءَ مہ گندیت ۔ (2) پاداں سُست دارَگ ۔ وَشّ وَشّ ءَ رَوگ ۔ پاداں

داران ءَ رَوَگ ۔ (3) مِنّت کَنگ ۔ ایر دَستی مَنَّگ ۔ **پاداں لَنچ کَنگ** : (پا۔داں۔لن ۔چ۔کَ ۔نگ) (ک گ) حَریادِگہ اولاکے ءَ سَواری ءِ وہدءَ چہ کَپگ ءِ تُرس ءَ پادانی لنچاں گوں آئیءَ لاپ ءَ لچّینگ ۔

پادانی : (پا۔دا۔نی) (ن گ) بےسَواری ۔ پَند ۔ پیادَگ ۔ پادان ۔ پادکان ۔ **پادانی آپ ءِ حُشک بُوئگ** : بازواری کَشّگ ۔ پہ پَٹّ ءُ پول کَنگ ءَ ویل بُوئگ ۔ مَزنیں دَرّاجیں پَندے ءِ جُزّگ ۔ **پادانی بَرَگ** : (پا۔دا۔نی ۔بَ ۔رَگ) (ک گ) رَوَگ ۔ کَسے ءِ گوُرءَ رَوَگ ۔ (2) وَتی مَیاری بُوئگ ءَ نَچارگ ءُ کَسے ءِ گوُرءَ رَوَگ ۔ **پادانی بُرْز کَنگ** : (پا۔دا۔نی ۔بُرْ۔ز۔کَ نگ) بےعزّت کَنگ ۔ کم شرف کَنگ ۔ **پادانی بوجَگ** : (پا۔دا۔نی ۔بو۔جَگ) تَرَّگ ءُ پادءِ پیچ کَنگ ۔ (2) زَہگ ءِ نوک تَرّگ یا پاد بوج ءِ رسم ۔ (3) کَسے ءِ یا ساہ دارے ءِ بستگیں پادانی پیچ کَنگ ءُ آئیءَ یلہ دَیگ ۔ **پادانی بَہر نہ بُوئگ** : (پا۔دا۔نی ۔بَہر ۔ر۔نہ۔بُو۔ئگ) جَنِنیں ءِ حَبکی کَنگ ۔ بےلجّی ءِ کم شرفی کَنگ ۔ **پادانی پیچ کَنگ** : (پا۔دا۔نی ۔پیچ ۔کَ ۔نگ) ہٹّاں پیچ کَنگ ۔ یکّ پادے ءَ چہ دومی ءَ دُور دارگ ۔ (2) تَرّگ ۔ گَردَگ ۔ **پادانی پِڑْ نچگ** : (پا۔دا۔نی ۔پِڑْ ن ۔چَگ) (ک گ) دَرد ءُ دور ءِ آرام دَیگ ءِ ہاترءَ گوں پَنجگاں پادانی زور پر دَیگ ۔ (2) خدمت کَنگ ۔ فرمان بَردار بُوئگ ۔ پادانی ساہی دَیگ ۔ **پادانی تچک کَنگ** : (پا۔دا۔نی ۔تچ ۔ک۔کَ ۔نگ) (ک گ) رَوَگ ۔ (2) پادانی دَرّاجی ءَ ایر کَنگ ۔ پادانی شَہارگ ۔ **پادانی تَرْگّگ** : (پا۔دا۔نی ۔تَرْک ۔گّگ) (ک گ) چہ سارتی ءَ پادانی پینزانی رانک رانک بُوئگ ۔ پادانی تَل تَل بُوئگ ۔ **پادانی تَل** : (پا۔دا۔نی ۔تَل) (ن گ) پادانی چیری پوست ۔ (2) پادانی تَرْک ۔ **پادانی چار بُوئگ** : (پا۔دا۔نی ۔چار۔بُو۔ئگ) عاروسی بُوئگ ۔ عاروس کَنگ ۔ گل ءُ شادہاں بُوئگ ۔ **پادانی حاک بُوئگ** : (پا۔دا۔نی ۔ہاک ۔ بُو۔ئگ) نیزگار بُوئگ ۔ (2) کم تر ۔ کَستری ۔ عاجزی کَنگ ۔ مِنّت وار بُوئگ ۔ کَمّی مَنَّگ ۔ **پادانی دارگ** : (پا۔دا۔نی ۔دا۔رَگ) صَبر کَنگ ۔ (2) ادارُکی اوشتگ ۔ مُہتل بُوئگ ۔ رَوَگ ءُ اوشتگ ۔ (3) نہ رَوَگ ۔ (4) کَسے ءِ لوگ ءَ رَوَ آءَ بند کَنگ ۔ **پادانی دیم ءَ چارگ** : دُور اندیشی نہ کَنگ ۔ کارے ءِ آسَرءُ عاقبت ءِ نہ چارگ ۔ کم عقلی کَنگ ۔ ناپوہی ءُ ناسَرپدی کَنگ ۔ **پادانی زَمین ءَ جَنَگ** : (ک گ) پاداں میہہ کَنگ ۔ مِرّ کَنگ ۔ اَڑ کَنگ ۔ (2) پادانی زَمین ءِ تُرْند تُرْند ءَ جَنَگ ۔ **پادانی سَرءَ اوشتگ** : چہ نیزگاری ءُ بےمالی ءَ حالت ءِ شَرّتر بُوئگ ۔ (2) تیار بُوئگ ۔ ساڑی بُوئگ ۔ (3) وتی کارے ءِ وَت لائق بُوئگ ۔ **پادانی سَرءَ بُوئگ** : اِشتاپ کَنگ ۔ پہ اِشتاپی آہگ ءُ رَوَگ ۔ **پادانی سَرءَ تَرَّگ** : وَتی لائق وَت بُوئگ ۔ دِگرءِ محتاج نہ بُوئگ ۔ **پادانی سُودَگ بُوئگ** : (پا۔دا۔نی ۔سُو۔دَگ ۔بُو۔ئگ) دم بَرَگ ۔ چہ بازیں پَندءَ پادانی چِیرریش بُوئگ ۔ **پادانی شَہارگ** : (پا۔دا۔نی ۔شَ ۔ہا۔رَگ) پادانی دَرّاج کَنگ ۔ پادانی راست کَنگ ۔ پادانی تچک کَنگ ۔ **پادانی کَشّلو بُوئگ** : (پا۔دا۔نی ۔کَش ۔شَ ۔لو۔بُو۔ئگ) (ک گ) نادِل کَشّی کارے کَنگ (2) کمزور بُوئگ ۔ ناتوان بُوئگ ۔ **پادانی گرْاں بُوئگ** : (پا۔دا۔نی ۔گرْاں ۔بُوئگ) پہ نادِل کَشّی رَوَگ ۔ رَوَگ ءَ دِل ءِ نہ لوٹگ ۔ (2) زال ءِ لاپ پُرّ بُوئگ ۔ **پادانی گِرّ کَنگ** : (پا۔دا۔نی ۔گِر۔ر۔کَ ۔نگ) پادانی میہہ کَنگ ءُ وَتی پاداں گوں کَسے ءَ نہ رَوَگ ءُ گِرّان بُوئگ ۔ رَوَگ دِل ءَ نہ بُوئگ ۔ پاداں زَمین ءَ گِرّ کَنگ ۔ **پادانی گِرَگ** : (پا۔دا۔نی ۔گِ ۔رَگ) پادانی بیمار بُوئگ ۔ دَرد کَنگ ۔ پادانی کار نہ کَنگ ۔ دَرّاجیں پَندے ءَ رَند پادانی مُہر بُوئگ ۔ (2) کَستری ءُ مِنّت واری کَنگ ۔ **پادانی مَیار بُوئگ** : (پا۔دا۔نی ۔مَ ۔یار۔بُو۔ئگ) (ک گ) دَرّ رَوَگ ۔ تچگ ۔ (2) پَند رَوَگ ۔ پَند جَنَگ ۔ **پادانی مُنڈو کَنگ** : (پا۔دا۔نی ۔مُن ۔ڈو۔کَ ۔نگ) (ک گ) پادءِ پَنجگ ءِ لَنگُکانی زَمین ءَ سَکّ دَیگ ۔ (2) لَنگ کَنگ ۔ (3) مِرّ کَنگ ءُ نہ رَوَگ ۔ **پادانی میہہ کَنگ** : (پا۔دا۔نی ۔میہہ ۔کَ ۔نگ) نہ مَنَّگ ۔ ضِدّ کَنگ ۔ پاداں ماں زَمین ءَ مُہر سَکّ کَنگ ۔ مِرّ کَنگ ۔ (2) نہ رَوَگ ۔ اَڑّ کَنگ ۔ **پادانی وَش کَنگ** : (پا۔دا۔

نی۔ وش۔ کَ۔نگ) پہ پادانیءِ روگءَ کارمرز بیت۔ بزاں پادانءِ رَوگ۔ **پادانی ہِٹّکیءِ کپگ** : بازیں تَرّءِ تابءَ دم بَرَگ۔ باز رَوَآ کنگ۔ بازیں تَرّءِ گَردکنگ۔ **پادءِ پادءِ سرءَ کنگءِ نِندگ** : دِل جم بُوںگ۔ بےپَرواہ بُوںگ۔سُنٹ بُوںگ۔مجاز بُوںگ۔

پاداوَند : (پا۔دا۔وَن۔د) (س گ) طاقتور۔زوراور۔(2) تیز۔ تیزگام۔

پاد بُرت : (پاد۔بُر۔ت) (س گ) ہما چیز کہ مَرُدمءِ گون وَتی پاداں بارت۔(2) چیزےپادانی چیرءَ لتا رَگ۔گار کنگ۔ نیست کنگ۔

پادبڑمش : (پاد۔بڑم۔ش) (ن گ) رَوگءِ پادانی بڑمشءِ تَوار۔ وَشّ وَشّءِ رَوگءِ پادانی توار۔ جُڑّگءِ توار۔چیزےءِ رَوگءِ وہدءَ پادانی سُبکیں چڑِکّہ۔مال یا مَرُدمءِ گَردگءِ توار۔اَنچُش گُمان بُوںگ کہ کسے پیداک اِنت۔ چڑِکّہ۔بڑمشیں۔

پاد بَند : (پاد۔بَن۔د) (ن گ) ہما کہ چہ تَرّءِ تابءِ مکن کنگ بُوتگ۔ پابَند۔(2) چہ لوگءَ دَر نہ کپوکیں موجریں جنین۔(3) گوں کارےءَ اَنچو گلائیشءِ دسگٹ بُوںگ کہ تَرّءِ تابءَ وار مہ رَسیت۔(4) ہما ساد یا چِٹّ کہ پہ دَلوتءِ پادءِ بَندَگءَ کارمرز بیت۔(5) گوَنڈیں چُکّانی پاداں بَندَگءِ پٹّی۔

پادبوج : (پاد۔بو۔ج) (ن گ) رَسمے کہ سانگی ئیں مردءِ وسرکءِ وسّوآئیءِ ہاترءَ وَرگءِ دعوت گِننت۔(2) پادءِ پیچ کنگ۔

پادپاد : (پاد۔پاد) (س گ) ٹُکّرٹُکّر۔ بہربہر۔ **پادپاد کنگ** : (پاد۔ پاد۔کَ۔نگ) ٹُکّرٹُکّر کنگ۔ بہربہر کنگ۔

پادپیچ : (پاد۔پیچ) یلہ۔آزات۔ **پادپیچی** : (پاد۔پَ۔چی) (ن گ) آزاتی۔یلھی۔(2) ہما کہ پادبند نہ انت۔ **پادپچیں** : (پاد۔ پَ۔چیں) آزاتیں۔یلھیں۔

پادرَو : (پاد۔رَو) بچار : پادراہ۔

پادزیب : (پاد۔زے۔ب) بچار : پادینک۔

پادَک : (پا۔دَک) (ن گ) اَسپءِ کُرّگ۔

پاڈُکان : (پا۔ڈُ۔کان) (س گ) پیادَگ۔ پادان۔ پادانی۔

پادکَشّ : (پاد۔کَش۔ش) (س گ) ہما کہ راہءِ رَوگءَ آئیءِ پاد گَرّنت۔(2) کسےءِ رَندءَ پہ بےکار یا پہ لَبّءِ لالچےگوں کپوک۔ (3) (ن گ) ہما رَند یا نِشان کہ زَمینءِ سَرءَ گوں پادءِ کشّگ بُوتگ۔ (4) ہما دَڑاجیں ساد یا چِٹّ کہ دَلوتءِ پادءِ بَندَگ بیت تانکہ دُورءَ چَراتءِ بہ کَنت۔(5) تہتءِ تُرندکنگءِ پادُومءِ چِٹّءِ چِیلک۔(6) اَسپءِ پادبندءِ زمزیرءِ چِٹّ۔

پادکلّ : (پاد۔کل ل) (ن گ) زِینہ۔ پدیانک۔ پَوڑی۔(2) چاتءِ تہءَ ایرکپگءِ ہاترءَ پہ پادانی ایرکنگءَ ٹاہینتگیں کلّ۔

پادگِدار : (پاد۔گِ۔دا۔ر) (س گ) کسےءِ میتگءِ راہءَ گوَزگ بلےآئیءِ جندءِ گِندگءَ نہ رَوگ۔(2) رَوگءِ آہگءِ دگّ۔(3) ہما کہ پادگءِ پرِ۔ہما کہ پادانی سَرءَ اِنت۔

پادگُزار : (پاد۔گُ۔زا۔ر) (ن گ) چبوّ۔لتّر۔سواس۔کوَش۔ چوَٹّ۔ پادانی چیرءِ ہاترءَ پوست یا چہ پیشّءَ ٹھینتگیں تڑو۔پیشّو۔پازوار۔ چاگر۔موچڑی۔موزگ۔

پادَگ گڑّ : (پا۔دَگ۔گڑ۔ز) (ن گ) گڑّءِ قِسمے۔

پادءِ گوَجگ : (ک گ) مَرُدمےءِ یا اولاکءِ ساہ دارےءِ پادءَ چہ زَمینءَ پہ زور چِست کنگ۔(2) چہ مِلکءِ مال یا جائدادےءِ یکّےرا کشّگءِ خارج کنگ۔(3) کسےءِ را چہ مِلکءِ بازارےءَ دَر کنگ۔

پادگوش : (پاد۔گوش) (ن گ) ماھورءِ ہما بہر کہ آپءِ تہی نیمگءَ اِنت۔

پادَگ : (پا۔دَگ) پاد۔(2) تحتءِ پاد۔ **پادَگی** : (پا۔دَ۔ گی) (ن گ) ہما کہ پادگءِ پرِ۔(2) ہما کہ گوں پادگءَ نِسبت داریت۔

پادگیر : (پاد۔گی۔ر) (س گ) (ن گ) ہما ڈگار کہ ریگستان یا سَکّ نرمءِ بُڈّ بہ بیت کہ مَرُدم تُرند تُرندءَ شُت مہ کَنت۔

پادلوپ : (پاد۔لوپ) (ن گ) ہما ساد کہ دَلوتءِ پادءَ بَندَگ بیت تاں کہ سادءِ دَڑاجیءَ تاں دُورءَ کاہءِ بوچےچرتءِ وارت بہ کَنت۔

پالوپ۔ دَڑاجیں ساد۔(2) ھما تلک کہ پہ رَستر ءِ گَرگ ءَ چیر کنگ بیت کہ پادءَ ئے گیپت۔

پادَلینک :(پاد۔لین۔ک)(س گ) ھما کہ یکّ جاہے ءَ رَوْ آ ءَ نوک بِنا کنت۔

پادمال :(پاد۔مال)(س گ) لگتمال۔لتاّڑگ۔ ھما چیز کہ گوں پاداں لگت کنگ ءُ شِیر جینگ بُوتگ۔ گلماش۔ لتّار۔(2) بر باد۔ ویران۔ **پادمالی** :(پاد۔ما۔لی)(ن گ) لگتمالی۔(2) بربادی۔ ویرندانی۔ **پادمالیں** :(پاد۔ما۔لیں)(ن گ) ھما کہ لگتمال انت یا لگتمال بُوتگ۔(2) بربادی۔ ویرندانیں۔

پادمَرد :(پاد۔مَرد)(س گ) ھما مَردُم کہ پادءَ تیار اِنت بزاں پیادَگ ءِ رَوَگ ءَ تیز اِنت۔ پَند جنوک۔(2) ھما کہ وَتی کارءَ وَت سَواریت ءُ دِگہ کُمکّ ئے پکار نہ اِنت۔

پادمُزّ :(پاد۔مُز۔ز)(س گ) مَردُمے ءِ جاہے ءَ رَوَگ ءِ مُزّ وری یا مُزّ۔

پادموش :(پاد۔موش)(ن گ) اُشتر ءِ رفتار کہ چہ تیزیں گام ءَ تیز ءُ تُرُند تر اِنت۔(2) پہ پاد چیزے ءَ پٹّگ ءُ شوہاز کنگ۔(3) لتار۔ لتارگ۔ ھُورت کنگ۔

پادُون :(پا۔دُو۔ن)(ج گ) پادانی تڑپ۔ پادُوم۔ پادِین۔ پادانی نیمگ۔ جہلاد۔ سَرءِ ایرغ۔(2) تہت ءِ یا قبرءِ ھما نیمگ کہ پاد ایر بنت۔(3) علاقہ یا دَمگے ءِ ھما کُنڈ ءُ نیمگ کہ آپ ریچ ءِ جہل تریں پلّو بہ بیت۔ جہل آبان۔ **پادُوناں کپگ** :(پا۔دُو۔ناں۔ک۔پگ)(ک گ) پاداں کپگ۔(2) چمّ دار بُوتگ۔ واستی مند بُوتگ۔(3) کِرّءِ بُوتگ۔ پہ چمّ داری ءُ واستی مندی کسے ءِ گوُرءَ بُوتگ۔ **پادُونی** :(پا۔دُون۔نِی)(ن گ) ھما چیز کہ پادُون ءِ نیمگ ءَ بہ بیت۔(2) ھما کہ گوں پادُون ءَ نسبت داریت۔ **پادُونانی** :(پا۔دُو۔نا۔نی)(ن گ) ھما کہ گوں پادُون ءَ نسبت داریت۔(2) ھما کہ پادُون ءَ انت۔(3) جہل آبانی۔

پادی :(پا۔دی)(ن گ) ھما کہ پادءُ گام ءَ تیز بہ بیت ءُ دَم مہ بارت۔(2) ھما اولاک ءُ دَلوت کہ واھُند آئی ءِ پاداں یکّے پہ بہا یا پہ گوُرءُ گورسی ءَ بہ دنت۔(3) ھما کہ گوں پادءَ نِسبت داریت۔ پادی چیز۔ پادی سہت ءُ زیور۔(4) چبّو۔ سَواس۔ پازوار۔(5) ھما مَردُم کہ تیاب کِرّاں بے یکّداراءِ ماہیگ کُشنت۔(6) ھما چُکّ کہ نوکی گاماں کپتگ۔ **پادی بُوتگ** :(پا۔دی۔بُو۔تگ)(ک گ) جڑّگی بُوتگ۔ وَتی پاداں گوں جُڑّگ۔(2) کسانیں چُکّ ءِ وَتی پادانی سَرءَ اوشتگ ءُ ترّگ۔(3) ناڈُراہی ءُ دُراہ بُوتگ۔

پادِیگ :(پا۔دی۔گ)(ن گ) پادِینک۔ پادانی سہت۔(2) ھما کہ گوں پادءَ نِسبت داریت۔

پادِین :(پا۔دی۔ن)(ن گ) وپتگیں مَردُم ءِ پادانی نیمگ یا تہت ءِ ھما نیمگ کہ مَردُم ءِ پاد بنت۔ پائین۔ پادُون۔

پادِینک :(پا۔دیں۔ک)(ن گ) کُتندان۔ گوں آسن ءَ اڈّ کُرتگیں سے پادَگی اَزباب کہ لُوھیگ یا مَنجل ءِ ھمیشی سَرءَ ایر کنت ءُ نارُشت گڑ ادنت۔ چُلّ۔

پادِینک :(پا۔دی ن۔ک)(ن گ) پادِیگ۔ پادانی سہت۔ لچّہ۔ پازیب۔

پاڈ :(پا۔ڈ)(ن گ) زَحم۔ لُڑ۔ سگار۔(2) پیریں زال۔ بلّک۔(3) کد۔

پاڈَغ :(پا۔ڈَغ)(ک گ) ٹُنگ جِنگ۔(2) ٹُنگ ءِ پُرّ کنگ۔ چیزے ءِ سوگو کنگ۔(3) نقصان دیگ۔ تاوان دیگ۔

پاڈو :(پا۔ڈو)(ن گ) دارءِ کسانیں ٹال کہ تہت ءِ پادگانی ٹُنگ ءِ سوگو کنگ ءِ ھاترءَ جنگ بیت۔ پیک۔ چپّر۔

پاذ :(پا۔ذ) بچار: پاد۔

پار :(پا۔ر)(ن گ) نگارءِ سَرءَ آسن کہ زَمین ءَ بُرّیت۔ کمیر۔(2) نِشان۔ نیمگ۔ کُنڈ۔ دَمگ۔ پلّو۔ وٹّ۔ تکّ۔ آدیم۔(3) جاہ۔ ھند۔ علاقہ۔(4) سوگند۔ ھاتر۔ خیال۔ پَرواہ۔ واہگ۔(5) پیّکیں وہد۔ واندا۔(6) سَبَب۔ سَوَب۔ **پارءِ خُدا** :(س گ) خُدا ءِ سوگند۔ پہ خُدا۔

پارا :(پا۔را)(گ ر) ھاترءَ۔ ھاتر۔ پہ مقصدءَ۔ پہ آئی ءِ یا پہ آرا۔ پہ آ۔ پرا۔(2) آپ ءِ جلکشوکیں کسانیں تڑمپ۔ پارہ۔

پارہ :(پا۔رہ)(ن گ) ٹگڑہ ءِ رنگیں مادِ نے کہ آپ اِنت ءُ قرار نہ گیپیت، لرزیت ءُ لرزیت۔ جلشکوکیں چی یے کہ یکّ ہندے ءَ نہ جلّیت۔

پاراپ :(پا۔را۔پ)(ن گ) پچّانی شودوکیں آپ۔ پشّلا پوک۔ پشّلا پوکیں آپ۔(2) آپ نہ داروکیں ہند۔(3) ہما زمین کہ پہ کہن ءُ کوّرجو آباد اِنت۔ آبادیں ہند۔ **پاراپی** :(پا۔را۔پی)(ن گ) ہما پُچ کہ پہ پاراپ ءِ آپاں شودگ بہ بنت۔

پارات :(پا۔را ت)(س گ) ساہ دار ءِ وَرناہ بُوتگ۔(2) مزنیں پس۔(3) سری زنک ءِ مال ءُ ساہ دار۔

پارَت :(پا۔رَت)(س گ) کُمکّ۔ ہاتِر۔ لحاظ۔ خیال داری۔ پہریزگ۔ مدت۔(2) کُلوہ۔ مدت ءِ خواست۔(3) سر۔ مستر۔(4) دائم ءَ مانگ۔ پادار۔(5) پُشت ءُ پناہ۔(6) تورہ۔ دود۔

پارت ءِ دیگ : میار کنگ۔ پناہ ءِ دیگ۔ باہوٹ کنگ۔ **پارت دیگ** :(پا۔رَت۔دی۔یگ) پلّہ مرزی کنگ۔(2) پہ کسے ءِ اُمیّت ءِ یلہ کنگ۔(3) مِنّت کرگ۔ خیال داری کنگ ءِ گوشگ۔

پارَتی :(پا۔رَ۔تی)(ن گ) ہما کہ کسے ءِ اوست ءُ اُمّیت ءِ یلہ کنگ بُوتگ۔(2) پہ کسے ءِ مدّت ءُ کُمکّ ءِ دِل بڈّی دیگ۔(3) مدّت ءُ کُمکّ ءِ خواست کنوک۔

پارتِک :(پا۔رِت۔ک) پارچِگ ءِ گوستگال۔(2) پادا تک۔ شِنگ ءُ شانگ بُوت۔ **پارِتگگ** :(پا۔رِت۔گگ) پادرِچگ ءِ گوستگال۔

پاروار :(پار۔وا۔ر)(س گ) بازدُور۔(2) دریاءِ اے پلّو ءُ پلّو۔

پارِچگ :(پا۔رِ۔چگ)(ک گ) دیوان ءِ پادآ ہگ۔(2) مُچّی ءِ شِنگ بُوتگ۔ **پارِچگی** :(پا۔رِ۔چَ۔گی)(ن گ) پارِچگ ءِ آوَ کی۔(2) پارِچگ ءِ جاوَر۔(3) دیوان ءُ مُچّی ءِ پادآ ہگ ءُ رَوگ۔

پارِک :(پا۔رِک)(ن گ) دوسالیگیں مادگیں حر۔

پارڈوچگ :(پار۔ڈو۔چگ)(ن گ) پارڈوم۔

پارڈومّ :(پار۔ڈوم۔م)(ن گ) ہما ساد کہ اُشتر، اَسپ یا حر ءِ رَہت، زین یا پالام ءِ پُشتی نیمگ ءَ دوسرءَ بستگ ءُ لوپ ئے ڈُمب ءِ چیرءَ مان تریّنگ بیت۔ مَنگّ۔ پارڈوچگ۔ پاردیمّ۔ **پارڈومنگ** :(پار۔ڈوم۔منگ)(ن گ) کمیر ءِ توک۔ کمیر ءِ بُن ءِ ہما آسنیں لوپ کہ نگار ءِ زُبانک ءَ گوں کمیرءِ مُہر گیپیت۔

پاردیم :(پار۔دی۔م) بچار : پارڈومّ۔

پارِس :(پا۔رِس)(س گ) لیت۔ مسکرا۔ ہما مَردُم کہ چہ وَتی گپّ ءُ سرءُ پُراں مردُماں کندینیت۔(2)(ن گ) ایران۔(3) ایرانی۔

پارسا :(پار۔سا)(س گ) پہریزگار۔ ہما کہ وَت ءَ چہ اِمروز ءِ بدءُ بیرانیاں پہریزیت۔ اِیمان دار۔ نیک نام۔ بُزرگ۔ **پارسائی** :(پار۔سا۔ئی)(ن گ) پہریزکاری۔ پارسا بُوتگ۔ اِیمان داری۔ نیکی۔

پارسائیں :(پار۔سا۔ئیں)(س گ) پہریزکاریں۔ ایمانداریں۔ نیکیں۔

پارسال :(پار۔سال)(ج گ) گوستگیں سال۔ پاریگیں سال۔ پاری۔

پارِست :(پا۔رِس۔ت)(س گ) وڑ۔ پلّہ مرز۔ دیم پان۔(2) طاقت۔ قوّت۔

پارسنگ :(پار۔سن۔گ)(ن گ) ہما زیاتی ئیں سِنگ یا آہن کہ بہ شاہیم ءِ سُبکیں پلّہ ءَ بندنت ئے تاں کہ شاہیم ءِ ہر دو پلّہ تول ءَ برابر بہ بنت۔ ہما کسانیں سِنگ، پوڑ یا دِگہ اَنچیں چیزے ءُ ٹکّر کہ چہ کشّ ءُ من ءَ پیسر پہ شاہیم ءِ سرءَ ہم سنگ کنگ ءَ کار مرد کنگ بنت۔ سنگ ءِ کمّاں بُودی۔(2) کسان۔ کمّیں مقدار۔ کم وزن۔ بےلیس۔(3) پوڑ، سنگ کہ مردُم وَتی پاداں آئی ءِ سرءَ ایر کنت ءُ برزروَت یا ہما دار کہ مردُم چیزے ءَ یا دَرچکے ءَ ٹیک دنت ءُ برز روَت۔ **پارسنگ نہ بُوتگ** : برابر نہ بُوتگ۔ مٹّ نہ بُوتگ۔

پارسی :(پار۔سی)(ن گ) آچش پرست۔(2) ایرانی۔ ایرانیانی زبان۔ فارسی۔

پارسیگ :(پار۔سی۔گ) بچار : پارسی۔

پارگ : (پا۔رَگ) (س گ) چُنڈ۔ٹُکّر۔

پارگی : (پا۔رَ۔گی) (ن گ) نارَوائی۔ناراہ بَندی۔(2) چیزے ءِ یکّ جاہ ءُ سَرجمی ءِ جاوَر۔(3) (ن گ) چلَنڈی۔ڤَحبکیں جَنین۔

پارِنج : (پا۔رِن۔ج) (ن گ) کُوچگ یا کوہستگ ءِ مَردُم ءِ ہامین ءِ وہدءِ شہرءُ مچکدگاں رَوَگ ءُ ہامین ءِ بَہروَمَند بُوئگ۔ **پارِنجی** : (پا۔رِن۔جی) (ن گ) ہامین ءِ چہ کُوچگاں آتکگیں غریب ءُ بزّگ کاران ءِ مُفت داتگیں ناہ۔(2) ہما ناہ کہ مچّ ءِ روپگ ءِ رَند مچّ ءِ بُن ءِ ہِندوکیں غریب ءُ وازمَندگاں دیگ بیت۔(3) کپات ءِ پشت کپتگیں ناہ کہ دیگ بیت۔

پاروان : (پار۔وا۔ن) (ن گ) فالسہ ءِ نیبگ۔

پاروپ : (پا۔رو۔پ) (ن گ) آہرّ۔ہما کاہ ءُ گدیم کہ چہ دَلوت ءُ اولاکے ءِ وَرَگ ءَ پد پشت کپیت۔نژ وار۔

پاروت : (پا۔رو۔ت) (س گ) شپ جت۔یکّ چیزے ءِ سَرءَ شپ ءِ گوزگ۔(2) گالوارے ءِ دوست نہ بُوئگ۔ **پاروتی** : (پا۔رو۔تی) (ن گ) ہما نان ءُ خوراک کہ شپ جت بُوتگ یا شپ بہ سَرءِ گوستگ۔ **پاروتی ئیں** : (پا۔رُو۔تی۔ئیں) سربتگیں نَگن۔ شپ گوستیں وَراک۔

پاروتا : (پا۔رو۔تا) (س گ) سَکّیں کوہنیں چیز۔

پارہت : (پا۔رَہ۔ت) (ن گ) ہما تگرد کہ اُشتر ءِ سَرءَ دینت ئے ءُ پدا آہی سَرءَ پاکڑوءَ بندنت۔

پاریٹو : (پا۔رے۔ٹو) (ن گ) بددُعا۔آہیر۔

پاری : (پا۔ری) (ج گ) گوستگیں سال۔شہ اِمبران ءَ سالے پیش۔(2) ہتر دیگ۔ **پاری ئیں** : (پا۔ری۔ئیں) (ج گ) ہما کہ پاری بُوتگ ءُ گوں پاری ئیں سال ءِ نسبت داریت۔گوستگیں سال ءِ حبَر۔

پاریز : (پا۔رِے۔ز) (ن گ) ہمے تگر درنگیں پاتال کہ اُشتر ءِ رہت ءِ سَرءَ گِننت ئے۔اُشتر ءِ رَہت ءِ سَرءَ داتگیں چتر یا رِلّی۔جُلّ۔آتر۔(2) پالان۔پالانڑ۔پالام۔ **پاریزی** : (پا۔رے۔زی) (ن گ) ہما کہ گوں پاریز ءِ نسبت داریت۔

پاڑ : (پا۔ڑ) (ن گ) دَڑچِک ءِ روتگ۔(2) بیخ۔بُنیاد۔(3) میتگ۔(4) غمگیں پریات۔واہ ءُ زاری۔ **پاڑ ءِ پٹّگ** : بَرباد کنگ۔جنگ۔تاوان دیگ۔ **پاڑ بَندگ** : (پاڑ۔بَن۔دَگ) (ک گ) رُدگ۔رُدوم زُورگ۔ **پاڑ ءِ جنگ** : (ک گ) رُدوم کنگ۔سوگہ بُوئگ۔ہَند کنگ۔مضبوط بُوئگ۔بُنڈ جنگ۔ **پاڑ ءِ کشّگ** : (ک گ) بُن گوج کنگ۔وَیران کنگ۔لوگ ءِ لڈّینگ۔بَرباد کنگ۔تاوان دیگ۔

پاڑا : (پا۔ڑا) (ن گ) ہما گونڈیں میہہ کہ تپّر یا دِگہ اَنچیں چیز ءِ انی دَستگانی تہہ ءِ پہ مُہری ءِ ہاترءِ مان کنگ بنت۔

پاڑو : (پا۔ڑو) (ن گ) تُمن۔راج۔قبیلہ۔ٹکّر۔خیل۔پلّی۔(2) پت ءُ پیرک۔خاندان۔نَسل۔پیڑی۔

پاڑہ : (پا۔ڑَہ) (ن گ) جوانی ءِ ننگارنہ کنگ۔ڈگار ءِ ہما ٹُکّر کہ ننگار یا پَل دیگ ءِ وہداں پشت بہ کپیت۔(2) ہور ءِ جاگہے بُوئگ ءُ جاگہے نہ بُوئگ۔(3) جُرّ۔جُہلیں جاگہہ۔مُول۔نابرابریں زمین۔

پاڑہا : (پا۔ڑ۔ہا) (ن گ) گدّ۔کوہی پاچن۔

پاڑی : (پا۔ڑی) (ن گ) ہما دار ءُ ٹُکّر کہ پہ دِگہ دارے ءِ شَم ءِ پچّ کنگ ءِ ہاترءِ چیر اِتگیں تل ءِ ٹوگّگ بیت کہ ہمے چیرّ بند بہ بیت۔

پازگاہ : (پاز۔گاہ) (ن گ) پاسگاہ۔ہما جاہ کہ پاسپان اوشتیت ءُ پاس جَننت۔(2) سنگر۔اَندریں جاگہہ۔پہمیانیں جاگہہ۔

پازو : (پا۔زو) (ن گ) پاچن ءِ مستی ءِ وہدءِ پاچن ءِ بُز ءِ پُشت ءِ بوہ چِنگ ءُ دَنتانانی ڈنّ ءِ کنگ۔

پازوار : (پاز۔وا۔ر) (ن گ) پادءَ کنگ یا پادءِ پوشگ ءِ چیز۔ چبّو۔چبّہ۔چوٹّ۔کوش۔سواس۔پادگُزار۔لتّر۔پیزوار۔چپّل۔

پازہر : (پا۔زَہ۔ر) (ن گ) ہما دَرمان کہ آئی ءِ کار زَہرءِ پڑ وشگ اِنت۔زَہر پڑ وش۔ہما دَرمان کہ زَہرءِ ہلاس کنت۔زَہرچنیں دارُو۔ زَہرءِ تریاق۔

پازیب : (پا۔زے۔ب) (ن گ) ہما سہت کہ چو پادینک ءَ پاداں کنگ بیت۔ پادزیب۔(2) ہما کہ پاداں زیب دار کنت۔(3) پادءِ لنُکانی ہما مندریک کہ آہاں شمشک ءُ لرزُرک پر۔

پاس :(پا-س)(ن گ) اُشتر ءِ گرّءِ درماں۔(2) اُشترءِ دَرمان ءِ ماں کنگ۔(3) شپ ءِ پاس۔شپ ءِ بَہرے۔وَہد ءِ یکّ بَہر۔شپ ءِ چارِک۔(4) شپ ءُ روچ ءِ چارچار بَہرانی یکّ بَہرے۔(5) وہد۔(6) آپ ءِ بَہرے۔(7) پلّو۔نیمگ۔پہنات۔(8) گونڈیں چُگّانی پہ شِیر مچگ ءِ چہ واب ءِ پاد آہگ۔(9) اِجازت نامگ۔(10) سوبیں۔سَرسوبی۔(11) گوْزگ۔(12) تنکیں راہ۔(13) پانَگ۔(14) چگّاس۔**پاس جنگ** :(پاس-جَ-نگ)(ک گ) پہ کارے ءِ شپ ءِ یکّ بَہرے ءِ آگاہ بُوتگ۔چوکی جنگ۔پیرہ۔(2) دِڑ یہہ کنگ۔**پاس ءِ جنگ** :(ک گ) پاس جنگ ءِ باری ءِ گوْازینگ۔ناڈُراہ یا کہ کپتوک ءِ سَرءِ دُرستیں شپ پہ آگاہی ءِ نِندَگ ءُ گوْازینگ۔(2) شپ ءِ ہما پاس ءِ جار ءِ پرّینگ کہ چِدءُ رَند بازار ءِ بے کار ءُ چوْک بُوتگ بند بیت۔**پاس بُوتگ** :(د)(ک گ) چگّاسے ءِ دَرآہگ ءِ سوبین بُوتگ۔(2) وَہد ءِ گرَگ۔وَہد ءِ تیر بُوتگ۔(3) دوست بُوتگ۔پسند بُوتگ۔(4) گرّءِ وَشّ بُوتگ۔**پاس کنگ** :(پاس-کَ-نگ)(ک گ) شپ ءِ یکّ بَہرے ءِ پاد آہگ۔(2) شپ ءِ پہ نِندَگ ءُ آگاہی گوْازینگ۔(3) چگّاسَگ۔چارگ۔پاسپانی کنگ۔(4) اُشتر ءِ گرّانی پاس کنگ۔اُشتر کہ گرّ بیت آئی ءِ یکّ برے گوں کِل ءُ دِگہ دَرماناں دُونتت ءُ چہ خُشک بُوتگ ءِ رَند ہمے گرّاں کَکّر نت کہ گرّ ہلاس بنت۔پاسَگ۔(5) مال ءُ دَلوت ءِ گرّ ءِ دَرمان کنگ ءُ وَشّ کنگ۔(6) پہ چیرءِ کائی یکّ مَردُمے ءِ یالشکرے ءِ چارَگ ءُ چہ آئی ءِ سنگر ءُ سُر ءُ پُراں زانتکار بُوتگ۔(7) چیزے ءِ دوست کنگ۔شرّ چارَگ۔

پاسا :(پا-سا)(ج گ) پلّو ءِ۔پہناد۔گوْر۔نیمگ۔**پاسا بُوتگ** :(پا-سا-بُو-تگ) پہنادی بُوتگ۔یکّ کرّ بُوتگ۔یکّ پلّوے بُوتگ۔ریز گرَگ۔سرْاپ ءِ بُوتگ۔چاریگ بُوتگ۔**پاس ءِ گرَگ** :(ک گ) شپ یا روچ ءِ مقرّر کتگیں پاس ءِ پانگ پانی ءِ وَہد ءِ پاس شُروع کنگ۔پاسپان شپ یا روچ ءِ بَہر گِنت کہ ہر یکّے وَتی بَہر ءِ پاسپانی کنت۔**پاسا کنگ** :(پا-سا-کَ-نگ) یکّ کرّ کنگ۔(2) ڈالچار کنگ۔پہنادی کنگ۔(3) دیر گوْزگ۔دُور بُوتگ۔(4) ریز دیگ۔

پاسائی :(پا-سا-ئی)(ن گ) نزّیکی۔پہناتی۔**پاسائی گوْزگ** :(پا-سا-ئی-گوْا-زگ) یکّ پلّوے بُوتگ ءِ گوْزگ۔

پاسار :(پا-سا-ر)(ن گ) ہما جاگہہ ءِ کہ تاجگ یا سوریں ماہیگ بہا کنگ بیت۔

پاسالی :(پا-سا-لی)(ن گ) لُوجرءِ ذات ءِ ماہیگے۔

پاسانڑو :(پا-سان-ڑو)(س گ) اُرش آرگ۔ہلمہ کنگ۔اَلگار کنگ۔(2) شپ ءِ تہاری ءِ مان رِچگ۔

پاسپان :(پاس-پان)(ن گ) نِگاہ داروک۔پانَگ۔پاس جنوک۔پاس داروک۔پانَگ پا۔چاری۔چارُو۔ٹوہو۔پانَکو۔پاسدار۔پانوک۔(2) پلّہ مرز۔ہزم۔(3) ہما سپاہیگ کہ یکّ جاگہے ءِ پانَگ پائی ءِ کنت۔(4) سِپاہیگ ءِ ہما ٹِلّ کہ چُکّ ءِ پرّءِ گِنْنت۔رکّ۔(5) شوْانگ۔**پاسپانی** :(پاس-پا-نی)(ن گ) پانَگ پائی۔دِلگوش داری۔نِگاہ داری۔پاس جنگ۔**پاسپانی کنگ** :(پاس-پا-نی-کَ-نگ)(ک گ) پاسپان بُوتگ۔نگہ وانی کنگ۔پاس جنگ۔

پاسدار :(پاس-دا-ر)(س گ)(ن گ) پلّہ مُرز۔جارءِ دِلگوش کنوک۔رکیٹوک۔پاسپان۔دیم پان۔**پاسدار بُوتگ** :(پاس-دار-بُو-تگ)(ک گ) کسے ءِ توسِیپ ءُ فائدگ ءِ سَرءِ وَشّ بُوتگ ءُ بدگوْشگ ءِ سَرءِ بدبَرَگ۔(2) پاسداری کنگ۔خیر خواہی۔پلّہ مرزی۔**پاسداری** :(پاس-دا-ری)(ن گ) خیر خواہی۔پلّہ مرزی۔**پاسداری کنگ** :(پاس-دا-ری-کَ-نگ)(ک گ) پلّہ مرزی۔پہریزگ۔رکّینگ۔چوکی جنگ۔

پاسکی :(پا-سُ-کی)(ن گ) ٹِلّ ءُ لٹّ ءِ گوْازی یے۔

پاسکینگ :(پاس-کے-نگ)(ک گ) سوکلو دارگ۔

پاسگ :(پا-سگ)(ک گ) ماں تَرَّگ۔(2) گیپگ۔سوگوْ بُوتگ۔(3) پاس کنگ۔گرّانی پاس کنگ۔(4) ہر چیزے ءِ سَربُرءِ گندگیں چِرکاں دُور کنگ۔زنگانی جنگ۔(5) چیر اَندری چار ءُ گندءُ سَر

کشّی کنگ ۔(6) گچّ ۔ کَیل ۔(7) چِکّاس ۔ چارگ ۔(8)(س گ)
سَگّ ءُ بَرداشت ۔ پُچِگ ۔ جلّگ ۔ سَگّگ ۔

پاسگاه :(پاس۔گا۔ہ) بچار: پازگاه۔

پاسو :(پا۔سو)(س گ) کِرّ ءُ کَش ۔ نیمگ ۔ پہناد ۔ وَٹّ ۔ پلّو ۔ کِرّ ۔
(2) بار ءِ تنگ یا چہ شاہیم ءِ دوئیں سَراں یکّے سَنگ ءُ وزن ءِ اَندازگ ۔
(3)(ن گ) چاریگ ۔ چاری ۔ سَرّاپ ۔(4) پاس کنوک ۔(5)
ہما عیب کہ چیرانت ۔ **پاسوءِ گرَگ** :(ک گ) پہ چارُوگری کسے ءِ
رَندءِ بُونگ یا کسے ءِ نزّیک ءُ گوْرءِ ترّگ ۔

پاسی :(پا۔سی)(ن گ) پاس جنوک ۔ پاس ءِ بُوْک ۔(2)
زمین ءِ سَرءِ یا دَرِّ چکے ءِ سَرءِ شکاری ءِ کُڈّ ۔(3) گرّءِ نادُڑاہی ہما حدّءِ بہ
رَسِیت کہ پاس کنگ اَلّمی بہ بیت ۔

پاسی چِرہ :(پا۔سی۔چ۔رہ)(ن گ) مالانی لمپوشک ءُ کُلّگ ءِ
بیماری ۔ مال ءِ پشّانک ۔

پاسیچہ :(پا۔سی۔چہ) بچار: پاسی چِرہ ۔

پاسینگ :(پا۔سے۔نگ)(د)(ک گ) یکّے را بہ مُشکُلیں
کارے ءِ دوْر دیگ ۔ گٹّ ءُ جنجال ءِ پِرّینگ ۔ اڑانی دیم پان کنگ ۔
(2) ساہ دارے ءِ دامے ءِ پِرّینگ یا چپّے گرٹّ ءِ دیگ ۔ سوگو کنگ ۔

پاسینگی :(پا۔سے۔نَ۔گی)(ن گ) مُشکُلیں کارے ءِ دوْر دیگی ۔
(2) جنجالاں پِرّینگی ۔ **پاسینوک** :(پا۔سے۔نوک)(ن گ)
مُشکُلیں گٹّے ءِ دوْر دیوک ۔ جنجالے ءِ پِرّینوک ۔ اڑاں مان گیشّینوک ۔

پاشار :(پا۔شا۔ر)(ن گ) بدیں یا وشّیں بوہ ءِ یکّ پارگی چست
بُونگ ۔

پاشال :(پا۔شال)(س گ) سامان ءُ اَزبابانی بے رِدءُ بندءَ کَپگ ۔
(2) بے وڑّم ۔ بے راہ بند ۔ پہ دیم ۔(3) ہما کہ آئی ءِ ہچّ چیز پہ
وڑّم نہ اِنت ۔ ہما کہ آئی ءِ ہندءِ ہر چیز پہ دیم کپوک اِنت ۔ **پاشالی** :
(پا۔شا۔لی)(ن گ) پاشال بُونگ ۔ چیز ءُ سامانانی بے وڑّمی ءِ
کپگ ۔ **پاشالین** :(پا۔شا۔لیں)(س گ) ہما کہ آرا پاشالی ءِ
صفت بہ بیت ۔(2) ہما چیز ءُ سامان کہ پہ بے وڑّی ءُ اِینگو آنگو پہ دیم
کپتگ اَنت ۔

پاشَغ :(پا۔شَغ) بچار: پاچِگ ۔

پاشک :(پاش۔ک)(س گ)(ن گ) چیریں گپّ ءُ حبرءِ ظاہر
بُونگ ۔ پدّر ۔ ظاہر ۔ سَر ظاہر ۔ دَرشان ۔ سہرا ۔ دَرا ۔ آشکار ۔ پیداوَر ۔
(2) بدنام ۔ بدنامی ۔ **پاشکی** :(پاش۔کی)(ن گ) پاشک بُونگ ۔
پدّری ۔ آشکاری ۔ پیداوَری ۔ ظاہری ۔ سَہرائی ۔ **پاشکیں** :(پاش۔کیں)
(س گ) ہما کہ پاشک انت ۔(2) پدرائیں ۔ ظاہریں ۔ پیداوَریں ۔
آشکاریں ۔

پاشگ :(پا۔شگ)(ک گ) بریانیگے ءِ پُختہ کنگ ۔ پاشینگ ۔
ناپُختہیں چیز ءِ پُختہ بُونگ ۔

پاشن :(پا۔شن)(ن گ) پاچن ۔(2) کُڑی کہ اَپس ءِ کُڑی کنگ ءِ
کارمرزبیت ۔

پادشود :(پاد۔شود)(س گ) پادانی شودوک ۔ ہما کہ پاداں شودیت ۔
(2)(ن گ) سَرسام یا گوْہر جتگیں نادُڑاہی ءِ دَرمان کہ کُنڑءِ تاکان
لہڑ دینت ءُ گوں ہمے لہڑ داتگیں آپاں نادُڑاہ ءِ پاداں شودنت ۔ **پادشُودی** :
(پاد۔شُو۔دی)(ن گ) پادانی شودگ ءِ کار ۔ نوکری ۔ زیردستی ۔
کارداری ۔

پاشی :(پا۔شی)(ن گ) نادُڑاہ ءِ گِندُک ۔(2) گِندءُ گُزار ۔

پاشی حنّام :(پا۔شی۔ہَن۔نام)(ن گ) عاروس ءِ حنّام بندی ءِ
شپ ۔

پاشینگ :(پا۔شے۔نگ)(ک گ) بریانیگے ءِ پہ زور پُختہ کنگ
یا ترّامبلیں ریشے ءِ پہ دواءِ دارُو پُختہ کنگ ۔ پاشگ ۔(2) پچِّگ ۔

پاغ :(پا۔غ) بچار: پاگ ۔

پاک :(پا۔ک)(ن گ) ہما کہ ناپاک نہ اِنت ۔ پہک ۔
پلگار ۔ صفا ۔ پیاپ ۔ صاف ۔(2) راس ۔ سَتّی ۔ نُور ۔(3) بے گناہ ۔
بے میار ۔ بے عیب ۔ **پاک ءُ صاف** :(ن گ) صاف ءُ سلّہ ۔(2)
بے عیب ۔ بے گُناہ ۔ بے میار ۔ **پاکی** :(پا۔کی)(سند)(ن گ) ہما
چیز ءُ کار کہ گوں پاکی ءِ نِسبت داریت ۔(2) اِسترگ ۔ ترّاشوک ۔(3)
پلگار ۔ بے لیگار ۔ صاف ۔ پہکی ۔ **پاکیں** :(پا۔کیں)(س گ) ہما
کہ پاک انت ۔ پہکیں ۔ پلگاریں ۔

پاکالگ : (پا۔کا۔لگ) بچار : پالاہگ۔
پاکاہی : (پا۔کا۔ہی) (ن گ) ژَحم ءِ پُشتی نیمگ۔
پاک جِیگ : (پاک۔جی۔گ) (س گ) پارسائیں زال۔ پاک دامُنیں زال۔
پاک دامُن : (پاد۔دا۔مُن) (س گ) ہما کہ آئی ءِ دامُن چہ بدیں کارے ءِ پولنگ نہ بُوتگ۔ پاک جیگ۔ بے پولنگ۔ بےعیب۔ بے گُناہ۔(2) (ن گ) خانوادہیں زال۔شرف مَندیں زال۔ **پاک دامُنی :** (پاک۔دا۔مُ۔نی) (ن گ) چہ گُناہ ءُ بدیں کار ءُ کرداں وَ تارا پہریزگ ءُ پاک دارگ۔(2) نیک نامی ۔ پہریز گاری۔ (3) خانوادہی۔سنگینی۔شرف مَندی۔ **پاک دامُنیں :** (پاک۔دا۔مُ۔نِے۔ن) (س گ) ہما کہ پاک دامُن ءُ چہ گُناہ ءُ بدیں کاراں پاک بہ بیت۔(2) پہریزگاریں۔نیک نامیں۔شرف مَندیں۔خانوادہیں۔
پاکر : (پا۔کر) (س گ) کُمک کار۔سنگت۔کسی بدواہی نہ لوٹوک۔ نیک نیّت۔
پاکڑ : (پا۔کڑ) بچار : پاکڑا۔
پاکڑا : (پا۔کَ۔ڑا) (ن گ) پاکوڑہ۔ پاکڑو۔ پلانڈ۔اُشتِر ءِ سرءِ ایریں سنج۔ دار ءِ اڈّ کُرتگیں ہما منندجاہ کہ اُشتِر ءِ سرءَ ایرءَ کننت ءُ چیر ءِ چپٹّ ءُ تناباں بندنت ءَ ءُ مَردُم ایشی ءِ سرءَ نندنت۔ پلانڑ۔ پالانڑ۔ پاکڑ۔(2) اُشتر ءِ ہما رہت کہ دومردم ءِ نندگ ءِ جاہے اَست۔
پاکڑو : (پا۔کَ۔ڑو) بچار : پاکڑا۔
پاکستان : (پا۔کِس۔تان) (ن گ) 14 اگست 1947 ءِ وہدیکہ حاکمیں انگریز چہ ہندوستان ءَ دَرشُت اَنت گڑا آہاں ہندوستان ءِ یکّ بہرے چہ ہندوستان ءَ جِتا کُت ءُ پاکستان ءِ نام دات ءُ گوشت کہ اے مسلمانانی ملک اِنت۔ ابتداءَ اے نوکیں ملک ءِ روددَرآتکی بنگال، پنجاب، سندھ ءُ سَرحدی صوبہ ہَوار اِتنت۔ رَندءَ بلوچستان ءِ وَت واک ءُ آزاتیں ڈیہہ ہم پہ زور پاکستان ءَ ہَوار کنگ بُوت۔ 1971 ءِ بنگالی چہ پاکستان ءَ دَرآتک اَنت ءُ آزاتیں بنگلہ دیش اِش جوڑ کُت۔ پاکستان ءِ سیم سر ہندوستان، چین، اوگانستان ءُ ایران ءِ زور گپتیں بلوچستان ءَ لگّنت ءُ زرباری نیمگ ءِ ہندوستان ءِ دَریا اِنت۔ اے ملک ءِ چار مزنیں قوم اَنت کہ آ پنجابی، سندھی، پٹھان ءُ بلوچ اَنت۔ پاکستان ءِ انسانی آبادی اَژدَہ کروڑ اِنت۔
پاگّش : (پا۔گّش۔ش) (ن گ) موزگ۔
پاگند : (پا۔گَن۔د) (ن گ) یاقُوت۔گڑاں بہائیں سِنگے۔
پاک وَنڈ : (پاک۔وَن۔ڈ) (ن گ) زکات۔مسلمانانی دین ءَ آمدن ءِ چلّ ءِ یکّے کہ خیرات کنگ بہ بیت۔
پاکوڑہ : (پا۔کُ۔ڑَہ) بچار : پاکڑا۔
پاکیڑ : (پا۔کے۔ڑ) (ن گ) چاگرد۔ دَوار۔ وِندر۔ وٹّ۔ کرّ۔ نزد۔ حدّ۔ ہما ہگ۔(2) مال ءُ ساہ دارانی دارگ ءِ ہَند۔ پاگہہ۔
پاگ : (پا۔گ) (ن گ) لنگی۔ ہما دَراج بُرّیں گُد کہ بلوچ وَتی سَرءَ ءُ بندنت۔ مَندیل۔ ایشی ءِ یکّ بہرے پڑکو، دومی تُرّہ ءُ سیمی مول اِنت۔ دَستار۔ پڑکّا۔ پڑکو۔ پاغ۔ **پاگ ءِ بُرز بُوتگ :** باعزّت بُوتگ۔ شان ءُ گیش بُوتگ۔ شرف مند بُوتگ۔ نام دار بُوتگ۔ **پاگ ءِ بَرگ :** باج ءُ بَرگ۔ گیش بُوتگ۔ پاگ واجہ بُوتگ۔ **پاگ ءِ بُلّ :** (ن گ) پاگ ءُ چُوڑ۔ بُلّک۔ **پاگ ءِ بُلّک :** (ن گ) پاگ ءِ گُڈّی ئیں ءُ بُرزی بہر کہ جکّ اِنت۔ تُرّہ۔ تُرّگ۔ پاگ ءِ آخری پاند کہ بُرز بیت۔ بُلّ۔ **پاگ بندگ :** (پاگ۔بَن۔دَگ) نام ءِ نوک کنگ۔ نام دَرآرگ۔ نام کشّگ۔ وَتی سرءَ یادگرے ءِ پاگ ءِ ماں آئی ءِ سَرءَ بندگ۔(2) کسے ءِ وَتی ٹکّ یا راج ءِ کماش ءُ مستر منّگ ءُ آئی ءِ سَرءَ پاگ بندگ۔ **پاگ ءِ بندگ :** عزّت دیگ۔ شرف دیگ۔ **پاگ بندی :** (پاگ۔بَن۔دی) (ن گ) پہ کماشی ءِ گچین ءِ یا نام گپت کنگ ءُ منّگ ءِ یکّے ءِ سرءَ پہ مستری پاگ بندگ ءِ دود ءُ ربیدگ۔ دستار بندی۔ **پاگ ءِ پاداں پرّینگ :** توبہ کنگ۔ منّت ءُ زاری کنگ۔ (2) عاجزی ءُ کمزوری نشان دیگ۔ پہ منّت ءُ زاری وَتی پاگ ءِ چہ سرءَ دُور کنگ ءُ دومی ءِ پادانی دیم ءَ ایر کنگ ءُ پہلّی لوٹگ۔ **پاگ ءِ پادانی سرءَ ایر کنگ :** پہ کسے ءِ منّت ءَ کستری منّگ ءُ وَتی پاگ ءِ چہ سرءَ دُور کنگ ءُ آئی ءِ پادانی دیم ءَ ایر کنگ۔ ایر دستی منّگ۔ **پاگ ءِ پچ کنگ :** سُبک کنگ۔ بےعزّت کنگ۔ بےشرف کنگ۔ **پاگ ءِ**

پڑّگ : (ن گ) پاگ ءِ مِکّیں چُوڑ۔ پاگ ءِ ٹونڈ۔ تُرّہ۔ **پاگ ءِ پڑّینگ** : پاگ ءِ چہ سرءَ دُور کنگ۔(2) بے عزّت کنگ۔ کم شرف کنگ۔ **پاگ ءُ پڑّ کہ بُوتگ** : پُرشان بُوتگ۔ گل ءُ شاداں بُوتگ۔ مرَن نام بُوتگ۔ **پاگ ءِ پلّہ**: (ن گ) پاگ ءِ جھلی نیمگ۔ شملہ۔ **پاگ ءِ پیچ دیگ** : پاگ ءِ بندگ۔(2) مرَن مردی کنگ۔(3) وڑنام بُوتگ۔(4) سُنٹو بُوتگ۔ **پاگ ءِ تُرّہ** : (ن گ) پاگ ءِ بُلّک۔ **پاگ ءِ ٹونڈ کنگ** : پاگ ءِ بُلّ ءِ مِکّ کنگ۔ وتارا سَکّ مرَن لیکگ۔ مرَن مردی نِشان دیگ۔ **پاگڑی** : (پا۔گُ۔ڑی) (ن گ) سُبکّین ءُ کسانیں پاگ کہ کَس ءِ تہہ ءِ بندگ ءُ پادآ ہگ ءَ سرءَ بندنت۔ گونڈیں پاگ۔ **پاگ ءِ کپگ** : پاگ ءِ چہ سرءَ دُور بُوتگ۔(2) بے عزّت بُوتگ۔ کم شرف بُوتگ۔ کم نام بُوتگ۔ **پاگ ءِ گروجگ** : بے آبرو بُوتگ۔ موٹ بُوتگ۔ کم شرف بُوتگ۔ بدنام بُوتگ۔ **پاگ ءِ نوک کنگ** : وڑنام بُوتگ۔ سوبین بُوتگ۔ **پاگ واجہہ** : (پاگ۔وا۔جہہ) (ن گ) ٹکُّری۔ مَستر۔ کماش۔(2) دَستار ءِ واجہہ۔ پاگ ءِ واجہہ۔ سَردار۔ تُمَن دار۔ **پاگ ءِ واجہہ بُوتگ** : نامدار بُوتگ۔ مَستر بُوتگ۔ باشرف بُوتگ۔ سوبین بُوتگ۔ **پاگ واجہی** : (پاگ۔وا۔جَ۔ہی) (ن گ) پاگ واجہہ بُوتگ۔ مرَنی۔ نامداری۔ شرف مندی۔

پاگاس : (پا۔گا۔س) (ن گ) مرَنیں پِشک۔ ماہیگے۔

پاگل : (پا۔گل) (س گ) (ن گ) گنوک۔ بے عقل۔ بے سُدّھ۔ ابدال۔ بے وَت۔ گڑدال۔ پوڑا۔ مجنُون۔ دیوانگ۔ **پاگلی** : (پا۔گَ۔لی) (ن گ) گنوکی۔ گنوک ءِ رَنگ ءَ گڑدالی۔ بے سُدّھی۔ بے وتی۔ کم عقلی۔

پاگوا : (پاگ۔وا) (ن گ) پہ شَرِیداری زَمین ءِ کشگ۔

پاگہہ : (پا۔گہ) (ن گ) مَیدان۔ پِٹّ۔ اَسپانی تاچ ءِ مَیدان۔(2) پاکیڑ۔ مال ءُ ساہ دارانی ہَند۔(3) اَسپ ءِ بندگ ءِ جاگہہ۔

پال : (پا۔ل) (ن گ) نَنگار ءِ سُرکّ ءِ ہما آسن کہ ڈگار ءَ سَکّ بیت ءُ ڈگار کیڑہی کنت۔ کمیر۔(2) فال۔ ماسَگ۔ نیکیں یا بدیں شگُون۔ مازگ۔ رمل۔ حبرے ءِ بُوتگ ءُ نہ بُوتگ ءِ پیش گشی۔ گوں شِرک ءُ پال یا گوں اَنچیں چیز ے ءَ آوکیں وہد ءِ حال گرگ۔(3) ملّائی یا بکّی ٹِکّ ءُ ٹاک۔(4) (س گ) شَرّ ءُ گندگ ءِ مارگ ءِ توجیل۔

پال بُوتگ : (پال۔بُو۔تگ) کار ءِ بند کنگ یا نہ بُوتگ ءِ گُمان۔ بدشُگونی کنگ۔ **پال جَن** : (پال۔جَن) (ن گ) رَملَ جنوک۔ پال کشّوک۔ ہما مردُم کہ آیوکیں وہد ءِ حال ءَ دنت۔ پال گر۔ **پال جَنگ** : (پال۔جَ۔نگ) (ک گ) شِرک ءُ پال کنگ۔ بُووَکیں یا نہ بُووَکیں کار ءِ بارو ءَ گُمان کنگ۔ گاریں چیز ءِ دَرگیجگ یا دُوریں مردُمے ءِ جاور ءِ زانگ ءِ ہاتر ءَ ٹِکّ ءُ ٹاک۔ رَمَل جنگ۔ شِرک ءُ پال۔ پال کشّگ۔(2) بازیں گونیانی دَپ ماں دَپ دوچگ ءُ مرَنیں چیرگیج جوڑ کنگ۔ **پال کشّگ** : (پال۔کَش۔شگ) (ک گ) پہ دم ءُ چُفّ یا تائید ءُ بند بُوتگیں یا نہ بُوتگیں کار ءِ بارو ءَ گمان کنگ۔ پال جَنگ۔ **پال کنگ** : (پال۔کَ۔نگ) (ک گ) وہم ءِ دَوَر دیگ۔ کار ءِ نہ بُوتگ ءِ شکّ ماں کنگ۔ بدشگُونی کنگ۔ **پال ءُ ماسَگ کنگ** : (ک گ) پال جنگ۔ ماسَگ ءِ بندگ۔

پال گِر : (پال۔گِر) (ن گ) پال جَن۔ ماسَگ بند۔ ہما کہ پال جَنگ زانت۔ پال جنوک۔ فال ءِ زانوگر۔ رَملی۔ **پال گِری** : (پال۔گِ۔ری) (ن گ) رَملی۔ پال جَنگ ءِ زانوگری۔ پال زانتی۔

پالا : (پا۔لا) (ف گ) پالاہگ ءِ فرمان گال: بہ پالا۔ پالاہگ ءِ کار ءَ بہ کن۔

پالاپ : (پا۔لا۔پ) (ن گ) پالاتگیں آپ۔ ہما آپ کہ چہ یکّ چیز ے ءِ پالاہگ ءَ رَند سَر کاینت۔ پالاتگیں آپی چیز یا ہما آپیں شے کہ پالاتگ۔

پالات : (پا۔لا۔ت) (ک گ) پالاہگ ءِ گوستگال بزاں: آئی ءَ پالاہگ ءِ کار کُت یا کَسے ءَ پالاہگ ءِ کار کُت۔

پالاتگ : (پا۔لا۔تگ) پالاہگ ءِ گوستگال۔(2) صاف کُتگ۔

پالاتگیں: (پا۔لا۔تَ۔گیں) (س گ) ہما کہ پالاتگ اَنت ءُ صاف کُتگ اَنت۔ پالیدہ۔ زَگر۔

پالاهوک : (پا۔لا۔هوک) (ن گ) هما که پالاهگ ءِ کارءَ به کنت۔ هما شے یا جالی که گون آئی ءَ درمانے یا شیرے پالاهگ بیت۔ پالونک۔ تنگیں جرّے که شیر یا آپ ءِ چانڈگ ءُ پهک کنگ ءِ کارءَ کیت۔

پالاهوکیں : (پا۔لا۔هو۔کیں) (ن گ) هما درپ یا جالی که چه آئی ءَ پالاهگ ءِ کار گرگ بیت۔ (2) هما چیز که پالاهگ بوتگ۔ پالاتگیں۔

پالام : (پا۔لا۔م) (ن گ) پالان۔ چه گونی یا پشم ءِ دگه چیزاں جوڑ کرتگیں جلّ که حرءِ بڈّءَ دیئنت ءُ آئی ءِ سرءَ نندنت۔ هما جلّ ءُ گندل که په نندگ ءَ یا که بار ءِ لڈّگ ءِ حرءِ بڈّءَ اِش دیئنت۔ جلّ۔ آتر۔ پاریز۔

پالان : (پا۔لان) بچار: پالام۔

پالانڑ : (پا۔لان۔ڑ) (ن گ) پاکڑا۔ پلانڑ۔ پاکڑو۔ اُشترانی بڈّءَ ایرکنگ ءِ پاریز۔

پالائی : (پا۔لا۔ئی) (ن گ) سگندان یا دگه چیزے ءِ پهک ءُ صاف کنگ۔

پالاهگ : (پا۔لا۔هگ) (ک گ) آپیں یا آپلوئیں چیزءَ په جالی یا کچّن یا گوں کچّن رنگیں چیزءَ گیچگ ءُ صاف کنگ۔ (2) (ن گ) دازءِ کُنر بزاں دازیں پیشّ ءِ دژ چپک ءِ بر که درکیت یکّ برے ''بستگ'' اِنت رندءَ ''مکسد ژنز'' بیت ءُ پدا ''پالائیت'' بزاں نرّ یک په گیشگ ءَ بیت۔ (3) کُنر ءِ پختہ بوتگ۔ **پالاهگی** : (پا۔لا۔ه۔گی) (ن گ) هما چیز که آئی ءَ را پالاهگ بیت۔ **پالاهگی ئین** : (پا۔لا۔ه۔گی۔ئیں) (س گ) هما چیز که آرا پالاهگی اِنت یا چرائی ءَ پالاهگ ءِ کارءَ گرنت۔

پالپال : (پال۔پال) (ن گ) صباه ءِ دکان ءِ اَولی گراک یا که دکّان ءِ تهه ءَ نوکیں چیزے ءَ را اَولی گراک ءِ بهاز یرگ۔ **پالپال کنگ** : (پال۔پال۔ک۔نگ) بُنگیجی یا اَولی وارءَ بها کنگ۔ بها کنگ ءِ بندات کنگ۔

پالک : (پا۔لک) (د) (ن گ) ورگی سبزی ءُ کاهے۔

پالکی : (پال۔کی) (ن گ) چراگ ءِ ایر کنگ ءِ هند که آئی ءِ روکیں وٹّ چه گؤات ءَ مه مریت۔

پالو : (پا۔لو) (س) (ن گ) چه سارتی ءِ سبب ءَ بستگیں آپ۔ (2) روهتو۔ (3) بازسارتی۔ گوهر۔ (4) زمستان ءِ سارتیں گؤات که کشارءَ هوشینیت۔ **پالوی پیلّوش** : (پا۔لَ۔وی۔پی ل۔لوش) (س گ) چه سارتی ءُ گوهرءَ مرگ۔ چه گوهرءَ حشک بوتگ۔ (2) (ن گ) چه روددرا آتک ءَ سرکتگیں سردیں گؤات۔ گورِیچ۔

پالوار : (پال۔وا۔ر) (ن گ) ماهیگے که پٹّن ءُ اِسپیت اِنت۔

پالوان : (پال۔وا۔ن) (ن گ) گوں وشّ گٹّی ءُ الهان ءَ شِعر گؤشوک۔ پهلوان۔ شاعر۔

پالوتا : (پا۔لو۔تا) (سَرا) (س گ) بدواهی۔ بددُعائی۔ بددُعا۔ بدزبانی۔ (2) په کسے ءَ بدواهی ءُ زبانی لوٹگ۔

پالودگ : (پا۔لو۔دگ) (س گ) ریش ءِ ریم کشگ۔

پالوش : (پا۔لو۔ش) (ن گ) مانپوش۔ پتاهگی۔ مانپوشگی۔ **پالوشگ** : (پا۔لو۔شگ) (ک گ) مان پوشگ۔

پالونک : (پا۔لوں۔ک) (ن گ) ڈگارءِ ٹکّر۔ کپّ۔ (2) پالاهوک۔ (3) پهلونک۔

پالی : (پا۔لی) (د) (ن گ) نرّیکیں سیادءُ وارث۔ وت ماں وت ءَ عزیزیں خاندان۔

پالیبار : (پا۔لے۔بار) (ن گ) پالبار۔ پالوار۔ ماهیگے۔

پالیدہ : (پا۔لی۔دَه) (س گ) پالاتگیں۔ صاف کُتگیں۔

پالڑی : (پا۔لِ۔ڑی) (ن گ) کسانیں ماهیگے۔

پالیز : (پا۔لے ز) (ن گ) تیتگ ءُ کیٹگ ءِ فصل۔ (2) هما ڈگار که سرجم ءَ ول به بیت۔ لوش ءُ کوٹگ کشاریں ڈگار۔ واڑی۔ **پالیزءِ لاشت بوتگ** : پالیزءِ کشارءِ هلاس بوتگ۔

پالیزدان : (پا۔لے۔ز۔دان) (ن گ) بازولّیں ڈگار۔ (2) گدءِ پهناد۔ (3) لوگ ءِ زمین ءِ کسانیں کُنڈ۔

پامک : (پا۔مک) (ن گ) پیٹّ۔ مڑیرہ۔

پان : (پا۔ن) (ن گ) پهریز یا پهریزوک۔ گندءِ چارکنوک۔ گالانی رندءَ کیت گوں گال ءَ یکّ جاه بیت ءُ معنا دنت چو که جت پان۔ دیم پان۔

پانچ : (پان۔ج) (س گ) مچّ۔ توام۔ سجّہ۔ سجّو۔

پانچاری : (پان۔جا۔ری) (س) (ن گ) زَمیندار ءِ اوزارے کہ گوں آئی ءَ جوہان ءِ نڑّ کارنت۔ چارشاحیں یا دوشاحیں دار۔ چارشاح۔ دوشاح۔ترّانگل۔ **پانچاری کنگ** : (پان۔جا۔ری۔کَ۔نگ) (ک گ) پہ پانچاری ءَ جوہان ءِ نڑّ آرگ۔ (2) پلال ءُ کٹل ءِ مُچّ کنگ یا چہ داناں جتا کنگ۔

پانچ : (پان۔چ) (ن گ) چہ جسم یا دِگہ اَنچیں ڈِکّیں ءُ یکّ جاہیں چیزے ءِ دَرآتکگیں بارَگیں ٹالُک کہ ہما جسم ءِ جند ءِ بہر اَنت۔ اَنچوش کہ: کِرم۔مور۔مدَگ۔مکِسک، موکو ءُ ہمے رَنگیں دِگہ ساہ دار ءِ پاد یا کسانیں بانزُل۔ (2) ٹپَنگ ءِ کلنگ۔ ٹپَنگ ءِ مکّو۔ (3) کسانیں شیپ۔ (4) کسانیں چُرّ یا جُرّ۔ (5) بُز ءِ دومی رَند ءِ دوشگ۔ چُلُّوکی۔ (6) واہگ۔لوٹگ۔ **پانچ کنگ** : (پان۔چ۔کَ۔نگ) دَلوَت ءِ گوداناں نرم نرم ءَ پڑنچگ ءُ شیر دوشگ۔ **پانچک** : (پان۔چُک) (ن گ) کسانیں پانچ۔

پان چُرّ : (پان۔چُر۔ر) (ن گ) کُچکّ ءُ اَنچیں رَستر ءِ چانکُرّ۔ (2) ہما جاگہہ کہ پہ ناکن چانکُرّ اِتگ۔ (3) مُرگ ءِ کسانیں پُٹ۔ پُٹ ءُ پانچور۔ پاچُر۔

پانچُل : (پان۔چُل) (ن گ) ساہ دارانی پَنجَگ۔مُرگ ءِ لنٹک۔ پاچُر۔ پانچُر۔ چانپُل۔چنگُل۔ (2) دوچے۔

پانچو : (پان۔چو) (ن گ) چانپو۔ماہیگ ءِ ذاتے۔

پانچوئی : (پان۔چُو۔ئی) (ن گ) بُز ءِ دووار دوشگ۔ پانچ کنگ۔ چُلُّوکی۔ **پانچوئی کنگ** : (پان۔چُو۔ئی۔کَ۔نگ) (ک گ) دُشتگیں مال ءِ دوار دوشگ۔ پانچ کنگ۔ (2) دار ءُ تیر کنگ۔ بہر کنگ۔ونڈ جنگ۔

پاند : (پاں۔د) (ن گ) سادے کہ گوں آئی ءَ اولاک ءِ دوئیں دستاں یکّ جاہ کنّیں پڑ اہی ءَ بندنت۔ پاندی۔ (2) اِشکیل۔ (3) اُگدہ۔ بستن۔ (4) نیمگ۔ دیم۔ حدّ۔ سرحدّ۔ (5) جرّ ءِ لمب۔ گُد ءِ کنارہ یا کِرّ۔ **پاندکنگ** : (پاں۔کَ۔نگ) (ک گ) اِشکیل کنگ۔ دَلوَت ءِ دستاں گوں سادے ءَ یکّ جاہ بندگ تانکہ آدُور ءُ دَراج مہ روَت۔ پاد بند کنگ۔ (2) کمان ءِ بستگیں ساد یا روت۔ **پاند ءِ بُرّگ** : ہمراہ داری ءِ ختم کنگ۔ بستن ءِ سندگ۔ (2) سِیتّ ءُ تاوان ءِ جتا بُوتگ۔ (3) دوداوادار ءِ مَردُم ءِ نیامجی ءِ خیر ءِ صلاح کنگ۔ **پاندپچ** : (پان۔د۔پَچ) (س گ) وَت سَر۔بے مہار۔ہما کہ گرءُ بندئے پہ نیست۔ (2) دَلوَت ءِ پاند ءِ پچ کنگ ءُ یلہ دیگ۔ **پاند ءِ پچ کنگ** : (ک گ) اُشتر ءِ پاند ءِ بوجگ۔ (2) یلہ کنگ۔وَت سَر کنگ۔ **پاندپچی** : (پان۔د۔پَ۔چی) (ن گ) دلوت ءِ یلہی۔ آزاتی۔ (2) وت سری۔ **پاند پچیں** : (پان۔د۔پَ۔چیں) یلہیں۔ (2) ہما کہ پاندنہ انت۔ (2) وت سریں۔بے کِردیں۔ **پاندی** : (پان۔دی) (ن گ) بندوک۔ پاند بُوتگ۔ پاند۔ (2) پد۔ پدی۔ ہما ڈگار کہ چہ دُزستاں رَند آپ ءُ گیپت۔

پانداَڑَغ : (پان۔د۔اَ۔ڑَغ) (ک گ) سِیتّ ءُ تاوان ءِ شَریدار بُوتگ۔ (2) لاچاری ءِ سانگ بندی۔ (2) بےواس بُوتگ۔ لاچار بُوتگ۔

پانڈ : (پان۔ڑ) (ن گ) مرَن مرَنیں نشان۔مرَنیں ٹپّ۔ہما کار ءُ کِرد کہ گلاہگ بہ بیت۔ (2) بہر۔ونڈ۔ (3) تل پچ ءَ کپگ۔ہٹّ ہٹّ ءُ پاد پاد بُوتگ ءُ کپگ۔ بے وڑ ءُ بے ڈوَل ءَ کپگ۔ (4) سُر وشک ءُ کونڈاں سرشکون وسپگ۔ (5) زُرتّ ءُ باجری ءِ ہما ٹانڈا کہ ہوشگ نیاریت۔

پانڈو : (پان۔ڈُو) (س گ) بودلا۔نیم گنوک۔نشیوال۔گہیڈ۔

پانڈی : (پان۔ڈی) (ن گ) دان۔ٹوہو۔ (2) بےغیرت۔ بےعزّت۔بےآبرو۔کم شرف۔

پانڈوسی : (پان۔ڈُو۔سی) (ن گ) وڈّاہی۔گوّاتو۔ہوا کنوک۔ وَتارا مرَن لیکوک۔وَت گلاہ۔بٹاکی۔

پانڈول : (پان۔ڈو۔ل) (ن گ) فصل ءِ دَر کنگ ءَ رَند پشت کپتگیں کِشار یا کاہ ءُ بُوچ۔

پانڑ : (پان۔ڑ) (سَرا) (ن گ) لیکو۔ (2) لپّ۔چنک۔ (3) کاسَغ۔گوّالغ۔ (4) ریپ۔دُروہ۔ (5) تیز۔بُرّیناک۔ **پانڑدیگ** : (پان۔ڑ۔دی۔یَگ) (سَرا) (ن گ) کارچ یا زَحم ءِ آپ دیگ۔

تیز کنگ۔ (2) آسن ءِ آس ءِ گرم کنگ ءُ پدا آپ ءِ جنگ کہ آپ وار بہ بیت۔ (3) دومی مَردُم ءِ دُژ وہ دیگ۔ ریپینگ۔ (4) کَیل کنگ۔

پانزدہ : (پان۔زَ۔دَہ) (ن گ) دہ ءُ دِگہ پنچ۔

پانک : (پان۔ک) (ن گ) نگہہ داشت۔ پہریزگ۔ پانگ پاہی ءِ کار۔ چارءِ دِلگوش۔ **پانک جنگ** : (پان۔ک۔جَ۔نگ) (ک گ) یکّ چیزے ءِ چہ تاوان ءِ پہریزگ ءِ آئی ءِ سرءِ پاس جنگ۔ چارءِ دِلگوش کنگ۔ (2) پاس جنگ۔ پانِگ پائی کنگ۔ **پانکر** : (پان۔کُر) (ن گ) نگہہ وان۔ پانِگ پا۔ ساٹوک۔ **پانکو** : (پا۔نِ۔کُو) (ن گ) پانِگ پائی۔ پاسپان۔

پانکی : (پان۔کی) (ن گ) تہت۔ گوُانزگ۔

پانِگ : (پا۔نِگ) (ن گ) پاسپان۔ ساتوک۔ نگہبان۔ (2) گوُر۔ کِرّ۔ نزّ یک۔ (3) نِندگ ءُ نہ رَوگ۔ جُود۔ **پانِگ پا** : (پا۔نِگ۔پا) (ن گ) پاسپان۔ نگہہ داروک۔ پلّہ مرز۔ پہریزوک۔ چوکی۔ دَروان۔ دیم پان۔ پاس جنوک۔ پانوک۔ پیرہ دار۔ پانِکو۔

پانگ پائی : (پا۔نگ۔پا۔ئی) (ن گ) پاسپانی۔ نگہبانی۔ پاسداری۔

پانِگی : (پا۔نِ۔گی) (ن گ) نِندگ ءُ نہ رَوگ۔ جُود بُوئنگ۔ (2) پہریزگ ءِ ہاترءِ موجود بُوئنگ۔ نگہہ وانی۔ پاسداری۔

پانگار : (پان۔گار) (ن گ) ٹُوہیں ڈوک۔

پانگرّ : (پان۔گر۔ر) (ن گ) پانگرّی۔ مزنیں سِنگ۔ زنڈین ءُ گرّانیں سِنگ۔ بِنّ۔

پانگری : (پان۔گَ۔ری) بچار : پانگرّ۔

پانُوس : (پا۔نُو۔س) (د) (ن گ) چراغ۔ چراغ دان۔

پاوا : (پا۔وا) (د) (ن گ) پادانی بُنی بَہر۔

پاوَلی : (پا۔وَ۔لی) (ن گ) دوگبرّ۔ چارمی بَہر۔ کلدارءِ چار آنہ یا چارک۔ دوشاہی۔ (2) بٹّو۔ پژم یا کرپاس ءِ کِسب ءُ کار۔ (3) (س گ) سادہیں ءُ نیم گنوکیں مَردُم۔ بودلا۔

پاہ : (پا۔ہ) (ن گ) پہانڑ۔ بانڑ۔ مال ءِ کِد۔ پدوم۔ گوہا۔ ہمبا۔ (2) لاپ ءِ گوات۔

پاہار : (پا۔ہار) (ن گ) چہ لہڑیں چیزے ءِ چست بُوتگیں باپ۔ (2) سکّیں تیز ءُ تُزندیں گرمی۔ (3) چہ گرمی ءِ چست بُوتگیں دیتّ۔ گگّ۔ (4) شِکَم ءِ گرمائش۔ (5) وا ہگ یا جوش ءِ چست بُوئنگ۔ (6) دِل ءِ اَرمانی آہ۔ اُپّار۔ اُشکار۔ بھاس۔ پوہام۔ **پاہار آرگ** : (پا۔ہار۔آ۔رَگ) (ک گ) شِکَم ءِ جوش آرگ۔ (2) لاپ ءِ گرم بُوئنگ۔ (3) گرمیں گیگارانی کشّگ۔

پاہاری : (پا۔ہا۔ری) (ن گ) جوش کنوکیں دَرمان۔ (2) زیمرے ءِ نام اِنت۔ موتک ءِ زہیرگ۔ (3) ہَما کہ گوں وا ہگ یا پاہار ءِ نسبت داریت۔

پاہاز : (پا۔ہا۔ز) (ن گ) بچار : پہاز۔

پاہروپ : (پاہ۔رو۔پ) (ن گ) گوات ءِ ناڈُراہی ءِ ایر ماد کنوکیں دارُو۔ گوات روپ۔

پاہنا : (پاہ۔نا) (س گ) جہلی۔ جہلی پلّو۔ (2) پادانی پلّو۔ پائینی۔ (3) (ن گ) رودَرآ تکی۔ رودَرآ تک۔ روچ دَرکپگ ءِ پلّو۔ شگرب۔

پاہَند : (پا۔ہَن۔د) (س گ) پانگ۔ گوُر۔ کِرّءِ۔ پہناد۔ نیمگ۔ (2) پادانی ایر کنگ ءِ حَدّ۔ (3) (ن گ) اَدارُکی لوگ۔ سفری آپ سَر۔ تَمبُو۔

پاہَنڑ : (پا۔ہَن۔ڑ) (ن گ) سِنگ۔ کوہ۔ مزنیں سِنگ۔ رُستگیں کوہ۔

پاہو : (پا۔ہَو) (ن گ) ساد ءِ لوپ۔ گوں ساد ءَ گُٹ ءِ دم کنس بُوئنگ۔ گُٹّو کنگ۔ گُٹّو۔ لوپ۔ گُٹّ ءِ ساد ءَ بندگ ءُ ساہ ءِ کشّگ۔ سُلّاب۔ **پاہو بُوئنگ** : (پا۔ہَو۔بُو۔ئنگ) (ک گ) لوپیں ساد ءِ گُٹّ ءَ بُوئنگ۔ جنجال بُوئنگ۔ (2) پہ پاہوئی مِرگ۔ پاہو ءِ رَوگ۔

پاہو ءِ بہ سَرءِ آہگ : جنجال ءُ مصیبت ءِ آماچ بُوئنگ۔ ڈُکّ ءُ جنجال بُوئنگ۔ **پاہو دیگ** : (پا۔ہَو۔دی۔یگ) (ک گ) ساہ ءِ گِرگ۔ کُشگ۔ گُٹّ گیر کنگ۔ گُٹّو دیگ۔ دوَران کشّگ۔ دَورءِ کشّگ۔ **پاہو ءِ کپگ** : مصیبت ءِ کپگ۔ جنجال ءِ کپگ۔ **پاہو کنگ** : (پا۔ہَو۔کَ۔نگ) (ک گ) ساد ءِ لوپ دیگ۔ گُٹّ گیر کنگ ءُ کُشگ۔

پاہوِی : (پا۔ہَ۔وِی) (ن گ) ہما کہ آئی ءِ سرءَ پاہوئے کپتگ۔ (2) ہما کہ آئی ءِ بدُ عاے گوں کنگ بُوتگ۔ (3) ہما کہ گوں پاہوءِ نِسبَت داریت۔

پاہو : (پا۔ہو) (ن گ) مال۔رمگ۔مال ءِ پَس۔ بے لیکوین مال ءِ پس۔ **پاہوئی :** (پا۔ہو۔ئی) (ن گ) بازیں مال داری۔ میش ءِ بُزانی واجہ۔

پاءبیل : بچار : پابیل۔

پاہورگ : (پا۔ہو۔رَگ) (ک گ) پچ پُلگ۔ گوات گپتگین۔ ہواہو۔آہُورَگ۔

پائیدار : (پا۔اِ۔دا۔ر) (س گ) فائدگ مَند۔ہما چیز یا اَزباب کہ بازروُ کنت۔مُہکَم۔دیر مانیں چیز۔تاں دیراں جلّوک۔اوشتوک۔ دُامی۔دیر جلّ۔پادار۔ **پائیداری :** (پا۔اِ۔دا۔ری) (ن گ) مُہکَمیں۔پاداری۔دُامی۔دیرجَلّی۔ **پائیداریں :** (پا۔اِ۔دا۔ریں) (س گ) مُہکَمیں۔کائمیں۔دیرجَلّیں۔پاداریں۔

پائدگ : (پا۔اِ۔دَگ) بچار : فائدہ۔

پائدگ مَند : (پا۔اِ۔دَگ۔مَن۔د) بچار : فائدہ مَند۔

پائدگی : (پا۔اِ۔دَ۔گی) بچار : فائدگی۔

پائسِت : (پا۔اِس۔ت) (س گ) لوٹ۔طلب۔

پائشت : (پا۔اِش۔ت) (س گ) پائیداری۔دائمی۔مُہکَمی۔دیرجلّی۔رَوْ۔داشت۔دُدام۔دُامی۔ **پائشتی :** (پا۔اِش۔تی) (ن گ) ہما چیز یا کار کہ آ پائیدار بہ بیت۔دائمی۔دُامی۔ **پائشتی ئین :** (پا۔اِش۔تی۔ئیں) (س گ) ہما کہ پائیدار اِنت۔ داشتی ئیں۔ دیرجلّیں۔مُہکَمیں۔

پائی : (پا۔ئی) (ن گ) یکّ پیسہءِ چارمی بہر۔(2) چار کاسَک ءِ بَروبَریں کَیل۔گنجی ءِ چارک۔ **پائی پائی روَگ :** (پا۔ئی۔پا۔ئی۔رَ۔وَگ) خوار ءِ نیز گار بُوتگ۔بے مال ءُ مڈّی بُوتگ۔(2) ہِیرتیں ہِیرتیں حساب ءِ کتاب گرَگ۔ **پائی پائی کنگ :** (پا۔ئی۔پا۔ئی۔کَ۔نگ) (ک گ) گمّیں گمّیں پیسہ جمع کنگ۔(2) ہِیرتی ءَ بہرءِ بانگ کنگ۔

پائین : (پا۔اِین) (س گ) جہل تر۔گُڈّسَر۔ہلاس۔(2) پدی۔تہت۔پدی پادانی نیمگ۔(3) پُچگ۔سَرجم بُوتگ۔ **پائینی :** (پا۔ئے۔نی) (ج گ) ہما کہ گوں پائین ءِ نِسبَت داریت۔جہلی۔گُڈّسری۔ **پائین گوَرگ :** (پا۔ئیں۔گوا۔رَگ) (س گ) جو، گہن یا کوَر ءِ گُڈّی سرءِ ڈگار یا بند کہ گُڈّسرءَ آپ ورنت۔پاندی۔

پاپاپی : (پا۔پا۔پی) (ن گ) موسم ءِ وَشّ ءِ جوان بُوتگ۔(2) چہ ہوَرءِ آپ ءَ پدکہ جمبّر بہ بُرّیت ءِ آزمان صاف بہ بیت۔

پایان : (پا۔یان) (ن گ) آسَر۔گُڈسَر۔تَسَر۔

پَبّ : (پَب۔ب) (ن گ) کسانیں ءِ پٹّگیں زیلگ۔بُرزگ۔(2) حاک ءِ مزنیں جُمپ۔(3) ٹُوہیں کوہ۔برابرءِ ہمواریں ڈگار ءِ دیم کہ زِیٹک ءِ زیلگے۔(4) ہما جُمپ کہ سَکّ بُرزمہ بیت۔(5) پاد ءِ چیری بہر۔پاد ءِ پنجگ۔پاد ءِ تلی۔(6) دنتان نچینگ۔گوں دنتانان لُنٹاں پُرزور دیگ۔(7) زور ءِ پُرّ بُوتگ۔(8) پہ زور تہءَ برگ۔(9) گالوار ءِ منڑگ۔لاجواب بُوتگ۔(10) چہ پڑّوری ءَ گوشتنا ک ءِ گلّڑ۔(11) تِلکاں گوزی ءِ لیب ءَ ہما دار کہ آئی ءِ زیرا نت ءِ تِلک ءَ جَن انت۔

پَببڑ : (پَب۔بڑ) (ن گ) پبڑّی ءِ سول۔(2) سوم زیرگ۔جسم ءِ ہندے ءِ سوم ءِ دَرآ ہگ۔

پبّڑی : (پَب۔بَ۔ڑی) (ن گ) آپ ءِ تہءَ رُدوکیں ڈوَل دار پُلّیں دَرچکے۔

پبّگ : (پَب۔بَگ) (ک گ) چیزے ءِ گوں زورءِ دِگہ چیزے ءَ لگگ ءِ توار۔(2) گرندگ۔گرانیں آواز۔(3) پہ زور تہءَ روَک۔ مُہکَم بُوتگ۔(4) چہ پڑّوری ءَ گوشتنا ک ءِ گلّڑ بُوتگ۔زنڈ۔جان ءِ پُرّ۔(5) گوات گرگ۔(6) بُرز ءِ سَختیں زَمین۔حاک ءِ جُمپ۔پھبّہ۔(7) ساچگ۔ٹھگ۔(8) (ن گ) مزنین ءِ بُرزیں کوہ۔ماتکوہ۔ **پَبّھہ :** (پَب۔بہہ) (ن گ) پبّ۔مزنیں جمپ۔(2) حاک یا کوہ ءِ کسانیں ءِ پٹّگیں جمپ۔(3) پڑّور ءِ گوشتِنا ک۔

پَپّی : (پَب ۔ بی) (ن گ) ہما ڈگار کہ پبّے داریت ۔ زینٹگ ۔ (2) دل ءِ تب ءَ ۔ واہگی ۔ دل کشّی ۔ (3) ہما اُشتر کہ آئی ءِ پاد ءِ تلے جوانی ءَ زمین ءَ ایر مہ بیت ۔ (4) چوٹ پادیں ساہ دار کہ پادئے چوٹ کپنت ۔ (5) زوردار ۔ مُحکم ۔ سکّ باز ۔ زبردست ۔ (6) تیلانک ۔ (7) پہ زور بیرہ دیگ ۔ واترّ بُوتگ ۔ واترّ ۔ (8) چیزے ءِ گوں تُرندی ءَ چیزے ءِ لگّگ ءُ ہما وڑیں تُرندی ءَ واترّ بُوتگ ۔ **پَپّی ئیں** : (پَب ۔ بی ۔ ئیں) (س گ) ہما کہ پبّ ءِ نِسبت ئے گون اِنت ۔ پبّ والاءُ پبّ داروک ۔

پُپّ : (پُپ ۔ پ) (ن گ) ساہ دار ءِ سینگ، ڈڈّر یا پہلو کانی ڈبّ ءِ تہہ ءَ ہما پیلک کہ ساہ ءِ کشّگ ءِ باترءَ چہ گوات ءَ پُرّ ءُ خالیگ بنت ۔ **پُپّائی** : (پُپ ۔ پا ۔ ئی) (ن گ) رنج ۔ گندہ ناڈُراہی ۔ پُپّانی ناڈُراہی ۔ **پُپّی** : (پُپ ۔ پی) (ن گ) مال ءِ یکّ بیماری یے کہ آئی ءِ پُپّ گوات گرنت ۔

پُپّڑگ : (پُپ ۔ پُ ۔ ڑگ) (ک گ) کُپّگ ۔ گڑّگ ۔ گوات گرگ ۔

پَپّک : (پَ ۔ پک) (ن گ) پپنک ۔ مچّ ءِ ہما بر کہ دنیگا سبز اِنت ۔ رنگ نہ بُوتگیں کلونٹ ۔ زربگ ۔ زپتیں کلونٹ ۔

پَپّگ : (پَپ ۔ پگ) (س گ) کُوا پگ ۔ چہ تہہ ءَ ہورک ۔ زنڈیں چیز کہ چہ تہہ ءَ ہورک بہ بیت چو کہ دَرْ چک ءِ بُنڈ ۔ (2) ہما زنڈیں مردم کہ زورئے مان مہ بیت ۔ (3) بےزند ۔ بےنف ۔

پُپّل : (پُپ ۔ پُل) (ن گ) پُچُپل ۔ جنین ءِ چیریں اندام ۔ کُس ۔

پپنک : (پَ ۔ پَن ۔ ک) بچار : پَپّک ۔

پپنکو : (پَ ۔ پَن ۔ کو) (ن گ) جنینی سہتے ۔

پُپّو : (پُپ ۔ پو) (ن گ) مچّے کہ ناہ ءِ کپّے سُہر ءُ کپّے اِسپیت اِنت ۔ (2) زردبریں مچّے ۔ (3) ہما کہ چو پُپّ ءَ اِنت ۔ (4) پٹّکیں مردم ۔

پپو : (پَ ۔ پو) (ن گ) پٹّنیں ماہیگ ءِ ذاتے ۔

پپّی : (پَپ ۔ پی) (ن گ) سیاہ پُشت ءُ اسپیت رنگ ءِ کسانیں کوّرماہیگے ۔

پَتّ : (پَت ۔ ت) (ن گ) سنّت ۔ ہم دِل ءُ ہم ستکی ۔ ہمراہ داری ۔ تپاک ۔ پور ۔ یکّ جاہ ۔ ہور ءُ تور ۔ ہم شؤر بُوتگ ۔ بول ۔ یکّ مُشت ۔ (2) باور ۔ بیسہ ۔ ہیل ۔ (3) عہد ۔ قول ۔ زبان ۔ (4) (س گ) چیریں حبر ۔ اندریں عہد ءُ پیمان ۔ **پَتّ ءِ پڑ وشگ** : بےپتّی کنگ ۔ نااتفاق بُوتگ ۔ باور ءُ بیسہ ءِ ختم بُوتگ ۔ بدلبزی کنگ ۔ بدعہدی کنگ ۔ **پَتّ ءِ دَرا بُوتگ** : چیریں راز ءُ شؤرے ءِ ظاہر بُوتگ ۔ **پَتّ ءَ رَوَگ** : (ک گ) بےباور بُوتگ ۔ بےبیسہی کنگ ۔ **پَتّ ءِ ساتگ** : (ک گ) زبان ءِ دارگ ۔ قول ءِ سرءَ اوشتگ ۔ ہمراہ داری کنگ ۔ قول ءِ پابند بُوتگ ۔ **پَتّ ءِ یکّ کنگ** : (ک گ) ہم سنّت ءُ تپاک بُوتگ ۔ ہم شؤر بُوتگ ۔ **پَتّ ءِ یلہ دیگ** : (ک گ) ناتپاک بُوتگ ۔ ہمراہ داری نہ کنگ ۔ (3) بےبیسہی کنگ ۔ **پَتّ ءِ واپینگ** : (ک گ) دُرُوہگ ۔ ریپینگ ۔ **پَتّ بندگ** : (پَت ۔ ت ۔ بَن ۔ دَگ) (ک گ) ہم دِل ءُ ہم ستک بُوتگ ۔ ہمراہ داری کنگ ۔ **پَتّی** : (پَت ۔ تی) (ن گ) بہر ۔ ونڈ ۔ ڈگار ءِ ونڈ جتگیں بہر ۔ (2) ہما ڈگار کہ پہ کُمکّ ءَ دیگ بیت ۔ (3) رازدار ۔ باوری ءُ بیسہی ئیں مردم ۔

پِتّ : (پِت ۔ ت) (ن گ) بزین ءُ لیتاریں آپ کہ چہ پُپّال دَرکیت ۔ دَپ ءِ لیتار ۔ (2) دانگ ۔ موہل ۔

پِت : (پِ ۔ ت) (ن گ) ابّا ۔ پسّ ۔ بابا ۔ بابو ۔ بابے ۔ پتّ ۔ (2) جنین ءُ مردین کہ سیر گننت چہ ایشاں چُکّے بیت جنین چُکّ ءِ مات اِنت ءُ مردین آئی ءِ پِت اِنت ۔ **پِت ءُ پیرُک** : (ن گ) نسل ۔ پُشت ۔ پیہہ ۔ ذات ءُ زُریات ۔ بُن ءُ بیہہ ۔ اصل ءُ نسل ۔ **پِت ءُ پیرُکی** : (ن گ) پُشتی ۔ جدّی ۔ بیسہی ۔ (2) ہما کہ گوں پِت ءُ پیرُکاں نسبت داریت ۔ **پِتی** : (پِ ۔ تی) (ن گ) ہما چیز کہ کسّے ءِ پِت ءِ بہ بیت کہ چُکّ ءَ رسیت ۔ (2) ہما کہ گوں پِت ءَ نسبت داریت ۔ **پِتی ءُ پیرُکی** : (ن گ) ہما کہ چہ پِت ءُ پیرُک ءَ گون اِنت ۔ پِتی مال ۔ ہما مال ءُ مڈّی کہ چہ پِت ءَ چُکّ ءَ رس اِتگ ۔ بابائی ۔

پِتاب : (پِ ۔ تاب) (ن گ) پِتار ۔ لامب ۔ کوت ۔

پتات :(پ-تات)(ک گ) پتا ہگ ءِ گوستگال: بژاں کسے ءِ پتا ہگ ءِ کار کُت۔

پتا تگ :(پ-تا-تگ) پتا ہگ ءِ گوستگال۔(2) پتا ہگ ءِ کار بُوتگ۔ **پتاتگیں** :(پ-تا-تَ-گیں) پتا ہگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ پتا ہگ بُوتگ۔

پتار :(پ-تار)(ن گ) ہارءِ آورتگیں۔ ہما گندءُ گسدڑ یا بُوچ ءُ لنگش کہ ہارءِ آپ آہاں دَرءِ دَرشانیت ءُ دوَر دَنت۔(2) کوَرءِ آپ ءِ آورتگیں لڈءُ بُوچ۔ لامب۔ پتاب۔(3) پِنگ۔ پنگی۔ **پتار دیگ** : (پ-تار-دی-یگ)(ک گ) تالان ءُ شِنگ کنگ۔ **پتار کنگ** : (پ-تار-کَ-نگ)(ک گ) ریچگ۔ پتار دیگ۔ پتارگ۔

پتارگ :(پ-تا-رَگ)(ک گ) پتار کنگ۔ شِنگ کنگ۔ شِنگ ءُ شانگ کنگ۔ تالان کنگ۔ **پتاری** :(پ-تا-ری)(ن گ) پِنگی۔(2) پتار داتگیں۔ بے ارزشیں۔

پٹاک :(پَٹ-تاک)(س گ) نوک۔ نوک تیار کُتگیں۔(2) (ن گ) کوٹہ نہ کُتگیں گُد۔ **پٹاکی** :(پَٹ-تا-کی)(ن گ) نوک تیار بُوتگیں۔ **پٹاکیں** :(پَٹ-تا-کیں) نوکیں۔

پتاوا :(پ-تا-وا)(ن گ) اَسپ ءِ زین ءِ سَر بری پوست۔

پتاہگ :(پ-تا-ہگ)(ک گ) پیچگ۔ بند کنگ۔ پیڑا ہگ۔ پوشگ۔(2) ساد یا بند یکے یکّ چیزے ءِ چپّ ءُ چاگرد ءَ باز رَند ءُ مُہر مُہرءِ ترّینگ۔ بیڑگ۔ بیڑ دیگ۔ تل ماں تل کنگ۔(3) سادءُ ریزءِ بیڑگ۔ مال ءُ اولاک ءِ گردِن ءِ مہارءِ بیڑگ۔ بیڑگ۔(4) چپّ ءُ چاگرد کنگ۔ مان ترّینگ۔ **پتاہگی** : (پ-تا-ہَ-گی)(ن گ) پیچگی۔ بند کنگی۔ پوشگی۔ مان ترّینگی۔ تل ماں تل کنگی۔

پتا یگ :(پ-تا-یگ) بچار: پتا ہگ۔

پتّ ءِ ساکا : بچار: ساکا پتّ۔

پَت پا پڑا :(پَت-پا-پَ-ڑا)(ن گ) کاہے کہ گندیم ءِ تہہ ءَ رُدیت۔(2) چھترا۔ زہریں وَلے۔

پِتَر :(پِت-تَر)(ن گ) ماہیگ ءِ قسمے۔

پَتر :(پَت-ر)(ن گ) ہما تنّکیں ءُ دَژاہیں آہن کہ پہ دارءُ بنڈانی بندگ ءِ ہاترءَ کار مرز بیت۔(2) ہما تنکّیں آسن کہ دار ءِ ہم جوڑ دیگ ءَ کار مرز بیت۔(3) دَژنگ ءِ تاک۔(4)(س گ) تنکّیں چیز۔

پَتّر :(پَت-تَر)(ن گ) تکَر د۔ جیر گیج۔(2) پُرسی دیوان۔(3) حُشک بُوتگیں ہِک۔ **پتّرءِ نِندگ** :(ک گ) پُرس ءِ نِندگ۔(2) غماں شریک بُونگ۔ **پتّرءِ آہگ** :(ک گ) یکّے ءِ پہ پہلّیءُ بخشش لوٹگ ءَ دومیگ ءِ گِس ءِ میڑھ آرگ۔(2) ہم مجلس بُونگ۔

پتّرءِ پیچگ :(ک گ) پُرس ءِ پاد کنگ۔(2) تکَر دءِ تپا ہگ۔ دیوان ءِ ہلاس کنگ۔ **پتّر چتّر کنگ** :(ک گ) مِنّت ءُ لیلا کنگ۔ پتّر دیگ۔ **پتّر دیگ** :(پَت-تَر-دی-یگ)(ک گ) کسے ءِ لوگ ءِ رَوگ ءُ آئی ءِ عزّت دیگ۔ پہ کسے ءِ وشّان کنگ یا کہ چہ آئی ءَ دَرگُذر لوٹگ ءَ آئی ءِ گِس ءِ رَوگ۔ پتّر چتّر کنگ۔ **پتّرءِ رَوگ** : (ک گ) یکّے ءِ گِس ءِ میڑھ بَرگ۔ عذرخواہی ءِ رَوگ۔(2) غم شَریکی ءِ رَوگ۔ **پتّرءِ لگتّ دیگ** :(ک گ) کسے ءِ لوگ ءِ پہ پُرسی رَوگ۔(2) پہ جیڑہے ءِ گیش ءُ گیوار یا پہ میڑھ ءُ مرکہ ءِ نیّت ءَ کسے ءِ گِس ءِ رَوگ۔

پِت راک :(پِت-را-ک)(ن گ) کسّے ءِ پت ءِ مرگ ءَ رَند آئی ءِ مات ءِ دومی مرد۔ پِسّو۔

پتَراک :(پَ-تَرا-ک)(ن گ) راہ۔ جوک۔(2) سادتنگ۔

پتَراکی :(پَ-تَرا-کی)(ن گ) پاکڑو یا رَہت ءِ تنگ کہ چہ اُشترءِ لاپ ءِ چیرءَ رَہت ءُ پاکڑو ءِ بندگ ءُ پُشت ءَ سکّ ءَ کنّنت۔ لاپ کشّ۔

پَترَکّ :(پَ-ترَ-ک)(ن گ) پس ءِ یا میش ءِ زنک ءِ ساعت ءَ کہ گون لیماڑ یا لیماڑءِ ہواری ءِ تنکّیں پیلکے دَرکیت، ہمیشی ءَ چہ کٹّیں شیرءَ پُر کننت ءُ ریک ءِ کل ءَ کننت آئی ءِ سرءَ آس مان دارنت کہ بہ پشّیت۔ ہمیشی ءَ پترَک گوشنت۔ ایشی ءِ پوست ءَ دُور کننت ءُ کٹ ءَ ورنت۔(2) پتنگّیں کٹ۔(3) کاش یا تکَر دی لوگ ءِ پڈّ ل یا تکَر دیا تکَر دانی شَم یا ٹُنگ۔(4) ہُورتیں تاک۔(5) پیشّ ءِ تاک۔ بارگیں

ریز۔ پیشّ ءِ کسانیں بارگیں ٹُکر۔ پیشّ ءِ بُن ءِ بارگیں تارے۔(6) پشّی لوگ ءِ ٹُنگ۔ جاشُگ۔(7) ہما تاک رنگیں پٹنیں تا کو یا کوسَگ کہ سول یا بُوٹگے ءِ برہمائی ءِ تہہ ءَ اِنت۔ دَلوت ءِ وَرگی کاہے۔ **پِتڑ کّ دان** :(پَ۔ تڑ۔ک۔دان)(ن گ) لیماڑ ءِ تہہ ءَ تنکّیں پیلک کہ ایشی تہہ ءَ پِتڑ ک پچگ بیت۔ **پِتڑ کّی** :(پَ۔ تڑ۔ک۔کی)(ن گ) ہما کہ گوں پِتڑ ک ءَ نِسبت داریت۔

پِتڑ ک :(پِ۔ تڑ۔ک)(ن گ) کمزور۔ سَکّیں لاغریں ءُ بارگیں چیز یا تار۔

پُتڑ تگ :(پُ۔ تِر۔ تگ) پُتڑ گ ءِ گوُستگال۔(2) تہہ ءُ شتگ۔

پُتڑ تگیں :(پُ۔ تِر۔ تَ۔ گیں) پُتڑ گ ءِ دیریں گوُستگال۔(2) ہما کہ پُتڑ تگ۔

پُتڑ گ :(پُ۔ تِ۔ رَگ)(ک گ) لوگ، بادگیر یادِگہ ہمے رنگیں چیزے ءِ کہ تہہ ءَ گوا پگ ءُ پچّ بہ بیت ءُ مردُم پُترت بہ کنت۔ دَروازگ، دَریگ، ٹُنگ یا غار یادِگہ اَنچیں جاہے ءِ پُتڑ گ، گوُزگ یا رَوگ۔ داخل بُوئگ۔(2) تیزسَریں آسن یا دارے ءِ دِگہ چیزے ءِ تہہ ءَ رَوگ۔ میہہ ءُ آہن یا دَژپش ءِ بہ یکّ چیزے ءِ تہہ ءَ پہ ٹُلّگ یا پہ زورے مین رَوگ۔(3) تہہ ءَ رَوگ۔ مین رَوگ۔ **پُتڑ گی** :(پُ۔ تِ۔ رَ۔ گی)(ن گ) مردُمے، ساہ دارے یا چیزے ءِ چیزے ءِ تہہ ءَ رَوگ ءِ حاجت۔(2) ہر ہما جاہے ءُ چیزے کہ آئی ءِ تہہ ءَ رَوگ الّمی بہ بیت۔(3) ہما کہ گوں پُتڑ گ ءَ نِسبت داریت۔

پَت تڑّگ :(پَت۔ تر۔ رَگ) بچار: پَدتڑّگ۔

پِتڑنگ :(پَ۔ تڑن۔ گ)(ن گ) نرم ءُ نازُرکیں وَت رودیں وَرگی کاہے۔ پِتڑ ونک۔ پِتڑ یک۔

پُتڑ وش :(پُ۔ تڑ وش)(ن گ) چہ آس ءَ کسانیں سستگیں بڑ انز کہ بال کنَنت ءُ مِرنت۔ کسانیں چڑ نگ۔ تُڑ وشک۔ تیرونک۔ پِتڑ وشک۔

پُتڑ وشک :(پُت۔ رُوش۔ ک)(ن گ) آس ءَ بڑ انزانی سِدگ ءُ ماں گوُات ءَ مِرگ۔ پِتڑ وش۔ تیرونک۔ پُتڑ یشک۔ تڑ یشک۔ تُڑ وشک۔ **پُتڑ وشک دیگ** :(پُت۔ رُوش۔ ک۔ دی۔ یگ)(ک گ) چہ آس یادِگہ اَنچیں چیز چو کہ آسن ءِ کار ءِ تہہ ءَ یا کرّ ءُ مُش کنگ ءِ پُتڑ وشک شانگ۔ آس ءِ چڑ نگانی جَنگ۔ چڑ نگانی بڑ انز گِرگ۔(2) آس ءِ سستگیں بڑ انز۔ شَرگ۔(3) سَکّ کم۔ کمّیں چیز۔

پُتڑ وشگ :(پُ۔ تڑ و۔ شگ) بچار: پُتڑ وشک۔

پِتڑ و :(پِت۔ رؤ)(س گ) چالاک ءُ شیواریں مردُم۔

پُتڑ ونک :(پُ۔ تُروں۔ ک)(ن گ) روکیں آس ءِ کسانیں شُہم۔

پُتڑ ونک :(پُت۔ رُن۔ ک)(ن گ) وَرگی بہارکاہے۔

پُتڑ ونک :(پُ۔ تُڑ ون۔ ک) بچار: پِتڑ ونگ۔

پُتڑ ونگ :(پُت۔ رون۔ گ)(ن گ) نازُرک۔ شَرّرنگ۔ زیبا۔

پِتڑ وُل :(پَ۔ تَر۔ وُل)(ن گ) ہما اولاک کہ ماہِگ ءَ مَزَن بلے شیرءَ کم اِنت۔

پُتڑ یشک :(پُت۔ رِی ش۔ ک) بچار: پُتڑ وشک۔

پِتریک :(پِت۔ ریک) بچار: پِترنگ۔

پُترین :(پُت۔ رِے۔ ن)(ف گ) پُترینگ ءِ فرماں گال بڑاں بہ پُترین۔ اَنچوش بکن کہ چیزے تہہ ءَ بہ پُتریت ءُ بہ گوُزیت۔

پُترینتگ :(پُت۔ رین۔ تگ) پُترینگ ءِ گوُستگال۔(2) پُترینگ ءِ کاربُوتگ۔(3) سی داتگ۔ تہہ ءَ داتگ۔ **پُترینتگیں** :(پُت۔ رین۔ تَ۔ گیں) پُترینگ ءِ دیریں گوُستگال۔(2) ہما کہ پُترینگ بُوتگ۔

پُترینگ :(پُت۔ رے۔ نگ)(ک گ) گوُازینگ۔ ماں کنگ۔ ماں کشّگ۔ مان گیجگ۔ گُتّ دیگ۔(2) مان دیگ۔ نیام ءِ جنگ۔

پُترینگی :(پُت۔ رے۔ نَ۔ گی)(ن گ) گوُازینگی۔ مان گیجگی۔ مان کنگی۔ مان کشّگی۔ گُت دیگی۔(2) پُترینگ ءِ آوَ کی۔

پِتّڑ :(پَت۔ تڑ)(ج گ) اے دیم آدیم بُوئگ۔ بے آرامی۔

پِتڑ وخ :(پَت۔ ڑو۔ خ)(ن گ) بے آرام۔ بے واب۔ اے دیم آدیم بُوئگ۔ چہ دَردءَ بے آرام بُوئگ۔ اے پاس ءِ آپاس ءِ بُوئگ۔ پَل پٹّگ۔

پِتک :(پَت۔ ک)(ن گ) آپ مان کنگ ءِ یک دَرپے۔(2) یکّ دَژچلے کہ ایشی ءِ شاح ءُ ڈنگراں تُوپّکانی دَرماناں یا شوراں مان کننت۔(3)(ک گ) پچگ ءِ گوُستگال بڑاں آئی ءِ پچگ ءِ کارکُت۔

پِتنگ :(پِت۔ک)(ن گ) تڑمپ۔ٹپّو۔(2) حون ءِ کسانیں تڑمپ۔

پُتُک : (پ۔تُک)(ن گ) پُوتک۔موچی ءُ زرگرانی کسانیں کُدینگ۔

پُتک :(پُت۔ک)(ن گ) بچار :پُوتک۔

پتکگ :(پَت۔کگ)(ن گ) آرتینک یاھیرتیں چیزے وَرگ ءِ یا پکّی ءِ دَپ ءِ چنڈگ۔چیزے ءِ دَپ ءِ چنڈگ یا پہ زبان گرگ ءُ وَرگ۔(2) نیوگ ءِ پُختہ بُوئگ۔(3)(ک گ) پکگ۔پچگ ءِ گوستگال بزاں پچگ ءِ کار بُوتگ۔**پتکگیں** :(پَت۔کَ۔گیں) پتکگ ءِ دیریں گوستگال۔

پتکوس :(پَت۔کوس)(ن گ) ناہ ءِ مرَ نیں کَتِل۔(2) مرَ ن۔زنڈ۔

پکگ : (پَک۔کگ) بچار : پتکگ۔

پتکینک :(پَت۔کین۔ک)(ن گ) پہ نگن ءِ پچگ ءَ گمّیں حُشکیں آرت گیشینگ ءُ تانوک ءِ یاشیکن ءِ سرءَ گمّیں پرمُشگ تا نکہ چانگ گوں تانوک ءِ مہ لچّیت ءُ شَرّ تانگ بہ بیت، ھمے خُشکیں آرتاں پتکینک گوشنت۔پلی تنڑ۔**پتکینک کنگ** :(پَت۔کین۔ک۔کَ۔نگ) بَرباد کنگ۔تاوان دیگ۔تباہ کنگ۔ھُورت کنگ۔**پتکینکانی ئہ گوا ہگ** : ہچّ نشاں پشت نہ کپگ۔گُمّ ءُ گار بُوئگ۔

پتّلا :(پَت۔تَ۔لا)(ن گ) تڑپوکیں رُژن۔جڑکّ۔جڑسّگ۔

پتّلا ہگ :(پَت۔تلا۔ہگ)(ن گ) تڑ پگ۔جلشگگ۔روژناہ بُوئگ۔بلگ۔

پتَن :(پَ۔تَن)(ج گ) چیزے کہ آئی ءِ سر بُرپڑاہ ءُ شاہگان بہ بیت۔ھما کہ آئی ءِ سر برڈِکّ ءُ برُز ءُ توسک نہ اِنت۔پڑاہ ءُ شاہگان۔اِستاوَر۔پلک۔**پتَنی** :(پَ۔تَ۔نی)(ن گ) پڑاہی۔شاہگانی۔مرَنی۔**پتَنیں** :(پَ۔تَ۔نیں) پڑاہیں۔شاہگانیں۔

پتَن بند :(پَ۔تَن۔بَن۔د)(ن گ) پچّ ءِ دوتل ءُ سے تل دوتگیں پتنیں پٹّی یے کہ گونڈیں زَہگ ءِ دستان ءِ پیڑگ ءُ بندگ بیت۔توخو۔چبّو ے۔

پٹنٹڑ :(پَت۔تَن۔ڑ)(ن گ) بندِن۔ھموُ دءَ کہ بُوجیگ اوشت اَنت۔(2) رَوَ آءِ دگّ۔راہ۔

پُٹنک :(پُ۔تُن۔ک) بچار :پُتینک۔

پٹّنگ :(پَت۔تَن۔گ)(س گ) بےسِتریں وپسگ۔(2) بارگیں۔ھیرت سرَ ین۔(3) اِستارُمسی۔گڈّی۔

پتنُوس :(پَت۔نُو۔س)(د)(ن گ) تڑشت۔پڑاہیں دَرپ۔سینی۔مُجمگ۔

پتنہ :(پِت۔نَہ) بچار : فتنہ۔

پتّو :(پَت۔تُو) (ن گ) ٹپُّر۔کمبل۔چہ پژم یا کرپاس ءِ جوڑکُرتگیں بزءُنریں چادِر۔

پُتو :(پُ۔تو) (س گ) ناشری ءِ سِکین۔**پُتو دیگ** :(پُ۔تو۔دی۔یگ)(ک گ) پہ ناشری کنگ ءِ سِکین دیگ۔

پتّو :(پَ۔تو)(پ گ) تئ۔تئ ہاترءِ۔تئ جندءِ۔

پِت تُو :(پِت۔تُو)(ن گ) چہ کُرژ ومگ ءِ دانگ بُوئگ ءِ بندانی دانگ۔کسانیں دانگ۔

پُتوئی :(پُ۔تو۔ئی)(ن گ) قبا۔گڈّی۔بےآستوُنکیں کوٹ۔بولی۔کسانیں کوٹ۔واسکٹ۔

پتہ :(پَت۔ہ)(سَرا)(ن گ) چلّ من ءِ وزن۔(2) وزن کنگ ءِ شانزدہ گنجی۔(3) کیلو۔کیل۔

پتی : (پَ۔تی)(ن گ) برّہنگ۔ھما کہ نہ پوش اِتگ۔

پتّیر :(پَت۔تی۔ر)(ن گ) لواش۔خمیر نہ کُرتگیں آرت۔ھما آرت کہ خمیر نہ اِنت۔

پتّین :(پَ۔تِے ن)(ن گ) کُٹینگ ءِ ذاتے۔گوری لُپّگ۔

پُتینک :(پُ۔تیں۔ک)(ن گ) پہ مُشکلیں روچاں پُرکُتگیں شے ءُ اَزبابی پیلک۔مرَنیں گرنچ۔پُتنک۔اُنٹکان۔پونچ۔ڈکّ۔

پُتینکاں کپگ :(پُ۔تین۔کاں۔کَ۔پگ) کرّءِ بُوئگ۔اَست بُوئگ۔**پُتینک بُوئگ** :(پُ۔تین۔ک۔بُو۔ئگ) بِندگ۔(2) موچ بُوئگ۔ساپار بُوئگ۔**پُتینک پٹّ** :(پُ۔تین۔ک۔پَٹ۔ٹ)

(س گ) ہر چیزءِ چاروک ءُ تپّا سوک ۔ ہیرت چار ۔ (2) کوہن ءُ بے مقصدیں گپّانی پیشّ کانڈوک ۔ **پُتینک پَٹّگ** : (پُ ۔ تین ۔ ک ۔ پَٹ ۔ ٹگ) شوہاز کنگ ۔ ایر کُتگیں چیز انی پَٹّگ ءُ چارگ ۔ **پُتینکی** : (پُ ۔ تیں ۔ کی) (ن گ) چیز ءِ پگر کنوک ۔ پگری ۔ ساٹوک ۔ (2) ہما کہ گوں پُتینک ءَ نسبت داریت ۔

پَٹ : (پَ ۔ ٹ) (ن گ) یکّ نادُڑاہی یے کہ گرماگ ءِ موسم ءَ جان ءَ دانگ یا نِشان دَر کپیت ۔ (2) ریشُم ۔ آبرَ یشُم ۔ اَصلیں تند ۔

پُٹ : (پُ ۔ ٹ) (ن گ) نازُرکیں مِید ۔ (2) ساہ دار ءِ جان ءَ رُستگیں مِید ۔ (3) مردین ءِ گُلالک یا گُلگ ءُ جنیا دَم ءِ ملگور ۔ (4) پیکی ۔ بُلّ ۔ مُود ۔ مِید ۔ پُڑّ ۔ **پُٹانی بانڑ لگ** : (پُ ۔ ٹا ۔ نی ۔ بان ۔ ڑ ۔ لگ) (ک گ) چہ زہرءَ پُٹانی پاد آ ہگ ۔ نہ وشّ ءُ نا رضائی ۔ زَہر گِرَگ ۔ **پُٹانی پینڑ ءُ رینگ** : (پُ ۔ ٹا ۔ نی ۔ پی ن ۔ ڑ ۔ رے ۔ نگ) (ک گ) تُرس یا بیم ءِ سَبَب ءَ مُودانی چست بُوہگ ۔ بیم زُورگ ۔ تڑ سگ ۔ **پُٹ ءُ پَڑّم کنگ** : (ک گ) مِید، رِیش یا جان ءِ دِگہ مِیدانی سا ہگ ۔ (2) پاٹو کنگ ۔ (3) جنگ ۔ **پُٹ ءُ پوست کنگ** : (ک گ) سِل جنگ ۔ پوست ءُ دُور کنگ ۔ (2) چیل ءُ ما نچیل کنگ ۔ ہر یکّے ءِ پہ وَت کشّگ ۔ **پُٹ ءِ تَل کنگ** : نہ بُوتگیں کارے ءِ کنگ ۔ حیران کنوکیں کارے کنگ ۔ **پُٹ ءُ رُوس** : (ن گ) مُرگ ءِ کُشگ ءَ رند آئی ءِ پُٹانی رُوسینگ ءُ صاف کنگ ۔ پرّ رُنگ ۔ پُٹ کنگ ۔ (2) کسے ءَ راپرّ رِچگ ءُ سکّ جنگ ۔ **پُٹ شان** : (پُٹ ۔ شان) (س گ) ساہ دارے ءِ پُٹانی رُدگ ۔ **پُٹ ءِ کپگ** : دِل رَنج بُوہگ ۔ دِل گوٹ بُوہگ ۔ نارضا بُوہگ ۔ **پُٹ کنگ** : (پُٹ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) مُرگ ءِ پُٹ ءُ پرّ گاں دُور کنگ مُرگ ءِ پرّ گاں رُوسینگ ۔ (2) رُوسگ ۔ رِیسگ ۔ پُٹ ءُ رُوس ۔ پر پُٹ کنگ ۔ (3) بُرّ گی چیزے ءِ دپ ءِ انچو تیز بُوہگ کہ پُٹ سات بہ کنت ۔ **پُٹ ءُ مِید کنگ** : (ک گ) رِیش ءُ بروتانی چِنگ ۔ (2) بے عزّت کنگ ۔ کم شرف کنگ ۔ **پُٹو** : (پُ ۔ ٹو) (س گ) پُٹی ئیں مَردُم یا ساہ دار ۔ بُڑ یر ۔ مُودی ۔ بُوڑّ ۔ پُٹی ۔ پُڑّ و ۔ (2) (ن گ) بالی مُرگے ۔ **پُٹی** : (پُ ۔ ٹی) ہما کہ پُٹ ئے پِر ۔ (2) ہما کہ گوں پُٹ ءَ نسبت داریت ۔

پَٹّ : (پَٹ ۔ ٹ) (ن گ) وَڈّ ۔ ڈَنّ ۔ راسگیں زَمین ۔ مَیدان ۔ بَرابَریں ڈ گار ۔ پڑ ۔ کُوچگ ۔ ڈاک ۔ کپ ۔ دامان ۔ گیابان ۔ پوٹو ۔ پاگہہ ۔ تاہاپ ۔ تڑ ۔ دَر ۔ (2) پشک ءِ پہناد ءُ ٹُگر ۔ بڑاگ ۔ (3) چہ پیشّ ءَ گوپتگیں پات ۔ پات ءِ پٹنی ۔ (4) شوہاز یا شوہازگ ۔ (5) پٹّگ ءُ فرماں گال بزاں پٹّگ ءِ کارءَ بہ کن ۔ بہ پٹّ ۔ (6) تل ۔ بہر ۔ (7) دَڑاجی ۔ **پَٹّ ءُ پول** : (ن گ) پولگ ۔ جُست ءُ پُرس ۔ شوہازگ ۔ دَرگیجگ ۔ چارگ ۔ تپّاس ۔ دَرکّ ۔ جاس ءُ پاس ۔ شوہاز ۔ پاتال ۔ پُدہُڑ ۔ پُرس ءُ پول ۔ پول ءُ گول ۔ **پَٹّ ءُ پول کنگ** : (ک گ) جُست کنگ ۔ شوہاز کنگ ۔ چار ءُ تپّاس کنگ ۔ دَرگیجگ ۔ مَرت ءُ مار کنگ ۔ شوہازگ ۔ پدءُ سوج کنگ ۔ پِشکرَگ ۔ **پَٹّ ءُ پول کنگی** : جُست ءُ پُرس کنگی ۔ شوہاز کنگی ۔ درگیجگی ۔ پدءُ سوج کنگی ۔ **پَٹّ ءُ لوٹ** : (ن گ) شوہازگ ۔ پولگ ۔ دَرگیجگ ۔ چارگ ۔ شوہاز ۔ مَرت ءُ مار ۔ **پَٹّ ءَ پڑ ینگ** : یلہ دیگ ءُ رمبینگ ۔ (2) چیزے دوُر دیگ ءُ یلہ دیگ ۔ (3) ہمراہ ءَ رمبینگ ءُ انچیں جاہے دوُر دیگ کہ اُودءَ دِگہ ہچّ کُمکّ ءُ مدتّ رَسِت ئے مہ کنت ۔ (4) ڈَنّ ءُ وَڈّ ءَ سَر کنگ ۔ (5) بے واک کنگ ۔ بے وس کنگ ۔ **پَٹّ ءِ پڑ ینگی** : ڈَنّ ءُ وَڑّ ءَ سَر کنگی ۔ تاوان بار کنگی ۔ (2) بے وس کنگی ۔ دڑوہگی ۔ **پَٹّ ءَ نِندار ینگ** : تاوان بار کنگ ۔ تاوان دیگ ۔ بَرباد کنگ ۔ بے لوگ ءُ جاگہہ کنگ ۔ **پَٹّ ءُ وَنڈ** : (ن گ) شوہاز ۔ چار ءُ ٹپّاس ۔ (2) ہیرت چارگ ۔ پٹّگ ۔ ٹال ٹال کنگ ۔ **پَٹّ پٹّی** : (پَٹ ۔ ٹ ۔ پَٹ ۔ ٹی) (س گ) چار کُنڈی ۔ (2) (ن گ) پٹہ داریں تکرد ۔ (3) ہما کہ پٹّ پٹّ اِنت ۔ **پَٹّک** : (پَٹ ۔ ٹک) (ن گ) کسانیں راستیں ءُ برابریں مَیدان ۔ کسانیں ڈن سَر ۔ راستگ ۔

پِٹّ : (پِٹ ۔ ٹ) (ن گ) لعنت ۔ دَست ءِ پنچیں لنکّان ءَ نیم دوتل کنگ ءُ کسے ءَ را پیش دارَگ ءُ عَمل ۔ ہیٹ ۔ بد دُعائی ۔ بجّا ۔ موٹ ۔ چانپٹّ ۔ بدبختی ۔ ٹاکور ۔ پیٹّ کنگ ۔ ہِٹّ ۔ اِٹّ ۔ (2) پڑی ۔ چُٹّ ۔ تڑمپ ۔ آپ یا آپیں چیزے ءِ کسانیں تڑمپ ۔ پہتک ۔ کترہ ۔ **پِٹّ کنگ** : (پِٹ ۔ ت ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) بے عزّت کنگ ۔

لجّی کنگ ۔لعنت ءُ ملامت کنگ ۔ اِٹّ کنگ ۔ چانپٹّ دارگ ۔موٹ دیگ ۔ ھیٹ کنگ ۔میاری کنگ ۔ **پِٹّ پِٹّ** :(پِٹ ۔ٹ ۔پِٹ ۔ٹ)(ن گ) ترمپ ترمپ ۔کساں کسانیں ترمپ ۔ **پِٹّک** :(پِٹ ۔ٹُک) (ن گ) آپ یادِگہ آپیں چیزے ءِ کسانیں پِٹّ ءُ ترمپ ۔

پِٹّی :(پِٹ ۔ٹی) (ن گ) لعنتی ۔گُناہ گار۔ ھما کہ پِٹّ ئے رندءَ اَنت ۔ملامت ۔ڈوہ دار۔

پَٹّا : (پَٹ ۔ٹا) بچار : پٹہّ۔

پُٹا :(پُ ۔ٹا) (ج گ) چپّی کنگ ۔چپّی ۔سرءُ چیر۔

پِٹّات :(پِٹ ۔ٹا ۔ت) (ک گ) خراب بُوئگ ءِ دُعا کنگ ۔ خراب بہ بات ۔زیان بہ بات ۔

پٹاٹو :(پَ ۔ٹا ۔ٹو) بچار : پٹاٹہ۔

پٹاٹہ :(پَ ۔ٹا ۔ٹا) (ن گ) سبزی یے ۔پٹاٹو ۔بٹاٹہ ۔آلو۔

پٹاخہ :(پَ ۔ٹا ۔خہ) (د) (ن گ) ھما ڈَبک کہ آئی ءِ تہہ ءَ تُوپک ءِ دارُو ءُ بارُودمان کنّنت ءُ آس دینت ۔پٹاسکی ۔(2) چیزے ءِ آس برَگ ءِ توار۔

پَٹّار :(پَٹ ۔ٹا ۔ر) بوہ ءِ پشّانگ ۔بدیں بوہ ۔**پَٹّاردیگ** :(پَٹ ۔ٹار ۔دی ۔یگ) (ک گ) پشّانگ ۔بوہ ءِ یلہ دیگ سکّ بوہ کنگ ۔

پٹاس :(پَ ۔ٹاس) (ن گ) آسن ءِ تنکّ ءُ گمّیں پتّن ءُ دُراجیں بند کہ گنتری ءُ دِگہ گرانیں بارانی پیتیاں بندگ بیت ۔(2) ھما کہ تُوپکانی ٹوپی ءِ نیام ءَ مان بیت ۔ **پٹاسک** :(پَ ۔ٹاس ۔ک) (ن گ) آس بروکیں شورہی ڈبّی ۔آس بروکیں شورہ ۔ٹوپاس۔

پَٹّاسی :(پَٹ ۔ٹا ۔سی) (ن گ) دارتراشیں اُستاءِ ھما ازباب کہ پہ دارءِ تراشگ ءَ ءُ گیشتر پہ شلپاجنگ ءِ کارمرز بیت ۔

پَٹ بَہر :(پَٹ ۔بہ ۔ر) (ن گ) پَٹ ویڑہی ۔ھما دار کہ آئی ءِ سرءَ پَٹ بیڑگ بیت ۔(2) آبریشُم دوچ ۔چوٹّانی سرءَ آبریشمیں بندیک ءِ دوچ۔

پَٹّخ :(پَ ۔ٹّخ) (س گ) ھلّگ ۔ ھلاس بُوئگ ۔ توام بُوئگ ۔ نیست بُوئگ ۔

پَٹکّ :(پَ ۔ٹَک ۔ک) (ج گ) ھما کہ بُرزءَ اِنت ۔کساں قدّ ۔گونڈ قدّ ۔پٹکّیں ۔پٹکّیں ساہ دار۔کوتاہ قدّ ۔مَندر۔بچیلُک ۔ بکت ۔برکتّو ۔ٹبلک ۔ٹونڈ ۔لیّڑ۔کسان ۔**پَٹکّی** :(پَ ۔ٹک ۔کی) (ن گ) پٹکّ بُوئگ ۔کساں قدّ ءُ بالادی ۔منڈری ۔**پٹکّیں** :(پَ ۔ٹک ۔کیں) ھما کہ پٹکّ اِنت ۔

پُٹکُ :(پُ ۔ٹُک)(ن گ) اِنجیرءِ بَر۔

پِٹِّک : (پِٹ ۔ٹِک)(ن گ) کسانیں بالی مُرگے۔

پَٹکال :(پَٹ ۔کال)(س گ) چانڈوگ ۔دِرتنگ ۔کاباٹ ۔چلمّل ۔

پَٹ کٹو : (پَٹ ۔کَ ۔ٹو)(ن گ) کٹوئیں مُرگ ءِ ذاتے ۔

پٹکّو : (پَ ۔ٹک ۔کو) بچار : پٹکّ۔

پِٹُّکی : (پِٹ ۔ٹُ ۔کی) (ن گ) شِیشگ رنگیں سورتا ہیں سِنگے کہ اگاں آپ ءَ ئے بہ ترّین ئے آپ ءِ سنگر بیت ۔(2) ھما درماں کہ دَپ ءِ یا چمّاں پٹّینگ بیت ۔**پِٹِّکی گردینگ** :(پِٹ ۔ٹِ ۔کی ۔گر۔دے ۔نگ) بدیں نظر ءِ پرِ وشگ ۔بدیں نظرءِ اثرءَ کم کنگ ءِ وڑے کہ پہ شرک ءُ پال پِٹّکی ءِ آچ ءِ تہہ ءَ سوچّنت ۔

پَٹّگ :(پَٹ ۔ٹگ)(ک گ) پہ چیزے ءِ شوہاز ءَ دِگہ چیزاں اینگر آنگر کنگ ۔شنگینگ ۔حاکانی تہہ ءَ چیزے پشکانڈگ ءُ شوہاز کنگ ۔(2) زمین ءِ سرءُ چیر کنگ یا دررو پگ ۔کنڈ جنگ ۔(3) ریسینگ ۔ پولگ ۔پَٹّ ءُ وَند ۔پدجنگ ۔پشّ پشّ ۔پشکرگ ۔کرونڈگ ۔کونچگ ۔ تپّاس ۔ٹرپغ ۔درجنگ ۔درگیجگ ۔شوہاز ۔شوہازگ ۔**پَٹّگی** :(پَٹ ۔ٹَ ۔گی)(ن گ) پَٹّگ ءِ آوَکی ۔(2) درگیجگی ۔شوہازکنگی ۔پدجنگی ۔ تپّاسگی ۔(3) زمین کنڈجنگی یاسرءُ چیر کنگی ۔

پُٹّگ :(پُ ۔ٹَگ)(ن گ) ناجوڑی یے کہ تیوگیں بدن ءِ دانگ درکیت ءُ پدا ھمے دانگانی نشان پوست ءِ سرءَ مانَنت ۔گرمپک ۔پُٹہ ۔ پول ۔

پِٹّگ :(پِٹ ۔ٹَگ)(ک گ) نیست بُوئگ ۔کم دَست بُوئگ ۔ (2) چیزے یا ازبابے ءِ خراب بُوئگ ءُ کارنہ کنگ ۔(3) آپ ءِ یا آپیں چیزے چہ درپے ءَ درآیگ ءُ ترمپ ترمپ ءَ رِچگ ۔(4) تیز

دپیں اَز باب ءُ کُنٹ بُوتگ ۔(5) پِریات کنگ ۔ بدُعا کنگ ۔ اَلوان ۔ زار ۔ زِلی جنگ ۔ پِری پِری کنگ ۔

پِٹّل : (پِٹ ۔ ٹَل) (س گ) بدہیلیں مَردُم ۔ بدکار ۔(2) ہما مَردُم کہ پِٹّ ءَ کرزیت ۔(3) پولِنگ ۔ بدنام ۔ پِٹّ داتگیں ۔(4) رَنگ ۔ ہما جرّ ءِ کہ اَوَلی رَنگ ءَ گار بیت ءُ دِگہ رَنگے کَشّیت ۔ **پِٹّلیں** : (پِٹ ۔ ٹَ ۔لیں) (س گ) بدکرداریں ۔ پولِنگیں ۔ بدنامیں ۔ بدہیلیں ۔

پُٹّل : (پُٹ ۔ ٹَل) (س گ) مڑاہ دار ۔ مزن مرّ ۔

پُٹ لُٹّ : (پُٹ ۔ لُٹ ۔ ٹ) (س گ) گرُوہ ءِ بانزی ءَ مال ءُ مڈّی ءِ نزّ آرگ ۔

پُٹ لُوڑ : (پُٹ ۔ لُوڑ) (ن گ) مُرگ ءِ پُٹ ۔

پَٹّن : (پَٹ ۔ ٹَن) (ن گ) کُوکار ۔ جاک ءُ صلوات ۔ جاک ۔

پِٹّن : (پِٹ ۔ ٹَن) (ن گ) ماہیگے ۔ کارنج ۔ گرّدُمب ۔

پُٹّنڑ : (پُ ۔ ٹَ ۔ نڑ) (ن گ) کسانیں تکرد ۔ ہما کسانیں تکرد کہ پہ مَشک ءِ بڈّ کنگ ءَ پُشت ءَ ایر کنگ بیت ۔ مشکانی زیرگ ءَ پُشت ءَ کنگ یا دارگ ءِ کسانیں چتر ۔

پَٹّو : (پَٹ ۔ ٹُو) (ن گ) شال ۔ چادِر ۔(2) مالانی ریکّ ءِ ناڈُراہی یے کہ بہارگاہ ءَ گوں نوکیں ریمانی چَرگ ءَ مالاں بیت ۔ رِیکّو ۔(3) کسانیں جوہان ۔ کمّیں ہوشگ ۔(4) گوںڈیں کونٹ ۔(5) پٹّکیں ءُ کوتاہ قدّیں مَردُم ۔

پُٹّو : (پُٹ ۔ ٹو) (ن گ) پِٹّہہ ۔ ریک ءِ بُرزگ ۔ ریک ءِ جُمپ ۔

پِٹّو : (پِٹ ۔ ٹو) (ن گ) ناجوڑی ءَ رَکینگ ءِ بِکّی یا مُلّائی دم ءُ تائیت ۔

پُٹّو : (پُٹ ۔ ٹُو) (ن گ) کسانیں تکردی لوگ ۔(2) گوں شنک ءُ چُکّ مِنک ءِ بستگیں کسانیں لوگ ۔

پِٹّورَگ : (پِٹ ۔ ٹو ۔ رَگ) (ک گ) گرّیوگ ۔ اَرس ءِ ترمپ ترمپ ءَ ریچگ ۔ آہ ءُ زاری کنگ ۔ پِری پِری کنگ ۔

پِٹّوک : (پِٹ ۔ ٹوک) (ن گ) ہما چیز کہ پِٹّیت ۔ ہما آپینک کہ پِٹّ پِٹّ ءَ ترمپ ترمپ ءَ رِچیت ۔ ہما چمّگ کہ آپ ءَ کم اِنت کہ پِٹّ پِٹّ ءَ رِچیت ۔ چُکّروک ۔(2) کوہانی آپ راہانی آپی کنڈ ءُ کمب ۔ تلکشک ۔ ہما جاگہہ کہ اُود ءَ تلاری آپ پِٹّ پِٹّ ءَ رِچیت ۔(3) بدُعا دیوک ۔(4) فریاد کنوک ۔ پِری پِری کنوک ۔(5) کیچ ءِ ضلوء ءِ میتگ ءِ نام اِنت ۔ **پِٹّوکی** : (پِٹ ۔ ٹو ۔ کی) (ن گ) ہما چیز کہ پِٹّیت ۔ ہما آپینک کہ ترمپ ترمپ ءَ رِچیت ۔ چُکّروکی ۔

پٹولگ : (پَ ۔ ٹو ۔ لگ) بچار : پٹولہ ۔

پٹولہ : (پَ ۔ ٹو ۔ لہ) (ن گ) ہما رَنگ رَنگی ئیں گُدی ٹُکّر کہ زیارت ءِ سَر ءِ دَڑ چک ءَ بندنت ئے ۔ پٹولگ ۔

پُٹھہ : (پُ ۔ ٹھہ) (ن گ) گرمپک ۔ پُٹّگ ۔

پِٹّھہ : (پَٹ ۔ ٹَھہ) (ن گ) ہما پٹّنیں چِٹّ یا پوست کہ سرین ءَ بندنت ئے ۔ سرَیں بند ۔ کمربند ۔ سرین بندگ ءِ پوست ۔(2) جاہہ ۔ تُوپّکانی تیرانی ماں دیگ ءِ پوست ۔ پٹّا ۔(3) ہما بارگ بُرّیں پٹّنیں پوست کہ کُچک ، دَلوت ءُ دِگہ ساہ دار ءِ گُٹّ ءَ مان ئے کننت ۔ طوق ۔(4) زمین ءِ ہما دَراجیں شِپ ءُ ٹُکّر کہ پہ کِشت ءُ کِشار ءِ ہاترءَ بہر کُرتگ اَنت ۔(5) ڈگار ءِ آپ دیگ ءِ یکّ ڈولے ۔ سِیاہ آپیں ڈگارے بندگ ءِ ہنگامے ۔(6) سرکاری ئیں مال ، زمین ءُ چیزے ءِ حاصل کنگ ءُ گرگ ءِ ہاترءَ کاغذ ءِ حُکم نامہ ۔(7) زمان ۔ اجارہ ۔ ڈگار یا فصل ءِ ٹھیکہ دیگ ۔(8) لکیر ۔ پٹّنیں لیک ۔(9) دار ءِ دَراج ءُ پٹّنیں ٹُکّر ۔ پَلک ۔ پٹّا ۔ **پِٹّھہ دار** : (پَٹ ۔ ٹَھہ ۔ دار) (س گ) لکیر دار ۔ پَٹّ پَٹّ ۔

پُٹّھہ : (پُٹ ۔ ٹَھہ) (ن گ) پُٹّو ۔ جمبر ۔ ٹُکّر ۔ جمبر ءِ یکّ مَڑ نیں جتا ئیں ٹُکّرے ۔ گوارگ ءَ رَند جمبر ءُ ٹُکّر ٹُکّر بُوتگ ۔(2) گوٹگ ۔(3) ہما سِیاہیں بندیک کہ گوش یا پونز ءِ سُمبگ ءَ مان کشّگ بیت ۔

پٹّھا : (پَٹ ۔ ہا) (ن گ) تمباک ۔ چِلیم ءِ حامگیں تمباک ۔(2) مالانی یکّ ناڈُراہی یے کہ تُن آپیں زُرت ءِ کاہ ءِ وَرگ ءَ پیداک بیت ۔

پُٹّھا رَغ : (پُٹ ۔ ٹا ۔ رَغ) (ن گ) مَسکّ ءِ رَگ ۔ پُشت ءِ رَگ ۔(2) بَردَستانی دارگ ءِ رَگ ۔

پُٹّی :(پُٹ۔ٹی)(ن گ) کرپاس ۔ پُکّر۔ پُکّی۔ پَمبگ ۔ پمبہ۔ (2) کرپاس ءِ ہما عطر جتگیں پُٹّ کہ مَرْدُم پہ وشبوہی ءَ گوشاں مان کنت ئے۔(3) پُشت ۔مَسْکّ۔ بڈّ۔(4) دِل بند۔

پُٹی :(پُ۔ٹی) بچار :پُٹو۔

پَٹّی :(پَٹ۔ٹی)(ن گ) مَیدانی وَڈّی۔(2) ہما کہ گوں پَٹّ ءَ نِسبت داریت۔(3) ہما دَرْاجیں پَٹّیں پَچّ ءِ ٹُکّر کہ مَرْدُم پہ سَر ءِ دَرد ءَ وَتی سَر ءَ پیڑائیت ءُ بندیت ۔سَربند۔(4) آسِن یادار ءِ دَرْاجیں تختگ یا ٹُکّر۔(5) ڈگار ءِ دَرْاجیں بَہر کہ پہ کِشار ءَ جتاپَل ئے جنّنت ءُ چیدَگ ءُ نِشان ئے کَنّنت ۔(6) پژاہ ءُ دَرْاجیں ڈگار ءِ بارَگیں بند ءِ پند۔(7) دُورسَریں منزِل۔(8) سہتے کہ جنیا دَم بہ سَر ءِ نیام ءَ بندنت ئے۔

پَٹّی تَند :(پَ۔ٹی۔تَن۔د)(ن گ) ریشُم تند ۔ریشُمیں بند یک۔

پُٹّے :(پُ۔ٹے)(ج گ) گمّیں ۔کَمّ۔اَشارتے۔

پَٹّیتَنگ :(پَٹ۔ٹِ۔تَنگ) پَٹّگ ءِ گوستگال۔(2) پَٹّگ ءِ کار بُوتگ ۔شوہاز کُتگ ۔درگیتگلگ۔(3) چہ زمین ءَ دَرکُتگ۔ **پَٹّیتگیں** :(پَٹ۔تِ۔تَ۔گیں) پَٹّگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ پَٹّیتگ۔ (3) شوہازکُتگیں۔ درگیتگیں۔(3) دَررُپتگیں۔

پِٹّیتَنگ :(پِٹ۔ٹِ۔تَنگ)(ک گ) پِٹّگ ءِ گوستگال بزاں ہما کہ دَرد ءَ نہ وارت۔ ہما کہ ہچ کارے ءَ نئیت۔(2) کارچ، داس یا دِگہ تیزدپیں چیزے ءِ کُنٹ بُوتگ۔

پِٹّینگ :(پِٹ۔ٹے۔نگ)(ک گ) آپ یا آپیں چیزے ءِ پِٹّ پِٹّ یا ترمپ ترمپ ءَ ریچگ۔(2) کسے ءِ چمّاں یا گوشاں دَرمان مان کنگ۔(3) کسے ءَ بدہیل کنگ ءُ رَدیں راہ بنداں دَوُر دَیگ۔ (4) اَزباب یا مشِین ءِ خراب کنگ کہ کارمہ کنت۔(5) نرم نرم ءَ آپ ءِ یا دَرمان ءِ دَرآہگ۔(6) آپ ءِ دَرپ ءِ ترمپ ترمپ ءَ آپ ریچگ۔

پِٹّینگی :(پِٹ۔ٹے۔نَ۔گی)(ن گ) پِٹّینگ ءِ آوَکی۔(2) ہما کہ گوں پِٹّینگ ءِ نسبت داریت۔

پِٹّینوک :(پِٹ۔ٹے۔نوک)(ن گ) ہما کہ پِٹّینیت۔ پِٹّینگ ءِ کارءَ کنوک۔(2) نَلّک کہ پہ آپینکیں دَرمان ءِ پِٹّینگ ءِ کارمزبیت۔(3) ہما کہ دِگرے ءِ بدیں ہیل ءُ راہ بنداں دوُر دَنت۔ **پِٹّینوکی** : (پِٹ۔ٹے۔نو۔کی)(ن گ) ہرآپیں دَرمانے کہ پِٹّینگ بہ بیت۔ (2) چہ پِٹّکی ءِ جوڑکُرتگیں آپیں دَرمان۔

پِٹّ :(پِٹ۔ٹ) بچار : پِت۔

پَچّ :(پَچ۔ج)(ن گ) پچّار۔ پچّارگ۔ زانگ۔

پُچّ :(پُچ۔ج)(ن گ) سَگّ۔ جلّ۔ دَست رس۔ جوازت۔ گُشادوَسّ۔ رَسگ۔(2)(ف گ) پُچّگ ءِ فرماں گال: بہ پُچّ۔ **پُچّگ** : (پُچ۔جَگ)(ک گ) سَرجَم بُوئگ ۔جلّ کنگ۔ سَگّگ ءِ حدّ۔ جاگہے رَوَگ ءُ رَسگ۔(2) جلّگ۔ رَسگ۔ سَربُوئگ۔ گون کپگ۔ (3) نہ کُٹگ۔ پُورہ کنگ۔ کَم نہ بُوئگ۔(4) سَرپہ سَر بُوئگ۔(5) دیم ءِ دارگ۔ مُقابل بُوئگ۔(6) بہا گِرگ۔(7) تنا کچّ ءَ رَسگ، ہما ہند ءَ کہ رَوَگی بیت ہما ہند ءِ سَر بُوئگ۔(8) دَست رس۔ پاسگ۔

پُچّگی :(پُچ۔جَ۔گی)(ن گ) رسینگی۔ سَگّگی۔ رَسگی۔(2) بازیں۔ باز۔(3) برداشت کنگی۔ تاکتی۔ سَربُوئگی۔ سَگّ۔ اوپار۔

پَچّار :(پَچ۔جار)(ن گ) پچّارگ۔ زانگ۔ مَرْدُم ءِ بار ءَ سوہو کنگ۔(2) دُرستی۔ نِشان۔(3) فکر۔ خیال۔

پَچّارت :(پَچ۔جار۔ت)(ک گ) پچّارگ ءِ گوستگال بزاں پچّاہ آورت یا پچّارگ ءِ کارئے کُت۔

پَچّارگ :(پَچ۔جا۔رَگ)(ک گ) زانگ۔ شَے ءِ یا ساہ دارے ءِ گِندگ ءُ زانگ۔ دُرست کنگ۔ پچّار۔ جاہ آرگ۔ دُرست۔ شناسگ۔(2) ارزش ءُ بستار ءِ زانگ۔ **پَچّارگی** :(پَچ۔جا۔رَ۔گی)(ن گ) دُرست کنگی۔ جاہ آرگی۔ شُناسگی۔

پَچّاروک :(پَچ۔جا۔رو۔ک)(ن گ) پچّاہ آورتگیں۔ ہما کہ یکّے دومی ءَ پجّہ کارنت۔ یکّ دومی ءَ زانتگیں۔ (2) دُرستی۔ آشناگ۔ آشناس۔ آژناگ۔ رُودار۔ رُوءِ رضائی۔ شناسا۔ دُرستی راستی۔ **پَچّارُوکی** : (پَچ۔جا۔رُو۔کی)(ن گ) دُرستی ءُ راستی۔ آژناگی۔

پُچّارینگ :(پُچ۔جا۔رے۔نگ)(ک گ) رَسینگ۔ سَرکنگ۔ دیَگ۔ پُورا کنگ۔ **پُچّارینگی** :(پُچ۔جا۔رے۔نَ۔گی)(ن گ) پُچّارینگ ءِ آوَکی۔(2) دیَگی۔ سَرکنگی۔ پوراکنگی۔ رَسینگی۔

پچّائینگ :(پُچ۔جا۔ئے۔نگ)(ک گ) بچار: پچّاریںگ۔

پچّائینگی :(پچ۔جا۔ئے۔نَ۔گی) بچار : پچّاریںگی۔

پچّیت :(پَچ۔چی۔ت)(ک گ) پچّگ ءِ آیو کی بزاں پُورہ بیت۔(2) رَسیت۔سَر بیت۔کیت۔گون کپیت۔ساڑی بیت۔(3) سگّیت۔دیم ءِ داشت کنت۔(4) پہ بہا زُرت کنت۔

پچّیتگ :(پَچ۔چِ۔تگ) پچّگ ءِ گوستگاں۔(2) سَر بُوتگ۔(3) سگّیتگ۔جلّیتگ۔

پچ جڑ :(پُچ۔جڑ۔ر)(س گ)(ن گ) پچ۔بزیں لد۔انچیں جاگہے کہ سول ءِ ڈنگر اِنت۔یکّ جاہ رُستگیں پچ۔گیڑ۔ژپ۔جُونژ۔پچیں دڑچک۔

پجّشت :(پج۔جش۔ت)(ن گ) جلّ۔سکّ۔سگّگ ءِ حدّ۔صبر ءِ حدّ۔گشاد۔گیگ۔برداشت ءِ حدّ۔(2) کسے ءِ لوٹ ءِ پُورہ کنگ ءِ حدّ۔

پُجل :(پُ۔جل)(ن گ) تنکّیں سَر پوست کہ خُشک بیت ءُ دُور کیت۔(2) وشّ بُوتگیں ریش ءِ پوش۔(3) ہر چیز ءِ پوست ءِ سَر بُر ءِ حُش اِتگیں کُچل۔پوچک۔تل۔کرنڈی۔ٹڑّ۔(4) ٹکُّر۔دار ءِ پوست ءِ ٹکُّر۔پشّ۔

پجلغ :(پَج۔لغ)(ک گ) سُچگ۔آپ بُونگ۔(2) گرمیں شئے ءَ دست جنگ ءُ سُچگ۔(3) گرمیں چیز ءِ وَرگ ءَ دپ ءِ سُچگ۔(4) پُت دیگ۔

پجّی :(پج۔جی)(س گ) ہوری۔یرّاہ۔ہمراہی۔یکّ ہند ءَ۔ہواری ءَ۔ہوار۔سنگتی۔یکّ جاہ۔دڑچ۔لوڑ۔ہم دِرچ۔سنگتی ءِ گون بُونگ۔**پجّیگ** :(پج۔جی۔گ)(س گ) سَر جم۔سکّ باز۔(2) آہگی۔گون کپگی۔ہمراہ بُونگی۔(3) ہمراہ۔پجّی۔ہور۔

پچ :(پَ۔چ)(س گ) پچگ ءِ فرمان گال۔بہ پچ۔(2) ہما کہ بند نہ اِنت۔ہما کہ نہ بستگ۔ہما کہ مُہر نہ اِنت۔بُتکگیں۔یلہ۔(3) خسٹ۔کچّ۔بے بند۔(4) سہرا ءُ پدّر۔(5) پڑاہ ءُ شاہگان۔شات۔(6)(ن گ) پوست۔چُوڑینک۔سِل۔**پچ ءُ پاگ** :(ن گ) نگن ءِ پچگ ءُ دِگہ وَرگی چیزانی گڑاہگ۔**پچ بُونگ** :(پچ۔بُو۔نگ)(ک گ) بندیں یا مُہریں چیز ءِ پچ بُونگ۔گڑنچ یا بد اِتگیں چیز ءِ یکّ یکّ بُونگ۔لُڑگ۔تل گرگ۔راہ بُونگ۔رہادگ بُونگ۔(2) ہٹّ بُونگ۔**پچ بُوتگیں** :(پچ۔بُو۔ت۔گیں)(س گ) ہما کہ پچ بُوتگ۔دپ پچیں۔بُتکگیں۔یلہیں۔**پچ روگ** :(پچ۔رَ۔وگ)(ک گ) پڑاہ تر بُونگ۔پڑاہی ءِ مَستر بُونگ۔پڑاہ روگ۔**پچ کنگ** :(پچ۔کَ۔نگ)(ک گ) بندیں چیز ءِ پچ کنگ۔مُہریں ءُ بستگیں چیز ءِ یا اولاک ءُ ساہ دار ءِ یلہ دیگ ءُ رہادگ کنگ۔**پچ ءُ گوج** :(ن گ) پچ کُرتگیں ءُ گوتکگیں ٹکّر ٹکّر۔ژند ءُ ژُول۔ژپّ اِتگ ءُ ژامبلینتگیں۔**پچ ءُ گوج کنگ** :(ک گ) سکّ ژند ءُ ژُول کنگ۔سَر ءُ چیر کنگ۔(2) جنگ ءُ تہ زَن کنگ۔

پچی :(پَ۔چی) ہورکیں۔پچیں۔یلہی۔**پچین** :(پَ۔چین)(س گ) تالانیں۔شاہگانیں۔(2) ہما کہ پچ انت۔

پچّ :(پچ۔چ)(ن گ) لبگ۔گُد ءِ مان داتگیں ٹکّر۔گُد۔چیز ءِ دِرتگیں جاگہ ءِ جتگیں ٹکّر۔(2) اگڑی۔مان داتگیں۔لچ اِتگیں۔ہوار۔اگڑ۔پیوند۔گنڈ۔تکڑی۔(3) مان کُرتگیں یا لچّینتگیں چیز۔(4) داگ۔لپّ۔ریش ءِ ٹپّ۔جرّ ءِ دوتکگیں اندری دیم۔(5) بہر۔وِنڈ۔چیز ءِ ٹکّر۔(6) دوا یا پکّی کہ آئی ءِ تہ ءِ بازیں دوا ہور کنگ بیت، آئی ءِ تہ ءَ ہور کُتگیں ہر دوا آئی ءِ یکّ پچّے۔**پچّی** :(پچ۔چی)(ن گ) ہما کہ پچّ ئے پر انت۔ہما کہ گوں پچّ ءِ نِسبت داریت۔

پچّ :(پچ۔چ)(ن گ) چمّ ءِ ہما گند ءُ چرک کہ مچا چانی سَر ءَ خشک بنت ءُ بدنت۔چمّانی نیام ءِ پیدا بُوتگیں گند۔پچڑ۔پلڑ۔رینگ۔**پچّی** :(پچ۔چی)(ن گ) ہما کہ چمّان ئے پچّ پر۔رینگی۔(2) لیگار۔چلّ۔(3) ہما کہ گوں پچّ ءِ نِسبت داریت۔

پُچّ :(پُچ۔چ)(ن گ) جرّ۔گُد۔دوتکگیں گُد کہ گور ءَ کنگ بنت۔پُچُر۔پوشاک۔ترپڑّ۔جہری۔لِباس۔(3) گُدی کسانیں ٹکّر۔(4)(س گ) نرم۔شُرد۔(5) کم ہمت۔لگور۔**پُچّ بُرّی** :(پُچ۔چ۔بُر۔ری)(ن گ) وشّی ءِ صوت ءُ شعر کہ بانور ءُ سالونک ءِ گُد ءُ پچّانی کچّ ءِ دوچگ ءِ درگت ءَ گوشگ بنت۔(2) سالونک ءُ بانور ءِ پچّانی کچّ ءُ دوچ

ءِ دود۔ **پچّ ءِ پال** :(ن گ) پال ءِ وڑے کہ اِسپیتیں پچّے ءِ تل ءِ دار ءِ
ہفت گوٗنڈیں ٹکُّر پتاینت ءُ کار ءِ بوٗتگ ءِ یانئے بوٗتگ ءِ سوگندئے دینت۔ **پچّ**
پُچ :(پُچ۔پچّ) (ن گ) ہما ریش کہ حون ءُ آپ دَنت۔(2) ہما
چیز کہ نرم ءُ سست بہ بیت۔ **پچّ دِرّی** :(پُچ۔چ۔دِر۔ری) (ن گ)
گُدانی دِرّگ ءِ کار۔(2) سوٗر ءِ ساری ءِ بِنداتی روچاں بانور ءِ گُدانی پہ
جنگ ءُ دوچگ۔ **پچّ ءِ رَجَگ** :(س گ) گُد ءِ رنگ دیگ۔ **پُچّک** :
(پُچ۔چک) (ن گ) گُدی کسانیں ٹکُّر۔کسانیں گُد۔(2) نرم۔لہم۔
(3) کم ہمّت۔لگور۔ **پچُکّاں بوٗتگ** :(پُچ۔چُ۔کان۔بوٗ۔تگ)
نام ءِ گرَگ۔ ڈوبارگ۔ زنگ ءِ جنگ۔ عیب ءِ پدّرا کنگ۔ **پُچّک**
بندگ :(پُچ۔چک۔بن۔دَگ) (ک گ) نِشان کنگ۔ نامینگ۔
آشکار کنگ۔ **پُچّک ءِ پردیگ**: ڈَبّگ۔ چیر دیگ۔ عیب ءُ ڈوہ ءِ
آشکار نہ کنگ۔ **پُچّکی** :(پُچ۔چ۔کی) (ن گ) لُگّی۔سُنّت نہ کُتگیں۔نہ
بُرّیتگیں چُکّ۔(2) بے بژّاہیں۔لیگاریں۔

پُچ :(پُ۔چ) (ن گ) یکّ جاہ رُستگیں بازیں کاہ۔(2) کسانیں
دَرچک۔کسانیں گوٗنگ۔ **پُچ ءِ زَپ** :(ن گ) پچّ ءِ کسانیں گوٗنگ۔
پچ ءُ پادگ۔

پچّار :(پَچ۔چا۔ر) (ن گ) ٹوک۔حال۔گالوار۔(2) یات۔
گیراوندی۔یادگیری۔(3) ذکر۔خیال۔ترّان۔(4) کسے ءِ باروءَ
گپّ جنگ۔ باپُشت ءِ کسے ءِ بابت ءِ حبر دیگ۔غیبت۔عیب جوئی۔
پچّاڑ۔نوالغ۔

پچار :(پَ۔چار) (س گ) کم تریں۔کم جرات۔(2) نسب۔
ذات۔بُن ءُ بیہہ۔(3) بے ذوق۔بے ہمّت۔بے سیَخ۔بے زِخت۔

پچارمات :(پَ۔چار۔مات) (س گ) ہما کہ ماتئے چہ کم
تریں نسل ءِ بہ بیت۔گندہ ماس۔ **پچارماتیں** :(پَ۔چار۔ما۔تیں)
(س گ) کم ذاتیں۔کم نسلیں۔

پچّاڑ :(پچ۔چاڑ) بچار : پچّار۔

پچاسک :(پَ۔چاس۔ک) (س گ) ولّ ءِ نوکیں چوٗر کشّگ۔
حُشکیں ولّ ءِ سبز بوٗتگ ءُ رُدَگ۔

پچ برَگ :(پچ۔بَ۔رَگ) چانگ ءِ تانگ۔نان ءِ تانگ۔(2)
پدی پلّوٗ۔جہلگیں پلّوٗ۔

پچ بند :(پچ۔بَن۔د) (ن گ) انجس۔انجیسک۔قوضہ۔

پچ پٹینگ :(پچ۔پَ۔ٹے۔نگ) (ک گ) ترّاکینگ۔ریش
ءِ ترّاکینگ۔

پچ پُلّگ :(پچ۔پُل۔لَگ) (ک گ) پچ بوٗتگ۔(2) پُلّگ۔
پُلّ ءِ سرّ پگ۔گمروکنگ۔(3) گوٗات گرَگ۔گڑّگ ءِ مزن بوٗتگ۔
(4) گل ءُ شادان بوٗتگ۔(5) آپ ءِ بوٗتگ ءِ سَبَب ءِ دَست یا پادانی
چلّوربوٗتگ۔

پچ ترّگ :(پچ۔تر۔رَگ) بچار : پدترّگ۔

پچ ترّینگ :(پچ۔تَر۔رے۔نگ) بچار : پدترّینگ۔

پچ ترّینگی :(پچ۔تر۔رے۔نَ۔گی) بچار : پدترّینگی۔

پچّ جنگ :(پچ۔جَ۔نگ) (ک گ) گُد ءِ دِرتگیں جاگہ ءِ دِگہ
ٹکُّرے گُدمان دیگ۔جرِ دیگ۔(2) چیزے ءِ دِرتگیں جاگہ ءِ دِگہ
ہمے رنگ ءِ چیزے مان دیگ۔پیوند کنگ۔ **پچّ جنگی** :(پچ۔چ۔
جَ۔نَ۔گی) (ن گ) پیوند کنگی۔پیوست کنگی۔مان دیگی۔

پچ دِرّگ :(پچ۔دِر۔رَگ) (ک گ) گُدے یا دِگہ چیزے ءِ
یکّ پارگی دِرّگ۔

پچ دَژہگ :(پچ۔دَژا۔ہگ) بچار : پددَژہگ۔

پچ دیگ :(پچ۔دی۔یگ) پدّر کنگ۔سہرا کنگ۔گوٗاجینگ۔
تالان کنگ۔روژناہ کنگ۔دیگ۔(2) بوہ ءِ، رنگ ءِ یا تام ءِ پچ
شانگ۔(3) مارگ۔زانگ۔(4) گندگیں کارے ءِ عوضّ بوٗتگ۔
خرابیں کارے ءِ پہ خرابی سَرگشّگ۔ **پچ دِیگی** :(پچ۔دِ۔یہ۔گی)
(ن گ) مارَگی۔زانگی۔(2) عوَض کنگی۔

پچ رِجَگ :(پچ۔رِ۔جَگ) (ک گ) پدّر رجگ۔پتاتگیں چیزے
ءِ پچ بوٗتگ ءُ رِجَگ۔(2) تاب داتگیں چیزے ءِ تابانی دَرآہگ۔
(3) بندیں شے ءِ تالان بوٗتگ۔(4) دَراج بوٗتگ۔تنک بوٗتگ۔
(5) پدّر یا ظاہر بوٗتگ۔(6) سُبکّ ءُ چپچل بوٗتگ۔(7) گالی بوٗتگ۔

تڑان کنگ ۔ دِل ءِ زنگانی ریچگ ۔ **پچ رِچگی** : (پَچ ۔ رِ ۔ چ ۔ گی) (ن گ) پَر رِچگی ۔ تابانی درآ ہگ ءِ جاور ۔ تالان بُوئگی ۔ پڈّرا بُوئگی ۔

پچڑَ غ : (پَچ ۔ رَغ) (ک گ) ٹِھک ۔ وش بُوئگ ۔ تاہیر گرَگ ۔

پچڑّ گ : (پُچ ۔ چَ ۔ رَگ) (ک گ) پُچگ ءُ رِچگ ۔ (2) کم کم ءَ آپ دیگ یا آپ بُوئگ ۔ (3) پڑّوریں اولاکے ءِ گوشت ءِ چہ بازیں کار یا گردینگ ءَ رِچگ ءُ لاغر بُوئگ ۔

پچ ریچگ : (پَچ ۔ ریے ۔ چَگ) (ک گ) تالان کنگ ۔ (2) جوڑ کنگ ءُ کروچگ ۔ **پچ ریچگی** : (پَچ ۔ ریے ۔ چ ۔ گی) (ن گ) تالان کنگی ۔ پڈّرا کنگی ۔ چہ جوڑاں دور کنگی ۔ (2) پچ ریچگ ءِ آوَکی ۔

پچُڑّین : (پُ ۔ چُڑّ ۔ ریں) (س گ) ہما تنکّین ءُ آپی ئیں چیزے کہ دَرپ ءِ تہہ ءَ کمّے منتگ ۔ (2) دَرپے ءِ کہ کمّیں شے پَشت کپتگ آئی ءِ ہورک کنگ ءِ ہاترءَ ہما شے ءِ بہ دِگہ رزانے ءَ ایر ریچگ ۔

پچڑّ : (پَچ ۔ چڑ) (ن گ) چمّ ءِ پچّ ۔ پچّ ۔ ریگ ۔ **پچڑّ چمّ** : (پَچ ۔ چڑ ۔ چم ۔ م) (س گ) پچّڑی ۔ ہما کہ چمّان ئے مُدام پچّ بستگ ۔ چمّانی ریگ ۔ (2) لیگار ۔ چالّ ۔ **پچڑّگ** : (پَچ ۔ چُ ۔ ڑَگ) (ک گ) چمّ ءِ پچّ آرگ یا دیگ ۔ چمّ ءِ پچّیں بُوئگ ۔

پچڑُّگ : (پَچ ۔ چ ۔ ڑَگ) (ک گ) سِدگ ۔ پُرشگ ۔ گیش ءُ گیوار بُوئگ ۔

پچ شانتگ : (پَچ ۔ شان ۔ تگ) پچ شانگ ءِ گوستگال ۔ **پچ شانتگیں** : (پَچ ۔ شان ۔ تَ ۔ گیں) پچ شانگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ پچ شانگ بُوتگ ۔

پچ شانگ : (پَچ ۔ شا ۔ نگ) (ک گ) نرّ آورتگیں چیزے ءِ شہارگ ۔ مُرگ ءِ بانزلانی پڑاہ کنگ ۔ مرُدم ءِ دستانی پچ شانگ ۔ (2) پڑاہ کنگ ۔ تالاں کنگ ۔

پچّ شود : (پُچ ۔ چ ۔ شود) (ن گ ۔ س گ) گُد ءُ جرّانی شودوک ۔ ہما کہ پچّ ءِ شودگ ءُ صاف کنگ ءِ کارءَ کنت ۔ (2) ہزمت کار ۔

پچُک : (پَچ ۔ چُک) (ن گ) کسے ءِ جِند ءِ یا آئی ءِ جبرے ءِ مان نیارگ ءَ دوئیں لُنٹاں ہور کنگ ءُ سُنٹ ءَ رابُرز کنگ ۔ چہ لُنٹاں کسے ءِ ملنڈ کنگ ءِ اِشارہ ۔ پہ ملنڈی لنٹانی گٹّ چِنگ ۔ **پِچُّک دیگ** : (پَچ ۔ چُک ۔ دی ۔ یگ) (ک گ) پہ پِچُّک کسے ءَ راسُبکّ ءُ بے شرف کنگ ۔ چِبالاہگ ۔

پُچک : (پُچ ۔ ک) (ن گ) مُزواک ءِ پوست ۔ (2) مال اِتکّیں مُزواک ۔

پِچّک : (پَچ ۔ چِک) (س گ) دزگُمکّ ۔ سنگت ۔ کُمک کار ۔

پچک : (پَچ ۔ ک) (ن گ) پوست ۔ چَکّل ۔ چُوڑی ۔

پُچکار : (پُچ ۔ کار) (ن گ) ہما آواز کہ کسے پہ مَلَنڈ ءُ چیوہی چہ دپ ءَ دربہ کنت ۔ (2) نہ مَنّگ ۔ نہ کنگ ۔ **پُچکارگ** : (پُچ ۔ کا ۔ رگ) (ک گ) ہما آواز کہ کسے پہ مَلَنڈ ءُ چیوہی چہ دپ ءَ دربہ کنت ۔ (2) نہ مَنّگ ۔ جواب دیگ یا جواب کنگ ۔

پچکان : (پَچ ۔ کا ۔ ن) (ن گ) کچل ۔ پوست ۔ سل ۔

پچکو : (پَچ ۔ کو) (ن گ) زُرت ءِ وڑ ءِ دانے کہ رَنگ ئے اِسپیت اِنت ۔ (2) کاہے کہ مال ءُ دلوت ئے وَرانت ءُ گرمائش ئے درمان اِنت ۔

پُچکُون : (پُچ ۔ کُون) (س گ) چپورت ۔ لوفر ۔ سُبکّیں مَردُم ۔ لاپرواہ ۔ (2) لگور ۔ کم ہِمّت ۔ پُچ کین ۔

پچکونڈگ : (پَچ ۔ کون ۔ ڈگ) بچار : پشکانڈگ ۔

پُچ کین : (پَچ ۔ کی ن) بچار : پچکون ۔

پچگ : (پَ ۔ چَگ) (ک گ) پاشینگ ۔ خامگیں چیزے ءِ آس ءِ سرءِ پُختہ کنگ ۔ (2) گرّادگ ۔ **پچگی** : (پَ ۔ چَ ۔ گی) (ن گ) ہما کہ پچگی اِنت ۔ ہما کہ پہ پچگ ءِ ہاترءَ اِنت ۔ **پچگی ئیں** : (پَ ۔ چَ ۔ گی ۔ ئیں) (س گ) ہما کہ پچگ بیت ۔

پچوک : (پَ ۔ چوک) (ن گ) ہما کہ پچیت ۔ پچگ ءِ کارکنوک ۔ **پچوکین** : (پَ ۔ چو ۔ کے ۔ ن) (س گ) پتکّگیں ۔ پکّگیں ۔

پچّگ : (پُچ ۔ چَگ) (ک گ) چوتریں پچّ ءِ بُوئگ ۔ (2) آپ دیگ ۔ (3) ریش ءِ آپ دیگ ۔ میسگ ۔ (4) چہ یکّ چیزے ءَ نمب ءِ درآہگ ءُ وتی کرّ ءُ گوراں نمبیں کنگ ۔

پُچَگ :(پُ۔چَگ)(ک گ) پچّ ءِ سرءَ پُچّ ءِ گنڈگ۔(2) چیر دیگ۔ڈکّ ڈکّ ءِ دوچَگ کہ سرجمیں دوتلگین ءِ چیرءَ ہمے ڈکّ مان بہ پوشنت۔(3) گُدے ءِ دوچاں پہ نااُستائی ءِ کربڑتگی دوچَگ۔(4) مانپوشگ۔ماں شانگ۔بزبُوتگ۔بزکنگ۔

پچ گپتگ :(پچ۔گپ۔تگ) پچ گرَگ ءِ گوستگال۔(2) بُرتگ۔پُلیتگ۔**پچ گپتگیں** :(پچ۔گِپ۔تَ۔گیں) پچ گرَگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہماکہ پچ گرَگ بُوتگ۔

پچ گرَگ :(پچ۔گِ۔رَگ)(ک گ) پُلگ۔پَکّرگ۔چاپگ۔زِنگ۔برَگ۔چہ کسے ءَ چیزے پہ زور یا پہ وشّی برَگ۔(2) چہ کسے ءِ چیزے لوٹگ ءُ زیرگ۔**پچ گرَگی** :(پچ۔گِ۔رَ۔گی) پچ گرَگ ءِ آوَکی۔پچ گرَگ لوٹیت۔

پچ گُڑگ :(پچ۔گُ۔ڑگ)(ک گ) گُڑگ۔پددَڑہگ۔پچ دَڑہگ۔پہ بےترانگی ءَ چہ تَوارے یا پادبرِ مشے ءَ گُڑگ۔

پُچِّل :(پُچ۔چِل)(س گ) لیگار۔(2) پشک ءِ دوچ ءِ دومی نیمگ کہ دوچ نہ اِنت۔(3) کسانیں کوہنیں لیگاریں جرّ۔

پچَل :(پَ۔چَل)(ن گ) چارکی لوگ ءِ پہنادی دیوال۔

پچِل :(پ۔چِل)(ن گ) کَشّ۔لگوش۔(2) دِرتگیں جرّ۔کوہنیں ریزتگیں گندل۔

پچ لرزگ :(پچ۔لر۔زگ)(ک گ) گُڑگ۔پددَڑہگ۔جہہ سرّگ۔

پچ لرزیتگ :(پچ۔لر۔زِ۔تگ) پچ لرزگ ءِ گوستگال۔(2) گُڈیتگ۔**پچ لرزیتگیں** :(پچ۔لر۔زِ۔تَ۔گیں) پچ لرزگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہماکہ پچ لرزیتگ۔

پِچلک :(پچ۔لِک)(ن گ) مال ءُ دلوتانی پاد ءِ مُچّ ءِ پُشت ءِ سُرمبُک۔

پچ لِلّگ :(پچ۔لِک۔گگ) گیش ءُ گیوار بُوتگ۔(2) سانگ ءِ بَجّگ۔

پچ لگوشتگ :(پچ۔لَ۔گوش۔تگ) پچ لگوشگ ءِ گوستگال۔**پچ لگوشتگیں** :(پچ۔لَ۔گوش۔تَ۔گیں) پچ لگوشگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہماکہ پچ لگوشگ بُوتگ۔

پچ لگوشگ :(پچ۔لَ۔گو۔شگ)(ک گ) اَنچوش کنگ کہ پچ بہ لُگشیت۔پوش اِتگیں جرّ، پوش یا پوست ءِ لگوشگ۔دَرلگوشگ۔جرّانی کَشّگ۔**پچ لگوشگی** :(پچ۔لَ۔گو۔شَ۔گی) پچ لگوشگ ءِ آوَکی۔(2) پچ کنگی۔لگوشگی۔

پچلی :(پچ۔لی)(ن گ) سبزتاکیں ساگے۔

پُچّو :(پُچ۔چو)(ن گ) کونٹے کہ ایشی ءِ شتّ پژم ءُ پوت پُچّ ءِ بیت۔(2) پہ زانت وَت ءَ کرّ کنگ۔

پُچورا :(پ۔چو۔را)(س گ) پدجنگ۔گاریں مَرُدم ءُ ساہ دارے ءِ شوہازگ۔

پُچّوک :(پُچ۔چوک)(ن گ) ریش ءِ ذاتے کہ گیشتر پِپسک ءِ رَنگ ءِ یکّ جاہ دَرریچیت کہ چہ ایشاں ہر وہد آپ چپّیت ءُ وَتی کرّ ءُ گوراں نمبیں کنت۔دُکوخ۔چپّوکیں کسانیں ریش۔

پچہاڑی :(پچ۔ہا۔ڑی)(ن گ) پدی۔پدی پلّو۔پُشت کپتگیں۔رندی۔(2) اولاک ءِ پدی پادانی جنگ۔(3) اولاک ءِ گوں پدی پاداں لگتّ جنگ۔لگتّ۔(4) مال ءُ اولاکانی پُشت پادانی بندگ ءِ ساد۔

پچے :(پَ۔چے)(ج گ) پرچا؟ پہ چے نیمون ءَ؟ پچی۔چہ سبب ءَ؟ چے ءِ پہ؟ پرچہ؟

پُچّی :(پچ۔چی)(ن گ) بُوجیگ ءِ آچار ءِ بارگ تریں سَرکہ چاپ اِتگیں آچار ءِ بُرزتریں بہر اِنت کہ پلمن ءِ ہم بُرزتریں بہر اِنت۔آچار ءِ بُرزتریں بہر۔(2) ہماکہ گوں پُچّ ءِ نسبت داریت۔

پچی :(پ۔چی) بچار: پرچہ۔

پُچیتگ :(پُ۔چِ۔تگ) پُچینگ ءِ گوستگال۔(2) پُچینگ ءِ کار بُوتگ۔**پُچیتگیں** :(پُ۔چِ۔تَ۔گیں) پُچینگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہماکہ پُچینگ بُوتگ۔

پُچیتنگ : (پُ ۔چ ۔تَگ) (ک گ) پِرجتگ ۔ دوتلگ ۔ (2) کاہءُ بُوچ یا دڑ چکے ءِ سکّ بز بُوتگ ۔ **پُچیتگیں** :(پُ ۔چِ ۔تَ ۔ گیں) (س گ) پُچیتگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ پُچیتگ ۔ دوتلگیں ۔ (3) بزیں ۔

پُچینگ : (پُ ۔چ ۔نگ) (ک گ) بزکنگ ۔ مان شانگ ۔ (2) پوش ءِ سرءَ پوش جنگ ۔ دِرتگیں گُدءِ شولگ ۔ دوچگ ۔ **پُچینگی** : (پُ ۔چِ ۔نَ ۔گی) (ن گ) پُچینگ ءِ آوَ کی ۔ (2) ہما کہ پُچینگ لوٹیت ۔ (2) دوچگی ۔ شُولگی ۔

پِچِّن : (پِچ ۔چِن) (س گ) یکّ جاہ کنگ ۔ ہوار کنگ ۔ سر پہ چک ۔ (2) (ف گ) پِرچنگ ءِ فرماں گال : پِرچنگ ءِ کارءَ بہ کن ۔

پِچّینگ : (پِچ ۔چِ ۔نگ) (ک گ) مُچّ کنگ ۔ تپی جنگ ۔ یکجا کنگ ۔ ہوار کنگ ۔ پِرچنگ ۔ **پِچّینگی** : (پِچ ۔چِ ۔نَ ۔گی) پِچینگ ءِ کار بُوتگی انت یا بیت ۔

پَخّار : (پَخ ۔خار) (ن گ) ٹِھک ۔ ٹُرندیں کندگ ۔ **پَخّار جنگ** : (پَخ ۔خار ۔جَ ۔نگ) (ک گ) ٹُرندیں کندگ جنگ ۔ ٹِھک دیگ ۔ **پَخّا رگ** : (پَخ ۔خا ۔رَگ) (ک گ) کندگ ءِ ناگتین ءُ ٹُرندیں توار کہ گوں دَپ ءِ بندیءَ دَر کیت ۔

پُختگ : (پُخ ۔تگ) (ن گ) ہما کہ پُختہ ءُ پکّا انت ۔ تجربہ کار ۔ سرپد ۔ زانتکار ۔ (2) پَشّ اِتگیں ۔ پکّگیں ۔ باز پکّوئیں ۔ پکّائیں ۔ پُہتہ ۔ پُختہ ۔ (3) مُہکم ۔ (4) نیوگ یا کُلونٹ ءِ پُختہ یا ناہ بُوتگ ۔ **پُختگی** : (پُخ ۔تَ ۔گی) (ن گ) ہما کہ پُختگ انت ۔ (2) زانتکاری ۔ سرپدی ۔ (3) مُہکمی ۔ پکّائی ۔ (4) نیوگ یا کلوٹ ءِ پُختگ یا ناہ بُوتگ ۔

پُختہ : (پُخ ۔تہ) بچار : پُختگ ۔

پُختہ کار : (پُخ ۔تہ ۔کار) (س گ) پکّا کار ۔ زانتکار ۔ آزمودہ کار ۔ بلَد ۔ **پُختہ کاری** : (پُخ ۔تہ ۔کا ۔ری) (ن گ) زانتکاری ۔ بلَدی ۔ آزمودہ کاری ۔ پکّا کاری ۔ **پُختہ کاریں** : (پُخ ۔تَ ۔کا ۔ریں) پکّا کاریں ۔ زانتکاریں ۔ بلَدیں ۔

پُختہ پتیر : (پُخ ۔تَہ ۔پَ ۔تی ۔ر) (س گ) چالاک ۔ لائق ۔ ہُژار ۔ شیوار ۔

پَخری : (پَخ ۔ری) (ن گ) انگُورءِ قسمے ۔

پَخیر : (پَ ۔خے ۔ر) (س گ) نیکیں دُعا ۔ پہ خیر بہ بیت ۔ پہ امن ءُ ایمنی ۔ **پَخیر بُوتگ** : (پَ ۔خے ۔ر ۔بُو ۔تگ) چُکّ ءِ دُڑاہ بُوتگ ۔ زال ءِ کپگ ۔ چُکّ ءِ مات بُوتگ ۔ (2) اَمن بُوتگ ۔ ایمنی ۔

پد : (پَ ۔د) (ن گ) پُشت ۔ رَند ۔ وارِث ۔ (2) گُڈّ سَر ۔ آسَری ۔ گُڈّ ۔ (3) لگتّ ۔ پادءِ پیہنءِ بگر دانکہ دَڑاج تریں لنگک ءِ سرءَ ۔ (4) لگتّ ءِ نِشان ءُ ٹپّ کہ زمین ءِ سرءَ پشت کپیت ۔ پادءِ نِشان ۔ (5) ہلاس ۔ پدی ۔ گُڈّی ۔ پاندی ۔ (6) نِشان ۔ نقش ۔ (7) بُوجِیگ ءِ دیم ءِ نیمگ ءِ بہر ۔ (8) رُگ ءِ یکّ بہرے گوازینگ ءَ پدے گوشنت ۔ (9) پہ ڈگاراں حاک، کد، بُوچ ءُ سمات ءِ ہر یکّ رندے ءِ آرگ ءَ پدے گوشنت ۔ **پدآسَر** : (پد ۔آ ۔سَر) (س گ) آسَر ۔ رَندی ۔ گُڈّی ۔ **پدءِ بُوتگ** : (ک گ) چہ اَولی ءِ رَند بُوتگ ۔ رَندءَ بُوتگ ۔ (2) دومی بَرءَ بُوتگ ۔ **پدءِ پاچوڑ** : (ن گ) زِیاتی ۔ گیشین ۔ (2) بُن ۔ پدمنتگیں ۔ **پداں پُشت** :(پَ ۔داں ۔پُش ۔ت) (س گ) باپُشت ۔ ہما کسے کہ ساڑی نہ اِنت آئی ءِ باروءَ گپّ جنگ ۔ **پدءِ پیش** : (ن گ) شرّءُ بد ۔ نپ ءُ نُقص ۔ (2) سرءُ دیم ۔ سرءُ رَند ۔ یکّے دوہی ءِ رَندءَ ۔ دیم ءُ پُشت ۔ **پدءِ پیش کنگ** :(ک گ) نیمون کنگ ۔ عُذر آرگ ۔ **پدءَ تچگ** : (ک گ) یکّے ءِ پدءَ تچگ ءُ رَوَگ ۔ پدءِ دِرکّ کنگ ۔ (2) پٹّ ءُ پول کنگ ۔ شوہازءَ رَوَگ ۔ **پدءِ دارگ** : (ک گ) یکّے ءِ غیر موجودگی ءِ کارانی گُشادیگ ۔ پُش پدءِ دارگ ۔ (2) کسے ءِ رَندءِ دارگ بزاں ہرجا گہے کہ آرَوت آئی ءِ رَند ءَ رَوَگ ۔ رَند گیری کنگ ۔ (3) سر ءِ گِرَگ ۔ کاریءَ نئیلگ ۔ **پدءُ دَر** : (ن گ) گُم بُوَگین ءُ رَوَکیں مال، مَردُم یا چیزءِ پٹّ پول کنگ ءُ دَرک جنگ ۔ چارگ ءُ تپّاسَگ ۔ شوہاز کنگ ۔ **پدءُ دُوم** : (ن گ) پدءُ دیم ۔ یکّے ءِ پدءَ دِگرے ۔ **پدءُ دیم** : (ن گ) دیم ءُ پُشت ۔ سرءُ رَند ۔ سرءُ دُمب ۔ **پدءُ دیم کنگ** : (ک گ) چارءُ تپّاس کنگ ۔

شرّی ءِ پکّا کنگ ۔ سرءِ چیر کنگ ۔ اِینگوآنگو کنگ ۔(2) یکّ چیزءِ دیم ءِ پدی نیمگ ءِ پدءِ دیمی نیمگ ءِ کنگ یا دو چیزءِ یکّے ءِ دیم ءِ دومی ءِ پدی نیمگ ءِ آدگرءِ پدءِ دومی ءِ دیمی نیمگ ءِ دیگ ۔(3) گرّتی کنگ ۔ چارءِ بچّار کنگ ۔ شرّ چارگ ۔ **پداں ڈگّگ** :(پ۔داں۔ ڈک۔گگ)(ن گ) رازاں چیر دیگ ۔ کسےءِ رازاں دِگرےءِ نہ گُشگ ۔ **پدرند** :(پد۔رن۔د)(س گ) شوہاز ۔ پُولگ ۔ درگیجگ ۔ رندگیری کنگ ۔ رند پد ۔ پُشت ۔ **پدءِ رند** :(ن گ) چکّءِ ٹماسگ ۔ اوبادگ ۔ پُشت پد ۔ رندءِ پشت کپتگیں نشان ءِ پد ۔ آیوکیں نسل ۔ زادگ ۔ الواد ۔ پت ءِ پیرُک ۔(2) ڈسّ ءِ سوج ۔ اِحوال ۔(3) کوہنیں نِشانانی چارگ ۔ بیسر یگانی رندگیری کنگ ۔(4) پُشت ءِ دیم بُوئگ ۔ چہ ایشی رند ۔ راہ پد ۔ **پدءِ رندءِ روگ** :(ک گ) سوج ءِ پد کنگ ۔ پداں گراں ءِ روگ ۔ شوہازگ ۔ **پدانی زُورگ** :(پ۔ داں۔زُو۔رگ) یکّےءِ پداں چاران ءِ روگ ۔ پدانی گرگ ۔ **پدءِ زُورگ** :(ک گ) جستگیں یا گاریں مردُمے یا ساہ دارےءِ پادانی نشانان چارگ ءِ روگ تانکہ آئیءِ بہ گندنت ۔ **پدءِ سوج** :(ن گ) سوج ءِ پد ۔ رند گرگ ۔ دُمب ءِ روگ ۔ رندگیری ۔ پٹّ ءِ پول ۔ **پدءِ شوہازءِ لوٹگ** :(ک گ) درگیجگ ۔ ڈسّ ءِ نشان ءِ گرگ ۔ کوڑی کنگ ۔ **پدءِ کائی** :(پ۔دو۔کا۔ئی)(ج گ) پُشتکائی ۔ چہ پُشتی نیمگ ءِ ۔ پدی روگ ءِ کارءِ عمل ۔ چہ گہبودی ءِ دیم پہ نہ وشّیں حالتاں روگ ۔ چپّی روگ ۔ پُشتکائی روگ ۔ پدوئی ۔ **پدکپگ** :(پد۔ کَ۔پگ)(ک گ) پندءِ چہ دِگرےءِ پدءِ مانگ ۔ رواجانی سُست بُوئگ ۔ **پدءِ کپگ** :(ک گ) پُشت ءِ کپگ ۔ رندءِ کپگ ۔ شوہازءِ روگ ۔ **پدءِ کپوک** :(ن گ) ہما کہ یکّےءِ پدءِ کپتگ ۔ ہما کہ پہ دُژمنیءِ نقصان رسانیءِ نیت ءِ یکّےءِ پدءِ کپیت ۔(2) بے مال ءِ مڈّی بُوئگ ۔ بےسوب بُوئگ ۔(3) پشت کپتگیں ۔ **پدءِ کپوکین** :(س گ) ہما کہ پدءِ کپیت ۔ ہما کہ پدءِ کپتگ اَنت ۔ رندءِ کپوک ۔ **پدکشّگ** :(پد۔کش۔شگ)(ک گ) رندکشّگ ۔ نِشان ایرکنگ ۔ **پدکنگ** :(پد۔کَ۔نگ)(ک گ) کوَرءِ ہارءِ آپ ءِ کم بُوئگ ۔ ہارءِ ایرماد بُوئگ ۔(2) دریاءِ بیلّ کہ جنت ءِ دیم پہ آلاڑءِ دڑنت ایشیءِ ہم پدکنگ گوشنت کہ آلاڑءِ بُنگیج اِنت ۔(3) شُتگیں یا لِکّ اِتگیں مردُمے یا دَلوت ءِ اولاکےءِ پدءِ چاران کنگ ۔(4) پہ چیزےءِ دڑاجیءِ زانگ ءِ آئیءِ دڑاجیءِ پد کنگ ۔ پہ پدچّ ءِ گواز کنگ ۔(5) نِشان کنگ ۔ پدبین ءِ دُزّءِ رنداں چارگ ۔ رندکنگ ۔ **پدءِ کنگ** :(ک گ) چہ جنگ ءِ گُڑ کنگ ۔(2) نہ زُورگ ۔ پُشت ءِ کنگ ۔(3) دومی گشتاں کنگ ۔(4) تیلانک دیگ ۔ **پدءِ مرد** :(س گ) ذِمّہ وار ۔ کار گُشاد ۔ ہما کہ بہ یکّےءِ گس ءِ چہ آئیءِ پد گس ءِ کارءِ بارءِ اِنتظام ءِ کنت ۔ اِنتظام کار ۔(2) وارِث ۔ سِیال ۔ **پدءِ کپگ** :(ک گ) رندءِ روگ ۔ پٹّ ءِ پول کنگ ۔ ہڈّءِ بُوئگ ۔(2) نقصان یا تاوان دیگءِ ہاترءِ رندءِ بُوئگ ۔ **پدنہ کنگ** :(ک گ) نِشان نہ کنگ ۔(2) کار نہ کنگ ۔ بےتہمبُل بُوئگ ۔ **پدنِدارگ** :(پد۔نِ۔دا۔رگ)(ن گ) پشت دَر ۔ پڑ دَر ۔

پدآپ :(پد۔آپ) بچار : پَس آپ ۔

پدا :(پ۔دا)(گ ر) رند ترءِ ۔ رندءِ ۔ دیم ترءِ ۔ اےوہدءِ چہ رندی وہدءِ ۔ گڈّءِ ۔(2) دومی برءِ ۔

پدارغ :(پ۔دا۔رغ)(ک گ) پدّرا کنگ ۔ ظاہر کنگ ۔ سہرا کنگ ۔(2) پڑاہ کنگ ۔

پدّام :(پد۔دا۔م)(س گ) آلماسک ۔ گرّگ ۔ بدنءِ یکّ جاگہےءِ گوّات گرگ ۔ جان ءِ سوم کنگ ۔(2)(ن گ) لاپ ءِ گوّات گرگ ۔ ڈمبرگ ۔ **پدّام گرگ** :(پد۔دام۔گِ۔رگ)(ک گ) گرّ زُورگ ۔ گوّات گرگ ۔ لاپ ءِ گوّات گرگ ۔ آلماہگ ۔ ٹیسک ۔(2) دیم ءِ تہار کنگ ۔ زہر بُوئگ ۔ زہر گرگ ۔ دیم ءِ مُجگ ۔

پدانک :(پ۔داں۔ک)(ن گ) پدیانک ۔ گبُند ۔ پادکلّ ۔

پدبند :(پد۔بَن۔د)(ن گ) پدی نیمگ ءِ یا پُشتی نیمگ ءِ بستگیں بند ۔(2) کپل ۔(3) پدءِ بووک ۔ ہما کہ چہ دِگرےءِ پدءِ بیت ۔(4) ہما کِشار کہ رندترا رسیت ۔(5) ہما کار کہ پدءِ بُوتگ ۔(6) ہما مردُم کہ رندترءِ پیداک بُوتگ ۔ چہ مچّان پدءِ بُوئگ ۔(7) ہما کہ دومی رندءِ بیت ۔(8) لگور بُوئگ ۔ بےہمّت بُوئگ ۔

پدبین : (پد۔بی۔ن) (س گ) ہما کہ رؤکین ءِ جستگیں مال ءُ مَرُدم ءِ پدان دُرُست کنت ءُ زانت۔ پدگر۔ پیراٹو۔ (2) کوہنیں راہ بندانی زیروک۔ **پدبینی** : (پد۔بی۔نی) (ن گ) پدرند ءِ سیل کنگ ءُ زانتکاری۔ پدگیری ءِ زانت۔

پدپُشت : (پد۔پُش۔ت) بچار : پرپُشت۔

پدءُپود : (ن گ) (ج گ) اِدءُاُود۔

پدپوست : (پد۔پوس۔ت) (س گ) گردِن ءِ پلّو ءِ پوست ءِ کشّگ۔ (2) نارواعیں کارے کنگ۔

پدترّ : (پد۔تر۔ر) (ج گ) پرترّ۔ چہ راہ ءِ نیم ءَ بیرہ کنگ۔ کارے ءِ آسرے ءَ یارا ہے ءِ منزل ءَ سرنہ بُونگ ءُ پدءَ گردگ۔ واگشت۔ پدءَ آہگ۔ **پدترّگ** : (پد۔تر۔رگ) (ک گ) پچ ترّگ۔ واترّ کنگ۔ پدءَ ترّگ ءُ رَوگ۔ واگشت کنگ۔ جاگہے ءَ رَوگ ءُ پدا آہگ۔ برگردگ۔ بیرہ کنگ۔ مَیل کنگ۔ واگردگ۔ برترّگ۔ (2) پرّ وریں مالے ءِ پدالاغر بُونگ۔ (3) شرّی ءِ پہ خرابی ءَ رَوگ۔ (4) کم کنگ۔ (5) قول ءُ عہد ءِ پرّوشگ۔ پشومان بُونگ۔ (6) چیزے پیسری وڑ ءَ بُونگ۔ چیزے ءِ ہما رنگ ءَ بُونگ کہ ساری ءَ بُوتگ۔ (7) رنگ ءِ بدل بُونگ۔ **پدترّگی** : (پد۔تر۔ر۔گی) (ن گ) واترّ کنگی۔ بیرہ کنگی۔ برگردگی۔ **پدترّینگ** : (پد۔تر۔رے۔نگ) (ک گ) گیشینگ۔ بیرہ دیگ۔ (2) چہ یکّ جاورے ءَ پہ دگہ جاورے ءِ بدلینگ۔ پچ ترّینگ۔ (3) واترّ کنائینگ۔ چیزے ءِ رسینگ۔

پدترّینگی : (پد۔تر۔رے۔نَ۔گی) (ن گ) واترّ کنائینگی۔ برگردینگی۔

پدجتگ : (پد۔جَ۔تگ) پدجنگ ءِ گوستگال۔ (2) شوہاز کُتگ۔ (3) گردینتگ۔ (4) وتی کُتگ۔ **پدجتگیں** : (پد۔جَ۔ت۔گیں) پدجنگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) درگیتگیں۔ شوہاز کُتگیں۔ (3) گردینتگیں۔ (4) وتی کُتگیں۔ (5) ہما کہ پدجتگ۔

پدجنگ : (پد۔جَ۔نگ) (ک گ) شوہاز کنگ۔ پولگ۔ درگیجگ۔ پٹّگ۔ گاریں چیزے ءِ شوہاز کنگ۔ پچوّرا۔ (2) کسے ءَ پہ بدل داتگیں یا کسے ءِ کرّ ءَ میار کُرتگیں چیزے ءِ جُست کنگ ءُ لوٹگ۔ (3) برگ۔ (4) وتی مال ءِ گرگ ءُ وتی کنگ۔

پدچنڈگ : (پد۔چَن۔ڈگ) (ک گ) چیزے ءَ انچوش چنڈگ کہ پدی نیمگ ءَ بہ کپیت۔ (2) دلگوش نہ دیگ۔ کمارنہ کنگ۔

پددُرّ : (پد۔دُر۔ر) (ن گ) زال ءِ گوش ءِ پُشتی دُرّ ءُ سہت۔

پددَڑہگ : (پ۔د۔دَڑا۔ہگ) (ک گ) پچ گُڑگ۔ پچ لرزگ۔ چہ واب ءَ آگاہ بُونگ۔ واب ءَ گُڑگ۔ واب ءَ دڑہگ کنگ۔ جہہ سرّگ۔ گُڑگ۔ پچ دڑہگ۔ **پددَڑہیتگ** : (پد۔دَڑہے۔تگ) پددڑہگ ءِ گوستگال۔ (2) تُرسینگ۔ (3) لُرّیتگ۔ (4) لرزیتگ۔ **پددَڑہینگ** : (پد۔دَڑہے۔نگ) (ک گ) پچ دڑہینگ۔ گُڑینگ۔ پچ لرزینگ۔ (2) تُرسینگ۔ **پددڑہینگی** : (پد۔دَڑہے۔نَ۔گی) (ن گ) گُڑینگی۔ پچ دڑہینگی۔ تُرسینگی۔ پچ لرزینگی۔

پددیگ : (پد۔دی۔یگ) (ک گ) جہگ۔ مسکّ دیگ۔ پُشت کنگ۔ تچگ۔ پُشت دیگ۔ (2) عوضّ دیگ۔ عوضّ کنگ۔ وارتگینانی بدل دیگ۔ حساب دیگ۔ (3) پرّوش وَرگ۔ (4) نشان بُونگ۔ تیرءِ ٹپّ دیگ۔ (5) تراَمپولی۔ **پددِیگی** : (پد۔دِ۔یہ۔گی) (ن گ) پچ دِیگی۔ عَوض کنگی۔ حساب دیگی۔

پدَر : (پ۔دَر) پِت۔ **پدَری** : (پ۔دَ۔ری) (ن گ) پِتی۔ چہ پِت ءَ۔ (2) ہما کہ گوں پِتی یا پِت ءِ نسبت داریت۔

پدّر : (پد۔دَر) (ن گ) سہرا۔ ہما کہ گندگ بہ بیت۔ بے پردہ۔ پدّرا۔ ٹکّ۔ ٹلّو۔ چیدگ۔ درا۔ ظاہر۔ آشکار۔ پیداور۔ پاشک۔ اوکار۔ برزہنگ۔ سرظاہر۔ **پدّرا** : (پد۔دَ۔را) (ج گ) پدّر۔ ٹکّ۔ ٹلّ۔ سہرا۔ ظاہر۔ درءَ در۔ درشان۔ (2) ظاہریں۔ درائیں۔ **پدّرائی** : (پد۔دَ۔را۔ئی) (ن گ) سہرائی۔ آشکاری۔ پیداوری۔ سرظاہری۔

پدّرائیں : (پد۔دَ۔را۔ئیں) ظاہریں۔ آشکاریں۔ پیداوریں۔

پدّرد : (پ۔دَر۔د) (س گ) ہما کہ آئی ءِ را دَرد پر بہ بیت ءُ بہ تورِیت۔ دَرد بُونگ ءِ چِند۔ دَردیگ۔ تورگ۔ ہما کہ دَردءِ پر

اِنت ۔ غمی ۔ اَرمانی ۔ بژنیگ ۔ دور ۔ دَردمان ۔ دَرد ءِ تہہ ءَ ۔ تہہ زَرد ۔

پدَردی : (پ ۔ دَر ۔ دی) (ن گ) تورینا کی ۔ تورَگی ۔ بژنی ۔ اَرمانی ۔ غمی ۔

پدرَوگ : (پد ۔ رَ ۔ وَگ) (ک گ) پُشت ءَ رَوَگ ۔ پدءَ رَوَگ ۔ کَم کنگ ۔ سُست بُونگ ۔ پدکنزَگ ۔ **پدرَوگی** : (پد ۔ رَ ۔ وَ ۔ گی) (ن گ) پُشت ءَ کنزَگی ۔ پدکنزَگی ۔ واتر کنگی ۔ **پدرَوی** : (پد ۔ رَ ۔ وی) (ن گ) پُشت ءَ رَوَگ ۔ دیرہی نہ کنگ ۔

پدریچ : (پد ۔ رے ۔ چ) (ن گ) اوبادگ ۔ آیوکیں نسل ۔ زِہ ذات ۔ (2) جنینی نادُراہی دَرمانے کہ لاپ ءِ مان کنّت ۔ (3) آپیں چیزے ءِ کَم کَم ءَ دَر آہگ یا زُرگگ ۔

پدُک : (پ ۔ دُک) (ن گ) کسانیں نِشانُک ءُ ٹَپّ ۔ (2) کسانیں کیسگ ۔ پپیلک ۔ (3) مچّ ءِ کسانیں پِپُکّانی نوک چہ ہوش ءَ دَر آہگ ۔

پدِک : (پ ۔ دِک) (ن گ) زاہگ ءَ رَند چہ مال ءَ دُشتگیں اَولی رَند ءِ شیر ۔

پدکّا : (پ ۔ دَک ۔ کا) (ج گ) پہ پدبزاں پہ پُشت ۔ چہ پُشت ءَ ۔ پدوئی ۔ (2) سَرآتکگیں ۔

پدکانگ : (پد ۔ کا ۔ نگ) (ن گ) بُوجِیگ ءِ مَستریں کانگاں یکّے ۔

پدُک جَنگ : (پ ۔ دُک ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) کُلونٹ ءِ ٹِکّ کپّگ ۔ مچّ یکّ برے پدُک جنت پدا ٹِکّ کپیت، رَند ءَ دِڑ بیاپچ بیت، چِد ءُ رَند سیرور ءُ پدانا ہ بیت ۔

پدکنزَگ : (پد ۔ کن ۔ زَگ) (ک گ) پدی پاداں رَوَگ ۔ (2) جَنگ ءَ گُڑ کنگ ۔ پڑ وش وَرَگ ۔ چہ جَنگ ءِ پِڑ ءَ تچگ ۔ شِکست ءَ منّگ ۔ (3) پُشت ءَ رَوَگ ۔ پُشت کنزَگ ۔ ٹیسکگ ۔ پُشت ءَ کنزَگ ۔ پدءَ کشّگ ۔ پدرَوَگ ۔ (4) بے دِل بُونگ ۔ لگور بُونگ ۔

پدکنزَگی : (پد ۔ کن ۔ زَ ۔ گی) (ن گ) پُشت کنگی ۔ گُڑ کنگی ۔ پدرَوَگی ۔ تچگی ۔

پدکنزیتگ : (پد ۔ کن ۔ زِ ۔ تگ) پدکنزَگ ءِ گوستگال ۔ (2) شُتگ ۔ پُشت ءِ شُتگ ۔ **پدکنزیتگیں** : (پد ۔ کن ۔ زِ ۔ تَ ۔ گیں) پدکنزَگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ پدکنزیتگ ۔ (3) جہیتگیں ۔ تتکگیں ۔ شُتگیں ۔ لغوریں ۔

پِدَگ : (پ ۔ دَگ) (ن گ) بَردَست ءِ پتنیں ہڈّ کہ ہڈ چار ہمیشی ءِ چارنت ءُ آئندگ یا دیمی حال ءَ دینت ۔ (2) بَردَست ءِ ہڈّ ۔ گُلری ۔ اُمائیل ۔

پدَگ : (پ ۔ دَگ) (ن گ) پدی ۔ ہما کائیگِر کہ گوں مَستریں کائیگِر ءِ جُتک کنگ بیت ۔ نزوریں گوک ءِ جُگ ءَ سَر ءِ اَنچو بندگ کہ آئی ءِ کَم ترزور پر بہ بیت ۔ دیگ یا دپگ کنگ ۔ (2) ہما ساد کہ پدَگ کنگ ءِ کار ءَ کیت ۔ (3) یک سَہتے ۔ (4) دَڑ چکے ۔ **پدَگی** : (پ ۔ دَ ۔ گی) (ن گ) ہما کہ گوں پدَگ یا پدا انک ءَ نِسبت داریت ۔ (2) ہما جاگہہ کہ پدَگ رستگ ۔

پُدَگ : (پُ ۔ دَگ) (ن گ) سرڑ اِتکگیں دار کہ تہہ ءَ وَروک بہ وارت ۔ (2) دار ءِ ہما جاگہہ کہ سَرڑ اِتگ ۔ پُودَگ ۔

پدگام : (پد ۔ گا ۔ م) (ن گ) اَگاں کسے مسافری یا کارے ءَ بہ رَوت آئی ءَ را چہ پُشت ءَ توار کنگ کہ بدشگونی یے ۔ **پدگامی** : (پد ۔ گا ۔ می) (ن گ) بدشگونی ۔ پال کنگ ۔ (2) واتر کنگ ۔ بیرہ کنگ ۔

پدَگ بندگ : (پ ۔ دَگ ۔ بَن ۔ دَگ) (ک گ) بُرزیں جاگہے ءِ سَر ءَ رَوَگ ءَ پدا انک بندگ ءُ سَر کپّگ ۔ (2) جُہد کنگ ۔

پدَگ بین : (پ ۔ دَگ ۔ بی ۔ ن) (س گ) حال حوال ءِ معلوم کنگ ۔ (2) (ن گ) پدی یا آیوکیں حالانی دیوک ۔ بَردَست چار ۔ ہڈّ چار ۔

پدگر : (پد ۔ گر) (ن گ) ہما کہ مَردُم ءِ یا کہ دَلوت ءُ اولاک یا ساہ دارے ءِ پداں پچّاہ کاریت ۔ پاد ءِ نِشانانی پجّہ آروک ۔ پدانی زانتکار ۔ (2) ہما کہ گاریں ساہ دارے ءِ شوہاز ءَ آئی ءِ پداں گِران کنت ءُ آئی ءَ دَر گیجیت ۔ رَند زیروک ۔ رَند جنوک ۔ (3) پدبین ۔ پیراٹو ۔ پدگیر ۔ پیروز ۔ **پدگرَگ** : (پد ۔ گِ ۔ رَگ) (ک گ) دُزّ یا گاریں یا

دُزّ اِتگیں دَلوَت یا اولاک یا شُتگیں مَردُمے ءِ پدانی نِشاناں گِران کنگ ءُ آئی ءَ دَرگیجگ۔ گاریں شے ءِ پٹّگ ءُ لوٹگ۔ پادانی نِشان ءَ چارگ۔ (2) رَندگیری۔ (3) گوں یکّے ءَ رَوگ۔ یکّے ءِ فرمان ءِ سرءَ عمل کنگ۔ رَندگرَگ۔ **پدگیری** : (پد۔گی۔ری) (ن گ) پدگرَگ ءِ کار۔ پدگرَگ ءِ زانتکاری۔ پدءُ پاس۔

پدگردینتگ : (پد۔گر۔دین۔تگ) پدگردینگ ءِ گوستگال۔ (2) واترکُتگ۔ **پدگردینتگیں** : (پد۔گر۔دیں۔تَ۔گیں) پدگردینگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ پدگردینگ بُوتگ۔ واترکُتگیں۔

پدگردینگ : (پد۔گر۔دے۔نگ) (ک گ) عَوَض کنگ۔ (2) واترکنگ۔ بیرَہ دیگ۔ پدترّینگ۔ **پدگردینگی** : (پد۔گر۔دے۔نَ۔گی) (ن گ) عَوَض کنگی۔ (2) واترکنگی۔ بیرَہ دیگی۔ پدترّینگی۔ (2) پدگردینگ ءِ آوَکی۔

پدگَند : (پد۔گَن۔د) بچار : پدگر۔

پدگوْانک : (پد۔گوْان۔ک) (س گ) جنگ ءِ تچوکیں مَردُم ءِ را چہ پُشت ءَ توار کنگ۔ (2) (ن گ) گٹّیں جاگہے ءَ توار ءِ دو وار آہگ۔ گوْانکو۔ پُشت گوْانک۔ دوگوْانکی۔

پدگوْرم : (پد۔گوْر۔م) (ن گ) دَریاءِ مزنیں گوْرم یا چوْل ءَ رند آیوکیں کسانیں چوْل۔

پدگوْشگ : (پد۔گوْ۔شگ) (ک گ) پچّارکنگ۔ غیبت ءُ عیب جوئی کنگ۔ باپُشت ءَ ایرجنگ۔ **پدگوْشی** : (پد۔گوْ۔شی) (ن گ) باپُشت ءَ عیب بندگ۔ ایرجنگ۔

پدگیر : (پد۔گی۔ر) بچار : پدگر۔

پدماں پد : (پد۔ماں۔پد) (گ ر) (ج گ) وار وار۔ بار بار۔ یکّ شل ءَ۔ گوں اِشتاپی ءِ چیزے ءِ رَند ءَ رَوگ۔ ٹپّ ماں ٹپّ۔ جوہار۔ دُمب پہ دُمب۔ رند پہ رَند۔ **پدماں پدیں** : (پد۔ماں۔پَ۔دیں) (س گ) یک شَلیں۔ گَجّ ماں گَجّیں۔ ٹَپ ماں ٹپّیں۔

پدمانگ : (پد۔ما۔نگ) (ک گ) پُشت کپگ۔ رَند ءَ پُشت کپگ۔ مانگ۔

پدمَنتگی : (پد۔مَن۔تَ۔گی) (ن گ) پُشت ءَ مانگ۔ وارءُ بزّگی۔ بےوسی۔ **پدمَنتگیں** : (پد۔مَن۔تَ۔گیں) (س گ) پُشت کپتگیں۔ مَنتگیں۔ (2) بےوسیں۔ بزّگیں۔ کمّ واکیں۔ کمّ توانیں۔

پدّو : (پد۔دو) (ن گ) کِیسگ۔ کیثو۔ گُپتان۔ (2) پندول۔ پدول۔

پدول : (پ۔دو۔ل) بچار : پندول یا پدّو۔

پُدوم : (پُ۔دو۔م) (ن گ) پومڑ۔ پَس ءُ میش ءِ لِڈّ۔ مال ءِ ٹورہ۔ پاہ۔ **پُدوم کنگ** : (پُ۔دو۔م۔کَ۔نگ) (ک گ) پَس ءِ لڈّ ءُ کَل ترّ کنگ ءُ پَس ءِ ماہگ ءَ پرلچّینگ کہ شِنک مِتک ئے مہ کنت۔ (2) حاک یا دِگہ چیزی ءِ لوچگ۔ **پُدومی** : (پُ۔دُو۔می) چلّی۔ لیگاری۔ (2) حاک یا دگہ ہنچیں چیزءِ پُدوم بُوتگیں۔

پدُوم : (پد۔دُو۔م) (ن گ) اُشترانی یکّے دومی ءِ کتار ءِ رَوگ۔ (2) یکّدار یا دِگہ اَنچیں دَریائی اولاک ءِ پہ اولیگ یا کہ گوں اِنجن اَنچوش کنگ کہ پدءُ کائی یا دیم ءُ کائی ءِ بہ رَوَت۔ **پدُوم کنگ** : (پد۔دو۔م۔کَ۔نگ) (ک گ) بیرہ دیگ۔ (2) سرءُ رَند کنگ۔

پدوئی : (پ۔دو۔ئی) (ج گ) پدءُ کائی۔ پُشتکائی۔ (2) مَسک۔ (3) کِرّ کنگ۔ (4) یک برے پدا۔ (5) واترّ۔ بیرہ۔ **پدوئی پد** : (پ۔دو۔ئی۔پد) (ج گ) چہ یکّ راہے ءَ رَوگ ءُ چہ ہما راہ بِرترّگ۔ **پدوئی پد آہگ** : (پ۔دو۔ئی۔پد۔آ۔ہگ) (ک گ) جاگہے رَوگ بلے اُود ءَ نہ رَسگ یا رَسگ ءُ جلّ ءُ مُجل بُوتگ ءُ پدءَ آہگ۔

پدہُڑ : (پد۔ہُڑ) (س گ) شوہاز۔ پٹّ ءُ پول۔ دَرکّ۔ (2) پدوئی پد۔

پدی: (پ۔دی) (ن گ) رَندی۔ پُشتی۔ ہلاس۔ پدیگ۔ پشت۔ گُڈّ سری۔ آخری۔ گُڈّی۔ آسری۔ پاندی۔ پائین۔ سرآتکگیں۔ آیوکیں۔ (2) پُشت پد۔ پُشت ءِ نیمگ۔ (3) بیگوْاہ۔ کُٹّ اِتگیں۔ (4) بُوجیگ ءِ دیم ءِ نیمگ ءِ بہر۔ (5) رُگ ءِ یکّ بری ءِ گوْزگ۔ (6) ہما کارندہ کہ پہ ڈگاراں پدکنت یا حاک ءُ سمات کاریت۔ (7) ہر چیزے ءِ ٹپّ ءُ نِشان۔ (8) گوْتر۔ سرءِ اِسپیتیں گُچل۔ (9) (س گ) بر۔ چکّر۔

گشت ۔ رَند ۔ (10) واترّ ۔ **پدی آہگ** : (پ ۔ دی ۔ آ ۔ ہگ) (ک گ) واترّ بُوئگ ۔ بیرہ کنگ ۔ **پدی بُوئگ** : (پ ۔ دی ۔ بُو ۔ ئگ) (ک گ) یلہ کنگ ۔ (2) چہ وعدہ ءُ قول ءَ بر گردگ ۔ (3) بے ہمّت بُوئگ ۔ کمزورترّگ ۔ لگور بُوئگ ۔ پُشت ءَ کنزگ ۔ (4) جہگ ۔ لِلّگ ۔ چہ تُرس ءَ گُڑ کنگ ۔ (5) رُمبگ ۔ اِشتاپی تچگ ۔ **پدی دارگ** : (پ ۔ دی ۔ دا ۔ رگ) (ک گ) مَکن کنگ ۔ رَوگ ءَ نیلگ ۔ بَجّینگ ۔ گرگ ءُ دارگ ۔ **پدی دُومگ** : (پ ۔ دی ۔ دُو ۔ مگ) (س گ) پدی نیمگ ۔ پُشتی بہر ۔ **پدی دِیدار** : (پ ۔ دی ۔ دی ۔ دار) (ن گ) مُرَدگ ءِ گُڈّی دِیدار ۔ **پدی دیگ** : (پ ۔ دی ۔ دَ ۔ یگ) (ک گ) چیزے ءِ بر گردینگ ۔ واترّ کنگ ۔ **پدی دیمی بُوئگ** : (پ ۔ دی ۔ دی ۔ می ۔ بُو ۔ ئگ) پدءُ پیش بُوئگ ۔ (2) چُلو پگ کنگ ۔ **پدی دیمی کنگ** : (پ ۔ دی ۔ دی ۔ می ۔ کَ ۔ نگ) چارگ ۔ تپّا سگ ۔ **پدی رَوگ** : (پ ۔ دی ۔ رَ ۔ وگ) (ک گ) چہ جاہے ءَ برترّگ ۔ (2) زانتگیں مال ءِ شیر ءِ کم بُوئگ ۔ (3) پسماندگ بُوئگ ۔ بدحال بُوئگ ۔ **پدی کنگ** : (پ ۔ دی ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) یکّ چیزے ءَ چہ جاگہ ءَ پدی نیمگ ءَ کنگ ۔ (2) مردُمے ءَ چہ کارے ءَ منع کنگ ۔ (3) برترّینگ ۔ **پدِیگ** : (پ ۔ دی ۔ گ) (ن گ) پدی ۔ پُشت پد ۔ سرا آتکگیں ۔ گُڈّی ۔ پَش کپتگین ۔ رَندی ۔ **پدی گوشگ** : (پ ۔ دی ۔ گو ۔ شگ) (ک گ) بدیں ترّان ءِ بیر ءِ ترّینگ ۔ **پدی سِٹّگ** : (پ ۔ دی ۔ سِٹ ۔ ٹگ) (ک گ) مردُمے یا اولاکے ءِ چہ چیزے ءِ تُرس ءَ پدی جُپّ جنگ ۔ برگردگ ۔ **پدی کانگ** : (پ ۔ دی ۔ کا ۔ نگ) (ن گ) بُوجیگ ءِ تہتگانی دارگ ءِ ہاترءَ دومی کانگ کہ گائمانی کانگ ءِ ہم گوشنت ۔ **پدی کشّگ** : (پ ۔ دی ۔ کش ۔ شگ) (ک گ) دُور دارگ ۔ چہ کارے ءَ دَست ءِ کشّگ ۔ (2) ہمراہ داری نہ کنگ ۔ (3) بچّگ ۔ بدعہدی کنگ ۔

پدیانک : (پد ۔ یان ۔ ک) (ن گ) پدانک ۔ پوڑی ۔ پَراز ۔ چِلڑی ۔ پادکلّ ۔ چِرَنڑی ۔ پگّی ۔ دِزنچک ۔ گنبد ۔

پدینک : (پ ۔ دِیں ۔ ک) (س گ) کمّیں چیز یا آپینک کہ ہیلّتے رزان ءِ دیم ءَ ترّ کُرت بہ کنت ۔ سکّیں کمّیں چیز ۔ (2) پتینک ۔

پڈّ : (پڈ ۔ ڈ) (س گ) کسے ءِ داتگیں چیز ءِ منّت ۔ (2) (ن گ) بالی مُرگ ءِ کسانیں چُکّ ۔ (3) ہیکّ ءِ کسانیں چُکّ ۔ (4) پہ دروری ہر کسانیں چُکّ ۔

پڈّ : (پڈ ۔ ڈ) (ن گ) گوش ءَ چاپّنگ ۔ پڈّو ۔ دِلکّ ۔ دُرّجاہ ۔ (2) تگارلاپ ۔ مزَن لاپ ۔ پڈّو ۔ (3) چوٹ پادیں ساہ دار ۔ **پڈّ ءِ دَردے مان بُوئگ** : پہ کسے ءِ بدیں لوٹگ ۔ بدواہی ۔ حسدّ ۔ کینگ ۔ کست ۔ ضدّ ۔ (2) لاپ ءِ گوات گرگ ۔ (3) سیر لاپ بُوئگ ۔ کس ءَ کمار نہ کنگ ۔ **پڈّ ءِ پڈّ** : (س گ) لاپ ءِ لاپ ۔ ٹِسک لاپ ۔ (2) ہمائی ءَ کہ سکّ بازوارتگ ۔ **پڈّ ءِ چلّ کپگ** : لاپ ءِ تَل گرگ ۔ (2) چیزے ءِ انچو مزن بُوئگ کہ پُرّ مہ بیت ۔ **پڈّ درآہگ** : (پڈ ۔ ڈ ۔ در ۔ آ ۔ ہگ) (ک گ) لاپ ءِ دیم ءَ در آہگ ءِ مزن بُوئگ ۔ (2) چہ کچّ ءَ گیش وارگ ءِ سبب ءَ لاپ ءِ دیم ءَ در آہگ ۔ **پڈّ ءِ دَرد** : (ن گ) لاپ ءِ دَرد ۔ **پڈّ ءِ رَوگ** : لاپ ءِ رَوگ ۔ دَست بُوئگ ۔ لاپ ءِ رِچگ ۔ **پڈّ کائی بُوئگ** : (پڈ ۔ ڈ ۔ کا ۔ ئی ۔ بُو ۔ ئگ) (ک گ) دیم پہ شگُون کپگ ۔ (2) چوٹ پادی جُرّگ ۔ پہنادی جُرّگ ۔ **پڈّ کائی ءَ رَوگ** : (ک گ) پہ لاپ کش ءَ رَوگ ۔ چیرلاپ بُوئگ ءُ رَوگ ۔ (2) دیم پہ شگُون بُوئگ ۔ **پڈّ کائی کپگ** : (پڈ ۔ ڈ ۔ کا ۔ ئی ۔ کَ ۔ پگ) (ک گ) دیم پہ چیر کپگ ۔ (2) منّت کنگ ۔ **پڈّل** : (پڈ ۔ ڈل) (س گ) چوٹ پادیں ساہ دار ۔ پَنڈی ۔ **پڈّ کشّ** : (پڈ ۔ کش ۔ ش) (برا) (ن گ) لاپ کشّ ۔ ہما ساد کہ آئی ءِ یکّ سرے پار دِیمّ ءَ بستگ ءُ دومی سر گوں تنگ ءَ بستگ کہ لاپ ءِ دَراجی بیت ۔ لاپ تنگ ۔ **پڈّ کشّگ** : (پڈ ۔ کش ۔ شگ) لاپ ءِ مزن بُوئگ ۔ مزن لاپی ۔ **پڈّ کنگ** : (پڈ ۔ ڈ ۔ کَ ۔ نگ) پرزّور بُوئگ ۔ گوہرت بُوئگ ۔ **پڈّی** : (پڈ ۔ ڈی) (ن گ) مزن لاپ ۔ (2) ہما مردُم کہ وَرگ بازبہ وارت ۔ بازوَروک ۔ (3) مزّور ۔ روزاں کار ۔ (4) نِشہی دَرمان یا سامان ءِ ہماشپک کہ ہمیشاں

وَتی لاپ ءَ مان کنت ءُ بارت۔ **پڑّے پادءَ بندگ** : بُہتام جنگ۔ ڈوبہ جنگ۔ **پڑّی کنگ** : (پِڑ۔ڈی۔کَ۔نگ) (ک گ) جنجال کنگ۔ مُشکل ءَ دوَر دیگ۔(2) دادءِ دیگ۔

پڑّا : (پِڑ۔ڈا) (س گ) چوٹ پاد۔(2) پادانی چوٹیگ ءَ سُرینگ ءُ جُنزگ۔

پڑتی : (پِڑ۔تی) (ن گ) گوں گوَنڈیں دارے ءُ کُمکّ ءَ گوکانی دیمی پادانی قید کنگ۔

پڑری : (پِڑ۔ری) (ن گ) یکّ دَرمانے۔ دانیچک۔

پڑّل : (پَڑ۔ڈَل) (ن گ) تکُر دی لوگ ءِ تکُر دانی ھما کرّ ءُ دامن کہ زَمین ءِ سَرءَ رس اِتگ اَنت۔(2) کوھنیں ریز اِتگیں زَحم۔(3) مزار ءِ چُکّ۔ بڈَل۔ زوراوَر۔ گوہُرت۔ **پڑّلیں** : (پَڑ۔ڈَ۔لیں) (س گ) پڑّوریں۔ گوہُرتیں۔

پڑنی : (پِڑ۔نی) (ن گ) ماھیگ ءِ ذاتے۔

پڑّو : (پِڑ۔ڈو) بچار : پڑّ۔

پڑّی : (پِڑ۔ڈی) (ن گ) وہل۔ چوٹ۔(2) ھما مال کہ آئی ءِ پدی پاد چوٹ بنت یا رَوگ ءِ وہداں وَت ماں وَت ءَ اَڑنت۔ پنڈی۔

پڑّی پاد : (پِڑ۔ڈی۔پاد) (س گ) چوٹ پاد۔

پَر : (پَ۔ر) ہاترءَ۔ پرمن۔ پَرآئی ءَ۔(2) (ن گ) بانزُل۔ مُرگ ءِ بانزُل۔ پرّگ۔ بانزُر۔ پُٹ۔(3) (س گ) شرّ رنگی۔ روژناہی۔ تژ پناکی (4) باج بَروک۔ گیش بُوَک۔(5) دَروَر۔ گونگ۔(6) کوہ ءِ بُرزگ۔ کوہ ءِ سَر۔ کوہ ءِ سُنٹ۔

پِر : (پِ۔ر) (س گ) سَر۔ سَربُر۔(2) گیش۔ ایر۔ زیات۔ بُرز۔(3) (ن گ) جُڑ ءِ شینک۔ جُڑ ءِ گپّل۔ جُڑی کوکر۔ **پِر بُونگ** : (پِر۔بُو۔نگ) (ک گ) رائینگ۔ سوار بُونگ۔(2) ساہ دارے ءِ، جنینے ءِ، مَردُمے ءِ یا چیزے ءِ سرءَ بُونگ۔(3) گیش بُونگ۔ زوراوَر بُونگ۔(4) بُرز بُونگ۔ سَربرءَ بُونگ۔ گوَرءَ بُونگ۔(5) نریں دَلوَت ءِ مادگیں دَلوَت ءِ رائینگ۔

پِرّ : (پِر۔ر) (س گ) بانزُل یا ھمے رنگیں چیزے ءِ تُژندیں توار۔

پُر : (پُ۔ر) (ن گ) دار کہ سُچنت ءُ ہلاس بنت تہ پُر بنت۔(2) ناہچ۔ نیست۔ بے ارزش۔(3) بودلا۔ نابُود۔ **پُراں پرّینگ** : (پُ۔راں۔ پِر۔رے۔نگ) (ک گ) کمزور کنگ۔ کم توان کنگ۔ وار ءُ بے وس کنگ۔ **پُراں پونچ** : (پُ۔راں۔پون۔چ) (س گ) بے گُشاد۔ بے کُجال۔(2) نابُود۔ بے پِکرات۔ **پُراں پُونچو** : (پُ۔راں۔پُون۔چو) (س گ) نالائق۔ نابُود۔ بے کُجال۔(2) نیزگار۔ بے مڈّی۔ بے مال۔ کم گُشاد۔ **پُراں پُونچوئی** : (پُ۔راں۔پُون۔چُو۔ئی) (س گ) کم گُشادی۔ نالائقی۔ ناتوانی۔ کم کُجالی۔ لگوری۔ کم بختی۔ کم ہمتّی۔ **پُراں پُونچی** : (پُ۔راں۔پُوں۔چی) بچار : پُراں پُونچوئی۔ **پُرءُ حاک** : (ن گ) بے کار ءُ بے سیتّیں چیز یا مَردُم۔ **پُرءُ حاک کنگ** : (ک گ) تاوان کنگ۔ برباد کنگ۔ **پُراں دَزموش کنگ** : (پُ۔راں۔دَز۔موش۔کَ۔نگ) بے فائدگیں کار کنگ۔(2) بے سیتّیں پٹّ ءُ لوٹ کنگ۔ **پُراں زُورگ** : (پُ۔راں۔ زُو۔رَگ) (ک گ) دِل یکیم بُونگ۔ چہ کسے ءِ دِلپرؤش بُونگ۔(2) بے سیتّ بُونگ۔ **پُرو** : (پُ۔رو) (س گ) بودلا۔ بے کار۔ لگور۔(2) گوں پُراں ہواریں۔(3) پُرین۔ پُر رنگ۔ پُرّ کو۔ **پُرِیچک** : (پُ۔ریچ۔ک) (ن گ) سکّیں ہُورت ءُ آرت رنگیں پُلک کہ گوں گوات ءِ چست بنت۔ **پُرین** : (پُ۔رین) (س گ) ھما کہ پُری بہ بیت۔ پُرو۔

پُرّ : (پُر۔ر) (س گ) سَرجمی ءَ مان۔ سَرپُورہی ءَ مان۔ ھما کہ ہورک نہ اِنت۔(2) دَرپے ءِ رالُنٹ پہ لُنٹ ءَ چیزے مان بُونگ۔ پُرّی۔ چکار۔ دژیم۔ دَپ ماں دَپ۔(3) کَیل۔ گکّ۔ لٹّ۔ لنجو۔(4) مست۔ گوَاتیگ ءِ پُرّ بُونگ۔ پہ دَم ءُ چُوف مست کنگ۔(5) (ن گ) سے گڈّ گی لیب ءَ وَتی جند ءِ سے گڈّگ یکّ رِدءَ کنگ۔(6) مُرگ ءِ کسانیں ءُ گوَنڈیں بال کنگ ءِ توار۔(7) گوات۔(8) کسے ءِ پہ دِگرے ءِ بدی ءِ سکین۔(9) زَہر۔ نہ وَشّی۔(10) وزن۔ تول۔ کیلگ ءِ ہیران۔(11) زَنڈ۔ پڑّور۔ اِستور۔(12) بازار۔ گنج۔ دُکّان۔

(13) جُھمب ۔(14) تِکّ ۔ **پُرّ آہَگ** : (پُر ۔ آ ۔ ہَگ) (ک گ) پُرّ ءَ آہَگ ۔ دَریاءِ بیلّ بُوئگ ۔ چیزے ءِ پُرّ بُوئگ یا نزّ یک چہ پُرّ ءَ بُوئگ ۔ چیزے ءِ وَتی پُرّ ءَ آہَگ ۔ **پُرّ ءُ بند** : (ن گ) ڈَگار ءِ چہ آپ ءِ پُرّ بُوئگ ۔ آپ ءَ پُرّیں ڈَگار ۔ **پُرّ ءُ بند کنگ** : ڈَگار ءَ پُرّ ءِ گَرَگ ۔ ڈَگار ءَ آپ مان کنگ ۔ **پُرّ بُوتگ** : (پُر ۔ ر ۔ بُو ۔ تَگ) پُرّ بُوئگ ءِ گوْستگال ۔(2) کیل بُوتگ ۔ دَپ ماں دَپ بُوتگ ۔(3) مَست بُوتگ ۔ ہَنوش بُوتگ ۔ **پُرّ بُوتگیں** : (پُر ۔ ر ۔ بُو ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) ہما کہ پُرّ اِنت ۔(2) پُرّ بُوئگ ءِ دیریں گوْستگال ۔(2) سرپورہی ءَ مان بُوتگیں ۔ پُرّی ءَ دپ ماں دپ بُوتگیں ۔ کیل بُوتگیں ۔ (4) مَست بُوتگیں ۔ ہَنُوشُو بُوتگیں ۔ **پُرّ بُوئگ** : (پُر ۔ ر ۔ بُو ۔ ئگ) (ک گ) ہورکیں چیزے ءِ تہہ ءَ دِگہ آپینک ، آرتینک یا دِگہ چیزانی ہمینچک مان بُوئگ کہ دِگہ داشت مہ کنت ۔ دَرپے یا چیزے ءَ آئی ءِ پُرّ ءِ ماں کنگ ۔ دَپ ماں دَپ بُوئگ ۔(2) گوْاتی ءِ مَست بُوئگ ۔ گوْاتیگ ءِ صوت جنوکیں فقیرانی مَست بُوئگ ۔(3) ہنوشو بُوئگ ۔ بے سار بُوئگ ۔(4) زَہر گِرَگ ۔ ٹاٹ ءُ گُلو بُوئگ ۔ گوْات گِرَگ ۔ **پُرّ ءَ**

پُرّ : (س گ) پرّور ۔ زنڈ ۔ گوشتناک ۔ شَرّی ءَ پُرّ ۔ بَروبَر ۔ ہم لَسُون ۔ ٹاہ ءَ ٹاہ ۔ گڑ ۔(2) سُنٹاں سرو ۔ کسّ ءَ مان نیارگ ۔ **پُرّ ءَ دارَگ** : (ک گ) دَرپے ءِ پُرّ بُوئگ ۔ چیزے ءَ ٹُنگے ءَ برابری ءَ مان کنگ ۔

پُرّ گِرَگ : (پُر ۔ ر ۔ گِ ۔ رَگ) (ک گ) آپ ءِ بہر ءِ بانگ ءَ وَتی ڈگار ءِ پُرّ ءَ گِرَگ یا کہ چہ ہوْریا کوْر ءِ آپ ءَ ڈگار ءَ پُرّ ءُ بند کنگ ۔

پُرّی : (پُر ۔ ری) (ن گ) پُرّ بُوئگ ۔ دَرپے ءِ چہ چیزے ءَ پُرّ بُوئگ ۔ پُرّاں ۔(2) مَستی ۔ بے ہوشی ۔ بے ساری ۔(3) سیری ۔ سیرگانی ۔ وَشّ حالی ۔(4) سرجمی ۔ تمامی ۔ پیلوی ۔ **پُرّین** : (پُر ۔ رین) (س گ) ہما کہ پُرّ اِنت ۔ ہما کہ ہورک نہ اِنت ۔(2) دُکّانیں ۔ (3) پیلوئیں ۔ سَرجمیں ۔ **پُرّیں ماہ** : (پُر ۔ ریں ۔ ماہ) (س گ) پیلویں ماہ ۔ تیوَگیں ماہ ۔ **پُرّیگ** : (پُر ۔ ری ۔ گ) (ن گ) ہما کہ نزّ ءِ پُرّ اِنت ۔(2) سرجم ءَ پُرّیں ۔ **پُرّیگیں** : (پُر ۔ رِی ۔ گیں) (س گ) سَرجمیں ۔ پیلوئیں ۔ پُورہیں ۔

پَرّ : (پَر ۔ ر) (س گ) تُش تُش ۔ ہیرت ہیرت ۔ ریزگ ریزگ ۔ (2) پُترؤشک پُترؤشک ۔(3) (ن گ) جنیا دَم ءِ چیر اَندامی اعضاءِ لُنٹ ۔ کُس ۔(4) چوٹ ۔ رَد ۔ خَراب ۔

پُرّ آب : (پُرر ۔ آب) (س گ) آب دار ۔ جوہر دار ۔ پُرّ آپ ۔

پُرّ آبیں زَخم : (پُر ۔ ر ۔ آ ۔ بیں ۔ زَہ ۔ م) (س گ) جوہر داریں یا آب داریں زَخم ۔ **پُرّ آب رُو** : (پُر ۔ ر ۔ آب ۔ رُو) مڑاہ دار ۔ لجّ دار ۔ وشّ نام ۔ شَرَف مَند ۔

پُرّ آپ : (پُر ۔ ر ۔ آپ) بچار : پُرّ آب ۔

پِرارگ : (پِ ۔ را ۔ رَگ) (ک گ) سَرگنوکی ۔ سَرمَستی ۔(2) گنوکی وا ہَگ ۔

پُرآشوپ : (پُر ۔ آ ۔ شوپ) ڈاہ ءُ شور ۔ کُوکّار ۔ **پُرآشوپیں** : (پُر ۔ آ ۔ شو ۔ پیں) پُرّ آشوپ ءِ دیریں گوْستگال ۔(2) ڈاہ ءُ شوریں ۔

پُرآمُرز : (پُر ۔ آ ۔ مُرز) (س گ) پُروا ہَگ ۔ ۔ پُرمِہر ۔(2) دِل مانگ ۔

پَرا : (پَ ۔ را) (گ ر) وار ۔ باری ۔(2) (پ گ) پہ آئی ءَ ۔ پہ آ ۔

پَرا ایمءَ : (ج گ) پہ آوَرءَ ۔ پہ آڈول ءَ ۔

پِرّا : (پِر ۔ را) (ن گ) شپ کَروک ۔(2) کَروک ءِ شہم ءِ جلشک ۔ ہما کَروک کہ کلھے گِندَگ بیت ۔(3) جُزءِ اِستین ۔ کوکر ۔ (4) حال ۔ احوال ۔(5) تَرّ ءُ گرد ۔ **پِرّا جَنگ** : (ک گ) چہ دُور ءَ کَروک ءِ شہم ءِ جلشک جَنگ ۔

پُرّاپ : (پُر ۔ را ۔ پ) (س گ) چہ آپ ءَ پُرّ ۔(2) ہما نیبگ کہ تازگ ءُ رس اِتگ ۔(3) (ن گ) مادَگیں گوک یا اُشتر ءِ مادَگیں ہرّ کہ دو دنتان نہ اِنت ۔

پَراپَر : (پَرا ۔ پَر) (ن گ) بانزُر ۔ بازُل ۔(2) (س گ) خَراب ۔ (3) سَربَر ۔

پُرّا پَگ : (پُر ۔ را ۔ پَگ) (س گ) نیبگ ءِ پُختہ بُوئگ ۔ نیوَگ ءِ پُرّ ءِ آپ بُوئگ ۔

پِرات : (پِر ۔ آت) (ن گ) بُوکڑو ۔ فریاد ۔ پِریات ۔ کُرّ یوگ ۔

پڑاد : (پڑا۔د) (ن گ) پِریات۔ فریاد۔ زاری۔ گرٛیوگ۔ دانہہ۔ بوکڑو۔

پَرادا : (پَرا۔دا) (ج گ) آہندءَ۔ ہمانزّیک ءُ گوْرءَ۔ پَراہندءَ۔ آحدّءَ۔

پَراڈیس : (پَ۔را۔ڈِے۔س) (ن گ) ہما مُلک کہ وَتی نہ اِنت۔ دِگرانی ڈیہہ۔ (2) ایوک۔ دَراں ڈیہہ۔ **پَراڈیسی** : (پَ۔را۔ڈِے۔سی) (ن گ) دَرآمد۔ غیر مُلکی۔ (2) دَراں ڈیہی۔ دَرمُلکی۔

پِرارگ : (پِر۔آ۔رَگ) (ک گ) بُودناک کنگ۔ زوراک کنگ۔ (2) زوراک بُوہگ۔ نام آور بُوہگ۔ بُودناک بُوہگ۔

پَرّارگ : (پَر۔را۔رَگ) (ک گ) ہیر دَگ۔ ہیر دَگ بُوہگ۔ (2) سَکّ دِیریں یا سَکّ ہیرتیں چیزّے ءَ ہیرت چارگ ءَ چمّانی دِیدءَ تاموری بُوہگ۔ (3) دَرّنزگ۔ (4) گوات دیگ۔

پِرّارگ : (پِر۔را۔رَگ) (ک گ) کچّک کپگ۔ کرّٛ دَرآرگ۔

پَراز : (پَ۔راز) (ن گ) پڑانچ۔ پدانک ءِ وڑیں بُرزیں چار پادگی اَزبابے کہ بان بندآئی ءِ سَرءَ اوشتنت ءُ دیوال ءَ بُرز بندان گنّنت۔

پَرازگ : (پَ۔را۔زَگ) (ک گ) بُرز کنگ۔ بُرزگ۔ (2) کسے ءَ بُرز لیکگ ءُ آئی ءِ ساڑا ہگ۔ (3) چارءِ دِلگوش کنگ۔

پَراِستان : (پَ۔رِس۔تان) (ن گ) دُورءُ دَراجیں ڈیہہ۔ (2) پری اِستان۔ پریانی مُلک۔

پَراسی : (پَ۔را۔سی) (د) (ن گ) پمگّی ئیں کونٹ۔

پَراشتگ : (پَ۔راش۔تَگ) (ک گ) گواشگ۔ رِیسّینگ۔

پَرّاشک : (پَر۔راش۔ک) (س گ) خِدمت کار۔ (2) برابر کنگ۔ (3) چرپ زبان۔ (4) پیش کار۔ دَرباری۔ (5) چارُو۔ حال رَسان۔ چاریگ۔ **پَرّاشکی** : (پَر۔راش۔کی) چرپ زُبانی۔ (2) پیش کاری۔ حذمت کاری۔ (3) چارُوگری۔ حال رسانی۔

پَرآشک : (پَر۔آش۔ک) (ج گ) آئینگ۔ آدیم۔ آپلّو۔

پَرّام : (پَر۔را۔م) (ج گ) رَند۔ گشت۔ باری۔ (2) (ن گ) مادگیں دَلوتے ءِ نریں دَلوتے ءِ رائینگ ءَ رَند آپُس نہ بُوہگ ءُ دوار مہر کنگ۔ (3) بُزءُ دِگہ مادگیں مال ءُ دُڑوگیں وہر۔ (4) کارءِ بازّرندءَ کنگ یا جاگہے بازّرندءَ روگ یا گوزگ بہ بیت ہر یکّ رَندے ءَ پرّامے گوْشنت۔ (5) ہوْرءِ یکّ دمے گوارگ ءُ بس کنگ ءُ پدا گوارگ۔ (6) پاس جنگ۔ پہ دِلگوش داری روگ ءُ آیگ۔ (7) جمرّ ءِ آیگ ءُ روگ۔ (8) دَریاءِ چوٗل یا گوْرمانی تیاب ءَ آیگ ءُ روگ۔ (9) ریپینگ۔ رددیگ۔ دُڑوہ کنگ۔ بابیڑ۔ ڈَٹ۔ (10) یکّ پیم۔ یکّ وڑ۔ **پرّام آرگ** : (پَر۔رام۔آ۔رَگ) کوکرءُ شینک ءِ ظاہر بُوہگ۔ (2) مَردُمے ءِ سَرءَ زہر گرَگ ءُ حبرءُ حال کنگ۔ (3) دَلوت ءِ دومی رَند ءِ پہ آپُسی ءِ مہر کنگ۔ (4) دُڑوگیں حال ءِ آرگ۔ (5) یکّ جاگہے ءَ واروار ءِ روگ۔ **پرّام برگ** : بستگیں کوکرانی شِنگ ءُ شانگ بُوہگ ءُ بُرّگ۔ **پرّام ءِ پڑ وشگ** : ہوْرءِ موسم ءِ روگ۔ جمبرانی بُرّگ۔

پرّام کنگ : (پَر۔رام۔کَ۔نگ) (ک گ) دَلوت ءِ دومی رَندءَ وہرءِ واہگ۔ (2) کسے ءِ پہ کارے ءَ یا پہ مقصدے ءَ دوار آیگ۔ **پرّامی ہوْر** : (پَر۔را۔می۔ہَ۔وَر) (س گ) ہما جمبرانی ہوْر کہ گیشتر گرٛندنت ءُ کم گوارنت۔ کم گواریں جمبر۔ (2) موسمی گرٛانیں ہوْر۔

پرّامُک : (پَر۔را۔مُک) (ن گ) پرّامو۔ بالی مُرگے۔

پرّامگ : (پَر۔را۔مَگ) (ک گ) ریپینگ۔ بڈّگ۔ دُڑوہگ۔ رددیگ۔ لیس دیگ۔ ٹگلیگ۔ ٹُمب دیگ۔ چیچلینگ۔ دغا۔ ٹیپ۔ فریب دیگ۔ وَت ءَ وَت رَددیگ ءُ گلاہگ۔ بابیڑ۔ (2) پہ دُڑوگیں اوست ءُ اُمیت ءَ کسے ءِ نِندارینگ۔ پہ بے بُنیات ءُ بے آسَریں کارے ءَ دِل ءِ وَشّ کنگ۔ ٹپّاسگ۔

پرّامو : (پَر۔را۔مو) بچار : پرّامُک۔

پُرّاں : (پُر۔راں) (ج گ) پُرّی۔ دَریاءِ آپ کہ بیلّ ءَ کیت۔ چیزّے ءِ پُرّی ءِ گڈّی حدّ۔ سکّ پُرّ۔

پَرانچ : (پَ۔ران۔چ) بچار : پَراز۔

پُرّاں سَر : (پُر۔راں۔سَر) بچار : پُرّوسَر۔

پرانگو : (پڑا۔ں۔گو) (ج گ) آنگو۔آئیمگ ءَ۔آپلّوءَ۔

پُرانی : (پُ۔را۔نی) (ن گ) ھما نگن کہ پُراں پچّگ بیت۔ پُرءِ جساں پتلگیں نان۔ پُر پیٹیں نان۔ پُرانیگ۔ وَرّی۔ ورئ۔ شتی۔ پُناری۔ کوکی۔ کوگا۔

پُرانیگ : (پُ۔را۔نی۔گ) بچار : پُرانی۔

پَراوان : (پَرا۔وان) (پ گ) پہ آہاں۔ پہ آوان۔ پَراہاں۔(2) (ن گ) ھما ھند کہ چاریں پلّواں پڑاہءُ دَراج بیت۔ بازمَزَنءُ شاہگان۔ مَزَن۔ پڑاہیں ڈگار۔ مَیدان۔ پڑ۔ پڑاہیں ھند۔(3) ھستی۔ اَزگاری۔ وشحالی۔

پڑاہ : (پڑا۔ہ) (ن گ) پہناتیءِ مَزَن۔ ھما چیز کہ آئیءِ پہنات مَزَن اِنت۔شاہیت۔ شاہگان۔ مَزَن پہنات۔ گُشاد۔ چپّر۔ شَناب۔ تڑاپ۔ تَل پچّ۔ تلیف۔ جُوخُرّ۔ جُلگہ۔(2) کُلاپتگ۔ کڑامب۔

پڑاہ آستینک : (پڑا۔آس۔تی ن۔ک) (س گ) دَست پچّیں مَردُم۔ دادءُ دھشی ئیں مَردُم۔(2) مَزَن آستینکیں پَشک۔ **پڑاہی** : (پڑا۔ہی) (ن گ) شاہگانی۔ مَزَن پہناتی۔ تَل پچّ۔ پَراوانیں۔ مَزنی۔ **پڑاہین** : (پڑا۔ہے۔ن) (س گ) ھما چیز کہ تَنک نہ اِنت۔ ھما چیز کہ پہنات ئے مَزَن اِنت۔ تانوکیں۔ کُلاپتگیں۔(2) مَستریں۔ پَراوانیں۔

پڑاہگ : (پڑا۔ہگ) (س گ) مستریں۔مَستری۔ مَزنیں۔ (2) (ن گ) کوہانی نیامءَ پَراوانیں زَمین۔ کوہانی نیامءَ پَراوانیں ھند۔تکانی نیامءَ پڑاہیں زَمین۔(3) آزمانءِ ہورکیں جاگہ۔(4) ڈَنّ۔ پٹّ۔ پڑ۔ پڑاہیں جاگہ۔ ڈھنڈار۔ مَیدان۔(5) ھما ھند کہ چاریں پلّواں پٹّءُ مَیدان بیت (6) لوگءِ دیم۔ پیشگاہ۔ تلّہ۔ (7) شاہگانی۔ پہناد۔ **پڑاہگی:** (پڑا۔ہَ۔گی) (ن گ) ھما کہ پڑاہءُ شاداب اِنت۔ ھما کہ گوں پڑاہی یا پڑاہگءَ نسبت داریت۔

پڑاہگیں : (پڑا۔ہَ۔گیں) (س گ) پڑاہءُ شاہگانیں۔ پڑاہیں۔ کُلاپتگیں۔ پتّنیں۔

پَرائی : (پَرا۔ئی) (پ گ) دِگرءَ۔ دِگہ کسےءَ۔(2) پہ آئی۔ آئیءِ ہاترءَ۔ پہ آئیءِ۔ آئیگیءَ۔

پَرایان : (پَر۔آ۔یان) (پ گ) پہ آمرُدمان۔ پہ ھماواں۔ ھماہانی ہاترءَ۔

پِراہگ : (پِر۔آ۔ہگ) (ک گ) مان آیگ۔ بُودناک بُونگ۔ نام دار بُونگ۔

پَربار : (پَر۔بار) (س گ) زڑاب۔ سَکّ تیز۔ شتاب۔ پُرتاب۔

پَرباری : (پَر۔با۔ری) (ن گ) شتابی۔ تیزی۔ بےحَلّءُ مہ حَلّی۔ سررِچانءَ۔

پَربارَوْ : (پَر۔با۔رَوْ) (س گ) پہ جاگہےءِ رَوگءَ دِگہ ہچّ جاگہےءَ مان نہ تَرَّگ۔ چہ یکّ جاگہےءَ دَر آیگءُ تچگءَ دومی جاگہءَ رَوگ۔ اَگاں منزل سے یا گیشتر اِنت گُڑا مِیانجیءِ منزلاں مان نہ تَرَّگ۔ پربارہ۔ اِشتاپی۔ تیزی۔

پَربارہ : (پَر۔با۔رہ) بچار : پربارَوْ۔

پُربڑاہ : (پُر۔بڑا۔ہ) (س گ) پُرمڑاہ۔ بڑاہدار۔ پُردڑوشم۔ **پُربڑاہیں** : (پُر۔بڑا۔ہیں) (س گ) پُرمڑاہیں۔ بڑاہداریں۔ پُردڑوشمیں۔

پَربُند : (پَر۔بُن د) (ن گ) تورءِ ساد۔ تور۔ پیشءِ سادانی اڈ کُتگیں سرین بند کہ مچّءِ سرءَ لِکّ کپگءِ کاردنت۔ پَربون۔

پَربَند : (پَر۔بَن۔د) (ن گ) ھما شِعر کہ مَردُم یا واقعہےءِ سرءَ بندگ بیت۔(2) شِعرءِ گوشگ۔(3) شِعرانی لڑی۔ شِعرانی گال۔ شِعر۔ **پربندوک** : (پَر۔بَن۔دو۔ک) (ن گ) شِعرءِ بندوک۔ (2) نازینکءُ صِفّتءِ اَلہان کنوک۔(3) موتک کنوک۔ مودہ جَن۔

پربندگ : (پَر۔بَن۔دَگ) (ک گ) لچّہ جوڑ کنگ۔(2) نازینک یا صوتءِ مجلساں شِعر گوشگ۔(3) توسیپ۔ نازینگ۔ گلاہگ۔ (4) گالانی ڈَوْل داری ٹاہینگ۔ شِعرانی ردءُ بند کنگ۔(5) جنینےءِ گوں مردینےءِ یا مردینےءِ گوں جنینےءِ ردیں وڑےءَ نام گِرگ۔ نامءُ دَپ کنگ۔ بدنام کنگ۔(6) بُہتان بندگ۔ مَیاریگ کنگ۔

پربُندی : (پَر۔بُن۔دی) (ن گ) ھما مچّ کہ نوکی مَزَنءُ بُرز اِنتءُ پہ لِکّ کپگءَ تور یا پربندلوٹیت۔(2) ھما ساد کہ پہ مچّءِ لِکّ کپگءَ کارمرز بیت۔ تور۔ پربون۔

پُر بُون : (پُر۔ بُون) (س گ) گار بُوتگ۔ پر بونڑ۔ زِندگ ءِ گار ءِ بیگوْ اہ بُوتگ۔(2) بے رَند۔ بے رَند بُوتگ۔

پَر بون : (پَر۔ بو۔ن) (ن گ) تور۔ مچّ ءِ سَر ءِ سَر کپگ ءِ ہاتر ءِ زنڈیں ءُ مُہریں ساد۔ پُر بَند۔

پُر بونڑ : (پُر۔ بُون۔ڑ) بچار : پُر بُون۔

پَر پانچ : (پَر۔ پان۔ چ) (س گ) بانزُلانی پیچ شانگ۔ پہ بال ءِ مُرگ ءِ بانزُلانی پیچ شانگ۔(2) کِنڈ رَگ۔ تارتار بُوتگ۔

پَر پُٹ : (پَر۔ پُٹ) (س گ) پَر پُشت۔ باپُشت ءِ غیبت۔ پد پُشت۔ پد گوْشی۔

پَرّ پُٹ : (پَر۔ ر۔ پُٹ) (س گ) مُرگے ءِ پَرّ ءُ پُٹاں دُور کنگ ءِ صاف کنگ ءِ کار۔(2) (ن گ) مُرگ ءِ مالانی مِید ءُ پَر۔ **پَرّ پُٹ کنگ** : (پَر۔ ر۔ پُٹ۔ کَ۔نگ) (ک گ) مُرگے ءِ پُٹ ءِ بانزُلاں صاف کنگ۔ پُٹ کنگ۔

پَر پَٹَگ : (پَر۔ پَ۔ ٹَگ) (ک گ) پلپٹگ۔(2) چمّانی چیر ءِ سَر بر ءِ تنگیں سِلانی سُرگ ءُ گوں وَت ءِ لگّگ۔

پَرّ پچ : (پَر۔ رے۔ چ) (س گ) بزنگیں چِیز ے ءِ ترّینگ۔ کُتگیں کارے ءِ پدا کر وجگ۔

پِرّ پِرّ : (پِر۔ ر۔ پِر۔ ر) (ن گ) کپّر کپّر ءِ توار۔(2) بانزُلانی جنگ ءِ توار۔ مُرگ ءِ بانزُلانی توار۔

پُر پُر : (پُر۔ پُر) (ن گ) مُرگ ءِ بال کنگ ءِ توار۔(2) لاپ ءِ رَوگ ءِ وہد ءَ گوت ءِ گوں گوات ءِ پچّی ءَ دَر آہگ ءِ توار۔

پِر پُرُک : (پَر۔ پ۔ رُک) (س گ) ترّوک۔(2) پِر پِر یا پُر پُر ءِ توار۔ کپّر کپّر ءِ توار۔

پَر پَرُّک : (پَر۔ پَر۔ رُک) (ن گ) مُرگ یا دِگہ ساہ دارے ءِ ساہ کندن ءِ وہداں یا کُشگ ءِ وہداں سٹّگ ءُ کپگ یا سَر سَر جنگ۔ پلپٹگ۔

پَر پَرُّک جنگ : مُرگ ءِ پہ بال کنگ ءَ وَتی بانزُلان تیز تیز ءَ جنگ۔(2) مُرگ یا دِگہ ساہ دارے کُشگ ءَ پد دَست ءُ پاد جنگ یا سِٹّگ ءُ کپگ۔ **پَر پَرُّکی** : (پَر۔ پَر۔ رُ۔ کی) (ن گ) مُرگ ءِ سَر ءِ برگّ ءَ پد پلپٹوکّی۔(2) پہ دلاپی سَر سَر جنگ۔ تلوسگ۔

پَر پَرَگ : (پَر۔ پ۔ رَگ) (ک گ) کپّر کپّر۔ کپّر کپّر ءِ توار۔

پَر پڑ وشگ : دہل ءِ چہ زمین ءِ تُرّ گگ۔ پوڑ پڑ وشگ۔

پَر پُشت : (پَر۔ پُش ت) (س گ) پُشت ءَ۔ باپُشت۔ ہما کہ ساڑی مہ بیت۔ پد پُشت۔

پَر پُک : (پَر۔ پُک) (ن گ) کسانیں دَرّ چکّے کہ ایشی ءِ پُلّ سکّ سُہر ءُ ڈوْل دار اِنت۔(2) نرم۔ نازُرک۔ کسان۔ لہم۔(3) یکّ دوائی جڑے۔(4) وشّ تامیں ءُ نازُرکیں کاہے۔(5) نوک وَرناہ بُوتگ۔ برّاہ دار بُوتگ۔ **پَر پُکیں** : (پَر۔ پُ۔کیں) (س گ) نرم ءُ نازُرکیں۔ چو پر پُک ءَ۔

پُر پوگغ : (پُر۔ پو۔ گغ) گنوکی کنگ۔ بے نپیں کار ءِ کنگ۔ بے حاصلیں کار ءِ کنگ۔(2) گنوکی۔(3) بے زرّت۔ بے ہمّت۔

پُر پیٹ : (پُر۔ پے۔ ٹ) (س گ) ہما نان یا وَراک کہ آئی ءِ را بہ گرمیں پُرانی تہہ ءِ پچنت۔(2) ماں پُراں پیٹ اِتگیں۔ پُراں مین۔

پُر پیٹ بُوتگ : (پُر۔ پے۔ ٹ۔ بُو۔ تگ) (ک گ) نان یا وراکے ءِ بہ پُراں للگّ یا پُریں بُوتگ۔ **پُر پیٹی** : (پُر۔ پی۔ ٹی) (ن گ) ہما نان کہ آئی ءِ را پُراں جتگ یا پُریں کُتگ۔(2) جوانیں چِیز ے ءِ را ماں پُراں ءُ حاکاں دوْر دیگ۔ زوال کنگ۔ **پُر پیٹ کنگ** : (پُر۔ پے۔ ٹ۔ کَ۔ نگ) (ک گ) پُراں جنگ۔ پُراں پِرّینگ۔(2) شیطان کاری کنگ۔ باپُشتی میڑینگ۔ پلینڈی کنگ۔

پَر پٹینگ : (پَر۔ پَ۔ ٹے۔ نگ) (ک گ) چمّانی کوسان ءَ سُرینگ۔ چمّانی پیچ ءُ بند کنگ۔ پَل پٹینگ۔

پُرت : (پُر۔ ت) (س گ) ہیچّ۔ بے اَرزِش۔(2) کسے ءِ را بے نہ کنگ ءِ وہداں دَپ ءَ اَنچیں توارے دَر کنگ۔(3) (ن گ) ترّ ءِ توار۔

پُرتی : (پُر۔ تی) (ن گ) پُر گوْاتی۔ سُبکّی۔

پِرت : (پِر۔ ت) (س گ) بے اَرزشیں کسانیں لوگی شے ءُ اَزباب۔

پُرتاب : (پُر۔ تاب) (س گ) تاب ءُ رِیس داتگیں۔ تاب ءُ پُرّ۔(2) پُر بار۔ تُرُند۔(3) سکّ تیز۔ شتاب۔ زرّاب۔ **پُرتابی** : (پُر۔ تا۔ بی) (ن گ) تاب داتگیں۔ ترّندی۔ تیزی۔ شِتابی۔

پڑت :(پڑ۔ت) زنڈ۔جان ءِ پُرّ۔ **پرتاپرت**:(پر۔تا۔پڑ۔ت) (س گ) زنڈیں۔جان ءِ پُرّیں۔(2) ٹھلیں۔مجازیں۔

پرتاپک :(پر۔تا۔پک) گوں گریں چیزے ءِ دِگہ چیزے ءِ گرمی دیگ۔(2) تاپک۔ٹکور۔

پرتاچک :(پر۔تا۔چک) (ک گ) پِر دِڑکینگ۔(2) پر دِڑگگ۔(3) آدژہ کنگ۔(4) لگتمال کنگ۔لتاڑگ۔

پرتپگ :(پر۔تَ۔پگ) (ن گ) سُبکیں تپ ءِ پر بُوتگ۔سُبکیں تپے ءِ گرگ۔ بِرتپکو۔ بِرتپگ۔

پرترّدگ :(پر۔ترّ۔دگ) (ک گ) پِر دِڑگگ۔لگتمال کنگ۔لگاشگ۔

پرترّ :(پر۔تر۔ر) (ن گ) بِرترّ۔واترّ۔ پدترّ۔واگرد۔واگشت۔(2) تاب۔پیچ۔ **پرترّگ** :(پر۔تر۔رگ) (ک گ) پداترّگ۔ واترّ۔واترّ کنگ۔ بے مقصدیں گردگ۔(2) چہ وَتی گپّ ءِ یا قول ءِ پڑ وشگ۔(3) چکرّگ۔پرِچکّرگ۔گردگ۔تاب وَرگ۔تاب گرگ۔لِپّگ۔ترّگ۔مان ترّگ۔(4) پر گردگ۔ بیرہ کنگ۔ (5) گڑانیں بارے ءِ لیٹینگ۔(6) بُن ءِ ایر کنگ۔(7) چیزے ءِ چپّ ءُ چاگرد ءِ ترّگ۔(8) سرءَ بُوتگ۔سراوام پر بُوتگ۔(9) زرّانی سرءَ دِگہ زر پِرترّگ۔(10) پیچ ترّگ۔ **پرتی** :(پر۔تی) (ن گ) چرّی۔چرّ جنگ۔وَتی چیر دیگ۔

پرترّیتگ :(پر۔تر۔رِ۔تگ) پرِترّگ ءِ گوستگال۔(2) پرترّگ ءِ کار بُوتگ۔ **پرترّیتگیں** :(پر۔تر۔رِ۔تَ۔گیں) پرِترّگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ پِرترّیتگ۔

پرترّینگ :(پر۔تر۔رے۔نگ) (ک گ) گردینگ۔چہ یکّ جاہ وَرے ءِ ترّینگ۔(2) واترّ کنگ۔پدی گردینگ۔ **پرترّینگی** :(پر۔تر۔رے۔نَ۔گی) (ن گ) پرترّینگ ءِ آوَکی۔ہما کہ پرِترّینگ لوٹیت۔(2) بِرگردینگی۔واترکنگی۔

پررِتک :(پر۔رِت۔ک) (ک گ) پر رِچگ ءِ گوستگال بِزاں پر رِچگ ءِ کار بُوت۔(2) دست ءُ پاد ءِ بندے دَرشت یا بند ءُ بوگے یا دِگہ جاگہے پیچ بُوت۔پڑ **تلگ** :(پڑ۔ت۔لگ) (ک گ) پڑ نچگ ءِ گوستگال بِزاں پڑ نچ اِتگ۔(2) ہما کہ آپ ءَ دَر کُتگ ءُ صاف کنگ بُوتگ۔ **پڑتلگین** :(پڑ۔تَ۔لگیں) (س گ) ہما کہ پڑ نچگ ءِ صِفّت ءِ نِسبت ءَ گوں اِنت۔ہما کہ پڑ تلگ۔

پَرتگ :(پَر۔تگ) (ن گ) تہہ ءُ توک۔چیر ءُ اندریں جاگہہ۔جھلیں جاگہہ۔تہاریں ھند۔پَرتَل۔(2) چُنڈ۔(3) پہناد۔

پَرتَل :(پَر۔تَل) (ن گ) پَرتگ۔لوگ ءِ پڈّل ءِ تَل ءُ توک۔کُلّ ءِ دژتلگیں یا لونچانیں تکر د۔(2) زیادہیں بار۔پُشتی سَربار۔

پُرتُلو :(پُر۔تُ۔لو) (ن گ) ہما جرّ کہ گوں آئی ءَ تُو پّک ءِ نل ءِ تہہ ءَ صفا کنَنت۔مُشاف۔(2) بے ارزِش۔

پَرتو :(پَر۔تَو) (پ گ) پہ تئی ہا تر ءَ۔تئیگی ءَ۔پہ تو۔

پُرتوان :(پُر۔تَ۔وان) (س گ) زوراوَر۔طاقت وَر۔زورمَند۔پُرواک۔ **پُرتوانی** :(پُر۔توا۔نی) زوراوَری۔زورمندی۔پُرواکی۔ **پُرتوانیں** :(پُر۔توا۔نیں) طاقت وَریں۔پُرواکیں۔زوراوَریں۔

پَرٹّ :(پ۔رَٹ۔ٹ) (س گ) دَبدڑ۔گڑگڑ۔بازگپّیں مَردُم۔ پُوتار۔رَپٹوک۔(2) (ن گ) طوطی ئیں مُرگ۔(3) گولو۔

پِرجُلّگ :(پِر۔جُل۔لگ) (ک گ) سَرا کپگ۔لچّگ۔(2) گوں دُژائیں وَزن ءَ کسے ءِ یا چیزے ءِ سرا امبیر بُوتگ۔جُلّگ۔ **پرجُلّگی** :(پِر۔جُل۔کَ۔گی) پِرجُلّگ ءِ آوَکی۔(2) اَمبیر بُوتگی۔سَرا کپگی۔

پرجنگ :(پر۔جَ۔نگ) (ک گ) نکن ءِ ماں نارُشتاں جنگ۔مان جنگ۔(2) دِلمانگ بُوتگ۔(3) جنینی پشک ءِ دوچگ۔(4) گُد ءِ کوٹہ کنگ۔

پُرّجنگ :(پُر۔ر۔جَ۔نگ) (ک گ) نُہہ گڈّ گی یا سَے گڈّ گی ءِ لیب ءِ سیئیں گَڈّ گاں یکّیں رِدءَ آرگ کہ اے رَنگ ءَ دومی لیبی ءِ یکّ گڈّ گے ہرِوار ءَ وَرگ بیت۔(2) وار وار ءَ رَوگ ءُ آہگ۔

پُرجوزہ :(پُر۔جو۔زہ) (س گ) مست۔پُرجوش۔تژند۔پُرواہگ۔ **پُرجوزہی** :(پُر۔جو۔زَ۔ہی) (ن گ) تمردی۔پُرجوشی۔تژندی۔پُرواہگی۔

پُرجوش : (پُر۔جوش) (س گ) مَست۔تُزّند۔پُرجوزہ۔تمرد۔ (2) پُرمڑاہ۔ **پُرجُوشی** : (پُر۔جُو۔شی) (ن گ) مستی۔تمردی۔ (2) پُرمڑاہی۔مزن مردی۔ **پُرجوشیں** : (پُر۔جو۔شیں) (س گ) مَستیں۔تُزّندیں۔تمردیں۔پُرجوزیں۔پُرواہگیں۔ (2) پُرمڑاہیں۔

پُرجوہر : (پُر۔جو۔ہر) (س گ) بودیناک۔سرپدی۔زانتکار۔ (2) تیز ءُ بُرّیناکیں سِلاہ۔ **پُرجوہری** : (پُر۔جو۔ہَ۔ری) بودیناکی۔جوہر داری۔سرپدی۔زانتکاری۔ **پُرجوہریں** : (پُر۔جو۔ہَ۔ریں) (س گ) ہما کہ جوہر دارانت۔بودیناک۔سرپدئیں۔زانتکاریں۔ (2) ہما کہ زہم ءُ کارچ یا دگہ ہنچیں سلاہے کہ آپ داتگ ءُ بُرّیناک کُتگ۔

پَرچ : (پَر۔چ) (ن گ) دازیں پیشّ ءُ آئی ءِ تاک۔ **پَرچ ءِ چتّر** : (ن گ) چہ پیشّ ءِ اڈّ داتگیں چترّ۔

پَرچا : (پَر۔چا) بچار : چیا۔

پَرچار : (پَر۔چا۔ر) (س گ) عیب جوئی۔غِیبَت۔ (2) حبر ءِ تالانی۔ **پَرچارکنگ** : (پَر۔چار۔کَ۔نگ) (ک گ) یکّے ءِ بارو ءَ بدیں گپّ تالان کنگ یا باپُشت ءَ گپّ جنگ۔غیبت کنگ۔

پَرچارکنوک : (پَر۔چار۔کَ۔نوک) (ن گ) ہما کہ یکّے ءِ بارو ءَ دُروگیں یا بدیں گپّ ءُ رپّ تالان بہ کنت۔ **پَرچارکنگی** : (پَر۔چار۔کَ۔نَ۔گی) پرچار ءِ آوَرکی۔ (2) آشکارکنگی۔پدّراکنگی۔ظاہرکنگی۔

پِرچِتگ : (پِر۔چِ۔تگ) پرچِنگ ءِ گوَستگال۔ (2) تپّی جتگ۔مُچّ کُتگ۔سرپہ سر کُتگ۔ **پِرچِتگیں** : (پِر۔چِ۔تَ۔گیں) پرچِنگ ءِ دیریں گوَستگال۔ (2) پرچِنگ ءِ کاربُوتگ۔

پَرچَک : (پَر۔چَک) وَت ماں وَت ءِ ٹَھک۔ہم شوربُونگ۔

پُرچِلّ : (پُر۔چِل۔ل) (س گ) لیگار۔سِلّ۔ (2) (ن گ) دِرتگیں کوہنیں جرّ۔ (3) سستگیں کوہنیں چترّ۔

پِرچِن : (پِر۔چِن) (ن گ) پلّ۔کرز ءِ پیشّ ءِ پلّ۔ (2) (ف گ) پرچِنگ ءِ کار۔سمبہینگ۔پرچین۔پرجنگ ءِ فرمان گال: پربِدئے۔پرچِنگ ءِ کار ءَ بہ کن۔

پِرچَنڈ : (پِر۔چَن۔ڈ) (س گ) پِرچنڈگ۔ (2) (ف گ) پرچَنڈگ ءِ فرمان گال بزاں پرچنڈگ ءِ کار ءَ بہ کن۔ (3) دودَستی۔ہتر۔تُزّندیں تیلانک۔ترگز۔ **پِرچَنڈگ** : (پِر۔چَن۔ڈَگ) (ک گ) گرّانیں چیزے یا کہ پرلچّ اِتگیں چیزے ءَ پہ تُزّندی چَنڈگ ءِ دَرنزگ۔تیلانک دیگ۔گوْرگند دیگ۔ہتیتہ دیگ۔ (2) پِرشانگ۔سَر ءِ دَرنزگ۔ (3) پُشت ءِ جنگ۔بَرگ۔ (4) گپّ ءِ دِل ءِ نیارگ۔ (5) مردُمے ءِ یا چیزے ءِ چہ وَت ءِ دُوردارگ۔

پِرچِنگ : (پِر۔چِ۔نگ) (ک گ) تپّی جنگ۔چیزانی سرپہ چکّ ایرکنگ۔پِردیگ۔سَر ءِ دیگ۔مُچّ کنگ۔سرپہ سرنادینگ۔تڑی جنگ۔ (2) بانور ءِ سمبہینگ۔بانور ءِ سُہر ءِ سہت پرکنگ۔بانور کنگ۔سِنگارگ۔ (3) (ن گ) بانوریا سالونک ءِ عاروس ءِ گُدانی پرکنگ ءِ رسم۔بِرچِنگ۔ **پِرچِنگی** : (پِر۔چِ۔نَ۔گی) (ن گ) پرچِنگ ءِ آوَرکی۔ (2) تپّی جنگی۔یکجا کنگی۔مُچّ کنگی۔سرپہ سرکنگی۔ (3) بانور ءِ سمبہینگی۔

پَرچہ : (پَر۔چہ) (ج گ) پہ چے وا۔چے سبب ءَ۔پَرچیا۔گوں چے ءَ۔چے چیز ءِ پارِست ءَ۔پچے۔

پَرچیا : (پَر۔چے۔آ) بچار : پَرچہ۔

پِرچین : (پِر۔چے۔ن) (س گ) لہم۔جوڑینگ۔انّام دیگ۔ (2) سَر ءِ دیگ۔چیزے دومی چیز ءِ سَر ءَ ایرکنگ۔نادینگ۔ (3) سمبہینگ۔پرچن۔ **پِرچین کنگ** : (پِر۔چے ن۔کَ۔نگ) (ک گ) پُرشتگیں آہنے ءِ لہم دیگ۔ہوارکنگ۔دو آہن ءِ گوں یکّ دِگر ءِ سکّ دیگ۔ (2) سَر ءِ دیگ۔سَربر ءِ ایرکنگ۔ (3) سمبہینگ۔

پُرچینک : (پُر۔چے۔ک) (ن گ) پودینہ۔کوہی نازبوہ۔ (2) چہ بازیں چیزاں جوڑکُتگیں دَرمان۔ (3) تپ، دَپ دَرد ءُ دِل ءِ ریچگ ءِ دَرمانکاہے۔پُورچینک۔

پَرچیوا : (پَر۔چے۔وا) بچار : پَرچہ۔

پُرحسَد : (پُر۔ہَ۔سَد) (س گ) کینگی۔ضِدّی۔کَستی۔ **پُرحسدّیں** : (پُر۔ہَ۔سد۔دیں) (س گ) کینگی ئیں۔ضِدّی ئیں۔کَستی ئیں۔

پُرحَیال : (پُر۔ ہ۔ یال) (س گ) پُرموج۔ پُر چاڑ۔ پُر مُراد۔

پُرحَیالیں : (پُر۔ ہ۔ یا۔لیں) (س گ) پُرموجیں۔ پُر چاڑیں۔ پُر مُرادیں۔

پُرحِیلہ : (پُر۔ ہی۔لہ) (س گ) چالباز۔ حِیلہ ساز۔ ہُنر باز۔ شیطان۔ مکّار۔ فریبی۔ **پُرحیلہی** : (پُر۔ ہی۔ لَ۔ ہی) چالبازی۔ حیلہ سازی۔ ہُنر بازی۔ مکّاری۔ شیطانی۔ **پُرحیلہیں** : (پُر۔ ہی۔ لَ۔ ہیں) (س گ) چالبازیں۔ حیلہ سازیں۔ ہُنر بازیں۔ شیطانیں۔ مکّاریں۔ پلینڈیں۔ (2) توجیل سازیں۔ کارزانتیں۔

پُرخ : (پُر۔ خ) (ن گ) زِمستانی نمب کہ رِچیت۔ شپ ءِ نمب کہ داں صُحب ءِ چیزانی سَرءَ چو آپ ءِ کسانیں ترمپ ءَ گِندگ بیت۔ پیڑاپ۔

پُرخُمار : (پُر۔ خُ۔ مار) (س گ) چمّانی بازمہاندرہ بُوتگ۔ نیم وابیں چمّ۔ زیبائیں چمّ۔ **پُرخُماری** : (پُر۔ خُ۔ ما۔ ری) جلوہ ناکی۔ بزاہ داری۔ زیبائی۔ **پُرخُماریں** : (پُر۔ خُ۔ ما۔ ریں) (س گ) زیبائیں چمّ۔ نیم پچیں چمّ۔ جلوہ ناکیں۔

پَرد : (پَر۔ د) (ن گ) زَنڈ ناہ ءُ بارگ گَڈّ گیں مچّے۔

پَردا : (پَر۔ دا) (ن گ) آجہان۔ دومی جہان۔ چہ مَرگ ءَ رند ءِ دنیا۔ عاقبت۔ قیامت۔ **پَردائی** : (پَر۔ دا۔ ئی) (ن گ) آجہانی۔ حدُا مُرزی۔ قیامتی۔

پَردَہ : (پَر۔ دَہ) بچار : پردگ۔

پِردات : (پِر۔ دا۔ ت) (ک گ) پِردیگ ءِ کار۔ پِردیگ ءِ گوستگال بزاں پِردیگ ءِ کارکُت۔

پَرداچ : (پَر۔ دا۔ چ) (ن گ) پہ سیرءَ گپتگیں گُدءُ پچّ ءُ دگہ سامان۔ ڈاج۔ توہ۔ سیج۔ وَجّ۔ (2) سُورءَ ساری پہ بانورءَ چہ سالونک ءِ نیمگ ءَ داتگیں گُدءُ پچّ ءُ زَرّ ءُ سہت۔ **پَرداچ کنگ** : (پَر۔ داچ۔ کَ۔ نگ) (ک گ) پہ سیرءَ سامان ءُ اَزباب ءِ گِرَگ۔ (2) چہ سالونک ءِ نیمگ ءَ بانورءِ عاروسی شے ءُ اَزبابانی راہ دیگ یا دیگ۔ **پَرداچی** : (پَر۔ دا۔ چی) (ن گ) ہما کہ گوں پرداچ ءِ نسبت داریت۔

پَرداچِگ : (پَر۔ دا۔ چِگ) (ک گ) پردازگ۔ حیران کنوکیں کارکنگ۔

پِردار : (پِر۔ دا۔ ر) (ف گ) پِردارگ ءِ فرماں گال بزاں پِردارگ ءِ کارءَ بہ کن۔ **پِردارگ** : (پِر۔ دا۔ رَگ) (ک گ) نِشانگ ءِ بَندگ۔ چیزے دومی چیز ءِ سَرءَ ایر کنگ۔ (2) جنگ۔ نِشانگ جنگ۔ بردارگ۔ **پِردارگی** : (پِر۔ دا۔ رَ۔ گی) (ن گ) ہما کہ گوں پِردارگ ءِ نسبت داریت۔ (2) جنگی۔ (3) تچک کنگ، پِردارگ ءِ جنگی۔

پَردازگ : (پَر۔ دا۔ زَگ) (س گ) حیرانی۔ ہبکّہی۔

پُردَرد : (پُر۔ دَر۔ د) (س گ) چہ دَرد ءَ پُرّ۔ ہما کہ دَردءَ پُر۔ چہ دَردءَ پُرّیں۔ غمی۔ اَرمانی۔ پُرسوز۔ دَردناک۔ **پُردَردی** : (پُر۔ دَر۔ دی) (ن گ) دردواری۔ غمی۔ اَرمانی۔ پُرسُوزی۔ **پُردَردیں** : (پُر۔ دَر۔ دیں) (س گ) چہ درد ءَ پُرّیں۔ درد واریں۔ دردی ئیں۔ ارمانی ئیں۔ دردیناکیں۔ غمی ئیں۔

پِردِزگگ : (پِر۔ دِزَ۔ گگ) (ک گ) کارے ءِ کنگ۔ کارے بِنا کنگ۔ (2) رائینگ۔ (3) سوار بُوتگ۔ پِرتاچگ۔ پِرترّگ۔ (4) آدَرہ کنگ۔ لِکتمال کنگ۔

پُردَست : (پُر۔ دَس۔ ت) (س گ) ہنرکار۔ بھاگیا۔ ہستومند۔ **پُردَستی** : (پُر۔ دَس۔ تی) ہنرکاری۔ ہستومندی۔ پُرواکی۔

پَردَگ : (پَر۔ دَگ) (ن گ) ستر۔ (2) نِوان۔ اَڈّ۔ اندیم۔ (3) لَجّ۔ ننگ۔ آبرو۔ عِزّت۔ میار۔ نگہداری۔ ہاترداری۔ (4) ستر پوش۔ دیم گِر۔ دیم پوش۔ ہما گُد یا دَزاجیں چادِر کہ جنین پہ دیم ءِ پوشگ ءَ کار مرز کننت ئے۔ پردہ۔ بول۔ گُنڈ۔ جُلّ۔ حجاب۔ سَتّ۔ (5) کوس۔ **پَردَگ ءِ پاد کنگ** : شرّ ءِ پاشک کنگ۔ (2) بے عِزّت کنگ۔ (3) عیباں سہرا کنگ۔ **پَردَگ پُوشی** : (پَر۔ دَگ۔ پُو۔ شی) (ن گ) بچار : پردہ پوش۔ **پَردَگ کنگ** : (پَر۔ دَگ۔ کَ۔ نگ) (ک گ) جنین ءِ وَتی دیم ءِ گِرَگ۔ دیم ءِ چیر دیگ۔ حجاب کنگ۔ (2) گپّے ءِ چیر دیگ۔ **پَردَگ ءِ ایر کنگ** : کسے ءِ انچیں گپّاں پاشک

ءُ ظاہر نہ کنگ کہ پہ آئی ءَ نام ءُ دپی بیارنت۔ **پَرَدَگ ءِ ساتوک** : (س گ) ہما کہ یَکّے ءِ عزّت ءُ ننگ ءَ ساتیت۔ **پَرَدَگ ءِ چست کنگ** : (ک گ) چہ دیم ءَ گشان یا بُرقعہ ءِ چست کنگ۔ دیم ءَ دَرا کنگ۔ (2) عیب ءُ گندگیانی دَرا کنگ۔ بدنام ءُ رُزوا کنگ۔ بے عِزّت کنگ۔ پاشک کنگ۔

پَرَدَگ دار : (پَر۔دَگ۔دار) (س گ) ہما کہ دِگرے ءَ کم شرف نہ کنت۔ (2) ہما کہ باعزّت اِنت۔ عِزّت دار۔ (3) ہما جنین کہ ستر کنت۔ پردہ پوش۔ موجِر۔ **پَرَدَگ داری** : (پَر۔دَگ۔دا۔ری) (ن گ) سِتر کنگ۔ سِتری۔ موجری۔ (2) نِگہ داری۔ خاطر داری۔ (3) بے پَرَدَگ نہ کنگ۔ بے عِزّت نہ کنگ۔ (4) عِزّت داری۔ شرف داری۔ باعزّتی۔

پُردِل : (پُر۔دِل) (س گ) دِلاوَر۔ بَہادُر۔ نہ تُرس۔ مرَن جگر۔ ہما کہ دِل ءَ پُرّ کُت کنت۔ مرَن دِل۔ **پُردِلی** : (پُر۔دِ۔لی) (ن گ) دِلاوری۔ بہادری۔ نتُرسی۔ مرَن جگری۔ پُرمڑاہی۔

پُردَم : (پُر۔دَم) (س گ) دم نہ بُرتگیں۔ ہما کہ ژَندہ اِنت۔ ہما کہ وَتی دم ئے پُرّ کُرتگ۔ (2) دم داریں مرّدُم یا اولاک۔

پُردَماغ : (پُر۔دَ۔ماغ) (س گ) دانا۔ عقلمند۔ فہمندگ۔ (2) گوات سَر۔ پُرّسر۔ **پُرّدماغی** : (پُر۔ر۔دَ۔ما۔غی) دانائی۔ عقل مندی۔ زانتکاری۔ (2) گوات سَری۔ پُرّوسَری۔ **پُرّدماغیں** : (پُر۔ر۔دَ۔ما۔غیں) زانتکاریں۔ دانائیں۔ سرپدیں۔ (2) ہُنژوسریں۔ پُرّوسریں۔

پَردَہ : (پَر۔دَہ) بچار : پَرَدَگ۔

پَردہ پوش : (پَر۔دَہ۔پوش) (س گ) عِزّت ءِ ساتوک۔ (2) پردہ داریں زال۔ شرف دار۔ **پَردہ پوشی** : (پَر۔دَہ۔پو۔شی) پَردَہ داری۔

پَردیس : (پَر۔دِے۔س) بچار : پَراڈیس۔

پَردیسی : (پَر۔دِے۔سی) بچار : پَراڈیسی۔

پِردیگ : (پِر۔دی۔یَگ) (ک گ) پوشگ۔ چیزے ءِ سَرءَ گُدے یا دِگہ ہمے رنگیں چیزے اَنچوش ایر کنگ کہ ہما چیز ہمیشی ءِ چیر ءَ گار ءُ اَندیم بہ بیت۔ چیر دیگ۔ ڈَبگ۔ اَندیم کنگ۔ ایر کش کنگ۔ بِردیگ۔ چکّ ءَ دیگ۔ ڈَگّگ۔ **پِردِیگی** : (پِر۔دِ۔یہ۔گی) (ن گ) چیر دیگی۔ اندیم کنگی۔ ظاہر نہ کنگی۔ چیزے ءِ سرا دگہ ہنچیں چیزے ایر کنگ کہ ہما چیز اندیم بہ بیت۔ (2) پِردیگ ءِ آوَکی۔

پِردیوک : (پِر۔دی۔یوک) (ن گ) ہما کہ پِردیگ بیت۔ (2) ہما کہ پِردنت۔ بِردیوک۔

پِرڈُکّگ : (پِر۔ڈُک۔کَگ) (ک گ) کارے ءِ کنگ ءَ پہ ژُندی گلائیش بُوئگ۔ گوں یکّ دومی ءَ ہوار بُوئگ۔ ڈُکّ وَرگ۔

پِرِتلگ : (پِر۔رِت۔لَگ) پِررِچگ ءِ گوستگال۔ (2) چَپّ ءُ چاگرد کُتگ۔ بیڑآوَرتگ۔ اُرش کُتگ۔ **پِرِتلگیں** : (پِر۔رِت۔لَ۔گیں) پِررِچگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ پِرِتلگ انت۔

پَرِرِچگ : (پَر۔رِ۔چگ) (ک گ) گالی بُوئگ۔ ترّان کنگ۔ (2) کسے ءِ چیریں گپّانی بارہ ءَ گپّ جنگ ءُ آہاں پاشک کنگ۔ (3) پتاتگیں چیزے ءِ پیچ بُوئگ یا یک شَل بُوئگ۔ (4) تاب داتگیں چیزے ءِ تابانی دَرآیگ۔ (5) کار ءِ حراب بُوئگ یا شرّ کُتگیں کارے ءِ حراب بُوئگ۔ (6) دوتلگیں چیزے ءِ پیچ رِچگ۔ **پَرِرِچگی** : (پَر۔رِ۔چ۔گی) (ن گ) ترّان کنگی۔ پاشک کنگی۔ (2) تاب داتگیں چیزے ءِ پیچ رِچگ ءِ جاور۔ (4) پَرِرِچگ ءِ آوَکی۔

پِرِرِچگ : (پِر۔رِ۔چگ) (ک گ) کسے ءِ پہ دگری ءِ سَرءَ یکّ پارگی ءُ یکّ جاہی ءَ بیڑ بَرگ۔ چیزے ءِ سَرءَ یکّ پارگی رِچگ۔ (2) ہُولّ کنگ۔ اُرش کنگ۔ (3) مان رِچگ۔ بِررِچگ۔ **پِرِرِچگی** : (پِر۔رِ۔چ۔گی) (ن گ) مان رِچگی۔ بِررِچگی۔ (2) ہول کنگی۔ اُرش کنگی۔ (3) پِرِرِچگ ءِ آوَکی۔

پَرّگ : (پَر۔رَگ) (ن گ) پاگ ءِ چُوڑ۔ پاگ ءِ بُلّ۔ (2) چرخ۔ چرّوخ۔ **پَرّگی** : (پَر۔رَ۔گی) ہما کہ پَرّگ ئے پر۔

پَرُرنگ :(پَر۔رُ۔نگ)(ک گ) مُرگ ءِ روت کنگ ءُ پُٹھان دُور کنگ۔ پُٹ ءُ پڑم کنگ۔(2) بے نِشان کنگ۔ بر باد کنگ۔

پُررَنگ :(پُر۔رَن۔گ) (س گ) ہما کہ پُر ءِ رَنگ ءَ اِنت یا پُرّ ءَ کو اِنت۔

پَرریتلگ :(پَر۔ریت۔لگ) پَرریچگ ءِ گوُستگال۔(2) تاب دَر کُتگ۔(3) کارشَرّ یا گَندگ کُتگ۔ **پَرریتگیں** :(پَر۔ریت۔کَ۔گیں) پَرریچگ ءِ دیریں گوُستگال۔(2) ہما کہ پَرریتلگ۔

پَرریچگ :(پَر۔رے۔جَگ)(ن گ) کسانیں ءُ گونڈیں تکرِ د۔

پِرریچگ :(پِر۔رے۔چَگ)(ک گ) آپیں یا حاکیں چیزے ءِ دِگہ چیزے ءِ سرءَ ریچگ یا دَرِنزگ۔ بِرریچگ۔ پِرشانگ۔ **پِرریچگی** :(پِر۔رے۔چَ۔گی) پِرریچگ ءِ آوَکی۔(2) پِرریچگ لوٹیت۔

پَرریچگ :(پَر۔رے۔چَگ)(ک گ) تاب داتگیں بندیک یا سادے ءِ تابانی دَرکنگ۔(3) کارءِ خراب کنگ یا شَرّ کُرتگیں کارءِ زوال کنگ۔(5) دوتلگیں یا گوُ پتگیں چیزءِ پداپیچ کنگ۔ دوتلگیں چیزءِ پیچ ریچگ۔ کَروجگ۔ پیچ ریچگ۔ **پَرریچگی** :(پَر۔رے۔چ۔گی) پَرریچگ ءِ آوَکی۔(2) پَرریچگ ءِ کارکنگی اِنت۔

پُرنَگ :(پُ۔رَن۔گ)(ن گ) مال ءُ دَلوت ءِ نادُراہی یے کہ گیشتر کسانیں شِنِگّاں گیپت۔

پُرز :(پُر۔ز)(ن گ) چہ دَرچک ءُ داراں گپتگیں ہما تندرَنگیں پُڑّ کہ چوپڑم ءِ پُڑّہ ءَ انت۔(2) ہما پُڑ کہ چرائیا ٹپینگانی پلیتگ روک کنگ بُوتگ اَنت۔(3) ہما پیلک رَنگیں اِسپیت چکیں سِنگ کہ گوں چکّ ءَ جنگ بُوتگ کہ چہ اے عمل ءَ آس روک بیتگ۔(4) کوہی پیشّانی پُرز کہ شورہاں ہوار کنگ بُوتگ اَنت۔(5) ہما کہ زُوت آس بارت۔

پَرزونگ :(پَر۔زو۔نگ)(ن گ) نان ءِ ماں کنگ ءُ سرءَ ایر کنگ ءِ گُد۔ ہما گُد کہ آئی ءِ تہہ ءَ نگن پپتا ہَک بنت۔ ہما گُد کہ وَرگ ءُ وہدءَ تالان کنگ بیت ءُ آئی ءِ سرءَ وَرگ ایرکنگ بنت۔ کندوری۔ سُپرہ۔

پُرزَہ :(پُر۔زَہ)(د) (ن گ) ٹکُّر۔ ہُورت۔ **پُرزَہ پُرزَہ** :(پُر۔زَہ۔ پُر۔زَہ)(ن گ) ٹکُّرٹکُّر۔ ہُورت ہُورت۔

پُرزیب :(پُر۔زے۔ب)(س گ) بڑاہ دار۔ وشّ دڑوشم۔ شَرّرنگ۔(2) پُرشان۔ پُرمڑاہ۔ **پُرزیبی** :(پُر۔زے۔بی) بڑاہ داری۔ شَرّرَنگی۔

پُرس :(پُر۔س)(ن گ) پُڑس۔ مَرُدم ءِ مَرگ ءَ رَند مَرُدمانی آئی ءِ کِس ءِ نِندگ ءُ دِل پَدَردی دَرشان کنگ۔ اُزر۔(2) نادُڑاہ ءِ کَس ءِ رَوَگ ءُ آئی ءِ جان دُڑاہی ءِ باروءَ اِحوال کَرگ۔ نادُڑاہ ءِ پول۔(3) کُشتگیں یا مُرتگیں مَرُدم ءِ نادُڑاہی یا مَرگ ءِ باروءَ اِحوال کَرگ ءُ دِل پَدَردی دَرشان کنگ۔(4) مُرتگیں مَرُدم ءِ عزیزان ءِ پہ مددتّ ءُ کُمکّ ءَ پول کنگ۔(5) پُرسیگانی وَشّات ءُ دلبڈّی ءِ ہاترءَ مُرتگیں ءِ لوگ ءَ رَوگ ءُ گوں آئی ءِ عزیزانی گماں شَرِ یدار بُوتگ۔ مَرک ءِ مَنند جاہ ءَ فاتحہ خوانی۔(6) بدءِ بیرانی۔(7)(ف گ) جُست ءُ پُرس۔ پہ کسے ءِ شوہازءَ ہرکس ءِ جُست کنگ یا کہ کسے ءِ جُست ءَ کنگ یا پُرسَگ۔ پول۔ پول کنگ۔ سوال۔ جُست۔ سوج۔ **پُرس ءِ پاد آہگ** :(ک گ) پُرس ءِ کُٹّگ ءِ ہلاس بُوتگ۔ پُرس ءِ پتّرءِ پیچگ۔ **پُرس ءِ پاد کنگ** :(ک گ) پُرس ءِ ہلاس کنگ۔ پُرس ءِ کُٹّینگ۔ کونٹ زُورگ۔ **پُرس ءُ پول** :(ن گ) پٹّ ءُ پول۔ شوہاز۔ جُست ءُ پُرس۔ **پُرس ءِ پتّر** :(ن گ) ہما تکرِ د کہ آئی سرءَ پہ مُردگ ءِ پُرس ءَ نندنت۔(2) پہ پُرس ءَ نِندگ ءِ جاہ۔ **پُرس ءَ رَوگ** :(ک گ) مُرتگیں مَرُدمے ءِ عزیزانی گوُرءَ رَوگ ءُ دِل پَدَردی دَرشان کنگ۔ **پُرس حال** :(پُر۔س۔ہال)(ن گ) پُرسیگ۔ ہما کہ چہ مُرتگین ءِ نیمگ ءَ پُرس ءِ نشتگ اَنت۔ **پُرس ءِ دارگ** :(ک گ) پُرس ءِ پتّر ءِ نِندگ۔ پُرسیگ بُوتگ۔ **پُرس کنگ** :(پُر۔س۔کَ۔نگ)(ک گ) جُست کنگ۔ پُرس ءِ پتّرءَ رَوگ۔(2) پُرس ءِ نِندگ۔ **پڑس کنگی** :(پڑ۔س۔کَ۔نَ۔گی)(ن گ) پڑس ءَ نِندگی۔(2) پڑس ءَ رَوگی۔ **پُرس ءِ نِندگ** :(ن گ) پڑس دارگ۔ پُرسی بُوتگ۔ غمی بُوتگ۔ **پُرسی** :(پُر۔سی)(ن گ) ہما کہ آئی ءِ مَرُدمے بیران بُوتگ ءُ آ پہ پُرس ءِ نِشتگ۔ سُوگی۔ سِیاہ پوش۔ موتکی۔ پُرس حال۔(2) پُرس ءَ آیوکیں مَرُدم۔(3) ہما زرّ یا جِنس کہ پُرس ءُ فاتحہ ءِ خرچ ءُ دَرچانی پُورہ کنگ ءِ ہاترءَ

سِیادءُ عازیز دَست کُمَکّی ءِ ہاترءَ دیینت۔ پہ پُرس ءَ داتگیں پوڑی ءُ مدتّ۔
پُرسیگ۔ پُوہاری۔ **پُرسی ئین :** (پُر۔سی۔ئیں) (س گ) پُرس والا۔ ہما کہ پہ مُرتگین ءِ فاتحہ خوُانیءَ روَنت ءُ کاینت۔(2) مُرتگیں مَردُم ءِ ہما عازیز کہ پُرس ءَ نِندنت۔ ہما کہ پُرسی اِنت۔

پَرِستان : (پَ۔رِس۔تان) بچار : پَر اِستان۔

پِرِسٹّگ : (پِر۔سِٹ۔ٹَگ) (ک گ) سِٹّ کنگ ءُ چیز ے ءِ سَرءَ نِندَگ۔(2) نریں دَلوت یا رَستر ے ءِ مادَگیں دَلوت ءَ پہ پاد دیگ ءَ پِرِسٹّگ۔(3) سَرگوُز کنگ۔ **پِرِسٹّگی :** (پِر۔سِٹ۔ٹَ۔گی) (ن گ) ہما کہ گوں پِرِسٹّگ ءِ نسبت داریت۔(2) گوُزگی۔ سَرگوُزگی۔ (3) سوار بُوئگی۔ راہینگی۔

پِرِسدَگ : (پِر۔سِ۔دَگ) (ک گ) بستگیں ساہ دارے ءِ وَت ءَ سِندگ ءُ پہ دِگہ یکّے ءِ بیٹر بَرَگ یا پہ دِزکّ ہما چیز ءِ نیمگ ءَ روَگ۔ (2) تیمیچہ کنگ۔ دیم ءَ کنزگ۔

پِرِسرّگ : (پِر۔سِر۔رَگ) (ک گ) سِرّگ ءُ چیز ے ءِ سَرءَ کپگ۔(2) چیز ے ءِ سَرءَ سَرگوُزی سِرّگ۔ سِرّگ ءُ سَرگوُز کنگ۔ (3) بے کماری ءُ بے چیتائی ءَ سِرّگ ءُ کپگ۔ پہ نادلگوشی ءَ کپگ۔

پُرِسِش : (پُر۔سِش) (ن گ) جُست ءُ پُرس۔(2) مَکن۔

پُرسَگ : (پُر۔سَگ) (ک گ) جُست گرَگ۔ جُست کنگ۔ پول کنگ۔ حال ءَ گرَگ۔ معلوم دار کنگ۔ حال معلوم کنگ۔ پُڑ سَگ۔ (2) عِزّت دیگ۔ **پُرسَگی :** (پُر۔سَ۔گی) (ن گ) جست گرَگی۔ پول کنگی۔ حال گرَگی۔

پُرسِلاہ : (پُر۔سِ۔لاہ) (س گ) ہمائی ءَ کہ سِلاہ گون۔ سِلاہ بند۔ کتار بند۔ **پُرسِلاہی :** (پُر۔سِ۔لا۔ہی) (ن گ) سِلاہ بستگیں۔ (2) مرَن مرّی۔ مڑاہ داری۔ **پُرسِلاہیں :** (پُر۔سِ۔لا۔ہیں) (س گ) سِلاہ بستگیں۔(2) مرَن مرّیں۔ مڑاہ داریں۔

پَرسَند : (پَر۔سَن۔د) (ن گ) حُشکیں گوشت۔ زمستان ءَ حُشک کُتگیں گوشت۔ تِبا ہگ۔ لاندی۔ پَڑسَند۔

پَرسَنگ : (پَر۔سَن۔گ) (ج گ) تیوُگ ءَ۔(2) حساب ءِ رُوءَ دُوُازدہ ہزار گام۔(3) گزانی۔ عِزّت۔ شرف مَندی۔

پُرسوب : (پُر۔سوب) (س گ) سوبین۔ سَرسوب۔ سوب مَند۔ **پُرسُوبی :** (پُر۔سُو۔بی) (ن گ) سوب مَندی۔ سوبیں بُوئگ۔ **پُرسوبیں :** (پُر۔سو۔بیں) (س گ) سوب مَندیں۔ فائدگ مَندیں۔

پُرسوز : (پُر۔سو ز) (س گ) پُردَرد۔ سوزناک۔ اَرمانی۔ اَفسوزی۔

پُرسُوزی : (پُر۔سُو۔زی) (ن گ) پُردردی۔ ارمانی۔ دردی۔

پُرسُوزیں : (پُر۔سُو۔زیں) (س گ) دردیناکیں۔ پُردردیں۔ ارمانی ئیں۔

پُرسیگ : (پُر۔سی۔گ) بچار : پُرسی۔

پَرِش : (پَر۔ش) (ن گ) ہر پٹنیں چیز ے۔ ہما پٹنیں تہتگ کہ یدّ ارانی تہہ ءَ اَڑینگ بنت کہ آیانی سَرءَ نِندنت ءُ آیانی چیرءَ ماہیگ بنت۔(2) ڈگار ءِ ہما جاگہہ کہ آپ چہ یکّ ڈگارے ءَ پہ دومی ڈگارءَ روَت۔ **پَرِش تاچَگ :** (پَرِش۔تا۔چَگ) (ک گ) پٹنیں تہتگانی گوُرماں ایر دیگ۔ پٹنیں پرشانی یکّ سَرے لاپ ءَ ءُ دومی سَرءَ دَستاں سَکّ دیگ ءُ پُڑشوکیں گوُرماں ایر دیگ۔

پَرَش : (پَ۔رَش) (ن گ) ہما ٹَپّ کہ سَکّ کاری نہ اِنت۔ (2) لگتّ۔ تیلانک۔(3) مُرگ ءِ مُرگ ءَ راہار جنگ۔ دوکُروس اَگاں مڑیت اَگاں یکّے چُمبّ بندءَ دَنت ءُ ہار جنت آئیءَ "لگتّ" گوُشنت ءُ وہدے کہ چُمبّ ءَ بند نہ دنت ءُ ہار جنت ایشی ءَ "پَرَش" گوُشنت کہ چہ ٹلّی ءَ سُست ترءِنت۔(4) آس ءِ بڑانز دیگ۔ **پَرَش جَنگ :** (پَ۔رَش۔جَ۔نگ) (ن گ) لگتمال کنگ۔(2) تیلانک دیگ۔(3) کُروس ءِ دومی مُرگ ءَ راہار جنگ۔(4) پیہار دیگ۔

پُرشان : (پُر۔شان) (س گ) بُزُرشان۔ شان دار۔ گہہ مَرد۔ مڑاہ دار۔ شرف مَند۔ مَنگہہ۔ **پُرشانی :** (پُر۔شا۔نی) (ن گ) گہہ مَردی۔ مڑاہ داری۔ شرف مندی۔ باعزّتی مَنگہی۔ **پُرشانیں :** (پُر۔شا۔نیں) (س گ) مڑاہ داریں۔ شَرف مَندیں۔ مَنگہیں۔ باعزّتیں۔ پُرمڑاہیں۔

پِرشانگ : (پِر۔شان۔نگ) پِرشانگ ءِ گوُستگال۔ (2) سَرءَ رِتگگ۔ **پِرشانتگیں :** (پِر۔شان۔تَ۔گیں) پِرشانگ ءِ دیریں گوُستگال۔(2) ہما کہ پِرشانگ بُوتگ۔ ہما کہ سَرءَ ریتگگ یا پِر ریتگگ۔

پڑشانگ :(پِر۔شا۔نَگ)(ک گ) بِرشانگ۔ یکّ چیزے ءِ سرءِ دِگہ چیزے تنکّ تنکّ ءِ ریچگ۔ پِرریچگ۔ دَرْنزدیگ۔ پِرچنڈگ۔

پُڑشت :(پُڑش۔ت)(ک گ) پڑشگ ءِ گوستگال بزاں پڑشگ ءِ کاربُوت۔(2) ٹُکّر ٹُکّر بُوت۔ **پُڑشت ءُ پڑوش** :(ن گ) ٹُکّر ٹُکّر۔ ژَندءُ پَند۔(2) کسانیں شئے ءُ اَزباب۔(3) شِکست۔ بے سوبی۔(4) پہ گپت ءُ گیرءَ سُہرءُ سَہتانی پڑوشگ۔(5) دُکّان ءِ یا گِس ءِ ہیرت ہیرتیں چیز۔ **پُڑشت ءُ پڑوش کنگ** :(ک گ) جنگ کنگ۔ تاوان دیگ۔ پڑوشگ ءِ کارءَ کنگ۔(2) تپاوت پیداک کنگ۔ ناتفاقی وَدی کنگ۔

پُرؤشَغ :(پُرو۔شَغ) بچار: پڑوشگ۔

پُڑشتگ :(پُڑش۔تگ)(ک گ) پڑوشگ ءِ گوستگال بزاں پڑشگ ءِ کاربُوتگ۔(2) پڑشتگیں۔ ناپیوستہ۔ ہما کہ سَجّہ نہ اِنت ہما کہ کَپّ ءُ چُنڈ اِنت۔ بڈّل۔ کپّی۔ بُنڈ۔(2)(س گ) ہما کہ مَیاریگ بہ بیت۔ ہما کہ رَدثابت بہ بیت۔ **پُڑشتگیں** :(پُڑش۔تَ۔گیں)(س گ) ہما کہ پڑشتگ۔ ہما کہ سَجّہ نہ اِنت۔ ٹُکّر بُوتگیں۔ کَپّ ءُ چنڈیں۔ ٹُکّر ٹُکّریں۔ گپّل گپّلیں۔ بُنڈی۔

پُڑشتہ :(پُڑش۔تہ) بچار: پڑشتگ۔

پُڑشتہ پاد :(پُڑ۔ش۔تہ۔پاد)(س گ) ہما کہ آئی ءِ پاد پڑشتگ۔(2) بے گُشاد۔ کم طاقت۔ **پُڑشتہ پادی** :(پُڑش۔تَ۔پا۔دی)(ن گ) کم گُشادی۔ کم توانی۔ نزوری۔

پُڑشتہ حال :(پُڑ۔ش۔تہ۔ہال)(س گ) بدحال۔ بزّگ۔ وار۔ بے وس۔

پُڑشتہ چَمّ :(پُڑ۔ش۔تہ۔چم۔م)(س گ) ہما مرُدم کہ آئی ءِ چَمّ شرّی ءِ ہچ نہ بنت۔(2) چمّ جَہل۔ لگور۔ لَجّی۔ بے حیا۔ بے عزّت۔ بے آبرو۔

پُڑشتہ دَپ :(پُڑ۔ش۔تہ۔دَپ)(س گ) ہما کہ دَپ ءِ پڑشتگ۔ ہما کہ دَپ ءِ لَلّ اِنت۔ گُنگ۔(2) ہما گپّ کہ باید اِنت کہ گوشگ بہ بیت آئی ءَ نہ گوشیت ءِ۔(3) ہما مَیاریگیں مرُدم کہ حبرءِ وَہدءَ زُبان ءِ ہمراہ نہ بیت۔ **پُڑشتہ دَپی** :(پُڑش۔تہ۔دَ۔پی)(ن گ) گُنگی۔ بے زُبانی۔ بے گویائی۔

پُڑشتہ دِل :(پُڑ۔ش۔تہ۔دِل)(س گ) نااُمیت۔ اَرمانی۔ پدّرد۔

پُڑشگ :(پُرؤ۔شگ)(ک گ) پدءِ ترّگ۔ پڑوش وَرگ۔(2) دُروگ بند بُوتگ۔(3) لگور بُوتگ۔(4) چُنڈ چُنڈ بُوتگ۔ بوگ بوگ بُوتگ۔ پچّڑگ۔ لِپّگ۔ ٹُکّر بُوتگ۔ بُرّگ۔

پُرشوک :(پُر۔شو۔ک)(س گ) ٹانٹ ءُ بانٹ۔ ٹِلّ ءُ مَلّ۔ ٹَش ءُ پَش۔ ٹانٹ۔(2) پُرمڑاہ۔ **پُرشوکیں** :(پُر۔شو۔کیں) ٹِلّ ءُ مَلّیں۔ مڑاہ داریں۔

پُرشون :(پُر۔شو۔ن)(س گ) پُرواک۔(2) نِشونی۔

پَرغَٹّ :(پَر۔گَٹ۔ٹ) بچار: پرگٹّ۔

پُرفِریب :(پُر۔فِ۔ریب)(س گ) ہُنَرباز۔ حیلہ ساز۔ مَکّار۔ پیل باز۔ ٹگّ۔ دڑوہ باز۔ **پُرفِریبی** :(پُر۔فِ۔ری۔بی) مَکّاری۔ پیل بازی۔ حیلہ سازی۔ **پُرفِریبیں** :(پُر۔فِ۔رے۔بیں)(س گ) ہُنَربازیں۔ حیلہ سازیں۔ مَکّاریں۔ پیل بازیں۔

پُرک :(پُر۔ک)(ن گ) چمّ ءِ نادُڑاہی یے کہ چمّ ءِ اِسپیدگ ءِ رَگ سُہر ترّنت ءُ چمّ ءِ یکّ ٹِلّے سکّ سُہر بیت۔(2) دازءِ ذاتے کہ چہ ایشی ءِ پُرزءَ آس روک گننت۔ ایشی ءِ پیشّ چہ ریدگیں دازءَ تُزندتر اِنت۔(3) زِمستان ءِ سارتی ءِ نمب کہ چوجَمبرءِ بدیت ءُ بندیت۔

پِرِّک :(پِر۔رِک)(ن گ) مُلّا ہُک۔ کسانیں بالی لُولکے۔ مُلّا ہو۔ رنگبال۔(2) پُرگُشاد۔ تیز۔ زُوت کاریں مرُدم۔(3) چہ پیشّ یادِگہ چیزے ءِ جوڑ کُرتگیں چیز کہ گوات ءِ دیم ءَ بہ ترّیت۔ ترّونک۔ چکّروَنک۔

پُرَکّ :(پُ۔رَک۔ک)(ن گ) پُری رَنگ۔ ہما چیز کہ پُرءِ رَنگ بہ بیت۔ کیرگو۔ **پُرَکّی** :(پُ۔رَک۔کی)(ن گ) ہما ساہ دار کہ رَنگ ءِ پُرءِ وڑءَ بہ بیت۔ پُری رَنگ۔

پَرکار :(پَر۔کار)(س گ) برابر کنگ۔ دُرست کنگ۔(2) کِردار۔(3)(ن گ) کاربوجے کہ گِردین ءُ منگلیں کِشک کشّگ ءَ کارمرز بیت۔ پَرگار۔

پُرکار :(پُر۔کار) کارآمد۔ **پُرکاریں** :(پُر۔کا۔ریں)(س گ) کارآمدیں۔ بُودی ئیں۔

پرکپات :(پِر۔کَ۔پات) بددعاے کہ گار بات۔ بیگوْاہ بات۔ بہ مِرات۔(2) پِرکپگ ءِ آوَکی۔

پِرکپگ :(پِر۔کَ۔پگ)(ک گ) بِرکپگ۔ کُٹّگ۔ ہلاس بُوتگ۔ چِٹ بُوتگ۔ بیگوْاہ بُوتگ۔ پَشت نہ کپگ۔ ہچّ سَرنیا ہگ۔ پہ مَرگ رَوَگ۔ گار بُوتگ۔ گارءُ بےرند بُوتگ۔ نامءُ توارءِ رَوَگ۔

پرکپت :(پِر۔کَپ۔ت)(ک گ) پِرکپگ ءِ گوْستگال: بیگوْاہ بُوت۔ ہلاس بُوت۔ کُٹّ اِت۔

پرکُتگ :(پِر۔کُ۔تگ) پِرکنگ ءِ گوْستگال۔(2) پِرکنگ ءِ کار بُوتگ۔ گیشِ کُتگ۔ وَڈّینتگ۔ **پِرکُتگیں** :(پِر۔کُ۔تَ۔گیں) پِرکنگ ءِ دیریں گوْستگال۔(2) ہما کہ پِرکنگ بُوتگ۔(3) وَڈّینتگیں۔ گیشِ کُتگیں۔

پرکُٹ :(پِر۔کُٹ)(ن گ) بان یا کِس ءِ ہما کُنڈ کہ اُودءَ کِس ءِ سامان ءُ اَز باباں ایر کنّنت۔ برونک۔

پَڑک :(پَڑ۔ک) نابرابری۔ پیر۔ تپاوت۔(2) جدائیں دڑوشم۔(3) درآمدی۔ **پَڑک ءُ پیر** : نابرابری۔ تپاوت۔ **پَرک ءُ دَرک** : (ن گ) ہریکّے ءِ اَرزِش ءُ قدّءُ بُودءِ زانگ۔

پُرکرامات :(پُر۔کَ۔را۔مات)(س گ) ہما کہ چہ کرامات ءَ پُرّ اِنت۔(2) بُزرگ۔ ولی۔ **پُرکراماتیں** :(پُر۔کَرا۔ما۔تیں)(س گ) شرف مندیں۔ مزن مَرّیں۔ مڑاہ داریں۔(2) بُزرگیں۔

پُرکَست :(پُر۔کَس۔ت)(س گ) حسدّی۔ کینگی۔ **پُرکستیں** : (پُر۔کَس۔تیں)(س گ) پُرحسدّیں۔ پُرکینگیں۔

پُرکشّ :(پُر۔کَش۔ش)(س گ) ہما ساد یا بند کہ گوں آئی ءَ یکّ چیزے یا اولاک ءُ اُشتر ءِ بار بَستگ بلے ٹُرندکشّ اِتگ۔(2)(ن گ) مالدءِ یکّ ذاتے۔(3) کمان ءِ پہ ٹُرندی کشّگ۔(4) بزّاہ دار۔ وَشّ دُڑوشم۔ شرّرنگ۔

پرکشّ :(پِر۔کَش۔ش)(س گ) شہمات۔ تیلانک۔(2) شہمات کنگ۔ زَبرّگ۔ **پِرکشّگ** :(پِر۔کَش۔شگ)(ک گ) شہمات یا لَٹّ ءِ جَنگ۔(2) شہمات کنگ۔(3) گوں زورءَ جَنگ۔ زَبرّگ۔

پُرّکنگ :(پُر۔ر۔کَ۔نگ)(ک گ) جُہلیں رَزان یا دِگہ دَرپے ءَ چہ آپینک، آرتیتنک یا دِگہ اَنچیں چیز مان کنگ کہ پُرّ بہ بیت۔(2) گوْاتیگ ءِ پہ ڈُہل ءُ دمال یا پہ چنگ ءُ سُروز ءِ سازانی زیمراں ہنوش ءُ مست کنگ۔(3) زیات کنگ۔ چیزے ءِ سرءَ چیزے گیش کنگ۔ مان چِنگ۔ کَیلا ہگ۔ مِنگ۔ **پُرّکنگی** :(پُر۔ر۔کَ۔نَ۔گی)(ن گ) ہما کہ آئی ءِ پُرّ کنگ اَلّمی اِنت۔ مان گیجّگی۔ **پُرّکنگی ئین** : (پُر۔ر۔کَ۔نَ۔گی۔ئیں)(س گ) ہما کہ یکّے آئی ءَ اَلّم ءَ پُرّ کنت۔ ہما کہ آئی ءِ تہہ ءِ چیزے اَلّم ءَ مان کنگ بیت یا مان کنگی اِنت۔

پُرّکنوک :(پُر۔ر۔کَ۔نوک)(ن گ) ہما کہ پُرکنت یا پُر کُرتگ ءِ۔(2) دان ءِ کیلا ہوک ءُ دَرپاں کنوک۔ **پُرّکنوکین** :(پُر۔ر۔کَ۔نو۔کیں)(س گ) ہما کہ آئی ءَ پُرّ کنگ ءِ نِسبت گوں اِنت۔

پِرکَن :(پِر۔کَن)(ف گ) پِرکنگ ءِ فرماں گال: پِرکنگ ءِ کارءَ بہ کَن۔ **پِرکنگ** :(پِر۔کَ۔نگ)(ک گ) گیشتر کنگ۔ کمّیں چیزے ءَ کمّیں گیشتر کنگ۔ وَڈّینگ۔(2) بُودناک تر بُوتگ۔(3) نام ءِ بَندگ۔(4) پوشگ۔ کُد ءِ گوْرءَ کنگ۔ گوْرءَ دیگ۔(5) بِرکنگ۔(6) لوجگ۔ **پرکنگی** :(پِر۔کَ۔نَ۔گی)(ن گ) گیش کنگی۔ وَڈّینگی۔(2) کُد گوْرا کنگی۔

پُرکوت :(پُر۔کوت)(س گ) کوت کُرتگیں چیز۔ کوت۔(2) مَزنیں کوم۔(3)(ن گ) لڈّءُ بُوچ ءُ دِگہ رُپتگیں چیزانی جم کُرتگیں ہما جاگہہ کہ لڈّءُ بُوچ ءُ دِگہ رُپتگیں ءُ بےکاریں چیز ہمُودءَ دوْر دیگ بنت۔(4) ڈُمبگ۔ دُپّ۔ بُرزگ۔ جاکوٹ۔ **پُرکوتی** :(پُر۔کو۔تی)(ن گ) ہما کہ آئی ءَ گوں پُرکوت ءَ نِسبتے بیت۔ پُرکوت والا۔

پُرکوتیں :(پُر۔کو۔تیں)(س گ) کوت کُتگیں۔جُمپیں۔حا کوٹیں۔ ڈُمپگیں۔**پُرکوتی ئین** :(پُر۔کو۔تی۔ئیں)(س گ) ہَما کہ آئی ءِ پُرکوتی بُوئنگ ءِ شرّی گون اِنت۔(2) ہَما ڈگار، جا گہہ کہ پُرکوت اِش کُرتگ۔

پَرکوس :(پَر۔کوس)(ن گ) ناہ یا ہُر ماگ ماں کنگی مرَ نیں سُند۔

پُرّکینگ :(پُر۔ر۔کے۔نگ)(س گ) پُرکَست۔پُرحَسدّ۔ حَسدّی۔**پُرکینگیں** :(پُر۔کے۔نَ۔گیں)(س گ) پُرکستیں۔ پُرحَسدّیں۔کینگ داریں۔

پُڑگ :(پُڑ۔گ)(ن گ) سَرگ ءِ ہَما جا گہہ کہ گوں گردِن ءَ یکّ جاہ بیت۔سرءِ میدانی ماں گردِن ءِ پُشت ءِ کُٹّ اِتگیں رُدگ ءِ حَدّ۔گوک۔گردِن ءِ مُہر۔گردِن۔(2) بُوڑ۔بُونڑ۔بانڑ۔گردِن ءِ مُود۔(3) چُگ۔مُزگ۔گردِن ءِ مُزگ۔**پُڑگ ءَ گِرَگ** :(ک گ) پہ ردیں کارے ءِ بابت ءَ سزادیگ۔تچک کنگ۔گردِن ءَ گِرَگ۔**پُرگو** :(پُر۔گو)(س گ) ہَما کہ پُرگ ءِ پُٹ ئے دَراج اَنت۔(2) وَتارا مزَن لیکوک۔بے پَرواہ۔وَڈّاہی۔پہری۔سُنٹو۔(3) کسے ءِ نام ءَ پہ بدی گِرَگ۔

پَرّگ :(پَر۔رَگ)(ن گ) چمّ ءِ جنَگ۔(2) بال کنگ۔ ہیر دَگ بُوئنگ ءُ ماں گوات ءَ شنگ بُوئنگ۔(3) بانزل۔بال۔ بانزر۔پَرّ۔(4) جِتا بُوئنگ۔زیان بُوئنگ۔کار بُوئنگ۔بیگوَاہ بُوئنگ۔ (5) گلگل۔ہَما منگلیں چیز کہ آئی ءِ تہہ ءَ شاپکے مان اِنت کہ ہمیشی ءِ پُشت ءَ ترّیت۔چیزانی گلگل یا منگلیں پادگ۔(6) کسے ءِ یا چیزے ءِ چہ یکّ جاہے ءَ چِگل گِرَگ۔سِٹّگ۔(7) ٹال۔ہَما دَراجیں دار کہ آئی ءِ یکّ سَرے پَرّگ ءِ بُرزی بُوزءَ ءُ دومی سَر پَرّگ ءِ جہلی بُوزءَ ماں کشّگ بیت ءُ ہمے پَرّ گان ءَ چار چار باسکی سَکّ بیت۔گلگل ءِ ہَما نیام دار کہ ڈول ءِ سادآئی سَرءَ پیڑگ بیت ءُ ہمیش پہ دَست ءِ گِرَگ ءَ کاردنت۔**پَرّگانی ایر دیگ** :(پَر۔رَ۔گا۔نی۔ایر۔دی۔یگ)(ک گ) بالی مُرگ ءِ چہ بال ءَ جہل ءَ ایر نِندگ۔پہ جہل بُوئنگ یا نِندگ ءَ مُرگ ءِ وَتی بانزُلانی ایر دیگ۔**پَرّگانی تیر** :(پَر۔رَ۔گا۔نی۔تی۔ر)(ن گ) ہَما زنڈیں دَراجیں ءُ راستیں دار یا آہن کہ پَرّگانی نیام ءِ پڑ اہیں کڑک ءَ ماں کشّگ بیت ءُ اے سَرءَ جمک ءَ ایر بیت ءُ آ سَرءَ شکّ ءِ جمک ءَ ءُ چات پَرّگ گوں چات ءِ دَپ ءَ برابر بنت۔**پَرّگی** :(پَر۔رَ۔گی)(ن گ) ہَما کہ گوں پَرّگ ءَ نسبت داریت۔(2) گلگلی۔پَرّگ دار۔ (3) چِگل گِرَگ ءِ سِٹّی۔(4) جہل کپوکیں۔**پَرّگی ئین** :(پَر۔رَ۔گی۔ئیں)(س گ) ہَما کہ آ پَرّگ ءِ صِفت ءَ داریت۔نوکی پَرّیت۔ اَلّم کہ پَرّیت۔

پِرّگ :(پِر۔رَگ)(ک گ) رَگ ءِ جنَگ۔چیزے ءِ وار وار ءَ سُرگ ءُ جُپّگ جنَگ۔سَرسَر کنگ ءُ جُپّگ جنَگ۔

پُرگال :(پُر۔گال)(س گ) پُرواک۔تمرد۔زوراور۔(2) زانتکار۔بودیناک۔**پُرگالی** :(پُر۔گا۔لی)(ن گ) پُرواکی۔تمردی۔ زوراوری۔(2) زانتکاری۔بودیناکی۔

پرگپتگ :(پر۔گِپ۔تَگ) پرگِرَگ ءِ گوستگال۔(2) پرگِرَگ ءِ کار بُوتگ۔(3) پہریزتگ۔یکجا کُتگ۔ایر کُتگ۔**پرگپتگیں** :(پر۔ گِپ۔تَ۔گیں) پرگِرَگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہَما کہ پرگِرَگ بُوتگ۔(3) پہریزتگیں۔مُچّ کُتگیں۔یکجا کُتگیں۔

پرگَٹ :(پَر۔گَٹ)(س گ) چہ ہوشگاں دان جِتا کنگ ءِ ہاترءَ ہوشگانی سَرءَ کائیگرانی ترّینگ۔(2)(ن گ) گوہٹ۔گووٹّ۔ گوبٹّ۔(2) شنگ ءُ شانگ۔تالان۔پرغٹّ۔

پرگِر :(پِر۔گِر)(ف گ) پرگِرَگ ءِ فرمان گال: پرگِرَگ ءِ کار ءَ بہ کن۔(2) پہریز۔چِن ءُ ایر کنگ۔نزّ آرگ۔**پرگِرَگ** :(پِر۔ گِ۔رَگ)(ک گ) چیزے ءِ جنَگ ءُ ایر کنگ کہ کارمہ بیت ءُ کار ءَ بئیت۔چیزے ءِ سانبگ۔پہریزگ۔(2) ہند کنگ۔اَزباب ءُ سامان ءِ نزّ آرگ۔**پرگِرگی** :(پِر۔گِ۔رَ۔گی)(ن گ) ہَما کہ پِر گِرَگ لوٹیت۔(2) پہریزگی۔ایر کنگی۔پُکینگی۔

پرگِردَگ :(پِر۔گِر۔دَگ)(ک گ) پرچکّرگ۔پرترّگ۔پہ ءَ ترّگ۔بیرہ کنگ۔(2) رنگ ءِ چہ یکّ جاورے پہ دِگہ جاورے بدل بُوئنگ۔(3) رنگ ءِ وَتی اَصلی حالت ءَ آیگ۔

پُرگُزو : (پُر۔گُ۔زو) (س گ) زَہر گِرَگ۔ پہ جنگ ءَ باگُرازو بُوَگ۔

پُرگُشاد : (پُر۔گُ۔شاد) (س گ) پُرّ واک۔زوراور۔پُرّتوان۔ مڑاہ دار۔مَنگہہ۔**پُرگُشادی** : (پُر۔گُ۔شا۔دی) (ن گ) پُرواکی۔ زوراوری۔مڑاہ داری۔**پُرگُشادیں** : (پُر۔گُ۔شا۔دیں) (س گ) پُرواکیں۔مڑاہ داریں۔زورآوریں۔مَنگہیں۔

پِرگَشَگ : (پِر۔گَ۔شَگ) (ک گ) چہ یکّ جاورے ءَ پہ دِگہ جاورے ءَ تَرَّگ۔پِرتَرَّگ۔پِرگردگ۔برگشتگ۔

پَرگُف : (پَر۔گُف) (س گ) چوٹ بُوَگ۔وہل گِرَگ۔نا برابری۔(2) کارجاہ ءَ پہ غالی ءَ گوٗ پَگ ءَ سندر کہ غالی ءَ تاراں گوٗپیت۔

پُرگنج : (پُر۔گَن۔ج) (س گ) چہ گنجاں پُرّ۔چہ سِیتّ ءُ نَپ ءَ سَرریچ۔(2) مال دار۔مڈّی ءُ خُدا ئبند۔ہستوٗمَند۔بھاگیا ئیں مَرُدم۔ آباد۔(3) چہ چیز زَمینی یا سرزَمینی گنجاں پُرّ۔چہ خزانگاں پُرّ۔**پُرگنجیں** : (پُر۔گن۔جیں) (س گ) مال داریں۔ہستومندیں۔ ہزگاریں۔زَرّداریں۔

پَرگِنگ : (پَر۔گِ۔نگ) (ن گ) پڑاہ ءُ شاہِگانیں زَمین۔ دَمَگ۔جُلگہ۔پڑاہیں ڈیہہ۔ہُلکہ۔علاقہ۔

پُرگوٗات : (پُر۔گوٗا۔ت) (س گ) ٹھل۔گُروناک۔مجاز۔**پُرگوٗاتی** : (پُر۔گوٗا۔تی) (ن گ) تُرُندی۔زِرنگی۔**پُرگوٗاتیں** : (پُر۔گوٗا۔تیں) ترُندیں۔زِرنگیں۔گروناکیں۔مجازیں۔

پُرگوشت : (پُر۔گوش۔ت) (س گ) جان ءَ پُرّیں۔گوشتناکیں مَرُدم یا ساہ دار۔پڑّور۔زنڈ۔گوشتناک۔لانڈو۔**پُرگوشتی** : (پُر۔ گوش۔تی) (ن گ) پڑّوری۔گوشتناکی۔زَنڈ ءُ ٹوہ بُوَگ۔لانڈوی۔

پُرگوشتین : (پُر۔گوش۔تیں) (س گ) ہما کہ آئی ءَ پُرگوشتی ءِ صِفت اَست۔پڑّوریں۔بزبندیں۔لاندویں۔جان داریں۔

پَرگوشَگ : (پَر۔گو۔شَگ) (ن گ) مَرُدم ءَ بردست ءِ پتّنیں تنگیں ہڈّ۔ہمے ہڈّ ءِ جہل کپگ ءُ دوری بُوَگ۔(2) بزبند۔

پَرگول : (پَر۔گول) (ن گ) سَیل ءُ گرِدِش۔پہ سیل ءُ سوات تَرَّگ۔ گشت۔(2) اَسپ ءِ کُمکّے تاچینگ ءُ پدا آرگ۔**پَرگُولی** : (پَر۔گو۔لی) سیل ءُ گردشی۔ترّ ءُ تابی۔(2) نریان ءِ سوار بُوَگ، کمّے تاچینگ ءُ پدا آرگ۔

پَرلا : (پَر۔لا) (ن گ) گوٗانک۔توار۔چیہال۔کوٗکار۔

پِرلچَّگ : (پِر۔لچ۔چَگ) (ک گ) سَکّ لچَّگ۔پِرلَگّگ۔ چَسپَگ۔لگّگ۔دُورنیاہگ۔چَپسگ۔پِڑگ۔(2) شیکل بُوَگ۔ لاڑک بُوَگ۔پہ زور ہمراہ بُوَگ۔(3) یکّ بُوَگ۔**پِرلچَّگی** : (پِر۔ لچ۔چَ۔گی) (ن گ) ہما کہ پِرلچّگی انت۔(2) ہما کہ گوں پِرلچَّگ ءَ نسبت داریت۔

پِرلچّینتگ : (پِر۔لچ۔چین۔تگ) پِرلچّینگ ءِ گوٗستگال۔(2) دوتنگ۔لچّینتگ۔مُشتگ۔**پِرلچّینتگیں** : (پِر۔لچ۔چِ۔تَ۔گیں) (س گ) پِرلچَّگ ءِ گوٗستگال۔(2) ہم کہ پِرلچّینتگ۔

پِرلچّینگ : (پِر۔لچ۔چِ۔نگ) (ک گ) پِرلگّینگ۔چسپاں کنگ۔**پِرلچّینگی** : (پِر۔لچ۔چے۔نَ۔گی) پِرلچّینگ ءِ آوَکی۔(2) پِرلچّینگ ءِ کارکنگی یا بُوَنگی انت۔(3) دونگی۔لچّینگی۔مُشگی۔

پُرلِذّت : (پُر۔لِز۔زَت) (س گ) تام دار۔شِیرکِن۔وشّ۔

پُرلِذّتی : (پُر۔لِز۔زَ۔تیں) (ن گ) وشّ تامی۔شِیرکنی۔وشّی۔

پُرلِذّتیں : (پُر۔لِز۔زَ۔تیں) وشّ تامیں۔شِیرکنیں۔وشّیں۔

پِرلَگّگ : (پِر۔لَگ۔گَگ) (ک گ) پِرلچَّگ۔چَپسگ۔لیس دار بُوَگ۔پِڑگ۔(2) چِکّے ءِ یا دِگہ مَرُدم ءُ دَلوت ءِ گوں کسے ءَ انچو ہیلو بُوَگ کہ ہر وہد آئی ءِ یلہ مہ کنت۔**پِرلَگّگی** : (پِر۔لَگ۔گَ۔گی) (ن گ) ہما کہ گوں پِرلَگّگ ءَ نسبت داریت۔(2) پِرلَگّگ ءِ آوَکی۔

پِرلیٹَگ : (پِر۔لے۔ٹَگ) یکّ پارگی لیٹ وَرَگ۔کپگ ءُ لیٹ وَرَگ۔لیٹ ءُ پہ لیٹ بُوَگ۔دیم پہ شکون بُوَگ۔سَرلیٹگ۔

پِرلیٹیتگ : (پِر۔لے۔ٹِ۔تگ) پِرلیٹَگ ءِ گوٗستگال۔(2) دیم پہ شکون بُوَگ۔لیٹ ءُ پہ لیٹ بُوَگ۔**پِرلیٹیتگیں** : (پِر۔لے۔ٹِ۔ تَ۔گیں) پِرلیٹگ ءِ دیریں گوٗستگال۔(2) ہما کہ پِرلیٹیتگ۔

پِرلیٹینگ : (پِر۔لے۔ٹے۔نگ) (ک گ) یکّ پارگی لیٹگ۔ (2) بڈّ ءِ جنگ۔ بڈّ ءِ کنگ ءُ برگ۔ (3) وَیرَنداں کنگ۔ تباہ کنگ۔ بَرباد کنگ۔ **پِرلیٹینگی** : (پِر۔لے۔ٹے۔نَ۔گی) پِر لیٹینگ ءِ آوَ کی۔

پَرمات : (پَر۔مات) (ف گ) پَرماہگ ءِ گوُستگال: آئی ءِ حُکم کُرت۔ (2) سوج دات۔ سکین دات۔ رُمات۔ گُشت۔

پَرماتگ : (پَر۔ما۔تگ) پَرماہگ ءِ گوُستگال۔ (2) گوُشتگ۔ سکین داتگ۔ **پَرماتگیں** : (پَر۔ما۔تَ۔گیں) گوُشتگیں۔ سکین داتیں۔

پَرماتَن : (پَر۔ما۔تَن) (ن گ) پَرماتگیں۔ گوُشتگیں۔ (2) فرمان۔ حُکم۔

پَرماش : (پَر۔ماش) (ن گ) ماش ءِ ذات ءِ دَلے کہ ایشی ءِ دان ہم چوماش ءِ کوسگ ءِ اِنت بلے چہ ماش ءِ دانگ ءِ سکّ کسان اَنت۔

پَرماشی : (پَر۔ما۔شی) (ن گ) ہما کہ گوں پرماش ءِ نسبت داریت۔

پُرمال : (پُر۔مال) (س گ) پُرّیں چیز۔ باز ہستگاریں ءُ بھاگیاںئیں مَردُم۔ مال دار۔ ہستومَند۔

پَرمالگ : (پَر۔ما۔لگ) (ک گ) دَرّاجی ءِ پِرمُشگ یا کہ چہ ہملسوُن کنگ ءِ مالگ۔ لوجَگ۔ مُشگ۔

پَرمان : (پَر۔ما۔ن) بچار: فَرمان۔

پَرمان بَر : (پَر۔مان۔بَر) (س گ) حوال بروک۔ حال رسینوک۔

پَرماہگ : (پَر۔ما۔ہگ) (ک گ) رُمائشت۔ گُشگ۔ حُکم کنگ۔ سُرّ دیگ۔ سکین دیگ۔ **پَرماہگی** : (پَر۔ما۔ہگی) (ن گ) گوُشگی۔ سکین دیگی۔

پَرَم پوشی : (پَ۔رَم۔پو۔شی) (ج گ) پوشیگیں روچ ءِ رندءِ روچ بِزاں گوں مَرچیگیں روچ ءِ دیم ءِ چارمی روچ۔

پَرَم پوشیگ : (پَ۔رَم۔پو۔شی۔گ) بچار: پَرَم پوشی۔

پُرمُراد : (پُر۔مُ۔راد) (س گ) پُرواہگ۔ پُرجوزہ۔ **پُرمُرادیں** : (پُر۔مُ۔را۔دیں) (س گ) پُرواہگیں۔ پُرجوزہیں۔

پُرمَڑاہ : (پُر۔مَ۔ڑاہ) (س گ) مڑاہ دار۔ عِزّت مَند۔ شرف مَند۔ **پُرمڑاہی** : (پُر۔مَ۔ڑا۔ہی) (ن گ) پُرشانی۔ مڑاہ داری۔ شرف مندی۔ باعزّتی۔ مَنگہی۔ مزن مَرّی۔ **پُرمَڑاہیں** : (پُر۔مَ۔ڑا۔ہیں) (ک گ) شرف مندیں۔ مڑاہ داریں۔ پُرشانیں۔ باعزّتیں۔ مَنگہیں۔ مزن مَرّیں۔

پِرمُشتگ : (پِر۔مُش۔تگ) پِرمُشگ ءِ گوُستگال۔ (2) لچّینتگ۔ مُشتگ۔ دونتگ۔ **پِرمُشتگیں** : (پِر۔مُش۔تَ۔گیں) پِرمُشگ ءِ دیریں گوُستگال۔ (2) مُشتگیں۔ دونتگیں۔

پِرمُشگ : (پِر۔مُ۔شگ) (ک گ) سُبکّ سُبکّ ءِ مُشگ۔ ماں مُشگ۔ نرم نرمیگ ءِ مُشگ۔ بِرمُشگ۔ لگاشگ۔ لوجَگ۔ **پِرمُشگی** : (پِر۔مُ۔شَ۔گی) پِرمُشگ ءِ آوَ کی۔ (2) پِرمُشگ لوٹیت۔ (3) لگاشگی۔ چرپ کنگی۔

پُرمعانا : (پُر۔ما۔نا) (س گ) پُرمطلب۔ بامعانا۔ بامقصد۔ **پُرمَعنائیں** : (پُر۔ما۔نا۔ئیں) (س گ) پُرمطلبیں۔ بامعنائیں۔ بامقصدیں۔

پُرمَک : (پُر۔مَک) (ن گ) کَر پاس۔ (2) کَر پدانک۔ (3) سیاہ۔ سیاہ رنگ۔

پُرمَکر : (پُر۔مَک ر) (س گ) پلپینڈ۔ دغاباز۔ فریبی۔ دُڑوہ باز۔ حیلہ باز۔ **پُرمَکری** : (پُر۔مَک۔ری) (ن گ) دغابازی۔ دڑوہ بازی۔ حیلہ بازی۔ کلپی۔ شیطانی۔ **پُرمَکریں** : (پُر۔مَک۔ریں) (س گ) دغابازیں۔ دڑوہ بازیں۔ حیلہ سازیں۔ پلپینڈیں۔ شیطانیں۔ ریپکاریں۔

پَرمَن : (پَر۔مَن) (پ گ) منی ہاترءَ۔ منی پارءَ۔ مناں پہ۔ پہ من ءَ۔

پُرمُون: (پُر۔مُون) (س گ) دم بَرگ۔ (2) دَم بُرتگ۔ نزور۔

پُرمہر : (پُر۔مِہ۔ر) (س گ) دوستی۔ دوزواہی۔ مہروان۔ پُرواہگ۔ **پُرمہری** : (پُر۔مِہ۔ری) پُرواہگی۔ دوستی۔ مہروانی۔ دوزواہی۔ **پُرمہریں** : (پُر۔مِہ۔ریں) (س گ) دوستیئیں دوزواہیں۔ مہروانیں۔ پُرواہگیں۔

پَرمیل : (پَر۔ے۔ل) (ن گ) ناڈُراہی یے کہ آبدَست سُچیت۔ (2) گُٹّ ءِ بندگ ءِ ساد۔ بُلم۔

پرنادَگ : (پِر۔نا۔دَگ) (ک گ) نلکینک ءَ ہیکانی سَرءِ نادینگ کہ چیپک اِش بہ کنت۔ نندارینگ۔ پرناسَک۔ (2) چیزے پہ ڈوَل ءُ گوم سمبھینگ۔ **پرنادَگی** : (پِر۔نا۔دَ۔گی) پرنادَگ ءِ آوَکی۔ (2) پرنادَگ ءِ کارکنّگی یا بُونگی انت۔

پرناست : (پِر۔ناس۔ت) (ک گ) پرنادَگ ءِ گوستگال: آئی یا آہاں پِرنادَگ ءِ کارے کُت۔ **پرناستگیں** : (پِر۔ناس۔تَ۔گیں) (س گ) ہما کہ پِرنادَگ بُوتگ۔ (2) ہما کہ گوں پرنادَگ ءَ نسبت داریت۔

پرناسَک : (پِر۔نا۔سَک) پرنادَگ۔

پرنالَگ : (پِر۔نا۔لَگ) (ن گ) چہ بان ءِ سَرءَ ہَور ءِ آپ ءِ کشّگ ءِ داریں اَزباب۔ مازُرو۔

پَرنپوشی : (پَ۔رَن۔پُو۔شی) بچار : پَرَم پوشی۔

پڑنچگ : (پِڑ۔ن۔چَگ) (ک گ) آپ داریں چیزے ءِ زور پر دیگ ءُ آپانی کشّگ۔ گُڑنچگ۔ (2) چیزے ءَ گَرَگ ءُ زور پر دیگ۔ پِسکینگ۔ گُرچَگ۔ غومباشگ۔ کچّگ۔ **پڑنچگی** : (پِڑ۔ن۔چَ۔گی) (ن گ) ہما کہ پڑنچگ لوٹیت۔ (2) پڑنچگ ءِ آوَکی۔

پڑنچیتگ : (پِڑ۔ن۔چِ۔تگ) پڑنچگ ءِ گوستگال۔ **پڑنچیتگیں** : (پِڑ۔ن۔چِ۔تَ۔گیں) (س گ) ہما کہ پڑتکگ۔ پڑتکگیں۔

پڑنچائینتگ : (پِڑ۔ن۔چا۔ئین۔تگ) پڑنچائینگ ءِ گوستگال۔ **پڑنچائینتگیں** : (پِڑ۔ن۔چا۔ئین۔تَ۔گیں) پِڑ ن۔پڑنچائینگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ پڑنچائینگ بُوتگ۔

پڑنچائینگ : (پِرن۔چا۔ئے۔نگ) (ک گ) یکّ مَردُمے پَرما ہَگ کہ دِگہ یکّ مَردُمے ءَ بہ پڑنچیت یا کہ وَتی جند ءِ پڑنچائینگ۔ کسے ءِ پڑنچگ ءِ کارءَ پَرما ہَگ۔ **پڑنچائینگی** : (پِڑ۔ن۔چا۔ئے۔نَ۔گی) پڑنچائینگ ءِ آوَکی۔ (2) پڑنچائینگ ءِ کارکنّگی یا بُونگی انت۔

پَرَندُوشی : (پَ۔رَن۔دُو۔شی) (ج گ) چہ گوستگیں شپ ءَ پیسَر یگیں شپ۔

پُرَنڑی : (پُ۔رَن۔ڑی) (س گ) پُل دار۔ پُلّو۔ پُلّی۔

پُرِنک : (پُ۔رِن۔ک) (ن گ) چہ کُشار جاہ ءِ بُرزگرّ ءِ گُڈّی حدّ۔ **پُرِنکی** : (پُ۔رِن۔کی) (ن گ) ہما کہ گوں پُرِنک ءَ نِسبت داریت۔ (2) پُرِنک ءِ تہی نیمگ ءِ دوئیں کُلارگ کہ بازمَردُم ءِ گوات گرَنت کہ ایشان کُرنکیگ ہم گوشنت۔ گُسی۔ گُبوئی۔ (3) یکّ ناڈُراہی یے کہ لاغریں شِنگّاں گیپت۔ (4) پُرِنکی ءِ ناڈُراہی ءِ گپتگیں شِنّگ۔

پُرَنکش : (پُر۔نک۔ش) (س گ) ہما کہ نَکش کشّیتگ۔ بڑاہ دار۔ **پُرَنکشیں** : (پُر۔نک۔شیں) (س گ) بڑاہ داریں۔ نَکش چِتگیں۔

پَرَنگ : (پَ۔رَن گ) (ن گ) یورپ۔ پھلنگ۔ فرَنگ۔ **پَرَنگی** : (پَ۔رَن۔گی) (ن گ) پَرَنگ ءِ مَردُم۔ ہرچیزے کہ گوں پَرَنگ ءَ نِسبت داریت۔ یورپی۔ فرنگی۔

پُرَنگ : (پُ۔رَن گ) (ن گ) گِڑاں بہائیں سِنگے۔ (2) پُرچکیں رَنگ۔ (3) زیبا۔ رنگینہ۔

پُرّرَنگ : (پُر۔رَن۔گ) (س گ) سَرجم ءَ رنگ گپتگیں کُلونٹ کہ برابر رَنگ اِنت کہ چہ ایشی ءَ رند ٹِکّ کپیت۔ (2) ہرچیزے کہ جوان رَنگ بہ بیت۔ رنگینہ۔ پُختہیں رَنگ۔ (3) (ن گ) پُر ءِ رَنگ۔

پَرنَند : (پَر۔نَن۔د) چیزے ءِ سرءَ نندگ۔ **پَرنِندَگ** : (پَر۔نِن۔دَگ) (ک گ) چیزے ءِ سَرءَ پہ گیگ ءُ گوم نِندگ۔ (2) دُومی برءِ نِندگ۔ (3) کُکّڑ ءِ پہ تُس کنگ ءَ نکینگ ءِ سَرءَ نِندگ۔ تُس کنگ۔ (4) کُکّڑ ءَ ہیکانی سَرءِ پرنادینگ۔ (5) مردے بہ وپت ءُ واب ءَ جنین ءَ ڈُک للّگ۔

پُرّو : (پُر۔رو) (س گ) بے ریا۔ ہما کہ کسے ءِ رُوءَ نہ گیپت۔ (2) پُرّاں سَرو۔ ہُنژو۔ پُرگوات۔ سُنٹارو۔ (3) (ن گ) چہ پیشّ ءَ جوڑ بُوتگیں کسانیں سُندک یا دَرپ کہ ناہءَ مان کنگ بیت۔ **پُرّوسَر** : (پُر۔رو۔سَر) (س گ) پُرّاں سَرو۔ بے ریا۔ پُرگوات۔ سُنٹا سَر۔

پُرّوسَری : (پُر۔رو۔س۔ری) (ن گ) پُرگواتی۔ سُنٹاں سَری۔ ہُنژو۔ بے ریائی۔

پِروا : (پِر۔وا) (س گ) لیزم۔لَجّیگ۔حجالت۔
پُرواک :(پُر۔وا۔ک)(س گ) قوّت مَند۔واک دار۔واک مَند۔زوراوَر۔ **پُرواکی** :(پُر۔وا۔کی)(ن گ) زوراوَری۔واک داری۔(2) مڑاہ داری۔پُرگشادی۔مزن مَرّی۔ **پُرواکیں** :(پُر۔وا۔کیں)(س گ) زورمندیں۔مڑاہ داریں۔مزن مَرّیں۔پُرگشادیں۔
پَرواہ : (پَر۔وا۔ہ) (س گ) خیال۔تَب۔طمع۔غرض۔(2) گرَز ر۔(3) ہاترِ۔کَمار۔آجہو۔پار۔واہَگ۔باک۔
پَروان : (پَر۔وان)(ن گ) یکّ بالی کرمے۔
پَروَت :(پَر۔وَت)(پ گ) پہ وَت۔سرءِ وَت۔وَتی دِلءِ مَیل۔(2) وتی ہاترءِ۔ **پَروَتی** :(پَر۔وَ۔تی)(پ گ) وتی خاطرءِ۔پہ وت ءِ۔ **پَروَتیگی** :(پَر۔وَ۔تی۔گی)(پ گ) وتی حاطرءِ۔پہ وت ءِ۔
پَرُود :(پَ۔رُو۔د) (ج گ) اُودءِ۔دُورءُ دورءِ۔چہ نزّ یکءِ انّاں چہ دِیر دِیرءِ۔آہند۔آں پلّوءُ۔اُود۔پہ اُود۔ **پَرودا** : (پَ۔رو۔دا) (ج گ) ہمانیمگءِ۔ہمانزّیکءِ گوُرا۔ **پَرُودپَرُود** :(پَ۔رُود۔پَ۔رُود)(ج گ) دِیر دِیرءِ۔پہ اُود، پہ اُود۔ **پَرودپَرُودی** :(پَ۔رود۔پَ۔رُو۔دی)(ج گ) دیر دیری۔گِستائی۔جتائی۔
پَروَر :(پَر۔وَر)(ن گ) پَہریزوک۔ساٹوک۔رودینگ۔(2) بندوار۔
پَروَرد : (پَر۔وَر۔د)(ن گ) نِیامت۔وراک۔ورد۔
پَروَردِگار :(پَر۔وَر۔دِ۔گار)(ن گ) گوُرکنوک۔رودینوک۔ساٹوک۔خُدا۔کارساز۔ہاوَند۔خُدا۔ **پَروَردَگاریں** :(پَر۔وَر۔دَ۔گا۔ریں)(س گ) ساٹوکیں۔گوُرکنوکیں۔رودینوکیں۔کارسازیں۔ہاوندیں۔
پَروَرِش : (پَر۔وَ۔رِش) (ن گ) رودینگ۔گورسی۔
پَروَرینتگ :(پَر۔وَ۔رین۔تگ) پَروَرینگءِ گوُستگال۔(2) رودینتگ۔پڑّورکُتگ۔ساٹیتگ۔ **پَروَرینتگیں** :(پَر۔وَ۔رین۔تَ۔گیں) پَروَرینگءِ دیریں گوُستگال۔(2) رودینتگیں۔پڑّورکُتگیں۔ساٹیتگیں۔

پَروَرینگ :(پَر۔وَ۔رے۔نگ)(ک گ) رودینگ۔ساٹگ۔مزَن کنگ۔گوُرءُ سارکنگ۔لاپ دیَگ۔سارگ۔والینگ۔پڑّور کنگ۔ **پَروَرینگی** :(پَر۔وَ۔رے۔نَ۔گی)(ن گ) رودینگی۔ساٹگی۔گوُرءُ سارکنگی۔والینگی۔پڑّورکنگی۔
پُڑوش :(پُڑ و۔ش)(ن گ) ساہ دارءِ دستءُ پادءِ کونڈءُ مُنکّ کہ چہ ہمیدءَ دستءُ پاد دوتل بنت۔(2)(ک گ) پڑوشگءِ فرمان گال : پڑوشگءِ کارءَ بہ کن۔(3) اُشترءِ رواجے۔(4) اُشترءِ وش رواجی ہیل دیَگ۔پڑوشگ۔وَشّیں رَواجاں پرّینگ۔(5)(ن گ) چَرہی ٹپنگ۔(6) پُڑشتگیں جاگہہ۔(7) چاچ یا چاچاءِ پسہ۔(8)(س گ) بےسوبی۔شِکست۔جنگءِ نزوربُوتگءُ تچگ۔زلل۔قضا۔(9) دِل رَنجی۔ **پُڑوش کپگ** : (پُڑ و۔ش۔کَ۔پگ) نااتفاقی وَدی بُوتگ۔دِل رَنجی پیداک بُوتگ۔ **پُڑوش وَرگ** :(پُڑ و۔ش۔وَ۔رگ) شِکست وَرگ۔بےسوب بُوتگ۔جنگءِ پُشتءِ پرترّگ۔پدیگ۔گُڑکنگ۔دَربُوتگ۔
پُڑوشت :(پُڑ وش۔ت)(ک گ) پڑوشگءِ گوُستگال : کسےءَ پڑوشگءِ کارکُت۔
پڑوشتگ :(پُرو۔ش۔تگ) پڑوشگءِ گوُستگال۔(2) بہر بہر کُتگ۔ڈُرینتگ۔گُڈّیتگ۔ **پڑوشتگیں** : (پُڑ وش۔تَ۔گیں)(س گ) پڑوشگءِ دیریں گوُستگال۔ہما کہ پڑوشتگ۔
پُڑوشتانک : (پُڑ و۔ش۔تاں۔ک)(ن گ) پُڑشتگیں شَے۔(2) ریزُکی۔ہُوردگیں زرّ۔پڑشدانک۔پیسہ۔(3) ٹکّرٹکّربُوتگیں۔
پُڑوشگ :(پُڑ و۔شگ)(ک گ) بورینگ۔ٹکّرٹکّرکنگ۔جِتاجِتا کُنگ۔چِڑینگ۔گُڈّگ۔ڈُرینگ۔(2) پُڑوشگءِ کاریا پڑوشگءِ جِند۔ **پُڑوشگی** :(پُرو۔شَ۔گی)(ن گ) ہما کہ پڑوشگءِ خاصیتءَ مان بہ بیت۔(2) پُڑوشوکیں۔ہما کہ پُڑشت کنت۔ہما کہ پڑوشگ لُوٹیت۔ہما کہ پڑوشگی اِنت۔
پڑوشیگ : (پرو۔شی۔گ) (س گ) پڑوش وارتگیں لشکرءِ سَر بُوتگیں مَردُم۔

پَرّوک :(پَر۔رو۔ک) (ن گ) ھما کہ چہ جاہے ءَ چگَل گیپت ءُ سِڈّیت ۔(2) جھل کپوک۔ **پَرّوکین** :(پَر۔رو۔کے۔ن) (س گ) ھما کہ پَرّگ ءِ صِفت ءَ داریت ۔ کپوکیں ۔جہل روئکیں۔

پروک :(پ۔رو۔ک) (ن گ) ھما کہ پِر اِنت ۔وام ۔ **پِروکی** : (پِ۔رُو۔کی) (ن گ) پِریں چیز۔ پِریں زَرّ۔ ھما زَرّ کہ کسے ءِ سَرءَ وام اَنت ۔ وامی۔

پُرڈگت :(پُڑ و۔گت) (س گ) خیال ۔فکر۔ دِلگوش ۔ **پُرڈگتی** : (پُڑ و۔گ۔تی) (ن گ) ھما کہ آئی ءَ یکّے ءِ فکر ءُ خیال بہ بیت ۔ ھما کہ آ یکّے ءِ دِلگوش ءَ بیت۔ **پُرڈگتی ئین** :(پُڑ و۔گ۔تی۔ئیں) (س گ) فکر ءُ خیالی ئیں۔ ھما کہ آ گوں پُروگت ءَ نِسبَت داریت ۔

پَروم : (پ۔رو۔م) (ن گ) یکّ خاصیں وڑ ءِ حاکے کہ ڈگّی ءِ ما ہگ ءَ مُشگ بیت تانکہ چُکّ آئی ءَ مِتک مہ کنت ۔(2) بلوچستان ءِ یکّ دَمگے۔

پَرون : (پ۔رو۔ن) بچار : پرونڑ۔

پَرُونڑ : (پ۔رُون۔ڑ) (ن گ) آرت ءِ گیچگ ءِ اَزباب۔ پَرون ۔گیچین۔

پَرَہ :(پ َ۔رہ) (ن گ) گیشینک ءِ تَرّوک ۔لگوشکانی گیشینگ ءِ کار۔ لگوشکاں پہ ماسکولگ کنگ ءَ یکّ برے ھمیشی ءِ سَرءَ گیشینک گَنَنت ۔ یکّ دارے مِکّ گَنَنت کہ مات دارءِ گوشنت ۔ ایشی ءِ سَرءَ دِگہ بارگ تَرین دارے یا کہ ھمیشی ءِ چند ءِ سَربُری بَہرءِ بارگ تر گَنَنت ،ھما ونجی کہ کماتگ اَنت ءُ سمن کُرتگ اَنت ، پتّا ہگ ءُ ھمیشی ءِ سَرءَ کنگ بنت کہ ھمے پتاتگیں ونجیانی سَرءِ گیشینک بزاں کونڈ کُرتگیں لگوشک بیت۔

پَرَئی :(پ َ۔رَ۔ئی) (ن گ) میتین ۔ ھیب ۔دَراجیں آسنے کہ یکّ سَرءِ پتن اِنت کہ پہ کلّ جنگ ءَ کارمرز بیت۔ مُوبنگ ۔ باری۔ بُوبنگ۔

پَرہیز : (پَر۔ ہے۔ز) (د) (س گ) بچار : پَہریز۔

پَری :(پ۔ری) (ن گ) قِصّہ ءُ داستانانی ھما جَنین کہ سکّ شَرّ رَنگ اَنت ۔سَکّیں شَرّ رَنگیں جَنین ۔(2) دِگہ دنیاے ءِ بازمہاندَرائیں زالبُول۔ پَری زادگ۔ **پَری رُو** :(پ۔ری۔رُو) (س گ) چو پَری ءَ زیبا۔شَرّ رنگ ۔ **پَری رَنگ** :(پ۔ری۔رن۔گ) (س گ) وَشّ رَنگ ۔زیبا۔ڈَوْل دار۔خُوبرو۔ **پَری زادگ** :(پ۔ری۔زا۔دَگ) (س گ) پَری ءِ اولاد۔ ھما کہ چو پَری ءَ نازُرک ءُ ڈَوْل دار بہ بیت ۔پَری ذات ۔شَرّرَنگ ۔زیبا۔ **پَری گونگ** :(پ۔ری۔گو۔نگ) (س گ) پَری ءِ ڈَولیں ۔ پَری ءِ وڑیں ۔ پَری ءِ رَنگ۔ **پَریانی پِٹّغ** : (پ۔ری۔یا۔نی۔پِٹ۔ٹَغ) (ک گ) آسمان ءِ پَریانی کسے ءِ مَرگ ءِ موتک کنگ ۔پڑیشتگانی موتکی زارِہ۔

پِری :(پِ۔ری) (ن گ) بے تاہیریں گپّ کہ آئی ءِ تہءِ پِریات ءُ سَرسَرجَنگ ءِ تَب ھوار بیت ۔(2) پَل گوُشگ ۔ وسواس ۔تَلوَسَگ ۔ (3) پِر بُوبنگ ءِ عَمل ۔ **پِری پِری** :(پِ۔ری۔پِ۔ری) (ن گ) بے تاہیری۔ وسواس ۔تلوسَگ ۔ بے آرامی۔ نہ وَشّی ۔ وَڑی وَڑی۔ پلگوُش ۔ **پِری پِری کَنگ** : (پِ۔ری۔پِ۔ری۔کَ۔نگ) (ک گ) تلوَسَگ ۔فریاد کنگ ۔بے تاہیر بُوبنگ ۔ چہ بے تاہیری ءُ کسے ءِ زَہیر ءِ یا غم ءِ بے آرام بُوبنگ ءُ گپّ جنگ ءُ بَسّ نہ کنگ ۔ پڑگ ۔ ولّروَرگ ۔پلگوُشگ ۔وَڑی وَڑی کنگ۔

پُری :(پُ۔ری) (ن گ) پشّگ ءِ ھُورتیں قِسمے ۔ وَروکیں مَگسک ءِ قِسمے کہ چہ حاک ءَ پاد کیت ۔دَراج سُنٹ ءُ دَراج ٹانگیں بالوے کہ دِگہ ساہ داراں وارت ءُ آھانی حوناں چُوسِیت ۔ شَی مَگسک ۔(2) ھما کہ گوں پُراں نِسبَت داریت ۔ پُر ءِ رَنگ۔ (3) کلنڈو ءِ ذاتے کہ کانڈیل ءِ بارگ اِنت ۔ دان ءِ اسپیت اِنت بلے چہ کلنڈو ءَ کستر اِنت ،سُہرو ءِ دان ءِ قَدّ ءِ دانے بیت۔

پَری اِستان :(پ۔ری۔اِس۔تان) (ن گ) پَر اِستان ۔ پَریانی جاگہ ۔دُوریں ڈیہہ۔ پَرِستان۔

پِرّیتک : (پِر۔ریت۔ک) (ک گ) پِرّیچگ ءِ گوُستگال بزاں پِرّیچگ ءِ کار بُوت۔ **پِرّیتگگ** :(پِر۔ریت۔گگ) پِرریچگ ءِ گوُستگال ۔(2) پِرریچگ بُوتگ۔

پرے دا : (پ ـ رے ـ دا) (ج گ) ھمے نزّیک ءُ گوْرءَ ـ
پری ذات : (پ ـ ری ـ ذا ـ ت) بچار : پری زادگ ـ
پریری : (پ ـ رِے ـ ری) بچار : پیری ـ
پرے : (پ ـ رِے) (پ گ) پہاے ـ پہاے کارءَ ـ پہ ایشی ءَ ـ
پریات : (پر ـ یا ـ ت) (ن گ) کُوگار ـ واہی ـ زاری ـ دسبندی ـ عرض ءُ گُرز ـ چہ دَردے ءِ تاہیر ءَ گرْ یوگ ـ زنگ ـ صلوات ـ گارّ ـ پَرات ـ فریاد ـ اونہار ـ بُوکڑو ـ پَراد ـ بُوہاڑ ـ
پرریچ : (پَر ـ رے ـ چ) (ن گ) پرّیس ـ پچ ریچگ ـ (2) (ف گ) پَرریچگ ءِ فرمان گال : پرریچگ ءِ کارءَ بہ کن ـ
پرّیچک : (پَر ـ ری ـ چ ـ ک) (ن گ) ماہیگ ءِ کش ءِ بانزُل رَنگیں دَستک ـ ہر چیزے ءِ ھمے رَنگیں بانزلوئیں بَہر ـ (2) سِینگ ءِ جَہل تِریں نازُرکیں تژک یا پہلُونک ـ (3) مُرگ ءِ بانزُلانی بے گوشتیں ہڈّ ـ
پرّیچگ : (پَر ـ رِے ـ چَگ) (ک گ) پچ ریچگ ـ تاب داتگیں یا پتاتگیں چیزّے ءِ پچ کنگ ـ پتاتگیں بندیک یا بندیک رَنگیں چیزّے ءِ تچک کنگ ـ گوپتگیں چیز ءِ پچ کنگ ـ تابانی کشّگ ـ **پرّیچگی :** (پَر ـ رے ـ چَ ـ گی) (ن گ) ہما کہ پَرّیچگ لوٹیت ـ ہما کہ گوں پرّیچگ ءَ نسبت داریت ـ
پرّیس : (پَر ـ رے ـ س) (ن گ) پچ ریچگ ـ کارے ءِ دوار کنگ ـ **پرّیسگ :** (پَر ـ رے ـ سَگ) (ک گ) تابانی در کنگ ـ پَرّیچگ ـ **پرّیسگی :** (پَر ـ رے ـ سَ ـ گی) (ن گ) ہما کہ پَرّیسگ لوٹیت یا پَرّیسگی انت ـ (2) ہما کہ گوں پرّیس ءَ نسبت داریت ـ
پریش : (پڑ ـ ے ـ ش) (ن گ) شہ زُرت ءَ کگّ ہُورتیں دانے کہ پہ کاہ ءِ ہاترءَ کشنت ئے ـ شپانکو ـ
پریشان : (پ ـ رِے ـ شان) (د) (ن گ) مُلُور ـ مُونجا ـ آزُردَگ ـ دِل تپرکہہ ـ حُشک ءُ حیران ـ دِل پَدَرد ـ زُرمب ـ (2) بد حال ـ تنگ ـ ڈابیرگ ـ سربتگ ـ عذاب ـ فکرمَند ـ ماندا ـ مُنج ـ نِگران ـ ہلاہوش ـ ہلوشو ـ دِل تژک ـ دِل غمیگ ـ (3) ہما کہ چہ بازیں گم ءُ جنجالاں حیران اِنت ـ نگیگ ـ غم ءُ گرتّی ـ (4) بے تاہیر ـ تکاں سُر ـ بے سُدّوم ـ بے قرار ـ تابان ـ **پریشانی :** (پ ـ رے ـ شا ـ نی) (ن گ) آزُردَگی ـ دل تپرکہی ـ فکرمندی ـ نگرانی ـ گمی ـ نگیگی ـ بے تاہیری ـ تکاں سُری ـ **پریشانیں :** (پ ـ رے ـ شا ـ نیں) (س گ) آزُردَگیں ـ دل تپرکہیں ـ دل پدردیں ـ نگیگیں ـ بے تاہیریں ـ تکاں سُریں ـ تابانیں ـ
پڑیشت : (پڑ ی ش ـ ت) (ن گ) پڑیشتگ ءِ توار ـ داشتگیں کندگ ءِ یکّ پارگی دَرآہگ ءِ توار ـ (2) دَلوت ءُ ساہ دار ءِ چِشگ ءِ توار ـ **پڑیشت کنگ :** (پڑ ی ش ـ ت ـ کَ ـ نگ) (ک گ) کندگ ـ (2) اولاک یا کہ دَلوت ءِ پونز ءِ ہُوش کنگ ءِ توار کہ یکّ پارگی ساہ ءِ پہ تُرندی چہ پونز ءَ کشّیت ـ (3) اَسپ یا حر ءِ دَنتانانی نچینگ ءِ توار ـ
پڑیشت ءُ پڑاشت : (ن گ) پڑیشتگ ءُ پڑاشتگ ـ چشّ ءُ چاش ـ چِشگ ـ (2) ملنڈ ءُ مسکرا ـ **پڑیشتگ :** (پڑ ی ش ـ تگ) (ک گ) گوں زوراں چِشگ ـ
پڑیشتگ : (پڑ ے ـ ش ـ تگ) (ن گ) ملائک ـ ملکّ ـ فرشتہ ـ نُور ـ
پڑیشگ : (پڑ ش ـ شگ) بچار : پُترشک ـ
پریشی : (پ ـ ری ـ شی) (پ گ) پَرایشی ـ پہ ایشی ـ پہ ایشی ءِ ہاترءَ ـ پہ اِشی ءَ ـ اے مَردُم ءِ پارءَ ـ
پرّینک : (پر ـ ریں ـ ک) (ن گ) دَریائی مُرگے ـ
پڑینکی : (پڑ یں ـ کی) (ن گ) گوْرءِ سہتے ـ
پرّینتگ : (پر ـ رین ـ تگ) پرّینگ ءِ گوْستگال ـ (2) دوْر داتگ ـ چگّل داتگ ـ **پرّینتگیں :** (پر ـ رین ـ ت ـ گیں) پرّینگ ءِ دیریں گوْستگال ـ (2) چگّل داتگیں ـ دوْر داتگیں ـ
پرّینگ : (پَر ـ رِے ـ نگ) (ک گ) زِندیان ءَ ماں بندیکے ءِ بندگ ءُ بال دیگ تانکہ مُرگانی رماں ھمے نیمگ ءِ بیاریت ءُ بہ گردینیت ـ سٹّینگ ـ

پڑّ ینگ : (پِر۔رے۔نَگ) (ک گ) دوُر دیگ۔تیلانک دیگ۔انچوش کنگ کہ بہ کپیت۔چَگل دیگ۔شانک دیگ۔ڈگارءِ جنگ۔ترّینگ۔(2) اَولی وجّءِ نیلگ۔(3) پڑ وش دیگ۔شِکست دیگ۔(4) چیزےءِ یادودےءِ بنا کنگ یا رواج دیگ۔**پڑّینگی** :(پِر۔رے۔نَ۔گی) (ن گ) ہما کہ گوں پڑّینگءَ نسبت داریت۔(2) دورد یگی۔چَگل دیگی۔ڈگارءِ جنگی۔(3) پڑ وش دیگی۔تاوان بار کنگی۔

پَرینگو : (پَر۔اِین۔گو) (ج گ) اینگو۔اےنیمگءَ۔اے پلّوءَ۔

پَریو : (پَرے۔و) (ن گ) فریب۔دُزوہ۔دَغا۔

پڑ یوان : (پ۔رِے۔وان) (ن گ) دَست پچ۔سخی۔مَزن دل۔

پڑ یہہ : (پِرے۔ہ) (ن گ) ہوش۔سُدّھ۔ساہ۔

پڑّ : (پِڑ۔ڑ) (ن گ) ڈَنڈِسک۔پِیشّءِ بارگیں تار یا اوتاگ۔پیشّءِ دوئیں پلّوانی بزیں بہر۔(2) ٹکّ کُٹگیں پیشّ۔پیشّءِ کسانیں زہ۔پیشّانی پہ تکرد، پہ پات یا سادءِ گوُپکءَ تیار کنگءِ ہاترءَ پڑّ کنگ۔(3) چلتک یا کہ گوشءِ دُرّ جاہ۔(4) چمّانی کوس۔(5) بُنیاد۔بیہہ۔اَصلءُ نسل۔پُشت۔رَند۔توم۔(6) بدل۔چیزےءِ بدلءَ چیزےءِ دیگ۔(7) بارگیں تار۔سکّ لاغرءُ بارگ۔**پڑّءِ پڑّینگ** :(ک گ) تباہءُ برباد کنگ۔چُک چِین کنگ۔حاکیدہ کنگ۔**پڑّءِ جنگ** :(ک گ) پیشّءِ کِرّانی دُور کنگءُ پیشّءِ تاکاں برابر کنگ۔**پڑّءِ کپگ** :(ک گ) نااُمیدی۔مرگ۔لاچاری۔(2) نزدمرگ بُونگ۔**پڑّ کنگ** :(پِڑ۔ڑ۔کَ۔نَگ) (ک گ) پیشّانی دوئیں نیمگءِ ٹُک کنگ۔(2) تاوان بار کنگ۔نقصان دیگ۔**پڑّی** :(پِڑ۔ڑی) ہما کہ گوں پڑّءَ نسبت داریت۔

پڑ : (پ۔ڑ) (ن گ) پٹّ۔ڈنّ۔مَزنیںءُ پڑ اہیں جاگہہ۔پڑ اہگ۔کپ۔وڈّ۔پراوان۔پڑگ۔دَور۔دِہینگ۔ڈھنڈار۔

پڑ کنگ : (پِڑ۔کَ۔نَگ) (ک گ) ڈنّءِ درا ہگ۔پہ جنگءُ مڑءِ اوشتگ۔(2) ٹوکءُ ٹاکوری کنگ۔نہ وَشّیں گالوار کنگ۔**پڑءِ پچ کنگ** : راہءِ پہ تچگءَ وَشّ کنگ۔**پڑَگ** : (پ۔ڑَگ) (ن گ) پڑ۔میدان۔پڑ اہگ۔ڈنّ۔کپ۔وڈّ۔

پُڑ : (پُڑ) (ن گ) تَل۔دومی تک۔بہر۔(2) تاہ۔ہَشّءِ یکّ تاہے۔(3) باکسءِ ہما بہر کہ اُودءَ شورہ لچّینگ بیت۔

پڑانگ : (پَ۔ڑاں۔گ) (س گ) بُزرقدّیںءُ لاغریں مَردُم یا مال۔

پڑَت : (پَ۔ڑَت) (ن گ) بند۔بند کنگ۔کڑکّ یا ٹُنگءِ بند کنگ۔پچیں چیزےءِ بندگ۔(2) سوز کنگ۔

پڑتی : (پڑ۔تی) (ن گ) ہما دارکہ برّیں یا جنوکیں گوکءِ گُٹّءَ دیینت۔(2) جنجال۔(3) ہیرتیں سِنگ موردانگاں دومیگءِ جنگ۔

پڑجنگ : (پڑ۔جَ۔نَگ) (ک گ) گونی، گوُالگ یا دِگہ چیزانی پہ رِدسَر پہ سَرءَ ایر کنگ۔پڑی جنگ۔(2) مقیمی نندگ۔لوگءِ نندگ۔دوار کنگ۔(3) دِڑیسءِ چاپ جنگ۔(4) مڑائی۔جنگ۔

پڑچ : (پڑ۔چ) بچار : تڈّی۔

پڑچول : (پڑ۔چول) (ن گ) کوہنیں تکرد۔تڈّی۔پڑچ۔تکرد۔

پُڑس : (پُڑ۔س) بچار : پُرس۔

پُڑسَگ : (پُڑ۔سَگ) بچار : پُرسَگ۔

پڑسَند : (پڑ۔سَن۔د) (ن گ) لاندی۔تبا ہگ۔حُشک کُتگیں گوشت۔پرسَند۔

پڑَغ : (پ۔ڑَغ) (ن گ) ہما نادُراہی کہ چہ یکّےءِ دومیءِ گیپت۔(2) ہما نادُراہی کہ مَردُم یا دَلوتءِ گوشءِ تہءَ دانگ دَرکیت۔(3) گوشءِ تہءَ دَرآتکگیں دانگ۔

پڑَک : (پ۔ڑَک) (ن گ) گچّ۔(2) ڈل۔ٹولی۔بُرّ۔گل۔رُمب۔

پڑکّا : (پ۔ڑَک۔کا) (ن گ) پاگءِ بُلّ کہ بُرزءَ مکّ بیت۔(2) پاگ۔پاگءِ لونجانیں چُوڑ۔پڑکّو۔

پڑکَغ : (پڑ۔کَغ) (س گ) پچءُ پوشاکیں۔سمبھیتگیں۔(2) (ک گ) جزّرگ۔پلپٹگ۔دَستءُ پادانی جنگ۔(3) تیرءِ مانآ ہگءَ پدمرگءِ ساہ دیگ۔

پڑکّو :(پَ۔ڑَک۔کّو)(ن گ) بیرک۔ پیرءُ ولیانی حدّیر ہانی سَرءَ جتگیں بیرک۔ (2) پاگءِ بندگءِ تہرے۔ بستگیں پاگءِ اوّلی بہر۔ پاگ۔ پڑکا۔

پڑگہہ : (پڑ۔گہہ) (ن گ) گپّل۔ دارءِ تراشتگیں ٹکّر۔

پڑکّہ : (پَ۔ڑَک۔کہ)(ن گ) مردینءِ ہما مِید کہ دَرّاج تر اَنت ءُ کوپگ سَران اَنت یا انگت دَرّاج اَنت کہ دیمءَ سینگءِ سَرءَ لونجان اَنت۔

پڑکی :(پَڑ۔کی)(ن گ) رمَگ۔ ہلکءِ رمَگ کہ روچءَ چریت ءُ شپءَ لوگاں کیت۔

پِڑکّی :(پِ۔ڑِک۔کی)(ن گ) اَنگرّاں کنگءُ گرَگ یا پتّا ہَگ۔ (2) چپّءُ چاگِرد کنگءُ گرَگ۔ (3) وتی پادءَ گوں دِگرےءِ پادءَ اَنچوش اَڑینگ کہ آمَردُم بہ کپیت۔ اَنڈی۔ ٹانگڑی۔ انگڑائی۔ **پڑکّی دیگ** :(پَ۔ڑِک۔کی۔دی۔یَگ)(ک گ) ران کنگ۔ انگُڑائی کنگ۔ انگڑی دیگ۔ (2) گرداں دیگ۔ چپّءُ چاگرد کنگ۔

پَڑَگ :(پَ۔ڑَگ)(ک گ) یکّیں حبرءَ پدماں پدگوشگ۔ (2) وانگ۔ منتر وانگ۔ (3) دمءُ چوف کنگ۔ (4) دپ دڑی۔ کُپگ۔ لنجگ۔ دَپ دڑگ۔ (5) بےنفیں گپّءُ تڑان۔ نُرنڈءُ کپّ۔ نُرنڈگ۔ پِری پِری کنگ۔ (6) ماہیگءِ تَوار۔ (7) جوڑگ۔ وابءِ تہءَ حبر دیگ۔

پڑِنج :(پَ۔ڑِن۔ج)(س گ) دَڑچکءِ نوکیں ہُنڈالانی جنگ۔ (2) دَڑچکءِ نوکیں لمب جنگ۔ نوک ٹُڑگّگ۔

پڑو :(پَ۔ڑو)(ن گ) لانکیگءِ قِسمے کہ آنجگءَ مان اِنت ءُ پہنات ءَ ہم دَپ ماں دَپ کُرتگ ءُ دو تلگ اَنت۔ (2) جار۔ کُوکار۔ توار۔ بُرزیں جاگہےءَ اوشتگ ءُ جار پرِّینگ۔ گوں زورءَ توار کنگ۔ (3) مُلّائیں ہندوانی دَرّاجیں پشک۔

پڑوپی :(پَ۔ڑو۔پی)(ن گ) دانءِ کچّءُ کیل کنگی داریں اَزبابے۔ لیکوے۔

پڑوک :(پَ۔ڑو۔ک)(ن گ) وننگیں۔ ہما کہ وانیت۔ (3) چاپاڑ۔ دَپ دڑ۔ ریٹا۔ (4) نُرنڈوک۔ کپّوک۔ بازحبر۔ ہما کہ پڑیت۔ **پڑوکیں** :(پَ۔ڑو۔کیں)(س گ) ہما کہ وننگے۔ وانندہیں۔ (2) دپ دڑیں۔ بازحبریں۔ (3) نُرنڈوکیں۔ کپّوکیں۔

پُڑی :(پُ۔ڑی)(ن گ) تڑمپ۔ جیہڑ۔ جیہر۔ چُٹّ۔ پُڑینک۔ پِٹّ۔ چُٹّوک۔ دِڑمّغ۔ (2) ہُورتیں دَرمانءِ یکّ کیلے۔ (3) سَرچکیں پوت پوتیں تل تلیں۔ سَرچکیں چیز۔

پڑی :(پَ۔ڑی)(ن گ) نہادی۔ بہاءُسیمءِ جاگہہ۔ پڑءُ پڑاہیں جاگہہءِ کشّءُ دِہءُ بہاءُ زُور کنگ۔ (2) چیزاں سرماں سَراِیر کنگ۔ تپّی۔ تڑی۔ نچین۔ **پڑی جنگ** :(پَ۔ڑی۔جَ۔نگ)(ک گ) تپّی جنگ۔ سَرپہ سَراِیر کنگ۔ نچینگ۔ یک جاہ کنگ۔

پَڑّی :(پَڑ۔ڑی)(ن گ) پُشت۔ قرن۔ (2) رند۔ رنداں۔

پڑیسگگ : (پی۔ڑی س۔گگ) بچار : پلیسگگ۔

پُڑینک :(پُ۔ڑِیں۔ک) (ن گ)(س گ) پُڑی۔ تڑمپ۔ کتڑہ۔ چُٹّ۔ پِٹّ۔

پڑی وار : (پَ۔ڑی۔وار) (ن گ) دوچے۔ پڑی وال۔ پلی وار۔ (2) سَرپہ چکّ۔ پوت ماں پوت۔

پڑی وال : (پَ۔ڑی۔وال) بچار : پڑی وار۔

پُڑُک :(پُ۔ڑُک)(ن گ) ہما سازی توار کہ چہ پُوزکءِ سازءَ دَرکیت کہ آئیءَ پہ دَپ جننت۔ ہما ساز کہ چہ جَوءِ پلارءَ جوڑ ئے کننت ءُ پہ دَپ ئے جننت۔

پڑّگ : (پَڑ۔ڑَگ) بچار : پڑّہ۔

پڑّور :(پَڑ۔زو۔ر)(س گ) پیگ داریں گوشت۔ (2) ہما دَلوت یا اولاک کہ گوشت ءُ پیگ اِنت۔ گوشتناک۔ (3) زَنڈ۔ دَوری۔ اِستور۔ اِستاوَر۔ بندوار۔ پُرّ۔ پُرّءِ پُرّ۔ پُرگوشت۔ نَروٹّ۔ فربہ۔ لاند۔ لاندَو۔ سبّر۔ تڑوم۔ ٹاہ۔ جونگ۔ غُلّ۔ دِنگ۔ **پڑّوری** :(پَڑ۔زُو۔ری)(ن گ) گوشینا کی۔ پرگوشتی۔ زَنڈی۔ اِستاوَری۔ بندواری۔ فربہی۔ دِنگی۔ **پڑّوریں** :(پَڑ۔زو۔ریں)(س گ) گوشتِناکیں۔ پُرگوشتیں۔ زَنڈیں۔ بندواریں۔ دِنگیں۔

پزور : (پ۔زور) (س گ) بہ زور۔ پہ جبرٔ۔ زبردستی۔ پہ زورءِ قُوّت۔

پزّہ : (پز۔زہ) (س گ) مونجا۔ ملُور۔ نگیگ۔ بزّگ۔ پزّگ۔ رحم۔ **پزّہ وَرگ** : (پز۔زہ۔وَ۔رگ) (ک گ) نگیگ بُوئگ۔ مُلور بُوئگ۔ ارمانی بُوئگ۔ **پزّہی** : (پز۔زَ۔ہی) (ن گ) مونجائی۔ مُلوری۔ ارمانی۔ تکاں سُری۔ ناتبی۔

پُژّ : (پُژ۔ژ) (ن گ) پژمءِ کسانیں ٹُکرّے۔ پُگّیءِ کرپاس۔ (2) مُود۔ پُٹ۔ رِیشگ۔ (3) پُشت۔ (4) کمزور۔ نزور۔ (5) چہ رِنداں بلوچانی ٹکّے۔ (6) اَصیل۔ خانوادہ۔ (7) میرنود بندغ لاشارءِ نریانءِ نام۔ **پُژّ پُژّ** : (پُژ۔ژ۔پُژ۔ژ) (ن گ) ہما چیز کہ آئیءِ سَر چو پُژّءِ اَنت۔ ہیرت۔ بُور بُور۔ **پُژّو** : (پُژ۔ژُو) (ن گ) کاہے۔ بوانٹ۔ (2) زیات مُودی۔ پُٹی۔ پُٹو۔ **پُژّی** : (پُژ۔ژی) (ن گ) مزن پُٹیں دلوَت یا ساہ دار۔ (2) دژاج مِید۔ بز پُٹ۔ (3) ہما چیز کہ آئیءِ باز پُژّ پِربہ بیت۔ (4) ہما کہ گوں پُژّءِ نِسبت داریت۔ **پُژّیئیں** : (پُژ۔ژی۔ئیں) (س گ) مزن مودیں۔ دژاج مودیں۔ (2) ہما کہ گوں پُژّءِ نسبت داریت۔ **پُژّ بندگ** : (پُژ۔ژ۔بَن۔دَگ) (ک گ) بِدگ۔ تند بندگ۔

پِژّ : (پِژ۔ژ) (ن گ) آپءِ یا ہورءِ کم کمیں رِچگ۔ (2) (ف گ) پیشاپءِ دَرا ہگءِ توار۔ (3) آپیں چیزےءِ رِچگءِ توار۔ **پِژّ پِژّ** : (پِژ۔ژ۔پِژ۔ژ) (ن گ) ہورءِ نرمءِ سُبکیں رِچگءِ توار۔ ساہیءِ بہار میچیں ہورءِ شنزگءِ توار۔ ہورءِ نرم نرمیءِ گوارگ۔ (2) آپیں چیزےءِ رِچگ یا رِچگءِ توار۔

پِژّغ : (پِژ۔ژغ) پریات کنگ۔ گرِیوگ۔ (2) گوّاتءِ نرم نرمیگءِ کشگ۔ (3) ہورءِ نرم نرمءِ گوارگ۔ پِژّگ۔

پُژّک : (پُژ۔ژُک) (ن گ) کسانیں پُژّ۔ نوکی پُژ جنگ۔ (2) کیڈّگ یا تہجّگ یادِگہ اَنچیں وَلّ چہ پُلّءِ ریچگءِ رَند پُژّ بندیت کہ ہمے پُژّءِ تہءَ بر بندان کنت۔ (3) ہر چیزے کہ پُژّ بہ بندیت۔

پِژّگ : (پِژ۔ژَگ) (ک گ) پیژارگ۔ ہورءِ نرم نرمءِ رِچگ۔ (2) آپیں چیزےءِ کم کمءِ رِچگ۔

پژگر : (پژ۔گُر) بچار : پشگرّ۔

پژ گوّاتی : (پژ۔گوّا۔تی) بچار : پَشت گوّاتی۔

پژم : (پژ۔م) (ن گ) اِسپیتِ پَسءِ مِید۔ پَشم۔ مُود۔ **پژمءِ بَرَگّی** : (ن گ) بازیکّ جاہ کُرتگءِ دوتلگیں گونی کہ آئی تہءَ پژم مان کننت۔ (2) پژّ اہیں دَرپ۔ گرانیں بار۔ **پژمءِ بند** : (ن گ) باز پژمءِ مُود یک جاگہہ کنگءِ بندے جوڑ کنگ۔ یکّ میشےءِ، بُز یا اُشترےءِ یکّ رَندےءِ چِستگیں مُود یا پژم یکّ بندے لیکگ بیت۔

پژمی : (پژ۔می) (ن گ) ہرچی کہ گوں پژمءِ نِسبَت داریت یا کہ چہ پژمءِ جوڑ بیت۔ زُن ہاری۔

پُژمُرد : (پُژ۔مُر۔د) بچار : پُژمُردَہ۔

پُژمُردَگی : (پُژ۔مُر۔دَ۔گی) بچار : پُژمُردَہی۔

پُژمُردَہ : (پُژ۔مُر۔دَہ) (س گ) گیمرتگیں، پُژمُرد۔ ژَندءِ پَند۔ بے ساہ۔ بے ہاٹّی۔ ساپار۔ دم بُرتگیں۔ **پُژمُردَہی** : (بُژ۔مُر۔دَ۔ہی) (ن گ) گیمرگ۔ پُژمُرد۔ ژَندی۔ بے ساہی۔ بے ہاٹّی۔ ساپاری۔ دَم بُرتگی۔

پُژمیلکی : (پُژ۔میل۔کی) (ن گ) پُشت میلکی۔ ہما تختگ کہ میلکیءِ پُشتءِ ایر کنگ بیت۔ پہ بُوجیگءِ بندگءِ زیرآپءِ سَرءِ دوی تختگ۔

پَس : (پَ۔س) (ن گ) بُز۔ پاچِن۔ (2) میش۔ اِسپیت پَس۔ (3) کسانیں مال۔ ہیرتیں مال۔ (4) ناسَرپدءُ نہ زانتکاریں مَردُم۔ بودلا۔ **پَسءِ کوش** : (ن گ) مہمانی یا پہ دِگہ مقصداں پسءِ کُشگءُ وَرگءِ تیار کنگ۔ **پَسی** : (پ۔سی) (ن گ) ہرچی کہ گوں پَسءِ نِسبَت داریت چو کہ پَسی مِید۔ پَسی پوست۔ (2) ہما مَردُم کہ پَس داریت۔ (3) (س گ) بودلا۔ ناسَرپد۔ (4) کم دِید۔ چمءِ روژناہیءِ کم بُوئگ۔ **پَسی بُوئگ** : (ک گ) پچیں چمّانی روکءِ گار بُوئگ۔ کورکانی۔

پُس : (پُ۔س) (ن گ) چُکّ۔ پُسّگ۔ اولاد۔

پُسّ : (پُس۔س) (ن گ) چہ لاپءِ گوّاتءِ دَرآ ہگءِ توار۔ (2) تُسّ۔

پِسّ : (پِس ـ س) بچار : پِت ـ

پِس :(پ ـ س) (ن گ) مِڑائی ـ دِل رَنجی ـ فَساد ـ

پَس آپ : (پَس ـ آپ) (ن گ) پدآپ ـ جو یا کور ءِ گڈ سَری چُرّو کیں گمّیں آپ ـ کشّ آپ ـ رہ آپ ـ

پَسات : (پَ ـ سات) (ن گ) فَساد ـ کوش ـ جیڑہ ـ لُڑ ـ فِتنہ ـ

پَساتی :(پَ ـ سا ـ تی) (ن گ) فَسادی ـ داوا باز ـ سِلکار ـ پلِینڈ ـ

پَسارا : (پَ ـ سا ـ را) (س گ) سمبہینگ ـ سمارگ ـ (2) دُڑو گیں ٹہل ـ بے پائد گیں شون داری ـ

پِساری :(پِ ـ سا ـ ری) (ن گ) پُورچینک ـ دَرمان ـ (2) دَرمان بہا کنوک ـ

پُسّام : (پُس ـ سام) (ن گ) جرّ ءِ توم ـ

پَسائندگ :(پَ ـ سا ـ ئن ـ دَگ) (ن گ) پسائندہ ـ اوبادگ ـ چُکّ ءُ نُماسگ ـ پُشت پد ـ زائیدگ ـ زادگ ـ

پَسائندہ : (پَ ـ سا ـ ئن ـ دہ) بچار : پسائندگ ـ

پَساوَند :(پَ ـ سا ـ وَن ـ د) (ن گ) وَند ـ (2) لَچّہ ءِ پیش رِد ـ

پُسپار : (پُس ـ پار) (ن گ) رَپٹگ ـ بدُعا ـ بدیں لُوٹگ ـ

پُس پیری : (پُس ـ پے ـ ری) بچار : پیش پیری ـ

پِست : (پِس ـ ت) (س گ) سبزگ ـ (2) پُشت ءِ زیلگ ءَ وسپگ ـ (3) دَپ ءِ خٹّ بُونگ ـ

پَست : (پَس ـ ت) (ن گ) پَندول ـ گُپتان ـ پدو ـ جنیا دَم ءِ کیسگ ـ

پَست : (پَ ـ سِت) (س گ) دم بالا آرگ ـ دم کنگ ـ

پِستان : (پِس ـ تان) (ن گ) گوَر ـ گودان ـ

پِستک : (پِس ـ تک) (ن گ) اَمب ءِ گَدّگ ءِ تہہ ءِ مچگ ـ اِستک ـ (2) اَمب ءِ گدّگ ـ (3) کُچِکّ ءِ ذاتے کہ قدّ ءَ کسان اِنت ءُ دَپ ءُ سُنٹ ئے چوتو لگ ءَ اَنت ـ ٹیپو ـ

پِستگ :(پِس ـ تگ) (ن گ) خُشکیں نیبگے ـ کنجُک ـ

پُسک : (پُس ـ ک) (ن گ) ترات ءِ بَر ـ

پَسکَنڈ : (پَس ـ کَن ـ ڈ) (ن گ) ڈگار ءِ ڈل چینی ءِ ہم لَسُونی ـ

پُسَّگ :(پُس ـ سَگ) (ن گ) زَہگ ـ چُکّ ـ اولاد ـ **پُسَّگی** (پُس ـ سَ ـ گی) (ن گ) چُکّی ـ اولادی ـ بچّی ـ

پَسم : (پَ ـ سَم) بچار : پوسم ـ

پَس ماندہ : (پَس ـ مان ـ دَہ) (س گ) سَر آتکگیں ـ پُشت کپتگیں ـ پد مَنتگیں ـ (2) چُکّ ءُ اولاد ـ

پَس ماندگ : (پَس ـ مان ـ دَگ) بچار : پَس ماندہ ـ

پَسُند : (پَ ـ سُن ـ د) (س گ) (ن گ) ہما کہ دِل ءَ دوست اِنت ـ دِل دوست ـ دِل ءَ مان آیوک ـ چَسپ ـ گچین ـ

پَس سِند :(پَس ـ سِن ـ د) (س گ) سِدگ ـ سِستگیں ـ سِستگیں جاگہ ـ گڈّ اِتگیں ـ گمّیں دُور ـ گِستا ـ

پَس سِنڈ :(پَس ـ سن ـ ڈ) (س گ) گہ اِتگیں ـ پیسّ اِتگیں ـ (2) (ن گ) لچّ ءِ مین ـ

پَسو : (پَ ـ سو) (ن گ) پَس ءِ نیم پَس ـ

پِسّو : (پِس ـ سو) (ن گ) مات ءِ دومی مَرد ـ

پَسّوْ : (پَس ـ سَوْ) (ن گ) پَسّہ ـ جواب ـ جواب ءِ گردینگ ـ وَرندی ـ **پَسّوْگیری** :(پَس ـ سَوْ ـ گی ـ ری) (ن گ) جواب دہی ـ جواب ءِ لوٹگ ـ

پَسّہ : (پَس ـ سَہ) بچار : پَسّوْ ـ

پُسی :(پُ ـ سی) (ن گ) گرماگ ءِ تبدی روچاں پچے ترّ کنگ ءُ سَر ءَ مان ترّ ینگ ـ

پَسیت : (پَ ـ سی ـ ت) (ن گ) پوستاد ـ (2) لنگار ءِ چِٹّ ـ

پَسیل :(پَ ـ سی ـ ل) (ن گ) چمّ شود ءِ جاگہ ـ چمّ شود ـ (2) شہر بند ـ کمپان ـ اَبیلی ـ گڑھ ـ فصیل ـ پلّ ـ کَل ءُ خِشت ءِ دیوال ـ

پَشّ :(پَش ـ ش) (ف گ) پُختہی ـ (2) ہُورتیں ٹُکّر ـ اِیچکیں پُچل ـ ٹُکّر ـ (3) کسان ـ (4) پَشّل ـ حَجالتی ءِ جاوَر ـ

پُشّ :(پُش ـ ش) (ن گ) لاپ ءِ گوات ءِ دَرا ہگ ءِ توار ـ (2) چہ تنک ءُ بارِگیں ٹُنگے ءَ گوات ءِ دَرآ ہگ ءِ توار ـ

پِشّ :(پِش ـ ش) (ن گ) پیشاپ ـ آپ دَست ـ

پَشّار : (پَش ـ شار) (ن گ) (س گ) شِنگ ـ تالان ـ

پَشار : (پَ ـ شار) (ن گ) نازُرکیں بہار کا ہے ـ

پَشّان :(پَش ـ شان) (ف گ) پشّانگ ءِ فرمان گال: بہ پشّان ـ

پَشّانک :(پَش ـ شاں ـ ک) (ن گ) ناجوڑی یے کہ پونز آپیں لِمپ دنت یا کہ پونز بند بیت ءُ لِمپ سَکّ بَدنت ـ لِمپو شک ـ چشگ ءُ چہ پونز ءَ تنکیں لِمپ ءِ ریچگ ـ لامپوش ـ لِمپ چُرّ ـ

پَشّانکو :(پَش ـ شان ـ کو) (ن گ) دَژ چکے کہ پہ پشّانک ءِ علاج ءَ کارمرز بیت ـ

پَشّانگ :(پَش ـ شا ـ نگ) (ک گ) نَرّ آورتگیں چیزے ءَ پچّ ءُ پڑ اہ کنگ ـ پٹّار دیگ ـ (2) ایمن ـ بے خطر ـ (3) پُشت بندی ـ بالا بندی ـ

پَشّ پاد :(پَش ـ پاد) (ن گ) چار پادیں ساہ دار ءِ پاد ـ پَشت پاد ـ

پَشّ پاگ :(پَس ـ پاگ) (ن گ) موسم ءِ گُڈسر ءِ پشّو کیں ہُرماگ ـ پَشت پاگ ـ گُڈسراں پُختہ بُوتگیں ـ (2) گونزلی ءِ ذات ءِ مچّے ـ

پِشپُو :(پِش ـ پُو) (ن گ) جِنکّانی دَست ماں دَست ءِ گَرگ ءُ چو جلّکی چِہرو رَگ ءِ لیبے ـ

پَشت :(پَش ـ ت) (س گ) (ن گ) دُور ـ گِستا ـ کمّے رَند ـ (2) کسان ـ گوَنڈ ـ دَمان ـ گُڈّی ـ پدی ـ (3) گوک یا اُشتر ءِ ہکّلگ ءِ توار ـ **پَشت بات** :(پَش ـ ت ـ بات) مُرادگالے کہ رَند ءَ بات ـ بلا ہے دُور بات ـ **پَشت ءِ پلّاں دوَر دیگ** : بداں رُو کنگ ـ (2) کار ءَ نیارگ ـ سوج نہ کنگ ـ (3) بے ارزشست کنگ ـ **پَشت ءِ پلّان کپگ** : بے گور بُوتگ ـ چارگ ءُ دِلگوش نہ بُوتگ ـ **پَشت ءِ پلّان کنگ** : (ک گ) پلّ ءُ واڑانی پُشت ءَ دوَر دیگ ـ (2) گوَر ءُ سار نہ کنگ ـ **پَشت دارگ** :(پَش ـ ت ـ دا ـ رگ) دُوردارگ ـ گِستا کنگ ـ **پَشت دارگی** : (پَش ـ ت ـ دا ـ رَ ـ گی) (ن گ) دُور دارگی ـ گِستا کنگی ـ یکّ کرّ کنگی ـ **پَشت روَگ** :(پَش ـ ت ـ رَ ـ وَگ) دُور روَگ ـ یکّ کرّ بُوتگ ـ گِستا بُوتگ ـ **پَشت روَگی** : (پَش ـ ت ـ رَ ـ وَ ـ گی) (ن گ) دُور روَگی ـ یکّ کرّ بُوتگی ـ پدا روَگی ـ پدی پلّو ءَ روَگی ـ **پَشتیں** :(پَش ـ تیں) (س گ) دیریں ـ گِستائیں ـ رندیں ـ

پُشت ءِ سَر :(ج گ) پدی نیمگ ـ پد ءُ کائی ـ پُشتکائی ـ بڈّ ءِ نیمگ ـ (2) چہ زمین ءَ دیم پہ آزمان ءِ نیمگ ءَ ـ (3) چپّی ـ **پُشت ءِ سَر کپگ** :(ک گ) پُشتکا کپگ ـ انچوش کپگ کہ سَر ءُ پُشت زمین ءَ بہ کپیت ـ چار پادگ بُوتگ ـ **پَشت کنگ** :(پَش ـ ت ـ ک ـ نگ) (ک گ) دُور کنگ ـ گِستا کنگ ـ یکّ کرّ کنگ ـ دُور دارگ ـ

پَشت ءِ مَرگ :(س گ) مَرگ ءَ رَند ءَ ـ بدیں مراد گالے کہ مَرگ ءَ رَند ءَ بات ـ بہ مرات ـ **پَشت ءِ مَرگ کنگ** :(ک گ) سوچگ ـ سَرگوَزگ کنگ ـ یلہ دیگ ـ دوَر دیگ ـ **پَشتی** :(پَش ـ تی) (ن گ) دُوری ـ دِیری ـ یکّ کرّی ـ یکّ کنّی ـ (2) کِشار کہ گُڈ سَراں بَئیت ـ پاچالو ـ **پَشتیں** :(پَش ـ تیں) ہما کہ پَشت انت ـ پاچالویں ـ (2) دیریں ـ یکّ کرّیں ـ

پُشت :(پُش ـ ت) (ن گ) مَردُم ءِ بڈّ ـ بدَرو ـ پُٹّی ـ مَسُکّ ـ ڈُونگر ـ (2) مَردُم ءِ ہما چیری اَندام کہ چمّو دءَ درائی دَرکیت یا کہ آئی ءِ بیلاّ نڈو ءِ کُٹّ اِتگیں سَر کہ چہ نادُڑاہی یے ءِ سبب ءِ ڈَنّ ءَ دَرکیت ـ (3) دُمب ـ ڈُمبال ـ پدرَند ـ پد ـ (4) کُمکّ ـ پناہ ـ (5) وارث ـ ہزم ـ (6) پدمنتگ ـ پدی پلّو ـ پہ نزوریں مَردُمے ءِ زورا کیں دَرّ ائینوک ءُ آئی پَہریزوک ـ (7) مُرشد ـ مددّ ـ (8) پس ءُ مال ءِ پُٹّانی یکّ چینے ـ (9) مجول ءِ راستی نیمگ ـ مجول ءِ تِپّ ـ (10) نسل ـ جِدّ ـ پیڑی ـ پڑّ ـ پت ءُ پیرُک ـ (11) قرن ـ پڑی ـ **پُشت بند** :(پُش ـ ت ـ بَن ـ د) (س گ ـ ن گ) ہما کہ پُشت ءَ بستگ ـ (2) پُشت ءِ بندگی ـ پُشتی ـ **پُشت بندی** : (پُش ـ بَن ـ دی) (ن گ) بالا بندی ـ پلّہ مرزی ـ **پُشت ءِ آہگ** : (ک گ) کسے ءِ رَند ءَ آہگ ـ پہ کسے ءِ کُمکّ ءَ آہگ ـ (2) رَند تر ءَ آہگ ـ (3) چہ دَرائی ءِ راہ ءِ بیلاّ نڈ ءِ سَر ءِ دَرآہگ کہ نادُڑاہی یے ـ **پُشت ءِ بَرگ** : (ک گ) پدکنزینگ ـ پُشت ءِ تیلانک دیگ ـ **پُشت ءِ بز بُوتگ** : دِل ایمن بُوتگ ـ طاقت ور بُوتگ ـ ہزگار بُوتگ ـ **پُشت ءِ بندگ** : (ک گ) بڈّ ءَ

بَندَگ ۔ ذِمّہ ءِ زُورَگ ۔ پَلّہ مَرزی کَنَگ ۔ (2) کُمَکّ دَیگ ۔ دِل بڈّی دَیگ ۔ مدد کَنَگ ۔ **پُشت بُوَگ** : (پُش ۔ت ۔ بُو ۔ نَگ) (ک گ) پہ کَسّےءَ دَرّائینوک ۔ (2) چہ تاوان ءِ پہریزگ ءَ کُمَکّ ءُ دیم پان بُوَگ ۔ (3) گُڑ کَنَگ ۔ تچّگ ۔ **پُشت پد بُوَگ** : (پُش ۔ ت ۔ پد ۔ بُو ۔ نَگ) (ک گ) کُٹم ءُ لوگے ءِ مَرد مانی مَستِر ءُ کماش بُوَگ ۔ پُشت ءُ پناہ بُوَگ ۔ دیم پان بُوَگ ۔ **پُشت ءِ پر بُوَگ** : سَکّ بازّ زَرّ ءُ مال مُچ کَنَگ ۔ مال ءِ نزّ آرَگ ۔ سیر بُوَگ ۔ (2) دِلجم بُوَگ ءُ چہ ہر رَنگیں فکراں زِہَگ ۔ ہچّ رَنگیں غم ءُ کَرّ ٹی نہ بُوَگ ۔ ایمن بُوَگ ۔ **پُشت ءَ پر کَنَگ** :(ک گ) دیم ءَ تَرّینَگ ءُ پُشت ءَ گوں مَردُماں کَنَگ ءُ نِندَگ ۔ دیم ءُ چہ چیزے ءَ یا چہ مَردُماں تَرّینَگ ءُ دومی نیمگ ءَ کَنَگ ۔ **پُشت ءِ پر کَنَگ** : (ک گ) یلہ دَیگ ۔ دُور رَوَگ ۔ جُست نہ کَنَگ ۔ یلہ کَنَگ ءُ رَوَگ ۔ (2) بے پَرواہ بُوَگ ۔ چہ دود ءُ ربیدگاں دُور بُوَگ ۔ (3) دیم ءَ تَرّینَگ ۔ چہ چیزے ءَ پُشتی بُوَگ ۔ **پُشت ءِ پری** : (ن گ) سیری ۔ سیرلاپی ۔ ہژگاری ۔ **پُشت ءِ پَلّ** : (ن گ) (س گ) پُشت ءِ پوست ۔ پَلّہ مَرز ۔ دیم پان ۔ **پُشت ءِ پناہ بُوَگ** : (ک گ) پناہ دَیگ ۔ باہوٹ کَنَگ ۔ مدتّ کَنَگ ۔ پَلّہ مَرزی کَنَگ ۔ **پُشت پہ پُشت** : (پُش ۔ ت ۔ پہ ۔ پُش ۔ ت) (س گ) (ن گ) نَسل دَر نَسل ۔ قدیمی ۔ دائمی ۔ پدی ءُ پیشی ۔ عہدی ۔ **پُشت ءَ تَرَّگ** :(ک گ) پُشتی نیمگ ءَ رَوَگ ۔ پد ءَ تَرَّگ ۔ پُشت ءَ کِنزَگ ۔ **پُشت ءِ تَرّینَگ** : (ک گ) دیم ءَ دومی نیمگ ءَ تَرّینَگ ۔ رُو نہ دَیگ ۔ (2) واتَرّ نہ کَنَگ ۔ دوار ءَ نہ آہگ ۔ **پُشت ءِ تَل** : (ن گ) پُشت یا بڈّ ءِ پوست ۔ **پُشت ءِ تَل ءِ آرَگ** : ہمینچک جَنَگ کہ کَسّے ءِ بڈّ ءِ پوست دُور بئیت ۔ **پُشت ءِ تنگ** : (ن گ) مَسکّ ۔ پدی بَہر ۔ پدی پلّو ۔ **پُشت جَنَگ** :(پُش ۔ت ۔ جَ ۔ نَگ) (ک گ) بے پَرواہ بُوَگ ۔ بے ریا بُوَگ ۔ کَسی پَرواہ نہ کَنَگ ۔ (2) اِلَگ ۔ رَوَگ ۔ یلہ دَیگ ۔ **پُشت ءَ جَنَگ** : (ک گ) دِگر ءِ مال ءِ وَتی کَنَگ ۔ مال ءِ پہ زور بَرَگ ۔ آوار جَنَگ ۔ (2) پہ دُزّی یا پہ ریپ تاوان دَیگ ۔ **پُشت ءَ چارَگ** : (ک گ) چکّ جَنَگ ءُ پُشتی نیمگ ءَ چارَگ ۔ (2) وَتی گوشتگیں زِند ءِ گیر آرَگ یا وَتی لوگ ءُ چُکّانی بارہ ءَ سَسّا کَنَگ ۔ **پُشت ءَ چَنڈَگ** : (ک گ) پُشت ءِ دَڑنزگ کہ اَگاں چیزے بڈّ ءِ انت بہ کپیت ۔ (2) پہ چیزے ءِ بڈّ ءَ کَنَگ ءِ ہاتر ءَ آئی ءَ گوں دوئیں دَستاں پہ تُرندی بڈّ ءَ کَنَگ ۔ (3) چیزے ءِ پُشت ءَ ہیر تیں چیزے ءِ دَڑنزگ ۔ **پُشت دارَگ** : (پُش ۔ت ۔ دا ۔ رَگ) (ک گ) دُور دارَگ ۔ گِستا دارَگ ۔ یکّ کِرّ ءُ یکّ کِنَّگ ءَ دارَگ ۔ گِستا کَنَگ ۔ یکّ کِرّ کَنَگ ۔ **پُشت ءِ دَڑنزگ** : (ک گ) وَتی پُشت ءَ اَنچوش چنڈگ کہ اَگاں آئی ءِ سَر ءِ چیزے بہ بیت آ بہ کپیت ۔ **پُشت دَیگ** : (پُش ۔ ت ۔ دی ۔ یَگ) (ک گ) جہگ ۔ تچّگ ۔ چہ جَنگ ءِ پڑ ءَ واتَرّ بُوَگ ۔ پد دَیگ ۔ (2) لگوری کَنَگ ۔ (3) پُشت ءِ تَرّینَگ ۔ دیم ءَ دومی نیمگ ءَ کَنَگ ۔ پُشت ءِ پر کَنَگ ۔ (4) پَرواہ نہ دارَگ ۔ **پُشت ءُ دیم** : (ن گ) دیم ءُ پُشت ۔ ہر دوئیں دیم ۔ چپّی ءُ راستی ۔ چیرگ ءُ سَربَر ۔ (2) سَر ءُ رَند ۔ **پُشت ءُ دیم کَنَگ** :(ک گ) تپّا سَکّ ءُ چارَگ ۔ اے دیم ءُ آ دیم کَنَگ ۔ **پُشت رَوَگ** :(پُش ۔ت ۔ رَ ۔ وَگ) (ک گ) دُور بُوَگ ۔ گِستا دارَگ ۔ یکّ کِرّ ءَ رَوَگ ۔ پدا رَوَگ ۔ پُشتی نیمگ ءَ رَوَگ ۔ پدی پلّو ءَ رَوَگ ۔ رَند ءَ رَوَگ ۔ اَچ اِندِ کہ دُژستاں رَند ءَ رَوَگ ۔ **پُشت ءَ رَوَگ** : (ک گ) پدی نیمگ یا پُشت ءِ نیمگ ءَ رَوَگ ۔ (2) پد کِنزَگ ۔ نزور تَرَّگ ۔ (3) پہ کارے ءِ کَنَگ ءَ تیار نہ بُوَگ ۔ (4) رَندگیری کَنَگ ۔ (5) کَسّے ءِ یا چیزے ءِ شوہاز ءَ رَوَگ ۔ پد ءَ رَوَگ ۔ **پُشت ءِ زِیلَگ** : (ج گ) پُشت ءِ سَر ۔ **پُشت ءَ کپّگ** : (ک گ) پہ اُمیدے کَسّے ءِ رَند ءَ کپّگ ۔ (2) پہ کَسّے ءَ تاوان دَیگ ءَ کَسّے ءِ رَند ءَ رَوَگ ۔ شوہاز ءُ بُوَگ ۔ پد ءَ کپّگ ۔ **پُشت ءِ کپّگ** : (ک گ) کَسّے ءِ یا پُشت ءَ ایر جَنَگ یا دُژمنی کَنَگ ۔ (2) کارے ءِ غم ءُ زُورَگ ۔ بندوبست کَنَگ ۔ **پُشت ءَ کشَّگ** : (ک گ) وَت ءَ پد ءَ کشَّگ ۔ رَند ءَ دارَگ ۔ (2) کَسّے ءِ مال یا زَرّ یا دِگہ چیزے پہ زور وَتی کَنَگ ءُ نہ دَیگ یا کہ چیزے ءَ پہ کار سواری ءُ لاڑامی پچ گِرَگ ءُ پد ءَ جواب دَیگ ءُ نہ دَیگ ۔ **پُشت کَنَگ** : (پُش ۔ت ۔ کَ ۔ نَگ) (ک گ) بیرہ کَنَگ ۔ بِرتَرَّگ ۔ رہادَگ

بُوتگ ۔ پُشت ءِ مان دیگ ۔ پد دیگ ۔(2) گپّ ءِ گوش نہ دارگ ۔ جاگہے رَوَگ ءِ پدا نیا ہگ ۔(3) کسے ءِ وَتی دَرّائینوک ءِ پلّہ مرز کنگ ۔

پُشت کنگی : (پُش ۔ت ۔کَ ۔نَ ۔گی) (ن گ) رَوَگی ۔ واتر کنگی ۔ پُشتی پلّوءِ رَوَگی ۔ **پُشت ءِ کُونی** : (ج گ) (ن گ) چہ پدءِ نیمگ ۔ چہ پُشتی نیمگ ءَ ۔ **پُشت ءِ گوش کنگ** : گپّ ءِ گوش نہ دارگ ۔ پَرواہ نہ کنگ ۔ کسے ءِ گپّاں کمار نہ کنگ ۔ جاپ دیگ ۔ پہ زانت گپّے نہ اِشکنگ یا کہ اِشکنگ ءِ رند انچوش پیش دارگ کہ نہ اِشکتگ ۔ اے گوش ءَ اِشکنگ ءُ دومی ءَ کشّگ ۔ حبَر یا گپّے ءِ نہ زیرگ ۔ **پُشت ءِ لتا رَگ** : (ک گ) بڈّ ءِ کپینگ ۔(2) افسوس کنگ ۔ ارمان کنگ ۔ پشوماں بُوتگ ۔ **پُشت ءِ ماں ترّگ** : (ک گ) پُشتی نیمگ ءَ رَوَگ ۔(2) واترّ کنگ ۔ پد ترّگ ۔(3) پہ مدتّ ءُ کُمکّ لوٹگ ءَ کسے ءِ گوْرءَ رَوَگ ۔ **پُشت ءِ مان دیگ** : (ک گ) رَوَگ ۔ رہادگ بُوتگ ۔ پُشت ءِ ترّینگ ءُ رَوَگ ۔ پُشت کنگ ۔ **پُشت ءِ مَرد** : (س گ) ہما مَردُم کہ گُڈّی کار ہمائی ءِ دَست ءِ انت ۔ پُشتیانی سَروک ۔(2) ہما مَردُم کہ بُوجیگ ءِ دیم ءِ کار ءِ مَستر اِنت ۔ (3) لشکر ءِ چہ ڈُرستاں رَندی مَردُم ۔(4) چہ ہرکس ءِ رَند تریں ۔

پُشت پد : (پُش ۔ت ۔پد) (ن گ) رَندءُ پد ۔ کُٹم ۔ پیرینانی نِشان ۔ چُکّ ءُ نُماسگ ۔ اوبادگ ۔ پسائندگ ۔ رَند پد ۔ گُڈّ ۔ اولاد ۔ آیوکیں نَسل ۔(2) پدی پلّو ۔ **پُشت پدی** : (پُش ۔ت ۔پَ ۔دی) (ن گ) اوبادَگ ۔ پَسائندَگ ۔ اولاد ۔ آیوکیں نسل ۔

پُشت دَر : (پُش ۔ت ۔دَر) (س گ) پدی جاوَر ۔ پدی ندارگ ۔ (2) (ن گ) گِدان ءِ دیم ءِ نیمگ ءِ پٹّ یا پردہ ۔ پڑ دَر ۔(3) جان دَر ۔ بڑ ہنگ ۔ بے جرّ ۔

پُشت دَر پُشت : (پُش ۔ت ۔دَر ۔پُش ۔ت) (ک گ) (س گ) پُشتی ۔ جِدّی ۔ چہ بازیں پُشتاں نَسل دَر نَسل ۔

پُشت دَرد : (پُش ۔ت ۔دَرد) (ک گ) (س گ) پُشت ءِ دَرد کنگ ۔(2) ٹپّ یا ریش ءِ یا کُجام ناڈُراہی ءِ دَرد کنگ ۔ **پُشت دَردی** : (پُش ۔ت ۔دَر ۔دی) (ن گ) کار ءِ مُزّ ۔ کار ءِ عوض ۔

پُشتی : (پُش ۔تی) (ن گ) ہما کہ گوں پُشت ءِ نسبت داریت ۔ (2) یکّ مَردُمے یا کُٹمے کہ چہ بُندر ءَ یکّ کارے کنان اِنت ءُ کیت آیاں پُشتی گوشنت ۔ جِدّی ۔ پیرُکی ۔ ڈاڈائی ۔(3) ہما ناڈُراہی یے کہ یکّ کُٹمے ءَ چہ بُندر ءَ گون اِنت ۔(4) بُنیادی ۔ بُن ءِ ئیہی ۔ رَندی ۔ (5) مَردین ءِ چادِرءُ جَنین ءِ سَری ۔ شال ۔ لُنکار ۔(6) پدی نیمگ ۔ (7) ہما ترّپ کہ پُشت ءِ اِنت ۔ بڈّ ۔ ہما کہ بڈّ ءِ اِنت ۔(8) پدی ۔ رَندی ۔ **پُشتی کنگ** : (پُش ۔تی ۔کَ ۔نگ) (ک گ) گوازینگ ۔ بے حیال کنگ ۔(2) دِگر ءِ مال ءِ پہ زور بَرگ ۔(3) چکّا کنگ ۔

پَشت تِر : (پَش ۔ت ۔تِر) (ج گ) پدءَ ۔ دُورءَ ۔ گِستا ۔(2) دمے پد ۔ کمّے رَندءَ ۔ دمانے ءَ رَند ۔ **پَشت تِری** : (پَش ۔ت ۔تِ ۔ری) (ج گ) پدی ۔ گِستائی ۔ رَندتری ۔

پَشت شام : (پَش ت ۔شام) (ن گ) (س گ) سَرشپ ءِ وَرگ ۔(2) شام ءِ پیسَر یا چہ شام ءَ رَند ۔

پِشت : (پِش ۔ت) (ن گ) سبزِک ءِ آرت ۔ سَتّو ۔

پَشتاک : (پَش ۔تاک) (ن گ) ہما دَرچک کہ تا کچنڈ ءِ چہ دُرستاں رَندہرّ امیت ۔

پُشتاں پَرَمپوشی : (پُش ۔تاں ۔پَ ۔رَم ۔پُو ۔شی) (ج گ) (ن گ) چارروچ ءِ رَند ۔ پنچُمی روچ ۔

پُشتاں سَری : (پُش ۔تاں ۔سَ ۔ری) پُشتی نیمگ ۔ **پُشتاں سَری کپّگ** : (پُش ۔تاں ۔سَ ۔ری ۔کَ ۔پگ) (ک گ) پُشتی نیمگ ءَ زمین ءِ کپّگ ۔

پُشت بُرّ : (پُش ۔ت ۔بُر ۔ر) (س گ) کاہل ۔ سُست ۔ بودلا ۔ بے پکرات ۔ نابُود ۔

پَشت پاد : (پَش ۔ت ۔پاد) بچار: پَش پاد ۔

پَشت پاگ : (پَش ۔ت ۔پاگ) (ن گ) پَش پاگ ۔

پُشتِک : (پُش ۔تِک) (ن گ) پچّانی تہی نیمگ ءِ مان دیگی ٹکُّر ۔ (2) کہنانی چیری جُودَر ۔(3) یکّ چیزے ءِ سَربری یا پُشت ءِ بہر ۔

پَشت کار : (پَش ـ ت ـ کار) (س گ) ہما کار کہ وَہدءِ کُٹگ ءِ انگت ہم سَرجم نہ بیت ـ (2) ہما کہ ہر وَہد آئیءِ کار پہ وَہد نہ کٹّیت ـ ہما مَردُم کہ آئیءِ کار ہر وَہد پَشت کپیت ـ سَردکار ـ (3) ہما کہ چہ کارءِ وَہدءِ کُٹگ ءِ رَند اَنگت کار کنت ـ **پَشت کاری** : (پَش ـ ت ـ کا ـ ری) (ن گ) ہما کہ گوں پَشت کارءِ نسبت داریت ـ (2) سُست کاری ـ

پَشت کاریں : (پَش ـ ت ـ کا ـ ریں) (س گ) ہما کہ تیز کارئے نہ انت ـ کارءِ پَشت کپتگیں ـ کارءِ دژوبیتگیں ـ

پُشتکائی : (پُش ـ تُ ـ کائی) بچار : پدءُ کائی ـ

پَشت کپگ : (پَش ـ ت ـ کَ ـ پگ) (ک گ) پد مانگ ـ چہ ہمراہاں گِسر کپگ ـ نہ رَسگ ـ مہتل بُوگ ـ چہ وَتی ہمراہاں رَند ـ رَندءِ مانگ ـ دُورءِ آہگ ـ (2) سَرآ ہگ ـ گیش بُوگ ـ مانگ ـ جلّگ ـ بچّگ ـ رُلّگ ـ رَمبگ ـ (3) سلامت بُوگ ـ ہست بُوگ ـ **پَشت کپگی** : (پَش ـ ت ـ کَ ـ پَ ـ گی) پَشت کپگءِ آوَرکی ـ (2) پد مانگی ـ گِسر کپگی ـ مہتل بُوگی ـ

پَشت کپتگ : (پَش ـ ت ـ کَپ ـ تگ) (ک گ) سراتکگ ـ منتگ ـ گون نہ کپتگ ـ **پَشت کپتگیں** : (پَش ـ ت ـ کَپ ـ تَ ـ گیں) (س گ) سَرآتکگیں ـ منتگیں ـ پَش مندگ ـ پَش مندو ـ پَش مندہ ـ

پَشت کن : (پَش ـ ت ـ کن) (ف گ) پدی کن ـ ہکّل کن کہ پدی بہ بیت ـ دُور بُو ـ گِستا بُو ـ یکّ کرّ بُو ـ (2) ساہ دار یا چیزےءِ راگمّیں دُور کنزینگ ـ

پَشت کنزگ : (پَش ـ ت ـ کن ـ زگ) (ک گ) پد کنزگ ـ کم کمءُ یکّ پارگی پُشتی نیمگءِ رَوگ ـ پدی نیمگءِ کنزگ ـ پدی پاداں رَوگ ـ (2) جنگانی پڑءِ چہ جنگءِ گُڑ کنگ ـ پدءِ رَوگ ـ **پَشت کنزگی** : (پَش ـ ت ـ کن ـ زَ ـ گی) (ن گ) پُشتءِ رَوگی ـ پُشتی پلّوءِ کنزگی ـ واتر بُوگی ـ پدرَوگی ـ

پُشتگ : (پُش ـ تگ) (ن گ) ہما بند کہ آپءِ دیم پانیءِ بندگ بیت ـ (2) کہنءِ چہ یکّ دَپ چاتےءِ تاں دومی دَپ چات ءِ نیامیءِ ٹُنگ ـ (3) ترُونءِ نانانی دومی ریچ ـ (4) ہما وزن یا شئے کہ بڈّءِ انت ـ

پَشتنگ : (پَش ـ تنگ) (ن گ) پاد ـ (2) (س گ) پَشت کپتگیں ـ سَرآتکگیں ـ

پُشت گوّانک : (پُش ـ ت ـ گوّان ـ ک) بچار : پَش گوّانک ـ

پَش گوّانکی : (پَش ـ گوّاں ـ کی) (ن گ) ہما کہ گوں پَش گوّانکءِ نسبت داریت ـ

پَشت گیجگ : (پَش ـ ت ـ گے ـ جَگ) (ک گ) پُشتءِ دارگ ـ اِلّگ ـ سَرآ رَگ ـ سَر کنگ ـ مہتل کنگ ـ چہ بازیں چیزےءِ لہتیں زیرگءُ لہتیں پَشت گیجگ ـ (2) بے سوب کنگ ـ اَنچوش کنگ کہ پَشت بہ کپیت ـ (3) پُشتءِ یلہ کنگ ـ (4) دِگرےءِ گیش کنگ ـ (5) ہوار نہ کنگ ـ یلہ کنگ ـ اُشمار نہ کنگ ـ رَمءِ نیارگ ـ بے حیال کنگ ـ نہ زُورگ ـ دَر ـ ردد یگ ـ رَمبینگ ـ **پَشت گیجگی** : (پَش ـ ت ـ گی ـ جَ ـ گی) (ن گ) اِلّگی ـ سَرآرگی ـ مہتل کنگی ـ حسابءِ نیارگی ـ اُشمار نہ کنگی ـ نہ زُورگی ـ

پَشت گیتگگ : (پَش ـ ت ـ گیت ـ گگ) پَشت گیجگءِ گوستگال ـ (2) مہتل داشتگ ـ (3) یلہ داتگ ـ نہ زُرتگ ـ بے سوب کنگ ـ

پَشت گیتگگیں : (پَشت ـ ت ـ گیت ـ کَ ـ گیں) پَشت گیجگءِ دیریں گوستگال ـ (2) ہما کہ پَشت گیجگ بُوتگ ـ (3) یلہ داتگیں ـ نہ زُرتگیں ـ بے سوب کُتگیں ـ

پَشتلِینگ : (پَش ـ ت ـ لین ـ گ) (ن گ) کُٹینگءِ ذاتے ـ

پَشت منتگ : (پَش ـ ت ـ مَن ـ تگ) (س گ) پَشمندہ ـ پَشت کپتگ ـ سراتکگ ـ **پَشت منتگیں** : (پَش ـ ت ـ مَن ـ تَ ـ گیں) (س گ) پَشت کپتگیں ـ پَشمندہیں ـ سراتکگیں ـ

پَش مندگ : (پَش ـ مَن ـ دَگ) (س گ) پَشت کپتگیں ـ پد منتگیں ـ سَرآوَرد ـ پَش مندہ ـ پَش مندوْ ـ

پَش مندوْ : (پَش ـ مَن ـ دوْ) (س گ) پَشت کپتگیں ـ سَرآتکگیں ـ چیزےءِ پَشت کپتگیں بہر ـ پَش مندگ ـ پَش مندہ ـ **پَش مندہ** : (پَش ـ مَن ـ دَہ) (س گ) مُلورمُونجا ـ بے چاڑ ـ غمی ـ مُنج ـ (2) پَش مندگ ـ **پَش مندہیں** : (پَش ـ مَن ـ دَ ـ ہیں) (س گ) سراتکگیں ـ پَشت کپتگیں ـ سَرآوَرتگیں ـ

پَشت مَندَہ : بچار : پَش مَندؤ۔

پَشتو :(پَش۔تُو) (س گ) پَشتیں کِشار۔(2)(ن گ) اوگان یا پٹھانانی زبان۔

پُشتی بان :(پُش۔تی۔بان) (س گ) مدت کنوک۔کمک کار۔پُشت ءُ پناہ۔بالابند۔پُشتی وان۔پلّوشریک۔طرف دار۔پلّہ مرز۔

پُشتی وان :(پُش۔تی۔وان)(س گ) بچار : پُشتی بان۔

پُشتی وانی :(پُش۔تی۔وا۔نی)(ن گ) بالابندی۔پلّہ مُرزی۔

پَشک :(پَش۔ک) (ن گ) گوٗری۔گوٗرءَ کنگ ءِ پوشاک۔جامَگ۔پیرام۔چولک۔**پَشک ءِ ایر آرگ :** (ک گ) پَشک ءِ دامن ءِ جَہل کنگ۔**پَشک ءِ بدن :**(ن گ) جنینی پَشک ءِ ہما بہر کہ چہ آستینک ءُ کشاں اَبید اِنت۔(2) مردینی پشک ءِ آستوٗنکاں اَبید یں بہر۔**پَشک ءِ تَل :**(ن گ) پَشک یا جامَگ ءِ چیری یا تہی بہر۔پَشک ءِ تہی نیمگ۔**پَشک ءِ دُمبل :**(ن گ) پَشک ءِ پُشتی نیمگ ءِ دامُن ءِ لَمب۔**پَشک ءِ کشّگ :** بےعزّت کنگ۔بدنام کنگ۔(2) بژ ہنگ بوٗتگ یا بژ ہنگ کنگ۔بے پَردگ کنگ۔

پُشک :(پُش۔ک) (ن گ) مڑنیں ٹلّی۔ڈِکّ۔حُشک کُرتگیں چانگ۔پوچِک۔چانگ۔چکّی۔

پِشّک :(پِش۔شِک) (ن گ) ماہیگ ءِ ذاتے۔پاگاس۔(2) بشّی۔

پِشکر :(پِش۔کر) (ف گ) ہلاس۔کُٹّگ۔کُٹّ اِتگیں۔

پِشکران :(پِش۔کَ۔ران) (ج گ) چاران۔شوہاز کنان۔دَزموش کنان۔

پِشکرَگ :(پِش۔کِ۔رَگ) (ک گ) پٹّگ۔پٹّ ءُ پول کنگ۔پہ چیزے ءِ شوہاز ءَ دگہ چیزاں سرءُ چیر کنگ۔پِشکونڈگ۔

پَشکُل :(پَش۔کُل)(ن گ) اِسپیت پَس ءِ لڈّ۔

پَشکوشگ :(پَش۔کو۔شگ) بچار : بشوشگ۔

پَشّگ :(پَش۔شَگ) (ک گ) حامگیں چیزے ءِ پُختہ بوٗتگ یا رَسگ۔رَسگ۔زَرگ۔(2)(ن گ) ٹانگوئیں بالو کہ دَزاجیں سُنٹے پر اِنت ءَ کہ چوسیچَّن ءَ مَردُم ءَ گُت ءَ دنت ءُ حون کشّیت۔ڈُنڈاسک۔شِی مَکِسک۔سُنٹی مَکِسک۔(3) نرم ءُ سارتیں کوٗش کہ چہ ہوٗرءَ رَند یا صُحب ءِ وہد ءَ کشّیت۔

پُشّگ :(پُش۔شگ)(ک گ) چہ ٹُنگے ءَ سُبکّ سُبکّ ءَ گوٗاتے ءِ دَرآہگ۔گوٗاتے ءِ پوٗش کنگ ءُ دَرآہگ۔(2) مار ءِ پُشّگ ءِ توار۔

پَشگرّ :(پَش۔گَر۔ر) (ن گ) ہما بارگین ءُ بےوڑیں توار کہ چہ کُروس ءِ گُرّ ءَ دَرکیت۔خرّخرّ۔پڑ گرّ۔(2) پہ وَشّ نیاتکی دِگر ءِ بارو ءَ وَشّ وَشّ ءِ تڑان کنگ۔(3) کست۔کینگ۔حَسَدّ۔

پَشت گوٗاتی :(پَش۔ت۔گوٗا۔تی) (ن گ) دنز داتگیں پُگ ءِ ہُورت ءُ خاکی ئیں ہما گوٗاتی کہ دُور دُور ءَ رچیت۔(2) جوہان ءِ ایر داتگیں پُگ۔پڑ گوٗاتی۔

پَش گوٗانک :(پَش۔گوٗان۔ک)(س گ) کوہ یا گٹّیں جاہے ءَ اگں کسے کوٗکّار بہ کنت آئی ءِ توار واتر بیت ءُ انچو گوشاں کپیت کہ گوٗ شئے کسے کوٗکار کنوکیں مَردُم ءِ توار ءِ گیگان ءَ گِرَگ ءَ اِنت۔پد گوٗانک۔پڑوانک۔پُشت گوٗانک۔(2) دُوریں توار۔پَشتیں توار۔دوگوٗانکی۔(3) کسے ءِ رَوگ ءَ رَند آئی ءِ توار کنگ یا گوٗانک جنگ۔

پَشَل :(پَ۔شَل) (ن گ) موٹ۔لَجّی۔شَرمِندَگ۔حَجالت۔تڑنگر۔شُہرت۔**پَشَل بُوہگ :**(پَ۔شَل۔بُو۔ہَگ)(ک گ) موٹ بُوہگ۔حَجالت بُوہگ۔شَرمِندَگ بُوہگ۔لَجّی بُوہگ۔**پَشَل کنگ :**(پَ۔شَل۔کَ۔نگ) (ک گ) میاریگ کنگ۔ملامت کنگ۔شَرمِندَگ کنگ۔**پَشَلو :**(پَ۔شَ۔لو)(س گ) کسے کہ پَشَل پَشَل اِنت۔میاریگ۔لَجّی۔**پَشَلی :**(پَ۔شَ۔لی)(ن گ) پَشَل بُوہگ۔میاری۔موٹی۔پَشَلی ءِ جَند۔**پَشَلیں :**(پَ۔شَ۔لیں)(س گ) پَشَلی ءِ جاور۔(2) ہما کہ پَشَل انت۔

پَشّلاپ :(پَش۔شَ۔لاپ) (ف گ) گمّیں آپ ءِ پر ریچگ ءُ شوٗدَگ۔سَرشوٗد کنگ۔شَرّی ءَ نہ شوٗدَگ۔(2) پَشّلا پگ ءِ فرمان گال: پَشّلا پگ ءِ کار ءَ بہ کن۔شَلاپ۔**پَشّلا پگ :**(پَش۔شَ۔لا۔پگ) (ک گ) گوٗں گمّیں آپ ءَ سَر ءُ جان ءِ شوٗدَگ۔(2) شَرّی ءَ نہ

شوذگ۔ (3) شلا پگ۔ پل جنگ۔ **پشّلا پگی** : (پش۔ شَ۔ لا۔ پ۔ گی) پشّلا پگ ءِ آوَ کی۔ (2) ہما کہ پشّلا پگ لوٹیت۔

پشّلا پتنگ : (پش۔ شَ۔ لاپ۔ تنگ) (ک گ) پشّلا پگ ءِ گوستگال بزاں پشّلا پگ ءِ کار بُوتنگ۔ **پشّلا پتنگیں** : (پش۔ شَ۔ لاپ۔ تَ۔ گیں) (س گ) ہما کہ پشّلا پتنگ۔ (2) پشّلا پگ ءِ دیریں گوستگال۔

پَش لکر : (پَش۔ لِ۔ کَر) (ن گ) زمین ءِ ہما چُنڈک کہ سِندگ ءُ جتا کنگ بیت کہ اُوداں آپ نہ اوشتیت۔

پَشم : (پَش۔ م) (ن گ) ریشم۔ پژم۔

پَشمپ : (پَ۔ شَم۔ پ) بچار : پشنت۔

پَشمَندَہ : (پَش۔ مَن۔ دَہ) (س گ) سَرآتککیں۔ پَشت کپتگیں۔

پَشمی : (پَش۔ می) بچار : پژمی۔

پُشمیلکی : (پُش۔ مے۔ لِ۔ کی) (ن گ) بُوجیگ ءِ بندگ ءِ ہما تختگ کہ چہ میلکی ءِ رندا ایر کنگ بیت بزاں چہ میلکی ءِ رند ءِ تختگ۔

پَشنت : (پَ۔ شَ ت) (ن گ) کُنٹگ داریں ماہیگے۔ پَشمپ۔

پُشنز : (پُ۔ شَن۔ ز) (ن گ) پُلنگ گاٹیں بلے چہ پُلنگ ءِ نزور تریں رَسترے۔

پَشنگ : (پَ۔ شَن۔ گ) (ن گ) ٹُپَنگ ءِ جتگیں تیر ءِ ہورکیں پوست۔ کوکا۔ پُوچّک۔ (2) ٹُپَنگ ءِ تیر۔

پِشّو : (پِش۔ شُو) (ن گ) چناک۔ نازُرک ءُ ترپوکیں لُولکے کہ گُدیا دِگہ اَنچیں چیزاں وارت ءُ ٹُنگ ٹُنگ کنت۔ مُڑونگ۔ (2) پُلنگ ءِ نسل ءِ چارپادیں ساہ دارے۔ پِشّی۔ (3) پِشّی ءِ گوانک دیگ ءِ توار۔ (4) کسانیں ماہیگے۔

پَشوشَن : (پَ۔ شو۔ شَن) (ن گ) آخیر ءَ دَراوَکیں پُل یا نیبگ۔ پشتی کُرُونگ یا کوکر۔ (2) مچّ ءِ ہما کوکر کہ گُڈسَراں دَر کایِنت۔

پَشومان : (پَ۔ شو۔ مان) (س گ) اَرمانی۔ بژنیگ۔ (2) حجالت۔ شرمندگ۔ **پَشومانی** : (پَ۔ شو۔ مانی) (ن گ) پَشوماں بُوتنگ ءِ جاوَر۔ (2) سودا ءِ پُرؤشگ ءِ ڈَنڈ۔ ڈُہت۔

پِشّی : (پِش۔ شی) (ن گ) ہما کہ گوں پِیشّ ءِ نسبت داریت۔ (2) چہ پِیشّ ءِ جوڑ بُوتگیں۔ (3) چارپادیں لوگی دُنک۔ پِشّک۔ پِشّو۔ (4) پاگاس ءِ ذات ءِ ماہیگے۔ **پِشّی چَمّ** : (پِش۔ شی۔ چَم۔ م) (س گ) زاغا۔ زاغُل چَمّ۔ شُونز ٹیلگ۔ نیلگ چَمّ۔ **پِشّی ءِ ہفت لُوگی** : ہما کہ ہچّ جاگہ ءِ جاہ مہ کنت۔ دوارئے مہ بیت۔ بے سُدّھیں ترّگ یا ترّوک۔

پَشّے : (پَش۔ شے) (ج گ) کَمّے۔ اِنچُک۔ یَکّ زرّہے۔ کَمَکّ۔ اِینکہ۔ (2) پَشّل باتئے۔ پَشّل ئے۔

پِشیر : (پِش۔ شے۔ ر) (ن گ) سبزی یا بادِنگ ءِ سَر بر ءِ پچک ءُ پوست ءِ تنکّ تنکّیں تراشتگیں بُرچ۔

پُشیش : (پُ۔ شے۔ ش) (ن گ) لچّوک۔ کاہے کہ گُداں پر لچّیت۔

پُغٹ : (پُ۔ غُٹ) بچار : پُگّل۔

پُغل : (پُ۔ غُل) بچار : پُگّل۔

پَفّارگ : (پَف۔ فا۔ رَگ) (ک گ) گوج ءُ مار ءِ توار۔ مار ءُ گوج ءِ شُوکّگ۔ شُوکار۔

پَفّگ : (پَف۔ فَگ) (ک گ) گوات کپتگیں چیز ءِ گوات ءِ دَر آہگ ءِ توار۔ چہ چیزے ءَ گوات ءِ دَرا ہگ ءِ توار۔ (2) مار ءُ گوج ءِ توار۔ مار ءُ گوج ءِ شُوکّگ۔ شُوکار۔ (3) پُونشگ۔ پُونش۔ پُونش کنگ۔ زور ءَ ساہ کشّگ۔

پَکّ : (پَک۔ ک) (ن گ) چُپّگ۔ بوس۔ بوسگ۔ چُکّ۔ (2) وَرگ ءِ ہاترا ہُورت دُرشتگیں وَراک یا دَرمان ءِ دَست ءِ دِل ءِ ایر کنگ ءُ دَپ ءِ چُنڈگ۔ (3) پَکّا۔ راست۔ حتمن۔ **پَکّ کَرگ** : (پَک۔ ک۔ گِ۔ رَگ) (ک گ) چُپّگ۔ بوسگ۔

پِکّ : (پِک۔ ک) (ف گ) کسانیں شِنَگ ءِ توار۔ (2) نزیں توار۔ نُرنڈ۔ (3) پِکّگ ءِ فرماں گال : بہ پِکّ۔ **پکّ جنگ** : (پَک۔ ک۔ جَ۔ نگ) (ک گ) وسواس کنگ۔ (2) دِل مانگ بُوتنگ۔ (3) پری پری کنگ۔ **پِکّگ** : (پِک۔ گگ) (ک گ) چیزے ءِ لوٹگ ءَ پہ کسترِی ءُ دسبندی بازرند ءَ گوشگ۔ (2) پہ کارے ءِ

کنگ ءَ کسے ءَ پدماں پد گوشگ ۔ (3) تلوسگ ۔ تُرودگ ۔ منّگ ۔ نرم نربیں فریاد ۔ گڑیوگ ۔ تُرندگ ۔ (4) شِنّگ یا گوَرگ ءِ پلینگ ۔

پِکّوک : (پِک ۔ کو ۔ ک) (ن گ) ہما کہ پِکّیت ۔ تلوسوک ۔ فریادکنوک ۔ (2) تُرنڈوک ۔ کپّوک ۔

پُک : (پُ ۔ ک) (ن گ) مورک ءِ مُج ۔ (2) چیریں ءُ تہی نہ وشّی ءُ زہر ۔ (3) مجول ءِ پُشت ۔ مجول ءِ راستی نیمگ ۔

پکّا : (پَک ۔ کا) (ن گ) اَلَّم ۔ ہما حبر، کار یا چیز کہ ہر بیم ءَ چارءُ تپاس کُرتگ ۔ راست ۔ بے شک ۔ (2) ہژّار ۔ سیو ۔ اَسُل ۔ ہژّار ۔ پُہتہ ۔ (3) زانتکار ۔ بلد ۔ پکّا کار ۔ پُختہ کار ۔ **پکّا کنگ** : (پَک ۔ کا ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) پیلویں حال گِرَگ ۔ پکّائیں حال معلوم کنگ ۔ (2) کڈّن کنگ ۔ (3) پکّا کنگ ءِ عمل ۔ **پکّائی** : (پَک ۔ کا ۔ ئی) (ن گ) پکّا کنگ ءِ کار ۔ ہژّاری ۔ بَلَدی ۔ زانتکاری ۔ (2) راستی ۔

پکّائین : (پَک ۔ کا ۔ ئیں) (س گ) ہما کہ پکّا اِنت ۔ سَرجمیں ۔ پوہ ءِ پیلویں ۔

پکار : (پَ ۔ کار) (ن گ) دَرکار ۔ گزر ۔ لوٹ ۔ (2) مُزّ ۔ مُزّوری ۔ پگار ۔

پُکّارَگ : (پُک ۔ کا ۔ رَگ) (ک گ) پڑم یا مود ءِ دو دسگ بِزاں بندیکاں یکّ جاہ ریسگ ءُ تاب دیگ ۔

پکال : (پَ ۔ کال) (ن گ) مرّنیں مشک ۔ ڈول ۔ آپ داری ۔ (2) چہ گوسک ءِ پوست ءَ جوڑ بوتگیں مشک ۔ **پکالی** : (پَ ۔ کا ۔ لی) (ن گ) مرّنیں مَشکانی کَشّوک ۔ آپ کَشّ ۔ پہ سر ءُ بڈّ مشک کشّگ ۔ آپ ءِ پُرّ کنوک ءُ بروک ۔ پکال کَشّوک ۔ مَشک کَشّ ۔ پمّامل ۔

پُکپُک : (پُک ۔ پُک) (س گ) تُرُنڈگ ۔ کُپّگ ۔

پکد : (پَ ۔ کَد) (ج گ) کدی ۔ تاں کُجام وہدءَ ۔ تاں کدی ۔

پکر : (پِک ۔ ر) بچار : فکر ۔

پُک کُر : (پُک ۔ کُر ۔ ر) (س گ) نزّآر ۔ (2) زر ءُ مال دارگ ءُ خرچ نہ کنگ ۔ (3) (ن گ) بخیل ۔

پُکر : (پُک ۔ کُر) (ن گ) پُٹّی ۔ کرپاس ۔ پُکّی ۔ پمّگ ۔ پُکّی ءِ عطر جتگیں پرُشّ ۔

پکرات : (پَک ۔ را ۔ ت) (س گ) ہما چیز کہ دَرد وارت ءُ ڈکّے ءَ کیت ۔ کسانیں شئے ءُ اَزباب ۔ (2) برکت ۔ بُودِناکی ۔ (3) زانتکار ۔

پکراش : (پَک ۔ را ۔ ش) (س گ) جوانی کنگ ۔ اَٹر ءِ موکگ ۔ تورُؤ کنگ ۔ مدتّ کنگ ۔ (2) پکراشت ۔ پکرات ۔

پکراشت : (پَک ۔ راش ۔ ت) بچار : پکراش ۔

پکراند : (پَک ۔ راں ۔ د) (س گ) جان ءِ دَرآتکگیں دانگانی پُختہ بُوتگ ۔

پکرَغ : (پَک ۔ رَغ) (ک گ) دَرد وَرگ ۔ کُمکّ کنگ ۔ کسے ءِ کار ءَ آہگ ۔

پَکَغ : (پَ ۔ کَغ) (ک گ) اِشتاپی وَرگ ۔ بےصبری وَرگ ۔

پکّگ : (پَک ۔ گَگ) (ک گ) پِتّکگ ۔ پِتّکگیں ۔ پُختہ بُوتگیں ۔

پکّگیں : (پَک ۔ کَ ۔ گیں) (س گ) بُوتگیں پُختہیں ۔ رَسّگیں ۔ ہما کہ آس ءَ پِتّکگ ءُ پُختہ کُتگ ۔ بڑتکگیں ۔ بریان ۔ پُہتہ ۔

پُکگ : (پُ ۔ کَگ) (ک گ) مانچِنگ ۔ دَرپے کہ چہ آرتینک یا دِگہ اَنچیں چیزے ءَ پُرّ اِنت پہ زورآئی ءِ تہہ ءَ گیشتِر مان کنگ ءُ جاگہہ دیگ ءِ جُہد کنگ ۔ (2) پہ گیشیں وَرگ یا پہ زَہر کسے ءِ وَرگ ءَ ہم گوشنت ۔ (3) دیم ءِ مُچینگ ءُ زَہر بُوتگ ۔ (4) تُرُنڈگ ۔ کُپّگ ۔ (5) چِنگ ءُ نزّآرگ ۔ ایرکنگ ۔

پَکو : (پَ ۔ کُو) (ج گ) بکو ۔ کُجا ۔ تانگو ۔ کُجاں پلّوءَ ۔ کُجام نیمگ ۔ کُجام کُنڈءَ ۔ تانگر ۔ تاں ہندءَ ۔ تاں پلّوءَ ۔

پکّو : (پَک ۔ کو) (سَرا) (ن گ) کُپت ۔ نیام ۔ (2) دَرگ ۔ راچن، یکّدار یا دِگہ دریائی اولاک ءِ تختگانی شُم ۔

پُکّو : (پُک ۔ کو) (ب گ) حیران ءُ بَہمانگی ءِ وہدءَ دَپ ءَ دَر کیت ۔ بےباوری ۔ (2) ٹکّو ۔ چوش بُوت کنت یا چوش بُوت نہ کنت ۔

پکّوگ : (پَک ۔ کو ۔ گ) (ن گ) بوجیگ یا دِگہ دریائی اولاکے ءِ پُرشتگیں جاگہہ ءَ دِگہ ٹکّرے مان دیگ ۔ (2) دریائی اولاکے ءِ تختگ ءِ پُرشتگیں ٹکّر ۔

پُکّی :(پُک۔کی)(ن گ) کرپاس ءِ بر۔ پَمبہ۔کرپاس۔گڈّگ کشّیتگیں کرپاس۔بُڑا۔پِیلا۔پینوک۔(2) تمباتورءِ ذات ءِ ماہیگے۔

پَکّی :(پَک۔کی)(ن گ) ساتگیں دَرمان۔آرتینکیں دَرمان۔ (2) آرتینک یا آرتیں دَرمان ءِ یکّ رندے ءِ وَرگ ءِ اندازگ۔ (3)ہیرت دُرشتگیں دَرمان یا وَرگی چیزے ءِ دَست ءِ دِل ءِ ایر کنگ ءِ دَپ ءِ چَنڈگ۔ **پَکّی کنگ** :(پَک۔کی۔کَ۔نگ)(ک گ) آرتیں دَرمان ءِ دَپ ءِ چَنڈگ۔

پُکِتگ: (پُ۔کِ۔تگ)(ک گ) ہما کہ دیم ءَ مُج اِتگ ءِ تہہ ءَ زَہر اِنت۔(2) ہما مَرُدم کہ دِل ءِ گپّاں دَپ ءَ نیاریت۔ دِل ءِ دِگرءِ دَپ ءِ دِگر۔(3) چیرداتگ۔(4) ایر کُتگ۔**پُکِیتگیں** :(پُ۔ کِ۔تَ۔گیں) چیرداتگیں۔اندیم کُتگیں۔

پَکیر :(پَ۔کی۔ر) بچار :فقیر۔

پُکّی ریسی :(پُک۔کی۔ری۔سی)(ن گ) پہ پُکّی ءِ ریسگ۔پہ سَکّیں واری ءُ بزّگی۔پہ جُہد ءُ جَفا دَست ءِ آورتگیں۔(2) پُکّی ءِ ریسگ ءِ کار۔**پُکّی ریسی کنگ** :(پُک۔کی۔ری۔سی۔کَ۔نگ)(ک گ) پُکّی ریسگ ءِ کارکنگ۔(2) مُشکلیں ءُ جنجالیں کارکنگ۔زَہمت کشّیں کارکنگ۔

پُکینتگ :(پُ۔کین۔تگ) پُکینگ ءِ گوستگال۔(2) پہریزیتگ۔ پہمیان کُتگ۔ چیرداتگ۔ **پُکینتگیں** :(پُ۔کین۔تَ۔گیں) (س گ) چِتگ ءُ نزّ آورتگیں۔ پہریزیتگیں۔ ایر کُتگیں۔(2) چیر داتگیں۔پہمیان کُتگیں۔

پُکینگ :(پُ۔کے۔نگ)(ک گ) چِنگ ءُ ایر کنگ۔ چیر دیگ۔نزّ آرگ۔ پہریزگ۔ **پُکینگی** :(پُ۔کے۔نَ۔گی) (ن گ) پُکینگ ءِ آوَ کی بِزاں چِنگ ءُ ایر کنگی۔چیر دیگی۔نزّ آرگی۔ پہریزگی۔

پَگ :(پَ۔گ)(ن گ) چیرءُ اَندَری باوست کہ گوش پہ بےتواری شِنگ بیت۔

پُگ :(پُ۔گ)(ن گ) دان ءِ پوست کہ چہ دان ءَ گیشّیت۔ (2) دانائی جوہان ءَ چہ داناں جِتا کُرتگیں بُوچ۔(3) بےاَرزِشت۔ پھوگ۔بُلّر۔پوکڑی۔پوگ۔ **پُگدان** :(پُگ۔دان)(ن گ) تڑنگڑ۔پُگ ءِ دَرپ۔ **پُگی** :(پُ۔گی)(ن گ) پُگانی تہہ ءَ پَشت کپتگیں دان۔(2) ہما کہ گوں پُگ ءِ نِسبت داریت۔

پَگار :(پَ۔گار)(ن گ) پکار۔مُزّ۔مُزد۔پُوریات۔عوضّ۔روز۔ روزانہ۔ماجب۔دِہاڑی۔**پَگاردار** :(پَ۔گار۔دار)(س گ) پہ پگار داشتگیں مَرُدم۔نوکر۔ہما مَرُدم کہ پہ مُزّ کارءُ حزمت کنت۔مُزّور۔ پگار گیر۔پگاروار۔**پَگاروار** :(پَ۔گار۔وار) (س گ)ہما مَرُدم کہ پہ پگار حزمت کنت۔

پَگارگیر :(پَ۔گار۔گی۔ر) بچار :پگاردار۔

پُگٹ :(پُ۔گٹ) بچار :پُگُل۔

پِگر :(پِگ۔ر)(س گ) پِگر کُتگیں۔پہ مُشکلیں وہداں چیرداتگیں شَے۔پُتینکی چِیز۔چِنگ ءُ ایر کنگ۔ایریں چِیز۔(2) فکر۔غمواری۔ سَسّا۔زانت۔فہم۔ **پِگر کنگ** :(پِگ۔ر۔کَ۔نگ)(ک گ) ایر کنگ۔ساتگ۔پلگارگ۔پہریزگ۔نزّارگ۔(2) خیال کنگ۔ سَسّا کنگ۔غمواری کنگ۔ **پِگری ئیں** : (پِگ۔ری۔ئیں) (س گ) ایرکُتگیں۔پلگارتگیں۔ہما کہ پِگر کُتگ۔

پَگّرَگ : (پَگ۔گِ۔رَگ) بچار : پچ گِرَگ۔

پُگرمُک :(پُ۔گر۔مُک)(ن گ) ہڈّ ءِ تپ۔ہڈّ ہڈّ۔بِرتپگو۔

پَگزّیر :(پَ۔گز۔زی۔ر)(س گ) چہ وَہد ءُ حالت ءَ فائدگ چست کنوک۔پہ وَتی نف ءُ فائدہ جلگ کَش۔

پُگُل :(پُ۔گُل)(ن گ) پُغُل۔کسانیں ساہ دارے۔پُغٹ۔ پُگٹ۔ڈھینڈر۔ڈیڈر۔

پُگُل کاہ : (پُ۔گُل۔کاہ)(ن گ) دَلوت ءِ وَرگی بہار کاہے۔

پُگندَگ :(پُ۔گن۔دَگ)(ن گ) پُگ وارِیں اَسپ۔نِزور ءُ کم توانیں اَسپ۔(2) ہما اَسپ کہ پہ جَنگ ءُ ہلمہ ءَ کارمرز نہ بیت۔

پُگُنز :(پُ۔گُن۔ز) (ن گ) دازءِ کُنٹ یا بُنڈ۔پِیش ءِ بنڈ۔

پُگو :(پُ۔گو)(ن گ) سہروئی نگن۔(2) ہما کہ پُگ دار اِنت یا کہ ہما کہ گوں پُگاں ہوار اِنت یا کہ پگین اِنت یا آئی ءِ تہہ ءَ پُگ مان اِنت۔(3) ہُورتیں بالی لُو لُکے کہ چو پَشّگ ءَ ڈَنگ جنت۔(4) روپگو۔ ناڈُراہی یے۔(5) دیم ءَ دَرآتکگیں کسان کسانیں دانگ کہ تپ ءَ پدَ درکاینت۔تپ ریز۔

پَگّی :(پَگ۔گی)(ن گ) سَرکَپگ ءِ دار۔دار ءِ پد یا نک۔پوڑی۔ چرتڑی۔چلڑی۔

پَل :(پَ۔ل)(ن گ) لنگار ءِ رَند۔لَنگار پد۔ڈَگار ءِ نَنگار دیگ ءَ ہَمے دَڑاجیں دِڑّ کہ ایشی تہہ ءَ دان ریچینت۔اوڑ۔(2) مَنجل یا دِگہ اَنچیں رَزانے ءِ تہی دیم ءَ شودَگ، ہَمے رَزان ءَ آپ مان کنگ ءُ چُلّکینگ ءُ صاف کنگ۔(3) سَرشود۔پَشّلا پَگ۔(4) لیپ، پشک یا دِگہ اَنچیں گُد ءِ دوچ یا دوچ کنگ۔ **پَلاں** :(پَ۔لا۔ں)(ن گ) پَل۔ بازیں پَل۔(2) ہما کہ گوں پلاں نِسبَت داریت۔ **پَل باد** :(پَل۔باد)(ن گ)(س گ) ہوُر ءِ نوک پل داتگیں ڈَگار ءِ پلانی آپ کنگ ءُ بادینگ۔ ہوُر ءِ سَبَب ءَ کِشتگیں تومانی گوں حاکاں بَدَگ۔ **پَل ءِ تچک کنگ** :(ک گ) اَنچو لنگار کنگ کہ پَل تچک بہ بیت۔ **پَل ءِ تچک نہ کنگ** :(ک گ) کائیگِرانی پَل نہ کَشّگ۔(2) کارے دِل ءَ نہ بُوئگ۔ کارے نہ کنگ۔ **پَل کَشّ** :(پَل۔کَش۔ش)(س گ) نِشان جنگ۔نَنگار۔نَنگار دیگ۔لَنگار۔لنگار دیگ۔(2) پَل کَشّوک۔ **پَلانی مَرزَگ** :(پَ۔لا۔نی۔مَر۔زَگ)(ک گ) نَنگار داتگیں زَمین ءِ ہم وار کنگ۔ مالگ۔(2) تاوان بار کنگ۔(3) کُتگیں کار ءِ نِشاناں گار کنگ۔ **پَل نہ کَشّگ** :(پَل۔نَ۔کَش۔شَگ)(ک گ) کار نہ کنگ۔ بے ہِمَّت بُوئگ۔ **پَل وَرَگ** :(پَل۔وَ۔رَگ)(ک گ) لیٹ وَرَگ۔(2) باز کسان۔ ہِیرتیں مال۔ **پَل ءَ واپینگ** :(ک گ) جنگ ءُ وَہمی کنگ۔سَکّ باز جنگ۔تہہ زن کنگ۔ کَسے ءَ اَنچوش جنگ کہ آچہ ڈَگار ءَ چِست بُوت مہ کنت۔ **پَلی** :(پَ۔لی)(ن گ) ہما کِشار کہ چہ پل ءَ دَر کیت۔(2) پَل داتگیں۔(3) نوک رودیں کِشار۔(4) ماش، ماک یا دِگہ اَنچیں دہل ءِ دانانی پوست ءُ پوش۔(5) کوسَگ۔(6) ہما کہ گوں پَل ءَ نِسبَت داریت۔

پُل :(پُ۔ل)(ن گ) مفت ءَ رس اِتگیں مال ءُ مَڈّی۔(2) پہ زورزِتگیں مال۔لُٹّ۔(3) پائدگ۔کٹّ۔سوب۔نف۔ **پُل ءُ پانچ** :(ن گ) لُٹّ ءُ پُل۔ پہ زور دِگر ءِ مال ءِ پچ کِرگ ءُ بَرَگ۔ پُل ءُ ور۔ **پُل ءُ پانچ کنگ** :(ک گ) پہ زور بَرَگ۔ پُلگ۔زِنگ۔ **پُل ءُ لُٹّ** :(ن گ) ہُول۔ پُلگ ءُ بَرَگ۔ پہ زور ءُ زَبردستی مال ءُ مَڈّی ءِ پُلگ۔زِنگ۔لُٹّ ءُ پُل۔ **پُل کنگ** :(پُل۔کَ۔نگ)(ک گ) لُٹ کنگ۔ہُول کنگ۔ مال ءُ مَڈّی ءِ پہ زور بَرَگ۔ پہ زور زِنگ۔ **پُل وار** :(پُل۔وار)(س گ) پُلوک ءُ وَروک۔ دِگر ءِ چِیز ءَ زور یا کہ پہ شَتَلی بروک ءُ وَروک۔(2) دُزّی کنوک۔ **پُل ءُ ہُولّ** :(ن گ) لُٹّ ءُ پُل۔پُل ءُ پانچ۔ گِرگ ءُ بَرَگ۔ زِنگ۔ پہ زور بَرَگ۔ **پُل مال** :(پُل۔مال)(ن گ)(س گ) ہما مال کہ پُلگ بِیت۔پُرّ وش وارتگیں لَشکر ءِ مال ءُ اَزباب۔

پَلّ :(پَل۔ل)(ن گ) چہ پِیشّ،تکَرد، تہتَگ یا دِگہ اَنچیں چِیزے ءِ بستگیں شہر بند۔اَبیل۔ واڑ۔اَندیم۔ دیم گِیر۔گیڑ۔اَبیلی۔ پسیل۔(2) کُنڈ۔سُروگ۔مَنج۔(3) پَہریز۔رکّ۔(4) گِدان ءِ پہناد ءِ دار۔(5) ہمسا ہگ۔ پَلّہ مَرز۔ دیم پان۔(6) پہناد۔ **پَلّ ءُ پادَگ** :واڑ۔گوں دار ءُ پِیش ءُ گوں تکَرد ءَ جوڑ کُتگیں واڑ یا مال ءُ دلوتانی بَنجاہ۔ **پَلّ ءُ جَلّ** :(ن گ) پَہریز۔دِلگوش۔چار ءُ گدار۔خیالداری۔(2) پہ گوُنڈیں وہدے ءَ چِیزے ءِ دارگ۔(3) چِیزے ءَ چِیر دیگ۔ **پَلّ ءُ جَلّ کنگ** :(ک گ) سنبھال کنگ۔ دارگ۔ بَند کنگ۔(2) دِلگوش کنگ۔چار ءُ گُزار کنگ۔ **پَلّ ءَ کنگ** :(ک گ) واڑ کنگ۔اَندیم کنگ۔ پَہریزگ۔ بَند کنگ۔ **پَلّی** :(پَل۔لی)(ن گ) تُمن ءِ کِستریں بَہر۔ٹَلَّر۔پاڑو۔(2) قوم۔

پُلّ :(پُل۔ل)(ن گ) چہ دَڑچک یا کَسانیں بُوٹگاں یا کِشار ءَ دَرآتکگیں نرم ءُ نازُرکیں بے دانیں بُر۔گُل۔(2) لَبزانی سَر ءَ کیت ءُ آہانی مَعناہاں بدل کنت۔ چو کہ گُد: پُل گد۔گوُر: پُل گوُر۔کندگ: پُلّ

کندگ۔حبر:پُلّ حبر۔(3) پُلّ پہ ساڑا ہگ جُتک لبزی ءِ کارمرز بیت
چوکہ پُلّیں جمّاز۔پُلّیں دیوان۔پُلّیں کندگ۔پُلّیں ورناہ۔(4) چمّ ءِ
دراتکگیں اِسپیتیں نشان۔چمّ ءِ ٹِکّ۔چمّ ءِ کوری۔(5) مچّ ءِ نام
اِنت۔**پُلّان** :(پُل۔لان)(ن گ) باز پُلّانی تہہ ءَ۔(2)(س گ)
چوپُلّ ءَ۔بڑاہ دار۔زیبا۔(3) ہما جاگہ کہ اودءَ پُلّ باز رُستک۔**پُلّ ءِ
اَڑاکہ** :(ن گ) مہری یا اسپ ءِ سرءَ داتکگیں رنگی ئیں ءُ پُلّی ئیں
چادر۔**پُلّ بندگ** :(پُل۔ل۔بن۔دگ)(ک گ) دڑچک ءِ
پُلّ جنگ۔**پُلّ ءِ جُلّ** :(ن گ) اُشتر ءِ پاکڑہ کنگ ءُ شرّیں گوربند
بندگ۔**پُلّ چِتگیں** :(پُل۔ل۔چِ۔ت۔گیں)(س گ) ہما چیز
کہ آئی ءَ را پُلّ چِتگ۔ہما کہ آئی ءَ را چکن یا پُلّ کشگ بوتگ۔**پُلّ
چِنگ** :(پُل۔ل۔چِ۔نگ)(ک گ) گوں ٹپّہ ءُ رنگاں گُدانی سرءَ
پُلّ جنگ۔پُلّ ءِ رنگ ءَ کنگ۔**پُلّ دار** :(پُل۔ل۔دار)(س گ)
ہمائی ءَ کہ پُلّ پر۔پرنڑی۔پُلّی۔**پُلّ دان** :(پُل۔دان)(ن گ)
ہما درپ کہ آئی ءِ تہہ ءَ پُلّ مان کنگ بنت۔گل دان۔**پُلّ ءِ شوشگ** :
(ن گ) کِشار ءُ ردوم گرگ۔کِشار ءِ پُلّ جنگ۔سمبہگ۔(2) زال
ءِ شرّیں گُد ءُ پچّ گورا کنگ۔جنین ءِ ٹہل ءُ ناز۔**پُلّو** :(پُل۔لو)
(س گ) چوپُلّ ءَ۔(2) بڑاہ دار۔شرّ رنگ۔**پُلّی باتک** :(پُل۔
لی۔با۔تک)(ن گ) مہاندرائیں زال۔شیرزال۔**پُلّیں** :(پُل۔
لیں)(س گ) چو پُلّ ءَ۔گوں پُلّاں۔پُلّ درور۔

پَلّا :(پَل۔لا) (ن گ) لوگ ءِ تہہ ءِ چیزانی ایر کنگ ءِ ہاتر ءَ بستگیں
ڈیکی۔گپّل۔گپڑ۔ٹکُر۔دار ءِ پٹنیں پلک۔

پُلّا :(پُل۔لا)(ن گ) تاپتگیں زُرتّ یا مکئی۔

پِلّا :(پِل۔لا)(ن گ) بہ ڈگارءَ گونڈیں کڈّے کہ ماں ایشی ءِ توک ءَ
گوڑی بزاں چدوءِ گوازی ءَ چدومان کنگ بیت۔گچّ۔کِدّ۔سچّ۔

پلاپ :(پ۔لاپ)(ن گ) گلّہ ءِ خُشکیں ٹال۔پلار۔پلال۔

پُلاٹ :(پُ۔لا۔ٹ)(ن گ) اسپیت پس ءِ مادگیں یا نریں
چُکّ۔گورگ۔گٹّور۔(2) اول لاپیں اسپیت پس۔(3) بے
دوریں بدن کہ چہ گُراباں مال ماں آیانی تہہ ءَ گنٹت ءُ تیاب ءَ کارنت۔

پلار :(پ۔لار)(ن گ) گندیم ءُ بزنج ءِ خُشکیں ٹال۔بزنج یا گلّہ ءِ
رون ءِ وہداں پشت کپتگیں خُشکیں ٹال۔پلاپ۔کُشکار۔**پلار بوتگ** :(پ۔
لار۔بو۔تگ)(ک گ) نیست ءُ نابود بوتگ۔(2) خُشک
بوتگ۔بے زِکتّ بوتگ۔**پلار ءِ چِنگ** :(ک گ) گلّہ یا بزنج ءِ
ہوشگ کہ رون ءِ رند چِنگ بیت۔چوڑو۔**پلار چین** :(پ۔لار۔
چے۔ن)(س گ) چہ رُنگ ءَ رند گندیم یا بزنج ءِ پشت کپتگیں بُنڈ یا
ٹالانی جم کنوک۔کُشکار چین۔گلّہ ءِ رون ءِ وہد ءَ ہما غریب ءُ بزّگار کہ
ڈگارانی تہہ ءَ کپتگیں گلّہی ہوشگ ءُ ٹالاں چِننت زورنت۔(2) ہما وہد کہ
پلار چِنگ بیت۔**پلار شود** :(پ۔لار۔شود)(س گ) (ن گ)
گلّہ ءِ رون ءَ رند ءَ ہور ءِ موسم۔**پلار کنگ** :(پ۔لار۔ک۔نگ)
(ک گ) جنگ ءُ پڑوشگ۔برباد کنگ۔پادمال کنگ۔**پلاری** :
(پ۔لا۔ری)(ن گ) رُتکگیں ڈگار۔(2) یکّ جاہ کُتکگیں جو، گندیم
یا بزنج ءِ ہوشگ۔

پلاس :(پ۔لا۔س)(ن گ) چہ مِید یا پژم ءَ جوڑ کُتگیں حر ءِ پالام ءِ
سرجُلّ کہ پالام ءِ پُشت ءَ دیئنت۔لاؤک۔(2) گِدان۔مِیدیں تمبو کہ
مال دار جوڑ ءَ کننت کہ آیانی کَس ءِ بدل اِنت۔

پلاسک :(پ۔لاس۔ک)(ن گ) سکّیں بز ءُ زنڈیں گڑمپک۔
(2) مزنیں سُہرک۔(3) سکّیں سِیاہ۔(4) سُتکگیں کِشار۔

پلال :(پ۔لا۔ل) بچار :پلار۔

پلان :(پ۔لان) بچار :فِلاں۔

پلانڈ :(پ۔لان۔ڈ)(ن گ) ہما حر کہ آئی ءِ سرءَ دومشک لڈّ نت۔
(2) پاکڑا۔**پلانڈی** :(پ۔لان۔ڈی)(ن گ) ہما حر کہ پہ
مشک ءِ برءُ آرءَ کارمرز بہ بیت۔

پلّانڑ :(پَل۔لان۔ڑ) (ن گ) ہما ٹوہیں مشک رنگیں پوست ءِ
درپے کہ آپ ءَ ماں گننت کہ بہ اُشتر ءَ لڈّگ بیت۔(2) رہت۔
لیڑہ ءِ پاکڑا۔پاکوڑہ۔پاکڑو۔

پلانڑغ :(پ۔لان۔ڑغ)(ک گ) سنج کنگ۔(2) ہما لیڑہ
یا اُشتر کہ لڈّگ بیت۔**پلانڑی** :(پ۔لان۔ڑی)(ن گ) ہما
اُشتر کہ پلانڑ ءَ آئی ءِ سرءَ لڈّنت۔(2) بارلڈّگ ءِ پُشتی رہت۔

پلانی : (پ۔لا۔نی) بچار : فلانی۔

پُلاہ :(پُ۔لا۔ہ)(ن گ) بچار : پُلہ۔

پَلپتَگ :(پَل۔پَ۔تَگ)(ک گ) ساہ دارءِ زمین ءِ سرءَ کپتگیں حالت ءَ دَژ ہگ۔سَپتُک جنگ۔(2) ماہیگ ءِ چہ آپ ءَ در ستگ ءِ سر سر جنگ۔(3) ساہ دارءِ چہ مرگ ءِ تُرس ءَ سرسُرگ ءُ لرزگ۔(4) مردُم ءِ یا ساہ دارءِ چہ دردءَ دَژ ہگ ءُ تلوسگ۔سُرگ۔کُلکُچگ۔لیٹگ۔

پَلپَٹینگ :(پَل۔پَ۔ٹے۔نگ)(ک گ) ساپاریں ساہدار یا مردم ءِ چمّانی پیچ ءُ بند کنگ یا سُرگ۔

پَلپشتگ :(پَل۔پَش۔تگ)(ک گ) اَبابیل۔پی پلستان۔ نمروز۔

پَلپُشوک :(پَل۔پُ۔شوک)(ن گ) ناگشاد۔نابُود۔بودلا۔ سُست۔

پِلپِل :(پِل۔پِل)(ن گ) مِرچ۔مُڑ جان۔سوچاکیں چیز۔

پِلپِل پُٹ :(پِل۔پِل۔پُٹ)(س گ) بژنگن پُٹ۔تاب گپتگیں مُود۔گرنچک۔

پِلتِری :(پِل۔تِ۔ری)(س گ) آرام ءَ نندگ۔دوئیں پاداں نزّیک کنگ ءُ زانان ءَ زمین ءِ سرءَ ایر کنگ ءُ نندگ۔چارزانی نندگ۔

پَلَٹّ :(پَ۔لَٹ۔ٹ)(س گ) سَرریچ۔چگار۔(2) کوّر یا جُوکہ پُرّ بیت ءُ جاہ نہ کنت گُڑا اِے دیم ءُ آدیم ءَ پلٹّ بیت ءُ سرریچیت۔ (3) دومی نیمگ۔آنیمگ۔

پَل جَت :(پَل۔جَت)(س گ) ہما ڈگار کہ پَل جتگ یا پَل داتگ۔**پَل جتیں** :(پَل۔جَ۔تیں)(س گ) ہما ڈگار کہ کشتگ یا پَل جتگ۔

پَل جَنگ :(پَل۔ل۔جَ۔نگ)(ک گ) دَرپے ءُ پشت کپتگیں گمّیں آپاں چلوّ کینگ ءُ ریچگ تانکہ ہمے دَرپ صاف بہ بیت۔ہیران یا رزانے ءِ دیم ءِ شودگ۔پشّلا پگ۔پلینگ۔

پُل چات :(پُل۔چات)(س گ) دوست۔زیبائیں جنیا دَم۔ وَرناہیں زال۔

پلخ :(پَ۔لَخ)(ن گ) گلّہ ءِ خُشکیں بندک یا بگل۔

پُلدُم :(پُل۔دُم)(ن گ) پہلاڑی۔روباہ۔

پَلدَہ :(پَل۔دَہ)(س گ) طاقت ور۔زوراور۔مُحکم۔

پُلر :(پُ۔لر)(س گ) سُبکّ۔کم وزن۔پُلّ ءِ پیم ءَ سُبکّ۔ (2) مُودانی خُشکی۔سرءِ سِل ءِ اِسپیتیں چوڑینک۔

پُلڑ :(پُ۔لَڑ)(ن گ) شنگر۔

پِلڑ :(پِ۔لِڑ)(ن گ) چمّ ءِ رینگ۔ڈیچّ۔چُچڑ۔

پَلّڑ :(پَل۔لَڑ)(ن گ) شِیرءِ قِسمے۔(2) سُرشگ جوڑ کنگ ءِ ہاتر ءَ نوک زاتگیں پس، بُز یا ڈگّی ءِ ماہگ ءِ کڑانی تہہ ءَ مان کُرتگیں تاجگیں شِیر۔

پُلّڑ :(پُل۔لُڑ)(س گ) چیزے گوں آپاں مینگ۔(2) چیزے گوں حاک ہواریں آپاں کنگ۔(3) چیزے ءِ شرّ نہ شودگ۔

پُلّڑینگ :(پُل۔لُ۔ڑِے۔نگ)(ک گ) چیزے گوں آپ ءَ مینگ۔میسینگ۔(2) چیزے ءِ شرّ نہ شودگ۔

پُلّڑینتگ :(پُل۔لُ۔۔ڑین۔تگ) پُلّڑینگ ءِ گوستگال۔(2) میسینتگ۔مینتگ۔شرّ نہ شُشتگ۔**پُلّڑینتگیں** :(پُل۔لُ۔ڑین۔ تَ۔گیں) پُلّڑینگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) شرّ نہ شُشتگیں۔ میسینتگیں۔(3) ہماکہ پُلّڑینگ بُوتگ۔

پِلڑی :(پِل۔لُ۔ڑی)(ن گ) چالاکیں ءُ شکاری ئیں شپی بالی مُرگے۔

پَلزی :(پَل۔زی)(ن گ) جَنگ ءَ نیام ءَ کپوک۔صلح کنوک۔ جَنگ ءُ مڑءَ پہ گندءُ نند صلاح کنوک۔خیردیوک۔

پُلّس :(پُل۔لُس)(ن گ) سُہررنگیں دلوت کہ آئی ءِ جان ءَ اِسپیتیں ٹکّ مان بہ بیت۔(2) سُہرءُ اِسپیت رنگیں گوک۔(3) ہماگوک کہ دُمب ءِ پُٹ لئے اِسپیت اَنت۔(4) شرّرنگ۔زیبا۔ڈوَل دار۔

پَلشت :(پَ۔لَش۔ت)(س گ) بد۔بڑّ ناک۔چرک ءُ چلّن۔ (2) کپتہ ساہیں مردُم۔بےسُدھ۔

پِلشک :(پ۔لِش۔ک)(ن گ) دَنتانانی حارِشت۔(2) دَنتان ءِ نسک۔

پُلّ شیش :(پُل۔ل۔شی۔ش)(س گ) لچّوک۔لکّوک۔کاہ ءِ بدوکیں کُنٹگ۔

پَلک :(پَل۔ک)(ن گ) دار ءِ یا آسن ءِ دَڑاجیں پتنیں ٹُکّر۔دار ءِ پَٹّہ۔پَٹّہ۔پاٹ۔دَروازگ ءِ کپّ۔تختگ یا آسن یا دِگہ اَنچیں چیز ے ءِ پَلک۔پلکہ۔(2) سُہر ءِ ٹُکّر۔(3) پتن۔(4) ثابتیں شَے۔ہما شَے کہ ھُورت ءُ ٹُکّر نہ اِنت۔(5) سُروز ءِ دَپ ءِ دار کہ ٹُنگ ٹُنگ اِنت ءُ چمائی ءِ سَر بر ءِ تار گوُزنت۔ **پَلک پَلک بُوئگ** :(پَل۔ک۔پَل۔ک۔بُو۔ئگ)(ک گ) ٹُکّر ٹُکّر بُوئگ۔ **پَلک تراش** :(پَل۔ل۔تَرا۔ش)(س گ) آسن ءِ پلک تراشوک۔(2)(ن گ) اَلماس کہ گوں آئی ءِ شیشگاں ءُ آسِناں بُرّنت۔

پُلک :(پُل۔ک)(ن گ) ھُورت ءُ نَرمیں حاک۔(2) ہر رنگیں ھِیرتیں پچیں حاک کہ گوں گمّیں گوات ءِ کشّگ ءَ دنز بہ کنت۔ **پُلک پیٹ** :(پُل۔پے۔ٹ)(س گ)(ن گ) پُلک ءُ حاکاں لچّ اِتگیں۔گوں حاکاں ھواریں۔ **پُلکگیں** :(پُل۔کَ۔گیں)(س گ) ہما ڈگار یا زمین یا جاگہہ کہ پُلک بہ بیت۔ **پُلکین** :(پُل۔کے۔ن)(س گ) ہما کہ آئی ءِ پُلک لچّ اِتگ۔

پَلک :(پَ۔لک)(ن گ) کابیل۔ڈگار ءِ بندگاہ ءِ ہما جاگہہ کہ آپ تاں دیر ءَ داریت چو کہ تالاوگ ءُ ھوٹگ۔(2) آسمان۔فلک۔گردُون۔جہاں۔

پُلّک :(پُل۔لک)(ن گ) ہما تریوکیں اِستارُک کہ پشک یا سَریگاں پِر اِش گَنَنت۔(2) پونز ءِ یکّ سہتے۔پُلّی۔گرانزیگ۔(3) تیر ءِ پُلّک کہ پُشت ءِ بُن ءِ پر اِنت ئے کہ تُپنگ ءِ سیچّن ایشی ءِ لگّیت ءُ آس بارت۔(4) پہ شِیست گرَگ ءِ تُپنگ ءِ نل ءِ سَر ءِ پریں پُلّک۔(5) کسانیں پُلّ۔ **پُلّکی** :(پُل لُ۔کی)(ن گ) ہما کہ گوں پُلّک ءِ نِسبَت داریت۔ (2) شورہی تُپنگ ءِ قسمے کہ زَرد،گُلنگ ءُ پانچ،سَربُر ءَ اِنت کہ پہ جنگ ءِ پُلّک کارمرز بیت۔

پِلک :(پِل۔ک)(ن گ)(س گ) لاپ ءُ دِل ءِ رَوَگ ءِ ناجوڑی ءِ رَند ءِ نزوری۔

پُلّکار :(پُل۔ل۔کا۔ر)(ن گ) ہما مَردُم کہ گُدیا دِگہ اَنچیں چیز ے ءِ سَر ءِ پُل دوچیت یا چکن کنت۔چکن کار۔(2) ہمُک گُدیا گد ءِ اَنچیں چیز ے کہ آئی ءِ سَر ءِ پُلّ کشّگ بُوتگ۔ **پُلکاری** :(پُل۔کا۔ری)(ن گ) چکن دوچی یا پُلّ کشّگ ءِ کار۔

پُلّگ :(پُل۔لگ)(ن گ) پُلکیں ڈگار۔پُلکیں حاک۔

پُلکگیں :(پُل۔کَ۔گیں) پُلکیں۔(2) ہما ڈگار کہ پُلک اِنت۔

پِلّگ :(پِ۔لِک۔لگ)(ک گ) ایر بَرگ۔بے جاہ گ ءِ وَرَگ۔دپار ءِ سلامتی ءَ ءُ بے ٹُکّر کنگ ءِ ایر بَرگ۔ **پِلّگی** :(پِ۔لِک۔کَ۔گی) پِلّگ ءِ آوَکی۔(2) ایر بَرگی۔یکّ پارَگی وَرَگی۔

پُلّ کندگ :(پُل۔ل۔کَن۔دَگ)(س گ) وَشّ کندگ۔

پَلکہ :(پَل۔کہ) بچار :پَلک۔

پَلّگ :(پَل۔لگ)(ک گ) دارگ۔پھریزگ۔دیم پاں بُوئگ۔پلّہ مرزی۔اندیم کنگ۔جلگ۔رکّینگ۔مکن کنگ۔پسّو دیگ۔ **پَلّگی** :(پَل۔لَ۔گی)(ن گ) پھریزگی۔رکّینگی۔اندیم کنگی۔جلّگی۔(2) پلّہ مُرزی کنگی۔

پَلگ :(پَ۔لگ)(ک گ) ڈگار ءُ رُنگ۔(2) ڈگار ءِ آدڑہ کنگ۔(3) اِد ءُ اُود ءِ چیز ے یکّ جاہ کنگ۔چُمولی۔ **پَلگ کنگ** :(پَ۔لگ۔کَ۔نگ)(ک گ) یکّ جاہ کنگ۔مُچّ کنگ۔

پَلگی :(پَ۔لَ۔گی)(ن گ) چِتگیں۔اِد ءُ اُودا چِتگ ءُ یکجاہ کُتگیں۔(2) پلار ءِ یکجاہ کنگ۔(3) پلگ کنگ ءِ کار۔ **پَلگی کنگ** :(پَ۔لَ۔گی۔کَ۔نگ) کم کم ءَ مُچ کنگ۔زُورگ۔(2) پلار ءِ یکّ جاہ کنگ ءُ بَرگ۔

پُلگ :(پُ۔لگ)(ک گ) پہ زور بَرگ۔زِنگ۔(2) کسے ءِ رددیگ ءُ آئی ءِ مال ءِ بَرگ۔سَر ءُ مال کنگ۔تاراج کنگ۔چاپگ۔گُڈّ کنگ۔ھُول کنگ۔پچ گرگ۔آوارجنگ۔لُٹّگ۔ **پُلگی** :(پُ۔

ل۔گی) (ن گ) زِنگی ۔ پہ زور برَ گی ۔ سرءِ مال کنگی ۔ ہولّ کنگی ۔ چپّچ
کرَ گی ۔ آوار جنگی ۔ (2) پُلگءِ آوَ کی۔

پُلوک : (پُ۔لوک) پہ زور بروک ۔ چپّچ کروک ۔ **پُلوکیں** : (پُ۔
لو۔کیں) (س گ) ہما کہ پُلگءِ کارءَ کنت ۔ لُٹوکیں۔

پُلیتگ : (پُ۔لِ۔تگ) (ک گ) پُلگءِ گوستگاں بزاں کسے
پُلگ بُوتگ ۔ **پُلیتگیں** : (پُ۔لِ۔تَ۔گیں) (ن گ) پُلگءِ
دیریں گوستگاں ۔ (2) ہما کہ پُلیتگ ۔ ہما کہ پُلگ بُوتگ ۔ (3)
ہُولّ کُتگیں ۔ زور بُرتگیں۔

پُلّگ : (پُل۔لَگ) (ک گ) پُلّءِ چپّچ بُوتگ ۔ پُلّءِ سَرّ پگ ۔ چپّچ
پُلگ ۔ (2) بڑاہ دیگ ۔ جلوہ ناک بُوتگ ۔ (3) گوات کرَگ۔
گرّگ ءِ مَستر بُوتگ ۔ آپ زیرگءِ گوات کرَگ ۔ (4) ترّ بُوتگ ۔
میسّگ ۔ پہک ترّ بُوتگ ۔ گُدءِ ، جان ءِ یادِ کہ چیزے ءِ میسّگ ۔

پُلّیتگ : (پُل۔لِ۔تگ) (ک گ) آپ ئے زُرتگ ۔ میس اِتگ ۔
(2) رنگءِ زیبائی ئے دَر آورتگ ۔ ہما بانور کہ سینگار کنگ بُوتگ ۔
پُلّیتگیں : (پُل۔ل۔تَ۔گیں) سینگارتگیں ۔ (2) زیبائیں ۔ (3)
پُلّیتگءِ دیریں گوستگاں۔

پلگار : (پَل۔گار) (س گ) اَلکاپ ۔ پہک ۔ سلّہ ۔ بے پولنگ ۔
صفا ۔ حونک ۔ پاک ۔ خالص ۔ پہ ردءِ بند ۔ بے کچّہ ۔ صاف ۔ **پلگارکنگ** :
(پَل۔گار۔کَ۔نگ) (ک گ) ساڈگ ۔ صاف کنگ ۔ شرّ کنگ ۔
ردءِ بند کنگ ۔ برابر کنگ ۔ **پلگارگ** : (پَل۔گا۔رَگ) (ک گ)
پلگار کنگ ۔ الکاپ کنگ ۔ سلّہ کنگ ۔ پولِنگاں شودگ ۔ (2) رودینگ ۔
پَرورینگ (3) سمارگ ۔ ناسَگ ۔ آزءِ پیاز ۔ پاہاز ۔ **پلگارگی** : (پَل۔
گا۔رَ۔گی) پلگارگءِ آوَکی ۔ (2) ہما کہ پلگارگ لوٹیت ۔ (3)
صاف کنگی ۔ پہریزَ گی۔

پلگاریتگ : (پَل۔گا۔رِ۔تگ) پلگارگءِ گوستگاں ۔ پلگارگءِ
کار بُوتگ ۔ **پلگاریتگیں** : (پَل۔گا۔رِ۔تَ۔گیں) پلگارگءِ دیریں
گوستگاں ۔ (2) ہما کہ پلگاریتگ ۔

پُلّ گُد : (پُل۔ل۔گُد) (س گ) مہاندَرائیں ۔ گوں شرّیں
پوشاکاں ۔ وشّ لبیس ۔ شوخ ۔ ہوت ۔ **پُلّ گُدی** : (پُل۔ل۔گُ۔دی)
(ن گ) پُل دوچیں گُد یا پُل دوچیں گُدءِ گورءَ کنوک ۔ (2) زیب
داری ۔ مہاندارئی ۔ وشّ لبیسی ۔ **پُل گُدیں** : (پُل۔گُ۔دیں)
(س گ) زیب داریں ۔ وشّ لبیس ۔ وشّ پوشاکیں ۔ بڑاہ داریں۔

پلگر : (پَل۔گر) (ن گ) کوہنیں زَحم ۔ زنگی ئیں زَحم ۔

پلگور : (پَل۔گور) (س گ) اَسپءِ پَندبرّی ۔ (2) اَسپءِ کڑی
کنگ ۔ اَسپءِ تاچگ ۔

پلگوش : (پَل ۔گوا۔ش) (ن گ) (س گ) زَنزرَگ ۔
رُندُگ ۔ پہ بے تاہیری جوڑگ ۔ پری پری ۔ جوڑگ ۔ پہ حسدّ تہہ
ءِ کُلّاچگ ۔ **پلگوشگ** : (پَل ۔گو۔شگ) (ک گ) جوڑگ ۔
کُپّگ ۔ پری پری کنگ ۔ زَنزرگ ۔ کُلّاچگ ۔ زُنزُرَگ ۔

پلم : (پَ۔لَم) (ن گ) دَرمان جڑ ے ۔ ہچگ ۔

پُلم : (پُ۔لَم) بچار : بُلم۔

پلمپ : (پَ۔لَم۔پ) (ن گ) سُہر ویا زُرتءِ نیم سوہیں دانءُ
دانءِ پوست ۔ ٹانگلیگ ۔ (2) (س گ) کوا پگ ۔ ہما چیز کہ تہہ
ئے ہورک اِنت ۔ پمپ۔

پِلمَل : (پِل۔مَل) (ن گ) آچار۔

پلمَل : (پَل۔مَل) (ن گ) نیمون ۔ حیلہ ۔ (2) پندل ۔ رِپک ۔

پلمَل سازگ : (پَل۔مَل۔سا۔زگ) (ک گ) حیلہ سازگ ۔
نیمون کنگ ۔ **پلمَل بندگ** : (پَل۔مَل۔بَن۔دَگ) (ک گ)
پلمَل کنگ ۔ پلمَل سازگ۔

پِلمِن : (پِل۔مِن) (ن گ) ہما دَڑاجیں دار کہ آچار گوں ہمیشیءِ
بندگءَ دورءِ سرءَ چامپگ بیت ۔

پلمِنگ : (پَل۔مِ۔نگ) (س گ) وسیلہ ۔ نیمون ۔ پلمنہ ۔

پلمنہ : (پَل۔مِ۔نَہ) بچار : پلمِنگ ۔

پُلنگ : (پُ۔لَن۔گ) (ن گ) مزَنیں جنگلی پِشّو ۔ مزارءِ کُٹمءِ
رَستر ے کہ چہ مزارءَ کستر اِنت ۔ ڈیہو۔

پلّو : (پَل۔لَو) (س گ) شِنگ۔ بے حِساب۔ باز۔ (2) (ن گ) پشک، چادِر یا کہ سَریگ ءُ سَرچادِرءِ دامُن۔ گُدءِ یا چادِرءِ ہر کُنڈ۔ سَریگ ءِ جُنڈ۔ تک۔ کُنڈ۔ (3) گُد، گُشان یا چادِرءِ لمب۔ (4) کِنار۔ کِنِگ۔ نگوُر۔ وَٹّ۔ نیمگ۔ پہنات۔ نزّیک۔ گوُر۔ کَش۔ رُخ۔ جانب۔ بانزر۔ بہر۔ پار۔ پاس۔ پاسو۔ **پلّو بند** : (پَل۔لَو۔بَن۔د) (س گ) پلّوءِ بند۔ پلّو بندگ۔ دَست زُور۔ پَلّہ مرز۔ پلّو شریک۔ **پلّوءِ بندگ** : (ک گ) گیرآرگ۔ یاد کنگ۔ مِنّت وار بُوئگ۔ (2) چادِر یا چادِرانی لمباں گوں یکّے دومیءَ بندگ۔ **پلّو جنگ** : (پَل۔لَو۔جَ۔نگ) (ک گ) اِشارہ کنگ۔ گون جنگ۔ (2) گوَانک جنگ۔ **پلّو شریک** : (پَل۔لَو۔شَ۔ری۔ک) (س گ) جنگ ءُ داواءَ کسےءِ بُنءِ بُوئگ۔ پلّہ مرز۔ پُشتی وان۔ (2) دو یا چہ دوءَ گیش طائفانی جنگ یا سَکّی ءِ وہدءَ یکّ ءُ دِگرءِ کُمک کنگ۔ **پلّو کنگ** : (پَل۔لَو۔کَ۔نگ) (ک گ) حِساب دیگ۔ (2) منصف دارگ۔ **پلّو گِری** : (پَل۔لَو۔گِ۔ری) (ن گ) پلّہ مرزی۔ دیم پانی۔ دزگیری۔ **پلّوی** : (پَل۔لَ۔وی) جانب داری۔ پلّہ مرزی۔ دزگیری۔ پلّو گِری۔

پِلّو : (پِل۔لو) (ن گ) گوشءِ دیمءِ کسانیں گیشیں مِکّیں ٹُکّر کہ گوشءِ ٹُنگءِ دَپءَ انت۔

پِلّو تنگ : (پِل۔لو۔تنگ) (ن گ) گونڈیں زہگ۔ شیر مچ۔ (2) تنگ نظر۔ کم دِید۔ (3) بخیل۔ ہما کس کہ مالءَ باز اِنت بلے شُدلاپ انت۔

پلوَر : (پَل۔وَر) (ک گ) پیلءِ چکّ۔

پلو رغ : (پَ۔لو۔رَغ) (ک گ) پولگ۔ شوہازگ۔ (2) چیزانءِ شِنگ شانگ کنگءُ چارگ۔

پُلونچ : (پُ۔لون۔چ) بچار : پُلونگ۔

پُلونگ : (پُ۔لوں۔گ) (ن گ) پُلونچ۔ چہ گُد یا گُدرنگیں دِگہ چیزےءِ یا کہ چہ سادءُ پیشّ یا دِگہ انچیں چیزےءَ جوڑ کُرتگیں منگل کہ جہلگ یا ماٹی یا کہ انچیں توسک بُنیں رزان، دَرپ یا دِگہ چیزان ایشیءِ سَرءَ ایرگِنَنت کہ مہ کپنت یا مہ لیٹنت۔ پونچ۔ سینُو۔ (2) جنترءِ سَرتاہءِ میانجیءِ ہما ٹُنگیں دار کہ بُن تاہءِ میہءِ ہمیشیءَ مان بیت کہ چہ ایشیءَ سبب ءِ سَرتاہ چہ وَتی جاہءَ نہ کنزیت۔ (3) گِردیں پچّی کالب کہ پہ ٹُنگ ءِ سرءِ گِرد کنگءِ ہاترءَ آئی ءِ سرءِ چیرءَ دیگ بیت۔ (4) چادِر یا دِگہ گُدےءِ گِرد گِردءِ پتّا ہگءُ سرءَ کنگءُ سرءَ بہ دِگہ چیزےءِ تکّہ دیگ۔ **پُلونگیں** : (پُ۔لون۔گیں) پونچیں۔ لنچءُ مچّیں۔

پُلوہ : (پُ۔لو۔ہ) (ن گ) تکسّ۔ سہتے کہ جنین پونزءَ ئے کننت، ایشیءِ جند پتّن انت ءُ سبزے مان انت ئے، ایشیءِ لٹّ پونزءِ پڈّءِ مال کشّگ بیت ءُ اے سر بُری لُنٹءِ سر بُرءِ لونجان بیت۔ (2) بوہاری۔ (3) اُشترءِ پونزءِ کڑی کہ مہار بندگ بیت۔ تغسّو۔

پُلوہا : (پ۔لُو۔ہا) (ن گ) تزّاول۔ آبلہ۔ آولہ۔ پُوتڑو۔ (2) سُتگیں ہندءِ آپلوئیں دانگ۔ پیٹوسک۔

پُلہ : (پُ۔لہہ) (ن گ) کسانیں دانگ۔ سُہرک یا تزینزکءِ دانگ۔ (2) بزنءِ گوں گوشت یا دِگہ چیزےءِ یکّ جاہ کُرادگ۔ پُلاہ۔

پلّہ : (پَل۔لہہ) (ن گ) مُربہءِ ذاتءِ ماہیگے۔ (2) شاہیمءِ سنگ یا شاہیمءِ تک۔ (3) نیمگ۔ وَٹّ۔ (4) لمب۔ (5) ٹکّر۔ پلک۔ (6) دمُونکہ۔ **پلّہ بُوئگ** : (پَل۔لہہ۔بُو۔نگ) (ک گ) یکّ کِرّ بُوئگ۔ یکّ نیمگ بُوئگ۔ **پلّہ جنگ** : (پَل۔لہ۔جَ۔نگ) (ک گ) لمب جنگ۔ دمءِ دُوت کنگءِ وہدءَ دم کنوک نادُراہءِ را وَتی چادِرءِ لمبءَ جنت ءُ وتی مُرشدءِ دُروہیءَ دنت۔ (2) پُرسی بُوئگءِ وہدءَ سرءِ پاگءِ لمبءِ دَمُوکہ کنگ۔ دیمءِ چیر دیگ۔ **پلّہ دیگ** : (پَل۔لہہ۔دی۔یگ) (ک گ) کسےءِ را آئیءِ لٹّ ءُ داواءِ بدل دیگ۔ (2) میڑھ بَرگ۔ **پلّہ کنگ** : (پَل۔لہہ۔کَ۔نگ) (ک گ) یکّ کِرّ کنگ۔ پردہ کنگ۔ جِتا کنگ۔ **پلّہءِ کپگ** : (ک گ) باہوٹ بُوئگ۔ (2) دُورءُ گِستا دارگ۔ یکّ کِرّءَ جلّگ۔ **پلّہءِ گِرَگ** : (ک گ) پلّہ مرزی کنگ۔ (2) دل بڈّی دیگ۔ کُمک کنگ۔

پلہارگ : (پَل۔ہا۔رَگ) (ک گ) جِتا کنگ۔ گیوارگ۔ گِستا کنگ۔

پلّہ مُرز : (پَل۔لہہ۔مُر۔ز) (س گ) جنگ ءِ جیڑہ ءِ ساعتاں ہمراہ داری۔ کسے ءِ گپّ ءِ گرَگ۔ گوں کسے ءَ ہمگام ءِ ہم تپاک۔ دیم پاں۔ جانبدار۔ پاسپان۔ پاسدار۔ پانگپا۔ پارِت۔ پلّو بند۔ پلّوشریک۔ **پلّہ مُرزی** : (پَل۔لہہ۔مُر۔زی) (ن گ) پلّو بندی۔ پلّو گری۔ پلّہ ءِ گرَگ۔ پُشتی وانی۔ پاسداری۔ پلّاں مرزی۔ ریا۔ دزگیری۔ واست۔ ہمکاری۔ ہمراہ داری۔

پلہوپی : (پِل۔ہو۔پی) (ن گ) ایمنی۔ قَراری۔ دِل جمی۔

پُلّی : (پُل۔لی) (ن گ) پونز ءِ سہتے۔ پُلّک۔ گرانزیگ۔ گنڈا۔ (2) ہما کہ گوں پُلّ ءِ نِسبت داریت۔ (3) دوستناک۔ ڈوَل دار۔ (4) ہما کہ پُلّ ءَ پر۔ پُل دار۔ **پُلّی پونزی بُوتگ** : (پُل۔لی۔پون۔زی۔بُو۔تگ) لاڑ بُوتگ۔ مجاز۔ (2) عِزّت دیگ۔ دوست بُوتگ۔ (3) گرّاں مہذب۔ مہاندرا۔ **پُلّی ءِ پونزیگ** : دوستیں چُکّ۔ لاڑُک۔ ہما چُکّ کہ ہچّ ءِ کچ ءَ پر نیست۔

پَلیت : (پَ۔لی۔ت) (س گ) ناپاک۔ سِلّ۔ سِلگت۔ بے پلگار۔ لیگار۔ نجِسّ۔ خبیث۔ (2) بدکار۔ **پَلیتی** : (پَ۔لی ت۔تی) (ن گ) ناپاکی۔ لیگاری۔ چِلّی۔ (2) جُنُبی۔ **پَلیتیں** : (پَ۔لی ت۔تیں) (س گ) بدکرداریں۔ نابکاریں۔ (2) لیگاریں۔ چِلّیں۔ ناپاکیں۔

پَلیترو : (پَ۔لے۔تُ۔رو) (ن گ) گوش ءِ کنگ ءِ جنینی سہتے۔ والی۔

پَلیتگ : (پَ۔لی ت۔تگ) (ن گ) چو سادء ءَ تاب داتگیں بندیک یا کہ پاتینک کرتگیں پتّنیں وَٹّ کہ پہ ڈُبلی، وٹّی یا کہ چراگ ءِ روک کنگ ءَ کارمرد بیت۔ ایشی ءِ یکّ سرے ماں ٹیلان اِنت ءِ دومی سرروک اِنت۔ فتیلہ۔ وَٹّ۔ (2) پہ ریش ءَ کارمرز بُوَکیں درماں کہ گوں گدے ءَ ریش ءَ ماں کنگ بیت۔ (3) ٹُپنگ ءِ شورؤ، سادیا پچ۔ (4) کینچا سک۔ **پَلیتگی** : (پَ۔لی۔ت۔تَ۔گی) (ن گ) ہما کہ گوں پلیتگ ءَ نِسبت داریت۔ (2) ہما ٹُپنگ کہ پہ پلیتگ آس دیگ بیت۔ گوں پلیتگ ءَ آس بروکیں تُوپّک۔

پَلی تنڑ : (پَ۔لی۔تَں۔ڑ) (ن گ) خُشکیں آرت۔ نان پچگ ءِ وہدء پتکینک آرت ءِ سرء ریچنت ءُ پیڑگ یا چانگ ٹاہینت۔ پتکینک۔

پلیننگ : (پَ۔لین۔تگ) پلیننگ ءِ گوستگال۔ (2) پلیننگ ءِ کار بُوتگ۔ **پلیننگیں** : (پَ۔لین۔تَ۔گیں) پلیننگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ پلیننگ بُوتگ۔

پِلّیٹ : (پِل۔لے۔ٹ) (ج گ) لیٹ وَرَگ۔ چپّی ءِ راستی بُوتگ۔

پِلّیٹگ : (پِل۔لے۔ٹَگ) لیٹ وَرَگ۔ چپّی ءِ راستی بُوتگ۔

پِلّیٹیتگ : (پِل۔لے۔ٹِ۔تگ) پِلّیٹگ ءِ گوستگال۔ (2) چپّ ءُ راستی بُوتگ۔ لیٹ ءَ وارتگ۔ **پِلّیٹیتگیں** : (پِل۔لے۔ٹِ۔تَ۔گیں) پِلّیٹگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ پِلّیٹیتگ۔

پلیچ : (پَ۔لے۔چ) (س گ) پیچ۔ بے گرنچیں پیچ کہ سادء دوئیں سرء دور یا نزّ یک گوں دِگہ چیزاں بندگ بنت، سادء میانجی ءِ دِگہ گستائیں دارے پیچ دیگ بیت کہ ہمے پیچ سُست ءُ تُرند کنگ بیت۔

پِلّیس : (پِل۔لے۔س) (س گ) مان تَرّ۔ پیچ۔ تاب۔ **پِلّیسگ** : (پِل۔لے۔سگ) (ک گ) پیچ دیگ۔ تاب دیگ۔

پِلِیسک : (پِی۔لی س۔ک) دوتُرندیں چیز ءِ گوں یکّے دومی ءَ لتار گ ءِ آواز۔

پِلِیسگ : (پِ۔لی۔س۔گگ) (ک گ) یکّ تُرندیں چیزے ءِ گوں دِگہ تُرندیں چیزے ءَ مُشگ کہ بارگ ءُ تُرندیں توارے دَرکیت کہ مَردُم ءِ گوشاں نہ وَشّ بیت۔ چلِیسگ۔ پڑیسگ۔ (2) مُرگ ءِ ناوَشّیں توار۔

پلیشتوک : (پِ۔لِش۔توک) (ن گ) پیپلستان۔

پلیلک : (پَ۔لے۔لَک) (ن گ) مستیں لیرہ ءِ دَپ ءَ دَرکُتگیں پیلک۔ پیلک۔ گُجّی۔

پُلّین : (پُل۔لین) چو پُلّ۔ نرمیں۔ بزّاہ داریں۔ **پُلّیں دِیوان** : (پُل۔لے۔ن۔دی۔وان) (س گ) وَشّیں دیوان ءُ مراگاہ۔ وَشّ لسانیں تراان ءُ حبر۔ **پُلّیں جمّاز** : (پُل۔لے۔ن۔جَم۔ماز) (س گ)

شاہ سوار۔ مڑاہ داریں ءُ مزن شانیں سوار۔ **پُلّیں وَرناہ** : (پُل ۔ لے ۔ ن ۔ وَر ۔ نا) (س گ) نوک وَرناہ ۔ مڑاہ دار۔ جوان۔

پلینڈ : (پ ۔ لین ۔ ڈ) (س گ) ہما ردیں مردُم کہ دو مردُم یا گیشتر ءَ وت ماں وت اَڑ ءِ بنیت ۔ اڑ پیدا کنوک ۔ شیطان ۔ فتنہ باز ۔ داوا پیدا کنوک ۔ منافق ۔ شرارتی ۔ شرارت ۔ سِلکار ۔ سخن چین ۔ شِدّت ۔ گوچل ۔ ناشرّ ۔ پتّہ ۔ پیٹی کار ۔ **پلینڈی** : (پ ۔ لین ۔ ڈی) (ن گ) شیطانی ۔ فتنہ بازی ۔ گوچلی ۔ ناشری ۔ پیٹی کاری ۔ **پلینڈیں** : (پ ۔ لین ۔ ڈیں) (س گ) شیطانیں ۔ فتنہ بازیں ۔ گوچلیں ۔ ناشریں ۔ پیٹی کاریں ۔

پلّینک : (پَل ۔ لیں ۔ ک) (ن گ) مُٹّ ۔ سِکا لک ۔

پُلّینگ : (پُل ۔ لے ۔ نگ) (ک گ) اَنچو تر کنگ یا میسّینگ کہ گُد ءِ چِلّ پاد بیا اینت ۔ (2) بڑاہ دار کنگ ۔ پلگار کنگ ۔ **پُلّینگی** : (پُل ۔ لے ۔ نَ ۔ گی) پُلّینگ ءِ آؤ کی ۔ (2) ہما کہ پُلّینگ لوٹیت ۔

پَلینگ : (پَ ۔ لے ۔ نگ) (ک گ) پَل جنگ ۔ پیچ شلا پگ ۔

پلینتگ : (پَ ۔ لین ۔ تگ) (ک گ) پلینگ ءِ گوستگال بزاں پلینگ ءِ کار بُوتگ ۔ پَل جتگ ۔ **پلینگی** : (پ ۔ لے ۔ نَ ۔ گی) پلینگ ءِ آؤ کی ۔ (2) ہما کہ پلینگ لوٹیت ۔

پلینگگ : (پ ۔ لے ۔ ں ۔ گگ) (ک گ) سِیاہ پس یا آئی ءِ شِنّک ءِ توار ۔ بکّغ ۔ بکّغ ۔ دود گ ۔

پلیوار : (پ ۔ لی ۔ وار) (ن گ) پڑی وار ۔ یکّ دو چے ۔ (2) دُور دار گ ۔

پلیہہ : (پ ۔ لے ۔ ہہ) (ن گ) ہوُر ءِ آورتگیں نوکیں خاک یا مَٹّ ۔ بار ۔

پمّا : (پم ۔ ما) (پ گ) مئے ہا تر ءَ ۔ پہ ما ۔ مئے پار ءَ ۔ اَمّے واستا ۔

پمّامَل : (پم ۔ ما ۔ مَل) (ن گ) پکالی ۔ مشک کشّ ۔

پما نکہ : (پ ۔ ماں ۔ کہ) (گ ر) پوا نکہ ۔ پمیشی ۔ پمیشکہ ۔ ہما کہ ۔ ہمے پار ءَ ۔ ہمے سبب ءَ ۔ ہمے ہا تر ءَ ۔ ہمے رنگ ءَ ۔ ہمے ڈ وَل ءَ ۔

پمسّبک : (پ ۔ مِس ۔ بک) (س گ) نوکیں ۔ نوک ءُ پتّا کیں ۔

پمبگ : (پم ۔ بگ) بچار : پمبہہ ۔

پمبَن : (پم ۔ بَن) (ن گ) گندیم ۔ گلّہ ۔

پمبہہ : (پم ۔ بہہ) (ن گ) شتگیں ءُ گڈگ کشیتگیں کرپاس ۔ پُکّی ۔ کرپاس ءِ گوڑوئیں پُڑّ ۔ پمّگ ۔ پُٹّی ۔ پمبگ ۔ (2) چیزے کہ بزءُ نرم بہ بیت ۔ (3) تند کہ گُد جوڑ بیت ۔ (4) تریز اِتگیں پُڑ ءُ بُچڑ ۔

پمپ : (پم ۔ پ) (ن گ) پلمپ ۔ (2) کوا پگ ۔ ہما کہ تہا ئے ہورک اِنت ۔ بے فائدگ ۔

پمپُر : (پم ۔ پُر) (ن گ) زرد پُلّیں وَرگی کاہے ۔

پمپگ : (پم ۔ پگ) (س گ) زنڈیں ۔ پڑّ وریں ۔ ہما زنڈی کہ تہہ ءَ کوا پگ بہ بیت ۔

پمپَل : (پم ۔ پَل) (ن گ) وَرگی کاہے کہ تاک ءِ پہ سینگ ءِ درد ءِ کار مرز بنت ۔

پمپُلی : (پم ۔ پُ ۔ لی) بچار : پمپُل ۔

پمّگ : (پم ۔ مگ) پمبہہ ۔ (2) نزوری ۔ لاغری ۔ **پمّگ بُوئگ** : (پم ۔ مگ ۔ بُو ۔ نگ) (ک گ) چہ بیماری ءِ سبب ءَ بدن ءِ سُہری ءِ ختم بُوئگ ءُ اسپیت بُوئگ ۔ (2) پیر ءُ اسپیت بُوئگ ۔

پمّن : (پم ۔ مَن) (پ گ) منی ہا تر ءَ ۔ منیگی ۔ پہ منیگی ۔

پمنو : (پ ۔ م ۔ نو) (ن گ) گندیم ءِ قسمے ۔

پمے : (پ ۔ مے) (گ ر) پہ ہمے ۔ ہمے ہا تر ءَ ۔ ہمے سبب ءَ ۔

پمیشکا : (پ ۔ مے ش ۔ کا) (گ ر) پہ ہمے کار ءَ ۔ پہ ہمے سبب ءَ ۔ پہ ہمیشی ۔ پہ ہمے پار ءَ ۔ پہ ہمے ہا تر ءَ ۔ پوا نکہ ۔

پمیشی : (پ ۔ مے ۔ شی) (گ ر) پہ ہمیشی ۔ پہ ہمیشی ہا تر ءَ ۔ پوا نکہ ۔

پَنّ : (پَن ۔ ن) (ن گ) سُہریں رنگے کہ جنین وَتی لُنٹان ءَ جنّنت ۔ (2) پان ءِ تاک ۔ تاک ۔ دَرشک ءِ تاک ۔ (3) باز تنگیں شے ۔ (4) لَجّ ۔ پردگ ۔ **پَنّ ءُ مُزواک** : (ن گ) جنین ءِ لنٹانی پَنّ ءُ دَپ ءِ مُزواک ۔ **پَنّ ءُ مُزواک کنگ** : (ن گ) جنین ءِ لُنٹانی پَنّ ءُ دَپ ءِ مُزواک جنگ ۔ سمبہینگ ۔ سمبہگ ۔ **پنّی** : (پَن ۔ نی)

(ن گ) ہما کہ گوں پِنّ ءِ نِسبت داریت ۔ (2) لچّو کیں رَنگے کہ جَنین سَریگانی لمباں گوں ہمیشی ءِ لچینّنت ۔

پِنّ : (پِن ۔ ن) (ن گ) بے بُنیں تژّان ۔ انچائیں حبر ۔ **پِنّ دیگ** : (پِن ۔ ن ۔ دی ۔ یَگ) (ن گ) بے فائدگیں باوست ۔ بے مقصدیں گپّ ۔ سُبکیں تژّان ۔ **پِنّ کشّگ** : (پِن ۔ ن ۔ کش ۔ شَگ) بے پردگ کنگ ۔ لَچّی کنگ ۔

پُنّ : (پُن ۔ ن) (ن گ) ناپگ ءِ ڈُنّ ۔ (2) لہمیں جان ۔ کین ۔ کُون ءِ لُنٹ ۔ **پُنّ ایر کنگ** : (پَن ۔ ن ۔ ایر ۔ کَ ۔ نگ) پہ یَکّ چیزے ءِ چوگنوک ءَ لچّگ ءُ بے کچّیں تگ ءُ تاچ ءُ جُہد کنگ ۔ (2) نہ وَشّیں کلپیں مَردُمے ءِ دیوان ءَ نِندگ ۔ **پُنّ ءِ کشّگ** : ہما ناپگ کہ گمّیں گوات کپِتگ ءُ مَرَن بُوتگ ۔ **پُنّو** : (پُن ۔ نُو) (ن گ ۔ س گ) کُونی ۔ کُون بگا ۔ نامرد ۔

پَنا : (پَ ۔ نا) (ن گ) دمانے ۔ کتّر ہے ۔

پَنّا : (پَن ۔ نا) (ن گ) کاگد ءِ تاک ۔ تاک ۔ تاک دیم ۔

پَنار : (پَ ۔ نار) (ن گ) دَرَچکے کہ ایشی ءِ بَر سُہر بیت ءُ تاک سِیاہ ۔

پُنار : (پُ ۔ نار) (ن گ) ہما خوراک کہ پہ نادِل کَشّی پہ یَکّے ءِ جوڑ کنگ ءُ دیگ بہ بیت ۔ **پُناری** : (پُ ۔ نا ۔ ری) (ن گ) وَردِن ۔ گمّیں ورا کی ئیں چیز ۔ (2) پُرانی ۔ شِتّی ۔

پَنّاسی : (پَن ۔ نا ۔ سی) (س گ) دِل ءِ چِہ اناں ۔ دَپ ءِ دگر ءُ دِل ءِ دگر ۔ (2) اِشارہ ۔

پَنّام : (پَن ۔ نا ۔ م) (ن گ) ہما نام کہ راستیں نام ءِ بدل ءَ کارمرز بیت ۔ (2) نام گال ءِ بدل ۔ **پَنّام گال** : (پَن ۔ نام ۔ گا ۔ ل) (ن گ) ہما گال کہ پہ نام گال ءِ بدل ءَ کارمرز بیت ۔ چوکہ آ ۔ من ۔ تو ۔ ما ۔ شما ۔

پَناہ : (پَ ۔ ناہ) (ن گ) چِہ تاوان ءَ دُور داروک ۔ دیم پان ۔ پُشت ۔ پہریزوک ۔ (2) اَمان ۔ باہوٹ ۔ (3) ہما اندیمیں جاہ کہ کسے وَت ءَ چیر دات کنت ۔ اوڈہر ۔ چیر بُوتگ ۔ رَنگ ۔ **پَناہ جاہ** : (پَ ۔ ناہ ۔ جاہ) (ن گ ۔ س گ) دیم پانی ہند ۔ ہما اندیمیں جاگہ کہ کسے وت ءَ را چیر دنت ءُ پہریزیت ۔

پَناہ گیر : (پَ ۔ ناہ ۔ گی ۔ ر) (ن گ ۔ س گ) ہما کہ پہ باہوٹی ءَ کیت ۔ ہما کہ پُشتیبانی لوٹیت ۔ (2) ہما کہ کسے ءَ پناہ داتگ ۔ **پَناہ گیری** : (پَ ۔ ناہ ۔ گی ۔ ری) (ن گ) باہوٹی ۔ زیردستی ۔ زیرءِ منّتی ۔

پَنت : (پَن ۔ ت) (ن گ) جوانیں سَرءُسوج ۔ پوہ کنگ ۔ ڈسّگ ۔ حکایت ۔ رَسالہ ۔ رُمان ۔ رُمائشت ۔ سوج ۔ وعظ ۔ **پَنت گِرَگ** : (پَن ۔ ت ۔ گِ ۔ رَگ) (ک گ) سبق زُورَگ ۔ جوانیں حبرءِ گوش دارَگ ۔

پَنتائی : (پَن ۔ تا ۔ ئی) (ن گ) گیگانی ۔ رَند گیری ۔ **پَنت ءِ دُرماتی** : (ن گ) مات ءِ داتگیں پنت ۔ مات ءِ سَرءُسوج ۔

پِنتول : (پِن ۔ تول) (ن گ) کسانیں بالی مُرگے ۔ پِینکلگ ۔

پَنج : (پَن ج) (ن گ) چِہ زانان جہل ءَ تاں پادانی کُڑّان تیر ہڈّ ءِ بز گوشت ۔ (2) بز گوشت ۔ بزنند ۔ (3) توامیں ۔ سجّہیں ۔ **پَنج پَچی** : (پَن ۔ ج ۔ پَ ۔ چی) (ن گ) (س گ) بَخِیل ۔ بے اِیمان ۔ مُرّ ۔ (2) سَخی ۔ مَرَن دِلی ۔

پَنجاہ : (پَن ۔ جاہ) (ن گ) حساب ءَ صد ءِ نیم ۔ دو بیست ءُ دِگہ دہ ۔ (2) تُوپَک ءِ تیرانی داروک ۔

پَنجر : (پَن ۔ جَر) (ن گ) ٹَلّ ۔ بُرزیں جاگہ ۔ (2) باز بُرز یا کہ ہما چیز کہ اَنچوش بُرز اِنت یا کہ دِگہ چیزے کہ ہَمُودءَ دَرنگ اِنت ۔ (3) کوہ دیم ۔ (4) بارگ ءُ دَراجیں دار کہ بانانی سَرءِ دیگ ءَ کارمرز بیت ۔ **پَنجَری** : (پَن ۔ جَ ۔ ری) (ن گ) ہما مَردُم کہ بُرزیں دَرچک یا دِگہ اَنچیں بُرزیں چیزاں سَرکپیت ۔ (2) حامیں جاہانی پاسدار ۔ (3) لانچ ءِ سَرءَ نِشتگیں ماہور ءِ پاسدار ۔

پِنجر : (پِن ۔ جر) (ن گ) بالی یا کَسی مُرگ ءِ ڈبّ یا قبس ۔ کبسّ ۔ (2) مُرگانی یا جانورانی سہڑگ ءِ پارءَ بندیں ہند کہ چِہ آہن یا دار ءِ بارگیں سیہاں جوڑ کنگ بنت ۔

پِنجرہ : (پِن ۔ جَ ۔ رہ) بچار : پِنجر ۔

پِنجری : (پِن ۔ جَ ۔ ری) (ن گ) ماہیگ ءِ ماں دَریاءَ تڑءُ گردیا آئی ءِ چیڑ چیڑ بُوتگ ءِ زانوگر ۔

پنچ شیرگ : (پَن ۔ ج ۔ شے ۔ رَگ) (ن گ) ہما لوپیں ساد کہ پہ تلکلک، جُک، گوْچ یا گوْ جُک ءَ ہمکرّ پچ کنت ۔

پَنجَگ : (پَن ۔ جَگ) (ن گ) دَست ءِ دِل ءُ پنچیں لنکک ۔ چہ دَست ءِ مُچّ ءَ جہل ۔ پنجہہ ۔ دَست ءِ مُچّ ۔(2) دَست ءِ مُچّ ۔ مُشت ۔ (3) تمبورگ ءِ جنگ ۔ تمبورگ ءِ سرءَ ساز جنگ ۔ (4) چانپٹ ۔ پنچ ۔ مُنج ۔(5) دَستگ ۔ دہ یا پانزدہ داس رون یا داس ءِ یکّ رَندے ءِ رُنگ ءِ کچّ یکّ پنجگے ۔ **پنجگ ءِ پُرّ** : (ن گ) ہما کہ پنجگ ءِ کساس ءَ بہ بیت ۔ **پنجگ ءِ جنگ** : (ک گ) پیر ءُ مُرشد ءِ نیک دعائی کنگ ۔ (2) تمبورگ جنگ ۔ **پنجگ دیگ** : (پَن ۔ جَگ ۔ دی ۔ یَگ) (ک گ) زور چکّا سگ ءِ ہاتر ءَ دوزور مندوَتی وتی پنجگ ءِ لنکّاں یکّے دومی ءِ پنجگ ءِ لنکّاں اڑینگ ءُ زور پر دیگ ۔ **پنجگی** : (پَن ۔ جَ ۔ گی) (ن گ) تمبورگ ءِ سرءَ ساز جنوک ۔ تمبورگی ۔

پَنجُو : (پَن ۔ جو) (س گ) اَنچنائیں مرد ۔ بودلا ۔ بے اَرزِش ۔

پِنجو : (پِن ۔ جو) (س گ) چہ پاداں شلّ ۔ ہما کہ وتی پاداں شُت مہ کنت ۔ (2) زہگ ءِ دوئیں پاداں کنگ ءُ نادینگ ۔

پَنجہہ : (پَن ۔ جہہ) (ن گ) دَست ءِ سہتے ۔(2) دَست ءِ مُچّ ۔ دَست ءِ دِل ءُ پنچیں لنکک ۔ پنجگ ۔

پُنجی : (پُن ۔ جی) (ن گ) زرّ ۔ کلدار ۔ مڈّی ۔

پَنچ : (پَن ۔ چ) (ن گ) چار ءُ دِگہ یکّے ۔(2) دَست ءِ پنچیں لنکک ۔ (3) دَست ءِ پنچیں لنکک کہ پہ بدی یا پِٹ کنگ ءَ کسے ءِ دیم ءَ دیگ یا سرءَ جنگ بنت ۔ چانپٹ ۔ **پنچ دیگ** : (پَن ۔ چ ۔ دی ۔ یَگ) (ک گ) دَست ءِ پنچیں لنکّاں دومی ءِ نیمگ ٹال کنگ ءُ لعنت پَشت کنگ ۔ **پنچ کنگ ءُ سرءَ جنگ** : (ک گ) پنچانی سرءَ جنگ ۔ ملامت کنگ ۔ (2) اَفسوز کنگ ۔ پشومانی دَرنگاز کنگ ۔ **پنچ ماں دیم ءَ** : کسے ءَ پہ اِٹّ ءِ پِٹّ یا بنامی یا کہ شُومّی ءَ گوشنت ۔ **پنچ ءِ نہ کرزگ** : (ن گ) چہ لعنتیاں ہم لعنتی ۔ سکّیں شُوم ۔

پِنچ : (پِن ۔ چ) (ن گ) ہمے ڈڈّین ءُ تنگّیں پوش یا ہڈّ کہ دَست ءُ پادانی لنکّانی کُٹّ اِتگیں سرءَ پِر اَنت ۔ ناخُن ۔ ناکُن ۔ زِریل ۔ ناخن ہڈّ ۔

پِنچاں : (پِن ۔ چا ۔ ن) (ن گ) ناکُناں ۔ ناخُناں ۔

پنچان : (پَن ۔ چا ۔ ن) (ن گ) پنچ پانچیں یا پنچ شاہیں اَزباب کہ جوہان ءِ ایر دیگ ءِ کارمرز بیت ۔

پنچ شَمبے : (پَن ۔ چ ۔ شَم ۔ بے) (ن گ) چارشَمبے ءِ رَند ءُ آدینگ ءِ پیسری روچ ۔ ہفتگ ءِ پنچمی روچ ۔

پَنچِک : (پَن ۔ چِک) (ن گ) پنچمی بہر ۔ پنچ ءِ تہہ ءَ یکّے ۔(2) مَلیکی ۔

پنچ کُڈّک : (پَن ۔ چ ۔ کُڈ ۔ ڈِک) (ن گ) چگینی دوچ ءِ وڑے ۔

پَنچکی : (پَن ۔ چِ ۔ کی) (ن گ) زہگانی لیبے ۔

پَنچمی : (پَن ۔ چُ ۔ می) (ج گ) چہ چارمی ءَ رَند ۔ پنچ ۔

پنچیں سَم : (پَن ۔ چے ن ۔ سَم) (س گ) پنچ داب ۔ پنچ راہ بند ۔ پنچ ءِ یکّے ۔ پہ مثال ءَ کہ فلاں چیز پنچیں سماں جائز نہ اِنت ۔

پَند : (پَن ۔ د) (ن گ) چہ یکّ جاگہے تا دِگہ جاگہے ءِ دُوری ۔ راہ ءِ دَرّاجی ۔(2) جُنز ۔ پادانی ءَ رَوگ ۔ پادانی ۔ پادان ءِ سفر ۔(3) دُوری ۔ (4) مسافری ۔ راہ ءِ رَوگ ۔(5) اِسپیتیں گدءِ کرّ ۔ **پَند ءِ بُرّگ** : (ن گ) دُوریں راہے ءِ پادانی ءَ رَوگ ۔ دَرّاجیں راہے ءِ بُرّگ ۔ پند جنان ءَ رَوگ ۔ **پند جاہ** : (پَن ۔ ن ۔ جا) (ن گ) واڑ ۔ مال ءُ دَلوت ءِ بندگ ءِ جاگہہ ۔(2) ترّ ءُ گرد ءِ جاگہہ ۔ **پند جنگ** : (پَن ۔ د ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) سفر کنگ ۔ پیادگ ءَ منزل جنگ ۔ راہ ءِ بُرّگ ۔ سٹّ دیگ ۔ شُول وَرگ ۔

پَندَر : (پَن ۔ دَر) (ن گ) ہما ڈگّی کہ خُشک بُوتگ ءُ شیر نہ دنت ۔ رُنگ ۔

پَندَل : (پَن ۔ دَل) (ن گ) پلمل ۔ حِیلہ ۔ ہُنر ۔ ردیں کار ۔ داوا پادکنوکیں کار ۔(2) حِیلہ ساز ۔ مَکّار ۔ ہُنر باز ۔

پَندَل ساچ : (پَن ۔ دَل ۔ ساچ) (س گ) حِیلہ باز ۔ ہُنر باز ۔ پیٹی کار ۔ پلینڈ ۔ **پندل ساچیں** : (پَن ۔ دَل ۔ سا ۔ چیں) (س گ) ہُنر بازیں ۔ پیٹی کاریں ۔ حیلہ سازیں ۔ مَکّاریں ۔ گوچلیں ۔ شیطانیں ۔

پَندول :(پَن ـ دو ـ ل)(ن گ) جُنبینی پَشک ءِ دیم ءِ مَزَنیں کیسگ کہ گوں پَشک ءَ دوتلگ ، ایشی ءِ بُن پَشک ءِ دامن ءَ اِنت ءُ ایشی ءِ سَر چہ جِیگ ءِ جَہلی سَر ءَ بَنگیج بیت ـ گُپتان ـ پَست ـ گوُمتان ـ پدول ـ

پَنڈ :(پَن ـ ڈ)(ن گ) گنڈہ ـ گرَنچ ـ (2) وت ءِ مَزَن لیکگ ـ (3) گوُاتو ـ (4) مار ءِ گٹّانی گوات دیگ ـ (5) سُنٹا رو بُوتگ ـ کس ءَ را مان نیارگ ـ (6) رَوَگ ءِ وہداں پادانی چوٹ چوٹ اِیر کنگ ـ ہما کہ پَنڈ پَنڈ بیت ـ (7) بار ـ بستگیں مڈّی ـ پھنڈ ـ (8) مَزَنیں کاری گُر ـ **پَنڈ ءِ گوات دیگ** : وَتا رامَزَن لیکگ ـ گلّانی گوات دیگ ـ سُنٹا رو بُوتگ ـ کسّ ءَ را مان نیارگ ـ

پِنڈ :(پِن ـ ڈ)(ف گ) پِنڈگ ـ لوٹ ـ لوٹگ ـ (2) پِنڈگ ءِ فَرماں گال: بہ پِنڈ ـ پِنڈگ ءِ کار ءَ بہ کن ـ **پِنڈا** :(پِن ـ ڈا)(ن گ) پِنڈوک ـ لوٹوک ـ گدا ـ سوالی ـ (2) کم شرف ـ **پِنڈَگ** :(پِن ـ ڈَگ)(ک گ)(ن گ) لوٹگ ـ خُدائیگی لوٹگ ـ چہ واری ءُ برّ کاری ءَ چیزے لوٹگ ـ پِنڈ ـ پِنڈ ءُ مور ـ پوڑی ـ دَست ءِ شہارگ ـ گدائی ـ فقیری ـ **پِنڈَگی** :(پِن ـ ڈَ ـ گی)(ن گ) ہما کہ گوں پِنڈگ ءَ نِسبت داریت ـ (2) ہما چیز کہ پِنڈگ بہ بیت یا پِنڈگ بُوتگ ـ پچ گِپتگین ـ لوٹگی ـ لوٹ اِتگیں ـ **پِنڈ ءُ مور** :(ن گ) پِنڈ ءُ لوٹ ـ پِنڈگ ـ چہ دِگرءَ لوٹگ ـ **پِنڈیتگ** :(پِن ـ ڈین ـ تگ)(ک گ) کسےءَ را پِنڈگ پر ماہگ ـ (2) ہما کہ گوں پِنڈگ ءَ نسبت داریت ـ (3) بےوس کُتگ ـ تاوان بار کُتگ ـ نیز گار کُتگ ـ

پِنڈوک :(پِن ـ ڈو ـ ک)(ن گ) پِنڈگ ءِ کار ءَ کنوک ـ ہما کہ پِنڈیت ـ لوٹیت ـ (2) مِیّا ـ فقیر ـ پوُڑا ـ لوٹوک ـ گدا ـ لُوسی ـ (3) بے کار ـ (4) ہر وہد پہ لوٹگ ءَ صدا کشّوک ـ چُنڈ پِنڈ ـ مَلَنگ ـ سوالی ـ

پِنڈُوکی :(پِن ـ ڈو ـ کی)(ن گ) پِنڈا اتگیں ـ پہ خُدائیگی پچ گِپتگیں ـ خیراتی ـ

پِنڈیتگ :(پِن ـ ڈِ ـ تگ)(ک گ) پِنڈگ ءِ گوُستگال بزاں پِنڈگ ءِ کار بُوتگ ـ **پِنڈیتگیں** :(پِن ـ ڈِ ـ تَ ـ گیں)(س گ) ہما کہ پِنڈیتگ ـ (2) پِنڈگ ءِ دیریں گوُستگال ـ (3) ہما کہ گوں پِنڈگ ءَ نسبت داریت ـ

پُنڈ :(پُن ـ ڈ)(ف گ) پُنڈگ ءِ فرماں گال: پُنڈگ ءِ کار ءَ بہ کن ـ بہ پُنڈ ـ **پُنڈَگ** :(پُن ـ ڈَگ)(ک گ) گوں دَستاں یکّ چیزے ءَ زور پر دیگ ءُ لہم کنگ ـ (2) یکّ چیزے ماں آپ یا آپ ہواریں چیزے ءَ سَر ءُ چیر کنگ ـ پُنگلینگ ـ (3) تِریت کنگ ـ

پُنڈَگی :(پُن ـ ڈَ ـ گی)(ن گ) پُنڈگ ءِ آوَکی ـ (2) ہما کہ گوں پُنڈگ ءَ نسبت داریت ـ (3) ہما کہ پُنڈگ لوٹیت یا پُنڈگی انت ـ

پُنڈی :(پُن ـ ڈی)(ن گ) ہما ناہ کہ پہ دَست پُنڈیتگ ءُ آرت ہوار کُرتگ ءُ ڈِکّ کُرتگ ـ پُنڈ اِتگیں ـ (2) دَست لگاشیں ناہ ـ

پُنڈوک :(پُن ـ ڈُو ـ ک)(ن گ) ہما کہ پُنڈیت ـ پُنڈگ ءِ کار ءَ کنت ـ

پُنڈیتگ :(پُن ـ ڈِ ـ تگ)(ک گ) پُنڈَگ ءِ گوُستگال بزاں پُنڈگ ءِ کار بُوتگ ـ (2) ہما کار یا چیز کہ دست جنگ ءُ حراب کنگ بُوتگ ـ **پُنڈیتگیں** :(پُن ـ ڈِ ـ تَ ـ گیں)(س گ) پُنڈَگ ءِ دیریں گوُستگال ـ (2) ہما کہ پُنڈیتگ یا پُنڈَگ بُوتگ ـ

پُنڈینگ :(پُن ـ ڈے ـ نگ)(ک گ) چیزے ءِ گوں دِگہ چیزے ءَ یکّ جاہ کنگ ءُ پُنڈگ ـ (2) دِگرے ءَ را پُنڈگ پر ماہگ ـ (3) کارے خراب کنگ یا کنائینگ ـ (4) لگوری کنگ ـ کم ہمّت بُوتگ ـ (5) غُتّ دیگ ـ تہ ءَ کنگ ـ ہوار کنگ ـ **پُنڈینگی** :(پُن ـ ڈے ـ نَ ـ گی) پُنڈینگ ءِ آوَکی ـ (2) پُنڈینگ لوٹیت ـ

پَنڈاسی :(پَن ـ ڈا ـ سی)(ن گ) مُشکو ءِ ذات ءِ کسانیں ماہیگے ـ

پَنڈال :(پَن ـ ڈال)(ن گ) یکّ وَشّ تامیں سبزی یے کہ آئی ءِ بُن زَمین ءِ چیر ءَ بیت ـ شکرقند ـ

پَنڈِت :(پَن ـ ڈِت)(ن گ) بہابہڑ ـ عالم ءُ زانتکار ـ ہُندوانی مُلّا ءُ زانتکار ـ

پَنڈَر :(پَن ـ ڈَر)(ن گ) ڈالائیں مال ـ پنڈ ـ (2) پڑّور ـ زنڈ ـ لاندویں کائیگر کہ خیرات ءَ کشّگ بیت ـ (3) کپگ ـ تڑہگ ـ

پَنڈَو :(پَن ـ ڈَو)(ن گ) مارگیر ءِ مار ایر کنگ ءِ گونڈیں کٹور یا دَرپ ـ

پُنڈو : (پُن ۔ڈو) (ن گ) ہارَگ ءِ قسمے ۔(2) ہما وَرگ کہ نان آئی ءِ تہہ ءَ پُنڈگ بنت ۔پُنڈ یتگیں ۔

پِنڈءِلوٹ : بچار : پِنڈءِمور۔

پَنڈوئیں : (پَن ۔ڈو ۔ئیں) (س گ) ہما کہ آراپنڈی یا پادانی چوٹی ءِ بیماری گون اِنت ۔**پَنڈی :** (پَن ۔ڈی) (ن گ) چوٹ پاد ۔ہما مَرُدم یا حیوان کہ پادئے چوٹ بہ بنت ۔پنگو ۔پِڈّل ۔پڈّی ۔کمان پاد۔

پُنڑ : (پُن ۔نڑ) (ن گ) گوچ ۔گامیش ءِ چُکّ۔

پَنڑا : (پَن ۔ڑا) (ن گ) سِک ۔حاک ۔(2) دیم پہ دیم بُوتگ ءِ ہند۔

پَنڑ پا : (پَن ۔ڑَ ۔پا) (ن گ) وار ۔گشت ۔(2) کِشار ءِ دو برءَ آپ دیگ ۔

پِنڑک : (پِن ۔ڑِک) (ن گ) دَرپ ۔ہیران ۔(2) کچکول ۔پنڈگ ءِ گدائی دَرپ ۔**پِنڑِکی :** (پِن ۔ڑِ ۔کی) (ن گ) کسانیں دَرپ ۔کسانیں ہیران ۔

پِنڑَنج : (پِن ۔ڑَن ۔ج) (ن گ) نوکیں تیجار۔

پِنز : (پِن ۔ز) (ن گ) گوَرگ یا شِتِّک ءِ دَپ ءَ اَولی وار ءَ چہ آئی ءِ ماس ءِ گودان ءَ شیر ءِ ہرّ گیجگ ۔ماث ءِ شیر ءِ ترّ نگ یا ہرّ ۔پِژّ ۔پنژ ۔(2) مکّن ۔بندش ۔

پُنز : (پُن ۔ز) بچار : پِینز۔

پِنزِرَک : (پِن ۔زِ ۔رَک) (ن گ) پنژرک ۔ہما جمرّ کہ گوَاریت ۔سہاتو ۔زمستانی سہاتو ۔موسمی ترہوُر کہ زمستان ءَ بنت ۔پنز پنژ ءَ رِچوکیں ہوُر ۔بہارمیچیں ہوُر ۔

پُنزُرک : (پُن ۔زُک) (ن گ) یکّ سازے ۔پُونزُک ۔

پُنزِیگ : (پُن ۔زی ۔گ) (ن گ) سواس ءِ ہما بند کہ پُنز ءَ لگوشگ بیت ۔

پِنژ : (پِن ۔ژ) بچار : پِنز۔

پِنژِرکّ : (پِن ۔ژِ ۔رک) بچار : پِنزِرکّ ۔

پِنس : (پِن ۔س) (ن گ) کوہی کُنر کہ ایشی ءِ گڈّگ مَرَ ن بیت ءِ کالگ ءَ تنکّ ءِ تام ءَ تُرّپش اِنت ۔(2) دڑ چکے کہ برءَ درمانے ۔**پِنسیں :** (پِن ۔سیں) (س گ) ہما کہ گوں پِنس ءَ نسبت دارِیت ۔(2) بے تامیں ۔نہ وشّیں ۔بے کاریں ۔

پُنس : (پُن ۔س) (ن گ) دار ءِ ذاتے کہ بُوجِیگ بَندگ یا دَریگ ءِ دَروازگ ءِ دِگہ داری چیز ے ءِ جوڑ کنگ ءَ کارمرز بیت ۔

پِنگ : (پِن ۔گ) (ن گ) لَنش ۔بُوچ ۔کاہ ۔پتار ۔(2) تنکّیں شِیر ۔**پِنگی :** (پِن ۔گی) (ن گ) ہما کہ گوں پِنگ ءَ نِسبَت دارِیت ۔(2) لَنش ۔بُوچ ۔پتار ۔پتاری ۔(3) ہُورت ءُ کسانیں چیز ۔**پِنگی پتاری :** (پِن ۔گی ۔پ ۔تا ۔ری) (س گ) پِنگ ءُ پتاریں چیز ۔لَنش ءُ بُوچّ ۔(2) (ن گ) دَرمان ءُ تہلگ ۔(3) کم نِہاد ءُ کم قیمتیں شے ۔ہُورت ءُ پڑ وشیں شے ءُ اَزباب ۔

پَنگ : (پَن ۔گ) (ن گ) کلّگ ۔چہ زاناں بُرز ءُ چہ سرّ ین ءَ جہل ءِ بہر ۔(2) جَنیا دَم ءِ گوپتگیں مُود ۔زنڈ گوَاپیں مُٹّ ۔پاتین ۔چوٹیل ۔(3) لاپ ءِ بوجَگ ءِ دَرمانے ۔(4) چوٹ ۔گوَمب ۔وَہل ۔**پَنگ ءِ بُرّگ :** (ک گ) جنین ءِ سِکالکیں مُودانی بُرّگ ءُ بے عِزّت کنگ ۔**پَنگ پَرائی کنگ :** (پَن ۔گ ۔پ ۔را ۔ئی ۔کَ ۔نگ) (ک گ) زالےءِ بے عِزّت کنگ ءُ دُژمان دیگ ۔**پَنگ پَنگ :** (پَن ۔گ ۔پَن ۔گ) (ن گ) ہٹّو ۔پادانی ہٹّ ہٹّ ءَ ایر بُوتگ ۔**پَنگو :** (پَن ۔گو) (س گ) پَنگیں یا کہ چوٹ ءُ گوَمبیں چیز ۔(2) ہما کہ گردگ ءِ تہہ ءَ پنگ پنگ بیت ۔چوٹ پاد ۔پَنڈی ۔

پَنگر : (پَن ۔گر) (ن گ) کوہانی بُرزگ ۔سوادی ڈیہہ ۔

پُنگڑگ : (پُن ۔گُ ۔ڑَگ) (ک گ) کڑ چک ءُ کوس بُوتگ ۔لیگار بُوتگ ۔**پُنگُڑِینگ :** (پُن ۔گُ ۔ڑے ۔نگ) (ک گ) چیزے ءَ انچوش کنگ کہ بہ پُنگُڑیت ۔چِلّ ءُ لیگار کنگ ۔(2) کڑ چک ءُ کوس کنگ ۔اڑینگ ۔سُچّ ءُ مُچّ کنگ ۔

پُنگڑینتگ : (پُن ۔گُ ۔ڑین ۔تگ) (ک گ) کڑ چک ءُ کوس کُتگ ۔اڑینتگ ۔سُچّ ءُ مُچّ کُتگ ۔**پُنگڑینتگیں :** (پُن ۔گُ ۔ڑین ۔تَ ۔گیں) (س گ) ہما کہ پُنگڑینتگ ۔(2) ہما کہ گوں پُنگڑَگ ءَ نسبت دارِیت ۔(3) پُنگڑینگ ءِ دیریں گوستگال ۔

پَنگغ : (پَن ـ گغ) (ک گ) شِگان جنگ ـ تژن جنگ ـ پچار کنگ ـ (2) گلگ کنگ ـ زنگ جنگ ـ

پُنگل : (پُن ـ گُل) دَزپُنڈ ـ دَزگلّ ـ **پُنگلینگ** : (پُن ـ گُ ـ لے ـ نگ) (ک گ) دَزپُنڈ کنگ ـ پُنڈگ ـ دزگُل کنگ ـ

پِنگو : (پِن ـ گو) (ن گ) تند ـ بُلم ـ

پَنّو : (پَن ـ نو) (ن گ) پَلّدار، راچن یا بُوجیگ ءِ سر بُری نیمگ ءِ دیم تر یا پُشت ترءِ بہر کہ ایشانی چیرءِ باندا رہم بیت ـ

پِنہ : (پِن ـ نہ) (ن گ) اَڑ ـ پلینڈی ـ بِنڈک ـ (2) پِلینڈ ـ کلپ ـ دوتلءِ دوپوست ـ حِیلہ باز ـ **پِنہ سازگ** : (پِن ـ نہ ـ سا ـ زگ) (ک گ) پِلینڈی کنگ ـ فتنہ پیدا کنگ ـ

پِنہان : (پِن ـ ہان) (ن گ) چیر ـ اَندیم ـ اَندر ـ اَندری ـ اِہوَت ـ چیرءِ کائی ـ

پِنّی : (پِن ـ نی) (ن گ) ٹانگءِ گوشت ـ (2) ساگ یا سُہر پُلّ ءِ تاکانءِ آپاں لہڑ دیگ ءِ گڑادگ ـ

پَنیر : (پَ ـ نے ـ ر) (ن گ) ہما زگریں شیر کہ آئیءِ تہہءِ پَنیر باد ترّینتگ ءِ بادینتگ ـ آمات ـ پھونج ـ **پَنیر باد** : (پَ ـ نے ـ ر ـ باد) (ن گ) سولے ـ دَرمانکاہے ـ زگریں شیرءِ بادینوک ـ شیرءِ پَنیرءِ بجائی مان کنگ ـ کوپرن ـ

پَنیری : (پَ ـ نِے ـ ری) (ن گ) ہما بُوٹگ کہ چہ یکّ جاہےءِ پٹّگءِ دِگہ جاہےءِ کِشگ بیت ـ تلّی ـ چِتی ـ آرود ـ

پَنیہ : (پَن ـ یہ) (ن گ) محتاج ـ لنگڑ ـ بزّگ ـ

پُوآ : (پُو ـ آ) (ن گ) نزمیں نگن ـ گوں شُردیں آرتاں پٹتگیں نان ـ شُردی ـ شیرکنیں نان ـ (2) بدرنگیں ءِ لاندویں مَردُم ـ

پوّا : (پوّ ـ وا) (س گ) لوّا ـ بےعقل ـ بےسُدھ ـ

پُوّا : (پُو ـ وا) (ن گ) ننُّکانی زبانءِ ترّءِ گوش انت ـ

پُوآنک : (پُو ـ آن ـ ک) (ن گ) گڑیوگ ـ بوتار ـ فریاد ـ **پُوآنک دیگ** : (پُو ـ آن ـ ک ـ دی ـ یگ) (ن گ) زارزارءِ گڑیوگ ـ بوتار دیگ ـ

پَواد : (پَ ـ واد) (ن گ) بُرزیں کوہ ـ کوہ ـ جبل ـ ماڑ ـ **پَوادی** : (پَ ـ وا ـ دی) (ن گ) ہما کہ گوں پوادءِ نسبت داریت ـ کوہی ـ

پواگ : (پو ـ اگ) (ن گ) موتی یا مدرکانی یکّ بندیکءِ کماہگ ـ پہ پچگءِ گوشتانی یکّ لڑءِ کماہگ ـ

پَوانکہ : (پَ ـ وان ـ کہ) (گ ر) پمیشکا ـ ہمے سببءِ ـ (2) (ج گ) پرچہ ـ

پُواہ : (پُ ـ وا ـ ہ) (ن گ) پٹّگ ـ (2) نہ رُستگیں چُکّ یا رُدوم نہ گپتگیں کِشار ـ (3) سرءِ گپتگیں جنجالءِ ویل ـ

پوپٹ : (پو ـ پٹ) (ن گ) ڈوَل داریں ءِ مزن بانزلیں مُرگے ـ (2) طوطی ـ

پوپَل : (پو ـ پَل) (ن گ) پونپل ـ پومپل ـ سُپاری ـ (2) کونر ـ (3) زیب داریں سبزیں ریپے ـ (4) نزمیں اِسپیت رنگیں مادنے کہ آپ واری رود چہ ہمے مادنءِ جوڑ بُوتگ اَنت ـ (5) گلٹّ ـ

پوپَل گلاس : (پو ـ پَل ـ گَ ـ لاس) (ن گ) پیتل ـ نزمیں آہنءِ قسمے ـ (2) کلائینچ ـ

پوپَندی : (پو ـ پَن ـ دی) (ن گ) حُشک کُتگیں گوشت ـ تِباہگ ـ (2) ہما پس کہ پہ تِباہگ کنگءِ دارگ ءِ پرّءِ ورکنگ بیت ـ لاند ـ

پُوت : (پُو ـ ت) (ن گ) اوتاگ ـ بندیکءِ سر ـ (2) ناپگ ـ (3) دوچاپی جنگءِ یکّ دُڑوشمے ـ (4) مفت یا ناگتءِ رستگیں گنجءِ مال ـ (5) چُکّ ـ اولاد ـ فرزند ـ (6) پُوتک ـ (7) فخر ـ پہر ـ مزن مردی ـ (8) ہیرت چاری ـ (9) رَمَل ـ رَمَل جنگ ـ (10) پُتینک ـ گڑنچ ـ (11) تون گوءِ پگءِ بندیک کہ شتّءِ تہہءِ مان کشّگ بیت ـ (12) بےفائدگ ـ بےکار ـ پُوچ ـ **پوت جَن** : (پو ـ ت ـ جَن) (ن گ) تون گوپ ـ (2) مزن مردی ـ پہر ـ **پُوت چِنگ** : (بُوت ـ چِ ـ نگ) (ن گ) مزنیں زرّ یا مالےءِ مُفت رسگ ـ

پُوت کنگ : (پُوت ـ کَ ـ نگ) (ن گ) پہر بندگ ـ فخر کنگ ـ وڈّاہی ـ **پُوتی** : (پُو ـ تی) (ن گ) پہر کنوک ـ ٹرّو بٹّاکی ـ وت گلاہ ـ

پُوتّار : (پُوت۔تار) (س گ) سُبکّ۔ بے اَرزِشت۔ باز حبَر۔ بے سَرءُ بُنیں حبَر کنوک۔ لیزگ۔ پیتّار۔ چپُورت۔ پُوچ۔ (2) (ن گ) کا ہے۔ **پُوتّاری** : (پُوت۔تا۔ری) (ن گ) بے شرفی۔ بے ادبی۔ چیچلی۔ اَنچائیں ترّان۔ باز حبَری۔ ٹُر ٹُر کنگ۔ دَوّرغ۔ **پُوتّاریں** : (پُوت۔تا۔ریں) (س گ) سُبکّیں۔ بے اَرزِشیں۔ دَپ دَڑیں۔ باز حبَریں۔ چیچلیں۔ کم شرفّیں۔ بے اَدَبیں۔

پُتر : (پُ۔تر) بچار : پوترؤ۔

پوترَ واں : (پوت۔رَ۔واں) (ن گ) کُٹم۔ اوبادگ۔ چُکّ ءُ پسائندگ۔ **پُوترؤ** : (پُو ت۔رو) (ن گ) چُکّ ءُ نماسگ۔ اوبادگ۔ کُٹم۔ (2) وَرناہ۔ بَہا دُر۔ پُتر۔

پُوتُڑو : (پُو۔تُ۔ڑو) (ن گ) کسانیں چادِر۔ (2) آبُلگ۔ ترّامبل۔ آبلو۔ آبلہ۔ پُلّو ہا۔ پیٹوسک۔ ترّامبگ۔ ترّاوَل۔ تلاں بر۔

پُوتک : (پُوت۔ک) (ن گ) گندیم ءِ نادُڑاہی یے کہ ہوشگ ءِ دان ءِ سوچیت ءُ سِیاہ کنت۔ کِشار ءِ نادُڑاہی یے۔ پُتک۔ (2) ہما ہوشگ کہ دان ئے خراب بیت۔ (3) ورگی چیز ے ءِ دیراں ایر بُوتگ ءِ سَبَب ءِ تند بندگ ءُ خراب بُوتگ۔ (4) کسانیں بارگیں لُوڑ کہ لاٹور بندیت۔ کسانیں بارگیں لاٹور۔ (5) سرءِ یمگوئیں رَنگ۔ ہر رَنگے کہ سرءِ یمگو اِنت۔ (6) زَرگرانی کسانیں کُدینگ۔ (7) واڑہ یا موچیانی ہما کُدینگ کہ یکّ سرے کُدِینگ اِنت ءُ دومی سَر دو گوش اَنت کہ ماں تختگ ءُ داراں ٹوک اِتگیں میہانی گوُجک ءِ کارمرز بیت۔ پِتک۔ (8) ہما سُتکگیں ءُ سِیاہ بُوتگیں گلّہ کہ ہوشگ ءِ تہہ ءِ ستلگ۔ پُوتک۔ (9) کرم وارتگین۔ (10) سُتکگین۔ (11) آرت ءُ آرتینک۔ (12) ہما پُرّشّ کہ نیبگ یا کہ چیز ے ءِ سَرءَ چو پَژم ءِ بندیت۔ (13) خاک۔ (14) دَڑ چلّکے کہ آئی ءِ تاک کونڈانی دَرد ءِ علاج ءُ بندیک ءُ پژم ءِ رنگ دیگ ءَ ہم کارمرز بیت۔ **پُوتک بُونگ** : (پُوت۔ک۔بُو۔نگ) (ک گ) زیان بُونگ۔ اَنگر بُونگ۔ سُچگ ءُ گار بُونگ۔ زوال بُونگ۔ ہچ پَشت نہ کپگ۔ **پُوتک دیگ** : (پُوت۔ک۔دی۔یگ) ہُورت بُونگ۔ (2) گریں آپ یا پلپل ءُ دَپ ءِ سوچگ۔ پچلغ۔ **پُوتکی** : (پُوت۔کی) (ن گ) ہما کہ گوں پُتک ءُ نسبت دارِیت۔ **پُوتکین** : (پُوت۔کین) ہما کہ پُوتک بُوتگ۔

پُوتکو : (پُوت۔کو) جَہل گوَات۔ ہما گوَات کہ چہ مَگرِب ءَ کیت۔

پوتو : (پو۔تو) (ن گ) پومپ۔ بال۔ اِسپلو۔ لیب ءُ گوازی ءِ بال۔

پُوٹُو : (پُو۔ٹُو) (ن گ) یکّدار ءُ راچِن یا دِگہ دَریائی اولاک یا دِگہ چیز ے ءِ پہ رَنگ یا گوں دِگہ چرپی یے ءِ تنکّ دون کنگ۔ (2) پہک کنگ۔ (3) ترّیں چیز ے ءُ تہہ ءِ یا تہی نیمگ ءَ پہ پچّ ءُ حُشک کنگ۔ (4) گیشتِر۔ (5) سَر ءُ گوشان رُومال ءِ بندگ۔ (6) لوگ یابان ءِ پہ کِل دونگ۔

پُوتی پَٹّ : (پُو۔تی۔پَٹ۔ٹ) (ن گ) دَست چار۔ دَست گِند۔ (2) کتاب چاروک۔ حال دیوک۔ رَملی۔ (3) ہر چیز ءِ پہ ہُورت چارگ۔ (4) کوہنیں جیڑہ ءُ نوک کنوک۔ پلِینڈ۔ **پُوتیانی پَٹّگ** : (پُو۔تی۔یا۔نی۔پَٹ۔ٹَگ) (ن گ) گوستگیں ٹوکانی گیر آرگ۔ (2) عہدی باریگانی بارو ءِ ترّان کنگ۔ (3) پلِینڈی کنگ۔ (4) گیشترِیں جُست ءُ پُرس کنگ۔

پُوٹ : (پُو۔ٹ) (ن گ) ترّکّ۔ کڑکّ۔ (2) دَرگ۔ (3) ڈل۔

پوٹا : (پو۔ٹا) (ن گ) اِلائچی۔ ہِیر۔

پوٹو : (پو۔ٹو) (ن گ) ہما ڈڈّیں ڈگار کہ اُود ءَ سبزگ ءُ کاہ مہ رُدیت۔ (2) مَیدان۔ پَٹّ۔ سیر گیں ڈنّ۔

پوَج : (پَ۔وَج) (ن گ) ہونڈ۔ ٹُنگ۔ غار۔

پوج : (پو۔ج) بچار : فوج۔

پوجک : (پوج۔ک) (ن گ) لُنٹانی سَرءَ اِسپیتیں ٹکّ ءُ دَرآہگ ءِ نادُڑاہی۔ پوجَگ۔ پوجکہ۔ **پوجکی** : (پوج۔کی) (ن گ) پوجک ءِ آماچ۔ (2) ہما کہ گوں پوجک ءُ نسبَت دارِیت۔

پوجکہ : (پوج۔کہ) بچار : پوجک۔

پوجَگ : (پو۔جَگ) (ن گ) مَردُم ءِ دَپ ءِ ہردو کُنڈانی ریش۔ دَپ ءِ سَر برءُ چیرگ ءَ لچّ اِتگیں ءُ حُشک بُوتگیں گچّ۔ پوجک۔ پوجہ۔

پُوجگل :(پُوج۔گِل)(ن گ) پِیسّگیں گِل۔گہہ اِتگیں گِل۔شُرد ءُ شُلُو پیں گِل۔آجگِل۔(2)پہ لوگ ءِ پوتو دیگ ءَ گِل ءِ پیسّینگ۔(3) اَنچیں جاگہے کہ آپ بازرچیت ءُ خاک شُرد ءُ لچ بیت کہ رَند ءَ پیسّیت ءُ بوہ کنت۔پُودگل۔چِگّل۔

پوجو :(پو۔جو)(ن گ) پون ءِ وَڑیں ریشے کہ اُشتر ءِ نال ءِ کش ءَ دَرکیت ءُ تَرّان بیت ءُ پاد ءِ دِل ءَ روَت۔

پوجَہ :(پو۔جَہ) بچار: پوجگ۔

پُوجین :(پُو۔جِے۔ن) بچار: پُوچین۔

پُوچ :(پُو۔چ)(ن گ) بےکار۔ناکار۔ہَما کہ ہچّ دَردءَ وارت۔ بے پکرات۔ بودلّا۔ بے فائدہ۔ بے اَرزِشت۔(2) سُبکّ۔ ناشات۔ناشائستہ۔بے باک۔فحش۔لچر۔پُوتار۔(3) گہیتگیں لچّ۔ (4) ہورک ءُ حالی۔(5) لیب ءَ دَربازی بُونگ۔**پُوچ بُونگ** : (پُوچ۔بُو۔نگ)(ک گ) بے سوب بُونگ۔گُمنام بُونگ۔ (2) چہ لیب ءَ دَربازی بُونگ۔**پُوچ زُبان** :(پُوچ۔زُ۔بان) (س گ) گندگ حبر۔بدگو۔بدشات۔**پُوچ زُبانی** :(پُوچ۔زُ۔ با۔نی)(ن گ) گپتگ حبری۔ بدگوئی۔ بدشاتی۔**پُوچ کَنگ** : (پُوچ۔کَ۔نگ)(ک گ) مڈّی ءِ بَرَگ۔لوس کنگ۔(2) لیب ءَ یکّے ءَ را کنگ۔(3) سبزگ ءُ کاہ ءُ دَرچکانی تاک چنڈ۔

پُوچڑی :(پُو۔چَ۔ری)(ن گ) دُمبال۔(2) دُمب ءِ آپ۔

پُوچڑ :(پُو۔چڑ)(ن گ) سِلّ۔لیگاریں مَردُم۔پُوچِل۔سِلگت۔

پُوچک :(پُوچ۔ک)(ن گ) ہورک ءِ حامگیں تُخم۔(2) حالیگیں کارتُوس۔تیر ءِ کوکا۔پَنگ۔

پوچک :(پو۔چک)(ن گ) پُچل۔(2) تنگیں ہُش اِتگیں پوست ءِ تلک۔(3) دار یادِگہ اَنچیں چیزے ءِ تنکّیں کوچل۔(4) چُکّ ءِ نَر ءِ ہَما گیشّیں پوست کہ نہ بُرّ اِتگ۔(5) ٹِکّی، چوش کہ صابون ءِ پوچک۔پُشک۔(6) کسانیں نان۔کول۔

پُوچکارگ :(پُوچ۔کا۔رَگ)(ک گ) آپ یا آپینکیں چیزے ءِ گوں تژندی دَرکپگ ءِ توار۔(2) نہ منّگ۔پہک ءَ جواب دیگ۔ (3) دِل بڈّی دیگ۔سہڑ ینگ۔دَست ءَ سَر ءَ ایرمُشگ۔(4) پوست ءِ رَنگ دیوک۔پیچکارگ۔

پوچکو :(پوچ۔کو) بچار: کٹومبو۔

پُوچِل :(پُو۔چِل)(س گ) پُوچڑ۔سِلّ۔لیگار۔

پُوچو :(پُو۔چو)(س گ) پُونچو۔بے بالاد۔بے کمال۔بودلّا۔ بے ارزش۔**پُوچی** :(پُو۔چی)(ن گ) بدبخت۔بے ہُنر۔بے پکرات۔گنوک۔گہیڑ۔(2) کونڈ ءِ گلّڑیں ہڈّ۔(3) کولیں نان۔ (4) تکمہ۔بٹن۔غُوٹ۔ٹُہمک۔

پوچی :(پُ۔چی)(ن گ) آچار یا پلمن ءِ بُرزتریں بہر۔

پُوچین :(پُو۔چے۔ن)(س گ) لدجنگ۔فصل ءِ تہہ ءَ رُستگیں کاہ ءُ بُوچاں چہ بُن ءَ کشّگ۔کاہ پاچ۔پُوجین۔

پُوخ :(پُ۔خ)(ن گ) مُونجا۔غم گین۔بےآرام۔

پوخ :(پو۔خ) بچار: پوک۔

پوخی :(پو۔خی) بچار: پوکی۔

پوخی گِری :(پو۔خی۔گِ۔ری) بچار: پوکی گِری۔

پوخین :(پو۔خے۔ن) بچار: پوکیں۔

پُودام :(پُو۔دا۔م)(ن گ) ہچّ ءِ کو کَرءِ ڈولکو۔

پُودّگ :(پُود۔دَگ)(ن گ) ریش ءِ پُختہی ءَ رند ہَما اِسپیتیں ریم یاروتگ کہ ریش ءِ نیام ءَ وَدی بیت۔ریش ءِ تہہ ءِ ریم یا زواک۔ریش ءِ پُد ومیا بُن بَند۔(3) اَنباگ۔پُورچینک۔(4) بڑنج ءُ گلّہ ءِ پُگ۔ (5) بڑنج ءِ پلار۔(6) کاہ ءُ بُوچ۔(7) تُش۔(8) سڑ اِتگیں دار۔ ہَما دار کہ وَروک ءِ وارتگ۔پُدَگ۔

پودَگ :(پو۔دَگ)(ک گ) رودینگ۔ساٹگ۔پہریزگ۔

پودَگی :(پو۔دَ۔گی) رودینگی۔ساٹگی۔

پُودگِل :(پُود۔گِل) بچار: پُوجگِل۔

پُودَنو :(پُو۔دَ۔نو)(ن گ) یکّ وَشّ بوہیں بُوٹگے۔پُودنی۔

پُودَنی :(پُو۔دَ۔نی)(ن گ) پودینہ۔وَشّ بوہیں ءُ وَشّ تامیں کاٹگے۔پُودَنو۔پُرچینک۔پُورچینک۔(2)(د) چہ شکر ءُ آرت ءَ اَڈّ داتگیں شیرکنی۔گبیت ءِ قسمے۔

پُودِینہ : (پُو۔دِی۔نہ) بچار : پودنی۔
پودیتنگ :(پو۔دِ۔تَنگ) پودَگ ءِ گوَستگال۔(2) رودینتگ۔ پَروَرینتگ۔ ساٹیتگ۔ **پودیتگیں** :(پو۔دِ۔تَ۔گیں) پودَگ ءِ دیریں گوَستگال۔(2) ہما کہ پودَگ بُوتگ۔(3) رودینتگیں۔ پَروَرینتگیں۔ ساٹیتگیں۔
پور :(پوٗ۔ر)(ن گ) مُچّیں ہفت اِستار کہ جُون ءِ ماہ ءِ اَوَل سَراں گندگ بنت۔(2) پور ءِ چِلّگ کہ 11 جُون ءَ بگر تاں 20 جولائی ءَ اِنت۔(3) چہ طِلاہ ءِ جوڑ کُرتگیں جَنینی سِہتے کہ بُن ءِ چو کمان ءِ اِنت ءُ سَرے ٹوسک اِنت کہ شِمشُک ءُ لَرزُک رَنگیں چیزے ہم پر کہ چہ گیوار ءَ پیشانی ءِ سَرءَ یا کہ چہ سَر ءِ کَش ءِ ہُش ءِ سَرءَ لونجان ئے کَنَنت۔(4) بدل۔ حون ءِ بدل۔ بیر۔ (5) وام۔ قرض۔ چیزے پہ وام یا بدل زیرگ۔ اودَہر۔ (6) پَتّ۔ بیسہ۔ سِتک۔ (7) عِزّت۔ تورا۔ (8) مُرگے ءِ نام اِنت۔ **پوربَشّ** :(پو۔ر۔بَش۔ش) (ن گ) موسُمے کہ گوں بشّام ءَ حساب بیت بلے آئی ءِ چِلّگ ءِ بیست روچ شُمار بنت۔ **پورءِ اَگرب** :(ن گ)(ن گ) ظالم۔ بد۔زوراکی۔(2) پورءِ اگرب دو استال اَنت کہ شَرّ لیکگ نہ بنت۔
پُور :(پُ۔وَر) (ن گ) ہما نان کہ پہ پَچّگ ءِ تہہ ءَ چُنڈ چُنڈ بہ بیت ءُ دَست ءَ مَنَئیت۔ پوڑ۔
پُورّ :(پُور۔ر)(ن گ) ہما ہیرتیں خاک کہ آئی ءِ بُوچّ ءُ سمات مان اِنت۔(2) لُوڑ ءِ چکّر وکیں گوَات کہ تَرّ کودیان اِنت، ہر چیزے کہ آئی ءِ دَپ ءَ کپیت اَگاں سُبکّ اِنت بال ئے دَنت۔(3) طوفان۔ ہما گوَات کہ گِرد گِرد ءَ پرتّریت۔ لُوڑ۔(4) کُروس ءِ نکلینک ءِ تُسّ۔ **پُورّ دیگ** :(پُور۔ر۔دی۔یگ)(ک گ) کُروس ءِ نکلینک ءَ سَوار بُوتگ۔ کُروس ءِ نکلینک ءِ تُس کنگ۔ (2) مستی کنگ۔(3) شانک دیگ۔ ہیرتیں چیزے گوَات دیگ۔ ایر دیگ۔(4) پاچِن ءِ پہ رائینگ ءَ بُزءِ بوہ چِنگ ءُ چہ دَپ ءَ توار در کنگ۔
پُورہ :(پُو۔را)(س گ)(ن گ) سَرجَم۔ سَحّو۔ سَرسوبہ۔ قابو۔ کامِل۔ بَرابَر۔ پیلہ۔ تمام۔ تَوام۔ وَرم۔ پُورَو۔ اَوَل تاں آخر۔ بَسّ۔ (2) دُرُوگ۔ مَزَنیں حبَر۔ بٹّاک۔ **پُورہی** :(پُو۔رَ۔ئی)(ن گ) پُوروکنگ ءِ کار۔ سَرجمی۔(2) وَٹّپ۔ بدل۔ **پُورہیں** :(پُو۔رَ۔ہیں) (ج گ۔س گ) سَرجمیں۔ تَماہیں۔
پُورءِ پٹنک : (ن گ) کَسی کارمَز بُووکیں گُدءُ پچّءُ پٹینک۔ (2) کَسی ہُورت ءُ پڑ وشیں شَے۔
پورپُکاں :(پور۔پُ۔کا۔ن) بچار : زَہر آپ۔
پُورت :(پُور۔ت)(س گ) بے عقل۔ نازانت۔ گنوک۔ گنوکو۔ ہما کہ وَتی نیک ءُ بدءَ نہ زانت۔ سَرمست۔ بے ساہ۔ (2) (ن گ) چہ لاپ ءَ گوَات ءِ دَرآیگ ءِ توار۔ تَرّ۔(3) بے مقصد۔ بے اَرزِش۔ بے پکرات۔ (4) بے مقصدیں کار۔ **پُورت بُوتگ** :(پُور۔ت۔بُو۔تگ)(ک گ) گنوک بُوتگ۔ مست بُوتگ۔ سُبکی کنگ۔ **پُورت دیگ** : (پُور۔ت۔بُو۔تگ)(ک گ) گنوکی کنگ۔ مستی کنگ۔ **پُورت گوَاجینگ** :(پُور۔ت۔گوَا۔جے۔نگ) (ک گ) تَرّ گوَاجینگ۔ پُرت دیگ۔(2) ماں نیارگ۔ بے نہ کنگ۔ **پُورتی** :(پُر۔تی)(ن گ) سُبکّی۔ گنوکی۔(2) ہما کہ گوں پُورت ءِ نِسبَت داریت۔ **پُورتیں** :(پُر۔تیں)(س گ) ہما کہ پُرت اِنت۔(2) سُبکّیں۔ گنوکیں۔ بے ساہیں۔(3) بے اَرزِشیں۔
پُورتُک :(پُور۔تُک)(ن گ) دَست ءِ دومی بَگَل ءِ بُن ءَ کنگ ءُ پدا ہما دَست ءَ انچو سُرینگ کہ اے رَنگ ءَ پُورت پُورت ءِ توار پیداک بہ بیت۔(2) یکّے ءِ بے عِزّتی ءِ ہاتِرءَ چہ دَپ ءَ پُورتُک ءِ توار کشّگ۔ گون دَپ ءَ تَرّ ءِ توار کشّگ۔(3) بے فائدہیں کار۔ گنوکیں کار۔(3) کُنّت کنگ۔(4) مَستی۔(5) ہیچّم ءِ ذات ءِ کسانیں ماہیگے۔ **پُورت ءُ کائی** :(ج گ) چہ دَپ ءَ پُورت ءِ توار کشّگ۔(2) بے سَریں ٹیرتگ۔(3) حَرءِ سِتّگ ءُ لگتّ جنگ۔ **پُورتُک دیگ** :(پُور۔تُک۔دی۔یگ)(ک گ) کَسے ءِ مان نیارگ۔ چیوا کنگ۔(2) مزنیں حبَر کنگ۔ بٹّاک جنگ۔(3) بے سَبَب ءَ زَہر گِرگ ءُ جاک ءُ کُوکار کنگ۔
پُورَت :(پُو۔رَت) گزران۔ پوریات۔ حِزمَت۔ **پُورَتی** :(پُو۔رَ۔تی)(ن گ) پُورَہی۔ گُزران۔ گُزارہ۔(2) مُزّوری۔ حِزمَت۔ پُوریات۔

پُورچُک : (پُر۔چُک) (س گ) چہ ٹُنگے ءَ آپ ءِ بُلبُلکی جَنگ ءُ دَرآ ہگ۔آپ ءِ اَنچیں دَرآ ہگ ءِ توار۔

پُورچینک : (پُور۔چےن۔ک) بچار : پُرچینک۔

پُورَغ : (پُو۔رَغ) (ک گ) کنڈ کنگ۔ حاکانی چیرءَ بار دیگ۔ (2) مُردگ ءِ گورءَ مان کنگ ءُ بار دیگ۔ گاز گ۔ قبر کنگ۔

پُورَّگ : (پُور۔رَگ) (ک گ) اَسپ یا حَرءُ خچر ءِ ہمے توار کہ چہ پونزءَ دَرئے کنت۔

پُورمال : (پُور۔مال) (ن گ) حامگیں گلّہ ءِ حُشک بُوتگیں ہوشگ۔

پُورَو : (پو۔رَو) (س گ) وام دار۔ پُرشتہ مال۔ وار۔ بزّگ۔

پُورُو پُورُو : (پو۔رُو۔پو۔رُو) (ن گ) شینگ ءُ شانگ۔ یکّ یکّ۔ جِتا جِتا۔ اَتار پتار۔ تار پہ تار۔

پُورَوْ : (پُو۔رَوْ) بِچار : پُورَہ۔

پُورّی : (پُور۔ری) (ن گ) لیٹ دیگ۔ شانگ۔ (2) نپادے یا کہ ٹپرّے ءَ اے دیم ءُ آدیم ءَ لیٹ دیگ۔ (3) پورغ کنگ۔ اوڈر کنگ۔ کنڈ کنگ۔ زَمین ءِ چیرءَ دیگ۔

پُوریا : (پُور۔یا) بچار : پُوریات۔

پُوریات : (پُور۔یات) (ن گ) پُوریا۔ مزّ۔ کُرتگیں کار ءِ دیم ءَ رس اِتگیں مُزّ۔ مُزد۔ مزّوری۔ پگار۔ کریہہ۔ (2) کار۔ گُزران۔ روزگار۔ کسب۔

پُوریاگر : (پُور۔یا۔گَر) (ن گ) حوٗاری کشّ۔ زہمت کشّ۔ مزّور۔ کارکنوک۔ گُزران کنوک۔ پہ مزدءَ کارکنوک۔ **پُوریاگری** : (پُور۔یا۔گِ۔ری) (ن گ) پُوریاتی۔ مزّوری۔ حوٗاری۔ (2) روزگار۔ لاپ شوہازی۔ پہ روزی ءِ شوہازءَ دَست ءُ پاد جنگ۔

پُوریاتی : (پُور۔یا۔تی) بچار : پُوریاگری۔

پوڑ : (پو۔ڑ) (ن گ) سِنگ۔ (2) ڈڈّیں خاک کہ زَمین ءَ کپیت پرشیت۔ ڈڈّیں حاک ءِ ٹکّر۔ (3) ڈوک۔ ڈونک۔ ڈل۔ (4) ہما نان کہ پچگ ءِ وہدءَ چُنڈ چُنڈ بہ بیت ءُ اِشکرانی تہہ ءَ بہ کپیت۔ پور۔ حامہ لوڑ۔ (5) کسانیں چلیم۔ (6) گلّہ ءِ زردیں ہوشگ ءَ پہ دَست لگا شگ ءُ ہُپّ کنگ۔ (7) سُبکّ۔ موٹ۔ حجالت۔ (8) پوڑی ءِ زرّ۔ بجّار۔ بجّاری۔ (9) کسانیں سِیاہ پس۔ (10) نَریں کسان سالیں پاچِن۔ **پوڑ ءِ آپ ءَ کپگ** : شرمندگ بُوئگ۔ پشل بُوئگ۔ حجالت بُوئگ۔

پوڑ بُوئگ : (پُوڑ۔بُو۔ئگ) حجالت بُوئگ۔ شرمندگ بُوئگ۔ موٹ بُوئگ۔ **پوڑ ءِ پڑ وشگ** : (ک گ) دَہل ءِ چہ زمین ءَ دَر آ ہگ۔ رُدوم گرگ۔

پَوڑا : (پَو۔ڑا) (س گ) نیزگارءُ کنگال۔ ہما کہ چہ نیزگاری ءُ نیستی ءَ پنڈ یت۔ پنڈوک۔ (2) نیم گنوک۔ ہنوش۔ بودلّا۔ پاگل۔ دابہ۔ بے عقل۔ بے سُدّھ۔

پوڑاسک : (پو۔ڑاس۔ک) (س گ) ہما چیز کہ سڑیتگ۔

پوڑَغ : (پو۔ڑَغ) (ک گ) چگّل بُوئگ۔ (2) چہ بُرزیں ہندے ءَ جہل آ ہگ۔ (3) سکین دیگ۔ پَرما ہگ۔ رُمائشت۔ (4) پوڑی ءِ زرّانی جم کنگ ءِ ہاترءِ وَنڈ مقرر کنگ۔ بہر کنگ۔ (5) ہما زرّ کہ تیوَگیں قوم ءَ دیگی اِنت۔

پوڑَہ : (پَ۔وَ۔ڑَہ) (ن گ) کوڈال۔

پُوڑی : (پُو۔ڑی) (ن گ) کُمکّ۔ مددّ۔ بجّار۔ لوٹ۔ (2) پنڈگ۔ (3) نفع ءُ نقصان یکّ بُوئگ۔ نقصان ءِ بہر کنگ۔ **پُوڑی یکّ بُوئگ** : (پُو۔ڑی۔یک۔ک۔بُو۔ئگ) (ک گ) نقصان ءِ یکّ بُوئگ۔ (2) جنگ ءِ سنگتی۔ (3) ٹکّریا قوم ءِ یکّی ءِ قول کنگ۔

پَوڑی : (پَو۔ڑی) (د) (ن گ) پدیا نک۔ چلڑی۔ پادکلّ۔ پگّی۔ چرٹڑی۔ کبُند۔

پوز : (پو۔ز) بِچار : پونز۔

پوزُک : (پو۔زُک) (ن گ) سُنٹ۔ دَراتکگیں گیشیں بَہر۔

پوزمال : (پوز۔مال) (ن گ) گندیم کپتگیں ہوشگ۔

پوژ : (پو۔ژ) (ن گ) فوج۔ اُرد۔ سپاہ۔ لشکر۔

پُوژ کل : (پُوژ۔کل) (ن گ) آپ ءِ سرءِ بستگیں شُونز چکیں تزم۔

پُوس : (پُو۔س) (ن گ) ہر ماگ ءُ گوْن ءِ یکّ جاہ کُٹّیتگیں وراکی۔ (2) آرت، شکر ءُ مکیر ءِ نان۔ گوْن پُوس۔

پوست : (پو-س-ت) (ن گ) سِل-دُرال-چرم-پچّک-ساہ دار ءِ جون ءِ سر بُری پوش کہ گوشت ہمیشی ءِ پوش اِتگ-پچّ-پوستِک-جان ءِ تل-جَلّ-چُوڑی-کُچّل-**پوست بندگ** :(پوس-ت-بَن-دَگ) (ک گ) ریش ءِ پوست بندگ ءُ وشّ بُوگ-(2) پوست بند کنگ-

پوست بُوگ :(پوس-ت-بُو-ئگ)(ک گ) ناجوڑیانی عِلاج ءِ ہاترءَ میش یا بُز ءِ پوست ءِ گوْرءَ کنگ- **پوست ءِ آرگ** :(ک گ) سکّ جنگ- پوست ءِ درکنگ-(2) ہازگیں ٹپّ ءِ دُراہ بُوگ-

پوست ءِ پاچگ :(ک گ) نیبگ ءِ پوست ءِ دُور کنگ- پوست ءِ چلّینگ ءُ دُور کنگ-(2) ریپینگ-رد دیگ-(3) تاوان بار کنگ-نقصان دیگ- **پوست ءِ پٹرگ** :(ک گ) ٹکّی کنگ-مٹکّ بُوگ-ضِدّ کنگ-(2) پہ مقصدے ءَ نزّیکی ءُ دوستی کنگ-(3) ظاہِر نہ بُوگ- **پوست ءِ پچّگ** :(ک گ) پہ کوشاں تو ار ءِ مان کنگ ءَ موچی ءِ پوستی ٹکڑاں تّین ءِ سرءَ گوں ٹیلاں حُشک پچ کنگ-(2) پوست پچّ کنگ- پوست ءِ کشّگ- پوست ءِ لگوشگ- **پوست ءِ پچّنگ** : (ک گ) پوست ءِ دوچگ- **پوست ءِ پرّ بُوگ** :(ک گ) گواتِ گرگ-(2) زہر گرگ-(3) سُنطارو بُوگ-کسّ ءِ را کمار نہ کنگ- **پوست ءِ پرّ کنگ** :(ک گ) دلوت یا رسترے ءِ پوست ءَ کاہ ءُ بُوچ مان کنگ ءُ چوزِندگیں ءَ کنگ-(2) بازورگ- **پوست ءِ تَل ءِ آرگ** :(ک گ) انچوش جنگ کہ سربُرءِ پوست ءُ دُور آہگ ءُ چیری پوست ءِ تَل ءِ ظاہِر بُوگ- **پوست ءِ تَل دیگ** :(ک گ) انچوش جنگ کہ کسے ءِ پوست بہ ترّکیت-(2) پوست ءِ چانک دیگ-پوست ءِ لُڑینگ- پوست ءِ ریسینگ- **پوست ءِ تَل کنگ** :(ک گ) پوست ءِ بُرگ- راک دیگ- چانک دیگ- تَل دیگ- **پوست ءِ جنگ** :(ک گ) ساہ دارے ءِ پوست ءِ کشّگ یا کتراشگ-

پوست ءِ چِنگ :(ک گ) پوست ءَ پہ دوکارچ یا ٹکراز چِنگ-پوست ءِ دُور کنگ- **پوست ءَ درآہگ** :(ک گ) وتی راستیں رنگ ءَ ظاہِر ءُ سہرا بُوگ-(2) دوتل ءُ دوپوستی ءِ ظاہِر بُوگ- **پوست ءِ دوْر دَیگ** :(ک گ) مار یا دِگہ لوگے ءِ وتی سربرءِ سل ءِ دوْر دیگ یا لگوشگ- **پوست دیگ** :(پوس-ت-دی-یگ) (ک گ) جان ءِ پوست ءِ تلک دیگ- **پوست ءِ رجگ** :(ک گ) پوست ءِ رنگ دیگ- پوست ءِ گواز مان کنگ ءُ ہنزک ءُ مَشک ءِ ٹاہینگ-(2) سکّ جنگ- **پوستِک** :(پوس-تِک)(ن گ) سِل ءِ پیپلک-(2) پوست-(3) ہما نیبگ کہ پوست ءَ مچگ ءِ یلہ کنت ءُ چست بیت- **پوسُتک** :(پوس-تُک)(ن گ) ہما پوست کہ کارءَ مئییت-(2) بیمار-لاغر-نزور- **پوست ءِ کشّگ** :(ک گ) پوست ءِ لگوشگ یا پوست ءِ جنگ-(2) مڈّی ءِ برگ-لُٹّگ- **پوست ءِ کلّیگ کنگ** : جنگ ءُ پڑوشگ ءِ بیہار دیگ- جنگ ءُ پوست ءِ در کنگ ءِ بیہار دیگ-(2) (ک گ) پوست ءِ رجگ ءُ کلّیگ کنگ- **پوست کنگ** :(پوس-ت-کَ-نگ) سِیاہ پس یا گُرانڈ ءِ تازہ کشّ اِتگیں پوست ءَ پہ عِلاج ءِ ہاترءَ ترّ ناڈُراہے ءَ گوْرءَ دیگ-(2) مال ءِ پوست ءِ کشّگ- **پوست ءِ لڑگ** :(ک گ) گرّ ءِ یا دِگہ ناڈُراہی ءِ سبب ءَ جان ءِ پوست ءِ کم کم ءَ دُور بُوگ- پوست ءِ لگوشگ-پوست ءِ دُور آہگ- **پوست ءِ لُگشگ** :(ک گ) پوست ءِ در آہگ- پوست ءِ چہ جان ءَ دُور بُوگ- **پوست ءِ لگوشگ** :(ک گ) پوست ءِ رنگ ءِ دُور بُوگ-(2) پوست ءِ کشّگ ءُ درکنگ- **پوست ءِ لیٹینگ** :(ک گ) پوست ءِ تل ءِ لیٹینگ-(2) انچوش جنگ کہ پوست دربئیت-

پوستاد :(پوس-تاد)(ن گ) پونساد- ہما ساد کہ گوک ءِ پونز ءِ مان ءَ کنت ءُ چہ گوشانی پُشت ءَ گواز ئینت ءُ بندنت-سرمہار- **پوستاد کنگ** :(پوس-تاد-کَ-نگ) بندگ-

پُوسِتگ :(پُو-سِ-تگ)(ک گ) سڑ اِتگ-گہہ اِتگ-پُونسیتگ- **پُوسّتگیں** :(پُوس-سِ-تَ-گیں)(س گ) پُونستگیں-سڑیتگیں-گہیتگیں-

پوستم :(پوس-تَم) بچار : پوسم-

پوستی :(پُوس-تی)(ن گ) ہرچیزے کہ گوں پوست ءَ نسبت داریت-(2) ہرچ چیزے کہ چہ پوست ءَ جوڑ کنگ بہ بیت- **پوستی بُوگ** :(پوس-تی-بُو-ئگ)(ک گ) سکّ ناڈُراہ بُوگ کہ پہ عِلاج ءِ پوست گوْرءَ دیگی بہ بیت-

پوستین : (پوس۔تین) (ن گ) اِسپیت پس ءِ پوست ءِ پڑمی ئیں دَڑاجیں کوٹ۔ (2) چہ پوست ءَ جوڑ کُرتگیں دَڑاجیں شال۔ کوٹ۔ چہ پوست ءَ اَڈّ داتگیں پیپلِک یا دَرپ۔ (3) چہ اِسپیت پس ءِ پوست ءَ جوڑ کُتگیں پشک۔

پوستینک : (پوس۔تی۔ن۔ک) (ن گ) ڈوڈ۔ کوہنیں پوست۔ ہَما پوست کہ کارءَ مَئیت۔

پوستینہ : (پوس۔تی۔نہَ) (ن گ) گوں سِل ءِ جوڑ کُرتگیں پیتی۔ (2) پوست ءِ پیتی۔ (3) ماچیز کہ گوں پوست ءَ نسبت داریت۔

پُوسک : (پُوس۔ک) (س گ) دِل گرّان۔ نہ وَشّ۔ نارضا۔

پُوسکار : (پُوس۔کار) (ن گ) شوٗانگ یا پہوال ءِ مال یا دلوت ءِ آوازدیگ۔

پُوسّگ : (پُوس۔سَگ) (ک گ) پُونسَگ۔ سرِّگ۔ گِہگ۔

پوَسَم : (پوَ۔سَم) (ن گ) پوستم۔ پسم۔ مِیدانی بُن ءِ ہَما ہیر تیں سُمّب کہ چہ آیاں ہیدَ دَرکپیت۔

پوش : (پو۔ش) (ن گ) ہَما چیز کہ دِگہ چیزے ءِ سَرءَ اَنچوش مان تَرّینگ بہ بیت کہ آ چیز گندگ مہ بیت۔ جِلد۔ سَرپوش۔ جلّ۔ اولانک۔ (2) چمّ ءِ پوش ءِ سَرءِ سیاہگ۔ (3) مانِش ءِ قبر ءِ سَرءَ مان لگوشتگیں گُد۔ **پوشِن** : (پو۔شِن) (ن گ) پوشاک۔ ہَما چیز کہ پوشاک بیت۔ **پوشی** : (پو۔شی) (ن گ) ہَما کہ گوں پوش ءَ نسبت داریت۔ (2) ہَما شئے کہ چیزے ءِ پوش اِنت۔

پوشیتگ : (پو۔شِ۔تَگ) گوْرءَ کُتگ۔ جان ءِ مان لگوشتگ۔ پیڑاتگ۔ (2) اَندیم کُتگ۔ پوشیدہ کُتگ۔ **پوشیتگیں** : (پو۔شِ۔تَ۔گیں) ہَما کہ اَندیم کُتگیں۔ (2) اَندیم کُتگیں۔ چیر داتگیں۔ (3) گوْرءَ کُتگیں۔ مان پوشیتگیں۔

پوشاک : (پو۔شاک) (ن گ) ہَما گُد کہ گوْرءَ کنگ بیت۔ ہر چیزے کہ پوشگ بیت۔ (2) ہَما چیز کہ دِگہ چیزے ءَ بہ پوشیت۔ گُد۔ جرّ۔ جان ءَ کنگ ءِ جرّ۔ پچّ۔ پوشِن۔ دَریس۔ سِتر۔ لِباس۔ لبیس۔ وصلت۔ ویس۔

پُوشّار : (پُوش۔شار) (ن گ) ہُوشّارگ۔ پُوشّارگ۔ (2) مارءِ مَرءِنیں ساہ کشّگ ءِ تَوار۔ پُونشگ۔ پُوشّگ۔

پُوشارے : (پُوش۔شا۔رے) (ب گ) کسےءِ رابےنہ کنگ۔ حساب ءِ نیارگ۔ (2) وَشّ نیاتکی گالے کہ : تو یا شُما یا آ اِے حَبرءِ یا کارءِ قدّءَ نہ رستگ ات۔ پُوشائے۔

پوشاکی : (پو۔شا۔کی) بچار : پوشاک۔

پُوشائے : (پُو۔شا۔ئے) بچار : پُوشارے۔

پوشگ : (پو۔شگ) (ک گ) مانپوشگ۔ پِردیگ۔ پَتّا ہگ۔ (2) گُدے یا دِگہ اَنچیں چیزے ءِ زیرگ ءُ دِگہ چیزے ءِ مانپوشگ کہ اِیشی ءِ چیرءِ پردگ بہ بیت۔ گُدءِ گوْرءَ کنگ۔ اَندیم کنگ۔ (3) پُچّ۔ لبیس۔ (4) نِپاد یا بیرم۔ (5) گوْرءَ کنگ۔ پرکنگ۔ گوْرءَ گیجگ۔ **پوشگی** : (پو۔ش۔گی) (ن گ) ہما کہ پوشگ بیت۔ (2) ہما کہ پوشگ لوٹیت۔ (3) ہما کہ گوں پوشگ ءِ نسبت داریت۔ (4) پوشگ ءِ آوَکی۔

پُوشّگ : (پُوش۔شَگ) (ک گ) اَنچوش کنگ کہ پُوشّ ءِ تَوار دَربئیت۔ (2) مارءِ پُوشّارگ یا ہُوشّگ ءُ ہُوشّارگ۔ پُونشگ۔ پُشّار۔ پُونش۔ ہُونش۔ (3) ساہ ءِ چہ گین ءَ کشّگ ءِ تَوار۔ گین سارت۔ گینارگ۔ گین آر۔ (4) دَلوت ءِ ہمے توار کہ ہَلمہ ءُ جنگ ءِ وہدءَ چہ گرّانزاں کشّیت ئے۔ **پُوشّوک** : (پُوش۔شوک) (ن گ) چہ گرّانزاں تَوارءِ گوں زورءِ دَرکنوک۔ ہَما کہ پُونشیت۔

پوشِیدہ : (پو۔شی۔دہ) (س گ) ہَما کہ ظاہر نہ اِنت۔ چیر۔ اَندَر۔ ڈَکّوک۔ سَربست۔ سَربستگ۔ پہمِیان۔ (2) پوشتگیں۔ **پوشیدَہیں** : (پو۔شی۔دَ۔ہیں) (س گ) چیریں۔ اندریں۔ پہمیانیں۔ ظاہر نہ بُوتگیں۔

پوک : (پو۔ک) (س گ) گوں ہورکیں دَستاں رَوگ۔ تاوان۔ بےبَہر۔ (2) (ن گ) ٹُنگ۔ سُمب۔ کین۔ (3) (س گ) گنوک۔ ہوڈ۔ نازانت۔ نادان۔ پَہوال۔ ریٹا۔ پوخ۔ رودا۔ (4) سُتکہ حاک۔ پُر۔ دَلوت ءِ لِڈّ۔ بےنہریں شئے۔ **پوک بُونگ** : (پوک۔بُو۔نگ) (ک گ) ہوڈ بُونگ۔ تِرّن بُونگ۔ سُبکّ بُونگ۔ (2) گوں ہورکیں دَستاں رَوگ۔ **پوکی** : (پو۔کی) (ن گ) ہوڈی۔ ناسَر

پَدی ۔ سُبکّی ۔ نادانی ۔ چَپُورتی ۔ **پوکین** : (پو ۔ کے ۔ ن) (س گ) ھما مَردُم کہ پوک اِنت ۔ پوخین ۔ سُبکّین ۔ ھوڈیں ۔ **پوک ءِ سیاہ رَوگ** : واتَرّ نہ کنگ ۔ دَررَوگ ۔ دَرائی نہ کنگ ۔ بیگوّاہ بُوئگ ۔

پُوک : (پُو ۔ ک) (ن گ) نَل ءِ توار ۔ (2) چلیم ءِ سُوٹ دیگ ۔ سُوٹّ ۔

پوکڑ : (پو ۔ کڑ) بِچار : پھوہڑ ۔

پوکڑا : (پو ۔ ک ۔ ڑا) (س گ) ھوڈ ۔ نادان ۔ نافہم ۔ پہوال ۔

پوکڑائی : (پو ۔ ک ۔ ڑا ۔ ئی) (ن گ) پوکی ۔ سُبکّی ۔ تِرّنی ۔ ھوڈی ۔ چپُورتی ۔

پوکڑی : (پو ۔ ک ۔ ڑی) (ن گ) بے کاریں شے ۔ پُگ ۔ بے وزن ۔ (2) بےلَجّیں زال ۔ قحبگ ۔

پوکھو : (پو ۔ کھو) (س گ) ھما کہ چَمّ ءِ دِلاں نئیت ۔ بے اَرزشت ۔ بے کاریں شے ۔

پوگ : (پو ۔ گ) (ن گ) شکر کانڈیل ءِ نہ رستگیں ٹانڈا ۔ (2) پُگ ۔ بے دان ۔ (3) بے بریں دَڑ چک یا کشار ۔ (4) پَٹّگیں دَڑ چکے کہ سوچگ ءِ کارءَ کیت ۔ (5) اِشکر ۔ اَنگر ۔ سِیاہیچک ۔ جَھر ۔ آسپارؤ ۔

پوگ پچ : (پوگ ۔ پَچ) (ن گ) اِشکرانی سَرءَ پتکگیں نان ۔

پوگ کشّ : (پوگ ۔ کَش ۔ ش) (ن گ) توگو ۔ اِشکرکشّ ۔ آسپارؤ ۔

پوگس : (پو ۔ گس) (ن گ) پہ ناہ بُوئگ ءِ ٹِکّ کپتگیں کُلونٹ ۔ نیم کُلونٹ ءُ نیم پشتگیں ناہ ۔ دِڑمپانچ ۔ کونڈاسک ۔ دِڑ پیاپنچ ۔

پوگو : (پو ۔ گو) (ن گ) نرم نرمیں برف ءِ رِچَگ ۔ (2) سارتی ۔ سَردی ۔

پول : (پو ۔ ل) (ن گ) پٹّگ ۔ شوہاز ۔ (2) نمونگ ۔ راہ بَند ۔ پیم ءُ ڈَول ۔ (4) جُست ۔ سوج ۔ پُرس ۔ **پول کنگ** : (پول ۔ ک ۔ نگ) (ک گ) گاریں چیزے ءِ بارَوءَ پَٹّ ءُ لوٹ کنگ ۔ شوہاز کنگ ۔ پولگ ۔ سوال کنگ ۔ سوج کنگ ۔ **پولگ** : (پو ۔ لگ) (ک گ) پول کنگ ۔ شوہاز کنگ ۔ پٹّگ ۔ گوشگ ۔ حال دیگ ۔ سہی کنگ ۔ پَد جَنگ ۔ پَٹّ ءُ پول ۔ پَٹّ ءُ لوٹ ۔ پلورغ ۔ شوہازگ ۔ **پول ءُ پُرس** : جُست ءُ پُرس ۔ جُست ءُ پَد ۔ **پول ءُ گول** : چیزے ءِ شوہاز ءِ ھرجاتَرّگ ءُ جُست کنگ ۔ جُست ءُ پُرس ۔ گردءُ چرّ کنگ ۔ پَٹّ ءُ پول ۔

پولات : (پو ۔ لات) بِچار : فولاد ۔

پولاتی : (پو ۔ لا ۔ تی) بِچار : فولادی ۔

پولاتیں : (پو ۔ لا ۔ تیں) بچار فولادیں ۔

پولکار : (پول ۔ کار) (ن گ) پَٹّ ءُ لوٹ کنوک ۔ جُست ءُ پَد کنوک ۔

پولکاری : (پول ۔ کا ۔ ری) (ن گ) پَٹّ ءُ پول ۔ پَٹّ ءُ لوٹ ۔

پولِنگ : (پو ۔ لِن ۔ گ) (ن گ) ھما چِرک ، لیگار یا بدیں ٹِکّ کہ یکّ پہک ءُ بے لیگاریں چیزے ءِ بہ لگّنت ۔ (2) ھما چیز کہ پہک نہ اِنت ۔ لیگار ۔ نہ شُشتگیں ۔ (3) گُدیا پچّ ءِ سَرءَ چرپی ءِ پَشت کپتگیں ٹَپّ ءُ نِشان ۔ (4) داگ ۔ گچّل ۔ لَپّ ۔ نِشان ۔ (5) عیب ۔ چہ خرابیں کارے ءِ کنگ ءِ سَبَب ءَ نام ءُ دَپ بُوئگ ۔ بڈّ ۔ بدنامی ۔ پٹّل ۔ النغ ۔

پولِنگ بُوئگ : (پو ۔ لِ ۔ گ ۔ بُو ۔ ئگ) (ک گ) بدنام بُوئگ ۔ (2) لیگار بُوئگ ۔ چِلّ بُوئگ ۔ **پولِنگ ءِ چٹّگ** : (ک گ) گندگیں رنگے ءِ دِگرانی گندگیں کاراں شَرّ پیش دارگ یا شَرّ کنگ ءِ جُہد کنگ ۔ **پولِنگ چِنگ** : (پو ۔ لِن ۔ گ ۔ چِ ۔ نگ) (ک گ) لیگار بُوئگ ۔ عیب دار بُوئگ ۔ نام ءُ دَپ بُوئگ ۔ **پولِنگ ءِ شودگ** : (ک گ) پہک کنگ ۔ عیباں کشّگ ۔ **پولِنگ کنگ** : (پو ۔ لِن ۔ گ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) لیگار کنگ ۔ عیب دار کنگ ۔ نام ءُ دَپ کنگ ۔ **پولِنگیں** : (پو ۔ لِن ۔ گیں) (س گ) لیگاریں ۔ نہ شُشتگیں ۔ (2) نشانیں ۔ عیب داریں ۔ (3) بدنامیں ۔ ڈوہ داریں ۔

پولوٹِک : (پو ۔ لو ۔ ٹِک) (ن گ) دوچے ۔ (2) رَدد دیگ ۔ ھُنُپ کَرگ ۔

پُولی : (پُو ۔ لی) (ن گ) کِشار ءِ ھوشگاں یکّ جاہ کنگ ۔

پومپ : (پوم ۔ پ) (ن گ) گَرد ۔ بال ۔ پوتو ۔

پومڑ : (پو ۔ مڑ) (ن گ) سِیاہ یا اِسپیت پَس ءِ لِڈّ یا پُدوم ۔ آسک ءِ پُدوم ۔ (2) حر ءُ دَلوت ءِ لِڈّ ۔ پُدوم ۔

پون : (پو ۔ ن) (ن گ) نارسیدہ ۔ (2) سڑ اِتگیں ناہ ۔ (3) ناہ یا نیوگ ءِ گہہ اِتگیں ٹِک ۔ (4) ھر شے ءِ خرابیں بہر ۔ (5) دار ءِ چَمّ ۔

پون چین : (پون ۔ چِ ۔ ن) (ن گ) (س گ) ھما کہ ھامین ءِ چہ

مچّاں پون چنت۔ پونگری۔ بروار۔ **پون کَپگ :** (پون۔کَ۔پگ) (ک گ) نیوَگ، ناہ یا دِگہ اَنچیں شَے ءِ سڑگ۔ گہگ۔ **پونگری :** (پون۔گَ۔ری) (ن گ) پون چین۔ بروار۔ (2) بے توان۔ بزّگ۔ **پونو :** (پو۔نو) (س گ) ہما دار یا تَہتگ کہ پون یا چَمّ ءَ مان۔ نارسیدہ۔ (2) پٹّگ۔ برکتّو۔ پونگس۔ (3) ہما کہ پون اِنت۔ (4) حراب۔ کم ارزِش۔ بے کار۔ (5) (ن گ) مچّ ءِ ذاتے۔

پونیں : (پو۔نیں) (س گ) ہما کہ پون اِنت۔ حرابیں۔

پونا ہگ : (پو۔نا۔ہگ) (ک گ) پونیں نیوَگ ءِ شرّیں نیوَگ ءِ پون کنگ۔ (2) نادُڑاہی ءِ چہ یکّ ساہ دارے ءَ دومی ساہ دارا ءَ گرَگ۔

پونٹ : (پون۔ٹ) (ن گ) حرابیں ہوشگ۔ ڈُملوئیں ہوشگ۔ بولُو۔ بے دانیں ہوشگ۔

پُونچ : (پُون۔چ) (ن گ) پلونگ۔ سامان۔ گڑنچ۔ پُتینک۔ (2) بستگیں شِیر۔ (3) بنڈوری۔ سپاہیانی بنڈوری کہ آئی ءِ تہہ ءَ آیانی وَرگی شَے مان۔ (4) سے چارکلمپوگ یکّ جاہ بندنت پدا ایشاں ماہور ءِ دَڑاجی ءِ پسند پسّندءَ بندنت ءُ ماہوراں دَریاءَ کہ ریچنت آآپ ءِ چیرءَ رَونت ءُ ہمے پونچ تژ پّل بنت۔ (5) نوک پیدا ک بُوتگیں شِنکّ ءِ سگنداں ءِ بہرے کہ شیراں بادینت۔ سِل۔ (6) کمزور۔ کم طاقت۔

پُونچو : (پُون۔چو) (س گ) بے بالاد ءُ بے کمال۔ پُوچو۔

پُونچی : (پُون۔چی) (ن گ) چیچی پُلّی۔ لیبے۔

پونز : (پون۔ز) (ن گ) بوہ کشّگ ءِ اعضا۔ مَرْدُم ءِ ہمے اعضاء کہ چہ دوئیں چمّانی مِیانجی ءِ بُنکیج بیت ءُ داں سَری لُنٹ ءِ سَرءَ رَسیت کہ ہمے جاگہہ زنڈ تر بیت ءُ دوئیں ٹُنگ گڑانز بنت۔ پوز۔ (2) ناموس۔ عِزّت۔ پردہ۔ مَزَن نامی۔ (3) مَیار۔ باہوٹ۔ (4) کوہ یا دِگہ چیزے ءِ گیشیں سَر کہ دیم ءَ دَرآتگگ۔ **پونز ءِ باہوٹ بُوتگ :** مَیار بُوتگ۔ کسے ءِ گْوَر ءَ پہ مَیار رَوگ۔ مِنَّت وار بُوتگ۔ **پونز ءِ بجگ :** (ک گ) پونز ءِ حون دیگ۔ چہ پونز ءَ حون ءِ رِچگ۔ (2) پونز ءِ پچّ بُوتگ۔ پشّانک بُوتگ۔ پونز ءِ لمپانی رِچگ۔ **پونز ءِ بُرز کنگ :** عِزّت دار کنگ۔ وشنامی دیگ۔ نام دار کنگ۔ **پونز ءِ بُرّگ :** (ک گ) بدنام کنگ۔ سلّین ءُ حرابیں کار کنگ۔ بے عِزّت کنگ۔ کم شَرَف کنگ۔ بے پردہ کنگ۔ اَنچیں کارے کنگ کہ کَس یا خاندان ءِ مَرْدُم بدّنام بہ بنت۔ لَجّی کنگ۔ **پونز بُرّیتگ :** (پون۔ز۔بُر۔رِ۔تگ) ہما کہ پہ بدّنامیں کار ءَ نام ءُ دَپ اِنت۔ بے شرم۔ بے لجّ۔ کم شَرَف۔ **پونز ءِ بُوتگ :** (ک گ) سوکیگ بُوتگ۔ سِیاہ دِل یا دِل سِیاہ بُوتگ۔ بے زار بُوتگ۔ شِزار بُوتگ۔ **پونز ءِ پُٹ بُوتگ :** یکّ کارے ءِ کنگ ءِ تورِشت ءِ سَبَب ءَ سَکّ ہژگ ءُ وَت ءَ چہ آ کار ءَ پہریزگ۔ (2) بے زاری بُوتگ۔ شِزار بُوتگ۔ **پونز ءِ دیم ءِ بُوتگ :** عِزّت ءُ شرف دار بُوتگ۔ گڑان ءِ سنگین بُوتگ۔ **پونز ءِ دیم ءِ دیگ :** عِزّت کنگ۔ کسے ءَ چہ بدّنامی ءَ رَکّینگ۔ کسے ءَ وشنام کنگ۔ **پونز ءِ سَرءَ کنگ :** یکّے را سِیاہ دِل کنگ۔ بے زار کنگ۔ **پونز ءِ سُمبگ :** (ک گ) پونز ءِ کڑکّ کنگ۔ پہ سُہر ءُ سَہت ءِ پِر کنگ ءِ ہاتر ءَ پونز ءِ گڑانزانی ءُ پڑّ ءِ ٹُنگ کنگ۔ (2) اُشتر ءِ پونز ءِ لانٹو ماں کنگ۔ **پونز ءِ گرزز :** (ن گ) پونز ءِ دار۔ پونز ءِ دَڑاجیں ہڈّ۔ پونز ءِ لٹّ۔ **پونز ءِ گرَرگ :** چیزے ءِ یا کسے ءِ مَیار کنگ۔ باہوٹ کنگ۔ (2) مِنّت مِنّت کنگ۔ مِنّت زیرگ۔ پَہلی ءُ دَرگُذری لوٹگ۔ **پونز ءُ گوش کنگ :** (ک گ) کسے ءِ گوش ءُ پونز ءِ بُرّگ۔ (2) بے عِزّت کنگ۔ کم شرف کنگ۔ **پونز ءِ بند بُوتگ :** (ک گ) پشّانک بُوتگ۔ **پونز ءِ بندَگ :** (ک گ) مَیار کنگ۔ باہوٹ کنگ۔ **پونز ءِ پڑّ :** (ن گ) پُلوہ جاہ۔ پونز ءِ ہما جاگہہ کہ پُلوہ مان کنگ بیت۔ **پونز ءِ پٹو :** (ن گ) ہما سِیاہیں بندیک کہ پونز ءِ سُمبگ ءَ رند پونز ءَ مان کشّگ بیت۔ **پونز ءِ دار :** (ن گ) پونز ءِ دَڑاجیں ہڈّ کہ بُروانانی نِیام ءَ بگِر تاں پونز ءِ سَر ءَ حدّ۔ **پونز ءِ دُومگ :** (ن گ) پونز ءِ پڑّ۔ **پونز ءِ لٹّ :** (ن گ) پونز ءِ ہڈّ یا پونز ءِ دار۔ **پونزو :** (پون۔زو) (س گ) دَڑاج پونز۔ (2) مزن پونز۔ **پونز ءِ ہڈّ :** (ن گ) پونز دار۔ پونز ءِ ہما دَڑاجیں ہڈّ کہ چہ بروانانی شَم ءَ بگِر تاں پونز ءِ سُنٹ ءَ کیت۔

پُونز : (پُون۔ز) (س گ) نہ وَشّی۔ زہر کنگ۔ (2) (ن گ) پاد ءِ پُونزک۔ پاد ءِ پدی نیمگ ءِ بہر کہ زمین ءَ ایر بیت۔ پینز۔ ہِتّگی۔ کُڑّی۔

سُنٹ۔ **پُونزبُوتگ** :(پُون۔ز۔بُو۔تگ)(ک گ) بےسماہ بُوتگ۔ سُبکّ بُوتگ۔(2) ٹھل بُوتگ۔بے پَرواہ بُوتگ۔ **پُونزکنگ** :(پُون۔ز۔کَ۔نگ)(ک گ) نَہ وَشّ بُوتگ۔زَہرگرَگ ءُ دیم ءَ ترّینگ۔ نَہ مَنگ۔(2) ہرَ کنگ۔تڑاس کنگ۔جہگ۔(3) سیر ءُ گمرَہیں حرَ ءِ پہ مستی وَتی پادانی چست کنگ ءُ زمین ءَ یا سرَگ ءُ لگّت جنگ۔ **پُونزگرَگ** : (پُون۔ز۔گِ۔رَگ) (ک گ) زَہرگرَگ۔نہ وَشّ بُوتگ۔بڑانزگرَگ۔ **پُونزوبُوتگ** : (پُون۔زو۔بُو۔تگ) مجازبُوتگ۔کَسّ ءَ مان نیارگ۔سُنٹو بُوتگ۔

پونزساد :(پون۔ز۔ساد)(ن گ) پوستاد۔ہما ساد کہ گوک ءُ پونز ءَ ماں کشّگ بیت ءُ چہ سرَ ءَ ئے مان ترّینگ ءُ بندگ بیت تنکہ آ دلوت یا اولاک زورجت مہ کنت۔

پُونزُک :(پُون۔زُک) (ن گ) باجا کہ پہ دَپ ءُ جننت۔سُرنا ءِ پُونزک کہ سُرنا جن ءُ دَپ ءَ ایر بیت۔ پُنزُک۔(2)(ن گ) پاد ءِ پدی نیمگ ءِ گردیں بہر کہ چہ کڑ ءَ جہل اِنت ءُ ڈگار ءَ ایر بیت۔(3) چیزے ءِ جہلی کرّگ ءُ کنارہ۔

پونزَگ :(پون۔زَگ)(ن گ) کوہ ءِ سُنٹ۔(2) ہرچیزے ءِ آخری کرّ یا سُنٹ۔

پُونزُرَگ :(پُون۔زُ۔رَگ) (ک گ) جان ءِ یا پُشت ءِ مِید یا پٹانی گوْات گرَگ ءُ پاد آہگ۔(2) بانژاں بُونژ۔(3) بوشار و بُوتگ۔ (4) ہِزم گرَگ۔(5) کوْ ہنین ءُ کٹ اِتگیں وَرگ یا گوشت یا دِگہ اَنچیں شے ءِ پُونسگ۔

پُونس :(پُون۔س)(ن گ) دَریائی بُوٹگے کہ گوْات ءُ گوْرم ءَ ئے تیاب ءَ کاریت۔(2) مچّ ءِ لٹّانی بُن ءِ ہتنکیں پوست۔(3) سُوسُک۔ بےتہہ۔(4) مچّ ءِ کُنٹ ءِ تہی نرمیں دار۔(5) کوْاپگیں ءُ تہہ پچیں دار۔

پُونسیتگ :(پُون۔سِ۔تگ) پُونسگ ءِ گوْستگال۔(2) گہیتگ۔ کوْاپگ بُوتگ۔ **پُونسیتگیں** : (پُن۔سِ۔تَ۔گیں)(س گ) ہما سرَگ کہ بدیں بوہ بہ کنت۔گہہ اِتگیں۔سرِّیتگیں۔

پُونسگ :(پُون۔سَگ)(ک گ) گہگ۔سرَگ۔ **پُونسو** :(پُون۔سو) (س گ) ہما کہ پُونسیتگ۔حرابیں۔

پُونش :(پُون۔ش۔ش)(ف گ) چہ پونز ءَ لمپ ءُ ہُونشّ کنگ ءِ توار یا کہ گڑ یوگ۔(2) چہ پونز ءَ پہ تُرندی ساہ کشّگ۔ پُوشّگ۔ **پُونش پُونش کنگ** : (پُون۔ش۔پُون۔ش۔کَ۔نگ)(ک گ) بوہ گرَگ۔(2) وازمَندگ بُوتگ۔مِنّت کنگ۔(3) گڑ یوگ۔پِری پِری کنگ۔ **پُونشگ** :(پُون۔شگ)(ک گ) پُوشّگ۔گِینا رَگ۔ چہ پونز ءَ توار ءَ درآہگ۔

پونشی : (پُون۔شی) (ج گ) پونشیگیں روچ کہ چہ باندات ءَ رَند اِنت۔تی روشی۔

پوتگ :(پو۔تگ)(ن گ) نَہ اوسپاتگیں یا گُش نہ کُتگیں مچّ ءُ بر کہ ناہ نَہ بیت۔ پِینگ۔

پونگ :(پوں۔گ)(ن گ) گُد، رُومال یا چادِرے ءُ تہہ ءَ چیزے ماں کنگ ءُ بندگ۔(2) اُرد۔گڑنچ۔(3) ٹنگ۔مان گیشگ۔

پونگس : (پون۔گس)(س گ) پٹّگ۔ہما کہ قدّ ءُ بالاد ءَ ئے کسان اِنت۔پونو۔برکتو۔ **پونگسی** : (پون۔گِ۔سی) (ن گ) پٹّکی۔ پونگس بُوتگ۔ **پونگسین** : (پون۔گِ۔سین)(س گ) کسان قدّیں۔پٹّکیں۔

پوہ :(پو۔ہ)(ن گ) زمستان ءِ سرد تریں ماہ۔(2) سرپد، بلد۔ زانتکار۔ ازمانکر۔ اِزمکر۔اَگلا مَند۔زانندگ۔سُجّاک۔عاقل۔ ہژّار۔سوہو۔سہی۔شیوار۔سرحیال۔سُدّہہ۔ذِہن۔(3) بے ارزِش۔ہنچا ئیں۔بےبرَکت۔ **پوہ بُوتگ** : (پو۔ہ۔بُو۔تگ) (ک گ) سرپد بُوتگ۔سرءِ پر بُوتگ۔سرَ ءَ مارگ۔فہمگ۔(2) بےارزش بُوتگ۔بےکار بُوتگ۔ **پوہے پر بُوتگ** :(پو۔ہے۔پر۔بُو۔تگ) گارءِ بیگوْاہ بُوتگ۔بےرَند بُوتگ۔

پُوہار :(پُو۔ہار)(ن گ) زار۔کُوکار۔گڑ یوگ ءُ زاری۔بُوہاڑ۔ پُوہاڑ۔موتک۔پُولانس دیگ ءُ گڑ یوگ۔ **پُوہاری** :(پُو۔ہا۔ری) (ن گ) پُرسی۔پُرسیگ۔

پُوہاڑ :(پُو۔ہاڑ) بچار : پُوہار۔

پوہام : (پو۔ہام) (ن گ) گرم۔ پاہار۔ ساچک۔(2) گرمی۔ گوات ءِ بندی۔ پھوم۔

پُوہڑ : (پُو۔ہڑ) بچار : پھوہڑ۔

پوہَگ : (پو۔ہَگ) (ک گ) کماہگ۔ مدرکانی بند یک ءَ کماہگ۔ ٹُنگیں مُہرگ یا دِگہ اَنچیں چیز ءِ قطار کنگ ءُ یکّ لڑ ءَ انچین کنگ۔لڑ۔سلہا ڑَغ۔ یکّ بند بُوہگ۔ گنڈَگ۔

پُوئی : (پُو۔ئی) (د) (ن گ) لانک بوج جاہ۔ چرخی۔ لانک ءِ بوج ءِ ہند۔ حاجت جاہ۔ سِنداس۔ کاکُوس۔ گُوداٹک۔

پَہ : (پَ۔ہ) ہاترءَ۔ چوکہ پَہ من، پَہ تو، پَہ آئی، پَہ آ کس ءَ۔

پَہ آ : (پَ۔آ) (پ گ) پَرائی۔ آنزّ یکیں جاہ ءَ۔

پَہ تاب : (پَ۔تاب) (ج ک۔س گ) پَہ اِشتاپ۔ پَہ اِشتاپی۔

پھاتَغ : (پھا۔تَغ) (ک گ) ہما ڈگار کہ دووار کِشگ بیت۔

پَہ اِداں : (پَہ۔اِ۔داں) (ج گ) پَہ اے ہند۔ پَہ اے نیمگ ءَ۔

پھاڈ : (پھا۔ڈ) (ن گ) زخم۔ ہما زخم کہ تیز نہ اِنت۔(2) پیریں مال ءُ ساہ دار۔(3) پیرزال۔(4) پیرمرد۔(5) تژان۔ حبر ءُ حال۔ **پھاڈ کنگ** : (پھاڈ۔کَ۔نگ) (ک گ) شون دیگ۔ نِشان دیگ۔ **پھاڈَگ** : (پھا۔ڈَگ) (ک گ) دڑّائینگ۔ سوگہہ کنگ۔ تژان کنگ۔

پھار : (پھا۔ر) (س گ) بےسنائتی۔ نِزوری۔ کم ہمتّی۔

پھارات : (پا۔رات) (ن گ) دوسالیگیں یادپ ءَ دوئیں پس۔ (2) زنکی ئیں مال۔

پھاڑ : (پھا۔ڑ) (ن گ) ہُنڈال۔ روتگ۔ **پھاڑی** : (پھا۔ڑی) (ن گ) روتگی دَرمان۔ ہما دَرمان کہ چَہ دژچک یا چَہ کاہ ءُ بوچ یا چَہ بُوٹگے ءِ روتگاں یا ہنڈالاں جوڑ کنگ بیت۔

پَہاز : (پَ۔ہاز) (س گ) سینگار۔ سمبہینگ۔ شوذَگ۔ مُشگ۔ پلگارَگ۔(2) خیال داری۔ پَہریز۔ رَکّ۔ **پَہازَگ** : (پَ۔ہا۔زَگ) (ک گ) پَہریزَگ۔ خیال داری کنگ۔ ساٹگ۔ گوَرکنگ۔ **پَہازی** : (پَ۔ہا۔زی) (ن گ) ہما کہ پہاز کنت۔ پہاز کنوک۔ ہما کہ پَہریزیت۔ دِلگوش دیوک۔ چاروک۔ خیال داری کنوک۔ **پَہازی ئیں** : (پَ۔ہا۔زی۔ئیں) (س گ) ہما کہ پہاز کنگ ءِ صفت ءُ نِسبت ءَ گون اِنت۔ ساٹ اِتگیں۔ پَہریزتگیں۔

پَہاس : (پَ۔ہاس) (ن گ) لچین ءُ مینیں جاگہہ۔(2) مال ءِ زاہگ ءُ ناڈُڑاہی ءِ وہد ءَ دان ءُ کاہ واریبنگ ءُ گدِیم کنگ۔

پَہاسَغ : (پَ۔ہا۔سَغ) (ک گ) بند بُوہگ۔ گٹّ بُوہگ۔

پَہانڑ : (پَ۔ہان۔ڑ) بچار: پاہ۔

پَہ اے : (پَ۔اے) (پ گ) پرے۔اے نزّیکیں جاہ ءَ۔ اے وَڑ۔ اے رَنگ۔ ہمے ڈَول۔

پھبّ : (پھ۔ب) بچار : پب۔

پھبّہ : (پب۔بہ) بچار : پبّگ۔

پھبّی : (پھب۔بی) بچار : پبّی۔

پَہبغ : (پہہ۔بَغ) (ک گ) دومی ءِ مال ءِ پَہ زوروَرگ۔(2) ہندی بُوہگ۔(3) سوگہہ بُوہگ۔

پَہ بُن رَوَگ : (پَ۔بُن۔رَ۔وَگ) (ک گ) چٹ بیگوْاہ بُوہگ۔ گاربُوہگ۔

پَہپُسغ : (پَہ۔پُ۔سَگ) (ک گ) آلماہگ۔ سوم گرَگ۔ جان ءِ گوْات گِرَگ۔ گڑّگ۔

پَہپَسو : (پَہ۔پَ۔سو) (س گ) سوم گپتگیں۔ گڑّ اِتگیں۔

پَہ پَہک : (پَ۔پَہہ۔ک) (س گ) پَہ مُدام۔ مُدامی۔ چٹ۔ پَہ سَرجمی۔ تیوَگ ءَ۔

پَہ پونز کِشک رَندَگ : (پَ۔پون۔ز۔کِش۔ک۔رَن۔دَگ) توبہ کنگ۔ مِنّت ءُ زاری کنگ۔ پَہلّی ءُ بخشش لوٹگ۔

پُہپُہو : (پُہ۔پُ۔ہو) بچار : پُھپّھو۔

پُھپّھو : (پُھپ۔پھو) (ن گ) بُزمرگ ءِ ناڈُڑاہی۔ مال ءِ پپّانی ناڈُڑاہی۔ بُزمَرک۔

پَہ پیم : (پَ۔پے۔م) (س گ) پَہ راہ بند۔ پَہ اِنان۔ پَہ گیگ ءُ گوْم۔ پَہ اندام۔ **پَہ پیم بُوہگ** : (پَ۔پے۔م۔بُو۔ہَگ) (ک گ)

تچک بُوئگ ۔(2) اَندام بُوئگ ۔شہم بُوئگ ۔ **پہ پیم کنگ :** (پَ۔ پے۔م۔کَ ۔نگ) (ک گ) پہ وڑ کنگ ۔ پہ راہ بند کنگ ۔

پہتاو : (پہ۔تاو) (س گ) دَرّاجی ۔کرّ ءِ گوْر ۔

پھتڑَغ : (پھت ۔ڑَگ) (ک گ) مار پاس ۔لیٹ جنگ ۔(2) آلیٹ جنگ ۔لیٹینگ ۔لیٹگ ۔ حاک لیٹ ۔

پھتک : (پِہہ ۔تک) (ن گ) ترمپ ۔چُٹّ ۔پڑی ۔پِٹّ ۔

پہ تنگ : (پَ۔تَنگ) (ج گ) پہ تُزْ ندی ۔ پہ اِشتاپی ۔ پہ اَلکر ۔ پہ ہلمہ ۔ پہ تِکّائی ءَ ۔ پہ زُوتی ءَ ۔تچانی ۔

پُہتنگ : (پُہہ ۔تنگ) (ن گ) کوْہنیں ءُ دِرتگیں جرّ ۔ (2) پُہتھیں ۔رسیدہ ۔پُہتہ ۔

پہ تو : (پَ ۔تَو) (پ گ) تئی ہاتر ۔تئی پارءَ ۔تئی جندءَ ۔

پُہتہ : (پُہہ ۔تہ) (س گ) پکّا ۔پکّگیں ۔پُختگ ۔(2) چالاک ۔ ہُژّار ۔سرپدیں مَردُم ۔ **پُہتھی :** (پُہہ ۔تَ ۔ہی) ہُژّاری ۔سرحیالی ۔ سرپدی ۔ زانتکاری ۔(2) پکّائی ۔ **پُہتھیں :** (پُہہ ۔تَ ۔ہیں) ہُژّاریں ۔سرپدیں ۔سرحیالیں ۔زانتکاریں ۔(2) پکّائیں ۔

پُہتہ کار : (پُہہ ۔تہہ ۔کار) (س گ) ہما مَردُم کہ وَتی کارءَ پہ جوانی ءُ سَرجمی ءَ کنت ۔شرّکار ۔کارءِ سَرجم کنوک ۔ **پُہتہ کاری :** (پُہہ ۔تہہ ۔کا ۔ری) (ن گ) شرّکاری ۔ پکّاکاری ۔ ہُژّاری ۔ زانتکاری ۔ آزمُودہ کاری ۔پُختہ کاری ۔ **پُہتہ کاریں :** (پُہہ ۔ تہہ ۔کا ۔ریں) (س گ) زانتکاریں ۔شرّکاریں ۔ ہُژّاریں ۔آزمودہ کاریں ۔ پکّا کاریں ۔پُختہ کاریں ۔

پھطان : (پَ ۔ٹان) (ن گ) گورگ ۔اِسپیت ۔(2) اوگان ۔

پہ جنگ ءَ لانچگ : (ک گ) جنگ ءَ تیار بُوئگ ۔جنگ ءَ سَر گرَگ ۔

پہ چؤل رَوَگ : (پَ ۔چو ۔ل ۔رَ ۔وَگ) (ک گ) تیزیں گاماں رَوَگ ۔کچکّ چؤل بُوئگ ۔

پہ چیوا : (پَ ۔چے ۔وا) بچار : پرچہ ۔

پہ خُو : (پَ ۔خُو) بچار : پہ کو ۔

پھد : (پھ ۔د) (ن گ) سرءِ حُشکی ۔گوْتر ۔پُلر ۔

پھڈّو : (پھد ۔دو) بچار : پڈّو ۔

پہ دیم : (پَ ۔دے ۔م) (س گ) بے مقصدءَ ۔بے منزل ۔ بے وت ۔سرءِ وت ۔

پھڈَل : (پھ ۔ڈَل) (س گ) کسان ۔کوتاہ ۔ **پھڈَلک :** (پھ ۔ڈَ ۔لک) (س گ) پٹّکین ۔کسانیں ۔کوتاہ قدّیں ۔ **پھڈَلین :** (پھ ۔ڈَ ۔لین) (س گ) پٹلّو ۔پٹّکین ۔(2) ہما کہ آئی ءَ پٹّکی ءُ بے بالادی ءِ صفت ءُ نِسبت گون اِنت ۔

پھڈُو : (پھ ۔ڈُو) (س گ) کوتاہ قدّ ۔(2) سِلکت ۔ چِلّ ۔ بے پلگاریں مَردُم ۔

پہ رازے : (پہ ۔را ۔زے) (ج گ) پہ شرّیں وڑے ءَ ۔ پہ یکّ ادائے ۔ پہ یکّ ڈوْلے ۔ پہ نخرہے ۔ پہ نازے ۔

پہ رَضا : (پہ ۔رَ ۔زا) پہ وَشّی ۔ پہ اِرادہ ۔ پہ دِل کُش ۔ بے زورءُ زیادتی ءَ ۔ پہ دِل ءِ تب ءَ ۔

پَہر : (پَہہ ۔ر) (ن گ) (س گ) ساعت ۔ کُترہ ۔ دمان ۔ (2) روچ ءُ شپ ءِ چاری بہر یکّ پَہرے ۔(3) ٹَہل ۔ ناز ۔ نخرہ ۔ (4) فخر ۔ مَزَن مردی ۔ مَزَن پَہری ۔ وڈّاہی ۔ مَزَن داشتی ۔ **پَہر بندَگ :** (پَہہ ۔ر ۔بَن ۔دَگ) (ک گ) اُمیت دارَگ ۔ دِل بندَگ ۔(2) شان کنگ ۔مَزَن مردی کنگ ۔ پَہر کنگ ۔ **پَہر کنگ :** (پَہہ ۔ر ۔کَ ۔نگ) (ک گ) ٹَہل ءُ ناز کنگ ۔ پَہر بندَگ ۔

پَہری : (پَہہ ۔ری) (ن گ) ہماں مارکہ یکّ پَہرے ءِ تہہ ءَ کُشیت ۔ ہما مارکہ اگں بوارت یکّ زَد کنت ۔ (2) پَہر بستگیں ۔ (3) ہما کہ پَہر بندیت ۔ہما کہ مَزَن مردی نِشان دنت ۔

پَہَرڑ : (پَ ۔ہَر ۔ڑ) (س گ) چوٹ ۔ہما دارکہ چوٹ بیت ۔ (2) پوتی بُوئگ ۔ گْوات گرَگ ۔ **پَہرڑَغ :** (پَ ۔ہَر ۔ڑَغ) (ک گ) چوٹ بُوئگ ۔(2) پوتی بُوئگ ۔ گْوات گرَگ ۔(3) چیز ءِ رَندءَ تچگ ۔ پول کنگ ۔

پَہرَغ : (پَہہ ۔رَغ) (ک گ) جہلادی کپگ ۔ جہل کپگ ۔ (2) تاہیر گرَگ ۔ قَرار گرَگ ۔(3) یکّ پلّوے ءِ سَر گرَگ ۔(4) کارے دَست ءِ گرَگ ۔

پَہرگ : (پہہ۔رَگ) (ک گ) پہریزگ۔ پیازگ۔ دِلگوش کنگ۔(2) آبادیں ہند۔ نیمگ۔ علاقہ۔ دَمگ۔ ڈیہہ۔ (3) مغربی بلوچستان ءِ شہرءُ دَمگے ءِ نام انت۔

پِہری : (پِہہ۔ری) (ن گ) بچار : پِہریگ۔

پَہریز : (پہہ۔ریز) (ن گ) (س گ) رکّ۔ یکّ کرّ۔ کرّی۔ ہز۔ (2) چیزے ءِ کارمرز نہ کنگ۔(3) ناجوڑی ءِ سبب ءَ تب ءَ نہ کپوکیں وَردے ءِ نہ وَرگ۔ (4) خیال داری۔ اڈّ۔ چیٹ۔ پناہ۔ ترشیپ۔ چِنگ ءُ ایر کنگ۔ سِپار۔ سمبال۔ **پَہریزگ** : (پہہ۔رے۔زَگ) (ک گ) یکّ چیزے یا وَتی جندءَ چہ بدءُ بیرانی ءَ دُور دارگ۔ پہازگ۔ پارت۔ پرکرگ۔ ٹکینگ۔ پکِر کنگ۔ پودگ۔ پیازگ۔ رَکّینگ۔ چِڈّ اہگ۔ خیال داری۔ ساٹگ۔ سارگ۔ سِپارگ۔ سَمبالگ۔ شیوارگ۔ گُٹّ ءِ بندگ۔ گوْرءَ بندگ۔ گوْر کنگ۔ نگہہ دارگ۔

پَہریزگار : (پہہ۔ریز۔گا۔ر) (س گ) چہ رَدیں کاراں وَتارا دُور دارگ۔ راست باز۔ ایمان دار۔ نیکوکار۔

پِہریگ : (پِہہ۔ری۔گ) (ن گ) بےزار۔ شزار۔ سوکیگ۔ سِیاہ دل۔ دِل سِیاہ۔ پِہری۔

پَہرِیور : (پہہ۔ری۔وَر) (س گ) ہمائی سرءَ کہ پہر بندگ بہ بیت۔ پہر بستگیں۔

پُھڑ : (پُھ۔ڑ) (ن گ) باکس ءِ ہما پوست کہ اُوداں آس برگی چیزے یا شورہ جتگ کہ ٹال ءِ گوں ہمیشی ءِ سرءَ لتا رگ ءِ ٹال آس بارت۔(2) جِنترءِ چیری دوئیں سِنگ۔

پَھڑ : (پھ۔ڑ) (ن گ) مارءِ سرِدیم۔

پَھڑ چال : (پھڑ۔چال) (س گ) شِنگ شانگ۔ تار پتار۔ (2) ترونگ۔

پَھڑ کَغ : (پھڑ۔کَغ) (ک گ) لرزگ۔ زورزورءَ ساہ ءِ کشّگ۔ دل ءِ دَڑ ہلگ۔

پَھڑو : (پَ۔ڑو) (ن گ) مچّ ءِ ٹال یا کرز۔

پُہڑی : (پُہہ۔ڑی) (ن گ) ترمپ ءِ پِٹّگ۔ ہوْرءِ مزنیں ترمپ۔ آپ ءِ ترمپ۔ پُڑی۔

پَہ زانت : (پَ۔زان۔ت) گوں ساہ ءُ زانگ ءَ۔ پَہ زانتکاری۔ پَہ قصد۔ **پَہ زانت کنگ** : (پَ۔زان۔ت۔کَ۔نگ) ہما کار یا گپّ کہ کنگ نہ لوٹیت بلے آئی ءِ کنگ۔

پَہ زِینت ءُ دُنیا : پَہ رسم ءُ دود۔ پَہ رسم ءِ جہان۔

پُھژ : (پُھ۔ژ) (س گ) بچار : پُژّ۔

پَہغ : (پَ۔ہَغ) (ک گ) چیزے ءِ وَتی کنگ۔ زور چیزے ءَ وَتی کنگ ءُ بَرگ۔

پَہ قصد : (پَ۔قس۔د) پَہ زانت۔ گوں ساہ ءُ زانگ ءَ۔

پَہک : (پہہ۔ک) (س گ) سلّہ۔ صاف ءُ سلّہ۔ بے لیگار۔ صاف۔ زَگر۔ حوتّک۔ بے پولنگ۔ ہر چیزے کہ پَہک بہ بیت۔ پاک۔ پلگار۔(2) بیرگ۔ پہہ۔ اصل۔ **پَہک آپ** : (پہہ۔ک۔آپ) (س گ) نوک آپ۔ **پَہک جان** : (پہہ۔ک۔جان) (س گ) جان دُراہ۔ سلامت۔ **پَہکی** : (پہہ۔کی) (ن گ) پلگاری۔ بے عیبی۔ پاکی۔ صافی۔ **پَہکیں**: (پہہ۔کیں) (س گ) ہما کہ پَہک انت۔ پَہک۔ پلگار اِتگیں۔ ہما کہ آئی ءَ پاکی ءُ صافی ءِ صفت ءُ نسبت بہ بیت۔ شُشتگیں۔ صافیں۔

پَہک دِل : (پہہ۔ک۔دِل) (س گ) نیک نیّت۔ ہما کہ دِل ءَ ئے بغیر نیست۔ **پَہک دِلی** : (پہہ۔ک۔دِ۔لی) (ن گ) دِل ءِ چہ بُغض ءُ حسدّ ءَ پَہک۔ بے کست ءُ کینگ۔ صاف دلی۔ بے دُزوہ۔

پَہک دِلیں : (پہہ۔ک۔دِ۔لے۔ن) (س گ) ہما کہ آوانی دِل چہ حسدّ ءُ کینگ ءُ دُژمنی ءَ پاک ءُ صاف انت۔(2) نیک نیتّیں۔ بے کست ءُ کینگیں۔

پُہک : (پُہہ۔ک) (ن گ) حاک۔ بے ارزش۔ دان ءِ ہیرتیں ءُ بے کاریں پُگ۔(2) ہما ناہ کہ نارسیدہ یا کوْک یا پون بہ بیت۔

پُہکی : (پُہہ۔کی) (ن گ) ہما ناہ کہ پُہک انت۔(2) ہما کہ گوں پُہک ءِ نسبت داریت۔ **پُہکیں** : (پُہہ۔کیں) (س گ) بے

اَرزِشیں ۔ بے کاریں ۔ بے پلگاریں ۔ پوئیں ۔(2) ہما کہ گوں پُھک ءَ نسبت داریت ۔

پُھکّ : (پُھک ۔ک) (ن گ) کر پاس ءِ کِشار ۔

پہ کُو : (پَہہ ۔کُو) (ج گ) تانگو ۔کُجا ۔ کُجو ۔تاں پلّو ءَ ۔تاں وٹّ ءَ ۔ کجام نیمگ ءَ ۔

پہ کوریں دِلے : (پَ ۔کو ۔رے ۔ں ۔دِ ۔لے) پہ نادِل کَشّی ۔ نارضائی ۔ پہ دودِلگی ۔

پہ کئے : (پَہہ کئے) (ج گ) کئی ہاترءَ ۔ پہ حیرانی ءِ دَرشان ءَ گوْ شگ بیت ۔پُچّو ۔

پَہگ : (پَ ۔ہَگ) (ک گ) چہ تُرس ءَ دِل ءِ لرزَگ ۔

پَہِلّ : (پَ ۔ہِل ۔ل) (ن گ) دَرگُذر ۔ بخشگ ۔موکل ۔ رَحم ۔ بشک ۔بخش ۔ بکش ۔ **پَہِلّ کَنگ :** (پَ ۔ہِل ۔ل ۔کَ ۔نگ) (ک گ) بخشگ ۔ دَرگُذر کنگ ۔ **پَہِلّی :** (پَ ۔ہِل ۔لی) (ن گ) پَہِلّ کَنگ ۔دَرگزر کنگ ۔دَرگوز ۔ بَخشگ ۔ **پَہِلّی گِرَگ :** (پَ ۔ہِل ۔لی ۔گِ ۔رَگ) (ک گ) بخشگ لوٹگ ۔حق ءِ پہلّی ۔ حقّانی بخشگ لوٹگ ۔دَرگُذرءِ پہلّی لوٹگ ۔

پُہل : (پُہہ ۔ل) (ن گ) جُویا کَور یا دَریاے ءِ سرءَ چہ دار یا آسِن ءَ جوڑ کُرتگیں راہ گوْ زگ کہ ہمیشی ءِ سرءَ مَرْدُم یا اولاک گوْ زنت ءُ ہما دَست بَنت ۔(2) سَربند ۔شیپ ءُ کوْر ءِ سَرگپت ۔

پُہلاڑی : (پُہہ ۔لا ۔ڑی) (ن گ) روباہ ۔پُلدم ۔

پِھلَنگ : (پِ ۔لَن ۔گ) بچار : پِرَنگ ۔

پَہلُو : (پَہہ ۔لُو) (ن گ) پہلُوگ ۔پَہلی ۔پَہلِیگ ۔ بنیادم ءِ یا ساہ دارءِ پہنات ءُ کش ءُ ڈبّ ءِ ہڈّ ۔ترک ۔پہلُونک ۔(2) کش ۔ پہناد ۔کرّ ۔

پَہلوان : (پَہہ ۔لَ ۔وان) (ن گ) گُشِندہ ۔شاعر ۔وش گوْش ۔ پالوان ۔ اگازی ۔(2) ہما کہ جنگی مَرْدُمانی جَنگ ءُ مڑ ءِ قصّو اں پہ زہیر جَنت ۔(3) جان ءِ پُرّیں مَرْدُم ۔مَلّ ۔چَکّ ۔خُرّ ۔خُورّ ۔ہوت ۔شہ زور ۔ زوراوَر ۔جنگی مرد ۔ **پَہلوانی :** (پَہہ ۔لَ ۔وانی) (ن گ) زوراوَری ۔ زوراکی ۔جان ءِ پُرّی ۔(2) گُشِندہی ءُ شاعِری کَنگ ءِ کار ۔ **پَہلوانیں :** (پَہہ ۔لَ ۔وا ۔نیں) (س گ) زورمندیں ۔ طاقت وریں ۔(2) پُرگوشتیں ۔زنڈیں ۔ٹُوہیں ۔(3) شاعریں ۔گُشِندہیں ۔وشّ گُٹّیں ۔وشّ الہانیں ۔وشّ گُفتاریں ۔

پَہلورَغ : (پَہہ ۔لو ۔رَغ) (ک گ) پولگ ۔ شِنگ شانگ کَنگ ۔شوہازگ ۔دزموش کَنگ ۔

پَہلُوگ : (پَہہ ۔لُوگ) بچار : پَہلُو ۔

پَہلُونک : (پَہہ ۔لُون ۔ک) (ن گ) پَہلِیگ ۔ہما کمانیں ہڈّ کہ مَرْدُم ءِ سینگ ءُ بڈّ ءَ اَنت کہ چو کبسّ ءَ اَنت کہ پُپّ ، دِل ، جگر ، دُرُست ہمے کبسّ ءِ تہہ ءَ اَنت ۔پَہلُو ۔پہلُوگ ۔ترک ۔

پَہلَوی : (پَہہ ۔لَ ۔وی) (ن گ) پَہلَوی یانی زبان یا کہ ہر چیزے کہ گوں پَہلَوی آں سیادی کَنت ۔چہ اوستائی زبان ءَ دَر آتکگیں زبانے ۔قدیمی فارسی ۔

پَہلی : (پَہہ ۔لی) (ن گ) نَنگار ءِ جوڑ ۔(2) ڈگار ءِ کسانیں ٹکّر ۔ (3) پَہلُو ۔ پَہلِیگ ۔پَہلُونک ۔ترک ۔

پَہلِیگ : (پَہہ ۔لی ۔گ) بچار : پَہلُو ۔

پَہم : (پَہہ ۔م) (ن گ) کارے ءَ پہ دِل ءُ سِدک کَنگ ءِ حالت ۔ دَزگٹّ ۔(2) فہم ۔زانت ۔ **پَہم بُونگ :** (پَہہ ۔م ۔بُو ۔نگ) (ک گ) کارے ءَ دَست گٹّ بُونگ ، اَنچو دَست گٹّ بُونگ کہ دِگہ ہچّی ءِ ساہ مہ بیت ۔

پہ مَدار : (پَ ۔مَ ۔دار) پہ تہمبل ءُ اوپار ۔پہ صَبر ءُ جَلّ ۔

پَہمَک : (پَہہ ۔مَک) (ن گ) آبریشُم ۔

پَہمَگ : (پَہہ ۔مَگ) بچار : فَہمگ ۔

پَہمِندَگ : (پَہہ ۔مِن ۔دَگ) بچار : فہمندگ ۔

پَہمِیان : (پَہہ ۔مِ ۔یان) (ن گ) اَندیم ۔ چیر ۔ چیر داتگیں ۔ ساتگیں ۔اَندری ۔ **پَہمیانی :** (پِہہ ۔مِ ۔یا ۔نی) (ن گ) اَندیمی ۔ چیری ۔اندری ۔رازی ۔ **پَہمیانیں :** (پَہہ ۔مِ ۔یا ۔نیں) (س گ) چیریں ۔اندریں ۔اَندیمیں ۔رازیں ۔ظاہر نہ بُوتگیں ۔

پہنات : (پہہ ـ نات) (ن گ) پہناد ـ کش ـ پہلو ـ منج ـ چکّ ـ ترَ ـ تکّ ـ چُنڈ ـ رُخ ـ سرُوگ ـ سَرون ـ کشگ ـ کِنکّ ـ نکشّ ـ بر ـ پڑا ہگ ـ پلّو ـ پڑ اہی ـ (2) مرُدم ءِ کش یا پہلو گانی راستی یا چپّی بہر ـ راستی یا چپّی باسک ءِ چیری نیمگ ءِ پہلو نک ـ (3) ہر دَزاجیں چیز ءِ پہناتی بہر ـ **پہناتانی پیچ بُوَنگ :** (پہہ ـ نا ـ تا ـ نی ـ پیچ ـ بُو ـ نگ) (ک گ) پہناتانی دَرد کنگ یا ژندءِ زیم بُوَنگ ـ کپتانی پیچ بُوَنگ ـ (2) رپیپنگ ـ نقصان دیگ ـ تاوانی کنگ ـ **پہنات بُوَنگ :** (پہہ ـ نات ـ بُو ـ نگ) (ک گ) یکّ کرّ بُوَنگ ـ کار نہ دارگ ـ (2) لیٹ وَرگ ـ کپگ ـ (3) تچک بُوَنگ ـ وَپسگ ـ (4) گون بُوَنگ ـ بالا بندی کنگ ـ **پہنات جنگ :** (پہہ ـ نات ـ جَ ـ نگ) (ک گ) گوُرگند جنگ ـ گون جنگ ـ **پہنات دیگ :** (پہہ ـ نات ـ دی ـ یگ) (ک گ) بالا بندی کنگ ـ مدتّ کنگ ـ **پہنات کنگ :** (پہہ ـ نات ـ کَ ـ نگ) (ک گ) پڑ اہی ءِ کچّ کنگ ـ (2) یکّ کرّ کنگ ـ ڈالچار کنگ ـ (3) لیٹ دیگ ـ کسے ءِ انچو جنگ کہ آ پہنادی ءَ بہ کپیت ـ **پہناتی :** (پہہ ـ نا ـ تی) (ن گ) یکّ کرّی ـ (2) چہ پڑ اہی ءَ ـ (3) نکشّ ـ کشی ـ بگلی ـ کشّ ءِ کائی ـ کشّوکی ـ نکشّی ـ (4) پہ وَپسگ ءِ تچک بُوَنگ ـ **پہناتی ئیں گپّ :** (پہہ ـ نا ـ تی ـ ئیں ـ گپ ـ پ) (س گ) تژن ـ شگان ـ باشگو ـ پیگور ـ **پہناتی بُوَنگ :** (پہہ ـ نا ـ تی ـ بُو ـ نگ) (ک گ) دِلگوش نہ کنگ ـ حبرے ویل کنگ ءِ دِگہ حبرے ءِ بنا کنگ ـ (2) پاسائی بُوَنگ ـ ریز گرَگ ـ ریس گرَگ ـ **پہناتی گوْانک ءِ جنگ :** (ک گ) گوش ءِ گوْشگ ـ (2) چہ دُور ءَ گپّے گوْشگ ـ

پہناد : (پہہ ـ ناد) بچار : پہنات ـ

پہنادکشّ : (پہہ ـ ناد ـ کش ـ ش) (ن گ) کونٹ ءِ گالی دوچی ءِ آزبابے ـ

پھندی : (پھن ـ دی) (ن گ) گرَنچ ـ گنڈ ـ (2) دُروہ بازی ـ اٹکل باز ـ

پھنڈ : (پھن ـ ڈ) (ن گ) بڈّ ـ بار ـ

پھنڈَ غ : (پھن ـ ڈَ گ) (ک گ) وڈّاہی کنگ ـ وڈّاہی ـ مرَن داشتی ـ

پُھنڈَلی : (پُھن ـ ڈَ ـ لی) (ن گ) کسانیں لوت ـ

پھنّی : (پھن ـ نی) (ن گ) ترمپ ـ پُڑی ـ

پہوال : (پہہ ـ وال) (ن گ) شوْانگ ـ مال چارینوک ـ پسانی والینوک ـ ہما کہ پس ءِ رمگ، گوک ءِ گورُم یا بگّ بہ داریت ءِ گوں ہمیشاں، شپ جاءِ روچ جاہ بہ بیت ءِ بہ گردیت ـ (2) کوچک ءِ گیْابان یا کوہستگاں جہہ منندیں مرُدم ـ گِدان نشین ـ (3) (س گ) سادگ ـ دِل پہک ـ (4) نہ زانتکار ـ نابلد ـ بودلا ـ **پہوالی :** (پہہ ـ وا ـ لی) (ن گ) مال داری ـ (2) گوں مال ءَ گون بُوَنگ ءِ اینگو آنگو گردءِ ترّ کنگ ـ حر چارینوک ـ باحر پان ـ (3) مال ءِ پسانی نگہہ وانی ءِ پاسداری ـ (4) دِل پہکی ـ سادگی ـ (5) نہ زانتکاری ـ نابلدی ـ (6) نادُزاہی یے ـ (7) ہلک ءِ میتّگانی یا ڈَنّ ءِ کُوچگانی نِندوک ـ **پہوالیں :** (پہہ ـ وا ـ لیں) (س گ) مالداریں ـ شوْانگیں ـ گداں نشینیں ـ (2) دِل پہکیں ـ (3) نابلَدیں ـ

پہ وانکہ : (پَ ـ وان ـ کہ) (گ ر) ہما کہ ـ ہمے پارءَ ـ پمیشکا ـ پہ ہمیش ءَ ـ پہ اے سَبَب ءَ ـ پوانکہ ـ

پہ وَت : (پَ ـ وَت) (پ گ) پہ وَتی جندءَ ـ وَتی ہاترءَ پہ دِگر ءِ اِنّاں ـ

پہ وَتاں : (پَ ـ وَ ـ تاں) (پ گ) یکّ دومی ءَ گوں ـ پہ وَتی جِنداں ـ

پہ وَت رَوگ : (پَ ـ وَت ـ رَ ـ وَگ) (ک گ) پہک رَوگ ـ بیگوْاہ بُوَنگ ـ (2) ترہگ ـ آرام بُوَنگ ـ

پہ وَت گیری : (پَ ـ وَت ـ گی ـ ری) وَتی لیگگ ـ وَتی کنگ ـ دوست دارگ ـ

پہوٹ : (پَ ـ ہُٹ) (ن گ) بدُعاے بزاں شرّیں روچاں مہ گندات ئے ـ (2) دَرز ـ ترک ـ کڑکّ ـ

پھوَزاں : (پھ ـ وَ ـ ذاں) (ج گ) آتک ءَ ـ ژا ـ چہ ـ پہ اُوداں ـ

پھوک : (پھو۔ک) بچار : پوک۔

پھوکڑی : (پھو۔کَ۔ڑی) بچار : پوکڑی۔

پھوگ : (پھو۔گ) (ن گ) بے رس۔ کؤا پگ۔ ٹِگ۔

پھوگری : (پھو۔گَ۔ری) (ن گ) مال ءِ پہوال ءَ راپہ چارینگ ءَ دیگ۔ (2) ہما بزیا پس کہ پہ شؤانگی مُزّ یا پہ دارگ ءَ دیگ بیت۔

پھونگی : (پھو۔نا۔ہ۔گی) (ن گ) ہوپ۔ ہما بیماری کہ چہ یکّے ءَ دومی ءَ گیپت۔

پہوم : (پَ۔ہوم) (ن گ) گؤات ءِ بندی۔ ہُٹ۔ پوہار۔

پھونج : (پون۔ج) (ن گ) پنیر۔ مستگیں شِیر۔

پھوہڑ : (پھو۔ہڑ) (ن گ) پوکڑ۔ نریں شنّک۔

پہوہی : (پَ۔ہو۔ہی) (ن گ) بدزبان۔ سیاہ زبان۔ بدءُ رَدگشوک۔

پہی : (پَ۔ہی) (ن گ) یکّ ریشے۔ (2) دانگے کہ مَردُم ءُ ساہ دارءَ دَرکیت۔ پیہی۔

پھیڈی : (پے۔ڈی) (ن گ) چوٹ رَوَ۔ چوٹ پاد۔ چوٹ رفتار۔ (2) مادگیں حَر۔

پھیف : (پھے۔ف) (ن گ) چَمّ ءِ چِلّ۔ چَمّ ءِ چرک۔ پچُّڑ۔ رینگ۔ **پھیفلی** : (پھے۔فَ۔لی) (ن گ) چَمّ ءِ پردگانی پُٹ۔ چَمّ ءِ مُود۔ مچاچ۔

پھیکڑی : (پھے۔کَ۔ڑی) (ن گ) بے کاریں ءُ خرابیں دانگ۔ دَرْچک ءِ بے کاریں بَر۔

پھیکوخ : (پھے۔کوخ) (ن گ) ساہ دارے چہ روتینک ءَ بگر داں لِڈ ءِ تنگّیں گوشت ءِ نالی۔

پھیم : (پَ۔ایم) (ن گ) پژم۔

پِھیہالغ : (پھی۔ہا۔لگ) (ک گ) تہہ ءَ کنگ۔ پُتر ینگ۔

پھینگ : (پےن۔گ) (ن گ) آپ ءِ کسانیں ترمپ۔

پِہَغ : (پَ۔ہی۔ہَگ) (ک گ) تہہ ءَ ترّگ۔ تہہ ءَ رَوگ۔

پی : (پَ۔ی) (ن گ) ترمپ۔ (2) آپ ءِ گُلمب۔

پَیے : (پَ۔یَے) (ن گ) ریش ءُ دانگ ءِ تڑاکینگ ءِ ہا ترءَ ترّ کُرتگیں آرتیں دَرمان یا آرت۔

پیاپ : (پَ۔یا۔پ) (س گ) پیاف۔ صاف۔ پاک۔ پہک۔ ہما صافیں نوک آپ کہ زَمین ءِ لیگاری ءُ گند آئی ءِ تہہ ءَ ہوار نہ اَنت۔ بے پولنگ ءُ پہک ءُ صاف۔ اوشیش۔ بے عیب۔ پہک آپ۔ **پیاپیں** : (پَ۔یا۔پیں) (س گ) صافیں۔ پہکیں۔ پلگاریں۔ بے عیبیں۔ اوشیشیں۔

پیادگ : (پَ۔یا۔دَگ) (ن گ) سَر پاد۔ ہما کہ سَوار نہ اِنت ءُ پادان اِنت۔ پاداں رؤکیں مَردُم۔ سَر پادیں۔ بے اولاک۔ بے سَواری۔ پادان۔ **پیادگی** : (پَ۔یا۔دَ۔گی) (ن گ) پہ پادان رَوگ۔ پادان بُونگ۔ پادانی ءَ۔ **پیادگین** : (پَ۔یا۔دَ۔گیں) (س گ) ہما کہ پیادگ اِنت۔ ہما کہ سَوار نہ اِنت۔ پادانیں مَردُم۔

پیاز : (پَ۔یاز) بچار : پیازگ۔

پیازگ : (پَ۔یا۔زَگ) (ک گ) ترشیپ۔ شَرّی ءَ دِلگوش داری کنگ۔ پہریزگ۔ رَکّینگ۔ ساتگ۔ ساٹگ۔ دوست دارگ۔ سارءُ گؤر کنگ۔ پلگارگ۔ **پیاز ءُ پردہ کنگ** : آرتیں پونز ءِ دیم ءَ دیگ۔ (2) پہ عالم ءِ شون دیگ ءَ عزّت دیگ۔ دوتل ءُ دوپوستی کنگ۔ کلپی کنگ۔

پیاف : (پَ۔یا۔ف) (س گ) چہ آپ یا شیرگ ءَ پُرّ۔ (2) پیاپ۔ (3) بزاہ دار۔ شَرّ رنگ۔ صاف۔ پہک۔ **پیافیں** : (پَ۔یا۔فیں) پیاپیں۔ صافیں۔ پلگاریں۔ بزاہ داریں۔

پیالگ : (پَ۔یا۔لگ) بچار : پیالہ۔

پیالو : (پَ۔یا۔لو) بچار : پیالہ۔

پیالہ : (پَ۔یا۔لَہ) (ن گ) ہر رنگیں آبواری رزان۔ چاء واری دَرپ۔ شیشیگ ءِ یا حاک ءِ ہما دَرپ کہ پہ چاء ءِ وَرگ ءَ کارمرز بیت۔ پیالو۔ قدّح۔ ہیران۔ رزان۔ تاس۔ کسانیں آبواری یا چاء واری۔ پیالگ۔ کوڑی۔ **پیالہ وَرگ** : (پَ۔یا۔لَہ۔وَ۔رَگ) (ک گ) مُرشدے ءِ یا نیک ءُ پاکے ءِ مُرید بُونگ ءُ چرائی ءَ دم جتگیں پُرّیں پیالہ وَرگ ءِ رسم۔

پیالہ وار : (پَ۔یا۔لَہ۔وار) (س گ) ہما کہ وَلی یا پیرے ءِ آپ ءَ یا چہ آپینکیں شے ءِ مرید اِنت۔ ہما کہ آئی ءَ پیرے ءِ پیالہ وارتگ۔

پَے بُند :(پَے ۔بُن ۔د)(ن گ) یکّ جاہی ۔(2) سا نگ ءِ پیش بَجَکّ ءُ جِنِکّ ءِ سا نگ ءِ حَبر ءِ رسم ۔(3) سا نگ بَندی ۔(4) حَبر سندی ۔

پے بُندی :(پے ۔بُن ۔دی)(ن گ) سا نگ بندی ۔حَبر سندی ۔(2) سا نگ بندی ءِ دود ۔

پیپر چِو :(پی ۔پر ۔چِو)(ن گ) بُو جیگ ءِ سَر بری تہتگ ۔

پِیپسک :(پی ۔پِس ۔ک)(ن گ) دَست ءُ دیم ءَ دَرآتکگیں ھُورتیں دانگ ۔

پیپلستان :(پی ۔پَ ۔لِس ۔تان)(ن گ) کسانیں مُرگے ۔ اَبابیل ۔جنگلی ملائنک ۔پلپشتگ ۔پِلشتوک ۔

پیپلو :(پی ۔پَ ۔لو)(ن گ) سولے کہ کسانیں سُہریں بَرَ ءِ بیت ۔(2) کسانیں بالوے ۔پاپلو ۔

پَیت :(پے ۔ت)(ن گ) لَونگ ۔کلمپُر ۔

پِیتّ :(پی ت ۔ت)(ن گ) چہ بندیک یا آبرَیشُم ءَ گوپتگیں بارَگ یا پتّنیں ءُ دَراجیں بندیک یا آبریشُم ۔مڑیرہ ۔کٹاوگ ۔پا مک ۔ پتّنیں ڈوَل داریں بندیک ۔سِلسِلہ ۔ **پِیت ءُ ٹُکّ** :(ن گ) دوچ ءِ قسمے ۔**پِیت ءُ ٹِکّ** :(ن گ) دوچ ءِ تہرے ۔

پیتا :(پی ۔تا)(د)(ن گ) دَراجی ءِ یا پرَاہی ءِ گچّ ءِ گروک ۔بان یا دِگہ چیزے ءِ دَراجی ءُ پرَاہی ءِ گچّ کنوکیں پیت کہ آئی ءِ سَر ءَ گچّ نبشتہ اَنت ۔

پیتاپ :(پے ۔تاپ)(ن گ) روچ تاب ۔روچ تاپ ۔ہما جاگہہ کہ روچ ءِ گرمی ءِ برا انزبہ لگیت ۔روچ ءِ سَر ءَ بزاں سا ہگ ءِ اناں ۔زمستان ءِ ہما جاگہہ کہ روچ ءِ بر انز سکّ بنت ۔روچ ءِ گرمی ۔روتاپ ۔اڈّ ۔

پِیتّار :(پِی ت ۔تار) بچار : پُوتّار ۔

پیتّاریں :(پِی ت ۔تا ۔ریں) بچار : پُوتّاریں ۔

پیتّاری :(پِی ت ۔تا ۔ری) بچار : پوتّاری ۔

پیتلگ :(پیت ۔لگ)(ک گ) پیچگ ءِ گوستگال :ہما کہ دوتل یا بازتلاں کُتگ ءُ ایر کُتگ ۔ **پیتلگیں** :(پیت ۔ک ۔گیں) پیچگ ءِ دیریں گوستگال ۔(2) ہما کہ پیتلگ ۔

پیتّل :(پِی ۔ت ۔تَل)(ن گ) مادنے ۔زَرد یا سُہر بڑمشیں طِلاہ رنگیں مادنے ۔پوپل ۔رود ۔(2) تالی ۔(3) رزان ۔

پیتی :(پی ۔تی)(ن گ) چہ دار یا آسن یا کہ دِگہ اَنچیں چیزے ءِ جوڑ کُرتگیں سامان ءُ اَزباب مان کنگی مَزنیں دَرپ ۔

پیٹّ :(پے ٹ ۔ٹّ) بچار : پِٹّ ۔

پیٹ :(پِے ۔ٹ)(ن گ) پرلچّیتگیں ۔مانپوشتگیں ۔بازیں لبز انی گُڈسَراں کیت ءُ ہمے معناء دنت چوش کہ پُر پیٹ بزاں پُرلچّیتگیں ۔پُلک پیٹ بزاں ہما کہ پلک ءَ لچّ اِتگ ۔

پیٹِک :(پِے ۔ٹِک)(ن گ) زرّ یا سُہر ءِ گردیں ٹکّے کہ پیشانی ءَ لڑونج بیت ۔سہتے ۔(2) گونڈیں زہگاں چہ آئی ءِ عازیزانی نیمگ ءَ بخشاتگیں مڈّی یا سوگات ۔

پیٹو :(پے ۔ٹو)(د)(س گ) بےتپاکی ۔ناٹاہی ۔

پیٹوسک :(پِے ۔ٹوس ۔ک)(ن گ) آبلو ۔آبلہ ۔ترامبل ۔ پُوترڑو ۔پلّو ہا ۔

پِیٹی :(پی ۔ٹی)(ن گ) حَرابی ۔شیطانی ۔گوچلی ۔

پِیٹی کار :(پی ۔ٹی ۔کار)(ن گ) حِیلہ باز ۔ھُنر باز ۔پلینڈ ۔ ناشر ۔مُنافِق ۔پَندل ساچ ۔حِیلہ ساز ۔**پِیٹی کاری** :(پی ۔ٹی ۔کا ۔ری)(ن گ) حیلہ بازی ۔پلینڈی ۔ناشری ۔گوچلی ۔سِل کاری ۔بیش کاری ۔**پِیٹی کاریں** :(پی ۔ٹی ۔کا ۔ریں)(س گ) حیلہ بازیں ۔ شیطاں کاریں ۔پلنڈیں ۔ناشریں ۔پندل سازیں ۔گوچلیں ۔

پیث :(پے ۔ث)(ن گ) لَجّ ۔مَیار ۔

پیچ :(پے ۔چ)(ن گ) تاب ۔ریس ۔پتاتگیں ۔ہما کہ آئی ءِ سَر ءَ کُنڈیں پیچ پر اِنت ۔(2) لگانڈ ۔چپّ ءُ چوٹ ۔تاب تابیں زہ ۔ بڑیس ۔کوس ۔وہل ۔پیڑ ۔(3) یکّ دَرمان ءُ دارُوے ۔(4) لاپ ءِ پیچ ءُ موڑ ءُ ناجوڑی ۔پیش نند ۔موڑ ۔پیچپش ۔وَشّ نند ۔**پیچ پیچ وَرگ** : (پے ۔چ ۔پے ۔چ ۔وَ ۔رگ) بَش بَش وَرگ ۔اَفسوز کنگ ۔ اَرمانی بُونگ ۔تورگ ۔بےتاہیر بُونگ ۔تلوَسگ ۔**پیچ ءُ تاب** : (ن گ) تاب ءُ ریس ۔وَلَر ۔پیچ ءُ تاب وَرگ ۔تورگ ۔**پیچ ءُ تاب وَرگ** :(ک گ) ارمانی بُونگ ۔دَردی بُونگ ۔غَمی بُونگ ۔

(2) صبرہ ءِ سرءَ رَوَگ۔(3) دل سِیاہ بُوَنگ۔(4) چِہ حَسدّ ءُ دُژمنی ءَ بے تاہیر بُوَنگ۔ وَلّر وَرَگ۔ **پیچ دیگ** :(پے۔چ۔دی۔یَگ) (ک گ) چیزے ءِ تاب دیگ۔ پیڑ دیگ۔(2) لاپ ءِ مروڈ دیگ۔ **پیچ کَشّ** :(پے۔چ۔کَش۔ش) (ن گ) پیچانی کَشّوکیں آزباب۔ میہانی کَشّوک۔ تاب کَشّ۔ **پیچ گِروک** :(پے۔چ۔گِ۔رو۔ک) (ن گ) ہَما کہ تاب گِپتگ۔ ہَما کہ زُوت تاب وارت۔ **پیچ وَرَگ** :(ک گ) غمی بُوَنگ۔ اَفسوز وَرَگ۔ وَلّر وَرَگ۔(2) تاب وَرَگ۔ ریس وَرَگ۔ وَلّ گِرَگ۔ اَڑَگ۔

پیچاک :(پے۔چاک) (ن گ) نُنگ ءِ پیچیں گُوتّ کہ پَہ دَردَ رکیت۔

پیچانک :(پے۔چان۔ک) (س گ) گِنڈک۔ گھانڈ۔ وَلّ وارتگیں۔

پیچر :(پی چ۔چر) (ن گ) مچّ ءِ کُنڈگی لُٹّ۔(2) دَرمانکا ہے۔
پیچش :(پے۔چش) (ن گ) (د) پیچ۔ پیش نند۔ مروڈ۔ وَشّ نند۔ **پیچِشی** :(پے۔چِ۔شی) (ن گ) ہما کہ گوں پیچِس ءِ نسبت داریت۔

پیچکارگ :(پی چ۔کا۔رَگ) بچار : پُوچکارگ۔
پیچگ :(پے۔چگ) (ک گ) پِتّا ہگ۔ تَل ماں تَل کنگ۔ بند کنگ۔ پیچ دیگ۔ تاب دیگ۔ بیڑگ۔ پیڑا ہگ۔(2) حامگیں ہوشگ ءِ ہَماہیر تیں دان کہ نہ پشّ اِتگ۔(3) زالبُول ءِ گوُ پتگیں مُود۔
پیچن :(پے۔چن) (س گ۔ن گ) تاب ءُ پیچ۔ پیچ۔(2) پیچ داتگیں۔ **پیچگی** :(پے۔چَ۔گی) پیچگ ءِ آوَکی۔(2) ہما کہ پیچگ لوٹیت۔

پیچو :(پے۔چو) (س گ) تابو۔ ہما کہ پیچ ءُ تاب اِنت۔(2) (ن گ) وَلّانی سَر ءِ ہما زَرد چکیں رِیشگ کہ وَت ءَ دِگہ چیزانی سرءَ پتائیت ءُ وَلّ ءَ بُرز ءَ روَت۔ چُوڑ۔ بَرک۔

پید :(پے۔د) (ن گ) ہَماپٹّہ کہ بان بند سَرءَ ءَ اوشتیت ءُ حِشت بندان کنت۔

پیدا :(پے۔دا) (ن گ) سہرا۔ ظاہر۔ چیزے کہ چیر ءُ اَندر نہ اِنت۔ وَدی۔ پیداک۔(2) موجُود۔ ہست۔
پیداک :(پے۔داک) (ج گ) ظاہر۔ سَہرا۔(2) آیوک۔ پیدا۔ وَدی۔(3) آہگ ءِ کار۔ **پیداک بُوَنگ** :(پے۔داک۔بُو۔نَگ) (ک گ) چُکّ ءِ چہ مات ءِ لاپ ءَ دَرآہگ۔ چُکّ ءِ بُوَنگ۔(2) گِندَگ بُوَنگ۔ گَوا ہگ۔ ظاہر بُوَنگ۔ پیدائش۔(3) ہما کہ آہگ ءِ اِنت۔ روان۔ آہان۔ **پیداکی** :(پے۔دا۔کی) (ن گ) پیداک بُوَنگ۔ پیدائش۔ وَدی بُوَنگ۔(2) آہگ۔ آہگ ءِ کار۔
پیداوار :(پے۔دا۔وار) (ن گ) حاصل۔ فَصل ءِ دَست ءِ کپتگیں ثمرہ۔ پیدائش۔ دَہل۔ سَربَر۔ نیامت۔

پیداوَر :(پے۔دا۔وَر) (ن گ) ظاہر۔ پدّرا۔ سہرا۔ وَدی۔ نِشان۔ ہَما کہ چیر نہ اِنت۔ ہَما کہ گِندَگ بیت۔ پدّر۔ دَرا۔ چیدَگ۔ دَرشان۔ آشکار۔ پاشک۔ ٹلّ۔ **پیداوَری** :(پے۔دا۔وَ۔ری) (ن گ) سَہرائی۔ ظاہری۔ فَصل ءِ رُدوم۔ آبادی۔ گُلّی۔ **پیداوَریں** :(پے۔دا۔وَ۔ریں) (س گ) ظاہریں۔ پدّرائیں۔ آشکاریں۔
پیدائش :(پے۔دا۔ئش) (ن گ) پیداک بُوَنگ۔ وَدی بُوَنگ۔ کَٹّ۔ نَپ ءُ سِیتّ۔ ثمرہ۔ آمدن۔ پیداوار۔ جَم۔ **پیدائشی** :(پے۔دا۔اِ۔شی) (ن گ) ہَما کہ گوں پیداک بُوَنگ ءَ ہَمراہ اِنت۔ ہما سال کہ گوں کَسے ءِ پیداک بُوَنگ ءِ نسبَت داریت۔(2) بُنی۔ بُنجاہی۔
پیدائشت :(پے۔دا۔اِش۔ت) بچار : پیدائش۔
پیدَگ :(پی۔دَگ) بچار : پُودّگ۔
پیدَہ :(پے۔دَہ) (ن گ) بخت۔ طالع۔ قسمت۔
پیر :(پے۔ر) (ن گ) دگری۔ فرق۔ تپاوت۔ جتائی۔(2) پیرگ۔ دلیر۔ رِپک۔ حِیلہ۔ ہُنَر۔ منذر۔ چمّ۔
پیر :(پی۔ر) (ن گ) مزن سند ءُ باز سالیں مَردُم یا ساہ دار یا دَرچک۔(2) کبڑ۔ کبڑ ءِ دَرچک۔(3) مزن عمر۔ ضعیف۔ عاجز۔ ہُڈّگ۔ جُڈّ۔ جُھرنڈ۔(4) بُزرگ۔ ولی۔ مُرشد۔ شہہ۔ کلّانہ۔(5) ہندوستانی زبانانی ہفتگ ءِ دومی روچ۔ **پیر ءِ پتّر** :(ن گ) مالِد یانی

دیوان ۔(2) ہما جاگہہ کہ زیارت ءَ آیوکیں مَردُم وَرگ ورنت یا نندنت ۔ **پیرپتّر ءِ کشّگ** : (ک گ) پیر ءِ نام ءِ مجلس کنگ ۔ اے مجلس ءُ دیوان گیشتِر پہ مالِد ءُ ذِکر بیت ۔ **پیر ءِ پیالہ** : (ن گ) پیر ءُ مُرشِد ءِ آپ دم جنگ ءُ وَتی مریداں دیگ ءِ پیالہ یا رسم ۔ **پیر پنڈ** : (پ ۔ر ۔پن ۔ڈ) (س گ) چہ پیر ءُ بزرگانی نیک دعائی ءِ بَرکت ءَ بُوتگیں اولاد ۔ چہ پیراں پنڈ اِتگیں ۔ **پیرجت** : (پ ۔ر ۔جَت) (س گ) ہما کہ پیر ءِ بد دعاہاں گِپتگ ۔ ہما کہ پیر ءُ مُرشِد ءِ بد دعائی ءَ گون بہ بیت ۔ بدبخت ۔ **پیرداد** : (پ ۔ر ۔داد) (ن گ) (س گ) پیر ءِ داتگیں ۔ پیر ءُ ولیانی بخشاتگیں ۔ **پیرزَہگ** : (پ ر ۔زہ ۔گ) (س گ) پیرزادگ ۔ پیر ءِ بچّ ۔ **پیرستانی** : (پ ۔رِس ۔تانی) (ن گ) پیری ۔ سَرء پیری ۔ مَزَن عمری ءُ کماشی ۔ مَزَن سندی ۔ **پیر ءُفقیر** : (ن گ) بُزرگ ءُ عبادت گُزار ۔ اولیا ۔ ولی ۔ **پیرکُٹ** : (پ ۔ر ۔کُٹ) (س گ) مَزَن عُمر ۔ مَزَن سنّ ۔ **پیری** : (پ ۔ری) (ن گ) مَزَن عُمری ۔ پیر بُوئگ ۔ مُودانی اِسپیت بُوئگ ۔ عاجزی ۔ (2) پیری ءُ فقیری کنگ ۔ **پیری ءِ عصا** : (س گ) پیری ءِ اُمیت ۔ پیری ءِ کُمکّ ۔ (2) (ن گ) مَزَنین ءُ دَزّاجیں لٹّ کہ پیریں مَردُم پہ جِکّ دیگ ءُ کُمکّ ءَ دَست ءِ گِرنت ۔ (3) بچّ کہ پیریں پِت یا مات ءَ کوپک دینت ءُ مددّ کننت ۔

پیرّ : (پ ر ۔ر) (ن گ) بانژل یا ہمے رنگیں چیزے ءِ تُرندتوار کنگ ۔ مُرگ ءِ بال کنگ ءِ وہداں آئی ءِ بانژلانی توار ۔ **پیرّ کنگ** : (پ ر ۔ر ۔کَ ۔نگ) (ک گ) مُرگ ءِ بال کنگ ءِ وہد ءَ آئی ءِ بانژلانی توار ۔

پیرا : (پے ۔را) (ن گ) رَند ۔ نِشان ۔ (2) حال ۔

پیراٹو : (پے ۔را ۔ٹو) (ن گ) پادانی رَندانی نشانانی زانتکار ۔ پدبین ۔ پدگر ۔

پیراری : (پے ۔را ۔ری) (ج گ) پیراریگ ۔ چہ پارگیں سال ءَ پیسَر ءِ سال ۔

پیراریگ : (پے ۔را ۔ری ۔گ) بچار : پیراری ۔

پیرام : (پِے ۔رام) (ن گ) پشک ۔ جامگ ۔

پیرّ امپ : (پ ر ۔رام ۔پ) (ن گ) اِشکرانی ۔ اِشکرانکی ۔ پیرّ انپ ۔ اِشکِنارو ۔ چاٹ ۔ ہیرّ انپ ۔

پیرّ انپ : (پ ر ۔ران ۔پ) بچار : پیرّ امپ ۔

پیراں داد : (پ ۔راں ۔داد) (س گ) پیرانی داتگیں ۔ پیرانی داد ۔ پیرانی بخشاتگیں ۔ **پیراں پنڈاِتگیں** : (پ ۔راں ۔پن ۔ڈِ ۔ت ۔گیں) (س گ) چہ پیراں لوٹ اِتگیں زَہگ ۔ پیر ءِ بخشاتگیں ۔ پیر پنڈ ۔

پیرانسَر : (پ ۔راں ۔سَر) (س گ) مَزَن سند ۔ مَزَن سالیں ءُ پیریں مَردُم ۔ ہما کہ پیری ءِ سَر اِنت ۔ **پیرانسَری**: (پ ۔راں ۔سَ ۔ری) (ن گ) مَزَنی ۔ مَزَن سالی ۔ مَزَن عمری ۔ پیری ۔

پیراہی : (پ ۔را ۔ہی) پیری ءُ بُزرگی ۔ (2) ہما کہ گوں پیر ءِ نسبت داریت ۔ **پیراہی کنگ** : (پ ۔را ۔ہی ۔کَ ۔نگ) (ک گ) پیر یا بُزرگے ءِ نام ءِ قول کنگ ۔ قربانی ءُ قول کنگ ۔

پیربُگ : (پ ۔ر ۔بُگ) (ن گ) کوَر ءِ کرّ ءِ ہما زَمین کہ چہ کوَر ءِ گوَاشان بُرز اِنت ۔ بُرز تریں گوَاش ۔ (2) ہما زمین کہ کوَر ءِ آپ ءَ نہ گیپت ۔ (3) سورگیں زَمین ۔ (4) تاں بازیں وہدے ءِ پل نہ جتگیں ڈگار ۔ (5) ہما زمین کہ اُودء پیر یا کبّڑ رُستگ ۔ **پیربُگیں** : (پ ر ۔بُ ۔گیں) (س گ) ہما کہ گوں پیربُگ ءِ نسبت داریت ۔ (2) آپ نہ گپتیں گوَاش ۔ (3) سورگیں زمین ۔ (4) نہ پلیں ڈگار ۔ (5) ہما ڈگار کہ اُودا پیر ءُ کبّڑ رُستگ ۔

پیربیٹ : (پ ۔ر ۔بے ۔ٹ) (ن گ) پہ دُزّ ءِ دَرگیجگ ءَ شک داریں مَردُم یکّ نزگیں جاہے ءَ رَوَ آ کننت تنکہ پدگیر پداں بچاریت ءُ ہما دُزّ ءَ دَر بہ گیجیت ۔ ہمے رَنگ ءَ پدانی چارگ ءِ عمل ۔ (2) پیرواڑ ہو ۔ ہما ہند کہ کبّڑ رُستگ ۔

پیرپاغ : (پ ۔ر ۔پاغ) (ن گ) کبّڑ یا پیرانی پشگ ءِ موسم ۔

پیرپا : (پ ۔ر ۔پا) (ن گ) وَرگی سبزی یے ۔

پیرپیٹ : (پ ۔ر ۔پے ۔ٹ) (س گ) سُست ۔ کاہل ۔ بے ٹہمبل ۔ بے کار ۔ ہما کہ کارے ٹہمبل نہ کنت ۔ (2) پیر ءِ پیٹ کُتگیں ۔

پیردان : (پ ۔ر ۔دا ۔ن) (ن گ) (س گ) ہموُد ءَ کہ کبّڑ رُدیت ۔ پیردَر ۔ بازیں کبّڑ ۔ پیر ءِ دَڑ چکانی جنگل ۔

پیرڈر : (پی۔ر۔ڈر) بچار : پیردان۔

پیرزادگ : (پی۔ر۔زا۔دگ) (س گ) پیرزادہ۔ ہما کہ پت ءُ پیرک ءَ پیر ءُ ولی بُوتگ انت۔ پیر ءِ کُھم۔ پیرزہگ۔

پیرزادہ : (پی۔ر۔زا۔دہ) بچار : پیرزادگ۔

پیرزال : (پی۔ر۔زا۔ل) (س گ) (ن گ) پیریں جنین۔ ہما جنین کہ پیر انت۔ ہما کہ سندءَ مزن انت۔ بلّک۔ بلّی۔ بلّو۔(2) شیرزال۔ **پیرزالیں :** (پی۔ر۔زا۔لیں) (س گ) ہما کہ گوں پیرزال ءَ نسبت داریت۔(2) پیریں زال۔ مزن عمریں جنین۔

پیرزو : (پے۔ڑ۔زو) (ن گ) یکّ حبرے یا چیزے ءَ کسے ءِ لائق زانگ۔ کرزگ۔

پیرُک : (پی۔رُک) (ن گ) پت ءِ یا کہ مات ءِ پت۔ مزنیں پت۔ پیریں پت۔ ڈاڈا۔ **پیرُکی :** (پی۔رُ۔کی) (ن گ) پُشتی۔ جدّی۔ (2) چہ پیرُک ءَ رستگیں شے۔

پیرّگ : (پی ر۔رگ) (ن گ) جو ءِ سر ءِ کاہ۔(2) (ک گ) سیاہ پس ءِ پلیننگ۔

پیرگ : (پے۔رگ) (ن گ) چمّ۔ منذر۔ مکر۔ ہنر۔ پیرہ۔ پیر۔

پیرگاب : (پی۔ر۔گاب) (س گ) ہما گوک کہ چٹ پیر بہ بیت ءُ چہ پیری ءَ کاہ ءُ گدیم وارت مہ کنت۔

پیرمرد : (پی۔ر۔مر۔د) (س گ) (ن گ) ہما مردین کہ پیر انت۔ سندءَ مزن انت۔ پیریں مرد۔ مزن عمریں مردُم۔(2) (ن گ) یکّ وشّ بوہیں درمانے۔

پیرنڈ : (پی۔رن۔ڈ) (س گ) پیریں مردُم۔ پیرمرد۔ مزن عمر۔

پیرنگانی : (پی۔رن۔گا۔نی) (ن گ) پیری ءِ مرض۔ پیری ءِ ناڈراہی۔ (2) پیراں سری ءِ کم توانی ءُ سُستی۔

پیرواڑہو : (پی۔ر۔وا۔ڑ۔ہو) بچار : پیربیٹ۔

پیروز : (پے۔رو۔ز) (ن گ) باج بر۔ باج بروک۔ شات۔ (2) رندزیروک۔ ہما مردُم کہ رند انی گرگ ءَ زانت۔ پدگیر۔ (3) پاد ءِ ڈالیں موردان۔

پیروزگ : (پے۔رو۔زگ) (ن گ) گوںڈیں بالی مُرگے۔

پیروزی : (پے۔رو۔زی) (ن گ) پیروزگ ءِ داتگیں مستاگی۔ شگون۔

پیروزہ : (پے۔رو۔زہ) بچار : فیروزگ۔

پیرّوک : (پی ر۔رو۔ک) (ن گ) ٹپّوک۔ کپنجر ءِ رنگ ءِ مُرگے۔

پیرہ : (پے۔رہ) (ج گ) ترّگ۔ رؤآ۔(2) پہ پانگپانی ءَ ترّگ۔ پاس جنگ۔ چوکی۔(3) پیرگ۔ چمّ۔ ٹھگّی۔

پیرہ دار : (پے۔رہ۔دار) (ن گ) نگہبان۔ پانگپا۔ چوکیدار۔

پیری : (پے۔ری) (ج گ) پیریگ۔ چہ زیّک ءَ پیسر ءِ روچ۔ پریری۔

پیرین : (پی۔رے۔ن) (س گ) ہما کہ پیر انت۔ مزن عُمریں۔ مزن سندیں۔ **پیریں پت :** (پی۔رے۔ل۔پت) (ن گ) پت ءِ پت۔ پیرُک۔ **پیریں مات :** (پی۔ریں۔مات) (ن گ) بلّک۔ پت ءِ یا مات ءِ مات۔

پیریگ : (پے۔ری۔گ) بچار : پیری۔

پیڑ : (پے۔ڑ) (س گ) یہہ۔ گُڈّی۔ اَسُل۔(2) پیچ۔ چیزے ءِ چپّ ءُ راست ءَ چٹّے یا تارے گردینگ۔(3) (ف گ) پیڑگ ءِ فرماں گال : بہ پیڑ۔(4) باریامالے ءِ بندگ۔(5) سوگہہ کنگ۔

پیڑاپ : (پے ڑ۔آپ) (ن گ) تریڑ۔ ہما نمب کہ شپ ءَ کپیت ءُ صُحب ءِ روچ ٹِکّ ءَ رندگار بیت۔ پُرخ۔ شپ نم۔

پیڑاتگ : (پے۔ڑا۔تگ) (ک گ) مان گیشیتگ۔ اڑیتگ۔ (2) پیڑگ ءِ گوستگال بزاں آپیڑگ بُوتگ۔ **پیڑاتگیں :** (پے۔ڑا۔تَ۔گیں) (س گ) مان گیشیتگیں۔ اڑیتگیں۔ پیتاتگیں۔(2) پیڑگ ءِ دیریں گوستگال۔

پیڑاہگ : (پے۔ڑا۔ہگ) (ک گ) چپّ ءُ چاگرد ءَ بندگ۔ (2) مانپوشگ۔(3) پیچگ۔ پیتاہگ۔(4) بدبری۔ دُشمنی۔ گُٹّ پہ گُٹّ بُوتگ۔ گوں کسے ءَ اڑگ۔ ضدّ ءُ کُنّت بُوتگ۔ لینڈ بُوتگ۔

پیڑاہگی : (پے۔ڑا۔ہ۔گی) پیڑاہگ ءِ آؤکی۔(2) مان پوشگی۔ پیچگی۔ پیتاہگی۔

پیڑاؤک :(پے۔ڑا۔ہوک)(ن گ) پتاؤک۔ پیچ وَروک۔ ہَما کہ چیز ے ءَ راپیڑائیت۔(2) اَڑی کنوک۔

پیڑ دیگ :(پے۔ڑ۔دی۔یگ)(ک گ) یکّ چیز ے ءَ رادِگہ چیز ے ءِ چَپّ ءُ راست ءَ ترّینگ۔(2) پیچ دیگ۔ پتّا ہگ۔ مان پوشگ۔ ولّ دیگ۔ گُرنچگ۔ ٹٹ بَندگ۔ **پیڑَگ**:(پے۔ڑَگ) (ک گ) جیڑگ۔ جیڑہ کنگ۔ کستی بُوئگ۔ دُژمنی کنگ۔ اَڑگ۔ اَڑ کنگ۔ لَلّگ۔ ڈیکّ ورگ۔(2) بَندَگ۔ پتّا ہگ۔ مانپوشگ۔ بیڑگ۔ پِرلچّگ۔(3) واپرگ۔(4) یکّے ءِ نادُژاہی دِگر ءَ لَلّگ۔ (5) چانگ۔ **پیڑگِرَگ** :(پے۔ڑ۔گِ۔رَگ)(ک گ) یکّ چِٹّے یا اَنچیں چیز ے ءِ گوں وَت ءَ یا گوں دومی چٹّ ءُ چیز ے ءَ پیچ گِرَگ۔ (2) تاب ءُ ریس گِرَگ۔ ولّ گِرَگ۔ اَڑگ۔ مان گیشگ۔

پیڑوک :(پے۔ڑوک)(ن گ) ہَما چیز کہ پیڑ یتگ۔ گھانڈ۔

پیڑی :(پے۔ڑی)(ن گ) پیہہ۔ پُشت۔ نَسل۔ پت ءُ پیرُک۔ پاڑو۔ ٹھالا۔ جِدّ۔ رَگ۔(2) قرن۔ دیر گوسْتگیں دوَر ءُ زمانگ۔ دیریں وہد۔ کوہنیں۔ گیری۔(3) تلّہ۔ بَرُونک۔

پیز :(پَ ے۔ز)(ن گ) بُن۔ بُنیات۔ ہُنڈال۔

پیزوار :(پے۔ز۔وار)(ن گ) پازوار۔ چھبّو۔

پیژّارگ :(پِژّ۔ژا۔رَگ) بچار : پِژّگ۔

پیژدَرد :(پے۔ژ۔دَر۔د)(ن گ) مسّ ءِ بندی ءِ دَرد۔ ساہین ءِ دور۔ سوزاک۔ پیش دَرد۔ وازانو۔ **پیژدَردی** :(پے۔ژ۔دَر۔دی) (ن گ) مُہر گے کہ بِلّی یا ملّائی ٹِکّ ءُ ٹاک ءِ رِدءَ پیژدَرد ءِ وہداں ساہین ءِ سَرءَ بندنت ءُ۔

پیژدِہ :(پے۔ژ۔دِہ)(ن گ) پیش دہ۔ وتاس۔ تمنچہ۔

پیسَر :(پے۔سَر)(س گ) اوّل سَر۔ پیش تر۔ ساری۔ دیم تر۔ دیم ءَ۔ پیش۔ سَر۔ **پیسَری** :(پے۔سَ۔ری) اوّل سَری۔ پیش تری۔ ساری تری۔

پیسَراک :(پے۔س۔را۔ک)(ن گ) دو کوہانڈیں اُشتر۔ ہَما اُشتر کہ آئی ءِ دو کوہان اَنت۔ دُو پُشت۔ اُشتر بُودی۔ اُشتر بگدو۔ بُودی۔

پیسک :(پی س۔ک)(ن گ) پیسکگ ءِ توار۔(2) کٹّار۔

پیسکگ :(پی س۔کگ)(ن گ) پیسکگ ءِ نِزوریں توار۔ پیسکل۔(2) گُٹّ ءِ رَوگ ءِ سَبَب ءَ توار ءِ شرّی ءَ دَرنیا ہگ۔

پیسکان :(پی س۔کان)(ج گ) پیسک پیسک کنان۔ پیسک پیسک ءِ توار ءَ دَرکنان۔ **پیسک پیسک** :(پی س۔ک۔پی س۔ک) (ن گ) مُرگ ءِ چُنکیانی توار۔ پیسکگ ءِ توار۔

پیسکگ :(پی س۔کگ)(ک گ) کسان ءُ بارگیں توار۔ چہ دَرد ءُ تورِشت ءَ سَکّیں نزوریں توار۔(2) گُٹّ ءِ رَوگ ءِ سَبَب ءَ توار ءِ شرّی ءَ دَرنیا ہگ۔(3) مُرگی چُنکیانی پیسک پیسک کنگ۔(4) گرِیوگ۔ عاجزی ءِ بریات۔(5) گُٹّ ءِ گلواں کپگ۔ نکّی گریوگ۔ پڑیسکگ۔ پلیسکگ۔ پیسکک۔ پیسکل۔(6) باڑا بُوئگ۔ دِل ءِ لوٹگ۔ تَلوَسگ۔

پیسکگ نہ کنگ :(ک گ) بے توار بُوئگ۔ ہچّ نہ گوشگ۔

پیسکُل :(پی س۔کُل)(ن گ) پیسکگ۔ نزوریں پیسکگ ءِ توار۔

پیسکوک :(پی س۔کوک)(ن گ) ہَما کہ پیسک پیسک کنت

پیسکینگ :(پی س۔کے۔نگ)(ک گ) کچّینگ۔ تنگ کنگ۔ (2) گریوائینگ۔ گریوگ۔(3) نزوریں توار۔(4) پہ بزّگی توار ءِ دَرکنگ۔(5) پِرنچگ۔(6) گوندینگ۔

پیسکِن :(پی س۔کِن)(س گ) بدبوہ۔ ہَما بوہ کہ تیز ءُ ترند مہ بیت۔(2) چرپیں چیز ے ءِ ماں آس ءَ سُچگ ءِ بوہ۔

پیسّگ :(پی س۔سَگ) بچار : پُونسگ۔

پیسو :(پے۔سو) بچار : پیسہ۔

پیسہ :(پے۔سَہ)(ن گ) زرّ۔ مال۔(2) کلدار ءِ صدمی بَہر۔ پیسو۔ دانک۔ رقم۔ گاز۔

پیش :(پے۔ش)(ن گ) دیم۔ گوستگیں۔ پیسَر۔ اوّل۔ ساری۔ (2) حاضر۔ ساڑی۔ **پیش بُوئگ** :(پے ش۔بُو۔ئگ)(ک گ) قربان بُوئگ۔ نذر ءُ قولیگ بُوئگ۔(2) پیش کپگ۔(3) کسے ءِ دیم ءِ پہ کستری رَوگ یا کہ پہ میار باری آ ہگ۔ **پیش کپگ** :(پے۔ ش۔ک۔پگ)(ک گ) پیش بُوئگ۔ پیش دست بُوئگ۔ کار ءِ

چہ دِگراں پیسَر کنگ۔کارءِ پیسَرءَ دَست جنگ۔(2) دیم ءِ بُوتگ۔
ساری بُوتگ۔جُنزءِ گ۔ **پیش گوئی** :(پے ش۔گو۔ئی)(ن گ) چہ
بُوتگ ءَ ساری یکّ حالے یا جاورے ءِ بابت ءَ گوشگ۔(2) دیم گشی۔
دیم پہ دیم ءِ شَرّ یا گندگ ءِ گوشگ۔ **پیش ءِ گیش** : (ن گ) ساری ءِ
وہداں۔پیشی دوراں۔عہدی۔زمانگی۔

پیشّ:(پِ ش۔ش)(ن گ) دازیں پیشّ۔داز ءِ تاک۔مچّ یا دِگہ مچّ
وڑیں دَرچکانی تاک۔(2) ہما لانٹیگ کہ گاگُڑ نہ اِنت بزاں سُچ ئے
سکّ لسہ ءُ سی اِتگ۔(3) تگرد۔پڑچول۔ **پیشّ ءِ بُرّگ** :(ک گ)
داز ءِ بُرّگ۔(2) آسودگیں ءُ آزاتیں کارے ءِ کنگ تُوری سیت ئے کم
بہ بیت۔ **پیشّ ءِ پڑّ کنگ** : (ک گ) پیشّانی تاکانی جنگ ءِ ہم
لسُون کنگ ءَ آیانی ہردو کِرّاں بارگ بارگ ءِ ٹُکّ کنگ۔ **پیشّ دَر** :
(پِ ش۔دَر)(س گ)(ن گ) دازدان۔ہما جاگہ کہ اُودءِ پیشّ
باز بیت۔داز ءِ جنگل۔ **پیشّ کشّ**:(پِ ش ش۔کش۔ش)(س گ)
دازیں پیشّ ءِ کشّوک۔(2) بے پکرات۔بے ارزش۔ **پیشّ ءِ عَل** :
(ن گ) پیشّ ءِ دوتاک ءِ میانجی۔ **پیشّک** :(پِ ش۔شَک)
(ن گ) کسانیں پیشّ۔پیشّ ءِ کسانیں ٹکُر۔ **پیشّ ءِ گوری** :(ن گ)
گوشلی۔گورسیگ۔ **پیشُّو** :(پِ ش۔شُو)(ن گ) پیشّ ءِ سواس۔
پادگزار۔پیشّ ءِ چبّو۔چاہل۔

پیشّ بُرّ :(پِ ش۔ش۔بُر۔ر)(س گ) ہما مَردُم کہ پیشّ بُرّیت ءُ
بہا کنت۔(2) اَنچنائیں مَردُم۔بے پکرات۔

پیشّ بند :(پِ ش۔بَن۔د)(ن گ) گوں پیشّ ءِ اڈّ داتگیں دَرپے ءَ
ناہ ءِ ماں کنگ۔ناہ ءِ پیشّ ءِ تہہ ءَ مان کنگ۔ہما ناہ کہ دازیں پیشّ ءِ
یکّ بُنے ءِ تاکانی تہہ ءَ مان کُتگ۔پیشّ ءِ بستگیں۔(2) پیشّ ءِ نِد۔

پیشّ ءِ بند : (ن گ) بندے پیشّ۔

پیشّ ءِ ٹُکّ کنگ : بچار : پیشّ ءِ پڑّ کنگ۔

پیش آہگ : (پے ش۔آ۔ہگ)(ک گ) مال ءِ وہر کنگ۔
(2) دیم ءِ آہگ۔

پیشاپ :(پِ۔شاپ)(ن گ) آپدست۔مسّ۔چُرّ و۔وٹّ۔

پیشاڑی : (پی۔شا۔ڑی)(ن گ) ہولُمب۔

پیشّال :(پِ ش۔شال)(س گ) دازدَر۔ہموداں کہ دازیں پیشّ
باز بیت۔دازدان۔(2)(ن گ) بلوچستان ءَ جاگہے ءِ ءُ کَورے ءِ
نام اِنت۔

پیش اِمام : (پے ش۔اِ۔مام)(ن گ) مسلمانانی مذہب ءِ رُو ءَ
نمازوانینوکیں مُلّا۔(2)(س گ) مَستِر۔کماش۔پیشونک۔ **پیش
اِمامی** : (پیش۔اِ۔ما۔می)(ن گ) پیشونکی۔سربراہی۔(2)
مسلمانانی نماز ءِ سروکی۔مُلّائی۔

پیش اَنج :(پے ش۔اَن۔ج)(ن گ) بُوجیگ ءِ اَنج ءِ ہما بہر کہ
یکّ سَرے گوں پلمن ءَ بستگ ءُ دومی سَرماں دَور ءِ راگاہاں ماں کشّ
اِتگ ءُ یکّ دِگہ سَرے کپّی یے ءِ مان کشّ اِتگ۔

پیشانی :(پے۔شا۔نی)(ن گ) دیم ءِ ہما بہر کہ چہ بُروانانی سَربُرزی
نیمگ ءِ بُنگیج بیت ءُ دانکہ سَر ءِ میداں رسیت کہ کش ءَ ہردوئیں ہُش آئی ءِ
حدّ اَنت۔(2) ہرچیزے ءِ دیم ءِ بُرز ءِ بہر۔انیشگ۔(3) قسمت۔
طالع۔ **پیشانی ءِ مُہر** :(ن گ) پیشانی ءِ نِیام۔

پیش بار :(پے ش۔بار)(س گ) اَولی ئیں بار۔ہما بار کہ چہ مچّان
سَربندگ،لڈّگ ءُ بَرگ بہ بیت۔

پیش بَر : (پے ش۔بَر)(س گ) ہما دَرچک کہ چہ وَتی ہم
دَروریں دَرچکاں پیسَر بَرکنت۔

پیش بُرد :(پے ش۔بُرد)(ن گ) پیسَرءَ بُرّیتگیں۔چہ آدِگراں پیسَر
ءِ بُرّیتگیں چیز۔پیش بُرکُرتگیں۔(2) ساری ءِ بُرّیتگیں۔

پیش بند :(پے ش۔بَن۔د)(س گ) چہ کارے ءِ کنگ ءِ پیسَر آئی ءِ
بارہ ءِ چیزے کنگ یا کہ یکّ کارے ءِ سَرءَ کپگ ءِ پیسَر پہ آئی ءِ دیم پانی ءَ
چیزے کنگ۔(2) ڈگاراں آپ دیگ ءِ ہاترءَ آپ ءِ راہ ءَ بندے
بندگ۔(3)(ن گ) سواس ءِ دیمی نیمگ ءِ بند۔ **پیش بندی** :(پے ش۔
بَن۔دی)(ن گ) ہما چیز کہ دِگہ چیزے ءِ دیم ءَ پہ نوان کنگ ءَ
بندگ بیت۔دیم پانی۔(2) بندش۔(3) سَرآگاہی۔تیاری۔(4)
سَرءِ گرگ۔سَرگیری۔ **پیش بندی کنگ** :(پے ش۔بَن۔دی۔کَ۔
نگ)(ک گ) پیش کپگ۔دِگرے ءِ کپّ ءِ پیسَر وَتی کپّ ءِ جنگ۔

پیش بین :(پِ ش ۔ بی ۔ ن) (س گ) ہما کہ دیم ءَ چاریت ۔ زانتکار ۔ دُور اَندیش ۔ زانِندگ ۔ **پیش بینی** :(پِ ش ۔ بی ۔ نی) (ن گ) پیش گندی ۔ دِیر گندی ۔ بلد کاری ۔ زانتکاری ۔
پیش پاد : (پِ ش ۔ پاد) (س گ) پادانی دیم ۔ تَرّ یک ۔
پیش پاگ :(پِ ش ۔ پاگ) (س گ) ہما دَرِ چِک کہ ساری ءَ بَرکاریت ۔
پیش پَرَمپوش :(پِ ش ۔ پَ ۔ رَم ۔ پوش) (ج گ) چہ پرمپوشگیں روچ ءَ رَند ءِ روچ کہ گوں مرچیگیں روچ ءَ آیوکیں پنچُمی روچ اِنت ۔ **پیش پَرَمپوشی** :(پِ ش ۔ پَ ۔ رَم ۔ پُو ۔ شی) (ج گ) پہ پَرَمپوشی ءَ رَند ءَ روچ ۔ آیوکیں چارُمی روچ ۔
پیش پَرَندُوشی :(پِ ش ۔ پَ ۔ رَن ۔ دُو ۔ شی) (ج گ) پَرَندوشی ءَ ءُساری ءِ شَپ ۔
پِیشّ پِیشّ :(پِی ۔ ش ۔ پِی ۔ ش) (ن گ) پَٹّگ ۔ چارگ ۔ ہیرت پَٹّگ ۔ تاک تاک ۔ ٹال ٹال ۔ پَٹّ ءُ پول ۔ **پِیشّ پِیشّ کنگ** :(پِی ۔ ش ۔ پِی ۔ ش ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) ہر دَر ءُ کُنڈ ءِ پَٹّگ ءُ شوہازگ ۔ پہ شوہاز ءَ ہر جاگہ ءَ دَست جَنگ ءُ چارگ ۔ پَٹّ ءُ پول کنگ ۔
پیش پیراری : (پِ ش ۔ پے ۔ را ۔ ری) (ج گ) چہ پیرارگیں سال ءَ پیش ءِ سال ۔ چہ پار یگ ءَ دوسال پیسر ۔
پیش پیری : (پِ ش ۔ پے ۔ ری) (ج گ) چہ پیریگیں روچ ءَ پیسر ءِ روچ ۔ چہ مرچیگیں روچ ءَ اَبید پیسر ءِ سیمی روچ ۔ گوستگیں سیمی روچ ۔ پُس پیری ۔ چہ پیریگ ءَ پیسر ءِ روچ ۔
پیش تر :(پِ ش ۔ تر) (ج گ) پیسر ۔ ساری ۔ کَیّ پیسر ۔ پیش چہ ایشی ۔ پیش چہ آئی ءَ ۔ ساری تر ءَ ۔ دمانے پیش ۔ کتر ءِ پیسر ۔ اَوَل تر ۔
پیش تری : (پیش ۔ تِ ۔ ری) (ج گ) پیش ترا ۔ ہما کہ پیش ءَ بُوتگ ۔ (2) زمانگی ۔ عہدی ۔
پیش تران : (پِ ش ۔ ترا ۔ ن) (س گ) اَوَل سَری تران ۔ ہما کہ اَوَل سَراں تران کنت ۔ **پیش تران بُوتگ** : (پِ ش ۔ ترا ۔ ن ۔ بُو ۔ تگ) (ک گ) دُرستاں ساری تراں کنگ ۔

پیش تیر : (پِ ش ۔ تی ۔ ر) (س گ) تیر ءَ چہ دومی ءَ پیسر جنگ ۔ اَوَل تیر ۔ (2) ہما کہ پیش تیر اِنت یا پیش تیر بُوتگ ۔ **پیش تیر کنگ**:(پِ ش ۔ تی ۔ ر ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) تیر ءِ ساری ءَ آس دیگ ۔ (2) ساری ءَ کُشگ ۔ **پیش تیری** :(پِ ش ۔ تی ۔ ری) (ن گ) پیش تیر بُوتگ ۔ پہ تیر ءِ جنگ ءَ پیش کپگ ۔
پیش چار :(پِ ش ۔ چار) (س گ) یَکّے ءِ را پیش کپگ ءُ اَنچو گندگ کہ دومی آئی ءَ مہ گندیت ۔ پیسر ءَ گِندگ ۔ (2) یَکّے ءِ کارانی بابت ءَ وَ تارا چیر ءِ کائی سہی ءُ سَر پدّ کنگ ۔ (3) (ن گ) پیش گند ۔ چاریگ ۔
پیش چار بُوتگ :(پِ ش ۔ چار ۔ بُو ۔ تگ) (ک گ) پیسر ءَ گِندگ بُوتگ ۔ (2) ہما کہ چہ وَتی لشکر ءِ دیم ءِ روَت ءُ دُژمن ءِ حال ءَ گیپت ءُ کاریت ۔ **پیش چاری** :(پِ ش ۔ چا ۔ ری) (ن گ) پیسر ءَ چارگ ءُ دیم ءِ حال ءُ اِحوال ءَ سہی بُوتگ ۔ رواچی ۔ (2) زانتکاری ۔ دُور اَندیشی ۔
پیش دار :(پِ ش ۔ دار) (ن گ) (ف گ) گدان ءِ دیمی تمبہ ۔ دیم دار ۔ **پیش دارگ** :(پِ ش ۔ دا ۔ رَگ) (ک گ) گِندائینگ ۔ اَنچوش کنگ کہ کَسے بچاریت ۔ سوج دیگ ۔ شون دیگ ۔ نشان دیگ ۔ چیریں چیز ے مَرْدُم ءِ دیم ءَ آرگ ۔ شون دارگ ۔ ڈسّگ ۔ **پیش دارگی**: (پِ ش ۔ دا ۔ رَ ۔ گی) پدّر کنگی ۔ ظاہر کنگی ۔ شون دیگی ۔
پیش دانک : (پِ ش ۔ دان ۔ ک) (ن گ) سرنامگ ۔ بُن گپّ ۔
پیش دَر :(پِ ش ۔ دَر) (ن گ) لوگ ءُ گِس ءِ دَروازگ ءِ ڈَنّی بَہر ۔
پیش دَرد : (پِ ش ۔ دَر ۔ د) (ن گ) سوزاک ۔ پیز دَرد ۔
پیش دَڑ : (پِ ش ۔ دَڑ) (ن گ) پہ مال چارینگی یا بُنگی بُندرے کہ آئی ءَ چپّ ءُ چاگرد ءَ سَر پہ چکّ کُرتگیں دیوال رَنگیں رَبدے کہ چوشہر بند ءَ اِنت ۔
پیش دَست :(پِ ش ۔ دَس ۔ ت) (س گ) ماں کارے ءِ کنگ ءَ چہ دومی ہمکاریں مَرْدُم ءَ پیسر کار ءَ دَست جنگ ۔ **پیش دَست بُوتگ** : (پِ ش ۔ دَس ۔ ت ۔ بُو ۔ تگ) (ک گ) پیش دَستی کنگ ۔ پہ کارے ءِ کنگ ءَ پیش کپگ ۔ (2) جنگ ءَ پیش کپگ ۔ **پیش دَستی** :

(پے ش۔دَس۔تی) (ن گ) کارے ءِ چہ دُرستاں ساری کنگ ءَ ساڑی بُوئگ۔

پیش دِہ : (پے ش۔دِہ) (ن گ) اَربُون۔سودا یا بہا زُورگ ءَ رَند اَوَل سَرءِ داتگیں زَرّ۔مال ءِ سَر۔پیشگی۔

پیش ڈاہ : (پے ش۔ڈاہ) (س گ) ڈاہ دیگ۔سَر حال کنگ۔کارے ءِ بُوئگ ءِ ساری کَسے ءَ راڈاہ دیگ۔

پیش راہ : (پے ش۔راہ) (س گ) راہ ءِ بُنگیجی نشان۔نِشانی۔(2) راہ شون دیوک۔سَروک۔راہ بلد۔سَرہَنگ۔

پیش رِد : (پے ش۔رِد) (ن گ) چہ رِدءِ پیشتریں۔دیمی رِد۔(2) ماں لُچّھاں ہما گال کہ آیانی گُڈّی بَیکّ ءُ دو یا گیشتر حَرف ہم تَواریں بہ بنت۔وَند۔شِعری راہ بند۔

پیش رَو : (پے ش۔رَو) (س گ) پیشونک۔مَستر۔سوج دیوک۔سوہو۔(2) اَوَلی۔سَری۔گوستگیں۔

پیش زاد : (پے ش۔زا۔د) (ن گ) چُکّو۔ہما زَہگ کہ چہ دِگہ مَرد یا جنے ءِ بُوتگ۔پیش زادگ۔

پیش زادَگ : (پے ش۔زا۔دَگ) بچار : پیش زاد۔

پیش سلام : (پے ش۔سَ۔لام) (س گ) ہما کہ دومی ءِ پیسَر ءَ دُرہبات گوْشیت۔(2) ہما کہ کَمّی مَنّیت۔ہما کہ زیرءِ مِنّت اِنت۔

پیش سَلام بُوئگ : (پے ش۔سَ۔لام۔بُو۔ئگ) (ک گ) کَسے ءِ پیش کپگ ءُ دُرّاہبات کنگ۔(2) کَمّی مَنّگ۔ایر دَستی نِشان دیگ۔

پیش سَلامی : (پیش۔سَ۔لا۔می) (ن گ) ایردستی۔مِنّت واری۔(2) دُرستاں ساری دُرّاہ ءُ دُرّاہ باتی کنگ۔

پیش قَدم : (پے ش۔قَ۔دَم) ساری۔پیسَر۔**پیش قَدمی** : (پے ش۔قَ۔دَ۔می) (ن گ) ساری۔چہ دُرستاں ساری بُوئگ یا پیش کنزگ۔پیش کِنزی۔

پیش کار : (پے ش۔کار) (س گ) ہما کہ کَسے ءِ دَست ءُ دَپ ءِ کارکنوک اِنت۔چلو پَکّ کار۔لوگی تہی نپرءِ حدمتکار۔مَزنیں مَردُم ءِ کار دار۔پرّ اشک۔(2) ہما کہ چہ ہر کَس ءَ پیسَر وَتی کارءَ کُتگ یا کنت۔(3) (ن گ) صَلاح کار۔(4) مَستر۔کارمَستر۔راہ شون۔

پیش کاری : (پیش۔کا۔ری) (ن گ) چُلو پَکّی۔(2) مَستری۔گزیری۔کارمستری۔راہ شونی۔سَروکی۔

پیش کارچ : (پے ش۔کار۔چ) (ن گ) حَرام۔حَرام بُوتگیں۔حَرام کوش۔مُردار۔وَت مِر۔(2) ہما پس یا دِگہ حلاریں دَلوت کہ نادُرّاہی ءِ سَبَب ءِ چہ کارچ ءِ آرگ ءِ پیسَر بہ مِریت۔ہما مال کہ کارچ ءَ مَہ رَسیت۔دَلوت ءِ حلار کنگ ءِ پیش مِرگ۔(3) ہما شکار کہ کارچ ءَ نہ رَسیت۔

پِیشکارَگ : (پِی ش۔کا۔رَگ) (ک گ) پِیشکانڈگ۔ڈَگارءِ کروِنڈگ۔

پِیش کانڈ : (پِی۔ش۔کان۔ڈ) (ن گ) پِشکونڈ۔پِشکانڈگ ءِ پدءُ نِشان۔پِشکونڈگ ءِ نِشان۔**پِیش کانڈَگ** : (پِی۔ش۔کان۔ڈَگ) (ک گ) پِشکونڈگ۔ساہ دارے ءِ گوں وَتی پاداں زَمین ءِ کونڈگ۔پہ چِیزے ءِ شوہاز ءَ چِیزاں اِیںگو آنگو کنگ۔پَٹّ ءُ پول کنگ۔پِشکارَگ۔دَرجَنگ۔

پیش کانگ : (پے ش۔کا۔نگ) (ن گ) چہ بُوجیگ ءِ سَتو ءِ تختگانی ایرکنگ ءِ پیسَر پہ تختگانی دارگ ءِ ہاترءَ سے کانگ ایر کنگ اِنت۔یکّے ہمے کانگ اِنت کہ بُوجیگ ءِ گوْر ءِ نیمگ ءَ اِنت، اِیشی ءَ پیش کانگ گوْشنت۔دومی پدی کانگ اِنت کہ گائمانی کانگ گوشگ بیت ءُ سِیمی دوْرءِ کانگ اِنت کہ مزنیں دوْرءِ سرین گوں ہَمیشی تَکّہ اِنت۔

پیش کُٹّ : (پے ش۔کُٹ۔ٹ) (ن گ) آپ خانہ۔آپدان۔ساہین۔کوْرک۔مِس دان۔پیفشک۔

پیش کَشّ : (پے۔ش۔کَش۔ش) (ن گ) مَنّگ۔(2) دیگ۔(3) تحفہ۔ٹِکی۔سوگات۔

پیش کِنزَگ : (پے۔ش۔کِن۔زَگ) (ک گ) دیم ترءَ جُنزگ۔دیم ترءَ رَوَگ۔تیمچّہ کنگ۔اَلگار کنگ۔**پیش کِنزی** : (پے ش۔کِن۔زی) (ن گ) دیم ءِ جُنزگ۔تیمیچّہ کنگ۔اَلگار کنگ۔

پیشگی : (پے۔شُ۔گی) (ن گ) اَربون۔مال ءِ سَر۔چِیزے ءِ یا مال ءِ بہا زُورگ ءِ ہاترءَ داتگیں پیشگی زَرّ۔

پِیشکونڈ : (پِی۔ش۔کون۔ڈ) (ن گ) پِشکانڈ۔

پِیش کونڈَگ :(پِ۔ش۔کون۔ڈَگ)(ک گ) زَمِین ءِ پَٹّگ ءُ کونڈگ۔پِشکانڈگ۔کرونڈگ۔پِشکِرَگ۔

پیشگ :(پِے۔شَگ)(ن گ) ہرچ بدیں کارے ءِ یا بدیں روچے ءِ پہ وَت ءَ لوٹوک۔(2) زبان ءِ سَرءَ ہر وہد بدیں ءُ خَرابیں تڑان۔(3) نہ وَشّیں ویلے ءِ باروءَ پیش ءَ حبَر دیگ ءُ رَندءَ ہما وڑ بُوئگ۔(4) کار۔پوریات۔

پیش گاہ :(پِے۔ش۔گاہ)(ن گ) لوگ ءِ دیم ءِ سَرپچیں زَمِین۔لوگ ءِ کمپان یاپَلّ ءِ تہہ ءِ سَرپچیں زَمِین۔پڑ اہگ۔لوگ ءِ دیم۔

پیش گال :(پِے۔ش۔گال)(ن گ) بِنداتی تڑان۔بُنگیجی حبَر۔سَری دانک۔سَرلوُز۔(2) چہ بُندَریں گپّاں پیسَر آیانی بارہ ءَ کمّیں گپّ جنگ۔(3) کتابانی بُنگیجی ءَ کتاب یا کتاب ءِ نبشتہ کنوک ءِ بارہ ءَ نبشتگیں تڑان۔

پیش گِند :(پِے۔ش۔گِن۔د)(س گ) پیسَر ءَ گندگ ءِ کار۔(2) پیش چار۔دُور گِند۔(3) ہر یکّے کہ دومی ءَ پیسَر ءَ گِندیت۔**پیش گِندی** :(پیش۔گِن۔دی)(ن گ) پیش چاری۔دُور گِندی۔

پیش گور :(پِے۔ش۔گور) (س گ) ہما قبر کہ مَردُمے چہ وَتی مرک ءَ پیسَر جنائینیت۔(2) ہما مَردُم کہ بہ چاتے یا جُہلیں کنڈے ءَ بہ کپیت، دَرآتک مہ کنت ءُ ہموُد ءَ بہ مِریت۔ہما کہ قبرءِ نصیب ءَ مہ بیت۔

پیشُگی : (پِے۔شُ۔گی) بِچار : پیشُگی۔

پیش گِیر :(پِے۔ش۔گی۔ر)(س گ) ہما کُچکّ کہ اَبید چانگ ءَ دَپ جنت ءُ کاد کنَت۔(2) اَوَل گِیر۔

پیش لاہ :(پِے۔ش۔لاہ)(ن گ) مسلمانانی ذکری ٹکّ ءِ ذکر ءِ وہدءَ ہما اَولی مَردُم کہ ذکرءَ بِندات کنَت۔(2) اَولی توار۔اَولی گوُانک۔

پیش مَرد :(پِے۔ش۔مَر۔د)(ن گ) ہما کہ بوُجیگ ءِ دیم ءِ کارانی کارمَستِر اِنت۔جانشوءَ مَستِر ءُ چہ سَرنگ ءَ کَستِر اِنت۔

پیش مَرگ :(پِے۔ش۔مَر۔گ) (س گ) ہما کہ چہ کَسے ءِ پیسَر مُرتگ۔

پیش ناہ :(پِے۔ش۔ناہ)(ن گ) ہما مچّ کہ ہامین ءَ چہ دُژستاں پیسَر ناہ بِیت۔(2) زَرد بَریں مچّے۔

پیش نِند : (پِے۔ش۔نِن۔د)(س گ) پیسَر ءَ نِندوک یا کہ دیم ءَ نِندوک۔(2)(ن گ) لاپ ءِ پیچ۔لاپ ءِ اومان یا تورِشت۔پیچ۔وَشّ نِند۔مروڑ۔پیچِش۔چِہرا۔

پیشوا :(پِے۔ش۔وا)(ن گ) ہما کہ دیم ءَ اِنت۔مَستِر۔پیشونک۔سَروک۔راہ دَربَر۔بَلَد۔کماش۔سَر۔**پیش وائی**:(پِے۔ش۔وا۔ئی)(ن گ) سَروکی۔مَستِری۔کماشی۔راہ شونی۔

پیش واز :(پِے۔ش۔واز)(س گ) دیم ءَ رؤک۔آیوکیں مَردُمے ءِ وَشّ آتک ءَ دیم ءَ دَرآہگ۔(2) ہما مَردُم کہ چہ ڈَنّ ءَ آوکیں مَردُم ءِ دیم ءَ رونت، ہَمراہ ئے بنَت ءُ لوگ ءَ ئے کارنت۔**پیش وازی** :(پِے۔ش۔وا۔زی)(ن گ) چہ ڈَنّ ءَ آیوکیں مَردُم ءِ دیم ءَ رَوگ ءُ ہَمراہی ءَ گِس ءَ آرگ ءِ کار۔پیش وازی کنوک۔

پیشونک :(پِے۔شون۔ک)(ن گ) سَروک۔کماش۔راہ دَربَر۔راہ پیش داروک۔راہ بر۔سالار۔سَروگان۔(2) کاتیال۔سَرخانڈہ۔پیش رؤ۔پیشوا۔**پیشُونکی** :(پِے۔شُوں۔کی)(ن گ) راہ دربری۔مستری۔سروکی۔راہ شونی۔**پیشونکیں** :(پِے۔شون۔کیں)(س گ) سروکیں۔کماشیں۔راہ دربریں۔مستریں۔سرخیلیں۔

پیشی :(پِ۔شی)(ج گ) پیسَری۔گوُستگیں۔عَہدی۔گِیری۔سَری۔(2) حاکم، مَستِر ءِ دیم ءِ یا حاضر بُوئگ۔**پیشی بُوئگ** :(پِ۔شی۔بُو۔ئگ)(ک گ) سَری بُوئگ۔دیمی بُوئگ۔(2) حاکم، مَستِر ءِ دیم ءَ یاداد جاہ ءَ پیش بُوئگ ءِ کار یا پیش بُوئگ۔**پیشی ئیں** :(پِے۔شی۔ئیں)(س گ) پیسَری ئیں۔گوُستگیں۔عہدی ئیں۔کوُہنیں۔زمانگی۔

پیشیم :(پِے۔شی۔م)(ن گ) نیم روچ ءَ ءُ رَند۔نیم روچ ءَ پدتاں سَر ءِ دِیگر۔

پیغام :(پِے۔غام) (ن گ) اَحوال۔قاصدی۔گوُاج۔گوُاجار۔گُلوہ۔رَسالہ۔دُژوت۔سَرزبانی دیم داتگیں گپّ یا اِحوال۔پیگام۔**پیغام بَر** : (پِے۔غام۔بَر) پیغام بَروک۔نبی۔رَسُول۔مہتِر۔پیغام بر۔**پیغَمبَری** : (پِے۔غَم۔بَ۔ری)(ن گ) پیغام رسانی۔قاصدی۔(2) اللہ یا حداوند ءِ حکم ءُ راہ دربری پِنتاں پہ بنی آدم ءَ سرکنگ ءِ کار۔

پیغَل :(پے۔غَل) (ن گ) جِنِکّ۔جَنین چُکّ۔ **پیغلہ** : (پے۔غَ۔لَہ) (ن گ) بالغ۔بالغیں جِنِکّ۔رَسیدگ۔ **پیغلہی** : (پے۔غَ۔لَہ۔ہی) (ن گ) جِنِکّ ءِ وَرناہی۔رسیدگیں جِنِکّ۔
پیغمبر : (پَے۔غَم۔بَر) (ن گ) بچار : پیغام بَر۔
پیغور : (پے۔غو۔ر) (ن گ) بچار : پیگور
پیفتل :(پِے۔ف۔تَل) (س گ) مَردُم ءِ بے سکیں زنڈی یا پڑّوری۔(2) (ن گ) کرّب ءِ بے آپیں ٹانڈ۔
پیفشک :(پے ف۔شَک) (ن گ) ناپگ ءِ جَہل۔پیش کُٹّ۔ آپ خانہ۔مِس دان۔
پَیَّک :(پَیَ۔یَک) (س گ) ایوک۔تہنا۔یَکّ کرّ۔دَستِ گُٹّ نہ بُوئَگ۔ **پَیَّکی** :(پَ۔یَک۔کی) (ن گ) ایوکی۔تہنائی۔ **پَیَّکیں** : (پَ۔یَک۔کیں) (س گ) ہما کہ پَیَکّ انت۔ایوکیں۔تہنائیں۔
پِیکّ :(پِی ک۔ک) (ن گ) سُرنا ءِ سَرءِ ہما دوتا کو کہ دَپ ءِ کَنگ بیت کہ گوں ہُپّ کنگ ءِ توار کنت۔(2) دارُک مان جَنَگ۔(3) تہت ءِ جوڑ کنگ ءِ دار۔جوڑ ینک۔پاڈو۔ **پیکّی** :(پی ک۔کی) (ن گ) ہما کہ گوں پیک ءِ نِسبَت داریت۔(2) ہما چِیز کہ چَمائی ءِ سُرنا ءِ پیکّ جوڑ کنگ بیت۔
پیکا :(پے۔کا) (س گ) لوفر۔بے لَجّ۔کَم شرف۔سُبَکّ۔چپّچِل۔
پَیکار :(پَے۔کار) (ن گ) جَنگ۔مِڑ۔دعویٰ۔(2) ہما جَنگ کہ دَست پہ دَست ءِ مڑگ بیت۔ **پیکاری** :(پَے۔کاری) (ن گ) مِڑگ۔جَنگ کنگ۔(2) جَنگی۔لشکری۔جنگجو۔
پَیکان : (پَے۔کان) (ن گ) تیر۔حدَنگ۔
پیکگ :(پے۔کَگ) (ن گ) ہما گوشت ءِ پیلِک کہ مستیں لیڑہ چہ وَتی دَپ ءِ کَشّیت۔پلیلک۔
پیکو : (پے۔کو) (ن گ) زال ءِ وَتی مات ءِ پِت ءِ لوگ۔
پَیئکی :(پَ۔ئے۔کی) (ن گ) سَرءِ ساتگیں پُٹ کہ بُن ءِ کپتگ اَنت۔(2) پُٹ۔مِید۔(3) نشتگیں ناسیریں جِنِکّ ءِ سَرءِ کُتگیں گُد ءِ یا چادِر ءِ خاصیں ڈَوَل کہ چہ آئی ءِ سہرا بیت کہ آئی ءِ سانگ نہ بُوتگ۔(4) نشتگیں بے سِیریں جِنِکّ ءِ سَرءِ گواپ۔ **پَیئکی پَٹّغ** : (ک گ) عاروس ءِ روچ ءِ بانورءِ پیکانی پَٹّگ۔(2) بے سِیریں جِنِکّ ءِ پُٹانی شودَگ۔ **پَیئکی سَر** : (پے۔کی۔سَر) (س گ) نشتگیں جِنِکّ۔ بے سُوریں جِنِکّ۔
پَیَگ :(پَ۔یَگ) (ک گ) دوست بُوئَگ۔لوٹَگ۔پسند بُوئَگ۔
پِیگ :(پِی۔گ) (ن گ) ہما اِسپیتیں چرپی کہ پڑّوری ءِ سَبَب ءِ گوشت ءِ سَرءِ بَندیت۔چرپی۔ویہہ۔ **پِیگ بَندَگ** :(پی۔گ۔بَن۔دَگ) (ک گ) پڑّور بُوئَگ۔زنڈ بُوئَگ۔گوشتناک بُوئَگ۔
پِیگ ءِ آپ بُوئَگ : (ک گ) لاغر بُوئَگ۔نزور بُوئَگ۔ ڈِہَگ۔ **پِیگ ءِ پچ کنگ** :(ک گ) چہ پیگّ ءِ روگن جوڑ کنگ کہ آپ کنگ ءِ ایر کنگ بیت۔پیگ ءِ آپ کنگ۔(2) سوبیں بُوئَگ۔ کٹّ ءِ نف ءِ رَسگ۔ **پِیگی** :(پی۔گی) (ن گ) ہما کہ گوں پِیگ ءِ نسبت داریت۔(2) پڑّوری۔زنڈی۔فَربِہی۔پُر گوشتی۔
پیگام : (پے۔گا۔م) بچار : پیغام۔
پیگور :(پی۔گور) (ن گ) شِگان۔تژن۔ہُوڑو۔ٹاکور۔پیغور۔ تژن ءِ تیہار۔تیرکو۔تیہار۔رَموز۔نِکّور۔مَلَنڈ۔تیہار۔
پیل :(پی۔ل) (ن گ) مَزَن جون ءِ دَزّاج سنٹ ءِ مَزَن نیشیں جانورے۔رُلّ۔ **پیل پاد** :(پی ل۔پاد) (س گ) پیل ءِ ڈَوَل ءِ ڈال پاد۔گزّاں پاد۔پیل ءِ پادانی ڈَولیں پاد۔ **پیل پان** :(پی ل۔پان) (ن گ) ہما کہ پیل ءِ سار بان اِنت۔ **پیل پانی** :(پی ل۔پا۔نی) (ن گ) پیل ءِ گورسی ءِ آپ ءِ کاہ کنگ۔
پَیل :(پَے۔ل) (د) (س گ) مکر۔دغا۔دُژوہ۔منذر۔ہُنر ٹگّی۔فَیل۔دوتَل ءِ دوپوست۔کلپ۔(2) (ن گ) حاک ءِ جوڑ بُوتگیں تال۔ **پَیل بُوئَگ** : (پَےل۔بُو۔ئَگ) (ک گ) تُرّ نہ بُوئَگ۔نہ ٹِہگ۔دوتل ءِ دوپوستی کنگ۔نیمون سازگ۔ **پَیل ءِ پُدوَل** : (ن گ) مکر ءِ سازش۔ہُنر باز۔دُژوہ باز۔دُژوہا۔
پَیل باز :(پَے ل۔باز) (س گ) ٹگّی کنوک۔مکر کنوک۔ہُنر کنوک۔چالاک۔ہُنر باز۔فَیل باز۔ **پَیل بازی** :(پَیل۔با۔زی)

: (ن گ) ٹگّی۔مکر بازی۔ہُنر بازی۔حیلہ سازی۔کلپی۔**پیل بازیں** (پیل۔با۔زیں) (س گ) ٹگیں۔کلپیں۔ہُنر بازیں۔مکر بازیں۔حیلہ سازیں۔

پیلا : (پِی۔لا) (ن گ) کرپاس۔پُکّی۔پَمَّگ۔پمبہ۔

پَئیلا : (پَ۔ئے۔لا) (ن گ) مُردگ ءِ مان کنگ ءِ دار ءِ پیتی۔

پِیل پا : (پِی ل۔پا) (ن گ) کُل ءِ حشت یا چہ سِنگ ءَ جوڑ کُرتگیں زنڈیں تمب۔کُل ءِ حشت ءِ منگ۔تمبو۔ڈیکی۔(2) نادُزاہی یے کہ پاداں گوَات دنت۔

پِیلّ پائی لوگ : (پِی ل۔پا۔ئی۔لو۔گ) (ن گ) ہما لوگ کہ آئی ءِ منگانی بدل ءَ کُل ءِ حشت ءِ منگ جوڑ کنگ بنت۔ہما لوگ کہ آئی ءِ پیل پاہانی میانجی ءَ کرز بستگ ءُ کرز پہ کُل دوتنگ انت۔

پِیلّ پڑ وش : (پِی ل۔پڑ و۔ش) بچار : ارج۔

پِیلّ گوش : (پِی ل۔گوش) (ن گ) مال ءُ دلوت ءِ وَرگی کاہے کہ کچک ءِ شَرّیں درمانے۔

پیلُشک : (پِی ل۔لُ۔شک) (ک گ) انچوش سُچگ کہ پوست ءِ سَر بُر ءِ مید بہ سُچنت ءُ پوست ءِ جند ہم سَر سوچ بہ بیت۔**پیلُشگی** : (پِی ل۔لُ۔ش۔گی) پیلُشگ ءِ آوَ کی۔

پیلُشتگ : (پِی ل۔لُش۔تگ) پیلُشگ ءِ گوستگال۔**پیلُشتگیں** : (پِی ل۔لُش۔تَ۔گیں) (س گ) ہما چیز کہ پیلوشتگ۔

پِیلُغ : (پِی۔لُغ) (ن گ) پیلوٗ۔پُختہ وَرناہ۔زال ءِ وَرناہی۔

پِیلغی : (پِی۔لَ۔غی) (ن گ) وَرناہی۔جنین ءِ وَرناہی۔

پیلِک : (پے۔لِک) (ن گ) چہ گُدءَ جوڑ کُرتگیں مَرَنیں کیسّگ کہ پہ چیزے ءِ مان کنگ ءَ کارمرد بیت۔لوت۔اُرد ءُ پوتینک مان کنگی دَرپ۔کیسّگ۔گونچان۔کلوت۔کلوتک۔پڈک۔برزی۔بکچہ۔(2) چہ مستیں لیڑہ ءِ دَپ ءَ دَراتکگیں پیلک۔

پِیلک : (پِی ل۔ک) (ن گ) کسانیں اِسپیت رَنگیں گلڑّیں سِنگ۔

پیلکیں : (پِی ل۔کیں) (س گ) چو پیلک ءَ۔پیلک وڑیں۔

پیلُم : (پے۔لُم) (ن گ) ماہور ءِ یکّ یکّ شَلیں ٹُکّرے۔(2) ماہور ءِ ہما بہر کہ آپ ءِ سَربری نیمگ ءَ اِنت۔

پیلو : (پِی۔لو) (ن گ) ہما مال ءُ اولاک کہ آئی ءِ رَنگ چٹّ اِسپیت بہ بیت۔(2) چندن ءِ دَڑ چک۔

پیلوٗ : (پِی۔لوٗ) (ن گ) پُورہ۔سَرجَم۔توام۔آسَر۔پِیلہ۔تمام۔

پیلوی : (پِی۔ل۔وی) (ن گ) پُورہی۔سرجمی۔توامی۔

پیلّوشک : (پِی ل۔لوش۔ک) (س گ) ہما چیز کہ آئی ءَ بہ آس ءَ سِل سوچ کنگ بہ بیت۔

پیلّوشگ : (پِی ل۔لَو۔شگ) (ک گ) انچوش کنگ کہ بہ پیلُشیت۔سَر سوچ کنگ کہ سَر بر ءِ سِل ءُ پوست بہ سُچیت ءُ تہہ ءَ گوشت جل پچ بہ بیت۔**پیلّوشتگیں** : (پِی ل۔لوش۔تَ۔گیں) (س گ) ہما چیز کہ پیلّوشگ بُوتگ۔

پیلّوئی : (پِی ل۔لو۔ئی) (ن گ) گوش ءِ سہتے۔(2) گوش ءِ ہما بَہر کہ سہت ءَ پر کننت۔

پیلَہ : (پِی۔لَہ) بچار : پیلوٗ۔

پیلَہ : (پے۔لَہ) (ن گ) آبرٛیشُم۔ہما آبرٛیشُم کہ دنیگہ کِرم ءَ پتاتگ ءُ کولُک اِنت۔(2) چگین کاریں آبریشُمی گُدے کہ عاروس ءِ شپ ءَ بانور ءِ سَر ءَ دینت۔**پیلہ کِرم** : (پے۔لَہ۔کِر۔م) (ن گ) ہما کِرم کہ آبرٛیشُم تندیت۔آبرٛیشُم ءِ کِرم۔تاکوار۔ریشُم جوڑ کنگ ءِ کِرم یا لُولُک۔

پیلی : (پے۔لی) (ن گ) ہوشگانی یکّ جاہ بندگ۔

پیم : (پے۔م) (س گ) (ن گ) گیگ۔ٹہگ ءِ وڑ۔جاگہہ گرَگ۔چَک۔چِہرگ۔حساب۔وَند۔گونگ۔وزم۔جہت۔چال۔رُجا۔راہ بند۔رَنگ۔تاب۔تہر۔رِپک۔گاٹ۔قِسم۔طرز۔ساز۔ساچ۔بُرّ۔واج۔وَجّ۔نمونگ۔وڑ۔(2) دود۔طریقہ۔تور۔ڈوَل۔اَندازہ۔(3) باب۔بابت۔**پیم بُوتگ** : (پے م۔بُو۔تگ) (ک گ) شَہم ءُ راہ دار بُوتگ۔شَر بُوتگ۔اڈّ بُوتگ۔ٹہگ۔اڈّ گرَگ۔**پیم کنگ** : (پے م۔کَ۔نگ) (ک گ) جوڑ کنگ۔وَڑ کنگ۔**پیمیں** : (پے۔یں) (س گ) گیگیں۔شَرّیں۔وَجّیں۔(2) گونگیں۔وزیں۔ساچیں۔وڑیں۔**پیم نہ بُوتگ** : (پے م۔نَ۔بُو۔تگ) (ک گ) آرام نہ بُوتگ۔تلوَسگ۔جوڑ نہ بُوتگ۔

پیمّاز : (پی م ۔ماز) (ن گ) سبزی یے کہ نارُشتاں کنگ ءُ حامگ ءِ ہم وَرَگ بیت ۔ وسّل ۔

پیمّاژُک : (پی م ۔ ما ۔ ژُک) (ن گ) بہار کاہے کہ کوہ دیم ءُ ریک پادءِ رُدیت ۔

پیمان : (پے ۔مان) (ن گ) سوگند ۔ قسم ۔ وعدہ ۔ عہد ۔ مُساپ ۔

پیمّلُک : (پی ۔م ۔لُک) بچار : پیمّلو ۔

پیمّلو : (پی ۔م ۔لو) (ن گ) پیمّاز دڑوشمیں بہار کاہے ۔ پیمّلُک ۔ لمپک ۔

پینچ : (پَی ن ۔ چ) (ن گ) ہما گوازی گرِکہ آئی ءِ وارگُڈ سرءِ بیت ۔ گُڈ سری ۔ آخری لیبی ۔ (2) گُڈ سَر ۔ آخر ۔ (3) حُشک ۔ ناپُختہ ۔ ناتمام ۔ **پینچ ءُ پون** : (س گ) بے کار ۔ بے سِیت ۔ حراب ۔ (2) (ن گ) ہما ناہ یا نیوگ کہ حراب بہ بیت ۔ **پینچُک** : (پی ن ۔ چُک) (س گ) حُشک ۔ (2) (ن گ) کرّ چک ءُ کوس ۔

پینچر : (پے ن ۔ چَر) (ن گ) مچّ ءِ گونگ ءِ لُٹّ ءُ آئی ءِ تاک ءُ کُنتگ ۔ (2) دَرمانکاہے ۔

پینچَک : (پی ن ۔ چَک) (ن گ) ہوش ءِ بے دان بُوتگ ءُ ناڈُراہی ۔ ہوش ءِ پیہگ ءُ بے دان بُوتگ ۔ (2) نہ رستگیں یا پُہتہ نہ بُوتگیں ۔ (3) چلّوریں بَر ۔ پینگ ۔ نزوریں دَڑ چک یا مچّ ۔ (4) ناتوام ۔ نزور ۔ بےتوان ۔ (5) بارگین ءُ ہُش اِتگیں مرُدم ۔ (6) دانہہ کنگ ۔ بارگیں توار ۔

پینڈ : (پے ن ۔ڈ) (ن گ) اُشترءِ پادءِ گوں سادءَ بندگ کہ مہ روَت ۔ کونڈ بند ۔ زان بند ۔ (2) اُشترءِ پادءِ بندگ ءِ ساد ۔ **پینڈ کنگ** : (پے ن ۔ڈ ۔کَ ۔ نگ) (ک گ) اُشتر یا ساہ دارے ءِ دَست ءُ پاداں یکّ جاہ کنگ ءُ بندگ کہ شت مہ کنت ۔ (2) قید کنگ ۔ **پینڈ ءُ مہارءِ سِندگ** : قیدءُ بندءِ نہ دارگ ۔ (2) بندءَ آزاد بُوتگ ۔ (3) مَست بُوتگ ۔ (4) رسم ءُ دودانی یلہ دیگ ۔ **پینڈیں** : (پین ۔ڈیں) (س گ) ہما اولاک یا دلوت کہ پینڈ اِنت ۔ ہما کہ جُہت بند اِنت ۔

پینڈِیگ : (پے ن ۔ ڈی ۔گ) (ن گ) ہما کہ گوں پینڈاں بستگ اِنت ۔ (2) ہما کہ پینڈ کنگی اِنت ۔

پینز : (پیں ۔ز) بچار : پُونز ۔

پینز بند : (پی ن ۔ز ۔ بَن ۔د) (ن گ) سواس ءِ پدبند ۔

پینژار : (پی ن ۔ ژا ۔ر) (ن گ) آپینکیں چیزے ءِ پہ تُرُندی دَر آہگ ءِ توار ۔ تنگار ۔ ٹنگار ۔ **پینژارگ** : (پی ن ۔ ژا ۔رگ) (ک گ) پڑّگ ۔ حون ءِ چہ رگان پہ تُرُندی ءُ تیزی دَرآہگ ءِ توار ۔ تریز دیگ ۔ آپیں چیزے ءِ چہ دَرپے ءَ کم کم ءَ دَرآہگ ءِ توار ۔ تِنگار ۔ ٹِنگار ۔ پینژار ۔ **پینژُرگ** : (پی ن ۔ ژُ ۔رگ) (ک گ) جان ءِ پُٹانی چہ ترُس ، سارتی یا پہ جنگ ءُ مڑءِ پادآہگ ۔ **پینژُرینگ** : (پی ن ۔ ژُ ۔ رے ۔ نگ) (ک گ) جان ءِ پُٹانی پادآہگ ۔ (2) چہ ترس یا چہ سردیءَ ٹپّانی پادآہگ ۔

پینسَگ : (پی ن ۔سَگ) (ک گ) گہگ ۔ پون بُونگ ۔ بدیں بوہ کنگ ۔ مین ءُ لیگار بُونگ ۔ خَراب بُوتگ ۔ پُونسگ ۔

پینکُلُک : (پی ن ۔کَ ۔ لُک) (ن گ) کسانیں پنتول ۔

پینکلگ : (پی ن ۔کَ ۔لگ) بچار : پنتول ۔

پینگّ : (پی ن ۔ نگ) (ن گ) ہما کُلونٹ یا کہ چیزے کہ وَتی جِندءِ سَرجمیں رَنگ ءَ پُختگی ءَ مہ رَسیت بزاں چہ وَتی اَصلی قدّ ءَ کستر ءُ لِپّ اِتگ ءُ بےگڈّگ ءُ بےتام بہ بیت ۔ پینچگ ۔ کوہگ ۔

پینگ : (پی ن ۔گ) (ن گ) اَگڑی ۔ گُدءِ مان دیگ ۔ چپُڑ ۔ (2) (پی ں ۔گ) (س گ) پہ ضِدّ سازیتگیں وت سَریں نیمون ۔ بچڑ ۔ ہُنر ۔ **پینگ مان کنگ** : (پی ں ۔گ ۔ مان ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) عُذر آرگ ۔ نیمّون کنگ ۔ **پینگ جنگ** : (پی ن ۔گ ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) پچُین کنگ ۔ (2) کوش ءُ چوٹّ ءِ مان دیگ ۔ چپُڑ جنگ ۔ ٹکّر جنگ ۔ (3) نیمّون کنگ ۔ ٹگّی کنگ ۔ (4) حبرءِ تہہ ءَ بچڑّ ماں کنگ ۔ **پینگ جنوکیں** : (پین ۔گ ۔جَ ۔نو ۔کیں) (س گ) ہما کہ پینگ جنت ۔ (2) ہما چیز کہ پہ آئی ءِ پینگ جنگ بُوتگ ۔

پینگو : (پی ن ۔گو) (ن گ) تند ۔ دَڑاجیں سادے کہ پسانی بندگ ءُ لوپ کنگ ءَ کارمرز بیت ۔ **پینگو کنگ** : (پی ن ۔گو ۔ کَ ۔نگ) (ک گ) پسان ءِ لوپاں بندگ ۔

پیٹوک : (پِ ن ـ نوک) (ن گ) پُکّی ـ گَڈّگ کشّیتگیں کر پاس ـ

پیواث : (پے ـ وا ـ ث) (س گ) ذِمّہ وار ـ جواب دیوک ـ

پیوَست : (پے ـ وَس ـ ت) (س گ) توجیل ـ (2) (ک گ) اَڈّ داتگیں ـ پیوَند ـ یکّ جاہ ـ برجا ـ (3) مُہکم ـ (4) ہم بستگ ـ

پیوَست کنگ : (پے ـ وَس ـ ت ـ کَ ـ نگ) (ک گ) توجیل کنگ ـ بندءُ بست کنگ ـ سَبَبءِ شوہاز کنگ ـ (2) دو یا دوءَ زیاد چیزانی یکّ جاہ کنگ ـ پیوَند کنگ ـ **پیوَست نہ وَرگ :** (پے ـ وَس ـ ت ـ نَ ـ وَ ـ رَگ) (ک گ) بندءَ نیا ہگ ـ شَرّ نہ بُوئگ ـ کارانی نہ ٹِہگ ـ **پیوَستیں :** (پے ـ وَس ـ تیں) (س گ) یکجائیں ـ برجائیں ـ ہواریں ـ یکّیں ـ ہم بستگیں ـ

پیوَستہ : (پَے ـ وَس ـ تَہ) بچار : پیوَند ـ

پیوَند : (پَے ـ وَن ـ د) (ن گ) پیوستہ ـ پیوست ـ یکّ جاہ ـ ہَوار ـ لچّگ ـ اَگرِّ ـ اَگڑی ـ پچّ ـ گنڈ ـ **پیوَند کنگ :** (پِے ـ وَن ـ د ـ کَ ـ نگ) (ک گ) یکّ جاہ کنگ ـ بُرّگءُ مان دیگ ـ دو دار یا آہن ءِ ہَوار کنگ ـ مان دیگ ـ پچّ جنگ ـ چیزے گوں دومی چیزےءَ ہور کنگ ـ پیوست کنگ ـ (2) دَڑ چکّےءَ دِگہ دَڑ چکّے ءِشاخ ءِ بُرّگءُ مان دِیگ ـ **پیوَندی :** (پے ـ وَن ـ دی) (ن گ) ہما دَڑ چک کہ پیوَند کُرتگ ـ یکّ جاہ بُوتگیں ـ **پیوَندی ئین :** (پِے ـ وَن ـ دی ـ ئیں) (س گ) پیوَند کُرتگیں ـ جوڑ داتگیں ـ یکّ جاہ کُتگیں ـ

پیوَندکاری : (پے ـ وَن ـ د ـ کا ـ ری) (ن گ) دَڑ چکءِ پیوَند جَنگ ـ (2) پیوَند جَنگءِ زانت ـ (3) پیوَند جَنگءِ مُزّ وریءِ حَقّ ـ

پیہالَغ : (پِی ـ ہا ـ لَغ) (ک گ) مان کنگ ـ اَندرءَ کنگ ـ تہہ ءِ کنگ ـ

پِیہَگ : (پِی ـ ہَگ) (ک گ) تہہءَ رَوَگ ـ اَندرءَ مان بُوئگ ـ پُترگ ـ آہگ ـ تہہءَ آہگ ـ (2) شُمپَگ ـ لاغر بُوئگ ـ لَہگ ـ کمزور بُوئگ ـ ناتوانی ـ چِیپَگ ـ کچّگ ـ (3) چِہ نادُڑاہی یےءِ سَبَبءَ مَرُدم یا ساہ دارےءِ اعضاےءِ چِہ وَتی قدّءَ کستر بُوئگ ـ **پِیہَگی :** (پِی ـ ہَ ـ گی) (ن گ) لاغر بُوئگی لَہگی شُمپگی ـ

پِیہی : (پِی ـ ہی) رَکّوک ـ ٹوہو ـ (2) شےءِ تہہءَ مان بُوئگ ـ (3) مالءُ دَلوتانی شِکَم ءِ ٹِپّ بُوئگ ءِ نادُڑاہی ـ (4) جانءِ دَرا آتکگیں کسانیں دانگ ـ پِہی ـ

پِیہیتگ : (پِی ـ ہِ ـ تگ) (ک گ) ہما کہ لَہیتگ ـ شُمپیتگ ـ (2) پِیہگءِ گوُستگال ـ **پِیہیتگیں :** (پِی ـ ہِ ـ تَ ـ گیں) (س گ) ہما کہ پیہیتگ ـ لَہیتگیں ـ شُمپیتگیں ـ لاغریں ـ پیہگ ءِ دیریں گوُستگال ـ

ت

ت :(تِے) چارُمی حَرف یا آب اِنت۔ ہَما گال کہ آئی ءِ آخرءَ ''گ'' کیت ءُ آئی ءَ راپہ گوْستگال کنگ ءِ ہاترءَ ''ت'' جَنگ بیت۔ چوکہ کَپگ: کپت۔ دارَگ داشت: جَنگ۔ جَت۔ دِگہ بازیں گال اَنت کہ پہ گوْستگال کنگ ءِ ہاترِءَ آہانی آخرءَ اِت جَنگ بیت چوکہ لوٹگ: لوٹ اِت۔ سُرَگ۔ سُرِات۔ تَرَّگ: ترِّات۔

تا : (تا) بِچار : تاہ۔

تا آپ : (تا۔آپ) بِچار : تاہ آپ۔

تا آپی : (تا۔آ۔پی) بِچار : تاہ آپی۔

تاب :(تا۔ب) (ن گ) ریس۔ پِرتَرّ۔ چوٹ۔ وہل۔ وٹّ۔ پیچ۔ کرْچک۔ برْیس۔ لگانڈ۔ گوْمب۔ لِپ۔ (2) گرمی۔ (3) گونگ۔ پیم۔ وَڑ۔ رَنگ۔ (4) توان۔ طاقت۔ سَگّ۔ سیک۔ مُہکَمی۔ وَس۔ گنجائشت۔ (5) ترْند۔ تیز۔ (6) بازیں لبزانی گُڈسَرءَ کیت ءُ رَنگ ءُ پیم ءِ مَعناءَ دنت چوش کہ ماہ: ماہ تاب۔ سِیاہ: سِیاہ تاب۔ **تاب آرَگ** : (تاب۔آ۔رَگ) مُہکَم بُوئگ۔ چِیزے ءِ تاں دیراں مانگ۔ سوگو بُوئگ۔ **تاباں** :(تا۔با۔ں) (س گ) تاب ءِ جمع۔ بازیں تاب۔ **تاباں کشَّگ** :(تا۔باں۔کَش۔شَگ) (ک گ) تاب وارتگ ءُ ریس گپتگیں چِیزے ءِ ریساں کشَّگ۔ (2) ترُندی ءُ تمردی ءِ کشَّگ۔ (3) نرم کنگ۔ **تاباں وَرَگ** : (تا۔باں۔وَ۔رَگ) (ک گ) زور ءِ کم بُوئگ۔ ایرماد بُوئگ۔ جَہل کپگ۔ **تاب بُوئگ** : (تاب۔بُو۔ئگ) (ک گ) پیچ بُوئگ۔ ریس بُوئگ۔ تچک نہ بُوئگ۔ چوٹ بُوئگ۔ رَد بُوئگ۔ لِپّگ۔ چنگ بُوئگ۔ تاب وَرَگ۔ (2) ہُنر ءُ حِیلہ کنگ۔ **تاب تنچ** : (تاب۔تن۔چ) (س گ) ترُندیں تاب۔ (2) اَنچیں تاب کہ چہ آئی ءَ دَرد ءُ دور پاد بئیت۔

تاب داتگیں : (تاب۔دا۔تَ۔گیں) (س گ) ہما کہ تاب داتگ۔ ہما کہ ریس داتگ۔ (2) چوٹ کُتگیں۔ **تاب ءِ دَر کنگ** : (ک گ) راست کنگ۔ تچک کنگ۔ (2) کمزور کنگ۔ **تاب دیگ** :(تاب۔دی۔یَگ) (ک گ) چوٹ کنگ۔ وہل کنگ۔ چِیزے ءِ سَر ءِ دومی نیمگ ءَ ترّینگ۔ (2) پہ گُد ءِ دوچگ ءَ بندیک یا آبرْیشُم ءِ تاب دیگ۔ برْیسگ۔ ریسگ۔ (3) چانک جنگ۔ چَک موڑ دیگ۔ لِپّینگ۔ **تاب دیگی** :(تاب۔دی۔یَہ۔گی) تاب دیگ ءِ آوَکی۔ (2) ہما کہ تاب دیگ لوٹِیت۔ **تاب دیوک** :(تاب۔دی۔یوک) (ن گ) ہَما کہ تاب دنت۔ **تاب ءُ ریس** :(ن گ) ہَما کہ تاب ءَ مان۔ ہَما کہ تچک نہ اِنت۔ **تاب ءُ ریس کنگ** : حِیلہ ءُ نیمون کنگ۔ مکر ءُ فریب کنگ۔ **تاب ءُ ریس وَرَگ** :(ک گ) لیٹ ءُ پلّیٹ وَرَگ۔ چہ دَرد یا چہ زَہر ءُ نارضائی ءِ سَبَب ءَ تاب ءُ پیچ وَرَگ۔ نارضائی دَرشان کنگ۔ **تاب زِیرَگ** :(تاب۔زی۔رَگ) (ک گ) پیچ وَرَگ۔ ریس وَرَگ۔ ناراست بُوئگ۔ وہل بُوئگ۔ چوٹ بُوئگ۔ **تاب کشّ** : (تاب۔کَش۔ش) (س گ) ہَما کہ تاباں کَشّیت۔ ہَما کہ ناراست ءَ راست کنت۔ **تاب کنگ** :(تاب۔کَ۔نگ) (ک گ) چوٹ رَوَگ۔ چہ یکّ نیمگے ءَ دیم ءِ ترّینگ ءُ دِگہ نیمگے دیم ءِ دیگ۔ دِگہ راہے ءَ رَوَگ۔ **تاب گِپتگ** :(تاب۔گِپ۔تگ) تاب گِرَگ ءِ گوْستگال۔ (2) ہما کہ تاب دیگ بُوتگ۔ **تاب گِپتگیں** : (تاب۔گِپ۔تَ۔گیں) (س گ) ہَما کہ تاب گِپتگ ءُ ناراست بُوتگ۔ **تاب گِرَگ** :(تاب۔گِ۔رَگ) (ک گ) پیچ گِرَگ۔ چوٹ بُوئگ۔ پِرتَرَّگ۔ ریس گِرَگ۔ تاب وَرَگ۔ ساد ءِ، بندیک ءِ، مُود ءِ یا دِگہ اَنچیں چِیزے ءِ تاب بُوئگ۔

(2) لیڈگ ۔ کپگ ۔ **تاب وَرگ** : (تاب ۔ وَ ۔ رَگ) (ک گ) زَہر گرَگ ۔ لیٹ جنَگ ۔ پیچ وَرگ ۔ ریس وَرگ ۔ تاب بُوتگ ۔ تاب گرَگ ۔ پرِترَّگ ۔ (2) چہ دَردءَ یا چہ بژ ن ءَ بے تاہیر بُوتگ ۔ **تاب وَروک** : (تاب ۔ وَ ۔ روک) (ن گ) ہما کہ تاب وارت ۔ **تابی** : (تا ۔ بی) ہما کہ تاب مان اِنت ۔ **تابی ئین** : (تا ۔ بی ۔ ئیں) (س گ) ہما کہ تاب داتگ ۔ ہما کہ تاب ئے مان ۔ ہما کہ زُوت تاب گیپت ۔

تاب دار : (تاب ۔ دار) (س گ) ہما چیز کہ آئی ءَ تاب مان ۔ ہما کہ تچک مہ بیت ۔ چوٹ ۔ (2) ہما کہ آئی ءَ وَتی بُندریں تاباں اَبید گیشیں تابے وارتگ ۔ (3) تُرُند ۔ **تاب داریں** : (تاب ۔ دا ۔ رے ۔ ن) (س گ) تاب وارتگیں ۔ چوٹیں ۔ تُرُندیں ۔

تابا : (تا ۔ با) (س گ) قدآور ۔ بُرز ۔ (2) مہاندَرائیں چورؤ ۔

تابان : (تا ۔ بان) (ج گ) پریشان ۔ غم ءُ گرڈ ٹی ۔ بژ ن ۔ اَرمانی ۔ تکانسر ۔ جنجال ۔ (2) (س گ) ژَند ءُ ژُول ۔ ژَند ءُ پَند ۔ **تابانیں** : (تا ۔ با ۔ نیں) (س گ) دل تپر کہیں ۔ نگیگیں ۔ پدردیں ۔ تکاں سُریں ۔ پریشانیں ۔ بے تاہیریں ۔

تابِستان : (تا ۔ بِس ۔ تان) (ن گ) تیرماہ ۔ آہڑ ۔ گرماگ ۔

تابِعدار : (تا ۔ بِ ۔ دا ۔ ر) (د) (س گ) فرماں بردار ۔ زیردَست ۔ مُرید ۔ **تابِعداری** : (تا ۔ بِ ۔ دا ۔ ری) (د) (ن گ) فرماں برداری ۔ زیر دستی ۔ **تابعداریں** : (تا ۔ بِ ۔ دا ۔ ریں) ہما کہ گوں تابعداری ءَ نسبت داریت ۔ (2) ہما کہ تابعدار انت ۔

تابو : (تا ۔ بو) (ن گ) مُندر یک ۔ چلّہ ۔ (2) مُنُڈّکی پادینک کہ ژانگ اِش پر ۔ (3) ہما کہ تاب اِنت ۔

تاب وار : (تاب ۔ وا ۔ ر) (س گ) تاب وارتگیں ۔ تاب زُرتگیں ۔ (2) ہما کہ زُوت تاب گیپت ۔ (3) ہما چٹ یا چیلک کہ وَتی تاب ئے داشتگ ءُ پُختہ ءُ مُہر بُوتگ ۔ **تاب واریں** : (تاب ۔ وا ۔ ریں) (س گ) ہما کہ آئی ءَ را تاب واری ءِ صفت ءُ نِسبَت اَست ۔ (2) ہما کہ تاب ئے وارتگ ءُ پکّا بُوتگ ۔

تابُوت : (تا ۔ بُوت) (د) (ن گ) جون ءِ پیتی ۔ لاشدان ۔ پٹیلا ۔

تابیت : (تا ۔ بی ت) (ن گ) زالبُولی سہتے ۔

تاپ : (تا ۔ پ) (ن گ) (س گ) (ف گ) گرمی ۔ باپ ۔ (2) روچ ءِ بژ انز ۔ گرمائشت ۔ (3) دانکو یا پُلّ ءِ یکّ وار ءَ تاپگ ءِ گچّ ۔ بہ تاپ ۔ **تاپ ءَ دیگ** : (ک گ) ظاہر کنگ ۔ پدّرا کنگ ۔ (2) ششتگیں گُد یا دِگہ تریں چیز ے ءِ پہ حُشک کنگ ءَ دَرءَ ایر کنگ ۔

تاپ تاپ کنگ : (تاپ ۔ تاپ ۔ کَ ۔ نگ) لپ لپّ ءَ بہر کنگ ۔ بہر ءُ بانگ کنگ ۔

تاپتگ : (تاپ ۔ تگ) (ک گ) تاپگ ءِ گوستگال بژ اں تاپگ ءِ کار بُوتگ ۔ **تاپتگیں** : (تاپ ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) تاپگ ءِ دیریں گوستگال بژ اں ہما کہ تاپتگ یا گرم کُتگ ۔

تاپتگ دَپ : (تاپ ۔ تگ ۔ دَپ) (س گ) باز حبَر ۔ دَپ دَڑ ۔ مانجا ۔ **تاپتگ دَپیں** : (تاپ ۔ تگ ۔ دَ ۔ پیں) (س گ) باز حبَریں ۔ دَپ دَڑیں ۔ مانجائیں ۔

تاپگ : (تا ۔ پگ) (ن گ) پتنین ءُ گردیں سنگے کہ چوتینّ ءَ پہ نگن ءِ پچگ ءِ کار مرز بیت ۔ تاوڑی ۔ تاوڑی ۔ (2) وَرگی چیز ے ءِ تاپگ ۔ گرم کنگ ۔ (3) زِمستان ءَ آس ءِ کِرّ ءِ نِندگ ءُ دَست ءُ پادانی گرم کنگ ۔ (4) (ک گ) پِرتاپگ ۔ سیکگ ۔ (5) مُنڈّکیں چُکّ ءَ پہ دَرمان تاپگ ۔ (6) (س گ) توان ۔ مُہکمی ۔ سوگوی ۔ (7) ٹکور ۔ (8) تہوبی ۔ ٹکّر ۔ **تاپگ ءِ بُرّگ** : تباہ بُوتگ ۔ وار ءُ بژّگ بُوتگ ۔ بے وسّ بُوتگ ۔ لنگر ءُ شدیگ بُوتگ ۔ **تاپگ ءِ بورینگ** : تاواں بار کنگ ۔ وار ءُ بژّگ کنگ ۔ تباہ کنگ ۔ **تاپگ ءِ سارت بُوتگ** : نیزگار بُوتگ ۔ وار بُوتگ ۔ کم گشاد بُوتگ ۔ لنگر ءُ شدیگ بُوتگ ۔ **تاپگی** : (تا ۔ پَ ۔ گی) (ن گ) ہما کہ گوں تاپگ ءِ نِسبَت داریت ۔ (2) ہما نگن کہ تاپگ ءِ سَرءَ پتگگ ۔ (3) ہما چیز کہ تاپگ لوٹیت ۔ **تاپوک** : (تا ۔ پوک) (ن گ) ہما چیز کہ تاپتگ ءُ پاشینتگ اَنت ۔ ہما کلنچو ، جُہلیں دَرپ یا تاپگ کہ آئی ءَ تہہ ءَ چیز ے تاپنت ۔ (2) ہما دَرمان ءُ مورت کہ مُنُڈّکاں تاپنت ۔ (3) ہما کہ تاپیت ۔

تاپو :(تا۔ پو) (ن گ) جُھلیں تّین۔ اَنچیں رَزانے کہ آئی ءِ تہہ ءِ چیز اِ ان پچینت۔

تاپی :(تا۔ پی) (ن گ) پتنیں تنکّیں کدّ ءِ دَست ءِ پنجگی آسنے کہ ایشی ءِ بان بندبان ءِ دونگ ءِ کارمرز کننت۔

تاپینگ :(تا۔ پے۔ نگ) (ک گ) تپسینگ۔ کئیّ گرم کنگ۔ چیزے ءِ گرم کنگ۔(2) زہرءِ آرگ۔ سِکین دیگ۔ **تاپینگی** :(تا۔ پے۔ نَ۔ گی) گرم کنگی۔ تپسینگی۔

تات :(تا۔ ت) (ن گ) مجلس ءِ قِصہ۔ وشیں مجلس۔(2) وَش لِسانی۔(3) گندوان۔ یات گِیری۔(4) پد گوشی۔ **تات ءُ گوات کنگ** : لاڑُ کی ءِ سگّگ۔ شَرّی ءِ چارءُ دِلگوش کنگ۔ شَرّی ءِ وارینگ ءُ چارینگ۔ **تات ءُ پچار** :(ن گ) پچّاروکی۔ نزّ یکی مجلس۔ گندواں۔ حال۔ چے حبَر۔(2) یات گِیری۔ گِیرآ ہگ۔ باپُشت ءِ گوشگ۔

تاتا :(تا۔ تا) (ج گ) یکّ یکّ۔ جِتا جِتا۔(2) چندے ہور ءُ یکّ جاہیں چیز کہ پدا جِتا بہ بنت۔ **تاتا کنگ** :(تا۔ تا۔ کَ۔ نگ) (ک گ) یکّ یکّ کنگ۔ شِنگ ءُ شانگ کنگ۔ **تاتائیں** :(تا۔ تا۔ ئیں) جتاجتائیں۔ یکّ یکّیں۔

تاتار :(تا۔ تار) (ن گ) چینی ترکستان ءِ دَمگے۔ ہما دَمگے ءِ اُستمان۔(2) مِسک۔ چہ تاتار آورتگیں مِسک۔(3) وشبوہ۔

تاتلگ :(تات۔ لَگ) تاچِگ ءِ گوستگال۔(2) تاچِگ ءِ کار بُوتگ۔ **تاتلگیں** :(تات۔ کَ۔ گیں) تاچِگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ تاچِگ بُوتگ۔

تاتُو :(تا۔ تُو) (ن گ) تُرّ و۔ ماس ءِ یا پِس ءِ گوہار۔ ترّ ی۔(2) تُنّک ءِ بُنگیج ءِ رواج کہ نوکی پاداں کپیت۔ تیتی۔

تاتی :(تا۔ تی) تُنّک ءِ نوک گامی۔ **تاتی پاد** :(تا۔ تی۔ پاد) (ن گ) نوک گام۔ کسانیں چُکّ ءِ نوکیں گام گیج۔ **تاتی کنگ** :(تی۔ تی۔ کَ۔ نگ) (ک گ) تُنّک ءِ نوک گام جنگ۔ تاتی کنگ۔

تاثّغ :(تا۔ سَغ) (ن گ) دامُن۔ پِشک ءِ دیمی یا پدی بہر۔ دُمبُل۔

تاثیر :(تا۔ سی ر) (ن گ) نادُراہی۔ جان ناسلامتی۔(2) مُلّائی ٹِکّ ءُ ٹاک ءِ اَثر۔ دواءُ دَرمان ءِ اَثر۔ لوٹ اِتگیں دُعاءِ لگّگ۔

تاج :(تا۔ ج) (ن گ) بادشاہانی، بادشاہی کُلاہ۔ برّا۔

تاج بخش :(تاج۔ بَخ۔ ش) (س گ) بخشِندہ۔ سَخی۔ داد بخش۔

تاج دار :(تاج۔ دار) (س گ) تاج ءِ واجہہ۔ بادشاہ۔ حاکم۔

تاج داری :(تاج۔ دا۔ ری) (ن گ) بادشاہی۔ ہما سَرکار کہ آئی ءِ مَستر بادشاہے بہ بیت۔

تاجِر :(تا۔ جِر) (عَ) (ن گ) سوداگر۔ شاہوکار۔ باپار۔ واپار۔ دکاندار۔ **تاجِری** :(تا۔ جِ۔ ری) (ن گ) سوداگری۔ دکان داری۔ باپار کنوک۔

تاجَگ :(تا۔ جَگ) (س گ) تازگ۔ ہما کہ دیر ئے نہ گوستگ۔ تازہ۔ میزر۔(2) (ن گ) نوک دُشتگیں شِیر۔ **تاجگی** :(تا۔ جَ۔ گی) تازہی۔(2) ہما کہ تاجَگ انت۔ **تاجگیں** :(تا۔ جَ۔ گیں) (س گ) تازہیں۔ ہما کہ تاجَگ انت۔ **تاجگیں شِیر** :(تا۔ جَ۔ گے۔ ن۔ شی۔ ر) (س گ) زَگریں شِیر۔ ہما شِیر کہ چہ مال ءِ دُشتگ انت بلے نہ بادینتگ اَنت۔

تاجِیل :(تا۔ جی ل) (عَ) (ن گ) اِشتاپ۔ **تاجِیلی** :(تا۔ جی ل۔ لی) (ج گ) اِشتاپی۔ زُوت زُوت۔ دِہ دِہ۔

تاچ :(تا۔ چ) (ف گ) تاچِگ ءِ فرماں گال: بہ تاچ۔(2) ریس۔ گرْ وہ۔ اِلکر۔ رُمب۔ تگ۔ ہلمہ۔ تاچِگ۔ ترّانچ۔ دِژّگگ۔ تچگ۔

تاچان :(تا۔ چان) (ن گ) تاچِگ ءِ کار ءِ کنان ءَ۔ تاچینان۔ (2) (ج گ) گلّینان ءَ۔ مَیدان ءِ روان۔

تاچِگ :(تا۔ چِگ) (ک گ) تاچ۔ اولاک ءِ سَوار بُوتگ ءُ تاچینگ۔ **تاچگی** :(تا۔ چَ۔ گی) (ن گ) ہما اولاک کہ سواری ءِ لائق انت۔(2) ہما کہ تاچینگی انت۔(3) تاچِگ ءِ آوَ کی۔

تاچین :(تا۔ چے۔ ن) (ف گ) تاچِگ ءِ فرماں گال بزاں بہ تاچین۔ بہ گلّین۔

تاچینتگ :(تا۔ چین۔ تگ) (ک گ) تاچینگ ءِ گوستگال بزاں رواں داتگ۔ پاد کُتگ۔ جہنتگ۔ **تاچینتگیں** :(تا۔ چین۔ تَ۔

گیں)(س گ) جھینتگیں ۔ پادُنتگیں ۔ رَواں داتگیں ۔(2) تاچینگ ءِ دیریں گوستگال۔

تاچینگ :(تا۔چے۔نگ)(ک گ) اَنچُش کنگ کہ بہ تچیت۔ گلّینگ۔(2) مَردُم یا اولاک یا دَلوتے ءِ اَنچُش کنگ کہ بہ تچیت۔ جھینگ۔(3) اولاک ءِ سوار بُونگ ءُ گلّینگ۔(4) رُمبینگ۔ لِکّینگ۔ چِرّی دیگ۔ رَندءِ کپگ۔ مَیدان ءِ پاد کنگ۔ تژاس دیگ۔

تاچینگی :(تا۔چے۔نَ۔گی)(ن گ) گلّینگی۔ رُمبینگی۔ تژاس دیگی۔ جھینگی۔

تاخ :(تا۔خ) بچار : تاک۔

تادَرا :(تا۔دَر۔ا) (س گ)(ن گ) تورہ۔ مِنَّت۔

تادَڑی :(تا۔دَ۔ڑی)(ن گ) نگیگ۔ دِل سِیاہ۔ جنجال۔ بے وار۔

تادَل :(تا۔دَل)(ن گ) نالگین ءِ ذات ءِ دَڑ چِکّے کہ آئی ءِ کُوش ءِ آپ ءَ چوبنگ ءِ پُرّ خمار کنت۔ **تادَلی** :(تا۔دَ۔لی)(ن گ) ہما کہ گوں تادل ءِ نسبت داریت۔

تار :(تا۔ر)(ن گ) بارگیں سیم۔ ٹال۔(2) پہ دوچ ءِ ہاترءِ چہ نوکیں گُدءِ ٹال کشّگ۔ اوتاگ۔(3) اوژناگ۔ آبازی۔(4) یکّ یکّ۔ شِنگ۔

تاراج :(تا۔راج)(ن گ) برباد۔ لگتمال۔ اَنچُش کنگ کہ ہچّ پَشت مہ کپیت۔ لُٹّگ ءُ پُلگ۔(2)(س گ) سَکّ تیزءُ چالاک۔ کمالی ئیں مَردُم۔(3) دُزّی ءُ نقصان کاری ءِ چالاک ءُ چسپان۔ **تاراج کنگ** :(تا۔راج۔کَ۔نگ)(ک گ) پُلگ۔ تباہ کنگ۔ برباد کنگ۔ **تاراجی** :(تا۔را۔جی)(ن گ) لُٹّ ءُ پُلی۔(2) تباہی۔ بربادی۔

تارتار :(تار۔تار)(ن گ) ٹُکُّر ٹُکُّر۔ دِرّگ۔ نکُت نکُت۔ بہر بہر۔ **تارتار کنگ** :(تار۔تار۔کَ۔نگ)(ک گ) بُور بُور کنگ۔ ٹُکّر ٹُکّر کنگ۔ یکّ یکّ کنگ۔ **تارپہ تار** :(تار۔پہ۔تار)(س گ) شِنگ شانگ۔ یکّ یکّ۔ اَتار پتار۔

تارُو :(تا۔رُو)(ن گ) اَسپ ءِ زِین ءِ چیرءِ چادِر یا شال۔

تارو :(تا۔رَو)(ن گ) اُژناگ گر۔ آباز۔ تاروگر۔ **تاروگر** :(تا۔رو۔گر)(ن گ) آباز۔ اوژناگر۔ تارو۔

تارُوک :(تا۔رُو۔ک)(ن گ) ٹُکّ ءِ دیم۔ دَپ ءِ تہہ ءِ ہما بہر کہ چہ زبان ءِ سر بُرانت۔

تاریخ :(تا۔ری۔خ)(ن گ) دَپتر۔ راج دپتر۔(2) روچ۔ روچانی حساب۔(3) گوستگیں گوا چنیں قِصّہ ءُ اِحوال۔ **تاریخی** :(تا۔ری۔خی) کوہنیں۔ گوستگیں۔ عہدی۔

تاڑ :(تا۔ڑ)(ن گ) تیلانک۔ ہَتینہ۔ دِکّہ۔ **تاڑءِ تیلانک** :(ن گ)(ن گ) دِکّہ ءِ تیلانک۔ گرّ۔ چکّی۔

تاڑک :(تا۔ڑَک)(س گ) گرّاں ڈِیل۔ مزن اَندام۔

تاڑی :(تا۔ڑی)(ن گ) شب بند۔ چہ دار یا آسن ءِ جوڑ کُرتگیں ہما چیز کہ گوں آئی ءِ دَرواز گ تہی نیمگ ءِ بند کنگ بیت۔ کُنڈی۔(2) روژناہی۔(3) کوانٹ۔ دوسالی اُشتر۔

تاز :(تا۔ز)(ن گ) زیات۔ گیش۔ وَدّ۔(2) چہ دُرستاں گہتر۔ اوّل۔

تازَگ :(تا۔زَگ)(س گ) تاجگ۔ تازہ۔ لَسّہ۔ صاف۔(2) ہما کہ دَنیگہ کوہن نہ اِنت۔(3) ہما کہ نہ ہُش اِتگ۔(4) آزگ۔ **تازَگی** :(تا۔زَ۔گی)(ن گ) تاجگی۔ تازہی۔ صافی۔

تازَگیں :(تا۔زَ۔گیں) تاجگیں۔ صافیں۔

تازَہ :(تا۔زَہ) بچار : تازگ۔

تازہ وَران :(تا۔زَہ۔وَ۔ران)(س گ) ہامین ءِ تازگیں ناہ ءِ وَرگ ءِ موسم۔ ہُرماگ وران۔(2) تازہیں نیوگ ءِ وَرگ ءِ موسم۔

تازَہی :(تا۔زَ۔ہی) بچار : تازگی۔

تازی :(تا۔زی)(ن گ) شکاری کُچّک۔ تانزی۔(2) بارگیں ءُ روَکیں اَسپ۔

تاس :(تا۔س)(ن گ) چہ زردیں مادنے ءِ جوڑ کُرتگیں تنّکیں ءُ گردیں آپ واری رزانے۔ کٹوری۔ کوڑی۔ لیوان۔ قدّح۔(2) تنّکیں تاس کہ بُن ءَ ٹُنگ کنگ بیت ءُ پہ کہن ءِ آپ ءِ حساب دارگ ءِ کارمزبیت۔(3) ہنگامیں آپ ءِ ہشتک۔ **تاس ءِ پرّینگ** :(ک گ)

کہن ءَ آپ ءَ بہر ءُ بانگ کنگ ۔ (2) پہ آپ ءَ پُرّیں تگار ءِ سَرءَ ایر کُتگیں تاس ءِ پُرّ بُوہگ ءُ کپگ ۔ **تاس ءِ ٹِلِینگگ** : (ک گ) تاس ءِ تَوار کنگ یا گوں دِگہ چیزے ءِ اَڑگ یا ڈُک وَرگ ءُ تَوار کنگ ۔ **تاس ءِ کپگ** : (ک گ) تگار ءَ ماں کُتگیں تاس ءِ آپ ءِ پُرّ بُوہگ ءُ چیر ءَ رَوگ ۔ گوں تاس ءِ آپ ءِ پُرّ بُوہگ ءَ یکّ ہنگامے آپ ءِ ہشتی بہر ءِ ہلاس بُوہگ ۔ **تاس ءِ ماں سَر ءِ پڑ شگ** : پہ غم یا دَردواری چہ چمّاں ارسانی سُبکّ سُبکّ ءَ چکرّگ ۔ (2) مُشکُل ءُ جنجال ءِ کپگ ۔ بے وس ءُ لاچار بُوہگ ۔ **تاسیں** : (تا ۔ سیں) (س گ) ہما کہ چو تاس ءِ انت ۔ (2) بڑاہ داریں ۔ صافیں ۔ سَلّہیں ۔ **تاسُک** : (تا ۔ سُک) (ن گ) کسانیں تاس یا آپ واری ۔ **تاسُل** : (تا ۔ سُل) (ن گ) چہ تاسُک ءِ کستر ۔ سَکّیں کسانیں تاس ۔

تاساپی : (تا ۔ سا ۔ پی) (ن گ) کپتوکیں چلّگی ءِ شَرّیں ءُ توانی ئیں وَرگ ۔

تاسُپ : (تا ۔ سُپ) (س گ) نازاک ۔ دوستناک ۔ دوستیگ ۔ بڑاہ دار ۔ ڈوَل دار ۔ شرّ رنگ ۔ (2) بُلوریں ۔ تڑپوک ۔ نازُرک ۔

تاسُپیں بچّ : (تا ۔ سُ ۔ پےن ۔ بچ ۔ چ) (س گ) تنگویں بچّ ۔ مڑاہ داریں وَرناہ ۔

تاسَر : (تا ۔ سَر) (ج گ) تاں سَر ۔ تاں کہ کُٹّ اِتگیں سَر ءَ ۔ چہ اے سَر تا آ سَر ءَ ۔ سَر جم ۔ سَر جم ءَ ۔

تاس سَر : (تاس ۔ سَر) (س گ) ہما کہ آئی ءِ سَر ءِ مِیّد پہک رِتلگ اَنت ۔ (2) کُچَل سَر ۔ (3) کَردِ سَر ۔ (4) تراشتہ سَر ۔

تاسُلا : (تا ۔ سُ ۔ لا) (ن گ) تکسّ ۔

تاسُلک : (تا ۔ سُ ۔ لک) بچار : تاسُل ۔

تاس ہڈّ : (تاس ۔ ہڈ ۔ ڈ) (ن گ) سَرگ ءِ نیام ءِ ہڈّ ۔ سَر ءِ تاسُک ۔

تاشو : (تا ۔ شو) (ن گ) لانٹو ۔ گردیں دار یا ہڈّ کہ ایشی ءِ اندر ءَ دارمان گننت ءُ تیزی ءِ چرّ یننت ۔

تاف : (تا ۔ ف) بچار : تاپ ۔

تاک : (تا ۔ ک) (ن گ) دڑچک ءِ لمب ءُ ٹال ءُ شاخانی سَر ءَ رُستگیں سبزیں کہ ہر وَہد پہ انت ۔ دڑچک ءِ تاک ۔ تاخ ۔ (2) ٹال ۔ (3) چہ روشن دان ءِ مستر ءُ دَروازگ ءِ کستریں دَر کہ چہ گوات ءُ روچ ءِ بڑ انزانی ہاتر ءَ باناں ءُ ماڑدیان پر ئے گننت ۔ دَری ۔ دَروازگ ۔ خانہ ۔ دَریگ ۔ دَریچہ ۔ (4) مُودانی اِسپیتیں ٹال ۔ (5) کتاب یا دَپتر ءِ تاک ۔ پنّہ ۔ (6) تا ۔ یکّہ ۔ یکّے ۔ ہما کہ جفت نہ اِنت ۔ **تاک آرگ** : (تاک ۔ آ ۔ رگ) (ک گ) دڑچک ءِ چہ تاکانی ریچگ ءِ رند پدا نوکیں تاک جنگ ۔ **تاک تاک** : (تاک ۔ تاک) (ن گ) جتا جتا ۔ یکّ یکّ ۔ شِنگ ءُ شانگ ۔ **تاک تاک کنگ** : (تاک ۔ تاک ۔ کَ ۔ نگ) یکّ یکّ کنگ ۔ شنگینگ ۔ یکّ یکّ ءِ چارگ ۔ ہیرت چارگ ۔ پش پش کنگ ۔ (2) کتاب یا نوشتانکے ءِ سَرجمی ءَ وانگ ۔ **تاک ءِ ترّینگ** : (ک گ) پہ گرک جنگ ءَ کڑب ءِ یا کُجام انچیں کشارے ءِ وَتی تاک ءِ پر ترّینگ ۔ (2) کِشار ءِ رُدوم گِرگ ءُ گرک کشّگ ۔ **تاک جن** : (تاک ۔ جَن) (ن گ) دڑشکانی تاکانی آرگ ءِ موسم ۔ چہ تاک چنڈ ءِ رند پدا دڑچکانی تاک جنگ ءِ موسم ۔ تُڑک ۔ (2) بہارگاہ ۔ ہرّ ام ۔ **تاک جنگ** : (ک گ) دڑچک ءِ تاک آرگ ءُ سبز بُوہگ ۔ **تاک چنڈ** : (تاک ۔ چِں ۔ ڈ) (ن گ) تاک ریچ ۔ دڑچکانی تاکانی رِچگ ءِ موسم ۔ گرماگ ءِ رند ءُ زمستان ءِ بِندات ءِ موسم ۔ تاک شان ۔ **تاک چنڈگ** : (تاک ۔ چَن ۔ ڈَگ) (ک گ) پہ لٹّ دڑچک ءِ شِیپگ کہ تاک ئے بہ رچنت ۔ (2) تاک چنڈ ءِ موسم ءِ دڑچک ءِ تاکانی چنڈ یا رِچگ ۔ **تاک ریچ** : (تاک ۔ رے ۔ چ) (ن گ) زمستان ءِ ہما موسم کہ دڑچکانی تاک زَرد ترّنت ءُ رِچنت ۔ تاکچنڈ ۔ **تاک کپگ** : (تاک ۔ کَ ۔ پگ) (ک گ) ماں سیاہیں میداں اِسپیتیں ٹال کپگ ۔ مِیّدانی اِسپیتی ءِ بُنگیج ۔ ٹال کپگ ۔ **تاگگ** : (تا ۔ گگ) (ک گ) تاک جنگ ۔ تاک دَر آرگ ۔ تاک بُوہگ ۔ (2) پیشّ ءِ پترگانی گیوارگ ۔ **تاکُک** : (تا ۔ کُک) (ن گ) کسانیں تاک ۔ **تاکُل** : (تا ۔ کُل) (ن گ) چہ تاکُک ءِ ہم کستریں تاک ۔ کسانیں تاک ۔ **تاکُلک** : (تا ۔ کُ ۔ لک)

(ن گ) چہ تاکُل ءِ ہم کَسترِیں تاک ۔ سَکّیں کَسانیں تاک ۔ **تاک ءِ لیٹینگ** : (ک گ) دپتر یا کتاب ءِ تاک ءِ لیٹینگ ۔ تاک ءِ چہ یکّ دیمے ءِ پہ دومی دیم ءَ کنگ ۔ **تاکی** : (تا ۔ کی) (ن گ) عقل ۔ ہوش ۔ (2) ہما کہ تاک ئے پر ۔

تاک بَند : (تاک ۔ بَن ۔ د) (ن گ) روتاک ، ہفتگی ، نیم ماہی یا ماہتاک ءِ یکّ دانگے ۔ **تاک دیم** : (تاک ۔ دے ۔ م) (ن گ) کتاب یا نبشتہ ءِ یکّ تاکے ۔ کتاب ءِ تاک ءِ یکّ دیمے ۔ کاگد ءِ یکّ پَلّو ۔ پنّہ ۔

تاکچہ : (تاک ۔ چہ) (ن گ) دَری ۔ بُرزیں ماڑی ءِ دَریچہ ۔ دَریگ ۔

تاکشان : (تاک ۔ شان) بچار : تاک چنڈ ۔

تاک مِر : (تاک ۔ مِر) (ن گ) نادُرا ہی یے کہ اَگاں دَرچک ءَ گیپت آئی ءِ تاک اَبید چہ تاک چنڈ ءِ موسم ءِ ہم زَرد تَرّنت ءُ رِچنت ۔

تاک وار : (تاک ۔ وار) (س گ) ہما کِرم کہ دَرچک ءِ تاکاں وارت ۔ (2) (ن گ) پِیلہ کِرم ۔ آبرِیشُم ءِ کِرم ۔

تاکوہ : (تا ۔ کوہ) (ن گ) ہما کوہ کہ یکّ جنگل یا کہ پٹّ ءُ گیابانے ءَ چہ اے دِگہ کوہاں سستگ ءُ یکّ کِرے ءَ اِنت ۔ گستاءِ جِتائیں کوہ ۔

تاگہہ : (تا ۔ گہہ) (ن گ) نوکیں گُدءِ پتّا تگیں بنڈل ۔ تان ۔

تاکِہ : (تا ۔ کِہ) (گ ر) دانکہ ۔ تانکہ ۔

تاگان : (تا ۔ گا ۔ ن) (ن گ) مُربہ ءِ ذات ءِ ماہیگے ۔

تاگت : (تا ۔ گت) (ن گ) سَکّ ۔ اوپار ۔ بَرداشت ۔ داشت ۔ جلّ ۔ توان ۔ سیک ۔ اَڑہ ۔ طاقت ۔ تاہیر ۔ (2) ہاٹّی ۔ زور ۔ واک ۔ زِکت ۔ گُشاد ۔ (3) لائقی ۔ قوت ۔ قُدرَ ۔ بُود ۔

تاگر : (تا ۔ گر) (ن گ) ہما تہتگ کہ بُوجیگ ءِ تہی نیمسگ ءَ اَلکینانی سَرءِ دَراجی ءِ جنگ بنت ۔ ایشانی شَم وَتی جند ءِ پرّ اہی ءِ اِنت ۔

تاگزّ : (تا ۔ گز ۔ ز) (ن گ) گزّ ءِ نَسل ءِ یکّ پٹّگیں ءُ کَسانیں دَرچکے ۔ سَرشاح ئے چوشنگریں گزّ ءِ انت بلے بُنڈ ئے زَنڈ بیت ۔

تال : (تا ۔ ل) (ن گ) مَرِ نیں پتنیں دَرپے کہ چہ پوپل ، رود یا مِسّ ءِ جوڑ کنگ بیت ۔ (2) رَکیب ۔ طشت ۔ قالب ۔ مَرِ نیں قالِب ۔ پرّ اہیں رزان ۔ پرّ اہیں ہیر ان ۔ کُنڈا ۔ (3) وان ۔ ہما وَرگ کہ تال ءَ مان کنگ ءُ وَرگ بیت ۔ (4) ساز ءُ زیمرانی یکّ کَسانیں تل پچیں ڈُہل نمونگ ءِ سازے ۔ **تالاں** : (تا ۔ لاں) (ن گ) ہما کہ گوں تال ءَ نِسبت داریت ۔ (2) بازتال ۔ **تال جَن** : (تال ۔ جَن) (ن گ) ہما مَردُم کہ ماں صوتی مجلساں کُونزّگ ءَ گوں تال ءَ پہ زیمر جنت ۔

تالُک : (تا ۔ لُک) (ن گ) کَسانیں کاشی ۔ کَسانیں تال ۔ **تالی** : (تا ۔ لی) (ن گ) ہما کہ گوں تال ءِ نِسبت داریت ۔ (2) کاشی ۔ پیتِل ۔ رَزان ۔ وَرگی دَرپ ۔ رکابی ۔ غاب ۔

تالاب : (تا ۔ لاب) (ن گ) بچار : تالاپ ۔

تالاپ : (تا ۔ لاپ) (س گ) آپ ءِ تالان بُوہگ ۔ کَم جُہلیں آپ ۔ تلگ ۔ (2) (ن گ) تالاب ۔ تلاوگ ۔ ناوڑ ۔

تالار : (تا ۔ لا ۔ ر) (ن گ) دیوان جاہ ۔ ہما مَرِ نیں لوگ یا کاپَر یا دو دپی کہ آئی ءِ تہہ ءَ دیوان ءُ مجلس کنگ بیت ۔ (2) ہما مَرِ نیں جاگہہ کہ اُود ءَ مہمان وَرگ دیگ بنت یا سُور یا وشّیانی روچ ءَ وَرگ واری بیت ۔ (3) پِڑ ۔ پرّ اہیں جاگہہ ۔

تالان : (تا ۔ لا ۔ ن) (س گ) پرّ اہ ءُ شاہگاں ۔ (2) تالانی ۔ بازی ۔ (3) شِنگ ۔ ریزگ ۔ شانک ۔ شرگ ۔ شینگ ءُ شانگ ۔ تَل پچ ۔ تَلشت ۔ (4) تکرد ۔ کونٹ ۔ دَری یا ٹپُّر ءِ چیر گیج ۔ **تالاں تُولّ** : (تا ۔ لاں ۔ تُول) (س گ) شِنگ ءُ شانک ۔ تالان ۔ بے پلگار ءُ بے رِد ءُ بند ءَ کپتگیں چیز ءُ اَزباب ۔ **تالان تُولّ کنگ** : (تا ۔ لاں ۔ تُول ۔ ل ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) شِنگ ءُ شانک کنگ ۔ یکّ یکّ ءُ دانگ دانگ کنگ ۔ **تالانی** : (تا ۔ لا ۔ نی) (ن گ) پچّی ۔ پرّ اہی ۔ شاہگانی ۔

تالان کنگ : (تا ۔ لان ۔ کَ ۔ نگ) شِنگ کنگ ۔ پچ کنگ ۔ **تالان کنگی** : (تا ۔ لان ۔ کَ ۔ نَ ۔ گی) تالان کنگ ءِ آوَکی ۔ (2) تالان کنگ ءِ کاربُوہگی اِنت یا بیت ۔ **تالانیں** : (تا ۔ لا ۔ نیں) (س گ) پرّ اہیں ۔ شاہگانیں ۔ پچیں ۔

تالان کُتنگ :(تا۔لان۔کُ۔تنگ) تالان کَنگ ءِ گوْستگال۔(2) شِنگ کُتنگ۔ پچ کُتنگ۔ **تالان کُتگیں** :(تا۔لان۔کُ۔تَ۔گیں) تالان کنگ ءِ دیریں گوْستگال۔(2) ہما کہ تالان کُتگ۔

تالِب :(تا۔لِب) (ن گ) مزَنیں تال یا وَرگی دَرپ۔ وَرگ واری مزَنیں رَزان۔ **تالِبو** :(تا۔لِ۔بو) (ن گ) کسانیں تالِب۔ ٹامب ءِ گِردیں ٹُکُّر۔

تالَغ :(تا۔لَغ) (ک گ) پیلو کنگ۔ کارے ءِ کشَّگ۔(2) شِیراں شہ نیمگ کشَّگ۔(3) نارُشت ءِ روگن ءِ جدا کنگ۔

تالکار :(تال۔کار) (ن گ) ھوْر ءِ آپ ءِ حُشک بُوْنگ ءَ رندڈ گار ءِ سَر بِرءِ بار ہواریں پوست۔ کرکٹ۔ تلکار۔

تالِنگ :(تا۔لِن۔گ) (س گ) نازکنوک۔ وڈّاہی کنوک۔ (2)(ن گ) مستیں زال۔(3) جنین سنگت۔ یار۔ **تالِنگی** :(تا۔لِن۔گی) (ن گ) کلاگ۔ چرّک۔ چیہوا۔ ملنڈ۔

تالو :(تا۔لو) (ن گ) لیڑہ ءِ مست بُوْنگ۔

تام :(تا۔م) (س گ) وَرگ ءِ وَشّی ءُ نہ وَشّی ءِ مارشت۔ چیز ے ءِ وَشّی، سوری، زَہری ءِ جاور۔ مرّگ۔ مزا۔ نمک۔ چَسّ۔ چَشّ۔ چِک۔ مِرّ۔ خوْند۔ بزام۔ لِذّت۔(2)(ن گ) ورد۔ وَردِن۔ سِلک۔ وَغر۔(3) وَرگ ءِ لذّت۔ وَرگ ءِ تہر۔(4) عزَّت۔ مَیار۔ آبرو۔ (5)(ج گ) کُجام۔ کئے۔ تہ آں۔ **تام بَر** :(تام۔بَر) (س گ) سِیاہ دِل کنوک۔ ہوش کشّ۔(2) لیزگ۔ بے سِلک۔ بے ادب۔

تام بَریں :(تام۔بَ۔ریں) (س گ) لیزگیں۔ بے سِلکیں۔ بے اَدَبیں۔ **تام ءِ بَرَگ** :(ک گ) بےشرف کنگ۔(2) شِزار کنگ۔ لیزگی۔ تام ءِ کشَّگ۔ سِلک ءِ بَرَگ۔(3) حبرءِ پرلیس دیگ۔

تام ءِ پرِّینگ :(ک گ) سِلک ءِ کشَّگ۔ سیہہ دِل کنگ۔ سوکیگ کُتنگ۔ **تام ءِ پرِّینگ** :(ک گ) نادُژاہ بُوْنگ۔ اَنچو نادُژاہ بُوْنگ کہ وردی ءُ بُردی نہ بُوْنگ۔ **تام دار** :(تام۔دار) (س گ) وَشّ تام۔ ہما چیز کہ تام ءِ وَشّ اِنت۔ وَشّیں وَرگ۔ وَشّ۔(2) باعزَّت۔ عزَّتی۔ وَشّ نام۔ **تام دیگ** :(تام۔دی۔یگ)(ک گ) وَرگی چیز ے ءِ سوری، زپتی، شیرکنی، زَہری یا ترُّ پشّی ءِ تام کنگ۔ **تام ءِ کشَّگ** :(ک گ) غیرت ءِ بَرَگ۔ بےزار کنگ۔ تام ءِ بَرَگ۔ ہوش ءِ کشَّگ۔ پھری کنگ۔ شِزار کنگ۔ **تام کَنَگ** :(تام۔کَ۔نگ) (ک گ) نہ وَشّیں تامے کنگ۔(2) ہما وَرگ یا آپ کہ دَپ ءَ نہ وَشّیں تامے بہ کنت۔ وَرا کی چیز ے ءِ تہہ ءِ وَتی جند ءِ تام ءِ اَبید دِگہ ہم تامے ءِ بُوْنگ۔(3) وَرگی چیز ے ءِ سوری، زپتی، شیرکنی، زَہری یا ترُّ پشّی ءِ تام یا مزَگ دیگ۔

تامپ :(تام۔پ) (ن گ) کوہ ءِ سَر ءُ آئی ءِ میان ءِ ہما دَرمیانی بَہر کہ شوْار ءُ ہم لسُون بہ بیت۔

تامُر :(تا۔مُر) (ن گ) سِیاہ دپیں سُہرَنگیں شے۔(2) تامور۔

تام زِیرَغ :(ک گ) فصل ءِ دان زیرگ۔ ہوشگ ءِ دان بَندَگ۔

تامور :(تا۔مور) (ن گ) دنزی۔ مُجو۔ کور دیمی۔ گُبار۔ تہار۔ تَسک۔ جَدیم۔ سِیاہ دیمگ۔ **تامور بَندَگ** :(تا۔مور۔بَن۔دَگ) (ک گ) دَنز گرَگ۔ دنزین یا تامور بُوْنگ۔ **تاموراں دیگ** : (تا۔مو۔راں۔دی۔یگ) (ک گ) دنز ءُ مُجاں کپگ۔(2) دوْر دیگ۔ چگل دیگ۔(3) مُشکُل ءُ جنجالاں پرِّینگ۔ **تامورین** : (تا۔مو۔ریں) (س گ) دَنز ءُ مُجیں۔ تہاریں۔

تاں :(تا۔ں) (گ ر) داں۔ دانکہ۔ تاکہ۔ دا۔ دانی۔(2) (ج گ) کُجام۔ کُجا۔ **تاں پونز ءِ کنگ** : شِزار کنگ۔ دَردی کنگ۔ پھری کنگ۔ **تاں پونز ءَ رسینگ** : پھری کنگ۔ بےزار کنگ۔

تان :(تا۔ن) (ن گ) گُد ءِ پچ نہ کُتگیں بنڈل۔ تاکہ۔ نوکیں ءُ نہ دوتگلگیں گُد ءِ مزَنیں گرُ نچ۔(2) آپ ءِ شہار۔ آپ ءِ پڑاہی ءُ تالانی۔ (3) آپ ءِ ماں ڈگار ءَ اوشتگ ءَ رند پد۔(4) کوْر ءِ آپ ءِ بُرزی ءُ جُھلی ءِ حدّ۔(5) آپ ءِ سَر بر ءِ ہم لسُونی یا کُجام دِگہ یکّ چیز ے ءِ سَر بری بَہر ءِ ہم لسُونیں پٹنی۔(6) ہماں ہند ءِ کہ مرُدمے ماذن یا دِگہ لوگی ساہ دارے چیٹیت، آئی ءِ بَندَگ ءِ ہند۔(7) عیب۔ عیب دار۔(8) پڑاہی۔ چیز ے ءِ پڑاہ ءُ روگ ءِ حالت۔ **تان پد** :(تان۔پد) (س گ) آپ ءِ تان ءِ پد۔ ڈگار ءِ یا کوْر ءِ ہما گُڈّی حدّ کہ آپ ءِ دامن کُٹّیت۔(2)

ڈگارءِ بندءِ دیمءَ ہما جاگہہ کہ آپءِ بُرز تریں حدّ اِنت۔(3) اوشتاتگیں آپءِ پُشت کپتگیں نِشان۔**تانءِجھل کپگ** :(ک گ) آپءِکم بُوتگ۔آپءِ چہ اوّلیگیں کچّءُ کساسءَ جھل آہگ۔**تان دیگ** :(تان۔دی۔یگ)(ک گ) تالان بُوتگ۔تالان کنگ۔(2) پڑاہ روگ۔ہئورءِآپءِڈگارءِکابیلءِپُرّ کنگءَ رند پڑاہ روگ۔

تان‌ترَّغ :(تان۔تَ۔رَّغ)(ک گ) چِلَّگ۔کشّ۔ہُلکا پگ۔

تانج :(تان۔ج)(س گ) تیاری۔اِرادگ۔(2)(ج گ) دَرّاجی۔کشّ۔

تانجگ :(تان۔جَگ)(ک گ) اِرادگ کنگ۔تیاری کنگ۔(2)لانچگ۔دَرّاج کنگ۔

تانجو :(تان۔جو)(ن گ) گُدءِ دَرّاجیءِ بندیک۔شَتّ۔

تانجواں مارگ :(تاں۔جواں۔ما۔رَگ) ہما بُرشّ اَزباب کہ جولاہگ ماں موشاں جَنتءِ بندیکانی سرءَ مُشّیتءُ بارتءُ کاریت کہ بندیک موش پہ گرنت۔(2)غمءُگرّٹیءِ مارگ۔مُشکلءُجنجالاں بُوتگ یا آہانی مارِشت۔**تانجوءِتنگ** :(ک گ) تانجوءِ برءُآر۔

تانجوءِمار :(ن گ) جولاہگ یا جُلّ یا گُدگوّاپانی اَزبابے کہ جُلّ یا گُدءِگوپگءِ کارمرز بیت۔تانجو ہما بنداتی بندیک اِنتءُ مار ہما اِنت کہ ہمے بندیکءِ سُرینگءِ کارمرز بیت۔**تانجوءِمارگ** :تانجوانی تچک کنگءِرند جولاہگءِ پہ بندیکءِ زبر کنگءِ ہمے تانجوانی دَرّاجیءِ موش مُشان روگءُ آہگ۔(2) جُلّ یا گُدگوّاپیءِ بنیادی بندیکءِ پہ مارسُرینگ۔مار ہمے تانجو یا بندیکءِسُرینگءِ اَزباب اِنت۔

تاندَڑ :(تان۔دَڑ)(س گ) اِشتاف گر۔اِشتاپ کار۔

تانڑ :(تان۔ڑ)(س گ) جنجال۔وَئیل۔گرانیں وہد۔**تانڑءِتیلانکاں کپگ** :وَیلءُجنجالاں کپگ۔گرانیں ساعتانی آہگ۔(2)شِگانی بُوتگ۔

تانڑَغ :(تاں۔ڑَغ)(ک گ) ٹاہینگ۔بند دیگ۔چِلَّغ۔تانڑگ۔

تانڑگ :(تاں۔ڑَگ) بچار : تانڑَغ۔

تانڑیں :(تان۔ڑیں)(گ ر) ہررنگءَ کہ بیت۔ہرپیم۔توڑے۔تُری۔

تانزی :(تاں۔زی) بچار : تازی۔

تاں‌سَر :(تان۔سَر)(س گ)(ج گ) تاں آسَر۔تاسَر۔تاں آخری حدّءَ۔

تانُک :(تا۔نُک)(ن گ) چہ دارءِ جوڑکرتگیں بردے کہ پہ جوہانءِ گوّاتءِ دیگءِ کارمرز بیت۔

تاں کچّ :(تاں۔کچّ۔چ)(ج گ) داں کساس۔تاں وس۔تاں گُشاد۔

تاں کد :(تاں۔کد)(ج گ) تاں کُجام وہدءَ۔تاں کدی۔تاں کدیں۔

تاں کدی :(تاں۔کَ۔دی) بچار : تاں کد۔

تاں کدیں :(تاں۔کَ۔دے۔ن) بچار : تاں کد۔

تاں کو :(تاں۔کُو)(ج گ) کُجانگو۔کُجام نیمگ۔تاں کُجا۔

تانکہ :(تان۔کہ)(گ ر) تاں ہما وہدءَ۔دانکہ۔دَنا۔(2)(ج گ) تاں کد۔تاں کدینءَ۔تاں کُجام وہدءَ۔

تانگ :(تاں۔گ)(س گ) اُشترءِ پہ چراگ جاہانی نیمگءَ جیہگ یا اومان کنگ۔(2) شوک۔ہوسّ۔باڑا۔دِلءِلوٹگ۔باڑ۔

تانگ :(تا۔نَگ)(ک گ) کجّگءِ پٹن کنگ۔پشّانگ۔پڑاہ کنگ۔تنکّ کنگ۔(2) آرتءِ چانگءِ پٹنءُ پڑاہ کنگ۔

تانگی :(تا۔نَ۔گی)(ن گ) ہما کہ تانگ لوٹیت۔ہما کہ تانگی اَنت۔(2) تانگ بُوتگیں۔

تانتگ :(تاں۔تَگ)(ک گ) تانگءِ گوستگاں۔**تانتگیں** :(تان۔تَ۔گیں)(س گ) تانگءِ دیریں گوستگاں۔ہما کہ تانگ بُوتگ۔(2) پڑاہ بُوتگیں۔پشّانتگیں۔

تاں گُر :(تاں۔گُر)(ج گ) کُجام گو۔کُجام نیمگ۔کُجام پلّوءَ۔تانگو۔بہ کو۔کُجام گوَر۔تاں تکءَ۔بکو۔پکو۔پہ کو۔کُجانگو۔کُجا۔داگو۔

تانگو : (تاں ـ گو) بچار : تاں گُر ۔
تانوک : (تا ـ نوک) (ن گ) چہ دارءِ جوڑ کُرتگیں پتّنیں ءُ گردیں دار کہ آرت ءِ چانگ کنگ ءُ پڑ اہ کنگ ءِ کارءَ دنت ۔ (2) ہما کہ آرت ءَ تانیت ۔ (3) پتّن یا پتّن کنوک ۔ (4) تنگّ ۔ **تانوک پیشانی :** (تا ـ نوک ـ پے ـ شانی) (س گ) پڑ اہ پیشانی ۔ **تانوک سَر :** (تا ـ نوک ـ سَر) (س گ) پتّن سَر ـ مَزَن سَر ۔ **تانوکین :** (تا ـ نو ـ کے ـ ن) (س گ) ہما کہ آئی ءِ تہہ ءَ تانگ ءِ صفت اَست ۔ تنگ تنگّ ءِ پڑ اہ کنوکیں ۔ (2) پڑ اہیں ـ شاہگانیں ۔
تانُونءَ : (تا ـ نُو ـ نا) (ج گ) تاں اے وہدءَ ـ تاں اے ساعت ءَ ـ تاانُوں ۔
تانُونڑی : (تا ـ نُوں ـ ڑی) (ن گ) تا پگ ـ نان پچگ ءِ پتّنیں سِنگ ءِ تین ـ تاوڑی ۔ (2) کسانیں تا پگ ۔
تانہرَغ : (تاں ـ ہَ ـ رَغ) بچار : تاہرگ ۔
تانَہی : (تا ـ نَ ـ ہی) (ن گ) (س گ) پڑ اہ گپتگیں ۔ پڑ اہیں ۔ تالانیں ۔ **تانَہی نود :** (تا ـ نَ ـ ہی ـ نود) (ن گ) پڑ اہ ءُ تالانیں نود ۔
تانی : (تا ـ نی) (گ ر) دانی ـ تاں اے وہداں ۔
تاوان : (تا ـ وان) (ن گ) بیران ـ چیزے کہ بے سِیتّ ءَ چہ دَست ءَ بِروت ـ نقصان ـ میار ـ وَتّپ ـ ڈِبّ ـ حرج ـ ٹوٹ ـ چٹّی ـ ڈڑّ ـ ڈکّ ـ ڈنڈ ـ روہو ـ زیان ـ شکست ـ قضا ـ نقص ـ زَلل ـ مُشکُل ـ جنجال ـ ببا ـ باہ ـ باوان ـ گوٗ زند ـ بدءُ بیرانی ـ بد بلاہ ـ بَرباد ـ **تاوان ءِ ایر کنگ :** کسے ءَ راداتگیں تاوان ءِ عوض کنگ ۔ (2) تاوان ءِ عوض ءِ حدّ ۔ **تاوان بَہا :** (تا ـ وان ـ بَ ـ ہا) (س گ) پہ نقص بَہا بُوتگیں چِیز ۔ (2) تاوانانی دیم ءَ شتگیں مال یامڈّ ی ۔ **تاوان دِہ :** (تا ـ وان ـ دِہ) (س گ) تاوان دیوک ـ نقصان رَسان ۔ **تاوان شَریک :** (تا ـ وان ـ شَ ـ ری ـ ک) (س گ) نف ءُ نقص ءِ شریک ـ پوڑی دار ـ **تاوان کَشّ :** (تا ـ وان ـ کَش ـ ش) (س گ) تاوان سَگّوک ۔ تاوان جَلّ ـ ڈِبّ کَشّ ـ نقصان کَشّ ـ **تاوان ءِ کَشّگ :** نقصان وَرگ ۔ تاواں بار بُونگ ۔ **تاوانی :** (تا ـ وا ـ نی) (ن گ) نُقص ـ حرج ـ زیانی ۔

تاوان بار : (تا ـ وان ـ بار) (س گ) نقصان بُونگ ـ خرچ وار ـ بے مزٗ بُونگ ـ اِندرِس ۔ (2) وَڈال ـ وَڈالی ۔ **تاوان باریں :** (تا ـ وان ـ با ـ ریں) (س گ) ہما کہ تاوانی بُوتگ ـ ہما کہ تاوان ئے کَشّیتگ ۔
تاوان جَلّ : (تا ـ وان ـ جَل ـ ل) (س گ) نقصان جَلّ ـ تاوان سَگّ ـ ہما کہ تاوان سَگّ اِت کنت ـ نقصان کَشّ ـ **تاوان جَلّیں :** (تا ـ وان ـ جَل ـ لیں) نقصان کَشّیں ۔
تاوَد : (تا ـ وَد) (س گ) گَرءِ دار ـ توجیل ـ عِلاج ـ گیش ءُ گیوار ۔
تاوَدی : (تا ـ وَ ـ دی) (ن گ) تاثیرانی گَرءُ داری دَرمان ۔
تاوَڑا : (تا ـ وَ ـ ڑا) (ن گ) تانوَڑیں تین ـ گَردیں آسن کہ آئی ءِ سَرءَ نگن ءُ پچینت ۔
تاوَڑی : (تا ـ وَ ـ ڑی) بچار : تانوَڑی ۔
تاؤکنڑ : (تاؤ ـ کَں ـ ڑ) (ن گ) ہما زَمین کہ یکّوئی آپ لوٹیت ۔
تاوَلا : (تا ـ وَ ـ لا) (س گ) اِشتاف کار ۔ (2) زُوت زَہر گِروک ۔
تاویز : (تا ـ وی ـ ز) بچار : تائید ۔
تائیت : (تا ـ ئی ـ ت) بچار : تائید ۔
تائید : (تا ـ ئی ـ د) (ن گ) ہما نبشتگیں کاگد کہ چہ مُلّا ءِ کِگّاں گِرَگ بیت کہ نادُڑاہی ءُ دِگہ بیرانیانی دیم پان بیت ـ تعویز ـ تائیت ۔ (2) جنینی گوٗرءِ کنگی سہتے ۔ جیگیگ ۔ **تائید بند :** (تا ـ ئی ـ د ـ بَن ـ د) (س گ) تائیدی عِلاج ـ بکّ ءُ مُلّائی عِلاج ۔ **تائید ءُ بند کنوک :** (ن گ) ہما کہ بند ءُ تائید دنت ـ ہما کہ دم دُروت کنت ۔ بکّ ، مُلّا ءُ میاہ ءِ دم ءُ دُروت ۔ **تائید کشّوک :** (تا ـ ئی د ـ کَش ـ شوک) (ن گ) ہما کہ سِہر کُتگیں مَردُم ءِ تاویزی اثرءَ گار کنت ۔ **تائید کنگ :** (تا ـ ئی ـ د ـ کَ ـ نگ) (ک گ) یکّے راسِہر ءُ جادو کنگ ۔
تائیدُک : (تا ـ ئی ـ دُک) (ن گ) دوچے ءِ نام اِنت ۔
تاہ : (تا ـ ہ) (ن گ) یکّ دانگے ۔ یکّ ۔ یکّ تاہے ۔ ہما کہ جُفت نہ اِنت ـ دانگ ۔ (2) (س گ) بے دَرور ـ بے مٹّ ۔ (3)

تَل ۔ بَہر ۔ پُڑ ۔ (4) گندگیں کار ءِ باڑ ۔ باڑا بُوئگ ۔ (5) زنا کاریں جَنین ءِ پہ شِگان ءَ گوُشگ ۔ (6) وَ ۔

تاہ آپ : (تاہ ۔ آپ) (ن گ) ہما جاہ کہ آپ نیست ۔ خُشکاوَگ ۔ خُدا گِند ۔ سیہ ڈَنّ ۔ پٹّ ۔ کُوچگیں ہند ۔ ہما ڈیہہ کہ ہوَر کم بیت ۔ آزمان گِند ۔ تا آپ ۔ **تاہ آپی** : (تاہ ۔ آ ۔ پی) (ن گ) خُشکاوَگی ۔ بے ہوری ۔ آپ ءِ نہ بُوئگ ۔ **تاہ آپیں** : (تاہ ۔ آ ۔ پیں) خُشکاوَگیں ۔ ہما جاگہ ءَ کہ بے ہوَری ءِ سبب ءَ آپ مہ بیت ۔ **تاہ ءِ تنگ** : (ن گ) ہما جوڑی داریں شے کہ یکّے کسان ءُ یکّے مزَن بہ بیت ۔ دَراج ءُ گوُنڈ ۔ وَٹّ ءُ سَٹّ ۔ تاہے دِگر تاہے دِگر ۔

تاہت : (تا ۔ ہَت) (ن گ) عبادت ۔ بَندگی ۔ خُدائی ذکر ءُ فکر ۔

تاہتی : (تا ۔ ہَ ۔ تی) (ن گ) نیکیں ۔ پھریز کاریں ۔ نُمازی ئیں ۔

تاہرگ : (تا ۔ ہِ ۔ رَگ) (ک گ) وداری بُوئگ ۔ مُہتل بُوئگ ۔ وتا کی بُوئگ ۔ اوتاک کنگ ۔ آرام کنگ ۔ تاہیر گرَگ ۔ جلّگ ۔ اوشتگ ۔ ودار کنگ ۔ (2) نادُراہ ءِ گھتر بُوئگ ۔ تانہرغ ۔ (3) تاہیر ۔ صبر ۔ اوپار ۔

تاہوت : (تا ۔ ہوت) (س گ) وار وار ءَ گوُشگ ۔ زور دیگ یا پلّیس دیگ ءُ گوُشگ ۔

تاہیر : (تا ۔ ہیر) (ن گ) آرام ۔ صبر ۔ سَکّ ۔ تاگت ۔ بَرداشت ۔ جارات ۔ ترَہگ ۔ اُتاہ ۔ اَجام ۔ (2) اوپار ۔ تاہرغ ۔ (3) دارُو ۔ دَرمان ۔ **تاہیر گرَگ** : (تا ۔ ہی ر ۔ گِ ۔ رَگ) تاگت کنگ ۔ آرام بُوئگ ۔

تایگ : (تا ۔ یَگ) (ن گ) اِرادہ ۔ (2) ہوش ۔ سار ۔ ساہ ۔

تایگ ءِ بُوئگ : (ک گ) خیال ءِ بُوئگ ۔ بنّیدار بُوئگ ۔

تَب : (تَ ۔ ب) (ن گ) واہشت ۔ حُبّ ۔ ہیل ۔ موج ۔ مُہاڑ ۔ سُرّ ۔ رُو ۔ رُخ ۔ عادت ۔ چاڑ ۔ ہاتر ۔ (2) مَیل ۔ وڑ ۔ ڈوَل ۔ پَرواہ ۔

تَب بُوئگ : (تَب ۔ بُو ۔ ئگ) (ک گ) دِل ءِ پیم ءَ یا دِل ءِ مَیل ءِ بُوئگ ۔ دوست بُوئگ ۔ **تَب ءِ دارگ** : (ک گ) ہم تب ءُ ہم خیال بُوئگ ۔ **تَب ءَ کپگ** : (ک گ) ساچگ ۔ دَرمان ءِ اثر کنگ ۔ گون کپگ ۔ (2) دل ءِ دوست بُوئگ ۔ وَشّ بُوئگ ۔ **تَب کنگ** : (ک گ) دوست بُوئگ ۔ بدنیا ہگ ۔ **تَب ءِ گرَگ** : (ک گ) ناتَب بُوئگ ۔ تَب ءِ خراب بُوئگ ۔ مُورک ءِ مُچینگ ۔

تَب شُناس : (تَب ۔ شُ ۔ ناس) (س گ) زانوگر ۔ مَردُم شناس ۔ تب ءِ ہیل ءِ زانوک ۔ **تَب شُناسی** : (تَب ۔ شُ ۔ نا ۔ سی) (س گ) مردم شُناسی ۔ زانوگری ۔

تَبّا : (تَب ۔ با) (س گ) بازیں چیز انی یکّ ہند ءَ مُچّ کنگ ۔ تَپّی ۔ تپّا جنگ ۔ تپّہ ۔

تَباہ : (تَ ۔ با ۔ ہ) (ن گ) بَرباد ۔ ہلاک ۔ وَیرندان ۔ چٹ ۔ سُنّ ۔ غرق ۔ گارت ۔ چُکّ چین ۔ وَلگوَج ۔ اِنڈ رِس ۔ **تَباہ بُوئگ** : (تَ ۔ باہ ۔ بُو ۔ ئگ) برباد بُوئگ ۔ ویرندان بُوئگ ۔ **تَباہ کنگ** : (تَ ۔ باہ ۔ کَ ۔ نگ) برباد کُنگ ۔ ویرندان کنگ ۔ ۔ **تَباہی** : (تَ ۔ با ۔ ہی) (ن گ) بَربادی ۔ تباہ بُوئگ ۔ وَیراندانی ۔ تاراجی ۔ نام ءُ نِشان ءِ گار بُوئگ ۔ ہچّی پِشت نہ کپگ ۔ **تَباہیں** : (تَ ۔ با ۔ ہیں) (س گ) بربادیں ۔ ویرندانیں ۔ اِندرسیں ۔ نیستیں ۔ ہما کہ تباہ انت ۔

تَباہ کاری : (تَ ۔ باہ ۔ کا ۔ ری) (ن گ) تباہی ۔ کار بیرانی ۔ بربادی ۔ بیش کاری ۔

تِباہگ : (تِ ۔ با ۔ ہِگ) (ن گ) خُشک کُرتگیں گوشت ۔ پرسند ۔ لاندی ۔ **تِباہگ کنگ** : (تِ ۔ با ۔ ہِگ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) گوشت ءِ خُشک کنگ ۔ **تِباہگی** : (تِ ۔ با ۔ ہِ ۔ گی) (ن گ) ہما پَس کہ پہ تِباہگ کنگ ءَ دارگ بیت ۔ (2) ہما کہ گوں تِباہگ ءِ نِسبت داریت ۔

تَباہیگ : (تَ ۔ با ۔ ہی ۔ گ) (ن گ) ناخُدا ءِ بُوجیگ ءِ ماں دَریا ءَ یلہ دیگ ۔ بے ناخُدا ءِ بے رُبّانیں بُوجیگ ۔ (2) ہما بُوجیگ کہ آئی ءِ پکاریں چیزے ءِ زوال بُوئگ ءِ سَبَب ءَ ہما چیز ءِ مٹّ یا بدل ءِ نہ رَسگ ۔ (3) ہما بُوجیگ کہ آئی ءِ ناخُدا آئی ءَ را دِگہ مُلکے ءِ یلہ بدنت ۔

تبد :(تب ـ د) (ن گ) لوار ـ ہمے گریں گوات کہ دیم ءَ سوچیت ـ گریں گوات ـ(2) دُرشک ـ **تبد ءِ پڑ وشگ** :(ک گ) تبد ءَ کم بوئگ ـ تبد ءَ ایر ماد بوئگ ـ **تبد ءِ جنگ** :(ک گ) لوار ءَ وڈالی بوئگ ـ گرمی ءِ جنگ ـ **تبد گوات** :(تب ـ د ـ گوا ـ ت) (ن گ) ہمے وہد کہ تبد یں گوات کشّیت ـ اے موسم چہ اپریل ءِ ماہ ءَ بگر دا نکہ جون ءِ ماہ ءِ اول سراں کشّیت ـ تبد ءُ لوار ـ **تبد ءُ لوار** :(ن گ) گرم ءُ لوار سوچیں گوات ـ تبد گوات ـ گریں گوات ـ **تبدیں** :(تب ـ دیں) (س گ) گریں ـ دڑشکیں ـ (2) ہما کہ گوں تبد ءَ نسبت داریت ـ

تبر :(ت ـ بر) بچار : تپر ـ

تُبرا :(تُب ـ را) (ن گ) اسپ ءِ گدیم دان ـ تُبرؤ ـ

تب رین :(تب ـ رے ـ ن) بچار : تپ رین ـ

تبر زین :(ت ـ بر ـ زے ـ ن) بچار : تپر زین ـ

تُبرؤ :(تُب ـ رؤ) بچار : تُبرا ـ

تبری :(ت ـ ب ـ ری) (ن گ) چُکّ ءُ میراث ءِ بُن جنوک ءُ بہر کنوک ءَ راداتگیں بُنے دو بُن چُکّ یا چُکّ ءَ سر بر ـ

تبزی :(تب ـ زی) (عر) (ن گ) تسبیح ـ ہما مُہرگ رنگیں دانگانی گرنچ کہ ملّاء ُ بکّ پہ ذکر ءُ فکر ءِ یا منتر ءُ قرآنی آیاتے ءِ ورد ءِ حساب ءِ دارگ ءِ ہاترءَ گوں وت ءَ دارنت ئے ـ

تبک :(ت ـ بک) (ن گ) درجہہ ـ (2) مرنیں قالب ـ (3) لنگری ـ مرنیں، پتّن ءُ پڑ اہیں رزان ـ ورگ دان ـ ورگ ءِ مرنیں درپ ـ

تُبُک :(تُب ـ بُک) (ن گ) ڈُہل ءِ جنگ ءِ یکّ قسمے ـ گواتیگانی یکّ لیبے ءِ نام انت ـ

تبل :(تب ـ ل) (عر) (ن گ) ہما مرنیں ڈُہل کہ جار جینی ءَ یا جنگانی وہداں کار مرز بوئگ ـ طبل ـ دمامہ ـ **تبلہ** :(تب ـ لہ) (ن گ) کسانیں ڈُہل ءِ ذاتے ـ ڈُکر ـ گیشتر پہ ہما ڈُہل کہ پہ ہندوستانی ساز ءُ زیمل ءَ کار مرز بیت ـ

تِبل :(تِب ـ ل) (عر) (ن گ) طِفل ـ کسانیں زہگ ـ نُنّگ ـ شِیر مچیں زہگ ـ شِیر وار ـ شِیر مچ ـ

تبلیغ :(تب ـ لی ـ غ) (د) (ن گ) مسلمانیں ملّاہانی مذہبی وعظ ءُ ملّائی پنت ـ **تبلیغی** :(تب ـ لی ـ غی) (د) (ن گ) ہما کہ تبلیغ کنت ـ زانتکار ـ مذہبی ـ مُلّا ـ

تبوت :(ت ـ بوت) (ن گ) ڈوڈو ـ ڈوڈ ـ خُشک بوتگیں مشک ـ (2) ہیزءَ ک یا زِکّ ـ

تبی :(ت ـ بی) (ن گ) ہما پس کہ آئی ءِ پوست یا سل پہ پوست کنگ ءَ بیمارءَ بہ ساچیت ـ

تبّی :(تب ـ بی) بچار : تپّی ـ

تبیلہ :(ت ـ بی ـ لہ) (ن گ) اپس یا حرانی بندگ ءِ جاگہ ـ گلگ جاہ ـ بنجاہ ـ

تپ :(ت ـ پ) (ن گ) نادُراہی کہ مردم ءِ جان ءَ گرم کنت ـ تف ـ **تپ کنگ** :(تپ ـ ک ـ نگ) (ک گ) تپ ءِ گرگ ـ تپی بوئگ ـ تپیگ ـ **تپ ءِ گرگ** :(ک گ) تپی بوئگ ـ تپ کنگ ـ **تپ بند** :(تپ ـ بن ـ د) (ن گ) ہما چِٹّ ءُ بند یک کہ چہ تپ ءَ رگّگ ءِ ہاترءَ چہ مُلّا ءُ بکّاں گرگ بیت ـ **تپ ءَ پاد آہگ** :(ک گ) چہ تپ ءَ دُراہ بوئگ ءُ ترّگ ـ جان سلامت بوئگ ـ تپ ءِ پر بوئگ : تپ ءِ گرگ ـ تپیگ بوئگ ـ **تپ رین** :(تپ ـ رے ـ ن) (ن گ) چہ تُرندیں تپ ءِ گرمی ءِ لُنٹان ءُ کچر کانی کرّاں ءُ پونز ءِ گرانزانی ءُ دپ ءِ کرّ ءِ گوراں دراتکگیں پیپسک رنگیں دانگ ـ ایش چہ تپ ءِ یلہ دیگ ءَ رند درکاینت یا کہ چہ یلہ دیگ ءَ روچے کپّے پیسر دررِچنت ـ تبرینک ـ تُکو ـ تپ ریز ـ تپ رچ ـ تب ریں ـ **تپ ءِ سیتانی** :(ن گ) سیمی روچ ءِ تپ ـ ہما تپ کہ دو روچ شم کنت سیمی روچ ءَ گیپت ـ سے تا کی تپ ـ **تپگو** :(ت ـ پ ـ گو) (ن گ) تپ بوئگ ءِ وڑ ـ برتپگ ـ برتپگو ـ **تپ ءُ لرزگ** :(ن گ) گوہری تپ ـ لرزگ ہواریں تپ ـ **تپ ءُ ورور** :(ن گ) دڑ ہینوکیں تپ ـ گرانیں تپ ـ (2) ہما تپ کہ وارت، ہما تپ کہ چہ

ھستاں بے ہست کنت۔ **تپ جاڑو** :(تَپ۔جا۔ڑو) (ن گ) ہمُو دومی روچ ءِ تَپ۔ شمی تپ۔ ہما تپ کہ یکّ روچے شُم کنت دومی روچ ءَ گیپت۔ جاڑی تپ۔ جاڑو۔ **تپی**:(تَ۔پی) (ن گ) تپیگ۔ ہما کہ تَپ ءِ گِپتگ۔(2) حامگیں کوٹگ۔بٹّی۔ **تپینگ**: (تَ۔پِ۔نگ) (ن گ) بِرتپگو۔

تپّا : (تَپ۔پا) بچار : تپّی۔

تپّاس :(تَپ۔پاس) (ن گ) ٹپّاس۔پٹّ ءُ پول۔ جوّانی ءُ سرجمی ءَ چارگ۔پٹّگ۔چکّاس۔ہیرت چاری۔**تپّاسگ** :(تَپ۔پا۔سگ) (ک گ) ٹپّا سگ۔چکّا سگ۔تپّاس کنگ۔چارگ۔پٹّ ءُ لوٹ کنگ۔تہمیات۔**تپّاسگی** :(تَپ۔پا۔سَ۔گی) (ن گ) تپّاسگ ءِ آوَ کی۔(2) چارگی۔ پٹّ ءُ پول کنگی۔**تپّاسی** :(تَپ۔پا۔سی) (ن گ) پٹّ ءُ پولی۔ہیرت چاری۔

تپّاسیتگ :(تَپ۔پا۔سِ۔تگ) تپّاسگ ءِ گوَستگال۔(2) پٹّ ءُ پول کُتگ۔پٹّیتگ۔**تپّاسیتگیں** :(تَپ۔پا۔سِ۔تَ۔گیں) تپّاسگ ءِ دیریں گوَستگال۔(2) ہما کہ تپّاسیتگ۔

تِپاک :(تِ۔پا۔ک) (ن گ) ہم پٹّ۔یکّ۔سٹّت۔ہم تپاک۔ہم شور۔یکّ دل۔ستّ۔ہور۔سیوت۔ہم بستگ۔پٹّ۔ہم دل۔یرّ اہ۔

تِپاکی :(تِ۔پا۔کی) (ن گ) سیوتّ۔سٹّت۔ہوری۔یکّ جاہی۔ہمراہی۔ہم بستگی۔**تِپاکیں** :(تِ۔پا۔کیں) (س گ) یکیں۔ہم شوریں۔ہم تپاکیں۔ ہم دلیں۔یکّ راہیں۔دوزواہیں۔

تپاوت:(تَ۔پا۔وَت) (عَ) (س گ) ناتپاکی۔(2) فرق۔دگری۔پیر۔**تپاوتیں** :(تَ۔پا۔وَ۔تیں) ناتپاکیں۔(2) بدواہیں۔

تپتُک : (تَپ۔تُک) (ن گ) کلمپوگ۔

تپچک:(تَ۔پچ۔ک) (ن گ) کسانیں تکرے کہ ماں تُنگی گوَانزگ ءِ پچ کنگ بیت۔

تپَر :(تَ۔پَر) (ن گ) دَستگ داریں تیز دپیں آسن۔دارکاری اوزار کہ دار ءِ تل کنگ یا گُڈگ ءِ کارمز بیت۔تبر۔تور۔**تپَر ءِ ڈکّ** : (ن گ) تپر ءِ جنگ ءِ وار۔(2) تپر ءِ زِہ۔(3) تپر ءِ بُرّگ ءِ نشان۔

تپَرزین :(تَ۔پَر۔زے۔ن) (ن گ) دَراج دستگیں ءُ تیز ءُ آب داریں تپر۔**تپَرمُنڈر** :(تَ۔پَر۔مُنڈ۔ر) (ن گ) تپر ءِ دَستگ مان کنگ ءِ جاگہ۔تپر ءِ پُشت۔

تپَڑک :(تَ۔پَڑ۔ک) (س گ) بے وار۔لپرزگی۔نہ گیگی۔بے تاہیری۔

تپَرکہہ :(تَ۔پَر۔کَہ) (س گ) بے تاہیر۔دل وارگ۔غمیگ۔مُونجا۔مُلور۔(2) فکرمند۔گڑتی۔نلگیگ۔بسواس۔وَسواس۔**تپَرکہی** : (تَ۔پَر۔کَ۔ہی) (س گ) بے تاہیری۔دل وارگی۔مُلوری۔(2) فکرمندی۔تکاں سُری۔**تپَرکہیں** :(تَ۔پَر۔کَ۔ہیں) (س گ) بے تاہیریں۔دل وارگیں۔ملوریں۔(2) فکرمندیں۔تکاں سُریں۔

تَپ ریچ :(تَپ۔رے۔چ) بچار : تَپ رین۔

تَپ ریز : (تَپ۔رے۔ز) بچار : تپ رین۔

تَپ رینک :(تَپ۔ریں۔ک) بچار : تپ رین۔

تپس:(تَپ۔س) (ف گ) تپسگ ءِ فرمان گال : بہ تسپ۔(2) گرم کنگ یا گرم گرگ۔(3) (ن گ) تپش۔بھاپ۔گرمی۔

تپسگ :(تَپ۔سگ) (ک گ) چیز ءِ گرم گرگ یا گرم بوگ۔تپگ۔تپش۔(2) زہر گرگ۔نہ وشّ بوگ۔

تپسیتگ :(تَپ۔سِ۔تگ) (ک گ) تپسگ ءِ گوَستگال بزاں گرم کنگ ءِ کار بوتگ۔گرم بوتگ۔(2) زہر گپتگ۔**تپسیتگیں** : (تَپ۔سِ۔تَ۔گیں) (س گ) تپسگ ءِ دیریں گوَستگال۔ہما کہ تپستگ۔گرمیں۔(2) زہر گپتگیں۔

تپسینگ :(تَپ۔سے۔نگ) (ک گ) گرم کنگ۔بڑ انز دیگ۔(2) زہر آرگ۔(3) انجوش کنگ کہ بہ تپسی۔

تپگ :(تَ۔پگ) (ک گ) تپسگ۔گرم بوگ۔تپش۔

تپش:(تَ۔پش) (ن گ) آس ءِ روچ ءِ، یا دگہ گرمیں چیزے ءِ بڑ انز۔زِراب۔روچ ءِ گرمی۔تسپ۔(2) جل۔تپگ۔گرمی۔

تِپگ :(تِ۔پگ) بچار : ترِپگ۔

ٹُپَنگ : (ٹُ ۔ پَن ۔ گ) (ن گ) ٹُوپّک ۔ ہما کہ تیر یا شورہ آس دنت ۔ دُمبال ۔ دُمبالہ ۔ **ٹُپَنگانی بُجگ** : (ٹُ ۔ پَن ۔ گا ۔ نی ۔ بُ ۔ جَگ) تیر باران بُوئَگ ۔ ٹُپَنگانی یکّ پارَگی ءَ آس بَرَگ یا آس دیَگ ۔ **ٹُپَنگ ءِ پُرّ کنگ** : ٹُپَنگ ءِ تیر یا شورہ ءِ چرّہ مان کنگ ءُ تیار کنگ ۔ **ٹُپَنگ ءِ سرءُ پَگ** : (ک گ) تیر ءِ پہ زرّاب چُٹّگ ۔ ٹُپَنگ ءِ آس بَرَگ ۔ **ٹُپَنگ ءِ مُہرَگ** : (ن گ) ٹُپَنگ ءِ ہما کسانیں آسن کہ گوں نِشانگ ءَ برابر کنگ ءُ جَنگ بیت ۔ **ٹُپَنگی** : (ٹُ ۔ پَن ۔ گی) (ن گ) ہما کہ گوں ٹُپَنگ ءَ نسبت داریت ۔ (2) ہما کہ ٹُپَنگ ءَ گون ۔

تِپور : (تِ ۔ پور) (ن گ) چہ بوٹ ءِ ہَیک ءَ ترُکّ اِتگیں چُکّ ۔ تپورک ۔ بوٹُک ۔ تیجار ۔

تِپورُک : (تِ ۔ پو ۔ رُک) بچار : تپور ۔

تِپوک : (تِ ۔ پوک) (ن گ) بچار : ترپیوک ۔

تَپّہ : (تَپ ۔ پَہ) بِچار : تپّی ۔

تَپّی : (تَپ ۔ پی) (ن گ) پرِچنگ ۔ سرماں سَر ایر کنگ ۔ چُجّ کنگ ۔ پڑی ۔ بنڈل ۔ تپّا ۔ ترَڑی ۔ تپّی ۔ لاٹ ۔ نچین ۔ **تَپّی جَنگ** : (تَپ ۔ پی ۔ جَ ۔ نگ) یکّ جاہ کنگ ۔ سَر پہ سَر کنگ ۔ یکّے دِگرے ءِ سَرءَ ایر کنگ ۔ پڑی جنگ ۔ نچینگ ۔

تَپیگ : (تَ ۔ پی ۔ گ) بچار : تپی ۔

تَتّ : (تَت ۔ ت) ہیچّ ۔ ہما کہ حبرءَ مہ گیشّ اَنت ۔ **تت تت کنگ** : (تَت ۔ تَت ۔ کَ ۔ نگ) چہ دَپ ءِ پُورہیں حبرءِ دَرنیا ہگ ۔ ہیچّ بُوئَگ ۔

تُتّ : (تُت ۔ ت) (ن گ) خاک ۔ ہیچّ ۔ (2) (س گ) بودلّا ۔ بے پکرات ۔ (3) گُنگ ۔ بے زُبان ۔ بے توار ۔ (4) ہیچّ ۔ (5) مُرگ ءِ گلّینگ ءِ توار ۔ **تُتّ ءُ بُت** : (ن گ) گُنگیں ءُ بے حبریں مَردُم ۔ بے سار ۔ تُتّ ءُ مُت ۔ **تُتّ ءُ بُت بُوئَگ** : بُت ءِ وڑ ءَ بے توار بُوئَگ ۔ (2) تُتّ ءُ مُت بُوئَگ ۔ ساپار بُوئَگ ۔ موچ بُوئَگ ۔ **تُتّ بُوئَگ** : (تُت ۔ بُو ۔ ئَگ) (ک گ) گارات بُوئَگ ۔ چَٹ بُوئَگ ۔ وَیراندان بُوئَگ ۔ برباد بُوئَگ ۔ بے گْواہ بُوئَگ ۔ **تُتّ بئے** : (تُت ۔ ت ۔ بَ ۔ ئے) بد دعاے کہ دُور بہ بئے ۔ گُم بہ بئے ۔ زبان بہ بئے ۔ گار بہ بئے ۔ بے زُبان بہ بئے ۔ **تُتّ ءُ مُتّ** : (س گ) بے تواری ۔ بے آوازی ۔ تُتّ ءُ بُت ۔ گنگ ءُ سَر ۔ ژَندءُ پَند ۔ **تُتّ ءُ مُتّ بُوئَگ** : بے چاڑ بُوئَگ ۔ مُونجا بُوئَگ ۔ بے توار بُوئَگ ۔ پریشان بُوئَگ ۔ ساپار بُوئَگ ۔ بے ہوش بُوئَگ ۔ **تُتکار** : (تُت ۔ کار) کُمبار ۔ ہما مَردُم کہ حاک ءِ رزان جوڑ کنت ۔ **تُتّی** : (تُت ۔ تی) جاہلی ۔ ناسرپدی ۔ **تُتّی ءِ نہ زانگ** : ہیچّ سَرپد نہ بُوئَگ ۔ جاہلی ۔ پَہوالی ۔

تَتّا : (تَت ۔ تا) (س گ) بے زار بُوئَگ ۔ چہ دومی مَردُم ءَ تنگ بُوئَگ ۔ (2) بے زار ۔ بیوس ۔ شزار ۔ پِہریگ ۔ دِل سیاہ ۔ **تَتّائینگ** : (تَت ۔ تا ۔ ئی ۔ نگ) (ک گ) کسّے ءَ بے زار کنگ ۔ سوکی کنگ ۔ پہری کنگ ۔

تَتار : (تَ ۔ تار) (ن گ) آسک ۔ آہُو ۔

تُتار : (تُ ۔ تار) (ن گ) بے سُدھ ۔ بے ہوش ۔ دَرد ءُ دورے ءِ سَبَب ءَ بے سُدھ بُوئَگ ءُ چہ گپّ ءُ گال ءَ کپگ ۔ موچ ۔ ساپار ۔

تَتاہیر : (تَ ۔ تا ۔ ہی ۔ ر) (ن گ) بے قراری ۔ بے تاہیری ۔

تَتَّر : (تَت ۔ تَر) (ف گ) کپگ ۔ چنڈَگ ۔ ترگزگ ۔

تِترا : (تِت ۔ را) (س گ) چہ زبان ءِ لبزانی شرّی ءَ دَرنیا ہگ ۔

تِتّر بِتّر : (تِت ۔ تَر ۔ بِت ۔ تَر) (س گ) یکّ یکّ ۔ جِتا جِتا ۔ شِنگ ءُ شانگ ۔ دانگ دانگ ۔

تتَّرگ : (تَت ۔ تَ ۔ رَگ) (ک گ) چنڈگ ۔ لرزگ ۔ سَرترّگ ۔ (2) لپوشان ۔ پادانی نہ دارگ ۔ کپگی بُوئَگ ۔ کپگ ءِ وڑ ءَ بُوئَگ ۔

تتّران : (تَت ۔ تَ ۔ ران) (ج گ) ہما کہ راہ ءِ شَرّی ءَ شُت مہ کنت ءُ سَرءَ بہ ترّیت ۔ چنڈان ءُ کپان ۔

تُتُّرو : (تُت ۔ تُ ۔ رو) بچار : تُوتُرو ۔

تَتک : (تَت ۔ ک) (ک گ) تچگ ءِ گْوستگال : کسے ءَ تچگ ءِ کار کُرت ۔ (2) جست ۔ دَرشُت ۔ شُت ۔ **تَتنگ** : (تَت ۔ نگ) (ک گ) تچگ ءِ دُوریں گْوستگال : بزاں کسے ءَ تچگ ءِ کار کُتگ ۔ (2) پہ تگ شُتگ ۔

رُمبان ءِ شُتگ۔ گُڈ کُتگ۔ **تتکگیں** :(تَت۔کَ۔گیں) (س گ)
ہما کہ تتلگ۔شُتگیں۔(2) تچگ ءِ دیریں گوستگاں۔

تتکہ :(تَت۔کہ) بچار : تتلگ۔

تتگ :(تَ۔تگ) (ک گ) چوتند ءِ بستگ یا مانپوشیتگ۔
(2) تنگ تنگ ءِ مانپوش اِتگ۔(3) ٹٹا تگ۔

تُتُّل :(تُت۔تُل) (ن گ) ہما کہ حبر کنگ ءِ وہداں دپ ءَ
اَڑیت۔ہما کہ پہ حبرءَ آئی ءِ زُبان نہ گیشّیت۔

تتی: (تَ۔تی) (ن گ) بے کس ءُ بےوسیں زال۔ بزگ۔ بے
اِزم۔بےسَروگ۔ بےعازیز۔

تج: (تَ۔ج) (ن گ) زُوم یا گوُ مزیا کہ دِگہ انچیں لُولکے ءِ دُمب ءِ
کُنتگ یا ڈنگ۔(2) توم ءِ نوک بُودی۔ تُرّک۔(3) کِشار ءِ چہ
زَمین ءِ نوک رُدوی۔ نوک رود۔ **تج آپ**: (تَج۔آپ) (ن گ)
آپ ءِ بُن۔ آپ زہ۔(2) کانی، کہن یا چات ءِ ہما جاگہ کہ چمّود ءِ
آپ زُگیت، چمّود ءِ آپ ءِ دَرآہگ شُروع بیت۔ **تج ءِ پڑ وشگ** :
(ک گ) کمروز کنگ۔ مستی ءِ ایر ماد بُوتگ۔(2) سرپد کنگ۔ کار ءِ
نیلگ۔(3) بےعِزّت کنگ۔(4) اَصل ءُ نسل ءِ پدّر کنگ۔
(5) زیم، گوُمزیا دِگہ انچیں لُولک ءِ تج ءِ پڑ وشگ۔ **تجّ ءِ بُوتگ** :
(ک گ) کشتگیں توم ءِ نوکی چہ حاکاں سرءِ چست کنگ۔ **تج پڑ وش** :
(تَج۔پڑ۔و۔ش) (س گ) تُرّک اِتگیں تج ءِ پڑ وشگ۔ **تج پڑ وش
کنگ** :(تَج۔پڑ۔و۔ش۔کَ۔نگ) (ک گ) دہل ءِ تج ءِ
پڑ وشگ۔(2) بےعِزّت کنگ۔ کم شرف کنگ۔(3) ملکن کنگ۔
نیلگ۔(4) پہاردیگ۔(5) ڈُٹّ ءِ کشّگ۔ **تج کنگ** :(تَج۔
کَ۔نگ) (ک گ) دہل ءِ چہ زمین ءِ تُرّگ ءُ سرءِ کشّگ۔ تجگ۔
رُدگ۔ **تجگ** :(تَ۔جگ) (ک گ) تج کنگ۔ دہل ءِ چہ
زمین ءِ تُرّگ ءُ سرءِ کشّگ۔ تج ءِ سر کشّگ۔ توم ءِ چہ حاکاں سر کشّگ۔
(2) آپ ءِ کم کم ءِ بُرز بُوتگ۔(3) درد ءِ بارگیں تزانگ۔(4) باہند
کنگ۔ چست بُوتگ۔(5) سُرگ۔ ٹنگر ینگ۔ **تجان**: (تِ۔
جان) (ج گ) کرار کرار ءُ مداں مداں ءِ رُدگ ءُ مزن بُوتگ۔ **تجگی**:
(تَ۔جَ۔گی) (ن گ) آرت ءُ بانکلینک ءِ جوڑ کُتگیں ورا کی۔(2)
نوک رُدوم گپتگیں۔

تجو: (تِ۔جو) (ن گ) کسانیں زَرد چکیں زُوم۔ زَرد کی زُوم۔

تجوک: (تِ۔جو۔ک) (ن گ) ہما کہ تجبیت ءُ دَزاج تربیت۔
(2) سواس بند ءِ بُتک۔

تُجّار :(تُج۔جار) (عَ) (ن گ) باپار۔ شاہوکار۔ تاجر۔ سوداگر۔

تجارت :(تِ۔جا۔رَت) (عَ) (ن گ) باپاری۔ سوداگری۔
مال ءِ بندگ۔ **تجارتی** :(تِ۔جا۔رَ۔تی) (ن گ) باپاری۔
تاجری۔ سوداگری۔

تجر :(تَ۔جَر) (ن گ) بُرزی۔ بُرزیں تبک۔

تجربہ: (تَج۔رِ۔بہ) (د) (ن گ) آزمُشت۔ آزمُودگ۔ چمّ
دیست۔ چمّ دِید۔

تجربہ کار: (تَج۔رِ۔بہ۔کار) (د) (س گ) ہمائی ءِ کہ تجربہ بہ
بیت۔ پُختہ کار۔ زانتکار۔ زانوگر۔ پُختگ۔ جہان گرد۔ جہان گول۔
ہما کہ آزمودگ اِنت۔ **تجربہ کاری** :(تَج۔رِ۔بہ۔کار۔ری)
(ن گ) پُختہ کاری۔ زانوگری۔ جہاں گردی۔

تج مار :(تَج۔مار) (ن گ) یکّ فصلی بہاری لُولکے کہ فصل ءِ چہ
روتگان سِندیت۔

تجُوری: (تِ۔جُو۔ری) (د) (ن گ) آسن ءِ سکّیں مُہکمیں پیتی کہ
چہ زَرّ ءُ سُہر ایر کنگ ءِ کارمرز بیت۔

تجمغ :(تَ۔جَ۔مغ) (ک گ) انکسگ۔

تجی: (تِ۔جی) بچار: تجیگ۔

تجیگ: (تِ۔جی۔گ) (ن گ) ہما دَزاجیں ساد کہ آئی ءِ سرءَ پہ
بزبانی سواس ءِ گوُ پگ ءِ جتک ترّینگ بنت، ہمے تجیگ سواس ءِ تہہ ءِ ساد
اِنت۔ تجی۔

تجّیل :(تَج۔جیل) (ن گ) مزن۔ بلاہ۔ پڑاہ۔

تجینگ: (تِ۔جے۔نگ) (ک گ) انچوش کنگ کہ بہ تجبیت۔
مردُم یا دلوت یا ماروتی بڈّ ءِ تجبینیت، دزاج کشّ دنت یا ٹنگر ینت۔

تچ : (تَ۔چ) تچگ ءِ فرمان گال : بہ تچ۔

تچ آپ: (تچ۔آپ) (س گ) کمّین ءِ تنگیں آپ۔(2) ھما آپ کہ چہ مُلک ءِ تہہ ءَ پہ تیزی ءَ بہ گوزیت۔(3) ھما ڈ گار کہ داں دیر ءَ آپ ءَ مہ داریت۔(4) رہ آپ۔ **تچ آپی** :(تچ۔آ۔پی) (ن گ) تچ آپیں ڈ گار۔(2) کسانیں آپ کہ ڈ گار ءَ پُرّ کُرت نہ کنت۔(3) رہ آپ۔ پس آپ۔ **تچ آپی ئین** :(تچ۔آپی۔ئیں) (س گ) ھما کہ آئی ءَ تچاپی بُوئگ ءِ صفت ءِ نِسبت گون اِنت۔

تچان: (تَ۔چان) (ج گ) تچگ ءِ تہہ ءَ۔ پہ تچگ ءِ رُمبگ۔ اِشتاپی جُزگ۔ تگان۔ **تچانی**: (تَ۔چا۔نی) (ن گ) دِرکّ کناں ءَ۔ تچگ ءِ تہہ ءَ۔ تچان ءَ۔ اِشتاپی۔ پہ تگ۔ **تچانیں** :(تَ۔چا۔نیں) (س گ) ھما کہ گوں تچگ ءِ نسبت داریت۔(2) روانیں۔ میدانیں۔ تژانج گرانیں۔ دِرک دیانیں۔ **تچ ءِ تاگ** :(ن گ) کوشست۔ جُہد۔ تگ ءِ تاچ۔ **تچ ءِ تاگ کنگ** : جُہد کنگ۔ پہ کارے ءَ کوشست کنگ۔

تچک: (تچ۔ک) (س گ) راست۔ بے گوَمب ءُ بے چوٹ۔ نچِل۔ دَژاج۔ ھم دَست۔ ھم رِد۔ یرّا۔ یکّ دَست۔ شِست۔ شہار۔ بے تاب۔ ھما کہ تاب ءُ پیچ ءِ مان نیست۔ ٹال۔ جکّ۔ جوک۔ حقّ۔ راستگ۔ سِدّا۔ برابر۔ تیر۔ **تچک بندگ** :(تچ۔ک۔بَن۔دَگ) (ک گ) چیزے ءِ انچوش بندگ کہ راست بہ بیت ءُ ہچّ رنگیں چیچّی چوٹّی ءِ مان مہ بیت۔ یکّ چیزے ءِ نیمگ ءَ تیر بندگ ءُ رَوَگ۔ **تچکائی** :(تچ۔کا۔ئی) (ن گ) راستی۔ دَژاجی۔ شہار۔ برابری۔ (2) بے گوَمب۔ بے چوٹ۔ **تچک بُوئگ** :(تچ۔ک۔بُو۔ئگ) (ک گ) دَژاج بُوئگ۔ راست بُوئگ۔ چوٹیں چیزے ءِ چوٹانی دَر آئگ۔ دَژاجی ءِ وپسگ۔ شہار دیگ۔ پہناد بُوئگ۔ تچک کشّگ۔ تُسگ۔ تچک کُرَگ۔ دَژاج کشّگ۔ **تچک ترّگ** : (تچ۔ک۔تر۔رَگ) (ک گ) چوٹیں چیزے ءِ تچک ءُ راست بُوئگ۔ **تچک دیگ** : (تچ۔ک۔دی۔یگ) (ک گ) دَژاج کنگ۔ جنگ ءُ دوَر دیگ۔ کپّگ۔(2) بے ھمّت بُوئگ۔ نزور بُوئگ۔(3) وَت ءَ یا دِگہ کسے یا چیزے ءِ تچک کنگ۔ تچک دارگ۔ دَژاجیں چیزے ءِ راست دارگ۔(4) شہار گ دیگ۔ وپسگ۔(5) تُسگ۔ سا پار بُوئگ۔

تچک ءِ رَوَگ : (ک گ) پہ چیزے ءِ نیمگ ءِ تکر ءُ ہچ بندگ ءُ رَوَگ یا دِگہ ہچّ جاگہہ مان نہ ترّگ۔ پر باری رَوَگ۔ **تچک کپّگ** : (تچ۔ک۔کَ۔پگ) (ک گ) دَژاج ءِ دَژاج ءَ کپّگ۔ راستی ءَ کپّگ۔ **تچک کشّگ** :(تچ۔ک۔کَش۔شگ) (ک گ) وَت ءَ دَژاج کنگ۔ تچک بُوئگ۔ دَژاج بُوئگ۔ **تچک کرَگ** : (تچ۔ک۔گِ۔رَگ) (ک گ) تچک بُوئگ۔ دَژاج بُوئگ۔ راست بُوئگ۔ سَرءَ راست کنگ۔ **تچک کنگ** : (تچ۔ک۔کَ۔نگ) (ک گ) دَژاج کنگ۔ شہار گ۔ نشتگیں جاگہہ ءَ پادانی دَژاج کنگ۔ ٹال کنگ۔(2) راہ ءِ رَوَگ ءَ گام کنگ۔(3) مُردگ ءِ دَست ءُ پادانی دَژاج ءُ راست یا دَژاج کنگ۔(4) جنگ ءُ چکّل دیگ۔ **تچکی** : (تچ۔کی) (ن گ) پہنادی۔(2) دَژاجی۔ رُو۔ (3) راستی۔

تچگ : (تَ۔چگ) (ک گ) مَیدان۔ دِرکّ۔ دِرکّ کنگ۔ جُٹّگ۔ دَر رِسگ۔ دَر رَوَگ۔ تژانج کنگ۔ تژانج کُرَگ۔ دِرکّ جنگ۔ رُمب کنگ۔ روانی۔ دودِرّ۔ للّگ۔ شیموش کُرَگ۔ شیپ کُرَگ۔ دِرکّ ءُ دَوَر کنگ۔ مَیدان ءِ پادآ ئگ۔ ھیّا کنگ۔ ہے کنگ۔(2) جہگ۔ زہگ۔ پد دیگ۔ پُشت بُوئگ۔ پُشت دیگ۔ گُڑ کنگ۔ **تچگی**: (تَ۔چَ۔گی) (ن گ) تچگ ءِ کار کنگ۔ تچگ ءِ عمل۔(2) ھما کہ نوکی تچیت۔ ھما کہ تچگی اِنت۔ **تچگی ئین** : (تَ۔چَ۔گی۔ئیں) (س گ) ھما کہ آئی ءَ تچگ ءِ صفت ءُ نِسبت گون اِنت۔ ھما کہ آ پہ تچگ ءَ تیار اِنت۔

تچوک :(تَ۔چو۔ک) (ن گ) ہر چیزے کہ بہ تچیت۔ تچگ ءِ کار ءِ کنوک۔(2) رَموک۔ گُریزان۔ تیزیں۔(3) روان۔ **تچوکین** :(تَ۔چو۔کیں) (س گ) ھما کہ تچگ ءَ اِنت۔ ھما کہ تچیت۔ ھما کہ تچگ ءِ صفت ءُ نِسبت گون اِنت۔(2) گُڑ کنوکیں۔(3) تیزیں اولاک یا مَردُم۔ تڑیں۔(4) ھما کہ بگا بیت۔ لگوریں۔

تچگّ :(تچ۔چگ)(ک گ) تڑاشگ ءُ برابر کنگ۔ دارءِ تڑاشگ۔

تحصِیل :(تہہ۔سی۔ل)(ن گ) ہما دَمگ کہ اُودا سرکار یا حاکم ءِ کارندہ نِندیت ءُ پہ سرکار یا حاکم ءَ چہ مخلوق ءَ سنگ، ملام ءُ دہ یک جَم کنت۔ **تحصِیلدار** :(تہہ۔سی ل۔دار)(ن گ) ہما اگدہ دار کہ پورہیں تحصیل ءِ انتظام کارانت ءُ پہ حاکم یا سرکارءَ سنگ ءُ دہ یک گیپیت اے اگدہ دار منصفی ءُ دادرسی ءِ ہم ذمہ وارانت کہ گناہ کاراں بہ گیپیت ءُ سزا بہ دنت۔ **تحصیلداری** :(تہہ۔سی ل۔دا۔ری) اُگدہ داری۔ دَمگے ءِ منصفی ءُ انتظام ءِ ذمہ واری۔

تُحفَہ :(تُہہ۔فہ)(د) بچار :سوگات۔

تحفِی :(تُہہ۔فَ۔ہی)(ن گ) ہما کہ گوں تحفہ ءِ نِسبت داریت۔

تَخت :(تَخ۔ت)(ن گ) بچار: تہت۔

تختنگ :(تخ۔تنگ) بچار : تہتنگ۔

تُخم :(تُخ۔م) بچار : توم۔

تُخم کار :(تُخ۔م۔کار) بچار : تُہم کار۔

تڈ :(تَ۔ڈ)(س گ)(ن گ) پلّہ مرزی۔(2) زور۔سیک۔ توان۔(3) مدد۔اُمیت۔

تڈّا:(تڈ۔ڈا) (ن گ) ٹُپنگ ءِ زَد۔(2) یکّ کرمے۔

تڈّا :(تڈ۔ڈا)(ن گ) اوتاک۔مہمان ءِ ہند۔نِندگ ءِ ہند۔(2) پتّر۔پُرس ءِ کونٹ۔(3) چِتّر۔چیرگیج۔کونٹ۔تڈّی۔ **تڈّا دیگ** :(تڈ۔ڈا۔دی۔یگ)(ک گ) مِہمان کنگ۔شرف دیگ۔شونا ہگ۔

تڈّالَغ :(تڈ۔ڈا۔لَغ)(ک گ) زہر گرَگ۔(2) مہمان ءِ زہر گرَگ ءُ رَوَگ۔

تڈّغ :(تڈ۔ڈَغ)(ک گ) شہارگ۔پیش کنگ۔دَراج کنگ۔

تُڈّغ :(تُ۔ڈَغ) (ک گ) پادءِ لنش جنگ۔(2) تیلانک دیگ۔ہندءَ نیلگ۔جہل ءُ بڑز کنگ۔(3) زور مان کنگ۔(4) گوں تُنُدی ءُ تیزی ءَ کارے ءِ کنگ۔

تڈو :(تَ۔ڈو)(ج گ) زَمین۔جہل۔بُن۔**تڈوجنغ** :(تَ۔ڈو۔جَ۔نَغ)(ک گ) بُن پٹ کنگ۔دومی ہندءَ ایر کنگ۔گوجگ۔

تڈّی :(تڈّ۔ڈی)(ن گ) تڈّا۔پَرچ۔پڑچ۔پڑ چول۔پیشّ ءِ تکِر د۔چِتّر۔

تِر :(تِ۔ر) (ن گ) تِمر۔نازُرک ءُ سورتائیں سولے کہ کوَرانی یا دَریاءِ دَپ ءَ ماں سورگین ءُ کلّڑیں زَمین ءَ رُدیت۔(2) کُمک لَبزے کہ لَبزانی رَندءَ کیت ءُ آہانی معناہاں گیش کنت۔چو کہ گیش: گیش تِر۔ کم: کم تِر۔زیات: زیات تِر۔

تِرّ :(تِر۔ر)(ن گ) لاپ ءِ گوات کہ چہ کُون ءَ گوں توارءَ درئیت۔ لاپ ءِ توار۔پُورت۔(2) شِکست۔(3) بے فائدگ۔**ترّ گواجینگ** : (تِر۔ر۔گوا۔جے۔نگ)(ک گ) سُبکّ کنگ۔اَنچوش کنگ چوش کہ کسے تِرّ بہ دنت۔**ترّ شاپ** :(تِر۔ر۔شاپ)(س گ) اَنچائیں حبرءِ حال۔چست ءُ ایر۔بے نفیں تڑان کنگ۔**ترّ شاپ کنگ** :(تِر۔ر۔شاپ۔کَ۔نگ)(ک گ) حبرءُ حال کنگ۔مستی کنگ۔سرزوری کنگ۔**ترّی** :(تر۔ری)(ن گ) تِرّ دیوک۔ہما کہ آئی ءَ ترّداتگ۔(2) وت گلاہ۔ناجاہیں گُرونا کی۔(3) سُبکّ۔تِرّو۔بےعزّت۔

تُر :(تُ۔ر)(س گ) اَصیل۔زوراک۔وزن دار۔آب دار۔وَشّ۔

ترّ:(تر۔ر) (ن گ) چمر۔چہ مِید ءَ جوڑ کُرتگیں مَنگلے کہ چو گرانز یگ ءَ مستین ءُ گہگیریں لیڑوانی گرانز ءِ دینت۔لانٹو۔(2) اُشتر ءِ گرانز۔(3) چیزے کہ خُشک نہ اِنت بزاں آپ یا آپینک ئے سرءَ رِتکگ۔پلّ اِتگیں۔آپ ءَ میچلیں یا میستگیں۔مِیس۔(4) ترّگ ءِ فرمان گال: بہ ترّ۔(5) گردِ۔چہر۔گردش۔(6) ترّیں چلّگ ءِ موسم۔(7) فریبی۔کلپ۔مکّار۔**ترّ کنگ** :(تر۔ر۔کَ۔نگ)(ک گ) چیزے ءِ سرءَ آپ ریچگ ءُ تر کنگ۔سُروشگ۔میتگ۔(2) کارءِ خراب کنگ۔**ترّی آرگ** :(تر۔ری۔آ۔رَگ)(ک گ) ترّی ءِ ظاہر بُونگ۔ڈگار ءِ نمب بُونگ۔**ترّان** :(تر۔را۔ن)(ج گ) چکّران۔سَیل کنان۔(2) ترّگ ءِ آیوکیں وہد بزاں من ترّاں، من ترّگ

ءِکارءَ کناں، منی جند ترّیت۔ **ترّانی جنگ** : (تر۔را۔نی۔جَ۔نگ) (ک گ) اُشترءِ گڑانزانی سُمبگ۔ **ترّءِ پر ترّ** : (ن گ) دَم پہ ساعت۔ سہتءُ دمان۔ واروار۔ ہروَہد۔ مُدام۔(2) یکّیں حبرءِ پر لیس دیگ۔(3) (ج گ) چپّءُ چاگردءَ ترّگ۔ چرّءُ بیرہ۔ **ترّترّ کنگ** : (تر۔ر۔کَ۔نگ) (ک گ) بے فائدگیں گپّ کنگ۔ بٹاک جنگ۔ **ترّیچک** : (تر۔رے چ۔ک) (س گ) ترّیناک۔ ہما کہ ترّیءِ ناس ئے مان اِنت۔ **ترّءِ رگ** : (ن گ) پادءِ دوئیں رانانی توکی نیمگءِ رگے۔ **ترّی** : (تر۔ری) (ن گ) ترّبُونگ۔ مِیس۔ سان۔ مِیس اِتگیں۔ نمب۔ ترّگ۔ سیکل۔ ناس۔(2) حتُکّ۔ **ترّی زُورگ** : (تر۔ری۔زُو۔رَگ) (ک گ) نمب زُورگ۔ سان زُورگ۔ **ترّین** : (تر۔رِے۔ن) (س گ) ہما کہ ترّ انت۔ ہما کہ مِیس اِتگ۔ ہما زمین کہ نمب مان۔ **ترّینک** : (تر۔ریں۔ک) (س گ) ہما کہ ترّ اِنت۔ مِیس اِتگیں۔ **ترّیں بانور** : (تر۔ریں۔با۔نور) (ن گ) نوک سیریں زال۔(2) سَمبہیتگیں جنین۔ بڑاہ داریں زال۔ **ترّیں ٹانڈا** : (تر۔ریں۔ٹان۔ڈا) (ن گ) آف واریں کانڈیل۔ شیرکنیں کانڈیل۔ **ترّیں چِلّگ** : (تر۔ریں۔چِل۔لگ) (ن گ) زمستانءِ ہوَرانی چلّ روچ۔ یکّم جنوری تاں 10 فروری ءِ چلّ روچ۔ **ترّیں حال** : (تر۔ریں۔حال) (ن گ) نوک کپتوکیں جنیا دَمءِ لاپءَ بے کساس خونءِ پچّ بُونگ۔ **ترّیں کُلّگ** : (تر۔ریں۔کُل۔لگ) (ن گ) بلغمی ئیں جکّگ۔

ترّکاری : (تر۔ر۔کا۔ری) (ن گ) ترّیں ءُ لچیّں ڈگارءِ کِشگ۔ ترّیں زمینءِ لنگار کنگءُ کار کنگ۔

تُرّاب : (تُر۔ر۔آب) (ن گ) چہ پوستءَ اڈّ داتگیں لٹّ۔

تُرّاں تُرّک : (تُر۔آں۔تُر۔ک) (س گ) چہ زہرءَ پُرّ۔ حبر نہ کنگ۔ گُجّءِ گُجّ۔

ترا : (تَ۔را) (پ گ) تئی جندءَ۔

تڑابُوز : (تڑا۔بُوز) بچار : تڑاپُونز۔

تڑابُوزوَرگ : (تڑا۔بُوز۔وَ۔رَگ) بچار : تڑاپُونزوَرگ

تُڑابی : (تُ۔را۔بی) (عَر) (ن گ) پہ مسلماناں روچگی ماہءِ شپءِ گیشّیں نماز۔ تائت۔

تڑاپ : (تڑا۔پ) (ن گ) تڑپّ۔ تڑاپءِ توار۔ سٹّ۔ تردّ۔ ڈِرکّ۔ جڑّ۔ تڑاپی۔(2) پڑاہ۔ گستا۔(3) بیہار۔ **تڑاپ تڑیپ** : (تڑا۔پ۔تڑی۔پ) (ن گ) لٹّ جنگءِ توار۔ ڈِڑیپءُ ڈَڑاپ۔ چِستءُ ایر۔ **تڑاپی** : (تڑا۔پی) (ن گ) تڑاپ۔(2) ہما اُشتر کہ آئیءِ پاد زمینءَ کپگءِ وہداں توار کننت۔ تڑپّی۔(3) ہما بے موسمیں ہَور کہ جاگہے گوارنتءُ جاگہے نہ گوارنت۔

ترّاپ : (تر۔را۔پ) (ن گ) دریایا کورءِ تہءَ ہما جاگہ کہ آپ ترّیتءُ گردُون دَنت۔ چہرآپ۔ ترّانک۔

تڑاپکن : (تڑا۔پ۔کُن) (ن گ) تڑاپ۔ تڑاپ تڑاپءَ کپوک۔ ہما ہَور کہ ہم دَستءَ مہ رچیت۔ **تڑاپکنیں تڑمپ** : (تڑا۔پ۔کُ۔نےں۔تڑم۔پ) (س گ) ہَورءِ ہما تڑمپ کہ جاگہے کم ترءُ جاگہے گیشتر رچنت۔ ہَورءِ ہما تڑمپ کہ ہم دَستءَ نہ رچیت۔

تڑاپک : (تڑا۔پَک) (ک گ) تڑپ تڑپءِ توار۔(2) اُشترءِ تڑاپولی۔ تڑامپولی۔

تڑاپل : (تڑا۔پُل) (ن گ) تڑاپ کنوک۔(2) تُلّسیءُ چہ ہوسّءِ تڑامپولی کنوکیں دَلوت۔ مستی کنگ۔ سرّءُ کپ کنگ۔

تڑاپوڑی : (تڑا۔پو۔ڑی) بچار : تڑامپولی۔

تڑاپول : (تڑا۔پول) (ن گ) تڑاپ کنگ۔ تڑامپولی۔ پادانی تڑاپینگ۔

تڑاپولی : (تڑا۔پُو۔لی) بچار : تڑامپولی۔

تڑاپُونز : (تڑا۔پُون۔ز) (ن گ) تتڑّگ۔ تڑابوز۔ **تڑاپُونز وَرگ** : (تر۔پُون۔ز۔وَ۔رَگ) (ک گ) تڑابُوزوَرگ۔ تتڑّگ۔

تڑات : (تڑا۔ت) (ن گ) رِگّتءِ وڑیں جرّے کہ پچّ شودگءِ کارءِ کیت۔(2) سبزیں کدے کہ بڑنجیاں مان ئے گننت۔(3) ہورت دانگءُ زنڈ ٹالیں جرّے کہ لاپ درد، گوش دردءُ سہرکءِ علاج انت۔

تڑات ءُ مُشوک ءَ ہم مان کن اَنت۔ **تڑات ءِ بُورّ بُونگ** : بے مقصد بُونگ ۔ بے کار بُوئگ ۔ **تڑات شود** : (تَڑ ا ۔ ت ۔ شود) (س گ) شَرّشودَگ ۔ گوں تڑات ءَ شودَگ ۔ **تڑاتی** : (تڑ ا ۔ تی) (ن گ) ہما کہ گوں تڑات ءَ نسبت داریت ۔

تڑاٹ : (تَڑ ا ۔ ٹ) (ن گ) ریس داتگیں ساد ۔ آپ گوُہت ءُ ریس داتگیں ءِ تل ماں تل کُتگیں چیلِک ۔ (2) ہما دار کہ اُشترانی بار ءَ بندگ ءَ کارمرز بیت ۔ (3) ٹپّ ۔ آلما ہگ ۔ سوم زیرگ ۔ سوم کنگ ۔ (4) جنین ءِ نادُڑاہی ۔ چارہ ۔ (5) لٹّ ۔ (6) اَسپ ءِ تاچگ ۔ (7) چست ۔ بُرز ۔ (8) تُرس ۔ بیم ۔ **تڑاٹ کنگ** : (تڑ ا ۔ ٹ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) ماذن ءِ چاردَست ءِ تچگ ۔ دَوراں چست بُونگ ۔ چارنالی دَوَرجنگ ۔ (2) ٹپّ ءِ پٹّگ ۔ **تڑاٹی ئیں** : (تَڑا ۔ ٹی ۔ ئیں) (س گ) آپ گوُہت ءُ ریس داتگیں ساد ۔ (2) ہما کہ گوں تڑاٹ ءَ نِسبَت داریت ۔

تڑاد: (تڑا ۔ د) (س گ) پہ باہند پاد آہگ ۔ (2) کارے ءِ کنگ یا کہ پہ جنگ ءُ مڑ ءَ بے اجام ءُ بے تاہیریں الگار ءِ بیڑ آرگ ۔
تڑادَی: (تڑا ۔ دَ ۔ ی) (ن گ) تڑدّگ ۔ (2) کائیگر ءِ دَڑانکگ ۔
تڑادگ: (تڑا ۔ دَگ) (ک گ) پہ باہند پاد آہگ ۔ جہہ جَنگ ۔ چِست بُونگ ۔ پہ کارے ءِ کنگ ءَ یا کہ پہ جنگ ءُ مڑ ءَ بے اَجامی ءُ بے تاہیری بیڑ ءُ الگار کنگ ۔ سرُ پگ ۔
تڑازَغ : (تڑا ۔ زَغ) (ک گ) تڑاس کنگ ۔ ہرَ کنگ ۔ چِست بُونگ ۔
تڑاڈ : (تَڑ ا ۔ ڈ) (ن گ) کُوکار ۔ حبَر ۔ (2) کائیگر ءِ دَڑانکگ ۔ (2) اُشتر ءِ پُلّی ئیں سرمساد کہ سرءَ دیگ بہ بیت ۔ **تڑاڈ کنگ** : (تڑا ۔ ڈ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) کُوکّارکنگ ۔ جاک جَنگ ۔
تڑاڈگ : (تڑا ۔ ڈگ) بچار : تَڑاڈ ۔
تڑاڑا: (تڑا ۔ ڑا) (ن گ) چرپی ۔ چہ دُمبگ ءِ پیگ ءَ کشّ اِتگیں روگن ۔ چِڑّی ۔ (2) گوں پیگ ءَ سُہر کنگ ۔ بڑیجگ ۔ بریان کنگ ۔

تَڑاز : (ت ۔ رَا ۔ ز) (ن گ) بڑاہ ۔ زیب ۔ ڈوَل ۔ ناز ۔ (2) (س گ) بڑاہ دار ۔ ڈوَل دار ۔ **تڑازگ** : (تَ ۔ را ۔ زَگ) (ک گ) بڑاہ دار کنگ ۔ اَلکاپ کنگ ۔ صاف ءُ سَلّہ کنگ ۔ سَمبہینگ ۔ (2) زمین ءَ پہ گوک آوار کنگ ۔ زَمین ءِ مزگ ۔
تڑاس: (تڑا ۔ س) (ن گ) تُرس ۔ ہرَ ۔ خوف ۔ بیم ۔ (2) بڑّ باہند ۔ تڑس ۔ زڑامپو ۔ سَرسٹّ ۔ **تڑاس دیگ** : (تڑا ۔ س ۔ دی ۔ یَگ) (ک گ) تُرسینگ ۔ ہرَینگ ۔ گلّینگ ۔ تاچینگ ۔ سرُہمینگ ۔ **تڑاس کنگ** : (تڑا ۔ س ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) ہرَگ ۔ گُڑگ ۔ آ گُرگ ۔ اِلگرگ ۔ چمّ جَنگ ۔ **تڑاس گرگ** : (تڑا ۔ س ۔ گِ ۔ رَگ) (ک گ) ہرَگ ۔ سِٹّ کنگ ۔ چست بُونگ ۔ باہند کنگ ۔ **تڑاسو** : (تڑا ۔ سو) (س گ) ہما کہ تڑاس کنت ۔ تڑاس کنوک ۔ ہرَ کنوک ۔ **تڑاسیگ** : (تڑا ۔ سی ۔ گ) (ن گ) تڑاس داتگیں ۔ تڑاس گپتگیں ۔ تڑاسی ۔ تڑاس اِتگیں ۔
تڑاسی : (تڑا ۔ سی) بچار : تڑاسیگ ۔
تڑاش : (تڑا ۔ ش) (س گ) (ف گ) بُرّ ۔ ڈوَل ۔ وڑ ۔ نمونگ ۔ بیم ۔ (2) (ن گ) چہ زان ءِ بُرز ءُ چہ تکّس ءِ جہل ءِ بَہر ۔ پاد ءِ بز گوشت ۔ نشتن جاہ ۔ (3) تڑاشگ ءِ فرمان گال بہ تڑاش ۔ تڑاشگ ءِ کارءَ بہ کن ۔ **تڑاشانک** : (تڑا ۔ شان ۔ ک) (س گ) چہ چیزے ءَ تڑاشتگیں ۔ تڑاشوک ۔
تڑاشائینگ : (تڑا ۔ شا ۔ ئے ۔ نگ) (ک گ) چہ دِگرے ءَ تڑاشگ ءِ کارءَ کنائینگ ۔ **تڑاشائینگی** : (تڑا ۔ شا ۔ ئے ۔ نَ ۔ گی) تڑاشائینگ ءِ گوُستگال ۔ (2) ہما کہ تڑاشگی اِنت ۔
تڑاشتگ : (تڑا ۔ ش ۔ تگ) (ک گ) تڑاشگ ءِ گوُستگال : تڑاشگ ءِ کار بُوتگ ۔ ہما کہ تڑاشگ بُوتگ ۔ **تڑاشتگیں** : (تڑاش ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) تڑاشگ ءِ دیریں گوُستگال ۔ ہما کہ تڑاشتگ ۔ (2) ہما کہ گوں تڑاشگ ءَ نسبت داریت ۔
تڑاشتہ سَر : (تڑاش ۔ تَ ۔ سَر) (س گ) ہما کہ سرءَ ساتگ یا ہما کہ آئی ءِ سرا پٹ پرنیست ۔ (2) دزوہ باز ۔ مکّار ۔

تڑاشگ :(تڑا۔شگ)(ک گ) صاف کنگ۔ شَرّ کنگ۔ پلگار کنگ۔(2) چیزے ءِ زنڈ تریں جاہ ءَ گوں تیزیں چیزے ءَ بُرّگ یا وارینگ ءُ بارگ کنگ۔ بُرّگ۔ تنگ تنکّ ءَ بُرّگ۔(3) سا ہگ۔ لِکر زگ۔(4) ہر چیزے ءِ تڑاشگ۔ صاف ءُ سِلّہ کنگ، چو کہ قلم ءِ تڑاشگ بزاں نَل ءِ تڑاشگ ءُ قلم ءِ شَرّ کنگ یا کتب ءِ تڑاشگ بزاں اُشتر ءِ رحت ءِ کتب ءِ جوڑ کنگ۔ **تڑاشگی** :(تڑا۔ش۔گی)(ن گ) ہما کہ تڑاشگ لوٹیت۔ ہما کہ گوں تڑاشگ ءَ نسبت داریت۔(2) تڑاشگ ءِ آوَرکی۔ **تڑاشینگی** :(تڑا۔شے۔نَ۔گی)(ن گ) پہ چیزے ءِ تڑاشگ ءَ کسے ءَ را گوشگ۔(2) تڑاشینگ ءِ آوَرکی۔

تڑاشوک :(تڑا۔شو۔ک)(ن گ) ہما کہ تڑاشیت یا تڑاشگ ءِ کارءَ کنت۔(2) تڑاشتگیں۔ چیزے ءِ تڑاشتگیں بہر۔ گوں چیزے ءَ تڑاشتگیں۔ تڑاشانک۔(3) ہما کہ آئی ءَ را تڑاشگ اِش۔(4) اِسترگ۔ پاکی۔ سَرسا۔ **تڑاشوکین** :(تڑا۔شو۔کین)(س گ) ہما کہ آئی ءَ را تڑاشگ ءِ صفت ءُ نِسبت گون اِنت۔(2) ہما کہ تڑاشگ بُوتگ۔ تڑاشتگیں یا ہما کہ تڑاشیت۔

تڑاشینک:(تڑا۔شیں۔ک)(س گ) تڑاشتگیں چیز یا تڑاشتگیں بُریناک۔

تڑاک :(تڑا۔ک)(ن گ) تڑنگگ ءِ توار۔(2) تُرمب۔

تڑاک تڑیک :(تڑا۔ک۔تڑی۔ک)(ن گ) ٹپنگانی آس برگ ءِ توار۔(2) کارے کنگ ءِ وہدءَ از بابانی توار۔

تڑانگ:(تڑا۔ن۔گگ) بچار : تڑونبگ۔

تڑائی:(تڑا۔ئی)(د)(ن گ) تڑّ کنگ ءِ جاگہ۔(2) آپ ءِ ہوٹگ۔ تالاب۔(3) تڑّی۔ مِیسّگ یا مِیسینگ۔

تُرال:(تُ۔را۔ل)(س گ) بہادُر۔ زَحم جن۔(2) کسے ءَ ماں نیاروک۔ بےتُرس۔ تُریل۔

تڑام :(تڑا۔م)(س گ) یکّ جاہ۔ رِد۔ جُپ اِتگ۔ پہ ڈوَل داری سرپ بُوتگ یا رِد بُوتگ۔(2) مانپوش۔ مان شان۔ **تڑام بُوتگ** :(تڑا۔م۔بُو۔تگ)(ک گ) یکّ جاہ بُوتگ۔ رِد پہ رِد بُوتگ۔ جُپگ۔ پہ بڑاہ رِد بُوتگ۔(2) مانپوشگ۔ مان شانگ۔ پوشگ۔ **تڑامگ** :(تڑا۔مگ)(ک گ) یکّ جاہ بُوتگ۔ رِد بُوتگ۔ پہ ڈوَل داری رِد بُوتگ۔(2) مانپوشگ۔ مانشانگ۔ جُپگ۔

تڑاما :(تڑا۔ما)(ن گ) مادنے۔(2) چہ کوہ ءَ درکپوکیں یکّ درمانے۔

تڑامب :(تڑا۔م۔ب)(ن گ) مرزنیں تڑامبل۔ آبلہ۔ تڑاول۔

تڑامبگ:(تڑا۔م۔بگ)(ک گ) آبلہ بُوتگ۔ ٹومبگ۔ پہ گوات گرگ ءُ تڑنگگ ءَ زور جنگ۔ پُوتڑو۔

تڑامبل:(تڑا۔م۔بل)(ن گ) آبلو۔ دست، پاد یا دِگہ اعضاء ءِ گوات گرگ ءُ ترپگ۔ ریش یا آزگیں جاگہ ءِ آزگی۔ تڑاول۔ پُوتڑو۔ پیٹوسک۔ پلُوہا۔ تڑاوَل۔

تڑامپول :(تڑام۔پول) بچار : تڑامپولی۔

تڑامپولی:(تڑا۔م۔پُ۔لی)(ن گ) اولاک ءِ اَنچیں وڑے ءَ تچگ ءُ جُتک جنگ ءُ پاداں ماں زمین ءِ شہمات کنگ کہ پادسکّ توار بہ کننت۔ تڑاپوڑی۔ دڑابولی۔ تڑاپولی۔(2) اُشتر ءِ پہ دیم تچگ۔(3) پہ دیگ۔ زور ءَ تچگ۔ تڑا پگ۔

تڑان :(تڑا۔ن)(ن گ) گپّ۔ دیوان۔ مجلس۔ حبر۔ گالوار۔ دَرَنگاز۔ سخن۔ اِحوال۔ حال۔ ٹوک۔ حال ءُ اِحوال۔ حدیث۔ حکایت۔ گوشتانک۔ دانک۔ گال۔ گپت۔ گُفتار۔ گوشتن۔ گویاک۔ منّ۔

تڑان برگ :(تڑا۔ن۔بَ۔رگ)(ک گ) سانگ لوٹگ۔ پہ سانگ ءَ رسال برگ۔ **تڑان ءَ پڑینگ** :(ک گ) گپّ ءُ تڑان ءَ کپگ۔ مجلس کنگ۔ تڑان کنگ۔ حبر کنگ۔(2) دپ ءِ بند کنگ۔ حبر ءِ مکن کنگ۔ **تڑان کنگ** :(تڑا۔ن۔کَ۔نگ)(ک گ) حبر کنگ۔ گپّ جنگ۔ گالوار کنگ۔ مجلس کنگ۔ ہم صلاح بُوتگ۔ گال آہگ۔ حبر ءُ حال کنگ۔ دڑائینگ۔

تڑاں تُڑون :(تڑا۔ں۔تُڑ۔و۔ں)(س گ) شِنگ ءُ شانگ۔ دھُوں دَہان۔ تالان۔ **تڑاں تُڑوں بُوتگ** :(تڑا۔ں۔تُڑ۔و۔ں۔بُو۔تگ)(ک گ) اِینگو آنگو بُوتگ۔ بہر بہر بُوتگ۔ شِنگ ءُ

شانگ بُوتگ ۔ یکّ یکّ بُوتگ ۔ دانگ دانگ بُوتگ ۔ تهُون تهان ۔ **ترّان ٹُرّ ون کنگ** :(ترّا۔ں۔ٹُرّ و۔ں۔کَ۔نگ) (ک گ) یکّ یکّ کنگ ءُ چگل دیگ ۔ دهُوں دهان کنگ ۔ تالان کنگ ۔ شِنگ ءُ شانگ کنگ ۔

ترّانج :(ترّان۔ج) (ن گ) دِرَکّ ۔ سِٹّ ۔ تاچ ۔ سِٹّ ءُ کپ ۔ دوَر ۔ باهند ۔ (2) آسک یا دِگه کوهی پس ءِ شاگ ۔ شاگ ۔ ترّانز ۔ سرادِ ۔ **ترّانج بندگ** :(ترّان۔ج۔بَن۔دَگ) تچگ ۔ روَگ ۔ سِٹّ کنگ ۔ دوَرجنگ ۔ **ترّانج کنگ** :(ترّان۔ج۔کَ۔نگ) (ک گ) تچگ ۔ روَگ ۔ ترّانجگ ۔ ترّانج وَرگ ۔ باهند کنگ ۔ دوَر جنگ ۔ سرادگ ۔ **ترّانجگ** :(ترّان۔جَگ) (ک گ) ترّانج کنگ ۔ ترّانج بندگ ۔ دوَرکنگ ۔ **ترّانج گرَگ** :(ترّان۔ج۔گِ۔رَگ) (ک گ) ترّانج کنان ءَ روَگ ۔ تچگ ۔ سِٹّ کنگ ۔ **ترّانج وَرگ** :(ترّان۔ج۔وَ۔رَگ) (ک گ) ترّانج کنگ ۔ سِٹّ ءُ کپ کنگ ۔ دوَرکنگ ۔

ترّانزگ :(ترّا۔ن۔زَگ) (ک گ) ترّانجگ ۔ ترّانج کنگ ۔ ترّانز کنگ ۔ باهند کنگ ۔ چست بُوتگ ۔ سِٹّگ ۔

ترّانز :(ترّا۔ن۔ز) بچار : ترّانج ۔

ترّانز کنگ :(ترّان۔ز۔کَ۔نگ) بچار : ترّانزگ ۔

ترّانک :(تر۔ران۔ک) (س گ) ترّگ ۔ ترّگ ءِ کار ۔ چکّرگ ءِ کار ۔ (2) (ن گ) چهرآپ ۔ چرّاپ ۔ گرُدون دیوکیں آپ ۔ ترّاپ ۔ گرُدون ۔ گردانک ۔ گرُدوم ۔ (3) بدل ۔ رجانک ۔ رجینک ۔

ترّانگ:(ترّا۔نگ) (ن گ) تهتال ۔ یادداشت ۔ یات ۔ گیر ۔ گوستگیں کارے یا دوستیگیں مرُدمے ءِ گیر ۔ ماں زرد ءَ آتکگیں خیال ءُ یات ۔ گیراوندی ۔ لُهر ۔ موُلم ۔ یات گیر ۔ یات گیری ۔ (2) اگاں کسے ءِ کِس ءَ مردیں زَهگے پیدا بیت ته سبزیں دَر چکے ءِ دَرّاجیں ٹالے گُڈّ نت ءُ همے کِس ءِ دَروازگ ءِ بُن ءَ مِکّ کنَنت ۔ ایشی ءَ ترّانگ گوشنت ۔ (3) رگ ءِ جنگ ءُ سِٹّگ ۔ تیرُ کودیگ ۔ دَرد ءِ باهند کنگ ۔ (4) نیمون ۔ **ترّانگ ءَ پِرّینگ** :(ک گ) یاتاں پِرّینگ ۔ گیر آهگ ۔ ترّانگ ءَ کپجگ ۔ **ترّانگ ءَ روَگ** :(ک گ) بےترّانگ بُوتگ ۔ بےحیال بُوتگ ۔ گیرام کنگ ۔ **ترّانگ ءَ کپگ** :(ک گ) گیرآهگ ۔ سارگ ۔ یات ءَ آهگ ۔ **ترّانگ ءَ کپجگ** :(ک گ) ترّانگ ءَ پِرّینگ ۔ یات ءَ پِرّینگ ۔ یات دیگ ۔ یات کپجگ ۔ انچوش کنگ که یات بہ کنت ۔ **ترّانگی** :(ترّا۔نَ۔گی) (ن گ) همّا که نیمون کنت ۔ وس واسی ۔ وَهمی ۔ (2) همّا که گوں ترّانگ ءَ نِسبت داریت ۔

ترّانگل:(ترّان۔گل) (ن گ) په گندیمیں جوهان ءِ سر ءُ چیر کنگ ءُ لیٹینگ ءَ داریں اَزباب ۔ پنچ یا چارشاخ که په جوهان ءِ پلار ءُ پُودگ ءِ لیٹینگ یا چست کنگ ءَ کارمرز بیت ۔ پانجاری ۔

ترّاوَل :(ترّا۔وَل) (ن گ) آبله ۔ ترّامبل ۔ پاد آتکگیں سِل که آپ ءُ زواک زُوریت ۔ پُوتڑو ۔ پلّوها ۔ پیٹوسک ۔ تلاں بر ۔ **ترّاوَلیں** : (ترّا۔وَ۔لیں) (س گ) آبلَهیں ۔ ترّامبلیں ۔

ترّاہَغ:(ترّا ۔ ہَغ) (ک گ) گلّینگ ۔ تاچینگ ۔ ریسینگ ۔ رانڑغ ۔

ترّاهک :(ترّاه۔ک) (ن گ) کپّ چُنڈ ۔ پڑوش ۔ (2) ترّاهکگ ءِ توار ۔ **ترّاهکگ** :(ترّاه۔کَگ) (ک گ) بندیں چیزے ءِ گوں توارے ءَ پچ بُوتگ ۔ دِرَگ ۔ پچ بُوتگ یا دِرگ ءِ توار ۔

ترّاهکا :(ترّاه۔کا) (س گ) بِرّ ۔ ترّاس کنوک ۔ (2) تُرسینگ ۔

ترّاهوخ :(ترّا۔هو۔خ) (ن گ) دَست نیاوَک ۔ بِرّ ۔ همّا ساه داریا دَلوت که رامه یا لاهوٓ نه اِنت ۔ گُڑ کنوک ۔

تُرّب :(تُرّ۔ب) (س گ) چیزے ءِ گاربُوتگ چوش که آپ یکّ هندے ءَ دَرکپان ءَ گاربیت یا دِگه چیزے ڈگار ءِ چیر ءَ گار بیت ۔ (2) آپ ءِ چیر ءَ چیرترّگ ءُ گاربُوتگ ۔

تَربال:(تر ۔ بال) (د) (ن گ) چه سُوتّلی یا دِگه انچیں بندیکاں جوڑ کرتگیں بزیں ءُ چُپتیں یک تل ءُ یک شل ءُ پڑ اه ءُ دَرّاجیں گُد ۔ (2) تمبوئی گُد ۔ ترپال ۔

تُربت:(تُر۔بَت) (د) (ن گ) گورِستان ۔ قبرستان ۔ (2) کوَر ءِ گوَر ءِ آبادی یا شهر ۔ (3) مکران ءِ دَمگ ءِ ضلع کیچ ءِ شهرے که کیچ کوَر ءِ گوَر ءِ شهر ءُ بازارے نام اِنت ۔

تڑّ بڑّہ : (تر۔بر۔رہ)(ن گ) کسانینءُ سکّ پڑّ وریں پس۔

تڑّ بڑّ : (تر۔ر۔بُر۔ر)(س گ) ہما دار کہ تڑّیءَ یا ہما پیشّ کہ تڑّیءَ بُرّ اِتگ، ہما ساد کہ چہ ہمے تڑّ بُرّیں پیشّءَ جوڑ کُرتگ یا بڑ یستگ۔(2) تڑّ ناک۔ ہما کہ تڑّیءَ ناس ئے مان اِنت۔(3) ہما کہ بہ تڑّیءُ سبزیءَ بُرّگ بہ بیت۔(4) خُشک ءُ تڑّ۔ چیزےءِ ہمے خُشکءُ ہمے تڑّ بہ بیت۔

تڑّ بُرّ بُونگ : (تر۔ر۔بُر۔ر۔بُو۔نگ)(ک گ) کِشارے کہ سبزیءُ تڑّیءَ بُرّگ بہ بیت۔ **تڑّ بُرّ کنگ** : (تر۔ر۔بُر۔ر۔کَ۔نگ)(ک گ) کِشارءَ بہ تڑّیءُ سبزی بُرّگءُ آدرہ کنگ۔ **تڑّ برّیں** : (تر۔ر۔بَر۔رَ۔یں)(س گ) ہما کہ آئیءَ تربرّیءِ صفتءُ نِسبَت گوں بہ بیت۔(2) دو دَنتانیں پڑّ وریں اِسپیت یا سیاہ پس۔

تُڑبّغ : (تُڑ ب۔بَگ)(ک گ) بُڈّگ۔ ڈُبگ۔ آپءِ تہءَ بُگّگ۔

تُڑبُک : (تُڑ۔ب۔بُک)(ن گ) ٹُبک۔ ڈُہلءِ قسمے۔(2) گوانتیگانی یکّ لیبےءِ نام اِنت۔

تربُڑگ : (تر۔بُ۔ڑگ)(ک گ) بے وڑی گر دَگ۔ دزموش کنگ۔ تتّراںءُ تیلانک وران ءَ رَوگ۔ ترپڑاگ۔

تربُولی : (تر۔بُو۔لی)(ن گ) کسےءِ گوشءَ مدان مدانءَ حبر دیگ۔(2) گوں کسےءَ وشّ وشّءَ تران کنگ۔

ترِپ: (تڑ۔پ)(ن گ) ہما میہہ یا گُل میہہ کہ ماں زمینءَ یا دِگہ چیزےءَ ٹوک اِتگءُ لِکّ اِنت کہ ایشیءِ مکّیں سرءَ ٹُنگ داریں گلگل یا جنترِ رنگیں چیزے ایر کنگ بیت کہ اے آئیءَ جاگہ کنت۔

ترپک : (تڑ۔پک)(ن گ) ہما سُچّیں میہہ کہ جنترءِ چیر تاہءِ گرءِ دارءَ اِنت کہ سَرتاہءِ گرءِ دارءِ ٹُنگ ہمیشیءِ سَرءَ ناد ینگ بیت۔ ہمے گرانی دارءِ جندءَ ہم ترپک گوشنتءُ آئیءَ ترپکءِ میہہ۔ ہما کسانیں دارےءِ میہہ کہ جنترءِ دوئیں پُڑانی دَرگءَ بیت۔ **ترپگ** : (تڑ۔پگ)(ک گ) جلشلگ۔ جڑ شِلگ۔ شہم دیگ۔ روشناہ بُونگ۔ شہم کنگ۔ گِروک۔ دَڑپش۔ دَڑپشگ۔ رَخشگ۔ بِلبلگ۔ تپگ۔ چمگ۔

تُڑپ : (تُڑ۔پ)(ن گ) سبزی یے۔ مُولی۔

تُرُپ : (تُ۔رُپ)(ن گ) تباہ۔ برباد۔ گار۔ بُن گوج۔

ترپ : (تڑ۔پ)(ن گ) آپءِ ترمپ۔ ترمپ۔ پِٹّ۔(2) کوہءِ سراپتّنیں جاگہ یا پڑاںگ۔ بلوچستانءِ چاہ بارءِ دَمگءَ جاگہےءِ نام انت۔

ترپال : (تر۔پال) بچار : تربال۔

تُڑپت : (تُڑپ۔ت)(ک گ) تُڑپگءِ گوستگال: لہم بُوت۔(2) قرار گپت۔ آرام ئے رست۔ آسودگ بُوت۔

ترپّ ترپّ : (ترَپ۔پ۔ترَپ۔پ)(ن گ) یبہار۔ ٹپّ ٹپّ۔(2) ہوُرءِ ترمپانی رِچگ۔(3) اُشترءِ یا ہمے وڑیں پتن پادیں اولاکءُ ساہ دار یا پادانیں مردُمانی پادبرمش۔

ترپ ترپ : (ترَپ۔ترَ۔پ)(ن گ) ٹپ ٹپ۔ کترہ کترہ۔ جدا جدا۔ **ترپءُ تڑیز** : (ن گ) جاگہہ جاگہے ہوُرءِ شنزگ۔

ترپڑ : (تر۔پڑ)(س)(ن گ) پچّ۔ لوگءِ رِلّی۔ اوچہنڑ۔ کوہنیں جرّ۔(2) اولاکءَ بارءِ لڈّگءِ وہدءَ آئیءِ سرءَ ایر کنگءِ گندل۔(3) تُرُنڈگ۔(4) بددعا۔ ہما گالوار کہ کسے پوہ مہ بیت۔ رپٹگ۔ وت سرءَ وت گپّ جنگ۔

ترپڑاگ : (تر۔پ۔ڑَگ) بچار : تربُڑگ۔

ترپڑی : (تر۔پڑ۔ی)(ن گ) رِندگری۔ رُمبگ۔(2) ترپڑ۔

تُڑپش : (تُڑپ۔ش)(س گ) ہما تام کہ دَنتان بہ نَسنت۔ سور۔ شور۔ تُڑشپ۔ کورِک۔ **تُڑپشانک** : (تُڑپ۔شان۔ک)(س گ) تُڑپشیں شے۔ تُڑپشیں تام۔(2) تُڑپشگ۔ تُڑشپگ۔ تُڑپشینک۔

تُڑپشی : (پُڑپ۔شی)(ن گ) ہما کہ تُڑپش انت۔ تُڑپش بُونگءِ جاور۔ **تُڑپشینک** : (تُڑپ۔شین۔ک)(س گ) تُڑپشیں چیز۔ تُڑپش تامیں چیز۔ تُڑپشگ۔

تُڑپشگ : (تُڑپ۔شگ)(ن گ) تُڑپش تامیں پتن تاکیں بہار کا ہے۔

تُڑشپ : (تُرش۔پ) بچار : تُڑپش۔

تُڑپشک دَپ :(تُڑ۔پ۔شَک۔دَپ)(س گ) حامگ دپ۔ نابُود۔ ناہچّ۔(2) ہما کہ آئی ءِ گپّ کس ءَ تب مہ بنت۔ پُوچ حبر۔

تُڑپشگ :(تُڑپ۔شَگ) بچار : تُڑپشک۔

تُڑشناک :(تُڑپ۔شِ۔ناک)(س گ) تُڑپش تام۔

تُڑپغ :(تُر۔پَغ)(ک گ) موش ءِ وہداں جوہان ءِ ہوشگاں سرءُ چیر کنگ۔(2) گُدءِ اَگڑی دیگ۔

تڑپّگ :(تڑپ۔پّگ) (ک گ) ساہ دار ءِ پاد بژمش۔ (2) مردم ءِ رَوگ ءِ وہداں پادانی تڑاپینگ ءِ توار۔(3) چیزے ءِ کپگ ءِ توار۔ (4) ڈِرکّ ءُ تچگ ءِ وہداں پادانی توار۔(5) بُرز بُونگ۔ چست بُونگ۔ یکّ چیزے ءِ چہ وَتی نزّیک ءُ گور ءِ چیزاں بُرز تر بُونگ بلے اے پہ پڑاہ ءُ پتن ءُ پچیں چیز ءَ گوشگ بیت انچوش کہ زمین، کوہ یا جُمپ ءِ تڑپّگ۔ **تڑپّگ جنگ** : (تڑپ۔پّگ۔جَ۔نگ)(ک گ) کپگ۔ کپگ ءِ توار۔

تڑپّل :(تڑپ۔پّل) (ن گ) نہ بُڈّگ۔ آپ ءِ سرءَ وَت ءِ دارگ۔ ہما کہ سر برءَ اِنت۔ ہما کہ نہ بُکّیت۔ دَژمبک۔ دَژمُک۔ سُمبُل۔ سمّر۔ کابیا۔ کُپّار۔(2) مشک ءِ ہما ٹُنگ کہ پہ داری ٹگّرے گِرَگ بیت۔ مشک ءِ ٹُنگ ءِ بند کنگ ءِ ہاترءَ پرکُتگیں پتنیں دار ءِ ٹگّر۔ (3) ہرچ رنگیں نقش یا دَرچِتگ ءُ کُنڈ چِتگیں نقش کہ دَرچِتگیں ءُ کُنڈ چِتگیں چیز ءِ تان ءُ بُرز تر اَنت۔(4) سُبکّین ءُ پُوچیں مردم۔ لِٹّک۔ کم شرف۔ چاپلُوس۔ **تڑپّلگ** :(تڑپ۔پّ۔لگ)(ک گ) تڑپّل بُونگ۔ کابیا بُونگ۔(2) چیزے ءِ سر بُر ءِ یکّ جاگہے ءِ بژ تڑّگ۔ (3) ساہ دارے ءِ جان ءِ پوست ءِ یکّ جاگہے ءِ بژ تڑّگ یا کہ گوات گِرَگ۔ لیڑ بُونگ۔ تڑامبلگ۔ **تڑپّلی** :(تڑپ۔پّ۔لی)(ن گ) سُبکّی۔ نہ واہ اِتگیں لاڑُکی۔ چاپلُوسی۔ لِٹّکی۔ **تڑپّلیں** :(تڑپ۔پّ۔لیں)(س گ) ہما کہ تڑپّل انت۔ ہما کہ گوں تڑپّل ءِ نسبت داریت۔ (2) سُبکّیں۔ کم شرفیں۔ چاپلُوسیں۔ چپچلیں۔

تڑپُونز :(تڑا۔پُون۔ز)(ن گ) تڑپیز۔ شِترگ۔ کپنڈ۔ سرپاد ورگ۔(2) راہ ءِ رَوگ ءَ اَڑگ۔ پاد ءِ لنککانی گوں چیزے ءِ مان اَڑگ۔(3) مردم یا دِگہ ساہ دارے ءِ سر سِٹّ۔ **تڑپُونز ورگ** :(تڑا۔پُون۔ز۔وَ۔رَگ) (ک گ) سر پاد ورگ۔ اَڑگ ءُ سرسِٹّ ورگ۔ تڑگزگ۔ سرکونڈی ورگ۔ دَز پُشت ورگ۔ پاد ءِ مان اَڑگ۔ شِترگ۔

تڑپّی :(تڑپ۔پی) (ن گ) ہما اُشتر کہ رَوگ ءِ تہہ ءَ وتی یکّ دستے یا ہر دو دَستاں ڈگارءَ بہ تڑپّینیت۔(2) مردمے کہ وَتی یکّ پادے یا ہر دو پاداں رَوگ ءِ تہہ ءَ ڈگارءَ بہ جَنت ءُ بہ تڑپّینیت۔(3) دَلوت کہ وَتی گام گیج ءِ رَوگ ءَ وَتی پاداں گمّیں گیش چست بِہ کنت ءُ گوں زور ءُ ڈگارءَ بہ جَنت۔ تڑاپی۔(4) تڑپُونز وران ءِ رَوگ۔ سرسِٹّ۔

تڑپّی ئین :(تڑپ۔پی۔ئیں)(س گ) ہما کہ آئی ءِ راتڑپی ءِ عادت گون اِنت۔ تڑاپی گام۔

تڑپیشک : (تڑا۔پی ش۔ک)(ن گ) آس ءِ سکّیں کسانیں پُترُوشگ۔ آس ءِ سرستگیں بژانز۔ تڑپش۔

تُڑپیل :(تُڑ۔پے۔ل)(س گ) شودگ ءِ صاف کنگ۔ پہک ءُ پلگار کنگ۔

تڑپیز :(تڑا۔پی ن۔ز) بچار : تڑپُونز۔

تڑپّینگ :(تڑپ۔پے۔نگ)(ک گ) پادانی تڑاپ دیگ۔ پتن پادیں ساہ دارے یا مرُدمے ءِ زمین ءِ سرءَ پادانی سکّ ءَ جنگ۔

تڑپّینوک :(تڑپ۔پے۔نوک)(ن گ) ہما کہ وَتی پادان تڑپینیت یا کسے ءَ راٹپ ٹپ بہ کنت ءُ یہار بہ دنت۔

تَرتڑامبل :(تَر۔تڑ۔ام۔بَل)(ن گ) تڑامبل ءِ تڑاکینگ ءَ رَند آئی ءِ جاگہہ ءَ دِگہ تڑامبل ءُ رُدگ۔

تَرٹّ :(تَ۔رَٹ۔ٹ)(س گ) طاقت ور۔ ٹُوہ ءُ زَنڈ۔ مُہکم۔

تَرٹین :(تَ۔رَ۔ٹین)(س گ) ہما کہ سکّ مُہکم ءُ سوگہہ ءُ زنڈ ءُ ٹُوہ اِنت۔

تُرٹغ :(تُر۔ٹَغ) (ک گ) سِدگ۔ گیورگ۔ جِتا بُونگ۔

تَرٹگ :(تَر۔ٹَگ)(ک گ) کسے ءَ را پہ لٹّ ءُ لگتّ جنگ۔ چوپگ۔ ہُورت کنگ۔ **تَرٹگی** :(تَر۔ٹَ۔گی)(ن گ) یکّے را سکّ

جنگی بہ بیت۔(2) ہما کہ لٹ لوٹیت۔**ترٹی**:(تر۔ٹی) (ن گ) ہند۔لوگ۔جاگہہ۔

ترٹی چوڑ :(تر۔ٹی۔چوڑ)(س گ) برّ۔(2) لوگ ءِ برباد بوئنگ۔ مرءَ نیں تاوان ءِ رسگ۔

ترُنجانک:(ترُ ج۔جان۔ک)(س گ) ہما چیز کہ گوں گمّیں بے پرواہی ورگ ءَ بہ ترّ جیت یا ترّجینیت۔

ترُج :(ترُ۔ج)(س گ) کار ءِ بُنگیج کنگ ءِ جوّاں تریں راہ بند۔

ترُج ءِ بُرّج :(ن گ) چہ کارے ءِ بُنگیج ءُ سرجم ءَ جوّاں تریں زانتکاری۔(2) کار ءِ بُنگیج ءِ جوّان تریں وہد۔گچین وہد۔شرّ تریں پاس۔

ترُجّ:(ترُ۔ج۔ج)(ف گ) ترُجّگ ءِ فرماں گال: بہ ترُجّ۔(2) آپ ءِ گلمب کنگ ءُ ورگ۔

ترُجّگ :(ترُ ج۔جَگ)(ک گ) آپ ءِ ماں گٹّ ءَ انچیں رنگے ءَ روگ کہ پدا پونز ءَ در بیاینت۔آپ ءِ ورگ ءَ انا گت ءَ جلّگ یا ساہ کشّگ ءَ آپ ءِ چہ گٹّ ءِ پدا او مال بوئنگ ءُ پونز ءَ در آہگ کہ مردم گین پتار بہ بیت۔سکّیں وشّیں ءُ مرءَ نیں گلمبے ایر برگ ءَ گرّ ءَ گوات بند بوئنگ ءُ آپ ءِ من گٹّ ءَ گٹّگ۔(2) آپ ءِ من گٹ ءِ راہ ءَ نہ روگ بلکن ماں نروچ ءَ روگ کہ چہ ایشی کُلّگ کیت۔

ترڑ چک:(ترڑ چ۔ک)(ج گ) بوچ۔تُشے۔(2) چوٹ۔خم۔ چوٹ بوئنگ۔چوٹیں دار۔

تر دائی :(تر۔دا۔ئی) (ن گ) چموئی۔تیر ءِ سر ءَ گوزگ۔(2) تیر ءِ کش ءَ گوزگ ءُ جان ءِ سر بر ءَ یا پوست ءَ کہ گلّ ءَ مان آہگ۔

ترڑ دّ :(ترڑ د۔د)(ن گ) تمردیں دِرکّ ءُ دَور۔سٹّ ءُ کپ۔ تراپ۔**ترڑ دّگ**:(ترڑ د۔دَگ)(ک گ) دلوت یا اولاک ءِ چہ تمردی یا تُلّسی ءَ دِرکّ ءُ دَور کنگ۔دلوت ءِ چہ مستی ءَ وتی دستاں زمین ءَ جنگ۔(2) کائیگر ءِ دستاں زمین ءَ جنگ ءُ دڑانکگ۔ (3) دِرکّ جنگ۔دوَر جنگ۔ترادکی۔**ترڑ دّگی** :(ترڑ د۔دَ۔گی) (ن گ) دوَرجنگی۔اولاک یا دلوت ءِ تمردی ءُ مستی۔(2) ہما کہ گوں ترڑ دّگ ءِ نسبت داریت۔

ترڑ دّینگ :(ترڑ د۔دِے۔نگ)(ک گ) اپس ءِ سوار بوئنگ ءُ دوَر جنگ پرما ہگ۔(2) اولاک یا دلوت ءِ انچو کنگ کہ بہ ترڑ دّیت۔

ترڑ دّینگی :(ترڑ د۔دے۔نَ۔گی)(ن گ) اولاک ءِ دوَر ءَ پاد کنگی۔اولاک ءِ تیز تاچینگی۔

ترڑ ڈّ :(ترڑ ڈ۔ڈ) بچار: ترڑ د۔

ترڑ ڈّگ :(ترڑ ڈ۔ڈَگ) بچار : ترڑ دَّگ۔

ترز : (تر۔ز) بچار :طرز۔

ترزنک :(تر۔زن۔ک)(س گ) نوک زاتگیں دلوت، اولاک یا رستر۔(2) نوک کپتوکیں جنین۔**ترزنکی** :(تر۔زن۔کی) (ن گ) نوک زاتگیں ساہ دار یا حیوان ءُ رستر۔نوک زاتنی ءِ جاور۔**ترزنکیں** :(تر۔زن۔کیں) نوک زاتگیں۔ہما مال ءِ دلوت یا ساہدار کہ نوک زاتگ۔

ترّڑ :(تر۔رَڑ)(س گ) ساد ءِ سِدگ ءِ توار۔

ترَڑگ :(تَ۔رُ۔ڑَگ)(ک گ) کسے ءِ وہد ءَ زیاں کنگ۔

ترُس :(ترُ۔س)(ن گ) بیم۔خطر۔سرہم۔ہز۔اِسرام۔اندیش۔ اندیشہ۔ ہژم۔دہشت۔ڈابیرگ۔ڈاہ۔دڑپ۔**ترُس ءِ کشّگ** : (ک گ) چہ کسے ءِ دِل ءَ ترُس ءَ در کنگ۔**ترُسوک**:(ترُ۔سو۔ک) (ن گ) ہما کہ ترُسیت۔لگور۔بے دل۔بگا۔بے جگر۔بے ہمّت۔ دِل پٹّ۔جگر پٹّ۔ریتّہ چرز۔کسان دِل۔نامرد۔(2) وہمی۔

ترُسگ:(ترُ۔سگ)(ک گ) چہ چیزے ءَ بیم زورگ۔چٹ دیگ۔ری جنگ۔دڑپ۔چمّ جنگ۔دِل ترکّ بوئنگ۔دِل ءِ جنگ۔دِل ءِ چُنڈگ۔دِل ءِ کپگ۔سرہمگ۔ڈاہ کنگ۔ہزگ۔ہز کنگ۔ہژم زورگ۔

ترُسیتگ :(ترُ۔سِ۔تگ) ترُسگ ءِ گوستگال۔**ترُسیتگیں** :(ترُ۔سِ۔تَ۔گیں)(س گ) ترُسگ ءِ دیریں گوستگال۔ہمائی ءَ کہ ترُسیتگ۔(2) ترُسگ ءِ جاور۔

ترُسینگ:(ترُ۔سے۔نگ)(ک گ) انچوش کنگ کہ کسے بہ ترُسیت۔پاتراپ دیگ۔بیم دیگ۔سراہمینگ۔بیہار دیگ۔پد دڑ ہینگ۔تراس دیگ۔چمّ سُہر دیگ۔درپ دیگ۔ہز ینگ۔

گُرّگ ۔ دَڑکہ ۔ دِل پٹّ کنگ ۔ دِل ءَ پڑِینگ ۔ گوَاجار دیَگ ۔
دَہشت دیَگ ۔لُوہ دیَگ ۔**ٹُرسینگی** :(ٹُر ۔سے ۔نَ ۔گی)(ن گ)
ہنچوش کنگ کہ کسے بہ ٹُرسیت ۔ہڑینگی ۔ترّاس دیَگی ۔

ٹُرسیناک :(ٹُر ۔سِ ۔ناک)(س گ) ہیمناک ۔ عبرتناک ۔
مزار بیم ۔**ٹُرسیناکی** :(ٹُر ۔سِ ۔نا ۔کی) مزار بیمی ۔ ہیمیناکی ۔

ٹُرسیناکیں :(ٹُر ۔سِ ۔نا ۔کیں) ہیمیناکیں ۔خطرناکیں ۔

ٹُرسینتگ :(ٹُر ۔سین ۔تگ) ٹُرسینگ ءِ گوستگال ۔(2) ہما کہ ٹُرسینگ بُوتگ ۔

ٹُرسینوک :(ٹُر ۔سے ۔نوک)(ن گ) ہما کہ کسے ءَ بہ ٹُرسینیت ۔

ٹُرسینتگیں :(ٹُر ۔سین ۔ت ۔گیں) ٹُرسینگ ءِ دیریں گوستگال ۔
(2) ہما کہ ٹُرسینگ بُوتگ ۔

ترّس : (ترّ ۔س)(ن گ) بِرّ ۔ترّاسیں ۔تمردءُ گھکریں اِنزار ۔
ترّاس ۔سِٹّ ۔دوَر ۔(2) مَڑَن ۔ٹُوہ ۔

ترّسَگ :(ترّا ۔سَگ)(ک گ) دِڑکّ ءُ دوَر ۔(2) پہ تمردی ءُ گھکیری اِنزار کنگ ۔الکرگ ۔یکّ اناگہ ءَ پہ گھکیری ترّاس کنگ ۔ڈاہ زیرگ ۔ جہہ جنگ ۔ترّاسگ ۔

ترّش :(ت ۔رّش)(ن گ) بُرّ ۔ڈوَل ۔وڑ ۔گاٹ ۔پیم ۔**ترّشیں** :
(ت ۔رّش ۔شیں)(س گ) ڈوَلیں ۔وڑیں ۔پیمیں ۔بُرّءُ گاٹیں ۔

ٹُرشپ :(ٹُرش پ)(س گ) ٹُرپش ۔کٹِکّ ۔سور ۔شور ۔
کورِک ۔ **ٹُرشپکیں** :(ٹُرش ۔پ ۔کیں)(س گ) ہما چیز کہ آئی تہہ ءَ ٹُرشپی ءِ صفت ءُ نِسبت اَست ۔**ٹُرشپگ** :(ٹُرش ۔پگ)(س گ) ہما کہ آئی ءِ تام سکّ ٹُرشپ بہ بیت ۔**ٹُرشپی** :(ٹُرش ۔پی)(ن گ) ہما کہ آئی ءَ ٹُرشپ بُوتگ ءِ صفت گون اِنت ۔

ٹُرشپین :(ٹُرش ۔پے ۔ن)(س گ) ہما کہ ٹُرشپ اِنت ۔ہما چیز کہ آئی تام ٹُرشپ اِنت ۔

ٹُرشپگ :(ٹُرش ۔پگ)(ن گ) بہارکاہے ۔ترّشپ کاہ ۔

ٹُرشپ کاہ : (ن گ) گردتاک ءُ سہر پُلیں بہارکاہے کہ تام ءَ ٹُرشپ اِنت ۔

ترّشت :(ترّش ۔ت)(س گ) صاف ۔سلّہ ۔(2) بےکڑی ۔
(3)(ن گ) ہما کوہ کہ آئی ءِ دیم پہنک تچک اِنت کہ سَر کپگ نہ بیت ۔تلُشت ۔(4) ہما پتن ءُ تہہ جُہلیں رزان کہ دَستانی شودو کیں آپ بہ ہمائی ءِ تہہ ءَ رچینت ۔(5) ہما رزان کہ ماں آئی ءَ دست شودنت ۔
(6) پتنُوس ۔سینی ۔تشت ۔(7) ہما چَجّ کہ کلمپوگ ءَ ڈلگ ءُ ترّاشگ بُوتگ اَنت ۔(8) شتک ۔تچک ۔**ترّشتیں** :(ترّش ۔تیں)
(س گ) بےکڑی ئیں ۔تلُشتیں ۔(2) بُرزیں ۔(3) شِتکیں ۔تچکیں ۔

ترّشک :(ترّش ۔ک)(ن گ) تیاب کِرّ ءِ ہما جاگہہ کہ ترّیں زَمین گوں خُشکیں زَمین ءِ دوچار کپیت ۔(2) رُگوگیں کوہی چَگّ ۔

ترّشک :(ترّش ۔ک)(ن گ) طِلّو ۔دَلوت ءُ گُٹّ ءِ داتگیں ژانگ کہ گوں آئی ءِ رَوگ ءِ طِلینگ طِلینگ ءِ توار کنت ۔ژانگ ۔

ٹُرشگ :(ٹُر ۔شگ)(ن گ) کٹ ۔نوک زاتگیں مال ءِ شیر ۔

ٹُرشلُو :(ٹُرش ۔لو)(ن گ) دَرمانکاہے ۔(2) ٹُرشپیں سبزی یے ۔(3)(س گ) بےکاریں ترّان ۔بےنفیں پہر ۔

ترّشیپ :(ترّ ۔شی پ)(س گ) عِزّت ۔آبرو ۔ساٹگ ۔پہریز ۔پیازگ ۔سمبرینگ ۔دِلگوش داری ۔(2) کتار ۔کڑی ماں کڑی ۔ہم دپ ۔

ترّشیپ کنگ :(ترّ ۔شی پ ۔کَ ۔نگ)(ک گ) عِزّت دیَگ یا پہ عِزّت کنگ ۔ حزمت کنگ ۔سمبہینگ ۔ ساٹگ یا گوَر کنگ ۔

ترّشیپّی :(ترّ ۔شی پ ۔پی) سمبہینگی ۔ساٹگی ۔دلگوش کنگی ۔

ترّک :(ترّ ۔رُک)(ن گ) حامگیں گلّو ۔کرٹّ ۔کرکو ۔

تِرک :(تِر ۔ک)(ن گ) ساہ ۔(2) نپس ۔پُپّانی گوات ۔
(3) ڈگار ءِ کسانیں ٹُکُر ۔کسانیں بند ۔(4) چیزے ءِ بدبَرگ ۔

ترّکّ :(ترّک ۔ک)(ن گ) تج ۔توم ءِ سَر جنگ ۔کِشار ءِ چہ زَمین ءِ نوک رُدگ ۔

ترّک :(ترّ ۔ک)(ن گ) تلار ، تہتگ ، دیوال ، شِیشگ ، زَمین یا دِگہ انچیں چیزے کہ تل بہ بیت ۔(2)(ف گ) ترّگّگ ءِ فرمان گال : بہ ترّکّ ۔ترّگّگ ءِ کار ءَ بہ کن ۔(3) تل ۔دَست ءُ پادانی چہ سَردی ءِ سَبَب ءَ ترّگّگ ۔پوٹ ۔پہوٹ ۔(4) سختیں چیزے ءِ چاک بُونگ ۔

جُرّ ۔ چاک ۔ شخ ۔ راڑ ۔ شکّ ۔ (5) پَہلُونک ۔ پَہلُو ۔ پَہلُوگ ۔ پہلی ۔ پَہلِیگ ۔

ترَک :(تَ ۔ رَک) (ن گ) کاسَگ ۔

ترْک :(ترْ ۔ ک) (س گ) سَکّیں بارَگین ءُ نزوریں چیزے ءِ پڑ شگ ءِ توار ۔ توار ءِ چہ دُرستاں کَستر ءُ نزور تریں برْمش ۔ (2) ترّگگ ءِ توار ۔ (3) (ن گ) دوتلگیں بزاں شُوَل اِتگیں گُد ءِ بندیک ءِ ہر یکّ ڈکّے ۔ شُول یا دوچ ۔ شُولہ ۔ (4) سبزگ ءِ ہُورتیں ءُ بارَگیں ٹال ءِ چہ کِشار ءِ ٹال یا چہ کِشوکیں توم ءِ سَرکَشّگ ءُ دَرآ ہگ ۔ (5) چِڑکّا ۔ تَوار ۔ گوْانک ۔ گالوار ۔ **ترْک جَنَگ** :(ترْ ۔ ک ۔ جَ ۔ نَگ) (ک گ) گوں سیچِن ءَ گُد ءِ دوچگ ۔ پوست یا دِگہ اَنچیں بزیں چیزے ءِ دوچگ یا شُولگ ۔ (2) دوٹُکّر گُد ءَ اَنچوش دَرّاجی ءَ یکّ جاہ کنگ کہ گُشادی ءِ شُولگ مہ بیت بلے دیر دیر ءَ ڈکّے ڈکّے جَنَگ بہ بیت ۔ **ترْک جَنَگی** :(ترْک ۔ جَ ۔ نَ ۔ گی) (ن گ) ہما کہ گوں ترْک جنگ ءَ نسبت داریت ۔ **ترْک ءُ توار** :(ن گ) چڑکّہ ۔ مَرْدُم ءِ یا ساہ دارے ءِ توار ۔ گالوار ۔ حبر ءُ حال ۔ ترّان ۔ حبرحبر ۔ **ترْکّ ءُ گوْز** :(ن گ) دوچ ءِ وڑے ۔

تُرْکّ :(تُرْ ۔ ک ۔ ک) (ن گ) (ف گ) گوں دَنتاناں بُرّگ ۔ (2) لوڑینگ ۔ دُور کنگ ۔ (3) کِشار ءُ رُنگ ۔ (4) دہل ءِ چہ ڈَگار ءِ رُدَگ ۔ تاک جَن ۔ تج ۔ **تُرْکّ ءُ ٹُکّ** :(ن گ) بے تَوار ۔ چہ ٹُکّ ءَ حبر دَرنیا ہگ ۔ گُنگ ءُ سَر ۔ ٹُکّ ءُ ٹُکّ ۔

تُرک :(تُرْ ۔ ک) (س گ) بہادُر ۔ قدآور ۔ (2) ظالم ۔ زوراور ۔ (3) (ن گ) تُرکستان ءِ ہِندوکیں اُستمان ۔ (4) تُرکی ءِ ہِندوکیں قوم ءِ نام اِنت ۔

ترَک :(تر ۔ ک) (س گ) ویل ۔ یلہ کنگ ۔ کارے ءِ یلہ کنگ ۔ **ترَک ءِ سلات** : نُماز ءُ تائت نہ کنگ ۔

تُرْکُّڑ :(تُرْک ۔ کُڑ) بچار : ترْکُلّ ۔

ترکڑ :(تر ۔ کڑ) (ن گ) دَرّنگ ۔ ہینز ک ءِ یا مشک ءِ دَرْنجگی سے پادگیں دار ۔

ترکڑی :(تر ۔ ک ۔ ڑی) (ن گ) تول ۔ شاہیم ۔ تور ۔ دان کَشّ ۔

ترّکس :(ترْک ۔ کَس) (ن گ) سَردی ءِ سبب ءَ دَست ءُ پادانی سِل ءِ تَل گِرَگ ۔ ترْکنّ ۔ ترّکّ ۔

تُرْوّگگ :(تُرْو ۔ ک ۔ گگ) (ک گ) کِشار ءُ رُدوم گِرَگ ۔ ترنگغ ۔ چُنک جَنَگ ۔ (2) دَرْچک ءِ نوکیں تاک جَنَگ ۔ (3) کِشار ءِ چہ زَمین ءَ دَرآ ہگ ۔ موڑگ ۔ سبز بُوَنگ ۔ (4) چہ دَرْچک ءَ نیوگ ءِ سِندگ ۔ (5) چہ وَلّ ءَ گُوٹگ یا تیتجگ ءِ سندگ ۔ (6) چہ سبزی ءَ نازُرکیں لٹّانی گوں تاکاں بُرّگ ۔ سِندگ ۔ (7) چہ سبزیانی بُن ءُ روتگان نازُرکیں لٹّ ءُ تاکانی پہ دَست دُور کنگ ۔ (8) تُوسک ءُ بارگ سَریں چیزے ءِ چہ دِگہ چیزے ءِ تہہ ءَ تُرْوگگ ءُ دَرآ ہگ ۔ (9) رُدگ ۔ پاد آہگ ۔ (10) جِنّک ءِ رُدگ ءُ وَرناہ بُونگ ۔ **تُرْوگگی** :(تُرْک ۔ کَ ۔ گی) (ن گ) رُدوم گِرَگی ۔ (2) دَرْچکے ءِ نوکیں تاک جَنگی ۔ (3) نیوگ ءِ یا پُلّ ءِ یا دِگہ ہنچیں چیزے ءِ سِندگی یا سِدَگی ۔ (4) رُدگی ۔ پاد آہگی ۔

ترّگگ :(ترْک ۔ گگ) (ک گ) تنگّیں چیزے یا دَرپے چہ زور پِر بُونگ ءِ سبب ءِ دِرگ یا تَل بُونگ ۔ راڑ بُونگ ۔ (2) دیوال، خاک ءِ کاشیگ یا جہلگ ءُ کُمب ءِ تَل زیرگ ۔ شانک گِرَگ ۔ **ترْکّ ءِ زُورگ** :(ک گ) تَل بُونگ ۔ نوک نوکان تل بُونگ ءِ بنا کنگ ۔ **ترّگگی** :(ترْک ۔ کَ ۔ گی) (ن گ) دِرگی ۔ (2) دَرپ ئے سرریچ بُوَنگی ۔ (3) تل بُونگ یا تل زیرگی ۔ چیزے ءِ شانک بُونگی ۔

ترّگگ :(ترْک ۔ گگ) (ک گ) ترْکّ ءِ توار ۔ بارگیں چیزے ءِ پڑشگ یا بندیک ءِ سِدگ ءِ توار ۔ (2) بارگیں دار ءِ پڑشگ ءِ توار ۔ (3) لنکانی توار گیجگ ۔ **ترّگگ نہ کنگ** :(ک گ) بے توار بُونگ ۔ جواب نہ دیگ ۔ ہچّ نہ گوشگ ۔ ترّان نہ کنگ ۔ **ترّگگی** :(ترْک ۔ کَ ۔ گی) (ن گ) حبری ءُ حالی ۔ ترْک ءُ تواری ۔ (2) بارگیں چیزے کہ سِدَگی بہ بیت ۔

ترّکّل :(ترْ ۔ کُل) (ن گ) پیشّ ءِ ٹاہینتگیں پازوار ۔

تُڑکُّل :(تُڑ و۔ک۔کُل) (ن گ)ہما سیمی بَچّ کہ دو جنِک ءَ پد بہ بیت یا ہما سیمی جنِک کہ دو بَچّ ءَ پد وَدی بیت ۔(2) کسانیں داگ ۔ سُبکیں ءُسر بری داگ ۔تُڑکرڑ ۔تُڑ وکڑ ۔

تڑکّن :(تڑ۔ک۔کن) (ن گ) پادانی تل تلی کہ چہ سَردی ءَ بنت ۔ تڑکّس ۔

تَرکّہ :(تَ۔رُک۔کہ) (س گ) تُرس ۔بیم ۔بیہار ۔

تَرکہ :(تر۔کہ) (ن گ) پُل ءُ ھُولّ ءِ مال ۔زور بُرتگیں مال ۔ (2) یلّہیں ءُ لاوارثیں مال ۔**تَرکہ ءِ جَنگ** :(ک گ) کَسے ءَ پُلگ ءُ وَرَگ ۔(2) تاوان بار بُوتَگ ۔

تڑکّی :(تَر۔رُ۔کی) (ن گ) ہما کہ تَرّ ینگ ءُ چَکَرّ ینگ بہ بیت ۔ (2) ہما کہ تَرّ اِت ءُ چَکّر اِت بہ کنت ۔(3) ہما چُکّ کہ نوکی پاداں شُت کنت ۔

تَرکیر :(تر۔کی ر) (ن گ) ہما کہ جَنگ ءَ گون نہ بُوتگ ءُ آوار جتیں مَڈّی ءَ ہم شَرِ یدار نہ اِنت ۔

تڑکّینگ :(تڑ۔ک۔کے۔نگ) (ک گ) چیزے ءِ پڑ وشگ ۔ تَلِ دیگ ۔ بورینگ ۔ کپّ کنگ ۔ اَنچوش کنگ کہ بہ تڑکّیت ۔ **تڑکّینگی** :(تڑک۔کے۔نَ۔گی) (ن گ) ہما کہ تڑکّینگ لوٹیت ۔ ہما کہ تل جنگ یا پڑ وشگ لوٹیت ۔(2) ہما کہ گوں تڑک یا تڑکینگ ءَ نسبت داریت ۔(3) تڑکینگ ءِ آوَکی ۔

تِڑکّینگ :(تِڑک۔کے۔نگ) (ک گ) تِڑکّ تِڑکّ ءَ تَوار پَرما ہَگ ۔ (2) دَست ءُ پادانی لَنکّان ءَ تَوار پَرما ہَگ ۔ بوگ ءُ بندان ءَ تَوار پَرما ہَگ ۔ **تِڑکّینگی** :(تِڑک۔کے۔نَ۔گی) (ن گ) ہما کہ تِڑک تِڑک ءَ توار پرما ہَگی انت ۔(2) ہما کہ گوں تِڑک ءَ نسبت داریت ۔

تَرّگ :(تَر۔رَگ) (ن گ) کوہ دیمی ہما کنڈ کہ آیانی تہہ ءَ آپ داریت ۔کُمب ۔کانی ۔کانیگ ۔زِہ آپ ۔(2) (ک گ) نمبگیں زَمِین ۔ہما ہند کہ اُودءَ نمب گار مہ بیت ۔ہر وَ ہدءَ نمب بہ بیت ۔تڑی ۔ آپ گپتگیں ۔آپ ءَ گپتگیں ۔(3) اِینگو آنگو رَوگ ۔(4) (ج گ) چیزے ءِ گرد گرد ءَ چِہر وَرَگ ۔ چَرّگ ۔ چَرّ ۔ چرخ ۔(5) راہ ءَ رَوگ ۔ سَیل کنگ ۔ گردگ ۔ گردُون ۔ گشت ۔ گولگ ۔ چِہر گرگ ۔ (6) گردِش ۔سیل ۔سواد ۔سیل ءُ سواد ۔(7) وا تَرّ کنگ ۔ بیرہ کنگ ۔ پِر تَرّگ ۔ بیرہ ۔(8) بدل بُوتگ ۔ مَٹّ بُوتگ ۔ گشگ ۔ پِر گشگ ۔ (9) ناخُن ءِ ہما بہر کہ گوں گوشت ءَ لچّ اِتگ ۔(10) ناخُن ءِ چہ پوست ءَ دُور بُوتگ ءَ رَند ہما جاگہ ءِ گوشت ۔(11) خُشکی ءِ ہما بہر کہ چہ اُود ءَ تَرّی بُنگیج بیت ۔کلّ جَنگ ءَ زمین ءِ ہما بہر ءَ رَسگ کہ خاک ءَ تَرّ اِنت ۔تَرّ انک ۔(12) اولاکانی گرّ انزانی چیر ءُ لنطانی سَر بر ۔**تَرّ ءُ تاب** :(ن گ) سیل ۔گردش ۔سواد ۔ چَرّ ءُ گرد ۔ **تَرّ ءُ گرد** :(ن گ) سیل ءُ سواد ۔سیل ءُ گردِش ۔ بیرا ۔تَرّ ءُ تاب ۔ چَرّ ءُ گرد ۔ چِہر ءُ گول ۔ ساوات ۔سیل ۔گردِش ۔ **تَرّگی** :(تَر۔رَ۔گی) (ن گ) رَوَگی ۔ گردَگی ۔سیل ءُ سوادی ۔ (2) ہما ہند کہ تَرّ انت یا زمین یا ڈگار ءِ ہما جاگہ کہ تَرّی بنا بیت ۔**تَرّگ ءِ ہڈّ** :(ن گ) دَست ءُ پادانی ناخُنانی ہڈّ ۔

تَرِّندہ :(تر۔رِن۔دَہ) (س گ) تَرّوک ۔ہما کہ پادانی سَر ءَ تَرّیت ۔ (2) جہان گرد ۔زانتکار ۔

تَرَگ :(تَ۔رَگ) (ن گ) اوزارے کہ پہ چرز ءُ کپک ءِ شکار ءِ ہا ترءَ جوڑ ءَ کننت ۔ کمک ۔تلک ۔(2) رُنّال ۔ ہما بندیک کہ گوَر یا پارسیانی گوَرءَ اِنت کہ پہ مہذب ءِ ستک ءُ دود ءُ ربیدگ گوَرءَ دیگ یا گوَرءَ کنگ بیت ۔

تُرَگ :(تُر۔رَگ) بچار :تُرّہ ۔

تَرگز :(تر۔گز) (ن گ) دِکّہ ۔ پَر چنڈ ۔دَز پُشت ۔مان اَڑگ ۔ دَست پُشت ۔سَر کپنڈ ۔**تَرگزَگ** :(تر۔گَ۔زَگ) (ک گ) چَکّل گرگ ۔دَست پُشت وَرَگ ۔چنڈگ ۔مان اَڑگ ۔پیّ وَرَگ ۔ تتر ۔تڑ پُونز وَرَگ ۔شترگ ۔ سّترگ ۔کپنڈ وَرَگ ۔

تُرگُٹ :(تُر۔گُٹ) (س گ) مُشکلی ۔دزگٹی ۔

تِرُل :(تَ۔رُل) (س گ) چو تمر یا تریں سوَل ءَ نازُرک ۔

تَرلاس :(تر۔لاس) (ن گ) ہما لاسیں مُہرگ کہ سَکّ تڑ پنت ءُ گندگ ءَ گوشتے زاناں تَرّ انت کہ چو آپ ءَ تڑ مپّ ءَ جڑ کنت ۔

تڑلک : (تِ۔رُ۔لک) بچار : تڑل۔

تڑم: (تڑ۔م) (ن گ) مڑنیں بنڈءِ ٹلّر کہ یکّدارءِ بُرزءِ کشّگ ءَ رند آئیءِ چیرءَ دیئنت۔(2) سکّیں بزیں ءِ شَل گواریں جمبر یاہور۔(3) مان شانتگیں یامان شانوکیں غم۔**تڑم کنگ :** (تڑ۔م۔کَ۔نگ) (ک گ) مان شانگ۔مانپوشگ۔ترم بُوہگ۔(2) ہما جمبر کہ گوارگی بیت۔**تڑماں بُوہگ :** (تڑ۔ماں۔بُو۔ہگ) (ک گ) یکّدارءِ تیابءَ آرگ ءِ ترمانی سرءَ کنگ۔

تڑماہگ : (تڑ۔ما۔ہگ) (ک گ) مُہر بندگ۔تڑند پتّا ہگ ءِ بندگ۔ٹّا ہگ۔گجّگ۔

تُڑّم: (تُڑ۔رُم) (ن گ) سُرناءِ وڑیں زیمری سازے کہ ایشیءَ گوں تبلہاں جنّنت۔

تڑمب : (تَ۔رُم۔ب) (ن گ) کسانیں یکّ پوستی ڈُہل۔ کسانیں ڈُہلک۔تبّک۔تبل۔(2) مُگُلمان۔مڑنیں ڈُہل۔

تُڑومب : (تُڑ۔وم۔ب) (ن گ) تڑک۔(2) (ف گ) چہ زمین ءَ چیزےءِ پاد آہگ۔تڑومبگ ءِ فرمان گال : بہ تُڑومب۔

تُڑومبگ : (تڑوم۔بگ) (ک گ) دَرد کنگ۔جِک جنگ۔تورشت۔تڑانگگ۔(2) رُدگ۔چہ زمین ءَ کشار یا کاہءِ پاد آہگ۔رُدوم گِرگ۔چِست بُوہگ۔

تُڑومبیتگ : (تڑو۔م۔بِ۔تگ) رُدوم گپتگ۔رُستگ۔
تُڑومبیتگیں : (تُڑو۔م۔بِ۔تَ۔گیں) رُدوم گپتگیں۔رُستگیں۔(2) ہماکہ تُڑومبیتگ۔

تڑمبال : (تڑم۔بال) (ن گ) سال ءِ سال شِیر دیوکیں پس کہ آپُس نہ بیت۔(2) ہما دلوت کہ چُکّءِ مرگ ءَ رند ہم شِیر دنت۔(3) ہما پَس کہ وہرءِ وَہدءَ نہ زیریت بلے شیرءَ بند نہ کنت۔(4) آپءِ ترمپ ترمپءَ رِچگ۔

تڑم بڑ : (تڑ۔م۔بڑ) (س گ) تاہیر۔آرام۔تڑہگ۔

تڑمپ: (تڑم۔پ) (ن گ) آپءِ ترمپ۔آپءِ پٹّ۔(2) ہورءِ ترمپانی پٹّ۔ہورءِ ہر یکّ پڑّے۔پُڑی۔پُڑ ینک۔ہورءِ کترہ۔ چُٹّ۔پِٹّ۔(3) جہلگ یامشکءِ نمبانی ترمپ کہ بُنءِ ایشانی چیرءَ کپنت۔**تڑمپگ :** (ترم۔پگ) (ن گ) کسانیں ترمپ۔(2) ہورءِ ترمپ ترمپءِ رچگءِ بُنگیج۔دِڑمّغ۔**تڑمپگ :** (تڑم۔پگ) (ک گ) ترمپ جنگ۔ترمپ ترمپءِ رِچگ۔**تڑمپیگ :** (تڑم۔پِ۔گ) (س گ) ترمپانی ڈول ءَ۔

تڑمّغ : (تڑم۔مّغ) (ک گ) ترمپ ترمپءَ کپگ۔پٹّ پٹّ ءَ کپگ۔

تڑمگ: (تڑا۔مَگ) (ک گ) مانپوشگ۔مان شانگ۔تنگ۔ماں پتّا ہگ۔ہوار کیجگ۔ٹُنگ۔

تڑمُر: (تڑم۔مُر) (ن گ) ہما گدڑین کہ پیچ روان ءَ روٗتءُ آپءُ چِبّ بیت۔

تڑّن: (تڑ۔رِن) (س گ) ٹُلّس۔ہوڈ۔بے ساہار۔چپّورت۔ (2) چہ لاڑُکیءُ ریٹائیءَ تڑءُ شاپ کنوک۔(3) مَست۔چپّچل۔ ہوسّ۔تڑّو۔مڑن گُرّگ۔بٹاکی۔**تڑّنی :** (تڑ۔رِ۔نی) (ن گ) ہوسّی۔ہوڈی۔چپّچلی۔سُبکی۔**تڑّنیں :** (تڑ۔رِ۔نیں) (س گ) ہوڈیں۔چپّچلیں۔سُبکیں۔چپّورتیں۔(2) سرہوائیں۔مڑن گندیں۔ مڑن حبریں۔

ترناڑ : (تڑ۔ناڑ) (ن گ) ہما بُز کہ شِیرءِ حُشک بُوتگ۔

تڑنب : (تَ۔رَن۔ب) شِرکن۔وشّ تان۔**تڑنبین :** (تَ۔رَن۔ بے۔ن) (س گ) چوشہدءَ شیرکنیں ورگ۔وشّیں ورگ۔

تُڑنج : (تُڑن۔ج) (ن گ) تُڑشیں نیبگے۔نارنج۔(2) گرنچگ یا گرنچ اِتگیں ہوش بند۔نیبگ ءِ ہوش بند۔(3) انگورءِ ہوشگ۔

تڑنجہ : (تڑن۔جہ) (ن گ) چِست۔جہہ۔کُپّ۔باہند۔**تڑنجہ کنگ :** (تڑن۔جہہ۔کَ۔نگ) (ک گ) چِست بُوہگ۔ زہر گِرگ۔باہند کنگ۔

تڑنجینگ : (تڑن۔جے۔نگ) (ک گ) پہ زور آوازءِ درکنگ۔ (2) زور جنگ۔

ٹُڑند :(ٹُڑن ۔ د) (س گ) زِبر ۔ ڈَڈّ ۔ ہما کہ لہم ءُ شُر دئہ اِنت ۔ پُرتاب ۔ تاب دار ۔ تیز ۔ مُہر ۔ مُہکَم ۔ سوگہہ ۔ سَکّ ۔ سوکو ۔ (2) بزّ ۔ (3) اِشتاپ کار ۔ زژاب ۔ جوش ۔ زوردار ۔ زورمَند ۔ **ٹُڑندآس** :(ٹُڑن ۔ د ۔ آس) (س گ) تیزآس ۔ ہما مَرْدُم کہ زُوت زَہر گیپت ۔ ٹُڑندتب ۔ ہُونژسَر ۔ یکّ انا گت ءَ زَہر گِروکیں مَرْدُم ۔ پُرّوسَر ۔ زَہرگِروک ۔ (2) ہما اولاک کہ کمّیں گوں جنگ ءَ باہند کنت ۔ ہما اولاک کہ زُوت شور گیپت ۔ **ٹُڑند بُوتگ** : (ٹُڑن ۔ د ۔ بُو ۔ تَگ) (ک گ) لہمیں چیزے ءِ سَکّ ڈَڈّ ءُ زِبر بُوتگ ۔ (2) مَرْدُم ءِ زَہر گِرَگ ۔ (3) مُہکَم بُوتگ ۔ گژان ءُ مُشکُل بُوتگ ۔ (4) زور بُوتگ ۔ زوراک بُوتگ ۔ (5) ٹِنگرگ ۔ **ٹُڑند پُشت** :(ٹُڑن ۔ د ۔ پُش ۔ ت) (س گ) ہما اولاک کہ پہ سواری ءَ پُشت ءَ ٹُڑند اِنت، پُشت ءَ سَکّ سُریت ءُ سوار ءِ سٹّینیت ءُ پَدَرد کنت ۔ **ٹُڑند تاچگ** : (ٹُڑن ۔ د ۔ تا ۔ چَگ) (ک گ) اولاک ءَ سَکّ گلّینگ ۔ اولاک ءِ تیز تاچگ ۔ **ٹُڑند تَب** : (ٹُڑن ۔ د ۔ تَب) (س گ) گرم تب ۔ ٹُڑندآس ۔ زَہرگِروکیں مَرْدُم ۔ ٹُڑندسَر ۔ بدماغ ۔ **ٹُڑند تچگ** :(ٹُڑن ۔ د ۔ تَ ۔ چَگ) (ک گ) تیز دِژکّ کنگ ۔ سَکّ پہ ٹُڑندی ءُ تیزی مَیدان کنگ ۔ **ٹُڑند تژنچ** : (ٹُڑن ۔ د ۔ تژن ۔ چ) (س گ) ٹُڑند بستگیں ۔ (2) ہما ساد یا اَزباب کہ آئی ءِ وسیلہ ءَ چیزے ٹُڑند بستگ ۔ **ٹُڑند تنچگ** : (ٹُڑن ۔ د ۔ تَن ۔ چَگ) (ک گ) مُہر تنچگ ۔ مُہر ٹاہگ ۔ مُہکَمی ءَ بندگ ۔ **ٹُڑند تَرَّگ** : (ٹُڑن ۔ د ۔ تَر ۔ رَگ) (ک گ) چیزے کہ لہم ءُ شُر د بُوتگ آئی ءِ سَکّ ءُ ڈَڈّ ءُ زِبر بُوتگ ۔ (2) چکّروک یا پرّگ ءِ تیز چکّرگ ۔ (3) اِشتاپی ءَ واترّ بُوتگ ۔ **ٹُڑند جلّگ** : (ٹُڑن ۔ د ۔ جل ۔ لَگ) (ک گ) مُہر دارگ ۔ اولاک ءِ مہار ءِ مُہر دارگ ۔ **ٹُڑند جَنگ** : (ٹُڑن ۔ د ۔ جَ ۔ نَگ) (ک گ) یکّ چیزے ءَ دِگہ چیزے ءِ سَرءَ گوں زور ءَ جنگ ۔ (2) مُہر بندگ ۔ **ٹُڑند چارگ** : (ٹُڑن ۔ د ۔ چا ۔ رَگ) (ک گ) کسے یا چیزے ءَ روک روک ءَ چارگ ۔ (2) پہ دوستی ءَ یا پہ زَہرنا کی چارگ ۔ **ٹُڑند چنڈگ** : (ٹُڑن ۔ د ۔ چَن ۔ ڈَگ) (ک گ) جُمبگ ۔ گوں تیزی سُرگ ۔ (2) چیزے ءِ گوں زوراں شانگ یا دَڑنز دیگ ۔ گوں زوراں چنڈگ ۔ **ٹُڑند حبَر** : (ٹُڑن ۔ د ۔ ہ ۔ بَر) (س گ) ٹُڑند گپّ ۔ ہما مَرْدُم کہ پہ گُرّ یا زَہر گالی گپّ جنت ۔ زِبر حبَر ۔ **ٹُڑند دارگ** : (ٹُڑن ۔ د ۔ دا ۔ رَگ) (ک گ) ساد یا دِگہ اَنچیں چیزے ءَ پہ مُہکَمی دارگ ۔ (2) اولاک ءِ مہار ءِ مُہر دارگ ۔ (3) وت ءَ گوں دِگہ چیزے ءِ ٹُڑند دارگ ۔ (4) کجّگ ۔ **ٹُڑند دارگی** : (ٹُڑن ۔ د ۔ دا ۔ رَگی) (ن گ) چِلّکی ۔ مُہر دارگی ۔ **ٹُڑند دَست جَنگ** : (ٹُڑن ۔ د ۔ دَس ۔ ت ۔ جَ ۔ نَگ) (ک گ) کارے ءِ گوں واہگ ءَ دَست جَنگ ۔ کارے ءَ واہگ داری کنگ ءِ ہاترءَ دَست جَنگ ۔ (2) کارے ءَ پہ اِشتاپی بِندات کنگ ۔ (3) پہ جنگ ءَ یا دِگہ ہاترے ءَ کسے ءَ پہ ٹُڑندی دَست جَنگ ءُ دارگ ۔ **ٹُڑند ڈُکّگ** : (ٹُڑن ۔ د ۔ ڈُک ۔ کَگ) (ک گ) پہ کارے ءِ کنگ ءَ تیزی ءُ ٹُڑندی شون دیگ ۔ (2) گوں ٹُڑندی کارے ءِ کنگ ۔ (3) چیزے ءِ گوں دِگہ چیزے ءِ لکّگ ۔ **ٹُڑند رِچگ** :(ٹُڑن ۔ د ۔ رِ ۔ چَگ) (ک گ) ہَوْر ءِ پہ دَژد گوارگ ۔ ہَوْر ءِ شلّگ ۔ (2) آپ ءِ چہ بُرزیں جاہے ءَ پہ جُہلا دءَ تیزی ءَ رِچگ ۔ (3) چیزے ءِ ٹُڑند رِچگ ۔ **ٹُڑند رَوگ** : (ٹُڑن ۔ د ۔ رَ ۔ وَگ) (ک گ) تیز رَوگ ۔ اِشتاپی رَوگ ۔ **ٹُڑند شانگ** : (ٹُڑن ۔ د ۔ شا ۔ نَگ) (ک گ) سَکّ شانگ ۔ گوں زوراں چگل دیگ ۔ **ٹُڑند کپگ**:(ٹُڑن ۔ د ۔ کَ ۔ پَگ) (ک گ) سَکّ کپگ ۔ بُوستگ جنگ ۔ (2) زَہر گِرگ ءُ بد ءُ رد ءَ سَر بُوتگ ۔ **ٹُڑند کجّگ** : (ٹُڑن ۔ د ۔ کَج ۔ جَگ) (ک گ) ٹُڑند کشّگ ۔ (2) دَرد ءِ ٹُڑند گِرگ یا کجّگ ۔ **ٹُڑند کجّگی** : (ٹُڑن ۔ د ۔ کَج ۔ جَ ۔ گی) (ن گ) ٹُڑند چِلّکی ۔ ٹُڑند دارگی ۔ **ٹُڑند کنگ** : (ٹُڑن ۔ د ۔ کَ ۔ نَگ) (ک گ) سُستیں یا لہم ءُ نرمیں چیزے ءِ ٹُڑند ءُ ڈَڈّ کنگ ۔ چیزے ءِ انچو کنگ کہ سَکّ بہ بیت ۔ **ٹُڑند کنگی** : (ٹُڑن ۔ د ۔ کَ ۔ نَ ۔ گی) (ن گ) ڈَڈّ کنگی ۔ سَکّ کنگی ۔ کجّگی ۔ ٹُڑند دارگی ۔ **ٹُڑند ملّگ** : (ٹُڑن ۔ د ۔ مَل ۔ لَگ) (س گ) (ک گ) پہ ٹُڑندی ءُ گہگیری رَوگ ۔ **ٹُڑندی** : (ٹُڑن ۔ دی) (ن گ) ٹُڑند بُوتگ ۔ ڈَڈّی ۔ زِبری ۔ زور ۔ سَکّی ۔ **ٹُڑندین** : (ٹُڑن ۔

دین) (س گ) ہما کہ سَکّ اِنت۔ ہما کہ گْران اِنت۔ (2) زَہرتابیں۔ تیزتابیں۔ (3) تیزتبیں۔ (4) ہما دارُو ءُ دَرمان کہ اَثرئے تُژند اِنت۔ (5) زِبریں۔ زوریں۔ سَکّیں۔ تیز۔ مہکمیں۔

تُژندیں زَمین : (تُژ ن۔ دیں۔ زَ۔ می۔ ن) (س گ) ہما زَمین کہ پہ نَنگاریا پہ کلّ جَنگ ءَ سَکّ ءُ ڈَڈّ بہ بیت۔

تُژندرَواج : (تُژ ن۔ د۔ رَ۔ واج) (س گ) ہما کہ راہ ءَ تیز روَت۔ تُژندگام۔ تیزگام۔ **تُژندرَواجی** : (تُژ ن۔ د۔ رَ۔ وا۔ جی) (ن گ) تیزگامی۔ پہ رَوگ ءَ تیزرفتاری۔ **تُژندرَواجیں** : (تُژ ن۔ د۔ رَ۔ وا۔ جیں) (س گ) تیزرفتاریں۔ تیزگامیں۔ شَہہ گامیں۔

تُژندسَر : (تُژ ن۔ د۔ سَر) (س گ) سرزور۔ گَھگیر۔ سَرمجّل۔ (2) تُژندتب۔ **تُژندسَری** : (تُژ ن۔ د۔ سَ۔ ری) (ن گ) سَرزُوری۔ سرہوائی۔ تُژندتبی۔

تَژند: (تَ۔ رَ ن۔ د) (ن گ) بازیں میتگ۔ بازیں کُوچَک۔ بازیں میتگانی ہَواری۔

تُژنداپ : (تُژ ن۔ آپ) (ن گ) چہ انگور، ناہ ءُ جَو ءُ دِگہ نیبگ ءُ دَہلاں کَش اِتگیں ہما شِیرگ یا آپینک کہ آئی ءِ وَرگ ءَ مَرُدم ہنوش بیت۔ شَراب۔

تُژندکَشّ : (تُژ ن۔ د۔ کَش۔ ش) (س گ) تُژندکَشّ اِتگیں۔ کچّ اِتگیں۔ (2) ہما سواس کہ گْوپَگ ءَ آئی ءِ تجگیں سَکّ تُژند کَشّگ بُوتگ۔ **تُژندکَشّگ** : (تُژ ن۔ د۔ کَش۔ شَگ) (ک گ) مُہر کَشّگ۔ سادے ءِ یا بندے ءِ اَنچوش کَشّگ کہ مُہر بہ بیت۔ کچّگ۔ سَکّ تُژند کَنگ۔ **تُژندکَشّگی** : (تُژ ن۔ د۔ کَش۔ شَ۔ گی) (ن گ) تُژند چِلّکی۔ تُژندکچّگی۔

تُژندگام : (تُژ ن۔ د۔ گام) (س گ) ہما کہ تُژند ءُ تیزگام بہ جَنت۔ تیزگامیں اولاک۔ تُژندرَواج۔ **تُژندگامی** : (تُژ ن۔ د۔ گا۔ می) (ن گ) تیزرَواجی۔ تیزرفتاری۔ **تُژندگامیں** : (تُژ ن۔ د۔ گا۔ میں) (س گ) تیزرواجیں۔ تیزرفتاریں۔

تُژندگَرَگ : (تُژ ن۔ د۔ گَ۔ رَگ) (ک گ) جَبرے ءِ یا کارے ءِ تُژند گَرَگ ءُ ہما کارے پہ زِژنگی دَست جَنگ۔ **تُژندگَرَگی** : (تُژ ن۔ د۔ گَ۔ رَ۔ گی) (ن گ) مُہر ءَ مُہرداری۔ (2) کارے ءِ گوں تُژندی ءَ دست جَنگی۔

تُژندیناک : (تُژ ن۔ دِ۔ ناک) (س گ) تُژند۔ زِبر۔ ڈَڈّ۔ تیز۔

تُژندیناکیں : (تُژ ن۔ دِ۔ نا۔ کیں) (س گ) زَبریں۔ ڈَڈّیں۔ سَکّیں۔

تُژنڈ : (تُ۔ رَن۔ ڈ) (س گ) بازیں گوکانی یَکّ ہندے ءَ دارگ۔ (2) چہ بَگّ ءُ گْورَم ءِ لَہتیں پہ بہا گْنگ ءَ گیوارگ۔ (3) لاپ ءِ پُرّبُوتگ۔

تُژنس : (تُژ ن۔ س) (ف گ) تُژنسگ ءِ فَرماں گال بِزاں بہ تُژنس۔ (2) کپّ کپّ ءُ چُنڈ چُنڈ۔ ہُورت۔ **تُژنسگ** : (تُژ ن۔ سَگ) (ک گ) کوٹگ۔ بُرّگ۔ گوڑہ گوڑہ کنگ۔ ٹُکّر ٹُکّر کنگ۔ ہیرت ٹُکّر کنگ۔ تُش تُش کنگ۔ گرٹگ۔ (2) سِندَگ۔ گْوجَگ۔

تُژنسگی: (تُژ ن۔ سَ۔ گی) (ن گ) ہما کہ گوں تژنسگ ءَ نسبت داریت۔ ہما کہ کوٹگی انت۔ بُرّگی۔ گوڑہ گوڑہ کنگی۔ کَپّ کَپّ کنگی۔ چُنڈ چُنڈ ءَ ہُرت ءُ ہارت کنگی۔ تُش تُش کنگی۔

تُژنسیتگ : (تُژ ن۔ سِ۔ تَگ) تُژنسگ ءِ گْوستگال۔ (2) گوڑہ گوڑہ کُتگ۔ تُش تُش کُتگ۔ چُنڈ چُنڈ کُتگ۔ **تُژنسیتگیں** : (تُژ ن۔ سِ۔ تَ۔ گیں) تُژنسگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ تُژنسگ بُوتگ۔

تژنک: (تژ ن۔ ک) (ن گ) کٹّکیں سبزیں بادام یا زَردآلو۔

تِژنگ: (تِژ ن۔ گ) (ن گ) دَژاج بُرّیں چیزے ءِ دَژاجی ءَ توک ءُ پہناتی ءَ میانجی ءِ جاگہہ۔ (2) سرِین۔ (3) ناپگ ءِ کلّ۔ (4) بُرزیں چیزے ءِ دَژاجی ءِ سَربُری نیمگ ءِ تج اِتگیں زِہ۔ (5) یکّ پاد ءِ سَر ءِ تچگ۔ (6) مکّ۔ جِکّ۔ اوشتگ۔ (7) آپ ءِ یا آپ وڑیں چیزے ءِ پہ زور دَرآہگ ءُ دور رِچگ۔ آپ ءِ ٹِنگارگرگ۔ آپ ءِ چہ کسانیں ٹُنگے ءَ گوں زور ءَ دَرآہگ۔

تُرَنگ :(تُ ۔رَن ۔گ) (س گ) ہوشگانی ڈال ءِ بالائی ءَ لیٹینگ ۔ جوہان ءِ موش ءِ ساعت ءَ ہوشگانی سَرءُ چیر کنگ ۔ تُڑوپ ۔

تڑنگر :(تڑ ن ۔گر) (س گ) شَرمِندگ ۔ لَجّی ۔ لیزم ۔ پَشل ۔ خَجالت ۔ موٹ ۔ لَجیّگ ۔

تڑنگڑ :(تڑ ن ۔گڑ) (ن گ) سادءِ جوڑ بُوتگیں دام ۔ چہ سادءَ جوڑ کُتگیں اَزبابے کہ پُگ ءُ کاہ مان کنگ بنت ۔ گڑنگڑ ۔ (2) پُگ دان ۔ (3) پیِشّ ءِ یکّ دَرپے ۔ ٹَٹ ۔ چِپلّک ۔ گوُ پتگیں ساد ۔ چہ چپلک ءَ ٹہہ اِتگیں دام وڑیں چیزے کہ آئی ءَ توک ءَ پُگ ءُ ہیت مان کننت ۔

تُڑنگغ :(تُڑ ن ۔گغ) (ک گ) تُڑّگ ۔ لانچگ ۔ تُڑومبگ ۔ (2) تورِشت دیگ ۔

تڑنگگ :(تڑ ن ۔گگ) (ک گ) چیزے ءِ توک ءِ دَراجی ءَ پاد آہگ ءُ تڑند بُوتگ ۔ (2) مَردُم یا دَلوت ءُ اولاک یا رَستر ءِ ہڈّ ءِ تڑند بُوتگ ءُ پاد آہگ ۔ (3) مِکّ کنگ ۔ اوشتارینگ ۔

تڑنگہ :(تڑ ن ۔گہ) (ن گ) یکّ دَرمانے کہ نوک چہ چُکّ ءَ دُراہ بُوتگیں مات ءَ وارینت ۔

ترنمب :(تر ۔نَم ۔ب) (س گ) ہما ڈگار کہ آئی تڑّی ءُ نمی موجود اِنت ۔ تازہ نمب ۔ ہما ڈگار کہ آئی ءِ نمب انگت برجاہ اِنت ءُ چہ سَربرءَ زانگ بیت ۔ **ترنمی** :(تر ۔نَم ۔بی) (ن گ) ڈگار ءِ نمب ءِ نہ ہُشگ ۔ تازہ نمبیں ڈگار ۔ **ترنمبیں** :(تر ۔نَم ۔بیں) (س گ) ہما ڈگار کہ آئی نمب تازگ اِنت ۔ ہما کہ آئی ءَ رانمی شَرّی ءَ گون اِنت ۔

تُڑو :(تُڑ ۔و) (ن گ) تڑی ۔ پِت ءِ یا مات ءِ گوہار ۔ پِت ءِ گوہار ۔ مَرد ءِ یا جن ءِ مات ۔ تُڑوئی ۔ ماسی ۔ وَسّو ۔ (2) تاتُو ۔ **تڑی** :(تڑ ۔ی) بچار :تُڑو ۔

ترّو :(تر ۔رو) بچار : ترّن ۔

تروار :(تر ۔وار) (س گ) ترّیں چیز ءِ وَرگ ۔ چرپ وار ۔ تازگیں وراک ءُ نیوگ ءِ وَروک ۔ (2) سیر لاپ ۔ وَشّ وار ۔

تروَران :(تر ۔وَ ۔را ۔ن) (س گ) تروَاری ۔ ہاہین ءِ ہما وہد کہ ترّیں ناہ وَرگ بیت ۔ ہاہین ۔ **تروَرانی** :(تر ۔وَ ۔را ۔نی) (ن گ) تروَران ءِ وہد ۔

تُڑوپ :(تُڑ و ۔پ) (ن گ) ہوشگانی لیٹینگ ۔ گلّہ موش ءِ ہوشگانی سَرءُ چیر کنگ ۔ تُڑنگ ۔ (2) چِپلک یا سادکہ تیہرّ ءِ دوئیں نیمگ ءَ بندگ بیت ۔

تُڑوپت :(تُڑ وپ ۔ت) (ک گ) تُڑوپگ ءِ گوستگال بڑاں آئی ءِ ساہار گپت ۔ آرام بُوت ۔ تُڑوہت ۔ **تُڑوپگ** :(تُڑ و ۔پگ) (ک گ) بےسار بُوتگ ۔ ہنوش بُوتگ ۔ نِشہ بُوتگ ۔ (2) لَہم ۔ قَرار ۔ (3) چہ دَردءَ آرام بُوتگ ۔ تاہیر گرگ ۔ ساکم بُوتگ ۔ تڑہگ ۔

تُڑوپگی :(تُڑ و ۔پَ ۔گی) (ن گ) تاہیر گرَگی ۔ آرامی ۔ تڑہگی ۔

تروٹ :(تر و ۔ٹ) (ن گ) چٹّی ۔ تاوان ۔ (2) نقصان ۔ (3) کارءَ دِل ءِ نہ کشَّگ ۔ (4) ترّوج ۔ تروَد ۔ (5) سُستی ۔ کاہلی ۔ **تڑوٹ وَرَغ** :(تڑ و ۔ٹ ۔وَ ۔رَغ) (ک گ) نقصان کنگ ۔ (2) پُشت ءِ رگ ءِ تُڑند بُوتگ ءُ دَرد کنگ ۔ تروَد ۔

تُڑوج :(تُڑ و ۔ج) (ن گ) نادُراہی یے کہ زنڈیں رَگے پُشت ءَ دَراجی ءَ ٹنگر بیت ءُ سکّ دَرد کنت ۔ تروَد ۔ پُشت ءِ رَگ کہ تُڑند بیت ءُ دَرد کنت ۔ مگُون ءِ رَگ ۔ تروٹ ۔

تُڑوجگ :(تُڑ و ۔جَگ) (ک گ) کسے ءِ گپّ ءِ یا کار ءِ سَرءَ سکّ چڑگ ۔ زَہر گرَگ ۔ بڑانز گرَگ ۔ بدبَرگ ۔ **تڑوجگی** :(تڑ و ۔جَ ۔گی) (ن گ) بدبَرگی ۔ زَہرگرَگی ۔ بڑانزگرَگی ۔ **تُڑوجوک** :(تڑو ۔جوک) (ن گ) ہما کہ تڑوج اِتگ ۔ **تُڑوجوکیں** :(تُڑ و ۔جو ۔کیں) (س گ) ہما کہ تُڑوجگ ءِ عِلّت ئے گون بُوتگ ۔ (2) زَہر گپتگیں ۔ ناراض بُوتگیں ۔ بدبُرتگیں ۔

تڑود :(تڑ و ۔د) بچار : تڑوج ۔

تُڑوَزہت :(تُڑ و ۔زہ ۔ت) بچار : تُڑوَزہگ ۔

تڑوڑ :(تڑ و ۔ڑ) (س گ) مال ءِ بہر کنگ ۔ مال ءِ گیش ءُ گیوار کنگ ۔

تڑوڑا :(تڑ و ۔ڑا) (ن گ) سادءِ کوہنیں سستگیں ٹکر یا کچل ۔

تڑوڑغ :(تڑ و ۔ڑَگ) (ک گ) شِنگ شِنگ کنگ ۔ گیوارگ ۔ جِتا جِتا کنگ ۔ (2) پڑ وشگ ۔ بورینگ ۔ ٹکّر کنگ ۔ سِندگ ۔ اَنج کنگ ۔ (3) سِیادی ءِ ہلاس کنگ ۔ نزّیکی ءُ وَت ماں وَتی ءِ ہلاس

کنگ۔ تروڑغی : (ترو۔ڑ۔غی) (ن گ) پڑ وشگی۔ بورینگی۔ سِندگی۔کوٹگی۔(2) جتاکنگی۔گیشینگی۔

تروڑک : (ت۔رو۔ڑک) (س گ) دڑ چکے ءِ بر کہ آسانی ءِ سِندگ مہ بیت۔(2) ہما دڑ چک کہ آ ہلدوءِ برمہ دنت۔

ٹُڑوزتک : (ٹُڑو۔زت۔ک) بچار : ٹُڑوزہک۔

ٹُڑوزہک : (ٹُڑو۔زہ۔ک) (ن گ) ٹُڑوءِ بچّ یا جِنِّک۔ پِت یا مات ءِ گوْہارءِ چُکّ۔ٹُڑوزہت۔ٹُڑوزتک۔

ٹُڑوسک : (ٹڑوس۔ک) (س گ) لاغر۔بارگ۔

ٹُڑوسکو : (ٹڑوس۔کو) (س گ) شوخو۔ ہما زال کہ ٹِہل ئے نہ بڑاہیت بلے ٹِہل کنت۔(2) لاغریں۔ بارگیں۔ پِیہہ اِتگیں۔ ٹُڑوسکو

دَپ ءِ سُنٹ : (س گ) لاغردپ ءِ سُنٹ۔ترّاشتہ دَپ ءِ دیم۔

ترَوَسَک : (تر۔وَ۔سَک) (س گ) بارگ۔چُرُوسک۔

ٹُڑوشتر : (ٹُڑوش۔تر) (ن گ) بزءِ کسانیں ءِ نریں چُکّ۔ (2) پڑّوریں شِنِکّ۔

ٹُڑوشک : (ٹُڑوش۔ک) (ن گ) تڑیشک۔(2) بے دَنتانیں مال۔ (3) (س گ) لاغریں مال۔ مال ءِ لاغری۔ (4) یکّ سالِگیں دَلوت۔

تروفان : (تَ۔رو۔فان) (ن گ) اَسپ ءِ دوْرءِ وہداں آئی ءِ سُرِومبانی یا پادانی توار۔

ترّوک : (تر۔روک) (ن گ) چکّروک۔ہما کہ باز ترّیت یا ترّءِ گردکنت۔ترّءِ گردکنوک۔ جہاں گرد۔ جہاں گول۔ چرّوک۔ چِہر کنوک۔(2) دَریاءِ آپ گرد۔آپ گردان۔جگرد۔(3) ہما شے یا لیبو کہ لنکاں گِرگ ءِ ترّینگ بیت۔

ترّوگو : (تر۔رو۔گُو) (س گ) ماہیگ ءِ ماں دَریاءِ ٹُولی ٹُولی ءِ رواں بُوئنگ یا سُرءِ پُرکنگ۔

ٹُڑوم : (ٹُڑو۔م) (س گ) پڑّور۔گوشتیناک۔(2) ناز۔لاڑ ٹِہل۔

ٹُڑومی : (ٹُڑو۔می) (ن گ) ہما کہ ٹڑوم جنت۔(2) لاڑُکیں۔ پڑّوریں۔(3) نڑجنوک۔ناڑی۔

ترُون : (تَ۔رُو ن) (ن گ) نان پچّگ ءِ جاگہہ۔(2) نان پچّگ ءِ دو ٹنگیں گِردیں کنڈ۔تندُور۔بھٹّی۔ترُون با : (ن گ) ہما زال کہ پہ مُزّ نان پچیت۔(2) ہما کہ نان پچیت۔ترُونی۔ترُونّی : (تَ۔رُون۔نی) (ن گ) ہما نگن کہ ماں ترُون ءِ پچّگ بیت۔(2) ترُون با۔

ترونڑ : (تَ۔رُوں۔ڑ) (س گ) مُورک ءِ مُچینگ۔ناتب بُوئنگ۔

ٹُڑونگغ : (ٹُڑں۔گغ) (ک گ) ریچگ۔ گارکنگ۔ تاوان کنگ۔زِیان کنگ۔(2) توم ءِ ماں ڈگارءِ شانک دیگ۔ یکّ یکّ ءِ ریچگ۔ دانگ دانگ کنگ۔

ترّونکی : (تر۔رون۔کی) (ن گ) ہما کہ ترّینگ بُوت بہ کنت۔ ہما کہ چکّر رینگ بُوت بہ کنت۔ ہما کہ ترّینگی اِنت۔

ترونگ : (تَ۔رُون۔گ) (س گ) چُکّرگ۔

ٹُڑونگڑ : (ٹُڑو۔ن۔گُڑ) بچار : ٹڑونگل۔

ٹُڑونگل : (ٹُڑوں۔گل) (ن گ) بستگیں تڑمپ۔ہما گِردیں کتری گِلڑیں دانگ کہ چہ جمبراں چو کہ تڑمپ ءِ رِچنت کہ سکّ سارت ءِ ٹُڑند بنت۔سکّ سارت۔ ہوْرانی بستگیں تڑمپ۔ٹڑونگڑ۔ چانٹال۔ گڑاہ۔

ٹُڑونگلیں : (ٹُڑو۔ں۔گ۔لیں) (س گ) چو ٹُڑونگل ءِ۔سَردیں۔ برفیں۔

ٹُڑوئی : (ٹُ۔رُو۔ئی) (ن گ) ٹُڑو۔ماس ءِ گوْہار۔

ٹڑیتی : (ٹُ۔رے۔تی) وشّ حالی۔سیرگانی۔آبادی۔

ٹُڑوہگ : (ٹُڑو۔ہگ) (ک گ) اَندیم کنگ۔ چمّاں اَندر بُوئنگ۔(2) مانپوشگ۔شینک ءِ جنگ۔تنّک ءِ مانپوشگ۔تامورگ۔ مُچاں بُوئنگ۔(3) یکّ جاہ بُوئنگ۔

ٹُڑّہ : (ٹُر۔رَہ) (ن گ) پاگ ءِ بندگ ءِ تہرے۔بستگیں پاگ ءِ ہما بہر کہ مِکّ اِنت۔ پاگ ءِ بُرزی بہر۔پاگ۔پاگ ءِ چُوڑ یا بُلّ۔

ترہ : (تَ۔رَہ) (ن گ) سیرکوکاہ۔کوہی سیرک۔سیرک۔

ترہان : (تر۔ہاں) (ن گ) کوانٹ۔چہ ہرّءِ مَستِر۔ہما نریں اُشتر کہ چہ جڑّءِ مَستِر بہ بیت۔(2) سے سال ءِ اُشتر۔

ترہِت : (تڑ۔ہِت) (ک گ) تڑ ہگ ءِ گوستگال بڑاں آ سُرِوپت ءِ کپیت۔آرام گِپت۔

تڑہک :(تڑہ۔ک) (ن گ) چیزے ءِ پڑ شگ ءِ تَوار۔ **تڑہک**

تڑہیک :(تڑ۔ک۔تڑ ی۔ک) (ن گ) دار ءِ پڑ وشگ ءِ تَوار۔ چیزے ءِ کپگ یا پڑ وشگ ءِ تَوار۔(2)(س گ) سُرءُ پُر۔ چست ءُ ایر۔

تڑ ہگ :(تڑہ۔گگ) (ک گ) چیزے ءِ پڑ شگ ءِ تَوار۔زور ءِ تَوار۔گڑانیں توار۔

تڑ ہکا : (تڑہ۔کا) (س گ) گمّیں۔گِدارے۔کتڑ ہے۔کگّے۔

تڑہ :(تڑ۔ہ) (ف گ) تڑ ہک۔تڑ ہک ءِ فرمان گال : بہ تَرہ۔

تڑ ہک:(تڑ۔ہک) (ک گ) آرام۔تاہِیر گرَگ۔ اِنسرگ۔اَڈّ گرَگ۔ اِشکام۔ایر ماد بُوتگ ۔تڑ و پگ۔ساسارگ۔سُدّام گرگ۔ قرار۔ **تڑ ہگی** :(تڑہ۔گی) (ن گ) ہما کہ تڑ ہیت۔ایر ماد بُوتگی۔ تاہیر گرَگی۔(2) تڑ ہک ءِ آوَ کی۔

تڑ ہوُر : (تڑ۔ہوُ۔ر) (ن گ) بہاری جوہار کہ زَمین ءِ خُشکی ءِ نَیلیت۔ ہما موسمی ہوُر کہ آئی ءِ جمبر سَرجمیں آزمان ءِ مانپوشیت ءُ رگام رگام ءِ گوَاریت کہ زَمین ءِ خُشکی ءِ نئیلیت۔ پدماں پدء ہور۔۔جوہار۔ تڑیں چِلّگ ءِ ہور۔(2) ہما خُشکاوگ ءُ تا آپیں کُوچگ کہ اُوداں یکّ ردءِ ءُ تڑّ یک تڑّ یک ءَ سے ءُ چار چات کہ تہی ہیمگ ءَ گوں یکّے دومی ءِ یکّ اَنت پہ آپ ءِ وَرگ ءَ بہ بیت۔

تڑ ہوک:(تڑہ۔ہو۔ک) (ن گ) قَرار۔ ایمن ۔ اِنسرتگین۔تڑ ہ اِتگیں۔(2)ہما کہ تڑ ہیت۔

تڑ ہیتگ :(تڑا۔ہے۔تگ) آرام گپتگ۔ایر ماد بُوتگ۔(2) تڑ ہک ءِ گوُستگال۔ **تڑ ہیتگیں** :(تڑ ہے۔ت۔گیں) تڑ ہک ءِ دیریں گوُستگال۔(2)سہرِ یتگیں۔تاہیر گپتگیں۔(3) ہما کہ تڑہیتگ۔

تڑ ہینگ:(تڑہ۔ہے۔نگ) (ک گ) اَنچوش کنگ کہ دِگرے بہ تڑ ہیت۔ اِنسرینگ۔تاہیر دیگ۔سہرِ ینگ۔

تڑ ہینتگ :(تڑا۔ہین۔تگ) (ک گ) سہرِ ینتگ۔دل بڈّی داتگ۔ **تڑہینتگیں** :(تڑا۔ہین۔تَ۔گیں) (س گ) تڑ ہینگ ءِ دیریں گوُستگال بزاں سہرِ ینتگیں۔ دِل بڈّی داتگیں۔

تڑ ہیک:(تڑ ی۔ک) (س گ) تڑ ہک۔چیزے ءِ کپگ یا پڑ وشگ ءِ تَوار۔

تُری:(تُ۔ری) (گ ر) اَگاں۔ ”تُوری من ءِ تاوان بہ بیت بلے اے کار ءَ کناں۔“ اے لبز باز جاہاں ”بزاں“ ”یاناں“ ءِ بزانت ءَ دنت ءُ گالوار ءُ جُستی جوڑ کنت۔ چو کہ من فلانی ءِ لوگ ءَ تُوری شُتگاں“۔ بلّے۔ ہوُ کہ۔بِلّاں۔سَترَ۔ ہر چُنت۔تانڑیں۔تُڑی۔توڑے۔تونڑیں۔(2) (ن گ) وَرگی سبزی یے۔(3) کڑب ءِ قسمے کہ وَش ءُ شیر کن بیت۔ (4) جی ءِ گوَازی ءَ یکّ لیبی یے ءِ آدِگہ لیبی ءَ گوں دَستاں جنگ ءِ لیب۔جی ءِ لیب ءَ ”تُری“ جنگ۔

تَریاق :(تَر۔یاق) (ن گ) اَفیم۔حَشاش۔اَفیان۔اَفیون۔(2) حَشاش ءِ شِیرَگ۔ (3) زہر پڑوش۔ مار ءِ زَہر ءَ بے اثر کنوکیں دَرمان۔زَہر ءِ بُرّوک۔ **تریاقی**:(تَر۔یا۔قی) (ن گ) ہما کہ تریاق کنت۔(2)ہما کہ گوں تریاق ءَ نسبت داریت۔

تَریاک :(تَر۔یا۔ک) بچار: تریاق۔

تِرے بَندی :(تِ۔رے۔بَن۔دی)(ن گ) زیمرے ءِ نام اِنت۔

تڑ یپ : (تڑ ی۔پ) (س گ) پچّ۔ ہما چیز کہ کپوک اِنت۔ (2) مرُدمے ءِ یا ساہ دارے ءِ چو بے ساہیں چیزے ءَ جاہے کپگ ءُ نہ سُرگ۔ (3) بے ساری، ہنوشی یا نِشہ بُوتگ ءِ جاوَر ءَ کپگ۔ (4) گڑانیں چیزے ءِ زَمین ءَ کپگ ءِ تَوار۔ (5) مڑَن جوئیں یا زنڈیں چیزے ءِ ایر بُوتگ ۔ (6) پڑاہیں ءُ بُرزیں پٹّ۔ (7) (ن گ) کوہ ءِ سَرءَ مڑنیں پٹنیں جاگہہ۔(8) چہ راستگیں زَمین ءِ بُرز تریں، مڑَن ءُ پڑاہیں جاگہہ۔(9) ہما صافیں ءُ مِلکیں ڈگار کہ آئی ءِ جوہان ڈنّ کننت۔ جوہان ڈنّ۔ (10) پادانی تڑ اپینگ ءِ تَوار۔ تڑاپ۔(11) ہما مَیدان ءُ برابریں زَمین کہ آئی ءِ سَرءَ نہ جرّے بہ بیت نہ دَڑ چکے، نہ مَیتگے نہ ہلکے۔ڈاک۔کپ۔ **تڑ یپاتڑ یپ** :(تڑ ی۔پا۔تڑ ی پ) (ن گ) مڑَن جوئیں ساہ دار یا چیزے ءِ کپگ ءِ حالت۔ (2)(ن گ) زنڈ ءِ زنڈ۔ چہ زنڈی ءِ سَبَب ءَ کسے کہ سُرات مہ کنت۔ (3) سُست، کاہل۔ چیزے ءِ کپگ ءِ حالت۔ **تڑ یپ ءُ تڑ اپ** : (ن گ) تچگ ءِ تَوار۔گڑانیں چیزے ءِ زَمین ءِ لگّگ یا کپگ ءِ تَوار۔ ٹاپ ءُ ٹیپ۔تڑ یپ ءُ تڑ اپ ءِ تَوار۔ پادانی تڑ اپینگ ءِ تَوار۔شہمات ءُ مُشت ءُ مکونڈی ءِ تَوار۔

تڑپِیشّگ: (تڑ ی۔ پِش۔ شگ) (ن گ) پُتڑ وُشگ۔ چہ آس ءِ بڑ انزاں سستگیں تڑپِیشّک۔ٹکُر۔ چُنڈک۔ بہر۔

تڑیپ: (تڑ ی۔پ) (ن گ) جلشک۔سُبکیں شہم۔دَڑ پش۔

تڑیپک: (تڑ ی۔ پک) (ن گ) گڑ انیں چیزے ءِ کپگ ءِ توار۔ (2) (ن گ) چہ ہم وار ءِ ہم لسونیں جاگہہ ءِ بُرز تریں جاگہہ۔ بُرزیں ءِ پڑ اہیں جاگہہ۔ (3) ساہ دارے ءِ گُڑ کنگ ءِ وہدءِ پادانی توار۔ (4) جلشک۔شہم۔

تڑیپناک: (تڑ۔پ۔ناک) (س گ) تڑپوکیں۔شہم دیوکیں۔ بڑمش دیوک۔جلشکان۔ہُور شہموک۔تڑپوک۔**تڑیپنا کی:** (تڑ۔ پ۔نا۔کی) تڑ پک۔شہمینا کی۔جلشکانی۔**تڑیپنا کیں:** (تڑ۔ پ۔نا۔کیں) ہما کہ تڑپیت۔ (2) شہم دیوکیں۔جلشکانیں۔

تڑپپوشک: (تڑ ے۔پوش۔ک) (ن گ) تڑپپوشگ۔پڑیشّگ۔

تڑپپوشگ: (تڑ ی۔پو۔شگ) بچار : تڑپپوشک۔

تڑپپوک: (تڑ ے۔پوک) (س گ) ہما کہ بہ تڑپیت۔شہم بہ دنت۔تڑپناک۔لموک۔دَڑ پشوک۔شروک۔جڑ کوک۔جلشکان۔ چموک۔بلبلوک۔روشن۔رُژناہ۔روژناہ۔بلوک۔تاسُپ۔تپوک۔

تریت: (تِ۔ری۔ت) (ن گ) ہما وَرگ کہ نگن گوں نارُشت ءِ پُنڈگ ءُ وَرگ بیت۔لتّ۔نارُشت ءِ تہہ ءِ پُنڈ اِتگیں نان۔ **تریت کنگ:** (تی۔ری۔ت۔کَ۔نگ) (ک گ) پُنڈگ۔نان ءُ نارُشتاں یکّ جاہ کنگ کہ ہُورت ءُ آرت بہ بنت۔

تُرئیت: (تُ۔رے۔ت) (س گ) سیر لاپ۔ٹاہ ءَ ٹاہ۔آباد۔ وَشّ حال۔

تڑیٹغ: (تڑ ے۔ٹغ) (ک گ) ڈک للّگ۔دُچار کپگ۔گپّ ءُ گالی بُوتگ۔ اَناگت ءَ دیم پہ دیم بُوتگ۔راہ سَرے ءَ ہوار کپگ۔ اَناگت ءِ دیم ءَ آہگ۔

تڑیچینگ: (تڑ ے۔چے۔نگ) (ک گ) یکّے راز ہرءَ گیجگ۔ پہ جنگ ءَ اُشودیگ۔**تڑیچینگی:** (تڑ ے۔جے۔نَ۔گی) (ن گ) اَنچیں چیزے ءِ سُرینگ کہ چہ آئی ءِ بوہ ءِ مخلوق زَہر بہ گیپت۔

ترِیڈّگ: (تِ۔رے۔ڈّگ) (ن گ۔س گ) مونجائی۔ مُلُوری۔بدتبی۔زہری۔

تڑیڈّھا: (تڑ ے۔ڈّ۔ھا) (س گ) تاب چمّ۔کانٹ چمّ۔کانڑ۔ (2) بے گوشتین۔(3) تڑان ءِ نیاوُک۔گالوار مَنّوک۔

تریڑ: (تِ۔ریڑ) (س گ) زَہر۔رنجیگ۔مُلور۔مُونجا۔ (2) (ن گ) مال ءُ دَلوت ءِ ہما نادُڑاہی کہ سَرظاہِر ءَ پچّارگ نہ بیت۔ (3) پیڑاپ۔

تڑیشک: (تڑ یش۔ک) (س گ) تُڑ وُشگ۔چڑنگ۔آس ءِ کسان ءُ ہُورتیں ٹکُر کہ چہ آس ءَ سِدیت۔تڑیشونک۔ پتڑوُش۔ پُتڑوشک۔تیرونک۔

تڑیشّگ: (تڑ ے۔شگ) (ن گ) زَرّگ۔ چُنڈ۔ (2) بڑ انز۔آس ءِ بڑ انز۔

تڑیشونک: (تڑ ے۔شون۔ک) بچار : تڑیشک۔

تڑیشینغ: (تڑ ے۔شے۔نگ) (ک گ) وَرگ ءِ وَہداں ورد ءِ گُٹّ ءِ اَصلی راہ ءَ نہ رَوَگ۔تڑ جگ۔

تریکڑ: (تِ ے۔کڑ) (س گ) جُفت۔نزّیک۔کنار۔گوُر۔وٹّ۔

تُریل: (تُ۔رے۔ل) (س گ) سَر مچار۔بہادُر۔دِلاوَر۔نہ تُرس۔زَحم جن۔تُرال۔باتُر۔تیگ جن۔

تری مِری: (تِ۔ری۔مِ۔ری) (ن گ) تہاری۔ (2) سَر ءِ چکّرگ۔سَر چکّر۔سَر چرّ۔

تڑینز: (تڑ ی ن۔ز) (ن گ) کسانیں تڑمپ۔آپ ءِ تڑمپانی سِٹّ کنگ ءُ للّگ۔ (2) سِٹّ۔جُنز۔**تڑینز دیگ:** (تڑ ی ن۔ز۔دی۔یگ) (ک گ) آپ یا آپِی ئیں چیز ءِ شانک دیگ۔ سِٹّینگ۔دنزگ۔پینزارگ۔**تڑینزُک:** (تڑ ن۔زُک) (ن گ) آپیں چیزے ءِ سَکّیں کسانیں تڑمپک یا تڑ تڑینز۔آپ ءِ یا دِگہ اَنچیں آپینکیں چیزے ءِ ہیر تیں بہر۔ (2) آپیں چیز ءِ چہ جہل ءِ ہُورتی بُرز ءِ رَوَگ۔ (3) ہما کہ تڑینزاتگ۔ہما کہ تڑینزیت۔ (4) آپ ءِ ہُورتیں تڑمپانی سِٹّگ۔ (5) یکّ نادُڑاہی یے کہ جان ءِ کسانیں نِشان

یا دانگ یا ریشک دَرکیت ۔ (6) کٹنگری ءِ ناڈُڑاہی کہ جان ءِ دَر
رچیت ۔ **تڑینزگ** : (تڑیں ۔ زَگ) (ک گ) سڑپک ۔
سِٹگ ۔ سِٹّ بَندَگ ۔ کُپ بَندَگ ۔ کپنڈ ۔ (2) آپ ءِ کسان کسانیں
تڑمپ ءِ ریچگ ۔ (3) چہ زَہر یا تُرس ءَ انچ بُوئگ ۔ (4) بُرزا آرگ ۔
تڑینزگِرَگ : (تڑی ن ۔ ز ۔ گِ ۔ رَگ) (ک گ) آپ ءِ یا
آپیں چیز ءِ شانگ گِرَگ ۔

تڑّینگ : (تَر ۔ رِے ۔ نگ) (ک گ) چکّرّینگ ۔ سیل کنائینگ ۔
گردینگ ۔ چرّینگ ۔ (2) بیرہ دیگ ۔ واتڑّ کنگ یا کنائینگ ۔ (3)
پڑّینگ ۔ (4) مَٹّ کنگ ۔ بدل کنگ ۔ (5) چہ یکّ جاوَرے ءِ دِگہ
جاوَرے ءِ تڑّینگ ۔ (6) سیاہگے یا نبشتانکے ءَ چہ یکّ زبانے ءِ ماں دِگہ
زبانے ءَ تڑّینگ ۔ رجانک کنگ ۔ رَجینگ ۔ **تڑّینگی** : (تَر ۔ رے ۔
نَ ۔ گی) (ن گ) چکّرّینگی ۔ گردینگی ۔ چرّینگی ۔ (2) بیرہ دیگی ۔
واتر کنائینگی ۔ (3) مَٹّ کنگی ۔ بدل کنگی ۔ **تڑّینوک** : (تَر ۔ رِے ۔
نوک) (ن گ) تڑّینگ ءِ کار ءَ کنوک ۔ ہما کہ تڑّینیت ۔ (2)
رَجانک کار ۔

تڑ : (تَ ۔ ڑ) (س گ) برابر ۔ ہم سَنگ ۔ (2) (ن گ) پٹّ ۔
کوہانی لمب یا کرّ ۔ پہناد ۔ مَیدان ۔ ڈَنّ ۔ ٹِکّ ۔ دیرَو ۔ (3) کسانیں
شیپ ۔ چہ گوز ءَ کستر ۔ (4) پڑ اہ پہنادیں دگّ ۔ ہما دگّ کہ اُود ءَ ہر
وَہد ءَ رَوَ آبہ بیت ۔ راہ ۔ کِشک ۔ (5) دَراج ءُ پڑ اہیں کُمب ۔ کوہ ءِ تہہ
ءَ چُج ءُ تالانیں آپ ۔ کوہی تلاوگ ۔ کوہانی تہہ ءِ ہما دَراجین ءُ پڑ اہیں
کُمب کہ آئی ءِ تہہ ءَ ہَوَر ءِ آپ چُج ءُ یکّ جاہ بیت ، ہما صاف ءُ سارتیں
آپ ۔ (6) دم برگ ۔ بے ٹہمبلی ۔ (7) ناڈُڑاہی ۔ (8) ٹکّر ۔ شِنگ
شانگ ۔ (9) پوپل ءِ ٹکّر ۔ (10) جنگل یا ڈَنّ یا کوہ کرّے کہ آپ بہ
داریت ۔ (11) جان شودگ ۔ غُسل ۔ (12) مال ءِ جوک ۔ دوار ءِ
ہند ۔ (13) کہن ءِ ہما جاگہہ کہ اُود ءَ اولاک آپ ورنت ۔ شون ۔
(14) گُدر ۔ (15) تچوکیں آپ ۔ (16) مٹّ ۔ بدل ۔ (17) راہ
بند ۔ دود ۔ **تڑ بند** : (تڑ ۔ بَن ۔ د) (س گ) مال ءِ مٹّ ءُ سِٹّ ۔

تڑاں تڑو : (تَ ۔ ڑاں ۔ تَ ۔ ڑُو) (س گ) یکّ یکّ ۔ شِنگ
شانگ ۔ ہر یکّے پہ راہے ۔ پہ دیم چگل دیگ ءُ دَوَر دیگ ۔ **تڑان تڑُو
کنگ** : (تَ ۔ ڑاں ۔ تَ ۔ ڑُو ۔ کَ ۔ نگ) شِنگ ءُ شانگ کنگ ۔
یکّ یکّ کنگ ۔

تڑاں کوہ : (تَ ۔ ڑاں ۔ کوہ) (ن گ) کوہ ءِ ہما کرّ یا کُمب کہ آپ
داریت ۔

تڑانڈی : (تَ ۔ ڑاں ۔ ڈی) (ن گ) گاریں مال ۔ ویلیں مال ۔

تُڑُب : (تُ ۔ ڑُب) (ن گ) شُہم ۔ پہ وَڑ ءُ ڈَوَل ۔ پہ راہ بند ۔ پہ
گیگ ۔ پہ حساب ۔ (2) موسم ۔ وہد ۔

تڑ پاٹ : (تڑ ۔ پاٹ) (ن گ) زور ءَ کپگ ءِ توار ۔ بُوستگ ۔ گرّاں
باریں چیز ءِ کپگ ءِ توار ۔ ساہ دارے ءِ لگتّانی توار ۔ دَست ءُ پادانی جَنگ ءِ
توار ۔

تُڑس : (تُڑ ۔ س) بچار : تُرس ۔

تُڑسوخ : (تُڑ ۔ سوخ) بچار : تُرسوک ۔

تڑَغ : (تَ ۔ ڑَغ) (ک گ) بُرز بُوئگ ۔ وڈّاہی کنگ ۔
بُرزشانی شون دیگ ۔

تُڑَغ : (تُ ۔ ڑَغ) (ک گ) تڑکّانی سِندگ ۔ دوچ ءِ بَندیک ءِ
سِدگ ۔ چُٹّگ ۔ (2) کار ءِ خراب بُوئگ ۔ (3) ہند ءِ یلہ دیگ ۔ چہ
مُہکمیں ہند ءَ دُور بُوئگ ۔ لڈّگ ۔

تڑِکَغ : (تڑ ۔ کَغ) (ک گ) زَہر گِرَگ ۔ (2) آس ءِ سِٹّگ ۔
(3) سِنگ ءِ سِٹّگ ۔ (4) ارمانی بُوئگ ۔ چہ غم ءَ بے آرامی بُوئگ ۔
دوری ۔ بے تاہیری ۔

تڑَل : (تَ ۔ ڑَل) (س گ) بے کار ۔ بے نَف ۔ **تڑَلیں** : (تَ ۔
ڑَ ۔ لیں) (س گ) بے نفیں ۔ بے کاریں ۔ ہنچائیں ۔ **تڑَلیں تیر
بُوئگ** : (تَ ۔ ڑَ ۔ لیں ۔ تی ۔ ر ۔ بُو ۔ ئگ) بے کار بُوئگ ۔ بے آس
بُوئگ ۔ بدآس بُوئگ ۔ ہما تیر کہ آس نہ بارت ۔

تڑو : (تَ ۔ ڑو) (ن گ) ہما جیگ ءُ پَندول ءُ آستُونک کہ دِگہ گُدانی
سَرءَ جِتا دوچگ بنت ءُ رَند ءَ دِگہ سرجمیں پشکے ءِ سَرءَ جنگ بنت ۔ (2)

دوچَگی پِشک ءِ چِتّگیں ءُ گیشینتگیں ٹُکُّر۔(3) پہ ماذن ءِ زین ءِ چیر ءَ دیگ ءَ یکّ سَنجے۔

تڑّہ : (تَ۔ڑّہ) بچار : تڑّ۔

تڑِی : (تِ۔ڑِی) (ن گ) اولاکانی سُنگ۔(2) تڑّیں دار۔

تُڑِی : (تُ۔ڑِی) بچار: تُری۔

تڑی: (تَ۔ڑی) (ن گ) پُرّیں گُونی یا دِگہ اَنچیں چیز انی پر چِتّگیں رِد۔ پڑی۔ تپّی۔(2) ہکّل۔گُرّ۔نہر۔(3) اپُرس ءِ دار۔ **تڑی جنگ** : (تَ۔ڑی۔جَ۔نگ) (ک گ) تپّی جنگ۔ یکّ جاہ کنگ۔ سَر پہ سَرا یر کنگ۔ پِر چِنگ۔ **تڑی دیگ** : (تَ۔ڑی۔دی۔یگ) (ک گ) ہکّل دیگ۔ گُرّ ءُ نہرّ دیگ۔ بیہار دیگ۔ پادتراپ دیگ۔ تُرسینگ۔

تڑیڑ: (تَ۔ڑِے۔ڑ) (س گ) زہر گِرَگ۔ جوش ءَ آہگ۔(2) بام گؤاہ ءِ وہد ءِ نمب۔

تڑین : (تَ۔ڑی۔ن) (س گ) ہم سِنگ۔ کچّ ءُ کیل ءِ برابر۔

تزّ: (تز۔ز) (ن گ) اَسپ ءِ چابُک کنگ ءُ تاچِگ۔

تزّ : (تِز۔ز) (س گ) (ج گ) کمّکیں۔ اِینچکیں۔ بازکمّیں مقدارے چوش کہ تزّے گِیش بہ کن بزاں اِینچکینے ہوار دئے۔ اِینچو۔ تُش۔ اینکہ۔(2) بازکسانیں بہرے۔

تزر: (تَ۔زر) (ن گ) دار ءِ پتن ءُ کمّیں دَرّاجیں ٹُکّرے کہ ایشی ءِ دو بہر چہ ہر دوئیں سَراں کنڈ چِتّگ اَنت کہ ایشی ءِ تہہ ءَ چیردان یا بندیک پِتّا ہگ بیت کہ پہ رُگ یا ماہور ءِ بندگ یا گوُ پِگ ءِ کار مرز بیت۔ اے چہ ونجی ءِ ٹُکّر یا چہ آسن ءِ ہم جوڑ کنگ بیت۔

تزِّک: (تِز۔زِک) (س گ) تُش۔تُشک۔کُمک۔ٹُکّرے۔چُنڈّے۔

تُزگ : (تُز۔گ) (ن گ) مال ءُ دلوت ءِ وَرگی کاہے کہ ریک پادیں ڈگار ءَ رُدیت۔کُلّیچک۔(2) آپ ءِ تہہ ءَ رُدوکیں کاہے۔

تُزمارگ : (تُز۔ما۔رَگ) بچار : تُس مارگ۔

تزیہہ : (تَ۔زی۔ہ) (ن گ) ساہ کندن۔سکرات۔

تُژگ : (تُ۔ژگ) (ن گ) بُوژ۔مِید۔جنڈ۔

تژن : (تژ۔ن) (ن گ) پیگور۔شِگان۔تیر کو۔سوچ ءُ پچّیں گپّ۔ تڑّ۔اَہیر۔تورَؤ۔نِکّور۔ٹاکور۔ٹوک۔ **تژن ءُ تیہار** : (ن گ) شِگان ءُ پگان۔ پیگور۔ ٹاکور۔ تڑّ۔ نِکّور۔ بدگوُشگ۔ عیب۔ **تژن جنگ** : (تژ۔ن۔جَ۔نگ) (ک گ) شِگان جنگ۔ تیر جنگ۔ نِکور جنگ۔ عیب بندگ۔ پیگور جنگ۔

تُژن : (تُژ۔ن) (ن گ) تُنّ۔ تُنّیگی۔ آپ ءِ وَرگ ءِ سَکّیں واہشت۔ تُشنگ۔(2) ہماں تُنّ کہ گار نہ بیت۔ ہوشام۔رَموز۔

تُژناپ : (تُژ۔ناپ) (س گ) تُنّاپ۔ پہ آپ ءُ تُنّیگ۔(2) بے آپیں ڈگار یا دَرچک ءُ کِشار۔ تاہاپیں ڈیہہ۔خُشک آپیں ڈگار۔

تُژنگ: (تُژ۔نگ) (ن گ) تُنّگ۔ تُنّیگ۔ تُژنیگ۔ تُشنگ۔ ہما کہ آئی ءَ آپ ءِ وَرگ ءِ سَکّیں واہشت بہ بیت۔(2) واہگ دار۔ ہُدوک۔

تُژنیگ : (تُژ۔نی۔گ) بچار : تُژنگ۔

تُسّ : (تُس۔س) (ن گ) چہ لاپ ءَ دَر کپوکیں گوات۔ لاپ ءِ بدبوہیں گوات۔(2) کُروس ءِ نکینک ءِ تُسّ کنگ۔ پُورّ۔ **تُسّ دیگ** : (تُس۔س۔دی۔یگ) (ک گ) لاپ ءِ گوات ءِ دَر کنگ۔ چہ لاپ ءَ گوات دَر آہگ۔ **تُسّ کنگ** : (تُس۔س۔کَ۔نگ) (ک گ) کُروس ءِ نکینک ءِ ٹِل کنگ یا تُسّ دیگ۔ پُورّ دیگ۔

تَسبیح : (تَس۔بی۔ہ) (عَر) بچار : تبزی۔

تُست : (تُس۔ت) (ک گ) تُسک ءِ گوُستگال: آتُست، بے ہوش بُوت۔ بے زکتّ بُوت۔

تُستہ : (تُس۔تہ) بچار : تُستگ۔

تَسپ : (تَس۔پ) (ف گ) تسپگ ءِ فرمان گال: بہ تسپ۔ گرم کِر۔(2) پنجگور ءِ ضلع ءِ میتگ ءُ جاگہے ءِ نام اِنت۔

تَسپگ: (تَس۔پگ) (ک گ) گرم کِرَگ۔ تپسگ۔ چو آس ءَ گرم بُونگ۔

تَسَر: (تَ۔سَر) (س گ) آسَر۔ پایان۔ گُڈسَر۔

تَسک: (تَس ـ ک) (ن گ) دَنز ـ مُجّ ـ تامور ـ تہار دیمی ـ (2) تہہ ءَ روکی ـ تہار ماہ ـ تہاری ـ

تَسگگ: (تَس ـ گگ) (ک گ) دنزی بُوئگ ـ گُبار بُوئگ ـ تہار دیم بُوئگ ـ مُجیں بُوئگ ـ

تُسک: (تُ ـ سک) (ک گ) چہ نزوری یا چہ دَرد ءُ تورِشت ءَ بےہوش بُوئگ ـ (2) دم بَرَگ ـ بےزند بُوئگ ـ نزور بُوئگ ـ سُدّھ ءَ نہ بُوئگ ـ بےسار بُوئگ ـ ایرمِر ـ تُز مارگ ـ نَسکّی ـ مارتوس بُوئگ ـ دِل ءِ ایرنِندَگ ـ **تُسکی:** (تُ ـ س ـ گی) (ن گ) بےہوش بُوئگی ـ بےزندی ـ تُز مارگی ـ نَسکّی ـ (2) تُسک ءِ آوَکی ـ

تُسیت: (تُ ـ سی ت) (ک گ) تُسک ءِ آیوکی: ہما کہ نوکی تُسیت ـ ہما کہ تُسکی اِنت ـ **تُست ءُ بوداں بُوئگ:** (ک گ) ساہ کندن ءِ بُوئگ ـ ہوش ءُ بےہوش بُوئگ ـ مَرگی بُوئگ ـ

تُستگ: (تُس ـ تگ) (ک گ) تُسک ءِ دُوریں گوستگال بزاں آ بےہوش بُوتگ ـ (2) ہما کہ دم بُرتگ ءُ بےزِکتّ بُوتگ ـ ساپار ـ ساپار بُوئگ ـ **تُستگین:** (تُس ـ تَ ـ گیں) (س گ) دم بُرتگیں ـ ہما کہ چہ کارءَ پد بےواک بُوتگ ـ (2) بےہوشیں ـ بےسُدّھیں ـ بےزِکتیں ـ ہلاسیں ـ ساپاریں ـ

تَسلّا: (تَ ـ سَل ـ لا) (س گ) دِل جم ـ دِل بڈّی ـ سہڑا ـ جم ـ حاتری ـ

تُس مارگ: (تُس ـ ما ـ رَگ) (س گ) گمّیں تُسک ـ تُسک ـ ہوش ءُ بےہوشی ـ گیمُرگ ـ ایرمِر ـ مارتوس ـ دِل ءِ بڈّگ ـ تُز مارگ ـ

تُس مارگی: (تُس ـ ما ـ رَ ـ گی) (ن گ) گیمُرگی ـ ایرمِرگی ـ بےساری بےسُدّھی ـ نَسکّی ـ

تِسمال: (تِس ـ ما ـ ل) (س گ) ڈَوَل ـ پیم ـ وڑ ـ قِسم ـ رَنگ ـ

تَسمہ: (تَس ـ مَہ) (د) (ن گ) بندیک ـ بند ـ تُگمہ ـ

تَسّو: (تَس ـ سُو) (ن گ) کہن ءِ ہنگام آپ ءِ چارَک ـ دوتاس ـ

تُسّو: (تُس ـ سو) (ن گ) گندہ بوہیں دَرمانکاہے ـ (2) سِیاہیں لُو لگے ـ

تَسَو: (تَ ـ سَو) (ن گ) مال داروَتی مالاں ہر دومی روچ ءَ آپ دیینت ـ چرے روچان ہر دومی روچ تَسَو گوشگ بیت ـ (2) اولاک ءِ تُنّی بُوئگ ـ (3) یکّ روزگ ـ

تُسوک: (تُ ـ سوک) (ن گ) ہما کہ نوکی تُسِیت یا ساری ءَ تُستگ ـ ہما کہ چہ ساہ ءُ سُدھ ءَ شتگ ـ (2) گردِن ءِ رَگے ـ **تُسوکی:** (تُ ـ سُو ـ کی) (ن گ) پہلیگانی چیر دپ ءِ رَنگ کہ اَگاں اِدءَ مُشت یادِگہ چیزے جَنگ بہ بیت مَرُدم تُسیت ـ پہلُوگانی چیر ـ (2) ہما کہ گوں تُسک ءِ نِسبت داریت ـ **تُسوکین:** (تُ ـ سو ـ کیں) (س گ) دم بَروکیں ـ ہما مَرُدم یا اولاک کہ زُوت دم بارت ـ

تُسّی: (تُس ـ سی) (ن گ) تُسّ دیوک ـ (2) کم شرف ـ بےعِزّت ـ (3) ہما کسانیں جُوڑیا بالوکہ کیٹگ یا ایندِگہ دہلانی سَرءَ نندیت ءُ وَلّاں خُشک کنت ـ

تِش: (تِ ـ ش) بچار: چِش ـ

تُش: (تُ ـ ش) (ن گ) سُہروئیں دان کہ انگت ءَ پوست ءَ اِنت، ہمے پوست ءِ دَپ ءَ یکّ سَکّیں کسانیں بُوچے کہ یکّ سَرءَ گمّیں تُوسک ءُ دومی پُڑّ اِنت کہ گُداں پِرلچیّت ـ (2) سَکّیں کسانیں چیز ـ کسانیں یا کسان تریں ٹُکّر ـ (3) پُوڈّگ ـ پوست ـ چُنڈ ـ بُور ـ ٹُکّر ـ (4) گُٹّ ءِ کچِگ ـ (5) اَشارت ـ گمّیں چیز ـ کُمکّ ـ کمّے ہُورت ـ ذَرّہ ـ

تُش تُش: (تُش ـ تُش) (ن گ) ٹُکّر ٹُکّر ـ کپّ کپّ ـ چُنڈ چُنڈ ـ بَہر بَہر ـ بُور بُور ـ بُرناک ـ ذرّہ ذرّہ ـ **تُش تُش کنگ:** (تُش ـ تُش ـ کَ ـ نگ) (ک گ) ٹُکّر ٹُکّر کنگ ـ بُوچّ بُوچّ کنگ ـ نُکّٹ نُکّٹ کنگ ـ تُز نسگ ـ بُور بُور کنگ ـ **تُش دیگ:** (تُش ـ دی ـ یگ) (ک گ) گُٹ ءِ تُش آرگ ـ

تَشّ: (تَش ـ ش) (ن گ) گوں آسن ءَ جوڑ کُتگیں دار دَستگیں دار تراشی ءِ یکّ اَزبابے ـ تیشگ ـ واہُولی ـ دارکاری ءِ اوزار کہ گوں ایشی ءَ دار ءَ تراشنت ـ

تَشاپ: (تَ ـ شاپ) (ن گ) تُنّیگ ـ ہینار ـ تُنّگ ـ (2) ہوشام ـ

تَشت :(تَش ۔ت) (ن گ) ہما تال کہ آئیءِ تہہ ءَ گاباں ایر کنٔنت ۔(2) ہما پتنیں ءُ جُہلیں رزان کہ آئیءِ تہہ ءَ دست ءِ شودوکیں آپ رچنت ۔تژشت ۔

تَشَر : (تَ ۔شَر) (ن گ) نِہر ۔ ہکّل ۔ گُرّ ۔ مہمیز ۔

تَشَغ :(تَ ۔شَگ) بچار : تَچگ ۔

تَشک:(تَش ۔ک) (ن گ) چمّگ یا کہ چہ چمّگ ءَ دَر کپتگیں آپ کہ جم بیت ۔

تُشَک:(تُ ۔شَک) (س گ) اَشارت ۔کمّیں چیز ۔ اینچک ۔ ہچّ ۔ چہ تُش ءَ ہم کمتر ۔ چُٹّک ۔ دَنز ۔ **تُشُکّیں** : (تُ ۔شُک ۔کیں) (س گ) کمّوکیں ۔اینچکیں ۔اَشارتیں ۔

تُشکگ:(تُش ۔کگ) (ک گ) اومان کنگ ۔ دِل ءِ لوٹگ ۔ دِل ءِ چیزے ءِ لوٹگ ۔ دِلما نگ ۔ دِلمانگی ۔

تُشنگ :(تُش ۔نگ) (ن گ) تُژنگ ۔تنّیگ ۔تُنّگ ۔تنّگ ۔تُژن ۔ (2) وا ہگ دار ۔ ہُدوک ۔(3) ہما کہ تنّیگ اِنت ۔تُشنہ ۔ **تُشنگی** : (تُش ۔نَ ۔گی) تُنّیگ بُوَنگ ۔تُنّگی ۔

تُشنہ:(تُش ۔نہ) بچار : تُشنگ ۔

تَعریف:(تا ۔ری ۔ف) (عَر) (س گ) صفت ۔ساڑا ۔توسیپ ءُ ثنا ۔گلا ہگ ۔ ساڑا ہگ ۔ سَتا ۔ گلاہ ءُ سَتا ۔ پِر بندگ ۔ صفت ءُ ثنا ۔

تَعریفی :(تا ۔ری ۔فی) توصیفی ۔گلا ہگی ۔

تَعلیم:(تا ۔لی ۔م) (عَر) (ن گ) سوج ۔سَرپدی ۔زانت ۔علم ۔ وانگ ۔زانگ ۔

تَعویز :(تا ۔وی ۔ز) (عَر) بچار : تائید ۔

تِغر :(تِ ۔غِر) (س گ) وڈّاہی کنگ ۔مَرَ ن مردی نشان دیگ ۔ ٹور کنگ ۔(2) جیڑہ ۔(3) یکّے دومی ءَ شِگان ءُ ٹاکور جنگ ۔(4) (ن گ) تکّر ۔

تَغرِد :(تَ ۔غرِ ۔د) بچار : تکرد ۔

تَغَسّو :(تَ ۔گس ۔سو) (ن گ) پُلو ۔ بُول ۔

تَغلک :(تَ ۔غَ ۔لک) (ن گ) آپی مُرگے ۔

تَف :(تَ ۔ف) بچار : تَپ ۔

تُفّ :(تُف ۔ف) (ب گ) سکّیں نادوست ءُ ناراہ بندیں حبرے ءِ سَرءَ گوں شگ بیت ، چوکہ : تُفّ پہ فلانی ءَ ۔ پیٹ ءُ ملامت کنگ ۔(2) (ن گ) تُکّ ۔

تَفاخ:(تَ ۔فاخ) (ن گ) مرگ ءِ سَبَب بُوَنگ ۔ ویل ۔جنجال ۔

تَفتان : (تَف ۔تان) (ن گ) گرم ۔سوچ ۔سُچگ ۔(2) ہما کہ تپسیتگ ۔(2) روژنا ۔(3) خاران ءِ دَمگ ءَ میتگ ءُ جاگہے ءِ نام اِنت ۔

تُف دان : (تُف ۔دا ۔ن) (ن گ) دَرپے کہ تُکّ ہمیشی ءِ تہہ ءَ جنگ ۔ بیت ۔تُک دان ۔تُکّو ۔

تَفَغ :(تَ ۔فَغ) بچار : تَپگ ۔

تُفو:(تُ ۔فو) (س گ) چیزے ءِ پسند نہ بُوَنگ ۔ پٹّ کنگ ۔تُکّ جنگ ءِ وہدءَ چہ دَپ ءَ دَرآتکگیں توار ۔

تَقدِیر :(تَق ۔دی ۔ر) (عَر) (ن گ) بخت ۔ نصیب ۔ طالع ۔ (2) مرگ ۔مرگ ءِ آہگ ۔

تک:(تَ ۔ک) (ن گ) تیچ ءِ یکّ قسمے ۔(2) پتنیں چیزے ءِ یکّ مرَنیں ٹکُّرے یا کہ آئیءِ پہنات ، چوکہ : چادرءِ تک ۔ پشک ءِ تک ۔ زَمین ءِ مرَنیں ٹکُّر ، چوکہ : تکے زَمین ۔ پہناد ۔(3) کوَر ءِ بڑ اگ یا شاخ ۔بڑاہی ۔(4) پشک ءِ پہنادی ٹکُّر ۔(5) کُدءِ ہما ٹکُّر کہ جنین آدم جیگ ءِ تہی نیمگ ءَ پرۓ جنٔنت ۔(6) نیمگ ۔ پلّو ۔ پہناد ۔ کُنڈ ۔ وَٹّ ۔ نِگوَر ۔سیم ۔ ہاتر ۔ پار ۔(7) پہ بٹائی ءَ فصل ءِ تک ءُ تور کنگ ءُ تک ءَ بندگ ۔(8) پہ جستکی کالک گوں پتگیں سکّیں بزیں تکرد کہ چوجلّ ءَ بزانت ۔(9) خیال ۔ دِلگوش ۔ کچّ ءُ کساس ۔ اندازہ ۔ گمان ۔ (10) چہ پڑم ءَ گوں پتگیں دو پیپلک کہ بہ اُشتر ءِ رہت ءَ سکّ کنگ یا بندگ بنت ۔ اے پیپلک شہ پُگ ءَ پُر بنت ۔ رہت ءِ تک ۔ (11) گوں پتگیں ملگور ۔**تک ءَ آرگ** : (ک گ) ہاتر کنگ یا ہاترءَ آرگ ۔ دِلگوش دیگ ۔**تک ءِ نہ چنڈگ** : (ک گ) پرواہ نہ بُوَنگ ۔کمار نہ کنگ ۔(2) جنین ءِ چادرءِ تک ءِ نہ چنڈگ ۔کمار نہ

کنگ ۔**تنک ءُ راڑ** :(ن گ) جنینء چادرِ یا گُشانء یکّ تکے ءُ دگہ راڑے ء پڑ اہی ءُ دژاجی ۔**تنک تنک** :(تنک ۔تنک)(ن گ) راڑ راڑ ۔ بہر بہر ۔ٹکُر ٹکُر ۔**تنک تنک ءُ راڑ راڑ** : (ن گ) ٹکُر ٹکُر ۔ بہر بہر ۔ شِنگ ءُ شانگ ۔**تنک ءُ راڑ** : (س گ) زال ء ہما چادر یا گُشان کہ یکّ تکے ءُ دگہ راڑے ءِ پڑ اہی ءُ دژاجی ءَ بہ بیت ۔**تنک ءُ تور** : (ن گ) گچّ ءُ کیل ۔ وزن ۔ چیزے ءِ گرانی یا سُبّکی ءِ اَندازہ جنگ ۔ **تنک ءُ گیچین** : (ن گ) پٹّ ءُ پول ۔جُست ءُ پُرس ۔**تنک ءُ پہنات** : (ن گ) کِرّ ءُ گوَر ۔کش ءُ کِرّ ۔**تنک ءُ معنا** : (ن گ) پادماں کنگ ۔ چست ءُ ایر ۔

تُکّ:(تُک ۔ک)(ن گ) سُوچن ءِ ٹُنگ ۔دُکّ ۔تُمُک ۔(2) تُف ۔دَپ ءِ آپ ءُ لیتار ۔آراپ ۔گجّ ۔لِبز ۔(3) پیشّ ءِ دوئیں کِرّانی سَرانی سَرکّ ۔پڑّ ۔(4) تاجگیں شِیر ءِ سَرءِ بستگیں چرپیں شُونز ۔**تُکّ جنگ** :(تُک ۔ک ۔تُک ۔ک) (ک گ) تُکّ کنگ ۔بندیک یا پیشّ یا دِگہ اَنچیں چیزانی سَرکان ءَ چِنگ ءُ برابر کنگ ۔(2) پہ شِرک ءُ پال ءِ لِبز جنگ ءُ نام ءِ خُدا کنگ تاں کہ نظر مہ بیت ۔کسے ءِ راپہ وانگی تُکّ جنگ کہ نظر ئے مہ بیت ۔(3) پیٹ کنگ ۔ ملامت کنگ ۔ ہیٹ کنگ ۔(4) بے عزّت کنگ ۔ناپسند کنگ ۔**تُکّ کنگ** :(تُک ۔ کَ ۔نگ) (ک گ) دازیں پیشّ ءِ گوَراں بارگ بارگ ءَ دُور کنگ ۔ پڑّ کنگ ۔(2) سیچن ٹُنگ ءَ ماں کشّگ ۔(3) تنکّیں ٹُنگ چِنگ ۔(4) کارے ءِ نیّت کنگ ۔اِرادہ کنگ ۔**تُکّ ءُ گورچک** : (ک گ) تُکّ ءِ ایر بَرَگ ۔گُٹّ ءِ خُشک بُونگ ۔غم ءُ گرِّٹی ءِ دیم پان بُونگ ۔ **تُکّین** : (تُک ۔کین) (س گ) آراپیں ۔ لیتاریں ۔ لِبزیں ۔گجّین ۔

تُکّ دان : (تُک ۔ک ۔دان) بچار : تُف دان ۔

تِکّ :(تِک ۔ک)(س گ) پُرّ ۔(2) چیزے ءِ رادیگ ۔**تِکّ کنگ** :(تِک ۔کَ ۔نگ) (ک گ) پُرّ کنگ ۔ (2) باز وَرگ ۔(3) گُمب کنگ ۔گُلاٹگ ۔

تِکّا :(تِک ۔کا) (س گ) اِشتاپی ۔زُوت جزّوک ۔ اِشتاپ کنوک ۔زُوت ۔تیز ۔جنجاشک ۔ **تِکّائی** :(تِک ۔کا ۔ئی)(ن گ) زُوت زُوت ۔ اِشتابی ۔زُوت ۔

تُکّا :(تُک ۔کا)(س گ) لنڈر ۔ لُچ ۔لوفر ۔ بے شرم ۔تکہ ۔ بے حیا ۔

تکاس : (تَ ۔کا ۔س) (ن گ) بیر ۔بدل ۔

تکاں:(تَ ۔کاں)(س گ) اَندازہ ۔(2) بازیں بہر ۔بازیں ٹکُر ۔ (3) بازیں نیمگ ۔

تکان :(تَ ۔کان) (س گ) سُرگ ۔**تکان سُر** :(تَ ۔کاں ۔ سُر)(س گ) بے تاہیر ۔بے آرام ۔بے قرار ۔بے سَکّ ۔بے تاب ۔ تابان ۔بے ساہار ۔ہلاہوش ۔دل تپر کہہ ۔دوچپّک ۔**تکان سُری** :(تَ ۔ کاں ۔سُ ۔ری)(ن گ) بے آرامی ۔ملمسک ۔بے تاہیری ۔

تکبُّر : (تَ ۔کَب ۔بُر) (عَ) (ن گ) غُرور ۔شان ۔ پہر ۔ دُژوگیں مَزَن مردی ۔ چہ وَت ءُ چماد یمیں کار ءُ کرد ۔ہَوا کنگ ۔گوَات کنگ ۔چہ وَتی قدّ ءَ مستریں تژان کنگ ۔کِبر ۔شان ۔

تکرو :(تک ۔رو)(س گ) ڈوَل ۔پیم ۔زانتکاری ۔

تکڑ:(تک ۔کڑ)(س)(س گ) اِشتاپ ۔زُوت ۔(2) ضِدّ ۔

تکڑا:(تَ ۔کَ ۔ڑا) (س گ) زورمند ۔مُہکم ۔ طاقتور ۔ پڑّور ۔ گوْہرت ۔ تیار ۔ کارگُشاد ۔ بڑھ ۔ بھڑنگ ۔ (2) شیوار ۔ ہڑّار ۔ (3) زانتکار ۔ سَرپد ۔ **تکڑائی** :(تَ ۔کَ ۔ ڑا ۔ئی) (ن گ) پہلوانی ۔زورمندی ۔گوْہرتی ۔(2) شیواری ۔سَرپدی ۔**تکڑائین** : (تَ ۔کَ ۔ڑا ۔ئیں) (س گ) ہما کہ گوں تکڑائی ءِ نِسبت داریت ۔ (2) زورمندیں ۔مُہکمیں ۔شیواریں ۔گوْہرتیں ۔

تکست :(تَ ۔کَس ۔ت) (س گ) کمبُودی ۔کمّی یا کہ کمبُودی ءِ بدل ۔(2) (ن گ) لچّہ ءِ قسمے ۔ اگاں یکّ لچّہ کارے پہ کُجام نیمّونء پہ کسے ءِ ''ایر جنے'' پر بندیت ءُ رندءِ وَتی ردی ءِ ساہ ئے کپیت ءُ ہما ایر جن ءِ بدل ءَ دگہ تو سپی لچّہی پر بندیت ، اے دومی لچّہ ءَ ''تکست'' ، گوْشنت ۔

تکسِیر : (تک ۔سی ۔ر) (عَ) (ن گ) مِیار ۔گناہ ۔ڈوہ ۔

تکلش :(تک۔ش) (ن گ) کوَرےَ ھما جاگہہ کہ آپ ءَ تلاپ گننت ءُ پہ کِشارءَ برنت ۔(2) جُو یا چمّگ ءَ آپ ءِ یکّ جاہ کہ کنڈے پُر کنگ ءُ پداپہ کِشت ءُ کِشارءَ ڈگارءَ برَگ ۔(3) آپ ءِ یکّ جاگہہ کنگ ءِ کنڈ۔ (4) کوہانی تہہ ءَ شیپانی کسانیں آپ دار۔

تکَغ :(تِ۔کَغ) (ک گ) خیال کنگ ۔ اِرادہ کنگ ۔ چارَگ۔ (2) کارے ءِ نیّت کنگ ۔ راہ بندے ٹہینگ۔(3) چہ کسے ءَ مدتّ ءُ کُمکّ لوٹگ ۔ پہ مدتّ ءُ دیم پانی ءِ اُمیت ءَ کسے ءِ گوٗرءَ روَگ ۔ (4) تکہ۔

تکُّل :(تک۔کُل) (ن گ) چہ دازیں ترّیں پیشّ یا چہ مچّ ءِ پیشّ ءَ گوٗ پچّگیں سواس ۔لِتّر۔ پچّنیں ءُ تنگّیں چیز ۔(2) تنکّیں سواس کہ جنیا دَم ءَ پادءَ کنّنت ۔(3) برٛہنگیں ۔(4) بے قوم ءُ بے ٹاھا۔ بے وارث۔ **تکُّل گرٛنچ** : (تک۔کُل۔گرٛن۔چ) (ن گ) تکلّیں سواس بندءِ گرٛنچ ۔ ھمے رَنگیں گرٛنچ ھرجاگہے کہ بندگ بہ بیت۔

تکّ ءُ ٹکّ : بچار : ترٛکّ ءُ ٹکّ ۔

تکمہ : (تک۔مہ) (ن گ) بٹن ۔تُھمُک ۔

تکو :(تَ۔کو) (ن گ) جنین آدمانی سَری گُد ۔(2) زالانی یکّ تکیں گُشان ۔(3) گُشان ءِ یکّ قسمے ۔(4) کوٗھنیں سَریگ ۔

تکّو :(تک۔کو) (ن گ) تکّ دان ۔تُف دان ۔(2) کسانیں آپی کِرم ۔(3) کسان ۔ہچّ نہ بوٗتگ ۔

تُکو :(تُ۔کو) (س گ) تُرَگ ۔جنزگ ۔(2) ترٛان ۔حبرحبر۔

تُکو تُکو :(تُ۔کو۔تُ۔کو) (س گ) بے صبری ۔بے آرامی۔ بےقراری ۔ بے تاہیری ۔ **تُکو تُکو کنگ** : (تُ۔کو۔تُ۔کو۔کَ۔نگ) (ک گ) بے صبری ءُ بے آرامی کنگ ۔ بے جاراتی کنگ۔

تُکو ماں تُکو : (تُ۔کو۔ماں۔تُ۔کو) (س گ) چست ءُ ایر۔ گپّ ءُ رپ ۔ اِھوَتی ترٛان ۔

تکّونگ : (تک۔کُ۔نگ) (ن گ) بِیَنگ ءِ بندگ ءِ جاگہہ ۔ چانگ۔

تُکّہ :(تُک۔کہ) (س گ) اَٹکل ۔اندازہ ۔گُمان ۔(2) بدُعا۔

تکّہ :(تک۔کہ) (ن گ) ٹیک ۔ٹیک دیگ ۔ جوٗگرّ ۔(2) ڈیکی ۔ بُرزی ۔ زیلگ ۔(3) دَست ءِ مُکّ ءُ زور ءَ جَلّگ ۔ (4) اوست ۔ اُمیت ۔مَیار ۔ باہوٹ ۔ مدتّ ۔ کُمکّ ۔ جوکم ۔(5) وتی سُرٛ وشک یا مَسّک ءَ چیز ے ءِ چیرءَ دیگ ءُ نندَگ ۔ برجُک ۔ بیجکّہ ۔(6) پُشت ءَ یا کہ دَست ءِ مُکّ ءَ جاگہے ءَ سَکّ دیگ ءُ وَتی جون ءِ زورءَ بہ ھمائی ءِ سَرءَ آرَگ ۔(7) جوڑ دیگ ۔ پرٛشتگیں بندانی یکّ جاہ کنگ ۔(8) بُندر۔ تیاب دگ ۔ بوٗجیگانی جلّگ ءِ جاگہہ ۔ **تکّہ ءِ آرَگ** : (ک گ) پہ باہوٹی آھگ ۔ پہ اُمیت آھگ ۔ جوکہہ آرَگ ۔ **تکّہی** :(تِک۔کَ۔ہی) (ن گ) بُرزکائی ۔ دیم پہ بالائی ۔ سَربُرزادی ءَ ۔ بُرزی ۔ (2) ھما کہ تکہ دیگ بِیت ۔(3) جرّ یا پرٛم ءِ ھما بزیں گندل ءُ ٹکّر کہ مَردُم آئی سَرءَ تکہ دنت ۔(4) پہ رزان ءُ ھیران ءِ ایر کنگ ءِ مُود گوٗاپیں ٹُنک ٹُنکیں پیلک ءُ زین ۔گالی گوٗاپیں پیلِک ۔ پرٛم ءِ گوٗ پچّگیں ۔(5) پہ سامان ماں کنگ ءِ ہاترءَ جاگہے ۔

تِکہ :(تِ۔کہ) (ن گ) چیز ے دِگہ چیز ے ءَ تِکہ بوٗتگ ۔ اُدار۔ اڈّہ ۔(2) چیز ے ءَ کپگ یا وَہل بوٗتگ ءِ نیلگ ءِ ہاترءَ گوں دِگہ چیز ے ءَ اودار دیگ ۔ تکّہ دیگ ۔ تکَغ ۔ **تِکہ بوٗتگ** :(تِ۔کہ۔بوٗ۔تگ) (ک گ) چیز ے ءَ پہ مَسّک یا سُرٛوشک ءُ یہنادان برجُک بوٗتگ ءُ آرام کنگ ۔ آسودگی ۔ جوکہہ بوٗتگ ۔ **تِکہ دیگ** :(تِ۔کہ۔دی۔یگ) (ک گ) وَتی سُرٛوشک، یہناد یا مُسّکان بالِشت یا دِگہ چیز ے ءَ تِکہ دیگ ۔ پُشت ءِ چیرءَ نرمیں جرّ ے دیگ ۔ جوکہہ دیگ ۔ سَکّ دیگ ۔ **تِکہ کنگ** :(تِ۔کہ۔کَ۔نگ) (ک گ) وَتارا چیز ے ءَ برجُکّ کنگ ۔

تکّی :(تک۔کی) (ن گ) خیالی ۔وسواسی ۔

تکّی :(تک۔کی) (ن گ) رَمگ ءِ میش ۔(2) بازگوٗنڈیں پشک۔

تُکّی :(تُک۔کی) (ن گ) بےدُمب ۔ بے لِٹّ ۔

تکیہ :(تک۔یہ) (د) (ن گ) مرٛنیں بالشت ۔

تنگ :(تَ۔گ)(ن گ) ڈڑکّ۔ تچگ ءِ پُڑّ۔ اَلگر۔ ہَلمہ۔ دوَر۔ مَیدان۔ رُمب۔ گُرْوہ۔(2) پند۔ تُرْندیں پند۔(3) گیگ۔ وجّ۔ وار۔(4) طاقت۔ توان۔(5) لبز ءِ رندءَ کیت آئی ءِ معنا ءَ چو بدلینیت: چو کہ جنگ، جتنگ۔ سُرگ: سُراتنگ۔ سُرّگ: سُرّاتنگ۔ **تنگ ءَ پڑّینگ** :(ک گ) ڈِڑکّ دیگ۔ اولاک ءِ ڈِڑکّ ءِ مَیدان دیگ۔ **تنگ ءِ تاچ** :(ن گ) جُہدءِ کوشست۔ اِشتاپی ءِ تاجیلی کارکنگ۔ تچ ءِ تاک۔ ڈِڑکّ ءِ دوَر۔ **تنگ تگا** :(تنگ۔ تَ۔گا)(ج گ) تچان تچان ءَ۔ مَیدان ءَ۔ پہ تچگ۔ **تنگ زیرَگ** :(تنگ۔ زی۔ رَگ)(ک گ) مَیدان بُونگ۔ تچان بُونگ۔ ڈڑکّ جنگ۔

تگان:(تَ۔گان)(ج گ) تچان۔(2) اِشتاپ۔ اِشتاپی۔ تیز تیز ءَ روَگ۔

تُگ :(تُ۔گ)(ن گ) آپی کرمے۔(2) بازوَرگ۔ بے حیائی وَرگ۔ توگاہ۔(3) ٹُگ۔

تگار:(تَ۔گا۔ر)(ن گ) آسن ءِ جُہل ءِ مرْنیں دَرپے۔(2) ہما چیز کہ وَتی اَندرءَ دِگہ باز چیز جاگہ بِدنت۔(3) پڑاہیں کلمیر۔ پڑاہیں جُودَر۔(4) شرڑ ءِ تال۔(5) پڑاہیں دَرپ۔ (6) جُہلیں آپ۔ پڑاہیں گورم۔(7) آپ ءِ چُر۔ کسانیں کُمب۔ کسانیں گر۔(8) موچی ءِ کسانیں حوض کہ سرجمیں گوکی پوست ءَ آئی ءِ تہہ ءَ پُلّینیت ءُ آپ مان کننت ءُ پدا ہمے تگار ءِ بُرزءَ دَڑنجیت۔ **تگار لاپ** :(تَ۔گار۔لاپ)(س گ) مرْن لاپ۔ بازوَروکیں مَردُم۔ پڈّ۔ پڈّو۔ زنڈلاپ۔ **تگار لاپیں** :(تَ۔گار۔لا۔پیں)(س گ) مرْن لاپیں۔ زنڈلاپیں۔

تگاری:(تَ۔گا۔ری)(ن گ) آسن ءِ ہما دَرپ کہ پہ گِل ءُ دِگہ اَنچُشیں چیزے ءِ مان کنگ ءَ کارمرز بیت۔ **تگاریں** :(تَ۔گا۔ریں)(س گ) بلاہیں۔ مرْنیں۔ پڑاہ ءُ جُہلیں۔

تگاوَر :(تنگ۔آ۔وَر)(س گ) گُرْوہ بریں مادیان یا اَسپ۔

تگرا :(تنگ۔را)(ن گ) مِہر۔ دوستی۔ واہگ۔

تگِر:(تِ۔گِر۔ر)(ن گ) ہما کنڈ چستگیں بُنڈ کہ گُہن ءِ آپ ءِ بہر کنگ ءِ ہاترءَ جُوءِ دَپ ءَ ایر کنگ بیت۔(2) چہ کوَرءَ کشتگیں مرْنیں جُوءِ دِگہ کَستریں جُو کہ آپ چہ ہمیشاں بہر بیت ءُ دِگہ دِگہ ڈگاراں روْت۔(3) بلاہ۔ ٹُوہ۔ مرْن۔ تغر۔

تگرد :(تَ۔گر۔د)(ن گ) گوں پیشّ ءَ گوپتگیں چیرگیج۔ پیشّ ءِ چیرگیج۔ چتّر۔ پتّر۔ پڑچ۔ پڑچ۔ چہتر۔ **تگرد ءِ تل** :(ن گ) تگرد ءِ نیامجی۔ دوتل کُتگیں تگرد ءِ یکّ نیمگے۔ **تگرد ءِ پچ کنگ** :(ک گ) تگرد ءِ چیرگیجگ۔ **تگرد ءِ پڑ وشگ** :(ک گ) تگرد ءِ کرّ ءِ دوتل بُونگ ءُ لکت بُونگ۔ **تگرد پیچ** :(تَ۔گر۔د۔پے۔چ)(س گ) ہما کہ آئی ءِ تگرد پیچگ بہ بیت ءُ پرائی ءَ ہچّ پشت مہ کپیت۔(2) بَرباد۔ تباہ۔ **تگرد پیچ کنگ** :(تَ۔گر۔د۔پے۔چ۔کَ۔نگ) برباد کنگ۔ تباہ کنگ۔ ہچّ پشت نہ گیجگ۔ **تگرد ءِ لمب** :(ن گ) تگرد ءِ آخری بہر یا کُنڈ۔

تِگرِیچ:(تِگ۔ رِے چ)(ن گ) تلاہ ءِ تہرے۔(2) تِگر۔(3) نَجل۔ تچگ۔ یکّ۔ چیزے ءِ تچگی ءَ۔

تگڑی:(تگ۔ڑی)(ن گ) پیچّ۔ اَگرّی۔ راڈ۔ مان داتگیں۔

تگسّ:(تَ۔گس۔س)(ن گ) آپی ناہُن چن۔ ککولی۔ تاسُلا۔ کیکڑا۔(2) پلوہ۔ جنینی سہتے کہ چہ پونز ءِ پڈّ ءَ لونجان اِنت کہ سربری لُنٹ ءَ ہم چیردنت۔

تگغ:(تَ۔گغ)(ک گ) گُزران کنگ۔ نیم سیری۔

تِکلم :(تِ۔کِل۔م)(ن گ) سوریں آپ ءِ ماہیگے۔

تگیر :(تَ۔گی۔ر)(س گ) مُلُور۔ تہاردیم۔ مُونجا۔ گمیگ۔

تِل :(تِ۔ل)(ن گ) کسانیں گونڈیں ساہتے۔ اداءُ کے۔ چمّ ءِ کوس گوں کوس ءَ لگگ ءِ ساعت ءِ برابر۔(2) وہد۔ ساعت۔ دمان۔

تُل :(تُ۔ل)(ن گ) ٹیک۔ گرانیں چیزے ءِ بُرز کنگ ءَ آئی چیر ءَ دِگہ چیزے دیگ۔

تَل :(تَ۔ل)(س گ)(ن گ) کپّ۔ کرنڈی۔(2) تہہ۔ توک۔ میانجی۔ تہہ ءَ۔(3) دڑاجی ءِ نیم۔(4) تڑکّ۔(5) دَمک۔(6) کُچل۔(7) بازتلیں چیزے ءِ یکّ تلے۔ پُچُل۔(8) شک۔ چیزے ہمے رنگ ءَ پڑشگ بلے جتا نہ بُونگ ءُ آئی ءِ تہہ ءَ کشکے یا شانکے جوڑ

بُوتگ ۔(9) بارگ ءُ تنک بُرّ اِتگیں جاگہہ ۔(10) پتّنیں چِیزے نیم ءَ پُرّ وشگ ءُ دوئیں بہراں سَر پہ سَر کنگ ءَ ہریکّ بَہرے ءَ یکّ تلے گوشنت ءُ ہر دوئیں چَک پہ چَک کُرتگیں بَہرانی مِیانجی ءَ ہم تل گوشنت ۔ چوکہ نپادءِ تل ۔ تکرِ دءِ تل ۔(11) پیشّ ءِ بند ءِ نیم ۔(12) پٹّ ۔ پُرّ ۔ تا ۔ دِرّ ۔ دَرز ۔ دَرگ ۔ چانک ۔ راڑ ۔ رانک ۔(13) جُرّ ۔ چِسیل ۔ چِیرّ ۔ تُرّ ۔ **تَل ءَ** : (س گ) چِیزے ءِ آخری بُنگاہ ۔ چوش کہ کمبل ءِ تل ءَ ۔ (2) بُن بُنی ایر نند ۔ دَر نِیام ءَ ۔ **تَل ءِ بُوتگ** : (ک گ) وَت ءَ تہہ ءَ جاگہہ دیگ ۔ چیر ءَ بُوتگ ۔ توک ءَ بُوتگ ۔ مان بُوتگ ۔ **تَل بَندگ** : (تَل ۔ بَن ۔ دَگ) تلّک بَندگ ۔ سَکّیں تنکّیں اِسپیتیں یادِگہ رَنگیں پوستے کہ خُشک بہ بیت، پوست ءِ سَرءَ تنکّیں سِل پاد آیگ ۔ پوست ءِ چِست بُوتگ ۔ پوست بَندگ ۔ تنکّیں پوست ءِ خُشک ءُ تل زیرگ ۔ پچّل بَندگ ۔(2) لیگار بُوتگ ۔ چِیزے ءِ یا پوستے ءِ سَرءَ تنکّیں تَل ءِ بَندگ ۔ (3) تژ ءگ ۔ کَپّ بُوتگ ۔ شکّ بُوتگ ۔ دِرگ ۔ راڑ بُوتگ ۔ دو پوست بُوتگ ۔ نِیام ءِ دِرگ ۔ **تَل پچ** : (تَل ۔ پچ) (س گ) پڑاہ ۔ تالان ۔ تلشت ۔(2) پچ کنگ ۔ چِیزے ءِ تلاں پچ کنگ ءُ دوَر دیگ ۔(3) بڑ ہنگ ۔ آماچ ۔ **تَل ءِ پچ کنگ** : (ک گ) دوتلیں چِیزے ءِ تَل ءَ لیٹینگ ۔ **تَل پچیں** : (تَل ۔ پَ ۔ چیں) (س گ) ہما کہ سر بستگ نہ انت ۔ پچیں ۔ تالانیں ۔ پڑاہیں ۔ **تَل تَل** : (تَل ۔ تَل) (س گ) باز تَل ۔ باز تژک ۔ راڑ راڑ ۔ شکّ شک ۔ ٹکّر ٹکّر ۔ جُرّ جُرّ ۔ چاک چاک ۔ دِرّ دِرّ ۔ دَرگ دَرگ ۔ شَم شَم ۔ کوس ۔ **تَل تَل کنگ** : (تَل ۔ تَل ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) راڑ راڑ کنگ ۔ بَہر بَہر کنگ ۔ ٹکّر ٹکّر کنگ ۔ پاٹو کنگ ۔ **تَل ءُ توک** : (ن گ) اُنجر ونک ۔ تہی نیمگ ۔ تلانی تہہ ءَ ۔ توک ءُ تلانی جاگہہ ۔ **تَل تلیں** : (تَل ۔ تَ ۔ لیں) (س گ) تَل پچیں ۔ تالانیں ۔ بہر بہریں ۔ شک شکیں ۔ تژکیتگیں ۔ دَرگ دَرگیں ۔ **تَل جنگ** : (تَل ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) چِیزے ءِ سَر بُری پوست ءِ تژاشگ ۔ پوست ءِ تژاشگ ۔ (2) پوست ءَ چہ گوشت ءَ تنگّ تنگّ ءَ پہ کارچ یادِگہ اَزبابے دُور کنگ ۔(3) بزیں پوستے یادِگہ چِیزے ءِ بُرّگ ءُ تنکّیں بَہر کنگ ۔ (4) دَژاجی ءَ راڑ راڑ کنگ ۔ چِست بُوتگیں تلانی دُور کنگ ۔(5) ماہیگ ءِ لاپ کنگ ۔ **تَل جنگی** : (تَل ۔ جَ ۔ نَ ۔ گی) (ن گ) بُرّگی ۔ راڑ کنگی ۔ کَپّ کنگی ۔ **تَل ءَ دیگ** : (ک گ) توک ءَ کنگ ۔ تہہ ءَ جاگہہ دیگ ۔ ماں کنگ ۔ **تَل دیگ** : (تَل ۔ دی ۔ یگ) (ک گ) تَل کنگ ۔ راڑ کنگ ۔ دِرّگ ۔ پہ کارچ بُرّگ ۔ چاک دیگ ۔ دَژاجی ءَ کَپّ کنگ ۔ چرم جنگ ۔ بُرّگ ۔ چانک جنگ ۔ **تلّک** : (تَ ۔ لّک) (ن گ) کسانیں تَل ۔ ٹکّر ۔(2) تنکّیں پوست ءُ پچّل ۔(3) ہر چِیزے ءِ تنکّیں پتّنیں پوست رَنگیں بَہر ۔ **تَل گرَگ** : (تَل ۔ گِ ۔ رَگ) (ک گ) وَت ءَ وَت تژ ءگ ۔ پچ بُوتگ ۔ تل زیرگ ۔ شکّ زیرگ ۔ تژکّ زیرگ ۔ **تَل ءُ واد کنگ** : (ک گ) تباہگ ءَ واد ءُ انار دانگ جنگ ۔ (2) ماہیگ ءِ لاپ کنگ ءُ واد کنگ ۔(3) جنگ ءُ ٹپّی کنگ ۔ **تلیں** : (تَ ۔ لیں) (س گ) ہما کہ تَل انت ۔ ہما کہ دِرتگ ءُ راڑ انت ۔(2) ہما کہ گوں تَل ءِ نسبت داریت ۔ **تلیں راہ** : (تَ ۔ لیں ۔ را ۔ ہ) تچکیں راہ ۔ مادنیں راہ ۔

تَل جتّگ : (تَل ۔ جَ ۔ تگ) (ک گ) تَل جنگ ءِ گوستگال بڑاں تل جنگ ءِ کار بُوتگ ۔ **تَل جتّگیں** : (تَل ۔ جَ ۔ تَ ۔ گیں) تَل جنگ ءِ دیریں گوستگال ۔(2) ہما کہ آئی ءِ تَل جتّگ ۔

تَل کنگ : (تَل ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) کَپّ کنگ ۔ دارءِ یادِگہ چِیزے ءِ کَپّ کنگ ۔ چِیزے ءِ دو یا گیشتریں بَہر ءَ کنگ ۔ **تَل کنگی** : (تَل ۔ کَ ۔ نَ ۔ گی) (ن گ) کَپّ کنگی ۔ تَل جنگی ۔ بُرّگی ۔

تَل ماں تَل : (تَل ۔ ماں ۔ تَل) (س گ) چِیزے ءِ بازیں تل یا چِیزے ءِ بازیں تلانی تہہ ءِ بُوتگ ۔ **تَل ماں تلی** : (تَل ۔ ماں ۔ تَ ۔ لی) (ن گ) دو کَسّے یکّیں بوپ یا نپادءِ تلا بُوتگ ءُ وَپسگ ۔ (2) مردءُ جن ءِ یکّیں نپادءِ تہہ ءَ وَپسگ ۔

تلّ : (تَل ۔ ل) (ن گ) بُرزگ ۔ جُمپ ۔(2) ڈنّ ءُ وڈّانی ہما بُرزگ کہ آئی ءِ سَرءَ یا کرّءَ آپ جم بہ بیت ۔ کوہ ءِ دیم ءِ ڈنّ ۔ ڈل پادیں

مَیدان۔ دو کوہانی نِیام ءِ ڈَنّگ۔ (3) کوہ دیمگ۔ کیلگ۔ کوہ شَم۔ سَر شَم۔ شَم۔ گر۔ (4) کنڈور۔ (5) پہ کِشار کنگ ءَ شَرّ ترِءُ لائقیں زمین۔

تَلّا : (تَل۔ لا) (س گ) مَسکرا۔ گوش ءُ گند۔

تُلّا : (تُل۔ لا) (س گ) لِک کپگ ءِ ہاترءَ چہ چیرءَ بُرزی ءَ تیلانک دیگ۔

تَلّاپ : (تَل۔ لاپ) (ن گ) تڑپ ءُ بُرزگیں جاگہے ءِ ہوَرءِ جَم بُوتگیں آپ۔ تَلّ ءِ آپ۔

تَلاپ : (تَل۔ آپ) (ن گ) ہما ڈگار کہ چار نیمگ ءَ بَندئے گنّنت ءُ پہ آپ ورانیءَ پُرّئے گنّنت۔ ہوتگ۔ تلاوگ۔ ناوڑ۔ گنڈو۔ تالاب۔ (2) تلگیں آپ۔ ہما آپ کہ تلگ اِنت، جُہل نہ اِنت۔

تَلار : (تَ۔ لار) (ن گ) مُہکَم۔ زِ بر۔ (2) کوہ ءِ بُرزیں، دَڑاجیں، بارگ ءُ تنگّیں زِہ یا شُورّ۔ شُورّ۔ تاہار۔ (3) کوہ دیم کہ سِک ءَ سِنگ بہ بیت۔ (4) بُرزین ءُ گٹّیں کوہ۔ تلانگیں کوہ۔ شِیکوخ۔ کتڑاش۔ (5) ٹُوہیں سِنگ۔ **تَلارانی زِہ** : (تَ۔ لا۔ را۔ نی۔ زِہ) (ن گ) کوہ ءِ کلانٹک۔ کوہانی ٹُلّ۔ کوہانی زِہ۔ **تَلاربُرّ** : (تَ۔ لار۔ بُر۔ ر) (س گ) سَکّ تیز۔ زِہ۔ **تَلارءِ بُرّگ** : سَکّیں گڑانیں کارے ءِ کنگ۔ کوہ پڑ وشگ۔ **تَلارءِ پڑ وشگ** : گڑانیں کارے کنگ۔ (2) مُشکُل ءِ آسان کنگ۔ **تَلارءِ تَل کنگ** : مزَنیں کارے کنگ۔ سَکّیں گڑانیں کارے کنگ۔ **تَلاریں** : (تَ۔ لا۔ ریں) (س گ) مُہکمیں۔ مُہریں۔ بُرزیں۔ تڑشتیں۔ گٹّیں۔ (2) بُرزیں ءُ دڑاجیں زِہ۔ **تَلاریں اسپر** : (س گ) مُہر ءُ مُہکمیں اِسپر۔

تَلارا : (تَ۔ لا۔ را) (ن گ) اَسپ ءُ بُوزءِ ساد۔

تَلام : (تَ۔ لا۔ م) (ن گ) گڑانیں دارے ءِ بازیں مَردُمانی چست کنگ ءُ جاہے بَرَگ۔ ہر چیزے ءَ کہ باز مَردُم پہ دَستانی سَرءَ یا ماں کوپگاں کنّنت ءُ برنت۔ چیزے ءِ چست کنگ ءُ دَستاں کنگ ءُ بَرَگ۔ (2) بڈّ کنگ۔ بَڈّ ءَ جنگ۔ (3) بے ساہ۔ **تَلام کنگ** : (تَ۔ لام۔ کَ۔ نگ) (ک گ) باز مَردُمانی ساہ دارے ءِ یا چیزے ءَ را بَندگ ءُ بَرَگ۔ (2) کسے ءِ دَست ءُ پادان گِرگ ءُ بَرَگ۔ **تَلامی** : (تَ۔ لا۔ می) ہما کہ تلام کنگ لوٹیت۔ بڈّءَ کنگی۔

تَلاں بر : (تَ۔ لاں۔ بَر) (ن گ) آبلہ۔ پیٹوسک۔ تڑاول۔ پُوتڑو۔

تَلانج : (تَ۔ لان۔ ج) (ن گ) مزَنیں ٹِلّو۔

تَلانگ : (تَ۔ لان۔ گ) (س گ) کُوکار۔ واہی۔ جاک۔ سلوات۔ (2) (ن گ) ہما کوہ کہ پہک تلار بہ بیت۔ باز سختیں کوہ کہ گوں مُشکُل ءِ دَرکپگ بہ بیت۔ سختیں سِنگ۔ (3) ہما سِنگ کہ چرائیءَ وَرگ جوڑ کنگی دَرپ جوڑ کنگ بیت۔ (4) تَلگ۔ ہما آپ کہ جُہل مہ بیت۔ **تَلانگی** : (تَ۔ لان۔ گی) (ن گ) کم آپی۔ آپ ءِ تَلگی۔ تلانگ ءُ کَم آپ بُونگ۔ ہما جاگہہ کہ اُودءَ آپ کم اِنت۔ (2) کوہ ءِ تلاری یا بُرزی ءُ سختی۔ **تَلانگیں** : (تَ۔ لاں۔ گیں) (س گ) ہما آپ کہ تلانگ اِنت۔ ہما کہ تلانگی ءِ شرّی گون اِنت۔ تلگیں۔ (2) باز سختیں سِنگ۔ بُرزیں۔

تِلاوَت : (تِ۔ لا۔ وَت) (عَ) (ن گ) مسلمانانی مذہبی کتاب، قرآن ءِ وانگ۔

تَلاوَگ : (تَ۔ لا۔ وَگ) (ن گ) آپ داریں جاگہہ۔ تالاب۔ ہوتگ۔ ناوڑ۔ تَلاپ۔ حوض۔

تَلاہ : (تَلا۔ ہ) (ن گ) نادُڑاہیں مَردُم ءِ مدت۔

تِلاہ : (تِ۔ لاہ) بچار : طِلاہ۔

تَلاہَغ : (تَ۔ لا۔ ہَغ) (ک گ) تڑاں تڑ کنگ۔ مُچّی ءِ اے پلّو آ پلّو کنگ۔ (2) شِنگ ءُ شانگ کنگ۔ (3) رُگگ۔ چہ مشک یا چاگل ءَ آپ ءِ کم کم ءَ دَراہگ۔ (4) پڑاہ۔

تَلب : (تَل۔ ب) (س گ) تچک اِنّاں، گمّیں پہ راست ءَ یا چپّ ءَ۔

تَلبار : (تَل۔ بار) (ن گ) بزیں چادِر کہ ہوَرءَ نہ ریچیت ءُ آپ ءَ دَر نہ دنت۔ تلپار۔

تُلپ : (تُل۔ پ) (ن گ) خاندان۔ کُٹم۔ قوم۔ ییہہ۔ (2) رَگ۔ خون۔ توم۔

تَلپ : (تَل۔ پ) (س گ) عیب دار۔ عیبی۔

تَلپار : (تَل۔ پار) بچار : تلبار۔

تَل پُشت :(تَل ۔پُش ۔ت)(ن گ) ماہیگ ءِ لاپ ءِ بدل ءَ آئی ءِ پُشت ءَ چہ بڈّ ءِ نیمگ ءَ تل دیگ۔ **تَل پُشت کنگ** :(تَل ۔پُش ۔ت ۔کَ ۔نگ)(ک گ) ماہیگ ءِ چہ پُشت ءِ نیمگ ءَ تل دیگ۔

تَل پیش :(تَل ۔پی ش ۔ش)(ن گ) باتلی دَرّا بو۔ گرْ اں باریں بُوجیگاں باتلی دَرّا بو یا چہ گور پات ءَ اَڈّ داتگیں دَرّا بو پرا انت کہ ایشاں تَل پیش گوْشنت۔

تلّٹ:(تَل ۔لَٹ)(ن گ) تلشتیں تلانگ۔ ٹِک۔ کوہ ءِ مات بندانی بارگیں کِشک۔ تلہٹ۔(2) ہما کوہ کہ مَردُم سَرءَ ئے اوشتات نہ کنت۔

تلّٹغ:(تَل ۔لَٹ ۔ٹَغ)(ک گ) پادانی تل ءِ دُور بُوئگ۔ ڈل پاداں ترّگ ءِ سَبَب ءَ ماں پادانی چیرءَ دور بُوئگ۔ پادانی سُوہگ۔ سُودگ۔(2) مال ءِ یا دَلوَت ءِ پادانی چیر ءِ آزگ بُوئگ۔

تلّٹی:(تَ ۔لَٹ ۔ٹی)(ن گ) بدُدعا۔ بدگُشی۔

تلخ:(تَل ۔خ)(د)(س گ)(ن گ) تہل۔ دِل گر۔ جوْر۔ جکُندر۔ زَکُور۔ جُکُلت۔ زکُّون۔ زَہریں چیز۔

تلخا:(تَل ۔خا)(ن گ) جرّ ے کہ پہ مالانی کرمانی کُشگ ءَ کارمرز بیت۔

تلّر:(تَل ۔لَر)(س گ) مان نیتک۔ مان مَیار۔(2) مجازیں جنین۔(3) حِیلہ سازیں جنین۔ تلّرُک۔(4) سُبک۔ تُلُّس۔

تلّرُک :(تَل ۔لَ ۔رُک) بچار : تلّر۔

تُلّڑ:(تُ ۔لَڑ)(س گ) بز۔ مرَ ن ۔زَنڈ۔(2)(س گ) ہما ڈگار کہ مُدام کاہ ءِ بُوچ بیت۔ فَصلیں ڈگار۔

تُلُّس :(تُل ۔لُس)(س گ) لاڑُک۔ نازگرّ۔ ہوَسناک۔ چہ سَکّیں دوستی ءَ لاڑُک بُوئگ۔(2) چاپُل۔ چاپلُوس۔ اَنگل۔(3) سُبُک۔ تلّر۔ چیچل۔ چیچلیں جِنک۔ سِٹلاں ساٹو۔(4) ترّن۔ **تُلُّسی** :(تُل ۔لُ ۔سی)(ن گ) سُبکّی۔ چیچلی۔ تلّری۔ **تُلُّسیں** :(تُل ۔لُ ۔سیں)(س گ) تلّریں۔ سُبکّیں۔ چیچلیں۔ ترّنیں۔

تِلِسک :(تِ ۔لِس ۔ک)(ن گ) جِنترءِ چیرتاءِ ہما میہہ کہ سَرتاہ ءِ تڑپک آئی ءِ سَرءَ نادینگ بیت۔ شِپِک۔ تِلیسک۔

تَلَش :(تَ ۔لَش)(س گ) پڑ اہ دپ۔ تلیف۔(2) جہلّگ۔ سرایرگ۔

تَلَشت:(تَ ۔لَش ۔ت)(س گ) ہما رزان کہ جُہل مہ بیت۔ تَلگ۔ تڑشت۔ تل پچ۔ لشت۔ تالان۔ تَلشپ۔(2) شِترانک۔(3)(ن گ) کوہ ءِ ہما دیم بہر کہ تچک ءُ صاف بہ بیت ءُ آئی ءِ سَرءِ سَر کپگ مہ بیت۔ **تَلَشتیں**:(تَ ۔لَش ۔تیں)(س گ) ہما کہ تلشت انت۔ ہما کہ تلشتی ءِ صِفت ءِ مان۔(2) کم جُہلیں دَرپ یا رزان۔ تلگین۔ تلگیں دَرپ۔(3) تالان بُوتگیں۔ **تَلَشتی** :(تَ ۔لَش ۔تی)(ن گ) تلگی۔

تَلَشپ :(تَ ۔لَش ۔پ) بچار : تَلَشت۔

تِلِشک :(تِ ۔لِش ۔ک)(س گ) صاف۔ لسہ۔(2) شِترانک۔(3)(ن گ) تلاریں سِنگ یا وانگ۔ وانگ رَنگیں کوہ یا سِنگ۔(4) تلاریں کوہ ءِ بُن ءِ کنڈ کہ آپ دارنت۔ زِہ آپ۔ پٹّوک۔ تَل کنڈ۔(5) ہما ہند کہ ہمُودءَ مَردُم یا مال تِلشکیت ءُ جُنبزات نہ کنت۔(6) گر۔ بُزکشک۔ گٹّیں راہ۔

تِلشکغ:(تِ ۔لِش ۔کَغ)(ن گ) رُنگ راہ۔(2)(ک گ) پادانی نہ جلّگ۔(3) بدیں گپّے ءِ جنگ۔ بدیں کارے کنگ۔

تَلَفّ :(تَ ۔لَف ۔ف)(ن گ) سَر بری سِل یا پوست چُوڑینگ۔ گواز۔ کوچینک۔

تُلُک :(تُ ۔لُک)(ن گ) سَکّیں کسانیں کیلو کہ پہ بینگ یا دِگہ اَنچیں چیزے ءِ بَہرءِ بانگ ءَ کارمرز بیت۔(2) ہما آپ کہ سَکّ کم اِنت ءُ ہیلتی چپّیت۔ چپ۔ چِپّوک۔ نیست ءِ بروبر۔ کم۔(3) بے جرّ۔ بڑ ہنگ۔

تَلَک :(تَل ۔ک)(ن گ) چہ سِیاہ یا اِسپیت پس ءِ کانٹ ءَ یا دِگہ چیزے ءِ جوڑ کرتگیں کُمک کہ پہ مُرگ ءِ گرگ ءَ کارمرز بیت۔(2) ہما ساہدار کہ آئی مِید چِتگ انت۔(3) شکارگیر۔ کڑوکی۔ کُمک۔ ترّگ۔ **تلک ءِ جنگ** :(ک گ) مُرگ ءِ آہگ ءُ تلک ءِ سَرءِ بستگیں کرم یا دان ءَ دَپ جنگ کہ تلک سرْ بیت ءُ گیپت۔ **تلک ءَ پرّینگ** :(ک گ) لوپ ءِ گُٹّ ءَ دیگ۔(2) کسے ءَ بے واری ءَ

گرَگ ۔(3) کسے ءِ سرءِ سکّیں اَڑ ءُ جنجالے دَوْر دیگ ۔ **تلک ءِ چیر کنگ** :(ک گ) پہ مُرگ ءِ گرَگ ءَ تلک ءِ کلّ کنگ کہ مُرگ مہ گندیت ءُ آئی ءِ سرءِ بستگیں کرم یا دان ءَ بہ جنت ۔ (2) کسے ءِ ماں جنجالے ءَ دَوْر دیگ ءِ ہاترءَ رِپکے جوڑ کنگ یا حیلہ سازگ ۔ **تلک ءِ سرءِ پگ** :(ک گ) تلک ءِ پہ زراب سِٹّگ ۔ **تلک ءِ سن کنگ** :(ک گ) تلک ءِ میںنکّ ءَ اڑینگ ءُ چیر کنگ ۔ **تلک ءَ کپگ** :(ک گ) لوپ ءَ کپگ ۔ جنجال ءُ اَڑے ءَ کپگ ۔

تلِک :(تِل ۔ک)(ن گ) کسانیں گوْنڈیں دار ءُ ٹُکرے کہ ایشی ءِ ہردوئیں سرتراشتگ ءُ توسک انت کہ ماں تلکان گوْزی ءِ لیب ءَ پہ گوْز جنگ بیت ۔ ٹلّ ۔(2) ہراَنچیں گوْنڈیں دارُکے کہ پہ لوپے ءَ اَڑینگ ءِ ہاترءَ سادیا بندے ءِ سرءَ بندگ بہ بیت چو کہ گوانزگ ءِ تلک ۔(3) جولا ہگ ءِ کارگہہ ءِ دددارُک انت کہ ہر یکے بِجّٹے بیت کہ ایشانی بندَ گون حرُک ءَ انت کہ گوں حرُک ءِ لگت کنگ ءَ اے تلِک تانخوٗاں نرءُ مادگ کننت ۔کران ۔(4) شترگ ۔(5) مرَن ۔ٹُوہ ۔ **تلکان گوْزی** :(تِل ۔کاں ۔گو ۔زی)(ن گ) تلک ءُ گوْز ءِ لیبے ۔تلک ءُ گوْز ءُ لیب ۔

تلِلُک :(تِل ۔لُک)(ن گ) ہرن ءِ ہما تلک کہ گوْچ ءُ پنج شیرگ ءَ اَڑینگ بیت ۔

تِلک:(تِ ۔لِک)(د)(ن گ) ہمے سُہرنگیں ٹِک کہ بکّال وَتی پیشانی ءُ چمّانی نیام ءَ جننت ۔

تلکار :(تل ۔کار) بچار: تالکار ۔

تل کالب :(تل ۔کا ۔لِب)(ن گ) چہ پوست یا دارءَ جوڑ کتگیں چپہّ، چوٹّ یا کوش ءِ چیر تل یا کساس کہ ہمے کالب ءَ ایر کننت ءُ پوست ءَ بُرّنت ۔

تُلکّان :(تُ ۔لک ۔کان)(ج گ) ہما چیز کہ چہ کمیّ ءَ پہ تُلُک یا گوں کسانیں کیلوے ءَ بہر کنگ بہ بیت ۔سکّیں کم رس اِتگیں چیز ۔کم بُوت ۔نیستی ۔کمّی ۔(2) ہما آپ کہ سکّ کم انت ءُ نمبگ نہ کنت ۔(3) دِل مانگ ۔تُلک ءِ اوست ءَ ۔نیازمُند ۔(4) وَرگی چیز ءِ کمّیں مقدار کہ مرُدم سیرگانی مکندیت ۔ **تُلکّان بُوتگ** :(تُ ۔لک ۔کان ۔بُو ۔تگ)(ک گ) چیزے ءِ پُورہ نہ بُوتگ ۔کم بُوتگ ۔ **تُلکّاں کنگ** :(تُ ۔لک ۔کان ۔کَ ۔نگ)(ک گ) دِلمانگ کنگ ۔سرپُورہی ءَ نہ دیگ ۔ **تُلکّانی** :(تُ ۔لک ۔کا ۔نی)(ن گ) کمّی ۔نیستی ۔(2) دِلمانگی ۔ **تُلُلگ**:(تُ ۔لُک ۔گگ)(ک گ) کمّی ۔چیزے ءِ سرپُورہی ءَ نہ رسگ ۔(2) کسانیں ءُ کم آپیں چمگّے ءَ آپ ءِ پہ ہیلتے چیبگ یا چُرّگ یا اَنچیں آپ ءِ گرَگ ءُ دَرپ کنگ ۔

تِلِلغ :(تِل ۔لَغ)(ک گ) بے مقصد ءَ گل بُوتگ ۔رَدیں گالوارے یا کارے کنگ ۔رَد بُوتگ ۔بٹال وَرگ ۔

تل کنڈ :(تَل ۔کَن ۔ڈ)(س گ) تلشک ۔تل پچ ۔

تلکیت :(تَل ۔کی ۔ت)(ن گ) بُوجیگانی مرَنیں دَوْرءِ نیام تاکی آچار ۔

تلگ:(تَ ۔لگ)(ک گ) آپ ءِ ماں زمین یا ڈگار ءِ سربرءَ گوْزگ ۔آپ ءِ مان آہگ ۔آپ ءِ زمین ءِ سرءَ شِنگ بُوتگ ۔آپ ءِ دیم ترءَ روگ ۔(2) تالاپ ۔(3)(ن گ) تلانگ ۔تلشت ۔(4) ہما آپ کہ جُہل نہ اِنت ۔ **تلگی** :(تَ ۔لَ ۔گی)(ن گ) ہما کہ گوں تلگ ءَ نسبت داریت ۔(2) ہما جاگہہ کہ جُہل نہ انت ۔ **تلگیں** :(تَ ۔لَ ۔گیں)(س گ) ہما کہ تلگ اِنت ۔(2) کوّر ءِ پہناد ءِ تلانگیں آپ تاچ ۔تلگ ۔(3) ہما کہ گوں تلگ ءَ نسبت داریت ۔

تلّگ :(تَل ۔لگ)(ن گ) ترہ ۔بُرزیں جاگہہ ۔تلّہ ۔

تلمب :(تَ ۔لَم ۔ب)(ن گ) کوہ ءِ ہما کرّ کہ سربُرءَ پٹّن اِنت بلے چیرءَ پچ انت کہ ایشی ءِ چیرءَ نندگ یا جاگہہ کنگ بیت ۔(2) جُڑ وّ ۔کرود ۔(3) ہما بُرزیں گوْرم کہ تنی وہدی نہ پرّ شتگ ءُ نوک پرّ شگ ءَ اِنت، ہمیشی ءِ چیری بہر ۔ **تلمب ءُ لُمبگ** :(ک گ) تلمب ءِ ڈُرگ ،پرّ شگ ۔ایرنندگ ۔ **تلمبیں** :(تَ ۔لَم ۔بیں)(س گ) ہما کہ گوں تلمب ءِ نسبت داریت ۔(2) کرودیں ۔

تلمگ :(تَ ۔لَم ۔مگ)(س گ) سکّیں پڑّوریں دَلوت ۔ساہ دارے ءِ سکّیں پڑّوری ۔

تلمَل :(تَل ـ مَل) (ن گ) بہار کا ہے کہ ایشی ءَ تاک چار کُنڈ اَنت ـ

تِلمِل :(تِل ـ مِل) چار کُنڈیں دوٹُنگی پتّنیں ءُ سُہر بڑ مشیں مُہر گے ءَ قسمے کہ دَست ءَ بندنت ئے ـ دَست ءَ کنگ ءَ مور گے ـ (2) نازءُ نخرہ ـ (3) نازُرک ـ **تِلمِلی** :(تِل ـ مِ ـ لی) (ن گ) ہما دَست کہ تلمل ئے مان بہ بیت ـ (2) دوست ـ دوستار ـ (3) نازُرکی ـ زیبائی ـ

تِلمِلیں :(تَل ـ مَ ـ لیں) زیبائیں ـ نازُرکیں ـ

تلِنگ :(تَ ـ لِن ـ گ) (ن گ) ہوشگ ـ (2) کہُور ءِ شنگر ـ اَنگُور ءِ ہوشگ ـ (3) بے مال ـ نیزگار ـ

تلِنگا :(تَل ـ لِن ـ گا) (س گ) سُبُکیں، بےلجّیں ءُ بےکاریں مَردُم ـ بےغیرت ـ (2) بےہمّت ـ بودلا ـ **تلِنگائیں** :(تَ ـ لِن ـ گا ـ ئیں) (س گ) سُبکیں ـ بےعزّتیں ـ بودلائیں ـ لگوریں ـ

تلو :(تَ ـ لو) (س گ) ہما کہ تَل تَل اِنت ـ پازگُذار ءِ جہلی تک ـ پادءِ دل ـ پادءِ تل ـ (2) ہُورت ہُورتیں چُنڈ یا ٹکُّر ـ

تلّؤ :(تَل ـ لؤ) بچار :تلّہ ـ

تلور :(تَ ـ لور) (س گ) زَمین ءِ سَرءِ اَتلگ ـ شِتور ـ زَمین ءِ سَرءِ دَراج دَراجی ءَ ایر بُوتگ ـ (2) (ن گ) بالی مُرگے ـ چرز ـ **تلور دیگ** :(تَ ـ لور ـ دی ـ یگ) (ک گ) ریڑ دیگ ـ چگل دیگ ـ سِٹگ ـ لیٹ دیگ ـ پڑینگ ـ **تلور گرَگ** :(تَ ـ لور ـ گِ ـ رَگ) (ک گ) آپ ءِ زَمین ءِ سرءِ تلگ ـ (2) دَراج دَراجی ءَ زَمین ءِ سَرءَ کپگ یا ایر بُوتگ ـ

تلوَرا :(تِل ـ وَ ـ را) (ن گ) نارُشت ءِ روگن ـ

تلوَسگ :(تَل ـ وَ ـ سَگ) (ک گ) پہ یکّ چیزے ءِ واہشت ءَ یا گندگ ءَ بےتاہیری ـ وسواس ـ پری پری کنگ ـ بےآرام بُوتگ ـ غم ءُ گرِّتی ـ باڑ ـ پری پری ـ پسلگ ـ پگّگ ـ تبیغ ـ **تلوَسیت** :(تَل ـ وَ ـ سیت) (ک گ) تلوَسگ ءِ گوستگال ءُ آوَ کی ـ (2) ہما کہ گوں تلوسگ ءَ نسبت داریت ـ

تلُوش :(تَ ـ لُوش) بچار : تلَشت ـ

تلُوشت :(تَ ـ لُوش ـ ت) بچار : تلَشت ـ

تَلونک :(تَ ـ لون ـ ک) (ن گ) ہما کرود کہ چہ چیرءَ آپ ءَ دوَر داتگ ءُ برزءَ بارگ منتگ ـ

تَلونگ :(تَ ـ لون ـ گ) (ن گ) قبرءِ شکّ ـ قبرءِ سِنگ ـ

تَلّہ :(تَل ـ لَہ) (ن گ) مسکَرا ـ چرّک ـ مَلنڈ ـ چیوا ـ (2) تلّؤ ـ بُڑزیں ہند ـ ننِدگ ءِ ہند ـ (3) (د) حِشت جَنگ ءِ جاگہہ ـ تلّگ ـ ترّہ ـ (4) پیڑی ـ پڑ اہگ ـ

تَلہار :(تَل ـ ہار) (ن گ) کوہ ءِ تلانگیں بُرزگ ـ تَلار ـ

تلہَٹ :(تَل ـ ہَٹ) بچار :تلّٹ ـ

تلہَڑ :(تَل ـ ہَڑ) (ن گ) ہُورءِ ءُ رَند جاگہہ ءِ لچّ ءُ مین بُونگ ـ لچّ ءُ مین ـ (2) مزَن گوشت ـ بلاہ ـ پڑّور ـ **تلہَڑی** :(تَل ـ ہَ ـ ڑی) پڑّوری ـ مزن گوشتی ـ گوہرتی ـ **تلہڑیں** :(تَل ـ ہَ ـ ڑیں) (س گ) مزَن گوشتیں ـ بلاہیں ـ پڑّوریں ـ

تَلّی :(تَل ـ لی) (ن گ) نپادانی بَرُونک ـ (2) آپ ءِ مشکانی ایر کنگ ءِ ہند ـ مشکانی کاپر ـ (3) دَرچک یا بُوٹگے ءِ کشگ ـ (4) ہما کہ گوں تلّ ءِ نسبت داریت ـ (5) مزنیں کیلو کہ پہ دان ءِ کیل کنگ ءَ کارمرز بیت ـ **تلّی کنگ** :(تَل ـ لی ـ کَ ـ نگ) (ک گ) بُوٹگے ءِ چہ یکّ جاگہے ءَ پٹّگ، دَرکنگ ءُ دومی جاگہے ءَ کِشگ ـ نہال کنگ ـ

تُلی :(تُ ـ لی) (ن گ) ہما چیز کہ پہک بےاُمیت بُونگ ءَ رَند بہ رَسیت ـ (2) ہما چُک کہ پہک نااُمیتی ءَ رَند بہ بیت ـ

تُلّی :(تُل ـ لی) (ن گ) لَدی ـ ہُوک ـ

تِلّی :(تِل ـ لی) (ن گ) نیم پَس ـ نیم پَس ءِ نادُراہی ـ دلوئی ـ (2) سَرجگَر ـ

تِلیسک :(تِ ـ لی س ـ ک) (ن گ) سکّیں کسانیں مُرگ ـ (2) جنتر ءِ تلسک ـ

تلیشگ :(تَ ـ لےِ ـ شگ) (ک گ) واپینگ ـ سہڑینگ ـ قرار کنگ ـ

تلیف :(تَ ـ لی ف) (س گ) پڑاہ ـ تلَش ـ برابَر ـ

تَلیم :(تَ ۔لی ۔م)(ن گ) نوک وَدی بُوتگیں زَہگ ءِ یکّ سالے ءِ پیلوْ بُوتگ ۔ پیدا کیءِ اوّلی سال روچ۔

تم :(تَ ۔م)(ن گ) یکّ کَش ءِ بُووَکیں کارے ءِ بند بُوتگ ءِ جاوَر۔ (2) بس کَنگ یا بس بُوتگ ۔(3) تہاری ءِ مان شانگ ۔(4) واہی ءِ کُوکارءِ کَم بُوتگ ۔ **تم کنگ** :(تم ۔کَ ۔نگ) (ک گ) بس کَنگ ۔ بَند بُوتگ ۔اوشتگ ۔ دارگ ۔تمگ ۔ **تمگ** :(تَ ۔مَگ) (ک گ)تم کنگ ۔بس کنگ ۔ بَند بُوتگ ۔ دارگ ۔

تموک : (تَ ۔موک)(ن گ) ہما کہ تمیتگ ۔ہما کہ تم کَنت ۔ **تموکین** :(تَ ۔مو ۔کیں)(س گ) ہما کہ گوں تَمگ ءِ نِسبَت داریت ۔اوشتاتگین ۔بس کُرتگیں ۔(2) ہما چیز کہ یکّے دِگرءِ سَر ماں چَکّ ءِ کپتگ ءُ ایر اِنت ۔

تماشا :(تَ ۔ما ۔شا)(ن گ) چُجّی ۔ڈاہ ۔مداری ءِ لیب ۔ چارَگ ۔ نِدارگ چارَگ ۔چمّ وَشّ ۔(2) نف ۔کٹّ ۔سِیتّ ۔نپ رَسَگ ۔

تماشا چار : (تَ ۔ما ۔شا ۔چار)(س گ) تماشا چاروک ۔ نِدارہ کنوک ۔**تماشا چارَگ** :(تَ ۔ما ۔شا ۔ چا ۔رَگ)(ک گ) لیب یامداری چارَگ ۔

تمام :(تَ ۔ما ۔م)(ن گ) سَرجم ۔ توام ۔ ہما کہ نیم بُندگ ءُ اِشکندَہ نہ اِنت ۔ پُچّ ۔تیوَگ ۔ خلاص ۔لَسّ ۔ پیلوْ ۔ پُورہ ۔سَرتا سَر۔ دُرست ۔سَحّو ۔**تمامی** :(تَ ۔ما ۔می)(ن گ) سَرجَمی ۔ پیلوْی ۔ **تماین**:(تَ ۔ما ۔ یں) (س گ) پُچ ۔ پُچّیں ۔ دُرستیں ۔ تیوَگیں ۔ سَرجَمیں ۔

تَماہ:(تَ ۔ ما ۔ہ) (ن گ) جوپہ ۔ نیا زمَندی ۔(2) نف ۔کٹّ ۔ واہگ ۔لوٹ ۔ جوپا ۔ جوفغ ۔ لالچ ۔ سِیت ۔لبّ ۔**تماہ دار** :(تَ ۔ ماہ ۔دا ۔ر)(س گ) ہما کہ تماہ داریت ۔ واہگ دار ۔ دِل مانگ ۔ چمّ دار ۔حِرصی ۔**تماہی** :(تَ ۔ما ۔ ہی)(ن گ) ہما کہ تماہ داتگ ۔ لاڑُک ۔شیکل ۔(2) ہما کہ گوں تماہ ءِ نسبت داریت ۔

تمب :(تم ۔ب)(ن گ) ہما دار کہ نزور یا پرُشتگیں کانگ ءِ چیر دیگ بیت ۔ دیوالانی بُن ءِ تمب لکّ کنگ ۔ مِنَک ۔ مِنگ ۔ تمبہ ۔ ٹیک ۔ دَرپک ۔ ڈیکی ۔ تونی ۔(2) مال ءِ یکّ ہندءِ بند کنگ ۔

تمبا تُور : (تَم ۔ با ۔تُور) (ن گ) ماہیگ ءِ قِسمے ۔

تمبالوْ :(تَم ۔ با ۔لوْ)(ن گ) آپ دَرپ ۔(2) چاگل ۔

تَماک :(تَم ۔ما ۔ک) بچار : تمباک ۔

تمباک : (تم ۔ با ۔ک) (ن گ) کِشارے کہ چہ ایشی ءِ تاکاں بیڑی ءُ مُشوک جوڑ بیت ۔مشوک ءِ سول ۔ پٹھا ۔

تمبغ :(تم ۔بَغ)(ک گ) زورمان کَنگ ۔ ڈِگّگ ۔ایر کنگ ۔

تُمبک : (تُم ۔ بُک)(ن گ) ٹِمبک ءِ قِسمے ۔کسانکیں ڈُھلے کہ ایشی ءِ یکّ دیمے ءِ پوست پر اِنت ۔ **تُمبکی** :(تُم ۔بُ ۔کی)(ن گ) ہما کہ گوں تُمبک ءِ نِسبَت داریت ۔(2) ہما کہ تُمبک جَنت ۔

تمبوْ :(تَم ۔بوْ)(ن گ) مِنَک ۔ مِنگ ۔ پیل پا ۔کُل ءِ خِشتی یا سِنگ بَستگیں مِنَک ۔(2) کلاتانی شہر بند یامرَنیں کلات ءِ ہما بہر کہ کوٹ ءِ تیمگ ءِ اِنت کہ پہ ہارءُ آپ ءِ دیم پانی ءِ سَکّ مہکم کَنگ بیت ۔(3) دار ءِ مِنَک کہ بان ءُ بادگیرانی پرُشتگیں تیراں یا کہ براندہ ءِ نیامی تیرءِ چیر دیگ بیت کہ ڈاٹ ءِ بدل ءِ کار کَنت ۔(4) موکو ءِ گس ۔(5) کہول ءِ خیال داروکیں مَردُم ۔(6) تمبہ ۔ٹیک ۔ پاہَند ۔تونی ۔

تمبو : (تم ۔ بُو) (د) (ن گ) خیمہ ۔ اداُرکی نِندگ ءِ جاگہہ ۔ گِدان گژدی ۔

تمبُورگ :(تم ۔ بُو ۔رَگ)(ن گ)تمبِیرَگ ۔ ساز ءِ اَزبابے ۔ دَمبُورَگ ۔ دَمبُورہ ۔(تَم ۔بُو ۔رَ ۔گی) (ن گ) ہما کہ تمبورَگ جَنت ۔تمبورَگ جَنوک ۔ پنچگی ۔(2) ہما کہ گوں تمبورَگ ءِ نِسبَت داریت ۔

تُمبہ :(تُم ۔بَہ) (ن گ) مال ءِ نادُراہی یے ۔

تَمبہ :(تَم ۔بَہ)(ن گ) ہما زنڈیں راستیں دار کہ لوگ ءِ تیرءِ کار مرز بیت ۔شہہ تیر ۔تمب ۔تنبہ ۔توَنڑی ۔(2) دودپیں کا پر ۔

تَمبِیرَگ :(تَم ۔بی ۔رَگ) بچار: تمبُورگ ۔

تمبِیلا :(تم ۔بی ۔لا)(ن گ) گلگ ءِ بَندگ ءِ ہَند ۔(2) اَسپانی جاہ ۔ہما جاگہہ کہ اُودءِ اَسپان ءِ بندنت ءُ گدیم کَنَنت ۔(3) بُرز قدّ ۔ دَراج قدّ ۔

تُمپ :(تُم ـ پ) (ن گ) (س گ) تباہ ءُ بَرباد ـ وَیرَندان ـ تاراج کُتگیں ـ پُل ـ (2) دَمب ـ ڈُمب ـ ڈُمپ ـ باڈم ـ بُرزیں زَمین ـ (3) چیزے ءِ وَدی نہ بُوتگ ـ رُمپ ـ (4) مکران ءِ کیچ ءِ ضلع ءِ کسانیں شہر ءُ بازارے ـ **تُمپانی** :(تُم ـ پا ـ نی) (ن گ) نیستی ـ بَربادی ـ تباہی ـ **تُمپ ءُ تاراج کنگ** :(ک گ) پُل ءُ لُٹّ کنگ ـ لُٹ ءُ مارکنگ ـ تباہ ءُ بَرباد کنگ ـ وَیرَندان کنگ ـ **تُمپ ءُ تاراج بُوتگ** : (ک گ) تباہ ءُ بَرباد بُوتگ ـ وَیرَندان بُوتگ ـ لُٹّ ءُ پل بُوتگ ـ **تُمپ بُوتگ** :(تُم ـ پ ـ بُو ـ تگ) (ک گ) بیگوْاہ بُوتگ ـ وَیران بُوتگ ـ بَرباد بُوتگ ـ **تُمپ کنگ** :(تُم ـ پ ـ کَ ـ نگ) (ک گ) جَنگ ءُ پُلگ ـ بَرباد ءُ وَیرَندان کنگ ـ

تُمپگ :(تُم ـ پَگ) (ن گ) بُرزگ ـ ڈُمپگ ـ چہ زَمین ءِ بُرزتریں جاگہہ ـ ڈُمپ ـ بُٹّ ـ جُمپ ـ ڈِکّ ـ جُمپگ ـ ڈُپّ ـ ڈیمبر ـ (2) وَیراندان بُوتگیں جاگہہ ءِ پَشت کپتگیں نِشان ـ مکّیں حاک ـ باڈُم ـ

تَمپاس :(تَم ـ پاس) بچار : ہمپاس ـ

تَمِت :(تَ ـ مِت) (س گ) (ک گ) ساکم ـ دائم ـ مُہکم ـ نہ سُروک ـ

تَمتَمائی :(تَم ـ تَ ـ ما ـ ئی) (ن گ) عیش ـ آرام ـ آسُودگی ـ

تَمِّتہ :(تَم ـ مے ـ تہ) (ن گ) جاڑیں لچّیتگیں ـ (2) یکّے گوں دومی ءِ پیوست ـ یکّے گوں دومی ءِ ہواریں ـ

تِمِر :(تِ ـ مِر) (ن گ) سولے کہ دَریاءِ دَپ ءِ سورگ ءُ کلڑیں زَمین ءَ رُدیت ـ کوَرءِ ماں دَریاءِ بوجَگ ءِ جاگہہ ءَ رُستگیں دَرْچک ـ

تَمَرد :(تَ ـ مَر ـ د) (س گ) تیاریں مرد ـ زور آور ـ مرَن دل ـ گُرُوناک ـ بَہادُر ـ زوراک ـ نہ ترس ـ مَست ـ نَولّ ـ مرَن مرّ ـ گوْہرت ـ اَلُنڈ ـ **تَمَردی** :(تَ ـ مَر ـ دی) (ن گ) گُرُوناکی ـ گوْہرتی ـ زورمَندی ـ بَہادُری ـ توان داری ـ مرَن مرّی ـ **تَمَردیں** : (تَ ـ مَر ـ دیں) (س گ) زوراوریں ـ بہادریں ـ نترسیں ـ گوہرتیں ـ مرَن مرّیں ـ مڑاہ داریں ـ

تَمزَو :(تَم ـ زَ ـ وَ) (ن گ) گوں نریں ترمپاں ہوْرءِ یکّ شل ءَ گوْارگ ـ

تُمُک :(تُ ـ مُک) (ن گ) سیچین ءِ ٹُنگ کہ بندیک مان کنگ بیت ـ ٹُکّ ـ دُکّ ـ سُمب ـ

تَمُلک :(تَم ـ مُک) (ن گ) غلّہ ءِ اَمبار ـ

تُمَن :(تُ ـ مَن) (ن گ) ٹُگّر ـ بولک ـ اُستمان ـ راج ـ قوم ـ ٹکّ ـ پاڑو ـ کہول ـ (2) دو ہزار جنگی سوارانی ٹُولی ـ (3) ایران ءِ زرّ ءِ نام ـ **تُمَن دار** :(تُ ـ مَن ـ دار) (ن گ) تُمن ءِ مستر ـ سَردار ـ کماش ـ راج واجہ ـ ٹکّ ءِ پاگ واجہ ـ (2) لشکر ءِ سروک ـ **تُمَنی** : (تُ ـ مَ ـ نی) (ن گ) ہما کہ گوں تُمن ءِ نِسبت داریت ـ

تَمَنچہ :(تَ ـ مَن ـ چہ) (ن گ) پیڑدہ ـ پستول ـ تُوپنچہ ـ وتاس ـ

تَمّہ :(تَم ـ مَہ) (س گ) ایرماد ـ نرم ـ **تَمّہ بُوتگ** :(تَم ـ مَہ ـ بُو ـ تگ) (ک گ) ایرماد بُوتگ نرم بُوتگ ـ فرماں بَردار بُوتگ ـ جَہل کپگ ـ نزور بُوتگ ـ **تَمّہ کنگ** : (تَم ـ مَہ ـ کَ ـ نگ) (ک گ) ایرماد کنگ ـ نرم کنگ ـ **تَمیتگ** :(تَ ـ مِ ـ تگ) (ک گ) بس کُتگ ـ اوشتاتگ ـ ہلاس بُوتگ ـ قرار گپتگ ـ

تَمّی :(تَم ـ می) (ن گ) جولاہگ ءِ کارگہہ ءِ ہما دَراج ءُ پتّنیں تہتگ رَنگیں آزباب کہ پہ اوتاگانی جَنگ ءَ کارمرز بیت ـ

تَمیز :(تَ ـ می ـ ز) (ن گ) فرق ـ پیر ـ (2) شہم ـ گِرّاں مہذب ـ (3) رواداری ـ سِلک ـ ہاتِر ـ (4) چیری لُنٹ ءِ چیرءِ گمّیں مُود کہ چہ رِیشاں بُرزانت ـ

تَن :(تَ ـ ن) (ن گ) مادگیں دَلوتانی مِس کنگ ءُ زاہگ ءِ اعضاء ـ (2) گوْر ـ گودان ـ (3) (ج گ) اَنگہ ـ تناوہدءِ یا گزرءِ حدّ ءَ ـ تاں کپّے ءَ ـ تنا کساس ءَ ـ

تُنّ :(تُن ـ ن) (ن گ) تُژن ـ تُنّگی ـ تُنّگ ـ پہ وَرگ ءَ آپ ءِ طلب یا گزر ـ پہ وَرگ ءَ آپ ءِ لوٹ ـ **تُنّ آپ** :(تُن ـ ن ـ آپ) (س گ) پہ آپ ءَ تُنّیگ ـ (2) ہما زَمین کہ آزمان گندانت ـ (3) تُنّگیں کِشار ـ **تُنّ ءِ پڑ وشگ** :(ک گ) آپ وَرگ ءُ تُنّ ءِ ہلاس کنگ ـ (2) تُنّ ءِ ہلاس بُوتگ ـ چہ آپ ءَ سیر بُوتگ ـ **تُن توس** :(تُن ـ توس) (س گ) ہما چیز کہ تُنّ ءَ بارت ـ **تُنّ ءِ ہلا ہوش** :(س گ) زیادہیں تُنّ ـ ہوشام ءِ جاور ـ **تُنّی** :(تُن ـ نی) تُنّیگ ـ ہما کہ تُنّگ اِنت ـ تُنّگ ـ

تنا : (تَ ـ نا) (ج گ) تاں آ ـ تاں ہما ـ تاں ہما وہدء ـ

تناب : (تَ ـ ناب) (ن گ) تاب ءُ ریس کُتگیں ہما بند یک کہ گوش ءِ سُہران ءَ قید کنت ـ (2) تہت ءِ بندیکی روت ـ (3) سُوت ءِ پتنیں ساد ـ مُہر ءُ مُہکمیں ساد ـ تناؤ ـ (4) چیر دان ـ

تنا داں : (تَ ـ نا ـ داں) (ج گ) تاں آ جاگہ ءَ ـ تن آ حدّ ءَ ـ تنا کساس ءَ ـ تنا جاگہہ ءَ ـ تاں ہما وہدء ـ **تنا دیں** : (تَ ـ نا ـ دیں) (ج گ) تاں آوہدی ـ تاکہ آوہدیں ـ دانکہ آوہدی ـ تنا وہدی ـ

تناو : (تَ ـ نا ـ و) (ن گ) چُوڑ ـ ریز ـ تنئیل ـ ساد ـ تناب ـ

تنا وہدی : (تَ ـ نا ـ وَہ ـ دی) بچار : تنا دیں ـ

تنب : (تَن ـ ب) بچار : تمب ـ

تنبہ : (تَن ـ بہ) بچار : تمبہ ـ

تنجاری : (تَن ـ جا ـ ری) (ج گ) تنیگہ ـ تاں اَنّی ـ تاں اے وہدء ـ تاں اَنگت ءَ ـ تاں اے دمان ءَ ـ

تنجیل : (تَن ـ جی ل) (ن گ) مَرَنیں دیگ ـ پرٖ اہیں لوہی ـ

تنچ : (تَن ـ چ) کشّگ ءِ جند ـ چِلّگ ـ (2) چہ پیدائش ءَ رند گونڈیں زہگانی بندگ ءِ وڑ ءُ بیم ـ دز بند ـ (3) تنچگ ءِ وَڑ ءُ بیم ـ (4) (ن گ) سے برٖ اگ ءَ رِستگیں، تاب داتگیں ءُ آپ گوہت کُتگیں ساد کہ پہ لوگ ءُ کاپر ءِ دارانی تنچگ ءَ کارمرز بیت ـ (5) تنچگ ءِ فرماں گال : بہ تنچ ـ **تنچگ** : (تَن ـ چَگ) (ک گ) مُہر بندگ ـ پتا ہگ ـ ٹٹا ہگ ـ پیڑا ہگ ـ **تنچگی** : (تَن ـ چَ ـ گی) (ن گ) ہما کہ تنچگ لوٹیت ـ تنچگ ءِ آوَ کی ـ (2) ہما کہ گوں تنچگ ءَ نسبت داریت ـ **تنچوک** : (تَن ـ چوک) (ن گ) ہما کہ تنچیت ـ (2) ہما کہ گوں تنچگ ءَ نسبت داریت ـ

تند : (تَن ـ د) (ن گ) موکو ءِ کُدام کہ چو کُردیں دامے ءَ جوڑ کنت ـ موکوانی بستگیں کُدو ـ جال ـ (2) بزیں بندیک ـ بزیں ساد ـ (3) چیزے ءِ سر برءَ بستگیں پُڑّ ـ (4) ہُورتانی بندگ ءِ ہاتر ءَ دَرَاجیں سادے ءِ سر ءِ بُلم ـ (5) سِیاہ یا اِسپیت پسانی یکّ جاہ بُلم کنگ ءِ ساد ـ (6) یکّ جاہ بندگ ـ ہما چِٹّ کہ سِیاہ یا اِسپیت پس ءِ گردن ءَ مان کارنت ءُ بہ دارے ءَ یا میخے ءَ بندنت ئے ـ (7) کسانیں چِیلک ـ چِیلک ـ (8) پنگو ـ پینگو ـ **تند بند** : (تَن ـ د ـ بَن ـ د) (س گ) (ن گ) دَرَاجیں سادے ءِ دوئیں سَراں میہاں بندگ ءُ ہمے ساد ءِ نیام ءَ پہ زاگل یا گوُرَگ ءَ چِیلکاں بندگ ءُ ہر چِیلک ءَ گوں یکّ شنگے یا گوُرے ءَ بندگ ـ بُلم ـ بُلم کنگ ـ سلّاڑغ ـ **تند بندگ** : (تَن ـ د ـ بَن ـ دَگ) (س گ) نِدگ ـ پُڑ بندگ ـ چیزے ءِ سر بری تَل ءِ چِلّ ءُ لیگار بُوتگ ـ (2) مال ءَ را پینگو کنگ ـ (3) موکو ءِ کُدو ءِ اڈّ کنگ ـ تندگ ـ **تند کنگ** : (تَن ـ د ـ کَ ـ نگ) (ک گ) شنِکّ یا گوُرگاں یکّ جاہ کتار ءَ بندگ ـ سلّاڑگ ـ کسے ءَ را لوپ کنگ ـ بندگ ـ مال ءِ بُلم کنگ ـ **تندگ** : (تَن ـ دَگ) (ک گ) تند بندگ یا تندوڑیں چیزے جوڑ کنگ ـ تند ءِ گرَگ ـ **تندو** : (تَن ـ دو) (س گ) ہما چیز کہ چو موکو ءِ تند ءَ بہ بیت ـ (2) (ن گ) موکو ـ (3) ہما کہ تند بندیت ـ

تِندا : (تِن ـ دا) (ن گ) لاندویں پس ـ پرٖ وریں پس ـ

تَندا : (تَن ـ دا) (ن گ) تند ءِ بیم ءِ تل ماں تلیں یا بند داتگیں دَرَاج دَرَاجیں قصّہ ـ دَرَاجیں داستان ـ

تندِلان : (تَن ـ دِ ـ لان) (ن گ) کُد ءِ دَرَاجی یا پرٖ اہی ءِ اوتاگ ـ

تندُور : (تَن ـ دُو ـ ر) (د) تَرُون ـ **تندُور ءِ مَرد** : (ن گ) تندُور ءِ اِشکرانی سُرینوک ـ شُو ـ

تنز : (تَن ـ ز) (ن گ) آباد ءُ پرٖ وریں اُشتر ءِ گوشت کہ چہ بازیں کار ءَ رِچیت ـ آڈ لگ ـ ڈہگ ـ **تنز کُتگیں** : (تَن ـ ز ـ کُ ـ تَ ـ گیں) (س گ) ہمائی ءِ کہ گوشت ایر ریتگگ ـ (2) ہما اُشتر کہ آڈل اِتگ یا ڈہ اِتگ ـ **تنز کنگ** : (تَن ـ ز ـ کَ ـ نگ) (ک گ) لاغر بُوتگ ـ اُشتر ءِ گوشت ءِ رِچگ ـ پرٖ وریں اُشتر ءِ لاغر بُوتگ ـ

تنزگ : (تَن ـ زَگ) (ک گ) چہ زَمین ءِ ٹُنگے ءَ یا چہ نل یا دگہ اَنچیں جاگہے ءِ کہ آئی ءِ تہہ ءَ آپ یا گندگیں آپ بہ بیت کہ گوں زور ءِ پر بُوتگ ءَ یادگہ نیموّ نے ءِ چرائیا گوات ءِ گوں زور ءَ دَرآ ہگ ءِ سَبَب ءَ ہمے گوات ءِ ہمراہی ءَ آپ یا گند ءِ دَرآ ہگ ـ (2) رِچگ ـ آپیں چیزے کم

ّ کم ءَ دَرآہگ۔ پچُرّگ۔ (3) (ن گ) کیچ ءِ ضلع ءَ یک میتگ ءِ جاگہے ءِ نام اِنت۔ **تنزینگ** : (تَن۔ زِے۔ نگ) (ک گ) کسانیں زَہگ ءِ لاپ ءَ گوں گوات ءَ دَرآتلگیں کمّیں آپینک۔ انچیں آپینک ءِ کم کم ءَ رِچگ۔ (2) آپ ءِ تنزگ۔

تنزَغ : (تَن۔زَغ) (ک گ) گوَ پگ۔تنگ۔

تنڑی : (تَ۔نَ۔ڑی) (ن گ) مال ءِ پَسانی سَر ءَ کانٹ۔ (2) مال ءِ نشانی۔ ٹکّ۔ **تنڑیں** : (تِ۔نَ۔ڑین) (ن گ) ٹکّ۔نشان۔ پیداوری۔

تنسار : (تَن۔سار) (ن گ) بازآپ وَرگ۔تھنسوْ۔تُنّیگ۔ تُنّگ۔ (2) بےسُرءُپُرءَ ایر بُوَگ۔ (3) بےواکی۔ ہنوش۔ **تنساری** : (تَن۔سا۔ری) (ن گ) بےواکی۔بےتہمبلی۔ (2) ساپاری۔

تنسگ : (تَن۔سَگ) (ک گ) گُشادگُشادی ءَ آپ یا آپیں چیز ءَ ایر بَرَگ۔ گشّ کنگ۔ (2) تون ءَ ایر کنگ ءُ وہدءَ مُود ءِ بیڑا بُہگ یا بَرَگ ءُ آرگ۔ **تنسگی** : (تَن۔سَ۔گی) تنسگ ءِ آوَکی۔ (2) ہما کہ تنسگ لوٹیت۔

تنسہ : (تَن۔سَہ) (ن گ) حُشک۔بےآپ۔تاآپ۔

تنش : (تَن۔ش) بچار : تَشّ۔

تَن شود : (تَن۔شود) (ن گ) ہماتہتگ کہ مُردگ ءَ آئی ءِ سَرءَ واپیننت ءُ شودَنت۔ مُردہ شودءِ داریاتہتگ۔ (2) مُردگ ءِ شودگ ءِ جاگہ۔

تنک : (تَن۔ک) (ن گ) پڑ اہ اناں۔ میتگانی یا بازار ءِ ہماراہ کہ پڑاہ نہ اِنت۔ دمک۔ (2) (س گ) گونڈی۔ نزّیک۔ (3) دِرّہ۔ کوہانی نیام ءِ راہ۔ تنگ۔ توک۔ **تنک آرگ** : (تَن۔ک۔آ۔رَگ) (ک گ) چاریں کُنڈاں پیچگ۔ مان تزّینگ۔ (2) پڑاہی ءِ کم کنگ۔ (3) تنگ کنگ۔ **تنکی** : (تَن۔کی) (ن گ) ہمُو داں کہ راہ یا کوَرنزّیست ءُ تنک بہ بیت۔ ہما کہ گوں تنک ءَ نسبت داریت۔ (2) تنک بُوَگ۔ پڑاہ ناں۔ **تنکین** : (تَن۔کے۔ن) (س گ) ہما کہ گوں تنکی ءَ نِسبت داریت۔ چوکہ تنکیں راہ۔تنکیں جاگہ۔ (2) ہما کہ تنک اِنت۔ ہما کہ پڑاہ نہ اِنت۔

تنکّ : (تَ۔نک۔ک) (س گ) ہما کہ آزنڈ ءُ بزنہ اِنت۔ (2) ہما کہ پتن نہ اِنت۔ (3) کم۔ اِنچک۔ (4) نازُرک۔ (5) مُچّی ءِ کم بُوَگ۔تنکّ ترّگ۔ (6) آپینک۔سُتّ۔ **تنکّ بُرّ** : (تَ۔نک۔ک۔بُ۔ر) (س گ) بارگ بَند۔لاغر۔ **تنکّ بند** : (تَ۔نک۔ک۔بَن۔د) (س گ) ہما مَردُم کہ ڈیلّ ءُ بند ءَ نازُرک اِنت۔ بارگ بند۔ **تنکّ دون** : (تَ۔نک۔ک۔دون) (س گ) ہما جاگہہ یادیوال کہ تنکّ تنکّ دونتگ۔ **تنکّ دیم** : (تَ۔نک۔ک۔ دِے۔ م) (س گ) ہما مَردُم کہ دیم نازُرک اِنت۔ (2) بارگ دیم۔ **تنکّ رَکّ** : (تَ۔نک۔ک۔رَک۔ک) (س گ) تنک لُنٹ۔ وَشّ دُژوشُم۔شرّرنگ۔ **تنکّ لُنٹ** : (تَ۔نک۔ک۔لُن۔ٹ) (س گ) تنکّ رَکّ۔ ہما کہ لُنٹ ئے تنکّ ءُ نازُرک اَنت۔ **تنکّی** : (تَ۔نک۔کی) (ن گ) ہما کہ گوں تنک ءَ نسبت داریت۔ (2) تنکّی ءِ جاوَر۔ **تنکّیں** : (تَ۔نک۔کیں) (س گ) ہما چیز کہ بزنہ بیت۔ ہما کہ تنکّ اِنت چوکہ تنکّیں کاگد۔تنکّیں گُشان۔

تنکّ سار : (تَ۔نک۔ک۔سار) (س گ) مال ءِ گٹّ یا گٹّ کنگ۔ (2) تنکیگی۔ بدحالی۔ **تنکّ سار کنگ** : (تَ۔نک۔ک۔سار۔کَ۔نگ) (ک گ) مال ءِ پہ گِرَگ ءَ گٹّ کنگ۔ (2) پریشان کنگ۔ بدحال کنگ۔ (3) شیِران ءَ آپ مان کنگ۔ **تنکّ ساری** : (تَ۔نک۔سا۔ری) (ن گ) بدحالی۔ (2) شُردی۔

تنکّ عقل : (تَ۔نک۔ک۔اَق۔ل) (س گ) کم عقل۔ کم زانت۔ بودلا۔ **تنکّ عَقلی** : (تَ۔نک۔ک۔اَق۔لی) (ن گ) کم عقلی۔ کم زانتی۔ بےسُدّھی۔ بودلائی۔ نزانتکاری۔ کم پہمی۔ **تنکّ عقلیں** : (تَ۔نک۔ک۔اَق۔لیں) (س گ) کم عقلیں۔ کم دانشیں۔نزانتکاریں۔بےسُدّھیں۔بودلائیں۔کم پہمیں۔

تُنُکّار : (تُ۔نُک۔کار) (ن گ) دَرمانے کہ زَرگر طِلاہ ءُ نُکرہ ءِ دِگہ انچیں مادنانی نرم کنگ ءَ کارمرزئے کننت۔

تنک مرّ :(تَ۔نک۔مَر۔ر)(س گ) تنک باطن۔کم دِید۔(2) کم قیمت۔کم نیاد۔(3) لاغر۔نزور۔**تنک مرّیں** :(تَ۔نک۔مَر۔ریں)(س گ) کم زانتیں۔کم دیدیں۔کم توانیں۔(2) نزوریں۔لاغریں۔نادست رسیں۔

تنگ:(تَ۔نگ)(ک گ) تنگّ تنگّ ءِ پڑاہ کنگ۔تنگّ تنگّ ءِ پڑاہ رَوَگ۔مان پوشگ۔ترّمگ۔(2) موکو ءِ گُدام ءِ جوڑ کنگ۔(3) موکو ءِ تند ءِ بندگ۔تنزّغ۔گوّپگ۔(4) وَتی سَرءَ وت تنچگ بُوَگ۔(5) گُد ءِ ٹُنگ ءَ گوں بندیک ءَ بند کنگ ءِ وڑے۔ **تنیتگ** :(تَ۔نِ۔تگ)(ک گ) تنگ ءِ گوّستگال بزاں تنگ ءِ کارکُتگ، چو کہ موکو ءَ گُدام تنتگ۔(2) گوّپتگ۔نچینتگ۔

تنگ :(تن۔گ)(ن گ) بار ءِ نیم۔نیم بار۔(2) ہما ساد کہ اولاک ءِ سرّین ءَ بستگ کہ رہت، پالام یا زین ءَ داریت۔دَلوت ءِ لاپ ءِ چیر ءِ بندگ ءِ ساد۔سینہ بند۔(3) گوکانی کشتگیں ڈگار ءِ ہرپل ءِ اے سَرءَ تاں آسَر ءِ دَراجی۔(4) داربڈّ۔(5) ڈگار ءِ بجتّانی رِد۔(6) نیزگار۔بدحال۔تنک۔سوڑہو۔سوکی۔(2) نزّ۔**تنگ ءِ بُجگ** :(ک گ) اولاک ءِ بار ءِ بُجگ۔ اولاک ءِ سرءَ ایریں بار یا تنگانی پچ بُوَگ۔(2) اَسپ یا اُشتر ءِ سرّین ءِ مان کشّیں ساد ءِ پچ بُوَگ۔**تنگ کنگ** :(تن۔گ۔کَ۔نگ)(ک گ) بزّگ کنگ۔شزار کنگ۔سوکی کنگ۔دِل سِیاہ کنگ۔تنک آرگ۔بےزار کنگ۔(2) گٹّ کنگ۔ وام یادِگہ داتگیں چیزے ءِ پدا لوٹگ ءَ گُجّت کنگ۔(3) اولاک ءِ بار ءِ ہم وزن یا ہم تنگ کنگ۔(4) پڑاہیں چیزے ءِ پڑاہی ءِ کم کنگ۔

تنگ کشّ :(تن۔گ۔کش۔ش)(ن گ) تنگ کشّیں ساد۔ہما ساد کہ اولاک ءِ پالام، زین یا رہت ءَ مان ترّینگ ءُ بندگ بیت۔ہما ساد کہ پہ اولاک ءِ تنگانی برابر کنگ یا دارگ ءِ کارمز بیت۔

تِنگ :(تن۔گ)(ف گ) تِنلگ ءِ فرمان گال: بہ تنگ۔(2) آپ، شِیر یادِگہ اَنچیں آپینکے ءِ مزنیں گُٹّے ایر بَرگ یا کہ آئی ءِ اندازگ چو کہ : تِنگے آپ۔تِنگے شِیر۔(3) پہ آپ ءِ ایر بَرگ ءِ گُٹّ ءِ کساس۔(4)(ن گ) گُٹّ۔گُلمب۔

تُنَگّ:(تُن۔نگ)(ن گ) ٹُنِّیگ۔ہما کہ آپ وَرگ لوٹِیت۔ ہَمائی ءَ کہ آپ ءِ وَرگ ءِ خواہش اِنت۔ہما کہ تُنّ ءَ گپتگ۔تُنیّ۔تُشنگ۔
تُنگّی :(تُن۔نَ۔گی)(ن گ) تُنیّ بُوَگ۔تُنگّ بُوَگ ءِ مارِشت۔
تاں گو :(تاں۔گو)(ج گ) دانی۔دانکو۔کُجا نگو۔
تِنگار :(تن۔گا۔ر)(ن گ) مسّ ءِ پینزار۔آپیں چیزے ءِ پہ ٹرُندی ءَ دَرا آہگ۔ پہ مس کنگ ءَ اعضا ءِ لٹّ بُوَگ ءُ مسّ ءِ رچگ۔ ٹِنگار۔ٹینگ گرگ۔(2) زنڈیں پینزار۔**تِنگار بندگ** :(تن۔گار۔بَن۔دَگ)(ک گ) آپ ءِ چہ نوک، نَل یا کہ زور مَندیں چَمّگ ءَ دَرا آہگ۔(2) آپ یا آبدَست ءِ تِنگار وَرگ۔**تنگاری** :(تن۔گا۔ری)(ن گ) سُہر دانگیں کروچیں مچّے۔
تنگ دَست :(تن۔گ۔دَس۔ت)(ن گ) وار۔غریب۔بزّکار۔نیزگار۔بےمال۔لاچار۔بےمدّی۔بےدَزرس۔کمزور۔کم واک۔**تنگ دستی** :(تن۔گ۔دَس۔تی)(ن گ) دَست ءِ تنگ بُوَگ۔بےمالی۔واری۔نیزگاری۔بےدَزرسی۔تنگی۔سکّی ءُ سوری۔
تنگ دستیں :(تن۔گ۔دَس۔تِے۔ن)(س گ) بےزرّ ءُ بےمالیں۔نیزگاریں ءُ بےدَزرسیں مَردُم۔
تنگ دِل :(تن۔گ۔دِل)(س گ) غم جت۔مُونجا۔بےچاڑ۔نَہ وَشّ۔**تنگ دِلی** :(تن۔گ۔دِ۔لی) غم جتی۔مُونجائی۔بےوشّی۔بےچاڑی۔
تنگُر:(تن۔گُر)(س گ) ہما مَردُم کہ رُوءِ پچّ نہ اِنت۔مُورک ءِ مُجگ۔مٹّوخ۔
تنگ رُو :(تن۔گ۔رُو)(س گ) ہما کہ ہر وہدءَ مُج اِتگ ءُ رُوءِ پچّ نہ اِنت۔مُج اِتگ دیم۔(2) بےریائیں مَردُم۔بےلِہاز۔
تِنلگ :(تن۔لگ)(ک گ) آپیں چیز یا آپ ءِ پہ مزن مزنیں گُٹّ وَرگ۔یکّ پارگی وَرگ۔یکّ گین ءِ وَرگ۔(2) نوش کنگ۔**تِنگ گرگ** :(تن۔گ۔گِ۔رگ)(س گ) گُٹّ گُٹّ ءِ وَرگ۔(2) شرّی ءِ وَرگ۔**تِنگگی** :(تن۔گ۔گی)(ن گ) ہما کہ تنلگ لوٹِیت۔نوشگی۔وَرگی۔(2) تِنلگ ءِ آوَکی۔

تِنگیتِنگ :(تِن ـ گِ ـ تَنگ) تِنَنگ ءِ گوستگاں ـ (2) وارتَنگ ـ آپین چیزے یکّ گین ءِ ایر بُرتَنگ ـ

تَنگوْ:(تَن ـ گوْ) (ن گ) طِلاہ ـ سُہر ـ تنگہ ـ (2) دِلاوَر ـ بہادُر ـ

تَنگوْ ءِ تورَگ : (س گ) سُہرءِ تورَگ ـ گڑاں قیمت ءِ زیرگ یا دیگ ـ **تَنگوْیں** :(تَن ـ گَ ـ ویں) (س گ) طِلاہیں ـ بے بہائیں ـ قیمتی ـ **تَنگہی** :(تَن ـ گَ ـ ہی) (ن گ) طِلاہ رَنگ ـ طِلاہ وَڑ ـ ہما کہ گوں طِلاہ ءِ نسبت داریت ـ ذِریشک ـ طلاہی ـ

تَنگہ :(تَن ـ گہ) بچار :تنگوْ ـ

تَنگی:(تَن ـ گی) (د)(ن گ) تَنگ بُوَنگ ـ تنگدَستی ـ بدحالی ـ واری ـ عَذابی ـ **تَنگیں** :(تَن ـ گے ـ ن)(س گ) ہما کہ تَنگ ءُ بد حال اِنت ـ

تُنّ مَرگ :(تُن ـ ن ـ مَر ـ گ)(س گ) چہ تُنّ ءِ مرگ ـ (2) ہما کِشار کہ آپ ئے مہ رَسیت ءُ مَرگی بہ بیت ـ **تُن مَرگیں** : (تُن ـ مَر ـ گیں) (س گ) تُنگَیں ـ (2) چہ تُن ءِ مُرتگیں یا مرگی ـ

تَنِنگا : (تَ ـ نِن ـ گا) (ج گ) تاں اے وَہدءَ ـ تاں اے دمان ءَ ـ تنیگا ـ

تَنی:(تَ ـ نی) (ج گ) تاں اے وَہدءَ ـ تاں اے دمان ءَ ـ تاں اے ساعت ءَ ـ تاں انوّ گا ـ تا اَنّی ـ

تَنوب : (تَ ـ نوب) (ن گ) آسَراتی ـ وَشّی ـ سیرگانی ـ (2) پڑاہی ـ شاہگانی ـ پہر ـ شان ـ **تَنوبان**:(تَ ـ نو ـ بان) (س گ) چہ وَشّی ءُ گل ءِ پیچ رِچِگ ـ شاداں بُوَنگ ـ وَشّی ءُ سیرگانی ـ **تَنوبانی** :(تَ ـ نو ـ با ـ نی) (ن گ) وَشّی ـ گل ءُ شادانی ـ (2) سیرگانی ـ وشحالی ـ ہزگاری ـ **تَنوبانیں** :(تَ ـ نو ـ با ـ نیں) (س گ) وشّیں ـ سیریں ـ وشّ حالیں ـ گل ءُ شادانیں ـ ہزگاریں ـ

تَنہا : (تَن ـ ہا) بچار : تہنا ـ

تَنِے : (تَ ـ نِے) (ج گ) تاں اے ـ تَنی ـ

تَنی :(تَ ـ نی) (ج گ) تنے ـ تاں اے دَمان ءَ ـ تاں اے وَہدءَ ـ تاں اَنّی ـ

تِنّی :(تِن ـ نی) (ن گ) ہما کہ گوں تیِن ءِ نِسبت داریت ـ (2) تیِن ءِ رَنگ ـ تیِن ءِ وڑ ـ (3) تیِن ءِ سَرءِ پتنگگیں گلّہی یا بڑنجی نان ـ

تَنیچک :(تَ ـ نی چ ـ ک) (ن گ) کُرِّ ـ لَمب ـ (2) تنگّیں پوش ـ

تَنیہا :(تَ ـ نی ـ ہا) بچار : تہنا ـ

تَنیا :(تَن ـ یا)(س گ) ایوک ـ تہنا ـ یکّہ ـ ہما ئی کہ کَسّ ہمراہ نہ اِنت ـ

تُنّیگ : (تُن ـ نی ـ گ) بِچار : تُنَّگ ـ

تَنیگا :(تَ ـ نی ـ گا)(ج گ) تاں اے دمان ءَ ـ تاں اے وَہدءَ ـ تاں انوّگ ءَ ـ تنی گت ءَ ـ تنجاری ـ تنیگائی ـ دانی ـ دائیں ـ

تَنیگت : (تَ ـ نی ـ گت) بِچار :تنیگا ـ

تَنیگتینا :(تَ ـ نی ـ گَ ـ تے ـ نا) بچار :تنیگا ـ

تَنیگانی :(تَ ـ نی ـ گا ـ نی) بِچار :تنیگا ـ

تو :(تَ ـ و)(پ گ) مَن اِنّاں ـ تَو ـ تئ جِند ـ توئے ـ

تُو :(تُ ـ و) (ن گ) تلِکاں گوْزی ءِ لیب ءِ ادارکی مہتلی ـ (2) مہتلی ـ بئے نہ بُوَنگ ـ

توّاب :(توْ ـ وا ـ ب) (ن گ) وَردِن ـ صُبا رَگ یا شام ءِ نان ـ (2) (عَ) مسلمانانی حج ءِ دوَران ءَ ماں عربستان ءِ شہر مکّہ ءَ کعبہ ءِ یا دگہ زیارتے ءِ چپّ ءُ چاگردءَ پرترّگ ـ توّاپ ـ

توّاپ :(توْ ـ وا ـ پ) بچار : توّاب ـ

توار:(تَ ـ وا ـ ر) (ن گ) آواز ـ چڑکّہ ـ گوْانک ـ ٹوک ـ گالوار ـ کُوکار ـ الّ ـ الہان ـ چیہال ـ حبَر ـ زُگ ـ صدا ـ گویاک ـ

توار آہگ :(تَ ـ وار ـ آ ـ ہَگ)(ک گ) چہ یکّ جاہےءَ آواز آہگ ءُ گوشاں سَر بُوَنگ ـ **توار ءِ بُرزگنگ** :(ک گ) آواز ءِ گیش بُوَنگ یا بُرزگنگ ـ **توار ءِ پڑشگ** : نام دار بُوَنگ ـ نام بُوَنگ ـ نام ءُ توار ءِ دُوررَوگ ـ **توار ءِ پیچ دیگ** :(ک گ) توار ءِ پسّو دیگ ـ توار ءِ جواب دیگ ـ **توار ءِ تُرند بُوَنگ** :(ک گ) بُرزیں توار ـ کُوکار ءُ جگّا ـ **توار جنگ** :(تَ ـ وار ـ جَ ـ نگ)(ک گ) گوْانک جنگ ـ آواز دیگ ـ **توار ءِ چیتِک** :(ن گ) جگّا ءُ

کُوکّار۔ اَلگاش۔**تَوارکنگ** :(تَ۔وار۔کَ۔نگ)(ک گ) چِیز ے ءِ تَوار ءِ دَرآہگ۔ (2) گْوانک کنگ ۔ چَوکارغ۔ آواز دیگ۔**تَوارءِ ماں کنگ** :(ک گ) گْواتوئیں سَہتے ءِ تہہ ءَ ژَلّ یا مُہرگ ماں کنگ کہ تَوار بہ کَنت۔(2) چِیز ے ءَ را اَنچوش کنگ کہ آئی ءِ تَوار ماں بہ بیت۔

تَوارینک :(تَ۔وا۔رین۔ک)(ن گ) آواز۔زبان ءِ لَبزانی ہچّی ءُ آوانی دَرکنگ ءِ راہ ءُ راہ بند۔

تَوازا :(تَ۔وا۔زا)(ن گ) گْوش کند۔مُسکرائی۔مسکرا۔(2) ملنڈ۔چِیواہ۔کلاگ۔ٹٹُولی۔چرّک۔ڈِرّی۔کُلارگ۔

تَوام:(تَ۔وا۔م)(ن گ) تمام۔سَرجم۔پُورہ۔سَحّو۔پِیلَوْ۔(2) گْڈسَر۔آسَر۔(3) فنا۔تمام۔ہلاس۔(4) ہمُک۔ہر یکّے۔(5) بالغ۔**تَوامیں** :(تَ۔وا۔میں)(س گ) سرجمیں۔پیلوْیں۔پورہیں۔تیوگیں۔**تَوامی** :(تَ۔وا۔می) سرجمی۔پُورہی۔

تُوان:(تُ۔وان)(ن گ) مَرَن مردی۔تاگت۔کُجال۔وَس۔واک۔قدرت۔سَگّ۔سیک۔بَرداشت۔اوپار۔جَوپ۔سَٹّ۔زکتّ۔ہاٹی۔(2) بَرّ۔تاب۔

تُوان :(تو۔آن)(ن گ) اَندیم۔ساہیل۔

تَوانا:(تَ۔وا۔نا)(د)(س گ) واک مَند۔زوراک۔چالہڑ۔

تَوانَڑ :(تو۔ا۔نَڑ)(ن گ) زالبول کہ سُوارگ یا وَردتیار کَنت۔(2) نان ءُ نارُشت۔

تَواہ:(تَو۔وا۔ہ)(س گ) مَردُم گِری۔عادت۔ہیل۔عِلّت۔مجاز۔

تَوبَہہ :(تو۔بَہہ)(عَ)(ن گ) اَفسوز۔اَرمان۔زاری۔پَشومانی۔(2) ردیں کارے ءِ پدا نہ کنگ ءِ عہد ءُ پیمان۔نَباہ۔بس۔دوارگ نہ کنگ ءِ سوگند یا قول۔**توبَہہ ءُ امان کنگ**:(ک گ) توبہہ کنگ۔پَشوماں بُوئگ۔ چہ بَدی ءُ رَدی ءَ پناہ لوٹگ۔**توبَہی** : (تو۔بَ۔ہی)(ن گ) بےزاری۔دِل پرْ وَشی۔پَشومانی۔

توبَہہ کار :(تو۔بَہہ۔کار)(س گ) چہ کارے ءَ توبہہ کُنگ۔(2) ہما کہ کارے نہ کنگ ءِ توبہہ ءَ کُتگ۔(3) پَشومان۔ارمانی۔**توبَہہ کاری** :(تو۔بَہہ۔کا۔ری)(ن گ) پہریز کاری۔بدیں کارے نہ کنگ ءِ اِرادہ یا کُتگیں کارے ءِ سرا پَشومانی۔

ٹُوپ :(ٹُو۔پ)(ن گ) چہ پیِشّ ءِ تَکَر دءَ جوڑ کُتگیں گِرد سَریں لوگ۔

ٹُوپّان :(ٹُوپ۔پان) بچار : طوفان۔

توپچی :(توپ۔چی)(ن گ) میراث ءِ بَہر کنوکیں کَوّاس۔

ٹُوپَکّ :(ٹُو۔پَک۔ک)(ن گ) ٹُپَنگ۔دُمبال۔آسگْوار۔

ٹُوپَکّانی بُجگ : (ٹُو۔پَک۔کا۔نی۔بُ۔جَگ)(ک گ) تیر گْواری بُوئگ۔

ٹُوپنچہ :(تو۔پَن۔چہ)(ن گ) پستول۔وتاس۔تمنچہ۔پیڑدِہ۔

توپِی :(تو۔پِی) بچار : توفی۔

توپیر :(تو۔پے۔ر)(س گ) پَرک ءُ پیر۔تفاوت۔

ٹُوت:(ٹُو۔ت) (ن گ) ٹُودِ نیبگے۔

توتا:(تو۔تا)(س گ) بُزیں۔(2) تُرسوکیں مرد۔

توتاری :(تو۔تا۔ری) بچار: رِیک۔

ٹُوتُرو :(ٹُت۔تُ۔رو)(ن گ) سُرنا۔کرنا۔کسانیں نڑ۔زُمبلی۔تُتُرّو۔سُورءُ عاروسانی باجا۔جوگیانی مار ءِ مست کنگ ءِ سازی اَزباب۔(2) بےعقل۔کم فہم۔ٹُوتڑُو۔

ٹُوتَری :(ٹُو۔تَ۔ری)(ن گ) دَرمانکاہے کہ ایشی ءِ بَرلیس دار اِنت۔

ٹُوتُڑو :(ٹُوت۔تُ۔ڑُو) بچار : ٹُوتڑُو۔

ٹُوٹک:(ٹُو۔ٹک)(ن گ) چمّانی دِیدگ۔چمّ ءِ ٹیلگ ءِ سِیاہگ ءِ تہہ ءَ سیاہ تریں ٹِکّ۔دِیدوک۔گَندوک۔تِیتِک۔میم۔

ٹُوتیا:(ٹُو۔تی۔آ) ناپید۔ہما کہ نہ رَسیت۔ہما کہ دَست رَس ءَ نہ اِنت۔

توج:(تو۔ج)(ن گ) نادُراہی یے۔(2) کبرّیں دَڑ چِک۔

توجَگ :(تو۔جَگ)(ک گ) حق پیچ دیگ۔وَتی کُتگینانی وَڈالی۔**توجوک** :(تو۔جوک)(ن گ) ہما کہ آئی ءَ رایکّے ءِ حقّاں گیپتگ۔

توجیل :(تو۔جی۔ل) (ن گ) وسیلہ۔سبب۔(2) مُشکل ءِ گرانیں کارءِ آسان کنگ ءِ راہ ءُ راہ بند۔(3) جُہد ءُ کوشش۔(4) گیش ءُ گیوار۔راہ ءِ کشگ۔پیوست۔تاوَد۔**توجیل سازَگ** :(تو۔جی۔ل۔سا۔زَگ) (ک گ) راہ ءُ دَرءِ پٹّگ۔وسیلہے سازَگ۔**توجیل کنگ** :(تو۔جی۔ل۔کَ۔نگ) (س گ) جُہد کنگ۔مُشکل ءِ آسان کنگ۔وسیلہے سازَگ۔

توخ :(تو۔خ) بچار : توک۔

توخو:(تو۔خو) (ن گ) ہماں جرّ کہ آئی ءِ تہہ ءَ کسانیں چُکّ ءَ پیڑنت۔چُکّ ءِ پتن بند۔(2) پیڑ اِتگیں۔تہہ ءَ داتگیں۔

تود :(تو۔د) (ن گ) گُمان۔گت۔اُمیت۔دِلمانگی۔(2) چیزے ءِ ہست بُوتگ ءِ اُمیت۔**تود بَر**:(تود۔بر) (س گ) شکّ بر۔بدگُمان۔وَہم۔**تود بَرَگ** :(تو۔د۔بَ۔رَگ) (ک گ) گُمان کنگ۔اُمیت دارَگ۔گت گرَگ۔

تُود :(تُو۔د) بچار : تُوت۔

تودَست :(تو۔دَس۔ت) (س گ) سَکّ تُرند مان بُرّگ۔(2) سَکّ تُرند لٹّے یا مُشتے جنَگ۔**تودَست کنگ** :(تو۔دَس۔ت۔کَ۔نگ) مان بُرّگ۔جنَگ۔

تودَگ :(تو۔دَگ) (ن گ) بازچیز کہ یکّ جاہ ءَ بہ رچنت یا مُچّ بہ بنت۔لوکّ۔ڈِکّ۔ڈمپ۔

توڈا :(تو۔ڈا) (س گ) ساتگ سر۔ہما کہ سرءِ ساتگ۔(2) لاندویں مَردُم۔(3) (ن گ) ہرّ۔کسان سالیں نریں اُشتر۔

تَور :(تَ۔وَر) (ن گ) جہلی ڈَگارءِ گوز۔(2) تپر۔تبر۔

تور :(تو۔ر) (ن گ) پیشّ ءِ جوڑ کُتگیں زنڈیں سادے کہ مِیانجی ءَ پتن بیت ءُ پہ تڑشتیں مچّ ءِ سر کپگ ءَ کارمرز بیت۔پرَبُند۔(2) مچّ ءِ سر کپگ ءِ پرَبُند ءُ اَزباب۔(3) مہکمیں ساد۔(4) وزن کشگ۔کساس کنگ۔تول۔شاہیم۔دان کشّ۔کپّان۔میزان۔(5) وزن یا تور کنگ ءِ فرماں گال : بہ تور۔(6) پٹّنیں ماہیگ ءِ ذاتے۔**تور بَندَگ** :(تو۔ر۔بَن۔دَگ) (ک گ) پہ مچّ ءِ سر کپگ ءَ تورءَ ماں لانک ءَ بَندَگ۔

تور پد :(تو۔ر۔پد) (س گ) پہ مچّ ءِ سر کپگ ءَ کہ تورءَ جنان گنَنت ہر یکّ رندے کہ تور بُرز تر جنَگ بیت یکّ تور پدے۔(2) نوک رُستگیں مچّ کہ پہ تور سرءِ سر کپگی بہ بیت۔

تئور :(تَ۔وَر) (ن گ) پدرد۔تئورگ۔دَرد۔دَردءِ مارِشت۔(2) سَکّ۔بَرداشت۔سگّگ ءِ بَرداشت ءُ مارِشت۔(3) گونڈیں بچّ ءِ سُنّت کنگ ءِ وشّی ءِ دیوان ءُ خیرات۔(4) سُنّت۔سُنّت کنگ۔چُکّ ءِ کیرءِ دیمی یلّوییں پوست ءِ بُرّگ۔**تئورَگ**:(تئو۔رَگ) (ک گ) دور بُوتگ۔تورِشت ءِ سماہ کپگ۔پدَرد۔تور۔پیچ پیچ وَرَگ۔قیامتی۔تورِشت۔دَردے ءِ مارَگ۔(2) گپّے ءِ دِل ءَ آرَگ۔**تئورینگ** :(تو۔رے۔نگ) (ک گ) اَنچوش کنگ کہ دِگرے ءَ بہ توریت۔دَرد پَرما ہگ۔پدَرد کنگ۔**تئورینوک** :(تو۔رے۔نوک) (ن گ) ہما چیز یا حبَر کہ تورینیت۔**تئورینگی** :(تَ۔وَ۔رے۔نَ۔گی) ہما کہ توریت۔پدردی۔

تُور :(تُو۔ر) (ن گ) زَحم۔لُڑ۔تیگ۔

تور:(تو۔ر) بچار : طور۔

تُورا :(تُو۔را) (ن گ) کسانیں ماہیگے کہ لاپ ءُ گردِن ءِ بُن دانکہ دُمب ءَ گوات اِنت۔(2) سَکّ زنڈ۔بے کساس ءَ گوات۔گواتیں چیز۔پُور۔**تُوراگُبّ** :(تُو۔را۔گُب۔ب) (س گ) زنڈ گُبّ۔مزَن گُبّ۔

تئورا:(تئو۔را) (ن گ) گدان۔خیمہ۔حیمہ۔حیمو۔

توراگ:(تو۔را۔گ) (ن گ) رسم ءُ رَواجانی پابندی۔بلوچی نقش ءُ نشان۔بلوچی۔تورہ۔دود۔

تُوران:(تُو۔را۔ن) (ن گ) ایران ءِ رودر آتکی دَمگ۔بازیں تاریخ نویس دَرمِیانی بلوچستان ءُ اوغانستان ءِ زِرباری دَمگاں تُوران لیکَنت۔(2) ویرَنداں۔غیر آباد۔**تُورانی** :(تُو۔را۔نی) (س گ) تباہ۔بَرباد۔اَنچونُقص دیگ کہ ہچ پشت مہ کپیت۔(2) زَحمالی وَڈالی۔(3) ہما کہ گوں تُوران ءَ نسبت داریت۔

تورِش :(تو۔رِش) (ن گ) مِسّ ءِ بند بُوتگ ءِ ناڈراہی یے۔حارِشت۔تورِشت۔دَرد۔سوز مان۔**تورِشت** :(تو۔رِش۔ت) (س گ) (ن گ) تئورَگ۔دَرد۔دَردءِ زانت۔تئورگ ءِ مارِشت۔

گُمار۔ دَرد ءُ دور۔ دور۔ سوزمان۔ ترّونبگ۔ تورِش۔ آسی ئیں دَرد۔
تورِشتی : (تو۔رِش۔تی) (ن گ) ہما کہ گوں تورِشت ءَ نسبت داریت۔ (2) تورگی۔ دردی۔ بژّنی۔
تورَک : (تو۔رَک) (ن گ) جِنتر ءِ بُرزی تاء ِنیا مگی دار۔ (2) چِشّک۔ کِلّی۔
تورَگ: (تو۔رَگ) (ک گ) تورکنگ۔ وزن کنگ۔ کچّگ۔ تول کنگ۔ **تورَگی** : (تو۔رَ۔گی) تورگ ءِ آؤکی۔ (2) ہما کہ تورگ لوٹیت۔
تُورَگ: (تُو۔رَگ) (ن گ) گُدیا مُود ءِ مَرْئیں پیلک کہ آرت یا دان ئے مان کنّنت۔ (2) اَسپ ءِ دان ءُ گدیم ءِ پیلک۔ (3) کسانکیں گوْالگ۔ مُود یا چہ پژم ءَ اڈّ کُتگیں دَرپ۔ تیرگ۔ **تُورَگو** : (تُو۔رَ۔گو) (س گ) چو تُورگ ءِ لونجان۔ **تُورَگی** : (تُو۔رَ۔گی) (ن گ) ہما کہ گوں تُورگ ءِ نِسبت داریت۔ (2) ہما کہ تُورگ ءَ ماں بُوتگ اَنت۔
تورُم : (تو۔رُم) (ن گ) بازیں چُکّ۔ نُماسَگ ءُ کُڑاسگ۔ اوبادگ۔ (2) باز مَردُمانی مُچّی۔ بازیں مَردُم۔ مُچّی۔ (3) بازیں مال۔ **تورُمیں** : (تو۔رُ۔میں) (س گ) ہما کہ گوں تورُم ءِ نسبت داریت۔ (2) مُچّیں۔ بازیں۔
تورَنگ : (تو۔رَن۔گ) (س گ) پدَرد۔ ناتوان۔
تورَوْ: (تو۔رَوْ) (ن گ) تژن۔ شِگان۔ (2) یلہ دیگ۔ بخشگ۔ (3) نیکیں۔ پہ کسے ءِ شرّی کنگ۔ مِنّت۔ بِڈّ۔ تورہ۔ شُکر۔ ٹالا۔ **تورَوْ دیگ** : (تو۔رَ۔وْ۔دی۔یگ) (ک گ) یلہ دیگ۔ بخشگ۔ ٹالا دیگ۔ **تورَواں بار بُوتگ** : (تو۔رَ۔واں۔ بار۔ بُو۔تگ) (ک گ) نیکیانی چیر ءَ بُوتگ۔ زیر مِنّت بُوتگ۔ **تورَوْ ءُ پتّ** : (ن گ) عہد ءُ پیمان۔ تپاک ءُ ہواری۔
تورہ : (تو۔رہ) (ن گ) دود۔ راہ بند۔ رسم۔ قومی میار۔ تورَوْ۔ قانُون۔ بلوچی دود ہواریں زند۔ بلوچی۔ (2) یکّ دِگر ءِ کُمکّ۔ پارت۔ مِنتّ۔ (3) کسے ءِ بَخشگ۔ تادرا۔ (4) ٹاہ۔ مَردی تاوان۔ مردی مِنّت۔ بشلغ۔ ساہ ءِ بشلغ۔ توراگ۔

توڑ : (تو۔ڑ) (س گ) داں آخرءَ۔ کارے پیلو کنگ۔ تاں آخر ءَ ہمراہ داری۔ (2) چہ پِت ءُ پیرُ کی وہداں۔ چہ قدیم ءَ۔
تُوڑگ : (تو۔ڑگ) (س گ) یدّیم ءَ۔ مُدامیگ ءَ۔
توڑی : (تو۔ڑی) (ن گ) جوش۔ جذبہ۔ واہگ۔ ہُدوکی۔
توڑے : (تو۔ڑے) بچار : تانڑیں۔
توژ : (تو۔ژ) (ن گ) (س گ) تہل۔ زَہر۔ (2) تُرْ پِش۔ ناوَشّ۔ (3) سور۔
توس : (تو۔س) (ف گ) توسگ ءِ فَرماں گال: بہ توس۔ آس ءَ بہ کُش۔ (2) سَرد کنگ۔
توستگ : (توس۔تگ) توسگ ءِ گوْستگال۔ (2) سارت کُتگ۔ بے روک کُتگ۔ **توستگیں** : (توس۔تَ۔گیں) توسگ ءِ دیریں گوْستگال۔ (2) ہما کہ توستگ۔
توسگ : (تو۔سَگ) (ک گ) روکیں چیز ءِ کُشگ۔ بے روک کنگ۔ گرمی ءِ سارت کنگ۔ جیورگ۔ **توسَگی** : (تو۔سَ۔گی) توسگ ءِ آؤکی۔ (2) ہما کہ توسگ لوٹیت۔
تُوسک: (تُوس۔ک) (س گ) بارگ ءُ تیز سَرچو کہ: کُنٹگ، نیزہ، زَخم یا سُوچّن ءِ سَر۔ (2) شِلّ۔ شِپ۔ شِتک۔ شِکّ۔ گونڈل۔ **تُوسکی** : (تُوس۔کی) (ن گ) ہما کہ گوں تُسک ءَ نسبت داریت۔ شُتکیں۔ شِلّیں۔ زہیں۔ سَرزِہیں۔ **تُوسکیں** : (تُوس۔کے۔ں) (س گ) ہما چیز کہ بارگ ءُ سَرئے تیز ءُ تُوسک اِنت۔ شِلّیں۔
توسِیپ : (تو۔سی۔پ) (عَ) (ن گ) ساڑا۔ گلاہ۔ سَتا۔ توسِیپ۔ پرَبندگ۔ سَنائت۔ صفت۔ قصیدہ۔ لَواں۔ نَگدہ۔ **توسِیپّی** : (تو۔سی پ۔پی) (ن گ) گلائگی۔ ساڑائگی۔
توسینگ : (تو۔سے۔نگ) (ک گ) بے سُدھ ءُ بے ہوش کنگ۔ (2) آس ءِ کُشگ۔ آس ءَ آپ پرریچگ توسگ۔ **توسینگی** : (تو۔سے۔نَ۔گی) توسینگ ءِ آؤکی۔ (2) توسینگ ءِ کار بُوتگی انت یا بیت۔
توسینوک : (تو۔سے۔نوک) (ن گ) ہما کہ توسینیت۔ ہما کہ توسینگ ءِ کارءَ کنت۔

توش :(تَو۔ش)(ن گ) چاڑ۔مَوج۔(2) بے تاھیر یں تُنّ۔(3) تُنّیگ۔(4) گرمی۔گریں گوات۔(5) مَرَن پہری۔مَرَن داشتی۔

تُوش:(تُو۔ش)(س گ) دَرّاج قَدّ۔(2) موسم۔

توشگ :(تو۔شَگ)(ن گ) ہما وَردِن کہ پہ مسافری ءُ پہ راہ ءَ زُورَگ بیت۔(2) سفر خرچ۔(3) پہ ڈُکّالیں روچاں ایر کُرتگیں وَردِن۔جیرۏ۔گوّاچی۔**توشگ بندگ** :(تو۔شَگ۔بَن۔دَگ)(ک گ) پہ سفر ءَ توشگ زیرگ۔پہ راہ ءِ ہاترءَ وَرد ءُ وراک ءَ زُورَگ۔**توشگ خانَہ** :(تو۔شَگ۔خا۔نَہ)(ن گ) اَمبار۔ہمُو دا کہ توشگ یا ایدگہ سامان ءُ ازباب ایر کن انت۔**توشگی** :(تو۔شَ۔گی)(ن گ) ہما وَردِن کہ پہ راہ ءَ زُورَگ بیت۔(2) ہما کہ گوں توشگ ءَ نِسبَت داریت۔**توشگ دان** :(تو۔شَگ۔دان)(ن گ) ہما پیلِک ءُ ہُر جین کہ آئی ءَ توشگ مان کنگ بیت۔توش دان۔

توصیف :(تو۔سی۔ف)(د) بچار : توسیپ۔

توفی:(تو۔فی)(ن گ) طاقت۔توان۔(2) ڈُڈّ۔مَرَن مردی۔

توفی دیگ :(تو۔فی۔دی۔یَگ)(ک گ) بیہار دیگ۔پہ مِڑگ ءَ دیم ءَ دَراہگ۔

توک :(تو۔ک)(س گ) اَندَر۔تہہ۔چیریں جاگہہ۔(2) تنک۔تل۔(3) یکّ چیزے ءِ بَرابریں نیم ءِ جاگہہ۔نیامجی۔مِیانجی۔نیام۔توخ۔نیامجین۔مِیان۔شَم۔(4) لاپ۔جَبین۔**توک دیگ** :(تو۔ک۔دی۔یَگ)(ک گ) لوگ ءِ تیر یا دِگہ چیزے ءِ چَہ توک ءَ جُہل بُوْنگ۔لاپ دیگ۔نیام بُوْنگ۔(2) جی ءِ لیب ءَ وَتی بَچّک ءُ دومی کاتیاں ءِ بَچّلے ءِ مِیانجی ءَ پہ رِیپینگ گوْزَگ۔**توک ءَ دیگ** :(ک گ) تل ءَ کنگ۔چیزے دومی چیزے ءِ نیام ءَ دیگ۔**توک ءَ شیطان ءِ سَاھ کنگ** :(ک گ) شیطان ءِ مَردُم ءِ رِیپینگ۔دِل ءَ فتور پیدا بُوْنگ۔**توک ءَ کَپگ** :(ک گ) بیڑگ۔وَت سَرءَ وَت ہَوار بُوْنگ۔اَنا گت ءَ رَسَگ۔کَپّ ءِ تہہ ءَ دوَر کنگ۔(2) جنگ ءُ مِڑے ءَ وَت ءَ ہور کنگ۔(3) جنگ ءُ مِڑے ءَ پہ صَلاح کنگ ءَ نیام ءَ آہگ۔**توک کِشک** :(توک۔کِش۔ک)(ن گ) ہما کِشک یا راہ کہ کِشار یا بازارءُ میتگانی تہہ ءَ گوْزیت۔**تُوکی** :(تُو۔کی)(ن گ) توکیگ۔مِیانجی ءَ۔دَرنیام ءَ۔نیامی ئیں۔نیام ءَ ایر کُتگیں۔تہی۔گسوئی۔دَرنیام۔(2) نیام تاکی۔میان تاکی۔

توکارغ :(تو۔کا۔رَغ)(ک گ) میڑینگ۔(2) بِپینگ ءَ مِڑائینگ۔پہ مِڑگ ءَ دیم کنگ۔(3) پہ جَنگ ءَ کُچّک ءَ دیم ءَ کنگ۔

توکل :(تَو۔کل)(ن گ) بیسہ۔ہِمَّت۔سَتّ ءُ مَڑاہ۔(2) اُمیت۔گیر۔**تَوکل بندگ** :(تو۔کل۔بَن۔دَگ)(ک گ) اِرادہ کنگ۔ہِمّت کنگ۔پہ کارے ءِ کنگ ءَ لانک بَندَگ۔چست بُوْنگ۔بیسہ کنگ۔**توکلی** :(تو۔کَ۔لی)(ن گ) مَرَن مَرّی۔دِلاوَری۔بہادُری۔مڑاہ داری۔بڑاہمندگی۔

تُوکنگ :(تُو۔کَ۔نَگ)(ک گ) تِلکاں گوْزی ءِ لیب ءَ ادارکی مہتل کنگ۔

تُوکیگ :(تُو۔کی۔گ) بچار : توکی۔

تُوگ:(تُو۔گ)(ن گ) پِیشّ ءِ ہما دَرپ کہ سادے ءَ بندوک اِنت ءُ کاریز یا چات ءِ حاکاں ہمیشی تہہ ءَ کشّنت۔

تُوگار :(تُو۔گار)(ن گ) تِلکاں گوْزی ءَ اَگس تِلک ءِ جَنگ ءَ رَند تِلک گار بہ بیت یا دَرّ چکے ءَ دَرنَگ بہ بیت یا آپ ءَ بہ کپیت گُڈہ لیب ءَ دمانے مہتل دارانت ءُ گوش انت کہ لیب تُوانت بِزاں بئے نہ انت یا ہیے جَنگ حساب ءَ نہ انت۔

توگاہ :(تو۔گا۔ہ)(س گ) تُگ۔دَوَری۔پڑّ۔ور۔(2) بزبندیں یا بازلاندۏیں مَردُم یا ساہ دار۔

توگو:(تو۔گو)(ن گ) ہما دار کہ سَجّی ءِ کاک ءِ آس ءِ دیم ءُ پد کنگ ءِ کار ءَ دنت۔

تُولّ:(تُول۔ل)(ن گ) دَلوَت ءِ عمر، ذات ءُ قَدّ ءُ بالاد۔(2) ساہ دار یا دَلوَت ءِ زنک ءِ حساب۔(3) دَلوَت ءِ عمر ءِ دَرّاجی۔(4) دَرّاجی۔فاصلہ۔**تُولّ کشّگ** :(تُول۔ل۔کش۔شَگ)

(ک گ) دَزاج کشّگ۔ژُول گرَگ۔شُولّ کشّگ۔**تُولّ ءِ کشّگ** : (ک گ) دَزاجی ءِ کچّ کنگ۔(2) نَسل ، ذات یا بُن ءُ بِیہہ ءِ نشان دیَگ۔

تول : (تو۔ل) (ن گ) مرَنیں کیلو کہ پہ دان گیل کنگ ءَ کار مرز بیت۔دان کشّ۔پُرّ۔تور۔شاہیم۔ترکڑی۔

تولا : (تو۔لا) (ن گ) دومِسکال طِلاہ۔سے سُہرءُ نیم۔(2) کلدار یا چارزرّءِ کشّ۔

تُولک: (تُو۔لک) (ن گ) گوَنڈیں زَہگ ءِ رِلّی۔

تولگ : (تو۔لگ) (ن گ) گُرک ءِ ذات ءِ کسانیں رَستر ے۔ شگال۔**تولگی** : (تو۔لَ۔گی) (ن گ) ہما کہ گوں تولگ ءَ نِسبت داریت۔تولگ ءُ ڈوَل ءَ۔(2) کیچ ءِ ضلع ءَ یکّ بازارے ءِ نام اِنت۔

تولگی جَنگ دیَگ : (تو۔لَ۔گی۔جَن۔گ۔دی۔یَگ) پہ ہُنر ءُ حِیلہ جنگ کنگ۔دیم پہ دیم ءَ نہ مڑگ۔

تولگ سِیر : (تو۔لگ۔سی۔ر) (ن گ) ہما ہوُر کہ روچ ہم دَرءَ بیت ءُ ہوُر ہم بُوَگ ءَ بہ بیت۔

تولگ کُنَر : (تو۔لگ۔کُ۔نَر) (ن گ) بے موسم ءَ کُنَر ءِ بر ءِ پشّگ۔سُہیلی۔

تولگو : (تو۔لَ۔گو) (ن گ) کُروچیں مچّے۔(2) تولگ بُرّیں کُچّک۔(3) (س گ) سُہریں یا سُہرپٹّیں مَرُدم یا ساہ دار۔چو تولگ ءَ۔(4) ہما کہ گوں تولگ ءَ نِسبت داریت۔

تولگور : (تو۔لَ۔گور) (ن گ) گوریں ماہیگ ءِ سُست تِریں ذاتے۔

تولہ اَنگُور : (تو۔لَہ۔اَن۔گُور) (ن گ) لیلیم بزُک۔جرّے کہ سُہریں برے کنت۔لیلاں بلُک کہ پہ لاپ دَرد ءِ عِلاج ءِ ہاترءَ کارمرز بیت۔

تولہ مُود : (تو۔لَ۔مُود) (س گ) سُہر پُٹ۔

توم: (تو۔م) (ن گ) تُہم تُخم۔دہل۔(2) نیبگ یا دِگہ دَژ چِکیے ءِ بر ءِ مِجگ ءِ دانگ کہ زَمین ءَ کشّگ بیت۔نیبگ یا دِگہ دَژ چکی بَرانی کسانیں گڈّگ۔گَڈّگ۔(3) خون۔رگ۔پڑّ۔بنیاد۔بِیہہ۔نَسل۔نسب۔زُریات۔**توم ءِ بَجّگ** : (ک گ) شرّیں تومے ءِ کِشار ءِ خراب بُوَگ۔توم ءِ بدل بُوَگ۔**توم بَندَگ** : (تو۔م۔بَن۔دَگ) (ک گ) نیبگ یا پُلّ ءِ تہہ ءِ توم وَدی بُوَگ۔کِشار ءِ رُدوم گرَگ ءُ بر بندگ۔**توم تاوان** : (توم۔تا۔وا۔ن) (س گ) ہما ڈگار کہ ہچّ نہ رود بینیت۔ہما ڈگار کہ کِشگ ءِ توم ءِ کساس ءَ ہم برورد نہ دنت۔**توم ءِ تُرُکّ کنگ** : (ک گ) کِشار ءِ نوک چہ ڈگارءَ درآہگ۔ نوک رُدَگ۔**توم دان** : (توم۔دا۔ن) (ن گ) کولِک۔کِشار ءِ پوست یا لولک کہ برئے تہہ ءَ انت۔**توم ءِ پُچّ** : (ن گ) کوٹگ ءِ توم ءِ لہڑ دیگ ءِ وہداں توم ءِ گُجّ۔**تومی**: (تو۔می) (ن گ) ہما رَستگیں گُرانڈ، پاچن یا کائیگر کہ پہ تومی ءَ دارگ بیت۔سانڈ۔(2) تمردیں پاچن کہ پہ مال ءِ وہر دیگ ءَ دارگ بیت۔(3) پہ توم ءَ داشتگیں نَریں دَلوت۔(4) شرّنسلیں گُرانڈ ، پاچن یا کائیگر۔(4) ہما ڈگار کہ آئی ءِ برءَ مُدام پہ توم کشّی ءَ کِلّنت۔

تُوم : (تُو۔م) (ن گ) پیمازءِ قِسمے کہ نارُشت ءَ مان بیت۔سیرک۔

تُومار: (تُو۔مار) (س گ) زور۔بیم۔دَرپ۔(2) (ن گ) پوست ءِ سَرءَ نوشتہ کُتگیں شاہی فرمان یا کلوہ۔(3) دژاج۔دژاجیں گُد۔

تومیگ: (تو۔می۔گ) بچار : تومی۔

تون: (تو۔ن) (ن گ) گوَپتگ۔کونٹ ءُ غالیانی شَت گیج کہ تون گوَاپ گوَپنت ءُ تیار اِش کننت۔تکّی ، گالی ، گوَالگ ، کچی ، جُلّ ، دَری ، یکّ پٹّی دوچگ ، گوَپگ ءِ نَزّارگ۔**تون ایر کنگ** : (تو۔ن۔اے۔ر۔کَ۔نگ) (ک گ) پہ کونٹ ءُ غالی ءِ گوَپگ ءِ ہاترءَ شتانی گیجگ ءُ تون ءَ ایر کنگ۔کونٹ، تکّی ، گالی ، گوَالگ ، گِدان ، کچی ءِ ہرتہرءِ بُنگیج کنگ ءُ تون جنگ۔**تون ءِ تنگ** : (ک گ) تون ءِ ایر کنگ۔ تال بند یک ءِ ایر کنگ۔**تون گوَاپ** : (تون۔گوَا۔پ) (ن گ) (توم ہما کہ گوَالگ ، گِدان ، کونٹ ءُ غالی گوَپیت۔تون کار۔(2) باز حبر۔مانجا۔**تون گوَپ** : (تون۔گوَ۔پ) (ن گ) دُکّ۔کونٹ ءُ غالی ءِ گوَپگ ءَ کارمرزبوّ وکیں اَزباب۔

تونڑی :(توں۔ڑی)(ن گ) تمبہ۔مِنگ۔جمکیں دار کہ چہ لوگ ءِ دومی داران داریت۔(2) کلات ءِ بُرج۔**تونڑیں**:(توں۔ڑیں) (گ ر) تونڑی یاٹُڑی۔(2) اَگہ۔ہیا نکہ۔اَگاں۔تُری۔

تُونس :(تُون۔س)(ن گ) ہدوک۔دِلءِ پہ چیزے ءِ تُنّیگ بُوتگ۔ تُنّگ۔(2) نیازمُند۔لوٹوک۔واہگ دار۔**تونس ءِ پڑ وشگ** : (ک گ) تُنّ ءِ پڑ وشگ۔آپ ءِ وَرگ۔

تون کار :(تون۔کار)(ن گ) ہما کہ تون ایر کنت۔تون گوّاپ۔ (2) تون گوّاپی ءِ کار ءُ روزگار۔**تون کاری** :(تون۔کا۔ری) (ن گ) تون ءِ کار کنگ۔(2) تون ایر کنگ ءِ مُزّ وری۔

تَونگر:(تَ۔وَن۔گر) (س گ) طاقتور۔زوراوَر۔(2) سخی۔ (3) مال دار۔**تَونگری** :(تَ۔وَن۔گَ۔ری) زوراوَری۔ طاقتوری۔(2) سخی گری۔(3) ہزگاری۔مال داری۔

تُونہہ:(تُو۔نہہ)(ن گ) کوہانڈ۔کوہانگ۔کوہان۔لیڑ ہے ءِ پُشت ءِ بُرزیں ءُ بزیں گوشت۔کوہانگ۔(2) کائیگر یالیڑ ہ ءِ مسک ءِ بزیں گوشت۔

تُونی:(تُو۔نی)(ن گ) مِنگّ۔تمب۔تنبہ۔تمبو۔

توہ :(تو۔ہ) (ن گ) بانور ءُ سالونک ءِ گُد ءُ پُچ ءُ سُہر ءُ سہتاں اَبید ہما زرّ کہ سِیر ءِ سرءَ ہرچ بنت۔پرداچ۔(2) یکّ ناڈُراہی یے کہ اُشتران گیپت۔توئل۔

توہان:(تو۔ہان)(ن گ) تاوان۔حرجان۔(2) تاوانانی بدل۔ حرج۔**توہانانی دیگ** :(تو۔ہا۔نا۔نی۔دی۔یگ) (ک گ) حرجان دیگ۔عوض کنگ۔(2) سرءَ کپتگیں تاوانانی ڈیس ءَ دیگ۔

توئل:(تو۔ئل)(ن گ) اُشترانی ناڈُراہی۔

توئے:(تو۔ئے)(پ گ) تئی جند۔تووت۔تو۔

تُوئی:(تُو۔ئی)(ن گ) جنین ءِ جیگ ءِ پٹّی۔(2) بارگیں پچّی راڑ کہ جنین پہ وَتی جیگ ءِ بندگ ءَ کارمرزئے کنت۔(3) جنین ءِ پشک ءِ جیگ ءِ دِرّ ءِ دِگہ رنگیں گُد کہ بارگ بارگ ءَ دانکہ سرجمیں جیگ ءِ بُن ءَ پہ پندول ءِ وَت ءَ نزّیک کنت۔(4) ہورک۔تہہ پچ۔(5) بے برکت۔

تویں :(تَ۔ویں)(پ گ) تئی رنگیں۔تئی ڈولیں۔

تُہ :(تُ۔ہ)(گ ر) گُڑا۔وا۔پدا۔

تہہ ءَ :(تَ۔ہا)(س گ) اَندرءَ۔لاپ ءَ۔نیام ءَ۔نیامجین ءَ۔ توک ءَ۔تل ءَ۔

تہہ:(تَ۔ہ)(ن گ) توک۔نیام۔دَرمیان۔جوپ۔لاپ۔ اَندر۔تل۔(2) چیزے ءِ تہی نیمگ۔توکی نیمگ۔**تہہ ءُ توکی** : (ن گ) تہی ءُ توکی۔توکی نیمگ ءِ۔لاپی نیمگ ءِ۔نیامی۔**تہہ کپگ**: (تہہ۔کَ۔پگ)(ک گ) ناڈُراہی ءِ زیات بُوتگ۔(2) نزور بُوتگ۔بے وس بُوتگ۔**تہہ ءَ کپگ** :(ک گ) کسے ءِ کار یا حبرءِ تہہ ءِ مان دیگ ءُ وَت ءَ ہور کنگ۔چیزے ءِ کنڈیں یا جُہلیں جاگہے ءِ کپگ۔**تہی** :(تَ۔ہی)(ن گ) توکی۔تہے۔توکی نیمگ ءِ۔ اَندری۔توکیگ۔گسوئی۔

تہ آں :(تَ۔آں)(ج گ) گُجام۔تام۔کئے۔

تہار:(تَ۔ہار)(ن گ) سِیاہ رنگ۔سِیاہی۔کُبّ۔شپ ءِ رنگ۔ (2) دُنیاء ءِ بُندریں رنگ۔رنگانی بُندریں رنگ۔(3) کوراس۔نہ گندگ۔زبون۔زُرمب۔زنہار۔**تہار دیم** :(تَ۔ہار۔دِے۔م) (س گ) ہما مردُم کہ ہر وہد دیم ئے تہار اِنت ءُ زہر گپتگ۔مُ اِتگ مُورک۔مثُوخ۔(2) چہ روچ ءِ بُدّگ ءَ رند کہ تہاری مان شانیت۔ (3) ہما رنگ کہ ایر مُرتگ۔کور دیم۔**تہار دیمیں** :(تَ۔ہار۔ دے۔میں)(س گ) کوردیمیں۔مُحیتگ مُرکیں۔(2) ایر مُرتگیں۔ (3) دنز ءُ مُجیں۔**تہارگ** :(تَ۔ہا۔رَگ)(ن گ) ہما وہد کہ تہاری مان شانیت۔(2) صباہ ءِ ہما وہد کہ نوکی روشناہی آتاریت۔ جدیمگ۔**تہارُم**:(تَ۔ہا۔رُم) (س گ) تہاری۔تہار ماہی۔

تہاری :(تَ۔ہا۔ری)(ن گ) تہار بُوتگ۔کوراسی۔تہاروکی۔ تہار ماہی۔تسک۔ٹکّری۔زُرمب۔سِیاہی۔شپ۔لُنچ۔مُنچ۔**تہاری ءِ پاد آہگ** :(ک گ) روچ ءِ برکت بُوتگ ءَ پد چہ روَدَرا آتک ءِ شپ ءِ سِیاہی ءِ چُست بُوتگ۔**تہاری ءِ مان شانگ** :(ک گ) تہار بُوتگ۔تہاری ءِ آہگ۔

تَہارماہ : (تَ۔ہار۔ماہ) (ن گ) ہما شپ کہ ماہکان نہ اِنت۔ ماہ ءِ گُڈّی ئیں شپ کہ ماہ چیر گردیت ءُ ماہکانی نہ بیت۔ تسک۔ سِیاہ۔ ہما شپ کہ ماہ نیست۔ بے ماہیں شپ کہ ماہکان نہ اِنت یا ماہ ءِ ٹِکّ نہ داتگ۔ تہار۔ **تَہارماہیں :** (تَ۔ہار۔ما۔ہیں) (س گ) ہما کہ گوں تہار ماہی ءِ نسبت داریت۔ (2) بے ماہیں۔ تہاریں۔ **تَہار ماہی :** (تَ۔ہار۔ما۔ہی) تہاری۔ ہما شپ کہ ماہکان نہ انت۔

تَہارُوکی : (تَ۔ہا۔رُو۔کی) بچار : تہاری۔

تہبّا : (تَ۔ہَب۔با) (ن گ) اَمباز۔ بانکُر۔ بانکُراں گرگ۔ بگل۔ چٹّا۔

تہبیل : (تہہ۔بی۔ل) (س گ) بُزرقدّ۔ (2) پژاہ، دَراج ءُ آپ داریں بند۔

تہہ پیچ : (تہہ۔پیچ) (س گ) ہورک۔ کُرُمب۔ کُڑا مبگ۔ کوُمب۔ کوُہجگ۔ کوُہڑگ۔ (2) ہما چیز کہ چہ تہہ ءِ ہورک اِنت۔

تہہ پیچی : (تہہ۔پ۔چی) ہورکی۔ کواپگی۔ **تہہ پیچیں :** (تہہ۔پ۔چیں) ہورکیں۔ کواپگیں۔ ہورکیں۔

تہپُغ : (تہپ۔پُغ) (ک گ) دومی ءِ تہت بندَگ۔ ملام کنگ۔

تہت : (تہہ۔ت) (ن گ) وپسگ ءِ چار پادَگی کہ نپادءُ گندل ہمائی ءِ سَرءَ پیچ کنگ بنت۔ کٹ۔ (2) بادشاہی تخت ءُ حاکمی۔ (3) ہما کہ بادشاہ یا حاکم دیوان ءَ آئی ءِ سَرءَ نندیت۔ پانکی۔ تخت۔ چار پادَگ۔ **تہت ءِ پیچ کنگ :** (ک گ) تہت ءِ روتانی دَرر یچگ۔ **تہب ءِ تنچگ:** (ک گ) تہت ءِ ہردوئیں گوُرباسک ءُ سَرُون ءُ پادُون ءِ دارانی مِیانجی ءِ حالیگیں جاگہہ ءَ پہ روت پُرّ کنگ ءُ پتّا بگ۔ تہت ءِ روتانی تُرُندیں کشّگ ءُ مُہر کنگ۔ **تہت ءِ روت :** (ن گ) تہت ءِ سَرءَ بستگیں ساد۔ **تہت ءِ پادُون :** (ن گ) تہت ءِ پادَگ۔ (2) تہت ءِ ہما نیمگ کہ پاد تچک کنگ بنت۔ **تہت پہ بہت :** بادشاہی پہ عقل ءُ زانت نہ اِنت۔ اے پہ بخت ءُ قسمت اِنت۔ **تہت ءِ سَرُون :** (ن گ) تہت ءِ ہما نیمگ کہ وَپسگ ءِ وہداں سر ایر کنگ بیت۔ **تہت ءِ مَرد :** (ن گ) کپتہ کار۔ نادُراہ۔ پیر۔ نزور۔ عاجز۔

تہتال : (تہہ۔تال) (ن گ) یات۔ ترّانگ۔ گیر۔ چنڈر۔

تہت ءِ رَوان : (ن گ) ماں کوُہنیں قِصّہاں یہُودیانی پیغمبر واجہیں سلیمان بن داوّد ءِ ہما تہت کہ سلیمان ئے سَرءَ نشتگ ءُ جنّ ءُ پریاں ہما تہت ءَ رابال داتگ کہ ہما دماناں بہ منزل ءِ سر بُوتگ۔ بال کنوکیں تہت۔ تہت ءِ سلیمان۔ ہما تہت کہ سلیمان ءِ پہ قاصدی مقصداں کارمزکُتگ۔ (2) ہما لِہتیں اِستار کہ تہت ءِ دُزوشُم ءِ دیئنت۔

تہت ءِ سلیمان : (ن گ) لِہتیں اِستارانی نام۔ (2) تہت ءِ رَوان۔

تہتگ : (تہہ۔تگ) (ن گ) دار ءِ پتنیں گپّل۔ پتنیں چیز۔ تختگ۔ (2) دار ءِ ہما پتنیں پٹّی کہ آئی ءِ سَرءَ چیز ءُ باج ایر کنئنت۔ دار ءِ پلک۔ پلک۔ گلپ۔ پتنیں ٹُکُر۔

تہت نشین : (تہہ۔ت۔نَ۔شی۔ن) ہما کہ تہت ءِ نشتگ۔ (2) ہما کہ بادشاہی تہت ءِ سرانشتگ ءُ بادِشاہی کنت۔ **تہت نشینی :** (تہہ۔ت۔نَ۔شی۔نی) بادشاہی۔ بادِشاہی حکم ءِ واجہہ۔ (2) بادشاہی حُکم ءُ اُگدہ ءِ دَست ءِ گرَگ ءِ رَسم ءُ دود۔

تہتیر : (تہہ۔تی۔ر) (ن گ) لوگ ءِ تہی مَزنیں تیر۔

تہتیگ: (تہہ۔تی۔گ) (ن گ) ہما تکُر دکہ تہت ءِ سَرءَ گندلانی چیر ءِ پیچ کنگ بیت۔ (2) (س گ) کسے ءِ راہمے رَنگ ءِ جنگ کہ چہ تہت ءِ پادآتک مہ کنت۔ (3) انچوُ ٹیّی یا نادُراہ کہ تہت ءِ باہوٹ بہ بیت۔ (4) نرم ءُ آرام دیوکیں بوپ۔ (5) ہما کہ گوں تہت ءِ نسبت داریت۔

تہثغ : (تہہ۔ثغ) (ن گ) جرّ ءِ پہناد ءِ یکّ بہرے۔

تہہ جَن : (تہہ۔جَن) بچار : تہہ زَن۔

تہہ چوپ : (تہہ۔چوپ) (س گ) تہہ جَن۔ تہہ زَد۔ تہہ زن۔ چہ تہہ ءِ زَدَگ۔ تہہ کُٹ۔

تہڈا : (تہ۔ڈا) (ن گ) تیلانک۔ تاڑ۔ دِکّہ۔

تہر : (تہہ۔ر) (ن گ) وَڑ۔ بیم۔ ڈَوْل۔ (2) ذات۔ قسم۔ طرز۔ ذیل۔ رقم۔

تہرَک: (تہہ۔رَک) (ن گ) ڈگار ءِ کسانیں ٹُکُر۔

تہہ کنڈی : (تہہ۔کَن۔ڈی) (ن گ) مال ءُ دلوت ءِ وَرگی کا ہے کہ آپ ءِ میئنت کہ گرمائش ءِ علاج انت۔

تھروز :(تھہ ۔روز)(ن گ) ناز۔ٹھل۔ناژرک۔(2) زہرگرک۔
تھری :(تھہ ۔ری) (ن گ) لاغریں مال۔
تھڑ :(تھہ ۔ڑ)(ن گ) بہر۔وَنڈ۔(2) گوز۔کسانیں شیپ۔
تھڑاپ:(ت ۔ڑا۔پ)(س گ) دَزموش۔شوہاز۔شوہاز کنگ۔
تھُڑَغ :(تُ ۔ڑَ غ)(ک گ) کِنزگ۔چہ وَتی ہندءَ جُزرگ۔
(2) دُور بُوئگ۔مہتَل کنگ۔
تھُڑوا :(تھُڑ۔وا)(س گ) ایوک۔تہنا۔
تہہ زَرد :(تہہ ۔زَرد)(س گ) چہ اَندرءَ ٹِپیّگ۔اَندرءَ زَردگ۔
تہہ چوپ۔تہہ کُٹّ۔پَدَرد۔تہہ زن۔ **تہہ زَردی** :(تہہ ۔زَ۔دی)
(ن گ) تہہ زَنی۔زَردگی۔تہہ چُوپی۔تہہ کُٹّی۔
تہہ زَن :(تہہ ۔زَن)(س گ) چات ءُ آپ ءُ کَپگ ءَ رَندءَ جَنگ۔
چات ءُ جُہل جَنگ۔(2) کسے ءَ انچو جنگ کہ نِشان یا زیم مہ بیت۔تہہ
چوپ۔تہہ زَرد۔تہہ کُٹّ۔ **تہہ زَنی** :(تہہ ۔زَ۔نی)(ن گ) تہہ
چُوپی۔تہہ کُٹّی۔(2) ہنچو جنگ کہ تہہ زَن بہ بیت۔
تہہ کام :(تہہ ۔کام)(س گ) پَرواہ۔لاچاری۔بَزّگی۔ **تہہ
کامیں** :(تہہ ۔کا۔میں)(س گ) بےوسیں۔لاچاریں۔بَزّگیں۔
بےاُمیتیں۔بےواکیں۔
تہہ کُٹّ :(تہہ ۔کُٹ۔ٹ)(س گ) یکّے راپہ مُشت ءُ لگت انچو
جَنگ کہ سَربرءَ زَخم ءُ نِشان مہ بیت۔ہَڈّ مہ پرْشنت بلے بدن ءِ تہی
نیمگ ءَ ژَند ءُ ژُول بہ بیت۔تہہ چوپ۔تہہ زن۔تہہ زَرد۔ **تہہ کُٹّ
بُوئگ** :(تہہ ۔کُٹ۔ٹ۔بُو۔ئگ)(ک گ) پہ مُشت ءُ
لگتّ جَنگ یا جَنّگیں۔زَردگ بُوئگ۔
تہہ کلپ :(تہہ ۔کل۔پ)(س گ) تہہ لُچّ۔ہما مَردُم کہ سَرظاہرءَ
شَرّ انت بلے تہہ ءَ کلپ انت۔دوتل ءُ دوپوست۔مورمانٹ۔کلپ۔
تہہ کلپی :(تہہ ۔کل۔پی)(ن گ) تہہ لُچّی۔دوتَل ءُ دوپوستی۔
مورمانٹی۔
تہہ کَش :(تہہ ۔کَش۔ش)(ن گ) کنڈ۔آپ ءِ یکّ جاہ کنگ ءِ
ہاترءَ جَنّگیں کنڈ۔چمگ یا جُوءِ آپ کہ کم تَرّیت ءُ پہ ڈگارءَ جوانیءَ نہ رَسیت
گُڑا یکّ کنڈےءِ جَنگ، یکّ برے آپ ءَ ہمیشی تہہ ءَ جَم کنگ ءُ پدا
چمیدءَ پہ ڈگارءَ بَرَگ۔(2) چمگ ءُ چُرّانک ءِ یکّ جاہ کنگیں آپ۔
تہل :(تہہ ۔ل)(ن گ) زَہرتام۔زَہر۔کُچّل۔نہ وَشّ
تام۔جَوُر۔جُکُندَر۔جُکُتّ۔توژ۔تلخ۔زَہرکِن۔زَہرناک۔زِپت۔
زَقّوم۔ **تہل آپ** :(تہہ ۔ل۔آپ)(س گ) ہما آپ کہ زَہر
اِنت۔کُچّلیں آپ۔ **تہل بُوئگ** :(تہہ ۔ل۔بُو۔ئگ)(ک گ)
نہ وَشّ بُوئگ۔زَہر بُوئگ۔وَشّ تام نہ بُوئگ۔ **تہل کنگ** :(تہہ ۔
ل۔ک۔نگ)(ک گ) یکّ چیزےءَ راتہلی یےماں کنگ ءُ آئیءَ
نہ وَشّ کنگ۔ **تہلی** :(تہہ ۔لی)(ن گ) ناوَشّی۔کُچّلی۔زَہری۔
تہلیں :(تہہ ۔لیں)(س گ) نہ وَشّیں۔کُچّلیں۔زَہریں۔
تہلا:(تہہ ۔لا)(ن گ) نادُژاہءِ پول کنگ ءُ وہدءَ پہ آئیءِ مَدَت ءُ
کُمکّ ءَ چیزےءِ دیگ۔
تہلَگ :(تَ۔ہَل۔ئگ)(ک گ) مُلگ۔جَبرءِ نہ گیشگ۔
تہہ لُچّ:(تہہ ۔لُچ۔چ)(س گ) سَرظاہرءَ شَرّ ءُ تہہ ءَ لُچّ۔کلپ۔تہہ
کلپ۔دوتل ءُ دوپوست۔مورمانٹ۔ **تہہ لُچّیں** :(تہہ ۔لُچ۔چیں)
دوتل ءُ دوپوستیں۔مورمانٹیں۔کلپیں۔
تہلَگ:(تہہ ۔لَگ)(ن گ) دَرمان ءُ دارَگ۔زَہریں چیز۔
زَہرچِک۔زَہریں دَرمان۔دوا۔(2) کنڈرگ۔پرْاہ بُوئگ۔
تہلَگی:(تہہ ۔لَ۔گی)(ن گ) ہما نادُژاہ کہ دارُو ءُ دَرمان کنگی
اِنت۔(2) ہما کہ گوں تہلگ ءَ نِسبَت داریت۔
تہہ لُنٹ :(تہہ ۔لُن۔ٹ)(ن گ) چیری یاتہی لُنٹ۔
تہلہہ :(تہہ ۔لہہ) بچار :تہل۔
تہلیف:(تہہ ۔لی۔ف)(س گ) لپیّتگیں۔پیّتن۔
تُہم :(تُہہ ۔م) توم۔حون۔رَگ۔بنیاد۔
تُہم بنَدگ :(تُہہ ۔م۔بَن۔دَگ)(ک گ) جنیا دَم ءِ لاپ ءَ
چُکّ ءِ بنَدگ۔(2) نیبگ یاپُلّ ءِ تہہ ءَ توم جوڑ بُوئگ۔
تہہ ماں تہہ :(تہہ ۔ماں۔تہہ)(س گ) پُچ ءُ پُچ۔یکّے دومیءِ
توک ءَ پیوستہ۔ **تہہ ماں تہی** :(تہہ ۔ماں۔تَ۔ہی)(ن گ)
اندری۔نیامی۔(2) یکّے گوں دومیءَ پیوستی۔

تھمبُل :(تہہ ـ م ـ بُل) (ن گ) وا ہگ ـ ہُدوک ـ پہ کارے ءِ کنگ ءَ چاڑ بُوتگ ـ واک ـ ہاٹی ـ زِرکت ـ حُبّ ـ قرار ـ سکّ ـ صبر ـ سگّگ ـ (2) دیر ـ گِسر ـ مُہتل ـ

تُہمت :(تُہہ ـ مت) (عَر) (ن گ) بُہتام ـ بُہتان ـ ایلنگی ـ بڑّ ـ ڈوبہ ـ (2) چٹّی ـ جنجال ـ **تُہمت جنگ** :(تُہہ ـ مت ـ جَ ـ نگ) (ک گ) بُہتام جنگ ـ ہما عیب ءُ بدیں وُگپّ ءِ گوْشگ کہ راست مہ بیت ـ (2) ملامت کنگ ـ بدنام کنگ ـ **تُہمتی** :(تُہہ ـ مَ ـ تی) (ن گ) ہما کہ آئی ءَ را تُہمت جنگ یا دیگ بُوتگ ـ **تُہمتی ئین** :(تُہہ ـ مَ ـ تی ـ ئیں) (س گ) ہما کہ آگوں تُہمت ءِ نِسبَت داریت ـ

تُہمک : (تُہہ ـ مُک) (ن گ) تُکمہ ـ بٹن ـ پوچی ـ غُوٹ ـ

تُہم کار :(تُہہ ـ م ـ کار) (ن گ) توم کشان ـ ڈگار ءِ کِشّگ ءِ وہد ـ

تُہم کاری :(تُہہ ـ م ـ کا ـ ری) (ن گ) ڈگار ءِ کِشگ ـ (2) کِشگ ءِ وہد ـ توم ءِ چِنڈگ ءِ وہد ـ

تُہمَن : (تُہہ ـ مَن) (س گ) چیر دیگ ـ پیش نہ دارگ ـ ٹپّینگ ـ

تہمِیات :(تہہ ـ می ـ یات) (س گ) فکر ـ خیال ـ سسّا ـ چکّاسگ ـ چارگ ـ تپّاسگ ـ آزمودگ ـ شُمار ـ **تہمِیات کنگ** : (تہہ ـ می ـ یات ـ کَ ـ نگ) (ک گ) فکر کنگ ـ سسّا کنگ ـ تپّاسگ ـ

تہمِیاتی :(تہہ ـ می ـ آ ـ تی) (ن گ) آزمودگی ـ چکّاسی ـ فکری ـ

تہنا :(تہہ ـ نا) (س گ) (ن گ) ایوک ـ ہما کہ دِگہ کس آئی ءِ ہمراہ نہ اِنت ـ بے ہمراہ ـ تنیا ـ اِہوَت ـ جِتا ـ یکّا ـ یکّہ ـ ایکل ـ ایچک ـ تہنَکا ـ **تہنائی** : (تہہ ـ نا ـ ئی) (ن گ) ایوکی ـ بے ہمراہی ـ اِہوَت ـ یکّوئی ـ یکّی ـ **تہنائیں** : (تہہ ـ نا ـ ئیں) (س گ) ایوکیں ـ بے ہمراہیں ـ

تہنَکا :(تہہ ـ نَ ـ کا) بچار : تہنا ـ

تھنسؤ :(تھن ـ سؤ) (ن گ) تنسار ـ (2) تُتّگ ـ

تُہوا :(تُہہ ـ وا) (ن گ) کاہ ءِ کُنتگی ٹال ـ

تہُوبی :(تَ ـ ہُو ـ بی) (ن گ) تاپگ ـ کسانیں تاپگ ـ (2) ہما ہند کہ اُودءَ تاپگی سِنگ باز بیت ـ

تئورگ :(تَ ـ وَ ـ رگ) (ک گ) تئور ءِ کار ـ سُنّت کنگ ـ زَہگ ءِ کیر ءِ دیمی پلہیں پوست ءِ بُرّگ ـ

تہوڑغ :(تَ ـ ہو ـ ڑغ) (ک گ) گلّینگ ـ تاچینگ ـ رسینگ ـ

تہونگ :(تَ ـ ہو ـ نگ) (س گ) تہاریں جاگہ ـ

تئے :(تَ ـ ئے) (ج گ) دِگہ ـ ایندِگہ ـ دومی ـ (2) (پ گ) تو ـ تئی جِند ـ

تھئی تھئی : (تھی ـ تھی ـ) (ج گ) پُشت پرم پُونشی ـ آیوکیں چارمی روچ ـ

تہیگ :(تَ ـ ہی ـ گ) بچار : تہی ـ

تہیوا :(تَ ـ ہے ـ وا) (ن گ) مُہرگ ـ چِلّہ ءِ مُہرگ ـ

تئی :(تَ ـ ئی) (پ گ) تئیگ ـ تی ـ تئی جِند ءِ ـ

تئی جِند :(تَ ـ ئی ـ جِن ـ د) (پ گ) تئی ذات ـ تئی وجود ـ تووت ـ

تئی چُنتمی : (تَ ـ ئی ـ چُن ـ تُ ـ می) (ب گ) جُست گالے کہ تئی چے ـ ترا چے ـ تئی چے کار ـ

تئیگ :(تَ ـ ئی ـ گ) بچار : تئی ـ

تئیل :(تَ ـ ئیل) (ن گ) جِتا ـ گِستا ـ پرّگ ءُ جِتا بُوتگ ـ **تئیل کپگ** : (تَ ـ ئیل ـ کَ ـ نگ) (ک گ) سِگّ ءُ دُور ءَ کپگ ـ پرّگ ـ جِتا بُوتگ ـ

تھی :(تی) (ج گ) (گ ر) دومی ـ دگہ ـ اِتی ـ ایندِگہ ـ اِشی ءِ چِہ اَبید ـ (2) (پ گ) تئی ـ

تھی روش : (تھی ـ رو ـ ش) (ج گ) پونشی ـ (2) دِگہ روچے ـ (3) نواشی ـ تی روشی ـ تھئی ءِ ـ

تَیاب :(تَ ـ یاب) (ن گ) دَریا ءِ کرّ ـ دَریا ءِ دَپ کہ آپ تلگ اِنت ءُ جُہل نہ اِنت ـ زِر کِنک ـ دَریا ءِ کنارہ ـ **تَیاب دَپ** :(تَ ـ یاب ـ دَ ـ پ) (ن گ) (س گ) تیاب گوْر ـ تیاب کرّ ـ تیاب لمب ـ بندر ـ زِر کِنک ـ **تَیاب دَپی** :(تَ ـ یاب ـ دَ ـ پی) (ن گ) تیاب ءِ کرّ ءِ مردُم ـ زِر گوْری نندوک ـ (2) ہما کہ گوں تیاب ءِ کرّ ءِ گوْراں نِسبَت داریت ـ **تَیاب لمب** : (تَ ـ یاب ـ لَم ـ ب)

(ن گ)(س گ) بندر۔تیاب کرّ۔تیاب گوٗر۔تیاب دَپ۔زِر گوٗر۔زِر کِنکّ۔ **تیابی:** (تَ۔یا۔بی) (ن گ) ہما کہ گوں تیاب ءِ نِسبت داریت۔(2) تیاب گوٗر ءِ مَردُم۔

تیاب کرّ : (تَ۔یاب۔کَر۔ر)(ن گ)(س گ) تیاب ءِ گوٗر۔تیاب ءِ دپ۔تیاب گوٗر۔تیاب لمب۔بندر۔زِر کِنکّ۔ **تیاب کرّی :** (تَ۔یاب۔کَر۔ری) بِچار : تیاب گوٗری۔

تیاب گوٗر : (تَ۔یاب۔گوٗ۔ر) بِچار : تیاب کرّ۔ **تیاب گوٗری :** (تَ۔یاب۔گوٗ۔ری)(ن گ) تیاب کرّی۔ زِر گوٗری۔ زِر کِنکّی۔بندری۔تیابی۔

تیابی سانگ: (تَ۔یا۔بی۔سان۔گ) (ن گ) گلو ءِ ذات ءِ ماہیگے۔

تیار: (تَ۔یار) (س گ) زورمَند۔جان ءِ پُرّ۔ جوڑ۔دُڑاہ۔ سلامت۔ بڑھ۔تکڑا۔ (2) جریدہ ۔ پیلوٗ۔سَرجَم۔ ساجو۔ جاڑی۔ ساڑی۔ساز۔چاڑِکہ۔آہیزگ۔اِستیزگ۔باڑا۔ **تیار جوڑی :** (تَ۔یار۔جو۔ڑی) (ن گ) بے حبر۔حال ءِ اِحوال۔ وشّ آتک۔وشّ آمد۔ **تیاری :** (تَ۔یا۔ری)(ن گ) تیار بُوٹگ یا تیار کنگ ءِ جاوَر۔ تانَج۔چِن ءُ لانچ۔(2) زوراوَری۔تمَردی۔مزن مَرّی۔ **تیاریں :** (تَ۔یا۔ریں) (س گ) ہما کہ تیار انت۔جَریدہیں۔سرجمیں۔توانیں۔ (2) زورمندیں۔مزَن مَرّیں۔

تیارگ : (تَ۔یا۔رَگ)(س گ) نیست۔کمبوٗت۔

تیبغ : (تی۔بَغ) (ک گ) تَلوَسَگ۔باڑابُوٹگ۔دِل مانگ۔

تیپ : (تی۔پ)(ن گ) سَروگان۔سَر۔مَستر۔کماش۔

تیپچ: (تی۔پچ) (ن گ) ٹینٹیل ءِ ذات ءِ ماہیگے۔

تی پرے : (تی۔پَ۔رے) (ج گ) تی بَرے۔دِگہ گشتے۔دِگہ بَرے۔دِگہ رندے۔

تیتال : (تی۔تال) (ن گ) چرخ۔گردُون۔

تیتانَل : (تی۔تا۔نَل) (ن گ) کسانیں بالی مُرگے۔تیتانلی۔

تیت : (تی۔ت) پڑشم یا مُودانی تچک کنگ۔(2) مُوداں سَر رَند کنگ۔(3) مُودانی یکّ یکّ بُوٹگ۔مُودانی شِنگ بُوٹگ۔

تی تالو : (تی۔تا۔لو) (س گ) چیچلو۔(2) خوٗار ءُ زار گردگ۔ جَنجال بُوٹگ۔

تیتانلی : (تی۔تا۔نَ۔لی) بِچار : تیتانل۔

تیتانولی: (تی ۔تا ۔نو ۔ لی) (س گ) نَواہ اِتگیں لاڑُکی۔ (2) پانگ بُوٹگ۔نِندگ ءُ نہ رَوگ۔(3) سَکّیں دوستیں مَردُم۔

تیتُک : (تی۔تُک) بِچار : تُوتُک۔

تیتک: (تے۔تَک)(ن گ) اَتیت۔سِپُر ءِ رَنگ۔زَرد چک۔ زَردیں رَنگ۔(2) زَردیں رَنگ ءِ آبریشُم۔

تیتی : (تی۔تی) بِچار: تاتی۔

تیجار: (تے۔جار) (ن گ) رِشک تڑکّیت تیجار بیت۔ بوٹ ءِ چُکّ۔تپور۔تیجارک۔(2) کِشار ءِ رُنگ ءِ رَند دوار جنگ ءُ پاد آیگ۔ تیڑار۔کِشار ءِ دومی فصل۔کوٗہنیں کِشار ءِ نوکیں رُدوم۔(3) ہجگ۔ ہجگیں۔کِشار۔ **تیجارُک :** (تے۔جا۔رُک)(ن گ) کسانیں تیجار۔

تیجاری: (تے ۔جا۔ری) (ن گ) تیجاری ئیں ڈگار۔(2) ہما کہ گوں تیجار ءِ نِسبت داریت۔(3) تَپ ءِ یکّ تہرے۔ **تیجاریں :** (تے۔جا۔ریں) (س گ) ہما ڈگار کہ تیجار انت۔رُتگیں کِشار ءِ نوکیں ردوم۔

تیجگ : (تے۔جَگ) (ن گ) وَلّ ءِ نیبگ کہ زَرد ءُ شیر کن بیت گلو۔تیڑغ۔ **تیجگ ءِ گوٗہتگ کنگ :** کرٹّ کہ وَلّ ءِ سَر ءِ اِنت آئی ءِ راڑے بُرّگ، اے راڑ ءِ پداوَتی ہما جاگہ ءِ دَپ ماں دَپ کنگ ءُ گوں گِل ءِ دونگ ءُ گِلّ کنگ۔اے کہ پشیت ءُ تیجگ بیت ایشی ءِ توم مان نہ بیت ءُ سَکّ وشّ بیت۔

تیجوک : (تے۔جوک) (ن گ) تجوک۔ہٹُک۔سواس بند ءِ یکّ سَرے ءِ پیشّ ءُ تُرُندیں بُن ءُ تراشے کہ چودَڑ پش ءِ کار دنت۔تیگ دار۔

تیچ: (تی۔چ) (ن گ) چہ پیشّ ءِ جوڑ کُرتگیں دان یا بڑنج صاف کنگ ءِ یا نان مان کنگ ءِ دَرپ۔چَبُّک۔چپّی۔چھّی۔

تیخیر : (تے۔خیر) (ج گ) نیٹ۔آسَر۔آخر۔(2) دِگہ خیر انت۔

تیر : (تے۔ر) (ن گ) گوٗزگ۔(2) وہد یا زمانگ ءِ گوٗزگ۔ پشت گیجگ۔دِیر۔

تیر: (تی۔ر) (ن گ) تُوسک سَریں اَزباب کہ سُرپ یا چہ دِگہ مادنےءَ جوڑ کنگ بیت کہ تُوپک ءُ وتاس ٹُپنگ ءُ ٹُوپاں کارمرد بیت کہ ایشی ءِ بُن ءَ شورہ ءُ سرءِ سُرپ بیت کہ آس بارت۔ پیکان۔ سُم۔ سُرپ۔ گوٹل۔ (2) لوگ ءِ توک ءِ پہناتی ءَ مانئیں مَستریں کُنٹ یا دار۔ کُنٹ۔ (3) بُن جتگیں مال ءِ تیر دیگ۔ (4) تچک۔ **تیرآس**: (تی۔ر۔آس) (ن گ) تُوپک۔ دُمبال۔ **تیرانی آماچ بُونگ**: (تی۔را۔نی۔آ۔ماچ۔بُو۔نگ) (ک گ) تیرانی وڈالی بُونگ۔ تیرانی لگگ۔ **تیرانی بُجگ**: (تی۔را۔نی۔بُ۔جگ) (ک گ) تیرءِ باراں شُروع بُونگ۔ تیرگواری۔ **تیر باران**: (تی۔ر۔با۔ران) (س گ) تیرجنگ۔ تیرگوارگ۔ تیرانی ہور۔ تیرگواری۔ **تیر بُوؤکین**: (تی۔ر۔بُو۔ؤ۔کیں) (س گ) تیرداتگیں۔ تچک کُتگیں۔ **تیر بُونگ**: (تی۔ر۔بُو۔نگ) (ک گ) گوزگ۔ آسر بُونگ۔ سرجم بُونگ۔ ہلاس بُونگ۔ **تیرءِ پَرّگ**: (ک گ) تیرءِ چہ کمان یا ٹُپنگءَ دَرآہگ ءَ رند زمین ءَ کپگ ءُ پدا چست بُونگ۔ سٹّگ۔ **تیرءِ ترہگ**: (ک گ) تیرءِ چہ کُجام نیمّونے آس برگ۔ **تیرجنگ**: (تی۔ر۔ج۔نگ) (ک گ) یکّے ءَ پہ تُوپک، پستول، یا پہ کمان تیر جنگ۔ (2) تیرءِ جنگ۔ تیرءِ آس دیگ۔ **تیرءِ دُرشگ**: (ک گ) تیرءِ لگگ ءُ ہما جاگہہ ءِ دُرشگ یا ٹپّی کنگ۔ تیرءِ جان ءِ ہڈّ یا دِگہ اَنچیں اعضاءِ ہورت کنگ۔ **تیر دیگ**: (تی۔ر۔دی۔یگ) (ک گ) یکّدارءِ گردءَ ماں گردءَ ماہورءِ ریچگ ءُ ماہیگ ءِ گرگ۔ (2) چیزےءَ گوں دومی چیزےءَ کہ دُور دُور اَنت گوں یکّ دومیءَ تچک کنگ۔ (3) حدّءِ تچک کنگ۔ (4) پہ بہرءُ ونڈءَ پہ وتءَ نشانءِ چنگ ءُ ایر کنگ۔ داردیگ۔ (5) لوگ یابانءَ تیرءِ ماں کنگ۔ (6) پہ میراث ءِ بہرءُ بانگءَ مالانی برو بریں بُن جنگ۔ (7) بازاری یا ورّوئی لیبءَ تیر دیگ ءُ گوزگ۔ **تیرریچ**: (تی۔ر۔رے۔چ) (س گ) بازیں تیرءِ جنگ۔ تیرگوار۔ تیرآس دیگ۔ **تیرسوچ**: (تی۔ر۔سوچ) (س گ) آس داتگیں تیرءِ شگوزگ ءُ سوچگ۔ تیرءِ کاری نہ کنگ یا نہ لگگ۔ **تیرسوچ کنگ**: (تی۔ر۔سوچ۔ک۔نگ) (ک گ) تیرءِ گتّے مان آہگ یا سوچگ۔ (2) بیہار دیگ۔ تیرءِ پرنہ دارگ ءُ آس دیگ۔ **تیرکاری**: (تی۔ر۔کا۔ری) (ن گ) تیرجنگ۔ تیرجنگ ءِ کار۔ **تیرکپت**: (تی۔ر۔کپ۔ت) (س گ) تیرءِ کپگ ءِ جاگہہ۔ **تیرکنگ**: (تی۔ر۔ک۔نگ) (ک گ) پہ ترُندی گوزگ ءُ روگ۔ (2) جنگ ءِ بُنگیج کنگ۔ (3) پہ کچّ ءُ گوازءَ ڈگارءِ سادانی گیشّینگ۔ (4) دیر کنگ۔ پشت کپگ۔ **تیرءِ نزّگ جنگ**: (ک گ) تیرءِ روگ ءِ توار۔ **تیردان**: (تی۔ر۔دان) (ن گ) جابہ۔ تیرانی دَرپ۔ جالار۔ سیلاپ۔ ہمّیل۔ **تیرگیج**: (تی۔ر۔گے۔ج) (س گ) تیرءِ رَسگ ءِ جاہ۔ **تیرءِ مٹّا ہگ**: (ک گ) تیرءِ یکّ نیمگے لگگ ءُ دومی نیمگ ءَ دَرآہگ۔

تیرأنداز: (تی۔ر۔اَن۔داز) (س گ) تیرجنوک۔ شکاری۔ تیرجن۔ کمان دار۔ ٹِک تیر۔ تیردَوَر۔ نِشانہ باز۔ **تیرأندازی**: (تی۔ر۔اَن۔دا۔زی) (ن گ) تیرجنی۔ نشانگ بازی۔

تیربند: (تی۔ر۔بَن۔د) (ن گ) تیرءِ نہ لگگ ءِ بکّی یا مُلّائی تائیدءُ بند۔ **تیربندی**: (تی۔ر۔بَن۔دی) (ن گ) پہ تیرءِ نہ لگگ ءُ توجیلءَ مُلّائی بندءُ تائیت۔ (2) کسےءَ را تیر بند کنگ ءِ دم ءُ چوف۔

تیردَوَر: (تی۔ر۔دَو۔ر) (س گ) تیرءِ رَسگ ءِ حدّ۔ چہ ہمُودءَ کہ تیر سَرنہ بیت۔ ہمینچو دُورءَ کہ تیر شُت کنت۔ (2) تیرجن۔ تیرأنداز۔ **تیردَوَری**: (تی۔ر۔دَو۔ری) (ن گ) ہمینچو کہ تیر شُت کنت۔ (2) ہما جاگہہ کہ تیر سَر نہ بیت۔ (3) ہما میدان کہ تیرکاری یا نشانگ جنگی کننت۔ تیرکپگ ءِ آخری حدّءُ فاصلہ۔

تیرءُ بند: (ن گ) ہماسے کتّاریں اِستار کہ جُونءِ ماہءِ بیست ءُ ششمی روچ ءَ دَرکاینت۔ تیربند ءِ استار۔ (2) تیرءِ بندءِ چِلّگ 21 : جولائی تاں 30 اگست ءِ چِلّ روچ۔

تیربیڑو: (تی۔ر۔بے۔ڑو) (ن گ) سَرون۔ تیرءِ سَر۔

تیرجَن: (تی۔ر۔جَن) بچار : تیرأنداز۔

تیرریچ: (تی۔ر۔رین۔چ) (ن گ) دِلءِ کپگءِ علاج۔ دل کہ کپیت تاسےءَ آپ مان کنگ ءُ دِل ءِ سرءَ ایر کنگ ءُ سُرپ ءَ آپ کنگ

ءُ ہمے لہڑیں آپانی تہہ ءَ مان ریچگ ۔ (2) تُرس یا دَہشت ءِ سَبَب ءَ دِل ءِ نزور بُونگ ءِ بَلوچی عِلاج ۔

تیرَغ : (تی ۔ رَغ) بچار : تُورَگ ۔

تیرُک : (تی ۔ رُک) (ن گ) دَست ، پاد ، چمّ یا ریش ءِ جکّ جَنگ ءُ دَرد ءِ باہند کنگ ۔ تیرونک ۔ (2) کسانیں تیر ۔

تیرکشّ : (تی ۔ ر ۔ کش ۔ ش) (ن گ) کلات یا بادگیرانی سَر بُر ءِ یا دیوال ءِ ہما ٹُنگ کہ جَنگ ءِ وہد ءَ پہ تیر جَنگ ءَ کارمرز بیت ۔ لوگ ءِ بُرزی نیمگ ءَ پر کُنتگیں ہما ٹُنگ کہ چہ مُوداں تُپَنگ ءِ نشانگ گِرَگ بیت ۔ ہمبا چہ ۔

تیرکک : (تی ۔ ر ۔ کِک ۔ ک) (ن گ) بزیں کِکّ ۔ ہوشگ ءِ دار ۔

تیرکو : (تی ۔ ر ۔ کو) (ن گ) کمان ءِ کسانیں تیر ۔ (2) ہر دَرّاجیں دارے کہ آئی ءِ سَر تُوسک بہ بیت بلے چہ دَستے ءَ دَرّاج ترمہ بیت ۔ (3) تُپَنگ ءِ صاف کنگ ءِ دَرّاجیں بارَگیں دار ۔ (4) ہما دَرّاجیں آسن کہ آئی ءَ آس ءِ سُہر کنَنت ءُ مَرُدم ءَ یا دَلوت ءَ داگ دیینت ۔ داگ دیوکیں آسنی اَزباب ۔ (5) شِگان ۔ پیگور ۔ تژن ۔ تیہار ۔ **تیرکوجَنگ** : (تی ۔ ر ۔ کو ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) شِگان جَنگ ۔ تژن جَنگ ۔ (2) دَرد ءِ آماچ کنگ ۔

تیرَگ : (تی ۔ رَگ) بچار : تُورَگ ۔

تیرگوار : (تی ۔ ر ۔ گوا ۔ ر) (س گ) یکّ شَل ءِ تیرکاری ۔ تیرانی بُجگ ۔ تیرریچ ۔ **تیرگواران** : (تی ۔ ر ۔ گوا ۔ ران) (س گ) تیر ءِ شَنز ۔ تیر ءِ رِچگ ۔ یکّ شل ءِ تیرکاری ۔ **تیرءِ گوارگ** : (تی ۔ ر ۔ گوا ۔ رَگ) (ک گ) تیرءُ باران کنگ ۔ تیرانی ریچگ ۔ **تیرگواری** : (تی ۔ ر ۔ گوا ۔ ری) (ن گ) تیرءِ گوارگ ۔ تیرکاری ۔ تیرجَنگی ۔

تیرمالگ : (تی ۔ ر ۔ ما ۔ لَگ) (ک گ) پریشان ۔ ڈانگرگ ۔ دِل تیرکہی ۔ **تیرمالگ بُونگ** : (تی ۔ ر ۔ ما ۔ لَگ ۔ بُو ۔ نگ) (ک گ) پریشان ۔ چہ تاوان ءُ تُرسگ ۔ (2) چہ بیرانی یا نقصان ءِ تُرس ءَ ڈانگرگ ءُ دودلِگ بُونگ ۔ (3) پہ اے گپّ ءَ پریشان ءُ دِل تیرکہہ بُونگ کہ کسے آئی ءِ مال ءُ زرّ یا دوستیگیں چیزے ءَ تاوان مہ دنت یا کہ آئی ءَ مہ جَنت یا مہ بارت ۔

تیرماہ : (تی ۔ ر ۔ ماہ) (ن گ) گرم ءِ موسم ۔ تابستان ۔ گرماگ ۔ آہڑ ۔

تیرَنگ : (تِے ۔ رَن ۔ گ) (ن گ) ٹِکّر ۔ ہما سُرپ ماں کُنتگیں مجول کہ دِگہ رِد بَستگیں مجولاں جَنگ بیت ۔ خڑانچ ۔ (2) ہما شپوریں سِنگ کہ رِد بَستگیں گپّیاں جَنگ بیت ۔ **تیرَنگی** : (تِے ۔ رَن ۔ گی) (ن گ) ٹکّری ۔ ہما لیب کہ رِد بَستگیں مجول پہ ٹکّر یا تیرَنگ جَنگ بیت ۔ ہرچ مجولے کہ چہ رِد ءَ دَر کیت ، بَرَگ بیت ۔ پہ تیرَنگی رِدیں مجولانی پُشت ءَ ہر مجولے کہ چہ میّل ءَ دَر کیت تہ وَرَگ بیت ۔

تیرونک : (تی ۔ رون ۔ ک) (ن گ) تیرُک ۔ دَرد ءِ سُبکیں مارَگ ۔ (2) آس ءِ تزیشک ۔ پترّوش ۔

تیرَہ : (تی ۔ رَہ) (ن گ) تہاری ۔ سِیاہی ۔

تیرہڈّ : (تی ۔ ر ۔ ہڈ ۔ ڈ) (ن گ) گوڈ یا کونڈ ءِ جہل ءُ پاد ءِ ہُورت بند ءِ بُرز ءِ ہڈّ ۔ پاد ءِ نلی ۔ کاندوشک ۔ ڈیلنگ ۔ پاد ءِ ٹُوٹّ ۔ پاد ءِ ٹینٹ ۔ ٹُوٹ ۔ پاد ءِ جہل بند ءَ پہ گرتا نکہ کونڈ ءَ ہمے نیا مجی ءِ ہڈّ ۔

تیڑینغ : (تِے ۔ ڑے ۔ نگ) (ک گ) چمّانی ڈکّر ینگ ۔ چمّ سُہر دیگ ۔ گوں چمّاں بیہار دیگ ۔ پہ زَہری چارَگ ۔

تیز : (تِے ۔ ز) (س گ) تژندروک ۔ راہ ءِ زُوت روَک ۔ تیزرفتار ۔ تژندیں رَواج ۔ کڑکّ ۔ راز ۔ زڑاب ۔ سکّ ۔ شِکّ ۔ تژندناک ۔ تِکّا ۔ (2) کارچ ، زہم یا دگہ انچیں بُرّوک یا دِرّوکیں چیزے کہ بُرّگ ءُ دِرّگ ءَ سکّ بُرّوک بہ بیت ۔ بُرّوکیں اَزباب ۔ شِلّ ۔ بُرّناک ۔ بُرّاک ۔ (3) چالاک ۔ لائق ۔ بُودناک ۔ (4) چسپان ۔ چٹکّ ۔ چسپ ۔

تیزی : (تی ۔ زی) (ن گ) تیزرَوگ ۔ تیزرفتاری ۔ تیز بُونگ ۔ چسپانی ۔ چٹکّی ۔ (2) کارچ ، کاتار ، یا کُجام ہم بُرّوکیں اَزبابے ءِ بُرّناکی ۔ (3) جوش ۔ چُستی ۔ چالاکی ۔ لائقی ۔ بُودناکی ۔ **تیزیں** : (تِے ۔ زیں) (س گ) ہما کہ تیز انت ۔ ہما کہ گوں تیزی ءَ نسبت داریت ۔ (2) چالاکیں ۔ ہژّاریں ۔ بودیناکیں ۔

تیزاپ : (تِے ۔ ز ۔ آپ) (ن گ) سکّیں سوچوکیں ءُ ساڑینوکیں آپ ۔

تیزپَر : (تِے ۔ ز ۔ پَر) (س گ) تیزرَواج ۔ تژندگام ۔

تیزپہم : (تِے ۔ ز ۔ پہہ ۔ م) (س گ) ہما کہ زُوت دَر بارت ۔ (2) دانا ۔ عقل مند ۔ سرحیال ۔ زانتکار ۔

تیزرَفتار :(تے ـ زـ رَف ـ تار) بچار : تیزرَواج۔ **تیزرَفتاری** : (تے زـ رَف ـ تا ـ ری)(ن گ) تیزگامی۔ تیزرواجی۔شہہ گامی۔

تیزرَواج :(تے ـ زـ رَـ واج)(س گ) ہما کہ رَوگ ءَ تیز اِنت۔ رَوَک۔تیزگام۔چسپاں۔تیز پَر۔تیزرفتار۔شہہ گام۔ **تیزرَواجی** :(تے زـ رَـ وا ـ جی)(ن گ) تیزگامی۔شہہ گامی۔تیزرفتاری۔

تیزُکی کوہ :(تِے ـ زُـ کی ـ کوہ)(ن گ) ہماں سَختیں سِنگ کہ آئی ءِ سَرءَ کارچ اِسترگ، ءُ زَحم تیز کنگ بنت۔

تیزگام :(تِے ـ زـ گام) بچار : تیزرَواج۔

تیزگامی :(تے زـ گا ـ می)(ن گ) بچار : تیزرَفتاری۔

تیزواد :(تے ـ زـ وا ـ د)(س گ) سورتام۔وَرَگ ءُ بازوادی۔

تیژ :(تے ـ ژ)(ن گ) آس گیر۔آس گِیری سِنگ۔چَکمک۔

تیژگی:(تِے ـ ژَ ـ گی)(ن گ) ہما کہ گوں تیژ ءَ نِسبَت داریت۔

تیژار:(تے ـ ژا ـ ر) بچار : تیجار۔

تیژَغ :(تے ـ ژَغ) بچار : تیجَگ۔

تیژَکی:(تے ـ ژَ ـ کی) (ن گ) اِسترگ ءِ تیزکنوکیں سِنگ۔

تیس:(تِے ـ س)(ن گ) کَست ـ کینگ ـ ریس۔(2) چاہ بار ءِ بندن ءُ گُوریچانی نیمگ ءَ کوہنیں بندِ نے ءِ نام۔

تیسی :(تے ـ سی)(ن گ) وَشّ بوہیں چِبٹ ءُ ذاتے۔

تیشگ:(تِے ـ شگ)(ن گ) تَشّ ـ تَنش۔

تیغ :(تے ـ غ) بچار : تیگ۔

تیغ زَنی :(تِے ـ گ ـ زَ ـ نی) بچار : تیگ زَنی۔

تیک:(تی ـ ک)(ن گ) رِیک ـ ری۔(2) تیر۔گونڈل۔

تیگ :(تے ـ گ)(ن گ) تیغ۔زَحم۔سَگار۔لُڑ۔تور۔ **تیگ زَن** : (تِے ـ گ ـ زَن)(س گ) زَحم جن۔نہ تَرس۔دِلاور۔بہادُر۔تیگ جن۔ **تیگ زَنی** :(تے ـ گ ـ زَ ـ نی)(ن گ) زَحم جَنگی۔بہادُری۔نہ تَرسی۔دِلاوری۔ **تیگ بند** :(تِے ـ گ ـ بَن ـ د)(ن گ) ہما تائید کہ آئی ءِ بندگ ءَ تیر نہ لگّیت۔تیر بند۔

تیگ جَن :(تِے ـ گ ـ جَن)(س گ) زَحم جن۔زَحم جَنگی ءِ زانتکار۔زَحم جنوک۔دِلاور۔سرمچار۔تُرال۔تُریل۔باتُر۔تیگ زن۔

تیگِتیں:(تِے ـ گِ ـ تیں)(ک گ) تیز کُرتگیں۔سوہان داتگیں۔تیگ داتگیں۔

تئیل :(تَے ـ ل)(ن گ) بازمُہکمیں ساد۔لڈوک۔زنڈ ءُ مُہکمیں بَندیک۔آبرَیشُم ءِ بَند کہ سَکّ مُہکم بیت۔تَناؤ۔ساد۔(2) ہما پوست کہ چہ سَرم ساد ءُ بُن ءَ چہ اَپس ءِ گردِن ءُ چیر ءَ پہ تنگ ءَ رسیت۔مُہر ریسیں ساد۔(3) سَرگوز کنگ۔سُرینگ۔ٹیلینگ۔(4) وہد ءُ موسم۔مال ءِ زکانی حساب۔ **تئیل بندگ** :(تِے ـ ل ـ بَن ـ دَگ)(ک گ) کپتوکیں زال ءُ سَر ءَ سَربندے بَندگ۔ **تئیلاں بندگ** :(تِے ـ لاں ـ بَن ـ دَگ)(ک گ) قید کنگ۔دَست ءُ پاداں گوں تئیلاں بندگ۔

تیلانک :(تِے ـ لان ـ ک)(ن گ) ہتینہ۔دِکّہ۔دودَستی۔دِہ۔دَھک۔گوَر کنگ۔تہڈا۔پر چنڈگ۔پَرش۔تاڑ۔پھُٹّی۔ **تیلانک دیگ** :(تِے ـ لان ـ ک ـ دی ـ یَگ) دودَست دیگ۔ہتینہ دیگ۔

تِیلّ :(تی ل ـ ل) جِتا۔یَکّ کِرّ۔ **تِیلّ کپگ** :(تی ل ـ ل ـ کَ ـ پگ)(ک گ) جِتا بُوتگ۔یَکّ مَردُمے ءِ یا یَکّ پسے ءِ چہ مُچّی ءَ جِتا بُوتگ ءُ پہ دیم رَوگ۔کَسَر کپگ۔اچ وَتی رَم یا ٹُولی ءَ سِدَگ۔پَرَّگ۔

تیلگ :(تے ـ لگ)(ک گ) یَکّ چیزے کہ گرّان اِنت، دارانی سَر ءَ شِترینان کنگ ءُ بَرَگ۔(2) یَکّدار یا بُوجیگ ءِ تیلگ ءُ آپ ءَ بَرَگ۔(3) پہ لیٹینگ ءُ تیلانک بَرَگ۔

تِیلی :(تے ـ لی)(ن گ) کانٹ۔

تیمّار :(تی م ـ مار)(د)(ف گ) تیمّار گ ءِ فرمان گال: بہ تیمّار۔دِلگوش بہ کن۔(2)(ن گ) ساٹگ۔گوَرکنگ۔ **تیمّار گ** : (تی ـ ما ـ رَگ)(ک گ) جوّان ساٹگ۔دِلگوش داری کنگ۔عِلاج۔آراستگ۔نادُراہ ءِ گورسی ءُ دِلگوش۔

تیمّاردار :(تی ـ مار ـ دار)(س گ) ہما کس کہ نادُراہے ءَ را دِلگوش کَنت ءُ ساٹیت۔ **تیمّارداری** :(تی م ـ مار ـ دا ـ ری)(د)(ن گ) نادُراہ ءِ دلگوش داری۔نادُراہ ءِ گوَرسی ءُ ساٹگ۔

تیمچّہ : (تے ۔مچ ۔چّہ) (ن گ) اِرادہ ۔نیّت ۔پڑ وش ورگ ءِ پد بیر گِرگ ءِ نیّت ۔(2) انگیز ۔جُنز ۔الکار ۔پیش کنز ۔ **تیمچّہ کنگ :** (تِے ۔مچ ۔چّہ ۔کَ ۔نگ) (ک گ) دیم ءَ کنزگ ۔الکار کنگ ۔دیم ءَ آہگ ۔پرسِدگ ۔پیش کنزگ ۔گور بندگ ۔

تیمُر : (تی ۔م ۔مُر) (ن گ) ہشی ۔بُرزر ۔مزن ۔(2) مچاچ ۔

تینّ : (تی ن ۔ن) (ن گ) نکن پچگ ءِ آسنیں تاپگ ۔ **تینّ بُوتگ :** (تی ن ۔ن ۔بُو ۔تَگ) نکیگ بُوتگ ۔نہ وشّیں جاوَر ۔(2) گرم بُوتگ ۔ **تینّ پچ :** (تی ۔ن ۔پچّ) (ن گ) ہما کہ چہ تین ءِ پچگ بُوتگ ۔تین ءِ پتنگکیں نان ۔تین ءِ پچوک ۔ **تینّ ءِ پر کنگ :** (ک گ) پہ نکن پچگ ءَ تین ءَ چُلّ دان ءِ سرءَ کنگ ءُ آس ءِ روک کنگ ۔ **تینّ ءِ دِل ءَ دیگ :** سَکّ شِزار کنگ ۔نکیگ کنگ ۔پِہری کنگ ۔ **تینّ موش :** (تی ۔ن ۔موش) (ن گ) تنّی ۔تین موشیں نکن ۔تین ءَ پتنگکیں بڑنج یا گلّہ ءِ تنکّیں نکن ۔ **تنّی :** (تن ۔نی) (ن گ) چہ بڑنج یا کنگ یا گلّہ ءِ تین پگّیں تنکّیں نان ۔

تیند : (تی ۔ن ۔د) (ن گ) رم ۔کتار ۔چہر ۔

تینّک : (تی ن ۔نُک) (ن گ) کسانیں تینّ ۔کسانیں تاپگ ۔

تینّکی : (تی ن ۔نُ ۔کی) (ن گ) ہما کہ گوں تینّک ءَ نِسبت داریت ۔(2) تینّ یا تینّک ءِ سرءَ پتنگکیں نان ۔

تیوَک : (تے ۔وَک) (ن گ) تنہا ۔ایوک ۔(2) تیوَگ ۔

تیوَکا : (تے ۔وَ ۔کا) (ج گ) ایوک ءَ ۔

تیوَگ : (تے ۔وَگ) (ن گ) سَرجم ۔دُرست ۔دُراہ ۔دُرستیں ۔تمام ۔لَسّ ۔مچّ ۔سَربست ۔گرٹپّ ۔تیوَک ۔ **تیوَگ ءَ تیوَگ :** (س گ) سَرجم ءَ ۔پُورہ ءَ پُورہ ۔پیلوی ءَ ۔ **تیوَگی :** (تے ۔وَ ۔گی) (ن گ) سَرجمی ۔دُرستی ۔(2) ہما مال ءُ زَرّ یا زمین کہ دگہ کسی بہرءَ مان مہ بیت ۔ **تیوَگیں :** (تِے ۔وَ ۔گیں) (س گ) ثابتیں ۔سلامتیں ۔سَرجمیں ۔دُرستیں ۔پیلوئیں ۔دُراہیں ۔ہَمُک ۔

تیہار : (تی ۔ہار) (ن گ) شِگان ۔ٹاکور ۔پیگور ۔تیر کو ۔تژن ۔

تیہاری : (تی ۔ہا ۔ری) (ن گ) شِگانی ۔تژنی ۔

تیہَر : (تی ۔ہَر) (ن گ) گٹّ ءُ نکیگیں کوہی مات بندانی بُرز تریں سَر ۔(2) غمگین ۔نہ گیگ ۔(3) موج ۔ **تیہَریں :** (تی ۔ہَ ۔ریں) (س گ) بُرزیں ۔(2) بلاہیں کوہانی بلاہیں مات بند ۔کوہ ءِ بُرزیں ٹُلّ ۔

تیہریں کوہ : (تی ۔ہَ ۔رے ۔ں ۔کوہ) (س گ) بُرزیں کوہ ۔(2) کوہی مات بند ۔ **تیہَریں مات بند :** (تی ۔ہَ ۔ریں ۔مات ۔بَن ۔د) (س گ) بُرزیں کوہ ۔بُرزیں ءُ دراجیں کوہ بند ۔

تیہُرّ : (تی ۔ہُر ۔ر) (ن گ) پَلّ ءِ بندگ ءِ ہاتر ءَ یکّ رِدے پیش کَرز لِکّ کنگ ءُ پدا آیانی دَراجی ءَ دِگہ کَرز یا شنک یا دارے بندگ ۔(2) لوگ ءِ دوئیں نیمگ ءِ دَراجی ءَ چیلک بندگ ۔(3) تژکّ ۔تُنک بند ۔ **تیہُرّ کنگ :** (تی ۔ہُر ۔ر ۔کَ ۔نگ) (ک گ) پلّانی یا لوگ ءِ گوں کَرز یا بارگیں دار ءُ چیلّکان بندگ ۔ **تیہُرّی :** (تی ۔ہُر ۔ری) ہما کہ گوں تیہُرّ ءَ نسبت داریت ۔

ٹ

ٹ : (ٹِے) پنچُمی حرف یا آب اِنت۔
ٹاب :(ٹا۔ب)(ن گ) یکّ سالیگیں نریں گوک۔ ہما گوک کہ انگت جُگ ءَ نَنگارنہ کُتگ۔(2) ہما زاتگیں ڈاچی کہ جڑئے بازمَرَن بہ بیت۔(3) ہما گوک یا اُشتر کہ دیر اِنت ئے زاتگ۔(4) پڑّور۔ جانءَ پُرّ۔
ٹابا:(ٹا۔ با) (س گ) نوک وَرناہ۔ (2) دَراج قدّ یں مَردُم۔ (3) (ن گ) پیرین ءُ لاغریں گوک۔
ٹابی:(ٹا۔بی) (ن گ) ہما ڈاچی کہ وَہر کنگ یا آپُس بُوتگ ءَ رَند ہم شِیر بہ دنت۔
ٹاپ :(ٹا۔پ)(ن گ) مُدّت۔سَردیءِ ہفت روچی مُدّت۔ہما روچ کہ سَرد بنت یا ہما سَردیں روچانی مُدّت۔(2) زمستان ءِ برے سَرد ءُ برے گرمیں موسم۔(3) کُوٹ۔ ساتگ۔ بے مُود۔ دِڑیش۔(4) مصیبت۔آفت۔(5) اُشترءِ نادُراہی۔(6) بدعاے۔(7) بُوجیگ ءِ بُرزی بہر۔**ٹاپ ٹیپ** :(ٹاپ۔ٹی۔پ)(س گ) تڑپ ءُ تڑاپ۔ پہ کارے ءِ کنگ ءَ مَرَنیں تگ ءُ تاچ۔ واہو۔(2)(ن گ) لَہتیں مَردُم ءِ یکّے ءِ دِگرءَ پہ چاپَنٹّ ءُ لٹّ ءُ مُشت جَنگ ءِ آواز۔جن ءُ چوپ۔**ٹاپ کنگ** :(ٹاپ۔کَ۔نگ)(ک گ) مُودانی چنگ ءُ برابر کنگ۔مُودانی رَندگ۔مُودانی رَندگ ءِ وڑ۔مُودانی چنگ ءُ گوَنڈ کنگ۔سَرءِ مُودانی تمیز کنگ۔دِڑیش۔(2) دَڑچک ءِ خُشکیں ءُ بے کاریں ٹال ءُ شاحانی بُرَّگ۔ڈَگارءِ کسانیں دَڑشکانی کشّگ۔**ٹاپی** : (ٹا۔پی) (ن گ) ہما کہ سَرئے ٹاپ اِنت۔ ہما کہ ٹاپ کُتگ۔ (2) وَشّ دِڑیش۔ ہما کہ مُودئے رَستگ اَنت۔(3) جوان۔ بڑاہ دار۔(4) اُشتر یا مَہری ءِ پاداں تڑاپینان ءَ شتابیءَ تچگ۔**ٹاپی ئیں** : (ٹا۔پی۔ئیں) (س گ) ٹاپ کُتگیں۔**ٹاپی ءُ بُلّی** :(ن گ) جلوَہ ناک۔ پُل گُد۔جوان۔شئوکیں وَرناہ۔
ٹاپا:(ٹا۔ پا)(ن گ) کسانیں منزل۔گوَنڈیں پند۔
ٹاپار :((ن گ) ٹا۔ پار) (س گ) مَرَنیں کار۔ نہ بُوتگیں کار۔(2) چہ وَتی بستارءِ مَستریں حبَر۔ ٹاہ۔نہ بُوتگیں حبَر۔ بلاہیں دُروگ۔(3) خَرابیں کار۔ ردی۔**ٹاپارءِ جَنگ** :(ک گ) ٹاہ جَنگ۔اَنچیں کارے ءِ کنگ کہ مَردُم ءِ وَہم ءُ گُمان ءَ مہ بیت۔نہ وَشّیں ءُ خَرابیں کارے ءِ کنگ۔ وَتی قدّ ءُ کساس ءَ مَستریں حبَر کنگ۔ دُروگ بندگ۔نہ بُوتگیں حبَر کنگ۔ٹاہے ءِ جَنگ۔**ٹاپاریں** :(ٹا۔پا۔ریں) (س گ) ہما کہ گوں ٹاپارءَ نسبت داریت۔(2) مزنیں۔ بلاہیں۔ (3) نہ بُوتگیں۔
ٹاپُرگ :(ٹا۔پُ۔رگ) (س گ) پادءِ زَمین ءَ جوانیءَ ایر نہ بُوتگ۔بے کارءُ بے مَطلَب ءَ اِدءُ اُودءَ چرّگ۔(2) تہار ماہیں شپاں کمرءُ وریں مَردُم ءِ جُزگ۔(3) مدان مدان ءَ گردگ۔ چَکّرگ۔(4) چیزے ءِ شوہازءِ بُوتگ۔(5) کپّگ ءُ پادآ ہگ۔(6) نرّ کُرّگ۔ ڈوہا برغ۔
ٹاپَرگ :(ٹا۔پَ۔رگ)(ک گ) ڈَمبَر گگ۔دہڑکنگ۔ گوَات گِرَگ۔
ٹاپُرینگ :(ٹا۔پُ۔رے۔نگ)(ک گ) کروس ءِ وَتی بانزُلانی چِست ءُ ایر کنگ کہ چریشاں آوازدَرکیت۔ باگُرازو بُوتگ۔(2) چُکّ ءِ پہ واب گیجگ ءَ ٹپّگ۔(3) آرام دیگ۔
ٹاپ سیر :(ٹاپ۔سے۔ر)(ن گ) آچارے کہ پہک ءَ بُوجیگ ءِ دیم ءَ بیت۔

ٹاپگ :(ٹا۔پگ)(ک گ) گارکنگ۔ ہلاس کنگ۔گڈّگ۔ دڑچک ءِ دارانی بڑّگ یاٹاپ کنگ۔

ٹاپل :(ٹا۔پَل)(ن گ) بالی مُرگے ءِ نام اِنت۔

ٹاپو :(ٹا۔پُو)(ن گ) یکّ جاگہہ بَستگیں دارکہ آپ ءِ تڑپلّ بہ بنت۔

ٹاٹ :(ٹا۔ٹ)(ن گ) ریش ءِ پوست۔(2) چہ سُوتلی ءَ اڈّ بُوتگیں پٹّی ئیں دَری۔ بزیں ءُ دَراجیں چیرگیج۔(3) تُرند۔ بزیں گُد۔ٹاٹ ءُ **گلّو بُوئگ** : پُرّ بُوئگ۔ پہ جَنگ ءَ ساڑی بُوئگ۔ چِست بُوئگ۔ زَہرگرگ۔

ٹاٹار :(ٹا۔ٹار)(ن گ) ہما اُستا کہ مَنجل، لُوہیگ ءُ ہمے رنگیں رزان جوڑ کنت۔ بڑنج، رود ءُ پوپل ءِ ر۔زانانی اَڈّ کنوکیں اُستا۔(2) بڑنج ءِ رزانانی کلائیچ کنوک۔(3) ماہیگ ءِ ذاتے۔

ٹاٹو:(ٹا۔ٹُو)(ن گ) چوٹ رَواج۔ ہما کہ بَرابری ءَ راہ ءَ شُت مہ کنت۔

ٹاری:(ٹا۔ری)(ن گ) دَڑچک ءِ کسانیں شاح۔ گونڈیں لَمب۔ چُوکّ۔دَڑچک ءِ کسانیں ٹال۔(2) دَڑ چکے۔

ٹاریا :(ٹا۔رے۔آ)(ن گ) بُوہانٹو۔ وپسوک۔ وپسی۔ واب ءِ تہہ ءَ تُرسگ۔ واب ءِ تہہ ءَ ساہ ءِ بند بُوئگ۔ بُوسانٹو۔

ٹاسِنی:(ٹا۔سِ۔نی) بچار : ٹاسین۔

ٹاسین :(ٹا۔سی ن)(ن گ) کُبلی سِیچّن۔ چہ سُہر ءَ جتگیں جنینی سہتے کہ چہ ایشی ءِ جیگ بَندگ بیت۔ ٹاسنی۔ جیگی۔

ٹاک :(ٹا۔ک)(س گ) دُڑستیں۔(2) ہوش۔ پہم۔ زانت۔(3)(ن گ) مالانی دَست ءُ لاپ ءِ نادُڑاہی۔(4) سَرءِ توک۔(5) نیم روچ۔ **ٹاک ءِ بَرَگ** : (س گ) ہوش ءُ فہم ءِ بَرَگ۔ پہری کنگ۔

ٹاکور :(ٹا۔کور) (ن گ) مَرَن۔ پٹن ءُ گردیں تینّ بُریں آسن یا رود کہ پہ جار ءِ پڑینگ ءَ یا مرُدمانی سہیگ کنگ ءَ کارمرز بیت۔(2) مَرَ نیں مگلمانی ڈُہل۔(3) پٹّ۔ نام ءُ دپی۔ شِگان۔ پیگور۔ تیہار۔ تژن۔(4) ہما مَرَن مَردی ءُ بہا دُری کہ پہ آئی ءَ پہر بندگ ءُ دومی ءَ را ایر جنگ بہ بیت۔ بد ءُ بُلّ۔(5) گوُمب۔ چوٹ۔(6) دَریائی دَڑاج ءُ مَزَنیں گرّے کہ آئی ءِ توک دَڑاجی ءُ ٹُنگ اِنت۔ ہمے ٹُنگ پیچ پیچ اِنت۔ دومی تُوسکّیں ءُ بندیں سَرءَ ہم ٹُنگ کنت ءُ ہُپّ گنَنت کہ سَکّ توارکنت۔ **ٹاکور جنگ** :(ٹا۔کور۔جَ۔نگ) (ک گ) شِگان جنگ۔ پیگور دیگ۔

ٹاکی:(ٹا۔کی)(ن گ) ڈاکی۔ مالانی نادُڑاہی یے۔(2) دِرتگیں جرّ ءِ گنڈ۔

ٹاگار:(ٹا۔گا۔ر)(ن گ) زَنڈیں ءُ دوتلیں سادے کہ دومی نیمگ ءَ بارگ اِنت، ہمیشی ءَ ترّینت ءُ سرءَ پیننت کہ سَکّ توارکنت۔ اے ماں ڈَگاراں مُرگ ءُ رَسترءِ گلّینگ ءَ کارمرز کنگ بیت۔(2) زَنڈ سَر۔

ٹال :(ٹا۔ل) (ن گ) یکّ دارانی سُکّاں ءِ سَربرءَ پتّنیں تہتگ ءُ مان کَشّ اِتگیں بندیک۔(2) ٹُلّ۔ بُرز۔ چِست۔ تچک۔ مِکّ۔ شہار۔ دَڑاج۔(3) دَڑچک ءِ شاح۔ لَمب۔(4) دَڑچک ءِ ہما لَمب ءُ نازُرکیں شاح کہ مال ءُ ساہ داراں گُڈّگ ءُ دیگ بنت۔ شَمب۔ تاک۔(5) پڑّگ۔ **ٹال بُوئگ** :(ٹال۔بُو۔نگ)(ک گ) چِست بُوئگ۔(2) دَڑاج بُوئگ۔ مِکّ بُوئگ۔ **ٹال ٹال** :(ٹال۔ٹال)(ن گ) یکّ یکّ۔ جِتا جِتا۔ شِنگ ءُ شانگ کنگ۔ **ٹال ٹال کنگ** :(ٹال۔ٹال۔کَ۔نگ)(ک گ) پٹّ ءُ ونڈ کنگ۔ یکّ یکّ ءَ پٹّگ۔(2) گیشینگ۔ شِنگ کنگ۔ یکّ یکّ کنگ۔ شِنگ ءُ شانگ کنگ۔ **ٹال جَنگ** :(ٹال۔جَ۔نگ)(ک گ) دارُک تڑّ آرگ۔ دَڑچک ءِ زیادی ئیں شاحءُ لمبانی بُرّگ۔ ٹال بُرّی۔ **ٹال کَپّگ** :(ٹال۔کَ۔پگ)(ک گ) سَرءِ مُودانی تہہ ءَ اِسپیتی کَپّگ۔ تاک کَپّگ۔ **ٹال کنگ** :(ٹال۔کَ۔نگ)(ک گ) دَڑاج کنگ۔ بُرز کنگ۔ شہار دیگ۔ اِشارہ کنگ۔ شَہارگ۔ تچک کنگ۔ **ٹالُک** :(ٹا۔لُک)(ن گ) کسانیں ءُ ہُورتگیں ٹال۔

ٹال بُرّ :(ٹال۔بُر۔ر)(س گ) ٹال گُڈّ۔ ٹال گُڈّوک۔(2)(ن گ) سُبکّیں تیرے کہ گوں آئی ءَ دَڑچکی ٹال گُڈّنت۔ ٹال گُڈّیں

تپر۔ٹال بُرّی :(ٹال۔بُر۔ری)(ن گ) دَژ چکانی شاحڑ تراشی۔ ٹال جنگ۔ٹال بُرّیں :(ٹال۔بُر۔ریں)(س گ) ہما تپر یا داس یا ہما اوزار کہ آئی ءَ راپہ دژ چکانی ٹال ءِ بُرّگ ءَ کارمرزکن انت۔

ٹالا :(ٹا۔لا)(ن گ) ہاتر۔لحاظ۔خاطر(2) تورؤ۔مِنّت۔نیکی۔

ٹالادیگ :(ٹا۔لا۔دی۔یگ)(ک گ) پہریزگ۔لحاظ کنگ۔(2) بخشش دیگ۔تورؤ دیگ۔

ٹال کاہ :(ٹال۔کاہ)(ن گ) اُشتر ءِ وَرگی بہار کاہے کہ لاپ دردءِ دوا انت۔

ٹال گوش :(ٹال۔گو۔ش)(س گ) ہما کہ گوش ءِ جکّ یا چست اَنت۔(2) مَزَن گوش۔دَژاج گوش۔ٹال گوشیں :(ٹال۔گو۔شیں)(س گ) مزن گوشیں۔دژاج گوشیں۔

ٹالو :(ٹا۔لو)(ن گ) ہما اِسپیت یا سیاہ پَس کہ آئی ءِ گوش دوتل ءُ دَژاج بہ بنت۔(2) بُرزءُ بارگ۔چست۔مِکّ۔

ٹالہا:(ٹال۔ہا)(ن گ) ٹکّ۔کُٹُم۔راج۔

ٹالی:(ٹا۔لی)(ن گ) بُرز ٹالیں ءُ بے بریں دَژ چکے۔(2) ہر دَژاجیں چیزے ءِ ٹال۔(3) سونی مُٹّ کہ جَنین اِش وَتی مُودان ءَ بندنت۔

ٹالیگ :(ٹا۔لی۔گ) بچار : ٹالی۔

ٹامب :(ٹام۔ب)(ن گ) ڈبہہ۔ٹین(2) ٹامبیں مادن۔

ٹامبی :(ٹام۔بی)(ن گ) پاگاس ءِ ذات ءِ ماہیگے۔

ٹانٹ :(ٹان۔ٹ)(ن گ) سخت۔مُہر۔(2) ٹَش ءُ پَش۔پچّ ءُ پوشاک۔ٹِل ءُ مَلّ۔پڑشوک۔ٹانٹ ءُ بانٹ :(ن گ) پُرشوک۔ٹِلّ ءُ مَلّ۔ٹانٹ ءُ گلُوانی مان چِنگ :پہ داوا ءُ جنگ ءَ تیار بُوئگ۔

ٹانڈ :(ٹان۔ڈ)(ن گ) دُمب ءِ گوشتی ئیں بَہر۔لِٹّک ءِ ہما بَہر کہ گوشت ءَ ہموار بیت۔(2) لِٹّک۔(3) کڑب یا زُرّت ءِ ٹال۔ٹانڈا۔

ٹانڈا :(ٹان۔ڈا)(ن گ) بچار : ٹانڈ۔

ٹانڈرغ :(ٹان۔ڈ۔رغ)(ک گ) آ کیڑ کنگ۔ٹور کنگ۔

ٹانڈو :(ٹاں۔ڈو)(ن گ) سُتگیں دار۔سُچوکیں دار۔اِشکر۔کُٹینگ۔

ٹانڈوُمبغ :(ٹان۔ڈو۔مُم۔بَغ)(ک گ) آس مان دارگ۔سوچگ۔(2) جنگ پیدا ک کنگ۔فتنہ پیدا ک کنگ۔

ٹانڈیل :(ٹان۔ڈے۔ل)(ن گ) سُلور۔(2) موریِنک۔ٹانگومورینک۔

ٹانکی:(ٹا۔نَ۔کی)(ن گ) آتشک ءِ بیماری۔

ٹانکی:(ٹاں۔کی)(د)(ن گ) آپینک، آپ ءِ یا ٹیل ءِ مَزَنیں دَرپ۔

ٹانگ :(ٹاں۔گ)(ن گ) چپ پاد ءِ مُچّ ءِ داں کہ کونڈ ءِ دَرمیانی بَہر۔(2) چپ مُچّ ءَ داں پاد ءِ بُن ءِ بَہر۔(3) پادگ۔پاد۔لِنگ۔

ٹانگاں ٹُولی:(ٹاں۔گاں۔ٹُو۔لی)(ن گ) کسے ءِ پاد ءُ دَستاں گرَگ ءُ گرّینگ ءِ تلام کنگ۔(2) نادُژاہیں یا ناتوانیں مَردُم ءِ دَست ءُ پاداں گرَگ ءُ ہندے ءِ سَر کنگ۔(3) بے عزّت کنگ۔گرّینگ۔(4) جنگ۔ٹانگاں ٹیسکی :(ٹاں۔گاں۔ٹس۔کی)(س گ) وسپگ۔بے کار ءَ کپگ۔ٹانگانی زُورگ :(ٹان۔گا۔نی۔زُو۔رَگ) بُرز بُوئگ۔دَژاج کشّ دیگ۔(2) کسے ءِ ٹانگانی چست کنگ۔(3) گوں جنینے ءِ وپت ءُ واب کنگ۔ٹانگ اَڑی :(ٹاں۔گ۔اَ۔ڑی)(ن گ) پڑّ کی۔ران کنگ۔پاپلیچ۔ٹانگی :(ٹان۔گی)(ن گ) ہما کہ پادءَ دَژاج اَنت۔(2) بُرزو۔(3) ہما ساہ دار کہ آئی ءِ ٹانگے پُرشتگ۔(4) ہما دَلوت کہ واہُند آئی ءِ یکّ پادے بِزاں چارمی بَہر ءِ دِگہ یکّے ءَ راپہ گورسی ءِ عوض ءَ یا پہ بہا بہ دنت۔

ٹانگو :(ٹان۔گو)(س گ) ہما کہ ٹانگ ءِ دَژاج اَنت۔دَژاج قدّیں مَردُم یا ساہ دار۔ٹانگومورینک :(ٹاں۔گو۔مو۔ری۔ں۔ک)(ن گ) اُشترمُرگ۔(2) دَژاج پادگیں ڈلگیں مورینک۔سُلور۔ٹانڈیل۔

ٹانگلیک :(ٹان۔گ۔لی۔ک)(ن گ) پلمپ۔کنزلیکّ۔(2) سُہروءِ بے دانیں ہوشگ۔

ٹاوَ :(ٹا۔وَ)(ن گ) پہ دوچیز ءِ ہمدپ کنگ ءَ گوں زَنڈیں بندیک ءَ سے ءُ چار ڈکّ یکیں جاگہ ءِ جنگ۔

ٹاہ : (ٹا۔ہ) (ن گ) آسن یا زَحم یا کارچ ءُ دِگہ اَنچیں چیز انی سَرءَ بَستگیں زَنگ۔ (2) اُشتِر ءِ رہت۔ (3) گوُالگ، ہُورجین یا پڑم ءُ مُود ءِ جوڑ بُوتگیں پیپلک کہ چہ گلّہ، دان یا دِگہ اَنچیں شے ءُ اَزباب ءِ پُرّ بُونگ ءِ سَبَب ءَ زنڈ ءُ ٹُوہ بہ بیت۔ (4) سَکّ پڑّ ور۔ (5) پہ تُرسینگ ءَ زور ءَ ٹاہ گوُشگ۔ (6) ہکّل۔ تورہ۔ (7) مرَ نیں کار۔ (8) چہ وَتی بستار ءَ مَستریں حبر۔ نہ بُوتگیں حبر۔ بلاہیں دُروغ۔ (9) حرابیں کار۔ رَدی۔ ٹاپار۔ **ٹاہ ءُ ٹاپار** : (ن گ) نہ بُوتگیں کار۔ بلاہیں شرّیں یا ردیں کار۔ **ٹاہ ءَ ٹاہ** : (س گ) پُرّ ءَ پُرّ۔ زنڈ۔ پڑّور۔ گوُات گِرَگ۔ تُرتیت۔ **ٹاہ جنگ** : (ٹاہ۔جَ۔نگ) (ک گ) رَدوَرگ۔ ردی کنگ۔ مرَ نیں ردی یے کنگ۔ (2) نہ بتیگیں کار کنگ۔ (3) مرَ نیں بٹاک جنگ۔ دُروگ بندگ۔ ٹُوہیں گپّ جنگ۔ **ٹاہے ءِ جنگ** : نہ بُوتگیں کارے ءِ کنگ۔ ٹاپارے ءِ جنگ۔ **ٹاہیں** : (ٹا۔ہے۔ں) (س گ) مرَ نیں۔ ٹُوہیں۔ بلاہیں۔

ٹاہار : (ٹا۔ہار) (ن گ) گوک ءِ گوُسک کہ مِریت آئی ءِ پوست ءَ چہ سِپیُّر ءَ پُر کنَنت ءُ گوک ءِ دوشگ ءِ وہد ءَ گوک ءِ گوُر ءُ دیم ءَ دارنت تانکہ گوک شِیر ایر بہ دنت ءُ دوشگ ءَ بلّیت۔ (2) ٹوہار۔ ہما گوک یا ڈاچی کہ بے گوُسک ءَ یا بے گوُسک ءِ میچینگ ءَ شیر بہ دنت۔ (3) چُکّ ءِ دیم پہ چیروَ پسگ ءُ سَر ءِ چست کنگ۔

ٹاہُر : (ٹا۔ہُر) (ن گ) نریں ءُ وَرناہ ءُ کار نہ بَستگیں گوک۔ (2) چہ گوُسک ءَ مَستریں گوک۔ اپرک۔

ٹاہو : (ٹا۔ہو) (ن گ) پرشتگیں ہڈّ انی بندوک۔ کُمبار۔

ٹاہور : (ٹا۔ہو۔ر) بچار : ٹاہُر۔

ٹاہورغ : (ٹا۔ہو۔رَغ) (ک گ) زور ءُ شہمات ءِ جنگ۔

ٹاہیری : (ٹا۔ہی۔ری) (ن گ) مسکرا۔ گوُش ءُ کند۔ ملنڈ۔ چیوا۔

ٹِبّ : (ٹِب۔ب) (ن گ) لاپ ءِ ہما بہر کہ دَر ءَ دَر کپتگ۔ ڈِڈّ۔ (2) ڈِکّ۔ بُرز۔ (3) کسانیں چُکّ ءِ لاپ کہ گمّیں مرّن دَرا کنَنت۔

ٹُبّ : (ٹُب۔ب) (ن گ) آبدین۔ گار۔ گِندگ نہ بُونگ۔ دَرا نہ کنگ۔ گار بُونگ۔ (2) بُکّ۔ آپ ءِ چیر ءِ رَوگ۔ بُڈّ۔ (3) (ف گ) ٹُبگ ءِ فرماں گال : بہ ٹُبّ۔ (4) کسانیں جُمپ۔ کپتگیں بانڑم۔ **ٹُبّ دیگ** : (ٹُب۔ب۔دی۔یگ) (ک گ) چیزے یا مرُدمے را آپ یا لیچّ ءُ مین ءُ شُر دیں چیزے ءِ تہہ ءَ بُڈّ دیگ۔ **ٹُبّ وَرگ** : (ک گ) آپ ءِ تہہ ءَ بُکّ وَرگ۔ **ٹُبّی** : (ٹُب۔بی) (ن گ) بُک وَرگ۔ آپ ءِ چیر ءِ رَوگ۔ آپ ءِ تہہ ءَ بُڈّ کی وَرگ۔ **ٹُبّی جنگ** : (ٹُب۔بی۔جَ۔نگ) (ک گ) آپ ءِ تہہ ءَ بُک وَرگ۔ سَرگ ءَ آپ ءِ تہہ ءَ کنگ۔

ٹِبا : (ٹِ۔با) (ن گ) بُرزگ۔ کسانیں جُمپ۔

ٹَبر : (ٹَ۔بر) (ن گ) چار گوشیں آچارے کہ دَوُر ءِ سَر ءِ بر ءِ دِگہ کسانیں دَورے لِکّ کنَنت کہ ٹَبر ءَ بُرز ءَ چامپیت۔ **ٹَبر ءِ دَوُر** : (ن گ) ہما دَوُر کہ مرَ نیں دَوَر ءِ سَر ءَ لکّ اِنت کہ آئی ءِ سَر ءَ ٹَبر چامپگ بیت۔

ٹَبّر : (ٹَب۔بَر) (ن گ) ہلک۔ (2) زال ءُ چُکّ۔ کہول۔ زئی۔ ڈلّ۔ ٹُولی۔ کَس ءِ تمام مرُدُم۔ کُٹم۔ چُکّ ءُ پَسائندگ۔ بَہیر۔

ٹِبُّک : (ٹِب۔بُک) (ن گ) ڈیوا۔ ہما گوُنڈیں گِردلکّیں چراگ کہ شیشگ ءِ بِرنیست ءُ تہہ ءَ گِردیں وَٹّ ءُ مان اِنت۔ (2) کسان ءُ زَنڈ۔ **ٹِبُّک لاپ** : (ٹِب۔بُک۔لاپ) (س گ) مرَ ن لاپ۔ ہما کہ لاپ ءُ دَرکپتگ۔ ڈِڈّو۔ ڈِڈّی۔

ٹُبُّک : (ٹُب۔بُک) (ن گ) کسانیں جُمپگ۔ بان ءُ بادگیر ءِ کپتگیں بانڈم ءُ جُمپ۔

ٹُبُّکی : (ٹُب۔بُ۔کی) (ن گ) آپ ءِ تہہ ءَ یکّ کسانیں ٹُبّی یے ءِ وَرگ۔ (2) دَریا ءَ جان شودَگ۔ **ٹُبُّکی جنگ** : (ٹُب۔بُ۔کی) (ک گ) آپ ءِ توک ءَ بُکّ وَرگ ءُ دَرآیگ۔

ٹُبگ : (ٹُب۔بگ) (ک گ) بُڈّگ۔ آپ یا لیچّ ءِ تہہ ءَ ایر رَوگ۔ گار بُونگ۔ اَندر بُونگ۔ چیر بُونگ۔

ٹُبُل : (ٹُب۔بُل) (ن گ) ریک، خاک یا گِل ءِ تودگ۔

ٹُبُلک : (ٹُب۔بُ۔لک) (ن گ) خاک ءِ کسانیں تودگ۔ کسانیں جُمپ۔ ٹُبلو۔ **ٹُبّہہ** : (ٹُب۔بہہ) (ن گ) ریک ءِ بُٹّ۔ ریک ءِ جُمپ۔

ٹِبُل :(ٹِ ـ بُل)(ن گ) مَزَن لاپیں کسانیں چُکّ ـ ٹبّی ـ
ٹِبُلک :(ٹِ ـ بُ ـ لَک)(ن گ) گونڈوئیں چُکّ کہ لاپ ءَ گمّیں مَزَن بہ بیت ـ ٹبّی ـ جان ءِ پُرّیں چُکّ ـ کسان ـ پَٹَّک ـ کساں قدّ یں چُکّ ـ
ٹِبُلو:(ٹِ ـ بُ ـ لُو) بچار : ٹِبُلک ـ
ٹبّی :(ٹَب ـ بی)(ن گ) ٹِبُل ـ ہما چُکّ کہ لاپ ءَ مَزَن بہ بیت ـ ٹِبلک ـ (2) چوٹ ـ بُرزی ـ چوٹی ـ **ٹبّی لاپ** :(ٹَب ـ بی ـ لاپ)(س گ) مَزَن لاپ ـ ٹِبک لاپ ـ
ٹَپّ :(ٹَپ ـ پ)(ن گ) دور ـ جان ءِ دور بُوَنگ ـ زیم ـ ریش ـ کاد ـ (2) نِشان کہ چہ یم یا ریش ءَ رند پَشت کپیت ـ چیز ے ءِ زور ءَ لگّگ یا جنگ ءَ رند آئی ءِ نِشان ـ (3) (ف گ) ٹپّگ ءِ فرمان گال : بہ ٹَپّ ـ بہ جَن ـ یا چیر بہ بُو ـ (4) نِشان ـ خراش ـ داگ ـ زیم ـ (5) جنگ ءَ ٹپّی بُوتگیں مَردُم ءِ بیر ـ **ٹَپّانی سَرءَ واد پِر ریچگ** : ٹپّاں آزرگ کنگ ـ تاوان وارتگیں مَردُم ءِ ردیانی سَرءَ آئی ءِ ڈوبارگ ـ (2) ترّن ءِ شِگانی کپّ جنگ ـ نہ وشیّں تران کنگ ـ **ٹَپّ ءِ بوجگ** :(ک گ) ٹپّ ءَ گُدینگ ءُ آئی ءِ دَپ ءِ پہ زور پچ کنگ ـ **ٹَپّ بُوَنگ** :(ٹَپ ـ پ ـ بُو ـ نگ)(ک گ) ٹپّی بُوَنگ ـ زخم یا لٹّ ءِ نشان ءِ مانگ ـ ریش بُوَنگ ـ زیم بُوَنگ ـ **ٹَپّ ءِ پوشگ** :(ک گ) ٹَپّ ءِ دُژاہ بُوَنگ ـ **ٹَپّ ءُ ٹور** :(ن گ) زَدَگ ـ ٹپّی ـ زخمی ـ **ٹَپّ ٹَپّ** :(ٹَپ ـ پ ـ ٹَپ ـ پ)(ن گ) پادانی توار ـ پادتراپ ـ ترپّ ترپّ ـ **ٹَپّ ءَ کپگ** :(ک گ) نِشان ءَ کپگ ـ (2) راست بُوَنگ ـ بے گتیں گپّ ءِ راست بُوَنگ ـ (3) دوا یا دَرمان ءِ کار کنگ ـ (4) دو چیزانی جوڑاں کپگ ـ (5) کار ءِ سوار بُوَنگ ـ (6) ضرورت ءِ وہداں مَردُمے یا چیزے ءِ گون کپگ ـ **ٹَپّ وَرَگ** :(ٹَپ ـ پ ـ وَ ـ رَگ)(ک گ) زخم وَرَگ ـ ٹپّی بُوَنگ ـ **ٹپّی**:(ٹَپ ـ پی) (ن گ) زَدَگ ـ ہما کہ ٹَپّ ءَ وارتگ ـ ٹپّیگ ـ جتگیں ـ گَچل ـ زَدَگ ـ حونین ـ زَیم ـ زخمی ئیں ـ ٹپّی ءُ ٹوری ـ ٹُنٹی ـ **ٹپّی ٹُنٹی** :(ٹَپ ـ پی ـ ٹُن ـ ٹی)(ن گ) ٹپّی ٹوری ـ زخمی ـ ٹَپّ وارتگیں ـ زَدَگ ـ **ٹپّی ٹُوری** :(ٹَپ ـ پی ـ ٹُو ـ ری)(ن گ) زَدَگ ـ ٹَپّ وارتگیں ـ وسی ـ ٹپّی ٹُنٹی ـ زَدگیں ـ
ٹَپّیگ :(ٹَپ ـ پی ـ گ) بچار : ٹپّی ـ
ٹِپّ :(ٹِپ ـ پ)(ن گ) نِشانگ ـ تیر ءِ یا دِگہ چگل داتگیں چیز ے ءِ لگّگ ءِ جاگہ ـ (2) نشان ـ زمین ءِ سَرءَ یا دِگہ چیز ے ءِ سَرءَ ایر بُوَنگ ءِ نِشان ـ ڈَپ ـ (3) نہ بُوتگیں کار ـ دُروغ ـ نا راستیں تران ـ (4) چیز ے ءِ پٹنیں سَر ـ (5) سِٹّگ یا سِٹّ وَرَگ ـ (6) شُہم ـ رُژن ـ (7) نبوتگیں ـ نشانیں کار ـ **ٹِپّ ٹِپّ** :(ٹِپ ـ پ ـ ٹِپ ـ پ)(ن گ) ٹِپّ ٹِپّ ءَ پٹّینگ یا پٹّگ ـ **ٹِپّ جنگ** :(ٹِپ ـ پ ـ جَ ـ نگ)(ک گ) ترمپ ترمپ ءَ کپگ ـ چہ سَکّیں کسانیں ٹُنکے ءَ آپ ءِ ترمپ ترمپ ءِ رچگ ـ (2) نبوتگیں کنگ ـ **ٹِپّے ءِ جنگ** :(ک گ) نہ بُوتگیں کارے کنگ یا بُوَنگ ـ شَرّیں یا حرابیں کارے ءِ کنگ ـ (2) بلاہیں دُروغے ءِ بندگ ـ **ٹِپّ ءِ جنگ** :(ک گ) تیر یا دِگہ چیز ے ءِ نِشانگ ءِ سَرءَ جنگ ـ **ٹِپّ دیگ** :(ٹِپ ـ پ ـ دی ـ یگ)(ک گ) آہگ ءُ وَدی رَوَگ بُوَنگ ـ سر بُوَنگ ـ رَسَگ ـ کارے ءِ یا حبرے ءِ تہہ ءَ مان دیگ یا دوَر کنگ ـ (2) تیر ءِ یا سنگ ءِ اوّلی کپگ جاہ ـ (3) سِٹّگ ـ دیم ءَ رَوَگ ـ (4) دُرُوگیں تسلہ دیگ ـ پہ ادارُکی کارے گُشاد کنگ ـ (5) تیر ءِ نِشان جتگیں کپگ ءِ جاگہ ءَ کپگ یا لگّگ ـ **ٹِپّ ءَ کپگ** :(ک گ) دَپ وَرَگ ـ بَرابَرآہگ ـ (2) پرشتگیں چیز ے ءِ دوئیں بہرانی پدا دَپ ماں دَپ بُوَنگ ـ (3) تیر ءِ نِشانگ ءِ سَرءَ کپگ ـ (4) مقصد ءُ مُراد ءِ پُورہ بُوَنگ ـ **ٹِپّ وَرَگ** :(ٹِپ ـ پ ـ وَ ـ رَگ)(ک گ) سِٹّ وَرَگ ـ تیلانک وَرَگ ـ (2) ناحقّیں پند جنگ ـ پہ کارے ءَ رَوَگ ءُ واترّ بُوَنگ ـ (3) گون کپگ ـ نشانگ ءَ لگّگ ـ (4) نشانگ ءِ خطا بُوَنگ ـ (5) ہم جفت بُوَنگ ـ دَپ وَرَگ ـ (6) دِزکّ کنان ءَ چہ ہندے ءَ دُور رَوَگ ءُ ددمی ہندءَ کپگ ـ (7) چہ بُرزءَ جہل ءَ کپگ ـ (8) ٹوٹ وَرَگ ـ تاوان بار بُوَنگ ـ **ٹِپّ ماں ٹِپّ** :(ٹِپ ـ پ ـ ماں ـ ٹِپ ـ پ)(س گ) یکّے دومی ءِ رندءَ ـ پد ماں پد ـ رند پہ رند ـ
ٹِپّی :(ٹِپ ـ پی)(ن گ) ہما سنگ یا تیر کہ ڈگار ءَ لگّ اِتگ ءُ

ٹِپّ ئے داتگ ۔ (2) ہما مَردُم کہ ٹُوہیں بٹاک جنت ءُ دُرُوگ بندیت ۔ دُرُوگ بند ۔ ٹِپّ جنوک ۔

ٹُپّ : (ٹُپ ۔پ) (ن گ) یکّ کسانیں چیزے ءِ کپگ ءِ توار ۔

ٹُپّ ٹُپّ : (ٹُپ ۔پ ۔ٹُپ ۔پ) (ن گ) ٹُپّنگ ءِ توار ۔ (2) تڑمپ تڑمپ ءِ رِچگ ءِ توار ۔ تڑپّ تڑپّ ۔

ٹُپّگ : (ٹُپ ۔ پگ) (ک گ) دَرچک ءِ سبز بُوَنگ ۔ (2) آپ ءِ تڑمپ ءِ کپگ ءِ توار ۔ (3) (ن گ) چہ گْوات ءَ پُرّیں چیزے ءِ تڑّگگ ءِ توار ۔

ٹپّا: (ٹَپ ۔پا) (ن گ) ڈیہی ۔کسانیں دَستونک ۔ (2) لوز ۔لبز ۔

ٹپّا پالی : (ٹَپ ۔پا ۔پا ۔لی) (س گ) ڈُبلی ۔ (2) اَنچنائیں چیز یا مَردُم ۔

ٹپّاس : (ٹَپ ۔ پاس) بچار : تپّاس ۔

ٹپّاسک : (ٹَ ۔ پاس ۔ک) (ن گ) بٹاک ۔ٹوپاس ۔دُرُوگیں مَرَن مردی ۔مَرَنیں دُرُوگ ۔ اَنچائیں صفت ءُ ثنا ۔**ٹپّاسک جنوک** : (ٹَپ ۔ پاس ۔ک ۔جَ ۔نوک) (ن گ) بٹاکی ۔ دُرُوگیں صفت ءُ ثنا کنوک ۔**ٹپّاسکی** : (ٹَ ۔ پاس ۔ کی) (ن گ) ٹپّاسک جنوک ۔ بٹاکی ۔ (2) پٹاخہ ۔ (3) ٹوپاس ۔

ٹپّاسگ : (ٹَپ ۔ پا۔سَگ) (ک گ) تپّاسگ ۔ چارگ ۔

ٹپّاسگی : (ٹَپ ۔ پا۔سَ ۔گی) (ن گ) ٹپّاسگ ءِ آوَکی ۔ (2) تپّاسگی ۔ چارگی ۔ پٹّ ءُ پول کنگی ۔شوہاز کنگی ۔ درگیجگی ۔

ٹپّال: (ٹَپ ۔پال) (ن گ) کاگدرسان ۔ قاصد ۔ (2) کاگد ۔ نوِشتانک ۔ندی ۔ (3) بُنی راہ ۔ مادن ءِ رفتارے ۔ (4) پہ کارے ءَ رَوَآ کنوک ۔ چٹّگ ۔ تیز ۔ پَند جنوکیں ۔ تیز ءُ چٹّکیں مَردُم ۔ (5) چلّر ۔

ٹپّالی : (ٹَپ ۔ پا۔لی) (ن گ) ہما کہ کاگد ءُ ندیاں ءَ بہر کنت ۔ کاگدانی برءُ آرءِ سرکاری کارِندہ ۔ڈاکی ۔

ٹپّاں پاپلی : (ٹَپ ۔پاں ۔ پا۔پ ۔لی) بچار : ٹپّاں چیری ۔

ٹپّاں پاپلو : (ٹَپ ۔پاں ۔ پا۔پ ۔لو) (ن گ) ٹپّاں چیری ۔ لیبے ۔ چیر بُوَئی ۔**ٹپّاں چیری** : (ٹَپ ۔ پاں ۔ چی ۔ ری) (ن گ) ٹَپّ ءُ کائی ۔ چیرءُ کائی ۔ چیر بُوَنگ ۔ (2) زہگانی لیبے ۔

ٹپُّر : (ٹَپ ۔ پُر) (ن گ) چہ پڑم ءِ جوڑ کُرتگیں پردیوک یا چیر گیج ۔ پٹّو ۔ (2) ماذن ءِ سنجانی چیر ءِ گندل ۔ (3) سُست ءُ بے کاریں مَردُم ۔ بے کرد ۔ بے تہمبل ۔ **ٹپُّر ٹپُّر بُوَنگ** : (ٹَپ ۔ پُر ۔ٹَپ ۔ پُر ۔ بُو ۔ نَگ) (ک گ) چہ کچّ ءِ گیش بز بُوَنگ ۔ (2) ٹکُّر ٹکُّر بُوَنگ ۔ (3) چوٹپُّر ءِ نرم بُوَنگ ۔ **ٹپُّر ءِ لوڑ دیگ** : (ک گ) شودوک ءُ شِتگیں پڑمان بہ دِگہ تیاریں ٹپُّرے ءِ سرءَ تالان کنگ، آپ ءِ دَرنزّ دیگ ءُ نوں ٹپُّر ءِ پیڑا ہگ ءُ پہ دَستانی دَراجی ءَ تاں سُرِ وشکان برگ ءُ آرگ تانکہ ہمے نوکیں ٹپُّر ءِ پڑم گوں وت بہ لچّنت ۔ **ٹپُّری:** (ٹَپ ۔ پُ ۔ ری) (ن گ) ہما چیز کہ چہ ٹپُّر ءِ جوڑ بُوَنگ ۔ٹپُّر ءِ کسانیں ٹکُّر ۔ **ٹپُّرینک** : (ٹَپ ۔ پُ ۔ ریں ۔ک) (ن گ) کوہنیں ءُ کسانکیں ٹپُّر ۔

ٹپّڑ : (ٹَ ۔ پّڑ) (ن گ) بوپ ۔ (2) سامان ۔ مَڈّی ۔ ملکت ۔ مال ۔

ٹپُّرینگ : (ٹَپ ۔ پُرے ۔نگ (ک گ)) چیردیگ ۔ دُزّگ ۔

ٹِپّغ: (ٹِ ۔ پّغ) (ک گ) گوزگ ۔ رَوگ ۔سرگوز کنگ ۔

ٹپّگ: (ٹَپ ۔ پگ) (ک گ) چوپگ ۔ ٹپّی کنگ ۔ جنگ ۔ دہمال دیگ ۔ رَپّگ ۔ (2) آسنیں چیزے ءِ تیز کنگ ۔ (3) چیر بُوَنگ ۔اندیم بُوَنگ ۔ ظاہر نہ بُوَنگ ۔

ٹُپّلو: (ٹُپ ۔پ ۔لو) (ن گ) ریک یا خاک ءِ مُچ کُرتگیں گردیں بُٹّگ ۔

ٹِپّنی: (ٹِپ ۔ نی) (ن گ) آپیں چیز ءِ کیل کنگ ءِ کِستریں جام یا کیلو ۔

ٹپُّو: (ٹَ ۔ پُو) (س گ) (ن گ) تیز ۔ تیزگام ۔ تیزرَواج ۔ چٹّک ۔ اِشتاپی کار کنوکیں مَردُم ۔ (2) حالانی بروک ءُ آروک ۔ (3) گوں بردءُ کوڈال ءَ حاک ءِ زیرگ ۔ (4) ہما تکّردی لوگ کہ سرءَ چوکُبّو ءَ گرد اِنت ۔ چہ پیشّ ءُ کرز ءَ جوڑ کُرتگیں لوگ کہ سرا ءِ چوکُبّو ءِ رنگ ءَ انت ۔ پہ تکّردءُ کرز جوڑ کُرتگیں کِس کہ سرءَ گرد اِنت ۔ **ٹُپّوئیں** : (ٹُپ ۔ پُو ۔ئیں) (س گ) ہما کہ گوں ٹپُّو ءَ نسبت داریت ۔

ٹپّوک : (ٹَپ ۔ پوک) (ن گ) ہما کہ چیر بیت ۔ ٹپّیت ۔ (2) ہما کہ یکّے را بہ ٹپّیت یا ٹپّگ یا جنوک ءِ کار ءَ بہ کنت ۔

ٹپّو :(ٹَپ ـ پو)(س گ) مُہر بَند کنگ ـ(2) زاگیں جوہان ءِ سَرءَ رَند کَشّگ ـ(3) زاگیں جوہان ءِ چاریں نیمگ ءَ پہ نِشان کنگ ءَ چیز ے ایر کنگ ـ(4)(ن گ) خاصیں نِشان ـ ٹَپّہ ـ(5) دوُر ـ سِٹّ ـ(6) گُد ءِ جوڑ کُرتگیں دَستی یے کہ آئی ءِ سَرءَ چانگ ءَ تانئنت ءُ پِر گَنَنت ءُ تَرُون ءَ جَنَنت ـ(7) یَکّ جوڑ کُرتگیں دَراجیں دارے کہ دَستگ ءِ نیمگ ءَ بارگ ءُ بُن ءَ گمّیں پتن بیت کہ پہ پچّ ءِ شودگ ءُ ٹَپّگ ءَ کارءِ بَندنت ـ ٹپّو نک ـ ٹپّوک ـ(8) چہ پژم ءَ اڈّ داتگیں شیکن ـ(9) نہ کُرتگیں کار یا جُرمے کسے ءِ سَرءَ پہ زور مُشگ ـ کسے ءِ نام ءَ بُہتامے پِرلچّینگ ـ

ٹپّونک :(ٹَپ ـ پون ـ ک)(س گ) نہ کُرتگیں جُرمے ءِ کسے ءِ سَرءَ پہ زور مُشگ ـ گوں کسے ءِ نام ءَ بُہتامے پِرلچّینگ ـ

ٹپّہہ :(ٹَپ ـ پہہ)(ن گ) مُہر ـ چانپ ـ نام ءِ نِشان جنگ ـ ٹپّو ـ (2) شاعری ءَ ڈیہی ءِ دُومی دُرّ وشُم ـ شِعر ـ

ٹَپّیتگ :(ٹَپ ـ پ ـ تگ) ٹپّگ ءِ گوُستگال ـ(2) اَندیم بُوتگ ـ چیر بُوتگ ـ **ٹپّیتگیں** :(تَپ ـ پِ ـ تَ ـ گیں) ٹپّگ ءِ دیریں گوُستگال ـ(2) ہما کہ ٹپّیتگ ـ(3) چیر داتگیں ـ اندیم کُتگیں ـ

ٹِپّیتگ :(ٹی پ ـ پِ ـ تگ) ٹِیپّگ ءِ گوُستگال ـ(2) ٹیپّگ ءِ کار بُوتگ ـ(3) جتگ ـ

ٹَپّینگ : (ٹَپ ـ پے ـ نگ)(ک گ) چیر دیگ ـ تُہمن ـ سَر اپینگ ـ **ٹَپّینگی** :(ٹَپّ ـ پے ـ نَ ـ گی)(ن گ) چیر دیگی ـ اندیم کنگی ـ پہمیان کنگی ـ

ٹِپّینگ :(ٹِپ ـ پے ـ نگ)(ک گ) اَنچوش کنگ بہ ٹِپّیت ـ جنائینگ ـ سِٹّ بہ وارت ـ(2) کارءِ گُشاد کنگ ـ کارءَ آہگ ـ کار ءِ سَوار کنگ ـ

ٹَٹ :(ٹَ ـ ٹ)(س گ) بَز ـ(2) سَر ءِ مُودانی نہ رَندگ ءِ سَبَب ءَ مُودانی تہہ ماں تہہ بُوئگ ءُ اَڑگ ـ(3) نہ گیش اِتگیں مُود ـ(4) تنگّ تنگّ ءَ بستگیں واڑ یا ماہور ـ(5)(ن گ) چہ تڑنگڑ ءَ کستریں مان گیشتگیں یا جوڑ کُرتگ ءُ بستگیں پیلک کہ آئی ءِ توک ءَ پُگ ءُ ہیت مان کَنَنت ـ(6) ٹُنگ ـ ٹُنگیں واڑ ـ(7) دار، آسِن یا سادءَ جوڑ کُتگیں تنگّ تنگّیں واڑ ـ(8) بَزیں جنگل ـ **ٹَٹ کنگ** : (ٹَٹ ـ کَ ـ نگ)(ک گ) ٹٹ ءِ تہہ ءَ کنگ ـ واڑ ءَ کنگ ـ **ٹَٹی** :(ٹَ ـ ٹی)(ن گ) کَساں کَسانیں ہلک ـ کُوچگ ـ

ٹُٹّ :(ٹُٹ ـ ٹ)(س گ) ٹُوہ ـ زنڈ ـ بلاہ ـ ٹَرّ ـ دِنگ ـ

ٹَٹّ :(ٹَٹ ـ ٹ)(س گ) مَزَن داشتی ـ غُرور ـ(2) دڑکوّ ـ پاتڑاپ ـ **ٹَٹّا بازی** :(ٹَٹ ـ ٹا ـ با ـ زی)(ن گ) گُرءُ نَہرّ ـ(2) مزن گِندی ـ مزن حبَری ـ

ٹِٹّ :(ٹِٹ ـ ٹ)(س گ) مَیار ـ مَڑاہ ـ(2) مُچّ بُوئگ ـ مال ءُ ساہ دارانی یکّ جاہ کنگ ـ بازیں مردانی مُچ بُوئگ ـ مُچّی ـ(3) بٹاک ـ بٹاکی ـ وَت گلاہ ـ(4) دَرآمد ءِ دیم ءَ تُلّسی کنگ ـ سُبّکی ـ(5) ایوک ـ ایوکیں ـ(6) وت سَریں ـ بے راج ـ **ٹِٹّ کنگ**:(ٹِٹ ـ ٹ ـ کَ ـ نگ)(ک گ) مَیار کنگ ـ مَڑاہ کنگ ـ(2) بٹاک جنگ ـ وَت گلاہی کنگ ـ **ٹِٹّو** :(ٹِٹ ـ ٹو)(س گ) ٹِٹ کنوک ـ مَیار کنوک ـ مَڑاہ کنوک ـ **ٹِٹّی** :(ٹِٹ ـ ٹی)(ن گ) ہما مَرُدم کہ ٹٹ کنَنت ـ مَڑاہ کنوک ـ مَیار کنوکیں مَرُدم ـ

ٹٹاتگ :(ٹَ ـ ٹا ـ تگ) ٹٹاہگ ءِ گوُستگال ـ(2) مُہر بند کُتگ ـ تنچیتگ ـ **ٹٹاتگیں** :(ٹَ ـ ٹا ـ تَ ـ گیں) ٹٹاہگ ءِ دیریں گوُستگال ـ(2) ہما کہ ٹٹاہگ بُوتگ ـ(3) تنچیتگیں ـ مُہر بَند کُتگیں ـ

ٹٹاہگ:(ٹَ ـ ٹا ـ ہگ)(ک گ) مُہر بَندگ ـ تَرماہگ ـ تنچ ـ تنچگ ـ(2) نزّ یک نزّ یک ءَ بے رِدءَ دوچگ یا گرّہن دیگ ـ بے رِدیں دوچ ـ(3) ٹَٹ بند کنگ ـ بے وَڑیں پتّا ہگ ـ کورگرّ نچ ـ **ٹٹاہگی** :(ٹَ ـ ٹا ـ ہَ ـ گی)(ن گ) مُہر بند کنگی ـ تنچگی ـ

ٹَٹ بند :(ٹَٹ ـ بَن ـ د)(س گ) مُہر بَند ـ(2) بے رِد ءُ بَندی پتّاہگ ـ(3) بے رِد ءُ بندی بندگ ـ دَلوتانی واڑ یا پلّ ءِ بندگ ءِ یکّ وڑے ـ(4) اَڑ اِتگیں ـ بے وَسیں ـ لاچاریں ـ(5) گُڑ کنگ ءِ دُراہیں راہانی بند بُوئگ ـ **ٹَٹ بندگ** : (ٹَٹ ـ بَن ـ دَگ)(ک گ) ٹٹ جوڑ کنگ ـ پیڑاہگ ـ پَلّ یا واڑ بندگ ـ **ٹَٹ بند کنگ** : (ٹَٹ ـ بَن ـ د ـ کَ ـ نگ)(ک گ) مُہر بندگ ـ ٹٹاہگ ـ **ٹَٹ بُوئگ** :(ٹَٹ ـ بُو ـ ئگ)(ک گ) گوں یکّ

دِگرءِ مان گیشگ یا یکّ چیزے ءِ گوں دومی ءِ سکّ نزّ اِتگیں رنگے ءِ ہور بُوئگ کہ جِتا کنگ ءُ گیشّینگ مہ بنت۔ اَچ گیش ءُ گیوار ءِ حدّ ءَ دریں کار۔ بوجگ ءِ حدّ ءَ در۔

ٹُٹّر :(ٹُٹ۔ٹُر)(س گ) تاب ءُ پیچ۔ ڈُنڈر۔(2)(ن گ) ڈُنڈریں رِیش۔(3) لیگار۔ چِلّ۔ حراب۔ **ٹُٹّر بندگ** :(ٹُٹ۔ٹُر۔بن۔دَگ)(ک گ) کُچل بندگ۔ لیگار۔ خراب۔ **ٹُٹّر مِید** :(ٹُٹ۔ٹُر۔می۔د)(س گ) ڈُنڈ رپٹ۔ تاب ءُ پیچیں مید۔

ٹُنٹرتنگ :(ٹُن۔ٹُر۔تَنگ)(ک گ) ٹُنٹرک ءِ گوُستگال بزاں آچہ سردی ءِ نزّ اتکگ۔ **ٹُنٹرتگیں** :(ٹُن۔ٹُر۔ت۔گیں)(س گ) چہ سردی ءِ نزّا اتکگیں۔(2) ٹُنٹرک ءِ دیریں گوُستگال بزاں ہما کہ ٹُنٹرتنگ۔

ٹَٹّر :(ٹَ۔ٹَر)(ن گ) ٹپّ یا رِیش ءُ دانگ ءِ سر بر ءِ خُشک بستگیں حون ءُ ریم۔ پُچُل۔

ٹَٹّگ : (ٹَ۔ٹَک)(ن گ) دوچ ءِ قسمے۔

ٹٹگ:(ٹَ۔ٹَگ)(ک گ) پہ بے رِدءِ بندی جوڑ کنگ۔ دوچَگ یا بندگ۔(2) بز بز ءَ تنچگ۔(3) ہیرت چمّگی ءَ گوُ پگ۔(4) سکّگ۔ مان گیشگ۔

ٹُٹنٹر : (ٹُ۔ٹُن۔ٹر)(ن گ) شانٹل۔ شاتو۔ شاٹُل۔

ٹٹُو :(ٹَ۔ٹُو)(ن گ) ٹُونٹی ئیں خر۔ نابُوءُ لاغریں حر۔ گندگ رواجیں ءُ کم اَصلیں حر۔(2) بے کاریں ءُ کسان قدّیں اسپ۔(3)(س گ) پنگو پاد۔ ہما کہ روگ ءِ وہداں پاد ئے اڑنٹ۔ **ٹٹُو ءِ تاچگ** : (ک گ) جُہد کنگ۔ تگ ءُ تاچ کنگ۔

ٹٹُولی:(ٹَ۔ٹُو۔لی)(ن گ) کلاگ زیرگ۔ مسکرا۔ توازہ۔ ایرّ و۔

ٹُخّگ :(ٹُخ۔خَگ)(ک گ) چہ گپّ ءُ حبرءَ کپگ۔ لاجواب بُوئگ۔(2) جَلّگ۔ کُلّگ۔

ٹَرّ :(ٹَر۔ر)(س گ) ٹُوہ۔ مزن۔ زنڈ۔ بلاہ۔ ٹُٹّ۔ نَولّ۔(2) مزنیں پٹّ۔ دُرُوگیں حبر۔ بٹاک۔ ٹرّو۔ **ٹرّءُ پُرت** :(ن گ) بے کاریں ترّان۔ پُوچیں حبر۔ **ٹرّجنگ** :(ٹَر۔ر۔جَ۔نَگ)(ک گ) دُروگ بندگ۔ مزنیں گپّ جنگ۔ **ٹرّی** :(ٹَر۔ری)(ن گ) ٹرّ بُوئگ ءِ جاور۔ ٹُوہی۔ مزنی۔ زنڈی۔ بلاہی۔ پڑّوری۔ **ٹرّیں** :(ٹَر۔ریں)(س گ) بلاہیں۔ مزنیں۔ زنڈیں۔ پڑّوریں۔ **ٹرّو** :(ٹَر۔رو)(س گ) ٹرّ۔ مزن۔ ٹُوہین ءُ زنڈیں مردم۔(2) ہما مردم کہ مزنیں گپّ ءُ بٹاک جنت۔ بٹاکی۔ مزن حبر۔ یلہ دپ۔(3) تِرّ دیوک۔ تِرّی۔ پُوتی۔

ٹُرّ :(ٹُر۔ر)(س گ) گوات۔ وڈّاہی۔ وتارا مزن لیکگ۔ ٹُورّ۔ وت گلاہی۔(2)(ن گ) ٹُوس۔ تِرّ ءِ توار۔(3) چکّر۔ **ٹُرٹُر** :(ٹُر۔ٹُر)(ن گ) بے فائدگیں ترّان۔ ٹرٹر۔ پُتاری۔ **ٹُرٹُر کنگ** :(ٹُر۔ٹُر۔کَ۔نگ) وت گلاہی کنگ۔(2) ٹُرنڈگ۔ **ٹُرّ ورگ** :(ٹُر۔ر۔وَ۔رَگ)(ک گ) چکّرگ۔ چکّر ورگ۔ گردگ۔ **ٹُرّی** :(ٹُر۔ری)(ن گ) وت گلاہی۔ سُبکّی۔ ٹُرتی۔ بٹاکی۔ **ٹُرّیں** :(ٹُر۔ریں)(س گ) سُبکّیں۔ وت گلاہیں۔

ٹرّا : (ٹَر۔را)(س گ) لاغر۔ بُرز ءُ بارگ۔

ٹُرّ آرگ : (ٹُر۔را۔رَگ)(ک گ) ٹکّٹ یا پُکُل ءِ توار۔

ٹرپَغ :(ٹَر۔پَغ)(ک گ) ترمگ۔ مان شانگ۔

ٹَرت : (ٹَر۔ت) بچار :ٹُرت۔

ٹِرت :(ٹِر۔ت) سُبکّ۔ وت گلاہ۔ **ٹرت ءُ ٹار** :(ن گ) بٹاک۔ دُرُوگیں وشّ گپّی۔

ٹُرت:(ٹُر۔ت)(ن گ) تِرّ ءِ توار۔(2) کسے ءِ چرائی ءِ چہ وَتی حدّ ءُ قدّ ءِ مزنیں گپّاں وَتی نہ وَشّی ءِ درشان کنگ ءِ کارمز بیت۔(3) توبہ۔

ٹُرتی :(ٹُر۔تی)(ن گ) سُبکّی۔ وت گلاہی۔ بٹاکی۔

ٹرٹر :(ٹِر۔ٹِر)(ن گ) وَت گلاہی۔(2) بے بُنیں پُوتاری۔(3) ٹُرنڈ ءُ کُپّ۔ **ٹرٹر کنگ** :(ٹِر۔ٹِر۔کَ۔نگ)(ک گ) ٹُوہیں حبر کنگ۔ وَت گلاہی کنگ۔ بٹاک جنگ۔ بےنفیں ترّان کنگ۔ سُبکّی کنگ۔(2) ٹُرنڈگ۔ پُوتاری کنگ۔

ٹرٹر : (ٹَر۔ٹَر) بچار : ٹرٹر۔

ٹرٹرا :(ٹِر۔ٹرا)(س گ) گوَاتو۔ ہوا کنوک۔(2)(ن گ) لاغریں ءُ خُشکیں ناڑ۔

ٹرکا : (ٹَر۔کا)(ن گ) سَکّیں مرءِ نیں توار۔

ٹرکَغ : (ٹَر۔کَغ)(ک گ) گوں زورءِ ٹوک کنگ۔(2) پڑگ۔ بے فائدگیں گالوار کنگ۔(3) ٹِزار کنگ۔بے زار کنگ۔

ٹرکینَغ: (ٹَر۔کے۔نَغ)(ک گ) پڑّ امگ۔رَددیگ۔رِیپینگ۔(2) چیزے ءِ توار کشائینگ۔

ٹرّگ: (ٹَر۔رَگ)(ک گ) پُوتاری کنگ۔(2) لاگ ءِ سَرّگ۔ (3) پُگّلءِ توار۔کُوار۔

ٹرنَڑ: (ٹَر۔نَڑ)(س گ) گوَاتو۔وڈّاہی کنوک۔لَچَر۔بَٹاکی۔

ٹڑّ: (ٹَڑ۔ڑ)(ن گ) چہ گوَاتوئیں چیزے ءِ پہ زور دَراہتگیں توار۔ (2) تیرءِ توار۔(3) چیزے تیز گوُزگ ءِ توار۔**ٹڑّگ** : (ٹَڑ۔ڑَگ) (ن گ) ہما تیرءِ توار کہ چہ گوش بُن ءَ گوزیت۔(2) پٹاخہ ءِ آس بَرَگ ءِ توار۔(3) چیزے ءِ تیز گوَزگ ءِ توار۔

ٹُسّ : (ٹُس۔س)(ن گ) ہلاس بُونگ۔گوَات ءِ دَرکپگ۔

ٹُسکگ : (ٹُس۔کَگ)(ک گ) اَنچیں گالوارے کنگ کہ دیمی کَس سَر پد مہ بیت۔(2) ٹھک دیگ یا وَشّ وشّ ءَ کندگ۔(3) یلہ دپ۔(4) بازدُورا وشتگ ءِ حال ءَ دیگ۔

ٹِسکینگ: (ٹِس۔کے۔نَگ) (ک گ) پہ چیزے ءِ ودار ءَ چمّانی سَکّ دیگ۔اُمیت وار بُونگ۔دِل مانگ بُونگ۔

ٹُشّ: (ٹُش۔ش)(ن گ) ٹڑّ۔ٹُرند دَر آیوکیں گوَات ءِ توار کہ چہ بارگیں راہے ءَ دَربئیت۔(2) ٹُپَنگ ءِ آس نہ بَرگ۔ٹُپَنگ ءِ بدآس بُونگ۔(3) ہما کہ ہچّ فائدگ ئے مہ بیت۔ ہچّ۔ ہچّ نہ بُونگ۔ **ٹُشّگ** : (ٹُش۔شَگ)(ک گ) ٹُشّ ءِ توار دَرآہگ۔ٹُپنگ ءِ بد آسی ءِ توار۔

ٹَشّ : (ٹَش۔ش) ٹِلّ ءِ مَلّ۔بڑاہ۔مڑاہ۔ **ٹَشّ ءُ پَشّ** : (ن گ) وَشّ پوش۔وَشّ لبیس۔پاک ءُ پلگار۔ پُل گدیں مَردُم۔شوک۔

ٹکّ: (ٹَک۔ک)(ن گ) راج ءِ بَہرے۔کہول۔یکّیں بُن پیرک ءِ پسا نندگ۔ذات۔زَئی۔قوم۔ٹالہا۔بولک۔خاندان۔ٹُولی۔ ٹلّر۔(2) اَندازہ۔گمان۔خیال۔(3) ہیل۔عادت۔(4) ونڈ۔ بَہر۔(5) بیل ءِ وسیلہ ءَ ڈگار ءِ کِشگ۔(6) مُشکُل۔سَکّی۔**ٹکّ بَندگ** : (ٹَک۔ک۔بَن۔دَگ) (ک گ) مَردُمانی یکّ جاہ بُونگ ءُ پہ کارے ءِ کنگ ءِ ہاترءِ ہم پتّ بُونگ۔شَوُر بُونگ۔**ٹکّ بَندی**: (ٹَک۔ک۔بَن۔دی)(ن گ) قومے ءِ ٹکّان ءِ ردءُ بند دیگ۔قوم ءِ دُرستیں ٹکّانی یکّ جاہ کنگ۔(2) راج ءِ یکّی ءُ پتا کی،ہم دِل ءُ ہم کاری۔

ٹکّ بَہر : (ٹَک۔ک۔بَہہ۔ر)(ن گ) ٹکّ ءِ بَہر ءَ کپتگیں زَمین۔ٹکّ ءِ ونڈ۔**ٹکّ ءُ پڑ وشگ** : (ک گ) پتّ ءُ ہمراہ داری ءِ پڑ وشگ۔وَت ماں وتاں ناتیپا کی وَدی بُونگ۔(2) راج یا ٹکّ ءِ نیام ءَ ناتیپا کی وَدی بُونگ۔**ٹکّ ٹکّ** : (ٹَک۔ٹ۔ٹَک۔ٹ) (ن گ) ٹُولی ٹُولی۔(2) ٹکّگ ءِ توار۔(3) جُتا جُتا۔**ٹکّ ءُ ٹُور** : (ن گ) دُرستیں کُٹم۔اُٹّ ءُ ٹُور۔کُٹم ءُ ٹکّ ءِ دُرستیں مَردُم کہ یکّ جاہ بہ بنت۔(2) کہول۔خاندان۔**ٹکّ جَنگ** : (ٹَک۔ک۔جَ۔نَگ)(ک گ) حساب کنگ۔فکر کنگ۔اَندازہ جَنگ۔ قیاس کنگ۔خیال کنگ۔

ٹَک : (ٹَ۔ک) لاچار۔بے وس۔(2) دَرَگ۔راہ۔**ٹَک بُونگ** : (ٹَک۔بُو۔نَگ)(ک گ) بے وس بُونگ۔لاچار بُونگ۔(2) کوہ ءِ دَرَگ۔(3) ہموُدءَ کہ کَسا نیں راہے بیت۔

ٹُکّ: (ٹُک۔ک) (ن گ) بارگ سَریں چیزے کہ گوں دِگہ چیزے ءَ جَنگ بہ بیت یا بہ لگّیت، آئی ءِ توار۔(2) بَستِن۔حَقّ۔ (3) رُوپوش۔چہ تُرس ءَ چیر دیگ۔(4) جرّے ءِ ٹُنگ بُونگ۔کوَہن بُونگ ءِ نشان۔اَکڑی۔(5) چیر۔پوشیدہ۔(6) پیرءُ سیدانی سالاَنہیں سوغات۔مُرشِد یا سیدءِ بَستگیں ونڈءُ بَہر یا خیرات۔(7) نان ءُ ٹُکّر۔(8) سُنگ۔ملام۔**ٹُکّ بُونگ** : (ٹُک۔ک۔بُو۔نَگ)(ک گ) چہ دُژمنے ءَ رُوپوش بُونگ۔وَتا را چیر دیگ۔**ٹُکّ ٹُکّ**: (ٹُک۔ٹ۔ ٹُک۔ٹ)(ن گ) کار جاہ ءَ کارندہانی اَزبابانی توار۔چیزے ءِ ٹُکّگ ءِ توار۔(2) نرم نرم ءَ کار کنگ۔کار کنگ ءِ رفتار ءِ سُستی۔**ٹُک ٹُکّ کنگ** : (ٹُک۔ک۔ٹُک۔ک۔کَ۔نَگ) (ک گ) ٹُک ٹُکّ ءِ توار کنگ۔نرم نرم کار کنگ۔**ٹُکّ کنگ** : (ٹُک۔ک۔ کَ۔نَگ) (ک گ) مَردُمے یا چیزے را چہ یکّے ءِ تُرس ءَ چیر دیگ۔رُوپوش کنگ۔

ٹِکّ :(ٹِک۔ک) (ن گ) طِلاہ ءِ پٹنیں گِردیں ٹِکّ کہ کنڈیگانی تہہ ءَ اِنت ۔(2) پٹنیں گِردیں نقش کہ جَنیا دَم پَشکاں دوچنت ءَ ۔ (3) جاگہہ ۔مَردُمے ءِ چپ ءُ چاگرد ۔زَمین ءِ کسانیں ٹُکّر ۔(4) علاقہ ۔ تڑ ۔وطن ۔گوئنڈیں ڈیہہ ۔(5) سَند ۔حَدّ ۔مُقَرّریں حَدّے ءِ گیشّینتگیں حَدّ ۔(6) کوہ ءِ گٹّ ۔دگّ ۔ڈکّ ۔تِلّٹ ۔(7) پدّر ۔ظاہر ۔رَنگ ءِ پدّرائی ۔پدّرائی ۔ظاہری چوکہ روچ ءِ ٹِکّ کنگ ۔ٹِلّ ۔(8)(ف گ) ٹلّگ ءِ فَرمان گال: بہ ٹِکّ ۔بہ سُر ۔(9) سُرگ ۔جُنزگ ۔رَوَگ ۔گام جَنَگ ۔ (10) زَرّ ءِ قُرش ۔ (11) رُسوا ۔ بنّام ۔ رُوسیاہ ۔ (12) حرفانی نُکتہ ۔چوکہ ''ب'' ءِ یکّ ٹِکّے ۔''ت'' ءِ دو ٹِکّ اَنت ءُ ''ث'' ءِ سے ٹِکّ اَنت ۔(13) نشان ۔نُکتہ ءِ نِشان ۔(14) مُندری ءِ ٹپّ ۔ نگینگ ۔مدرک ۔(15) گِرد ۔(16) خال ءِ نِشان ۔خال ۔حاج ۔ (17) تیر ءِ بہ نِشانگ ءَ تچگ ءَ لگگ ۔(18) داغ ۔نشان ۔رام ۔ تِنزیں ۔تِنزی ۔لپّ ۔(19) اَشرفی ۔(20) کُڈا سَگ ءِ چُکّ ۔ نپتِک ۔(21) بلوچی دوچے ۔**ٹِکّ ٹِکّ** :(ٹِک ۔ک ۔ٹِک ۔ک) (ن گ) چیزے ءَ کہ باز ٹِکّ پر بہ بیت ۔گدری ۔(2) دَلوت ءِ سَر دیگ ءِ توار ۔(3) ہما کہ بازیں نِشان ءُ ٹِکّ ءِ پر ۔**ٹِکّ ءَ ٹِکّ** : (س گ) پکّائی ءَ ۔اَلّمی ءَ ۔دِل جمی ءَ ۔(2) تچکی ءَ ۔بے رُوءِ ریا ءَ ۔ (3) ہما رَنگ ۔ہما وڑ ۔ (4) شَناشن ۔**ٹِکّ ٹِکّ ءَ چارَگ** : پہ ہُورتی ءَ چارَگ ۔ گوں دِلگوش ءَ چارَگ ۔ چمّاں ءَ سیکّرینگ ءُ چارَگ ۔**ٹِکّ ٹِکّ کنگ** :(ٹِک ۔ک ۔ٹِک ۔ک ۔جَ ۔نگ) (ک گ) مداں مداں ءَ مال ءِ سَر دیگ ۔شاباش دیگ ۔**ٹِکّ ءُ نگار**: (ن گ) نقش ءُ نگار ۔وڑ وڑیں رَنگ ءُ نقش ۔ٹِکّ ءُ نگار ۔حاج ۔خال ۔ ٹِکّ ۔**ٹِکّ ءُ ٹکار** :(ن گ) ہما کہ باز ٹِکّ ءُ کشک ءَ پر بیت ۔رَنگ رَنگی ۔ہما کہ آ ٹِکّ ٹِکّ بہ بیت ءُ دَزا جیں پٹنیں کشک ءَ ہم مان ءَ بہ بیت ۔(2) جلوہ ناک ۔نقش ءُ نگار ۔وڑ وڑیں رَنگ ءُ نقش ۔بڑاہ دار ۔ٹِکّ ءُ نگار ۔حاج ۔خال ۔ٹِکّ ۔**ٹِکّ ءُ ٹکاری** : (ن گ) ہما کہ بازیں رَنگ ءُ ٹِکّ ءُ نقش مان ۔(2) رَنگ پہ رَنگی ۔ بازٹِکّی ۔نَقش ءُ نگاری ۔**ٹِکّ ءُ ٹکاریں** :(س گ) پُرنکشیں ۔بڑاہ داریں ۔ہما کہ نکش کشّیتگ ۔**ٹِکّ جَنگ** :(ٹِک ۔ک ۔جَ ۔نگ)

(ک گ) نشان جنگ ۔حد بندی کنگ ۔(2) گُد ءِ سَرءَ ہُورتیں پُلّ دوچَگ ۔(3) ہاجگ ۔خالگ جَنگ ۔**ٹِکّ ءَ جواب دیگ** : (ک گ) پہک ءَ جواب دیگ ۔نہ منَّگ ۔یکّ بارگی جواب دیگ ۔ گپّ ءِ سِندگ ۔شَناشن جواب دیگ ۔**ٹِکّ چِنگ** :(ٹِک ۔ک ۔ چِ ۔نگ) (ک گ) پیداوار کنگ ۔نشان کنگ ۔(2) نِشانی پِر کنگ ۔(3) بنّام کنگ ۔پولنگی کنگ ۔(4) ٹِکّ ءِ دوچ ءِ دوچگ ۔ **ٹِکّ ءَ کپگ** :(ک گ) نِشان ءِ سَرءَ کپگ ۔نشاں کُرتگیں جاگہہ ءَ لگگ ۔**ٹِکّ نہ جَنگ** :(ک گ) نہ سُرگ ۔نہ جُنزگ ۔نہ رَوَگ ۔ (2) نِشان نہ کنگ ۔**ٹِکّ ءُ ٹاک** :(ن گ) جُہد ۔(2) شُرک ءِ پال ۔فال ۔نادراہ ءِ دم ءُ چُوف یا بند ءُ تائیت ۔**ٹِکّ ءُ ٹاک کنگ** : (ک گ) عِلاج کنگ ۔ دَرمان ءُ دارُو کنگ ۔ توجیل ۔ سازگ ۔**ٹِکّ ءُ نِشان بُونگ** : پہک ءَ پیداوار بُونگ ۔پدّرا بُونگ ۔ (2) نام ءُ دَپ بُونگ ۔**ٹِکّ دیگ** :(ٹِک ۔ک ۔دی ۔یگ) (ک گ) روچ ءِ دَرآیگ ۔روچ ءِ ظاہر بُونگ ۔(2) پدّر بُونگ ۔ ظاہر بُونگ ۔اَنا گت ءَ ظاہر بُونگ ۔**ٹِکُّک**:(ٹِک ۔کُک) (ن گ) کسانیں ٹِکّ ۔چہ ٹکُّل ءُ ٹکُلک ءَ مستریں ٹِکّ ۔**ٹِکّ کپگ** :(ٹِک ۔ک ۔کَ ۔پگ) (ک گ) کلونٹ ءِ ناہ بُونگ ۔نیوگ ءِ پُختہ بُونگ ۔نیوگ ءِ پُختہ بُونگ ءِ نِشانی ۔(2) نِشان بُونگ ۔پدّرا بُونگ ۔ **ٹِکّ کنگ** :(ٹِک ۔ک ۔کَ ۔نگ) (ک گ) نِشانہ ءِ سَرءَ جَنگ ۔(2) بَروبر کنگ ۔شِست بَندگ ۔گرگ ۔(3) ظاہر یا پیداوار بُونگ ۔ (4) چہ وَتی جاہ ءَ سُرگ ۔**ٹِکّ ءُ لپّ** :(ن گ) کپّ ءُ چُنڈ ۔نیم شلونگ ۔(2) کِشار یا سبزگ ءِ جاگہے ءَ رُدگ ءُ جاگہے ءَ نہ رُدگ ۔(3) کمبر کمبر ۔**ٹِکّوئی ٹِکّ** :(ٹِک ۔کُو ۔ئی ۔ٹِک ۔ک) (س گ) اَصل جاگہہ ۔راہ ءِ ردنہ کنگ ۔(2) نہ جُزگ ۔نہ کنزگ ۔ (3) بَرابَر ۔جُفت ۔**ٹِکّی بُونگ** :(ٹِک ۔کی ۔بُو ۔نگ) (ک گ) مال ءُ پسانی ماں دوارءَ یا واڑ ءَ چُکّ بُونگ ءُ تڑ ہگ ۔

ٹکّا :(ٹَک ۔کا) (ن گ) حساب ءَ یکّ آنہے ءِ دو ٹکّا ءُ یکّ ٹکّاے ءِ دو پیسہ ۔(2) زَرّ ۔

ٹِکّا :(ٹِک ۔کا) (ن گ) گوں یقین ءَ ۔پکّائی ءَ ۔اَلّم ءَ ۔گوں باوری ءَ ۔

ٹکار: (ٹَ۔کار) (ن گ) ٹوک۔تژن۔شِگان۔ملنڈ۔مسکرا۔گوْش ءُ کند۔

ٹِکّارگ: (ٹِک۔کا۔رَگ) (ک گ) مال ءُ دَلوت ءِ وشّ وشّ ءَ رواں دیگ۔(2) کائیگر ءِ نرم نرم ءَ کار گِرَگ۔دَلوتے ءِ ہکّلگ۔دَلوت ءِ سر دیگ ءُ راہ کیجگ ءِ ہاترءَ چہ دَپ ءَ کشتگّیں توار۔

ٹِکّارو : (ٹِک۔کا۔رو) (ن گ) دانگ۔نِشان۔داغ۔**ٹِکّارو دیگ :** (ٹِک۔کا۔رو۔دی۔یَگ) (ک گ) داغ دیگ۔(2) دل ءِ سرءَ داگ دیگ۔(3) بازویل ءُ جنجال دیگ۔

ٹِکّاں پار: (ٹِک۔کاں۔پار) (س گ) سَرماں چکّ۔کٹو پار۔سَر پہ سَر۔تژیپ ءَ تژیپ۔کٹو پگ۔(2) بے سُدھ۔گنوک۔

ٹُکّا: (ٹُک۔کا) (د) (ن گ) سُوچن۔(2) آپیں دَرمان کہ پہ سُوچن جنگ بیت۔(3) نادُژاہی ءَ پہریزگ ءِ دَرمان۔**ٹُکّا جنگ :** (ٹُک۔کا۔جَ۔نگ) (ک گ) سُوچن جنگ۔پہ نادُژاہیانی رَنگ ءِ ہاترءَ دَرمان بہ سُوچن ءَ کنگ ءُ جنگ۔

ٹِکّانہہ : (ٹِک۔کا۔نہہ) (ن گ) جاگہہ۔زمین ءِ ٹِکّ۔(2) پیر ءُ فقیر یا دگہ کسے ءِ نندگ ءُ وپسگ ءِ ہند ءُ جاگہہ۔

ٹِکّ بند : (ٹِک۔ک۔بَن۔د) (ن گ) بستگیں ٹِکّ یا نشان کہ پہ جنگ ءَ بندَگ بیت۔نِشان۔نِشانگ ءِ ٹِکّ۔**ٹِکّ بندگ :** (ٹِک۔ک۔بَن۔دَگ) (ک گ) چیزے ءِ بہ یکّ جاگہے ءَ اوشتگ ءُ قرارگرَگ یا گردگرد بُوگ۔(2) نِشانگ بندگ۔**ٹِکّ بندی :** (ٹِک۔ک۔بَن۔دی) (ن گ) پہ نِشانہ بازی ءَ نِشانگ بندی۔

ٹِکّ تیر : (ٹِک۔ک۔تی ر) (ن گ) توپچی۔نِشانہ باز۔ہما کہ آئی ءِ تیر نِشانگ ءَ ردنہ کنت۔ناہُٹّ۔تیر انداز۔ٹوپ چین۔**ٹِکّ تیری :** (ٹِک۔ک۔تی۔ری) (ن گ) نِشانگ بازی۔(2) تیر ءِ نِشانگ ءَ ردنہ کنگ۔

ٹِکٹّ: (ٹِ۔کِٹ۔ٹ) (د) (ن گ) رسید۔(2) ڈاک خانہ ءِ مُہر جتگیں کاگد۔(3) اجازت نامہ۔

ٹِکّ چین : (ٹِک۔ک۔چے ن) (س گ) ٹِکّ چِتگیں۔(2) ہما کہ ٹِکّ چِنت۔(3) نام ءُ دپ۔بدنام۔

ٹِکّ دار : (ٹِک۔ک۔دار) (س گ) ہما کہ ٹِکّ جتگ۔ہما کہ ٹِکّ ءِ نِشان ئے پر۔**ٹِکّ داریں :** (ٹِک۔ک۔دا۔ریں) (س گ) نِشان جتگیں۔ٹِکّ چِتگیں۔

ٹَکّر: (ٹَک۔کر) (ن گ) قوم ءِ ٹَکّ۔شلوار۔خیل۔قبیلہ۔فرقہ۔ٹَکّ۔تَمَن۔بولک۔پاڑو۔پلّی۔ٹہالا۔(2) تَمَن ءِ گستریں بہر۔(3) مُقابِل۔دیم پہ دیمی۔(4) (س گ) ٹوکر۔دَکّ۔ڈَکّ۔ڈک وَرَگ۔دُچار بُوئگ۔(5) گُرانڈ یا پاچِن ءِ وَت ماں وَت ءَ مِڑَگ۔(6) مجولی لیب ءِ ہما مستریں مجول کہ دومی مجولانی جنگ ءِ کار مرز بیت۔**ٹَکّر ءِ مَردُم :** (ن گ) ہم قدّ۔دَرور۔(2) یکّیں بُن ءُ بہہ۔(3) سِیال۔**ٹَکّری:** (ٹَک۔کَ۔ری) (ن گ) ٹکّ ءِ کماش۔یکّ ٹکّے ءِ مستر۔کہودا۔میر۔سَروک۔مُکّ۔پاگ واجہہ۔اِسپیت رِیش۔(2) مجولی لیب ءِ قسمے۔

ٹِکّر: (ٹِک۔کر) (س گ) شُوم۔نِپٹّ۔بدبخت۔بدروچ۔کورفہم۔کم زانت۔(2) (ن گ) سرگکیں جاگہہ یا ٹِکّ۔(3) کوہ ءُ جبل۔(4) سُوچن ءِ نِشان۔(5) کور۔ہما کہ ہچّ نہ گندیت۔(6) سکّ تہار کہ ہچّ گندگ مہ بیت۔(7) دلو۔تاپگ۔خاک ءِ اڈّ کتگیں دَرپ ءُ ہیران۔کلنڈ۔بےکار۔**ٹِکّری:** (ٹِک۔کِ۔ری) (ن گ) کوری۔بےمیہی۔(2) تہاری۔بےرُژنی۔(3) شُومی۔بدبہتی۔(4) (ن گ) خاک ءِ پشّوکیں کسانیں، گردیں ءُ تنکّیں پوچک۔خاک ءِ گوں آس ءَ پکّگیں رزان۔پکّگیں شژئیں رزان۔کلنڈ۔(5) کوہ۔سِنگ۔حاک۔(6) ہما گوْنڈیں حدّ کہ مَردُم نندیت۔کسانیں حدّے۔**ٹِکّری بُوئگ :** (ٹِک۔کِ۔ری۔بُو۔ئگ) (ک گ) پہری بُوئگ۔تنگ بُوئگ۔نژآہگ۔(2) بدبخت بُوئگ۔(3) سِیاہ تژّگ۔**ٹِکّری کنگ :** (ٹِک۔کِ۔ری۔کَ۔نگ) (ک گ) نژّ آرگ۔تنگ کنگ۔پریشان کنگ۔

ٹُکّر : (ٹُک۔کُر) (س گ) پرشتگیں چیزے ءِ جتائیں بہر کہ ہریکّے یکّ ٹُکّرے۔دِرّ۔ڈِکّ۔(2) گزل۔چُنڈ۔بہر۔کمک۔کسانیں گپّڑ۔پچّ۔تُش۔تُلک۔پارگ۔پُجُل۔پُرزہ۔ریزہ۔ذرّہ۔بُرّ۔

بڑّاڑ۔ ٹیری۔ بُرونک۔ بُرینک۔ (3) نگن ءِ زمب۔ کپّ۔ **ٹُکّر ٹُکّر** : (ٹُک۔کُر۔ٹُک۔کُر) (ن گ) ہُورت ہُورت۔ پڑشت ءُ پڑ وش۔ تُش تُش۔ تک تک۔ تَل تَل۔ چُنڈ چُنڈ۔ بَہریگ۔ زمب زمب۔ ذرّہ ذرّہ۔ چاک چاک۔ دِڑّ دِڑّ۔ کپّل۔ راڑ راڑ۔ شکّ شکّ۔ غزل غزل۔ کَپّ کَپّ۔ نُکت نُکت۔ وَنڈ وَنڈ۔ بند بَند۔ بُور بُور۔ بوگ بوگ۔ پاد پاد۔ بَہر بَہر۔ بَہرگ بَہرگ۔ پُرزہ پُرزہ۔ تارتار۔ **ٹُکّر ٹُکّر کنگ** : (ٹُک۔کُر۔ٹُک۔کُر۔کَ۔نَگ) (ک گ) بَہر بَہر کنگ۔ چُنڈ چُنڈ کنگ۔ ٹُڑنسگ۔ گاڈلگ۔ گوٹگ۔ وَنڈ وَنڈ کنگ۔ راڑ راڑ کنگ۔ تُش تُش کنگ۔ **ٹُکّر ءِ ٹیری** : (ن گ) ہما چیز کہ باز جاگہہ ءَ مَرَن ءُ کسان کنگ بہ بیت۔ (2) ہما کہ سلامت مہ بیت۔ بَہر بَہر۔ کپّل کپّل۔

ٹُکّری: (ٹُک۔کُ۔ری) (ن گ) تکردی گوَاپے۔ پہ ٹُکّری گوُ پتگیں تکرد۔ (2) یک ٹُکّری ءَ کسانکیں بَہر۔ (3) چہ چناک ءُ ٹُکّراں مُچ کُرتگ ءُ دوتلکیں لیپ۔ نِپاد۔ رِلّی۔ (4) پچّ ءِ ماں دیگی ٹُکّر۔ **ٹُکّری لیپ** : (ٹُک۔کُ۔ری۔لے۔پ) (ن گ) ہما لیپ کہ گوں ٹُکّراں دوچگ بُوتگ۔ رِلّی۔

ٹَکَغ: (ٹَک۔کَغ) (ک گ) نامینگ۔ پہ نیامجی گیری ءَ کسے ءَ نامینگ۔ (2) گوشت ءِ بَند بَند کنگ۔ کارچ ءِ جَنگ۔ بُرّگ۔ (3) نِشان کنگ۔ (4) حبر ءِ پڑ وشگ۔ کپّ ءِ گیشینگ۔

ٹَکّگ: (ٹَک۔کَگ) (ن گ) گوُنڈیں تڑاشتگیں دارے کہ بیل ءِ دَستگ ءَ ماں بیت ءُ گوں پاد ءَ پا بیل کنگ ءَ کارمرز بیت۔

ٹُکّگ: (ٹُک۔کَگ) (ک گ) ہَشّ ءِ تیز کنگ۔ جَنگ۔ جنتر ءِ ٹُک جَنگ۔ جنتر ءِ ہردوئیں تاہانی چیر ءُ سَر ءَ ڈکّ جَنگ۔ (2) ہچّی نیلگ۔ چُنڈگ ءُ بُرّگ۔ برباد کنگ۔ زِیان کنگ۔ چٹ کنگ۔ ہورک کنگ۔ دَرپ ءِ دُڑاہیں شیئیاں کشگ ءُ بَرگ۔ (3) ٹُکّ کنگ۔ یکّ چیز ءِ سُبک سُبک ءَ کسانیں بارگیں چیز ے ءِ سَر ءَ جَنگ کہ ہما چیز ءِ تہہ ءَ بہ پٹریت۔ (4) گُڈگ۔ **ٹُکلیتگ** : (ٹُک۔کِ۔تَگ) ٹُکّگ ءِ گوستگال۔ (3) جتگ۔ گُڈیتگ۔ آجتگ۔ **ٹُکلیتگیں** : (ٹُک۔کِ۔تَ۔گیں) ٹُکّگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ ٹُکلیتگ۔

ٹِلّگ : (ٹِل۔لَگ) (ک گ) پہ دمان ءُ ادارک ءَ جاہے ءَ اوشتگ۔ جلّگ۔ دمانے تاہیر کرگ۔ اوتاک کنگ۔ اوتاکی بُوتگ۔ نندگ۔ (2) سُرگ۔ رَوگ۔ کَئے دیم ءَ یا پُشت ءَ کنزگ۔ جُنزگ۔ وَشّ وَشّ ءَ رَوگ۔ **ٹِلّگی** : (ٹِل۔کَ۔گی) ٹِلّگ ءِ آوَکی۔ (2) رَوَگی۔ سُرگی۔ کنزگی۔

ٹِکّل: (ٹِک۔کَل) (ن گ) کسانیں ٹِک۔ چہ ٹِلّک ءَ کستریں ٹِکّ۔ (2) دوتلکیں جرّ یا گُد۔ ٹِک جتگیں یا دوتلکیں گُد۔ **ٹِکلّک** : (ٹِک۔کُ۔لَک) (ن گ) کسانیں ٹِکّ۔ چہ ٹِکّل ءَ کستریں ٹِکّ۔

ٹِلّو: (ٹِک۔کو) (س گ) بنّا ہیں مَردُم۔ رُزوا۔ سُبکّ۔ کم شرف۔ ٹِک چِتگیں۔ (2) ٹِلّوسَر۔ **ٹِلّوسَر** : (ٹِک۔کو۔سَر) (س گ) ایوک ءَ ایوک۔ (2) اوشتگ۔ داں دیر ءَ اوشتگ۔ سَر ءَ اوشتگ۔ ٹِلّو۔ (3) ہما کہ سَرگ ءِ مید ءِ کُڑدے سیاہ بیت ءُ کُڑدے اسپیت۔ کماش۔

ٹَکور: (ٹَ۔کور) (ن گ) سیکگ۔ تاپگ۔ گوں گرمیں ریک ءُ سِکاں جان ءِ گرم دیگ۔ گرم کنگ یا گرم دیگ۔ پرتاپگ۔ سیک۔

ٹُکّوک : (ٹُک۔کوک) (ن گ) ٹُک جنوک۔ ہما کہ ٹُکّیت۔

ٹِلّوک: (ٹِل۔کوک) (ن گ) گُونڈارءِ ذاتیں کسانیں لُولکے کہ شپ ءَ چراگ ءُ رُژن ءَ کیت۔

ٹِلّی : (ٹِل۔کی) (ن گ) چارکُنڈیں ٹُکّر۔ (2) ہما کہ ٹِکّ ءَ پر۔ (3) (ن گ) کسانیں گِردیں نگن کہ پہ مُردگ ءِ ثواب ءُ فاتحہ ءَ مسلمانانی مَسیتّ ءَ دیم دیگ بیت۔ (4) کسانیں نان کہ پہ زہگاں پچگ بیت۔ کول۔ چُوچی۔ کولک۔ (5) میش ءُ بزانی مُچ بُوتگ ءُ تڑہگ۔

ٹَکّی: (ٹَک۔کی) (ن گ) خیالی۔ باوری۔ (2) رسم ءُ رَواجانی پابند۔ (3) مَرَنیں جُہد ءُ کوشست ءَ پد ہم دومی مَردُم ءِ نہ منّگ۔ (4) نااُمید بُوتگ۔ بےوس بُوتگ۔

ٹَگّ : (ٹَگ۔گ) (ن گ) رَدد یوک۔ دوٹَل ءُ دوپوست۔ کلپ۔ کاتیار۔ لُگڑّ۔ ریپینوک۔ ہُنر باز۔ لُچّ۔ لوفر۔ چوٹ۔ دَرّاپتگ۔ دَلّار۔ دوپوستگ۔ چمّ باز۔ پرّاموک۔ بازی گر۔ شَتّل۔ **ٹگّی** : (ٹَگ۔گی) (ن گ) شَتّلی۔ رَددی۔ روباہی۔ ریپ۔ بابیڑ۔ پتیل۔ کلپی۔

دژوہ بازی۔(2) مکر۔ لُچّی۔**ٹَگّی ٹوری:** (ٹَگ۔گی۔ ٹو۔ری) (ن گ) رددیگ۔ ریپینگ ءُ پُلگ۔(2) دُژوہ بازی۔ لُچّی۔ رد دئےَ پدءَ دئےَ۔ **ٹَگّی ٹوری کنگ** : (ٹَگ۔گی۔ٹو۔ری۔کَ۔نگ) (ک گ) ھُنر ءُ حیلہ کنگ۔لُچّی کنگ۔ردّدیگ۔ریپینگ۔ **ٹَگیں** : (ٹَگ۔گیں) (س گ) دوتل ءُ دوپوستیں۔کلپیں۔لُچّیں۔ھُنربازیں۔ دژوہ بازیں۔شتلیں۔

ٹِک : (ٹِ۔ک) (ن گ) ٹِلّ۔سُنّ۔اوشتوک۔مِکّ۔(2) بےحدّیں مدّی۔مُچّیں مدّی۔**ٹِکا ٹِک** : (ٹِ۔کا۔ٹِک) (س گ) مِکّ ءَ مِکّ۔اوشتوک۔

ٹُک: (ٹُ۔ک) (ن گ) ماھیگ گِرَگ ءِ کانٹا ءِ سرءَ پریں ورا کی ءِ ماھیگ ءِ پہ وَرَگ ءَ دَپ جنَگ۔(2) مِید یا پژم ءِ جرّانی سرءَ کرم ءِ وَرَگ ءِ نِشان۔(3) مُرگ ءِ چیزے پہ سُنٹ چِنگ۔(4) ٹُک۔ چُمب۔**ٹُک جنَگ** : (ٹُک۔جَ۔نگ) (ک گ) مُرگ ءِ چیزے ءِ پہ سنٹ جنَگ۔ پہ چُمب چیزے ٹُنگ کنگ۔(2) کِرم یا دِگہ لُولکے ءِ جرّانی وَرَگ ءِ نِشان کنگ۔دژچک یا کِشارءَ را کِرم ءِ وَرَگ۔(3) پہ سُرینگ یا کُنّت کنگ ءِ ہاترءَ گوں جنَگ۔(4) پِرناسگیں مُرگ ءِ ھیک ءِ پہ چیپیگ ءَ نوکی ٹُک بُوتگ۔ٹونبارغ۔**ٹُکی:** (ٹُ۔کی) (ن گ) ھما کہ ٹُک جتگ۔(2) کِرم جتگیں دژچک یانیوگ ءِ بَر۔

ٹَگار : (ٹَ۔گار) (ن گ) مرءنیں پیچّ یا دَژاجیں پتنیں پیچّ۔ (2) رَنگ رَنگ۔نِگار۔

ٹَگل: (ٹَ۔گل) (ف گ) ٹَگلگ ءِ فرمان گال: بہ ٹَگل۔دُور بو۔ (2) چہ وَتی جاہ ءَ کِنزگ۔دُور بُوتگ۔**ٹَگل وَرَگ** : (ٹَ۔گل۔ وَ۔رَگ) (ک گ) چہ وَتی جاہ ءَ کِنزگ۔(2) زِیان بُوتگ۔تاوان بُوتگ۔(3) ھم دَپ نہ بُوتگ۔ بدل بُوتگ۔پرشتگیں بندے ءِ جوڑ نہ گِرَگ۔

ٹَگلگ: (ٹَ۔گَ۔لگ) (ک گ) بدل بُوتگ۔(2) جمُبگ۔ دُور بُوتگ۔کِنزگ۔رَوَگ۔

ٹِکی : (ٹِ۔گی) (ن گ) مجول ءِ لیب ءِ قسمے۔

ٹِگیلَگ: (ٹِ۔گِ۔لگ) (ک گ) چیزے ءِ چہ وَتی بُندریں جاورءَ بدل بُوتگ۔بدل بُوتگ۔چہ شرّی ءَ خرابی ءِ نیمگ ءَ بدل بُوتگ۔ (2) دُور بُوتگ۔خراب بُوتگ۔چہ راہ ءَ رَد بُوتگ۔دُور بُوتگ۔ سُرگ۔جاہ ءَ دُور بُوتگ۔(3) یکّ کِرّ بُوتگ۔چہ سرءَ کپگ۔ (4) بخت ءِ کپگ۔زوال بُوتگ۔پرّ امگ۔

ٹِگیلینتگ : (ٹِ۔گِ۔لین۔تَگ) ٹِگیلینگ ءِ گوستگال۔(2) دُور کُتگ۔سُرینتگ۔کِنزینتگ۔**ٹِگیلینتگیں** : (ٹِ۔گِ۔لین۔ تَ۔گیں) ٹِگیلینگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ھما کہ ٹِگیلینگ بُوتگ۔ (3) سُرینتگیں۔کِنزینتگیں۔دُورکُتگیں۔

ٹِگلینگ : (ٹِ۔گِ۔لے۔نگ) (ک گ) انچوش کنگ کہ چیزے بہ ٹِگلیت۔(2) سُرینگ۔دُور کنگ۔(3) رَد دیگ۔ ریپینگ۔**ٹیگیلینگی** : (ٹِ۔گے۔لے۔نَ۔گی) (ن گ) سُرینگی۔ دُورکنگی۔رَواں دیگی۔چٹّینگی۔(2) ٹیگیلینگ ءِ آوَکی۔

ٹِلّ : (ٹِل۔ل) (ن گ) (س گ) یکّ چیزے ءِ بُرزیں جاگہے ءَ ایر کنگ۔ بُرز۔ پیداور۔مِکّ۔چیدَگ۔(2) ٹِلّی گوازی ءَ ھما ترا شتگیں گِردیں دار کہ آئی ءَ را گوں لٹّ ءِ جنَنت۔تِلک۔تِلکاں گوزی ءِ لیب ءِ کسانیں دار۔ٹِلّی۔**ٹِلّ بُوتگ** : (ٹِل۔ل۔بُو۔تَگ) (ک گ) بُرز بُوتگ۔پدّرا بُوتگ۔ظاہر بُوتگ۔**ٹِلّ کنگ** :(ٹِل۔ ل۔کَ۔نگ) (ک گ) بُرز دارگ۔ بُرزیں جاگہ ءَ ایر کنگ۔ چِست دارگ۔ بُرز کنگ۔ظاہر ءَ پیش دارگ۔ مِکّ کنگ۔ دَرا کنگ۔ پاشک کنگ۔ظاہر کنگ۔(2) کُروس ءِ نکینک ءِ تُس کنگ۔ **ٹِلّ ءُ مَلّ** : (ن گ) اوشتوک۔میلانک۔ نہ سُرگ۔(2) وَشّ بالاد۔مرّاہ دار۔

ٹُلّ : (ٹُل۔ل) (ن گ) کوہ ءِ بُرزتریں جمپ۔زِہ۔شِکّ۔سَرشَم۔ ٹوپ۔ٹومب۔(2) بُرزیں جاگہ ءِ سَر۔کنگُرو۔چُدگ۔کلات ءُ بادگیرانی سرءِ تیرکشّ۔بُرزیں ھند۔(3) پدّرا۔ظاہر۔(4) کُروس ءِ نکینک ءِ تُسّ۔(5) دَژچک ءِ بُرز ءِ ھما شاح کہ آئی ءِ سرءَ کساں کسانیں ٹولک ءُ تاک رُستگ انت۔شاح۔دَژچک ءِ شاح۔ھولُمب۔(6) مُچّ

کنگ یا مُچّ بُوئنگ ۔ (7) بے شرف ءُ بے عزّت کنگ ۔ چہ لوگ ءَ کشّگ ۔ (8) ٹلّو ۔ بُرج ۔ ٹلِنگ ۔ ٹال ۔ بُرزی ۔ چیدگ ۔ پیداور ۔ (9) چُمب ۔ **ٹُلّ بندگ** :(ٹُل ۔ ل ۔ بَن ۔ دَگ) (ک گ) دَژ چِک ءِ شاح ءِ بُرز رَوَگ ۔ چست بُوئنگ ۔ چیزے ءِ سَر کشّگ ءُ بُرز بُوئنگ ۔ ظاہر بُوئنگ ۔ **ٹُلّ دیگ** :(ٹُل ۔ ل ۔ دی ۔ یَگ) (ن گ) یَکّے ءَ را سکّ بُرز بَرَگ ءُ اَنچو صفت ءُ ثنا کنگ کہ آ وَتی قدّ ءَ گار بہ کنت ۔ **ٹُلّ وَرَگ** : (ٹُل ۔ ل ۔ وَ ۔ رَگ) (ن گ) سُنٹا رو بُوئنگ ۔ بے پَرواہ بُوئنگ ۔ **ٹُلّک** :(ٹُل ۔ لَک) (ن گ) ٹُلّ ۔ سَر بر ۔ ہمُود ءَ کہ ٹُلّ سکّ کسان بیت یا کُٹّیت ۔ ٹُلّ ءِ بُرز ترِیں جاگہہ ۔ **ٹُلّر** :(ٹُل ۔ لُر) (ن گ) ٹُلّ ءِ بُرز ترِیں جاگہہ ۔ (2) بان ءِ دُوت کشّ ۔ ٹُلّو ۔

ٹَل :(ٹَ ۔ ل) (ن گ) بندش ۔ پہریزگ ۔ (2) ہما ہندءَ کہ کوَرءِ آپ بیرہ کنت ءُ مَلّیت ۔

ٹلا : (ٹَ ۔ لا) (ن گ) کمّیں سِیاہ یا اِسپیت پس ۔ کَستریں میھڑ یا رَمگ ۔

ٹَلّا :(ٹَل ۔ لا) (ف گ) ٹلّا ہگ ءِ فرمان گال : بہ ٹَلّا ۔ ایر رچ ۔ (2) دَرپ ، رَزان یالاپ چیزے مداریت بلے آئی ءِ زور مان کنگ یا مان رِیچگ ۔

ٹِلّ : (ٹِل ۔ ل) بُرز ۔ پدّرا ۔ ظاہر ۔ **ٹِلّا بُوئنگ** : (ٹِل ۔ لا ۔ بُو ۔ ئنگ) (ف گ) چہ دُورءَ پدّر بُوئنگ ۔ شرّی ءِ ظاہر بُوئنگ ۔

ٹَلّاتگ :(ٹَل ۔ لا ۔ تگ) ٹَلّا ہگ ءِ گوستگال ۔ (2) ہورک کُتگ ۔ ایر ریتگگ ۔ مان کُتگ ۔ **ٹَلّاتگیں** : (ٹَل ۔ لا ۔ تَ ۔ گیں) ٹلّا ہگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہورک کُتگیں ۔ مان ریتگگیں ۔ پُرّ کُتگیں ۔

ٹِلّان : (ٹِل ۔ لا ۔ ن) (ج گ) ٹلّان ۔ پہ وزمے جُنزان ۔ **ٹِلّا ل ٹلّان ءَ آہگ** : (ک گ) وَشّ وَشّ ءَ آہگ ۔ پہ وزمے جنزگ ۔ مدان مدان ءَ گردگ ۔

ٹلانگ :(ٹَ ۔ لان ۔ گ) (ن گ) مَڑنیں ٹِلّو ۔ مادنیں چیزے ءِ تَوار ۔ رزانانی گوں یکّ دِگرے ءَ ڈُکّ لگّگ ءِ توار ۔ **ٹلانگ ٹلِینگ** : (ٹَ ۔ لان ۔ گ ۔ ٹی ۔ لی ن ۔ گ) (ن گ) آسنی چیزانی توار ۔ (2) چیزانی کَپگ ءِ تَوار ۔ (3) ٹلِینگوک ءِ توار ۔ (4) رزان ءُ ہیرانانی وَت ماں وَت ءَ ڈیک وَرگ ءِ توار ۔ (5) مال ءِ ٹلّوانی توار ۔

ٹلانگیننگ :(ٹَ ۔ لان ۔ گے ۔ نگ) (ک گ) ٹلینگیننگ ۔ مڑنیں ٹلّو ءِ توار رَسیجگ ۔

ٹلّائینگ :(ٹَل ۔ لا ۔ ئے ۔ نگ) (ک گ) چہ دِگرے ءِ ٹلّا ہگ ءِ کار ءِ گرَگ ۔ (2) چیزے چہ یکّ دَرپے ءِ ماں دِگہ دَرپے ءِ ماں کنگ ۔

ٹلّا ہگ :(ٹَل ۔ لا ۔ ہَگ) (ک گ) ہورک کنگ ۔ ایر ریچگ ۔ ماں کنگ ۔ مان گیجگ ۔ (2) یکّ پارگی ایر ریچگ ۔ یکّ پارگی گیجگ ۔ مان ریچگ ۔ (3) پہ زور گیجگ ۔ (4) یکّ پارگی تِنگگ ۔

ٹلّا ہگی :(ٹَل ۔ لا ۔ ہَ ۔ گی) (ن گ) ہورک کنگی ۔ ایر ریچگی ۔ مان گیجگی ۔ (2) ٹلّا ہگ ءِ آوَ کی ۔

ٹَلَغ :(ٹَ ۔ لَغ) بچار :ٹلگ ۔

ٹُلگگ :(ٹُ ۔ لَک ۔ گَگ) (ک گ) دار یا آہن ءِ ڈُکّ لگّگ ءِ توار ۔ چو کہ پلک ءِ گوں پلک ءَ ڈکّ وَرگ ءِ توار ۔ **ٹُلکینگ** :(ٹُ ۔ لک ۔ کے ۔ نگ) (ک گ) پلک ، دار یا آہنے ءَ را گوں سِنگ یا دار ءُ آہن ءَ جنگ ۔

ٹِلنگ :(ٹِ ۔ لن ۔ گ) (ن گ) زیمرے ءِ نام اِنت ۔

ٹِلّو :(ٹِل ۔ لو) (ن گ) ژانگ ءِ قِسمے ۔ چڑنگ ۔ ژانگ ۔ ژنگ ۔ ژنگلو ۔ ترژشک ۔ چڑیِنگ ۔ تلانچ ۔ (2) جکّ ءَ جِکّ اوشتگ ۔ جکّ ءِ سَر اوشتگ ۔ (3) ہما کہ ہر جاگہہ ءَ پدّر اِنت ۔ (4) چہ دُور ءُ دَرءَ پدّرا بُوئنگ ۔ ٹِکّ ۔ نشان ۔ پدّر ۔ ظاہر ۔

ٹُلّو :(ٹُل ۔ لو) (ن گ) بان ءِ سَرءِ دھوت کشّ ۔ ٹُلّر ۔ (2) ٹُلّ ۔ بُرج ۔

ٹِلّی :(ٹِل ۔ لی) (ن گ) توکی لنگک ءِ گوں ماتی لنگک ءَ اڑینگ ءُ سڑپینگ ۔ (2) بُرزی ۔ مکّی ۔ پیداوری ۔ ظاہری ۔ ٹِلّ ۔ (3) تلکاں گوزی ءِ لیب ءَ یکّ کسانیں ءُ ہر دو سراں تراشتگیں گردیں دارے ٹِٹّ گننت ءُ گوں گوزءَ ایشی ءَ سڑپیننت ءُ جننت ۔ (4) آپی مُرگے ۔ ٹلیسک ۔

ٹَلّی :(ٹَل ۔ لی) (ن گ) مُرگ ءِ گڑانیں پَرش ۔ کُروس ءِ مڑگ ءِ یکّ بیڑے ءِ نام کہ چہ پَرش ءِ تژند ترءُ کاری تر اِنت ۔

ٹلیسک :(ٹی۔لِس۔ک)(ن گ) سِیاہ رَنگیں ٹانگوئیں مُرگے۔ ٹیٹی۔(2)(س گ) پُرّ بُوئگ۔لاپ ءِ سَکّ پُرّ بُوئگ۔ٹیسک۔

ٹلینگگ:(ٹِ۔ لی ن۔ گگ) (ک گ) چیزے کہ وَت بہ ٹلینگیت۔(2) چیزے ءِ توار۔ **ٹلینگوک** :(ٹِ۔لی ن۔گو۔ک) (ن گ) ہما کہ ٹلینگگ ءِ آواز ءَ دنت۔ ٹلّو یا رزانی توار۔

ٹلینگینگ :(ٹی۔لِن۔گے۔نگ)(ک گ) تواری مادن ءِ توار گیجگ۔چیزے ءِ توار پَرما ہگ۔

ٹِم:(ٹِ۔م)(ن گ) مِرمرانک۔مداں مداں۔

ٹَماٹَر :(ٹَ۔ما۔ٹَر)(د)(ن گ) بِچار : چماٹا۔

ٹِمب:(ٹِم۔ب)(ن گ) تُسوکیں آس۔(2)(س گ) آس یا روژناہی ءِ تاموری۔(3) بے تَوار۔آرام۔کَم بُوئگ۔کپّگ۔(2) مَہتَل۔جلّ ءُ مجّل۔ **ٹِمبان**:(ٹِم۔بان)(ج گ) آس یا چِراگ ءِ مِرمرانک بُوئگ۔مِرمرانکیں آس یا کسانیں آس۔ **ٹِمبگ** :(ٹِم۔بگ) (ک گ) بے تہمبل ءُ گرژان گرژان ءَ رَوَگ۔ وَشّ وَشّ ءَ ترَّگ۔ گَردگ۔(2) کسانیں روکیں آس۔آس ءِ پہ تاموری روکی۔ مِرمرانکیں آس۔مِرمِرگ۔ **ٹِمبینگ** :(ٹِم۔بے۔نگ)(ک گ) آس ءِ لاگینگ۔(2) مِرمِریں آس ءِ سَرءَ نِندَگ۔جان ءَ آس ءِ بژ انزانی گوَر ءَ جنگ۔

ٹُمب:(ٹُم۔ب)(ن گ) پہ دار یالٹّ دومی ءَ جنگ۔(2) اِشارہ۔ سِکین۔(3) پہ جنگ ءَ دیم کنگ۔(4) مُرگ ءِ سُنٹ جنگ۔مُرگ ءِ چُمب جنگ یا ٹُگ جنگ۔ **ٹُمب دیگ** :(ٹُم۔ب۔دی۔یگ) (ک گ) پرّ امگ۔پہ جنگ ءَ سکین دیگ۔ **ٹُمب ءُ رُمب** :(ن گ) مُچّی۔مخلوق ءِ مُچّی۔مُچّی ءُ میڑی۔

ٹَمباں ٹور :(ٹَم۔باں۔ٹور)(ن گ) کَسانیں ماہیگ ءِ ذاتے۔

ٹَمبَر :(ٹَم۔بَر)(ن گ) ٹیہہ۔غُلام ءُ مولِدانی چُکّ ءُ چِلانگ۔

ٹَمبَرَگ:(ٹَم۔بَ۔رَگ)(ک گ) آپ ءِ یکیں جاگہہ ءَ اوشتگ ءُ گوْرم بُوئگ۔

ٹُمبُژَگ:(ٹُم۔بُ۔ژَگ)(ک گ) ماں شِپگ۔تُوسک سَریں شَے ءِ لگّگ یا جان ءِ تہہ ءَ رَوَگ۔

ٹُمبَغ :(ٹُم۔بَغ)(ک گ) اِشارہ۔سکین دیگ۔شاکارگ۔ (2) چیزے ءِ پہ زور ءَ مان گیجگ۔

ٹَمبَگ :(ٹَم۔بَگ)(س گ) حُشک ءُ حیران۔ہَبَکّہ۔ٹمبہ۔

ٹَمبَہہ :(ٹَم۔بَہہ) بِچار : ٹَمبَگ۔

ٹِمَغ:(ٹِ۔مَگ)(ک گ) نزّیک ءَ آہگ۔حدّ ءَ آہگ۔(2) چِست بُوئگ۔

ٹُم کَنڑی :(ٹُم۔کَن۔ڑی)(ن گ) بُلگّ۔آپ ءِ تہہ ءَ بُکّ وَرگ۔

ٹِمّوک:(ٹِم۔موک)(ن گ) ڈیوا۔ وٹّی۔(2) ہما کہ ٹِمیت۔ (3) ہما کہ سَکّ مداں مدان بِہ گردیت۔

ٹُموک :(ٹُ۔موک)(ن گ) آہن ءِ کڑکّ یا ٹُنگ کنگ ءِ اَزبابے۔

ٹُنّ:(ٹُن۔ن)(ن گ) نِشہ۔بے وت۔بے سُدھ۔بے سماہ۔بے ہوش۔ٹُنّی :(ٹُن۔نی) بے سماہی۔بے ہوشی۔(2) نِشہ ءِ عادَت۔

ٹُنٹ:(ٹُن۔ٹ)(ن گ) گُڈّ اِتگین مچّ ءِ بے کار ءُ دوَرداتگیں ٹُکّر۔ نہ ترّاشتگیں ءُ بے کاریں کُنٹ۔(2) یکّ چیزے ءِ کِرّ ءُ کنارہ۔(3) بُرز تِرین ءُ پُرشتگیں شِّک ءُ تلار۔(4) کپّ۔چُنڈ۔پرشتگیں۔ **ٹُنٹانی جَنگ** :(ٹُن۔ٹا۔نی۔جَ۔نگ)(ک گ) کار ءِ خراب کنگ۔ یکّے ءَ تاوان دیگ۔نقصان دیگ۔(2) دار یا کُنٹے ءِ کِرّانی تراشگ یا جنگ۔ **ٹُنٹی**:(ٹُن۔ٹی)(ن گ) ٹِپّی۔ٹُکّر ٹُکّر۔

ٹَنٹ :(ٹَن۔ٹ)(ن گ) بے کچّیں گوْہر۔سَردی۔گیرَّوْ۔

ٹَنٹُرگ:(ٹَن۔ٹُ۔رَگ)(ک گ) چہ سارتی ءَ حُشک بُوئگ۔ گوْہر کنگ۔سَردی ءِ لگّگ۔نزّ آہگ۔ چہ سَردی ءَ نزآہگ۔گوْہری لرزگ۔دَست ءُ پادانی شلّ بُوئگ۔

ٹِنٹیل :(ٹِن۔ٹی۔ل)(ن گ) کسانیں بلے پٹنیں ماہیگ ءِ ذاتے۔

ٹُنڈ :(ٹُن۔ڈ)(ن گ) مُنڈ۔ہما کہ چہ ویلے ءِ سَبَب ءَ آئی ءِ دَست ءِ کَپّ یا کہ بہرے گون مہ بیت۔(2) بے دَست۔ بے پاد۔ٹُنٹ۔ جڈّو۔ **ٹُنڈ ءُ مَنڈ** :(ن گ) ہما کہ دَست ءُ پادئے گُڈّگ بُوتگ اَنت یا پرُشتگ اَنت یا چہ مات ءِ لاپ ءَ نہ بُوتگ اَنت۔(2) لَنگ۔

ٹَنڈ: (ٹَ ن ۔ ڈ) (ن گ) جنجال ۔ گرّانیں بار ۔ (2) پُرّیں مشک ۔ آپ ءِ پُرّیں کلّی ۔ (3) (س گ) کماش ۔ مستِر ۔ (4) ٹُوہ ءُ مزن ۔

ٹِنڈِر : (ٹِ ن ۔ ڈِر) (انگر) (ن گ) بدنام ۔ رُزوا ۔ نام ءُ دپ ۔ (2) آشکار ۔ پدّرا ۔

ٹَنڈَرَغ: (ٹَ ن ۔ ڈَ ۔ رَغ) (ک گ) آکڑغ ۔ مردی نشاں دیگ ۔ دیم ءَ دراہگ ۔ جہہ جنگ ۔

ٹَنڈیل: (ٹَ ن ۔ ڈے ۔ ل) (ن گ) مزن ۔ ٹُوہ ۔ مستِر ۔ (2) ہما راہ کہ چہ ڈگار یا کوہ ءَ کڑکّ کنگ ءَ جوڑ کنگ بہ بیت ۔ زمین ءِ چیر ءُ سرنگ ۔

ٹَنڑ : (ٹَ ن ۔ ڑ) (س گ) بارؤ دیگ ۔ واج دیگ ۔ موہ دیگ ۔ (2) وشّ ملّگ ۔ لُڈّوک ۔ وشّ رواج ۔

ٹَنّغ: (ٹَ ن ۔ نگ) (ن گ) بُنجلوک ۔ (2) آس ءِ سُتکگیں دار ءِ ہما سر کہ آس روک کنگ بیت ۔

ٹَنگ : (ٹَ ن ۔ گ) (ن گ) مال ءِ پاد ءِ جوڑ ءِ تہی نیمگ ۔

ٹِنگ: (ٹِ ن ۔ گ) (ن گ) باڑا ۔ وڑتی ۔ ہیل ۔ (2) دار ءِ آس گپتگیں بہر ۔

ٹُنگ : (ٹُ ن ۔ گ) (ن گ) مزنیں سُمب ۔ (2) ہونڈ ۔ کڑکّ ۔ شملگ ۔ گرگ ۔ سرُنگ ۔ شانک ۔ شم ءُ در ۔ چمّ ۔ دِرّ ۔ درز ۔ درگ ۔ ٹِیلنگ ۔ **ٹُنگ چِنگ** : (ٹُ ن ۔ گ ۔ چِ ۔ نگ) سمب کنگ ۔ کڑکّ کنگ ۔ **ٹُنگی:** (ٹُ ن ۔ گی) (ن گ) کڑکی ۔ ہما کہ کڑکّ بہ بیت ۔ کڑکّ بُوتگیں ۔ ٹُنگ بُوتگیں ۔ درتگین ۔ **ٹُنگیں** : (ٹُ ن ۔ گیں) (س گ) ہما کہ ٹُنگ انت ۔ درتگیں ۔ کرّگیں ۔

ٹِنگار: (ٹِ ن ۔ گار) (ن گ) تنگار ۔ پینژار ۔ آپینکیں چیزے ءِ چہ تُرندی درآہگ ءِ توار ۔ انژار ۔ ٹینگ گرگ ۔

ٹُنگُر: (ٹُ ن ۔ گُر) (س گ) یکزاہے ۔ (2) مال وار ۔ وڈّاہی خور ۔

ٹِنگرَگ : (ٹِ ن ۔ گِ ۔ رَگ) (ک گ) پادآہگ ۔ گوات گرگ ۔ گرّگ ۔ رگانی گوات گرگ ۔ ڈڈّ بُونگ ۔ سکّ بُونگ ۔ چست بُونگ ۔ تُرند بُونگ ۔ ٹونبارغ ۔ (2) نزّآہگ ۔ (3) ٹُنیگیں فصل ءِ نزوریں بر ۔ **ٹِنگری** : (ٹِ ن ۔ گِ ۔ ری) (ن گ) سُہر ۔ ٹِنگری رنگ ۔ (2) شرّانی ٹکّر ۔ **ٹِنگریِنگ:** (ٹِ ن ۔ گِ ۔ رے ۔ نگ) (ک گ) چیزے ءَ راتُرند کنگ ۔ (2) بُرز کنگ ۔ چست کنگ ۔

ٹِنگرتگ : (ٹِ ن ۔ گِر ۔ تگ) (ک گ) ٹِنگرگ ءِ گوستگال بزاں کسے نزّ اتکگ ۔ (2) گوات گپتگ ۔ سکّ بُوتگ ۔ ترند بُوتگ ۔

ٹِنگرتگیں : (ٹِ ن ۔ گِر ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) ہما کہ گوں ٹِنگرگ ءِ نسبت داریت ۔ (2) نزّاتکگیں ۔ گوات گپتگیں ۔ گرّیتگیں ۔ ترند بُوتگیں ۔

ٹِنگرو : (ٹِ ن ۔ گَ ۔ رو) (س گ) وت گلا ۔ وت ستاہ ۔ بٹاکی ۔

ٹَنگگ: (ٹَ ن ۔ گگ) (د) (ک گ) دژنجگ ۔ (2) گوں سادے ءَ چیزے بندگ ءُ چہ ڈگار ءَ بُرز دارگ ۔ لونجان کنگ ۔ مان جنگ ۔ (3) پاہؤ دیگ ۔ گٹّو کنگ ۔

ٹِنگو : (ٹِ ن ۔ گو) (س گ) پٹکّیں ۔ کساں قدّ ۔ گونڈ قدّ ۔ پٹکّو ۔ پٹکّ ۔

ٹُو : (ٹُو ۔ ؤ) (ن گ) کُبّہ وڑ ۔ لوگانی بندگ ءِ وڑے ۔

ٹُوبا: (ٹُو ۔ با) بچار : ٹُوبؤ ۔

ٹُوبار: (ٹو ۔ بار) (ن گ) چہ اے دگہ کِشار ءَ وشّ رُستگیں کِشار کہ کسانیں ٹکّ یا جاگہے ءَ بہ بیت ۔ (2) چُورو ءِ درکپگ ءِ وہداں ہیک ءِ ٹُنگ بُونگ ۔ **ٹُوبارتگ** : (ٹو ۔ با ۔ رِ ۔ تگ) (ک گ) ہما کہ ٹُوبار بُوتگ ۔ ٹُوبارتگیں ۔

ٹُوبر: (ٹو ۔ بَر) (ن گ) بٹاری ۔ ٹیبر ۔ کسان کسانیں چُٹکّ ۔ (2) نوک رُستگیں ۔ ٹُوبارتگیں ۔

ٹُوبؤ: (ٹُو ۔ بؤ) (ن گ) کوہی دژنگ شمے ءَ درکپتگیں کسانیں آپ کہ یکّ ہند ءَ اوشتیت ۔ (2) ہما اوشتاتگیں آپ کہ خُشک مہ بیت ۔ (3) ہما جاگہ کہ ہور ءَ پد چیزے روچ ءَ آپ بداریت ۔ ہور ءِ آپ ءِ کسانیں ہوتگ ۔ مند ۔ چُکّل ۔ زونک ۔ (4) چمّگے ءِ نزّیک ءَ رُستگیں کسانیں کِشار ۔ (5) پات ۔ درپ ۔ (6) ناوڑ ۔ گنڈُو ۔ زونک ۔ (7) دوجُمپ یا ریک ءِ میانجی ءَ بند ءِ بندگ ءُ ہور ءِ آپ ءِ دارگ ۔ (8) ڈل دیمے ءَ بند ءِ بندگ ءُ آپ ءِ نزّآرگ ۔

ٹُوبہہ : (ٹُو ۔ بہہ) بچار : ٹُوبؤ ۔

ٹوپ :(ٹو۔پ)(ن گ) مزنیں آس گوار۔ گمبارہ۔ گرانیں جنگی ٹپنگ۔ دُمبالہ۔(2) کُلاہ۔(3) ٹُلّ۔ برزیں جاگہہ ءِ سر۔ کوہ ءِ چُدگ۔(4) کوہ ءُ پوادانی برزی سرگ کہ چہ ہر نیمگ ءَ گندگ بیت۔(5) مزن۔ بلاہ۔ ٹوہ۔ **ٹوپانی دپ ءِ پچ بوئگ** :(ک گ) تیر جنگ ءِ بُنگیج کنگ۔ تیر گواراں بوئگ۔ **ٹوپانی منڈگ** :(ٹو۔پا۔نی۔مَن۔ڈَگ) (ک گ) ٹوپانی پہ آس دیگ ءَ تیار کنگ۔ گوں ٹوپاں تیر ءُ باراں کنگ۔ **ٹوپ ءِ بوجگ** :(ک گ) ٹوپ جنگ ءِ بُنگیج کنگ۔ ٹوپ ءِ آس دیگ۔ **ٹوپ ءِ تڑّگ** :(ک گ) ٹوپ ءِ توار کنگ۔ ٹوپ ءِ آس برگ۔ **ٹوپک**:(ٹو۔پک) (ن گ) کسانیں ءِ گونڈوئیں ٹوپ۔

ٹوپار:(ٹو۔پار)(ن گ) مزنیں برزیں توار۔ ٹوپ یا گرند ءِ توار۔ ٹپنگ یا نپت ءِ گرانیں توار۔

ٹوپاس:(ٹو۔پا۔س) (ن گ) کاگد ءُ شورہی پٹاس یا تڑکو کہ پلّیٹنگ ءَ پر انت۔ ٹوپاسک۔ زنڈیں پٹاس۔(2) سکّ زنڈ۔ زنڈیں مردم۔(3) مزن حبر۔ دُروگ حبر۔ بٹاکی۔ وت گلاہ۔

ٹوپاسک :(ٹو۔پاس۔ک) بچار : ٹوپاس۔

ٹوپ چین :(ٹوپ۔چے۔ن)(ن گ) ہما مردم کہ ٹوپ ءَ آس دنت یا جنگ ءِ وہد ءَ ٹوپ ءِ جنوک۔(2) ہما کہ نشانگ ءَ جفت انت۔ ہما کہ ٹپنگ شرّ جنت۔ ٹکّ تیر۔(3) بہادُر۔ جنگ باز۔ نہ ترس۔(4) کلاتانی دیوال ءِ سربرء پہ ٹوپ ءِ منڈگ ءَ ٹنگ کنگ۔(5) نشانہ باز۔ کمان دار۔(6) ہما شکاری کہ تیر ءَ ردنہ وارت۔

ٹوپچی :(ٹوپ۔چی) بچار : ٹوپ چین۔

ٹوپڑو :(ٹو پ۔ڑو)(س گ) مزن سرگ۔ ڈال سرگ۔

ٹوپّکی:(ٹوپ۔پَ۔کی)(ن گ) بڑنج یا ٹین ءِ کولک کہ آئی تہہ ءَ تیزین ءُ جپ کنوکیں شورہ مان کننت، تیر ءِ بُن ءَ سکّ دینت کہ گوں ٹوپّک ءِ سوچن ءِ لگّگ ءَ جپ کنت ءُ تیر آس بارت۔

ٹوپکی :(ٹو۔پَ۔کی)(ن گ) گہن ءِ چات۔

ٹوپگ :(ٹو۔پگ)(ک گ) گوات گرگ۔ تڑگگ۔ توار کنگ۔(2) چیزے چہ آس گرگ ءِ سبب ءَ گوات گرگ ءُ تڑگگ۔

ٹوپگی :(ٹو۔پ۔گی)(ن گ) گوات گرگی۔ تڑگگی۔

ٹوپو :(ٹو۔پو)(ن گ) چارک۔ نیم کیاس۔(2) دان کیلگ ءِ سنگ کہ آئی ءِ وزن پنچ سیر انت۔(3) ہما مردم کہ بے نام ءُ بے گشاد بہ بیت ءُ کرد ءُ کمالے مہ داریت۔(4) ہما ملّا کہ نام ءِ بلاہے بلے وانگ ءُ زانگ نہ زانت۔

ٹوپی :(ٹو۔پی)(ن گ) ٹوپّک ءِ ٹلّی۔(2) سرچلیم۔ چلیم ءِ سری بہر یا سرکیل کہ تمباک ءُ اشکرءَ مان کننت۔ سرکیل۔

ٹوپی دار :(ٹو۔پی۔دار)(ن گ) ٹوپّک ءِ قسمے۔ چرّ ہی۔

ٹوٹ :(ٹو۔ٹ)(ن گ) نقص۔ تاوان۔ **ٹوٹ بہ سرءَ کپگ** :(ک گ) تاوان ءُ نقصان بوئگ۔ ناگہانی تاوان رسگ۔ **ٹوٹ ورگ** :(ٹوٹ۔و۔رگ)(ک گ) نقص ورگ۔ تاوان بار بوئگ۔ ٹپّ ورگ۔ دکّ ورگ۔

ٹوٹ:(ٹو۔ٹ) (ن گ) پادانی پشتی نیمگ ءِ چہ کلّک ءَ جہل ءِ بزران۔(2) پاد ءِ ڈیلنگ۔ کونڈاں جہل ءِ ہڈّ۔ پاد ءِ نلی۔ (3) مال ءِ دیمی پادانی ہڈّ۔ بڑدست ءِ جہلی ہڈّ۔(4) تیر ہڈّ۔(5) حر ءِ پشت پادانی مکّ۔(6) تاوان۔ **ٹوٹّی** :(ٹوٹ۔ٹی)(ن گ) پنگو پادیں حر یا اسپ۔

ٹوٹا :(ٹو۔ٹا)(س گ) ٹکّر۔ گیپّڑ۔ بور۔

ٹوٹکائی :(ٹوٹ۔کا۔ئی)(ن گ) تراس کنگ۔ پشتی سِٹّگ۔(2) ٹکّر دیگ۔ گچّل مان دیگ۔(3) گپّ ءِ تہہ ءَ وشّ گپّی دوَر دیگ۔(4) اٹکل۔ کیاس۔ اندازہ۔

ٹوٹوک :(ٹو۔ٹوک)(ن گ) گپّ ءُ تران۔ مجلس ءُ دیوان۔ گالوار۔ وشّ گپّی۔

ٹور :(ٹو۔ر)(ن گ) بے ارزش۔ لِڈّ۔(2) چاردست ءُ پاد۔ ڈولو۔ ڈوکو۔ گوکو۔ دست ءُ پادانی سرءَ جزگ۔ ٹول۔(3)(ن گ) رواجے۔ روگ یا گام جنگ ءِ وڑ۔(4) چاری۔ دلّار۔ چارو۔(5)

دگّ شون دیوک۔**ٹورءِ پائی** : (ن گ) نیامی بُونگ۔ دَلّار۔ قاصدی۔ربّالو۔ربّال۔**ٹورکائی:** (ٹور۔کا۔ئی) (ج گ) بہ چار دَست پادی۔گوکو۔ٹولی۔**ٹورو:** (ٹو۔رو) (ن گ) ڈولو۔ڈوکو۔ ٹول۔(2) (ن گ) پیشّ ءِ پیلک۔ٹورا۔**ٹوری** : (ٹو۔ری) (ن گ) ہما مَردُم کہ لڈّ روپیت۔لڈّ روپ۔(2) ہنچائیں کار۔بے ارزشیں کار۔

ٹُورّ : (ٹُور۔ر) (ن گ) بچار : ٹُرّ۔

ٹورا: (ٹو۔را) (ن گ) پیشّ ءِ جوڑ ینتگیں کسانیں پیلک۔پیشّ ءِ گوٗ پتگیں کسانیں دَرپ۔

ٹورَغ : (ٹو۔رَغ) (ک گ) رُمائینگ۔راہ نشان دیگ۔رواں دیگ۔راہی کنگ۔

ٹورکشّگ : (ٹور۔کش۔شگ) (ک گ) سَرءَ کشّگ۔سُرک کنگ۔

ٹُوس : (ٹُو۔س) (ن گ) گوٗات۔وَت ءِ مَزن لیکگ۔ٹُرّ۔بٹاکی۔

ٹوسا : (ٹو۔سا) (س گ) بَز۔بزیں گُد۔

ٹوک : (ٹو۔ک) (ن گ) تژان۔گپّ۔حبر۔گپّ ءِ تژان۔ آواز۔تَوار۔ٹونک۔سُخن۔لسان۔گالوار۔تَوار۔(2) مسکرا۔مَلنڈ۔ چیوا۔(3) شِگان۔تژن۔ملنڈ۔**ٹوک ءِ ٹاک** : (ن گ) حبر حبر۔ گپّ ءِ تژان۔(2) شِگان۔تژن۔مَلنڈ۔ چیوہ۔**ٹوک ٹاہیری** : (ٹوک۔ٹا۔ہی۔ری) (ن گ) مَسکرا۔چیوا۔**ٹوک جَنگ** : (ٹوک۔ جَ۔نگ) (ک گ) شِگان جَنگ۔مَلنڈ جَنگ۔ تژن جَنگ۔

ٹوک دیگ : (ٹوک۔دی۔یگ) (ک گ) شِگان جَنگ۔مَلنڈ کنگ۔توازا کنگ۔ چمّانی پچگ۔(2) سِکین دیگ۔**ٹوک ٹکار** : (ٹوک۔ٹَ۔کار) (ن گ) مَسکَرا۔ملنڈ۔ پہ دِل وَشّی مَسکَرائیں گپّ ءِ جَنگ۔**ٹوک ٹکاری** : (ٹوک۔ٹَ۔کا۔ری) بچار : ٹوک ٹاہیری۔**ٹوکی:** (ٹَو۔کی) (ن گ) مجلسی۔ وَشّ لسان۔(2) حال ءِ احوال۔(3) بے دُمبگیں میش۔ (4) بے شِیریں ساہ دار۔**ٹوکی بُونگ** : (ٹو۔کی۔بُو۔نگ) (ک گ) حال ءِ احوالی بُونگ۔ مجلس کنگ۔تژانی بُونگ۔

ٹوگر: (ٹو۔گر) (د) (ن گ) لگتّ یا گوں پاداں چیزے ءَ را جَنگ۔دَکّ۔ٹکّر۔ڈَکّر۔

ٹوگگ: (ٹو۔گگ) (د) (ک گ) جَنگ۔مان کنگ۔(2) مِہ یا دِگہ ٹُوسک سَریں چیزے ءِ ماں دیوال، زمین یا دار ءِ سَرءَ مِلکوکائی انچوش جنگ کہ تہہ ءَ بروَت۔(3) تاواں بار کنگ۔(4) کیتو یا پیلک ءِ چپّی کنگ ءُ چنڈگ۔کیتو ءِ حالی کنگ۔**ٹوگگی** : (ٹو۔گ۔گی) (ن گ) مان کنگی۔جَنگی۔پُترینگی۔(2) تاوان دیگی۔

ٹوکلگ : (ٹو۔کَ۔لگ) (ک گ) جِنتر ءِ آہ جَنگ۔

ٹوکن : (ٹو۔کن) (ن گ) حرءِ ہگّلگ۔

ٹُوکو : (ٹُو۔کو) (س گ) بُرزیں ءُ لاغریں۔مَزن قدّ۔

ٹول: (ٹو۔ل) (ن گ) ٹور۔سُروش ءِ کونڈانی سَرءَ بُونگ ءُ سَرءِ جَہل کنگ۔**ٹول بُونگ** : (ٹو۔ل۔بُو۔نگ) (ک گ) دیم پہ شَلُون بُونگ۔ڈوکو بُونگ۔ٹولو بُونگ۔**ٹولو** : (ٹو۔لو) (ن گ) ٹورو۔ٹول بُونگ۔گوکو بُونگ ءِ جاوَر۔**ٹُولی** : (ٹُو۔لی) (ن گ) ٹوری۔ٹول یا وہل بُونگ ءِ عمل۔ڈوکو بُونگ۔(2) رُمب۔گُرُوہ۔ لشکر۔اُرد۔فوج۔سنگت۔ہواری۔گل۔ مُچّی۔ڈَلّ۔بُرّ۔بُرّاڑ۔ٹکّ۔

ٹُومب: (ٹُوم۔ب) (ن گ) ٹُلّ۔چُدَگ۔ دَڑ چک ءِ بُرزتریں شاح۔سَری ٹُلّ۔(2) چہ زَمین ءِ کِشار یا دِگہ رُدَگی چیزے ءِ پادآ ہگ۔(3) چست بُونگ۔پادآ ہگ۔(4) (ف گ) ٹومبگ ءِ فرماں گال: بہ ٹُومب۔

ٹومبارَگ : (ٹوم۔با۔رَگ) (ک گ) ریش ءِ گوٗات گرَگ ءُ پادآ ہگ۔

ٹُومبُک: (ٹُوم۔بُک) آپ ءِ تہہ ءَ دَست ءُ پاد جَنگ ءِ تَوار۔ ٹُومبُگ۔**ٹُومبُک جَنگ** : (ٹوم۔بُک۔جَ۔نگ) (ک گ) آپ ءِ تہہ ءَ رَوگ ءُ گوں دوئیں دَستاں آپ ءِ تَوار پَرما ہگ۔

ٹُومبگ: (ٹوم۔بگ) (ک گ) تژّگگ۔دَرد ءِ چست بُونگ۔(2) وارواری گیر آرائینگ۔یات گیری کنگ۔(3) درآ ہگ۔

ٹُومبگ :(ٹوم ۔ بَگ) (ک گ) ٹُومبُک ۔ آپ ءِ تہہ ءَ دوئیں دَست ءُ پاداں اَنچوش جَنگ کہ کُڑّامب ءِ توار دَربئیت ۔ **ٹُومبگی** :(ٹوم ۔ بَ ۔ گی) (ن گ) چیزے ءِ یا کِشارءِ چہ زمین ءَ رُدَگی ۔ پاد آہگی ۔(2) چِست بُونگی ۔(3) ٹومبگ ءِ آوَ کی ۔

ٹومبو :(ٹوم ۔ بو) (ن گ) ہما دار کہ آئی ءِ سَرءَ پُچّے بَندنت ءُ ماں ڈگار ءِ مِکّ کَننت کہ مُرگ ہَژ بہ کَننت ءُ فصل ءَ نقصان مہ دینت ۔ چاپل کہ پہ مُرگانی تُرسینگ ءَ ڈگار ءِ تہہ ءَ مِکّ کَننت ۔ سَرسِچک ۔ ٹیمبو ۔(2) دان ءِ دانکو کَنگ ۔

ٹونبارَغ :(ٹون ۔ با ۔ رَغ) (ک گ) ٹُگ جَنگ ۔ ٹُنگ کَنگ ۔ چُمبّ جَنگ ۔ (2) مُرگ ءِ چہ وَتی ہیک ءَ پہ چُورُو ءِ دَرکپگ ءَ ٹُگ جَنگ ۔(3) ٹِنکِرگ ۔ سَرکشّگ ۔ چِست بُونگ ۔

ٹونبو :(ٹون ۔ بو) (ن گ) مُرگ ءِ سُنٹ ۔

ٹُونٹ :(ٹُون ۔ ٹ) دارءِ ہیران ۔ کاسگ ۔ کرسان ۔ **ٹُونٹی** :(ٹُون ۔ ٹی) (ن گ) رزان ۔ داریں ہیران ۔ اَرزان ءُ کم قیمتیں رزان ۔ بے مُولّیں رزان ۔ **ٹُونٹی دَست ءَ دیگ** : پنڈ ینگ ۔ نیزگار کنگ ۔ بے وس ءُ لاچار کَنگ ۔

ٹونڈ :(ٹون ۔ ڈ) (س گ) کسان ۔ پِٹکّو ۔ چوٹ ۔ (2) سِیاہ ۔ بے ڈَوَل ءُ بدنمائیں مَردُم ۔ ٹونڈائی ۔(3) (ن گ) کوَری کَسانیں ماہیگے ۔

ٹونڈائی : (ٹون ۔ ڈا ۔ ئی) (ن گ) ٹونڈ ۔ (2) (ج گ) ڈولوئی ۔(3) مَزَنیں پاگ ءِ سَرگ ءَ بیڑگ ءُ بے ڈَوَل ءِ بَندگ ۔(4) پاگ ءِ چوٹیگ بَند ۔

ٹَونس :(ٹَ ۔ وَن ۔ س) ہلاس کَنگ ۔ بباد یگ ۔ ہچّ شے نیلگ ۔

ٹونک :(ٹوں ۔ ک) بچار : ٹوک ۔

ٹُوہ :(ٹُو ۔ ہ) (س گ) مَزَن ۔ زَنڈ ۔ بلاہ ۔ ٹَرّ ۔ ٹُٹّ ۔ فربہ ۔ جون دار ۔ چارشانگ ۔ ڈال ۔ دِنگ ۔ ڈِیہر ۔ چَکّ ۔ دَژاج ۔ گادِرّ ۔ نَولّ ۔ (2) (ن گ) اَژدہا ۔(3) ہِینگ ۔(4) کوَری ماہیگے ۔ **ٹُوہ حبَر** : (ٹُو ۔ ہ ۔ بَر) (س گ) مَزَن حبَر ۔ بٹاکی ۔ وَت گلاہ ۔ **ٹُوہُو** : (ٹُو ۔ ہُو) (س گ) مَزَن ۔ مَزَن قدّ ۔ زنڈ ءُ ٹُوہ ۔ **ٹُوہی** : (ٹُو ۔ ہی) (ن گ) مال ءُ دَلوَتانی آپ واری ءِ گوَنڈیں تالاپ کہ چہ چات ءَ آپ کشّگ ءُ ہمے ٹُوہی ءِ تہہ ءَ مان کَنگ بیت ۔ (2) ٹَرّی ۔ مَزَنی ۔ مَزَن قدّی ۔ **ٹُوہِین** :(ٹُو ۔ ہین) (س گ) مَزَنیں ۔ بلاہیں ۔ ٹَرّیں ۔ اَژدیائیں ۔ چَکّیں ۔ ڈِیہرین ۔

ٹوہ :(ٹو ۔ ہ) (د) (ن گ) پدءُ رَند ۔ چیرءُ کائی مَردُمے ءِ یا چیزے ءِ بارو ءَ وَتارا سہیگ کَنگ ۔ پٹّ ءُ پول ۔(2) ایوک ءِ جُزگ ۔(3) بے آرام ۔ بے تاہیر ۔ دِل تپّر کہہ ۔

ٹوہار :(ٹو ۔ ہا ۔ ر) (ن گ) ہما ڈاچی یا ڈگّی کہ بے ہرّ یا گوَسک ءَ شِیر بہ دنت ۔ گوک ءِ کہ گوَسک مِریت ، آئی ءِ پوست ءَ کشّ انت ، چہ کاہ ءَ پُرّ کَن انت ءُ گوک ءِ دیم ءَ اوشتارینت یا مِکّ کن انت کہ ماد گ ہمیشی ءَ وتی چُکّ بہ لیکیت ءُ شِیر ءِ دوشگ ءَ بِلّ ایت ۔

ٹوہَغ : (ٹو ۔ ہَغ) بچار : ٹوہَگ ۔

ٹوہَگ :(ٹو ۔ ہَگ) (ک گ) چہ واب ءَ پاد آہگ ۔(2) چہ واب ءَ دِژیہگ کَنگ ۔(3) تاچینگ ۔ رندءَ کپگ ۔(4) پدءُ رنداں بُونگ ۔

ٹوہو :(ٹو ۔ ہو) (ن گ) ڈگار ءِ مُرگانی بال دیوک ۔ پانڈی ۔ چوکیدار ۔ گزیر ۔ (2) سوَزان کہ زمین ءِ فَصل ءِ پہریزگ ءِ ہاترءَ دارگ بیت ۔ (3) پاسپان ۔ دِلگوش دیوک ۔ چاروک ۔ ساٹوک ۔ (4) نِندوک ۔ مفت ءَ نِندوک ۔ بے کارءَ داں دیرءَ یکّ جاگہے ءَ نِندگ یا اوشتگ ۔ ودارکَنگ ۔(5) پہ کارے ءَ کسے ءِ سَرءَ اوشتگ ۔

ٹوہینگ :(ٹو ۔ ہے ۔ نگ) (ک گ) یات دیاینگ ۔ کسے ءَ پہ کارے ءِ کَنگ ءَ باز برءَ گوَشگ ۔ وابیں مَردُم ءَ چہ واب ءِ پاد کَنگ ۔ سماہ دیگ ۔ **ٹوہینگی** : (ٹو ۔ ہے ۔ نَ ۔ گی) (ن گ) ہما کہ گوں ٹوہینگ ءَ نسبت داریت ۔(2) یات دیاینگی ۔ تژانگ ءِ کیمچگی ۔(3) چہ واب ءَ پاد کنائینگی ۔(4) ٹوہینگ ءِ آوَکی ۔

ٹوہینتگ : (ٹو ۔ ہین ۔ تگ) ٹوہینگ ءِ گوَستگال ۔(2) پاد کُتگ ۔ واب ءَ پاد کُتگ ۔ یاد داتگ ۔ **ٹوہینتگیں** : (ٹو ۔ ہین ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) پاد کُتگیں ۔ آگہہ کُتگیں ۔ پوہ کُتگیں ۔ سرپد کُتگیں ۔ یات دیائینتگیں ۔ (2) ٹوہینتگ ءِ دیریں گوَستگال ۔

ٹَہہ : (ٹَ ۔ ہ) (ن گ) زورءِ توار ۔ تُرسینگ ۔ (2) تُو پّک ءِ توار ۔ پہ کسے ءِ گُڈینگ یا تُرسینگ ءَ زورءَ ٹہہ گوْشگ ۔ (3) تپاکی ۔ وَشّ بُوئگ ۔ رضامندی ۔ ساچِگ ۔ (4) ٹَہگ ءِ فرماں گال : بہ ٹہہ ۔

ٹہالا : (ٹَ ۔ ہا ۔ لا) (ن گ) پیڑی ۔ ٹَکَّر ۔ قوم ۔ خیل ۔ راج ۔

ٹِہٹ : (ٹِ ۔ ہِٹ) (س گ) مُچّ ۔ جم ۔ بازیں مَرُدمانی مُچّی یا مال ءُ ساہ دارانی یکّ جاہ بُوئگ ۔

ٹَہٹ : (ٹَ ۔ ہَٹ) (ن گ) بقّال ۔ لگور ۔ بے دل ۔

ٹَہک : (ٹَہہ ۔ ک) (ن گ) توار ۔ چیزے ءِ پڑ شگ یا کپگ ءِ توار ۔ (2) چیزے ءِ دِکہ چِیزے ءَ لگّگ ءِ توار ۔ (3) زورءَ کندگ ۔ ڈہکغ ۔

ٹَہکاٹِیک : (ٹَہہ ۔ کا ۔ ٹی ک) (ن گ) بُرّگ ءِ توار ۔ (2) تُو پّک ءِ توار ۔ (3) زورءَ توار ۔ **ٹَہک ءُ ٹِیک** : (ن گ) چیزے ءِ جَنگ ءُ چو پّک ءِ توار ۔ (2) دیوال یا دار ءِ سَرءَ چیزے ءِ ٹُوکگ ۔ (3) تیرانی توار ۔ **ٹَہک دیگ** : (ٹَہہ ۔ ک ۔ دی ۔ یگ) (ک گ) زورءَ کندگ ۔ **ٹَہلگ**: (ٹَہہ ۔ لگ) (ک گ) بُرزیں توار ۔ چیزے ءِ زورءَ کپگ ءِ توار ۔ کٹہلگ ۔ **ٹَہلگ جَنگ** : (ٹَہہ ۔ لگ ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) چِیزے ءِ کپگ ، جنگ یا پڑ شگ ءِ توار ۔ **ٹَہکو** : (ٹَہہ ۔ کو) گوں زورءَ کندوکیں مَرُدم ۔ ٹَہک دیوک ۔ کندوک ۔

ٹَہَگ : (ٹَ ۔ ہَگ) (ک گ) دو مَرُدم ءِ وَت ماں وَت وَشّ بُوئگ ۔ (2) لگّگ ۔ راہ کنگ ۔ ساچِگ ۔ چَسپ ۔ دَپ وَرگ ۔ صلاح کنگ ۔ جُڑگ ۔ (3) ہم تب ۔ ہم شور ۔ (4) بڑا ہگ ۔ پیم بُوئگ ۔ (5) دواءِ گون ناڈُراہ ءَ گوں کپگ ۔ (6) جوڑ بُوئگ ۔ اَڈ گِرَگ ۔ **ٹَہَگی** : (ٹَ ۔ ہَ ۔ گی) (ن گ) جوڑ بُوئگی ۔ وَشّ بُوئگی ۔

ٹَہل : (ٹَہہ ۔ ل) (ن گ) پُرناز ۔ جوان ۔ زیب دار ۔ شَرّ ۔ مجاز ۔ کہیب ۔ لاڑ ۔ (2) مَکّ ۔ مواز ۔ سُنٹ ءَ سُنٹ ۔ شوخ ۔ کماڑ ۔ سُنٹ ۔ بوشار ۔ پُرگوات ۔ (3) پہر ۔ نخرہ ۔ **ٹَہل بُوئگ** : (ٹَہہ ۔ ل ۔ بُو ۔ ئگ) (ک گ) شوخ بُوئگ ۔ پچّ ءُ پوشاکاں بُوئگ ۔ (2) مجاز بُوئگ ۔ پُنز بُوئگ ۔ سُنٹ ءَ سنٹ بُوئگ ۔ **ٹَہل کنگ** : (ٹَہہ ۔ ل ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) مڑاہ کنگ ۔ میار کنگ ۔ (2) نخرہ کنگ ۔ مجاز بُوئگ ۔ سُنٹ ءِ تاب دیگ ۔ لاڑ کنگ ۔ **ٹَہلو** : (ٹَہہ ۔ لو) (س گ) ٹہل کنوک ۔ مجازی ۔ لاڑک ۔ لاڑی ۔ (2) شرّرنگ ۔ زیبا ۔ **ٹَہلی** : (ٹَہہ ۔ لی) (ن گ) مڑاہ کنوک ۔ میار کنوک ۔ (2) زیبائی ۔ جلوَہ ناکی ۔ وَشّ رَنگی ۔ (3) نخرہی ۔ نازی ۔ مجازی ۔ ٹہل کنوک ۔ **ٹَہلیں** : (ٹَہہ ۔ لیں) (س گ) شرّرنگیں ۔ بڑاہ داریں ۔ زیبائیں ۔ جلوہ ناکیں ۔ (2) مجازیں ۔ نخرہ بازیں ۔

ٹَہلَغ : (ٹَہہ ۔ لَغ) (ک گ) رگّگ ۔ رَگّینگ ۔ (2) یکّ ہندے ءَ مال ءُ ساہ دارانی ئیلگ ۔ (3) کِشار ءَ چہ مُرگان پہریزگ ۔

ٹِہنڑ : (ٹِ ۔ ہَن ۔ ڑ) (ن گ) دَڑ چک ءِ ٹال ۔ (2) روتینک ءِ ٹال ۔ (3) ہیرتیں لمب ۔

ٹَہُوڑو: (ٹَ ۔ ہُو ۔ ڑو) (ن گ) ساتگ سَر ۔ کُوٹّ ۔ (2) ایوک ۔

ٹَہُوڑوٹَہُوڑو : (ٹَ ۔ ہُو ۔ ڑو ۔ ٹَ ۔ ہُو ۔ ڑو) (س گ) جاگہہ جاگہے ۔ ہند ہندے ۔ (2) یکّو یکّو ۔

ٹَہوک : (ٹَ ۔ ہوک) (ن گ) ہما کہ ٹہیت ءُ وَشّ بیت ۔ (2) ساچوک ۔ **ٹَہوکیں** : (ٹَ ۔ ہو ۔ کیں) (س گ) ہما کہ گوں ٹَہگ ءِ نسبت داریت ۔

ٹَہیڑ : (ٹَ ۔ ہی ۔ ڑ) (ن گ) کوہ دَر ۔ کوہستان ۔

ٹَہیکرو : (ٹَ ۔ ہی ۔ کَ ۔ رو) (س گ) یلہ چر ۔ بے کار ۔

ٹھیکہ : (ٹھے ۔ کہ) (د) (ن گ) زَمان ۔ زَمان زُورگ ۔ اَجارہ ۔ پٹّہ ۔ **ٹھیکہ دار** : (ٹھے ۔ کہ ۔ دار) (ن گ) زمان دار ۔ اجارہ دار ۔ **ٹھیکہ داری** : (ٹھے ۔ کہ ۔ دا ۔ ری) (ن گ) ہما کہ گوں ٹھیکہ ءَ نِسبت داریت ۔ (2) زمان داری ۔ اِجارہ داری ۔

ٹَہیلَغ : (ٹَ ۔ ہے ۔ لَغ) (ک گ) یکّ پارگی تتنگ ۔ (2) یکّ پارگی ریچگ ۔

ٹَہیتگ : (ٹَ ۔ ہے ۔ تگ) (ک گ) ٹَہگ ءِ گوْستگال بڑاں جُڑیتگ ۔ (2) ہم شور بُوتگ ۔ شرّ بُوتگ ۔ **ٹَہیتگیں** : (ٹَ ۔ ہے ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) ہما کہ گوں ٹَہگ ءَ نسبت داریت ۔ (2) دپ وارتگیں ۔ جڑیتگیں ۔ (3) ہم شور بُوتگیں ۔ ہم تبیں ۔ (4) ٹَہینگ ءِ دیریں گوْستگال ۔

ٹھینتگ :(ٹَ۔ہین۔تَگ) جوڑینتگ۔شَرّ کتگ۔ **ٹھینتگیں** :(ٹَ۔ہین۔تَ۔گیں) ٹھینگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ ٹھینگ بُوتگ۔

ٹھینگ :(ٹَ۔ہے۔نگ) (ک گ) جوڑ کنگ۔اَڈّ کنگ۔اَڈّ دیگ۔جوڑینگ۔شَرّ کنگ۔اَڈّینگ۔(2) انچوش کنگ کہ کسے وَت ماں وَتّش بہ بیت ءُ بہ ٹھیت۔(3) بند دیگ۔ٹاہینگ۔گاڈگ۔جوڑ دیگ۔چَسپینگ۔سازگ۔ **ٹھینگی** :(ٹَ۔ہے۔نَ۔گی) (ن گ) جوڑینگی۔اَڈّ دیگی۔(2) شَرّ کنگی۔سازگی۔(3) ٹھینگ ءِ آوَکی۔

ٹیبر :(ٹے۔بر) (س گ) کسان۔گونڈیں چُکّ کہ ترّ ءُ گردگی اِنت۔ٹیبرک۔بٹاری۔ **ٹیبرک** :(ٹے۔بَ۔رُک) (ن گ) کسانیں چار پنچ سالی چُکّ۔ٹیبر۔ **ٹیبرو** :(ٹے۔بَ۔رو) (س گ) بٹاری۔کسان۔

ٹیپ :(ٹی۔پ) (س گ) پڑّ اگ۔(2) دُروہ دیگ۔بے فائدگیں توسیپ۔دُروگیں گلاہگ۔(3) (ن گ) سُروز ءِ راستیں نیمگ ءِ تار۔(4) آواز ءِ بُرزی۔(5) جنگ۔ **ٹیپ ءِ ٹاپ** :(ن گ) جنگ ءِ ٹپّگ۔جنگ ءِ چوپگ ءِ توار۔

ٹیپگ :(ٹی پ۔پگ) (ک گ) جنگ۔شیورینگ۔شیو لینگ۔پہ لَٹّ یا پہ شہمات ءُ لگت جنگ۔(2) زِیل بُونگ۔ **ٹیپگی** :(ٹی پ۔پ۔گی) ٹیپگ ءِ آوَکی۔(2) جنگی۔

ٹیپیتگ :(ٹی پ۔پِ۔تگ) ٹیپگ ءِ گوستگال۔(2) جتگ۔شیورینتگ۔ **ٹیپیتگیں** :(ٹی پ۔پ۔تَ۔گیں) ٹیپگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ ٹیپیتگ۔

ٹیپو :(ٹی پ۔پو) (ن گ) ترمپ۔پِتک۔

ٹیپو :(ٹے۔پُو) (ن گ) پَٹکیں کچکّ ءِ نسل۔پِستک۔

ٹیٹر :(ٹے۔ٹر) (ن گ) ہمت۔مزن مردی۔(2) زہرگ۔(3) دپ جاک۔حبر حبر۔

ٹیٹک :(ٹی۔ٹک) (ن گ) کسانیں ٹکّ کہ دیم ءِ چنّنت۔ **ٹیٹک چنگ** :(ٹی۔ٹک۔چِ۔نگ) (ک گ) دیم ءِ کساں کسانیں سیاہیں ٹکّ چنگ۔حاجک۔ **ٹیٹکی** :(ٹی۔ٹُ۔کی) (ن گ) ہما کہ گوں ٹیٹک ءِ نسبت داریت۔(2) ہما کہ ٹیٹک چنت۔(3) ہما کہ ٹیٹک چِتگ۔ **ٹیٹک ٹاٹک** :(ٹی۔ٹُک۔ٹا۔ٹُک) (س گ) سُبکیں ءُ چپچلیں جنین۔(2) تُلّسیں مَردُم۔

ٹیٹل :(ٹی۔ٹَل) (ن گ) شُمش ءِ ذاتے کہ آئی ءِ تاک ءِ سُہریں رَگ مان۔(2) دوسالیگ ماذگیں آسک۔(3) شَرّ رَنگیں جِنکّ۔جلوہ ناک۔بڑاہ دار۔ **ٹیٹلیں** :(ٹی۔ٹَ۔لیں) (س گ) شَرّ رَنگیں۔بڑاہ داریں۔جلوہ ناکیں۔زیبائیں۔

ٹیٹی :(ٹی۔ٹی) (س گ) پُرّ۔تاں لُنٹاں پُرّ۔سَررِیچ۔ٹیسک۔ٹلیسک۔(2) شپ گردیں مُرگے کہ وَتی ہیک ءِ یکّ جاہے ایر نہ کنت ہر جا روَت گوں وَت بارت ئے۔(3) (ن گ) آپی مُرگے۔(4) کُلّگ ءِ ناڈُراہی۔خرختی۔ **ٹیٹی آسک** :(ٹی۔ٹی۔آس۔ک) (ن گ) مُرگے۔(2) ٹیٹی ئیں مُرگ۔ **ٹی ٹی ٹانگڑو** :(ٹی۔ٹی۔ٹاں۔گَ۔ڑو) (ن گ) بالی مُرگے۔ٹیٹی۔

ٹیرت :(ٹی ر۔ت) (ن گ) ترّ ءِ توار۔(2) ترّ گواجینگ ءِ توار۔(3) بے عقلیں مَردُم۔بے ارزِش۔بے فائدگ۔چَپورت۔(4) بُرزگند۔بٹاکی۔وَت گلاہ۔ **ٹیرتان** :(ٹی ر۔تان) (س گ) بلاہیں ٹیرت۔وَت گلاہیں بازجبر۔ **ٹیرت ءُ ٹارت** :(ن گ) بے بُنیں گرّ ءُ گاپ۔انچائیں ترّ ءُ شاپ۔بے بُنیں وَت گلاہی۔(2) نہ وَشّیں حبر۔ٹیرّ ءُ ٹار۔ **ٹیرتیں** :(ٹی ر۔تیں) سُبکیں۔چَپورتیں۔(2) کم عقلیں۔بے ارزشیں۔

ٹیرگ :(ٹی ر۔رَگ) (ک گ) ٹیرّ ءُ ٹار کنگ۔وَت گلاہی کنگ۔بٹاک جنگ۔

ٹیری :(ٹی۔ری) (ن گ) چیدگ۔نشان۔(2) قبر ءِ شکّ۔قبر ءِ شکّ ءِ نبشتہ۔(3) چُکّانی لیب کنگ ءِ کانچ وڑیں ترپناک ءُ گِردیں سِنگ۔(4) ٹکُر۔بُرونک۔

ٹیڑ :(ٹے۔ڑ) (ن گ) کوہانی بُرزیں جاگہ۔کوہ یا پواد ءِ بُرزیں جاگہ۔ٹُلّ۔جُمپ۔(2) بُرزیں جاگہ۔(3) ہمّت۔توان۔

ٹیڑی : (ٹے ۔ڑی) (ن گ) کوہ ءُ پوادانی ننددوک ۔

ٹیسک : (ٹی ۔س ۔ک) (س گ) سیر لاپ ۔ لاپ ءِ بے کچّیں پُرّی ۔ ٹِلیسک ۔ (2) ہما مَردُم کہ آ ئیءِ مال ءُ زَرّ ءِ سَبَب ءِ سُنٹ ءِ سُنٹ بہ بیت ۔ (3) چہ گوات یا چہ آپ ءِ پُرّ ۔ (4) پڈّام گَرَگ ۔ گوات گَرَگ ۔ (5) پُرّ گوات ۔ بے حاجت ۔ مجاز ۔ سُنٹ ءِ سُنٹ ۔ (6) (ن گ) مُرگے ءِ نام اِنت ۔ **ٹیسکی :** (ٹی ۔س ۔کی) (ن گ) سیر لاپی ۔ بے کچّ ءِ سیری ۔

ٹیسکگ : (ٹِس ۔کگ) (ک گ) اِلّگ ءُ گُرڈ کنگ ۔ تچگ ۔ پد کنزگ ۔ (2) حال دیگ ۔ پاشک کنگ ۔ (3) نرم نریں تَوار دَر کنگ ۔

ٹیسہ : (ٹِے ۔سَہ) (س گ) مست ۔ پُر گوات ۔ مجاز ۔ (2) جنگ باز ۔ (3) نشانگ باز ۔

ٹیک : (ٹِے ۔ک) (ن گ) ڈُنگ ۔ پہ زور دِگرءِ مال ءِ بروک ۔ ہما دُزّ کہ کاروان یا راہ ءِ مردان پُلیت ۔ (2) مَرَنیں دُزّ ۔ دُزّانی مستر ۔ (3) کُمَکّ ۔ مدتّ ۔ (4) ہیل ءُ ہند ۔ تمب ۔ تمبو ۔ (5) بے جُلّہ ۔ تُل ۔

ٹیکُم : (ٹی ک ۔کُم) (ن گ) کڑی ۔ زَمین ءِ کوچک ءِ اَزباب ۔ چمبو ۔ کُلنگ ۔

ٹیکہ : (ٹے ۔کَہ) (ن گ) تبلہ ءِ جَنگ ءِ وزم ئے ۔

ٹیکی : (ٹی ۔کی) (ن گ) سوغات ۔ ڈَہو ۔ گواچ ۔ (2) چہ دَر ملک ءِ شہرے ءَ آتکگیں مَردُم ءِ آورتگیں سوغات ۔ (3) بانجی ۔ گواچی ۔ (4) مدتّ دیوک ۔ امداد کنوک ۔ (5) دُزّی ۔ مال واری ۔ ڈُنگی ۔

ٹیل : (ٹِے ۔ل) (ن گ) چرپیں آپیں چیز کہ زَمین ءَ یا چہ دِگہ دہل ءِ نیبگ ءُ توم ءَ کشّگ بیت ۔ (2) بہار کاہے کہ گوں گندیم ءِ کِشار ءَ رُد بیت ۔ ایشی ءِ یکّ ٹالے ءِ سَر برءَ کسانیں شاخے اَنت کہ زَردیں پُلّ اِش پِراَنت ۔ **ٹیل ءُ میٹ کنگ :** (ک گ) شُشت ءُ شود کنگ ۔ (2) سَرشودی ءِ چیز ءُ اَزباب ۔

ٹِیل : (ٹی ۔ل) (س گ) دَراج کشّ ۔ ٹپّ یا ریش ءِ خَراب بُوَگ ۔ ناجوڑی ءِ زور ءُ زُورگ ۔

ٹیلا نگ : (ٹی ۔لان ۔گ) (س گ) بُرزیں مَردُم ۔ ٹِلّنگ ۔

ٹیلگ : (ٹے ۔لگ) (ن گ) چمّ ءِ دِیدوک ۔ چمّ ءِ تہہ ءِ سیاہی ۔ دینہی ۔ (2) پُوریں چمّ ۔ **ٹیلگاں کپگ :** (ٹے ۔لَ ۔گاں ۔کَ ۔پگ) چمّانی سوگند ۔ نیستی ءِ سہرا کنگ ءِ ہاترءَ گوشگ بیت ۔

ٹیلُنگ : (ٹی ۔لُن ۔گ) (ن گ) ٹُنگ ۔ کڑکّ ۔ سُمب ۔ **ٹیلُنگی :** (ٹی ل ۔لُن ۔گی) (ن گ) ٹُنگی ۔ کَرَکّی ۔ **ٹیلُنگیں :** (ٹی ل ۔لُن ۔گیں) (س گ) ہما کہ ٹُنگ انت ۔ ٹُنگیں ۔ کَرَکّیں ۔ سُمبیتگیں ۔ سُپتگیں ۔

ٹِلّنگ : (ٹِل ۔لن ۔گ) (ن گ) ٹُلّ ۔ دَرچک ءِ بُرزیں جاہ ۔ ٹیلا نگ ۔

ٹِلّو : (ٹِل ۔لو) (ن گ) ٹِیلنگوک ۔ (2) آپی مُرگے ۔ (3) ٹِلیسک ۔

ٹیلینتگ : (ٹے ۔لین ۔تگ) ٹیلینگ ءِ گوستگال ۔ (2) دُور کُتگ ۔ سُرینتگ ۔ **ٹیلینتگیں :** (ٹے ۔لین ۔ت ۔گیں) ٹیلینگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) دُور کُتگیں ۔ سُرینتگیں ۔ (3) ہما کہ ٹیلینتگ ۔

ٹیلینگ : (ٹِے ۔لے ۔نگ) (ک گ) کڈّن کنگ ءُ بَرَگ ۔ مدان مدان ءَ گردینگ ۔ تیل ۔ مہار کنگ ۔ (2) خرابیں کارے یا گندگیں مردے ءَ را چہ وَتی یا چہ دِگرے ءِ سَرءَ دُور کنگ ۔ سُرینگ ۔ دُور کنگ ۔ کسے ءِ چہ سَرءَ چُٹّینگ ۔ **ٹیلینگی :** (ٹے ۔لے ۔نَ ۔گی) (س گ) ہما کہ گوں ٹیلینگ ءَ نسبت داریت ۔ (2) دُور کنگی ۔ سُرینگی ۔ چُٹّینگی ۔ پدگردینگی ۔ (3) ٹیلینگ ءَ آوَکی ۔

ٹیمبُک : (ٹی م ۔بُک) (ن گ) کسانیں ڈُہل ۔ ڈُکّر ۔ (2) دَست ءُ پاداں گوں انچو اوژناگ کنگ کہ دَست ءُ پاد آپ ءَ تَوار بہ پرماینت ۔ (3) کسانیں گردیں شیشگ ءِ ٹیری ۔ **ٹیمبُکی :** (ٹی م ۔بُ ۔کی) ٹیمبُک جنوک ۔ ڈُکّری ۔

ٹیمبو : (ٹیم ۔بو) (ن گ) سَرپچک ۔ ٹومبو ۔ ساچ ۔

ٹین : (ٹی ۔ن) (انگر) (ن گ) آسن ءِ تنکّیں چادِر ۔ ٹامب ۔

ٹینگ : (ٹین ۔گ) (ن گ) جنینیں زَرّگپتیں نوکر ۔ مولِد ۔

ٹیہہ :(ٹی ـ ہ)(ن گ) غُلام ـ زَرگپتیں نوکر ـ کاردار ـ ٹمبر ـ نقیب ـ غُلام ـ(2) سِیاہ پوستیں نوکر ـ **ٹیہک** :(ٹی ـ ہَک) (ن گ) ٹیہلک ـ گوٗنڈویں ءُ کسان عمریں ٹیہہ ـ **ٹیہی** :(ٹی ـ ہی)(ن گ) گلامی ـ نقیبی ـ(2) سیاہ پوستی ـ (3) کم ذاتی ـ کم نَسَبی ـ

ٹیہلک :(ٹی ـ ہَ ـ لَک) بچار : ٹیہک ـ

ٹیہل :(ٹی ـ ہَل)(ن گ) ہما ماد گیں آسک کہ نوکی توام بُوتگ ـ (2) ہر ماد گیں دَلوتے کہ وَرناہ ءُ پُرزّ ورِانت ـ(3) سِیاہیں کسّاں عمریں کاردار ـ(4) سِیاہیں گوٗنڈیں بچک ـ

ث

ثِ :(ثِے) ششمی حرف یا آپ اِنت۔

ثابِت :(سا۔بِت)(عَ)(س گ) سرجم۔ ہَما چیز کہ گپی ءُ چُنڈی نہ اِنت۔ دُژاہ۔ ڈِکّ۔ سلامت۔(2) ہستی ءِ مَنّگ۔(3) دائمی۔ مُہکم۔ قائم۔ پادار۔(4) راست۔(5) ہَما اِستال کہ گردش مہ کنت۔(6) حَقّ۔**ثابِت بُوئگ** :(سا۔بِت۔بُو۔ئگ)(ک گ) پیلویں۔ دُژاہیں۔ ظاہری ءُ پیداوَریں۔(2) پادار بُوئگ۔مُہکَم بُوئگ۔**ثابِت کنگ** :(سا۔بِت۔کَ۔نگ)(ک گ) شاہدی دیگ۔ راست یا دُژوگ ءِ پدّرا کنگ۔**ثابت کنگی** :(سا۔بِت۔کَ۔نَ۔گی) ثابت کنگ ءِ آوَ کی۔(2) پدّرا کنگی۔ ظاہر کنگی۔

ثابِتی :(سا۔بِ۔تی)(ن گ) ہَما چیز کہ مال ءِ حَقّءِ دعویٰ یے ثابت کنت۔(2) ثابت بُوئگ۔ ثبُوت۔ گْواہ بر۔ راستی۔(3) مُہکَمی۔ پاداری۔(4) سَرجَمی۔ سلامتی۔**ثابِتی آرگ** :(سا۔بِ۔تی۔آ۔رَگ)(ک گ) ثابتی پیش کنگ۔ ہَما چیز ءِ آرگ ءُ پیش کنگ کہ کسے ءِ حَقّ ءِ ثابت کنت۔**ثابِتی پیش کنگ** :(سا۔بِ۔تی۔پے۔ش۔کَ۔نگ) بچار: ثابتی آرگ۔ **ثابِتی دیگ** :(سا۔بِ۔تی۔دی۔یگ)(ک گ) بہ دادجاہ ءُ حاکم یا دیوان ءِ پہ وَتی حق یا دعویٰ ءِ ثابِتی یا ثبُوت دیگ۔ **ثابِتی دیوک** :(سا۔بِ۔تی۔دی۔یوک)(ن گ) ہَما کہ بہ دیوان یا بہ عدالت ءُ دادجاہ ءِ ثابِتی یا شاہد کاریت۔**ثابِتیں**:(سا۔بِ۔تیں)(س گ) سَرجَمیں۔ پیلوئیں۔ نہ پرِشتگیں۔ نہ دِرتگیں۔ نہ سستگیں۔ کَپّ ءُ چُنڈ نہ کُتگیں۔ تیوگیں۔(2) ہَما کہ حق اِنت۔ ہَما کہ ثابِت اِنت۔

ثالِث :(سا۔لِس)(عَ)(ن گ) صلح کنوک۔ نِیام ءِ کپوک۔ حق ءُ انصاف کنوک۔ دومَردُم ءِ نِیام ءِ شرع بُرّوک۔**ثالِثاں** :(سا۔لِ۔ساں)(ن گ) بازیں ثالث۔ چہ یکّے ءِ گیش ثالث۔**ثالِثانی** :(سا۔لِس۔آ۔نی)(ن گ) ہَما کہ گوں ثالثاں نِسبت داریت۔

ثالِث نامہ :(سا۔لِس۔نا۔مہ)(ن گ) پہ ثالثی ءِ نبشتگ کُتگیں اقرارنامہ۔**ثالِثی** :(سا۔لِ۔سی)(ن گ) صَلاح کاری۔ فیصلہ کنگ۔(2) شرع بُرّی۔

ثانی :(سا۔نی)(عَ)(س گ) مَٹّ۔ دَرور۔ جوڑہ۔ جوڑَوْ۔ جوڑ۔ گوْنگی۔(2) یکّ ڈوْل۔ ہم سَر۔ بدل۔

ثَبات :(ثَ۔با۔ت)(عَ)(ن گ) ہَما کہ یکّوئی ءِ یکّ وڑ اِنت۔(2) پُشت کپوک۔ مانوک۔(3) اَبدی۔ دائمی۔**ثَباتی** :(ثَ۔با۔تی)(ن گ) قائم ءُ دائم مانوک۔ قائمی ءُ دائمی بُوئگ۔

ثَبُوت:(ثَ۔بُو۔ت)(عَ)(ن گ) پکّائی ءِ پیش دارگ۔ راستی ءِ نِشان دیگ۔ ٹِکّ ءُ نِشان کنگ۔ گاریں چیزے ءِ ظاہر کنگ۔ ہَما چیز کہ دِگہ چیزے ءِ پیش دارگ ءِ یا گْواچن کنگ ءِ دلیل مَنّگ بہ بیت۔ ثابِتی۔ ثبُوتی۔ گْواہ۔ شاہِد۔ سَنَد۔**ثَبُوت ءُ ثَبات** :(ن گ) دلیل ءُ حجّت۔ گْواہ ءُ شاہِد۔ قبض ءُ قوالہ۔**ثَبُوتی**:(ثَ۔بُو۔تی)(ن گ) ثبُوت۔ ثبُوت بُوئگ۔ ہَما کہ ثابِت کنت۔

ثَمَر:(ثَ۔مَر)(ن گ) بر۔ برورد۔ نف۔ فَصل۔ حاصل۔ سَر بر۔ ثَمرہ۔ شَگام۔ پیدائش۔(2) آسَر۔ عِوَض۔ سِیتّ۔(3) توشگ۔

ثَمَرہی :(ثَ۔مَ۔رَ۔ہی)(ن گ) ہَما کہ بَردنت۔ ہَما کہ برورد ءَ است۔ ہَما دَرچک کہ بَردَنت۔(2) جرّ ءِ یکّ قسمے۔

ثَمَرہ دار :(ثَ۔مَ۔رہ۔دار)(س گ) مِیوَہ دار۔ ہَما دَرچک کہ میوگ دنت۔ ثمرہ دیوک۔**ثَمَرہ داریں** :(ثَ۔مَ۔رہ۔دا۔رے۔ن)(س گ) ثمرہ دیوک۔ ثمرہی۔ ثمری ئیں۔

ثَمرہ :(سم۔رہ) بچار : ثمر۔

ثَمری ئین :(سَ۔مَ۔رَ۔ئی۔ئیں) بچار : ثمرہ داریں۔

ثَنا:(سَ۔نا)(عَر)(س گ) ستا۔ساڑا۔گلاہ۔صفت۔سَنائت۔

ثَناخُوان :(سَ۔نا۔خوٰا۔ں)(ن گ) ساڑاہوک۔توسیپ کنوک۔ گلاہوک۔**ثَناخوٰانی** :(سَ۔نا۔خوٰا۔نی) تعریف ءُتوسِیپ کنگ۔ ساڑا ہگ۔**ثَنا کنگ** :(ک گ) تعریف کنگ۔صفت کنگ۔ ساڑا ہگ۔**ثَنا وان** :(سَ۔نا۔وا۔ن) (س گ) سِتا کنوک۔ ساڑاوَک۔**ثَنا وانی** :(سَ۔نا۔وا۔نی) (ن گ) ثناءِ وانگ۔ توسِیپ کنگ۔ساڑا ہگ۔

ثَواب:(سَ۔وا۔ب)(عَر)(ن گ) مسلمانانی مذہب ءِ رُوءَ چہ آہانی حدائے نیمگ ءَ جوٰانین ءُ نیکیں کارانی مُزّیا عوَض۔(2) برکت۔**ثَواب کٹگ** :(سَ۔واب۔کَٹ۔ٹَگ)(ک گ) نیکیں کار ءِ کنگ۔ ہر ہما نیکیں کار کہ پمائی ءِ کنگ ءَ حُدائی مُز بہ رَسیت۔(2) مُردگ ءِ جانشودی ءُ کفن پوشائینگ۔**ثَوابی** :(سَ۔وا۔بی)(ن گ) توسِیپی لبز ے۔اَنچو رَستگیں۔بے جُہد ءُ جفاءَ رَستگیں۔(2) پہ خُداءِ رضاءِ ہاترءَ۔(3) ہما کہ گوں ثواب ءَ نِسبَت داریت۔(4) خیراتی۔مُفتی۔(5) ثوابی کار۔شرّیں کار۔نیکیں کار۔**ثَوابی دیگ** :(سَ۔وا۔بی۔دی۔یَگ)(ک گ) پہ خیرات ءَ دیگ۔ حیراتی دیگ۔خُدائی نام ءَ دیگ۔پہ ثواب داتگیں۔(2) پِنڈ اِتگیں۔**ثَوابی کنگ** :(سَ۔وا۔بی۔کَ۔نَگ)(ک گ) خیرات کنگ۔ (2) خیراتی کنگ۔

ج

ج : (جی۔م) ہفتمی حرف یا آپ اِنت۔

جا :(جَ۔ا)(ف گ) جا ہگ ءِ فرماں گال: جا ہگ ءِ کارءَ بہ کن۔ بہ جا۔(2) جاہ یا جاگہہ ءِ گونڈ گال۔

جابِر :(جا۔بِر)(س گ) ظالم۔بے رحم۔خُدا نہ تُرس۔

جابَل:(جا۔بَل)(ن گ) پات دوچ۔ چہ دارءَ جوڑ کُتگیں ہَما گون دوچ کہ پہ پات ءِ دوچَگ ءَ کار مرز بیت۔(2) سوہو۔تیگ دار۔

جابَو :(جا۔بَو) بچار: جابَہہ۔

جابَہہ:(جا۔بَہہ)(ن گ) جابَو۔کمان ءِ تیرانی مان کنگ ءِ دَرپ۔ ٹُو پّک ءِ تیرانی مان کنگ ءِ ہند کہ چہ پوست یا سِل ءَ ٹھیت۔تیردان۔ جالار۔(2) کمر پٹّہ۔ہَمّیل۔ بَنڈول۔ پٹّہ جاگُر۔جُہجر۔(3) لاپ ءِ بوجگ ءِ یکّ دَرمانے۔

جاپ:(جا۔پ)(س گ) پہ کارے ءَ جان ءِ دُزّگ۔(2) دُزوہگ۔ یلہ دیگ۔(3)(ن گ) بے تزک۔بے تَوار۔اَندیم۔(4) کاہلی۔ سُستی۔کُڑّرگ۔(5) پہ کارءَ نادل کشّی دَست جَنگ۔**جاپ دیگ :** (جاپ۔دی۔یگ)(ک گ) وَت ءَ چیر دیگ ءِ پُشت ءِ گوش کنگ۔ کون ءِ مول۔(2) جان ءِ دزّگ۔ پہ کارے ءِ کنگ ءَ پہ زانت دیر کنگ ءِ دَست جَنگ۔کاہلی کنگ۔سُستی کنگ۔کُڑّرگ۔**جاپو :** (جا۔پو) (س گ) ہَما کہ جاپ دنت ءِ جان دُزّی بہ کنت۔جان بڈّ۔جان کاہِل۔

جات :(جا۔ت)(ک گ) جا ہگ ءِ گوستگال: کسےءَ جا ہگ ءِ کار کُت۔

جاتَر :(جا۔تَر)(س گ) ونڈ جَنگ۔پلک کنگ۔

جاتَرَغ :(جا۔تَ۔رَ۔غ)(ک گ) ہند ءِ ہنکین کنگ۔نوکیں ہند ءِ جاگر دے ءِ وَتی کنگ۔جاہ منند بوہگ۔ڈیہہ ءِ وطنے ءِ پسند کنگ ءِ ہَموءِ جلّگ۔

جاتَنگ :(جا۔تَنگ)(ک گ) جا ہگ ءِ گوستگال: جا ہگ ءِ کار بُوتَگ۔آئی ءِ یا آہاں جا ہگ ءِ کار کُتَگ۔**جاتَگیں :** (جا۔تَ۔گیں) (س گ) ہما کہ جا ہگ بُوتَگ۔(2) وارتگیں۔(3) جاتینکی۔

جاتینک:(جا۔تے ں۔ک)(س گ) ہَما کہ جاتَنگ۔جاتَگیں۔

جاتینکی :(جا۔تین۔کی)(س گ) جاتَگیں۔وارتگیں۔

جاتُو :(جا۔تُو)(ن گ) ہَما کہ دِل ءَ کشّیت۔جادُوگر۔سِہر کنوک۔ بِکّ۔جاتُوگ۔دل کشّ۔دِل وار۔جاتیگ۔(2) ہَما سیہر یا جاتُو کہ دِل ءَ کشّیت ءُ مَردُم ءَ ہم بارت۔

جاتُوگ :(جا۔تُو۔گ) بچار: جاتُو۔

جاتُو گری :(جا۔تُو۔گ۔ری)(ن گ) سِہر ءُ جادُو کنگ۔ جادُوگری ءِ علم ءِ زانُوگر۔**جاتُوگریں :**(جا۔تُو۔گ۔ریں)(س گ) سیہریں۔جاتُوئیں۔جاتُوگری ءِ علم ءِ زانتکاریں مردم۔

جاتیگ :(جا۔تی۔گ) بچار: جاتُو۔

جاٹ:(جا۔ٹ)(ن گ) رودَرآتکی بلوچستان ءِ کچّھی ءُ نصیر آباد ءِ دَمگاں نِندوکیں دَرزاتیں ءُ کوہنیں قومے کہ زبان اِش جاٹکی اِنت۔

جاٹکی:(جا۔ٹُ۔کی)(ن گ) جاٹانی زبان۔اے زبان چہ سِندھی، سِرائیکی، جدگالی، لاسی ءُ بلوچی ءِ ہَواررنگ ءُ سَرسِندیں زُبانے۔

جاٹو:(جا۔ٹو)(س گ) اَڑاں کُڑی۔(2) اَنگڑی۔پاد ءِ گوں دومی ءِ پاد ءَ اَڑینگ۔اَنڈی۔اَنگڑائی۔

جاجِک:(جا۔جِک)(س گ) ہَما کہ گوں ہر کس ءَ ناشری بہ کنت۔ دِل ریش۔ناشر۔اَڑی کُڑی کنوکیں مَردُم۔شیطان۔دَست مہ اوشت۔ (2) (ن گ) بُزانی نرم ءُ نازُرکیں مُود۔ساہ دار یا مال ءِ پٹّانی بوٹ یا رِشک۔**جاجِکی :**(جا۔جِ۔کی)(ن گ) ہَما بُز کہ آئی ءِ مُودانی تل ءَ

گُورک گیش بہ بیت۔ ہَما بزکہ جاجک ئے پِر۔(2) جنجالی۔عذاب۔ دَست نَہ اوشتی۔سُبّکی۔
جاد :(جا۔د)(ن گ) گُلا لِک۔دَڑاجیں پُٹ۔سَرءِ پُٹ۔سَرءِ مُٹّ۔
جادانی بَہری :(جا۔دا۔نی۔بَہہ۔ری)(ن گ) لُڈّوک۔زیبا۔ دَڑاج میدیں جِنِکّ۔سِیاہ میدءُ مَزَن مہپر۔
جادُو :(جا۔دُو)(ن گ) جاتُوئی کار۔سِہر۔سِہر کنگ۔پہ دم ءُ تائید سِہر کنگ۔(2) سَبَب۔طلسم۔مُوٹّ۔**جادُوجَنگ** :(جا۔دُو۔ جَ۔نگ)(ک گ) سِہر کنگ۔پہ دم یا تائید کَسے ءَ گُمراہ کنگ۔
جادُوگر :(جا۔دُو۔گر)(ن گ) سِہر۔جاتُو۔جاتُوگر۔(2) چَمّ بَند کائی کنوک۔ریپینوک۔بازی گر۔سِہر گر۔**جادُوگری** :(جا۔ دُو۔گِ۔ری)(ن گ) سِہر ءُ جادُو ءِ زانت ءِ بلدی۔جادُو ءِ علم ءُ عمل۔ سِہر۔ساحری۔جاتُوگری۔
جادُوگِریں :(جا۔دُو۔گِ۔ریں) بِچار: جاتُوگریں۔
جادُوگ :(جا۔دُو۔گ) بِچار: جاتُو۔
جار:(جا۔ر)(ن گ) گُوکار۔چوہاڑ۔بُرزیں گوَانک۔گوَانک۔ ڈاہ۔ڈنڈورا۔ڈنڈ ہور۔(2) شاباش۔توسِیپ۔آفرین۔(3) شاباش دیگ۔(4) وار۔وہد۔گشت۔(5) سَگّ۔برداشت۔**جارءِ بادشاہی** : (ن گ) بادشاہی حُکم۔(2) سَرظاہر ءَ۔پڈّرائی۔**جار پڑّینگ** :(جار۔ پڑ۔رے۔نگ)(ک گ) گپّ ءِ تالان کنگ۔ہر کَس ءِ حال دیگ۔ گپّے پہ گوَانک تالان کنگ۔(2) گوَانک جنَگ۔ڈاہ دیگ۔**جار ءِ پڑ وشگ** :(ک گ) نوکیں جارے یا حالے شِنگ ءُ تالان کنگ۔
جار ءِ پڑّینگ :(ک گ) جار ءِ جَنگ۔حالے ءِ شِنگ ءُ تالان کنگ۔ڈاہ دیگ۔**جارجَنگ** :(جار۔جَ۔نگ)(ک گ) گُوکار کنگ۔گوں بُرزیں آواز ءَ گوَانک جَنگ۔سہی کنگ۔جار پڑّینگ۔ ڈنڈورہ کنگ۔حال دیگ۔**جارجَنوک** :(جار۔جَ۔نوک)(ن گ) گوَانک جَنوک۔گوَانکی۔ڈاہی۔جارچین۔جارو۔**جارچین** :(جار۔ چے۔ن)(ن گ) گوَانک کنوک۔مہلوک ءَ سہیگ کنوک۔جار جن۔جارپڑّینوک۔گوَانکی۔ڈاہی۔جاری۔**جارءِ کپّگ** :(ک گ) جارءِ تالاں بُوئنگ۔**جاری** :(جا۔ری)(ن گ) جارجَنوک۔ہما کہ جارجَنت۔**جارو** :(جا۔رو)(ن گ) جارجَنوک۔(2) رپٹوک۔ بازحَبر۔
جارآرگ :(جار۔آ۔رگ)(ک گ) سَگّگ۔بَرداشت کنگ۔ کچّارگ۔
جارات :(جا۔را۔ت)(س گ) سَگّ۔آرام۔قرار۔تاہِیر۔ بَرداشت۔(2) آرام ءِ نِندگ۔صَبر۔ایمن۔جارت۔(3) وَرگ ءِ سَگّ ءُ بَرداشت۔(4) نادُڑاہی ءِ سَگّگ۔(5) تاہِیر گِرگ۔ایمن بُوئنگ۔**جارات کنگ** :(جا۔رات۔کَ۔نگ)(ک گ) باز وَرگ ءِ گُشاد۔بازوارت کنگ۔(2) نادُڑاہی ءِ سَگّگ۔(3) تاہِیر گِرگ۔ایمن بُوئنگ۔**جارات نہ کنگ** :(ک گ) بازیں وَرگ ءِ بَرداشت نَہ بُوئنگ۔چہ لاپ ءِ پُرّی ءِ سَبَب ءَ نِشت نَہ کنگ۔(2) دَرد ءِ نَہ سَگّگ۔آرام نَہ کنگ۔
جاراز :(جا۔را۔ز)(ن گ) ماہیگے۔
جارت :(جار۔ت) بِچار: جارات۔
جارجَن :(جار۔جَن) بِچار: جارچین۔
جارِدَگ :(جا۔رِ۔دَگ)(ن گ) بےرِدءُ بند۔ہما کہ رِدنہ انت۔
جارہَڈو :(جار۔ہَ۔ڈو)(ن گ) جنینانی نادُڑاہی یے کہ چہ آہانی چیریں اَندام یا جان ءَ آپ رِچیت۔
جاڑ :(جا۔ڑ)(ن گ) دو چُکّ کہ یکّیں وہد ءَ مات ءِ لاپ ءَ پیداک بَنت۔(2) جُتک۔جُتکی۔(3) ہم سَر۔**جاڑُک**:(جا۔ڑُک) (ن گ) کسانیں جاڑی تاہ۔(2) چہ جاڑاں یکّے۔**جاڑکنگ** :(ک گ) دوزَہک ءِ آرگ۔ساہ دار ءِ دو چُکّ ہوری ءَ پیداک کنگ۔**جاڑکشّگ** : (جاڑ۔کش۔شگ) سَر سَر جَنگ۔ہلاہوش بُوئنگ۔بےتاہِیر بُوئنگ۔
جاڑی تاہ :(جا۔ڑی۔تاہ)(ن گ) چہ جاڑاں یکّے۔جاڑ ءِ ہر دوئیں یکّ آدِگر ءِ جاڑی تاہ گوْشگ بَنت
جاڑو :(جا۔ڑو)(ن گ) روشمی تپ۔تپ جاڑو۔جاڑی تپ۔ (2) ہم سَر۔ہم عمر۔(3) ہما کہ جاڑ انت۔

جاڑی :(جا۔ ڑی)(ن گ) جریدگ۔ تیار۔ ساڑی۔ ساجو۔ جاڑیگ۔ جاڑِگہ۔ آھیزگ۔ اِستیزگ۔(2) چہ پَس، گوک یا میش ءِ سرءُ مباں بُرز پُشتی نیمگ۔(3) دَپ ءِ جُھلی ہڈّ۔ چیری کلا جور۔ جُھلی ہڑَب۔(4) دو دار ءِ یکّیں جاہ ءِ کہ زدیگ ءِ بُرز ءَ دِگہ دارے ءِ ایر کنگ۔(5) دو چُکّ ءِ یکّ جاگہہ پیداک بُوئنگ۔ ہم عمری۔ ہم سَری۔

جاڑیانی کَڑکپیّنغ :(جا۔ ڑی۔ آنی۔ کَڑ۔ کے۔ نَغ)(ک گ) باز ٹوک کنگ۔ بے فائدگیں حبر کنگ۔(2) چہ گوْہرءَ دَنتانانی نچینگ۔

جاڑی تَپ :(جا۔ ڑی۔ تَپ)(ن گ) باروی تپ۔ دوتاکی تَپ۔ روشی تَپ۔ وارئی تَپ۔ ہما تپ کہ یکّ روچے نہ دومی روچ ءَ گیپت۔ سے تاکی تَپ۔

جاڑِیگ :(جا۔ ڑی۔ گ) بچار : جاڑی۔

جاڑیں ماہ :(جا۔ ڑیں۔ ماہ)(ن گ) روچگانی ماہ ءَ پد ءُ مزنیں عئید ءِ میانجی ئیں دوئیں ماہاں پہ ردءُ بندءَ اَولی جاڑ ءُ دومی جاڑ گوْشنت۔

جاز :(جا۔ ز)(ن گ) رِیش ءِ ساہگ بلے جُھلی لُنٹ ءِ چیرءَ کسانیں ٹکّرے ءِ نہ ساہگ ءُ یلہ کنگ۔

جاسُوس :(جا۔ سُو۔ س)(د)(ن گ) پیش چار۔ چاری۔ سِیاڑی۔ چارُو۔ **جاسُوسی** :(جا۔ سُو۔ سی)(د)(ن گ) چارُوگری۔ پیش چاری۔

جاسی پاسی :(جا۔ سی۔ پا۔ سی)(س گ) جاسُوسی۔ پیش چاری۔ **جاس ءُ پاس** :(ن گ) چیرءُ کائی گِندءُ چار۔ چارءُ گزار۔(2) چارءُ چکّاس۔ پٹّ ءُ پول۔

جاسُو پاسُو :(جا۔ سُو۔ پا۔ سُو) بچار : جاسی پاسی۔

جاشک :(جاش۔ ک)(ن گ) وشّ بوہے کہ بانوری بوہانی تہءَ ہور کنگ بیت۔ وشّیں بوہ۔(2) ماں روایرشتی بلوچستان ءِ مزنیں دَمگے۔

جاشگ:(جا۔ شگ)(ن گ) پترک۔ پیشّ ءِ پترک۔ بارگ۔

جاپر :(جا۔ پَر)(ن گ) ناپُہتگیں دانگ۔(2) زرد بر۔

جاغُر :(جا۔ غُر۔ ر) بچار: جاگُر۔

جاغُن :(جا۔ غُن)(ن گ) برداشت۔ اوپار۔ سَگّ۔

جافَرکائی :(جا۔ فَر۔ کا۔ ئی)(ن گ) ڈیہی ءِ یکّ بہیرے۔

جاک :(جا۔ ک)(ن گ) تُرندیں گپّ جنگ۔ جَگّا۔ کُوکارءُ صلوات۔ پُوچیں ترّان۔ کُوکار۔ ہاڈ نگا۔ رَپٹگ۔ صلوات۔ اُلٹّرَ۔ اَلہان۔ بانگ ءُ صلوات۔ بڑانگ۔ غلغل۔ **جاک ءُ جَلّل** :(ن گ) باز گپّ۔ بازمَردُمانی جاک۔ جاک ءُ کُوکار۔ پُوچیں ترّان۔ جاک ءُ جہک۔

جاک ءُ صَلوات :(ن گ) جاک ءُ واک۔ دَپ جنگی۔ سُکّ ءُ ڈُکّ۔ **جاک ءُ واک** :(ن گ) چپسگ۔ دَپ جنگی۔ دَپ دیگ۔ جاک ءُ صلوات۔ **جاک جنگ** :(جاک۔ جَ۔ نگ)(ک گ) جَگّا کنگ۔ بے فائدگیں گالوار کنگ۔ سَرّاکنگ۔ رَپٹگ۔ پُوچیں گپّ ءِ جنگ۔ پہ کُوکار حبر کنگ۔ **جاک ءُ جِیکّ** :(ن گ) جَگّا ءُ کُوکار۔ جاک ءُ جَلّل۔ جاک ءُ صلوات۔

جاکُم :(جا۔ کُم)(ن گ) بُنجِک۔ تاں گُڈّی حدّ۔

جاگُر :(جا۔ گُر)(ن گ) ٹُوپّگ یا ٹُوپنچہ ءِ تیرانی جاہ۔ جابہ۔ جُہجر۔

جاگہہ :(جا۔ گہہ)(ن گ)(س گ) جاہ۔ لوگ۔ کِس۔ میتگ۔ مُلک۔ حدّ۔ ہنکین۔ منند جاہ۔ دوار۔ ہند۔ ڈیہہ۔ وطن۔ اِستگ۔ جہہ۔ جاہ ءُ دیار۔ دَرءُ شَم۔ وتاک۔ علاقہ۔ حبیل۔ خانہ۔ دَیار۔ دِیرَوْ۔ سَند۔(2) چیزے ءِ ایر کنگ ءِ خاصیں ہند۔(3) اَمان۔ پناہ۔(4) گُنجائشت۔ گُشاد۔ **جاگہہ بُوئنگ** :(جا۔ گہہ۔ بُو۔ نگ)(ک گ) ہندی بُوئنگ۔ یکّ ہندے ءَ سہڑگ۔(2) جاگہہ کنگ یا نِندگ ءُ دوار کنگ ءِ جاگہہ ءِ بُوئنگ۔ **جاگہہ ٹُھینگ** :(جا۔ گہہ۔ ٹَ۔ ہے۔ نگ)(ک گ) لوگ بندگ۔ پہ نِندگ ءَ جاگہے اڈّ دیگ۔ **جاگہہ ءِ دارگ** :(ک گ) یکّے را جاہے لوگ ءُ جاگہہ ءِ بُوئنگ۔(2) پِت ءُ پیرُکی ہنکیں ءِ آباد کنگ۔ پُشت پد بُوئنگ۔ **جاگہہ دیگ** :(جا۔ گہہ۔ دی۔ یگ)(ک گ) چیزے ءَ رابہ دِگہ چیزے یا جاہے ءِ مان کنگ۔ منگ۔ وَگہگ۔(2) نچینگ ءُ ایر کنگ۔(3) مَردُمے ءَ را پہ نِندگ ءُ جہہ منندی جاگہہ دیگ۔ **جاگہہ کنگ** :(جا۔ گہہ۔ کَ۔ نگ)(ک گ) یکّ جاہے ءَ اڈّ کنگ ءُ نِندگ۔ اڈّ گرگ۔(2) کسے ءِ جاہے نِندگ ءِ گُنجائش بُوئنگ۔ چیزے ءِ جاہے ایر کنگ ءِ گُنجائش بُوئنگ۔(3) گیگ بُوئنگ۔ **جاگہہ ءَ وشّ کنگ**:(ک گ) گیگ کنگ۔ وَت ءَ جاگہہ دیگ۔(2) شرّیں جاگہے ءَ دوار کنگ۔

(3) دِیوان ءِ شرّیں جاگہے گِرَگ ءُ نِندَگ۔ **جاگہی** : (جا۔گ۔ہی) (ن گ) دیسی۔مُلکی۔ہندی۔وَطَنی۔

جاگیر : (جا۔گی۔ر) (ن گ) مِلکَت۔جائیداد۔مڈّی۔(2) زَمین ءُ ڈگار۔

جاگیردار : (جا۔گی۔ر۔دار) (ن گ) جاگیر ءِ واجہہ۔ملکت ءُ جائیداد ءِ واجہہ۔زَمین ءُ ڈگار ءِ واجہہ۔ **جاگیرداری** : (جا۔گی۔ر۔دا۔ری) (ن گ) زمین ءُ ڈگار ءِ واجہی۔(2) ہژگاری۔ہستومندی۔

جال : (جا۔ل) (س گ) ہَندی بُوتگ۔نِندَگ۔(2) ہند۔ہند ءِ وَشّ بُوتگ۔(3) (ن گ) کُدام۔تند۔دام۔گرّ۔

جالار : (جا۔لار) (ن گ) دوچے ءِ نام اِنت۔(2) آسیاب ءِ پَرّگ۔(3) دزمال، سَریگ یا اَنچیں چیز ے ءِ لمب ءُ کناراں لونجانیں پُلّ ءُ بُمبل۔(4) جابہہ۔تیردان۔

جالارغ : (جا۔لا۔رَغ) (ک گ) آپہرغ۔آپلّو۔(2) چیز ے ءِ سمارغ۔

جالبُوت : (جا۔ل۔بُوت) (ن گ) بوجیگ ءِ یکّ قِسمے۔

جالر : (جا۔لَر) (ن گ) زالبُولی گوش ءِ کنگی سہتے۔(2) مال ءِ گودان بَند۔جالگ۔

جالگ : (جا۔لَگ) (ن گ) ہما چِنگ چمّگوئیں پیپلِک کہ پہ گُد یا پہ ساد جوڑ کنگ ءُ اُشتر، پس، سِیاہ پس ءُ مال ءِ گودان ءُ ماہِگ ءِ بَندَگ بیت کہ چُکّ ئے مِتک مہ کنت۔(2) پس یا سِیاہ پس ءِ گوداناں ءِ بندوکیں گُد۔گودان بَند۔ **جالگ بندَگ** : (جا۔لَگ۔بَن۔دَگ) (ک گ) دَلوَت یا مال ءِ گوداناں پیپلِک یا چمگوئیں پیپلِک بندَگ کہ چُکّ مِتک ئے مہ کنت۔ **جالگ کنگ** : (جا۔لَگ۔کَ۔نَگ) جالگ کنگ ءِ کار۔ **جالگیں** : (جا۔لَ۔گیں) (س گ) جالگ رَنگیں پیپلِک۔جالگ ءِ وڑیں پیپلِک۔(2) ہما دَلوَت کہ جالگ کنگ بُوتگ۔

جالگی : (جا۔لَ۔گی) (ن گ) مچّے کہ ایشی ءِ سے قسم اَنت۔مُلکی جالگی ءِ زَردیں گُلونٹ اَنت، کوہی جالگی ءِ سیاہ چکیں بر اَنت۔(2) کمتر۔کم ذات۔کم نِسبَت۔

جالی : (جا۔لی) (د) (ن گ) ٹُنگ ٹُنگیں پتنیں ءُ تنکّیں آسن یا دِگہ چیز۔کیچن۔

جام : (جا۔م) (س گ) واجہہ۔مَستر۔کماش۔حاکم۔مڑاہ دار۔شرف مَند۔(2) (ن گ) جاموٹانی مَستر یا سَردار ءِ لقب۔(3) (د) دَژپ۔شِیشگ یا گلاس۔(4) اِسترگ۔ **جامی** : (جا۔می) (ن گ) واجہی۔شرف مَندی۔مَزَن نامی۔ **جامیں** : (جا۔میں) (س گ) چو جام ءَ۔واجہیں۔(2) ڈوَل داریں۔شرف داریں۔گڑان ءُ سنگیں۔ **جامو** : (جا۔مو) (س گ) ڈوَل دار۔بڑاہ دار۔وَشّ دُرُوشم۔

جامبڑ : (جام۔بڑ) (ن گ) ڈنگر۔دَژچک ءُ خُشکیں شاح۔

جام دانی : (جام۔دا۔نی) (ن گ) اِسترگ جَلّ۔بُشکڑی۔

جام ساگو : (جام۔سا۔گو) (ن گ) دَرمانے۔(2) شورہ کہ تُپنگ ءِ تیراں مان بیت۔

جامکی : (جا۔مَ۔کی) (ن گ) دَپ پُرّیں تُوپّک ءِ آس دیگ ءِ پلیتگ۔

جامگ : (جا۔مَگ) (ن گ) پشک۔چولا۔چولک۔

جاموٹ : (جا۔موٹ) سندھی ٹکّے کہ ایشی بازیں مخلوق ماں بلوچستان ءِ جہہ منند اِنت۔ **جاموٹی** : (جا۔مُو۔ٹی) (ن گ) جاموٹانی زبان۔

جان : (جا۔ن) (ن گ) مَرُدم ءِ بدن۔گوٗر۔ہڈّ ءُ بند۔جسد۔جون۔جِسم۔(2) ہمّت۔جوٗان مردی۔(3) عزیزیں یا دوستیں مَرُدم۔(4) جنین یا مردین ءِ چیریں اَندام۔(5) ناذُراہی۔مزنیں بیماری۔(6) زِرد۔تب۔(7) ساہ۔اَرواہ۔زِند۔ **جان ءِ ایر آہگ** : (ک گ) لاغر بُوتگ۔ڈہگ۔نزور بُوتگ۔ **جان ءَ آپ پِرّ ریچگ** : (ک گ) جان ءِ شودَگ۔جِسم ءُ جان ءِ پہ آپ صاف کنگ۔ **جان ءِ آس بُوتگ** : دَردی بُوتگ۔تپ ءِ گِرَگ۔ **جان ءِ آس کپگ** : سَکّ تورَگ۔نہ وَشّ بُوتگ۔نارضا بُوتگ۔(2) تورنا کیں تپ ءِ گِرَگ۔ **جان ءِ بندَگ** : (ک گ) پہ دم ءُ چُوپّ ءُ ٹِکّ ءِ تائید جان ءِ بندَگ کہ اَگاں آئی ءِ مار بہ دَجیت ہچّ ئے مہ بیت یا کہ ہمے رَنگ ءِ

تیر آئی ءِ جان ءَ کارمہ کنت ۔ **جان ءِ پڑ شگ** :(ک گ) ژَند بُوہگ ۔ بر تَپگ بُوہگ ۔ ہڈ پڑ وشیں ژَندی یے گرَگ ۔ **جان تاوان** :(جان ۔ تا ۔ وان) (س گ) کاہل ۔ سُست ۔ جان بڈّ ۔ بے ہمَّت ۔ **جان ءِ تڑّگگ** :(ک گ) چہ سارتی ءَ یا چہ دِگہ ناڈُراہی یے ءَ جان ءِ پوست ءِ تڑّگگ ءُ تَل تَل بُوہگ ۔ **جان ءِ تَل** :(ن گ) جان ءِ پوست ۔ (2) جان ءِ شانک یا جان ءِ پُچُل ۔ **جان ءِ تَل دیگ** :(ک گ) جان ءِ پوست ءِ پُچُل بُوہگ ۔ (2) پوست ءِ لُڑ ینگ ۔ (3) پوست ءِ لُڑَگ ۔ **جان ءَ جَنگ** :(ک گ) وتارا لچّینگ ۔ بدل ءَ بُوہگ ۔ ہمراہ بُوہگ ۔ سنگتی ءِ نزّیکی کنگ ۔ **جان ءِ ریس نہ کنگ** : چہ کارے ءَ واک نہ کنگ ۔ بے تہمبلی کنگ ۔ جان دُزّی کنگ ۔ **جان ءِ گکّرگ** : (ک گ) جان ءِ کچینگ ۔ جان ءِ صاف کنگ ۔ **جان ءِ مُشگ** : (ک گ) جان ءِ ٹیل چرپ کنگ ۔ جان ءِ ٹیل مالگ ۔ **جان ءِ مورمور بُوہگ** : بدن ءِ پلپٹگ ۔ جان ءِ جُنجزرگ ۔ **جان ءِ بند** :(س گ) دَست ءُ پادانی ءُ جان ءِ دُوازدہ یں بند ءُ بوگ ۔ **جان پہ جان** :(جان ۔ پ ۔ جان) (س گ) نزّیکّ نزّیک ۔ کش ماں کش ۔ **جان دوست** : (جان ۔ دوس ۔ ت) (س گ) ہما کہ چہ جنگ یا چہ کارے ءَ وَت ءَ رَکّینگ ءِ جُہد ءَ کنت ۔ ہما کہ آئی ءَ وَتی جان پہ کارے ءَ دِل نہ بیت ۔

جانی :(جا ۔ نی) (ن گ) دوستیگ ۔ ہما کہ چو جان ءَ دوست اِنت ۔ دوستی ۔ (2) بانور ءِ دزگُہار کہ عاروس ءِ روچاں آئی ءِ سَری ءُ دیمی بیت ءُ آئی ءِ خذمت ءَ کنت ۔

جاناوَر :(جا ۔ نا ۔ وَر) (س گ) پڑّ ور ءُ قدآور ۔ جان ءِ پُرّ ۔ چکّ ۔ مزَن جون ۔ (2) (ن گ) رستر ۔ جانور ۔ ناہار ۔ جناوَر ۔ **جاناوَریں** : (جا ۔ نا ۔ وَ ۔ ریں) (س گ) بلاہیں ۔ مزَنیں ۔ ٹُوہیں ۔ مزَن جونیں ۔ رستَریں ۔ ناہاریں ۔ جناوَریں ۔

جانِب :(جا ۔ نِب) (س گ) بدن ءِ تہہ ۔ باطن ۔ (2) نیمگ ۔ پلّو ۔ **جانِب دار** :(جا ۔ نِب ۔ دار) (س گ) پلّہ مزر ۔ یکّ نیمگ ۔ طرف دار ۔ پُشتی بان ۔ **جانِب داری** :(جا ۔ نِب ۔ دا ۔ ری) (ن گ) پلّہ مُرزی ۔ طرف داری ۔ پُشتی بانی ۔

جانباز :(جان ۔ با ۔ ز) (س گ) ہما کہ وَتی جان ءِ پرواہ ءَ مہ داریت ءُ جان ءِ قربانی دیگ ءَ تیار بہ بیت ۔ جان نہ پہریزوک ۔ (2) بہادُر ۔ دِلاوَر ۔ نہ ترس ۔ **جانبازی** :(جان ۔ با ۔ زی) (ن گ) جان ءِ قربانی دیگ ۔ بہادُری ۔ دِلاوری ۔ نہ تُرسی ۔

جان بڈّ :(جان ۔ بڈ ۔ ڈ) (س گ) سُست ۔ کاہل ۔ بے ہمّت ۔ جاپو ۔ جان کاہِل ۔ **جان بڈّی** :(جان ۔ بڈ ۔ ڈی) (ن گ) کاہلی ءُ سُستی ۔ بے ہمتّی ۔

جان بخشی :(جان ۔ بَخ ۔ ش) (ن گ) نہ کُشگ ۔ درگوزر کنگ ۔ مردم ءِ ساہ ءِ نہ گرَگ ۔

جان بند :(جان ۔ بَن ۔ د) (ن گ) مارگر ۔ جوگی ۔ ہما مارگر یا جوگی کہ مرُدم ءَ اَنچیں دَم ءُ چُوپ کنت کہ آہاں مار ءِ ڈنگ کار نہ کنت ۔ باہی ۔ باہی گر ۔

جان تا پگ :(جان ۔ تا ۔ پگ) (ک گ) زمستان ءِ مرُدم ءِ آس ءِ سَر ءَ نِندگ ءُ وَتارا گرم دیگ یا تاپگ ۔ (2) عہدی زمانگ ءَ گوادَر ءِ عئید ءِ لہتیں روچ ساری مخلوق ءَ ماتکینک رُتگ، یکّ جاہ گُتگ ءُ روچ سرءَ تاپ ءَ داتگ ءُ ہوشینتگ انت ءُ عئید ءِ بانگو اہ ءَ گوں ڈُہل ءُ چاپاں ایشاں ءَ تیاب ءَ بُرتگ ءُ بُن داتگ ۔ ہر کسے ءَ ہمے روچ ءَ کہ دَریا ءَ جان ششتگ آہاں وَتارا ہمے روکیں آس ءَ تاپتگ ۔ اے دودءَ را جان تا پگ یا جان ءِ تا پگ گوشنت ۔

جانج :(جان ۔ ج) (ن گ) مال ءُ ساہ دار ءِ اُستخان ءِ تہہ ءِ بیماری ۔ (2) نزور ۔ نادڑاہ ۔ **جانج دَرآرگ** :(جان ۔ ج ۔ دَر ۔ آ ۔ رَگ) (ک گ) جانج کشّگ ۔ مال ءُ ساہ دار ءِ اَستخان ءِ مرض ءِ دَرنگاز بُوہگ ۔ **جانجی** :(جان ۔ جی) (ن گ) نزور ءُ بیماریں اولاک ۔ (2) جانج دَرآورتگیں دَلوت ۔

جانج کشّگ :(جان ۔ ج ۔ کَش ۔ شگ) بچار : جانج دَرآرگ ۔

جان جوڑی :(جان ۔ جو ۔ ڑی) (ن گ) دُڑاہی ۔ سلامتی ۔ جان سلامتی ۔ دُڑ ہباتی ۔ جان دُڑاہی ۔ **جان جوڑیں** :(جان ۔ جو ۔ ڑیں) (س گ) سلامتیں ۔ جان دڑاہیں ۔

جانخانی :(جاں۔خا۔نی)(ن گ) بَرَکّی۔ پُگ ءِ کہدان۔(2) دو گونی یا دو گوا لگ ءِ یکّ جاہ دوچَک ءُ دان یا پُگ ءِ مان کنگ۔

جان دار :(جان۔دا۔ر)(س گ) ساہ دار۔(2) توان دار۔مڑاہ دار۔(3) پُرگوشت۔پڑّ ور۔قدآور۔**جان داریں** :(جان۔دا۔ریں)(س گ) توان داریں۔ مڑاہ داریں۔(2) پڑّوریں۔ پُرگوشتیں۔ قدّآوریں۔ٹُوہیں۔

جان دارہ :(جان۔دا۔رہ)(ن گ) آسیاب۔ چہ تچوکیں آپ ءِ دان دُرشگ ءِ مزنیں جنتر۔مزنیں ہشّ۔

جان دَر :(جان۔دَر)(ن گ) لُوچ۔بڑہنگ۔ہما کہ پُچّ ئے گوَرءِ نیست۔لُہت۔بے جرّ۔ بے پوشاک۔بےسِتر۔بے پَردَگ۔ جان دَرا۔کین دَر۔لُزگ۔**جان دَری** :(جان۔دَ۔ری)(ن گ) بے پوشاکی۔لُزگی۔بڑہنگی۔جان دَرائی۔**جان دَراہیں** :(جان۔دَ۔را۔ئیں)(س گ) لوچیں۔کین دَریں۔لُزگیں۔بڑہنگیں۔بےسِتریں۔ بے پردگیں۔(2) واریں۔بڑّگیں۔بےوسیں۔**جان دَراہی** :(جان۔دَ۔را۔ہی) بڑہنگی۔بے پردگی۔لُوچی۔جان دری۔

جان دُڑاہی :(جان۔دُڑا۔ہی)(ن گ) سلامتی۔حیری۔جان سلامتی۔ڈَڈّی۔دُڑاہی۔**جان دُڑاہیں** :(جان۔دُڑا۔ہیں)(س گ) سلامتیں۔ڈَڈّیں۔

جان دَرد :(جان۔دَر۔د)(س گ) ہڈّ ءُ بندانی دَرد کنگ۔جان ءِ دَرد کنگ۔تَپ کنگ۔بِرتپکو بُوتگ۔

جان دُزّ:(جان۔دُز۔ز)(س گ) ہما کہ وَتی جان ءِ چہ کارءِ دُزّیت۔ کاہل۔بےکار۔جان کاہِل۔**جان ءِ دُزّگ** :(ک گ) آزگیں ٹَپّ یا دوریں جاہے ءِ دَزجنگ ءَ نادُڑاہ ءِ وَتی جان ءِ دَز کُرّگ۔(2) چہ کار یا ذِمّہ داری ءِ وَت ءِ دُور دارگ۔بےتہمبلی کنگ۔

جاندُم :(جان۔دُم)(ن گ) زِربار۔(2) جُہلی نیمگ۔(3) دوزہ۔جہندم۔**جاندُمی**:(جان۔دُ۔می)(ن گ) زِرباری۔(2) جُہلی۔(3) دوزہی۔ جہندمی۔

جانشو :(جان۔شو)(ن گ) بُوجیگ یا میل ءِ تہہ ءِ کارکنوکیں مَردُم۔

جانشُوئی :(جان۔شُو۔ئی)(ن گ) یدّار،میل ءُ بوجیانی کار۔ہما کہ ہمے کار ءَ کنت۔

جان شود :(جان۔شود)(س گ) غسل دیوک۔(2) ہما جاگہ کہ اُودءِ جان شودنت۔شون۔(3) ہما آپ کہ گوں آہاں جان شودگ بُوتگ۔(4)(ن گ) بانور ءِ کوہنگیں گُد ءُ پُچّ کہ سَرگوپ ءِ دیگ بنت۔(5) چمّ شود۔ پُسیل۔**جان شود کنگ** :(جان۔شود۔کَ۔نگ)(ک گ) غسل دیگ۔جان ءِ شودگ۔**جان شودگ** :(جان۔شو۔دَگ)(ک گ) تَڑ۔غُسل کنگ۔

جان کاہِل :(جان۔کا۔ہِل)(س گ) ہما کہ کاہل ءُ سُست بہ بیت۔ہما کہ پہ کارے ءِ ہِمّت ئے مہ بیت۔جاپو۔جان دُزّ۔جاپ دیوک۔**جان کاہلی** :(جان۔کا۔ہِ۔لی)(ن گ) سُستی۔بےجانی۔جان دُزّی۔

جاں کَشّ :(جان۔کَش۔ش)(ن گ) چہ واب ءِ نوک پادآ ہگ یا چہ کارے ءِ دم بَرگ ءِ پہ وَتی دم ءِ بالا کنگ ءَ دَستانی تُڑند کشّگ ءُ بدن ءِ گوں دَستاں چَپّ ءُ راست ءِ بَرگ۔ہڈّ کشّ۔دوئیں دَستاں سرین ءِ کنگ ءُ ہڈّ کشّگ۔آلس۔(2) چہ دَرد ءِ نزوری ءِ گِہا سَگ۔**جان کشّگ** :(جان۔کَش۔شگ)(ک گ) دم کنگ۔تڑہگ۔آرام کنگ۔(2) چہ واب ءِ پادآ ہگ ءِ رَند یا چہ دم بَرگ ءِ سَبَب ءِ دوئیں دَستاں بُرزءِ بَرگ ءُ جان ءِ رگ ءُ بنداں تُڑند کنگ۔ بڈّءِ چنڈگ۔(2) دَلوَت ءِ پڑّ ور بُوتگ۔

جان گڑان :(جان۔گڑ۔ا۔ن)(س گ) سُست۔کم ہِمّت۔کاہل۔جاپو۔جان دُزّ۔**جان گڑانی** :(جان۔گڑ۔ا۔نی)(ن گ) سُستی۔کاہلی۔بےہِمّتی۔**جان گڑانیں** :(جان۔گڑ۔ا۔نیں)(س گ) کاہلیں۔سُستیں۔نابودیں۔بودلائیں۔جان دُزّیں۔

جانور:(جان۔وَر)(ن گ) جَناوَر۔ناہار۔رَستَر۔چاردَست ءُ پادیں ساہ دار۔جاناوَر۔(2) دابہ۔حیوان۔

جاں وَڑ :(جان۔وَر)(ن گ) دَرمانکاہے۔

جاوَر :(جا۔وَر) (ن گ) حال ءِ اِحوال ۔ چاگِرد ءِ وڑ ءُ ڈَوَل۔ حالت ۔ رَنگ ۔ صُورت ۔ حال ۔ داب ۔ دُرسان ۔ دُڑوشُم ۔ وڑ ءُ پیم ۔

جاوَرحال :(جا۔وَر۔ہال)(ن گ) اَستیں حال ۔ چاگِردی حال ءُ اِحوال ۔ **جاوَرگال** :(جا۔وَر۔گال)(ن گ) ہما گال کہ کارے ءِ وہد، جا گہ یاوڑا بیان کنت ۔ چو کہ مرچی ۔ اودا ۔ چِٹا ۔

جاوَشِیر : (جا۔وَ۔شی۔ر)(ن گ) دَرما نکاہے ۔

جاہ : (جا۔ہ) (ن گ) جہہ ۔ جاگہہ ۔ ہند ۔ ہَنکین ۔ لوگ ۔ دوار۔ باہُنڑ ۔ بُودِن ۔ پار ۔ (2) (س گ) لائقی ۔ اَرزِشت ۔ گنجائشت جُوہو ۔ (3) شُناس ۔ پجّار ۔ **جاہ ءِ جَلّ** :(ن گ) مردگ ءِ کفن دفن ۔ کفن ءُ کسارت ۔ (2) چیزے ءِ یا مَردُم ءِ جاگہہ کنگ یا جاگہہ دیگ ۔ **جاہ ءِ جَلّ کنگ** :(ک گ) مُردگ ءِ کفن دفن کنگ ۔ (2) سامان ءُ مال ءِ جاگہہ کنگ ۔ مال ءُ اَزباب ءِ جاگہہ دیگ ءُ ایر کنگ ۔ **جاہ ءُ دَوار** :(ن گ) اَڈّ کنگ ءِ جاگہہ ۔ لوگ ۔ کِس ۔ (2) اولاک ءُ ساہ دارانی واڑ ۔ مال ءِ دوار ۔ **جاہ ءُ دَیار** :(ن گ) ہند ۔ اوتاک ۔ ہَنکین ۔ لوگ ۔ مِنند جاہ ۔ مُلک ۔ وطن ۔ جاگہہ ۔ ڈیہہ ۔ **جاہ دیگ** :(جاہ۔دی۔یگ) (ک گ) وَتی نزّیک ءَ کسے ءَ را جاگہہ دیگ ۔ (2) بازیں چیزانی تہہ ءَ یکّے یا گیشتر دِگہ چیز ہم مان کنگ ۔ **جاہ زِیر** :(جاہ۔زی۔ر) (س گ) جہہ گِیر ۔ نائب ۔ جاہ نشِین ۔ **جاہ بہ جاہ** :(جاہ۔بَ۔جاہ) (س گ) ہر جاگہہ ۔ جاہ پہ جاہ ۔ برے یکّ جاگہے ءُ برے یکّ جاگہے ۔ **جاہ کنگ** :(جاہ۔کَ۔نگ) (ک گ) ہَنکینی بُونگ ۔ نندگ ۔ گمّیں جاہ ءَ وت ءَ جاگہہ دیگ ۔ (2) بازیں چیزانی تہہ ءَ دِگہ یکّ یا گیشتر چیز اں ہم جاگہہ بُونگ ۔ **جاہی** :(جا۔ہی) (ن گ) گہین ءُ خانوادہیں مَردُم ۔ (2) راستیں گپّ ءُ حبَر ۔ راست ۔ حالینی ۔ گوَاچنی ۔ پکّ ۔ پہ سَدّکی ۔ پہ اَلمّی ۔ راستی ۔ (3) پِت ءُ پیرُوکی ۔ بُنگّی ۔ (4) جاہ مِندی ۔ ہَندی ۔

جاہ آرگ : (جاہ۔آ۔رگ) (ک گ) دُرست کنگ ۔ پجّارگ ۔ زانگ ۔

جاہاں آسَری :(جا۔ہاں۔آ۔سَ۔ری) (ن گ) مُردگ ءِ اَوَل شام ۔ مُردگ ءِ پورگ ءُ قبر کنگ ءِ وہد ءِ خیرات ۔

جاہ بُنی :(جاہ۔بُ۔نی) (س گ) بُنی جاگہہ ۔ ہَنکیں ۔ (2) (ن گ) قبر ۔ گور ۔ حدِیرہ ۔ مانِش ۔

جاہدُم :(جاہ۔دُم)(ن گ) زالبُولی مُود ءِ چوٹیل ۔

جاہ سَری :(جاہ۔سَ۔ری) (ن گ) قبر ءِ شکّ ۔ قبر ءِ سِنگ ۔ (2) ہما چیز کہ مُردگ ءِ کلّ کنگ ءَ رَند بہر کنگ بنت ۔

جاہَگ :(جا۔ہَگ) (ک گ) گوں دَنتان چیزے ءِ دَپ ءِ تہہ ءَ ہُورت کنگ ۔ چیزے ءِ پہ دَنتان ہیرت ءُ آرت کنگ ۔ (2) گسک ۔ (3) گدڑ ءُ شگ ۔ **جاہَگی** :(جا۔ہَ۔گی)(ن گ) ہما کہ جاہَگی انت ۔ (2) ہما کہ جاہَگ بیت ۔ (3) ہما کہ گوں جاہَگ ءَ نسبت دارِیت ۔

جاہِل :(جا۔ہِل) (س گ) گپّ نہ زُور ۔ ناسرپد ۔ ضِدّی ۔ نہ منّوک ۔ سَرزور ۔ (2) ناوانِندہ ۔ بےعلم ۔ نہ زانت کار ۔ نازانت گُرّ ۔ **جاہِلی** : (جا۔ہِ۔لی) سَرزُوری ۔ نزانتکاری ۔ ناسرپدی ۔ ضِدّی ۔ **جاہِلیں** :(جا۔ہِ۔لیں)(س گ) ناسرپدیں ۔ ضِدّی ئیں ۔ نزانتکاریں ۔ سرزوریں ۔ گپّ نہ زُوریں ۔

جاہ مِنند :(جاہ۔مِ۔نن۔د) (ن گ) باشِندہ ۔ بُودنی ۔ نِندوک ۔ جُود ۔ جہہ گِیر ۔ مُقیم ۔ **جاہ مِنندی** :(جاہ۔مِ۔نن۔دی)(ن گ) ہَنکیں ۔ جاگہہ ۔ دَوار ۔ لوگ ۔ کِس ۔

جاہ نَشِین :(جاہ۔نَ۔شی۔ن)(ن گ) خلیفہ ۔ (2) وارِث ۔ پُشت پد ۔ جاہ گِیر ۔ جہہ گِیر ۔ **جاہ نَشینی** :(جاہ۔نَ۔شی۔نی)(ن گ) جہہ گیری ۔ پُشت پدی ۔ وارِثی ۔

جاہ ءُ نماز :(ن گ) نمازجاہ ۔ نماز ءِ جاگہہ ۔ (2) مُصّلہ ۔ مسلمانانی نماز ءِ تکّر دیا جُلّک ۔ نُمازی ۔

جاہُورَگ :(جا۔ہُو۔رَگ) (ک گ) دِل سیاہ کنگ ۔ سوکی کنگ ۔ نہ گیگ کنگ ۔ پہ چیزے ءَ چمّاں جہل جنگ ءُ پہ آئی ءِ لوٹگ ءَ نندگ ۔

جاہوڑَگ :(جا۔ہو۔ڑَگ) (ک گ) دَنتاناں گوں چیزے ءِ جاہگ ۔ (2) جَنگ ۔ کُٹّگ ۔ لٹّ ءُ کُٹّ کنگ ۔ چوپگ ۔

جاہِیل :(جا۔ہے۔ل)(ن گ) جاتگ ءُ گاجیل کُرتگیں ۔ گاجیل گاجافتگ ۔

جائز :(جا۔اِز) (د) (ن گ) رَوا۔حَقّ۔حِلار۔**جائزیں** :(جا۔اِ۔زیں) (س گ) روائیں۔حَقّیں۔حِلاریں۔

جائیداد :(جا۔اِ۔دا۔د) (د) (ن گ) مِلک۔مڈّی۔زَمین۔زَرّ۔مال۔ھستی۔میراث۔جاگیر۔مِلکت۔لوگ۔(2) اَسباب۔سہت۔(3) رُستگیں کِشار۔

جاہیدی :(جا۔ہِ۔دی) (س گ) مُدامی۔دائمی۔

جاہین :(جا۔ہی۔ن) (ن گ) جژن۔زیارت ءِ بہر۔(2) زیارت یا پیرءُ بُزرگانی قبرانی سرءَ ایر کُتگیں وَرگی شے یا پَس ءُ گوک۔

جَبّ :(جَب۔ب) (ن گ) پیریں دَلوت ءِ گوشت۔بزیں گوشت ءَ گوں دِگہ لچّ اِتگیں تنگیں گوشت۔چَبّ۔(2) پیریں مَردُم کہ گوشت ءَ ہلّیت ءُ پوست ءَ لونجان بیت۔(3) گونڈیں بچکّ ءِ چَلّ ءِ سَرءِ گوشت کہ سُنّت ءَ بُرّگ بیت۔چلانگ۔لُپّک۔

جُبّ :(جُب۔ب) (ن گ) مال ءِ سہڑگ ءِ ہند۔دَلوت ءِ جاگہہ۔دوار۔(2) واہگ۔حُبّ۔

جَباٹ :(جَ۔باٹ) (س گ) گنوک۔بَہوش۔نشیوال۔بودلا۔

جَباٹی :(جَ۔با۔ٹی) (ن گ) گنوکی۔نشیوالی۔بودلائی۔بے سُدھی۔کم عقلی۔نابُودی۔

جَبّار :(جَب۔بار) (د) (س گ) سِیاہ ءُ تہار۔(2) اوپار کَشّوک۔بَرداشتی۔**جَبّارکَشّ** :(جَب۔بار۔کَش۔ش) (س گ) اوپارکَشّ۔بَرداشتی۔

جَبّاس :(جَب۔باس) (س گ) پلیت۔بے پلگار۔(2) (ن گ) بدرُوح۔جِنّاس۔

جُبتّ :(جُ۔بَت۔ت) (س گ) پہ وزن ءَ گرّان۔پہ کَشّ ءُ مَن ءَ گرّان۔

جُبُّت :(جُب۔بُت) (ن گ) ہمارِیشّ کہ ہچ پہریزگ نہ بُوتگ۔دَڑاجیں ءُ نَہ رَستگیں رِیش۔

جُبَّٹ :(جُب۔بَٹ) (ن گ) نُنگ ءِ رِلّی ءُ گندل۔

جَبر :(جَب۔ر) (عَر) (ن گ) زور۔زوراکی۔بے دودی۔زوراں سَری۔ناحَقّی۔ناانصافی۔

جِبرائیل :(جِب۔را۔ئی۔ل) (ن گ) (عَر) مسلمانانی قصّہ ءَ آیا تانی رُوءَ آہانی اللّٰہ ءِ ہما پَریشتگ کہ حداءِ پیغام ءُ کلہوءَ پہ آئی ءِ نامینتگیں پیغمبر محمد بن عبداللّٰہ بن عبدالمطلب ءِ سرا آوُرتگ انت۔

جَبَرتَل :(جَ۔بَر۔تَل) (ن گ) کوہنیں ءُ دِرتگیں گُد۔بازجاگہہ ءَ دِرتگیں گُد یا لیپ ءُ نپاد۔تہہ ءُ توک۔**جَبَرتَلی** :(جَ۔بَر۔تَ۔لی) (ن گ) دِرتگ پچّ۔بَرّگ۔نیزگار۔

جَبرُوت :(جَب۔رُو۔ت) (ن گ۔س گ) پُرمڑاہ۔پُرشان۔(2) ابدمان۔ہست۔(3) بُرز۔بُلند۔بُلندی۔**جَبرُوتیں** :(جَب۔رُو۔تیں) (س گ) ہما کہ جَبرُوت انت۔(2) مڑاہ داریں۔پُرشانیں۔(3) ہستیں۔ابدمانیں۔(4) بُرزیں۔بُلندیں۔

جُبُڑ :(جُب۔بُڑ) مُچّ۔گیڑ۔(2) یَکّ جاکُتگیں شے ءُ اَزباب۔(3) یَکّ جارُستگیں دَڑچک یا کِشار۔**جُبُڑرِیشّ** :(جُب۔بُڑ۔ری۔ش۔ش) (س گ) بے پلگاریں ءُ دَڑاج ءُ بزیں رِیشّ۔**جُبُڑی** :(جُب۔بُ۔ڑی) (ن گ) ہما کہ گوں جُبُڑ ءَ نسبت داریت۔

جَبزّا :(جَ۔بَز۔زا) (ن گ) اِنزار۔باہند۔جوش۔(2) پہ تُرندی چِست بُوتگ۔انگیز۔کوکار۔**جَبزّاکنگ** :(جَ۔بَز۔زا۔کَ۔نگ) (ک گ) کوکار کنگ۔ڈاہ ءُ شور کنگ۔باہند کنگ۔پہ زَہر یَکّ پارگی جاہ جنگ۔چِست بُوتگ۔

جُبُژّ :(جَ۔بُژ۔ژ) (س گ) ہما پیریں مَردُم کہ چہ پیری ءَ آئی ءِ دیم چَلّ ءُ کُرّ چک بہ بیت۔لاغر۔پیر۔(2) ڈوڈ۔ہلاس۔حُشک۔(3) مِیدو۔بُوژوئیں مَردُم۔**جُبُژّی** :(جَ۔بُژ۔ژی) (ن گ) پیری۔لاغری۔ناتوانی۔(2) جَبُژّوئی۔**جَبُژّوئی** :(جَ۔بُژ۔ژُ۔ئی) (ن گ) ہما کہ جَبُژّ انت۔ہما کہ گوں جَبُژّ ءَ نسبت داریت۔

جَبَّغ :(جَب۔بَغ) (ک گ) چِلّگ۔چکّان ءَ برگ۔بے رضاءَ یا پہ زورکسّے ءَ برگ۔

جَبَک :(جَ۔بَک) (ن گ) شپ چر۔(2) بےنَف۔بےکار۔

جَبَکّوئی :(جَ۔بَک۔کو۔ئی) (ن گ) سُبکّیں سُرءُ پُر۔(2) چِچّلی۔لیزگی۔(3) بےنفیں سُرءُ پُر۔ہنچائیں تَرّءُ گَرد۔

جُبّگ : (جُب ۔ بَگ) (س گ) بے سِنج ۔ بے پلگار ۔ نابُود ۔ (2) گرّان ۔ بار ۔

جَبَل : (جَ ۔ بَل) (عَ) (ن گ) کوہ ۔ مَزَنیں کوہ ۔ پواد ۔ (2) ہَما آسن کہ آئیءِ مَزَنیں سنگانی چیرءَ دیئنت تا نکہ سِنگ مہ سُرنت ءُ قائم بہ بنت ۔

جُب بَند : (جُب ۔ بَن ۔ د) (ن گ) گوُرپاند ۔ جُپت بَند ۔

جَبزَگ : (جَ ۔ بَ ۔ زَگ) (ن گ) جَوزگ ۔ باہَند ۔ ہِمّت ۔ چِست بُوئگ ۔ **جَبزَگ کَنگ** : (جَ ۔ بَ ۔ زَگ ۔ کَ ۔ نَگ) (ک گ) باہند کنگ ۔ چِست بُوئگ ۔ تیمچّہ کَنگ ۔ (2) کوکار کَنگ ۔ گوں تُرندیں آوازءَ گپّ کنگ ۔

جَبلُوت : (جَب ۔ لُوت) رَستر ۔ درندگ ۔

جَبُورّ : (جَ ۔ بُور ۔ ر) بچار : جبوزگ ۔

جَبوزَگ: (جَ ۔ بوز ۔ گ) (س گ) لاغر ۔ پیر ۔ جَبُورّ ۔ جَبرّ ۔ (2) ناتوان ۔ نزور ۔ نابُود ۔ بےئَپ ۔ **جَبُوزّگیں** : (جَ ۔ بُوز ۔ زَ ۔ گیں) (س گ) لاغریں ۔ جَبُوزّیں ۔ ناتوانیں ۔ نزوریں ۔ (2) نابُودیں ۔ بےنفسیں ۔

جُبّہہ : (جُب ۔ بَہہ) (عَ) (ن گ) دَراجیں پُشک ۔ (2) بزیں گُد ۔

جُبّی : (جُب ۔ بی) بچار : جُبھی ۔

جَبید : (جَ ۔ بی ۔ د) (س گ) گُمان ۔ اَٹکل ۔ اَندازگ ۔ (2) پہ گُمان فہمگ یا سَرپد بُوئگ ۔

جَبیرَگ: (جَ ۔ بِر ۔ رَگ) (ک گ) گُڑگ ۔ گُڑگ ءُ چہ تُرس ءَ دَر رَوَگ یا فریاد کنگ ۔

جَبیل : (جَ ۔ بی ۔ ل) (ن گ) جاتگیں چیز ۔ (2) دَپیل ۔

جَبین : (جَ ۔ بی ن) (ن گ) سینگ ءِ تہی نیمگ ۔ ڈڈّر ۔ (2) ڈوبر ۔ باطن ۔ اَندَر ۔ توک ۔ زِرد ۔ زِیل ۔ (3) دیم ءُ دُزّوشُم ۔

جُبّپ: (جُب ۔ پ) (ن گ) دوُرجَنگ ۔ سِٹّگ ۔ دِزکّ ۔ سِٹّ ۔ دوُر ۔ میدان ۔ **جُبّگ**: (جُب ۔ بَگ) (ک گ) ہمار فتار کہ نئے پہ گام ءَ ءُ نئے پہ تچگ ءَ، ہر دُکانی نیامی گام گیج ۔ جُبّ بندگ ۔ (2) چہ چِیزے ءِ سَرءَ پہ سِٹّ آدیم بُوئگ ۔ ترّام بُوئگ ۔ ترّامگ ۔

جَپ : (جَ ۔ پ) (ن گ) لہڑ ۔ بڑانز ۔ (2) جَبین ءِ تہہ ءِ گرمی ءِ مار شت ۔ (3) زَہمت ۔ (4) چِیزے ءِ گَرَگ ۔ (5) چیر ۔ اَندیم ۔

جَپ جَپیں آس: (جَپ ۔ جَ ۔ پے ۔ ں ۔ آس) (س گ) گپ گپ کنوکیں آس ۔ جمبُوریں آس ۔ بُرز روانیں آس ۔ زبانُک دیوکیں یا لمبوکیں آس ۔ **جَپ دیگ** : (جَپ ۔ دی ۔ یَگ) (ک گ) چیر بُوئگ ۔ اَندیم بُوئگ ۔ **جَپ کَنگ** : (جَپ ۔ کَ ۔ نَگ) (ک گ) لَلگ ۔ ناگتہ لَلگ ۔ (2) سُچگ ۔ آچ گرَگ ۔ آچ روک بُوئگ ۔ (3) ٹپّگ ۔ چیر بُوئگ ۔

جُپ : (جُ ۔ پ) (ن گ) یکّ جاہ ۔ یکّ پارگی آہگ ۔ (2) مزنیں مُچّی ۔ (3) (ف گ) جُپگ ءِ فرماں گال: بہ جُپ ۔ **جُپ بَندگ** : (جُپ ۔ بَن ۔ دَگ) (ک گ) یکّ جاہ بُوئگ ۔ جُپگ ۔

جُپ جَنگ : (جُپ ۔ جَ ۔ نَگ) (ک گ) جُپت جَنگ ۔ سِٹّگ ۔ یکّ ہندءَ قرار نہ گرَگ ۔ اِدءِ نندگ ءُ اُودءِ پادآہگ ۔ **جُپگ**: (جُ ۔ پَگ) (ک گ) سَرپہ چکّءَ جم بُوئگ ۔ اَمپُسگ ۔ سرءَ کپگ ۔

جُپت : (جُپ ۔ ت) (س گ) جُتک ۔ دو ۔ قُبل ۔ جوڑی ۔ جوڑو ۔ جوڑہ ۔ (2) دوئیں پاد ۔ (3) نزّیک ۔ ہواری ۔ یکّ جاہ ۔ (4) لنگاری ئیں کائیگرانی جُپت ۔ جُفت ۔ **جُپت ءِ بَندگ** : (ک گ) دَلوَتے یا مالے ءِ ہر دوئیں دَستاں یا ہر دوئیں پاداں یکّ جاہ بندگ ۔ **جُپت ءِ جان** : (ن گ) زمین ءِ پہ نیمگ کاری دِگہ کسے ءَ پہ کِشت ءُ کشارءَ دیگ ۔ نیم ءِ فصل زَمین ءِ واجہ ءُ نیم کشندہ کارءِ ۔ نیمگ کاری ۔ **جُپت جَنگ** : (جُپ ۔ ت ۔ جَ ۔ نَگ) (ک گ) سِٹّ جَنگ ۔ سرّگ ءُ کپگ ۔ (2) ساہ دارءِ گوں دوئیں پاداں دوُر جَنگ ۔ ساہ دارے ءِ گوں اِشکلیں یا چُپتیں پاداں یا دَستاں سِٹّ جَنگ یا دوُر جَنگ ۔ **جُپت کَنگ** : (جُپ ۔ ت ۔ کَ ۔ نَگ) (ک گ) برُ و بَر کَنگ ۔ ہوار گیجگ ۔ یکّ جاہ کنگ ۔ (2) اَندازہ جَنگ ۔ گُمان کنگ ۔

جُپتک: (جُپ ۔ تَک) (س گ) دوئیں پادانی سَرءَ نندگ ۔ سَرسِٹّی نِندگ ۔ (2) ہما کہ جُپت اَنت ۔ **جُپتکی**: (جُپ ۔ تُ ۔ کی) (ن گ) جُتک جَنگ ۔ سِٹّگ ءُ کپگ ۔ (2) دوئیں پادانی سَرءَ نندگ ءُ جُتک جَنگ ۔ **جُپتی** : (جُپ ۔ تی) (ن گ) جُتکی ۔ یکّ جاہی ۔ ہمراہی ءَ ۔

(2) ہر دوئیں۔(3) نرین ءُ مادگیں ساہ دارے پہ رائینگ ءَ ہَوار بُونگ۔(4) مردءُ جن ءِ وپت ءُ واب۔(5) دونریں یا دو مادگیں گُرک کہ یکّ جاہ بہ گردنت۔ بئر۔(6) تچگ بزاں الگر کنگ ءِ بازی۔

چُپتیں :(چُپ۔تیں)(س گ) دوئیں۔ ہما کہ تاہ نہ انت، دوانت۔ (2) بندیں۔مُہریں۔سَر بَستئیں۔(3) نزّیکیں۔ہواریں۔یکّجاہیں۔

چُپتی ءُ جاڑیّاں رَوگ : وَڈالی بُونگ۔تاواں بار بُونگ۔دئیناں رَوگ۔عِوضاں رَوگ۔

چُپتگا : (چُپ۔تَ۔گا)(س گ) چُپت۔جپت ءَ۔چُپتی ءَ۔

چُپّک : (چُپ۔پُک)(س گ) پادانی سَرءَ سِٹّگ۔سُرگ۔

چُپّک جنگ :(چُپ۔پُک۔جَ۔نگ)(ک گ) پادانی سَرءِ بُرزءَ سِٹّگ ءُ کپّگ۔

چُپک :(چُ۔پَک) مُچ بُونگ۔یکجاہ بُونگ۔جم بُونگ۔

چُپیتگ :(چُ۔پِ۔تگ) چُپک ءِ گوستگال۔(2) مُچ بُوتگ۔جم بُوتگ۔**چُپیتگیں** :(چُ۔پِ۔تَ۔گیں) چُپک ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ چُپیتگ۔

چُپینگ:(چُ۔پے۔نگ) (ک گ) انچوش کنگ کہ بہ چُپیت۔ سَر پہ چَکّ کنگ۔(2) جم کنگ۔لشکر جم کنگ۔

چُپینتگ : (چُ۔پین۔تگ) (ک گ) ہما کہ یکّجاہ کنگ بُوتگ انت۔(2) چُپینگ ءِ گوستگال بزاں چُپینگ ءِ کار بُوتگ۔**چُپینتگیں** :(چُ۔پین۔تَ۔گیں)(ن گ) مُچّ کُتگیں۔ آرگ ءُ یکّجاہ کُتگیں۔(2) سر پہ سرکُتگیں۔جم کُتگیں۔

جت :(جَ۔ت)(ک گ) جنگ ءِ گوستگال: آئی ءَ جنگ ءِ کار کُت یا جنگ ءِ کار بُوت۔(2) لوزانی گُڈ سَرءَ کیت ءُ آہانی معناہاں بدلینیت چوش کہ: شیر، شیرجت۔پیر: پیرجت۔پل: پل جت۔**جت ءُ پت** : (ن گ) جُہد۔کوشست۔(2) سَنچ۔راہ بند۔توجیل۔**جت ءُ پت کنگ** : جُہد کنگ۔کوشست کنگ۔

جتّ :(جَت۔ت)(ن گ) اُشترانی شؤانگ۔بگپان۔جت پان۔ بگ جتّ۔راہچی۔مالار۔(2) بلوچانی ذاتے۔**جتّی** :(جَت۔تی) (ن گ) ہما زال کہ وَتی عمرءَ مردمہ گیپت۔جہان ءِ ویل کنوک۔(2) نیکیں زال۔ستّی۔(3) ہما کہ گوں جتّ ءَ نِسبت داریت۔(4) بگّانی پانگ پائیں زال۔

جتّ پان :(جَت۔ت۔پان)(ن گ) بگ جتّ۔اُشترانی چارءُ دِلگوش کنوک۔اُشترانی چارینوک۔بگّ پان۔**جتّ پانی** :(جَت۔ت۔پا۔نی)(ن گ) بگ پانی۔اُشترانی چارینوک ءُ نگہبانی کنوک۔

جِتا:(جِ۔تا)(س گ) جُدا۔یکّ کِرّ ءَ۔گِستا۔تہنا۔(2) بَہر۔(3) دُوریں۔سِستگیں۔گیوَرتگیں۔انج بُوتگیں۔انج۔دَر نیام۔سَر سِند۔

جِتا جِتا :(جِ۔تا۔جِ۔تا)(س گ) بَہر بَہر۔دُور دُور۔گِستا گِستا۔

جِتا جِتائیں :(جِ۔تا۔جِ۔تائیں)(س گ) گیوَرتگیں۔سَر سِندیں۔گِستا گِستائیں۔بہر بہریں۔پَرسندیں۔**جِتائی** :(جِ۔تا۔ئی)(ن گ) گِستائی۔دُوری۔دِیری۔جُدائی۔(2) پہ شرک ءُ پالی تائیدءُ دم ءُ چُف ءَ اَثرءُ دومَردُم ءَ جِتا کنگ۔(3) پیر۔سَرسِندی۔

جتاما :(جَ۔تا۔ما)(ن گ) مار۔اژدیہا۔(2) خنزیر۔سُوّر۔

جتک :(جَت۔ک)(ن گ) چُپتگ ءُ لُمبہ کُتگیں پیشّ۔جہت۔(2) ژَند۔بے ہاٹی۔**جتک بُونگ** :(جَت۔ک۔بُو۔نگ)(ک گ) ژَند بُونگ۔بے ہاٹی بُونگ۔**جتک ءُ جون** :(ن گ) ژَند۔ژَندءُ پَند۔ژَندءُ ژُول۔دم بَرگ۔بے ہاٹی۔بے بَرکَت۔

جُتک :(جُت۔ک)(س گ) دو دانگ۔ہما کہ تاہ نہ انت۔(2) (ن گ) زَحم یا کارچ ءِ پوش۔(3) ٹُرند تچوکیں اُشترءِ دیم ءِ دوئیں دَست کہ ہوردیم ءَ کپنت۔دَوَر۔(4) ڈگاراں چیر کنگی ہما دوئیں گوک کہ ہورءَ کار گننت۔(5) کش پہ کش۔(6) ماں تچگ ءَ بروبر۔(7) دوہم رَنگ ءُ ہم قدّیں چیز۔جُفت۔جُپت۔جوڑی۔جاڑ۔**جُتکانی بندگ** :(جُت۔کا۔نی۔بَن۔دَگ)(ک گ) مالانی دیمی دوئیں پادانی بروبری ءَ بندگ۔قید کنگ۔**جُتک بُونگ** :(جُت۔ک۔بُو۔نگ)(ک گ) ہَوار بُونگ۔یکّ جاہ بُونگ۔ہمراہ بُونگ۔ہم جُتک بُونگ۔**جُتک بُوتگیں** :(جُت۔ک۔بُو۔تَ۔گیں)(س گ) ہما کہ جُتکی ءَ اوشتاتگ انت یا جُتک انت۔یکّجاہ بُوتگیں۔یکّ بُوتگیں۔

لِچیتگیں۔ (2) جُتک ءِ گوستگال بِزاں آجُتک بُوتگ انت۔ **جُتک**

جَنگ :(جُت۔ک۔جَ۔نگ) (ک گ) دوَر کنگ۔ سِٹّ کنگ۔ دَوْر جنگ۔ دوئیں پاداں یکّ راہ ءَ چست ءُ ایر کنگ۔ (2) چہ بُرزیں جاہے ءَ دَوْر کنگ۔ جِتگّی۔ سِٹّگ۔ سرّگ۔ **جُتگک** :(جُت۔گک) جُتکی ءَ۔ ھمراہ۔ ھم جُتک۔ پنچی ءَ۔ ھواری ءَ۔ یکّ جاہی ءَ۔ برابری ءَ۔ **جُتکی** :(جُت۔کی) (ن گ) ھمراہی۔ دو ءِ یکّ جاہ بُوتگ۔ جاڑ۔ جُپتی۔ (2) مرد ءُ جن ءِ وپت ءُ واب۔ (3) مردیں یا نریں ساہ دار ءِ گُند۔ **جُتکیں** :(جُت۔کیں) (س گ) ھما کہ جُتک انت۔ (2) ھما کہ تاہ نہ انت۔ (2) یکّجا گھیں۔ لِنچیں۔

جُتکُلک :(جُت۔کُک) لکتّ۔ لکتُّکی۔ **جُتکُلک جَنگ** :(جُت۔کُک۔جَ۔نگ) سِٹّ ءُ کپ کنگ۔ سرّ بندگ۔ لکتُّکی جنگ۔

جتک مُوزک :(جت۔ک۔مُور۔ک) (ن گ) کسک۔ مَشک ءِ گپتگیں ٹُنگ۔

جَتگ :(جَ۔تگ) (ک گ) پڑ وش داتگیں۔ بے سوبیں۔ (2) پہ کسے ءِ نیمگ ءَ چیزے ھتر کشگ۔ (3) جتگیں۔ چُپتگ۔ (4) جنگ ءِ گوستگال: جنگ ءِ کار بُوتگ۔ **جتگیں** :(جَ۔تَ۔گیں) (س گ) ھما کہ جنگ بُوتگ۔ (2) جنگ ءِ گوستگال بِزاں جنگ ءِ کار بُوتگ۔

جُتلا: (جُت۔لا) (س گ) بروبر۔ ھم وزن۔ (2) ھم قدّ۔ ھم عمر۔ (3) پئیم۔ ڈوَل۔

جُتی :(جُ۔تی) (ن گ) کم شرف۔ بے ارزِش۔

جَتّی چِبٹّ :(جَت۔تی۔چِ۔بِٹ۔ٹ) (ن گ) دَبچل۔ چِبٹّ ءِ ذاتے۔

جَٹ: (جَ۔ٹ) (ن گ) گریں پُر۔ چہر۔ گریں پُر کہ کُرنو ءِ ھمائی ءِ تہہ ءَ پچنت۔ جَل۔ چار۔ شِت۔

جَٹّ :(جَٹ۔ٹ) (س گ) ناسرپد۔ نہ زانتکار۔ ناوانندہ۔ نابلد۔ (2) کِشار کار۔ ڈگار کِشوک۔ (3) (ن گ) دمان۔ ساعت۔ کترہ۔ گوْنڈیں دم۔ ادار۔ اتراشک۔ (4) لنگڑ۔ نیست گار۔ دِگرے ءِ مال ءِ واہگ دار۔ **جَٹّی** :(جَٹ۔ٹی) ناسرپدی۔ پھوالی۔ نابلدی۔

جَٹّیں :(جَٹ۔ٹیں) (س گ) ناسرپدیں۔ نزانتکاریں۔ ناوانندہیں۔ نابلدیں۔ پھوالیں۔ بے سُدّھیں۔ دابھیں۔

جُٹّ: (جُٹ۔ٹ) (ن گ) پیریں ڈاچی۔ جُوڑو۔ (2) (س گ) مَٹّ۔ ھم دَرَوْر۔ ھمراہ۔ سنگت۔ دوتیپا کیں ءُ ھمراہیں مَرْدُم۔ (3) دو چیز۔ دو۔ (4) نہ بُوتگیں کار۔ چہ راہ بَندءَ دَریں کار۔ (5) مال ءُ پس ءِ زنک ءِ پدا اوَّلی شِیر۔ (6) زال ءِ کپگ ءَ رندا اوَّلی شیر۔ (7) جالگ۔

جُٹّ جَنگ :(جُٹ۔ٹ۔جَ۔نگ) (ک گ) نادودیں کار ءَ کنگ۔ ٹاہ ءِ جنگ۔ (2) پوست کشّگ۔ پوست ءِ کشّگ ءُ راڑ راڑ کنگ۔ (3) بُز ءُ میشانی گوداناں حاک ھواریں راڑے بیڑگ کہ وَتی چُکّ ءَ مہ چینت مہ کنت۔ (4) مال ءُ پس ءِ زنک ءَ پہ اوَّلی شِیر ءِ گڑّانی جنگ ءُ ریچگ کہ آتہل ءُ زَہر بنت۔ (5) زال ءِ کپگ ءَ رند گودان ءِ شِیرانی ھرّ جنگ ءُ دَر کنگ کہ تہل اَنت۔ **جُٹّ کنگ** :(جُٹ۔ٹ۔کَ۔نگ) (ک گ) نہ بُوتگیں کار ءِ کنگ۔ (2) کارے ءِ یا گپّے ءِ تاں ھما حدّ ءَ رَوَگ کہ مَرْدُم ءِ گُمان مہ بیت کہ چوش بیت۔ **جُٹّیں** :(جُٹ۔ٹیں) (س گ) ھما کہ گوں جُٹّ ءَ نسبت داریت۔

جَٹُّکی :(جَٹ۔ٹُ۔کی) (ن گ) اُشتر یا حرء بار ءِ بندگ ءِ وڑے۔

جَٹّے :(جَٹ۔ٹے) (ج گ) دَمانے۔ ساعتے۔ کترہے۔ اتراشکے۔ گوْنڈیں دمے۔

جُجّ :(جُج۔ج) (ن گ) (س گ) پیریں۔ کماشیں مَرْدُم۔ جُڈّ۔ جُڑّ۔ ڈُڈّ۔ (2) تجربہ کار۔ زانتکار۔

جَجّ :(جَج۔ج) (انگر) (ن گ) مُنصف۔ دادرسینوک۔ شَرع بُرّ۔ داددیوک۔ قاضی۔ (2) لیبانی فیصلہ کنوک۔

جُجَر :(جُج۔جَر) (ن گ) توپّک ءِ تیرانی ماں کنگ ءِ ھند۔ جابہ۔ جاگُر۔ (2) پُرشتگ ءُ ھورت بُوتگیں چیز۔

جُخ :(جُ۔خ) (س گ) گندگی۔ گندگیں کارے۔

جُخُتّ :(جُ۔خُت۔ت) (س گ) (ن گ) سکّ تہل۔ زَکّوْر۔ زَکّوْن۔ جُکندَر۔ جُکُتّ۔ زَقُّوم۔ جَوْر۔ (2) تہلگ۔

جِدّ: (جِد ۔ د) (عَر) (ن گ) پُشت ۔ بُن پیرُک ۔ پیڑی ۔ (2) پیرءُ مُرشِد ۔ (3) جائیداد ۔ میراث ۔ مال ءُ مڈّی ۔ پت ءُ پیرُ کی زَمین داری ۔ (4) جِتا ۔ ایوک ۔ تہنا ۔ گِستا ۔ **جِدّ پُشتی :** (جِد ۔ د ۔ پُش ۔ تی) (ن گ) پت ءُ پیرُکی ۔ **جدّ ؤ :** (جِد ۔ دؤ) (ن گ) پِت ءُ پیرُک ۔ (2) بُن پِیرُک ۔ **جِدّی:** (جِد ۔ دی) (ن گ) پیرُکی ۔ پُشتی ۔ بابائی ۔ ڈاڈائی ۔ (2) پٹّ ءُ پیرُکی نِندگ ءِ ہند ۔ (3) دائمی زَمین داری ۔ (4) جاگہہ ءِ واہُند ءُ وارِث بُوئگ ۔ **جِدّی پُشتی:** (جِد ۔ دی ۔ پُش ۔ تی) (ن گ) پُشت دَر پُشت ۔ پِتّی پیرُکی ۔

جَد : (جَ ۔ د) (ن گ) دَنز ۔ تامور ۔ **جد بندگ :** (جَد ۔ بَن ۔ دَگ) (ک گ) تامور بَندگ ۔ دَنز بُوئگ ۔

جُدا : (جُ ۔ دا) بچار : جِتا ۔

جدال : (جَ ۔ دا ۔ ل) (عَر) (س گ) جدَل ۔ جیڑہ ۔ جَنگ ۔ جنجال ۔ (2) کُشت ءُ کوش ۔

جِدّ بِرادَر : (جِد ۔ د ۔ بِرا ۔ دَر) (ن گ) بِراتو ۔ چہ مات ءِ یا پِت ءِ جِتائیں بِرات ۔ (2) دُوریں قوم ۔ دِیریں سیاد ۔ **جِدّ بِرادَری :** (جِد ۔ د ۔ بِرا ۔ دَ ۔ ری) (ن گ) ہما کہ مات ءُ پِت ءِ دوئینانی چُکّ نہ انت ، چہ ریشاں یکّے ءِ چُکّ انت ۔ بِراتوئی ۔ (2) دُورسیادی ۔ **جِدّ بِرادَریں :** (جِد ۔ د ۔ بِرا ۔ دَ ۔ ریں) (س گ) ہما کہ پِت ءُ مات دوئینانی نیمگ ءَ بِرات نہ انت ۔ مات یا پِت ءِ چُکّ ۔ بِراتوئیں ۔

جِدّ پِدَر : (جِد ۔ د ۔ پِ ۔ دَر) (ن گ) بِرات یا گوہار کہ مات اِش یکّ اِنت بلے پِت اِش دِگرنت ۔ **جِدّ پِدَری :** (جِد ۔ د ۔ پِ ۔ دَ ۔ ری) (ن گ) ہما کہ پِت ءِ چُکّ نہ انت ، چہ دگہ سانگے ءِ مات ءِ چُکّ انت ۔ بِراتوئی ۔ **جِدّ پِدَریں :** (جِد ۔ د ۔ پِ ۔ دَ ۔ ریں) (س گ) ہما بِرات کہ مات ءِ چُکّ انت ، پِت ءِ چُکّ نہ انت ۔ مات ءِ چہ دومی سانگے ءِ چُکّ ۔ بِراتوئیں ۔

جَدُک: (جَ ۔ دُک) (ن گ) یکّ دُتّگ ءِ ذاتے ۔ دَجُک ۔ دَژُکّ ۔

جدگال : (جَد ۔ گال) (ن گ) بلوچانی ٹکّے ۔ (2) جدگالی گپّ کنوکیں بلوچ ۔ بلوچانی ماں رودَرآتکی بلوچِستان ءَ آبگ ءَ ءُ ساری ءِ آبادیں مخلوق کہ نُوں وَت ءِ بلوچ گوْ شنت ۔ **جدگالی :** (جَد ۔ گا ۔ لی) (ن گ) جدگالانی زبان ۔ (2) ہما چیز یا کار کہ گوں جدگالاں نِسبَت داریت ۔ (3) ہُرماگ یا ناہ ءِ وَشّیں ذاتے ۔ (4) بلوچی زیمرءُ سازءِ طرزے ءِ نام اِنت ۔

جَدگہ : (جَد ۔ گہ) (س گ) ٹُکُّر ۔ بُور ۔ پُرشتگیں ٹُکُّر ۔ **جَدگہ جَدگہ :** (جَد ۔ گہ ۔ جَد ۔ گہ) (س گ) ہڈّ یادارے ءِ پُرشّگ ءُ ٹُکُّر ٹُکُّر بُوئگ ۔ تُش تُش ۔

جَدَل: (جَ ۔ دَل) (عَر) (ن گ) مِڑ ۔ جَنگ ۔ کوش ۔ جدال ۔

جِدّ مات : (جِد ۔ د ۔ مات) بچار : جِدّ مادَر ۔

جِدّ مادَر : (ن گ) ہما بِرات یا گوہار کہ پِت ءِ یکّ اَنت بلے مات اِش دِگر اَنت ۔ جِدّ مات ۔ جِدّ ماس ۔ **جِدّ مادَری :** (جِد ۔ د ۔ ما ۔ دَ ۔ ری) (ن گ) ہما بِرات کہ پِت ءِ چُکّ انت ، مات ءِ چُکّ نہ انت ۔ پِت چہ دگہ سانگے ءِ چُکّ ۔ بِراتوئی ۔ **جِدّ مادَریں :** (جِد ۔ د ۔ ما ۔ دَ ۔ ریں) (س گ) ہما بِرات کہ پِت ءِ چُکّ انت بلے مات ءِ چُکّ نہ انت ۔ بِراتوئیں ۔

جِدّ ماس : (جِد ۔ د ۔ ماس) بچار : جِدّ مادَر ۔

جِدّ ماسیں : (جِد ۔ د ۔ ما ۔ سیں) بچار : جِدّ مادَریں ۔

جدیم : (جَ ۔ دِے ۔ م) (ن گ) تامور ۔ کوردیم ۔ دَنز ءُ مُج ۔

جَدیمگ : (جَ ۔ دِے ۔ مَگ) (ن گ) تہار دیمگ ۔ لُڑ ءُ بُڑ ۔ (2) تہاری ءِ بُن گیج یا گُڈسَر ۔ **جدیمگی :** (جَ ۔ دے ۔ مَ ۔ گی) (ن گ) تہاردیمی ۔ اندیمی ۔

جُڈّ : (جُڈ ۔ ڈ) (س گ) سَکّ پیر ۔ ناتوان ۔ جُجّ ۔ (2) (ن گ) ہما کوہ کہ بےراہ اِنت ءُ سَرکپ ئے نیست ۔

جَڈّ : (جَڈ ۔ ڈ) (د) جُہد ۔ توجیل ۔ **جڈّ اَگڈا :** (جَڈ ۔ ڈا ۔ گڈ ۔ ڈا) (س گ) پہ یکّ چیزے ءِ شوہاز کنگ ءِ اِدءُ اُود ۔ (2) پہ کارے ءِ سَرّ کنگ ءِ ہاتِرءَ تگ ءُ تاچ ۔ (3) جُہد ۔ کوشِست ۔ توجیل ۔

جُڈو : (جُ ۔ ڈو) (ن گ) کوہ ءِ کلاںٹک ۔ (2) کسانیں گار ۔ ہونڈ ۔ سُرنگ ۔

جڈو :(جڈ ـ و) (س گ) (ن گ) لنگیں ـ ٹُنڈ یں ـ (2) مُنڈ ـ بے کار ـ (3) ہما مَردُم یا مال کہ سَرجم نہ اِنت ـ (4) ہما مَردُم کہ چہ جِنّ ءُ آسیب ءِ بیمار بُوتگ ءُ یکّ پیر ءُ بُزرگے ءِ آئی ءِ رادم ءُ دُوت کُرتگ ـ

جڈُّو: (جڈ ـ ڈُو) (س گ) لاغریں دَلوت ءُ اولاک ـ (2) پیریں دَلوت ـ

جُڈّیل :(جُڈ ـ ڈی ـ ل) (ن گ) دریائی مُرگے ـ

جَذبہ: (جَذ ـ بَہ) (د) (ن گ) باہند ـ برّ ـ جوُزگ ـ ہُلّ ـ جوش ـ ہِمّت ـ طاقت ـ جوز ـ حُبّ ـ ہَلہَل ـ

جَر: (جَ ـ ر) (ن گ) زَراب ـ لمبگ ـ جَل ـ

جَرّ :(جَر ـ ر) (ن گ) گُد ـ پُچّ ـ دِرتگیں گُد ءُ پُچّ ـ کوَہنگ ـ پوشاک ـ دَریس ـ

جِرّ :(جِر ـ ر) (ن گ) بُوٹگ ـ کسانیں ہیر تیں دار ـ بُوچ ـ سُولک ـ (2) بہار کاہے کہ تپ ءُ کُلگ ءِ درمان انت ـ **جِرّ ءُ دار** : (ن گ) بُوچ ءُ دار ـ ہُورتیں دار ـ خرابیں دار ـ **جِرّک** :(جِر ـ رُک) (ن گ) کُنٹگی ئیں بُوٹگ ـ

جُرّ :(جُر ـ ر) (ن گ) کوہ یا زَمین ءِ تہہ ءِ دَراجیں دِرّ ـ کنڈ ـ شیپک ـ کسانیں آپ راہ ـ آپ ءِ دِرتگیں کنڈ ـ آپ ءِ بُرتگیں تل ـ آپ ءِ بارگیں دِرّ ـ چاک ـ چانک ـ چُرّ ـ دِرّ ـ شیپ ـ (2) گر ـ زَمین ءِ جوڑ بُوتگیں کسانیں ترَک ـ (3) ہما کہ دَنتان ئے پڑ شتگ ـ **جُرّ بُوتگ** :(جُر ـ ر ـ بُو ـ تگ) (ک گ) تل بُوتگ ـ کنڈ بُوتگ ـ **جُرّ جُرّ** :(جُر ـ ر ـ جُر ـ ر) (ن گ) تل تل ـ چاک چاک ـ ہُورت پڑ شتگیں ـ (2) کنڈ کنڈ ـ دِرّ دِرّ ـ ارّگ ارّگ ـ (3) آپ ءِ چہ بُرزیں جاگہے ءِ ایر رِچگ ءِ توار ـ **جُرّ ءُ جُبرّ** :(ن گ) کنڈ ءُ بیٹ ـ ناراستیں جاگہ ـ **جُرّ کنگ** :(جُر ـ ر ـ کَ ـ نگ) (ک گ) کنڈ کنگ ـ آپ ءِ تیزیں رِچگ یا گوُزگ ءِ سَبَب ءِ زَمین ءِ جُرّ بُوتگ ـ **جُرّک** :(جُر ـ رُک) (ن گ) زَمین ءِ کسانیں ءُ بارگیں تل کہ چہ آپ یا زَمین جمب ءِ سَبَب ءِ بیت ـ کسانیں چُرّ ـ **جُرّو** :(جُر ـ رو) ہما کہ آئی لُنٹ جُر اِنت ـ

جُرّی : (جُر ـ ری) (ن گ) ہما کہ جُرّ اِنت ـ (2) جُر دپ ـ ہما کہ دَپ ءِ دیم ءِ دَنتان ئے پڑ شتگ اَنت ـ (3) ہما کہ گوں جُرّ ءِ نسبت داریت ـ **جُرّی ئیں** :(جُر ـ ری ـ ئیں) (س گ) ہما کہ دَپ ئے جُرّ انت ـ جُرّ دپیں ـ (2) ہما زمین یا جاگہہ کہ جُرّ انت یا آپ ءِ جُرّ کُتگ ـ

جُرّ دَپ :(جُر ـ ر ـ دَپ) (س گ) ہما مَردُم کہ چہ آئی ءِ دَنتاناں لہتیں پڑ شتگ ءُ جاگہہ اِش ہورک اَنت ـ (2) ہما رَزان کہ کرّ یالُنٹ ئے پڑ شتگ ـ (3) ہر ہما چیز کہ کرّ یالنٹ ئے اِش پڑ شتگ اَنت ـ **جُر دَپیں** :(جُر ـ دَ ـ پیں) (س گ) ہما کہ آئی ءِ دیم ءِ دنتان پڑ شتگ انت ءُ ہما جاگہہ اِش ہورک انت ـ (2) ہما رزان یا دڑپ کہ آئی ءِ کرّ یالُنٹ پرشتگ انت ـ جُرّی ئیں ـ (3) ہما زمین یا ڈگار کہ آپ ءِ جُرّ کُتگ ـ

جِرات :(جِ ـ رات) (ن گ) نسب ـ ذات ـ دَروَر ـ

جَربو :(جَر ـ بو) (ن گ) اِسپیتیں گرگشک رنگیں مُشکے کہ دَپ ئے چوکر گشک ءِ اِنت بلے دست ءُ پاد ئے چوکُنگرو ءِ اَنت ءُ دُمب ئے چومُشک ءِ دَراج اِنت ـ دُمب ءِ سر ءِ میداں پُلّے پِر اِنت ئے ـ (2) مُشک دو پاد ـ کوچگی مُشک ـ

جَرت :(جَر ـ ت) (ن گ) گوشت یا ہمے وڑیں نرمیں چیزے ءِ تہہ ءِ کارچ یا ہمے ڈولیں چیزے ءِ مین رَوگ ءِ توار ـ

جِرت:(جِر ـ ت) (ن گ) کوَش یا دِگہ اَنچیں چیزے ءِ توار ـ جِرتگ ـ

جِرتگ:(جِر ـ تگ) بچار : جِرت ـ

جَرَسّ :(جَ ـ رَس ـ س) (ن گ) دَست پاد یا دیم ءِ گوات گرگ ءِ نادُراہی ـ (2) کوَہنیں دانگ یا کُلگ ءُ جَلّگ یا دِگہ بیماری ءِ دوبارگ بِنا بُوتگ یا پاد آہگ ـ (3) تُنّ ـ (4) الماسَگ ـ سوم ـ **جَرَسّ کنگ** : (جَ ـ رَس ـ س ـ کَ ـ نگ) (ک گ) ٹپّے یا دانگی ءِ چہ گمّیں دُراہ بُوتگ ءِ پدد وارگ پاد آہگ ءُ ریش بُوتگ ـ (2) دَپ ءُ دیمانی گرّگ ـ گوات گرگ ـ الما ہگ ـ **جَرَسّو** : (جَ ـ رَس ـ سو) (ن گ) دَست، دیم یا پاد ءِ گرّگ ـ الماسَگ ـ الماتگ ـ (2) ہما کہ دیم ئے گئے جَرَسّ

اِنت۔ **جَرسّی** :(جَ۔رس۔سی)(ن گ) ہما کہ آئی ءِ دست، دیم یا جان گوات گپتگ۔ ہما کہ جرس ئے کُتگ۔

جَرسی :(جَر۔سی)(د)(ن گ) پوشاکے ءِ قسمے۔ چہ پڑم ءَ ٹاہینتگیں گریں پوشاک۔

جرگہہ :(جر۔گہہ)(ن گ) ہما ٹکّی مرَ ن دیوان کہ آئی ءِ تہہ ءَ ٹکّ ءِ اَڑ ءُ جیڑہانی گیش ءُ گیوار کنگ بنت۔ مرَدُمانی مُچّی (2) جانورانی گلگ۔

جُرم:(جُرم)(د)(ن گ) ردی۔ قانُون ءِ پڑ وشگ۔ (2) گُناہ۔ ڈوہ۔ بُہتام۔ ڈوبہ۔ مَیار۔ خطا۔ ڈِبّ۔ بُہتان۔ (3) کُرتگیں بدیں کار۔ مَکن کُرتگیں کار ءِ کنگ۔ **جُرمانَہ** :(جُر۔ما۔نَہ)(د)(ن گ) ئلام۔ تاوان۔ ڈَنڈ۔ (2) ہما زَرّ یا مال کہ جُرم یا ردی یے ءِ کنگ ءَ گرَگ بہ بیت۔

جَرّم :(جَر۔رم)(ن گ) گرّی۔ ہما کہ گرّ ءِ نادڑاہی ءَ گپتگ۔

جَرّمبو :(جَر۔رم۔بو)(ن گ) گونڈیں شش پادَگی لُولُکے۔

جَرمَس :(جَر۔مَس)(ن گ) گُند گوج۔ لُولُکے۔

جُرِندَہ :(جُ۔رِن۔دَہ)(س گ) سُرِندہ۔ بازیں مُچّی۔ بے کساس۔ گیش۔ بے اُڑمار۔

جُرُنڈ :(جُ۔رُن۔ڈ)(س گ) پیریں۔ مرَ ن عُمریں۔ جُڑّ۔

جَرونٹ:(جَ۔روں۔ٹ)(ن گ) سَکّیں پیریں زالبُول۔ (2) پیریں جُٹّ۔

جَرّوئی :(جَر۔رُو۔ئی)(ن گ) پِشّک ءِ ذات ءِ ماہیگے۔

جَری:(جَ۔ری)(ن گ) بارگیں تَل۔ (2) چیزے ءِ سَر ءَ بارگیں رَند کشّگ۔ (3) سِیاہ ءُ اِسپیتیں رَنگ۔ (4) سِیاہ ءُ اِسپیتیں پَس۔ (5) گُد۔ پچّ۔ **جَری رَندَگ** :(جَر۔ری۔رَن۔دَگ)(ک گ) کسانیں بارگیں کِشک کشّگ۔

جِریان :(جِر۔یان)(ن گ) پیشاب ءِ نادڑاہی۔

جِریب:(جِ۔ریب)(ن گ) سیاہ آپیں یا کہنانی زَمینانی کچّ کنگ یا ہمے کچّ ءُ کیل۔ (2) ڈَگارانی کچّ ءُ گواز یا حدّانی کَشّینگ ءِ ساد یا زمزیل۔ **جِریب کَشّ** :(جِ۔ریب۔کَش۔ش)(ن گ) کچّ ءُ ماپ کنگ ءِ وہداں جریب ءِ ساد یا زمزیل ءِ داروک۔

جَرِیدَگ :(جَ۔ری۔دَگ)(س گ) تیار۔ بَرجَم۔ ساجو۔ اَبرستگ۔ اَبرِ سَگ۔ اَڈّ۔ جاڑی۔ جریدہ۔ **جَرِیدَگیں** :(جَ۔ری۔دَ۔گیں)(س گ) تیاریں۔ بَرجَمیں۔

جَرِیدَہ :(جَ۔رِی۔دَہ) بچار : جریدگ۔

جُرّینگ :(جُر۔رے۔نگ)(ک گ) پہ چمّ جہلی چیزے ءِ چمّ دار بُوئنگ ءُ نِندَگ۔ پہ بے اوستی نِندَگ۔ لیزگیں دِلمانگی۔ (2) چمّانی پہ دِلمانگی کسے ءَ سَکّ دیگ۔

جَڑ :(جَ۔ڑ)(ن گ) کسانیں مادَگیں اُشتر کہ دنیگا نوک باری یا سَواری نہ اِنت۔ (2) بڑّیں دَلوت۔ (3) اُشتر ءِ چُکّ۔ ہرّ۔ (4) دَنتان بیگ ءِ پیشی عمر ءِ میش۔ (5) گولو۔ (6) مرَ نیں بینگ۔ (7) روتگ۔ بُنیاد۔ سَبَب۔ بن ءُ بیہہ۔ اَصل ءُ نَسل۔ **جَڑشک**:(جَ۔ڑش۔ک)(ن گ) جلشک۔ شِروک۔ شُہم۔ گِروک۔ دَڑپِش۔ **جَڑشکگ** :(جَ۔ڑش۔کگ)(ک گ) بِلبِلگ۔ تڑپگ۔ جڑّ کگ۔ جلشکگ۔ دَڑپشگ۔ **جَڑُک**:(جَ۔ڑُک)(ن گ) کسانیں جڑ۔ ہرُّک۔ (2) گولو۔ گوک ءِ نریں چُکّ۔

جُڑ :(جُ ڑ)(ن گ) جمبر۔ اِستین۔ (2) جُٹّ۔ جُتک۔ مَٹّ۔ ہم دَرور۔ جُڑگ۔ **جُڑبندَگ** :(جُڑ۔بَن۔دَگ)(ک گ) جمبر ءِ بندَگ۔ جمبر ءِ مان شانگ۔ جمبر ءِ چست بُوئنگ ءُ آزمان ءَ مانپوشگ۔ **جُڑی** :(جُ۔ڑی)(ن گ) جمبری۔ جمبر ءِ تنکّ تنکّ ءَ مانپوشگ۔ **جُڑی ساچان** :(جُ۔ڑی۔سا۔چان)(س گ) چو جمبر ءِ وڑ ءَ بندگ۔ جمبری ساہیل۔ (2) سارت ءُ وشّیں موسم۔ **جُڑیں** :(جُ۔ڑیں)(س گ) جاڑیں۔ ہم قدّیں۔

جَڑسا:(جَ۔ڑ۔سا)(ن گ) ساہیل۔ جمبرانی ساہگ۔ ساچان۔

جَڑسگگ :(جَ۔ڑس۔گگ)(ک گ) وشبوہ ءِ تالان بُوئنگ۔

جَڑکگ :(جَ۔ڑک۔کگ)(ک گ) سَکّ تڑپگ۔ شُہم دیگ۔ دَڑپشگ۔ جڑشکگ۔ جلشکگ۔ بِلبِلگ۔ جلشک۔ **جَڑکوک** :(جَ۔ڑک۔کو۔ک)(ن گ) سَکّ تڑپناک۔ تڑپوک۔ جلشکان۔

دَڑپشوک ۔ **جڑَکّینگ** :(جڑَک ۔ کے ۔ نَگ) (ک گ) تڑپینگ ۔ دَرپے یا چیزےءِ اَنچو صاف کنگ کہ بہ تڑپیت ۔

جُڑَگ : (جُ ۔ ڑَگ) (ک گ) ہم دِل بُوئگ ۔ ٹَھگ ۔ (2) لِچّگ ۔ لِہم کَرَگ ۔ یکّ جا بُوئگ ۔ ہور بُوئگ ۔ (3) تاہیر کَرَگ ۔ قَرار کَرَگ ۔ (4) پڑشتگیں چیزءِ ہنّام ءِ کَرَگ ۔ دَپ وَرَگ ۔ **جُڑتگیں**:(جُ ۔ ڑِ ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) ہما کہ ہور بُوتگ اَنت ۔ ہما کہ ٹَھیتگ اَنت ۔ ہما کہ یکّ جا بُوتگ اَنت ۔ ٹَھیتگیں ۔ پہ قَرار نِشتگین ۔ **جُڑَگی** :(جُ ۔ ڑَ ۔ گی) جُڑَگ ءِ آوَ کی ۔

جڑمَکسک : (جڑ ۔ مَ ۔ کَس ۔ ک) (ن گ) بینگ مَکسک ۔ (2) مڑ نیں مَکسک ۔

جُڑَؤ : (جُ ۔ ڑَؤ) (ن گ) تلمب ۔ کَروِدءِ تہی نیمگ ۔

جُڑونک:(جُ ۔ ڑون ۔ ک) (ن گ) کوکر ۔ جَمبرءِ کسانیں چُنڈ یا ٹُکّر ۔

جڑی:(جِ ۔ ڑی) (ن گ) سِٹّ کنوکیں ماہیگ ءِ ذاتے ۔

جُڑینتگ :(جُ ۔ ڑین ۔ تگ) جُڑینگ ءِ گوستگال ۔ (2) جُڑینگ ءِ کار بُوتگ ۔ (3) شَرّ کُتگ ۔ اَنّام داتگ ۔ **جُڑینتگیں** :(جُ ۔ ڑین ۔ تَ ۔ گیں) جُڑینگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ جُڑینتگ ۔

جُڑینگ :(جُ ۔ ڑے ۔ نَگ) (ک گ) ہنّام دیگ ۔ پڑشتگیں چِیزءِ دَپ ماں دَپ دیگ ۔ لِہم دیگ ۔ لِچّینگ ۔ (2) آپینکیں چیزےءِ تہہ ءَ دِگہ چیزے مان کنگ ءُ ہوار سوار کنگ ۔ **جُڑینگی** :(جُ ۔ ڑے ۔ نَ ۔ گی) (ن گ) ہما کہ جُڑینگ لوٹیت ۔ (2) ہنّام دیگی ۔ لِچّینگی ۔ دپ ماں دپ دیگی ۔

جَز :(جَ ۔ ز) (ن گ) اِسپیتیں رگی ئیں مُہرگے ۔ دَستونک ءِ مُہرگانی ذاتے ۔

جُز :(جُ ۔ ز) (ن گ) مسلمانانی مذہبی کتاب قرآن ءِ سی جُز یا بَہرانی تہہ ءَ یکّ جُزے یا بہرے ۔ **جُزدان** :(جُز ۔ دان) (ن گ) جُز یا کتابانی مان کنگ ءِ بستہ یا پیلک ۔

جزا :(جِ ۔ زا) (د) (ن گ) مُزد ۔ نیکی یا بدی ءِ بدل ۔ عِوَضّ ۔

جَزار : (جَ ۔ زا ۔ ر) (ن گ) بلاہیں ٹوپ ۔ (2) پُرّیں ٹوپک ۔

جزّام :(جز ۔ زام) (د) (ن گ) حون ءِ ناوڑاہی ئے نام اَنت ۔ سُہرباد ۔

جُزر :(جُز ۔ ر) (ن گ) حَرکَت کنگ ۔ کِنزگ ۔ (2) (ف گ) جُزرَغ ءِ فرماں گال : بہ جُزر ۔

جُزرَغ:(جز ۔ رَغ) (ک گ) پڑکَغ ۔ حَرکَت کنگ ۔ کِنزگ ۔ سُرگ ۔ **جُزرینَغ** :(جُز ۔ رِے ۔ نَگ) (ک گ) سُرینگ ۔ چہ ہند ءَ دیر کنگ ۔ یکّ پہلو ءِ کنگ ۔ کِنزینگ ۔

جَزیرہ :(جَ ۔ زی ۔ رہ) (د) (ن گ) زِرزمین ۔ زِرءِ نیام ءِ حُشکیں ڈگار ۔ بینٹ ۔ (2) مُچّی ۔ مَردُم ءِ مُچّی ۔ (3) کالپان ۔ کالپانی ۔

جُزَّگ :(جُزْ ۔ زَگ) بچار :جُنزگ ۔

جَزم :(جَز ۔ م) (ن گ) سَدّک ۔ دِل جَم ۔ مُہکمیں ۔ اَلّم ۔ (2) بیسہ ۔ باوَر ۔ اُمیت ۔ (3) سیخ ۔ زکتّ ۔ ہاٹّی ۔ **جَزمیں** :(جَز ۔ میں) الّمیں ۔ سَدّکیں مہکمیں ۔ پُرزوریں ۔

جِژّ :(جِژ ۔ ژ) (س گ) بےزار ۔ ہژ ییتگیں ۔ بژّ ۔ بڑّیں ۔ تراپ ۔ (2) (ب گ) زاہ ءُ دُشمان ءِ چہ وَت ءَ دُور کنگ ءِ جِژّ گُشنت ، بزاں چوش مہ بات ۔

جُژّ : (جُژ ۔ ژ) (س گ) سَکّ پیر ۔ جُجّ ۔ جَغز ۔ (2) باز کُنتگی کساں کسانیں یکّ جا رُستگیں دَڑچک ۔ (3) (ن گ) نَژّ یک نَژّ یک ءَ رُستگیں مَچّ ءِ کسانیں گوَنگ ۔ **جُژّ ءُ جَبژّ** : (ن گ)سَکّیں پیریں ءُ کماشیں مرد ۔ (2) گوشت ءِ پچّگ ءِ یا ماں روگن ءِ بژ یجگ ءِ وَہد ءِ توار ۔ پیگ ءِ پچّگ ءِ توار ۔

جِژبژ :(جِژ ۔ بژ) (س گ) بےسِیتّیں حبر ۔ اَنچائیں تراّن ۔

جِژلَغ:(جَ ۔ ژِ ۔ لَگ) (ک گ) بُوہرگ ۔ (2) بانژلگ ۔ زَہر گِرَگ ۔ ہُونژ گرَگ ۔ بیپلگ ۔

جَژن :(جَژ ۔ ن) (ن گ) زِیارت ءِ بہر ۔ خیرات ۔ زِیارت ءُ پیرءُ قلندرانی قبرانی سَرءَ ایر کُتگیں خیرات ۔ جاہین ۔ **جَژنی** : (جَژ ۔ نی) (ن گ) ہما مال یا چیز کہ پہ جَژن ءَ دیگ بیت ۔

جَسّ :(جَس۔س)(ن گ) شاباش دیگ۔آفرین۔(2) بلند۔قدّ۔**جَسّی**:(جَس۔سی)(ن گ) ہما مَردُم کہ آئیءَ رابُودءُ بُودِشت بہ بیت۔(2)(س گ) قدآور۔بُرز۔

جَس :(جَ۔س)(ن گ) سارتیں پُر۔(2) ہَچّ۔اَنچوش کہ خاک ءُ پُر۔جس ءُجَل۔(3) بےمَیار۔بے پَرواہ۔**جَس ءُ ریک** :(ن گ) حاک ءُ پُر۔ہَچّ۔ہَچّی۔

جُسّا :(جُس۔سا)(ن گ) جوُزَگ۔زَہرگ۔(2) باطن ءَ دارَگ۔ بَرداشت کَنگ۔(3) وجُود۔ہاڈّی۔ جَسَد۔اَندام۔

جِست :(جِس۔ت)(ک گ) جِہگ ءِ گوُستگال: آتتک۔ جِہہ اِت۔**جِستگ** :(جِس۔تَگ)(ک گ) جِہگ ءِ گوُستگال۔(2) تتکگ۔**جِستگیں**:(جِس۔تَ۔گیں)(س گ) تتکگیں۔گُڈکتگیں۔ چہ تُرس ءُ بیم ءَ ملک یلہ کُرتگیں۔جِہہ اِتگیں۔لِکّ اِتگیں۔

جُست :(جُس۔ت)(ن گ) پول۔سَوال۔جُست ءُ پُرس۔سوج۔پُرس۔**جُست ءُ پُرس** :(ن گ) حال ءُ اِحوال۔اِحوال گِرَگ۔سوال جواب۔سوال۔ چِکّ ءُ تان۔شوہاز۔ باست ءُ واست۔پٹّ ءُ پول۔ پُرس ءُ پول۔ پول ءُ پُرس۔(2) پکّا کَنگ۔سَر ءُ سوج۔**جُست ءُ پَد** :(ن گ) پٹّ ءُ لوٹ۔گاریں چیزے ءِ شوہاز۔**جُست ءُ پَد کَنگ** :(ک گ) جُست ءُ پُرس کَنگ۔(2) شوہاز کَنگ۔پٹّ ءُ پول کَنگ۔**جُست گال** :(جُس۔ت۔گال) جُست کَنگی۔حَبَر۔جُست۔پول۔**جُست ءِ گِرَگ** :(ک گ) پُرسَگ۔(2) بیر ءِ گِرَگ۔بیر ءِ عِوَض کَنگ۔**جُستی** :(جُس۔تی) ہما کہ گوں جُست ءَ نسبت داریت۔

جِستار :(جِس۔تار) بچار :دِشتار۔

جَسَد:(جَ۔سَد)(ن گ) مادنے۔(2) دَرمانے۔(3) جون۔جان۔بَدَن۔جُسّا۔جِسم۔مَردُم ءِ کُنٹ۔**جَسَدی** :(جَ۔سَ۔دی) ہما کہ گوں جَسَد ءَ نسبت داریت۔

جِیسک :(جِس۔ک)(ن گ) کیِنگ۔کَست۔حَسَد۔**جِیسکی**: (جِس۔کی)(ن گ) کیِنگی۔کَستی۔ہما کہ جِیسک دارانت۔

جَسکَغ :(جَس۔کَگ) بچار : جَکسَگ۔

جَسکوک :(جَس۔کو۔ک) بچار : جَکسوک۔

جَسُول :(جَ۔سُول)(ن گ) ہلمہہ۔اَلگار۔اُرُش۔

جَسکینگ :(جَس۔کے۔نگ) بچار : جَکسینگ۔

جِسم :(جِس۔م)(ن گ) جَسَد۔جِند۔جون۔بدن۔

جَشک:(جَش۔ک)(ن گ) جکش۔زَہرتام۔(2) سُچگ ءُ پیلُشگ۔جُھرڑَغ۔

جُشگ:(جُ۔شگ)(ک گ) آپیں چیزے ءِ آس ءِ سَرءَ کَم کَم لہڑ بُوئگ۔(2) زَہر ءَ دَنتاں دُرشگ۔زَہر ءِ لَرزَگ۔**جُش** :(جُ۔ش)(ف گ) جُشگ ءِ فَرماں گال: بہ جُش۔**جُشِیتگ** :(جُ۔شِ۔تَگ) جُشگ ءِ گوُستگال بزاں جُشگ ءِ کار بُوتگ۔**جُشِتگیں** :(جُ۔شِ۔تَ۔گیں)(س گ) لہڑ داتگیں۔جوش گپتگیں۔(2) جُشگ ءِ گوُستگال۔

جُغُٹّ :(جُ۔غُٹ۔ٹ)(ن گ) تہل۔زَہر۔زَپت۔زَکُون۔

جَغَرد :(جَ۔غَر۔د)(ن گ) ڈاٹ۔(2) سنگیٖ ئیں ڈَگار۔(3) کوٗرءِ نیام ءَ تَرّوکیں آپ۔جَگَرد۔

جَغّز :(جَغ۔غَز)(س گ) جُرنڈ۔پیریں۔جُژّ۔(2) بازلانَدوٗ۔ڈال۔

جُغلو :(جُغ۔لو)(س گ) ہما دوستیں مَردُم کہ مُدام یکّ جاہ ءَ گَردَنت۔(2) جوفہ کَنوک۔

جُغُنڈو :(جُ۔غُن۔ڈُو)(ن گ) چارشاح۔پانچاری۔ہم شون۔

جَغین :(جَ۔غے۔ن)(ن گ) مال ءُ دَلوت ءِ ناڈُراہی ءَ۔ چارَہ۔جَغینو۔

جَغینو :(جَ۔غے۔نو) بچار : جَغین۔

جَفا :(جَ۔فا)(ن گ) زَہمت۔واری۔زَلّ۔(2) وَئیل۔سَکّی۔(3) تاوان باری۔

جَفاکَشّ :(جَ۔فا۔کَش۔ش)(س گ) زَہمت کَشّ۔واری کَشّوک۔**جَفاکَشّی** :(جَ۔فا۔کَش۔شی)(ن گ) زَہمت کَشّوک۔گرانیں ءُ مُشکلیں کار۔**جَفاکَشّیں** :(جَ۔فا۔کَش۔شیں)(س گ) زَہمت کَشّیں۔کاری ئیں۔بودناکیں۔جُہدگَریں۔

جُفت : (جُف ـ ت) (ن گ) بچار : جُپت ۔

جُفتی : (جُف ـ تی) بچار : جُپتی ۔

جُفتیں : (جُف ـ تیں) بچار : جُپتیں ۔

جَک : (جَ ـ ک) (ن گ) شِیشُم ءِ ذاتیں کوہی دَڑ چلپے ۔ (2) کوہی دڑ چلپے کہ دار ءِ سُہر چَک اِنت ۔ پہ تہتگ ءُ مَنجہ ءَ کارمرز بیت ۔

جَکّ : (جَک ـ ک) (ن گ) ٹُوہیں ردی ۔ ردیں کار ءَ کنگ ۔ (2) بے ادبی ۔ جاک ۔ (3) صبر ۔ برداشت ۔ (4) کُلّگ ۔ (5) (ف گ) جَکّگ ءِ فرماں گال: بہ جَکّ ۔ **جَکّ جَنگ** : (جَک ـ ک ـ جَ ـ نگ) (ک گ) ہما کار ءَ کنگ کہ سَکّ بازتاوان بیاریت ۔ رَدی کنگ ۔ نارہ بندیں کار کنگ ۔ (2) مرّ نیں گپّ کنگ ۔ رَدیں گپّ کنگ ۔ (3) بٹاک جنگ ۔ (4) جاک جنگ ۔ **جَکّ ءُ جِیکّ** : (ن گ) کوکار ءُ صلوات ۔ (2) ہورت ءُ آرت ۔ **جَکّ جَکّ** : (جَک ـ ک ـ جَک ـ ک) (س گ) جَکّاں ۔ جَکّا ءُ کوکار ۔ جاک ءُ صلوات ۔ سُر ءُ پُر ۔

جِکّ : (جِک ـ ک) (ن گ) اوشت ۔ مِکّ ۔ بُرز ۔ ترْنگ ۔ لِکّ ۔ (2) دَپ ءِ دیم ءِ مرّ نیں دَنتان ۔ (3) دَست ءِ عصا ءِ زَمین ءَ سَکّ دیگ ۔ دار یا اَنچیں چیز ے ءِ ماں زَمین ءَ سَکّ دیگ ۔ (4) کُنٹگ ۔ خار ۔ زیر ۔ سی ۔ (5) تچک ۔ راست ۔ **جِکّ ءَ جِکّ** : (س گ) راست ءَ راست ۔ تچک ءَ تچک ۔ اوشتوک ۔ میلانک ۔ **جِکّ بُوگ** : (جِک ـ ک ـ بُو ـ نگ) (ک گ) لِکّ یا مِکّ بُوگ ۔ اوشتگ ۔ پاد آہگ ۔ جِکّگ ۔ مِہگ ۔ **جِکّ جَنگ** : (جِک ـ ک ـ جَ ـ نگ) (ک گ) ساہ دارے ءِ یکّ پادے ءِ لنگ بُوگ ءُ شَرّی ءَ زَمین ءَ زور نہ زیرگ ۔ (2) ریش یا ٹپّے ءِ تیرک دیگ ۔ (3) چمّ ءِ تہہ ءَ چیز ے کپگ ءَ پَد چمّ ءِ پیچ ءُ نز بُوگ ءَ تیرک جنگ ۔ (4) تیرک جنگ ۔ (5) دَلوت ءِ ترّاس کنگ ۔ ہز کنگ ۔ **جِکّ دیگ** : (جِک ـ ک ـ دی ـ یگ) (ک گ) سوچن ، شیکّ یا دَرّاجیں از بابے ءَ گوں چیز ے ءِ سر ءَ گون دیگ ۔ تُوسکیں چیز ے ءِ گوں جَنگ ۔ سی دیگ ۔ (2) دَست لٹّ یا عصا ءِ زَمین ءَ جِکّ دیگ ءُ رَوَگ ۔ (3) اوشتگ ۔ جَکّگ ۔ **جِکّ کَنگ** : (جِک ـ ک ـ کَ ـ نگ) (ک گ) مِکّ کنگ ۔ اوشتارینگ ۔ (2) تُوسک سَریں چیز ے ءِ دِگہ چیز ے ءِ تہہ ءَ مان دیگ ۔ **جِکّگ** : (جِک ـ گگ) (ک گ) جِکّ بُوگ ۔

جِکّوک : (جِک ـ کو ـ ک) (ن گ) ہما چیز کہ جِکّ بہ بیت ۔ ہما چیز یا ساہ دار کہ جِکّ اِنت ۔ (2) ہما مَردُم کہ جِکّ جنان ءَ راہ ءَ رَوَت ۔

جِکّی : (جِک ـ کی) (ن گ) تُوسک دَنتان ۔ مرّن دَنتان ۔ (2) جِکّ بُوگ ءِ عمل ۔

جُکّ : (جُک ـ ک) (ف گ) جُکّگ ءِ فرماں گال: بہ جُکّ ۔ (2) اُشتر ءِ جوک ۔ (3) نزّیک ۔ نزّیک بہ بُو ۔ (4) جَہل ۔ جَہل بہ بُو ۔

جُکُتّ : (جُ ـ کُت ـ ت) (س گ) (ن گ) تہل ۔ زَہر ۔ جُکُندر ۔ جُحُتّ ۔ زَکُون ۔ زَکورّ ۔ زَقُّوم ۔ جوْر ۔ (2) زور ۔ ہاٹی ۔

جُکُد : (جُ ـ کُد) (س گ) چوپگ ۔ ژَند ءُ ژُول ۔ مُشت ءُ مکوٹی ۔

جَکسَگ : (جَک ـ سَگ) (ک گ) گوں مرّ نیں توار ے ءَ یکّ جا گہے ءَ لرزگ ۔ زَمین ءُ زُنزرگ ۔ جسکگ ۔ سُرگ ۔ چِنڈگ ۔ جُمبگ ۔ (2) گوں زور ءَ چیز ے ءِ بُن ءَ کپگ ءِ توار ۔ (3) چہ بُن ءَ سُرگ ۔ چہ وتی جاگہ ءَ سُرگ ۔ **جَکسینگ** : (جَک ـ سے ـ نگ) (ک گ) چہ بُن ءَ سُرینگ ۔ چہ وتی جاگہ ءَ سُرینگ ۔ جسکینگ ۔

جَکسوک : (جَک ـ سوک) (ن گ) ہما کہ چہ بُن ءَ بہ سُریت ءُ یلہ بہ بیت ۔ جسکوک ۔

جَکسینتگ : (جَک ـ سین ـ تگ) جکسَگ ءِ گوستگال ۔ (2) جکسینگ ءِ کاربُوتگ ۔ **جَکسینتگیں** : (جَک ـ سین ـ ت ـ گیں) جکسینگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ جکسینگ بُوتگ ۔

جَکش : (جَک ـ ش) (س گ) زہرتام ۔ کلّے زَہرتام ۔ تہل ۔ جشک ۔

جَکّگ : (جَک ـ گگ) (ک گ) جِکّگ ۔ اوشتگ ۔ تاہرغ ۔ تازَرغ ۔ (2) تُرسگ ۔ تُرسینگ ۔ (3) ہما کُلّگ کہ پُپّاں دَرکیت ءُ بلغم ءِ مان بیت ۔ گرّانیں کُلّگ ۔ **جَکّگی** : (جَک ـ کَ ـ گی) جَکّگ ءِ آوَرکی ۔ (2) اوشتگی ۔ مہتل بُوگی ۔

جَکّوک : (جَک ـ کو ـ ک) (ن گ) کُلّوک ۔ ہما کہ جکّیت ۔ (2) اوشتوک ۔ ہما کہ اوشتاتگ ۔

جُلّگ :(جُک۔لّگ) (ک گ) جَہل بُوتَگ۔ (2) نِندَگ۔ زُنڈگ۔ (3) اُشتر ءِ جوک دیَگ۔

جَلَم :(جَ۔لَم) (ن گ) بیمار ءِ نپاد یا تہت۔ بیمار ءِ بستر۔ (2) تہہ زن۔ زخم۔ ٹپّ۔ **جَلَمی** :(جَ۔لَ۔می) (ن گ) نپاد ءَ کپتگیں ناڈُراہ۔ بیمار۔ بستر ءِ سَر ءَ کپوک۔ (2) ٹپّی۔ تہہ زَن۔

جُلُندر :(جُ۔لُن۔دَر) (ن گ) تہل۔ جوَر۔ سَکّ تہل۔ جُلُتّ۔ زکُون۔ زقُّوم۔ جُجُتّ۔ زکُورّ۔

جَلُون :(جَ۔لُو۔ن) (ن گ) کلّ۔ پوشیدہ۔ ہما کہ پدّر نہ انت۔ (2) ریش یا دِگہ ٹپّے ءِ پوشیدہیں ہستی۔

جُلّینگ :(جُک۔لے۔نگ) (ک گ) انچوش کنگ کہ بہ جُلّیت۔ نادینگ۔ جَہل آرگ۔ (2) اُشتر ءِ جوکینگ۔ **جُلّینگی** :(جُک۔لے۔نَ۔گی) (ن گ) جُلّینگ ءِ آوَکی۔ ہما کہ جُلّینگ لوٹیت۔

جُلّیتگ :(جُک۔لِ۔تگ) (ک گ) جَہل بُوتگ۔ زُنڈیتگ۔ (2) اُشتر یا دلوت ءِ جوک داتگ۔ **جُلّیتگیں** :(جُک۔لِ۔تَ۔گیں) (س گ) ہما کہ جُلّیتگ۔ (2) جُلّگ ءِ گوستگال۔

جُلّینتگ :(جُک۔لین۔تگ) جُلّینگ ءِ گوستگال۔ (2) جُلّینگ ءِ کار بُوتگ۔ **جُلّینتگیں** :(جُک۔لین۔تَ۔گی) (س گ) جُلّینگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ جُلّینگ بُوتگ۔

جُگ :(جُ۔گ) (ن گ) پہ لنگار ءُ ارن ءِ دوکائیگر انی سَراں یکّ جاہ کنگ ءِ دڑاجیں دار۔ (2) نَنگار ءِ ہما بہر کہ گو کانی گردِن ءِ انت۔ (3) برابر۔ تچک۔ **جُگ بُوتگ** :(جُگ۔بُو۔تگ) (ک گ) تچک ءِ اوشتگ۔ قطار ءِ اوشتگ۔ (2) جُفت۔ جوڑی۔ دو۔ لوڑ بُوتگ۔ ہموار روَگ۔ (3) یکّ کارے ءَ دومی ءِ ہم کار بُوتگ۔ (4) کاری ءِ دومی رندءَ کنگ۔ **جُگ ءِ بڈّ** :(ن گ) جُگ ءِ ہمے جاگہ کہ شیر یا ساد بستگ۔ (2) ہما گیم کہ ٹکُر ٹکُر کننت ءُ دریا ءَ ریچنت اِش کہ ماہیگ پہ ہمیشانی وَرَگ ءَ بیاینت ءُ جم بہ بنت کہ ماہیگانی گِرَگ آسان بہ بیت۔ (3) مُزد۔ مُزدُوری۔ (4) پہ زمین ءُ مچّاں داشتگیں بچّک ءُ دِہکان ءِ گیشتگیں زرّ یا دِگہ فصل ءِ بہر۔ **جُگ پَتّ** :(جُگ۔پَت۔ت) (س گ) ہواری ءَ۔ یکّیں وَ ہدءَ۔ (2) (ن گ) زرَم ءِ یا کارچ ءِ پوش۔ ڈرَوْ۔ میان۔ (3) دوکائیگر۔ **جُگ دیگ** :(جُگ۔دی۔یَگ) (ک گ) شکست دیَگ۔ پڑ وش دیَگ۔ (2) ببا دیَگ۔

جُگین :(جُ۔گِے۔ن) (س گ) ہما کہ جُگ انت۔ ہما کہ برابر انت۔ (2) تچک۔ راست۔ برابر۔

جَگ :(جَ۔گ) (د) (ن گ) عالم۔ مہلوک۔ تَمَن۔ (2) حیاتی۔ کوہنیں دوَر ءِ باری۔ (3) (د) آپ دان۔

جُگّ :(جُک۔گ) (ن گ) گُجّ۔ کپ۔ (2) جوّ ا۔ **جُگّ بندگ** :(جُک۔گ۔بَن۔دَگ) (ک گ) شیر ءِ گُجّ بندگ۔ دریا ءِ گُجّ بندگ۔ آپ ءِ کپ بندگ۔

جَگّا :(جَک۔گا) (ن گ) کُوکّار۔ واہی۔ گوں بُرزیں توار ءَ گپّ جنگ۔ (2) بازیں کُوکار ءُ واہی۔ صلوات۔ غلغل۔ گیکّاچ۔ آشوپ۔ الگاشی۔ **جَگّا کنگ** :(جَک۔گا۔کَ۔نگ) بد ءُ رد کنگ۔ جَہل جنگ۔ سُبُک کنگ۔ بے عزّت کنگ۔ (2) جک جک۔ غلبِدگ۔ جاک۔

جَگَر :(جَ۔گَر) (ن گ) حون ءُ گوشت ءِ ٹکُّرے کہ ساہ دار ءِ بدن ءِ تہہ ءِ حون جوڑ کنت۔ **جَگَر ءِ آپ بُوتگ** : دِل ریش بُوتگ۔ بے زاری بُوتگ۔ **جَگَر ءِ آپ کنگ** : بےزار کنگ۔ پہری کنگ۔ تُرسینگ۔ **جَگَر ءِ بند** :(ن گ) ہما رگ ءُ ریشگ کہ جگر اِش گوں دِل ءُ پُپّاں بستگ۔ (2) سکّیں دوستیں مَردُم۔ دوستار۔ دوستی۔ دوست ناک۔ **جَگَر ءِ تاپگ**: گوں پاگاسیں ماہیگ ءِ آپ کُتگیں جگر ءِ ٹیل ءَ یکدارانی چِلّ ءِ موش کنگ۔ **جَگَر ءِ تڑسگ** : چہ تُرس ءَ دلاپ بُوتگ۔ شزار بُوتگ۔

جَگَر ریش :(جَ۔گَر۔رِے۔ش) دِل سیاہ۔ بےزار۔ دِل ریش۔ (2) جَگَر ءِ ریش یا ناڈُراہی۔ **جَگَر ءِ سُمب کنگ** : شزار ءُ دردی کنگ۔ پہری کنگ۔ **جَگَرو** :(جَ۔گَ۔رو) (ن گ) جگر ءِ بیماری یے۔ (2) (ن گ) دِل ترَکّ۔ بےزار۔ دِل پٹّ۔ دل سیاہ۔ شزار۔

جَگَروار :(جَ۔گَر۔وار) جگرانی وَروک۔ دِل سیاہ کنوک۔ بےزار کنوک۔ **جَگَرو دیگ** :(جَ۔گَ۔رو۔دی۔یَگ) دِل سیاہ کنگ۔ شزار کنگ۔ بےزار کنگ۔ **جَگَرو کنگ** :(جَ۔گَ۔رو۔کَ۔نگ)

بےزار کنگ۔ دِل سِیاہ کنگ۔ دِل ترّک کنگ۔ تُرسینگ۔ **جگرُ وئی** : (جَ۔گَ۔رُو۔ئی) (ن گ) جگر ءِ ناڈراہی۔ **جگری** : (جَ۔گَ۔ری) (ن گ) چو جگر ءَ۔ جگر ءِ رنگ۔ گُڑاں سُہریں رَنگ۔ جمُو۔ **جگری دوست** : (جَ۔گَ۔ری۔دوس۔ت) (س گ) مِہروانیں دوست۔ نزّیکیں ءُ پُرمِہریں دوست۔

جگِرّ : (جِ۔گِر۔ر) (ف گ) جگِرّگ ءِ فرماں گال: بہ جگِر۔ بِلِکّ۔ (2) جگِرّگ ءِ عمل۔ جگِرَّگ۔ **جگِرّگ** : (جِ۔گِر۔رگ) (ن گ) آپ ءِ ایرچِک ءِ جاہ۔ گوْرم ءِ ہما جاگہ کہ اُودءَ آپ جُہلک کنت ءُ کوْر ءِ تہہ ءَ رِچیت۔ (2) چہ تُرس ءَ تچگ۔ چہ جنگ ءِ پڑ ءَ گردگ۔ بیرہ کنگ۔ لِلگ۔

جُگر : (جُگ۔ر) (ن گ) کوہی دَڑ چکے۔ ساہگ داریں دَڑ چکے کہ تاک ئے پڑاہ ءُ پتن اِنت۔

جگرد : (جَ۔گر۔د) (ن گ) کوْر یا دَریا ءِ ہما جاگہ کہ آپ ایر رِچیت۔ (2) گرداپ۔ آپ ترّ۔ چرّ۔ چرّوک۔ جگردگ۔ ترّوک۔ جغرد۔ **جگردی** : (جَ۔گر۔دی) (ن گ) جگرد ءِ ترّینتگیں یا آپ داتگیں شے۔ (2) آپ ءِ ہما جاگہ کہ جگر دانت، چرّوکی۔

جِگردگ : (جَ۔گر۔دَگ) بچار : جِگرد۔

جگِرد : (جِ۔گِر۔د) واتر۔ بیرہ۔ **جگِرد دیگ** : (جَ۔گَ۔رو۔دی۔یگ) جنگ ءِ تُرس ءَ چہ جنگ ءِ پڑ ءَ جہگ۔ (2) پڑ وش وَرگ۔ بیرہ کنگ۔

جگرکرم : (جَ۔گر۔کِڑ۔م) (ن گ) پَس ءُ بُزانی جگر ءِ ناجوڑی۔

جگَرگ : (جَ۔گَ۔رگ) (ک گ) ہروہد ءَ چیزے ناں چیزے ءِ وَرگ۔

جگری ہام : (جَ۔گَ۔ری۔ہام) (ن گ) پاگاس ءِ ذات ءِ ماہیگے۔

جگَّڑگ : (جَگ۔گَ۔ڑگ) (ک گ) سنگرتگیں آپ ءِ یادِ کہ اَنچیں آپیں چیزے ءِ لُرد کنگ یا ہمے آپ ءِ راگوں تُڑندی ءَ سرءُ چیر یا اے دیم ءُ آدیم سُرینگ۔ جگّڑینگ۔ جُلگُمینگ۔ **جگَّڑینگی** : (جَگ۔گَ۔ڑے۔نَ۔گی) (ن گ) جگّڑگ ءِ آوَکی بزاں جگّڑینگ لوٹیت۔

جگَّڑینتگ : (جَگ۔گَ۔ڑیں۔تگ) (ک گ) جگّڑگ ءِ گوْستگال بزاں جگّڑگ ءِ کار بُوتگ۔ **جگّڑینتگیں** : (جَگ۔گَ۔ڑین۔تَ۔گیں) جگّڑینگ ءِ دیریں گوْستگال۔ (2) ہما کہ جگّڑینگ بُوتگ۔

جگّڑینگ : (جَگ۔گَ۔ڑے۔نگ) بچار : جگّڑگ۔

جگّلگ : (جَگ۔گلگ) (ک گ) جُلگُمینگ۔ ڈامبلِینگ۔ سرءُ چیر کنگ۔ (2) لگتّمال کنگ۔ چیزے ءِ سرءَ یا تہہ ءَ لگتّ ماں لگتّ کنگ۔ (3) چیزے ءِ سرءَ اوشتگ ءُ آئی ءِ سرءَ ٹَپّگ۔ (4) رائینگ۔ ویپت ءُ واب۔

جُگلُّو : (جُگ۔گُ۔لو) (ن گ) ہما دار ءِ دَڑاجیں سر کہ گو کانی جُگ کنگ ءِ وہد ءَ جُگ ءِ کڑکّ ءِ مان ئے کشّنت کہ جُگ ءَ بہ داریت۔ ہوشُم۔ (2) دُرّی کنوک۔ **جُگلُّو بند** : (جُ۔گُ۔لو۔بَن۔د) (ن گ) ہما چِٹّ کہ جُگلُّو ءِ دارءَ گوں ہمائی ءَ بندنت کہ جُگلُّو بہ اوشتیت ءُ دَرمئیت۔ **جُگلّی** : (جُگ۔گُ۔لی) (ن گ) ہما لوپ کہ ننگار ءِ شیرءَ گوں جُگ ءَ ہمگرنچ کنت۔

جُگندر : (جُ۔گن۔دَر) بچار : چُگندر۔

جگُو : (جَ۔گُو) (س گ) بےکِردیں وَت گلا۔ (2) آبدال۔ گنوک۔ ناسرپد۔ (3) مرزن سالیں مَرُدم۔ پیریں مَرُدم۔

جُگّی : (جُگ۔گی) (د) (ن گ) ہما کِس کہ گوں دار ءِ ٹالاں بندوک بہ بیت۔ کُڈّک۔ بونگ۔ ٹپّو۔ جُھگّی۔

جل : (جَ۔ل) (ن گ) جس۔ تپتگیں ءُ گریں ہند۔ گریں پُر۔ سکّیں گرم۔ (2) شُہم ءُ ترّپ۔ جلشک۔ لمبوک۔ جٹ۔ جر۔ گرمی۔ آس ءُ روک۔ تپش۔ **جلاں دیگ** : (جَ۔لاں۔دی۔یگ) (ک گ) سوچگ۔ آس دیگ۔ برباد کنگ۔ **جلاں جنگ** : (جَ۔لاں۔جَ۔نگ) (ک گ) سوچگ۔ آس ءِ مان کنگ۔ **جل جنگ** : (جل۔جَ۔نگ) وسواس کنگ۔ بےتاہیر بُوئگ۔ ہُدوک بُوئگ۔ **جل کنگ** : (جل۔کَ۔نگ) (ک گ) آس ءِ تیز لگّگ۔ سکّ سُچگ۔ پیلّوشگ۔ **جلی** : (جَ۔لی) (ن گ) خاک ءُ گل ءِ ٹھینتگیں ہِیران ءُ رزان کہ آئی ءِ تہہ ءَ آسِن آپ کنگ بیت۔ (2) پُری۔ جسی۔ (3) ہما کہ گوں جل ءَ نسبت داریت۔

جَلّ :(جَل ـ ل) (ن گ) (ف گ) جلَّگ ءِ فَرماں گال: بہ جَلّ ـ (2) ودار ـ اَڈّ ـ (3) سَگّ ـ بَرداشت ـ مَند ـ (4) (س گ) پُجّ ـ پُجّشت ـ تاگت ـ مَدار ـ دزگٹّ ـ (5) چہ پات ءُ بمبوئی ونجی جوڑ کرتگیں دَرپے کہ مید پہ گیم ءِ زندگ دارگ ءِ ہاترءَ کارمرزئے گننت ـ یکّ ماہورے کہ آڑنگہ ءِ ماہیگ ءَ گوں ہمیشی ءَ کشّنت ءُ بُوجیگ ءِ مان کشّنت ـ ماہیگ ءِ گِرَگ ءُ دارگ ءِ دَرپ ـ (6) چوکگ ءَ مچّوکیں پس ـ (7) جنوکیں گوک ءُ وَروکیں لیڑہ ـ (8) پشک ءِ دامُن ـ (9) دانائی پُرّیں پاند ـ جوہان ءِ کشّگ ءِ وہداں قدڑے دان ـ (10) پوش ـ اولانک ـ پوست ـ (11) گلّہ ءِ سَرءَ تنکیّں پوست ـ (12) دَڑ ہمدان ـ (13) بندش ـ پابندی ـ (14) وزن ءِ کَیل یا گچ ـ **جَلّ ءُ جاگہہ** : (ن گ) جاگہہ ـ (2) پیم ـ گیگ ـ **جَلّ دیگ** :(جَل ـ ل ـ دی ـ یگ) رضا دیگ ـ یلہ دیگ ـ (2) بَرداشت کنگ ـ سَگّگ ـ **جَلّ ءِ شان** :(س گ) مَزن شان ـ خُدا ـ خُداوند ـ **جَلّ کنگ** :(جَل ـ ل ـ کَ ـ نگ) (ک گ) سَگّگ ـ بَرداشت کنگ ـ پُجّگ ـ (2) پچّارینگ ـ دیگ ـ **جَلّ ءِ پچ کنگ** : (ک گ) ماہیگ ءِ گِرَگ ءِ جَلّ ءِ دَرپ ءَ پچ کنگ ـ **جَل ءُ مجلّ** : (ن گ) دارءُ مدار ـ ماما نگ ـ مہتل ـ

جُلّ :(جُل ـ ل) (ن گ) ہما گندل کہ حرءُ گوک ءِ سَرءَ دوَردیگ بیت ـ (2) اُشتر یا اَپس یا حرءِ بڈّ ءِ جُلّ کہ توک ءَ پاریز ءِ ٹنگ اِنت ـ اولاک ءِ سَرءِ بیرُم ـ آتر ـ پاریز ـ پالام ـ (3) کونٹ ـ گالی ـ دَری ـ (4) بے پُڑیں گالی ـ (5) خرابیں نِپاد ـ دِرتگیں لیپ ـ (6) مَزن نَسب ـ (7) سَرپوش ـ سُوری کلہہ ـ پردگ ـ سِتر ـ (8) لُڈّگ ـ ہیز وَرگ ـ (9) نِپاد ـ گندل ـ **جُلّ بندگ** :(جُل ـ ل ـ بَن ـ دَگ) (ک گ) سُوری بانورءِ بشانہ ءَ کنگ ـ بانورءِ اندیم کنگ ـ **جُلّ بندی** :(جُل ـ ل ـ بَن ـ دی) (ن گ) نکاح ءِ پیش بانورءِ جُلّ ءَ کنگ ءِ دود ـ بشانہ ءَ کنگ ـ کلہ ءَ کنگ ـ **جُلّ کنگ** :(جُل ـ ل ـ کَ ـ نگ) (ک گ) پوش کنگ ـ سَرپوش بندگ ـ **جُلّک** :(جُل ـ لَک) (ن گ) کسانیں جُلّ ـ (2) ہما کوہنیں جُلّ کہ دِرتگ ـ **جُلّ گنڈ** : (جُل ـ ل ـ گن ـ ڈ) (ن گ) دڑاجیں آہنی سُوچن ءِ کہ پہ جُلّ ءِ دوچگ ءِ کارمرز بیت ـ جُلّ گنڈگ ءِ دَستگی ئیں سُوچن ـ

جَلا :(جَ ـ لا) (ن گ) یاگی ـ سَرکارءُ حاکم ءِ حُکم ءِ ہما نہ منّوک کہ شہرءُ بازاراں یلہ کنت ءُ کوہاں ویل بیت ـ (2) گنوک ـ نہ منّوک ـ زہرگروک ـ **جَلائی** : (جَ ـ لا ـ ئی) (ن گ) یاگی بُونگ ـ دَراں ڈیہہ بُونگ ـ

جُلاب :(جُ ـ لاب) (د) (ن گ) لاپ ءِ ریچوکیں دَرمان ـ

جَلّاب :(جَل ـ لاب) (ن گ) بالی مُرگانی رَم ـ ولَّر ـ جہار ـ چہر ـ سیل ـ (2) عاروسی ءِ ہمے پس کہ پہ عاروس ءِ یا سانگ ءِ خرچ ءَ دیگ بیت ـ کوشوئی ـ جلّابی ـ جَلّبی ـ

جَلّابانی: (جَل ـ لا ـ با ـ نی) بچار :جلبانی ـ

جَلّابی :(جَل ـ لا ـ بی) بچار :جَلّاب ـ

جَلّاد :(جَل ـ لاد) (د) (ن گ) کُشوک ـ پوست ءِ جنوک ـ (2) پاہو دیوک ـ ساہ ءِ کشّوک ـ (3) بےرحم ـ ظالم ـ

جَلّار: (جَل ـ لار) (ن گ) آپ ـ تالاپ ـ آپ ءِ جگرد ـ چُرّوکیں آپ ـ (2) دَریاماہے دوبرءِ جلّار بیت ءُ دوبرءِ جوار بیت ـ جَلّارءِ وہدءَ آپ بیلّ ءِ بزاں دیم ءَ کیت ءُ آلاڑءَ بازریچ ءِ بزاں پُشت ءَ روَت ـ (3) ہما چات کہ چرائی ءَ گوک ءِ سَرءَ آپ کشّگ بیت ـ (4) گرمیں ہند ـ تپتگیں جاگہہ ـ

جَلاک: (جَ ـ لاک) (ن گ) کُرَّگ کہ چہ مات ءِ لاپ ءَ پیداگ بیت، آئی ءِ اَولی لِڈّ ـ (2) مال، دَلوت یا انسان ءِ چُکّ ءِ وَدی بُونگ ءِ یکّ ءُ دوبیل ءِ لِڈّ یا گوت ـ جیکّار ـ (3) سکّ تیزین ءُ سوچوکیں ـ (4) نوک بُوتگیں زہگ ءِ اَولی آپدست ـ (5) نوک وَدی بُوتگیں چُکّ ءِ اَوّلی گیتّ ـ کیل ـ کُلاغو ـ **جلاک جنگ** : (جَ ـ لاک ـ جَ ـ نگ) (ک گ) نوک ودی بُوتگیں زہگ ءِ یا نوک پیداک بُوتگیں ساہدارءِ اولی رندءِ گوت یا لِڈّ ـ

جَلاہگ : (جَل ـ لا ـ ہگ) (ک گ) سادے یا ہمے رنگیں بندے ءِ کشّگ ءُ تُرندکنگ ـ (2) جلّگ ـ پُجّگ ـ

جَلَب :(جَ ـلَب) (ن گ) وا ہگ ـ اُمیت ـ (2) مال ءُ دلوت ـ

جَلّب :(جلْ ـلَب) (ن گ) عاروس ءِ پس ـجَلّبی ـ کوشوئ ـ جلّاب ـ جلّابی ـ(2) مال ءِ پہ بہا کنگ ءِ بَرَگ ـ (3) کوہی بُزانی رَمَگ ـ (4) بہائی اولاک ـ **جَلَب کَشّ** :(جَل ـلَب ـکَش ـش) (س گ) ہماں مَرُدم کہ مال ءِ پڑی ءِ بہا کنگ ءِ بارت ـ **جَلّبی** :(جَل ـلَ ـبی) (ن گ) چُٹ اِتگیں پَس ـ کوشوئ ـ جلّاب ـ جلّابی ـ جلّب ـ

جَلبانی :(جَل ـبا ـنی) (ن گ) اَسپ ءِ یا مادن ءِ تناوہدءِ تاچینگ کہ آدم بہ بارت ءُ ہید بہ بیت ـ (2) تچگ ءِ رَند آرام کنگ ـ سہڑگ ـ (3) دارگ یا منزل کنگ ـ

جَلّر :(جَل ـلَر) (ن گ) بُرز تواری ءِ گپّ ـ کُوکار ءُ صلوات ـ جاک جنَگ ـ

جَلشک :(جَ ـلَش ـک) (ن گ) جرّشک ـ شہمالغ ـ شِروک ـ شہم ـ گِروک ـ دَرپش ـ (2) روژناہی ـ تژپگ ـ تژ پگ ءِ شہم ـ جرّگگ ـ بِلبلگ ـ تژپ ـ زژاب ـ **جَلشکان** :(جَ ـلَش ـکان) (ن گ) تژپناک ـ تژپوک ـ جرّکوّک ـ **جَلشکگ** :(جَ ـلَش ـ کَگ) (ک گ) شہم دیگ ـ تژپگ ـ دَرپشگ ـ بِلبلگ ـ شہما لگ ـ

جَلِک :(جَل ـلِک) (ن گ) چہ دارءِ جوڑ کُرتگیں ہما اَزباب کہ گوں آئی ءِ بند یکّ تاب دیئت ءُ مود، کرپاس یا پشم ریسنت ـ **جَلّک بُوتگ** :(جَ ـلِک ـبُو ـتَگ) لاغر بُوتگ ـ (2) چہ بازیں خدمت ءُ کار ءِ کنگ ءِ سَکّ دم بَرَگ ـ (3) کومپ بُوتگ ـ **جَلّک ءِ پرّگ** :(ن گ) جلّک ءِ چارداری ـ(2) جلّک ءِ چرخ ـ **جَلّک ءِ ترّگ** :(ک گ) چو جلّک ءِ چکّرگ یا چہر وَرگ ـ (2) کار پہ اِشتاپی کنگ ـ جُہد کنگ ـ (3) پدنہ بُودیں ءُ بے آسَریں کار کنگ ـ **جَلِکی** :(جَل ـلِ ـکی) (ن گ) جلِک ءِ ڈول ءِ ـ (2) ہما کہ جلّک ءِ کار ءِ کنت ـ **جَلِکی ترّینگ** :(جَل ـ لِ ـکی ـتَر ـرے ـنگ) شپ ءُ روچ کار بندگ ـ جنجال کنگ ـ

جَلَک :(جَ ـلَک) (س گ) دَربہ دَر ـ یلہ سَر ـ بے وَتی ترّگ ـ

جَلَک جَنَگ :(جَ ـلَک ـجَ ـنَگ) (ک گ) سَرسَر جنَگ ـ دَربہ دَر بُوتگ ـ **جَلَک کَشّ** :(جَ ـلَک ـکَش ـش) (س گ) جُہد کُر ـ (2) یلہ ـ بے وَتی ترّگ ـ بے سَر دَر ـ سَرسَر جنگ ـ بے سَریں چست ءُ ایر ـ

جَلکُم :(جَل ـکُم) (ن گ) سَکّیں گریں جَل کہ آس ءِ ایر ماد بُوتگ ءَ رَند پشت کپیت ـ سَکّیں مَزَنیں آس ـ

جُلکُم :(جُل ـکُم) (ن گ) مَزَنیں شہر ءُ بازار ـ دُوریں ہند ـ جُلگہہ ـ

جُلگمینگ :(جُل ـگُ ـمے ـنگ) (ک گ) جگرّینگ ـ (2) دَژچک ءُ بُن ءِ یا کہ شاح ءِ گرگ ءُ سرینگ ـ (3) مشک ءِ آپ یادگہ چیزے ءِ چُلّکینگ ـ جگّگ ـ جکرّگ ـ

جَل گنڈ :(جَل ـگَن ـڈ) (ن گ) کوہنیں گُد یا پوشاک ـ

جُلگہہ :(جُل ـگہہ) (س گ) (ن گ) مَزَن ـ پڑ اہ ءُ دَژ اج ـ سبز ءُ آبادیں زَمین ـ دَمگ ـ علاقہ ـ ہتب ـ کُوچگ ـ شاہگانیں مَیدان ـ (2) دیوان ـ دیوان جاہ ـ دَربار ـ (3) شان ـ تالان ـ **جُلگہیں** :(جُل ـگَ ـہیں) (س گ) مَزَنیں ـ پڑ اہ ءُ دژ اجیں ـ شاہیگانیں دَمگ ـ

جَلگ :(جَل ـلَگ) (ک گ) پُچگ ـ سَگگ ـ (2) منزل کنگ ـ ماندگ کنگ ـ مدار کنگ ـ ساسار کنگ ـ دارگ ـ ہند ءُ ہنکین کنگ ـ مامانگ بُوتگ ـ (3) کسے ءِ پہ مَیار دارگ ـ (4) کسے ءِ گوَرءِ دارگ ـ مَندگ ـ مَندو ـ مہتل بُوتگ ـ پشت کپگ ـ اڈ کنگ ـ (5) پناہ دیگ ـ پہ باہوٹی زُورگ ـ **جَلگی** :(جَل ـلَ ـگی) (ن گ) پُچگی ـ سَگگی ـ (2) دارگی مہتل بُوتگی ـ مامانگی ـ نِندَگی ـ

جَلّل :(جَل ـلَل) (ن گ) سَکّیں جاک ـ کُوکار ءُ صلوات ـ (2) اَڑ ءُ چب ـ (3) ذِکر ءُ فکر ءِ صوتی صلوات ـ

جَلَندَر :(جَ ـلَن ـدَر) (ن گ) تالاپ ـ ہما زَمین کہ آئی ءِ چیرءِ آپ باز بہ بیت ـ (2) باد پرَنگ ءِ نادُژاہی ـ نادُژاہی یے کہ جگرو دنت، لاپ سَرتلی ءِ آپ زُوریت ءُ باز مَزَن بیت ـ جلندَری ـ زَرد آپ ـ

جَلَندَری :(جَ ـلَن ـدَ ـری) بچار :جلندَر ـ

جلو :(جَ۔لو) (ن گ) سِیرءِ سیج بروکیں لیڑوءِ سَرءَ پُل ءُ گُلانی بَندگ۔(2) مال ءِ ہَما رُمب کہ بہا کنگ ءَ بَرَگ بیت۔

جُلو: (جُ۔لو) (ن گ) پہ جنگ ءَ رُمبگ۔ تچگ۔ تیمچّہ کنگ۔ رُمبگ۔ سَرءَ مان رچِگ۔ اُرُش۔ بیڑ۔ لشکرکشّی۔ دَھک۔ دیم ءَ بُوہگ ءُ زَحم جنگ۔ رویزغ۔ جُلوہ۔

جلوان: (جل۔وان) (ن گ) بورتاچی ءِ نِدارگ۔ بورتاچی۔ (2) وَشّیں نِدارگ۔(2) بورانی دَرارگ۔

جلوانی :(جَل۔وا۔نی) زہیر گے تہرے۔**جلوانی کُردی** :(جَل۔وا۔نی۔کُر۔دی) (ن گ) کُردی زَہیر گے ءِ تہرے۔

جلوٹا: (جَ۔لو۔ٹا) (ن گ) بُوٹگ۔ کسانیں دَرچک۔ کُنَر ءِ کسانیں نوک رودیں دَرچک۔ جلوٹی۔

جَلوٹی :(جَ۔لو۔ٹی) بچار : جلوٹا۔

جُلول: (جُ۔لول) (ن گ) کچگ۔ خارِش۔ بے آرامی۔(2) پونز ءِ جُزگ۔ لمپوشک۔

جُلونٹ :(جُ۔لون۔ٹ) (ن گ) گوانزگ۔(2) چِیکّو۔(3) چِیلک ءِ دوئیں سَراں گوں داراں بَندگ ءُ لونچانیں چِیلک ءِ سَرءَ نِندگ ءُ چِیکّ وَرگ۔ شیکّو۔ شیکّوک۔ ہندول۔ جُونٹ۔(4) کسانیں دُرچک۔

جُلّونٹ :(جُل۔لون۔ٹ) (س گ) چمّ جہل۔ کم شرف۔ بے عِزّت۔ **جُلّونٹ چمّ** :(جُل۔لُون۔چم۔م) (س گ) بے آپ۔ چمّ جہل۔ کم شرف۔ **جُلّونٹ چمّی** :(جُل۔لونٹ۔چم۔می) (ن گ) چمّ جہلی۔ بے آپی۔ بے غیرتی۔ بے حیائی۔

جلوَہ :(جَل۔وَہ) (ن گ) بڑاہ ءِ یا ڈوَل داری ءِ دُرّ وشّم۔ گندگ ءِ دِیدءِ نہ دارگ۔ بڑاہ ءُ زیب ءِ دِیدے۔ بُرّ۔ بڑاہ۔ **جلوَہ دیگ** :(جَل۔وَہ۔دی۔یگ) (ک گ) پیم بُوہگ۔ زیب دیگ۔ زیب دار۔ کرگِز۔ نِما داری۔ پُچ ءُ پوشاک ءِ جلوہ ناکی۔ بڑاہ دیگ۔

جلوَہ ناک :(جَل۔وَہ۔ناک) (س گ) ڈوَل دار۔ بڑاہ دار۔ زیبا۔ زیب دار۔ زیبناک۔ ٹِہل۔ نِمادار۔ **جلوَہ ناکی** :(جَل۔وَہ۔نا۔کی) (ن گ) ڈوَل داری۔ بڑاہ داری۔ زیبائی۔ نُماداری۔ شَرّرَنگی۔ **جلوَہ ناکیں** :(جَل۔وَہ۔نا۔کیں) زیبائیں۔ نُماداریں۔ شَرّرَنگیں۔

جلّی :(جَل۔لی) (ن گ) کونٹ ءِ یا تہہ مَہ تہہ کُرتگیں بزیں ءُ چارکُنڈیگیں ٹُکّرے کہ بان ءِ تہہ ءَ دَرنجگ ءُ گوں سادءَ کشّگ بیت تانکہ نشتگیں مَردُمان ءَ گوات بہ کنت۔ گواتو۔

جِلیب :(جِ۔لی۔ب) (ن گ) دُرّءِ سیم ءِ سَرءِ پتا ہگ۔ گُل پیچ۔

جلّیتگ :(جَل۔لِ۔تگ) جلّگ ءِ گوستگال۔(2) مہتل داشتگ۔(3) پُچّیتگ۔ **جلّیتگیں** :(جَل۔لِ۔تَ۔گیں) جلّگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ جلّگ بُوتگ۔

جلّی جنَغ :(جَل۔لی۔جَ۔نگ) (ک گ) پہ کسے ءِ سہی کنگ ءَ چِہ دُورءَ چادِر ءِ چنڈینگ ءُ اِشارہ دیگ۔

جم :(جَ۔م) (ن گ) جمہہ۔ ہَواری۔ یکّ جا۔ ہَوار۔ مُچّ۔ ہَوار گیتگیں۔ یکّ جاہ کُرتگیں۔ آجُور۔ جُہور۔(2) مَرَن گَڈّگیں نیبگے کہ بَرءَ گلونٹ ءِ قدءَ بنت کہ سُہر بڑمشیں سیاہ رَنگ اِنت۔(3) وہدیکّہ لبز ءِ رندءَ کہ کیت آئی ءِ معناءَ بدل کنت چوکہ دِل: دِل جم۔ سَر: سَرجم۔(4) پیدائش۔(5) تسلّا۔ بیسہ۔ باوَر۔(6) ہوریں مَڈّی۔ شریک داری ئیں ڈگار یا مِلک۔ **جم کنگ** :(جَم۔کَ۔نگ) (ک گ) دارگ۔ مُچّ کنگ۔ برجاہ دارگ۔ یکّ جاہ کنگ۔ ہَوار کنگ۔ گِردءَ آرگ۔ نزّ آرگ۔ جُپینگ۔ جُمپ کنگ۔ **جمہہ** :(جَ۔مہہ) (ن گ) یکجاہ۔ ہور۔ مُچّ۔ جم۔ **جماوَری** :(جَ۔ما۔وَ۔ری) (ن گ) مُچّی۔ یکّ جا گہی۔

جم جتگ :(جَم۔جَ۔تگ) جم جنگ ءِ گوستگال۔(2) یکجاہ کُتگ۔ مُچّ کُتگ۔ **جم جتگیں** :(جَم۔جَ۔ت۔گیں) (س گ) یکّجاہ کُتگیں۔ مُچّ کُتگیں۔ آوَرتگیں۔

جم جنگ :(جَم۔جَ۔نگ) (ک گ) مُچّ کنگ۔ یکّ جاہ کنگ۔ ہَوار کنگ۔ **جم جنگی** :(جَم۔جَ۔نَ۔گی) جم جنگ ءِ آوَ کی۔(2) جم جنگ ءِ کار بُوہگی اِنت یا بیت۔

جمادار :(جَ ۔ما ۔ دا ۔ر) (ن گ) مُزّ ورانی مَستِر ۔(2) اُردی اُ گدہے ۔(3) کارِندہانی مَستِر ۔ کماش ۔ کارگروک ۔ **جماداری** :(جَ ۔ ما ۔ دا ۔ ری) (ن گ) مَستِری ۔ کماش ۔ گزیری ۔

جَمّار :(جم ۔ما ۔ ر) (ن گ) ہستی ءِ سرجمیں وہدءِ کُٹّیتگیں سَر ۔(2) پردا ۔ قیامت ءِ روچ ۔ ابد ۔ ابدی عمر ۔ نُدامی ۔

جَمّاز :(جم ۔ما ۔ ز) (ن گ) سوار ۔ اُشتِر یا اولاک ءِ سوار بُوئنگ ۔ (2) ہما کہ اُشتِر ءِ تیز تاچیت ۔ (3) مہری ءِ رَواج ۔ مہری ءِ رَواج ءُ لُڈّگ ۔ مہری ءِ تیز رَوَگ ۔ **جَمّاز بُوئنگ** :(جم ۔ ماز ۔ بُو ۔ نگ) (ک گ) سوار بُوئنگ ۔ اُشتِر یا اولاک ءِ سوار بُوئنگ ءُ تاچینگ یا رَوَگ ۔ **جَمّاز کنگ** :(جم ۔ماز ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) کسے ءِ اُشتِرءِ سوار کنگ ۔ جَمّاز گ ۔ **جَمّازگ** :(جم ۔ما ۔ زَگ) (ک گ) سَواری ءِ اُشتِر کہ آئی ءِ سَرءَ یکّے جَمّاز بہ بیت ۔ جَمّاز کنگ ۔(2) سواری یا اولاک ۔ **جَمّازگ دِل** :(جم ۔ما ۔ زَگ ۔ دِل) (س گ) شَوقی ۔ ہما مَردُم کہ ہر وہد پاگ ءُ پَڑ کَہہ اِنت ۔ **جَمّازی** :(جم ۔ما ۔ زی) (ن گ) جَمّاز بُوئنگ ۔(2) ہما اُشتِر کہ تیزیں رفتارءَ بہ رَوَت ۔ سَواری ۔

جَمّازَغ :(جم ۔ما ۔ زَغ) (س گ) بے ورد ءُ لنگڑ لاپی ءِ بَستگیں اولاک ۔(2) (ن گ) بےنِگنیں تا پِگ کہ کُتگانی سَرءَ ایر بیت ۔

جُمائت :(جُ ۔ ما ۔ اِت) (ن گ) جُمعہ ءِ روچ ۔ آدینگ ۔ (2) گَلّ ۔ مُچّی ۔ پارٹی ۔

جُمب :(جُم ۔ب) (ف گ) جُمبگ ءِ فرماں گال: بہ جُمب ۔(2) سِرّگ ۔(3) جاہ ءَ دُور بُوئنگ ۔ ٹِکلگ ۔(4) چست ۔ باہند ۔(5) لشکرے ءِ رواں بُوئنگ ۔ رُمبگ ۔(6) چَنڈ ۔ حَرکت ۔ **جُمبان** :(جُم ۔ با ۔ ن) (ج گ) رُمبان ۔ سِرّان ۔ روان ۔ جُنبزان ۔

جَمبَر :(جم ۔ بَر) (ن گ) جُڑ ۔ رگام ۔ جمرّ ۔ اِستین ۔ جِیہر ۔ **جَمبَرانی آزمان ءِ پوشگ** : (ک گ) جَمبَرانی تالان بُوئنگ ۔ جَمبَرانی مان پوشگ ۔ **جَمبَرانی مانپوشگ** :(جم ۔بَ ۔را ۔ نی ۔ مان ۔ پو ۔ شگ) (ک گ) آزمان ءِ جَمبَرانی اَنچو پوشگ کہ آزمان گِندگ مہ بیت ۔

جَمبَر ءِ بُرّگ : (ک گ) جَمبَرانی رَوَگ ءُ گار بُوئنگ ۔ **جَمبَر ءِ بَندَگ** :(ک گ) جُڑ ءِ بندگ ۔ **جَمبَر ءِ بُن ءِ بزبُوئنگ** :(ک گ) ہر نیمگ ءَ مانپوشتگیں ءُ مَرَنیں جَمبَر ۔ **جَمبَر ءِ پاد آہگ** :(ک گ) جَمبَر ءِ بندگ ءُ اِستین کشگ ۔ **جَمبَر ءِ رُدگ** :(ک گ) جَمبَر ءِ پر بندگ ءُ آزمان ءِ مانپوشگ ۔ **جَمبَر ءِ سَمبَرَگ** :(ک گ) جَمبَر ءِ چست بُوئنگ ۔ بُرز بُوئنگ ۔ جَمبَر ءِ آزمان ءِ مانپوشگ ۔ **جَمبَر ءِ عام شہر بُوئنگ** :(ک گ) جَمبَر ءِ مانپوشگ ۔ جَمبَر ءِ ہم دَست بُوئنگ ۔ ہر نیمگ ءَ جَمبَر بُوئنگ یا جَمبَر ءِ گوارَگ ۔ **جَمبَر ءِ گَذراشگ** :(ک گ) جَمبَر ءِ گرَانیں گرنَدگ ۔ **جَمبَری** :(جم ۔بَ ۔ری) (ن گ) جَمبَرانی مان شانگ ۔ چو جَمبَر ءَ ۔ جُڑی ۔

جُمبَر :(جُم ۔ بَر) (ن گ) بز بزءِ رُستگ ءُ چست بُوتگیں دَہل یا دِگہ ہمے رَنگیں چیز ۔(2) گیڑیں دَڑ چِک ءُ کاہ ۔ بازیں دَڑ چِک ۔

جُمبُر :(جُم ۔ بُر) (ن گ) بزیں دیوان ۔ بازیں مُچّی ۔(2) رُمب ۔

جُمبِش :(جُم ۔بِش) جُنبِش ۔

جُمبِشت :(جُم ۔بِش ۔ت) بچار : جُنبِشت ۔

جُمبَغ :(جُم ۔بَغ) بچار :جُمبگ ۔

جُمبگ :(جُم ۔ بگ) (ک گ) گرَانیں چیزے ءِ سُرگ یا چنڈگ ۔ رُمبگ ۔ جسلگ ۔ رَوَگ ۔ جُنزگ ۔ جُنبگ ۔ جُمبَغ ۔(2) یکّ پارَگی ءِ چست بُوئنگ ۔(3) زَہر کنّگی پاد آہگ ۔ باہند کنگ ۔ (4) تاہرگ ۔ اوشتگ ۔ مدار کنگ ۔(5) جُنز ۔ جُنبِش ۔ **جُمبگی** : (جُم ۔بَ ۔گی) جُمبگ ءِ آوَرکی ۔(2) پاد آہگی ۔ سُرگی ۔ چست بُوئگی ۔ رَہادَگ بُوئگی ۔ جُنزگی ۔

جُمبُلاس :(جُم ۔ بُ ۔لاس) (ن گ) جُمبُلاسک ۔ آسے کہ آئی ءِ بڑانز بُرز ءُ روک ءَ بازبیت ۔ جمجلائی ۔ جمبُوریں آس ۔ سکّیں مَرَنیں آس ۔ جمبُور ۔

جُمبُلاسک :(جُم ۔بُ ۔لاس ۔ک) بچار :جُمبُلاس ۔

جمبُور :(جَم ۔ بُور) (س گ) ہما آس کہ بڑانزءِ بُرز بہ بیت ۔ جُمبُلاس ۔ **جمبُوری** :(جَم ۔ بُو ۔ ری) (ن گ) جَپ جَپیں آس ۔

آس ءِ مَرَ نی ۔ **جَمبُوریں آس** :(جَم ۔ بُو ۔ ریں ۔ آس) (س گ) جمبلاسیں آس ۔سکّیں مَرَ نیں آس ۔ جَپ جَپیں آس ۔ جُمبُلا س ۔

جُمبوک :(جُم ۔ بو ۔ ک) (ن گ) ھما چیز کہ جُمبیت ۔ لرزوک ۔ سُروک ۔

جَمبوگ :(جَم ۔ بو ۔ گ) (ن گ) دینبوگ ۔ دائی ۔ چُکّ پیدا کی ءِ کارءِ بلدیں بلّک ۔ بلّک ۔ جنبوگ ۔

جَمبول :(جَم ۔ بو ۔ ل) (ن گ) بُوجِیگ ءِ دَورءِ بُرز ترین ءُ گیشّ اِتگیں بُلّ کہ ٹبر ءِ دَور پدا گوں ھمائی کُبل کنگ ءُ لِکّ کنگ بیت ۔

جُنبَہہ :(جُن ۔ بَہہ) (ن گ) جُنبز ۔ باھند ۔ اِنزار ۔

جَمبیا :(جَم ۔ بِ ۔ یا) (ن گ) ژَنبیا ۔ خنجر ۔ دو دپیں دَژا جیں کارچ ۔ سَکار ۔

جُمبیت :(جُم ۔ بی ت) جُمبگ ءِ آوَ کی ۔ (2) جُمبگ ءِ کار بیت ۔

جُمبیتگ :(جُم ۔ بِ ۔ تگ) جُمبگ ءِ گوستگال ۔ رہادگ بُوتگ ۔ جُنبزیتگ ۔ چِست بُوتگ ۔ پاد آتکگ ۔ **جُمبیتگیں** :(جُم ۔ بِ ۔ تَ ۔ گیں) جُمبگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ھما کہ جُمبیتگ ۔

جُمبینگ:(جُم ۔ بے ۔ نگ) (ک گ) چَنڈ ینگ ۔ سُرینگ ۔ رمبینگ ۔ لوہارگ ۔ **جُمبینگی** :(جُم ۔ بے ۔ نَ ۔ گی) جُمبینگ ءِ آوَ کی ۔ (2) سُرینگی ۔ جُنبزینگی ۔ رُمبینگی ۔

جُمپ :(جُم ۔ پ) (ن گ) بازمُچ کُتگیں ۔ دِکّ ۔ کوت ۔ (2) کوپ ۔ بُرزیں جاگہہ ۔ ڈیمبر ۔ مُچّ ۔ دُپّ ۔ ڈُمپ ۔ ڈِپر ۔ ڈِکّ ۔ زِیلگ ۔ بُٹّ ۔ تَلّ ۔ ٹُمپگ ۔ بُٹگ ۔ (3) کٹوپار ۔ **جُمپ سَر** :(جُم ۔ پ ۔ سَر) (س گ) بُرزگ ءِ سَر ۔ ڈمپگے ءِ سَر ۔ **جُمپ کَنگ** :(جُم ۔ پ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) یکّ جاگہہ کنگ ۔ مُچّ کنگ ۔ جَم کنگ ۔ **جُمپیں** :(جُم ۔ پیں) (س گ) ھما کہ جُمپ بُوتگ ۔ (2) بُرزیں ۔ حاکوتیں ۔ ڈُمپگیں ۔

جُمپگ :(جُم ۔ پگ) (ن گ) جُمپگیں زَمین ۔ ٹُمپگ ۔ بُرزگیں زَمین ۔ بُرزگ ۔ ڈمپگ ۔ بُرز بُوتگ ۔ بُرزیں جاگہہ ۔ بینٹ ۔ حاکوٹ ۔

جَمجلائی :(جَم ۔ جَ ۔ لا ۔ ئی) (ن گ) جُمبلا س ۔ جَمبُوریں آس ۔ جَمبُور ۔ (2) چِست ءُ اِیر ۔

جَمَّر :(جَم ۔ مَر) بچار : جمبر ۔

جُمُّر :(جُم ۔ مُر) (ن گ) ڈُہل ءُ دما لگ جَنگ ۔ چاپ ءُ ناچ ۔ نازینگ ۔

جَم شیر :(جَم ۔ شے ۔ ر) (س گ) راج ءِ بہا دُر ۔ نہ ٹُرس ۔ دِلیر ۔

جُمعہ :(جُ ۔ مہ) (د) (ن گ) ہندوستانی زبانانی ہفتگ ءِ ششمی روچ ۔ (2) عربی زبان ءِ ہفتگ ءِ ہفتمی روچ ۔ (3) جُمائِت ۔ آدینگ ۔ (4) بلوچی ہفتگ ءِ ششمی روچ ۔

جَمک :(جَم ۔ ک) (ن گ) جَمَل ۔ دَژ چِک ءِ ھما بہر یا حَدّ کہ چہ اُوداں دِگہ شاحے دَرکیت ءِ جتا روَت ۔ ھما دَژ چِک یا دار کہ بُن ءِ یکّے ءِ سَر ءِ دو جاہ ءِ بیت ۔ دو جمکیں شاح یا دار ۔ (2) ھما ہندءِ کہ دو کوہ ءِ نیام ءِ دو چُرّ یا شیپ ھوار بنت ۔ (3) شَمک ۔ شَملگ ۔ (4) ھما دار یا دَژ چِک ءِ شاح کہ دو شاح ءِ بہ بیت یا جمک ئے پِر بہ بیت ۔ **جَمکو** :(جَم ۔ کو) (ن گ) چو جمک ءَ ۔ دو شاحیں دار ۔ دو جمکیں دار ۔

جَمَنگ :(جَ ۔ مَنگ) (ک گ) مُچ بُوتگ ۔ یکّ جا بُوتگ ۔ بدگ ۔ نڑ آہگ ۔ ھور بُوتگ ۔ پیدا ک بُوتگ ۔

جَمَل :(جَ ۔ مَل) (س گ) ھما دو مُچّ کہ چہ بُن ءَ یکّ اَنت بلے بُرزءَ جتا بنت ۔ چُوک ۔ (2) ہر دَژ چکے ءِ ھما بہر کہ بُن ءَ یکّ اِنت بلے سَرءَ دو بُوتگ ۔ **جَمَلگ** :(جَ ۔ مَ ۔ لگ) (س گ) دو چیز کہ چو جمک ءَ بُن اِش یکّ اِنت بلے بُرزءَ جتا اَنت جملگیں مَچّ یا دَژ چِک ۔ (2) سَر شَم ۔ **جَمَلگیں** :(جَ ۔ مَ ۔ لَ ۔ گیں) ھما کہ جَمَلگ انت ۔ دو شاحیں ۔

جُملہ :(جُم ۔ لَہ) (د) (ن گ) تیوگیں گالوار ۔ (2) تیوگ ۔ تمام ۔ (3) رِدءُ بند دا تگیں لبزانی لڑ ۔ (4) مردم ۔ اُولس ۔ بازیں مردم ۔

جَمُو :(جَم ۔ مُو) (ن گ) جگری رَنگ ۔ گَڑ اں سُہریں رَنگ ۔ (2) جم ءِ رَنگ ۔

جَمہُور :(جَم ۔ ہُور) (عَ) (ن گ) عوام ۔ اولس ۔ مہلوک ۔ راج ۔ قوم ۔ **جَمہُورِیَت** :(جَم ۔ ہُو ۔ رِی ۔ یت) (عَ) (ن گ) راج حاکمی ۔ راج مَستری ۔ اولس واجہی ۔

جمِ واجہہ : (جَم۔وا۔جہہ) (ن گ) بہرومَند۔راج ءِ یا ٹکّر ءِ زمین ءِ ڈگارءِ بہرومَند یا شَریدار۔**جمِ واجہی** : (جَم۔وا۔جَ۔ہی) (ن گ) گوں اے دِگراں شَریداری۔ گوں راج ءِ مَرْدُماں راجی زَمین ءُ ڈگاراں بہرومَندی۔

جَمینگ : (جَ۔مے۔نگ) (ک گ) یکجاہ کنگ۔مُچّ کنگ۔ **جَمینگی** : (جَ۔مے۔نَ۔گی) جَمینگ ءِ آوَ کی۔(2) مُچّ کنگی۔ہوار کنگی۔یکجاہ کنگی۔

جَمینتگ : (جَ۔مین۔تگ) جَمینگ ءِ گوستگال۔(2) جَمینگ ءِ کار بُوتگ۔ **جَمینتگیں** : (جَ۔مین۔تَ۔گیں) جَمینگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ جَمینگ بُوتگ۔(3) مُچّ کُتگیں۔یکجاہ کُتگیں۔ہوار کُتگیں۔

جِنّ : (جِن۔ن) (ن گ) مسلمانانی یا بازیں دِگہ مذہبانی رُوءَ ہما مخلوق کہ تاں آوت مَہ لوٹیت گندگ نہ بیت۔(2) اَ گول۔بلاہ۔دیہہ۔بھو۔جِنسار۔سِرّ۔شَکل۔ساہگ۔سَبَب۔(3) بدشکل۔ بے بَڑاہ۔

جِنّ آپ : (جِن۔ن۔آپ) (ن گ) گول۔گولا پگ۔اَ گول آپ۔آپ ریپ۔شیطان آپ۔فریب۔**جِنّ ءِ گنداکو** : (س گ) گوَشنت کہ گنداکو ءِ ہما جاگہہ ءَ کہ دُوت دینت جِنّ چہ آ جاگہہ ءَ تچیت۔(2) اَزلی دُژمن۔بدواہ۔(3) ناوَشّی۔جِنّ ءُ اِسپنتان۔**جِنّ ءُ اِسپنتان** : (ن گ) چہ یَکّے اے دِگرءَ دُورءُ گستا۔جِنّ ءُ گنداکو۔نہ ٹھگ۔**جِنّ ءِ جِنس** : (ن گ) جِنّ ءُ ہمائی وَڑیں مخلوق۔ہما مہلوک کہ گندگ نہ بنت۔(2) جِنّ ءُ بنی آدم۔**جِنّ کَش** : (جِن۔ن۔کَش۔ش) (ن گ) ہما بکّ یا مُلّا کہ جِنّ درکنت۔گوَش انت کہ جِن جنین یا مردین ءَ گیپت یا گوں تَرّ اِیت ءُ آ کس ءَ ہَنُوش ءُ گنوک کنت یا بے وتیں کار یا حبَر پرمائیت۔گوں ہنچیں کس ءَ گوں کپتگیں جِنّ ءَ درکنوک یا جِنّ ءَ تاچینوکیں بکّ یا مُلّا۔**جِنّی** : (جِن۔نی) (ن گ) اِسراری۔ساہگی۔سَببی۔شِکلی۔جِنّ ءِ جتگیں مَرْدُم۔ہما کہ جِنّ ءَ گپتگ۔جِنشوڑی۔حِسابی۔شانپولی۔**جِنّی کول** : (جِن۔نی۔کول) لُوڑ۔

جَنّ : (جَن۔ن) (ن گ) عاروس ءِ مُچّی۔عاروس ءِ روچ ءِ مُچّی کہ زامامات ءَ پہ عاروس ءِ بَرَگ ءَ آئی ءِ سَرءُ جاناں شودنت۔

جَن : (جَ ن) (ف گ) جنگ ءِ فرماں گال: بہ جَن۔(2) (ن گ) زَن۔جنین۔ہما جنین کہ مردے ءِ نکاح ءَ اِنت۔لوگی۔لوگ بانک۔سَرجاہ۔زال۔زائیفگ۔(3) پہ لبز اں گیشی یے کہ آہاں سَرجم کنت ءُ آوانی بزاناں بدلینیت چوکہ: زَخم، زَخم جن۔تیر: تیر جن۔چَنگ: چَنگ جن۔**جَن ءُ بَر** : (ن گ) لُٹّ ءُ پُل۔پہ زوربَرَگ۔جَن ءُ وَر۔**جَن گرَگ** : (جَن۔گَ۔رَگ) (ک گ) مردین ءَ گوں جنینے ءَ سُور کنگ۔**جَن ءُ مَردی** : (ن گ) عارُوسی۔جنین ءُ مردین ءِ سُور ءُ سانگ۔(2) جن ءُ مرد ءِ وپت ءُ واب۔**جَن ءُ وَر** : (س گ) مڑ ءُ جَنگ۔(2) لُٹّ ءُ پُل۔جَن ءُ بَر۔

جَن مُرید : (جَن۔مُ۔ری۔د) (س گ) ہما مرد کہ زال ءِ ہر رَوا ءُ ناروائیں گپّاں پہ زیریت۔زن مُرید۔(2) جَن ءِ فرمان بَردار۔**جَن مُریدی** : (جَن۔مُ۔ری۔دی) جَن ءِ فرماں برداری۔**جَن مُریدیں** : (جَن۔مُ۔ری۔ریں) ہما کہ جَن ءِ مُرید اِنت۔ہما کہ زال ءِ حبرءَ نا حبر نہ بیت۔

جُنا بَند : (جُ۔نا۔بَن۔د) (ن گ) زین ءِ پُشتی نیمگ۔

جَنازہ : (جَ۔نا۔زہ) (ن گ) ہما مُچّی ءِ مسلمانانی مذہبی دود کہ مُردَگ ءِ کل کنگ ءَ ءُ ساری کنگ بیت۔(2) لاش۔میّت۔**جَنازہ دِیگ** : (ک گ) مُرتگیں مردم ءِ کلّ کنگ ءِ درگت ءَ پرائی ءِ ارواہ ءَ چہ حداءَ خیر کنگ۔

جِنّاس : (جِنّ۔آس) (س گ) بدرُوح۔خبیث۔پلیت۔(2) بد رَنگ۔بدشکل۔جِنّ۔(3) (ن گ) مَیدان ءُ پٹّاں سِیاہیں شپانی مِر مِرانکیں ءُ گِندءُ مہ گِندیں آس۔

جَناوَر : (جَ۔ نا۔وَر) (ن گ) رَستر۔جانور۔ناہار۔جون وار۔حون وار۔ جاناوَر۔(2) ساہ دار۔دابہ۔ بے زبان۔(3) ڈالا۔مَزَن۔کُراڑا۔**جَناوَریں** : (جَ۔نا۔وَ۔ریں) (س گ) رَستریں۔ناہاریں۔جون واریں۔(2) مَزَنیں۔بلاہیں۔

جَنائینتگ : (جَ۔نا۔ئیں۔تگ) (ک گ) ہما کہ چہ دگرے ءِ دست ءَ لٹّ دیائینتگ۔(2) ہما مادگیں مال یا دلوت کہ آئی ءَ را

سانڈئے پر کُتگ ءُ وہر دیاںٔینتگ ۔ **جناںٔینتگیں** :(جَ ۔ نا ۔ ئین ۔ ت ۔ گیں) (س گ) جناںٔینگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ جناںٔینتگ ۔ لٹّ دیاںٔینتگ ۔ لٹّ داتگیں ۔ (2) ہما مادَگیں دلوت یا مال کہ نر یا سانڈ ءَ رائینتگ ۔

جناںٔینگ :(جَ ۔ نا ۔ ئے ۔ نگ) (ک گ) مادَگیں مال ءُ دَلوت ءِ گوں نر ءَ جُتک کناںٔینگ ۔ رائینگ ۔ (2) یکّے ءِ دِگرے ءِ دَست ءَ لٹّ دیاںٔینگ ۔ **جناںٔینگی** :(جَ ۔ نا ۔ ئے ۔ نَ ۔ گی) جناںٔینگ ءِ آوَکی ۔ (2) ہما کہ جناںٔینگ لوٹیت ۔

جُنب :(جُن ۔ ب) (ن گ) چنڈ ۔ جُنزِگ ۔ اے دیم آدیم بُوئگ ۔ بےقرار ۔ جُمب ۔ (2) بُنگاہ ۔ تلاپ ۔ آپ ءِ مَزَنیں کنڈ ۔

جُنُب :(جُ ۔ نُب) (عَ) (ن گ) وپت ءُ واب ءَ رَند ءِ یا واب ءَ بُوتگیں وپت ءُ واب ءِ ناپاکی ۔ (2) مردین ءُ جنین ءِ وپت ءُ واب کنگ ءُ جان نہ شودگ ۔ (3) ناپاک ۔ شیطان ءِ ریپینگ ۔ شیطانی ۔ **جُنُبی** :(جُ ۔ نُ ۔ بی) شیطانی ۔ واب ءَ گوں کسے ءَ وپت ءُ واب کنگ ۔

جُنبِش :(جُن ۔ بِش) (ن گ) سُرگ ۔ حرکت ۔ ڈاہ ءُ شور ۔ زُر مبشت ۔ جُنز ۔ جُنبشت ۔ جُنبگ ۔

جُنبِشت :(جُن ۔ بِش ۔ ت) بچار : جُنبش ۔

جنبغ :(جن ۔ بَغ) (ک گ) پہ وام ءُ گِرَگ ءَ تاں وہدے ءَ ودار کنگ ۔

جُنبگ : (جُن ۔ بَگ) بچار : جُمبگ ۔

جنبوگ :(جَن ۔ بو ۔ گ) بچار : جمبوگ ۔

جنت : (جَن ۔ ت) (ک گ) جنگ ءِ آیوکی بزاں آ جنگ ءِ کار ءَ کنت ۔ لَٹّ دنت ۔

جنّت :(جَن ۔ نَت) (عَ) (ن گ) مسلمانانی مذہب ءِ رُوءَ خُدا ءِ اَڈّ داتگیں ہما پُرشانیں ءُ وش زندیں جاگہ ءِ ماڑی کہ مَرگ ءَ رَند پارسائیں مردُمانی نصیب ءِ بیت ۔ بہشت ۔ گُل باگ ۔ **جنّتی** :(جَن ۔ نَ ۔ تی) (ن گ) بہشتی ۔ جنّت ءِ جاہ مِنند ۔

جِنتر :(جِن ۔ تر) (ن گ) آ جتگیں ہما گِردیں ءُ پٹنیں دو سِنگ کہ چہ ایشان دان دُرشگ بیت ۔ ہَش ۔ دان ءِ دُرشوکیں اَسباب کہ جَہل ءُ بڑز ءِ دوشک یا دو تاہ بنت ۔ داں دُروش ۔ (2) آچوپک ۔ **جِنتر ءِ ایر گیجگ** :(ن گ) جِنتر ءِ دان ءِ دُرشگ ۔ دان دُرشگ ءِ بِنا کنگ ۔ **جِنتر ءِ پُڑ** : (ن گ) جِنتر ءِ دومی ئیمگ ۔ (2) جِنتر ءِ تاہ ۔ **جِنتر ءِ جوئینگ** :(ک گ) جِنتر ءِ دُرشگ ۔ جِنتر ءِ دُرشگ ءِ بنا کنگ ۔ (ن گ) جِنتر ءِ کرّ ءُ گوَر کہ گوں گَل ءُ حاکاں دونگ بیت ۔ **جِنتر ءِ گر** :(ن گ) جِنتر ءِ ہما سَر بر ءُ ٹُنگ کہ دان مان کنگ بیت ۔ **جِنتری** :(جِن ۔ تِ ۔ ری) (ن گ) ہما کہ گوں جِنتر ءِ نسبت داریت ۔ (2) ہما کہ جِنتر ءِ بُن انت یا جِنتر ءِ دان ءِ دژشگ ءِ انت ۔

جُنج : (جُن ۔ ج) (ن گ) وہد ۔ بیل ۔ یکّ وہد ءِ نَن ۔

جنجاشک : (جَن ۔ جاش ۔ ک) (س گ) تیز ۔ تِگّا ۔ سُجاک ۔

جنجال :(جَن ۔ جال) (ن گ) اڑ ۔ بدیں جاوَر ۔ وَیل ۔ خوَاری ۔ وبال ۔ گِپچال ۔ گزا ۔ قضا ۔ رُلّ ۔ زَحمت ۔ عَذاب ۔ خوَار ۔ دَر پہ دَر ۔ دَرد ءِ سَر ۔ ڈُکّ ۔ چٹّی ۔ چٹہ ۔ ہلاک ۔ سَکّی ءُ سُوری ۔ قہر ۔ جیڑہ ۔ جوپہ ۔ جوکُم ۔ سَکّی ۔ آفت ۔ اڑام ۔ اڑاند ۔ اڑنگ ۔ بلا ءُ بد ۔ بلاہ ۔ تاباں ۔ تاوان ۔

جنجالیں :(جَن ۔ جا ۔ لیں) (س گ) گپچالیں ۔ گزانیں ۔ مُشکلیں ۔

جِنجِشک :(جِن ۔ جِش ۔ ک) (ن گ) بِنجِشک ۔ جِنگ ۔ دُرُوچک وڑیں مُرگے ۔ (2) ہما کہ پہ ہر کار ءَ لچّیت ۔ لیزگ ۔ **جِن جِشکی** : (جِن ۔ جِش ۔ کی) (ن گ) لچّوک ۔ لیزگ ۔

جنچُکت : (جَن ۔ چُ ۔ کُت) (ن گ) بدکاریں جنین ۔ قحبگ ۔ (2) ہما مرد کہ آئی ءِ زال قحبگے ۔

جِند :(جِن ۔ د) (پ گ) وَت ۔ وتی ذات ۔ (2) زندگیں جون ۔ داریں دم ۔ بالاد ۔ داریں سَر ۔ (3) (ن گ) زِرد ۔ وجود ۔ ہستی ۔ **جِند ءَ سَر گوزگ** : مَرگ ءِ پَرواہ نہ کنگ ۔ سَر ءِ پرواہ نہ کنگ ۔

جندر : (جَنذ ۔ ر) (ن گ) واڑہ ءِ گرد کاری ءِ اَسباب ۔

جندرا :(جَند ۔ را) (د) (ن گ) قُفل ۔ کُبل ۔ کلف ۔

جندَرہ :(جَن ۔ دَ ۔ رہ) (ن گ) آپ ءِ کلگل ۔ (2) چہ چاہ ءَ آپ در کنگ ءِ کلگل ۔

جندری : (جَن ۔ د ۔ ری) (د) (ن گ) دَپ ءِ سَچّہیں دَنتان ۔ (2) کِسب کارانی ہما رَنگی کہ داراں رَنگ دیئنت ءُ ڈوَل دار کنئنت ۔

جَنڈ :(جَن۔ڈ)(س گ) کوہن۔سڑ اِتگ۔(2) چُکّ ءِ سَرءِ پُٹ کہ دانی سا ہگ مہ بنت۔(3) (ن گ) چُکّ ءِ پیداک بُونگ ءَ داں آئیءِ سَرءِ اوَلی سا ہگ ءِ سَرءِ پُٹ۔(4) پہ پیر یا بُزرگ ءِ پیراہی یا قول کُتگیں پُٹ یا گلالک۔(5) چِلّ ءُ لیگاریں مُود۔جھنڈ۔مَڑ نیں ءُ لیگاریں مُود۔پُٹ۔مُود۔تُژگ۔نہ رَستگیں مُود۔داشتگیں مُود۔**جَنڈیں** :(جَن۔ڈیں)(س گ) کوہنیں۔سڑ یتگیں۔(2) لیگاریں۔چِلّیں۔

جَنڈ ساہی :(جَن۔ڈ۔سا۔ہی)(ن گ) پیدائش ءَ ءُ رند گونڈیں زَہگ ءِ سَرءِ مُوداں پیر یا بُزرگ ءِ دَربارءِ حدّیرہ ءَ یا گوراسا ہگ ءِ دود۔

جُنڈ :(جُن۔ڈ)(ن گ) نااِنصافی۔ناحقّی۔فریب۔ریپ۔

جَنڈو :(جَن۔ڈو)(ن گ) بُوژا۔بُوژ۔بُونژ۔بُونژاں بانژ۔بُونژو۔جنڈی۔ہما کہ مُودئے دَراج اَنت۔

جَنڈی :(جَن۔ڈی) بچار: جنڈو۔

جُنبز :(جُن۔ز)(ن گ) زُرمبشت۔جُہد۔جُنبش۔جُنبگ۔حَرکت۔رفتار۔سُرءُ پُر۔(2)(ف گ) جُنزءِگ ءِ فرماں گال: پہ جُنبز۔(3) پند۔چال۔(4) تیمچّہ۔(5) سماہ۔**جُنزَگ** :(جُن۔زَگ)(ک گ) رَوگ۔رَہادَگ بُونگ۔سَرگِرَگ۔سُرَگ۔رہ کپگ۔پیش کپگ۔راہ گِرَگ۔بیڑگ۔ٹِکّ۔ٹِلّگ۔جُمبگ۔جُنب۔سماہ کنگ۔گام گیج ژُورگ۔دیم ءَ رَوگ۔رفتار۔حَرکت۔دیم ءَ آ ہگ۔

جنژسار :(جَن۔ژ۔سار)(ن گ) ڈِیل۔بالاد۔دُزوشُم۔رَنگ۔دژسان۔

جِنس :(جِن۔س)(ن گ) فَصل۔دان۔(2) دان ءُ گلّہ یا آئی ءِ بَدَل۔(3) نمونگ۔قسم۔ڈَول۔پیم۔(4) مَردُم۔بنی آدم۔

جِنسار :(جِن۔سار)(ن گ) جِنّ۔ہما کہ چہ جِنّ ءِ اِنت۔جِنّ ءِ قوم۔

جِنشوَڑی :(جِن۔ش۔وَ۔ڑی)(ن گ) ہما مَردُم کہ جِنّاں گپتگ۔ہما کہ جِنّ گون اِنت ئے۔شانپولی۔جِنّی۔

جَنسار :(جَن۔سار)(س گ) سینگار۔پلگار۔

جِنِکّ :(جِ۔نِک۔ک)(ن گ) جَنین چُکّ۔دُتگ۔دُختر۔عاروس نہ کُرتگیں جنِکّ۔**جِنِکّو** :(جِ۔نِک۔کو)(ن گ) گونڈیں جِنِکّ۔**جِنِکّی** :(جِ۔نِک۔کی)(ن گ) جَنین زَہگی۔(2) زالبُول ءِ عاروس ءِ پیش ءِ وہد۔**جِنِکّیں** :(جِ۔نِک۔کیں) چو جِنِکّ ءَ۔

جَنگ :(جَ۔نگ)(ک گ) کسے ءَ پہ لَٹّ، مُشت یا گوں دِگہ چیزے چو پگ۔دَرروپگ۔چو پگ۔کُٹّگ۔ریپگ۔سٹّ دیگ۔شاپگ۔دِہمال۔شت دیگ۔شت کنگ۔کُشگ۔لٹّ دیگ۔لٹّ ءُ شاپ۔چک پڑ وش کنگ۔لگتّ دیگ۔ہترَ۔ہترکشّگ۔ہترمال۔جاہوڑگ۔ٹپّگ۔ٹیپگ۔(2) سہرءُ سہت ءِ اڑ کنگ۔سُہرے اڈّ دیگ۔**جَنگی** :(جَ۔نَ۔گی)(ن گ) ہما کہ جَنگی انت۔کُٹّگی۔(2) کُشگی۔

جِنگ :(جِ۔گ)(ن گ) جنجشک۔جِنگل۔کسانیں بالی مُرگے۔

جَنگ :(جَن۔گ)(ن گ) مِڑگ۔مِڑ۔جَنگ ءُ چوپ۔فساد۔کُشت ءُ کوش۔کنّو۔گزا۔روہو۔چوپ۔فتنہ۔داوا۔لام۔مِڑاند۔مِڑائی۔مِڑ ءُ کُڑ۔مُقابِل۔مُہیم۔مِڑ ءُ داوا۔جدَل۔جیڑہ۔پیکار۔(2) وڑ۔پیم۔ڈَول۔(3) سہت ءُ زیورانی بُرّ، تراش ءُ اڈّ کنگ ءِ وڑ ءُ پیم۔**جَنگانی باجَن** :(جَن۔گا۔نی۔با۔جَن)(س گ) مُشکلیں کارانی آسان کنگ ءَ چہ دُزستاں گیشتر جُہد کنوک ءُ دیمتر بُوئگیں جنین۔شیرزال۔**جَنگ ءِ ایر کپگ** :(ک گ) جَنگ کنگ۔پہ جَنگ ءُ مِڑ ءَ انگیر کنگ۔**جَنگ آوَر** :(جَن۔گ۔آ۔وَر)(س گ) نہ ترس۔دِلاوَر۔(2) ہما کہ جَنگ پیداک کنت ءُ مخلوق ءَ گوں یکّے دِگرءَ میڑینیت۔فِتنہ باز۔**جَنگ آوَریں** :(جَن۔گ۔آ۔وَ۔ریں)(س گ) دلاوریں۔نترسیں۔(2) پلینڈیں۔فتنہ سازیں۔کلپیں۔

جَنگ باز :(جَن۔گ۔باز)(س گ) ٹوپ چین۔ٹیسہ۔(2) جنگول۔شِدّت۔لڑاک۔(3) اڑ ءُ کُڑ کنوک۔پلینڈ۔فتنہ باز۔**جَنگ بازیں** :(جَن۔گ۔با۔زیں)(س گ) نترسیں۔دلاوریں۔بہادریں۔(2) فتنہ سازیں۔پلینڈیں۔**جَنگ ءِ پاد آہگ** :(ک گ) پہ جَنگ ءُ چوپ ءِ چست بُونگ۔پہ جَنگ ءِ تیاری کنگ۔پہ کسے ءِ جَنگ ءَ

چِست بُوئگ ۔ پہ مڑگ ءَ لانچگ ۔ جَنگ ءَ تیار بُوئگ ۔ پہ داوا ءُ مڑ ءَ چِست بُوئگ ۔ **جَنگ ءِ پاد آہگ** :(ک گ) فتنہ ءُ فساد وَدی بُوئگ ۔ جَنگ ءُ مڑ ءِ بنا بُوئگ ۔ **جَنگ ءِ پاد کنگ** :(ک گ) پِلینڈی کنگ ۔ میڑینگ ۔ اَنچِش کنگ کہ جَنگ ءُ فساد پیداک بہ بیت ۔
جَنگ ءِ پاد کنگ :(ک گ) وَتی ہمراہاں پہ جَنگ ءَ چِست کنگ ۔ پہ جَنگ ءَ ساڑی کنگ ۔ جَنگ ءِ سکین دیگ ۔ **جَنگ ءِ پڑّینگ** :(ک گ) دو مَردُم یا دو ٹکّ ءِ میانجی ءَ جَنگ پاد کنگ ۔ جَنگ ءِ بندات کنگ ۔ (2) اَنچِش کنگ کہ کسے جنگے ءِ آماچ بہ بیت ۔ **جَنگ ءِ پِڑ** :(ن گ) جَنگ ءِ مَیدان ۔ جَنگ جاہ ۔ **جَنگ ءِ جار** :(ن گ) پہ جَنگ ءَ جار پڑّینگ ۔ جَنگ ءِ واہی ۔ ہکّل ۔ ڈاہ ۔ **جَنگ جاہ** :(جَن ۔ گ ۔ جاہ) (ن گ) جَنگ ءِ مَیدان ۔ جَنگ ءِ جاگہ ۔ (2) ہما مَیدان ءُ پَٹّ کہ اُود ءَ لشکر پہ جَنگ ءَ دیم پہ دیم بَنت ۔ جَنگ ءِ پِڑ ۔ **جَنگ جو**:(جَن ۔ گ ۔ جو)(س گ) مِڑوک ۔ جَنگ کنوک ۔ بَہادُر ۔ جنگول ۔ پیکاری ۔ **جَنگ دیگ** :(جَن ۔ گ ۔ دی ۔ یگ)(ک گ) جَنگ ءَ بنا کنگ ۔ جَنگ کنگ ۔ **جَنگ ءِ روہوال روگ** :(ک گ) جَنگ ءِ تاواناں رَوگ ۔ جَنگ ءِ دَئیناں رَوگ ۔ **جَنگ ءَ لانچگ** :(ک گ) جَنگ ءَ تیار بُوئگ ۔ **جَنگو** :(جَن ۔ گو)(س گ) جنگول ۔ بَہادُر ۔ مِڑوک ۔ دِلاوَر ۔ **جَنگ ءُ جَدَل** :(ن گ) مِڑائی ۔ فتنہ ۔ جَنگ ءُ چوپ ۔ کُشت ءُ کوش ۔ جیڑہ ۔ **جَنگ ءُ جیڑہ**:(ن گ) جَنگ ءُ چوپ ۔ کُشت ءُ کوش ۔ جَنگ ءُ مِڑ ۔ **جَنگ ءُ چوپ** :(ن گ) جَنگ ءُ داوا ۔ مِڑگ ۔ جَنگ ۔ چُپیت ءُ چوپ ۔ جَنگ ءُ جیڑہ ۔ کُشت ءُ کوش ۔ مِڑ ءُ کائی ۔ شِدّت ۔ **جَنگی** :(جَن ۔ گی)(ن گ) ہما کہ گوں جَنگ ءُ مِڑ ءَ نِسبت داریت ۔ جَنگ کنوک ۔ جنگول ۔ شاہسوار ۔ (2) پہ جَنگ ءَ تیار ۔ پیکاری ۔ داوائی ۔ فراری ۔

جُنگ :(جُن ۔ گ)(ن گ) لونڈو ۔ (2) چوٹ دپ ۔ (3) جونگ ۔

جِنگاشک:(جِن ۔ گاش ۔ ک) بِچار : کانگاشک ۔

جنگرہ :(جنگ ۔ رہ) بِچار : جنگول ۔

جِنگُل :(جِن ۔ گُل) بِچار : جِنگ ۔

جَنگَل :(جَن ۔ گَل)(ن گ) ہما پَٹّ ءُ مَیدان کہ اُود ءَ دَرَچک ءُ دار باز بیت ۔ لد ۔ بیدہ ۔ بیلو ۔ گیابان ۔ گیاوان ۔ گیابان ۔ (2) ویرانیں ہند ۔ اَبیتکیں جاگہ ۔ بَرّ ۔ گرِیشگ ۔ **جَنگَل ءُ گیابان** :(ن گ) مَیدان ۔ پَٹّ ءُ جَنگَل ۔ **جَنگَلی** :(جَن ۔ گَ ۔ لی)(ن گ) ہما کہ گوں جَنگَل ءِ نِسبت داریت ۔ بَرّ ءُ بیدِ ہی ۔ صحرائی ۔ بِرّ ۔ (2) ناسَرپد ءُ ناپوہیں مَردُم ۔ اَگول ۔ بَہوش ۔ وَکشی ۔

جَنگَلی کَر پاس :(جَن ۔ گَ ۔ لی ۔ کَر ۔ پاس)(ن گ) کَرپاسو ۔ دَلوت ءِ وَرگی بہار کاہے ۔

جَنگَلی مَلائک :(جَن ۔ گَ ۔ لی ۔ مَ ۔ لا ۔ ئِک) بِچار : پیپلستان ۔

جَنگول :(جَن ۔ گول)(س گ) جَنگ کنوک ۔ سَرمچار ۔ بَہادُر ۔ مِڑوک ۔ جَنگ جو ۔ جَنگی ۔ داواگِر ۔ نہ تُرس ۔ جَنگو ۔ جَنگ باز ۔ فراری ۔ لڑاک ۔

جَنوَری :(جَن ۔ وَ ۔ ری)(اِنگر)(ن گ) عیسائی سال ءِ اَوَلی ماہ ۔

جَنوزام :(جَ ۔ نو ۔ زا ۔ م)(ن گ) سِیاہ سَر ۔ رَنّ ۔ سِیاہ پوش ۔ جنوزان ۔ (2) ہما جَنین کہ آئی ءِ مرد بیران بُوتگ یا ہما جَنین کہ مرد ءَ آئی ءِ سُہن داتگ اَنت ۔ **جَنوزامی** :(جَ ۔ نو ۔ زا ۔ می)(ن گ) بَلوچی زَہیر گے ءِ تہرے ۔ (2) جَنین ءِ بے جودی ۔ بے مردی ۔ **جَنوزائیں** :(جَ ۔ نو ۔ زا ۔ ئیں) ہما زال کہ جنوزام انت ۔

جَنوزان :(جَ ۔ نو ۔ زا ۔ ن) بِچار : جنوزام ۔

جَنوک :(جَ ۔ نوک)(ن گ) ہما کہ جَنت ۔ (2) وَروکیں کَرمے کہ گُدان وارت ۔ وَروک ۔ (3) رَمیز ۔ **جَنوکیں** :(جَ ۔ نو ۔ کیں) ہما کہ جَنت ۔

جَنین:(جَ ۔ نے ۔ ن)(ن گ) زال ۔ لوگ بانُک ۔ جَن ۔ لوگی ۔ زائیفگ ۔ زَن ۔ (2) لَجّ ۔ جَنیادَم ۔ نیاڑی ۔ نیاڑیکو ۔ (3) جَنین زَہگ ۔ (4) بالغیں زال ۔ **جَنینانی نام ءَ گِرَگ** : زالانی نام ءِ سوگند وَرَگ ۔ قول کنگ ۔ کارے ءِ کنگ یا نہ کنگ ءِ بارو ءَ زالانی پِلّہ ءِ سوگند ۔ (2) جَنینانی بد گوشگ یا آہان ءِ زاہ ءُ زَرکتّ کنگ ۔ **جَنیادَم** :

(جَن ۔یا۔دَم) (ن گ) جَنین ۔جَنین آدم ۔ زالبُول ۔ نیاڑی ۔ سِیاہ سَر ۔**جَنین چُکّ** :(جَ ۔نے ۔ن ۔چُک ۔ک) (ن گ) ہَما جِنِکّ کہ سُور نہَ کُتگ ۔ اَوَل جیگ ۔ نیاڑی ۔ (2) سِیاہ سَر ۔جَنین زَہگ ۔ **جَنین ءِ کَپَگ** : (ک گ) جَنین ءِ چُکّ ءِ سَرءَ دُژراہ بُوئگ ۔جَنین ءِ چُکّ ءُ مات بُوئگ ۔**جَنینو** :(جَ ۔نے ۔نو) (س گ) جَنین تب ۔ ہَما مردین کہ جَنینی تب داریت ۔نریں مردین ۔زالو ۔**جَنینی** :(جَ ۔نی ۔نی) (ن گ) جَنین ءِ ماہواری ۔ (2) ہَما چیز کہ گوں جنین ءَ نِسبَت داریت ۔

جَنین زَہگ :(جَ ۔نے ۔ن ۔زَہ ۔گ) بِچار : جَنین چُکّ ۔

جَنین آدَم :(جَ ۔نے ۔ن ۔آ ۔دَم) بِچار : جَنیا دَم ۔

جَۏ :(جَ ۔ۏ) (ن گ) دانے ۔دَہلے ۔ (2) (س گ) کُمَکّ ۔ زری ۔ ذَرّگ ۔کمّ ۔کسان ۔**جَۏ کُٹّ** :(جَۏ ۔کُٹ ۔ٹ) (س گ) جَۏ ءِ چو پَگ ءُ ڈَ لگ ڈَ لگ کنگ ۔ڈَ لگ چوپ ۔

جُو :(جُ ۔و) (ن گ) آپ ءِ جُو ۔چہ کوَراں کَشّ اِتگیں آپ ءِ راہ کہ ڈَگاراں سَر بِیت ۔ چَر ۔ نالی ۔ جُوتار ۔ (2) آپ ءِ راہ ۔ (3) کَہن ءِ آپ ءِ راہ ۔آپ ءِ گاڑ ۔**جُو پَد** :(جُو ۔پَد) (ن گ) کَلَمیر ۔آپ ءِ نالی ۔آپ ءِ راہ ۔**جُوتار** :(جُو ۔تار) (ن گ) جُو ۔کَسانیں جُو ۔(2) ہَما چِیز کہ چو جُو ءِ آپ ءَ جاری بہ بِیت ۔ (3) آپ ءَ پُرّی ۔**جُو دِرّ** :(جُو ۔دِر ۔ر) (ن گ) (س گ) چہ جُو پَد ءَ جُہل تِر ۔آپ ءِ جُہلیں چَری ۔چَر ۔کَلَمیر ۔تگار ۔**جُومال** :(جُو ۔مال) (ن گ) جو ءِ آپ ءِ حیال داری کنوک ۔جُو ءِ پانوک ۔

جُوّا :(جُو ۔ وا) (د) (ن گ) شَرط ۔ شرط بَندَگ ۔ کُمار ۔ (2) جُگ ۔ (3) بھیڈی ۔**جُوّائی** :(جُو ۔وا ۔ئی) (ن گ) جُوّا بازی ۔ (2) جُوّا جَنگ ءِ کار ۔

جُوّا گِر :(جُو ۔وا ۔گِر) بِچار : جُوّا باز ۔

جُوّا باز :(جُو ۔ وا ۔ باز) (ن گ) جُوّا گِر ۔ہَمائی ءَ کہ جُوّا ءِ عادت پِر ۔**جُوّا بازی** :(جُو ۔وا ۔با ۔زی) (ن گ) جُوّ آئی ءِ عادت ءُ ہیل ۔ (2) جُوّ آئی ۔

جَواب :(جَ ۔وا ۔ب) (ن گ) پَسّو ۔جُست ءِ پَسّو ۔ہَما گپّ کہ چہ یَکّے ءِ جُست ءِ پسّو ءَ گۏشگ بِیت ۔ولدی ۔ورندی ۔**جَواب تَرّینگ** : (جَ ۔واب ۔تَر ۔رے ۔نَگ) (ک گ) پَسّو دیگ ۔جواب دیگ ۔

جَواب دار : (جَ ۔واب ۔دا ۔ر) (س گ) ذِمّہ وار ۔ ذِمّہ زُور ۔ دَزّزُور ۔ بدل ۔**جَواب دیگ** :(جَ ۔واب ۔دی ۔یَگ) (ک گ) پسّہ دیگ ۔ (2) ناں کَنگ ۔ نا ۔ نہَ مَنَّگ ۔ (3) جوابی ۔ صوت ءُ نازینکاں جواب دیوک ۔**جَواب دیگی** :(جَ ۔واب ۔دی ۔یہَ ۔گی) جواب دیگ ءِ آوَ کی ۔ (2) جواب دیگی انت ۔**جَواب کَنگ** :(جَ ۔واب ۔کَ ۔نَگ) (ک گ) نہَ دیگ ۔ (2) پُشت ءَ کَشَّگ ۔ پہَ زور دِگرے ءِ مال ءَ گوں وَت ءَ دارَگ ۔**جَواب کَنگی** :(جَ ۔واب ۔کَ ۔نَ ۔گی) جَواب کَنگ ءِ آوَ کی ۔ (2) نہَ دیگی ۔**جَوابی** :(جَ ۔ وا ۔ بی) (ن گ) صوت یا نازینکاں پَسّو دیوک ۔جواب دیوک ۔کَسَری ۔ (2) جواب بُوَک ۔ (3) جواب دیگ ۔

جَواب دِہ : (جَ ۔واب ۔دِہ) (س گ) زامِن ۔ اُگدہ زُور ۔ دست زُور ۔ ذمہ وار ۔**جَواب دِہی** :(جَ ۔واب ۔دِ ۔ہی) (ن گ) جواب ءِ لوٹگ ۔پَسّۏ گیری ۔

جَوار :(جَ ۔وار) (ن گ) زُرت ۔ (2) دَریا ءِ آپ ءِ ہَما وَہد کہ بِیل ءُ آلاڑ ءَ کَم تِر بِیت ۔

جَوازَت :(جَ ۔وا ۔زَت) (ن گ) وس ءُ واک ۔دَست رس ۔زور ءِ رَسَگ ۔ (2) قُدرت ۔وَسّ ۔طاقت ۔واک ۔گُشاد ۔پُنجّ ۔جوازہ ۔

جَوازَہ :(جَ ۔وا ۔زَہ) بِچار : جوازت ۔

جَوال :(جَ ۔وال) (ن گ) گۏالگ ۔چہ مُود ءَ رِستگیں دانی دَرپ ۔

جَوان : (جَ ۔وان) (ن گ) وَرناہ ۔جۏان سال ۔پیغلہ ۔ بالغ ۔ زژنگ ۔گَبرُو ۔**جَوانی** :(جَ ۔ وا ۔ نی) (ن گ) وَرناہی ۔ وَرناہ بُوئگ ءِ وہد ۔ بالغی ۔**جَوانیں** :(جَ ۔وا ۔نیں) (س گ) جۏانسالیں ۔ وَرناہیں ۔بالغیں ۔

جَواں مَرد : (جۏ ۔اں ۔مَرد) (س گ) بہادر ۔ دلیر ۔ مڑاہ دار ۔ زِژنگ ۔**جَواں مَردی** : (جۏ ۔اں ۔ مَر ۔دی) (ن گ) زِژنگی ۔ سرنتابی ۔مڑاہ داری ۔ بہادری ۔

جۆان :(جۆ۔آں)(ن گ) شرّ۔گچین۔نیکّ۔زَبر۔عجب۔کاری۔ چوَتار۔دِل کشّ۔سم۔ٹھل۔وَشّ۔جوڑ۔جوہردار۔اَصیل۔
جُۆانی :(جُۆا۔نی)(ن گ) گہتری۔نیکی۔مدت۔کُمکّ۔ شرّی۔خُوبی۔وفا۔خیر۔**جُۆانیں** :(جُۆا۔نے۔ں)(س گ) شرّیں۔وشّیں۔زَبریں۔
جۆان دار :(جۆ۔آں۔دار)(ن گ) گلّہ ءِکِشار ءُ ردوم ءِ دَرگت ءَ گلّہ ءِ دار ءُ مُہر ءُ پرواک بُوتگ کہ فَصل ءِ شرّیں ثمرہ یا بر ءِ نشانی اِنت۔
جُۆانسال :(جُۆ۔آں۔سا۔ل)(ن گ) وَرناہ۔(2)(س گ) شرّیں سال۔(3) ہما مَرد ُم کہ چہ آئی ءِ پیدا ک بُوتگ ءَ جۆانیں سالے بہ بیت۔(4) ہماں سال کہ ہَور باز گۆاریت۔
جُۆاں ناہ :(جُۆ۔آں۔ناہ)(ن گ) مچّ ءِ یکّ قسمے۔
جۆاہر :(جَ۔وا۔ہر)(عَ)(ن گ) گوہرَ قیمتی۔
جُوب :(جُو۔ب)(س گ) بے گانگ۔نادُرست۔ناپچّاروک۔
جَوپ :(جَو۔پ)(ن گ) تہہ۔اَصل۔توک۔لاپ۔باطن۔(2) بُود۔کرد۔وڑ۔توان۔جُوہَو۔
جوپا:(جو۔پا)(ن گ) لالچ۔ناروائیں کٹّ۔حِرص۔مَڈّی نژّارگ ءِ کار۔جوفہ۔مال ءُ زَرّ ءِ مچّ کنگ ءِ وڑّت یا ہوَسّ۔جوپت۔جوفغ۔تماہ۔حِرص ءِ تچگ۔لبّ۔
جوپاگ:(جو۔پاگ)(ن گ) گلّہ ءُ جَۆ ءِ فَصل ءِ رون ءُ موش ءِ وہد۔(2) بہارگاہ ءُ ہامین ءِ دَرمیانی موسم۔
جوپت :(جو۔پت) بچار :جوپا۔
جوپہ :(جو۔پہ)(ن گ) جنجال۔ویل۔مُشکُل۔(2) ہرس۔لالچ۔تماہ۔**جوپہی** :(جو۔پَ۔ہی)(ن گ) جوفہ۔مال ءِ مچّ کنگ ءِ حِرص ءُ ہوَسّ۔پہ زَرّ ءُ مال ءِ ہُدوک۔چُوہی۔حارص۔حِرصی۔لالچی۔
جُوتگ :(جُو۔تگ)(س گ) لافو۔وَرَگ ءِ ہوَسّ۔جُودگ۔لاپُو۔لاپک۔
جُوٹگ:(جُو۔ٹگ)(ک گ) گوک ءِ جُک کنگ۔گاٹغ۔گاٹگ۔

جُوٹی :(جُو۔ٹی)(ن گ) میش ءِ چین ءِ وہد۔(2) جمّر ءِ کسانیں ٹُکرے۔
جُوجُرک :(جُو۔جُ۔رُک)(ن گ) نُکّ ءِ تہہ ءِ لونچانیں گوشت۔گوُنڈیں زبان یا زُبانُک۔**جُوجُرک بندگ** :(جُو۔جُ۔رُک۔بَن۔دَگ)(ک گ) ریشے یادِگہ اَندامے ءِ سَر ءَ گیشیں گوشت ءِ رُدگ۔
جوجُرو :(جو۔جُ۔رو)(س گ) چہ سَردی ءِ تیخّ ءِ سَبب ءَ لرزگ۔
جُوجُک :(جُو۔جُک)(ن گ) لولک۔کِرم۔
جُوجُّک :(جُوج۔جُک)(ن گ) جیجّک۔کسانیں گوُر یا گودان۔(2) گوُر یا گودان ءِ سَر۔جُوجُو۔(3) شیشلگ۔(4) مار۔زُوم یادِگہ زَہرناکیں لُولک۔
جُوجُو:(جُو۔جُو)(ن گ) لولک۔کِرم۔(2) جنّ۔پَری۔(3) گودان ءِ سَر۔جُوجُک۔جیجّک۔
جُوخُرّ :(جُو۔خُر۔ر)(ن گ) مَرَن دپیں کنڈ۔شابیت۔(2)(س گ) پڑ اہ ءُ شاہگان۔
جُود:(جُو۔د)(س گ) ہُبّ۔دِل ءِ لوٹ۔پہ وَرگی شے ءَ بے وسیں ہُبّ۔(2) جاہ منند۔موجود۔ہست۔(3) پانِگ۔نِندگ ءُ نَہ رَوَگ۔**جُود بُوتگ** :(جُو۔د۔بُو۔تگ)(ک گ) نِندگ ءُ نَہ سُرگ۔پانگ بُوتگ۔**جُودی** :(جُو۔دی)(ن گ) ہما کہ گوں جُود ءَ نِسبت داریت۔(2) پہ وڑ دءَ باز ہُدوکیں مَردُم۔لاپی۔
جود:(جو۔د)(ن گ) مَرد۔جَنین ءِ مرد۔لوگ واجہ۔سالونک۔صاحب۔
جَۆدان :(جَۆ۔دان)(ن گ) مُرگانی چینگ دان۔سِنگوٹ۔
جُودَری :(جُو۔دَ۔ری)(ن گ) وس ءُ واسدانی۔وس ءُ واک۔زور ءُ تۆان۔دست رس۔قُدْرَ۔وَس۔بَسات۔(2) جُہد۔کوشِست۔
جُودَری جَنگ :(جو۔دَ۔ری۔جَ۔نگ)(ک گ) وتی حدّ ءُ قُدْر ءِ کوشِست۔(2) جُہد کنگ۔سَرجَنگ۔سُر ءُ پُر کنگ۔
جُودَگ :(جُو۔دَگ) بچار :جُوتگ۔

جَوَر :(جَ ۔وَر) (ن گ) زہریں بُوٹگے کہ پُلّ ئے بازڈول دار اِنت ۔ ایش پہ ریش ءِ علاج ءِ ہاترءَ کارمرز بیت ۔(2) (س گ) نہ وَشّ ۔تہل ۔ زہر ۔ جلُت ۔ زکّور ۔ زکّون ۔ زقّوم ۔ جُلُندر ۔ قاتل ۔ ویہہ ۔ کُچّل ۔ **جَوَر کنگ** :(جَوَر ۔کَ ۔نَگ) (ک گ) وَرگ بلے پہ زہر ءُ کُشّت یا پہ شِگان گوشگ بیت ۔ دَرد ءِ لاپ کنگ ۔ پہ ناوشّی یکّے ءَ گوشگ کہ وَرگ بہ وَر ۔(2) دَپ ءِ حبر ءِ پچ گرگ ۔ حبرءِ دَپ ءِ تہہ ءَ پڑ وشگ ۔ **جَوَری** :(جَوَ ۔ری) (ن گ) زہری ۔ نہ وشّی ۔ تہلی ۔ زپتی ۔ کُچّلی ۔ **جَوَریں** :(جَوَ ۔ریں) (س گ) زہریں ۔ نہ وشّیں ۔ تہلیں ۔ زپتیں ۔ کُچّلیں ۔

جَوَر جَواب :(جَوَر ۔جَ ۔واب) (س گ) ہما مَرُدم کہ جُست ءِ گپّانی پسّو دیگ ءِ ہچ مہتل نہ بیت ۔ ہما کہ آئی ءِ گپّ چو جَوَر ءِ تہل اَنت کہ اشکنوک ءِ تورینَنت ۔ اَبید دِگہ تُرس ءُ بیم ئے ہر گپّ ءِ پسّو ءَ دیم پہ دیم ءَ دیوک ۔(2) بے ریا ۔ بے پَرواہ ۔ بہادُر ۔ نہ تُرس ۔ راست گُشّ ۔ **جَوَر جَوابی** :(جَوَر ۔جَ ۔وا ۔بی) دیم گُشّی ۔ راست گُشّی ۔ **جَوَر جَوابیں** :(جَ ۔وَر ۔جَ ۔وا ۔بیں) بے ریائیں ۔ بے پَروائیں ۔ نہ تُرسیں ۔ راست گوشیں ۔

جُور :(جُو ۔ر) (ن گ) وڑ ۔ ڈول ۔ رَنگ ۔ قسم ۔(2) سہی ۔ سَرپد ۔ بے شکّ ۔ سوہو ۔(3) (س گ) پچّ ۔ جم ۔

جَوَرَکّ :(جَوَ ۔رَک ۔ک) (س گ) نگہوان ۔ جان ءِ رَکّینوک ۔

جوڑ :(جو ۔ڑ) (س گ) وَشّ ۔ دُزاہ ۔ دُزاہ جان ۔ رَکّ ۔ جوان ۔ برڑھ ۔(2) (ن گ) اُشترءِ لُنٹ ءُ دَپ ءِ بُرزی ءُ جہلی گوشت ۔(3) لُنٹ ۔(4) مَرُدم ءُ ساہ دارانی دَست ءُ پادانی بند ۔ ہنّام ۔(5) مٹّ ۔ بدل ۔ ثانی ۔ جوڑَہ ۔ جوڑَو ۔(6) اَڈّ ۔ ٹہینگ ۔(د) روتینک ۔ لاپ ءِ روتینک ۔ **جوڑ ءُ بَڑ** : جان دُزاہ ۔ سلامت ۔ **جوڑ بُونگ** :(جوڑ ۔ بُو ۔نَگ) (ک گ) شرّ بُونگ ۔ دُزاہ بُونگ ۔ وَشّ بُونگ ۔(2) اَڈّ بُونگ ۔ جرید گ بُونگ ۔(3) نادُزاہی ءُ ناسلامتی ءِ شارا ہگ ۔ **جوڑ دیگ**:(جوڑ ۔دی ۔یَگ) (ک گ) دو چیز ءِ سَرءَ یکّ جاہ ہَوار دیگ ۔ یکّ چیز ے ءِ پڑشتگیں سَران یکّ جاہ ہَوار کنگ ۔ لہم دیگ ۔ ہنّام دیگ ۔ یکّ جاہ کنگ ۔ ٹہینگ ۔ شرّ کنگ ۔ اَڈّ کنگ ۔ **جوڑِشت** :

(جوڑ ۔اِش ۔ت) اَڈّ کنگ ءِ وڑ ءُ پیم ۔(2) ہستی ۔ مانگ ۔(3) بنیاد ۔ **جوڑ کنگ** :(جوڑ ۔کَ ۔نگ) (ک گ) بَرابَر کنگ ۔ ٹہینگ ۔ اَڈّ دیگ ۔ سازگ ۔ ساچگ ۔ سازینگ ۔

جوَڑَ :(جَ ۔وَڑ) (ن گ) ترّان ۔ گوں وَت حبر کنگ ۔ بے سَریں ترّان ۔(2) پریشانی ۔ سوَڑگ ۔ **جوَڑَگ** :(جَ ۔وَ ۔ڑَگ) (ک گ) پڑَگ ۔ بے وتیں ترّان کنگ ۔ گوں وَت حبر کنگ ۔ واب ءَ بے رِد ءُ بَندیں گپّ جنگ ۔ رپٹگ ۔ لبجگ ۔ پلگوشگ ۔ کُپّگ ۔ کوڑغ ۔ منّ ءُ بُلّ کنگ ۔ وڑی وڑی کنگ ۔ **جوَڑوک** :(جَ ۔وَ ۔ڑوک) (ن گ) ہما کہ بے وتیں ترّان کنت ۔ رپٹّوک ۔ لبحوک ۔ وگال ۔

جوَڑل :(جَوَ ۔ڑَل) (س گ) دَراژ ۔(2) گرِ یواسک ۔

جُوڑُو :(جُو ۔ڑُو) (ن گ) جُٹّ ۔ پیریں ڈاچی ۔

جوڑَو :(جو ۔ڑَو) (س گ) جوڑہ ۔(2) (ن گ) ماہور ءِ ذاتے ۔

جوڑی :(جو ۔ڑی) (ن گ) کَس ءِ جوڑ کُتگیں یا گوپتگیں پچّ ۔(2) پشک ءُ شلوار ۔ جوڑَو ۔ جوڑَہ ۔(3) وَشّی ۔ جان سلامتی ۔ سلامتی ۔ دُزاہی ۔(4) وَشّاتکی ۔ تیار جوڑی ۔ دُزہباتی ۔ ڈڈّی ۔(5) بَرابَری ۔ جوڑہ ۔ مثال ۔ مِثل ۔ ہم کُٹّت ۔(6) جُفت ۔ ہم سَری ۔ جُگ بُونگ ۔(7) ہمائی کہ آئی ءِ کین ءِ دَپ ءِ گانڈ یا روتینک چہ کین ءَ ڈَنّ دَرکیت ۔

جوڑَہ :(جو ۔ڑَہ) (س گ) جُتک ۔ دوتا ۔ ثانی ۔ مٹّ ۔ بدل ۔ یکّ وَڑیں دو چیز ۔ جُفت ۔(2) (ن گ) نَر ءُ مادگ (3) جن ءُ مرد ۔(4) پوشاک ۔ پشک ءُ شلوار ۔(5) پہ ننگار ءَ دو کائیگر ءِ جُتک ۔ جوڑَو ۔ جوڑی ۔

جوڑی دار :(جو ۔ڑی ۔دار) (س گ) جُفت ۔ سنگت ۔ ہمراہ ۔

جُوڑینک :(جُو ۔ڑین ۔ک) جوڑ دیوک ۔ ہنّام دیوک ۔

جوڑینگ :(جو ۔ڑے ۔نگ) (ک گ) مال ءِ گوں مالے ءَ جوڑینگ ۔(2) چیز ے ءِ ہنّامانی دَپ ماں دَپ کنگ ۔ چسپینگ ۔ ساہی دیگ ۔ مان دیگ ۔(3) ٹہینگ ۔ اَڈّ کنگ ۔ بَرابَر کنگ ۔ سازگ ۔ سم کنگ ۔ **جوڑینگی** :(جو ۔ڑے ۔نَ ۔گی) (ن گ) ہما کہ جوڑینگ لوٹیت ۔ ہما کہ شرّ کنگ یا جوڑ کنگی انت ۔(2) جوڑینگ ءِ آوَکی ۔

جوڑینتگ : (جو۔ڑین۔تَگ) (ک گ) جوڑینگ ءِ گوَستگال بِزاں جوڑینگ ءِ کار بُوتگ۔(2) ٹھینتگ۔سازیتگ۔شَرّ کُتگ۔اَڈ داتگ۔ہنّام داتگ۔**جوڑینتگیں** : (جو۔ڑیں۔تَ۔گیں) (س گ) ہما کہ اَڈ داتگ۔ ہنّام داتگیں۔شَرّ کُتگیں۔ٹھینتگیں۔سازیتگیں۔(2) جوڑینگ ءِ دیریں گوَستگال۔

جَوز : (جوَ۔ز) (ن گ) دَڑ چکّے ءِ بر اِنت۔(2) وَشّ بو ہے۔(3) کوپڑا۔نالگین۔(4) واہشت۔ہُبّ۔واہگ۔

جوزبوّاک : (جوز۔بوّا۔ک) بچار : جوزواک۔

جوزُک : (جو۔زُک) (ن گ) مُہری۔تچوک ءُ راہواریں اُشتر۔(2) (س گ) نمادار۔بڑاہ دار۔

جوزَگ : (جوَ۔زَگ) (ن گ) ہمّت۔جذبہ۔ باہند۔لہر۔مارِشت۔

جوزو : (جو۔زو) (ن گ) زَرد کُلونٹیں مچّے۔

جوزواک : (جوز۔وا۔ک) (ن گ) دَڑ چکّے ءِ وَشّ بوہیں بر کہ پہ دَرمان ءِ ہم کارمرز بیت۔

جوزَہ : (جو۔زَہ) (ن گ) واہگ۔ہُبّ۔**جوزَہی** : (جوَ۔زَ۔ہی) (ن گ) واہگی۔پہ مُراد۔پہ ہُبّ۔

جُوسَر : (جو۔سَر) (ن گ) جُو ءِ سَرء۔(2) زید۔چَراگ جاہ۔آباد ءُ سبزیں جاگہہ۔**جُوسَری سوَل** : (جُو۔سَ۔ری۔سوَل) (س گ) نوک باہندیں سبز ءُ میزریں دَڑ چک۔(2) وَشّ رودیں ساہگ داریں دَڑ چک۔

جُوسک : (جُوس۔ک) (ن گ) کینگ۔نہ وَشّی۔زَہر۔کُنّت۔ضِدّ۔**جُوسک ءِ جنگ** : (ک گ) کینگ کنگ۔زَہر کنگ۔ضِدّ کنگ۔(2) نارضا بُوئگ۔بدتب بُوئگ۔نہ وَشّ بُوئگ۔**جُوسکو** : (جُوس۔کو) (س گ) ہما کہ جُوسک ئے بہ جنت۔کینگی۔ضِدّی۔

جُوسَگ : (جُو۔سَگ) (ن گ) وَرگی بہار کاہے۔

جُوسَل : (جُو۔سَل) (ن گ) حرص۔جوفہہ۔**جُوسَلی** : (جُو۔سَ۔لی) (ن گ) جوفہی۔حِرصی۔شدلاپی ءِ حرص۔

جوش : (جو۔ش) (ن گ) لہڑ۔مَست۔(2) تیزی (3) گیشی۔(4) تُرُند۔باہند۔حُبّ۔لہر۔ہَلہَل۔جَوزَگ۔**جوشانک** : (جو۔شان۔ک) (ن گ) ہما دَرمان کہ اَگاں چیزے ءِ تہہ ءَ مان کنگ بہ بیت آئی ءَ جوش ءُ لہڑ پہ دنت۔لہڑُ و۔جوشینتگیں آپ۔**جوشی** : (جو۔شی) (ن گ) جوش والا۔ہما کہ جوش ءُ جَوزَگ داریت۔

جوشینتگ : (جو۔شین۔تَگ) جوشینگ ءِ گوَستگال۔(2) لہڑ داتگ۔**جوشینتگیں** : (جو۔شین۔تَ۔گیں) (س گ) لہڑ داتگیں۔جوش داتگیں۔(2) جوشینگ ءِ گوَستگال۔

جوشینگ : (جو۔شے۔نگ) (ک گ) سَکّ گرم کنگ۔لہڑ دیگ۔جوش دیگ۔**جوشینگی** : (جو۔شے۔نَ۔گی) جوشینگ ءِ آوَ کی۔جوشینگ ءِ کارکنگی انت یا جوشینگ ءِ کار بُوئگی انت۔

جوشوڑی : (جوش۔ڑی) (س گ) زَہر گروک۔جبزہ کنوک۔

جوغو : (جو۔غو) (س گ) گاریں۔بےکرد۔(2) تُرسوک۔لگور۔

جوفَغ : (جو۔فَغ) (ن گ) لالچ۔حِرص۔تماہ۔مال ءِ گیشی ءِ لوٹوک۔جوپا۔جوفہ۔جوفو۔حارص۔

جوفو : (جو۔فو) بچار : جوفغ۔

جوفَہ : (جو۔فہ) بچار : جوپہ۔

جُوفہی : (جُو۔ف۔ہی) بچار : جُوپہی۔

جوَکّ : (جَ۔وَک۔ک) (ن گ) مُہرگ۔کماتگیں گوَری۔گوَر ءَ کنگ ءِ سہتے۔کنڈِیگ۔گوَر ءِ سُہر ءِ ہار ءِ ٹِک۔(2) کاہے۔(3) ہما گلّہ کہ جوَاں دار بہ بیت۔(4) دوچے ءِ نام اِنت۔

جوک : (جو۔ک) (ن گ) تچک۔ راہ۔ مادن۔(2) اُشتر ءِ جُلّگ۔زونڈ۔جُکّ۔(3) لیڑہ ءِ ڈاچی ءِ وہر دیگ۔(4) بکّ ءِ ساہی کنگ ءِ جاگہہ۔(5) اُشتر ءِ نیش۔(6) جہلگ۔ہوکین۔(7) زَراگ۔**جوک ءِ نِندارینگ** : (ک گ) لیڑہ ءِ ڈاچی ءِ سَرء جوکینگ۔ڈاچی ءِ وَہر دیائینگ۔**جوک ءِ نِندَگ** : (ک گ) لیڑہ ءِ ڈاچی ءِ سَرء کپگ ءُ گوَاش کنگ۔لیڑہ ءِ ڈاچی ءِ پہ وہر دیگ ءَ سر ءِ نِندَگ۔(2) کونڈاں کپگ۔یکّے ءِ شکست ءُ تاوان وَرگ۔**جوکیں** : (جو۔

کے۔ں)(س گ) چو جوک ءَ تچکین۔ برابریں۔ **جوکیں راہ** :(جو۔ کیں۔راہ)(س گ) مادنیں راہ۔تچکیں راہ۔

جوک جاہ : (جوک۔جاہ)(ن گ) اُشترانی جُلّگ ءِ جاگہہ۔ جوکینگ ءِ جاگہہ۔ بُن جاہ۔ بہ نِند۔(2) مال سهڑ ینگ ءِ ہند۔ **جوک جاہی** :(جوک۔جا۔ہی)(ن گ) بُن جاہی۔ہنکین۔(2) اُشترانی جوک ءِ جاگہہ۔اُشترانی دارگ ءِ جاگہہ۔(3) مال ءِ دوارجاہ۔

جُوگُرّ :(جُو۔گُر۔ر)(س گ) چیز ے ءِ تِلّہ۔ٹیکّ۔(2) بدرنگ۔ بدڈُرؤشم۔ **جُوگُرّ بُوئنگ** :(جُو۔گُر۔ر۔بُو۔ئنگ)(ک گ) یکّ چیز ے ءِ بہ دِگہ چیز ے ءَ انچو ٹیکّ یا تِلّہ بُوئنگ، کہ مُہکم ءُ سوگہہ مہ بیت۔

جوکُڑو :(جو۔کُ۔ڑو)(ن گ) کُل کنگ۔ اِشکند۔دَلوت ءِ گیجگ۔کُل۔(2) ناتمامیں ہیگ۔کُلی ہیک۔

جوکُم :(جو۔کُم)(ن گ) (س گ) چٹّی۔جنجال۔مُشکل۔نہ وَشّیں حالت۔(2) ذِمّہ۔ذِمّہ واری۔جو کہہ۔

جوکَو :(جو۔کَو) بچار : جو کہہ۔

جو کہہ :(جو۔کہہ)(ن گ)(س گ) جوکُم۔جوکَو۔چٹّی۔ڈُبّہ۔ جنجال۔ذِمّہ۔ (2) تِلّہ۔چیز ے ءَ تِلّہ بُوئنگ یا تِلّہ دیگ۔(3) واترّ کنگ۔ نہ زُورگ۔(4) سُرؤشک ءَ بالشت ءِ سَرءَ ایر کنگ ءُ نِندگ۔ بر جُک۔ **جو کہہ بُوئنگ** :(جو۔کہہ۔بُو۔ئنگ)(ک گ) یکّ چیز ے ءِ یا مَردُم ءِ دِگہ چیز ے ءَ جو کہہ بُوئنگ۔ تِلّہ بُوئنگ (2) مَردُمے ءِ پہ کارے ءِ پہ دِگرے ءِ اوست ءَ نِندگ۔چٹّی بُوئنگ۔سَرءَ ٹاک بُوئنگ۔ **جو کہہ دیگ** :(جو۔کہہ۔دی۔یگ)(ک گ) تِلّہ دیگ۔ برجُک۔ٹیکّ جنگ۔**جوکَوءِ زیرگ** :(ک گ) ذِمّہ زیرگ۔دَست زُور بُوئنگ۔**جو کہہ کنگ** :(جو۔کہہ۔کَ۔نگ) (ک گ) چیز ے را دیوالے ءِ یا دِگہ چیز ے ءَ تِلّہ کنگ۔(2) ایر کنگ۔واترّ کنگ۔نہ زُورگ۔**جو کہی** :(جو۔کَ۔ہی)(ن گ) ہما کہ جو کہہ انت۔ہما کہ چٹّی انت۔

جوکینگ :(جو۔کے۔نگ)(ک گ) اُشترءِ نِندارینگ۔جُلّینگ۔ (2) کسے ءَ انچوش بے وس کنگ کہ بہ جُلّیت۔(3) ایر ماد کنگ۔ جُلّگ ءَ پَرما ہَگ۔ایر جوکینگ۔(4) چہ بُرزءَ جَہل ءَ آرگ۔(5) بے وس کنگ۔

جَوگ :(جَو۔گ)(د)(ن گ) ہِمّت۔جُرات۔زور۔توان۔ بُود۔قُوّت۔جوگا۔(2) تب۔وار۔گیگ۔ڈوَل۔

جوگا : (جو۔گا) بچار : جوگ۔

جوگرَگ :(جو۔گَ۔رَگ)(ک گ) چہ بازورگ ءَ ناڈُراہ بُوئنگ۔

جوگَن:(جو۔گَن)(ن گ) چہ دارءَ اڈّ کُرتگیں دَرپے کہ ایشی ءِ تہہ ءَ برنجیں دان یا کہ دِگہ دَرمان ءُ چیز چوپِنت۔دان چوپ۔**جوگَن چُکّ** : (جو۔گَن۔چُک۔ک)(ن گ) دَراج ءُ زنڈیں ءُ گرد گردیں دار یا سِنگے کہ جوگَن ءَ کارمرز بیت۔جوگَن ءِ دَستگ۔جوگَن ءِ دار۔دان چوپ ءِ دَستگ۔**جوگَن ءِ دار** :(ن گ) جوگَن ءِ چوپگ ءِ دار۔جوگَن چُکّ۔ دان چوپ ءِ دَستگ۔

جوگی :(جو۔گی)(ن گ) مارگر۔جان بَند۔ماندری۔باہی گر۔(2) مارگریں پنڈوک۔(3) مَلَنگ۔میّا۔

جَوگِیر :(جَو۔گی۔ر)(ک گ) اولاک ءَ راگدیم ءِ گرَگ۔(2) اولاک یا دَلوتے ءِ بازیں وَرگ ءَ ناجوڑ بُوئنگ۔

جول :(جو۔ل)(ن گ) تَیل۔قیدکنگ یا پاداں گوں آسنی زمزیلاں بَندگ ءِ آسن۔(2) چہ پاد ءِ گُپّیاں بُرزءِ جاگہہ کہ ہمدءَ قید پاد ءِ دیگ بَنت۔(3) پاد ءِ ٹیپّٹ۔(4) رَواج۔راہ۔ (5) ہوشام۔ ہماتُنّ کہ آپ ءِ ورگ ءَ اوں مہ روَت۔گرم ءُ تبدءِ تُنّ۔کَول۔ہینار۔ جولا۔جھولو۔جولہ۔**جول ءِ جَنگ** : (ک گ) ہوشام بُوئنگ۔گرمی ءِ جَنگ۔**جھولو:**(جھو۔لو)(ن گ) ہماتُنّ کہ گار نہ بیت۔جولہ۔ جول۔جولا۔ہوشام۔(2) دوست ءِ گندوان ءِ تُنّ۔ دِیدن ءِ ہوشام۔مہر ءِ ہوشام۔

جُول :(جُو۔ل)(د)(ن گ) سُرگ۔چنڈ۔چیکّ۔**جُولاں**

جُول :(جُو۔لاں۔جُو۔ل)(س گ) چہُول دیگ۔(2) چاردَست

ءُ پاداں گرَگ ءُ یکّ جاہے چہ دِگہ جاہے ءَ برَگ ۔ جُول ماں جُول ۔ **جُول ماں جُول** : (جُو ۔ ل ۔ ماں ۔ جُو ۔ ل) بچار : جُولاں جُول ۔

جولا : (جو ۔ لا) (ن گ) تُنّ ۔ ہوشام ۔ جول ۔ ہینار ۔ جولہ ۔ جھولوٗ ۔

جولان : (جو ۔ لا ۔ ن) (ن گ) قیدیانی پادانی بندگ ءِ آسن ۔ پاداں داتگیں زمزیل ۔ زمزیل کہ بندی ءِ پاداں یا دَستاں دیئنت ۔ تیل ۔ جولانڑ ۔ (2) ہیل ۔ زور ۔ جوش ۔ سِٹّ ۔ (3) گڑ انیں بڈّے ءِ پہ بازی زُورگ ءُ برَگ ۔ دو یا گیشیں مرُدمانی گڑ انیں بارے ءِ زُورگ ۔ (4) حلوان ۔ **جولاں جَنگ** : (جو ۔ لاں ۔ ج ۔ نگ) (ک گ) قید کنگ یا کُنٹ ءِ پادءِ دیگ ۔ پاداں آسنی تئیل مان کنگ ۔ **جولاں کنگ** : (جو ۔ لاں ۔ ک ۔ نگ) (ک گ) یکّ مرُدمے ءِ دَستاں ءُ پادان گرَگ ءُ چست کنگ ءُ برَگ ۔ بازیں مرُدم ءِ گڑ انیں چی یے ءِ زُورگ ءُ برَگ ۔

جولانڑ : (جو ۔ لاں ۔ ڑ) بچار : جولان ۔

جولائی : (جو ۔ لا ۔ ئی) (اِنگر) (ن گ) عیسائی سال ءِ ہفتُمی ماہ ۔

جولاہِگ : (جو ۔ لا ۔ ہِگ) (ن گ) گُدگواپ ۔ کارگاہ ءِ سرءَ گُد گواپیں زانتکار ءُ اُستا ۔ (2) آپی لوٗلکے کہ آپ ءِ سرءَ روَت ءُ کیت ءُ کِشک رندیت ۔ موکو ۔ **جولاہِگ ءِ رزان** : (ن گ) ہما دَراجیں ٹُنگ ٹُنگیں تختک کہ آئی ءِ ٹُنگانی تہہ ءَ تانچوٗ انت ۔ دو رزان انت کہ تانچوٗانی نرءُ مادگ کنگ ءَ کارمرز بنت ۔ **جولاہِگی** : (جو ۔ لا ۔ ہِ ۔ گی) (ن گ) گُدگواپی ءِ کار ۔

جُولو : (جُو ۔ لو) (ن گ) میشانی جلّگ ءِ ناجوڑی یے ۔ جُھلوٗ ۔

جولہ : (جو ۔ لہ) (ن گ) ہوشام ۔ جول ۔ تبد ءُ تُنّ ۔ جولا ۔ جھولوٗ ۔ (2) کائیگِرانی گردِناں بندگ ءِ دار ۔ جُگ ۔

جُولی : (جُو ۔ لی) (ن گ) یکّدار ءِ ہم سنگی ءُ ہم وزنی ءِ ہاترءَ ہما دار یا پاٹی کہ مرُدم ءِ سرءَ نندنت ۔ (2) چادِر ۔ اِنج ۔ کُٹّ ۔ کوار ۔ (3) جرّ ءِ پُشت ءَ بندگ ءُ چیزے مان کنگ ۔ کامبا ۔ **جُولی بندگ** : (جو ۔ لی ۔ بن ۔ دگ) (ک گ) یکّدار ءِ راچنانی مالاں چہ ساداں جوڑکُتگیں چمگوٗئیں ساداں کنگ ءُ ماں دریا ءَ دُورنگر کُتگیں گراباں مان گیجگ ۔ (2) پہ بُوجیگ ءِ چلّ ءُ موش ءَ یکّ سادے بندنت کہ ایشی ءِ سرءَ نندنت ءُ کار کننت ۔

جُومب : (جُوم ۔ ب) (س گ) سُٹّ ۔ تُوسک سر ۔ گُتّ ۔ غُتّ ۔

جُومب لَگگ : (جُوم ۔ ب ۔ لگ ۔ گگ) (ک گ) میخ، کُنٹگ یا دارے ءِ جِک بُوئگ ۔ جُونبک ۔

جُومبک : (جُوم ۔ بک) (س گ) بچار : جُونبک ۔

جُومبلاسک : (جُوم ۔ بَ ۔ لاس ۔ ک) بچار : جُمبلاس ۔

جون : (جو ۔ ن) (ن گ) لاش ۔ بے ساہیں بدن ۔ کُنٹ ۔ (2) جان ۔ جِند ۔ جَسد ۔ زِرد ۔ (3) سِہیل ۔ سدکہی ۔ گرّی ۔ (3) کُشتگیں پس یا دَلوت ۔ (4) مُرتگیں ساہ دار ۔ مُردار ۔ (5) بدبوہ ۔ بدیں بوہ ۔ ہاڈال ۔ (6) سِلّ ۔ بے پلگار ۔ (7) کاہل ۔ سُست ۔ **جون بندگ** : (جون ۔ بَن ۔ دگ) (ک گ) پہ رَسترے ءِ شکار کنگ ءَ پسے کُشنت ءُ آئی ءِ جون ءَ یکّ جاگہے بندنت کہ رَستر ایشی ءِ وَرگ ءَ بئیت ءُ جنگ بہ بیت ۔ **جون بُوئگ** : (جون ۔ بُو ۔ ئگ) (ک گ) ٹپّی بُوئگ ۔ (2) لاش بُوئگ ۔ مرگ ۔ **جون دار** : (جون ۔ دار) (س گ) زَنڈ ۔ ٹرّ ۔ ٹُوہ ۔ مرَن جون ۔ پڑّ ور ۔ لاندڈ ۔ **جون داریں** : (جون ۔ دا ۔ ریں) (س گ) زنڈیں ۔ پڑّ وریں ۔ ٹُوہیں ۔ لاندویں ۔ مرَن جونیں ۔ پُرگوشتیں ۔ **جون کنگ** : (جون ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) کُشگ ءُ دَورِ دیگ ۔ کُشگ ۔ **جونیں** : (جو ۔ نیں) (س گ) ہما کہ گوں ساہدار ءِ جون ءَ نسبت داریت ۔ (2) گندگیں ۔ بدبُوداریں ۔ گرّی ئیں ۔ ہاڈالیں ۔ بے کاریں ۔

جون بوہ : (جو ۔ ن ۔ بوہ) (س گ) ہما کہ جون ءِ بوہ ءَ بہ کنت ۔ بدیں بوہ ۔ سِلّیں بوہ ۔ بدبوہ ۔ ڈُونڈ بوہ ۔ **جون بُوہیں** : (جون ۔ بُو ۔ ہیں) (س گ) بدبُوداریں ۔ ہاڈالیں ۔ ڈونڈ بوہیں ۔

جُون : (جُو ۔ ن) (انگر) (ن گ) عیسائی سال ءِ ششمی ماہ ۔

جونبک : (جون ۔ بک) (س گ) سِلّ ءُ لیگاریں مرُدم ۔ بے پکرات ۔ بودلا ۔ (2) گُتّ دیگ ۔ پُتریںگ ۔ شِل سریں چیزے ءِ سرءَ مرُدم یا اولاکے ءِ راگُتّ دیگ ۔

جون پان : (جون ۔ پان) بچار : جون پال ۔

جون پال : (جون ۔ پال) (س گ) کاہل ۔ بے کار ۔ جونپان ۔ چٹّی ۔ پانگ ۔

جُونٹ :(جُون۔ٹ)(ن گ) گوْانزَگ۔جُلونٹ۔ چِیکّو۔ ہَندول۔

جُونڑ:(جُون۔ڑ)(ن گ) بازگوْنگانی یَکّ جاگہہ ءِ رُدَگ۔پچُرّ۔ بازیں دَڑ چکانی یَکّ جاگہہ ءِ رُدَگ۔

جُونٹک:(جُون۔ٹک)(ن گ) چنڈو۔گوْانزَگ۔**جُونٹکو** :(جُون۔ٹُ۔کو)(س گ) گوْانزَگ ءِ چنڈ ینگ۔گوْانزَگ ءِ چوْل دیگ۔

جُونٹکو دیگ :(جُون۔ٹُ۔کو۔دی۔یگ)(ک گ) یَکّے راچیکّو ءِ سوار کنگ ءُ چنڈ ینگ۔**جُونٹکو وَرَگ** :(جُون۔ٹُ۔کو۔وَ۔رَگ)(ک گ) جُونٹک ءِ بندگ ءُ غونز وَرَگ۔

جون جَلّ :(جون۔جَل۔ل)(س گ) نادُزاہ۔بے جان۔زَگلو۔(2) ڈگار ءِ سَری رون ءِ رَند پدی ہوشگانی رُنگ۔

جون کشّ :(جون۔کش۔ش)(س گ) ہما بے کاریں مَردُم کہ نشتگ ءُ وارت ءُ جان رو دینیت۔ بودلّا۔کاہل۔سُست۔

جونگ :(جوں۔گ)(ن گ) مَرَنیں دوجمکیں ہُنڈ کہ پہ بُوجیگ ءِ بندگ ءِ زُورنت اِش۔(2) پڑّ ور۔ طاقت ور۔(3) گُرا اں ڈیل۔ مَرَنیں۔مَرَن جون۔(4) مَرَن جونیں اُشتر۔

جونگیں :(جوں۔گیِ۔ں)(س گ) مَرَن قدّیں۔پڑّ وریں۔ زور مندیں۔**جونگیں لیڑَہ** :(جوں۔گیں۔لے۔ڑَہ)(س گ) بار زیروکیں لیڑو۔مَرَن جون ءُ مَرَن ہڈّیں لیڑہ۔منجوْ۔

جونگل :(جوں۔گل)(س گ) بہادُر۔نہ ترس۔(2) مَرَن جون۔لاندَوْ۔

جون وار :(جون۔وار)(س گ) مُردار وار۔رَستر۔ ناہار۔ جناوَر۔(2) ہما مُرگ یا ناہار کہ جوناں وارت۔(3)(س گ) گیتوئیں مُرگ۔(4) شگال۔**جون واریں** :(جون۔وا۔ریں)(س گ) ناہاریں۔رَستریں۔(2) ہما رَستر کہ مُردار وارت۔ ہما کہ سڑتگیں جون وارت۔

جوہار:(جو۔ہار)(ن گ) ہما توم کہ وَتی موسم ءِ یکّ پارَگی رُدیت ءِ بدرود نہ بیت۔(2) وَشّ رُدوییں کِشار۔(3) پد ماں پد۔ یکّ پارگی۔(4) وَہد۔رگام۔(5) چیزے کہ پہ وَہد بُن گیج ءُ سَرجم بیت۔(6) ساتو۔موسمی مداں مدانیں ہوْر۔تر ہوْر۔(7) مَرَنیں کومب۔(8) رون ءِ رَند مُچ کُتگیں دان۔(9) سکّ باز۔بے کساس۔

جوہان :(جو۔ہان)(ن گ) رون ءِ رَند ہوشگانی یکّ جاہ ایر کنگ۔ ہوشگانی یکّ جاہ مُچ کنگ۔ ہوشگانی کوت۔ دِیرَوْ۔ ڈھیر۔ کوت۔ کوڑی۔(2) تپّی۔**جوہان ءِ ایر آرگ** :(ک گ) گلّہ، دان یا جوْ ءِ جوہان ءِ صاف کنگ۔**جوہان ءِ ایر دیگ** :(ک گ) جوہان ءِ مُشگ ءِ آئ ءِ مُشتگیں دان، پُگ ءُ بُوچاں گوْات ءِ دیم ءِ ایر دیگ ءُ صاف کنگ تاکہ دان چہ پُگ ءُ بُوچاں جِتا بہ بنت۔ **جوہان ءِ برکت آرگ** :(ک گ) ثمرہ ءِ گیش بُونگ۔**جوہان بُنی** :(جو۔ہاں۔بُ۔نی)(ن گ) جوہان ءِ زُورَگ ءِ پدا ڈگار ءِ تالانیں پشت کپتگیں گلّہ یا دان۔

جوہان بَہری :(جو۔ہان۔بَہ۔ری)(ن گ) جوہان ءِ زُورَگ ءِ وَہد ءِ کسے ءِ را دان دیگ۔**جوہان ڈَنّ** :(جو۔ہان۔ڈَن۔ن)(ن گ) تڑیپ۔ہما جاگہہ کہ گلّہ یا دِگہ دان پہ مُشگ ءِ مُچّ کنگ بیت۔دانانی ایر کنگ ءُ مُچّ کنگ ءِ جاگہہ۔ اَمبار۔ کوتہ۔ **جوہان زُوری** :(جو۔ہاں۔زُوری)(ن گ) جوہان ءِ کَیل ءُ مَن کنگ ءُ شریکّ دار ءُ واہند ءِ آوانی حق ءِ دیگ ءِ پد جوہان ءِ چِست کنگ۔ بٹائی۔**جوہاں کَیل** :(جو۔ہاں۔کے۔ل)(ن گ) ہما مَردُم کہ جوہان ءِ وزن یا کَیل کنت۔ہما کہ پہ جوہان کَیلی ءِ مقرر انت۔**جوہان کَیلی** :(جو۔ہاں۔کے۔لی)(ن گ) ہما گلّہ یا دِگہ دان کہ جوہان ءِ کَیلوک ءِ راپہ کَیل ءِ مزّوری ءِ دینت۔(2) بُن سَنگ۔**جوہان ءِ گیوارگ** :(ک گ) جوہان ءِ داناں چہ پُگاں جِتا کنگ۔جوہان ءِ صاف کنگ یا مُشگ۔**جوہان موش** :(جو۔ہان۔موش)(ن گ) گلّہ، برنج، جوْ یا دِگہ فصل ءِ رون ءِ رَند ءِ وَہد ءُ موسم۔کاہ کُش۔**جوہان ءِ مُشگ** :(ک گ) جوہان ءِ صاف کنگ ءُ داناں چہ پُگ ءُ کاہاں جِتا کنگ۔ماں جوہان ءِ یکّ جاہ مُچ کُرتگیں ہوشگانی صاف کنگ۔**جوہان مُوشی** :(جو۔ہان۔مُو۔شی)(ن گ) جوہان ءِ مُشگ ءِ دَڑپ کنگ ءِ کار۔**جوہانی**:(جو۔ہا۔نی)(ن گ) جوہان ڈَنّ یا جوہان ڈَنّی۔ ہما جاگہہ کہ جوہان مُشگ بیت۔

(2) ہما فصل کہ جوہان ءَ برَگ لوٹیت ۔ (3) ہما کہ گوں جوہان ءَ نِسبَت داریت ۔

جوہر : (جو ۔ ہر) (ن گ) گوہر قیمتی ۔ گران بہائیں سِنگ ۔ (2) سَرپدی ۔ زانت ءُ مارِشت ۔ بُودناکی ۔ کِرد ۔ بُود ۔ کمال ۔ مایہ ۔ بُود ءُ بُرِش ۔ (3) زَخَم، کارچ یا دِگہ تیزیں سلاہے ءِ تیگ دیگ ءُ بُرّناک کنگ ۔ سِلاہانی آپ ۔ آپ ۔ (4) بَر ۔ **جوہری** : (جو ۔ ہ ۔ ری) (ن گ) جوہر ءِ کار ءُ بار کنوک ۔ جوہر ءِ پجّہ آروک ءُ زانتکار ۔ دُرّتراش ۔ زرگر ۔

جوہر دار : (جو ۔ ہر ۔ دار) (س گ) شَرّ ۔ جوان ۔ (2) تیزیں زَخَم یا کارچ ۔ ہما سِلاہ کہ آئی ءِ دَپ تیگ داتگ ۔ پُرّ آب ۔ **جوہر داریں** : (جو ۔ ہر ۔ دا ۔ ریں) شَرّیں ۔ پُرّ آبیں ۔

جُوہو : (جُو ۔ ہو) (ن گ) ارزشت ۔ جاہ ۔ لائقی ۔ بُودناکی ۔ (2) جوپ ۔ کمال ۔ بُود ۔

جوئگ : (جو ۔ اَگ) (ک گ) مالے ءِ کٹّگ ۔ دَست ءَ آرگ ۔ گرَگ ۔ پہ عرضی گوَرزی یا دیوان ءُ مراگاہ مال ءُ دولتے ءِ دَست ءَ آرگ ۔ **جوئگی** : (جو ۔ اَ ۔ گی) رَگی ۔ کٹّگی ۔ برَگی ۔

جَہہ : (جَ ۔ ہ) (ن گ) (س گ) چِست ۔ سرّ ۔ اوشت ۔ (2) پاد آہگ ۔ آگہہ بُوئگ ۔ (3) جاہ ۔ جاگہہ ۔ (4) جُہل ۔ شیف ۔ جُہلانکی ۔ جُہل ۔ **جَہہ سرَگ** : (جَہہ ۔ سِر ۔ رَگ) (ک گ) پہ دَژ ہگ ۔ چہ واب ءَ اَناگت ءَ بُست کنگ ۔ یکّ پارگی چِست بُوئگ ۔ دِژ یہہ کنگ ۔ دِژ یہگ ۔ جَہہ جَنگ ۔ باہند کنگ ۔ سرّ بندگ ءُ چِست بُوئگ ۔ اِنزار کنگ ۔

جَہہ جَتگ : (جَہہ ۔ جَ ۔ تگ) جَہہ جَنگ ءِ گوَستگال ۔ (2) چِست بُوتگ ۔ رَہادگ بُوتگ ۔ بڑ انز گپتگ ۔

جَہہ جَنگ : (جَہہ ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) یکّ اناگہ ءَ چِست بُوئگ ۔ چہ واب ءَ ڈاہ گرَگ ۔ ڈاہ کنگ ۔ دودرِّ کنگ ۔ تُرسگ ۔ ترُنجہ کنگ ۔ چاڑ گرَگ ۔ (2) ہواری ءَ رُمبگ ۔ (3) پہ جَنگ ءَ چِست بُوئگ ۔ (4) زہر گرَگ ۔ (5) پاد آہگ ۔ آگاہ بُوئگ ۔ ساہ بُوئگ ۔ (6) باہند کنگ ۔ چِست بُوئگ ۔ لانک بندگ ۔ سِتّگ ۔ لہہ جَنگ ۔ پہ کارے ءَ تیار بُوئگ ۔

جِہہ : (جِہ ۔ ہ) (ف گ) جِہگ ءِ فرماں گال : بہ جِہہ ۔

جَہابُوڑا : (جَ ۔ ہا ۔ بُو ۔ ڑا) (س گ) میچّل ۔ ترّ ۔ میس اِتگیں ۔ ترّیں جَرّ ۔ میچڑ ۔ (2) پڑاہ پڑاہیں شلوار ۔

جِہہ اِت : (جِہہ ۔ اِت) (ک گ) جِہگ ءِ گوَستگال : تتک ۔ لِکّ اِت ۔ جِست ۔ (2) کُٹّ اِت ءُ ہلاس بُوت ۔

جَہاتی : (جَ ۔ ہا ۔ تی) (ن گ) (س گ) چارَگ ۔ پولگ ۔ پہ کَسے ءِ پولگ ءَ ہندے ءَ سَر ءَ کشّگ ۔ (2) چیر ءُ کائی ءُ دُزّیگ ءَ چارَگ ۔ نیم چمّی چارَگ ۔

جَہاٹ : (جَ ۔ ہاٹ) (ن گ) بڑ انز ۔ شہم ۔ (2) جِنّ ءُ پریانی اَثر ۔ سَبَب ۔ اِسرال ۔

جَہاد : (جَ ۔ ہاد) (عَر) (ن گ) مسلمانانی دین ءُ رُو ءِ پہ آہانی اللہ ءِ وَشّ ءُ رضا کنگ یا پہ دین ءِ سربلندی ءِ باتر ءَ جَنگ ءُ کوشِش ۔ غزا ۔ **جہادی** : (جَ ۔ ہا ۔ دی) (ن گ) ہما کہ جہاد کنت ۔

جہار : (جَ ۔ ہار) (ن گ) مُرگانی رم ۔ مُرگانی قطار ۔ جلّاب ۔ وِلّر ۔

جَہاڑَغ : (جَ ۔ ہا ۔ ڑَغ) (ک گ) وَنڈ ءُ بہر کنگ ۔ (2) پور ءُ وامے ءِ ادا کنگ ۔ (3) مہمان ءَ آپ ءُ تام کنگ ۔

جَہاز : (جَ ۔ ہاز) (ن گ) ہمے زرّ ءُ مال کہ سُور ءَ مردین جَنین یا وَتی بانور ءَ رادنت ۔ لَبّ ۔ ڈاج ۔ وجّ ۔ (2) بالی گُراب ۔ (3) آپی گُراب ۔ پہ آپی سفر ءَ مَردُم کشّ ءُ سامان بریں مزَنیں بُوجیگ ۔ (4) مزَن ۔ پڑاہ ۔ شاہگان ۔

جھاگغ : (جا ۔ گغ) (ک گ) چہ کوَر ءِ آپ ءَ گوَزگ ۔ (2) اوڑناگ کنگ ۔

جَہان : (جَ ۔ ہان) (ن گ) اِمروز ۔ دنیا ۔ گیدی ۔ عالم ۔ مخلوق ۔ اُستمان ۔ کوَرَو ۔ مہلُونک ۔ خُدائی ۔ خلقت ۔ کوُڑی ۔ **جہان ءَ پہ سَر ءَ زِیرَگ** : جاک ءُ واک کنگ ۔ کوکار جگّا کنگ ۔ (2) بٹاک جَنگ ۔ **جہانی** : (جَ ۔ ہا ۔ نی) دنیائی ۔ اِمروزی ۔

جھانبا : (جھان ۔ با) (ن گ) بزیں دَژ چک ۔ دَژ اڑیں کُنٹگوئیں لاکڑ ۔ (2) دَژاج قدّ ۔

جہان پال : (جَ ۔ ہان ۔ پال) (س گ) اللہ ۔ حُداوَند ۔ حُدا ۔

جہان جَلّ : (جَ ۔ ہان ۔ جَل ۔ ل) (س گ) بڑھیں مرد ۔ مَیاردار ۔ مَیارجَلّ ۔ مَزَن شان ۔ مَڑاہ دار ۔ (2) حُدا ۔ حُداوَند ۔

جہاں دِیدہ : (جَ ۔ ہاں ۔ دی ۔ دَہ) (س گ ۔ ن گ) آزمودگ کار ۔ جہاں گرد ۔ کُنڈگشتگ ۔ زانتکار ۔

جہاں گرد : (جَ ۔ ہان ۔ گر ۔ د) (س گ) ہما کہ گردءِ ترّ کنت ۔ تَرّوک ۔ زانتکار ۔ ترّندہ ۔ سیلانی ۔ جہان گول ۔ کُنڈ گشتگ ۔ **جہاں گردی :** (جَ ۔ ہاں ۔ گر ۔ دی) (ن گ) کُنڈگشتہی ۔ جہاں گولی ۔ سیلانی ۔ **جہان گردیں :** (جَ ۔ ہان ۔ گر ۔ دیں) (س گ) جہاں دیدیں ۔ ترّءِ گردکنوکیں ۔ کُنڈگشتگیں ۔ جہاں گولیں ۔

جہاں گِندی : (جَ ۔ ہان ۔ گِن ۔ دی) (س گ) جہاں بینی ۔ جہان زانتی ۔

جہان گول : (جَ ۔ ہان ۔ گو ۔ ل) (س گ) ترّءِ گردکنوک ۔ کُنڈ گشتگ ۔ زانتکار ۔ جہان گرد ۔ تَرّوک ۔ سیلانی ۔ **جہاں گولیں :** (جَ ۔ ہاں ۔ گو ۔ لیں) (س گ) کُنڈگشتگیں ۔ جہاں گردیں ۔ ترّءِ گردکنوکیں ۔

جہاں گولی : (جَ ۔ ہاں ۔ گو ۔ لی) بچار : جہاں گردی ۔

جہان گِیر : (جَ ۔ ہان ۔ گی ۔ ر) (س گ) جہانءِ دَستءِ چیرءِ آروک ۔ جہانءِ ایر دَست کنوک ۔ تیوَگیں سَرزَمینءِ مان شانوک ۔ مُلک گیر ۔ **جہاں گِیری :** (جَ ۔ ہاں ۔ گی ۔ ری) (ن گ) مُلک گِیری ۔ دگہ مُلکءِ وَلائتانی گِرَگءِ زیردست کنگءِ کار ۔

جُھبی : (جُھبہ ۔ بی) (ن گ) چِکّ ۔ لیڑوءِ مہارءِ چِلّگ ۔ چِلّگ ۔ جُبّی ۔ (2) دِلءِ کشّ ۔ دِلءِ چِکّ ۔ (3) دُڑوہ کنگ ۔

جہت : (جہہ ۔ ت) (ن گ) جَتک ۔ چُپتک ۔ چُپتکیں ۔ چوپگءِ جتک کُتگیں ۔ جاتگین ۔ نرمءِ کُتگیں ۔ (2) دازی کونرءِ کالگ ۔ (3) کسانیں دَڑ چِک ۔ کُنرءِ کسانیں دَڑشک ۔ (4) (س گ) دَرگت ۔ بیم ۔ ڈوَل ۔ رَنگ ۔ وڑ ۔ بابت ۔

جھٹ : (جھ ۔ ٹ) بچار : جَٹّ ۔

جھٹّوخ : (جَھٹ ۔ ٹو ۔ خ) (ن گ) بدہیل ۔ بدعادت ۔ لیزگ ۔ (2) دِگرانی مالءِ بَروک ۔

جُھد : (جُہہ ۔ د) (ن گ) کوشست ۔ جُہنز ۔ ہِیلّت ۔ وَس ۔ واک ۔ دَست رَس ۔ تچءِ تاگ ۔ جتءِ پت ۔ جَڈّ اکڈّا ۔ **جُھدءِ جَفا :** (ن گ) کوشست ۔ خدمت ۔ زہمت ۔

جَہہ جَر : (جَہہ ۔ جَر) (ن گ) تُوپّکءِ گُجّی ۔ جاغُر ۔ جاگُر ۔ جابہ ۔

جَھڈّو : (جَھڈ ۔ ڈو) (ن گ) پیرءِ مُرید یا حِزمت کار ۔ مُراد بند ۔ مُرید ۔ حِزمت کار ۔

جَھر : (جھ ۔ ر) (ن گ) اِشکر ۔ روکیں اَنگر کہ یکّ جاہ بَنت ۔ اَنگر ۔ جَل ۔

جِہر : (جِ ۔ ہَر) (ن گ) لد ۔ جنگل ۔ کِیابان ۔ وَیرَندان ۔

جِھرا : (جِھ ۔ را) (ن گ) رَنگ داریں نریں اولاک ۔

جِھراریشّ : (جِ ۔ را ۔ ری ۔ ش) (س گ) تاک کپتگیں رِیشّ ۔ سِیاہءِ اِسپیتیں رِیشّ ۔ ماشءِ گنگیں رِیشّ ۔ کماش ۔

جُھرَڑغ : (جُھر ۔ ڑَغ) (ک گ) سُچگ ۔ جُشگ ۔ (2) چہ بے آپیءِ تُنّءِ حُشک بُوَگیں فَصل ۔

جُھرَغ : (جُ ۔ رَغ) (ک گ) ڈُرَگ ۔ (2) بازمُونجا بُوَنگ ۔ پدَرد بُوَنگ ۔

جُھرکو: (جھُر ۔ کو) (ن گ) کسانیں کُلّگ ۔ نرمیءِ کُلّگ ۔

جُھرکی : (جُھر ۔ کی) (ن گ) سَرِیگ ۔ گُشان ۔ گُد ۔

جُھرَگ : (جُھ ۔ رَگ) (ک گ) ہُورت ہُورتءِ لُڑگءِ کپگ ۔ چہ کوہنیءِ سڑگءِ پرُشگ ۔

جُھرَنڈ: (جُ ۔ رَن ۔ ڈ) (س گ) پیر ۔ نزور ۔ (2) پیریں جڈّوئیں مَرُدم ۔ (3) بازپیریں مالءِ ساہ دار ۔

جَھری: (جَ ۔ ری) بچار : جری ۔

جہک : (جی ہ ۔ ک) (ن گ) کُوکار ۔ جاک ۔ چِستءِ ایر ۔

جَہلگ : (جَہہ ۔ لگ) (ک گ) گزانیں چیزےءِ کپگءِ توار ۔ (2) کُلّگ ۔ نادُڑاہی یے ۔ پُپّانی ناجوڑی ۔ جَلّگ ۔

جِھنگ :(جِ۔ ہَنگ) (ک گ) ہلاس بُوئنگ۔ کُٹّگ۔(2) تچّگ۔ لِلّگ۔ گار بُوئنگ۔ دَست ءِ رَوَگ۔ فرار بُوئنگ۔ دَر دِرّگ۔ دَر رَوَگ۔ پدی بُوئنگ۔ پُشت دیگ۔
جُہد گر :(جُہہ۔ د۔ گِر)(س گ) ہما کہ جُہد کنت۔ کارکنوک۔ تگ ءُ تاچ کنوک۔ **جُہد گری** :(جُہہ۔ د۔ گِ۔ ری)(ن گ) زَہمت کشّی۔ بود بیناکی۔ لائقی۔ **جُہد گریں** :(جُہہ۔ د۔ گِ۔ ریں)(س گ) جُہد کاریں۔ زَہمت کشّیں۔ بود بیناکیں۔
جَہہ گیر :(جَہہ۔ گی۔ ر)(س گ) سوب مَند۔ سوبیں۔ مَرَن نامیں سَروک۔(2) جاہ مَنند۔ جاہ نشین۔ پُشت پد۔ وارِث۔ جاہ زِیر۔(3) دَست زُور۔ ذِمّہ زُور۔ **جَہہ گیری** :(جَہہ۔ گی۔ ری)(ن گ) مَرَن نامی۔ سوب مَندی۔(2) وارثی۔ جاہ مِنندی۔ جاہ نشینی۔ پُشت پدی۔
جُھگّی :(جُھگ۔ گی) بچار: جگّی۔
جَہَل :(جَ۔ ہَل)(ن گ) پُشتی یا گُدءِ تہہ ءِ دان یا دِگہ شے مان کنگ ءُ دومرُدم ءِ زِیرگ۔ جولان۔
جُھل :(جُہہ۔ ل)(ن گ) جُھلی۔ جُھلانکی۔ دُور بُن۔ شیف۔ کنڈ۔ چیزے ءِ بُن کہ دُور بہ بیت۔ ڈُونگا۔ کڑامب۔ کُرُمب۔ جِیھ۔ جَھل۔
جُھل آپ :(جُہہ۔ ل۔ آپ)(س گ) زیادہیں آپ۔ ہما آپ کہ جُھل اِنت۔(2) ہما جاگہہ کہ گُرانیں آپ بہ دار یت۔(3) ہما ڈگار یا بند کہ باز آپ بِہ داریت ءُ آپ ءِ جُھل بہ بیت۔(4) جُھلیں آپ۔ ہما جاہ کہ آپ جُھل اِنت۔ جُھلیں گوْرم۔ **جُھل ترّگ** :(جُہہ۔ ل۔ تر۔ رَگ)(ک گ) جُھل بُوئنگ۔ تلکیں چیزے ءِ جُھل تر بُوئنگ۔
جُھل جَنگ :(جُہہ۔ ل۔ جَ۔ نگ)(ک گ) زَمین ءِ جُھل کُوچگ۔ زَمین ءِ انچو کُوچگ کہ بُن ءُ دُور بہ بیت۔ **جُھل گپّ** :(جُہہ۔ ل۔ گپ۔ پ)(س گ) مَرَن حبر۔ بٹاکی۔ وَت گلاہ۔ **جُھلی** :(جُہہ۔ لی) جُھلانکی۔ جُھلی۔ **جُھلیں** :(جُہہ۔ لیں) ہما کہ جُھل اِنت۔
جَھل :(جَہہ۔ ل)(ن گ) آپ رہ۔ ایر شِف۔ جَھلی۔(2) جُھل۔ کڑمب۔(3) جِیر۔ بُن۔ روچ دَر کپگ ءِ پلّو۔ روش آسان۔(4) جَھلاد۔ روچ ایر رَوَگ ءِ پلّو۔ روچ برکت ءِ نیمگ۔(5) زِیر بار۔ **جَھل آبانی** :(جَہہ۔ ل۔ آ۔ با۔ نی)(ن گ) جَھلی نیمگ۔ آپ ریچ۔ **جَھل ءُ بُرز** :(ن گ) جَھلی ءُ بُرزی۔ شرّی ءُ گندگی۔ بدی ءُ نیکی۔ وَشّی ءُ سکّی۔(2) جَھلگ ءُ بُرزگ۔ کنڈ ءُ بینٹ۔ کنڈگ۔(3) چار کُنڈ۔ ہر نیمگ۔ ہر پلّو۔(4) سَر ءُ جِیر۔ **جَھل ءُ بُرز کنگ** :(ک گ) اینگر ءُ آنگر کنگ۔ جُہد کنگ۔ اِد ءُ اُود کنگ۔ سَر ءُ جِیر بُوئنگ۔ **جَھل ءُ بُرزی** :(ج گ۔ ن گ) کنڈ ءُ بینٹی۔(2) سر ءُ جِیری۔(3) شرّی ءُ گندگی۔ وَشّی ءُ سکّی۔ **جَھل پرّینگ** :(جَہہ۔ ل۔ پِر۔ رے۔ نگ)(ک گ) جَھل ءِ دوْر دیگ۔ چہ وَت کم تر کنگ۔ چیزے ءِ نہاد ءِ ارزان کنگ۔ **جَھل ترّگ** :(جَہہ۔ ل۔ تر۔ رَگ)(ک گ) بُرزیں چیزے ءِ جَھل تر بُوئنگ۔ جَھل کپگ۔ کم تر بُوئنگ۔(2) ایر ماد بُوئنگ۔ نرم بُوئنگ۔ **جَھل رَوَگ** :(جَہہ۔ ل۔ رَ۔ وَگ)(ک گ) ایر رَوَگ۔ جَھل ءِ رَوَگ ءُ گار بُوئنگ۔ ایر نندگ۔ جِیر ءِ رَوَگ۔ ہلاس بُوئنگ۔ بُن ءِ کپگ۔ سرا ایر رَوَگ۔ **جَھل ءُ بال** :(ن گ) بُرز ءُ جَھل(2) اِد ءُ اُود۔ کَش ءُ گوْر۔(3) شرّ ءُ خراب۔ ہستی ءُ نیستی۔ **جَھل ءِ بالا نام کپگ** : نام ءُ توار ءِ دُور رَوَگ۔(2) نام دار بُوئنگ۔ **جَھلی** :(جَہہ۔ لی)(ن گ) ہما کہ گوں جَھل ءِ نسبت داریت۔(2) جَھلیں نیمگ۔ شیپ۔ کڈّیں نیمگ۔ جَھل۔ پاہنا۔ کُلُچّ۔ چیری۔(3) چہ مغرب ءِ نیمگ ءِ آیوکیں گوات۔
جَھل جَنگ :(جَہہ۔ ل۔ جَ۔ نگ)(ک گ) ایر جَنگ۔ ڈوبارگ۔ کم شرف کنگ۔ ایرّ دیگ۔(2) دوْر دیگ(3) نزور کنگ۔ **جَھل جَنگی** :(جَہہ۔ ل۔ جَ۔ نَ۔ گی)(ن گ) ایر جَنگی۔ ڈوبارگی۔ کم شرف کنگی۔(2) نزور کنگی۔
جَھلا :(جَھ۔ لا)(ن گ) واپروکیں ناڈُراہی۔ پُپّ ءِ الماسگ ءِ ناڈُراہی ءِ تپ۔(2) گوْرسام۔
جَھلا بَغ :(جَہہ۔ لا۔ بَغ)(ک گ) آپ ءِ پالا ہَگ۔(2) مَشک ءَ آپ ماں کنگ۔
جَھلاد :(جَہہ۔ لا۔ د)(س گ) راہی۔ رَوَگ۔ رہادگ۔ روان۔(2) دیم پہ شکُون۔(3) روکپتی دَمگ۔(4) ہما نیمگ کہ ہوْر ءِ آپ ایر رِچّنت ءُ رَوَنت۔ شیوگ۔ آپ ریچ۔(5) جَھل۔ جَھل ءِ نیمگ۔ جَھلی نیمگ۔(6) پاڈُون۔ **جَھلادی** :(جَہہ۔ لا۔ دی)(ن گ)

جَھلی نیمگ ۔جَھلا ہی ۔ **جَھلا دیں** :(جھہ ۔لا۔دیں)(س گ) ہما کہ جَھلا دانت ۔ ہما کہ لونجان انت ۔(2) ہما کہ رہادگ انت ۔(3) جَھلی ۔آپ ریچیں ۔(4) دیم شَگْونیں ۔لونجانیں ۔

جُھلا نک :(جُہ ۔لاں۔ک)(ن گ) آپ ءِ ہما جاگہہ کہ گیشتر جُھل اِنت ۔ کُرُمب ۔زِیہار ۔ جُھلی ۔ جُھل تریں حدّ ۔ جُھلا نکی ۔

جُھلا نکی :(جُھہ ۔لان ۔کی)(ن گ) جُھلی ۔جُھلا نک ۔ **جُھلا نکیں** : (جُھہ ۔لاں ۔کیں) ہما کہ جُھل انت ۔

جَھلا وان :(جھہ ۔ لا۔ وان)(ن گ) جَھل ءِ نیمگ ۔جَھلیں دَمگ ۔(2) بلوچستان ءِ مرکزی دَمگ کہ قلات ءِ مغربی علاقہ اِنت ۔(3) ہما دَمگ کہ چہا نیمگ ءِ ہوَر ءِ آپ بئیت ۔جَھل آبان ۔

جَھل آبان :(جھہ ۔ل ۔آ۔ باں) بچار :جَھلا وان ۔

جَھلائی :(جھہ ۔لا۔ئی) بچار :جَھلا دی ۔

جَھل دِیگر :(جھہ ۔ل ۔دی ۔گر)(ن گ) روچ ءِ ایرَروَگ ءِ پیسَر ۔ روچ زَرد ۔

جُھل حبر :(جُھہ ۔ل ۔ہَ ۔ بر)(س گ) بٹاکی ۔وَت گلاہ ۔ مَرَن حبر ۔ **جُھل حبریں** :(جُھہ ۔ل ۔ہَ ۔بَ ۔ریں)(ن گ) وت گلاہیں ۔ مَرَن حبریں ۔بُرزگندیں ۔

جَھل کَپگ :(جھہ ۔ل ۔کَ ۔ پگ)(ک گ) بے لجّ بُوَگ ۔کم شَرَف بُوَگ ۔(2) چہ تُرْندی ءَ نرم بُوَگ ۔ ایرماد بُوَگ ۔(3) چہ بُرزی ءَ جَھل ءَ آیگ ۔لہگ ۔ ایرنندَگ ۔جَھل ترَّگ ۔ نِزور بُوَگ ۔کم کنگ ۔سُست بُوَگ ۔ تابان وَرَگ ۔ **جَھل کپتگیں** :(جھہ ۔ل ۔ کَپ ۔تَ ۔گیں)(س گ) کم شَرَفیں ۔بے لجّیں ۔ بے عزّتیں ۔(2) ایرمادیں ۔لہیتگیں ۔نِزور بُوتگیں ۔

جَھلَگ :(جھہ ۔لَگ)(س گ) جَھل ءِ نیمگ ۔شیوگ ۔ ایرشِف ۔ سَرآرگ ۔سَر ءِ ایرغ ۔شیپ ۔(2)(ن گ) آپ دَرپے ۔گوں آس ءِ پکگیں گِل ءِ دَرپ ۔(3) تاوانی ۔زیانی ۔ **جَھلَگ ءِ بالگ** : (ن گ) بُرزَگ ءِ جَھلَگ ۔ڈگار ءِ جَھل ءِ نیمگ ءِ بُرز ءِ نیمگ ۔کش ءِ گور ۔ **جَھلَگ ءِ کَپگ** :(ک گ) مُشکُل ءَ کَپگ ۔مُشکُل بُوَگ ۔کم توان بُوَگ ۔ نِزور بُوَگ ۔ بے وس بُوَگ ۔ **جَھلَگی** :(جھہ ۔لَ ۔ گی)(ن گ) ہما کہ گوں جَھلَگ ءِ نِسبَت داریت ۔(2) ہما کہ جَھلَگ ءِ اِنت ۔ **جَھلَگیں** :(جھہ ۔لَ ۔گیں)(س گ) ہما کہ جَھل انت ۔(2) جَھلیں زمین یا جاگہہ ۔

جُھلَگ :(جُھہ ۔لَگ)(ن گ) کنڈیں ہند ۔کڈّ ۔جُھلا نکی ۔جُھلی ۔ (2) آپ ءِ جُھلا نکی ۔

جُھل گُم :(جُھہ ۔ل ۔گُم)(س گ) جَھل شتگیں ۔رُوپوش بُوتگیں ۔گار یا کنڈ ءِ کپتگیں ۔(3) بے گْواہ ۔گار ۔

جَھل گْوات :(جھہ ۔ل ۔گْوا ۔ت)(ن گ) گْواتے کہ چہ رو بر کت ءِ کیت ۔

جُھل گْوَرم : (جُھہ ۔ل ۔گْوَر ۔م)(س گ) دَریا ءِ ہما گْوَرم کہ چہ زِر ءِ جُھلا نکیاں پادکیت ۔

جُھلو :(جُھہ ۔لو)(ن گ) مال ءِ پس ءِ ناذُراہی یے کہ دَپ ءِ سر ءِ مباں دانگ وَدی بنت ۔(2) مالانی ناذُراہی یے کہ کسانیں شِنک ءِ شیر دپیں ہرّانی ءِ کُرگّانی جوڑاں دانگ دَرکپنت ۔جُولوْ ۔

جُھمب : (جُ ۔ہُم ۔ب)(س گ) پُرّ ۔ باز ۔زیات ۔(2) شِیموش ۔ **جُھمب دیگ** : (جُ ۔ہُم ۔ب ۔دی ۔یگ)(ک گ) شیموش دیگ ۔

جُھمبَغ : (جُھم ۔بَغ)(ک گ) آزار دیگ ۔ ویل دیگ ۔ (2) چیزے ءِ مچگ ۔(3) شاپگ ۔ دَڑچک ءِ تاکانی ایرگیژگ ۔ (4) سَردی ۔ تیّخ ۔ **جُھمبَغ زیرگ** :(جُھم ۔بَگ ۔زی ۔رَگ) (ک گ) اِشتاپی کنگ ۔ اِشتاپی پند جنگ ۔ تُرند جُزّگ ۔ منزل جنگ ۔(2) سَردی ءِ جنگ ۔گوْہر کنگ ۔

جُھمبُورَغ :(جُھم ۔بُو ۔رَغ)(ک گ) گَرَگ ۔گَرچگ ۔زونڈانی چیر ءِ کنگ ۔ڈگار ءِ جنگ ۔

جَھہ مِنند :(جھہ ۔ م ۔نن ۔ د)(ن گ) جاہی ۔یکّیں جاگہہ ءِ ننِدوک ۔ **جَھہ مِنندی** :(جھہ ۔ م ۔نن ۔دی)(ن گ) ہنکین ۔ دوار ۔لوگ ءِ جاگہہ ۔ **جَھہ مِنندیں** : (جھہ ۔م ۔نن ۔دیں) ہنکینی ۔دواری ۔

جہَندَم : (جَ ۔ہَن ۔دَم) (ن گ) دوزہ۔مسلمانانی مذہب ءُ رُوءَ آہانی اللہ ءِ اڈّ ڑ داتگیں ہما جاگہہ کہ ُدام آس جمبُو رانت ءُ مسلمانانی اللہ کافرءُ بے دیناں قیامت ءِ روچ ءِ حساب ءُ کتاب ءَ ءُ رَند ہمے جا گہہ ءَ دوُر دنت۔ (2) ٹُوہیں جُہلیں کلّ۔(3) بیگوٗاہ۔گار۔سُنجم۔**جہَندَم ءِ سَر :** (س گ) بلّے کہ بہ بیت۔سَرئے ماں جہندم ءَ۔**جہَندَم کنگ :** (جَ ۔ہَن ۔ دَم۔کَ ۔نگ) (ک گ) آس ءَ دیگ۔سوچگ۔(2) یلہ دیگ۔ دوُر دیگ۔**جہندَمی :** (جَ ۔ہَن ۔دَ ۔می) (ن گ) جہندم ءِ ننِدوک یا حق دار۔ہما کہ دوزہ ءَ دوُر دیگ بیت۔دوزہی۔

جھنڈ : (جھن ۔ڈ) بچار : جنڈ۔

جُھنڈ : (جُھن ۔ڈ) (ن گ) سَریگ ءِ لونجانیں بہر کہ پہ سترءَ کار دنت۔جُنڈ۔اندیم۔گُنڈ۔دیم ءِ اندیم کنگ۔سِتر۔موجر۔وَت ءَ چیر دیگ۔دیم ءِ ڈ ںگگ۔دیم ءِ گِرَگ۔(2) ماذنانی جُزّگ ءِ یکّ وڑے۔**جُھنڈانی :** (جُھن ۔ڈا ۔نی) (ن گ) موجِر۔ستری۔**جُھنڈ کنگ :** (جُھن ۔ڈ۔کَ ۔نگ) (ک گ) پردہ کنگ۔دیم ءِ چیر دیگ۔موجر بُوئگ۔دیم ءِ گِرَگ۔جنین ءِ سَریگ ءَ انچو مانپوشگ کہ آئی ءِ دیم اندیم بہ بیت۔

جھنڈساہی : (جھن ۔ڈ۔سا ۔ہی) بچار : جنڈساہی۔

جھنڈُو : (جھن ۔ڈُو) بچار : جنڈو۔

جھنڈی : (جھن ۔ڈی) (د) (ن گ) بیرک۔عَلَم۔بندیرا۔(2) دَزاجیں مُود والا۔**جھنڈی کنگ :** (جھن ۔ڈی۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) بدنام کنگ۔رُسوا کنگ۔(2) جھنڈی ءِ سُرینگ۔جھنڈی ءِ پہ اِشارت جہل ءُ بُرز کنگ۔

جہنُّم : (جہ ۔ہَن ۔نُم) بچار : جہندم۔

جہنُّمی : (جہ ۔ہَن ۔نُ ۔می) بچار : جہندمی۔

جہو : (جَ ۔ہو) (ن گ) مُشکُل۔جنجال۔گرانیں ساعت۔**جہو جنگ :** (جَ ۔ہو ۔جَ ۔نگ) (ک گ) زِندءُ مرگ ءِ سَرسیماں بُوئگ۔(2) بے زِکتّ بُوئگ۔بے ہاٹی بُوئگ۔ناتوان بُوئگ۔

جھوُد : (جَ ۔ہُود) (ن گ) یہُود۔یہُودی۔یہُودی مذہب ءِ منّوک۔

جہُورَغ : (جَ ۔ہُو ۔رَغ) (ک گ) چیرءَ کنگ۔بورینگ۔

جہُورَغی : (جَ ۔ہُو ۔رَ ۔غی) (ن گ) بورینگی۔ٹُکّر ٹُکّر کنگی۔(2) جہُورَغ ءِ آوَ کی۔

جہورہ : (جَ ۔ہو ۔رہ) (ن گ) مُشکُل۔ویل۔جنجال۔(2) سوز۔ارمان۔وزّت۔

جھونٹگ : (جھون ۔ٹَگ) (ک گ) دِل ءِ واب رَوگ۔اُبینگ بُوئگ۔(2) واب ءَ لُڈّگ۔کوچنڈَگ۔لُڈّگ۔

جھونجا : (جھون ۔جا) (س گ) نیم ساہ۔نیم توس۔ناکارہ۔بےکار۔نابُود۔(2) (ن گ) فصل ءِ پدی ہوشگانی رَنگ۔(3) سَرآتکگیں یا پدکپتگیں چیزے ءِ باروءَ پولگ۔(4) دل ءِ پولگ۔

جُھونگا : (جُھون ۔گا) (ن گ) جہل۔ بُن۔ شیپ۔(2) (س گ) ہما کہ یکّوئی پاد ءِ پونز ءَ چاریت۔عاقبت نااندیش۔

جھوئیغ : (جھوئے ۔غ) (ک گ) بِنا کنگ۔شُروع کنگ۔

جَھئی : (جَہ ۔ئی) (ن گ) جلوہ۔گوُرموش۔(2) (س گ) شیموشگ۔شیموش دیگ۔

جِہیتگ : (جِ ۔ہِ ۔تگ) (ک گ) جہگ ءِ دیریں گوُستگال۔(2) ہما کہ تتلگ۔تُشتگ۔

جہی جہت : (جَ ۔ہی ۔جہہ ۔ت) (س گ) چِکّ ءُ تان۔پدءَ دیم ءَ۔چپّ ءَ راستءَ۔

جِہن : (جِ ۔ہَن) (ن گ) گٹّیں گرءُ کوہ۔

جِہینتگ : (جِ ۔ہین ۔تگ) (ک گ) جِہینگ ءِ گوُستگال بِزاں تاچینتگ۔رواں داتگ۔پادکُتگ۔**جہینتگیں :** (جِ ۔ہین ۔تَ ۔گیں) (س گ) تاچینتگیں۔رَواں داتگیں۔پادکُرتگیں۔جِہینگ ءِ دیریں گوُستگال۔

جھینڑو : (جِ ۔ہِن ۔ڑو) (س گ) سُست۔ نرم۔ (2) بِرتیگی۔**جھینڑوئیں تف :** (ج ۔ہِن ۔ڑو ۔ئیں ۔تَف) (ن گ) سُستیں تَپ۔ ہِیرتیں تَپ۔مِرمِروئیں تَپ۔

جِہینگ :(جِ ۔ ہے ۔نگ) (ک گ) اَنچوش کَنگ کہ بہ جِہیت ۔تاچینَگ ۔ گلّینگ ۔ لِکینگ ۔(2) کٹّینگ ۔ ہلاس کنگ ۔
جِہینگی :(جِ ۔ ہے ۔نَ ۔گی) (ن گ) تاچینگی گلّینگی ۔ترّاس دیگی ۔رُمبینگی ۔(2) جِہینگ ءِ آوَکی ۔
جِھینگار:(جھی ۔ن ۔گار) (ن گ) گوں وَشّ گُٹّی ءِ یا زورءِ چیزے وانگ ۔چِیہال ۔اَلہان ۔(2) دوزہ ءِ آس ۔(3) مَرَنیں دَڑنگ ۔
جِھنگوٹ : (جھن ۔گوٹ) (ن گ) بازجُھلیں کوہی گَر ۔
جِھیل :(جھی ۔ل) (س گ ۔ن گ) تیز۔ بُرّوک ۔(2) ظالم ۔ زوراک ۔
جِی :(جی) (گ گ) ہو ۔ بلے ۔ اَنچو کہ تو گُشئے ۔(2) پہ مہر ءُ ندڑی گوَانک ءِ پسّودَ یگ ۔ جی ءُ جان کنگ ۔(3) دوستی ءِ سہرا کنگ ءَ گوَشنت چو کہ: ''جی منی وَتی ملک'' ''جی بات فلانی کہ منی ڈک ءُ دین ءَ آتک'' بِزاں بہ گلاہ وَتی ڈیہہ یا فلانی ءَ ۔ ''جی منی پاد''، بزاں من تہ وَتی پادانی واجہاں ۔ یا منی پاد سلامت اَنت ۔(4) اَلگر کنگ ۔ گُڑ کنگ ۔ تچگ ۔ پیادَگ رَوَگ ۔(5) پہ مَستریں مَرْدمے ءِ دِلگوش گوَر کنگ ءَ گوَشنت ، چو کہ: ''جی واجہ'' ۔مَستریں مَرْدُم ءَ جُست ءِ وَڑ ءَ پُرسگ ، چو کہ : ''جی واجہ'' بِزاں تو چے گوَشت واجہ ۔(6) پہ کَسے ءِ گلاہگ ءُ ساڑاہگ چو کہ : ''جی ترا بات'' بِزاں شاباش اِنت ترا، تو ستا کرزئے ۔(7) (ن گ) لیبے ۔جیٹکی ۔ **جی بات** :(جی ۔ بات) دل دوستی ۔ پہ دوستی ءِ ساڑاہگ ۔(2) نیک دعاے ۔ آباد باتئے ۔ ایمن باتئے ۔ وَشّ باتئے ۔ **جی ءُ جان کنگ** :(ک گ) خدمت کنگ ۔عِزّت دیگ ۔
جیٹکی:(جی ۔ٹُ ۔کی) (ن گ) جی ءِ لیب ۔ جی ۔
جیھ : (جے ۔ھ) (ن گ) قحبگ ۔ بد کرداریں زال ۔(2) اَرگ سَریں جنین ۔
جِیّا : (جی ۔ یا) (ن گ) جَگ ۔آپ دَرپ ۔
جِیب : (جی ۔ب) (ن گ) بُوجیگانی کَسانیں آچارے کہ گوَرءَ چانپگ بیت ۔

جِیبُرگ :(جی ۔بُ ۔رَگ) (ک گ) یَکّے دومی ءِ تہہ ءَ گار بُوتگ ۔ ہور بُوتگ ۔جَہین ءِ تہہ ءَ گار بُوتگ ۔
جِیبڑ :(جے ۔بڑ) (س گ) لُڑوَنج ۔لونجان ۔(2) حیران ۔ ہبّکہ ۔
جیبّی :(جی ب ۔ بی) (ن گ) کسانیں گُدءُ ٹُکرے کہ جَنینانی جیگ ءِ دَڑاجی ءِ چیرءَ جتگ کہ جیگ ءُ شَم ءَ ستر بہ کنت ۔
جِیپی : (جی ۔ پی) بےکارءَ رُلوک ۔ چَوکٌ ۔
جیجّ :(جی ج ۔ ج) (ن گ) گُونڈوانی زبان ءَ گوَر یا گودان ۔
جِے جاتُوگ : (جِے ۔جا ۔تُوگ) (ن گ) کَسانیں کنٹگی بہار کاہے کہ ایشی ءِ بَرءَ پہ ریش ءِ گوشت آروکیں دَرمان ءِ ہاتِرءَ کارمردگ کننت ۔
جِید : (جی ۔ د) (ن گ) گورِستان ۔ مانش جاہ ۔(2) بَربادی یا بَربادی ءِ جاگہہ ۔(3) کٹّ ءُ مال ۔
جید :(جِے ۔ د) (ن گ) زید ۔شَرّ ۔مَل پد ۔کُوچَک ۔کپچر ۔ چراگ جاہ ۔ ہَند ۔ جاگہہ ۔ جیز ۔ دَمَگ ۔(2) ہما اُشتر یا گوک کہ بے واہُند انت ۔ ہما کہ بے جت پان ءُ بے گووال ءَ بہ چَر اِیت ۔
جیدار : (جِے ۔دا ۔ر) (س گ) بَہادُر ۔ نہ ترس ۔ دِلاوَر ۔
جیداوَر :(جِے ۔دا ۔وَر) (س گ) زید چارینوک ۔ مال دار ۔
جِیڈی :(جی ۔ ڈی) (ن گ) دزگوہار ۔ہمسر ۔ دوزواہیں سنگت ۔ (2) وَشّ دُڑوشّم ۔ بزاہ دار ۔
جِیذ :(جی ۔ ز) (ن گ) شیرانی جاگہہ ۔(2) ہما جاگہہ کہ مادَگیں شیر چُکّ پیداک کننت ۔
جیرر:(جِے ۔رَر) (ن گ) پَریات ۔گنوکانی وڑ ءَ پریات ۔(2) دِڑیس ءُ چاپ ءِ وڑے ۔ **جیررجنگ** :(جَر ۔ ر ۔جَ ۔نگ) (ک گ) بازیں کُوکار ءُ گٹّ ءِ زور پر دیگ ءَ گُٹ ءِ ایرنِندَگ ۔ گٹّ ءِ رَوَگ ۔(2) چیزے ءِ صاف کنگ ۔
جیران:(جی ۔ران) (ن گ) گورِستان ۔قبرستان ۔ ہند ۔ حدّیرَگ ۔ جیرانڑ ۔مُردگانی پورگ ءِ ہند ۔(2) زیارت ۔
جِیرا : (جی ۔ را) (ن گ) دَریائی مَدَگ ءِ ذاتے کہ جُھلیں زِراں بیت ۔

جیرانڑ :(جی۔ران۔ڑ) بچار : جیران۔
جِیرَت :(جی۔رَت)(ن گ) ہِمّت۔سَکّ۔طاقت۔ہاٹّی۔(2)(س گ)مَزَن دل۔بَہا دُر۔نہ تَرس۔
جیرُک :(جی۔رُک)(ن گ) دَنتانانی چہ یکّ ءُ دِگرء دُور دُور رُدگ۔دَپ شیرّ۔شَملگ دَنتان۔
جیرو :(جی۔رو)(ن گ) بانجی۔(2)توشگ۔
جیرّی :(جِے ر۔ری)(ن گ) گنوک۔گنوکانی وڑء پریات ءُ جَگّا کنگ۔
جیرَگ :(جِے۔رَگ)(ک گ) شوُر کنگ۔فکر جَنگ۔سوَرگ۔جوَرگ۔(2)خیالات۔فکر۔
جیڑو :(جِے۔ڑو) بچار : جیڑہ۔
جیڑہ :(جِے۔ڑہ)(ن گ)(س گ) اَڑ۔کوش۔پساتت۔جَنگ۔غزا۔نہ گیش اِتگیں کپّ۔جنجال۔شِدّت۔شِدَّت ءُ بلیات۔شَرع ءُ تورہ۔اَڑام۔اَڑاند۔جیرَو۔جیڑگ۔پیڑگ۔**جیڑَہی** :(جِے۔ڑَ۔ہی)(ن گ) ہَما کہ گوں جیڑہ ءَ نسبت داریت۔
جیز :(جِے۔ز) بچار : زید۔
جیکار :(جی۔کار)(ن گ) پس ءُ نوک وَدی بوتگیں چُکّ ءِ اَوَلی دو روچ ءِ لِڈّ۔جلاک۔کِیل۔کُلاغو۔(2)دَرمانکاہے۔
جِیکارَگ :(جی۔کا۔رَگ)(ک گ) پاچِن ءُ بُزء یا کائیگرء مادگ ءِ پاد دیگ ءُ وَہدء تَوارے چہ دَپ ءَ کشّگ۔(2)لاپ ءِ پیچ ءُ مروڑ دیگ ءُ نہ رِچگ۔
جِیگ :(جی۔گ)(ن گ) پشک ءِ دیمی پلّو۔دوتلگیں راڈ۔(2)زنجیک۔گُٹّ۔**جیگ بند** :(جی۔گ۔بَن۔د)(ن گ) ہَما بندیکّ کہ گوں آئی ءَ جیگ ءَ بَندنت۔بندوک۔**جِیگ ءِ بندگ** :(ک گ) جیگ ءِ پہ بندیکّ یا گوں دِگہ چیزے ءَ بندگ۔(2)زالے ءِ شرف ءَ ایر کنگ۔یکّیے ءَ بدنام نہ کنگ۔**جِیگ ءِ بُجگ** : جنین ءِ برّ ہنگ بُوتگ۔جنین ءِ پشک ءِ گُٹّ ءِ پچ بُوتگ۔بے پردہ بوتگ۔
جِیگ ءِ پچ کنگ :(ک گ) جیگ ءِ بوجگ۔کم شَرف کنگ۔سُبکّ کنگ۔(2)مرد ءِ پہ جنینے ءِ گندلاں رَوگ ءُ جن ءُ مردی کنگ۔
جِیگ ءِ سَرءِ بندگ : سَکّ دوست دارگ۔**جیگی**:(جی۔گی)(ن گ) چہ زرّ ءِ یا تنگہ ءِ جوڑ کُرتگیں کنڈیگ۔ٹاسین۔ٹاسنی۔ہما سہت کہ زال ءِ وتی جیگاں کن انت۔
جیگگ :(جِے۔گگ)(ن گ) آپی مُرگے۔
جیگہ :(جِے۔گہ)(ن گ) پاگ۔تاج۔
جیل :(جِے۔ل)(ن گ) اُشترء پادانی تنئیل یا قید۔(2)قید۔بند۔زندان۔بندی جاہ۔ڈَکّ۔قیدخانہ۔**جیلی**: (جی۔لی)(ن گ) ہَما کہ بند اِنت۔ہَما کہ بندی اِنت۔بندیگ۔**جیل بُوتگ** :(جِے۔ل۔بُو۔تگ)(ک گ) بندی خانہ ءِ بُوتگ۔قیدی بُوتگ۔
جیمار : (جی۔مار) (ن گ) مارءِ ذاتے۔
جے مجے : (جِے۔م۔جے)(س گ) دو دِلگ۔دو دلگو۔دِل ءُ نادل۔(2)بے باوَر۔دِل ءِ پولگ۔
جِینگا :(جی ن۔گا) (د) (ن گ) دَریائی مَدَگ۔
جیو :(جی۔و)(س گ) لگور۔تُرسوک۔بے دِل۔
جیوَر :(جی۔وَر)(س گ)(ن گ) وَڑ۔ڈوَل۔گونگ۔رَنگ۔پیم۔(2)سَکّ۔برداشت۔
جیوَرَگ : (جی۔وَ۔رَگ)(ک گ) لسّ ءُ لوڑ بُوتگ۔(2)سَگّگ۔برداشت کنگ۔(3)آپیں چیزے ءِ زمین ءَ ایر رَوگ۔(4)آپ بُوتگ۔آپ کنگ۔**جیوَرینگ** :(جی۔وَ۔رے۔نگ)(ک گ) چیزے ءَ را گوں آپ ءَ یکّ جاہ کنگ ءُ آپ کنگ۔
جیوَرینگی :(جی۔وَ۔رے۔نَ۔گی) جیوَرینگ ءِ آوُکی۔(2)یکجا کنگی۔لوڑ کنگی۔**جیوَرینتگیں** : (جی۔وَ۔رین۔تَ۔گیں)(س گ) آپ کُتگیں۔
جیوَرینتگ : (جی۔وَ۔رین۔تگ)(ک گ) جیوَرینگ ءِ گوَستگال بزاں جیوَرینگ ءِ کار بُوتگ۔
جیھ : (جی۔ھ) بچار :جُہل۔

جیہار : (جی۔ہار)(ن گ)ہیسکارگ ءِ گڑ یوگ۔(2) راڑ راڑ کنگ۔(3) پڑ وشگ۔**جیہارگ** :(جی۔ہا۔رَگ) ہیسکارَگ۔ پریات کنگ۔(2) پڑ وشگ۔

جیہَر :(جی۔ہَر)(ن گ) ایر رِچگ۔ہوٗر یا ارسانی ہم چرّی ءَ گواَرَگ۔شَلگ۔گواَرگ۔(2) جمبر۔بندوارتگیں جمبر۔(3) ہوٗر ءِ ترمپ۔جیہَڑ۔پڑی۔**جیہَری** :(جی۔ہَ۔ری) (ن گ) ہما کہ گوں جیہَر ءِ نسبت داریت۔(2) ترمپ ءِ رِچگ یا جَمبَرانی گواَرَگ ءِ جاوَر۔(2) جَمبَر ءِ بَندگ۔

جیہَڑ : (جی۔ہَڑ) بچار : جیہَر۔

جیہَڑی :(جی۔ہَ۔ڑی)(ن گ) بچار : جیہَر۔

جیہَگ : (جی۔ہَگ) بچار : جہَگ۔

چ

چ :(چِ ـ ے) ہَشتُمی حرف یا آب اِنت۔

چا :(چا)(پ گ) اَچ آ۔ چِہ آ۔ شہ آ۔ اَش آ۔

چاب :(چا۔ب)(ن گ) چِہ ٹِین یا کہ تنکّیں آسِن ءِ جوڑ کُرتگیں گِردیں قالبے۔(2) چہ پِیشّ یا ٹامب ءِ جوڑ کُرتگیں قالب کہ کرّ ءَ بزانت۔(3) نیم گرمیں آپ۔

چابا :(چا۔با)(ن گ) چلگری۔ چابا کو۔ کسانیں بالی ساہ دارے۔ شپ چرَ۔(2) چلّ گُنگ۔(2) کمّیں ورد ءِ وَرگ۔

چاباکو :(چا۔با۔کو) بچار : چابا۔

چابڑ :(چا۔بڑ)(س گ) لیزگ۔ ہَما کہ پہ مقصدے ءِ مَرذُم ءِ پدءَ گون اِنت۔(2) پڑّ ور۔ پڑّوریں ءُ کساں سالیں مال۔ **چابڑیں** :(چا۔ب۔ڑیں)(س گ) پڑّوریں۔ پرگوشتیں۔(2) کسانیں ءُ فربھیں شِنکّ یا گوُرگ۔

چابُک:(چا۔بُک)(ن گ) ہَما لٹّ وَڑیں بارگیں پوست کہ سَرءِ نیمگ ءَ لہم اِنت۔(2) بارگیں لٹّ۔ شِپانک۔(3) شَت۔(4) ہَمالٹّ کہ آئی سَرءَ زمزیل پر کہ حَرءُ اسپ ءِ گلّینگ ءَ کارمرز بیت۔(5) چالاک۔ چٹّک۔ چسپاں۔ پہ گُشادی کارکنوک۔ چڑکّ۔

چابُک دَست :(چا۔بُک۔دَس۔ت)(س گ) چڑکّ۔ کارءَ چالاک۔ چٹکّ۔ **چابُک دَستی** :(چا۔بُک۔دَس۔تی)(ن گ) چڑکّی۔ کارءَ چالاکی۔ چٹکّی۔

چابی :(چا۔بی)(د)(ن گ) کِلیت۔ کُنجی۔ کُبل ءِ پیچ کنوک۔

چاپ :(چا۔پ)(ن گ) یکّ دَستے ءِ دِل ءُ لنگکاں گوں دومی دَسست ءِ جنگ۔ دَست ءِ دلانی جنگ ءِ توار۔ شہمات۔(2) وِڑیس۔ ناچ ءِ وڑے۔ دوئیں دَستاں پچّی ءِ جنگ ءُ توار گیجگ ءُ پاداں گوں گیشتگیں وڑے ءِ برءُ آر کنگ۔ ڈُرکُرڑّ۔(3) پہ جنگ ءَ وشّ وَشّ ءَ دَست ءِ شانگ۔(4) چانیگ۔ داتگیں یا زُرتگیں وان یا نگن۔ **چاپ جنگ** : (چاپ۔جَ۔نگ)(ک گ) چاپ کنگ۔ گوں چاپاں وَشّی ءِ دَرشاں کنگ۔(2) بےنفیں کار کنگ۔(3) بے سَریں جوڑگ۔

چاپ ءُ چوُگان :(ن گ) وشّی دَرشان کنگ۔ چاپ ءُ وِڑیس جنگ ءِ یکّ ڈوَلے۔(2) بلوچانی ذِگری فرقہ ءِ مذہبی صفت ءُ ثنا ءُ چوُگان۔

چاپ ءُ صُحبَت :(ن گ) وشّیں ءُ دل سریں صوتی دیوان ءُ مجلس۔(2) ناچ ءُ صوت۔ **چاپ ءُ صُحبَت کنگ** :(ک گ) وشّی کنگ۔ وشّی ءِ دَرشان کنگ۔ مجلس ءُ دیوان کنگ۔ **چاپ ءُ نازینک کنگ** :(ک گ) وشّی دَرشاں کنگ۔ چاپ کنگ۔ **چاپانی جَھمّٹَغ** :(چا۔پانی۔جَھم۔ٹَغ)(ک گ) ناگمانی کاربُونگ۔(2) چہ دَست ءِ چیزے ءِ زِنگ۔(3) ناگمانی ءَ چیزے ءِ برگ۔(4) بے توار بُونگ۔ **چاپی**: (چا۔پی)(ن گ) چاپل۔ ڈُنک۔(2) ہَما کہ چاپ جنت۔ چاپ جَن۔ چاپ ءِ زانوک۔ **چاپُک** :(چا۔پُک)(ن گ) سُبکیں شہمات۔

چاپا :(چا۔پا) باد۔ **چاپاکو** :(چا۔پا۔کو)(ن گ) ہَما کہ بادءَ گپتگ۔

چاپاڑ :(چا۔پاڑ)(ن گ) ہَما ڈگار کہ فصل مَہ رودینیت۔ سورگیں ءُ کلّریں ڈگار۔ سورگ۔ کلّر۔(2) ہَما زمین کہ بازیں کاہ رُدگ ءِ سَبَب ءَ ڈڈّ بہ بیت ءُ لنگار دیگ ءَ مُشکل بہ بیت۔(3) پڑوک۔ بے نفیں تڑان کنوک۔

چاپاڑو :(چا۔پا۔ڑو) بچار : چاپاڑ۔

چاپ جَن :(چا۔پ۔جَن) بچار : چاپی۔

چاپَر :(چا۔پَر)(ن گ) پاگاس ءِ ذات ءِ ماہیگے۔

چاپڑہ :(چا۔ پ۔ ڑہ)(د)(ن گ) کسانیں کُڈِک ۔(2) کسانیں کاپر۔(2) چہ پُونس ءِ پیش ءَ اَڈ داتگیں کاپر۔

چاپ سَر:(چاپ۔ سَر)(س گ) گنوک۔ بے سُدّھ۔ نشیواِل۔ بودلا۔

چاپگ :(چا۔ پگ)(ک گ) چانیگ۔(2) پیر ءُ بُزرگے ءُ دُعا کنگ ۔(3) سیر ءُ سوکا بُوگ۔ وشحالی۔

چاپُل :(چا۔ پُل)(س گ) ہوَسناک۔ ٹُلّس۔(2) تڑاس کنوک۔(3)(ن گ) دُتّک۔ لیبو۔ چاپی۔ بُتُک۔(4) ٹومبو۔

چاپلُوس :(چا۔ پُ۔ لُو۔ س)(س گ) بے جاہیں توسیپ کنوک۔ پہ خاصیں غرض ءُ مقصدے ءَ دومی مَردُم ءِ گیشیں صفت ءُ ثنا کنوک۔ (2) ٹُلّس۔ تڑ پَل۔(3) چانبا۔ چامبا۔(4) تہہ کلپ۔ دوتل ءُ دوپوست۔ منافق۔ **چاپلُوسّی** :(چا۔ پ ۔ لُوس۔ سی)(ن گ) سُبکّی۔ تڑپّلی ۔ ٹُلّسی۔ دَلڑّی۔ کلپی۔ دوتل ءُ دوپوستی۔ چرپ زبانی۔ **چاپلوسّیں** :(چا۔ پُ۔ لُوس۔ سیں)(س گ) سُبکّیں۔ ٹُلّسیں۔ تڑپّلیں۔ چرپ زبانیں۔ دوتل ءُ دوپوستیں۔

چاپوڑ :(چا۔ پوڑ) بچار : چاپول۔

چاپول :(چا۔ پول)(ن گ) چپانٹ۔ چاپوڑ۔ شہمات۔

چات :(چا۔ ت)(ن گ) چاہ۔ گہن ءِ ٹپ۔ زَمین ءِ ہما کونڈ اِتگیں جاگہہ کہ آئی ءِ بُن ءَ آپ دَرکیت۔ پہ آپ ءِ دَر کنگ ءَ کونڈ اِتگیں یا جتگیں جاگہہ۔ دُون۔ چاہ۔ زَمین ءَ تناوَہدءَ کوچک ءُ جُہل کنگ تانکہ آپ دَربئیت۔(2) دُون۔ رَہٹّ۔(3) کوَر ءِ آپ کہ جاہے ڈَکار ءِ تہہ ءَ زیان بیت ءُ جاہے دَرکیت۔(4) گار۔ (5) کونڈ اِتگیں یا دَررُپتگیں جُہلیں کنڈ۔ **چات ءَ ایر کپگ** :(ک گ) چات ءِ تہہ ءَ رَوَگ۔(2) گنوکی کار کنگ۔ **چات ءِ بار گرَگ** :(ک گ) چات ءِ حاک زُورگ ءُ آپ ءِ کم بُوگ یا حُشک بُوگ۔ چات ءِ ڈمب گرَگ۔ **چات ءِ بندگ** :(ک گ) چات ءَ سِنگ بند کنگ۔ **چات ءِ پادآہگ** :(ک گ) چات ءِ آپ ءِ گیش بُوگ ءُ آپ ءِ بُرز ءَ چِست بُوگ۔ **چات ءَ پڑّینگ** :(ک گ) چات ءِ تہہ ءَ دوَر دیگ۔ جُہلیں کنڈے ءَ دوَر دیگ۔(2) اَڑ ءُ جنجالے ءَ دوَر دیگ۔ مُشکُل وَ دی کنگ۔ **چات ءِ شَن** :(ن گ) چات ءِ کار ءِ ہما جاگہہ کہ اُودءَ زَمین شَند یا شَند ءُ حاک ءِ سَبَب ءَ نرم اِنت۔(2) چات ءِ ہما جاگہہ کہ چمُودءَ کم کم ءَ آپ بُوزبہ گیپیت ءُ دَرآہان بہ بیت۔ **چات ءِ آپ کنگ** :(ک گ) چات ءِ آپانی ہلاسی ءَ پد دووار ءَ آپ بُوگ۔

چاتی :(چا۔ تی)(ن گ) ہما کہ گوں چات ءِ نِسبت داریت۔

چاتار :(چا۔ تار)(ن گ) نئے۔ کُنڈی کہ ماہیگ گِرنت۔

چاٹ:(چا۔ ٹ)(ن گ) دھک۔ زوراکیں دھک۔(2) دَزاجیں سادے کہ نیام ءِ پتن ءَ گِننت ءُ سِنگے مان ءَ گِننت ءُ زور ءَ چَرّ یننت ءُ ساد ءِ یکّ سَرے یلہ دینت کہ چوش ہمے سِنگ کپگ ءَ باز دُور روَت۔ (3) پیرّ امپ۔ اِشکنارو۔ اِشکرانکی۔ ہیرّ انپ۔ (4) شہمات۔ (5) دیوانگ۔ نیم گنوک۔ چاٹو۔

چاٹا :(چا۔ ٹا)(س گ) چاشی۔ وَشّیں وَرگ یا دَرمان۔

چاٹال :(چا۔ ٹال)(س گ) آپ ءِ ریچگ۔

چاٹو :(چا۔ ٹو)(س گ) گنوک۔ چاٹ۔ دیوانگ۔

چاث :(چا۔ س)(ن گ) ہما آپ ءِ ٹوبو کہ کوَر ءِ گوَر ءَ بیت ءُ زَمین ءِ یا کوَر ءِ ریکانی کِبّءَ دَررو بگ ءَ آپ دَرکپیت۔ کانی۔

چاچ :(چا۔ چ)(ن گ) چاچا۔ چیستان۔ بجارت۔ بند۔ اوڈریں حبر۔ بُجڑی۔ گُجارت۔ چاچا۔ **چاچا جنگ** :(چا۔ چا۔ جَ۔ نگ)(ک گ) آگاہی ءَ واب گِندگ ۔ بے فائدگیں گپّ کنگ۔(2) دُروگ بندگ۔(3) چاچ گوشگ۔

چاچا :(چا۔ چا) بچار : چاچ۔

چاچول:(چا۔ چول)(س گ) گِس گول۔ ہما کہ دُزاہیں روچ بے کار ءُ بے مطلب ءَ گِساں تریت۔ **چاچولی** :(چا۔ چو۔ لی)(ن گ) گِس گولی۔ گِسانی بے مطلب ءَ گردگ ءِ عادت ءُ ہیل۔ **چاچولیں** :(چا۔ چو۔ لیں)(س گ) ہما مَردُم کہ چاچولی ءِ عادتے گون اِنت۔

چادِر :(چا۔ دِر)(ن گ) جنینانی مَزنیں سَری گُد۔(2) مردینءِ بڈّ ءِ گُد۔(3) نپادانی سَرءَ پیچ کنگ یا پردیگ ءِ گُد۔(4) چہ پژم، پکّی

ءُ دِگہ ہمے رنگیں چیزاں جوڑ کنگیں ہر پتنیں ءُ تنکیں گُد۔ (5) پٹّو۔ جُولی۔ سَدری۔ سَرپوش۔ لُنکار۔ (6) سگندان ءِ چپّ ءُ چاگردءِ مان آتکگیں پیگ ءِ اِسپیتیں پوش۔ (7) سُریت۔ **چادِر بندگ** : (چا۔ دِر۔ بَن۔ دَگ) (ک گ) نِوان کنگ۔ (2) بانورءِ اَندیم کنگ یا چیر دیگ۔ **چادِرءِ پچ کنگ** : (ک گ) چادِرءِ چیر گیجگ۔ **چادِرءِ تڑّینگ** : (ک گ) پہ پِنڈءُ وَنڈ یا پہ مدتءِ دیوانءِ مردُمانی دیمءِ چادِرءِ چکّر ینگ کہ زرّءِ مان بہ کنت۔ (2) یکّے کہ دُور بہ بیت ءُ توارءِ مہ اِش کُنت گُڈا چادِرءِ دَستءِ کنت ءُ تڑّینت کہ آسہی بہ بیت۔ (3) جنگءِ دوُرانءِ پہ سُہل ءُ صلاحءِ ہاترءِ چادِرءِ اے دیم ءُ آدیم تڑّینگ۔ **چادِرءِ چنڈگ** : رَوگ۔ چہ دیوانءِ پاد آیگ۔ (2) حُشکیں دَستاں رَوگ۔ بےسوبءِ رَوگ۔ **چادِرءِ سَرا یرکشّ کنگ** : (ک گ) سرءِ دا نکہ پاداں پر دیگ ءُ وپسگ۔ **چادِرءِ لمب** : (ن گ) چادِرءِ دامُن یا گُڈی بہر۔ **چادِری** : (چا۔ دِ۔ ری) (ن گ) ہما کہ چادرءِ سَرءِ انت یا سَرءِ چادِر اِنت۔ **چادِرینک** : (چا۔ دِ۔ رین۔ ک) (ن گ) کوہنیں ءُ درتگیں کسانیں چادِر۔

چادِراں چیری : (چا۔ دِ۔ راں۔ چی۔ ری) (ن گ) لیبے۔

چادی : (چا۔ دی) (بڑا) (ن گ) گنوک۔ دیوانگ۔ بےسُدّھ۔ بےسماہ۔ ابدال۔ ریٹا۔

چار : (چا۔ ر) (ن گ) چہ سےءِ رندءُ چہ پنچءِ پیسرءِ حساب۔ (2) اَبدینی کسے ءِ گندگ۔ (3) (ف گ) چارگءِ فرماں گال۔ (2) بچار۔ (4) آسءِ گریں پُر۔ جَٹ۔ چِہر۔ شِت۔ (5) ہما غار یا چہر کہ ہمائیءِ تہہءِ آس روک کنںنت۔ (6) زمینءِ بُرّگ ءُ آئیءِ تہہءِ آس روک کنگ کہ کسے پہ سوگندءِ چکّاسءِ آئیءِ تہہءِ بہ گوزیت۔ چِہار۔

چارُمی : (چا۔ رُ۔ می) (ج گ) ہما کہ چہ سیمیءِ پدءُ چہ پنچمیءِ سَرکیت۔ (2) چیزءِ چارُمی بہر۔ **چارءُ بچار** : (س گ) شوُرءُ صلاح۔ چارءُ گُزار۔ سَسّا۔ فکر۔ (2) سندءُ بند۔ ششءُ پچ۔ **چارءُ تپّاس** : (ن گ) پکّائیءِ چارگ۔ پٹّءُ پول۔ پٹّءُ وَند۔ چمشانک۔ **چارءُ چکّاس** : (ن گ) جاسءُ پاس۔ پٹّءُ پول۔ چارءُ ٹپّاس۔ **چار کنگ** : (چار۔ ک۔ نگ) شکار یا مردُمےءِ پد جنگ۔ شوہازگ۔ (2) نگاہ دارگ۔ چاری بوُتگ۔ جاسوُ پاسُو کنگ۔ **چار پیرماں پدءِ بات** : بددُعاے کہ تاواں بار باتئے۔ زیان باتئے۔

چارِ اِشکیل : (چار۔ اِش۔ کے۔ ل) (ن گ) چارِ اِشکیلی۔ حر یا اَپسءِ چار دستءُ پادءِ رواجے۔ اولاکءِ انچوش رَوگ کہ گوْشتئے ہر یکّ دَستے گوں پادےءِ اِشکیل اِنت۔ (2) حرءِ اِشکیل کنگ تا نکہ دُورءُ گوْرءِ شت مہ کنت۔

چاراَندام : (چار۔ اَن۔ دام) (س گ) جسمءِ چار اعضا، پنجگ، دیم، دَستءُ پادءُ چیریں اَندام۔ (2) پہ دَست نماز گرَگءِ چاریں شودَگی اعضا یا اَندام۔ **چاراَندام کنگ** : (چار۔ اَن۔ دام۔ کَ۔ نگ) (ک گ) چاریں اَندامانی شودَگ۔

چاربند : (چار۔ بَن۔ د) (ن گ) سرینءُ تکس یا شکسءِ ہڈّانی دُچار جاہ۔ وَنگ۔ (2) نُہہ گڈّ گیءِ لیبءِ چار گڈّگءِ یکّ ردبوُتگ یا بندَگ۔ (3) چاریں نیمگ۔ (4) ساہدارءِ پُشتی چاریں نیمگانی ہڈّءِ بند۔ (5) چاربندی شعر۔ **چاربندی** : (چار۔ بَن۔ دی) (ن گ) چار نیمگءِ بندگ یا گرَگ۔ (2) شاعریءِ تہرے کہ چار بندءِ بیت۔ (3) نُہہ گڈّ گیءِ لیبءِ چاریں نیمگءِ پُر جنگ۔ (4) سوب کنگ۔ سوب۔

چارپاد : (چار۔ پاد) (ن گ) (س گ) گُنگُدام۔ اولاک۔ چارپادیں ساہدار۔ دَلوَت۔ ہر ہما ساہدار کہ گوں چاریں دَستءُ پاداں گردیت۔ **چارپادَگ** : (چار۔ پا۔ دَگ) (ن گ) تہت۔ (2) ہر ہما نِندَگی ہند کہ چار پادےءِ بہ بنت۔ مَنجہءُ کاپر یا دِگہ اَنچیں چیز۔ چار چوپ۔ **چارپادَگ بوُتگ** : (چار۔ پا۔ دَگ۔ بوُ۔ تگ) کپگ۔ انچش کپگ کہ سرینءِ زمینءِ بہ بیتءُ دَستءُ پاد بُرزءِ بہ بنت۔ پُشتءِ سرکپگ۔ **چارپادَگی** : (چار۔ پا۔ دَ۔ گی) (ن گ) چودَلوتءِ گوں دَستءُ پاداں گردگ۔ چارپادگو۔ (2) ہما کہ پادگءِ چار اَنت۔ (3) مزنیں ڈُلے۔ لیواءِ ڈُہل۔ **چارپادیں** : (چار۔ پا۔ دیں) (س گ) چارپادگیں۔ ہما کہ چار پادءِ پر۔ چار چوپیں۔ ہما کہ آئیءِ چارپادَگ انت۔

چارپادَگو : (چار۔پا۔دَ۔گو) بچار : چارپادَگی۔
چارپادَگیں : (چار۔پا۔دَ۔گیں) بچار : چارپادیں۔
چارپاس : (چار۔پاس) (س گ) چارپہر۔شپ ءِ چاریں بہر یاپاس۔ **چارپاسیں** : (چار۔پا۔سیں) (س گ) شپ ءِ چاریں بہر یاپاس۔
چارپہر : (چار۔پہہ۔ر) بچار : چارپاس۔
چارتَرْپ : (چار۔تَرْ۔پ) (س گ) دُنیاءِ چاریں آتراپ، روچ دَرآتک، روچ کپت، قطب ءُ زِربار۔
چارتَل : (چار۔تَل) (س گ) چاریں تَل۔ چارتہہ۔ **چارتَل کنگ** : (چار۔تَل۔کَ۔نگ) پتّا ہَگ۔ چیزے ءِ چارتَل ءِ پتّا ہَگ۔ **چارتَلیں** : (چار۔تَ۔لیں) (س گ) ہما کہ چارجاگہہ ءِ تَل جتگ یاتَل انت۔
چارچَمّ : (چار۔چَم۔م) (س گ) چالاک۔شیوار۔(2) ہما کُچّک کہ آئی ءِ چَمّانی سَر بُرءَ اِسپیتیں ٹِکّ مان کہ چوچَمّ ءَ انت۔ **چارچَمّی گرْیوگ** : (چار۔چَم۔می۔گرْ۔ے۔وَگ) بچار : چارچَمّ ءِ گرْیوگ۔ **چارچَمّ ءِ گرْیوگ** : گرْیوگ۔ سَکّ باز گرْیوگ۔ تَلوَسَگ۔ بےتاہیر بُوتگ۔ آہ ءُ زاری کنگ۔
چارچوب : (چار۔چوب) (س گ) ہر چاریں پلّوءَ۔ کش ءُ گوَر۔ چاگرد۔ چارکُنڈ۔ گرْگیس۔ **چارچوبگ** : (چار۔چو۔بَگ) (س گ) چارکُنڈی۔ چاریں پلّو۔
چارچوپ : (چار۔چوپ) (س گ) چارپادگ۔ **چارمَہ کُنڈ** : (چار۔مَ۔کُن۔ڈ) چارچوب۔
چاردار : (چار۔دار) (ن گ) جنازہ ءِ تہت یاہما چیزے کہ مُردَگ آئی ءِ سَرءَ کنگ یاتہہ ءَ کنگ ءُ پہ کُلّ کنگ ءِ بَرَگ بیت۔(2) دَروازگ ءِ چارچانٹ یادار۔(3) لانچ ءِ دَور ءِ جمبول ءِ کش ءَ تہتگے کہ آئی ءِ سَرءَ پنچری نِندیت ءُ گزدان ءَ ماہیگ چاریت۔
چاردَست : (چار۔دَس۔ت) (ن گ) سَکّ تیزرَوگ۔ دِڑکّ دیگ۔ دوْرجنان ءِ رَوگ۔ **چاردَست بُوتگ** : (چار۔دَس۔ت۔بُو۔تَگ) تچگ۔ بازتِکّائی ءَ رُمبگ۔ گُڑکنگ۔ دِڑکّ دیگ۔ دوْرجنان ءِ رَوگ۔ **چاردَست ءِ پادآہَگ** : اولاک ءِ وَتی تیزتریں رَواج ءَ تچگ بِنا کنگ۔ چاردَست بُوتگ۔ **چاردَست ءُ پاد بُوتگ** : (ک گ) مَردُمے کہ چودَلوت ءَ دَست ءُ پادانی سَرءَ بِروَت۔(2) اولاک ءِ تیزتریں رفتار ءَ رَوَگ۔(3) ساہ دارے ءِ زَمین ءَ کپگ۔ **چاردَست ءِ پادکنگ:** اولاک ءِ پہ تیزتریں رَفتار ءَ تاچگ۔ **چاردَست ءُ پادکنگ** : دَلوَت یامَردُم ءِ ڈَگار ءَ جنگ۔ **چاردَست کنگ** : (چار۔دَس۔ت۔کَ۔نگ) اولاک ءِ چاردَست ءَ تاچینگ۔ **چاردَستی** : (چار۔دَس۔تی) (ن گ) اولاک ءِ تیزرفتاری۔ اولاک ءِ دوْراں پادآہَگ۔ تیزرفتاری۔
چاردَوْر : (چار۔دَوْ۔ر) (ن گ) اَسپ ءِ تیزتریں رفتار۔ چاریں پادءُ دَستاں تچگ۔(2) چاریں پلّواں۔ چارکُنڈءِ یاچہ چارنیمگ ءَ۔
چاردَہ : (چار۔دَہ) (ن گ) حساب ءِ دہ ءُ دِگہ چار۔ چہ سیزدہ ءِ یکّے گیش ءُ چہ پانزدہ ءِ یکّے کم۔ **چاردَہی** : (چار۔دَ۔ہی) (ن گ) ہما کہ گوں چاردَہ ءَ نسبت داریت۔ **چاردَہی ماہ** : (چار۔دَ۔ہی۔ماہ) (ن گ) ماہ ءِ چاردہ۔ ماہکانیں شپ۔ روژناہیں ماہ۔
چارراہ : (چار۔راہ) (ن گ) ہمُودءَ کہ چارراہ یکّ جاہ بنت۔ ہما جاہ کہ اُودءَ راہ باز بنت۔ چارکِشک۔ چوک۔ **چارراہی** : (چار۔را۔ہی) (ن گ) ہمودا کہ چارراہ یکّجاہ بنت۔ **چارراہی سَر** : (چار۔را۔ہی۔سَر) (ن گ) چارکِشکی۔ ہما جاہ کہ اُودءَ بازیں راہے یکّ جاہ بیت۔(2) پڈّرائیں جاگہہ۔
چارروچی دُنیا : (چار۔رو۔چی۔دُن۔یا) (س گ) کوڑی۔ حیاتی۔ زندگانی۔ اِمروز۔ **چارروچ ءِ بادشاہی** : (س گ) لَہتیں روچانی حاکمی۔ اداڑکی واجہی یامَستری۔ گوْنڈیں دوْرءُ باری۔ **چارروچ ءِ زند** : (س گ) لَہتیں روچانی زندمانی۔ ناپاداریں کوڑی۔
چارزانُو : (چار۔زا۔نُو) (ن گ) انچوش نِندگ کہ ہردوئیں پاددو تَل ءُ یکّ آدِگرءِ چیرءَ بنت۔
چارزُبان : (چار۔زُ۔بان) (س گ) دُڑوگ بند۔ بدقول۔ بدلبز۔ دغاباز۔ **چارزُبانی** : (چار۔زُ۔با۔نی) (ن گ) بدلبزی۔ بدقولی۔ دغابازی۔ فریبی۔

چارسار : (چار۔سا) چاری۔ڈاہی۔(2) پاسو۔پڑاشک۔

چارسَر : (چار۔سَر) چارہمنچک۔ **چارسَری** : (چار۔سَ۔ری) (ن گ) چارہمینکس۔

چارسَگار : (چار۔سَ۔گار) (س گ) ہما گوک کہ پیشانی ءِ ٹِکے پر اِنت ئے کہ ہمے ٹِک شُوم لیکگ بیت۔(2) اَنچیں شُوم کہ آئی ءِ پیشانی ءِ چارٹِک پر۔شُوم۔

چارسُو : (چار۔سُو) (ن گ) دَروازگ ءُ پلکانی چاریں باسک ءُ بازُو۔چوکاٹ۔مہاڑی۔(2) چارراہ۔

چارشاح : (چار۔شاہ) (ن گ) ساہ دار یا چیزے کہ چارکانٹ ئے پر بہ بیت۔(2) چارشاحیں دار ءِ یا آسن ءِ اَزبابے کہ پہ ڈَنگر، شِنز یا پہ بُوچ ءِ چست کنگ ءَ ءُ پہ جوہان ءِ گوَات ءَ دیگ ءُ دَرنزگ ءِ کارمرز بیت۔پانجاری۔جُغنُڈُو۔ہم شون۔ **چارشاحیں** : (چار۔شا۔ہیں) (س گ) ہماساہدار کہ چارکانٹے ءِ رودیِنتگ۔(2) ہما کہ چارشاح ئے پر۔

چارشانگ : (چار۔شا۔نگ) (س گ) پتن بڈّ۔مزن سینگ۔پڑاہ کوپگ۔(2) مزن۔ٹوہ۔جان ءِ پُرّ۔چگّ۔گوہرت۔مزن کود۔ **چار شانگیں** : (چار۔شا۔نَ۔گیں) (س گ) پتّن بڈّیں۔بزگوشتیں۔پہلوانیں۔مزنیں۔گوہرتیں۔چگّیں۔جان ءِ پُرّیں۔

چارشَمبے : (چار۔شَم۔بے) (ن گ) ہفتگ ءِ چارُمی روچ کہ چہ سَے شَمبے ءَ رند ءُ چہ پنچ شَمبے ءِ پیسَر اِنت۔

چارِک : (چا۔رِک) (ن گ) چارُمی بہر۔یکّ چیزے ءِ چار ونڈاں بہر کنگ ءُ وہداں ہمائی ءِ چارُمی ونڈ۔رُب۔ **چارِکی** : (چا۔رِ۔کی) (ن گ) چار ءِ یکّے۔چارِکے۔چارُمی بہر۔چارُمی وَنڈ۔(2) لوگ ءِ بندگ ءِ تہرے۔(3) روگن ءُ دان ءِ وزن کنگ ءِ وہدی کیلوے۔(4) یکّ منی کیلو۔چارچارکی ءِ یکّ منے بُوتگ ءُ دومن یکّ کاسگے۔مَن ءِ چارُمی بہر اِنت۔(5) چارِک والیں زَمین۔ہما ڈگار ءُ زَمین کہ چارِک بہر ءِ سرءَ پہ آبادکاری ءُ کِشت ءُ کِشار ءَ دیگ بہ بیت۔ہما ساہ دار ءِ آئی ءِ چارِک زُورگ یا دیگ بہ بیت۔

چارکانٹ : (چار۔کان۔ٹ) (س گ) چارشاحیں گُرانڈ۔(2) ہر ہما ساہ دار کہ آئی ءِ سرءَ چارشاح یا کانٹ بہ بیت۔

چارکِتاب : (چار۔کِ۔تاب) (س گ) ہما شُوم کہ چاریں آسمانی کتابانی آئی ءِ پِٹ اِنت۔(2) چہ چاریں کتابانی مذہب ءِ دَرشُم۔(3) بے مذہب۔بے دین۔ **چارکِتابی** : (چار۔کِ۔تا۔بی) (ن گ) شُومیں مَردُم۔(2) بے دین ءُ بے مذہبیں مَردُم۔

چارکِشک : (چار۔کِش۔ک) (ن گ) چارراہ۔چوک۔

چارکُلّ : (چار۔کُل۔ل) (ن گ) کَس۔لوگ۔

چارکُنڈ : (چار۔کُن۔ڈ) (س گ) ہمُک نیمگ۔چاریں نیمگ۔(2) گیدی ءِ ہر تنک ءِ پہنات۔چاریں پلّو۔جہل ءُ بُرز۔چاریں کُنڈ۔چار چوب۔ **چارکُنڈی** : (چار۔کُن۔ڈی) (ن گ) چار نیمگی۔چار پلّوی۔چاریں نیمگ۔

چارکود : (چار۔کو۔د) (ن گ) دَستانی مُٹّ ءُ پادانی کونڈاں زمین ءِ سکّ دیگ ءُ وپسگ۔(2) اُشتر ءِ جُلّگ۔

چارِکُوئی : (چا۔رِ۔کُو۔ئی) (ن گ) پہ چارِک ءِ مال ءِ چارینگ۔(2) پہ مال ءِ چیِن ءِ پشم ءِ چارِک ءِ مزّ۔(3) زُوبہ۔(4) ہما مال کہ شپانک یا پہوال ئے پہ چیٹگ ءِ زیریت ءُ چار سال ءِ رند چارِکے ونڈ ءِ زیریت۔

چارَگ : (چا۔رَگ) (ک گ) سیل کنگ۔گوں چمّاں چیزے ءِ چارَگ۔گُزار۔گندُک۔دِیدار۔نظر۔سیل۔حیال کنگ۔چمّانی دارگ۔(2) تماشا۔تہمیات۔جہاتی۔(3) فِکر کنگ۔چارءُ بیچار کنگ۔(4) پٹّ ءُ لوٹ۔پشّ پشّ۔تپّا سَگ۔(5) چمّ کنگ۔گندَگ ءِ عمل۔گِندَگ۔چمّ ءِ پرداَرگ۔(6) دِلگوش۔سسّا۔زانگ۔ٹپّاسگ۔میم کنگ۔(7) خیال داری کنگ۔دِلگوش کنگ۔پاس کنگ۔پاسگ۔(8) دل ءِ جَنگ۔دودِلگ بُوتگ۔ **چارَگی** : (چا۔رَ۔گی) (ن گ) سیل کنگی۔دیدارکنگی۔گندگی۔(2) پٹّ ءُ پول کنگی۔دلگوش کنگی۔حیال دارگی۔ **چارَگ کنگ** : (چا۔رَگ۔کَ۔نگ)

(ک گ) کُمکّ کنگ۔ دِلگوش گوَرکنگ۔ ہاتِرکنگ۔ **چارءُگُزار :** (ن گ) چارءُ بیچار۔(2) دِلگوش۔خیال داری۔مَدَتّ۔کُمکّ۔ **چارءُگُزار کنگ :** فکرکنگ۔سَسّا کنگ۔ چارءُ بیچار کنگ۔(2) پہ مال ءُ زَرّ کسے ءِ مدتّ کنگ۔کُمکّ کنگ۔ **چارءُ گِند :** (ن گ) مَرد ءِ چارَگ۔دوچارکپّگ۔گِندءُ بِند کنگ۔

چارگام : (چار۔گام) (س گ) چارگام زُورَگ۔ بازگونڈیں مِنزل۔(2) (ن گ) اُشتِر ءِ رَواجے۔

چارگرد : (چار۔گَر۔د) بچار: چاگرد۔

چارگوش : (چار۔گوش) (س گ) ہرہما چیزے یا ساہ دارے کہ چار گوش ئے بہ بنت۔(2) (ن گ) آچارے۔

چارماہنگ : (چار۔ما۔ہن۔گ) (ن گ) دَرمانے۔کسانیں کوہی دَڑچکے کہ ایشی ءِ تاکاں گرّ ادنت کہ پہ ساٹ کنگ ءِ کامرزبیت۔

چارمغز : (چار۔مَغ۔ز) (ن گ) اَخروٹ۔خُشکیں نیوَگے۔جور۔(2) مالانی نادڑاہی یے کہ پاداں ریش درکاینت کہ دپ اِش پَشّیت ءُ مال جُزّ اِت نہ کنت۔

چارموٹ : (چار۔موٹ) (س گ) تب۔چَہرگ۔دیم۔(2) شُوم۔نَکس۔ بدبخت۔(3) جُتکَ لبزے، چار بِزاں گریں پُر ءُ موٹ بِزاں اِشکر۔ بدُعاے بِزاں کسے ءِ سَر ءُ دیم گوں چار ءُ موٹ ءَ بہ سُچات اَنت۔

چارموٹیں : (چار۔مو۔ٹیں) (س گ) شُومّیں۔بدبختیں۔

چارُمی جاڑ : (چا۔رُ۔می۔جاڑ) (ن گ) بلوچی سال ءِ شَشُمی ماہ۔چارُمی گوَہار۔

چارُمی گوَہار : (چا۔رُ۔می۔گوَ۔ہار) بچار : چارمی جاڑ۔

چارنال : (چار۔نال) بچار : چارنالگ۔

چارنالگ: (چار۔نا۔لگ) (ن گ) اولاک ءِ رَواجے۔تُرندرَوگ۔دَوَرجنان ءِ رَوگ۔چوتال۔چارنال۔(2) اَسپ ءِ اَنچوش تُرندرَوگ کہ ہرچاریں پادئے چہ ڈگار ءَ چست بہ بنت۔

چارُو : (چا۔رُو) (ن گ) چاری۔ڈاہی۔ چاریگ۔چیرءُکانی راہ ءِ چاروک۔جاسی پاسی کنوک۔ سِیاڑی۔ پاسپان۔ ٹور۔(2) مالانی پڑوکیں نادُڑاہی یے کہ پاداں دَرکاینت،دَپ ئے پشّیت ءُ مال جُزّ اِت نہ کنت۔**چاری :** (چا۔ری) (ن گ) پاسپان۔ دِلگوش دیوک۔(2) ودار یگ۔ راہ چار۔(3) چاریگ۔ جاسُوس۔ سَرّاپ۔اَبدینی گندوک۔ پاسو۔جاسی پاسی کنوک۔ چارُو۔پرّ اشک۔(4) ہما کہ یَکّ مالے، مکانے یا سامان ءُ دِگہ چیزے ءِ حفاظت ءُ خیال داری ءَ کنت۔(5) مالانی نادُڑاہی یے کہ پاداں لَنگ کنت ءُ دپ ءِ پشّیت۔

چارِیگ : (چا۔ری۔گ) بچار : چاری۔

چارَہ : (چا۔رَہ) (ن گ) راہ ءُ دَر۔وَس ءُ توجیل۔ چارَگ۔(2) مالانی نادُڑاہی۔(3) بیماری ءَ رَندیم ءِ رَنگ ءُ دُڑ وشُم ءِ شَرّ بُونگ۔

چارینتگ : (چا۔ریں۔تگ) (ک گ) ہماکہ چارینگ بُوتگ۔(2) چارینگ ءِ گوستگال: چارینگ ءِ کار بُوتگ۔ **چارینتگین :** (چا۔ریں۔ت۔گیں) (س گ) گوَرکُرتگیں مال۔(2) ہما چراگ جاہ کہ چارینگ بُوتگ۔ **چارینوک :** (چا۔رِے۔نوک) (ن گ) ہما کہ وارینیت یا چارینیت۔

چارینگ: (چا۔رے۔نگ) (ک گ) مال ءُ دَلوَتانی کاہ چراں برگ ءُ چارینگ۔ والینگ۔(2) وارینگ۔(3) پہ سہر ءُ تائیدی چیزے ءِ وارینگ۔ **چارینگی :** (چا۔رے۔نَ۔گی) چارینگ ءِ آوَکی۔(2) چارینگ ءِ کارکنگی یا بُونگی انت۔

چاڑ : (چا۔ڑ) (ن گ) حُبّ۔ ہُدوکی۔ نہ مرّ ینوکیں حیال۔رُخ۔تب۔ گیشیں دوستی۔ مولُم۔مُہاڑ۔(2) گیگ۔ آرام۔(3) بے ساری۔ نِشہ۔توَش۔خُمار۔موج۔ہُلّ۔(4) گلّہ ءُ دان ءُ ایر ریچیں مَرَنیں ءُ ٹوہیں گیچن کہ ایشی ءَ جاہے ءَ تِلّہ کنت ءُ حاکی ئیں گلّہ ءُ داناں چہ بُرزءَ ریچینت کہ گلّہ ءِ دان چہ ہمیشی ءِ چیر ءَ صاف صاف ءَ رِچنت ءُ حاک ءُ ریک چہ چاڑ ءَ چیر ءَ دَرکاینت۔گیچن۔ چانڑ۔(4) توانا۔جان دڑاہ۔ جوش۔ جوزہ۔ **چاڑانی زُورَگ :** (چا۔ڑا۔نی۔زُو۔رَگ) (ک گ) زہیرانی زُورَگ۔ یاتاں بے تاہیر بُونگ ۔ مولُمانی زُورَگ۔ **چاڑءِجَنگ :** (ک گ) گلّہءُدان ءِ پہ چاڑ ءَ سَرءَ صاف کنگ ءُ حاکانی دَرکنگ۔چاڑکنگ۔ **چاڑگِرَگ :** (چاڑ۔گِ۔رَگ) (ک گ)

ھُشار بُوئگ ۔شیوار بُوئگ ۔ (2) جہہ جَنگ ۔ اِنزار بَندگ ۔ **چاڑ کنگ** :(چاڑ ۔کَ ۔نگ) چاڑ ءِ جَنگ ۔

چاڑاپ : (چاڑ ۔آپ) (ن گ) دَریا کہ گوْرم بیت ءُ گوْرم بُوجِیگ ءِ جَننت ھرآپے کہ بُوجِیگ ءِ تہہ ءِ شَنز یت ھمے چاڑاپ اَنت ۔ (2) بُوجِیگ ءِ جند ءِ رَشت ءِ آپ ۔

چاڑکہ :(چا ۔ڑک ۔کہ) (س گ) پہ چاڑ ۔ پہ گیگ ۔(2) شیوار ۔ تیار ۔سرٚ ین بستگ ۔جاڑی ۔(3) پہ جَنگ ءِ تیار ۔

چاڑو :(چا ۔ڑو) (س گ) بُرزگ ۔ دیمرٚ ہی ۔

چاڑی:(چا ۔ڑی) (ن گ) بُرزی ۔ بُرزگ ۔(2) کنڈگ ۔کوہ ءِ دَگّ ۔(3) کوہ ءِ بُرزگیں جاگہہ ۔(4) گلّہ گیچ ۔گلّہ یا دان ءِ صاف کنگ ءِ مرٚ نیں گیچن ۔(5) پَس ءِ سرٚ مبانی بُرز ءِ لونجانیں گوشت ۔(6) گڑو ۔مستگ ءُ دوگانی دَرپ ۔

چاژ :(چا ۔ژ) (ن گ) چیزے ءِ گوں چربی ءِ پچّگ ءِ توار ۔(2) سُھریں اِشکر یادِگہ گرمیں چیزے ءِ ماں آپ ءَ کپگ ءُ سارت بُوئگ ءِ توار ۔(3) داگ دیگ ءِ توار ۔(4) گوْمزءِ یا کہ ھمے رَنگیں لُو لکے ءِ بانڑلانی توار ۔چوڑّگ ۔

چاژنُو :(چاژ ۔نُو) (ن گ) بلّگ یامات ءِ چیرداتگیں وَرگی چیز کہ چکّ یا نُماسگ ءَ دنت ئے ۔(2) ھما نان یا وَرگ کہ ھسا ھگیں غریبے ءَ رایا پنڈو کے ءَ راپہ خیرات دیگ بیت ۔چژنُو ۔

چاژی :(چا ۔ژی) (ن گ) دُژوگیں صفت ۔گلا ھگ ۔

چاشت:(چاش ۔ت) (ن گ) صُبارگ ۔نیم روچ ءِ وَردن ءِ وھد ۔(2) روچ ٹِکّ ءُ روچ ایرشُت ءِ وھد ءِ دَرمیان ۔(3) نیم روچ ءِ اَولی وَھد ۔نیم روچ ۔(4) نیم روچ ءِ وَرگ ۔**چاشت بُوئگ** :(چاش ۔ت ۔ بُو ۔نگ) (ک گ) نیم روچ ءِ جلگ ۔یکّ جاہے ءِ نیم روچ ءِ وھدءِ دارگ ۔**چاشت کنگ** :(چاش ۔ت ۔کَ ۔نگ) (ک گ) نیم روچ ءِ نان ءِ وَرگ ۔(2) چاشت ءِ وَرگ ءِ وَھد کنگ ءُ جاہے رَوگ ۔(3) چاشت ءِ وھد ۔**چاشتی** :(چاش ۔تی) (ن گ) چاشت ءِ چیز ۔وَرگ ۔(2) پہ تام ءِ چشگ ءَ کلّے وَرگ ۔**چاشنی** :(چاش ۔نی) (ن گ) وَردِن ءِ تام ۔وَرگ ءِ لذّت ۔

چاشکا :(چَ ۔آش ۔کا) چپہ آشک ءَ ۔چپہ آتک ءَ ۔چپہ آپلّو ءَ ۔چپہ آئیمگ ءَ ۔چپہ آکُنڈءَ ۔شاشکا ۔شہ آشک ءَ ۔چرا پلّو ءَ ۔

چاشنُوگ :(چاش ۔نُو ۔گ) بچار : چاشنیگ ۔

چاغ : (چا ۔غ) (ن گ) ھُشار ۔بیدار ۔آگاہ ۔سرحیال ۔

چاف :(چا ۔ف) دَم ءُ چُف ۔**چاف ءُ چُوف** :(ن گ) مُلّائی یا بگّی چُوف ءُ چاف ۔دَم ءُ دُروت ۔چِٹّ ءُ تائید ۔دم کنگ ۔

چاکر :(چا ۔کر) (ن گ) نوکر ۔ حزمت کار ۔(2) بزات ۔ بزات گونگیں دوست ۔(3) مستر ۔کماش ۔(4) بلوچ راج دَپتراں رِندانی سَردار ۔**چاکر ءُ چُوکر** :(ن گ) خدمت گار ءُ آوانی چُکّ ۔ (2) بازیں مردُم ۔بازیں نوکر ۔حزمت کار ۔**چاکری** :(چا ۔کَ ۔ری) (ن گ) نوکری ۔ حزمت ۔حزمت گاری ۔(2) بزاتی ۔سنگتی ۔ دوزواہی ۔(3) بہادُری ۔ دِلاوَری ۔مرٚ ن مردی ۔(4) ٹھگّی ۔دُزوہ ۔

چاکری کارے کنگ :مرٚ نیں گرٚ انیں کارے ءِ کنگ ۔

چاکر گوْاپ :(چا ۔کر ۔گوْا ۔پ) (ن گ) ھفت رَنگیں چادِر ۔ کاشانی ۔

چاکہ :(چا ۔کہ) (گ ر) ھمائیں کہ ۔چہ ھما وھد ءَ ۔شاکہ ۔

چاکی :(چا ۔کی) (ن گ) چرّی ۔(2) آگاں سُکّانی زانتکار مہ بیت گُڈا بُوجیگ چاکی دنت بزاں تچگ ءَ نہ رَوت ۔(3) ھما کہ چانک اِنت ۔ھما کہ راڑ اِنت یا تِل اِنت ۔(4) کائیگر ۔کسب کار ۔**چاکی دیگ** :(چا ۔کی ۔دی ۔یگ) (ک گ) بُوجیگ ءِ تچگ ءَ نہ رَوگ ۔ پدءِ ترّگ ۔اے دیم ءُ آدیم ءَ رَوگ ۔

چاگر : (چا ۔گر) (ن گ) چیبّو ۔کوْش ۔پادگُزار ۔سَواس ۔

چاگرد :(چا ۔گَر ۔د) (ن گ) ھتب ۔نزّیک ءُ گوْر ۔کش ءُ پھنات ۔تک ءُ پھناد ۔چاریں ئیمگ ۔چاریں پلّو ۔حصار ۔ دامان ۔ آتراپ ۔ اَبیل ۔چارچوب ۔چارمہ کُنڈ ۔(2) زندمان ۔**چاگردی**:(چا ۔گر ۔دی) (ن گ) بلاہانی زُورگ ۔شنک جنگ ۔ندرٚ کنگ ۔

چاگردانہ :(چا ۔گر ۔دا ۔نہ) (ن گ) دان دُزوش ءِ مرٚ ۔(2) مرٚ ۔ مرٚ وری ۔شاگردانہ ۔شاگردانی ۔

چاگل : (چا۔گل) (ن گ) بڈّ ءَ کنگی آپ دَرپ۔(2) بزیں گُدءِ یا پوست ءِ کسانیں کلّی وڑیں آپی دَرپے۔آپ ءِ کلّی۔(3) دِرتگیں مَشک۔ کوْہنیں مَشک۔(4) کوْہنیں گُد۔

چال : (چا۔ل) (ن گ) عادت۔ہیل۔(2) (س گ) راہ ءُ راہ بند۔وڑ۔پیم۔(3) بُوجیگ کہ چہ آچارءِ پُرگوَاتی ءِ سبب ءَ یکّ دیم ءَ لیٹیت گُڈا لَہتیں گرانیں گونی کہ چہ ریک ءَ پُرّ اَنت ایشاں دوَمی دیم ءَ ایر کننت کہ بُوجیگ برابری ءَ کیت۔اَگاں بُوجیگ ءَ سر برءَ مال مان گُڈا اِچما مالاں چال کننت۔(4) ہم وزن کنگ۔ہم گوَات کنگ۔(5) اَسپ ءِ پادانی دوَرنگ بُوتگ۔(6) جُزّگ۔رفتار۔رَوِش۔جُنزگ۔(7) ہُنر۔رِپک۔داسپان۔مُکام۔

چالاک : (چا۔لا۔ک) (س گ) بلَد۔زانتکار۔کارءِ گُشاد۔لائق۔(2) تیز۔حبرزانت۔تیز زبان۔چرپ زبان۔(3) دَرّابہ۔دَلّار۔شِتّ۔صرّاف۔کڑک۔مکّار۔ہُژار۔شیوار۔چڑَک۔اَلاّتی۔اَلڑ۔چہر۔بھڑنگ۔پَیل باز۔چلّڑ۔چسپان۔چرّینک۔چُپچَل۔آپت۔بازی گر۔پُرحیلہ۔فتنہ باز۔**چالاکی** : (چا۔لا۔کی) زانتکاری۔بلَدی۔(2) مکّاری۔حیلہ بازی۔**چالاکیں** : (چا۔لا۔کیں) زانتکاریں۔شیواریں۔(2) مکّاریں۔حیلہ بازیں۔

چالباز : (چا۔ل۔باز) (س گ) ہُنر بانز۔فریبی۔دُژوہ کار۔دُژوہا۔فتنہ باز۔حِیلہ ساز۔مکّار۔**چالبازی** : (چال۔با۔زی) (ن گ) فریب۔ہُنَر۔دژوہ۔(2) حیلہ سازی۔پئیل بازی۔دَلّاری۔چرّپ زبانی۔مکّاری۔**چالبازیں** : (چال۔با۔زیں) (س گ) ہُنَر بازیں۔حیلہ سازیں۔مکّاریں۔پئیل بازیں۔دَلّاریں۔چرّپ زبانیں۔پُرفریبیں۔دژوہ بازیں۔

چالرو : (چال۔رو) (ن گ) مال ءِ دَلوتانی بیماری یے کہ آہانی دَپ ءَ دانگ دَرکیت۔

چالڑی : (چال۔ڑی) (ن گ) گوک ءِ ناجوڑی یے کہ گوک ءِ پادلنگ بنت۔

چالک : (چال۔ک) (ن گ) پرشتگیں ہڈّ ءِ بندگ ءُ جوڑ دیگ۔(2) ہمے نل کہ تل ئے دینت ءُ پرشتگیں جاہ ءَ بندنت ئے۔(3) دوَرنگی۔گوک ءِ یا دَلوت ءِ سیاہ ءُ اِسپیت یا سُہرءُ اِسپیتی۔**چالکی** : (چال۔کی) (ن گ) ہمے گوک کہ سُہرین ءُ اِسپیتیں لپّ یا سیاہین ءُ اِسپیتیں لپّ یا پتن پتنیں دوَرنگ ءِ پٹّ ءُ پٹّہ بہ داریت۔(2) ہما کہ چالک کُتگ۔(3) ہما کہ چالک کنگ لوٹیت یا چالکی اِنت۔**چالکی ئین** : (چال۔کی۔ئین) (س گ) ہما گوک کہ چالکی ءُ دوَرنگی بہ بیت۔(2) ہما کہ چالک کُتگ۔

چالُو: (چا۔لُو) (د) (س گ) رَواج گپتگیں۔بُن گیج۔روان۔رَہادَگ۔**چالُوئیں** : (چا۔لُو۔ئیں) (س گ) رواج گپتگیں۔(2) رہادَگیں۔روانیں۔جاری ئیں۔

چامبا : (چام۔با) (س گ) چاپلوس۔چانبا۔دَپ نہ اوشت۔

چامبُول : (چام۔بُول) بچار : چانبُول۔

چامپ : (چام۔پ) (ف گ) چامپگ ءِ فرماں گال، بہ چامپ۔بہ زِن۔(2) بُوجیگ ءِ بُرزی۔(3) (ن گ) نقش۔دُرُوشم۔رَنگ۔**چامپگ** : (چام۔پگ) (ک گ) گوں تیزی ءَ چیزے ءِ پچ گرگ۔ٹپلگ۔زِنگ۔(2) بُرز ءَ لانچگ۔چکا پگ۔چِست کنگ۔(3) یکّداریا بُوجیگ ءِ آچارءِ بُرز کنگ۔

چامپَٹ : (چام۔پَٹ) بچار : چانپٹ۔

چامپٹا : (چام۔پ۔ٹا) (س گ) نیم گنوک۔بُورّ۔ناسرپد۔گُرّ۔نشیوال۔

چامپو : (چام۔پو) (ن گ) ماہیگے۔

چامپول : (چام۔پول) (ن گ) کسانیں شہما تُک۔(2) زَنڈیں دَپار۔چامبُول۔(3) پیچ گپتگیں۔پُل اِتگیں۔(4) دُزّگ۔لُٹگ۔

چامپہ : (چام۔پہہ) بچار : چامپ۔

چامپیتگ : (چام۔پ۔تگ) چامپگ ءِ گوْستگال۔(2) چامپگ ءِ کاربُوتگ۔**چامپیتگیں** : (چام۔پ۔ت۔گیں) چامپگ ءِ دیریں گوْستگال۔(2) ہما کہ چامپگ بُوتگ۔

چامُل :(چا۔مُل)(س گ) نیکیں۔شرّیں۔ڈوَل داریں۔(2) دُژوشُم۔ہما کہ دِگرے ءِ دُژوشُم یا ہما رَنگ ءَ بہ بیت۔ہم رَنگ۔

چانبا :(چاں۔با) بچار : چامبا۔

چانبول :(چاں۔بُول)(س گ) مزن۔مزن شانگ۔مزن جون۔(2)(ن گ) پہ وَرگ ءَ مزنیں دپار۔چانپُول۔

چانپ :(چان۔پ)(ن گ) رَسترانی پنجگ۔چوکہ کُچّک، گُرک، ہپتار ءِ پنجگ۔(2) گُد ءِ پچ ءِ تُو ءَ ٹُو ہیں پُلّ ءِ نقش کہ چو پنجگ ءَ گرد ءِ شاح شاح بہ بنت۔(3) ٹپّہ۔نقش۔نوِشتہ۔چاپ۔**چانپاں جنگ** :(چان۔پاں۔جَ۔نگ)(ک گ) گوشت ءِ ٹُکر یا ساہ دارے ءَ را شکاری ئیں مُرگ یا رَسترانی وَتی چانپاں روپگ ءُ شکار کنگ۔**چانپہہ** :(چان۔پہہ)(ن گ) ہمودا کہ نکش کشگ بیت۔(2) نکش کشگ ءِ کارجاہ۔

چانپا :(چاں۔پا)(ن گ) برنج ءِ قسمے۔

چانپہہ خانہہ :(چاں۔پہہ۔خا۔نہہ) بچار : چانپہہ

چانپَٹ :(چاں۔پَٹ)(ن گ) دَست ءِ پنچیں لنکُکاں نیم بُوںگ کنگ ءُ مَردُم ءِ سَرءَ جنگ۔پنچیں لنکُکانی سرءَ لعنت کنگ ءِ اِشارہ۔پِٹّ۔موٹ۔ملامتی۔پنجگ۔پنچ۔چامپٹ۔لعنت۔ہیٹ۔**چانپٹ دارگ** : (چاں۔پَٹ۔دا۔رَگ) دَستاں نیم پچ کنگ ءُ کسے ءِ نیمگ ءَ دارگ یا شہارگ۔پنچ دارگ۔پِٹّ کنگ۔لعنت کنگ۔ملامت کنگ۔**چانپَٹ دیگ** :(چاں۔پَٹ۔دی۔یگ) گوں پنچیں لنکُکاں پِٹّ کنگ۔موٹ دیگ۔**چانپَٹ جنگ** :(چاں۔پَٹ۔جَ۔نگ)(ک گ) ملامت کنگ۔شہمات جنگ۔پنجگ ءِ لنکانی پچ کنگ ءُ یکّے ءَ جنگ۔**چانپٹی** : (چاں۔پَ۔ٹی)(ن گ) لعنتی۔شُوم۔بدبخت۔(2) نابود۔بےکرد۔(3) ہما کہ مُدام چانپٹانی چیر ءَ انت۔

چانپکو :(چاں۔پَ۔کو)(ن گ) چپّکو۔ہمے مرض کہ مَردُم ءِ دَپ ءَ چوٹ کنت۔لقوہ۔ادژنگ۔(2) ہمے نادُژاہی کہ دَست ءُ پاداں حُشک یا چپّ ءُ چوٹ کنت۔باد۔

چانپُل :(چاں۔پُل)(ن گ) مُرگ ءِ پنجگ۔پانچُل۔

چانپو :(چاں۔پو)(ن گ) ہما کہ دَست ءُ پاد ءِ پنجگ ءَ چُپّ ءُ چوٹ بہ بنت یا لنکُک جتا ءُ تاہ ءُ تاہ بہ بنت۔پانچو۔

چانپوڑ :(چان۔پو۔ڑ)(ن گ) شہمات۔(2) سَرءِ شہمات جنگ۔

چانپُول :(چاں۔پول)(ن گ) پنجگ ءِ پُرّ۔چانبول۔چنبہ۔(2) شامپول۔کسانیں شہمات۔گوُرگِند۔دَست ءِ تل ءَ گوں زور ءَ دیم ءَ جنگ۔چیزے ءَ گوں زور ءَ چاریں موڑدانغانی جنگ۔(3) اِشتاپی ءَ وَرگ۔مزنیں دپار ءِ وَرگ۔(4) گوں ہر دو دَستاں چنگ ءُ مُچ کنگ۔

چانٹ :(چان۔ٹ)(ن گ) ہما چاریں دار کہ چار کُنڈی جوڑ کننت کہ پہ دَروازگ ءِ بُرزی ءُ جہلی گوُنڈیں داراں گیشتر کارمرز بیت۔(2) دَروازگ ءِ جہل ءِ ہما دار کہ بُن ءِ کلّ اِنت۔لوگ ءِ دَپ ءِ دار۔دَپ دار۔(3) دَرچک ءِ شاح۔ٹول۔(4) وَنڈ۔بہر۔حق داری۔**چانٹی** :(چاں۔ٹی)(ن گ) ہما مزنیں سِنگ کہ چانٹ یا دَروازگ ءِ دَپ ءَ ایر اِنت ءُ پہ پدیانک یا پدانک ءَ کارمرز بیت۔(2) گچین کنگ۔گیوارگ۔انج کنگ۔

چانٹال :(چان۔ٹال)(ن گ) زوراکیں ہَوُر ءُ تژمپ کہ زور ءَ مان کاینت۔دَژد۔ہَوُر ءِ شلگ۔(2) تژونگل۔(3) شاحانی انج انج کنگ۔دَرچک یا نیوگ داریں دَرچک ءِ شاحاں گیشینگ۔

چانجا :(چاں۔جا)(س گ) شُوم۔نپٹ۔(2) بےادب۔

چانچ :(چان۔چ)(ن گ)(انگر) ذِمّہ۔ذِمّہ واری۔**چانچ ءَ دیگ** :(ک گ) ذِمّہ ءَ دیگ۔دیگ۔

چانچو :(چان۔چو)(ن گ) ماہیگے۔

چانخور :(چاں۔خُور) بچار: چانکرّ۔

چاندی :(چان۔دی)(ن گ) نُگرہ۔اِسپیت رَنگیں گژاں بہائیں مادنے۔(2) مہاندرا۔زیبا۔گژاں بہا۔(3) زرّ۔

چانڈ :(چان۔ڈ)(س گ) لاغر۔لاغریں دَلوت۔(2)(ن گ) ہما کُرب کہ آئی ءِ تاک مالاں وارتگ انت ءُ ڈیل ءِ پشت گپتگ۔ٹانڈ۔(3) اَنچیں دَرچک کہ ٹال ءُ شاح ءِ ہچّ پر مہ بیت۔(4) ہما دَراجیں دار کہ سَرءِ چنگ اِنت کہ گوں ایشی ءَ دَرچکانی شاحاں بُرّنت یا

پڑ وشنت ءُ مالاں دینت۔(5) جمکی ئیں دارے کہ یکّ نیمگے ءَ گونڈ ءُ یکّ نیمگے دَراج بیت، چرے جمکی ئیں دارءَ بُرزیں شاح ءُ ٹولانی نیوگاں سِندنت۔(6) پشک ءُ زنچک۔زنچک۔

چانڈوک :(چان۔ڈو۔ک)(ن گ) (س گ) تَل۔دِرّ۔ کاباٹ۔گُدّ ءِ دِرَّگ۔چلمَل۔پٹکال۔گُد ءِ گوں شِلّیں یا شِل سَریں چیزے ءَ اَڑگ ءُ دِرَگ۔**چانڈُوکی دِرَگ** :(چان۔ڈُ۔کی۔دِ۔رَگ) (ک گ) گُدّ ءُ خراب دِرگ۔

چانڑ : (چاں۔ڑ)(ن گ) چاڑ۔گِچِن۔

چانڑی :(چاں۔ڑی)(ن گ) شِیر منتگ ءِ دَرپ۔ مانداڑی۔

چانڑیں :(چاں۔ڑیں)(ن گ) گِچِن۔چانڑ۔(2)(س گ) بے کاریں۔بے اَرزِش۔

چانک :(چاں۔ک)(ن گ) چپیلّ۔دِرّ۔جُرّ۔راڑ۔رانک۔ تڑک۔تَل۔(2) گوشتانی چہ آس ءَ کشَّگ ءِ کُنڈی ئیں آسن۔(3) (س گ) پہ مڑ ءَ دیم پہ دیم۔پہ جنگ ءَ مَندَگی۔(4) شکارءِ ونڈ۔(5) شکارءِ نئ۔(6) کُرّتگیں پنچیں لنگک۔(7) دَرمانے۔(8) شکم ءِ دَرد۔ (9) بُرزیں دیوالے ءِ سَرءَ سَرکپگ ءِ جُہد۔(10) پشک ءِ دیمی ءُ پدی حِشت بستگیں جاگہے ءِ نیام ءَ وَدی بُوتگیں پڑ وش یا دِرّ۔**چانک بُونگ** : (چان۔ک۔بُو۔نگ) (ک گ) جنگ ءُ مڑ کنگ۔دَپ جاکی کنگ۔ نَہ وَشّیں چست ءُ ایر کنگ۔(2) تل بُونگ۔راڑ بُونگ۔دِرَگ۔

چانک جنگ :(چاں۔ک۔جَ۔نگ)(ک گ) پیچ دیگ۔تاب دیگ۔سیخ جنگ۔(2) دِرَّگ۔تَل دیگ۔**چانک چانک** :(چان۔ ک۔چان۔ک)(ن گ) دِرّ دِرّ۔راڑ راڑ۔ٹکّر ٹکّر۔تَل تَل۔**چانک دیگ** :(چان۔ک۔دی۔یگ)(ک گ) بُرزیں دیوالے ءِ سَرءَ دَستاں سکّ کنگ ءُ سَرکپگ ءِ جُہد کنگ۔(2) دِرَّگ۔راڑ راڑ کنگ۔ تَل کنگ۔**چانک زِیرَگ** :(چان۔ک۔زی۔رَگ)(ک گ) تَل بُونگ۔دِرَگ۔**چانک کنگ** : (چان۔ک۔کَ۔نگ) (ک گ) تَل کنگ۔راڑ کنگ۔رِرَّگ۔

چانکرّ :(چان۔کُر۔ر)(ن گ) گوں پنچیں لنکّاں شُورَّگ ءِ نِشان۔ چانک ءِ کَرّ یتگیں ٹپّ۔نا کُنانی شُورَّگ ءِ ٹپّ۔شُورّ۔چانخُورّ۔**چانکرّ پاچگ** :(چان۔کُر۔ر۔پا۔چگ)(ک گ) شُورَّگ۔گوں لنکّانی ناکُناں شُورَّگ۔گوں ناکُناں ٹپّ کنگ۔شُورَّگ ءِ ٹپّ۔چنگُل جنگ۔

چانکرّ دیگ :(چان۔کُر۔ر۔دی۔یگ)(ک گ) یکّے ءَ گوں ناکُناں ٹپّ کنگ۔**چانکرَّگ** :(چاں۔کُر۔رَگ)(ک گ) پہ ناکُن یا چنگُل ٹپّ کنگ یا پوست ءِ لُڑ یَنگ۔چنگُل ءِ ٹپّ۔کسانیں ٹپّ۔

چانگگ :(چان۔گگ)(ک گ) چیزے کہ دَوُرد یگ بیت آئی ءَ چہ جَہل ءَ کپگ ءِ پیسَر گرگ۔ہَب چِنگ۔

چانکو :(چان۔کو)(تُر)(ن گ) کسانیں دَست کارچ۔

چانگ :(چا۔نگ)(ن گ) پُشک۔(2) کوم۔(3) زوالگ۔ کچّ ءُ کساس کُرتگیں ڈِکّے آرت کہ پہ یکّ نگنے ءِ جوڑ کنگ ءَ اڈّ کنگ بیت۔(4) ہر چیزے ءِ اَنچیں پُشک۔ڈِکّ۔(5) گوَبز ءِ ہَیک دان۔نگنکّ۔(6) بینگ ءِ ہَکونگ۔(7) ٹاپ کنگ۔دڑ چک ءِ شاح بُرّی۔دڑ چک ءِ حُشکین ءُ بے کاریں ٹالانی بُرَّگ۔

چانگ :(چاں۔گ)(ن گ) ڈاہ۔کوکار ءُ سلوات۔

چانگال :(چاں۔گال)(ن گ) اَرزُن ءُ شکر ءِ گوں روگن ءَ پُنڈ تگیں نان۔(2) روگن ءُ آرت ءُ ناہ ءِ ہَوار کنگ ءُ چانگال ءِ وراکی جوڑ کنگ۔

چانگالی : (چان۔گا۔لی)(ن گ) گرماگ ءِ مَسترِیں دُور پڑ وشوکیں گوَرم۔

چانگُر :(چان۔گُر)(ج گ) چہ آنگو۔چانگو۔چہ آدیم ءَ۔چمانگو۔ چمانگر۔چہ ہَمانگو۔چہ ہَمادیم ءَ۔چہ ہَماشکہ۔شانگو۔شمانگو۔

چانگگ : (چاں۔گگ)(ک گ) راشگ۔گیپگ۔وَسَّگ۔ وڑسَّگ۔

چانگو : (چاں۔گو) بچار: چانگُر۔

چانگوٹ : (چاں۔گوٹ)(ن گ) دَست ءِ مُکّ۔سُرُ وشک۔ (2) بُرّوک۔

چانُو :(چا۔نُو)(ن گ) چانیگ۔پِنڈگ۔

چاٹُوگ :(چا۔ٹو۔گ) بِچار : چاٹیگ۔

چاٹُوگیر :(چا۔ٹو۔گی۔ر)(ن گ۔س گ) پِنڈوک۔لوٹوک۔ (2) وار۔ بزّگ۔ شُدیگ۔ **چاٹوگیریں** :(چا۔ٹو۔گی۔ریں) (س گ) پِنڈوکیں۔لوٹوکیں۔چاٹوواریں۔(2) بزّگیں۔شُدیگیں۔

چاٹی :(چا۔ٹی)(ن گ) زِنگ ءِماں چِٹّاں ماں کشّگ ءُبندگ۔ اَڑینگ ءُ چِنڈینگ۔

چاٹیگ :(چا۔ٹی۔گ)(ن گ) ہما وَرگ کہ ھسا ہگ یا چُلو پَگ کارءَ دیگ بیت۔ پِنڈگ ءِ وردِن۔ چاٹُوگ۔ چاپَگ۔ **چاٹیگ وار** : (چا۔ٹی۔گ۔وار)(س گ) چاٹیگ گِر۔ پِنڈوک۔

چاٹُووار : (چا۔ٹُو۔وار) بِچار : چاٹیگ وار۔

چاٹُوواریں : (چا۔ٹو۔وا۔ریں) بِچار : چاٹُوگیریں۔

چاؤش :(چا۔اُو۔ش)(ن گ) (س گ) چُلو پَگ کار۔دَست ءُ دَپ ءِ مَردُم۔کاردار۔کُمک کار۔(2) چُلونسک۔چاپُلُوس۔(3) مُسلمانیں مُلّاہانی ٹُولی ءِ مَستر کہ گوں وَشّ گٹّی ءَ پہ خُدائی صفت ءُ توسیپ ءَ سپت ءُ صوت کَنَنت۔ **چاؤشّی** :(چا۔وَش۔شی)(ن گ) چُلو پَگ کاری۔چُلو پَگی۔دست ءُ دپی۔(2) ہما ہُوتّی یا ہُوت جن کہ مسلمانانی اللّٰہ یا آئی ءِ پیغمبریں محمد بن عبداللّٰہ بن عبدالمطلب ءِ توسیپ ءَ گوں وشّ گُٹّی ءَ صوت ءُ سِپت جن انت۔

چاوَلی : (چا۔وَ۔لی)(ن گ) کُوٹّگ ءُ تیجگ ءَ خُشک کنگ ءُ پدا خُشکیں مَیوگ ءِ وڑءَ وَرگ۔

چاوی :(چا۔وی)(ن گ) بےعقل۔گنوک۔ بودلا۔ بےسدّھ۔

چاه: (چا۔ه)(ن گ) چات۔(2) شکر، چائی تاک ءُ شیرءَ ہور گرّ ادنت۔کاہی تاک کہ گوں آپاں گرّ ادنت ءُ وَرنت ءَ۔چائی تاک۔ چائی بُوچ۔(4) گوں چائی تاکاں لہڑ داتگیں چاء کہ وَرگ بیت۔ **چاه جوش** :(چاه۔جوش)(ن گ) چاه دانی۔ہما رَزان کہ آئی ءِ اَندرءَ چاء ءَ تیار کَنَنت۔چائینک۔چاه دان۔کیتلی۔ **چاه ءِ چِلیم کنگ** :(ک گ) آپ ءُ تام کنگ۔ **چاه دان** :(چاه۔دان) (ن گ) چاه جوش۔ چاه دانی۔چائینک۔کیتلی۔

چاه دانی : (چاه۔دا۔نی) بِچار : چاه دان۔

چاہَر :(چا۔ہَر)(ن گ) چِہر۔(2) دَرّگ۔(3) چِپّیءَ کِپّگ۔ گِروجَگ۔شَلُون دیم ءَ کِپّگ۔

چاہَڑ :(چا۔ہَڑ)(ن گ)مزنیں گرمی۔تُژندیں لِوار۔تبد۔ **چاہَڑیں** : (چا۔ہَ۔ڑیں)(س گ) گرمیں۔تبد ءُ لواریں موسم۔

چاہَل :(چا۔ہَل) (ن گ) پِیشّ ءِ سَواس۔ پیشّو۔ پِیشّ ءِ جوڑ بیتگیں پادگُزار۔

چاہُوڑ :(چا۔ہُوڑ) بِچار : چاہُوڑا۔

چاہُوڑا :(چا۔ہُو۔ڑا) (س گ) سَرزور۔گنوک۔ ناسَرپد۔ چِپّورت۔ **چاہُوڑی کنگ**:(چا۔ہُو۔ڑی۔کَ۔نگ)(ک گ) سَرزوری کنگ۔ناسَرپدی کنگ۔

چاہی :(چا۔ہی)(ن گ) کپوت چاہی۔جَنگلی کپودَر۔ہما کپوت کہ کورچاتاں ءُ کہنانی تہہ ءَ نندیت۔کہنی۔ (2) گوں چاه ءَ نِسبت داروکیں۔ **چاہی کپوت** :(چا۔ہی۔کَ۔پوت)(ن گ) جنگلی سبزرَنگیں کپوت کہ مُدام چاتاں گُدو کَنَنت۔چاہی۔ **چاہی کنگ** :(چا۔ہی۔کَ۔نگ)(ک گ) یکّےءَ راچات ءِ تہہ ءَ دَوَر دیگ کہ بہ مِریت یا یکّے پہ زانت وَت ءَ چات ءَ دَوَر بہ دنت۔

چاہی بُوچ : (چا۔ہی۔بُوچ) بِچار : چاہی تاک۔

چاہی تاک : (چا۔ہی۔تاک)(ن گ) چاه جوڑ کنگ ءِ تاک۔ خُشک کُرتگیں بُوٹگ ءِ تاک کہ گرّ ادنت ءُ چاه ءَ کَنَنت۔چاہی بُوچ۔ چاه۔ **چائی تُژگ**:(چا۔ئی۔تُژ۔گ)(ن گ) ٹالی ئیں بُوچے کہ لیمبو ءِ بوہ ءَ کنت کہ چاء ءِ مان کَنَنت ءَ۔

چاہیٹ :(چا۔ہے۔ٹ)(ن گ) ہُشار۔سوگہہ۔(2) زُبان دَرّاز ءُ بدکرداریں جَنین۔قحبگ۔ **چاہیٹیں** : (چا۔ہے۔ٹیں) (س گ) ہُشّاریں۔سوگہیں۔ چڑپ زبانیں۔(2) بدکرداریں جنین قحبگیں۔

چائینک : (چا۔اِ۔نک) بِچار : چاه دان۔

چَبّ :(چَب۔ب) (ن گ) پوست رَنگیں گوشت۔ ساہ دارءِ جانءِ ہما گوشت کہ تنکّ ءُ لیس دار اِنت چو کہ لاپ ءِ چَب۔ جَبّ۔ چَڑت۔ (2) پیریں دَلوت ءِ گوشت۔ (3) پیریں ساہ دارءِ گوشت کہ آپ بیت ءُ پوست ءَ لونجان بیت۔

چِبّ :(چِب۔ب) (ن گ) بند، تلاوگ یا اَنچیں زمین ءِ سرءَ ہما آپ کہ سکّ تنکّ اِنت ءُ گوں کِل ءَ ہوار اَنت یا کہ تنکّ تنکّ ءَ کِل ءِ سرءَ تالان اِنت۔ (2) لچ ہواریں آپ۔ (3) کوہ یا کنڈوریں ہے ءِ کِرّءَ حُشکاوگیں کسانیں زَمین۔ (4) جُہلیں ڈگار۔

چِبا :(چِ۔با) (س گ) چوٹو۔ کوجا۔ کوڑہو۔ چوٹو پاد۔ چوٹ۔ (2) بے بَڑاہ۔ بدرَنگ۔

چِبِٹّ :(چِ۔بِٹ۔ٹ) (ن گ) کسانیں تیچگ۔ (2) تہلہ وَلّ ءِ بَر۔ (3) وَت رودیں وَلّے کہ کسانیں بر کنت۔

چبٹّو:(چ۔بٹ۔ٹو) (ن گ) آسِن ءِ اسابے کہ گوں آئیءِ روکیں اِشکراں زُورنت ءُ چلیم ءِ ٹوپیءِ مان کننت۔ آچ زُور۔ (2) (س گ) چالاک۔ کسانیں چالاکیں زَہگ۔ تیز۔

چَبٹّی :(چ۔بَٹ۔ٹی) (ن گ) سپاٹی۔ چَپّہ۔ چَپَلّ۔

چَب راست :(چَب۔راس۔ت) (ن گ) قوضہ۔ چَپ بند۔ (2) آہن ءِ قبض کہ دَروازگ ءِ پلّہ ءَ بہ چوکاٹ ءِ مُہکم داریت۔ (3) چہ پیشّ ءَ جوڑ کُرتگیں بندے کہ پہ سرتَرّگ ءِ نادُڑاہی ءِ علاج ءَ بندنت ئے۔

چَبَّڑ :(چَب۔بَڑ) (س گ) پرلچّوک۔ لگّوک۔ (2) (ن گ) کاہے۔ (3) لڑّءُ لیگاریں چیز۔ کپتگیں۔ لگتّ بُوتگیں۔

چَبرُڑک :(چ۔بَ۔رُک) (س گ) دَستاں سرءُ دیم ءُ زان سَراں جنگ ءُ پریات کنگ۔ موتک کنگ۔ (2) اوشتانکیں آپ ءِ سرءَ دستانی زورزورءَ جنگ۔ چَبلُک۔

چِبَنگ :(چِب۔بَگ) (ک گ) چمگ ءِ سکّیں کسان ءُ کمّیں رَنگے ءِ آپ ءِ چُکّرگ۔ (2) ہما آپ کہ پِٹّ پِٹّ ءَ رچیت۔ چِیپّگ۔ (3) چہ لچ ءُ مین ءَ آپ ءِ پِٹّ پِٹّ ءَ درآہگ۔ آپ ءِ چُکّرگ۔

چَبَّگ :(چَب۔بَگ) (ن گ) کسانیں گوَنڈیں ءُ دِرتگیں نان مان کنگی تیچ۔ تیچ۔ چِپّی۔ **چِپی** :(چَ۔پی) (ن گ) کسانیں تیچّک کہ نان اِش مان کننت۔ تیچ۔

چَبُل :(چَ۔بُل) (س گ) سُبکو۔ چَپچل۔ (2) بے کار۔ ناجوگ۔ بودلّا۔ **چَبُلی** :(چَ۔بُ۔لی) (ن گ) سُبکّی۔ چَپچلی۔ (2) نابودی۔ بے سنائتی۔

چِبلاہ :(چِ۔بَ۔لاہ) (س گ) بودلا۔ بے سُدّھ۔ نابود۔

چِبلاہیں :(چِ۔بَ۔لا۔ہیں) (س گ) بودلائیں۔ بے سُدّھیں۔ نابودیں۔ بے برکتیں۔

چِبلاہگ :(چِب۔لا۔ہگ) (ک گ) پچّک دیگ۔ (2) مان نیارگ۔

چَبلُک :(چ۔بَ۔لُک) بچار : چبرُڑک۔

چَبلُکی :(چ۔بَ۔لُ۔کی) (ن گ) آپ ءِ تہہ ءَ دستانی سُرینگ۔

چَبی لَنڈا :(چ۔بی۔لن۔ڈا) بچار : چَبی لَنڈ۔

چِبّو :(چِب۔بُو) (س گ) لُنڈانی کِلکی یا گِرّیوگی دُڑّ وشم۔ پہ گِرّیوگ ءِ لُنٹ کنگ۔ **چِبّو کشّگ** :(چِب۔بُو۔کش۔شگ) (ک گ) گوَنڈو ءُ لُنٹک کنگ ءُ گِرّیوگ۔

چَبّو :(چَب۔بَو) (ن گ) چَبّہہ۔ سواس۔ پادگزار۔ کوَش۔ پازوار۔ چَوٹّ۔ **چَبّو ءِ نَل** :(ن گ) چبّو یا کوَش ءِ سَرتل یا چیرتل۔

چَبّہہ :(چَب۔بہہ) بچار : چَبّو۔

چُبول :(چُ۔بول) (س گ) ہارءِ تُرُندیءَ مَلّگ۔

چَبی لَنڈ :(چ۔بی۔لن۔ڈ) (س گ) یلہ سَر۔ لوفر۔ بے بخت۔ بے کار۔ بودلّا۔

چَپّ:(چَپ۔پ) (ن گ) (س گ) چوٹ۔ ناراست۔ (2) ہما کہ گوں چپّیں دَست ءَ کار کنت۔ کمّی۔ (3) آفت۔ جنجال۔ (4) گِرد ءُ بازمزنیں ءُ ٹوہیں ٹکّر کہ چہ بُرزءَ یلہ بہ بیت۔ (5) دُور۔ **چَپّ بُوَنگ** :(چَپ۔پ۔بُو۔ئَگ) (ک گ) چہ راست ءِ چَپّ بُوَنگ۔ شَرّ نہ بُوَنگ۔ ناراست بُوَنگ۔ چوٹ بُوَنگ۔ (2) چہ مَردُم ءِ وَتارا یکّ کِرّ کنگ۔ مَردُم ءِ دُڑوہگ۔ **چَپّ ءِ جنگ** :(ک گ) آچار کہ

چَپّ ءَ بہ جنت گوْات آچارءِ چَپّیں نیمگ ءَ جنت ءُ آچارءَ گوں دوٚرءَ جنت کہ چُشیں وہدءَ بوجیگ ءِ بڈّگ ءِ تُرس اِنت ۔ (2) چَپّیں نیمگ ءَ رَوگ ۔ (3) وار خطا بوئگ ۔ بے سوب بوئگ ۔ **چَپّ ءُ چوٹ :** (ن گ) ناراست ۔ ہما کہ تچک نہ اِنت ۔ لُچّ ۔ چالباز ۔ مکرباز ۔ ہنرباز ۔ دُرُوہا ۔ دُرُوہکار ۔ دُرُوگ بند ۔ (2) ہما راہ کہ تچک ءُ برابر مہ بیت ۔ زِڈہو ۔ (3) گڑءُ منج ۔ **چَپّ ءُ چوٹی :** (ن گ) ناراستی ۔ ناہمواری ۔ لُچّی ۔ **چَپّ ءُ چوٹیں گپّ کنگ :** پہ دیمیں گپّ کنگ ۔ سرّا برّا کنگ ۔ بے وڑیں گپّ کنگ ۔ تچکیں گپّ نہ کنگ ۔ **چَپّ ءُ چاگرد :** (ن گ) چاریں نیمگ ۔ اِرد ءُ گرد ۔ کش ءُ گوْر ۔ چاریں پلّو ۔ انگرّ ۔ آنگرّا ۔ **چَپّ ءُ چاگرد کنگ :** (ک گ) چاریں نیمگاں گرَگ ۔ مان شانگ ۔ مان ترّینگ ۔ **چَپّ ءُ کائی :** (ج گ) ناراستیں ڈوٚل ءَ ۔ چپّی ءَ ۔ کارءِ چَپّی ءَ کنگ ۔ (2) ناراہ بندی ۔ بے دودی ۔ **چَپّ ءُ لَپّ :** (ن گ) بے برکت ۔ گپّ ءُ چُنڈ ۔ بے ردءُ بند ۔

چِپّ : (چِپ ۔ پ) (ن گ) تکر د ۔ کسانیں تکر د ۔ دِرتگیں تکر د ۔ (2) مزنیں گرُانیں سِنگ ۔ (3) مال ءِ وہر دیگ ۔ (4) گودِرّءِ نکنکّ یا بینگ ءِ مزنیں چھتا ۔ (5) ٹُلک ۔ (6) کسانیں ساہ دار یا مارءِ چیپیگ یا چیپیگ ءِ توار ۔

چَپانٹ : (چَ ۔ پان ۔ ٹ) (ن گ) شہمات ۔ چاپوڑ ۔ چاپول ۔ چانپول ۔ چیلِک ۔

چَپاو : (چَ ۔ پاوْ) (س گ) ہُژّار ۔ چالاک ۔ شیوار ۔ (2) بے ادب ۔ سُبک ۔ (3) بلاہ ۔ جنجال ۔

چَپاوَل : (چَ ۔ پا ۔ وَل) (س گ) چیرءُ کائی بیڑ آرگ ۔ دُزّ جنگی ۔ (2) شپ خون جنگ ۔ **چَپاوَل گر :** (چَ ۔ پا ۔ وَل ۔ گر) (س گ) چیرءُ کائی بیڑ آروک ۔ دزجنگی کنوک ۔

چَپّت : (چَ ۔ پّت ۔ ت) (س گ) دیم پہ چیر ۔ شگوٚن ۔ چَپّی ۔ (2) برابر ۔ سوگہہ ۔ پتّن ۔

چُپت : (چُپ ۔ ت) (س گ) بند ۔ تنکّ ۔ (2) (ک گ) چوپگ ءِ گوْستگاں : کسے ءَ چوپگ ءِ کار کُت ۔ (3) بے ترکّ ءُ توار ۔ بے گویا ک ۔ (4) وَرگ ۔ مانچِنگ ۔ **چُپت بوئگ :** (چُپ ۔ ت ۔ بو ۔ نگ) (ک گ) چُپت بوئگ ۔ برابر بوئگ ۔ مُہر بوئگ ۔ سوگہہ بوئگ ۔ (2) بند بوئگ ۔ (3) بے ترکّ ءُ توار بوئگ ۔ **چُپت کنگ :** (چُپ ۔ ت ۔ ک ۔ نگ) برابر کنگ ۔ مُہر کنگ ۔ (2) بے توار کنگ ۔ (3) بند کنگ ۔ **چُپتیں :** (چُپ ۔ تے ۔ ں) (س گ) ہما کہ برابر اِنت ۔ ہما کہ مُہر اِنت ۔ سر بستگیں ۔ بندیں ۔ **چُپت ءُ چوپ :** (ن گ) جنگ ءُ چوپ ۔ چِست ءُ ایر ۔

چُپتگ : (چُپ ۔ تگ) (ک گ) چوپگ ءِ گوْستگاں : چوپگ ءِ کار کُتگ ۔ **چُپتگیں :** (چُپ ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) چوپگ ءِ دیریں گوْستگاں ۔ ہما کہ چوپگ بوتگ ۔

چَپَٹّ : (چَ ۔ پَٹ ۔ ٹ) (ن گ) کِشار آپ دیگ ءِ مزنیں جُو ۔

چَپٹَک : (چَپ ۔ ٹَک) (ن گ) بہارکاہے کہ نارُشت بیت ۔

چَپ چَپ : (چَپ ۔ چَپ) (ن گ) نان ءِ وَرگ ءِ وہداں چہ دَپ ءَ دراتکگیں توار ۔ (2) وَرگ ءِ وَشّی ۔ وَرگ ءِ لذّت ۔ **چَپّینگ :** (چَپ ۔ پے ۔ نگ) (ک گ) وَرگ ءِ وہدءَ چہ دَپ ءَ چَپّ چَپّ ءِ توار ۔

چِچّرّگ : (چِچ ۔ چَ ۔ رَگ) (ک گ) بازیں جُست ءُ پُرس کنگ ۔

چَپچَل : (چَپ ۔ چَل) (س گ) بے ادب ۔ لیزگ ۔ مانجا ۔ بے تمیز ۔ شِدّو ۔ ٹُلّس ۔ (2) سُبکیں مردُم ۔ ترّن ۔ سُبکّو ۔ چُبّل ۔ (3) چالاک ۔ حیلہ باز ۔ (4) ہما اولاک کہ راہوار نہ اِنت ءُ برے یکّ رفتارے ءَ روّت ۔ **چَپچَلی :** (چَپ ۔ چَ ۔ لی) (ن گ) بدتمیزی ۔ بے ادبی ۔ سُبکّی ۔ ترّنی ۔ **چَپچَلیں :** (چَپ ۔ چَ ۔ لیں) (س گ) سُبکّیں ۔ بے ادبیں ۔ ترّنیں ۔ ٹُلّسیں ۔ لیزگیں ۔

چَپ دامُن : (چَپ ۔ دا ۔ مُن) (ن گ) راچِن ءِ ہمے رَنگ ءِ برگ کہ چہ گوْات ءِ شَم بہ کنت یا گوْات ءَ دیم ءُ بہ بیت ۔

چَپ دَست : (چَپ ۔ دَس ۔ ت) (ن گ) دَست ءِ پُشت ۔ (2) چَپّیں دَست ۔ (3) ہما مردُم کہ ہر کارءَ گوں چَپّیں دَست ءَ کنت ۔ چَپّو ۔ (4) ناراست ۔ **چَپ دَستی :** (چَپ ۔ دَس ۔ تی) (ن گ) چَپّیں نیمگ ۔ (2) ناراستی ۔ چوٹی ۔

چپُّر :(چِپ۔ پُر)(س گ) بارگ بندیں ءُ ہُورتین ءُ کمرءُ وریں ساہ دار یا مَردُم۔

چپَّر :(چَپ۔ پَر)(س گ) چیرءُ کائی۔ گوں اَندیمیءَ۔ پہ بے اِنانی۔ چیرءُ اَندَری۔(2) چہ ڈَنگرءُ کُنٹگاں جوڑ کُرتگیں یکّ مزرگ یا مالہ وڑیں چیزے کہ گوکانی پُشتءَ بندگ بیت کہ پہ جوہانءَ موشءُ گوہٹءَ کاردنت۔(3)(ن گ) پاڈو۔ ہما دار کہ نَنگارءُ ٹُنگءَ دیگ بیت۔(4) بُہتان۔ پَندل۔ ملام۔ دُژوگیں حبر۔(5) بُرزیں جاگہہ۔ کوہءُ بُرزیں رکّ۔ کوہءُ صافیں جاگہہ۔ کوہءَ سرءَ پڑاہیں ہند۔ پڑاہ۔(6) کاپَر۔ چھاپڑا۔(7) چُکّءُ گڑیوگ۔(8) ہما تکرد کہ شِنکریں گرّءَ لٹّکان گوُپنت اِشءُ مَنّہہءُ لوگانی سرءَ دیگ بنت یا اَبلی جوڑ کننت پَدا دوننت اِش۔ کیڑہ۔(9) چہ پونسءُ پیشّءَ جوڑ کُتگیں کُڈّک۔(10) پڑاہ۔ شاہگان۔(11) ایرگوات۔(12) مَنّہہ۔ **چپَّر کنگ** :(چَپ۔ پَر۔ کَ۔ نگ)(ک گ) چپَّر گوپَگ۔ چپَّر جوڑ کنگ۔ **چپَّر گوّاپ** :(چَپ۔ پَر۔ گوّا۔ پ)(س گ)(ن گ) چپَّر گوپوک۔ ہما کہ چپَّر گوپیت۔(2) ہما کہ شَرّ نہ گوپتگ۔ **چپَّری** :(چَپ۔ پَ۔ ری)(ن گ) چپَّر والا۔ ہما لوگ، اَبلی یا مَنّہہ کہ چہ چپَّرءَ جوڑ بُوتگ۔

چپ راست :(چَپ۔ راس۔ ت)(ن گ) آہنءُ قوضہ کہ دَروازگءُ پلّہءَ بہ چوکاٹءَ مُہکم داریت۔ اِنجیسّ۔ قوضہ۔ اِنجیسک۔ پیچ بند۔(2) پہ پیشّ جوڑ کُرتگیں بندے کہ پہ سَر تَرّگءَ بندنت ئے۔

چپّءُ راست کنگ : دوئیمگءَ گرَگ۔ اے دیمءُ آدیم کنگ۔

چپّءُ راستءَ کپگ: نیکءُ بدءُ زانگ۔ لائق بُوتگ۔ رُدگ۔ مزن بُوتگ۔

چپّری :(چَ۔ پر۔ ری)(ن گ) ہُورتکی۔ بارگ بندی۔ بالادءُ لاغری۔

چپّڑ :(چَ۔ پڑ)(ک گ) مزنیں پتنیں ٹکّر۔(2) پتنیں شَے۔

چپُّڑ:(چَپ۔ پڑ)(ن گ) دِرتگیں مشک۔(2) کلّی یا ڈول ءِ سرءَ داتگیں پیچ یا ٹکّر۔ پینگ۔(3) ناراہ بندیں ءُ نیم تواہیں دوچ۔ **چپُّڑ جنگ** :(چَپ۔ پڑ۔ جَ۔ نگ)(ک گ) دِرتگیں مشکءُ دِرتگیں جاہءُ سرءَ ٹکّرے جنگءُ دوچگ۔(2) پینگ جنگ۔ مان دیگ۔

گنڈگ۔(3) حرابیںءُ بےسرءُ بُنیں دوچءُ دوچگ۔ **چپُّڑی** :(چَپ۔ پُ۔ ڑی)(ن گ) ہما چیز کہ آئیءَ راچپڑے جتگ۔(2) ہما مَردُم کہ چپُّڑءِ کارءَ کنت۔(3) کم اَرزش۔ کم قیمت۔ **چپُّڑی ئین** :(چَپ۔ پُ۔ ڑی۔ ئیں)(س گ) ہما چیز کہ چپڑ جتگ۔(2) ہما کہ پتن اِنت۔ پتنیں۔

چپس :(چَپ۔ س)(ن گ) ہما کہ لچّیت۔ ہما کہ چپسیتّ۔ لچّوک۔ چسپ۔ **چپسگ** :(چَپ۔ سَگ)(ک گ) لچّگ۔ پرلچّگ۔(2) ہیل دار بُوتگءُ یلہ نہ دیگ۔(3) پہ جنگءُ مڑءَ گوں یکّ دِگرءَ دستءُ جیگ بُوتگ۔ مڑگ۔(4) دَپ جنگ۔ جاکءُ واک۔

چپشک :(چَپ۔ شَک)(ن گ) زردکلونٹیں مچّے کہ ناہءُ نامئے ہم چپشک اِنت۔(2) تُرّ پش تاہیں ناہ۔ **چپشک دَپ** :(چَپ۔ شَک۔ دَپ)(س گ) حامگ دپ۔ بودلّا۔ بے کار۔

چپَّک :(چَپ۔ پَک)(ن گ) ہلوان۔ سُہریں پچّے۔(2)(س گ) تاب۔ پیچ۔ پیچءُ تاب۔ چپّوئی۔ چرّ۔ چرّی۔ دودِرّ۔ **چپَّک دیگ** :(چَپ۔ پَک۔ دی۔ یگ) رَوگءُ دَرگتءُ وَتءَ یکّ کِرّ کنگ کہ کس مہ زانت کہ کُجا شُت۔(2) چپّوئی جنگ۔ راند دیگ۔ دُژوہگ۔

چپک :(چِ۔ پک)(ن گ) تکرءُ کوہنینءُ دِرتگیں چُنڈک۔(2) کوہءُ یا کرودءُ کسانکیں یلہیں ٹکّر کہ کپگی بہ بیت۔

چپءُ کا :(چَپ۔ پُ۔ کا) بچار: چَپءُ کائی۔

چپّکو :(چَ۔ پَک۔ کو)(ن گ) اَدڑنگ۔ چانپکو۔ لقوہ۔ بادلگام۔

چپَّگ :(چَپ۔ پَگ)(ن گ) اولیگءُ سرءُ پتنیں تہتگ کہ گوں آپءَ بندگیپتءُ رَشت پیداک کنت۔(2) چپّگان۔ چپّی نیمگ۔(3) وَرگءُ نیامءُ دَپءُ توار۔(4) جاہگءُ وَشّیءُ لذّت۔

چپَّگءَ کپگ :(ک گ) ناراست کپگ۔(2) جنجالءَ کپگ۔(3) بےسوب بُوتگ۔ **چپّو** :(چَپ۔ پو) ہما کہ گوں چپّیں دستءَ کار کنت۔ چپ دست۔

چپّگان :(چَپ۔پَ۔گان)(ج گ) چَپّ کُرتگیں۔سَرجَہل۔سَر پہ چیر۔راست پہ چَپّ۔لگانڈو۔(2) ہما کہ چَپّ اِنت۔ہما کہ راست نہ اِنت۔

چَپّل :(چَپ۔پَل)(ن گ) چَوٹ۔(2) کَوش۔چَبّہ۔پازوار۔ چپٹّی۔**چَپّلک**:(چَپ۔پَ۔لَک)(ن گ) کَوہنگ ءُ دِرتگیں چَپّل۔**چَپلی** :(چَ۔پَ۔لی)(د)(ن گ) کَسانیں چَپّل۔ سواس۔پازوار۔

چُپّل :(چَ۔پُل)(س گ) رَوَگ۔رَہادَگ۔**چُپّل گِرَگ** :(چَ۔پُل۔گِ۔رَگ)(ک گ) گوں تیزی ءَ رَوَگ۔

چِپّل :(چِ۔پَل)(ن گ) ھُورت۔کسان پٹّگ۔

چَپلک :(چَپ۔لَک)(ن گ) شہمات کہ یکّے دومی ءَ را پہ چرّک ءُ گوازی ءَ مداں مدان بِہ جنت انچو کہ مہ توریت۔چو کہ زَ ہگے ءَ را پہ لیب یا پہ تُرسینگ ءَ جنت۔(2) چپانٹ۔شہمات۔چاپوڑ۔چاپول۔**چَپلک جَنگ** :(چَپ۔لَک۔جَ۔نگ)(ک گ) یکّے ءَ را نرمیں شہمات جَنگ۔گوں جَنگ۔

چَپلک :(چَ۔پُ۔لَگ)(س گ) چٹّی بُوَنگ۔سَرءَ کپگ۔(2) دَپ ماں دَپ بُوَنگ۔جاک جَنگ۔

چَپّلو :(چَپ۔پَ۔لُو)(ن گ) سِیاہیں تکلّم ءُ وڑیں ماہیگے۔

چَپّو :(چَ۔پو)(س گ) دَست ءُ پُرّ۔(2)(ن گ) رَمی۔

چَپّو :(چَپ۔پُو)(ن گ) یکّدار ءُ ہلّا ئینگ ءِ دار۔(2) شکار ءِ ویڑ یا بٹیر۔(3) چِرّ۔چَپّک۔چپّوئی۔**چپّو جَنگ** :(چَپ۔پُو۔جَ۔نگ)(ک گ) شکار ءِ دیم ءَ ماں ترّگ۔ویڑ کَنگ۔چِرّ جَنگ۔ چپّ ءُ چوٹ رَوَگ۔

چَپ واگ :(چَپ۔واگ)(س گ) ہما اولاک کہ سوار آئی ءَ گوں چپّیں واگ ءَ بہ تاچیت۔(2)(ن گ) اولاک ءِ رفتارے۔

چَپ واگی :(چَپ۔وا۔گی)(ن گ) اولاک ھمے رفتار کہ چپّیں واگ ءِ دارگ یا تُرّند کنگ ءِ سَرءَ اِنت۔**چَپ واگیں** :(چَپ۔وا۔گے۔ن)(س گ) ہما اولاک کہ چپ واگی رفتار ءِ ہیل داتگ۔

چَپوائی :(چَپ۔وا۔ئی)(ن گ) ہما کار کہ بےنیّت ءُ بے اِرادہ ءَ بُوَنگ۔(2) دُڑوگیں ءُ بےبُنیادیں حال ءُ اِحوال۔

چُپوت :(چَ۔پُوت) بچار : چپُورت۔

چپُورت :(چَ۔پُور۔ت)(س گ) ہوڈ۔نافَہم۔بےعقل۔سَرءِ وَت حبر کَنوک۔بازحبر۔چسّا۔ترّن۔گنوک۔گڑدال۔بےسُدھ۔ ٹیرت۔چَپنڈا۔**چپُورتی** :(چَ۔پُور۔تی)(ن گ) ہوڈی۔کم عقلی۔ بےسدّھی۔گنوکی۔(2) ترّنی۔سُبکّی۔چینڈائی۔**چپُورتیں** :(چَ۔پُور۔تیں)(س گ) ہوڈیں۔کم عقلیں۔ناسرپدیں۔بودلائیں۔بےسُدّھیں۔ گنوکیں۔(2) ترّنیں۔سُبکّیں۔چِینڈائیں۔

چَپّوڑگ :(چَپ۔پُ۔ڑَگ)(ک گ) پِرلچّگ۔(2) گون کپگ ءُ گُٹّ ءَ لوپ بُوَنگ۔

چِپّوک:(چِپ۔پوک)(ن گ) ہما چیز کہ گوں دَست جَنگ ءَ چپّیت۔(2) چُرّوکیں آپ۔تُلک۔(3) پچُّوک۔

چَپّوئی :(چَپ۔پُو۔ئی)(ج گ) انچو چرّ جنگ ءُ رَوَگ کہ دیم ءِ مَرُدُم آئی ءَ مہ گندیت یا مہ زانت کہ کُجا شُت۔چَپّک۔چرّ۔چپّو۔**چپّوئی جَنگ** :(چَپ۔پُو۔ئی۔جَ۔نگ)(ک گ) چرّ جَنگ۔چَپّ ءُ چوٹ رَوَگ۔**چپّوئین** :(چَپ۔پو۔ئیں)(س گ) رَدیں۔چپّ ءُ چوٹیں۔ناراستیں۔

چَپّہ :(چَپ۔پَہ)(س گ) گِستا۔دُور۔چہ دیم ءَ دُور بُوَنگ۔**چپّہ بُوَنگ** :(چَپ۔پَہ۔بُو۔نَگ)(ک گ) چہ دیم ءُ دُور بُوَنگ۔یکّ نیمگ ءَ بُوَنگ۔(2) پہ نہ وَشّی ءُ نادِل کشّی گِستا بُوَنگ۔(3) قسمت ءِ چپّ بُوَنگ۔بےبہر ءُ بےسوب بُوَنگ۔**چپّہ کَنگ** :(چَپ۔پَہ۔کَ۔نگ)(ک گ) دُور کَنگ۔یکّ نیمگ ءَ کَنگ۔یکّے ءَ را چہ دیم ءَ ٹِکلینگ۔یکّ کرّ کَنگ۔

چَپّی :(چَپ۔پی)(ن گ)(ج گ) دیم پہ چیر۔سَر پہ چیر ءُ چیر پہ سَرءَ۔شکُون دیم۔دیم شکُون۔شکُون۔ہما کہ آئی ءِ راستی نیمگ جَہل ءَ ءُ چپّی نیمگ بُرز ءَ بہ بیت۔پُشت ءَ سَر۔**چپّی بُوَنگ** :(چَپ۔پی۔بُو۔نَگ)(ک گ) یکّ چیزے ءِ شکُون بُوَنگ۔(2) ہر ہما چیز کہ

آئی ءِ راستی نیمگ جھل ءَ ءُ چپّی نیمگ برز ءَ بہ بیت۔ **چپّی دیم** : (چَپ۔پِی۔دِ۔م) (س گ) ہما گُد، گالی، جُلّ یا تکّر دکہ آراستی دیم نہ اِنت۔شُکُون دیم۔ **چپّی دیم ءَ کپگ** : (ک گ) دیم پہ چیر کپگ۔شُکُون دیم کپگ۔ **چپّی کنگ** : (چَپ۔پِی۔کَ۔نگ) اَڑانگ دیگ۔ چیرءُ اندری ءَ دُژمنی کنگ۔(2) دیم پہ چیر کنگ۔(3) (ک گ) شُکُون کنگ۔ ناراست کنگ۔

چِپّی : (چِپ۔پِی) (ن گ) آپیں چیزے ءِ ماں تنک دپیں رزانے ءِ ایرریچگ ءِ اَزباب۔(2) شِیر پالونک یا شیر پالاہوک۔(3) ہما لوگ کہ گوں تکّر دءَ بندگ بیت۔(4) کسانیں ڈبّی کہ گاسٹیل ءُ وٹّ ءِ مان کنگ ءَ رندروک کنگ بیت۔

چپّی دانہ : (چَپ۔پِی۔دا۔نہ) (ن گ) دوچ۔

چَپیرّ : (چَ۔پِی ر۔ر) (ن گ) گُد یا کاگد ءِ دِرّگ ءِ توار۔(2) تنکّیں چیزے ءِ دِرّگ ءِ توار۔(3) مُرگ ءِ بال کنگ ءِ آواز۔ **چَپیرّ چَپار** : (چَ۔پِی ر۔چَ۔پار) (ن گ) کاگد یا گُد ءِ دِرّگ یا دِرّگ ءِ توار۔ **چِپیرّگ** : (چِ۔پِی ر۔رَگ) (ک گ) بال کنگ۔مُرگ ءِ بال کنگ ءِ توار۔(2) کسے ءِ گوں تیزی ءَ رَوَگ۔(3) تنکّیں چیزے ءِ دِرّگ ءِ توار۔

چَپّیگ : (چَپ۔پِی۔گ) (س گ) ناراست۔دیم پہ چیر۔شُکُون دیم۔چپّی۔ **چَپّیگیں** : (چَپ۔پِی۔گیں) (س گ) ناراستیں۔دیم پہ چیریں۔سرشُکُونیں۔

چَپیلاخ: (چَ۔پِی۔لاخ) (ن گ) شہمات۔دیم ءِ شہمات جنگ۔

چَپینڈا : (چَ۔پِی۔ن۔ڈا) (س گ) شیپتال۔نیم گنوک۔چَپُورت۔ریتا۔گھیٹر۔

چَت : (چَ۔ت) (ک گ) چنگ ءِ گوستگال: چنگ ءِ کار کنگ بُوت۔(2) دُروش کُت۔مُچ کُت۔بُراِت۔ **چِت ءُ چِینک** : (ن گ) اِدءُ اُودءَ مُچ کُرتگیں چیز۔چینک۔ **چِت ءُ چِینکی** : (ن گ) ہما کہ چہ اِدءُ اودا یکجاہ کُتگ انت۔

چُتّ : (چُت۔ت) (ن گ) کسانیں ءُ گونڈیں لانکی کہ تاں زاناں سر بہ بیت۔لانک ءِ بندوکیں چادِر یا گُد۔لانک۔چِرّک۔چُھت۔(2) تنکیں گُد ءُ پچّ۔ہما پوشاک کہ پرّاہ ءُ شاہیت نہ اِنت۔(3) چُتّو۔(4) چوتو۔چِرّک۔چڈّی۔(5) وار۔برّگ۔بدحال۔ **چُتّ بُونگ** : (چُت۔ت۔بُو۔نگ) (ک گ) وار بُونگ۔بے مال بُونگ۔لنگڑ بُونگ۔(2) بےننگ ءُ ناموس بُونگ۔(3) گد پہ جان ءَ نہ بُونگ۔ **چُتّ کنگ** : (چُت۔ت۔کَ۔نگ) (ک گ) زرّ ءُ مال ءِ برگ۔مالانی برگ۔وار ءُ لنگڑ کنگ۔چہ پاد ءُ شلوار ءَ پرّینگ۔(2) کم شرف کنگ۔

چِتّ : (چِت۔ت) تکّر د۔کسانیں ءُ دِرتگیں تکّر د۔ **چِتّک** : (چِت۔تک) (ن گ) تکّر د ءِ ٹکّر یا چُنڈ۔کسانیں دِرتگیں تکّر د۔

چِتا : (چِ۔تا) (ن گ) ہرّکھی ءِ یکّ ناذُراہی یے۔(2) (س گ) گنوک۔ہما گنوک کہ پہ دیم ہرکس ءَ دَپ دنت، مڑیت ءُ جنگ کنت۔

چِتّار : (چِت۔تار) (ن گ) لُولُکے۔

چَتر : (چَت۔ر) (ن گ) چارسالیگیں ہرّ۔(2) کوانٹ۔(3) گُد ءِ جوڑ کُتگیں ہمراہی۔ہما بڑّیں گُد کہ پہ ساہگ کنگ ءَ بندگ بیت۔ساہیل۔(4) ترپڑی۔(5) (س گ) سرمستر۔مزن۔قدآور۔(6) شخو ءِ دَراجیں ءُ پٹّیں گوشت۔ **چَتری**: (چَت۔ری) (ن گ) تبرزین۔پٹّنیں ءُ تنکّیں تبر۔(2) آبریشُم ءِ بندیک۔(3) تہت۔

چِتّر : (چِت۔تر) (ن گ) مَرُدم ءِ نند جاہ۔(2) پٹّی اندام ءِ گردی۔(3) کسانیں تکّر د۔دِرتگیں تکّر د۔تڈّی۔چیر گیج۔پیشّ ءِ گوپّتگیں تکّر د۔پاتار۔کونٹ۔چِتّل۔(4) جرّانی سرءَ دوچ۔ **چِتّر ءُ پتّر کنگ** : مہمان ءِ نندارینگ۔عزّت ءُ شرف دیگ۔

چَتّر : (چَت۔تَر) (ن گ) آباڑ ءِ روچ کہ چہ اے دِگہ روچاں گرم تر بنت۔

چَتر : (چَ۔تر) (ن گ) لیڈ۔گڑر۔ملنڈ۔ **چَتروڑی**: (چَت۔رو۔ڑی) (ن گ) گڑر کنوک۔ملنڈ جنوک۔

چِترَگ : (چِ ـتِ ـرَگ) (ک گ) نقش ءُ نشان ـ چیز ے ءِ سَرء نقش ءُ نگار کنگ ـ چانپ ـ

چَترُو : (چَت ـرُو) (ن گ) ماہیگے ـ

چِتنگ : (چِ ـتَنگ) (س گ) ہما کہ پُٹ ئے لپّی لپّی ءَ چتنگ اَنت ـ (2) ہما کہ پُٹ ئے چِتنگ بیتگ اَنت ـ (3) ہما چیز کہ چِتنگ بُوتگ ـ مفت ءَ دَست کپتگیں چیز ـ (4) چتنگ مُودیں پَس یا سیاہ پس ـ

چِتنگّی : (چِ ـتَنگ ـکی) (ن گ) گاریں چیز ءِ چِتنگ ءُ واترّ کنگ ءَ رَند چہ مال واجہ ءِ نیمگ ءَ داتگیں بخشش ـ چِتنگیں چیز ے ءِ واہند ءَ را واترّ کنگ ءِ بخشش ـ (2) مزّ ـ بدل ـ (3) ہما سَر کہ بے وَڈّی سا ہگ بہ بیت ـ میدانی جاہے کم ءُ جاہے گیش ءَ چِتنگ ـ **چِتنگیں** : (چِ ـتَنگ ـکیں) (س گ) ہما کہ آئی ءِ مید چِتنگ ءُ لپ لپ انت ـ لپ لپّیں ـ (2) ہما کہ آئی ءِ مید چِتنگ انت ـ

چَتنگ : (چَت ـتنگ) (ن گ) لاغریں ءُ کمزوریں یا کسانیں شِنک ـ

چِتگ : (چِ ـتگ) (ک گ) چِتگ ءِ گوستگال: چِتگ یا چِین ءِ کار بُوتگ ـ (2) ہما مال کہ آئی ءِ پژم ءُ مُودان ءَ چِتگ ـ (2) ہما کپتگیں ءُ بے واہندیں چیز کہ یکّے زیریت اِش ـ **چِتگین** : (چِ ـتَ ـگیں) (س گ) ہما چیز کہ یکّے ءَ چِتگ ـ (2) ہما کہ چِتگ بُوتگ ـ (3) ہما مال کہ آئی ءِ پژم ءُ مُودان ءَ چِتگ ـ (4) کوٹلیں چُکّ ـ کہیر ـ (5) بُرّ یتگیں ـ (6) ہما گُد ءِ لپّ کہ مان داتگ ـ (7) چِینک ـ

چُتّو : (چُت ـتُو) (ن گ) بے حیائیں زال ـ قحبگ ـ (2) کونُک ـ کُونی ـ بے حیا ـ بے عِزّت ـ بے ننگیں مَردُم ـ بدکار ـ (3) بے عقل ـ کم زانت ـ **چُتّوگری** : (چُ ـتُو ـگِ ـری) (ن گ) بڑوائی ـ دَلّاری ـ (2) بے حیائی ـ بے غیرتی ـ

چِتّو : (چِت ـتو) (ن گ) چِتّی ـ ہما کتاچ کہ انگت شِنک ئے نیاورتگ ـ بُزء چابڑیں ءُ پُروریں شِنک ـ گیش ـ (2) ہما نہ زِنکیں کتاچ کہ آئی ءِ بر دَست ءِ ہڈّ پہ فال جنگ ءَ چارگ بیت ـ (3) نزنکیں بُز ـ

چِتّی : (چِت ـ تی) (ن گ) گڑدیں ٹکُر ـ (2) مادگیں وَرناہیں شِنک ـ (3) چہ بُزءَ کستریں شِنکّ ـ چِتّو ـ (4) نہ زاتگیں بُز ـ (5) یکّ سالیگیں گوَرگ ـ

چِتو خُور : (چِ ـتو ـخُور) (ن گ) ہما اِستار کہ نوک ءَ چیرء ظاہر بیت ـ

چِتور : (چِ ـتور) (ج گ) چون ـ چہ پیم ـ

چِتورُک : (چِ ـتو ـرُک) (س گ) گونڈ ـ کسان ـ

چَتّہہ : (چَت ـتہہ) (ن گ) بینگ ءِ مکسک ءِ تکّنگ ـ چھتا ـ (2) گودڑ ءِ ننگ ـ

چِتہ کہن : (چِہ ـتَہ ـکہہ ـن) (س گ) کوہنیں ڈمبیں کہن کہ ناکت ءَ پڈّر بیت ـ

چَتی : (چَ ـتی) (ن گ) کسانیں دَرْچک ءِ نہال کنگ ءُ دومی جاہ ءَ کِشگ ـ پنیری ـ تلّی ـ (2) دَرْچک ءِ قلمی کنگ ـ (3) پوست ءِ ہما ٹکُر کہ سِستگیں چبّو ءِ گنڈ نت ئے ـ

چَٹ : (چَ ـٹ) (س گ) پہک ـ اَصل ـ تیوَگ ـ سَرجم ـ (2) ہلاس ـ چِست ـ بیگوّاہ ـ (3) کم زانگ ـ نافہم ـ (4) زہیر ـ بے بہر ـ (5) (ن گ) مچّ ءِ دَرْاج تریں سبزیں کرز ـ (6) دَرْچک ءِ دَرْاجیں ءُ بارگ تریں دار ـ (7) پُرْشگ ـ تباہ ـ برباد ـ چُکّ چِین ـ (8) شِنگ شانگ ـ دانگ دانگ ـ تالان ـ ترینز ـ چھاٹ ـ (9) توم شانی ـ توم ءِ چِنڈگ ـ ماں ڈگار ءَ توم یا دِگہ ہورتیں چیز ے ءِ ریچگ ـ (10) ڈگار ءَ توم ءِ شانگ دیگ ءَ رَند نگار کنگ ـ **چَٹ بُونگ** : (چَٹ ـ بُو ـنگ) (ک گ) تباہ بُونگ ـ برباد بُونگ ـ پُرْشگ ـ وار بُونگ ـ ہلاس بُونگ ـ پر کپگ ـ **چَٹ دیگ** : (چَٹ ـ دی ـ یگ) (ک گ) تالان کنگ ـ دوَر دیگ ـ شِنگ کنگ ـ ریچگ ـ شانگ دیگ ـ ہیر دیگ ـ (2) جنگ ـ ہتر دیگ ـ پہ جنگ ءَ دَست ءِ چِست کنگ ـ (3) ڈگار ءِ کشگ ءِ وہد ءَ گوں دَستاں دان ءِ چِنڈگ ـ (4) ری جنگ ـ تُرسگ ـ

چَٹ کنگ : (چَٹ ـ کَ ـ نگ) (ک گ) نقصان کنگ ـ پہک ہلاس کنگ ـ تباہ کنگ ـ ہچّی نیلگ ـ ٹُگّغ ـ

چَٹّ : (چَٹ ـٹ) (ف گ) شاہدی لنگک ءِ پُرّ ءِ کچّ ـ چِٹگّی چیز ءِ یکّ لُنکی مقدار ـ لیس ـ (2) چِٹگ ءِ کار ـ (3) چَٹگ ءِ فرماں گال: بہ چَٹّ ـ

چٹّ :(چِٹ ـ ٹ) (ن گ) ساد ـ چِپلِک ـ ریز ـ تَناؤ ـ (2) دم گُتگیں بَندیک ـ بَندءُ تائید ـ (3) ہما گوٗنڈیں کاگد کہ آئیءِ سَرءَ پہ دِگرے ءَ چیزے نبشتہ بہ بیت ـ نبشتگیں کاگد ـ (4) شیطان ـ پِلینڈ ـ کلپ ـ رَدیں مَردُم ـ (5) اُشترءِ سَرمہار ـ دَراجیں ساد ـ (6) چہ بَندیک، مُود یا سُوٹلی ءَ رِستگیں یا تاب داتگیں چِٹّ ـ (7) پہ سُورءُ سانگ ءَ نام گِپت کنگ ءَ چیزے ءَ دیگ ـ سانگ ـ (8) بےلوگیں ہند ـ ہما جاگہہ کہ اُودءَ بندوکیں لوگ ءُ جاگہہ نیست ـ (9) بےدَرچکیں مَیدان ـ مَیدان ـ پِڑ ـ جاگہہ ـ **چِٹّ بَندَگ** :(چِٹ ـ ٹ ـ بَن ـ دَگ) (ک گ) چیزے یا مالے ءِ وَتی نام ءَ کنگ ءِ ہاترءَ آئیءَ را بَندیک ءِ پِتا ہگ ـ (2) بَندیک ءِ پیڑا ہگ ـ **چِٹّ ءُ تائید کنگ** :(ک گ) سَہر کنگ ـ مُلّاءِ مِیاہی کنگ ـ **چِٹّ ءِ چِلّگ** : جنگ ءُ داواءِ دَراج کنگ ـ فساد پیداک کنگ ـ **چِٹّ ءَ زِیرَغ** :(ک گ) وَتاراپہ پاہوٗ دیگ ءَ سادءِ زِیرگ ـ **چِٹّک** :(چِٹ ـ ٹک) (ن گ) کسانکیں چِٹّ ءُ چِپلِک ـ **چِٹّ ءِ سِندَگ** : مَرگ ـ ساہ دیگ ـ

چُٹّ :(چُٹ ـ ٹ) (ن گ) خاصیں نِشان ـ نشان ـ داغ ـ بُنجاہ ـ (2) رَنگ ءِ یا ٹپّ ءِ نِشان ـ (3) ریش ـ کسانیں ریش ـ لِپچِنانکیں ریش ءُ دانگ ـ (4) (ف گ) چُٹّگ ءِ فرماں گال : بہ چُٹّ ـ (5) ہلاسی ـ چُٹّگ ـ (6) سُٹّ ـ سُٹّک ـ بارگیں چیزے ءِ سَرکّ ءِ کمّیں لَلگ ـ (6) ادار ـ دمان ـ ساعت ـ کترّہ ـ جٹّ ـ دم ـ گوٗنڈیں وہد ـ (7) پُڑی ـ ترمپ ـ پِٹّ ـ

چَٹّ آپ :(چَٹ ـ ٹ ـ آپ) (س گ) تَنکین ءُ تالانیں آپ ـ ہمے آپ کہ تُلک ءِ تہہ ءَ تنکّ تنکّ ءَ تالاں بہ بیت ـ **چِٹّ آپی** :(چِٹ ـ ٹ ـ آ ـ پی) (ن گ) ملک ءِ کمّیں ءُ کسانیں مقدارے آپ ـ

چَٹّا :(چَٹ ـ ٹا) (س گ) تہبا ـ بہری ـ (2) (ن گ) بانکر ـ پہ دِرگّ ءَ گوں دوئیں دَستاں چیزے زیرگ ـ (3) اَمباز ـ

چَٹار :(چَ ـ ٹار) (ن گ) ہورءِ سُبکّیں دَرّد ـ (2) ہما ہورکہ اَصل جاگہہ ءِ گوٗارگ ءِ پَدِگہ ہنداں ہم لہتیں ترمپ دَوردَنت ـ (3) بیماری ءِ گَرَگ یا ہَلمہ ـ (4) سُٹّک ـ سُبکّیں ڈیک وَرگ ـ **چَٹار دیگ** : (چ ـ ٹار ـ دی ـ یگ) (ک گ) ہما ہورکہ کمّیں رِچیت ـ (2) نادُراہی ءِ اُرش کنگ ـ (3) دَرنزگ ـ **چَٹاریں جمبر** :(چ ـ ٹا ـ ریں ـ جم ـ بر) (س گ) ہما جمبر کہ جاہے ہوٗر کنت ءُ جاہے نہ کنت ـ

چِٹّال :(چِٹ ـ ٹال) (ن گ) نابُودیں ءُ بےبریں کِشار ـ (2) بارگ ـ تنک ـ (3) دَرچک ءِ بارگیں ءُ بُرزیں شاح ـ

چُٹ چین :(چُٹ ـ چے ـ ن) (س گ) مال ءُ ساہ دارے ءِ پُٹّانی کڑدے اِلّگ ءُ کڑدے چِنگ ـ لِپّی کنگ ـ

چُٹّغ :(چُٹ ـ ٹَغ) (ک گ) بچار : چُٹّگ ـ

چُٹّک :(چُٹ ـ ٹک) (ن گ) کسانیں چُٹّ ـ چُٹّک ءُ چاپول ـ تُشے ـ چُنڈّک ـ کُمکّ ـ تُشکّ ـ (2) زَنُوک ءِ رِیشّ ـ ہما رِیشّ کہ زَنُوک ءَ اَبید دیم ءِ دِگہ جاگہہ پرمہ بیت ـ (3) بُوز ـ زَنُوک ـ دپ ـ

چَٹکّ :(چ ـ ٹک ـ ک) (س گ) یکّ دمان ءَ ـ دِہ دِہی ـ زُوتی ءَ ـ ہما ہِین ءَ ـ (2) تیز ـ زُوت ـ (3) پہ کارے ءَ چالاک ءُ گُشاد ـ چَسپان ـ چابُک ـ چابُک دَست ـ چُست ءُ چالاک ـ چڑکّ ـ (4) (ن گ) سَوار ـ **چَٹکّی** :(چ ـ ٹک ـ کی) چالاکی ـ گُشادی ـ **چَٹکّیں** :(چَ ـ ٹک ـ کیں) چالاکیں ـ گُشادیں ـ

چُٹُک :(چُ ـ ٹُک) گون جنگ ـ **چُٹُک جنگ** :(چُ ـ ٹُک ـ جَ ـ نگ) (ک گ) شِنکّ ءُ گوٗسک ءِ وَتی مات ءِ مچگ ءِ وہدءَ پہ سُنٹ ماہگ ءُ گوٗداناں جنگ کہ شیر یلہ بہ دنت ـ چُڑُمبگ ـ چڑنگ ـ **چُٹُک چُٹُک** :(چُ ـ ٹُک ـ چُ ـ ٹُک) (ن گ) کم کم ـ وَشّ وَشّ ـ

چُٹّک رِیشّ :(چُٹ ـ ٹک ـ ری ـ ش) (س گ) ہما مَردُم کہ آئیءِ رِیشّ گیشترزَنُوک ءِ سَرءَ رُدنت یا آیوکّ ءَ زَنُوک ءِ رِیشّاں دار یت ـ

چُٹّک رِیشّیں :(چُٹ ـ ٹک ـ ری ش ـ شیں) (س گ) ہما کہ آئیءِ دیم ءَ زَنُوک ءَ اَبید دگہ جاگہہ رِیش نہ رُدیت ـ (2) ہما کہ آئیءِ دیم ءَ جاہے رِیش پرءُ جاگہے پرنیست ـ

چُٹّکی :(چُٹ ـ ٹُ ـ کی) (ن گ) ریزُکی ـ (2) کُچک یا مجول ءِ پہ لنگک لیٹ دیگ ـ

چٹّگ :(چِٹ۔ٹَگ) (ک گ) لیسَگ۔گوں زبان ءِ چیزے ءِ لیسَگ۔(2) دَلوت یا دِگہ جانورے ءِ دومی جانور یا دَلوت ءِ گوں لِلّک ءِ چٹّگ۔(3) گوں لنکّکاں رَزان ءِ دیم ءِ صاف کنگ ءُ وَرگ۔(4) چیزے ءِ پہ زُبان پہک کنگ۔وَرگی چیزے ءِ لنکّک ءِ سرءَ کنگ یا لنکّک مین دیگ ءُ لنکّک ءَ پہ زبان چٹّگ۔(5) پہک ہلاس کنگ۔(6) بنا دیگ۔**چٹّگی** :(چِٹ۔ٹَ۔گی) (ن گ) لیسَگی۔ہما کہ چٹّگی انت یا چٹّگ لوٹیت۔(2) چٹّگ ءِ آوَر کی۔

چُٹّگ :(چُٹ۔ٹَگ) (ک گ) آزات بُوَنگ۔چہ ناڈُراہی ءِ جوڑ بُوَنگ۔چہ قید ءُ بند ءَ آجو بُوَنگ۔ہلاس بُوَنگ۔زِہگ۔کوپارگ۔رَگّگ۔بُسلگ۔(2) چُرّگ۔ترّگ ءِ پچ بُوَنگ۔بندیں چیزے پچ بُوَنگ۔(3) کم دَست ءُ نیزگار بُوَنگ۔(4) مِرگ۔(5) بانزی ءِ کُٹّگ۔(6) بُجگ۔تچگ۔دِزّگ دیگ۔(7) گیشّگ۔پہ دِزّگ ءِ سِدگ۔(8) تیر ءِ چہ ٹپّنگ ءَ دَرکپگ۔**چُٹّگی** :(چُٹ۔ٹَ۔گی) (ن گ) یلہ بُوَگی۔ہلاس بُوَگی۔آزات بُوَگی۔رَگّگی۔بُجگی۔تچگی۔درکپگی۔(2) مِرگی۔گیشّگی۔سِدگی۔(3) چُٹّگ ءِ آوَر کی۔

چٹّو :(چِٹ۔ٹو) (ن گ) آپ شون۔آپ شین۔

چَٹو :(چَ۔ٹو) (ن گ) گوات گیچن۔گواتو۔(2) ہما کِشار کہ کِشگ ءِ وہداں آئی ءِ توم پہ دَست چَنڈِ اِتگ انت۔

چَٹُو :(چَ۔ٹُو) (ن گ) سُوکارتگیں ءُ تنک کُتگیں مَجول۔سُولارتگیں مَجول۔(2) سُہرک یا پچّک ءِ ناجوڑی ءِ رند گوںڈیں زہگ ءِ یکّ چمّے ءِ سُرمگ ءُ یکّ دَستے ءِ حنی یا حمّام کنگ ءِ دود۔چٹّونک۔

چُٹّوک:(چُٹ۔ٹوک) (ن گ) ٹُنگ یا چہ دَرگ ءِ آپ رِچگ۔آپ رِچگ ءِ نشان۔پُڑی۔(2) چہ مَشکے ءِ یا مَٹّے ءَ کہ آپ پِٹّ پِٹّ ءِ بہ چُرّیت ءُ بہ پٹّیت۔(3) چمّ ءِ آپی دَرمان۔

چُٹّونک :(چُٹ۔ٹون۔ک) بچار :چٹّوک۔

چُٹّوئی:(چُٹ۔ٹُو۔ئی) (ن گ) بازکسانیں مقدار۔(2) نشانگ ءِ سرءَ برابر نہ لگّگ۔چموئی۔تردائی۔

چٹّہ :(چِٹ۔ٹَہ) (ن گ) کُچکّ ءِ آپ وَرگ ءِ رَزان۔گلنڈ۔(2) پرشتگیں ہیران۔(3) چٹّ اِتگیں۔

چَٹی :(چَ۔ٹی) (ن گ) چُپّتیں مُجول۔سُولارتگیں ءُ برابریں مجول۔

چٹّی :(چِٹ۔ٹی) (ن گ) جنجال۔تاوان۔ڈنڈ۔جوکہہ۔وبال۔بد بلاہ۔بلاء بد۔تُہمت۔جوکُم۔ڈُول۔**چٹّی بُوَنگ** :(چِٹ۔ٹی۔بُو۔نَگ) (ک گ) جنجال ءُ تاوان بُوَنگ۔جوکہہ بُوَنگ۔چَپّلگ۔سرءِ سَرچوپ بُوَنگ۔سرءَ کپگ۔لوپ بُوَنگ۔**چٹّی چیری** :(چِٹ۔ٹی۔چی۔ری) (ن گ) سِیاہ کاری ءِ ڈنڈ۔(2) کُشت ءُ کُوش ءِ ڈنڈ۔(3) ملام۔عوض۔**چٹّی کنگ** :(چِٹ۔ٹی۔کَ۔نگ) (ک گ) نقصان ءُ جنجالیں کارے ءِ سرءَ دیگ۔تاواں بار کنگ۔سرءِ پِرّینگ۔گُٹّ ءِ بندگ۔گُٹّ ءِ پرّینگ۔

چٹّی :(چِٹ۔ٹی) (د) (ن گ) کاگد۔نمدی۔

چُٹّی :(چُٹ۔ٹی) (ن گ) چُٹّیتگیں۔(2) چُٹّگ ءِ آوَر کی بزاں کہ کسے چُٹّیت۔یلہ بیت۔آزات بیت۔(2) یلہی۔آزاتی۔

چُٹیتگ :(چُٹ۔ٹِ۔تگ) چُٹّگ ءِ گوستگال۔(2) آزات بُوتگ۔یلہ بُوتگ۔**چُٹّیتگیں** :(چُٹ۔ٹِ۔تَ۔گیں) چُٹّگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ چُٹّیتگ۔(3) یلہ داتگیں۔آزات بُوتگیں۔

چُٹّینگ :(چُٹ۔ٹے۔نگ) (ک گ) ہلاس کنگ۔چہ مُشکُل ءُ جنجال ءَ آجو کنگ۔(2) دِرّگ۔پچ کنگ۔(3) موکل دیگ۔یلہ دیگ۔جِڈّا ہگ۔**چُٹّینگی** :(چُٹ۔ٹے۔نَ۔گی) (ن گ) یلہ دیگی۔آزات کنگی۔رَکّینگی۔بوجگی۔ہلاس کنگی۔گوازینگی۔(2) چُٹّینگ ءِ آوَر کی۔**چُٹّینتگ** :(چُٹ۔ٹین۔تگ) (ک گ) چُٹّینگ ءِ گوستگال۔(2) یلہ داتگ۔آزات کُتگ۔رواں داتگ۔اِشتگ۔

چِچلی :(چِچ۔لی) (ن گ) مار ءِ وَتی سرءِ بُرز کنگ۔

چِچّ :(چِچ۔چ) (ن گ) دَدّ۔بزرُبان۔(2) ہما کہ آئی ءِ لِلّک ءِ شرّی ءَ گپّاں نہ گیشّینیت۔لَلّ۔لِلّ۔**چِچّک**:(چِچ۔چُک) (ن گ) کہ چِچّ بُوَنگ۔ہما کہ زیادہ چِچّ نہ اِنت۔(2) گیگان۔**چِچّ کنگ** :(چِچ۔چ۔کَ۔نگ) (ک گ) چِچّی گپّ جنگ۔(2) گیگاں کنگ۔**چِچّل** :(چِچ۔چَل) (ن گ) دَدّ۔لَلّ۔چِچّ۔

پچّو :(پچ ـ چو)(ن گ) ہَما کہ پچّ کنت ءُ صاف صاف ءَ گپّ جت ءَ کنت ـ **پچّی** :(پچ ـ چی) (ن گ) پچّ بُونگ ـ پچّ گپّ جَنگ ءِ وَڑ ءُ پیم ـ **پچّیں** :(پچ ـ چیں)(س گ) ہما کہ پچ انت ـ دڑّیں ـ ہما کہ آئی ءِ حَبرنہ گِیش انت ـ

پچّ :(پچ ـ چ)(ن گ) بے مجلگیں توم ـ(2) ہَمے ہوشگ کہ نوک نوک دان ئے بَستگ ءُ دان ئے چِٹ حامگ اَنت ـ ہوشگ ءُ دان ءِ حامگی ءُ نارسیدگی ـ(3) پچّ بُونگ ءِ وہد ءِ جِند ـ

پچُچّڑ :(پچ ـ چُڑ)(ن گ) چَمّ ءِ خازگ ـ ریگ ـ پچّ ـ پِلڑ ـ(2) جُو جُکے کہ اَسپانی بدن ءِ لچّیت ـ

پچُّل :(پچ ـ چُل) (ن گ) پُچّل ـ جَنین ءِ چیریں اَندام ـ کُس ـ

پچّی :(پچ ـ چی)(ن گ) کورو ـ کٹّار ـ ہَمے کلیرٹ کہ روشنی ءَ بہ دیوالان لچّینت ءُ لُوکاں گرنت ءُ ورنت ـ کٹیل ءِ ذات ءِ چار پادگیں ءُ گونڈیں جُو جُکے کہ بان ءُ دِیوالانی تل ءُ دَرزانی تہہ ءَ بیت ـ لڑوک ـ کربشو ـ کڑول ـ کولکو ـ

پچخ :(چَ ـ خ) ہنچا ئیں ـ ہنچا ئیں تژان ـ(2) جاک ـ مڑ ـ

پچخ پچخ :(ن گ) اَڑاند ـ مڑگ ـ حبر حبر ـ دپ جاک ـ

چِد :(چِ ـ د)(ن گ) ڈَنگ ـ زُوم، گودڑ ءُ شہد ءِ مَکسک ءِ ڈَنگ ـ تَج ـ(2) کشتگیں دان ءِ رُدگ ءِ اَولی ءُ بِنداتی ظاہری تَج ـ(3) اچ اِدءَ ـ چِہ اِد ـ شِد ـ

چِدءَ :(چِ ـ دا)(ج گ) شِدءَ ـ چِہ اِدءَ ـ چِہ اے ہندءَ ـ **چِداں** :(چِ ـ داں)(ج گ) چِہ اِداں ـ چِہ اِدءَ ـ چِہ اے جاگہہ ءَ ـ شِداں ـ اَشِیداں ـ اَشیشکا ـ **چِدُکّ** :(چِ ـ دُکّ) (ن گ) کسانیں ڈنگ یا تَج ـ

چِدری :(چِد ـ ری)(ن گ) ہَمے فَصل کہ دان ءَ رَس اِتگ ءُ برابر اِنت ـ(2) کم کم ءُ تنکّ رُستگیں فَصل ـ

چُدَگ :(چُ ـ دَگ)(ن گ) مِکّ ـ(2) کوہ ءِ چمبال ـ کوہ ءِ بُرزی گلانٹگ ـ(3) لچّ اِتگیں ـ(4) ماڑی یا مسیتّانی سَر ءِ نقش ءُ نگاریں ٹُلّ ـ کُنگرو ـ ٹومب ـ **چُدَگو** :(چُ ـ دَ ـ گو) چو چُدَگ ءَ ـ مِکّ ـ

چِدو :(چِ ـ دو)(ن گ) بلور ءِ گلّڑیں لیبی ـ کینچہ ـ گوڑی ـ

چِڈ :(چَ ـ ڈ)(ن گ) چہ حاک ءَ ٹھینتگیں جُہل ءُ بزیں ہیران ـ

چِڈّ :(چِڈ ـ ڈ) (ن گ) لچّ ءُ بین ـ شُر دیں گِل ـ ترّ ـ(2) یَکّ کاٹگے کہ زَمین ءَ پُچینت ـ(3) خرابیں پُچگ ـ(4) سبزگ ـ(5) رُستگیں ڈگار ـ

چِڈّا :(چِڈ ـ ڈا)(ف گ) چِڈّاہگ ءِ فرماں گال: بہ چِڈّا ـ

چِڈّاہگ:(چِڈ ـ ڈا ـ ہگ)(ک گ) ہلاس کنگ ـ کسے ءَ راچہ مُشکل ءُ جنجالے ءَ ہلاس کنائینگ ـ یلہ کنائینگ ـ گیشینگ ـ آجو کنائینگ ـ چُٹّینگ ـ بچّائینگ ـ پہریزگ ـ چِڈّائینگ ـ **چِڈّاہگی** :(چِڈ ـ ڈا ـ ہَ ـ گی) ہلاس کنگی ـ یلہ کنائینگی چُٹّینگی ـ

چِڈّاتگ :(چِڈ ـ ڈا ـ تگ) چِڈّاہگ ءِ گوستگال ـ(2) رکّینتگ ـ

چِڈّاتگیں :(چِڈ ـ ڈا ـ تَ ـ گیں) چِڈّاہگ ءِ دیریں گوستگال ـ(2) ہما کہ چِڈّاہگ بُوتگ ـ

چِڈّائینگ :(چِڈ ـ ڈا ـ ءَ ـ نگ) بچار: چِڈّاہگ ـ

چُڈَل:(چُ ـ ڈَل) (س گ) سُبکّ ـ(2) بدہیل ـ بد کردار ـ(3)(ن گ) کُون بگا ـ نامرد ـ

چِڈول :(چَ ـ ڈو ـ ل)(ن گ) کسانیں مُرگے کہ سَر ءِ بُلّے پَر ـ چگول ـ چوٹالی ـ چغونک ـ بُلّی ـ چھینڈور ـ

چِڈّی :(چِڈ ـ ڈی)(ن گ) کوہن شودیں ہیران ـ(2) پڑشتگیں ہیران ـ(3) (د) گونڈیں ءُ تنکیں شلوارُک کہ تاں زاناں بُرزءَ بہ بیت ـ(4) تنگ ساتیں چوتو کہ شلوار، پاجامگ یا ہَمے رَنگیں پوشاک ءِ چیر ءَ پادءَ ئے گنّنت ـ

چِر:(چَ ـ ر)(ن گ) کاہ چِر ـ چِرگ ـ وَرگ ـ(2)(ف گ) چِرگ ءِ فرماں گال: بہ چِر ـ(3) دَزاجیں کلّ ـ دَزاجیں کلّ کہ آئی ءِ تہہ ءَ آس روک گنّنت ءُ چیزّے پچینت یا پہ سوگند یا پہ مالد ءِ مجلساں ہَمے آسی ئیں چِر ءِ تہہ ءَ ایر کپینت ـ(4) بان ءِ بُنیاد ءِ کوچتگیں نالی ـ(5) جُودَر ـ بے آپیں نالی ـ نالی ـ جُو ـ(6) آس ءِ تہہ ـ اَنگرانی توک ـ آس ءِ روکیں اَنگرانی نیام ءَ ـ(7) کُورہ ـ چِر ءِ بُرّگ :(ک گ) پہ آس

ءُ چڑ ءِ سوگندءِ چڑ ءِ کوچک۔ **چڑ دِیگ** :(چڑ۔دی۔یگ)(ک گ) کتار کنگ۔ کتارءِ ایر کنگ۔ **چڑ جنگ** :(ک گ) پہ بندءِ آپ ءِ دارگ ءِ بندءِ دیم ءِ چڑ جنگ ءُ نوکیں حاک مان کنگ۔(2) پہ آس ءُ چڑ ءِ سوگندءِ چڑ ءِ بُرّگ۔(3) آس ءِ ماں چڑءِ مان کنگ۔ **چڑی** :(چَ۔ری)(ن گ) دراج ءُ بارگیں ءُ تلکگیں جو کہ آئی کرّ ءُ لمباں سبزی یا دومی چیزے کشنت۔(2) دراج ءُ بارگیں چڑ۔ چڑو۔

چڑ :(چِ۔ر)(ن گ) کتار۔ رِد۔ سرپ۔

چڑّ :(چڑ۔ر)(ن گ) چیزے ءِ ہما توار کہ چڑّ ءِ توارءَ بہ دنت۔(2) جی ءِ لیب ءِ لہتیں مردم بندءِ بیت بزاں یکّ جاگہہ بنت ءُ اے دگہ ٹولی چڑّ ءِ بنت بزاں آہانی اے نیمگ ءُ آنیمگ ءَ چڑّ انت۔ بازاری۔ ٹکّتی۔ ورندو یا ورندوئی لیب ءِ لیبی بندانی دیم ءَ دررکیت ءُ گوشیت ''چڑّ'' ہمے درا آہگ ءَ گوشنت چڑّ کنگ یا چڑّ جنگ۔(3) گردش۔ گرَدک۔ ترّگ۔ چکّرگ۔ روگ ءُ آہگ۔ چہر۔(4) چڑّوکیں آپ۔ گرداپ۔ جگرد۔(5)(ف گ) چڑّگ ءِ فرماں گال: بہ چڑّ۔ چڑّگ ءِ کارءَ بہ کن۔(6) وار۔ گشت۔ بازی۔ بر۔ **چڑّ ءُ گرد** :(ن گ) ترّ ءُ تاب۔ گردش۔ سیل ءُ گرد۔ گندوان کنگ۔ ترّ ءُ گرد۔

چِڑّ :(چِر۔ر)(ن گ) تگ ءُ پُرّ ءِ یکّ اَناگت اے کش ءَ یا آکش ءَ تاب کنگ۔(2) گوں تیزی ءَ چہ یکّے ءِ کش ءَ گوزگ۔ چپّک۔ چپّو۔(3) باری۔ چکّر۔ آہگ۔ روگ ءُ آہگ۔ **چِڑّ ءُ بیرہ** :(ن گ) ترّ ءُ پرترّ۔ واروار۔ **چِڑّ جنگ** :(چِر۔ر۔جَ۔نگ)(ک گ) بینگ مکسک ءِ چارگ ءُ بینگ ءِ جاگہہ ءِ معلوم کنگ۔(2) گندگ۔ چارگ۔ آہگ ءُ روگ۔(3) گُدءِ درگ ءِ توار آہگ۔(4) چپّو جنگ۔ چپّوئی جنگ۔ **چِڑّ پہ چِڑّ** :(چِر۔ر۔پہ۔چِر۔ر)(ج گ) رَوَ آہگ۔ وارواراَ آہگ۔ دِہ دِہ ءَ آہگ ءُ روگ۔

چُڑّ :(چُر۔ر)(ف گ) چُڑّگ ءِ فرماں گال: بہ چُڑّ۔(2) کوری ماہیگ ءِ گرگ ءِ ہما راہ بند کہ کوَر ءِ آپ کہ ایر رچیت ہمے آپ ءِ پتنی ءَ لہتیں سِنگ ایر کنگ بیت ءُ تہنا یکّ راہے پہ آپ ایر رچ ءِ یلہ دیگ بیت۔(3)(ن گ) کوہ ءِ کسانیں آب رؤ یا درّ کہ آپ ءَ جُڑّ بہ کنت۔

(4) تنک ءُ بارگیں شیپ۔ شیپ۔(5) آپ ءِ مدان مدان ءَ رچگ۔(6) آپ ءِ کم کم رچگ ءِ توار ءُ آواز۔(7) کسانیں چیل۔ آپ ءِ جوڑ کُتگیں کسانیں دِرّ۔ جُرّ۔(8) ڈگار ءِ تل۔ بارگیں بُرّ۔

چڑّاب :(چڑ۔را۔ب)(ن گ) چڑّاپ۔ آپے کہ بہ ترّیت۔ آپ ءِ گردون۔ ترّانک۔ چڑّ۔ گرداپ۔

چڑّاپ : (چڑ۔راپ) بچار : چڑّاب۔

چَراڈ :(چَ۔را۔ڈ)(ن گ) چہ چات ءَ آپ ءِ کشّگ۔

چِراغ :(چِ۔را۔غ) (ن گ) روژناہ کنوک۔ قندیل۔ چراگ۔ ڈیوا۔ بتّی۔ چپو۔ **چِراغاں** :(چِ۔را۔غاں)(ن گ) بازیں چراغ۔(2) روشناہی۔

چِراغ توس :(چِ۔راغ۔توس)(س گ) بدبخت۔ بے سنائت۔ بدیں روچانی آروک۔ شُوم۔ ہما کہ رژناہی ءَ بہ تہاری ءَ بارت۔(2)(ن گ) پروانگ۔ بالو۔ **چِراغ توسیں** :(چِ۔راغ۔تو۔سیں)(س گ) بدبختیں۔ شُومیں۔(2) شرّرنگیں۔ ہما کہ چہ چراغ ءِ روژنائی ءَ روژنا ترانت۔

چَراگ :(چَ۔را۔گ)(ن گ) دَلوتانی چرّگ ءِ جاگہہ کہ کاہ بازبیت۔ کاہ چَر۔ زید۔ مَلپد۔ ریموئیں ہند۔ چراگ جاہ۔ **چَراگ جاہ** : (چِ۔راگ۔جاہ)(ن گ) چَراگ۔ ہمودءَ کہ دَلوت یا اولاک چرنت۔ ہما جاہ کہ اُودءَ پہ دَلوتانی چرّگ ءَ کاہ بازبہ بیت۔ جَید۔ کاہچر۔ زید۔ مَل پد۔ سبزگ۔ ریموئیں ہند۔ **چَراگی** :(چَ۔را۔گی)(ن گ) ہما کہ گوں چَراگ ءِ نسبَت داریت۔(2) ہما کاہ ءُ بُوچ کہ نی لائق ءِ دَلوتانی چرّگ اِنت۔(3) گوک یا مال ءُ دَلوت کہ چرّگ ءِ عمرءَ بہ رَسیت۔ چرائی۔ چَرائی۔ **چَراگی بُونگ** :(چَ۔را۔گی۔بُو۔نگ)(ک گ) مال ءِ وَت ڈنّ ءَ روگ ءُ چرگ ءِ لائق بُونگ۔ ہما ساہ دار کہ نوکی ریم ءُ زکارانی ورگ ءِ کچّ ءِ بیت۔(2) ہما پس یا شِنکّ کہ چاریننگی بیت۔ نوک چرگ ءِ ہیل کُرتگیں ساہ دار۔

چِراگ : (چِ۔را۔گ) بچار : چِراغ۔

چڑّا گُرّا : (چِر۔را۔گُر۔را) (س گ) وَشّ تامیں وَرگانی وَرگ۔ (2) لاپ سیری۔وَشّ حالی۔

چَرائی : (چَ۔را۔ئی) (پ گ) چہ آئی۔ شائی۔شرائی۔ شہ آئی۔ (2) چرگی۔چراگی۔

چِرِبَٹ : (چِر۔بَٹ) (ن گ) پڑّ وریں شِنِکّ۔(2) پَڑّ وریں کسان عمریں مال۔(3) (س گ) چالاک۔چرّینک۔**چِرِبَٹیں** : (چِر۔بَ۔ٹیں) (س گ) پَڑّوریں۔پُرگوشتیں۔(2) کسانیں ءُ پَڑّوریں۔

چُرِبُٹ : (چُر۔بُٹ) (س گ) چادِرءِ یا گُشانءِ مانپوشگ ءُ نِندَگ۔ سَریءِ مانپوشگ۔چُرمُٹ۔

چَڑْپ : (چَڑْ۔پ) (س گ) روگن دار۔روگنیں۔لیس۔لیس دار۔ (2) صاف ءُ سَلّہ۔(3) سیریں مَرْدُم۔(4) فائدہ مَند۔(5) (ن گ) کَشّ ءُ مَن ءِ وَہداں چیزے کَلّے گیش دیگ۔سَر چُوڑ۔**چَڑْپ چَڑْپ بُوَنگ** : (چَڑْ۔پ۔چَڑْ۔پ۔بُو۔نَگ) وَشّ حال بُوَنگ۔مال دار بُوَنگ۔(2) جاں دُڑاہ بُوَنگ۔**چَڑْپ کَنَگ** : (چَڑْ۔پ۔کَ۔نَگ) (ک گ) روگن مُشَگ۔ٹَیل مُشَگ۔(2) کَشّ ءُ مَن ءِ شاہیم ءِ ہما پلّو کہ جَہل تِربیت۔کَشَّگ ءِ وَہداں چہ حَقّیں تول ءَ کَلّے زیادہ کَنَگ ءُ دیگ۔سَر چُوڑ کَنَگ۔

چَرپان : (چَر۔پان) (ن گ) سُہر گلونٹیں مچّے۔

چَرپ دَست : (چَڑْ۔پ۔دَس۔ت) (س گ) سیرین ءُ آباتیں مَرْدُم۔مُعْیم۔ہستوْمَند۔ہزگار۔

چَڑْپ زُبان : (چَڑْ۔پ۔زُ۔باں) (س گ) چالاک ۔ ہُژّار۔ پرّاشک۔**چَڑْپ زُبانی** : (چَڑْپ۔زُ۔با۔نی) (ن گ) چالاکی۔ ہُژّاری۔ (2) دوتل ءُ دوپوستی۔کلّپی۔لیزگی۔

چَرپُک : (چَر۔پُک) (ن گ) مال ءُ دلوت ءِ وَرگی بہار کاہے۔ (2) چہ یکدارءِ مستر ءُ چہ راچن ءِ کستر ماہیگ کُشّیں دریائی اولاکے۔

چَرپی : (چَر۔پی) (ن گ) ہما کہ خُشک نہ اِنت۔چرپ بُوَنگ۔ (2) پیگ۔ موشن۔ (3) آبادی ۔ سیری۔ (4) ئپ۔ سِیتّ۔

چَرپین : (چَر۔پے۔ن) (س گ) ہما چیز کہ چرپ کُتَگ۔روگن مُشتَگیں۔(2) تورءِ وَہداں شاہیم ءِ سَر جَہل بُوَنگ بِزاں چہ اَصلی وزن ءَ کَلّے گیش بُوَنگ۔سَر چُوڑ بُوَنگ۔**چَرپیں دَپار** : (چَر۔پے۔ن۔دَ۔پار) (س گ) وَشّیں وراک۔آسُودگیں سِیتّ ءُ ئپ۔**چَرپیں مَرْدُم** : (چَر۔پے۔ن۔مَر۔دُم) (س گ) سیرین ءُ آبادیں مردم۔بھا گِپّا۔ ہست گار۔

چِرِت : (چِ۔رِت) (ن گ) لُولَکے کہ شپ ءَ توار کنت ءُ سَکّ سِٹّیت۔چڑّو۔کاکڑوسک۔

چُڑْت : (چُڑْ۔ت) (ن گ) وِڑّت۔گَڑتّی۔حیران کنوکیں فکر ءُ حیال۔فکر۔خیال۔غم۔اَندوہ۔**چُڑْت جَنَگ** : (چُڑْ۔ت۔جَ۔نَگ) (ک گ) پہ حیرانی یا پہ غَمّی فکرے ءَ کپَگ۔**چُرتی** : (چُر۔تی) (ن گ) فکر جَنوک۔گَڑتّی کَنوک۔ہما کہ فکر کَنت۔

چُرِتُنک : (چُر۔تُنک) (س گ) سُبُکیں مَرْدُم۔اِدءُ اُودءَ سِٹّ ءُ نِند کنوکیں مَرْدُم۔چپّورت۔(2) (ن گ) مُرگےءِ نام اِنت۔

چِرِتَنگ : (چِر۔تَنگ) (ک گ) پہ مِڑّ ءَ رپتّگ۔(2) وت گلاہی کَنَگ۔(3) (ن گ) کسانیں مُرگے۔

چَرَٹّ : (چَ۔رَٹ۔ٹ) شَتَل۔سُبَکّ۔کلپ۔فتنہ ساز۔(2) دومیگ ءِ کارءُ نیام ءَ کپوک۔ پلینڈ۔(3) بہا بازار ءَ زیادہیں بولی دیوک۔گڑاں بہا کنائینوک۔**چَرَٹّی** : (چَ۔رَٹ۔ٹی) (ن گ) شَتَلی۔رَدءُ ریپکاری۔کلپی۔

چُرُٹ : (چُ۔رُٹ) (د) (ن گ) تمباک کَشَّگ ءِ سَرکَیل یا پہ ہمے کارءَ شَرّ کُتگیں دار۔

چُرچُر : (چُر۔چُر) (ن گ) میزان میزانیں تَوار۔آپ ءِ کسانیں تَوار کہ چہ کوہ ءَ ایر رِچِیت۔(2) سُبکّیں ءُ بےتَواریں باوست۔(3) تُرسے کہ دِلاں بےتاہیری پیدا ک بہ کنت۔(4) یکّ جُوڑّے کہ گرم ءِ موسم ءِ پیدا بیت یا چہ بُرزیں جاگہے ءَ دَرشک ءُ داراں نندیت ءُ ٹگ جنت یا وارت۔(5) زُرُنڈگ۔ پِری پِری۔ جَبرجبر۔**چُرچُر کَنَگ** : (چُر۔چُر۔کَ۔نَگ) (ک گ) کمّیں آپ ءِ ایر رچّگ ءِ توار۔کسانیں تڑمپانی رِچَگ۔

چڑ خ :(چڑ ۔خ)(ن گ) چکّر ۔ترّ گ ۔ چہر ۔ گرذون ۔(2) گُد دوچگی مشین ۔(3) مِید یا پَژم ءِ پتا ہگ ءُ تاب دیگ ءِ ازبابے کہ چہر وارت ۔(4) چیچلو ۔ **چرخ ءِ زرنگار** :(ن گ ۔س گ) آزمان ۔ جہان ۔ دگنیا ۔ اِمروز ۔ **چرخ ءِ گرذون** :(س گ) چہر ءِ گردگ ۔ (2) گردش ۔(3)(ن گ) زندگی ۔دُنیا ۔عہد ۔ باریگ ۔ دوَر ۔(4) آسمان ۔چرّ وکیں آسمان ۔ وَہد ءِ رفتار ۔

چڑ خاپ :(چڑ ۔خ ۔آپ)(ن گ) کوَرانی چرخ وارتگیں آپ ۔ نگرد ۔ جِگرد ۔

چرخَل :(چِر ۔خَل)(س گ) بے مطلب ءِ ترّ ءُ گرد ۔(2) سَرسَر جنگ ۔

چرخونڈی :(چَر ۔خوں ۔ڈی)(س گ) چرخ دیگ ۔ چہروَرگ ۔

چرخی :(چَر ۔خی)(ن گ) چہ دُور بُنیں چاتاں حَریا اُشتر ءِ سرءَ آپ کشّگ ۔ پہ آپ ءِ کشّگ ءِ چرخ ءِ بستگیں اُشتر ۔(2)(د) پُوئی ۔ دست ءُ آنجگ ءِ جاہ ۔ کاکُوس ۔ سِنداس ۔ کھولا ۔ حاجت جاہ ۔ لانک بوج جاہ ۔

چُرد :(چُر ۔د)(ن گ) کُنڈی یے کہ پہ ماہیگ ءِ گِرگ ءَ کارمرز بیت ۔ **چُردُک** :(چُر ۔دُک)(ن گ) سَکّیں کسانیں کُنڈی ۔

چرز :(چَر ۔ز)(ن گ) وَڈّی بالی مُرگے ۔مُرگے کہ زمستان ءَ چہ رُوس ءَ کیت ۔

چُرز :(چُر ۔ز)(ن گ) کُروس ءِ یادِگہ مُرگانی گردِن ءِ پُٹ ۔(2) ماما نگو ۔ مِہتَل ۔ لیَرزگ ۔(3) بے پَرواہ ۔ بے ساہ ۔ **چُرزانی پاد آ ہگ** :(چُر ۔زا ۔پاد ۔آ ۔ہگ)(ک گ) پہ جنگ ءَ کروس ءِ گردِن ءِ پُٹانی پاد آہگ ۔ **چُرزبُونگ** :(چُر ۔ز ۔بُو ۔نگ) بے پرواہ بُونگ ۔ بے میار بُونگ ۔ سُنطار و بُونگ ۔

چرس :(چَر ۔س)(ن گ) چہ بنگ ءَ تیارکُتگیں نِشہ ۔ **چرسی** :(چَر ۔سی)(ن گ) ہما کہ چرس کشّیت ۔ نِشہی ۔ موالی ۔

چُرسنگ :(چُر ۔ر ۔سَن ۔گ)(ن گ) ہماسِنگ کہ پہ آپ ءِ دارگ ءُ کوَر ماہیگ ءِ ترّینگ ءِ چُرّ ءِ بُرزی نیمسگ ءَ ایر کنگ بنت ۔

چرّغ :(چِر ۔رَغ)(س گ) گنوک ۔ دیوانگ ۔ پاگل ۔

چرک :(چ ۔رَک)(ن گ) روتگ ۔ ہُنڈال ۔

چڑک :(چڑ ۔ک)(ن گ) کُردیں دگّ ۔ کسانیں دگّ ۔ راہ ۔ (2) ہُورتیں دار ءُ بُوچ ۔(3) چرک ۔ جونا ۔ جونائیں گُد ۔

چرّک :(چِر ۔رک)(ن گ) لانکیگ ۔ لانک ءِ گُد ۔ گوَنڈیں لانکیگ ۔ چُتّ ۔ لانکی ۔ چُہت ۔ گدے ءِ کسانیں ٹُکرے ۔(2) کلاگی ۔ بنّام ۔ نام ءُ دَپ ۔ مَلنڈ ۔ توازہ ۔ چیوا ۔ مسکرا ۔ ایرّ و شُغُل ۔ **چرّکی** :(چِر ۔رِ ۔کی)(ن گ) ہما کہ گوں چرّک ءِ نِسبت داریت ۔(2) ہما کہ چرّک ءَ بستگ ۔(3) ہما گُد کہ چرّک کنگ بیت ۔(4) کلاگ ءُ چیوائی ۔ مَلنڈی ۔

چُرّک :(چُر ۔رُک)(ن گ) آپ ءِ دَرکپگ ءِ دگّ ۔ گوَز ۔ (2) زِر ءِ آپ ءِ چرّگ ۔(3) ترّ ءُ گرد ۔(4) کمّیں کمّیں لاف ءِ رَوگ ۔ کمّیں ءُ کم قدریں آپ ۔

چرکّ :(چ ۔رِک ۔ک)(ن گ) نرمین ءُ سُبکین ءُ بے دنزیں گوات ۔ نرم ءُ سارتیں گوات ۔

چرکا :(چِر ۔رِ ۔کا)(ن گ) تیزیں گڑ یوگ ۔ زہگ ءِ پہ گُٹّ ءُ پُرّ ءَ گڑیوگ ءُ پریاد کنگ ۔

چرّکنگ :(چَر ۔ر ۔کَ ۔نگ) وَرندوئی لیب ءِ لیبی بندانی دیم ءَ دَر کیت ءُ گوشیت ''چرّ''، ہمے دَرآ ہگ ءَ چرّکنگ گوشنت ۔

چَرکی :(چَر ۔کی) بچار : خازگی ۔

چُرّاپ :(چُر ۔ر ۔آپ)(س گ) تُشکے آپ کہ چُرّ ءِ تہہ ءَ تچیت ۔ نالی ءِ کچّ ءِ آپ ۔(2) اوشتاتگیں کوَر یا جُو ءِ گُڈسَری چُرّوکیں آپ ۔ کمّیں آپ ءِ آ ہگ ۔(3) ہوَر ءِ رَند کمّیں تچوکیں آپ ۔ چُرّانک ۔ **چُرّانک** :(چُر ۔راں ۔ک)(ن گ) چُرّوکیں آپ ۔ چُرّ آپ ۔ کسانیں آپ ۔ **چُرّگ** : (چُر ۔رَگ)(ک گ) آپینکیں چیز ءِ کم کم ءَ رِچگ ۔ آپ یا آپینکیں چیز ءِ چہ بُرز ءَ جہلا دی رِچگ ۔ چُکرّگ ۔ **چُرّگی** :(چُر ۔رَ ۔گی)(ن گ) ہما آپ کہ ترمپ ترمپ ءَ رِچیت ۔ مَدان مَدان ءَ رِتکگیں آپ ۔ (2) چُرّگ ءِ آوَ کی ۔ **چُرّینگ** :(چُر ۔ رے ۔نگ)(ک گ) پُرّیں دَرپ ءِ آپاں اَنچوش کشّگ ءُ حالیگ کنگ کہ ہِڑّے آپ سَرمَئیت ۔ کمّ کم ءَ ریچگ ۔

چَرَگ :(چَ ـرَگ) (ک گ) دَلوت یامال ءِ کاہ ءِ وَت وَرَگ ـ چَر ـ(2) (ن گ) ہُنڈال ـ روتگ ـ آ گُنڈ ـ بُنڈال ـ(3) دَرچک یا مِچّ ءِ آہُنڈ یا کہ بُن ءِ کَش ءُ گور ءِ آہُنڈ کہ چہ آدِگراں حُشک ترانت ـ

چَرَگی :(چَ ـرَ ـگی) (ن گ) ہما مال ءُ دلوت کہ چَرِت کنت ـ(2) ہما کِشار کہ رُدوم گِپتگ ءُ مال ءُ دلوت ءِ دپ ءَ سَکّ بُوت کنت ـ

چَروک :(چَ ـرو ـک) (ن گ) ہما کہ چَریت ـ ہما مال کہ جوانی ءَ چَریت ـ ہما کہ وارت ءُ وارت ـ وَرِند ـ **چَرُوکی** :(چَ ـرُو ـکی) (ن گ) مال ءُ دلوت ءِ دیم ءِ ہما دنتان کہ گوں ہماہاں کاہ چَرِت ءُ وارت کنت ـ

چَرّگ :(چَر ـرَگ) (ک گ) گردگ ـ چَکّرَگ ـ ترّگ ـ(2) دِرَگ ءِ توار ـ(3) ندر بُوتگ ـ **چَرّوک** :(چَر ـرو ـک) (ن گ) گردوک ـ چرّوخ ـ ترّوک ـ چکرّوک ـ ترّ ءُ گرد کنوک ـ(2) ہما جاگہہ کہ آپ چرّیت ـ جَگرد ـ آپ چِہر ـ **چرّوکیں** :(چَر ـ رو ـکیں) (س گ) گردوکیں ـ ترّوکیں ـ(2) تیزیں ـ پُرکاریں ـ

چِرّگ :(چِر ـرَگ) (ک گ) اِشتاپی گوزگ ـ چِرّ جنگ ـ شِگوزگ ـ

چَرگوڑی :(ج گ) اے نیمگ ءُ آنیمگ ءَ چَرّگ ـ گردگ ـ چَکّرگ ـ

چَرگول :(چَر ـ گول) (ج گ) چیزے ءِ چپّ ءُ چاگرد ءَ ترّگ ءُ آہگ ـ

چَرم :(چَر ـم) (ن گ) درال ـ رج اِتگ ءُ گوازگُتگیں مَشک ـ(2) پوست ـ سِل ـ **چرم جنگ** :(چَر ـم ـجَ ـنگ) (ک گ) پوست ءِ کشّگ ـ دَلوت ءِ پوست ءِ تَل جنگ ءُ کشّگ ـ تَل کنگ ـ تَل دیگ ـ سِل کنگ ـ **چرمی**:(چَر ـمی) (ن گ) چرم والا ـ ہما کہ گوں چرم ءَ نِسبَت داریت ـ **چرمی ئین** :(چَر ـمی ـئیں) (س گ) چرم والائیں ـ ہما چیز کہ چہ پوست ءَ جوڑ کُتگ ـ چرم جتگیں ـ

چِرمُٹ :(چِر ـمُٹ) بچار : چُرمُٹ ـ

چُرمُٹ :(چُر ـمُٹ) (ن گ) دیم ءِ کپّ ءَ گوں گُدءَ چیر دیگ ـ چُربُٹ ـ

چَرمَہ :(چَر ـمَہ) (ن گ) ہما لیس کہ کُلاہانی ءَ آستُو نکانی کِرّا اں جَنگ بیت ـ

چَرِند :(چَ ـرِن ـد) (ن گ) ہما ساہ دار کہ زَمین ءِ سَرءَ چَریت ـ کاہ وار ـ **چَرِند ءُ پَرِند** :(ن گ) ساہ دار ـ ہما کہ زَمین ءِ دیم ءَ گرد نت ءُ ہما کہ آسمان ءِ دیم ءَ بال اَنت ـ

چُرُنڈ :(چُ ـرُن ـڈ) (س گ) گُونڈُک ـ ڈُونڈک ـ(2) پہ دَست، سُرءُ شک یا پاد کسے ءَ اِشارہ کنگ ـ

چُرُنڈُک :(چُ ـرُن ـ ڈُک) (س گ) قدّ ءُ بالاد ءَ کسان ـ کسان ـ پِٹّگ ـ برکتو ـ مَنڈر ـ ڈُونڈُک ـ گُونڈُک ـ **چُرُنڈُک جَنگ**: (چُ ـرُن ـڈُک ـجَ ـنگ) (ک گ) ڈُونڈُک جَنگ ـ پہ دَست، پہ سُرءُ شک، پہ سَرَگ یا پہ پادءَ ڈُونڈک جَنگ ـ گُونڈُک ـ

چَرَنڈَگ :(چَ ـرَن ـڈَگ) (ک گ) بےمقصدءَ گردگ ـ بے کارءَ ترّگ ـ **چَرَنڈو** :(چَ ـرَن ـڈو) (س گ) ہما کہ بے کارءُ بے معناءَ گردیت ـ ہما کہ چرنڈگ ءِ عادت ئے ماں جان ءَ ـ چرنڈوک ـ

چَرَنڈوک :(چَ ـرَن ـڈو ـک) بچار : چرنڈو ـ

چَرَنز :(چَ ـرَن ـز) (ن گ) سُہر ءُ اِسپیت رنگیں پس ءِ ذاتے ـ(2) ہما دَلوت کہ آئی ءِ پوست ءَ کساں کسانیں ٹِکّ پر بہ بیت ـ گمبر ـ

چَرَنزُک :(چَ ـرَن ـزُک) (س گ) گونڈ ءُ زیبا ـ(2) (ن گ) کِسی مُرگ ءِ زیبائیں چُونکی ـ

چَرنی :(چَر ـنی) (ن گ) میدءِ کارءَ گُد یا کہ پوشاک کہ زرءِ روگ ءِ وہدءَ گورءَ ئے کنت ـ

چَرُو :(چَ ـرُو) (ن گ) ہما چَر یا دَراجیں کَنڈ کہ زَمین ءِ سَرءَ بُرِّیتگ یا کونڈیتگ ـ(2) دَراجین ءُ تنکیں بَجن ـ کرو ـ چری ـ گوُنڈیں کُردگ ـ

چُرّو :(چُر ـرو) (ن گ) مِسّ ـ آپدَست ـ پیشاپ ـ **چُرّو بَند** : (چُر ـرو ـبَن ـد) (ن گ) مِسّ بند ـ مِسّ ءِ دَرنیا ہگ ـ(2) مِسّ ءِ بند کنگ ءِ ہاتر ءَ مُلّا یا پِکّی تائیدءُ بند ـ

چَرّوخ :(چَر ـرو ـخ) بچار : چَرّوک ـ

چُڑّوسک : (چُڑ۔رُوس۔ک) (س گ) لاغر۔ ہلاس۔ چلّوسک۔ بارگ۔

چُڑّوک : (چُڑ۔رو۔ک) بچار : چُڑّونک۔

چُڑونک : (چُڑ۔رون۔ک) (ن گ) کم مقداریں آپ کہ کم کم ءَ بہ چُڑّیت۔ چُڑّیتگیں۔ **چُڑّونکیں** : (چُڑ۔رُوں۔کیں) (س گ) چُڑّیتگیں آپ۔ ہما آپ کہ تڑمپ تڑمپ ءَ رِچیت۔

چَڑّہ : (چَڑ۔رہ) (ن گ) کسانیں گِردُکیں سُرپ کہ پُلکی ٹُپَنگ ءَ مان ئے کننت یا ہما کہ چَڑّہی ٹُپَنگ ءِ تیر ءَ مان اَنت۔ سَچمہ۔ (2) سُرپ یا دِگہ آسن یا چہ ہمے وڑیں چیزے ءَ اَڑداتگیں کسانین ءُ گِردیں ٹُکّر۔

چَڑّہی : (چَڑ۔رَ۔ہی) (ن گ) ٹوپی دار۔ تُوپَکے۔ دونَلی۔

چَڑیٹ : (چَڑ۔یٹ) (س گ) دُڑوگ بند۔ کلپ۔ ناراست۔ دو زبان۔ چَرَٹّ۔

چَڑیڑی : (چَڑ۔اَ۔ڑی) (ن گ) دار ءِ یا آسن ءِ پدیانک۔ چلڑی۔ پَوڑی۔ کبُند۔

چَڑّی : (چِڑ۔ری) (ن گ) پیری۔ چکّر۔ ریپ۔ (2) تاچینگ۔ رَند ءَ کپگ۔ **چَڑّی دیگ** : (چَڑ۔ری۔دی۔یَگ) (ک گ) رَد دَیگ۔ (2) مِنّت کنگ۔ مرکہ کنگ۔ (3) پُلگ۔ ہکّل کنگ۔ (4) تاچینگ۔ رَند ءَ کپگ۔ پہ کَسے ءِ گِرَگ ءَ آئی ءِ رَند ءَ کپگ۔ **چَڑّی ماں چَڑّی** : (چَڑ۔ری۔ماں۔چَڑ۔ری) (ج گ) دیم ءَ ماں تڑّینگ۔ بَرَگ ءُ آرَگ۔ رَند ءَ کپگ ءُ تاچینگ۔

چَڑیٹ : (چَڑ۔اِیٹ) (ن گ) آپ ءِ چَٹّ گِرَگ۔ تڑینزُک۔

چِری چِری : (چِ۔ری۔چِ۔ری) (ن گ) نرم نرمیں آواز۔ ساہ دارے ءِ بُودِشت ءِ توار۔ چڑکہ۔ مُرگانی توار۔

چَریش : (چَ۔رے۔ش) (پ گ) چہ ایش۔ شہ ایش۔ شریش۔

چَڑّینک : (چَڑ۔رِیں۔ک) (ن گ) دَریائی مُرگے۔ (2) (سَرا) (س گ) چالاک۔ چَربٹ۔ شیوار۔

چَڑّینگ : (چَڑ۔رے۔نگ) (ک گ) تڑّینگ۔ چکّرینگ۔ بیرہ دیگ۔ بِرتڑّینگ۔ **چَڑّینگی** : (چَڑ۔رے۔نَ۔گی) (ن گ) تڑّینگی۔ بیرہ دیگی۔ چکّرینگی۔ بِرتڑّینگی۔ برگردینگی۔ (2) چَڑّینگ ءَ آؤ کی۔

چَڑ : (چَ۔ڑ) (س گ) نا راستیں کار ءِ کرد۔ (2) یکّ اَنا گت ءَ اَنچیں کار کنگ کہ ساری ءَ کنگ نہ بُوتگ۔ (3) بدکردی۔ پہ گنوکی ءُ بے ساری چیزے ءِ واہگ دار بُونگ یا پَرائی ءِ بیٹر برگ۔ (4) (ن گ) ہڑکّہ۔ گڑن۔ (5) کوَر ءِ آپ ءِ بُرز بُونگ یا وَڈگ۔ بُرزروگ۔ بالائی۔ زیاتی۔ **چَڑکشگ** : (چَڑ۔کش۔شگ) (ک گ) ناگمانیں کار کنگ۔ حرابیں کار کنگ۔ (2) ہلنجہ۔ شُد ءِ سَر پہ گنوکی ءَ دَرآرگ۔ (3) ہڑکّہ ءِ گِرَگ۔ (4) گنوک بُونگ۔ پہ داوا ءُ جاک ءَ ہرکس ءَ دَپ جنگ۔

چَڑا : (چَ۔ڑا) (س گ) دُرُست۔ بُنگیج ءَ داں گُڈسَر ءَ۔ (2) ہر وہد۔ ہردہک ءَ۔ (3) یکّ وڑ ءَ۔ یکّ بیم ءَ۔

چَڑاٹ : (چَ۔ڑا۔ٹ) (ن گ) ٹکّر۔ کپّ۔ (2) دار ءِ مزنیں پڑشتگیں ٹکّر۔

چَڑانگ : (چَ۔ڑان۔گ) آواز۔ ژانگ یا ٹلّو ءِ آواز۔ **چَڑانگ** **چَڑینگ** : (چَ۔ڑاں۔گ۔چِ۔ڑی ں۔گ) (ن گ) ٹلینگو کانی چَڑنگ۔ ٹلینگ ٹلینگ۔ ژانگ یا ٹلّوانی آواز۔

چَڑپاٹ : (چَڑ۔پاٹ) (ن گ) شلپاٹ۔ ہَور ءِ گوار گ ءِ توار۔ شلان۔

چَڑت : (چَڑ۔ت) (ن گ) زان سَر ءِ گوشت۔ چَبّ۔

چِڑت : (چِڑ۔ت) (ن گ) پَندل۔ مکر۔ فریب۔ **چِڑت جنَغ** : (چِڑ۔ت۔جَ۔نَغ) (ک گ) پَندل سازگ۔ چیر ءُ اَندری برحلاپی کنگ۔

چُڑَغ : (چُ۔ڑَغ) (ن گ) کجّوکیں نادُڑاہی۔ دَراج کشّیں نادُڑاہی۔

چَڑَکّ : (چَ۔ڑَک۔ک) (س گ) چالاک۔ کار ءَ زِرنگ۔ چُست ءُ چالاک۔ چٹکّ۔ چابُک دَست۔ چَسپان۔ **چَڑَک سَر** : (چَ۔ڑَک۔سَر) (س گ) خردماغ۔ ہُونژو۔ سُبکّ سَر۔

چِڑِکّ : (چِ۔ڑِک۔ک) (ن گ) گونڈ ءُ جُھلیں توار۔ چِڑِکہ۔

چُڑُک : (چُ۔ڑُک) (ن گ) گمّیں آپینک۔ کسانیں چیز۔

چِڑِکّا : (چِ۔ڑِک۔کا) بچار : چِڑِکہ۔

چِڑکّہ : (چِ ۔ڑِک ۔کہ) (ن گ) بڑمش ۔کسانیں توار ۔مرّام ۔وانک ۔آواز ۔ پادبڑمش ۔ چِری چِری ۔ تڑکّ ۔ چِڑکّا ۔ تڑکّ ءِتوار ۔ چِڑکّ ۔

چُڑگ :(چُ ۔ڑَگ) (ک گ) مِیسّگ ۔ مِینَگ ۔ (2) پڑوشگ ۔ دُورآہگ ۔ سِندگ ۔ ترکّانی پچ بُوتگ ۔ چہ شُولتگیں جاگہہ ءَ پُچّ ءِ دِرگ ۔ چُٹگ ۔ (3) بےوس بُوتگ ۔ یلہ جان بُوتگ ۔ **چُڑگی** : (چُ ۔ڑَ ۔گی) (ن گ) پُڑوشگی ۔ دُورآہگی ۔ سِدگی ۔ (2) چُڑگ ءِ آوَکی ۔

چَڑگ : (چَ ۔ڑَگ) (ک گ) بُرزءِ رَوَگ ۔ بالا بُوتگ ۔ زیادہ بُوتگ ۔

چُڑمبگ :(چُ ۔ڑَم ۔بَگ) (ک گ) چُمب جنگ ۔ شِنکّ ءِ وَتی مات ءِ ہورکیں گودان ءَ پہ شِیرمچگ ءَ سرءُ سُنٹ ءِ جنگ ۔ چُٹّگ جنگ ۔ چُڑمغ ۔

چَڑنگ:(چَ ۔ڑَن ۔گ) (ن گ) آس ءِ کسانیں اَنگر ۔ (2) آس ءِ استار ۔

چِڑنگ : (چِ ۔ڑَن ۔گ) (ن گ) ٹِلینگ ءِ توار ۔ ژانگ ءِ توار ۔ ٹِلّو ۔ (2) پس یا اُشتر ءِ گُٹّ ءِ بستگیں ٹِلّو ۔ چِڑینگ ۔ (3) ہما مَردُم کہ ہروڑیں حالے کہ بہ اِشکُنت ہما دمان ءَ تالان ئے کنت ۔ دَپ نہ اوشت ۔ (4) تڑیشک ۔

چُڑنگغ : (چُ ۔ڑَن ۔گگ) (ک گ) ہورکیں گودان ءِ راپہ شِیرمچگ ءَ سرءُ سُنٹ ءِ جنگ ۔ (2) سَنٹیں گوَراں شِیرءِ مچگ ۔ بےنفیں کارے ءِ کنگ ۔ (3) یکّ چِیزے ءِ گوں دومی چِیزے ءِ نرمی ءِ ڈیک دیگ ۔ چُٹّگ جنگ ۔

چَڑہ: (چَ ۔ڑہ) (ن گ) ہما مرد کہ عاروس ءِ نہ کُتگ ۔ لُنڈ ءُ بانڈ ۔ (2) (س گ) بےدوار ۔

چَڑی : (چَ ۔ڑی) (ن گ) بندیک ءِ مُٹّہ ۔ کلاوہ ۔ مُٹّہ ۔ (2) چِیر دان ءِ یکّ دَستگے ۔ چِیردان ۔ (3) کسانیں مُرگے ۔ (4) بید ءِ بارگ ءِ تچکیں لٹّ کہ جنگ ءِ تاب گیپت بلے نہ پڑشیت ۔ (5) (د) عصا ۔

چَڑیا : (چڑ ۔یا) (د) (ن گ) دانے ۔ چنا ۔ چَنہ ۔

چِڑیسک : (چِ ۔ڑِیس ۔ک) (ن گ) گرم کُرتگیں پِیگ ، روگن یا ٹیل ءِ بوہ ۔ **چِڑیسکو** : (چِ ۔ڑِیس ۔کو) (س گ) ہما کہ چِڑیسک اِنت ۔ ہما کہ گرم کُتگیں پِیگ ، روگن یا ٹیل ءِ بوہ ءَ دنت ۔

چِڑینگ : (چِ ۔ڑی ن ۔گ) بنّام ۔رُزوا ۔

چِڑینگ:(چِ ۔ڑِین ۔گ) چِڑنگ ۔ **چِڑِینگ کنگ** :(چِ ۔ڑِین ۔گ ۔کَ ۔نگ) (ک گ) بنّام ءُ رُزوا کنگ ۔ یکّے ءِ حال اِحوال ءُ اَندریں گپّے تالاں کنگ ءُ ہر کس ءَ سہی کنگ ۔ **چِڑینگی** :(چِ ۔ڑِین ۔گی) (ن گ) ہما مال کہ چِڑینگ ئے گُٹّ ءَ اِنت ۔ (2) ہما مَردُم کہ ہرگپّ ءُ ہرحال ءَ تالان کنت ءُ مخلوق ءَ سہی کنت ۔

چُڑینگ :(چُ ۔ڑِے ۔نگ) (ک گ) یکّ ٹُنگیں چِیزے ءِ ٹُنگ ءِ اَڈاتگیں چِیز ءَ اَنچوش کشّگ یا ہما اَڈتگیں چِیز ءِ چہ گڑانی ءِ ہما ٹُنگ ءِ کپگ یا ہمے ٹُنگ ءِ پڑاہ کنگ ۔ (2) دوچانی پچ کنگ ۔ شُول ءُ تڑکّانی دِرگ ۔ **چُڑینگی** :(چُ ۔ڑے ۔نَ ۔گی) (ن گ) چُڑینگ ءِ آوَکی ۔

چُڑینتگ :(چُ ۔ڑین ۔تگ) (ک گ) چُڑینگ ءِ دیریں گوستگال بزاں چُڑینگ ءِ کاربُوتگ ۔ **چُڑینتگیں** :(چُ ۔ڑین ۔تَ ۔گیں) چُڑینگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ چُڑینگ بُوتگ ۔

چُژّ:(چُژ ۔ژ) (ن گ) گژّ ۔ شِیرءِ یکّ گژّے ۔ چہ گودان ءُ گوَراں شِیرءِ دَرکنگ ءِ یکّ ہُژّے ۔ ہُرّ ۔ ہُژّ ۔ ہُژّ ۔

چِژّ :(چِژ ۔ژ) (ن گ) چرپیں چِیز یا پِیگ ءِ پچگ ءِ توار ۔ **چِژّ چِژّ** : (ن گ) گرمیں ٹیل یا روگنانی سُچگ ءِ توار ۔ چِژّگ ۔ **چِژّ ءُ چاژ** : (س گ) پچ ءُ پاگ ءِ تہہ ءَ چِژّ چِژّ ءِ توار ۔ **چِژّوک** :(چِژ ۔ژوک) (ن گ) ہما چِیز کہ چِژّ چِژّ ءِ توار کنت ۔

چَژّ : (چَژ ۔ژ) (ن گ) گودِڑّ یا مار ءِ توار ۔ **چَژّ چَژّ** :(چَژ ۔ژ ۔چَژ ۔ژ) (ن گ) گودِڑّ یا بالی لُولکانی بانزلانی توار ۔

چِژّارگ :(چِژ ۔ژا ۔رَگ) (ک گ) تُرندیں گوات ءِ کشّگ ءِ توار ۔ (2) چِژّگ ءِ توار ۔

چِژِّک :(چِژ ۔ژِک) (ن گ) برتگلگیں دُمبگ ءِ ٹکُر یا بُور ۔ آلک ۔ (2) پِیگ ہواریں برتگلگیں گوشتے ءِ ٹکُر ۔ (3) پِیگ ءِ برتگلگیں ٹکُر ۔

چڑّگ : (چڑ ۔ ڑگ) بچار : چڑّ چڑّ ۔

چڑلغ : (چڑ ۔ لغ) (ک گ) پٹانی پادآ ہگ ۔ ترس یا چہ زہر گرگ ءِ سَبَب ءَ جان ءِ پٹانی چست بُوئگ ۔ بانڑ لغ ۔ بانڑ لگ ۔

چڑّلی : (چڑ ۔ ڑِ ۔ لی) (ن گ) چرپیں گوشت ءِ تراڑا ۔ (2) چہ گرانڈ ءِ دُمبگ ءِ پیگ ءَ کشّ اِتگیں روگن ۔

چڑنُو : (چڑ ۔ نُو) (ن گ) چاڑنُو ۔ ہمے نان کہ ہمسا ہگیں غریبے ءَ رایا فقیر ءِ پنڈوکے ءَ راہ پہ خیرات دینت ۔

چڑّو : (چڑ ۔ ڑُو) (س گ) گونڈ ۔ ہُورت ۔ (2) (ن گ) بٹ ءِ نَسل ءِ آپی مُرگے ۔ (3) چِرتّ کہ شپ ءَ توار کنت ۔ (4) بالی مَدَگ ءِ رنگیں یکّ کسانیں ساہ دارے ۔

چڑّیگ : (چِڑ ۔ ڑی ۔ گ) (ن گ) آلک ۔ چِڑّک ۔ بڑتلگیں پیگ ہوار یں گوشت ءِ ٹکُّر ۔

چڑّیناک : (چِڑ ۔ ڑِ ۔ ناک) (س گ) بودیناک ۔ چالاک ۔ پُرکار ۔ ہُژار ۔

چَسّ : (چَس ۔ س) (ن گ) وارُم ۔ لَذّت ۔ تام ۔ مِزّگ ۔ خوَند ۔ مِزّ ۔ چَشّ ۔

چَسّا : (چَس ۔ سا) (س گ) بازجبر ۔ بانبڑ ۔ (2) (ن گ) چَشّ ۔

چسپ : (چَس ۔ پ) (ن گ) (ف گ) چپس ۔ چَپسگ ءِ فرماں گال : بہ چسپ ۔ (2) ہما چیز کہ دومی چیزے ءَ لچیّیت ۔ لِچّگ ۔ ہوار ۔ (3) شورہی تُپنگانی شورہ ءِ پُرّ کنگ ءِ عمل ۔ (4) ٹہگ ۔ دپ کپگ ۔ (5) چسپان ۔ گُشاد ۔ تیز ۔

چَسپان : (چس ۔ پان) (س گ) زُوت ۔ اِشتاپ ۔ (2) ہُژّار ۔ چالاک ۔ (3) گُشاد ۔ تیز ۔ چِٹکّ ۔ تیز رَواج ۔ کارگُشاد ۔

چَسپگ : (چَس ۔ پگ) (ک گ) مَرد ُمے ءِ گوں دِگہ مَرد ُمے ءَ یا ساہ دارے ءِ گوں دِگہ ساہ دارے ءَ پہ جَنگ ءِ مڑ ءَ یکّ دِگرے ءَ پر لِچّگ ۔ (2) ہوار بُوئگ ۔ برابر کپگ ۔ ٹہگ ۔ برابر بُوئگ ۔ لچّگ ۔ پر لچّگ ۔ پر لگّگ ۔ (3) بڑاہ دیگ ۔ گوں کپگ ۔ جلوہ دیگ ۔ پُورہ آہگ ۔ کچّ ءَ گرگ ۔

چَسپیت : (چَس ۔ پِ ۔ ت) (ک گ) چَسپگ ءِ گوستگال ۔ (2) جُڑیت ۔ ٹہیت ۔

چَسپینگ : (چَس ۔ پے ۔ نگ) (ک گ) یکّ چیزے ءَ گوں دِگہ چیزے ءَ جوڑ ینگ ۔ ٹہینگ ۔ ہور کنگ ءُ لچّینگ ۔ **چسپینگی** : (چَس ۔ پے ۔ نَ ۔ گی) چسپینگ ءَ آوَ کی ۔ (2) ہما کہ چَسپینگ لوٹیت ۔

چَسپوک : (چَس ۔ پوک) (ن گ) ٹہوک ۔ جُڑوک ۔ (2) ہما کہ گوں چیزے ءَ ٹہیت یا بہ چسپیت ءُ بہ جُڑیت ۔ **چَسپوکین** : (چَس ۔ پو ۔ کیں) (س گ) ہما کہ چسپیت ۔ ٹہیت ۔ برابر ءَ کیت ۔

چُست : (چُس ۔ ت) (ن گ) چالاک ۔ چِڑکّ ۔ شیوار ۔ ہُژار ۔

چُست ءُ چالاک : (ن گ) تیز ۔ سَکّ لائق ۔ چِڑکّ ۔ چِٹکّ ۔ کار گُشاد ۔ **چُستی** : (چُس ۔ تی) (ن گ) چالاکی ۔ تیزی ۔ چِڑک بُوئگ ۔

چِست : (چِس ۔ ت) (ن گ) بُرز ۔ ہُونڑ ۔ ڈِکّ ۔ ڈُنّ ۔ دَڑنگ ۔ چہ زمین ءَ بالا ۔ مِلک ۔ ٹال ۔ (2) تیوگ ءَ ۔ پکّا ۔ چٹ ۔ پہک ۔ اَسُل ۔ (3) باہند ۔ جُمب ۔ جہہ ۔ **چِست ءُ ایر** : (ن گ) بُرز ءُ جہل ۔ زُرمبشت ۔ شَر ءُ شور ۔ شوپچ ۔ کشّ ءُ چیل ۔ گرد ءُ گاڑی ۔ ہلا ہوپ ۔ ہِلّ ءُ گِش ۔ سُرینگ ۔ پہ کارے ءَ سُر ءُ پُر ۔ (2) پہ بدیں کارے ءَ سُرین ءُ پُرین کنگ ۔ (3) آشوپ ۔ دَڑاک ءُ دِڑ یکّ ۔ بگر ءُ بدار ۔ ٹکو ماں ٹکو ۔ چکّ ءُ تان ۔ (4) جبرے ءِ سَر ءُ چیر کنگ ۔ گپّے ءِ سَر ءَ دُڑوگ ءُ دَڑاش کنگ ۔ (5) باپار ۔ کاروبار ۔ **چِست ءُ ایر کنگ** : (ک گ) سُر ءُ پُر کنگ ۔ جُہد کنگ ۔ (2) پلینڈی کنگ ۔ **چِست بُوئگ** : (چِس ۔ ت ۔ بُو ۔ ئگ) (ک گ) بُرز بُوئگ ۔ دِڑکّ جنگ ۔ دِرکّ کنگ ۔ دَڑنگ بُوئگ ۔ رُمبگ ۔ سرّ بندگ ۔ گڑّگ ۔ گوَر بندگ ۔ مچّگ ۔ ہُونڑ گرگ ۔ پادآ ہگ ۔ جہہ جنگ ۔ ٹلّ بندگ ۔ جُمبگ ۔ (2) گوَات گرگ ۔ (3) چہ واب ءَ آگاہ بُوئگ ۔ (4) زہر گرگ ۔ جبرّہ کنگ ۔ (5) مُرک جنگ ۔ ٹنگرگ ۔ مکّ بُوئگ ۔ (6) چہ نادُڑاہی ءَ دُڑاہ بُوئگ ۔ (7) ناہار ءِ پہ شکار ءِ سَر ءَ چست بُوئگ ۔ انزار کنگ ۔ تڑ نجہہ کنگ ۔ (8) نریں مالے ءِ بہ مادگین ءِ سَر ءَ پہ رائینگ ءَ چِست بُوئگ ۔

اِنزار کنگ ـ ترُنجہہ کنگ ـ (9) پہ ناچ ءُ صُحبت ءَ پاد آ ہگ ـ (10) نریں ساہ دار ءِ نَر یا مردینی اعضاءِ لٹّ بُوئگ ـ ٹال گِرَگ ـ (11) کسے ءِ چہ اے دنیا ءَ رَوَگ ـ (12) پہ یکّے ءِ پلّہ مرزی ءَ جہہ جنگ ـ (13) حبرے یا چیزے ءِ بنا بُوئگ ـ (14) توکل کنگ ـ پہ کارے ءِ کنگ ءَ پاد آ ہگ ـ **چست دارگ** : (چِس ـ ت ـ دا ـ رَگ) (ک گ) بُرز دارگ ـ مِکّ کنگ ـ بالا کنگ ـ **چست کنگ** : (چِس ـ ت ـ کَ ـ نگ) (ک گ) کپتگیں چیزے ءَ را چست کنگ ءُ زیرگ ـ (2) کپتگیں چیزے ءَ را چست کنگ ـ بُرز کنگ ـ بالا کنگ ـ مِکّ کنگ ـ زُورگ ـ (3) دَرجہ ءُ عزّت دیگ ـ (4) جاز یرگ ـ پاد کنگ ـ **چست کنگی** : (چِس ـ ت ـ کَ ـ نَ ـ گی) چست کنگ ءِ آوَکی ـ (2) بُرز کنگی ـ مِکّ کنگی ـ **چستی** : (چِس ـ تی) (ن گ) بُرزی ـ بالاد ـ بُرز بُوئگ ـ مِکّی ـ

چِستیں : (چِس ـ تیں) (س گ) بُرزیں ـ مِکّیں ـ ہما کہ چست انت ـ

چِستونک : (چِس ـ توں ـ ک) بچار : چیستوک ـ

چَسکا : (چَس ـ کا) (ن گ) (د) ہیل ـ عادت ـ

چِش : (چِ ـ ش) (ف گ) چِشگ ءِ فرماں گال : بہ چِش ـ (2) (ن گ) کُنٹگی ئیں دَرْ چلے ـ تِش ـ **چِشدان** : (چِش ـ دان) (ن گ) چِش جنگل ـ چش دَر ـ **چِش دَر** : بچار : چِشدان ـ **چِشی** : (چِ ـ شی) (ن گ) ہما کہ گوں چش ءَ نسبت داریت ـ

چُش : (چُ ـ ش) (ج گ) چُوش ـ اے ڈَوْل ـ اے بیم ـ اَنچش ـ اَنچوش ـ اَنچا ـ اَنچو ـ

چَشت : (چَش ـ ت) (ک گ) چَشگ ءِ گوُستگال : چَشگ ءِ کار بُوت ـ تام گِپت ـ

چِشاں : (چِ ـ شاں) (پ گ) چہ اِشاں ـ (2) (ن گ) باز چش ـ

چِشخ : (چِش ـ خ) (ن گ) نِشان ـ نقش ـ لکیر ـ چِشک ـ (2) نبشت ـ نِوشت ـ

چَشک : (چَش ـ ک) (س گ) بےتام ـ بےلذّت ـ

چِشک : (چِش ـ ک) بچار : چِشخ ـ

چِشِّک : (چِش ـ شِک) (ن گ) ہشّ ءِ گرءَ داتگیں کسانیں دار ـ کلّی ـ تورک ـ ہشّ ءِ کسانین ءُ پتنیں آہن ءِ یا دار ءِ گرْدُون کہ بہ سَر تا ہے ءِ گرءِ تہہ ءَ مان ئے گنت ءُ چیر تا ہے ءُ میہہ ءَ مان ئے کشّنت ـ

چُشکا : (چُش ـ کا) (ن گ) آس ءِ بلک ءِ توار ـ

چَش : (چَش ـ ش) (ف گ) چَشگ ءِ فرماں گال : بہ چَش ـ (2) (ن گ) تام ـ لذّت ـ **چَشگ** : (چَ ـ شَگ) (ک گ) تام گرگ ـ چیزے ءِ وَرَگ ءِ آئی ءِ تام ءَ چارگ ـ **چَشتگیں** : (چَش ـ تَ ـ گیں) (س گ) چَشگ ءِ دیریں گوُستگال بزاں ہما کہ چَشگ بُوتگ ـ **چَشگی** : (چَ ـ شَ ـ گی) (ن گ) چَشگ ءِ آوَکی بزاں چَشگ لوٹیت ـ

چِشگ : (چِ ـ شَگ) (ک گ) چہ پونز ءَ یکّ پارگی گوات ءِ دَرآ ہگ ـ پونز ءِ کُلکُچک ءُ پرْیشت کنگ ـ پرْیشنگ ءِ توارے چہ دَپ ءُ پونز ءَ دَرا ہگ ـ ہچّا نگ ـ

چُشُم : (چَ ـ شُم) (ن گ) دَرمانے کہ سَکّ سِیاہ اِنت ـ (2) ہر سِیاہیں چیز ـ

چَشم : (چَش ـ م) بچار : چمّ ـ

چَشمک : (چَش ـ مَک) بچار : چَشمَہ ـ

چَشمَہ : (چَش ـ مَہ) (د) (ن گ) چمّانی نادُرا ہی یا نزّیکیں یا دُوریں نظر ءِ ہاتر ءَ چمّاں کنگ ءِ شِیشگ ـ چَشمک ـ

چُشیں : (چُ ـ شیں) بچار : چوشیں ـ

چَغ : (چَ ـ غ) (ن گ) کُچکّ ءِ گلّینگ ءِ توار ـ کو چِکّ ـ

چُغرْ : (چُ ـ غرْ) (ن گ) کر گوشک ءِ چُپکّ ـ چُگٹّ ـ چُگرْ ـ شکوڑی ـ

چَغس : (چَ ـ غَس) (س گ) پلیتّ ـ (2) باز لاندویں مَردُم یا مال ـ (3) رستر یانا ہار ـ

چَغشّغ : (چَ ـ غش ـ شَغ) (ک گ) ڈُریتگیں یا کوہنیں چیزے ءِ بازی ءَ دِرَگ یا ڈُرگ ـ

چُغل : (چُ ـ غُل) (ن گ) ہما مَردُم کہ بائُشت ءَ دِگر ءِ بابت ءَ حبر بہ کنت ـ بائُشت ءِ گُشوک ـ بائُشت ءَ دُروگ بند، حال بروک ءُ میڑینوک ـ

(2) چُغُل۔سُخن چین۔مُنافق۔پلِپنڈ۔**چُغُلی** : (چُ۔غُ۔لی) (ن گ) منافقی۔پدگوشی۔پلپنڈی۔منافقی۔
چُغُل باز : (چُ۔غُل۔باز) (س گ) پلپنڈ۔فتنہ ساز۔پد گوش۔**چُغُل بازی** : (چُ۔غُل۔با۔زی) (ن گ) پلپنڈی۔فتنہ سازی۔پدگوشی۔**چُغُل بازیں** : (چُ۔غُل۔با۔زیں) (س گ) پلپنڈیں۔فتنہ سازیں۔پدگوشیں۔
چُغُل خُور : (چُ۔غُل۔خُور) (س گ) چُغُل باز۔پلپنڈ۔میڑینوک۔فتنہ ساز۔پدگوش۔**چُغُل خُوری** : (چُ۔غُل۔خُو۔ری) (ن گ) پلپنڈی۔فتنہ سازی۔پدگوشی۔
چَغونک : (چَ۔غوں۔ک) (ن گ) گونڈیں بالی مُرگے۔چوٹالی۔چگونک۔بُلّی۔چڈول۔چگول۔چھینڈور۔
چُفّ : (چُف۔ف) (ن گ) بِلّی یامُلّائی دَم ءُ دُروت۔ہُپّ۔
چُفّ ءُ چاف : (ن گ) بازیں دَم ءُ دُروت۔بِلّی یامُلّائی ٹَک ءُ ٹاک۔
چَک : (چَ۔ک) (ن گ) بیم۔چوکہ۔ڈوَل۔تام۔وڑ۔رنگ۔دُروشُم۔لہہ۔(2) لبزانی گُڈ سرءَ کیت ءُ آہانی معناہاں ہمے رَنگ ءَ بدلینیت چوکہ پہ رَنگ ءَ سیاہ چَک، اِسپیت چَک، زَرد چَک، پہ تام ءَ زَہر چَک، تُرُپش چَک، سور چَک۔(3) چاپے۔دِڑ یسے۔(4) کسانیں دارے ءَ کپّ کنگ، دَست ءَ لنُکّاں اَڑینگ ءُ گوں سازءَ جنگ۔
چَکّ : (چَک۔ک) مَردُم ءَ دیم یا دیم ءِ نیم۔(2) چیزے ءِ سَر بُر ءِ سَرجمیں پٹّی۔(3) بُرزی پلّو۔سَربُر۔(4) کوہگانی سَر بُر۔کَش۔(5) گٹّی۔گٹّی جنگ۔پاچَک۔گوں دَنتاناں چیزے ءِ زور دیگ۔گٹّ۔(6) پہناد۔گردن۔**چَکّ ءُ پد** : (ن گ) دمان پہ ساعت پُشت ءَ چَکّ جنگ۔ماما نگ۔چکّو۔مَہتل۔**چَکّ ءُ پد بُونگ** : بَہما نگ۔دو دلگو بُونگ۔(2) دَم پہ ساعت پُشت ءَ چَکّ جنگ۔مَہتل بُونگ۔ماما نگ۔**چَکّ ءُ پد نہ بُونگ** : ہاتِر نہ کنگ۔نہ ترسگ۔پُشت ءَ نہ کنزگ۔کارءَ یلہ نہ کنگ۔پدی نیمگ ءَ چَکّ نہ جنگ۔مَہتل نہ بُونگ۔پرواہ نہ دارگ۔**چَکّ ءَ پرّینگ** : (ک گ) سَر برءَ دَوَر دیگ۔

سَرءَ دوَر دیگ۔**چَکّ جنگ** : (چَک۔ک۔جَ۔نگ) (ک گ) دیم ءَ ترّینگ ءُ چارگ۔پُشت ءَ چارگ۔پہنادیا پُشت ءَ چارگ۔پُشت ءَ یا رَند ءَ خیال داری کنگ۔**چَکّ ءَ دیگ** : (ک گ) بیڑگ۔وڑ دیگ۔لیف یا جرّے وڑ دیگ۔پُر دیگ۔بِر دیگ۔سَرءَ دیگ۔(2) ذِمّہ واری ءِ دیگ۔ذِمّہ زُور کنگ **چَکّ ءِ سَر** : (ن گ) حیران۔سَرگردان۔(2) پہ کارے ءِ چیزے ءَ دِلگوشی بُونگ۔(3) سَرءَ کپگ۔اَمیر بُونگ۔**چَکّ ءَ کپگ** : پہ یکّے ءِ رائینگ ءَ آئی ءِ سرءَ دوَر کنگ۔(2) سَرءَ کپگ۔یلہ نہ دیگ۔**چَکّ کنگ** : (چَک۔ک۔کَ۔نگ) (ک گ) پُشتی کنگ۔سَرءَ ایر کنگ۔زُورگ۔**چَکّ ءِ گردِن بُونگ** : کپگ۔ٹپّی بُونگ۔بے ہوش بُونگ۔**چَکّ ءِ گردِن کنگ** : ٹپّی کنگ۔جنگ ءُ دوَر دیگ۔**چَکّ ءِ گردینگ** : (ک گ) دیم ءِ ترّینگ۔(2) چہ یکّے ءَ وَتی دیم ءِ گردینگ۔(3) دِلگوش نہ کنگ۔پرواہ نہ کنگ۔**چَکّ ماں چَکّ** : (چَک۔ک۔ماں۔چَک۔ک) (س گ) یکّ دِگر ءِ سَر برءَ۔سَر ماں چَکّ۔سَکّ باز۔(2) لوگے یا جاگہے ءِ ساماں یا مَردُمانی سَکّیں بازی کہ دِگہ ہچّ ءِ جاگہ مہ بیت۔**چَک موڑ** : (چَک۔موڑ) (س گ) تاب۔چوٹ۔(2) گردِن پڑ وش۔
چَکّ ءَ نِندَگ : (ک گ) سَرءَ نِندَگ۔نزّ یک بُونگ۔سَرءَ کپگ۔**چَکّو** : (چَک۔کو) (ج گ) دماں پہ ساعت پُشت ءَ چَکّ جنوک۔ہما کہ چَکّ ءَ پدءَ اِنت۔(2) گردِن ءِ پدرد بُونگ۔بازیں چَکّ جنگ ءَ گردِن ءِ رَچِگ۔(3) چَکّ۔ماما نگ۔ہچّکہہ۔
چِکّ : (چِک۔ک) (ن گ) وَتی پلّو ءَ پہ زور آرگ۔نزّ آرگ۔کَشّ۔(2) گوں ماتی لنُک ءُ کاسک چٹّیں لنُک ءَ آرتینکیں چیزے زُورگ ءِ اَندازہ۔(3) ہما ساد یا تہت ءِ باسک کہ پادانی پلّوءَ مان بیت۔(4) چات ءِ آپ ءِ گور ءِ ہما جاگہہ کہ چہ ہمُوداں چات بندگ ءُ دَپ ءَ آرگ بیت۔(5) (ف گ) چلّگ ءِ فرماں گال: بہ چِکّ۔(6) مجول ءِ ہمے دیم کہ نیام ءَ کنڈے داریت۔مجول ءِ آدِگہ دیم کہ چست اَنت، آ پُشت اَنت۔(7) ہشتی ءِ لیب ءَ دارگانی دیمی نیمگ۔(8) بانس ءِ تلونک یا چہ کاشم ءَ گوپتگیں پردگ کہ دَروازگانی دیم ءَ ءَ

دَڑنجنت ۔ جَھپی ۔ جُپّی ۔ (9) ہَمے آہن کہ بہ سِنگ ءِ مُشگ ءَ آس دنت ۔ چِکّو ۔ **چِکّان:** (چِک ۔ کان) (ج گ) چکان ءَ ۔ زَبرَّ ان ۔ کشّان ۔ کشّ کنان ءَ ۔ **چِکّ ءُ تان** : (ن گ) جُست ءُ پُرس ۔ چِست ءُ ایر ۔ پٹّ ءُ پول ۔ چَکّاس ۔ جُست ءُ پَد ۔ (2) حساب گِیری ۔

چُکّ : (چُک ۔ ک) (ن گ) چہ دَڑ چکانی بارَگیں ٹالاں پڑ شتگ یا پڑ وشتَگیں دار ۔ چہ کَسانیں دَڑ چِک ءُ سولاں پڑ شتگ یا پڑ وشتَگیں دار کہ نازُرک اَنت ۔ (2) ہردارے ءِ کَسانیں پڑشتَگیں یا پڑ وشتَگیں ٹالُک ۔ (3) دَڑ چکانی بُن ءِ چما دَڑ چکاں رُستَگیں چُکّ ۔ چُکّو ۔ (4) اولاد ۔ بچکّ یا جِنِکّ کہ وَتی پِت ءُ مات ءِ چُکّ اَنت ۔ زاخت ۔ زادگ ۔ زُریات ۔ زئ ۔ طِفل ۔ فرزند ۔ زَہگ ۔ بَچّی ۔ بَچیگ ۔ پُسَّگ ۔ (5) بوسگ ۔ بَکّ ۔ بُکّ ۔ دُڑوت ۔ (6) (ف گ) چُکّگ ءِ فَرماں گال: بہ چُکّ ۔ (7) دورے دَرکپگ ۔ رَگ ءِ لیٹگ ۔ سڑین ءُ پہناد ءِ دور بُوئگ ۔ (8) باحَر ۔ **چُکّ ءِ بُرَّگ** : (ک گ) چُکّانی لُلّ ءِ لوپُک ءِ دُور کنگ ءِ دود ۔ بُرَّگ ۔ سُنَّت کنگ ۔ **چُکّ بَندَگ** : (چُک ۔ بَن ۔ دَگ) (ک گ) مادَگیں ساہ دار ءِ لاپ ءَ چُکّ ءِ بَندَگ ۔ چُکّ ءِ ماں لاپ ءَ تہم بُوئگ ۔ **چُکّ ءِ بَندَگ** : (ک گ) آپُس بُوئگ ۔ لاپ ءِ پُرّ بُوئگ ۔ (2) نپیگان بُوئگ ۔ **چُکّ ءِ پَچ کَنگ:** چہ ماتی شِیر ءَ چُکّ ءِ سَر کنگ ءُ میچینگ ءِ بَند کنگ ۔ **چُکّ ءِ پِرّینگ** : (ک گ) لاپی چُکّ ءِ پہ زور ءُ دَرمان ءُ دارَگ پیدا ک کنائینگ ۔ لاپ ءِ چُکّ ءِ دؤر دیائینگ ۔ چُکّ ءِ دَؤردیگ ۔ (2) کُل کنگ ۔ اِشکند کنگ ۔ **چُکّ ءِ مان بَندَگ** : زَہگے کہ پَچ بہ بیت آئ ءِ جان ءِ دَرمان مُشگ ءُ بَندَگ ۔ **چُک چُکّ ءُ مات مات** : (س گ) جِتا ۔ جِتائ ۔ کس کیسگی نہ بُوئگ ۔ (2) (ن گ) زَہگانی لیبے ۔ **چُکّ ءُ چِلا نگ** : (ن گ) چُکّ ءُ لوگ ءِ مَردُم ۔ چُکّ ءُ نُماسَگ ۔ الواد ۔ پَسائندَگ ۔ زِہ ذات ۔ **چُکّ ءُ چوری** : (ن گ) چُکّ ءُ نُماسَگ ۔ کُٹم ۔ اوبادَگ ۔ اولاد ۔ زادگ ۔ **چُکّ ءِ تا پَگ** : (ک گ) گوں کَم گرم کُتگیں دَرمان ءُ تَہلگاں نُنّکیں چُکّانی مُشگ ۔ **چُکّ ءِ دؤردیگ** : (ک گ) چُکّ ءِ اِشکند کنگ ۔ چُکّ ءِ پِرّینگ ۔ **چُکّ دوری** : (چُک ۔ دو ۔ ری) (س گ) (ن گ) زنک ءَ کپگ ۔ زنکی بُوئگ ۔ (2) چُکّ ءِ دُڑاہ بُوئگ ءِ دَرد ۔ (ک گ) چُکّ ءِ اِشکند بُوئگ ۔ چُکّ ءِ چہ وَہد ءَ پیش پیداک بُوئگ ۔ کُل کَنگ ۔ **چُکّ ءِ کَشَّگ:** لاپ پُرّیں زال ءِ چُکّ ءُ مات کَنگ ۔ (2) مال ءُ دَلوت ءِ ناراستیں چُکّ ءِ چہ لاپ ءَ دَر کَنگ ۔ **چُکّی ءُ ماتی** : (ن گ) مِہر ءُ دوستی ۔ وَشّی ءُ ایمِنی ۔ **چُکّ ءُ نُماسَگ** : (ن گ) چُکّ ءُ چِلا نگ ۔ اولاد ۔ اوبادَگ ۔ زئ ۔ چُکّ ءُ چوری ۔ پَد ءُ رَند ۔ پَسائندَگ ۔ پوتڑو ۔ **چُکّی** : (چُک ۔ کی) (ن گ) چُکّ بُوئگ ۔ کَسانی ۔ کودِکی ۔ (2) گَنوکی ۔ ناپوہی ۔ ناسَرپَدی ۔ **چُکّی کار:** (چُک ۔ کی ۔ کار) (س گ) بچکّی کار ۔ ناپوہی کار ۔ بےسَریں کار ۔ **چُکّی کار پَد** : (چُک ۔ کی ۔ کار ۔ پَد) (س گ) بچکّی کار ءُ کرد ۔ بےسریں کار ۔ بےنفیں کار ۔

چَکا : (چَ ۔ کا) (ج گ) اَناگت ۔ اَناگت ءَ ۔ ناگمانی ءَ ۔

چِکّا : (چِک ۔ کا) کمّی ۔ کمّاں بُودی ۔

چَکا پَگ : (چَ ۔ کا ۔ پَگ) (ک گ) چامپگ ءُ بَرَگ ۔ چِیزے چہ یَکّے ءِ دَست ءَ اناگہ پہ تُرُندی زیرگ یا پہ زور ءُ زَبردَستی بَرَگ ۔ زور بُرد کنگ ۔ چامپگ ۔

چَکاچاک : (چَ ۔ کا ۔ چاک) (ن گ) تیگ یا زَحم ءِ گوں یَکّ دِگر ءَ لَگّگ ءِ توار ۔

چَکاچَک : (چَ ۔ کا ۔ چَک) (س گ) پُرّ ءَ پُرّ ۔ دَرپ ءِ تاں لنٹاں پُرّ بُوئگ ۔

چَکار: (چَ ۔ کار) (س گ) (ن گ) پُرّ ۔ سَررِیچ ۔ لُنٹ پہ لُنٹ ۔ سَرکَیل ۔ ہُلک ۔ (2) فکر ۔ خیال ۔ دِلگوش ۔

چَکّاس : (چَک ۔ کا ۔ س) (ن گ) آزمائش ۔ آزمُشت ۔ تپّاس ۔ پاسَگ ۔ **چَکّاس بَند** : (چَک ۔ کاس ۔ بَن ۔ د) (ن گ) ہما شِعری بَند کہ پہ اے دِگہ شاعراں ہَمے بَند ءِ زیرگ ءُ پہ شِعر ءِ پِر بَندَگ ءَ دیگ یا نامینتگ بِیت ۔

چَکّاستگ : (چَک ۔ کاس ۔ تَگ) چَکّاسَگ ءِ گوستگال ۔ (2) آزموتگ ۔ پاس کُتگ ۔ **چَکّاستَگیں** : (چَک ۔ کاس ۔ تَ ۔ گیں) چَکّاسَگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ چَکّاسگ بُوتگ ۔

چکّاسَگ :(چَک ۔کا۔سَگ)(ک گ) تیّاسَگ ۔ دِل ءِ چارگ ۔ سَنگ ءِ گِرَگ ۔ آزمُودگ کنگ ۔ پاس کنگ ۔ **چکّاسگی** :(چَک ۔کا۔ سَ ۔گی)(ن گ) چکّاسَگ ءِ آوَ کی بِزاں ہما کہ چکّاسَگ لوٹیت ۔(2) آزمودگی ۔ چارَگی ۔

چکّانَہ:(چَک ۔ کا۔نَہ) (ن گ) سانگ بندی ءِ دَرگت ءِ لبّ ءِ بندگ ءِ دود ۔(2) چکّ ءِ کُتگیں یا چکّ ءِ داتگین ۔

چکّائینگ:(چَک ۔کا۔ئے ۔نَگ) (ک گ) اَنچوش کنگ کہ کسے دِگہ چیز ے ءَ بہ چکّیت ۔ چکّینگ ۔

چُکّ بَر :(چُک ۔ بَر) (ن گ) بشوشگ ۔بکشوشگ ۔ گور پٹّ ۔ گُربگ ءِ کساس ءِ جنگلی رستر ے ۔ رَپگ ۔ سرگنہ ۔

چُکّ بند :(چُک ۔ک ۔ بَن ۔ د) (ن گ) ہما پچّ یا گُد کہ کسانیں زَہگ یا نُنگ ءِ گردِن ءِ پُشت ءَ ءُ گوْر یا سینگ ءِ سرءَ پیڑنٹ ءُ چہ بگلاں جہل ءُ پُشت ءَ بندنت ءَے ۔

چُکّ بَہار :(چُک ۔ک ۔بَ ۔ہار) (ن گ) (س گ) ہما زالبول کہ آئی ءَ باز زَہگ آرتگ ۔

چک پُڑ وش :(چَک ۔پُڑ و ۔ش)(ن گ) گردِن پُڑ وش ۔ پُڑ شتگ گردِن ۔(2) اَنچو بے واری گِرَگ ءُ دوْر دیگ کہ دیم ءِ مَردُم پہک بے وَس بہ بیت ۔(3) تاواں بار ۔ نزور ۔ **چک پڑ وش کنگ** : (ک گ) جنگ ۔ پڑ وشگ ۔

چکتُک :(چَک ۔تُک)(ن گ) مچّی لُٹّ ءِ ہما بہر کہ آئی ءِ پیشّ پر اَنت ۔(2) لُٹّ ءِ حُشکیں پیشّ ۔ **چکتُک جنگ** :(چَک ۔تُک ۔ جَ ۔ نَگ) (ک گ) پہ ناہ ءِ تاپا کنگ ءَ مچّ ءِ لُٹّانی پیشّاں بُرّگ ءُ نچین ایر کنگ ۔(2) لُٹّ ءِ پیشّانی چِنگ ءُ نزّ آرگ ۔

چکٹَگ :(چَک ۔ٹَگ) تور ءِ ہما پٹنیں جاگہ کہ مچّ ءَ سرکپگ ءِ وہداں سڑین ءِ مان پتا ہَگ بیت ۔

چک چِک :(چَک ۔چِک)(ن گ) چہ بُوتگیں کارے ءَ نہ وشّی سَہرا کنگ ءِ چہ دَپ ءِ ہمے توار ءِ کشّگ ۔(2) دَہل ءِ رُنگ ءِ وہداں داسانی توار ۔ کاہ ءِ بُرّگ ءِ وہداں تیزیں داسانی توار ۔

چَک چَک :(چَک ۔چَک)(ن گ) ژُوت ۔ اِشاپی ۔ تیزی ۔(2) تالانیں حَبر ۔حَبرے ءِ بُونگ ۔ گپّ ءِ کم کم ءَ تالانی ۔(3) لوگ ءِ تہہ ءِ اَڑ ءُ کُڑ ءِ سَبَب ءَ مُدامی حَبر ءُ حال یا نُرُنڈ ءُ کُپّ ۔

چُکّ چِین:(چُک ۔ک ۔چِے ۔ن) (ن گ) (س گ) کُٹُمے ءِ سَر جمی ءَ جَنگ ءُ کُشگ ۔(2) بَرباد ۔ چٹّ ۔ ہلاس ۔تباہ ۔ وَلّ گوْج ۔ **چُکّ چِین کنگ** :(چُک ۔ک ۔چِے ۔ن ۔کَ ۔نَگ)(ک گ) چہ بُن ءَ گوْجگ ۔ نَسل ءِ تباہ ءُ برباد کنگ ۔ چُکّ نُماسگانی کُشگ ءُ گار کنگ ۔

چِکرّ :(چِ ۔کر۔ر) (ن گ) پچّ ءِ دِرگ ءِ توار ۔ تنکیں چیز ے ءِ دِرگ ءِ توار ۔

چَکرّ:(چَ ۔ کَر ۔ ر) (ف گ) چَکرّگ ءِ فرماں گال : بہ چَکرّ ۔(2) (ن گ) ترّ ءُ گرد ۔سیل ءُ گردش ۔ چرخ ءِ گردون ۔ **چَکرّ وَرگ** :(چَک ۔ کَر ۔وَ ۔رَگ)(ک گ) سَر ءِ ترّگ ۔ رَوگ ءُ آہگ ۔ترّ ءُ گرد کنگ ۔ چَپّ ءُ چاگرد ءَ چَکّرگ ۔ ٹرّ وَرَگ ۔ **چَکرّ وک** :(چَ ۔کَر ۔ روک) (ن گ) ترّوک ۔ چرّوک ۔ چِہر کنوک ۔ ہما کہ چَکر ییت ۔

چَکرّ ینگ :(چَ ۔کَر ۔رے ۔نَگ) ترّینگ ۔ گردینگ ۔ بیرہ دیگ ۔ واتر کنگ ۔ **چَکرّینگی** :(چَ ۔کَر ۔رے ۔نَ ۔گی)(ن گ) گردینگی ۔ ترّینگی ۔(2) بیرَہ دیگی ۔ واتر کنگی ۔ پد گردینگی ۔ رواں دیگی ۔(3) چَکرّ ینگ ءِ آوَ کی ۔

چَکرّ ینتگ :(چَ ۔کَر ۔رین ۔تگ) چَکرّ ینگ ءِ گوْستگال ۔(2) چَکرّ ینگ ءِ کار بُوتگ ۔ **چَکرّ ینتگیں** :(چَ ۔کَر ۔رین ۔تَ ۔گیں) چَکرّ ینگ ءِ دیریں گوْستگال ۔(2) ہما کہ چَکرّ ینگ بُوتگ ۔

چُکرّ :(چُ ۔کُر ۔ر)(ن گ) چُرّوکیں ۔ رِچوکیں ۔چُکرّگ ۔

چَکّر:(چَک ۔کَر) (ن گ) (د) ترّگ ۔ترّ ءُ گرد کنگ ۔ **چکّرینگ** ۔ ترّ ءُ تاب ۔ چرّ ۔ چرخ ۔ پیری ۔ چِہر ۔گردش ۔آسِیاب ۔(2)(س گ) ریپینگ ۔ رَدد یگ ۔ دُژوہ ۔(3) وار ۔ پدی ۔ گشت ۔ بر ۔

چُکّرانک :(چُ ۔کُر ۔ران ۔ک) (س گ) چُرّ اِتگیں ۔ چہ آپینکیں چیز ے ءَ کم کم ءَ رِتکگیں آپ ۔

چُکرّگ :(چ ـ کر ـ رگ)(ک گ) چُرّگ ـ آپینکیں چیز ءِ کم کم ءِ رِچَگ ـ کمّیں کمّیں آپ بُوتنگ ءُ بارگ بارگ ءِ ایر رِچَگ ـ تُرْ ونگ ـ (2)(ن گ) لاپ ءِ روتینکانی توار ـ **چُکرّگی** :(چ ـ کُر ـ رَ ـ گی)(ن گ) چُکرّگ ءِ آوَکی بِزاں ہما کہ چُکرّ یت ـ

چُکرّیتگ :(چُ ـ کُر ـ رِ ـ تگ)(ک گ) چُکرّگ ءِ گوستگال چُکرّگ ءِ کار بُوتگ ـ **چُکرّیتگیں** :(چ ـ کُر ـ رِ ـ تَ ـ گیں)(س گ) چُکرّگ ءِ دیریں گوستگال ـ

چَکرّگ :(چَ ـ کر ـ رگ)(ک گ) گردَگ ـ ترّگ ـ پدترّگ ـ پرترّگ ـ ٹاپُرگ ـ ٹُرّ ورگ ـ چرّ ـ چرّگ ـ سیل ءِ سواد ـ **چَکرّگی** :(چَ ـ کر ـ رَ ـ گی)(ن گ) گردَگی ـ رَوَگی ـ (2) بیرہ کنگی ـ پد گردگی ـ (3) چَکرّگی ءِ آوَکی ـ

چُک زہت :(چُک ـ زہ ـ ت)(ن گ) نسل ـ اوبادگ ـ چُکّ ءِ یا چُکّانی چُکّ ـ

چَکِش :(چَک ـ ش)(س گ) ہمراہ ـ کُمکّ ـ (2)(ن گ) نہ شِپرکن نہ جوُرءُ ناز ہر، نیام ءِ تام ـ (3) گُدینہ ـ

چَکَغ :(چک ـ کَغ) بچار : چَکّگ ـ

چَکّگ :(چِک ـ کگ)(ک گ) چمّگے ءِ آپ ءِ کم کم ءِ چُکّرگ ـ (2) چہ دَرپے ءِ یا زِکّ ءُ ہینزءِ کے ءِ آپیں چیزے ءِ کم کم ءِ چُکّرگ ءُ درآہگ یا دَر کنگ ـ (3) ژپّگ ـ وَتی نیمگ ءَ کشّگ ـ ہُرجنگ ـ تَنج ـ جَنجّ ـ شِیشلینگ ـ کَچّگ ـ کشّگ ـ **چکّاں جہّی** :(چِک ـ کاں ـ جَ ـ ہَب ـ بی)(س گ) مِڑَگ ـ (2) کشّ ءُ چیل ـ **چِکّگی** :(چِک ـ کَ ـ گی)(ن گ) ژپّگی ـ ہُرجنگی ـ کَچّگی ـ کشّگی ـ (2) چِکّگ ءِ آوَکی ـ

چُکّگ :(چُک ـ کگ)(ک گ) دَست، پاد، دیم، کُبّ یا لُنٹاں کمّیں زور پر دیگ ءُ دوستی ظاہر کنگ ـ (2) بوسگ ـ پکّ کرَگ ـ بُکّ کرَگ ـ واس ـ بوس ـ دُرُوت کرَگ ـ پکّ ـ **چُکّ ءُ لیس** :(ن گ) چُکّگ ءُ چِٹّگ ـ

چکّ کرَگ :(چک ـ ک ـ گِ ـ رگ) کو پگّانی پِرنچگ ءُ بندگ ـ

چَکّل :(چَک ـ کُل)(ن گ) کم آپیں چمّگ ـ آپ ءِ کسانیں کانی ـ (2) ہما چمّگ کہ یکّیں جاگہہ ءَ اوشتا تگ ـ کوہانی تہہ ءِ آپ چمّگ ـ لوہیگ ـ ٹُوبؤ ـ کانیگ ـ (3) تلار ءِ سَرءِ کسانیں کانی ـ (4) کوہانی سَرءَ کِشتگیں ہند ءُ جاگہہ ـ (5) لُہمیں کِل ـ ترّ ءُ شُر دیں کِل ـ لچّ ءُ مین ـ پُوجکِل ـ پُودکِل ـ **چَکّلی** :(چَک ـ کُ ـ لی)(ن گ) آپ ءِ کسانیں کانیگ ـ

چِکَل :(چَ ـ کل)(ن گ) پچک ـ گوازکُچل ـ کوچینک ـ تلّف ـ پچ ـ (2) مرَنیں ماہیگ ءُ مرَنیں اژدھاءِ سَربرءِ کُچل ـ (3) دژ چکانی زنڈ زنڈیں کُچل ءِ گواز ـ (4) بُنڈ ءُ دارانی تژ اشتگیں یا تل کُتگیں کُچل ـ

چَکمَر :(چَک ـ مَر)(ن گ) جنتر ءِ جُہلی تاہ ءِ نیامی دار ـ

چَکمَک :(چَک ـ مَک)(ن گ) ہما مادن کہ آسن ءِ وَتی نیمگ ءَ کشّیت ـ (2) تُپنگے ءِ قسمے ـ (3) آس گیژ ـ فولات ءِ ٹُکرے کہ گوں تیژ کی سِنگ ءَ آس زیریت ـ

چُک مِنّک :(چُک ـ مِ ـ نّک ـ ک)(ن گ) بان، لوگ یا کُلّ ءِ سَر ءِ دیگ ءِ لاپ داراں چہ بارگ ترءِ گونڈ تریں دار ـ (2) کُلّ ءِ کَش دار ـ

چَکَن :(چَ ـ کَن)(ن گ) دوچے ءِ قسمے ـ (2) ہما دوچ کہ پوست ءِ سَرءَ کنگ بیت ـ نقش ـ نِگار ـ (3) چگین ـ چگن ـ **چَکَن دوچ** :(چَ ـ کَن ـ دوچ)(ن گ) چَکَن دوتلگیں یا دوچوک ـ چکین دوچ ـ

چَکَن کار :(چَ ـ کَن ـ کار)(ن گ) ہما چیز کہ آئی ءِ سَرءِ چکن کُتگ ـ پُلکار ـ **چَکَن کاری** :(چَ ـ کَن ـ کا ـ ری)(ن گ) چکن ءِ کار ـ چَکَن ءِ کار ءِ کنگ ءِ عمل ـ **چَکَن کاریں** :(چَ ـ کَن ـ کا ـ ریں) ہما کہ چَکَن ءِ کارءِ کنت ـ (2) چکنی ئیں ـ

چَکَنی :(چَ ـ کَ ـ نی)(ن گ) چکن والا ـ ہما گد یا سِل کہ آئی ءِ را چکن دوچ کُتگ ـ (2) ہما کہ گوں چکن ءَ نِسبت داریت ـ

چَکَنی ئیں :(چَ ـ کَ ـ نی ـ ئیں)(ن گ) چکن کُرتگیں ـ (2) چَکَن کاریں ـ

چُکندر :(چُ ـ کُن ـ دَر)(ن گ) لَبلُبو ـ جُگندر ـ سبزی یے ـ

چَکو :(چَ ـ کو)(ج گ) چہ کُجام نیمگ ءَ ـ چہ کُجا ـ

چکّؤ :(چک۔کؤ) (س گ) چکّہ۔عیب۔اُزر۔(2) (ن گ) پہ مالانی دَپ ءِ بند کنگ ءِ پیشّ ءِ لوت۔

چکّو :(چک۔کو) (ن گ) ہمے آہن کہ بہ سِنگ ءِ مُشگ ءِ آس دنت۔ پیش ءِ چکّؤ ءِ آہنے جوڑ کُتگ ءُ آس دیوکیں سِنگے ءِ مُشتگ اِش ءُ پُکّی یا زُوت آس زیروکیں گدے ءِ وسیلہ ءِ آس اِش روک کُتگ۔ چکّ۔(2) چکّاہہ۔

چُکّو :(چُک۔کو) (ن گ) دار ءِ کسانیں بستگیں بڈّے۔ چکّ۔ ہُورتیں دارانی کسان کسانیں بندُک۔(2) مال ءِ جگر ءِ پچّی ءِ گوشت ءِ ہما کسانیں ٹکُّرے کہ شپ کوری ءِ دوا اِنت۔(3) کسانیں مِنک۔ (4) کمیں۔(5) لوگ ءِ یا کاپر ءِ ہاتر ءِ مکّ کنگی کسانیں دار۔(6) جن ءِ یا مرد ءِ چہ دِگہ سانگے ءِ چُکّ۔ پیرزادگ۔ پیش زاد۔ **چکّوئی** : (چُک۔کُو۔ئی) (ن گ) ہما کہ گوں چکّو ءِ نسبت داریت۔ **چکّوئی ءِ ماتُوئی**: (ن گ) ہما مَرْدُم کہ وَت ماں وَت ءِ بہہ نہ ٹہنت۔ ہما کہ بد مِہری یا بدگمانی کہ چکّو ءِ ماتوئے نیام ءِ بہ بیت۔

چکّوک :(چک۔کو۔ک) (ن گ) ہما دَرمان کہ جان ءِ آپ ءِ زُوت کشّیت۔کشّوک۔(2) تورگی شِیر۔چکّیدگ۔تریں شیلانچ۔ہما تُرْپشیں شِیر کہ پچّ ءِ پیلک ءِ مان ءَ کَنَنت کہ آپاں چکّیت ءُ شِیر بُن ءِ پَشت کپنت۔(3) چات ءِ بُرزی چمّگانی آپ کہ باز کم بنت۔(4) آپ ءِ کم کم ءَ چکّگ ءِ رچگ۔

چکّہ :(چک۔کہ) (ن گ) اُشتری ناڈُراہی یے کہ آئی ءِ رگان گیپت کہ اُشترِ راہ ءِ شُت نہ کنت۔(2) پہ مال ءُ ساہ دارانی دَپ بند کنگ ءِ پیشّ ءِ لوت۔ چکّؤ۔

چَکّی :(چَ۔کی) (ن گ) ناڈُراہ ءِ کمّیں وَرد وَرگ۔کمّیں وَرگ۔ ناڈُراہیں مَرْدُم ءِ وَرد۔

چکّی: (چک۔کی) (ن گ) پتّنیں گِردیں چارکنڈی یا شش کنڈی ئیں چیز۔(2) پُشک۔(3) کشّ ءُ مَن یا دانگ دانگ ءِ اِنّاں، چیز ءِ بے حساب ءُ کساس ءِ بہا کنگ۔سرجمیں سودا۔ مُچّی یا چکّی سودا۔ سٹّہ۔ (4) مال ءِ لاپ ءِ چربیاں بیڑگ ءُ ہُشک کنگ۔(5) آرتی ئیں مشِین۔ہشّ ءِ تاہ۔(6) چُکّے ءِ وَدی بُوتگ ءِ وَشّی ءِ داتگیں شیرکنیں چیز۔ چِلّہ بوہی۔(7) بُرزی۔سربُری۔

چکّی :(چک۔کی) (ن گ) پہ چکّگ ءِ زور جنگ۔کشّگ۔ **چکّی جنگ**: (چک۔کی۔جَ۔نگ) (ک گ) پہ زور چیزے ءِ کشّگ۔ (2) گرانیں چیزے ءِ بَرگ یا پہ سُرینگ یا چست کنگ ءِ زور جنگ۔ (3) پہ بندیں یا گٹّیں چیزے دَرکنگ ءِ زور جنگ۔

چکّیتگ :(چک۔کِ۔تگ) چکّگ ءِ گوستگال۔(2) چکّگ ءِ کار بُوتگ۔ **چکّیتگیں** :(چک۔کِ۔ت۔گیں) چکّگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ چکّیتگ۔ہما کہ چکّگ بُوتگ۔

چُکّی پادگ :(چُک۔کی۔پا۔دَگ) (س گ) کسانیں یا ہُورتیں پادگ۔(2) چہریا ہرانچیں چیزے ءِ کسانیں پادگ۔

چُکّیتگ :(چُک۔کِ۔تگ) (ک گ) چُکّگ ءِ گوستگال۔ (2) پکّ گپتگ۔ بوسگ داتگ۔ **چُکّیتگیں** :(چُک۔کِ۔ت۔گیں) چُکّگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ چُکّگ بُوتگ۔

چکّیدگ: (چک۔کی۔دَگ) (ن گ) تُرْپشیں شِیرانی اِسپیتیں پچّ ءِ لوتے ءِ تہہ ءَ کنگ ءُ شِیرانی آپ ءِ چہ لوت ءِ ڈَنّ ءِ رچگ ءُ بزیں دوگ ءِ لوت ءِ تہہ ءَ پَشت کپگ۔ پیلِک ءِ ہمے شِیر کہ آپ ءِ چکّینتگ ءُ بزیں شِیر مَنتیتگ اَنت۔ چکّوک۔

چکّینگ :(چک۔کے۔نگ) (ک گ) اَنچوش کنگ کہ بہ چکّیت۔مَشک یا زکّ یا دِگہ بندیں یا پچیں دَرپے ءِ اَنچو حالی کنگ کہ آئی ءِ تہہ ءِ ہچّ پَشت مہ کپیت۔ **چکّینگی** : (چک۔کے۔نَ۔گی) (ن گ) چکّینگ ءِ آوَکی بزاں چکّینگی انت۔

چکّینتگ :(چک۔کین۔تگ) (ک گ) چکّینگ ءِ گوستگال بزاں چکّینگ ءِ کار بُوتگ۔ **چکّینتگیں** :(چک۔کین۔ت۔گیں) (س گ) چکّینگ ءِ دیریں گوستگال بزاں دیرانت کہ چکّینگ ءِ کار بُوتگ۔

چَگ :(چَ۔گ) (ن گ) گزر۔ملنڈ۔(2) گیگ۔گوم۔وار۔ (3) کمّیں چوٹ۔گومب۔

چَگّ :(چَگ۔گ) (س گ) پہلوان۔تیار۔مَرْن جون۔چار شانگ۔ جاناوَر۔ ٹُوہ۔ بلاہ۔(2) (ن گ) بدکاریں زالبول ءِ بدکاریں دوست۔

چُگ :(چُ ـ گ)(ن گ) گردنِ ءِ مُرّ ـ گردنِ ءِ پُشت ـ گوک ـ پُرک ـ چونک ـ مُرک ـ (2) جتترِ ءِ آہ جنگ ءِ اَزباب ـ (3) مُرک ءِ سُنٹ ـ **چُگ جنگ** :(چُگ ـ جَ ـ نگ)(ک گ) مُرک ءِ چُمب جنگ ـ **چُگ ءِ گپّ جنگ** : چہ یکّے ءِ دیم گردینگ ءُ پُشت ءِ پر کنگ ءُ گپّ جنگ ـ کسے ءِ رُوح نہ دیگ ـ کمار نہ کنگ ـ

چَگاٹ:(چَ ـ گا ـ ٹ)(س گ) ٹھلیں وَرناہ ـ (2) چار شانگیں مَردُم ـ چوچاکّ ءَ ـ

چُگُٹ:(چُ ـ گُٹ)(ن گ) چُگُڑ ـ گلُڑ ـ (2) مُشک ءِ کسانیں ذاتے ـ (3) کرگوشک ءِ چُکّ ـ چُغُڑ ـ شکوڑی ـ

چِگرد :(چِ ـ گِر ـ د)(ن گ) چِش ءِ ذات ءِ کسانیں کُنٹگ داریں دَرچکے ـ **چِگردی** :(چِ ـ گِر ـ دی)(ن گ) ہما کہ گوں چِگرد ءَ نسبت داریت ـ

چُگُڑ :(چُ ـ گُڑ)(ن گ) کسانیں چُکّ ـ کرگوشک ءِ چُکّ ـ چُغُڑ ـ چُگُٹ ـ شکوڑی ـ (2) بازیں چُکّ ـ

چَگَل :(چَ ـ گل)(ن گ) ہما سِنگ یا پوڈ کہ زُورگ ءُ پہ کسے ءِ جنگ ءَ دوَر دیگ بیت ـ ہتر مال کُتگیں سِنگ یا ڈوک ـ رَوڑی ـ **چَگَل جنگ** :(چَ ـ گل ـ جَ ـ نگ)(ک گ) سِنگ، ڈوک، لٹّ یا دِگہ چیزے ءِ دوَمی ءِ نیمگ ءَ پہ جنگ ءَ دوَر دیگ یا رَوڑی کنگ ـ **چَگَل دیگ** :(چَ ـ گل ـ دی ـ یگ)(ک گ) دوَر دیگ ـ ہیّر دیگ ـ مان بُرّگ ـ رَوڑی کنگ ـ (2) خیال داری نہ کنگ ـ یلہ دیگ ـ (3) ریچگ ـ سٹّ ـ شا پگ ـ شانک دیگ ـ شانگ ـ کُورا پگ ـ ڈھور دیگ ـ گوَر دیگ ـ لَوٹ ـ اُرّیشغ ـ پرّینگ ـ تلور دیگ ـ **چَگَل کنگ** :(چَ ـ گل ـ کَ ـ نگ)(ک گ) شانگ ـ دوَر دیگ ـ ہتر دیگ ـ ماں بُرّگ ـ **چَگَل گرَگ**:(چَ ـ گل ـ گِ ـ رَگ)(ک گ) چہ یکّ جاہے ءَ گُشادی چِست بُوَگ ـ رہادگ بُوَگ ـ چَگَل وَرگ ـ تیز تیز ءَ رَوَگ ـ (2) شتور وَرگ ـ **چَگلے ءِ لَگّگ**: مُشکُل ءِ بُوَگ ـ تاواں بار بُوَگ ـ (2)(ک گ) چَگَل ءِ لگّگ ـ

چَگلک :(چَ ـ گَ ـ لک)(ن گ) دَستانی پُشت ءِ نیمگ ـ (2) کسانیں چَگَل ـ

چُگُل :(چُ ـ گُل)(ن گ) گلّہ ءُ زُرتّ پھک کنگ ءِ کِیچن ـ ڈلگیں کِیچن کہ چہ آئی ءَ گلّہ ءِ دانگ دَر بہ کپیت ءُ کٹّل بہ مانیت ـ (2) شیطان ـ مُنافق ـ چُغُل ـ باپُشت ءَ کسّے ءِ ایر جنوک ـ **چُگُلی**:(چُگ ـ لی)(ن گ) باپُشت ءَ کسے ءَ ایر جنگ ـ (2) مُنافقی ـ

چِگّل :(چِگ ـ گل)(س گ) کمّیں ورد ءِ وَرگ ـ

چَگَلی :(چَ ـ گَ ـ لی)(ن گ) چَگَل داتگیں ـ ایرّ داتگیں سِنگ یا ڈوک ـ (2) ہما کہ گوں چَگَل ءَ نسبت داریت ـ **چَگَلی جنگ** :(چَ ـ گَ ـ لی ـ جَ ـ نگ)(ک گ) سِنگ یا ڈوک ءِ شانگ ءُ دِگرے ءَ جنگ ـ **چَگَلی کنگ** :(چَ ـ گَ ـ لی ـ کَ ـ نگ)(ک گ) چیزے چَگَل دیگ ـ رَوڑی کنگ ـ ہتر دیگ ـ **چَگَلی ءَ لگّگ**:(ک گ) چَگَل داتگیں سِنگ ءِ یکّے ءِ مان آہگ ـ چَگلے ءِ لگّگ ـ (2) آفت ءُ مصیبت ءِ سَرءَ کپگ ـ تاوان بار بُوَگ ـ (3) دعاءُ بد ءِ لگّگ ـ

چَگِن :(چَ ـ گِن)(ن گ) سچکان ـ چکن ـ چگین ـ نقش ـ

چَگو :(چَ ـ گو) مَلنڈی ـ چِیوا ـ

چَگوگ :(چَ ـ گو ـ گ)(س گ) سَرسَر جنگ ـ بے آرامی ـ تکاں سُر ـ بے تاہیر ـ **چَگوگ جنگ** :(چَ ـ گوگ ـ جَ ـ نگ)(ک گ) بےآرم بُوَگ ـ سَرگردان بُوَگ ـ سَرسَر جنگ ـ

چَگول:(چَ ـ گول) بچار : چڈول ـ

چَگونک :(چَ ـ گوں ـ ک) بچار : چلّہ بند ـ

چَگین :(چگ ـ گین)(س گ) بلاہیں ـ ٹُوہیں ـ جان ءِ پُرّیں ـ

چِگین :(چَ ـ گے ـ ن)(ن گ) چکن نقش ـ چِکن ـ **چِگین دوچ** :(ن گ) چکن دوتگگیں کار ـ چکن دوچ ـ

چِلّ:(چِل ـ ل)(ن گ) لیگار ـ بے پلگار ـ چِرک ـ خازگ ـ چِلک ـ ٹچّ ـ ٹچٹ ـ کچّٹ ـ سِلّ ـ سِلگت ـ کرس ـ (2) کپتوک ءِ چُکّ پیداک کنگ ءَ ءُ رَند ءِ چِلّیں روچ ـ (3) آپ ءِ آورتگیں بار یا مٹّ ـ (4) آپ ءِ لُر دیں ءُ سَر بُری چِلّر ـ (5) حساب ءِ رُوءِ دو بیست ـ (6) مُرتگیں ءِ چِلّمی روچ ـ **چِلّاں** :(چِل ـ لاں)(ن گ) بازیں چِلّ ـ

(2) کپتوک ءِ تاں چِلّانی روچ ءِ مدت ۔ **چِلّ بَندَگ** : (چِل ۔ ل ۔ بَن ۔ دَگ) (ک گ) چیرک ءُ لیگار ءِ بَندَگ ۔ لیگار بُوتگ ۔ **چِلّ بَند ءِ بَندَگ:** بندے کہ پہ دم ءُ چُوفّ گُک ئے دینت کہ چِلّگی مات یا نُنگ ءَ گوَرءَ دینت یا کہ چُکّ ءِ ہاترءَ بندنت ئے کہ اَگاں پہ چِلّگی مَردُمے ءِ چارگ ءَ بہ روَت آئی ءِ چِلّ مہ جنت ۔ **چِلّ ءِ پِلّگ** : (ک گ) چِلّ ءِ پاد آہگ ۔ چِلّیں گُدءِ پچّ یا چیزے ءِ آپ ءَ کنگ ءَ رند آئی ءِ چِلّانی پاد آہگ ۔ **چِلّ ترّگ** : (چِل ۔ ل ۔ تر ۔ رَگ) (ک گ) چِلّ بُوتگ ۔ چیرک جنگ ۔ لیگار بُوتگ ۔ خازگ بُوتگ ۔ **چِلّ ءِ جنگ** : کپتوک ءِ سَرءَ روَگ ءُ نادُڑاہ بُوتگ ۔ (2) پیش ءَ گوشتگ اِش کہ جَنین ءِ کپگ ءِ چِلّ روچ ءَ ساری آئی ءِ گندُک ءَ روَگی مَردُمان ءَ کپتوک ءِ چِلّ جنت ءُ آ نادُڑاہ بوت کنّت ۔ **چِلّ ءِ شودَگ** : (ک گ) کپتوکے ءِ چِلّیں روچانی پیلہ بُوتگ ءُ کپتوکے سَرءِ جان ءِ شودَگ ۔

چِلّی: (چِل ۔ لُ ۔ می) (ن گ) لیکوءِ چِلّی بَہر ۔ (2) حساب ءِ رُوءَ چِلّ ءِ جِند ۔

چِلّن : (چِل ۔ لِن) (ن گ) (س گ) چِلّ ءُ لیگار ۔ بے پلگار ۔ خازگی ۔ **چِلّی** : (چِل ۔ لی) (ن گ) ہما کہ گوں چِلّ ءُ چِلّگ ءَ نِسبت داریت ۔ (2) لیگار ۔ چِلّ ۔ چِلّن ۔

چَلّ : (چَل ۔ ل) (ن گ) کوس ۔ کرچک ۔ (2) خشک بُوتگیں ۔ (3) خرابیں ہُرماگ ۔ (4) ہما ناہ کہ کالگ ئے حُشیت ءُ پوست ئے خُشک ترّیت ۔ (5) نفس ۔ کیر ۔ چوَل ۔ لنڈ ۔ (6) زَہگانی دُمب ءِ دیم ءِ پوست کہ انگت بُرّگ نہ بُوتگ ۔ چُکّانی کیر ءِ لُپّک ۔ (7) تل ۔ چاک ۔ (8) گُدءِ چاک یا ئل ۔ (9) آپ ءِ چوَل ۔ **چَلّ بَندَگ** : (چَل ۔ ل ۔ بَن ۔ دَگ) (ک گ) پیرمرد یا پیرزال ءِ دیم یا دستانی پوست ءِ کرّچک بُوتگ ۔ کرّچک بُوتگ ۔ **چَلّ ءِ پون** : (ن گ) ناہ ءِ بے کاریں بَہر ۔ (2) گندءُ گرسّ ۔ **چَلّ ءِ پونیں** : (س گ) ہما کہ چَلّ ءِ پون انت ۔ (2) ہما ناہ یا نیوگ کہ بے کار انت ۔

چُلّ : (چُل ۔ ل) (ن گ) کَسّ ءِ تہہ ءَ ہما جاگہہ کہ اُودءَ آس روک گنّت ۔ (2) سے پادیں آہن کہ آئی سَرءَ نارُشت ءُ لوہیگ یا تین ءِ ایر گنّت ءُ چیرءَ آس روک گنّت پادینک ۔ (3) آس ءِ بالگ ءِ ہند ۔ آس روک کنگ ءِ جاگہہ ۔ بُن آس ۔ چُلدان ۔ کنوَرجاہ ۔ کنوَری ۔

چُلدان : (چُل ۔ دان) (ن گ) آس روک ۔ کنوَرجاہ ۔ دیگدان ۔ چُلّ ۔ کنوَرجاہ ۔ کنوَری ۔

چُل : (چُ ۔ ل) (ن گ) مَیدان ۔ مَیدان کنگ ۔ تیز ۔ تیزیں گام ۔ رفتار ۔ تیز رَوَگ ۔ (2) یلہ ۔ لونجان ۔ (3) گردگ ۔ ترّگ ۔ (4) چُلُکّ ۔ ڈمب ۔ پہ چُلُکّ رَوَگ ۔ ڈمبان ءَ روَگ ۔ (5) چیزے ءِ پہ دَست چُلّکینگ یا گوں لَھمیں چیزے ءِ جگگ ءُ مالگ ۔

چِلّا تگ : (چِل ۔ لا ۔ تَگ) (ک گ) چِلّا ہگ ءِ گوستگاں بِزاں چِلّا ہگ ءِ کار بُوتگ ۔ **چِلّا تگیں** : (چِل ۔ لا ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) چِلّا ہگ ءِ دیریں گوستگال بِزاں چِلّا ہگ ءِ کار بُوتگ ۔

چِلا نگ : (چَ ۔ لان ۔ گ) (ن گ) نُماسگ ۔ گُڈاسگ ۔ چُکّ ءِ چِلا نگ ۔ (2) بُرت ءُ پروشیں بازیں شے ءُ ازباب ۔

چِلا نگگ: (چَ ۔ لان ۔ گگ) (ک گ) زَہگ ءِ گرّیوگ ءُ پریاد ۔ (2) مادگیں کُچکّ ءِ چانگگ ۔ **چِلا نگ چُلونگ:** (چَ ۔ لان ۔ گ ۔ چُ ۔ لُون ۔ گ) (ن گ) زَہگانی پریاد ءُ گرّیوگ ۔

چِلّانی : (چِل ۔ لا ۔ نی) (ن گ) مَرَنیں دُرُوگ بند ءُ ٹگ ۔

چِلّا ہگ : (چِل ۔ لا ۔ ہگ) (ک گ) ٹپّ ءُ زخم ءِ دُڑاہ کنگ ۔ ریش ءِ ریمانی کشّگ ۔ نرم کنگ ۔ (2) آپ ءِ تہہ ءَ تاں دیراں جلّگ ءِ سَبَب ءَ جان ءِ اعضاہانی چلّور بُوتگ ۔ **چِلّا ہگی** : (چِل ۔ لا ۔ ہَ ۔ گی) (س گ) چِلّا ہگ ءِ آوَکی بِزاں چِلّا ہگ ءِ کار بیت یا بُوتگی انت ۔

چِلّ بُرّ : (چِل ۔ ل ۔ بُر ۔ ر) (ن گ) مُہرءُ مُہکمیں مہار یا لگام ۔ مُہریں ساد ۔ (2) لُکّیں ساد ۔

چَلّ بُرّ : (چَل ۔ ل ۔ بُر ۔ ر) (ن گ) سُنّت کنوک ۔ ہما کہ چُکّانی کیر ءِ لُپّک ءَ بُرّیت ۔ **چَلّ بُرّی** : (چَل ۔ ل ۔ بُر ۔ ری) (ن گ) بُرّگ ءِ رسم ۔ سُنّت ۔ بُرّگی ۔ زَہگ ءِ کیر ءِ سَرءِ کسانیں لُپّک ءِ بُرّگ ۔

چِلّ بند : (چِل ۔ ل ۔ بَن ۔ د) بچار : چِلّہ بند ۔

چلپّ: (چَ ۔لپ ۔پ) (ن گ) ساہ دارءِ پہ زبانءَ آپءِ زیرگءُ وَرگ ۔(2) کُچِّکءُ ناہارءِ پہ زبانءَ آپءِ زیرگءِ آوازءُ توار ۔

چلپّگ: (چَ ۔لپ ۔پّگ) (ک گ) کُچِکّ ءِ آپءِ وَرگ ۔(2) شُدءِ سببءَ حِرصی ئیں مردُمءِ گُشاد گُشادی بازوَرگءِ وَرگ ۔(3) تلگیں آپءِ کسانیں پتنیں چیزےءِ کپّگءِ توار ۔(4) آپءِ نیامءَ گام زِیرگءِ توار ۔

چلّ پت: (چِل ۔ل ۔پت) (س گ) کوٹِک ۔کہُر ۔

چلپسگ: (چَ ۔لپ ۔سَگ) (ن گ) سُبکّ گپّیںءُ مانجائیں مردُم ۔بےادب ۔(2) گُڑنگ ۔وَرگءِ حِرص ۔ **چلپسگی:** (چَ ۔لپ ۔سَ ۔گی) (ن گ) سُبکّی ۔چلوسّی ۔(2) بازجری ۔دپ دَڑی ۔(3) وَرگءِ حِرص ۔پہ وَرگءَ سُبکّیں سرءُ پُر ۔ **چلپسگیں:** (چَ ۔لپ ۔سَ ۔گیں) (س گ) ہماکہ چلپسگی کنت ۔حرصی ئیں ۔سُبکّیں ۔چمّ شُدیگیں ۔چلوسّیں ۔

چلتّ: (چَ ۔لت ۔ت) (ن گ) لاغریں گوشت ۔بدنءِ ہما بہر کہ گوشتءِ یلہ داتگءُ پوست پشت کپتگ ۔(2) جنینءِ کپتگیں گودان ۔(3) شُرد ۔لہم ۔نرم ۔ **چلتّگ:** (چَ ۔لت ۔تگ) (س گ) نرم ۔شُرد ۔(2) (ن گ) چبّیں گوشت ۔لاغریں گوشت ۔ **چلتّگیں چلّور:** (چَ ۔لت ۔تَ ۔گیں ۔چِل ۔لُور) (س گ) ہماکہ چہ پیریءِ چلّءَ لونجان انت ۔

چلتِک: (چِل ۔تِک) (ن گ) گوشءُ دُرّجاہ ۔(2) شُرد ۔لہم یا لہمیں چیز ۔(3) گوشءِ پڈّ ۔پڈّ ۔پڈّ و ۔دِلک ۔

چلّ ترّگ: (چِل ۔ل ۔تر ۔رَگ) (ک گ) گوشتءُ کم ترّگءُ پوستءِ کرٹ چک کرٹ چک بُوتگ ۔جانءِ اعضاےءِ چلّ بُوتگ ۔(2) حُشک بُوتگ ۔(3) نیوگ یا دِگہ وَرگی چیزءِ حُشک بُوتگ ۔ **چلّ ترّیتگ:** (چِل ۔ل ۔تر ۔رِ ۔تگ) (ک گ) چلّ ترّگءِ گوستگال بزاں چلّ بُوتگ ۔(2) ہماشے کہ کرٹ چکءُ کوس بُوتگ یا حُشک بُوتگ ۔

چلّ ترّگی: (چِل ۔ل ۔تر ۔رَ ۔گی) (ن گ) چلّ ترّگءِ آوَ کی ۔

چلتنگ: (چِل ۔تَنگ) (ن گ) چُکّءِ سُنّتءَ رندبرّیتگیں پوست ۔جبّ ۔

چلٹّ: (چَ ۔لَٹ ۔ٹ) (ن گ) بازجریںءُ خرابیں جنین ۔(2) قحبگ ۔کسبی ۔بدکار ۔ **چلٹّی:** (چَ ۔لَٹ ۔ٹی) (ن گ) کسبی ۔خراب کار ۔بددست ۔قحبگیں جنین ۔ **چلٹّیں:** (چَ ۔لَٹ ۔ٹیں) (س گ) بددستیںءُ قحبگیں جنین ۔بدکرداریں ۔بدپئیلیں ۔چلڑّیں ۔

چُلّڑ: (چُل ۔لُڑ) (ن گ) گمّیں آپ ۔(2) چُلّر ۔چِلّر ۔

چلڑی: (چَ ۔لَ ۔ڑی) (ن گ) پدیانک ۔پدانک ۔پوڑی ۔چرئڑی ۔(2) بُرز ۔چلہڑی ۔

چلّر: (چِل ۔لِر) (س گ) (ن گ) سوریں ۔بازواد مانیں وَرد ۔غوَرگ ۔(2) حُشکیں کنڈیا کانیگءِ کمّوکیں آپ ۔(3) سوریں آپ ۔(4) تنکّیں آپ ۔چُکّر ۔چُلّڑ ۔چِلّ ۔ **چِلّری:** (چِل لِ ۔ری) (ن گ) چلّروکیں آپ ۔چُلڑّیں آپ ۔لُرد ۔لُردینءُ نہ سنگرتگیں آپ ۔(2) بلوچستانءِ گوادرءِ دمگءِ یکّ کوَرےءِ نام انت ۔

چُلّر: (چُل ۔لُر) بچار: چِلّر ۔

چلّڑ: (چِل ۔لَڑ) (س گ) چالاک ۔مکّار ۔ہنرباز ۔شیوار ۔(2) (ن گ) قحبگیں جنین ۔بدکردیاریں جنین ۔کسبی ۔قحبگ ۔ **چلّڑیں:** (چِل ۔لَ ۔ڑیں) (س گ) قحبگیں ۔بدکرداریں ۔چلٹّیں ۔ **چلّڑی:** (چِل ۔لَ ۔ڑی) قحبگ ۔بدکار ۔

چِلّڑ: (چِل ۔لِڑ) (س گ) تنکّیں حُشکیں ڈوڈ ۔(2) ایرلگُشتگیں پوست ۔لاغریں مالءِ لاغریں گوشت ۔(3) (ن گ) سِل ۔پوست ۔ **چلّڑی:** (چِل ۔لَ ۔ڑی) (ن گ) جانءِ بُرزی پوست ۔

چُلّڑ: (چُل ۔لُڑ) (ن گ) پہ گَل جوڑکُتگیں چُلّ ۔(2) کسانیں کنوَرجاہ ۔

چلغتک: (چِل ۔غَ ۔تک) (ن گ) چاپا ۔چلگری ۔شپ چرہ ۔شپ گوازک کورمُشک ۔

چلغوزہ: (چِل ۔غو ۔زہ) (د) (ن گ) میوَگے ۔نیزہ ۔

چلّک: (چَ ۔لِّک) (ن گ) (س گ) سُبکّ ۔ہدوک ۔دِل مانگ ۔(2) سُبکّیں نِندگءُ پادآہگ ۔سُبک ۔(3) حرص ۔دِل

شُد بکی۔ **چَلک جَنگ** :(چَ۔لک۔جَ۔نگ)(ک گ) سَرسَر جَنگ۔ اِینگُر ءِ آ نگُر رَوگ۔(2) چہ شُد ءَ سَرسَر جَنگ۔(3) سُبکّی کنگ۔ پہ مطلبے ءَ اِدءِ نِندءِ اُودءِ پادآ یگ۔

چُلک :(چُ۔لک۔)(ن گ) آپ ءِ چُلّگ۔ ہُلک وَرگ۔ چُل۔ (2) آپ ءِ یا آپی ئیں چیزّے چہ پُرّی ئیں رَزان ءَ پہنا دءُ کشاں رِچگی بُوئگ۔ ہُلّک۔(3) پہ عاجزی ءُ بزّگی دَپ ءِ چوٹ کنگ۔(4) سُبکّیں نِندءُ پادآ یگ۔ **چُلک چُلک** :(چُ۔لک۔چُ۔لک)(ن گ) ہِینزّک ءِ گمّیں شِیرانی منتگ ءِ آواز۔ **چُلک دیگ** :(چُ۔لک۔دی۔یگ)(ک گ) پُرّیں رَزان ءِ انچو سُرینگ یا ڈُکّ دیگ کہ آپ چہ پہنات ءُ کشّاں چِست بہ بنت ءُ بہ رِچنت یا رِچگی بہ بنت۔ ہُلک دیگ۔ **چُلک کِرَگ** :(چُ۔لک۔گِ۔رَگ)(ک گ) پُرّیں رزان یا ڈگار یا آپ داریں شے ءِ آپ ءِ باز بُوئگ ءُ چہ کنار ہاں سَر رَچگ۔ ہُلک کِرَگ۔ **چُلک وَرگ** :(چُ۔لک۔وَ۔رگ)(ک گ) ہُلّک کِرَگ۔ آپ یا آپینکیں چیزّے ءِ چیزّے ءِ تہہ ءِ سُرگ۔

چُلّگ:(چُ۔لک۔گگ)(ک گ) آپ داریں دَرپ کہ چہ وَتی پُرّ ءِ حالیگ بیت، گوں آئی ءِ سُرگ ءَ آئی ءِ تہہ ءِ آپانی سُرگ ءِ توار۔ اَربزگ۔(2) ہُلّگ۔ **چُلکّینگ**:(چُ۔لک۔کے۔نگ)(ک گ) ہِینزّکّ ءِ گمّیں شِیرانی مداں مداں ءَ سُرینگ ءُ منتگ۔ سُرینگ۔ شیشلینگ۔ **چُلکّینگی** :(چُ۔لک۔کے۔نَ۔گی) چُلکّینگ ءِ آوُکی۔

چلک :(چل۔ک)(ن گ) خازگ۔ چِلّ۔ چرک۔ داگ۔ رینڈ۔

چَلک:(چَل۔لک)(ن گ) کرنچ ءُ کوس۔(2) مَردُم ءِ بدن ءُ اعضاہانی پوست ءِ کرنچ ءُ کوس بُوئگ۔(3)(س گ) ہما چیزّ کہ چَلّ تَرّ اِتنگ۔(4) لاغریں۔

چَلّگ :(چَ۔لک۔گگ)(ک گ) پریات کنگ۔ سَک سَکّ ءَ گرّیوک۔ پریات ءُ زاری کنگ۔ چیہانٹ۔(2) گوں بُرزیں آوازءَ گپّ جَنگ۔(3) وَگّگ۔ کچِکّ ءِ وَگّگ۔(4) مَردُم ءِ ناگتیں ءُ خوفناکیں ہکّل۔(5) چہ تُرس ءِ فریاد کنگ۔

چِلّگ :(چِل۔لگ)(ن گ) چِل روچی موسم۔ چِل روچ ءِ یکّ چِلّگے۔(2) زِمستان ءِ نیامی چِلّیں روچ کہ سکّ سَرد انت۔ سارتی ءُ گوْہر ءِ موسم۔(3) سالے ئُہہ چِلّگ انت کہ ایش انت: بہاران۔ گرّاپ۔ زَہر آپ۔ پورپکین یا آہڈ۔ تیر بند یا زال۔ سُہیل۔ کرّ ائی حُشکیں چِلّگ۔ تَرّیں چِلّگ۔(4) کپتوک۔(5) کپتوک ءِ چِل روچ۔(6) چِلّہ۔ **چِلّگ ءِ شُوم** :(س گ) پیدائشی شُوم۔ سَکّیں بدبخت۔ بدقسمت۔

چِلّگ کَشّ :(چِل۔لگ۔کَش۔ش)(س گ) ہما مَردُم کہ چِلّہ کَشّیت۔(2) چِلّ روچ ءِ یکّ جاگہے نِندَگ، حُدائی عبادت، ذِکرءُ فکر ءُ وانگ ءُ وِرد کنگ۔ **چِلّگ کَشّگ** :(چِل۔لگ۔کش۔شگ)(ک گ) چِلّہ کشّی کنگ۔ داں چِلّ روچ ءَ چہ لوگ ءُ مَردُماں دُور یکّ جِتائیں جاگہے ءِ نِندَگ ءُ حُدائی عبادت کنگ۔ چِلّ روچی وانگ ءُ وِرد کنگ۔ چِلّ روچی ذکرءُ فکر۔ **چِلّگ کَشّی** :(چِل۔لگ۔کش۔شی)(ن گ) ہما کہ تاں چِلّ روچ یکّیں جاگہہ ءَ نندیت ءُ حدائی تائت ءُ ذِکرءُ فکر کنت۔

چَلگری :(چَل۔گَ۔ری)(ن گ) شپ چَر۔ کورمُشک۔ چاپا۔ چلغتّگ۔

چَلگزَغ :(چَل۔گَ۔زَغ)(ن گ) لٹّ۔ تچک۔

چِل گُتک :(چِل۔گُ۔تک)(ن گ) چِچِچل ءِ ذات ءِ بالی مُرگے۔

چِل گوْ جُک :(چِل۔گوْا۔جُک)(ن گ) دَرّ چکے کہ ایشی ءِ ہُنڈال ءَ چو پِنت ءُ پہ صابُون ءَ کارمرز کنّنت۔

چِلّگی :(چِل۔لَ۔گی)(ن گ) ہمے زال کہ چُکّ ءِ سرءَ دُزاہ بُوتگ تاں چِلّ روچاں چِلّگی اِنت۔(2) جنین ءِ چُکّ ءَ کپگ۔(3) ہما کہ گوں چِلّگ ءَ نِسبت داریت۔ **چِلّگی ئین**:(چِل۔لَ۔گی۔ئیں)(س گ) ہمے زال کہ چُکّ ءِ سرءَ کپتگ ءُ چِلّیں روچانی تہہ ءَ اِنت۔ **چِلّگی بُوئگ** :(چِل۔لَ۔گی۔بُو۔ئگ)(ک گ) چِلّگ ءِ سَبب ءَ نادُزاہ بُوئگ۔ چِلّگ ءِ آماچ بُوئگ۔(2) جنینے ءَ چُکّ ءِ مات بُوئگ ءُ چِلّ روچانی پُورہ نہ بُوئگ۔ **چِلّگی چُکّ** :(چِل۔لَ۔گی۔چُک۔ک)(ن گ) ہما چُکّ کہ دنیگا چِلّ روچ ءِ تہہ ءَ اِنت۔

چُلُمب :(چُ ـ لُم ـ ب) (ن گ) کماتگیں مُہر گانی لڑ۔ (2) گوش ءِ کنگ ءِ سہتے ۔ کڑی ۔ (3) زَرگے ءِ چہ دومی زَرہگ ءِ دَست ءِ چیزے ءِ زنگ ۔ **چُلُمب گوش** :(چُ ـ لُم ـ ب ـ گوش) (س گ) ہما کہ آئی ءِ گوشاں چُلُمب مان اِنت ۔ **چُلُمب پاد** :(چُ ـ لُم ـ ب ـ پاد) (س گ) (ن گ) ہما دلوت یا مال کہ آہانی پادانی چاڑی دَراج اَنت ۔

چلمار :(چل ـ مار) (ن گ) مار ءِ ذاتے ۔

چُلُمبڑی :(چُل ـ لُم ـ بَ ـ ڑی) (ن گ) یکّ سہتے ۔ (2) ہما مال کہ گوش اِش ٹُنگ کنگ بُوتگ اَنت ۔

چِلمچی :(چِ ـ لَم ـ چی) (ن گ) دَست شود ۔ کَرہ ۔ تڑشت ۔

چل مَرد :(چل ـ مَرـ د) (ن گ) لنگار ءِ ہما دار کہ دوئیں دارانی نیام ءَ مان بیت ۔ شَتنگ ءِ سَر کہ نَنگار ءِ تہہ ءَ پُتریت ءُ نَنگار ءِ پُشتی نیمگ ءَ ہما گردیں دار کہ شَتنگ ءِ ٹُنگ ءَ مان کنگ بیت ۔

چل مَڑو :(چل ـ مَ ـ ڑو) (ن گ) ماذن ءِ زین ءِ پوست ۔

چلمَل :(چل ـ مَل) (ن گ) پُچّ ءِ ہمے وڑیں دِڑّ کہ چانک ئے اِینگو آنگو ءَ رونت ۔ چانڈوک ۔ کابٹ ۔ پَٹکال ۔

چلمَو :(چل ـ مَوْ) (ن گ) کاٹار ۔ کارچ ۔ چلمہ ۔

چُلمہ :(چُل ـ مَہ) بچار : چلمو ۔

چلَندَر :(چَ ـ لَن ـ دَر) (س گ) (ن گ) لونجان ۔ (2) پُشت ءَ تچان ءَ آیوکیں ہمراہ ۔ اَلگر دو ۔ **چلَندَری** :(چَ ـ لَن ـ دَ ـ ری) لونجانی ۔ (2) تچانی ۔

چلَنڈ :(چَ ـ لَن ـ ڈ) (س گ) بے مطلب ءَ پُشت ءَ تچان ءَ آیوکیں ہمراہ ۔ (2) (ن گ) سُبّکیں جنین ۔ بے پرک ۔ قحبگ ۔ یلہ چَر ۔ چِنڈ ۔ کَسی ۔ **چلَنڈگ** :(چَ ـ لَن ـ ڈَ گ) (ک گ) کسے ءِ بے مقصد ءَ تَرّگ ۔ (2) چیزے ءِ لونجانی ءِ حالت ءَ سُرگ ۔ **چلَنڈیں** : (چَ ـ لَن ـ ڈیں) سُبّکیں قحبگیں ۔ بدکردیں ۔

چلَنگ :(چَ ـ لَن ـ گ) (ن گ) فریاد ۔ زَہگ ءِ گرْیوگ ۔ (2) گرْیوگ ءُ فریاد ءِ توار ۔ (3) جار ءُ کوکار ءِ آواز ۔ **چلَنگیت** : (چَ ـ لَن ـ گیت) (ک گ) ہما کہ چلَنگ جنت ۔ ہما کہ گرْیوگ ءُ پٹّورگ ءِ کار ءَ کنت ۔ **چلَنگوک** :(چَ ـ لَن ـ گوک) (ن گ) ہما کہ چلَنگیت ءُ فریاد کنت ۔

چلّوْ :(چل ـ لَوْ) (ن گ) چِلّہ ۔ (2) اُشتر ءِ گوشانی دُروش کنگ ۔

چَلّو :(چَل ـ لُو) (ن گ) ہما گوک کہ آئی ءِ نَر ءِ جبّ دَراج ءُ لونجان بہ بیت ۔

چُلو پَگ :(چُ ـ لو ـ پَگ) (ن گ) گونڈیں کار ۔ کسانیں چیزانی چست ءُ ایر کنگ ۔ بلامَل ۔ دار ءُ آپ کنگ ۔ (2) ہامین ءَ مچّانی چیر ءَ کپتگیں ہُرماگ ءَ چِنگ ۔ (3) زَمبلگ ۔ **چُلو پَگی**:(چُ ـ لو ـ پَ ـ گی) (ن گ) ہما کہ چُلو پَگ کنت ۔ دَستی ءُ دپی ۔ پہ کار ءُ خزمت ءَ دِگر ءِ رَند ءَ گون بُوَگ ۔ ہما کہ کساں کسانیں کار کنت ۔ چُلوپی ۔ حُضوری ۔

چُلو پَگ کار :(چُ ـ لو ـ پَگ ـ کار) (ن گ) دَستی ءُ دپی ۔ دَست بوج ۔ نپر ۔ باتی ۔ پیش کار ۔ چاؤش ۔ **چُلو پَگ کاری** :(چُ ـ لو ـ پَگ ـ کا ـ ری) چُلو پَگ کنگ ءِ کار ۔ پیش کاری ۔ چاؤشی ۔

چُلو پَک :(چُ ـ لو ـ پَک) (ن گ) ہما زالبول کہ دِگر ءِ رُمان ءَ اِنت ۔ ہما کہ دِگر ءِ دَستی ءُ دپی اِنت ۔ باتی ۔ چُلو پَگ کار ۔

چُلوپی :(چُ ـ لُو ـ پی) (ن گ) زہمت ءُ واری کنوک ۔ (2) چُلو پَگی ۔ (3) پَلگی ۔ دانگ دانگ ءَ چِنگ ءُ نزّ آرگ ۔ (4) چہ کَرّ ءُ گوراں دار ءِ چِنگ ۔ چُموَلی ۔ (5) کَم کَم ءَ شوہازگ ۔

چلُّور:(چل ـ لُور) (س گ) ہما کہ سَکّ چلّ اِنت ۔ سَکّ لاغر ۔ خُشکیچ ۔ (2) سَردی ءِ موسم ءَ پادانی تڑک ءِ سَبَب ءَ پوست ءِ دُور بُوتگ ۔ (3) چلّ بُوتگیں ۔ **چلُّوریں** :(چل ـ لُو ـ ریں) (س گ) ہما کہ گوں چلُّور ءَ نسبت داریت ۔ (2) ہما کہ چلُّور اِنت ۔

چُلُّور:(چُل ـ لُور) (ن گ) بالی مُرگے کہ چہ دُڑو چَک ءَ مَزَن ءُ چہ شاتُل ءَ کسان اِنت ءُ آئی ءِ سَر ءَ تاجکے پِر ۔

چلُّوڑ:(چل ـ لُوڑ) بچار : چلّور ۔

چلُوس :(چَ ـ لُوس) (س گ) پہ وَردِن ءَ دِل یلہ ۔ ہما کہ وَرگ ءَ سیر نہ کنت ۔ (2) دل شُدیگ ۔ حارِص ۔ (3) بے میار ۔ بے اَدب ۔ کم شرف ۔ (4) کاسگ چٹّ ۔ نسیرگ ۔ لُوس ۔ چَمّ رُژّ ۔ **چلُوسَّگ** :(چَ ـ

لُوس۔سَگ) (س گ) نابُود۔لیزگ۔ (2) پہ وَرگ ءِ چیر پُتروک۔ حارص۔وَرگ ءِ وارنہ دیوک۔ دِل شُدیگ۔ **چَلُوسَّگی** :(چَ۔لُوس۔سَ۔گی) (ن گ) دل شُدیگی۔نسیرگی۔حارِصی۔چوہئی۔ (2) سُبکی۔ چیچلی۔**چَلُوسّیں** :(چَ۔لُوس۔سیں) (س گ) ہما کہ گوں چلوس ءِ نسبت داریت۔ (2) دل شُدیگیں۔حارِصیں۔لیزگیں۔چم رُزّیں۔ (3) بےادبیں۔کم شرفّیں۔سُبکیں۔

چُلّوکی :(چِل۔لُ۔کی) (ن گ) مال ءِ دوشگ ءِ رَند دومی رَند ءِ دوشگ۔ (2) چہ ہر سیاہ یا اسپیت پس ءِ ہُرّ ءِ ہُرّ ءِ دوشگ۔

چُلُونسک :(چُ۔لُونس۔ک) (ن گ) کسانیں چُکّ ءِ یا کسے ءِ نرمیں گرْیوگ۔ (2) مُرگانی آواز۔

چُلُونگ:(چُ۔لُون۔گگ) (ک گ) فریاد کنگ۔ (2) ضعیفیں توارے ءِ گرْیوگ۔پری پری کنگ۔**چُلُونگیت** :(چَ۔لُوں۔گیت) چُلُونکوک۔ (2) چُلُونگ ءِ آوَکی بزاں آ چُلُونگ ءِ کار ءِ کنت۔**چُلُونکوک** :(چُ۔لُون۔گوک) (ن گ) ہما کہ چُلُونگیت ءِ فریاد کنت۔**چُلُونگ چِلانگ** :(چُ۔لُون۔گ۔چِ۔لان۔گ) (ن گ) زَہگانی کُوکار۔ (2) ضعیفیں توارے ءِ گرْیوگ ءُ فریاد کنگ۔

چَلّوی :(چَل۔لَ۔وی) (ن گ) بانور ءِ پت چہ عاروس ءِ جلّب ءِ میش یا بُزے کلّیت ءُ عاروس ءِ رَند ہمے چَلّوی ءِ میش یا بُز ءِ بانور ءِ سالونک ءِ دعوت ءِ دَرگت ءِ کُشیت۔

چَلّہ :(چَل۔لَہ) (ن گ) سادگیں بارَگیں مُندرْیگ۔ (2) تنکہ یا زَرّ ءِ کنڈ گو کنگ ءُ سبز ءُ مان نیست۔مُندرْیگ۔ چَلّوْ۔ (3) تاب دار۔کَنڈگ کنڈگ۔ (4) رِیشانی تاب ءِ ریس کنگ ءُ آہانی سَراں تاب دیگ ءُ پہ وڑے رَندگ ءُ برْاہ دار کنگ۔

چِلّہ :(چِل۔لَہ) چِلّگ۔

چِلّہ بند :(چِل۔لہ۔بَن۔د) (ن گ) چِلّگی ئیں زال ءِ ہاتر ءِ دم کُرتگیں بند ءُ تاہِیت۔چِل بند۔

چِلّہ بَہار :(چِل۔لہ۔بَ۔ہا۔ر) (ن گ) بہار ءِ موسم ءِ چِلّ روچ ءُ ہمے روچاں کاہ ءُ بُوچانی رُدگ۔

چِلّہ بوہی :(چِل۔لہ۔بو۔ئَ) (ن گ) چِلّگے ءِ وَدی بُوتگ ءِ وشّی ءِ داتگیں ہُرماگ یا دِگہ شِیرکنیں چیز یا وشّی۔

چَلہَڑ :(چَل۔ہَڑ) (ن گ) پُختہ۔زورآور۔پُختگ۔جان ءِ پُرّ۔توانا۔**چَلہَڑی**:(چَل۔ہَ۔ڑی) (ن گ) پُختگی۔زورآوری۔ (2) ساد ءِ پدانک۔چَلڑی۔ (3) ریش ءُ دانگ ءِ دُرّاہ بُوتگیں خُشکیں کرنڈ۔پوست۔کرنڈ۔ٹَڑ۔**چَلہَڑیں** :(چَل۔ہَ۔ڑیں) زوراوریں۔پُختگیں۔

چُلئی :(چُ۔لَ۔ئی) (ن گ) یلو۔بدہیلیں زال۔قحبگ۔

چَلّی :(چَل۔لی) (ن گ) سَپت۔چہ پیشّ ءِ جوڑ کُرتگیں دَرپے کہ دان ءُ دِگہ چیز پہ دَست ءُ دَپ ءِ کار ءِ مان ءِ کننت۔ (2) کپاٹگ۔کپیر۔ (3) پُشتی بندیں بڈّ۔بہری۔ (4) چادِر ءِ چاریں کنڈاں یکے دومی ءِ بندگ ءُ کاہ ءِ مان کنگ۔ (5) سامانانی نیم ءِ چادِر ءِ یکّ پلّو ءِ بندنت ءُ آ دِگہ نیم ءِ چادِر ءِ دومی پلّو ءِ بندنت کہ پہ بڈّ ءِ برنت یا اولاک ءِ لڈّنت۔ (6) ہما بار کہ گُدے ءِ دوئیں پہناداں بندنت ءُ اولاک ءِ لڈّنت۔ (7) ہما کہ گوں چَلّ ءِ نسبت داریت۔ (8) لاغر۔نزور۔کرْچِک۔کرْچکیں۔ (9) بادبند۔**چَلّی کنگ** :(چَل۔لی۔کَ۔نگ) (ک گ) ماں چَلّی ءِ یا چہ چَلّی ءِ گلّہ ءُ دان تول کنگ ءُ دیگ۔ (2) سامانان چادِر ءِ ہر دو پلّو اں برابر برابر بندگ۔

چِلیسک :(چِ۔لیس۔ک) (ن گ) پِلِیسک۔دوتْرندیں چیز ءِ زور پِر دیگ ءُ لتا رگ ءِ سبب ءِ دَرآتکگیں توار۔پِلِیسکگ۔چِلیسکگ۔

چِلیسکگ :(چِ۔لِس۔کَگ) بچار: چِلیسک۔

چِلیم :(چِ۔لی م) (ن گ) ہمے ازباب کہ تمباک ءِ مان کننت ءُ کشّنت ءِ۔**چِلیم ءِ آپ کنگ** :(ک گ) چِلیم ءِ آپ مان کنگ ءُ تیار کنگ۔**چِلیم ءِ پُرّ کنگ** :(ک گ) چِلیم ءِ تمباک ءُ آس کنگ۔**چِلیم زِیر** :(چِ۔لیم۔زی۔ر) (س گ) خدمت گذار۔کاردار۔حزمت کار۔دَستی ءُ دِپی۔**چِلیم ءِ سَرکَیل کنگ** :(ک گ) چِلیم ءِ پہ کشّگ ءِ تیار کنگ۔**چِلیم ءِ کُٹ** :(ن گ) ہما چرک ءُ چِلّ کہ چِلیم ءِ نَل ءِ پُشت کپنت۔**چِلیم کشّ** :(چِ۔لی م۔کَش۔ش)

(ن گ) ہما کہ آئی ءِ چلیم کشّگ ءِ عادت گون اِنت ۔ چلیم کَشّوک ۔ (2) (س گ) یکّ دَمے ۔ کسانیں ساعتے ۔ **چلیم ءِ کشّگ** : (ک گ) چلیم ءِ سُوٹ دیگ ۔ **چلیمّی** : (چی ۔ لی م ۔ می) (ن گ) ہما کہ چلیم ءِ صاف کنگ ءُ پُر کنگ ءِ کارءَ کنت ۔ (2) چُلو پکّی ۔ دست ءُ دپی ۔

چلیم کشّے : (چی ۔ لی م ۔ کَش ۔ شے) (ج گ) کسانیں ساعتے ۔ یکّ دمے ۔ دمانے ۔ کسترٌ ہے ۔

چَم : (چَ ۔ م) (ن گ) مُنڈر ۔ مکر ۔ حیلہ ۔ ہُنر ۔ فریب ۔ پیر ۔ رِپک ۔ نیمون ۔ جُنڈ ۔ پیرگ ۔ وَڑ ۔ مَنی ۔ رَنگانی ۔

چمّ : (چم ۔ م) (ن گ) دِیدگ ۔ دِیدوک ۔ ساہ دار ءِ ہما اعضا کہ گندگ ءِ کارءَ کنت ۔ (2) دِید ۔ نگاہ ۔ چَشم ۔ (3) راہ بند ۔ (4) سَکّ دوست ۔ (5) ٹُنگ ۔ دَر ۔ رانک ۔ **چمّ ءِ آپ دیگ** : (ک گ) چمّ ءِ ارس دیگ ۔ چہ چمّاں ارس آ ہگ ۔ (2) گرِ یوگ ۔ **چمّ ءِ آپ آرگ** : (ک گ) چمّ ءِ تہار بُوہگ ۔ چمّ ءِ بیماری ۔ **چمّ ءِ بد** : (ن گ) آہیر ۔ نظر ۔ بدیں نگاہ ۔ بدیں چمّ ۔ **چمّ بند** : (چم م ۔ بَن ۔ د) (س گ) رد دیگ ۔ ریپینگ ۔ (2) پہ بدی چارگ ۔ نظر کنگ ۔ (3) انچیں رِپک ءُ ہنر کنگ کہ چمّ مہ گندیت ۔ **چمّ ءِ بندگ** : (ک گ) دیم پہ دیم ءَ انچیں ہُنرے کنگ کہ مرد م مہ زانَنت ۔ (2) کسے ءَ رد دیگ ۔ ریپینگ ۔ **چمّ بہ راہ** : (چم ۔ م ۔ بہ ۔ راہ) (س گ) وداری ۔ راہ چار ۔ (2) اُمیت وار ۔ دِل مانگ ۔ **چمّ بہ راہی** : (چم ۔ م ۔ ب ۔ را ۔ ہی) (ن گ) وداری ۔ راہ چاری ۔ (2) اُمیت واری ۔ دل مانگی ۔ **چمّ بہ سرءِ بان ءَ روگ** : زَہر گِرگ ۔ (2) باز حیرانی یا تُرس ۔ **چمّ ءِ پاد آہگ** : (ک گ) چمّ ءِ گوات گِرگ ۔ چمّ ءِ گِرگ ۔ چمّ دور بُوہگ ۔ **چمّ پارگ** : (چم ۔ م ۔ پا ۔ رَگ) (س گ) جہان دیست ۔ ہما کہ آئی ءِ ہر چیز دِیستگ ۔ آزمودگ ۔ (2) بُود ۔ لائقی ۔ **چمّ پاسکینگ** : (چم ۔ م ۔ پاس ۔ کے ۔ نگ) خوارءُ ذلیل کنگ ۔ (2) تنگ کنگ ۔ پریشان کنگ ۔ **چمّ ءِ پر بُوہگ** : گندگ ۔ میم کنگ ۔ چارگ ۔ **چمّ ءِ پر دارگ** : (ک گ) چمّ ءِ سَکّ کنگ ءُ چارگ ۔ چارگ ۔ **چمّ ءِ پڑ شگ** : مَیار ریگ بُوہگ ۔ شرمندگ بُوہگ ۔ **چمّ ءِ پرّگ** : (ک گ) چمّ ءِ کوس ءِ جَنگ ۔ **چمّ ئے پر مَبات** : (چم ۔ م ۔ پر ۔ مَ ۔ بات) بددعاے کہ چمّ ئے مہ کپات پر ۔ بے دِید بات ۔ (2) گُم ببات ۔ (3) مہ گندات ۔ **چمّ ءِ پرّینگ** : بدواہی کنگ ۔ حسدّ وار بُوہگ ۔ زَہر آہگ ۔ **چمّ ءِ پُلّ** : (ن گ) چمّ ءِ سیاہ ہگ ءِ تہہ ءَ اسپیتیں ٹکّ ۔ **چمّ پہ چمّ ءِ میم نہ بُوہگ** : سَکّ تہار بُوہگ ۔ ہچّ چیز نہ گندگ ۔ **چمّ پہ راہ بُوہگ** : کسے ءِ راہ ءَ چارگ ءُ وداریگ بُوہگ ۔ **چمّ ءِ چراغ** : (س گ) چمّ ءِ روک ۔ چو چمّانی وڑءَ دوست ۔ سَکّ باز دوست ۔ **چمّ ءَ چمّ ءِ پڑ وشگ** : رُوءَ رُوپڑ وشیت ۔ کسے ءَ دومی ءِ ہاتر ءُ لحاظ ءِ گِرگ ۔ **چمّ چمّ ءِ مُحتاج مہ بات** : مرادگالے کہ نزّ یک تریں مَردُم ہم یکّ دِگرءِ محتاج مہ بیت ۔ کس کسّی چمّ دار مہ بیت ۔ **چمّ ءِ دِلاں دارگ** : دوست دارگ ۔ عزّت دیگ ۔ **چمّ ءُ دو چمّ کنگ** : چیزے ءَ انچوش چست کنگ ءُ بَرگ کہ کس ئے مگندیت یا انچوش رَوگ کہ کس ئے مہ گندیت ۔ چیر وکا ۔ دُزّوکا ۔ (2) وار ءِ راست کنگ ۔ کَیگ ءُ گوم کنگ ۔ وار ءِ وشّ کنگ ۔ **چمّ کور** : (چم ۔ م ۔ کور) بے دِید ۔ بے لجّ ۔ ہما کہ لجّی نہ بیت ۔ نابود ۔ **چمّے ءِ بُوہگ** : نظر بُوہگ ۔ نظر ءِ بد بُوہگ ۔ **چمّ ءِ دِلانی پُر بُوہگ** : سیر بُوہگ ۔ پہ ہچّ چیزے ءَ دِل ءِ نہ تُشلگ ۔ **چمّ سارت بُوہگ** : (چم ۔ م ۔ سار ۔ ت ۔ بُو ۔ ہگ) دِل ءِ تاہیر رَسگ ۔ دل آرام بُوہگ ۔ (2) گوں دوستیں مَردُمے ءِ دوچار کپگ ۔ **چمّ ءِ چیرءَ کنگ** : (ک گ) نگاہ کنگ ۔ دِل مانگ بُوہگ ۔ پہ چیزے ءِ دِل مانگ ۔ **چمّ ءُ نظر ءَ آہگ** : (ک گ) نظر ءَ آہگ ۔ گندگ بُوہگ ۔ وَدی بُوہگ ۔ ظاہر بُوہگ ۔ پدّر ۔ بُوہگ ۔ **چمّ ءِ وَت** : گوں وَتی چمّاں ۔ **چمّ ءِ ہیر دَگ** : (ن گ) چمّ ءِ گندگ ءِ ہُورتیں اعضا ۔ **چمّ ءِ ہیر دگانی رِچگ** : چہ بازیں کارءَ چمّ ءِ دور بُوہگ ۔

چَما : (چَ ۔ ما) (ج گ) چہ ہما ۔ شما ۔ شہ ہما ۔ **چَمادیم ءَ** : (ج گ) چہ ہما دیم ءَ ۔ چہ ہما پلّو ءَ ۔ چہ ہما کُنڈ ءَ ۔ شما دیم ءَ ۔ شہ ہما پلّو ءَ ۔

چمّا : (چم ۔ ما) (پ گ) چہ مارا ۔ شمّا ۔

چماٹ : (چَ ۔ ماٹ) (ن گ) شہمات ۔ چانپٹ ۔

چماٹا : (چَ ۔ ما ۔ ٹا) (د) (ن گ) ٹماٹر ۔ وَرگی سبزی یے ۔
چماک : (چَ ۔ ماک) (ن گ) زَخم ءُ بُرز دارگ ۔ (2) پہ جنگ ءَ سِلاہ ءِ کشّگ ءُ بُرز ءَ دارگ ۔ **چماکی :** (چَ ۔ ما ۔ کی) (ن گ) زَحمانی ڈُکّ لَلگ ۔ آہنانی ڈیک وَرگ ۔ (2) گرنڈ ءُ گروکانی سَر ءُ رَند بُوَنگ ۔
چمّاں : (چم ۔ ماں) (ن گ) دوئیں چمّاں ۔ چمّانی تہہ ءَ ۔ چمّانی سَر ءَ ۔ (2) ہاتِر ۔ تیار ۔ **چمّاں اندر بُوَنگ :** (چم ۔ ماں ۔ اَن ۔ دَر ۔ بُو ۔ نَگ) (ک گ) کسے ءِ سَر بُوَنگ ءَ کپے وَہدلوٹَگ ۔ (2) سَر بُوَنگ ۔ ہَمینچو دُور کہ چمّ ءَ دِیست نہ کنت ۔ (3) نزّیک ۔ نزّیک بُوَنگ ۔ (4) پہ زُوتان آہَگ ۔ **چمّاں ایر آرگ :** (چم ۔ ماں ۔ ایر ۔ آ ۔ رَگ) چمّاں جہل کنگ ۔ چمّ جہلی کنگ ۔ ایر ماد بُوَنگ ۔ واستو مَند بُوَنگ ۔ پہ چیزے ءِ رَسگ ءِ اُمیت ءَ نِندگ ءُ وداری بُوَنگ ۔ پہ دِل مانگی چمّاں دارگ ۔ **چمّاں بُرز کنگ :** (چم ۔ ماں ۔ بُر ۔ ز ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) چمّاں چست کنگ ءُ کسے ءَ چارگ ۔ (2) عزّت دار کنگ ۔ نیک نام کنگ ۔ **چمّاں پرترّینگ :** (چم ۔ ماں ۔ پر ۔ تر ۔ رے ۔ نگ) پہ نوانگی یا پہ وانگی چارگ ۔ (2) زَہر گِرَگ ۔ **چمّاں پڑنچگ :** (چم ۔ ماں ۔ پڑ ۔ ن ۔ چَگ) (ک گ) چمّاں بند کنگ ۔ چمّاں مُچ کنگ ۔ **چمّاں پڑینگ :** (چم ۔ ماں ۔ پر ۔ رے ۔ نگ) (ک گ) دُور روئکیں چیزے ءِ داں ہَمینچک دیر ءَ چارگ کہ بہ رَوَت ءُ چہ چمّاں اندر بہ بیت ۔ (2) کسے ءِ عزّت ءُ شرف ءَ چہ مَردُمانی چمّاں دَوَر دیگ ۔ (3) بد آہَگ ۔ زَہر آہَگ ۔ **چمّاں جہل کنگ :** (چم ۔ ماں ۔ جہہ ۔ ل ۔ کَ ۔ نگ) بے آپ بُوَنگ ۔ حجالت بُوَنگ ۔ کم شرف بُوَنگ ۔ چمّاں ایر آرگ ۔ **چمّاں رُدگ :** (چم ۔ ماں ۔ رُ ۔ دَگ) حسدّ کنگ ۔ بد آہَگ ۔ زَہر آہَگ ۔ **چمّاں شانک دیگ :** (چم ۔ ماں ۔ شاں ۔ ک ۔ دی ۔ یگ) (ک گ) کمّیں دُوریں نِدارگے یا چیزے ءِ چارگ ۔ **چمّاں کانٹ کنگ :** (چم ۔ ماں ۔ کان ۔ ٹ ۔ کَ ۔ نگ) پہ زانت چمّانی سِیاہگاں یکّ کِرّ ءَ دارگ یا کہ پونز ءَ گوں ہر دوئیں چمّاں چارگ کہ دوئیں سِیاہگ چمّ ءَ دیکی دُومَگ ءَ کاینت ۔ (2) دِید ءِ چوٹ کنگ ۔ دِیدانی یکّ واج نہ بُوَنگ ۔ (3) نیم چمّی ۔ نیم چمّی چارگ ۔ **چمّاں کپات :** (چم ۔ ماں ۔ کَ ۔ پات) بزاں ہچّ نیست ۔ چمّانی تاوان بہ بات ۔ **چمّاں کپگ :** (چم ۔ ماں ۔ کَ ۔ پگ) بے عزّت بُوَنگ ۔ سُبکّ بُوَنگ ۔ جہل کپگ ۔ (2) گار بُوَنگ ۔ دُور رَوگ ۔ **چمّاں کُنٹ بُوَنگ :** (چم ۔ ماں ۔ کُن ۔ ٹ ۔ بُو ۔ نگ) (ک گ) دِید ءِ نزور بُوَنگ ۔ میم ءِ کَپّی ۔ کم دِید ۔ چمّاں مُنڈر بُوَنگ ۔ **چمّاں مُنڈر بُوَنگ :** (چم ۔ ماں ۔ مُنڈ ۔ ر ۔ بُو ۔ نگ) چمّانی کُنٹی ۔ نظر ءِ کمزور بُوَنگ ۔ چمّاں کُنٹ بُوَنگ ۔

چمّاں پاس کُلی : (چم ۔ ماں ۔ پاس ۔ کُ ۔ لی) (ن گ) جنِکّانی لیبے کہ جنِکّ گِرد گِرد ءَ نندنت ، چمّ اِش بستگ انت ، چریشاں دگہ یکّے بے توار ءَ ہے نشتگینانی تہہ ءَ یکّے ءِ پُشت ءَ چیزے ایر کنت ، اَگں آئی ءَ مرت آہمیشی ءَ زُوریت ءُ ایر کنوکیں جنِکّ ءَ راجنت ءُ اَگں نہ مرتے ، آدر بازی بیت ۔
چمّاں گُر : (چَ ۔ ماں ۔ گُر) (ج گ) چانگُر ۔ چہ آ ئینمگ ۔ چہ آ پلّو ءَ ۔ چہ آ پار ءَ ۔
چمّاں گو : (چَ ۔ ماں ۔ گو) بچار : چماں گُر ۔
چمّانی : (چم ۔ ما ۔ نی) (ن گ) ہما کہ گِندیت ءُ باوَر کنت ۔ (2) ہما کہ گوں چمّاں نِسبت داریت ۔ (3) لالچی ۔ ہما کہ بے اُمید ءَ ہچّ کار ءَ نئیت ۔ (4) عاقبت نااندیش ۔ **چمّانی آس آرگ :** (چم ۔ ما ۔ نی ۔ آس ۔ آ ۔ رَگ) سوک آرگ ۔ نہ وَشّ بُوَنگ ۔ سوکی بُوَنگ ۔ پدَرد بُوَنگ ۔ سکّ توَرگ ۔ **چمّانی آس دیگ :** (چم ۔ ما ۔ نی ۔ آس ۔ دی ۔ یگ) زَہر گِرَگ ۔ دِل ءُ سُچگ ۔ (2) سکّیں تاوانے گندگ ءَ پہ ءُ پدَردی ۔ **چمّانی ایر پڑ وشگ :** (چم ۔ ما ۔ نی ۔ ایر ۔ پڑ ۔ و ۔ شَگ) چمّانی بُرز ءَ یا جہل ءَ سُرینگ ۔ (2) چمّانی کانٹ کنگ ۔ (3) بُرواناں بُرز ءُ جہل کنگ ۔ (4) چمّانی جہل جنگ ۔ لُچّی بُوَنگ ۔ (5) لیزگی ۔ **چمّانی ایر ارگ :** (چم ۔ ما ۔ نی ۔ ایر ۔ آ ۔ رَگ) بچار : چمّاں ایر آرگ ۔ **چمّانی ایر دَگ ءِ رِچگ :** چہ بازیں چارگ ءَ یا گُدّوچگ ءَ چمّانی دَم بَرَگ یا چمّانی کم دِید بُوَنگ ۔ **چمّانی بند بُوَنگ :** (چم ۔ ما ۔ نی ۔ بَن ۔ د ۔ بُو ۔ نگ) مرگ ۔ (2) چمّانی نزّ بُوَنگ ۔ **چمّانی پِٹّ پِٹّ کنگ :** (چم ۔ ما ۔ نی ۔ پِٹ ۔ ٹ ۔ پِٹ ۔ ٹ ۔ کَ ۔ نگ) شرم کنگ ۔ حجالت بُوَنگ ۔ ملامت بُوَنگ ۔ (2) بے سَبَبیں اُمید دارگ ۔ واستی بُوَنگ ۔ **چمّانی پَچ بُوَنگ :** (چم ۔ ما ۔ نی ۔ پَچ ۔ بُو ۔

نَگ) دیمرہی کَنگ ۔ (2) زانگ ۔ دَر بَرگ ۔ سَر پد بُوْنَگ ۔ (3) آگاہ بُوْنَگ ۔ نُقص وَرَگ ءَ پد سَر پد بُوْنَگ ۔ (4) چہ بیماری ءَ دُژراہ بُوْنَگ ۔ (5) چہ بے ہوشی ءَ بود کَنگ ۔ (6) پَنت ءُ نصیحت زیرگ ۔ **چمّانی پیچ بَندَگ** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ پیچ ۔ بَن ۔ دَگ) (ک گ) چمّانی رینگ ءُ پیچ جَنگ ۔ لیگار بُوْنَگ ۔ **چمّانی پیچ رَوَگ** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ پیچ ۔ رَ ۔ وَگ) (ک گ) روژناہی ءَ چَم ءُ تُوتک نزّ کاینت، تہاری ءَ پیچ رونت ۔ چمّانی پیچ بُوْنَگ ۔ **چمّانی پیچ کَنگ**: (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ پیچ ۔ کَ ۔ نَگ) (ک گ) بندیں چمّاں پیچ کَنگ ۔ (2) چیزے ءَ ہُورتی ءَ چارَگ ۔ (3) وانینگ ءُ پوہ ءُ سَرپد کَنگ ۔ زانتکار کَنگ ۔ (4) چہ بے ہوشی ءَ بود کَنگ ۔ (5) چہ نادُژراہی ءَ دُژراہ بُوْنَگ ۔ **چمّانی پچَّگ** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ پَ ۔ چَگ) شَگان جَنَگ ۔ پیگور دیگ ۔ ٹوک دیگ ۔ (2) حبر دیگ ۔ بے عِزّت کَنگ ۔ **چمّانی پُرّ آرَگ** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ پُر ۔ ر ۔ آ ۔ رَگ) چیزے ءَ بازیں چارَگ ءَ چمّانی دیم ءَ سیاہیں لکیر آہَگ ۔ شرّی ءَ میم نہ کَنگ ۔ **چمّانی پُرّ بُوْنَگ** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ پُر ۔ ر ۔ بُو ۔ نَگ) چمّانی چہ ارساں پُرّ بُوْنَگ ۔ (2) چیزے سَکّ دوست بُوْنَگ ۔ (3) نظر کَنگ ۔ (4) دل سیر بُوْنَگ ۔ **چمّانی پَرپٹینگ** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ پَر ۔ پَ ۔ ٹے ۔ نَگ) (ک گ) چمّانی پَلپٹینگ ۔ چمّاں پیچ ءُ بند کَنگ ۔ چمّانی مچاچ ءُ کوساں تیز تیز ءُ سُرینگ ۔ **چمّانی پَرَّگ** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ پَر ۔ رَگ) (ک گ) چمّانی پیچّ بُوْنَگ ۔ چمّانی سُرَگ ۔ **چمّانی پرّگ** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ پَر ۔ رَگ) (ک گ) چمّانی کوسانی یا بُروانانی جَنگ ۔ (2) چمّانی جَنگ ءَ وَشّیں یا بدیں حال ءُ مستاگی لیکَگ ۔ (3) چمّانی سُرَگ ءُ حرکت ۔ معمولی ئیں حرکت ءُ طاقت ۔ **چمّانی پڑنچگ** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ پڑ ۔ ن ۔ چَگ) (ک گ) چمّانی مُچّ کَنگ یا چَمّ ءُ کوسانی پہ زور بند کَنگ ءُ دارَگ ۔ (2) وتارا چہ کارے ءَ دُور دارَگ یا چہ مالے ءَ دیگ ءَ رَکّینگ ءُ نیمون کَنگ ۔ **چمّانی پڑ وشگ** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ پُڑ ۔ وَ ۔ شَگ) شَرمِندگ ءُ مَیاریگ بُوْنَگ ۔ (2) مَیاریگ کَنگ ۔ شَرمِندگ کَنگ ۔ (3) چہ چمّانی نادُژراہی ءِ سَبب ءَ چمّانی برابر پیچ نہ بُوْنَگ ۔ **چمّانی پَشّ بُوْنَگ** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ پَش ۔ ش ۔ بُو ۔ نَگ) چمّانی پہ تماہ داری جَہل بُوْنَگ ۔ (2) چہ لگوری ءُ بے غیرتی ءَ چمّانی جَہل بُوْنَگ ۔ **چمّانی پَشّ کَنگ**: (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ پَش ۔ ش ۔ کَ ۔ نَگ) چمّاں سَکّ دیگ ءُ پہ دِل مانگی چارَگ ۔ (2) چہ تُرس ءَ چمّاں جَہل کَنگ ءُ برداشت کَنگ ۔ **چمّانی ترژگگ** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ ترژ ۔ ک ۔ گَگ) (ک گ) پشّی ، کُچکّ یا دِگہ مَستریں رَستر انی نوک پیدا ک بُوتگیں گُلڑانی چمّانی پوش ءَ پیچ بُوْنَگ ۔ **چمّانی ترژیشک پڑینگ** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ ترژ ۔ ی ۔ ش ۔ ک ۔ پڑ ۔ رے ۔ نَگ) کُجام سَبیبے ءَ چَمّ ءَ ادارُکی میم نہ کَنگ ۔ (2) بے کچّیں جوش ءُ جزبہ کَنگ ۔ **چمّانی تہہ** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ تہہ) (ن گ) چمّانی تہہ ءَ بہر ۔ (2) (س گ) سَکّ دوستیں زَہگ ۔ سَکّ دوستیں چیز ۔ **چمّانی تہار بُوْنَگ** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ تَ ۔ ہار ۔ بُو ۔ نَگ) (ک گ) نظر ءَ کمزور بُوْنَگ ۔ (2) دل پدردی ءُ رنج کِندگ ۔ **چمّانی تہاری** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ تَ ۔ ہا ۔ ری) (ن گ) کم نظری ءَ بیماری ۔ چمّانی کُنٹی ۔ **چمّانی ٹِکّی بُوْنَگ** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ ٹِک ۔ کی ۔ بُو ۔ نَگ) چمّانی گِرد بُوْنَگ ۔ مَرگ ءَ نزیک بُوْنَگ ۔ مَرگ ءَ وہدءَ چَمّ ءُ ٹیلگانی یکیں جاگہہ ءَ گِرد بیگ ءُ اوشتگ ۔ **چمّانی جہل جَنگ** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ جَہہ ۔ ل ۔ جَ ۔ نَگ) بے عِزّت بُوْنَگ ۔ نِزوری مَنَّگ ۔ کم شرپی شون دیگ ۔ چمّانی ایر پڑ وشگ ۔ **چمّانی جہلی** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ جَہہ ۔ لی) بے غیرتی ۔ شَرمِندگی ۔ بے ہمتی ۔ بے عِزّتی ۔ **چمّانی چراگ** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ چ ۔ را ۔ گ) (س گ) چمّانی روشنی ۔ چمّانی رژن ۔ (2) دوستیں زَہگ ءُ اولاد ۔ دوستیں مَردُم ۔ **چمّانی چیرگیجگ** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ چے ۔ ر ۔ گے ۔ جَگ) عِزّت دیگ ۔ دوستی ءَ دَرنگاز کَنگ ۔ (2) بیا ءُ منند کَنگ ۔ **چمّانی دارَگ** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ دا ۔ رَگ) (ک گ) چارَگ ۔ سیل کَنگ ۔ چمّانی سَکّ دیگ ۔ (2) وداری بُوْنَگ ۔ اُمیت کشّگ ۔ پہ دِگر ءَ مال ءَ اُمیت کشّگ ۔ دِگر ءَ چمّدار بُوْنَگ ۔ واستی بُوْنَگ ۔ **چمّانی دانگ بُوْنَگ** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ دا ۔ نَگ ۔ بُو ۔ نَگ) ہمینچک بے وابی ءُ شب بیدار کَنگ کہ چَمّ دانگ بہ بنت ۔ (2) مُشکل وَدی کَنگ ۔ (3) زَہر آہَگ ۔ حسدّ وار بُوْنَگ ۔ **چمّانی دِیدَگ** : (چَم ۔ ما ۔ نی ۔ دی ۔ دَگ) (ن گ) چمّانی ہمے کسانیں سیاہیں ٹِک کہ ٹیلگ ءَ نیام ءَ ٹوہیں سیاہی ءِ تہہ ءَ اِنت ۔ (2) چمّانی رژن ۔ چمّانی روک ۔ چمّانی گندگ ءُ طاقت ءُ قوت ۔ (3) (س گ)

دوستیں زَہگ ءُ اولاد۔ سَکّ دوستیں مَردُم۔ **چمّانی دیم ءَ** : (ن گ) دیم پہ دیم ءَ۔ چمّ دِیست۔ ظاہر ءَ۔ ہَما کہ مَردُمے ءِ یا چیزے ءَ گوں وَتی چمّاں بہ گِندیت۔ **چمّانی دیم ءَ ترَّگ** : گِندَگ بُوَگ۔ دیم پہ دیم ءَ ترَّگ۔ ظاہِر بُوَگ۔ **چمّانی روژناہی** : (چم۔ ما۔ نی۔ رُژ۔ نا۔ ہی) (ن گ) چمّانی گِندَگ ءِ قوت ءُ طاقت۔ چمّانی روشنی۔ چمّانی روک۔ (2) (س گ) دوستیں زَہگ ءُ اولاد۔ سَکّیں دوستیں مَردُم۔ **چمّانی رُگزَگ** : (چم۔ ما۔ نی۔ رُگ۔ زَگ) چمّانی رد کنگ۔ غافل بُوَگ۔ نہ گِندَگ۔ **چمّانی رُمبُڑ یَنگ** : (چم۔ ما۔ نی۔ رُم۔ بُ۔ ڑے۔ نگ) (ک گ) پہ چمّ داری ءُ دِل مانگی ءَ چارَگ۔ (2) پہ حیرانگی ءُ بہمانگی چارَگ۔ **چمّانی روک** : (چم۔ ما۔ نی۔ رو۔ ک) (ن گ) (س گ) چمّانی دِید۔ چمّانی روژناہی۔ دِیدوک چمّانی دِیدگ۔ دوستیں مَردُم۔ **چمّانی ریپینگ** : (چم۔ ما۔ نی۔ رے۔ پے۔ نگ) (ک گ) کمّیں وسپگ۔ کمّیں چمّاں مُچ کنگ ءُ آرام کنگ۔ واب ءِ سَرءِ پِرْ وشگ۔ **چمّانی رینگ** : (چم۔ ما۔ نی۔ رے۔ نگ) (ن گ) چمّانی پیچّ۔ **چمّانی سَرءَ بُوَگ** : عِزَّت ءُ شرف دیگ۔ دوست دارَگ۔ **چمّانی سَرد بُوَگ** : (چم۔ ما۔ نی۔ سَر۔ د۔ بُو۔ نگ) دِل ءِ وَش بُوَگ۔ (2) مراد پُورہ بُوَگ۔ **چمّانی سَکّ کنگ** : (چم۔ ما۔ نی۔ سَک۔ ک۔ کَ۔ نگ) (ک گ) پہ چیزے ءِ چارَگ ءَ چمّانی سَکّ دیگ۔ (2) یکّے ءَ را روک روک ءَ چارَگ۔ **چمّانی سُہر تریَنگ** : (چم۔ ما۔ نی۔ سُہہ۔ ر۔ تَر۔ رے۔ نگ) (ک گ) زَہر گِرَگ۔ نہ وَش بُوَگ۔ بیہار دیگ۔ **چمّانی شِپگ** : (چم۔ ما۔ نی۔ شِ۔ پگ) (ک گ) چمّانی جہل کنگ۔ خجالتی۔ **چمّانی شودَگ** : (چم۔ ما۔ نی۔ شو۔ دَگ) (ک گ) دَست ءُ دیم ءِ دَگ۔ دیم ءِ صاف کنگ۔ **چمّانی کلّ** : (چم۔ ما۔ نی۔ کل۔ ل) (ن گ) (س گ) چمّانی دیم۔ دیم پہ دیم۔ ظاہر۔ **چمّانی کُنٹ بُوَگ** : (چم۔ ما۔ نی۔ کُن۔ ٹ۔ بُو۔ نگ) (ک گ) چمّانی کمزور بُوَگ۔ دُور نہ گِندَگ۔ **چمّانی لیپگ** : (چم۔ ما۔ نی۔ لے۔ پگ) (ن گ) چمّانی تہہ ءَ چیزے کپگ کہ چمّ دَرد بہ کننت۔ (2) (س گ) کسے ءِ پہ دومی ءَ بد آہگ۔ زَہر آہگ۔ **چمّانی مُچّ نہ کنگ** : (س گ) نہ وپسگ۔ آرام نہ کنگ۔

بے آرامی۔ **چمّانی نُور** : (چم۔ ما۔ نی۔ نُو۔ ر) (ن گ) (س گ) دِید۔ گِند۔ چمّ۔ چمّ ءِ روک۔ **چمّانی نیام ءِ پونز ءِ بُرَّگ** : زورا کی کنگ۔ (2) دُزّی ءَ چالاک بُوَگ۔ شیواریں دُزّی۔ (3) دُزّ وہگ۔

چُمب : (چُم۔ ب) (ن گ) مُرگ ءِ سُنٹ۔ مُرگ ءِ ڈَپ۔ ٹُگ۔ سُجّ۔ ٹُلّ۔ (2) ہر چیزے ءِ تُوسکیں سَر۔ چَوب۔ سُنٹ۔ **چُمب جَنگ** : (چُم۔ ب۔ جَ۔ نگ) (ک گ) مُرگ ءِ پہ دان ءِ وَرگ ءَ ٹُگ جَنگ۔ ٹُونبا رغ۔ چڑُمبگ۔

چُمبال : (چُم۔ بال) (ن گ) چیزے ءِ ٹُلّ یا بُرز تریں کِرّ یا لَپُونزَگ۔ (2) بُرز۔ بُرزی۔

چمّ باز : (چم۔ م۔ باز) (س گ) مکر کنوک۔ حِیلہ باز۔ ٹَگ۔ چمّ گر۔ **چمّ بازی** : (چم۔ م۔ با۔ زی) (ن گ) مکر بازی۔ حیلہ بازی۔ ٹگّی۔ **چمّ بازیں** : (چم۔ م۔ با۔ زیں) مکر بازیں۔ حیلہ بازیں۔ ٹَگّیں۔

چِمبَر : (چِم۔ بَر) (ج گ) اے بَر۔ اے رَند۔ اے سال۔

چِمبَری : (چِم۔ بَ۔ ری) (ج گ) اے بَرءَ۔ اے رَندءَ۔ اے سال ءَ۔

چمّ بَردار : (چم۔ م۔ بَر۔ دار) (س گ) چمّ دار۔ محتاج۔ واستی۔ واز مَندگ۔ واز مَند۔ **چمّ بَرداری** : (چم۔ م۔ بَر۔ دا۔ ری) (ن گ) محتاجی۔ دِگرءِ اوست ءِ چمّانی دارگ۔ تماہ داری۔

چِمبَرُک : (چِم۔ بَ۔ رُک) (ن گ) مال ءُ دلوت ءِ وَرگی کاہے۔

چِمبَڑ : (چِم۔ بَڑ) (س گ) گل کنگ۔ (2) ردیں داوا کنگ۔

چَمبگ : (چَم۔ بَگ) (ک گ) جَنگ۔ شا پگ۔ (2) پژم ءِ ٹال ٹال کنگ۔ (3) گُدے پہ دوچ ءِ نشان جَنگ۔

چَمبُو : (چَم۔ بُو) (ن گ) پہ تُرندی چہ چیزے ءَ مُشت ءِ پُرّے چَنبہ۔ پنجہ ءِ پُرّ۔ (2) ٹِیکم۔ (3) دست ءِ دل۔ دست ءِ مُچّ۔ **چَمبُو جَنگ** : (چَم۔ بُو۔ جَ۔ نگ) (ک گ) مُشت ءِ پُرّے زُور گ۔ دَست ءِ پنجگ ءِ پُرّ کنگ۔ (2) ٹِیکم جَنگ۔ **چَمبہ** : (چَم۔ بہہ) (ن گ) دست ءِ مُچّ۔ (2) پنجگ ءِ پُرّ۔

چمبہی :(چم ۔ بَ ۔ ہی) (ن گ) دو مَرْدُم ءِ گوں دَستاں زور آزمُشت کنگ ۔ چمبو دیگ ۔ دَستانی موڑدانگانی اَڑائینگ ءِ زور آزمائی ۔ (2) پہ دارءِ گرز جوڑ کُرتگیں کسانیں لوگ کہ آئی ءِ کشاں گِل ءُ سَرءِ تکر دد یگ بیت ۔

چمّ پیچ :(چم ۔ م ۔ پیچ) (س گ) وانندہ ۔ زانتکار ۔ گندوک ۔ سَر پد ۔ دِیر گند ۔ دُور گند ۔ (2) (ن گ) ہما کہ گندیت ۔ ہما کہ سَر پد بیت ءُ زانت ۔ **چمّ ءِ پیچ کنگ** : چہ نادُڑاہی ءَ نوکی دُراہ بُوئگ ۔ (2) چہ واب ءَ نوکی پادآ ہگ ءُ آگاہ بُوئگ ۔ **چمّ پیچی** :(چم ۔ م ۔ پ ۔ چی) (ن گ) وانِندَہی ۔ زانتکاری ۔ سَر پدی ۔ پوہی ۔ ہُژّاری ۔ **چمّ پیچیں** : (چم ۔ م ۔ پ ۔ چیں) (س گ) ہما کہ چمّ ئے پیچ انت ۔ وانِندیں ۔ زانتکاریں ۔ سر پدیں ۔ ہُژاریں ۔ پوہیں ۔

چمّ تڑک :(چم ۔ م ۔ تڑ ۔ ک) (ن گ) سِیاہ چکیں مڑ نیں مُہر گے کہ اِسپیتیں ٹِک مان اِنت ۔ (2) (س گ) ہچ ند یست ۔ چمّ گُڑنگ ۔ مُڑی ۔ (3) دوچےءِ نام اِنت ۔

چم تہارُک :(چم ۔ ت ۔ ہا ۔ رُک) (ن گ) چمّانی تہاری ءِ نادُڑاہی ۔ (2) شپ کورَگ ۔ **چمّ تہارُکی** :(چم ۔ م ۔ تَ ۔ ہا ۔ رُ ۔ کی) (ن گ) کُنٹ میمی ۔ کم دیدی ۔ نظرءِ کمزوری ءِ نادُڑاہی ۔ (2) شپ کورَگی ۔

چِمٹّو : (چِ ۔ مِٹ ۔ ٹو) (ن گ) بارگ سَریں آس گِر ۔ (2) چلیم ءِ سَر کَیل ءَ اَنگر مان کنوکیں اِشکرکشّ ۔ آس زُور ۔ آچ زُور ۔ آز گِر ۔ آس کشّ ۔

چمّ جنگ :(چم ۔ م ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) تُرسَگ ۔ ہڑ کنگ ۔ کار ءَ دِل ءِ نہ لوٹگ ۔ کاہلی کنگ ۔ کار ءَ دِل پِر نہ بُوئگ ۔ (2) چہ کار ءَ تُرسَگ ۔ پہ کارے ءِ کنگ ءَ یا پہ لالچ یا تُرس دَستاں دارگ ءُ اُٹّ کنگ ۔ (3) اَسپ یا حَرے کہ وَتی تیزیں تگ ءَ اِنت، چیزے ءِ گندگ ءَ اَنا گت ءَ جِکّ جنگ ءُ اوشتگ ءُ دیم ءَ نہ رَوگ ۔ مڑ کنگ ۔ تڑاس کنگ ۔ اُٹّ کنگ ۔ (4) دَڑ چک پہ ہڑ ءِ ام ءِ چمّ جنت بزاں پہ نوک تاک جَنگ ءُ کُکّ جنت ۔ (5) کارے ءِ گرانی ءِ گِندَگ، کارءِ کنگ ءَ سُستی کنگ کہ دِگرے بکنت ئے ۔ (6) دو دِلگ بُوئگ ۔ (7) بے باوَر بُوئگ ۔ (8) گوں چمّ ءِ شون دیگ یا نِشان دیگ ۔ **چمّ ءِ جنگ** :(ک گ) چمّ ءِ کونسانی پلپٹگ کہ پہ دوستیں مَردُمے ءِ یا چیزے ءِ گِندگ ءَ مِستاگ زانگ بیت ۔ (2) شُبینگ بُوئگ ۔ نژّ یکیں مَردُمے گِندگ ءِ شُبینگ بُوئگ ۔ چمّ ءِ پہ مِستاگی جِکّ جنگ ۔ (3) یکّے رایا مال ءُ چیزے ءِ راگوں چارگ ءِ نقصان دیگ ۔ نظر کنگ ۔ **چمّ ءِ جِکّ جنگ** :(ک گ) چمّ ءِ دَرد کنگ یا تیرُک جَنگ ۔

چمّ جہل :(چم ۔ م ۔ جہہ ۔ ل) (س گ) بے حیا ۔ بے شرم ۔ لگور ۔ بے مَیار ۔ دَہُوس ۔ ہما مَردُم کہ لجبیگ نہ بیت ۔ بے لجّ ۔ کلپ ۔ لیزم ۔ مِرنڈی ۔ مِنڈی چمّ ۔ نامرد ۔ مِرّا چم ۔ مِرّا ۔ حامی ۔ حامی چمّ ۔ ایر رِتکہ چمّ ۔ بگا چمّ ۔ پڑشتہ چمّ ۔ جُلّونٹ چمّ ۔ چمّ کُٹّ ۔ **چمّ جہلی** :(چم ۔ م ۔ جہہ ۔ لی) (ن گ) بے حیائی ۔ بے شرمی ۔ لیزگی ۔ بے تامی ۔ بے لجّی ۔ کلپی ۔ نامردی ۔ لگوری ۔ چمّ کُٹّی ۔ **چمّ جہلیں** :(چم ۔ م ۔ جہہ ۔ لیں) (س گ) بے حیائیں ۔ بے شریں ۔ لیزگیں ۔ بے تاہیں ۔ بے لجّیں ۔ کلپیں ۔ لگوریں ۔ چمّ کُٹّیں ۔

چمّ چار :(چم ۔ م ۔ چار) (س گ) چیزے ءِ دیگ ءَ دِل ءِ پُرّ نہ کنگ ۔ (2) بخیل ۔ مَکٹّ ۔ (3) جان دُزّ ۔ (4) ودار ۔ (5) وار ۔ برّگ ۔ چمّ دار ۔ واستی ۔ مَندگ ۔ **چمّ چاری** :(چم ۔ م ۔ چا ۔ ری) (ن گ) بخیلی ۔ (2) جان ءِ دُزّگ ۔ (3) وداری ۔ (4) برّگی ۔ واری ۔ (5) دِگرءِ چمّ دار بُوئگ ۔ **چمّ چاری کنگ** :(چم ۔ م ۔ چا ۔ ری ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) بخیلی کنگ ۔ ہاترنہ کنگ ۔ مُڑی گِری کنگ ۔ **چمّ چاریں** :(چم ۔ م ۔ چا ۔ ریں) (س گ) بخیلیں ۔ مُڑی ئیں ۔ (2) وازمَندگیں ۔ چمّ داریں ۔ برّگیں ۔

چمّ چُٹّ :(چم ۔ م ۔ چُٹ ۔ ٹ) (س گ) ند یست ۔ گڑنگ چمّ ۔ مُڑی ۔ نادِیستگ ۔ بخیل ۔ (2) دُزّ نپس ۔ **چمّ چُٹّی** : (چم ۔ م ۔ چُٹ ۔ ٹی) بخیلی ۔ گڑنگ چی ۔ **چمّ چُٹّیں** :(چم ۔ م ۔ چُٹ ۔ ٹیں) (س گ) گڑنگ چمّیں ۔ چمّ شُدیگیں ۔ (2) مورمانٹیں ۔ دُزّنپسیں ۔

چمّ چلوئی :(چم ۔ م ۔ چَ ۔ لُو ۔ ئی) (ن گ) یکّیں وہدءَ ہرشئے ءِ سَرءَ نگاہ کنگ ۔ ہرنیمگ ءِ چارگ ۔ (2) بے تواہی ۔ بدہیلی ۔

چمچپہ :(چم ۔ چپہ)(د) (ن گ) اِستائنک ۔ چُوشانک ۔ کاچُغ ۔ کاشُک ۔

چمِد :(چَ ۔ مِد)(ج گ) چہ ہمد ۔ چہ ہمے جاہ ۔ چمدان ۔ شہ ہمے جاگہہ ءَ ۔

چمّ دار :(چم ۔ م ۔ دار)(س گ) محتاج ۔ چمّاں پہ چیزے ءَ داروک ۔ واستی ۔ وازمُندگ ۔ واستی مَند ۔ تماہ دار ۔ چمّ بردار ۔ چمّ چار ۔ بزّگ ۔ **چمّ دار بُوئنگ** :(چم ۔ م ۔ دار ۔ بُو ۔ ئنگ) (ک گ) واستو مَند بُوئنگ ۔ اُمیت وار بُوئنگ ۔ **چمّ داری** :(چم ۔ م ۔ دا ۔ ری) (ن گ) وازمَندگی ۔ محتاجی ۔ بزّگی ۔ واستی مَندی ۔ **چمّ داریں** :(چم ۔ م ۔ دا ۔ ریں)(س گ) واز مَندگیں ۔ واستی مندیں ۔ بزّگیں ۔ واریں ۔ نیزگاریں ۔

چمّ دَرآرگ :(چم ۔ م ۔ دَر ۔ آ ۔ رَگ) پہ حِرص ءُ لالچ چمّانی دَر کُڑّینگ ءُ چیزے ءَ چارَگ ۔(2) تُرسینگ ۔ بیم دیگ ۔ بیہار دیگ ۔

چمّ دَراتک :(چم ۔ م ۔ دَرا ۔ ت ۔ ک) شُدیک ۔ ہما کہ ہچّی ءَ چمّ ءُ دِل ءُ پُرّ نہ بنت ۔(2) حاسد ۔ **چمّ دَراتکگیں** :(چم ۔ م ۔ دَر ۔ اَت ۔ کَ ۔ گیں)(س گ) حاسدیں ۔ حارصیں ۔ چمّ شُدیگیں ۔

چمّ دور :(چم ۔ م ۔ دو ۔ ر)(ن گ) چمّ دَرد ۔ چمّانی خَراب بُوئنگ ۔ چمّانی گَرَگ ءِ ناڈُراہی ۔

چمّ دِید :(چم ۔ م ۔ دی ۔ د)(س گ) چمّ ءِ دِیستگیں ۔ کارے ءِ چمّ ءِ وَت گِندَگ ۔(2) تاں ہما حدّ ءَ کہ چمّ گِندیت ۔ چمّ ءِ گندوکیں ٹِک ۔

چمّ دِیست :(چم ۔ م ۔ دی س ۔ ت)(س گ) وتی چمّ ءِ دِیستگیں ۔ چمّانی دیم ءَ ۔ چمّ دِید ۔ **چمّ دِیستیں** :(چم ۔ م ۔ دِیس ۔ تیں)(س گ) چمّ دیدیں ۔ چمّ دیستگیں ۔

چمِر :(چم ۔ مِر)(د)(ن گ) ٹُپینگ ءِ لاپ کہ اُود ءَ تیرمان بنت ۔

چمِر :(چِ ۔ مِر)(ن گ) ترّ ۔ لانٹو ۔ لانٹی ۔ مَست ءُ وَروکیں لیڑہ ءِ گرانز ءِ سُمبگ ءُ گوُمس ءِ بدل ءِ مُودے مان کنَگ ۔ چمِل ۔ شمِل ۔

چمُر :(چم ۔ مُر)(ن گ) ہمے ساہ دار کہ آئی ءِ پونز ءُ دَپ ءُ دیم ءِ سیاہیں یا سُہریں لَپّ ءُ ٹَک بہ بیت ۔

چمّ رُزّ :(چم ۔ م ۔ رُز ۔ ز)(س گ) ہما کہ ہرکس ءِ چمّ جَنت ءُ چاریت ۔(2) بَخِیل ۔ مُڑّی ۔ چلُوس ۔ **چمّ رُزّیں** :(چم ۔ رُز ۔ زیں)(س گ) چلُوسّیں ۔ دل شُدیگیں ۔ بخیلیں ۔ مُڑّیئیں ۔

چمّ رُوسّ :(چم ۔ م ۔ رُوس ۔ س)(س گ) بازیں چارگ ءِ چمّ ءِ خَراب بُوئنگ ۔(2) ودار ۔ ودار کنگ ۔(3) حِرص ءُ ہوَسّ کنوک ۔ چمّ ہوَسّ ۔(4) کسان چمّ ۔(5) ہما چمّ کہ سَربر ءِ مچاچ ءِ نہ بیت ۔(6) نادِیستگ ۔ ہرچیز ءِ چمّ ءِ سَکّ بُوئنگ ۔

چمّ روک :(چم ۔ م ۔ رو ۔ ک)(س گ) چمّانی روک ءُ روشناہی ۔ دِیدگ ۔(2) دوست ۔ **چمّ ءِ روک آرگ** : چمّانی روژناہ بُوئنگ ۔ سَکّیں گرانیں مُشکلے ءِ آسان بُوئنگ ۔(2) شُتگیں دُوریں مَردُمے ءِ گندگ ۔ **چمّ روکیں** :(چم ۔ م ۔ رو ۔ کیں)(س گ) دوستیں ۔ شَرّیں ۔

چمڑی:(چم ۔ ڑی)(ن گ) زڑدآلو ءِ ہوشینتگیں پوست کہ گراُدنت ءُ ورنت ئے ۔(2) پوست ۔ **چمڑی کنگ** : (چم ۔ ڑی ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) پوست ءِ حُشک کنگ ءُ کارآمد جوڑ کنگ ۔

چمّ سوچی :(چم ۔ م ۔ سو ۔ چی)(ن گ) حَسَدّ ۔ دِگرے ءِ سوب مَندی ءِ سَرءَ سُچگ ۔ آہیر ۔

چمّ سُہر :(چم ۔ م ۔ سُہہ ۔ ر)(ن گ) پاتڑاپ ۔ بیہار ۔ ٹیلگانی دَرگُڑینگ ءُ دومی ءَ پہ زَہر لِکّی چارگ ۔ تُرسینگ ۔ **چمّ سُہر دیگ** :(چم ۔ م ۔ سُہہ ر ۔ دی ۔ یگ)(ک گ) تُرسینگ ۔ بیہار دیگ ۔ پاتڑاپ دیگ ۔

چمّ سیر :(چم ۔ م ۔ سے ۔ ر)(س گ) سیرین ءُ آبادیں مَردُم ۔ وشحال ۔ **چمّ سیری** :(چم ۔ م ۔ سی ۔ ری)(ن گ) آبادی ۔ وشّحالی ۔(2) ہما کہ چمّ شُدیگے نہ انت ۔

چمشانک :(چم ۔ شان ۔ ک)(ن گ) چمّاں شانک دیگ ءُ چارَگ ۔ گوں جوّانی چارگ ءِ کار ۔ چارءُ ٹپّاس ۔ پہ چیزے ءِ چارگ ءَ چمّ شانک دیگ ءِ عمل ۔ چارَگ ۔ نظر ءِ ترّینگ ءُ چارَگ ۔

چمّ شُدیگ :(چم ۔ م ۔ شُ ۔ دی ۔ گ)(س گ) ہما کہ لاپ ءِ سیر بلے چمّاں شُدیگ اِنت ۔ حِرصی ۔ چمّ گُشنگ ۔ نادِیستگ ۔ ندیدو ۔ چمّ

شُدیگی :(چم ـ م ـ شُ ـ دی ـ گی) (ن گ) حرصی ـ چم گُژنگی ـ **چمّ شُدیگیں** :(چم ـ م ـ شُ ـ دی ـ گیں) (س گ) حرصی ئیں ـ گژنگیں ـ ہما کہ آئیء چمّ ءُ دل سیری نزان انت ـ

چمّ شود :(چم ـ م ـ شود) (ن گ) چمّانی شودگ ـ(2) ہما کس کہ کسےء مِنّتےِ لڈّیت یا توروئے دنت ـ (3) جان ءُ سرانی شودگ ء جاگہہ ـ دیم شود ـ پسِیل ـ جان شود ـ

چمّک :(چم ـ مک) (ن گ) چمّ ء اشارہ ـ نیم چمّی ـ چمّانی نیم پچ کنگ ـ **چمّک جنگ** :(چم ـ مک ـ جَ ـ نگ) (ک گ) بُرواناں پہ وڑُسرینگ ـ پہ چمّ ءُ برواناں کسےءَ را اِشارہ کنگ ـ گوں چمّ ءَ اِشارہ کنگ ـ

چمّ کانٹ :(چم ـ م ـ کاں ـ ٹ) (ن گ) چمّ ءِ سیاہگ ءُ چمّ ءِ توک ءَ نہ بُوتگ ـ سیاہگ ءِ راستی یا چپّی نیمگ ءَ بُوتگ ـ کانٹو ـ کلّ ـ

چمّ کپیت :(چم ـ م ـ کپ ـ ت) (س گ) تاں کہ چمّ کار کنت ـ تاں کہ چمّ گندیت ہما جاگہہ ـ گِندگ ـ دِید ـ

چمّ کُٹّ :(چم ـ م ـ کُٹ ـ ٹ) (س گ) چمّ جہل ـ بے تام ـ لیزگ ـ بے حیا ـ (2) چہ دِگراں ُدام چیزےءِ دِل مانگ ـ **چمّ کُٹّی** :(چم ـ م ـ کُٹ ـ ٹی) (ن گ) چمّ جہلی ـ بے تامی ـ لیزگی ـ بے حیائی ـ دل مانگی ـ **چمّ کُٹّیں** :(چم ـ م ـ کُٹ ـ ٹیں) (س گ) چمّ جہلیں ـ بے حیائیں ـ بے تامیں ـ بے شریں ـ بے آپیں ـ لیزگیں ـ لگوریں ـ بےلجّیں ـ

چمّ کشّ :(چم ـ م ـ کش ـ ش) (س گ) ہُژّار ـ چالاک ـ شیوار ـ مکّار ـ (2) دُزّ ـ ڈُنگ ـ (3) ہما مردم کہ چمّ ئے گرنت ـ سکّیں نظر کنوکیں مردم ـ (4) ظالم ـ زوراک ـ **چمّ کشّیں** :(چم ـ م ـ کش ـ شیں) (س گ) ہُژّاریں ـ چالاکیں ـ شیواریں ـ (2) مکّاریں ـ دڑوہ بازیں ـ

چمکلی :(چم ـ کَ ـ لی) (ن گ) یکّ سہتے کہ کُٹّ ءِ کنَنت ـ (2) یکّ دستانگے ءِ نام اِنت ـ

چمّ کلونٹ :(چم ـ م ـ کَ ـ لون ـ ٹ) (ن گ) چمّ ءِ برزتری ہند ءِ ہڈّ کہ بروان ئے سرءَ انت ـ

چمّ کنگ :(چم ـ م ـ کَ ـ نگ) نظر کنگ ـ(2) چیر اندری اِشارت کنگ ـ چارگ ـ(3) چمّانی شانک دیگ ءُ دور چارگ ـ

چمکُوتی :(چَ ـ مَ ـ کُو ـ تی) (ن گ) دڑ پشوک ـ(2) شذر ـ جواہر ـ

چمک وٹّی :(چَ ـ مک ـ وَٹ ـ ٹی) (ن گ) شذر ـ گوہر قیمتی ـ

چمّ کُھڈّ :(چم ـ م ـ کُڈ ـ ڈ) (ن گ) چمّانی کوس ـ

چمک :(چَ ـ مک) (د) (ک گ) لرزگ ـ ترپگ ـ(2) دڑہگ ـ ناچ کنگ ـ(3) بلبلگ ـ روشناہ بُوتگ ـ

چمّگ :(چم ـ مگ) (ن گ) آپ ءِ بنزہ کہ چمُودءَ آپ درکیت ـ سومہ ـ آپ ءِ بُن ـ کُمب ـ آپ ءِ مَند ـ چکُّل ـ زونک ـ زیچان ـ (2) دام ءِ ٹُنگ ـ دام دام ـ ٹُنگ ـ

چمّ گر :(چم ـ م ـ گر) (س گ) چمّ با ـ مکّار ـ حِیلہ باز ـ ٹگّ ـ ریپکار ـ **چمّ ءِ گرگ** :(ک گ) چمّ دورےءِ گرگ ـ(2) چمّ ءِ نظر کنگ ـ نظر ءِ بدلگگ ـ

چمّ گُژنگ :(چم ـ م ـ گُژ ـ نگ) (س گ) ہما کہ ہچ سیر گانی نہ زانت ـ لُوسی ـ چمّ ترک ـ مُزی ـ چمّ چُٹّ ـ چمّ شُدیگ ـ **چمّ گُژنگیں** :(چم ـ م ـ گُژ ـ نَ ـ گیں) (س گ) چمّ شُدیگیں ـ مُزّی ئیں ـ دل شُدیگیں ـ نسیرگیں ـ

چمّگو :(چم ـ مَ ـ گو) (س گ) کڑکّی ئیں ـ ٹُنگ داریں ـ چمّگ چمّگیں ـ(2) آپ ءُ شیرانی نیام ءَ موشوئیں چرپیں چیزے ءِ ٹِک ـ

چمِل :(چِ ـ مِل) (ن گ) گوُمس ـ گوُمس کنگ ـ(2) اُشتر ءِ پونز ءِ اَولی رَندءِ سُمبگ ـ چمر ـ **چمِل بُوتگ** :(چِ ـ مِل ـ بُو ـ تگ) (ک گ) مہاری بُوتگ ـ(2) اُشتر ءِ پونز ءِ چمِل ماں کنگ ـ(3) مردُمے ءِ یکّے ءِ فرمان بردار ءُ ایردست بُوتگ ـ **چمِل جنگ** :(چِ ـ مِل ـ جَ ـ نگ) (ک گ) اُشترے ءِ پونزءَ اَولی رندءِ سُمبگ ءُ گوُمس مان کنگ ـ چمِل کنگ ـ **چمِل کنگ** :(چِ ـ مِل ـ کَ ـ نگ) (ک گ) چمِل جنگ ـ چمر کنگ ـ گوُمس کنگ ـ

چمّ مَدیست :(چم ـ م ـ مَہ ـ دی س ـ ت) بچار : چمّ ندیست ـ

چمَن :(چَ ـ مَن) (ن گ) باگ ـ سبزءُ آباد ـ ملگزار ـ مَل پد ـ

چمّ نَدِیست :(چم ۔م ۔نَہ ۔دی س ۔ت)(س گ) بَخیل ۔حارص ۔ نادِیست ۔نادِیستگ ۔چمّ چُٹّ ۔ چمّ نَدِیست ۔

چِمنی :(چ ۔مِ ۔نی)(د)(ن گ) دُوت کشّ ۔(2) بے شیشگی چراگ ۔ٹِبّک ۔

چمُود :(چَ ۔مود)(ج گ) چہ ہَمُود ۔ چہ ہَما جاہ ءَ ۔چمُوداں ۔ شَمُودان ۔**چمُوداں** :(چَ ۔مو ۔داں)(ج گ) چہ ہَما جاہ ءَ ۔ شَمُوداں ۔

چمّ وَشّ :(چم ۔م ۔وَش ۔ش)(س گ) نِد ارگ ۔تماشا ۔سیل ءُ سواد ۔

چمُوک :(چَ ۔موک)(ن گ) ترُ پوک ۔دَڑ پشوک ۔(2) دَڑ ہوک ۔لُرزوک ۔ناچ کنوک ۔لَموک ۔

چمُولی:(چَ ۔مُو ۔ لی)(ن گ) پَلَگ ۔ ہُورتیں ءُ کسانیں دارُک ءُ پیشّک ءِ یکّ یکّ ءَ چِنگ ءُ مُچّ کنگ ۔لیپی

چمّوئی :(چم ۔مو ۔ ئی)(ن گ) چُٹُوئی ۔ تیر ءِ سَر برءِ جان ءَ مان آہگ ۔تیر ءِ کاری نَہ کنگ ۔تردائی ۔

چمے :(چَ ۔مے)(ج گ) چہ ہمے ۔ شمے ۔شہ ہمے ۔

چمیشاں :(چَ ۔مے ۔شاں)(پ گ) چہ ہمیشاں ۔ چہ ہمے کساں یا چہ ہمے چیزاں ۔

چمیشکا:(چَ ۔مے ۔ش ۔کا)(گ ر) چہ ہمے کارءَ ۔ چہ ہمے سَبَب ءَ ۔ پَمیشکا ۔چہ ہمے نیمگ ءَ ۔چہ ہمے پلوّ ءَ ۔شَمیشکا ۔

چمیشی :(چَ ۔می ۔شی)(گ ر) چہ ہَمیشی ءَ ۔ہَمیشی ءِ سَبَب ءَ ۔ شَمیشی ۔

چمینگ :(چَ ۔ مے ۔نگ)(ک گ) لرزینگ ۔ دَڑ ہینگ ۔ (2) ناچ کنگ ۔(3) وَشّ وَشّی ءَ گامانی ایر کنگ ۔ پہ وزمے رَوَگ ۔ نرم نرمی ءَ جُزّگ ۔

چِن :(چِ ۔ن)(ف گ) چِنگ ءِ فرماں گال : بہ چِن ۔(2) یکّ جاہ ۔نزّ ۔نزّ آر ۔یکّ یکّ ءَ شِنگ ءُ تالانیں چیزانی چِنگ ۔(3) خیال ۔فکر ۔**چِن ءُ بر چِن** :(ن گ) بار ءِ سَر باری ۔(2) نزّ آرگ ۔مُچّ کنگ ءِ کار ۔(3) یکّے ءِ بازیں سِکین دیگ ۔**چِن ءِ لانچ** :(ن گ) پہ کارے ءِ یا پہ سفرءِ چیزانی چِنگ ءُ یک جاہ کنگ ۔ پہ جاگہے ءِ رَہادگ بُوہگ ءَ وَت ءَ تیار کنگ ۔بَست ءُ بند ۔تیاری ۔**چِن ءُ مان چِن** : (ن گ) چہ بُن ءَ چِنگ ءُ دَرپے ءَ مان کنگ ۔زُورگ ءُ دَرپ ءِ دَپ ماں دَپ پُرّ کنگ ۔**چِن ءُ وَر** :(ن گ) چِنگ ءُ وَرگ ۔وَرگ ۔ (2) مَردُم ءِ ہَما وَرگ کہ چہ سیئیں بیلانی وَرگ ءَ اَبید اَنت ۔

چُنّ :(چُن ۔ن)(د)(ن گ) اِسپیتیں گچّ ۔جوڑ کُتگیں ہَما اِسپیتیں شَے کہ بان ءُ ماڑیانی اِسپیت کنگ ءَ کارمرز بیت ۔

چَنا:(چَ ۔نا)(ن گ) ڈال ءِ ذات ءِ وَرگی کسانیں دانے ۔(2) بے اِرادہیں بہاءِ سیم یا زُرت ءُ زِیر ۔

چِنا :(چِ ۔نا)(ن گ) گُمان ۔شُبین ۔**چُنان ءُ چُنین** :(ن گ) نیمون ۔حِیلہ ۔بحث ءُ ترّان ۔ناٹہی ۔

چِنار :(چِ ۔نار)(د) (ن گ) اِسپیت دار ۔ اِسپیت بُنڈیں بُرزیں دَڑ چکے ۔

چِناغ:(چِ ۔ نا ۔غ)(ن گ) گوازی یے کہ دو سنگت دارے پِڑ وشنت ءُ عَہد کننت کہ اَگاں کسّے حبَرے شموش اِت یا جواب دات مَہ کنت تو آڈ نڈ کنگ بیت ۔

چِناک :(چِ ۔ نا ک)(ن گ) ہَما لُولک کہ گُداں گڑیت ءُ وارت ۔(2) پِشّو ۔مُژونگ ۔(3) گوں ہِگراز ءَ چِتکگیں ۔گوں ہِگراز ءَ چِتکگیں سَر ۔بے فائدگیں گُد ءُ ٹُلّر ۔کسانیں چیز ۔

چِنال :(چِ ۔نال)(ن گ) پتن تاکیں وش رَنگیں دَڑ چکے ۔

چِنبہہ :(چِن ۔بہہ)(س گ) چہ آپ ءَ پُرّ ۔(2)(ن گ) باز ریموئیں ڈگار ۔چہ ریم ءَ پُرّیں ڈگار ۔(3) دَست ءِ دِل ۔دست ءِ مُچّ ۔

چِنت :(چِن ۔ت)(ک گ) چِنگ ءِ آیوکی گال بزاں آنوکی چِنگ ءِ کارءَ کنت ۔

چُنیت :(چُن ۔ت)(ج گ) چِینکس ۔چِینچو ۔بے قدر ۔چِینکر ۔

چُنتُمی :(چُن ۔تُ ۔می)(ج گ) چِینکہ بَہر ۔ چِینکہ ونڈ ۔حساب ءِ کُجام بَہر ۔

چُنت چہ چونا :(چُن ت ـ چہ ـ چو ـ نا) تاں کدی ـ تاں چے حدّ ءَ ـ

چُنتُک : (چُن ـ تُک) (ن گ) بَہر ـ وَنڈ ـ

چِنتہ :(چِن ـ تہ) (ن گ) پژم ءِ گو پچگیں لوتے کہ ایشی تہہ ءَ گُد ءِ پچّ ءِ دِگہ گِسی ئیں چیز ایر کنّنت ـ

چُنتے:(چُن ـ تِے) (گ ر) کڑدے ـ لہتیں ـ کردے ـ (2) چینچکے ہاترءَ ـ

چِنچِک:(چِن ـ چِک) (ن گ) ہَرّ گ کُرتگیں دار ءِ ھُورتیں ٹُکّر ـ

چِنچُک :(چِن ـ چُک) بچار : چینچو ـ

چُن چُوں :(چُن ـ چُوں) (ب گ) چے بیم ـ چوں ـ چے وڑ ـ

چینچو:(چِن ـ چو) (ج گ) چینکیاس ـ چینکرہ ـ چے قدر ـ چُنت ـ چینکہ ـ چَند ـ چینچُک ـ **چینچکیں** :(چی ـ ں ـ چُ ـ کے ـ ں) (ج گ) چینکیاسیں ـ چینچو ـ (2) دَراجی، زنڈی یا گونڈی زانگ ءِ ہاترءَ جُست گالے ـ

چَند:(چَن ـ د) (ب گ) چیزے ـ کمّو ـ چوکہ: چَندے مَرُدم ـ (2) (ج گ) چینکہ ـ چے قدر ـ چینچو ـ **چَندی** : (چَن ـ دی) (ن گ) باز ـ چینکہ ـ (2) چیزے ـ بازیں ـ کڑدے لہتیں ـ بُرّے ـ

چِند : (چِن ـ د) (ن گ) پَہک ـ خالص ـ

چَندا : (چَن ـ دا) (س گ) حسابی ـ مَنّیتگیں ـ

چَنداوَل :(چَن ـ دا ـ وَل) (س گ) بہادُرّ ـ نام دار ـ مڑاہ دار ـ

چَنداں :(چَن ـ داں) (گ ر) باز براں ـ باز رنداں ـ **چَندائی** : (چَن ـ دا ـ ئی) (گ ر) باز برءَ ـ باز رنداں ـ

چَندائیں :(چَن ـ دا ـ ئیں) (س گ) نامی ئیں ـ منّ اِتگیں ـ (2) (ج گ) بازیں ـ بے حسابیں ـ (3) کسانیں کار چوکہ: اے چوشیں چندائیں کارے نہ اِنت بزاں اے بلاہیں یا نامی ئیں کارے نہ اِنت ـ

چِنڈر:(چِنڈ ـ ر) (د) (ن گ) فکر ـ خیال ـ تہتال ـ یکّ چیزے ءِ یادگیری ـ (2) تُرس ـ بیم ـ **چِنڈرا** : (چِند ـ را) (د) (س گ) گنوک ـ پاگل ـ نادان ـ

چَندَل : (چَن ـ دَل) بچار : چَندَن ـ

چَندَن :(چَن ـ دَن) (ن گ) چَندل ـ سندل ـ وشّ بوہیں کسانیں دَڑ چکے ـ (2) سُہریں چَندَن ءِ شِیکا رنت ءُ جُکّانی پیشانی ءَ چہ بدیں نظرءِ رَکّینگ ءَ ٹِلّے پر کنّنت ـ

چِندی :(چِن ـ دی) (ن گ) کسانیں گُد ءِ ٹُکّرے کہ پہ چیزے ءِ پہک کنگ ءَ کارمرز بیت ـ دیم پہکی ـ (2) ماہیگے ءِ نام اِنت ـ

چَندے :(چَن ـ دے) بچار : چَندی ـ

چَنڈ : (چَن ـ ڈ) (ف گ) چنڈگ ءِ فرماں گال: بہ چنڈ ـ (2) سُرینگ ـ ژامبلینگ ـ گُد یا پچّے ءَ گوں دوئیں دستاں گرگ ءُ اَنچو سُرینگ کہ آئی ءِ تہہ ءِ دُرستیں چیز بہ رچنت ـ جُمب ـ

چِنڈ :(چِن ـ ڈ) (ن گ) کپتہ کاریں ءُ بے پَرواہیں جنین ـ (2) چلنڈیں ءُ بے ہزیں جنین ـ چلنڈ ـ تحبگ ـ

چُنڈ:(چُن ـ ڈ) (س گ) کسانیں سستگیں ٹُکّر ـ کپّ ـ گرزل ـ ٹُنٹ ـ ریزہ ـ ٹُکّر ـ بچڑّ ـ تِژ یشگ ـ تُش ـ بہر ـ کنار ـ یکّ پلّو ـ یکّ پلّوے ـ راڑ ـ غزل ـ نُکت ـ پہناد ـ (2) بارگ ءُ گونڈ گوشیں پس ـ (3) (ن گ) زَہگ ءِ ساتگیں سرءِ پُشت گیتگیں دَراجیں مُودانی لڑ ـ

چُنڈ چُنڈ :(چُن ـ ڈ ـ چُن ـ ڈ) (ن گ) ٹُکّر ٹُکّر ـ کپّ کپّ ـ بہر بہر ـ بہرگ بہرگ ـ تُش تُش ـ دِرّ دِرّ ـ غزل غزل ـ گوڑہ گوڑہ ـ

چُنڈ چُنڈ کنگ :(چُن ـ ڈ ـ چُن ـ ڈ ـ کَ ـ نگ) (ک گ) ٹُکّر ٹُکّر کنگ ـ تُش تُش کنگ ـ **چُنڈی**:(چُن ـ ڈی) (س گ) آخری ـ رندی ـ (2) یکّ پلّو ـ (3) دُروش گُنٹگیں دَلوت ـ (4) (ن گ) بارگ گوشیں میش ـ (5) ہما اِسپیت پس کہ گوش ءِ ھُورت بہ بنت (6) ہما کہ چُنڈ گُنٹگ ـ چُنڈ کُنٹگیں ـ راڑ یا ٹُکّر بُوتگیں ـ **چُنڈ پِنڈ** : (چُن ـ ڈ ـ پِن ـ ڈ) (س گ) نان پِنڈوک ـ پِنڈوک ـ

چُنڈُک : (چُن ـ ڈُک) (ن گ) کسانیں چُنڈ ـ کسانکیں ٹُکّر ـ ٹُکّرک ـ کستریں چُنڈ ـ چُٹّک ـ **چُنڈُک چُنڈُک** :(چُن ـ ڈُک ـ چُن ـ ڈُک) (ن گ) کساں کسانیں ھُورتیں ٹُکّر ـ

چَنڈَگ : (چَن ـ ڈَگ) (ک گ) دَڑہگ ـ لرزگ ـ شانک دیگ ـ شِیک ورگ ـ لکّر ـ للّرگ ـ جُمبگ ـ جُمبینگ ـ ترّ ـ ترّگ ـ

ترگرزگ ۔ جسکلگ ۔ (2) دژ چک یا نیوگ ءِ دژ چک ءِ برانی سُرینگ ءِ
چِنگ ءِ ایر کنگ ۔ **چَنڈَ گی** : (چَن ۔ ڈَ ۔ گی) (ن گ) چنڈگ ءِ آوَ کی
بژاں ہما کہ نوکی چنڈیت یا ہما کہ چنڈگ لوٹیت ۔ **چَنڈوک**: (چَن ۔
ڈوک) (ن گ) چنڈگ ءِ بیماری ءُ مرض ۔ (2) ہما کہ چَنڈیت ۔
(3) ہما کہ چَنڈگ ءِ کارءَ کنت ۔ **چَنڈِیت** : (چَن ۔ ڈی ۔ ت)
(ک گ) چنڈگ ءِ آوَ کی بژاں چَنڈگ ءِ کار بیت یا بُوئگی انت ۔
چَنڈیتگیں : (چَن ۔ ڈِ ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) ہما کہ چنڈینتگ ۔ سُریتگیں ۔
لرزیتگیں ۔ (2) چنڈگ ءِ گوَستگال ۔

چُنڈَگ : (چُن ۔ ڈَگ) (ک گ) کم کم ءَ پڈّگ ۔ کُرونڈگ ۔
(2) نرم نرمی ءَ چیزے ءِ وَرَگ ۔ (3) پاچک ءِ کسانیں چُنڈ دُور کنگ ۔
(4) خرابیں کارے ءِ پہ نابلدی ءَ شرّ کنگ ءِ جُہد کنگ ۔ **چُنڈَ گی** : (چُن ۔
ڈَ ۔ گی) (ن گ) چُنڈَگ ءِ آوَ کی بژاں ہما کہ چُنڈَگ لوٹیت ۔ (2)
کارے مدان مدان ءَ کنگی ۔ **چُنڈیت** : (چُن ۔ ڈی ۔ ت) (ک گ)
چُنڈگ ءِ آوَ کی بژاں چُنڈگ ءِ کار بیت یا بُوئگی انت ۔

چُنڈیتگ : (چُن ۔ ڈے ۔ تگ) (ک گ) چُنڈَگ ءِ گوَستگال
بژاں چُنڈگ ءِ کار بُوتگ ۔ **چُنڈیتگیں** : (چُن ۔ ڈے ۔ تَ ۔ گیں)
(س گ) چُندَگ ءِ دیریں گوَستگال بژاں چُنڈَگ ءِ کارءَ دیر انت
کہ بُوتگ ۔

چَنڈُو : (چَن ۔ ڈُو) (ن گ) ناجوڑی ءَ رند یکّ چمّے ءِ سُرمَگ
کنگ چنڈو گُشگ بیت ۔ جان جوڑی ءِ شُکر مَندی ۔ چٹّو ۔

چَنڈَو : (چَنْ ۔ ڈَو) (ن گ) جُونڈگ ۔ گوانزگ ۔

چَنڈی: (چَن ۔ ڈی) (ن گ) بارگیں ہیرتیں شاخ ءُ لمب ۔ لڑی ۔

چَنڈینگ : (چَن ۔ ڈے ۔ نگ) (ک گ) سُرینگ ۔ شِیکّ دیگ ۔
ژامبلینگ ۔ انچوش کنگ کہ بہ چَنڈیت ۔ شاپگ ۔ شانگ ۔ شیشلینگ ۔
(2) نازینگ ۔ زَہگ ءَ را واب کیجگ ءِ ہاترءَ نازینگ ۔ (3)
ژڑامب ۔ (4) ہکّل ءُ ہوکّل کنگ ۔ بدءُ رد کنگ ۔ **چَنڈینگی** : (چَن ۔
ڈے ۔ نَ ۔ گی) (ن گ) چَنڈینگ ءِ آوَ کی بژاں ہما کہ سُرینگ یا
ژامبلینگ لوٹیت ۔

چَنڈینتگ : (چَن ۔ ڈین ۔ تگ) چنڈینگ ءِ گوَستگال ۔ (2)
سُرینتگ ۔ **چَنڈینتگیں** : (چَن ۔ ڈین ۔ تَ ۔ گیں) (س گ)
سُرینتگیں ۔ چلّوِ داتگیں ۔ (2) چنڈینگ ءِ دیریں گوَستگال ۔

چُنَّری : (چُن ۔ نَ ۔ ری) (ن گ) نوک زنکیں ڈاچی ۔

چُنزرُگ : (چُن ۔ زُ ۔ رُگ) (ک گ) چکّرگ ۔ سُرگ ۔ لرزگ ۔

چُنسَگ : (چُن ۔ سَگ) بچار : چُوسَّگ ۔

چَنک : (چَن ۔ ک) (ن گ) دولا کوٹ ۔ دوئیں مُچّانی پُرّ ۔ دوئیں
دَستانی یکّ جاہ کنگ ءُ آہاں پُرّ کنگ ۔ **چَنک جَنگ** : (چَن ۔ ک ۔
جَ ۔ نگ) (ک گ) دوئیں دَستانی ہنچگاں یک جاہ کنگ ءُ چیزے
دَستانی پُرّ ءَ زُورگ ۔ (2) سوب کنگ ۔

چینکرہ : (چِن ۔ کَ ۔ رہ) بچار : چینچو ۔

چینکس : (چِن ۔ کَس) بچار : چِینکہ ۔

چَنکُک : (چَن ۔ کُک) (ن گ) جوہان موش ءِ پنڈَگ ۔ (2) چَنک
ءِ پُرّ ۔ چَنک کنگ ۔ **چَنکُکی** : (چَن ۔ کُ ۔ کی) (ن گ) چَنک یا
چَنکُک ءِ لوٹگ ۔

چُنکی : (چُن ۔ کی) (ن گ) کَسترِیں ۔ لاغریں ۔ بارگیں ۔ (2)
مُرگ ءِ نوک دَرآتکگیں چُکّ ۔ مُرگ ءِ چُورُو ۔ چُونکی ۔ چوچی ۔ چُوز ۔
چُوکڑ ۔ (3) چُوری ۔ کسانیں چُوری ۔ زَہگ ۔

چینکیاس : (چِن ۔ کِ ۔ آس) (ج گ) چِینچو ۔ چینچک ۔ چینکر ۔
(2) چِینچو کیاس ۔ وزن ءِ بے قدر ۔

چَنگ : (چَن ۔ گ) (س گ) ہر چیز ءِ کہ سَرےَ چَنگ یا چوٹ
اِنت ۔ چَپّ ءُ چوٹ ۔ ہما کہ تچک نہ اِنت ۔ کُرّ ۔ ناراست ۔ (2) (ن گ)
جَنین ءِ گوش ءِ دُرّانی نیامی ءَ پٹّیں بلے چوٹ سَریں سُہرے کہ گوں مُوداں
ماں اَڑینگ بیت ۔ (3) چوٹ ۔ گوَمب ۔ لِپّ ۔ لُچّ ۔ (4) اَگاں
دو مَردُم مجولی کَنَنت ءُ گوں سیمی مَردُم ءَ مُجول نیست گُڈا چے دوئیں مَردُماں
یکّے پہ ہما سیمی مَردُم ءَ چنگے بژاں مجولے گوازی ءِ تہ ءَ مان کنت ۔
(5) سُروز ۔ سُروز ءِ کمانگ ۔ (6) دَراجیں دار ءِ سَرءَ بستگیں ہما چوٹ

سَریں سیم کہ پہ نیوگ ءِ چہ دَژ چکے ءِ سرءِ اِیر کنگ ءَ کارمرز بیت۔ کُنڈہ۔ کُلاب۔ (7) سنگت۔ دوست۔ (8) تاں تار یا بارگیں سیماّں جوڑ کُتگیں گوٗنڈیں سازے کہ بہ دَنتانانی سَرءِ اِیر بیت ءُ لنکانی کُمکّ ءَ جنگ بیت۔ مُور چنگ۔ (9) دَست ءِ کستریں لنک۔ **چنگ بُوَنگ** : (چَن۔ گ۔ بُو۔ نَگ) (ک گ) چوٹ بُوَنگ۔ تاب بُوَنگ۔ نزّ آہگ۔ لِپّگ۔ **چنگ جَن** : (چَن۔گ۔جَن) (س گ) (ن گ) سُروزی۔ اَگازی۔ **چنگ چنگ** : (چَن۔گ۔چَن۔گ) (ن گ) سازءُ سُروزءِ آواز۔ چَنگ ءِ توار۔ **چنگو** : (چَن۔گو) (س گ) ہما کہ چَنگ ءُ چوٹ اِنت۔ **چنگوئیں** : (چن۔ گو۔ ئیں) (س گ) ہما کہ چَنگ ءُ چوٹ اِنت۔ چنگین۔ **چنگین** : (چَن۔ گین) (س گ) ہماچیز کہ چَنگ ءُ چوٹ اِنت۔ چنگوئیں۔ **چنگی** : (چَن۔گی) (ن گ) ہما چنّلک ءِ دان کہ جوہان ءِ تیار بُوَنگ ءِ وہداں دیگ بیت۔ (2) گیشیں۔ زیادہیں۔ (3) چَنگ ءُ سُروز جنوک۔ چَنگ جنوک۔ (4) چَنگ بُوَنگ۔ (5) زُرتّ ءِ ہوشگ۔

چِنگ : (چِ۔نَگ) (ک گ) کِرم ءُ گُدءِ ہُورت ہُورت ءَ وَرگ۔ (2) کپتگیں چیزے ءَ پہ وَت ءَ زیرگ۔ مُچّ کنگ۔ (3) بُرّگ۔ چین۔ (4) چہ زمین ءِ کپتگیں چیزے چست کنگ۔ راہ ءِ کپتگیں چیزے چِنگ۔ (5) دُروش کنگ۔ (6) دِزیش کنگ۔ **چِنگ ءُ اِیر کنگ** : (ک گ) کم کم ءَ جم کنگ۔ یَہریز گ۔ مُچّ کنگ۔ **چِنگ ءُ مان کنگ** : (ک گ) چہ حدّ ءَ گیش وَرگ۔ (2) چہ حدّ ءَ گیش مان کنگ۔ (3) مان کنگ۔ **چِنگی** : (چِ۔نَ۔گی) (ن گ) زیرَگی۔ مُچّ کنگی۔ (2) دزوش کنگی۔ (3) چِنگ ءِ آوَ کی۔

چِنگ : (چِن۔گ) (ن گ) نیّت۔ اِرادہ۔ قَرار۔ دل۔ تاہیر۔ آرام۔ **چِنگ ءِ مان بُوَنگ** : چِنگ رودیگ۔ تمرد بُوَنگ۔ مست بُوَنگ۔ **چِنگ ءِ نہ مَنگ** : دِل ءِ نہ مَنگ۔ آرام نہ بُوَنگ۔ تاہیر نہ آہگ۔ قَرار نہ بُوَنگ۔ **چِنگ لِنگ** : (چِن۔گ۔لِن۔گ) (س گ) نزّ یکیں سنگتی ءُ دوزواہی۔

چَنگاشک : (چَن۔گاش۔ک) (ن گ) تگسّ۔ ناخُن چِن۔

چَنگرو : (چَن۔گ۔رو) (س گ) لوتو پوتو۔ پہ چیزے ءِ دَست جَنگ یا زُورگ ءَ دِل مانگ۔ (2) سراپ کنگ۔ (3) بدیں عادت۔ (4) کانٹو۔

چَنگُل : (چَن۔گُل) (ن گ) رَستَرانی ناخُن داریں موڑ دانگ۔ پانچُل۔ (2) بالی مُرگانی ناخُن۔ (3) چوٹیں چیز۔ **چَنگُل جَنگ** : (چَن۔گُل۔جَ۔نَگ) (ک گ) چانکرّ پاچگ۔ شُورّگ۔ (2) رَستر ءِ پنجہہ جَنگ۔

چنگوٹ : (چن۔گوٹ) بچار : سنگوٹ۔

چُنگی : (چُن۔گی) (ن گ) سُنک۔ ملام۔ باردانہ۔

چِنوک : (چِ۔نو۔ک) (س گ) چِنگ ءِ کارءَ کنوک۔ ہما کہ چِنت۔ (2) (ن گ) کرمُکے کہ گُداں ٹُنگ کنت۔

چِنوکی : (چِ۔نو۔کی) بچار : چِنٹلگی۔

چِنَہ : (چِ۔نَہ) (س گ) چیزے ءِ قیمت ءِ کم کنگ ءِ زورپر دیگ یا گوٗشگ۔ (2) (ن گ) دانے کہ ورنت ئے۔ چِنا۔

چِنّہ : (چن۔نَہ) (ن گ) نیمون۔ حِیلہ۔ مکر۔ فریب۔ (2) داوا۔ فساد۔ اَٹر۔ جنجال۔

چُنّی : (چُن۔نی) (ن گ) سَریگ ءُ گُد ءِ قِسمے۔ جنینی سَریگ کہ آئی ءِ اِسپیتیں پُل پر۔ پُلیّ ئیں سَریگ۔ چُنّیگ۔ (2) جنینی چادر یا گُشان۔ (3) سُہریں رنگ ءِ چادر۔ سُہریں گُشان۔

چُنّیگ : (چُن۔نی گ) بچار : چُنّی۔

چُو : (چُو) (ن گ) کسان۔ گوٗنڈ۔ ہیرت۔

چُوٗ : (چ۔وٗ) (ن گ) کونٹ۔ کمبل۔ (2) چیر گیج۔ چترّ۔

چو : (چ۔و) (ج گ) چوش۔ اے ڈوٗل۔ اے رنگ۔ اے پیم۔ اے وڑ۔ (2) آنگو آ نیمگ ءَ۔ اے یا آپلّو ءَ۔ **چوباگ ءِ پشّگ** : گل ءُ شاداں بُوَنگ۔ وَشّی دَرشان کنگ۔

چُوٗ : (چَ۔وٗ) (ن گ) کُچکّ ءِ وَتی نیمگ ءِ توار جنگ ءِ آواز۔

چوآ : (چو۔آ) (س گ) مڑوک۔ اَڑام۔

چوب :(چو۔ب) (ن گ) دڑ چکے کہ شاح ئے بارگ ءُ دڑاج بنت۔ (2) دڑ چک ءِ سَرشاح۔ (3) لٹّ۔ بارگیں دار۔ (4) چُمب۔سُنٹ۔ **چوبگ** :(چو۔بَگ) (ن گ) ہما دار کہ چِرائی ءَ کمان جوڑکن انت۔(2) پہ کمان ءَ شَرّ کُتگیں دار۔

چوپ :(چو۔پ) (ف گ) چوپگ ءِ فرماں گال: بِہ چوپ۔ (2) جَنگ۔ **چوپگ**:(چو۔ پگ) (ک گ) کُٹگ۔ جَنگ۔ ٹَپّگ۔ (2) یکّ چِیزے ءَ گوں دِگہ گرانیں چیزے ءَ انچوش جَنگ کہ لھم یا ھُورت بہ بیت۔ رِیپگ۔لَٹّ ءُ شاپ۔لَٹّ دیگ۔جاھوڑَگ۔ **چوپگی** : (چو۔پَ۔گی) (ن گ) چوپگ ءِ آوَکی بِزاں ہما کہ چوپگ لوٹیت۔

چوپاڑ : (چو۔پاڑ) (ن گ) گَپّل۔پٹّنیں دار۔

چوپڑ : (چو۔ پڑ) (ن گ) کُچکی لیبے۔ (2) باز چرپ۔

چوپڑ کَنگ : (چو۔پَڑ۔کَ۔نَگ) (ک گ) چرپ کَنگ۔

چوپڑے :(چو۔پَ۔ڑے) (س گ) باز۔ بڈّے۔ بےحساب۔

چُوپو :(چُو۔پو) (ن گ) ہما زنڈین ءُ پٹّنیں دار کہ پہ دان ءُ گلّہ ءِ ہوشگ ءِ کُٹگ ءُ صاف کَنگ ءَ جوڑ ئے کَننت۔ چُوپاڑ۔

چوپوک :(چو۔پوک) (ن گ) ہما کہ چوپگ ءِ کارءَ کَنت۔(2) (ن گ) ہما کہ چوپگ ءِ کارءَ کارمرز بیت۔ سَرچوپ۔ کُٹّوک۔

چوپوکین:(چو۔پو۔کے۔ن) (س گ) چُپتگیں۔ (2) ہما کہ چوپگ ءِ کارءَ کَنت۔

چُوت :(چُو۔ت) (س گ) گنوک۔گھیڑ۔ناسَرپد۔(2) جنین ءِ چیریں اندام۔کُس۔

چوتار :(چو۔تار) (س گ) بازرنگیں۔رنگ رنگیں۔(2) ہمُک رنگ۔ ہفت رنگ۔ دِڑینّ رنگ ۔(3) شرّ ۔ جوان۔ (4) (ن گ) بانورءِ سمبھینگ ءِ دُڑاہیں اَلّمی ئیں شے ءُ پوشاک۔ (5) پلیتگی ٹُپنگ ءِ تیرکَنگ ءِ دُڑاہیں چیز۔ **چوتاریں گُد** :(چو۔تا۔ریں۔گُد) (س گ) رنگی ئیں گُد۔شَرّیں گُد۔(2) چاریں کُنڈاں نقش چِتگیں سَریگ۔

چَوتال :(چَو۔تال) (ن گ) ماذن ءِ چار دَست ءِ جُزّگ۔ چارنالیں دَوَر۔ اِنزار بندگ۔ چارنالگ۔

چوتڑا :(چو۔ت۔ڑا) (ن گ) لوگ ءِ تہہ ءِ ٹھینتگیں بُرزیں ہند کہ سَرءَ ئے نِندنت۔(2) لوگ ءِ پیش گاہ ءَ جوڑینتگیں بُرزیں جاہ۔(3) دَست ءِ پُرّ۔

چوتو : (چو۔تو) (ن گ) چادر۔ چِرّک۔ گوُنڈ ءُ کسانیں لانکی۔ چُتّ۔چڈّی۔

چَوٹّ :(چَ۔وَٹ۔ٹ) (ن گ) چَہ پوست ءَ جوڑ کُرتگیں پادی۔ چَبّو۔پادگزار۔پازوار۔چَپّل۔کَوش۔ **چَوٹّ ءِ کارچُک** :(ن گ) چَوٹّ ءِ سَرتل ءِ بُن ءُ کش ءِ پٹّنیں پوست ءِ گیشیں ٹُکّرے کہ پہ مُہری ءُ بڑاہ ءَ جَنَنت ئے۔ **چَوٹّی**:(چَ۔وَٹ۔ٹی) (ن گ) شوانگ ءَ سال ءِ سَرءَ یکّ خُورد گے میش بِزاں پس یا بُز ءِ عوض ءَ کُمکّے زرّ پہ چَوٹّی ءِ نام ءَ دیگ۔

چوٹ:(چو۔ٹ) (ن گ) (س گ) وہل۔ اَندیم۔ ناراست۔ مان تَرّ۔مُنڈ۔کُبّ۔رَد۔کُبّگ۔کَجّ۔کومپ۔گوُمب۔لُچّ۔مچِنگل۔ نابرابر۔ چپّ۔ بُجرّ۔ پرّ۔ تاب۔ تاب دار۔ چِنگ۔ (2) کلپ۔ ٹگ۔(3) ہما دار کہ پہ بری ئیں دڑچک ءِ چَنڈگ ءَ ءُ دار پڑ وشگ ءَ کارمرز بیت۔ **چوٹ بروت**:(چوٹ۔بَ۔روت) (س گ) مَرَن بروت۔(2) دلیر۔مَرَن جگر۔ **چوٹ تَرَّگ** :(چو۔ٹ۔تَر۔رَگ) (ک گ) گوُمب بُوئگ ۔ وہل بُوئگ ۔ ناراست بُوئگ ۔**چوٹ ءُ چپّ** : (ن گ) ناراست۔ گوُمب۔ وہل۔ نابرابر۔**چوٹ ءُ چپوٹ** :(ن گ) ہما کہ تچک نہ اِنت۔سکّ چوٹ۔ بُرّو۔ **چوٹ چَمّ** : (چوٹ۔چَم۔م) (س گ) کانٹ۔کانٹو۔کانٹر۔کَلّ چَمّ۔

چوٹ سَر:(چوٹ۔سَر) (س گ) پَہر بند۔ پَہر بندیں جنگ باز۔ (2) ہما کہ سَرءَ ئے چوٹ اِنت۔سَرتاب۔ **چوٹو**:(چو۔ٹو) (س گ) ہما چیز کہ چوٹ اِنت۔ وہل۔ تاب۔ ناراست۔(2) بدزیب۔چبا۔

چوٹوئیں :(چو۔ٹو۔ئیں) (س گ) ہما کہ چوٹ اِنت۔ وہلیں۔ چوٹیں۔ ناراستیں۔نابرابریں۔ **چوٹی** :(چو۔ٹی) (ن گ) چوٹ بُوئگ ءِ کساس یا پیم۔وہلی۔ناراستی۔ **چوٹین** :(چو۔ٹیں) (س گ)

ہَما کہ چوٹ اِنت ۔ ہَما کہ راست نہ اِنت ۔ (2) ہَما کہ دائم دُرُوگ ءُ دَرَاش ءِ ٹگّی ءِ ہُنر کنت ۔ ناراست ۔ ٹگّ ۔

چوٹالی :(چو ۔ ٹا ۔ لی) (ن گ) یکّ مُرگے ۔ چھینڈور ۔ ٹُلّی ۔ چَڈول ۔ چگول ۔ چغونک ۔

چوٹِک :(چو ۔ ٹِک) (س گ) (ن گ) ہَما کہ سَرءَ چوٹ اِنت ۔ کُنَر ءِ کُنٹگ داریں شاخ ۔ مَرَن ءِ چِنگیں کُنٹگ ۔ کُنَری ۔

چوٹَل :(چو ۔ ٹَل) (ن گ) آمڑ ۔ (2) دوچے ۔ (3) چوٹیل ۔

چوٹو :(چو ۔ ٹو) (ن گ) چوٹھہ ۔ مرد ءِ ہَما مید کہ دَڑاجی ءِ گردِن ءِ چِنگ بنت ۔ (2) دَڑاجیں مِید ۔ گُلگیں مِید ۔ (3) چِنگیں بَروت ۔

چوٹو ال گارینگ :(چو ۔ ٹو ۔ اں ۔ گا ۔ رے ۔ نگ) سَرءِ زیان کنگ ۔ (2) تاواں بار بُونگ ۔ **چوٹو انی گارینگ** :(چو ۔ ٹوا ۔ نی ۔ گا ۔ رے ۔ نگ) سَر ءِ زیان کنگ ۔ کُشگ ۔ **چوٹَویں**:(چو ۔ ٹَ ۔ ویں) (س گ) سَرنتابیں ۔ بہادُریں ۔ نہ ترسیں ۔

چوٹہ :(چو ۔ ٹھہ) بچار : چوٹو ۔

چوٹیل :(چو ۔ ٹیل) (ن گ) جَنین ءِ سَرءِ ہَما مِیڈ کہ چہ سَرءِ ہُشانی دیم ءَ ءُ گوشانی دیم ءَ لونجان ءُ انارکانی سَرءَ چِنگ بنت ۔ چُونڑا ۔ (2) پَنگ ۔ زالبُول ءِ گوپتگیں مُود ۔ (3) گُلالِک ۔ (4) ہَما بندیک کہ گوں مُوداں ہَوار گوپک بنت ۔ (5) بہروٹی ۔

چُوج :(چُو ۔ ج) (ن گ) مُزواک ءِ دَڑچک ۔

چُوچ :(چُو ۔ چ) (ن گ) دَست ءِ کَستریں موردانگ ۔ کوک ۔ چیچکول ۔ (2) اِسپیت ۔ (3) ہَما اِسپیت پس کہ چٹ اِسپیت بہ بیت ءُ دِگہ ہچّ ٹِکّ ءُ لپّ ءَ مان مہ بیت ۔ (4) ہر کِشار ءِ ہَما بر ءُ دانگ کہ رَسگ ءِ پیش خُشک تریت ءُ رُدوم نہ زُوریت ۔ **چُوچُک** :(چُو ۔ چُک) (ن گ) ہچگیں ٹالک ۔ چُونک ۔ (2) نوکی چہ پُلّ ءَ گیش اِتگیں کوسَگ ۔

چؤچ:(چؤ ۔ چ) عادت ۔ ہیل ۔ وڑ ۔ پیم ۔ خُو ۔ **چوچہہ** :(چو ۔ چہہ) (س گ) بدہیل ۔ بےتواہ ۔ (2) بےگوشتیں ۔ لاغر ۔

چوچَر :(چو ۔ چَر) (س گ) (ن گ) یلہ گرد ۔ کِس گول ۔ چاچول ۔ (2) بکشوشگ ۔ (3) سُوسک ۔

چُوچَگ:(چُو ۔ چَگ) (ن گ) چُکّ ۔ چُوریگ ۔ گوگا ۔ کسان ۔ گونڈو ۔ **چُوچَگ ءُ پاچَگ** :(ن گ) چُوکڑا ۔ گونڈیں زہگ ۔

چُوچَمّ :(چُو ۔ چَم ۔ م) (س گ) ہیرت چَمّ ۔ ہَما کہ چَمّ ءِ کسان انت ۔

چُوچو :(چُو ۔ چو) (س گ) (ن گ) سَکّیں اِسپیتیں ۔ اِسپیت ۔

چُوچی :(چُو ۔ چی) (ن گ) کسانیں نگن ۔ کول ۔ (2) کسانیں لنگک ۔ دَست ءِ پنچیں لنگکانی تہہ ءِ کستریں لنگک ۔ چُوچ ۔ چیچکول ۔ کسانیں ۔ کستریں ۔ گُڈسَری ۔ چُونکی ۔ چُنکی ۔

چُورّ:(چُور ۔ ر) (س گ) لُٹّگ ۔ پُلگ ۔ (2) (ن گ) مجول ءِ گوازی ءِ دَرگت ءَ اگاں چہ گوازی ءِ دَری مَرد ءَ مے چُورّ بہ گُشیت ءِ مجولاں بہ بارت تہ چہ آئی ءِ مجولاں وانتِرّ کنگ ءِ لوٹ نہ بیت ۔

چُورا :(چُو ۔ را) (د) (س گ) بورینتگیں ۔ کُٹّو ۔ ہُورتِک ۔

چورانٹ :(چو ۔ ران ۔ ٹ) (ن گ) مَردُم ءِ چُگ ءِ رَگ ۔ گردِن ءِ رَگ ۔

چُورت:(چُور ۔ ت) (ن گ) نُنّگ ءِ گوات ءِ گجّ ہَواریں گیتّ ۔ پیچپشی گیتّ ۔ (2) مُرگانی گُو ۔ (3) کَسی مُرگانی ریکّ جنگ ءِ ناجوڑی ۔

چُورت جنگ :(چُور ۔ ت ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) پیچپش ءِ سَبب ءَ نُنّگ ءِ کم کم ءَ لاپ ءِ رَوگ ۔ **چُورتو** :(چُوڑ ۔ تو) (س گ) بگا ۔ تُرسوک ۔ ریتّہ چرز ۔ لگور ۔ (2) چُورت جنوک ۔ ریک جنوک ۔

چُورجھٹ :(چُور ۔ جَٹ) (س گ) ہَما کہ آئی ءِ جِند ءَ ہچّی مہ بیت ءُ آدِگرانی مال ءِ نگاہ داریا پانگپا بہ بیت ۔

چُورجھٹوخ:(چُور ۔ جَ ۔ ٹوخ) (ن گ) دِگرانی مال ءِ بروک ۔ (2) بےکار ۔ (3) بدل ہیل ۔ بدعادت ۔

چُورچُور :(چُور ۔ چُور) (ن گ) کَسی مُرگانی گوانک جنگ ءِ توار ۔

چُورُک :(چُو ۔ رُک) (ن گ) چِیپّک ۔ کُکڑ ءِ کسانیں چُکّ یا چُورُو ۔ چِیپل ۔ (2) دہل ءِ مَزَنیں بزیں ہوشگاں اَبید دِگہ کسانیں ہوشگ ۔ (3) کسان دانگیں گلّہے کہ نان ءَ سُہر اِنت ۔

چورؤ :(چو ۔ رؤ) (ن گ) ہَما چُکّ کہ آئی ءِ مات ءُ پِت مُرتگ اَنت یا چہ ایشان یکّے مُرتگ ۔ بےپِت ۔ بےمات ۔ چوری ۔ (2) لاوارِث ۔

بے آسَر۔ یتیم۔ چورہ۔ بے وارِث۔(3) کَسانیں بچّک۔ چوریک۔ بَچّ۔ زَہگ۔(4) وَرناہ۔ نوک وَرناہیں مرد۔(5) گوَنڈیں تا پگ۔

چُوری :(چُو۔ری) (ن گ) لاوارِث۔ یتیم۔ چورؤ۔ چوریک۔ بے پت یا بے مات۔(2) بچکّ۔ کَسانیں بچکّ۔ بَچّ۔ زَہگ۔(3) مُرگ ءِ کَسانیں چُکّ۔ چِیپّک۔ چُونکی۔ چُنکی۔ **چورہی** :(چو۔رَ۔ہی) یتیمی۔ بے پِت ءُ ماتی۔

چُورِیگ :(چُو۔ری۔گ) (ن گ) گوَنڈیں چُکّ۔ کوگا۔ چُوری۔ چورؤ۔ چورہ۔ **چُوریگی** :(چُو۔ری۔گی)(ن گ) چُکّی۔ کوگائی۔ بچکّی۔(2) ناسر پدیں۔ ناپوہی۔

چورہ :(چو۔رَہ) بِچار : چورَؤ۔

چُوڑ :(چُو۔ڑ)(ن گ) دار ءِ تراشتگیں سَر کہ ٹُنگے ءِ مان کنگ بیت۔ ڈِیل۔(2) کڑی ءِ نیام دار ءِ بستگیں ساد کہ دومی سَرے ءِ گوں زمین ءِ جتگیں میہہ ءِ بندگ بیت۔ کڑی ءِ سوگہہ کنوکیں ساد یا ریز۔(3) گدان یا تمبو ءِ ساد۔(4) ولّ ءِ ہما بارگیں روت کہ وَت ءَ دِگہ بُوچ، دار یا ڈنگر اِ اں پتائیت۔ بڑک۔ پیچو۔ سِیہک۔(5) گدان ءِ چاریں پلّوانی ساد۔(6) پاگ ءِ بُلّ۔ پرّگ۔ تُرّگ۔(7) دَڑچک ءِ ہچکیں شاخُرّ۔ **چُوڑ جنگ** :(چُوڑ۔جَ۔نگ)(ک گ) دَڑچک یا کِشار ءِ نوکی شاخُرّ کشگ۔ چُوڑ چِنڈگ۔ مرَن بُوتگ۔ **چُوڑ چِنڈگ** :(چُوڑ۔چِن۔ڈَگ)(ک گ) چُوڑ جنگ۔ وَدّگ۔ مرَن بُوتگ۔ رُدوم زُورگ۔

چَوڑ :(چَ۔وَڑ)(ن گ) دوچے۔(2) مچّیں دَڑچک۔ لپّ۔

چوڑا :(چُو۔ڑا) (د) سزا۔ عذاب۔

چُوڑو :(چُو۔ڑو)(ن گ) دَروگرتگیں فصل ءِ مَنتگیں ہوشگاں چُن کنگ ءُ چِنگ۔ بُن جوہانی۔(2) گوں دَست ءِ چار لنگکاں چِیزے زُورگ ءِ چُکّ ءُ کساس۔

چُوڑی :(چُو۔ڑی) باہی۔ مَنگلی۔ وَنگ۔ دَست ءِ کنگ ءِ جَنینی سَہتے۔ دَستانی ماں کنگ ءِ کانچ۔(3) گدان ءُ مُہکم بندگ ءِ چِٹّ۔(3) لنگار ءِ مُشت ءِ دار۔ لنگار ءِ مُشت۔(4) چاڑدہی ماہ۔ ماہ ءِ چاڑدہ۔(5) پوست۔ پچک۔ **چُوڑینک** :(چُو۔ڑی ن۔ک)(ن گ) دَڑچک ءِ بُنڈ ءِ تَلَف۔ دار ءِ سَر بری پوست۔ کُچّل۔ کوچینک۔ پچّ۔ تَلَف۔(2) گِدان ءِ مُہکَم بندگ ءِ ساد۔

چُوڑیک :(چُو۔ڑی۔ک)(ن گ) داز ءِ پیشّ ءِ بُن۔

چوڑیل :(چو۔ڑِے۔ل)(س گ) ہما مَردُم کہ یلہ جان ءُ شُلامبگ بہ بیت۔ بے ہِمَّت۔ بے توکل۔

چُوز :(چُو۔ز) (ن گ) مُرگ ءِ کَسانیں چُک یا چُورو۔ چُنکی۔

چُوزَؤ :(چُو۔زَؤ) (ن گ) ہما کہ بالغ نہ اِنت۔ ہما کہ نازُرک اِنت۔

چُوژگ :(چُوژ۔ژَگ) (ک گ) چاڑ۔ چڑّ۔ چِڑّگ۔

چُوسّ :(چوس۔س)(ف گ) چُوسگ ءِ فرماں گال: بہ چُوس۔

چُوسّگ :(چُوس۔سَگ) (ک گ) چُونسگ۔ لیمبو، اَمب یا نیبگے ءِ مچّگ کہ آئی ءِ آپ دَپ ءِ بیایینت۔(2) آپ یا آپینکیں چِیزے ءِ کَم کَم ءِ چہ تہہ ءِ دَرکشّگ ءُ وَرگ۔ چُوشگ۔ چُنسگ۔ **چُوسّگی** :(چُوس۔سَ۔گی)(ن گ) چُوسّگ ءِ آوَکی بِزاں ہما کہ چُوسّگ لوٹیت۔

چوسو :(چو۔سو)(س گ) دُرُوگیں دِل بڈّی۔(2) دُرُوگ ءُ دَزاش۔ ناراستیں حبر۔(3) پلینڈی۔ ہُنر ءُ ہیلہ۔ **چوسودیگ** :(چو۔سو۔دی۔یگ)(ک گ) دُرُوگیں تسلّا دیگ۔ دُرُوگیں دِل بڈّی۔

چُوسّیتگ :(چُوس۔سِ۔تگ)(س گ) چوسّگ ءِ گوَستگال بِزاں چُوسّگ بُوتگ۔ **چُوسّیتگیں** :(چُوس۔سِ۔تَ۔گیں)(س گ) چُوسّگ ءِ دیریں گوَستگال بِزاں دیرانت کہ چُوسّگ بُوتگ۔

چوش :(چو۔ش)(ج گ) چُش۔ اے ڈَوَل۔ اے پیم۔ اے وڑ۔ اَنچوش۔ اَنچا۔ اَنچو۔ چو۔ **چوش ءِ پلاں کنگ** : خَراب کنگ۔ گوں کَسے ءِ بدفعلی کنگ۔(2) زاہ ءُ زکتّ کنگ۔ بد ءُ بُلّ کنگ۔ **چوش ءِ فلاں** : (ن گ) زاہ ءُ بد۔ **چوشیں** :(چو۔شیں)(س گ۔ج گ) اے وڑیں۔ اے پیمیں۔ انچیں۔ اے رنگیں۔ چُشیں۔

چُوشانک :(چُو۔شاں۔ک)(ن گ) کَسانیں اِستاں۔ کاشک۔ خاشک۔ اِستانُک۔ کُمچہ۔

چُوشک :(چُوش۔ک) (ن گ) چاءِ دان یا بدنیءِ شوتکیں بہر کہ آئیءِ وسیلہءِ آپ یا آپینکیں چیز ریچگ بیت۔ ریچ۔ کیرینگ۔ (2) آپی مُرگے۔

چوشِکہ :(چو۔شِ۔کہ) بچار : چونائیگا۔

چوشہ : (چو۔شہ) (س گ) چشگ۔ لذّت۔ تام۔

چَوک :(چو۔ک) (ن گ) دستءِ دِل۔ (2) کوہءِ ٹُلّ۔ چیزےءِ لمب یا کنار۔ (3) ہشتیءِ لیب۔ (4) جُرم۔ ردی۔ (5) پانگپا۔ (6) (د) چارراہ۔ پتراک۔ چارکِشک۔ **چوک جنگ** :(چو۔ک۔جَ۔نگ) (ک گ) ہشتیءِ لئیب کنگ۔ چوکی۔ **چَوک کنگ** :(ک گ) مِڑگءِ جاک کنگ۔ (2) آسءِ زیرگ۔ آسءِ گرگ۔

چُوکّ :(چُوک۔ک) (ن گ) دڑچکءِ نوکیں شاخ۔ دڑچکءِ نوکیں ناڑ جنگ۔ ٹاری۔ (2) بُن نہال۔ بُن چُوڑ۔ (3) جَمَل۔ چُونک۔ دہلءِ بُنی ہوشءِ اَبید دِگہ ہوش کشگ۔

چَوکّ :(چَ۔وک۔ک) (ن گ) مادگیں حر۔ قحبگءِ یلہ چریں زال۔ (2) زِرنگ۔ پڑور۔ ڈڈّ۔ تیز۔ (3) بازمرُدمانی ہواریں کُوکارءِ مِڑ۔ جاکءِ صلوات۔ دڑیسو۔ (4) (س گ) یلہیں۔ بے دیمیں۔ ہما کہ گرءِ دارئے نیست۔ بے کارءِ تڑوک۔ اَلگردو۔ (5) ہما مال کہ بے شوانگ اِنتءِ میتگءِ یلہ اِنت۔ (6) چالاک۔ ہُڈّار۔ (7) نوک ورناہ۔ تمرد۔ **چَوکّءِ چَوکّ** :(س گ) زِرنگیں۔ پڑوریں۔ زنڈیں۔ ڈڈّیں۔ تیزیں۔ چالاکیں۔

چوکاٹ :(چو۔کاٹ) (ن گ) دروازگءِ ہما بہر کہ گوں دیوالءِ ہوار گیجگ بیت۔ مہاڑی۔ مہاڑیءِ چاریں دار۔ چارسُو۔

چوکارغ :(چو۔کا۔رغ) (ک گ) توار کنگ۔ گوانک جنگ۔ (2) بیگءِ را گوانک جنگ۔ چوچو کنگ۔

چُوکر :(چُو۔کر) (ن گ) گستریں حزمت کار۔ ہما کہ مستریں نوکرءِ دزکمکّ اِنت۔

چُوکڑ :(چُو۔کڑ) (ن گ) اولاد۔ زہگءِ نواسگ۔ (2) مُرگءِ چُنکی۔ **چُوکڑا** :(چُو۔کَ۔ڑا) (ن گ) گونڈیں چُکّ۔ (2) (س گ) گونڈیں زہگانی مُچّی۔

چُوگگ:(چُو۔گگ) (ن گ) شِنِکّ، گورگ یا گوسکءِ مچگءِ درگتءِ ماتءِ گودانءِ پہ بُوزءِ جنگ۔ گون جنگ۔

چَوگو:(چَو۔گو) (ن گ) ہما گسانیں گسءِ لوگ کہ چار کُنڈی بہ بیتءِ ہر چاریں نیمگ برابر بہ بنت۔ چار کُنڈ۔ (2) گسانیں بان۔ (3) پڑشتگیں گسانیں بان۔

چوکی:(چو۔کی) (د) (ن گ) پانگپا۔ ہزمت کار۔ نوکر۔ (2) ہما جاگہ کہ پانگپائیءِ ہاترءِ کارمرز بیت۔ (3) ہشتیءِ لیب۔ چَوک جنگ۔ **چوکی جنگ** :(چو۔کی۔جَ۔نگ) (ک گ) نگرانی کنگ۔ پانگپائی۔ پاس جنگ۔ پاسداری کنگ۔

چوکیدار :(چو۔کی۔دار) (د) (ن گ) پاس دار۔ پاسپان۔ پیرہ دار۔ پیرہ دیوک۔ ٹوہو۔ ہزمت کار۔ نوکر۔ **چوکیداری** :(چو۔کی۔دا۔ری) (د) (ن گ) پاسپانی۔ پاس داری۔ ہزمت کاری۔ نوکری۔

چوگان :(چو۔گان) (ن گ) مسلمانانی ذِگری فرقہءِ ذِکر۔ کِشتی۔ (2) گوں وشّ گٹّیءِ الہانءِ پہ حُداءِ توسیپءِ صفتءِ صوت جنگءِ پرترّگ۔ (3) وشّی۔ شادہی۔

چَوُل :(چو۔ل) (س گ) چالاکءِ شیواریں مرُدم۔ (2) ناراست۔ (3) جہہ جنگ۔ دِڑکّ۔ (4) (ن گ) گورم۔ آپءِ برزءِ جہل بُونگ۔ کور یا اوشتاتگیں آپءِ یا دریاءِ آپءِ چست بُونگءِ کناراں لگّگ۔ (5) تُنّ۔ ہوشام۔ جول۔ جولا۔ تُژن۔ آف ڈھاک۔ (6) ویران۔ ہموءِ کہ آپ مہ بیت۔ بے آپیں جاگہ۔ (7) چِیک۔ (8) چِلّ۔ نپس۔ کیر۔ لنڈ۔ **چَوُل بند**:(چَوُل۔بَن۔د) (ن گ) ہما کوہ یا وَت جوڑ کُرتگیں بند کہ چَوُلاں ماں بندرءِ پترگءِ نئیلنت۔ **چَوُل پڑوش** :(چَوُل۔پُڑ۔وش) (ن گ) ہما بندری یا وَت جوڑ کُرتگیں بند کہ دریاءِ چَوُلان پڑ وشیت۔ **چَوُل پڑوشیں** :(چَوُ۔ل۔پُڑ۔وشیں) (س گ) ہما کہ دریاءِ چولاں دارِیت یا پڑ وشیت۔ **چَوُلی**:(چَوُ۔لی) (ن گ) ہما ڈگار کہ آئی تہہءِ چَوُل بزاں کنڈ اَست۔

چَوَل :(چَ۔وَل)(ن گ) ہمے چار کُنڈی ئیں کنڈ کہ پہ گلّہ ءِ دان ءِ مان کنگ ءِ ہاترءِ جوڑ ئے کننت۔کُرم۔(2) قبرءِ کنڈ۔کنڈ۔

چولا :(چو۔لا)(ن گ) پُشک۔جامگ۔

چولک :(چو۔لک)(ن گ) پُشک۔جامگ۔گُد۔(2) کوہنیں پُشک۔(3) زالبولی سہتے۔

چوں :(چو۔ں)(ج گ) چتور۔چہ پیم۔چہ وڑ۔چہ رَنگ۔چہ ڈَوَل۔(2) باوَرنہ بُوَگ ءِ گُمان ءِ ہم کارمرز بیت۔چہ۔چے۔چےتور۔

چوناہا :(چو۔نا۔ہا) بچار : چوناہیگا۔

چونائی :(چو۔نا۔ئی) بچار : چوناہیگا۔

چوناہیگا :(چو۔نا۔ہی۔گا)(گ ر) بُندرءِ۔اَصل ءَ۔پرے مَعناہا کارمرز بیت چو کہ: ''اے ہم راست اِنت کہ''۔باوَرکن۔(2) چوناہا۔چونائی۔چوشیکہ۔

چونائیں :(چو۔نا۔ئیں)(س گ) اَنچائیں۔رِدی۔رَواجی۔(2) بےقیمتیں۔بےاَرزِشیں۔

چُوں چُوں :(چُوں۔چُوں)(ن گ۔گ۔گ) بالی مُرگانی یا جنگل ءُ ہمے وڑیں مُرگانی توار۔

چونڈ :(چون۔ڈ)(ن گ) بہارءِ نوک رُستگیں کاہ ءُ بُوچ کہ مال ءُ ساہ دارانی دَپ ءِ بیایننت۔

چُونڈِک :(چُون۔ڈِک) بچار : چینڈُک۔

چُونڑا :(چُوں۔ڑا) بچار : چوٹیل۔

چُونڈی :(چُوں۔ڈی)(ن گ) چینڈُک۔چُونڈِک۔ریسخُو۔

چُونسگ :(چون۔سَگ) بچار : چُوسگ۔

چُونک :(چُون۔ک)(ن گ) کسانیں شاح۔دَرچک ءِ نوک دَراہتکگیں کساں کسانیں شاحُک چُوچک۔چُوک۔**چُونک گُڑوہ** :(چُن۔ک۔گُڑ۔و۔ہ)(ن گ) سُرورءِ کسانیں گُڑوہگ۔

چونک :(چون۔ک)(ن گ) عاروس ءِ پیسرعاروس ءِ وشّی ءِ صوت ءُ چاپ ءِ دیوان۔چونکی۔

چونکی :(چون۔کی) بچار : چونک۔

چُونکی :(چُون۔کی) بچار : چُنکی۔

چونگ :(چون۔گ)(ن گ) سَرءِ مُزگ۔چُگ۔(2) لونڈ۔(3) رَہت ءِ پدی کتب ءِ جاہ ءَ پشم ءِ گو پتگیں لوتے کہ چہ پگ ءَ پُرّ بیت ءُ پدی کتب ءِ جاہ ءَ سکّ بیت۔(4) کوہ ءِ شکّ۔

چونگوٹ :(چوں۔گُو۔ٹ)(س گ) ہما کہ یکّ سَرےءَ چوٹ اِنت یا چوٹ کنگ بُوتگ۔

چونہہ :(چو۔نہہ)(ن گ) زَحم ءِ چُمب۔زحم ءِ سَر۔

چُونی :(چو۔نی)(ن گ) زبانُک۔ہما آسن یا دار کہ لنگارءَ لگّ اِتگ ءُ آئی ءَ را مُہکم کنت۔لنگارءَ لگّ اِتگیں آسن۔

چونیں :(چو۔نیں)(ج گ) چتوریں۔چہ وڑیں۔چہ ڈَولیں۔(2) چہ کسیں۔

چوئی :(چو۔ئی)(س گ) کلاگی۔(2)(ن گ) لیبےءِ نام اِنت۔

چوہ :(چو۔ہ)(س گ) دَم کنگ۔(2)(ن گ) کوہی چمّگ۔

چوہاڑ :(چو۔ہاڑ)(ن گ) جار۔کُوکار۔

چوہَڑ :(چو۔ہَڑ)(ن گ) دَرچک ءِ ٹال۔دَرچک ءِ کسانیں شاح۔

چُوہَڑا :(چُو۔ہَ۔ڑا) بچار : چُوہڑو۔

چُوہَڑو :(چُو۔ہَڑ۔و)(س گ) مُرداریں شےءَ دَست جنوک۔مُردارخور۔مُرداروار۔جون وار۔

چوہَل :(چو۔ہَل)(ن گ) دَلوت ءِ زنگی دَرد۔

چوہو :(چو۔ہو)(ن گ) وشّیں بوہ۔(2) اَنچوش نِندگ کہ سَر یا دیم زَمین ءَ بہ ڈُکیت۔

چُوہی :(چُو۔ہی)(ن گ) گُڑنگ۔لنگڑ۔لاپک۔ہما کہ چُہہ ءَ لگّ اِتگ۔ہما کہ سکّ شُدیگ ءُ بےگچّ ءَ حرصی ءُ جوپہی اِنت۔دِل شُدِ یگ۔چُہی۔ہڑی۔**چُوہی ئین** :(چو۔ہی۔ئین)(س گ) ہما مَردُم کہ چُوہی بزاں حرصی ءُ جوپہی اِنت۔

چَہ :(چَہ) اَز۔اَچ۔چَہتو۔چہ آئی ءَ۔شہ۔ژا۔اَش۔اَژ۔(2) حرفانی سَرءِ کیت تو آہانی مَعناہاں اے وڑ ءَ بدلینیت، چو کہ چہ شُما، چہ مَردُماں، چہ زَہگاں۔

چہ :(چہ) (ج گ) چتور۔ چون۔ چونیں۔ ہَما نگی ءِ پڈّر کنگ ءِ کارمرز بیت۔(2)(گ گ) اُشترءِ پدی کنگ ءِ توار۔

چُہہ :(چُ ۔ہ) (ن گ) گُڑن۔سکّیں گُڑن۔لنگڑی۔شُد۔(2) ہڑ کہہ۔**چُہہ گوں کپگ** :(چُہہ۔گوں۔کَ۔پگ) چہ حرص ءِ چُہہ للّگ۔سکّیں تڑندیں گُڑن ءِ گرَگ۔**چُہہ ءِ پڑ شگ** : لنگڑ لاپی ءِ ختم بُوئگ۔سیر لاپ بُوئگ۔**چُہی**:(چُ۔ ہی) (ن گ) سکّ گُڑنگ۔ بیماری ءِ رَندءِ گُڑن۔(2) ہڑ کہہ کشّگ۔چُوہی۔

چھاپ:(چھا۔پ)(ن گ) چانپ۔نقش۔نشک۔(2) ہمُو دءِ کہ کتاب، اِحوال تاک یا دِگہ وانگی چیز جوڑ بیت۔(3) بَند۔لٹّ۔ بُوچ ءِ ڈ نگر۔چھڈّ۔(4) ہما بند کہ گوں ڈ نگر اں، داراں ءُ سنگاں جوڑ بیت۔

چھاپار:(چھا۔پا۔ر)(ن گ) کتاب یا وانگی چھاپ کنوکیں مشین یا مَردُم۔**چھاپ جاہ** :(چھا۔پ۔جاہ) (ن گ) چھاپ خانہ۔

چھاپ ءُ شِنگ :(ن گ) چھاپ کنگ ءُ شِنگ کنگ ءِ کار۔

چھاپگ:(چھا۔پگ)(د) (ک گ) کتاب یا دِگہ وانگی چیز ءِ چھاپ کنگ۔(2) دڑپش۔دڑپشگ۔تڑ پگ۔**چھاپیتگیں** :(چھا۔پ۔تَ۔گیں) ہما کہ چھاپ بیتگ۔**چھاپہ** :(چھا۔پہ)(د) (ن گ) چامپ۔چھاپ۔نقش۔عکس۔دُزوشم۔(2) چھاپار۔چھاپ ءُ شِنگ کنگ ءِ جاگہہ یا مشین۔

چھاٹ :(چھا۔ٹ)(س گ) تالان۔شانک۔شِنگ۔(2) (ن گ) بازیں سہت ءُ زیورانی ہار۔(3) دَزاجیں۔**چھاٹ دیگ** : (چاٹ۔دی۔یگ)(ک گ) تالان کنگ۔شانک دیگ۔شِنگ کنگ۔دنزگ۔ہِیر دیگ۔(2) بژانز دیگ۔

چھاٹو :(چا۔ٹو)(ن گ) گوات ہَواریں ہوَر۔

چہ اِداں :(چہ۔اِ۔داں)(ج گ) چہ اے نیمگ ءَ۔اے تک ءَ۔

چِہار :(چَ۔ہار) بچار :چار۔

چِہاڑا :(چہ۔ہا۔ڑا)(ن گ) ماں دَڑ چک ءُ دَڑ نگاں آسانی ءِ دَر کپوکیں مَردُم۔(2) زائیفگ ءِ مَیّت ءِ سرءَ پِردا تگیں سَری۔(3) دار ءِ کِشتگیں بے کاریں چوڈا۔

چھاگل :(چھا۔گل)(ن گ) بے کاریں ریز تگیں ریم۔(2) لاغریں گوشت۔

چھبّو :(چَب۔بو) بچار : چبّو۔

چھپّ :(چھپ۔پ)(ن گ) لونس۔زنڈیں لُنٹ۔

چھپّر :(چَپ۔پَر)(ن گ) چپّر۔(2) سواریں نپر۔(3) اَندر۔چیر۔

چُھت :(چُہ۔ت)(ن گ) بچار : چُتّ۔

چھتا :(چھ۔تا)(س گ) گنوک۔ہڑ کہہ۔(2) (ن گ) وَروکیں بینگ۔(3) بینگ مَگسک ءِ ننگ۔

چھترا :(چھہ۔تَ۔را) (ن گ) زَہریں وَلے۔

چھتّو :(چھت۔تو) (ن گ) دو دَنتانیں پس یا سیاہ پس۔(2) سال ءِ پس۔(3) پڑّوریں پس۔**چھتّوّیں** :(چھت۔تَ۔ویں) (س گ) پڑّوریں۔پڑّوریں دلوت۔(2) فرہیں ءُ نوک دنتانیں پَس۔

چھتری :(چھت۔ری)(ن گ) مہماناں نان دیگ ءِ یکّ خاصیں ءُ مڑاہ داریں بہیرے ءِ نام اِنت۔

چھتغ :(چہ۔تَغ) (ک گ) ڈُ ڈّگ۔اڑگ۔

چہ تو :(پ گ) چہ ترا۔اش تو۔

چھجّ :(چھج۔ج)(ن گ) دان مان کنگ ءُ چنڈگ ءِ یکّ پیلکے۔(2) چہ پیشّ ءَ اڈّ داتگیں دان صاف کنگ ءِ اَزباب۔تیچ۔

چھجُوری :(چھ۔جو۔ری)(ن گ) ماڑیانی نشتگیں۔(2) کار زانت۔بلدکار۔

چُہہ چُہہ :(چُہہ۔چُہہ)(ن گ) وشّیں یا نہ وشّیں حالے تالان بُوئگ ءُ ہمے حال ءِ سرءَ مہلوک ءِ ترّان ءُ حبر۔(2) ہَب ہَب۔سرّا برّائیں حبر ءُ حال۔**چُہہ چُہا رَگ** :(چُہہ۔چُ۔ہا۔رَگ)(ن گ) حبرءِ تالان بُوئگ۔حبرے ءِ آشکار بُوئگ۔

چِھڈ :(چِھ۔ڈ)(ن گ) ٹکّر۔کپّ۔چیزے ءِ ٹکّر ٹکّر بُوئگ۔(2) کسانیں وَت رودیں کاہے۔(3) ہما کاہ کہ آوانی سَر برمالاں وارتگ۔مُلگُزاری کاہ۔

چہر :(چِہہ ۔ر) (س گ) (ن گ) گردش ۔ چپّ ءُ چاگردءِ ترّگ ۔ چرّوک ۔ بال ۔ چرخ ۔(2) بالی مُرگانی بالی رم ۔ آسمان ءَ بال ءِ گردگ ۔(3) ترّ ۔ چکّر ۔ گردگ ۔ چرّ ۔(4) ہما شئے کہ چرّ وارت ۔ گرد گردءِ گردوک ۔(5) جٹ ۔ چار ۔(6) گل گل ۔ گول ۔ بیم ۔(7) (س گ) چالاک ءُ وشّ زُبان ۔(8) کارچ یا استرگ تیز کنگ ءِ کار بوج کہ پادگ یا دَست ءِ بہ بیت ۔ اِسترگ تیز کنوک ۔(9) لگوشک جوڑ کنوکیں چستوک ۔(10) آمَن ۔ سوہان ۔(11) گرَدینگ ۔ چاہر ۔(12) مورانی قطار ۔(13) بالی مُرگانی قطار ۔ جلّاب ۔ رَمّ ۔ تیند ۔صف ۔(14) رِدءِ آہگ ءُ رَوگ ۔(15) لڑ ۔ رِد ۔ قطار ۔(16) رنگ ۔ دُرَوشم ۔شِکل ۔ **چہرءُ بانزُل** : (ن گ) مُرگ ءِ بانزُل یا بال کنگ ءِ گُذر ۔(2) ہمّت ۔ طاقت ۔ **چہر داتگیں** :(چِہہ ۔ر ۔دا ۔تَ ۔گیں) (س گ) چہر دیگ ءِ دیریں گوستگال بزاں چہر دیگ بوتگ ۔ **چہر کنگ** :(چِہہ ۔ر ۔کَ ۔نَگ) (ک گ) گِردءِ گِرد چرّگ ۔ بال کنگ ۔ **چہر کنوک** :(چِہہ ۔ر ۔کَ ۔نوک) (ن گ) ترّوک ۔ چکرّوک ۔ ہر ہما چیز یا ساہ دارکہ چکر بیت ۔
چہرَگ:(چِہہ ۔رَگ) (ن گ) دُرَوشم ۔شُبینگ ۔(2)(س گ) ڈَوَل ۔ بیم ۔وڑ ۔(3) رنگ ۔شِکل ۔راز ۔چہرغ ۔ **چہر گرَگ** :(چِہہ ۔ر ۔گِ ۔رَگ) (ک گ) ترّگ ۔گردَگ ۔ اِشتاپی رَوگ ۔(2) جِہگ ۔ **چہرءُ گول** : (ن گ) سیل ءُ سواد ۔ جہاں گردی ۔ترّ ءُ گرد ۔
چہر شُناس :(چِہہ ۔ر ۔شُ ۔ناس) (س گ) زانتکار ۔مردم شُناس ۔
چہر دیگ :(چِہہ ۔ر ۔دی ۔یگ) (ک گ) اِسترگ، کارچ یا دِگہ اَنچیں چیزے ءِ گوں چہرءِ تیز کنگ ۔تیز کنگ ۔ **چہر دِیگی** :(چِہہ ۔ر ۔ دِ ۔یہ ۔گی) (ن گ) چہر دیگ ءِ آوَ کی بزاں چہر دیگ لوٹیت ۔(2) تیز کنگی ۔(3) ترّینگی ۔

چہر آپ : (چِہہ ۔ر ۔آپ) بچار : ترّاپ ۔
چہرا :(چِہہ ۔را) (س گ) (ن گ) وادوک ۔(2) تُرپُش ۔(3) پیچ ۔لاپ دور ۔پیچِش ۔مروڑ ۔پیش نند ۔ وش نند ۔
چہرَغ : (چِہہ ۔رَغ) (ن گ) بام ءِ آسگ ۔(2) چہرگ ۔

چھگّا : (چَگ ۔گا) (س گ) کمّیں چوٹ یا چَنگ ۔
چھلمو :(چِل ۔مو) (ن گ) گریں سُہر کُرتگیں آسن ۔داگو ۔
چھلینڈ :(چِہ ۔لے ن ۔ڈ) (س گ) گُدانی کوہن بُوتگ ۔گُدانی راڑگرَگ یا دِرَگ ۔
چھمَل :(چِہ ۔مَل) (س گ) مرَنیں دِرّ ۔ پچّ ءِ دِرَگ ۔ **چھملاں**
چِیل :(چِہہ ۔م ۔لاں ۔چی ل) (س گ) پچّ ءِ سرءِ تا پاداں دِرَگ ۔ پُچّ ءِ دَراج دَراج ءِ دِرَگ ۔(2) بے وڑیں دِرَگ کہ دو چگ مہ بیت ۔ دِرّ ءُ دام ۔(3) ٹگّر ٹگّر ۔ چُنڈ چُنڈ ۔
چھنّ : (چِھن ۔ن) (ن گ) کاپر ۔مئہہ ۔
چھو :(چِہ ۔ؤ) (ن گ) چیوا ۔ملنڈ ۔مُسکرا ۔
چِہ وَت :(چِہ ۔وَت) (پ گ) چِہ وَت ءَ ۔ چِہ وَتی نیمگ ءَ ۔ وَتی دیم ءَ ۔
چھینڈور :(چھے ۔ن ۔ڈور) (ن گ) مُرگے کہ سرءِ بُلّے پرِ انت ۔ چغونک ۔ چڈول ۔ چگول ۔بُلّی ۔چوٹالی ۔چگونک ۔
چِوَ چِوَ :(چَ ۔اُو ۔چِہ ۔اُو) (ن گ) کُچکّانی مرگ ءِ وہدءِ آہانی یکّ دِگرءِ سرءِ راشگ ۔ **چِوَ مَوَ** :(چَ ۔اُو ۔مَ ۔اُو) (س گ) بے فائدگ ءُ بے بُنیں جاک ءُ صلوات ۔
چِئے :(چَ ۔ئے) (گ گ) بُزءِ وَتی نیمگ ءَ گوانک جنگ ءِ توار ۔(2) پہ ہمانگی ۔وَئے ۔ **چھئی** :(چِہ ۔ئی) (گ گ) شپانک ءِ بُزءِ توار کنگ ۔
چی :(چی) (س گ) چیز ۔شئے ۔چیز ءِ گونڈ گال ۔
چیا :(چی ۔آ) (ج گ) چی ءَ ۔ چے ءَ ۔ کُجام چیزءَ ۔ پر چا ۔ پر چیا ۔
چے :(چَ ۔ے) (ج گ) پر چِہ ۔ چوں ۔ چِہ بیم ۔ چے چیز ۔ چیو ۔زانا ۔ہئیں ۔
چے بَر :(چے ۔بَر) (ج گ) چِہ اے بَری ۔اے رَندءَ ۔اے باریگ ءَ ۔اے گشتاں ۔اے وارءَ ۔ **چے بَری** : (چے ۔بَ ۔ری) بچار : چے بَر ۔اے رَندی ۔
چے خبر :(چے ۔خَ ۔بَر) (ن گ) تیار جوڑی ۔ حال ءُ اِحوال ۔تات بچار ۔ وشّ آتک ۔(2) چِہ دَرءَ آیوکیں مَردُم یا مَردُمان ءَ وشّ آتک

کنگ، حال گرَگ ءُ حال دیگ ۔ چےحبرءِ مقصد عزّت دیگ اِنت ۔ دیوان ءِ پاگ واجہہ یا مَستر یا ہر کسے ءَ کہ گوں آیوکیں مَردُماں دوچار وارت چراہاں حال گیپت ءُ حال دنت ۔ **چےحبرءِ واجہہ** :(ن گ) ہما کہ دیوان ءَ حال گیپت ۔(2) کماش ۔مَستر ۔حال گِروک ۔

چپے قذر : بچار : چِپنکہ ۔

چےنَواںگے :(چے ۔نَ ۔وا ۔ہَ ۔گے)(ج گ) چونیں نادِل سَریں کارے ۔ناوَشّی ءِ دَرشاں کنگ ءَ گوْشگ بیت ۔

چے وے : (چِے ۔وے)(ج گ) چی یے؟ چےحبرے؟

چِپبُک : (چِی ۔بُک)(ن گ) جِنکّ یا زالبولانی مُودانی بارگ بارگیں گواپ ۔ چِپُک ۔

چِپاڑَغ :(چِی ۔پا ۔ڑَغ)(ک گ) لتاڑگ ۔لگتمال کنگ ۔

چِپّاں مور :(چِی پ ۔پاں ۔مور)(س گ)(ن گ) اَنچوش تہار کہ ہچّ گِندگ مہ بیت ۔سکّ تہار ۔چمّ پہ چمّ ءَ میم نہ کنگ ۔ **چِپّاں مُوری** :(چِی پ ۔پاں ۔مُو ۔ری)(ن گ) تہاری ۔اندیمی ۔(2) نہ گندگ ۔میم نہ کنگ ۔(3) تہاری ءَ چیزے ءِ پہ دزموش درگیجگ ۔

چِپُّک :(چِی پ ۔پُک)(ن گ) چُورُک ۔کَسی مُرگ ءِ چُکّ ۔ چِپل ۔(2) گونڈیں جِنکّانی سَر ءِ مُود کہ کسانیں مُٹّ اِش کنَنت ۔ چِپُک ۔(3) زال ءِ سَرَگ ءِ پُٹانی دوئیں پلّوْ ۔گوْ پتگیں پُٹ ۔

چِپّگ :(چِپ ۔پَگ) آپ یا آپیں چیزے ءِ کم کم ءَ ءُ تنکّ تنکّ ءَ دَرا ہگ ءُ چُرّگ ۔**چِپِّتنگ** :(چِپ ۔پِ ۔تنگ)(ک گ) ہما کہ پِہتنگ ۔ لاغر بُوتگ ۔ نِزور بُوتگ ۔(2) ہما کہ آئی ءِ آپ کم کم ءَ رِتلگ اَنت ۔(3) چپیتگ ءِ گوْستگاں بزاں چپیتگ ءِ کاربُوتگ ۔

چِیپ :(چِی ۔پ)(ن گ) مار یا کٹّار ءِ توار ۔(2) بُوحیگ ءِ دَوْر ءِ چیپّ بزاں آئی ءِ بُن ءِ ہما چُوڑ کہ کنڈ ءِ مُوسّار ءِ تہہ ءَ ایر کنگ بیت ۔

چِیپگ :(چِی پ ۔پگ)(ک گ) مار ءِ توار ۔کٹّار ءِ توار ۔(2) لاغر بُوتگ ۔لاغری ۔پِہگ ۔نِزور بُوتگ ۔بےہمّت ءُ بےجان بُوتگ ۔ بےتوان بُوتگ ۔

چِیپل :(چِی ۔پل) بچار : چِپُک ۔

چِپو :(چِی ۔پو)(ن گ) چِراگ ۔بتّی ۔ڈیوا ۔

چِیت :(چِی ۔ت)(ن گ) بہ سِنگ ءَ سُولا رنگیں مُجول ۔(2)(س گ) کسانیں ٹکّر ۔**چِیت ءُ بُور** :(ن گ) کسانیں ٹکّر ۔کستریں بہر ۔بُوربُور ۔

چِتا :(چے ۔تا)(د)(ن گ) دماغ ۔یادداشت ۔گیر ۔ذہن ۔گیر آری ۔ہوش ۔سُدّھ ۔ساہ ۔پرواہ ۔سار ۔

چےتور :(چے ۔تور)(ج گ) چوں ۔چےپیم ۔چےواج ءَ ۔تاں ڈول ءَ ۔چےرنگ ءَ ۔چِتور ۔**چےتوریں** :(چے ۔تو ۔ریں) چونیں ۔ چےوڑیں ۔چےرنگیں ۔

چِیٹّ :(چِی ٹ ۔ٹ)(س گ) گپّ ءِ تہہ ءَ گپّ دوْر دیگ ۔(2) آواز ءِ بُرزی ۔آواز ءِ بُرزی حدّ ۔(3)(ن گ) سُروز ءِ زہیر گے ءِ تہرے ۔بُرزیں الہان ۔(4) گُدءِ سیاہ ءُ اسپیت ہواریں ٹکّ ءُ لپّ ۔

چِیٹ:(چے ۔ٹ)(ن گ) گوْر ۔حزمت ۔پہریز ۔سات ۔ساٹ ۔

چِیٹگ:(چے ۔ٹَگ)(ک گ) ساٹگ ۔آزءُ پیاز ۔پہریز گ ۔رودینگ ۔سمبا لگ ۔گوْر کنگ ۔خیال داری کنگ ۔شرّی ءِ والینگ ۔شیوارگ ۔سانبگ ۔سامبغ ۔ساتگ ۔**چِیٹگی** : (چے ۔ٹَ ۔گی)(ن گ) چِیٹگ ءِ آوْکی بزاں ہما کہ چِیٹگ لوٹیت ۔

چِیٹیتگ :(چے ۔تِ ۔تگ) چِیٹگ ءِ گوْستگاں ۔(2) ساٹیتگ ۔گوْرکُتگ ۔والینتگ ۔**چِیٹیتگیں** :(چے ۔ٹِ ۔تَ ۔گیں)(س گ) ساٹیتگیں ۔رودینتگیں ۔ پہریزیتگیں ۔گوْرکُتگیں ۔(2) چِیٹگ ءِ دیریں گوْستگاں ۔

چِیٹّکی :(چِی ٹ ۔ٹُ ۔کی)(ن گ) ہما بُز کہ آئی ءِ بدن ءَ سیاہ ءُ اسپیتیں ٹکّ بہ بنت ۔چیٹیں سیاہ پس ۔

چِیچار : (چِی ۔چار) (ن گ) گوْن ءِ تاک ۔(2) دَزچک ءِ زردیں تاک ۔(3) رَستَرانی مال ءِ وَرگ ۔

چِیچَر :(چِی ۔چَر)(ن گ) گِروک ءِ چِیلّک ۔گِروک ءِ شہمگ ۔ (2)(س گ) ٹہل ۔داب ۔

چیچڑیسک :(چی۔ چ۔ڑی س۔ک) (ن گ) ڈُڑ وچک ءِ قسمے گوْنڈیں بالی مُرگے۔

چیچکّ : (چی۔ چَک۔ک) (ن گ) آمری یا اِملی۔ ترُ پش بریں دَڑ چکّے کہ ایشی ءِ بَراں نارُشت ءَ مان گننت۔ چیچک ءِ دَڑ چک ءِ بَر۔ (2) آمری ءِ نارُشت۔

چیچ :(چی۔چ) کسان۔گوْنڈ۔ **چیچ کول** :(چی چ۔کول)(ن گ) گوْنڈیں لنکک۔چُنکی لنکک۔چُوچ۔چُوچی۔کوک۔کابلوشک۔

چیچلُک:(چی۔ چَ۔لُک)(ن گ) جولا ہِک ءِ تلِک کہ چَپ ءِ راست ءِ پہ چپّ تانچوْ انی شَم ءَ روَت۔ **چیچلُک ءِ مانچلُک** :(ن گ) جولا ہِک ءِ تلِک کہ چہ چَپّ ءَ دیم پہ راست ءَ تانچوْ انی شَم ءَ کیت مانچلُک انت ءُ چہ راست ءَ دیم پہ چپّ روَت چیچلُک گوْشگ بیت۔ (2) کارے ءِ یا چیزے ءِ پہ ماں پد ءَ یکّ ڈوْل ءَ کنگ۔ (3) پدنہ بُودیں یا بے فائدگیں کار۔

چیچلگ : (چی۔ چَ۔ لَگ) (ک گ) رِیسّگ۔ لچّگ۔ ژَند بُوئگ۔ کَرءُ رُوس بُوئگ۔ چِیلگ۔ **چیچلینگ**:(چی۔ چَ۔ لے۔ نگ) (ک گ) رُوسّینگ۔ پرّ امگ۔ رِیسّینگ۔

چیچلو :(چی۔چَ۔لو)(س گ) ماں اَڑگ۔ نہ گیشّگ۔ سَرءُ پُٹ بُوئگ۔(2)(ن گ) جلّکی چہروَرگ۔ چکّروَرگ۔ چرخ۔

چیچلینتگ :(چی۔چَ۔لین۔تگ) چیچلینگ ءِ گوْستگال۔(2) ریسینتگ۔ژانبلینتگ۔کَرءُرُوسّ کُتگ۔ **چیچلینتگیں** :(چی۔چَ۔لین۔تَ۔گیں) چیچلینگ ءِ دیریں گوْستگال۔(2) ہما کہ چیچلینگ بُوتگ۔(3) رُوسّینتگیں۔ژانبلینتگیں۔

چیچی پُلّی :(چی۔چی۔پُل۔لی)(ن گ) گوازی یے کہ یکّ مَردُمے گوْنڈیں چیزے وَتی دَست ءِ مُچّ ءَ چیر دنت ءُ دومی مَردُم اَٹکل جنت کہ ہمے چیز کُجام دَست ءِ مُچّ ءَ انت۔ پُونچی۔

چیدَگ :(چِی۔دَگ)(ن گ) ڈوک ءُ سِنگ ءِ یکّ جاہ ءَ ربند بند کنگ ءُ پہ شرّیں یا بدیں کارے ءِ نِشان جوڑ کنگ۔ چیلام۔ نِشان۔ نِشانی۔ ظاہر۔ پدّر۔ پیداور۔ یادگار۔ بُرجی۔ سیّم۔(2) کوہ ٹُلّ۔ کوہ ءِ بُرزتریں بارگیں ٹُلّ۔ماڑ۔(3) بُرزتریں جُمپ۔ بازیں سنگانی جُمپ۔ ڈھیر۔مِکّ۔(4) دِلیری ءِ بہادُری ءِ نِشانی۔کُنگُر۔(5) یات گیری ءِ نِشان۔(6)(س گ) رُزوا۔ بدنام۔(7) بودلا۔ بے پکرات۔

چیدَگی :(چے۔ دَ۔ گی)(ن گ) چیدَگ والا۔ ٹکّ ءِ نِشانیں۔ پیداوَریں۔ پدّرائیں۔(2) ہما کہ گوں چیدگ ءَ نِسبت داریت۔

چیر :(چے۔ر)(ن گ) زیر۔ پوشیدہ۔ جہل۔ اَندیم۔ غیب۔ اَبدی۔ ڈُبّ۔ رُوپوش۔ سَربستگ۔ اَندر۔ راز۔ ڈکوک۔ باطن۔(2) پہ مُرگ ءِ گرگ ءِ تلک یا دام ءِ تیار کنگ۔ **چیرآپ** : (چے ر۔ آپ) (ن گ) ماہیگ گرگ ءِ یکّ قسمے۔(2) زیرآپ۔ جُہلی ءِ آپ ءِ تہہ۔ **چیر ءُ اَندر** :(ن گ) ہما کہ ظاہر ءُ دَرا مہ بیت۔ پوشیدہ۔ سَربست۔ڈکوّک۔ پہمیان۔ اَندیم۔ **چیر اَندری** :(چے ر۔ اَن۔ دَ۔ ری)(ن گ) پوشیدگی۔ نادَرائی۔ چیر ءُ کائی۔ پنہان۔ اِہوَتی۔ باپُشت۔ دُزّکی۔ دُزّینی۔ کَش بُرّی۔ **چیر اَندریں** :(چے۔ر۔اَن۔دَ۔ریں)(س گ) چیریں۔ ہما کار، گپّ یا حبر کہ پوشیدگ اِنت ءُ ظاہر نہ اِنت۔ **چیر ءِ اندام** :(ن گ) جنین یا مردین ءِ چیریں یا پوشیدہیں اَعضا۔نَنگ۔ **چیر بُرّگ** :(چے۔ر۔بُر۔رَگ)(ک گ) مَردُمے را پہ چیر ءُ اَندری نقصان دیگ۔ ظاہر ءَ دوستی ءُ اَندر ءَ دُژمنی کنگ۔دوتَل ءُ دوپوستی۔ **چیر بُوئگ** :(چے۔ر۔بُو۔ئگ)(ک گ) ظاہری نہ کنگ۔ٹپّگ۔جپ دیگ۔ چیری۔سرّ پگ۔ **چیر پڑ وشگ** : (چے۔ر۔پڑ و۔شگ)(ک گ) جُلّ یا ئکّر دے ءِ لمبے ءِ تہی نیمگ ءِ دوتل کنگ۔ **چیر چِنگ** :(چے ر۔ چِ۔ نگ) دِگرے ءِ مال ءِ پہ زور بَرگ۔ **چیر ءِ سَر** :(ن گ) ہوارسَوار۔ بے رِدءُ بند۔ سَرءُ چیر۔ **چیر ءُ سَر کنگ** :(ک گ) چیز اں انچو سَر ءُ چیر کنگ کہ چیر ءِ چیز سَر ءَ بیاینت ءُ سَر بُر ءُ چیر ءَ بہ رَونت۔(2) ہور ءُ تور کنگ۔ **چیر ءُ کائی** : (چے۔ر۔کا۔ئی)(ج گ) چیر اَندری۔ چیر۔ پہمیان۔ اِہوَت۔ **چیر گردینگ** :(چے۔ر۔گر۔دے۔نگ)(ک گ) چیر ترّینگ۔ قوضہ کنگ۔ کسے ءِ میراث ءِ پُلگ ءُ وَتی کنگ۔ **چیر ءِ وَت** :ہما کہ چہ نادُراہی یا پیری ءُ ناسلامتی ءِ سبب ءَ پیشاپ ءُ لانک بوج ءِ شلوار ءِ تہہ

ءَ کنت۔(2) بے سُدھ۔ بے ہوش۔ **چیری** : (چِی۔رِی) (ج گ)
ھما کہ چیرءَ اِنت۔ جُہلی۔(2) چیر بُوئگ۔ رُوپوشی۔ سِتر۔ **چیریں** :
(چے۔ریں) (س گ) پوشیدگیں۔ ھما کہ گِندگ نہ بیت۔ ھما کہ چہ
چمّاں اندیم اِنت۔ اندریں۔ چیرءُ اندرین۔

چیرّ : (چی ر۔ر) (ن گ) تَل۔ دژاجیءِ درتگیں۔ چیر اِتگیں
جاگہہ یا تَل۔ **چیرّءُ چار** : (ن گ) یکّ چیزےءَ راباز جاگہاں
چیرّگءُ دِرّگ۔

چیراں سَری : (چے۔راں۔سَ۔ری) (ن گ) باپُشت۔ پدگوشی۔

چیربُوئی : (چے ر۔بُو۔ئی) بچار : ٹپّاں پاپُلّو۔

چیرت : (چی ر۔ت) (ن گ) شُر دیں چیزےءِ در کپگءِ توار۔

چیرت چارت : (چی ر۔ت۔ چار۔ت) (س گ) اَنچائیں سُرءُ
پُر یا چست ءُ ایر۔(2) (ن گ) ژیرتءُ ژارتءِ توار۔(3)
بٹاک جنگ۔

چیرتاہ : (چے۔ر۔تاہ) (ن گ) ھما کہ آ دِگرےءِ چیر اِنت۔
(2) ھشّءِ چیرءِ سِنگ۔ بُن تاہ۔

چیرتر : (چے۔ر۔تر) (ج گ) کئےّ آنگو۔ چیری نیمگءَ۔ جُہل
تری نیمگءَ۔ **چیرتِری** : (چے ر۔تِ۔ری) (ج گ) جُہلی۔
جُہل تِری۔

چیرتَرّگ : (چے۔ر۔تَر۔رَگ) (ک گ) تاوان باربُوئگ۔(2)
بارےءِ چیرءَ بُوئگ۔ چیزانی چیرءَ گار بُوئگ۔ چیزءِ چیرءَ آہگ۔
(3) اَمپُسگ۔ گَنّپگ۔(4) وام دار بُوئگ۔(5) مِنّتءُ تورَوانی چیرءَ
بُوئگ۔ زیردست بُوئگ۔(6) گوازیءِ تہہءَ پرُوش وَرگ۔(7) عرضی
ءُ اٹّ ءُ کُٹّءِ تہہءَ شکست وَرگءُ تاوان باربُوئگ۔ **چیرتَرّگی** : (چے ر۔
تر۔رَ۔گی) چیرتَرّگءِ آوَ کی۔ چیرتَرّگءِ کاربُوئگی انت یا بیت۔

چیرتَرّیتگ : (چے ر۔تر۔رِ۔تگ) چیرتَرّگءِ گوستگاں۔(2)
تاوان باربُوتگ۔ گاربُوتگ۔ **چیرتَرّیتگیں** : (چے ر۔تر۔رِ۔تَ۔گیں)
چیرتَرّگءِ دیریں گوستگاں۔(2) ھما کہ چیرتَرّیتگ۔

چیرتَرّینتگ : (چے ر۔تر۔رین۔تگ) چیرتَرّگءِ گوستگاں۔(2)
چیرتَرّینگءِ کاربُوتگ۔ **چیرتَرّینتگیں** : (چے ر۔تر۔رین۔تَ۔گیں)
چیرتَرّینگءِ دیریں گوستگاں۔(2) ھما کہ چیرتَرّینگ بُوتگ۔

چیرتَرّینگ : (چے ر۔تر۔رے۔نگ) (ک گ) چیرگءَ
کنگ۔ اَنچوش کنگ کہ دِگہ چیزانی چیرءَ بہ بیت۔ چیزانی چیرءَ گار کنگ۔
(2) وام دار کنگ۔(3) بےسوب کنگ۔ تاوانی کنگ۔ نقصان بار
کنگ۔(4) دِگرےءِ مالءَ پہ زور بَرگ۔ مالءِ پُشتءَ جنگ۔ چیر
گردینگ۔ چیر جنگ۔(5) سَرءَ کپگ۔(6) چیزےءِ کپگءُ
چیزےءِ یا کسےءِ چیرتَرّینگ۔ **چیرتَرّینگی** : (چے ر۔تر۔رے۔نَ۔گی)
(ن گ) چیرتَرّینگءِ آوَ کی۔(2) کسےءَ را تاوان بار کنگی۔ نزور
کنگی۔ پرُوش دیگی۔ گار کنگی۔

چیرتَرّیت : (چے ر۔تر۔ری۔ت) (ک گ) چیرتَرّگءِ آوَ کی
بزاں نزور بیت۔ تاوان بار بیت۔ گار بیت۔ **چیرتَرّیتگ** : (چے ر۔
تَر۔رِ۔تگ) چیرتَرّگءِ گوستگاں۔(2) تاوان باربُوتگ۔ گاربُوتگ۔

چیرتَرّیتگیں : (چے ر۔تر۔رِ۔تَ۔گیں) چیرتَرّگءِ دیریں
گوستگاں۔(2) ھما کہ چیرتَرّیتگ۔

چیرتَل : (چِے ر۔تَل) (ن گ) چوٹّ یا چبّوءِ چیرءِ پوست کہ زمینءِ
سَرءَ ایر بیت۔(2) نِپادءِ ھما تل کہ بُنءَ ایر اِنت۔(3) چیری نیمگ۔

چیرتلگ : (چے ر۔تَ۔لگ) (ک گ) آپءِ چیزےءِ چیرءَ
آہگ۔ آپءِ لوگءُ جاگہاں پُترگ۔

چیرجنگ : (چے ر۔جَ۔نگ) (ک گ) آپ واری دَرپ یا دِگہ
رزانےءِ مال آپءَ یا شلّیں چیزےءِ تہہءَ دربکّینگءُ پُرّ کنگ۔
(2) چیزےءَ پہ چیرءُ کائیءَ پہ وَت بَرگ۔ چیر تَرّینگ۔ چیر گردینگ۔
(3) دِگرءِ مالءِ پُلگ۔ **چیرجنگی** : (چے ر۔جَ۔نَ۔گی) (ن گ)
چیرجنگءِ آوَ کی بزاں چیرجنگءِ کار کنگی یا بُوئگی انت۔

چیرچادِر : (چے ر۔چا۔دِر) (ن گ) سِیرنہ کُتگیں جنین چُکّ۔

چیرچادِری : (چے ر۔چا۔دِ۔ری) (ن گ) چیرءُ اندری۔ پہمیانی۔

چیردام : (چے ر۔دا۔م) (ن گ) پہ مُرگ ءِ گِرگ ءَ دام۔

چِیردان : (چِی ر۔دان) (ن گ) مُہر تاب داتگیں بندیک۔ تناب۔ چڑی۔ (2) ماہیگ ءِ شکارءِ کُنڈیک۔ ماہیگ کُشی ءِ یکّ رِپکے۔ (3) بندیک یا ریشُم ءِ ہما تناب کہ کُنڈی ءَ بستگ۔

چیردَست : (چے ر۔دَس۔ت) (س گ) ایر دَست۔ زیر مِنّت۔ واست مَندگ۔ **چیردَستی** : (چے ر۔دَس۔تی) (ن گ) ایر دستی۔ زیر مِنّتی۔ واست مَندگی۔

چیردیگ : (چے ر۔دی۔یگ) (ک گ) ڈبّگ۔ اَندیم کنگ۔ ظاہر نہ کنگ۔ ٹپّینگ۔ ڈگّگ۔ ڈمب دیگ۔ لِکّینگ۔ نِپٹ کنگ۔ ٹپُّرینگ۔ بار دیگ۔ پِر دیگ۔ ٹپکینگ۔ (2) ناڈُراہے ءَ دَرمان مُشگ یا دَرمان کنگ ءُ ڈبّگ ءُ چیر دیگ۔ (3) چیزے ءِ پُتّرینگ یا جَنگ۔ زَخم یا کارچ ءِ جَنگ۔ (4) چیزے ءِ سَرءَ چیزے پِر کنگ۔ آچ ءِ توک ءَ دارمان کنگ۔ (5) پاد چڑا۔ **چیرداتگیں** : (چے ر۔دا۔ت۔گیں) (س گ) ہما کہ چیرداتگ۔ اندیمیں۔ ٹپکینتگیں۔ پھمیان کُتگیں۔ (2) چیردیگ ءِ گوستگال۔ **چیردِیگی** : (چے ر۔دِ۔یہ۔گی) (ن گ) چیر دیگ ءِ آوَکی بِزاں ہما کہ چیر دیگ لوٹیت۔ (2) اندیم کنگی۔ ٹپکینگی۔ ظاہر نہ کنگی۔ **چیررَوَگ** : (چے ر۔رَ۔وَگ) (ک گ) جہل رَوَگ۔ زمین ءِ چیرءَ رَوَگ۔ چیزے ءِ چیرءَ رَوَگ۔

چیرزین : (چے ر۔زے۔ن) (ن گ) اُشترءِ پا کوڑہ ءِ بالِشت۔ بَرزی۔ (2) اُشتر یا اولاک ءِ پاکڑؤ یا زین ءِ چیرءَ داتگیں جُلّ یا ہمے رَنگے چیزے۔ **چیرزینی** : (چے ر۔زی۔نی) (ن گ) ہما کہ گوں چیرزین ءَ نسبت داریت۔

چیرسوتلگ : (چے ر۔سوت۔لگ) چیرسوچگ ءِ گوستگال۔ (2) چیر سوچگ ءِ کاربُوتگ۔ **چیرسوتلگیں** : (چے ر۔سوت۔لَ۔گیں) چیر سوچگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ چیرسوتلگ۔

چیرسوچگ : (چے ر۔سو۔چگ) (ک گ) بوہ دیگ۔ سوچکی یا بوہ سوچ ءِ بوہ دیگ۔ (2) ناجوڑی ءِ عِلاج ءِ یکّ وڑے۔ **چیرسوچگی** : (چے ر۔سو۔چ۔گی) (ن گ) چیرسوچگ ءِ آوَکی بِزاں چیرسوچگ ءِ کار کنگی انت۔

چیرک : (چِی ر۔ک) (ن گ) کوہن ءُ بدءِ اتگیں چِلّ۔ قرس۔ **چِیرکی** : (چِی ر۔کی) (ن گ) لیگاری۔ چِلّی۔ قرسی۔

چِیرُک : (چِی ر۔رُک) (ن گ) کسان داتگیں گلّھے کہ نَکن ءَ سُہر بیت۔

چیرکُتگ : (چے ر۔کُ۔تگ) چیرکنگ ءِ گوستگال۔ (2) چیر کنگ ءِ کاربُوتگ۔ **چیرکُتگیں** : (چے ر۔کُ۔تَ۔گیں) (س گ) چیرکنگ ءِ گوستگال۔ (2) ہما کہ چیرداتگ۔ اندیم کُتگ۔

چیرکپگ : (چے ر۔کَ۔پگ) (ک گ) ٹُرندی ءِ کارے کارے بِنا کنگ۔ کارے کہ بُوتگ ءَ اِنت نوکیں مَردُمے ءِ آہگ ءُ کارءَ ہوار بُوتگ۔ (2) چیزے لگّگ۔ مان رَوَگ۔ **چیرکپگی** : (چے ر۔کَ۔پَ۔گی) چیرکپگ ءِ آوَکی۔ (2) چیر کپگ ءِ کاربُوتگی انت یا بیت۔

چیرکَشّ : (چے ر۔کَش۔ش) (ن گ) مَرَنیں لَچ ءِ ہما ساد کہ چہ یکّ کڑی یے ءِ چہ لَچ ءِ چیرءِ ماں ترّینگ ءُ دومی کڑی ءِ رسینگ بیت۔ (2) اولاک ءِ تنگ۔ **چیرکشّگ**: (چے ر۔کَش۔شگ) یکّے ءِ راپہ ٹگّی وَتی راہ ءَ آرگ ءُ ہم خیال کنگ۔ (2) پہ زور بَرَگ۔ مالے ءِ ٹُلگ ءُ وَتی کنگ۔ **چیرکشّگی** : (چے ر۔کَش۔شَ۔گی) (ن گ) پہ وت ءَ بَرَگی۔ پہ زور بَرَگی۔ دگرے ءِ چیزے یا مال ءِ ٹُلگ ءُ وتی کنگی۔ (2) چیر کشّگ ءِ آوَکی۔

چیرکشّیتگ : (چے ر۔کَش۔شِ۔تگ) چیر کشّگ ءِ گوستگال۔ **چیرکشّیتگیں** : (چے ر۔کَش۔شِ۔تَ۔گیں) (س گ) بُرتگیں۔ ٹُلیتگیں۔ دگرے ءِ مال یا چیز وتی کُتگیں۔ (2) چیر کشّگ ءِ دیریں گوستگال۔

چیرکنزگ : (چے ر۔کِن۔زَگ) (ک گ) چیر پُترگ۔ وَت ءَ پہ زور گوں دِگرے ءَ نزّیک کنگ۔ **چیرکنزگی** : (چے ر۔کِن۔زَ۔گی) چیرکنزگ ءِ آوَکی۔ (2) نزّیک کنگی۔ چیر پُترگی۔

چیرکنگ : (چے ر۔کَ۔نگ) (ک گ) کائیگِراں پہ کارءَ جُگ سَرءَ دیگ۔ (2) تلک ءِ کلّ کنگ۔ **چیرکنگی** : (چے ر۔کَ۔نَ۔گی) (ن گ) اندیم کنگی۔ چیر دِیگی۔

چیرکوہ :(چے ر۔کوہ) (ن گ) ہر ہما سِنگ کہ آئی ءِ سرءَ چِیز ے ایر کنگ ءُ کار کنگ بہ بیت۔(2) چیری سِنگ۔بُن سِنگ۔

چیرگ :(چے۔رَگ) (ج گ) جُہلی نیمگ۔جُہل تر۔**چیرگی**: (چے۔رَ۔گی) (ن گ) چیر ءِ چیز یا مُردم۔چیر تریّں اِتگیں۔نزور۔ہما کہ چیر ءَ انت۔

چیرگیتلگ :(چے ر۔گیت۔لگ) چیرگیجگ ءِ گوستگال۔(2) تالان کُتگ۔پچ کُتگ۔**چیرگیتگیں** :(چے ر۔گیت۔کَ۔گیں) چیرگیجگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ چیرگیتلگ۔

چیرگیج :(چے ر۔گے۔ج) (ن گ) تکر دءِ ذاتے۔(2) دَری۔کونٹ۔تکرد۔تالان کنگی چِیز۔چِتّر۔پتّر۔تڈّی۔**چیرگیجی** :(چے۔ر۔گی۔جی) چِتّر۔پتّر۔تکرد۔تالان کنگی شے۔

چیرگیجگ :(چے ر۔گے۔جَگ) (ک گ) پہ نندگ ءِ تکرد، جُلّ یا دِگہ ہمے رنگیں چیز ے زمین ءِ سرءَ پچ کنگ۔(2) چیز ے ءِ چیر ءِ دِگہ چِیز ے تالان کنگ۔**چیرگیجگی** :(چے ر۔گے۔جَ۔گی) (ن گ) ہما تکرد، جُلّ یا دگہ ہنچیں چیز ے کہ تالان ئے کن انت۔(2) چیرگیجگ ءِ آوَ کی بزاں چیز ے چیرگیجگی انت۔

چیرمیز :(چے ر۔مے۔ز) (س گ) ہما کسانیں چُکّ کہ ہر وہد شلوار ءِ تہہ ءِ میزیت۔ہما کسانیں چُکّ کہ شپ ءِ ماں واب ءِ میزیت۔

چیرنِند:(چے ر۔نِ۔د) (س گ) یکّ مَردُمے ءِ یا چیز ے ءِ ماں گوْرم یا آپ ءِ تہہ ءِ رَوگ یا کپگ ءُ جلّگ۔**چیرنِندکنگ** :(چے ر۔نِ۔د۔کَ۔نگ) یکّے ءِ کرّءِ انچوترّیک ءُ ہوار نِندگ کہ آچٹ تنگ بہ بیت ءُ پادبئیت۔(2) مستیں لیڑہ ءِ ڈاچی ءِ سرءَ نِندگ ءُ ڈاچی ءِ جوک دیگ۔

چیرّوک :(چی ر۔رو۔ک) (ن گ) چِیریتگیں دار ءِ ہیرتیں پچُل۔ہُورت۔

چیز :(چی۔ز) (ن گ) چی۔شے۔سامان۔اَزباب۔**چیزانی سارَگ** :(چی۔زا۔نی۔سا۔رَگ) (ک گ) چیزاں پہ راہ بند ایرکنگ۔

چیڑُک :(چی ز۔ژُک) (ن گ) کسانیں چیز۔کسانیں شے ءُ اَزباب۔**چیڑُکے** :(چی ز۔ژُ۔کے) (ن گ) کسانیں چیز ے۔(2) (ج گ) کمّیں۔کمّکے۔کمّیں چیز۔کرّدے چیز۔لہتیں۔

چیزے :(چی۔زے) (ج گ) چی یے۔چندے۔کردے۔

چیڑ:(چی۔ڑ) (ن گ) ہشر۔ہواری ءِ کارے کنگ۔اوا چک۔(2) میش ءِ دُمب۔(3) سُسر۔لِپچنا کی۔دَژشکانی شیرگ۔چِیلِک۔لیس۔**چیڑدیگ** :(چی ڑ۔دی۔یگ) (ک گ) لیس داریں چیز ے ءِ را انچو جوڑ کنگ کہ چہ آئی ءِ چیڑ پیداک بہ بیت ءُ چیڑ بہ دنت۔(2) لیس دیگ۔گپّ یا جیڑہ ءَ دَژاج کنگ۔چیڑوَرگ۔

چیڑکنگ :(چی ڑ۔کَ۔نگ) (ک گ) لیس کنگ۔لِپچنا ک بُوَگ۔لِپچا ئُک۔چیڑوَرگ۔**چیڑوَرگ** :(چی ڑ۔وَ۔رَگ) (ک گ) چیڑدیگ۔چیڑکنگ۔

چیڑگن :(چی ڑ۔گن) (س گ) لیس دار۔(2) ہما دار کہ زُوت نہ پرُشیت۔ہما کہ بُرٹّ نہ اِنت۔چِیلکن۔لیسیناک۔ریدگ۔

چیڑُو :(چی۔ڑُو) ہما چیز کہ آئی ءِ تہہ ءِ وَت لیسینا کی اَست۔لِپچیناک۔لیس دار۔لیسیناک۔

چیستان :(چی س۔تان) (ن گ) چاچ۔اَنچیں جوڑینتگیں گپّ کہ آئی ءِ لبز دِگرانت ءُ مُراد دِگرانت۔ہما لَچّہ کہ ہمے رنگ ءِ جوڑ کنگ بیت۔بُجارت۔چاچا۔گجارت۔بُجڑی۔بند۔

چیستک :(چی س۔تک) (ن گ) یکّ زرد گوْریں ءُ دَژاج دُمبیں کسانیں شُوتکوئیں سبزیں مُرگے کہ آئی ءِ بانزُلانی تہہ ءَ اِسپیتیں ٹِک ءَ اَست۔

چیستوک :(چی س۔توک) (ن گ) کرپاس ءِ کرپدانک یا گڈّ گاں کیشّینگ ءِ کار دَربر۔تراشتگیں جُفتے دار کہ نیام اِش کڑکّ بیت، جُلونٹ ءِ تیر ءَ مان بنت ءُ جُلونٹ ءِ چٹّ ہمے چیستو کاں اَڑینگ بنت۔

چیستوک ءِ مَرد :(ن گ) چیستوک ءِ دَژاجیں دار۔

چیسک:(چی س۔ک) (ن گ) چیسگگ ءِ توار۔(2) کوہنیں دَروازگ ءِ اینچیسک ءِ توار۔**چیسگگ**:(چی س۔گگ) (ک گ) دوتُرندءُ ساپیں چِیز ءِ وَت ماں وَت تُرندی ءِ لگّگ ءِ توار۔

چیکّ :(چِ ک ۔کّ) (ن گ) چِیکو یا شِیکّو ءِ نول ۔چول ۔نَول وَرَگ ۔(2) ساد یا دِگہ اَنچیں چیزے ءِ کشّ ۔(3) مال ءِ بےشوُانگ ءِ یلہ دیگ ۔(4) سَرءِ وَت یلہ ۔چوُل ۔سُرگ ۔**چِیک وَرَگ** :(چِ ک ۔وَ ۔رَگ) (ک گ) چوُل وَرَگ ۔(2) کشّ وَرَگ ۔چِیکّی ۔شِیک گرَگ ۔غونز وَرَگ ۔لوڑھو ۔**چِیکّو** :(چِ ک ۔کو)(ن گ) جُلونٹ ۔جُونٹ ۔ چِیک ۔ شِیکو ۔ شِیکوک ۔ گوُانزگ ۔ ہندَول ۔(2) ہَما کہ چِیک وارت ۔

چیک : (چے ۔ک) (ن گ) اِسپیتیں گُدءِ قسمے ۔

چے کار : (چے ۔کار) (س گ) کار ۔غَرَضّ ۔(2) سَرءُ سوج ۔(3) ہیچّ کارءِ نہ بُونگ ۔

چِیکُّر : (چِ ک ۔کُر) (ن گ) تیاب کرّءِ کوہانی شَم ءُ دَراں اَنچیں نِوانیں جاگہہ کہ بُو جِیگ آئی ءِ تہہ ءِ پُتریت تہ چہ دَریاءِ آیوکیں دِگہ بُو جِیگ آئی ءِ دیست نہ کنَنت ۔

چیکَڑی : (چے ۔کَ ۔ڑی) (ج گ) (ن گ) آخری ۔گُڈسَری ۔

چِیلّ : (چِ ل ۔ل) (ن گ) دَزّاج ءُ جُھلیں جُرّ ۔(2) مَزَنیں آپ دِرّ ۔ہَما جاگہہ کہ آپ پہ زور دِرّیت ئے ءُ مَزَنیں راہے کنَنت ۔آپ ءِ دِرّ ۔(3) ڈَگارءِ یا زَمین ءِ آپ ءِ بُرّگ ۔(4) ڈُور ۔(5) لمب بُرزیں کرود ۔(6) دِرّ ۔کوَرءِ آپ ءِ دِرتگیں کرود ۔چانک ۔تَل ۔چُرّ ۔دِرّاپ ۔ہَن ۔(7) چِیلّگ ءِ فرمان گال: بہ چِیلّ ۔**چِیلُک** : (چِ ۔لُک) (ن گ) کسانیں چِیل ۔کسانیں جُرّ ۔

چیل : (چے ۔ل) (ن گ) کوَرءِ نوک دَرآتکگیں دانگ یا پُچّک ۔سبزیں کوَر ۔

چِیلام : (چے ۔لام) (ن گ) چیدَگ ۔رُزوا ۔بدّنام ۔رُسوا ۔(2) لونجان ۔(3) گرانیں غم ۔اَندوہ ۔

چِیلّان : (چِ ل ۔لان) (ن گ) خنجر ۔تیزءُ بُرّوکیں کارچ ۔

چیلاں کَر: (چے ۔لاں ۔کَر) (ن گ) ماہیگے ۔

چیلَک : (چے ۔لَک) (ن گ) لونجانیں نِشان ۔پہ نِشان دَلوَت یا اولاک ءِ گُٹّ ءِ لونجان کُتگیں نِشان ۔

چِیلک :(چِ ل ۔ک) (س گ) چیڑ ۔لیس ۔کشّ ۔

چِیلّک :(چِ ل ۔لِک) (ن گ) نزوریں ساد ۔خُشک بُرّ ۔چہ نہ چُپتگیں پِیشّ ءِ رِستگیں ساد ۔(2) ساد ۔چہ پِیشّ ءِ جوڑ کُتگیں چِٹّ ۔تَند ۔چِٹّ ۔(3) گُروک ءِ بارگیں اوہیل ۔**چِیلّک جَنگ** : (چِ ل ۔لِک ۔جَ ۔نگ) (ک گ) گُروک ءِ دَزّاجی ءِ جَنگ ۔

چِیلّک ڈَکّ : (چِ ل ۔لِک ۔ڈَ ک ۔کّ) (س گ) پہ چِیلِک یا چہ پِیشّ ءِ اڈّ داتگیں ساد ءُ ریز ۔(2) (ن گ) بدیں نظرءِ پڑوشگ ءِ شِرک ءُ پال ۔

چِیلکن : (چِ ل ۔کن) (س گ) لیس دار ۔لیسیناک ۔چیڑ گن ۔

چِیلِکو : (چِ ۔لِ ۔کو) (ن گ) دوچ ءِ تہرے ۔تاب داتگیں دوچ ۔(2) درمان کاہے کہ لاپ ءِ ریچگ ءِ کارءَ کئیت ۔(3) کُوٹگ یا گلوءِ ولّ کہ آئی ءِ نوک چُوڑ یلہ کُرتگ ۔**چِیلکوئین**: (چِ ل ۔لِ ۔کو ۔ئیں) (س گ) ہمے دوچ کہ چو چِیلّک ءِ تاب وران بیت ۔

چِیلّگ: (چِ ل ۔لگ) (ک گ) رُوسّگ ۔ چِچلّگ ۔ چِیلّینگ ۔(2) پہ زور پوست یا سِل ءِ کشّگ ۔سَر بری پوست ءَ کشّگ ۔سَر بری پوست ءِ رِیسّینگ ۔(3) چیزے ءِ جامگ ءِ وَرَگ ۔**چِیلّگی** : (چِ ل ۔لَ ۔گی) چِیلّگ ءِ آوَکی ۔(2) ہما کہ رُوسّینگی انت ۔

چِیلّینتگ : (چِ ل ۔لین ۔تگ) (ک گ) چِیلّینگ ءِ گوستگال بزاں چِیلّینگ ءِ کار بُوتگ ۔**چِیلّینتگیں** : (چِ ل ۔لین ۔تَ ۔گیں) (س گ) چِیلّینگ ءِ دیریں گوستگال بزاں چِیلّینگ ءِ کار بُوتگ ۔

چِیلّینگ : (چِ ل ۔لے ۔نگ) (ک گ) کشّگ ۔ژ پّگ ۔پہ زور دُور کنگ ۔(2) یکّ پارگی ءِ دِرّگ ۔(3) رَستَر یا ناہارءِ چیزے گوں دَپ ءُ دَنتانان رُسینگ ۔**چِیلّینگی** : (چِ ل ۔لے ۔نَ ۔گی)(ن گ) چِیلّینگ ءِ آوَکی بزاں چِیلّینگ ءِ کار بُوئگی انت یا بیت ۔

چین: (چے ۔ن) (س گ) قدّ ءُ بالاد ۔ڈوَل ۔(2) حاکمی مَزَن مردی ۔(3) (ن گ) جیگ ۔زالبولی جامگ ءِ آستونک ءِ جَہل ءِ کوس ءُ کرّنچ ۔(4) مال ءِ چین ۔سال ءِ سَرءَ سیاہ ءُ اِسپیت پسانی میدءِ پڑمانی چِنگ ۔ پُوڑ ۔(5) بُرّ ۔گُد یا دِگہ چیزے ءِ چِنگ ءُ بُرّگ ءِ نموَنگ ءُ وڑ ۔ چِنگ ۔(6) مال ءِ کدیم ۔**چِینُو** : (چے ۔نُو) (ن گ) پیچّ ءِ پہ مکُراز چِتگیں ٹکّرءُ راڑُک ۔

چینکسیں: (چی ں۔کَ۔سیں) (ج گ) جست گالے کہ پہ دژاجی، گوئنڈی، زندی ءُ کسانی ءِ جُست کَرَگ ءَ کارمرز بیت۔ (2) چیزے ءِ بازیامزنی ءِ درکت ءَ پہ حیرانی گوشگ بیت۔ چینچکیں۔

چین چوشہ : (چِے ن۔چو۔شہ) (د) (ن گ) بادشاہی یا حاکمی وراک ءُ دعوت۔

چیندن : (چِے ن۔دَن) (س گ) (ن گ) صاف۔پلگار۔بُلور۔

چینڈا : (چِے ن۔ڈا) گنوک۔گھیڑ۔سرءِوت۔**چینڈائی** : (چی ن۔ڈا۔ئی) (ن گ) شیپتالی۔نیم گنوکی۔چچورتی۔ریتائی۔گھیڑی۔

چینڈائیں : (چی ن۔ڈا۔ئیں) (س گ) بے سُدھیں۔شیپتالیں۔چچورتیں۔ریتائیں۔گھیڑیں۔نیم گنوکیں۔

چینڈُک : (چی۔ن۔ڈُک) (ن گ) نشکنج۔نشگون۔پہ دولنگک یا ناخن کسے ءِ پوست ءَ کَرَگ ءُ زور پر دیگ۔چونڈک۔چونڈی۔ریسخو۔

چینڈُک پاچَک : (چی۔ن۔ڈُک۔پا۔چَک) (ک گ) گوں دَست ءِ دولنگک ءَ کسے ءَ زور پر دیگ۔

چینک : (چِے ن۔ک) (ن گ) مُرگ ءِ وراک۔دانگ۔(2) چِتگیں۔چِت ءُ چینک۔دان یادِ کہ کپتگیں دانی ٹُگّر کہ مُرگ ءَ چِنت اِش ءُ ورنت۔**چینک ءِ چِنگ** : (ک گ) مُرگانی پہ چُمب دان یا چینک ءِ چہ زمین ءَ زیرگ ءُ ورَگ۔**چینک دیگ** : (چین۔ک۔دی۔یگ) (ک گ) مُرگ ءَ دان دیگ۔ **چینکی**: (چی ن۔کی) (ن گ) چہ کُچّ ءِ سَرءَ کپتگیں ہُرماگ کہ بروارءَ برنت۔(2) ہما کہ گوں چینک ءَ نسبت داریت۔

چین کُٹّ : (چِے۔ن۔کُٹ۔ٹ) (س گ) بندوار۔کدیم واریں مال۔ہما کہ چرَگ ءَ دَرءَ نہ روَت۔(2) ہما کہ ماں کِس ءَ بندوک ءُ وَروک اِنت۔**چین کُٹّی** : (چِے ن۔کُٹ۔ٹی) (ن گ) کدیم واری ءِ تماہ۔**چین کُٹّیں**: (چِے ن۔کُٹ۔ٹے۔ں) (س گ) ہما کہ کدیم واراِنت۔بندواریں۔

چینکَٹ : (چِن۔کَٹ) (ن گ) بدبخت۔شُومّ۔

چینکر : (چِے ن۔کَر) (ج گ) چینکس۔چینچُک۔چہ قدر۔چینکیاس۔چُنت۔

چینکرَگ : (چی ن۔کَ۔رَگ) بچار : چینکر۔

چینکہ : (چیں۔کہ) (ج گ) چینچو۔چنچُک۔چے قدر۔چہ کچّ۔چینکس۔چُنت۔چند۔چندی۔چندے۔چینکا۔چینکر۔چہ قدر۔

چینگ: (چی ن۔گ) (ن گ) سُروز۔(2) سُروزءِ کمانگ۔چنگ۔

چینُوک : (چِن۔نوک) (ن گ) ہما گرئیوگ کہ آئی ءِ توار چہ زُنزرگ ءَ گمّیں مسترانت۔

چیؤ : (چے۔ؤ) (ج گ) چے۔چہ چیزے۔

چیوا: (چی۔وا) (ن گ) کلاگ۔ملنڈ۔ایرّ و۔تالنگی۔تلہ۔توازا۔مسکرا۔ٹوک ٹاہیری۔چھو۔شُغُل۔شُگُل۔رَہنغ۔کلوہَغ۔ **چیوا گر** : (چے۔وا۔گر) (ن گ) مسکرا باز۔مسکراکنوک۔چرّک کنوک۔ملنڈگو۔راگا۔

چیوان : (چی۔وان) (ن گ) قرار۔(2) بے ترّکّ ءُ توار۔اَنچُش روَگ کہ پاد برمش ءِ توار ہم درمئیت۔میزاں میزاں۔مداں مداں۔**چیواں چیوان** : (چے۔واں۔چے۔واں) (ن گ) بے ترّکّ ءُ توار۔**چیواں چیوان ءَ روَگ** : اَنچُش روَگ کہ کس ءَ مہ گندیت یا پاد برمش ءِ توار مہ بیت۔

چیوَلگ : (چی۔وَ۔لگ) (ک گ) بوتار دیگ ءُ گرئیوگ۔(2) وشّ وشّ ءَ گرئیوگ ءُ زُنزرگ۔

چیوہ : (چے۔وَہ) بچار : چیوا۔

چیہال : (چی۔ہال) (ن گ) چہ دردءُ تورِشت ءَ دَرآتکگیں توار۔(2) پُرسوزیں شِعری اَلہان۔(3) نالگ۔چیہانٹ۔(4) توار۔کُوکار۔**چیہالو** : (چی۔ہا۔لو) (س گ) گرئیواسک۔کسانیں دَردے ءِ مزنیں زارے جنگ۔

چیہانٹ : (چی۔ہان۔ٹ) (ن گ) گُٹّ ءِ پُرّ ءَ گرئیوگ۔آہ ءُ زاری۔بورّانٹ۔زار۔

ح

ح : (ہِ) نوہمی آب یا حرف اِنت۔

حاتَر : (ہا۔تَر) (ن گ) خچر۔(2) ٹُوہیں لاگ۔خر۔

حاتُون : (ہا۔تُون) بچار۔خاتُون۔

حاج : (ہا۔ج) (ن گ) دیم ءِ ٹِپّک۔ ٹِکّ ءُ نگار۔ حال جتگیں ٹِکّ۔ خال۔ سبزیں ٹِکّ کہ جنیا دَم وَتی دیم ءَ ءُ پیشانی ءَ جنَنت۔(2) بے قدریں چیز۔ بے ارزش۔ **حاجینگ**: (ہا۔جے۔نگ) (ک گ) ٹِک چِنگ۔ خال جَنگ۔ پہ سُوچن پوست ءِ سَرءَ ٹِکّ جَنگ۔(2) جِنتِر ءَ آجَنگ یا کنڈُک جَنگ ءُ تیز کَنگ۔

حاجَت: (ہا۔جَت) (ن گ) طلب۔ لوٹ۔ گذر۔ (2) اُمیت۔ واہگ۔ **حاجَت جاہ** : (ہا۔جَت۔جاہ) (ن گ) پُوئی۔ چرخی۔ لانک بوج جاہ۔ **حاجَت ءِ نِندَگ** : دَست ءُ آنجگ بُوتَگ۔(2) پہ طَلبے نِندَگ۔ **حاجَتی**: (ہا۔جَ۔تی) (ن گ) ہَما کہ گُزر بیت ءَ۔ ہَما کہ حاجتے داریت۔(2) ہَما کہ گوں حاجت ءَ نِسبَت داریت۔ (3) ہَما کہ لانک بوج ءُ آبدَست ءَ گِپتگ۔

حاجَت مَند : (ہا۔جَت۔مَن۔د) (س گ) ضرورت مَند۔ ہَما کہ پہ چیزے ءَ گرٹّ اِنت۔ نیست گار۔ گزرمَند۔ نیزگار۔ غریب۔ بے مَڈّی۔

حاجَت مَندی : (ہا۔جَت۔مَن۔دی) (ن گ) واستی مَندی۔ نیزگاری۔ غریبی۔ بے وسی۔

حاجَگ : (ہا۔جَگ) (ک گ) گوں سُوچِن ءَ دیم ءِ ٹِکّ چِنگ۔ ٹیٹک جَنگ۔

حاج گُل : (ہاج۔گُل) (ن گ) ہَما زَرد چَکیں چیڑگ ناکیں حاک کہ لوح ءَ جَنگ بیت۔(2) میٹ۔مِلکیں حاک۔(3) مینتگیں گِل۔ ہَما گِل کہ چراغ ءَ کُونزگ ءُ جہلگ یا گِل ءِ جوڑ گَننت۔(4) تَرُکتگیں ہماحاک کہ پِر نہ لچّیت۔ بندنہ وَروکیں حاک۔

حاجگیگ : (ہاج۔گی۔گ) (ن گ) بُن مال۔ گرٹّ۔ متاع۔ مَڈّی۔

حاجی : (ہا۔جی) (عَر) (ن گ) ہَما مَرُدم کہ حج ءُ کُتگ۔(2) ہَما کہ عربستان ءِ شہرمَکّہ ءَ پہ رَوِت ءُ مسلمانانی مذہب ءِ رُو ءَ حج ءُ زیارت بہ کَنت۔

حارِشت : (ہا۔رِش۔ت) بچار : خارِش۔

حارِص: (ہا۔رِس) (عَر) (ن گ) لالچی۔ ہَما کہ حرص ءُ بہ تچیت۔ جوپہی۔ مال دوست۔ نادِیست۔ نَدِیدو۔ بےشُکر۔ چلُوس۔ چلُوسگ۔ چَمّ نہ دِیست۔ **حارِصی**: (ہا۔رِ۔سی) (ن گ) حرص کنوک۔(2) ضِدّی۔(3) بدواہی۔ **حارِصیں** : (ہا۔رِ۔سیں) ضدّ ئیں۔(2) بدوائیں۔(3) لالچی ئیں۔ حرصی ئیں۔

حارینگ : (ہا۔رے۔نگ) (ک گ) کچینگ۔

حازَگ: (ہا۔زَگ) (س گ) ہَما گوشت کہ جبّ یا ہَڈّ ءُ مان نیست۔(2) ٹپّ یا زیم کہ دُرّاہ نہ بُوتگ۔ **حازَگی** : (ہا۔زَ۔گی) (ن گ) زیمی۔ ریش۔ ریش ءِ ٹپّ ءِ درد ءُ دوری۔ **حازَگیں** : (ہا۔زَ۔گیں) زیمیں۔ تازگ ٹپّیں۔

حاسِد : (ہا۔سِد) (عَر) (ن گ) حَسَدّ کنوک۔ حَسَدّی۔ بدواہ۔ پہ دِگرءِ جوانیں کار ءُ چیز ءَ بدآیوکیں مَرُدم۔ چَمّ دَرآتک۔ کست باز۔ کستو۔ کینگی۔ **حاسِدیں** : (ہا۔سِ۔دیں) (س گ) حسد کنوکیں۔ ہَما کہ دگرے ءِ سرا زہرءُ کیت۔(2) بدواہیں۔ کینگ داریں۔ کستی ئیں۔ ضِدّی ئیں۔

حاصِر : (ہا۔سِر) (ن گ) ربّالو۔ قاصد۔ نِیاگی۔ ربّال۔

حاصِل :(ہا۔سِل)(ن گ) رَس اِتگیں۔مَنتگیں۔ہَما کہ کَسے ءَ رَس اِتگ۔(2) نف۔کٹّ۔ بَرورد۔ فائدگ۔سِیتّ۔(3) رسد۔فَصل ءِ ثمر۔ بَرورد۔ پیداوار۔ بَر۔ دَہل۔ نَیامت۔**حاصِلات** :(ہا۔سِ۔لات)(ن گ) حاصل بُوتگیں۔دَست ءَ آورتگیں۔کٹّ اِتگیں۔فَصل۔ ثمرہ۔بَرورد۔

حاضِر :(ہا۔زِر) (عَر)(ن گ) دیم ءَ ۔ اَست۔ موجود۔(2) ساڑی۔تیار۔پیش۔اُبیس۔**حاضرات** :(ہاز۔را۔ت)(عَر)(ن گ) جنّ ءُ جنسان ءَ وَتی قابوءَ کنگ ءِ عَمل۔مُلّا ءُ بکّانی ہما عمل یا دم ءُ دُرُوت کہ پہ چیریں یا نادیدہیں چیزے ءِ حال ءَ دینت۔**حاضرات کَنگ** :(ہاز۔رات۔کَ۔نگ)(ک گ) مُلّا ءُ بکّانی دم ءُ دُرُوت کنگ، جنّ ءُ جنسان ءَ لوٹائینگ ءُ چیر ءُ اَندریں حالانی معلوم کنگ۔

حاضِر جَواب :(ہا۔زِر۔جَ۔واب)(ن گ) حبرءِ اشکنگ ءَ گوں ہما دمان ءَ سَر پدیں جواب دیوک۔(2) گپّ ءِ دَپ ءِ پرِّ وشوک۔جوُر جواب۔(3) عقل مَند۔دانائیں مَردُم۔**حاضِر جَوابی** :(ہا۔زِر۔جَ۔وا۔بی)(ن گ) دیم کُشی۔جور جوابی۔(2) عقل مندی۔دانائی۔ سرحیالی۔زانتکاری۔ہُژّاری۔**حاضِر جَوابیں** :(ہا۔زِر۔جَ۔وا۔بیں)(س گ) سیانائیں۔ہُژّاریں۔دانائیں۔زانتکاریں۔سرحیالیں۔ عقل مندیں۔**حاضِر ءُ ناظِر** :(عَر)(ن گ) اَست ءُ گِندوکیں۔ دَست بَستگ ءَ اوشتاگیں۔(2) ساڑی۔ہر ہندءَ ساڑی۔(3) ہرشے ءَ گندوک۔خُداوَند۔**حاضِری** :(ہا۔زِ۔ری)(عَر)(ن گ) موجود۔ حاضر بُوَنگ۔**حاضِری دیگ** :(ہا۔زِ۔ری۔دی۔یگ)(ک گ) آ ہگ ءِ حال ءِ دیگ۔وَت ءَ پیش دارگ۔سَرءَ کشّگ۔ساڑی بُوَنگ۔

حافِظ :(ہا۔فِز)(عَر)(ن گ) مسلمانانی مذہبی کتاب، قرآن ءَ پہ دِل یات کنوک۔ہَما کہ قرآن ءِ آیات ءُ پہ دِل یات اِنت۔(2) کور۔ہَما کہ مَیم نہ کَنت۔نابین۔

حافِظَہ :(ہا۔فِ۔زَہ)(عَر)(ن گ) یاد داشت۔یاداشت ءِ کساس۔یات گیری ءِ عقلی قوت۔گیر آرگ ءِ حدّ۔

حاک :(ہا۔ک)(ن گ) زَمین ءِ سَرءِ ہیرتیں زبارءُ پُلّک۔ زَمین ءِ سَر بُرءِ شَنگ ءُ نہ بد اِتگیں بہر۔زَمین ءِ سَر بُرءِ حاکی ہیر دگ۔(2) گُل زَمین۔ڈگار۔خاک۔(3) بلگلُو۔پُتّک۔پھوک۔پُہک۔ تُت۔**حاکاں پرّینتگ** :(ہا۔کاں۔پِر۔ریں۔تگ)(ک گ) حاکاں پرّینگ ءِ گوَستگال۔ماں حاکاں داتگ۔حاکاں ریتگگ۔تاوان کُتگ۔(2) تاوان داتگ۔**حاکاں پرّینتگیں** :(ہا۔کاں۔پِر۔رین۔تَ۔گیں) حاکاں پرّینگ ءِ دیریں گوَستگال۔(2) ہما کہ حاکاں پرّینگ بُوتگ۔**حاک پہ سَر** :(ہاک۔پَ۔سَر)(س گ) دَرپدر۔وار۔ برّگ۔**حاک ءُ پُر** :(ن گ) ہیچّ۔ہَما کہ ہیچّ نف ءُ سِیتّ ئے مان نیست۔**حاکاں پرّینگ** :(ہا۔کاں۔پِر۔رے۔نگ)(ک گ) تاوان کَنگ۔حاکاں دَوَر دیگ۔زیان کنگ۔**حاک ءُ پُر پہ سَرءَ** : بد دعائے۔غرق بات۔حاکانی چیرءَ بات۔(2) وارءُ نیزگار بات۔**حاک دیگ** :(ہاک۔دی۔یگ)(ک گ) ہیچّی نہ دیگ۔زبہر کنگ۔(2) کِشاری ڈگارءَ کدءِ حاک دیگ۔**حاک ءِ زُورگ:** حاک ءِ قسم وَرگ۔زَمین ءِ سوگند ءَ وَرگ۔ (2) سَرزَمین ءِ سوگند ءِ وَرگ۔**حاک ماں سَرءَ ریچگ** : خوَار کنگ۔بےعِزّت کنگ۔**حاک ماں کاسگ ءَ** : چٹ زبہر۔ہَما کہ ہیچّ ئے نصیب نہ بیت۔ہیچّی سَر نیاہگ۔گُژنگ۔نیستگار۔(2) تاوان بار۔(3) غریب۔نیزگاری۔**حاک ءِ ڈِکّ** :(ن گ) حاک ءِ چانگ۔حاک ءِ کوت۔حاک ءِ جُمپ۔**حاک روپ** :(ہاک۔رو۔پ)(ن گ) حاکانی روپوک۔ بُوچ ءُ پتارانی مُچّ کنوک۔روپوک۔**حاکین** :(ہا۔کے۔ن)(س گ) ہَماچیز کہ حاک ئے پراِنت۔

حاک آپ :(ہاک۔آپ)(ن گ) کِشارءَ را داتگیں یا دیگی اَوّلی آپ۔

حاک بوہَر :(ہاک۔بو۔ہَر)(ن گ) ڈگارءِ کشوک چہ حاصل ءَ یَکّ بہرے ڈگارءِ واہُندءَ دَنت۔ہمے بہر حاک بوہر گوشگ بیت۔

حاک بیل :(ہاک۔بے۔ل)(ن گ) پالیز ءِ ولّانی بُن ءَ حاک دیگ۔

حاکشانی :(ہاک۔شا۔نی) (ن گ) حاک ریچّگ۔ حاک دوٗر دیگ۔ وَتی سَرءَ حاکانی ریچّگ۔ گرٚ یوٗگ ءُ کوکار۔ مَرگ ءُ میران ءِ سَرءَ عازیزانی دلپَدردیءِ دَرشانی۔ **حاکشانی کنگ** :(ہاک۔شا۔نی۔کَ۔نگ) (ک گ) حاک ءِ ماں سَرءَ ماں ریچّگ۔ حاک ءِ شانک دیگ۔ گرٚ یوٗگ ءُ زاری کنگ۔(2) تمردی ءُ گُمراہی شون دیگ۔

حاکوشتگ :(ہا۔کوش۔تگ) حاکوشگ ءِ گوستگال۔(2) کونڈیتگ۔ دَرروپتگ۔ **حاکوشتگیں** :(ہا۔کوش۔تَ۔گیں) حاکوشگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہماڈگار یا زمین کہ حاکوشگ بوتگ۔

حاک کوت :(ہاک۔کوت) بچار : حاک کوٹ۔

حاک کوٹ :(ہاک۔کوٹ)(ن گ) حاک ءِ مُچّ۔ لڈّ ءُ سمات مُچّ کنگ ءِ جاہ۔ پُرکوت۔ حاک کوت۔ سمات۔ سماتی۔ کوت کُتگیں بوٗچ، لڈّ ءُ سمات۔ حاک ءُ جُمپگ۔

حاک لیٹ :(ہاک۔لے۔ٹ) (ن گ) گوں حاکاں لیٹی وَرگ۔ اُشتر، حَر یا دِگہ دَلوتانی ماں زَمین ءَ اے نیمگ ءُ آ نیمگ ءَ وَتی جان ءَ راپِرمُشگ۔

حاکم :(ہا۔کم)(ن گ) واک ءُ اختیار ءِ واہُند۔ بادشاہ۔ سَردار۔ خان۔ حُکم دیوک۔ واجہ۔ حُکمانی واجہ۔ حُدابُند۔ حُکمانی۔ سَرکار۔ والی۔ دوٗرءِ دوٗران۔ **حاکمی** :(ہا۔کِ۔می)(ن گ) واجہی۔ سَرداری۔ نوابی۔ بادشاہی۔ خانی۔ **حاکمیں** :(ہا۔کِ۔میں)(س گ) سرداریں۔ بادشاہیں۔ پُرواکیں۔ اختیارداریں۔

حاک نیوٚہ :(ہاک۔نے۔وَہ)(ن گ) مُردگ ءِ کُلّ کنگ ءِ خیرات۔

حاکوش :(ہا۔کوش)(ن گ) کونڈگ۔ دَرروپگ۔(2) پہ کِشّگ ءَ زَمین ءِ نرم کنگ۔ زَمین ءِ سَرءِ چیر کنگ ءُ پہ کِشگ ءَ حاک تیار کنگ۔ حاک ءِ کوشگ ءُ نرم کنگ۔(3) نوک رُستگیں یا کِشتگیں نہالانی بُن ءِ پٹّگ ءُ کاہ ءُ بوٗچانی دَرکنگ۔ **حاکوشگ**:(ہا۔کو۔شگ)(ک گ) ڈگارءَ نرم کنگ۔ کِشارے ءِ بُن ءِ نرم کنگ۔ زَمین ءِ کونڈگ۔ دَرروپگ۔ **حاکوشگی** :(ہا۔کو۔شَ۔گی)(ن گ) حاکوشگ ءِ آوَ کی بِزاں حاکوشگ ءِ کار کنگی انت۔ ڈگارنرم کنگی۔ زمین ہموار کنگی انت۔

حاکی :(ہا۔کی) (ن گ) حاک ءِ رَنگ۔(2) انسان۔ بنی آدم۔ (3) ہما کہ گوں حاک ءِ نسبت داریت۔(4) حاکانی چیرءِ۔ ڈمب۔ (5) بورءِ رنگیں۔ بور۔ **حاکی ئین** :(ہا۔کی۔ئیں) (س گ) ہما کہ حاکی بوتگ۔ حاکی رَنگیں۔

حاکیدَہ :(ہا۔کی۔دَہ) (س گ) حاک بوتگیں۔(2) نرم۔ چو حاک ءَ۔ **حاکیدہ کنگ** :(ہا۔کی۔دَہ۔کَ۔نگ) آخری حدّءِ سَر کنگ۔ حاک ءِ سَر کنگ۔(2) پڑّ ءِ پڑّ ینگ۔ نقصان دیگ۔

حاکی مَکسک :(ہا۔کی۔مَ۔کَس۔ک) (ن گ) کُتّ۔ اِسپیتیں کَسانیں مَکسکے کہ چہ حاک ءَ وَدی بیت۔

حال :(ہا۔ل)(ن گ) اِحوال۔ چے حبَر۔ حبَر۔ چکار۔(2) جاوَر۔ حالت۔(3) ڈوَل۔ وڑ۔(4) استیں عہد۔(5) بِستار۔(6) بیان۔ ترّان۔ ڈاہ۔ پچّار۔(7) واک۔ وس۔ ہاٹی۔(8) پیرا۔(9) ہرچی کہ پدّرءُ آشکار انت ہمائی ءِ گوشگ ءِ وہد۔ سوج۔(10) لیب ءِ تہہ ءَ ہما جاگہہ کہ اُود ءَ رَسگ لیب ءِ کُٹگ انت۔(11) نیمون ءِ ناڈُراہی یے۔ چہ چُپکّ ءِ ڈُراہ بوتگیں زال ءِ نیمون ءِ ناجوڑی کہ گوشنت کہ حون آئی ءِ سَرءَ شتگ اَنت۔(12) اِلہام۔ **حال آر** :(ہال۔آر)(س گ) (ن گ) حال آروک۔ حال رسینوک۔ ہما کہ حال کاریت۔ حال رسان۔ **حال ءُ اِحوال** : (ن گ) کسے ءِ گندگ ءَ گوں آئی ءِ جُست ءُ پُرس۔ ٹوک کنگ۔ وَشّ آتک۔ وَشّ آمد۔ تیار جوڑی۔(2) ترّان۔ بیان۔(3) شرّی ءُ بَدی ءِ دیستگیں ءُ اِشکُتگیں زانتکاری۔ آوازگ۔ (4) چے حبَر۔ اِحوال۔ **حال ءِ پڑ وشگ** : حال ءِ شِنگ بوٗنگ۔ حال ءِ ماں مُلک ءُ مَردُماں تالان بوٗنگ۔ **حال ءِ پڑّینگ** : حال ءِ شِنگ ءُ تالان کنگ۔ جار جنگ۔ **حال کنگ** : (ہال۔کَ۔نگ) (ک گ) جاہے ءِ سَر بوٗنگ۔(2) رَسگ ءُ بیرہ کنگ۔(3) اِحوال دیگ۔ **حال ءِ مَرد** :(ن گ) حال ءِ دیوک یا زُوروک۔(2) مَستر۔ کماش۔

حال بَر :(ہال۔بَر)(ن گ) قاصِد۔ پیغام بر۔ ربّال۔ **حال بَری** : (ہال۔بَ۔ری)(ن گ) پرّاشکی۔(2) رَبالئی۔ قاصدی۔

حالَت : (ہا۔ لَت) (ن گ) جاوَر۔ موقع۔ حال۔ دم ءُ پاس۔ (2) وسّ۔ واک۔ ہاٹی۔ (3) (س گ) مَردُم ءِ سَرءَ گوَستگیں جاوَر۔ (4) ڈوَل۔ وڑ۔

حال تاک : (ہال۔ تاک) (ن گ) ہَما تاک کہ بند کہ ماں آئی ءَ حال چھاپ ءُ شِنگ کنگ بنت۔ اخبار۔ روتاک۔ اِحوال تاک۔

حال پُرسی : (ہال۔ پُر۔ سی) (ن گ) حال اِحوال کنگ۔ (2) یکّے ءِ حیال ءِ دارگ۔ نقص ءُ تاوان وارتگیں مَردُم ءِ گوَرءَ رَوگ ءُ آئی ءِ حال ءِ پُرسگ۔ گورسی۔ (3) ناڈُراہیں مَردُم ءِ چارگ ءَ رَوگ۔ حال شونی۔

حال رَسان: (ہال۔ رَ۔ سان) (س گ) (ن گ) رَبّال۔ حال آر۔ پرّاشک۔ حال رسینوک۔ (2) حال رسینگ ءِ وسیلہ۔ **حال رَسانی** : (ہال۔ رَ۔ سا۔ نی) پرّاشکی۔ (2) حال سَر کنگ ءِ کار۔ **حال رَسانیں** : (ہال۔ رَ۔ سا۔ نیں) ہما کہ حال رَسانی ءِ کارءَ کنت۔

حال شُونی : (ہال۔ شُو۔ نی) بچار : حال پُرسی۔

حالی : (ہا۔ لی) (د) بچار : خالی۔

حالیٹ : (ہا۔ لے۔ ٹ) (ن گ) حَرءُ اَسپ ءِ حاکانی تہہ ءَ لیٹ وَرَگ۔ (2) مال ءُ ساہ دارنی سہرگ ءِ ہند۔ مال ءُ اولاکانی حاک ءِ لیٹ وَرَگ۔ حاک لیٹ۔ **حالیٹ وَرَگ** : (ہا۔ لیٹ۔ وَ۔ رَگ) (ک گ) حر یا دگہ ساہدار ءُ اولاکے ءِ اے دیم ءُ آدیم ءَ ماں حاکاں لیٹ وَرَگ۔ **حالیٹی** : (ہا۔ لی۔ ٹی) (ن گ) حالیٹ جنگ۔ حر، اُشتر، دلوت یا دگہ ساہدارانی ماں زمین ءَ لیٹ ءُ پلیٹ وَرَگ۔ لاپ لیٹی جنگ۔

حالِیگ : (ہا۔ لی۔ گ) (ن گ) ہما نوک بستگیں کسانیں اڑک کہ پہ تنگارءَ کارمرز بنت۔ (2) (س گ) ہورک۔ خالی۔ حالی۔ **حالیگیں** : (ہا۔ لی۔ گیں) ہورکیں۔ تہہ پچیں۔

حام : (ہا۔ م) (س گ) ہما کہ نہ گرّاستگ یا نہ پکّگ۔ حامَگ۔ حامگیں۔ (2) اولاک ءِ رواج۔ (3) (ن گ) ہشتی ءِ لیب ءَ زُرتگیں دارگ ءِ حام کنگ ءُ دوار تڑینگ۔ موکلّ۔ **حام کنگ** : (ہام۔ ک۔ نگ) (ک گ) ہشتی لیب ءَ زُرتگیں دارگ ءَ دِگہ رَندے تڑّینگ ءِ موکلّ۔ (2) بچّگ۔ (3) واتڑّ کنگ۔

حام دَپ : (ہام۔ دَپ) (س گ) ڈُروگ بند۔ لگور۔ لگور۔ بزدل۔ نِزور۔ (2) کم شَرَف۔

حام کار : (ہام۔ کار) (س گ) پد نہ بُودیں کار۔ ہَما کار کہ پکّا نہ اِنت۔

حامَگ : (ہا۔ مَگ) (س گ) ناتوام۔ ناپُختہ۔ ہَما کہ نہ پکّگ۔ نہ گرّستگیں وَردن ءِ چیز ءُ نیبگ ءِ حام۔ لول۔ (2) نیم توام۔ نہ گرّستگیں۔ نہ پَشّ اِتگیں۔ خامہ۔ (3) ہازگ۔ **حامَگ دَپ** : (ہا۔ مَگ۔ دَپ) (س گ) نیم شلونگیں مرد۔ نامرد۔ لگور۔ (2) نابُود۔ بے کَرد۔ حام دپ۔ دَپ شیرّ۔ (3) کم شرف۔ **حامگی** : (ہا۔ مَ۔ گی) (ن گ) پُختہ نہ بُوَنگ۔ نیم گرّادگ۔ **حامگیں** : (ہا۔ مَ۔ گیں) (س گ) ہَما کہ حامَگ اِنت۔ شَرّی ءَ نہ گرّستگ یا نہ پکّگ۔ حام۔ (2) نیم گرّادیں۔

حامَگ کار : (ہا۔ مَگ۔ کار) (س گ) ناپُختہ کار۔ لگانڈو کار۔ **حامَگ کارِیں** : (ہا۔ مَگ۔ کا۔ رِے۔ ن) (س گ) ہَما کہ ناپُختہیں کار کنت۔

حامِل: (ہا۔ مِل) (د) (ن گ) ہَما کہ آئی ءِ سَرءَ دِگہ چیزّے پر کنگ بیت۔

حاموش : (ہا۔ موش) بچار : خاموش۔

حامَہ لوڑ : (ہا۔ مَہ۔ لوڑ) (س گ) (ن گ) نیم پکّگ۔ نیم پکّگیں نان۔ (2) آلوڑ۔ (3) آرت ءِ تانتگیں چانگ کہ تڑ ون ءِ تہہ ءَ جَنگ ءَ رَندگمیں لچّگ ءِ پد اِشکرانی سَرءَ کپیت۔

حامی: (ہا۔ می) (ن گ) جَہل بُوَنگ۔ چیزّے زیرگ ءَ دَست ءِ جَہل بَرَگ۔ (2) لَجّی۔ چمّ جَہل۔ (3) کمّی۔ جَہل۔ شیف۔ بُن۔ (4) ناوانندہیں مَردُم۔ ہَما کہ وانندہ نہ اِنت۔ **حامی چمّ** : (ہا۔ می۔ چم۔ م) (س گ) چمّ جَہل۔ لَجّی بُوَنگ۔ بے لَجّ۔ لگور۔ سَر جَہل۔

حانوادَگ : (ہان۔ وا۔ دَگ) (س گ) شرّ ذات۔ شرف مَند۔ عِزّت دار۔ بہہ دار۔ گرّان ءُ سنگین۔ اَصل ذات۔ خاندانی۔ خاندان۔ اَصل۔ خانوادہ۔

حانوادہ :(ہان۔وا۔دہ) خانوادہ۔شرف مند۔باعزّت۔مڑاہ دار۔ بہہ دار۔شرّ ذات۔پُرمڑاہ۔خاندانی۔**حانوادہی** :(ہان۔وا۔دَ۔ہی) (ن گ) شرّذاتی۔ اَسیلّی۔ بیہہ داری۔خاندانی۔(2) شرف مندی۔ عزّت داری۔**حانوادہیں** :(ہان۔وا۔دَ۔ہیں)(س گ) ہما کہ حانوادہ انت۔شرّذاتیں۔بیہہ داریں۔خاندانیں۔اَسیلّیں۔(2) شرف مندیں۔ باعزّتیں۔مڑاہ داریں۔

حانی :(ہا۔نی)(ن گ) حنّی رَجتگیں۔(2) بَڑاہ دار۔(3) عِزّت مند۔پُرشان۔(4) راج دپتراں شئے مریدءِ دِشتار کہ رِندانی سَردار میر چاکرءِ پہ رِپک ءِ دُزوہ آئیءِ چہ شئے مریدءِ پُلیت ءِ گوں آئیءِ سُور کنت۔

حاوَند :(ہا۔وَن۔د)(ن گ) حُدا۔ حُداوَند۔ خُدا۔ قدرت۔ حاوَند۔(2) واہُند۔مَستر۔واجہہ۔زال ءِ مرد۔لوگ ءِ کماش۔(3) طاقت ور۔زوراوَر۔پَرَوردِگار۔رودینوک۔ساٹوک۔

حُبّ :(ہُب۔ب) بچار : ہُبّ۔

حَبَر :(ہَ۔بَر)(ن گ) حال۔گپّ۔ٹوک۔گوشتن۔گالوار۔تڑان۔ اِحوال۔توار۔خَبر۔ دانک۔ اَزگال۔ حدیث۔ حکایت۔ سُخُن۔ گال۔ گویاک۔(2) زاہءِ بد۔**حَبَر پَچ** :(ہَ۔بَر۔پَچ) دَپ دَڑ۔ بازحَبر۔ مانجا۔**حَبَرءِ پَچّ** :(س گ) ہما گپ ئیں گپّ کہ پہ تام داریءِ وَش گپی ءِ ہاترءِ جَنگ بنت۔**حَبَر تَرّینگ** :(ہَ۔بَر۔تَر۔رے۔نگ)(ک گ) بَدیں یا شرّیں حَبَرءِ جواب گردینگ۔**حَبَرءِ تَرّینگ** :(ک گ) حَبَرءِ نہ زیرگ۔نہ مَنّگ۔(2) زبانءِ وَرگ۔بدزبان بُوَنگ۔(3) حَبَرءِ دِگہ نیمگے بَرگ۔**حَبَرءِ حال کنگ** : بدءِ رَدکنگ۔زَہر بُوَنگ۔جاک کنگ۔(2) اِحوال دیگ۔(3) تڑان کنگ۔**حَبَر حَبَر کنگ** :(ہَ۔بَر۔ہَ۔بَر۔کَ۔نگ)(ک گ) تُرندَگ۔دَپ جاک کنگ۔**حَبَر دَوُرد یگ** :(ہَ۔بَر۔دور۔دی۔یگ) اَنچائیں حَبَر کنگ۔دیوانءِ مجلس ءِ بے بُنیں تڑان کنگ۔**حَبَر دیگ** :(ہَ۔بَر۔دی۔یگ) (ک گ) بددیگ۔ بدءِ رَدکنگ۔ بدگوشگ۔ مان زُورگ۔ چمّانی پچّگ۔رَدءِ بد۔مان بندگ۔زَہرگرگ۔گُرّءِ نہرّ کنگ۔(2) حال دیگ۔اِحوال دیگ۔(3) ڈاہ دیگ۔گُشگ۔**حَبَرءِ رَد دیگ**: وَتی یا یکّے ءِ حَبَرءِ یلہ کنگ ءِ دِگہ گپّے کنگ۔**حَبَرءِ سِندَگ** :(ک گ) حَبَرءِ گُڈّگ۔حَبَرءِ تچک کنگ۔حَبَرءِ پکّا کنگ۔**حَبَرءِ شاح کشّگ** : حَبَرءِ مَستر بُوَنگ۔حَبَرءِ تہہءِ دِگہ حَبَرءِ پیدا بُوَنگ۔حَبَرءِ دَراج کشّ دیگ۔**حَبَر کشّ** :(ہَ۔بَر۔کَش۔ش)(س گ) ہما مَردُم کہ چہ دِگراں پہ منڈرءِ حِیلہ حَبَر کشّیت۔**حَبَرءِ کشّگ** :(ک گ) چیریں حَبَرےءِ باروءِ تڑان کنگ۔پہمیانیں حَبَرءِ چہ دَپءِ در کنگ ءِ تالان کنگ۔اَنچُش کنگ کہ دِگرے رازی حَبَرے دَر بہ کنت۔**حَبَر کنگ** :(ہَ۔بَر۔کَ۔نگ) (ک گ) حال اِحوال بیان کنگ۔ بیڑگ۔ تڑانءِ پڑّینگ۔تڑان کنگ۔دَرّائینگ۔گال آہگ۔گوشگ۔**حَبَرءِ گُڈّگ** :(ک گ) حَبَرءِ پڑ وشگ۔حَبَرءِ نہ زُورگ۔حَبَرءِ سِندگ۔**حَبَر گِرَگ** :(ہَ۔بَر۔گِ۔رَگ)(ک گ) حال گِرَگ۔جُستءِ پُرس کنگ۔**حَبَر گیری کنگ** :(ہَ۔بَر۔گی۔ری۔کَ۔نگ)(ک گ) حال پُرسی کنگ۔ ہمدردی کنگ۔**حَبَرو** :(ہَ۔ب۔رو)(س گ) بازحَبَر۔ بازگپّ جنوک۔(2) چپّورت۔رَپّٹوک۔**حَبَری** :(ہَ۔بَ۔ری)(ن گ) گوشتنی۔گوشگی۔ٹوکی۔گپّی۔**حَبَری نہ بُوَنگ** :(ک گ) ہچّیکی نہ بُوَنگ۔پریشان بُوَنگ۔(2) زَہر بُوَنگ۔

حَبَر بندی :(ہَ۔بَر۔بَن۔دی)(ن گ) زاماتی۔ساںگ۔پہ زاماتیءِ نام گپتی۔

حَبَردار :(ہَ۔بَر۔دار)(ن گ) معلوم بوّوک۔شیوار۔ہما کہ حال اِحوالاں معلوم اِنت۔(2)(س گ) ہوشیار۔ نبا کنئے۔ ہُژار۔ **حَبَر دار بُوَنگ** :(ہَ۔بَر۔دار۔بُو۔نگ)(ک گ) معلوم دار بُوَنگ۔ پہ خیال بُوَنگ۔ ہُژّار بُوَنگ۔ وَتی اِنانءِ بُوَنگ۔شیوار بُوَنگ۔سَرپد بُوَنگ۔**حَبَر دار کنگ** :(ہَ۔بَر۔دار۔کَ۔نگ) (ک گ) حال دیگ۔ سہی کنگ۔ ہُژّار کنگ۔ ڈاہ دیگ۔

حَبَر داری :(ہَ۔بَر۔دا۔ری)(ن گ) ہوشیاری۔معلوم داری۔ سوگہی۔سَرپدی۔

حَبَرزانت :(ہَ۔بَر۔زان۔ت)(س گ) عقلا مَند۔فہمندگ۔ عقل مَند۔زانتکار۔چالاک۔دُرّ حدیث۔سُخن دان۔**حَبَرزانتی** :(ہَ۔

بَر۔زان۔تی)(ن گ) سرپدی۔زانتکاری۔سُخن چینی۔عقل مندی۔ دُرحدیثی۔**حبَرزانتیں** :(ہَ۔بَر۔زان۔تیں) زانتکاریں۔سُخن چینیں۔عقل مندیں۔

حبَرسِندی :(ہَ۔بَر۔سن۔دی)(ن گ) سانگ بندی۔سانگ بندیءَ حبَرءِ پکّا کنگ۔پے بُند۔زامات بُونگءِ بنداتی رسمءُ دود۔

حبس :(ہَ۔بَس)(عَر)(ن گ) گوات ءِ نہ کشّگءِ سبب ءَ دمءِ بند بُونگ۔(2) گوات ءِ بندی (3) ہُبّ۔

حبش :(ہَ۔بَش) (ن گ) افریقہ۔(2) اَفریقی نسلءِ سِیاہیں مَردُم۔

حبشہ :(ہَ۔بَش۔شہ) (ن گ) اَفریکہ۔**حبشّی** :(ہَ۔بَش۔شی) (ن گ) بدرَنگ۔بدصورت۔بدنما۔بدشکل۔(2) سِیاہ پوست۔شیدی۔اَفریقی۔زنگی۔(3) حبشہءِ مَردُم۔

حبیث :(ہَ۔بی س) (د) بچار : خبیث۔

حبیل:(ہَ۔بے۔ل) بچار:اَبیل

حتمن :(ہت۔مَن)(گ ر) اَلّم ءَ۔لازُم۔پکّائی ءَ۔بے شک۔پکّ۔**حتمی** :(ہت۔می)(ن گ) آخری۔اَلّمی۔

حجّ :(ہَج۔ج)(عَر)(ن گ) مزنیں عئیدءِ ماہ ءَ عربستانءِ شہرماں مکّہ ءَ کعبہ ءِ زیارتءِ مسلمانی دود۔(2) بلوچی سالءِ دُوازدہمی ماہ۔

حُجّ:(ہُج۔ج) (ن گ) اَرُوبرُو۔اَلّم۔حُجّت۔(2) ہیل۔

حجاب:(ہِ۔جا۔ب)(عَر)(ن گ) شرم۔حیا۔لحاظ۔(2) لجّ۔میار۔(3) پردہ۔اَندیم۔(4) بُرقعہءِ دیمءِ تنکّیں پچّک کہ پردگ کنگءِ وہدءَ زالبُول گوں آئی ءَ وتی دیمءَ چیر دینت۔نقاب۔

حجاب کنگ :(ہِ۔جاب۔کَ۔نگ)(ک گ) لجّ کنگ۔میار کنگ۔(2) جنینءِ وتارا چیر دیگ۔اَندیم کنگ۔پردہ کنگ۔دیمءَ نہ کپگ۔(3) مزاہ کنگ۔

حجالت :(ہَ۔جا۔لت)(س گ) لجیگ۔شرمِندگ۔میاریگ۔موٹ۔پشل۔ترنگر۔دَپ شیرڑ۔لیزمی۔لجّی بُونگ۔سرجہل۔سِیاہ رُوہی۔باڑی۔پَروا۔پشومان۔**حجالتی** :(ہَ۔جا۔لَ۔تی)(ن گ) لجّی۔شرمِندگی۔پشلی۔سرجہلی۔پشومانی۔

حجّام :(ہَج۔جام)(عر)(ن گ) سرساہ۔سرٹاپ کنوک۔سرتراش۔مُود تراش۔**حجّامی** :(ہَج۔جا۔می)(ن گ) مودتراشی۔مودانی چِنگ یاٹاپ کنگءِ کار۔

حُجّت :(ہُج۔جت)(عَر)(ن گ) ضِدّ۔کارءِ کنگءِ ضِدّ۔الّم۔دلیل دیگ۔زور۔(2) ہیل وندی۔حُجّ۔حقّ۔**حُجّت کنگ** :(ہُج۔جت۔کَ۔نگ)(ک گ) زور پر دیگ۔ضِدّ کنگ۔

حُجرہ:(ہُج۔رہ)(عَر)(ن گ) مسلمانانی مَسیتّءِ کشءِ ہما کسانیں بان یالوگ کہ ملّاءِ نندگ جاہ یالوگ اِنت۔

حدّ:(ہَد۔د)(ن گ) سیم سَر۔سَرحدّ۔جاگہہ۔ہند۔کِساس۔کچّ۔دَمگ۔سرحد۔نزّیک۔گوْر۔سَند۔سیم۔سرسیم۔آپ بند۔(2) چیزےءِ گُڈّی سیم سر۔ہرکُٹّ اتگیں سرءِ حدّ۔بَہر۔ہتب۔کرّءِ گوْر۔(3) گیش۔باز۔(4) قالب۔وسّ۔**حدّ بندی** :(ہَد۔د۔بَن۔دی)(ن گ) حدّانی گیشّینگ۔سیم سرءِ حدّانی نشان دیگ۔**حدّ کنگ** :(ہَد۔د۔کَ۔نگ)(ک گ) ڈگار یا زمینءِ حدّانی گیشّینگ۔سندءِ سیم کنگ۔(2) ناروائیءُ ناجائیءِ گُڈّی حدّاں سربُونگ۔**حدّ کنگی** :(ہَد۔د۔کَ۔نَ۔گی)(ن گ) جلّگی۔دارگی۔(2) تاں آسرءَ رَوَگی۔حدّءِ سربُونگی۔(3) ڈگار یا زمینءِ حدّ گیشّینگی۔

حُدا :(ہُ۔دا) حُدا۔شَرّ۔بژاہ دار۔پُرشان۔حاوَند۔زرتُشتی مذہبءِ اہُورامزدا۔خاوَند۔حاوَند۔حُدا۔پروردگار۔خُداوَند۔دیّان۔جہان پال۔قُدرت۔کارساز۔مالِک۔**حُداوند** :(ہُ۔دا۔وَن۔د) پروردگار۔پُرشان۔

حُدابُرت :(ہُ۔دا۔بُر۔ت)(س گ) نابُود۔شُوم۔(2) حُداءِ بُرتگیں۔کارءُ بےرَندءَ رَوَگ۔**حُدابُرتگ** :(ہُ۔دا۔بُر۔تگ)(س گ) حُداءِ بُرتگیں۔بدبخت۔شُوم۔بےکِرد۔**حُداجت** :(ہُ۔دا۔جت) حُداءِ جتگیں۔شُوم۔**حُداداتت** :(ہُ۔دا۔دات) حُداءِ داتگیں۔حُداءِ بخشاتگیں۔**حُدادوست** :(ہُ۔دا۔دوس۔ت) حُداءِ بندگ۔نیکوکار۔پہریزگار۔

خُدابَند :(ہُ۔دا۔بَن۔د)(ن گ) ہَما ملک کہ آئی ءِ چپّ ءُ راست ءَ یکّ ءُ دومیمگ ءَ کوہ یا ریک ءِ دَڑ اجیں بند بہ بنت ءُ آپ ءَ بہ دارنت۔

خُدابُند :(خُ۔دا۔بُن۔د)(س گ) واہند۔مستِر۔کماش۔خُدا بُند۔(2)(ن گ) پَروَردگار۔حد۔

خُداتُرس :(ہُ۔دا۔تُر۔س) ہما کہ چہ حداءَ تُرسیت۔(2) رحم دل۔ پہریزکار۔نیک۔**خُداتُرسیں :**(ہُ۔دا۔تُر۔سیں)(س گ) رحم دلیں۔ پہریزگاریں۔نیکیں۔(2) ہما کہ حدائی تُرس ءَ ماں گوشاں روت۔

خُدادوست :(ہُ۔دا۔دوس۔ت) رحم دل۔نیکوکار۔**خُدادوستیں :** (ہُ۔دا۔دوس۔تیں)(ن گ) رحم دلیں۔نیکوکاریں۔پہریزگاریں۔

خُداءِ قران کنگ : خُداءُ قران ءِ سوگند وَرگ۔(2) خُداءُ قران ءَ دُرُوہی دیگ۔منّت کنگ۔

خُداگَند :(ہُ۔دا۔گَن۔د)(س گ)(ن گ) ہَما ڈگار کہ ہَوْر ءِ آپ ءَ کِش ءُ رون بیت۔خُشکاوگیں ڈگار۔آزمان گِند۔تاہ آپ۔**خُدا گِندیں ڈگار :**(ہُ۔دا۔گِن۔دیں۔ڈَ۔گار)(ن گ) ہشکاوک۔ہما ڈگار کہ چہ ہورءِ آپ ءَ آباد کنگ بیت۔

خُداگوں بی :(ہُ۔دا۔گوں۔بی) مراد گالے کہ خُدا سپاروک بہ بیت۔خُداءِ مَیارے۔

خُدامُرزی :(ہُ۔دا۔مُر۔زی)(ن گ) مُرتگیں۔خُداءِ بخشتگیں۔ خُداءِ پہ وَت واہ اِتگیں۔خُدامُرزی۔بےروچ۔بےذات۔ بےعمر۔بیا مُرزی۔**خُدامُرزی ئیں :**(ہُ۔دا۔مُر۔زی۔ئیں) مُرتگیں۔(2) خدا ءِ بخشتگیں۔(3) بےرُوحیں۔بےعمریں۔

خُدانگہہ وان :(ہُ۔دا۔نِ۔گہہ۔وان) مراد گالے کہ خُدا سپاروک ببات۔خُدا ساتوک اِنت۔

خُداءِ نواہگ: چہ قدرت ءِ نیمگ ءَ آتکگیں مُشکُل۔(2) خُداءِ نارضائی ءُ نہ وَشّی۔

خُداواہندگ :(ہُ۔دا۔وا۔ہَن۔دَگ)(س گ) نیکیں مَردُم۔ خُداءِ ہدایت داتگیں۔

خُداوَند :(ہُ۔دا۔وَن۔د)(ن گ) خُداءِ جِند۔حاوَندءِ جِند۔خُدا۔ خاوَند۔(2) ساتوک۔

خُدائی:(ہُ۔دا۔ئی)(ن گ) خُداءِ نام ءَ۔پہ نام ءِ خُدا۔خاص پہ خُدا۔ خُدائی ہاترءِ لحاظ۔(2) بےوارِث۔خُدائیگی۔(3) سَٹّی۔ہما گپّ یا کار کہ بے اِرادہ ءَ بہ بیت۔نہ وَشّیں حبرءِ انچا دَپ ءَ دَرا ہگ۔(4) مال ءُ مڈّی یا چیزے ءِ گیشی ءُ بازی۔(5) کائنات۔دُنیا۔جہان۔ گیدی۔(6) بلوچی ءِ ہفتمی ماہ۔

خُدائی اَمان :(ہُ۔دا۔ئی۔اَ۔مان) مُراد گالے کہ خُدا اُپُشت ءُ پناہ بہ بات۔**خُدائی اَمان ءَ :** مُراد گالے کہ خُدا بہ ساٹیت۔خُداءِ پناہ ءَ۔

خُدائی رَضاءَ : خُدائی وَشّی ءَ۔

خُدائی رَضا بہ بیت : اگن خُدا ءِ لوٹیت۔

خُدائیگی :(ہُ۔دا۔اِ۔گی) بچار : خُدائی۔

حدّءِ میل : (ن گ) سادءِ گوّاز۔حساب کنگ۔کچّ کنگ۔

حَدَنگ :(ہَ۔دَن۔گ)(ن گ) پیکان۔تیر۔

حدِیث:(ہَ۔دی۔س)(عَ)(ن گ) داناہانی گُشتگیں تڑّان۔ زانتکارانی۔گپّ۔حکایت۔(2) حبر۔قِصّہ۔وَشّیں مجلس۔(3) راج د پتر۔(4) ہم نیادی۔تڑّان۔(5) مسلمانانی پیغمبر واجہیں محمد بن عبداللہ بن عبدلمطلب ءِ گوشتگیں حبرءُ کُتگیں کارانی وَڑءُ پیم۔**حدِیثاں گون دیگ :**(ہَ۔دی۔ساں۔گون۔دی۔یگ) جوّانیں تڑّان کنگ۔مجلس کنگ۔وَشّ لِسانی کنگ۔

حدّیرَہ:(ہَد۔دی۔رَہ)(د)(ن گ) مانش۔قبرستان۔گورِستان۔ ہما پٹّگیں کمپاں کہ آئی ءِ تہہ ءَ مانش اِنت یا کہ گمبدے بہ بیت۔قبر۔ گور۔ہند۔پیرءُ ولیانی قبر۔آخری ہنکین حدّیرہ۔حدّیرو۔

حُرّ :(ہُر۔ر)(س)(ن گ) سَرمچار۔بہادُر۔مَرْن شان۔(2) دریانورد۔مید۔ماہی کُش۔**حُرّی :**(ہُر۔ری)(د)(ن گ) بہادری۔دلیری۔مڑاہ داری۔سرنتابی۔(2) ماہی گیری۔دریانوردی۔

حَر:(ہَ۔ر)(ن گ) جلونٹ ءِ نیام ءِ ٹاہینتگیں یا داتگیں دار۔ جولا ہِگ ءِ کارگہہ ءِ ہَما بہر کہ آہانی سَرءَ جولا ہِگ وَتی پاداں ایرکنت ءُ

آہانی سُرینگ ءَ تانچُو بُزر ءُ جَہل بیت ۔ (2) مجول ءِ پہنادی نیمگ ۔ (3) چار پادیں اولاکے کہ پہ بارکشّی ءُ سَواری ءَ کارمرز بیت ۔ حاتر ۔ خر ۔

حَراں رِشتی : (ہَ ۔ راں ۔ رِش ۔ تی) (س گ) بےنفیں کار یا چست ءُ ایر ۔ (2) (ن گ) لیبے ۔ **حَرپُشت** : (ہَر ۔ پُش ۔ ت) (ن گ) پیشّ ءِ جوڑ کُرتگیں لوگے ۔ (2) حَرءِ لڈّتگیں بار ۔ **حَرپوک** : (حَر ۔ پوک) (س گ) (ن گ) مَست ۔ ہوڈ ۔ پیتّار ۔ **حَرءِ جِڈّال** : (ن گ) دَجّال ءِ حَر ۔ مسلمانانی مذہبی قصّو اں کیت کہ یکّ وہدے کہ ٹگّ ءُ فتنہ سازیں مردے حَرءَ سَوار اِنت ءُ کیت ءُ مخلوق ءَ گُمراہ ءُ بدراہ کنت ۔ نیکین ءِ بدل ءَ بدیں سوج دنت ۔ (2) حَرسَواریں فتنہ باز ۔ **حَرءُ نَر** : (ن گ) ضدّ ۔ نہ منّگ ۔ جاہل یا جاہلی ۔ **حَرءُ نَربُوتگ** : ضِدّ کنگ ۔ کسی حبرءِ نہ منّگ ۔ یکیں گّپ ءِ سَرءَ اوشتگ ۔ زَہرگِرَگ ءُ وَتی ضِدّ ءِ سَرءَ اوشتگ ۔ کارءِ نہ کنگ ۔ جواب دیگ ۔ جاہلی کنگ ۔ **حَرءُ ہفتار بُوتگ** : بےوس بُوتگ ۔ لاچار بُوتگ ۔ اَنچو بےوس بُوتگ چو کہ حَرہفتارءِ دیم ءَ بیت ۔

حَری : (ہَ ۔ ری) (ن گ) رَدی ۔ شیطانی ۔ گندگی ۔ مستی ۔ گُرونا کی ۔ نہ وَشّیں کِرد ۔ (2) نوک گڈّگ بستگیں ناہ ۔ (2) گوک ناہ ءِ ذاتیں مچّے ۔ **حَری ءُ اَپسی** : (ن گ) شرّءُ گندگیں کارءِ فرق ءِ گار کنگ ۔ نادودیں کارءِ کنگ ۔ ناروائیں راہ بند ۔ (2) مجولی لیب ءِ مجولانی چپّی ءُ راستی کپّگ ۔ (3) سَکّیں بےرہ بندی ۔ **حَری ءُ اَپسی کنگ** : ناروائیں کار کنگ ۔ نہ بُوتگیں کار کنگ ۔

حَرام : (ہَ ۔ را ۔ م) (عَر) (س گ) ہما چیز کہ مسلمانانی مذہب آئی ءِ وَرگ ءِ مکن کنت ۔ ناپاک ۔ ناجا ۔ ہما کہ حِلال نہ اِنت ۔ مُردار ۔ (2) (ن گ) پیشّ کارچ ۔ **حَرامی** : (ہَ ۔ را ۔ می) (ن گ) ہما کہ حلال نہ کُتگ ۔ (2) کوٹِک ۔ کیہُر ۔ حَرام زادَگ ۔ **حَرامیں** : (ہَ ۔ را ۔ میں) (س گ) ہما کہ حِلال نہ انت ۔

حَرام خور : (ہَ ۔ رام ۔ خور) (س گ) حَرام وَروک ۔ ہما کہ دِگرءِ مال ءَ پہ ناحقّی ءُ پہ زور یا پہ ٹھگّی دُزّیت ، پُلّیت ءُ وارت ۔ (2) حَرام وار ۔ مُردارخور ۔ **حَرام خوری** : (ہَ ۔ رام ۔ خو ۔ ری) (ن گ) ناجائز ءُ حَرامیں مال ءِ وَرگ ۔ دِگرانی مال ءِ پُلّگ ءُ وَرگ ۔ وڈّہی ۔

حَرام زادَگ : (ہَ ۔ رام ۔ زا ۔ دَگ) (س گ) بےپِت ۔ کوٹِک ۔ ہما کہ چہ حَرام کاری ءَ پیداک بُوتگ ۔ کیہُر ۔ ناجاہیں وڑ ءَ وَدی بُوتگیں چُکّ ۔ بےنکاحیں اولاد ۔ حَرام زادہ ۔ حَرامی ۔ **حَرام زادَگی** : (ہَ ۔ رام ۔ زا ۔ دَ ۔ گی) کیہُرّی ۔ کوٹِکی ۔ بےپِتّی ۔

حَرام زادَہ : (ہَ ۔ رام ۔ زا ۔ دَہ) بچار : حَرام زادَگ ۔

حَرام کوش : (ہَ ۔ رام ۔ کوش) (س گ) مسلمانی مذہب ءِ رُو ءَ ہما دَلوَت کہ آئی ءِ کُشگ ءِ وہداں اللہ ءِ نام گِرَگ نہ بُوتگ ۔ (2) (ن گ) زوال ۔ پیشّ کارچیں دَلوَت ۔ پیشّ کارچ ۔

حَرام وار : (ہَ ۔ رام ۔ وار) (س گ) ہما کہ حَرام وارت ۔ لبّ وار ۔ رِشوَت زُور ۔ حَرام خور ۔ مُردارخور ۔ **حَرام واری** : (ہَ ۔ رام ۔ وا ۔ ری) (ن گ) ہما کہ حَرام وارت ۔ دگرانی مال ءِ پُلّگ ءُ وَرگ ۔

حَرام واریں : (ہَ ۔ رام ۔ وا ۔ ریں) لبّ واریں ۔ مردارخوریں ۔

حَراں بُستی : (ہَ ۔ راں ۔ بُس ۔ تی) بچار : اِرّاں بُستی ۔

حَرَٹّ : (ہَ ۔ رٹ ۔ ٹ) (ن گ) ہما کہ چرائی ءِ چات ءَ آپ دَر کنئنت ۔ گرُدون ءِ گردا گرد ڈُولک بندنت ءُ چکّر ینت ءُ آپ دَر کنئنت ۔ (2) چہ چات ءَ آپ ءِ دَر کنگ ءِ ہاترءَ کارمرز بُوَکیں اولاک ءُ آئی ءِ سَرءَ بستگیں ڈولک ۔ (3) کوہانی شمے آپ ءِ کسانیں کانی ۔ (4) آپ ءِ کسانیں کانی ۔

حَرج : (ہَر ۔ ج) (ن گ) ڈیس ۔ تاوان ۔ حون بہا ۔ وَڈال ۔ دَین ۔ بدل یا بیر ءِ نیّت ءَ مَرُدم یا چیزے ءِ قربان کنگ یا نذر بُوتگ ۔ حَرجان ۔ (2) زَہمت ۔ ڈُکّ ۔ ویل ۔ **حَرجاں** : (ہَر ۔ جاں) (س گ) (ن گ) وَڈالاں ۔ وَڈالانی ۔ (2) تاوان ۔ بےنپیں چیزے ءِ بدل ءَ شُتگیں زَرّ ۔ بےنپیں کار ۔ بےنپیں ءُ بےمیاریں تاوان ۔ نقصان ۔ زوال ۔ دَین ۔ روہنو ۔ **حَرجاں بُوتگ** : (ہَر ۔ جاں ۔ بُو ۔ تگ) (ک گ) کسے ءِ کم اَرزشیں تاوانانی دیم ءَ رَوَگ ۔ (2) کسے ءِ کم اَرزشیں حون ءُ ڈیس ءَ رَوَگ ۔ (2) وَڈالاں رَوَگ ۔ **حَرجاں دیگ** : (ہَر ۔ جاں ۔ دی ۔ یگ) (ک گ) عوض کنگ ۔ وَڈالاں دیگ ۔ تاوانانی دیم ءَ دیگ ۔ حون ءُ ڈیس ءَ دیگ ۔ **حَرجان رَوَگ** : (ک گ)

وَڈالاں رَوَگ ۔ دیناں رَوَگ ۔ کَم اَرزِشیں تاوان ءِ عوض ءِ رَوَگ ۔ ھَرج ءِ رَوَگ ۔ **ھَرجاں کَنَگ :** (ہَر ۔ جاں ۔ کَ ۔ نَگ) (س گ) وَڈالاں داتگ ۔ تاوان کَنَگ ۔ دیناں رَوَگ ۔

ھُرجین : (ھُر ۔ جی ۔ ن) (ن گ) بار بَرَگ ءِ پیلکے کہ ھَریا اَسپ ءِ سَرءَ ایر بیت ۔

ھَرداگ : (ہَر ۔ داگ) (ن گ) سَکّیں مَرَ ءِ نیں مُنّہ ءِ نِشان ۔ ٹَپّ ۔ (2) ھَما مَرَ ءِ نیں مُنّہ کہ ھَراں داگ کَننت ۔

حِرص : (ہِر ۔ س) (عَر) (ن گ) لالچ ۔ گیشیں واہگ ۔ جوفغ ۔ جوپا ۔ چَلَّک ۔ دِلاپی ۔ طمع ۔ **حِرص ءِ تَچَگ :** (ک گ) پَچّی ءِ دِل ءِ سیر نہ بُوَگ ۔ زیادہیں لالچ کَنَگ ۔ پہ دِگرءِ مال ءِ ھُدوک بُوَگ ۔ جوپہ ۔ مال ءِ ناجاہیں نزّآرگ ءِ گیشیں واہگ ءِ لوٹ ۔ حارصی کَنَگ ۔ چمّ ءِ دلانی پُرّ نہ بُوَگ ۔ سیر گانی نہ کَندگ ۔ پہ گَمّیں چیز ءِ دِل یکیم نہ بُوَگ ۔ (2) دِل مانگی ۔ واز مَندَگی ۔ لوٹگ ءِ حِرص ۔ **حِرصی :** (ہِر ۔ سی) (ن گ) جوپہی ۔ لالچی ۔ ھَما کہ سیری نہ زانت ۔ چُوہی ۔ نَدِیدو ۔ ھَما کہ آئی ءِ حِرص تچیت ۔ **حِرصی ئیں :** (ہِر ۔ سی ۔ ئیں) (س گ) لالچی ئیں ۔ چوہی ئیں ۔ گُژنگ دِلیں ۔

حَرف : (ہَر ۔ ف) (ن گ) پہ نبیسگ ءِ وانگ ءِ پہ گالانی جوڑ کَنَگ ءَ جوڑ کُتگیں نِشان کہ گوں ایشانی یکّ جاہ ءِ رِدءِ بند دیگ ءَ گال جوڑ بنت ۔

حَرُک : (ہَ ۔ رُک) (ن گ) کَسانیں حَر ۔ (2) جولا ہِگ ءِ کارگہہ ءِ ھَما بہر کہ آیانی سَرءَ جولا ہِگ وَتی پاداں ایر کَنت ءِ آہانی سُرینگ ءَ تانچُو بُرز ءِ جَہل بنت ۔

حِرکت : (ہِر ۔ کت) (عَر) (س گ) سُرگ ۔ کِنزَگ ۔ جاگہہ ءِ یلہ دیگ ۔ (2) رَوَگ ءِ وڑ ءِ پیم (3) نہ وَشّیں حَبر یا تراں ۔ (4) سفر ۔ مُہیم ۔ (5) کارے ءِ کَنَگ ءَ دیم ءَ کِنزَگ ۔ رُنزَگ ۔ (6) شَرّیں یا بَدیں کار ءِ کرد ۔ (7) جُمب ۔ چَنڈ ۔ جُنبش ۔ جُنز ۔ زُژمبشت ۔ **حِرکت کَنَگ :** (ہِر ۔ کت ۔ کَ ۔ نَگ) (ک گ) سُرءِ پُر کَنَگ ۔ رہادگ بُوَگ ۔ دَست ءِ پاد جَنَگ ۔ پہ جَنگ ءَ دیم ءَ یا پہ کارے ءِ کَنَگ ءَ دیم ءَ کِنزَگ ۔ جُزَر ۔

حَرَم : (ہَ ۔ رَم) (عَر) (ن گ) اَبیل ۔ شہر بَند ۔ کمپان ۔ اَبیل ۔ (2) زالانی جاگہہ ۔

ھَرمست : (ہَر ۔ مَس ۔ ت) (س گ) چو ھَر ءِ مست ۔ گُمراہ ۔ گُروناک ۔ **ھَرمَستی :** (ہَر ۔ مَس ۔ تی) (ن گ) گرونا کی ۔ اَحمقّی ۔ ناسرپدی ۔ پُرہوائی ۔

ھَرمَکِسک : (ہَر ۔ مَ ۔ کِس ۔ ک) (ن گ) ھَری مَکِسک ۔ مَرَ ءِ نیں مَکِسک ۔

حُرُود : (ہُ ۔ رُو ۔ د) بچار : خُرود ۔

ھَری سَنڈ : (ہَ ۔ ری ۔ سَن ۔ ڈ) (ن گ) کُٹینگ ءِ ذاتے ۔

حَرِیر : (ہَ ۔ ری ۔ ر) (ن گ) (س گ) پژم ءِ گُد ۔ ریشم ۔ لِھمیں گُد ۔ نرم ءِ نازُرک ۔ آبریشم ۔ (2) قیمتی ئیں پوشاک ۔

حَرِیص : (ہَ ۔ ری ۔ س) (عَر) (ن گ) حِرص کنوک ۔ لالچی ۔ تماہ دار ۔ حِرصی ۔ دِلاپ ۔

ھَری گوش : (ہَ ۔ ری ۔ گوش) (ن گ) دَرمانے ۔ (2) پتن تاکیں بہارکاہے ۔

حَرِیم : (ہَ ۔ ری ۔ م) (ن گ) ریشم ۔ (2) نازُرک ۔ حَرِیر ۔

خِزمَت : (ہِز ۔ مَت) (عَر) (ن گ) خدمت ۔ چیہٹ ۔ (2) کار ۔ روزگار ۔ پہ دِگہ کَسے ءِ کار کَنَگ ۔ پہ زور یا پہ مُزّ ءِ پہ کَسے ءِ کار کَنَگ ۔ واری ءِ زَہمت کَشَّگ ۔ (3) نوکری ۔ چاکری ۔ (4) نَزّیک ءَ ۔ **خِزمَت کار :** (ہِز ۔ مَت ۔ کار) (س گ) پہ کَسے ءِ کار کنوک ۔ خزمت گار ۔ کاردار ۔ راہچی ۔ پرّاشک ۔ جَھڈّو ۔ (2) پُوریاگر ۔ نوکر ۔ آپ وار ۔ بیلی ۔ چاکر ۔ زہمت کشّ ۔ حضوری ۔ داشتہ ۔ دَست بوج ۔ دَستی ءِ دپی ۔ **خِزمَت کاری :** (ہِز ۔ مَت ۔ کا ۔ ری) (ن گ) پوریاگری ۔ زہمت کَشّی ۔ نوکری ۔ ایردستی ۔ حُضُوری ۔ حُضُوری ۔ کارداری ۔

خَزِیمَت : (ہَ ۔ زی ۔ مَت) (عَر) (ن گ) سَکّیں بلاہ ۔ ٹُوہ ۔ مَرَ ءِ ن جون ۔ (2) مُشکُل ۔ جنجال ۔ ویل ۔ گرَانیں ساعت ۔

حِس : (ہِ ۔ س) (عَر) (ن گ) مارَگ ۔ مارِشت ۔ گنٹ ۔

حِساب :(ہِ۔ساب)(عَر)(ن گ) حساب ءُ کتاب کنگ ۔ لیکھہ۔مَرت ءُ مار۔ اُشمار۔ اُڑمار۔ اَندازہ۔ دَرَکّ۔ شُمار۔ کِساس۔ (2) تور۔ وڑ۔ ڈَوْل۔ پیم۔(3) جِنین آدمانی ناڈُراہی۔جِنّی۔ جِنّ ءِ ویل ءُ گِرَگ۔(4) جِنّ، پری، بلاہ یا دیہہ ءِ گوں مَرْدُم ءَ دوچار بُوتگ ءِ ناڈُراہی ءُ ویل۔ **حِساب ءِ بَرو بَر کنگ** : دِہ ءُ زُور ءَ حساب ءِ راست کنگ۔ (2) عِوَض کنگ۔ **حِساب ءُ داد** :(ن گ) حساب کنگ۔ حساب ءُ کتاب۔ لین دین۔ لیکو۔ **حِساب دیگ** :(ہِ۔ساب۔ دی۔ یَگ)(ک گ) حساب ءِ گیش ءُ گیوار کنگ۔(2) پد دیگ۔ عوض کنگ۔ **حِساب ءُ کِتاب** :(ن گ) دِہ ءُ زُور ءُ کار ءُ کسب ءِ لیکھہ ءُ حساب ءِ دارگ۔ باب۔ حساب ءُ داد۔

حِساب زانت :(ہِ۔ساب۔زان۔ت)(س گ) حساب ءِ بَلَد۔ حساب ءِ جَنگ ءَ زانتکار۔ حساب گِر۔ **حِساب زانتی** :(ہِ۔ساب۔ زان۔تی)(ن گ) حساب ءُ شُمار ءِ زانتکاری۔ حساب ءِ کار ءَ بَلَد ءُ سَر پَد۔ **حِساب زانتیں** :(ہِ۔سا۔زان۔تیں)(س گ) زانتکاریں۔ بَلَد یں۔ حساب گِریں۔ سر پدیں۔ زانو گریں۔ سرحیالیں۔

حِساب گِر :(ہِ۔ساب۔گِر)(ن گ) حساب داروک۔ حساب ءُ کتاب کنوک۔(2) نجُومی۔ استالانی گردِش ءِ علم ءِ زانو گِر۔ **حِساب گِریں** :(ہِ۔ساب۔گِ۔ریں)(س گ) حساب زانتیں۔ سر حیالیں۔ سر پدیں۔ کوّاسیں۔(2) استالانی گردِش ءِ علم ءِ زانو گریں۔

حِسابی:(ہِ۔سا۔بی)(ن گ) ہما کہ آئی ءَ را جِنّ ءِ حساب بہ بیت۔ جِنّی۔(2) تائیدءُ دَرمان کہ پہ حساب ءِ ناڈُراہی ءَ دیگ بَنت۔(3) ہما کہ شُمار ءَ کیت۔ ہما کہ پہ آسانی ءَ حساب بَنت۔(4) ہما کہ کم اِنت۔(5) ہما کہ گوں حساب ءِ نِسبَت داریت۔ **حِسابی بُوتگ** : جِنّ ءِ گِرَگ۔(2)(ک گ) ہما کہ حساب بیت۔ ہما کہ شُمار ءَ کیت۔

حَسَب :(ہَ۔سَب)(عَر)(ن گ) بُن ءُ بیہہ۔نسب۔ ذات ءُ ذُریات۔نَسل (2) چہ مات ءُ پِت ءِ نیمگ ءَ خاندان ءِ سر ءُ بُن۔ سر ءُ بُن۔(3) مال ءُ متاع۔(4) بُزرگی۔مَستِری۔(5) مَرْدُم ءِ کھولی یا کُٹمی بُن ءُ بنزہ ءِ شوہاز ءِ اِحوال۔ **حَسَب نَسَب** :(ہَ۔سَب۔نَ۔ سَب)(ن گ) بُن ءُ بیہہ۔حَسَب۔سَجرہ۔سر ءُ بُن۔شجرہ۔

حَسَدّ :(ہَ۔سَد۔د)(عَر)(ن گ) بدواہی۔کَست۔کینگ۔ (2) پہ بدواہی سُچگ۔ بدآہگ۔کُنّت۔گُرَست۔ہُونڑ۔سوک۔قہر۔ بُغض۔پشگُرّ۔خار۔آہیر۔بُٹّارغ۔ **حَسدّو** :(ہَ۔سَد۔دو)(س گ) حَسَد کنوک۔کَست ءُ کینگ واروک۔حاسد۔حَسدّی۔ **حَسَدّی** :(ہَ۔ سَد۔دی)(ن گ) حَسَدّ والا۔ہما کہ حَسَدّ کنت۔حَسَدّ ءِ عادت ءُ ہیل داروک۔حاسِد۔خار باز۔خیرگ۔ضِدّی۔

حَسَدوار :(ہَ۔سَد۔وا۔ر)(س گ) حَسَدّ والا۔حَسَدّ کنوک۔کَست باز۔کَستو۔بد باطن۔بدخُو۔ **حَسَدواری**:(ہَ۔سَد۔وا۔ری)(ن گ) حَسَدّ دارگ ءِ عادت ءُ عمل۔حَسَدّ کنگ۔بد باطنی۔ **حَسَدواریں** :(ہَ۔ سَد۔وا۔رے۔ن)(س گ) حَسَدّ کنوکیں۔ہما کہ حَسَدّ کنگ ءِ عیب ءُ عادت ءَ بہ بیت۔

حُسینی :(ہُ۔سے۔نی)(ن گ) بلوچی ءِ اَوَلی ماہ۔(2) زَرد گُلونٹیں مچّے۔

حَشاش :(ہَ۔شا ش)(ن گ) حَشیش۔کوکنار۔اَفیان ءِ تُخم۔ حشخاش۔تریاق۔ **حَشاشی** :(ہَ۔شا۔شی) ہما کہ حشاش وارت۔(2) ہما کہ گوں حشاش ءِ نسبت داریت۔

حِشت :(ہِش۔ت)(ن گ) پہ کِل ءُ حاک جوڑ کُرتگیں بان بَندَگی۔

حَشَر :(ہَ۔شَر)(عَر)(ن گ) قیامت۔حِساب ءُ کتاب ءِ روچ۔ (2)(س گ) ڈاہ ءُ شور۔فتنہ۔(3) نفسانفسی۔(4) حالت۔بدیں جاوَر۔

حُشک :(ہُش۔ک)(ن گ) ہما کہ تَرّ نہ اِنت۔(2) کچّ ءَ کم۔کشّ ءُ مَن ءَ شاہیم ءِ بُن سَنگ ءَ سُبکّ تر۔کچّ ءُ کیل ءَ شاہیم ءِ برابری ءَ کم تر بُوتگ۔(3) ہما کہ چرپ نہ اِنت۔(4) پِنچک۔حُشک۔ (5) مَرگ۔(6) حیران۔آلاڑ۔ **حُشک آبہ**:(ہُش۔ک۔آ۔بہ) (ن گ) بے آپیں ڈگار۔ہما ڈگار کہ آسمان گندہ بیت۔حُشکاوَگ۔ آزمان گند۔ **حُشک آپ** :(ہُش۔ک۔آپ)(ن گ) ہما ڈگار کہ آپ ءَ حُشک بُوتگ۔ **حُشک ءَ** :(س گ) مُفت ءَ۔بے مزّ ءَ۔ بے سَبَب ءَ۔ **حُشک بُرّ** :(ہُش۔ک۔بُر۔ر)(ن گ) کوہنیں ساد۔

(2) ہما ساد کہ مُہر مہ بیت ۔ (3) نہ چُپتگیں ساد ۔ (4) نہ چُپتگیں چِپلک ۔ **حُشک برگ** : (ہُش ۔ ک ۔ بر ۔ گ) (ن گ) ہما فَصل کہ اَکثو بر ءِ ماہ ءَ کِشگ بنت ءُ مئی یا جون ءِ ماہ ءَ رونگ بنت ۔ (2) سرداوگیں دمگ ءَ گلّہ ءِ فصل ۔ **حُشک بُوئنگ** : (ہُش ۔ ک ۔ بُو ۔ ئنگ) (ک گ) تور ءُ کِشّ ءَ کم بُوئنگ ۔ (2) حیران ءُ ہبکّہ بُوئنگ ۔ (3) مِرگ ۔ (4) (ک گ) دست ءُ پادانی نہ سُرگ ۔ حُشک ترّگ ۔ **حُشک بند** : (ہُش ۔ ک ۔ بَن ۔ د) (س گ) گرنچ ءَ سکّ تُرند کشّگ ۔ گرنچ دیگ ءِ وڑے ۔ **حُشک ءُ ترّ** : (ن گ) تیاب ءِ دَپ ءَ ہما بہر کہ ترّین ءُ حُشکیں ریک ہوار بنت یا ڈُکّ لگّنت ۔ کپنت ۔ (2) شرّ ءُ گندگ ۔ (3) ترّی ءُ حُشکی ۔ **حُشک ءَ حُشک** : (س گ) پہ حُشکی ءِ حالت ءَ ۔ پہ حُشکی ءَ ۔ (2) بےسوب ۔ بےنف ۔ (3) مُپت ءَ مُپت ۔ بےہچّ ۔ **حُشک ءُ حیران** : (ن گ) بہما نگ ۔ ہبکّہ ۔ پریشان ۔ اَگولو ۔ ٹُمبگ ۔ **حُشک ءَ نِندگ** : (ک گ) بےکار ءَ نِندگ ۔ **حُشکیں دست ءَ آہگ** : گوں وَت ہچّ نیارگ ۔ (2) بےسوب بُوئنگ ۔ **حُشکیں سَرگ** : (ہُش ۔ کےن ۔ سَ ۔ رَگ) (س گ) بےکاریں مردم ۔ بودلّا ۔ **حُشکین** : (ہُش ۔ کے ۔ ن) (س گ) ہما چیز کہ حُشک اَنت ۔ ہما کہ ترّ نہ اِنت ۔ (2) مُفتیں ۔ بےفائدہیں ۔ (3) ہورکیں ، ایوکیں ، چوش کہ : حُشکیں مُرّ بزاں ہما مُز کہ آئی ءِ تہہ ءَ لاپ ءُ نان نیست اِنت یا بےمُزّ ۔ **حُشک کُتنگ** : (ہُش ۔ کُ ۔ تنگ) حُشک کنگ ءِ گوستگال ۔ (2) ترّی در کُتنگ ۔ **حُشک کُتنگیں** : (ہُش ۔ کُ ۔ ت ۔ گیں) حُشک کنگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ حُشک کنگ بُوتگ ۔ **حُشکیں چِلّگ** : (ہُش ۔ کےن ۔ چل ۔ لگ) (ن گ) زِمستان ءِ چِلّ روچ کہ دَز چکانی تا ک کپنت ۔ 21 نومبر ءَ شُروع بُوتگیں سَردی ءِ چِلّ روچ ۔ سَکّیں سارتی ۔ **حُشکیں حال ءِ جنگ** : کپتوکیں جنیا دم ءِ لاپ ءَ زیادہیں حون ءِ درآہگ ءِ نادُراہی ۔

حُشک ترّگ : (ہُش ۔ ک ۔ تر ۔ رَگ) چہ دَرد ءَ چَنگ ترّگ ۔ (2) (ک گ) ترّیں چی ءِ حُشک بُوئنگ ۔ ترّی یا نمب ءِ گار بُوئنگ ۔ ڈوڈگ ۔ (3) ہبکّہ بُوئنگ ۔ حیران بُوئنگ ۔ (4) حالت بُوئنگ ۔ **حُشک ترّینگ** : (ہُش ۔ ک ۔ تر ۔ رے ۔ نگ) (ک گ) حُشک کنگ ۔ اَنچو کنگ کہ ترّیں چیز ے حُشک بہ بیت ۔ (2) حیران کنگ ۔ ہبکّہ کنگ ۔

حُشکابہہ : (ہُش ۔ کا ۔ بہہ) بچار : حُشکاوَگ ۔

حُشک پاد : (ہُش ۔ ک ۔ پاد) (س گ) ہما مردم کہ ہر چیز ے ءِ رَند ءَ رَوَت ، نہ رَسیت ئے ۔

حُشک دَست : (ہُش ۔ ک ۔ دَس ۔ ت) (س گ) مُزّی ۔ بَخیل ۔ بےحیر ۔

حُشک کار : (ہُش ۔ ک ۔ کار) (س گ) چہ ہوَر ءِ پیسر زمین ءِ ننگار دیگ ءِ بنداں بروبر کنگ ۔ (2) (ن گ) ڈکّال ۔ بےہوَری ۔ (3) ڈگار ءِ دیم ءَ ننگار دیگ ءِ ہرِن کنگ ۔ حُشک کاری ۔

حُشک کاری : (ہُش ۔ ک ۔ کاری) بچار : حُشک کار ۔

حُشکام : (ہُش ۔ کام) (س گ) ہورکیں دَست ۔ ناکام ۔ بےسوب ۔

حُشکان : (ہُش ۔ کان) (ن گ) گورِیچاں ۔ قطب ءِ نیمگ ۔ (2) حُشکی ءِ نیمگ ۔

حُشکاوَگ : (ہُش ۔ کا ۔ وَگ) (ن گ) آزمان گندیں زمین ۔ ہما بند ءُ ڈگار کہ پہ ہوَر ءُ آپ ءَ آباد کنگ بنت ۔ حُشک آبہ ۔ آزمان گند ۔ (2) ہما سال کہ ہوَر نہ بیت ۔ حُشکاوہ ۔ **حُشکاوَگی** : (ہُش ۔ کا ۔ وَ ۔ گی) (ن گ) بےہوری ۔ آپ ءِ نہ بُوئنگ ۔ ڈکّال ۔ **حُشکاوَگیں** : (ہُش ۔ کا ۔ وَ ۔ گیں) ہما کہ حُشکاوَگ اَنت ۔ (2) ہما کہ گوں حُشکاوَگ ءِ نسبت داریت ۔

حُشکاوہ : (ہُش ۔ کا ۔ وَہ) بچار : حُشکاوَگ ۔

حُشک سالی : (ہُش ۔ ک ۔ سا ۔ لی) (ن گ) ڈکّال ۔ ہما سال کہ ہوَر مہ بیت ۔ کاخت سالی ۔ اَند ۔ قحط ۔ **حُشک سالیں** : (ہُش ۔ ک ۔ سا ۔ لیں) (س گ) ڈکّالیں ۔ ہما سال کہ ہوَر ءُ آبادی نہ بُوتگ ۔

حُشک کچگ : (ہُش ۔ ک ۔ کِ ۔ چگ) (ن گ) گرّ ءِ ذاتے ۔ پوست ءِ نادُراہی کہ جان کُچل کُچل بیت ۔

حُشک کلانچگ : (ہُش ۔ ک ۔ کَ ۔ لاں ۔ چگ) (ن گ) ہما کہ آئی ءَ راحُشکو ءِ بیماری بہ بیت ءُ حُشک ءُ لاغر بُوآن بہ بیت ۔

خُشک کَنگ :(ہُش ۔ک ۔کَ ۔نگ) (ک گ) چیزے ءِ تاپ ءَ دیگ کہ ترّی ئے بہ روَت ۔ خُشک ترّینگ ۔(2) کَشّ ءُ مَن ءَ کم کنگ یا سُبکّ کنگ ۔ (3) ترّیں چیزے ءَ انچو کنگ کہ خُشک بہ بیت ۔ (4) ہَبکّہ کنگ ۔ حیران کنگ ۔ **خُشک کنگی** : (ہُش ۔ک ۔کَ ۔نَ ۔گی) خُشک کنگ ءِ آوَکی ۔

خُشکو :(ہُش ۔کو) (ن گ) ہما ناڈُراہی کہ پادانی پیہگ ءُ لاغر بونگ ءِ سَبَب ءَ ترّ ءُ تاب کنگ مہ بیت ۔(2) ہما ناڈُراہی کہ مَردُم ءِ یا ساہ دار ءِ بدن ءِ آپ خُشک بیت ءُ آلاغر بُوآن بیت ۔ (3) دَست ءُ پادانی دَرد کنگ ءُ تُرند بُونگ ءِ ناڈُراہی ۔ (4) لَنکانی چَنگ ترّگ ءِ ناڈُراہی ۔ **خُشکوئی** :(ہُش ۔کو ۔ئی) (ن گ) چُکّانی ناڈراہی ئے کہ آہانی دَست ءُ پاداں خُشک کنت یا واب گیجیت کہ آسُر اِت نہ کن انت ۔

خُشکی :(ہُش ۔کی) (ن گ) مُودانی پُلّر ۔مُودانی گوتر ءُ پھد ۔(2) ہوشام ۔(3) ترّی ءِ گار بُونگ ۔(4) ہما کہ گوں خُشک ءَ نسبت داریت ۔ (5) ہما زَمین کہ اُود ءَ تیاب ءِ آپ ہلاس بیت ۔(6) ہما جاگہہ کہ زِرنہ اِنت ۔ برّ ۔(7) ماں لوگ ءَ گرادگ ءُ وَرگ ءَ ہچّ نہ بُونگ ۔(8) ماں گوّات ءَ نمی ءِ نہ بُونگ ۔ ڈُرشک ۔ **خُشکی ءِ جَنگ** : حیران بُونگ ۔ہبکّہ بُونگ ۔(2) سَر ءِ مُودان ءَ خُشکی ءِ کَرَگ ۔ ہوشام ءِ جَنگ ۔

خُشکیچ : (ہُش ۔کی چ) (ن گ) بے نارُشت ۔ خُشکیں نان ۔(2) مچّ ءِ سَر ءَ خُشک بُوتگیں ناہ ۔(3) گلّہ ءِ ہما فصل کہ نَمب ءِ آپ ءَ پد دِگہ آپ ئے نہ رَس اِتگ ۔(4) لاغر ۔ نزور ۔(5) (س گ) ہما کہ خُشک اِنت ۔(6) مچّے کہ ناہ ئے ہوش ءِ سَر ءَ خُشک بنت ۔(7) سَکّیں خُشکیں ۔ چلّور ۔

خُشَگ :(ہُ ۔شگ) (ک گ) آپ ءِ خُشک بُونگ ۔آپ ءِ بھاپ بُونگ ۔(2) کم بُونگ ۔ چلّور بُونگ ۔ لاغر بُونگ ۔ **خُشَگی** : (ہُ ۔شَ ۔گی) (ن گ) خُشَگ ءِ آوَکی بزاں ہما کہ خُشیت یا خُشَگی انت ۔

خُشیت : (ہُ ۔شی ۔ت) (ک گ) ہما کہ خُشک بیت ۔

حُشیتَگ :(ہُ ۔شِ ۔تگ) خُشگ ءِ گوستگاں ۔خُشک بُوتگ ۔ **حُشیتَگیں** : (ہُ ۔شِ ۔تَ ۔گیں) (س گ) خُشگ ءِ دیریں گوستگاں ۔(2) ہما کہ حُشیتگ ۔

حَشِیش :(ہَ ۔شی ۔ش) (عَ) (ن گ) حشاش ۔خشخاش ۔

حَصار : (ہَ ۔سار) (عَ) (ن گ) ہما کوہ کہ چوکلات ءِ دیوال ءَ چاریں نیمگاں بُرز بہ بیت ۔(2) ہما کوہ کہ چو دیوال ءَ ڈَراہی ءَ روَت ءُ بُرز ءَ چوسَنگر ءَ انت ۔ ماڑ ۔ ہَشی ۔(3) اَبیل ۔ دیوال ۔(4) ہما شہر کہ پناہ بہ دنت ۔(5) چاگرد ۔ چَپّ ءُ چاگرد ۔(6) کلات ۔(7) نِسار ۔رَکّ ۔ ہمپاس ۔ **حَصاریں** :(ہَ ۔سا ۔ریں) (س گ) مُہریں ۔ ہمپاسیں ۔(2) شہربندیں ۔(3) مَزَنیں ءُ گٹّیں کوہ بند ۔

حِصّہ :(ہِس ۔سہ) (عَ) (ن گ) بہر ۔ونڈ ۔ٹکّر ۔ شاح ۔ چُنڈ ۔ بہرگ ۔ پَتّ ۔ کوت ۔(2) بہر بہر ۔(3) ہند ءُ دَمگ ۔(4) بتّہ ۔ پتّی ۔حَقّ ۔ **حِصّہ دار** :(ہِس ۔سہ ۔دار) (س گ) (ن گ) بہرومند ۔ ونڈ ءِ واجہ ۔شَریدار ۔ پہ نف ءُ تاوان ءَ ہمکار ۔شریک ۔ **حِصّہ داری** : (ہِس ۔سہ ۔سا ۔ری) (ن گ) بہرومندی ۔ بہر ءِ واجہ ۔ ونڈ زیر ۔ شریداری ۔

حُضُوری : (ہُ ۔زُو ۔ری) (ن گ) حزمت کار ۔ نوکر ۔ کاردار ۔ چلوپکی ۔ دَست ءُ دپی ۔

حِفاظت : (ہِ ۔فا ۔زَت) (عَ) (ن گ) پہریزگ ۔ ساٹگ ۔ رَکّینگ ۔ خیال داری ۔ (2) پاسبانی ۔ نگرانی ۔ (3) سلامتی ۔نگہہ داشت ۔امان ۔ پہاز ۔

حِفظ :(ہِف ۔ز) (عَ) (ن گ) چیزے پہ دِل یات کنگ ۔(2) مسلمانانی مذہبی قرآن کتاب یا دِگہ چیزے ءِ زبانی یات کنگ ۔(3) لحاظ ۔(4) پہریزگ ۔ **حِفظ کَنگ** :(ہِف ۔ز ۔کَ ۔نگ) (ک گ) دِل یات کنگ ۔مسلمانانی مذہبی قرآن ءَ پہ دِل یات کَرَگ ۔

حَقّ : (ہَق ۔ق) (عَ) (ن گ) بہر ۔ ونڈ ۔ حِصّہ ۔ کَرزِشت ۔ اِگبال ۔ اوبال ۔ بوہر ۔ ٹکّ ۔(2) راست ۔ راستین ۔ تچک ۔ ثابت ۔

جائز۔ حلار۔ (3) مُزد۔ دَین۔ عوض۔ بدل۔ (4) حُجّت۔ (5) اِختیار۔ (6) اِنصاف۔ رَوا۔ عدل۔ داد۔ (7) ہما کار کہ الّمی اِنت۔ (8) راستیں کار یا گپّ۔ **حَق ءُ او بال:** (ن گ) کسے ءِ حَقّ ءُ بہر۔ کسے ءِ مُزّ ءِ (2) نا اِنصافی۔ **حَقّ ءِ پچ دیگ:** کسے ءِ اوبالانی زیرگ ءِ ظالمیں مردُمانی نقصان بار بُوتنگ۔ اَگاں کسے بدی ءُ زورا کی یے بہ کنت ءُ رَند ءَ آئی ءِ جند ءِ سرءَ اَنچیں بدی ءُ زورا کی یے بہ بیت یا آئی ءِ تاوان بہ رَسیت گُڑا گوشنت فلانی ءِ حَقّ ءُ پچ دات اَنت یا کہ فلانی ءِ حَقّ فلانی ءَ پچ دات اَنت، بزاں آئی ءِ حقّاں گیپت یا آہما ئی ءِ حقّانی دیناں شُت۔ **حَقّ ءِ پہلّی:** (ہَق۔ ق ءِ پ۔ ہِل۔ لی) (س گ) حق بخشائینگ۔ (2) (ن گ) مسلمانانی عئید ءِ روچ ءَ چہ یکّ دِگرءَ وتی حقّانی پہل کنائینگ ءِ دود۔ حَقّ بَہلی۔ **حَقّ ءِ پہلّی** : (ن گ) حق ءِ پہل کنگ ءِ دود۔ **حَقّ ءِ جَنگ** : (ک گ) ناحَقّی کنگ۔ اُگبال زیرگ۔ کسے ءِ حَقّ ءِ بَرگ۔ **حَقّ ءِ حَقّ** : (ن گ) انصاف۔ دادرسی۔ **حَقّ ءِ حِلار** : (ن گ) راستی ءَ۔ پکّائی ءَ۔ (2) ہما کہ ناحَقّ نہ اِنت۔ (3) ہما چیز کہ آئی ءِ وَرگ ءُ جائز اِنت۔ **حَقّ ءِ شِفا** : (عَ) (ن گ) شِفاء حَقّ۔ شِوہ۔ شِوہ ءِ واجہ۔ ہم بندیں زَمین دار ءِ بہائی زَمین یا ڈگار ءُ میراث ءِ بہا زُورگ ءِ داوا یا حَقّ۔ **حَقّ ءِ مہر** : (عَ) (ن گ) لَبّ۔ مسلمانانی مذہب ءِ رُوءَ سُور ءِ وہداں مرد ءِ نیمگ ءَ زال ءَ را داتگیں مال ءُ زَرّ۔ جہاز۔ **حَقّ ءُ ناحَقّ** : ہُودءُ ناہُود۔ (2) (ن گ) شَرّ ءُ شَر۔ شَرّی ءِ گندگی۔ روا ءُ ناروائی۔ شَرّی ءُ حرابی۔ انصاف ءُ نا انصافی۔ **حَقّ ءِ حِلاریں:** ہما کہ حَقّ اِنت۔ **حَقّ کَنگ** : (ہَق۔ ق۔ کَ۔ نَگ) (ک گ) اِنصاف کنگ۔ **حَقّ ءِ گِرَگ** : (ک گ) ناحَقّی ءِ بدل ءُ عوض ءِ یکّے ءِ سرءِ مصیبت ءُ آفت آہگ۔ (2) وتی بُرتگیں حَقّ ءِ پد جنگ۔ (3) بیر ءِ گرَگ۔ **حَقّ گوَاجارَگ** : (ہَق۔ ق۔ گوَا۔ جا۔ رَگ) ناحَقّی ءِ بدل ءِ یکّے ءِ را دعاء بد کنگ۔ **حَقّی** : (ہَق۔ قی) (ن گ) راستی۔ تچکی۔ حَقّ ءِ۔ سَکّا۔ گوَاچنی۔ **حَقّیں** : (ہَق۔ قیں) (س گ) ہما کہ حَقّ اِنت۔ ہما کہ راست اِنت۔ روائیں۔

حَقّ دار : (ہَق۔ ق۔ دار) (س گ) حَقّ داریں مَردُم۔ ہمائی کہ حَقّ اِنت۔ ہمائی ءِ کہ بَہر اِنت۔ (2) ہما کہ حَقّ ءُ بَہر داریت۔ (3) ہما کہ چیز ءِ لائق ءُ قابل اِنت۔ گرز۔ گرزگ۔ **حَقّ داری** : (ہَق۔ ق۔ دا۔ ری) (ن گ) بَہر۔ چانٹ۔ ونڈ۔ کرزگ۔

حَقّ رَسی : (ہَق۔ ق۔ رَ۔ سی) (ن گ) اِنصاف۔ داد۔ حَقّ ءِ رَسگ۔ یکّے ءِ حَقّ ءِ ادا کنگ۔ حق دار ءِ چیز ءَ دیگ۔ **حَقّ رَسانی** : (ہَق۔ ق۔ رَ۔ سا۔ نی) (ن گ) انصاف کنگ۔ حَقّ ءِ حَقّ کنگ۔ حَقّ دار ءِ مال ءِ واتر کنگ یا عَوض کنگ۔ **حَقّ رَسانیں** : (ہَق۔ ق۔ رَ۔ سا۔ نیں) داد بخشیں۔ انصاف کنوکیں۔ (2) حداوندیں۔ حدا۔

حَق زُور : (ہَق۔ ق۔ زُور) (س گ) ظالم۔ اُگبال زِیر۔ ناحَقّی کنوک۔ **حَقّ زُوری** : (ہَق۔ ق۔ زُو۔ ری) (ن گ) ظالمی۔ اُگبال زیری۔ ناحَقّی۔ بے دادی۔ **حَقّ زُوریں** : (ہَق۔ ق۔ زُو۔ ریں) ظالمیں۔ اُگبال زیریں۔ بے دادیں۔

حَقّ شُناس : (ہَق۔ ق۔ شُ۔ ناس) (س گ) ہما کہ دِگر ءِ حَقّ ءِ زانت۔ (2) ہما کہ حَقّ ءِ حَقّ گوشیت۔ **حَقّ شُناسی** : (ہَق۔ ق۔ شُ۔ نا۔ سی) (ن گ) انصاف۔ دادرسی۔ حَقّ ءِ حَقّ کنگ۔ **حَقّ شُناسیں** : (ہَق۔ ق۔ شُ۔ نا۔ سیں) دادرَسانیں۔ انصاف کنوکیں۔

حُقّہ : (ہُق۔ قِہہ) (ن گ) دار ءِ دَرپے کہ جَنین مورت یا زباد ءُ بوہے مان کنَنت ءُ سُہران ءَ تہہ ءَ کنَنت۔ بدلہ۔ دُرج۔

حَقِیر : (ہَ۔ قی۔ ر) (عَ) (س گ) بے بستار۔ ہیچّ۔ بے اَرزِش۔

حَقِیقَت : (ہَ۔ قی۔ قَت) (عَ) (ن گ) راستیں جاوَر۔ راستیں حبَر۔ پکّ۔ تچک۔ راست۔ راستی۔ سَنَد۔ گوَاچنی۔ (2) ہَست۔ **حَقِیقی** : (ہَ۔ قی۔ قی) (ن گ) حقّیں۔ راستیں۔ پکّائیں۔ **حَقِیقتیں** : (ہَ۔ قی۔ قَ۔ تیں) پکّائیں۔ راستیں۔

حِکایَت : (ہِ۔ کا۔ یَت) (ن گ) قِصّہ۔ کسانیں قِصّہ۔ بیان۔ تراَن۔ داستان۔ بُوتگیں کارانی بیان۔ (2) راستیں حبَر۔ پنت۔ نصیحت حبَر۔ گپّ۔ حدیث۔ (3) اِحوال۔

حُکم : (ہُک۔ م) (عَ) (ن گ) فرمان۔ ہما حبَر یا کار کہ آئی ءِ زُورَگ الّمی اِنت۔ فیصلہ۔ گُفت۔ اَمر۔ حُکم۔ (2) اجازت۔ **حُکمانی** : (ہُک۔ ما۔ نی) (ن گ) حُکم ءِ واجہ۔ حُکم دیوک۔ حاکم۔ سَردار۔ حُکم

نامہ : (ہُک ـ م ـ نا ـ مہ) (ن گ) حاکم ءِ نبشتہ کُتگیں یا زبانی گوشتگیں فرمان ـ حُکم ـ

حِکمت : (ہِک ـ مت) (عَر) (ن گ) دانائی ـ زانت ـ زانگ ـ (2) کرامات ـ عقل ـ ہوش ـ (3) فہم ـ راستی ءِ پولگ ءِ دانش ـ (4) طاقت ـ زور ـ (5) فلسفہ ـ علم ـ (6) حکیمی ـ حکمت ءِ سرپد ـ

حُکمران : (ہُک ـ م ـ را ـ ن) (د) (ن گ) حاکم ـ بادشاہ ـ اِختیاردار ـ **حُکمرانی** : (ہُک ـ م ـ را ـ نی) (ن گ) حاکمی ـ بادشاہی ـ اختیارداری ـ اُگدہ داری ـ سرداری ـ

حَکومت : (ہَ ـ کو ـ مت) (عَر) (ن گ) مُلک ءِ حاکمی راہ ءُ راہ بند ـ (2) واک ءُ اختیار ـ سرداری ـ خانی ـ (3) سرکار ـ **حَکومتی** : (ہَ ـ کو ـ مَ ـ تی) ہما کہ گوں حَکومت ءِ نسبت داریت ـ

حَکیم : (ہَ ـ کی ـ م) (عَر) (ن گ) طبیب ـ عِلاج کنوک ـ دَرمان ءُ تہلگ ءِ زانوک ـ حکمت ءِ سرپد ـ زانتکار ـ **حَکیمی** : (ہَ ـ کی ـ می) (ن گ) طبیبی ـ درمان ءُ تہلگ ءِ زانوگری ـ (2) زانتکاری ـ سرحیالی ـ

حُکُم : (ہُک ـ م) بچار : حُکم ـ

حَلّ : (ہَل ـ ل) (د) (س گ) آپ بُوتگ ءُ رِچگ ـ

حِلار : (ہِ ـ لا ـ ر) (عَر) (ن گ) حِلال ـ جائز ـ وَرگ ءِ لائق ـ ہما وَرگ کہ حَرام نہ اِنت ـ (2) حَقّ ـ **حِلار کنگ** : (ہِ ـ لار ـ کَ ـ نگ) (ک گ) کُشگ ـ ساہ دار ءِ چہ کُشار جاہ ءِ سر ءِ بُرَّگ ـ (2) راست ءُ منّ اِتگیں ـ پاک کنگ ـ **حِلاری** : (ہِ ـ لا ـ ری) (ن گ) ہما دَلوت کہ نُوں مرّ ن اِنت ءُ حِلار کنگ ءِ لائق اِنت ـ (2) ہما ساہ دار کہ آئی ءِ گوشت حلار اِنت ـ (3) پت ءِ چُکّ ـ (4) وفادار ـ **حِلاریں** : (ہِ ـ لا ـ ریں) (س گ) ہما کہ حرام نہ انت ـ (2) حقّیں ـ روائیں ـ

حِلاروار : (ہِ ـ لا ـ وار) (س گ) ہما کہ حَرام مہ وارت ـ ہما کہ لالچ مہ زُوریت ـ (2) وفادار ـ

حِلال : (ہِ ـ لال) بچار : حِلار ـ

حِلالہ : (ہِ ـ لا ـ لہ) (عَر) (ن گ) مسلمانانی مذہبی قِصّہ ءُ آیاتانی رُوءَ سُہن داتگیں جَنین ءِ گوں دِگہ مردے ءَ ادارُکی اُگدہ تاں کہ اے ادارکی اُگدہ ءَ رَندنُوں جَنین گوں وَتی اَوَلی مرد ءَ اُگدہ کُت بہ کنت ـ **حِلالہی** : (ہِ ـ لا ـ لَ ـ ہی) (ن گ) حِلالہ کُتگیں ـ ہمازال کہ حِلالہ کُتگ ـ

حَلوا : (ہَل ـ وا) (ن گ) شِیرکنی یے ـ **حَلوائی** : (ہَل ـ وا ـ ئی) (ن گ) ہما کہ حلوا جنت یا بہا کنت ـ

حَلوَت : (ہَل ـ وَت) (ن گ) سُک سُک ـ گوں کسے ءَ انچو حبر کنگ کہ دِگہ کسے مہ اِشکنت ـ گوش ءِ تہہ ءَ حبر کنگ ـ (2) پہمیان ءُ چیر ءُ اَندریں گپّ ـ **حَلوَتی** : (ہَل ـ وَ ـ تی) (ن گ) گوں حلوت ءَ ـ پہ چیر اَندری ـ ڈکّوکی ـ

حَمّال : (ہَم ـ مال) (تُر) (ن گ) مُزّور ـ بارکشّ ـ بوجا کشّ ـ زَہمت کشّ ـ **حَمّالی** : (ہَم ـ ما ـ لی) (ن گ) بوجہ کشّی ـ مُزّوری ـ زہمت کشّی ـ

حَمّام : (ہَم ـ مام) (عَر) (ن گ) جان شودَگ ءِ جاگہہ ـ غُسل خانہ ـ

حَمَّل : (ہَم ـ مَل) (ن گ) طاقت ور ـ زوراوَر ـ مڑاہ دار ـ

حَملہ : (ہَم ـ لہ) (ن گ) اُرُش ـ اَلگار ـ دکّ ـ ہلمہ ـ دَور ـ بیڑ ـ فوج کشّی ـ

حَمیر : (ہَ ـ می ـ ر) (ن گ) آرت ءِ تہہ ءَ تُرشی آہگ ـ نِد ـ تُرّ پش تابیں آرت ـ خمیر ـ **حَمیرگ** : (ہَ ـ می ـ رَگ) (ن گ) آرت ءَ حُمیر کنوکیں شَے ـ

حِنارہ : (ہِ ـ نا ـ رہ) (ن گ) حنّی ـ

حِنّام : (ہِن ـ نام) بچار : حنّی ـ

حِنّام بندی : (ہِن ـ نام ـ بَن ـ دی) بچار : حنّی بند ـ

حَنج : (ہَن ـ ج) (ن گ) بُوجیگ یا راچن ءِ کُنٹ ـ

حَنجر : (ہَن ـ جَر) بچار : خنجر ـ

حنّی : (ہِن ـ نی) (ن گ) کسان تاکیں دَڑ چکے کہ تاکان ءَ چوپنت، مینت ءُ دَست ءُ پاداں پر کنت کہ سُہر رَنگ بنت ـ حِنّام ـ حنارہ ـ **حنّی بند** : (ہِن ـ نی ـ بَن ـ د) (ن گ) سُور ءِ عاروس ءَ سالونک ءُ بانور ءِ دَست ءُ پادانی حنّی کنگ ءِ دود ءُ راہ بند ـ حِنّام بندی ـ **حنّی چَک** : (ہِن ـ نی ـ چَک) (س گ) چو حنّی ءَ ـ حنّی رَتکگیں ـ حنّی رَنگیں ـ

حنّی رَج : (ہِن ـ نی ـ رَج) (س گ) حنّی ئیں ـ حنّی رَتکگیں ـ حنّی کُتگیں ـ **حنّی رَجیں** : (ہِن ـ نی ـ رَ ـ جیں) حنّی کُتگیں ـ حنّی ئیں ـ

حَواذ :(ہَ۔وا۔ز) بچار : ہَوادگ۔

حَوالات :(ہَ۔وا۔لا۔ت)(د)(ن گ) بندی کنگ ءِ جاگہہ۔ بندی خانہ۔قید خانہ۔**حَوالاتی** :(ہَ۔وا۔لا۔تی)(ن گ) بندی۔ قیدی۔ہما کہ بند اِنت۔

حَوالہ:(ہَ۔وا۔لہ)(د)(ن گ) جاہے مان آہگ۔ لَلّگ۔(2)چیزے یَکّے ءِ دَستاں دیگ۔ پہ ہمائی ءِ ذِمہ ءَ۔(3) رَکّینگ۔(4) پَرما ہگ۔رَدیں سَکین دیگ۔**حوالہ ءِ بُوتگ** :(ک گ) ذِمّہ ءَ بُوتگ۔**حوالہ بُوتگ** :(ہَ۔وا۔لہ۔بُو۔تگ)(ک گ) لَلّگ۔مان آہگ۔**حوالہ ءَ دیگ** :(ک گ) کسے ءِ ذِمّہ ءَ دیگ۔ کارے یامَرُدمے یاساہ دارے دِگرے ءِ ذِمّہ واری ءَ دیگ۔

حُور :(ہُو۔ر)(عَر)(ن گ) مسلمانانی مذہب ءِ رُوءَ ہما بَزّاہ داریں جَنین کہ بہشتی مَردانی زال بنت ءُ آہانی خدمت ءَ کَنَنت۔(2) زیبا۔ڈَول دار۔جلوَہ ناکیں جَنین۔(3)کہربائیں مُہرگے۔(4) کہر بائیں دَڑچِک ءِ سُسُرّ۔**حُورَس**:(ہُو۔رَس)(س گ) حُور ءِ دَرور۔ چوحُور ءَ۔زیبا۔ڈَول دار۔**حُوری** :(ہُو۔ری)(ن گ) ہما کہ گوں حُور ءِ نسبت دار یت۔(2) شَرّرنگی۔زیبائی۔بزّاہ داری۔**حُوریں** :(ہُو۔ریں)(س گ) چوحُورءَ۔شَرّرنگیں۔بزّاہ داریں۔زیبائیں۔

حوربت :(ہور۔بَت)(ن گ) زیبائیں مُرگے۔

حوش :(ہو۔ش) بچار : ہوش۔

حوشگ :(ہو۔شگ) بچار : ہوشگ۔

حوصلہ :(ہو۔سَ۔لہ)(د)(ن گ) طاقت۔ بَرداشت۔سَکّ۔ تاگت۔(2) بہادُری۔جُراَت۔ہِمّت۔(3) دل بَڈّی۔**حوصلہ دیگ** :(ہو۔سَ۔لہ۔دی۔یگ)(ک گ) دلبڈّی دیگ۔ ہِمّت دیگ۔

حوصلہ مَند :(ہو۔سَ۔لہ۔مَن۔د)(س گ) بَرداشت ءُ سَکّ والا۔حوصلہ والا۔(2) بہادُر۔سَرنتاب۔**حوصلہ مَندیں** :(ہو۔سَ۔لہہ۔مَن۔دیں)(س گ) بہادریں۔مڑاہ داریں۔سرنتابیں۔ پُردِلیں۔

حَوض :(ہَو۔ز)(د)(ن گ) تلاوگ۔تلاوگ کہ پہ دیوال بَستگ۔کُنڈی۔

حون :(ہو۔ن)(ن گ) دِل ءِ پَشّار داتگیں ہما سُہرچکیں آپ کہ تواییں جان ءِ رگانی تہہ ءَ تچیت۔رَت۔خون۔توم۔(2) کُشتگین ءِ بدل۔ بیر۔(3) حون بہا یا حون ءِ بدل ءُ عوض۔**حون ءِ آپ بُوتگ** : نَہ بُوتگیں کارے ءِ بُوتگ۔ناڈُراہی یے کہ مَرُدم ءِ حون تنگ بیت۔**حونانی مُنتگ**: (ہو۔نا۔نی۔تُن۔نی۔گ)(ن گ) ہما کہ کسے ءِ کُشگ ءِ رَند ءَ بہ بیت۔ہما کہ پہ دُژمنءِ دَنتان بہ دُرشّیت۔**حون بند** :(ہون۔بَن۔د)(س گ) ہما دَرمان کہ چہ آئی ءِ کارمرز کنگ ءَ ٹپّ ءِ حون دیگ بند بیت۔(2) پہ حون ءِ بند کنگ ءِ ہاترءَ مُلّائی یا بِگّی تائید ءُ دَم ءُ چُوف۔**حون بہا** : (ہون۔بَ۔ہا)(ن گ) کُشتگین ءِ حون ءِ دیم ءَ زَرّ،مال یادِگہ چیزے ءِ دیگ۔حرج۔حون۔**حون بیر** :(ہون۔بے۔ر)(ن گ) حون ءِ بیر۔کُشتگیں مَرُدم ءِ بدل ءَ چہ کُشوکاں مَرُدمے۔کُشتگین ءِ بدل کُشگ۔(2) فیصلہ ءُ صلاح ءِ وہدءَ ہما ڈنڈ ءُ تَلام کہ کُشتگین ءِ بدل ءَ ایر کنگ بیت۔ حون بہا۔(3) حون ءِ مَٹّ۔حون ءِ بدل۔حون ءِ عوض۔**حون پالا ہگ** : (ہون۔پا۔لا۔ہگ)(س گ) حونی ئیں پیچپش بُوتگ۔کَول کشّگ۔(2) سَکّیں غم ءُ گرِڈّی ءَ کپگ۔پریشانی ءِ گرانیں وہد۔**حون ءِ پچ بُوتگ** : (ک گ) چہ ٹپّ ءَ یاریش ءَ حون ءِ دَر آہگ۔**حون ءِ ٹِنگارَگ** : (ک گ) حون ءِ پنڑار بندگ ءُ دَراہگ۔**حون چُکُرّ** :(ہون۔چُ۔کُر۔ر)(س گ) حون ءِ چُکُرّگ ءُ رِچَگ۔ٹِپی۔حون چُرّ۔**حون چکیں موکو** :(ہون۔چَ۔کے ں۔مو۔کو)(ن گ) حونی بواسیر۔**حون ءِ ناحَقّ** :(ن گ) ناجائز ءُ ناحقّیں کُشت ءُ کوش۔ناحقّی کُشگ۔ناروائیں کوش۔**حون داری** :(ہون۔دا۔ری)(ن گ) دین داری۔ہما کہ دِگرے ءِ حون ءِ گون انت۔دژمن داری۔ بدی داری۔**حون لاپ** : (ہون۔لاپ)(ن گ) لاپ ءِ حون پالاہگ۔چہ لاپ ءَ حون رِچگ۔ وَشّ نِند۔ پیچپش۔**حونین** :(ہو۔نین)(س گ) ہما کہ حون ءِ لگ اِتگ۔پہ حون رَج اِتگیں۔(2) ٹِپّی۔حونی۔**حونی ئین زاری** :(ہو۔نی۔ئیں۔زا۔ری)(س گ) بے کچّیں زاری ءُ مِنّت۔ بازمِنّت ءُ

دَست بَندی۔ **حونی:** (ہو۔نی) (ن گ) حونیگ۔ قاتِل۔ کُشوک۔ (2) حونین۔ ہَما کہ حون ءِ تَرّ اِنت۔ (3) ہَما کہ گوں حون ءِ نِسبَت داریت۔ **حونی دار** : (ہو۔نی۔دار) (ن گ) ہَما مَرد مُ کہ آئی ءِ حون ءُ بیر پر۔ (2) داوا دار۔ بدی دار۔ حونیگ۔ **حونیگ:** (ہو۔نی۔گ) (ن گ) ہَما کہ آئی ءَ دِگرے ءِ حون پر اِنت یا کہ آئی ءِ حون دِگرے ءِ پر اِنت۔ حونی دار۔ حونی۔ قاتِل۔

حون چُرّ : (ہون۔چُر۔ر) بچار: حون چُکّر۔

حونَکّ : (ہو۔نَک۔ک) (ن گ) سارت۔ یخ۔ سَرد۔ سَردوڑ۔ کَمّو سَرد۔ (2) صاف۔ پَہک۔ پَلگار۔

حون وار : (ہون۔وار) (س گ) ظالم۔ نُرسِناک۔ (2) رَستَر۔ جناوَر۔ راکس۔ قاتِل۔ **حون واری** : (ہون۔وا۔ری) (ن گ) ظالمی۔ نَتُرسی۔ حَقّ زیری۔

حَویلی : (ہَ۔وے۔لی) (ن گ) اَیلی۔ ماڑی ءِ پَسیل۔ کلاتی فصیل۔ لوگ ءُ جاگہانی چپّ ءُ چاگِرد ءِ بَستگیں دیوال۔ ہمے دیوال کہ لوگ ءِ دیم ءَ یا چپّ ءُ راست ءَ بَندگ بیت۔

حَیا : (ہَ۔یا) (عَ) (ن گ) شرم۔ نَنگ۔ غیرت۔ لَجّ۔ لحاظ۔ حجاب۔ مَیار۔

حَیا دار: (ہَ۔یا۔دا۔ر) (س گ) غیرتی۔ لَجّ دار۔ عِزَّت دار۔ مَڑاہ دار۔ غیرت مَند۔ **حَیا داری:** (ہَ۔یا۔دا۔ری) (ن گ) لَجّ ءُ مَیار۔ مَڑاہ داری۔ غیرت مَندی۔ **حَیا داریں** : (ہَ۔یا۔دا۔ریں) (س گ) لَجّی ئیں۔ مڑاہ داریں۔ غیرت مندیں۔ شرف مندیں۔ باعزّتیں۔

حَیات : (ہَ۔یا۔ت) (عَ) (ن گ) زندگ۔ موجود۔ زندگی۔ اَرواح۔ زِند۔ زِند ءِ ہَستی۔ **حَیاتی** : (ہَ۔یا۔تی) (ن گ) زِندگی۔ زِندمان ءِ روچ۔ چارروچی دنیا۔ زِندگانی۔ زِندی۔ عمر۔

حیبَت : (ہے۔بَت) بچار : ہیبت۔

حِیت : (ہی۔ت) (ن گ) نازُرکیں کِشار۔ کِشارسَری۔ (2) گلّہ ءُ جَو ءِ پُختہ بُونگ ءِ سَر ءِ نازُرکی ءُ آہانی نازُرکیں تاک۔ حِیث۔

حِیث : (ہی۔س) بچار : حِیت۔

حیر : (ہے۔ر) بچار : خیر۔

حیرات: (ہے۔را۔ت) (عَ) (ن گ) خیرات۔ نیاز۔ وَنڈ۔ صدقہّ۔ قربان۔ کولیگ۔ سَدّکہ۔ شَنک۔ پہ نیکی ءِ ہاترءَ یا پہ بَزّگی زَرّ یا چیز نیزگار ءُ بَزّگاں دیگ۔ (2) مفت ءَ رَس اِتگیں۔ نابُودیں۔ ناسَرپدیں۔ (3) ہَما چیز یا مال کہ حیرات کنگ بیت۔ جَشّن۔ بَرات۔ بلا زیر۔ داتن۔ **حیرات ءُ بَنڈاری** : (ن گ) دعوت۔ بازیں مَرد مان ءَ وَرگ وارینگ۔ **حیراتی** : (ہے۔را۔تی) (ن گ) قربانی۔ ہَما کہ حیرات کنگ بیت۔

حیرات گیر : (ہے۔رات۔گی۔ر) (س گ) ذکات گیر۔ پِنڈوک۔ چانُوگر۔ (2) بَزّگ۔ بے وس۔ نیزگار۔ **حیرات گیری** : (ہے۔رات۔گی۔ری) پِنڈگ۔ چانوگری۔ ذکات گیری۔

حیران : (ہے۔را۔ن) (ن گ) (س گ) بُہمان۔ ہَبَکّہ۔ اَجکّہ۔ اَباشکو۔ بَرّ۔ گنگ۔ گنگ ءُ سَر۔ بَہ۔ بَہْو۔ بے قرار۔ پریشان۔ سَر بَتگ۔ سَرگشتگ۔ وانگ۔ ہجکّہ۔ **حیران بُونگ** : (ہے۔ران۔بُو۔نگ) (ک گ) بُہمانگ۔ ہَبَکّہ بُونگ۔ حُشک بُونگ۔ گُڑگ۔ حُشک تَرّگ۔ سَر جَنگ۔ **حیرانی** : (ہے۔را۔نی) (ن گ) بُہمانگی۔ ہَبَکّہی۔ اجکّہی۔ گنگ ءُ سَری۔ سَربَتگی۔ **حیرانین:** (ہے۔را۔نیں) (س گ) ہَما مَردُم کہ حیران ءُ پریشان اِنت۔ بَرّین۔

حَیض : (ہے۔ز) (عَ) (ن گ) جَنین ءِ ماہواری ءِ حون۔ جَنین ءِ ماہ ءِ نادُراہی۔ ماہواری۔

حِیلہ : (ہی۔لہ) (ن گ) نیمون۔ سَر ءُ تاب۔ عُذر۔ ہُنر۔ اَٹکل سَٹکل۔ باستان۔ چَمّ۔ چِنہّ۔ مَنذر۔ پَندل۔ دُرُوہ۔ دلیل۔ (2) ہیلت۔ پہ کلہے۔ (3) ہمتّ۔ جُہد۔ اِشتاپیں تچ ءُ تاگ۔ وس۔ **حِیلہ ءِ بالا کنگ** : وَتی وس ءَ مڑگ۔ جُہد ءُ کوشش کنگ۔ **حِیلہ ءُ بلا** : (ن گ) پہ بازیں ہنر ءِ حِیلہ۔ پہ مَرَنیں جُہد ءُ کوشش۔ (2) پہ گُڈّی زور ءُ واک ءَ۔ **حِیلہ کنگ** : (ہی۔لہ۔کَ۔نگ) (ک گ) جُہد ءُ کوشش کنگ۔ کار ءُ زُوت سَرجم کنگ۔ توجیل سازگ۔ ہے کنگ۔ (2) ہُنر کنگ۔ نیمون کنگ۔ پَندل سازگ۔

حِیلَہ باز : (ہی ۔لہہ ۔باز) بچار : حِیلہ ساز۔

حِیلَہ بازی : (ہی ۔لہہ ۔با ۔زی) (ن گ) بچار : حیلہ سازی۔

حِیلَہ ساز : (ہی ۔لَہہ ۔ساز) (س گ) ہُنر باز۔ ہَما کہ رِ پک ءُ ہُنر جوڑ بنیت ۔ مکّار ۔ فریبی ۔ پُر حِیلہ ۔ پَندل ساچ ۔ حِیلہ باز ۔ مکّار ۔ نکر باز ۔ پیٹی کار ۔ دُڑوہ باز ۔ پیچیچل ۔ **حِیلَہ سازی :** (ہی ۔لَہہ ۔سا ۔زی) (ن گ) حیلہ بازی ۔ ہُنَر بازی ۔ مَکّاری ۔ نکر بازی ۔ پیٹی کاری ۔ دڑوہ بازی ۔ **حِیلہ سازیں :** (ہی ۔لَہ ۔سا ۔زیں) (س گ) پُر حِیلَہیں ۔ مَکّاریں ۔ پندل ساچیں ۔ پیٹی کاریں ۔ دڑوہ بازیں ۔ شیطانیں ۔ پلِینڈ یں ۔ گوچلیں ۔

حیمَو : (ہے ۔مَو) بچار : حیمہ ۔

حیمَہ : (ہے ۔مَہ) (ن گ) ہَما جاگہہ کہ جِنّ ءُ گپتگیں مَردُم ءَ نادینت ءُ مَست کنَنت ۔(2) گوَاتی ءِ لیب کنگ یا لیب دیگ ۔(3) گِدان ۔ تَمبُو ۔ حیمَو ۔ خیمہ ۔

حیوان : (ہے ۔وا ۔ن) (س گ) بے خبر ۔ بے زبان ۔ دپو ۔ نا سَر پد ۔ گُنگدام ۔ (2) گنوک ۔ مَست ۔ (3) (ن گ) ساہ دار ۔ دَلوَت ۔ دابہ ۔ **حیوانی :** (ہے ۔وا ۔نِی) (ن گ) رَستری ۔ چوحیوان ءَ ۔ حیوان ءِ پیم ءَ ۔ (2) چو گنوگ ءَ ۔(3) ناسَرپدی ۔ پَہوالی ۔ ناپوہی ۔ **حیوانیں :** (ہے ۔وا ۔نیں) (س گ) چوحیوان ءَ ۔(2) بے حبریں ۔ بے زبانیں ۔(3) ناسر پدیں ۔ دابَہیں ۔

خ

خ :(خے) دُہمی آپ یا حرف اِنت۔

خاتِر:(خا۔تِر) (ن گ) لحاظ۔ ریا ءِ گٹّ بُوئگ ۔(2) مہر۔ واہگ۔ دوستی۔ رُو۔ ریا ءُ رُو۔ لحاظ۔ ہاتِر۔ عِزّت۔ واست۔تمیز۔ (3) ہرچی کہ دِل ءِ ہئیت ۔مَیل ۔تب۔(4) رضا۔(5) اِرادہ۔ سڈھ۔مِنّت۔(6) دل۔(7) پارت۔ پارا۔ ذُروہی۔ پَرواہ۔تک۔ **خاتِر ءِ جَم بُوئگ** : (ک گ) دِل جم بُوئگ ۔ ایمِن بُوئگ۔ تڑہگ۔**خاتِر ءِ جَم کنگ** :(ک گ) ایمِن بُوئگ ۔ دِل جم بُوئگ۔ (2) چارَگ کنگ۔**خاتِر ءِ دارگ** :(ک گ) ریاءِ گٹّ بُوئگ۔ لحاظ کنگ۔ ناعِلاج بُوئگ۔**خاتِرداری** :(خا۔تِر۔دا۔ری)(ن گ) لحاظ داری۔دوستی۔ بڑاتی۔عِزّت ءُ شرف۔دِل جمی۔دوزواہی۔ (2) مہمان داری۔ **خاتِر کنگ** : (خا۔تِر۔کَ۔نگ) (ک گ) لحاظ کنگ۔رُو ءُ دم کنگ۔شونا ہگ۔**خاتِر ماندگ** : (خا۔تِر۔مان۔دَگ) (س گ) لحاظ داروک۔ریاءِ گٹّ بُوؤک۔ **خاتِر ءِ وَشّ بُوئگ** : دِل ءِ وَشّ بُوئگ۔راضی بُوئگ۔**خاتِر ءِ وَشّ کنگ**: یکّے ءِ دِل ءِ وَشّ کنگ۔(2) کسے اَنچیں کارے بہ کنت کہ دگرے ءِ دِل وَشّ بہ بیت۔

خاتُون:(خا۔تُون)(ن گ) بانُک۔بی بی۔لوگی۔ہستومندیں ءُ شرف مَندیں شیرزال۔حاتُون۔ **خاتُونیں جَن** :(خا۔تُو۔نے۔ں۔جَن) (س گ) شرّیں ءُ لائقیں جن۔گرڑاں مہذبیں ءُ سنگینیں شیرزال۔شرف مَندیں زال۔

خاخُو : (خا۔خُو)(ن گ) کلاگ۔گُراگ۔

خاخُوب :(خا۔خُو۔ب) (ن گ) جرّے کہ ایشی روتگ جُلاب ءِ یا لاپ ءِ ریچگ ءِ کار ءِ دینت۔

خادِم:(خا۔دِم) (عَر) (ن گ) حزمت کار۔نوکر۔کاردار۔(2) چپٹوک۔حزمت کنوک۔

خاڈ :(خا۔ڈ)(ن گ) ٹکُّر۔بَہر۔وَنڈ۔

خار :(خا۔ر) (ن گ) کینگ۔کست۔(2) زہرگرگ۔زَہر۔ ہُونژ۔(3) حَسَدّ۔(4) کُنٹگ۔جِکّ۔**خارآہگ** :(خار۔آ۔ہگ) (ک گ) بدآہگ۔زَہرآہگ۔**خار ءِ بُوئگ** :(ک گ) زَہر بُوئگ۔تُرُندتَب بُوئگ۔**خاردیگ** :(خار۔دی۔یگ)(ک گ) زَہرگرائینگ۔**خاروَرگ** :(خار۔وَ۔رَگ)(ک گ) بدآہگ۔ بدبَرگ۔

خار باز :(خار۔باز) (س گ) کستی۔حسدی۔ہُونژسر۔(2) قہری۔**خار بازی** :(خار۔با۔زی)(ن گ) زَہرآہگ۔یکّے ءِ چہ دومی ءَ بدآہگ۔(2) مُقابِلہ۔**خار بازیں** : (خار۔با۔زیں) (س گ) پُرحسدّیں۔ضِدّی ئیں۔کینگی ئیں۔

خارِج:(خا۔رِج)(عَر)(ن گ) ڈَنّ۔چہ دَرآیوک۔جِتا۔(2) دَرکنگ۔کشّگ۔(3) بےکار۔دَرکُتگیں۔**خارِج کنگ** :(خا۔رِج۔کَ۔نگ)(ک گ) دَرکنگ۔کشّگ۔**خارِجی** :(خا۔رِ۔جی) (ن گ) ڈنّی۔دَرمُلکی۔پَراڈیسی۔

خارِش:(خا۔رِش) (ن گ) کچّگ۔لپّڑ۔ لیڑ۔خارِشت۔تورِش۔

خارِشی :(خا۔رِ۔شی) ہما کہ گوں خارِش ءِ نسبت داریت۔**خارِشتی** :(خا۔رِش۔تی)(ن گ) ہما کہ گوں خارِش ءِ نسبت داریت۔(2) کچّگی۔ تورِشی۔

خارِشت :(خا۔رِش۔ت) بچار : خارِش۔

خازگ :(خاز۔گ)(ن گ) لیگار۔ چلّ۔ چِرک۔ چِلُک۔ ځچّ۔ قرس۔ **خازگ بُوئنگ** :(خاز۔گ۔بُو۔ئنگ)(ک گ) لیگار بُوئنگ۔ چِرک بُوئنگ۔ چلّ ترّگ۔ **خازگ کنگ** :(خاز۔گ۔کَ۔نگ) (ک گ) لیگار کنگ۔ چِلّ کنگ۔ **خازگی**:(خاز۔گی)(ن گ) خازگ والا۔ ہَما کہ خازگ اِنت۔ لیگاریں۔ چِلّیں۔ نَہ شُشتگیں۔ چِرکی۔ قرسی۔ ڈُونڈو۔ چلّن۔ ځپُو۔ ځچپٹ۔ **خازگین**:(خاز۔گیں)(س گ) ہَما کہ خازگ ءُ لیگار اِنت۔ ځچپڑّیں۔

خاسپَر :(خاس۔پَر)(ن گ) جَن ءِ بڑات۔ مرد ءِ بڑات۔ وَسرک۔ وَسرک زَنَک۔ وَسرک زَہک۔

خاشُک :(خا۔شُک)(ن گ) چمچہ۔ کسانیں ہنسگ۔ چُوشانک۔

خاص :(خا۔س)(عَ)(ن گ) گچین۔ گشتگیں۔ جوانیں۔ ہَما کہ پہ ہرکس مہ بیت۔(2) ذاتی۔(3) دَرچِتگیں۔ گشینی۔

خاصِیت:(خاسی۔اَت)(عَ)(س گ) شرّی۔ جوانی۔ تب۔ اَثر۔ لائقی۔ مہاذب۔

خاغَل:(خا۔غَل) بچار : زاگ۔

خاک :(خا۔ک) بچار : حاک۔

خاکار :(خا۔کار)(ن گ) بلغم۔ بَگل۔

خاکی :(خا۔کی) بچار : حاکی۔

خاگینگ:(خا۔گی۔نگ)(ن گ) روگن ءِ تہ ءَ پَتکگیں اِسپیدگ۔

خال:(خا۔ل)(ن گ) ٹِک۔ نشک۔(2) دیم ءِ کسانیں ٹِکّ۔ نقش۔ نِشان۔ حاج۔ ٹِکّ ءُ ٹِگار۔ ٹِکّ ءُ نگار۔ حاجینگ۔ حاج۔ **خال خال** :(خا۔ل۔خا۔ل) (ن گ) کم کمّ۔ پہ گلہے۔ **خالگ**:(خا۔لگ)(ن گ) سبزیں ٹِکّ کہ مَردُم ءِ دیم ءِ یا بدن ءَ دَرکیت۔(2) دَست، دیم یا بدن ءِ دِگہ جاگہے ءَ گوں سُوچن ٹِکّ چِنگ۔ حاجینگ۔ (3) گوں سُوچنانی جِکّ دیگ ءِ بندءِ بوگانی عِلاج۔ **خالگ جنگ** :(خا۔لگ۔جَ۔نگ)(ک گ) دیم ءِ یا بدن ءِ ٹِکّ چِنگ۔

خالِص:(خا۔لِس)(عَ)(ن گ) پہک۔ صاف۔ پلگار۔ اَصیل۔ زَرگر۔ نَگد۔ **خالِصیں** :(خا۔لِ۔سیں)(س گ) پہکیں۔ پلگاریں۔ اَسیلّیں۔

خالی:(خا۔لی)(ن گ) حالی۔ زیل۔ ہورک۔ ہَما کہ ہچّ مان ءَ مہ بیت۔(2) گوں خال ءِ نِسبت داروکیں۔ **خالی کنگ** :(خا۔لی۔کَ۔نگ)(ک گ) ہورک کنگ۔ چہ دَرپے ءَ دِگہ اَنچیں چیز ءِ تہ ءِ سامان ءُ اَزباب ءِ دَرکنگ ءُ آئی ءَ ہورک کنگ۔ **خالیئیں** :(خا۔لی۔ئیں)(س گ) ہورکیں۔ ہما کہ ہچّ ءَ مان نیست۔(2) تہہ پچیں۔

خام کار :(خام۔کار)(ن گ) چگینی دوچ۔

خاملکّ :(خا۔م۔لَک۔ک)(ن گ) بُن ءِ دَنتان۔ آش۔ عقلی دَنتان۔

خاموش:(خا۔موش)(د)(س گ) بےتوار۔ بےبرمش۔ ہچّ نَہ گوُشگ۔ بےترّکّ ءُ توار۔ بےچڑکّہ۔ تُرُکّ ءُ ٹُکّ۔ **خامُوشی** :(خا۔مُو۔شی)(ن گ) بےترّکّ ءُ تواری۔ ہچّی نَہ گوُشگ۔ بےتواری۔ **خاموشیں** :(خا۔مو۔شین)(س گ) بےترّک ءُ تواریں۔ بےحبَریں۔ گرّان ءُ سنگینیں۔

خامَہ :(خا۔مَہ)(س گ) ناپُختہ۔ حامگ۔(2) حامگیں۔ نَہ گرشتگیں۔(3)(ن گ) نَہ رِستگیں بندیک۔(4) نَہ دوتکگیں پچّ۔

خامی :(خا۔مِی)(ن گ) نزوری۔ کمّی۔ کوتاہی۔ نادانی۔(2) نُقص۔ عیب۔ ذَلل۔ کمزُوری۔

خامیری :(خا۔می۔ری)(ن گ) پَس ءِ چہ رَمگ ءَ جہگ ءُ وَ تارا رَدد یگ ءُ چیر دیگ۔ ہَما پس کہ ہَمے عادت ءَ گوں اِنت۔(2) بےتبی۔ نَہ وَشّی۔

خان:(خا۔ن)(تر)(ن گ) تُرک ءُ مُغلانی سَردارانی لقب۔(2)(س گ) واجہ۔ سَر۔ پیشونک۔ حاکم۔ **خان خیل** :(خان۔خے ل)(س گ) چہ خان ءِ کہول ءَ۔ چہ خان ءِ ٹکّ ءَ۔ **خانی**:(خا۔نی)(ن گ) مَستری۔ واجہی۔ حکومت۔ حاکمی۔ مزَنی۔(2) گوں خان ءَ نِسبت داروکیں۔

خانج :(خاں۔ج)(ن گ) خزانگ۔ بازین ءُ بےشُماریں مال ءُ مڈّی۔(2) مزَنیں قوّت۔

خانخُور :(خان ۔خُور)(ن گ) کُونج ۔مزنیں بالی مُرگے کہ زِمستان ءَ چہ رُوس ءِنیمگ ءَ کیت ۔

خاندان:(خان ۔ دان)(ن گ) کس ءِ عزیز ۔ کہول ۔ ٹکّ ۔ کُٹم ۔ تیوَگیں قوم ۔ٹکّ ءِ ٹُور ۔ خاہوت ۔ بُرّ ۔ بولک ۔ پاڑو ۔ (2) شریف ءُ سنگینیں مَردُم ۔ عِزّت دار ۔اَصلیں ذات ۔ خانوادہ ۔ اَصل ۔ **خاندانی** : (خان ۔ دا ۔ نی)(ن گ) شَرّ ذات ۔(2) شرف داریں مَردُم ۔ عِزّت مَندیں لوگ ۔(3) شرف داریں کُٹم ۔ خانوادہ ۔**خاندانیں:**(خان ۔ دا ۔ نیں)(س گ) شریف ءُ سنگینیں مَردُم یا خاندان ۔ اَصل ذاتیں ۔ شَرّ ذات ۔

خانِ کلات :(خا ۔نِ ۔کَ ۔لات)(ن گ) بلوچانی حاکم یا خان ۔ قلات ءِ حاکم ۔بلوچانی مَستر ءُ حاکم ءِ رودرآتکی بلوچستان ءِ تخت قلات بُوتگ ۔ بلوچانی اے خانی یا سلطانی انگریزانی چہ ہندوستان ءَ دررَوگ ءِ سالے ءَ رَند 27 مارچ 1948 ءِ بَرگ ءُ گِرَگ بُوت ءُ بلوچستان پہ زور پاکستان ءَ ہوار کنگ بُوت ۔

خانگی :(خا ۔نَ ۔گی)(ن گ) لوگی ۔لوگ ءِ ۔ ذاتی ۔ جِندءِ ۔(2) وتی جِندءِ لوگ ءُ مَڈّی ۔گِسوئی ۔ وَت ماں وتی ۔

خانوادہ :(خان ۔وا ۔دَہ)(س گ) بچار : خانوادہ ۔

خانہ :(خا ۔نہ)(ن گ) گِس ۔ لوگ ۔ اوتاک ۔ بَہر ۔ ہند ۔ جاگہہ ۔**خانہ خانہ** :(خا ۔نہہ ۔خا ۔نہہ)(ن گ) بہر بہر ۔ جتا جتا ۔

خانہ آباد :(خا ۔نہ ۔آ ۔باد) مُراد گالے بزاں لوگ اِت آبات ءُ آسرات بہ بات ۔(2) ہما کہ آباد ءُ آسرات اِنت ۔**خانہہ آبادی** : (خا ۔نہہ ۔آ ۔با ۔دی)(ن گ) سیری ۔ آبادی ۔ شاہگانی ۔ ہزگاری ۔

خانہ جنگی :(خا ۔نہ ۔جَن ۔گی)(ن گ) یکّ علاقہے ءِ مَردُمانی وَت ماں وَت ءَ مِڑگ ۔ خانگی جنگ ءُ مِڑ ۔ وت ماں وَت ءِ کُشت ءُ کوش ۔

خانہ خراب :(خا ۔نہہ ۔خَ ۔راب)(س گ) ہما کہ آئی ءِ لوگ ءَ خراب ءُ برباد بہ بیت ۔(2) زوال کار ۔ بیش کار ۔ خراب کار ۔ نہ وشّیں مَردُم ۔**خانہ خرابی** :(خا ۔نہہ ۔خَ ۔را ۔بی)(ن گ) تباہی ۔ بربادی ۔ نیزگاری ۔ واری ۔ بزّگی ۔

خانہ زاد :(خا ۔نہ ۔زا ۔د)(ن گ) بُن ءُ بیہی غُلام ءُ مولِد ۔ پِت ءُ پیرُ ءِ حزمت کار ۔**خانہ زادیں** :(خا ۔نہہ ۔زا ۔دیں) حزمت کاریں ۔ مولدیں ۔ غلامیں ۔

خاوَڑغ :(خا ۔وَ ۔ڑغ)(ک گ) تُنّ ءِ پڑ وشگ ۔

خاہوت:(خا ۔ہوت)(ن گ) ٹبّر ۔ یکّ لوگے ءِ دُزّاہیں مَردُم ۔ کہول ۔کُٹم ۔خاندان ۔

خَبَر :(خَ ۔بَر) بچار : حبَر ۔

خَبُرزَگ :(خَ ۔بُر ۔زَگ)(ن گ) وشّ تامیں زردیں گلّوءِ قسمے ۔

خَبیث :(خَ ۔بی ۔س)(عَ)(س گ)(ن گ) نَجس ۔ ناپاک ۔ مُردار ۔ پلیت ۔ بدعادت ۔ سِلّ ۔ گندہ کار ۔ گندگ ۔ لُچّ ۔ شیطان ۔ حبیث ۔ **خَبیثی** :(خَ ۔بی س ۔سی)(ن گ) بدعادتی ۔ گندہ کاری ۔ لُچّی ۔شیطانی ۔ پلینڈی ۔فتنہ بازی ۔کلپی ۔ **خَبیثیں** :(خَ ۔بی س ۔سیں)(س گ) شیطانیں ۔ پلینڈیں ۔ گندہ کاریں ۔ بدعادتیں ۔ بدپیئلیں ۔فتنہ بازیں ۔لُچّیں ۔کلپیں ۔

خُپّ :(خُپ ۔پ)(س گ) بے دَنتان ۔ ہما ئی کہ دَپ ءَ یکّ دَنتانے ہم مہ بیت ۔ کپّگ دَپ ۔**خپّی** :(خَپ ۔پی)(ن گ) چوٹ دَپ ۔(2) کلنڈ ۔

خَپ :(خَ ۔پ)(س گ) بے توار ۔ بے آواز ۔ خاموش ۔

خَپار :(خَ ۔پار) حرءِ سَرَگ ءُ جُتک جَنگ ءِ توار ۔**خپار ءُ خپیر** : (ن گ) دو لاگ ءِ وَت ماں وَت مِڑ ءُ کُشتی ءِ آواز ۔(2) لاگے کہ ماداگیں حرءِ سَرا پہ مستی گوا جار بہ دنت ۔

خَپتی:(خَپ ۔تی)(ن گ) ہار ۔ گردِن ءِ ہار ۔

خَپّچ خَپّچ :(خَ ۔پّچ ۔خَ ۔پّچ)(ن گ) شُردیں چیزے ءِ وَرگ ءِ وہداں دَپ ءِ آواز ۔(2) پادانی آواز ۔

خپچُر:(خَپ ۔چُر)(س گ) خچپٹ ۔ لیزگ ۔ بے پلگار ۔ بے پہاز ۔ کچّپٹ ۔

خپچل :(خَپ ۔چَل)(س گ) بے بڑاہ ۔ بے ادب ۔ بے پہاز ۔ ہما کہ وَتی سُدھ ءُ سماہ ءَ نیست ۔

خپَرّگ :(خپ ۔پَر ۔رَگ) (ک گ) کاہ ءُ کدِیم ءِ یا زین ءُ لگام ءِ وہداں لاگ ءِ سَرّگ۔(2) ساہ ءِ تنک بُوئگ ۔ سینگ ءِ تنک بُوئگ ءُ گین ءِ پہ زور کشّگ ءِ توار۔ ساہ ءِ پُرّ نہ بُوئگ ۔ **خپّرو کین** : (خَپ ۔پَر ۔رو ۔کیں) (س گ) ہما حر کہ چہ سَرّگ ءَ پد چہ مستی ءِ خپّر خپّر ءُ گارّ گیّر بہ کنت۔

خپک : (خَ ۔پِک) (ن گ) کسانیں آپی مُرگے۔

خپُو :(خَ ۔پُو) (س گ) خازگی ۔ خچّٹی ۔ لیگاری۔

خِتّ :(خِت ۔ت) (س گ) چِلّ ۔ لیگار ۔(2) (ن گ) کوہنیں گُد ۔ دِرتگیں ءُ لیگاریں پوشاک ۔ **خِتّو** :(خِت ۔تو) (س گ) خِت والا۔ ہما کہ رینڈ ءُ خازگی ئیں پچّ گوَرءَ کنت۔ **خِتّی** :(خِت ۔تی) (ن گ) چِلّی ۔ لیگاری۔

خَترپ : (خَ ۔ترَ ۔پ) (ن گ) اَسپ ءِ پادانی توار۔(2) ساہ داریا اولاکے ءِ پاد بزمش۔

خِتّک :(خِت ۔تک) (ن گ) خازگی ئین ءُ کوہنیں رینڈک۔

خُتّگ :(خُت ۔تَگ) (ک گ) زَمین ءِ کونڈگ ۔ ڈگار یا دِگہ چیزے راگوں شلّیں چیزے ءَ کونڈگ ۔ کوچگ ۔ کوشگ ۔ کونڈگ۔

خَتَم:(خَ ۔تَم) (عَ) ہلاس ۔سَرجم ۔ کُٹگ ۔ پُورہ ۔ **خَتمی** :(خَت ۔می) (ن گ) ہلاسی ۔نیستی ۔تباہی ۔ بربادی۔

خَتمہ :(خَت ۔مَہ) (ن گ) خیرات ۔ فاتحہ ۔(2) مُرتگین ءِ سے ءُ چِلّ ءِ خیرات ۔ مَنشت ءِ گُڈّی خیرات ءُ قُرآن وانی۔

خَٹّ : (خَٹ ۔ٹ) بچار : ہَٹّ۔

خَٹّو : (خَٹ ۔ٹو) (س گ) (ن گ) گونڈیں زہگاں بڈّ کنگ ءِ وڑے۔

خَٹونک :(خَ ۔ٹوں ۔ک) (س گ) (ن گ) جون وار ۔ ڈونڈ وار ۔ اِسپیتیں ٹُوہیں بالی مُرگے کہ جون ءُ ڈونڈ ءِ سرءَ وَدی بیت ۔ گُوتُو۔

خَچّ:(خَچ ۔چ) (ن گ) پچّ ۔ یلہ ۔ تَل پچّ ۔ ہما چیز کہ بندگی ءُ ہوار دیگی بہ بیت بلے پچّ ءُ یلہ بہ بیت ۔ خَٹّ ۔(2) خازگ ۔ چِلّ ءُ لیگار۔ چِلّ ۔ زیادہیں چِلّ ءُ لیگار ۔ کُچل جنگ ۔ تَل پچّ ۔ لُڑ جنگ ۔ **خَچ خَچ رَوگ** : (چُچ ۔چُچ ۔رَ ۔وَگ) (ک گ) ہٹّو ہٹّو رَوگ ۔ پادانی نیام ءِ ریش بُوئگ ءِ سَبب ءَ پہ لنگیکی رَوگ ۔ **خَچ خَچ کنگ** :(چُچ ۔چُچ ۔رَ ۔ک ۔نگ) (ک گ) ہمے آواز کہ شہ شُر دیں چیز ءِ لگاشگ ءُ سُرّ وشگ ءُ پڑ نچگ ءَ دَرکیت ۔(2) وَرگ ءِ تہہ ءَ دَپ ءِ خچ خچ کنگ ءِ آواز۔ **خَچّو** :(خَچ ۔چو) (س گ) ہٹّ دپ ۔ نابُود ۔ خچڑ۔

خَچپٹّ :(خَ ۔چَپٹ ۔ٹ) (س گ) بے کاریں ۔(2) چِلّ ۔ نہ شُشتگیں ۔ لیگاریں ۔ لیگار ۔ کَچپٹّ ۔ خازگی ۔ خپُو ۔ سِلّ ۔ سِلگت ۔ **خچپٹّی** : (خَ ۔چَپٹ ۔ٹی) (ن گ) ہما کہ خازگ ءُ لیگار بہ بیت۔ **خچپّٹیں** :(خَ ۔چَپٹ ۔ٹیں) ہما کہ لیگار اِنت ءُ سِلّ اِنت ۔ خازگیں۔

خَچُر : (خَ ۔چُر) (ن گ) حر ءُ اَپس ءِ ہواری ءِ بُووَکیں چُکّ ۔ یَکّ اولاکے کہ نہ اَسپ اِنت ءُ نئے حر ۔ کاتر ۔ اِستر ۔ اِستَل ۔ حاتر ۔ قاتل۔

خَچڑ :(خَ ۔چڑ) (س گ) چِلّ ۔ لیگار ۔ بودلا۔

خچیمک :(خَ ۔چی ۔مَک) (س گ) کچیمبک ۔ بودلا۔

خچیمکی :(خَ ۔چی م ۔کی) (ن گ) نالائقی ۔ نابُودی ۔ **خچیمکیں** : (خ ۔چی م ۔کیں) (س گ) نابُودیں زال۔

خُد :(خُ ۔د) (د) (پ گ) خود ۔ وَت ۔ اَچ وَت ءَ ۔ وَت سَرءَ ۔(2) آخر ہمے سبب ءَ ۔ وَتی دیم ءَ۔

خَدَنگ :(خَ ۔دَن ۔گ) (ن گ) تیر ۔ کمان ءِ تیر۔

خَر : (خَر) بچار : حَر۔

خُرّ :(خُر ۔ر) (ن گ) زنڈین ءُ پہلوانیں نراز ۔ زوراکیں کُچکّ۔(2) زوراک ۔ خُرّانٹ ۔ پہلوان ۔ جان ءِ پُر ۔ **خُرّانٹ**:(خُر ۔ران ۔ٹ) (س گ) زوراوَر ۔ طاقتور ۔ مرَن ۔ خُرّ۔

خَراب :(خَ ۔را ۔ب) (س گ) حَراب ۔ گَندگ ۔ گَندگیں۔ بَد ۔ نہ وَشّ ۔ کار یا چیز ءِ پہ دِل کشّ ءُ گیگ نہ بُوئگ ۔ بے کار ۔ بَرّین ۔ پَرّ ۔ پونو ۔ اَڑاہ ۔ الگش ۔ عیب دار ۔ لَپیش ۔ سِلّ ۔ زشت ۔ وال ۔ زِیان ۔ شَرّ ۔ **خَرابی** :(خَ ۔را ۔بی) (ن گ) گندگی ۔ ڈُٹّ ۔ رَدی ۔ زِلّت کَچُو ۔ مچل ۔ عیب ۔(2) خَراب کاری ۔ گندہ کاری ۔(3) بدی۔

خَرابیں :(خَ ۔را ۔بیں) (س گ) ہما کہ خراب انت ۔ عیب داریں۔

بدیں۔**خَرابہ** :(خَ۔را۔بَہ) (س گ) (ن گ) حَرابیں۔بے کاریں۔کِشارۂ رودینوکیں زَمین۔ہَما زَمین کہ نہ کِشتگ۔

خَرابات :(خَ۔را۔بات) (ن گ) خرچ ءُ دَرچ۔تاوان۔

خَراب کار :(خَ۔راب۔کار)(س گ) بدراہ۔کارانی خَراب کنوک۔سِلکار۔گندہ کار۔لوفر۔بے پَرواہ۔**خَراب کاری** :(خَ۔راب۔کا۔ری) (ن گ) بدکاری۔لوفری۔گندہ کاری۔بد پئیلی۔پلینڈی۔

خِراج :(خِ۔را۔ج) (عَر) (ن گ) باج۔سُنگ۔

خَراد :(خَ۔راد)(ن گ) ہرّات۔داربُرّیں اَسبابے۔ (2) بےکار۔

خَراش :(خَ۔را۔ش)(ن گ)ٹَپّ۔شَلوَرَگ۔چانکر۔کسانیں ٹپّ۔

خَرپُٹ :(خَر۔پُٹ) (ن گ) دانگے کہ اَنداہیں جاگہاں دَرکیت۔سوم۔

خَرپُٹّہ :(خَر۔پُ۔ٹّہہ) (ن گ) حامگیں سوم۔

خَرتُوت :(خَر۔تُو۔ت) (ن گ) سِیاہ ءُ تُرشیں تُوت۔

خَرٹّو :(خَ۔رَٹ۔ٹو)(ن گ) کرانٹیٹی۔سیہ کُلّگ۔مَرَ نیں کُلّگ۔ٹِٹّی۔خرخٹّی۔

خَرچ :(خَر۔چ) (ن گ) ہلاس۔کُٹّگ۔دَستی زَرّ۔خرچَہ۔

خَرچ بُونگ :(خَر۔چ۔بُو۔نگ) (ک گ) ہلاس بُونگ۔ختم بُونگ۔کُٹّگ۔**خَرچ ءُ دَرچ** :(ن گ) ذِمّہ واری۔لاپ ءُ پُچ۔خرچ ءُ خبال۔**خَرچ دیگ** :(خَر۔چ۔دی۔یگ) (ک گ) نان دیگ۔وَالینگ۔رودینگ۔**خَرچ کنگ** :(خَر۔چ۔کَ۔نگ) (ک گ) چیز ءُ وَرگ۔ہلاس کنگ۔زَرّ ءُ مال ءُ دیگ۔**خَرچ ءُ خبال** : خرچ ءُ دَرچ۔**خَرچ ءُ خَرابات** : خرابات۔

خُرچِک :(خُ۔رِچ۔ک)(ن گ) اُشتری کاہے۔

خَرچ وار :(خَرچ۔وار)(س گ) تاوان بار۔مُپتیں خرچ ءُ سرءَ آہگ۔**خَرچ واری** :(خَرچ۔وا۔ری)(ن گ) تاوان باری۔نقصان۔زیانی۔

خَرچَہ :(خَر۔چَہ) (ن گ) خرچ۔ذمہ واری۔ہم روچی حَرچ ءُ دَرچ۔**خَرچی** :(خَر۔چی)(ن گ) خرچ کنوک۔دیوک۔(2) پہ خرچ کنگ ءَ زَرّ مال۔

خَرخٹّی :(خَر۔خَٹ۔ٹی) بچار : خرٹو۔

خَرخَر :(خَر۔خَر) (ن گ) بلغمی ئیں گُٹّ ءُ آواز۔(2) واب ءَ ساہ ءُ کشّگ ءُ توار۔(3) سکرات ءُ وَہداں ساہ ءُ توار۔

خَرّخَرّ :(خَر۔ر۔خَر۔ر) (ن گ) حَر ءُ آواز کہ سَرّگ ءُ آخر ءَ دَر کیت۔حَر ءُ سَرّگ ءُ پشگُرّ۔

خَرخُرود :(خَر۔خُ۔رُو۔د)(ن گ) تُرپشیں شیلانچ یا خُرود ءُ قسمے کہ پہ دَرمانی کارمزبیت۔

خُرخُشگ :(خُر۔خُ۔شگ) (ک گ) جیڑہ کنگ۔دَپ جنگی کنگ۔حبَرحبَر کنگ۔

خَردَماغ :(خَر۔دَ۔ماغ)(س گ) بےعقل۔چڑک سَر۔(2) بددماغ۔تُرندتب۔حبَر نہ زُور۔(3) گنوک۔**خَردَماغیں** :(خَر۔دَ۔ما۔غیں)(س گ) تُرندتبیں۔سرگنوکیں۔سرمستیں۔پُرہوائیں۔پُرّوسریں۔(2) کم عقلیں۔کم دانشیں۔**خَردَماغی** :(خَر۔دَ۔ما۔غی) سرگنوکی۔پُرّوسَری۔سَرمَستی۔

خِرس :(خِر۔س)(ن گ) لدیگ۔خنزیر۔ہُوک۔(2) بدتب۔بدّو۔مُدام زَہر ءُ مُجتنگیں مَردُم۔ہَما کہ رُو ءُ دم ئے مہ بیت۔

خُرسَند :(خُر۔سُن۔د) (س گ) وَشّ حال۔آسرات۔بےغم ءُ گرتی۔حرسُند۔**خُرسَندی** :(خُر۔سُن۔دی) (ن گ) آسراتی۔وَشّ حالی۔

خُرکاؤ :(خُر۔کاؤ) (ن گ) واب ءُ دَرگت ءَ چہ دَپ ءُ توار دَر آہگ۔واب ءَ گُرّگ۔گُرّگ۔

خَرکاوَغ :(خَر۔کا۔وَغ) بچار : کرکارَگ۔

خَرگوش کاہ :(خَر۔گوش۔کاہ)(ن گ) مال ءُ دلوت ءُ وَرگی کاہے۔

خُرما :(خُر۔ما) ہُرماگ۔ناہ۔

خُرماوَران : (خُر ـ ما ـ وَ ـ ران) (ن گ) ہامین ۔

خُرمورَہ : (خُر ـ مو ـ رَہ) (ن گ) ٹُوہیں مُرگے ۔

خُرّؤ : (خُر ـ رؤ) (ن گ) سبزیں اُشتر ـ سیاہ ءُ بورَرنگ ءِ اُشتر ۔

خَروار : (خَر ـ وار) (ن گ) یکّ پَٹّے کہ چار گُوالگ ءِ بروبرءَ بیت ـ صدسیری چارگونی ۔ (2) یَک مان کَنگی بلاہیں لَپّ ۔

خَروٹ : (خَ ـ رو ـ ٹ) (د) (ن گ) دَڑاجیں بُوٹ ۔

خَرّوچک : (خَر ـ رُوچ ـ ک) (ن گ) بالی مُرگے کہ بہارگاہ ءِ موسم ءَ وَدی بیت ۔

خُرُود : (خُ ـ رُو ـ د) (ن گ) پہ گُزادگ آپ کَشّ اِتگیں ءُ حُشک کُتگیں دوگ ـ شیلانچ ـ (2) حُشک کُتگیں شیلانچ یا آئی ءِ نارُشت ـ کُروت ـ حُرود ـ اُپّو ۔

خُروش : (خُ ـ روش) (ن گ) زہر ـ کینگ ـ **خُروشان** : (خُ ـ رو ـ شاں) (س گ) گُرّاں ـ (2) ہِژم گپتگیں مردم ۔

خَرّوف: (خَر ـ رو ـ ف) (س گ) باز ـ زیات ـ گنج ـ چیزے ءِ گیشی ۔

خَرِید: (خَ ـ ری ـ د) (ن گ) بہا زُورَگ ءِ وس ـ (2) نِرخ ـ بہا گِرَگ ـ بہا زُرتگیں ـ (3) قدر ءُ قیمت ـ عِزّت ـ نام داری ـ شرف ـ (4) ہما چیز کہ بہا ءِ لوٹ ءَ بازبہ بیت ءُ شَرّیں قیمتے بیاریت ۔

خَرِیدار : (خَ ـ ری ـ دا ـ ر) (ن گ) بہا زُور ـ (2) گِراک ـ گِروک ـ سودا گِر ـ مال ءِ بہا گِروک ـ **خَرِیداری** : (خَ ـ ری ـ دا ـ ری) (ن گ) بہا زُورَگ ـ گِراکی ـ سودا گِری ـ **خَرِیدی** : (خَ ـ ری ـ دی) (ن گ) وَتی عِزّت ءِ گیش زانگ ـ (2) مال ءُ مَڈّی ءِ بہائی لوٹ ءُ گُزر ۔

خَرِیش : (خَ ـ ری ـ ش) (ن گ) اَصلی روگن ـ (2) ماہگی روگن ۔

خَڑ : (خَ ـ ڑ) (س گ) اَحمق ـ بودلا ـ بے پکرات ۔

خِڑ : (خِ ـ ڑ) (ن گ) دِل ءِ سَکّیں خرابی ـ دِل ءِ بد بُوئَگ ـ (2) چہ دَپ ءَ خِڑ ءِ آواز دَرآہگ ـ نَلگیک بُوئَگ ـ **خِڑخِڑ** : (خِڑ ـ خِڑ) (ن گ) سکرات ءِ وہدءَ گُٹّ ءَ پیدا بُوتگیں آواز ـ **خِڑخِڑ بُوئَگ** : (خِڑ ـ خِڑ ـ بُو ـ ئَگ) (ک گ) خِڑخِڑ ءِ آواز پیدا اک بُوئَگ ۔

خَڑانچ : (خَ ـ ڑان ـ چ) (ن گ) تیرَنگ ـ ٹُکَّر ـ ہما سُرپ مان کُتگیں مجول کہ رِدبَستگیں مجولاں جنگ بیت ـ ہما لیب کہ رِدبَستگیں مجول پہ ٹُکَّر یا تیرَنگ جنگ بیت ۔

خُڑکاٹ : (خُڑ ـ کاٹ) (ن گ) بُڑکاٹ ـ آپ ءِ لہڑ وَرگ ءِ توار ـ (2) حُقّہ چِلّگ ءِ توار ـ گُڑگُڑ ۔

خِڑکّگ : (خِ ـ ڑِک ـ گگ) (ک گ) اِڑّکگ ـ ہیسکارگ ـ ہیسکگ ـ بازیں گِرّ یوگ ءَ دم ءِ بند بُوئَگ ۔

خَڑینک : (خَ ـ ڑیں ـ ک) (ن گ) اَرس ـ چہ چمّاں دَرآیوکیں آپ ۔

خَزانگ : (خَ ـ زا ـ نگ) بچار : خزانہ ۔

خَزانَہ : (خَ ـ زا ـ نَہ) (عَ) (ن گ) خزانگ ـ خَزِینہ ـ زَرّ ءُ مال ءِ اَمبار ـ (2) مِلک ـ مڈّی ـ مال ـ ہستی ـ گنج ـ دولت ۔

خَزانَہ چی : (خَ ـ زا ـ نَہ ـ چی) (ن گ) خزانہ ءِ کلیت دار ـ خزانہ ءِ اُگدہ زُور ۔

خَزِینہ : (خَ ـ زی ـ نَہ) بچار : خزانہ ۔

خزم : (خز ـ م) بچار : ہزم ۔

خَس : (خَ ـ س) (عَ) (س گ) بے فائدگ ـ کسانیں چیز ـ بور ـ بے پائیدگ ـ (2) (ن گ) بَہیل ـ مُرّ ۔

خُسرَوی : (خُس ـ رَ ـ وی) (ن گ) بلوچی سازے ۔

خُسرَہ : (خُس ـ رَہ) (ن گ) بے رِیشیں مَردُم ـ ہما مَردُم کہ رِیش ءَ دَرنئیت ـ کوسہہ ـ (2) گلّر ـ کلّر ۔

خَسی : (خَ ـ سی) (ن گ) ہما نریں مال کہ آئی ءِ گُندانی رگاں بُرّتت ـ گوہتگ ـ نامرد ـ گوہتگ کُتگیں مال ءُ دَلوت ـ **خَسی بُوئَگ** : (خَ ـ سی ـ بُو ـ ئَگ) (ک گ) نامرد بُوئَگ ـ گوہتگ بُوئَگ ـ **خَسی کَنَگ** : (خَ ـ سی ـ کَ ـ نَگ) (ک گ) نَریں مال ءِ گوہتگ کَنَگ ـ نامرد کَنَگ ـ مال ءِ گُندانی رَگاں بُرَّگ ـ **خَسی ئیں** : (خَ ـ سی ـ ئیں) (س گ) (د) ہما کہ گوہتگ کُتگ ـ گوہتگیں ۔

خُسّے : (خُ ـ سے) (ن گ) یکّ پادءَ سِتّگی لیبے ـ (2) تِڑنگ ۔

خِشت پُخت : (خِش ۔ ت ۔ پُخ ۔ ت) (ن گ) یکّ بزیں ڈٖکّوئیں نانے کہ ایشی ءِ آرت ءَ کوری ماہیگ مان گننت ءُ پچینت ءَ۔ خِشت پُشت۔

خشخاش : (خَش ۔ خاش) (ن گ) کوکِنارءِ تُخم ۔ حشیش ۔ حشاش۔

خُشک : (خُش ۔ ک) بچار : خُشک۔

خُشکاوَگ : (خُش ۔ کا ۔ وَگ) بچار : خُشکاوَگ۔

خُشکاوَہ : (خُش ۔ کا ۔ وَہ) بچار : خُشکاوَگ۔

خَشنگ : (خَ ۔ شَن ۔ گ) (س گ) وَشّ ۔ وَشّحال ۔ شات ۔ گل۔ آباد ۔ سیرگان۔

خَصلت : (خَس ۔ لَت) (عَ) (س گ) ہیل ۔ عادت ۔ شرّءُ گندگی ءِ سِنج ۔ شرّی یا گندگی ۔ (2) (ن گ) اَصل ءُ نَسل ۔ بیہہ۔

خَط : (خَ ۔ ت) (عَ) (ن گ) نمدی ۔ کاگد ۔ نبشتہ کُتگیں کاگد۔ (2) لکیر ۔ کِشک ۔ نقش ۔ حد ۔ رند پد۔ (3) رِیش ءُ بَروتانی چِنگ ءُ شر کنگ۔

خَطا : (خَ ۔ تا) (تُر) (ن گ) نادِلگوشی ۔ بے حالی ۔ غلطی ۔ جُرم۔ ردی ۔ گُناہ ۔ ڈوہ ۔ ہُٹّ ۔ (2) تیرءِ نِشانگ ءَ نہ لگّگ ۔ **خَطائی** : (خَ ۔ تا ۔ ئی) (ن گ) ہما کہ جُرم ءُ گُناہ کنت ۔ (2) ہما کہ جُرم ءَ کُتگ ۔ گناہ گار۔

خطاوار : (خَ ۔ تا ۔ وار) (س گ) گُناہ گار ۔ ڈوہ دار ۔ میار بار۔ (2) نادِلگوشیں ۔ بے حال ۔ **خطاواری** : (خَ ۔ تا ۔ وا ۔ ری) (ن گ) گُناہ گاری ۔ ڈوہی ۔ میار باری ۔ (2) نادِلگوشی ۔ بے حالی۔

خِطاب : (خِ ۔ تا ۔ ب) (عَ) (ن گ) ساڑاہی پنّام کہ بادشاہ ءُ حاکماں دیگ بیت یا بادشاہ یا حاکم کسے ءَ را بہ دیئنت ۔ ساڑاہی پنّام۔ (2) گوشتانک ۔ تران۔

خطاکار : (خَ ۔ تا ۔ کار) (س گ) قصور وار ۔ ڈوہ دار ۔ ہما کہ غلطیں کار کنت ۔ ہما کہ چہ آئی ءِ دست ءَ ردی بے بُوتگ ۔ ردکار ۔ گناہ گار ۔ **خطاکاری** : (خَ ۔ تا ۔ کا ۔ ری) (ن گ) غلط کاری ۔ رَدکاری۔ ڈوہ داری ۔ **خطاکاریں** : (خَ ۔ تا ۔ کا ۔ ریں) (س گ) ردیں۔ گناہ گاریں ۔ ڈوہ داریں۔

خَط کَشّی : (خَت ۔ کَش ۔ شی) (ن گ) نوکیں کَہن ءِ کَشّگ ءُ وہدءَ کاریز یا کَہن کشّ ءُ ڈَگار واجہہ ءِ بَہرءِ گیشّینگ۔

خَطائیگ : (خَ ۔ تا ۔ ہی ۔ گ) بچار : خطائی۔

خَط بَروت : (خَت ۔ بَ ۔ رو ۔ ت) (س گ) نوک رُستگیں بَروت۔ بَروتانی سبزگ ۔ نوک بَروت ۔ نوک وَرناہ ۔ (2) ہما کہ نوک رِیش اِنت۔

خَطَر : (خَ ۔ تَر) (عَ) (ن گ) تُرس ۔ بیم ۔ خوف ۔ سرٖہم۔

خطرناک : (خَ ۔ تَر ۔ ناک) (س گ) تُرسناک ۔ بیمناک۔

خطرناکیں : (خَ ۔ تَر ۔ نا ۔ کیں) (س گ) تُرسیناکیں ۔ بیمیناکیں۔

خَطرہ : (خَت ۔ رَہ) (عَ) (ن گ) تُرس ۔ بیم ۔ سرٖہم۔

خُفتِن : (خُف ۔ تِن) (ن گ) نماشام ءَ چہ رَندی وَہد ۔ شام ءُ نماز ءَ رَند ءُ وہد ۔ سَرشپ۔

خُفیہ : (خُف ۔ یہ) (عَ) (س گ) چِیر ۔ اَندیم ۔ چیر ءُ اَندر ۔ پہمیان ۔ ڈٖکّوک ۔ پوشیدہ ۔ ہما کہ ظاہر مہ بیت یا ظاہر نہ اِنت ۔ چیر ءُ اَندری ۔ **خُفیہیں** : (خُف ۔ یا ۔ ایں) (س گ) ہما چِیز کہ پوشیدہ اِنت ۔ ہما کہ پہمیان اِنت۔

خُلاپتگ : (خُ ۔ لاپ ۔ تگ) (س گ) گُشادہ ۔ پڑاہ ءُ شاہگان۔

خُلاپتگی : (خُ ۔ لاپ ۔ تَ ۔ گی) (ن گ) پڑاہی ۔ خُلاصہی ۔ شاہگانی ۔ **خُلاپتگیں** : (خ ۔ لاپ ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) پڑاہین ءُ گُشادہیں ۔ ہما چیز کہ دومی چیز شائی ءِ پڑاہی ءُ خلاصہی ءِ سَبَب ءَ برائی تہہ ءَ اَڈّ بہ کنت ءُ بہ اوشتی۔

خَلاص : (خَ ۔ لا ۔ س) (عَ) (س گ) آسَر ۔ یلہ ۔ پُورہ ۔ تمام۔ کُتگ ۔ ہلاس ۔ (2) (ن گ) کروچیں مچّے ءِ نام اِنت۔

خُلاصہ : (خُ ۔ لا ۔ سَہ) (عَ) (س گ) پڑاہ ۔ گُشادہ ۔ شاہگان ۔ پَچ ۔ شاہیت ۔ خُلاپتگ ۔ **خُلاصہیں** : (خُ ۔ لا ۔ سَ ۔ ہیں) (س گ) گُشادہیں ۔ پڑاہیں ۔ شاہگانیں ۔ **خُلاصہی** : (خُ ۔ لا ۔ سَ ۔ ہی) (ن گ) گُشادگی ۔ پڑاہی ۔ شاہگانی۔

خَلاصی : (خَ ۔ لا ۔ سی) (ن گ) سُہن ۔ طلاق ۔ مرد ءُ جَنین ءِ جِتائی۔ (2) گُڈّی پرّام ۔ کُتگ ۔ (3) آجوئی ۔ رستگاری۔

خِلاف : (خِ ـلا ـف)(د) بچار : ہِلاپ ـ

خَلق : (خَل ـق)(ن گ) مخلوق ـ اگلیم ـ خلقت ـ مَردُم ـ

خِلت : (خِل ـت)(ن گ) بلغم ـ

خَلخَت : (خَل ـخَت)(ن گ) حون واریں جوحک کہ اُشترءِ بدن ءَ لچّینت ـ کِتَگ ـ **خَلخَت خوٗار :** (خَل ـخَت ـخوٗا ـر)(ن گ) بالی مُرگے کہ اُشترءِ بدن ءَ لچّ اِتگیں خلختاں وارت ـ

خَلقت : (خَل ـقَت)(عَ)(ن گ) مُچّی ـ مَزَنیں مُچّی ـ (2) وَدی کُرتگیں ـ اِلگیم ـ مہلوک ءِ بازی ءُ گیشی ـ چہ کساس ءُ لیکھہ ءَ گیش مَردُم ـ (3) جہان ـ دُرستیں ساہ دار ـ اِزلیم ـ عالم ـ مخلوق ـ

خَلوٗ : (خَ ـلوٗ)(ن گ) گِل ـ

خُلوٗنزَگ : (خُ ـلوٗن ـزَگ) بچار : گلونزگ ـ

خِلیڑکّ : (خِ ـلے ـڑِک ـک)(ن گ) بُز یا پس ءِ پُشت ءِ موداں لچّ اِتگیں لڈّ ـ

خَلیپا : (خَ ـلی ـپا)(ن گ)(س گ) شِیرءِ بُرّگ ـ زَگریں شِیر کہ تاں دیرءَ ایر بہ بیت بُرّیت ءُ خراب بیت ـ

خَلیفَہ : (خَ ـلی ـفَہ)(عَ)(ن گ) گوٗاتیانی مَستِر ـ مُنجار ـ (2) جاہ نشِین ـ ولی عہد ـ (3) مسلمانانی پیغمبرِ واجہیں محمد بن عبداللہ بن عبدلمطلب ءِ بیرانی ءَ رندآئی ءُ جاہ نشِین ـ پُشت پد ـ **خَلیفَہی :** (خَ ـلی ـفَ ـہی)(ن گ) گوٗاتیانی مستری ـ (2) مُنجاری ـ پیر ءُ قلندرانی ادیرہانی پانگپائی ـ (3) جاہ نشِینی ـ ولی عہدی ـ پُشت پدی ـ

خُمار : (خُ ـمار)(ن گ) نیم آگہہ ءُ نیم وابیں چمّ ـ وابینگ ءُ اُبینگیں چمّ ـ گُبار ـ (2) پڑشتگیں چمّ ـ (3) نشہ ـ چاڑ ـ ملار ـ مجاز ـ کُمار ـ بجّ ـ (4) جُوٗا ـ **خُماری :** (خُ ـما ـری)(ن گ) زیبائیں جِنکّ ـ شرّیں جِنکّ ـ ٹہل کنوک ـ خُمار چمّ ـ

خُمار باز : (خُ ـمار ـباز)(د)(ن گ) جُوٗا گر ـ جُوٗا باز ـ

خُمار چمّ : (خُ ـمار ـچم ـم)(س گ) ہمائی کہ چمّ ءَ خمار بہ بنت ـ خماری ـ قدّحیں چمّ ـ **خُمار چمّیں :** (خُ ـمار ـچم ـمیں)(س گ) شرّچمّیں ـ زیبائیں ـ شرّرنگیں ـ بڑاہ داریں ـ

خُمَند : (خُ ـمَن ـد)(ن گ) کوہ ءِ ٹُلّ ـ کوہ یا بُرزیں جُمپ ءِ کرّ یا کِرّک ـ سُنٹ ـ

خُموٗ : (خُم ـموٗ)(ن گ) تا گزءِ دَڑ چک ءِ بُن ءَ رُستگیں کُوش یا سُسرّ کہ تام ءَ زَہپت ءُ تہل بیت ءُ پہ دَرمان کارمرز بیت ـ

خُمیر : (خُ ـمی ـر)(ن گ) آرت یا آرتینکیں چیزے ءِ شُرد کنگ ـ خُمیر ـ (2) تنکّیں ءُ ہیرتیں آرت ـ آرتینک ـ بورینک ـ (3) رگ ـ حون ـ عادت ـ ہیل ـ

خَنّاس : (خَن ـنا ـس)(عَ)(ن گ) جِنّ ـ ہَما ساہ دار کہ بنی آدم نہ اِنت ـ (2) بدیں رُوح ـ شیطان ـ (3) وسواس وَدی کنوک ـ ریپکار ـ **خَنّاسیں :** (خَن ـنا ـسیں) شیطانیں ـ بدرُوحیں ـ

خُنب : (خُن ـب)(ن گ) بگل ـ اَمباز ـ

خَنج : (خَن ـج)(ن گ) دولت ـ خزانہ ـ

خَنجَر : (خَن ـجَر)(ن گ) جمبیا ـ سَگار ـ ڈَنبیا ـ حنجر ـ چوٹ سَریں تیزیں کارچ ـ

خَندَغ : (خَن ـدَغ) بچار : کَندَگ ـ

خَندَق : (خَن ـدَق)(عَ)(ن گ) کوچِتگیں کنڈ ـ کنڈ ـ جنگ ءِ دُشمن ءِ فوجانی دیم ءَ دارگ ءِ ہاتر ءَ بُرّ اِتگیں بلاہیں غار ـ

خِنزِیر : (خِن ـزی ـر)(ن گ) ہُوک ـ لدی ـ جنگلی ساہ دارے ـ جتاما ـ مِرو ـ مرّا ـ **خِنزِیریں :** (خِن ـزی ـریں)(س گ) ہما کہ گوں خنزیرءَ نسبت داریت ـ (2) لیگاریں ـ بدبوہ داریں ـ سِلّیں ـ

خَنک : (خَن ـک)(ن گ) جنین ءِ پوشاک ـ (2) جنین ءِ پشک ـ

خُو : (خُو)(ن گ) ہیل ـ عادت ـ تب ـ اَرکان ـ چوچ ـ

خوٗاجہ : (خوٗا ـجہ)(ن گ) واجہ ـ مَستِر ـ لوگ ءِ واہُند ـ (2) سَردار ـ (3) پیر ـ (4) مُغیم ـ (5) ارواح ـ (6) دل ـ

خُوٗار : (خُ ـوا ـر)(س گ)(ن گ) بے مال ـ دَرپہ دَر ـ بزّگ ـ نادار ـ بدحال ـ (2) عذاب ـ دِل تنگ ـ جنجال ـ دِلاپ ـ

خُوٗار بُونگ : (خُ ـوا ـر ـبُو ـنگ)(ک گ) جنجال بُونگ ـ دَرپہ دَربُونگ ـ بزّگ ءُ نادار بُونگ ـ **خُوٗار ءُ زار :** (ن گ)

تنگدَست۔ بدحال۔ بزّگ۔ نادار۔ بےوسّ۔ **خُوْاری کَشّگ** :(خُ۔وا۔ری۔کَش۔شگ)(ک گ) جُهد کنگ۔ جنجال بُونگ۔ جفا کَشّگ۔ (2) کار کنگ۔ خوْاری کنگ۔ **خُوْاری کنگ** :(خُ۔وا۔ری۔کَ۔نگ)(ک گ) پُوریا گِری کنگ۔ مزّوری کنگ۔ جنجال کَشّگ۔ **خُوْاری** :(خُوْا۔ری) (ن گ) خزمتکاری۔ پُوریا گِری۔بے مالی۔ عذابی۔ جنجالی۔ زَہمت کشّی۔ دَر پہ دَری۔ زہمّت۔ **خُوْاریں** :(خُوْا۔ریں)(س گ) ہما کہ وارءُ بزّگ انت۔(2) نیزگاریں۔شُدیگیں۔

خُوْاز :(خُ۔وا۔ز)(ن گ) کَسے کہ روچگءِ ماہءَ روچگ مہ بیت۔

خُوْاست :(خُو۔واس۔ت)(ن گ) لوٹگ۔ فریات۔ دَرخوْاست۔ صدا۔ عَرداس۔ لوٹ۔ مِنّت۔ زاری۔ دس بندی۔ واست۔ **خُوْاستی** :(خُوا۔س۔تی)(ن گ) ہما کہ خوْاست کنت۔ دِل مانگ۔ ہما کہ لوٹیت۔

خُوْاہِش :(خُوْا۔ہِش)(د) (ن گ) لوٹ۔ واہگ۔ طلب۔ (2) باڑ۔ ہُبّ۔ کام۔ مَیل۔

خُوب :(خُو۔ب)(س گ) شَرّ۔ ڈوَل دار۔ زیبا۔ وَش دُرُوشُم۔ جوْان۔ وشّ رَنگ۔ گہتر۔ نیک۔(2) دوستدار۔(3) مُہر۔ مُہکم۔**خُوبی**:(خُو۔بی) (ن گ) شرّی۔ جوْانی۔ کمال۔ لائقی۔ خاصیّت۔

خُوبرُو :(خُو۔ب۔رُو)(س گ) شرّ رَنگ۔ وشّ بالاد۔ وشّ دُرُوشُم۔ڈوَل دار۔گُلْ۔ پری رَنگ۔ خُوبصورت۔

خُوبصُورَت:(خُو۔ب۔سُو۔رَت) شَرّ رَنگ۔ زیبا۔ڈوَل دار۔ وشّ دروشم۔**خُوبصُورَتی** :(خُوب۔سُو۔رَ۔تی)(ن گ) شرّ رنگی۔ وشّ بالادی۔ زیبائی۔ڈوَل داری۔ وشّ دژوشمی۔

خُوجگی :(خُ۔وَج۔گی)(ن گ) گشتی ئیں سوداگر۔ ہلکءُ کُوچگاں ترّءُ گردکنوکیں سوداگر۔

خوجہہ :(خو۔جہہ)(ن گ) ہما مرد کہ آئیءَ گوں جنینءَ وپتءُ وابءِ قوّت مہ بیت۔(2) نامَرد۔

خُود :(خُو۔د)(ن گ) آسنی کُلاہ۔

خوددار:(خُد۔دار)(س گ) مڑاہ دار۔گرْانءُ سنگین۔ بےتماہ۔ **خودداری** :(خُد۔دا۔ری)(ن گ) بےتماہی۔ مڑاہ داری۔ بےتماہی۔

خودَت :(خو۔دَت) (ن گ) جُرّ۔ کنڈ۔

خودسَتاھ :(خُد۔سَ۔تاھ)(د)(س گ) وَت گلاہ۔ وت وَتی صفت کنوک۔**خودسَتاہی** :(خُد۔سَ۔تا۔ہی)(ن گ) وَت گلاہی۔ وَتی جِندءِ ساڑا ہگ۔سُبّکی۔

خودسَر :(خُد۔سَر) بچار : وَت سَر۔

خودسَری :(خُد۔سَ۔ری) بچار : وَت سَری۔

خودغَرَض :(خُد۔غَ۔رَز)(س گ) ہرچیزءِ پہ وَت لوٹوکءُ پہ دِگرءَ واہگءِ نہ داروک۔(2) مطلَبی۔لالچی۔ وَتی سیتّ لوٹوک۔کسی پرواہ نہ داروک۔ وَتواہ۔**خودغَرَضی** :(خُد۔غَ۔رَز۔زی)(ن گ) مطلَب داری۔ لالچی۔**خُودغَرَضّیں** :(خُد۔غَ۔رَز۔زیں)(س گ) وت تماہیں۔ وت واہیں۔ وت غَرَضّیں۔ لالچی ئیں۔

خودکُش :(خُد۔کُش) ہما کہ وَت وَتءَ را کُشیت۔**خودکُشی** :(خُد۔کُ۔شی)(ن گ) وَت کوشی۔ وَتءَ را کُشگءِ عمل۔

خودمُختار :(خُد۔مُخ۔تار)(س گ) آزاد۔ دِل جم۔ آجو۔ وَت واجہہ۔ وَت واک۔**خودمُختاری** :(خُد۔مُخ۔تا۔ری)(ن گ) آزادی۔ آجوئی۔ وَت واجہی۔ وَت واکی۔**خُودمُختاریں** :(خُد۔مُخ۔تا۔ریں)(س گ) آزاتیں۔ دل جمیں۔ وت واکیں۔

خُوراک :(خُوا۔را۔ک) (ن گ) بچار : وَراک۔

خُوردَگ :(خُر۔دَگ)(ن گ) چہ زیارتءُ حدّ یرہانی سَرءَ زُرتگیں حاک۔(2) بورینک۔

خُورَگ :(خُو۔رَگ) (ن گ) کسانیں جُوجلے کہ دارءَ وارت۔ رَمیز۔ ریزم۔ وَروک۔ لمر۔

خوری :(خو۔ری)(ن گ) یکّ جنسےءِ فَصل۔ اَگاں یکّ بزگرے دوجنس بزاں دوفَصل چوش کہ گلّہءُ زیرگ کِشیت گڑا آدو خوریءِ بزگرے گُشگ بیت۔

خوش : (خُش) (د) (س گ) وَشّ ۔ راضی ۔ آسرات ۔ گلّ ۔

خوشامد : (خُ ۔ شا ۔ مَد) (د) (س گ) توسیپ کنگ ۔ گلا ہگ ۔ (2) پُرس ۔ پُرس ءِ نندگ ۔ (3) ناڈُراہ ءِ کَس ءِ رَوگ ءُ آئی ءِ جان سلامتی ءِ بارو ءِ جُست کنگ ۔ (4) وَشّ آتک ۔ **خوشامدی** : (خُ ۔ شا ۔ م ۔ دی) (ن گ) چا پلُوس ۔ چرپ زبان ۔ دَپ وَشّ ۔

خوش باش : (خُش ۔ باش) (س گ) وَشّ ۔ وَشّی ۔ وشحال ۔ مُدام وَشّیانی تہہ ءَ ۔ **خُوش باشی** : (خُش ۔ با ۔ شی) (ن گ) وشّحالی ۔ ہزگاری ۔ سیری ۔ (2) وشّ تبی ۔ زندگ دلی ۔ مَسکرابازی ۔ **خوش باشیں** : (خُش ۔ با ۔ شیں) وشّ تبیں ۔ مَسکرابازیں ۔ دِل وَشّیں ۔

خوش بخت : (خُش ۔ بَخ ۔ ت) (س گ) شرّطالع ۔ نیکیں نصیب ۔ نیک بخت ۔ **خُوش بختی** : (خُش ۔ بَخ ۔ تی) (ن گ) وشّ نصیبی ۔ نیک بختی ۔ شرّطالہی ۔ **خُوش بختیں** : (خُش ۔ بَخ ۔ تیں) (س گ) طالع داریں ۔ نیک بختیں ۔ شرّطالہیں ۔

خوش بند : (خُش ۔ بَن ۔ د) (ن گ) سے گُنڈی زالبولی سہتے کہ سَرءَ بندنت ئے ۔

خوش بیان : (خُش ۔ بَ ۔ یان) (س گ) وشّ گفتار ۔ شرّحبر ۔ وشّ مجلس ۔ وشّ توار ۔ وشّ لسان ۔ **خُوش بیانیں** : (خُش ۔ بَ ۔ یا ۔ نیں) (س گ) وشّ گُفتاریں ۔ وشّ گپّیں ۔ دُرحدیثیں ۔ وشّ لسانیں ۔ وشّ تواریں ۔ وشّ مجلسیں ۔

خوش پوشاک : (خُش ۔ پو ۔ شاک) (س گ) وَشّ لبیس ۔ اِسپییت پوشاک ۔ **خُوش پوشاکیں** : (خُش ۔ پو ۔ شا ۔ کیں) (س گ) وشّ لبیس ۔ پُرمڑاہیں ۔ پُل گُدیں ۔

خوش حال : (خُش ۔ ہال) (س گ) بچار : وَشّ حال ۔

خوش خَبری : (خُش ۔ خَ ۔ بَ ۔ ری) (س گ) وَشّیں حال ۔ شرّیں حبر ۔ مِستاگی حال ۔

خوش خَط : (خُش ۔ خَت) (س گ) (ن گ) شرّءُ ڈَول داریں نبشتہ ۔ شرّءُ ڈَول دار بنشتہ کنوک ۔ وشّ نبیس ۔ وَشّیں نبشت ۔ وشّ نویس ۔ (2) وَشّ نبیسیں ۔ **خُوش خَطّی** : (خُش ۔ خَت ۔ تی) (ن گ) وشّ نبیسی ۔ وشّ نویسی ۔ **خُوش خَطّیں** : (خُش ۔ خَت ۔ تیں) (س گ) وشّ نبیسیں ۔ ہما کہ آئی ءِ خط پہ وانگ ءَ وشّ انت ۔ وشّ نویسیں ۔

خوش نَصیب : (خُش ۔ نَ ۔ سی ۔ ب) (س گ) طالع دار ۔ نیک بخت ۔ **خُوش نَصیبی** : (خُش ۔ نَ ۔ سی ۔ بی) (ن گ) طالع داری ۔ نیک بختی ۔

خوش نوِیس : (خُش ۔ نَ ۔ وی ۔ س) بچار : خوشّ خط ۔

خُوش نویسی : (خُش ۔ نَ ۔ وی ۔ سی) بچار : خوشّ خَطّی ۔

خوف : (خو ۔ ف) (د) (ن گ) تُرس ۔ بیم ۔ سرہم ۔ دَہشت ۔ ڈاہ ۔ اَندیش ۔ ترّاس ۔ خطر ۔ **خُوفیناک** : (خُو ۔ فِ ۔ ناک) (س گ) تُرسیناک ۔ بیمیناک ۔ خطرناک ۔ **خُوفیناکی** : (خُو ۔ فِ ۔ نا ۔ کی) (ن گ) تُرسیناکی ۔ بیمیناکی ۔ خطرناکی ۔ **خُوفیناکیں** : (خُو ۔ فِ ۔ نا ۔ کیں) (س گ) تُرسیناکیں ۔ بیمیناکیں ۔ خطرناکیں ۔

خُوک : (خُو ۔ ک) (ن گ) جُرم یا ڈوہے ءِ سَبَب ءَ مِروکیں مَرُدم ۔ (2) ہما مَرُدم کہ وَت ءَ راوَت کُشیت ۔

خُوگ : (خُو ۔ گ) بچار : خُو ۔

خولخُو : (خول ۔ خُو) (ن گ) مَرُدم ءِ پُپّ ءِ جگر ۔

خُوم : (خُو ۔ م) (ن گ) زیرخانہ ۔ زَمین ءِ چیرءَ پہ ساماناں یا پہ رہائش ءِ ہاترءَ اَڈ کُتگیں جاگہہ ۔

خون : (خو ۔ ن) بچار : حون ۔

خوند : (خوَن ۔ د) (س گ) مزّگ ۔ تام ۔ چسّ ۔ باپہ ۔ لذّت ۔ مزّہ ۔ شیہہ ۔

خوئند : (خو ۔ اِن ۔ د) (س گ) کمال ۔ خیر ۔ بُود ۔ **خوئندی** : (خو ۔ اِن ۔ دی) (ن گ) خیال داری ۔ سوگو ۔

خِیار : (خِ ۔ یار) (ن گ) سبزی یے ۔ چمبر ۔ ترّ ۔

خَیال : (خَ ۔ یا ۔ ل) (ن گ) ڈِیل ۔ فکر ۔ بچّار ۔ بیچار ۔ پچّار ۔ تنکّ ۔ تہمیات ۔ دلیل ۔ نگاہ ۔ ساہ ۔ زانگ ۔ سّسا ۔ اَورح ۔ اورگ ۔ چگّار ۔ اومان ۔ چِن ۔ زِرد ۔ زَنچ ۔ ذِہن ۔ شُبہ ۔ شون ۔ فکر ۔ فہم ۔ گرَءَت ۔ گیراوَندی ۔ مَنّ ۔ مَنّت ۔ موج ۔ نزّ ۔ نگہ ۔ یات ۔ (2) پَرواہ ۔ پار ۔

واہگ۔(3) بالاد۔(4) پچار۔**خَیالات:** (خَ۔یا۔لا۔ت) (ن گ) فکر۔وسواس۔جیڑگ۔گرٹّی۔سسّا۔**خَیالی** : (خَ۔یا۔لی) (ن گ) وَہمی۔(2) بےعمل۔(3) راہچار۔ دِل مانگ۔

خَیال داری : (خَ۔یال۔دا۔ری) (ن گ) پہریزَگ۔ دِلگوش گوُرکنگ۔ دِلگوش دارگ۔سَرءُ ہیز۔گورسی۔مَردُم گری۔ پَہریز۔ بَند بوج۔پَلّءُجَلّ۔ پہاز۔ دِل دوری۔شون۔کَمار کنگ۔

خَیائت : (خَ۔یا۔ئت) (عَ) (س گ) اَمانتءُ دُزّگ یابَرَگ۔ (2) ناراستی۔ریپکاری۔

خیر : (خے۔ر) (ن گ) اَمن۔حیر۔صَلاح۔قَرار۔ ایمنی۔ سلامتی۔سُہل۔ وَشّی۔ دُراہی۔ بَہریگ۔ خوُئند۔(2) نیکی۔شرّی۔ جوانیں کار۔جوانی۔(3) مالءُ دولت۔**خیری** : (خے۔ری) (ن گ) وَش۔وَشّیں حال۔جان سلامتی۔جان دُراہی۔(2) دیمپانی۔ پہریزگ۔ساٹگ۔**خیریں** : (خے۔ریں) (س گ) ایمنیں۔ شَرّیں۔ وشّیں۔

خِیرّ : (خِر۔ر) (ن گ) سِنگینءُ ڈلیں پٹّ۔غَیر آباد۔مَیدان۔

خیرات : (خے۔رات) بچار : حیرات۔

خیر خوٰاہ : (خے ر۔خوٰا۔ہ) (س گ) ہَما کہ کَسےءِ بدیءَ نَہ لوٹیت۔ ہَما کہ شَرّی بہ لوٹیت۔ حیر لوٹوک۔ کسی نقصان نَہ کنوک۔ پاسپان۔ پاسدار۔دوزواہ۔**خیر خوٰاہی** : (خے ر۔خوٰا۔ہی) (ن گ) حیر لوٹگ۔**خیر خُوٰاہیں** : (خیر۔خُوٰا۔ہیں) (ن گ) نیک نیتّیں۔ دوزواہیں۔

خیر کشّگ : (خے ر۔کَش۔شَگ) (ک گ) مِیاّءِ پہ پِنڈگءِ توار جَنگ۔پِنڈگ لوٹگ۔**خیر کنگ** : (خے ر۔کَ۔نگ) (ک گ) صَلاح کنگ۔سلامتی آرگ۔وَشّءُ راضی بُوئگ۔فیصلہ کنگ۔دُژمنیءُ نہ وَشّیءِ فیصلہ کنگ۔

خِیرَگ: (خی۔رَگ) (س گ) ضِدّی۔کینَگ دار۔حَسَدّ یگ۔ کَستی۔دُژمن۔کینگی۔

خِیرّگ : (خی ر۔رَگ) (س گ) نِزور۔کار یا ناجوڑیءِ سَبَبءَ بُوتگیں نزوری۔

خِیرَہ : (خی۔رہ) (س گ) نیم گرْاد۔نیم گرْدگ۔

خیز : (خے۔ز) (ن گ) اَسپءِ دَوَر۔ چست بُوئگ۔اِنزار بَندگ۔**خیز کنگ** : (ک گ) دَوَرءِ پادآہگ۔ چِست بُوئگ۔ مَیدان کنگ۔دَوَرجَنگ۔

خیش : (خے۔ش) (ن گ) عازیز۔نزیکیں مَردُم۔سِیال۔وَتی مَردُم۔بَزاہُندگ۔خاندان۔کہول۔کس۔نَزّیکیں سِیادءُ وارِث۔(2) سنگت۔دوست۔**خیشیں** : (خے۔شیں) (س گ) عزیزیں۔ سنگتیں۔دوستیں۔نَزّیکیں سیاہءُ وارثیں۔

خیل : (خے۔ل) (ن گ) زئی۔ٹکَّر۔خیش۔پاڑو۔(2) قوم۔ ٹالہا۔سَرپیرکءِ نامءِ اولاد۔

خیم : (خے۔م) (س گ) مَردُم یا ساہ دارءِ دم بَرَگ۔

خیمَہ : (خے۔مَہ) بچار : حیمہ۔

د : (دا۔ل) یازدہمی آب یاحرف اِنت۔

دا : (د۔ا) (ک گ) دات ءِ گوَنڈ گال۔ کسے ءِ دیگ ءِ کار کُت۔ داتگ۔

داب : (دا۔ب) (س گ) (ن گ) کہیب۔مَلَّگ۔گام گیج ءِ وَزم یا ڈوَل۔رَواج۔وڑ۔بُرّ۔طرز۔نمونگ۔(2) ٹَہل۔کرّ ام۔ناز۔(3) ہیل۔ راہ ءُ راہ بند۔ دود۔ جاوَر۔**دابانی** : (دا۔با۔نی) (ن گ) داب کنوک۔ہَما کہ داب کنت۔(2) وَشّ مَلَّگ۔کہیبی۔(3) وَشّ دُرْوشُم۔زیب دار۔**داب کنگ** : (دا۔ب۔کَ۔نگ) (ک گ) پہ کہیب رَوَگ۔کرّ ام کنگ۔وَشّیں رَواج ءَ رَوَگ۔

دابانی پَری : (دا۔با۔نی۔پَ۔ری) (س گ) مہاندار۔زیبا۔وَشّ دُرْوشُم۔داب کنوکیں جِنِکّ۔

دابو : (دا۔بو) بچار : دابہ۔

دابہ : (دا۔بَہ) (ن گ) جناوَر۔جانور۔رَستَر۔گُنگ ءُ دام۔حیوان۔ دَلوت۔ (2) (س گ) نیم گنوک۔ بے عقل۔ بے فہم۔ دابو۔پُوڑا۔ناسہی۔**دابہی** : (دا۔بَ۔ہی) (ن گ) حیوانی۔گُنگ ءُ دامی۔(2) نیم گنوکی۔بےعقلی۔کم زانتی۔نشیو الی۔بےسُدّھی۔

داپ : (دا۔پ) وَت گلا۔ بازٹوک کنوک۔(2) مُچ کنگ۔ ایر کنگ۔

دات : (دا۔ت) (ک گ) دیگ ءِ گوستگال: کسے ءَ دیگ ءِ کار کُت۔(2) بخشش۔سوغات۔

داتار : (دا۔تار) (ن گ) (س گ) سخی۔داد بخش۔نان دِہ۔دیوک۔حداوند۔پروردگار۔ **داتاریں** : (دا۔تا۔ریں) داد بخش۔نان دَہیں۔(2) حداوندیں۔پرَوَردگاریں۔

داتگ : (دا۔تگ) (ک گ) ہَماچیز کہ دیگ بُوتگ۔دات۔

داتگین: (دا۔تَ۔گیں) (س گ) ہَما مال کہ یکّے را دیگ بُوتگ۔

داتِن: (دا۔تِن) (ن گ) دادن۔بخشش۔داد۔بخش۔بشک۔(2) حیرات۔(3) دیگ۔داتگیں۔

داچ : (دا۔چ) (ن گ) کسانیں چُکّ ءِ لیب کنگ۔

داخِل : (دا۔خِل) (عَر) (س گ) تہہ ءَ۔مان رِچَگ۔ہَوار۔نیام۔**داخِل بُوتگ** : (دا۔خِل۔بُو۔تَگ) (ک گ) تہہ ءَ رَوَگ۔پُترگ۔چِیز ے ءِ تہہ ءَ چیز ے ءِ مان بُوتگ۔

داد : (دا۔د) (ن گ) داتگیں چیز۔بخشش۔بخش اِتگیں۔داتِن۔بَکش۔بَخش۔داد ءُ دہِش۔دادِن۔دِہِشت۔دیگ۔(2) اِنصاف۔حَقّ۔مُزّ۔مُزد۔حق رسی۔بَہرہ۔(3) فریاد۔گرّیوگ۔**دادجاہ** : (دا۔د۔جاہ) (ن گ) عدالت۔داد ءُ انصاف رَسَگ ءِ جاگہہ۔ہَما جاگہہ کہ دادرسی بیت۔ہَما جاگہہ کہ انصاف بیت۔**دادخُواہ** : (دا۔د۔خُوا۔ہ) (س گ) داد ءِ لوٹوک۔حَقّ رسی ءِ فریادی۔انصاف لوٹوک۔**دادرَسی** : (دا۔د۔رَ۔سی) (ن گ) حَقّ رسانی۔انصاف۔**دادگِرَگ** : (داد۔گِ۔رَگ) (ک گ) باج یا مُزّ گِرَگ۔**داد ءُ دہِش** : (ن گ) داد۔بخشش۔داتگیں۔بخشاتگیں۔بُرت ءُ بزیر۔**داد ءُ بے داد** : (ن گ) لوٹوک۔واہگ دار۔(2) گیشیں طلب۔(3) بے اِنصافی۔ظُلم۔(4) ہستی ءُ نیستی۔

دادا : (دا۔دا) پِت ءِ پِت۔(2) (ن گ) گوَہار۔دادہ۔

دادلا : (دا۔د۔لا) (س گ) ریٹا۔نیم گنوک۔(2) لاڑک۔

دادان : (دا۔داں) (ن گ) داد ءِ جمع۔(2) داد۔بخشش۔

دادانی : (دا۔دا۔نی)(ن گ) دیوک۔ داد دیوک۔ داتار۔ بخشاوُک۔سَخی۔(2) پہ دادءَ۔ دادءِ ہاترءَ۔
دادبخش : (دا۔د۔بَخ۔ش)(س گ) سخی۔ داتار۔ دَست پچ۔ ایکّم۔ **دادبخشی** : (دا۔د۔بَخ۔شی)(ن گ) دیگ۔بخشگ۔
دادبخشیں : (دا۔د۔بَخ۔شیں)(س گ) بخشندہ۔دیوک۔بخشوک۔ ہما کہ داددنت۔
دادکنگ : (دا۔د۔کَ۔نگ)(ک گ) نیکیں واہگ درشان کنگ۔ دستاں چست کنگ وتی چمّ ءُ دِلاں دارگ ءُ پہ کسےءَ مہر ءُ واہگ درشان کنگ۔
دادِن : (دا۔دِن)(ن گ) داتگیں داد۔ بکشاتگیں چیز۔ یامڈّی۔ (2) دادءِ دیگ۔ داتن۔مُچانڈی۔ **دادین** : (دا۔دین)(س گ) دادءَ رستگیں۔بخشش ءَ داتگیں۔
دادو: (دا۔دو) (ن گ) حزمت کار۔غُلام۔نوکر۔(2) ہما حزمت کار کہ چہ کسانی ءَ یکّ لوگےءَ بہ رُدیت۔
دادہ :(دا۔دا) بچار : دادا۔
دار :(دا۔ر)(ن گ) دَڑچک ءُ بُنڈ۔دَڑ چکے ءِ بےتاکیں شاح۔ ڈانگ۔لَٹّ۔(2) دارگ ءِ فرماں گال: ودار ریگ بو۔بدار۔بہ جلّ۔ (3) پاہوٗ ءِ تختگ۔(4) لبزانی گُڈسرءَ کیت ءُ آہانی معناہاں بدلینیت ءُ داروک، واہُند یا واجہ ءِ معناہاں ہم دنت چوکہ کار: کاردار۔ دِل : دِل دار۔ لَجّ : لَجّ دار۔مَیار : مَیاردار۔ **دارءُ آپ کنگ** : لوگ ءِ کار۔ چُلو پگ۔ **داربندگ** : (دا۔ر۔بَن۔دَگ)(ک گ) کِشارءِ رُدوم گرگ ءُ ڈِیل بندگ۔ کِشارءِ کانڈیل جنگ۔ **دارءِ بندگ** : (ک گ) پہ سزاءِ ہاترءَ کسےءَ گوں دارءَ بندگ۔ **دارءِ بہا** :(س گ) ارزاں۔کم بہا۔کم قیمت۔(2) دارءِ بہا کنگ ءِ کار۔ **دارءِ ٹلّگ** : (ک گ) دارءِ میہہ جنگ۔(2) دارءِ دِگہ چیزےءِ تہہ ءَ مان کنگ یا ٹلّگ ءُ مان گیجگ۔ **دارءِ ٹمبغ** : بےعزّت کنگ۔کم شرف کنگ۔ جنگ ءِ رُمائینگ۔ **دارءِ دار** : سکّ تُرُند۔(2) حُشک۔(3) تچک ءَ تچگ۔نرکّ ءَ نرکّ۔ **داردَپ ءَ دیگ** : بےوس کنگ۔ بےزار کنگ۔ شزار کنگ۔ **داردِڑّ** : (دا۔ر۔دِ۔ر)(ن گ) گُدءُ پُچ ءِ حراب دِڑّگ۔ گوں دارءِ دِڑتگیں۔زوردِڑّ۔(2)(س گ) گُدءُ پُچ ءِ ہما دِڑّ کہ چیزےءَ اَڑگ ءِ سَبَبءَ پہ زور بہ دِریت۔ **دارءِ دَڑ نگاں کپگ** : آرام بوٗنگ۔ دم بَرگ۔(2) جنجال ءِ کپگ۔مُشکلیں وہدےءِ آہگ۔ **داردیگ** : (دار۔دی۔یگ)(ک گ) تیر دیگ۔ نِشان دیگ۔(2) پہ بُن جنگ ءِ تیر دیگ۔(3) شِگان جنگ۔
دارڈال : (دار۔ڈا۔ل)(ن گ) دارءِ کساں کسانیں ٹُکُّر۔ **دارءِ سَرءَ روگ** : پاہوٗءِ روگ۔ **دارءِ کشّگ** : پاہوٗ دیگ۔گُٹّو کنگ۔ **دارءِ کون کنگ** : رُزوا کنگ۔کم شرف کنگ۔ بےعزّت کنگ۔ (2) بےننگیں سزا دیگ۔ **دارگرّ** : (دا۔ر۔گر۔ر)(ن گ) دَڑ چک ءِ ہما شاح کہ تاک ءُ لمب اِش پرنیست۔تاک جتیں دَڑ چکی حُشکیں شاح ءُ دار۔(2) ہما دَڑچک کہ شاح ءُ تاک ءَ حُشک بوٗتگ اَنت ءُ آئی ءِ بُنڈ ءُ بےتاکیں شاح پشت کپتگ اَنت۔ **دارءِ لکّ کنگ** : (ک گ) دارءِ بُن ءِ ماں زَمین ءِ کلّ کنگ۔ **دارءِ لیلا** : (ن گ) زَردرنگیں دارے کہ پہ شرک ءُ پال دُژمنانی بےسوب کنگ یا دوستی ءِ مُہکم کنگ ءِ پوشاکانی سَرءَ مُشک بیت۔ **دار مان کنگ** : (دا۔ر۔دَر۔مان۔کَ۔نگ) نقصان دیگ۔تاوانی کنگ۔(2) بےعزّت کنگ۔کم شرف کنگ۔(3)(ک گ) چیزےءَ رادار مان کنگ۔ **دارءُ مدار** :(ن گ) جلّ ءُ مُجلّ۔(2) اُمیّت۔ماما نگ۔ (3) گپّےءِ کارےءِ یا دِگہ چیزےءِ دُزاہیں گرءُ دار۔ **دارءُ مدار بوٗنگ** :(ک گ) جلّ ءُ مُجلّ بوٗنگ۔مہتل بوٗنگ۔دودِلگ بوٗنگ۔
دارءُ مدار کنگ :(ک گ) ماما نگو بوٗنگ۔دودِلگ بوٗنگ۔ **دارءِ مکّ کنگ** : (ک گ) دارءِ یکّ سرےکلّ کنگ ءُ اوشتارینگ۔ دارءِ لِکّ کنگ۔ **داری** : (دا۔ری)(ن گ) ہما کہ گوں دارءَ نسبت داریت۔(2) دارچنوک۔ دارءِ کارےکنوک۔ **دارین** :(دا۔رے۔ن)(س گ) مکیّن۔حِکّیں۔ دارءِ وڑیں۔ چو دارءَ۔
دارینک : (دا۔رین۔ک)(س گ) چودارءَ۔داروڑیں۔چودار ءَ تُرُندءُ ڈڈّ۔(2) داری بورینک یا ٹُکُّر۔

دَرآوُرت : (دَر۔آ۔وُ۔ت) (ک گ) دَرآرگ ءِ گوَستگال: صاف کت۔ پدّرکُرت۔ ظاہر کُرت۔(2) ہیل دات۔

داربُرّ : (دا۔ر۔بُر۔ر) (س گ) داربُرّوکیں۔(2) (ن گ) داربُرّیں ہرّات یا ہما اَزباب کہ داربُرّیت۔**داربُرّیں** : (دار۔بُر۔ریں) (س گ) ہما کہ داربُرّیت۔(2) داربُرّگ ءِ ازباب۔

داراں ٹگو : (دا۔راں۔ٹُ۔گو) (ن گ) ہما مُرگ کہ داراں ٹگ جنت۔ہما کہ داراں پہ سُنٹ سُمبیت۔کُنٹاں جَنگ۔لوڑی مُرگ۔

داراں گوشو : (دا۔راں۔گو۔شو) (س گ) مَزَن گوش۔(2) (ن گ) پہ سزا دَستانی وَتی لِنگانی چیرءَ گوَازینگ ءُ وَتی گوشاں گِرگ یا وَتی راستیں دَست ءَ چپیں گوش ءُ چپیں دَست ءَ راستیں گوش ءَ گِرگ ءُ نِندگ ءُ پاد آیگ۔

داربند : (دا۔ر۔بَن۔د) (ن گ) کرگین۔ چہ تکَرد ءُ کیڑہ ءَ اڈّ داتگیں لوگ۔(2) پڑشتگیں دَست ءِ یا پادے ءِ چالک۔(3) ہمے بَندیک کہ پہ تلک ءِ دارگ گوں ہمیشی ءِ نیام دارءَ بستگ۔کیر بند۔

دارپونز : (دا۔ر۔پون۔ز) (ن گ) پونزءِ دَرَاجی ءِ ہڈّ۔(2) بُرز پونز۔

دارپیچ : (دا۔ر۔پے۔چ) (ن گ) دَرمانے۔

دارتژاش : (دار۔تژ۔ا۔ش) (ن گ) دار، دَروازہ ءُ دَریگ ٹاہینگ ءِ اُستاد۔واڑہ۔دارکار۔اُستا۔**دارتژاشی** :(دار۔تژا۔شی) دار ءِ کار۔واڑہی۔**دارتژاشیں** : (دار۔تژا۔شیں) (س گ) ہما کہ دار تژاشیت۔(2) ہما کہ دارءِ کارءَ کنت۔واڑہیں۔

دارچُک :(دار۔چُک) (ن گ) اِردکاں کلوسکی ءَ رنگیں لیبے۔

دارچین : (دا۔ر۔چے۔ن) (س گ) دار چنوک۔ دار ءِ چُنوک۔ دار ءِ نزّآروک۔**دارچینی** : (دا۔ر۔چی۔نی) (ن گ) دَڑ چلکے ءِ کُچل کہ چہ ایشی دواءُ مصالحہ جوڑ گننت۔سہرین۔**دارچینیں** : (دار۔چے۔نیں) (س گ) ہما کہ دار چنت۔داربُرّیں۔

داردَست : (دار۔دَس۔ت) (س گ) دَست نہ اوشت۔لِٹّک۔ شِترتگیں مَردُم۔لنڈر۔شِترتگ۔بے ریا۔(2) (ن گ) قحبگیں جنین۔

داردَستی : (دار۔دَس۔تی) (ن گ) قحبگی۔بددستی۔لوفری۔ بے ریائی۔**داردَستیں** : (دار۔دَس۔تیں) (س گ) بددستیں۔قحبگیں۔(2) لوفریں۔ شِترتگیں۔بے ریائیں۔لِٹّکیں۔کم شَرفیں۔

دارڈمب : (دار۔ڈُم۔ب) (ن گ) ماہیگے۔

دارزَرد : (دار۔زَر۔د) (ن گ) زار چوبگ۔ہلگدار۔

دارسوہان : (دار۔سو۔ہان) (ن گ) گرّ گرّیں آسنے کہ دار ءِ کرّگ ءُ صاف کنگ ءِ ہاترءَ کارمرز بیت۔

دارشیرین : (دار۔شی۔رے۔ن) (ن گ) دَرمانے۔دارچینی۔

دارُک : (دا۔رُک) (ن گ) کسانیں دار۔ہُورتیں ءُ کسانیں داری چنڈ ءُ ٹکّر۔(2) تلک ءِ دار یا کیرُک۔

دارکار : (دار۔کار) (ن گ) دارتژاش۔دار ءِ کارکنوکیں اُستا۔ واڑہ۔دار ءِ کسب کار۔الماکار۔لوڑی۔**دارکاری** : (دار۔کا۔ری) دارتژاشی۔واڑہی۔**دارکاریں** : (دار۔کا۔ریں) (س گ) ہما کہ دارءِ کارءَ کنت۔واڑہ۔

دارُکاں گوشو : (دا۔رُ۔کاں۔گو۔شو) (ن گ) زہگانی لیبے۔

دارقالب : (دا۔ر۔قا۔لِب) (ن گ) چوٹّ یا کوش جوڑ کنگ ءِ داری قالب۔

دارگرز : (دا۔ر۔گر۔ز) (ن گ) مَردُم یا دِگہ ساہ دارے ءِ سرِین ءِ مزَنیں ہڈّ۔مات ہڈّ۔سرِین گرز۔

دارگ : (دا۔رگ) (ک گ) گِرگ ءُ دارگ۔ ماندگ کنگ۔ قابو۔ کُچ کنگ۔گوں دَستاں گِرگ۔ اوریزگ۔تم کنگ۔ جلّگ۔ اوشتارینگ۔ دیم ءَ رَوگ ءَ نیلگ۔ مَندگ۔مہتل کنگ۔ گِرگ۔ گِرءُ دار۔ پلّ ءُ جلّ کنگ۔گنارگ۔(2) سوگہ کنگ۔ کارے ءِ مکن کنگ۔(3) قید کنگ۔بندی کنگ۔(4) پہار دیگ۔ گُرّ ءُ نہر کنگ۔(5) وتارا پہریزگ۔(6) سہڑگ۔آرام کنگ۔ (7) تُرُپ ءَ رنگیں دہلے کہ بہارءَ رُدیت۔(8) (ن گ) ہشتی ءِ لیب ءِ چاریں دار۔**دارگی** : (دا۔رَ۔گی) (ن گ) جلّگی۔مہتل بوئگی۔ دوار کنگی۔(2) پہریزگی۔ (3) دارگ ءِ آوَکی بزاں ہما کہ رَوگ ءِ نیلگی انت۔ہما کہ دارگی انت۔

دارگوج : (دار۔گوج) (ن گ) گوج ءِ ذاتے کہ عرب یا عربستان ءِ مَرُدم ایشی ءَ ورنت ءُ ایشی ءِ ٹیل پہ دَرمانی کارمزبیت۔

دارمُورک : (دار۔مُور۔ک) (ن گ) مَشک ءِ ٹَنگ ءَ داتگیں دار۔ کَسک ۔(2) دارمیہہ کہ ٹُنگیں مشکانی ٹُنگاں مان کنگ بیت۔ مُولّڑ۔

دارُو : (دا۔رُو) (ن گ) دَرمان۔تہلَک۔دوا۔دارُوک۔

دارُوءِ دَرمان : (ن گ) عِلاج۔تہلَک۔دَرمان۔دوا۔

داروک : (دا۔رو۔ک) (ن گ) سوگہہ کنوک۔جُزگ ءِ نیلوک۔ قائم۔ہما کہ چیزے ءَ گیپت ءُ داریت۔(2) مکن کنوک۔

دارُوگ : (دا۔رُو۔گ) بچار : دارُو۔

داریں دَم : (دا۔ریں۔دَم) (س گ) وَت۔مَرُدم ءِ جِند۔دموئی دم۔(2) ایوکی۔تہنائی۔(3) یکّ دُژوشُم۔**داریں سَر :** (دا۔ریں۔ سَر) (س گ) ہم رَنگ ءُ ہم دُژوشُم۔یکّ واج۔یکّ دُژوشُم۔(2) وت۔جند۔

داس : (دا۔س) کنڈگ کنڈگیں آسنے کہ دار ءِ دَستگ ءَ پِر کہ کاہ ءِ رُنگ ءَ کارمز بیت۔**داس رون :** (داس۔رو۔ن) (س گ) دازرون۔داس ءِ رُتگیں یکّ رَندے ءِ گِچّ۔ دہ یا پانزدہ داس رون یکّ پَنچگے یا دَستگے حساب بیت۔**داس ءِ لٹّک :** (ن گ) داس ءِ دُمب کہ دَستگ ءِ تہہ ءَ اِنت۔**داس ءِ مُکّ :** (ن گ) داس ءِ دَستگ ءِ چوٹیں سَر۔**داس ءِ ماں دَست ءَ دیگ:** پُلگ۔لُٹّگ۔بزّگ کنگ۔بے وس کنگ۔(2) مُزّوری کنگ۔(3) کارپَرما ہگ۔

داستان : (دا۔س۔تان) (ن گ) دژاجیں قِصّہ۔داسپان۔

داسپان : (داس۔پان) (ن گ) قصّہ۔حکایت۔بیان۔داستان۔

داسیچ : (دا۔سی۔چ) (ن گ) ہوشگ ءِ شِتّگ۔داسیچک۔

داسیچک : (دا۔سی چ۔ک) (ن گ) بزنج یا جَوْ ءِ دان ءِ سَر ءِ سُوچن کہ شالی ءِ سَرءَ پر اَنت۔

داش : (دا۔ش) (د) (ن گ) نگن پچگ ءِ مزَنیں تَرُون۔

داشت : (داش۔ت) (ک گ) دارگ ءِ گوستگال: آئی ءَ داشت۔ آ مہتَل بُوت۔(2) وِدار یا جَلّ۔(3) (ن گ) سَکّ۔اوپار۔ برداشت۔تاگت۔ہاٹی۔رَژ۔ پائشت۔مَدار۔مَند۔**داشتی :** (داش۔ تی) (ن گ) صبر کنوک۔ہما کہ سَکّت کنت۔**داشتی ئین :** (داش۔ تی۔ئین) (س گ) داشت والائیں۔ہما کہ داشت ءُ سَکّ ئے اَست۔

داشتگ: (داش۔تگ) (ک گ) دارگ ءِ گوستگال: داشتگیں۔ (2) (ن گ) داشتہ۔**داشتگیں :** (داش۔تَ۔گیں) (س گ) دارگ ءِ دیریں گوستگال بِزاں دیر انت کہ داشتگ۔

داشتہ : (داش۔تہہ) (ک گ) دارگ ءِ گوستگال: داشتگ۔ (2) (ن گ) ہما جنین کہ بے نکاح ءَ جَن ءِ بدل اِنت۔(3) مولِد۔کاردار۔حزمت کار۔باندی۔

داغ : (دا۔غ) بچار : داگ۔

داغی : (دا۔غی) بچار : داگی۔

داگ: (دا۔گ) (ن گ) پولِنگ۔ چِلُک۔لَپّ۔(2) ٹَپّ۔ پَچّ۔دانگ۔ داغ۔ نِشان۔ رام۔گریں تیرکو یا مُنہہ ءِ گرم کنگ ءُ پردارگ۔**داگ ءِ پادآ ہگ :** (ک گ) داگ کُتگیں جاگہہ ءِ ریش بُوتگ۔**داگ پِردارگ :** (دا۔گ۔پِر۔دا۔رگ) (ک گ) داگ دیگ۔(2) جَنجال ءُ ویلے ءِ پِرّینگ۔**داگ ءِ تژک :** (س گ) داگ ءِ پِردارگ ءِ وَہد ءِ نزوریں توار۔(2) داگ ءِ ٹَپّ۔داگ ءِ نِشان۔**داگ دیگ :** (دا۔گ۔دی۔یَگ) (ک گ) تیرکو ءَ بہ اشکر ءُ آس ءِ سُہر کنگ ءُ یکّے ءِ بدن ءِ سَر ءَ دارگ۔مَرُدم یا دَلوت ءِ پوست یا گوشت ءِ گوں گریں کون دوچ یا میہہ ءِ سوچِگ۔مُنارگ۔داگ پِر دارگ۔(2) کسے ءِ شِگانی ئیں گپّ گوشگ۔ کسے ءِ رنجیدہ کنگ۔

داگو : (دا۔گو) (ن گ) داگ دیوک۔ہما تیرکو کہ پہ داگ ءِ دیگ ءَ آس ءَ کنگ بیت۔ چھلمو۔(2) ہما مَرُدم کہ داگ ءِ کار ءَ کنت۔**داگی:** (دا۔گی) (ن گ) ہما ریش یا دانگ کہ داگ بہ لوٹیت۔(2) ہما کہ داگ دیگ بُوتگ۔(3) نشانیں مَرُدم۔بدنام۔ داگ دار۔عیب دار۔ پولِنگ۔ داغی۔**داگی ئیں :** (دا۔گی۔ئیں) نشانیں۔بدنامی۔عیب داریں۔

داگ دار :(دا۔گ۔دار)(س گ) پولِنگ۔ٹَپّ۔(2) ڈُوہ دار۔ بدنام۔ نِشان بُوتگیں۔ داگی۔ **داگ داریں** :(دا۔گ۔دا۔ریں) ڈوہ داریں۔ بدنامیں۔ داگی ئیں۔عیب داریں۔

دالان :(دا۔لان)(د)(ن گ) مُبدَہ۔(2) پڑاہ ءُ دَزاثریں ڈیہہ۔ پڑاہیں ڈَگار۔(3) لوگ ءِ کسانیں پیش گاہ۔

دام :(دا۔م)(ن گ) ماہور۔ رُگ۔گرّک۔ڈبّ۔(2) حیوان۔ساہ دار۔(3) لوپ۔ پہ مُرگ ءُ مالانی گِرَگ ءِ جوڑکُتگیں اَزباب۔ (4) موکو ءُ ٹھینتگیں ہند۔گُدام۔گُدو۔جال۔**دام بَندَگ** :(دا۔م۔بَن۔دَگ)(ک گ) ماہور یا رُگ یا پہ مُرگ گِرَگ ءِ چمّگوئیں ماہور یا دام جوڑ کنگ یا بَندَگ۔(2) یکّ دَریائی اولاکے ءِ گوں دومی ءِ کش پہ کش ڈُگّگ ءُ اوشتگ۔**دام ءِ بَندَگ** :(ک گ) پہ شکار ءِ دام چیر کنگ۔ پہ ماہیگ ءُ شکار ءِ چمّگوئیں ماہور ءِ ماں آپ ءِ چیر کنگ۔**دام ءِ چمّگ ءِ کپگ**: دَست کپگ۔ مان اَڑگ۔ ویل ءُ جنجالے ءِ کپگ۔رَد وَرَگ۔ کسے ءِ سازِ اِتگیں پندل ءِ آماچ بُوئگ۔دام ءِ کپگ۔**دام دام** : (دام۔دام)(ن گ) تہر تہر۔ وڑ وڑ۔ (2) ٹُنگ ٹُنگ۔ چمّگ چمّگ۔**دام ءِ کپگ** :(ک گ) گٹّ بُوئگ۔دَست ءِ آیگ۔دام ءِ چمّگ ءِ کپگ۔

داماں:(دا۔مان)(ن گ) دوار۔ہَنکین۔جاگہہ۔(2) دالانیں ڈَگار۔ جاگِرد۔ پَٹّ۔(3) مَیدان۔کوہ دیم ءِ پَٹّ۔ کوہ دیم۔

دامانی :(دا۔ما۔نی)(ن گ) کوہ بُنی۔(2) مَیدانی یا کوچگی۔

دامُن:(دا۔مُن)(ن گ) پشک ءِ دُمبُل۔بُش۔جلّ۔(2) (س گ) لَمب۔دیمی پلّو۔کُٹّ۔اِنج۔کُلانچ۔کِنار۔گُٹّ۔گوڈی۔

دامُن ءِ آس کپگ : زَہرگِرَگ۔(2) مُشکُل ءُ جنجال ءِ بُوئگ۔

دامُن ءِ گِرَگ : زاری ءُ مِنّت کنگ۔مدتّ ءُ کُمکّ لوٹگ۔

دان:(دا۔ن) (ن گ) گلّہ، بزنج یا دِگہ کشار ءِ دہل۔جِنس۔ دانینک۔گلّہ۔(2) اگن لبز ءِ گُڈسراں بئیت گُڑا بازبراں دَرپ ءِ مَعنا ءِ دنت۔ چوش کہ چاء: چاء دان۔مسّ: مِس دان۔(3) ثمرہ۔بَر۔(4) لبز ءِ رَند ءِ کیت ءُ آئی ءِ مَعنا ءِ بدل کنت۔ چوکہ آپ: آپ دان۔کاہ: کاہ دان۔آس: آس دان۔(5) ہَما یا ہَما شَئے کہ داریت۔(6) فَہم۔ دانِش۔عقل۔ماش۔زانت۔**دان ءِ دَرچِنگ** :(ک گ) دان ءِ پہک ءُ پلگار کنگ۔دان ءِ تہہ ءِ سِنگ ءُ ڈوک یا بُوچ ءُ باچانی دَرکنگ۔

دان ڈَلی:(داں۔ڈَ۔لی)(ن گ) پہ عاروس ءِ گلّہ دُرشگ ءِ رسم۔**دان کشّ** :(دان۔کش۔ش)(س گ)(ن گ) دان ءِ کشّگ یا وزن کنگ ءِ تور یا شاہیم۔

داں :(دا۔ں)(گ ر) تاں۔تاں اے دمان ءِ۔دانکہ۔تاکہ۔

دانا:(دا۔نا)(ن گ) بلَد۔زانتکار۔پوہ۔عالم۔سرپَد۔عقل مَند۔ عاقل۔زانِندَگ۔اَگلامَند۔سارسُخن دان۔فہمندگ۔شیوار۔ہُشیار۔ دُرّ حدیث۔ہُژّار۔دُور چار۔دُورگِند۔**دانائی** :(دا۔نا۔ئی) (ن گ) ہُشیاری۔ پوہی۔سرپدی۔عقل مندی۔ زانت کاری۔ زانت۔ عاقلی۔عقل۔علم۔ **دانائیں** :(دا۔نا۔ئیں)(س گ) بلَدیں۔ زانتکاریں۔سرپدیں۔سرحیالیں۔عقل مندیں۔ زانندگیں۔ شیواریں۔پوہیں۔

دان چوپ :(دان۔چوپ)(ن گ) جوگن۔دار ءِ اَڈّ کُرتگیں دَرپے کہ تہہ ءِ دَرچِنت ءُ گوں دَزاجیں دَستگے ءِ دان یا دِگہ ڈڈّ ءُ ڈلگیں شَے ءِ چوپگ ءُ ہُورت کنگ ءِ کار ءِ دنت۔**دان چوپ ءِ دَستگ** : (ن گ) صاف ءُ دَزاجیں دار یا سِنگ کہ ماں دان چوپ ءِ دان چوپگ ءِ ہاتر ءِ کار مرزبیت۔دان چوپ ءِ چُکّ۔

دان چوپ ءِ چُکّ : بچار :دان چوپ ءِ دَستگ۔

دان چوپ ءِ سِنگ : بچار :دان چوپ ءِ دَستگ۔

دان دُژوش :(دا۔ن۔دُژ۔و۔ش)(س گ) دانانی دُژشوک۔ (2) مُزدُور۔ نوکر۔خذمت گار۔(3) (ن گ) جِنتر۔ہَشّ۔

دان دژوشی :(دان۔دژ۔و۔شی) دان دژوشگ ءِ کار۔(2) مُزّوری۔ حذمت کاری۔

دانزَگ : (دان۔زَگ) (ن گ) کچّ۔کَیل۔پُرّ۔

دانڑا : (داں۔ڑا)(ن گ) دانگ۔

دانِست : (دا۔ نِس۔ ت) (ن گ) زانت۔ فہم۔ عقل۔ دانِش۔

دانِستہ : (دا۔ نِس۔ تَہہ) (ن گ) پہ زانت۔ پہ فہم۔ (2) شناشُن۔ دیناداسی۔

دانِش : (دا۔ نِش) (ن گ) عقل۔ زانت۔ فہم۔ بُدھ۔ **دانِش مَند** : (دا۔ نِش۔ مَند) (س گ) عقل مند۔ زانتکار۔ دانا۔ سرحیال۔ **دانِش مَندی** : (دا۔ نِش۔ مَن۔ دی) (ن گ) عقل مندی۔ زانتکاری۔ سمائی۔ سرحیالی۔ دانائی۔ سرپدی۔ **دانِش مَندیں** : (دا۔ نِش۔ مَن۔ دیں) (س گ) زانتکاریں۔ سرپدیں۔ عقل مندیں۔ دانائیں۔ سرحیالیں۔

دانک : (دان۔ ک) (ن گ) پیسہ۔ پڑ شتانک۔ (2) یکّ گالے۔ گال۔ (3) لبز۔ حبر۔ ترّان۔ گپّ۔ لوٗز۔ (4) کم نہاد۔ کم قیمت۔ **دانکے پرِ نہ بُوئگ** : بے حاجت بُوئگ۔ کسّی پرواہ نہ دارگ۔

دانِک: (دا۔ نِک) (ن گ) گوٗج ءُ مَن ءِ وہد ءَ پیما ز ءِ ٹال کہ سکّ کسان انت۔

داں کُر : (داں۔ کُر) (ج گ) داں ہموُ دءَ۔ داں ہما وقت ءَ۔ داں ہما ہندءَ۔

دانکل: (دا۔ ن۔ کَل) (ن گ) تِلک ءُ گوٗزی ءِ لیب ءَ ہر کس کہ بیلاں روٗت تِلک ءُ کُورا ہک ءِ وہداں یکّ ڈَنگرے ہم گوڑاہیت۔ ہمے ڈَنگر دانکل اِنت۔

دانکو : (دان۔ کُو) (ن گ) تاپچگیں گلّہ یا جوٗ۔ داکُو۔ سالغ۔ سالگ۔ سالہ۔ **دانکو پچّ** : (داں۔ کُو۔ پچّ) (ن گ) ڈانگی۔ کڑاہی۔ کلنچو۔

دانکو : (داں۔ کو) (ج گ) تاں گو۔ (2) دانی۔ اَنگت۔ دانکہ۔

دانکہ : (داں۔ کہ) (ج گ) تانکہ۔ ہموٗ دداں۔ داں ہما وقت ءَ۔ تاں دانی۔ دموز۔ دُنُوز۔ دانکو۔ دنیگا۔

دانگ : (دا۔ نگ) (ن گ) (س گ) تا۔ تِکّے۔ یکّ دانگے۔ کالک۔ دانڑا۔ (2) ریش کہ انگتہ تہہ ءَ اِنت۔ گوٗکّ۔ نَشک۔ حامگیں سوم۔ چُٹّ۔ ریش۔ گُکّ۔ (3) مُہرگ۔ (4) بدن ءَ دَرآتکگیں ڈِکّ یا نِشان۔ داگ۔ نِشان۔ کُرُومگ۔ (5) دیم۔ (6) لبز۔ دانک۔ (7) ہما چیز کہ حساب بنت ءُ یکّ یکّ بنت۔ ذرّہ۔ (8) شرّیں چیز۔ (9) مُرگانی وراک۔ چینک۔ دانینک۔ **دانگ بہ دِل ءَ دَرآ ہگ** : پریشان بُوئگ۔ (2) جنجال ءَ کپگ۔ (3) بدیں مرادگالے کہ جنجال ءَ بہ کپات۔ **دانگ دانگ** : (دا۔ نگ۔ دا۔ نگ) (ن گ) یکّ یکّ۔ جِتا جِتا۔ شِنگ ءُ شانگ۔ وَدگ۔ ذرّہ ذرّہ۔ شَلگ۔ **دانگ دانگ بُوئگ** : (دا۔ نگ۔ دا۔ نگ۔ بُو۔ ئگ) رِچگ ءُ یکّ یکّ بُوئگ۔ دَرّ رِچگ۔ بہر بہر بُوئگ۔ **دانگ دانگ کنگ**: (دا۔ نگ۔ دا۔ نگ۔ کَ۔ نگ) یکّ یکّ کنگ۔ دہوں دہان کنگ۔ شِنگینگ۔ جِتا جِتا کنگ۔ بہر بہر کنگ۔ **دانگ دیگ** : (دا۔ نگ۔ دی۔ یگ) (ک گ) داگ دیگ۔ نِشان کنگ۔ (2) بےشرف کنگ۔ ملامانی کنگ۔ لیز ءِ م کنگ۔ **دانگی** : (دا۔ نَ۔ گی) (ن گ) ملامی۔ بے عزّت۔ (2) دانگ والا۔ ہما کہ دانگ ئے دَرآتکگ۔ ہما کہ ہر وَہد دانگ ئے دَرکیت۔ (3) ہما کہ گوں دانگ ءَ نِسبت داریت۔ (4) یکّ دانگ ءِ حساب ءَ۔ یکّ یکّ ءَ۔ **دانگی ئین** : (دا۔ نَ۔ گی۔ ئیں) (س گ) دانگ والائیں۔ ہما کہ دانگ ئے است۔ دانگ داتگیں۔

دانگا : (دان۔ گا) (س گ) لفنگا۔ بےکرد۔ لوفر۔

دانگ دان : (دا۔ نگ۔ دان) (ن گ) کوسِرک۔

دانو: (دا۔ نو) (س گ) ہما فصل کہ دان بازکنت۔ (2) ڈالیں ہوشگ۔

دانہ دار : (دا۔ نہ۔ دار) (س گ) ہما چیز کہ سَر برءَ پوست ءُ سِل ئے ٹک ٹک بہ بیت۔ ہما کہ دانگ ئے پر۔ (2) ہما کہ صاف ءُ برابر مہ بیت۔ (3) زبر۔ **دانہ داریں** : (دا۔ نہ۔ دا۔ ریں) (س گ) ہما کہ دانگ داری ءِ صفت ءَ داریت۔

دانِہہ : (دا۔ نِہہ) (ن گ) فریاد۔ زاری۔ آہ۔ بددعا۔ پری پری۔ **دانِہہ کشگ** : (دا۔ نِہہ۔ کَش۔ شگ) (ک گ) فریاد کنگ۔ ساڑتیں ساہ کشگ۔ بددعا کنگ۔ نارگ۔ **دانِہی** (دا۔ نِ۔ ہی) (ن گ) فریادی۔ خوٗاست کنوک۔ دانہہ کنوک۔

دانچ: (دا۔نی چ) (ن گ) اِسپیت گُل۔ دَرمانے ۔ دانچک ۔ کِنڈّو۔

دانچک : (دا۔نی چ۔ک) بچار : دانچ۔

دانخا : (دا۔نی۔خا) (گ ر) دانی۔ تاں اے وَہدءَ۔ تَنیگا۔

دانی : (دا۔نی) (گ ر) تنیگا۔ تانی۔ اَنگت۔ تاں۔ دانکہ۔ تانکہ۔ دانکہ۔ تنے وہدی۔ دائیں۔ تن اے ساعت ءَ۔ اے وَہدءَ۔ (2) ہَما کہ گوں دان ءَ نِسبت داریت۔

دانینک : (دا۔نیں۔ک) (ن گ) دانگ ۔ دان۔ (2) گندِیم۔ بژ نج۔

داؤ : (دا۔ؤ) (ن گ) لچ ءُ کِل ءِ دیوال۔

داوا : (دا۔وا) (س گ) جَنگ ۔ مِڑ۔ اَڑ۔ اَڑاند۔ دعویٰ۔ چِنہّ۔ دین۔ پیکار۔ فساد۔ ناتِپاکی۔ **داواءِ پاد کنگ :** (ک گ) پہ کَسّے ءِ میڑینگ ءِ ہاترءَ پلینڈی کنگ۔ جَنگ ءُ مِڑ ءِ سکین دیگ۔ میڑینگ۔

داوائی : (دا۔وا۔ئی) (ن گ) داویدار۔ داوادار۔ جَنگی۔ پہ جَنگ ءَ تیار۔ **داوائی رَوَگ :** (دا۔وا۔ئی۔رَ۔وَگ) (ک گ) پہ جَنگ ءُ مِڑ ءِ نیّت ءَ رَوَگ۔ دیم ءَ کِنزگ۔

داواباز : (دا۔وا۔باز) (س گ) پِلینڈ۔ داواپادکنوک۔ (2) پہ جَنگ ءُ مِڑ ءَ ہُدوک۔ **داوابازیں :** (دا۔وا۔با۔زیں) پِلینڈیں۔ داواپادکنوکیں۔

داوادار : (دا۔وا۔دار) (ن گ) دینکار۔ داوائی۔ ہَما کہ کَسے ءِ بیرئے پِر اِنت۔ بدی دار۔ داوادار۔ حونی دار۔ داویدار۔ **داواداری :** (دا۔وا۔دا۔ری) (ن گ) دین کاری۔ دژمن داری۔

داواگر : (دا۔وا۔گِر) (س گ) جَنگ ءَ زانتکاریں مَرُدم۔ جَنگ زانت۔ جَنگول۔ (2) داواباز۔ اڑی کنوک۔

داویدار : (دا۔وِ۔دا۔ر) بچار : داوادار۔

دائل : (دا۔اِل) (ن گ) مُہتل۔ مُنگاڑہ۔ وداری۔ **دائل ءِ پاد :** (س گ) پادانی سَرءَ تاں دیراں اوشتگ۔ اوشتوک۔ اوشتاتگیں۔ (2) وداری۔ مُہتل۔

دائم : (دا۔اِم) (ن گ) مُدام۔ اَبد۔ عاقبت۔ اَوَل ءُ آخر۔ مُدیم۔ مُجّت۔ **دائمی :** (دا۔اِ۔می) (ن گ) مُدامی۔ اَبدی۔ مُجّتی۔ عاقبتی۔ پادار۔ عمری۔ عمری تاں زندی۔ آخبتی۔ بُنگّی۔ پائشت۔ پُشت پہ پُشت۔ قائم ءُ دائم۔ مُقیمی۔ **دائمیں :** (دا۔اِ۔میں) (س گ) قائمیں۔ مُدامیں۔ مُقیمیں۔ ہستیں۔ پائیداریں۔

دائی : (دا۔ئی) (ن گ) میچینوک۔ ماتَن۔ (2) چُکّ ءُ مات کنائینوکیں بَلّک۔ دِینبو۔ جَمبوگ۔ دینبوگ۔ (3) چُکّ ءِ رودینوک۔ پہ کَسانیں چُکّ ءَ حزمت ءُ واری کَشّوک۔ (4) جَنین حزمت کار۔ **دائی گِری :** (دا۔ئی۔گِ۔ری) (ن گ) محرمی۔ بَلّکی۔ دینبوگی۔ (2) زانوگری۔

دائیں : (دا۔ئیں) (ج گ) تنیگہ۔ دانی۔ تاں اے ساعت۔ تاں اے وَہدءَ۔ تاں اَنّی۔

دَبّ : (دَب۔ب) (ن گ) زور۔ طاقت۔ (2) (ف گ) دبّگ ءِ فرماں گال: بہ دبّ۔ دبّگ ءِ کارءَ بہ کن۔ **دَبّ دیگ :** (دَب۔ب۔دی۔یگ) (ک گ) تاچینگ ۔ تیز رَوَگ۔ (2) زور پِر دیگ۔ (3) شاپگ۔ (4) دُزوگ بندگ۔ دَبڑینغ۔ **دَبّگ :** (دَب۔بَگ) (د) (ک گ) پادانی چیرءَ بُوتگ۔ زور پِر دیگ۔ شاپگ۔

دَبّا : (دَب۔با) (ن گ) گُدشودگ ءِ داریں اَزباب۔ ٹپّونک۔ ٹپّو۔ دَبّو۔

دَبجگ : (دَب۔جَگ) (س گ) سُبکّ ۔ بے سَر دَر۔

دِبر : (دِ۔بر) (س گ) زبر۔ تُژند۔ گرّگرّ۔ (2) آچار یا گُد ءِ زبر یا تُژند بُوتگ۔

دُبُرّ : (دُب۔بُر۔ر) (ن گ) گلّوئیں ماہیگ ءِ ذاتے۔

دَبرہ : (دَب۔رَہ) (س گ) پہ دار، پہ لگّت یا پہ دَست یکّ یکّدارے ءَ چہ دومی یکّدارءَ دُور ءُ گِستا کنگ۔

دَبڑ : (دَ۔بڑ) (ن گ) سُہریں دانگ۔ سُہریں چُٹّ۔ سُہرسُہر۔ سُہریں نِشان۔

دَبڑینغ : (دَب۔ب۔ڑیں۔نغ) (ک گ) تُرسینگ۔ دبّ دیگ۔ (2) چیر دیگ۔ (3) پہ چیزے ءِ گرم دارگ ءَ پیچگ ءُ ایر کنگ۔

دِبزی :(دِب۔زی) (ن گ) دِبزی ءِ ہڈّ۔ سرءِ ین گرزءِ جہلی گُڈّی سرمیکّ۔

دَبّ گوس : (دَب۔ب۔گوس) (س گ) گوں تُرندی ءُ تیزی ءَ کارءِ کنگ۔ زور پر دیگ۔(2) پہ اِشتاپی ءُ بےوڑّمی کارے ءِ کنگ۔

دَبنگ :(دَ۔بَن۔گ) (ن گ) گُون دَرا۔ لُوچ۔کین دَر۔ جان دَر۔(2)(س گ) طاقت ور۔زوراوَر۔سرمست۔**دَبنگی** :(دَ۔بَن۔گی)(ن گ) سرمستی۔زوراوری۔بے پرواہی۔**دَبنگیں** :(دَ۔بَن۔گیں)(س گ) بے پرواہیں۔ سرمستیں۔(2) زوراوریں۔ طاقت وریں۔

دَبو :(ن گ)(دَ۔بو)(ن گ) پہ روگنانی یا دِگہ آپینکیں چیزّے ءِ مان کنگ ءَ چہ دارءُ پوست ءَ جوڑ کُتگیں ہیران یا دَرپ۔

دَبُوس :(دَ۔بُوس) (ن گ) بانڈار۔ ہما جاگہ کہ بُوجیگ ءِ دان ءُ دِگہ وَردِن ءِ چیزّ اں ایر کننت۔

دَبُونکہ : (دَ۔بُون۔کہ) بچار : دپُونکہ۔

دَبُونگ :(دَ۔بُون۔نگ)(ن گ) کسانیں دَپ۔(2) پادَگ۔ شلوارءِ پادَگ۔

دَبوی :(دَ۔بَ۔وی) (ن گ) شِیری۔شِیر بہا کنوک۔گَڈّوئی۔ (2) ہما کہ ماں دبوءِ بیت۔دبوءِ ماں کُتگیں۔

دَبّہہ : (دَب۔بہہ) (س گ) زنڈ۔ پزوّریں۔(2) نشان۔ (3) زور پر دیگ۔(4) (ن گ) گُدانی شودگ ءِ دار۔دَبّا۔ٹپّو۔ ٹپّو نک۔(5) چہ کوسیچ ءَ اڈّ داتگیں روگن دان۔

دَپ :(دَ۔پ)(ن گ) مردُم یا ساہ دارءِ زنُوک ءَ بُرزءُ چہ پونزءِ چیر ءِ ہما ٹُنگ کہ وَرگ چہ ہمُودءَ لاپ ءَ روَت۔(2) کرّ یا کنار۔کود۔ لمب۔(3) دَ پکر ۔ دپی۔(4) دَر۔ دَروازگ۔ ڈَکّ۔ **دَپ ءُ آپ بُونگ** : بے پرواہ بُونگ۔(2) پہ وَتی فائدگ ءَ ہما کار کنگ کہ کنگی نہ اِنت۔ وَتی کارءِ کشّگ ءِ ہاترءَ ہما مردُم ءِ گوَرءَ روگ کہ آئی ءَ گوں ہمے مردءِ بدی یے کُتگ۔ **دَپ ءُ آپ نہ بُونگ** : شرم آ ہگ۔ ججالت بُونگ۔ آمردُم ءِ گوَرءَ پہ کارسواری ءَ روگ ءَ دِل ءِ یار نہ بُونگ کہ گوں آئی ءَ بدی کنگ بُوتگ۔ **دَپ ءِ آپ دیگ** : (ک گ) شرّیں یا وَشّ ءُ تام داریں یا تُرشّیں چیزّے ءِ گندگ یا آئی ءِ واہشت ءَ دَپ ءَ آپ آ ہگ۔(2) چیزّے ءِ واہشت۔ وَشّیں وَرگ ءِ واہشت۔ (3) پہ چیزّے ءَ اوماں بُونگ۔ دِل مانگ بُونگ۔ چیزّے ءِ وا ہگ دار بُونگ۔ **دَپ بُونگ** :(دَپ۔بُو۔نگ) (ک گ) ڈگارءِ رُنگ ءِ بندات کنگ۔(2) کارے ءِ یا مردُمے ءِ بارو ءِ حال ءُ احوال ءِ تالاں بُونگ۔ **دَپ ءِ ایر دیگ** :(ک گ) دَپ ءِ پچ کنگ۔ دَپ ءِ جہل کنگ۔(2) پُرّین ءُ بندیں آپ دان ءِ دَپ ءَ پچ کنگ ءُ جہل کنگ۔ **دَپ بُردءُ مان بُرد کنگ** : تُرونڈءُ کپّ کنگ۔ حبرحبر کنگ۔ بے نفیں سُرءُ پُر کنگ۔ **دَپ ءِ بُرز کنگ** :(ک گ) چیزّے ءِ دَپ ءِ بُرزی ئیمگ ءَ کنگ۔ **دَپ ءِ بُرّگ** :(ک گ) بندیں چیزّے ءِ دَپ ءِ بُرّگ ءُ پچ کنگ۔ **دَپ ءِ بند بُونگ** :(ک گ) حبر نہ کنگ۔ لاجواب بُونگ۔ **دَپ ءِ بندگ** :(ک گ) حبر نہ کنگ۔ بے توار بُونگ۔ بے توار کنگ۔(2) گرہن دیگ۔ بندگ۔(3) پہ لبّ ءُ لالچ کسے ءِ بے توار کنگ تانکہ آ بدیں تراں مہ کنت۔ **دَپ ءِ بُوتگ** : (ک گ) دَپ ءِ بند کنگ۔ **دَپ ءِ بُونگ** : (ک گ) ہر یکّے ءِ زبان ءِ سرءَ بُونگ۔ نام زَرد بُونگ۔ نام دار بُونگ۔ **دَپ بہ حاکان بُونگ** : وارءُ دَربدَر بُونگ۔(2) نادُراہ بُونگ۔ تہمت ءِ باہوٹ بُونگ۔ مَرگی بُونگ۔ **دَپ ءِ پادآ ہگ** : (ک گ) دَپ ءِ ریش بُونگ ءُ گوَات کرگ۔ **دَپ ءِ پُرّءُ حالی کنگ** : گپّ ءِ ماں دَپ ءَ آرگ۔ گپّ ءِ جنگ ءِ اِرادہ کنگ۔ پہ گپّے ءِ کنگ ءَ دَپ ءِ دِل بُونگ۔ **دَپ ءِ پُرّءَ گوشگ** : ہرچی کہ دِل ءَ کیت گوشگ۔ بےلحاظی کنگ۔ **دَپ ءِ پرُ وشگ**: دَپ پرُ وشیں پسّو دیگ۔ گپّ ءِ پرُ وشگ۔(2) جنگ ءُ دَپ ءِ ٹپّی کنگ۔ **دَپ ءِ پرّ رِچگ** : گل بُونگ۔ وَشّ بُونگ۔ شاداں بُونگ۔ **دَپ ءِ پرُ نچگ** : حبر نہ کنگ۔ دَپ ءِ بند کنگ۔ **دَپ ءِ پرّ ینگ** : بے بہر کنگ۔ سیتّ ءُ نف ءِ زِنگ۔ تاواں بار کنگ۔ **دَپ ءِ پرّ ینگ** : کسّے ءِ را تاواں بار کنگ ءِ ہاترءَ گوں کسے ءِ یا گوں دُژمن دارے ءَ دوچار کیجگ۔ **دَپ ءِ تاب دیگ** : دُروگ بندگ۔

راستیں گپّ ءَ نہ گوشگ۔ (2) دپ ءِ چوٹ کنگ۔ **دَپ ءِ تام ءِ چِنگ :** گپّے، کارے یادِ کہ چِیزے ءِ آسرءِ چپّ بُوئگ۔ پَشل بُوئگ۔ وَتی اَرزِش ءِ سہی بُوئگ۔ **دَپ ءِ تاں گوش بُناں رَوگ:** پَشومان بُوئگ۔ حیران بُوئگ۔ ہَبَکّہ بُوئگ۔ (2) گل ءُ شاداں بُوئگ۔ **دَپ ءِ تَرّینگ :** دُرُوگ بَندگ۔ (2) وتی گپّ ءِ سَرءَ نہ اوشتگ۔ **دَپ ءِ تَہل بُوئگ:** ملامت بُوئگ۔ (2) شرمندگ بُوئگ۔ پَشل بُوئگ۔ (3) تہل ءُ کُچّلیں چِیزے ءِ وَرگ۔ **دَپ ءِ تَہل کنگ :** جوُرجوابی کنگ۔ پَشل کنگ۔ خرابیں دانکے گوشگ۔ (2) تاوان بار کنگ۔ **دپ ءِ ٹے ٹیر کنگ :** پہ دَپ نہ ترّسی ءِ سہرا کنگ۔ بٹاک جنگ۔ دُرُوگیں مرَن مردی شون دیگ۔ **دَپ ءِ جَنگ :** (ک گ) چشگ۔ (2) پہ زَہر گپّ ءِ عوض کنگ۔ (3) یکّے ءَ دومی ءِ دیم ءَ آرگ۔ **دَپ ءِ چاپینگ :** (ک گ) وَرگ ءِ وہد ءَ دَپ ءَ سَکّ توار پَر ما ہگ۔ (2) ایردستی منّگ۔ چاپلوسی کنگ۔ (3) مادیان ءِ پہ لاگ ءَ اومان بُوئگ ءِ وہداں دپ ءِ چاپینگ۔ **دَپ ءُ چَمّ کنگ :** مُردگ ءِ چَمّ ءُ دَپ ءِ بند کنگ ءُ دست ءُ پادانی تچک کنگ۔ **دَپ ءِ چَنڈگ :** (ک گ) پکّی یا دَرمان ءِ دَپ ءَ کنگ۔ **دَپ ءِ خُشک بُوئگ :** ہچ نہ گوشگ۔ بے توار بُوئگ۔ (2) گُنگ بُوئگ۔ آواز ءِ دَر نیا ہگ۔ **دَپ ءِ دارگ :** (ک گ) بے توار بُوئگ۔ حبر نہ کنگ۔ (2) راز ءِ ظاہر نہ کنگ۔ **دَپ ءُ دام :** (ن گ) نَوا۔ بےحبر۔ وانگ۔ بودلا۔ **دَپ ءُ دامیں :** (س گ) نوائیں۔ وانگیں۔ بودلائیں۔ ناسرپدیں۔ دابہیں۔ **دَپ ءِ دَررِچگ:** (ک گ) دَپ ءُ لُنٹاں کسانیں دانگ دَرا ہگ۔ دَپ ءِ تپ رین ءِ دَرا ہگ۔ **دَپ ءُ دَست کنگ :** مُردگ ءِ دَپ ءُ چَمّ کنگ ءُ تیار کنگ۔ **دَپ ءُ دِل :** (ن گ) دودِلگ۔ دل ءُ نادل۔ **دَپ ءُ دنتاں بُوئگ:** کپگ ءُ دَپ ءُ دنتانانی پرُشگ۔ ٹپّی ٹوری بُوئگ۔ (2) بباد یگ۔ تاواں بار بُوئگ۔ کپگ۔ **دَپ ءُ دنتان کنگ :** جنگ ءُ پرُوشگ۔ (2) وَرگ۔ (3) دلوت ءِ دَپ ءِ پاچ کنگ ءُ چارگ تنکہ آئی ءِ عمر زانگ بہ بیت۔ **دَپ ءُ دنتاناں کنگ :** نام زَد کنگ۔ پدگُشی کنگ۔ زہر آہگ۔ دعاءِ بد کنگ۔ **دَپ دیگ :** (دَپ۔ دی۔ یگ) (ک گ) گوں کسے ءَ جاک ءُ واک کنگ۔ (2) کسے ءَ دیم پہ دیم بُوئگ۔ دوچار وَرگ۔ (3) جنگ کنگ۔ داوا کنگ۔ دَپ جنگی۔ (4) جناوَرے ءِ مَردُم ءَ وَرگ۔ (5) مُردُمے ءِ یا دَلوتے ءُ رَسترے ءِ وَرگی چِیزے ءِ دَپ جنگ۔ **دَپ ءَ دیگ :** (ک گ) وارینگ۔ (2) دیم پہ دیم کنگ۔ ہمدپ کنگ۔ **دَپ ءِ رِکّ ءَ بُوئگ :** حیران بُوئگ۔ ہَبَکّہ بُوئگ۔ **دَپ ءُ زبان کنگ :** چِیزے ءِ لوٹگ۔ (2) رضامندی ظاہر کنگ۔ (3) ترّان کنگ۔ **دَپ ءِ سانڈ بُوئگ :** دَپ ءَ ڈڈّ بُوئگ۔ حبرءَ تیز بُوئگ۔ چالاک بُوئگ۔ (2) بٹاک جنگ۔ **دَپ سَریں ہیران :** (دَپ۔ سَ۔ ریں۔ ہی۔ ران) (س گ) بےحیائیں زال۔ (2) بےدپیں ہیران۔ بےدَپ گر۔ بچّین۔ **دَپ ءُ سُرینگ :** (ک گ) پہ وَرگ یا گپّ ءَ دَپ ءِ سُرینگ۔ (2) چیریں گپّانی پدّر کنگ۔ **دَپ ءِ کاربندگ:** چِیزے ءِ لوٹگ۔ (2) ناجاہیں گپّانی پسّہ دیگ۔ **دَپ ءِ کام بُوئگ :** پَشل بُوئگ۔ حجالتی بُوئگ۔ میاری بُوئگ۔ (2) مادگیں حرءِ پہ نرین ءِ وا ہگ ءَ دَپ ءِ چاپینگ۔ **دَپ کندگیں دِل کافریں :** (س گ) دَپ ءِ دِگر، دِل ءِ دِگر۔ کلپ۔ دوتل ءُ دوپوست۔ **دَپ ءِ کوہ ءَ سَکّ بُوئگ :** مراد گالے چوکہ اے ڈَوَل کہ گوشگ بُوئگ مبات۔ **دَپ کنگ :** (دَپ۔ کَ۔ نگ) (ک گ) بندیں شے ءِ بوجگ۔ ناہ ءِ پات یا کتل ءِ یادِ کہ بندیں وَرگی چِیزے ءِ دَپ ءِ بوجگ۔ پچ کنگ۔ پہ وَرگ ءَ پچ کنگ۔ (2) بُن گیج کنگ۔ بِنا کنگ۔ **دَپ ءُ لپّو نز بُوئگ :** ٹپّی ٹوری بُوئگ۔ **دَپ ءُ لپّو نز کنگ :** جنگ ءُ پرُ وشگ۔ **دَپ ءُ لُنکہ ءِ پچ کرگ :** روزی ءُ روزگار ءِ پلگ۔ نیستگار کنگ۔ بدی کنگ۔ بدواہی کنگ۔ **دَپ ماں دَپ بُوئگ :** لُنٹ پہ لُنٹ بُوئگ۔ سَکّ پُرّ بُوئگ۔ برابر۔ (2) چپّلگ۔ سرءَ کپگ۔ گوں کسے ءَ جاک ءُ واک کنگ۔ بحث ءُ ترّان کنگ۔ **دَپ ءَ مرَن بُوئگ :** دَلوت ءِ عمرءِ مرَن بُوئگ۔ پیر بُوئگ۔ (2) وت ءَ وت گلا ہگ ءُ مرَن لیکگ۔ بٹاک جنگ۔ **دَپ ماں حاکاں بُوئگ:** نادُراہ بُوئگ۔ بے وس بُوئگ۔ نزور بُوئگ۔ **دَپ مہ اوشت :** (س گ) ہما کہ ہروہد

گپّ کنت ۔ باز حبر ۔ دپ دڑ ۔(2) ہما کہ راز داشت مہ کنت ۔ ہما کہ پہمِیانیں گپّ ءِ دِل ءِ داشت مہ کنت ءُ پدّر رئے بہ کنت ۔ **دَپ نہ اوشت** :(س گ) ہما مَردُم کہ گپّ ءِ زُوت تالان کنت ۔ دَپ مہ اوشت ۔ **دَپ نہ اوشتیں** :(دَپ ۔ نَ ۔ اوش ۔ تیں) (س گ) نا حبَریں ۔ دَپ دَڑیں ۔ **دَپ نہ بُوئگ** : گوشگ ءِ ہمّت نہ بُوئگ ۔ (2) ہچ نہ بُوئگ ۔ چیزّ ے ءِ بند بُوئگ ۔ **دَپ ءِ نہ گرَگ** : پہ حبرے ءِ گُشگ ءِ دَپ ءِ نہ گرَگ ۔(2) دپ پچیں چیزّ ے ءِ دَپ ءِ بند نہ کنگ ۔ **دَپ ءِ وَشّ کنگ** : شیرکنیں چیزّی ءِ ورگ ۔(2) وش گپّی کنگ ۔ (3) گوں کسی ءِ پہ زانت اَنچائیں ءُ بے مقصدیں ثران کنگ یا کسی ءِ رابدءُ رَد کنگ ۔ **دَپ ءِ ہَٹّ بُوئگ** : حیران ءُ ہبکہ بُوئگ ۔ حبر ءِ دَرنیا ہک ۔ **دَپ چات** :(دَپ ۔ چات) (ن گ) کہن ءِ اَولی چات ۔ گُمانہ ۔ سَرچات ۔ **دَپ چانک** :(دَپ ۔ چان ۔ ک) (س گ) دِرتہ دَپ ۔ پڑ اہ دَپ ۔ دَپ شیرّ ۔(2) ہما مَردُم کہ ہچ گپّ ئے لاپ ءِ مہ اوشتیت ۔ **دَپ چِٹّ** :(دَپ ۔ چِٹ ۔ ٹ) (س گ) بودلّا ۔ بے پکرات ۔ نابُود ۔ **دَپ دور** :(دَپ ۔ دو ۔ ر) (ن گ) دَپ ءُ دَنتانانی بیماری ۔ **دَپ شیرّ** :(دَپ ۔ شے ۔ ڑ) (س گ) دَپ خَٹّ ۔ حامَگ دپ ۔ حجالَت ۔ شَرمِندگ ۔(2) دپچاک ۔ باز حبر ۔ **دَپ کپَگ** :(دَپ ۔ کَ ۔ پَگ) (ک گ) ہم ڈَوْل بُوئگ ۔ ہم تب بُوئگ ۔ یکّ وڑ بُوئگ ۔ ہم رَنگ بُوئگ ۔(2) ناگمانی ءِ دچار کپَگ ۔ گِند ءُ نِند ۔ دُچار کپَگ ۔ گِندگ ۔ ڈیک وَرَگ ۔ ڈگّگ ۔ چسپت ۔ دَپ وَرَگ ۔ گالی بُوئگ ۔ **دَپَگ** :(دَ ۔ پَگ) (س گ) بَرابر ۔ نُکس ءِ پُوری ۔ مَٹّی ۔(2) ہم دَپ ۔ عوض ۔ یکّ وڑ ۔(3) مَٹّ ۔ مالے ءِ یا وامے ءِ بدل ۔(4) (ن گ) چہ سادیا بند یکّ ءِ اڈّ داتگیں پیپلک کہ اُشتر یا گوک ءِ دَپ ءِ دینت تا کہ آمہ وارت ۔ بُوچُو ۔ بُوچہ ۔ مِیرہ ۔(5) نزوریں گوک ءِ گوں پڑّورءُ تیاریں کائیگرءِ ہم جُتکی ۔ پدَگ ۔

دَپو :(دَ ۔ پُو) (س گ) بے دَپ ءُ وانگیں مَردُم ۔ بودلّا ۔ بُورّ ۔ پہواَل ۔ ناسہی ۔ نابُود ۔ **دَپی** :(دَ ۔ پی) (ن گ) دَپ ءِ گروک ۔ دَروازگ ۔ دَپ گر ۔ دپیگ ۔ دپ ۔ سَرپوش ۔(2) نژوار ۔ دپیل ۔ دَپ جتگیں ۔ **دَپیگ** :(دَ ۔ پی ۔ گ) (ن گ) سَرپوش ۔ دَپ گر ۔ دپی ۔ بُجّی ۔(2) دَر ۔ بَرَٹّی ۔

دُپّ :(دُپ ۔ پ) (ن گ) بُوچ یالڈّ ءُ کدءُ ڈیر ۔ جمپ ۔

دَپّ :(دَپ ۔ پ) (ن گ) کوہ ءِ کرّ کہ گوات یکّ پارگی ایر رچیت ۔ گوات ءِ چہ کوہ یا چہ جُمپے ءِ شَم ءِ یا کرّ ءِ ترُندی ءِ کشّگ ۔

دَپادَپ :(دَ ۔ پا ۔ دَپ) (س گ) لُنٹ پہ لُنٹ ۔ سَکّ پُرّ ۔ دَپ ماں دپ ۔(2) ہم وزن ۔ ہم کُٹّ ۔

دَپار :(دَ ۔ پار) (ن گ) دَپ ءِ پُرّ ۔ لُنکہ ۔ زمب ۔ باخُو ۔ گڑمب ۔ (2) بروبری ۔

دَپ پات :(دَپ ۔ پات) (ن گ) پیِشّ ءِ کپّے ءِ شِنگ ، یکّ کُرت ءِ گوُ پک ءُ ناہ ءِ پات ءِ دَپ ءِ دیگ ءِ ہاتر ءَ کارمرز کنگ ۔

دَپ پاغ :(دَپ ۔ پاغ) (ن گ) دَپّا کی ۔ دَپ ءِ پشّگ ءِ نادُراہی یے ۔(2) گنوک ۔ بے سُدھ ۔ بے سماہ ۔

دَپّا کی :(دَپ ۔ پا ۔ کی) بچار : دپّاغ ۔

دَپّان :(دَپ ۔ پان) (ن گ) کرّ بہ کرّ ۔ سوڑ ۔(2) بُوجیگ یا میل ءِ نزّ یک ءِ دِگہ بُوجیگ یا یکّدارے ءِ اوشتگ ۔(3) یکّدار ءِ بُوجیگ ءِ دَرّابو ءِ تہتگ ۔(4) مدّی یا چیزّ ے ءِ دَپ ءِ پانگ پا ۔ دَروان ۔

دَپاوَر :(دَ ۔ پا ۔ وَر) (س گ) چالاک ۔ ہشیار (2) ہما مال ءُ دَلوت کہ شرّی ءِ وارت ۔ بازوَروک ۔ لاپی ۔(3) ہما مَردُم کہ دَپ جنگی کنت ۔ گندہ زبان ۔ دَپ دیوک ۔ باز حبر ۔ دَپ دڑ ۔(4) جنگ کنوک ءُ مڑوکیں جنیا دَم ۔ **دَپاوَری** :(دَ ۔ پا ۔ وَ ۔ ری) (ن گ) دَپ ءِ چالاکی ۔ باز گپّ جَنگ ۔(2) بازوَروکیں ساہ دار ۔ **دَپاوَرین** :(دَ ۔ پا ۔ وَ ۔ رے ۔ ن) (س گ) ہما کہ دپاوَر اِنت ۔

دَپ بند :(دَپ ۔ بَن ۔ د) (س گ) ہما کہ دَپ ئے بند اِنت ۔ (2) ہما کہ گپّ جت نہ کنت ۔ بِلاّ ۔ مُس ۔(3) ہما جاہ کہ کوُرچُّ جنت ۔(4) (ن گ) دَپ ءِ بند کنگ ءِ اَزباب ۔ بُجّی ۔(5) ہما بارگیں ساد کہ مشک ، زِکّ یا ہمے وڑیں دِگہ چیزّ ے ءِ دَپ ءِ بندگ ءِ کار مرز بیت ۔ بابیرگ ۔(6) گاریں پس ، بُز ، اُشتر ءُ گوک ءِ نسار کنگ ءُ

ناہارانی دَپ ءِ بند کنگ ءِ دم۔ دپ ءِ بند۔ ہمپاس۔ **دَپ بندی :** (دَپ۔ بَن۔ دی) (ن گ) دَپ ءِ بند بُوئگ۔ پہ حبر ءُ حال ءَ دَپ ءِ پچ نہ بُوئگ۔ چہ گپّ ءُ رپّ ءَ کپگ۔ بےتواری۔ **دَپ بندیں :** (دَپ۔ بَن۔ دے۔ ن) (س گ) ہما کہ دَپ ئے بند کنگ بُوتگ۔ (2) ہما دَپ بندیں چیز کہ آئی ءِ دَپ تنیکہ پچ کنگ نہ بُوتگ۔

دَپ بوج : (دَپ۔ بوج) (ن گ) روچگی ءَ گوں رندمغرب ءِ بانگ ءِ وَرَگ۔ وَرَگ۔ دَپ ءِ پچ کنگ۔ دَپ بوژ۔ دَپ ءِ بوجَگ۔ دَپ ءِ بوجَگ ءُ آپ ءُ تام۔ (2) وَرَگ ءِ وہد۔ روچَگ ءِ بوجَگ ءِ وہد۔ **دَپ ءِ بوجَگ :** (ک گ) روچَگ ءِ پڑ وشگ۔ (2) بستگیں چیزے ءِ دَپ ءِ پچ کنگ۔

دَپ بوژ : (دَپ۔ بو۔ ژ) بچار : دَپ بوج۔

دَپ پَٹّ : (دَپ۔ پَٹ۔ ٹ) (س گ) بودلّا۔ دَپ خٹ۔ بے پکرات۔ نابُود۔

دَپ پچ : (دَپ۔ پچ) (س گ) ہما چیز کہ آئی ءِ دَپ پچ اِنت۔ (2) (ن گ) ہما مَردُم کہ روچَگ ءِ ماہ ءَ روچَگ نہ اِنت۔ (3) نوا۔ بےحبر۔ بودلّا۔ دَپ خٹّ۔ وانگ ءُ ہرّیں مَردُم۔ (4) دَرمانکاہے۔

دَپ ءِ پچ بُوئگ : حیران بُوئگ۔ ہَبَہ مانگ۔ اجکّہ بُوئگ۔ ہَبکَّہ بُوئگ۔ (2) لاجواب بُوئگ۔ بےتوار بُوئگ۔ (3) وانگ ءُ بودلّا بُوئگ۔ (4) بندیں چیزے ءِ دَپ ءِ پچ بُوئگ۔ **دَپ ءِ پچ کنگ :** پہ واہشت یا بےتاہیری تڑان کنگ۔ (2) دپ ءِ پچ لگوشگ۔ جگّا ءُ کوکار کنگ۔

دَپ پچی : (دَپ۔ پَ۔ چی) (ن گ) بےروچگی۔ (2) جاک ءُ کوکار کنوک۔ (3) چیزے ءِ دَپ ءِ پچ بُوئگ۔ **دَپ پچیں :** (دَپ۔ بَ۔ چے۔ ن) (س گ) ہما کہ دَپ ئے بندوک نہ اِنت۔ (2) جاک ءُ جلّل کنوکیں۔ (3) وانگ۔ بودلّائیں۔ نابُودیں۔

دَپ پُوس : (دَپ۔ پُوس) (س گ) بازیں چیز یا سامان ءُ اَزباب ءِ پہ بےوڑّمی ءُ پہ زورمان کنگ ءُ جاگہ دیگ۔

دَپتر : (دَپ۔ تَر) (ن گ) تاریخ ءُ لچہّانی نوشتانک۔ عہدی بارگانی نبشتہ کُرتگیں دَراجیں شِعر ءُ قِصّہ۔ (2) زمین ءُ ڈگارانی ایریں قبض ءُ کاگد۔ سجرہ۔ (3) تاریخ۔ (4) تاریخی کتاب۔ (5) کوہنیں قِصّہ ءُ آیات۔ (6) حساب ءُ داد ءِ کاپی۔ (7) (د) کارجاہ۔ **دَپتر زانت :** (دَپ۔ تَر۔ زان۔ ت) (س گ) قِصّہ خوان۔ (2) (س گ) تاریخ زانت۔ تاریخ نویس۔ **دَپتری :** (دَپ۔ تَ۔ ری) (ن گ) دپتر ءَ کارکنوک۔ (2) چالاک۔ بازحبر۔

دَپتَل : (دَپ۔ تَل) (س گ) دوتَل کُرتگیں چیزے ءِ لُنٹانی نیمگ ءِ بہر۔

دَپ جاک : (دَپ۔ جا۔ ک) (س گ) پہ گپّ مڑگ۔ دَپ جنگی۔ کاٹ ءُ واٹ۔ گُرّ ءُ جوش۔ گُرّگ۔ گُرّ ءُ کاپ۔

دَپ جَن : (دَپ۔ جَن) (س گ) گندہ زبان۔ دَراج زبان۔ (2) ہما شَے کہ کسے ءَ یا جانورے ءَ دَپ جَتگ اَنت۔ **دَپ جنگ :** (دَپ۔ جَ۔ نگ) (ک گ) رَٹگ۔ بازگپّ کنگ۔ پہ گپّ مڑگ۔ جاک ءُ واک کنگ۔ چپسگ۔ بےادبی کنگ۔ (2) کُچِک یا رسترے ءِ پہ کسے ءِ وَرَگ ءَ دَپ جنگ۔ (3) پہ تُرندی گپّ جنگ۔ حبر حبر ءِ سرءَ زہر گرَگ۔ زہر گرَگ۔ ہرکس ءَ دَپ دیگ ءُ مڑگ۔ (4) دَلوت ءِ کاہے وَرَگ۔ (5) برے اِدءَ برے اُودءَ وَرَگ۔ وَرگے ءَ را دپیل کنگ۔ (6) گٹّ پاچگ۔ **دَپ جنگی :** (دَپ۔ جَن۔ گی) (ن گ) دَپ دیگ۔ کاٹ ءُ واٹ۔ سُکّ ءُ ڈُکّ۔ جاک ءُ سلوات۔ کُرّکُرّ۔ گوں دَپ ءُ زبان ءَ جنگ کنگ۔ دپ جاک۔

دپچَہ : (دَپ۔ چَہ) (ن گ) دَرمانئیں آپ ءِ دَپ ءِ پٹّینگ۔ (2) کمّیں پلّی ءُ دَرمان گونڈیں پچّے ءِ تہہ ءَ بندگ، آپ ءِ تہہ ءَ تر کنگ ءُ پہ دَپ ءِ ریش ءُ ناڈُراہی ءَ دَپ ءِ تہہ ءَ پٹّینگ۔

دَپچَل : (دَپ۔ چَل) (ن گ) گرّی چِبِٹّ۔ پچل۔ کُلکُشتہ۔ (2) لُنٹ ءُ دَپ ءِ ناڈُراہی کہ لُنٹاں دانگ دَرکیت ءُ ٹپّ جوڑ بیت۔

دَپ چَند : (دَپ۔ چَن۔ د) بچار : دَپ شان۔

دَپ خَٹّ : (دَپ۔ خَٹ۔ ٹ) (س گ) دَپ پچ۔ نابُود۔ بودلّا۔ دَپ شیرٗ۔ **دَپ خَٹّیں :** (دَپ۔ خَٹ۔ ٹیں) بودلائیں۔ نابُودیں۔ دپ پچیں۔

دَپ دَڑ : (دَپ۔دَڑ) (س گ) ھَما کہ دَپ ءِ مداریت۔ باز حَبر۔ رِبُودَگ۔ بے فائدَگیں حَبر کنوک۔ ھَما کہ گپّ ءِ تہہ ءَ باز ما نجائی کنت۔ پڑوک۔ رِپٹوک۔ پِتّار۔ **دَپ دَڑی** : (دَپ۔دَ۔ڑی) (ن گ) رَپٹگ۔ پَڑَگ۔ پِتّاری۔ بازحَبری۔ **دَپ دَڑیں** : (دَپ۔ دَ۔ڑے۔ن) (س گ) ھَما کہ دَپ دڑی کنت۔ بازحَبریں مَردُم۔ پڑوکیں۔ رَپٹوکیں۔

دَپ دوچ : (دَپ۔دو۔چ) (ن گ) ھَما پیلِک، گوُالگ یا تُورگ کہ دَپ ئے دوچوک بہ بیت۔ (2) چِیز ے ءِ دَپ ءِ دوچَگ ءِ سادیا چِٹّ۔

دَپ راہ : (دَپ۔راہ) (س گ) پُترگ ءِ راہ۔ (2) ڈُکّل اِتگیں دو بُوجیگ، یکّدار یا دَریائی اولاکانی تیلانک دیگ ءِ راہ ءِ پیچ کنگ۔

دَپ رَہیں کوٹ : (دَپ۔رَ۔ہیں۔کو۔ٹ) (ن گ) ھَما کوٹ ءِ ماڑی کہ مَزَنیں دَروازگ اِش پِر۔ (2) مُہکمیں بادگیر۔

دَپَڑ : (دَ۔پَڑ) (س گ) کاہاری۔ لاندویں۔ ڈالیں۔

دَپ شان : (دَپ۔شان) (س گ) دَپ چَنڈ۔ دَپ لگوشگ۔ (2) دپ شان کنگ۔ چہ دَپ ءَ گوشگ۔ پہ دَپ شانک دیگ۔

دَپ شان کنگ : (دَپ۔شان۔کَ۔نگ) چہ دَپ ءَ دَر کنگ۔ (2) مُرگ ءِ چہ تلک ءِ دَپ ءَ دَرآ ہگ۔

دَپ قحبہ : (دَپ۔قہ۔بہہ) (س گ) سِلّ زبان۔ بدزبان۔ بے سِلک۔ کپتہ حَبر۔

دَ پُک: (دَ۔ پُک) (س گ) ساہ ءِ پہ جوّانی دَرنیا ہگ گین بند بُونگ۔ (2) (ن گ) ساہ دارے ءِ مَرگی بُونگ۔ تُلّک۔

دَپ کشّ : (دَپ۔کَش۔ش) (س گ) دَپ ءَ جنگ۔ ہَوْر ءِ تچوکیں آپ ءِ اوشتوکیں آپ ءِ دیم ءَ بَرَگ۔

دَپ کُتگ : (دَپ۔کُ۔تگ) دَپ کنگ ءِ گوْستگال۔ **دَپ کُتگیں** : (دَپ۔کُ۔تَ۔گیں) (س گ) دپ کنگ ءِ دیریں گوْستگال بِزاں دپ کنگ ءِ کار بُوتگ۔

دَپ کشّگ : (دَپ۔کَش۔شَگ) (ک گ) کسے ءِ آشا کنگ ءِ دَپ ءِ پلّگوشگ۔ (2) جواب دیگ۔ (3) مَٹّی کنگ۔ (4) مڑگ۔ دَپ جاک کنگ۔ **دَپ ءَ کشّگ** : پرّ ورءِ تمردیں کائیگِر ے ءِ نزوریں کائیگِر ے ءِ دَپ ءَ کشّگ ءِ جتک بُونگ۔

دَپ کُوٹّ : (دَپ۔کُوٹ۔ٹ) (س گ) ساتگ رِیش ءِ ساتگ بَروت۔ ساتگ رِیش۔ (2) ھَما کہ رِیشّ ءِ بَروتاں ساہیت۔ **دَپ کُوٹّی** : (دَپ۔کُوٹ۔ٹی) (س گ) ساتگ رِیشی۔ (2) بدجلوہی۔ بے بزاہی۔ **دَپ کُوٹّیں** : (دَپ۔کُوٹ۔ٹیں) بے ریشیں۔ (2) بے جَلوہیں۔ بے بزاہیں۔

دَپ کوَر : (دَپ۔کَ۔وَر) (ن گ) کوَر ءِ دَپ۔ ھَما جاگہہ کہ کوَر دَپ دنت۔ (2) کوَر ءِ دَپ گیج۔ ھَما جاگہہ کہ کوَر ءِ آپ مَٹّ یا بارا یر کنت۔ ایرا ہگ۔ (3) ھَما جاگہہ کہ کوَر چہ کوہاں دَر کیت۔

دَپ گال: (دَپ۔گال) (ن گ) گوْشتگیں حَبر۔ زبان ترّان۔ شِعر ءِ بے اَلہان ءُ ساز ءُ سُروز ءَ گوْشگ۔ **دَپ گال کنگ** : (دَپ۔گال۔کَ۔نگ) (ک گ) شِعر ءِ وانگ یا گوْشگ۔

دَپ گُٹّ : (دَپ۔گُٹ۔ٹ) (ن گ) مشک۔ ھِیزِّک ءُ زِکّ ءِ دَپ ءِ حَدّ ءِ دَڑاجین ءُ بارگیں جاگہہ۔ (2) ملک ءِ دَپ ءِ بارگین ءُ دَڑاجیں آپتاچ کہ جُھلی ءَ گُٹّ ءَ سَر بِہ بیت یا مردم ءِ دَڑاجی ءِ کساس ءَ بہ بیت۔

دَپ گِر : (دَپ۔گِر) (ن گ) دپی۔ رزان ءِ دَپ ءِ بند کنگ ءِ دپی۔ دَپ۔ دپیگ۔

دَ پَگ : (دَ۔پَگ) ھَما کہ دَلوَت ءِ دَپ ءَ دیگ بیت کہ وارت مہ کنت۔ **دَ پَگ کنگ** :(دَ۔پَگ۔کَ۔نگ) (ک گ) دَلوَت ءِ دَپ ءَ بندَگ کہ وارت مَہ کنت۔ (2) نزوریں گوک ءَ گوں پرّ ور ءُ کاریئیں گوک ءِ ھم جُتک کنگ۔ پدَگ کنگ۔ (3) عوض کنگ۔ چِیز ے ءِ بدل ءِ چیز ے دیگ یا زُورگ۔

دَپ گوْاش : (دَپ۔گوْا۔ش) (ن گ) پیلِک یا کیسگ ءِ بند کنگ ءِ جال۔ پات، تگر دیا دِگہ اَنچیں دَرپے ءِ دَپ ءَ گوں ساد ءَ دوچگ

ءُمُہر کنگ۔ پات ، تکرد یا دِگہ اَنچیں دَرپے ءِ سَری نیمگ ءِ مُہر دوچی۔(2) چہ کوَرءِ کرّءِ نزّیک ترّیں گوَاش یا ایرآ پک۔
دَپ گینا :(دَپ۔گِے۔نا) (ن گ) کہن ءِ دپ۔
دَپ لِباس :(دَپ۔لِ۔باس) (س گ) لِباس دیوک۔ نوارینوک۔
دَپ لگوشک : بچار : دَپ شان۔
دَپ وَرگ : (دَپ۔وَ۔رَگ) (ک گ) جُرگ۔ ٹُہک۔ ٹپّ ءَ کپگ۔ دِرچ دیگ۔ (2) یکّ وڑ بُوتگ ۔ دَپ کپگ۔ ہم تب بُوتگ۔ ہم ڈَول بُوتگ۔ ہم رَنگ بُوتگ۔(3) دُچار کپگ۔ گوں یکّے دِگرءَ گِندءِ نند کنگ۔
دَپُونکہ :(دَ۔پُون۔کہ) (ن گ) دبُونکہ۔ دیم ءَ را گوں چادِر یا گوں پاگ ءِ چیر دیگ۔ مول۔ بوکاری۔ دَپہہ۔
دَپّوئی :(دَپ۔پو۔ئی) (ن گ) ہما سَرآتلگیں ورد کہ پیش ءَ کسے ءِ وارتگ اَنت۔ دَپیل۔(2) چالاک۔ بازحبر کنوک۔ زُبانی۔ دَپ دڑ۔
دَپیل : (دَ۔پی ل) (ن گ) سَراروک۔ چہ وَرگ ءَ رَند ءِ پشت کپتگیں ورد۔ زیاتی۔ اَبیل۔(2) ہما کہ دَپ ءَ بُوتگ۔ نژوار۔ دَپ جتگیں۔ **دَپیلّیں** :(دَ۔پی ل۔لیں) (س گ) دپ جتگیں۔ نژ واریں۔
دَت :(دَ۔ت) (ن گ) دیہہ۔ بلاہ۔ دیو۔(2) تولگ یا روباہ ءِ رنگیں رستَرے۔(3) (س گ) بودلاّ۔ نابُود۔
دَتُک : (دَ۔تُک) (ن گ) کسانیں ساہ دار۔ لُولکّ۔
دُتّگ :(دُت۔تگ) (ن گ) پہ زہگانی گوَازی ءَ چہ گِدءِ جوڑ کرتگیں کساں کسانیں بُت۔ بُتک۔ بُتو۔ چاپُل۔ چاپُی۔ (2) سمبہہ اِتگیں جِنکّ۔(3) یکّ وَشّ بوہیں سولے کہ آئیءِ پُلّاں سَرجاہاں گِنّنت۔ **دُتّگ ءِ سوارگ** :(ک گ) دُتّگ گوَازی کنگ۔ دُتّگی کنگ۔ **دُتّگ ءِ نادَگ** :(ک گ) دُتّگ ءِ سمبہینگ۔ **دُتّگی** :(دُت۔تُ۔کی) (ن گ) زہگانی دُتّگی ءِ لیب۔ گوں دُتّگ ءِ لیب کنگ۔
دُتّگ : (دُت۔تگ) (ن گ) جِنکّ۔ جنکیں چُکّ۔ دُختر۔

دَتُّورا :(دَت۔تُو۔را) (ن گ) سولے کہ ایشی ءِ تاکانی وَرگ ءَ مَردُم نِشہ بیت۔ کوہ بنگ ءِ قسمے۔(2) گیچ پُلّ۔
دَتّیرا : (دَت۔تی۔را) (ن گ) ماہیگ ءِ ذاتے۔
دَجّال :(دَج۔جا۔ل) (ن گ) حرءِ جڈّال۔ مسلمانانی مذہبی قِصّہانی رُوءَ یکّ خیالی پیریں مردے کہ چہ قیامت ءِ روچ ءِ پیش ترءِ حرءِ سَرءِ سَوار اِنت ءُ کیت ءُ خلقت ءَ گُمراہ کنت ءُ چہ خُدائی راہاں دَرکنت۔
دَجُکّ :(دَ۔جُک۔ک) (ن گ) کسانیں دَتّکے۔ کُنتگ داریں سِیاہ رَنگیں ساہ دارے۔ جَدُکّ۔ دَژُکّ۔
دَژُکّ :(دَ۔ژُک۔ک) بچار : دَجُکّ۔
دَج :(دَ۔ج) (ن گ) لُولکّ ءِ ڈَنگ۔ زیم ءِ ڈَنگ جنگ۔ (2) (ف گ) دَجگ ءِ فرمان گال: بہ دج۔
دَجگ :(دَ۔جَگ) (ن گ) لگام ءِ ہما آسِن کہ اَسپ ءِ دَپ ءَ دیگ بیت۔(2) (ک گ) لُولکّ ءِ ڈَنگ جنگ۔ زُوم، گودِڑ، گوَبز یا دِگہ ڈَنگ جنیں ساہ دار ءِ ڈَنگ جنگ۔(3) مار ءِ وَرگ یا دَجگ۔
دَجیتگیں :(دَ۔جِ۔تَ۔گیں) (س گ) دَجگ ءِ دیریں گوَستگال بزاں مار ءِ وارتگیں یا گوَبز ءِ ڈَنگ جتگیں۔
دُچار :(دُ۔چار) (س گ) دیم پہ دیم۔ دَپ کپگ۔ رُو بہ رُو۔
دُچار پرّینگ : (ک گ) ڈیکّ وارینگ۔ اَنچوش کنگ کہ دو مَردُم یا ٹکّ یا لشکروت ماں وَت دیم پہ دیم بہ بنت۔ **دُچار کپگ** :(دُ۔چار۔کَ۔پگ) (ک گ) گِندگ۔ دیم ءَ کپگ۔ ڈُکّ وَرگ۔ دَپّ کپگ۔ ڈِیکّ وَرگ۔ چار ءُ گِند۔ دَپ وَرگ۔ دِرچ وَرگ۔ ڈیکّ دیگ۔(2) مِڑگ۔ میڑ۔ دیم پہ دیمی۔ **دُچار وَرگ** :(دُ۔چار۔وَ۔رَگ) دُچار کپگ۔ دَپ وَرگ۔ رُو بہ رُو بُوتگ۔
دُخت : (دُخ۔ت) بچار : دُختر۔
دِختا : (دِخ۔تا) (ج گ) داں وقت ءَ۔ کدی۔(2) تاں کُجام وَہدءَ۔
دُختر :(دُخ۔تر) (ن گ) جِنکّ۔ دُتّگ۔ جَنیں زَہگ۔ دُخت۔
دِخر :(دِ۔خر) (ج گ) داں اِینکر۔ داں اِینکس۔ داں وَہد۔

دَخُڑت :(دَ۔خُڑ۔ت)(ن گ) سالے دو رَندءِ یا دو موسمءِ پشّو کیں کُنَر ۔(2) بے واری ئیں زنک۔ ہَما زنک کہ دَلوتءِ ساہ دارءَ دَردی کنت۔

دَدّ :(دَ د۔ د)(ن گ) مَلّوک۔ ہَما کہ زبان ئے اَڑیت۔لَلّ۔ ہَما کہ صاف صاف گپّ کُت نہ کنت۔ پچّ۔لِلّ۔ مَکَنڈ۔(2) بے زبان۔ حیوان۔**دَدَگ** :(دَ۔دَگ)(ن گ) مَلّوک۔دَدّ۔ پُتّل۔**دَدّو** :(دَد۔ دو)(س گ) ہما کہ دَدّ اِنت۔مَلّوک۔لَلّ۔**دَدّی** :(دَد۔دی) (ن گ) مَلّگ۔دَدّ بوُنگ۔دَدّءِ بیماری۔مَلّینگ۔لَلّی۔

دَڑُو:(دَ۔ڑُو)(س گ) کوُہن۔خراب۔ بے کار بوُنگ۔ بے پکرات۔**دَڑُو بوُنگ** :(دَ۔ڑُو۔بوُ۔نگ)(ک گ) خراب بوُنگ۔بے کار بوُنگ۔

دَر:(دَ۔ر)(ن گ) بوُجیگءِ آچارءِ پَٹّ۔(2) ڈَنّ۔ پَٹّ۔ پڑ۔(3) جِتا۔(4) دَروازگ۔ چَمّ۔دپ۔دَرگہ۔باب۔ڈَکّ۔ بَرَٹّی۔لوگءِ دپ۔(5) وسیلہ۔گُنجائشت۔چارہ۔(6) توجیل۔راہ بَند۔اُمیت۔(7) موسم۔مولم۔ہوُرانی دہ روچ یکّ دَرے۔ہوُرانی موسم کہ ایشانی دَرچہ دہ دانکہ چِلّ روچ اِنت۔(8) غیب۔**دَر بوُنگ** : (دَر۔بوُ۔نگ)(ک گ) چہ جنگءِ پڑءَ دَرکپّگ۔پڑ وش وَرگ۔ (2) چہ لوگءَ دَر بوُنگ۔(3) دَراں ڈیہہ بوُنگ۔(4) چہ رِشتہ داریءُ نزّیکّیءَ دَر بوُنگ۔**دَرءُ گوُر** :(ن گ) کَشءُ کرّ۔دوُرءُ دَراج۔ **دَرءُ شَم** :(ن گ) کونڈ۔جاگہہ۔دَرگ۔(2) توجیل۔راہءُ بند۔ **دَرا** :(دَ۔را)(ف گ) دَرآیگءِ فرمان گال: ڈَنّءَ بِرو۔دَربیا۔ (2) پدّر۔ظاہر۔وَدی۔پاشک۔دَرنگاز۔پیداور۔ڈَنّءَ۔پدّرا۔**دَرا بوُنگ** :(دَ۔را۔بوُ۔نگ)(ک گ) وَدی بوُنگ۔ظاہر بوُنگ۔ پدّرا بوُنگ۔پاشک بوُنگ۔چہ کَسءَ چہ ہلکءَ یا چہ مُلکءَ دَر بوُنگ۔ **دَرائین** :(دَ۔را۔ئیں)(س گ) ظاہرین۔پدّرائیں۔(2) ہَما کہ چیرنہ اِنت۔**دَرائی** :(دَ۔را۔ئی)(ن گ) لانک بوج۔چھہ لاپءَ دَرآتکگیں۔(2) پدّرائی۔ظاہری۔سہرائی۔(3) پیش دارگ۔ گندگ بوُنگ۔ گندکی۔آہگ۔نشان۔**دَرائی دیگ** :(دَ۔را۔ ئی۔دی۔یگ)(ک گ) ظاہر بوُنگ۔گندگ بوُنگ۔

دِرّ :(دِ۔ر)(ن گ) شانک۔راڈ۔ٹُنگ۔دِرتگیں۔پچّیں ءُ جُرّیں زَمین۔جُرّ۔چانڈوک۔چانک۔چُرّ۔دَرَگ۔رانک۔مَڑ ئیں تل یا رانک۔پڑ وش۔ٹُلّر۔ہَما جاگہہ کہ زَمین دِرتگءُ دو بہرءَ اِنت۔نَر۔ چِیل۔کوُرءِ دِرتگیں دَراجی۔(ف گ) دِرّگءِ فرماں گال: بہ دِرّ۔ **دِرّءُ پِرّ** :(ن گ) بے وَڑ دِرَگ۔حراب دِرّ۔**دِرّ دِرّ** :(دِر۔ر۔ دِر۔ر)(ن گ) تَل تَل۔راڑ راڑ۔چُنڈ چُنڈ۔ٹُلّر ٹُلّر۔جُرّ جُرّ۔چانک چانک۔**دِرّءُ دام** :دامی دِرّگ۔ٹُلّر ٹُلّر۔چُنڈ چُنڈ۔چھملاں چِیل۔**دِرّءُ دام کنگ** :(ک گ) دِرّگءُ چُنڈ چُنڈ کنگ۔

دُرّ :(دُر۔ر)(ن گ) قیمتی مُہرگ یا سُہر کہ گوشان ئے گْنِنت۔ گوشانی سہت۔(2) مُروان۔مُروارِد۔**دُرّانی کید** :(دُر۔رانی۔ کے۔د)(ن گ) سہتے کہ گوشءِ سرءَ مان تریت۔**دُرّ جاہ** :(دُر۔ ر۔جاہ)(ن گ) دُرّءِ جاگہہ۔گوشءِ نَرمَگ۔پڈّ۔چاپتِک۔دِلک۔ **دِرّءُ دوچ** :(س گ) بہرءُ بانگ۔جِتا کنگ۔بُرءُ بڑین۔دِرّگءُ پدا دوچگ۔(2) جنگءُ داوا۔کُشتءُ کوش۔**دُرّی** :(دُر۔ری) (ن گ) دُرّءِ وڑ۔دُر گونگ۔ہَما کہ دُرّ ئے گوشءَ۔**دُرّءِ دانگ** : (س گ) قیمتی۔بے مَٹّ۔دُردانگ۔

دَرآتِن :(دَر۔آ۔تِن)(ن گ) چہ جاگہےءَ دَرآہگءِ وڑءُ راہ بند۔ دَرآہگءِ کار یا عمل۔

دَرآرَگ :(دَر۔آ۔رَگ)(ک گ) سرءُ سوج۔ہیل دیگ۔ (2) سواری دَلوتءِ گامءُ راہ واری ہیل دیگ۔راہءَ آرگ۔(3) زَمینءِ پہ کِشتءُ کِشارءَ ساڑی کنگ۔زَمینءِ حاکانی کَشّگ یا دَر کنگ۔(4) دَرءَ کَشّگ۔دیمءَ آرگ۔(5) وَدی کنگ۔کَشّگ۔ (6) نکینکءِ ہیکانی چُونکی کنگ۔(7) نام دار کنگ۔**دَرآر** :(دَر۔ آر)(ف گ) دَرآرگءِ فرماں گال: دَر بیار۔(2) ظاہر کن۔ **دَرآوُرتگیں** :(دَر۔آ۔وُر۔تَ۔گیں)(س گ) ڈَنّءَ کَشّ اِتگیں حاک۔اڈ کُتگیں نوکیں ڈگار۔ہَما زَمین یا ڈگار کہ دَرآوُرتگءُ آوار کُتگ۔(2) چہ ہیکاں دَرآتکگیں چُونکی۔**دَرارگی** :(دَ۔را۔رَ۔گی) (ن گ) دَرآرگءِ آوَر کی بڑاں ہما کہ دَرارگی انت۔(2) سرءُ سوج

کنگی۔ (3) ہیل دیگی۔ اولاک ءَ را رفتارءُ راہ واری ہیل دیگی۔ (4) ہما کہ گوں دَرآرگ ءَ نسبت داریت۔

دَرآمد : (دَر۔آ۔مَد) (ن گ) چہ دَرا آتکگیں۔ دَرملکی۔ نابلد۔ غَیر۔ ہما کہ وَتی نہ اِنت۔ دَرگوزی۔ پراڈیسی۔ پردیسی۔ دَرشین۔ دَری۔ ڈنّی۔ بِدر۔ بیگانگ۔ (2) دَراں رِد۔ دَرنیام۔ **دَرآمدی** : (دَر۔آ۔مَ۔دی) (ن گ) دَرملکی۔ پراڈیسی۔ دَری۔ **دَرآمدیں** : (دَر۔آ۔مَ۔دیں) (ن گ) ہما کہ چہ دَرا آتکگ۔ ہما کہ آئی ءِ ہلک ءُ مُلک نہ انت۔

دَرآہگ : (دَر۔آ۔ہگ) (ک گ) ڈنّ ءَ بُوتگ۔ جِتا بُوتگ۔ گِستا بُوتگ۔ (2) گُڑ کنگ۔ دُوررَوگ۔ کارءُ گُمسار بُوتگ۔ (3) رِچگ۔ دَررِچگ۔ دَرکپگ۔ دَرلگوشگ۔ سَرکشّگ۔ **دَرآہگی** : (دَر۔آ۔ہَ۔گی) دَرآہگ ءِ آوَرکی۔ (2) ڈنّ ءَ بُوتگی۔ سَہرا بُوتگی۔ سَرکشّگی۔ رَوَگی۔

دُرّا : (دُر۔را) (ن گ) (س گ) دُرّ ءِ وڑ ءَ۔ دُرّ ءِ پیم ءَ۔ قیمتی۔ گراں بہا۔

دَراب: (دَر۔آب) (ن گ) نود ءِ شَل۔ ڈگار میسّینگی ہوَر۔ کم گوَارِشتیں ہوَر۔ (2) کسانیں ءُ تنکّیں نان۔

دَرّابو : (دَر۔را۔بو) (ن گ) بُوجیگ ءِ چہ دُزستان سَر بِرءِ کرّ ءِ تہتگ۔ یکّداریا بُوجیگ ءِ سَربری زنڈیں تہتگ۔ **دَرّابوبندگ** : (دَر۔را۔بو۔بَن۔دَگ) (ک گ) بُوجیگ ءِ کرّانی گُڈّی تہتگ ءِ بَندگ کہ چدءُ سَر بردگہ تہتگ بَندگ نہ بیت۔

دَڑابُوڑ : (دَڑا۔بوڑ) (س گ) پادانی گوں زورزورءَ ایر کنگ۔ پاداں تراپیناں ءِ رَوگ۔

دَڑابول: (دَڑا۔بول) (ن گ) کوانٹ۔ (2) ہینز ک ءِ مَنتگ ءِ بُرزی دار۔

دَرّابہہ : (دَر۔را۔بَہہ) (س گ) ہرّابہہ۔ ہرّگ سَر۔ سَکّیں تیزیں مَردُم۔ چالاک۔ چالباز۔ (2) (ن گ) مَکّاریں جنین۔ بیش کاریں جنین۔ **دَرّابہیں** : (دَر۔را۔بَ۔ہیں) ہرّابہیں۔ چالبازیں۔ (2) بیش کاریں جنین۔

دَڑابی : (دَڑا۔بی) (ن گ) ہما ڈگار کہ کمیں ہوَرءَ وَتی فصل ءِ پہ دان ءِ سَر کنت۔ (2) کسانیں آپ روانیں ہوَر۔

دِڑّاپ : (دِر۔را۔پ) (ن گ) رَشت۔ تیز۔ (2) آپ ءِ دِڑّ۔ چِیل۔

دَرّاپتگ : (دَر۔راپ۔تگ) (س گ) مکّارءُ چالاکیں زالبُول۔ ہما کہ سَکّ تیزءُ ہُژار اِنت۔ ٹگ۔ اڑگ سَر۔ دَرّابہ۔ ہرّابہہ۔ (2) غدّار۔ **دَرّاپتگیں** : (دَر۔راپ۔تَ۔گیں) (س گ) مکّاریں ءُ چالاکیں جنین۔ ہرّابہیں۔ ہرّگ سریں۔ (2) ہُژّاریں۔ دوتل ءُ دو پوستیں۔ کلپیں۔ (3) غدّاریں۔ دژوہ بازیں۔

دَراتگ : (دَر۔اَت۔گ) دَرآہگ ءِ گوَستگال۔ (2) درشُت۔ دَرابُوت۔ ظاہر بُوت۔ **دَراتکگیں** : (دَر۔اَت۔کَ۔گیں) دَرآہگ ءِ دیریں گوَستگال۔ (2) ہما کہ دَراتکگ۔

دَراتکگ : (دَر۔اَت۔کگ) دَرآہگ ءِ گوَستگال۔ (2) ظاہر بُوتگ۔ دَرشتگ۔

دَڑاج : (دَڑا۔ج) (س گ) ہما کہ گوَنڈ نہ اِنت۔ (2) شہار۔ ہر ہما چیز کہ کشّ ءَ مَزَن بہ بیت۔ ہم دَست۔ ژِلّ۔ دَڑاج کشّ۔ (3) مَزَن۔ ٹُوہ۔ (4) دَڑاژ۔ ٹال۔ دَڑگا۔ ڈال۔ دُور۔ (5) تچک۔ قدآور۔ (6) لیہانڈ۔ لینڈ۔ **دَڑاج بند** : (دَڑا۔ج۔بَن۔د) (ن گ) نوک پیدا بُوتگیں زہگانی دَست ءُ پاداں بندوکیں چٹ یا بند۔ کُلمیر۔ گُٹّی۔

دَڑاج پرّینگ : (دَڑا۔ج۔پِر۔رے۔نگ) (ک گ) دَڑاج دَڑاج ءِ دوَر دیگ۔ (2) کارءَ انچوش کنگ کہ آئی ءِ سَرجم بُوتگ ءِ دیر بہ بیت۔ **دَڑاج قدّ** : (دَڑا۔ج۔قَد۔د) (س گ) قدّ اوَر۔ بُرز۔ مَزَن شہار۔ **دَڑاج گرگ** : (دَڑا۔ج۔گِ۔رگ) (ک گ) پاداں دَڑاج کنگ ءِ تچک بُوتگ۔ دَڑاج کشّ بُوتگ۔ **دَڑاجی**: (دَڑا۔جی) (ن گ) تچکی۔ مَزَنی۔ بُرزی۔ دُوری۔ لَٹّ۔ طُول۔ قدّ۔ تچکائی۔ دَڑاژی۔ **دَڑاجین**: (دَڑا۔جین) (س گ) ہما کہ دَڑاجی ءِ سپت ءَ اَست۔ (2) ہما کہ دَڑاج اِنت۔ دَڑگا۔

دُراج : (دُ۔را۔ج) (ن گ) دُراک۔ میمیچ۔ کِشمِش۔ دُراخ۔

دَڑاج توہیں ریحان : (ن گ) نریں ریحان۔

دَڑاج کُشّ :(دَڑا۔ج۔کُش۔ش)(س گ) ایر بُوئگ۔دَڑاج۔ (2)وڈّیگ۔(3)مزن شہار۔ٹِیل۔شِپ۔شُول۔ **دَڑاج کُشّ بُوئگ** :(دَڑا۔ج۔کُش۔ش۔بُو۔ئگ)(ک گ) دَڑاج دَڑاج ءَ تچک بُوئگ۔شُول کشّگ۔ **دَڑاج کشّگ** : (دَڑا۔ج۔کَش۔شگ)(ک گ) تچک بُوئگ۔(2) دَڑاج کنگ۔شُول کِرَگ۔

دڑاج کشّیں : (دَڑا۔ج۔کَش۔شیں) دڑاجیں۔مزن شہاریں۔

دَڑاج گام :(دَڑا۔ج۔گام)(س گ) مزن گام۔تیز رفتار۔ شَہہ شَناب۔دَڑاج شہار۔ **دڑاج گامیں** :(دڑا۔ج۔گا۔میں) (س گ) تیز گامیں۔شہہ شنابیں۔دڑاج شہاریں۔

دَڑاج گوش :(دڑا۔ج۔گوش)(س گ) ہما کہ گوش ئے دڑاج انت۔**دَڑاج گوشیں** :(دڑا۔ج۔گو۔شیں) ہما کہ گوش ئے دڑاج انت۔

دَڑاخ : (دڑا۔خ) بچار : دَڑاج۔

دُراخی :(دُرا۔خی) (ن گ) دوبہر۔دوٹکّر۔چیزے ءِ چیلینگ ءُ دوبَہرءَ کنگ۔(2) کَپّ۔نیم۔

دُراد : (دُ۔را۔د) (ن گ) پوستیں بند۔

درادَر : (دَ۔را۔دَر)(س گ) ظاہرا ظاہر۔سَرظاہری۔پڈّرایا پڈّرائی۔**دَرا دَرائی** : (دَ۔را۔دَ۔را۔ئی)(ن گ) ظاہری۔ پڈّرائی۔سَرظاہری۔

دَراڑہ :(دَ۔را۔ڑہ)(ن گ) طوفان۔سیاہ گوات یا گرانیں ءُ تیزیں گوات۔ہیروپ۔

دُراز : (دُ۔را۔ز)(ن گ)تُوپّک ءِ بند۔

دَرازنک :(دَ۔را۔زن۔ک) (س گ) ہما بُز کہ چہ گس ءَ ڈنّ ءَ زاتگ ءُ وَتی شِنک ءَ نہ میچینیت۔

دَڑاژ : (دَڑا۔ژ) بچار :دَڑاج۔

دَڑاژی : (دَڑا۔ژی) بچار :دَڑاجی۔

دَڑاش : (دَڑا۔ش)(ن گ) وَت گڑیں تڑان۔ناراستیں حبر۔ (2) ہُنر ءُ حیلہ۔

دُراک : (دُ۔را۔ک) (ن گ) دُراخ۔کِشمِش۔دُراج۔میمیچ۔

دَڑاکانڑ : (دَڑا۔کان۔ڑ) بچار : دارتڑاش۔

دَڑاک :(دَڑا۔ک) توار۔آواز۔(2) چیزے ءِ کپگ ءِ یا گوں دگہ چیزے ءَ ڈُک وَرگ ءِ توار۔**دَڑاک دِڑیک** :(دَڑا۔ک۔دِڑی۔ک)(س گ) دِڑیکّ دَڑاک۔کُوکار۔مزنیں چِست ءُ ایر۔ بُوستا باست۔چیز ءِ چِست ءُ ایر ءِ توار۔گوں لٹّاں چیزے ءِ یا کسّے ءِ جنگ ءِ توار۔

دَڑاکگ :(دَڑ۔ا۔کگ)(ک گ) گرند ءِ توار۔(2) اَسپ ءِ پادانی توار۔(2) دِڑیگّگ۔

دَڑاکولہ :(دَڑا۔کو۔لہ) (ن گ) بدن ءِ کُٹھ ءُ دوریں جاگہ ءِ زَہریں ٹیل ءِ ہَلِکدار ءِ پرکنگ ءِ علاج۔

دَڑاگاں :(دَڑا۔گاں) شِنگ۔تالان۔(2) بے رِد ءُ بند۔

دَڑاگاں دَڑاگاں :(دَڑا۔گاں۔دَڑا۔گاں)(ن گ) یکّ یکّ۔ شِنگ ءُ شانگ۔ہر یکّے ءِ پہ دیم رَوَگ۔ پُچّی ءُ میڑی ءِ یکّ یکّ بُوئگ۔**دَڑاگاں دڑاگانی** :(دَڑا۔گاں۔دَڑا۔گا۔نی)(ن گ) یکّ یکّی۔شِنگ ءُ شانگی۔

دَراگہا :(دَرا۔گ۔ہا)(ن گ) اَسپ ءِ بے رِدیں جُنبز۔اَسپ ءِ کُپّگ۔(2) سبز دُرُوشمیں مال۔

دَڑاگور : (دَڑا۔گور)(ن گ) درمان کاہے کہ زَرد وئی ءِ دَرمان انت۔

دُرال :(دُ۔رال)(ن گ) رَنگ بُوتگیں ءُ پکاّئیں سِل۔رَنگ دار۔(2) چَرم۔ساخت۔پوست۔(3) رَنگ کنگ ءِ رَنگ۔**دُرالی**: (دُو۔را۔لی)(ن گ) دُرال والا۔رَنگ کُتگیں۔(2) ہما کہ گوں دُرال ءِ نِسبت داریت۔**دُرالی ئین** :(دُ۔را۔لی۔ئیں) (س گ) دُرال ءِ چیز۔ہما کہ شہ دُرال ءِ جوڑ بُوتگ۔

دَران :(دَ۔ران)(ن گ) چہ دَرءَ آتکگیں۔ دَریں قوم۔ دَری۔
دَراں چِت : (دَ۔راں۔چِت)(س گ) کَہیر۔ کوٹِک۔ بے پت۔
دَراں چُکّ :(دَ۔راں۔چُک۔ک)(س گ) دَرامَد۔ بیگانگ۔
دَراں چُکّی :(دَ۔راں۔چُک۔کی)(ن گ) نادُرُستی۔ نادُرُست بُوہگ۔(2) رَمگ ءِ تہہ ءَ یکّ واجہے ءِ یکّ یا دو پَس۔(3) ہما مردیں زَہگ کہ مُدام چہ کَس ءَ ڈَنّ اِنت ءُ وَتی کَس ءِ ساہ ءَ نیست۔
دَراں دَست :(دَ۔راں۔دَس۔ت)(س گ) دَرمُلک۔ چہ مُلک ءَ ڈَنّ۔ دَراں ڈیہہ۔ **دَراں دَستی** : (دَ۔راں۔دَس۔تی) دَراں ڈیہی۔ دَرمُلکی۔ **دَراں دَستیں** :(دَ۔راں۔دَس۔تیں)(س گ) دَراں ڈیہیں۔ دَرمُلکیں۔
دَراں ڈیہہ :(دَ۔راں۔ڈِے۔ہ)(ن گ)(س گ) چہ وَتی ڈیہہ ءَ دَر۔ بے وطن۔ بے ہَنکین۔ دَرپہ دَر۔ وَدَگ۔(2) ہما مَرُدم کہ چہ وَتی ملک ءَ دَرکنگ بُوتگ۔ ڈیہہ ءَ دَرکُرتگیں۔ دَراں دَست۔
دَراں ڈیہی :(دَ۔راں۔ڈی۔ہی) (س گ) بے وطنی۔ بے جاگہی۔ بے ہَنکینی۔ دَرمُلکی۔ ڈیہہ ءَ چہ ڈَنّ بُوہگ۔ پَراڈیسی۔
دَراں رِد :(دَ۔راں۔رِد)(س گ) چہ رِد ءَ ڈَنّ۔ دَرآمد۔ ڈَنّی مَرُدم۔ **دَراں رِدی** :(دَ۔راں۔رِ۔دی)(ن گ) درآمدی۔ ڈَنّی۔
دَراں ری :(دَ۔راں۔ری) (ن گ) ہما کُگُر کہ ہیک ءَ دِگہ جاگہہ دَنت۔
دَراں غیب :(دَ۔راں۔غے۔ب)(س گ) کَسّ نہ زانت چہ کُجا۔(2) چہ غیب ءَ۔ اَناگت ءَ۔ بے تواری ءَ۔ بے گُمان ءَ۔
دَراں وَند : (دَ۔راں۔وَن۔د) بچار : دَرمُلکی۔
دَڑانک : (دَڑاں۔ک) (ن گ)(ف گ) دَڑانکگ۔
دَڑانکگ :(دَڑاں۔کگ)(ک گ) کائیگر ءِ دَڑانک۔ مَزنیں توار۔ کائیگِر ءِ توار۔
دَرانگا :(دَ۔ران۔گا)(س گ) چپّ ءِ چوٹیں دوچ۔(2) چپّ ءِ چوٹیں نبشت۔

دَراَنگاز : (دَر۔اَن۔گاز) بچار : دَرنگاز۔
دَرانیگ : (دَرا۔نی۔گ) (ن گ) ترّیں کانزگ۔
دَراوَڑ:(دَرا۔وَڑ) (ن گ) نوک آیوکیں مَرُدم۔ دَرآمد۔(2) آریائی راجانی آہگ ءُ الگار ءَ سر بلوچستان ءَ جہہ مِنندیں راج ءُ ٹکّر۔ (3) زِرباری ہندوستان ءِ زبانانی کہولے ءُ راجے ءِ نام اِنت۔
دُژاہ : (دُژا۔ہ) (ن گ) جوڑ۔ جان سلامت۔(2) ثابت۔ ڈِکّ۔ تیوَگ۔ سَربست۔ دُرُست۔ **دُژاہ بُوہگ** :(دُژا۔ہ۔ بُو۔ہگ) (ک گ) زخم ءُ ٹپّ ءِ وَشّ بُوہگ۔ جان سلامت بُوہگ۔ جوڑ بُوہگ۔(2) جنین ءِ ہلاس بُوہگ۔ چُکّ ءُ مات بُوہگ۔ زال ءِ چُکّ ءَ کپگ۔ زال ءِ زَہگ ءَ کپگ۔ **دُژاہی** :(دُژا۔ہی)(ن گ) جان وَشّی۔ دُژاہ جانی۔ اَمن۔ جان جوڑی۔ جوڑی۔ خیر۔ سلامتی۔ دُژہباتی۔ جان سلامتی۔(2) مُراد باتی۔ مُبارکی۔(3) جان سلامتی ءِ پول۔ دُژاہی کنگ۔(4) دَست ءِ ماں دَست ءَ دیگ۔ دَست ءَ گِرَگ ءُ وَشّ آہت کنگ۔(5) قول۔ قرار۔ عہد۔ بول۔ مُساپ۔ لبز۔ زبان۔ (6) آہگ ءِ قول۔ یکّ خاصیں جاگہے ءَ آہگ ءِ زبان کنگ۔ گندوکی ءِ اقرار۔ **دُژاہی دیگ** :(دُژا۔ہی۔دی۔یگ)(ک گ) اِقرار کنگ۔ قول کنگ۔ زبان دیگ۔(2) دچار کپگ ءِ وہد ءُ جاگہہ ءِ نِشان دیگ۔ گند ءُ نند ءِ قول کنگ۔ **دُژاہی وانگ** :(دُژا۔ہی۔وا۔نگ) جاں جوڑی ءُ سلامتی ءِ دُعا کنگ۔(2) پہ اَنچیں مَرُدمے ءَ جوڑی ءُ سلامتی ءِ دعا کنگ کہ چہ آئی فائدَگ بہ بیت۔(3) کسّے ءِ گلا ہگ۔ ساڑا ہگ۔
دُژاہیں :(دُژا۔ہے۔ن)(س گ) پُچّ۔ سَرجمیں۔ دُرُستیں۔ تماہیں۔ ثابتیں۔ ثابت بُوہگ۔(2) ہم کہ جان سلامت ءُ دژاہ انت۔
دُژاہی بُوہگ :(دُژا۔ہی۔بُو۔ہگ) ملاقات ءِ قول ءُ قرار۔ **دُژاہی کنگ** :(دُژا۔ہی۔کَ۔نگ) ملاقات کنگ۔ یکّے ءِ گوَرءَ رَوگ ءُ گند ءُ نند کنگ۔(2) ظاہر بُوہگ۔ پدّرا بُوہگ۔ **دُژاہی گِرَگ** : (دُژا۔ہی۔گِ۔رَگ) وعدہ گِرَگ۔ گند ءُ نند ءِ قول گِرَگ۔
دُژاہ جان :(دُژا۔ہ۔جان)(ن گ)(س گ) جان سلامت۔ جوڑ۔ توان۔ **دُژاہ جانی** :(دُژا۔ہ۔جا۔نی)(ن گ) جان وَشّی۔ سلامتی۔ جوڑی۔ جان جوڑی۔ دُژاہی۔

دوراہی : (دو۔را۔ہی) (ن گ) دوراہ۔ہما جاگہہ کہ راہ دو بنت۔

دَرّائینگ : (دَ ر۔را۔ئے۔نگ) (ک گ) ترّان کنگ۔ دَرشان کنگ۔حبر کنگ۔(2) یکّے ءِ پلّہ مرزی ءِ حبر کنگ۔(3) پد بنیگ۔گُڑ کنگ۔جِہگ۔**دَرّائینت :** (دَر۔را۔ئین۔ت) (ک گ) دَرّائینگ ءِ گوستگال بزاں کسے ءِ ترّان کُت۔گالی بُوت۔

دَڑب : (دَڑ۔ب) (ن گ) بوتّگے کہ چمّ ءِ دَرمان ءِ کارمز بیت۔

دِڑب : (دِڑ۔ب) (ن گ) پادتوار۔بڑمش۔

دَربار : (دَ ر۔بار) (ن گ) دیوان۔میری مجلس۔شاہی مجلس۔ جُلکہ۔بارگاہ۔عدالت۔**دَرباری :** (دَر۔با۔ری) (ن گ) دیوان ءِ نندوک۔(2) توسیپ ءُ ثنا کنوک۔بارگاہی۔

دَربَر : (دَر۔بَر) (ن گ) یات کنگ۔وانگ۔(2) چہ ویل ءُ جنجال ءَ کشّگ۔(3) (ف گ) دَربَرگ ءِ فرماں گال: دَربہ بَر۔

دَربَرجاہ : (دَر۔بَر۔جاہ) (ن گ) دَرس جاہ۔مکتب۔وانگ جاہ۔

دَربُرت : (دَر۔بُر۔ت) (ک گ) دَربَرگ ءِ گوستگال بزاں کسے ءَ دَربَرگ ءِ کارکُت۔**دَربُرتگ :** (دَر۔بُر۔تگ) (ک گ) دَربَرگ ءِ دُوریں گوستگال بزاں من یا آئی ءَ دَربَرگ ءِ کارکُتگ۔

دَربُرتگین : (دَر۔بُر۔تَ۔گے۔ن) (س گ) چکّاس ءَ باج بُرتگیں۔(2) ہمائی کہ دَربُرتگ۔(3) یات گپتگیں۔زَپت کُتگیں۔یات کُرتگیں۔ہیل گپتگیں۔

دَربَرَگ : (دَر۔بَ۔رَگ) (ک گ) یاد کنگ۔زَپت کنگ۔ یات گرَگ۔وانگ۔(2) زانتکار بُوتگ۔وانگ ءُ زانگ۔سبق ءُ یات کنگ۔(3) کار ءِ زانگ۔ہیل گرَگ۔زانگ۔کارے ہیل کُنگ۔(4) رَکّینگ۔چہ مُشکُل ءُ ویل ءَ کشّگ۔**دَربَرگی :** (دَر۔ بَ۔رَ۔گی) دَربَرگ ءِ آوَکی۔(2) یات گرَگی۔وانگی۔زانگی۔

دَڑ بڑّ : (دَڑب۔بڑ) (س گ) تاچ۔رُمب۔دِڑگّگ۔نرم نرمیگ ءَ تاچگ۔(2) سوم گپتگیں۔بازسُہر ترّگ یا سُہر ترّیتگیں۔

دَربگّگ : (دَر۔بَگ۔گَگ) (ک گ) آپ ءَ بڈّگ۔جنجال ءُ ویلاں کپگ۔سکّیاں مان گیشگ۔(2) چمّگ ءِ ترّگگ ءُ چہ زمین ءَ آپ ءِ دَرآہگ۔

دَربَند : (دَر۔بَن۔د) (ن گ) شہر یا مُلک ءِ جند۔(2) ہما شہر کہ چپ ءُ چاگرد ءِ فصیل ءَ اِنت ءُ پترگ ءُ دَرآہگ ءَ مرزنیں باب ءَ پر۔ (3) مزنیں ڈکّ۔مزنیں دَروازگ۔(4) شہر یا مُلکے ءِ کِرّ ءُ گوَر یا کہ سیم سَر۔بُندَر۔ڈیہہ۔علاقہ۔دَمگ۔(5) دپ ءِ بندوکیں چِٹّ۔ (6) مشک ءِ دَپ ءِ بندگ ءِ چِٹّ یا چیلک۔بابیرگ۔(7) دَر ءِ بند بُوتگ۔قسمت ءُ نصیب ءِ حراب بُوتگ۔(8) گُنبد۔مانِش۔(9) کوہ یا ریکانی نیام ءِ راہ۔(10) ڈبّ۔پنجر۔**دَر ءِ بندگ :** (ک گ) لوگ ءِ دَروازگ ءِ بندگ۔(2) بےاُمیت کنگ۔دَراں نادَر کنگ۔ بےوس کنگ۔

دَڑابولی : (دَڑا۔بو۔لی) (ن گ) ترّاپولی۔ترّانپولی۔(2) ترّہکا۔

دُرّبیان : (دُر۔ر۔ب۔یان) (س گ) وشّ گپّ۔وشّ گُفتار۔ وَشّ لِسان۔دُرّ حدیث۔**دُرّ بیانیں :** (دُر۔ر۔ب۔یا۔نیں) (س گ) وشّ گپّیں۔وشّ لسانیں۔دُرحدیثیں۔وشّ گفتاریں۔

دَربی : (دَر۔بی) (د) (ن گ) مسافرخانہ۔مہمان خانہ۔

دَربیش : (دَر۔بے۔ش) بچار : دَرویش۔

دَربیشی : (دَر۔بی۔شی) بچار : دَرویشی۔

دَرپ : (دَر۔پ) (ن گ) باردان۔چیزدان۔(2) رزان۔ قالب۔ہیران۔(3) ہما اَزباب کہ آہانی تہہ ءَ دان یا دِگہ اَنچیں شے ءُ اَزباب مان کننت چوش کہ گوالگ، گونی، تُوبُو، گونچان، کالو، کامبا۔

دَڑپ : (دَڑ۔پ) (ن گ) کسانیں لِکّ کپ۔(2) سُر ءُ پُر۔ تگ ءُ تاچ۔(3) بڑمش۔پادانی توار۔(4) ترّس۔بیم۔(5) لیڑہ مستی ءِ توار۔**دَڑپ دیگ :** (دَڑ۔پ۔دی۔یگ) (ک گ) اُرش کنگ۔تُوپّکانی بوجگ۔تیرانی گوارگ۔(2) تُرسینگ۔ سر ءُ ہمینگ۔بیہار دیگ۔

دُرّدَپ : (دُر۔دَپ) (س گ) شَرّرنگ۔بڑاہ دار۔زیبا۔(2) وشّ لِسان۔دُربیان۔**دُرّدَپیں :** (دُر۔ر۔دَ۔پیں) (س گ) شَرّ رنگیں۔زیبائیں۔بڑاہ داریں۔(2) وشّ لسانیں۔دُرّبیانیں۔

دَرپُرچ :(دَر۔پُر۔چ)(س گ) دَرکنگ ۔ چہ بندیں جاگہے ءَ، دَرپے ءَ، یا چہ دَپ ءِ چیزے ءَ دَرکنگ ءُ ریچگ۔شانگ۔**دَرپُرچِتگیں** :(دَر۔پُر۔چِ۔تَ۔گےِ۔ن)(س گ) ھما کہ دَرپُرچِتگ۔ ھما کہ دَرآتکگ۔

دَرپُرچَگ :(دَر۔پُر۔چَگ)(س گ) شانگ ۔ چہ دَپ ءَ چیزے ءَ دَرکنگ۔(2) چہ بندیں جاگہے ءَ یا چہ پُرّیں چیزے ءَ آپیں چیزے دَرآہگ۔**دَرپُرچَگی** :(دَر۔پُر۔چَ۔گی) دَرپُرچَگ ءَ آوَ کی۔(2) شانگی۔دَرکنگی۔

دَرپُرچینتگ :(دَر۔پُر۔چین۔تگ) دَرپُرچَگ ءِ گوُستگال۔(2) شانتگ۔دَرکُتگ۔**دَرپُرچینتگی** :(دَر۔پُر۔چے۔نَ۔گی) دَرپُرچَگ ءِ آوَ کی۔(2) دَرپُرچینتگ ءِ کار بُوتگی انت یا بیت۔**دَرپُرچینتگیں** :(دَر۔پُر۔چین۔تَ۔گیں) دَرپُرچَگ ءِ دیریں گوُستگال۔(2) ھما کہ دَرپُرچینتگ۔

دَڑپش:(دَڑپ۔ش)(ن گ) مڑنیں سُوچن۔سُمبوخ۔سُمبہ۔گازن۔موچی ءِ ازبابے۔دَڑشپ۔(2) شہم۔تڑپک۔شروک۔جلشک۔تڑپ۔(3)(س گ) صاف ءُ لُوشتیں چیز کہ آئی ءَ ڈگّگ ءِ ہچّ جاہ پرمہ بیت۔(4) مُنڈڑ۔مُس۔بےکار۔بےپکرات۔(5)(ف گ) دَڑپشگ ءِ فرماں گال: بہ دَڑپش۔**دَڑپش بُوتگ** :(دَڑپ۔ش۔بُو۔تگ) وار بُوتگ ۔ بےوس ءُ بےمال بُوتگ ۔لنگڑ بُوتگ۔**دَڑپش کنگ** :(دَڑپ۔ش۔کَ۔نگ)(ک گ) ٹُنگیں پوست یا مَشک ءِ پہ دَڑپش دوچَگ ۔چیزے ءَ پہ دَڑپش دوچَگ۔

دَڑپشگ :(دَڑپ۔شگ)(ک گ) تڑپگ۔ جڑگّگ۔جلشکگ۔جڑشگّگ۔بلبلگ۔گروچک دیگ۔رُخشگ۔(2) شہم دیگ۔(3) بام۔صباہ ءِ روشناہی۔**دَڑپشوک** :(دَڑپ۔شوک)(ن گ) تڑپوک ۔ جڑکّوک۔(2) شہم دیوک۔روژناہ۔رُژناہ۔روشن۔بلبلوک۔

دَڑپک:(دَڑ۔پک)(ن گ) تمب ۔لکّیں تیر۔مکّیں ءُ مُہکمیں دار۔(2) منگ۔ھما دار یا منگ کہ آہانی سرءَ لوگ ءِ مڑنیں تیرءَ ایرکننت۔

دَڑپک :(دَڑ۔پک)(ن گ) تڑپک۔ جنترءِ چیری تاہءِ مکّیں میہہ۔

دَڑپگّ :(دَڑپ۔پگ)(ک گ) چیزے ءِ یا ساہ دار یا مَردُم ءِ کُپگ ءِ آواز۔کُپگ ءِ گڑانیں توار۔

دَرپگ:(دَر۔پگ)(ن گ) ھما جمکیں دار یا منگ کہ لوگ ءِ تیران سرءَ ئے ایرکننت۔

دَرپنڈگ :(دَر۔پَن۔ڈگ)(ک گ) ڈَنّ ءِ سِڈّگ ءِ دَرآہگ۔

دَرپّو:(دَرپ۔پو)(ن گ) گُلیل ءِ جمک۔گُلیل ءِ دار۔

دَرپہ دَر :(دَر۔پَ۔دَر)(س گ) دَراں ڈیہہ۔عذاب۔جنجال۔بَرباد۔شپ جاہ ءُ روچ جاہ۔غریب۔وَکّی ءُ پکّی۔بےھنکین۔بےلوگ۔سَربتگ۔قیامت۔**دَرپہ دَر بُوتگ**:(ک گ) بےھندءُ جاگہہ بُوتگ۔خوار بُوتگ۔دَراں ڈیہہ بُوتگ۔شپ جاہ ءُ روچ جاہ بُوتگ۔**دَرپہ دَر کنگ** :(ک گ) وارءُ بڑّگ کنگ۔بَرباد کنگ۔(2) دَراں ڈیہہ کنگ۔**دَرپہ دَری** :(دَر۔پَ۔دَ۔ری)(ن گ) بدحالی۔خواری۔غریبی۔بڑّکاری۔دَراں ڈیہی۔

دِرت :(دِر۔ت)(ک گ) دِرگ ءِ گوُستگال بزاں من یا آئی ءَ دِرّگ ءِ کارکُت۔دِرّگ ءِ کارءِ بُوتگ۔

دُرّتراش :(دُر۔ر۔ترا۔ش)(ن گ)(س گ) جوہری۔دُرّیا سہت جوڑ کنوکیں اُستاءُ زرنتکار۔(2) وَشّ لسان۔شاعر۔دُربیان۔

دَڑتک:(دَرت۔ک)(ک گ) دَڑتلگ۔(2) لونجان کُت۔گوں چیزے ءَ بندگ ءُ یلہ دیگ۔لُڑونج کنگ۔ٹنگگ۔(3) دَڑنجگ ءِ گوُستگال بزاں دَڑنجگ ءِ کارءِ بُوتگ۔**دَڑتلگ** :(دَڑ۔ت۔لگ)(ک گ) دڑنجگ ءِ گوُستگال بزاں دَڑنجگ ءِ کارکُتگ۔لونجان کُتگ۔لُڑونج کُتگ۔دَڑتک۔**دَڑتگین**:(دَڑ۔ت۔کَ۔گیں)(س گ) دَڑنج اِتگیں۔ھما کہ دَڑنجگ بُوتگ۔(2) لونجاں کُرتگیں۔لُڑونج کُرتگیں۔

دِرتَنگ :(دِر۔تَنگ)(ک گ) دِرتہ۔ دِرتَگیں۔ راڑراڑیں۔ دِرَّگ ءِ کار بُوتَنگ۔ ہَما کہ دِرَّگ بُوتَنگ۔(2) راڑ کُتَنگ۔تَل کُتَنگ۔ دوکپّ کُتَنگ۔(3) دِرَگ ءِ گوستگال بزاں دِرَگ یا دِرَّگ ءِ کار بُوتَنگ۔

دِرتَگین: (دِر۔تَ۔گیں)(س گ) ہَما چیز کہ دِرَّگ بُوتَگ۔ دِرَّگ بُوتَگیں۔راڑکُتَگیں۔ دِرتَنگ۔ **دِرتَگیں ڈُہل** :(دِر۔تَ۔گیں۔ڈُہ۔ل)(س گ) دُڑوگو۔ بٹاکی۔ رپٹوک۔ ہر کسی دیم ءَ قِصّہ کنوک۔ بے نفیں گالوار کنوک۔(2) ہَما ڈُہل کہ دِرتَنگ۔

دِرتَہ :(دِر۔تہہ) دِرتَنگ۔راڑراڑ بُوتَنگ۔ **دِرتَہ پُچّ** :(دِر۔تہہ۔پُچ۔چ)(س گ) غریب۔ وار۔ بزَّگ۔ دِرتَنگ جرّ۔ نیزگار۔ لِگڑ۔ **دِرتَہ چَمّ** :(دِر۔تہہ۔چَم۔م)(س گ) نَہ دِیستَگ۔ دِل رُوس۔چَمّ شُدیگ۔

دَرَٹّغ :(دَ۔رَٹ۔ٹَغ)(ک گ) دَرآ ہگ۔گرداں بُوتَنگ۔(2) دم بَرَگ ءِ پد کپَگ۔(3) کپَگ۔مہتَل بُوتَنگ۔ وپسگ۔

دَرطَل :(دَر۔طَل)(س گ) لوغ ءِ حیال داری کنوک۔

دُرج :(دُر۔ج)(ن گ) ٹِکہ۔(2) ہُورت۔(3) کسانیں ڈبّی۔سُہر ءُ سہت ءِ ایر کنگ ءِ تنک دپیں ڈبّی۔(4) تنک۔ گلیپ۔

دُرج دَپ :(دُر۔ج۔دَپ)(س گ) شَرّ رَنگیں جِنکّ۔ جِنکّ۔ **دُرجُک** :(دُر۔جُک)(ن گ) کسانیں ڈبّی۔

دَرج :(دَر۔ج)(عَر)(س گ) نبشتہ۔نبشتگ۔نوشتہ۔نوشتگ۔(2) مان گیجگ۔(3) ہَما کہ نبشتہ اِنت۔ **دَرج کنگ** :(دَر۔ج۔کَ۔نَگ)(ک گ) نبشتہ کنگ۔

دَرجَنگ :(دَر۔جَ۔نَگ)(ک گ) پیشّاکانڈگ۔کونچگ۔ گوَجَگ۔(2) شوہازگ۔پٹّگ۔راہانی ڈکّ جَنگ۔(3) دَرءِ بند کنگ۔لوگ ءِ ویران بُوتَنگ۔ ہچ چیز ءِ سَرنیا ہگ۔(4) بُرَّگ۔ دِرَّگ۔

دَرجہ :(دَر۔جہ)(س گ) ہند۔عہدہ۔ بُرزی۔ مرَنی۔(2) عِزَّت۔شان۔(3) طبق۔

دَرچ :(دَر۔چ)(ن گ) اے گال گوں حرچ ءِ ہمراہی ءَ کار مز بیت۔ وَت بے بزانت اِنت۔چوش کہ: حرچ ءُ دَرچ۔ بزاں حرچ۔

دَرّرِچ :(دَر۔ر۔رِچ)(س گ) یکّ پارگی رِچگ۔ اُرُش کنگ۔مان رِچگ۔ یکّ پارگی دَرءِ دَر کپگ۔ **دَررِچگ** :(دَر۔رِ۔چگ) دَرآ ہگ۔ماں رِچگ۔

دِڑچ :(دِڑ۔چ)(ن گ) رِد۔نیمگ۔(2) ڈکّ وَرگ۔ ڈُکّ للّگ۔(3) گیگ۔وار۔ گوم پنجّی۔شوپچ۔ **دِڑچ دیگ** :(دِڑ۔چ۔دی۔یگ)(ک گ) گیگ بُوتَنگ۔(2) اَنا گت ءِ گندگ۔(3) دمک دیگ۔(4) ٹپّ ءِ کپگ۔ دَپ وَرگ۔ **دِڑچ کنگ** :(دِڑ۔چ۔کَ۔نگ)(ک گ) گیگ کنگ۔گوم بُوتَنگ۔(2) یکّ پارگی دوُر کنگ۔اَنا گت ءِ رَسگ۔ **دِڑچ وَرگ** :(دِڑ۔چ۔وَ۔رگ)(ک گ) راہ ءِ ڈیکّ وَرگ۔ دُچار کپگ۔ دیم پہ دیم بُوتَنگ۔نا گت ءِ ڈُکّ وَرگ۔(2) گوُر کپگ۔

دَڑچک: (دَڑ چ۔ک)(ن گ) چِہ زمین ءِ رُستگیں نیوگی یا بے نیوگی دَڑچک۔دَڑچ۔دَڑشک۔ **دَڑچکانی شَم** :(دَڑچ۔کا۔نی۔شَم)(س گ) دو یا بازیں دَڑچکانی نیام یا دَرمیان۔ **دَڑچک ءِ پاد آ ہگ** :(ک گ) نوک کِشتگیں دَڑچک ءِ رُدگ۔ دَڑچک ءِ بُرِاتگیں ٹالانی موَرگ۔ دَڑچک ءِ رُدگ۔ **دَڑچک ءِ پاد کنگ** :(ک گ) دَڑچک ءِ کِشگ ءُ رودینگ۔ **دَڑچک ءِ پڑ شگ** :(ک گ) دَڑچک ءِ ٹکُّر بُوتَنگ۔ دَڑچک ءِ سَرجی ءَ یا آئی ءِ بہرے ءِ پڑشگ۔ **دَڑچلک** :(دَڑچ۔لک)(ن گ) دَڑچکُل۔کسانیں ءُ گونڈیں دَڑچک۔ **دَڑچک ءِ لَمب** :(ن گ) دَڑچک ءِ شاح۔

دَڑچکی بُنڈ :(دَڑ۔چ۔کی۔بُن۔ڈ)(س گ) ہَما دَڑچک کہ حُشک بُوتَنگ ءُ ایوک ءِ بُنڈئے پَشت کپتگ۔

دُڑچک :(دُڑ۔چ۔ک)(ن گ) چہ کوہ جِنگ ءُ جنگل ءَ کئے مَستریں زَرد رَنگیں موسمی مُرگے۔ دُڑوچک۔ دِڑیچک۔ چیچڑ یسک۔

دُڑچک ءِ ساہیل :(ن گ) اپریل ءِ ماہ ءِ جمبر کہ کم ہوَر کنت۔

دَرچِنگ :(دَر۔چِ۔نَگ)(ک گ) دَرچِنگ ءِ گوستگال بزاں کچین کُتَنگ۔ دوست کُتَنگ ءُ زُرتگ۔ **دَرچِتگیں** :(دَر۔چِ۔تَ۔گیں)(س گ) دَرچِنگ ءِ دیریں گوستگال بزاں دَرچِنگ ءِ کار بُوتَنگ۔

دَرچِنگ :(دَر۔چِ۔نگ)(ک گ)چیزے ءِ یا دارءِ تہی نیمگ ءَ دَرچِنگ۔دارءِ سرءَ نقش کشّگ۔(2) گچین کنگ۔گچین۔(3) ٹپّ ءِ تہی نیمگ ءَ صاف کنگ۔**دَرچِنگی** :(دَر۔چِ۔نَ۔گی)(ن گ) دَرچِنگ ءِ آوَ کی بِزاں دَرچِنگ ءِ کار کنگی انت۔

دَڑچکُل :(دڑ۔چ۔کُل) بچار : دَڑ چلُک۔

دُرّچین :(دُر۔ر۔چِ۔ن)(س گ) دُرّ ءُ موَرگ چنوک۔(2) دُرگپتار۔وَشّ لسان۔دُرّ بیان۔**دُرّچینیں** :(دُر۔ر۔چ۔نیں)(س گ) دُرّگُفتاریں۔داناہیں۔حبرزانتیں۔دُرّبیانیں۔وشّ لسانیں۔

دُرّحبر :(دُر۔ر۔ہَ۔بَر)(س گ) وَش گپّ۔وش سُخن۔وش لِسان۔دُرّحدیث۔دُرّبیان۔

دُرّحدیث :(دُر۔ر۔ہَ۔دی۔س)(س گ) شَرّیں شعرگوشوک۔وشّ گوشیں شاعر۔(2) حبرزانت۔عاقل۔دانا۔دُرگفتار مجلس ءِ بڑ اہ۔دُرّبیان۔دُرّحبر۔**دُرّحدیثیں** :(دُر۔ر۔ہَ۔دی۔سیں)(س گ) حبرزانتیں۔داناہیں۔دُرّگُفتاریں۔دُرّبیانیں۔وشّ لسانیں۔

دَرخوٗاست :(دَر۔خوٗاس۔ت)(د)(ن گ)خوٗاست۔دزبندی۔عَرداس۔لوٹ۔دَسبندی۔عرض۔عرضی۔

دَرد:(دَر۔د)(ن گ) دور۔دَڑد۔سَکّی۔پدَردی۔سوک۔زَہمت۔(2) ویل۔دوری۔تَئور۔تورِشت۔کولنج۔مِہنت۔(3) دَلوت ءِ نادُرّاہی یے۔(4) کِشارءِ نادُرّاہی یے کہ کِشارءَ بے دان کنت۔**دَردءِ دِل** :(س گ) دَردی۔دل دور۔(2) عذابی۔بڑّگی۔**دَردءِ ایر مرگ** :(ک گ) دَردءِ نرم ءُ نزور بُوَگ۔**دَردءِ باھُند کنگ** :(ک گ) دَردءِ چست بُوَگ۔**دَردءِ بَرگ** :(ک گ) پہ دَرمان یا پہ مُلّائی یا بِکّی دم ءُ چوپّ دَردءِ کُشگ۔**دَرد بند** :(دَر۔د۔بَن۔د)(ن گ) پہ مُلّائی یا بِکّی دم ءُ چوپّ یا تائید دَردءِ بند کنگ ءِ توجیل۔**دَردءِ بندگ** :(ک گ) پہ مُلّائی یا بِکّی ٹکّ ءُ ٹاک ءُ دم ءُ چُوف دَردءِ کم کنگ ءِ توجیل۔**دَردءِ پادآ ہگ** :(ک گ) کمّیں آرام ءَ پد دَردءِ دُوار جہہ جنگ۔دَردءِ چست بُوَگ۔

دَردءِ پر بُوَگ :(ک گ) کسے ءِ دَرد بیگ۔(2) لاپ پُرّی ئیں زال ءِ چِکّ ءُ ماتی دَرد۔(3) بدن ءُ جان ءِ دَرد کنگ۔**دَردءِ پرّینگ** :(ک گ) دَردءِ دوا کنگ۔دَردءِ دُور کنگ۔**دَردءِ پیچ دیگ** :(ک گ) دَردءُ دورءِ کم کم ءَ ظاہر بُوَگ یا مارگ۔(2) بدیں کارءِ بدل یا عوض بُوَگ۔**دَردءِ پیچ روگ** :(ک گ) یکّ برے یکّ جاگہے ءِ دَرد کنگ ءُ پدا کم کم ءَ دَردءِ گیشتر جاگہاں ءَ گِراں کنگ۔**دَردءِ تچگ** :(ک گ) دَردءِ پادآ ہگ۔دَردءِ دُوار چست بُوَگ۔**دَردءِ تژند دارگ** :(ک گ) زیادہیں دَرد پر بُوَگ۔**دَردءِ ٹومبگ** :(ک گ) دَردءِ چست بُوَگ۔دَردءِ پادآ ہگ۔**دَردءِ جِکّ جنگ** :(ک گ) دَردءِ تیرک دیگ۔دَردءِ پادآ ہگ۔**دَرد ءِ رُدگ** :(ک گ) دَردءِ پادآ ہگ۔دَردءِ گیش بُوَگ۔**دَردءُ دور** :(ن گ) نادُرّاہی۔تورِشت۔ویل۔**دَردءِ سَر** :(س گ) جنجال۔اَنچیں جیڑہ کہ ہلاس نہ بیت۔(2) سرءِ دَرد۔**دَردءِ سَری** :(دَر۔دِ۔سَ۔ری)(ن گ) جنجال۔مُشکُل۔(2) سرءِ درد۔**دَرد کشّگ** :(دَر۔د۔کش۔شگ)(ک گ) دَردی بُوَگ۔دَردءُ دورءِ پر بُوَگ۔نادُرّاہ بُوَگ۔**دَردءِ کشّگ** :(ک گ) دَردءِ دُور کنگ۔دَرمان ءُ دارُو کنگ ءُ دَردءِ دُور بُوَگ۔**دَردءِ لاپ کنگ** : اے لبز پہ زَہر کنّگی ءَ گوشگ بیت۔جوٗر کنگ۔وَرگ۔پلّگگ۔

دَردوَرگ :(دَر۔د۔وَ۔رَگ)(ک گ) کارءَ آہگ۔مدتّ کنگ۔کُمکّ کنگ۔ہمراہداری کنگ۔**دَردی** :(دَر۔دی)(ن گ) عذاب۔بے زار۔(2) غمناکی۔دور۔دڑدی۔سوزمان۔ویلی۔

دَردے پہ دو :(دَر۔دئے۔پَ۔دو) مرادگالے کہ گپّے یا کارے ءِ آسرءِ۔چو بُوتیں شَرّ اَت یا کہ چو کہ بِزاں اَگاں زَحمت زیان مہ بنت۔

دَردے ءِ کشّگ : جنگ۔لَٹّ ءُ کُٹّ کنگ۔

دَڑد:(دَڑ۔د)(ن گ) ہوَرءِ شل۔چانٹال۔گڑانیں ہوَرءِ ایر دیگ۔**دَڑدگ** :(دَڑ۔دَگ)(ک گ)ہوَرءِ دَڑد۔چو دَڑدءِ گوارگ۔ہوَرءِ ایر دیگ۔ہوَرءِ شلگ۔

دَرداں: (دَر۔داں) (ن گ) جَنین ءِ چہ چُکؔ ءَ دُژاہ بُوَنگ ءِ وہدءِ دَرد۔(2) زالبُول کہ چُکؔ ءِ دَردان اِنت۔**دَرداں پچ دیگ:** حقّاں یا حَقّ ءُ اُگبالاں پچ دیگ۔ ناحقّیں کَرد ءِ عوض بُوَنگ۔(2) دَرد ءِ کم کم ءَ ظاہر ی کنگ۔

دُردانگ :(دُر۔دا۔نگ) (ن گ) مُروارد۔دُرّ ءِ دانگ۔(2) (س گ) دوست۔دوستار۔مہاندرہ۔ڈوَل دار۔شرّرنگ۔دُرّدانہ۔مہاندار۔**دُردانگیں** :(دُر۔دا۔نَ۔گیں) (س گ) شَرّرنگیں۔مہاندرائیں۔زیبائیں۔بڑاہ داریں۔

دُردانہ :(دُر۔دا۔نہ) بچار :دُردانگ۔

دَردخور: (دَر۔د۔خور) (س گ) ہما کہ ویل ءِ سَکّی ءِ روچاں کُمکؔ ءُ دلبڈّی بہ دنت۔غم شَرِیک۔دَردوار۔(2) سَکّی ءِ جنجالانی سَکوگ۔

دَردِرَّگ :(دَر۔دِر۔رَگ) (ک گ) پہ بے تاہیری سَرسَر جَنگ۔(2) کسے ءِ مولمانی زُورگ ءُ رَوَگ۔(3) رَوَگ۔جہگ۔گُڑ کنگ۔

دَردرۆ :(دَر۔د۔رۆ) (ن گ) ہما ساد کہ لَچ ءِ لُنٹانی دَراجی ءَ ماں کشّ اِتگ کہ لَچ ءِ لُنٹ زورسندمہ بہ بنت۔

دَردمَند :(دَر۔د۔مَن۔د) بچار :دَردمندگ۔

دَردمَندی :(دَر۔د۔مَن۔دی) (ن گ) دَرمَندگی۔بزّگی۔پُر دردی۔(2) واہگ داری۔اُمیت واری۔**دَردمَندیں** :(دَر۔د۔مَن۔دیں) (س گ) تورینا کیں۔دردیناکیں۔(2) بزّگیں۔بے وسیں۔

دَردمَندگ :(دَر۔د۔مَن۔دَگ) (س گ) دَردمَندیں۔ہما کہ دِل ءِ پہ یکّے ءَ واہگ ءُ مہرے داریت۔دَردمند۔**دَردمَندگی** :(دَر۔د۔مَن۔دَ۔گی) (ن گ) دَردمَندی۔بزّگی۔بے وسی۔(2) اُمیت واری۔واہگ داری۔

دَردُنیائی :(دَر۔دُن۔یا۔ئی) (ن گ) زند کہ گوں جہان ءِ نِسبت داریت۔دگنیا یا جہان ءِ بارہ ءَ۔گیدیگ۔(3) دنیا ءِ دود۔دنیا ءِ رَواج۔

دَردوار :(دَر۔د۔وار) (س گ) غم وار۔سَکّیانی ہمراہ۔عازیز۔دَرد ءِ شَرِیدار۔غم شَرِیک۔**دَردواری** :(دَر۔د۔وا۔ری) (ن گ) غم واری۔سَکّیانی ہمراہ۔(2) سَنگتی۔ہمراہ داری۔دوزواہی۔

دَردیگ :(دَر۔دی۔یگ) (ک گ) چیزے ءِ یا آپینکے ءِ چہ تنگّیں پچّے ءَ دَڑ دَڑ ءَ یا ترمپ ترمپ ءَ رِچّگ۔(2) چہ ٹُنگاں رِچّگ۔(3) پَشت گیجّگ۔چیزے ءِ چہ شمّگاں دَرآیگ۔(4) نبشتہ کُتگّیں کاگدے ءِ نوشتہ ءِ چہ پُشتی نیمگ ءَ گندگ بُوَنگ۔(5) ہما تنگّیں گُد ءُ پچّ کہ آرتاں یا کہ دِگہ ہمے رنگیں ہورتیں چیزے چہ پدی نیمگ ءَ بہ گیجیت ءُ بہ کشّیت۔(6) پہریزگ۔کشّگ۔ہر گندگیں یا شرّیں عمل ءِ جواب ءِ گندگ۔

دَردِیگ :(دَر۔دی۔گ) (ن گ) پدَرد۔شزار۔دل پدَرد۔دور۔بڑنیگ۔بے زاری۔دَردی۔**دَردیئیں** :(دَر۔دی۔ئیں) (س گ) جسم ءِ ہما جاگہ کہ درد کنت۔(2) گوں درداں۔

دَردیناک :(دَر۔دِ۔ناک) (س گ) پُردَرد۔سوزناک۔**دَردیناکیں** :(دَر۔دِ۔نا۔کیں) (س گ) تورینا کیں۔پُردردیں۔

دَررِچگ :(دَر۔رِ۔چگ) (ک گ) دانگ دانگ بُوَنگ۔لیڑ بُوَنگ۔لیڑّ بُوَنگ۔(2) وَدی بُوَنگ۔ظاہِر بُوَنگ۔(3) دَرکپگ۔ہوشگ ءِ نوکی دان بُوَنگ۔(4) یکّ یکّ ءَ دَرآیگ۔(5) سُہرک یا گٹنگری یا دِگہ ہمے وڑیں ناڈُراہی ءِ سبب ءَ جان ءَ دانگ ءَ دَرآیگ۔جان ءِ لیڑ ءُ لیڑّ دَرآیگ۔(6) تپ رین۔تپ ریچ۔تپ رین۔تپ ریز۔**دَررِچگی** :(دَر۔رِ۔چ۔گی) (س گ) دَررِچگ ءِ آوَکی بڑاں دَررِچگ ءِ کاربُوَنگی انت یا بیت۔

دَررُپتگ :(دَر۔رُپ۔تگ) (ک گ) دَررُوپگ ءِ گوستگال بڑاں دَررُوپگ ءِ کاربُوتگ۔**دَررُپتگیں** :(دَر۔رُپ۔ت۔گیں) دَرروپگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ دَررُوپگ بُوتگ۔

دَرروپگ :(دَر۔رو۔پگ) (ک گ) جنگ۔روپگ ءُ صاف کنگ۔جُہلیں چیزے ءِ صاف کنگ۔زَمین ءِ کونڈگ۔حاکوش۔کونچگ۔**دَرروپگی** :(دَر۔رو۔پ۔گی) (ن گ) دَرروپگ ءِ آوَکی بڑاں دَرروپگ ءِ کارکنگی انت۔

دَررَوَگ : (دَر۔رَ۔وَگ) (ک گ) دَر کپگ۔ دَرءِ رَوَگ۔ چہ لوگ ءِ دَررَوَگ۔ (2) جہگ۔ تچگ۔ مَیدان کنگ۔ گڑ کنگ۔ (3) ساہ دارے ءِ دَست ءُ پادانی ہڈّ ءِ چہ وَتی جاگہ ءِ شُلگ یا شلگ۔ (4) دَست ءُ پاد ءِ بند ءِ چہ وَتی بندجاہ ءِ ٹگلگ۔ **دَررَوَگی** : (دَر۔رَ۔وَ۔گی) (ن گ) دَررَوَگ ءِ آوَکی بژاں دَر کپگی انت۔ دَرا رَوَگی انت۔ جہگی انت۔

دَرریچگ : (دَر۔رِے۔چَگ) (ک گ) دو تکگیں یا گوْ پتگیں چیزے ءِ پچ کنگ۔ پَر ریچگ۔ (2) دَر کنگ۔ ڈَنّ ءِ کنگ۔ ظاہر کنگ۔ **دَرریچ ءُ پَرریچ** : (ن گ) چیزے ءِ پچ کنگ ءُ دَرا کنگ۔ **دَرریچگ ءُ پَرریچگ** : (ک گ) بندیں یا دو تکگیں یا گوْ پتگیں چیز یا چیزانی پچ کنگ ءُ ظاہر کنگ۔ پدّرا کنگ۔ **دَرریچگی** : (دَر۔رِے۔چَ۔گی) (ن گ) دَرریچگ ءِ آوَکی بژاں دَرکنگی یا دَرکنائینگی انت۔

دَرز : (دَر۔ز) (ن گ) راڑ۔ شَم۔ تَل۔ (2) گُدءِ راڑ ءِ دوچگ۔ (3) مَرْدُم ءِ پہلو نکانی نِیامی ئیں ہند۔ پہلونک یا تژک ءِ رگ۔ (4) دَرگ۔ ٹُنگ۔ پہوٹ۔

دَرزادَگ : (دَر۔زا۔دَگ) (ن گ) ڈَنّی نَسل۔ دَرلکی۔ ڈَنّی ذات۔ دَری۔ چہ دَرءِ آیوک۔ (2) بلوچانی یکّ ٹکّے ءِ نام اِنت۔

دَرزی : (دَر۔زی) (ن گ) (د) گُد دوچوک۔

دَرزِیگ : (دَر۔زی۔گ) بچار : دَرزی۔

دَرڑا : (دَر۔ڑا) (ن گ) پادانی توار۔ پادانی دِڑ یکّگ ءِ توار۔

دَرْس : (دَر۔س) (ن گ) وَنتگیں۔ وانگ۔ سبق۔ وَنتگینانی دُوارو وانگ۔ **دَرْس کنگ** : (دَرْ۔س۔کَ۔نگ) (ک گ) وَنتگیناں یک گشتے پدا وانگ۔ (2) تژان کنگ۔

دُرّس : (دُر۔رَس) (ن گ) بی بی۔ واہُند۔ شیرزال۔

دَررَسم : (دَر۔رَس۔م) چہ دوداں دَر۔ نارہبند۔ **دوررَسمی** : (دَر۔رَس۔می) بے دودی۔ نارہبندی۔

دَرسان : (دَر۔سان) (ن گ) گوناپ۔ دُڑوشَم۔ جنڑ سار۔ جاوَر۔ رَنگ۔ ڈَوْل۔ شکل ءُ صورت۔

دُرُست : (دُرُس۔ت) (س گ) تمام۔ سجّو۔ سَرجَم۔ تیوَگ۔ یکّ پارگی۔ (2) زانگ۔ پجّہ آرگ۔ (3) (ن گ) سلامت۔ دُرَاہ۔ (4) راست۔ **دُرُست کنگ** : (دُرُس۔ت۔کَ۔نگ) (ک گ) پجّارگ۔ زانگ۔ جاہ آرگ۔ (2) شرّ کنگ۔ برابر کنگ۔ **دُرُستی** : (دُرُ۔س۔تی) (ن گ) سَرجمی۔ تیوَگی۔ یکّ پارگی۔ (2) سلامتی۔ جان دُرَاہی۔ (3) ہما کہ زانگ بیت۔ پجّارگ۔ زانگ۔ شناسا۔ پجّاروک۔ **دُرُستیں** : (دُرُس۔تیں) (س گ) سَرجمیں۔ تیوَگیں۔ تمامیں۔ **دُرُستی راستی** : (دُرُس۔تی۔راس۔تی) (ن گ) سنگت۔ ہمبل۔ پجّاروک۔ یکّے دومیءِ پجّہ آروک۔ پجّاروکی۔

دَرسِدَگ : (دَر۔سِ۔دَگ) (ک گ) تچگ۔ سکّ تیز رَوَگ۔ تیزیءِ چُٹگ۔ تیزیءِ دَرا ہگ۔ چہ جاہے ءِ سِدگ ءُ جتا بُوَگ۔

دَرسِستگ : (دَر۔سِس۔تَگ) دَرسِدَگ ءِ گوْ ستگال۔ (2) شُتگ۔ جتا بُوتگ۔ گِستا بُوتگ۔ **دَرسِستگیں** : (دَر۔سِس۔تَ۔گیں) (س گ) دَرسِدَگ ءِ دیریں گوْ ستگال بژاں دَرسِدَگ ءُ رَوَگ ءِ کار بُوتگ۔ (2) ہما کہ دَرسِستگ۔ **دَرسِدَگی** : (دَر۔سِ۔دَ۔گی) دَرسِدَگ ءِ آوَکی۔ (2) تچگی۔ رَوَگی۔

دَرسَرگُم : (دَر۔سَر۔گُم) (س گ) زِیان۔ گمّ ءُ گار۔ ہمائی کہ ہچ ڈسّ ءُ نشان مہ بیت۔

دَرُسَّم : (دَرُ۔س۔سَم) (ن گ) سیاہ پَس ءُ مود۔

دَرسِندَگ : (دَر۔سِن۔دَگ) (ک گ) سِندَگ ءُ گِستا کنگ۔ جتا کنگ۔ (2) سِندَگ ءُ دَر کنگ۔ سِندَگ ءُ دِیرءِ کنگ۔ **دَرسِندَگی** : (دَر۔سِن۔دَ۔گی) (ن گ) دَرسِندَگ ءِ آوَکی بژاں دَرسِندَگ ءِ کارکنگی انت۔

دُرّشات : (دُر۔ر۔شات) (ن گ) دُرشاز۔ وَشّ آتک۔ بیا کہ بیایات ئے۔ **دُرّشاتک ئے** : (دُر۔ر۔شات۔کئے) مرادگالے کہ پہ تو دُرشاتک بیت۔ تراخُدا بیارات۔ مَرْدُم ءِ وَشّ آتک گوْشگ۔

دُرّشاد : (دُر۔ر۔شا۔د) بچار : دُرشاز۔

دُرّشاز: (دُر۔ر۔شاز) بچار : دُرشات۔

دَرشان : (دَر۔شان) (ن گ) پدّرا۔ ظاہر۔ پیداوَر۔ پاشک۔ دَرنگاز۔ (2) عرض۔ بیان۔ تَرّان۔ (2) اولاک ءِ گیش وراک وَرگ ءِ رَندءَ ہمے وراکاں چہ دَپ ءَ کشّگ ءِ ریچگ۔ گابیر۔ گاجیل۔ **دَرشانتگیں :** (دَر۔شان۔تَ۔گیں) (س گ) دَرشانگ ءِ دیریں گوستگال بزاں در کُتگیں۔ شانتگیں۔ ظاہرکُتگیں۔ **دَرشان کنگ :** (دَر۔شان۔کَ۔نگ) (ک گ) ظاہر کنگ۔ تالان کنگ۔ پدّرا کنگ۔ بیان کنگ۔ آشکار کنگ۔ دَرّائینگ۔ دَرنگاز کنگ۔ **دَرشانگ :** (دَر۔شا۔نگ) (ک گ) چہ چیرءَ کشّگ ءُ دَنّ ءَ آرگ۔ تالان کنگ۔ (2) وارتگین ءِ چہ دَپ ءَ دَر کنگ۔ شانگ۔ (3) ظاہر کنگ۔ پدّرا کنگ۔

دَڑشپ : (دَڑش۔پ) بچار : دَڑپش۔

دَڑشپگ : (دَڑش۔پگ) (ن گ) تُرس۔ بیم۔ (2) (ک گ) دَرشَفغ۔ تچگ۔ رَوَگ۔ جہگ۔ (3) تپگ۔ دَڑپشگ۔

دڑشپوک : (دَڑش۔پوک) (ن گ) دَرَگی بہار کا ہے۔

دَرشت : (دَر۔شت) (ک گ) دَررَوگ ءِ گوستگال بزاں آ کمّو پیسَرءَ دَرشتگ۔ (2) تتک۔ رَہادگ بُوت۔ **دَرشتگ :** (دَر۔ش۔تگ) (ک گ) دَررَوگ ءِ گوستگال بزاں آ دَرءَ شُتگ۔ تتلگ۔ **دَرشتگیں :** (دَر۔ش۔تَ۔گیں) (س گ) دَررَوگ ءِ دیریں گوستگال بزاں آ دَرشتگ یا دَرشتگ اَنت۔

دَرشَفغ : (دَر۔شَ۔فغ) (ک گ) لگوشگ۔ تچگ۔ رَوَگ۔ (2) جان ءِ لرزگ۔ تُرسگ۔ (3) بزمش۔ سُبّکیں توار۔

دَڑشک: (دَڑش۔ک) بچار : دَڑچک۔

دُڑشک : (دُڑش۔ک) (ن گ) موسم ءِ خُشکی۔ تبد۔ گرمیں گوات۔ (2) زمستان ءِ خُشکیں گورِیچ۔ (2) نارضا۔ بدتب۔ **دُڑشکی :** (دُڑش۔کی) (ن گ) گرمیں یا تبدیں موسم۔ (2) زِمستان ءِ گورِیچ کہ موسم ءَ خُشک کنت۔ **دُڑشکیں :** (دُڑش۔کیں) (س گ) تبد یا سردیں گوات ءِ آورتگیں خُشکی۔

دَرشَم : (دَر۔شَم) (س گ) جُتا۔ گِستا۔ یکّ کرّ۔ **دَرشمی :** (دَر۔شَ۔می) (ن گ) جُتائی۔ گِستائی۔ یکّ کرّی۔ **دَرشمیں :** (دَر۔شَ۔میں) (س گ) جتائیں۔ گِستائیں۔ یکّ کرّیں۔

دَرشین : (دَر۔شی۔ن) (ن گ) دَرآمد۔ ڈنّی۔ دَریں مَردُم۔ دَر مُلکی۔

دَرَغ : (دَ۔رَغ) بچار : دَرَگ۔

دَرَّغ : (دَر۔رَغ) (ب گ) اَرمان کنگ۔ دِڑیکتیں۔

دَرَغ دیگ : (دَ۔رَغ۔دی۔یگ) بچار : دَرَگ دیگ۔

دَرغیب : (دَر۔غے۔ب) (س گ) چہ غیب ءَ۔ چہ دَر۔ چہ ڈَنّ ءَ۔

دِرِفش : (دِ۔رِف۔ش) (ن گ) پیرءِ داٹگانی گوں روگن ءِ شکرءَ ہوار لہڑ دیگ، یا آپانی عرق ءِ کشّگ۔

دِڑک : (دِڑ۔ک) (ن گ) مَیدان۔ تگ۔ تچگ۔ جُپّ۔ سِٹّ۔ رُمب۔ رُمبگ۔ تاچ۔ ترّاپ۔ ترّانچ۔ چَوّل۔ دَوّر۔ **دِڑکّ جنگ :** (دِڑ۔ک۔جَ۔نگ) (ک گ) سِٹّ جنگ۔ تچگ۔ سِٹّگ۔ چست بُوتگ۔ اِشتاپ ءَ تچگ۔ ترّڈگ۔ **دِڑکّ کنگ :** (دِڑ۔ک۔کَ۔نگ) (ک گ) سِٹّ کنگ۔ چست بُوتگ۔ اِشتاپ ءَ تچان بُوتگ۔ دِڑگ۔ مَیدان ءِ پاد آ تگ۔ **دِڑگّگ :** (دِڑ۔ک۔گّگ) (ک گ) ترّڈگ۔ دِڑکّ کنگ۔ رُمب۔ رُمبگ۔ دَوّر جنگ۔ جُپّ جنگ۔ سِٹّگ۔ (2) اِشتاپی کنگ۔ تُرند بُن گیج کنگ۔ **دِڑکّ ءُ دَوّر :** (ن گ) مَیدان۔ تچگ۔ سِٹّ ءُ دَوّر۔ تگ ءُ دَوّر۔ (2) تگ ءُ تاچ۔ چست ءُ ایر۔ پہ کارءَ تو جیل سازگ۔ لوٹ ءُ پول۔ **دِڑکّ ءُ دَوّراں بُوتگ :** آباد بُوتگ۔ نام دار بُوتگ۔ وشحال بُوتگ۔ **دِڑکّ ءُ دَوّراں کپگ:** بدحال بُوتگ۔ نیزگار بُوتگ۔ (2) نرم بُوتگ۔ سُست بُوتگ۔ (3) بے نام ءُ توار بُوتگ۔ **دِڑکّی :** (دِڑ۔کی) (ن گ) تچگ۔ تگ ءُ پُررَوگ۔

دُرُّک : (دُر۔رُک) (ن گ) کسانیں دُرّ۔ (2) دُرّگوش۔

دَرکّ: (دَ۔رَک۔ک) (د) (ن گ) پٹّ ءُ پول۔ سوج۔ (2) گوا ہگ۔ حال۔ دَرءُ پاس۔ نشانی۔ (3) حساب۔ کار۔

دَرکار :(دَر۔کار)(ن گ) گزر۔لوٹ۔پکار۔پہ کارءِ چیزے ءِ یا مَردُمے ءِ گزر بُوئگ۔

دَرا کانڑ:(دَ۔ڑا۔کاں۔ڑ)(ن گ) دارءِ کار کنوک۔ ہما اُستا کہ دارءِ دَروازگ ءُ دَریچہ ٹاہینیت۔دارکار۔الما کار۔دارتراش۔

دَرکَپ:(دَر۔کَپ)(ف گ) دَرکَپگ ءِ فرماں گال: دَر بیا۔دَرءَ بیا۔ظاہر بو۔(2) سَرکَپگ یا دَرکَپگ ءِ جاگہ۔**دَرکَپگ:**(دَر۔کَ۔پگ)(ک گ) دَرآہگ۔چہ جاگہے ءَ دَرآہگ۔(2) ظاہر بُوئگ۔پدّر بُوئگ۔شوہاز بُوئگ۔چہ تہہ ءَ دَرآہگ۔چہ یکّ جاہے ءَ دَرآہگ ءُ دِگہ جاہے ءَ رَوَگ۔(3) دَرّرِچگ۔دَررَوَگ۔(4) دَژچگ یا کِشارے ءِ رُدوم گِرَگ ءُ بُرزءَ پادآہگ۔**دَرکَپگی** :(دَر۔کَ۔پَ۔گی)(ن گ) دَرکَپگ ءِ آوَ کی بزاں دَرآہگی ءُ رَوَگی۔(2) سَرکَپگی۔(3) ظاہر بُوئگی۔

دَرکپتگ :(دَر۔کَپ۔تگ) دَرکَپگ ءِ گوَستگال۔(2) سَرکپتگ۔بالا بُوتگ۔(3) شُتگ۔رَہادگ بُوتگ۔**دَرکپتگیں** :(دَر۔کَپ۔تَ۔گیں) دَرکَپگ ءِ دیریں گوَستگال۔(2) ہما کہ دَرکپتگ۔(3) ہما کہ بالا بُوتگ۔(4) ہما کہ ظاہر بُوتگ۔(5) ہما کہ شُتگ۔

دُژکُڑ :(دُ۔ژک۔کُڑ)(ن گ) چاپ۔دِڑیس۔

دَرکُتگ :(دَر۔کُ۔تگ) دَرکَنگ ءِ گوَستگال۔(2) ہما کہ جتا کُتگ۔گیشّینتگ۔گِستا کُتگ۔**دَرکُتگیں** :(دَر۔کُ۔تَ۔گیں) دَرکَنگ ءِ دیریں گوَستگال۔(2) گیشّینتگیں۔جتا کُتگیں۔یکّ کِرّ کُتگیں۔

دَرکَشّ:(دَر۔کَش۔ش)(س گ) دَرکشّان بُوئگ ءُ یکّ کِرءَ گوَزان۔**دَرکَشّگ** :(دَر۔کَش۔شَگ)(ک گ) یکّ کِرّ کَنگ۔جتا کَنگ۔گیشّینگ۔(2) چہ کارے ءَ وَت ءَ چیرءُ کائی ءَ دَرکَنگ۔(3) مال ءِ پُشت ءَ جنگ۔دِگرے ءِ مال ءَ وَتی کَنگ۔(4) کُڑ کَنگ۔تچگ۔رَوَگ۔**دَرکَشّگی :**(دَر۔کَش۔ش۔گی) دَرکَشّگ ءِ آوَ کی۔گیشّینگی۔یکّ کِرّکَنگی۔جتا کَنگی۔

دَرکَشّیتگ :(دَر۔کَش۔شِ۔تگ) دَرکَشّگ ءِ گوَستگال۔(2) گیشّینتگ۔جتا کُتگ۔یکّ کِرکُتگ۔**دَرکَشّیتگیں** :(دَر۔کَش۔شِ۔تَ۔گیں) دَرکَشّگ ءِ دیریں گوَستگال۔(2) ہما کہ دَرکَشّیتگ۔(3) جتا کُتگیں۔گیشّینتگیں۔رواں داتگیں۔

دَرکَنگ :(دَر۔کَ۔نگ)(ک گ) کَشّگ۔شوہاز کَنگ۔جتا کَنگ۔گلّینگ۔(2) تچوکیں آپ ءِ، گورم ءِ یا دَریاءِ وَتی تہہ ءِ چیزے دَرکَنگ ءُ لیبگ کَنگ۔(2) چہ بندیں جاہے چیزے ءِ یا مَردُمے ءِ دَرکَنگ۔**دَرکَنگی** :(دَر۔کَ۔نَ۔گی)(ن گ) دَرکَنگ ءِ آوَ کی بزاں کَشّگی۔(2) شوہاز کَنگی۔جتا کَنگی۔

دِژکوک :(دِر۔کوک)(ن گ) مال ءُ دَلوتانی بیماری یے۔

دُرُکھ :(دُ۔رُکھ)(ج گ) تُش۔کمّو۔اِیچَّک۔

دِرَگ :(دِ۔رَگ)(ن گ) گُدیا گُدءِ وڑیں چیزے ءِ تَل بُوئگ۔**دِرَگی** :(دِ۔رَ۔گی)(ن گ) دِرَگ ءِ آوَ کی بزاں دِرَگ ءِ کار بُوئگی انت۔

دِژَگ:(دِژ۔گ)(ن گ) جرّے۔(2) دِکّہ گِرَگ۔

دَرَگ:(دَ۔رَگ)(س گ) تَل۔ٹُنگ۔دِڑّ۔دوتنکیں کوہانی شَم ءِ راہ۔دوکوہ ءِ نیامی راہ۔دَژاجی ءِ پچیں دِڑّ۔شَمگ۔شَملگ۔شَمل۔سَرشَم۔دَرءُشَم۔(2)(ن گ) کڑکّ۔ٹُنگ۔راہ۔دَرز۔چاکیں جاگہہ۔تنک۔سُمب۔سُمبگ۔شَم۔(3) گٹّیں تلار۔گٹّیں دَژنگ۔(4) آپ ءِ رِچگ ءِ جُہلیں ہند۔**دَرَگ ءِ گِرَگ** :(ک گ) تڑکّ ءِ گِرَگ۔کڑکّ ءِ گِرَگ۔(2) ہند ءِ گِرَگ۔جاگہہ ءِ گِرَگ۔کَئی ءِ پیلو کَنگ۔**دَرَگ دَرَگ** :(دَ۔رَگ۔دَ۔رَگ) بازیں دَرَگ۔تَل تَل۔ٹُنگ ٹُنگ۔شکّ شکّ۔شَم شَم۔**دَرَگ دیگ** :(دَ۔رَگ۔دی۔یگ)(ک گ) راہ دیگ۔موہ دیگ۔وار دیگ۔(2) وَتی کَس ءُ مَردُم کہ بدیں وہدی ءِ ہمراہ داری مہ کنت۔(4) کڑکّ بُوئگ۔

دُرَّگ :(دُر۔رَگ)(ک گ) مجال بُوئگ۔ہمّت کَنگ۔

دِرَّگ :(دِر۔رَگ)(ک گ) گُدءِ یا کاگدءِ دِرَّگ ءُ چانک دیگ۔تَل دیگ۔تنکّیں چیزے ءِ راڑ کَنگ۔(2) راڑراڑ کَنگ۔تَل تَل کَنگ۔چانک جنگ۔راڑ بُوئگ۔**دِرَّگی :**(دِر۔رَ۔گی)(ن گ) دِرَّگ ءِ آوَ کی بزاں دِرَّگ ءِ کار کَنگی یا بُوئگی انت۔

دُڑگ : (دُڑ۔گ) (ن گ) کِکّ ءِ گیڈ۔

دَڑگ :(دَڑ۔گ) (ن گ) بازاَسپانی گوں یَکّ سادے ءِ بندگ۔

دَڑگا:(دَڑ۔گا)(س گ) تچک۔مِکّ۔دَڑاج۔(2) دَڑاجیں۔

دَرگاہ :(دَ ر۔ گاہ) (ن گ) زیارت۔(2) پیر ءُ ولیانی قبر۔ زیارت۔ پاکیں جاگہہ۔ دَرءِ دَپ۔ بُزرگانی جاگہہ۔ بارگاہ۔(3) مَزنیں ماڑی ءُ کلاتانی پُترگ ءِ دَروازگ۔ مَزنیں دَروازگ۔ **دَرگاہی** : (دَر۔ گا۔ ہی) (ن گ) خیراتی۔ پِنڈوک۔(2) ہما کہ بے جاہ ءُ بے ہَنکین اِنت۔(3) خَرابیں۔ بے کاریں۔(4) لُچّ۔ لُغزّ۔

دُرّگپتار:(دُر۔ر۔گُپ۔تار)(س گ) دُرّچین۔ دُرّحدیث۔ دُر دَپ۔ وَشّ لسان۔ دُربیان۔ دُرّگفتار۔**دُرّگپتاریں** :(دُر۔ر۔گُپ۔تا۔ریں) دُرّحَدیثیں۔ وَشّ لسانیں۔ دُرّدَپیں۔ دُرّبیانیں۔ دُرّچینیں۔ حبرزانتیں۔ وش حبَریں۔

دَرگت :(دَ ر۔گت) (ن گ) دَوَر۔ باریگ۔ نوبت۔ وہد۔ (2) بابت۔ بارہ۔ بارو۔ جہت۔ نِسبَت۔

دَرگرّگ:(دَر۔گر۔رَگ) (ک گ) دَرءَ ظاہری کنگ۔(2) زَنڈ ءُ پڑّ ور بُوَنگ۔ مَزن بُوَنگ۔ قدّ آور بُوَنگ۔(3) زَہر گرَگ۔ چمّانی سُہر ترّینگ۔(4) پہ حیرانی چست بُوَنگ۔

دَرگُڑگ :(دَر۔گُ۔ڑَگ)(ک گ) تُرسَگ۔تُرس ءِ گُڑگ۔

دَرگُڑی :(دَر۔گَ۔ڑی)(ن گ)تنکیں ءُ مَزنیں نغن۔

دَرگُڑینگ :(دَر۔گُ۔ڑے۔نگ)(ک گ) چہ زَہرءِ ٹیلگانی پڑ اہ کنگ ءُ تُرسینگ۔ گُڑینگ۔

دَرگُزَر : (دَر۔گُ۔زَر)(ن گ) دَرگوز۔ پہل۔ بخش۔

دُرّگُفتار : (دُر۔ر۔گُف۔تار) بچار : دُرّگپتار۔

دُرّگُفتاریں : (دُر۔ر۔گُف۔تا۔ریں)(س گ) بچار : دُرّ گپتاریں۔

دَرگور : (دَر۔گو۔ر) (س گ) بے گواہ۔ گار۔(2)(ن گ) ماں قبرءِ بُوَنگ۔ مِرگ۔**دَرگوری** :(دَر۔گو۔ری)(ن گ) بے گواہی۔ زیانی۔ بے نام ءُ توار۔ مِرگ۔

دَرگوز :(دَر۔گو۔ز)(س گ) پہلیّ۔ دَرگُزر۔ بخش۔ کمار نہ کنگ۔ دِلگوش گور نہ کنگ۔**دَرگوز کنگ** :(دَر۔گو۔ز۔کَ۔نگ) (ک گ) بکشگ۔ پہل کنگ۔(2) کمار نہ کنگ۔**دَرگوزی** : (دَر۔گو۔زی)(ن گ) دَرآمدیں مَردُم۔ دَرآمد۔

دُرّگوش :(دُر۔ر۔گوش)(س گ) زیبا۔ ہما کہ دُرّءِ گوش ءَ اِنت۔ دُرّک۔(2)(ن گ) بہا گپتگیں نوکر کہ پہ نِشان کنگ ءَ دُرّءِ گوش ءِ دیینت۔

دُڑگھ : (دُڑ۔گھ) (ن گ) دارُوے۔

دَرگہ :(دَر۔گہ)(ن گ) دَروازگ۔ دَر۔ باب۔**دَرگہی** : (دَر۔گَ۔ہی) (ن گ) دَری۔ دَریچہ۔

دَرگی :(دَ۔رَ۔گی)(ن گ) آلکو ءِ ذات ءِ کاھے۔(2) ہما کہ گوں دَرگ ءِ نِسبَت داریت۔

دَرگیتگگ :(دَر۔گیت۔گگ) دَرگیجگ ءِ گوستگال۔(2) شوہاز کُتگ۔ پدجتگ۔ پٹّیتگ۔**دَرگیتگگیں** :(دَر۔گیت۔کَ۔گیں) (س گ) دَرگیجگ ءِ دیریں گوستگال بزاں دَرگیجگ ءِ کار بُوتگ۔ شوہاز بُوتگیں۔

دِرگیتگگ :(دِر۔گیت۔گگ) دِرگیجگ ءِ گوستگال۔(2) سر گیتگگ۔ بالا کُتگ۔**دِرگیتگگیں** :(دِر۔گیت۔کَ۔گیں)(س گ) دِرگیجگ ءِ دیریں گوستگال بزاں دِرگیجگ ءِ کار بُوتگ۔(2) بالا کُتگیں۔ سر گیتگگیں۔ بُرزا کُتگیں۔ چست کُتگیں۔

دَرگیج :(دَر۔گے۔ج)(ف گ) دَرگیجگ ءِ فرماں گال: دَر بہ گیج۔

دَرگیجگ :(دَر۔گے۔جگ)(ک گ) شوہاز کنگ۔ پٹّگ۔ پٹّ ءُ پول۔ پٹّ ءُ لوٹ۔ پد جنگ۔ پد ءُ رند۔ شوہازگ۔ **دَرگیجگی** : (دَر۔گے۔جَ۔گی)(ن گ) دَرگیجگ ءِ آوَکی بزاں دَرگیجگ لوٹیت یا دَرگیجگی انت۔ شوہاز کنگی۔ پٹّگی۔

دِرگیج :(دِر۔گے۔ج)(ن گ) سِرگیج۔ بالا کن۔(2) دِرگیجگ ءِ فرمان گال۔**دِرگیجگ** :(دِر۔جے۔جگ) (ک گ) بالا کنگ۔ سِرگیجگ۔**دِرگیجگی** :(دِر۔گے۔جَ۔گی) (ن گ) دِرگیجگ ءِ آوَکی بزاں سرگیجگی۔ بالا کنگی۔ بُرز کنگی۔

دَرِّل : (دَر۔رِل) (س گ) تُرس۔ (2) گیر آرگ۔

دَرِل : (دَ۔رِل) (ن گ) پوست ءِ پَٹّہ۔ ساختی ئیں پٹّی یا پَٹّہ۔

دَرلگوشگ : (دَر۔لَ۔گو۔شگ) (ک گ) چہ دَست ءِ دَر کپگ۔ دَر آیگ۔ (2) پچ لگوشگ۔ (3) پتاتگیں چیزے ءِ دُور کنگ۔ **دَرلگوشتگیں :** (دَر۔لَ۔گوش۔تَ۔گیں) (س گ) دَر لگوشگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) دَراَتکگیں۔ پچ لگوشتگیں۔ کشّیتگیں۔

دَرلگوشگی : (دَر۔لَ۔گو۔شَ۔گی) (ن گ) دَرلگوشگ ءِ آوَ کی بزاں دَرلگوشگ ءِ کار کنگی انت۔

دَڑم : (دَڑ۔م) (ن گ) گُٹّی۔ ہار۔ سُہر ءِ موَرگ ءِ مُرواردانی جوڑ کُتگیں گوَری۔ (2) کوہی دیم گوَر۔ (3) بالی یا گسی مُرگ ءِ گردِن ءِ طوق یا اِسپیتیں نِشان۔ **دڑم گوَر :** (دَڑ۔م۔گو۔ر) ہما کہ دڑم ئے گوَرا۔

دَڑماپ : (دَڑم۔آ۔پ) (ن گ) پالاتگیں آپ۔ پَہک ءِ صافیں آپ۔

دُرمال : (دُر۔مال) (س گ) زیبا۔ وَشّ رَنگ۔ وَشّ دُڑوشُم۔ (2) گرَاں بہا۔ قیمتی۔

دَرمان : (دَر۔مان) (ن گ) دوا۔ دارُو۔ تہلگ۔ (2) شورہ۔ بارُود۔ **دَرمان ءِ تُژندی :** سَکّ زَہریا زبیتیں دَرمان۔

دَرمان ءِ دارگ : (ن گ) دَرمان۔ دارُو۔ تہلگ۔

دَرمان جاہ : (دَر۔مان۔جاہ) (ن گ) ہما جاگہ کہ درمان بہ رسیت۔ درمان ءِ دکّان۔

دَرمان کاہ : (دَر۔مان۔کاہ) (ن گ) ہما جڑّ یا کاہ یا دڑچکی تاں کہ پہ دواءِ درمان ءِ کار مرزبیت۔

دَرماندَگ : (دَر۔مان۔دَگ) (س گ) بے وسّ۔ لاچار۔ بزّگ۔ **دَرماندَگی :** (دَر۔مان۔دَ۔گی) (ن گ) بے وسی۔ لاچاری۔ بزّگی۔ دربہ دری۔ عزابی۔ **دَرماندگیں :** (دَر۔ مان۔ دَ۔گیں) (س گ) بے وسیں۔ لاچاریں۔ بزّگیں۔ نیزگاریں۔ نادست رسیں۔

دَرمانگ : (دَر۔ما۔نگ) (ک گ) پہک دَم بَرگ۔ کُٹّگ۔ ٹُسّگ۔ **دَرمانگی :** (دَر۔ما۔نَ۔گی) دَم بُردَگی۔ ٹُسّکی۔ ٹُسّگ یا دم بَرگ ءِ حالت۔

دَڑمبُک : (دَڑ۔م۔بُک) (سَرا) (ن گ) ترپّل۔ آپ ءِ سَر برءِ مانگ۔ نہ بُڈّگ۔ دَڑمُک۔ روگن یا بُوچ ءِ آپ ءِ سَر برءِ اوشتگ۔ آبیا۔ دَڑمبلو۔ ہر ہما چیز کہ آپ ءِ ترپّل بہ بیت۔

دَڑمبلو : (دَڑ۔م۔بَ۔لو) بچار : دَڑمبُک۔

دُڑمپانچ : (دُڑم۔ پان۔چ) (ن گ) پوگس۔ نیم پشّ اِتگیں گلونٹ۔ دِڑ پیانچ۔

دَرم سال : (دَ۔رَم۔سال) (ن گ) بگّالانی عبادت جاہ۔ بگّالانی ذِکر ءِ فکر ءِ جاگہ۔

دَڑمشُک : (دَڑ۔م۔شُک) (ن گ) بَرمشُک۔ بہار کاہے۔

دِڑمّغ : (دِڑم۔مَغ) (ن گ) ترمّغ۔ پُڑی۔ ترمپک۔ نرم نرمیں ترمپانی رِچّگ۔

دَڑمُک : (دَرم۔مُک) (ن گ) سَرتُوسکیں جمکی ئیں دار۔ (2) سُبُکّ۔ ترپّل۔ **دَڑمُکین :** (دَڑم۔مُ۔کیں) (س گ) سُبُکّ ءِ بے قدڑیں مَردُم۔ ترپّل۔ بے پکرات۔

دَڑمگ : (دَڑم۔مَگ) (س گ) یکّ ڈوَل۔ یکّ ڈیل۔ یکّ وڑی۔ **دَڑمگ دیگ :** (دَڑم۔مَگ۔دی۔یگ) (ک گ) ڈوَل ءِ ڈیل ءِ یکّ وڑ ءِ یکّ پیم بُوَگ۔ دُڑوشُم دیگ۔

دَڑم گوَر : (دَڑم۔گو۔ر) (س گ) ہما کہ ہارئے گوَرءَ۔ زیبا۔ دَڑم گوَری۔ **دَڑم گوَریں :** (دَڑم۔گو۔ریں) (س گ) ہما کہ ہارئے ماں گوَرا انت۔ (2) زیبائیں۔ شَرّرَنگیں۔

دَڑم گوَری : (دَڑم۔گو۔ری) بچار : دَڑم گوَر۔

دَرمُلک : (دَر۔مُل۔ک) (ن گ) دَرآمدیں مُلک ءِ جاگہ۔ دَراں ڈیہہ۔ دَریں وطن۔ (2) دَراں دَست۔ چہ مُلک ءَ دَر۔ **دَرمُلکی :** (دَر۔مُل۔کی) (ن گ) دَرآمدی۔ دَراں ڈیہی۔ مسافری۔ دَراں وَند۔ دَرشین۔ نوکیں مَردُم۔ دَرملک ءِ مَردُم۔ دَرزادگ۔ دَرآمد۔ غیر مُلکی۔

دَژمّن :(دَژم۔مَن) (ن گ) جمرّ ءُ ہوُر ءِ وہدءَ روچ ءِ ایر رِچَگ ءَ دمانے پدا آزمان ءَ زَردی ءِ مان شانَگ۔ ماں شانتگیں ہمے زَردی۔

دَرمنتگ :(دَر۔مَن۔تَگ) (س گ) شِزار۔ بے زار۔(2) وار۔ بزّگ۔ بے وس۔ لاچار۔**دَرمنتگیں** :(دَر۔مَن۔تَ۔گیں) (س گ) واریں۔ بزّگیں۔ بے وسیں۔ لاچاریں۔(2) دَرمُلکیں۔ دراں ڈیہیں۔**دَرمنتگی** :(دَر۔مَن۔تَ۔گی) بزّگی۔ بے وَسی۔ لاچاری۔

دَرمیان :(دَر۔مَ۔یان) (س گ) دو چیز ءِ توک۔ مِیانجی۔ نِیامَگ۔ مِیَکّ۔ نِیامجی۔ نِیامجین۔ دَرنِیام۔ ہنّام۔ کُپت۔ توک۔ مِیان۔ مِیانگ۔ نِیام۔(2) اَندَر۔ تہہ۔(3) فاصلہ۔ دُوری۔(4) دَراَبید۔ حساب ءَ دَر۔ بے نہ بُوتگ۔

دُرنجات :(دُر۔نِ۔جات) (س گ) شَرّ ذات۔ دُرّنجاد۔ بہہ دار۔(2) (ن گ) بانُک۔ دُرِدانگ۔

دُرنجاد:(دُر۔نِ۔جاد) بچار : دُرنجات۔

دَژنجُک :(دَژ۔ن۔جُک) (ن گ) دار ءِ جوڑ کُتگیں پدانک۔(2) بُرز ءِ لِکّ کپگ۔(3) کنڈگ۔(4) سواری بے ءِ چیزے ءِ یا دَژ چکے ءِ گِرَگ ءُ دارگ۔**دَژنجُک بندگ** :(دَژن۔جُک۔بَن۔دَگ) (ک گ) سَر کپگ۔ بُرزیں ءُ گٹّیں راہے ءِ سَرکپگ۔(2) پدانک بندگ۔

دِژنجُک :(دِژن۔جُک) (س گ) لوجان۔ لوجانیں۔ دَژتلکگیں۔(2) (ن گ) بِٹ۔ مُرگ ءِ گِرَگ ءِ بِٹ۔

دَژنج :(دَژن۔ج) (ف گ) دَژنجگ ءِ فرمان گال : بہ دَژنج۔

دَژنجگ:(دَژن۔جَگ) (ک گ) اَڑینگ ءُ لونجان کنگ۔ ٹنگگ۔(2) پاہو دیگ۔**دَژنجگی** :(دَژن۔جَ۔گی) (ن گ) دَژنجگ ءِ آوَکی بِزاں دَژنجگ ءِ کارکنگی یا بُوتگی انت۔**دَژنجوک** :(دَژن۔جوک) (ن گ) ہما چیز کہ گوں آئی ءِ چیزے اَڑینگ ءُ دَژنجگ بہ بیت۔ لونجانیں۔ دَژتلکگیں۔

دَرِندَه :(دَ۔رِن۔دَه) (ن گ) رَستر۔ گوشت واریں جانور۔ ناہار۔ جون وار۔ ہما کہ ساہ دارے شکار ءَ کنت ءُ وارت۔**دَرِندگی** :(دَ۔رِن۔دَ۔گی) (ن گ) رَستری۔ جون واری۔(2) ظالمی۔ بے رحمی۔

دَژنز :(دَژن۔ز) (ن گ) آپ ءِ یا آرتیں چیزے ءِ چنڈ۔(2) کسانیں ترمپ۔ اَشارت۔(3) چمّ ءِ تہہ ءَ دَرا تکلگیں اِسپیتیں نِشان۔(4) (ف گ) دَژنزگ ءِ فرماں گال : بہ دَژنز۔**دَژنزگ** :(دَژن۔زَ۔گ) (ک گ) تنکّ تنکّ ءَ آپ چنڈگ۔(2) چٹّار دیگ۔(3) سُرینگ۔(4) ہُورتیں چیز انی مان گوات ءَ دنز دیگ۔ پرّارگ۔ دنز دیگ۔**دَژنزگی** :(دَژن۔زَ۔گی) (ن گ) دَژنزگ ءِ آوَکی بِزاں دژنزگ ءِ کارکنگی انت۔

دَژنزیتگ :(دَژن۔زِ۔تَگ) (ک گ) دَژنزگ ءِ گوستگال بِزاں دژنزگ ءِ کار بُوتگ۔**دَژنزیتگیں** :(دَژن۔زِ۔تَ۔گیں) (س گ) دژنزیتگ یا دَژنز داتگیں۔(2) دَژنزگ ءِ دیریں گوستگال۔

دژنزَغ :(دَژا۔ں۔زَغ) (ک گ) جنگ۔ شُہمات کنگ۔(2) ہلمہ کنگ۔ اُرُش کنگ۔

دَژنگ :(دَژن۔گ) (ن گ) مُرگ ءِ وپسگ ءِ جاگہ۔(2) دَژتلکگیں چیز۔ ہما دَژتلکگیں چیز کہ آئی ءِ سَرءَ یا تہہ ءَ چیز ءُ سامان ایر کننت۔ دَژ ہمدان۔(3) کوہ ءِ اَنچیں جاگہ کہ سَر کپگ ءُ ایر کپگ آسان نہ اِنت۔ ہما بُرزیں جاگہ کہ سَر کپگ مہ بیت۔ بُرز ءِ چست۔ کوہی ٹلّ۔ کوہ ءِ ہما بُرزیں ہند کہ نہ سر کپت بیت ءُ نہ چہ اُود ءَ ایر کپگ بیت۔ الَنگ۔(4) ہما کہ بُرز ءَ ایر بہ بیت۔ چست۔(5) ہما مچّ کہ کُونشّ ئے شَرّ بہ گیپت ءُ شَرّ بر بیاریت۔(6) مُہتلی۔ دیر کنگ۔ اوشتگ۔ دارگ ءُ جلّگ۔(7) بُرزیں دَژ چکے ءِ سَر ءِ بُوتگ۔ باز بُرزیں چیزے ءِ سَر ءِ سَر کپگ ءُ مُہتل بُوتگ۔(8) لُڑ ونج۔ ہما کہ نِیام ءَ دَژنجوک اِنت۔(9) تُوہیں ہیبنزک کہ آئی ءَ بہ گونڈیں ترکّڑ ءَ دَژنجنت۔**دَژنگ بُوتگ** :(دَژن۔گ۔بُو۔تَگ) (ک گ) بُرز بُوتگ۔ چست بُوتگ۔ لونجان بُوتگ۔**دَژنگ دار** :(دَژن۔گ۔دار) (ن گ) ہما دار کہ ہیبنزک دَژنجگ بیت۔**دَژنگ ءُ دارءَ**

کپگ : آرام بوئگ ۔ ایمن بوئگ ۔ چہ ترکٔ ءُ تَوارءَ کپگ ۔

دڑنگ کنگ : (دڑن۔گ۔کَ۔نگ) (ک گ) چیزے ءَ سکّ بُرزءَ ایر کنگ ۔ لونجان کنگ ۔ **دڑنگی** : (دڑن۔گی) (ن گ) چوٹ کُرتگیں آہن یا دارءِ پنا ہے کہ جُلونٹ ءِ تہہ ءَ ایر کنگ بیت ءُ زَہگ ءَ ہمیشی تہہ ءَ واپینت ۔ (2) دڑنگ بوئگ ءِ جاوَر ۔

دڑنگاز : (دڑن۔گا۔ز) (ن گ) دَرشان ۔ دَرا ۔ سہرا ۔ ظاہر ۔ بُن گیج ۔ (2) بیان ۔ تزان ۔ دَرنگاز ۔ **دڑنگاز بوئگ** : (دڑن۔گاز۔بو۔نگ) (ک گ) ظاہر بوئگ ۔ پڈرا بوئگ ۔ دَرنگازی ۔

دڑنگاز کنگ : (دڑن۔گاز۔کَ۔نگ) (ک گ) ظاہر کنگ ۔ دَرشان کنگ ۔ دِل ءِ کُہت ءِ کشّگ ۔ (2) کِلگ ءُ آزاری کنگ ۔

دڑنگازی : (دڑن۔گا۔زی) (س گ) پڈرائی ۔ ظاہری ۔ اِبتدا بوئگ ۔ شُروع کنگ ۔ دڑنگاز بوئگ ۔

دڑنگاں بوئگ : (دڑن۔گاں۔بو۔نگ) روچ پہ روچ ترقی کنگ ۔ چہ وَشّی ءُ کل ءَ پادانی بُن ءَ نہ کپگ ۔ (2) گرانیں وہدے ءَ آہگ ۔ جنجال بوئگ ۔ **دڑنگاں پِڑینگ** : (دڑن۔گاں۔پِڑ۔رے۔نگ) راہاں رَد کنگ ۔ دُروہ دیگ ۔ ریپینگ ۔ رُنگ راہاں پِڑینگ ۔ (2) جنجالاں دوَر دیگ ۔

دڑنگ بُرّ : (دڑن۔گ۔بُر۔ر) (ن گ) زَہگ ءِ وَدی بوئگ ءِ دَرد ءِ وہد ءَ پہ شرک ءُ پال زالبول ءِ قدّ ءِ گچّ ءِ سادے ءِ سوچگ کہ چریشی زالبول ءِ دَرد کم بیت ۔

دَڑِنّہ : (دَ۔رِن۔نہ) (ن گ) بوئے مادَران ۔ دَرمانکا ہے ۔

دَرنیام : (دَر۔نِ۔یام) (س گ) جِتا ۔ دَرآمد ۔ (2) توکی ۔ مِیانی ۔ دَرمیان ۔ توک ۔ تل ۔ **دَرنیامی** : (دَر۔نِ۔یا۔می) (ن گ) توکی ۔ میانی ۔ نیامی ۔

دَرنیاہگ : (دَر۔نِ۔یا۔ہگ) ظاہر نہ بوئگ ۔ پڈر نہ بوئگ ۔

دَرنیتک : (دَر۔نی۔یت۔ک) (ک گ) دَرنیاہگ ءِ گوستگاں بزاں آئی ءَ دَرنیاہگ ءِ کار کُت ۔

دَڑو : (دَ۔رو) (ن گ) رون ۔ لاب ۔

دَروازگ : (دَر۔وا۔زَگ) (ن گ) لوگ ءِ دَپ یا لوگ ءِ دپیگ ۔ ڈکّ ۔ کِس دپ ۔ دپی ۔ باب ۔ دَر ۔ بارہ ۔ تاک ۔ دَپ ۔ (2) شہر ءِ مستریں ڈکّ ۔ دَرگہ ۔ **دَروازگ ءِ بجگ** : (ک گ) دَروازگ ءِ پچ بوئگ ۔

دَروان : (دَر۔وان) (ن گ) لوگ ءِ دَپ ءِ جکّوک ۔ چیٹ کنوک ۔ دَروازگ ءِ بوجوک ءُ بند کنوک ۔ پانگپا ۔ دَپّان ۔

دُڑوت : (دُڑو۔ت) (ن گ) وَشّیں سلام ۔ وڑ دلیں گلوہ ۔ (2) دَستانی چُلگّ ۔ بوسہ گرگ ۔ بَکّ ۔ بوس ۔ چُکّ ۔ بوسہ ۔ **دُڑوت دیگ** : (دُڑو۔ت۔دی۔یگ) (ک گ) پہ مہر سرءُ پیشانی یا دَستانی چُلگّ ۔ **دُڑوتی** : (دڑو۔تی) (ن گ) سانگ ءَ رَند بچک ءِ وَتی وسّو ءَ رادا تگیں زَرّ ۔

دُرُوت : (دُ۔رُو۔ت) (ن گ) ٹکّ ءُ ٹاک ۔ مُلّائی یا بلّی رپک ءُ ہُنر ۔

دُڑوج : (دُڑو۔ج) (ن گ) دَرمانے ۔ (2) زامُر ۔ دُوازدہ شاہی آسک ۔ مرَن شاہیں صید ۔ دُڑوژ ۔ (3) مُشک ۔ (4) لُہم ۔

دُڑوچک : (دُڑو۔چ۔ک) بچار : دُڑچک ۔

دَرور : (دَر۔وَر) (ن گ) مٹّ ۔ ہم رنگ ۔ ہم ڈوَل ۔ مِثل ۔ مثال ۔ دَروَری ۔ برابر ۔ چو کہ ہمائی ءَ ۔ بساط ۔ ٹکّر ءِ مَردُم ۔ ثانی ۔ (4) ہم عمر ۔ ہم ریش ۔ ہم کُٹّ ۔ **دَروَری** : (دَر۔وَ۔ری) (ن گ) ہم زوری ۔ مٹّی ۔ (2) ہم رنگی ۔ ہم ڈوَلی ۔

دُڑوڑ : (دُڑو۔ڑ) (ن گ) شپانک ءِ سال ءِ مزّ ۔ (2) شوانگ ءِ مال چارینگ ءِ شِنکّ ءُ گورگانی نیام ءِ ونڈ ۔ زوبگ ۔ **دُڑوڑغ** : (دُڑو۔ڑغ) (ن گ) گوں سال ءِ پیلو بوئگ ءَ بوتار ءِ لیکو ۔ (2) سال ءَ رَند شوانگ ءِ حقّ ءِ گیوارگ ۔

دَڑوژ : (دَڑو۔ژ) (ن گ) زامُر ۔ دُڑوج ۔

دُڑوش : (دُڑو۔ش) (ن گ) نِشان کُتگیں پس یا سیاہ پس ۔ نشان کشتگیں ۔ پہ مال ءِ نشانی ءَ آئی ءِ گوش ءِ کمّیں بُرگ ۔ چِتگ گوش ۔ بُرّیتگ گوش ۔ (2) بُرّیتگیں ۔ بُرّگ ۔ نِشان ۔ (3) سرءِ چِنگ ۔

مُودانی سَرُک ءَ پہ مَکراز چِنگ۔ (4) اُشترِ ءِ گوشاں چلّو کنگ۔
دُڑوش کنگ : (دُڑو۔ش۔کَ۔نگ) (ک گ) بُرّگ۔ چِنگ۔ نشان کنگ۔ **دُڑوشیں** : (دُڑو۔شیں) (س گ) نشان جتگیں۔ بُرّیتگیں۔
دُڑوشاپ : (دُڑو۔شاپ) (ن گ) مستیں لیڑہ ءِ دِڑیپّگ۔ (2) کونڈم جنگ۔ اولاک ءِ مستی۔ دِڑیشّاپ۔ (3) زَہر گرَگ۔ نَہ وَشّی ءِ دَرشانی۔ **دُڑوشاپ جنگ** : (دُڑو۔شاپ۔جَ۔نگ) (ک گ) مستیں لیڑہ ءِ دِڑیپّگ۔ (2) زَہر گرَگ۔ مست بُوَنگ۔
دُڑوشُم : (دُڑو۔شُم) (ن گ) گوناپ۔ شِکل۔ رَنگ ءُ دانگ۔ ڈوَل ءُ ڈیل۔ نمونگ۔ چِہرگ۔ ڈوَل۔ دیم۔ دُرسان۔ دَپ ءُ چَمّ۔ سِکّو۔ چَک۔ رَنگ۔ ڈِیل۔ راز۔ رَنگ۔ رُوح۔ سانچ۔ سَجل۔ سِنچ۔ شُبینگ۔ صُورت۔ گاٹ۔ کونگ۔ مَٹّ۔ مِثل۔
دُڑوشنگ : (دُڑو۔ش۔نَگ) دڑوشگ ءِ گوستگال۔ (2) ہورت کُتگ۔ **دُڑشتگیں** : (دُڑو۔ش۔تَ۔گیں) دُڑوشگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ دُروشگ بُوتگ۔
دُڑوشگ : (دُڑو۔شگ) ہورت کنگ۔ ریزہ ریزہ کنگ۔
دُڑوغ : (دُڑو۔غ) بچار : دُڑوگ۔
دَرّوک : (دَر۔روک) (ج گ) گمّیں وہد۔ دَمے۔
دُڑوکا : (دُڑو۔کا) (ج گ) دمانے۔ ساعتے۔ کسانیں وہدے۔ گوْنڈیں دمے۔ (2) دمان پہ ساعت۔
دُڑوگ : (دڑو۔گ) (ن گ) رَدیں گپّ۔ ہما کہ راست نَہ اِنت۔ باطل۔ بے بُن۔ وَت گڑ۔ وَسّاچ۔ سَٹّ۔ دُڑوغ۔
دُڑوگانی بُرّگ : (دُڑو۔گا۔نی۔بُر۔رَگ) (ک گ) دُڑوگانی سہرا بُوَنگ۔ پاشک بُوَنگ۔ دُڑوگ ءِ پدّرا بُوَنگ۔ **دُڑوگ بُرّ** : (دُڑو۔گ۔بُر۔ر) (س گ) دُڑوگ بند۔ دُڑ وگو۔ سٹّوک۔
دُڑوگ ءِ بُرّگ : (ک گ) دُڑوگ بندَگ۔ ناراستیں تران کنگ۔ **دڑوگ بُرّیں** : (دڑو۔گ۔بُر۔ریں) (س گ) دڑوگ بندیں۔ ناراستیں۔ دوزبانیں۔ **دُڑوگ ءِ ڈکّ دیگ** : (ک گ) دُڑوگ ءِ بندَگ۔ ناراستیں گپّ کنگ۔ **دُڑوگ بند** : (دُڑو۔گ۔بَن۔د) ہما کہ دُڑوگ بندیت۔ شَتَل۔ لغڑّ۔ چَپّ ءُ چوٹ۔ چرَیٹّ۔ دوزبان۔ دُڑوگ بُرّ۔ دُڑوگو۔ ہیرّاب۔ بے اِیمان۔ ٹِپّی۔ حام دپ۔
دُڑوگ ءِ دَڑاش : (ن گ) ہُنر ءُ حِیلہ۔ ناراستیں کار ءُ کرد۔ ناراستیں حبَر۔ ریزرو۔ **دُڑوگو** : (دُڑو۔گو) (س گ) دُڑوگ بندوک۔ دُڑوگ بُرّ۔ دُڑوگ بند۔
دَرونت : (دَر۔وَن۔ت) (ن گ) سبق۔ عبرت۔ دَرس۔ وانگ ءُ دَربرَگ۔
دَرویش : (دَر۔وے۔ش) (س گ) فقیر۔ بزّگ ءُ بےضریں مرُدم۔ میّاہ۔ پِنڈوک۔ دَربیش۔ خُداتُرس۔ گدا۔ بےوس۔ **دَرویشی** : (دَر۔وی۔شی) (ن گ) فقیری۔ بزّگی۔ دنیا بے زاری۔ بے غرَضی۔ فقیری۔ غریبی۔ بےوسی۔ **دَرویشیں** : (دَر۔وے۔شیں) (س گ) بزّگیں۔ پِنڈوکیں۔ فقیریں۔ (2) بےغرَضیں۔ حداتُرسیں۔
دُڑوہ : (دُڑو۔ہ) (ن گ) دَغا۔ ریپ۔ ناراست۔ کوٹ۔ مکر۔ ہُنر۔ حِیلہ۔ بے ایمانی۔ بابیڑ۔ پَیل۔ فریب۔ **دُڑوہ بُوَنگ** : (دُڑو۔ہ۔بُو۔نگ) (ک گ) کار ءُ چیزے ءِ مُہتل بُوَنگ۔ (2) دغا بُوَنگ۔ **دُڑوہا** : (دُڑو۔ہا) (س گ) ہما کہ دغادنت۔ حِیلہ باز۔ غدّار۔ فریبی۔ پیل باز۔ بازی گر۔ چَپّ ءُ چوٹ۔ دُڑوہ کار۔ دُڑوہ باز۔
دُڑوہ کنگ : (دُڑو۔ہ۔کَ۔نگ) (ک گ) مکر ءُ فریب کنگ۔ دغابازی کنگ۔ چہ قول ءِ بَجّگ۔ پرّام۔ دُڑوہگ۔ **دُڑوہ ماں دِل ءَ بُوَنگ** : بے اِیمانی کنگ ءِ نیّت۔ فریب دیگ ءِ ارادہ۔ (2) دِل ءِ کُہت بُوَنگ۔
دُڑوہ باز : (دُڑو۔ہ۔باز) (س گ) بے اِیمان۔ حِیلہ باز۔ دغا باز۔ مکرباز۔ کلپ۔ مکّار۔ غدّار۔ حِیلہ ساز۔ دُڑوہا۔ **دُڑوہ بازیں** : (دُڑو۔ہ۔با۔زیں) (س گ) بے ایمانیں۔ حیلہ سازیں۔ دغا بازیں۔ مکربازیں۔ کلپیں۔ دوتل ءُ دوپوستیں۔ ٹگیں۔
دُڑوہگ : (دُڑو۔ہگ) (ک گ) دغا دیگ۔ دُڑوہ کنگ۔ نیم راہ ءَ یلہ دیگ۔ دغا۔ باوان۔ رخنہ یںغ۔ رَمبگ۔ رَمبینگ۔ **دُڑوہگی** : (دُڑو۔ہ۔گی) دُڑوہگ ءِ آوَکی۔ (2) دغادیگی۔ یَلہ دیگی۔

دُرُوہَڑ :(دُرُو۔ہَڑ)(ن گ) نیپگ۔لاپ پُرّیں زالبول ءِ دِل ءِ تڑشپیں وَردِن ءِ لوٹگ۔

دُرُوہ کار :(دُرُو۔ہ۔کار) بچار : دُرُوہا۔

دُرُوہی :(دُرُو۔ہی)(ن گ) پہ جان ءِ رکّینگ ءِ خُدائی نام کنگ۔ سوگند۔گوندو۔ہاترِ۔قسم۔(2) چیزے ءِ پہ زور بَرگ۔کسے ءِ بہرئے نہ دیگ۔(3) واست۔(4) وعدہ۔قول۔لبز۔قرار۔**دُرُوہی دیگ** :(دُرُو۔ہی۔دی۔یگ)(ک گ) مِنّت کنگ۔کسی ءِ سوگند دیگ۔**دُرُوہانی**:(دُرُو۔ہا۔نی)(ن گ) دُرُوہی داتگیں۔(2) وَت آس۔(3) رَدداتگیں۔دغاداتگیں۔

دَرُوئی دَر :(دَ۔رُو۔ئی۔دَر)(س گ) تچگ ءِ تچگ۔

دَرّہ :(دَر۔رَہ)(ن گ) تنک۔تنگی ءِ ناراستیں راہ۔گٹّ۔

دُڑہبات :(دُڑہ۔بات)(ن گ) وَشّ۔جان سلامتی۔دُڑاہی ءِ سلامتی ءِ واہگ ءِ دَرشان کنگ۔(2) وَشّ آمد۔وَشّ آتک۔

دُڑہباتی :(دُڑہ۔با۔تی)(ن گ) وَشّی۔دُڑاہی۔سلامتی۔جوڑی۔جان جوڑی۔دُڑاہی ءِ سلامتی ءِ واہگ ءِ دَرشانی۔

دِڑہپال :(دِڑہ۔پال)(س گ) تیزیں گام۔شِتاپ۔(2) تیزرَواج۔

دَڑہچ :(دَڑہ۔چ) بچار : دَڑچک۔

دَڑہکغ :(دَڑہ۔کغ) بچار : دَڑھلگ۔

دَڑھک:(دَڑہ۔ک)(ن گ) چیزے ءِ کپگ۔لگّگ یا پڑشگ ءِ توار۔(2) دل ءِ جنگ۔دل ءِ دَڑھک۔چیزے ءِ توار۔**دَڑھک کنگ** :(دَڑہ۔ک۔کَ۔نگ)(ک گ) رنج بُوئگ۔لپرزگ بُوئگ۔

دَڑھلگ :(دَڑہ۔لگ)(ک گ) دار،لٹّ یا دِگہ اَنچیں چیزے ءِ پڑشگ ءِ توار۔(3) نریان ءِ تچگ ءِ آئی ءِ دَست ءِ پادانی بہ زَمین ءِ لگّگ ءِ توار۔(4) دل ءِ جنگ۔دَڑہکغ۔

دَڑہگ:(دَڑ۔ہگ)(ک گ) لرزگ۔(2) چِنڈگ۔سُرگ۔چمگ۔**دَڑہینگ**:(دَرہ۔ہے۔نگ)(ک گ) چہ تُرس یا چہ گوہر ءِ گوئپش ءِ سَبب ءِ لرزینگ۔چِنڈینگ۔

دُڑہیتَنگ :(دُڑہے۔تَنگ) دُڑہگ ءِ گوستگال۔(2) کمّ ترّیتگ۔کمّ مَنتگ۔**دُڑہیتگیں** :(دُڑہے۔تَ۔گیں) دُڑہگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ دُڑہتگ۔(3) پہ مَنتگیں۔کمّ مَنتگیں۔

دُڑہگ :(دُڑہ۔ہگ)(ک گ) چیزے ءِ پُورہ نہ بُوئگ ءِ چہ گُذرءِ کم بُوئگ۔(2) تنگ دَست ءِ گُذرمند بُوئگ۔(3) پدمانگ۔تنگ دَست بُوئگ۔

دَڑہمدان :(دَڑہ۔مَ۔دان)(ن گ) پہ دارءِ کرز یا پہ میڈ جوڑ کُتگیں مانڈلی کہ رَزان مان کنگ ءِ دَڑنجگ بیت۔جلّ۔رف۔پاٹی۔دَڑنگ۔

دڑوہُند :(دڑو۔ہُن۔د)(ن گ) درمان کاہے کہ تاک ئے پہ پونز ءِ بُجگ ءِ دارگ ءِ درمانے۔

دَری :(دَ۔ری)(ن گ) دَریگ۔ڈال گواپیں گُدءِ چیر گیجے۔جُلّ۔چیر گیج۔(2) دَنّی۔دَرآمد۔چہ دَنّ آتکگیں مَرُدم۔دَران۔دَرزادگ۔(3) دَروازگ۔تاک۔**دَری ئیں** :(دَ۔ری۔ئیں)(س گ) ہما کہ دَری اِنت۔غیرمُلکی ئیں۔

دَرے :(دَ۔رے)(ن گ) جنینانی زَہراپ۔چہ جنین ءِ لاپ ءِ دَرآتکگیں آپ یا زواک۔(2) جنین ءِ ماہواری ءِ دوَران ءِ دَرآتکگیں حون۔

دَریا:(دَر۔یا)(ن گ) مزَنیں آپ۔زِر۔دَریاب۔رود۔سانوڑ۔**دَریاءِ آپ جنگ** : بے نفیں ءِ گنوکی کار کنگ۔**دَریاءِ بندگ** : پہ مُلّائی یا بِکّی دم ءِ چوپ ءِ ٹِکّ ءِ تائیدا انچوش کنگ کہ دَریاءِ ماہیگ گرگ مہ بیت یا دَریاءِ ماہیگ مہ بیت۔(2) تیاب کرّ ءِ دیوال یا کہ انچیں دیم پان بندگ۔**دَریاءِ پادآہگ** :(ک گ) گوَرم ءِ طوفان بُوئگ۔دَریاءِ طوفان ءِ آہگ۔زِرءِ چوَلانی چست بُوئگ۔دَریاءِ مستی۔**دَریاسوچ** :(دَر۔یا۔سوچ)(س گ) شُومّ۔بدفال۔بدبخت۔ٹِکّر۔**دَریاءِ ناپگ** :(ن گ) دَریاءِ جُہل تریں ہند۔**دَریاءِ تان** :(ن گ) دَریاءِ پڑاہ ءِ دَراجی۔(2) دَریاءِ آپ ءِ سَربُرءِ ہم لسُونی۔**دَریاءِ سُچگ** : دَریاءِ ماہیگ نہ بُوئگ۔دَریاءِ وَیران بُوئگ۔**دَریاءِ شُلنچگ** : بے سیٹّیں کار کنگ۔**دَریاءِ مستی** :

(ن گ) زرۓ گوَرم ءِ پادآ ہگ ۔ دَریاءِطوفان ۔ **دَریاءِ ماں کوَرءَ ایر رَوَگ:** کوَرءِ دَریاءِ آپ ءِ چیر کشّگ ۔ نہ بُوتگیں ءِ بُوتگ ۔ **دَریائی :** (دَر ۔ یا ۔ ئی) ہما کہ گوں دَریاءِ نسبت داریت ۔

دَریاب : (دَر ۔ یاب) (ن گ) مزنیں کوَر ۔ شہ کوَر ۔ (2) دَریا ۔ رود ۔ **دَریابی :** (دَر ۔ یا ۔ بی) (ن گ) ہما کہ گوں دَریاب ءِ نِسبَت داریت ۔

دَریابار : (دَر ۔ یا ۔ بار) (ن گ) زِربار ۔ سُہیل ءِ نیمگ ۔ جانَدُم ۔ سُہیل ۔ (2) چہ دریاءِ آپُشت ۔ دُور ۔ دَرمُلک ۔

دَریابُرد : (دَر ۔ یا ۔ بُر ۔ د) دَریاءِ بُرتگیں ۔ ماں دَریاءِ بُڈّ اِتگیں ۔ آپ ءِ بُرتگیں ۔ دریا کپتگ ءُ مُرتگ ۔ گار ءُ گور ۔ (2) تاوان بار ۔ تباہ ۔ بَرباد ۔ بے گْواہ ۔ **دَریابُردی :** (دَر ۔ یا ۔ بُر ۔ دی) (ن گ) تباہی ۔ بربادی ۔ بے گْواہی ۔ (2) دریاءِ بُرتگیں ۔ دریاءِ ٹِکّیتگیں ۔

دَریادِل : (دَر ۔ یا ۔ دِل) (س گ) مزن دِل ۔ مزن خیال ۔ بَہا دُر ۔ مڑاہ دار ۔ (2) سخی ۔ نان دِہ ۔ دَست پچّ ۔ **دَریادِلی :** (دَر ۔ یا ۔ دِ ۔ لی) (ن گ) مڑاہ داری ۔ دست پچّی ۔ سَخی گَری ۔ **دَریادِلیں :** (دَر ۔ یا ۔ دِ ۔ لیں) (س گ) سَخی ئیں ۔ دست پچیں ۔ (2) مڑاہ داریں ۔ توکلی ئیں ۔

دَریاکپ : (دَر ۔ یا ۔ کَپ) (ن گ) زِری آپ ءِ دارُوے ۔

دَریاوَرد : (دَر ۔ یا ۔ وَر ۔ د) (ن گ) مید ۔ دَریاءِ کارکنوک ۔ (2) دَریائی اولاکانی ناخُدا ۔

ڈِرِیب : (ڈِری ۔ ب) (ن گ) نالگیر ۔ (2) جُہل یا جُہلیں کنڈ ۔

ڈِرِیپ : (ڈِری ۔ پ) (ن گ) ڈِریمب ۔ چیزے ءِ یکّ پارگی ءَ کپگ ءِ توار ۔ (2) اُشترءِ مستی ءِ توار ۔ لیڑہ ءِ پہ مستی ڈِریپگ ۔ **ڈِرِیپ ءُ ڈِراپ :** (ن گ) ترِیپ ءُ تراپ ۔ جنگ ءُ چو پگ ءِ توار ۔ ترپّگ ءِ توار ۔ (2) تچگ ۔ گڑ کنگ ءِ توار ۔ **ڈِرِیپ ڈِرِیپ :** (ڈِری ۔ پ ۔ ڈِری ۔ پ) (ن گ) مردُمے ءِ یا اولاکے ءِ تیز تیز ءُ سَکّ ءَ گردگ یا تچگ ءِ پاد بڑمش ۔ (2) بازیں چیزانی پدماں پدءَ کپگ ءِ توار ۔

ڈِرِیپانچ : (ڈِری ۔ پان ۔ چ) (ن گ) مچّ ءُ کُلونٹ ءِ پہ رنگی ٹکّ کپگ ۔ مچّ ءِ ناپختہیں کُلونٹ ۔ ڈِریمپانچ ۔ کُونڈا سک ۔ (2) پوگس ۔ ہما کُلونٹ کہ آئی ءِ کپّ ناہ اِنت ءُ کپّے کُلونٹ ۔

ڈِرِیپّگ : (ڈِری ۔ پ ۔ پگ) (ک گ) مستیں لیڑہ ءِ توار ۔ لیڑہ ءِ گجّ ءُ کپ بُوتگ ۔ دُڑوُشاپ کنگ ۔ (2) گڑانیں توار کشّگ ۔ ٹُوبیں دَلوت ءِ پادانی ڈگار ءَ جنگ ۔ گڑانیں چیزے ءِ کپگ ءِ توار ۔ (3) کُوکار ءُ جگّا کنگ ۔ کسے ءِ سَرءَ گُرّ ءُ نہرّ کنگ ۔ **ڈِرِیپّگاں کپگ :** (ڈِری ۔ پ ۔ پ ۔ گاں ۔ کَ ۔ پگ) وس ءُ واک ءَ کپگ ۔ ناتوان بُوئگ ۔ پہر ءُ شاناں کپگ ۔ ایر ماد بُوئگ ۔

ڈِرِیچ : (ڈِرے ۔ چ) (ب گ) ڈِرِیگتیں ۔ ڈِریگت ۔

دَرِیچ : (دَر ۔ رے ۔ چ) (ن گ) گرما گی ئیں دانگ کہ جان ءَ دَرکاینت ۔

ڈِرِیچک : (ڈِریچ ۔ ک) بچار: دُڑوچک ۔

دَرِیچہ : (دَ ۔ ری ۔ چہ) (ن گ) دَریگ ۔ گْوات راہ ۔ تاک ۔ تاکچہ ۔

ڈِرِیز : (ڈِری ۔ ز) (ن گ) پادانی توار ۔ گڑانیں پاد ءُ بڑمش ۔

ڈِرِیس : (ڈِرے ۔ س) (ن گ) شَل ۔ ناچ ۔ چاپ ۔ دُڑکُڑ ۔ (2) بازیں مردُمانی ہوریں جاک ءُ کُوکار ۔ دَپ جنگی ۔ **ڈِرِیسو :** (ڈِری ۔ سو) شور ۔ جاک ءُ توار ۔ جنگ ۔ دَپ جنگی ۔

دَرِیس : (دَ ۔ رے ۔ س) (د) (ن گ) پوشاک ۔ گُدی پُچ ۔ جرّ ۔

ڈِرِیش : (ڈِرے ۔ ش) (ن گ) چیزے ءِ کِرّانی چِنگ ءُ برابر کنگ ۔ مُودانی چِنگ ۔ ٹاپ ۔ **ڈِرِیش کنگ :** (ڈِرے ۔ ش ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) ٹاپ کنگ ۔ چِنگ ۔ **ڈِرِیشی :** (ڈِرے ۔ شی) (ن گ) چوٹیں دارءَ تراشگ ءُ برابر کنگ ۔ (2) ڈگارءِ کنڈ ءُ بینٹاں لنکار کنگ ءُ ہموار کنگ ۔

ڈِرِیشاپ : (ڈِری ۔ شا ۔ پ) بچار: دُڑوُشاپ ۔

دِرِیشک : (دِرے ۔ شک) (ن گ) تنکّہی ۔ سُہر ءِ رنگ ۔ (2) بلوچانی ٹکّے ءِ نام اِنت ۔

دَرِیغ : (دری غ) بچار: دَرِیگ ۔

دِڑیغاں : (دِڑے۔غاں) بد قسمتی۔شُومی۔(2) شالا۔دِڑیگتیں۔
دِڑیک : (دِڑی۔ک) (ن گ) تنگ۔مَیدان۔تچگ۔دَوَر۔
تچگ ءِ آواز۔تچان۔ **دِڑیکاں دِڑیک** : (دِڑی۔کاں۔دِڑی۔ک)
(ن گ) دِڑیک ءُ دَڑاک۔مَرَنیں چست ءُ ایر۔تچ ءُ تاگ ءِ آواز۔
دِڑیک ءُ دَڑاک : (ن گ) تچگ ءِ توار۔تچ ءُ تاگ ءِ آواز۔
دِڑیکّ دِریکّ : (دِڑی۔ک۔ک۔دِڑی۔ک۔ک) (ن گ)
تچگ ءِ توار۔
دِڑیگّگ: (دِڑی۔ک۔گگ) (ک گ) تچگ ءِ پادانی زَمین ءِ
لگّگ ءِ توار۔
دَریگ: (دَ۔ری۔گ) (ن گ) دَریچَہ۔گوات راہ۔تاک۔
گوات گر۔تاکچَہ۔(2) دَری۔دَری مَردُم۔ڈَنّی۔(3) ہَما کہ گوں
دَر ءِ نِسبت داریت۔
دَریگ: (دَ۔رے۔گ) (ن گ) مال ءُ ساہ دارانی زنک ءِ پیش
آیوکیں سَری ریم رَنگیں آپ۔(2) وہر ءِ ابتدائی روچاں چہ دَلوتانی جان ءِ
لیس داریں آپ ءِ دَرآہگ۔(3) بزین ءُ اِسپیتیں آپ کہ چہ مادَگیں
مال ءِ اَندام ءِ چُرّیت۔دَریغ۔(4) مَردُم ءِ لاپ ءِ ریم گونگیں آپ کہ ماں
وَسّ تِندیا پیچِش ءِ وہدءَ دَرکیت۔
دِڑیگت : (دِڑے۔گت) بچار : دِڑیگتیں۔
دِڑیگتیں : (دِڑے۔گَ۔تیں) (ب گ) دِڑیگت۔ارمانی۔
مارِشت ءِ دَرنگاز۔شالا۔زیانہو۔دِڑیغاں۔
دِڑیگہ : (دِڑے۔گہ) (ب گ) اَرمانی مارِشت ءِ دَرنگاز۔
دِڑیگتیں۔دِڑیگت۔
دِڑیم : (دِڑی۔م) (ن گ) پُرّ۔پُرّ ءُ سَرریچ۔پُرّیں تلاپ۔
دِڑیمب۔(2) چیزے ءِ کپگ ءِ آواز۔
دِڑیمب : (دِڑیم۔ب) بچار : دِڑیم۔
دِڑیمبگ : (دِڑی۔م۔بگ) چیزے ءِ کپگ ءِ توار۔
دِڑیمبغ: (دِڑیم۔بگ) (ک گ) ڈُہل ءِ توار۔(2) کڑوئیں
ٹوک۔بُرزیں توار۔(3) گرانیں چیزے ءِ کپگ ءِ توار۔گرانیں
آواز۔دَڑامب۔

دُرّین : (دُر۔رے۔ن) (س گ) ہَما کہ چو دُرّ ءِ اِنت۔دُرّ ءِ
دَرور۔شَرّرنگ۔ڈَوَل دار۔(2) گرَاں قیمت۔گرَاں بہا۔
دِڑین: (دِڑی۔ن) (ن گ) سنج۔بی بی گندار۔شین۔ہفت رَنگ۔
ہَما بازدُر وشُمیں رَنگینگ کہ ہَور ءِ پد آسمان ءِ وَدی بیت۔
دُرّینَگ : (دُر۔رے۔نَگ) (ن گ) دَرمانکا ہے۔
دَرینگ : (دَ۔رِ۔نگ) بچار : دُرّینک۔
دُرّینوک : (دُر۔رے۔نوک) (ن گ) گَرپاس ءِ شِنگ ءِ مدتّ
دیوک۔گَرپاس چین۔
دِڑیہہ : (دِڑی۔ہ) (ن گ) آگاہ۔سار۔دِلگوش۔سہیگ۔
دِڑیہَہ : (دِڑی۔ہَہ) (ن گ) تُرسینگ۔گُڑینگ۔(2) بُست
کنگ۔ جَہہ جَنگ۔ **دِڑیہَہ دیگ** : (دِڑی۔ہ۔دی۔یگ)
(ک گ) یکّے ءِ چہ واب ءِ آگاہ کنگ۔(2) چہ واب ءِ آگاہ بُونگ۔
چہ واب ءِ ساہ کنگ۔ **دِڑیہَہ کنگ** : (دِڑی۔ہ۔کَ۔نگ)
(ک گ) بُست کنگ۔سارکنگ۔اناگہ ءِ پچ دَرہگ۔چہ واب ءِ
جَہہ سرّگ۔ہوش کنگ۔شہ واب ءِ آگاہ بُونگ۔ساہ کنگ۔پاس
جَنگ۔(2) گردِن کشّگ۔چہ دَرواز گ ءِ یاپلّ ءِ چارگ۔دِڑیہگ۔
دِڑیہگ: (دِڑی۔ہگ) (ک گ) جہہ سرّگ۔آگاہ بُونگ۔
دِڑیہہ کنگ۔
دِڑیہن : (دِڑی۔ہَن) سہیگ۔زانوگری۔آگاہی۔زانت۔سَرپد۔
سَرآگاہ۔(2) مولُم۔یات گِیری۔وشّیں یات۔(3) آگہہ بُونگ۔
جہہ سرّگ۔(4) نیک۔نیکی۔
دَڑ: (دَ۔ڑ) (ن گ) حزمت کار۔(2) ہشّ ءِ دُڑشگ۔(3)
نِہر۔ونڈ۔تورکنگ ءِ وٹّ۔(4) ناہار یانریں اولاک یانریں ءُ مستیں
دَلوت ءِ مستی ءِ دَرگت ءَ گوں دیمی پادگاں ڈگار ءِ پیشّکانڈگ۔دَڑَو۔
(5) جسم۔بدن۔ **دَڑ جَنگ** : (دَڑ۔جَ۔نگ) (ک گ) ونڈ جَنگ۔
(2) دوَرجَنگ۔دِرکّ کنگ۔ٹاپَرگ۔(3) نریں اولاک ءِ پہ مستی
وَتی دیم ءِ دوئیں پاداں زَمین ءِ جَنگ۔ **دَڑکنگ** : (دَڑ۔کَ۔نگ)
(ک گ) یکّ مالے ءِ پہ بہاءَ قیمت مقرر کنگ۔

دَڑامب :(دَ۔ڑام۔ب) (ن گ) گرّانیں چیزے ءِ کپگ ءِ توار۔(2) دِڑیمبغ۔(3) بلوچستانءِ زِرباری دَمگ ءَ ماں گوادرءِ ضلعءِ گورِیچان ءَ کوہءِ مرّ نیں لٹّے۔

دَڑد :(دَڑ۔د) بچار : دَرد۔

دَڑدی :(دَڑ۔دی) بچار : دَردی۔

دَڑَغ :(دَ۔ڑَغ) (ک گ) چہ ترس ءَ بے توار بوتگ۔(2) مرگ ءِ چیر بوتگ۔ساہ دارےءِ چہ ترس ءَ ٹپگ۔

دَڑکّو :(دَ۔ڑَک۔کو) بچار : دَڑکہ۔

دَڑکّہ :(دَڑ۔ک۔کہہ) (ن گ) ترسینگ۔بیم دیگ۔دڑکو۔نَہیب۔دَہشت۔بیہار۔پاتڑاپ۔پادتڑاپ۔

دَڑَگ:(دَ۔ڑَگ) (ک گ) زمین ءِ گوں کوڈال یا دگہ اَزبابے ءَ پہ کِشگ یا پہ کِشار ءَ نرم کنگ (2) بازگپّ کنگ۔(3) ڈرگ۔دیوال یا کرودےءِ کپگ۔

دڑو :(دَ۔ڑو) (ن گ) رِد۔(2) دوصدءِ پنجاہ۔(3) (س گ) بازجبر۔دَپ دَڑ۔

دَڑَوْ :(دَ۔ڑوْ) (ن گ) لگتّ۔پاد۔(2) لیڑوءِ دیگی پاد۔لیڑوءِ یا اُشترءِ دیگی پادانی زمین ءَ جنگ۔دَڑ۔**دَڑوْ جنگ** :(دَ۔ڑوْ۔جَ۔نگ) (ک گ) زمین ءِ سرءَ وپسگءِ پادانی زمین ءَ جنگ۔نریں دَلوت یا اولاک ءِ پہ مستی دوئیں پاداں زمین ءَ جنگ۔**دَڑوْکی** :(دَ۔ڑوْ۔کی) زَدَگ بوتگ یا چہ دگہ دَردءِ وپلےءِ سَبَب ءَ زمین ءِ سرءَ کپگ ءِ پہ بےوسی دَستءِ پادجنگ (2) کسانیں چُکّ ءِ زمین ءِ سرءَ وپسگ ءِ گرّیوگءِ چہ زہرءَ وتی پادانی زمین ءَ جنگ۔

دُڑو :(دُ۔ڑو) (س گ) گار۔نیست۔بےگواہ۔برباد۔

دَڑُونگ :(دَ۔ڑُون۔گ) (س گ) دَڑُو۔کوہن۔بےکار۔

دَڑَہ:(دَ۔ڑَہ) (ن گ) گرّانیں لاپ ریچ۔چیرءِ وت بوتگ۔مَردُم ءِ یا ساہ دارےءِ لاپ ءِ ریچگ۔**دَڑَہ جنگ** :(دَ۔ڑَہ۔جَ۔نگ) (ک گ) دَلوت ءِ رِیکّ جنگ۔(2) مَردُم ءِ لاپ ءِ رِچگ۔چیرءِ وَت بوتگ۔(3) مرّنیں دَردءِ علّتءِ سَبَب ءَ سَرسَر جنگ۔

دَڑی:(دَ۔ڑی) (ن گ) کوت۔ونڈ۔(2) یکّ مَن یا دُوازدہ سیرءِ وزن۔(3) زالبولی سہتے کہ پٹّیءِ سَرءَ سَکّ بیت۔

دُزّ :(دُز۔ز) (ن گ) پُلوک۔چیزانی چیرءِ کائیءَ بروک۔چیرءِ اَندَری مالانی بروک۔تگّ۔(2) ہما تچکّین ءِ تڑاشتگیں دارکہ آئیءِ یکّ سَرے تُوسکءِ دومی ٹنگیں سَرءَ سادے پرِانت کہ پلّ یا لوگءِ تیہُر کنگ ءِ کارمرز بیت۔**دُزّءِ ڈُنگ** :(ن گ) راہزن۔پہ زوردِگرءِ مال ءَ بروک۔ٹیک۔**دُزّءِ گِرَگ** :(ک گ) دُزّءِ دَست گیر کنگ۔حراب کاریں مَردُم ءِ نشان کنگ۔**دُزّی** :(دُز۔زی) (ن گ) چیرءِ اَندَریں کارءِ کنگ۔چیرءِ کائی مالانی بَرَگ۔دُزّگ۔**دُزّی دازی** :(دُز۔زی۔دا۔زی) (ن گ) دزّی۔(2) بیش کاری۔حراب کاری۔**دُزّینی** :(دُز۔زے۔نی) (ن گ) دُزّکی۔چیرءِ اَندَری۔

دِزّ : (دِز۔ز) (ن گ) کلات۔حاکءِ بستگیں کلات۔

دُزّآپ :(دُز۔ز۔آپ) (س گ) (ن گ) ہما آپ کہ چہ جاگہےءِ چمّگ کنت ءِ دَرکیتءِ پدا زمین ءِ چیرءَ گاربیت۔(2) سِکّی ئیں جاگہ کہ چمّگانی تچوکیں آپ ہمُودءَ زیرزمین روَت ءِ اَندَر بیت۔کلّریں ڈگار کہ اُودءَ آپ زیرءِ زمین روَت۔

دُزّباد :(دُز۔ز۔باد) (ن گ) جاگہہ بدل کنوکیں دَرد۔ہما دَرد کہ برے جاگہےءِ بیت۔

دَزبڑادر :(دَز۔بڑا۔دَر) (ن گ) سنگت۔دوست۔بیل۔ہمبل۔دَزبڑادل۔

دَزبڑادَل : (دَز۔بڑا۔دَل) بچار : دَزبڑدار۔

دَزبند : (دَز۔بَن۔د) بچار : دَست بند۔

دَزبندی : (دَز۔بَن۔دی) بچار : دَست بندی۔

دَزپاگ : (دَز۔پاگ) بچار : دَست مال۔

دُزّپال :(دُز۔ز۔پال) (س گ) دُزّءِ پانوک۔کسّےءِ دُزّیءَ چیر دیوک۔دُزّءِ پُشتءِ پناہ۔دُزّپان۔

دُزّپان : (دُز۔ز۔پان) بچار : دُزّپال۔

دَزپُشت : (دَز ـ پُش ـ ت) بِچار : دَست پُشت ـ

دَزپُنڈ : (دَز ـ پُن ـ ڈ) بِچار : دَست پُنڈ ـ

دُزّتَپ : (دُز ـ ز ـ تَپ) (ن گ) وہدءُ بےوہدءَ گِروکیں تَپ ـ

دُزّجنگ : (دُز ـ ز ـ جَن ـ گ) (س گ) چیرءُ کائی جنگ کنگ ـ جنگ ءُ تچگ ـ بے گِت ءُ گُمانیں جنگ ـ نا گِت ءُ نا گمان ءَ ہلمہ کنگ ـ چَپاول ءِ کار ـ **دُزّجنگی** : (دُز ـ ز ـ جَن ـ گی) جنگ ءُ تچگ ـ نا گمانیں ءُ انا گتیں ہلمہ ـ

دُزّچمّی : (دُز ـ ز ـ چم ـ می) (ن گ) چیرءُ کائی ہنچو چارگ کہ دومی مردم آئی ءَ پہ چارگ ءَ مہ گِندیت ـ **دُزّچمّی چارگ** : (دُز ـ زی ـ چم ـ می ـ چا ـ رگ) پہ بدنیتّی چارگ ـ چیرءُ کائی چارگ ـ

دَزدان : (دَز ـ دان) (ن گ) گوں پژم ءَ گوپتگیں پچّ ءُ دِگہ چیز ایرکنگی لوت ـ گونچان ـ

دَزدَر : (دَز ـ دَر) (ن گ) لوگ ءِ سرءِ مان کُتگیں کُلندری دمک کہ ہمُودءَ کرزمان کنّنت ـ

دُزّدَرد : (دُز ـ ز ـ دَر ـ د) (ن گ) دَردے کہ برے جاہے ءَ گیپت ـ

دَزدَلّک : (دَز ـ دَل ـ لک) (س گ) دَست ءُ دِلی حزمت گار ـ نزّیک تریں حزمت گار ـ دَست ءِ سُبکّ کنوک ـ (2) سُبکّیں مردُم ـ

دُزّراہ : (دُز ـ ز ـ راہ) (ن گ) ہما راہ کہ دُزّ ٹیکّ یا شپکّ اِش کارمرز کنّنت ـ رُنگ راہ ـ (2) ہما اندریں راہ یا دِرّ یا تنک کہ ڈُنگ ءُ دُزّوت ءَ اُودءَ چیر دینت ـ

دَزرَس : (دَز ـ رَس) بِچار : دَست رَس ـ

دُزّکار : (دُز ـ ز ـ کار) (س گ) ہما کار کہ چیرءُ اندری یا پہ دُزّی کنگ بہ بیت ـ دُزّینی چیزے ءِ برگ ـ

دَزکُمکّ : (دَز ـ کُ ـ مک) بِچار : دَست کُمکّ ـ

دُزّکی : (دُز ـ زُ ـ کی) (ن گ) سُورءُ عاروس ءِ حنّی بندءِ پیسر ءِ شپ کہ سالونک ءِ حنّی ءِ رسم ءَ کنّنت ـ (2) سالونک ءُ بانورءِ نزّیکیں کس ءُ عزیزانی صوت ءُ نازینک ءِ رسم کہ حنّیاں عزیزے ءِ لوگ ءَ ایر کنّنت ءُ چمُودءَ پہ صوت ءُ نازینک چست اِش کنّنت ءُ سالونک ءُ بانورءِ دَست ءُ پاداں حنّی کنّنت ـ دُزّی حِنّام ـ (2) چیراندری ـ دُزّینی ـ **دُزّکی چارگ** : (دُز ـ زُ ـ کی ـ چا ـ رگ) (ک گ) چیرءُ اندری چارگ ـ

دُزّگ : (دُز ـ زگ) (ک گ) کسے ءِ مال ءَ یا چیزءَ چیرءُ کائی برگ ـ ٹپّرینگ ـ **دُزّگی** : (دُز ـ ز ـ گی) (ن گ) دُزّگ ءِ آوَ کی بزاں دُزّگ ءِ کاربوتگی انت یا بیت ـ

دُزّیتگ : (دُز ـ زِ ـ تگ) دُزّگ ءِ گوستگال ـ (2) بُرتگ ـ

دُزّیتگیں : (دُز ـ زِ ـ تَ ـ گیں) دُزّگ ءِ دیریں گوستگال ـ (2) ہما کہ دُزّگ بوتگ ـ

دَزگواپ : (دَز ـ گوا ـ پ) بِچار : دَست گواپ ـ

دَزگَٹّ : (دَز ـ ز ـ گَٹ ـ ٹ) بِچار : دَست گَٹّ ـ

دَزگوہار : (دَز ـ گو ـ ہار) (ن گ) جنینیں سنگت ـ جِنکّانی جنکّیں سنگت ـ دَست گوہار ـ امبُشک ـ گوہارُکو ـ

دَزگیر : (دَز ـ گی ـ ر) بِچار : دَست گیر ـ

دَزگیری : (دَز ـ گی ـ ری) بِچار : دَست گیری ـ

دَزمال : (دَز ـ مال) بِچار : دَست مال ـ

دَزموش : (دَز ـ موش) بِچار : دَست موش ـ

دُزّنپس : (دُز ـ ز ـ نَپ ـ س) (س گ) چمّ چُٹّ ـ ہما کہ دُزّی ءَ ہیل اِنت ـ **دُزّنپسیں** : (دُز ـ ز ـ نَپ ـ سیں) (س گ) دُزّیں ـ ہما کہ دُزّی ءِ ہیل ءُ عادت ءِ گوں ـ

دَزنُماز : (دَز ـ نُما ـ ز) (ن گ) پہ نُماز ءَ چاراَندامانی شودگ ـ

دَزنوِشت : (دَز ـ نِ ـ وِش ـ ت) بِچار : دَست نبشت ـ

دَزنوِشتیں : (دَز ـ نِ ـ وِش ـ تیں) بِچار : دَست نبشتیں ـ

دَزنوِشتگ : (دَز ـ نِ ـ وِش ـ تگ) بِچار : دَست نبشتگ ـ

دُزّنیاد : (دُز ـ ز ـ نِ ـ یاد) گرّاں بہا ـ چیزانی چیرءُ اندری گرّاں بہا کنگ ـ **دُزّنیادی** : (دُز ـ ز ـ نِ ـ یا ـ دی) (ن گ) چیزانی چہ مقررکُتگیں نِہراں گیش تریں قیمت ءِ بہا کنگ ـ گرّاں بہائی ـ

دَزواگ : (دَز ـ وا ـ گ) بِچار : دَست واگ ـ

دَزوَدا : (دَز۔وَ۔دا) (س گ) دَستبردار۔دَست کَش۔(2) وار۔بے مال۔

دُزّی حِنّام : (دُز۔زی۔ہِن۔نام) (ن گ) بانورءِ حنی بندیءِ دود۔

دُزّی حِنّام : (دُز۔زی۔ہِن۔نام) بچار : دُزّکی۔

دَژدُوم : (دَژ۔دُو۔م) (ن گ) اولیگءِ راستے۔ یکّدارءِ دیمءِ بَرَگءِ ہاترءِ اولیگ جنگ۔ **دَژ دُوم کنگ** : (ک گ) اولیگءِ اَنچوش جنگ کہ یکّدار گوَرءِ بدلءِ پہ دِیمّءِ بروَت۔اولیگ جنگ۔

دَژُک : (دَ۔ژُک) (ن گ) دَجُکّ۔جدُکّ۔

دُژمان : (دُژ۔ما۔ن) (ن گ) زاہءُ بد۔دُشمان۔زاہ۔ بدءُ رَد۔ دُشنام۔بدشات۔زِشت۔(2) بدیں لبز۔بدیں سُخن۔بدیں ترّان۔

دُژمِن : (دُژ۔مِن) (ن گ) (س گ) بدخواہ۔وازدار۔وَشّ نیاتک۔ بدواہ۔ بدی دار۔ بیری۔ دُشمن۔ دَینکار۔ ہما کہ دوست نہ اِنت۔**دُژمِنی**: (دُژ۔مِ۔نی) (ن گ) بدخواہی۔کست۔مُدہ۔ بد۔دَین۔ بدی۔ دِشت۔وازداری۔وَشّ نیاتکی۔**دُژمِنیں** : (دُژ۔مِ۔نیں۔) ہما کہ دُژمِن انت۔دُژمِن۔

دُژمِن دار : (دُژ۔مِن۔دار) (س گ) بدی دار۔ہما کہ دُژمن ئے اَست۔دِشتی۔دُشمن دار۔**دُژمِن داری** : (دُژ۔مِن۔دا۔ری) (ن گ) دین داری۔بدواہی۔

دُژنام : (دُژ۔نام) (ن گ) دُشنام۔زاہءُ بد۔دُژمان۔ بدشات۔ بدیں سُخن۔ بدیں ترّان۔

دَست : (دَس۔ت) (ن گ) جانءِ ہما بہر کہ چہ بَگَلءِ لونجان اِنت کہ آئیءِ گُڈّی سرلنگک اَنت۔دَستءِ دَزّاجی۔(2) دَستءِ کچّ۔ (3) نیمسَگ۔پلّو۔(4) لاپءِ رِچّگ۔(5) کُماری یا جُوّائی لیبءِ یکّ رَندےءِ بستگیں یکّ یکّ دَستے۔**دَستءِ آرگ** : (ک گ) وَتی کنگ۔زور برگ۔گرَگ۔کپوچّہ کنگ۔**دَستءِ آہگ** : (ک گ) رَسَگ۔زُورگ۔برَگ۔**دَست آہگ** : (دَس۔ت۔ آ۔ہگ) (ک گ) لاپءِ رَوگ۔لاپءِ رِچّگ۔ بہوک بُسکغ۔پِڈّءِ رَوگ۔**دَستءِ ایر آرگ** : (ک گ) تسلّاءُ دِل بڈّی دیگ۔ گرانیں ءُ سکّیءِ وہداں کسےءِ مدتّءُ کُمکّ کنگ۔**دَستءِ پیچگ**: (ک گ) کارےءِ بُن گیج کنگ۔(2) چیزےءِ دَستءِ پتا ہگ۔**دَستءِ کپگ** : (ک گ) رَسَگ۔چیزےءِ یا مالےءِ سَر بُوَگ۔**دَستءِ گرَگ**: (ک گ) کسےءِ دَستءِ گرَگ۔ (2) چیزےءِ دَستءِ کنگ۔(3) کسےءِ را مدتّءُ کُمکّ کنگ۔

دَستاں ایر دیگ : (دَس۔تاں۔ایر۔دی۔یگ) (ک گ) ایر کپگ۔چیزےءِ گرَگ۔(2) دَستانی جھل کنگ۔**دَستاں بُرزءِ دارگ** : (ک گ) پہ دعاءِ دَستاں بُرز کنگ۔ **دَستاں بُرز کنگ** : (دَس۔تاں۔بُرز۔کَ۔نگ) (ک گ) دَستاں چِست کنگ۔ سِلاہانی دَوَر دیگ۔ نزوری مَنّگ۔کم تری مَنّگ۔(2) دُعا لوٹگ۔

دَستاں بَندَگ : (دَس۔تاں۔بَن۔دَگ) (ک گ) وَتی دَستاں پہ کَسترِی بَندَگ۔پہ اَدب دَستاں بَندَگ۔(2) دِگہ کسےءِ دَستاں پہ ساد ءُ تیل بَندَگ۔**دَستاں بو**: (دَس۔تاں۔بو) (ن گ) گلدستہ۔دَستگی نیوگ یا پُلّ۔دَستی۔**دَستاں پیچ کنگ** : (دَس۔تاں۔پیچ۔کَ۔نگ) (ک گ) بندیگیں دَستاں بوجگ۔(2) دادءُ دہش کنگ۔

دَستاں چارَگ : (دَس۔تاں۔چا۔رَگ) (س گ) دِل مانگ بُوَگ۔اُمیت وار بُوَگ۔**دَستاں رِچوک بُوَگ** : (دَس۔تاں۔رِ۔چوک۔بُو۔ئگ) کارگُشاد بُوَگ۔گُشادی۔تیز کارکنوک۔**دَستاں کنگ** : (دَس۔تاں۔کَ۔نگ) عِزّت دیگ۔شَرَف دیگ۔ خدمت کنگ۔(2) وتی کنگ۔زُورگ۔**دَستانی دِلءِ دارگ** : خیال دارگ۔گوَر کنگ۔عِزّت دیگ۔ حزمتءِ کنگ۔ **دَستانی دِلءِ کنگ** : خدمت کنگ۔ ساتّگ۔عِزّت دیگ۔**دَستانی رِچگ** : (دَس۔تاں۔رِ۔چگ) گُشاد بُوَگ۔تیز کار کنگ۔**دَستانی شَہارَگ** : (دَس۔تاں۔شَ۔ہا۔رَگ) پہ چیزےءِ زُورگءِ دَستءِ تچک کنگ۔(2) دَستءِ دَزّاج کنگ۔وازمندگ بُوَگ۔ (3) کسےءِ را چیزےءِ دیگ۔**دَستانی گرَگ** : (دَس۔تاں۔گِ۔رَگ) پہ عِزّت دیگءِ مستریں مَردُمےءِ دَستاں گرَگ۔(2) مِنّت وار بُوَگ۔(3) سلامی بُوَگ۔ایر دَست بُوَگ۔**دَست بُرز کنگ** :

(دَس ۔ت ۔ بُرز ۔ کَ ۔ نگ) پہ دعاءَ دَستانی چست کنگ ۔ **دَست ءِ پادآ ہگ:** (ک گ) دَست ءِ ریش بُوںگ ءُ گوات گرَگ ۔ دَست ءِ سوم کنگ ۔ **دَست ءُ پاد جنگ** : جُہد ءُ کوشست کنگ ۔ تگ ءُ تاچ کنگ ۔ حرکت کنگ ۔ **دَست ءُ پادان کپگ:** پہلی لوٹگ ۔ زیرمِنّت بُوںگ ۔ مِنّت ءُ زاری کنگ ۔ خواست کنگ ۔ **دَست ءُ پادانی پر ترّگ:** دَست ءُ پادانی موچ بُوںگ یا پر ترّگ ءِ ناڈُراہی ۔ دَست ءُ پادانی تاب دیوکیں ناڈُراہی ۔ **دَست ءُ پادانی گرَگ** : مِنّت ءُ زاری کنگ ۔ پہلّی لوٹگ ۔ **دَست ءِ پِتاہگ:** کارے ءِ دَست ءَ پیچگ ۔ (2) کارے ءِ دَست جنگ ۔ بُن گیج کنگ ۔ **دَست ءِ پڑ وشگ** : بے وس کنگ ۔ بے جوازت کنگ ۔ کمزور کنگ ۔ **دَست ءِ پڑینگ:** دَست ءِ دوَر دیگ ۔ چیزے ءِ سرءَ دَستاں لوپ کنگ یا آئی ءَ گرَگ ءُ دَست جنگ ۔ **دَست ءِ تاب دیگ:** چیزے ءَ پہ زور پُلگ ۔ (2) گُرّ ءُ نہرّ کنگ ۔ **دَست ءِ تچک کنگ** : دَستاں پہ چیزے ءِ لوٹگ ءَ دَراج کنگ ۔ (2) چیزے ءِ دیگ ءَ دَست ءِ دَراج کنگ ۔ **دَست ءَ ترّگ** : سکّیں کسانیں چیزے کہ ہیلّتے پہ لنگک گرَگ بہ بیت ۔ (2) دَست ءَ آہگ ۔ کاریں چیزے یا ساہ دارے ءِ انا گت ءَ ڈیکّ دیگ ۔ دَست کپگ ۔ **دَست جہل کنگ** : (دَس ۔ت ۔ جہہ ۔ ل ۔ کَ ۔ نگ) کسّے ءِ ہاترءَ نان ءِ دَپارے زُورگ ۔ (2) پُرس ءُ فاتحہ ءَ رندا اَولی وار ءِ وَتی چِند ءِ کَس ءِ پگّیں وراک وَرگ ۔ **دَست ءِ دارگ** : پُرس ءَ نِندگ ۔ (2) چہ کارے ءَ بند بُوںگ ۔ (3) کارے یلہ کنگ ۔ صبر کنگ ۔ موہ دیگ ۔ **دَست ءُ دَپاں بُوںگ** : کارمرد بُوںگ ۔ کارءَ آہگ ۔ چُلوپگ کنگ ۔ چُلوپکی ۔ **دَست ءُ دَپ ءِ بُوںگ** : ہموروچی کارانی دیم ءَ بُوںگ ۔ **دَست ءُ دَپ ءَ کنگ** : ہر وہدءَ کار بندگ ۔ (3) مُدام کارمرز کنگ ۔ **دَست ءُ دُوک** : (ن گ) دَست ءِ چہ مُچّ ءَ بگر داں مُنکّ ءِ بہر ۔ دَست ءِ ہما ہڈّ کہ مُچّ ءَ بگر تاں سُروش ءَ اِنت ۔ **دَست ءَ دیگ** : (ک گ) دیگ ۔ چیزے ءِ کسے ءِ دیگ ۔ **دَست دیگ** : (دَس ۔ت ۔ دی ۔ یگ) (ک گ) مال ءُ اولاک ءِ برّ نہ بُوںگ ءُ مال واہُند ءَ پہ گرَگ ءَ دَست دیگ ۔ (2) چیزے ءِ دَست کپگ ۔ (3) کسے ءِ کُمکّ ءُ مدتّ ءَ دَست ءِ دَراج کنگ ۔ کوپگ دیگ ۔ بانہہ دیگ ۔ (4) لاپ ءِ رِچگ ۔ (5) وشّ آہتک ءُ دُراہ ءُ جوڑی ءِ ہاترءَ دَستانی دیگ ۔ (6) دومرُدم ءِ یکّے اے دِگرءِ دَستاں گران ءَ گرانیں بارے ءِ چست کنگ یا زُورگ ۔ **دَست ءِ زیرَگ** : کارے ءِ بُن گیج کنگ ۔ (2) چیزے ءِ زُورگ ۔ **دَست ءِ سرءَ ایر کنگ** : چیزے ءِ سرءَ دَست پر کنگ ۔ (2) پلّہ مرزی کنگ ۔ مدتّ کنگ ۔ **دَست ءِ سرءَ مرزگ** : دِلبڈّی دیگ ۔ تسلاّ دیگ ۔ **دَست ءِ سکّ دیگ:** دَستانی سکّ کنگ ۔ (2) پہ کُمکّ ءُ مدتّ ءِ لوٹگ ءَ کسے ءَ مِنّت کنگ ۔ **دَست ءِ سکّ کنگ:** چیزے یا مال ءُ مرُدم ءَ را دَست ءَ گرَگ ءُ دارگ ۔ (2) پہ وَتی وام، کرد یا کارے ءَ یکّے ءَ را گوشگ ءُ پہری کنگ ۔ (3) کسے ءَ را پہ وَتی مدتّ ءُ کُمکّ ءَ گوشگ ۔ **دَست ءِ شانگ** : دَست ءِ پہ دِگرے ءِ ہیمگ ءَ پہ مڑائی ءَ چست کنگ ۔ **دَست ءِ شہارگ** : (ک گ) دَست ءِ دَراج کنگ ۔ (2) کسے ءَ را چیزے ءِ دیگ ۔ (3) پنڈگ ۔ سوال کنگ ۔ (4) کسے ءِ ہیمگ ءَ پہ اِشارہ کنگ ءَ دَست ءِ ٹال کنگ ۔ **دَست قضا بُوںگ** : (دَس ۔ت ۔ قَ ۔ زا ۔ بُو ۔ نگ) چہ دَست ءَ یلہ بُوںگ ۔ چہ دَست ءَ یلہ بُوںگ یا لگوشگ ۔ چہ دَست ءَ کزاے ءِ بُوںگ ۔ ردی یے بُوںگ ۔ **دَست ءَ پہ پادءَ دارُو کنگ** : گرانیں ءُ مرنیں کارے یا جیڑہے ءَ را نابُود ءُ لوّ ءِ دَست ءَ دیگ ءُ نِندگ ۔ (2) بے نفیں کار کنگ ۔ **دَست پہ دَست** : (دَس ۔ت ۔ پَ ۔ دَس ۔ت) (س گ) نگد ءِ سودا ۔ (2) چیزے کہ بازیں دَستاں بہ بیت ۔ **دَست چست کنگ** : (دَس ۔ ت ۔ چس ۔ت ۔ کَ ۔ نگ) ایراد گرَگ ۔ (2) پہ جنگ ءَ دَست ءِ بُرزءَ برَگ ۔ (3) نزوری منّگ ۔ **دَست ءِ چمّ کنگ** : مُرَدگ ءِ ساہ ءِ روَگ ءَ پد آئی ءِ دَست ءُ چمّانی بندگ ۔ **دَست ءَ دَراج کنگ:** پنڈگ ۔ لوٹگ ۔ (2) خیرات دیگ ۔ پنڈگ دیگ ۔ (3) بخشانگ ۔ **دَست ءُ داوا** : (ن گ) ایراد ۔ حَقّ ءُ اختیار ۔ **دَست ءُ دَپی** : (ن گ) چُلوپکی ۔ حزمت کار ۔ (2) ہما چیز کہ ہر وہدءَ کارمرزی ءَ تہہ ءَ اِنت ۔ بلاملی ۔ **دَست ءُ دُروت کنگ** : وشّ آتک کنگ ۔ عِزّت دیگ ۔

دَست دَست : (دَس۔ت۔دَس۔ت) (س گ) جِتا جِتا۔ یکّ یکّ۔ بَہر بَہر۔ دِیرءَ دِیرءَ۔ ٹُکرٌ ٹُکرٌ۔ **دَست ماں دَست بُوئگ** : (دَس۔ت۔ماں۔دَس۔ت۔ بُو۔ئگ) یکّ جاہ بُوئگ۔ ہَمراہ بُوئگ۔ہم تپاک بُوئگ۔ہم تڑاں بُوئگ۔ہم صَلاح بُوئگ۔ **دَستءِ دَست شانی کنگ** : زَہر گِرَگ۔تُڑندتُڑندءَ حَبر کنگ۔حبَر کنگءِ وَہداں دَستانی سُرینگ۔ **دَستءِ دِل** : (ن گ) دَستءِ مُچّءِ نیام۔ دَستءِ پنجگءِ دیمی نیمگ یا بَہر کہ اُودءَ پُٹ نہ رُدیت۔ **دَستءِ دِلءَ بُوئگ** : لاڑُکءُ دوستناک بُوئگ۔(2) عِزّت دیگ۔ **دَستءِ دُوکّ** : (ن گ) دَستءِ ہَما ہَڈّ کہ چہ مُچّءَ بِگر داں سُرٌ وشءَ اِنت۔ سکّ تچک۔ **دَستءُ دیم کنگ** : پہ کَسےءَ شَنکءُ قربان بُوئگ۔ دَستءَ وَتی پیشانیءَ جَنگءُ دومی مَرُدمءِ پلّوءَ اِشارت کنگ کہ بِزاں من پرتو کولیگاں۔(2) دَستءُ دیمءِ شودَگ۔ **دَستءِ ڈِیل** : (ن گ) دَستءِ بارَگیں ہَڈّ۔ چہ پنجگاں بِگرتاں دَستءِ مُکّءِ ہَڈّ۔ **دَستءِ راست** : (ن گ) راستیں دَست۔(2) (س گ) طاقتوریں کُمکّءُ مدتگار۔(3) نزّیکیں مَرُدم۔ مدتّ کار۔ **دَستءِ رَسگ** : (ک گ) کارےءِ کنگءِ قوت دارَگ۔ (2) پہ چِیزےءِ زُورَگءَ گوں دَستءِ دَڑاج کنگءَ ہَما چِیزءَ سَر بُوئگ۔ **دَستءَ رَوگ** : (ک گ) گار بُوئگ۔زیان بُوئگ۔ (2) جہگ۔ **دَست سَکّی** : (دَس۔ت۔سَک۔کی) (ن گ) زَرّءُ مال۔(2) اُمید۔ اوست۔ **دَستءِ شِہہ** : (ن گ) دَستءِ لَنکّانی شَمءِ بَہرءُ آئیءِ نرمگ۔ (2) دَستءِ دِلءِ بارَگیں نریں کِشک۔ **دَست کنگ** : (دَس۔ت۔کَ۔نگ) دَڑاجیں چِیزےءِ گوں دَست کچّ کنگ۔ **دَستءَ کنگ** : (ک گ) مَرُدمے یا کَسےءَ وَتی کنگ یا وَتی پلّہ مُرز کنگ۔ (2) سہتءُ زیورءِ دَستءَ کنگ۔ **دَستءِ گرّ** : (ن گ) دَستءِ ڈیلّنگ۔دَستءِ دَڑاجی۔ **دَستءُ گوش** : (ن گ) گوں حُشکیں دَستاں۔ بے سِلاہ۔ بے مالءُ مَڈّی۔ **دَستءِ گیشگ** : پیّک بُوئگ۔دَست گٹّ نہ بُوئگ۔ **دَستءِ لَگّگ** : تاوانی بُوئگ۔نُقص وَرگ۔ **دَستءَ لوٹگ**: سودا یا باپاری گِرءُ زُورءَ نگد لوٹگ۔ وام نہ کنگ۔ **دَستءِ مُچّ** : (ن گ) دَستءِ پنجگ۔(2) پنجگءِ پُرّ۔ **دَستءِ مُکّ** : (ن گ) دَستءِ سُرٌ وش۔ دَستءِ بَند جاہ۔ **دَست ماں دَست** : (دَس۔ت۔ماں۔دَس۔ت) (س گ) دَست گوں دَستءَ۔یکّے دومیءِ دَستءِ گِرَگ۔(2) چِیزےءِ ماں بازیں دَستاں بُوئگ۔ **دَستءِ مَن** : چہ منی دَستءَ۔ چہ منی نیمگءَ۔ **دَست ماں دَستءِ سودا** : مالءِ زُورَگءُ قیمتءِ دیگ۔ **دَستءِ مال گوْرءَ دوْر دیگ** : مُشکلیں وَہداں مِنّتءُ کُمکّ لوٹگ۔ **دَست مہ رَس** : (س گ) بد۔حسّدی۔ ہَما کہ بدی لوٹیت بلے دَستءِ مہ رَسیت۔ **دَستءِ ناجوڑی** : (س گ) رِیکّ جَنگءِ ناجوڑی۔ لاپءِ ریچگءِ ناجوڑی۔ **دَست نہ اوشت** : (س گ) دَست مہ اوشت۔ شرارت۔شیطان۔پِلینڈ۔ **دَست نہ اوشتی** : شیطانی۔ پلینڈی۔ **دَستانی وش کنگ** : (دس۔تا۔نی۔وش۔کَ۔نگ) پہ کسیءِ شہمات یا لَٹّ جنئگءَ کارمرزبیت۔ **دَست ہُورکی** : (دَس۔ت۔ہُور۔کی) بے توشگی۔ واری۔ نیزگاری۔ **دَست یا پادءِ واب رَوگ** : دَست یا پادءِ سُنّ بُوئگ۔ **دَستءِ پر کنگ**: (ک گ) دَست جَنگ۔ دَستءَ چِیزےءِ سَرءَ ایر کنگ۔ پیش دارَگ۔ نِشان دیگ۔ **دَستےءِ جَنگ** : تاوان دیگ۔ نقصان دیگ۔ **دَستءِ گِرَگ**: کارءِ بُن گیج کنگ۔(2) مدتّ کنگ۔ کُمکّ کنگ۔ **دَستاں گِرَگ** : (دَس۔تاں۔گِ۔رَگ) (ک گ) مَستریں مَرُدمےءِ پہ عِزّت دَستاں گِرَگ یا گوں آئیءَ دَستءُ دُڑوہ بُوئگ۔ **دَستءَ قضاے بُوئگ** : ردی یے بُوئگ۔ اَناگتءَ ردیں کارےءِ کنگ۔ **دَست کپتگیں** : (دَس۔ت۔کَپ۔تَ۔گیں) (س گ) ہما کہ دَستءَ کپتگ۔ **دَست کپگ** : (دَس۔ت۔کَ۔پگ) (ک گ) رَسگ یا دَستءَ آہگ۔ دامءِ چمّگءَ کپگ۔ دَستءَ ترّگ۔ **دَست کٹّ** : (دَس۔ت۔کٹ۔ٹ) (س گ) دَستءِ کٹّ اِتگیں مال۔ وَت کٹّ اِتگیں۔ **دَست مان بُوئگ** : (دَس۔ت۔مان۔بُو۔ئگ) کارےءِ تہہءَ گون بُوئگ۔ **دَستءِ مان بُوئگ** : گوں کارےءَ اَڑگ۔دَست گٹّ بُوئگ۔ **دَست مان دیگ**: (دَس۔

ت ـ مان ـ دی ـ یَگ) دِگرانی کارانی تہہ ءِ وتارا ہوار گیجگ ـ (2) ہم کاری کنگ ـ (3) یکّے دومی ءِ مدت کنگ ـ **دَست مان دیوکی :** (دَس ـ ت ـ مان ـ دی ـ یو ـ کی) دِگرانی جیڑہانی تہہ ءِ وَت ءِ ہوار گیجگ ـ دِگرانی کارانی تہہ ءِ اڑاندمان کنگ ـ دَست مان دیگ ـ ہر کس ءِ کارءِ کاردارگ ـ **دَست مان کنگ :** (دَس ـ ت ـ مان ـ کَ ـ نگ) کارے ءِ تہہ ءِ وَت ءِ ہوار گیجگ ـ **دَست ءُ آنجگ :** (ن گ) لانک بوج ـ **دَست کنگ :** (دَست ـ ت ـ کَ ـ نگ) (ک گ) دَژاجیں چیزے ءِ پہ دَست قدّ ءُ گچّ کنگ ـ **دَست پہ گندءِ دِل مہ گند :** کمّیں چیز ـ کُمکّ ـ ہما چیز کہ سکّ کم دیگ بہ بیت ـ

دَست ءِ بند : (ن گ) دَست ءِ جوڑ ـ پنجگ ءِ بُنی نیمگ ـ **دَست ءِ بند بُوئگ :** (ک گ) گٹّ بُوئگ ـ مہتل بُوئگ ـ گوں کارے ءِ گُلائیش بُوئگ ـ

دَستار : (دَس ـ تار) (ن گ) پاگ ـ مندیل ـ **دَستار بندی :** (دَس ـ تار ـ بَن ـ دی) پاگ بندی ـ پاگ بندی ءِ دود ـ

دَستانَہ: (دَس ـ تا ـ نَہ) (ن گ) پوست یا پژم ءِ جوڑ کُتگیں دَست موزگ ـ

دَستانگ : (دَس ـ تا ـ نگ) بچار : دَستانہ ـ

دَستاوَر : (دَس ـ تا ـ وَر) (س گ) ہژگار ـ توان دار ـ ہستُومند ـ

دَست بُرد : (دَس ـ ت ـ بُر ـ د) (س گ) بُرتگیں ـ پُلپیتگیں ـ

دَست بَدَل : (دَس ـ ت ـ بَ ـ دَل) (س گ) وام ـ پِروکی ـ دین ـ ہما زرّ یا مال کہ مردُمے چہ کسے ءِ پہ بدل زُوریت ـ

دَست بردار : (دَس ـ ت ـ بَر ـ دار) (س گ) چہ کارے ءِ وَت ءِ یکّ کِرّ کنگ ـ چہ کارے ءِ دَست کشّگ ـ دَست کشّ بُوئگ ـ دَست کشّ ـ **دَست برداری :** (دَس ـ ت ـ بَر ـ دا ـ ری) (ن گ) دست کشّی ـ کار نہ دارگ ـ

دَست بَستہ : (دَس ـ ت ـ بَس ـ تہہ) (س گ) دَست بستگیں ـ (2) کاردار ـ حُضُوری ـ نوکر ـ ہزمت کار ـ

دَست بند : (دَس ـ ت ـ بَن ـ د) (ن گ) حِنّام بندی ءِ رسمے کہ بانور وتی دَستاں حِنّام لوجگ ءِ نیئلیت ـ (2) دَست ءِ بندوک ـ دَز بند ـ

دَست بَندگ : (دَس ـ ت ـ بَن ـ دَگ) (ک گ) عرض کنگ ـ خوٰاست کنگ ـ پہلی لوٹگ ـ (2) فریاد کنگ ـ منّت ءُ لیلا کنگ ـ (3) پہ کستری چیزے ءِ لوٹگ ـ **دَست بندی :** (دَس ـ ت ـ بَن ـ دی) (ن گ) عرض ـ چیزے لوٹگ یا منّت گرَگ یا منّت کنگ ـ (2) عرض کنگ ـ منّت وار بُوئگ ـ منّت واری ـ وازمندگی ـ وَت ءِ کم لیکگ ـ منّت ءُ تورڈ ـ زاری ـ عرض داشت ـ عرداس ـ فریاد ـ دزبندی ـ

دَست بوج : (دَس ـ ت ـ بوج) (ن گ) چلو پگ کار ـ کاردار ـ حزمت کار ـ

دَست پچ : (دَس ـ ت ـ پچ) (س گ) ہما کہ دَست گٹّ نہ انت ـ (2) سخی ـ زرّ زوال ـ غنی ـ دادبخش ـ دَریادل ـ **دَست پچیں :** (دَس ـ ت ـ پَ ـ چیں) (س گ) دریادلیں ـ دادبخشیں ـ سخی ئیں ـ

دَست پد : (دَس ـ ت ـ پد) (س گ) کردار ـ کارپد ـ کرد ـ

دَست پُرّ : (دَس ـ ت ـ پُر ـ ر) (س گ) ہورکیں تیر یا کارتُوس ءِ گوں شورہ ءُ چرّہ ءِ پُرّ کنگ ءُ بند کنگ ـ

دَست پُشت : (دَس ـ ت ـ پُش ـ ت) (س گ) (ن گ) دَست ءِ پُشت ـ سرکپنڈ ـ ترگزؕ ـ کپنڈ ـ دز پُشت ـ **دَست ءِ پُشت ءِ آرتیں بُوئگ :** آباد بُوئگ ـ مال دار ءُ ہستُومند بُوئگ ـ ہژگار بُوئگ ـ وشّ حال بُوئگ ـ **دَست پُشت وَرگ :** (دَس ـ ت ـ پُش ـ ت ـ وَ ـ رَگ) کونڈاں کپگ ـ کپگ ـ تُنگ ءِ دوران ءِ مردُم ءِ یا اولاک ءِ اَڑگ ـ کپنڈ وَرگ ـ

دَست پنجگ : (دَس ـ ت ـ پَن ـ جَگ) (ن گ) دَستانہ ـ دَست موزگ ـ (2) دَست ءِ مُچّ ـ دَست ءِ پنچیں لنکُک ءُ مُچّ ـ **دَست ءِ پنجگ :** (ن گ) دَست ءِ اولی سر ءِ گردیں پتنیں گوشتناکیں ہڈّ کہ پنچیں لنکُک آئی ءِ سر ءَ سکّ انت ـ **دَست ءُ پنجگ بُوئگ :** مُقابِل بُوئگ ـ زور ءِ آزمُشت کنگ ـ کشّ ءُ چیل ـ مڑگ ـ گر ءُ چیل کنگ ـ

دَست ءُ پنجگی: (ن گ) یکّ دِگر ءِ پنجگ ءِ دارگ ءُ زور جنگ ـ گوں یکّ دِگر ءَ زور چکّا سگ ـ گوں یکّ دِگر ءَ مڑگ ـ **دَست ءُ پنجگی جنگ:** پہ جنگ ءُ مڑ ءِ دیم پہ دیم بُوئگ ـ جنگ کنگ ـ

دَست پُنڈ :(دَس ـ ت ـ پُن ـ ڈ) (س گ) ہر کسو ـ قِحبَگیں جنین ـ قحبگ ـ (2) ہما کہ گوں دَستاں پُنڈگ بُوتگ ـ دَز پُنڈ ـ دُز لگاش ـ (3) ہر ہما چیز کہ ہمک مَردُم ءِ دَست ءَ بہ بیت ـ بے ارزِشتیں شَے ـ (4) (ن گ) گَدڈگ کَشّ اِتگیں ہُر ماگ ـ **دَست پُنڈیں** : (دَس ـ ت ـ پُن ـ ڈیں) (س گ) قحبگیں ـ بد دستیں جنین ـ (2) دست لگاشیں ـ (3) بے ارزِشیں ـ

دَست پیلک :(دَس ـ ت ـ پے ـ لِک) (ن گ) کسانیں پیلک ـ دَستی پیلک ـ (2) ہما پیلک کہ مُردَگ ءِ شودَگ ءِ وہد ءَ دَست ءَ کنگ بیت ـ

دَست جَن : (دَس ـ ت ـ جَن) (س گ) ہما چیز یا وَرگ کہ دَست جَنگ بُوتگ ـ

دَست جَتگ :(دَس ـ ت ـ جَ ـ تگ) دَست جَنگ ءِ گوستگال ـ (2) ہما کہ دَست جَنگ بُوتگ ـ **دَست جَتگیں** : (دَس ـ ت ـ جَ ـ تَ ـ گیں) (س گ) دست جَنگ ءِ گوستگال بزاں ہما کہ دست جتگ ـ کار داشتگیں ـ **دَست جَنگ** :(دَس ـ ت ـ جَ ـ نگ) (ک گ) یکّ چیز ے ءَ را دَست پِر کنگ ـ (2) کار دارگ ـ دَست گُل کنگ ـ دَستے پِر کنگ ـ (3) پہ کارے ءِ کنگ ءَ چاپ دیگ یا سستی کنگ ـ (4) کار ءِ بنا کنگ ـ (5) کُٹّگ کنگ ـ (6) گِرَگ ـ وَتی کنگ ـ

دَست جَنی:(دَس ـ ت ـ جَ ـ نی) (ن گ) شیطانی ـ بیشکاری ـ نہ وَشّ کاری ـ نادل سری ـ

دَست چار : (دَس ـ ت ـ چار) (س گ) چَمّ دار ـ وازمندگ ـ (2) (ن گ) چہ ماں دَست ءِ لکیراں قسمت ءِ حال گشوک ـ دَست ءِ لکیرانی زانوکیں کَوّاس ـ رَمل جن ـ پوتی پَٹّ ـ دَست گند ـ **دَست ءِ چارَگ** :(ک گ) دَست ءِ دِل ءِ کشکانی چارَگ ءُ ہما مَردُم ءِ زند ءِ بارو ءَ پیش گوئی کنگ ـ

دَست چین :(دَس ـ ت ـ چے ـ ن) (س گ) گوں دَستاں چِتگیں ـ

دَستخط :(دَست ـ خَت) (ن گ) دَزنبشتہ ـ وَت نبشتہ کُتگیں ـ

دَست خوش : (دَس ـ ت ـ خُش) (ن گ) چہ جُوا ءِ کَٹّ اِتگیں زَرّاں چیز ے زَرّ دَست خوش ءِ نام ءَ وَتی سنگتے ءَ یا جُوا ءِ بازی ءِ سَر ءَ نندوکیں مَردُمے ءَ را دیگ ـ دست کوش ـ

دَست دَژاجی :(دَس ـ ت ـ دَژا ـ جی) (ن گ) دِگر ءِ مال ءُ حَقّ ءِ پہ وَت ءَ لوٹگ ـ پہ ناحَقّی یکّے ءِ مُلک ءُ مالے واہندی کنگ ـ **دَست دَژاجی کنگ** :(دَس ـ ت ـ دَژا ـ جی ـ کَ ـ نگ) زیادتی کنگ ـ ناحقّی کنگ ـ (2) پہ بدیں نیت ءِ جنینے ءَ دَست جنگ ـ

دَست رَس :(دَس ـ ت ـ رَس) (س گ) دَست ءِ رَسگ ـ وَس ءُ واک ـ طاقت ـ اختیار ـ وسّ ـ واک ـ جُہد ـ پُجّ ـ جوازت ـ کام ـ مجال ـ دزرس ـ **دَست رَسی** :(دَس ـ ت ـ رَ ـ سی) (ن گ) پُرتوانی ـ وس ءُ واکی ـ اختیاری ـ جوازتی ـ کُجال ـ ہمّت ـ

دَست روپ :(دَس ـ ت ـ رو ـ پ) (س گ) پہ دَست رُپتگیں ـ صاف ـ سلّہ ـ پلگار ـ

دَست رُمان:(دَس ـ ت ـ رُ ـ مان) (س گ) کُمکّ دیوک ـ رُمان گِروک ـ کُمکّ کار ـ

دَست ریچ :(دَس ـ ت ـ رے ـ چ) (س گ) بند ءِ بندگ ءِ وہداں بند ءِ بُن ءِ حاک ءَ ریچان ءِ بند ءِ سَر ءَ بَرگ ـ (2) پہ دَست ریتکگیں ـ

دَست زُور :(دَس ـ ت ـ زُو ـ ر) (س گ) ذِمّہ وار ـ پلّہ مَرز ـ پلّو بند ـ مان زمان ـ **دَست زُوری** :(دَس ـ ت ـ زُو ـ ری) (ن گ) ذِمّہ داری ـ کسے ءِ ذِمّہ زُورگ ـ مان زمانی ـ

دَست شود :(دَس ـ ت ـ شود) (ن گ) ہما آپ کہ گوں آیاں دَست شودَگ بُوتگ ـ (2) ہما مَردُم کہ کسے ءِ دَستاں شودیت ـ (3) ہما دَرپ کہ آئی ءِ تہہ ءَ دَست شودَگ بیت ـ (4) چِلیم چی ـ طشت ـ آپتابو ـ گرَہ ـ تشت ـ **دَست شُودی** : (دَس ـ ت ـ شُو ـ دی) (ن گ) دست ءِ شودَگ ءِ کار ـ (2) ہما ازباب کہ پہ دست ءِ شودَگ ءِ کار مرز بیت ـ تَشت ـ گرَہ ـ

دَستغ : (دَس ـ تگ) بچار : دَستگ ـ

دَسٹک: (دَس۔ٹک) (ن گ) کین یا لنگارءِ دَستگ یا مُشت کہ آئی ءَ دَست ءَ گِرنت۔ مُٹّا۔(2) ڈگار بندءِ گوٹڈیں لٹّ۔(3) بزگرءِ کُمک کار۔(4) دستیءُ دَپی۔ کم ارزشیں مَردُم۔(5) پہ زمین داریءَ کِشتگیں آپءِ کسانیں نہر۔

دَست کار : (دَس۔ت۔کار) (س گ) کسےءِ دَستءِ کُرتگیں کار۔(2) دربُرتگیں کار۔(3) (ن گ) ہُنرمند۔ ہما مردُم کہ آ دستی کار بہ زانت۔ **دَست کاری :** (دَس۔ت۔کا۔ری) (ن گ) گوں دَستاں جوڑ کُرتگیں۔

دَست کڑی : (دَس۔ت۔کَ۔ڑی) (ن گ) تَیل۔(2) دَستانی سہتے۔ دَستانی پونچی۔

دَست کُمک : (دَس۔ت۔کُ۔مَک) (س گ) کُمک کار۔ مددّ کار۔(2) حِزمت کار۔(3) مددّ۔ کُمکّ۔(4) وامءُ بدل۔

دَست کِش : (دَس۔ت۔کِش) (س گ) ہما نہال یا ڈَرچک کہ مَردُم ءَ گوں وَتی دَستاں کِشیت ءَ۔ دَست کنڈ۔

دَست کَشّ : (دَس۔ت۔کش۔ش) (س گ) گوں وَتی دَستاں کَشّءُ مَن کُرتگیں۔(2) چہ کارےءَ دَست کَشّگءِ عمل۔ دَست بردار۔ دَزوَدا۔ **دَست ءِ کَشّگ :** (ک گ) کارےءِ یلہ دیگ۔ چہ کارےءَ دَستاں دارگ۔ کارنہ دارگ۔ وَت ءَ را چہ کارےءَ یکّ کِرّءُ کستا کنگ۔(2) چہ یکّ ملکءُ مالےءَ یا داواءَ دَست مان نہ کنگءُ یکّ کِرّ بُونگ۔(3) چہ یکّ جاہےءَ رَوءُ آءِ یلہ دیگ۔ **دَست کَشّی :** (دَس۔ت۔کش۔شی) (ن گ) دَست کَشّگءِ عملءُ کار۔ دَزوَدائی۔

دَست کنڈ : (دَس۔ت۔کَن۔ڑ) (ن گ) (س گ) گوں دَستاں حاک کوشگ۔ اَسپ یا دِگہ اولاکےءِ چہ تمردی یا کُجام ہم سَببےءَ دوئیں دَستاں زمینءَ جَنگءُ کنڈ کنگ۔(2) دست کِش۔ **دَست کنڈ کنگ :** (دَس۔ت۔کَن۔ڑ۔کَ۔نگ) نہ وَشّیں چِستءُ ایر کنگ۔ سُبّکی کنگ۔ اولاک یا دَلوتءِ مستی۔

دَست کُوٹّ : (دَس۔ت۔کُوٹ۔ٹ) (س گ) ہما زال کہ آئیءِ سنگہءُ مُنڈریک دَستان نیست۔

دَست کوش : (دَس۔ت۔کوش) (ن گ) گوں دَستاں کُشتگیں دَلوت۔ دَستانی کُشتگیں مال۔

دَست کونڈ : (دَس۔ت۔کون۔ڈ) (ن گ) سُرّوشک۔ دَستءِ مُکّ۔

دَستُکی : (دَس۔تُ۔کی) (ن گ) ہما ٹُنگ کہ دَستاں زُورگ بیت کَنت۔(2) دَستی۔

دَستگ : (دَس۔تگ) (ن گ) چیزےءِ کُٹّ اِتگیں سَرءُ کڑی۔(2) دَستگ کہ لنگک آئیءِ تہہءَ رَونت۔ دَست دارگءِ جاگہ۔(3) دان چوپءِ سنگ یا دار۔ دَستغ۔(4) جنترءِ دَستگ۔(5) گلّہءِ رُنگءِ وَہداں دہ یا پانزدہ داس رونءِ کچّ یکّ دَستگے شُمار بیت۔

دَستگانی : (دَس۔تَ۔گا۔نی) (ن گ) ہما دار کہ جنتر یا ڈلوکءِ ترّینیت۔

دَست گٹّ : (دَس۔ت۔گَٹ۔ٹ) (ن گ) گوں کارےءَ گلائیش۔ مشکول۔ بازکار۔ دزگٹّ۔ گٹّ۔ گِرّوشگ۔ گیروشگ۔ ماما نگ۔ مَہتل۔ جَلّ۔

دَست گِرَگ : (دَس۔ت۔گِ۔رَگ) (ک گ) بَرَگ۔ زُورَگ۔(2) پہ دُزوہءُ دَزوگءُ ہنرچیزےءِ بَرَگ۔ وَتی کنگ۔

دَست ءِ گِرَگ : (ک گ) پناہ دیگ۔ گوَرءُ سار کنگ۔ مددّءُ کُمکّ کنگ۔(2) کسانیں چُکّےءِ، پیریں مَردُمےءِ، کورےءِ یا نزورےءِ مددّ کنگ۔(3) دَستی کنگ۔ وَتی کنگ۔ **دَست گِرَگی :** (دَس۔ت۔گِ۔رَ۔گی) (ن گ) دَست گِرَگءِ آوَکی بزاں ہما کہ دست گِرَگ لوٹیت۔

دَست گُلّ : (دَس۔ت۔گُل۔ل) (ن گ) پُنڈ یتگیں۔ دَست جَتگیں۔(2) پَشت کپتگیں وَرَگ۔(3) سَکّ خراب۔(4) زَرگرءِ ہما آپی دَرپ کہ سُہرءَ چہ آسءَ دَر کنگءَ پدہماءِ تہہءَ مان گَننت۔ کَنترءِ اس۔ **دَست گُلّ کنگ :** (دَس۔ت۔گُل۔ل۔کَ۔نگ) (ک گ) خراب کنگ۔ دَست جَنگ۔ دَست پُنڈ کنگ۔ **دَست گُلّیں :** (دَس۔ت۔گُل۔لیں) (س گ) پُنڈ یتگیں۔ دَست جَتگیں۔ حَرابیں۔ بےکاریں۔

دَست گلّی : (دَس ۔ت ۔گل ۔لی) بچار : دَست گلّیں ۔
دَست گوّاپ : (دَس ت ۔ گوّاپ) (س گ) گوں دَستاں گو پتگیں ۔ دَست ءِ گو پتگیں ۔ **دَست گوّاپیں :** (دَس ۔ ت ۔ گوّا ۔ پیں) (س گ) ہما کہ گوں دَستاں گو پتگ ۔
دَست گوّہار : (دَس ۔ت ۔گوّا ۔ہار) بچار : دز گوّہار ۔
دَست گہ : (دَس ۔ت ۔گہ) (س گ) مالی قوّت ءُ طاقت ۔ (2) ہز گار ۔ وشحال ۔
دَست گیر : (دَس ۔ت ۔گی ۔ر) (س گ) دَست گِروک ۔ مدتّ کنوک ۔ ساٹوک ۔ کُمکّ کنوک ۔ دز گیر ۔ (2) (ن گ) بندی ۔ قیدی ۔ (3) ہما کہ جنگ ءَ گِرَگ ءُ بندی کنگ بُوتگ ۔ **دَست گیری :** (دَس ۔ت ۔گی ۔ری) (ن گ) ساٹگ ءِ کار ۔ پیر ءِ وَتی مُرید ءِ دیم پانی ۔ (2) مدتّ کنگ ۔ مددگاری ۔ (3) مُرید بُوتگ ۔ مُریدی ۔ (4) پلّہ مرزی ۔ دیم پانی ۔ پلّو گری ۔ (5) گِرَگ ءُ بندی کنگ ءِ کار ۔
دَستَل : (دَس ۔تَل) (ن گ) ہما اُشتر کہ جندئے دِگہ رنگ ءِ ءُ دَستانی رَنگ اِش دِگہ رَنگ ءِ بہ بنت ۔ ہما اُشتر کہ دیم ءِ ہر دو ٹانگ ءِ اِسپیت بہ بنت ۔ (2) ہما ساہ دار کہ دَست ءُ پادئے اِسپیت بہ بنت ۔
دَست لٹّ : (دَس ۔ت ۔لَٹ ۔ٹ) (ن گ) (س گ) ہما لٹّ کہ دَست ءَ کنگ بیت ۔ (2) شوانگ یا ساربان ءِ لٹّ ۔
دَست لگاش: (دَس ۔ت ۔لَ ۔گاش) (ن گ) پہ دَست لگاشتگین ءُ شرّ کُتگیں ناہ یا دِگہ نیوک ۔ دَز لگاش ۔ دَست پُنڈ ۔
دَست مال : (دَس ۔ت ۔مال) (ن گ) رُومال ۔ دَز مال ۔ دَست ءِ مالوک ۔ دَست پاک ۔
دَست موش : (دَس ۔ت ۔موش) (ن گ) کوروکائی چارگ ۔ تہار ماہی ءِ چیزے ءِ پٹّگ ۔
دَست مَہ اوشت : (س گ) دَست نہ اوشت ۔ دَست جَنگ ۔ ہما کہ دَست ءُ نہ اوشتنت ۔ ہر کسی کارءَ کار داروک ۔ ہر کارءِ تہہ ءَ وَتی دَست ءِ مان کنوک ۔ شرارت ۔ شیطان ۔ پلینڈ ۔

دَست نبِشت : (دَس ۔ت ۔نِ ۔بِش ۔ت) (ن گ) دَز نوشت ۔ گوں دَست ءَ نوِشتگ کُتگیں ۔ **دَست نبِشتیں :** (دَس ۔ت ۔نِ ۔ بِش ۔تیں) (س گ) گوں دست ءَ نوشتگ کُتگیں ۔
دَست نبِشتگ : (دَس ۔ت ۔نِ ۔بِش ۔تگ) بچار : دست نبِشتیں ۔
دَستنبو : (دَس ۔تن ۔بو) (س گ) چیزے کہ دَست ءَ زورگ ءُ بوہ چِنگ بیت ۔ (2) (ن گ) نمادارین بُوٹگے کہ وشّیں بوہے دنت ۔ (3) گرٹّ ءِ نمادار ءُ وشبوہیں قسمے ۔
دَست واگ : (دَس ۔ت ۔واگ) (ن گ) اَسپ ءِ لگام ۔ (2) مُہری یا اولاک ءِ مہار ۔ (3) طاقت ۔ دَست رس ۔ واک ۔
دَستُور : (دَس ۔تُور) (د) (ن گ) قانُون ۔ رسم ءُ رواج ۔ دود ۔ راہ ءُ راہ بند ۔ دود ءُ ربیدگ ۔ رَبیت ۔ (2) بُوجیگ ءِ گورءَ دَزاجیں دارے کہ آچارءِ گوش گوں آئی ءَ بندگ بیت ۔
دَستوکی : (دَس ۔تُ ۔کی) کسان ۔ ہُرد ۔ (2) ہما کہ دست ءَ بیت ۔
دَستُونک : (دَس ۔تُون ۔ک) (ن گ) مُہرگ ءِ لڑ کہ دَست ءَ بندگ بنت ۔ (2) کسانیں چُکّانی دَستاں بندگ ءِ پُلّ داریں گوری ۔ زَرمورگ ۔ دَستین ۔ بَریزغ ۔ (2) غزل ۔ گال ۔ **دَستُونکی :** (دَس ۔تُون ۔کی) ہما کہ گوں دَستُونک ءَ نسبت داریت ۔ (2) ہما کہ دَست ءَ کنگ بیت ۔
دَستی : (دَس ۔تی) (ن گ) دَستگی ۔ دَست ءَ دارگی ۔ (2) دَست رَس ۔ (3) چہ گلّہ ءِ دانیں ہوشگ ءَ دَست ءِ پُرءَ کنگ ءُ بندگ ءُ پدا آبوس کنگ ۔ (4) ہما کہ گوں دَست ءَ نِسبَت داریت ۔ (5) ہما چیز کہ دَست ءَ کنگ بہ بیت ۔ (6) کسانیں دَستی لوت یا پیالک ۔ (7) چہ پیشّ ءَ جوڑ کُتگیں کسانیں دَرپ ۔ (8) زُوت ۔ اِشتافی ءَ ۔ دم دَستی ۔ (9) گُلدستہ ۔ دَستاں بوہ ۔ ہُزم ۔ (10) چہ کسے ءِ دَست ءَ زُرتگیں زرّ ۔ نگد ۔ (11) دَست حرچی ۔ **دَستی ءُ دَپی :** (ن گ) نزّیکیں ۔ (2) نزّیکیں کاردار ۔ چُلو پُک ۔ چُلو پُک کار ۔ (3) کم ارزشیں ءُ بودلائیں مَردُم ۔ **دَستی کار :** (دَس ۔تی ۔کار) (س گ) کسانیں کار ۔ سُبکّیں کار ۔ **دَستی کُتگیں :** (دَس ۔تی ۔کُ ۔تَ ۔گیں) (س گ) دَستی

کنگ ءِ دیریں گوستگاں ہِزاں دستی کنگ ءِ کار بُوتگ۔ **دَستی کنگ :** (دَس۔تی۔کَ۔نگ) (ک گ) دَست ءِ گِرَگ۔ وتی کنگ۔ بَرَگ۔ (2) پہ زور بَرَگ۔ (3) دَست ءِ پُرّ ءِ کساس ءَ گلہ ءِ لہتیں ہوشگ پہ آبوس ءَ یکّ جاہ کنگ ءُ بندگ۔

دَستین : (دَس۔تی ن) (ن گ) دستُونک۔ مُہرگ یا پُلّ ءِ لڑ۔

دَسک : (دَش۔ک) (ن گ) بندیک۔ دَسَگ۔

دَسکلانچ: (دَس۔کَ۔لان۔چ) (ن گ) ہما لوپیں ساد کہ مہار ءِ بُن ءَ بندگ بیت ءُ دَست لوپ کنگ بیت۔

دُسکیچ : (دُس۔کی چ) (ن گ) جَن یا مرد ءِ گوہار۔

دَسگ : (دَ۔سَگ) بچار : دسک۔

دَسمبر : (دَ۔سَم۔بَر) (اِنگر) (ن گ) عیسائی سال ءِ دُوازدہمی ماہ۔

دَسمُسار : (دَس۔مُ۔سار) بچار : دزموش۔

دَسمسَر : (دَس۔مَ۔سَر) (ن گ) کاہے۔

دَشت : (دَش۔ت) (ن گ) پڑ اہ ءِ گیا بانیں ڈیہہ۔ بیوان۔ مَیدان۔ بے آپیں پٹّ۔ (2) کورانی گور ءِ پڑ اہیں ڈنّ۔ (3) ہما اولیگ کہ یکّدار ءِ گور ءِ انت۔ **دَشتی :** (دَش۔تی) (ن گ) گیابانی۔ میدانی۔ دشت ءِ گیابانانی نندوک یا ہما کہ گوں دشت ءَ نسبت داریت۔

دِشت : (دِش۔ت) دُژمنی۔ کینگ۔ بُغض۔ سوک۔ بدی۔ **دِشتی :** (دِش۔تی) (ن گ) دِشتیگ۔ سوک۔ نیم گنوکی۔ پہ کسے ءِ سوک آرگ۔ (2) کُشّت بُوتگ۔ زَہر گِرَگ۔ (3) دُژمن دار۔ (4) تَب۔مَیل۔ (5) بحث ءِ استال۔

دِشتار : (دِش۔تار) (ن گ) بَچکّ ءُ جِنکّ ءِ پہ سُور ءَ نام گِپت۔ نامینتگیں۔ سانگی۔ نام زاد۔ نام گِپت کُتگیں۔ **دِشتار ءِ واستار :** (ن گ) دِشتاری ءِ واہگ دار۔ جِنک دِشتار، بچک واستار گوشگ بیت۔

دِشتاری : (دِش۔تا۔ری) (ن گ) چُّ قِسمے۔ (2) دِشتار بُوتگ۔ دِشتار کنگ ءِ عمل۔

دِشتیگ : (دِش۔تی۔گ) بچار : دِشتی۔

دُشمان : (دُش۔مان) (ن گ) بدیں تران۔ زاہ ءُ بد۔ دُشنام۔

دُشمن : (دُش۔مِن) بچار : دُژمن۔

دُشنام : (دُش۔نام) بچار : دُژنام۔

دُشمن دار : (دُش۔مِن۔دار) (ن گ) بچار : دُژمن دار۔

دُشمن داری : (دُش۔مِن۔دا۔ری) بچار : دُژمن داری۔

دُعا: (دُ۔آ) (ن گ) دَزبندی۔ چہ خُدا ءَ لوٹگ۔ چہ خُدا ءَ پہ وَت یا پہ دِگراں خیر لوٹگ۔ عرض۔ **دُعاءِ بد :** پہ کسے ءِ نُقص ءُ تاوان باری لوٹگ۔ بددُعا۔ **دُعاءُ پُسپار :** (ن گ) بددُعا۔ بدیں واہگ۔ **دُعاءُ پسپار کنگ:** بدیں دُعا دیگ۔ پہ کسے ءَ بدیں واہگ ءِ دارگ۔ **دُعاءِ پُشت بُوتگ :** کسے ءِ بددُعائی کنگ۔ (2) کسے ءِ بددُعائی ءِ گِرَگ۔ **دُعاءِ خیر :** (ن گ) دُعاءِ نیک۔ نیکیں واہگ۔ دوزواہی۔ **دُعاءِ نیک :** نیکیں دُعا۔ نیکیں واہگ ءِ دَرشاں۔ نیک دُعا۔ **دُعاءِ نیک کنگ :** خیر لوٹگ۔ نیکیں واہگ ءِ دَرشاں کنگ۔

دَعوت : (دا۔وَت) (د) (ن گ) کسے ءَ راپہ نندءُ نیادیا پہ وَرگ ءُ چَرگ ءِ لوٹگ۔ نان ءِ وَرگ ءِ صلاح جنگ۔ (2) وَرگ ءِ دیگ۔ (3) بنڈاری۔ خیرات۔

دَعویٰ : (دا۔وا) بچار : داوا۔

دَغا : (دَ۔غا) (ن گ) فریب۔ ریپینگ۔ پرّ امگ۔ دُژوہگ۔ پَیل۔ دُژوہ۔ کوٹ۔ **دَغادیگ :** (دَ۔غا۔دی۔یَگ) (ک گ) بے وفائی کنگ۔ دُژوہگ۔ رَدد یگ۔

دَغاباز : (دَ۔غا۔باز) (س گ) مکّار۔ ریپکار۔ فریبی۔ ٹگّ۔ رَددیوک۔ دُژوہ باز۔ **دَغابازی :** (دَ۔غا۔با۔زی) (ن گ) فریب کاری۔ ریپکاری۔ **دَغابازیں :** (دَ۔غا۔با۔زیں) (س گ) مکّاریں۔ ریپکاریں۔ دژوہ بازیں۔ فریب کاریں۔

دَغال : (دَ۔غا۔ل) (ن گ) مَیدان۔ وڈّ۔ ڈنّ۔

دَفتر : (دَف۔تَر) (د) بچار : دپتر۔

دِک : (دِ۔ک) (ن گ) سِلّ ءِ نادُژاہی۔ (2) رنج ءِ نادُژاہی۔

دُکّان : (دُک ۔کان) (ن گ) ہما کہ آئی ءَ تہہ ءَ باپاری نِشتگ ءُ سوداگری کنت ۔(2) آہن کار ءِ دموک ءُ کار ءِ جاگہہ ۔ ہما جاگہہ کہ آسن کار یا زرگر کار کننت یا دار کار دار تراشنت ۔ (3) پُرّ ۔ (4) چست ۔(5) ہما بان یا جاگہہ کہ اُود ءَ شے ءُ سامان بہا کنگ ءُ بہا زُورگ بیت ۔ **دُکّانیں** : (دُک ۔کا ۔نیں) (س گ) پُرّیں ۔چستیں ۔ (2) دُکّان ءِ رنگیں ۔ دُکّان ءِ وَڑیں ۔ **دُکّانیں گوْر** : (دُک ۔کا ۔نیں ۔ گوْ ۔ر) (س گ) جنین ءِ پُرّیں گوْر ۔ بڑاہ داریں گوْر ءُ گودان ۔

دُکّان دار : (دُک ۔کان ۔ دا ۔ر) (ن گ) باپار ۔سوداگر ۔شاہوکار ۔ واپار ۔ سیٹھ ۔ **دُکّان داری** : (دُک ۔ کان ۔ دا ۔ری) (ن گ) باپاری ۔سوداگری ۔شاہوکاری ۔

دُکّانی : (دُک ۔کا ۔نی) (ن گ) چُلّ یا کنور رجاہ ءِ ہما بُرز تری ہند کہ وَرگ اڈّ کنگ ءِ اَز باب ءُ مَسالہ ایر کنگ بنت ۔(2) اَصلیں چیز ۔ اَصل ءِ خاصیں چیز ۔(3) ہما کہ گوں دُکّان ءَ نِسبت داریت ۔

دُکلہ : (دُک ۔لا) بچار : تبلہ ۔

دِکّہ : (دِک ۔کہ) (ن گ) ہتیہ ۔تیلانک ۔تاڑ ۔ تژگز ۔ گوْر گِند ۔(2) میل یا بُوجیگ ءِ گوں بستگیں تیاب ءَ سَوڑ بندگ ءِ جاگہہ ۔ پاچ ۔(3) بندن ۔تیاب ۔

دَگّ : (دَگ ۔گ) (ن گ) راہ ۔ مَزَن راہ ۔ مات کِشک ۔ پادراہ ۔ترْ ۔ وٹّ ۔(2) دار ءِ زنڈیں پلک ۔(3) باز پُرّ ۔ زیات پُرّ ۔

دِگّ : (دِگ ۔گ) (ن گ) بز ۔ مستگیں شے یا چیز ۔

دِگا : (دِ ۔گا) (ن گ) مَرَنیں لٹّ ۔(2) ہوشگانی کُٹّگ ءِ دار ۔(3) بودلّا ۔ بے پکراتیں مَردُم یا شے ۔

دُگا : (دُ ۔گا) (س گ) دوْری ۔ استور ۔ استاوَر ۔ ڈالا ۔ پڑّور ۔ (2) ڈال ءِ پڑّوریں جنین ۔ گوشتناک ۔جان ءَ پُرّ ۔

دَگانُک : (دَ ۔گا ۔نُک) بچار : نگنُک ۔

دِگر : (دِ ۔گر) (گ ر) غیر ۔ ہما کہ وَتی نہ اِنت ۔ تی ۔ دِگہ ۔

دِگراں : (دِ ۔گِ ۔راں) (س گ) دومیاں ۔ اَستیں یا موجودیں چیزاں اَبید ۔ **دِگرانی** : (دِ ۔گِ ۔را ۔نی) (ن گ) ہما کہ وَتی نہ اَنت ۔ دومیانی ۔ **دِگری** : (دِ ۔ گِ ۔ری) (ن گ) پیر ۔ فرق ۔ تپاوت ۔ دِگہ رنگی ۔ جتائیں راہ بند ۔ **دِگہ** : (دِ ۔گہ) (گ ر) دِگر دِگر چیزے ۔اَبید چہ ایشی ءَ ۔گیشتر ۔تی ۔ اِتی ۔ دومی تئے ۔

دَگل : (دَ ۔گل) (ن گ) کلپ ۔ پلینڈ ۔ حیلہ باز ۔ لُچّ ۔

دُگنیا : (دُگ ۔نِ ۔یا) (ن گ) دنیا ۔ اِمروز ۔ زَمانگ ۔ جہان ۔ کُوڑی ۔(2) مال ءُ دُگنیا ۔ آبادی ۔ زرّ ءُ مال ءِ بازی ۔ مُچّ ۔

دُگنیا داری : (دُگ ۔نِ ۔یا ۔ دا ۔ری) بچار : دنیاداری ۔

دُگنیائی : (دُگ ۔نِ ۔یا ۔ئی) بچار : دنیائی ۔

دِگہ بُرّے : (دِ ۔گہ ۔ بُر ۔رے) (ج گ) دِگہ نمونہے ۔ دَگہ وڑے ۔ (2) بازیں مَردُم یا مَردُمانی گُرْوہ ۔

دَگی : (دَ ۔گی) (ن گ) دار ءِ زنڈیں پلک ۔کسانیں لٹّ ۔ گوْنڈیں لٹّ ۔جَرّ ءِ تان ۔

دِل : (دِ ۔ل) (ن گ) ساہ دار ءِ بدن ءِ ہما بہر کہ ہون جوڑ کنت ءُ دُرستیں بدن ءَ رارسینیت ۔(2) اُستخان ۔ چنگ ۔ ہاتر ۔(3) ہمّت ۔ بہادُری ۔ دلاوری ۔ (4) سینگ ۔ باطن ۔ ڈوبر ۔ زِرد ۔ (5) لبز انی شُروع ءَ یا گُڈسَراں کیت ءُ آہانی معناہاں بدل کنت چوکہ دِل : دل سِیاہ یا دِل ریش ۔ دل : دِل آزار یا چوکہ سُتلگ : سُتلگ دل ۔ سِنگ : سِنگ دل ۔رَحم : رَحم دِل ۔(6) مِیان : دَرمیان ۔ ہرچیز ءِ مِیان ۔ چوکہ دَست ءِ دِل ۔لوگ ءِ دل ۔ **دِل ءِ آپ بُوئگ** : کسے ءِ سَر ءَ بزّگ بُوئگ ۔ دِل ءِ ہَل بُوئگ ۔ **دِل ءِ آپ تزّگ** : بزّگ بُوئگ ۔(2) گوں تژندیں چیزے ءِ لگّگ ءَ دِل ءِ دور بُوئگ ۔ **دِل ءِ آپ کنگ** : تنگ کنگ ۔ تزرار کنگ ۔ پہری کنگ ۔ **دِل ءِ آرگ** : (ک گ) کسے ءِ حبر ءِ توَرگ ۔ دِل ءَ کنگ ۔ **دل ءَ آس روک بُوئگ** : پریشان بُوئگ ۔ بژنیگ بُوئگ ۔ **دِل ءَ آہگ** : (ک گ) ترانگ ءَ کپگ ۔ گیر آہگ ۔ **دِل ءِ اِشکراں بُوئگ** : جنجال بُوئگ ۔ ویل ءُ مُشکلاں کپگ ۔ **دِل ءِ ایر آرگ** : اَنچیں غمی گپے یا سرحالے کسے ءَ دیگ کہ آئی ءِ دِل غمی بہ بیت ۔(2) دل بڈّی دیگ ۔ دِل ءِ واپینگ ۔ **دِل ءِ ایر رچگ** : دِل وارگ بُوئگ ۔ دِل ترکّ بُوئگ ۔ غمی بُوئگ ۔ دِل رنج بُوئگ ۔ **دِل ءِ ایر مرگ** : تُسمار گو بُوئگ ۔ دِل ءِ ایر نِندگ ۔ **دِل ءِ ایر نندگ** :

تُسک ۔ بے زور بُوئگ ۔ تُسمار گو بُوئگ ۔ دِل ءِ بُڈّگ ۔ دِل ءِ گیمُرگ ۔ دل ءِ ایر رَوگ ۔ **دِل ءِ بد بُوئگ** :(ک گ) پہ شانگ ءَ دِل ءِ خراب بُوئگ ۔ اُگّاؤ ۔ دِل ءِ پاد آیگ ۔ دِل ءِ سَرءِ چیر بُوئگ ۔ **دِل ءِ بدی** : (ن گ) دِل ءِ بد کنگ ۔ شانگ آیگ ۔ (2) دل ءِ تہہ ءَ نہ وَشّی ءِ زہری آیگ ۔ نہ وَشّ بُوئگ ۔ **دِل ءِ بُڈّگ** :(ک گ) دِل ءِ ایر مرگ ۔ تُز مارگ ۔ دِل ءِ تُسک ۔ دِل ءِ گیمُرگ ۔ **دِل ءِ بز کنگ** : دِل ءِ خراب کنوک ۔ ہما چیز کہ دِل ءِ بز بہ بیت ۔ (2) دِل ءِ خرابی کہ دِل شانگ بہ لوٹیت ۔ **دِل ءِ بز بُوئگ** : دِل ءِ نہ کشّگ ۔ چیز ے ءِ دِل ءِ نہ زُورگ ۔ (2) نارضا بُوئگ ۔ گون کسے ءَ دِل رَنج بُوئگ ۔ **دِل ءِ بزی** : (ن گ) دِل ءِ خرابی ۔ دِل ءِ نہ وَشّی ۔ دِل رَنجی ۔ **دِل ءِ پاد آیگ** : دِل ءِ بد بُوئگ ۔ دِل ءِ پہ شانگ ءَ چست بُوئگ ۔ **دِل ءِ پاد کنگ** : دِل ءِ بد کنگ ۔ اَنچیں کارے کنگ یا اَنچیں چیز ے دیم ءَ آرگ کہ دِل بد بہ بیت ۔ **دِل ءِ پُرّ بُوئگ** : چہ چیزے ءَ دِل ءِ سیر بُوئگ ۔ دل ءِ نہ کشّگ ۔ **دِل ءِ پر بُوئگ** : کارے ءِ کنگ ءِ واہگ دار بُوئگ ۔ **دِل ءِ پر دیگ** : کارے ءِ سَرءَ دِلگوش دیگ ۔ پہ حُبّ یا واہگی کار کنگ ۔ **دِل ءِ پُرّ کنگ** : ہمّت کنگ ۔ دِل ءِ ڈَڈ کنگ ۔ **دِل پونچ بُوئگ** : (دِل ۔ پون ۔ چ ۔ بُو ۔ ئگ) دِل ءِ گیمُرگ ۔ دل ءِ ایر مرگ ۔ **دِل ءِ حُبّ** :(ن گ) سِتک ۔ (2) واہگ ۔ ہدُوک ۔ **دِل ءِ مَیل بُوئگ** : دِل ءِ لوٹگ ۔ دِل ءِ مان بُوئگ ۔ **دِل ءِ مَیل ءَ کنگ** : ہما کہ دِل لوٹیت کنگ ۔ کارے ءِ وَتی دِل ءِ تب ءَ کنگ ۔ **دِل ءِ پُشت ءَ دارگ** : دوست دارگ ۔ عِزّت دیگ ۔ (2) مدتّ ءِ کُمک کنگ ۔ پلّہ مرزی کنگ ۔ **دِل ءِ پُلّ** : (ن گ) دل ۔ دِل ءِ توک ۔ **دِل ءِ پہ ڈ کار ءَ مُشگ** : سکّ بے تاہیر ءِ بے آرام بُوئگ ۔ (2) مِنّت ءِ زاری کنگ ۔ (3) سَکّ ارمان کنگ ۔ بَش بَش وَرگ ۔ پری پری کنگ ۔ **دِل ءِ تاب وَرگ** : شُدیگ بُوئگ ۔ (2) بے تاہیر بُوئگ ۔ **دِل ءِ تاپینگ** :(ک گ) پَدرد کنگ ۔ ارمانی کنگ ۔ دل ءِ دور کنگ ۔ **دِل ءِ ترّگ** : ک گ) مَرُدم ءِ چہ یکّ دیمے ءَ پہ دِگہ دیمے ءَ مَیل کنگ ۔ چہ کسے ءَ دِل ءِ پرشگ ءِ پہ دِگرے ءَ واہگ دار بُوئگ ۔ (2)

دل ءِ ہکّی ۔ دِل ءِ توک ۔ **دِل ءِ ترّگ** : (ک گ) دوست بُوئگ ۔ دوزواہ بُوئگ ۔ **دِل ءِ ترّینگ**: (ک گ) کسے ءَ وَتی نیمگ ءَ یا دِگرے ءِ نیمگ ءَ ترّینگ ءِ واہگ دار کنگ ۔ پہ رپک یا پہ مُلّائی یا بِکّی ٹکّ ءِ ٹاک دوستی ءَ دُژمنی ءَ ءِ دُژمنی ءَ پہ دوستی بدلینگ ءِ جُہد کنگ ۔ **دِل ءِ توار** : (ن گ) دِل ءِ واہگ ۔ حُبّ ۔ **دِل ءِ ٹکّیلگ** : (ک گ) ناتّب بُوئگ ۔ مہر ءِ دوستی ءِ ہلاس بُوئگ ۔ (2) دل ءِ ناڈُڑاہی یے ءِ گوں کپگ ۔ **دِل ءِ جان ءِ نہ لگّگ**: پہ کسّے ءِ زہیر یا دِگہ ویلے ءِ سبب ءَ وَردِن ءِ وَرگ ءَ دِل نہ لوٹگ ۔ **دِل ءِ جتک چوپگ** : لیرزگ بُوئگ ۔ تلوَسگ ۔ تکّاں سُر بُوئگ ۔ **دِل ءِ جنگ** : بیچار کنگ ۔ فکر کنگ ۔ پہ چیز ے ءَ دِل ءِ مارگ ۔ دِل ءِ دِڑ یکّ دِڑ یکّ کنگ ۔ گُمان بُوئگ ۔ شُبینگ بُوئگ ۔ شکّ بُوئگ ۔ دِل تپرکہہ بُوئگ ۔ تُرسگ ۔ دودِلگ بُوئگ ۔ وسواس کنگ ۔ پدءِ دیم بُوئگ ۔ رَگ ءِ جنگ ۔ (2) چار ءِ بچار کنگ ۔ فکر مند بُوئگ ۔ چارگ ۔ چار ءِ گزار کنگ ۔ ڈاہ گرگ ۔ شکّ آرگ ۔ **دِل ءِ جیڑگ** : (ک گ) فکر مند بُوئگ ۔ دِل تپرکہہ بُوئگ ۔ **دِل ءِ چُنڈگ** :(ک گ) دل تپرکہہ بُوئگ ۔ تُرسگ ۔ لگور بُوئگ ۔ (2) بے زاری کنگ ۔ رپٹگ ۔ **دِل ءِ چُنڈگ** : (ک گ) مُدام وَشّیں تژان نہ کنگ ۔ بے زاری کنگ ۔ **دِل ءِ چیرگ ءِ پُپّاں رَوگ** : سکّ تُرسگ ۔ چہ تُرس ءَ دِل ءِ کپگ ۔ **دِل دِل** : (دِل ۔ دِل) (ن گ) پہ دِل ۔ پہ مسکراءِ گوش کند اِنّاں ۔ حقّ ءِ دِل ۔ **دِل ءِ دُور بُوئگ** : دِل گژان بُوئگ ۔ چہ کسے ءَ نہ وَشّ بُوئگ ۔ **دِل دُوری** :(دِل ۔ دُو ۔ ری) (ن گ) غم گیری ۔ غمانی شَرِیک ۔ (2) دِل رنجی ۔ دِل ءِ دَرد ۔ **دِل ءِ دَڑہک دَڑہک کنگ** : (ک گ) دِل ءِ تیز تیز ءَ جنگ ۔ **دِل ءِ دِڑ یکّگ** : (ک گ) دِل ءِ تیز جنگ ۔ (2) دل تپرکہہ بُوئگ ۔ ڈاہ گرگ ۔ **دِل ءِ بکّینگ**: (ک گ) بدگُمان کنگ ۔ دِل ءِ بد کنگ ۔ نارضا کنگ ۔ **دِل بُوئگ** : (دِل ۔ بُو ۔ ئگ) شات کنگ ۔ شات بُوئگ ۔ شنک جنگ ۔ قربان کنگ ۔ **دِل ءِ پُٹ آرگ** : سگّگ ۔ برداشت کنگ ۔ (2) بے زار بُوئگ ۔ پہری بُوئگ ۔ (3) بے وس بُوئگ ۔ (4) نا

اُمید بُوَگ۔ **دِل ءِ تُسّگ** :(ک گ) ھنوشو بُوَگ ۔تُسما رَگ ۔ دِل ءِ گھُمرگ ۔ **دِل ءِ دَرچِنگ** : جَنجال کنگ۔ پہری کنگ۔ شزار کنگ۔ سوکی کنگ۔ **دِل ءِ راڑ بُوَگ** : دَرد ءِ غم ءِ آماچ بُوَگ ۔ بے تاھیری۔ تَلوَسَگ۔ **دِلّگی** : (دِ۔ لّگ۔ ی) (ن گ) حق ءُ دِل ۔ پہ دِل ۔ دِل ءِ دِلی۔ **دِل ءِ لاپ ءَ نہ بُوَگ** : باز تُرسَگ ۔لَپر زَگ بُوَگ ۔ **دِل ءِ مان آہگ** : دِل ءِ دوست بُوَگ ۔ **دِل ءِ مَزَن کنگ** : ھمّت کنگ۔ توکل کنگ۔ دلیری نِشان دیَگ۔ **دِل ءِ مَیل ءَ** :(س گ) دِل ءِ تَب ءَ ۔ھما کہ دِل بہ لوٹیت۔ **دِل ءُ نادِل** : (ن گ) اَڑ ءُ مُنج ۔ دو دِلگ ۔ بہ ءُ نکّڑ ۔آسا پَگ ۔ **دِل ءِ واپینگ** : پہ دُزوگ رپینگ ۔دُزوگیں تسلّا دیَگ۔ واھگانی ایرماد کنگ۔ **دِلیگ** : (دِ۔ لی۔ گ) (ن گ) ھما کہ گوں دِل ءِ نسبت داریت۔ **دِل ءِ دِل جاہ ءِ بُوَگ** : تسلّا بُوَگ ۔ایمن بُوَگ۔ دِل جم بُوَگ۔ **دِل ءِ دیم ءِ لیٹینگ** : پہ کسے ءِ سَر پد کنگ ءَ تا گُڈّی سیم سَراں جُہد کنگ یا کسے ءَ پہ کارے ءَ گوشگ ءَ بے آسَریں پِلّگ۔ **دِل ءِ رِچگ** :(ک گ) دِل ءِ بد بُوَگ ۔شانگ۔ **دِل ءِ روپگ** : تُرپشیں چیزے ءِ وَرَگ کہ دِل سُبکّ بیت۔ **دِل ءَ رَوَگ** : (ک گ) شموشگ۔ بے مہر بُوَگ ۔ بے حیال بُوَگ۔ **دِل ءِ رَوَگ** :(ک گ) شانگ۔ سَر شان۔ سَرشانگ۔(2) بدمہر بُوَگ ۔ **دِل زَرَگ** :(دِل ۔ زَ۔ رَگ) (ک گ) مہر بُوَگ ۔ یاتاں کپَگ۔ **دِل ءِ زَنگانی رِیچگ** : گلگ ءُ آزاری کنگ۔ **دِل ءِ زُھیر زَگ ءَ رَوَگ** : اُبینگ بُوَگ ۔کوچنڈگ۔ کلہے واب رَوَگ۔ **دِل ءُ سِتک** :(س گ) پہ دِل جمی۔ پہ دِل ۔ پہ نیک نیّتی۔ **دِل ءِ سُچگ** : سکّ توَرگ ۔افسوز ءُ ارمانی بُوَگ۔(2) دِل ءِ سُچگ ءِ نادُڑاہی۔ **دِل ءِ سَر ءُ چیر بُوَگ** : دِل ءِ بد بُوَگ ۔خراب بُوَگ ۔ دِل ءِ ایر مرگ۔ دِل ءِ دَرد کنگ۔ **دِل ءِ سرّینگ** : پہ سِہر ءُ جادُو دِل ءِ ترّینگ۔(2) دِل ءِ کشّگ۔ **دِل ءِ سِندگ** : لَپر زَگ کنگ۔ بیہار دیَگ۔ تُرسینگ۔ (2) پہ مُلّائی یا بَکّی تِک ءُ ٹاک دوست ءَ چہ دوست ءَ جِتا کنگ۔ **دِل ءِ کاہِل** :(ن گ) سینگ ءِ میانجی ءِ ہڈّ ءِ لونچانیں سَر ۔(2) دِل ءِ توک۔ **دِل ءَ کپگ** : پسند بُوَگ۔ دوست بُوَگ ۔ **دِل ءَ کپگ** : دِل ءِ دوٗر دیَگ۔ دِل ءِ نزور کنگ۔ تُرسَگ ۔ بے ھمّت بُوَگ ۔توکل نہ کنگ۔ **دِل ءِ کلّ** :(ن گ) دِل ءِ ہکّی ۔ دِل ءِ کنڈ۔ **دِل ءِ کُمّاٹ بُوَگ** : (ک گ) دِل ءِ بار بُوَگ کہ وَرَگ مہ زُوریت۔ **دِل ءِ کمک** :(ن گ) دِل ءِ ہکّی ءِ گوٗپشو کہ چہ کوپگاں بگر تاں ہکّی ءِ کلّ اِنت۔ **دِل کنگ** :(دِل۔ کَ۔ نگ) (ک گ) دِل ءِ مزن کنگ۔ دِلاور بُوَگ ۔ ھمّت کنگ۔(2) ءَ وَشّیں گپّ ءِ دِل ءَ آرَگ۔ ناتَب بُوَگ ۔ **دِل ءَ کنگ** :(ک گ) دِل گژان بُوَگ ۔ گپّے ءِ سَر ءِ ارمانی بُوَگ ۔ دِل ءَ آرَگ ۔ **دِل ءَ گرکے پاد آہگ** : تژ انگاں کپَگ۔(2) وَشّ بُوَگ ۔شاداں بُوَگ ۔ **دِل ءِ گرک جَنگ** : دِل ءِ وَشّ بُوَگ ۔شاداں بُوَگ ۔ **دِل ءِ گُک بندگ** : نارضا بُوَگ ۔توَرَگ۔ بژنیگ بُوَگ ۔ **دِل ءِ گنوک بُوَگ** : دِل ءِ پہ کسے ءَ مان آہگ ءُ دوست بُوَگ ۔ **دِل ءِ گیمرگ** :(ک گ) دِل ءِ ایر ننِدگ۔ دِل ءِ تُسّگ۔ دِل ءِ ٹُڈّگ۔ دِل ءِ پوچ بُوَگ ۔ **دِل ءُ لاپ** :(ن گ) رِیکّ ءِ نادُڑاہی ۔(3) زارک ءِ ناجوڑی۔ **دِل ءِ ہُلّ** :(ن گ) واہگ ۔جُبّ۔ دِل مانگی۔ **دِل ءِ ہُلّ بُوَگ** : دِل تژکّ بُوَگ۔ دِل ءِ آپ بُوَگ ۔ بژن بُوَگ۔ **دِل ءِ ہُلّ کنگ** : واہگ دار بُوَگ ۔ دِل ءِ لوٹگ۔ دِل مانگی۔ **دِلیگ ءُ لاپیگ** :(ن گ) ساہ دارے ءِ دِل ءُ پُپّ ءُ جگر۔

دِل ءِ ایر رَوَگ : بچار : دِل ءِ ایر ننِدگ۔

دَلّ :(دَ ل۔ ل) (س گ) باز۔ زیات۔ سکّ زیات۔(2) (ن گ) دلّار۔

دِل آرام :(دِل۔ آ۔ رام) (س گ) دِل ءِ آرام دیوک۔ دوستار۔ یار۔ سنگت۔

دِل آزار :(دِل۔ آ۔ زار) (س گ) دِل پڑوش۔ دِل رَنج۔ دِل ءَ نہ وَشّ۔ **دِل آزاری** :(دِل۔ آ۔ زا۔ ری) (ن گ) دِل ءِ آزار کنگ ءُ رنجینگ ۔ دِل رَنجی۔ زنگ ءُ ماسیتّ۔ **دِل آزاریں** :(دِل۔ آ۔ زا۔ رے۔ ن) (س گ) ھما کہ یکّے ءِ دِل رَنج کنت۔ ھما حبر یا کرد کہ چہ آئی ءِ سَبب ءَ کسے ءِ دِل رنج بہ بیت۔

دَلّا : (دَل۔لا) (س گ) (ن گ) رِپِک ءُ ہُنر کنوک۔ رَد دیوک۔ دَلّار۔ ٹَگ۔

دِلّا : (دِل۔لا) (د) (ن گ) کُمب۔ مَٹّ۔ دِلّو۔

دِل اُبینگ : (دِل۔اُ۔بے۔نگ) نہ واب ءُ نہ آگاہ۔ واب کپگ ءِ بِندات۔ **دِل ءِ اُبینگ رَوگ** : (ک گ) پہ دمانکے ءَ واب کپگ۔ دل ءِ زُہیزگ ءَ رَوگ۔

دِلاپ : (دِ۔لا۔پ) (ن گ) شُدیگ۔ لَنگڑ۔ گُژنگ۔ خوار۔ دَربدَر۔ (2) بازگر ءُ یوگ۔ (3) حریص۔ لالچی۔ (4) باڑ۔ باڑ ءِ بُوتگ۔ دِل مانگ۔ (5) تُرس ءَ گار۔ (6) بِزار۔ بے زار۔ **دِلاپی** : (دِ۔لا۔پی) (ن گ) شُد۔ لنگڑی۔ گُژن ءُ تُنّ۔ (2) حِرص۔ (3) تُرسگ۔ **دِلاپین** : (دِل۔آ۔پے۔ن) (س گ) ہما کہ دلاپ اِنت۔

دَلّار : (دَل۔لا۔ر) (ن گ) چالاک۔ مکر باز۔ لُچ۔ ٹَگّ۔ حبر باز۔ میڑینوک۔ دَلّ۔ دَلّا۔ دھُوت۔ (2) دو کس ءِ میانجی ءَ بے پار کنائینگ ءُ ءُ وتی مُزّ ءَ گروک۔ سودا یا بے پار ءِ ٹاہینوک۔ دلال۔ (3) بڑوا۔ ٹُور۔ ٹُور پائی۔ **دَلّاری** : (دَل۔لا۔ری) (ن گ) مکّاری۔ مکر بازی۔ لُچّی۔ (2) سودا یا بیپار ءِ ٹھینوک۔ (3) رَبّالہی۔ قاصدی۔ **دَلّارین** : (دَل۔لا۔رین) مکر بازیں۔ لُچّیں۔ ٹَگیں۔ چالاکیں۔

دَلّال : (دَل۔لا۔ل) (ن گ) سودا یا بَے پار ءِ ٹاہینوک۔ (2) دَلّار۔ **دَلّالی** : (دَل۔لا۔لی) دَلّاری۔ مکّاری۔ ٹَگّی۔

دِلاں سَر : (دِ۔لاں۔سَر) لاڑ۔ ٹھل کنوک۔

دِلاوَر : (دِ۔لا۔وَر) (س گ) (ن گ) بہادُر۔ سَرمچار۔ کُنگُر۔ مہاندار۔ دِلیر۔ نہ تُرس۔ مَزَن دل۔ بامرد۔ دِل غدر۔ جانباز۔ تُریل۔

دِلاوری : (دِ۔لا۔وَ۔ری) (ن گ) بہادری۔ سرمچاری۔ دلیری۔ مزن دلی۔ نتُرسی۔ **دِلاورین** : (دِ۔لا۔وَ۔رین) (س گ) بہادُرّیں۔ نتُرسیں۔ دلیریں۔ مزن دلیں۔

دِل ایمن : (دِل۔اے۔مِن) (س گ) دِل جم۔ سَدَّک۔ دل آرام۔ **دِل ایمنی** : (دِل۔اے۔مِ۔نی) (س گ) دِل جمی۔ سَدَّکی۔ دل آرامی۔

دِل بالاد : (دِل۔بالا۔د) (س گ) اَنچوش وپسگ کہ بَڈ زمین ءَ بہ بیت ءُ دِل بند بُرز ءَ۔ دِل پہ لاپ۔

دِل بد : (دِل۔بد) (س گ) ہما کہ دِل ءَ خراب کنت۔ بژناک۔ (2) چُوہڑ ءُ۔ گچٹ۔

دِل بَر : (دِل۔بَر) (س گ) دِل ءِ بروک۔ دوستار۔ واہگ دار۔ رُہبر۔ سنگت۔ یار۔ **دِل ءِ بَرَگ** : (ک گ) ہُدوناک بُوتگ۔ دل ءِ ترّینگ ءُ گوں وَت ءَ کنگ۔ دوستی کنگ۔ **دِل بَری** : (دِل۔بَ۔ری) (ن گ) دِل ءِ بَرَگ ءِ ناز ءُ ادا۔ دوستدار کنگ ءِ طرز۔ **دِل بَرین** : (دِل۔بَ۔رین) (س گ) دوستداریں۔ سنگتیں۔ یاریں۔ (2) شَرّ رنگیں۔ بڑاہ داریں۔

دِل بُرّ : (دِل۔بُر۔ر) (س گ) دِل ءِ پُٹّی کنوک۔ دل ءِ بُرّوک۔

دِل بُرّین : (دِل۔بُر۔رے۔ن) (س گ) ہما کہ دِل ءِ بُرّنت ہما کہ دِل ءَ تورینت۔

دِل بڈّی : (دِل۔بڈ۔ڈی) (ن گ) تسلّا۔ دل جمی۔ سہڑا۔ شاباشی۔ شاوا۔ دِل ہڈّی۔ دِہیرو۔ دِل ڈڈّی۔ **دِل بڈّی دیگ** : (دِل۔بڈ۔ڈی۔دی۔یگ) (ک گ) تسلّا دیگ۔ ہِمّت دیگ۔ سہڑینگ۔ شاباشی دیگ۔ دَست ءِ سر ءَ مرزگ۔

دِل بند : (دِل۔بن۔د) (ن گ) دَلوت یا ساہ دارے ءِ پُپ ءُ جگر۔ (2) مَردُم ءِ چپ کو پگان جھل ءُ چپ سرین ءَ بُرز۔ بَج۔ مَسکّ۔ پُٹّی۔ پُشت۔ **دِل ءِ بند**: پہ بے تاہیری لوٹوک۔ پہ چیزے ءَ دِل ءِ بند بُوتگ۔ دوزواہ۔ سکّ دوست دارگ ءُ پہریزگ۔ دوستناک۔ (2) مَردُم ءِ بدن ءِ ہما جاگہ کہ دِل اِنت۔ **دِل ءِ بند بُوتگ** : دِل ءِ چیزے ءِ لوٹگ۔ ہُدوک بُوتگ۔ دِل پڑّ امی۔ (2) ساہ دار یا بنی آدم ءِ دِل ءِ کارنہ کنگ۔ **دِل ءِ بندوک** : (ن گ) سنگت۔ یار دوست۔ دوستار۔ دوستیں مَردُم۔ (2) دل ءِ رَگ ءُ روتگ۔ **دِل ءِ بندگ**: دِل ءِ ترّینگ۔ پہ مُلّائی یا بگّی دم ءُ چوف دِل ءَ پہ واہگی یا پہ بدیں واہگ ترّینگ۔ (2) پہر بندگ۔ اُمیت دارگ۔ (3) کسے سکّ دوست بُوتگ۔

دِل بود : (دِل ۔ بود) (س گ) دِلءِ زندہ کنوک ۔ ہما چیز کہ دِلءِ وَشّ کنت ۔ دِلءِ بود آرگ ۔ **دِلءِ بود آرگ** : ہوش ءَ آہگ ۔ (2) دِلءِ پُر چاڑ بُوئگ ۔

دِل پَٹّ : (دِل ۔ پَٹ ۔ ٹ) (س گ) تُرسوک ۔ دِل ترّکّ ۔ لگور ۔ (2) سوکی ۔ بے زاری ۔ (3) دِلءِ کپّگ ۔ دِلءِ ترّگّگ ۔ **دِل پَٹّ بُوئگ** : (دِل ۔ پَٹ ۔ ٹ ۔ بُو ۔ ئگ) (ک گ) شزار بُوئگ ۔ دِل ریش بُوئگ ۔ (2) تُرسگ ۔ دِل ترّکّ بُوئگ ۔ **دِل پَٹّ کنگ** : (دِل ۔ پَٹ ۔ ٹ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) شزار کنگ ۔ جاکءُ واہُو کنگ ۔ تُرسینگ ۔ بیہار دیگ ۔

دِل پدَرد : (دِل ۔ پَ ۔ دَر ۔ د) (س گ) تکانسر ۔ چہ گپّےءِ یا کارےءِ سَکّ نہ وَشّ بُوئگ ۔ (2) غمیگ ۔ دِل تپرکہہ ۔ **دِل پدَردی** : (دِل ۔ پَ ۔ دَر ۔ دی) (ن گ) دِلءِ پدَرد بُوئگ ۔ کسےءِ مرگءِ توُرگ ۔ کُہتی ۔ گوں ارمانءِ دِل دوریءِ شون دارگ ۔ افسوزی ۔ آزار ۔

دِل پرّام : (دِل ۔ پَر ۔ رام) (س گ) دِلءِ دوست ۔ ہمائیءَ کہ دِل لوٹیت ۔ دِل بر ۔ **دِل پرّامی** : (دِل ۔ پَر ۔ را ۔ می) (ن گ) دَپءُ دلی ۔ (2) دلءِ بند بُوئگ ۔ چیزےءِ واہگ دار بُوئگ ۔

دِل پڑوش : (دِل ۔ پُڑ و ۔ ش) (س گ) نااُمیت ۔ دِل آزار ۔ دِل یکیم ۔ **دِل پڑوش کنگ** : (دِل ۔ پُڑ و ۔ ش ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) گپّےءِ یا کارےءِ یا چیزےءِ بندات ءَ نیلگ ۔ کارءِ دیم ءَ ماں ترّگ ۔ کم ہمّت کنگ ۔ **دِل پڑوش بُوئگ** : (دِل ۔ پُڑ و ۔ ش ۔ بُو ۔ ئگ) (ک گ) چہ مردُمے یا چہ چیزےءِ بےاُمیت بُوئگ ۔ **دِلءِ پڑوشگ** : (ک گ) بےاُمیت کنگ ۔ دِل یکیم بُوئگ ۔ **دِلءَ پڑینگ** : (ک گ) بدگمان کنگ ۔ (2) چہ دِلءَ دَر کنگ ۔ (3) کم ہمّت کنگ ۔ (4) تُرسینگ ۔ **دِلءِ پڑینگ** : (ک گ) دِلاپ کنگ ۔ تُرسینگ ۔ دل ترّکّ کنگ ۔ انچیں حالےءِ دیگ کہ چہ آئیءِ اشکنگءِ رنج یا کہ چہ تُرسءِ دِلءِ ایر مرگ ۔ بازملورءُ مونجا کنگ ۔ کم ہمّت کنگ ۔ دِلءِ دوُر دیگ ۔ **دِلءِ پڑّہ ورگ** : برّگ بُوئگ ۔ لاچارءُ بےوس بُوئگ ۔ ارمانی بُوئگ ۔

دِلِ پَسَند : (دِل ۔ پَ ۔ سُن ۔ د) (س گ) ہما کہ دِلءِ پسند انت ۔ دِلءِ دوستیں ۔ **دِل پَسَندی** : (دِل ۔ پَ ۔ سُن ۔ دی) (ن گ) دلءِ دوستی ۔ دِلءِ پسند کنگ ۔ **دِل پَسَندین** : (دِل ۔ پَ ۔ سُن ۔ دیں) (ن گ) ہما کہ آئیءِ را دِلءِ پسند کُرتگ ۔ ہما کہ دِلءِ را دوست بُوتگ ۔

دِل پہ لاپ : (دِل ۔ پَ ۔ لا ۔ پ) (ن گ) دِل بالاد ۔ **دِل پہ لاپ کپّگ** : (دِل ۔ پَ ۔ لا ۔ پ ۔ کَ ۔ پگ) (ک گ) راستیءَ کپّگ ۔ دیکیءِ نیمگءَ کپّگ ۔ انچو کپّگ کہ دیم ، سینگءُ لاپ بالا بہ بنت ۔

دِل پُہہ : (دِل ۔ پُہہ) (ن گ) دِلءِ تُسکءِ بیماری ۔

دِل پَہک : (دِل ۔ پَہہ ۔ ک) ہما کہ دِلءِ صاف انت ۔ نیک نیّت ۔ پہواَل ۔ بے دُزوہ ۔ صاف دل ۔ دِل صفا ۔ **دِل پَہکی** : (دِل ۔ پَہہ ۔ کی) (ن گ) صاف دلی ۔ ایمان داری ۔ نیک نیّتی ۔ **دِل پَہکیں** : (دِل ۔ پَہہ ۔ کیں) (س گ) صاف دِلیں ۔ نیک نیّتیں ۔ بے دڑوہیں ۔

دِل پیچ : (دِل ۔ پے ۔ چ) (س گ) دِلءِ دَرد ۔ (2) لاپءِ رِچگ ۔ **دِلءِ پیچ ورگ** : دِلءِ دَرد کنگ ۔ دِل گیر بُوئگ ۔

دِل تپرکہہ : (دِل ۔ تَ ۔ پَر ۔ کَہہ) (ن گ) (س گ) تکاں سُر ۔ بے تاہیر ۔ **دِل تپرکہہ بُوئگ** : (دِل ۔ تَ ۔ پَر ۔ کَہہ ۔ بُو ۔ ئگ) (ک گ) بے تاہیر بُوئگ ۔ فکرمند بُوئگ ۔ دِلءِ جنگ ۔ **دِل تپرکہی** : (دِل ۔ تَ ۔ پَر ۔ کَ ۔ ہی) (ن گ) تکاں سُری ۔ بے تاہیری ۔ فکرمندی ۔ بے آرامی ۔

دِل ترّک : (دِل ۔ ترّ ۔ ک) (س گ) چہ تُرسءَ گار ۔ جگر پٹّ ۔ تُرسوک ۔ لگور ۔ (2) دل تپرکہہ ۔ **دِل ترّک بُوئگ** : (دِل ۔ ترّ ۔ ک ۔ بُو ۔ ئگ) (ک گ) تُرسگ ۔ دِل پٹّ بُوئگ ۔ دِلءِ ہلّ بُوئگ ۔ **دِلءِ ترّگّگ** : (ک گ) سکّ توُرگ ۔ سگّگءِ حدّءَ دَر سکّیں غمءُ رنج ۔ (2) سکّ تُرسگ ۔ **دِل ترّکّی** : (دِل ۔ ترّ ۔ ک ۔ کی) (ن گ) تُرسگ ۔ لگوری ۔ دل تپرکہی ۔ **دِل ترّکیں** : (دِل ۔ ترّ ۔ کیں) لگوریں ۔ ترسوکیں ۔

دِل تنگ : (دِل۔تَن۔گ) (س گ) دِل گژان۔چیزے ءِ باڑا بُوئگ۔ پہ کسے ءِ مُونجا بُوئگ۔ نارضا۔ نہ وَش۔ **دِل تنگی** : (دِل۔تَن۔گی) (ن گ) دل گژانی۔ نارزائی۔ نہ وشّی۔(2) مِہری۔ زہیری۔ پہ کسے ءِ مونجاءُ باڑا بُوئگ۔

دِل جم : (دِل۔جَم) (ن گ) سدّک۔جزم۔الّم۔(2) برقرار۔ ایمن۔ دِل آرام۔ **دِل جمی** : (دِل۔جَ۔می) (ن گ) الّمی۔ دِل ایمنی۔(2) ایمنی۔ دل آرامی۔ بےفکری۔ **دِل جمیں** : (دِل۔جَ۔ میں) (س گ) دل آرائیں۔ایمنیں۔

دِل چار : (دِل۔چار) (س گ) ہما مَرُدم کہ پہ کارے ءِ کنگ یا نہ کنگ ءِ چارءُ بیچار کنت۔ دو دِلگیں مَرُدم۔ **دِل ءِ چارگ** : (ک گ) پہ کارے ءِ کنگ یا پہ نہ کنگ ءِ دو دِلگ بُوئگ۔ شَرّ سَسّا کنگ۔ چکّاسگ۔ فکر کنگ۔ چارءُ بیچار کنگ۔

دِل خُواہ : (دِل۔خُوا۔ہ) (س گ) دوست۔سنگت۔دلواہ۔

دِل دار : (دِل۔دار) (س گ) دِل ءِ داروک۔ گژانیں غم یا دَرد سگّوک۔(2) سنگت۔دوستار۔یار۔بیلی۔ **دِل ءِ دارگ** : (ک گ) صبر کنگ۔ بَرداشت کنگ۔اوپار کشّگ۔ **دِل ءِ دارگ** : (ک گ) یات کنگ۔ بےحیال نہ بُوئگ۔

دُلدُل : (دُل۔دُل) (ن گ) شَرّیں اَسپ۔ تیزیں اَسپ۔ رَخش۔ رَکش۔ کوہنیں قِصّہاں یک بال کنوکیں یا سکّیں تیز گامیں اسپے۔ **دُلدُل ءِ دَنز** : (ن گ) گُرانڈ انی راہ۔گُرانڈ دوَر۔کلکشان۔

دِل دوَر : (دِل۔دَو۔ر) (س گ) دَردءِ دِل۔ دِل رَنج۔ دل دَرد۔ دِل ءِ دَرد۔ دَردی۔ **دِل ءِ دوَر دیگ** : بے ہمّت بُوئگ۔ نااُمیت بُوئگ۔ دِل ءِ کپگ۔لگوری شون دیگ۔

دِل دوست : (دِل دوس۔ت) (س گ) دل ءِ دوست۔سنگت۔

دِل ڈڈّی : (دِل۔ڈَ ڈ۔ڈی) (ن گ) دِل بڈّی۔ ہمّت۔ صبر۔ بَرداشت۔ **دِل ءِ ڈڈّ کنگ** : (ک گ) نہ ترس بُوئگ۔ دِل ءِ پُرّ کنگ۔ہمّت کنگ۔

دِل رِشوخ : (دِل۔رِ۔شو۔خ) (ن گ) دِل پسند۔ دِل ءِ دوست۔ دل ءِ مان آیوک۔

دِل رَنج : (دِل۔رَن۔ج) (س گ) دِل وارَگ۔ دِل گژاں۔ نارضا۔ بےتب۔ ہما کہ چہ یکّے ءِ گلگ دارءُ آزار اِنت۔قہری۔ **گلگ دار**۔ دِل آزار۔مُونجا۔ دِل دور۔ دَردءِ دِل۔ زَہر کنِتّ۔ زَہرءُ قہر۔ آزار۔زَہر۔ بداں رُوح۔ **دِل رَنجی** : (دِل۔رَن۔جی) (ن گ) دِل آزاری۔ دِل ءِ رنجینگ۔عَذاب۔پڑ وش۔شکائست۔ **گلگ**۔

دِل رُوس : (دِل۔رُو۔س) (س گ) دِرتہ چَمّ۔ نہ دِیستگ۔چَمّ شُدیگ۔

دِل ریش : (دِل۔رے۔ش) (س گ) بےزار۔ سِیاہ دل۔ دِل سِیاہ۔جگر ریش۔ سُتکہ دل۔ **دِل ریش بُوئگ** : (دِل۔رے۔ش۔بُو۔ئگ) شِزار بُوئگ۔ دِل سِیاہ بُوئگ۔ بےزار بُوئگ۔ **دِل ریشی** : (دِل۔ری۔شی) (ن گ) دِل ءِ ریش کنگ۔ بےزاری۔ پہری۔

دِل ریشیں : (دِل۔رے۔شیں) (س گ) سیاہ دِلی۔ بےزاری۔ پہری۔

دَلّڑ : (دَل۔لَ۔ڑی) (س گ) چاپلُوسی۔سُبکّی۔چیچلی۔(2) (ن گ) جنینیں دَلّار۔ **دَلّڑی** : (دَل۔لَ۔ڑی) (ن گ) قحبگیں جنین۔(2) دل ریشیں زال۔زَپٹوک ءُ دڑاج زبانیں جنین۔(3) سُبکّی۔ چیچلی۔

دِلڑی : (دِ۔لَ۔ڑی) (ن گ) ہاژگیں دِل۔عاشق ءِ دل۔

دِل سانڈ : (دِل۔سان۔ڈ) (س گ) دل ءِ سَکّ ڈَڈّ۔تمرد۔دِلاوَر۔ بہادُر۔

دِل سَری : (دِل۔سَ۔ری) (ن گ) اَنچیں گپّ ءُ کار کہ دِل ءِ تاہیر دَنت۔ **دِل سَریں** : (دِل۔سَ۔ریں) (س گ) شرّیں۔ پہ دِل ءُ سَر۔شرّی ءِ۔ دِل جمیں۔

دِل سوچ : (دِل۔سوچ) (س گ) ہما کہ دِل ءِ بہ سوچیت۔ سوچ ءُ پچیں تژان۔آسی۔آسیگ۔ **دِل سوچک** : (دِل۔سوچ۔ک) (ن گ) دِل سُچگ ءِ نادُژاہی۔سوچک۔سینہ سوچ۔

دِل سِیاہ :(دِل۔سِ۔یاہ)(س گ) بے زار۔ دِل ریش۔ آسی۔ آسیگ۔سوکی۔پھریگ۔پھری۔ **دِل سِیاہی** :(دِل۔سِ۔یا۔ہی) (ن گ) تنگ بُوئگ۔ دِل ریش بُوئگ۔شزاری۔بےزاری۔

دِل شاد :(دِل۔شاد)(س گ) گل۔وشّ دِل۔وَژ دِل۔شاداں۔

دِل شادیں :(دِل۔شا۔دیں)(س گ) گلیں۔وشّیں۔شادانیں۔

دِل شُدیگ:(دِل۔شُ۔دی۔گ)(س گ) چلوس۔چلُوسّک۔ چُوہی۔لاپک۔ **دِل شُدیگی** :(دِل۔شُ۔دی۔گی)(س گ)چلُوسّگی۔ چُوہی۔ہما کہ چمّ ءُ دل ئے پُرنہ بنت۔ہما کہ سیری نزانت۔ **دِل شُدیگیں** :(دِل۔شُ۔دی۔گیں)(س گ) چمّ ندیستیں۔ ہما کہ وَرگ ءِ سیر نہ کنت۔ہما کہ سیرگانی نزانت۔چلُوسّگیں۔

دِل صفا :(دِل۔سَ۔فا)(س گ) دل پھک۔نیک نیّت۔ہرکسی خیرلوٹوک۔ **دِل صفائیں** :(دِل۔سَ۔فا۔ئیں) دل پھکیں۔نیک نیتّیں۔

دِل غدَر :(دِل۔غَ۔دَر)(س گ) بَہادُر۔ دِلیر۔ نہ تُرسوک۔ دِلاوَر۔سَرمچار۔

دِل غریب :(دِل۔غَ۔ری۔ب)(س گ)ہزگاریں مُڑی۔بَہیل۔

دِل قہر :(دِل۔قَہ۔ر)(س گ) دِل گزان۔ نارضا۔ نہ وَش۔ دِل رَنج۔

دِلک :(دِ۔لک)(ن گ) گوش ءِ جہل ءِ نیمگ ءِ تنگّیں ءُ نرمیں گوشت۔چلانِک۔پڈّ۔پڈّو۔دُرجاہ۔(2) زالبُولی سہتے۔

دِل کَش :(دِل۔کَش۔ش)(س گ) ہما کہ دِل ءِ تَب ءِ انت۔ دِل ءِ مُراد۔ دِل ءِ لوٹ۔ سَکّ شَرّ۔ جوان۔(2) زیبا۔ وَشّ رَنگ۔ دوستین۔(3) واہگ۔ہُدوک۔ رُغبت۔ دوستی۔ لوٹ۔ واست۔ منّشت۔(4)(ن گ) ہما کہ دِل کَشیت۔جاتوگ۔سیہر۔ **دِل ءِ کَشّگ**: تُرسینگ۔بے ہمّت کنگ۔(2) جاتیگ ءِ دِل ءِ دَرکنگ ءِ کار۔دل ءِ سرّ یَنگ۔ **دِل کَشّی** :(دِل۔کَش۔شی) (ن گ) دوستی۔ واہگی۔ہُدوکی۔ (2) ہما کہ گوں دِل ءِ کَشّگ ءِ نسبت داریت۔

دِل کور :(دِل۔کور)(س گ) بےزانت۔بےفہم۔(2) ہما کہ یاداشت ئے نزور اِنت۔(3) حبَرءِ زُوت دِل ءِ بَرگ۔شمُشکار۔ گیرنیارگ۔ **دِل کوریں** :(دِل۔کو۔ریں)(س گ) کم زانتیں۔کم فہمیں۔بےسُدّھیں۔بودلائیں۔ناسرپدیں۔

دِل گہہ :(دِل۔گہہ)(ن گ) دِل ءِ ناڈُزاہی یے کہ دِل ءِ لَٹّ یارَگ پادکاینت۔

دِل گار:(دِل۔گار)(س گ) غم جت۔زَہیراں یا گماں بےتاہیر۔

دِل گزان :(دِل۔گزا۔ن)(س گ) آزار۔دِل ءِ نہ وَش۔ گلگ دار۔فکرمَند۔ گلگ مَند۔ نارضا۔رنجیگ۔ دِل رَنج۔ زَہیر وار۔نگران۔ نہ وَش۔آزُردگ۔ دِل تنگ۔ دِل قہر۔(2) زَہرگرَگ۔ **دِل گزانی** : (دِل۔گزا۔نی) (ن گ) نہ وشّی۔ دل رنجی۔ گلگ داری۔ دل آزاری۔ **دِل گزانیں** :(دِل۔گزا۔نیں)(س گ) آزاریں۔نہ وشّیں۔دل رنجیں۔نگرانیں۔دل تنگیں۔

دِل گر :(دِل۔گر)(س گ) دوست دار ءِ جتائی ءُ دُوری ءِ سَبَب ءِ ہر وڑیں وَردِن ءُ وراک ءِ بےتام بُوئگ۔(2) چہ زَہیری ءِ بےتاہیری ءِ سَبَب ءِ وراک ءِ چہ گُٹّ ءِ نہ گوْزگ۔(3) تہل۔تلخ۔ **دِل ءِ گرَگ**: کسے ءِ دِل ءِ وَتی نیمگ ءِ ترّینگ۔(2) دِل ءِ ناڈُزاہی ءِ گرَگ۔

دِلگوش :(دِل۔گوش)(ن گ) ہما کہ خیال ئے گوْر اِنت۔ چہ دِلگوش دارَگ۔ دِل ءِ پر کنگ۔ کمار۔ رُخ۔ سار۔ نگہ۔ خیال داری۔ حیال گوْر کنگ ءِ کار۔ پَلّ ءُ جلّ۔ تکّ۔ چارگ۔ **دِلگوش بُوئگ** : (دِل۔گوش۔بُو۔ئگ) (ک گ) خیال ءِ یکّ گوْر کنگ۔گوش دارگ۔ **دِلگوش دارگ** :(دِل۔گوش۔دا۔رَگ)(ک گ)فہمگ۔ (2) گپّ یا حبَر ءِ جوانی ءِ گوش دارگ۔(3) حیال داری کنگ۔ رُماہگ۔شیوارگ۔مدتّ کنگ۔نگوشگ۔ **دِلگوش داری** :(دِل۔گوش۔دا۔ری) (ن گ) دِلگوشی۔حیال داری۔نگاہ داری۔ **دِلگوشی** : (دِل۔گو۔شی)(ن گ) خیال ءِ گوْری۔حیال داری۔

دِل گیر :(دِل۔گی۔ر)(س گ)غم جت۔رنجیگ۔بژن۔ملُور۔ (2) ہما کہ دِل ءِ دوست اِنت۔ **دِل گیریں** :(دِل۔گی۔ریں) (س گ)غم جتیں۔ملوریں۔بژنیں۔(2) دوستیں۔

دِل ماندَگ : (دِل۔مان۔دَگ) (ن گ) دِل مانگ۔اُمیت وار۔ **دِل ماندَگی** : (دِل۔مان۔دَ۔گی) (ن گ) امیت واری۔ دل مانگی۔ **دِل ءِ ماندگ بُوئگ** : ملُور بُوئگ۔غمی بُوئگ۔بے تاہیر بُوئگ۔

دِل مانگ : (دِل۔ما۔نَگ) (ن گ) اُمیت کشّگ۔اُمیت وار۔ پہ کارے ءِ کنگ ءَ یا پہ چیزے ءِ وَرگ ءَ دِل ءِ چست بُوئگ۔واہگ دار۔آمُرز۔اَمندان۔نیازبُند۔دِل ماندگ۔مَندگ۔واستار۔ہُدوک۔

دِل مانگی : (دِل۔ما۔نَ۔گی) پہ چیزے ءِ دِل مان بُوئگ۔دل ءِ ماں بُوئگ۔(2) اُمیت واری۔دل ءِ ہُلّ کنگ۔آمُرزی۔نیازمُندی۔ (3) خوٗاستی۔(4) اِرادہ۔نیّت۔

دِل موش : (دِل۔موش) (س گ) چہ دَرد ءُ مہنتاں یا چہ غم ءُ اَندوہاں سَکّ بے تاہیر ءُ بے وس۔(2) دِل ءِ مُشگ۔(3) سوک آرگ۔ **دِل ءِ مُشگ** : (ک گ) بَش بَش وَرگ۔اَفسوز وَرگ۔ اَرمانی بُوئگ۔ **دِل موش کنگ** : (دِل۔موش۔کَ۔نگ) سَر سَرجنگ۔بے تاہیر بُوئگ۔(2) شوہاز کنگ۔

دِل مچِنڈ : (دِل۔م۔چِن۔ڈ) (س گ) بَہادُر۔دِل غدر۔ کس مہ تُرس۔

دِل مہ لَرز : (دِل۔م۔لَر۔ز) (س گ) بَہادُر۔نہ ترّس۔کسّ مہ تُرس۔

دِل میر : (دِل۔می۔ر) (س گ) بٹاکی۔وت گلاہ۔(2) ہما کہ وت ءَ مزن لیکیت۔

دِل نگران : (دِل۔نِگ۔ران) بچار : دِل گرْان۔

دِل نہ پرّام : (س گ) ہما کہ دل ئے پرّ ام نہ کنت۔نہ بجّوک۔ (2) نادوست۔

دِلّو : (دل۔لو) (ن گ) کُمب۔گڑی۔مَٹّ۔وَرگی آپ ءِ سرد کنگ ءِ گلی دَرپے۔دِلّا۔

دِل واہ : (دِل۔وا۔ہ) (س گ) (ن گ) ہما کہ دِل ئے پہ کسّے ءِ واہگ داریت۔دِل خوٗاہ۔سنگت۔دوست۔ہُدوک۔ **دِل واہی** : (دِل۔ وا۔ہی) (ن گ) واہگی۔سنگتی۔ہُدوکی۔دوستی۔

دِل وار : (دِل۔وا۔ر) (س گ) ہما کس کہ وَتی دِل ءِ وارت۔ ترسِیت۔ترس اِتگیں۔(2) مُلور۔(3) دل سِیاہ کنوک۔شِدّتیں مَردُم۔(4) سیہر۔جاتُو۔ہما کہ دِل ءِ کشّیت۔

دِل وارَگ : (دِل۔وا۔رَگ) لپرزَگ۔تُرسگ۔ **دِل وارَگی** : (دِل۔ وا۔رَ۔گی) لپرزگی۔دل ترّکی۔تُرس۔

دِل ہڈّی : (دِل۔ہَڈ۔ڈی) (ن گ) دِل بڈّی۔تسلّا۔اُمیت۔

دِل ہوا : (دِل۔ہَ۔وا) (س گ) ہوَسّی۔ہما کہ پہ ہرچی ءِ دِل ئے ہوا کنت۔

دَلی دَلی : (دَ۔لی۔دَ۔لی) (ن گ) شِعر ءُ زیمر۔زہیر یگ۔

دِلی دَرِنّہ : (دِ۔لی۔دَ۔رِن۔نَہ) (ن گ) بوئے مادَران۔ دَرمانے۔دلی دَرنّو۔

دِلی راز : (دِ۔لی۔راز) (س گ) دِل ءِ حال۔چیریں حال۔ اَندَریں حال۔

دَلیر : (دَ۔لی۔ر) (ن گ) رِپک۔ہُنر۔پیر۔حِیلہ۔نیمون۔ (2) ہُژّاری۔سَرپدی۔پوہی۔(3) عقل۔زانت۔فہم۔

دَلیر باز : (دَ۔لی۔ر۔باز) مکّار۔ہُنَرباز۔حیلہ ساز۔ **دَلیر بازی** : (دَ۔لی۔ر۔با۔زی) حیلہ سازی۔مکّاری۔

دِلیر : (دِ۔لے۔ر) (س گ) بَہادُر۔دِلاوَر۔نہ ترّس۔مَزَن دِل۔ دِل غدر۔بنگوٗ۔تمرد۔اَلگر۔بامرد۔مَزَن جگَر۔مَزَن کود۔مَزَن مرد۔ سَرتناب۔سِیاہ جگَر۔شیردل۔سَرمچار۔مَزَن زہرگ۔ **دِلیری** : (دِ۔ لی۔ری) (ن گ) بَہادُری۔دِلاوَری۔مَزَن دلی۔مردی۔مَزَن مرد۔ تمردی۔سَرمچاری۔ **دِلیریں** : (دِ۔لے۔ریں) (س گ) بہادریں۔ دِلاوریں۔مزن دِلیں۔مزن مَرّیں۔تمردیں۔سرتنابیں۔سرمچاریں۔

دِل یکیم : (دِل۔یَہ۔کی۔م) (س گ) (ن گ) نااُمیت۔دِل پرْوش۔(2) بے حیر۔ہما کہ کسے ءِ کارءَ نئیت۔

دِل یقین : (دِل۔یَہ۔قی۔ن) (س گ) (ن گ) دِل جم۔ پیلویں باوَر۔سِدک۔

دَلیل :(دَ۔لی۔ل)(ن گ) اُشتِرءِسرمسادءُمہارءِمیانجیءِسندل۔ (2)(د) خیال۔سوج۔گڑت۔لیکّو۔تڑان۔

دِل یلَہ :(دِل۔یَہ۔لَہہ)(س گ) ہما مَردُم کہ پہ ہر چیزءَ حرص ئے تچیت۔بےصبر۔(2) لگور۔بےدل۔**دِل یلھیں** :(دِل۔یَہہ۔لَ۔ہیں)(س گ) لگوریں۔بےدِلیں۔(2) بےاوپاریں۔ (3) حرصی ئیں۔

دَم :(دَ۔م)(ن گ) گین۔ساہ۔دَمَگ۔نَپس۔نَکّ۔(2) دمان۔ساعت۔(3) دَمَگءِ فرماں گال: بہ دَم یا دَمَگءِ کارءَ بکن۔ (4) آرام کنگ۔(5) وَتی جان۔وَتی جندءِ ڈِیل۔(6) سَر دَردءِ وَہدءِ کلتاپ یا گریں آپءِ باف ءَ دم گِرَگ یا کُجام ہم ناڈُراہیءِ ناجوڑی ءِ ہاترءَ گون آپءِ گریں باپاں دم کشّگ یا دم گرَگ۔(7) ناجوڑیءِ عِلاجءِ ہاترءَ ملّا، بکّ یا پیرءُ بُزرگءِ دمءُ چُفّ۔**دَمءُ پاس** : (ن گ) وہد۔حالت۔(2) دماں پہ ساعت۔دم بہ دم۔**دَمءِ پُرّ بُوئگ** : (ک گ) شرّیءَ ساہ کشّگ۔آرام کنگ۔دمءِ بالا بُوئگ۔

دَم پہ ساعت :(دَم۔پ۔سا۔عَت)(ج گ) دماں پہ ساعت۔ دم بہ دم۔وارءُ دم۔**دَم تُسکو** :(دَم۔تُ۔سَ۔گو)(س گ) اَنچو مارَگ کہ دم تُسَگ ءَ اِنت۔دم توسیءِ بندات۔**دَم جَنگ** :(دَم۔ جَ۔نگ)(ک گ) ناڈُراہےءَ رادمءُ چُوفّ کنگ۔(2) مُلّا یا بکّ ئےءِ منتر یا قرآنی آیاتءِ وانگءُ ہُپّ کنگ۔**دَم کنگ** : (دَم۔کَ۔نگ)(ک گ) چہ دم بَرگءَ رَند آرام کنگ۔(2) دمءِ بالا بَرَگ۔گینءِ سارت کنگ۔جان کشّگ۔گوںڈیں وہدےءَ ساہی کنگ۔(3) وانگءُ دم کنگ۔دمءُ چُوپّ کنگ۔پڑّگ۔ چافءُ چُوف کنگ۔**دَم گرَگ** :(دَم۔گِ۔رَگ)(ک گ) گین گرَگ۔گڑادگی وَرَگےءِ کَم کَمءَ گرم گرَگ۔**دَمءُ دَر** : (ن گ) دم بروک۔ماندگ۔ژَند۔ژُول۔(2) وہدءُ پاس۔ وہد۔(3) حالت۔جاوَر۔**دَمءُ دُوت** :(ن گ) دمءُ چُفّ ءِ وسیلہءَ عِلاج۔ہُپّءُ ہاپ۔**دَم ماں دَپ**:(دَم۔ماں۔دَپ) (ج گ) ہوار۔یکّ جاہ۔(2) پُرّ۔(3) جاکءُ واک۔

دَمار :(دَ۔ما۔ر)(ن گ) مزنیں مار۔شاہ مار۔

دَماغ :(دَ۔ما۔غ) (ن گ) ہوش۔عقل۔زانت۔اُجّ۔ دماگ۔فہم۔(2) مغز۔ماذہ۔بنیادمءِ سرءِ کانپولءِ تہہءِ مُجگ۔مت مُجگ۔مَژگ۔(3) پونزءِ تہہءِ بہر۔(4) پونزءِ دوئیں ٹگانی دَپ کہ دم ءِ برءُ آرءَ تنگءُ پڑ اہ بنت۔گڑانز۔

دِماگ :(دِ۔ماگ) بچار: دماغ۔

دَمال :(دَ۔مال)(ن گ) ہما ڈُہل کہ گوں آئیءَ ناچ بیت بلےسُور ءُ وَشّیءَ ناں بلکیں پہ مُلّاءُ بکّی ٹِکّءُ ٹاکءِ دوّران ءَ۔(2) گوَاتیگانی پہ سُروز پُرّ بُوئگ۔

دَمامَگ :(دَ۔ما۔مَگ) بچار: دَمامَہ۔

دَمامَہ:(دَ۔ما۔مَہ)(ن گ) مزنیں ڈُہل۔دمامو۔پیرءُ زیارتانی سَر ءِ ایریں ٹُوہیں ڈُہل۔طبل۔نغارہ۔نُگدَہ۔(2) مزَن مردی۔بُزرشانی۔

دَمامُو :(دَ۔ما۔مُو) بچار: دَمامَہ۔

دَمان :(دَ۔مان)(ن گ) گوںڈیں ساعتے۔ادارُکے۔دَڑاجیں کتڑ ہے۔وہدءِ یکّ سَکّ کسانیں ساعتے۔چُٹّ۔دَم۔ساعت۔کلاک۔ کلہہ۔گِدار۔کتڑہ۔ادار۔پہر۔تِل۔جٹّ۔**دَماں پہ ساعت** :(دَ۔ مان۔پ۔سا۔ہَت)(ج گ) واروار۔دمءُ پاس۔ دم پہ ساعت۔ زُوت زُوت ءَ۔دمان دمان ءَ۔دِہو۔وارءُ دم۔

دَمائینگ :(دَ۔ما۔ئے۔نگ)(ک گ) ریپکاری پیش دارَگ۔ پرّامگ۔(2) نام دار کنائینگ۔

دُمب:(دُم۔ب)(ن گ) دَلوت، ساہ دارءُ رستَرانی پشپادانی پُشتءِ لونجانیں لِٹّک۔بنڈک۔(2) پُشت۔پَشتءِ نیمگ۔(3) مُرگانی رَندءِ کین بلوسکءِ دَڑاجیں پُٹ۔(4) پاگءِ بُش۔پاگءِ ہما بہر کہ لونجان اِنت۔شَملگ۔شملہ۔(5) ہر چیزےءِ کُٹّیتگیں سَر یا بہر۔دُمبال۔**دُمبءِ ایرپڑ وشگ** : کمّ مَنگ۔(2) نزورءُ بےوس بُوئگ۔**دُمبءِ ایر دارَگ** : بگّا بُوئگ۔نزوریءِ کَم تری مَنّگ۔**دُمبءِ بُرز کنگ**: دَلوتءِ پہ تمردی لِٹّکءِ بُرز کنگءُ تڑدگ۔(2) نہ مَنّگ۔(3) سُبکیءُ تُلّسی کنگ۔**دُمبءِ بُرّگ**: نشان کنگ۔بنّام کنگ۔(2) لِٹّکءِ بُرّگ۔**دَمب بُوئگ** :

(دَم ۔ ب ۔ بُو ۔ نَگ) (ک گ) بر باد ءُ وِیرَ ندان بُوئنگ ۔ ہلاس بُوئنگ ۔ زمین ءِ مین رَوَگ ۔ **دُمب ءَ بُوئنگ** : (ک گ) رَندءَ کپگ ۔ رَندءَ بُوئنگ ۔ **دُمب ءِ پرّیِنگ**: پہ وَشّ نیاتکی کسے ءِ رَندءَ کپگ یا رَندءَ پرّینگ ۔ دُمب ءَ دیگ ۔ رَندءَ دیگ ۔ **دُمب پہ دُمب** :(دُم ۔ ب ۔ پَ ۔ دُم ۔ ب) (ج گ) دوکس ءِ ہور ءُ ہمراہی ءَ رَوَگ ۔ (2) یکّے دومی ءِ رَندءَ رَوَگ ۔ دیم ءُ پُشت ۔ ساری ءُ رَند ۔ رَند پہ رَند ۔ سَر ءُ دُمب ۔ کتّار ۔ **دُمب جَن**: (دُم ۔ ب ۔ جَن) (س گ) دُمب جنوک ۔ (2) اِدءَ اُودءَ کنوک ۔ (3) ماما نگ ۔ **دُمب جَنَگ** : (دُم ۔ ب ۔ جَ ۔ نَگ) (ک گ) دُمب ءِ رِنگڑینگ ۔ دُمب ءِ سُرینگ ۔ **دُمب ءِ رِنگیڑینگ** : (ک گ) دُمب ءِ سُرینگ ۔ دُمب جنگ ۔ **دُمب ءِ سُرینگ** :(ک گ) ایر دَستی مَنگ ۔ دُمب ءِ رِنگینگ ۔ **دُمب شاپ** : (دُم ب ۔ شاپ) (س گ) وڈّاہی ۔ مستی ۔ تِرّنی ۔ (2) بٹاک ۔ چہ وَت ءَ چما دیمیں حبر کنگ ۔ **دُمب ءِ کپگ** :(ک گ) رَندءَ کپگ ۔ رَندءَ بُوئنگ ۔ **دُمب کشّگ** :(دُم ۔ ب ۔ کَش ۔ شَگ) ہلاس کنگ ۔ ختم کنگ ۔ (2) نام ءُ دَپ بُوئنگ ۔ پہ خراب کاری ءَ ٹِکّ ءُ نِشان بُوئنگ ۔ **دُمب کَنگ** : (دُم ۔ ب ۔ کَ ۔ نَگ) ہلاس کنگ ۔ کٹّینگ ۔ **دُمب ءِ گِرَگ** : (ک گ) رَندءَ گِرَگ ۔ رَند گیری کنگ ۔ **دُمبو** : (دُم ۔ بو) (س گ) دَرّاج دُمب ۔ دَرّاج لٹّگ ۔ **دُمبی** : (دُم ۔ بی) (ن گ) مُرگ ءِ دُمب ءِ پُٹ ءُ پرّگ ۔ دُمبیگ ۔ ہما کہ دُمب ئے پرِ انت ۔ (2) ہما کہ کسے ءِ دُمب ءَ اِنت ۔ آخری ۔ رَند تری ۔

دَمبّ : (دَ م ۔ ب) (ن گ) کوہنیں مانش ۔ مانش ۔ قبر ۔ (2) ڈُر اِنگیں بان یا بادگیر ۔ (3) گوشاں کرّ ۔ (4) ناپوہ ۔ ناسَر پَد ۔ (5) بُرزیں جاگہہ ۔ کوہنیں نِشان ۔ وِیرَندان ۔ کپتگیں جاگہہ ۔ بانڈُم ۔ تُمپ ۔ ڈمب ۔ (6) پُرّ بُوئنگ ۔ (7) ہما حاک کہ مردگ ءِ پورَگ ءِ وَہدءَ شکّی سِنگ یا کوہانی ٹنگاں گرنت ۔ **دَمب ءُ دَر** : (ن گ) مانش جاہ ۔ قبرِستان ۔ دَمب بُوئنگ ۔ ہمُودءَ کہ مانش اَنت ۔ (2) ڈَنّ ءِ سَر ۔ بر باد ۔ وِیران ۔ وِیرَندان ۔ (3) بے توار ۔ بے بزمش ۔ حیران ۔ بے تڑکّ ءُ توار ۔ **دَمبیگ** : (دَم ۔ بی ۔ گ) (ن گ) ساہ دارے ءَ زِندگ ءَ ماں گارے ءِ تہہ ءَ کنگ ءُ دونگ ۔ ڈمبی ۔ (2) تباہ ءُ بر باد ۔ (3) ہما کہ دَمب ءَ اِنت ۔ دَمبی ۔

دُمبال :(دُم ۔ بال) (ن گ) ٹُپّنگ ۔ تُوپّک ۔ (2) ہما ساد کہ تُوپّک ءَ آس دنت ۔ (2) رَند ۔ پُشت ۔ دُمب ۔ **دُمبالہ**:(دُم ۔ با ۔ لہ) (ن گ) ٹوپ ۔ ٹُپّنگ ۔ (2) ٹوپانی گولہ ۔

دُمب بُرّ : (دُم ۔ ب ۔ بُر ۔ ر) (س گ) ہما کہ دُمب بُرّیت ۔ (2) بُرّاِتگ دُمب ۔ بے دُمب ۔ بے لٹّگ ۔

دَم بُرتَگ : (دَم ۔ بُر ۔ تَگ) دَم بَرَگ ءِ گوستگال ۔ (2) دَم بُرتگ ۔ **دَم بُرتگی** : (دَم ۔ بُر ۔ تَ ۔ گی) (ن گ) دم بَرَگ ءِ حالت ۔ ژَندی ۔ بے ساہی ۔ پژمردہی ۔

دَم بَرَگ :(دَم ۔ بَ ۔ رَگ) (ک گ) بے آرام بُوئنگ ۔ ژَند بُوئنگ ۔ نزور بُوئنگ ۔ ناتوان بُوئنگ ۔ سودَگ ۔ کُوہگ ۔ کُوہگ ءُ کپگ ۔ ساپار بُوئنگ ۔ چہ دَژنگ ءُ داراں کپگ ۔ **دَم بَرگی** :(دَم ۔ بَ ۔ رَ ۔ گی) (ن گ) دَم بَرَگ ءِ حالت ۔ ژَندی ۔

دُمب دار : (دُم ۔ ب ۔ دا ۔ ر) (ن گ) ہما اِستار کہ دمب ئے پرِ انت ۔ اِستارءِ دُمبی ۔

دَم پہ دَم: (دَم ۔ ب ۔ دَم) (ج گ) دم پہ دم ۔ دم پہ ساعت ۔ دم پہ دَمان ۔ ساعت پہ ساعت ۔

دُمبگ : (دُم ۔ بَگ) (ن گ) گُرانڈ ءِ دُمب کہ چہ پیپگ ءَ پُرّ اِنت ۔ دُمگّ ۔ **دُمبگ جَنگ** : (دُم ۔ بَگ ۔ جَ ۔ نَگ) پرّور بُوئنگ ۔ گوشتناک بُوئنگ ۔ **دُمبگ رودینگ** :(دُم ۔ بَگ ۔ رو ۔ دے ۔ نَگ) (ک گ) پرّور بُوئنگ ۔ مال دار بُوئنگ ۔ سیر ءُ آباد بُوئنگ ۔ (2) بے پَرواہ بُوئنگ ۔ بے لحاظ بُوئنگ ۔

دُمبُل:(دُم ۔ بُل) (ن گ) کسانیں دُمب ۔ (2) تاثغ ۔ پَشک ءِ پُشتی نیمگ ءِ دامن ءِ لمب ۔ ہر چیز ءِ گُڈّی بہر ۔ **دُمبُل جَنگ** :(دُم ۔ بُل ۔ جَ ۔ نَگ) انچا ءَ ترّگ ۔ اے لوگ پہ ا لوگ ءَ رَوَگ ۔ (2) پلینڈی کنگ ۔ (3) سُبّکیں نِندگ ءُ پادآ ہگ ۔

ڈُمبلو:(ڈُم۔بُ۔لو)(س گ) ہما کہ ڈُمب جنت۔ گردوک۔ بے مقصدیں رَوگ ءِ آہگ۔ چروک۔(2) برءِ آر کنوک۔(3)(ن گ) کِشارءِ ہما ٹانڈا کہ ہوشگ نیاریت۔

ڈُمبلیسک:(ڈُم۔بَ۔لی س۔ک)(ن گ) مُرگ ءِ ڈُمب ءِ پُٹ۔

دَمبورگ:(دَم۔بو۔رَگ) بچار: تمبورگ۔

دَمبورہ:(دم۔بو۔رہ) بچار: تمبورگ۔

ڈُمبولی:(ڈُم۔بُ۔لی)(ن گ) کسانیں ڈُمب۔

دَمبیغ:(دَم۔بی۔غ) تچگ۔ جہگ۔

ڈُمبیگ:(ڈُم۔بی۔گ) بچار: ڈُمبی۔

دَمپ:(دَم۔پ)(ن گ) دَم۔دَمان۔

دَمتوس:(دَم۔توس)(س گ) دم بَرَگ۔ دم بُرتگیں۔ ژَند۔ دم ءِ تُسگ۔ دم ءِ پُرّ نہ بُونگ۔(2) دم ءِ بالا آرگ۔(3) گرّان دم۔ **دَم توسی**:(دَم۔تو۔سی)(ن گ) دم ءِ بالا آرگ۔(2) گرّان دمی۔

دَمتوسیں:(دَم۔تو۔سے۔ن)(س گ) دم توس۔ ہما کہ دم توس بُوتگ۔

دَم جتگ:(دَم۔جَ۔تگ) دَم جنگ ءِ گوستگال۔ دَم ءِ چوف کُتگ۔ ٹِکّ ءُ ٹاک کُتگ۔ **دَم جتگیں**:(دَم۔جَ۔ت۔گیں) دَم جنگ ءِ گوستگال۔(2) ہما کہ دَم جنگ بُوتگ۔

دَم دار:(دَم۔دار)(س گ) ہما اولاک کہ راہ ءَ دم نہ بارت۔ تچوکیں اولاک۔ سَکّ ساہ۔ **دَم داری**:(دَم۔دا۔ری)(ن گ) ہما اولاک کہ تچگ ءَ دم نہ بارت۔

دَم دَستی:(دَم۔دَس۔تی)(ن گ) دَستی۔ زُوت۔ یکّیں دمان ءَ۔

دَمدَمہ:(دَم۔دَ۔مہ)(س گ) مڑاہ۔ شان۔ مرَن مردی۔

دَم دیگ:(دَم۔دی۔یگ)(ک گ) آرام دیگ۔(2) کسے ءِ مدتّ کنگ۔ کسے ءِ کارءَ کنگ۔(3) گرّادگی چیزے ءِ اِشکرانی یاگمّیں آس ءِ باپ ءِ سرءَ ایر کنگ۔(4) ساہ ءِ دیگ۔ مرگ۔

دَم سُک:(دَم۔سُک)(ن گ) ساہ ءِ اوشتگ۔ ہسُک۔ ہسُک جنگ۔ ساہ ءِ تنگی۔ گِلین ءِ بند بُونگ۔ دم ءِ پُرّ نہ بُونگ۔

دَمک:(دَم۔ک)(ن گ) لوگانی میانجی ءِ تنگّیں راہ۔ تنک۔ گٹّی۔ شمگ۔ تل۔ ڈکّ۔ کسانیں دگّ۔ **دَمک دیگ**:(دَم۔ک۔دی۔یگ) بازاری لیب ءَ یکّ لیبی یے دومی لیبی ءِ میانجی ءَ گوزگ۔ دِڑچ دیگ۔(2) دیم ءِ اوشتگ۔(3) راہ ءِ بندگ۔

دَمک:(دَ۔مک)(ن گ) ہما دڑاجیں ءُ پتن بندیں دار کہ پہ لوگانی تہہ ءِ زمین ءِ یا لوگاں داتگیں گِل ءِ ٹپّگ ءُ ہم لَسُون کنگ ءِ کارمز بیت۔

دَم کشّ:(دَم۔کَش۔ش)(ن گ) دم ءِ ناڈُڑاہی۔(2)(س گ) دم ءِ کشّگ۔ ساہ ءِ کشّگ۔ ساہ۔ اوسپ۔ آرام۔ ساسارگ۔ اوپسا۔(3) چلیم ءِ پُشت ءَ پِریں کسانیں ٹُنگ کہ پہ دُوت ءِ کشّگ ءِ کارمز بیت۔ **دَم کشّگ**:(دَم۔کَش۔شگ)(ک گ) آرام کنگ۔ دم ءِ بالا آرگ۔

ڈُمگ:(ڈُم۔مَگ) بچار: ڈُمبگ۔

دَمگ:(دَ۔مَگ)(ک گ) ہُپّ کنگ ءُ گوات دیگ۔ گوات کنگ۔(2)(ن گ) پڑاہیں ڈنّ۔ ہُلکہ۔ پَرگنگ۔ مَیدان۔ پٹّ ءُ مَیدانیں حدّ۔ ملک۔ ریس۔ زید ءُ کہچر۔ جُلگہ۔ دَربند۔ دِہ۔ زید۔ آپ ریچ۔(3) نیمگ۔ علاقہ۔ کُنڈ۔ پلّو۔ پار۔ وٹّ۔(4) پہ دموک یا آستونک گوات کنگ۔ گوں دَموک ءَ آس ءِ روک کنگ۔ دموک ءِ جنگ۔(5) نام دار بُونگ۔(6) ساہ۔ دَم۔

دَمینگ:(دَ۔مے۔نگ)(ک گ) اَنچوش کنگ کہ بہ دمیت۔

دَم گیر:(دَم۔گی۔ر)(س گ) ہما کہ دم ئے کار کننت۔ پہ دم دَردانی بند کنوک۔

دَمن:(دَ۔مَن)(ن گ) دَموک۔ اَمپان۔

دَموز:(دَ۔مو۔ز)(ج گ) دانکہ۔ دنوز۔ دانکو۔

دَموزکہ:(دَ۔موز۔کہ)(ج گ) تاں کہ۔

دَموک:(دَ۔مو۔ک)(ن گ) ہما مشک کہ اُستاکارئے پہ آس ءِ دَمگ ءِ کارمز کننت۔ ہما کہ دمیت۔ ہما کہ گوات کنت یا دنت۔ اُستاکارءِ آس ءِ گوات کنوکیں پوست۔ اَمپان۔ دَمن۔ گواتو۔ گوات گیچن۔

دَمُوگّہ :(دَ۔مُوک۔کَہ) (ن گ) گوں سَرءِ دزمال، پاگ یا چادرِ ءِ دیمءِ اَنچو گِرَگ کہ چمّ دَرا بہ بنت۔ دپُونکہ۔مول۔بُوکاری۔دَھپہ۔

دَمُوئی دَم :(دَ۔مُو۔ئی۔دَم) (پ گ) وَت۔جند۔داریں دم۔یکّیں مردم۔یکّیں سَر۔بے سِیاد۔بے اولاد۔(2) (ج گ) یکّ دَم۔زُوت۔

دُمّہ پوست:(دُم۔مَہ۔پوس۔ت) (ن گ) بدن ءِ کُجام بہرے ءِ دور یا بادءِ علاج ءِ ہاترءِ ہما جاگہ ءِ اِسپیت پس ءِ دُمبگ ءِ پوست ءِ بندگ۔

دِن :(دِ۔ن) (ن گ) پچ۔دِر۔ٹکّر کنگ۔

دَن :(دَ۔ن) (ن گ) دَہن۔ٹانڈا ہانی یکّ ہند ءَ مُچ کنگ ءُ ایر کنگ۔

دُن :(دُ۔ن) (ن گ) وشّ بوہ۔آتار۔گُل ءُ سُہر، ہیر، جوزواک ءُ کلمپُر یکّ جاہ دُرشگ ءَ دُن جوڑ بیت۔**دُنانی**:(دُ۔نا۔نی) (ن گ) ہما کہ دُن مالیت۔(2) دوستار۔یار۔بیلی۔

دَنا :(دَ۔نا) (ج گ) داں آ۔تانکہ۔

دَنار:(دَ۔نا۔ر) (ن گ) پھوال۔شِپانک۔

دَنت:(دَ۔ن۔ت) (ک گ) دیگ ءِ آیوکی بڑاں آدیگ ءِ کارءَ کنت۔

دَنتان:(دَ۔ن۔تان) (ن گ) دَپ ءِ سی ءُ دوئیں سنگلک کہ پہ وَرگ ءِ جاہگ ءَ کارمرز بنت۔ناش۔**دَنتاناں بندگ** :(دَن۔تا۔ناں۔بَن۔دَگ) (ک گ) نوکیں دَنتان مان کنگ۔**دَنتاناں کنگ** :(دَن۔تا۔ناں۔کَ۔نگ) پہ دُژمنی ءُ حسدّ دَنتاں دُرشگ۔پد گوشی۔**دَنتانان بُونگ** :(دَن۔تا۔ناں۔بُو۔نگ) کسے ءِ پد گوشی کنگ۔حسدّ واری۔**دَنتاں پاچ** :(دَن۔تاں۔پاچ) (ن گ) بارگیں دار کہ چہ دَنتانانی شَملگانی بوریںک ءُ بُوچّانی دَر کنگ ءِ ہاترءَ کارمرز بنت۔**دَنتان ءِ پاد آہگ**:(ک گ) دَنتان ءِ سَمل کنگ۔گوات گِرَگ ءُ دَرد کنگ۔(2) ہارِیگّانی گوات گِرَگ ءِ نادُرا ہی یے۔ہارُونکانی سوم زیرگ۔**دَنتان پڑ وشگ** :(دَن۔تا۔ناں۔پڑ۔و۔شگ) (ک گ) چُکّ ءِ دَنتان پڑ وشگ ءُ نوکیں دَنتان ءِ رودینگ۔**دَنتان پلشک**:(دَن۔تان۔پ۔لش۔ک) (ن گ) دَنتانانی ہارِشت دیگ۔دَنتانانی نَسگ۔**دَنتان ءِ تچگ** :(ک گ) دَنتان ءِ سَر کشّگ۔دَنتان ءِ رُدگ۔(2) دَنتاں ءِ دَرد کنگ۔(3) دَنتان ءِ چہ وَتی حقیّں جاگہ ءِ سُرگ ءُ جہل یا بُرز بُونگ۔**دَنتان جنگ** :(دَن۔تان۔جَ۔نگ) (ک گ) زَہگ ءِ دیمی دَنتانانی نوک رُدگ۔

دَنتان دُژشگ :(دَن۔تان۔دُژو۔شگ) پہ مردمے ءَ زَہر آہگ۔دُژمنی کنگ۔نہ وشّی دَرشان کنگ۔سوک آرگ۔**دَنتان ءِ سُرگ** :(ک گ) دَنتان ءِ یلہ بُونگ۔دَنتان ءِ وشّ بُونگ۔**دَنتان ءِ کپگ** :(ک گ) دَنتاں ءِ پُرشگ ءُ دَر آہگ۔**دَنتان کشّگ** :(دَن۔تان۔کَش۔شگ) (ک گ) نُنگ ءِ نوکی دَنتاں رودینگ۔(2) دَنتان ءِ دَر کنگ۔**دَنتان گُدژوشگ** :(دَن۔تان۔گُ۔دُژو۔شگ) (ک گ) دَنتان دُژشگ۔سوک آرگ۔بد آہگ۔**دَنتان مال** :(دَن۔تاں۔مال) (ن گ) دَنتانانی مالگ یا صاف کنگ ءِ بُرش یا دَرمان۔**دَنتان ءِ نَسگ** :(ک گ) گوں ترپشیں چیزے ءِ وَرگ ءَ دَنتانانی دِگہ چیزے ءِ وَرگ ءَ نہ سگّگ۔**دَنتانی**:(دَن۔تا۔نی) (ن گ) ہمائی ءَ کہ مزنیں دَنتاں پر۔دَنتُلی۔مزن دَنتان۔**دَنتانانی جکّ دیگ**:(دَن۔تا۔نا۔نی۔جک۔ک۔دی۔یگ) (ک گ) بُرز ءُ جہل ءِ دَنتاناں پہ تُرندی ہور کنگ ءُ زور پر دیگ۔دَنتانانی چیزے ءِ تہ ءَ میہہ کنگ یا جکّ دیگ۔**دَنتانانی رِچگ** :(دَن۔تا۔نا۔نی۔رِ۔چگ) (ک گ) دَنتانانی کپگ۔دَنتانانی دَر آہگ۔**دَنتانانی نچگ** :(دَن۔تا۔نا۔نی۔نِ۔چگ) (ک گ) دَنتانانی یکّے دومی ءِ سَر ءَ زور پر دیگ۔**دَنتانانی نچینگ** :(دَن۔تا۔نا۔نی۔نِ۔چے۔نگ) (ک گ) زَہر گِرَگ۔دَنتانانی دُژشگ۔

دَنتُلی :(دَن۔تُ۔لی) بچار : دَنتانی۔

دَندا :(دَن۔دا) (د) (ن گ) روزگار۔پُوریات۔

دَندَن :(دَن۔دَن) (ن گ) توج ءِ آگُنڈ یا شُمل ءِ ٹال کہ پہ دَنتانانی مالگ ءَ کارمرز بیت۔

دَندَنی :(دَن۔دَ۔نی) (ن گ) سواسو ءِ ذات ءِ ماہیگے۔

دُنّر : (دُن۔نَر) (ن گ) کُنَر یادان ءِ رِشگ۔

دَنز: (دَن۔ز) (ن گ) گُبار۔ ہما ہیر تیں حاک کہ گوں گوات ءَ بال گِرْنت ءُ تامور دیئنت۔ مُژ۔گرز۔مُج۔لُڑ۔ایروپ۔بلگُلو۔تسک۔ (2) اِینچک۔اَینچو۔کمّکیں۔تُشک۔**دَنزانی پادکنگ** :(دَن۔زا۔نی۔پاد۔کَ۔نگ) تاچینگ۔(2) اَنچوش تاچگ کہ حاک چست بہ بیت۔**دَنز ءِ بندگ** : (ک گ) دَنز ءُ مُج بُوئنگ۔تامور بُوئنگ۔

دَنز بندگ ءُ آہگ: سَوارے ءِ گوں تیزیں اولاکے ءَ دنز پادکناں ءَ آہگ۔ زرّاب ءَ آہگ۔**دَنز دیگ**:(دَن۔ز۔دی۔یگ) (ک گ) بالاچِنڈگ۔گوات ءَ دیگ۔ دَرْنزگ۔ترّ یینز دیگ۔(2) ہما کہ حاک ءُ دنز بہ دنت۔**دَنز کنگ** :(دَن۔ز۔کَ۔نگ) (ک گ) حاکانی بال دیگ۔اَنچو روپگ کہ حاک چست بہ بیت۔

دَنز ءِ پاد آہگ: (ک گ) گُبار ءِ چست بُوئنگ۔چہ سَوارے ءِ یا کاروانے ءِ رَوگ ءِ سَبب ءَ گُبار ءُ حاک ءِ چست بُوئنگ۔(2) پُرّ ءُ لاٹور بُوئنگ۔**دَنز ءِ پادکنگ** :(ک گ) سَکّ تیز رَوگ۔کاروان، گلگ یالشکرے ءِ رَوگ ءِ سَبب ءَ چہ زَمین ءَ حاک ءِ چست بُوئنگ۔

دَنزین : (دَن۔زین) (س گ) ہما چیز کہ آئی ءَ را حاک یا دَنز لَگ اِتگ۔

دَنزُکے : (دَن۔زُ۔کے) (ج گ) تُشکے۔کمّو کے۔دنزے۔

دَنزگ :(دَن۔زَگ) (ک گ) اُشتر ءِ یا آئی ءِ ہِرّ ءِ توار۔(2) شانک دیگ۔حاکانی چِنڈگ۔ ترّ یینز دیگ۔ (3) کسانیں ہوَر ءِ ترّمپ۔نرم نرمیں ہوَر۔(4) حاک ءِ ہیرتیں دنز۔ (5) ایر دیگ۔ گوات ءَ دیگ۔(6) دان ءِ پُگانی دُور کنگ ءِ ہاتر ءَ آہان ءَ ماں گوات ءَ ایر دیگ۔

دَنزے :(دَن۔زے) (ج گ) اَشارتے۔کمّے۔تُشکّے۔دنزُکے۔

دِنگ : (دِن۔گ) (ن گ) کسانیں عئید ءَ پدی ءُ چہ مزنیں عئید ءَ پیشی دو ماہ۔(2) زنڈ۔ٹُٹّ۔ٹُوہ۔مزن جون۔ (3) پڑّور۔سبّر۔بَہا دُر۔**دِنگان** : (دِن۔گان) (س گ) چو دِنگ ءَ۔مزن۔ٹُوہ۔(2) بَہا دُر۔نہ ترّس۔دِلیر۔**دِنگی** : (دِن۔گی) (ن گ) سَکّیں جان دُرّاہی کہ مَردُم زنڈ بہ بیت۔ زوراوَری۔ مزن جونی ءُ تیاری۔ (2) تمردی۔بَہادُری۔نہ ترّسی۔**دِنگیں** :(دِن۔گیں) (س گ) پُرگوشتیں۔ مزن جونیں۔تیاریں۔(2) تمردیں۔بہادریں۔دِلاوَریں۔

دُنگ :(دُ۔نگ) (ن گ) بوہ ءِ آتار کنگ۔یکّ چیزے ءَ وشّیں بوہ دیگ۔بوہینگ۔

دَنگ :(دَں۔گ) (ن گ) سیم۔حدّ۔دوملک یا زَمین ءِ نیام ءِ سیم۔سَرحدّ۔(2) نِشان۔چیدَگ۔

دُنگ :(دُں۔گ)(ن گ) دَرمان مان کنگ ءِ گونڈیں دَرپ۔

دَنگغ :(دَنگ۔گغ) (ک گ) سِٹّ ءُ دوَر کنگ۔ (2) لتّاڑگ۔لتّارگ۔

دَنگُل :(دَن۔گُل) (س گ) سَکّ کسان۔کم عمر۔**دَنگُلو** :(دَن۔گُ۔لو) (س گ) دوست مہلنج مستیں زال۔یار۔**دَنگلی**:(دَن۔گُ۔لی) (ن گ) سَرزوریں جِنکّ۔ بزّاہ داریں جِنکّ۔ (2) گُنچک ءِ ذاتیں کسانیں ماہیکے۔

دَنگئی :(دَن۔گَ۔ئی) (ن گ) ہم سیم۔ہم سَرحد۔ہمساہگ۔

دَنگی :(دَن۔گی) (ن گ) بُوجیگ ءِ ذاتے۔

دَنِنگا:(دَ۔نِن۔گا) (ج گ) دنیگا۔ داں اَنّیگ ءَ۔ داں انگت ءَ۔ تاانّوں۔

دَنُوز :(دَ۔مو۔ز) (ج گ) دموز۔دانکو۔دانکہ۔

دَنوری:(دَ۔نو۔ری) (ج گ) داں آسَر۔داں آخر۔(2) یدّیم ءَ۔ اَخیر ءَ۔

دَنی:(دَ۔نی) (ن گ) واہُند۔حُدا ہُند۔واجہ۔(2) زَردار۔ دُنیادار۔ہستُومَند۔سیرلاپ۔دَھنی۔ہزگار۔

دُنیا:(دُن۔یا) (ن گ) جہان۔اِمروز۔قُدرت۔گیدی۔دُگنیا۔ زمانگ۔ عالم۔کُوڑی۔ اِمبروز۔کُوڑو۔ چرخ ءِ گردُون۔ عَہد۔ باری۔(2) ہستی۔زَرّ۔زرّ ءُ دولت۔مال۔گنج۔**دُنیائی** :(دُن۔یا۔ئی) (س گ) ہما کہ گوں جہان ءَ نِسبت داریت۔(2) بجازی۔کُوڑی۔جہانی۔

دُنیادار :(دُن۔یا۔دار) (س گ) مال دار۔ زَردار۔ بھا گیہ۔ ھستُومَند۔ دھنی۔ دولتمند۔ **دُنیاداری** :(دُن۔یا۔دا۔ری) (ن گ) ھستُومَندی۔ مال داری۔ زَرداری۔(2) دنیائی کارءُ بار۔ ھمو روچی زِند۔(3) دنیاءِ باروءَ۔ مرکءُ زند۔ کَس دنیاداریءِ جَبر۔

دَنی تَنگ :(دَ۔نی۔تَنگ) (ج گ) داں اَنگت۔ تاں اے وَہدءَ۔

دَنیگا :(دَ۔نی۔گا) تنینگا۔ تاانگت۔ انگتءَ۔ تااے وہدی۔ دانکو۔ دننگا۔ دانکہ۔ **دَنی گتا**:(دَ۔نی۔گَ۔تا) (ج گ) داں انگتءَ۔ تاں انگتءَ۔ تاں اے وَہدءَ۔

دو :(د۔و) (ن گ) یکّےءُ دِگہ یکّے۔ چہ یکّےءَ گیش ترءُ چہ سےءَ کم تر۔ جُٹّ۔ **دو پہ دو** :(دو۔پَ۔دو) (س گ) سیمی کس ناں۔ دو کس۔ **دو بچّءُ دو کہیر بُوئگ** : گپّے یا کارے سَرءَ زَہر گِرَگءُ سَکّ بازبُرزرَوَگ۔(2) پہ جَنگءُ مِڑءَ تیار بُوئگ۔

دَوا :(دَ۔وا) (ن گ) دَرمان۔ دارُو۔ تِہلَگ۔ **دَوادارُو** :(دَ۔وا۔دا۔رُو) (ن گ) دارُوءُ درمان۔ پہ نادڑاہءِ جان سلامتیءَ دَواءُ درمان۔ **دَواءُ دُروت** :(ن گ) پہ نادڑاہءِ سلامتیءُ دُڑاہیءَ نیکیں واہگءُ درمانءُ دارُو۔ **دَوائی** :(دَ۔وا۔ئی) درمان۔ دارو۔

دَوادَرمان :(دَ۔وا۔دَر۔مان) بچار : دوادارُو۔

دَواخانہ :(دَ۔وا۔خا۔نَہ) (ن گ) دَرمانءُ دُکّان۔ دَرمان جاہ۔

دَوار:(دَ۔وا۔ر) (ن گ) چِپّءُ چاگِرد۔ کِرّءُ گوّر۔ پاکیڑ۔ دیار۔(2) ہَنکین۔ پِتءُ پیرُکی ڈیہہ۔ گِس۔ وَسّم۔ جاگہہ۔ بُندَر۔ جاہ۔ دامان۔(3) مالءُ اولاکانی آرام کنگءِ جاہ۔ جُب۔ **دَوار جاہ** :(دَ۔وار۔جاہ) (ن گ) دوار گِرَگءِ جاگہہ۔ جم بُوئگءِ جاگہہ۔ رَوَگءُ آہگءِ یا سیلءُ سوادءِ جاگہہ۔(2) ہَنکین۔ لوگ۔ گِس۔ وطن۔ ھند۔ اوتاک۔ **دَواری** :(دَ۔وا۔ری) (ن گ) گِسی۔ بُندَری۔ ہَنکینی۔ (2) لوگی۔ گِس بانک۔

دَوارسوچ :(دَ۔وار۔سوچ) (س گ) دیارسوچ۔ کارزوال۔ ڈیہہ سوچ۔ پِلیند۔ شیطان۔ **دَوارسوچیں** :(دَ۔وار۔سو۔چیں) (س گ) دیار سوچیں۔ کار زَوالیں۔ ڈیہہ سوچیں۔ پِلینڈیں۔ شیطانیں۔ فتنہ بازیں۔

دووار :(دو۔وا۔ر) (ج گ) پدا۔ یکّ گشتے دِگر۔ یکّ وارے دگہ۔ دومی بَر۔ دومی رَند۔ دُوارگ۔ دوُارہ۔

دُوارَگ :(دُوا۔رَگ) بچار : دُووار۔

دوارَہ :(د۔وا۔رَہ) بچار : دووار۔

دُوازدہ :(دُ۔واز۔دَہ) (ن گ) دہءُ دِگہ دو۔ چہ یازدہءَ یکّے گیشءُ چہ سیزدہءَ یکّے کَمّ۔ **دُوازدَہُمی** :(دُ۔واز۔دَ۔ہُ۔می) (ن گ) دوازدَہ۔ یازدَہءُ دگہ یکّے۔

دُوال :(دُ۔وا۔ل) (ن گ) گوکءِ بےشِیر بُوئگ۔(2) کم شِیریں گوک۔(3) پچولءُ تپاوَکیں وَلّ۔

دَوام :(دَ۔وا۔م) (ن گ) دائم۔ قائم۔ موجود۔ ہستی۔ ہست۔

دوبا :(دو۔با) (س گ) ڈال جان۔ لاندویں۔(2) مُچّءُ پُرّ۔ چَنک۔(3) (ن گ) حاکءِ جوڑبُوتگیں کَل کہ دیوالءَ جَنگ بیت۔

دوبَچّ :(دو۔بَچ۔چ) (ن گ) ماہورءِ دومی رَنداں آپءَ کَنگءُ بَچّ دیگ۔(2) دوپاس۔

دوبَر :(دو۔بَر) (ج گ) پدا۔ دومی بَر۔ دومی رَندءَ۔(2) پڑاہیں پُشتِک کہ جَرّءِ تَک سلہاڑتگ اَنت۔ دوبُرّیں جرّ۔

دوبُرّ :(دو۔بُ۔ر) (س گ) دوبرءَ بُرّ اِتگیں۔ ہما کہ دوبرءَ بُرّ اِتگ۔(2) (ن گ) ماہیگےءِ نام اِنت۔

دوبَڑاگ :(دو۔بَڑا۔گ) (ن گ) دوریسیں ساد۔ دوریسیں۔

دوبَک:(دو۔بَک) (ن گ) ناحق گوشگ۔ کسےءَ عیب دار کنگ۔ ڈوبارگ۔ دوبہ۔ بُہتان۔ تُہمت۔

دوبَند :(دو۔بَن۔د) (س گ) ہما کہ دو بَندئے پِر۔(2) ہما کہ ہر دو دیماں نفءُ سِیتّ اِنت۔(3) شِعرءِ دو بَند۔ دو بندیں شِعر۔(4) کوَر یا جوءِ سَرءَ آپءِ گوازینگءِ ہاترءَ جوڑکُتگیں بند۔(5) دَوَرگ۔ **دو بندیں** :(دو۔بَن۔دیں) (س گ) ہما دَلوت یا اولاک کہ چہ یکّ جوانیں نَسلءِ جنائینگءَ ودی بیت۔(2) دو رَگیں۔ **دوبَندی** :(دو۔بَن۔دی) (ن گ) نُہہ گڈّ گی لیبءِ ہررَندءَ سُرَگءُ پُرّ جَنَگ۔(2) دو دیمی سِیتّ۔(3) ہما شِعر کہ آئیءِ دو بند

بَنت۔ دوگالیں شِعر۔(4) دوگالیں بُجارت۔**دو بندی عاروس :** (دو۔بَن۔دی۔آ۔روس) (ن گ) دوکس کہ گوں یکّے دومی ءِ گوہاراں یاجِنکّاں عاروس بہ کننت۔بدَلی۔

دوبہہ : (دو۔بَہہ) (ن گ) بُہتان۔بدنامی۔دوبگ۔جُرم۔بِڈّ۔تُہمت۔ڈوہ۔**دُوبَہہ جَنگ :** (دُو۔بَہہ۔جَ۔نگ) (ک گ) بُہتان بَندگ۔نام ءُ دَپ کنگ۔بدنام کنگ۔

دوبَہر : (دو۔بَہ۔ر) (ج گ) نیم۔دو ونڈ۔دوٹُکّر۔دو چُنڈ۔دوتک۔دوتل۔کپّ۔

دُوپ : (دُو۔پ) (ن گ) سوچُکی۔دُھُوپ۔(2) وشّ بُو ہی ئے کہ سیر ءُ شادَہانی وہداں کارمرز بیت۔

دوپاگ : (دو۔پاگ) (ن گ) نان ءُ دورَند ءَ پچّگ۔دورَند ءَ پتّلگیں سُہرو ءِ آرت ءِ چانگے نیم پچ کنگ ءُ دومی چانگ ءِ لیس داتگیں آرت ءَ ہَوار کنگ ءَ پد دُرستیں آرت ءِ پچّگ۔(2) سُہرو ءِ نان ءِ قسمے۔(3) ہما دَرچک کہ سال ءَ دوبر ءَ پشّیت ءُ بردنت۔(4) ہما ڈگار کہ سال ءَ دوفَصل دنت۔

دوپَٹّ : (دو۔پَٹ۔ٹ) (ن گ) زالبُولانی پوشگ ءِ دوتکی گُد۔دوپٹ ءِ سَریگ۔

دوپَڑّم : (دو۔پَڑ۔م) (ن گ) دوسالیگیں اُشتر۔مات ذات۔

دوپُشت: (دو۔پُش۔ت) (ن گ) چہ پیرُک ءَ پت یکّ پُشتے ءُ دومی پُشت پیرُک اِنت۔(2) دوکوہانڈی اُشتر۔پیسَراک۔اُشتر بُودی۔

دوپُشتگ : (دو۔پُش۔تگ) (ن گ) ہما دومَردُم کہ یکّیں اُشتر ءَ جمّازانت۔**دوپُشتگی :** (دو۔پُش۔تَ۔گی) (ن گ) دوپُشتگی ءَ جمّازی۔دوکس ءِ یکّیں اولاک ءِ سوار بُوئگ۔

دو پوستگ : (دو۔پوس۔تگ) (س گ) مکّار۔ٹگّ۔ریپکار۔(2) گوں پوست ءَ گوشت ءِ ہَوار کپگ۔دَلوت یا اولاک ءِ پوست ءَ کشگ ءِ وہد ءَ گوں پوست ءَ گوشت ءِ ہم ہَوار ترّگ۔

دوپَہنات : (دو۔پَہہ۔نات) (س گ) دوتک۔دوپلّو۔دودیم ءَ۔

دُوت: (دُو۔ت) (ن گ) دیت۔چہ آس ءَ دَرآتکگیں تامور۔آس ءِ کُشگ ءَ رَند چست بُوتگیں دنز۔سِیاہیں کاہٹ۔(2) تامور۔دنز ءُ مُج۔لُوڑ ءُ حاک۔**دُوت جَن :** (دُو۔ت۔جَن) (س گ) ہما وَرگ کہ دُوت ءِ تام ءَ بہ کنت۔ہما چیز کہ دُوتیں بُوتگ۔**دُوت کاؤ :** (دُو۔ت۔کاؤ) (ن گ) ہر نیمگ ءَ دُوت چست بُوئگ۔**دُوت کَشّ :** (دُوت۔کَش۔ش) (ن گ) دُوتانی دَرکنوک۔چُلّ ءِ دُوتانی راہ ءِ چہ ڈَنّ ءَ پچ کنگ۔ہما جاہ کہ دُوت دَرکپیت۔دیت ءِ کَشّوک۔بُخاری۔بُخیری۔**دُوت ءِ پادآ ہگ :** (ک گ) دُوت ءِ چست بُوئگ۔(2) دنز ءُ مُج بُوئگ۔

دُوتّو : (دُوت۔تو) (س گ) دیّت یا دُوتّ ءِ رَنگ۔**دُوتّو بُوئگ :** (دُوت۔تو۔بُو۔ئگ) (ک گ) دُوتّ ءِ رَنگ بُوئگ۔

دوتاکو : (دو۔تا۔کو) (س گ) کِشتگیں دَہل یا وَت رُستگیں کاہ یا ولّ کہ دنیگا دوتاک اَنت ئے۔نوک رودیں دہل۔کسان ءُ نوک رُستگیں کِشار۔**دوتاکوئی:** (دو۔تا۔کو۔ئی) (ن گ) کِشار ءُ نوک رُدوم۔ہما کِشار کہ نوک رُدوم گران اِنت۔**دوتاکی :** (دو۔تا۔کی) (ن گ) دَرمیانی عمر۔نہ پیر ءُ ناں وَرناہ۔نیم عمر۔

دوتاکی تَپ: (دو۔تا۔کی۔تَپ) (ن گ) موسمی تپے کہ روچ شَم ءَ گیپت۔باروی تَپ۔وارئی تَپ۔روشمی تَپ۔جاڑی تپ۔

دوتک : (دو۔تک) (س گ) دو بَہر۔دو جاگہہ۔دو پہنات۔

دوتک ءُ راڑ : (ن گ) جنین ءِ گُشان یا چادِر ءِ پڑ اہی ءُ دَراجی ءِ کچّ ءُ گواز۔(2) جنین ءِ گُشان یا چادِر ءِ چہ دوتک ءَ راڑے پر بُوئگ۔

دُوتک : (دُوت۔ک) بچار: دُوت۔

دوتلگ : (دوت۔لگ) دوچَک ءِ گوَستگال۔(2) دوچَک ءِ کار بُوتگ۔**دوتلگیں :** (دوت۔کَ۔گیں) دوچَک ءِ دیریں گوَستگال۔(2) ہما کہ دوتلگ۔ہما کہ دوچَک بُوتگ۔

دوتگ: (دو۔تگ) (ن گ) میکّ۔ہما بارگیں ءُ جکّیں گوشت کہ مُرگ ءِ پُشت ءِ اعضاء دَپ یا گوُر ءَ رُدیت کہ کروس ءَ پُرّ دیگ ءَ نیلیت۔

دوتَل :(دو۔تَل)(س گ) دو بہر۔(2) دوئیمگ۔تانئیں گُد کہ پَتّا ہَگ بہ بیت آئی ءِ ہر یکّ پِر ترّے یکّ تلے۔(3) پادانی کونڈ کنگ۔پادءِ بِگرتاں کونڈءِ یکّ تلے ءُ کونڈءِ بِگرتاں مگُون ءِ یکّ تلے۔(4) ہما کہ تچِگ نہ اِنت۔موچ۔**دوتَلو**:(دو۔ت۔لو)(س گ) ہر چیزے کہ دوتل بہ بیت بزاں یکّ تلے دومی ءِ چَکّ ءِ بہ بیت۔(2)(ن گ) دوتلیں نان۔روگن مان کُتگیں دوتلوئیں گلّھی نان۔**دوتَلیں** :(دو۔تَ۔لیں)(س گ) ہما کہ دوتل انت۔ہما کہ تل پیچ انت۔(2) ہما کہ تچِگ نہ انت۔**دوتَل ءُ دوپوست** :(ن گ) ہما کہ دَپ ءِ دِگر ءُ دِل ءِ دِگرے بہ بیت۔ٹگّ۔کلپ۔شَتل۔ناشرّ۔بَنڈ۔تہہ کلپ۔دو زُبان۔دودیمی۔لُچّ۔لگڑ۔**دوتَل ءُ دوپوستی**: کلپی۔مکّاری۔دوزبانی۔

دوتَلوئیں کلدار:(دو۔تَ۔لو۔ئیں۔کل۔دار)(ن گ) ہندوستان ءِ جوڑ بُوتگیں ہما کلیدار کہ آئی ءِ کرّاں گردی ءِ کنڈے مان اِنت۔

دوٹپّائی :(دو۔ٹپ۔پا۔ئی)(ن گ) ہما اِحوال یا چے حبر کہ گوُنڈی ءِ گوُ شگ بیت۔گوُنڈیں اِحوال۔ماندگ کنگ۔

دوٹَغ:(دَو۔ٹَگ)(ک گ) چیزے ءِ چپّ بُوتگ۔(2) زیات دوَری بُوتگ۔ٹہل کنگ۔مجاز بُوتگ۔

دوجَنگ :(دو۔جَن۔گ)(ن گ) ہما سُہر ءُ سَہت کہ یکّ برے جَنگ ءُ کر وجَگ ءُ پدا جَنگ بیت۔

دوجَنی:(دو۔جَ۔نی)(ن گ) دوجَن ءِ جود بُوتگ۔دوجَن گرَگ۔ ہما کہ دوجَن ئے بہ بَنت۔

دوجہان :(دو۔جَ۔ہان)(ن گ) اِمروز ءُ محشر۔زندگیں جہان ءِ موت ءِ پدی جہان۔**دوجہانی** :(دو۔جَ۔ہا۔نی)(ن گ) دوزہی۔ ہَما کہ دوئیں جہان ئے خراب اَنت۔(2) بے اِیمان۔کافر۔(3) ہما کہ اے جہان ءُ آجہان ءِ کارئے شرّ اَنت۔

دوچ:(دو۔چ)(ن گ) گوں ہمک رنگیں آبریشماں ماں گُد ءِ سَرءَ دوتکگیں نقش ءُ نگار۔گنڈ۔(2) دوچَگ ءِ فرماں گال: بہ دوچ۔**دوچ ءِ ایر کُشگ** :(ک گ) دوچ ءِ ڈکّ ءِ اَنچو جَنگ کہ جَتگیں ڈکّ چیر بہ ترّیت ءُ وَتی حقیں جاہ ءِ مہ بیت۔(2) دوچ ءِ ڈکّ ءِ اَنچوش جَنگ کہ ڈکّ ظاہر بہ بیت۔**دوچ ءِ بُن** :(ن گ) ہما جاگہ ءِ کہ دوچ بِند ات بیت۔**دوچ ءِ بُن جَنگ**:(ک گ) دوچ ءِ دوچَگ ءِ بِندات کنگ۔**دوچ ءِ دَرر ریچَگ** :(ک گ) دوچ ءِ پَرر ریچگ۔**دوچی** : (دو۔چی)(ن گ) ہما کہ دوچ کُتگ۔(2) ہما کہ آئی ءِ دوچ پِر اِنت۔دوچی ئیں۔(3) ہما کہ گوں دوچ ءِ نِسبت داریت۔**دوچی ئیں** :(دو۔چی۔ئیں)(س گ) گوں دوچاں۔دوچی۔ہما کہ دوچ ئے پِر اِنت۔دوچ دوتکگیں۔

دوچاپی :(دو۔چا۔پی)(ن گ) ناچ ءِ قسمے۔ڈِریس ءِ وڑے۔گوں دوئیں دَستاں چاپ جَنگ۔(2) پُرّ بُوتگ۔

دوچَک:(دوچ۔ک)(ن گ) چیزے کہ چَہ کوہنی ءِ تُژ پشیں بوہے بہ کَنت۔(2) بدیں تام ءُ یکّ رنگیں دِل گرّانیں چرپی یے ءِ بوہ۔(3) چیزے کہ بازدیراں ایر بُوتگ ءِ رَندتام بہ کَنت ءُ وَرگ ءِ دِل ئے مہ زیریت۔**دوچک بَندَگ** :(دوچ۔ک۔بَن۔دَگ)(ک گ) دیرءِ ایر بُوتگ ءِ رَند چیز ءِ سَرءَ سبز رنگیں پژمے تتکّ تنکّ ءِ بندیت کہ گوں پہک کنگ ءِ دُور کیت بلے آچیز ءِ تام ءِ ترّ ینیت۔

دوچَپّگ:(دو۔چَپ۔پگ)(س گ) دوئیمگ۔لپرزگ۔تکاں سُر۔دودِلگ۔**دوچَپّگو** :(دو۔چَپ۔پَ۔گو)(س گ) لپرزگی۔دودِلگی۔**دوچَپّگی** :(دو۔چَپ۔پَ۔گی)(ن گ) دوئیمگی۔لپرزگی۔تکاں سُری۔دودِلگی۔

دوچَگ :(دو۔چَگ)(ک گ) گوں سیچّن ءُ بندیک ءِ دوٹکّر گُد یا دِگہ اَنچیں شئے ءِ یکّ جاہ کنگ۔(2) گُد یا دِگہ چیزے ءِ پہ بندیک ءُ آبریشم نقش کنگ۔گُشادگ۔گنڈگ۔ماندیگ۔

دوچ گَر :(دوچ۔گَر)(ن گ) ہما کہ دوچَگ ءِ کارءِ بَلَد اِنت۔چکن کاریں زالبول۔زیکّن۔**دوچ گَریں** :(دوچ۔گَ۔ریں) ہما کہ دوچ ءِ بَلَد انت۔

دوچَمّ :(دو۔چم۔م)(ن گ) ہر دوئیں چَمّ۔دوئیں دِیدگ۔

دوچَمّ ایر کنگ ءُ چارَگ : شرّیں چیزے ءِ کہ پہ جوانی چارگ۔

دوچَند :(دو۔چَن۔د)(ج گ) دوہمینکس۔دوسَر۔

دوخوری :(دو۔خو۔ری) (ن گ) یکّیں موسم ءِ دو کشار ءِ کشگ ءُ ثمرہ دَرکنگ۔

دود:(دو۔د)(ن گ) راہ بَند۔ قانُون۔ ربیدگ۔ دَستُور۔ راجی رسم ءُ رَواج۔ رسم۔ رَواج۔ پیم۔ تورہ۔ داب۔ رَبیَت۔ ربید۔ **دود ءُ رَبید** : (ن گ) دود ءُ ربیدگ۔ یکّ راجے ءِ زندمانی ءِ سَر جمیں قانُون یا راہ بَند۔ **دود ءُ رَبیدگ** :(ن گ) راہ بَند۔ راہ ءُ راہ بَند۔ رسم ءُ رَواج۔ دود ءُ ربید۔ **دودی**:(دو۔دی)(ن گ) رسمی۔ رَواجی۔ ہَما کار کہ رسم ءُ رَواج ءِ رِد ءَ کنگ بہ بیت۔

دودا:(دو۔ دا)(س گ) دود ءُ ربیدگانی برجاہ داروک۔(2)(ن گ) کوہنیں دپتراں پہ میار جلّی ءُ مَرَدن مردی ءِ ناموریں، گور گیج ٹکّ ءِ میر دودا کہ پہ وَتی باہوٹیں بی بی سَمّی ءِ مالانی پہریز ءَ گ ءَ کُشگ بیت۔

دودَپ :(دو۔دَپ)(ن گ) کاپَر۔ ہَما چیز کہ آئی ءِ دوئیں پلّوان دَپ پِر بیت۔ **دودَپیں کاپَر** :(دو۔دَ۔پے۔ن۔کا۔پَر)(ن گ) ہَما کاپَر کہ دَپ ئے دو بہ بنت۔

دودِرّ :(دو۔دِر۔ر)(ن گ) چِرّی۔ تچّگ ءِ تہ ءَ یکّ نیمگے تاب کنگ بلے پدا گوں زرابی ءَ دومی نیمگ ءَ ترَّگ ءُ رَوگ۔ چپّگ۔ (2) تچّگ۔(3) اَناگت ءَ تچّگ ءُ رَوگ۔ ہَما دمان ءَ رَوگ۔ (4) اَناگت ءَ بیڑ آرگ۔ بے گت ءُ گُمان ءَ اُرُش کنگ۔ گنبُد کنگ۔(5) دوراہ۔ دوکَور۔ دوچیل۔ **دودِرّ کنگ** :(دو۔دِر۔ر۔کَ۔نگ)(ک گ) گنبُد کنگ۔ سرّ بَندگ۔ اِشتاپ اِشتاپی تچّگ۔ جہہ جَنگ۔ گوں تیزی ءَ دیم ءَ کنزگ۔

دودَست :(دو۔دَس۔ت)(س گ) دو ہَمپیکس۔ دوسَری۔ (2)(ن گ) تیلانک۔ ہتینہ۔ **دودَستی** :(دو۔دَس۔تی)(ن گ) گوں دوئیں دَستاں۔(2) ہَما چیز کہ دوکس ءِ دَستاں بہ بیت۔(3) مَزنیں کُدینگ کہ گریں آہن ءِ ٹپّگ ءَ کارمرز بیت۔(4) تیلانک۔ شامپول۔ ہَتینہ۔ **دودَستی دیگ** :(دو۔دَس۔تی۔دی۔یگ)(ک گ) دَوَر دیگ۔ تیلانک دیگ۔ چہ وَت سِندگ ءُ دُور دَوَر دیگ۔ **دودَستی جَنگ** :(دو۔دَس۔تی۔جَ۔نگ)(ک گ) گوں دوئیں دَستاں گرانیں کارے ءِ کنگ۔(2) مُشکلیں کارے ءِ کنگ۔

دودَگ :(دو۔دَگ)(ک گ) پہ شِنکّ ءَ پس ءِ پلینگ۔ بُز ءِ آواز۔(2) گورَگانی گارّگ۔ گارّگ۔ بورّگ۔(2) شِنکّ ءِ پلینگ۔

دودَگّ :(دو۔دَگ۔گ)(ن گ) ہَما راہ کہ دیم ءَ دو راہ کنت۔ ہر دگّ کہ دو پلّو ءِ رَوت۔

دودِلگ :(دو۔دِ۔لگ)(س گ) پہ یکّ کارے ءِ کنگ ءُ نہ کنگ ءَ بہہ ءُ بکّڑ۔ پہ کنگ ءُ نہ کنگ ءَ دودِلی۔ دودِلگو۔ دِل ءُ نادِل۔(2) حیران۔ دِل ءِ پُرّ بُونگ یا نہ بُونگ ءِ جاوَر۔ دوچپّگ۔ لپرزگ۔ ماں مانگو۔ اَڑمُنج۔ بِلیلگ۔ بہمان۔ شُشش ءُ پنچ۔ ہَجکّہ۔

دودِلگو :(دو۔دِل۔گو) بچار : دودِلگ۔

دودمان :(دو۔د۔مان)(ن گ) زِند گوازینگ ءِ راہ ءُ رسم۔ دود ءُ ربیدگ۔(2) مَرُدم۔ بنی آدم۔

دودُمب :(دو۔دُم۔ب)(س گ) ہَمائی کہ دودُمب یا دو لِٹّ اَنت۔(2) ہَما مَرُدم کہ یکّے ءَ گوں اے دِگر ءَ میڑ ینیت۔ پلینڈ۔ فِتنہ باز۔

دودَنتان :(دو۔دَن۔تان)(ن گ) دوسالیگیں مال ءُ دَلوَت۔

دُودنی:(دُود۔نی)(ن گ) گوں مُلّائی یا بِکّی بُن داتگیں تائید ءِ دُوت ءِ عِلاج کنگ۔

دودیمگ :(دو۔دِے۔مگ)(س گ) دودیمیں چیز۔ ہَما کہ دودیم داریت۔(2) ناراست۔ چوٹ۔(3) چہ پِت ءُ مات دوئینانی نیمگ ءَ سیالی یا وارِثی۔

دودیم :(دو۔دِے۔م) ناراست۔ **دودیمی** :(دو۔دی۔می)(ن گ) ہَما کہ تچّگ نہ اِنت۔(2) دوتل ءُ دوپوست۔(3) ہَما کہ دودیم داریت۔ **دودیمی آدینک** :(دو۔دی۔می۔آ۔دیں۔ک)(س گ) چہ دوئیں پلّو ءَ۔ چہ دونیمگ ءَ۔ دوپہناتی۔ دونیمگی۔ دورَنگی۔

دودِیمین :(دو۔دِے۔مے۔ن)(س گ) ہَما چِیز کہ دودیم داریت۔(2) دوتل ءُ دوپوستیں۔ ناراست۔ ٹگّ۔

دوزوق :(دو۔ زو۔ق) (س گ) دو وشّی۔ دو لذّت۔ (2) (ن گ) نامرد ءِ ہاترءَ کارمز بیت۔ نامرد۔ (3) مردءِ گوں مردءِ ہم بسترِی ءِ وا ہَگ۔

دوراجی :(دو۔را۔جی) (ن گ) ہما مرُدم کہ وَ تا را ہر کس ءِ خیرخواہ گُشیت بلے آ خیرخواہ نہ اِنت۔ کلپ۔ دوتل ءُ دوپوست۔

دَوُر:(دَ۔وَر) (ن گ) عہد۔ باری۔ چرخ ءِ گرِدُون۔ زمان۔ بارؤ۔ رگام۔ قرن۔ نوبت۔ وہد۔ زمانگ۔ (2) شادہ۔ وشی۔ وَشّ حالی۔ (3) ہما دارکہ آچارءَ بندنت۔ بُوجیگ ءِ ہما زنڈیں ءُ لکّیں دار کہ آئی ءِ سرءَ آچار بُرز برگ بیت۔ میلانک۔ (4) جُپ۔ دِژک۔ سِٹّ۔ تگ۔ تژانج۔ تژاسّ۔ سِٹّ ءُ دوَر۔ جُتک۔ سرّگ۔ (4) ماذن ءِ رفتار یا جُزّے۔ (5) اَسپ تاچی ءِ مَیدان۔ پِڑ۔ (6) ہلمہ۔ بیڑ۔ اُرُشّ۔ **دوَران**:(دوَ۔را۔ن) (ن گ) دَوَر ءِ جمع۔ (2) عہد۔ باری۔ وہد۔ نوبت۔ (3) وَشّیں وہد۔ سُوریگ۔ وشحالی ءِ دوَر۔ مرَن مردی ءُ سرداری ءِ وہد۔ (4) اَسپ تاچی ءِ مَیدان۔ دوَر جاہ۔ **دوَر ءِ دوَران** :(س گ) حاکمی۔ سرداری۔ (2) وَشّیں عہد ءُ باری۔

دوَراں بُوئنگ :(دَو۔راں۔بُو۔نگ) (ک گ) آباد بُوئنگ۔ وشحال بُوئنگ۔ سرداری ءُ حاکمی ءِ عہد ءُ باریاں بُوئنگ۔ **دوَراں پاد کنگ** :(دَو۔راں۔پاد۔کَ۔نگ) اولاک ءِ تیز تاچگ۔ اولاک ءِ چار دَست ءَ تاچگ۔ **دوَران کشّگ** :(دَو۔راں۔کش۔شگ) (ک گ) گرّینگ ءُ کُشگ۔ اَسپ ءِ پِشت ءَ بندگ ءُ گرّینگ۔ **دوَر ءُ باری** :(ن گ) عہد۔ وہد۔ زمانگ۔ **دوَر جاہ** :(دَو۔ر۔جاہ) (س گ) (ن گ) اولاک یا مَہری ءِ تاچینگ ءُ دوَر جنگ ءِ پِڑ یا مَیدان۔ **دوَر جنگ** :(دَو۔ر۔جَ۔نگ) (ک گ) مرَنیں گام جنگ۔ دِژگگ۔ تژدگ۔ جُتک جنگ۔ سِٹّ جنگ۔ سرّگ۔ شُول دیگ۔ لوہغ۔ (2) دیم پہ وشی ءُ گل ءَ روَگ۔ **دوَر حرام** :(دَ۔وَر۔ہ۔رام) (س گ) ہما کہ وَتی ایریں دولت ءُ گنج ءَ نہ وارت ءُ حرچ نہ کنت۔ بخیل۔ **دوَر دیگ** :(دَو۔ر۔دی۔یگ) (ک گ) پرّینگ۔ سِٹّینگ۔ چگل دیگ۔ ہِیرّ دیگ۔ (2) بے اَرزِشت کنگ۔ ہتر کشّگ۔ پُشت ءِ پر کنگ۔ جہل جنگ۔ چٹ دیگ۔ چگل کنگ۔ ڈہور دیگ۔ ریچگ۔ سٹّ دیگ۔ شاپگ۔ شانک دیگ۔ شانگ۔ گُوراہگ۔ **دَوَر کنگ** :(دَو۔ر۔کَ۔نگ) (ک گ) ہلمہ کنگ۔ ہکّلگ۔ پیش دَستی کنگ۔ سِٹّ کنگ۔ سِٹّ بندگ۔ جُتک جنگ۔ (2) تہہ ءَ جُپّ کنگ۔ دَست مان دیگ۔ (3) سِٹّگ ءُ جُہلیں ہندے ءَ کپگ۔ **دَوَری** :(دَوَ۔ری) (ن گ) لاندویں۔ گوشتناکیں۔ زبرّبڑ۔ سبّر۔ لانڈؤ۔ پڑّور۔ گوُہرت۔ اِستاوَر۔ اِستور۔ (2) سیر۔ آباد۔ آسرات۔ وَشّ حال۔ (3) گل ءِ کسانیں ہیر انے کہ آئی ءِ نیام ءَ ناس یا دَرمان مان کننت۔ **دَوَری بُوئنگ** :(دَوَ۔ری۔بُو۔نگ) پڑّور ءُ آپ ءُ لاپ بُوئنگ۔ وشحال بُوئنگ۔ حُرسند بُوئنگ۔

دؤ رواں :(دؤ۔رَ۔واں) (ن گ) جنگ ءِ پِڑ۔ پہ جنگ ءَ روَگ۔ (2) نریان ءِ دوَراں پاد کنگ۔ (2) دوَراں۔ نوبتاں۔

دور:(دو۔ر) (ن گ) دَرد۔ تورِشت۔ ہازگ۔ ٹپّ ءِ دَرد۔ ناجوڑ۔ نہ وَشّ۔ نادُژاہ۔ دڑدی۔ پدَرد۔ ٹپّ۔ دَرد یگ۔ **دوری** :(دو۔ری) (ن گ) دَردی۔ ہما کہ گوں دَرد ءُ دوران اِنت۔

دُور :(دُو۔ر) (ج گ) دِیر۔ پِشت۔ یکّ کرّ ءَ۔ گسر۔ چپّ۔ چپّہ۔ دَژاج۔ **دُور پرّینگ** :(دُور۔پر۔رے۔نگ) (ک گ) چہ یکّ جاگہے ءَ دُور برگ۔ چہ مُلک، لوگ یا جند ءَ دِیر دَوَر دیگ یا دُور برگ۔ (2) کوُہنیں خیال ءُ تژانگ ءِ پرّینگ۔ (3) دِیریں مرُدمے یا مُلکے ءِ تژانگ ءِ گیجگ۔ (4) ہمراہ ءِ رند ءَ پِشت گیجگ۔ (5) چیزے ءَ چہ وَت ءَ یا چہ دِگہ چیزے ءَ پہ زانت یا پہ بے وسی دِیر دارگ۔ **دُور کپگ** :(دُور۔کَ۔پگ) (ک گ) دُور بُوئنگ۔ (2) چگل داتگیں چیزے دُور ٹپّ دیگ۔ **دُوری** :(دُو۔ری) (ن گ) گِستائی۔ دَرمیان۔ جِتائی۔ دُور بُوئنگ۔ پِشتی۔ دَژاجی۔ دِیری۔ کشّ۔

دَوّر :(دَو۔وَر) (ن گ) ساد پیچ کہ مرَنیں ءُ گرانیں چیزانی گرّینگ ءَ کارمز بیت۔

دوراَل :(دو۔رال) (ن گ) کہیر ءِ منج ءَ رند شنگر ءِ نوک توم بندگ۔ (2) چگر دِ ءِ نرم ءُ اجگیں سمّر۔

دُوراَندیش :(دُور۔اَن۔دِے۔ش)(س گ) دُور گند۔عقل مَند۔ پیش بین۔ دُور چار۔ عاقبت اَندیش۔ زانِندَگ۔ پوہ۔ سَرپد۔
دُوراَندیشی :(دُور۔اَن۔دی۔شی)(ن گ) عقل مندی۔ دُورگندی۔ پیش بینی۔ دُورچاری۔ زانِندگی۔ سرپدی۔ سرحیالی۔ **دُوراَندیشیں** :(دُور۔اَن۔دے۔شیں)(س گ) عقل مندیں۔ دُور چاریں۔ زانِندگیں۔ سرپدیں۔ پوہیں۔ سرحیالیں۔ زانتکاریں۔
دُوربُن :(دُور۔بُن)(س گ) جُہل۔ دِیرسَر۔ **دُوربُنیں** :(دُو۔ر۔بُ۔نے۔ن)(س گ) ہما کہ بُن ءُ جُہل اِنت۔ جُہلیں۔ ہما کہ بُن ءُ دِیر اِنت۔
دُورچار:(دُور۔چار)(س گ) عقل مَند۔ دانا۔ زانتکار۔ دِیرگندوک۔ دُور گند۔ دُوراَندیش۔ **دُور چاری** :(دُو۔ر۔چا۔ری) دانائی۔ دُوراندیشی۔ **دُورچاریں** :(دُور۔چا۔ریں)(س گ) دور اَندیشیں۔ عقل مندیں۔ زانتکاریں۔ سرپدیں۔ سرحیالیں۔
دُورچارَگ :(دُو۔ر۔چا۔رَگ)(ک گ) دُور چاری کنگ۔ ہُژاری۔ دُوراَندیشی کنگ۔
دُور سِیاد :(دُور۔سِ۔یاد)(ن گ) دِیریں سِیاد۔ دُورسِیاد۔ دِیریں قوم ءُ ٹہالہا۔ **دُورسِیادی** :(دُور۔سِ۔یا۔دی)(ن گ) ہما کہ نزّیکیں کَس ءُ آزیزے نہ انت۔ سیادی ءِ دُورانت۔ **دُور سیادیں** :(دُور۔سِ۔یا۔دیں)(س گ) دیریں سیاد۔ دیریں عزیز۔
دَوٗرّغ:(دَ۔وَر۔رَغ)(س گ) پُوتاری۔ کُوکارءُ جَگّا۔ بےسیتّیں گالوار۔ گنو کی تزّان۔(2) دُژوگ بندَگ۔
دَوٗرکانگ :(دَوٗ۔ر۔کا۔نگ)(ن گ) بُوجیگ ءِ ہما کانگ کہ دَوٗرگوں آئی ءِ تِکّہ اِنت۔ **دَوٗرءِ کانگ** :(ن گ) ہما جاگہہ کہ چہ ستو ءِ بُرز تر اِنت بزاں ہمے ستو ءِ سَربُر ءِ کرّ ءِ حدّ۔ **دَوٗرءِ لانک** :(ن گ) بُوجیگ ءِ دَوٗرءِ ہما بہر کہ ستو ءِ سَربُری نیمگ ءِ اِنت کہ چہ ہمے جاگہہ ءِ بُرزءِ روَت۔ **دَوٗرءِ مات** :(ن گ) ہما زنڈین ءُ گوٗنڈیں بُنڈ کہ گوں دَوٗرءِ کانگ ءِ بستگ۔ ہما بُنڈ کہ دَوٗرءِ لانک گوں ہمیشی ءِ بستگ۔ دَوٗرءِ دَزاج۔

دَوٗرءِ گشّگ : بچار : دوٗراں گشّگ۔
دورَگ :(دو۔رَگ)(س گ) ہما کہ چہ دوٹگ ءِ خون ءَ بہ بیت بزاں مات چہ دِگہ ٹگّے ءُ پت چہ دِگہ ٹگّے ءَ۔(2) ہما مَردُم کہ یَکّ نیمگے شرّ ذاتے ءُ دومی نیمگ ءَ کم تریں ذاتے ءَ بہ بیت۔(3) کم اَصل۔ کیھرّ۔(4) دوبندیں۔ دورَگیں۔ **دورَگیں** :(دو۔رَ۔گیں)(س گ) کم اصلیں۔ کیھرّیں۔(2) مردم ءِ چہ دگہ نسل یا ٹَگ ءَ ءِ سُورءُ سانگ ءِ چُکّ۔ (3) ساہدارءُ دلوت ءِ گوں دومی نسل ءِ ساہدارے ءَ جنائینگ ءُ چرائی ءِ پیداک بُوتگیں چُکّ۔
دُورگِند :(دُور۔گِن۔د)(ن گ) دِیرگِندَگ۔ ہما کہ اَگاں چمّ ءَ کننے دِیریں چیز چمّاں نزّ یک بنت۔(2) شیوار۔ عقل مَند۔ دانا۔ دُوراَندیش۔ دُورچار۔ **دُورگِندیں** :(دُور۔گِن۔دیں)(س گ) شیواریں۔ عقل مندیں۔ دانائیں۔ دُور اندیشیں۔ دُور چاریں۔ سرپدیں۔ زانتکاریں۔ سرحیالیں۔
دَوٗرءِ دَزاج : بچار : دَوٗرءِ مات۔
دورڈ:(دو۔رڈ)(ن گ) رَکاب۔ ہما آسنیں کڑی کہ اَپس سَوار وَتی پاد ءِ پنجگاں ہمائی ءِ تہہ ءَ اڑ ینیت۔ لگتّ جاہ۔ رِخیب۔
دورُوح :(دو۔رُو۔ہ)(س گ) کلپ۔ دوزبان۔ ناشر۔ دوتَل ءُ پوست۔
دورُوخ :(دو۔رُو۔خ)(ن گ) ناڈُراہ۔ ناجوڑ۔ بیمار۔
دوروک :(دو۔رو۔ک)(س گ) روژناہ۔(2) دوئیں چمّانی روک۔ دوئیں چمّانی روژناہی۔
دَوٗرہ :(دَوٗ۔رہ)(ن گ) چپّ ءُ چاگرد۔ چار نیمگی۔
دَوری :(دَو۔ری)(ن گ) ہارِینک ءِ دَرد۔ دپ ءِ ہاریکّانی سوم یا گوٗات گرَگ۔
دوریس :(دو۔رِے۔س)(ن گ) سادے کہ دو بَر بڑیسگ بیت۔ دوبڑاگیں ساد۔(2) گوں پیشّ ءِ دو ٹال ءَ رِستگیں ساد۔ **دو ریسیں** :(دو۔رے۔سیں)(س گ) ہما ساد کہ دوریس ءِ رِستگ۔
دورِیش :(دو۔ری۔ش)(س گ) جاپ دیوک۔ جان دُزّ۔

دوڑی : (دو۔ڑی) (ن گ) ہتکّ ءِ روگن ءُ مصالحہ۔

دوزُبان : (دو۔زُ۔بان) (س گ) کلپ۔دوتل ءُ دو پوست۔بے باوَریں مَردُم۔دُرُوگ بند۔**دوزُبانی** : (دو۔زُ۔با۔نی) (ن گ) دوتَل ءُ دوپوستی۔کلپی۔دُرُوگ بَندَگ۔**دوزُبانیں** : (دو۔زُ۔با۔نیں) (س گ) دوتل ءُ دو پوستیں۔کلپیں۔بے باوَریں۔دُرُوگ بندیں۔مَکّاریں۔دُروہ بازیں۔

دوزَخ : (دو۔زَخ) بچار : دوزہ۔

دوزَخی :(دو۔زَ۔خی) بچار : دوزہی۔

دوزَرّ :(دو۔زَ۔ر۔ر) (ن گ) دو چار آنا۔نیم کلدار۔**دوزَرّ ءِسَر** : (ن گ) نیم کلدار ءِ گرُانی ءِ سَنگ۔

دوزکَہ : (دوز۔کَہ) (ج گ) داں ہَموُ دءَ کہ۔

دوزَنک : (دو۔زَن۔ک) (س گ) ہَما اولاک یا دَلوَت کہ دو وار ءَ زاتگ۔

دوزواہ : (دوز۔وا۔ہ) (س گ) (ن گ) ہمدَرد۔دوست۔سنگت۔مِہروان۔عزیز۔عازیز۔وفادار۔**دوزواہی** :(دوز۔وا۔ہی) (ن گ) دوستی۔مِہر۔سنگتی۔مِہروانی۔**دوزواہیں** :(دوز۔وا۔ہیں) (س گ) دوستیں۔مِہروانیں۔ پُرمِہریں۔

دوزوَرگ :(دو۔زو۔رَگ) (س گ) ہم زور ءَ بُوتگ۔آسا پَگ۔ باتبل۔(2) یکّ مَردُمے ءِ گیش ءُ گرُانیں وزن ءِ چست کنگ ءِ پنجّی ءَ زور ءَ جَنگ۔**دوزورگی** :(دو۔زو۔رَ۔گی) پنجّی ءِ زورجنگ۔

دوزَہ :(دو۔زَہ) (ن گ) جہنّم۔جہندم۔آس۔دوزہ۔(2) مذہبی ملّاہانی گوشگ ءِ رُوءَ دومی جہان ءِ گناہ گارانی ہنکین۔دوہمی جہان ءِ دَرد ءُ دور ءُ غم ءُ اَندوہانی جاگَہ کہ اُودءَ آس مُدام لگّ اِتگ ءُ لمبوک اِنت۔(3) ہَما جُہلانکی کہ مُدام آس روک اِنت۔**دوزَہی** :(دو۔زَ۔ہی) (ن گ) ہَما کہ دوزہ ءِ دوَرد یگ بیت۔دوزخی۔دوجہانی۔جہندمی۔

دوساہ :(دو۔ساہ) (ن گ) دوعَین۔آپُسیں دَلوت۔ہَما مال ءُ دَلوَت کہ چُکّ ئے لاپ ءَ مان۔دوگین۔

دوست :(دوس۔ت) (ن گ) (س گ) سنگت۔دزبڑ اَدَر۔بیل۔ہمبل۔غم شَریک۔دِلواہ۔ہم راز۔دوستار۔دِیدگ۔خیش۔عازیز۔دوزواہ۔بیلی۔وا ہگ دار۔ہم دل۔یار۔**دوستی** :(دوس۔تی) (ن گ) سنگتی۔ مِہر۔ حُبّ۔ دوستیگ۔ ہاتِری۔ عشق۔ لاڑ۔ مُرُوبت۔یاری۔**دُوستی ئیں** :(دُوس۔تی۔ئیں) (س گ) دوستیں۔دوستیگیں۔

دوستین : (دوس۔تین) (س گ) سَکّ دوست۔ہَما کہ دوست بیت۔دوستی ئیں۔دوست بُوتگیں۔چہ دوستاں دوست تریں۔دوستار۔

دوستیگ :(دوس۔تی۔گ) دوستی۔**دوستیگیں** :(دوس۔تی۔گیں) (س گ) ہَما کہ دوست اِنت۔سَکّیں دوست۔ہَما کہ دوست دارگ بیت۔

دوستار:(دوس۔تار) (ن گ) (س گ) دوست۔دِل آرام۔دِلبر۔دِل ءِ بندوک۔دوستیں جِنکّ۔ہَما کہ دوست اِنت۔دوستین۔کرگز۔

دوستدار : (دوس۔ت۔دار) (ن گ) دوستار۔دوستین۔دوست کُتگیں۔**دوستداری** : (دوس۔ت۔دا۔ری) (ن گ) دوستی۔ مِہر۔سنگتی۔

دوستیناک : (دوس۔تِ۔ناک) (س گ) ہَما کہ سَکّ باز دوست اِنت۔ **دوستیناکیں** : (دوس۔تِ۔نا۔کیں) (س گ) دوستی ئیں۔دوستیں۔

دوسَر : (دو۔سَر) (ج گ) دو چند۔دوہَمینچو۔(2) دوہَمینکس۔

دوسَری:(دو۔سَ۔ری) (ج گ) دوہَمینچو۔ہر دوسَری۔ ہَما کہ ہر دوئیں سَراں بہ گیپت۔رَوگ ءُ آیگ ءِ دوسَری۔(2) دوہَمینکس۔یکّے پہ دو۔سِیتّ۔نف۔دوسَری سِیتّ۔

دوسَرْپ :(دو۔سَرْ۔پ) (ن گ) ہَشت پادَگیں کاپَر۔(2) دورِد۔

دَوَسَرغ :(دَ۔وَ۔سَرْ۔غ) (س گ) وردءِ ہیران ءِ دَپ ءِ پچی۔

دوسُوتی : (دو۔سُو۔تی) (ن گ) دوچ ءُ چگین ءِ وڑے۔

دوش : (دو۔ش) (ف گ) دوشگ ءِ فَرماں گال : بہ دوش۔

دوشاح :(دوشا۔ہ) (ن گ) دوکانٹ۔ چہ دارءِ جوڑ کُرتگیں ہَما اَزباب کہ گوں آئیءِ ڈَنگر، شِنزءُ دِگر کُنتگی ئیں کاہءُ بُوچاں چِست گنَنت یا جوہانءِ سرءُ چیر گنَنت۔شَمُک۔بھانو۔پانجاری۔**دوشاحیں** :(دو۔شا۔ہیں)(س گ) ہما کہ گوں دوشاحءِ نسبت داریت۔

دوشاونڑی :(دو۔شا۔وَن۔ڑی)(ن گ) گُدِ دوچاکءِ مُزّ۔ جرّ دوچاکءِ کِریہہ۔مزّوری۔حقّ۔

دوشاحی : (دو۔شا۔ہی)(ن گ) گرانزیگءِ قسمے۔

دُشت :(دُش۔ت)(ک گ) دوشگءِ گوُستگال بِزاں دوشگ بُوتگ۔**دُشتگ** :(دُش۔تگ) دوشگءِ گوُستگال۔ دوشگءِ کار بُوتگ۔**دُشتگیں** :(دُش۔ت۔گیں) دوشگءِ دیریں گوُستگال۔ (2) ہما کہ دوشگ بُوتگ۔

دوشک :(دو۔شک) (ن گ) وہمءِ ہما بیماری کہ عِلاجءِ نیست۔

دوشک :(دوش۔ک) (ن گ) جوش داتگیں تُوتءُ بادامءِ گوں روگنءِ ہوار کنگءُ وَرگ۔

دوشگ:(دو۔شگ) (ک گ) مالءُ دَلوتءِ گودانان زور پر دیگءُ شیرءِ کشگ۔**دوشگی** :(دو۔ش۔گی)(ن گ) دوشگءِ آوَکی بِزاں ہما کہ دوشگ لوٹیت یا دوشگی انت۔

دوشَل :(دو۔شَل)(ن گ) کُردگ۔کسانیں بحن۔کسانیں ڈگار۔

دوشمبے :(دو۔شم۔بے)(ن گ) چہ یکّ شمبےءِ یکّ روچے رندءُ چہ سے شمبےءِ یکّ روچے ساری۔ ہفتگءِ دومی روچ۔

دُوشی:(دُو۔شی)(ن گ) گوُستگیں شپ۔ چہ مرچیگیں روچءِ پیسرءِ شپ۔دُوشیگ۔**دُوشی ئیں** :(دُو۔شی۔ئیں)(س گ) گوُستگیں شپءِ۔ہما کہ گوں گوُستگیں شپءِ نسبت داریت۔

دُوشیگ : (دُو۔شی۔گ) بچار : دُوشی۔

دوغ :(دو۔غ) بچار : دوگ۔

دوغین :(دو۔غی۔ن)(س گ) دوساہ۔(2)(ن گ) ہما مالءُ پس کہ آپُس بیت۔دوگین۔

دووَکّ:(دو۔وَک۔ک) (س گ) دوسالءِ مال کہ دو دَنتان اِنت۔(2) یکّ سالیگیں پَس یا بُز۔(3) پنچ سالیگیں اُشتر۔(4) مات ذاتیں اُشتر۔

دُوکّ:(دُوک۔ک)(س گ) تچک۔راست۔(2) (ن گ) ہما چارسریگیں دار کہ پژمان سرءِ ریسنت۔تچکیں گونڈیں دارے کہ آئیءِ یکّ سرےءِ پٹنیں گردیں سِنگے کہ توکءِ ٹُنگ اِنت، ایشیءِ سرءِ ہمے ٹُنگ سَر بُری نیمگءِ اِنتءُ ہمے دارءِ سرءَ کُنڈی یے پِر اِنت۔اے پہ پژم یا بندیکّءِ تاب دیگءِ کارمرز بیت۔(3) جلّکءِ دار۔ چہرءِ دُوک۔(4) دَراجیںءُ راستیں دار۔(5) سُوچِنءِ ٹُمک۔سُوچِنءِ ٹُنگ۔سُوچِنءِ بندیکّ ماں کنگءِ ٹُنگ۔ٹُک۔سُمب۔(6) بدنءِ دَرآتکگیں دانگے کہ چہ حونءُ ریمءِ پُرّ بیت۔**دُوکّی** :(دُوک۔کی) (ن گ) جاڑیں۔برابریں۔(2) تچک۔تچکی۔**دُوکّیں** :(دُوک۔کیں)(س گ) چوُ دُوکّءَ۔تچکیں۔برابریں۔راستیں۔

دوکارچ :(دو۔کار۔چ)(ن گ) اَمبرین۔مُونی۔بگراز۔(2) ہما دوبندیں کارچ کہ گوں آئیءِ پَس، بُز یا اُشترءِ مُوداں چِنَنت۔

دوکَپّ :(دو۔کَپ۔پ)(س گ) دوٹکّر۔دوبہر۔دوچُنڈ۔دو ونڈ۔**دوکَپّین**:(دو۔کَپ۔پین)(س گ) ہماچیز کہ دوکَپّ اِنت۔

دوکُرت:(دو۔کُر۔ت)(ن گ) تکرءِ گواپے۔(2) ہما کُنر کہ دوموسمءِ پشّیت۔ہما کُنر کہ سالے دورندءَ بَرکنت۔

دوکُلکوچ:(دو۔کُل۔کوچ)(ن گ) دردءِ سَببءِ چِنگ ترّگ۔ (2) چہ دردءِ تاہیرءِ کونڈانی دِلءِ سَکّ کنگءُ وَپسگ۔**دوکُلکوچی** : (دو۔کُل۔کُو۔چی) دوکُلکوچ بُوتگ۔چہ دردءُ دوراں بےتاہیری کپگ۔

دوگ :(دو۔گ)(ن گ) زَگریں شیرانی منتگءُ روگنءِ دَر کنگءِ رند پشت کپتگیں شیر۔ترُشیں شیر۔سوریں شیر۔(2) نیمگءِ آپ کنگءِ وَہداں ہوار کُتگیں آرتءِ گوں روگنءِ پُختہ بُوتگ۔(3) کوہنیں ریز اِتگیں نیمگ۔بوہی ئیں نیمگ۔**دوگیں** :(دو۔گیں) چو دوگءَ۔

دوگام :(دو۔گام) (ن گ) اُشترءِ رَواجے۔(2) تیزیں گام۔ (3) شاعری ءِ داستانگ ءِ بیرے۔**دوگامگ:**(دو۔گا۔مَگ) (ن گ) ھَما اُشتر کہ پہ دوگام ءِ رفتارءَ بہ رَوْت۔

دوگوْانکی : (دو۔گوْاں۔کی) (ن گ) پش گوْانک۔

دوگوشیں خَنجر :(دو۔گو۔شیں۔خَن۔جَر) (ن گ) دو دپیں خنجر۔ ھَما خنجر کہ دوئیں نیمگاں بُرّیت۔

دولاخت : (دو۔لاخ۔ت) (ن گ) دنز۔دنزءُ مُچ۔

دولت :(دو۔لَت) (ن گ) مال۔خزانہ۔مڈّی۔گنج۔ھستی۔

دولت مَند :(س گ) دنیادار۔دھنی۔زَردار۔مال دار۔ھستومَند۔ ھژگار۔**دولت مَندی :**(دو۔لَت۔مَن۔دی)(ن گ) ھژگاری۔ سیری۔آبادی۔ھستومندی۔

دولَٹّی : (دو۔لَٹ۔ٹی)(ن گ) ڈُھل ءِ جَنگ ءِ وڑے۔

دولُنٹ :(دو۔لُن۔ٹ) (ن گ) پٹّنیں ماھیگ ءِ ذاتے۔

دولوپ :(دو۔لوپ) (ن گ) گرنچ ءِ قسمے۔دورَندءِ گرنچ۔

دُوّم :(دُوم۔م) (ن گ) نوک آپُسی ءِ وَہدءَ ڈاچی ءِ دُمب ءِ لِکّ کنگ۔(2) بُوجیگ ءِ پُشتی بَہر۔**دُوّم دیگ:**(دُوم۔م۔دی۔ یگ) (ک گ) مہر کنگ۔وہر کنگ۔(2) وھریں اُشترءِ لیڑہ ءِ گوْرءَ لِٹّگ ءِ مِکّ کنگ۔(3) عاجزی کنگ۔زیرمِنّت بُوْنگ۔ (4) چیزے ءِ کُٹّگ۔اَندیم بُوْنگ۔آسَر بُوْنگ۔

دومار :(دو۔مار) (ن گ) ماھیگ ءِ ماں دَریاءِ زَمین ءِ سَرءِ چہ سُرءُ پُرءِ سَبَب ءِ چست بُوْتگیں دَریائی خاک۔(2) دَریاءِ چیراپ ءِ ماھیگ ءِ اَستیءِ نشان۔(3) دَلوت ءِ پشکوْنڈ جَنگ۔

دُوتک :(دُوت۔ک) (ن گ) دُوت ءِ بدبوتگیں سِیاھی۔ سیاھیچک۔

دومُٹّ :(دو۔مُٹ۔ٹ)(ن گ) جنین ءِ سرءِ گوْ پگ ءِ دابے۔

دُومک :(دُوم۔ک)(ن گ) سُوچن ءِ ٹُنگ۔

دُومَگّ :(دُوم۔مَگ)(ن گ) خَرابیں راہ۔غار۔کونڈ۔(2) دو کوھانی نیام ءِ راہ۔(3) چمّ ءِ اے کُرءُ آ کُرءِ کُٹّ اِتگیں حَدّ۔کلانٹ۔

دومُودَگ :(دو۔مُو۔دَگ)(س گ) زالبُول ءِ وَرناھی ءِ گُڈّ سَرءُ پیری ءِ اَوّل سَر۔نیم عمر۔**دومُودَگیں** :(دو۔مُو۔دَ۔گیں)(س گ) نیم عُمریں۔(2) جنین ءِ نیم عمری۔

دومَہارَگ :(دو۔مَ۔ہا۔رَگ)(س گ) ھَما اُشتر کہ آئی ءِ پونز ءِ ھردوئیں نیمگ ءِ مہار بندگ بیت۔دوگوْمسیں اُشتر۔

دومی :(دو۔می)(ن گ) اَولی ءِ پدءُ سیی ءِ پیسر۔(2)(ج گ) دِگہ۔اے دگہ۔تی۔ایندگہ۔تئے۔

دومی جاڑ :(دو۔می۔جاڑ) (ن گ) بلوچی سال ءِ چارُمی ماہ۔ دومی گوْہار۔

دومی دِنگ :(دُو۔می۔دِن۔گ) (ن گ) بلوچی ءِ یازدھمی ماہ۔

دومی گوْہار : (دو۔می۔گوْ۔ہار) بچار : دومی جاڑ۔

دون :(دو۔ن)(ن گ) دونگ۔دونتگیں۔لمب۔لوج۔بہ دون۔ (2)(ف گ) دونگ ءِ فرماں گال : بہ دون۔ **دون ءُ موش** : (ن گ) لوگاں گوْں کَل ءِ دونگ۔لیپڑ۔

دونتگ :(دون۔تگ) دونگ ءِ گوْستگال۔دونگ ءِ کار بُوتگ۔

دونتگیں :(دون۔تَ۔گیں)(س گ) دونگ ءِ دیریں گوْستگال بزاں دونگ ءِ کار بُوتگ۔

دونگ:(دو۔نگ)(ک گ) گوْں لُھمیں چیزے ءِ یکّ چیزے ءِ پوشگ۔(2) گوْں کَل ءِ دیوال یا بان ءِ دونگ۔تنکّ ءَ لمب کنگ۔ لتارگ۔پرمُشگ۔لیپڑ۔دون۔لوجگ۔**دونگی** :(دو۔نَ۔گی) (ن گ) دونگ ءِ آوَکی بزاں دونگ ءِ کار کنگی یا بُوْنگی انت۔

دُون :(دُو۔ن)(ن گ) چاہ۔چات۔

دونالہ :(دو۔نالہ) (ن گ) اَسپ ءِ رَواجے کہ نہ باز تیز گام بیت ءُ نہ کُنٹ گام۔

دونَسَب :(دو۔نَ۔سَب) دورَگ۔دوہڈّ۔**دونَسَبی** :(دَو۔ نَ۔سَ۔بی)(ن گ) دوہڈّی۔دورَگی۔**دونَسَبی ئیں** :(دو۔نَ۔ سَ۔بی۔ئیں) دورَگی ئیں۔دوہڈّی ئیں۔

دوئلی :(دو۔نَ۔لی) (ن گ) پڑ وشیں ٹپنگ ۔ چڑّ ہی ۔ دوئلیں ٹوپّک ۔دوئلیں اَز باب یا چیز ۔(2) بلوچی سازے ۔

دونو :(دو۔نو) (س گ) ہور ءُ تور ۔ یکّ جاہ ۔

دوہپتگی :(دو۔ہَپ ۔تَ ۔گی) (ن گ) پانزدہ روچی ۔(2) (س گ) بدل بُووَک ۔ ہما کہ زُوت بدل بیت ۔

دَوّس :(دَ۔اُو۔س) (س گ) بے عِزّت ۔ بے غیرت ۔ بے لَجّ ۔ ہمائی ءَ کہ لَجّ ءِ پرواہ مہ بیت ۔ بے آبرو ۔ چم جہل ۔ دَیوّس ۔ دَوّسّی : (دَ۔وَّس۔سی) (ن گ) بے عِزّتی ۔ بے غیرتی ۔ بے لجّی ۔ چم جہلی ۔ سُبکّی ۔

دوہڈّ :(دو۔ہَڈ۔ڈ) (س گ) دونسبی ئیں ۔ دورَگ ۔(2) کم زانت ۔ بے عقل ۔ دوہڈّی :(دو۔ہَڈ۔ڈی) (ن گ) دورَگی ۔ دونَسبی ۔ دوہڈّی ئیں :(دو۔ہَڈ۔ڈی۔ئیں) دورَگی ئیں ۔ دو نسبی ئیں ۔

دوہرّ :(دو۔ہُر۔ر) (س گ) مال ءِ دوبر دوشگ ۔(2) سَرجمی ءَ ۔ پِیلوی ءَ ۔

دِہ :(دِ ہ) (س گ) تُرُندجنگ ۔تیلانک ۔سرزور ۔زوراک ۔ (2) (ن گ) ڈیہہ ۔ کلّگ ۔ مُلک ۔ ہما جاہ کہ مَرُدم اَست ۔ ہَند ۔ میتگ ۔ دَمگ ۔ ہلک ۔ گمیں لوگانی ہَلک ۔(3) اِشتاپ ۔ دِہ دِہ : (دِہ۔دِہ) (ن گ) (ج گ) زُوت زُوت ۔ ہَل ءُ ہبیّ ۔ گُشاد گُشادی ءَ ۔ بار بار ۔ اِشتاپ ۔ زُوت ۔ ہَیّا ۔ دِہ ءُ گوَر :(س گ) ہلک ءِ کش ءُ پہناد ۔ دِہ دِہی : (دِہ ۔دِ۔ہی) (ج گ) اِشتاپ ۔ اِشتاپ اِشتاپی ۔ گُشاد گُشادی ۔ ہَیّا ہَیّا ۔

دَہ :(دَ۔ہ) (ن گ) پنچ ءُ دِگہ پنچ ۔ نُہہ ءَ یکّے گیش ءُ یازدہ ءَ یکّے کمّ ۔

دَہمی :(دَ۔ہُ۔می) (ن گ) حساب ءُ رُوءَ نوہ ءُ دِگہ یکّے ۔ دَہ ۔

دَہ سَر پر بُوَنگ :(دَہ ۔سَر۔ پر ۔ بُو۔نگ) خرابیں مرُدم ۔ کسے ءِ سرءَ سَکّ بدآہگ ۔

دَہاجہ :(دَ۔ہا۔جہ) (ن گ) بِہار ۔ پاترّاپ ۔(2) تُرس ۔ بیم ۔

دِہاڑی :(دِ۔ہا۔ڑی) (د) (ن گ) روچ مُزّ ۔ روزانہ ءِ مُزّوری ءِ پگار ۔ پگار ۔ روزانہ ۔ روزنداری ۔ مُزد ۔

دَہاک :(دَ۔ہاک) (ن گ) دَہک ۔ حسینی ماہ ۔ یا حسینی ۔

دَہام :(دَ۔ہا۔م) (ن گ) نوک پیداک بُوتگیں چُکّ ءِ دُمب ءِ بُرّگ ءِ شادکامی ۔(2) ششگان ءِ بچکیں زَہگ ءِ نام بَندگ ۔(2) نام بَندگ ءِ روچ ءِ خیرات ۔

دَہان :(دَ۔ہان) شِنگ ۔ یکّ یکّ ۔ بے رِدءُ بند ۔ دَہان دَہُون : (دَ۔ہاں ۔دَ۔ہُون) (س گ) شِنگ ءُ شانگ ۔ یکّ یکّ بُوَنگ ۔ دہُوں دہان ۔(2) جِتا جِتا ۔

دَھپّڑ :(دَھپ ۔پڑَ) (س گ) مَرَن جانیں جَنین ۔ پڑّور ۔(2) مستِر ۔ مَرَن ۔

دَپھغ :(دَ۔پَغ) (ن گ) دَنز ۔ لوڑ ءُ مُج ۔(2) چیزے تیز ییں کرّ یا کرُّک ۔

دَھپّہ :(دھپ ۔پہ) (ن گ) دُموکّہ ۔ مول ۔ دَپُونہ ۔

دُہت :(دُ۔ہَت) (ن گ) ہما ڈنڈ کہ چیزے ءِ بہا گرَگ ءُ پدا واترّ کنگ ءِ دَرگت ءَ دیگ بیت ۔ پشومانی ۔

دُہڈ :(دُہ۔ڈ) (س گ) کُنٹ ۔(2) (ن گ) کُنٹیں تیگ ۔

دَہر :(دَہ ۔ر) (ن گ) دنیا ۔ جہان ۔ گیدی ۔(2) باور ۔ پتّ ۔

دَہر ءِ دورنگ :(س گ) کلپ ءُ ردیں دُنیا ۔ بے آسَریں دگنیا ۔

دِہرَغ :(دِہ۔رَغ) بچار : ڈُرَگ ۔

دَہر کُر :(دَ۔ہر۔کُر) (ن گ) بُنیاد ۔ سَبَب ۔

دَہرہ :(دَہ۔رَہ) (ن گ) مَرَن چوکاٹ ءُ مَرَن تہتگیں دَروازگ ۔

دَھڑ :(دَ۔ڑ) (ن گ) ہشّ ۔ وٹّ ۔ مَزَنیں جِنتِر ۔(2) دوسیر ءُ سے سیری ئیں سِنگ ۔(3) جان ۔ جون ۔ جِند ۔ جِند ءِ تیوگیں اَعضاء ۔

دَھڑ دُڑشگ :(دَھ۔ڑ۔ دُڑا۔شگ) (ک گ) ہشّ دُڑشگ ۔ (2) زہر گرَگ ۔

دَھڑد :(دَھڑ۔د) بدُعاے کہ تَرا دَرد بہ مالات ۔ دَرد ۔

دَھڑکینغ :(دَڑ۔کے۔نگ) (ک گ) سُرینگ ۔ جزرینگ ۔

دَھڑی :(دَھ۔ڑی) (ن گ) نارُشت ۔(2) زالبُولی سہتے ۔ (3) پنچ سیر یا پنچ سیری وزن ۔

دَہڑینک: (دَہ۔ڑِیں۔ک) (ن گ) کائیگرانی رم۔(2) بازیں گوک۔گورُم۔

دَہسَغ: (دَہ۔سَغ) (ک گ) پڑینگ۔کونڈانی چیرءَ دیگ۔

دَہش: (دَ۔ہِش) (ن گ) دَہشت۔داد۔داتگیں۔سوغات۔بخشش۔

دَہشَت: (دَ ہ۔شَت) (ن گ) تُرس۔بیم۔(2) پہار۔پاد ترّاپ۔دڑکو۔ہکّل۔**دَہشَت دیگ:** (دَہ۔شَت۔دی۔یَگ) (ک گ) پہار دیگ۔تُرسینگ۔

دَہِشت: (دَ۔ہِش۔ت) بچار: دہش۔

دِہکان: (دِہ۔کان) (ن گ) کِشت ءُ کِشار کنوکیں مَردُم۔بزگر۔کِشار کار۔راہک۔(2) زَمین واجہ۔زَمین دار۔**دِہکانی:** (دِہ۔کا۔نی) (ن گ) دِہکانی ءِ کار۔بزگری۔کِشت ءُ کِشاری۔

دِہکان کار: (دِہ۔کان۔کار) (ن گ۔س گ) زمین ءِ واجہ۔زمین دار۔(2) زمین ءِ کِشت ءُ کِشار کنوک۔بزگر۔ہزمت کار۔**دِہکان کاری:** (دِہ۔کان۔کا۔ری) (ن گ) کِشت ءُ کِشار ءِ کار۔دِہکانی۔(2) بزگری۔ہزمت کاری۔

دَہک: (دَھ۔کَ۔ک) (ن گ) تیلانک۔ہتینہ۔سَٹّ۔ڈکّ۔ڈُکّ۔(2) سِٹّ جنگ۔مان کنگ۔منڈگ۔

دِہکان مار: (دِہ۔کاں۔مار) (ن گ) مارءِ ذاتے۔

دَہکّہ: (دَھک۔کَہ) (ن گ) اِشکند۔لاپ ءِ چُکّ ءِ رِچگ یا کپگ۔(2) نیم توام۔نارسیدہ۔

دَہل: (دَہ۔ل) (ن گ) چہ زَمین ءَ رُستگیں شے۔گیشتر پہ کشتگیں چیز ءِ کہ رُنگ بیت۔(2) حاصل۔پیداوار۔**دَہل ءِ بُجگ:** (ک گ) کِشار ءِ رُدوم گِرگ ءُ پاد آہگ۔**دَہل ءِ پاد کنگ:** (ک گ) کِشار ءِ رودینگ۔

دَہمّا: (دَ۔ہَم۔ما) (ن گ) نادُراہ ءُ گُژنگ ءِ چیز ءِ ورگ ءُ دِل ءِ تاہیر گِرگ۔

دِہمال: (دِہ۔مال) (ن گ) جنگ۔چیزے رَوڑی کنگ۔ہتر دیگ۔رَوڑی کنگ۔**دِہمال دیگ:** (دِہ۔مال۔دی۔یَگ) (ک گ) ٹپّگ۔جنگ۔گوں زورءَ جنگ۔کلرّگ۔سَرشانگ۔شِہمات کنگ۔ہتر دیگ۔**دِہمال کنگ:** (دِہ۔مال۔کَ۔نگ) دہمال دیگ۔جنگ۔رَوڑی کنگ۔

دَھم چَر: (دَھم۔چَر) (ن گ) چیپوا۔شُگل۔(2) (س گ) چار روچی عیش۔مُجّی۔آسرَاتی۔آسُودَگی۔

دَہمَرد: (دَ ہ۔مَر۔د) (ن گ) دہمردان۔دہمردگ۔شتنگ ءِ سَرے کہ نَنگار ءِ تہہ ءَ انت دومی دیم ءِ سَرئے دَرکیت، ہما دیم ءِ یکّ دارے چُوڑ ءِ بیم ءِ مان کنگ کہ دَرمَئیت ہمیشی ءِ دہمرد گوشنت۔ شتنگ ءِ بُن ءِ گوں نَنگار ءَ ہوار کنوکیں دار۔

دَہمَردان: (دَہ۔مَر۔دان) بچار: دہمرد۔

دَہمَردگ: (دَہ۔مَر۔دَگ) بچار: دہمرد۔

دَھمَغ: (دَ۔مَغ) (ک گ) توار کنگ۔(2) حال دیگ۔(3) پہ مجازی ڈُہل ءُ نازآہنگ ءُ رَوَگ۔

دَہمی: (دَہ۔می) (ن گ) گوْر بام۔بام رَنگ۔شپ ءِ روچ بُونگ ءِ ٹِکّ۔

دَہَن: (دَ۔ہَن) (ن گ) کُرب۔ٹانڈ ءِ بڈّ۔دَن۔

دُہند: (دُ۔ہَن۔د) (ن گ) دَہنگ۔ویل۔(2) (س گ) ناوڑیں کِرد۔شرّی۔

دَہنَر: (دَہ۔نَر) (ن گ) کُنَر یا دان ءِ رچگ۔(2) (س گ) بازِزیات۔

دَہنگ: (دَہ۔نگ) (ن گ) دُہند۔جنجال۔ویل۔

دَھنی: (دَھ۔نی) بچار: دَنی۔

دِہو: (دِ۔ہو) (ج گ) بار بار۔دِہ دِہ۔دماں پہ ساعت۔(2) اِشتاپی۔

دِہوار: (دِہ۔وا۔ر) (ن گ) دہ وال۔دہی نندوک۔کسانیں ہلک ءِ نندوک۔(2) بلوچستان ءِ مستونگ ءِ دَمگ ءِ فارسی زُبان گشوکانی یکّ طَلّے ءِ نام اِنت۔

دِہ وال: (دِہ۔وا۔ل) بچار: دِہوار۔

ڈُھوپ : (ڈُ۔ھُو۔پ) بچار : ڈُوپ۔

دھوکہ : (د۔وَ۔کہ) (د) (ن گ) دَغا۔ڈَکّ۔فریب۔دُژوہ۔

دھوکہ باز : (د۔وَ۔کہ۔باز) (د) (س گ) دغاباز۔مکّار۔ ٹَگّ۔ فریبی۔دُژوہی۔**دھوکہ بازی :** (دُوَ۔کہہ۔با۔زی) (ن گ) دغا بازی۔ دژوہ بازی۔ مکّاری۔ ریپکاری۔ حیلہ بازی۔

دھوکہ بازیں : (دُوَ۔کہہ۔با۔زیں) (س گ) مکّاریں۔ دغا بازیں۔دژوہ بازیں۔پُرفریبیں۔ریپکاریں۔حیلہ سازیں۔کلپیں۔

دَھُون : (دَ۔ھُون) شِنگ۔تالان۔یکّ یکّ۔ بے ردِ ءُ بند۔

دَھُون دَہان : (دَ۔ھُون۔دَ۔ہان) (س گ) دہاں دھُون۔شِنگ ءُ شان۔یکّ یکّ۔جِتاجِتا۔**دَھُون دَھُون :** (دَ۔ھُون۔دَ۔ھُون) (ن گ) شِنگ ءُ شانگ۔یکّ یکّ۔ہر یکّے پہ را ہے۔

دَہیب : (دَ۔ہے۔ب) (ن گ) اِسپیتیں کسانیں کوٗرماہیگے۔

دَہیرَغ : (دَ۔ہی۔رَغ) (ک گ) پہ کلہے زندگ مانگ۔(2) وَہدءِتیلانک دیگ۔روچانی گوٗازینگ۔

دِہیرو : (دِ۔ہی۔رو) (س گ) دِل ءِ بڑ کنگ۔ دِل ءِ وَشّ کنگ۔ دِل بڈّی۔ہیل وندی۔

دَہ یکّ : (دَہ۔یَک۔ک) (ن گ) دَہ ءِ یکّے۔(2) ڈگار ءِ حاصل ءِ دَہُمی بہر۔**دَہیکّی :** (دَہ۔یک۔کی) (ن گ) ہما کِشاری ڈگار کہ آئی ءِ سُنگ ءُ مالیہ دیگ بیت۔ہما ڈگار کہ چہ آئی ءِ حاصل ءِ دَہ ءِ یکّے سُنگ دیگ بیت۔

دَہینگ : (دَ۔ہے۔نگ) (ن گ) کوہانی بُرزیں جاگہہ۔ٹُلّ۔ (2) پڑ ابیں ءُ شاہِگانیں ہند۔پڑگ۔مَیدان۔ریس۔پَرگِنگ۔

دَئیرَگ : (دَ۔ئے۔رَگ) (ن گ) سازءِ اَزبابے۔

دَئیڑو : (دَ۔ئے۔ڑو) (ن گ) پہ شیرواری ءَ داتگیں بُز یا ڈگّی۔ دیڑُو۔دینُو۔دینی۔

دَوٗت : (دَ۔اُ۔وت) (س گ) دلّار۔ بے غَیرت۔ بے لجّ۔ دَوٗس۔دیّوس۔

دَئے : (دَ۔ئے) (ف گ) دیگ ءِ فرماں گال : بہ دَئے۔دَئے ءُ زُور : (ن گ) زُورگ ءُ دیگ۔بہا زُورگ ءُ بہا دیگ۔سودا۔

دی : (د۔ی) (گ ر) ہم۔ہوں۔

دَیات : (دَ۔یات) (ن گ) کلّگ۔ہلک۔(2) کِشت ءُ کِشار ءِ زَمینانی حدّ۔(3) بیدِہ۔

دَیار : (دے۔یار) (ن گ) جاگہہ۔مُلک۔دوار۔ڈیہہ۔وطن۔ دیس۔ڈہار۔سرزمین۔**دَیارسوچ :** (دَ۔یار۔سوچ) (س گ) دوارسوچ۔کارزوال۔نہ وَشّیں مَردُم۔ڈیہہ سوچ۔

دَیّان : (دَ۔یَ۔آن) (س گ) (ن گ) دیوک۔بخشوک۔حُداوَند۔ہما کہ دنت۔**دَیاوَند :** (دَ۔یا۔وَن۔د) (ن گ) حداوند۔ پَروَردِگار۔بخشندہ۔دیوک۔

دِیائینتگ : (دِ۔یا۔ئین۔تگ) دیائینگ ءِ گوٗستگال۔

دِیائینگ : (دِ۔یا۔ئے۔نگ) (ک گ) دگہ کسے ءِ را چیزے یا مالے ءِ دیگ ءِ گوٗشگ۔پچّارینگ۔سرکنائینگ۔**دِیائینگی :** (دِ۔یا۔ئے۔نَ۔گی) (ن گ) ہما کہ دِیگی انت۔(2) کسے ءِ را پہ دگرے ءِ چیزے ءِ یا زرّ ءُ مال ئے دیگ ءِ گوٗشگ۔

دیت : (دی۔ت) بچار : دُوت۔

دِیتّگ : (دِیت۔تگ) بچار : دِیستگ۔

دِیتلو : (دِیت۔لو) (ن گ) گیتلو۔ہما تنکّیں جُڑ کہ ہوٗر ءِ ہواری یا پنجّی ءِ یا ہوٗر ءِ رندسرکوہی بندنت۔گوتلو۔

دِیخ : (دی۔خ) (ن گ) ہما صاف کُتگیں چارسَریں دار کہ مُودانی بریزغ ءِ کار ءِ کیت۔

دیخَل : (دِے۔خَل) (ن گ) کارے ءِ یا چیزے ءِ کسے ءِ دَست ءِ دیگ۔

دِید : (دی۔د) (س گ) زانت۔عقل۔فہم۔(2) (ن گ) چمّ۔گِند۔ چمّ ءِ دُکّ۔چمّ ءِ نُور۔چم ءِ ہما بہر کہ گوں آئی ءِ گندگ بیت۔ دِیدگ۔چمّ ءِ ہما بہر کہ گندگ ءِ کار ءِ دنت۔(3) دِیدار۔نگاہ۔نظر۔ گِندُکی۔**دِیدگ :** (دی۔دَگ) (ن گ) چمّ۔دِید۔تُوتک۔چمّ روک۔دِیدوک۔**دِیدوک :** (دی۔دوک) (ن گ) چمّ ءِ تہہ ءِ گِندوک۔تُوتک۔چمّ۔چمّانی روک۔دِیدگ۔

دِیدار :(دی۔دار)(ن گ) چارگ۔گِندگ۔نِدارگ۔دِید۔ دِیدن۔زیارت۔گِندُک۔نیاد۔

دِیدپان :(دی۔د۔پان)(ن گ) ٹُپّنگ ءِنل ءِ سرءِ ہما مُہرگ کہ آئی ءَ گوں نِشانگ ءِ ہم دَپ کَنَنت تنکہ تیر نشانگ ءَ بہ لگّیت۔

دےدَلی :(دے۔دَ۔لی)(ن گ) شِعر جَنگ۔شِعر ءُ باگُل۔

دِیدَن :(دی۔دَن)(ن گ) دِیدار۔دِید۔گِندُک۔نیاد۔

دِیدَنی :(دی۔دَ۔نی)(ن گ) عاروسی ئیں جِنِکّ ءِ وَتی پِت ءِ گِس ءَ پہ دِیدار ءَ رَوَگ۔(2) گِندگ۔دِیدار۔

دِیدَہ :(دی۔دَہ)(ن گ) دیستگیں۔چمّ دید۔ **دِیدَہ دانِستَہ** : (دی۔دَہ۔دا۔نِس۔تہہ)(س گ) پہ زانت۔پہ کسد۔دیناداسی۔ شناشن۔

دِیر :(دی۔ر) بچار : دُور۔

دیر :(دِے۔ر)(س گ) مَہتَل۔مَہتلی۔تھمبُل۔(2) ناوہد۔دیر

دیری :(دے۔ر۔دی۔ری)(ج گ) گِستائی۔دُوری۔ **دیر ءُ زیر** : (ن گ) وہدے ناوہدے۔کمّو دیر۔ **دیر ءُ زیر کنگ** :(ک گ) مَہتَل کنگ۔کارے ءِ وہد ءِ سَرءَ نہ کنگ۔ **دِیر کَشَّگ** :(دی۔ر۔ کَش۔شگ)(ک گ) جِتا کنگ۔گِستا بَرَگ۔دُور دارگ۔

دِیر پَند :(دی۔ر۔پَن۔د)(س گ) دِیر سَریں جاگہہ۔دُوریں جاگہہ ءُ علاقہ۔

دیر جَلّ :(دی۔ر۔جَل۔ل)(س گ) پائیدار۔رَؤ۔مُہر۔تاں مَزَنین نُدَّتے ءَ کارءَ آہگ۔

دِیر چار :(دی۔ر۔چار)(س گ) بچار : دُور چار۔

دِیر دارَگ :(دی۔ر۔دا۔رَگ)(ک گ) کسے ءِ نزّیک ءَ نیلگ۔گِستا کنگ۔

دِیر سَر :(دی۔ر۔سَر)(س گ) دیر بُن۔باز دُور۔ **دِیر سَریں** : (دِیر۔سَ۔ریں)(س گ) دیریں۔ہما کہ سرئے دُور انت۔(2) دژاجیں۔مزنیں۔

دِیرسِیاد :(دی۔ر۔سِ۔یاد) بچار : دُورسیاد۔

دَئیرَگ :(دَ۔ئے۔رَگ)(ن گ) سازے کہ گَردیں دارے ءِ یکّ ئیمگ ءَ پوستے سَکّ کَنگ بیت ءُ گوں دَست ءَ جَنگ بیت۔ (2) تال وڑیں زانسَری ڈُہلے۔

دِیر گَند :(دی۔ر۔گَن۔د) بچار : دُور گند۔

دِیر مال :(دی۔ر۔مال)(س گ) دُور جنوک۔ٹُپّنگ۔

دِیر نیاد :(دی۔ر۔نِ۔یاد)(س گ) ہما مَرُدم کہ گون آئی ءَ مَزَنیں وہدے نِشتِ ءُ نیادءَ نہ بُوتگ۔

دَیرؤ :(دَے۔رؤ)(ن گ) قُطب۔گسوج۔

دِیرؤ :(دی۔رو)(ن گ) جوک۔تڑ۔ہند۔بولک۔جوہان۔ کوت۔ہند ءُ جاگہہ۔ہلک۔ڈیرؤ۔ڈیرہ۔میتگ۔دوار۔ہَنکین۔ (2) ہمُو دءِ کہ بازیں ہلک بَنت۔(3) آسرا۔اُمیت۔

دِیری :(دی۔ری)(ن گ) دُوری۔(2) باز ساری ءِ۔باز وہد پیسَر ءَ۔چہ ایشی ءَ ساری۔مَہتَلی۔ **دیریگیں**:(دی۔ری۔گیں)(س گ) چیزے ءِ کہ باز دیر گوستگ۔کوہنیں۔ **دِیریں** : (دی۔ریں) (س گ) دُوریں۔ہما کہ دیر انت۔(2) پَسّدیں۔پیّکیں۔

دیز :(دِے۔ز)(ن گ) چہ حاک ءِ جوڑ بُوتگیں مَنجَل کہ آئی ءِ تہہ ءِ شِیرمان کَنَنت یا شِیر بادینت۔دیگ۔(2) سہت ءُ زیور ءِ مان کنگ ءِ کسانیں دَرپ۔ **دیزُک** :(دِے۔زُک)(ن گ) کسانیں دیز۔

دیڑُو :(دِے۔ڑُو) بچار: دیٹو۔

دیس :(دے۔س)(ن گ) ڈیہہ۔وطن۔دیار۔سرزمین۔

دیسی :(دے۔سی)(ن گ) ڈیہی۔وَتی ڈیہہ ءِ۔اَصلیں۔وطنی۔ مُلکی۔ہندی۔جاگہی۔

دِیست :(دیس۔ت)(ک گ) گِندگ ءِ گوستگال بزاں گِندگ ءِ کاربُوت۔

دِیستگ :(دیس۔تگ)(ک گ) گِندگ ءِ گوستگال بزاں ہما کہ گِندگ بُوتگ۔ **دِیستگیں** :(دیس۔تَ۔گے۔ں) گِندگ بُوتگیں۔وَدی بُوتگیں۔پَدّرائیں۔ظاہریں۔چارتگیں۔پچّارتگیں۔

دِیست بُوتَگ : (دی‌س ـ ت ـ بُو ـ تَگ) مال ءِ دیگ ءِ دِل بُوتَگ ـ پہ مال ءُ دیگ ءِ دِل ءِ مَنَّگ ـ

دِیشک : (دِیش ـ ک) (ن گ) سَکّیں مَرَنیں ءُ بے توجیلیں ناڈُراہی کہ وَشّ نہ بیت ـ

دَ یک : (دَ ـ یَک) (ن گ) گندم ءِ توم ـ گلّہ ءِ قسمے ـ

دَ یگ : (دَ ـ یَک) (ک گ) کسے ءِ دومی ءَ راچیزے ءِ دیگ ـ داد ـ شہارگ ـ پچّارینگ ـ پچّائینگ ـ داتن ـ سَرکنگ ـ **دَیگی** : (دَ ـ یَہ ـ گی) (ن گ) دیگ ءِ آیوکی بزاں ھما چیز کہ نوکی دیگ بیت ـ (2) ھما کہ گوں دیگ ءِ نسبت داریت ـ

دیگ : (دِے ـ گ) (ن گ) چہ خاک ءِ جوڑ کُرتگیں مَنجل ـ (2) مَرَنیں مَنجل ـ گڑو ـ مزنیں پڑاہیں دیز ـ دیز ـ **دِیگی گڑدَغ** : (دی ـ گی ـ گڑا ـ دَغ) جوش وَرگ ـ زہر گرَگ ـ جُشگ ـ

دیگدان : (دیگ ـ دان) بچار : چُل دان ـ

دِیگر : (دی ـ گر) (ن گ) عصر ءِ وہد ـ روچ ءِ پدی پہر ـ بیگاہ ـ روچ زَرد یا رولہہ ءِ وہد ـ (2) جُوءِ آپ ءِ بہر ءِ لیکّہے ـ **دِیگری** : (دی ـ گَ ـ ری) (ن گ) دِیگر ءِ وہد ءَ ـ

دَیلان : (دَئے ـ لا ـ ن) (ن گ) شاہگان ـ پڑاہ ءُ دَراجیں ڈگار ـ

دِلّو : (دِل ـ لو) (ن گ) ھما دَرپ کہ آپ ایر کنگ ءِ کارءَ کیت ـ گڑی ـ

دیم : (دے ـ م) (ن گ) دُروشم ـ سَرظاہر ـ رُو ـ بُت ـ دانگ ـ گومب ـ رُخ ـ صُورت ـ گوَر ـ (2) پیسَر ـ ساری ـ پیش ـ **دیم ءَ آپ پڑّ ریچگ** : (ک گ) دیم ءِ شودَگ ـ (2) چہ بےعزّتی ءَ رَکینگ ـ **دیم ءَ آرگ** : (ک گ) ظاہر کنگ ـ مجلس ءُ دیواناں پیش کنگ ـ (2) نیکیانی شون دیگ ـ نیکی ءِ یات گیری یا منّت واری ءِ دَرشان ـ **دیم ءَ آہگ** : (ک گ) جُنزگ ـ دیم کنزگ ـ سَرءِ کشّگ ـ (2) بیا بخیر کنگ ـ دیم پہ دیم بُوتَگ ـ مَردُمے ءِ آہگ ءِ وہداں آئی ءِ دیم ءَ دَراہگ ءُ وَشّ آتک کنگ ـ (3) کسی ءِ کُتگیں نیکی ءِ یادگیری کنگ ـ کسے ءِ نیکی ءِ گیرآرگ ـ **دیم ءَ بُوتَگ** : (ک گ) پیسَر بُوتَگ ـ راہ دَربری کنگ ـ پیشونگی کنگ ـ **دیم ءَ پاد آہگ** : پہ عزّت ءَ نوک آتکگیں مَردُم ءِ دیم ءَ پاد آہگ ءُ اوشتگ ـ شرف دیگ ـ **دیم ءُ پُشت** : (ن گ) پدءُ پیش ـ چارءُ بچار ـ پدءُ دیم ـ پُشت ءُ دیم ـ ہُورت چاری ـ **دیم ءُ پُشت کنگ** : جنگ ـ گوں لٹّاں مان بَندگ ـ **دیم پہ دیم** : (ج گ) رُوبرُو ـ دُچار ـ مُقابل ـ رُوءُراست ـ **دیم پہ دیم بُوتَگ** : رُو بہ رُو بُوتَگ ـ دِرّچ وَرگ ـ ڈیکّ وَرگ ـ مُقابل بُوتَگ ـ دوچار کپگ ـ **دیم پہ دیم کنگ** : رُوبہ رُو کنگ ـ دوچار کنگ ـ **دیم پہ دیمی** : (ن گ) رُو بہ رُوہی ـ رُوءُراست ـ **دیم ءَ جنگ** : گڑیوک ءُ زاری کنگ ـ (2) یکّے ءِ داتگیں چیزے را نہ زُورگ ءُ واترّ کنگ ـ (3) بےعزّت کنگ ـ **دیم پہ وَت** : (س گ) وَتی مُہاڑ ءَ ـ بےگرءُ دار ـ بےفرق ـ (2) وت سَر ـ بےسَردَر ـ **دیم ءَ دارگ** : دیم پان کنگ ـ دَست زُور کنگ ـ **دیم ءَ دَر آہگ** : دیم ءَ آہگ ـ وَشّ آتک کنگ ـ (2) لائق بُوتَگ ـ عوض کنگ ـ (3) بدل دیگ ـ (4) یکّے ءِ بیہار ءِ جواب ءَ پہ جنگ ءَ آئی ءِ دیم ءَ دَرکپگ ـ (5) داواءُ جنگ ءَ تیار بُوتَگ ـ مُقابل کنگ ـ مَٹّی کنگ ـ **دیم دَرائی** : (دے ـ م ـ دَ ـ را ـ ئی) (ن گ) پڈّر کنگ ـ دیم ءَ آرگ ـ پیش دارگ ـ **دیم ءَ دِیگ** : (ک گ) وَرگ ءِ دیم ءَ ایر کنگ ـ ساہ دارے ءَ راگدِیم کنگ ـ

دیم ءِ دیم : (س گ) سَرظاہر ـ پڈّرائی ءَ ـ (2) پہ زانت ـ پہ کست ـ **دیم ءَ رَوگ** : (ک گ) جُنزگ ـ دیم ءَ کنزگ ـ **دیم ءَ کپگ** : (ک گ) دُچار کپگ ـ دَپ کپگ ـ (2) موجریں جنینے ءِ وَتی محرمے ءِ دیم ءَ ستر نہ کنگ ـ **دیم ءَ کنگ** : (ک گ) کسے ءَ وَتی مَستر کنگ ـ سَروگاں کنگ ـ (2) دیمی نیمگ ءَ ایر کنگ ـ کنزینگ ـ (3) سکین دیگ ـ میڑینگ ـ پیش دارگ ـ (4) سَرءَ کنگ ـ پیشونک کنگ ـ **دیم ءَ مان ترّگ** : (ک گ) راہ ءِ گرَگ ـ دیم ءَ آہگ ـ نیام ءَ آہگ ـ راہ ءِ بندگ ـ رَوگ ءَ نیلگ ـ جنگی بُوتَگ ـ **دیم ءِ پاد آہگ** : دیم ءِ گوات گرگ ـ دیم ءِ دور بُوتَگ ـ دیم دوری ءِ ناڈُراہی ـ **دیم ءِ پچّ پُلگ** : دیم ءِ روژناہ بُوتَگ ـ گل ءُ شاداں بُوتَگ ـ (2) دیم ءِ گوات گرَگ ـ **دیم ءِ پچّ کنگ** : جنین چُکّ ءِ سیر دیگ ـ (2) بستگیں یا اندیمیں دیم ءِ پچّ کنگ ـ **دیم پہ چیر** : (ج گ) شگون دیم ـ **دیم ءِ تاب دیگ** : دیم ءِ ترّینگ ـ دیم ءَ دِگہ نیمگے کنگ ـ (2) حبر ءِ نہ زُورگ ـ

(3) بدبری ءُ نہ وَشّی دَرشان کنگ ۔ **دیمتِر** :(دِے ۔م ۔ تِر)(ج گ) چِدءُ دیم ۔(2) دیم ءِ تر ۔ پیسَر ۔ **دیم ءِ ترّینگ** :(ک گ) زَہر بُوئنگ ۔(2) پہ وَشّ نیاتکی یا پہ واہگی چارَگ ۔ **دیم ءِ تہار کنگ** : (ک گ) رُوءِ مُچینگ ۔(2) ناتب بُوئنگ ۔ نہ وَشّ بُوئنگ ۔ **دیم ءِ دارگ** :(ک گ) مَٹّی کنگ ۔ مُقابل بُوئنگ ۔ دیم ءِ دَرآیگ ۔ دیم پہ دیم بُوئنگ ۔ راہ ءِ بندَگ ۔ سرءِ بندَگ ۔ **دیم دِیگ** :(دے ۔م ۔ دی ۔ یَگ)(ک گ) راہ دیگ ۔ روان دیگ ۔ گون کنگ ۔ شکسا ہگ ۔ راہی کنگ ۔(2) پُشت ءِ مان دیگ ءُ رَوَگ ۔ **دیم کنگ** :(دے ۔م ۔ کَ ۔ نَگ)(ک گ) کسے ءِ ئیمگ ءَ پہ مڑءُ جَنگ ءِ ئیمگ پہ کنگ ۔(2) کسے ءَ را دیم ءَ دارگ ءُ خبر کُشگ ۔(3) دومی ءِ ئیمگ ءَ دیم ءِ ترّینگ ۔ **دیم ءِ گردگ** : چہ زَہر یا میاریگی یا دِگہ ئیمّو نے ءَ رنگ ءِ ترّگ ۔ **دیم ءِ گری** :(ن گ) لیزم بُوئنگ ۔ بے شرم بُوئنگ ۔(2) پشّل ۔ حجالت ۔ **دیم ءِ مُچگ** :(ک گ) دیم ءِ تہار بُوئنگ ۔ ناتب بُوئنگ ۔ نہ وَشّ بُوئنگ ۔ **دیم ءِ ناہیں کنگ** : بدّا ئیں کارے ءِ کنگ ۔ خرابیں کارے ءِ کنگ ۔

دیم ءِ تر :(دے ۔ما ۔ تر)(ج گ) دیم ترءِ ۔ شَرّ تر ۔ دوست تر ۔ زانتکار تر ۔ لائق تر ۔(2) دو کس ءَ چہ یکّے ءَ راگچین کنگ ۔ **دیم ءِ تر بُوئنگ** :(دیم ترءَ کنزءَگ ۔(2) نزّ یک تر بُوئنگ ۔ پیش تر بُوئنگ ۔(3) زانتکار تر بُوئنگ ۔ لائق تر بُوئنگ ۔ **دیم ءِ تریں** :(دے ۔ما ۔ تِ ۔ رے ۔ ن)(س گ) چہ دُرساں پیش تریں ۔(2) لائق تریں ۔ قابل تریں ۔

دیم جَت :(دے ۔م ۔ جَت)(س گ) حجالت ۔ کم شرف ۔ شَرمندَگ ۔ لَجّی ۔ بے عِزّت ۔ **دیم جَت کنگ** :(دے ۔م ۔ جَت ۔ کَ ۔ نَگ) کَم شرف کنگ ۔ بے عِزّت کنگ ۔ لَجّی کنگ ۔ **دیم جتی** :(دیم ۔ جَ ۔ تی)(ن گ) حجالتی ۔ کم شَرفی ۔ شَرمندَگی ۔ بے عزّتی ۔

دیم بند :(دے ۔م ۔ بَن ۔ د)(س گ) چیزے ءِ دیم ءِ بند ۔(2) (ن گ) چہ سُورءَ پیش بانور ءِ دیم ءَ گُشان یا دِگہ گُدے ءِ بندَگ ۔ دیم بندی ۔ **دیم ءِ بندَگ** : دیم ءِ گرَگ ۔ سِتر بُوئنگ ۔(2) نارضا بُوئنگ ۔ نہ وَشّ بُوئنگ ۔ **دیم بندی** :(دے ۔م ۔ بَن ۔ دی)(ن گ) دیم ءِ بندَگ ءِ رسم ۔

دیم پان :(دے ۔م ۔ پان)(س گ) اَبدیں ۔ اَندیم ۔(2) (ن گ) پانگ پا ۔ دیم ءِ داروک ۔ پہریزوک ۔ ڈُبّہ ءُ زُوروک ۔ اُگدہ زُور ۔ ساتوک ۔ دیم ءِ دارَگ ۔ پلّہ مَرز ۔ ساٹوک ۔(3) پناہ ۔ اوڑھر ۔ اَڈہ ۔(4) پارِست ۔ مان زمان ۔ **دیم پانی** :(دیم ۔ پا ۔ نی)(ن گ) پانگپائی ۔ اگدہ زُوری ۔ ساٹگی ۔ پلّہ مرزی ۔ مان زمانی ۔

دیم پُلّ :(دے ۔م ۔ پُل ۔ ل)(ن گ) چکن دوچ ۔(2) نما داریں دَزاجیں پچّے کہ رَنگ رَنگی پُلّ ءُ لاڑو پر گنگنت ءِ بَرُنک ءِ دیم ءَ دَرنجنت ئے ۔

دیم حونی :(دے ۔م ۔ ہو ۔ نی)(ن گ) خیرات ۔ قربانی ۔ بلاہ زیری ۔(2) عاروس ءِ دومی روچ ءَ بانور ءِ پت ءِ بانور ءِ ہاترءَ زَرّ ءُ مال ءِ خیرات کنگ ءِ دود ۔(3) ماں بلوچانی ٹکّاں عاروس ءَ رندسیمی روچ ءَ بانور ءِ پت یا بزّ ات پس ءُ کوش کنت ءُ پہ شرک ءُ پال کُشتگیں سہد ارئے حوناں یک کسانیں نشان یا ٹکّ ئے بہ بانور ءِ پیشانی ءَ مُشیت ۔ چِدءُ رند سالونک بانور ءَ راز وریت ءُ وتی گس ءَ روَت ۔

دیم دار :(دے ۔م ۔ دار)(ن گ) کسانیں چُکّ ءِ گوانزگ ءِ دیم ءِ لونجانیں گُد ءُ ہما گُد ءِ داروکیں بند یا لٹّ ۔ پیش دار ۔(2) بشانہ ءِ دار کہ گوں ہمیشاں بشانہ جنگ بیت ۔(3) بانور ءِ سمبہینوک ۔

دیم دِیداری :(دے ۔م ۔ دی ۔ دا ۔ ری)(ن گ) بانور یا نوک وَدی بُوتگیں زَہگ ءِ دیم ءَ اَولی وار چارَگ ءِ ہاترءَ داتگیں زرّ یا سوغات ۔

دیم دُرّ :(دے ۔م ۔ دُ ۔ ر)(ن گ) دوجتک دُرّ کہ گوش ءَ بیت ، جَہل ءِ دُرّ دیم دُرّ ءُ بُرز ءِ پَد دُرّ اِنت ۔

دیمرَہی :(دِے ۔م ۔ رَ ۔ ہی)(ن گ) بُودنا کی ۔ گہبُودی ۔ دیم رَوی ۔ **دیمرَہی کنگ** :(دے ۔م ۔ رَ ۔ ہی ۔ کَ ۔ نَگ)(ک گ) دیم ءَ روَگ ۔

دیم رَوی :(دے ۔م ۔ رَ ۔ وی) بچار : دیمرَہی ۔

دیم ژُور: (دے۔م۔ژُو۔ر) (س گ) دومی ءِ ذِمّہ ءِ زیروک۔ ہما کہ دِگرے ءِ ذِمّہ ئے ژُرتگ۔ مان زمان۔ ذِمّہ ژُور۔ دَست ژُور۔

دیم ژُوری : (دے۔م۔ژُو۔ری) مان زمانی۔ ذِمّہ ژُوری۔ دست ژُوری۔

دیم ساد : (دے۔م۔ساد) (ن گ) دیم ءِ ساد۔ برد ءِ ہما ساد کہ گوں سمپاءِ بستگ ءُ آئی ءِ دیمی نیمگ ءَ یکّ مَردُمے کشّیت۔

دیم سِیاہ : (دے۔م۔سِ۔یاہ) (س گ) رُزوا۔ سِیاہ رُو۔ بدّنا میں مَردُم۔ **دیم سیاہی :** (دے۔م۔سِ۔یا۔ہی) روزواہی۔ سیاہ روئی۔ بدّنامی۔

دیم شود : (دے۔م۔شود) (ن گ) لوگ ءِ ہما بہر کہ اُودءَ جان ءُ دَست ءُ دیم شودَگ بیت۔ چمّ شود۔ منجی۔

دیمگ: (دے۔مَگ) (ن گ) ترُور ءِ نانانی اوّلی ریچ۔ (2) نیمگ۔ پلّو۔ دیم۔

دیم گِر : (دے۔م۔گِر) (س گ) (ن گ) پَردگ۔ پہ موجری ءِ دیم ءِ بندَگ۔ ستر۔ نقاب۔ **دیم ءِ گِرَگ :** (ک گ) دیم گِیری۔ موجر بُوتگ۔ جنین ءِ وتی پیش نہ دارگ۔ ستر کنگ۔ پردہ کنگ۔ جُھنڈ۔ (2) راہ ءِ بندَگ۔ دیم ءِ مان ترّگ۔ (3) کسے ءِ پہ زہر کنگی دیم ءِ ترّینگ۔ **دیم گِری :** (دیم۔گِ۔ری) (ن گ) موجری۔ ستر کنگ۔ وتی دیم ءِ چیر دیگ۔

دیم گُش : (دِے۔م۔گُش) راست حبر۔ کسے ءِ را دیم پہ دیم ءَ راستیں حبر گوشگ۔ **دیم گُشی :** (دیم۔گُ۔شی) (ن گ) راست حبری۔ بے ریائی۔ دیم ءِ گوشگ۔ **دیم گوشیں :** (دے۔م۔گو۔شیں) راست گوشیں۔ بے ریائیں۔

دیم گَند : (دے۔م۔گَن۔د) (ن گ) آدین۔ آدینک۔ اَہری۔ شِیشگ۔ عکس گَند۔

دیم گِیر : (دے۔م۔گی۔ر) (س گ) دیم ءِ گِروک۔ (2) دارگ۔ رَوَگ ءِ نیلگ۔ (3) (ن گ) گٹّ۔ چلّ۔ **دیم گِیر کنگ:** (دے۔م۔گی۔ر۔کَ۔نگ) رَوَگ ءِ نیلگ۔ مکن کنگ۔ راہ ءِ دارگ ءُ جلّگ۔ گٹّ کنگ۔ کسے ءِ دیم ءِ گِرَگ۔ **دیم گیری :** (دے۔م۔گی۔ری) (ن گ) دیم ءِ گِرَگ۔ دارگ۔ رَوگ ءِ نیلگ۔ راہ ءِ نیام ءَ کسے ءِ را دارگ۔ گٹّ کنگ۔

دیمو : (دِے۔مو) (ن گ) بُرتگیں ڈگارے ءِ کنڈ ءِ دیم ءَ کسانیں لٹّے یا بندے بندگ۔ (2) ڈگار ءِ دیم پانی لَٹّ۔

دیمی : (دِے۔می) (ن گ) جنین ءِ دیم ءَ رُستگیں کسانیں پُٹ۔ (2) سَری۔ پیشی۔

دِین : (دی۔ن) (ن گ) مذہب۔ نیک راہ۔ **دِین دار :** (دی۔ن۔دار) (س گ) نیک۔ پہریزگار۔ بُزرگ۔ **دِین ءِ ترّینگ :** دین ءَ مٹّ کنگ ءُ دِگہ دینے وَتی کنگ۔ (2) بے اِیمانی کنگ۔ ہمراہ داری ءِ یلہ دیگ۔ دُڑوہ کنگ۔ **دِینی :** (دی۔نی) (ن گ) ہما کہ گوں دین ءَ نسبت داریت۔ مذہبی۔

دِین زانت : (دی۔ن۔زاں۔ت) (س گ) عالم۔ مذہب ءِ زانوگر۔ مُلّا۔ **دِین زانتی :** (دی۔ن۔زان۔تی) (ن گ) مُلّائی۔ عالمی۔ مذہب زانتی۔

دَین: (دَے۔ن) (ن گ) وام۔ بیر۔ دُژمنی۔ داوا۔ تاوان ءِ دیم ءَ داتگیں زرّ یا مال۔ ڈیس۔ وَڈال۔ حَرج۔ حَرجان۔ روہو۔ (2) زوال۔ (3) حَقّ۔ **دَیناں رَوَگ :** (دے۔ناں۔رَ۔وَگ) (ک گ) بیراں رَوَگ۔ روہواں رَوَگ۔ وَڈالاں رَوَگ۔ (2) ہما ناجوڑی کہ چہ یکّے ءَ دومی ءِ را لگّیت۔ (3) تاوان ءِ عوض ءَ رَوَگ۔

دَین دار : (دَے۔ن۔دار) (ن گ) دُژمن دار۔ ہما کہ بیرئے گون۔ دَین کار۔ **دَین داری :** (دَے۔ن۔دا۔ری) (ن گ) دُژمن داری۔ بیر۔

دَین کار : (دَے۔ن۔کار) (ن گ) دُژمن۔ دُژمن دار۔ داوادار۔ بدی دار۔

دِینا داسی : (دی۔نا۔دا۔سی) (ن گ) پدّرائی۔ پہ زانت۔ پہ کست۔ پہ زور۔ شَناشَن۔ دیدہ دانستہ۔ (2) حرابیں کارے پہ زور ءُ جبر ءُ سَر ظاہری کنگ۔ سَرزوری۔

دِینَبو :(دی۔ نَہ۔ بو)(ن گ) دائی۔ بَلّک۔لاپ پُرّی جَنین ءِ چُکّ ءُ مات کنگ ءَ کُمکّ کنوکیں جَنین۔ جَمبوگ۔ دینبوک۔ دینپوک۔ محرم۔ **دِینبوئی** :(دی ن۔ بُو۔ ئی)(ن گ) مَحرَمی۔ دائی گَری۔ بَلُّکی۔ دینپوگی۔

دِینَبوگ :(دی۔ نَہ۔ بوگ) بچار : دینَبو۔

دِینّپُوگ :(دی ن۔نَ۔ پُوگ)(ن گ) مَحرَم۔ دائی۔ بَلّک۔ دینَبو۔ **دِینّپُوگی** :(دی ن۔نَ۔ پُو۔ گی)(ن گ) مَحرَمی۔ دائی گَری۔ بَلُّکی۔

دینُو :(دے۔ نُو)(ن گ) ہما پَس ءُ مال کہ پہ شیرواری ءُ کاہ ءُ بُوچ ءَ دیگ بیت۔ دِیڑُو۔ دِگر ءِ پس ءَ را پہ شیرواری ءَ زُورگ ءُ گَور ءُ گورسی کنگ۔ دینی۔ **دینویں** :(دے۔ نَ۔ وے۔ ں)(س گ) داتگین۔ دگری ءِ داتگین۔ **دینی** :(دے۔ نی)(ن گ) ہما مال کہ پہ دوشگ ءُ شِیرواری اَمانت کنگ یا دیگ بیت۔ پہ شِیرواری آورتگیں مال۔ دینُو۔ دیڑُو۔ دئیڑو۔

دِینہی:(دِے۔نَ۔ ہی)(ن گ) دِیدءِ ٹیلگ۔ رُژن۔

دِیوار :(دی۔ وار) بچار : دِیوال۔

دِیوال :(دی۔ وال)(ن گ) دیوار۔ گوں خِشت یا سِنگ ءَ بَستگیں لوگ ءِ دیم پان۔ (2) مَزدک۔ بہت۔ حصار۔ **دِیوال ءِ تَل** :(ن گ) دیوال ءِ تڑکّ۔ رانک یا شکّ۔ **دِیوال ءِ رِد** :(ن گ) دیوال ءِ دَڑاجی یا دَڑاجی ءِ راہ بند۔

دِیوان :(دی۔ وا۔ ن)(ن گ) مجلس۔ گِندوان۔ مُچّی۔ مَراگاہ۔ گِند ءُ نند۔ مُچّی ءُ میڑی۔ میڑہ۔ نیاد۔ (2) تَمَنی سَردار ءُ میرانی شئور ءُ صَلاحی مجلس۔ دَربار۔ کچاری۔ (3) کوَرگ ءَ رَند سالونک ءِ نِندگ جاگہہ۔ (4) تژان۔ **دِیوان ءِ پادآیگ** : دیوان ءِ ہلاس بُوئگ۔ دیوان یا مُچّی ءِ خیر بُوئگ۔ **دِیوان ءِ پادآیگ** : پہ زَہری یا نَہ وَشّی چہ دیوان ءِ پادآیگ ءُ رَوگ۔ چہ مُچّی ءَ دَر کپگ۔ **دِیوان ءِ پادکنگ** : دیوان ءِ کُٹّینگ۔ دیوان ءِ پڑ وشگ۔ مُچّی ءِ پڑ وشگ۔ دیوان ءِ ہلاس کنگ۔ **دِیوان ءِ پڑ وشگ** : دیوان ءِ نِندوکانی پادآیگ ءُ رَوگ۔ دیوان ءِ ہلاس بُوئگ۔ دیوان ءِ آسَر بُوئگ۔ (2) ہمراہ داری ءُ تپاک نَہ بُوئگ۔ **دِیوان دڑ** :(دی۔ وان۔ دِر۔ ر)(س گ) ہما کہ دیوانے ءِ نِندیت ءُ ہَلَد وءِ پادئیئیت۔تن دیرءَ ماں مجلساں نِندوکیں مَردُم۔ دیوان گاڑینوک۔ دیوان جَمینوک۔ (2) بانبڑ۔ (3) گپّی۔ **دِیوان ءِ گاڑینگ** : دیوانے ءِ بَرجَم کنگ۔ دیوان ءُ مجلس کنگ۔

دِیوان جاہ :(دی۔ وان۔ جاہ)(ن گ) ہمُود ءَ کہ نِندنت ءُ دیوان کننت۔ اوتاک۔ وَتاک۔

دیوانگ :(دے۔ وا۔ نگ)(س گ) گنوک۔ بے وَت۔ پاگل۔ کم عقل۔ کم زانت۔ شیدا۔ مجنُون۔ دیوانہ۔ بے ہوش۔ ریٹا۔

دیوانگیں :(دے۔ وا۔ نَ۔ گیں)(س گ) گنوکیں۔ بے وتیں۔ بے سُدّھیں۔ بے ہوشیں۔ ابدالیں۔ سرءِ وتیں۔ **دیوانگی** :(دے۔ وا۔ نَ۔ گی)(ن گ) گنوکی۔ بے وتی۔ بے ہوشی۔

دیوانَہ:(دِے۔ وا۔ نَہ) بچار : دیوانگ۔

دَیُوس:(دَ۔ یُو۔ س) بچار : دَوُس۔

دَیوک :(دَ۔ یوک)(ن گ) ہما کہ دنت۔ دادانی دیگ۔ دادانی۔ دَیّان۔

دیہہ :(دے۔ ہ)(ن گ) بلاہ۔ ٹُوہ۔ جِنّ۔ (2) سَرزور۔ زوراک۔ مَزَن جون۔ رَتّ۔ **دیہیں** :(دے۔ ہیں)(س گ) چو دیہہ ءَ۔ بلاہیں۔ سرزوریں۔ زوراکیں۔ مزن جونیں۔ گوشتیناکیں۔

ڈ

ڈ :(ڈا۔ل) دۏازدہُمی آب یا حَرف۔

ڈا :(ڈ۔ا)(ن گ) بانزی۔(2) یکّ دَستے لیب۔(3) ڈوَل۔ اَٹکل۔وڑ۔واج۔(4) پسند۔وَشّ۔

ڈاآیَغ :(ڈا۔آ۔یَغ)(ک گ) وَشّ آہگ۔پسند آہگ۔دوست بُوتگ۔

ڈابر :(ڈا۔بر)(ن گ) پہ کِشارکاری ءِ ٹھینتگیں مَزَن مَزَنیں بَند۔

ڈابیرَگ :(ڈا۔بے۔رَگ)(ن گ)(س گ) دِلگوش۔فکر مَند۔(2) لپرزگ۔وانگ۔حیران۔پریشان۔بے چاڑ۔(3) تُرس۔بیم۔**ڈابیرَگی** :(ڈا۔بے۔رَ۔گی)(ن گ) ڈاہ گِرَگ۔تُرسگ۔

ڈابیرَگیں:(ڈا۔بے۔رَ۔گیں)(س گ) ہما کہ ڈابیرگ بُوتگ۔ ہما کہ ڈابیرگ اِنت۔

ڈاپی :(ڈا۔پی)(ن گ) دَڑاجیں ءُ پٹّنیں دَنتان۔(2) پہ زَمین ءِ نرم کنگ ءَ کِستریں سندرے۔**ڈاپی دَنتان** :(ڈا۔پی۔دَن۔تان)(ن گ) ڈاپی وڑیں دَنتان۔مَزَنیں دَنتان۔(2) کوجھیں دَنتان۔

ڈات :(ڈا۔ت)(ن گ) ڈال دَنتاں۔مَزَن دَنتاں۔

ڈاتار :(ڈا۔تا۔ر)(ن گ) آوار۔زوربر۔**ڈاتارجَنگ** :(ڈا۔تار۔جَ۔نگ) آوارجَنگ۔پہ زوربَرَگ۔(2) دَست ءَ کپگ۔

ڈاٹ:(ڈا۔ٹ)(ن گ) ہما ڈن کہ آئی ءِ کِشار سَر گوار ءِ سَرءَ بہ بیت۔(2) ہما جاگہہ کہ کوَرتنک بیت ءُ پہ دَرکپ ءَ کیت۔(3) تنک۔دوکوہ ءِ دَرمیان ءِ تنک۔داڑ۔(4) دَروازگ ءُ دَریچگانی دَپ ءَ ہشت ءِ رِدُ ءُ بَند۔دَروازگ ءُ دَریچگانی بُرزءَ دار ءِ بدل ءِ حِشت ءِ رِدبَند۔**ڈاٹ بَند** :(ڈاٹ۔بَن۔د)(ن گ) حِشت ءِ دَربَند۔

ڈاٹَغ :(ڈا۔ٹَغ)(ک گ) ڈاڈ۔کٹ پاچگ۔(2) رَستر ءِ مال ءِ بور بور کنگ۔ڈاڑغ۔

ڈاج :(ڈا۔ج)(س گ) مَزَن بڈ۔جان دُزّ۔(2)(ن گ) سُور ءِ جرّ ءُ گد۔بانور ءِ راسِیر ءِ داتگیں شے۔پرداچ۔جہاز۔(3) سیج۔وَجّ۔

ڈاچول :(ڈا۔چول)(ن گ) پیرین ءُ لاغریں اُشتر۔ڈاچی۔

ڈاچولیں :(ڈا۔چو۔لیں)(س گ) پیریں ءُ لاغریں ڈاچی۔

ڈاچی :(ڈا۔چی)(ن گ) مادَگیں اُشتر۔ڈاچیگ۔ڈاچول۔

ڈاچی ءِ مہر کنگ : ڈاچی ءِ پہ لیڑہ ءِ اومان کنگ۔ڈاچی ءِ پہ آپُسی ءَ اومان۔

ڈاچِیگ :(ڈا۔چی۔گ) بچار : ڈاچی۔

ڈاڈ :(ڈا۔ڈ) ڈَلگ۔ہُورت کنگ۔

ڈاڈا :(ڈا۔ڈا)(ن گ) پیرُک۔پِت ءِ پِت۔بُن پیرُک۔(2) سِیاہ ءُ ڈُنڈُ رپٹّیں مَردُم۔**ڈاڈائی** :(ڈا۔ڈا۔ئی)(ن گ) جِدّی۔پِت ءُ پیرکی۔پُشتی۔

ڈار:(ڈا۔ر)(ن گ) بالی مُرگانی ریزگیں رَم۔(2) تڑک۔چانک۔(3) سَر ءُ مُودان ءَ سُسر ءُ لوجَگ۔

ڈاڑَغ :(ڈا۔ڑَغ) ڈاٹغ۔کٹّ پاچگ۔وَرَگ۔

ڈاسَگ :(ڈا۔سَگ)(ک گ) باسگ۔بانسگ۔گوک ءِ توار۔

ڈاک :(ڈا۔ک)(س گ) سَکّ پُرّ۔نَل ءِ نَل۔(2)(ن گ) کِشار نہ رودینوکیں زَمین۔(3) سَر ءَ کنڑاوانی مورگ۔سَر ءِ دانگانی مورگ۔(4) مالانی وباہی ناڈُراہی یے۔(5) دَڑاجیں پُٹ۔کپّ۔سِیاہ ڈَنّ کہ سِنگ ءُ ڈوک نہ بیت۔(6) بیابان۔ ہما پٹّ یا کپ کہ ہچّ دَڑ چک ءُ دارے نہ رُدیت۔مَیدان۔سند۔تڑپ۔داڑ۔سِیرگگ۔سِیرکن۔سِیرگ۔کلیموٹ۔**ڈاکی** :(ڈا۔کی)(ن گ) مالانی ناڈُراہی۔ٹاکی۔

ڈاک سَر : (ڈا۔ک۔سَر) ساتگ سَر۔(2) ہما کہ سَرےٗ مِیدےٗ رِتلگ انت۔

ڈاکُرَغ: (ڈا۔کُ۔رَغ) (ک گ) چوٹ بُونگ۔ڈولو بُونگ۔ ول بُونگ۔(2) زَہر گِرَگ۔ ناراض بُونگ۔

ڈاکسَگ: (ڈا۔کَ۔سَگ) (ک گ) ڈَمبر گگ۔لاپ ءِ گوات گِرَگ۔لاپ ءِ کُپّگ۔آپِرَگ۔

ڈاکستگ : (ڈا۔کس۔تَگ) ڈاکسَگ ءِ گوستگال۔(2) ڈمبرتگ۔ گوات گپتگ۔

ڈاک شَم : (ڈاک۔شَم) (ن گ) دو کوہ ءِ نیام ءِ یا کوہ ءِ دیم ءِ مزنیں مَیدان کہ ہَوادار بہ بیت۔

ڈاکَغ : (ڈا۔کَغ) (ک گ) دَرّہگ۔لرزگ۔

ڈاکو: (ڈا۔کو) (ن گ) دَپ ءُ دَپ گیریں ہیران۔ گلیپ۔ وَرَگ دان۔

ڈاگھا : (ڈا۔گھا) (س گ) مزن شاحیں ساہ دار۔(2) (ن گ) پیریں لیڑو۔لاغریں لیڑو۔

ڈال: (ڈا۔ل) (ن گ) ماش۔ پرماش یا ماک ءِ ہما کوسَگ کہ جوہان ءِ مُشگ ءِ وہداں نہ ترَک انت یا کُجام سَبَبے ءَ نہ رس اِتگین انت ءُ حُش اِتگ اَنت۔(2) ماش یا پرماش ءِ ہیرت نہ کُتگیں مات دار۔ (3) (س گ) ڈَلگ۔زنڈ۔مزن۔ٹُوہ۔دَڑاج۔(4) پچّ ءِ تہہ ءِ لہر۔گد ءِ اوتاگ۔(5) گوتُویں مُرگ۔ڈونڈ واریں بالی مُرگ۔(6) اِسپیتیں گُراگ رَنگیں مزنیں مُرگ۔(7) ڈَلگ ڈَلگ ءِ دُڑشتگیں دان۔ ڈَلگ یا ڈَلگیں چیز۔(8) پڑوش۔ بُور بُور۔(9) کاد کنگ۔ ساہ دارے ءِ یا چیزے ءِ حیوانے ءِ دَپ جنگ۔(10) مَسترِ۔(11) چہ ہوراں پیسر کِشاری ڈکارانی لنگار کنگ۔**ڈالا** : (ڈا۔لا) (س گ) کُراڑا۔مزن۔استاور۔گرّان۔ (2) (ن گ) ڈلگیں آرت۔ڈلگیں آرت ءِ بَٹ کہ مال ءِ واریگ بیت۔(3) آرت ءِ ہیرت نہ کنگ۔ ڈَلگ۔(4) پہ دلوتاں کاہے ءِ ڈَلگ ڈَلگ ءِ دُڑشگ۔(5) جَناوَر۔**ڈالائی** : (ڈا۔لا۔ئی) (ن گ) کراڑائی۔استاوری۔

ڈال چار : (ڈا۔ل۔چار) (س گ) ڈلگ چار۔ہما کہ پہ شَرّی دِلگوش دیگ نہ بیت۔(3) کم شرف۔**ڈال چار کنگ** : (ڈا۔ل۔چار۔کَ۔نگ) (ک گ) کمار نہ کنگ۔ پہ شَرّی دِلگوش نہ دارگ۔ جُست نہ کنگ۔(2) پاسا کنگ۔ پہنادکنگ۔ یَکّ کرّ کنگ۔**ڈال ڈال** : (ڈال۔ل۔ڈا۔ل) (ن گ) گمّیں گمّیں۔جاہے جاہے۔ (2) مزن مزن۔ہما کہ چم ءُ دِیست ءِ بہ کنت۔

ڈال شاح : (ڈا۔ل۔شاہ) (س گ) ہما ڈالیں بروت کہ دَراج ءُ چنگ بہ بنت۔(2) دَرچک ءِ مزنیں شاح۔(3) ہر ہما شَے کہ شاح ءِ مزن بہ بنت۔**ڈال شاحیں** : (ڈال۔شا۔ہیں) (س گ) مزنیں۔ ڈَلگیں۔ہما ساہدار یا چیزے کہ شاح ءِ مزن بہ بنت۔

ڈالَغ : (ڈا۔لَگ) بچار : ڈَلگ۔

ڈال کاہ: (ڈا۔ل۔کاہ) (ن گ) بہار ءِ رُستگیں ہما کاہ کہ داشت ءِ اَست۔(2) ہما کاہ کہ ڈل ءِ رُدیت۔ہما کاہ کہ کانڈیل جنت۔

ڈالیں : (ڈا۔لیں) (س گ) ڈلگیں۔ دانہ دار۔ دپڑ۔**ڈالیں مَردُم** : (ڈا۔لیں۔مَر۔دُم) (س گ) پیریں مَردُم۔ کماشیں مَردُم۔ (2) مزنیں ءُ مزن نامیں مَردُم۔**ڈالیں مُرگ** : (ڈا۔لیں۔مُر۔گ) (ن گ) ڈونڈوار۔گوتُو۔

ڈام : (ڈا۔م) (س گ) (ن گ) ڈَمّ۔ پیرین، لاغریں ءُ گپتگ کاریں اِسپیت پَس۔**ڈامُو:** (ڈا۔مو) (س گ) (ن گ) لاغر، پیر ءُ نیم مردگیں اِسپیت پس۔ڈمّو۔

ڈامب : (ڈام۔ب) (س گ) مزنیں۔ڈالائیں۔ لاندویں۔ (2) (ن گ) جُھلین ءُ پڑاہیں گورم۔(3) چہ کُمب ءِ جُھل تر ءُ مستریں آپ۔

ڈامبر : (ڈام۔بَر) (د) (ن گ) سِیاہ۔سَکّ سِیاہ۔سِیاہیں ءُ بزیں آپینکے کہ گوں ژلّ ءِ ہَوار بیت ءُ دگّ ءُ سڑک ءِ ٹاہینگ ءِ کار مز بیت۔

ڈامبَرگ: (ڈام۔بَ۔رَگ) (ک گ) ڈَمبر گگ۔ لاپ ءِ گوات گِرَگ۔گڑگ۔

ڈامبرَتنگ :(ڈام۔بَر۔تَنگ) ڈامبرگ ءِ گوستگال۔(2) گوّات گپتنگ۔گرّیتنگ۔**ڈامبرَتگیں** :(ڈام۔بَر۔تَ۔گیں) ڈامبرگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) گرّیتگیں۔گوّات گپتگیں۔

ڈامپ :(ڈا۔م۔پ)(ن گ) سَر ءِ گوّات گرَگ۔(2) کم اِشکنگ۔گوشاں گرّاں بُوئگ۔ڈَمب۔(3) مُچیں چیز۔ڈامپو۔

ڈامپو :(ڈام۔پو) بِچار: ڈامپ۔

ڈامیچ :(ڈا۔می۔چ)(س گ) بے کار۔بے دَرد۔ناکارہ۔(2) رَدکُتگیں۔ڈالچار کُتگیں۔

ڈانا :(ڈا۔نا)(ن گ) گھنیچ۔گزنیچ۔

ڈانڈ:(ڈاں۔ڈ)(ن گ) مرَ نیں آس۔دیر ءَ نگاہ آیوکیں آس۔(2) کڑب ءِ دار۔ٹانڈ۔**ڈانڈی** :(ڈان۔ڈی)(ن گ) کڑب ءِ کساں کسانیں ٹکُّر۔(2) زہرہ۔صُحب ءِ استال۔**ڈانڈین** :(ڈان۔ڈے۔ن)(س گ) کڑب ءِ ہما دار کہ تاک مالاں وارتگ اَنت۔

ڈانس:(ڈان۔س)(ن گ) اُشتر ءِ اوگاس۔گُلاٹ۔رومُست ءِ بوہ۔گابیر۔

ڈانک:(ڈاں۔ک)(ن گ) لاغر ءُ پیریں اُشتر۔(2) لوک۔

ڈانکیں :(ڈان۔کے۔ن)(س گ) پیریں دَلوت۔لاغریں اُشتر۔

ڈانگ :(ڈاں۔گ)(ن گ) لَٹّ۔دار۔(2) بے اَرزِش۔بے پکِرات۔(3) گورُم۔

ڈانگرَگ:(ڈاں۔گَ۔رَگ)(ک گ) لپرزگ بُوئگ۔ڈاہ گرَگ۔آشوبگ۔آگُرّگ۔

ڈانگرتنگ :(ڈان۔گر۔تَنگ)(ک گ) ڈانگرَگ ءِ گوستگال۔

ڈانگرتگیں :(ڈاں۔گر۔تَ۔گیں)(س گ) ڈانگرگ ءِ دیریں گوستگال بِزاں ہما کہ ڈانگرتگ۔آگُرّیتگیں۔

ڈانگو :(ڈان۔گو)(س گ) بے مَطلَب۔بے نف۔بے پکِرات۔**ڈانگوترّگ** :(ڈان۔گو۔تر۔رَگ)(ک گ) بے مقصدءَ گردَگ۔بے کاری ءِ گردَگ۔

ڈانگی :(ڈاں۔گی)(ن گ) ہما رَزان کہ ماں آئی ءِ دانکو یا دِگہ چیز تاپنت۔دانکو پچ۔الکار۔کڑچو۔کلنچُو۔

ڈاوِنج :(ڈا۔وِں۔ج)(ن گ) مَشکانی ایرکنگ ءِ داریں آزباب۔

ڈاوَنڑ:(ڈا۔وَن۔ڑ)(ن گ) پادبند۔چِٹّ۔ساد۔(2) اُشتر ءِ دِگہ ساہ دارانی دیمی پادانی بندَگ ءِ ساد۔پاند۔پینڈ۔

ڈاوینج:(ڈا۔ویں۔ج)(ن گ) گلہ،دان یا دِگہ اَنچیں شَے ءِ ایرکنگ ءِ جاگہہ۔(2) گوّانک۔واہی۔جنگ ءُ مڑائی ءِ گوّانک۔

ڈاہ :(ڈا۔ہ)(ن گ) تُرس ءِ سَبَب بُوتگیں لپرزگی۔تُرس۔بیم۔(2) حال۔رُوت رُوتیں حال۔بدیں حال۔(3) ہَکّل۔پہ پوہ کنگ ءَ واہو۔گوّانک۔ہَوکا۔شور۔(4) کینگ۔حَسَدّ۔دُشمنی۔(5) تماشا۔(6) جَنگ ءِ جار۔جَنگ۔**ڈاہ کنگ** :(ڈا۔ہ۔کَ۔نگ)(ک گ) تُرسگ۔لپرزگ بُوئگ۔چہ تُرسے ءَ سَر ءِ گرَگ۔(2) شیوار بُوئگ۔جہہ جنگ۔سنڈرغ۔(3) جار ءِ پرّینگ۔**ڈاہ دیوک** :(ڈا۔ہ۔دی۔یوک)(ن گ) حال دیوک۔ہڑّار کنوک۔ڈاہو۔سوگہہ کنوک۔ڈاہی۔**ڈاہ دیگ** :(ڈا۔ہ۔دی۔یَگ)(ک گ) سوگہہ کنگ۔معلوم دار کنگ۔شور دیگ۔شورینگ۔**ڈاہ گرَگ** :(ڈا۔ہ۔گِ۔رَگ)(ک گ) ڈاہ کنگ۔عبرت گرَگ۔شیوار بُوئگ۔چہ کارے ءِ بُوئگ ءَ ساری شکّی بُوئگ۔چہ یکّ مرَ نیں تُرسے ءَ تپرکہہ بُوئگ۔سَرپد بُوئگ۔شیواری کنگ۔دِل ءِ جنگ۔ڈانگرَگ۔لپرزگ بُوئگ۔**ڈاہ ءِ بَرَگ** :(ک گ) حال ءِ بَرَگ۔(2) جَنگ ءُ مڑائی ءِ حال دیگ۔ناحیری ءِ حال ءِ بَرَگ۔**ڈاہُو**:(ڈا۔ہُو)(س گ) ڈاہ کنوک یا کہ ڈاہ ءِ حال ءِ دیوک۔حال ءِ سَرکنوک۔ڈاہ دیوک۔ڈاہی۔(2) ہما کہ ڈاہ دنت۔ہَکّل کنوک۔گلّینوک۔**ڈاہی** :(ڈا۔ہی)(ن گ) ہما کہ ڈاہ ءَ گون اِنت۔حال ءِ آروک۔سَرپد کنوک۔حال رسینوک۔جار جنوک۔جار چیِن۔گوّانکی۔ڈاہ دیوک۔ڈاہُو۔

ڈاوَ:(ڈا۔وَ) بِچار: ڈائی۔

ڈائی: (ڈا۔ئی) (ن گ) دومی ہروڑءِ بہ کنت، ہما رنگ ءَ کنگ۔ گیگان۔ (2) وار۔ باری۔ رَند۔ ڈاؤ۔ (3) چَپّلوءِ ذاتے سیاہیں ماہیگے۔ **ڈائی کنگ** : (ڈا۔ئی۔کَ۔نگ) (ک گ) گیگانی کنگ۔ گیگان ءِ گرَگ۔

ڈائینگ : (ڈا۔ئے۔نگ) (ک گ) گرزَگ۔ چُش کہ اے چیز آئی ءِ ڈائیگ اِنت بزاں اے چیز آئی ءَ گرزاِت۔ (2) دِل ءِ پسند۔

ڈَبّ: (ڈَب۔ب) (ن گ) مرگ ءِ بند کنگ ءِ جاگہ۔ پنجر۔ کبس۔ دَربند۔ کڑوکی۔ قفس۔ کلَبج۔ گرّک۔ دام۔ (2) (ف گ) ڈبّگ ءِ فرمان گال: بہ ڈبّ۔ (3) ڈلگیں پگ۔ ڈَنڈلو۔ (4) آپ ءَ پُرّیں کوَر یا بند۔ اوشتاتگیں آپ۔ (5) بلاہ۔ (6) بے بخت۔ (7) لاغرءُ پیریں گوک یا ڈگو۔ **ڈَبّ بندگ** : (ڈَب۔ب۔بَن۔دَگ) (ک گ) پہ مُرگ ءِ بندی کنگ ءَ ڈب جوڑ کنگ۔

ڈَبّیتگ :(ڈَب۔بِ۔تگ) (ک گ) ڈبّگ ءِ گوستگال بزاں ڈبّگ ءِ کار بُوتگ۔ (2) مُہرکُتگ۔ چیرداتگ۔ پوشیتگ۔ **ڈَبّیتگیں** : (ڈَب۔بِ۔تَ۔گیں) ڈبّگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) چیرداتگیں۔ مان پوشیتگیں۔

ڈَبّگ :(ڈَب۔بَگ) (ک گ) ڈگّگ۔ چیردیگ۔ اَندیم کنگ۔ (2) مانپوشگ۔ (3) بُونڈءُ بنیاد پر دیگ۔ پردیگ۔ (4) مزن۔ **ڈَبّگی** : (ڈَب۔بَ۔گی) ڈبّگ ءِ آوَرکی۔ (2) ہما کہ چیر دیگی انت۔ مان پوشگی۔

ڈُبّ :(ڈُب۔ب) (ن گ) آپ ءِ جُہل بُوہگ۔ (2) سیاہ شپ۔ (3) نادُراہ ءِ واب بُوہگ۔ (4) گار۔ اَندر۔ چیر۔ ابدین۔

ڈِبّ : (ڈِب۔ب) (ن گ) جرم۔ تاوان۔ ذِمّہ واری۔ بڈّ۔ **ڈِبّ زُور:** (ڈِب۔ب۔زُو۔ر) (س گ) ہما کہ مَردُمان ءِ مدتّءُ کُمکّ دنت ءُ ہرکسی غم زُور اِنت۔ **ڈِبّ زُورگ:** (ڈِب۔ب۔زُو۔رَگ) (ک گ) ذِمّہ زُورگ۔ بارزُورگ۔ تاوان بڈّ ءَ کنگ۔

ڈَبّر :(ڈَب۔بَر) (ن گ) بیمار۔ دم بَرَگ۔ (2) (س گ) جنجال۔ سَکّیءُ سُوری۔ (3) اَندیم۔ گوّات کپت۔ **ڈَبّری** : (ڈَب۔بَ۔ری) (ن گ) لاغریں ءُ نادُراہیں ساہدار، دلوت یا اولاک۔

ڈَبَسّ :(ڈَ۔بَس۔س) (س گ) زنڈءُ بے سُدّہیں مَردُم۔ (2) لاغر۔ عاجز۔ پیر۔

ڈِبّ کَشّ :(ڈِب۔ب۔کَش۔ش) (س گ) تاوان کش۔ ہما کہ ذِمّہ زُور یا دیم زُور اِنت۔ ہما کہ پہ دومی ءَ وَت ءَ تاوان بار کنت۔ تاوان کشّ۔ **ڈِبّ کشّین:** (ڈِب۔ب۔کَش۔شے۔ن) (س گ) ہما کہ ڈبّ زُورءُ ڈب کشّیت۔

ڈُبّلی: (ڈُب۔بُ۔لی) (ن گ) کسانیں ڈبی۔ ڈبو۔ ڈبہ۔ (2) کسانیں چراغ کہ بندیک ءِ وٹّے مان ءَ کننت۔ ٹپّا پالی۔

ڈَبّو : (ڈَب۔بو) بچار : ڈَبّہ۔

ڈَبورَگ :(ڈَ۔بو۔رَگ) (ک گ) پُولّانس دیگ۔ گُٹّ ءِ پُرّ ءَ گرّیوگ۔ گرّیوگ۔ فریاد کنگ۔ **ڈَبورَگ جَنگ:** (ڈَ۔بو۔رَگ۔ج۔نگ) (ک گ) گرّیوگ ءُ زاری کنگ۔ واہ ءُ زاری کنگ۔ پری پری کنگ۔

ڈَبّہ : (ڈَب۔بَہ) (ن گ) بندیں شے۔ بستہ۔ (2) ڈُبّلی۔ ڈَبّی۔ ٹامب۔ ڈَبّو۔ **ڈَبّی** : (ڈَب۔بی) (ن گ) کسانیں دَرپ۔ ڈَبّہ۔ ڈُبّلی۔ ڈَبّو۔

ڈُبّہ : (ڈُب۔بَہ) (ن گ) کارے کہ وَتی کوپگاں زیرگ بیت۔ ذِمّہ واری۔ جوکہہ۔ جوکُم۔ بار۔ گرّانیں اُگدہ۔ **ڈُبّہ زُور:** (ڈُب۔بَہ۔زُو۔ر) (س گ) اُگدہ زُور۔ ضامن۔ ذِمّہ وار۔

ڈَپّ :(ڈَپ۔پ) (ن گ) آہن ءِ ہما اَزباب کہ گوں آئی ءَ تون ءَ گوْ پِنت۔ تون گوْاپیں سامان۔ ڈُکّ۔ (2) گھیرٔ۔ ناسَرپد۔ اَگولو۔ (3) تون گوْاپی ءِ ڈپ۔ ہما داردستک کہ آئی سرءَ آہنانی پنچگ وڑیں سَمّلاخے سَکّ گْننت کہ پہائی تون گوْپِنت۔ پُوت جَن۔ تون گوْپ۔

ڈُپّ : (ڈُپ۔پ) (ن گ) جنجال۔ غم۔ اَندوہ۔ حرج۔ (2) دَردءُ دور۔ نادُراہی۔ ڈُوک۔ (3) کونٹءُ غالی ءِ گوْ پگ ءِ شک۔ کونٹءُ غالی ءِ گوْ پگ ءِ کارمرز بُوئگیں اَزباب۔ (4) بُٹّ۔ تمپگ۔ ڈِکّ۔ ڈُمپّ۔ کسانیں ڈُمپگ۔ کسانیں جنپ۔ بُرزیں جاگہہ۔ چہ مِلک، حاک یا ریک ءِ قدرتی جوڑبُوتگیں بُرزیں جاگہہ۔

ڈِپّ :(ڈِپ۔پ)(ن گ) سِنگ ءِ دوٗر دیگ ءُ زمین ءَ کپگ ءَ رَند سِٹّگ۔ رِپّ۔سِٹّ۔

ڈَپ :(ڈَ۔پ)(ن گ) ٹپ۔(2) وَشّ وشیگ ءَ دِرّگ یا تچگ۔(3) تُرس۔بیم۔**ڈَپُّران** :(ڈَپ۔پُ۔ران)(ج گ) وَشّ وَشّ ءَ رَوگ۔ترّان ءَ رَوگ۔**ڈَپ ڈَپ** :(ڈَپ۔ڈَپ)(ن گ) پاداں ٹاپینگ۔پادانی دِڑیک دِڑیک کنگ۔پادانی زمین ءَ جنگ یا توار پَر ماہگ۔(2) نیم دِڑک۔

ڈِپّر :(ڈِپ۔پر)(ن گ) زنڈ ءُ مرَنیں ٹُکّرے۔گُل ءُ ریک ءَ کسانیں ڈُمبگ۔ڈُپّگ۔جمپ۔

ڈَپُّرَگ :(ڈَپ۔پُ۔رَگ)(ک گ) تترَّگ۔نزور ءُ لاغری ءَ سبب ءَ تترّگ۔

ڈَپّڑ :(ڈَپ۔پڑ)(ن گ) گوک یا میہی ءِ نریں چُکّ۔

ڈَپّگ :(ڈَپ۔پگ)(ک گ) رَوگ ءِ رفتار کہ مَردُم نہ تچیت ءُ نہ پہ گام اِنت۔کمے تیز تیز رَوگ۔مَردُم ءِ بےرَواجی رَوگ۔

ڈُپّگ:(ڈُپ۔پگ)(ک گ) کسانیں بُٹّ۔ڈِپّر۔(2) تون گواپی ءِ کسانیں ڈُپ۔(3) یکّ ڈڈیں چیزے ءِ کپگ ءِ توار۔(4) ڈُمبگ۔بُرزگ۔

ڈَپّو :(ڈَپ۔پو)(س گ) ہما حَر کہ جوانیں رفتارے نیست۔سُست رفتاریں حَر۔کُپّوکیں حَر۔**ڈَپّول** :(ڈَپ۔پو۔ل)(س گ) حَر ءِ بےوڑیں رفتار۔کُپّگ۔

ڈَپّینگ :(ڈَپ۔پے۔نگ)(ک گ) اولاک ءَ راپہ ڈَپّول ءِ رفتارءَ برَگ۔ اولاک ءَ کُپّگ ءِ رفتارءَ تاچگ۔

ڈَپھو :(ڈَ۔پھو) (س گ) چنک ءِ برابرءَ۔چیزے ءِ وزن۔چوش کہ: حاک ءِ ڈپھو۔(2)(ن گ) ٹپو۔حاکانی گوں کوڈال ءَ زیرگ ءُ آپ ءِ دیم ءَ دیگ۔(3) دِرّگ ءِ توار۔

ڈَپھی :(ڈَپ۔ہی)(ن گ) نان لیٹینگ ءَ ازبابے۔(2) تیزیں زَحم۔

ڈُٹّ :(ڈُٹ۔ٹ)(ن گ) تاب۔چوٹ۔حَرابی۔ترُندی۔(2) دُزوہ۔ فریب۔ریپکاری۔پرّ ام۔**ڈُٹّ ءِ کشّگ** : تاب یا ترُندی ءِ کشّگ۔(2) مرَن مردی ءِ چگّا سگ۔**ڈُٹّ دِل** :(ڈُٹ۔ٹ۔دِل)(س گ) ضِدّی۔ہما کہ حبرءَ دِل ءَ داریت۔**ڈُٹّو** :(ڈُٹ۔ٹو)(س گ) ٹنّو۔سُست کار۔(2) پرّ اموک۔

ڈَٹا:(ڈَ۔ٹا)(ن گ) دُزوگ۔دُزوگیں کراڑا۔

ڈُچّ:(ڈُچ۔چ)(ن گ) سکیں پیریں اُشتر۔(2) ہما دَلوت کہ شہ پیری ءِ دَنتان ءَ سوہ اِتگ اَنت ءُ کاہ ءُ گدیم وارت نہ کنت۔

ڈَچکّغ:(ڈَچ۔کّغ)(ک گ) زبان ءِ اَڑگ۔لبزانی شرّی ءَ ادا نہ کنگ۔مُلّگ۔(2) دوو دِلگ بُونگ۔توکل نہ کنگ۔

ڈَڈّ:(ڈَڈ۔ڈ) (س گ) سَکّ۔ترُند۔ زبر۔ دَست ءِ پر کنگ ءَ ترُند۔مُھکَم۔مُھر۔ترُندناک۔کُراڑ۔**ڈَڈّی**:(ڈَڈ۔ڈِی)(ن گ) ترُندی۔سکّی۔مُھکَمی۔مُھری۔(2) جان دُزاہی۔جوڑی۔(3) مرَن مَردی۔**ڈَڈّیں** :(ڈَڈ۔ڈیں) (س گ) ہما کہ ڈَڈّ انت۔ترُندیں۔مُھکَمیں۔مُھریں۔**ڈَڈّ ءُ جوڑ** :(ن گ) جان سلامت۔دُزاہ ءُ سلامتی۔

ڈُڈّ :(ڈُڈ۔ڈ)(ن گ) سَکّ پیر۔ جُچّ۔(2) ہما کہ چہ پیری ءُ لاغری ءَ پوست ءَ چلّو ر انت۔

ڈِڈّ :(ڈِڈ۔ڈ) (ن گ)مرَنیں لاپ۔(2) دَراَتکگیں لاپ۔ بیماری ءِ سَبب ءَ گونڈوانی دَراَتکگیں لاپ۔ٹِبّ۔زڈّ۔**ڈِڈّی** :(ڈِڈ۔ڈی)(ن گ) مرَن لاپ۔ ڈِڈّو۔ ٹِبک لاپ۔ (2) لاپو۔ورد ءُ وراک ءِ جوپہ کنوک۔

ڈَڈّار :(ڈَڈ۔ڈا۔ر)(ن گ) ہما دار یا دَرچک کہ آئی ءِ بنڈ تہہ ءَ ہورک بہ بیت۔

ڈَڈّر :(ڈَڈ۔ڈَر) (ن گ) پہلیگانی دیم دیمی بَہر۔ لاغریں سینگ۔پہلیگ ءُ آئی ءِ تہے بَہر۔(2) ڈوبر۔ چاتی۔ بیرّ۔ سینگ۔ جَبین۔(3) جیگ۔گوَر۔(4) سینگ ءِ تہہ۔(5) سرَین ءِ پُشتی بَہر۔(6) چانچو رنگیں ماہیگے۔ **ڈَڈّر ءِ ساڑت بُونگ** : دِل ءِ ساڑت

بُوئگ ۔ وَشّ بُوئگ ۔(2) بے سیک بُوئگ ۔ بے زکت بُوئگ ۔

ڈڈّری :(ڈَڈ۔ڈَ۔ری)(ن گ) گوری۔(2) کارءِسَبب ءَ گوْرءِ سینگ ءِدَرد۔ڈوبری۔مَسّکی۔

ڈُڈّر :(ڈُڈ۔ڈُر)(ن گ) یلہ بُوتگیں۔ ہَما کہ کلھے سَکّ اِنت۔ خالی۔یلہ۔(2) پیر۔عاجز۔

ڈُڈّرتگ :(ڈُڈ۔ڈُر۔تگ) ڈُڈّرءِ گوْستگال۔**ڈُڈّرتگیں**:(ڈُڈ۔ڈُر۔تَ۔گیں)(س گ) خُشک ءُ ڈُڈّر بُوتگیں۔ ہَما کہ ڈُڈّر بُوتگ۔ یلہ بُوتگیں۔

ڈُڈّرگ:(ڈُڈ۔ڈُ۔رَگ)(ک گ) گُد یا سل ءِ خُشک ترّگ۔ ڈوڈَرگ۔(2) گوْات گرَگ۔کُپّگ۔ڈمبرَگ۔

ڈَڈّکی:(ڈَڈ۔ڈُ۔کی)(ن گ) زُرت ءِ بزیں روگنی نان۔ڈَڈُّک۔

ڈَڈّگ :(ڈَڈ۔ڈَگ)(ن گ) ڈڈّیں ڈگار۔سختیں ڈگار۔ ہَما ڈگار کہ کِشارنہ رودینیت۔کُلو۔کلّریں زَمین۔**ڈَڈّگیں** :(ڈَڈ۔ڈَ۔گیں) سختیں۔خُشکیں۔کلّریں۔

ڈَڈّو:(ڈَڈ۔ڈو)(س گ) کوْہنگ۔کوْہن۔(2) (ن گ) لاغریں مادن۔لاغریں اَسپ۔(3) ہَما کہ ڈڈّ اِنت۔سَکّ۔

ڈِڈّل:(ڈِڈ۔ڈُل)(س گ) ہَما زَہگ کہ پِڈّ ءُ مَزَن بہ بیت۔

ڈِڈّو :(ڈِڈ۔ڈو) بچار: ڈِڈّی۔

ڈَڈّوسک :(ڈَ۔ڈُوس۔ک)(س گ) ڈَڈّین ءُ سکّیں نان یا نان ءِ چُنڈ۔ہَما چیز کہ چہ خُشک بُوئگ ءِ سَبَب ءَ ڈَڈّ بہ بیت۔

ڈَڈّہ :(ڈَڈ۔ڈِہ)(س گ) زَہر گرَگ ۔ ناوَشّ بُوئگ ۔(2) سَخت۔مُہر۔(3) کیچ ءِسَردشت ءِ دَمگ ءَ کوْرءِ نام انت۔

ڈُرات :(ڈُ۔را۔ت) مرادگالے کہ اَنچوش بہ بات کہ پہ ڈُریت یا بہ ڈُرات۔

ڈَرت :(ڈَر۔ت)(ن گ) زنڈیں ترّءِتوار۔(2) پہ ترّن یا پہ کلاگ چہ دَپ ءَ ڈرت ءِ آواز دَرکنگ کہ بیھار ءِ پسہ اِنت۔ (3)(گ گ) میشانی بیرہ دیگ ءِتَوار۔**ڈَرتگ** :(ڈَر۔تگ) ترّ ءِتَوار۔

ڈَرغ :(ڈَ۔رَغ)(ک گ) راڑ بُوئگ ۔ چانک بُوئگ ۔ (2) گرَڈاں بُوئگ ۔

ڈُرگ:(ڈُ۔رَگ)(ک گ) کوْہنیں دیوال یا کرودے ءِ پڑشگ ءُ کپگ۔ہَرجَگ۔ڈَلگ۔جُھرغ۔رُجگ۔(2) حاک ءِ دیوال یا کہ جاگہے ءِ مداں مدان ءَ رِچَگ ءُ پڑشگ۔(3) کوْہنیں بان یا کلاتے ءِ رِچَگ ءُ کپگ۔(4) ٹُسگ۔کپگ۔نیم جان بُوئگ۔**ڈُرِت** :(ڈُ۔رِت)(ک گ) ڈُرگ ءِ گوْستگال بزاں ڈُرگ ءُ کپگ ءِ کار بُوت۔

ڈُرگی :(ڈُ۔رَ۔گی)(ن گ) ڈُرگ ءِ آوَکی بزاں ڈُرگ ءِ کار بُوئگی انت۔**ڈُروک** :(ڈُ۔رو۔ک)(ن گ) ہَما کہ ڈُرِیت۔ ڈُراِتگیں۔**ڈَرو**:(ڈَ۔رَوْ)(ن گ) بادگیر یا ماڑیانی پڑشتگین ءُ کپّی چُنڈی ئیں پَشت کپتگیں بہر۔کپّی۔ باڈم۔(2) زَحم ءِ جَلّ یا پوش ۔ مِیان۔جُگ پَت۔زَحم ءِ جُتگ۔

ڈُریتگ :(ڈُ۔رے۔تگ) ڈُرگ ءِ گوْستگال۔**ڈُریتگیں** :(ڈُ۔رِ۔تَ۔گیں)(س گ) ڈُرگ ءِ دیریں گوْستگال بزاں ڈُریتگ۔ (2) ہما کہ ڈُریتگ۔

ڈُرینتگ :(ڈُ۔رین۔تگ) ڈُرینگ ءِ گوْستگال۔**ڈُرینتگیں** :(ڈُ۔رین۔تَ۔گیں)(س گ) ہما کہ ڈُرینگ بُوتگ۔

ڈِرّی :(ڈِر۔ری)(ن گ) ایرجَنگ۔ملنڈ ۔ چیوا۔توازہ ۔ مَسکرا۔کلاگ۔(2) کِلّہ۔بَشانگ۔

ڈِرّے :(ڈِر۔رے)(گ گ) میشاں آپ وارینگ ءِ یا پہ آپ ءَ برَگ ءِتوار۔

ڈُرینگ :(ڈُ۔رِے۔نگ)(ک گ) اَنچوش کنگ کہ بہ ڈُریت۔دیوال یا جاگہے ءَ پہ کروجَگ ءُ دَوَر دیگ ءِ ہاترءِ لڑینگ۔ پڑوشگ ءُ دَور دیگ۔ آنڈرینگ۔ ڈالینگ۔ رُجینگ ۔ کروجَگ۔

ڈُرینگی :(ڈُ۔رے۔نَ۔گی)(ن گ) ڈُرینگ ءِ آوَکی بزاں ڈُرینگ ءِ کار بُوئگی انت یا بیت۔(2) ہما کہ ڈُرینگی انت۔

ڈَز :(ڈَ۔ز) بچار : ڈَژّ۔

ڈَڑّ : (ڈَ ڑ۔ڑ) (ن گ) ٹُپَنگ ءِ تیر ءِ تَوار (2) چو تیر ءِ ڈَول ءِ تیز۔ (3) تیر ءِ آس بَرَگ ءِ تَوار۔ (4) نقصان ۔ تاوان۔ ڈَرّ۔ ڑَّ۔
ڈَڑّجَنگ : (ڈَ ڑ۔ڑ۔ج۔نگ) (ک گ) نقصان دیگ۔تاوان دیگ۔دَستے ءِ جَنگ۔**ڈَڑّے لَگّگ** : (ڈَ ڑ۔ڑے۔لَگ۔گگ) (ک گ) تاوان بار بُوئگ ۔نقصان رَسگ۔دَستے ءِ لَگّگ۔
ڈَس: (ڈَ۔س) (ن گ) لاپ ءِ ناڈُراہی یے کہ دَست کیت۔کل۔ ناڈُراہی۔(2) سکیں سُد۔(3) (ف گ) ڈسگ ءِ فرماں گال : بہ ڈَس۔ بہ گوش۔(4) جنجال۔اَڑ۔(5) نشان۔راہ۔سوج۔اِشارت۔ نِشانی۔**ڈَسی** : (ڈَ۔سی) (ن گ) ڈس ءِ گپتگیں۔
ڈِس : (ڈِ۔س) (ن گ) سکہ۔دُژوشم۔(2) ڈیل۔بالاد۔
ڈَسگ: (ڈَ۔سگ) (ک گ) پیش دارگ۔ نِشان دیگ۔سوگہہ کنگ۔ حال دیگ۔سوج دیگ۔شون دارگ۔شون دیگ۔(2) پولگ۔(3) پنت۔سِکین۔
ڈَسیت : (ڈَ۔سی۔ت) (ک گ) ڈسگ ءِ آیوکی بزاں پیش داریت۔اِحوال دنت۔شون دنت۔
ڈَسِ ءُ پار : (ن گ) حال ءُ اِحوال۔معلوم داری۔حال ءِ سہی بُوئگ۔
ڈُسکَغ: (ڈُس۔کَغ) (ک گ) گڑ یوگ ۔ ہڑیسکگ۔نُسکَغ۔ (2) نرم نرمیگ ءِ گڑیوگ۔
ڈَسوخ : (ڈَ۔سو۔خ) پیش داروک۔سر پد کنوک۔(2) حال دیوک۔شون دیوک۔
ڈَغار : (ڈَ۔غار) بچار : ڈَگار۔
ڈَکّ: (ڈَک۔ک) (ف گ) ڈَکّگ ءِ فرماں گال: بہ ڈَک۔ (2) (ن گ) دَپ۔ دَر۔ راہ۔ گٹّی۔ دَروازگ۔ گلّی۔ دَمک۔ (3) گڑنچ ۔گڑہن۔ پِتینک۔(4) اُشترِ ءِ رواجے۔(5) ناڈُراہی یے کہ چہ یکّے دومی ءِ لگیت چوکہ سُہرک۔گڑمپگ۔(6) جیل۔ قید۔کُبل۔قید خانہ۔آڑیکا۔بندش۔(7) تنگ ءِ دِل ءِ رِچگ۔(8) تاوان۔نقصان۔(9) ہلمہ۔ چیزے زور ءِ جنگ۔گوَر گند۔یکّ چیزے ءِ گوں دومی ءِ تُڑنداں ڈیک ورگ۔(10) ٹکّر۔زد۔(11) مال ءِ واڑ۔(12) مالانی بندی جاہ۔پاٹِک۔(13) لنگڑ۔گڑن۔ بے کاہ ءُ آپ۔(14) کار ءِ گُشاد کنگ یا کارے ءِ آہگ۔کار ءِ سَوار کنگ۔(15) ماں دِل ءَ دَردے ءِ پاد آہگ۔(16) خیالے ءِ آرگ۔گیرے ءِ آہگ۔(17) دوچے۔پہ گد یا اَنچیں چیزے ءِ دوچگ ءَ ڈَک جنگ۔(18) برابر۔بند۔ہم جان۔(19) سَکّ۔ مُشکُل۔جنجال۔(20) چہ دَژ چکے ءِ گپتگیں سُسرِ رَنگیں شیرگے کہ گوں ایشی ءِ گد یا سَر شودنت۔(21) وار۔نوبت۔باری۔**ڈَک ءِ آہگ** : (ک گ) مدتّ ءُ کُمکّ کنگ۔مُشکُلیں کارے ءِ آسان کنگ۔ کارے ءِ آہگ۔**ڈَکّ ءِ بُرّگ**: تنکیں کوہی راہے ءِ بُرّگ ءُ مَڑن کنگ۔(2) گڑانیں کارے آسان کنگ۔(3) رَگ ءِ بُرّگ یا کہ رَگانی بُرّگ۔(4) دَریگ یا دَروازگے پڑ وشگ۔**ڈَکّ بَندَگ** : (ڈَک۔ک۔ بَن۔دَگ) پہ کارے ءِ کنگ ءِ چیزّے ءِ لوٹگ ءَ اَڑ کنگ۔(2) (ک گ) گڑنچ دیگ۔گڑہن دیگ۔گُک دیگ۔ (3) پہ جَنگ ءُ مڑ ءِ یا پہ کسے ءِ دَست گیر کنگ ءَ آئی ءِ راہ ءِ بندگ۔(4) پلّ یا کمپان ءِ مڑنیں دَروازگ ءِ دَپ ءِ بندگ۔**ڈَکّ ءِ بندگ** : راہ ءِ بندگ۔راہ ءِ گرَگ۔**ڈَکّ ءِ بندوک** : (ن گ) مال یا ساہ دار ءِ گڑنگ ءِ ٹُنگ ءِ بندوک بُوئگ۔**ڈَک بُوئگ** : (ڈَک۔ بُو۔ئگ) لنگڑ بُوئگ ۔ بے کاہ ءُ آپ بُوئگ۔**ڈَکّ ءِ پیچ کنگ** : (ک گ) مڑنیں دَروازگ ءِ پیچ کنگ۔گڑنچ ءِ بوجگ۔راہ ءِ پیچ کنگ۔**ڈَکّ پُر کنگ** : (ڈَک۔ک۔پُر۔کَ۔نگ) گوازی ءِ دِگہ لیبی ءِ را بازی ءِ پر کنگ۔**ڈَکّ جَنگ** : (ڈَک۔ک۔جَ۔ نگ) گڑانیں شرطا ایر کنگ۔(2) سُوچن ءِ یکّ رَندے گُد ءِ جنگ۔ گُد ءِ ڈکّے دوچگ یا جنگ۔(3) پاچن گوَرانڈا یا گوک ءِ پہ سَرگ ڈکّ جنگ۔ٹکر جنگ۔(4) گوں تشّ یا تیر ءِ بُنڈ ءِ یا دار ءِ بُرّگ یا تل جنگ۔ کوٹگ۔(5) نقصان دیگ۔کارے خراب کنگ۔(6) چہ کسے ءِ بلاہیں چیزے ءِ یا مالے ءِ طلب کنگ۔(7) کوَر ءِ تچوکیں آپ ءِ گوزگ۔(8) بُرّگ۔گُڈّگ بندیں جاگہے ءِ سر گوز کنگ ءُ گوزگ۔
ڈَکّ دیگ : (ڈَک۔ک۔دی۔یگ) اَڑینگ (2) دَریگ یا

دَرواز گ ءِ ڈُکیتگ ءُ کڑی کنگ ۔(3) کُگ دیگ ۔ گرۡھن دیگ ۔ گرۡ نچ دیگ ۔ گرۡ نچ بَندگ ۔(4) سادءِ ریسگ ۔ چیزے ءِ گوں دومی چیزءَ بندَگ ۔ (5) دُزوگ بَندَگ ۔ دَپ ماں دَپ کنگ ۔ (6) گوازی ءَ دِگہ لیبی ءَ را بازی یے پر کنگ ۔ ڈک پر کنگ ۔ **ڈَکّ ڈَکّ** :(ڈَک ۔ک ۔ڈَک ۔ک) (ن گ) دار یا دِگہ چیزے ءَ بازجاگہہ بُرّگ یا گُڈّگ ۔ دارءِ گوں تپر یا تش ءَ گُڈّگ ۔(2) کدی کدی ۔ بہر بہر ۔(3) گرّ گرّ ۔ زبر ۔ **ڈَک ءُ ڈور** :(ن گ) راہ ءُ دَر ۔ توجیل ۔ **ڈَکّ کنگ** :(ڈَک ۔ک ۔کَ ۔نگ)(ک گ) راہ کنگ ۔ پچ کنگ ۔(2) بُرّگ ۔ گُڈّگ ۔ ڈَگّگ ۔ **ڈَگّگ** :(ڈَک ۔گگ)(ک گ) ڈَک کنگ ۔ بند بُوئنگ ۔ گرَگ ۔ اَڑ ینگ ۔ دپ ءِ گرَگ ۔(2) چیر دیگ ۔ پردیگ ۔ اَندیم کنگ ۔ سامغ ۔ سرۡ پگ ۔ ڈبگ ۔ اَندَر کنگ ۔ **ڈَکّوک** :(ڈَک ۔کوک)(ن گ) اَندَر ۔ اَندیم ۔ چیر ۔ چیرءُ کائی ۔ **ڈَک گرَگ** :(ڈَک ۔گِ ۔رَگ) (ک گ) ڈُٹ ءُ کشّگ ۔ پہ مزن مردی ءِ چکّا سگ ءَ چیزے ءَ لوٹگ ۔ لوٹگ ۔ طلب کنگ ۔ **ڈَک ءُ گرَگ** :(ک گ) راہ ءُ بندَگ ۔ راہ ءِ گرَگ ۔(2) پچیں جاگہے ءَ بند کنگ ۔ **ڈَکّ وَرَگ** :(ڈَک ۔ک ۔ وَ ۔رَگ)(ک گ) دُچار کپگ ۔ مردُمے یا چیزے ءِ دومی ءَ للگ ۔(2) بند وَرَگ ۔(3) ہم دَپ بُوئنگ ۔ دِرچ ۔(4) تاوان بار بُوئنگ ۔ نُقص وَرَگ ۔ **ڈَکّی**:(ڈَک ۔کی)(ن گ) ہما کہ گوں ڈَکّ ءَ نِسبت داریت ۔(2) ہما کہ کسے ءِ ڈَکّ ءَ کیت ۔(3) سرکارچ ۔ ہڈّ گُڈّ ۔ مرۡ نیں کارچ ۔(4) ہما کہ ڈک جتگ ۔ ہما کہ تل کُتگ ۔ تل کُتگیں ۔ ڈَکّ جتگیں ۔(5) قیدی ۔ بندی ۔ بستگیں مرۡدُم ۔

ڈَکّیتگ:(ڈَک ۔کِ ۔تگ)(ک گ) ڈَکّ ءَ وارتگ ۔ مُہر کپتگ ۔ بستگ ۔(2) ڈَگّگ ءِ گوستگال بزاں آئی ءَ ڈَکّیتگ ءِ کارکُتگ ۔

ڈُکّ:(ڈُک ۔ک)(ن گ) نزّیک آہگ ۔ وٹ ءَ آہگ ۔ ھکّل کنگ ۔(2) میڑھ ۔ مرکہ ۔ سُست زیرگ ۔(3)(ف گ) ڈُگّگ ءِ فرماں گال: بہ ڈُک ۔ **ڈُکّ ءُ سکّ** :(ن گ) رنج ءُ گم ۔ جنجال ۔ نہ گیگ ۔ غم ءُ گرۡتّی ۔

ڈُگّگ :(ڈُک ۔گگ)(ک گ) جان پہ جان بُوئنگ ۔ نزۡ بُوئنگ ۔ ہم کش بُوئنگ ۔(2) ہم دَپ بُوئنگ ۔ بند وَرَگ ۔(3) دَپ کپگ ۔ ڈیک وَرَگ ۔(4) بند بُوئنگ ۔ سکّ بُوئنگ ۔ مُقابِل ۔(5) چیزے گوں دومی ءَ للگ ۔(6) مہمان بُوئنگ ۔(7) برۡ اہگ ۔ جوۡاں للگ ۔ **ڈُگّگی** :(ڈُک ۔کَ ۔گی) ڈُگّگ ءِ آوَکی ۔(2) نزّیک بُوئگی ۔ دپ کپگی ۔ یکجا بُوئگی ۔ للگی ۔

ڈِکّ :(ڈِک ۔ک)(س گ) کلّڑ ۔ ٹکّر ۔ ڈُنّ ۔ کِڈّک ۔ گُکّ ۔ (2) چانگ ۔ پُشک ۔ بُلّڑ ۔(3) ڈَلگ ۔ مرۡن ۔ ثابت ۔ دُراہ ۔ (4)(ن گ) جُمپ ۔ بُٹّ ۔ تُمپگ ۔ سرشم ۔ ڈُپّ ۔ تودگ ۔ ڈِہم ۔ چست ۔ برز ۔ ٹِپّ ۔ **ڈِکّ ڈِکّ** :(ڈِک ۔ک ۔ڈِک ۔ک) (ن گ) کلّڑ کلّڑ ۔ شیر یا دِگہ اَنچیں چیزے ءِ بدگ ۔ **ڈِکّ ءُ ڈِلکّ** : (ن گ) نیوگ ءِ دڑ چکے ءِ باز برا آرگ ۔ چہ برءَ ڈِکّ بُوئنگ ۔ **ڈِکّی** : (ڈِک ۔کی) ڈِکّ بُوئنگ ءِ جاوَر ۔ **ڈِکّین** :(ڈِک ۔کے ۔ن) (س گ) ہما چیز کہ ڈِک اِنت ۔

ڈَکّا :(ڈَک ۔کا)(ن گ) آپ ءِ بندَگ ۔ بندش ۔ آپ ءِ دیم ءَ چیزے ءِ دیگ ۔(2) راہ ءِ بند کنگ ۔

ڈُکّال :(ڈُک ۔کال)(ن گ) بے ہوری ۔ حُشک سالی ۔ کاخت سالی ۔(2) قحط ۔ نیستی ۔ غیر آبادیں سال ۔ اَند ۔ **ڈُکّال ءِ کپگ** : (ک گ) ڈُکّال بُوئنگ ۔ غیر آبادی ءُ ویرَندانی ءِ آہگ ۔ **ڈُکّالو** :(ڈُک ۔کا ۔لو)(س گ) ہما مال کہ ڈُکال ءَ دِیستگ ۔ **ڈُکّالی** :(ڈُک ۔کا ۔لی)(ن گ) ڈُکّال بُوئنگ ۔ حُشک سالی ۔(2) کسانیں ماہیگے ۔

ڈُکّالک :(ڈُک ۔کا ۔لک)(ن گ) بالی مُرگے ۔

ڈُکّر :(ڈُک ۔کُر)(ن گ) ٹِمبک ۔ کسانیں ڈُہل ۔ طبلہ ۔ ڈُہلک ۔ (2) مرۡ نیں ڈُہل ۔

ڈَکّر :(ڈَک ۔کر)(ن گ) ٹکّر ۔ ٹوکر ۔ ڈیک وَرَگ ۔ ڈوکر ۔

ڈَکّل :(ڈَک ۔کل)(ن گ) زہگ ءُ لاپ ءُ دِل ءِ خرابی یا نادُرۡاہی ۔

ڈکّلگ : (ڈَک۔کَ۔لَگ) ٹُنگ یا کسانیں زَہگ ءِ گندہ باک۔ (2) دِل ءُ لاپ ءِ پیچ بُوتگ ءِ ناڈُراہی۔

ڈکّم: (ڈَک۔کَم) (ن گ) ڈَکّ ڈَکّ۔ کُنڈ کُنڈ۔ (2) ڈک داتگیں۔ تاب داتگیں۔ تاب گپتگیں۔ (3) پہ رد پہناتی ءِ دَزّاجیں بُرزی ءُ جہلی۔ **ڈکّمیں :** (ڈَک۔کَ۔ میں) (س گ) ہما کہ ڈَکّ ڈَکّ اِنت۔ تاب گپتگیں یا تاب داتگیں۔ نہ سستگیں۔ **ڈکّمیں رُمب :** (ڈَک۔کَ۔میں۔رُم۔ب) (س گ) بلاہیں رُمب۔ نہ سستگیں مزنیں رُمب۔ **ڈکّمیں مِید :** (ڈَک۔کَ۔ میں۔ می۔ د) (ن گ) پیچ ءُ تاب وارتگیں مُود۔ بزّاہ داریں مُود۔ بزّیں مُود۔ بزّنگن۔ بزّنگل۔

ڈکّو : (ڈَک۔کو) (ن گ) بزیں ءُ بےروگنیں نان۔ (2) سُہرو ءِ بزّیں نان۔

ڈکّوُ : (ڈُک۔کوُ) (ن گ) دوچ ءِ وڑے۔ (2) بے بزّاہیں ءُ ڈالیں دوچ۔

ڈکّوئیگ: (ڈَک۔کو۔ئی۔گ) (ن گ) جتک چوپیں دار۔ ہما دار کہ پہ جتک ءِ چوپگ ءَ کارمرز بیت۔ (2) چیریں۔ چیر داتگیں۔

ڈُکّیتگ : (ڈُک۔کِ۔تگ) (ک گ) ہور بُوتگ۔ نزّیک بُوتگ۔ یکّ چیزے ءِ گوں دومی چیز ءَ انچو نزّیک بُوتگ کہ یکّ دِگرء گوں جان پہ جان بہ بیت۔ **ڈُکّیتگیں :** (ڈُک۔کِ۔تَ۔گیں) ڈُگّگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) نزّیک بُوتگیں۔ یکجاہ بُوتگیں۔ لکّیتگیں۔

ڈُکّینگ : (ڈُک۔کے۔نگ) (ک گ) انچوش کنگ کہ بہ ڈُکّیت۔ ہم کش کنگ۔ ہموار کنگ۔ دو چیز ءِ دَپ ماں دَپ کنگ۔ (2) آزار دیگ۔ دور کنگ۔ ویل ءُ جنجال دیگ۔ **ڈُکّینگی :** (ڈُک۔کے۔نَ۔گی) (ن گ) ڈُکّینگ ءِ آوَکی بِزاں ڈُکّینگ ءِ کار بُوئگی انت۔ (2) ہما کہ ڈُکّینگی انت۔

ڈُکّینتگ : (ڈُک۔کین۔تگ) ڈُکّینگ ءِ گوستگال۔ (2) نزّیک کُتگ۔ یکجاہ کُتگ۔ **ڈُکّینتگیں :** (ڈُک۔کیں۔تَ۔گیں) (س گ) ڈُکّینگ ءِ دیریں گوستگال بزاں ڈُکّینگ ءِ کار بُوتگ۔ (2) ہما کہ ڈُکّینگ بُوتگ۔

ڈِگ : (ڈِ۔گ) (ن گ) میشانی ہکّلگ ءِ توار۔

ڈگار : (ڈَ۔گار) (ن گ) زَمین۔ مُلک۔ مِلک۔ گل زمین۔ حاک۔ سَرزَمین۔ (2) کِشّگی ءِ یا کشتگیں زَمین۔ آپ بند۔ آنلان۔ بیدِہ۔

ڈگارءِ آپ بُوئگ : (ک گ) ڈگارءِ پُرّ ءُ بند بُوئگ۔ **ڈگارءِ بُٹ بُوئگ :** نوک کشتگیں ڈگارءِ سَرءِ ہَور گوارگ ءِ رَند توم ءِ حاک ءِ چیرءِ دَمب بُوئگ۔ کِشار ءِ پل باد بُوئگ۔ پَل ءِ بدگ۔ **ڈگار بند :** (ڈَ۔گار۔بَن۔د) (ن گ) ڈگار ءِ چپّ ءُ چاگرد ءِ بند۔ (2) یکّ ڈگارے ءِ دوَری۔ (3) ڈگار ءِ لٹّ۔ ڈگار ءِ چاریں پلّو۔ **ڈگار ءِ پَرَش :** (ن گ) ہما جاگہ کہ آپ چہ یکّ ڈگارے ءِ پہ دومی ڈگارءِ روَت۔ **ڈگار ءِ پُرّ گِرَگ :** ڈگارءِ چہ آپ ءِ پُرّ کنگ ءِ کار۔ **ڈگار ءِ تان :** (ن گ) ڈگارءِ آپ ءِ بزّاہ رَوگ ءِ نشاں یا حد ءِ بزّاہی۔ **ڈگار ءِ تیر :** (ن گ) ڈگارءِ بند ءِ لَٹّ۔ بند ءِ دَزّاجی۔ **ڈگار ءِ دَرآرگ :** (ک گ) زمین ءِ تنگاردیگ ءُ مرزگ۔ **ڈگار ءِ نر کنگ :** (ک گ) ڈگارءِ مُشک ہونڈاں آپ دَرآہگ۔

ڈگاری : (ڈَ۔گا۔ری) (ن گ) ہما کہ گوں ڈگارءِ نسبت داریت۔

ڈگاردوچ : (ڈَ۔گار۔دو۔چ) (ن گ) گُد ءِ سَرءَ زَرد ءُ سُہریں آبریشُم ءِ دوچ۔ (2) دوچ ءِ تہرے۔

ڈگارُک: (ڈَ۔گا۔رُک) (ن گ) پوست ءِ ناڈُراہی ئے۔ دیم یا دَست ءُ پادانی ٹکّ کپگ ءُ سل ءِ گرّی گرّی بُوئگ ءُ سڑگ ءُ حارِشت دیگ۔ (2) کسانیں ڈگار۔

ڈگارو : (ڈَ۔گا۔رو) (ن گ) دوچے تہرے۔

ڈگارریش : (ڈَ۔گار۔رے۔ش) (ن گ) دَز چکانی بُنڈ ءَ وَدی بُوَ کیں گُک۔

ڈگّر: (ڈَگ۔گَر) (س گ) پیریں دَلوت۔ کمزور ءُ لاغریں دَلوت۔ (2) پیریں زال یا مرد۔ ڈیک۔ (3) برابریں جاگہ۔ مَیدان۔ **ڈگّری :** (ڈَگ۔گَ۔ری) پیری۔ مزن عمری۔ ضعیفی۔

ڈگّہہ : (ڈَگ۔گہہ) (ن گ) گورُم۔

ڈگّو: (ڈَگ۔گو) (ن گ) مادَگیں گوک۔(2) کائیگر۔(3) (س گ) کم زورءُ لاغریں گوک۔ڈگّول۔**ڈَگّی** : (ڈَگ۔گی) (ن گ) مادَگیں گوک۔(2) بدکردیںءُ قحبگیں جنین۔

ڈگّول : (ڈَگ۔گول) بچار : ڈَگّو۔

ڈَگُّلہ : (ڈَگ۔گُ۔لہ) (ن گ) کسانیں بلے لیگاریں کوہنیں کوٹ۔(2) صدری۔بنڈی۔بےآستنکیں کوٹ۔

ڈَلّ : (ڈَل۔ل) (ن گ) کھول۔(2) گلّ۔فوج۔ٹُولی۔(3) بازیں مَردُمانی ہواری۔مُچّی۔(4) سَکّ پیر۔لاغر۔(5) جوہانءِ صاف کنگءِ یَکءُ داناں جتا کنگءِ اَزباب۔(6) بیلءِ قسمے کہ پالیزءِ چریءِ کشّگءِ کارمزبیت۔کُراز۔کل مکور۔گورکش۔

ڈَل: (ڈَ ل) (ن گ) کود۔مونت۔ملام(2) مِنڈ۔مادَگیں کُچک۔(3) (ف گ) ڈَلگءِ فرماں گال: بہ ڈَل۔(4) گچّ۔ ڈال تریں سِک۔(5) برّ۔بیدِہ۔ہُورتیں سنگ۔(6) ہما ڈَگار کہ سنگلاکءُ بےکِشاراِنت۔(7) سِنگ پاد۔چہ سِکءِ مستریں سنگ۔ (8) کوہ دیم۔کوہ دیمءِ مَیدان۔(9) ڈَلیں جاگہہ یا کوَر۔پوٹ۔

ڈَلءِ سَر : (ن گ) ہمُودءَ کہ ڈَل اِنت۔ڈَلیں زَمین۔**ڈَلِستگ** : (ڈَ۔لِس۔تگ) (س گ) ہما مُلک کہ آئیءِ زَمین ڈل پاد اِنت۔ڈل پادیں زَمین۔**ڈَل کنگ** : (ڈَل۔کَ۔نگ) (ک گ) کوَرءِ تہہءِ کوَر جوءِ آپءِ دیمءَ سنگ ایر کنگءُ آپءِ بہر کنگءِ ترّینگ۔**ڈَلو** : (ڈَ۔لو) (س گ) ہما ملکءِ ڈَگار کہ ڈلءِ سنگ ئے مان۔ڈلءِ مُلک۔

ڈُلّ : (ڈُل۔ل) (ن گ) اُشترءِ لِڈّ۔(2) حرءِ لِڈّ۔**ڈُلّ بندَگ** : (ڈُل۔ل۔بَن۔دَگ) (ک گ) پہ نشانگ بازیءَ اُشترءِ لِڈّے یا دِگہ انچیں چیزےءِ دُور ایر کنگ۔

ڈِل : (ڈِ۔ل) (ن گ) پوڑ۔حاکءِ گوڑو۔

ڈَلانگ : (ڈَ۔لان۔گ) (ن گ) ٹُلور۔تاس یا انچیں چیزےءِ پرَشگءِ توار۔(2) اُشترءِ گوَرءِ ڈِلینگوکءِ توار۔

ڈَلائینگ : (ڈَ۔لا۔ئے۔نگ) بچار : ڈَلینگ۔

ڈَل بار : (ڈَل۔بار) (س گ) ہما زَمین کہ اُودءَ زوارءِ سِنگ باز بہ بیت۔کوہ ڈاٹ۔ڈل پادیں ڈگار۔**ڈَل پاد** : (ڈَل۔پاد) (ن گ) (س گ) ہما زَمین کہ ڈَل اِنت۔ڈَلِستگ۔ڈَلِستگیں زَمین۔سِنگ پاد۔سِنگستان۔کوہ دیم۔گِتان۔**ڈَل پادیں** : (ڈَل۔پا۔دیں) (س گ) ڈَل ہواریں زمین یا ڈگار۔کوہستگیں ڈگار۔

ڈَل دیم : (ڈَل۔دے۔م) (س گ) ہما پٹ یا کپ کہ آئیءِ زَمینءِ دیم سنگلاک بہ بیت۔ڈَلءِ سَر۔ہمُودءَ کہ زَمین ڈل اِنت۔

ڈَل شان : (ڈَل۔شان) (س گ) سِنگ ہواریں جاگہہ۔ہمُودءَ کہ سِنگءِ ڈوک باز بیت۔**ڈَل شانیں** : (ڈَل۔شا۔نیں) (س گ) سِنگ ہواریں۔ڈل ہواریں۔

ڈَلّ جَنگ : (ڈَل۔ل۔جَ۔نگ) جوہانءِ گوں ڈلءِ صاف کنگءِ نزّآرگ۔

ڈَلگ: (ڈَ۔لگ) (ک گ) یکّ چیزےءِ ماں ڈلوکءَ کنگءِ ڈَلگ۔(2) (ن گ) نارُشتے، وَرگی موشے یا ڈل اِتگیں سبزکءِ نارُشت۔(3) ڈلیدہ۔ڈَلگ دُرشتگیں گلّہءَ ماں روگنءَ گرادگ۔(4) گٹّ گرَگ۔(5) ڈالا۔پہ گوکءُ اُشتراں کدیم جوڑ کنگ۔ارداوگ۔(6) مرَن۔مستر۔قدآور۔مرَن نام۔(7) زَنڈ۔استور۔زارگ۔سَبّر۔بتّر۔ڈال۔ڈِکّ۔(8) ڈال ڈالءِ دُرشگ۔(9) دُرگ۔ دَرگ۔ (10) زبر۔ (11) کوچَک۔(12) بُرّگ۔ رُنگ۔(13) پرَوشگ۔ بُور بُور کنگ۔کُڈّگ۔ٹُکّر ٹُکّر کنگ۔

ڈَلگ ڈَلگ : (ڈَ۔لگ۔ڈَ۔لگ) (س گ) زنڈ۔زنڈزنڈیں۔

ڈَلگی : (ڈَ۔لَ۔گی) (ن گ) ہما کہ گوں ڈَلگءِ نسبت داریت۔(2) ڈَلگءِ آیوکی بزاں ہما چیز کہ دیمترءَ ڈَلگ بنت۔(3) ہما کِشار کہ پہ ڈَلگءِ رَس اِتگ۔**ڈَلگین**: (ڈَ۔لَ۔گیں) (س گ) ہما شَے کہ چہ دِگراں مرَن تر اِنت۔مستریں۔ڈالیں۔**ڈَلیدہ** : (ڈَ۔لی۔دَہ) (ن گ) وراکے کہ ڈَلگ دُرشتگیں گلّہءَ ماں روگنءَ گرادنت۔ڈَلگ۔

ڈلگ چار :(ڈ۔لگ۔چار)(س گ) دِلگوش ئَ دارگ۔ کسے ءِ خیال گوْرئَ کنگ۔ڈال چار۔

ڈلگ چمّ :(ڈ۔لگ۔چم۔م)(س گ) مرَن چمّ۔ زنڈ چمّ۔ غوٹو۔غوٹ۔

ڈلّو :(ڈُل۔لو)(ن گ) کسانیں ڈبّہ۔

ڈلوک:(ڈ۔لو۔ک)(ن گ) ہما اوزار یا جنتر کہ ڈلیت۔جنتر یا آسِیاب۔ڈلونک۔(2) ہما مرُدم کہ ڈلگ ءِ کار ءَ کنت۔(3) ڈل اِتگیں دان۔ یاشے۔**ڈلوکین** :(ڈ۔لو۔کے۔ن)(س گ) ڈلگ ءِ گوْستگال بزاں ہما چیز کہ ڈلگ بوتگ۔(2) ہما کہ ڈلگ ءِ کار ءَ کنت۔

ڈلونک : (ڈ۔لون۔ک) بچار : ڈلوک۔

ڈلونگ :(ڈ۔لون۔گ)(ن گ) پرشتگیں یا کپتگیں بان ءُ ماڑی۔

ڈلونگیں :(ڈ۔لون گے۔ں) کپتگیں ءُ ویرانیں جاگہ ءُ بان۔

ڈلّی :(ڈل۔لی)(س گ) باز۔گیش۔(2)(ن گ) کسانیں گوْنڈیں جر۔ چپریں گوْنڈیں جر ءِ ٹکّر۔**ڈلّی جنگ** :(ڈل۔لی۔جَ۔نگ)(ک گ) بازژُورگ۔(2) پہ بے پرواہی بازژُورگ ءُ وَرگ۔

ڈلیتگ :(ڈ۔لِ۔تگ) ڈلگ ءِ گوْستگال۔(2) ہُورت کُتگ۔ کُڈّیتگ۔**ڈلیتگیں** :(ڈ۔لِ۔ت۔گیں)(س گ) ہما کہ ڈلگ بُوتگ۔ڈلیدہ۔

ڈلینگ :(ڈ۔لے۔نگ)(ک گ) ڈلگ ءُ ریچگ۔ڈلائینگ۔ اَنچوش کنگ کہ دِگرے بہ ڈلیت۔ دِگرے ءَ ڈلگ پرما ہگ۔(2) چلّا ہگ۔راڑ دیگ۔

ڈم :(ڈ۔م)(ن گ) توار۔ڈُہل ءِ توار۔**ڈم ڈم** :(ڈم۔ڈم)(ن گ) ڈُہل ءِ توار۔ڈُہل ءِ ڈیمبگ۔**ڈم ڈم کنگ** :(ڈم۔ڈم۔کَ۔نگ)(ک گ) ڈُہل ءِ توار کنگ۔ چوڈُہل ءِ توار کنگ۔(2) بےنفیں تراں کنگ۔رپٹگ۔

ڈمّ :(ڈم۔م)(ن گ) پیرین ءُ لاغریں اِسپیت پس۔

ڈمب:(ڈم۔ب)(ن گ) نیم کرّ۔ ڈامپ۔ ہما کہ پہ شرّی ئَ اِشکُنت۔(2) ڈمب کپتگیں شہر، جاگہ ءُ ہنکین۔ کوْہنیں ویرندانیں جاگہ۔ چیرترّ اِتگیں جاگہ۔ حاکی۔ حاکانی چیر ءَ۔(3) چیرترّ اِتگیں مانش ءُ گورِستان۔(4) سنگ ءُ ڈلانی تہہ ءَ چیرترّ اِتگیں۔**ڈمب چنگ** : (ڈم۔ب۔چِ۔نگ)(ک گ) ڈمبینگ۔دَمبیگ کنگ۔مرُدم ءِ یاساہ دارے ءِ یاسنگانی تہہ ءَ بار دیگ۔**ڈمب دیگ** :(ڈم۔ب۔دی۔یگ)(ک گ) چیزے ءِ سَربرءَ حاک دوْر دیگ ءُ اَندیم کنگ۔ پوشیدہ کنگ۔ چیر دیگ۔ کسّے ءِ پردگ ءِ ساتگ۔(2) بے توار بُوئگ۔خاموش بُوئگ۔**ڈمب کنگ** :(ڈم۔ب۔کَ۔نگ)(ک گ) جمّ کنگ۔ بند کنگ۔(2) ویرنداں کنگ۔زیرزمین کنگ۔(3) داگ دیگ۔ نِشان کنگ۔**ڈمب گرگ** :(ڈم۔ب۔گِ۔رگ)(ک گ) چیزے ءِ بہ حاکانی چیر ءَ گار بُوئگ۔ اَندیم بُوئگ۔ بارگرگ۔**ڈمی**:(ڈم۔بی)(ن گ) بارگپتگین ءُ چیرترّیتگیں ہنکین۔ پہ سنگ ڈبّ اِتگیں۔ دَمی۔دَمبیگ۔**ڈمبین** :(ڈم۔بین)(س گ) ہما چیز کہ ڈمب کپتگ۔ڈمب گروک۔

ڈمبر :(دم۔بر)(ن گ)(ف گ) لاپ ءِ گوْات۔ پدّام۔لاپ پُربُوئگ۔(2) حُدائی قہر ءُ غضب۔گرانیں جنجال۔**ڈمبرگ** :(ڈم۔ب۔رگ)(ک گ) گوْات گرگ۔ ڈمبگ۔ڈُڈّرگ۔ڈاکسگ۔ آپرَغ۔ آپر۔ ڈامبرگ۔(2) کُپّگ۔(3) زہر گرگ۔ (4) ئَ فہمگ۔ ہوش ءِ گار بُوئگ۔ بانبّرگ۔(5) لاپ ءِ گوْات گرگ۔آپ روڑ۔(6) سَر ءِ گوْات گرگ۔سَر ءِ گرّان بُوئگ۔(7) بےتہمبل بُوئگ۔بےہاٹی بُوئگ۔ٹاپرگ۔

ڈمبرینگ : (ڈم۔بَ۔رے۔نگ)(ک گ) اَنچوش کنگ کہ سَریالاپ گوْات بہ گپت۔(2) ہما کہ بےہاٹی ءُ بےتوکل بہ کنت۔

ڈمبگ :(ڈم۔بگ)(ک گ) کُپّگ۔ڈمبان ءَ روگ۔(2) ڈمبرگگ۔گوْات گرگ۔(3) داگ دیگ۔نِشانے ءِ جنگ۔(4) بار دیگ۔ماں حاکاں چیرترّینگ۔(5) دَلوت یا رستر ءِ اَنچوش روگ کہ بڈّئے بُرزءِ چِنڈیت۔

ڈمبَل : (ڈَم ۔ بَل) (س گ) باز پُر ۔ (2) (ن گ) ریش ءِ دانگے ءِ چہ ریم ءِ پُر بُوَنگ ۔

ڈُمپ : (ڈُم ۔ پ) (س گ) گوَات گپتگیں ۔ کوب ۔ کومپ ۔ مِکیں ۔ پُلّ اِتگیں ۔ (2) (ن گ) کسانیں بُزرگ ۔ زیلگ ۔ تُمپ ۔ تُمپگ ۔ تودگ ۔ ڈِک ۔ جُمپ ۔ ڈُپّ ۔ **ڈُمپگ** : (ڈُم ۔ پگ) (ن گ) تُمپگ ۔ بُزرگ ۔ باندم ۔ پرکوت ۔ جُمپگ ۔ ڈِپر ۔ ڈُپگ ۔ (2) کوب ۔ **ڈُمپگیں** : (ڈُم ۔ پَ ۔ گیں) (س گ) ہما کہ ڈُمپ انت ۔ باندُ ییں ۔ پُرکوتیں ۔ مُچّیں ۔ **ڈُمپو** : (ڈُم ۔ پو) (س گ) ہما کہ ڈُمپ بہ بیت ۔ ڈُمپیں ۔ **ڈُمپیں** : (ڈُم ۔ پیں) مِکیں ۔ کومپیں ۔ ڈِکّیں ۔ پرکوتیں ۔

ڈَمّو : (ڈَم ۔ مُو) بچار : ڈامُو ۔

ڈَنّ : (ڈَن ۔ ن) (ن گ) دَر ۔ پَٹّ ۔ وَڈّ ۔ مَیدانیں ڈگار ۔ مَیدان ۔ پڑ ۔ دَمگ ۔ زید ءُ کھچر ۔ سیرگ ۔ کَپ ۔ کُوچَگ ۔ بیوان ۔ پڑا ہگ ۔ تَڑ ۔ گوَات سَر ۔ گوَات کپت ۔ (2) خارج ۔ جِتا ۔ **ڈَن سَر** : (ڈَن ۔ سَر) (ن گ) وَیرانیں مَیدان ۔ (2) پَٹّ ءُ مَیدان ءِ گُڈی ءُ آخری حد ۔ **ڈَنُک** : (ڈَن ۔ نُک) (ن گ) کسانیں ڈَن ۔ کسانیں پَٹّ ۔ (2) حاکوٹ ۔ **ڈَنگ** : (ڈَن ۔ نگ) (ن گ) مَیدان پَٹّ ۔ پڑ ۔ وَڈّ ۔ (2) نااَندیمیں جاگہہ ۔ پچّیں جاگہہ ۔ **ڈَنّی** : (ڈَن ۔ نی) (ن گ) دَرآمَد ۔ بِدر ۔ غیر ۔ بیگانگ ۔ دَریگ ۔ دَرشین ۔ دَری ۔ (2) دَریا ءِ تہہ ءَ زمین ءِ بُرزیں جاگہہ کہ آئی ءِ چپّ ءُ چاگرد ءَ دَریا اِنت ۔ ڈَنّیگ ۔ زَن زر ۔

ڈُنّ : (ڈُن ۔ ن) (ن گ) ناپَک ۔ ڈِکّیں ناپَک ۔ (2) ڈِکّ ۔ بدن ءِ سَر ءَ دانگ وڑیں ڈِکی ۔ (3) چست ۔ گڈ اِتگیں ٹِکّ ۔ **ڈُنّی** : (ڈُن ۔ نی) (ن گ) ہما کہ ڈُنّ ءَ مَرَن اِنت ۔ ڈُنّیگ ۔

ڈَنج : (ڈَں ۔ ج) (ن گ) نُقص ۔ خرابی ۔ عیب ۔ (2) (س گ) دل چوٹ ۔ دُژوہ ۔

ڈَنڈا : (ڈَن ۔ ڈا) (ن گ) کوہ ءِ رِک ۔ کوہ ءِ لُنٹ (2) دوچ ءِ لِیک ۔ (3) جمرّ ءِ پاد آہگ ۔ (4) کسانیں گیّل ۔ دار ءِ کسانیں ٹُکّر ۔ (5) زنڈیں لَٹّ ۔ (6) داس ءِ دَنتان ۔ (7) جڑیا ہر ءِ دُمب ۔

ڈَنڈ : (ڈَں ۔ ڈ) (ن گ) ملام ۔ (2) تاوان ۔ کپارت ۔ عوض ۔ (3) بیم ۔ تُرس ۔ بیہار ۔ (4) پہ زورکار ءِ گرگ ۔ (5) چٹیّ ۔

ڈَنڈاسک : (ڈَن ۔ ڈاس ۔ ک) (ن گ) پشّگ ۔ (2) زَردُکی گوُمز ۔ (3) ڈَنڈیسک ۔

ڈَنڈاری : (ڈَن ۔ ڈا ۔ ری) (ن گ) زَرد دانگیں مچّ ءِ ذاتے ۔

ڈَنڈاری گون : (ڈَن ۔ ڈا ۔ ری ۔ گون) (ن گ) ڈنڈاری ءِ وڑیں مچّے ۔

ڈُنڈُر : (ڈُن ۔ ڈُر) (ن گ) ڈُنڈریں مُود ۔ پلپل مُود ۔ (2) سُکرَگ ۔ (3) لونڈسَرگ ۔ لونڈو ۔ **ڈُنڈُر پُٹ** : (ڈُن ۔ ڈُر ۔ پُٹ) (س گ) ہما کہ سَر ءِ مِید ءَ ڈُنڈُر اِنت ۔ کاش نہ اَنت ۔ **ڈُنڈُریں** : (ڈُن ۔ ڈُ ۔ ریں) (س گ) سر ءِ پُٹانی ڈُنڈُری ۔

ڈَنڈِسک : (ڈَن ۔ ڈِس ۔ ک) بچار : ڈنڈاسک ۔

ڈَنڈَلو : (ڈَ ن ۔ ڈَ ۔ لو) (ن گ) (د) بہار کاہے ۔ (2) جوہان ءِ گوَات ءِ دیگ ءِ رَندا لائیں پُگ ۔ ڈَبّ ۔

ڈَنڈور : (ڈَ ن ۔ ڈو ۔ ر) (ن گ) بالی گوُنڈارے ۔ (2) نیم مستیں لیڑو ۔ (2) مستیں حر ۔

ڈَنڈَہور : (ڈَن ۔ ڈَ ۔ ہو ۔ ر) (ن گ) جار ۔ پدّرائیں حبَر ۔ ڈنڈورا ۔

ڈَنڈَہورکنگ : (ڈَن ۔ ڈَ ۔ ہو ۔ ر ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) آشکار کنگ ۔ پدّرا کنگ ۔ حبَر ءِ تالان کنگ ۔

ڈَنڈورا : (ڈَن ۔ ڈو ۔ را) (ن گ) جارتالان کنگ ۔ چیزیں حبَر ءِ پدّرا کنگ ۔ ڈَنڈ ہور ۔

ڈَنڈوسک : (ڈَن ۔ ڈوس ۔ ک) بچار : ڈنڈیسک ۔

ڈَنڈی : (ڈَ ن ۔ ڈی) (ن گ) اُشتر ءِ رہت ءِ دوئیں نیمگاں بستگیں ، تراشتگ ءُ بارگ کُتگیں دار ۔ (2) گوُر باسک ۔ (3) بُور بُوریں ریم ۔ (4) ملام بُوَنگ ۔

ڈَنڈِیسک : (ڈَ ن ۔ ڈی ۔ س ۔ ک) (ن گ) پیشّ ءِ بارگیں روت ۔ پیشّ پڈ ۔ پیشّ ءِ رگ ۔ (2) بارگ ۔ لاغر ۔ (3) سیچک ۔

ڈِنّک: (ڈِن۔نک) (ن گ) ڈنڈیسک۔پیشّ ءِ بارگیں بندیک رنگیں روت یا رگ۔

ڈَنگ: (ڈَں۔گ) (ن گ) مَگسک ءِ ذاتے لُو لُکے کہ گیشترکُچکّ یا حَرءَ پرلچیت ءُ ڈَنگ ءَ جنت۔ چِڈ۔(2) زیم ءِ تج۔ دَج۔(3) تیزین ءُ چالاکیں مَردُم۔(4) تج۔ ہرڈنگ جنوکیں ساہ دار ءِ تج۔(5) بدتبی۔زَہرگرَگ۔**ڈَنگ جنگ:** (ڈَن۔گ۔جَ۔نگ) (ک گ) مار،زُوم یا اے دگہ ڈَنگ داریں ساہ دار ءِ یکّے راڈنگ جنگ۔دَجگ۔(2) تاوان دیگ۔(3) تہل ءُ تُرپشیں تراں کنگ۔**ڈَنگو:** (ڈَن۔گو) (س گ) ڈَنگ جنوک۔(2) ناشریں زَہک۔ سُبک سَر۔ ہُونژو۔ضِدّ۔**ڈَنگی:** (ڈَن۔گی) (ن گ) ہما کہ ڈَنگ ءَ پر اِنت۔ہما مال کہ آئی ءَ راڈَنگ ءَ گپتگ۔(2) ہما کہ ڈَنگ کنت۔(3) بے اَرزِش۔سُبکّ سَر۔(4) زَہرکنوک۔

ڈُنگ: (ڈُں۔گ) (ن گ) دُزّ۔ٹیک۔پُلوک۔مَردُم ءِ مال ءُ مڈی ءِ پہ زوربروک۔زوربَر۔راہ زن۔راہ گِر۔گدوک۔(2) کسانیں لشکر۔کسانیں گل۔**ڈُنگی:** (ڈُن۔گی) (ن گ) لُٹ ءُ پُل ءِ کار۔ دُزّی۔راہ زَنی۔

ڈِنگ: (ڈِن۔گ) ضِدّ۔ناشری۔(2) چوٹ۔وہل۔**ڈِنگ دیگ:** (ڈِن۔گ۔دی۔یگ) ضِدّ کنگ۔نہ منّگ۔(2) وہل کنگ۔چوٹ کنگ۔

ڈَنگا: (ڈَن۔گا) (ن گ) وشّیں ہوَر۔(2) کسانیں گونڈیں ہوَر۔ (3) ہما جمبر کہ کسانیں وہدے بندیت ءُ گوَاریت۔

ڈِنگا: (ڈِن۔گا) (ن گ) چوٹیں لٹّ۔ناراستیں عصا۔چوٹ۔ناراست۔**ڈِنگائی:** (ڈِن۔گا۔ئی) (ن گ) ناراستی۔ڈِنگوئی۔چوٹیں۔ناراستیں۔(2) راستیں گپّ ءِ نہ منّگ۔(3) یکّیں حبر ءِ سرءَ اوشتگ۔ضِدکنگ۔

ڈَنگر: (ڈَن۔گر) (ن گ) کُنٹگ داریں بے تاک ءُ حُشکیں دَرچکی شاح یا لَمب۔جامبڑ۔کنٹگوئیں شَمب۔(2) اُڑام۔

ڈِنگری: (ڈِن۔گِ۔ری) (ن گ) پیگ ءُ چرپی ءِ روگن۔

ڈُنگز: (ڈُں۔گز) (س گ) زنڈ۔بےوڑ۔بےڈَوَل۔بے بَڑاہ۔

ڈِنگوئی: (ڈِن۔گو۔ئی) بچار : ڈِنگائی۔

ڈُنّیگ: (ڈُن۔نی۔گ) بچار : ڈُنّی۔

ڈَنّیگ: (ڈَن۔نی۔گ) بچار : ڈَنّی۔

ڈو: (ڈ۔ؤ) (ن گ) اِستان۔ہَسّگ۔ہنسگ۔ڈوئی۔

ڈُوآ: (ڈُو۔آ) (س گ) پہ چیزے ءِ دِل مانگی ءُ چمّ داری ءِ نِندگ ءُ چارگ۔ہیل وَند۔(2) (ن گ) مَرَنیں ڈوئی۔

ڈُوبّ: (ڈُوب۔ب) (س گ) بلاہ۔زَنڈ۔پُرگوشت۔

ڈُوبّا: (ڈُوب۔با) بچار : ڈُوبّ۔

ڈوبار: (ڈو۔بار) (ن گ) (ف گ) ڈوبارگ ءِ فرماں گال: بہ ڈوبار۔(2) پدگشی۔ایرجنگ۔ڈوبارگ۔

ڈوباریتگ: (ڈو۔با۔رِ۔تگ) (ک گ) ڈوبارگ ءِ گوستگال بزاں ڈوبارگ ءِ کار بُوتگ یا کُتگ۔

ڈوبارگ: (ڈو۔با۔رگ) (ک گ) ایرجنگ۔ملامت کنگ۔ کسے ءِ عیب دار کنگ۔ڈوبار۔پدگُشی۔باپُشت ءَ کسے ءَ راخراب گُوشگ۔میاریگ کنگ۔جہل جنگ۔**ڈُوبارگی:** (ڈُو۔با۔رَ۔گی) (ن گ) ڈوبارگ ءِ آوَکی بزاں ڈوبارگ ءِ کار بُوتگی انت یا بیت۔

ڈوبر: (ڈو۔بر) (ن گ) سینگ۔جَبین۔ڈُڈّر۔گوَر۔چاتی۔سَرسینگ۔**ڈوبرءِ بوریئغ:** (ک گ) کشّگ۔ساہ ءِ کشّگ۔**ڈوبرءَ دارگ:** ڈک ءِ سگّگ۔برداشت کنگ۔(2) دل ءِ دارگ۔**ڈوبرءَ دَست ءَ جنگ:** پہ کارے کنگ ءَ تیار بُوتگ۔(2) قول کنگ۔ عہد کنگ۔

ڈُوبری: (ڈُو۔بَ۔ری) (ن گ) مسّکّی۔ہما کہ شہ بازیں کاراں گوَر ءُ مسّکّ ءَ دَرد کننت۔ڈَڈّری۔گوَرُوئیگ۔**ڈوبری بُوتگ:** (ڈُو۔بَ۔ری۔بُو۔تگ) گوَری ءُ مسّکّی بُوتگ۔

ڈوٹ: (ڈو۔ٹ) (ن گ) تیلانک۔تیلانک دیگ۔(2) (س گ) اے پہناد ءُ آں پہناد ءَ کپگ۔لیٹ گرگ۔چیزے ءِ چپّی کنگ۔**ڈوٹانی دیگ:** (ڈو۔ٹا۔نی۔دی۔یگ) (ک گ) ریڑگ۔لیٹ دیگ۔

ڈوڈ :(ڈو۔ڈ)(ن گ) ھُشکیں پوست۔پوستینک۔ڈوڈو۔(2) لھمیں چیزے کہ چہ ھُشکی ءَ تُرُند ءُ سکّ ڈڈّ بُوتگ۔(3) مَسک ءِ ہڈ۔ مَسک ءِ ہما ہڈ کہ دَرآتکگ۔پُشت ءِ ہڈ۔جبرش۔کُبّ۔

ڈوڈَرتگ :(ڈو۔ڈَر۔تگ) ڈوڈَرگ ءِ گوستگال۔(2) ڈڈّ بُوتگ۔ھُشک بُوتگ۔سکّ بُوتگ۔**ڈُوڈَرتگیں** :(ڈُو۔ڈَر۔ت۔گیں) (س گ) ڈوڈَرگ ءِ دیریں گوستگال بزاں ہما کہ ڈوڈرتگ۔

ڈوڈَرینگ :(ڈو۔ڈَ۔رے۔نگ)(ک گ) سکّ ھُشک ءُ تُرُند کنگ۔انچوش کنگ کہ بہ ڈوڈریت۔

ڈوڈَرگ :(ڈو۔ڈَ۔رگ)(ک گ) ھُشک ءُ تُرُند بُوتگ۔ (2) چِلّ بُوتگ۔

ڈوڈَگ :(ڈو۔ڈَگ)(ک گ) ھُشک ترّگ۔ڈڈّ بُوتگ۔

ڈوڈا :(ڈو۔ڈا)(ن گ) ہورکیں ھُشکیں پوست۔**ڈوڈُک**:(ڈو۔ڈُک)(ن گ) کسانیں ہیزَک۔(2) ھُشک بُوتگیں مشک۔

ڈوڈو:(ڈو۔ڈو)(ن گ) گُراگ۔کلاگ۔خاخُو۔(2) ھُشکیں پوست۔ڈوڈ۔(3) لاغر۔لاغریں۔(4) تاچینگ۔بازتاچینگ۔اہوڑوکنگ۔

ڈوڈی :(ڈو۔ڈی)(ن گ) زُرت جوّ یا ارزُن ءِ نان۔(2) حَشاش۔

ڈور :(ڈو۔ر)(ن گ) ہوَر یا آپ ءِ کنڈ۔(2) بےآپیں کوَر۔ (3) ہما کوَر کہ کوچگ ءَ ایر کپگ ءَ رَند جُھل ترّیت ءُ کرود کنت۔ (4) آپ ءِ جُھلگیں ہند۔آپ ءِ دِرتگیں زَمین۔کوَر۔آپ ءِ راہ۔آپ ءِ دِرّ۔چِیل۔**ڈورو**:(ڈو۔رو)(ن گ) جُھلیں ڈگار۔ہما ہند کہ اُودءَ آپ اوشتیت۔(2) سَرءِ مُودانی چنگ ءُ برابر کنگ۔

ڈورہ :(ڈو۔رہ)(ن گ) سَرءِ مِیدّانی چِنگ۔

ڈوری :(ڈو۔ری)(د)(ن گ) پہ گچّ ءُ ماپ کنگ ءَ دَراجیں بندیک۔

ڈُوڑا :(ڈُو۔ڑا) بچار : ڈوکو۔

ڈوز :(ڈو۔ز)(ن گ) ڈاچی ءُ ڈگی ءِ آپُس نہ بُوتگ ءِ ناڈُراہی۔

ڈوزکنگ :(ڈوز۔کَ۔نگ) مال ءِ آپُس نہ بُوتگ ءِ علاج کنگ۔

ڈُوزرِغ :(ڈُوز۔رِغ)(ک گ) چہ گوہرءَ چُج بُوتگ،لرزگ ءُ ٹُنٹرگ۔(2) کروند ءِ بُوتگ۔گوڑو بُوتگ۔

ڈُوش:(ڈُو۔ش)(ن گ) لاپ بندی ءِ پاچ کنگ ءِ ہاترءَ دَرمان مان کنگ ءِ اوزار۔**ڈُوش کنگ** :(ڈُو۔ش۔کَ۔نگ) لاپ ءِ بندی ءِ پچ کنگ ءِ ہاترءَ دوادیگ۔

ڈوک :(ڈو۔ک)(ن گ) سِنگ۔چہ سِک ءَ مَستریں سِنگ۔ کوہ۔(2) بدانگیں حاک کہ سَخت بہ بیت۔ڈونک۔پوڈ۔گچّ۔

ڈُوکّ :(ڈُوک۔ک)(ن گ) ٹکّر۔ڈک وَرگ۔ڈُک۔ ڈِیک۔(2) گوں سَرءَ کسّےءِ جنگ۔

ڈوکا :(ڈو۔کا)(ن گ) نیم پُہتگیں ناہ۔

ڈوکر :(ڈو۔کر)(ن گ) ٹکّر۔سُبکّ ءُ مداں مدانیں ٹکّر۔**ڈوکر جنگ** :(ڈو۔کر۔جَ۔نگ)(ک گ) مداں مدانیں ٹکّر جنگ۔

ڈوکرینگ:(ڈو۔کَ۔رے۔نگ)(ک گ) دوسے چیزانی سَراں ڈُکّ دیگ ءُ جکّ کنگ کہ بہ اوشت اَنت یا یکّ چیزےرا بہ دیوالےءِ یادارےءَ ڈُکّ دیگ ءُ جکّ کنگ کہ جکّا جکّ بہ اوشتیت۔

ڈوکو :(ڈو۔کو)(ن گ) نیم جُھل۔سرین ءِ گومب کنگ ءُ جُھل بُوتگ۔سرین ءَ وہل کنگ۔(2) ڈولو۔اُوٹُو۔ٹور۔ٹورو۔ڈُوڑا۔

ڈُوگو :(ڈُو۔گو)(س گ) سِیاہ پوستیں مَردُم۔زنگی۔حبشی۔سِیاہ پوست۔شیدی۔

ڈوگوش :(ڈو۔گو۔ش)(س گ) ہمائی کہ آئی ءِ گوش مَزَن ءُ جکّ اَنت۔مَزَن گوشیں مَردُم۔

ڈُولّ :(ڈُول۔ل)(ن گ) جنجال۔گرانی۔سَرءَ تاوان۔چٹّی۔ سَرءَ چٹّی۔سَرءَ کپتگیں۔(2) بدرُوح۔جنّ۔**ڈُولّ ءُ بد** :(ن گ) سَرءَ کپیگیں جنجال۔چٹّی ئیں تاوان۔

ڈَول:(ڈَو۔ل)(ن گ) پیم۔بزاہ۔نمونہ۔وڑ۔قسم۔گاٹ۔گونگ۔ حالت۔تہر۔دُرسان۔نمونگ۔بھیر۔برّ۔ذَیل۔واج۔وج۔شیہہ۔

چَک ۔ اندازہ ۔ باب ۔ (2) زیب ۔ دُرُوشُم ۔ تب ۔ تراش ۔ تَرَش ۔ رَنگ ۔ پیم ۔ (3) اَٹکل ۔ راز ۔ ڈِیل ۔ اَمَّگ ۔ راہ بند ۔ رِپک ۔ رَوِش ۔ ریس ۔ وَڑم ۔ جہت ۔ چِہرَگ ۔ شون ۔ حال ۔ رُجا ۔ طرز ۔ سِپہ ۔ **ڈوَل ءُ ڈِیل :** (ن گ) قد ءُ بالاد ۔ شکل ۔ (2) زیبائی ۔ دُرُوشُم ۔

ڈوَل دار : (ڈ وَ ۔ ل ۔ دا ۔ ر) (س گ) زیبا ۔ جلوہ ناک ۔ نمادار ۔ زَبر ۔ تاسُپ ۔ خُوب ۔ خُوبرو ۔ زیب دار ۔ سپہ دار ۔ شَرّ رَنگ ۔ شوشنگ ۔ وَشّ بُرّ ۔ وَشّ ڈوَل ۔ وَشّ دُرُوشُم ۔ وَشّ رَنگ ۔ بڑاہ دار ۔ **ڈوَل داری :** (ڈ وَ ۔ ل ۔ دا ۔ ری) (ن گ) زیبائی ۔ بڑاہ داری ۔ شَرّ رنگی ۔ وشّ دڑوشمی ۔ **ڈوَل داریں :** (ڈ وَ ۔ ل ۔ دا ۔ ریں) (س گ) زیبائیں ۔ بڑاہ داریں ۔ شَرّ رنگیں ۔ وشّ دڑوشمیں ۔

ڈول : (ڈ و ۔ ل) (ن گ) چہ پوست ءَ جوڑ کُتگیں ہَما دَرپ کہ چہ چات ءَ آپ ءِ کشّگ ءَ کارمرز بیت ۔ پوست ءَ آپ کش ۔ پکال ۔ (2) ڈولو ۔ ٹور ۔ جَہل بُوتگ ۔ سرین ءِ چوٹ بُوتگ ۔ وہل ۔ تاب ۔ **ڈول بُوتگ :** (ڈ و ۔ ل ۔ بُو ۔ تَگ) (ک گ) ڈول کنگ ءِ حالت ۔ سرین ءِ جَہل کنگ ۔ ٹورو بُوتگ ۔ **ڈولو :** (ڈ و ۔ لو) (ن گ) سرین ءَ انچوش جَہل کنگ کہ دَست زَمین ءِ سَر بہ بنت ۔ (2) پیری ءِ پارءَ سرین ءِ جَہل بُوتگ ۔ (3) اُوٹو ۔ ڈوکو ۔ ٹور ۔ ٹورو ۔ ڈول ۔ ہُوکو ۔ (4) کونڈ ءِ سَر ءَ دَستانی دیگ ءُ اوشتگ ۔ (5) چاپ ءُ دَریس ءِ وڑے کہ چاپ جن چاپ ءِ دَرگت ءَ وَتارا اوارے ڈول ءُ وارے راست کننت ۔

ڈَوَلا : (ڈَ وَ ۔ لا) (ن گ) باسک ۔ دَست ءِ چہ کوپگ ءِ جَہلی سُرَوش ءَ بُرزی بَہر ۔ (2) ہَما پیم ۔ ہَما دُرُوشُم ءَ ۔ یکّ وڑءَ ۔

ڈولکو : (ڈ و ۔ لُ ۔ کو) (ن گ) کسانیں ءُ پچّکیں سولکے کہ پُل ءَ نمب ءِ پیچ بنت ۔ (2) مچّ ءِ گُشّ ۔ گُش ءِ پوست ۔ (3) مچّ ءِ کور ءِ پودام ۔

ڈولَن : (ڈ و ۔ لَن) (ن گ) نُگرہ یا سُہر ءِ گونڈیں ڈبّلی کہ زالبول آئی ءَ راوَتی سہتاں مان کننت ۔

ڈوم : (ڈ و ۔ م) (ن گ) مَرَنیں ڈُہل ۔ (2) ڈومب ۔

ڈومب : (ڈوم ۔ ب) (ن گ) ڈُہل جَنوک ۔ ڈُہلی ۔ لوڑی ۔ اُستاکار ۔ (2) شِعر دپ گال کنوک ۔ اَگازی ۔ (3) سازگر ۔ (4) کم ذات ۔ کم نَسل ۔ (5) عیب دار ۔ (6) وت گلاہ ۔

ڈومب آپ : (ڈوم ۔ ب ۔ آپ) (ن گ) اَگول آپ ۔ شیطان ءِ آپ ۔ روچ ءِ چہ سیر گیں ڈنّاں نظر آیوکیں آپ کہ اَصل ءَ آپ نہ اِنت ۔ اَگول ۔ گول ۔ آپ ریپ ۔ گولا پگ ۔ جنّ آپ ۔

ڈومبو : (ڈوم ۔ بو) (ن گ) مار ءِ یکّ قسمے ۔ (2) یکّ لُولکے ءِ نام اِنت ۔ بالی گونڈ ارے ۔ ژیٹکوک ۔ (3) بد ڈوَل ۔ کم ارزش ۔ بے کار ۔

ڈُونڈ : (ڈُون ۔ ڈ) (ن گ) ساہ دارے ءِ گہہ اِتکیں جون ۔ گندہ بوہ ۔ بد بوہ ۔ بد بوہ دار ۔ ہاڈال ۔ (2) مُرتگیں ساہ دارے ءِ ڈَمبَر تگیں ءُ سڑ اِتکیں جون ۔ (3) جون ۔ لاش ۔ ڈِھینڈ ۔ **ڈُونڈ بُوہ :** (ڈُون ۔ ڈ ۔ بُوہ) (س گ) بد بُوہ ۔ گندہ بُوہ ۔ ساہدار ءِ سڑیتگیں بد بوہ ۔ **ڈُونڈ بُوہیں :** (ڈُون ۔ ڈ ۔ بُو ۔ ہیں) (س گ) گندہ بوہیں ۔ بد بُوہیں ۔ ہاڈالیں ۔

ڈُونڈُک : (ڈُون ۔ ڈُک) (ن گ) کسانیں بد بوہ داریں جون ۔

ڈُونڈو : (ڈُون ۔ ڈو) (س گ) بد بوہ دار ۔ (2) چلّ ۔ خازگی ۔ لیگار ۔

ڈُونڈخور : (ڈُون ۔ ڈ ۔ خور) بچار : ڈونڈوار ۔

ڈُونڈوار : (ڈُون ۔ ڈ ۔ وار) (ن گ) جون واریں مُرگے ۔ گُوتُو ۔ شہڈال ۔ کرگز ۔ گیٹو ۔ جون وار ۔ خٹونک ۔ ڈالیں مُرگ ۔ **ڈُونڈ واریں :** (ڈُون ۔ ڈ ۔ وا ۔ ریں) (س گ) مُرتگیں ساہدارے ءِ جون ءِ وَروکیں رستر، مُرگ یا جناور ۔

ڈونک : (ڈون ۔ ک) بچار : ڈوک ۔

ڈونگ : (ڈون ۔ گ) (ن گ) وَیران ۔ ہَما جاگہہ کہ کس جہہ منند مَہ بیت ۔ **ڈونگ بُوتگ :** (ڈون ۔ گ ۔ بُو ۔ تَگ) (ک گ) وَیرَندان بُوتگ ۔ وَیران بُوتگ ۔ یلہ بُوتگ ۔ **ڈونگ کنگ :** (ڈون ۔ گ ۔ کَ ۔ نَگ) (ک گ) وَیران ءُ یلہ کنگ ۔ **ڈُونگیں :** (ڈُون ۔ گیں) (س گ) ہَما کہ چِٹ وَیراں بُوتگ ۔

ڈُونگا : (ڈُو ۔ ن ۔ گا) (د) (ن گ) جُہل ۔ جُہلانک ۔ (2) جُہلیں ہیران ۔ جونگوئیں رزاں ۔ نارُشت مان کنگ ءِ مَرَنیں کاشی ۔

ڈُونگار : (ڈُون ۔ گار) (د) (ن گ) دُوت ۔ انچوشیں دُوت کہ ہچّ میم مَہ بیت ۔

ڈونگر : (ڈون ۔گر) (ن گ) پُشت۔

ڈونگو : (ڈوں ۔گو) (س گ) وَت ءَ گلا ہوک ۔وَت گلاہ ۔بٹا کی۔

ڈوئی : (ڈو ۔ئی) (ن گ) ہنسک ۔ڈو ۔(2) نا رُشت کشگ ءِ داریں آسنی یا اَز باب۔

ڈوہ: (ڈو ۔ہ) (ن گ) بہار ءِ موسم ءِ پساں گوُر بام ءَ پہ چرگ ءَ برَگ ءُ پدءَ چاشتیاں پہ دوشگ ءَ آرگ ۔صباہ ءَ مہلہ دَلوت ءِ چارینگ ءُ بنجاہ ءَ آرگ ۔شیوان ۔(2) مال ءِ دوشگ ءُ ساہی ءِ وہد۔(3) گناہ ۔ بدیں کار ءُ کرد ۔ جُرم ۔ خطا ۔(4) مَیار ۔ (5) ملام ۔ (6) بُہتان۔

ڈوہی : (ڈو ۔ہی) (ن گ) گُناہ گار۔ڈوہ دار۔مَیار یگ ۔(2) ھَما کہ مال ءُ دَلوت ءِ دوشگ ءِ کارءَ کنت۔

ڈوہ دار : (ڈوہ ۔دا ۔ر) (ن گ) ملامت ۔مَیار یگ ۔گناہ گار۔ ھَما کہ آئی ءِ سَرءَ بُہتام لڈّگ بُوتگ۔ بدنام ۔خطا کار۔سزاوار۔ڈوہی۔

ڈوہ داری: (ڈوہ ۔دا ۔ری) (ن گ) خطا کاری ۔گناہ کاری ۔مَیار باری ۔ملامتی ۔**ڈوہ داریں** : (ڈوہ ۔دا ۔ریں) (س گ) ھَما کہ ڈوہ کُرتگ ۔گناہ گارءُ خطا کاریں مَردُم۔

ڈوہابَرَغ : (ڈو ۔ہا ۔ب ۔رَغ) (ک گ) ٹاپَرَگ ۔کپگ ءُ پاد آ ہگ ۔

ڈوہانی: (ڈو ۔ہا ۔نی) (ن گ) ھَما مَزَنیں کاشیگ یا تاس کہ آئی ءِ تہہ ءَ شیر دوشنت ۔(2) وَرگ ماں کنگ ءِ مَزَنیں دَرپ۔

ڈوہر : (ڈو ۔ہَر) (ن گ) مالانی رِیک ءِ نادُڑا ہی ۔آتر۔

ڈوہگ: (ڈو ۔ہَگ) (ک گ) مال ءُ سامان ءِ چہ یکّ جاہے ءَ بہ دِگہ جاہے ءَ بڈ کنگ ءُ برَگ ۔لڈ ءُ بار۔(2) چیزے چہ یکّ ہندے ءَ دِگہ جاہے ءَ برَگ ۔(3) چیز ءِ آرگ ۔بڈ ءَ کنگ ءُ آرگ ۔زیرگ ۔بڈ کنگ ۔(4) لوگ ءِ چہ یکّ ہندے ءَ دومی ہند ءَ برَگ ۔لڈّگ۔ (5) دَلوت ءِ دوبر دوشگ۔

ڈَوَ : (ڈَ ۔وَ) (ن گ) شیفلی ۔کسانیں نَڑ ۔شیپول ۔(2) لُنڈی۔ زُمبلی۔

ڈَہ : (ڈَ ۔ہ) نِشان ۔**ڈَہ چیدَگ** : (ڈَہ ۔چے ۔دَگ) (ن گ) جَنگ ءُ شورِش ءِ دوَران ءَ وَتی تَمَن ءِ مَردُماں سہی کنگ ءِ ہاترءَ راہانی سَرءَ خاصیں نِشانے جَنگ بیت کہ اے دِگہ تَمنانی مَردُم اے نِشان ءَ سَر پدنہ بنت ۔ڈَہ نِشان۔

ڈِہ : (ڈِ ۔ہ) (ن گ) بےزاری ۔**ڈِہ بُوتگ** : (ڈِہ ۔بُو ۔تگ) (ک گ) بےزار بُوتگ ۔**ڈِہ کنگ**: (ڈِہ ۔ک ۔نگ) (ک گ) بےزار کنگ ۔پہری کنگ۔

ڈَہار : (ڈَ ۔ہار) (ن گ) پَٹّ ۔مَیدان ۔(2) دیار ۔ڈیہہ۔ سَرزَمین ۔**ڈَہار پہ ڈَہار بُوتگ** : سُران سُران ءَ رَوَگ ۔شپ جاہ ءُ روچ جاہ بُوتگ ۔**ڈَہار پہ ڈَہاری** : (ڈَ ۔ہار ۔پ ۔ڈَ ۔ہا ۔ری) (ن گ) سَراں سَرانی ۔سرگردانی ۔دربدری۔

ڈھاک : (ڈ ۔ہاک) (ن گ) پہناد ۔بغل ءِ چیر۔

ڈھاگ : (ڈا ۔گ) (ن گ) بازیں کائیگر ۔**ڈھاگل** : (ڈھا ۔گل) (ن گ) کائیگرانی گل ۔گورم۔

ڈھال: (ڈا ۔ل) (د) (ن گ) اِسپر ۔جنگی ہتیارے کہ دُشمن ءِ ڈک ءَ داریت ۔(2) دیم پان ۔(3) پناہ دیوک۔

ڈھانڈ : (ڈان ۔ڈ) (س گ) بازمَزَن ۔بُرز۔

ڈھانڈ آس : (ڈان ۔ڈی ۔آس) (س گ) روژناہیں مزیں آس۔ (3) بُرزیں پاگ۔

ڈھانڈی اِستار : (ڈان ۔ڈی ۔اِس ۔تار) (ن گ) مَزَنیں ءُ رژناہیں اِستار ۔صُحب ءِ اِستار۔

ڈَھب : (ڈَھ ۔ب) (ن گ) طرز ۔وڑ ۔تور ۔واج۔

ڈُھپ: (ڈُھ ۔پ) (ن گ) مادن یا مَردُم ءِ جُزّگ ۔جُزّگ ءِ یکّ قسمے ۔جزگ ءِ بہیرے ۔(2) اِشتاپی جُزگ ۔رُمبگ۔

ڈَہچَر : (ڈَہ ۔چَر) (س گ) پیریں ۔لاغر ۔نزور۔

ڈَہدَر : (ڈَہ ۔دَر) (ن گ) مال ءُ دَلوت ءِ یکّ نادُڑاہی یے۔

ڈَہَر : (ڈَ ۔ہَر) (س گ) لاغر ۔پیر ۔(2) پیریں ساہ دار۔

ڈَبلَغ: (ڈَہ۔ بَلغ) (ک گ) کندگ ۔ گوں زورءَ کندگ ۔ ٹھک دیگ ۔(2) گوک ءِ بانسگ ۔(3) کائیگرءِ دَزّانگگ ۔

ڈَبَگ: (ڈَ۔بَگ) (ک گ) کم کمءَ لاغر بُوئگ ۔ شَمپِگ ۔ لَہگ ۔ کِرّگ ۔ رِپّگ ۔ رِجَگ ۔

ڈَبیتگ : (ڈَ۔ بے۔ تگ) ڈَبگ ءِ گوْستگال ۔(2) لاغر بُوتگ ۔ شَمپیتگ ۔ **ڈَبیتگیں** : (ڈَ۔ ہِ۔ تَ۔ گیں) (س گ) لاغریں ۔ شَمپیتگیں لَہیتگیں ۔ ہما کہ ڈَبیتگ ۔(2) ڈَبگ ءِ دیریں گوْستگال ۔

ڈَھگا: (ڈَہ۔ گا) (س گ) مردی ۔ بَہادُری ۔ مَرَدن مردی ۔(2) (ن گ) کائیگر ۔

ڈَہگوان : (ڈَہ۔ گوا۔ ن) (ن گ) گوکانی بزگر ۔(2) کوْہنیں قصہءِ داستاناں گورمءِ خیال داری کنوکیں خیالی ئیں پیرمرد ۔

ڈَہل : (ڈَہ۔ ل) (ن گ) لنگارءَ رندگوں بردءَ ڈگارءِ جَہل ءُ بُرز کنگ ۔(2) آبیانہ ۔ پہ زمین ءِ آبادیءَ داتگیں آپ ءُ زرّ بدل ۔(3) پیرین ءُ لاغریں کُچک ۔

ڈُہل: (ڈُہ۔ ل) (ن گ) درچتگیں دارے کہ ہر دوئیں نیمگاں پوست بستگ کہ پہ لٹّ یا دَست جنگ بیت کہ توار کنت ۔ تبل ۔ **ڈُہلانی دارگ** : (ڈُہ۔ لا۔ نی۔ دا۔ رگ) (ک گ) ڈُہل ءُ چاپ کنگ ۔ ناچ ءُ صُحبت کنگ ۔ شادہ ءُ وشّی ئے درگت ءَ ڈُہل ءُ چاپ کنگ ۔ **ڈُہل بُوئگ** : (ڈُہ۔ ل۔ بُو۔ ئگ) (ک گ) ڈُہل جنگ ءِ توار ۔ چاپ ءُ ناچ بُوئگ ۔(2) آشکار بُوئگ ۔ **ڈُہل ءُ ڈُومب** : (ن گ) وَشّی ءُ شادکامی ۔ **ڈُہل ءُ سرنا** : (ن گ) ڈُہل ءُ چاپ ۔ **ڈُہلی** : (ڈُہ۔ لی) (ن گ) ڈُہل ءِ جنوک ۔ ڈُہل جَن ۔ لوڑی ۔ ڈومب ۔ اَگازی ۔

ڈُہلک : (ڈُہ۔ لک) (ن گ) کسانیں ڈُہل ۔ ڈُککُر ۔

ڈُہل جَن : (ڈُہ۔ ل۔ جَن) بچار : ڈُہلی ۔

ڈِہلا : (ڈِہ۔ لا) (س گ) بے کار ۔ کم تر ۔ خراب ۔ خرابیں ۔ بدتریں مَردُم یا شَے ۔ **ڈِہلّائی** : (ڈِہل۔ لا۔ ئی) (س گ) بے نامی ۔ بے شرفی ۔(2) نزوری ۔ **ڈِہلائیں** : (ڈِہ۔ لا۔ ئیں) (س گ) خرابیں ۔ ڈِہلا تریں ۔ بے کارتریں ۔

ڈِہم : (ڈِہ۔ م) (ن گ) مَزَنیں ڈِکّ ۔ گرّنچ ۔(2) کوت ۔(3) بازیں مال ۔(4) (س گ) چیزانی مچّیءَ ایری ۔(5) ناپگ ءِ ڈِکّ ۔ ڈُنّ ۔

ڈَھنڈار : (ڈَھن۔ ڈا۔ ر) (ن گ) ویران ۔ ویرانیں ہند ۔(2) پڑ اَہگ ۔ پڑ ۔(3) بلوچستان ءِ میتگے ءُ دَمگے ءِ نام اِنت ۔

ڈَھنڑکی : (ڈَھن۔ ڑَ۔ کی) (ن گ) گرّیوگ ۔ پُولانس دیگ ۔ (2) ہیسکارگ ۔ گوں زورءُ گرّیوگ ۔

ڈَھنگ : (ڈَھن۔ گ) (ن گ) پُلوہءِ ہما زنجیر کہ گوشانی پُشت ءَ تڑینگ ءُ بندگ بیت ۔

ڈَھنگَغ: (ڈَھن۔ گگ) (ک گ) شیردوشگ ءِ وہدءَ گوک ءِ پدی دوئیں پاداں گوں سادے ءَ بندگ ءُ دوشگ ۔ پاد بند ۔(2) اِرادگ کنگ ۔ توکل کنگ ۔

ڈَہو: (ڈَ۔ ہو) (ن گ) کُل یا لچّ ءُ ٹھپیتگیں کسانیں سازے کہ نل ءُ وڑءَ توار کنت ۔(2) ٹیکی ۔ سوگات ۔(3) بڈّ ۔ بار ۔ **ڈَہوخ:** (ڈَ۔ ہُوخ) (ن گ) بڈ کنگ ۔ زیرگ ۔ **ڈَہوئی** : (ڈَ۔ ہُو۔ ئی) (ن گ) بڈ ءُ کُتگیں ۔

ڈَہور : (ڈَ۔ ہو۔ ر) (س گ) درپہ دَر ۔ گم ءُ گار ۔(2) (ن گ) لنش ءُ بُوچّانی جُمپ ۔ سَر پہ سَرکُتگیں ۔ مچّ ۔ **ڈَہور دیگ** : (ڈَ۔ ہور۔ دی۔ یگ) (ک گ) چیزان ءَ پہ دیم سَر پہ سَر دوَر دیگ ۔ شِنگ کنگ ۔ دوَر دیگ ۔ چگّل دیگ ۔ ڈگارءَ پِرّینگ ۔(2) بازر ریچگ ۔ یکّ پارگی ریچگ ۔(3) آپ انکسگ ءِ ہند ۔

ڈَہونک : (ڈَہ۔ ہوں۔ ک) (ن گ) زُوت واب رَوگ ءُ بُست کنگ ۔

ڈَہی : (ڈَ۔ ہی) (ن گ) پہ سَکّی یا پہ جنگ ءِ جارءَ لوڑیءِ یکّ خاصیں وڑے ءَ ڈُہل ءِ جنگ ۔

ڈیر: (ڈے۔ ر) (ن گ) جوہان ۔(2) چیدگ ۔(3) یکجاہ ۔ ہوار ۔ باز ۔ گنج ۔ کوت ۔ ڈیری ۔ زنڈی ۔ کوم ۔ اَنبار ۔ مچّ ءِ مچّ ۔ یکّ جاگہہ ریچوک ۔ **ڈیر بُوئگ** : (ڈے۔ ر۔ بُو۔ ئگ) (ک گ)

یکّ پِچیزے ءِ یکّ جاہ ءَ رچِگ ۔ ڈِھم بُوئگ ۔ **ڈیرکنگ** :(ڈے۔ ر۔کَ۔نگ) (ک گ) یکّ پِچیزے را یکّ جاہ ءَ مچّاچُڑ ریچگ۔ یکّ جاہ کنگ۔

ڈِھینڈ: (ڈِ ی ں۔ڈ) (س گ) رُزوا۔شرّ۔بنّام۔(2) (ن گ) ڈُھونڈ۔بدبوہ۔بدبوہ دار۔**ڈِھینڈ بُوئگ** :(ڈِ ی ن۔ڈ۔بُو۔ئگ) (ک گ) بنّام بُوئگ۔نام ءُ دَپ بُوئگ۔**ڈِھینڈ کنگ** :(ڈِ ی ں۔ڈ۔کَ۔نگ) (ک گ) شرّءُ بنّام کنگ۔رُزوا کنگ۔نام ءُ دَپ کنگ۔

ڈھینڈَر :(ڈھین۔ڈَر) (ن گ) پُغل۔پُگل۔پُغٹ۔پُگٹّ۔ ڈیڈر۔(2) آپّی ساہ دارے۔

ڈَئیرو :(ڈَ۔ئ۔رو) (ن گ) زہیریگ ءِ کوہستگی دُرُوشم۔ زیبرے۔ڈئیکو۔لئیکو۔لیکو۔

ڈَئیکو :(ڈَ۔ئ۔کو) بچار : ڈئیرو۔

ڈِی: (ڈ۔ی) (ن گ) گُدءِ بارگیں دَزاج ءِ دَزاجیں دِرّوکیں پٹّی۔ راڑ۔پٹّی۔**ڈی ڈی** :(ڈی۔ڈی) (ن گ) ٹکُّرٹکُّر۔راڑراڑ۔

ڈے :(ڈے) (گ گ) پہ ہنچائیں کسے ءِ دِلگوش گوَر کنگ ءِ گوشگ۔اَڑے۔او۔

ڈیب: (ڈے۔ب) (ن گ) مَسترِیں موڑ دانگ۔(2) اَجُو۔ ماتی لنلک۔شَست۔ماتیں موڑدان۔**ڈیب ءِ ڈَسَغ** : جواب دیگ۔ بےعزّت کنگ۔(2) گڈی نشان دیگ۔

ڈیپگ :(ڈی۔پگ) (ک گ) دِل ءِ دِزّیگ۔دِل ءِ جنگ۔

ڈِیپو :(ڈی۔پو) (ن گ) پلنگ ءِ پوست۔

ڈِیپوخ :(ڈی۔پوخ) (ن گ) ساہ کندن۔سکرات۔**ڈِیپوخ ءِ جنگ** : آخرو ہد بُوئگ۔موت ءِ نزّیک بُوئگ۔سکرات ءِ بُوئگ۔ساہ ءِ پُرنہ بُوئگ۔

ڈیڈ :(ڈے۔ڈ) (س گ) حَرام خور۔گوج وار۔(2) لُچّ۔ سِلگت۔سِلّیں۔

ڈیڈار: (ڈِے۔ڈا۔ر) (ن گ) دَرچکے کہ شیرگ ئے اِسپیت، بدناک ءُ تہل اِنت ءُ پہ دَلوتانی بیماری ءَ کارمرز بیت۔

ڈیڈَر :(ڈے۔ڈَر) (ن گ) کسانیں چارپادیں آپّی ساہ دارے۔ پُگل۔ڈھینڈر۔پُغل۔پُغٹّ۔پُگٹ۔

ڈِیڈُو :(ڈی۔ڈُو) (ن گ) ایوانٹ۔(2) (س گ) بودلّا۔ ناسَرپد۔نافَہم۔

ڈِیر :(ڈی۔ر) (ن گ) کوہ ءِ بُزرگ۔کسانیں کوہ۔(2) وَڈّ۔ پواد۔

ڈِیرت :(ڈی ر۔ت) (ن گ) (س گ) بےلحاظ۔بے پَرواہ۔ بے پرک۔ چپُورت۔(2) تزّءِ توار۔

ڈیرۆ :(ڈِے۔رۆ) (ن گ) میتگ۔ڈیرہ۔جاہ منندی۔ہلک۔ بُندَر۔ بن جاہ۔ہند۔مُلک۔زَمین۔کلگّ۔

ڈیرو: (ڈے۔رَو) (ن گ) پشم ءِ گوڑو۔(2) مِیدءُ پژم ءِ بزسگیں بندیکانی گوڑۆ۔گرکّ۔ڈیری۔گرکّ۔**ڈِیری** :(ڈی۔ری) (ن گ) گُدُدوچگ ءِ بندیک کہ یکّ جاگہہ پتاتگ۔گرکّ۔ڈیرو۔(2) داریا بُوچانی کوت۔کوڑ۔کوڑی۔

ڈیرہ: (ڈے۔رہ) بچار: ڈیرۆ۔

ڈیس: (ڈے۔س) (ن گ) دَین۔ بیر۔حَرج۔روہو۔(2) چِیزے ءِ بدل۔کارے ءِ یا چیزے ءِ عوض۔**ڈیساں** :(ڈے۔ساں) (ن گ) بدلاں۔عوضاں۔بیراں۔حَرجاں۔

ڈیسک :(ڈے۔سک) (ن گ) ہما چُکّ کہ جون ءِ اُرد ءُ لاپ ئے ڈڈّ بہ بیت۔(2) بےوزم۔(3) نہ بُرّ۔

ڈیک: (ڈِے۔ک) (ن گ) پیر۔پیریں بُز۔ڈگّر۔(2) سکّ پیریں جنین۔**ڈیکو** :(ڈے۔کو) (ن گ) لاغریں سِیاہ پس۔(2) لاغریں، پیریں ءُ نزوریں جنین۔

ڈِیکّ :(ڈی ک۔ک) (ن گ) مان آہگ۔دوچار۔ڈوک وَرگ۔(2) جنوکیں پاچن۔(3) شِکل۔دُرُوشم۔چِہرگ۔**ڈِیکّ دیگ** :(ڈی ک۔ک۔دی۔یگ) (ک گ) پہ سَرگ مڑگ۔ ساہ دارے پہ سَرگ گوں یکّے دِگرے ءِ مڑگ۔ڈیک وَرگ۔(2) دُچارکپگ۔گندگ۔**ڈِیکّ وَرگ** :(ڈی ک۔ک۔وَ۔رَگ)

(ک گ) ڈِیکّ دیگ ۔ بَندوَرگ ۔ دُچار کپّگ ۔ چیزے ءِ گون دِگہ چیزے ءِ لگّگ ۔ دیم پہ دیم بُوئگ ۔ مُقابِل کنگ ۔ ڈُوک وَرگ ۔ مِڑ ۔ مِڑگ ۔ دَپ کپّگ ۔

ڈِکی : (ڈی ۔ کی) (ن گ) تمب ۔ پیلپا ۔ منگ ۔ بُرزیں جاگہہ ۔ کُلّ یا بان ءِ دیوال ۔ (2) اُرد ءِ ایر کنگ ءِ ہاترءَ لوگانی تہہ ءَ جوڑکُتگیں ڈکی ۔ بان ءِ یکّ نیمگ ءِ جوڑکُرتگیں بُرزی جاگہہ یا پیڑی کہ آئی سرءَ اُردسارنت ۔ (3) کُل یا بان ءِ کُنڈ بستگیں کسانیں دیوال کہ آئی سرءَ نپادءِ لئیپ یا رزاناں ایر کنگ بیت ۔ پلا ۔ (4) لوگ یا کہ گوں دُکّان ءِ دیم ءِ ڈُکّ اِتگیں بُرزیں جاگہہ ۔ تکّہ ۔ منگ ۔

ڈیل : (ڈِے ۔ ل) (ن گ) مرءَ ن عمریں مادگیں حر ۔ (2) تلک ءِ گوْزی ءِ لیب ءِ بیل ۔ (3) گڈیل ۔ ریڑ ۔ لیٹ ۔ (4) ماں عاروساں ڈومب ءِ شِعر گوْشان ءَ زرّ دیگ ۔ (5) عاروساں لیٹ دیگ ۔ (6) ڈیلا ۔ (7) سیر ءِ شادہانی دوَر ۔ **ڈیل دیگ :** (ڈے ۔ ل ۔ دی ۔ یگ) (ک گ) یکّ گر دیں چیزے راچہ بُرزءَ بہ جہلیں نیمگے ءِ لیٹ دیگ ۔ لیٹ دیگ ۔ ریڑ دیگ ۔ **ڈیل گرگ :** (ڈے ۔ ل ۔ گِ ۔ رگ) (ک گ) گردیں چیزے ءِ چہ بُرزگ ءَ بہ جہلیں نیمگ ءَ یلہ بُوئگ ءِ لیٹ وَرگ ۔ **ڈیلو :** (ڈے ۔ لو) (ن گ) لاغریں حر ۔

ڈِیل : (ڈی ۔ ل) (ن گ) وڑ ۔ ڈَوْل ۔ دُروشم ۔ نموُنگ ۔ بالاد ۔ قدّ ۔ مردُم ءِ وجُود ۔ ہستی ۔ بدن ۔ قدّ ءُ بالاد ۔ بُت ۔ صُورت ۔ شکل ۔ برءَ اہ ۔ (2) زَرد ۔ خیال ۔ (3) بارگ ءُ دَراجیں چیز ۔ سکّ بارگ ۔ **ڈِیل ءِ بَندگ :** (ک گ) کِشار ءِ کانڈیل جنگ ءُ رُدوم گرگ ۔ **ڈِیل ءِ کَشّگ :** (ک گ) بُت کشّگ ۔ قدءَ کشّگ ۔ مرءَ ن بُوئگ ۔ **ڈیل ءِ وَڑّم دیگ :** وَتارا ساڑا ہگ ۔ (2) کارے پہ نادل کشّی کنگ ءِ رضا مَند بُوئگ ۔

ڈیلا : (ڈے ۔ لا) (ن گ) زَرشان ۔ ہمے زر کہ عاروسی ءِ سرءَ دوَر دیینت ۔ سرگشت ۔ سرگرد ۔ (2) چمّ ءِ ٹیلگ ۔ (3) ڈال چمّ ۔ **ڈیلا دَوْر دیگ :** (ڈے ۔ لا ۔ دور ۔ دی ۔ یگ) سالونک ءِ سرءَ زرّ شانک دیگ ۔ **ڈیلا کنگ :** (ڈے ۔ لا ۔ کَ ۔ نگ) عاروسی دیوان ءَ تبک تڑینگ یا سالونک ءِ دیم ءَ تبک ءِ ایر کنگ کہ آیوکیں سیال ءُ وارث آئی ءِ تہہ ءَ زرّ مان کننت ۔ (2) زرّ ءِ مال دیگ ۔

ڈِیلّنگ : (ڈی ل ۔ لن ۔ گ) (ن گ) ڈِیلّ ۔ کرّب یا نل ءِ دار ۔ (2) چہ پاد ءِ کونڈ ءَ جہلی ہڈ ۔ ٹینٹ ۔ ٹُوٹ ۔ تیر ہڈّ ۔ پاد ءِ نلی ۔

ڈِیمب : (ڈی ۔ م ۔ ب) ڈُہل ءِ گرّانیں توار ۔ **ڈِیمبگ :** (ڈی ۔ م ۔ بگ) (ک گ) ڈم ڈم ۔ ڈُہل ءِ گرّانیں توار ۔ (2) کُوار ءِ جگّا ۔ بے نفیں تڑان ۔

ڈیمبان : (ڈی ۔ م ۔ بان) (س گ) سکّ پُرّ ۔ چکار ۔ سرریچ ۔ (2) بودلا ۔ نابُود ۔ ناسرپد ۔

ڈیمبر : (ڈیم ۔ بر) (ن گ) حاک ءِ جُمپ ۔ (2) ہما زمین کہ ہوْرءِ ہاری روہانوْاں وارتگ ءُ اودءَ زمین کنڈءُ بیٹ اِنت ءُ کسان کسانیں حاکی بُرزگ جوڑ بُوتگ اَنت ۔ (3) گوْات ءِ جوڑکُتگیں حاک ءِ جُمپگ ۔ تُمپگ ۔ بینٹ ۔

ڈیمبگ : (ڈے ۔ م ۔ بگ) (ن گ) ڈگار ءِ مُشک ہونڈ ۔ نرّ ۔

ڈیمبو : (ڈےم ۔ بو) (ن گ) زردُکیں گودِر ۔ گومز ۔ منگی ۔ گوْبز ۔ (2) خال ۔ جان ءَ گوں سیاہیچک ءِ سُوچن ءِ نشتقانی کشگ ۔

ڈِینک : (ڈی ن ۔ ک) (ن گ) شِکّ ءِ مکّیں دار ۔ (2) کوہ ءِ شِکّ ۔

ڈِینگ : (ڈی ن ۔ گ) (س گ) مرءَ نیں وَت گلاہی ۔ بلاہیں حبر ۔ بٹاک ۔ (2) (ن گ) پُٹ گر دِنیں کرگز ءِ پیمیں مُرگے ۔ **ڈِینگ جنگ :** (ڈی ن ۔ گ ۔ جَ ۔ نگ) وَت گلاہی ۔ بٹاک جنگ ۔ مرءَ نیں گپّ جنگ ۔ چہ وَتی قدءَ کساس ءَ مستریں تڑان کنگ ۔

ڈینگا : (ڈیں ۔ گا) چوش ءَ ۔

ڈِینگر : (ڈی ن ۔ گر) (ن گ) چرپی ۔ پیگ ۔ **ڈِینگری :** (ڈی ن ۔ گِ ۔ ری) (ن گ) چرپی ۔ گوشت ءِ پیگانی گرّادگ ءَ رند ءِ چرپی ۔

ڈِینگرگ : (ڈی ۔ ن ۔ گِ ۔ رگ) (ک گ) چیزے ءِ چہ وَتی کالب ءُ کیام ءَ در سرّ پگ ۔ (2) سرکشگ ۔ پیداوَر بُوئگ ۔ **ڈِینگرینگ :** (ڈی ۔ ن ۔ گِ ۔ رے ۔ نگ) (ک گ) چیزے ءَ چہ وَتی کیام ءَ در سرّ پینگ ۔ در گوْجگ ۔ کوْہڑینگ ۔

ڈِیوا :(ڈی۔وا)(ن گ) چراگ۔ چِہ گِل ءَ جوڑ کُرتگیں کسانیں چراگے کہ ایشی ءَ تیل یا روگن مان کننت۔ چیپو۔ بتّی۔ ٹبّک۔ ٹمّوک۔ قندیل۔ڈیوو۔ کُپّو۔

ڈیوال :(ڈے۔وا۔ل)(ن گ) دَر پہ دَر۔ دَراں ڈیہہ۔ بے جاہ۔ بےہَنکین۔(2) تاوانی۔**ڈیوالی**:(ڈے۔وا۔لی)(ن گ) ہَما کہ دَر پہ دَر اِنت۔(2) ہَما کہ تاوان بار اِنت۔**ڈیوالی بُوئگ** : (ڈے۔وا۔لی۔بُو۔ئگ)(ک گ) دَر پہ دَر بُوئگ۔ دَراں ڈیہہ بُوئگ۔ مال ءُ ہستی ءِ بَرباد بُوئگ۔تاوان بار بُوئگ۔**ڈیوالی کنگ** : (ڈے۔وا۔لی۔کَ۔نگ)(ک گ) دَر پہ دَر کنگ۔ بے جاہ ءُ بےہَنکین کنگ۔**ڈیوالیں** :(ڈے۔وا۔لیں)(س گ) تاوان باریں۔ در پہ دریں۔ دڑاں ڈیہیں۔ بے وسیں۔

ڈِیوو :(ڈی۔وو) بچار: ڈِیوا۔

ڈیہہ:(ڈے۔ہ)(ن گ) جاگہہ۔ دیار۔ وطن۔ مُلک۔ زَمین۔ علاقہ۔گُل زَمین۔ہَنکین۔مننداجاہ۔ہَما زَمین ٹک کہ یکّ راجے آئی ءِ سَر ءَ جہہ منند اِنت۔سرزَمین۔اُستان۔بُنجاہ۔جاہ ءُ دیار۔دَر بند۔ دِہ۔ دیس۔ڈہار۔**ڈیہی** :(ڈی۔ہی)(ن گ) مُلکی۔ دیسی۔(2) ہَما کہ گوں ڈیہہ ءِ نِسبت داریت (3) یکّ رَنگیں زیمرے۔گیدی شاعری ءِ بہرے۔ٹپّا۔**ڈیہی بُوئگ** :(ڈی۔ہی۔بُو۔ئگ) ملک ءِ اَندر رَءِ بُوئگ۔ جاہ منند بُوئگ۔(2) دَر ملک بُوئگ۔دَر پہ دَر بُوئگ۔**ڈیہی کنگ** :(ڈی۔ہی۔کَ۔نگ) یکّے را بہ یکّ میتگے یا ہلکے ءُ مُلکے ءِ لوگ ءُ جاگہہ دیگ ءُ نِندارینگ۔(2) کسے ءَ را چہ جند ءِ ہَنکین یا میتگ ءَ دَر کنگ۔

ڈِیہر :(ڈی۔ہر)(س گ) ٹُوہ۔مزَن۔ بدن دار۔مزَن جون۔

ڈِیہری:(ڈی۔ہَ۔ری)(ن گ) بدن ءِ زنڈی ءُ مزَنی۔ پُر گوشتی۔ پڑّوری۔**ڈِیہرین** :(ڈی۔ہَ۔ریں)(س گ) ٹُوہین۔ بدن داریں۔مزَنیں۔

ڈیہلو :(ڈے۔ہَ۔لو)(ن گ) دَڑ چک ءِ بَرے۔(2) پیشّ ءِ میوَگ۔کونر۔

ڈِیہو : (ڈی۔ہو)(ن گ) پُلنگ۔

ذ

ذ :(ذا۔ل) سیئز دہمی حرف یا آب اِنت۔

ذات:(ذا۔ت) (ن گ) جِند۔ اَصل۔ ہڈ ءُ خون۔ وَتی قوم۔ ذُریات۔ گدگ۔ ٹکّ۔ بیہہ۔قوم۔ جِرات۔کُٹم۔نسب۔نَسل۔رگ ءُ رِیشگ۔(2)(س گ) رَنگ۔تہر۔قسم۔(3) عمر۔سند۔سال۔ وِہی۔**ذات ءُ ذُریات** :(ن گ) اَصل ءُ نَسل۔ بُن ءُ بیہہ۔نسب۔ کُٹُم۔**ذاتی** :(ذا۔تی)(ن گ) وَتی۔وَتی جِندء۔(2) خانگی۔

ذَرّہ:(ذَر۔رہ) (عَ) (ن گ) تُش۔ٹکّر۔ دانگ۔ اَتراشک۔ بُور۔ بُورُو۔ ذَرَّگ۔کم۔(2) کلَہ۔ دمان۔**ذَرَّہ ذَرَّہ** :(ذَر۔رَہ۔ ذَر۔رَہ) (ن گ) تُش تُش ٹکّر ٹکّر۔دانگ دانگ۔ بور بور۔

ذَرَّگ:(ذَر۔رَگ) بچار : ذَرّہ۔

ذَکات :(ذَ۔کا۔ت)(عَ)(ن گ) مسلمانانی مذہب ءُ رُوءَ مال ءِ چِلّمی بَہر کہ پہ خُدا ءِ نام ءَ دیگ ءَ گیشینگ بیت۔ پاک وَنڈ۔ (2) نالائق۔بےکار۔**ذَکات خور** :(ذَ۔کا۔ت۔خُور)(س گ) ذکات وار۔ پِنڈوک۔خیرات گیر۔وار۔بزَّگ۔شُدیگ۔**ذَکات گِیر** : (ذ۔کا۔ت۔گی۔ر) (س گ) پِنڈوک۔ ذکات وار۔خیرات گیر۔ (2) وار۔ بزّگ۔ شُدیگ۔**ذَکاتی** :(ذَ۔کا۔تی) (ن گ) نالائق۔بودلّا۔نابُود۔(2) پِنڈوک۔ذَکات گیر۔

ذَکات وار :(ذَ۔کات۔وار) بچار : ذَکات خور۔

ذِکر :(ذِک۔ر) (عَ) (ن گ) وِرد۔ عبادت۔(2) گیر آرگ۔یات کنگ۔(3) ذِگر۔کِشتی۔**ذِکر کنگ** :(ذِک۔ر۔کَ۔ نگ) (ک گ) نام ءِ گِرَگ۔گیر آرگ۔ یات کنگ۔ ورد کنگ۔ کسے ءِ باروءَ ترّان کنگ۔(2) عبادت کنگ۔ذکر ءُ فکر کنگ۔

ذِگر :(ذِگ۔ر)(ن گ) مسلمانانی مذہبی ٹکّ ذِگریانی عبادت۔ ذکر ءُ فکر۔صفت ءُ ثنا۔خُدائی توسیپ۔**ذِگری** :(ذِگ۔ری) (ن گ) مسلمانانی مذہبی فرقہے۔(2) ہما کہ ذِگر کنت۔ذِگر ءُ فکر کنوک۔**ذِگرانَہ** :(ذِگ۔را۔نَہ)(ن گ) ذِگریانی ذِگر کنگ ءِ جاگہہ۔عبادت ءِ جاگہہ۔

ذِلّت:(ذِل۔لت)(عَ)(س گ) کم شَرَفی۔ بدنامی۔رسوائی۔ (2)خوّاری۔ بَربادی۔خَرابی۔

ذَلِیل :(ذَ۔لی۔ل) (عَ)(ن گ) کم شَرَف۔رسوا۔خوّار ءُ دَربدَر۔ بدنام۔ بےعِزّت۔ بےآبرُو۔**ذَلِیل کنگ** :(ذَ۔لی۔ ل۔کَ۔نگ)(ک گ) رسوا کنگ۔کم شرف کنگ۔خوّار کنگ۔ بےعِزّت کنگ۔

ذِمَّہ :(ذِم۔مَہ)(عَ)(ن گ) اُگدہ۔عہدہ۔ ہُڈّ۔ ضامن۔ ڈُبہ۔جوکُم۔ جوگہہ۔ ہَڈّ ءُ بَڈّ۔**ذِمَّہ زُور** :(ذِم۔مَہ۔زُو۔ر) (س گ) اُگدہ زُور۔مان زَمان۔ڈُبہ زُور۔

ذِمَّہ وار :(ذِم۔مَہ۔وار)(س گ) اُگدہ زُور۔ضامن۔بدل۔ دَست زُور۔**ذِمّہ واری** :(ذِم۔مَہ۔وا۔ری) (ن گ) اُگدہ داری۔اُگدہ۔بوجا۔بار۔جوکُم۔دَست زُوری۔ڈُبّہ۔ضامنی۔ضمانت۔ عہدہ۔ہُڈّ۔ہَڈّ ءُ بَڈّ۔

ذوق :(ذو۔ق) (عَ)(ن گ) ہُبّ۔ لِذّت۔شوک۔(2) زور۔تُژند۔توانا۔شَرّ۔

ذونک :(ذَ۔ون۔ک) بچار : ذوق۔

ذِہن :(ذِہ ـن)(عَر)(ن گ) دِید ـ رژن ـ عقل ـ فہم ـ یات ـ دماغ ـ فکر ـ خیال ـ دِلگوش ـ

ذَہِین :(ذَ ـ ہی ـن)(عَر)(س گ) بُودناک ـ سَرپدیں ـ پوہ بُوتگیں ـ عقل مَند ـ فہمندگ ـ **ذَہِینیں** :(ذَ ـ ہی ـ نیں) سَرپدیں ـ دانائیں ـ عقل مندیں ـ فَہمندگیں ـ

ذِیل :(ذی ـل)(ن گ) قسم ـ وڑ ـ تہر ـ ڈوَل ـ واج ـ نموُنگ ـ گاٹ ـ

ذِیلّا : (ذِیل ـلا)(ن گ) کسانیں ٹین ءِ آپ کش ـ

ر :(ر۔ے) چارڈھمی حرف یا آب اِنت۔

را :(ر۔ا) ''ءَ'' ءِ بزانت ءَ کارمز بیت۔(2) باز جاگہہ ءَ اگں لبزانی رَندءَ کیت آہانی معنا ہاں چوش کنت چو کہ: ایشی ءَ را، آئی ءَ را، پَس ءَ را، مُلک ءَ را، مَردُم ءَ را۔

راپاڑ :(را۔پاڑ)(ن گ) مَرَنیں توار۔ٹُپَّنگ ءِ توار۔ژامبار۔

راپچ :(راپ۔چ)(س گ) بے اَرزِشست۔کم شرف۔(2) پَہوال۔بودلّا۔(3)(ن گ) کوَرے ءِ نام اِنت۔**راپچی** :(راپ۔چی)(ن گ) راپچ کوَرءِ کِرّ ءِ گوَرءِ نِندوک۔(2) اُشتِر چارینوک۔جت۔بگ جت۔(3) حِزمت کار۔

راج :(را۔ج)(ن گ) مَردُم۔قوم۔تَمَن۔قبیلہ۔کُٹُم۔ٹھالا۔اُستمان۔اُلُس۔عوام۔**راج باہو** :(راج۔با۔ہو)(س گ) راج ءِ بَبا دیوک۔راج ءِ گارکنوک۔ اَنچیں کارے ءِ کنگ کہ قوم ءَ تاوان بہ رَسیت۔**راج باہوٹ** :(راج۔با۔ہوٹ)(س گ) ہما کہ راج ءِ باہوٹ بیت۔تَمَن ءِ ہمسائگ۔**راج ءِ پادآہگ** :پہ جَنگ یا کُمکّ یا پہ دِگہ کارے ءَ راج ءِ ہم دِل ءُ تپا کی چِست بُوَگ۔(2) قوم ءِ ٹکر ءِ پہ کارے ءَ ہم تپاک ءُ یکّ بُوَگ۔**راج ءَ دَر** :(س گ) چہ راج ءَ دَرکُتگیں۔دَراں راج۔چہ قوم ءَ دَرکشّ اِتگیں۔**راج کوش** :(راج۔کوش)(س گ) سِلکار۔قوم دُژمن۔پلینڈ۔فسادی۔**راجی** :(را۔جی)(ن گ) تَمَنی۔قومی۔ٹکّرءِ۔وطن ءِ۔

راج دار :(راج۔دار)(س گ) ہما کہ آئی ءَ قوم ءِ راج باز اِنت۔(2)(ن گ) راج واہند۔راج واجہہ۔حاکم۔سَردار۔

راج پال :(راج۔پال)(س گ) سَردار۔راج دوست۔راج ءِ پاگ واجہہ۔**راج پالی** :(راج۔پا۔لی)(ن گ) سرداری۔سروکی۔کماشی۔راہ دربری۔(2) راج دوستی۔**راج پالیں** :(راج۔پا۔لیں)(س گ) راج دوستیں۔سروکیں۔کماشیں۔

راج دَپتر :(راج۔دَپ۔تَر)(ن گ) ہما کتاب کہ آئی ءِ تہہ ءَ راجانی گوستگیں اِحوال نبشتگ اَنت۔(2) تاریخ۔(3) حدیث۔کوہنیں یا عہدی حال ءُ اِحوال۔

راج دَربَر :(راج۔دَر۔بَر)(س گ) راہ دَربر۔راہ شون۔سَروک۔**راج دَربَری** :(راج۔دَر۔بَ۔ری)(ن گ) راج ءِ راہ شُونی۔سَروکی۔کماشی۔

راج دُژوہ :(راج۔دُژ۔وہ)(س گ) غدّار۔راج دُژمِن۔قوم دُژمِن۔**راج دُژوہی** :(راج۔دُژ۔و۔ہی)(ن گ) راج دُژمنی۔غدّاری۔

راج دوست :(راج۔دوس۔ت)(س گ) ہما کہ راج ءِ آئی ءِ زبان ءُ دود ربیدگاں دوست داریت۔راج ءِ دوزواہ۔قوم ءِ خیرلوٹوک۔راج پال۔**راج دوستی** :(راج۔دُوس۔تی) راج ءِ دوزواہی۔پہ راج ءِ مہر۔**راج دوستیں** :(راج۔دوس۔تیں)(س گ) ہما کہ راج ءِ قوم ءَ دوست داریت۔ہما کہ پہ راج ءَ تُشکیت۔راج پالیں۔

راجِس :(را۔جِس)(ن گ) کمینہ۔بدکرد۔کم خصلت۔

راج مان :(را۔ج۔مان)(ن گ) چاگرد۔(2) بُود ءُ باش۔(3) دودمان۔**راج مانی** :(راج۔ما۔نی) ہما کہ گوں راج یا راج مان ءَ نسبت داریت۔(2) دود ءُ ربیدگی۔قومی ٹکّی۔

راج مَستِر :(راج۔مَس۔تِر)(س گ) ٹکّ ءِ کماش۔سَروک۔قوم ءِ مَزَن۔راہ دَربر۔راہ بر۔سَردار۔راج واجہہ۔سَردار۔**راج مَستِری** :(راج۔مَس۔تِ۔ری)(ن گ) قوم ءِ حاکمی۔قوم ءِ وَت واجہی۔

راج واجہہ : (راج۔وا۔جہہ) (س گ) تَمَن دار۔راج مَستر۔ سَردار۔قومی مَزن۔پاگ واجہہ۔پاگ واجہہ۔**راج واجہی :** (راج۔وا۔جَ۔ہی) (ن گ) تمن داری۔سرداری۔سروکی۔کماشی۔مستری۔پیشونگی۔

راجی زَمین: (را۔جی۔زَ۔می۔ن) (ن گ) ہما زَمین یا ڈگار کہ تیوَگیں راج ءِ بہ بیت۔بَہرنہ بُوتگیں ڈگار۔جم واجہی ڈگار۔ہما ڈگار کہ تیوَگیں قوم ءِ بَہر ءُ ونڈ ءِ مان بیت۔

راجی زِند : (را۔جی۔زِن۔د) (ن گ) تَمَن ءِ زِند ءِ ڈوَل ءُ پیم۔ راج ءِ ٹِک ءُ بولکی وڑ ءُ راہ بَند۔قومی زند۔

راجی کار: (را۔جی۔کار) (ن گ) قومی کار۔تَمَنی کار۔ہما کار کہ پہ تیوَگیں قوم ءِ ہاترءَ کنگ بہ بیت۔

راچِن: (را۔چِن) (ن گ) یکّدار ءِ نوکیں دُرُوشُم۔یکّدارے ءِ مَستر ءُ چہ بدن ءَ گستِر۔بُوجیگ ءِ قسمے۔**راچِن ءِ بَندَگ :** (ک گ) راچِن ءِ جوڑ کنگ۔

راحَت : (را۔ہَت) (د) (ن گ) آسان۔ساچ۔آسُودگی۔شائستگی۔

راخ : (را۔خ) (ن گ) پَہلُونک ءِ ہَڈ۔پَہلُونک ءِ ہَڈ ءِ تیر۔

راخوئیں : (را۔خو۔ئیں) (س گ) پَہلُونک ءِ ہَڈانی پیم ءَ تیرتیریں۔

راد: (را۔د) (ن گ) راست۔بیسہ۔اوست۔(2) کرد۔وَتی دَست کشتگیں۔(3) گِروک۔گِروک ءِ شَہم۔(4) روژناہ۔(5) راہ بَر۔سَروک۔مَستر۔(6) دیوک۔بخشندہ۔**رادیں :** (را۔دیں) (س گ) راستیں۔پکّائیں۔(2) روژنائیں۔(3) چوگِروک ءِ شَہم ءَ روژنائیں۔

راڑ : (را۔ڑ) (ن گ) بارَگ بُرّ اِتگیں ٹُکُّر۔تل۔گُد ءِ دَڑاجیں ءُ بارَگیں ٹُکُّر۔تڑَک۔چانک۔چُنڈ۔بَہر۔وَنڈ۔کالک۔دِڑ۔دَرز۔ شانَگ۔شینگ۔(2) گُد ءِ نہ بُرّتگیں بلاہیں ٹُکُّر۔رِیڑ۔بُرّاڑ۔بڑین۔ تکڑی۔**راڑ بُوَنگ :** (را۔ڑ۔بُو۔ئَگ) (ک گ) تڑَکگ۔ چانک بُوَنگ۔دِرَگ۔تَل بُوَنگ۔ڈَرَغ۔**راڑراڑ :** (راڑ۔راڑ) (س گ) ٹُکُّرٹُکُّر۔بور بور۔بازیں ہنداں بُرّگ۔بَہر بَہر۔تک تک۔ تل تل۔چانک چانک۔شَم شَم۔کَپ کَپ۔**راڑُک :** (را۔ڑُک) (ن گ) کسانیں راڑ۔کسانیں ٹُکُّر۔

راز : (را۔ز) (ن گ) چیریں گپّ۔چیر ءِ اَندریں گپّ ءِ حال۔ پِہمِیانیں گپّ۔اِسرار۔اَندَر۔سِرّ۔(2) ہُژار۔تیز۔چالاک۔(3) ہم خیالی۔ہم دلی۔رَضا مَندی۔(4) دُرُوشُم۔وڑ۔پئیم۔ڈوَل۔ نمونگ۔شکل۔چِہرگ۔بھیر۔طرز۔گاٹ۔**رازی :** (را۔زی) (ن گ) ہما کہ گوں رازءِ نِسبَت داریت۔(2) چیریں پِہمِیانیں۔

رازا : (را۔زا) (ن گ) اُستاکار۔اُستا۔زانتکار۔پوہ۔سَرپد۔(2) پیم ءَ۔ڈوَل ءَ۔وَڑ ءَ۔

رازدار : (راز۔دا۔ر) (ن گ) ہما کہ دِگر ءِ چیریں گپّ ءُ حالاں گوں وَت ءَ بہ داریت ءُ پاشک مہ کنت۔(2) (ن گ) ساتک۔ محرم۔پتّی۔(3) ہم ترّان۔ہم صلاح۔**رازداری :** (راز۔دا۔ری) (ن گ) مَحرَمی۔ہم شوری۔چیریں ءُ پِہمِیانیں حَبَرانی پاشک نہ کنگ۔

راس : (را۔س) (ن گ) صاف۔پاک۔شُشتگیں۔

راست : (راس۔ت) (ن گ) حق۔دُرُست۔شَرّ۔ثابت۔حالیں۔ اَست۔برحق۔یکّ۔پکّا۔گوَاچن۔(2) نمونہ۔قِسم۔بَہر۔(3) تچک۔ بروبر۔بَرابَر۔راد۔یکّ ءُ ٹِک۔**راست باز :** (راس۔ت۔باز) (ن گ) اِیمان دار۔راست گُش۔راست گو۔**راست حبَر :** (راس۔ ت۔ہَ۔بَر) (س گ) تچکیں مَرُدم۔دیم گُش۔راستیں گالوار۔راستگو۔

راست ءِ راست : (س گ) (ن گ) دیم ءِ دیم۔ظاہِر ءِ ظاہِر۔ (2) تچک ءِ تچک۔جِک ءِ جِک۔**راست ءُ دُرُوگ کنگ :** حال دیگ۔راست ءُ ناراستیں حال ءُ اِحوال۔

راستَگ: (راس۔تَگ) (ن گ) بَرابَر۔بروبریں ڈن۔بے کنڈ ءُ بیٹّیں جاگہہ۔تچک۔**راستَگ ءِ کِپگ :** چہ خوَاری ءُ بزگ کاری ءِ دیم پہ ہزگاری ءِ رَوگ۔(2) تچک ءُ بروبریں جاگہہ ءِ رَسگ۔نوک نوک بہ ہستی ءُ مال ءِ کِپگ۔(3) راستیں راہ ءِ سَر بُوَنگ۔(4) چیزے ءِ ٹپّ ءِ کِپگ۔**راستگین :** (را۔س۔تَ۔گیں) (س گ) تچکیں۔بے چوٹیں۔

راست گُش : (راس۔ت۔گُش) (ن گ) دُرُوگ نہ بَندوک۔ ہما کہ تچکیں گپ ءَ کنت۔راست حبَر۔جوُرجواب۔راست باز۔بَہمن۔

راستگو۔**راست گُشی** : (راس۔ت۔گُ۔شی) راستیں حبَر کنگی۔
راست گُشتگ۔**راست گُشیں** : (راس۔ت۔گُ۔شیں) دژوگ نہ بندوکیں۔ تچکیں۔راست گوئیں۔

راستگو : (راست۔گو) راست گش۔**راست گوئی** : (راس۔ت۔گو۔ئی) راست گُشی۔

راست لَٹّ : (راس۔ت۔لَٹ۔ٹ) (ن گ) ڈُہل ءِ جنگ ءِ قسمے۔

راستی : (راس۔تی) (ن گ) راست کنگ۔ راست گوُشگ۔ گوُاچنی۔ ساکہ۔ پکّائی۔ تچکائی۔ ثابتی۔ حقّی۔ تچکی۔ راستیگ۔(2) حقیقت۔ پہ دل۔(3) قَسم۔سوگند۔**راستی دیگ** : (راس۔تی۔دی۔یگ) قسم دیگ۔سوگند دیگ۔**راستی زُورگ** : (راس۔تی۔زُو۔رَگ) قسم زُورگ۔سوگند وَرگ۔**راستی کنگ** : (راس۔تی۔کَ۔نگ) (ک گ) جوُان کنگ۔تچکیں حبَرءِ کنگ۔ راستیں ءِ تچکین حالانی دیگ۔راست ءُ حقیقتیں حال ءُ گپّ ءِ دَرءِ کنگ۔دُژوگ نہ بندگ۔(2) راستی دیم ءِ پدّر کنگ۔چیپّی بوُتگیں یا شگُونیں چیزے ءِ را راست یا تچک کنگ۔**راستی وَرگ** : (راس۔تی۔وَ۔رَگ) قسم وَرگ۔سوگند وَرگ۔

راستیگ : (راس۔تی۔گ) (ن گ) راستی۔راستیں نیمگ۔پَس ءِ یا کوہ گوُرانڈانی راستیں بَردَست ءِ ہڈ کہ پہ فال جنگ ءِ چارگ بیت۔(2) سوگند۔قسم۔

راستیں پلّو : (راس۔تیں۔پَل۔لَو) (ن گ) تچکیں نیمگ۔حقّیں نیمگ۔راستیں دَست ءِ نیمگ۔

راستیں دَست : (راس۔تیں۔دَس۔ت) (ن گ) راستیں نیمگ ءِ دَست۔(2) مدتّ۔کُمکّ۔

راستیں نیمگ : (راس۔تیں۔نے۔مَگ) (ن گ) ہما نیمگ ءِ کہ راستیں دَست اِنت۔

راشگ : (را۔شگ) (ک گ) کُچکّ ءِ چانگل۔کُچکّ ءِ وَنگ۔ غوَنگ۔گپسگ۔وڑنگ۔

راضی : (را۔زی) (عَر) (ن گ) وَشّ۔ چہ گپے ءِ وَشّ۔ہم شئُور۔ہم تپاک۔رضامَند۔مَنّگ۔منوگر۔رضا۔رازیگ۔**راضی بازی** : (را۔زی۔با۔زی) (ن گ) گوں یکّے دومی ءِ وَشّان بُوتگ۔ناتپاکیں مَرُدم ءِ وَت ماں وَت ءِ ٹھگ ءُ وَشّ بُوتگ۔جیڑہ ءِ ہلاس کنگ۔فیصلہ۔**راضی بُوتگ** : (را۔زی۔بُو۔تگ) (ک گ) مَنّگ۔تیار بُوتگ۔ہاتر ءِ وَشّ بُوتگ۔**راضی بہ رَضا** : (س گ) دِل جَم بُوتگ۔(2) رضامَند بُوتگ۔مَنّگ۔**راضی کنگ** : (را۔زی۔کَ۔نگ) (ک گ) مَنّیتگ۔تیار کنگ۔راہ ءِ آرگ یا گیجگ۔وَشّ کنگ۔**راضی نامہ** : (را۔زی۔نا۔مَہ) (ن گ) صَلاح نامہ۔اقرار نامہ۔جَنگ ءُ جیڑہ ءِ گیش ءُ گیواری ءِ نبشتانک۔مَنّگ نامہ۔

راغ : (را۔غ) (ن گ) کوہ۔سِنگ۔سِنگلگیں جاگہہ۔راغہ۔سِنگولی۔**راغہ** : (را۔غَہ) (ن گ) سِنگلگیں ڈگار۔راغ۔(2) لَمب۔

راکاز : (را۔کاز) (س گ) ہوشیار۔چالاک۔(2) (ن گ) دپ ءُ زنگیں جنین۔ہما لاپ پُرّیں جنین کہ نُہہ ماہ ءُ نُہہ ساہت ئے پُورہ کتگ۔**راکازی** : (را۔کا۔زی) (ن گ) ہژّاری۔چالاکی۔(2) ہما زال کہ چُکّ ءِ دُزاہ بُوتگی اِنت۔

راکَس : (را۔کَس) (د) (ن گ) مَرُدم خور۔رَستر۔حون وار۔ ظالم۔(2) (س گ) بدکرد۔لُچ۔ ہُنر باز۔حِیلہ ساز۔ٹَگّ۔

راگ : (را۔گ) (ن گ) پہ مَسکرا ایر جنگ۔مَسکرا کنگ۔(2) (س گ) ملنڈ۔کلاگ کَرگ۔گپ گپ ءِ دومی ءِ ایر جنگ۔(3) رَنگانی۔وڑ۔نقل۔گیگان۔(4) ہُنر۔ناچ ءُ صُحبت۔راند۔(5) گوں سُروز ءُ ساز ءِ اَلھان ءُ وَشّ گُٹّی۔**راگا** : (را۔گا) (ن گ) مَسکرا باز۔ چیوا گر۔ملنڈ گو۔(2) لاغر۔بے گوشت۔**راگُو** : (را۔گو) (س گ) ملنڈی۔بے کار۔کلاگی۔چیوا ہی۔مَسکرائی۔

راگہہ : (را۔گہ) (ن گ) مَٹّ گپتگیں کوَر دیم۔ہما جاگہہ کہ کوَر ءِ نوکیں حاک ایر کُتگ۔ایرا پگ۔

راگی : (را۔گی) بچار : راگو۔

رال : (را۔ل)(ن گ) اولا کانی لاپ ءِ کرم ءِ ناجوڑی۔
رام : (را۔م)(ن گ) جنیانی دیم، لاپ ءُ دَست ءُ پاداں دَرآتکگیں لِیک ۔لپ یا نشاں کہ گیشتر چُکّ ءِ وَدی بُوتگ ءَ ساری ءُ رَند جنیا دَم ءِ لاپ ءَ دَرکایَنت ۔(2) دیم ءِ سیاہیں نشان ۔ ٹِک ۔سِل ءِ سَرءَ دَرآتکگیں نِشان ۔سال دانگ ۔ داگ ۔ (3) گوُرانی مرَنیں خُداہاں یَکّے ۔(4) نشانیں کُشکے کہ دار یا تہتگ ءَ مان بیت ۔(5) (س گ) رامگ ۔ ایر دَست ۔ لاہو ۔ہیل دار ۔ **رامتو** : (رام ۔تو)(ن گ) نِشان ۔دیم ءِ رام ۔دانگ ۔**رام کنگ** : (رام ۔کَ ۔نگ)(ک گ) جنگلی مُرگ یا ساہ دار ءِ لاہو کنگ ۔ہیل دار کنگ ۔
رامانی : (را ۔ما ۔نی) (ن گ) لیوا ۔ مُگلمانی ۔ رَہمانی ۔ مرَنیں ڈُہل ۔
رامپت : (رامپ ۔ت) (س گ) اَدب دار ۔گرّان ۔سنگین ۔ شِہم ۔ ایر ماد ۔ ایمن ۔ **رامپتی** : (رام ۔پ ۔تی) (ن گ) ادب داری ۔گرّان ءُ سنگینی ۔ (2) ایمنی ۔ایر مادی ۔
رامٹو : (رام ۔ٹو)(ن گ) عَلَم ۔کسانیں بیرک ۔
رامگ : (را ۔مَگ) بچار : رامہ ۔
رامہ : (را ۔مہ)(ن گ) ہیل دار ۔لاہو ۔ایر دَست ۔ہما مُرگ یا وَکشی ئیں جناوَر کہ اچ مَردُم ءَ مہ ہرّ یت ۔ہما جنگلی مُرگ کہ مَردُم ءَ رامگ کُتگ ۔رام ۔رامگ ۔ **رامہ بُوتگ** : (را ۔مہ ۔بُو ۔تگ) (ک گ) فَرمان بردار بُوتگ ۔ لاہو بُوتگ ۔ **رامہیں** : (را ۔مَ ۔ہیں)(س گ) ہیل داریں ۔لاہوئیں ۔رامگیں ۔
رامین : (را ۔ے ۔ن)(س گ) تیز رفتار ۔تیز رواج ۔(2) رامہ کُتگیں ۔وفادار ۔(3) لِیک دار یا لکیر دار ۔(4) زانتکار ۔مرَن شان ۔
ران : (را ۔ن)(ن گ) چہ کونڈ ءِ بُرزی نیمگ ءَ بگر دانکہ پاد ءِ مگُون ءَ ۔سَتّل ۔ لِنگ ۔ پاد ءِ بز گوشت ۔**ران کنگ** : (را ۔ن ۔کَ ۔نگ)(ک گ) اَنگری دیگ ۔پڑ کی دیگ ۔ٹانگری ۔
راند : (ران ۔د)(ن گ) راگ ۔ہُنر ۔ ناچ ۔(2) (س گ) حِیلہ ۔فریب ۔ **راند پرما ہگ** : (ران ۔د ۔پَر ۔ما ۔ہَگ)(ک گ) ناچ پَرما ہگ ۔ **راند دیگ**: (ران ۔د ۔دی ۔یَگ)(ک گ) ناچ دیگ ۔(2) ریپینگ ۔رَد دیگ ۔ یکّ ساہ دارے ءِ دِگہ ساہ دارے ءَ رَد دیگ چو کہ روبا ہے چہ کُچک ءَ بہ جہیت ءُ وارے راست ءُ وارے چپ ءَ وارے دیگی نیمگ ءَ ءُ وارے پدّکائی بہ جہیت ۔ چپّک دیگ ۔ چپّو جنگ ۔ **راند کنگ** : (ران ۔د ۔کَ ۔نگ)(ک گ) ناچ کنگ ۔(2) کَپّی مَنگ ۔عاجزی پیش دارگ ۔ **راندی** : (راں ۔دی) (ن گ) پیریں جنیا دَم ۔(2) حِیلہ ساز ۔مکّار ۔
رانڑ : (راں ۔ڑ)(ن گ)(س گ) دُڑوہ ۔ ریپینگ ۔مَنڈر ۔پرّ انگ ۔ **رانڑغ** : (ران ۔ڑغ)(ک گ) دُڑوہگ ۔رد کنگ ۔(2) رَیسینگ ۔ترّاہغ ۔
رانک : (راں ۔ک)(ن گ) بُرّ اِتگیں یا بُندر رءَ ہمے رَنگ ءِ دِرّ ۔دِرتگیں جاگہ ۔(2) پاد ءِ ہر دو بز گوشتانی مِیانجی ءِ تل کہ بز گوشتاں دو بَہر ءَ کنت ۔(3) شانک ۔چمّ ۔(4) تل بُوتگ ءِ نشان ۔(5) تل ۔ دِرّ ۔ دوراٹ ءِ نیامگ ۔چاک ۔چانک ۔**رانک بُوتگ** : (راں ۔ک ۔بُو ۔تگ) (ک گ) تل بُوتگ یا تل ءِ نشان پر بُوتگ ۔ **رانک دیگ** : (راں ۔ک ۔دی ۔یَگ)(ک گ) تل دیگ ۔ٹکّر کنگ ۔دِرّگ ۔
راوَچی : (را ۔وَ ۔چی)(ن گ) غَیر بلوچ کہ گوں بلوچ ٹکّے ءَ بندوک اِنت ۔(2) چارُو ۔ پیش چار ۔حال رسان ۔(3) شوانگ ۔ پہوال ۔
راہ : (را ۔ہ)(ن گ) مرَنیں کِشک کہ پہ رَوْ آءَ کارمرز بیت ۔راہ ءُ راہ بند ۔ پترّاک ۔ تڑ ۔جوک ۔دَگّ ۔ڈَسّ ۔ڈکّ ۔شَم ءُ دَر ۔کَسر ۔کِشک ۔گِدار ۔دگ ۔وٹّ ۔ **راہ آپ** : (رَہ ۔آپ)(ن گ) پَس آپ ۔کشّ آپ ۔کوَریا جُو ءِ گُڈسَری تچوکیں آپ ۔ تچ آپی ۔**راہ ءَ آرگ** : (ک گ) راہ ءَ گیجگ ۔دَرآرگ ۔راضی کنگ ۔ واز آرگ ۔مَنینگ ۔ **راہ ءِ آسَر کنگ** : (ک گ) مزّل ءِ رَسگ ۔(2) کار ءِ مقصدے ءِ راپُورہ کنگ ۔**راہ ءِ بندگ** : (ک گ) گٹّ کنگ ۔ دیم ءِ دارگ ۔(2) راہ ءَ گِرگ ءُ بِندگ ءُ کسّ ءَ گوزگ ءَ نیلگ ۔سرءِ بندگ ۔سَر ءِ گِرگ ۔ **راہ ءِ بندگ** : (ک گ) کسے ءِ

راہ ءِ گرَگ ۔ گٹّ کنگ ۔ **راہ ءِ بوجگ:** (ک گ) بستگیں ءُ گٹّیں راہ ءِ پچ کنگ ۔(2) یکّ جاگہے ءَ رَوَءُ آ کنگ ۔**راہ بُوتگ** :(راہ۔ بُو۔تگ) (ک گ) دگ بُوتگ ۔ کِشک بُوتگ ۔ پچ بُوتگ ۔**راہ ءِ پڈّگ** :(ک گ) راہ ءِ شوہاز کنگ ۔راہ ءِ در گیجگ ۔(2) توجیل سازگ ۔**راہ ءِ پچ کنگ** :(ک گ) پہ کسے ءِ گوزگ ءَ راہ ءَ یلہ دیگ ۔ چہ راہ ءَ یکّ کر کنگ ۔(2) راہ ءِ دیم پانیں چیزاں دُور کنگ ۔مُشکُلاں آساں کنگ ۔**راہ پد** :(راہ۔ پد) (ن گ) کِشک ۔ راہ۔ پدءُ رَند۔**راہ ءِ پڑّینگ** :(ک گ) کِشک ءِ سوج دیگ ۔راہ گارُتگیں مَردُم ءَ راہ ءَ گیجگ ۔ گاماں گیجگ ۔ رہدر بری کنگ ۔ نہ زانتکاریں مَردُم ءَ سرءُ سوج کنگ ۔(2) پہ سرءُ سوج یا پہ رپک ءُ ہنر کسے ءَ راہ ءَ آرگ ءُ مَنّینگ ۔**راہ ءِ تچک کنگ** :(ک گ) راستیں راہ ءَ کپّگ ۔ راستیں راہ بند ءَ رَوَگ ءُ سر بُوتگ ۔ تچک تِریں راہ ءِ گچین کنگ ۔**راہ ءِ تچک کنگ** :(ک گ) راہ ءِ راست کنگ ۔ کپگ کنگ ۔**راہ ءَ ترّینگ** :(ک گ) راستی یا پچیں نیمگ ءَ ترّگ ۔راہ یا کِشک ءَ بدل کنگ ءُ چہ دِگہ کشکے ءَ رَوَگ ۔(2) شرّ یا گندگیں راہے رَوَگ ۔**راہ جنگ** :(راہ۔جَ۔نگ) (ک گ) دُوریں راہ ءِ برّگ ۔ دِیریں پند جنگ ۔**راہ ءِ چنگ** :(ک گ) راستگیں راہ ءَ کپگ ۔ **راہ ءِ دَر گیجگ** :(ک گ) کِشک ءَ کپگ ۔**راہ ءَ رد کنگ** :(ک گ) گِسر بُوتگ ۔راہے نزانگ ۔**راہ ءَ ڈنگر جنگ** :(ک گ) راہے بند کنگ ۔کارے ءِ دیم ءَ اڑ ءُ جنجال پیداک کنگ ۔(2) بے وس کنگ ۔ برّگ کنگ ۔**راہ سر** :(راہ۔سَر) (س گ) کِشک ءِ سَر۔ چار کشکانی دپ ۔**راہ ءَ کپگ** :(ک گ) یکّ جاہے ءَ رَوَگ ءِ ہاتِر ءَ راستیں راہ ءُ زُورگ ءُ رَوَگ ۔(2) ہم شور بُوتگ ۔نیکیں کار کنگ ۔ (3) گاریں مَردُم ءِ راہ ءِ دَر گیجگ ۔(4) اولاک ءِ وَتی وشّیں رَواجاں رَوَگ ۔**راہ کشّ** :(رہ ۔کش۔ش) (س گ) دُوریں پنداں رَوَک یا آیوک ۔ راہ کشّوک ۔**راہے ءِ کشّگ** :(ک گ) دَراجیں پندے سرءَ دیگ ۔(2) بے نفیں کارے ءِ پَرماہگ ۔تاواں بار کنگ ۔**راہ کنگ** :(راہ۔ک۔نگ) (ک گ) دگ ءِ ٹھینگ ۔ راہے ءِ پچ کنگ ۔ ڈکّ کنگ ۔(2) بندیں راہ ءِ پچ کنگ ۔(3) ٹُہگ ۔**راہے ءِ کشّگ** :(ک گ) پندے سرءَ دیگ ۔(2) توجیل سازگ ۔ راہے ءِ دَر گیجگ ۔ **راہ ءِ مَٹّاہگ:** (ک گ) راہ ءِ برّگ ۔ راہ ءِ رَوَگ ۔(2) چہ راہے ءِ یکّ نیمگے ءَ دومی نیمگ ءَ رَوَگ ۔(3) یکّ راہے ءِ یلہ دیگ ءُ دِگہ راہے ءَ رَوَگ ۔**راہ دیگ** :(راہ۔دی۔یگ) (ک گ) گون کنگ ۔دیم دیگ ۔روانگ کنگ ۔راہی کنگ ۔رہادگ کنگ ۔**راہ ءُ راہ بند** :(ن گ) رسم ءُ رَواج ۔قانُون ۔دَستُور۔ داب ۔رسم ۔(2) دودءُ ربیدگ ۔**راہ ءُ رَسم** :(ن گ) رسم ءُ رواج ۔ قانود ۔ دستور۔ داب ۔(2) دودءُ ربیدگ ۔**راہ ءَ گیجگ** :(ک گ) راضی کنگ ۔ پنت ءُ نصیحت کنگ ۔ سرءُ سوج کنگ ۔(2)(ک گ) کِشک ءَ کنگ ۔

راہی: (را۔ ہی) (ن گ) سَر گِروک ۔ ہما کہ راہ ءَ اِنت ۔ جہلاد۔ رَہادگ ۔ روان ۔ روانگ ۔**راہی کنگ** :(را۔ہی۔ک۔نگ) (ک گ) دیم دیگ ۔راہ دیگ ۔سَر دیگ ۔رَہادگ کنگ ۔

راہ بر :(راہ۔بَر) (ن گ) راہ ءِ برّوک ۔ پیشونک ۔ راہ پیش داروک ۔سَروک ۔ راہ ءِ شون دیوک ۔ امام ۔سَرگل ۔ راہ شون ۔ رہبر۔ راہ دَربر۔ راج مَستِر ۔ سَرگل ۔ کماش ۔**راہ بری کنگ** :(راہ۔بَ۔ری۔ کَ۔نگ) (ک گ) سَروکی کنگ ۔مَستِری کنگ ۔ دگ ءِ ڈَسّگ ۔ راہ ءَ شون دیگ ۔ پیشونکی کنگ ۔**راہ بری** :(راہ۔بَ۔ری)(ن گ) راہ شُونی ۔ راہ دَربری ۔ پیشُونکی ۔سروکی ۔ کماشی ۔راج مستری ۔

راہ بُرّ: (راہ۔بُر۔ر) (ن گ) تیزیں یک دار یا راچن ۔(2) تیز رؤک ۔ تیزیں ءُ مَزَن گامیں اولاک ۔ **راہ ءِ برّگ** :(ک گ) پند جنگ ۔ سفر کنگ ۔ راہ ءِ مَٹّاہگ ۔(2) مُشکُل ءِ آسان کنگ ءِ توجیل سازگ ۔**راہے ءِ برّگ** : توجیل سازگ ۔مُشکُلیں کارے ءِ آسان کنگ ۔ راہے ءِ دَر گیجگ ۔

راہ بَلَد :(راہ۔بَ۔لَد) (س گ) راہ نِشان دیوک ۔ہما کہ راہ ءُ رَنداں زانت ۔ راہ زانوک ۔ سوہو۔ راہ شون ۔ سَر پد۔ بومیا۔ راہ دَربَر۔ پیش راہ ۔

راہ بند :(راہ۔ بَن۔ د) (ن گ) وڑ۔ ڈ وَل۔ پیم۔ قانُون۔ پوُل۔ گیگ۔ تورا۔ چمّ۔ رَہبیَت۔ ربید۔ دود۔ رسم۔ رَواج۔ ساچ۔ ہُودَگ۔ رسم ءُ رَواج۔ دود ءُ ربیدگ۔ راہ بند۔

راہ چار :(راہ۔ چار) (ن گ) پہکسے ءِ کلوہ، نمدی یا چِند ءِ آہگ ءَ راہ چاروک۔ (2) وداری۔ ہَما کہ کسے ءِ راہ ءَ چاریت۔ چمّ بہ راہ۔ خیالی۔ رَہچار۔ ودار۔ وداری۔ **راہ ءِ چارَگ**: (ک گ) پہ کسے ءِ آہگ ءِ اُمیت ءَ وداری بُوہگ۔ پہ کسے ءَ وداری بُوہگ۔ **راہ چاری** :(راہ۔ چا۔ ری) (ن گ) وَداری۔ چمّ بہ راہی۔

راہداری : (راہ۔ دا۔ ری) (د) (ن گ) اِجازت نامہ۔ سجل۔

راہ دَربَر :(راہ۔ دَر۔ بَر) (س گ) راہ شون۔ راہ بَلَد۔ پیشوا۔ پیشونک۔ سَروک۔ راج مَستِر۔ کماش۔ مُرشِد۔ سَرءُ سوج کنوک۔ راہ زانت۔ راہبر۔ سَردار۔ راہ پیش داروک۔ **راہ دَربَری** :(راہ۔ دَر۔ بَ۔ ری) (ن گ) راہ شونی۔ سَروکی۔ پیشونکی۔ کماشی۔ **راہ ءِ دَر بَرَگ** :(ک گ) راہ ءِ زانگ۔ راہ ءِ دَر گیجگ۔

راہ رَواج :(راہ۔ رَ۔ وا۔ ج) راہ گوْز۔ مسافر۔ **راہ رَواجی** :(راہ۔ رَ۔ وا۔ جی) (ن گ) راہ گوْزی۔ رَوَگ رَوَگ ءِ تہہ ءَ۔

راہ رُو :(را۔ ہ۔ رَ۔ وْ) (س گ۔ ن گ) راہ ءِ رَوَک۔ مسافر۔ راہ گوْزی۔

راہ زَن :(راہ۔ زَن) (ن گ) ڈُ نگ۔ دُز۔ لُٹ ءُ پل کنوک۔ ہَما کہ راہ گوْزیاں جنت۔ راہ گِر۔ رَہزن۔ (2) جنگی منصبے کہ دُشمن ءِ چاری بیت ءُ جَنگ ءِ دَرگت ءَ وَتی لشکر ءِ مَردُماں پُشت ءَ تچگ ءَ نیلیت۔ **راہ زَنی** :(راہ۔ زَ۔ نی) (ن گ) رہگوْزیاں جَنگ ءُ پُلگ ءِ کار۔ ڈُ نگی۔

راہ شون: (راہ۔ شون) (ن گ) راہ سوج دیوک۔ راہ ءِ سَر ءُ سوج کنوک۔ زانت کار۔ سَروک۔ مُرشِد۔ راہ بر۔ پیش کار۔ بومیا۔ راہ بَلَد۔ راہ دَر بر۔ رَہبر۔ **راہ شُونی** :(راہ۔ شُو۔ نی) سَروکی۔ راہ دربری۔ راہ بری۔ کماشی۔

راہکّ :(را۔ ہَک۔ ک) (ن گ) دِگر ءِ ڈگار ءَ پہ مُزّ کار کنوک۔ بزگر۔ دِہکان۔ کِشار کار۔ کِشت گَر۔ **راہکّی** : (را۔ ہَک۔ کی) (ن گ) دِگرے ڈگار ءَ پہ مزدکار۔ (2) ڈگار ءَ پہ شَرِیکی کار کنگ ءُ ڈگار ءِ حاصل ءِ بَہرے زُورگ۔

راہ گِر :(راہ۔ گِر) (س گ) راہ ءَ بندوکیں دُزّ ءُ ڈ نگ۔ راہ زن۔ (2) راہ ءِ سَر ءَ ٹپّ اِتکیں یا سرپّ اِتکیں گُرک۔

راہ گِرَگ : (راہ۔ گِ۔ رَگ) (ک گ) روانگ بُوہگ۔ رَوَگ۔ جُنزگ۔ رَہادَگ بُوہگ۔ **راہ ءَ گِرَگ** :(ک گ) راہ ءِ بَندگ۔ (2) راہ ءَ بُوہگ۔ رَوَگ ءِ بنا کنگ۔ **راہ گِرَگی** :(راہ۔ گِ۔ رَ۔ گی) (ن گ) راہ گِرَگ ءِ آوَکی بزاں رَوَگی۔ رَہادَگ بُوہگی۔

راہ گُزار :(راہ۔ گُ۔ زار) (س گ) راہ ءَ رَوَک۔ مسافر۔ راہ گوْز۔ **راہ گُزاری**: (راہ۔ گُ۔ زا۔ ری) (ن گ) راہ گوْزی۔ راہ ءِ رَوَک۔ مسافر۔

راہ گوْز :(راہ۔ گوْز) (ن گ) راہ ءَ گوْزوکیں۔ مسافر۔ راہ گُزار۔ راہ رَواج۔ **راہ گوْزانی** :(راہ۔ گوْ۔ زا۔ نی) (ن گ) ہَما کہ راہ ءَ گوْزَگ ءَ گندگ بیت۔ رَوَگ ءِ دَرگت ءَ۔ راہ گزاری۔ راہ گوْزی۔

راہ گوْزی :(راہ۔ گوْ۔ زی) (ن گ) راہ ءَ رَوَکیں مَردُم۔ راہ رَواجی۔ راہ گُزاری۔ راہ گوْزانی۔ (2) گِدارے۔

راہ گِیر : (راہ۔ گی۔ ر) (ن گ) مسافر۔ (2) (س گ) راہ بندوک۔ راہ گِپتگیں۔ ہَما کہ یکّے ءِ راہ ءَ بہ گیپت۔ ہَما کہ پہ دُژمن ءِ گِرَگ یا جَنگ ءَ آئی راہ ءِ سَر ءَ بہ بندیت۔ (3) ہَما ناہار کہ پہ مَردُم ءِ وَرَگ ءَ بہ سرْ بیت۔

رامگیں :(را۔ مَ۔ گیں) بچار : رامھیں۔

رامہم : (را۔ ہم) (ن گ) روژناہ۔ **رامہی** :(را۔ ہِ۔ می) (ن گ) روژناہیں۔ (2) پڈرائیں۔

رائندہ: (را۔ ئن۔ دَ ہ) (ن گ) مال ءُ دَلوت۔ (2) نِندوک۔ جلّوک۔ **رائندہ ءِ دَرگاہ** :(ن گ) ہَما دَلوت کہ زیارت ءُ پیرانی سَر ءَ پہ قربانی ءَ کشگ بیت۔ (2) پیر ءُ فقیرانی دَربار ءَ رَوَگ۔ سوالی

بُوتگ۔ (3) پہ اُمیت یا غرضے ءَ کسے ءِ گوْرءَ رَوگ ءُ آہگ۔ (4) مسترِیں مَرْدُمے ءِ لوگ ءَ نِندگ ءُ تاں طلب پُوروَ نہ بیت نہ رَوگ۔

راہِنَہ : (را۔ ہِ۔ نَہ) (ن گ) بُرزیں جاگہہ۔ زیلگ۔ جُمپانی سَر۔

راہوار : (راہ۔وار) بچار : رہوار۔

رائینتگ : (را۔ئین۔تگ) رائینگ ءِ گوْستگال۔ (2) پاددا تگ۔ وَہردا تگ۔ ساہدارے ءَ دومی ساہدارے ءَ را گا تگ۔ (2) جنائینتگ۔

رائینتگیں : (را۔ئین۔تَ۔گیں) رائینگ ءِ دیریں گوْستگال۔ (2) پاددا تگیں۔ جنائینتگیں۔ وَہردا تگیں۔

رائینگ : (را۔ئے۔نگ) (ک گ) نریں مال یا دَلوت ءِ مادگین ءِ سوار بُوتگ ءُ آئی ءَ را وَہر دیگ۔ نَریں ساہدار ءِ دومی ساہدار ءِ پاد دیگ۔ آپُس کنگ۔ آ لگ۔ بِر کپگ۔ پِر بُوتگ۔ پِر دِڑ کگ۔ نَریں ساہدارے پہ پادد یگ ءَ مادگیں ساہدارے ءِ سَرءَ جُلگ۔ پادد یگ۔

رُب : (رُ۔ب) (عَر) (ن گ) چارک۔ نیم بہر ءِ نیم۔ چارُمی بہر۔

رَبّ : (رَب۔ب) (عَر) (ن گ) رودینوک۔ جہاں پال۔ دَراوَند۔ خُدا۔ اللہ۔ والینوک۔

رِبّ : (رِب۔ب) (سَرا) (ن گ) لِچّ۔ مین۔ رواد۔ (2) مرَنیں سِنگ۔ گوْڑوئیں سِنگ۔

رَب: (رَ۔ب) (ن گ) پہ نادُرَاہ ءَ گرَاستگیں آرت ءُ شکر ءُ وَشّی۔

رَباب : (رَ۔باب) (ن گ) ہژدہ تاری سازے۔ سُروز ءِ قسمے۔

رَبّال : (رَب۔بال) (ن گ) قاصد۔ نفر۔ رَبّالو۔ حالانی بر ءُ آر کنوک۔ (2) رسال۔ (3) بڑوا۔ (4) رُسُول۔ **رَبّالُہی** : (رَب۔ با۔لَ۔ہی) (ن گ) ہما کہ گوں رَبّالی ءَ نسبت داریت۔ **رَبّالُہی کنگ** : (رَب۔با۔لی۔کَ۔نگ) (ک گ) قاصدی کنگ۔ پہ پیغامانی بَرَگ ءَ کسے دیم دیگ۔

رَبّالو : (رَب۔با۔لو) بچار : ربال۔

رَبّالہ : (رَب۔با۔لہ) بچار : ربّال۔

رَبد : (رَ۔بد) (ن گ) سِنگ بندیں دیوال۔ سِنگ بند۔ کوہ بند۔ (2) جوہان ءِ ہوشگ یا پلا رانی سَر ءِ چیر جَنگ۔ **رَبد بند** : (رَ۔بد۔بَن۔د) (ن گ) رِدءُ بند داتگیں سِنگ۔

رِبڑ : (رِ۔بڑ) (ن گ) چَمّ ءِ بیماری یے کہ چَمّانی چپّر حارِشت وَرَنت ءُ سُہر تَرَّنت۔

رَبّڑ: (رَب۔بڑ) (د) (ن گ) دڑ چک ءِ سُسرّ۔ (2) ہما شئے کہ کَشّ دنت۔ (3) یکّ خاصیں دَڑ چکے ءِ سُسرّ کہ چریشی ربڑ ءِ سامان جوڑ بیت۔

رَبل : (رَ۔بل) بچار : رَف۔

رَبودَغ : (رَ۔بو۔دَغ) (ن گ) زِند۔ ساہ۔ ہاٹی۔ جان دُرَاہی۔

رَبودَغ کنگ : (رَ۔بو۔دَغ۔کَ۔نگ) (ک گ) ساہ ءِ مان بُوتگ۔ زند ءِ مان بُوتگ۔

رَبُودَگ : (رَ۔بُو۔دَگ) (س گ) کم فہم۔ کم دانش۔ بے راہ بند۔ بازخبر۔ دپ دڑ۔ راندگ۔ ہما کہ گپان ءِ سَر ءُ بن مہ بیت۔ بے سلک۔ بے کار۔ (2) (ن گ) ریش ءِ تہہ ءِ پُختہ یا ناپُختہیں دانگ۔ (3) لاپ ءِ یلہ بُوتگ۔ لاپ ءِ رِچگ۔ دَست آہگ۔

رَبودَگ : (رَ۔بو۔دَگ) ربیدگ۔ **رَبودَگ ءَ رَوگ** : (س گ) پیشی راہ بنداں رَوگ۔

رُبّہہ : (رُب۔بَہہ) (ن گ) کسانیں چنڈگی ماہیگ گروکیں دام۔

رَبئ : (رَ۔بَ۔ئَ) (ن گ) ڈنڈاری ءِ نَسل ءِ مچّے کہ ایشی ناہ مچّ ءِ سَرءَ خُشک بیت۔

رَبیت : (رَ۔بی۔یَت) (ن گ) رَبودَگ۔ رَبید۔ ربیدگ۔ راہ بند۔ رسم۔ رسم ءُ رَواج۔ رَواج۔ دود۔

رَبید : (رَ۔بی۔د) بچار : رَبیت۔

رَبیدَگ : (رَ۔بی۔دَگ) (ن گ) رَبودَگ۔ پیسَری وڑ۔ ساری ءِ رَنگ۔ کوْہنیں ہیل۔ خیال۔ ہیل داری۔ رہ بند۔ (2) پیشی راہ بند۔ ہیل یا ہیل گپتگیں راہ بند۔ دود۔ رسم۔ رَواج۔ دَستُور۔ قانُون۔

رِبیس :(رِ۔بے۔س)(ن گ) زَمین زور۔ پوچکو۔ خپّا۔ کٹومبو۔ زِبور۔زَمین ٹومب۔

رُبیس :(رُ۔بے۔س)(س گ) چہ لاڈُ کی ءَ ٹَہل کنگ۔

رِبیہہ :(رِ۔بے۔ہ)(ن گ) چکّر۔ ریپ۔ ریپینگ۔ بٹال جنگ۔

رِبیہہ دیگ :(رِ۔بے۔ہ۔دی۔یگ) رَدد یگ۔ ریپینگ۔

رَپ :(رَ۔پ)(ن گ) مُچّ۔ یکّ جاہ۔ کوت۔**رَپ بُونگ** :(رَپ۔بُو۔نگ)(ک گ) کپگ۔ بے سُدھ بُونگ۔ بے پَرواہ بُونگ۔**رَپ کنگ** :(رَپ۔کَ۔نگ)(ک گ) کوت کنگ۔ سکّ باز مال مُچّ کنگ۔**رَپ رَپ**:(رَپ۔رَپ)(ن گ) نرم نرمیگ ءَ جُزگ۔(2) چراگ ءِ مرگ۔ چراگ ءِ گُپّ گُپّ کنگ۔

رِپّ :(رِپ۔پ)(ن گ) سِٹّ۔ پومپ ءِ ڈَگار ءَ لگّگ ءُ بُرز سِٹّگ۔ ڈِپّ۔

رَپت :(رَپ۔ت)(ک گ) شُت۔ رَوگ ءِ گوستگال بِزاں آئی ءَ رَوگ ءِ کار کُت۔

رَپتار :(رَپ۔تار) بچار : رفتار۔

رُپت :(رُپ۔ت) (ک گ) روپگ ءِ گوستگال بِزاں آئی ءَ یا آہاں روپگ ءِ کار کُت۔ رُرت۔ بُرت۔**رُپت ءُ روپ** :(ن گ) روپگ ءِ کار۔ روپگ ءِ کار کنوک۔ صفائی۔**رُپتگیں** :(رُپ۔تَ۔گیں)(س گ) روپگ ءِ دیریں گوستگال بِزاں روپگ ءِ کار بوتگ۔(2) ہما کہ رُپتگ انت۔

رَپتگ :(رَپ۔تگ) (ک گ) پاد آتکگ۔ دیم ءَ شُتگ۔ شُتگ۔**رَپتگیں** :(رَپ۔تَ۔گیں)(س گ) شُتگیں۔ رَہادگ بُوتگیں۔

رَپتَن :(رَپ۔تَن)(ن گ) رَوگ۔ جُنزگ۔ رَہادگ۔ رَوانی۔

رَپتَن ءُ آمَدَن :(ن گ) رَوگ ءُ آہگ۔ گِندءُ نِند۔ رَوءُ آئند۔

رَپَٹگ :(رَ۔پَ۔ٹگ) (ک گ) بے سَر ءُ بُنیں گپّ جنگ۔ باز حبر کنگ۔ بے کاریں گپّ جنگ۔ رَٹگ۔ بُوسگّ۔ بلبجگ۔ پُسپار۔ جاک۔ جوڑگ۔ دَپ دڑی۔ دِل ءِ پُنڈگ۔ پلگوشگ۔ رُنڈ ءُ کُپ۔ لبجگ۔ رَپٹوک :(رَ۔پَ۔ٹوک)(س گ) باز حبر۔ جوڑوک۔ دَپ دَڑ۔

رَپڑ :(رَ۔ پڑ)(د) (ن گ) مصیبت۔ جنجال۔غم۔

رِپک :(رِپ۔ک)(ن گ) ہُنر۔ اَٹکل۔ چمّ۔ چال۔ دَلیر۔ دَلیل۔ مکر۔ مُنذر۔ ہُنپ۔(2) ڈَوَل۔ وڑ ءُ پیم۔ طرز۔**رِپک ءِ چِنگ** :(ک گ) وَڑ ءُ ڈَوَل ءِ زانگ۔

رِپک داستان :(رِپ۔ک۔داس۔تان)(س گ) مکر ءُ فریب۔ دُز وگیں تزّان۔

رَپگ :(رَ۔پگ)(ن گ) گور پٹّ۔ بِرٹّی۔ رَستر ے کہ سُنٹ ءِ دَزاج اِنت۔ چُکّ بَر۔ بشوشگ۔(2) میدانی ءُ ماہیگ گرانی گوز ءَ ہما موسم کہ سے روچ ءَ دَریاءَ ماہیگ کُشگ ءَ نہ رونت۔

رِپگ :(رِ۔ پگ)(ک گ) لہگ۔ ڈہگ۔ شَمپگ۔ بارگ بُونگ۔ لاغر بُونگ۔(2) دَرریچگ۔(3) جہگ۔ رَکگ۔ تچگ۔

رَپّگ :(رَپ۔ پگ)(ک گ) دوَر کنگ ءُ کپگ ءِ توار۔ چیز ے ءِ کپگ ءِ توار۔ گرانیں توار۔(2) جنگ۔ ٹپّگ۔ سکّ جنگ۔

رَپّگ جنگ :(رَپ۔ پگ۔جَ۔نگ)(ک گ) چیز ے ءِ کپگ ءِ توار۔

رَپَل:(رَ۔پَل)(د) (ن گ) مَستریں۔ زوراک۔ حُداوَند۔(2) ظالم۔حُدانترس۔

رَت :(رَ۔ت)(ن گ) حون۔ ساہ دار ءِ جان ءِ حون۔(2) سُہریں رنگ۔

رُت:(ر۔ت)(ک گ) رُنگ ءِ گوستگال بِزاں آئی ءَ کاہ رُت یا ڈَگار رُت۔(2) مان کنگ۔ زور دیگ۔(2) مان چِنگ۔ بے وڑ ءَ جاہ دیگ۔(3) گوز ءُ سار۔ ساٹگ۔ وَرگ۔

رَتَب :(رَ۔تَب)(عَ)(ن گ) کلونٹ۔ ناہ۔(2) پُختہ نہ بُوتگیں ہُرماگ۔

رُتب :(رُت۔ب)(س گ) یکّ ڈَوَل۔ ہم کساس۔ یکّ قدر۔ کیل ءَ برابر۔

رُتبہ : (رُت۔ بَہ) (عَر) (ن گ) گَچّ۔ کساس۔ قد۔ گنجائش۔ عِزّت۔ شان۔ مرَنی (2) عَہدہ۔ بِستار۔

رَتک : (رَت۔ ک) (ک گ) رَجَک ءِ گوَستگال بزاں آئی ءَ یا آہاں رَجَک ءِ کار کُتت۔ رَتلگ۔ رَتلگ اَت۔

رِتک : (رِت۔ ک) (ک گ) رِجَک ءِ گوَستگال بزاں رِجَک ءِ کار بُوت۔ **رِتک ءُ ریچ** : (ن گ) ہورتور۔ (2) مَردُم گری۔ (3) رَوند ءُ آئند۔ رَوءُ آ۔ رَوَگ ءُ آہگ۔ **رِتک ءُ ریچ بُوتگ** : ہورتور بُوتگ۔ رَوند ءُ آئند کنگ۔ **رِتک ءُ ریچ کنگ** : چیزے ءَ نہ پہریزگ ءُ زوال کنگ۔ دَور دیگ۔ زوال کنگ۔ ریچگ۔ **رِتکگیں** : (رِت۔ ک۔ گیں) (س گ) رِجَک ءِ دیریں گوَستگال بزاں ہما کہ رِتلگ یا رِتلگ انت۔

رِتَّک : (رِت۔ ٹک) (س گ) کسانیں ءُ ہورتکیں چیز۔

رَتلگ : (رَت۔ لگ) رَجَک ءِ گوَستگال۔ (2) رَجیتگ۔ **رَتلگیں** : (رَت۔ ک۔ گیں) رَجَک ءِ دیریں گوَستگال۔ (2) رَنگ داتگیں۔ پُختہ رَنگ کُتگیں۔ (3) ہما کہ رَتلگ۔

رُتگ : (رُ۔ تگ) (ک گ) رُنگ ءِ دُوریں گوَستگال بزاں آئی ءَ کاہ یا ڈِگار رُتگ۔ **رُتگیں** : (رُ۔ ت۔ گیں) (س گ) رُنگ ءِ گوَستگال بزاں رُنگ ءِ کار بُوتگ۔ (2) ہما کہ رُتگ یا رُتگ انت۔

رَتی : (رَ۔ تی) (ن گ) سُرخی۔ گندیم ءِ نادُراہی یے کہ فصل ءِ رَنگ سُہر بیت ءُ ہوشگ دان ءِ نہ زیرنت۔

رِٹ : (رِ۔ ٹ) (ن گ) بالی مرگ ءِ گوں پاداں تچگ۔

رَٹگ : (رَ۔ ٹگ) (ک گ) رَپٹگ۔ رٹ ءُ کٹ۔ کِٹ کِٹ۔ پڑگ۔ **رَٹوک** : (رَ۔ ٹوک) (ن گ) ہما کہ رَٹیت ءُ پڑیت۔

رَج : (رَ۔ ج) (ف گ) رَجَک ءِ فرماں گال : بہ رَج۔ (2) بہ مال۔ لوج۔ مُش۔ رَنگ۔ (3) جَرّ ءَ رَنگ دیگ۔ پوستے ءَ گوازانی مان کنگ۔ رژ۔

رُج : (رُ۔ ج) (ن گ) شکل۔ صورت۔ دُرُشم۔ (2) تَوان۔ قُوت۔ **رُجا** : (رُ۔ جا) (ن گ) بُود۔ وفا۔ قول ءُ عہد ءِ پُورہ کنگ۔ شکل۔ صورت۔ ڈَول۔ پیم۔ **رُجَگ** : (رُ۔ جَگ) (ک گ) ڈُرگ۔ کُپگ۔ (3) رُج۔

رَجانک : (رَ۔ جاں۔ ک) (ن گ) رَجیتگیں۔ بدل کُتگیں۔ (2) دِگہ زبانے ءِ تَرّینتگیں۔ بدل۔ رجینک۔ **رَجانک کار** : (رَ۔ جاں۔ کار) (ن گ) تَرّینوک۔ چہ یَکّ زبانے ءَ ماں دِگہ زبانے ءَ تَرّینوک۔ بدل کنوک۔

رَجب : (رَ۔ جب) (عَر) (ن گ) خُدائی۔ (2) بلوچی ءِ ہفتمی ماہ۔

رَجَک : (رَ۔ جَک) (ک گ) رَنگ دیگ۔ رَنگ کنگ۔ (2) مَشک جوڑ کنگ ءَ پوست ءَ را گوازگیجگ۔ مالگ۔ لوجَگ۔ مُشگ۔ (3) جنگ۔ ٹپّگ۔ **رَجینگ** : (رَ۔ جے۔ نگ) (ک گ) رَنگ دیگ۔ رَنگ کنگ۔ رَنگ دیائینگ۔ (2) رَنگ ءِ بدلینگ ءُ دگے رَنگے ءِ دیگ۔ (3) بدل کنگ۔ تَرّینگ۔ **رَجگی** : (رَ۔ جَ۔ گی) رَجَک ءِ آوَکی۔ (2) رَجَک ءِ کار کنگی انت۔

رَجینوک : (رَ۔ جے۔ نوک) (ن گ) ہما مَردُم کہ رَجینگ ءِ کار ءَ کنت۔ رَنگ دیوک۔ رجوک۔ رَنگ ءِ کسب کار۔ رَنگ رَج۔ رَنگ ریز۔

رَجیتگ : (رَ۔ جِ۔ تگ) (ک گ) رَجَک ءِ گوَستگال بزاں رَجَک ءِ کار بُوتگ۔ **رَجیتگیں** : (رَ۔ جِ۔ تَ۔ گیں) (س گ) رَجَک ءِ دیریں گوَستگال بزاں ہما کہ رَجیتگ۔ رجانک۔

رِجَگ : (رِ۔ جَگ) (ک گ) حاک ءِ چہ بزر ءَ کَم کَم ءَ ریچگ۔ (2) کوہ، کرود یا بُرزیں جاگہے ءِ ہما حاک کہ بُرناک بیت ءُ کَم کَم ءَ جہل ءَ رِچیت۔ (3) خَرابیں چلّ ءُ پوستی۔ (4) لاغری۔ ڈَہگ۔ (5) پڑ۔ پَٹّ۔ مَیدان۔ (6) (ن گ) ہما مَیدان کہ دَڑچک نہ رُستگ۔

رِجگی : (رِ۔ جَ۔ گی) (ن گ) نزور ءُ لاغریں۔ (2) کوہ یا کرود کہ آئی ءِ خاک بورونک بیت ءُ چہ بُرز ءَ یلہ ءُ ایر رِچَک ءِ حالت ءَ بہ بیت۔ **رِجگیں** : (رِ۔ جَ۔ گیں) ویرندانیں۔ گیابانیں۔ **رِجگی ئین** : (رِ۔ جَ۔ گی۔ ئیں) (س گ) ہما کہ رِجَک ءِ حالت ءَ بہ بیت۔

رُجوع :(رُ۔جوہ)(عَر)(س گ) آہگ۔ دوَر کنگ۔ پِر رِچَک۔ واتر۔ **رُجوع کنگ**:(رُ۔جوہ۔کَ۔نگ)(ک گ) پِر رِچَک۔ مَردُمانی یکّ پارگی ءِ مچّ بوہگ۔ مَردُمانی یکّ پارگی ءِ پہ کارے یا چیزے ءِ یکّ جاہی دیم کنگ۔(2) واتر بوہگ۔

رَجوک :(رَ۔جو۔ک)(ن گ) ہَما کہ رَج اِتگ۔(2) رجینوک۔ رَنگ ریز۔ رَنگ رَج۔ کھتری۔

رَجوکین:(رَ۔جو۔کیں) بچار: رجوک۔

رَجینک :(رَ۔جے۔ن۔ک) بچار: رِجانک۔

رُجینگ :(رُ۔جے۔نگ)(ک گ) اَنجوش کنگ کہ بہ رُجیت۔ ڈُرینگ۔ کَروجَگ۔

رِچ :(رِ۔چ)(ن گ) کپّگ ءِ لیب ءِ دَست ءِ لُنکک ءِ گوں یکّ پادے ءِ لُنککاں اَڑینگ ءِ حالت۔(2)(ف گ) رِچَک ءِ فرمان گال: بہ رِچ۔ **رِچ بندگ** :(رِچ۔بَن۔دَگ)(ک گ) کپّگی لیب ءِ راستی پاد ءِ کونڈ کنگ ءُ چہ پُشتی نیمگ ءِ چپّی دَست ءِ لُنکاں گوں پاد ءِ لُنکاں ہوارینگ ءُ کبّ بندی مُہر دارگ۔ **رِچ ءِ بُجگ** :(ک گ) کپّگ ءِ لیب ءِ بستگیں رِچ ءِ پچ بوہگ یا بُجگ۔ **رِچ ءِ گِرَگ** :(ک گ) سَکّ بے وار ءَ گِرَگ۔ نِزور کنگ۔ کپّگی ءِ لیب ءَ بے وار کنگ۔

رَچّ :(رَچ۔چ)(ن گ) پہ ماہیگ ءِ گِرَگ ءَ ہَما بارگ ءُ مُہر ءُ سَکّ تاب داتگیں بندیک کہ گوں آئی ءِ یکّ رُگے گوَپنت۔ رُگ ءِ یکّ قسمے کہ ایشی ءِ بندیکّ ءَ ہم رَچّ گوَشنت ءُ ایشی ءِ جند ءَ ہم۔(2) کنڈی۔ ہَما اَزباب کہ کارگاہ ءِ بندیکاں چیر ءُ سَربُر کنت۔ **رَچّ بندگ** :(رَچ۔چ۔بَن۔دَگ) رَچّیں رُگ ءِ بندگ۔

رُچ :(رُ۔چ) کم عقل۔ بے سُدھ۔

رُچا :(رُ۔چا)(س گ) بے سار۔ کم عقل۔ نیم گنوک۔ بودلا۔

رُچک :(رُچ۔ک)(ن گ) یکّ کارے ءَ باز مَردُم ءِ سَرءَ بَہر کنگ تنکہ زُوت ہلاس بہ بیت۔ گُدے یا دِگہ اَنچیں چیزے ءِ دوچک ءِ ہاتر ءَ جنینانی وَت مان وَت ءَ ہَما کار ءَ بَہر کنگ۔

رِچَک :(رِ۔چَک)(ک گ) چیزے ءِ چہ دَرپ ءِ دَرکپگ۔ دَر آہگ۔ گوَارگ۔ شانک گِرَگ۔ شیپ گِرَگ۔(2) اُرُش کنگ۔ ہیرّگ۔(3) رواں۔ تیز۔ رہوار۔ گُشاد۔ چالاک۔(4) چسپگ۔ بڑاہگ۔

رِچگی :(رِ۔چَ۔گی) رِچَک ءِ آوَکی بزاں نوکی رِچیت۔ **رِچوک** :(رِ۔چوک)(ن گ) ہَما چیز کہ رِچیت۔ شَلوک۔

رِچی :(رِ۔چی) بے اَرزِش۔ باگچین۔ **رِچی پچی** :(رِ۔چی۔پِ۔چی)(ن گ) باگچین۔ ہنچائیں۔ بے کاریں۔ بے اَرزِشیں۔

رِحل :(رِہ۔ل)(عَر)(ن گ) چہ دار ءَ جوڑ کُتگیں ہَما وہلیں دَرپ کہ مسلمانانی قرآن آئی ءِ سرءَ ایر کنگ ءُ وانگ بیت۔ **رِحل ءِ ترّاشگ** :(ک گ) رِحل جوڑ کنگ ءِ ہاتر ءَ دار ءِ ترّاشگ ءُ پہ رِحل ءُ برابر کنگ۔

رَحم :(رَہ۔م)(عَر)(س گ) بَکشِگ۔ پہل۔(2) بزّگ۔ بزّگی۔ **رَحمانی** :(رَہ۔ما۔نی) رَحم کنوک۔ بخشوک۔(2) پروردگار۔ حداوند۔

رَحمت :(رَہ۔مَت)(س گ) آبادی۔ گنج۔ آسُودہ حالی۔

رَحم دِل:(رَہ۔م۔دِل)(س گ) ہَما کہ دِل ءَ رحم بہ بیت۔ مِہروان۔ مِہر دیوک۔ نرم دِل۔ حُدا تُرس۔ **رَحم دِلیں** :(رَہ۔م۔دِ۔لیں)(س گ) مِہروانیں۔ نَرمیں۔ حداتُرسیں۔

رُخ :(رُ۔خ)(ن گ) رُو۔ دیم۔ شکل۔ زیبائی۔ مَیل۔ تب۔ دِلگوش۔ چاڑ۔(2) پلّو۔ پہنات۔(3) تُوپّک ءِ نل ءِ تہہ ءَ اَڑ داتگیں بارگیں رگوئیں نِشان۔ لار۔ **رُخ دیگ** :(رُخ۔دی۔یگ)(ک گ) دِلگوش کنگ۔ دِلگوش دیگ۔ بیا ءُ بِند کنگ۔

رُخ بَر :(رُخ۔بَر)(س گ) بڑاہ دار۔ شَرّ رنگ۔ بے سدھ کنوک۔(2) ہَما کہ بے سدھ کنت۔ ہَما بڑاہ داری کہ مَردُم ءَ بے وَت کنت۔ **رُخ بَریں** :(رُخ۔بَ۔ریں)(س گ) بڑاہ داریں۔ شَرّ رنگیں۔ ہَما کہ ہنچو شَرّ رنگ ءُ زیبا انت کہ گوں آئی ءِ چارگ ءَ مردم بے سُدھ ءُ سار بہ بیت۔

رَخّاز :(رَخ۔خاز)(ن گ) ریم ءُ دار۔ کاہ ءُ بُوچ۔ رکّاز۔

رَخب :(رَ۔خب) بچار: رکب۔

رَخت : (رَخ۔ ت) (ن گ) پولات ءُ اَصلی ئیں آہن ءِ چا کو یا کارچ ۔(2) اَصلی ۔

رَخذ : (رَخ۔ ذ) دڑوہ۔ فریب ۔**رَخذ یَنغ** :(رَخ۔ زِے۔ نگ) (ک گ) دُڑوہگ۔ آدُڑوہ کنگ۔ (2) گِرکنگ۔ بَرَگ۔ چِلّگ۔

رُخسار : (رُخ۔ سار) بچار : اَنارک ۔

رَخش : (رَخ۔ ش) (ن گ) رَکش۔ اَسپ ۔ بَلوچی قصہاں ہما اَسپ کہ بال کَنت یا اَنچو تیز اِنت کہ پادئے بہ زَمین ءَ نہ لگنت ۔(2) زیبا۔ دَڑپشوک ۔(3) دُلدُل ۔**رَخشگ** :(رَخ۔ شگ) (ک گ) دَڑپشگ ۔ شہم دیگ ۔ تڑ پگ ۔

رَخشان :(رَخ۔ شا۔ ن) (س گ) دَڑپشوک ۔ بڑاہ دار۔ پڑاہ ءُ شاہگان ۔(2) تیز رفتار۔ شہہ گام ۔(3) (ن گ) کَورے ءِ نام اِنت ۔ (4) ایرانی ءُ پاکستانی بلوچستان ءِ بلاہیں دَمگے ۔**رَخشانی** :(رَخ۔ شا۔ نی) (ن گ) رخشان ءِ نندوک ۔ ہما کہ گوں رخشان ءَ نِسبت داریت ۔ (2) بلوچی ۔ بلوچی زبان ءِ لہجہے ۔

رُخصت :(رُخ۔ ست) (د) (ن گ) آزات ۔ موکل ۔ اِجازت ۔ موہ ۔(2) سُہن۔ طلاق ۔**رُخصت کنگ** :(رُخ۔ ست۔ کَ۔ نگ) (ک گ) اِجازت دیگ ۔ راہ دیگ ۔ موکل دیگ ۔(2) طلاق دیگ ۔ زال ءِ سُہناں دیگ ۔**رُخصت گِرَگ** :(رُخ۔ ست ۔ گِ۔ رَگ) (ک گ) اِجازت گِرَگ ۔ موکل گِرَگ ۔ موکل لوٹگ ۔

رَد :(رَ۔ د) (ن گ) ہما چیز یا کار کہ راست نہ اِنت ۔ ناراست ۔ ناراہ بَند۔ گندگ ۔ لُچّ ۔(2) چوٹ ۔ نہ منّوک ۔ باطل ۔ پرّ ۔ رُنگ ۔ (3) واترّ کنگ ۔ واترّی ۔**رَدءُ بد** :(ن گ) بدگُشگ ۔ زَہر گِرَگ ۔ حبَر دیگ ۔ دُژمان دیگ ۔ (2) شِگان ۔**رَدی** :(رَ۔ دی) (ن گ) ٹاپار۔ اُٹ ۔ خطا۔ چوک ۔(2) بدی ۔ بغیر۔ خرابی ۔ شیطانی ۔ گُہہ ۔ ناراستی ۔ گندگی ۔ لُچّی ۔**رَدیں** :(رَ۔ دیں) ناراستیں ۔ لُچّیں ۔ گندگیں ۔ بدیں ۔**رَد دَئے پد دَئے** :(رَد۔ دَ۔ ئے۔ پد۔ دَ۔ ئے) (س گ) دُروگ ءُ لُچّی ۔ ریک ءُ ہُنر۔ حِیلہ بازی ۔ ہِلّ ءُ گِش ۔ **رد کنگ** : (رَد۔ کَ۔ نگ) (ک گ) شَرّ نہ کنگ ۔(2) چیزے ءَ ناپَسند کنگ ۔ باگچین کنگ ۔ باطل کنگ ۔(3) ہُٹ ۔ ٹِپ ءَ نہ کپتنگ ۔**رَدو رَگ** :(رَد۔ وَ۔ رَگ) (ک گ) رَد کپگ ۔ ٹاہ جنگ ۔ دام ءِ چمّگ ءَ کپگ ۔

رِد : (رِ۔ د) (ن گ) سِطر۔ کتار۔ لڑ ۔(2) تگرد ءِ گو پگ ءِ یا کار جاہ ءِ بندگ ءِ راہ بند ۔(3) ریزگ ۔ ریس ۔ سرِپ ۔ بند۔ قطار۔ چِر۔ چِہر۔ دَڑو ۔ دِرچ ۔ رِدگ ۔ ریسگ ۔ **رِدءِ اوشتگ** :(ک گ) قطار ءِ اوشتگ ۔ ریزگ ءَ اوشتگ ۔**رِدءَ ایر کنگ** : (ک گ) یکّ چیزے را پہ جفت ءَ یا ریزگ ءَ ایر کنگ ۔**رِدءُ بند**:(ن گ) چیزے ءِ برابریں رِد ءُ بند۔ سلّہارگ ۔ نزّ آرگ ۔ رد ءَ ایر کنگ ۔ وڑم ۔ سلّا ڑغ ۔**رِد بندی** : (رِد۔ بَن۔ دی) (ن گ) نزّ آرگ ۔ رِدءَ ایر کنگ ۔ سرِپ بندی ۔**رِدءُ سچکان** :(ن گ) شرّیں گواپ ۔ تگرد ءِ گواپے ۔ شرّیں تگرد ۔ (2) نقش ءُ نگار گواپ ۔ نگار گواپ ۔(3) تہتانی روتانی پر بندگ ءِ تہرے ۔**رِد کنگ** : (رِد۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) چیزان پہ قطار ءُ جفت یا بروبری ءَ ایر کنگ ۔ رِد ءُ بند کنگ ۔**رِدیگ** :(رِ۔ دی۔ گ) (ن گ) ہما کہ رِد اِنت ۔ ہما کہ دِرچ ءَ اِنت ۔ رِد کُتگیں ۔ رِدی ۔(2) چونائیں ۔ اَنچائیں بے اَرزشیں ۔ (3) بلوچستان ءِ مَند ءِ دَمگ ءَ یکّ میتگے ءِ نام انت ۔**رِدے لٹّ ءِ جنگ** : بازلٹّ جنگ ۔ سکّ جنگ ۔**رِدی ئیں** :(رِ۔ دی۔ ئیں) (س گ) معمولی ءُ کم قیمتیں چیز ۔(2) ہما کہ قطار اِنت ۔

رِدّ :(رِد۔ د) (س گ) سوریں وراک ۔

رَد آپ:(رَد۔ آپ) (ن گ) ہوُر ءِ ہما گیشیں آپ کہ ڈگار ءِ پُر بُوتگ ءَ پد دومی نیمگے ءَ دَر کپنت ۔(2) ہما جاگہہ یا راہ کہ ڈگار ءِ گیشیں آپ چہ ہموداں ءَ دَر کیت ۔ ہوُر ءِ ہما آپ کہ گوز ءِ تہہ ءَ جاگہہ مہ کنت ءُ دارگ مہ بیت ءُ پہ دیم بہ رؤت ۔

رَد دیگ:(رَد۔ دی۔ یَگ) (ک گ) ریپینگ ۔ بڈّگ ۔ چرّی دیگ ۔ بازی دیگ ۔ بٹال دیگ ۔ ٹگّی ءُ ٹوری کنگ ۔ ریپ ۔ چمّ بند۔ راند دیگ ۔ گُمراہ کنگ ۔ فریب دیگ ۔ کلاگ بندگ ۔ کلاگ گِرَگ ۔ گلاہگ ۔ پرّ انگ ۔ بُنڈ ءَ جنگ ۔ پوست ءِ پاچگ ۔(2) مال ءُ دَلوت ءِ

زَہگانی پڑّینگ ۔ زنک ءِ کپگ ۔ **رَددِیگی :** (رَد ۔ دی ۔ یہ ۔ گی) رَد دیگ ءِ آوَ کی ۔ (2) رَددیگ ءِ کاربُوتگی انت یا بیت ۔

رَدکپتنگ : (رَد ۔ کپ ۔ تگ) رَد کپگ ءِ گوَستگال ۔ (2) رَد وارتگ ۔ سَہہ وارتگ ۔ **رَدکپتگیں :** (رَد ۔ کپ ۔ ت ۔ گیں) رَد کپگ ءِ دیریں گوَستگال ۔ (2) ہما کہ رَدکپتگ ۔

رَدکپگ : (رَد ۔ کَ ۔ پگ) (ک گ) رَدوَرگ ۔ خرابیں کارے ءِ کنگ ۔ بازی وَرگ ۔ کُسر کپگ ۔ **رَدکپگی :** (رَد ۔ کَ ۔ پَ ۔ گی) رَد کپگ ءِ آوَ کی ۔

رَدکار : (رَد ۔ کار) (س گ) رَدیں کارکنوک ۔ رَدی کنوک ۔ خطاکار ۔ **رَدکاری :** (رَد ۔ کا ۔ ری) (ن گ) بدکاری ۔ خطاکاری ۔ گُناہ ۔ مستی ۔

رِدَگ : (رِ ۔ دَگ) (ن گ) قطار ۔ ریزگ ۔ سرْپ ۔ رِد ۔ **رِدَگ کنگ:** (رِ ۔ دَگ) (ک گ) مَرْدُماں ساہ داراں یا چیزاں قطار کنگ ۔ ردءِ اوشتارینگ ۔

رُدَگ: (رُ ۔ دَگ) (ک گ) برز بُوتگ ۔ تچ کنگ ۔ چہ زَمین ءِ دہل یا دَرْچک یا کاہے ءِ دَرآیگ ۔ چہ کسانی ءِ مزَن بُوتگ ۔ بالاد کشّگ ۔ مچّگ ۔ مورگ ۔ ہڈّ کشّگ ۔ پاڑبندگ ۔ رُدوم گِرَگ ۔ رُدوم زُورَگ ۔ ترّگ ۔ ترّونبگ ۔ **رُدَگی :** (رُ ۔ دَ ۔ گی) رُدَگ ءِ آوَ کی ۔ (2) تچ بُوتگی ۔ ردوم گرگی ۔

رُدوم : (رُ ۔ دوم) (ن گ) رُدَگ ءِ کار ءُ جاوَر ۔ مزَن بُوتگ ۔ کِشار ، مال یا مَرْدُم ءُ ساہ دارے ءِ مزَن بُوتگ ءِ عمل ۔ رُست ۔ شوخ ۔ گمرہ ۔ (2) رُدَگ ءِ صفت ۔ **رُدوم زُورَگ :** (رُ ۔ دوم ۔ زُو ۔ رَگ) (ک گ) مزَن بُوتگ ۔ (2) رُدَگ ءِ بندات بُوتگ ۔ رُدَگ ۔ (3) دَرْچکے یا کِشار ءِ رُدَگ چُوڑ چنڈگ ۔ رُدَگ ءِ عمل ءِ تیز بُوتگ ۔

رُدُوم گِرَگ : (رُ ۔ دُوم ۔ گِ ۔ رَگ) (ک گ) کِشار ءِ چست بُوتگ ۔ رُدَگ ۔

رِدی : (رِ ۔ دی) بچار : رِدیگ ۔

رَڈ : (رَڈ) (ن گ) ڈَڈّ ۔ سَکّ ۔ حُشک ۔

رِڈّ : (رِڈ ۔ ڈ) (ن گ) ہڑّگہہ ۔ (2) لاغر ۔ لاغری ۔ ہڈّ وسک ۔ (3) بے دُمبگیں اِسپیت پس ۔ (4) کم اَصل ۔ ہما کہ ذات ءَ کم اِنت ۔ (5) مُرّ ۔ بَخیل ۔ (6) چمّ ندِیست ۔ حرِصی ۔ **رِڈّ کشّگ :** (رِڈ ۔ ڈ ۔ کش ۔ شگ) لاغر بُوتگ ۔ (2) (ک گ) ہڑّگہہ کشّگ ۔ **رِڈّی:** (رِڈ ۔ ڈی) (ن گ) رِڈّ کشّ اِتگیں ۔ ہڑکہی ۔ (2) عادت ۔ ترّانگ ۔ سَکّیں خوٗاہش ءُ لوٹ ۔ (3) ضِدّ ۔

رِڈّگ : (رِڈ ۔ ڈگ) (ن گ) ہما زَمین کہ پیر بیت ءُ دہل ءِ دیگ ءِ بُودئے روٗت ۔ کشار نہ دیوکیں ڈگار ۔ ڈڈ ءُ سَکّیں زَمین ۔ (2) مدان مدان ءِ رَوَگ ۔ قرارقرار ءِ رَوَگ ۔ (3) پہ بیماری ءُ بدحالی زند ءِ روچاں گوازینگ ۔ (4) سستین ءُ کمزوریں مال ۔ سَکّیں لاغر ۔ (5) رِڈکشتگیں ۔ شُدیکیں ۔

رَرّ : (رَر ۔ ر) (ن گ) چِلّ ءُ پونیں ناہ ۔ **رَرُک :** (رَ ۔ رُک) (ن گ) کساں کسانیں رَرّ ۔ چِلّ ۔ پُون ۔

رَڑ : (رَ ۔ ڑ) (ن گ) سَکّیں فریاد ءُ زار ۔ (2) جَنگ ۔ کُوکار ۔ (3) ضِدّ ۔ نہ منّگ ۔ (4) یکّ چیزے ءِ یکّ دِرْچ ءِ یکّ رَنگ ءِ بُوتگ ءُ نہ سِدَگ ۔ **رَڑجَنگ :** (رَڑ ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) فریاد ءُ زار کنگ ۔ یکّ دِرْچ ءِ فریاتی گرْیوگ جنگ ۔ گرْیوگ ۔ **رَڑکنگ :** (رَڑ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) زار کنگ ۔ ضِد کنگ ۔ (2) جَنگ کنگ ۔ کُوکار کنگ ۔ (3) نہ منّگ ۔ (4) جاہگ ۔ دَنتانانی چیر ءِ ٹکّر ٹکّر کنگ ۔ (5) نَجل کنگ ۔ پہ کُڈ دوَردیگ ۔ (6) اَندازہ جنگ ۔

رَڑاکڑا : (رَ ۔ ڑا ۔ کُ ۔ ڑا) (س گ) شَرّ ءُ گندیں مال ءُ چیز ۔ (2) نابُود ۔ بے پکرات ۔

رَز : (رَ ۔ ز) (ن گ) وَشّ بوہیں سولے کہ آئی ءِ بَرسارت ءُ وَشّ بوہ اِنت ۔

رُزّ : (رُز ۔ ز) (ن گ) کشّش ۔ دوست بُووَک ۔ (2) کشّ ءِ کم ۔ کم وزن ۔ (3) لالچی ۔ گُشنگ لاپ ۔ **رُزّیں :** (رُز ۔ زیں) (س گ) ہماکہ گوں رُز ءِ نسبت داریت ۔

رَزان :(رَ۔زان) (ن گ) ہیراان۔ کاشیگ۔ دَرپ۔ تالی۔ ٹُوٹی۔ کاشی۔ **رَزان دان** :(رَ۔زان۔دان) (ن گ) گوں مُودءَ گوُ پیچگیں پیپلک کہ آئیءَ را دیوال یا لوگءِ تیہرءَ دژنجنت ءُ رَزان ءَ مان کنِنت۔ ہیراناں مان کنگءِ دَرپ۔

رِزق : (رِز۔ق) (عَر) (ن گ) روزی۔ مال ءُ مڈی۔

رَزگ :(رَ۔زَگ) (ک گ) ڈوَل دار ءُ زیب دار بُوتگ۔ (2) جلوَہ۔ زیبائی۔ **رَزینگ** :(رَ۔زِے۔نگ) (ک گ) ڈوَل دار کنگ۔ زیب دار کنگ۔ سمبہینگ۔

رَزم : (رَز۔م) (ن گ) نوک رَہتیں اُشتر۔ (2) اُشتر یا ہر کہ دوسالءِ بہ بیت۔ (3) آپُس۔ (4) مات ذاتیں دَلوَت (5) کوُہنیں زمانگءِ زَرّےءِ نام۔ (6) سَکّی۔ مصیبت۔ ویل۔ جنجال۔ جَنگ۔ جیڑہ۔ مڑائی۔ (7) رسم۔ دود۔ **رَزمءَ کپگ** : جنجالءَ کپگ۔ ویلءَ کپگ۔ **رَزمیگ**: (رَز۔می۔گ) (ن گ) ہما پُر آپیں اُشتر کہ نوکی رَہتی بیت۔ مات ذاتیں دَلوَت۔ (2) خانَہ ذاتیں غُلام۔ محرم۔ (3) اُستاکار۔

رَزمی : (رَز۔می) بچار : رَزمیگ۔

رُزوا : (رُز۔وا) بچار : رُسوا۔

رُزوائی :(رُز۔وا۔ئی) بچار : رُسوائی۔

رَژ : (رَ۔ژ) بچار : رَج۔

رِژ گوک : (رِژ۔گو۔ک) بچار : رِژ گوشک۔

رِژ گوشک :(رِژ۔گوش۔ک) (ن گ) چہ مُشکءَ دَژاجیں ءُ مَسِتریں ساہ دارے۔ رِژ گوک۔

رُژن :(رُژ۔ن) (ن گ) رُژناہ۔ روژناہ۔ روژنانی۔ (2) فہم۔ زانت۔ عقل۔ ذِہن۔ (3) بِینائی۔ نُور۔ **رُژناہ**: (رُژ۔نا) (ن گ) روشن۔ روژناہ۔ دَرپشوک۔ رُژن۔ (2) صاف ءُ سلّہ۔ (3) پلگارِاتگیں۔

رَس :(رَ۔س) (ف گ) رَسگءِ فرماں گال: بِہ رَس۔ (2) (د) شِیرَگ۔ نیوَگءِ وَشّیں آپ۔

رَسال : (رَ۔سال) (ن گ) سانگ بندیءِ کلوہ ءُ پیغام۔ (2) ہما قاصد کہ پہ دِشتاریءِ حبرےءِ بَرَگءَ دیم دیگ بیت۔ گوَاجار۔ ربّال۔

رَسالی :(رَ۔سا۔لی) (ن گ) گوں رسالءَ نِسبَت داروک۔ رسال بروک۔

رَسالَت :(رَ۔سا۔لَت) بچار : رَسالَہ۔

رَسالدار :(رَ۔سال۔دار) (ن گ) کمان دار۔ سروک۔ صد لشکریانی مستر۔ **رَسالداری** :(رَ۔سال۔دا۔ری) کمان داری۔ سروکی۔ مستری۔

رَسالَہ :(رَ۔سا۔لَہ) (ن گ) پیغام۔ پَنت۔ گپّ۔ (2) متاگ۔ (3) وَشّیں تراَن۔

رَسان :(رَ۔سان) (ن گ) رَسینوک۔ (2) رَسیتگیں۔ (3) رَسَگ۔

رَسائینگ:(رَ۔سا۔ئے۔نگ) (ک گ) چیزے یا کاگدے یا کُلہءِ یکّ جاہےءَ پہ دِگہ جاگہے یا پہ دِگرےءَ سَر کنائینگ۔ (2) سَر کنگ۔ پُجّارینگ۔ **رَسائینگی** :(رَ۔سا۔ئے۔نَ۔گی) رَسائینگءِ آوَکی۔ (2) سرکنائینگی۔ رَسینگی۔

رَسپ :(رَس۔پ) (س گ) بلاہ جون۔ ٹرّ۔ مزَن۔ (2) (ن گ) شاہ تیر۔ ہما ٹُوہیں دار کہ کاپرءِ یا لوگءِ دَژاجیءَ مان بیت۔

رَست :(رَس۔ت) (ک گ) رَندگءِ گوُستگال بزاں آئیءَ رَندگءِ کار کُتت چوکہ سَرئے رَست۔

رَست :(رَ۔سِت) (ک گ) رَسگءِ گوُستگال بزاں آ سَر بُوت۔

رِست:(رِس۔ت) (ک گ) ریسگءِ گوُستگال بزاں ریسگءِ کار بُوت۔

رُست:(رُس ت) (ک گ) رُدَگءِ گوُستگال بزاں آ رُدوم گِپت۔ (2) مورَگ۔ چست بُوت۔ پاد آتک۔ رُدوم۔

رَستَر :(رَس۔تَر) (س گ) (ن گ) جنگلی جانور۔ دَرِندہ۔ ہما جانور کہ شکار کننت ءُ گوشت وَرنت۔ ناہار۔ جناوَر۔ بینگ۔ جاناوَر۔ دابہ۔ جانور۔ جونوار۔ حون وار۔ ہرّاپ۔ (2) ٹُوہ ءُ زنڈیں جانور۔

(3) بے تُرسیں ۔ بے رحمیں ۔ **رَستری:** (رَس ۔ تَ ۔ ری) (ن گ) رَسترَ ءِ پیم ءَ ۔ رَسترَ ءِ وڑ ءَ ۔ (2) چورستر ءَ ۔ **رَستریں** : (رَس ۔ تَ ۔ ریں) (س گ) چورستر ءَ ۔ حون واریں ۔ بلاہیں ۔ جناوریں ۔ ناہاریں ۔

رِستگ : (رِس ۔ تگ) (ک گ) تاب داتگ ۔ ہما کہ ریسگ بُوتگ ۔ ہما پژم، پمبگ یا چیز کہ ریسگ بُوتگ ۔ (2) ریسگ ءِ دُوریں گوستگال بزاں ریسگ ءِ کار بُوتگ ۔ **رِستگیں** : (رِس ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) ریسگ ءِ دیریں گوستگال بِزاں ریسگ ءِ کار بُوتگ ۔ (2) ہما کہ رِستگ یا رِستگ اَنت ۔

رُستگ : (رُس ۔ تگ) (ک گ) رُدگ ءِ دُوریں گوستگال بزاں آئی ءَ رُدوم گپتگ ۔ ہما کہ پاد آتکگ ءُ مزن بُوتگ ۔ **رُستگیں** : (رُس ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) ہما کہ رُستگ ۔ (2) ہما ناہ یا دِگہ وَرگی چیز ے کہ بد اِتگ ۔ (3) ہما کہ گوں رُدگ ءِ نِسبت داریت ۔ **رُستگیں جِنِکّ** : (ن گ) بالغیں جِنِکّ ۔

رَستگار: (رَس ۔ تَ ۔ گار) (ن گ) چہ گُناہ یا چہ بَدی ءِ خلاصی ۔ (2) (س گ) رَنگ ۔ اِلّگ ۔ چڈ ائینگ ۔ چڈّ اہگ ۔ **رَستگاری** : (رَس ۔ تَ ۔ گا ۔ ری) (ن گ) رَنگ ۔ چُٹّگ ۔ خلاصی ۔

رَسد : (رَ ۔ سَد) (ن گ) عاروس ءُ شادہانی روچاں اُستا کار ءِ خدمتانی مزد ۔ (2) کُمکّ ۔ مدتّ ۔ رَستگیں ۔ حاصل ۔

رُسگ : (رُس ۔ گگ) (ک گ) گوا ہگ ۔ (2) حاصل ۔ (3) چیز ے ءِ دَست کپگ ۔

رَسکو : (رَس ۔ کو) (ن گ) دَست، پاد یا جان ءِ دِگہ اعضاے ءِ رَگے ءِ پہ ادارُکی ٹِنگرگ ءُ دَرد کنگ ۔

رَسگ: (رَ ۔ سَگ) (ک گ) سَر بُونگ ۔ پُچگ ۔ بالغ بُونگ ۔ پشگ ۔ پُختہ بُونگ ۔ دَست کپگ ۔ آہگ ۔ دَست ءَ آہگ ۔ گوا ہگ ۔ گون کپگ ۔ **رَسگی** : (رَ ۔ س ۔ گی) رَسگ ءِ آوَکی ۔ (2) سَر بُونگی ۔ پختہ بُونگی ۔ دَست ءِ بُونگی ۔

رَسم : (رَس ۔ م) (ن گ) راجی راہ بَند ۔ قانون ۔ ہیل ءُ عادت ۔ راہ ءُ راہ بَند ۔ دود ۔ رَواج ۔ تورہ ۔ رَبیَت ۔ ربید ۔ ربودگ ۔ **رَسم ءُ راہ** : راجی راہ بند ۔ دود ءُ ربیدگ ۔ رواج ۔ ربید ۔ **رَسم ءُ رَواج** : (ن گ) راہ ءُ راہ بَند ۔ وڑ ءُ ڈَول ۔ ہیل ءُ عادت ۔ رَسم ءُ دود ۔ دود ءُ ربیدگ ۔ قانُود ۔ ربید ۔ رَبیَت ۔ راہ بَند ۔ لَٹّ ۔ سیستان ۔ **رَسمی ئین** : (رَس ۔ می ۔ ئیں) (س گ) ہما کار کہ پہ رسم ءُ رَواج کنگ بہ بیت ۔ ہما کار کہ راہ بَند ءَ اِنت ۔

رُسوا: (رُس ۔ وا) (ن گ) رُزوا ۔ شِتِرّ ۔ شِرّ ءُ تِرّ ۔ بنّام ۔ نام ءُ دَپ ۔ سِیاہ رُو ۔ بدکَرد ۔ بدکار ۔ لَجّی ۔ رُوسیاہ ۔ ذلیل ۔ موٹ ۔ چِپلام ۔ دیم سِیاہ ۔ بدنام ۔ بَدرنگ ۔ ٹِکّ ۔ **رُسوائی** : (رُس ۔ وا ۔ ئی) (ن گ) رُزوائی ۔ بنّامی ۔ نام ءُ دپی ۔ ذِلّت ۔ سِیاہ رُوئی ۔ شِرّی ۔ نام زَدی ۔ بے عِزّتی ۔ **رُسوائیں** : (رُس ۔ وا ۔ ئیں) (س گ) رُزوائیں ۔ بنّامیں ۔ سِیاہ رُوئیں ۔ بے عِزّتیں ۔ کم شَرفّیں ۔ سُبکّیں ۔

رَسُول: (رَ ۔ سُو ۔ ل) (عَ) (ن گ) قاصد ۔ ربّال ۔ (2) پیغمبر ۔ نبی ۔ مہتر ۔

رَسَولّ : (رَ ۔ سَ ۔ وَل ۔ ل) (ن گ) دَرمانے ۔

رَسیتگ : (رَ ۔ سِ ۔ تگ) (ک گ) رَسگ ءِ گوستگال بِزاں سَر بُوتگ ۔ آتکگ ۔ دست ءَ کپتگ ۔ سر بُوتگ ۔ بالغ بُوتگ ۔ (2) پشّیتگ ۔ پُختہ بُوتگ ۔ **رَسیتگیں** : (رَ ۔ سِ ۔ تَ ۔ گیں) رَسگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) آتکگیں ۔ سر بُوتگیں ۔ پُچّیتگیں ۔ (3) پُختہ بُوتگیں ۔

رَسید: (رَ ۔ سی ۔ د) (ن گ) رس اِتگیں ۔ رس اِتگیں شَے ءِ مَنّگ ناہی کاگد ۔

رَسیدگ : (رَ ۔ سی ۔ دَگ) (س گ) وَرناہیں جنِکّ ۔ بالغ ۔ (2) ہما کہ پُختہ بُوتگ ۔ وَرناہی ءِ سن ءَ رَسگ ۔

رَسین: (رَ ۔ سے ۔ ن) (ف گ) رَسینگ ءِ فرمان گال : بہ رَسین ۔ (2) آ کہ رَوگ ءَ اِنت پہ آئی ءَ بہ رَس ۔ **رَسینگ:** (رَ ۔ سے ۔ نگ) (ک گ) رَند ءُ مَرُدم ءِ یا ساہ دارے ساری ءَ رَہادگ بُوتگیں مرُدم یا ساہ دار ءِ سر بُونگ ۔ (2) یکّ چیز ے بَرگ ءُ یکّ جاگہے سَر کنگ ۔ سَر کنگ ۔ پُجائینگ ۔ گون کپجگ ۔ پُجّارینگ ۔ تہوڑغ ۔ **رَسینگی** : (رَ ۔ سے ۔ نَ ۔ گی) رَسینگ ءِ آوَکی ۔ (2) سَر کنگی ۔ گون کپجگی ۔

رَشت :(رَش۔ت)(ن گ) پہ میل ءُ بُوجیگاں تیزرفتاری ءِ اَندازگ۔(2) دمان دمان ءَ۔(3) زَہرگرَگ۔ بژانزگرَگ۔ ہُونژ۔ (4) دِڑّاپ۔(5) گرّانی۔ بار۔ تیز۔ تُرسناک۔ ہیمناک۔(6) نارضائی۔ ناہتی۔**رَشت دیگ** :(رَش۔ت۔دی۔یَگ)(ک گ) بُوجیگ یا دَریائی اولاک ءِ رِیچ دیگ یا تیز تاچِگ۔**رَشت گرَگ** :(رَش۔ت۔گِ۔رَگ)(ک گ) تیزرَوگ۔(2) بژانزگرَگ۔ زَہرگرَگ۔

رِشتگ :(رِش۔تَگ)(ن گ) بندیکّ ءِ ٹال۔ آبژیشم ءِ ٹال۔ تاب۔ اوتاگ۔ بندیک۔(2) ہما پُرتابیں بندیک کہ زال اِش پہ وتی دیم ءِ پُٹانی دُور کنگ ءِ کارمرز کن انت۔

رِشتہ :(رِش۔تہ)(د)(ن گ) سِیاد۔ سِیادی۔ نزّیکی۔ وَت ماں وتی۔ نِسبت۔ نِسبَت داری۔

رِشتہ دار :(رِش۔تہ۔دار)(ن گ) سِیاد۔ سِیال۔ کس۔ کس ءُ کو۔

رِشتہ داری :(رِش۔تَ۔دا۔ری)(ن گ) سِیالی۔ نزّیکی۔ عزیزی۔ سِیادی۔

رِشک :(رِش۔ک)(ن گ) مُوداں لچّوکیں کساں ءُ اِسپیتیں بوٹ۔ کسانیں تپور۔(2) نوک دانگ بُوتگیں انار۔ **رِشکی**:(رِش۔کی)(ن گ) ہما مَردُم کہ سرءَ رِشک ءِ پُرّ اِنت۔(2) لیگار۔ چِلّ۔

رِشکُک :(رِش۔کُک)(ن گ) ہُورتیں پڑی۔ نرم نرمیں ہَوَر۔(2) سکّیں کسانیں دَست نیاوُکیں شے۔(3) کسانیں رِشک۔

رُشن :(رُش۔ن) بچار : رژن۔

رِشوَت :(رِش۔وَت)(د)(ن گ) سُنگ۔ ملام۔ موک۔ لاہ۔

رِشوَت خُور :(رِش۔وَت۔خُو۔ریں)(س گ) حرام وار۔ ملام وار۔ لالچی۔ **رِشوَت خُوریں** :(رِش۔وَت۔خُو۔ریں)(س گ) ملام واریں۔ لالچی ئیں۔ حرام واریں۔

رَضا :(رَ۔زا)(ن گ) موکل۔ راضی۔ اِجازت۔ ہاتِر۔ اِزن۔ موہ۔ مرضی۔ مَنشا۔ وَشّ۔(2) وَشّی۔ دِل ءِ لوٹگ۔ وَشّ نود۔**رَضائی** :(رَ۔زا۔ئی)(ن گ) رَضا بُوتگ۔ راضی بُوتگ۔ مَنّوگر۔

رَضامَند :(رَ۔زا۔مَن۔د)(س گ) مَنّوک۔ مَنّوگر۔ راضی۔

رَضامَندی :(رَ۔زا۔مَن۔دی)(ن گ) راضی۔ مَنّوگری۔

رُعب :(رو۔ب)(د)(ن گ) دَبدَبہ۔ شان۔ ڈُٹّ۔ مرَن مردی۔

رَغ :(رَ۔غ) بچار : رَگ۔

رَغبَت :(رَغ۔بَت)(س گ) ریا۔ ریاءُ رُو۔ واہگ۔ لوٹ۔ دِل مانگی۔ دِل کشّ۔ رِیچ۔

رَف :(رَ۔ف)(ن گ) بان ءِ تہی نیمگ ءِ بُرزی پہنادءِ ماں بُرز ءِ بستگیں جاگہ کہ اُودءِ رزاں ایر کنّنت۔ مانڈلی۔ دَژہمدان۔ پاٹی۔ رَبل۔(2) آس ءِ بژانز۔(3) کوہ ءِ پہلُو ءِ ڈَنّ ءَ دَرکُتگیں بہر۔

رَفتار :(رَف۔تار)(ن گ) رواج۔ رپتار۔ گام گیج۔ جُنزجُنزگ۔ رَوگ ءِ کار۔ روانی۔ پادءُ گام۔ چال۔ چُل۔ رَو۔

رَفُوڑ :(رَفُو۔ڑ)(ن گ) دَستانگ ءِ یکّ بھیرے ءِ نام۔(2) باز مرَنیں ءُ دَژاجیں۔

رَقَم :(رَ۔قَم)(د)(ن گ) زَرّ۔ نگد۔ کلدار۔ پیسہ۔

رِقَم :(رِ۔قَم)(ن گ)(س گ) قسم۔ تہر۔ وڑ۔ **رِقَم رِقَم** :(رِ۔قَم۔رِ۔قَم)(ن گ) وڑوڑیں۔ تہر تہر۔

رَک :(رَ۔ک) چِل۔ کُچّل۔ **رَک بَندگ** :(رَک۔بَن۔دَگ) لُنٹانی بدگ۔ لُنٹانی کچل دیگ۔

رَکّ :(رَک۔ک)(ن گ) ہما ہُلکہ کہ اُودءِ دار ءِ چنگ یا مال ءِ چارینگ منع بیت۔(2) بندیں ڈیہہ۔ شکار ءِ ہاترءِ بندش کُرتگیں ہند۔ حصار۔ رکگ۔(3) مراد گالے بزاں چوش مبات۔ اَمان لوٹگ۔ پہریز۔(4) جوڑ۔ جان سلامت۔ ساٹگ۔ ساٹیتگیں۔ پاسپان۔ پلّ۔(5) لُنٹ۔ تنک۔ نَرم۔ لیوار۔ نازُرک۔(6) ہما دَم کُرتگیں چِٹ کہ لاپ پُریں جنیا دَم ءِ شرک ءُ پال پہ چُکّ ءِ رُدوم ءَ دینت۔(7) ہما نِشان کہ چُکّ مات بُوتگیں جنیا دَم ءِ لوگ یا بان ءِ جنگ بیت۔(8) ہما گِردگِرد ءِ یا نِشان داتگیں لیک کہ آئی تہہ ءِ ہند نت ءُ چِلّہ کشّنت۔(9) گاریں دَلوَت ءِ چہ رَستر ءِ پہریزگ ءِ دَم۔ دپر بند۔ دَپ بند۔

ہمپاس۔ (10) چُکّ ءِ دیم ءِ نِشان جَنگ دا نکہ آئی ءِ نظر مہ بیت۔ (11) ہما نشاں کہ بدیں نظرءِ رد کنگ ءِ ہاترءِ جَنگ بیت۔ (12) رَکّگ ءِ فرماں گال: بہ رَکّ۔ **رَکّ ءُ پَکّ** :(ن گ) بوہ ءُ بُس۔ جَنین ءِ سمبھگ ءِ سامان۔ (2) کَس ءِ ہُورت ءُ پرُ وشیں سامان۔ (3) شکّ ءُ شُبہہ۔ پہریزگ۔ پلّ ءُ جلّ۔ **رَکّ ءُ پَلّ** :(ن گ) چہ بیمارءِ مجلس ءُ آئی کِرّءِ روآءِ پابندی ءُ پہریز۔ پلّ ءُ جلّ۔

رَکّگ :(رَک۔ گگ) (ک گ) زِہگ۔ لَکَشگ۔ چہ جنجالےءِ چُٹّگ۔ ہزگ۔ رستگار۔ پناہ۔ (2) پہریزگ۔ رستگاری۔ رَکّ۔ چُٹّگ۔ زَنہار۔ سِپارت۔ **رَکّگی** :(رَک۔ کَ۔ گی) رَکّگ ءِ آوَ کی۔ (2) چُٹّگی۔

رَکّیتگ :(رَک۔ کِ۔ تگ) (ک گ) رَکّگ ءِ گوَستگال بزاں کسے چُٹّیتگ۔ ہلاس بُوتگ۔ **رَکّیتگیں** :(رَک۔ کِ۔ تَ۔ گیں) (س گ) ہما کہ چُٹّیتگ۔ رَکّگ ءِ گوَستگال۔

رَکّینگ :(رَک۔ کے۔ نگ) چُٹّینگ۔ ہلاس کنگ۔ پہریزگ۔ **رَکّینگی** :(رَک۔ کے۔ نَ۔ گی) رَکّینگ ءِ آوَ کی۔ (2) پہریزگی۔ ہلاس کنگی۔ چُٹّینگی۔

رَکّینتگ :(رَک۔ کے ن۔ تگ) (ک گ) چُٹّینگ۔ ہلاس کنگ۔ پہریزگ۔ **رَکّینتگیں** :(رَک۔ کین۔ تَ۔ گیں) (س گ) رَکّینگ ءِ دیریں گوَستگال بزاں کسے رَکّینتگ یا رَکّینگ بُوتگ۔ (2) ہما کہ رَکّینتگ یا رَکّینتگ انت۔

رِکّ :(رِک۔ ک) (ن گ) کلانٹگ ءِ پُشت ءِ بز گوشت۔ (2) لیڑہ کہ مست بیت پیلکے چہ دَپ ءَ کشّیت ءُ پہ رکّ ءَ جنت۔ (3) وڑ۔ چمّ۔ (4) کُرّک۔ کنار۔ (5) شرم ءُ ننگ۔ مَردُم ءِ چیریں اَندام۔ کوُرک۔

رُکّ: (رُک۔ ک) (ن گ) پولات۔ آپ داتگیں آسن۔ اَصلیں آہن۔ (2) مُہکم۔ بہا دُر۔ سوگہہ۔ سخت۔ (3) توبہ ءِ بزانت چوش کہ: فلانی ءِ رُکّ اِنت بزاں آئی ءِ توبہ اِنت۔ (4) بےزار کنگ۔ بےزاری۔

رِکاب :(رِ۔ کاب) (ن گ) دوروُ۔ ہما کڑی کہ بورسوار وتی پاداں آئی ءِ تہہ ءَ اڑ ینیت۔ پادجاہ۔ کنجک۔ **رِکابانی بوجَگ** :(رَ۔ کا۔ با۔ نی۔ بو۔ جگ) سوارءِ اولاک ءَ پیچ گِرَگ۔ (2) شلوارءِ پیچ کنگ۔ (3) بےعِزّت کنگ۔ (4) ناراہ بندیں ءُ بےلَجّیں کارے ءِ کنگ۔

رَکابی :(رَ۔ کا۔ بی) (ن گ) کسانیں تالی۔ کاشی۔ تالی۔ غاب۔

رَکَب :(رَ۔ کَب) (ن گ) دیم ءِ تاثیر یا رنگ۔ رَخب۔ (2) گُد ءِ دَپ یا کِرّ کہ چہ گُدءِ جندءِ بز تر گوُ پتگ۔

رَکس :(رَک۔ س) (ن گ) (س گ) ٹگّی۔ مَکر۔ ہُنَر۔ حِیلہ مندڑ۔ رِپک۔

رَکش :(رَک۔ ش) (ن گ) بچار: رَخش۔

رَکَگ :(رَ۔ کَگ) (ک گ) رِپک۔ چہ نادُراہی ءِ سبب ءَ لاغر بُوتگ۔

رَکَنڈ :(رَ۔ کَن۔ ڈ) چوُل۔ چیک۔ سُرگ۔ **رَکَنڈینگ** :(رَ۔ کَن۔ ڈِے۔ نگ) (ک گ) چہ زاہ ءَ کچ کنگ۔ باززاءِ بد دیگ۔ (2) یکّیں حبرءَ دَم پہ ساعت کنگ۔ (3) چنڈینگ۔ چوُل دیگ۔ چیک دیگ۔

رَکّو :(رَک۔ کو) (ن گ) سَکّیں بَخیل ءُ کنجوس۔ (2) بدعمل۔ بدنیّت۔

رَکّہہ :(رَک۔ کہہ) (ن گ) پہریز۔ پہریزتگیں۔ بندش۔ رَکیّنتگین ءُ داشتگیں جاگہہ ءُ شکارجاہ۔ (2) پہریزتگیں نادُراہ۔ (3) دم کُتگیں بندیکی بند۔ (4) ہما گِرد گِردءِ نِشان جتیں لکیر یا لِکّ کہ پہ چِلّہ کشی ءِ دم کنگ ءُ بند کنگ بیت۔

رَکیب : (رَ۔ کے۔ ب) (ن گ) تالی۔ تال۔ تَنگری۔

رَگ :(رَ۔ گ) (ن گ) جسم ءِ تہہ ءِ لِمھیں لہتیں نَلّک کہ آیانی تہہ ءَ حون تچیت۔ (2) ہیہہ۔ نَسل۔ توم۔ لَس۔ نَسل ءِ رگ ءُ رِیشگ۔ رَغ۔ (3) داریا سِنگ کہ رگ یالیکےءِ مان بیت۔ **رگانی بُرّگ** : (رَ۔ گا۔ نی۔ بُر۔ رَگ) گوشتگیں باریگاں غُلام ءِ بندیانی پادءِ ہِٹّی رگانی بُرّگ تانکہ آتنک ءُ شُت مہ کننت۔ (2) بزّگ کنگ۔ بےوار

کنگ ۔رَگانی ٹِنگرَگ :(رَ۔گا۔نی۔ٹِن۔گِ۔رَگ)(ک گ) رَگانی تُژند بُوتنگ ءُ پاد آہگ۔(2) بدن ءِ دَرد کنگ۔**رَگانی سُست بُوتنگ** : (رَ۔گا۔نی۔سُس۔ت۔بُو۔تَنگ) چہ تُرس ءُ بیم ءَ یا چہ بیماری ءَ کمزور ءُ بے ہمت بُوتنگ۔لگور بُوتنگ۔**رَگ بَندَگ** :(رَگ۔بَن۔دَگ)(ک گ) ہمت ءُ جرات کنگ۔دِل کنگ۔**رَگ ءِ پاد آہگ** : جان ءِ رَگ ءِ گوات گِرَگ ءُ ٹِنگرَگ۔**رَگ ءِ تُژندجَنگ** : جسم ءِ رگے ءِ تُژندتُژند ءَ جَنگ۔دِل ءِ جَنگ۔ شُبینگ بُوتنگ۔**رَگ ءِ جَنگ** : دَلوت ءِ ناوُڑاہی۔(2) رَگ ءِ جُنبگ ءُ سِٹّگ۔(3) مالے کہ چہ آئی ءِ رگے ءَ خون یلہ بہ بیت۔(4) دل ءِ جَنگ۔چیزے ءِ مارگ۔شُبینگ بُوتنگ۔(5) رگ ءِ تیرِک جَنگ ءُ دَرد کنگ۔**رَگ ءِ روتنگ** : (ن گ) رَگ ءُ رِیشگ۔سُنٹ۔ہُنڈال۔(2) بُن ءُ بیہہ۔نَسَب۔ذات۔(3) جان ءِ رَگ۔**رَگ ءُ رِیشگ** :(ن گ) نسب۔ذات۔سِیادی ءُ وارِثی۔روتنگ۔رگ ءُ روتنگ۔(2) جان ءِ بَند بَند۔**رَگ ءِ گِرَگ** : گردن یا مسکانی رگ ءِ لیٹگ۔**رَگ ءِ لِیٹگ** :(ک گ) رگ ءِ چہ جاگہہ ءَ سُرگ۔**رَگی** :(رَ۔گی)(ن گ) ہما کہ گوں رگ ءَ نِسبَت داریت۔(2) ہما شے کہ رگ دار بہ بیت۔

رُگ :(رُ۔گ)(ن گ) گِردُکیں دامے کہ مید پہ گیم یا کسانیں ماہیگ یا مَدَگ ءِ گِرَگ ءَ کارمرزئے کننت۔دام۔**رُگ بَندَگ** : (رُگ۔بَن۔دَگ) پہ ماہیگ گِرَگ ءَ رُگ جوڑ کنگ۔**رُگ ءِ گوزَگ** : رُگ ءَ ماں دَریا ءَ انچوش مان بُرّگ کہ رُگ ءِ گِردی پیچ بہ بیت ءُ دَریا ءَ بہ رَسیت۔

رَگام : (رَ۔گام)(ن گ)(س گ) دَوْر۔دوّران۔باریگ۔وَشّیں وہد ءُ زمانگ۔(2) موسم۔جوہار۔(3) جُڑ۔کوکر۔جَمَّر۔موسمی جَمبر۔(4) ہَور ءِ گونڈیں چٹار۔(5) درجہہ۔شان۔مزَن مردی۔

رَگبار :(رَگ۔بار)(ن گ) توپک ءِ تیراں یکّ وار ءَ جَنگ یا آس دیگ۔

رَگبَند :(رَگ۔بَن۔د)(ن گ) ارزبند۔نہاری۔ارزّ۔ناہاری۔

رُگبَند :(رُگ۔بَن۔د)(ن گ) ہِنگ۔دَرمانے۔

رِگت :(رِ۔گِت)(ن گ) سورتائیں بُوٹگے۔

رَگڈ :(رَ۔گڈ)(ن گ) نَرمیں ہڈّ۔(2) گوش یا پونز ءِ نرمگیں ہڈّ۔کتر ءُ اشوک۔کانڑوکیں ہڈ۔

رُگزَگ :(رُگ۔زَگ)(ک گ) لگشگ۔چہ جاہ ءَ یلہ بُوتنگ۔

رَگُسَگ :(رَ۔گُ۔سَگ)(ک گ) چہ ناوُڑاہی ءَ نزور تَرّان۔(2) ڈِہگ۔رَنجگ۔

رَگو :(رَ۔گو)(ن گ) ناوُڑاہی یے کہ پاداں گِپت۔(2)(س گ) ہما چیز کہ رگ رگ بہ بیت۔رگ دار۔(3) روگنی ذاتیں مچّے۔

رُلّ :(رُل۔ل)(ف گ) رُلّگ ءِ فرماں گال : بہ رُلّ۔(2) سِینکر ءِ تل۔سینکر ءِ شِک۔سِیکن۔مزَنیں ءُ دَراجیں کُنٹگ۔(3) پیل۔دَراجیں ءُ مزَنیں پوزو۔(4) خرابیں ءُ بدنمائیں دَنتان۔(5) اَڑ۔بَندِش۔جنجال۔(6) مُہتل۔اوشت۔(7) سرگردان۔یلہ چَر۔وَدَگ۔یکّ ہند ءَ نہ سہرِوک۔(8) نیم گنوک۔بودلّا۔لگانڈو کار۔(9) عشق ءِ گنوک۔

رُلّگ :(رُل۔لگ)(ک گ) پشت کپگ۔عذاب بُوتنگ۔راہ ءِ کار کنگ۔کار بُوتنگ۔بے سِیتّ ءَ سر جَنگ۔دَر پہ دَر گردگ۔بے کار ءِ ترّگ۔**رُلّگی** :(رُل۔لَ۔گی)(ن گ) مُہتلی۔ہڈّ کنگی۔دارگی۔

رُلّوک :(رُل۔لوک)(ن گ) ہما کہ بہ رُلّیت۔سر ءِ وت چکروک۔

رُلّائینگ :(رُل۔لا۔ئے۔نگ)(ک گ) کسے ءِ رُلّینگ۔مُہتل کنگ۔کریاب کنگ۔(2) کار ءِ نہ کنگ۔پشت گیجائینگ۔

رُلّائینگی :(رُل۔لا۔ئے۔نَ۔گی) رُلّائینگ ءِ آوُکی۔(2) مُہتل دارگی۔رُلّینگی۔

رِلّی :(رِل۔لی)(ن گ) ٹُنٹگی نپاد۔کوہنیں لیپ۔گندل۔پاتار۔(2) چہ گُد ءِ ہمکّ رنگیں ٹُکّراں جوڑ کُرتگیں نپاد کہ آئی ءِ پژم یا پُگّی مان نیست۔ٹُکّری لیپ۔

رَلّی :(رَل۔لی)(ن گ) اِشتاپی قطار بَندگ۔(2) قطار۔لَڑ۔ ریزگ۔ رِد۔(2) خراب بُوتگیں ءُ خُشک بُوتگیں ہُر ماگ۔

رُلّینگ:(رُل۔ لے۔ نَگ) (ک گ) اَڑ دوُر دیگ۔ کسے ءِ را مُشکُلانی تہہ ءَ گیجگ۔ کار ءِ کنگ ءَ نیلگ۔ جنجال کنگ۔ وہد ءِ زوال کنائینگ۔ مہتل کنگ۔ **رُلّینگی** :(رُل۔ لے۔ نَ۔ گی)(ن گ) رُلّینگ ءِ آوَ کی بِزاں کسے مہتل دارگی انت۔

رُلّینتگ :(رُل۔لین۔تگ)(ک گ) رُلّینگ ءِ گوْستگاں بِزاں مہتل داشتگ۔ **رُلّینتگیں** :(رُل۔لین۔تَ۔گیں) رُلّینگ ءِ دیریں گوْستگاں۔(2) ہما کہ مہتل دارگ بُوتگ۔

رَم :(رَ۔م)(ن گ) جلّاب۔ ولّر۔ سیل۔ گچّ۔ گل۔ بُرّ۔ تیپند۔ چہر۔(2) نبشتگ ءِ تہہ ءَ ردانک بِزاں ہما گال کہ لچّہ نہ اِنت۔(3) ہوش۔ خیال۔ زانگ۔ وار۔ گیگ۔ گُمان۔(4) زَمین ءِ چیر ءَ آپ ءِ دَریاب۔ **رَم بَندَگ** :(رَم۔بَن۔دَگ)(ک گ) بالی مُرگ یاساہ دارانی یَکّ جاہ بُونگ۔(2) بالی مُرگانی رُمب کنگ یابال کنگ۔

رَم ءَ کپگ : چات ءِ چمّگ ءِ آپ یا آپ ءِ شَن ءَ سر بُونگ۔(2) (ک گ) مُچّی ءِ تہہ ءَ کپگ۔ مَرْنیں مُچّی ءَ گوں بُونگ۔

رُمان :(رُ۔ مان)(ن گ) فَرمان۔ کارے ءَ گوْشگ۔(2) کُلہ۔ رمائشت۔ پَرماتن۔(3) پنت۔ سوج۔ گوْشتن۔ سَر ءُ سوج۔(4) کار۔ روزگار۔ **رُمان بَرَگ**:(رُ۔ مان۔ بَ۔رَگ) (ک گ) کُلہ بَرَگ۔ یَکّے ءِ رمائشت ءُ گوْشگ ءِ سَر ءَ کار کنگ۔

رُمان دیگ:(رُ۔مان۔دی۔یَگ) (ک گ) یَکّے را فرمان ءُ رمائشت دیگ۔(2) کُلہ دیگ۔(3) سوج دیگ۔ پَنت دیگ۔

رُمان زُورَگ :(رُ۔مان۔زُو۔رَگ) (ک گ) یَکّے ءِ گپ ءُ رُمائشت ءِ سَر ءَ عمل کنگ۔ فرمان زُورَگ۔ حُکم ءِ زُورَگ۔ **رُمان زُوروک** :(رُ۔ مان۔زُو۔رو۔ک)(ن گ) ہما کہ یَکّے ءِ رمائشت ءُ گپّ ءِ زُوریت۔ فَرماں بردار۔ **رُمان کَنگ** :(رُ۔مان۔کَ۔نگ) (ک گ) یَکّے ءِ رمائشت ءِ سَر ءَ کار کنگ۔ **رُمان گَرَگ** :(رُ۔ مان۔گِ۔رَگ) (ک گ) رُمائشت ءِ سَر پد بُونگ۔ فَرمان ءِ فہمگ۔ رُمان ءِ دِل ءَ دارَگ۔(2) پَنت ءُ سوج گَرَگ۔ **رُمان گوْشگ** :(رُ۔مان۔گوْ۔شگ) (ک گ) یَکّے را کُلہ ءُ رُما ہگ ءِ کار ءَ گوْشگ۔

رُما ہگ :(رُ۔ما۔ہگ)(ک گ) سَر ءُ سوج۔ گوْشتن۔ پنت ءُ نصیحت۔ دِلگوش دارگ۔ رُمائشت۔ سِکین۔ **رُما ہگی** :(رُ۔ما۔ہ۔گی) رُما ہگ ءِ آوَ کی۔(2) گوْشگی۔ پنت دیگی۔ سَر ءُ سوج کنگی۔

رُمائشت :(رُ۔ما۔اِش۔ت) (ن گ) سوج۔ گوْشگ۔ پَرما ہگ۔ سِکین دیگ۔ نصیحت کنگ۔ رُمان۔(2) ہیل دیگ۔(3) سَر ءُ سوج۔ گوْشتن۔ پنت۔ رُما ہگ۔

رُمب :(رُم۔ب)(س گ)(ن گ) ٹکّ۔ مُچّی۔ ٹُولی۔ باز مَرْدُم ءِ یَکّ جاہ بُونگ۔ بُرّ۔ گچ۔ پڑک۔ ڈل۔ گلّ۔ گڑ۔(2) مَیدان۔ تچگ۔ تگ۔ اَلگر۔ ہَلگار۔ دَڑ بڑّ۔ گُڑ وہ۔(3) گُمبُد۔ اَلگار۔ دڑ گگ۔ ہلمہ۔ اُرُشّ۔ **رُمب بَندَگ** :(رُم۔ب۔بَن۔دَگ)(ک گ) جَم بُونگ۔ مُچّ بُونگ۔ یَکّ جاہ بُونگ۔ **رُمب بَرَگ** :(رُم۔ب۔بَ۔رَگ) لشکر ءِ جاہے ءَ ہَلمہ کنگ۔ اَلگار کنگ۔ **رُمب بَروک** :(رُم۔ب۔بَ۔رو۔ک)(ن گ) ہما کہ رُمب ءِ بارت ءُ ہَلمہ بہ کنت۔ **رُمب ءُ ریچ** :(ن گ) مُچّی ءُ میڑی۔ باز مردم ءِ یکجاہی۔(2) تگ ءُ تاچ۔ **رُمب کَنگ**:(رُم۔ب۔کَ۔نگ) (ک گ) تچگ۔ بازیں مَرْدُمانی مَیدان کنگ۔ باز مَرْدُم ءِ یَکّ جاہ بُونگ ءُ رَوَگ۔ لشکر کنگ۔

رَمبگ :(رَم۔ بَگ) (ک گ) پَشت کپگ۔ یلہ بُونگ۔(2) یلہ دیگ بُونگ۔ سَر سِند بُونگ۔ دُڑ وہگ۔(3) جَنگ۔ لَٹ دیگ۔ **رَمبینگ**:(رَم۔بے۔نَگ)(ک گ) یلہ دیگ۔ دُڑ وہگ۔ پَشت گیجگ۔(2) مورمانٹی ءَ چارگ۔ **رَمبینتگیں** :(رَم۔ بین۔تَ۔گیں)(س گ) رَمبینگ ءِ دیریں گوْستگاں۔(2) یلہ داتگیں۔ دڑ وہتگیں۔

رُمبگ :(رُم ـ بَگ) (ک گ) پہ کارے ءِ یکّ جاہ بُوتگ ءُ بیڑآرگ ـ لُر بندگ ـ گُرٹ ہگ ـ پہ آشوب سَر گرَگ ـ لشکر ءِ سَر گرَگ ـ رَوگ ـ الگار کنگ ـ جُلَوْ ـ جُنبگ ـ مَیدان ـ (2) زور گُت دیگ ـ زور مان گیجگ ـ (3) دِڑگگ ـ گُرٹ کنگ ـ پدی بُوتگ ـ تر پڑی ـ (4) مَیل کنگ ـ چِست بُوتگ ـ **رُمبگی** :(رُم ـ بَ ـ گی) (ن گ) رُمبگ ءِ آؤکی بزاں رُمبگ ءِ کار بُوتگی انت یا بیت ـ

رُمبینگ :(رُم ـ بے ـ نگ) (ک گ) میڑ ءُ مُچّی کنگ ـ (2) تاچینگ ـ گون کپگ ـ (3) یلہ دیگ ـ ویل کنگ ـ (4) مال ءُ دَلوت ءِ سَر دیگ ـ (5) جُمبینگ ـ **رُمبینگی** :(رُم ـ بے ـ نَ ـ گی) رُمبینگ ءِ آؤکی ـ (2) تاچینگی ـ جُمبینگی ـ

رُمبیتگ :(رُم ـ بِ ـ تگ) (ک گ) مردم گوں مُچّی ءُ تپا کی ءِ راہ کپتگ انت ـ رہادگ بُوتگ یا بُوتگ انت ـ رواں بُوتگ یا بُوتگ انت ـ سَر کپتگ یا سَر کپتگ انت ـ **رُمبیتگیں** :(رُم ـ بِ ـ تَ ـ گیں) (س گ) رُمبگ ءِ دیریں گوْستگال بزاں مردماں یا سہد اراں رُمب بستگ یا جہہ جتگ ءُ رہادگ بُوتگ انت ـ راہ کپتگیں ـ سَر کپتگیں ـ رہادگ بُوتگیں ـ

رُمبینتگ :(رُم ـ بین ـ تگ) رُمبینگ ءِ گوْستگال ـ (2) تاچینتگ ـ جمبینگ ـ **رُمبینتگیں** :(رُم ـ بین ـ تَ ـ گیں) (س گ) رُمبینگ ءِ دیریں گوْستگال ـ (2) تاچینتگیں ـ

رُمبو : (رُم ـ بو) (ن گ) کلاگی ـ چِھوائی ـ چِیوا ہی ـ مسکرا ہی ـ

رَمبو : (رَم ـ بَو) اُشتری وَرگ ءِ کاہے ـ

رَمبی : (رَم ـ بی) (ن گ) آسِنے کہ سَرئے چوہنسگ ءِ گیش اِتگ بلے پتن اِنت ـ پتنیں آسنے کہ یکّ پلوے ءِ دستکے مان اِنت ءَ کہ چہ زَمین ءَ کاہ ءُ ریمانی کشگ ءُ زَمین ءِ نرم کنگ ءِ کارءَ کیت ـ رَمبوْ ـ چَپو ـ رَمّہ ـ

رَمپ :(رَم ـ پ) (ن گ) سورگ ـ (2) ہما ناہ کہ کالگ ئے پرمہ بیت ـ پوستوئیں ناہ ـ **رَمپگ** : (رَم ـ پگ) سورتام ـ (2) کوْہکیں ناہ ـ

رَمزی : (رَم ـ زی) (ن گ) وشّ تاہیں کسانیں کوْرماہیگے ـ

رُمسا :(رُم ـ سا) (ن گ) گوْاتی ءِ لیبے ـ لیواءِ یکّ تہرے ـ

رَمَضان :(رَ ـ مَ ـ زان) (عَر) (ن گ) روچگ ـ روچگ ءِ ماہ ـ (2) بلوچی سال ءُ نھی ماہ ـ

رَمَک :(رَ ـ مَک) (ن گ) دیم روشناہی ـ شِکل ءِ تازہی ءُ شَرّی ـ بڑاہ داری ـ

رَمَگ : (رَ ـ مَگ) (ن گ) پسانی مُچّی یا بازی ـ بازیں پَس ـ پاہو ـ پڑکی ـ مال ـ **رَمَگ ءِ ایر دیگ** : رَمَگ ءِ یکّ پارگی ءُ پچّی ءَ ایر دیگ ءُ آہگ ـ **رَمَگ ءِ ایر رِچگ**: مال ءُ رَمگے ماں ڈَل ءَ یا ماں ڈَگار ءَ یکّ پارگی آہگ ـ **رَمگی**:(رَ ـ مَ ـ گی) (ن گ) ہما کہ گوں رَمَگ ءِ نِسبت داریت ـ شوْانگ ـ شپانک ـ

رَمَل :(رَ ـ مَل) (ن گ) نیمون ـ ہُنر ـ بہانہ ـ فال ـ (2) مازگ ـ ماسَگ ـ پال ـ **رَمَل جنگ** :(رَ ـ مَل ـ جَ ـ نگ) (ک گ) پال جنگ ـ **رَملی** : (رَ ـ م ـ لی) (ن گ) ہما کہ رَمل یا پال جنت ـ پوتی پٹّ ـ پال گر ـ (2) ہُنر باز ـ نیمون کنوک ـ

رَموز : (رَ ـ مو ـ ز) (ن گ) کلاگ ـ تژن ـ پیگور ـ پیغور ـ (2) رِپک ـ (3) ڈوْل ـ وڑ ـ پیم ـ **رَموز گیر** :(رَ ـ موز ـ گی ـ ر) (ن گ) کلاگ زیروک ـ چِیوا کنوک ـ چِیوا گر ـ

رَموش : (رَ ـ موش) (ف گ) رَموشگ ءِ فرماں گال بزاں بہ رَموش ـ **رَموشگی** :(رَ ـ مو ـ شَ ـ گی) (ن گ) دل ءِ بَرَگی ـ بے حال کنگی ـ شَموشگی ـ

رَموشتگ : (رَ ـ موش ـ تگ) (ک گ) رَموشگ ءِ گوْستگال بزاں کارے دل ءِ بُرتگ ـ بے حال کُتگ ـ **رَموشتگیں** :(رَ ـ موش ـ تَ ـ گیں) (س گ) رَموشگ ءِ دیریں گوْستگال ـ (2) بے حال کُتگیں ـ دل ءِ بُرتگیں ـ

رَموشگ :(رَ ـ مو ـ شگ) (ک گ) حبر ءِ رد دیگ ـ گپّ ءِ گار کنگ ـ (2) دل ءِ بَرَگ ـ بے خیال کنگ ـ شَموشگ ـ

رَمّہہ : (رَم۔مَہ) (ن گ) پتن دَپیں اوزارے کہ دارءِ دَستگ ءَ جَہل ءَ چوٹ ءُ کُبّ اِنت۔ رَمی۔رَمبُو۔ (2) تاوان۔ نقصان۔ جَنگ۔**رَمّہہ بُوئنگ** : (رَم۔مَہ۔بُو۔نگ) (ک گ) سَکّ نقصان وَرگ۔ مال ءِ تباہ بُوئنگ۔ کار بار خراب بُوئنگ۔ چہ دُژمن ءَ شکست ءُ پُرْوش وَرگ۔**رَمّہہ کنگ** : (رَم۔مَہ۔کَ۔نگ) (ک گ) کُرّ چِنگ۔ دیوال ءُ ڈگارے را گوں رَمّہ ءَ تراشگ ءُ برابر کنگ۔ (2) کسے ءِ مَزَنیں کارءُ معاملہ ءَ را خراب کنگ۔ کسی ءَ را بازمَزَنیں نقصانے دیگ۔ (3) یکّے راسکّ بازجَنگ۔

رَمیز : (رَ۔مے۔ز) (ن گ) رِیزم۔ کوگ۔ خوَرگ۔ دارءِ وَروکیں کرم۔ لمر۔ جنوک۔ وَروک۔ (2) کرم ءِ وَرگ ءَ رَند دارءِ تہہ پچی۔ دارءِ سڑگ۔ لیہا۔**رَمیزی** : (رَ۔می۔زی) (ن گ) ہما کہ کوگ یا کرم ءِ وارتگ۔

رُن : (رُ۔ن) (ف گ) رُنگ ءِ فرمان گال : بِہ رُن۔

رَن : (رَ۔ن) (ن گ) چالاکیں زالبُول۔ لُچّ۔ (2) جنوزام۔ ہما جنیا دَم کہ آئی ءِ جود مُرتگ۔ سِیاہ سَر۔

رَنٹ : (رَن۔ٹ) (ن گ) ہما زالبُول کہ اَولی زَہگ ءَ رَند آئی ءِ زَہگ نہ اوشت اَنت۔ (2) ہما اولاک کہ یکّ لاپے ءَ زاہیت بلے رَند ءَ آپُس نہ بیت۔ (3) گوَرءِ شیرانی حُشک بُوئنگ۔

رنج : (رَن۔ج) (ن گ) پُہّانی گندہ نادُرّاہی۔ (2) آزار۔ غم۔ اَندوہ۔ مُلوری۔ (3) نارضا۔ زَہر۔ آزُردگ۔ (4) لاغری۔ کمزوری۔ (5) ضرر۔**رَنج کنگ** : (رَن۔ج۔کَ۔نگ) (ک گ) نارضا کنگ۔ پریشان کنگ۔ دِل گرْان کنگ۔**رَنجی** : (رَن۔جی) (ن گ) ہما مَردُم کہ آئی ءَ رنج ءِ نادُرّاہی بہ بیت۔ ویلی۔ (2) رنجیگ۔ دِل گرْان۔ دِل گیر۔ (3) سَکّ لاغر ءُ کمزور بُوئنگ۔ نادُرّاہ۔ بیمار۔

رَنجِش : (رَن۔جِش) (ن گ) دل رنجی۔ نارضائی۔ آزُردگی۔ زَہری۔ ناتبی۔ مُلوری۔ نکرانی۔

رَنجگ : (رَن۔جَگ) (ک گ) لاغر بُوئنگ۔ کرڑگ۔ رَگُسگ۔ شَمبگ۔ کرڑ۔ (2) ناراض بُوئنگ۔ ناوَشّ بُوئنگ۔ زَہر گرگ۔

رَنجُک : (رَن۔جُک) (س گ) ہما کہ سَکّ لاغر، پیرءُ بے واک بہ بیت۔ کوہنیں ءُ دیری ئیں بیمار۔ ہما کہ رنج ءِ بیماری ءَ بہ بیت۔ رَنجی۔

رَنجیگ : (رَن۔جی۔گ) بچار : رنجی۔

رَنجِینگ : (رَن۔جے۔نگ) (ک گ) رنج دیگ۔ (2) لاغر کنگ۔ (3) پریشان کنگ۔ غمی کنگ۔ (4) ناوَشّ کنگ۔ زَہرآرگ۔

رَنجِیتگ : (رَن۔جِ۔تگ) (ک گ) رَنجگ ءِ گوَستگال بزاں کسے رنجی بُوتگ۔**رَنجِیدہ** : (رَن۔جی۔دَہ) (س گ) غمی۔ دل گرْاں۔ نارضا۔

رِند : (رِن۔د) (ن گ) بلوچانی ٹکّے۔**رِندی**: (رِن۔دی) (ن گ) زالبُول ءِ گیسُو۔ مُود۔ (2) گوں رِند ءَ نِسبت داروکیں۔

رَند: (رَن۔د) (ن گ) پد۔ مِلّ۔ پیرا۔ پُشت۔ گُڈ سَر۔ گُڈّ۔ (2) نِشان۔ کِشک۔ پاد ءِ نِشان۔ (3) وار۔ نوبت۔ گشت۔ بار۔ ڈاو۔ ڈاہی۔ پدی۔ پرّ ام۔ (4) گُڈّ۔ مال ءُ مَڈّی۔ میراث۔ (5) پڑ۔ پڑی۔ (6) (ف گ) رندگ ءِ فرمان گال: رندگ ءِ کار ءَ بہ کن۔ بہ رند۔**رند برگ** : (رَن۔د۔بَ۔رگ) (ک گ) دُزّے ءِ یا گاریں مالے ءِ پدءُ رندان گِران ءَ شوہاز گ۔**رند ءَ بُوئنگ** : (ک گ) ہمراہ بُوئنگ۔ (2) پُشت ءَ بُوئنگ۔ (3) کارے ءِ رَند تر ءَ بُوئنگ۔ دُمب ءِ بُوئنگ۔**رند ءَ پرّینگ** : (ک گ) اَنچوش کنگ کہ کسے کسے ءِ رند ءَ بہ کپیت ءُ رَند گیری بہ کنت۔ (2) رند ءَ دیگ۔ شوہاز ءَ رواں دیگ۔**رند ءِ پرّینگ** : کس ءَ چہ راستگیں راہ ءَ گِسَر کنگ۔ گار کنگ۔ (2) کسے ءَ بے راہ بندیں سرءُ سوج کنگ۔**رند ءَ ترَّگ** : (ک گ) شوہاز کنگ۔ (2) کسے ءِ رند ءَ گون بُوئنگ یا گون کپگ۔ (3) رند ءَ پُشت کپگ۔**رندے جنگ** : (رَن۔دے۔جَ۔نگ) (ک گ) میراث ءِ بَرگ ءُ پُلگ۔ (2) بے وارثیں مَردُم ءِ مرگ ءَ پد آئی ءِ مال ءِ گُڈّ کنگ ءُ بَرگ۔**رند ءِ دیگ** : (ک گ) پُشت ءَ دیگ۔ مَردُمے ءِ کسے ءِ پُشت ءَ راہ دیگ۔ (2) رند تر ءَ دیگ۔**رند ءِ روگ**: (ک گ) پہ چیزے ءِ

آرگ ءَ رَوگ ۔ (2) یکّے ءِ پُشت ءَ رَوگ ۔ پہ کسے ءِ یا چیزے ءِ آرگ ءَ آئی پیمگ ءَ رَوگ ۔ (3) گاریں چیزے ءِ پدجنگ ۔ **رندءَ کپگ** : (ک گ) تاچینگ ۔ کسے ءِ پُشت ءَ رَوگ ۔ چڑّ دیگ ۔ (2) کسے ءَ راپولگ ۔ شوہازگ ۔ پدءَ کپگ ۔ دُمب ءَ بُونگ ۔ دُمب ءِ کپگ ۔ (3) لُوہ دیگ ۔ لوہغ ۔ **رندکنگ**: (رَن ۔ د ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) رند ءُ نِشان چارگ ۔ پدانی سیل کنگ ۔ پدان ءَ گِران ءَ رَوگ ۔ پدکنگ ۔ **رندءَ کنگ**: (ک گ) کسے ءَ راوتی پُشت ءَ آہگ ءِ گوشگ ۔ (2) پُشت ءَ دارگ ۔ (3) کارے ءِ رندترءَ کنگ ۔ **رندءِ گِرگ** : (ک گ) کسے ءِ رند گِیری کنگ ۔ (2) گامانی نِشاناں زُورگ ءُ رَوگ ۔ پد کنگ ۔ **رندی** : (رَن ۔ دی) (ن گ) ہما کہ رندءِ انت ۔ پدی ۔ پُشتی ۔ گُڈّی ۔ گُڈّ سَری ۔ آخری ۔ پدیگ ۔ رندیگ ۔ (2) گوں رندءَ نِسبَت داروکیں ۔ **رندیں** : (رَن ۔ دیں) (س گ) رندی ۔ ہما کہ رندءَ انت ۔ پُشت کپتگیں ۔ **رندی ئیں** : (رَن ۔ دی ۔ ئیں) (س گ) ہما کہ رندءَ انت ۔ (2) ہما کہ گوں رندی ءَ نسبت داریت ۔

رندے برگ : (رَن ۔ دے ۔ بَ ۔ رَگ) بچار : رندے جنگ ۔

رندانی : (رَن ۔ دا ۔ نی) (ن گ) گٹّ ۔ رَمگ ءِ سَرءِ مالیہ ءُ سُنگ ۔

رند پد : (رَن ۔ د ۔ پد) (ن گ) پُشت پد ۔ اوبادگ ۔ اولاد ۔ گُڈّ ۔ (2) بُوتگیں کارے ءِ بُونگ ءِ نِشان ۔ (3) گامانی نِشان ۔ پدرند ۔ شون ۔

رند پہ رند : (ج گ) یکّے دومی ءِ رندءَ ۔ پدماں پد ۔ وار پہ وار ۔ ٹپّ ماں ٹپّ ۔ بار بار ۔ دُمب پہ دُمب ۔

رندتر : (رَن ۔ د ۔ تر) (ج گ) ہما کہ رندءَ انت ۔ گِستا تر ۔

رندتری : (رَن ۔ د ۔ تِ ۔ ری) (ن گ) دیری ۔ (2) دیریں ۔ گِستائیں ۔

رندگ : (رَنَ ۔ دَگ) (ک گ) لسّہ کنگ ۔ صاف کنگ ۔ (2) سَرءِ مُودانی گوں سَر رندءَ شَر کنگ ۔ آڈگ ۔ شکّ کنگ ۔ آدینگ ۔ (3) (ن گ) مچّ ءِ کرز ءِ سَرءِ دُور کُرتگیں پیشّ ۔ تراشتگیں دارے ءِ ہُورت ہُورتیں کُچل ءُ رَند ۔ (4) ہما ریم ءُ حون ءُ گندءُ گرس کہ چہ کوہنیں ٹپ ءُ دانگے ءَ دَربئیت ۔ (5) دار ءِ تراشگ ءُ لسّہ کنگ ءِ اَزبابے ۔ رندؤ ۔ رندہ ۔ **رندگی** : (رَن ۔ دَ ۔ گی) (ن گ) صاف کنگی ۔ تراشگی ۔ رندگ ءِ آؤکی ۔

رندگیر : (رَن ۔ د ۔ گی ۔ ر) (س گ) رندرؤ ۔ رندءَ رَوگ ۔ پدگیر ۔ پدگیری کنوک ۔ پیشگانی رندگروک ۔ منّوگر ۔ گیگان کنوک ۔ **رندگیری** : (رَن ۔ د ۔ گی ۔ ری) (ن گ) ہمراہ داری ۔ رندءَ رَوگ ۔ پُشت ءَ کپگ ۔ (2) پدگیری ۔ ترپڑی ۔ (3) گیگان ۔ گیگان کنگ ۔

رندؤ : (رَن ۔ دؤ) (ن گ) رندہ ۔ واڑہ ءِ اَزبابے کہ دار یا تہتگ ءِ تراشیت صاف ءُ سلّہ کنت ۔ رندگ ۔

رندو: (رَن ۔ دو) (س گ) ہما کہ رندءَ گون اِنت ۔ (2) رندءَ گون بُوؤکیں ہیل داریں پَس یا مُرگ ۔ راءمبہ ۔

رندہ : (رَن ۔ دَہ) بچار : رندؤ ۔

رندیگ : (رَن ۔ دی ۔ گ) بچار : رندی ۔

رُنگگ : (رُن ۔ گگ) (ک گ) وَرگ ۔ وَرگ وَرگ ءِ آواز ۔ (2) چیزے ءِ پُشت ءَ کشّگ ۔ (3) حرءِ پہ گدیم ءِ شُونکُرگ ۔ (4) اُشترءِ دنزگ ۔ (5) ساہ دارے ءِ یا مرُدمے ءِ چہ دَپ نریں آواز دَر کنگ ۔ (6) جنینءُ مردینءِ ہم بستری ءُ وپت ءُ واب ءِ دَوران ءَ چہ مردءِ دَپ ءَ دَرا تکگیں آواز ۔

رُنگ: (رُں ۔ گ) (س گ) ناراست ۔ رَد ۔ (2) (ن گ) ہما دَلوت یا مال کہ آپس نہ بیت ۔ سُرُنگ ۔ سوکڑ ۔ سَنٹ ۔ (3) چوٹ ءُ نہ وَشّیں راہ ۔ کوہ ءِ گرءُ گٹّ ۔ **رُنگی** : (رُن ۔ گی) (ن گ) مال ءُ دَلوت ءِ رُنگ بُونگ ۔ مال ءُ دَلوت ءِ وہر نہ کنگ ءُ آپس نہ بُونگ ءِ جاوَر ۔ **رُنگیں**: (رُن ۔ گیں) (س گ) بے فائدگیں ۔ ایوکیں ۔ ہورکیں ۔ (2) ہما مال ءُ دَلوت کہ آپس نہ اِنت ۔ سُرُنگ ۔

رَنگ: (رَں ۔ گ) (ن گ) سُہریں ، سِیاہیں ، سبزیں ، اِسپیتیں یا دِگہ رَنگ ۔ (2) پیم ۔ ڈوَل ۔ چَک ۔ سَکّہ ۔ سِکّو ۔ جہت ۔ ذات ۔ سجل ۔ قسم ۔ گوناپ ۔ شِکل ۔ شَلہ ۔ بِناءُ دُرُوشُم ۔ جاوَر ۔ دُرُوشُم ۔ رُج ۔ بوم ۔ چِہرَگ ۔ دُرسان ۔ صُورت ۔ گونگ ۔ لَنج ۔ (3) ہُرماگ ءِ نوکی

پُختہ بُوئنگ ءِ وہد۔(4) ہُر ماگ ءِ نوک رَنگ کپگ۔**رَنگ ءِ بَرَگ :** (ک گ) یکّ چِیزے ءِ رَنگ ءِ دُور کنگ۔**رَنگ بہ رَنگ :** (س گ) بازرَنگی۔ہما کہ بازرَنگ بہ داریت۔**رَنگ ءِ پیچ ترَّگ :** (ک گ) چیزے ءِ رَنگ ءِ یلہ بُوئنگ ءُ دُور بُوئنگ۔**رَنگ ءِ پیچ دیگ :** (ک گ) گُدے یا دِگہ اَنچیں چیزے کہ آئی ءِ رَنگ کور دیم اِنت بلے چہ شودگ ءِ رَند یا دِگہ اَنچیں چیزے ءِ جَنگ ءِ رَند آئی ءِ رَنگ روژنا بہ بیت۔رَنگ ءِ ترّ پگ ءُ شَرّ ترّ بُوئنگ۔**رَنگ ءِ پیچ گردَگ :** (ک گ) گُد یا دِگہ شَے ئے رَنگ دیگ ءِ رَند رَنگ ءِ نہ زُورگ ءُ یلہ دیگ۔**رَنگ پہ رَنگ:** (س گ) چہ شرمِندگی ءِ رَنگ ءُ صورت ءِ پرّگ ءُ رَنگ ءِ گردَگ۔ چہ یکّ چیزے ءِ رَنگ ءِ لَگشگ، چِست بُوئنگ یا دُور بُوئنگ۔(2) بازرَنگ یا بازرَنگیں۔**رَنگ ءِ پرّ یننگ :** (ک گ) رَنگ ءِ بَرَگ۔رَنگ ءِ دُور کنگ۔**رَنگ ءِ پشّگ :** (ک گ) رَنگ ءِ پیچ دیگ۔رَنگ ءِ پُختہ ترءُ شَرّ تر بُوئنگ۔**رَنگ ءِ ترَّگ :** (ک گ) رَنگ ءِ بدل بُوئنگ۔(2) رنج یا وَشّ دِل بُوئنگ۔ (3) کسے ءِ غم یا وَشّی ءِ وہدانی دُرُوشم۔**رَنگ دار:** (رَن۔گ۔دار) (س گ) ہما کہ رَنگ ئے بہ بیت ءُ رَنگ بہ داریت۔(2) رَنگ بہ رَنگ۔رَنگی۔**رَنگ ءِ دارگ :** (ک گ) رَنگ ءِ یلہ نہ کنگ۔تاں دیراں رَنگ ءِ جلّگ۔**رَنگ ءُ دانگ :** (ن گ) دُرُوشم۔ قدّ ءُ بالاد۔ دَپ ءُ چمّ۔**رَنگ دیگ:** (رَن۔گ۔دی۔یگ) (ک گ) یکّ چیزے را رَنگ کنگ۔ رَجگ۔ رج۔ رجیننگ۔ ہیس۔**رَنگ ءِ رَجگ :** (ک گ) رَنگ دیگ۔**رَنگ ءِ رِچگ :** (ک گ) رَنگ ءِ رَوَگ۔رَنگ ءِ یلہ بُوئنگ۔**رَنگ رَنگیں:** (رَن۔گ۔رَن۔گے۔ن) (س گ) ہر رَنگیں۔رَنگ پہ رَنگیں۔چوتار۔(2) ہر ڈَولیں۔ہر پیمیں۔وڑ وڑیں۔ہَموتہر۔**رَنگ زُورگ :** (رَن۔گ۔زُو۔رَگ) (ک گ) رَنگ ءِ یلہ نہ دیگ۔رَنگ ءِ دارَگ۔**رَنگ کَنگ :** (رَن۔گ۔کَ۔نگ) (ک گ) رَنگ دیگ۔ رجگ۔رجیننگ۔**رَنگ ءِ گوَاہی :** (ن گ) مچّ ءِ رَنگ بُوئنگ ءِ ظاہری۔(2) مچّی کُلونٹ ءِ رَنگ کپگ ءِ حال۔(3) ہامین ءِ اَول سَراں کُلونٹ ءِ پُختہ بُوئنگ یا رَنگ کپگ ءِ شاہدی یا گواہی۔**رَنگ ءِ لَگوشگ:** (ک گ) رَنگے ترَّگ۔رَنگے بدل بُوئنگ۔رَنگ ءِ نہ زُورگ۔رَنگ ءِ بدل کنگ۔**رَنگ ءِ مَٹّائیننگ :** (ک گ) رَنگ ءِ بدل کنگ۔**رَنگو :** (رَن۔گو) (س گ) رَنگ دار۔رَنگ وڑ۔رَنگی۔(2) (ن گ) ہما شَے کہ چرائی ءِ رَنگ جوڑ کنگ بیت۔**رَنگی :** (رَن۔گی) (ن گ) رَنگ پہ رَنگیں۔ہما چیز کہ آئی ءِ تہہ ءِ ہرچ رَنگ ہَوار بہ بیت۔رَنگ دار۔(2) رَنگ والا۔ہما کہ رَنگ کُتگ۔(3) نوک رَجوکیں مشک، ہیز ءُ کِ یا کلّی۔

رُنگ : (رُ۔نگ) (ک گ) بُرَّگ۔دَرّو کنگ۔لاب کنگ۔چلگ۔**رُنگی :** (رُ۔نَ۔گی) (ن گ) بُرَّگی۔روئگی۔ہما کِشار یا کاہ کہ بُرَّگ ءِ کچّ ءِ رَس اِتگ۔

رَنگانی : (رَن۔گا۔نی) (ن گ) راگ۔نقل۔وَڑ۔گیگان۔

رَنگ بال : (رَن۔گ۔بال) (ن گ) پرّک۔نگ۔مُلّا ہو۔ (2) بالوے۔

رُنگ راہ: (رُن۔گ۔راہ) (ن گ) نا راستیں راہ۔(2) رَدیں راہ۔ہما راہ کہ ماں کوہ ءِ گر ءُ گٹّاں بہ روَت۔(3) تژّ یک تریں بلے گمّیں ڈک ءُ جنجالیں راہ۔(4) ہما دگ کہ پہ مال ءُ اولاکاں گٹ بیت۔ بےراہ۔**رُنگ راہاں پرّ یننگ :** (رُن۔گ۔را۔ہاں۔پر۔رے۔نگ) (ک گ) کسے ءِ کور کِشکاں دوّر دیگ۔کسے ءِ را بے راہاں پرّ یننگ ءُ گار کنگ۔تاوان بار کنگ۔**رُنگ راہاں کپگ :** (رُن۔گ۔را۔ہاں۔کَ۔پگ) (ک گ) مُشکُلیں راہاں رَوَگ۔ جنجال بُوئنگ۔تاواں بار بُوئنگ۔**رُنگ راہی :** (رُن۔گ۔را۔ہی) (ن گ) ناراستی۔گوُر کِشکی۔

رَنگ رَج: (رَن۔گ۔رَج) (ن گ) (س گ) ہما کہ گُد یا پوست ءِ رَنگ دیگ ءِ کارءَ کنت۔رَنگ ریز۔رجوک۔رجینوک۔کھتری۔

رَنگ ریز : (رَن۔گ۔رے۔ز) بچار : رَنگ رَج۔

رِنگڑگ : (رِن۔گِ۔ڑَگ) (ک گ) لہگ۔دَرداں بے تاہیری۔ دَرّاجیں ءُ لاعِلاجیں نا دُرّاہی ءِ گرَگ۔دَرد ءُ دورانی آماچ بُوئنگ۔

رِنگڑ ینگ: (رِن۔گِ۔ڑے۔نگ) (ک گ) عاجز کنگ ۔ بے وس ءُ لاچار کنگ ۔ (2) چہ دیریں ءُ لاعِلاجیں ناڈُراہی ءِ سَبَب ءَ لاغر ءُ کمزور بُوئنگ ۔ (3) سُر ینگ ۔ ساہ دارے ءِ وَتی لِٹّک ءَ زمین ءِ سَرءَ جَنَگ ءُ کِلّی مَنگ ءِ نِشان دیگ ۔

رَنگنو : (رَن۔گِ۔نو) (ن گ) ہُر ماگ ءِ قِسمے ۔

رِنگو: (رِن۔گو) (س گ) خوّار ۔ بزّگ ۔ جنجال ۔ (2) ریپ ۔ دُزوہ ۔ فریب ۔ فریبی ۔ **رِنگودیگ :** (رِن۔گو۔دی۔یگ) (ک گ) خوّار کنگ ۔ جنجال کنگ ۔ (2) ریپینگ ۔ فریب دیگ ۔

رَنگہ : (رَن۔گہ) (ن گ) قیمتی پوشاک ۔ (2) وَشّیں دُزوشم ۔ بڑاہ دار ۔

رَنگینہ : (رَن۔گی۔نہہ) (س گ) خُوبصورت ۔ زیبا ۔ ڈَوَل دار ۔ وَشّ دُزوشم ۔

رَوَ : (رَ۔وَ) (ن گ) دیراں ۔ تاں دیراں ۔ داشت ۔ تاں دیرءَ کار آمدی ۔ (2) داشتن ۔ مُہری ۔ دیرجلّی ۔ پائیداری ۔ پائشت ۔ **رَوَ کنگ :** (رَ۔وَ۔کَ۔نگ) (ک گ) دیراں مانگ ۔ زُوت ہلاس نہ بُوئنگ ۔ ہما گد ، پچ یا دِگہ چیز ءُ اَزبابے کہ تاں دیرءَ داریت ۔ پائیدار بُوئنگ ۔ کارآمد بُوئنگ ۔

رَو : (رَ۔و) (ن گ) رَوَگ ۔ اَنچوش کہ آ بہ روَت ۔ (2) رفتار ۔ اَسپ ءِ جُزگ ءِ حاصیں بھیر ۔ رَواج ۔ (3) دیم ءَ رَوَگ ۔ دیم ءَ راہ دیگ ۔ (4) جی ءِ لیب ءَ چرّ ءُ بَند ۔ **رَو آ :** (رَ۔وَ۔آ) (ن گ) رَوَگ ءُ آیگ ۔ رَوِند ءُ آئند ۔ **رَوَک :** (رَ۔وَک) (ن گ) تیز رَواج ۔ تیزگام ۔ (2) ہما کہ رَوَگ ءَ انت ۔ **رَو ءُ آئند :** (ن گ) رَوَگ ءُ آیگ ۔ پہ دوستی ءُ سِیال داری ءَ یکّے دومی ءِ گوَرءَ رَوَگ ءُ آیگ ۔ رفتن ءُ آمدن ۔

رُو : (رُ۔و) (ن گ) چمّ ءِ نظرانی تچکی ۔ تچکی ۔ نَجل ۔ (2) دیم ۔ دُزوشم ۔ رُخ ۔ (3) تب ۔ لحاظ ۔ ہاترَ ۔ خاطِر (4) عزّت ۔ شرف ۔ (5) ہوش ۔ ساہ ۔ دِلگوش ۔ (6) روح ۔ **رُو بہ رُو :** (رُو۔بَ۔رُو) (س گ) دیم پہ دیم ۔ رُو پہ رُو ۔ دچار ۔ **رُو بہ رُو کنگ :** (ک گ) دیم پہ دیم کنگ ۔ دوچار گیجگ ۔ **رُو بہ رُوہی :** (رُو۔بَ۔رُو۔ئی) (ن گ۔ج گ) دیم پہ دیمی ۔ (2) سرظاہری ۔ پڈّرائی ۔ **رُو ءُ دَم :** (ن گ) لحاظ داری ۔ بیاءُ بہ نند ۔ **رُو ءُ دَم کنگ :** عزّت دیگ ۔ ہاترَ کنگ ۔ **رُو ءُ راست :** (ن گ) دیم پہ دیمی ۔ دیم پہ دیم ۔ رُو بہ رُو ۔

رُو ءُ رَضا : (ن گ) ریاءُ رغبت ۔ لحاظ ۔ لحاظ داری ۔ **رُوکنگ :** (رُو۔کَ۔نگ) دیم ءِ رُو ءَ رَوَگ ۔ رَوَگ ۔ (2) دیم ءِ مَرُدم ءِ رُو ءَ یائیمنگ ءَ رَوَگ ۔ **رُو ءُ رِیا :** (ن گ) ہاترَ ءُ لحاظ ۔ **رُو ءُ گَرَگ :** (ک گ) نہ چارَگ ۔ دیم ءِ ترّینگ ۔ دیم ءِ دَرانہ کنگ ۔ دیم ءِ چیر دیگ ۔ (2) دیم ءَ تہار کنگ ۔ زَہر گَرَگ ۔ **رُو ءُ رَضائی:** (ن گ) ریاکاری ۔ پلّہ مُرزی ۔ (2) پچّاروک ۔ **رُوہی :** (رُو۔ہی) (ن گ) عاشق ۔ حیالانی سَرءَ زند ءِ گوازینوک ۔

رَوا : (رَ۔وا) (ن گ) راستیں راہ بَند ءُ مَنّ اِتگیں کار ۔ جائز ۔ حق ۔ ہما کہ ناروانہ اِنت ۔ **رَوائی :** (رَ۔وا۔ئی) (ن گ) مجازی ۔ ہما کہ حقیقی نہ اِنت ۔ ادارکی کار ۔ اداکری ۔ روادیگ ۔

رَواج : (رَ۔وا۔ج) (ن گ) رسم ۔ دود ۔ راہ بَند ۔ دود ءُ ربیدگ ۔ رَبیت ۔ ربید ۔ (2) رَوَگ ءِ وڑ ۔ مڵگ ۔ شتاب ۔ رفتار ۔ داب ۔ رَوَ ۔ رَوَگ ۔ (3) گام گیج ۔ راہ ءَ رَوَگ ءِ ڈَوَل ءُ نمونگ ۔ پاد ءُ گام ۔ (4) راہ کپتگیں ۔ راہ ءَ کپتگیں ۔ (5) جُول ۔ (6) گام ۔ **رَواج ءِ پڑشگ:** دَلوَت ءِ گام گیج ءِ بدل بُوئنگ ۔ دَلوَت ءِ سَواری ءِ شرّیں یا خرابیں گاماں یا رَواجاں رَوَگ ۔ **رَواجی :** (رَ۔وا۔جی) (ن گ) وَشّ رَواج ۔ وَشّ مَلّ ۔ (2) چونائیں ۔ اَنچائیں ۔ بے اَرزِشیں ۔ بازاری ۔ (3) رَسمی ۔ دودی ۔

رَواچی : (رَ۔وا۔چی) (ن گ) چاریگ یا پیش چاریگ ءُ سَرحال کنوک ۔ پیش چاری ۔

رَواد : (رَ۔واد) (ن گ) رِبّ ۔ لِچ ۔ مین ۔

رَوادار : (رَ۔وا۔دا۔ر) (س گ) ہما کہ لحاظ بہ داریت ۔ (2) بَرداشتی ۔ مڑاہ دار ۔ **رَواداری :** (رَ۔وا۔دا۔ری) (ن گ) بَرداشت ۔ سَگّ ۔ تمیز ۔

رَوان :(رَ۔وان) (ج گ) رَوگ ءِ تہہ ءَ۔ رَہادَگ ۔ ہَما کہ رَوگ ءَ اِنت ۔(2) تچوک ۔(3) رَوگ ءِ آیوکی بِزاں من رواں ،من رَوگ ءِ کار ءَ کناں ۔ (4) راہ۔دَگ ۔ کِشک ۔ راہ رَواں ۔

رَواں رَوی :(رَ۔واں۔وَ۔وی)(ن گ) اِشتاپی ۔(2) رَوَگی ۔ رَوگ ۔**رَوانی** :(رَ۔وا۔نی)(ن گ)(ج گ) رَوگ ۔تچگ ۔ چیزے ءِ گیش اِتگیں نیمگے ءَ رَوگ ءِ جُنبز ۔ رفتار ۔گام ۔ **رَوانی ءَ وانگ** :(ک گ) یکّ رَنگ ءَ ءُ گوں تیزی ءَ نبشتہے ءِ وانگ ۔ وانگ ءَ نہ گٹّگ ۔

رَوانگ :(رَ۔وا۔نگ)(ج گ) رَہادَگ ۔ جنزان ءَ رَوگ ۔

رَوانگی :(رَ۔وا۔نَ۔گی) رہادَگی ۔رَوان بُونگ ۔

رو ایرشُت:(رو۔اے۔رَ۔شُت) (ن گ) روچ برکت بُونگ ءِ نیمگ ۔مغرب ۔روکپت ۔روبرکتّ ۔رولہہ ۔ساتان ۔**روایرشتی** :(رو۔ ایر۔شُ۔تی)(ن گ) قبلہی ۔روکپتی ۔روبرکتی ۔مَگربی ۔

روباہ :(رو۔باہ)(ن گ) تولگ ءِ نَسل ءِ یکّ کسانیں جناوَرے ۔ شوک ۔سَگ دُرُوشُمیں چالاکیں جانورے کہ دُمب ۓ دَراج ءُ پُرّمُود اِنت ۔ پُلدُم ۔ پُہلاڑی ۔(2) چالاک ۔ ہُژّار ۔ شِیوار ۔**روباہی** : (رو۔با۔ہی) (ن گ) لُچّی ۔ٹگّی ۔ہُنر ۔حِیلہ ۔

روباہ دُمب :(رو۔باہ۔دُم۔ب)(ن گ) مال ءُ دلوت ءِ وَرگی بہارکاہے ۔

روبَرکت :(رو۔بَر۔کَت) بچار : روچ بَرکت ۔

روبَرکتی :(رو۔بَر۔کَ۔تی)(ن گ) روایرشتی ۔

رُوبَند :(رُو۔بَن۔د) (ن گ) اَسپ ءِ سَر ءِ ہَما پوست کہ آئی ءِ چمّانی کش ءَ دیگ بیت تانکہ اَسپ دیم ءَ بہ گندیت ءُ کش ءُ گوَراں مہ چاریت ۔(2) ہَما گُدکہ جَنینن آئی ءَ وَتی دیم ءَ پہ سِتر ءِ ہاتر ءَ لونجان ۓ کننت ۔(3) مول ۔(4) کَلّہہ بندی ءِ روچان بانور ءِ دیم ءِ بستگیں پچ ۔

روپاڑ :(رو۔پاڑ)(ن گ) ٹُپنگ ءِ توار ۔

روپ :(رو۔پ) (ف گ) روپگ ءِ فرماں گال : بہ روپ ۔ (2)(ن گ) خزانہ ۔مڈّی ۔(3) ڈگار ءِ سَرگرد کہ چہ اُود ءَ زیادہیں آپ دَربئیت ۔(4) ہاہین ءِ دَرگت ءَ ہر ماگ مُچ کنگ ءِ کار ۔مُچ روپ ۔

روپگ :(رو۔پگ)(ن گ) روپونک ۔روپگ ءُ صفاء کنگ ءِ اَزباب ۔ بوہاری ۔ (2) صاف کنگ ۔ صفائی ۔ بوہارغ ۔ (3) (ک گ) تباہ کنگ ۔وَیران کنگ ۔(4) ہاہین ءَ مُچّ ءِ کلونٹ یا چہ ناہانی مُچّ ہوشاں دُورکنگ ۔**روپگی** :(رو۔پَ۔گی)(ن گ) روپگ ءِ آوَ کی ہما کہ روپگ لوٹیت ۔

روپگو :(رو۔پَ۔گو)(ن گ) ناڈُراہی ے کہ دیم ءَ کساں کسانیں دانگ دَرکیت ۔تب ریز ۔

رُوپوش :(رُو۔پو۔ش)(ن گ)(س گ) چیر ۔اَندیم ۔ہَما کہ ظاہر نہ اِنت ۔**رُوپوشی** :(رُو۔پو۔شی)(ن گ) چیر ءُ اَندری ۔ اَندیمی ۔چیری ۔

روپوک :(رو۔پوک)(ن گ) ہَما کہ روپیت ءُ صاف کنت ۔ روپگ ءُ صاف کنگئے اَزباب ۔(2) ہاہین ءِ مُدَتّ ءَ مچّانی روپگ ءِ کار ءَ کنوک ۔

روپونک :(رو۔پون۔ک) بچار : روپوک ۔

رُوپہ رُو :(رُو۔پَ۔رُو) بچار : رُوبہ رو ۔

رُوپیہ :(رُوپ۔یا)(ن گ) کلدار ۔زرّ ۔

روت :(رو۔ت) (ن گ) مَردُم یا دِگہ اولاک ءُ دَلوت ءُ ساہ دار ءُ رَسترانی یا کہ ماہیگانی لاپ ءِ تہہ ءَ دَراجیں نَریں نَل کہ وَردِن چہ ہمیشانی تہہ ءَ پہ سِکندان ءَ کاینت ۔روتینک ۔آندرا ۔جوڑ ۔گاندار ۔(2) پہ تہت ءَ گوَ پتگیں یا تہت ءِ تنچ اِتگیں ساد ۔(3) سُروز ءِ تارانی نیام ءِ ہَما تار کہ سیم نہ اَنت ۔(4) سَروز یا دِگہ سیمّی ساز ءِ تار ۔**روتانی بُجگ** :(رو۔تا۔نی۔ بُ۔جَگ)(ک گ) لاپ ءِ رَوگ ۔لاپ ءِ رِچگ ۔**روت بَندگ** : (رو۔ت۔بَن۔دَگ) (ک گ) تہت ءِ ساد یا بندیگ پتّا ہگ ۔ (2) سُروز ءِ روت ءِ ماں کنگ یا بندگ ۔**روتاں بندگ** : (رو۔ تاں۔بَن۔دَگ) وَرگ نہ وَرگ ۔شُدکشّگ ۔**روت کنگ** : بدیں رَنگ ءَ یکّے ءِ پہ وَرگ ءِ وَرگ ءَ گوشگ ۔ وَرگ ءِ دَرد ءِ روت کنگ ۔(2) وَرگ ۔ بازوَرگ ۔

رَوَت :(رَوَ۔ت)(ک گ) رَوگ ءِ کار ۔رَوگ ءِ آیوکی بِزاں آ رَوگ ءِ کار ءَ کنت ۔

روتاپ :(رو۔تاپ)(ن گ) پیتاب۔روچ ءِسر بڑاں ہموُدءَ کہ ساہگ نہ اِنت۔ ہما جاگہہ کہ روچ ءِ بڑ انز سکّ اَنت۔(2) نِوان۔گبتڑ۔ چہ سارتیں گوُات ءَ اَندیم بلے روچ ءِ دیم پہ دیم۔اڈّ۔
روتاک :(رو۔تاک)(ن گ) روزنامہ۔ ہما اِحوال تاک یا اخبار کہ ہموروچ چھاپ ءُشِنگ بیت۔حالتاک۔اخبار۔
روتگ :(رو۔تگ)(ن گ) دڑ چک یا گُجام ہم کِشار یا کاہ ءُ ریمانی ہُنڈاں۔ رِیشگ۔آگنڈ۔آلُنڈ۔ بُنڈال۔ چرگ۔ دڑچک ءِ روتگ کہ زمین ءَ تاں دُور شُتگ ءُ کل اَنت۔(2) رگ ءُ رِیشگ۔ آہنڈ۔ بُن ءُ بُنچِک۔بُنچک۔ بُنیاد۔جڑ۔**روتگ جنگ** :(رو۔تگ۔ج۔نگ)(ک گ) بُن جنگ۔دڑچکے یا کِشار ءِ روتگانی بُنانی زمین ءَ رَوگ۔(2) مُہکم بُوتگ۔طاقتور بُوتگ۔
روتینک :(رو۔تین۔ک) بچار :روت۔
روٹ:(رو۔ٹ)(ن گ) بزیں زنڈیں نگنے کہ گرما گی روچ ءِ ہلاسی ءَ مِیدئے پیچنت ءُ پہ ماہیگ ءِ گرگ ءِ نیک فالی دریا ءَ دوَر ئے دینت۔
روٹِک :(رو۔ٹِک۔ک)(ن گ) اوبہر۔روچ آسان۔رودرا تک۔ سِیاروشیری۔روچ ٹِکّ۔صباہ۔روشن آسان۔شگرب۔
روج :(رو۔ج)(ف گ) روجگ ءِ فرمان گال : بہ روج۔
روجگ:(رو۔جگ)(ک گ) کروجگ۔ ہُرجگ۔ خراب کنگ۔(2) روچ زردگان ءِ وہد۔
روچ :(رو۔چ)(ن گ) شمس۔ روش۔ روژناہی۔ روژناہی ءِ وہد۔ ہمے تڑپوکیں ءُ روژناہیں چیز کہ رودرا تک ءُ صُحب ءَ درکیت ءُ زمین ءِ ہما بہر ءِ روشناہ کنت کہ آئی ءِ بڑ انزئے کپنت ءُ پر۔ چہ روچ ءِ دراہگ ءَ دا نکہ روچ ءِ بُڈگ ءِ وہد۔ 24 کلاک ءِ کساس کہ زمین وَتی چپّ ءُ چاگرد ءَ یکّ گردش یا چکّرے تمام کنت۔(2) روشناہی۔ شپ ءِ ہلاسی ءَ رند روشناہی ءِ آسگ۔(3) بام۔(4) تاریخ۔ وہد۔ زمانگ۔ **روچاں مروچی** :(رو۔چاں۔م۔رو۔چی)(س گ) پہ کارءَ وشّیں وہد۔ وشّیں روچ۔**روچانی ترّگ** :(رو۔چا۔نی۔تر۔رگ) روچانی بدل بُوتگ۔ روچانی کسترءُ مستر بُوتگ۔(2) واری ءِ یا سیری ءِ روچانی آہگ۔
روچانی تیلانک دیگ :(رو۔چا۔نی۔تے۔لان۔ک۔دی۔یگ) روچانی گوُازینگ۔ پہ وار ءُ برگّی وہدے گوُازینگ۔**روچانی روچ** :(رو۔چا۔نی۔روچ)(س گ) بازروچ۔ بازیں روچے ءَ۔**روچ ءِ ایررَوگ** :(ک گ) روچ ءِ برکت بُوتگ۔روچ ءِ ٹِلگ۔**روچ ءِ بڑ انز** :(ن گ) روچ ءِ گرمی۔روچ ءِ تپِش۔**روچ برکت** :(رو۔چ۔بر۔کت)(ن گ) روشُت۔ روکپت۔ روایرشُت۔ مگرب۔ رو برکت۔**روچ برکت بُوتگ** :(ک گ) روچ ءِ وہد ہلاس بُوتگ۔**روچ ءِ برکت بُوتگ** :(ک گ) روچ ءِ ٹِلگ۔روچ ءِ ایر رَوگ۔**روچ ءِ پاد آہگ** :(ک گ) روچ ءِ برز بُوتگ۔روچ ءِ درکپگ۔**روچ ءِ پڑّینگ** : پشت کپگ۔ چہ کارے ءِ سرجم بُوتگ ءَ پیسر وہد ءِ گُٹّگ یا ہما وہد باید اِنت کہ کار سرجم بہ بیت چوش نہ بُوتگ۔(2) ہما کار کہ شپ ءِ سرجم بُوتگی اِنت تا صباہ ءِ سرجم کنگ مہ بیت۔
روچ ءِ تاپ :(ن گ) روچ ءِ تپِش۔روچ بڑ انزانی گرمی۔ **روچ ءِ تاپگ** :(ک گ) زِمستان ءَ روچ تاپ ءِ نندگ۔**روچ ءِ تُڑندی** :(ن گ) روچ ءِ سکّ گرم ءُ سوچوک بُوتگ۔گرمی۔**روچ ءِ ٹِکّ کنگ** :(ک گ) روچ ءِ ظاہر بُوتگ۔**روچ جَن** :(روچ۔جَن)(س گ) ہما کہ روچ ئے بہ جنت۔ ہما چیز کہ روش ءِ دیم ءَ ایر بیت۔**روچ ءِ ردنہ کنگ** : روچے ءِ یلہ نہ کنگ۔ ہموروچ۔**روچ کنگ** : پہ کارے ءِ نہ کنگ ءِ نیمون کنگ۔ مرچی باندا کنگ۔(2) مہتل بُوتگ۔**روچ روزِینی** :(روچ۔رو۔زی۔نی)(ن گ) ہموروچی۔ ہرروچی ئیں۔**روچ زَرد**:(روچ۔زَر۔د)(ن گ) ہمے وہد کہ روچ بُڈّگ ءَ اِنت ءُ آسمان زردتڑّ بیت۔(2) دِیگر۔ جہل دِیگر۔ روچ ایرشت ءَ دمے پیش۔ رولہہ۔ روزَرد۔**روچ ءِ روچ** :(ن گ) ہمے روچ۔ ہمے روچ کہ دراِنت۔**روچ جَکّ** :(روچ۔جَک۔ک)(ن گ) روچ زردگان۔ روچ ایرشت ءَ دمے پیش۔**روچ چست** :(روچ۔چس۔ت)(ن گ) روچ ءِ دراہگ ءَ گَپّ رند ءِ وہد۔**روچ ءِ سَر** :(ن گ) پیتاپ۔ ہما جاگہہ کہ روچ ءِ بڑ انز سکّ بہ بنت۔**روچ ءِ سرءَ پڑّینگ** : روچ ءِ سرءَ دوَر دیگ۔ گرم ءِ سرءَ دوَر دیگ۔

(2) عَذاب کنگ۔خوٗارکنگ۔ **روچ ءِ گوٗر بَندَگ:** روچ ءِ چست بُوَنگ۔روچ ءِ ٹِکّ دیگ ءِ رَندگمّیں بُرز بُوَنگ۔ **روچ ءِ مُہر** :(ن گ) نیم روچ ءِ ٹاک۔ **روچ نَبندَگ** :(رو۔چ۔نَ۔ دَگ)(ک گ) روچ بَرکَت۔ روچ ءِ کپگ۔ روچ ءِ پہ بُڈّگ ءَ جہل آیگ۔روچ ایرشت۔ **روچی** :(رو۔چی)(ن گ) ہر ہما کار کہ روچ ءَ کنگ بیت۔(2) ہما کہ گوں روچ ءَ نِسبَت داریت۔

روچ آساں :(روچ۔آ۔ساں)(ن گ) رودَرآتک۔روٹکّ۔ شگرَب۔روش آسان۔جَہل۔اوبہر۔(2) سِیارو۔شیری۔

روچ پُلّ :(رو۔چ۔پُل۔ل)(ن گ) مال ءُ دَلوت ءِ وَرگی بہار کاہے۔

روچ ٹِکّ :(روچ۔ٹِک۔ک) بچار :روٹکّ۔

روچ دَرآتک :(روچ۔دَر۔اَت ک) بچار :روچ ٹِکّ۔

روچ زَردگان :(روچ۔زَر۔دَ۔گان) بچار :روچ جَکّ۔

رُوچُڑ :(رُو۔چُڑ)(ن گ) گُژن۔ہما گُژن کہ سیرگانی مہ زانت۔ شُدلاپ۔ **رُوچُڑی** :(رُو۔چُ۔ڑی)(ن گ) رُوچُڑ بُوَنگ۔ شُدیکّ۔گُژنگ۔

روچَگ:(رو۔چَگ)(ن گ) گوٗر بام ءَ بِہ گِرتاں مغرب یا روچ بَرکَت ءَ ہچ نان ءُ آپ ءُ دِگہ ہر رَنگیں وَرگ نہ وَرگ ءِ مسلمانی دود ءُ راہ بند۔روشگ۔(2) بلوچی ءِ نُہمی ماہ۔ **روچَگی** :(رو۔چَ۔گی) روچَگ بُوَنگ۔

روچ گِر :(روچ۔گِر)(ن گ) ہما وَہد کہ ماہ کہ زَمین ءُ روچ ءِ نیام ءَ مان تَرّیت ءُ تہار بیت۔روش گِر۔گوٗ۔

روچ گرد :(روچ۔گر۔د)(ن گ) روچ گوٗار چُک۔روچ گردان۔ ساہگ گردان۔روچ گردان ءِ پُل۔

روچ گردان :(روچ۔گر۔دان) بچار :روچ گرد۔

روچ گشت :(روچ۔گش۔ت)(س گ)(ن گ) نیم روچ ءَ کِلّ پیسر۔روچ ءِ تَرّگ۔(2) روٹک ءُ نیم روچ ءِ نیام۔(3) نیم روچ ءُ روچ ایرشت ءِ نیام۔

روچ گشتہ :(ن گ) ہما وہد ءَ کہ روچ چہ نیم روچ ءَ آدیم پہ پیشیم ءَ بہ لُگشیت۔

روچ گوٗار چُک :(روچ۔گوٗار۔چُک) بچار :روچ گرد۔

روچ مُزّ:(روچ۔مُز۔ز)(ن گ) دِہاڑی۔روزاں داری۔روزانہ۔

روچی مَکِسک :(روچی۔مَ۔کِس۔ک)(ن گ) ہما مَکِسک کہ مُدام لوگان اِنت۔لوگی مَکِسک۔

رُوح:(رُو۔ہ)(ن گ) اَرواح۔ ساہ۔ اَورَح۔ اَورَگ۔(2) ہوش۔ساہ۔دِلگوش۔(3) رُو۔دُرُوشُم۔بَرّاہ۔دیم۔رُخ۔ **رُوحانی** : (رُو۔ہا۔نی)(ن گ) ناپڈّرائیں۔باطِنی۔(2) ہما کہ گوں روح یا باطِن ءَ نِسبَت داریت۔ **رُوح بَر** :(رُو۔ہ۔بَر)(س گ) ساہ بَر۔ ہما کہ روح یا ساہ ءَ بہ گیپیت۔کُشوک۔مَلکموت۔ **رُوح دیگ** : (رُوہ۔دی۔یگ)(ک گ) گوں کسے ءِ وَتی رُوءِ ہچ کنگ ءُ شَرّی ءَ گپّ ءُ حَبَر کنگ۔ **رُوح ءِ رَوگ** : ہوش ءِ رَوگ۔ساہ ءِ رَوگ۔(2) دِلگوش نہ کنگ۔بدتب بُوَنگ۔(3) رَنگ ءِ گردگ۔ **رُوح ءِ گرَگ** : (ک گ) دیم ءِ تہار کنگ۔دیم ءِ تَرّینگ۔زَہر بُوَنگ۔

رود :(رو۔د)(ن گ) رودن۔ پیٹّل۔ رودیں رَزان۔(2) خوٗاری۔زہمت۔جفا۔عَذاب۔(3) کوٗر ءِ ہما جاگہہ کہ آپ حاک ءَ بُرّیت ءُ جَہلگ ءَ ایر کپیت۔کرود۔کَرّ۔ کوٗر یا دَریاءِ کنارہ کہ اُودءَ زَمین بُرز بہ بیت۔ہما چیز کہ آیوکیں چیزے ءِ دیم ءَ بداریت ءُ آئی ءِ راہ ءَ بہ گیپیت۔(4) معدنے۔مِسّ۔(5) دَریاب۔بُرزیں گرود۔دَریا۔ (6) شیپ۔کسانیں کوٗر۔(7) چہ ہارءِ آپ ءِ سَبَب ءَ جوڑ بُوتگیں چانک ءُ چیل۔ **روڈُک** :(رو۔ڈُک)(ن گ) کسانیں رَزان کہ روگن ءُ ٹیل ءَ مان کننت۔ **رودَن**:(رو۔دَن)(ن گ) آسن۔مادنے۔ رود۔(2) دیم ءِ داروک۔(3) جنجال۔(4) سَختیں شَے۔

رَودا :(رَو۔دا)(س گ) پوک۔بےکار۔ بودلّا۔

رُودار :(رُو۔دا۔ر)(س گ) ریادار۔ پچّاروک۔ ہمائی کہ عِزّت کنگ بیت یا حیال دارَگ بیت۔(2) مَرَن ہاتِر۔ہما مَردُم کہ آئی عِزّت ءُ شرف بہ بیت۔رُوئی۔

رودبار :(رو۔د۔بار)(ن گ) کوَر یاشیپ ءِ ایر آپی جاگہہ یا نیمگ۔شیپ ءِ تچگی نیمگ۔(2) کوَرکش۔کوَر ءِ گوَر ءُ دیم۔(3) بَلوچستان ءِ مزنیں دمگے۔**رودباری:**(رو۔د۔با۔ری)(ن گ) چہ رودبارءَ۔زہیر گے کہ ایرانی بَلوچستان ءِ رودبار ءِ دَمگ ءَ گوْشگ بُوتگ ءُ نام کپتگ۔(2) اُشترءِ شرّین نَسلے۔

رودبُن :(رو۔د۔بُن)(ن گ) ہما دَمگ یا کلگ کہ کوَر یاشیپ ءِ آپ ہمُودءَ کیت ءُ ہلاس بیت۔(2) کوَر ءِ بُن کہ آپ ءِ مٹّ دنت۔ ریج۔(3) پاکستانی بَلوچستان ءَ یکّ دَمگ ءِ ہلکے ءِ نام اِنت۔

رودَرآتک :(رو۔دَر۔اَت۔ک)(ن گ) روچ دَرآتک۔ رودَراہت۔ہما دیم ءَ کہ روچ دَر کیت۔روٹِکّ۔روچ آسان۔سِیارو۔ شیری۔اوبیر۔شگرَب۔پاہنا۔**رودَرآتکی** :(رو۔دَر۔اَت۔کی)(ن گ) ہما کہ گوں رودَراَتک ءِ نسبت داریت۔رودَراَتک ءِ پلّو۔شگرَبی۔

رودَرنز :(رو۔دَ۔رن۔ز)(ن گ) صُحب ءِ ہما بیل کہ روچ ءِ بَرمش نوکی چِست بَنت۔

رودکوہی :(رو۔د۔کو۔ہی)(ن گ) کوَر۔مزن شیپ۔کوہ کوَر۔

رودَراہت :(رو۔دَر۔آہ۔ت) بچار : رودَرآتک۔

رودِن :(رو۔دِن) کسانیں بوٹگے کہ ایشی یِ تاکاں ءُ شاخاں حُشک کن انت، ساہنت ءُ داریا آسن ءَ ءِ مُش انت کہ دارءَ وَروک نہ وارت ءُ آس ءَ زَنگ نہ گیپت۔(2) رودِنو۔

رودَنگ :(رو۔دَن۔گ)(ن گ) دَرمانے۔بُوٹگے۔

رودِنو :(رو۔دِ۔نو)(ن گ) بچار : رودِن۔

رودی :(رو۔دی)(ن گ) پدّرائیں۔ظاہریں۔دیم پہ دیمیں۔

رودینتگ :(رو۔دین۔تگ) رودینگ ءِ گوْستگال۔(2) پودینتگ۔ پلگارینتگ۔پرَوَرینتگ۔**رودینتگیں** :(رو۔دین۔ت۔گیں) رودینگ ءِ دیریں گوْستگال۔(2) ہما کہ رودینتگ۔ساٹینتگیں۔پرَوَرینتگیں۔

رُودین کاہ :(رو۔دیں۔کاہ)(ن گ) مال ءُ دلوت ءِ وَرگی بہار کاہے۔

رودینگ:(رو۔دِے۔نگ)(ک گ) پلگارگ۔ساٹگ۔ مزن کنگ۔چارگ ءُ دِلگوش کنگ۔پرورینگ۔چیٹگ۔پودگ۔ ساتگ۔سامبغ۔**رودینگی** :(رو۔دے۔نَ۔گی)(ن گ) ساٹگی۔ پرَوَرینگی۔چیٹگی۔پودگی۔

رودینوک :(رو۔دِے۔نوک)(ن گ) ہما کہ رودینیت۔ ساتوک۔ساٹوک۔مزن کنوک۔(2) پروردگار۔خُداوند۔

رُوءِ رُولو :(س گ) عاشق۔ہما کہ دوست ءِ یات ءِ سرءَ زِندگ اِنت۔(2) ہما کہ دوست ءِ چارگ ءِ مُہتاجی اِنت۔

رُورَنگان :(رُو۔رَن۔گان)(س گ) غریب ءُ وازمندگ۔بے جاہ ءُ بے ہلک۔(2) ہما کہ پہ وَتی ڈیہہ ءِ مَرد ماں زَریت۔

روڑ:(رو۔ڑ)(ن گ) گوک ءِ کسانیں چُکّ۔گوک ءِ نوک پیدا بُوتگیں چُکّ۔نوک وَدی بُوتگیں گوْسک۔بَچّی۔بَچّک۔گوسو۔گولو۔(2) پشم ءِ جوڑ کُتگیں پشک۔(3) نیپگ۔

رُوڑ :(رُو۔ڑ)(ن گ) تولگ ءُ کُچکّ ءِ وسّگ ءِ توار۔گوں زورءَ گرّ یوگ۔

روڑا :(رو۔ڑا)(ن گ)(د) کُوٹ۔ساتگ سَر۔

رَوَڑ :(رَ۔وَڑ)(ن گ) چَگَل۔سَرشان۔**رَوَڑی** :(رَ۔وَ۔ڑی)(ن گ) دوَردیگ۔چَگَل دیگ۔سَرشان۔چَگَل۔

روز :(رو۔ز)(ن گ) وراک۔ورد۔وَرگ۔خوْراک۔روزی۔ وَردِن۔(2) روزنداری۔روچ ءِ کار ءِ مُزّ۔پگار۔مُزّوری۔(3) دوستیں چُکّ۔**روزاں روچے** :(رو۔زاں۔رو۔چے)(س گ) یکّ نہ یکّ روچے۔کُجام یکّ روچے۔**روزانہ** :(رو۔زا۔نہ)(ن گ) دِہاڑی۔ہمو روچی مُزّ۔(2) ہمو روچ۔**روزینی** :(رو۔زی۔نی)(ن گ) ہر روچی ئیں۔ہما گپّ ءُ حبر یا کار کہ ہر روچ بیت۔ہمو روچی۔

روزَرد :(رو۔زَر۔د) بچار : روچ زَرد۔

روزگار :(رو۔ز۔گا۔ر)(ن گ) کار۔دَندا۔کاروبار۔پُوریات۔ رُمان۔حزمت۔روزی۔کسب۔لین دین۔پُوریاگری۔محنت۔وَہپیا۔

(2) مزّوری۔ پُوریاگری۔ (3) اِمروز۔ **روزگارءِ بَرَگ** : (ک گ) پہ بے سَرءُ بے آسَریں کارے ءَ سَرجنَگ۔ گوں بے سیئتّیں کارے ءَ رُلگ۔ گوں بے سیئتّیں کارے ءَ وہدءِ زوال کنگ۔ **روزگاں بُوئگ** : (رو۔ زَ۔ گاں۔ بُو۔ ئگ) بے روزگارءُ سَرگردان بُوئگ۔ بے ہنکیں بُوئگ۔ بے جاگہہ بُوئگ۔ **روزگاں کنگ** : (رو۔ زَ۔ گاں۔ کَ۔ نگ) بے روزگارءُ سَرگردان کنگ۔ دِگرے ءَ را بے نان ءُ بے روزگار کنگ۔

روزنامہ : (روز۔ نا۔ مَہ) (ن گ) روتاک۔ اَخبار۔ اِحوال تاک۔ حال تاک۔

روزاں دار : (رو۔ زاں۔ دار) (ن گ) ہما کار کہ آئی ءِ مزّ ہموروچ دیگ بیت۔ روزانداری۔ مزّور۔ **روزاں داری** : (رو۔ زاں۔ دا۔ ری) (ن گ) ہرروچی مزّءِ سَرءَ داشتگیں کارندہ۔ مزّور۔ ہما کارءُ مزّوری کہ آئی ءِ مزّ ہموروچ رَسیت۔ روز۔ دہاڑی۔ پگار۔ مزّوری۔ مُزد۔ روز۔

رُوزی : (رُو۔ زی) (ن گ) روزیگ۔ (2) ہما زَرّ کہ مَردُم یکّ روچے ءَ کٹّیت اِش۔ روچ ءِ پُوریات۔ روزگار۔ (3) رزق۔ وَردن۔ وردءُ وراک۔ وَرگ۔ نان۔ تام۔ مَڈّی۔ خوراک۔ روز۔ وراک۔ ورد۔ (4) ہما چیز کہ مَردُم ءُ ساہ دارانی وراک بہ بیت ہما کہ وَرگ ءِ کارءَ کیت۔ (5) دوستیں چُکّ۔ **رُوزی رَسان** : (رُو۔ زی۔ رَ۔ سان) (ن گ) (س گ) خُدا۔ خُداوند۔ ہما کہ روزی دنت۔ **روزیءِ ڈَنگر جَنگ** : پُوریارت ءِ راہ ءُ دَرانی بند کنگ۔

روزِیگ : (رُو۔ زی۔ گ) بچار : روزی۔

روژگر : (روژ۔ گر) بچار : روچ گر۔

روژناہ : (رو۔ ژ۔ نا) (ن گ) روک۔ روژناہیں۔ رُژن۔ رَعد۔ روشناہ۔ بامی۔ شَروک۔ لُمبہ۔ مہُور۔ دَرپشوک۔ رُژنا۔ روشن۔ **روژناہی** : (رو۔ ژ۔ نا۔ ئی) (ن گ) روشناہی۔ اوہیل۔ بام۔ پَر۔ جلشک۔ چمکّ۔ رُژن۔ روچ۔ شہم۔ **روژناہیں** : (روژ۔ نا۔ ہیں) ہما کہ روژناہ انت۔

رُوسّ : (رُوس۔ س) (ن گ) (ف گ) رُوسّینگ ءِ فرمان گال: رُوسینگ ءِ کارءَ بہ کن۔ بہ رُوس۔ (2) چِیلّینگ ءُ سِندگ۔ رِیسینگ ءِ کار۔ (3) نہ سیرگی۔ **رُوسّین** : (رُوس۔ سے۔ ن) (ف گ) رُوسینگ ءِ فرمان گال: بہ رُوسّین۔

رُوسّینتگ : (رُوس۔ سین۔ تگ) رُوسّینگ ءِ گوستگال۔ (2) رُوسّینگ ءِ کار بُوتگ۔ **رُوسّینتگیں** : (رُوس۔ سین۔ تَ۔ گیں) رُوسّینگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ رُوسّینگ بُوتگ۔ چیلّینتگیں۔

رُوسینگ : (رُوس۔ سے۔ نگ) (ک گ) چلّگ ءُ دُور کنگ۔ گرءُ چیل کنگ۔ چِیلینگ۔ رِیسینگ۔ کرّگ۔ کرونڈگ۔ ککرّگ۔ کوسَگ۔ لُکڑینگ۔ **رُوسّینگی** : (رُوس۔ سے۔ نَ۔ گی) رُوسّینگ ءِ آوَ کی۔ چِیلّینگی۔ کرّگی۔ گرّءُ چیلّ کنگی۔

رُوساڑَغ : (رُو۔ سا۔ ڑَغ) (ک گ) زور پرِ دیگ۔ پہ زور مان کنگ۔ چیزانی بے رِدءُ بندیں مان کنگ۔

رُوستاہ : (رُو۔ سَ۔ تاہ) (س گ) دیم ءِ ستا کنوک۔ دیم پہ دیم ءَ کسے ءِ گلاہگ ءُ توسیپ کنگ۔

رَسکو : (رَس۔ کو) (ن گ) یکّ رَگے کہ جان ءِ دُڑاہیں اَعضاہاں سَکّ اِنت، وہدے اے ٹِنگر بیت ہما جاگہہ ادارُکی دَرد کنت ءُ سُرگ نہ بیت۔

رُوسَّگ : (رُوس۔ سَگ) بچار : رِیسّگ۔

رُوسِیاہ : (رُو۔ سِ۔ یاہ) (س گ) رسوا۔ بدنام۔ دیم سِیاہ۔ ٹکّ بنّام۔ سِیاہ رُو۔ **رُوسِیاہی** : (رُو۔ سِ۔ یا۔ ہی) (ن گ) رزواہی۔ دیم سیاہی۔ بدنامی۔ سیاہ رُوئی۔ نام ءُ دپی۔

روش : (رو۔ ش) بچار : روچ۔

رُوش : (رُو۔ ش) (ن گ) اُشتری کاہے کہ تاک ئے پہ تپ ءِ کم کنگ ءَ کارمرز بیت۔ مادَرگہو۔ (2) ہما ہُورتیں دانگ کہ جان ءَ دَرکاینت۔ **رُوش کشّگ** : (رُو۔ ش۔ کَش۔ شگ) (ک گ) لاغر بُوئگ۔ ڈَہگ۔ (2) جان ءِ ہُورتیں دانگ ءِ دَرآہگ۔ **رُوشی** : (رُو۔ شی) (ن گ) ہما را کہ رُوش ءِ مَرَزّءُ بیماری بہ بیت۔ رُوش دار۔ ہما کہ آئی ءَ را رُوش دَرآتگگ۔

رَوِش : (رَ۔وِش) چال۔ہیل۔عادت۔وَڑ۔ڈوَل۔(2) داشت۔ بَرکت۔ پاداری۔**رَوِشن :** (رَ۔وِش۔ن) (ن گ) رُدوم۔ ساہدار یا کِشار یادڑ چِگ ءِ رُدوم۔

روش آسان : (رو۔ش۔آ۔ساں) بچار: روچ آسان۔

روش آوَر : (روش۔آ۔وَر) (س گ) بے پَرواہ۔ بےغم۔ کَسے کہ ہچّ چیزے ءِ فکر ءِ خیال ءَ مہ بیت۔ (2) شُدّ۔ گُژن۔**روشاوَری :** (رو۔شا۔وَ۔ری) (ن گ) شُدءِ ہما حالت کہ مَردُم ءَ یکّ پارگی تواہ کنت۔ سَکّیں تواہ۔

روشُت : (رو۔شُت) بچار: روچ بَرکت۔

روشگ : (رو۔شگ) بچار: روچَگ۔

روش لہہ : (رو۔ش۔لہہ) (ن گ) بچار: رولہہ۔

روشم : (رو۔شَم) (ن گ) ہردومی روچ۔ روچےشَم۔**روشمی تَپ :** (رو۔شَ۔می۔تَپ) (ن گ) جاڑی تپ۔ ہما تپ کہ ہمو دومی روچ ءَ گِپت۔

روشن : (رو۔شَن) (ن گ) روژناہ۔(2) ہما کہ تہارنہ اِنت۔ (3) بالگ۔ رُژنا۔ دَڑ پشوک۔ بِلبِلوک۔ روک۔ لُمبہ۔**روشن دان :** (رو۔شَن۔دان) (ن گ) پہ روژناہی ءَ بان ءِ کنٹانی کَرّ ءَ ءُ کِلّے جہل جتگیں کسانیں دَر۔

روشناہ : (رو۔ش۔ناہ) بچار: روژناہ۔

روشناہی : (رو۔ش۔نا۔ہی) بچار: روژناہی۔

رِشیو : (رِ۔شے۔ؤ) (ن گ) صاف۔ سَلّہہ۔(2) سرجم۔تمام۔

رؤغ : (رؤ۔غ) دُراہ۔سلامت۔

روغن : (رو۔غن) بچار: روگن۔

روک : (رو۔ک) (ن گ) ہما کہ روشناہ اِنت۔ روژناہ۔ (2) کُورہ۔ نہ تُستگیں آس۔ بال۔ بَل۔ بُن۔ ہما کہ روک اِنت۔ (3) ٹُکرّ ہیں زر۔**روک بُوَنگ :** (رو۔ک۔بُو۔َنگ) (ک گ) آس ءِ یا چراگ ءِ لگگ۔ آس ءِ جمبور بُوَنگ۔ بُن گِرَگ۔ بالگ۔ بَلگ۔ بُن کنگ۔**روک روک ءِ چارَگ :** کَسے ءَ را چمّاں سَکّ دیگ ءُ چارَگ۔**روک کنگ :** (رو۔ک۔کَ۔نگ) (ک گ) آس ءِ یا چراگ ءِ لاگیینگ ءُ روشن کنگ۔ بالگ۔ بالیینگ۔ سوچَگ۔ مان دارَگ۔ بُن دیگ۔**رُوکی :** (رُو۔کی) روک بُوَنگ۔

روکپت : (رو۔کَپ۔ت) (ن گ) روچ کپت۔ روش آسَگ ءِ پِلّو۔ ہما جاگہہ کہ اُودءَ ہر وَہد روچ ءِ بڑ انز بہ کپیت۔(2) روچ ایرشُت ءِ نیمگ۔ روچ برکت۔ روشُت۔ روایرشُت۔**روکپتی :** (رو۔کَپ۔تی) قبلہ۔مگرب۔مَگرَبی۔

روکیں نیّت : (رو۔کیں۔نی۔یت) (س گ) بدیں نیّت۔ بدواہی۔**روک نیّتی :** (رو۔ک۔نی۔یہ۔تی) (ن گ) بدنیّتی۔ بدواہی۔

رَوَگ : (رَ۔وَگ) (ک گ) چہ یکّ جاگہے ءَ سُرَگ۔ راہ ءَ رَوَگ۔ جنزگ۔ گام۔ ٹَلّگ۔ جُمبگ۔ جہلاد بُوَنگ۔ بجگ۔ ترّانج کنگ۔ ٹِیغ۔ روانی۔ رَہادَگ۔ رَؤ۔ رَواج۔ سَگّ۔ کوچ۔(2) بیران بُوَنگ۔ موکلّگ۔ چادِر ءِ چِنڈگ۔ (3) چَپّل گِرَگ۔ راہ گِرَگ۔ رُمبگ۔ زِہگ۔ سَٹّ دیگ۔ گار بُوَنگ۔ موکل کنگ۔(4) لڈّگ۔ (5) پُشت جنَگ۔ دَر دِرَّگ۔ پُشت کنگ۔ پُشت ءِ مان دیگ۔(6) وَہغ۔**رَوَگی :** (رَ۔وَ۔گی) (ن گ) رَوَگ ءِ آوَ کی بِزاں پہ رَوَگ ءَ تیار۔ رواں بُوَنگ۔ ہما کہ روَت۔

رَوِند : (رَ۔وِن۔د) رَوَگ۔ جُنزگ۔**رَوِندءِ آئِند :** (ن گ) رِتک ءُ رِیچ۔ رَوَ آ۔ رَوَگ ءُ آیگ۔ مَردُم گِری۔ سِیال داری۔

روگن : (رو۔گن) (ن گ) چہ مال ءُ دَلوت ءِ شیراں دَر کُتگیں چرپی۔ روغن۔**روگن ءِ بَرکت آرَگ :** روگن ءِ گیش بُوَنگ۔**روگن ءِ پچ کنگ :** (ک گ) نیمگ ءِ آپ کنگ۔**روگن پُخت :** (رو۔گن۔پُخ۔ت) (ن گ) گوں روگن تا پگ ءِ سَرءَ پتکگیں زنڈیں نان۔ مُوچُکی۔**روگنی :** (رو۔گِ۔نی) (ن گ) ہر چیزے کہ آئی ءَ روگن مان کنگ ءُ پچگ یا گرّادگ بہ بیت۔(2) دِشتاری ءِ ذاتیں مچّے کہ آئی ءِ گُلونٹ زردانت۔

روگن ریس : (رو۔گِن۔رے۔س) (ن گ) سَکّیں چَرپیں لاپ کشّیں لُو لکّے ۔کِٹّارءِ ذات ءِ لُو لکّے ۔

روگن گرز : (رو۔گِن۔گز۔ز) (ن گ) دَز چکّے کہ چو شنگر یں گرز ءَ اِنت ءُ دارءِ اِسپیت اِنت ۔ ایشی ءِ تاکاں گیشتر مان کننت ءُ مَشک ءِ رَجگ ءَ کارمرز کننت ۔ ایشی ءِ مَلم ءَ جَرَس ءُ گوات ءِ نادُ زاہی ءَ ہم کار مرز کننت ۔

رولہہ : (رو۔لہہ) (ن گ) روچ ایر کپت ۔روچ ایرشُت ۔ (2) روچ برکت ۔ روچ زَرد ۔ مغرب ۔ روچ ءِ نَیگّ ۔ روش لہہ ۔ ایرلو۔

رولہہ چَک : (رو۔لہہ ۔ چَک) (س گ) روچ زَرد ءِ رَنگ ۔ روچ زَرد ءِ پیم ۔ **رولَہی** : (رو۔لَ ۔ ہی) (ن گ) روزَردی ۔ روچ برکت ءِ وہدءِ رنگ ۔

روم : (رو۔م) (ن گ) چہ ناپگ ءَ چیرکوُرک ، کوُرِک ءَ ءُ جہل ءِ اَندام ءِ رُستگیں پُٹ ۔ رومگ ۔

رُومال : (رُو۔مال) (ن گ) گُدءِ جوڑ کرتگیں کسانیں دَستی ءَ کہ پہ دیم ءِ پہک کنگ ءُ کیسگ ءَ کنگ بیت ۔ دَست مال ۔ دَز پاک ۔ دَزمال ۔ (2) کندوری ۔

رومُست : (رو۔مُس ۔ت) (ن گ) پَس ، گوک یا اُشتر کہ وارتگیں کاہاں گُلاٹ کنت ءُ پدءَ جائیت ءُ ایر اِش بارت ۔ گُلاٹ ۔ کنگر ۔ آشکاد ۔

رومُستی : (رو۔مُس ۔تی) (ن گ) سگندان ءِ بہرے ۔ (2) ہما چیز کہ چہ مال ءِ رومست ءَ دَپ ءَ دَرکیت ۔

رومَگ : (رو۔مَگ) بچار : روم ۔

رُومی : (رُو۔می) (ن گ) ڈاچی ءِ مہر کنگ ۔ پہ آپُسی ءَ ڈاچی ءِ گرم بُوئگ ۔

رون : (رو۔ن) (ن گ) کِشارءِ رُنگ ءِ وَہد ۔ (2) کِشارءِ رُنگ ءَ سر بُوئگ ۔ لاب ۔ دُرَو ۔ **رونی** : (رو۔نی) (ن گ) کِشارے کہ رُنگ ءِ نزّیک ءَ اِنت ۔ پہ رُنگ ءَ جریدہ اِنت ۔ رُنگی ۔ **رونَگی** : (رو۔نَ۔گی) (ن گ) ہما ہوش یا دانی ئیں ہوشگ یا کاہ کہ فَصل ءِ رُنوک ءَ را پہ مُزّ دیگ بیت ۔ لائی ۔ پات ۔

رونَکّ : (رو۔نَک ۔ک) (س گ) (ن گ) تزپگ ۔ ڈوَل داری ۔ شَرّی ۔ زیبا ۔ بڑاہ ۔ بڑاہ دار ۔ جلوَہ ۔

رونِکت : (رو۔نِ۔کت) (س گ) (ن گ) ہمت ۔ تَوان ۔ قوت ۔ ہاٹی ۔ زور ۔ (2) زیبائی ۔ ڈوَل داری ۔

رُوننگ : (رُن ۔ نگ) (ک گ) اُشترءِ دَنز گ ۔

روہانَہ : (رو۔ہا۔نَہ) (ن گ) آپ بُرّ ۔ آپ ءِ دَرتگیں جاگہہ ۔ آپ گیج ۔ ہما جاگہہ کہ تچوکیں آپ ءَ بڑیستگ اَنت ۔ آپ ءِ گوُرجَن ۔

روہانَہ کنگ : (رو۔ہا۔نَہ۔کَ۔نگ) (ک گ) کوُرءِ آپ ءِ حاکان ءِ بُرگ ۔ کوُرءِ کُچّ جنگ ۔ گوُرجَن کنگ ۔

رُوہَڑ : (رُو۔ہڑ) سخت ۔ مُہر ۔ ڈِکّ ۔ **رُوہَڑی** : (رُو۔ہ ۔ڑی) (ن گ) سَکّیں چیز ۔ سَخت ۔ مُہرءِ سختیں سِنگ ۔

روہِنا : (رو۔ہِ۔نا) (ن گ) روژناہ ۔ (2) کہن ءِ یا کہن ءِ چات ءِ پچیں جاگہہ کہ روژناہ اِنت ۔

روہَو : (رو۔ہَو) (ن گ) خون ۔ ہید ۔ (2) مُشکُل ۔ تاوان ۔ (3) چِلگ ءِ سَردیں گوات ۔ سَکّیں سَردی ۔ سارتیں گورِیچ ۔ بڑزو ۔ (4) دیم پانی ۔ دَین ۔ ڈَیس ۔ حرجان ۔ (5) جنگ ۔ **روہواں دیگ** : (رو۔ہَ۔واں۔دی۔یگ) دیناں دیگ ۔ تاوان ءِ پیلو کنگ ۔ **روہواں رَوَگ** : (رو۔ہَ۔واں۔رَ۔وَگ) بیراں رَوگ ۔ دیناں رَوگ ۔ **روہوءِ ریچگ** : حون ءِ ریچگ ۔ تاواں بار بُوئگ ۔

روہی : (رو۔ہی) (ن گ) کارچ ءِ تیز کنوکیں سِنگ ۔

رُوِیت : (رُ۔وِیت) (س گ) گِندگ ۔ چارگ ۔ جاہ آہگ ۔ دِیدار کنگ ۔ زیارت کنگ ۔

رَویزَغ : (رَ۔وی۔زَغ) (ن گ) جُلوَہ ۔ اُرُش ۔ بیڑ ۔ دیم ءَ کنزگ ۔

روہِینہ : (رو۔ہی۔نَہ) (ن گ) کہن ءِ گڈّی سرکہ آپ جو ءِ وڑ ءَ ڈگار ءِ سرءَ تچیت ۔ سرچاخ ۔

رَہ : (رَ۔ہ) (ن گ) شَک ۔ لکیر ۔ (2) اَسپ ءِ یکّ جُزّے ۔ اولاک ءِ رَواج ۔ (3) کوہ ءِ بُرزی رِکّ ۔ (4) زَخم ءِ دپ ۔ (5) ہِیرڑتیں رِکّ ۔

رہادگ: (رَ۔ہا۔دَگ) (ن گ) یلہ۔ چہ یکّ چیزے ءَ گیشگّ۔ رَوَگ۔ جُنزان ءَ رَوَگ۔ چپُل گرَگ۔ روان۔ راہی۔ **رہادگ بُوتگ** : (رَ۔ہا۔دَگ۔ بُو۔تَگ) (ک گ) پچ بُوتگ۔رَوَگ بنا کنگ۔گام جنان کنگ۔حرکت کنگ۔ پُشت کنگ۔چگل گرَگ۔سَر گرَگ۔کوچ کنگ۔**رہادگی** : (رَ۔ہا۔دَ۔گی) (ن گ) روانی۔ جُنزگی۔**رہادگیں** : (رَ۔ہا۔دَ۔گیں) (س گ) ہما کہ رَوَگ ءَ انت۔روان۔

رِہائینغ : (رِ۔ہا۔ئے۔نَغ) (ک گ) چہ کارے ءَ موہ ءِ باہ دیگ۔ گار کنگ ءِ وہدءِ پاس ءَ گوْزَگ۔

رَہبر : (رَہ۔بَر) بچار : راہ بر۔

رُہبر : (رُہ۔بَر) بچار : رُخ بر۔

رَہبَند : (رَہ۔بَن۔د) بچار : راہ بند۔

رَہت : (رَہ۔ت) (ن گ) اُشترءِ سَرءَ دارءِ جوڑ کرتگیں جاہے کہ پہ بارءِ لڈگ ءُ سواری ءَ کاردنت۔(2) رنگ رنگیں جر۔(3) آرام دِہ۔

رِہت : (رِہ ۔ ت) (ن گ) دانگ دانگیں ناہ۔ (2) رِچک ءَ گوْستگال بزاں بُن ءَ کپت۔بُن ءَ کپتگیں۔(3) ریدگ۔مُہر۔مُہکم۔

رِہتیں دار : (رِہ۔تیں۔دا۔ر) (ن گ) (س گ) مُہرءُ مُہکمیں دار۔تچک ءُ پتّنیں دار۔

رَہٹ : (رَ۔ہَٹ) (ن گ) ہما چرخ کہ چہ آئی چات ءَ آپ کشّنت کہ پہ گوک یا گوں اُشترءَ چکرینگ بیت۔(2) چات۔

رَہچار : (رَہ۔چار) بچار : راہ چار۔

رَہدار : (رَہ۔دا۔ر) (س گ) باادب۔ بالحاظ۔شہم۔کارءُ کردار۔ عادت ءُ اخلاق۔(2) (ن گ) رہ رَوَکیں مادن۔جزوکیں مادن۔

رَہدَربَر : (رَہ۔دَر۔بَر) بچار : راہ دَربَر۔

رَہرَہ : (رَہ۔رَہ) (س گ) شکلیتگیں۔لکیرداریں۔نشانیں۔

رہ ءُ رَہدار : (ن گ) شہم۔باادب۔

رَہزَن : (رَہ۔زَن) بچار : راہ زن۔

رَہِش : (رَ۔ہِش) (س گ) مئیل۔(2) مدتّ۔کُمکّ۔ دِل بڈّی۔

رَہشون : (رَہ۔شو۔ن) بچار : راہ شون۔

رِہکیگ : (رِہ۔کی۔گ) (س گ) چہ ناڈُراہی ءَ رَند پہ وَرگ ءَ ہُدوک۔سکّ بازوَرگ ءِ وا ہگ۔

رَہ گُذار : (رَہ۔گُ۔زار) بچار : راہ گزار۔

رَہ گوْز : (رَہ۔گوْ۔ز) بچار : راہ گوْز۔

رَہ گوْزی : (رَہ۔گوا۔زی) بچار : راہ گزار۔

رِہم : (رِ۔ہم) (ن گ) زالبول ءِ چُکّ دان۔

رَہمانی : (رَہ۔ما۔نی) بچار : رامانی۔

رَہن : (رَہ۔ن) (ن گ) چیزے ءِ دیم ءِ چیزے ءِ ایر کنگ کہ پدءَ موکگ بہ بیت۔گرَوہ۔گرَوی۔(2) بدل زُرتگیں زَرّ یا مال ءِ عوض ءَ ایرکُتگیں زَمین یادِگہ مڈّی یے۔**رَہن دیگ** : (رَہ۔ن۔دی۔یگ) (ک گ) یکّے را پہ چیزے ءِ بدل ءَ دِگہ چیزے پہ ادارکی دیگ کہ کسانیں ٹُلّ تے ءَ پدآئی ءِ چیز ءَ دنت ءُ وتی ءَ بارت۔**رَہن نامہ** : (رَہ۔ن۔نا۔مہ) (ن گ) رَہن کنگ ءِ اقرارنامہ۔**رَہن کنگ** : (رَہ۔ن۔کَ۔نگ) (ک گ) یکّے ءِ مال ءُ سامانے راوتی رقم ءُ چیزے ءِ بدل ءَ گرَوہ کنگ۔ایر کنگ۔گاہ دیگ۔**رَہن گرَگ** : (رَہ۔ن۔گِ۔رَگ) (ک گ) مال ءِ یادِگہ چیزے پہ رَہن زُورگ۔**رَہنی** : (رَہ ۔ نی) (ن گ) ہما چیز کہ رَہن ایر کنگ بیت۔**رَہنیں** : (رَہ۔نیں) ہما کہ رَہن اِنت۔

رَہنَغ : (رَہ۔نَغ) (ن گ) بُرزیں جاہ۔بُرزیں پواد۔ بُرزیں وڈّ۔ (2) گیگان۔ چیوا۔ ملنڈ۔(3) لُوچ ۔ لوشت ۔بے پوشاک۔ بڑہنگ۔

رَہوار : (رَہ۔وار۔ر) (س گ) اولاک ءِ وَشّین ءُ آرام دیوکیں رَواج کہ یکّ وڑ ءَ رئوت۔ہما اولاک کہ بڑّ مہ بیت۔تچوکیں اولاک۔ وَشّ گامیں ماذن۔راہوار۔سُبک گام۔**رَہواری** : (رَہ۔وا۔ری) (ن گ) اولاکے ءِ گوں وَشّیں رفتارءَ رَوَگ۔

رُھیزَگ : (رُ۔ہے۔زَگ) (ن گ) اُبینگ۔کوچنڈگ۔ وابینگ۔**رُھیزَگی** :(رُ۔ہے۔زَ۔گی) (ن گ) ابینگی۔کوچنڈگی۔ وابینگی۔

رَئیس: (رَ۔ئی س) (س گ) ھستُومَند۔مال دار۔سیر۔ھزگار۔زَرّ دار۔(2) (ن گ) بلوچانی یکّ ٹکّے۔

رَئیغان: (رَ۔ئے۔غان) (س گ) باز۔زیات۔(2) تالان۔

رِی :(ر۔ی) (ف گ) رِییگ ءِ فَرماں گال: بہ ری۔رِییگ ءِ کارءَ بہ کن۔(2) (ن گ) رِیک۔لاپ ءِ رِچگ۔**ری جَنگ** :(ری۔ جَ۔نگ) (ک گ) لاپ ءِ خراب بُوتگ ءُ رِچگ۔(2) تُرسَگ۔ چِٹ دیگ۔

رِیا :(رِ۔یا) (ن گ) پلّہ مُرزی۔خاطر۔رغبت۔رُوءُ رضا۔لحاظ۔ **رِیاءُرَغبت** : (ن گ) لحاظ داری۔ہاتِر۔**رِیاءُرُو** :(ن گ) حَقّ نہ کنگ۔یکّ پلوءُ بُوتگ۔پلّہ مرز۔رغبت۔ہاتِر۔**رِیاءُروکنگ:** (ک گ) طرف داری کنگ۔پلّہ مرزی کنگ۔ناانصافی کنگ۔(2) پہ یکّ پلّوے ءِ کارءِ کنگ یا کارکنگ ءِ سکین۔

رِیاکار :(رِ۔یا۔کار) (س گ) ھما کہ پہ وَتی نام داری ءِ یا پہ مخلوق ءِ شون دیگ ءَ کارے بہ کنت۔(2) کلپ۔دوتَل ءُ دوپوست۔**رِیا کاری** :(رِ۔یا۔کا۔ری) (ن گ) کلپی۔دوتَل ءُ دوپوستی۔دوزبانی۔ نکربازی۔پلینڈی۔حیلہ سازی۔

رِیال :(رِ۔یال) (ن گ) سُروزءِ کمانگ ءِ تارانی صاف کنوکیں سَکّ ءُ بزیں سُسُرّ۔

رَیام : (رَ۔یام) (ن گ) گرّیناکیں سِنگ۔

ریپ :(رِے۔پ) (ن گ) (ف گ) ریپگ ءِ فرماں گال: بہ ریپ۔ردبہ دئے۔(2) فریب۔غدّاری۔ٹگّی۔نکر۔یکّے راردیگ۔ مَنذر۔رِبہ۔رِنگو۔چرّی۔دُژوہ۔**ریپینگ** :(رِے۔پے۔نگ) (ک گ) رَد دیگ۔بڈّگ۔دغا دیگ۔بازی دیگ۔باستان۔ بٹّال دیگ۔راند دیگ۔رانڑ۔چمّ ءِ بندگ۔چمّ بند۔ٹگّی ءُ ٹُوری کنگ۔ ٹِکلینگ۔بھمینگ۔پرّام۔گلا ہگ۔رِبہ۔رِبہ دیگ۔کلاگ بندگ۔ رِنگو دیگ۔

ریپینت :(رے۔پین۔ت) ریپینگ ءِ گوستگال۔(2) ریپینگ ءِ کاربُوت۔

ریپینتگ :(رے۔پین۔تگ) ریپینگ ءِ گوستگال۔**ریپینتگیں** :(رے۔ پین۔ت۔گیں) ریپینگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ھما کہ ریپینگ بُوتگ۔

ریپکار :(رے۔پ۔کار) (ن گ) ریپینوک۔ھما کہ ریپینگ ءِ کارکنت۔مَنذرءُ فریبی۔ھنرباز۔بَنڈ۔ریپینوک۔جادوگر۔دغاباز۔ دوپوستگ۔لُچّ۔مَکّار۔**ریپکاری** :(ریپ۔کا۔ری) (ن گ) ھُنَر بازی۔دغابازی۔لُچّی۔مَکّاری۔کلپی۔دژوہ بازی۔پلینڈی۔

رِیپّگ :(ری۔پ۔پگ) (ک گ) گوں شِیپانکاں جنگ۔ جَنگ۔جَنگ ءِ ژَندکنگ۔چوپگ۔(2) چہ پیہنءِ بُرزپاد ءِ مُچّ ءِ پُشت ءِ رَگ۔ہِٹگ۔ہِٹّگی۔

ریپینوک : (رِے۔پے۔نو۔ک) بچار : ریپکار۔

ریت: (ری۔ت) (ک گ) ھما کہ نوکی رِییگ ءِ کارءَ کنت۔ھما کہ لانک بوج کنت۔(2) ھما کہ آئی ءَ لانک بوج کُتگ۔(3) مُرگ ھیک دنت یا رِیت۔(2) رِییگ ءِ آوَکی۔

رِیت پَچی :(ری۔ت۔پَ۔چی) (س گ) بے معنیٰ۔بے مَطلَبیں گپّ۔بے آسَریں باوست۔**رِیت پَچی کنگ** :(ری۔ت۔پَ۔ چی۔کَ۔نگ) گوں یکّے ءَ دِگرءِ بے کارءُ بے مانائیں گپّ ءُ رپّ جَنگ۔بے آسَریں باوست۔

رِیتّاچ: (رِیت۔تا۔چ) (ن گ) دَرمانکاھے کہ ایشی ءِ وَرگ ءَ لاپ رچیت۔لاپ ءِ رچوکیں دَرمان۔

رِیتاچک: (ری۔تاچ۔ک) (س گ) دِل ءُ لاپ شُتگیں۔(2) لاغریں۔بیمار۔(3) کاگدءُ پچّ ءِ بارگیں ءُ دژاجیں ٹکّر۔

ریتگ : (رے۔تگ) (ن گ) دزمالے کہ کوپگ ءِ سَرءَ ایر کنگ بیت۔

رِیتگ :(ری۔تگ) رِییگ ءِ گوستگال۔

رِیتگ چرز : (ری۔تگ۔چَر۔ز) (س گ) سَکّیں تُرسوک۔ بے دِل۔لگور۔چُورتو۔**رِیتگ چرزی** : (ری۔تگ۔چَر۔زی) (ن گ) تُرسَگ۔لگوری۔بے دلی۔

ریتلگ :(ریت۔ لگ) ریچگ ءِ گوستگال۔(2) آپیں یا آرتیں شئے تالان کُتگ یا دَوَر داتگ۔ **ریتلگیں** :(ریت۔ لَ۔گیں) ریچگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ ریتلگ۔

ریٹا :(رِے۔ٹا)(س گ) پڑوک۔ باز گپّ جنوک۔ چادی۔ پوک۔ ناسہی۔ چَپِینڈا۔(2) گنوک۔ نیم گنوک۔ بودلّا۔ دیوانگ۔

ریٹائی :(رے۔ٹا۔ئی) (ن گ) گنوکی۔ بودلائی۔ دیوانگی۔ بے سُدّھی۔ بے سری۔ سَرءِ وَتی۔ **ریٹائیں** :(رے۔ٹا۔ئیں)(س گ) گنوکیں۔ بودلائیں۔ بے سُدّھیں۔ بے سریں۔ سرءِ وتیں۔ دیوانگیں۔

ریٹّی : (رے۔ٹَ۔ئی) (ن گ) گنوکی۔(2) چیواہی۔ مَلنڈی۔

ریٹ لُرگ :(رے۔ٹ۔لِ۔رگ)(ک گ) لیٹ وَرگ۔

ریٹو:(رے۔ٹو)(س گ) گَردین ءِ زَنڈیں چیز کہ لیٹ وارت۔

ریٹھ : (رِے ۔ ٹھ) (ن گ) سُہر۔ سُہر رنگ۔ حون۔(2) گوشتگیں ءِ نہ منّوک۔

ریج:(رِے۔ ج) (ن گ) رغبت۔ واہگ۔ دِل مانگی۔(2) اَندیم۔ بشانگ کِلّہ۔(3) زَمین ءِ نمب۔ پہ کِشار ءِ زَمین ءِ نمب۔(4) زَمین ءِ سیراپ بُوتگ۔ ہما جاگہ کہ کَور ءِ مَٹّ داتگ۔ رود بُن۔ شانانی جَہل دیم۔(5) چراگ جاہ۔(6) کوہ دیم کہ جُہلگ بہ بیت ءُ آپ مہ داریت۔ ریجگ۔ شیوگ۔ **ریجانی** : (رے۔جا۔نی) (ن گ) سبز ءُ آبادیں دَمگ۔ کِشار پد۔ کَور ءِ کِرّ ءُ گوَر ءِ آبادیں زمین۔

ریجُک :(رِے۔جُک)(ن گ) گمّیں ءُ کسانیں آپ تاچ۔

ریجُکی : (رِے۔جُ۔کی) (ن گ) شیوُگی۔ ڈگار ءِ ڈل یا کوہ ءِ ہما نیمگ کہ شیوگ بہ بیت۔

ریجگ :(رے۔جگ) بچار : ریچ۔

ریجی :(رے۔جی)(ن گ) بیمار۔ ہما کہ رنجی اِنت۔ ہما کہ لاغر بُوآن ءُ ڈہان اِنت۔(2) ہما مال کہ ماں پٹّاں چَریت ءُ ماں کوہاں گردگ ءِ ہیل نہ اِنت۔

ریچ :(رِے۔چ)(ف گ) ریچگ ءِ فرمان گال: بہ ریچ۔(2) جَہلاد۔ آلاڑ۔(3) لبزانی رَندءِ لگیت ءُ آہانی معنا ءِ سرجم کنت چو کہ آپ ریچ۔ سَرریچ۔ ایرریچ۔ دَرریچ۔(4) (ن گ) رزان ءِ ڈپ ءِ ہما شُوتکیں بہر کہ چہ آئی ءِ آپی ئیں چیز چہ رزانے ءِ پہ آسانی ایر ریچگ ءُ ماں کنگ بیت۔ چُوشک۔ آپی ئیں چیز ءِ ایر ریچگ۔(5) ماہور ءِ دریا ءِ تہہ ءِ دَور دیگ۔ ریچگ۔(6) شولگ۔(7) تروَن یا تندور ءِ پُرّے نان۔ گریں تندور ءِ یکّ وارے ءِ پٹکلگیں نان یکّ ریچے نان گُشگ بیت۔(8) کَسی مُرگ ءِ ہَیک دیگ ءِ وار۔

ریچگ : (رِے۔چَگ)(ک گ) آپیں، آرتیں یا کہ شَلگیں چیز ے ءَ چہ رزان یا دَرپے ءِ ڈن کنگ یا تالان کنگ۔ کنڈیرگ۔ پتار کنگ۔(2) دَور دیگ۔ چَگل دیگ۔ چٹ دیگ۔ رتک ءُ ریچ کنگ۔ ریچ۔ شانگ۔ **ریچگی** :(رے۔چَ۔گی)(ن گ) ریچگ ءِ آوَکی بِزاں ریچگ ءِ کار بیت۔

ریچ دیگ : (رے۔چ۔دی۔یگ) اُشتر یا دِگہ دَلوَتے ءِ بندیں لاپ ءِ ریچگ ءِ ہاتر ءِ آئی ءِ رادرمان مان ریچگ۔

ریچاڑ :(رِے۔چا۔ڑ)(ن گ) کڑّکیں مشک یا ہیزءِ ک۔ ہما مشک کہ آپ دَردنت۔ ریچوک۔ ریچوکیں مشک یا ہیزءِ ک۔

رِیچگ :(ری۔چَگ)(ک گ) مَلنڈ کنگ۔ اِیرِّو کنگ۔

ریحان :(رِے۔ہا۔ن)(عَر)(ن گ) نازبوہ۔ کوہی نازبوہ۔

رید :(رِے۔د)(ن گ) رِہت۔ مُہری۔ تُرندی۔(2) تُرندی۔ مُہکمی۔ **ریدگ** : (رِے۔دَگ) (ن گ) مُہکم۔ مُہر۔ رِہت۔(2) لیس وَروک۔ لیس دار۔ نرمی۔ **ریدگ بُوتگ** :(رِے۔دَگ۔ بُو۔تگ)(ک گ) مُہر بُوتگ۔ مُہکم بُوتگ۔

ریڈیو :(رے۔ڈ۔یو)(انگر)(ن گ) شنگ کاری ءِ شئے۔ بے تار ءُ بے سیمیں کاربوج کہ حبر ءُ حال تالان کنت۔

ریڑ : (رِے۔ڑ) (ن گ) گُد ءِ بارگیں دَراجیں ٹکُّر۔ راڑ۔(2) ڈیل۔ گُڈیل۔ لیٹ۔ گردیں چی یے ءِ لیٹ وَرگ۔ **ریڑ دیگ** : (رِے۔ڑ۔دی۔یگ) (ک گ) ڈیل دیگ۔ لیٹ

وَروکیں چیز ے ءِ لیٹ دیگ ۔ تلو ردیگ ۔ لیٹ وَرَگ ۔ لیٹ دیگ ۔
رِیڑ گِرَگ :(رِے۔ڑ۔گِ۔رَگ)(ک گ) یکّ چیز ے ءِ چہ بُرزءَ بہ جَہل ءَ ڈِیل گِرَگ ۔ لیٹ وروکیں چیز ے ءِ لیٹ وَرَگ ۔ **رِیڑو** : (رِے۔ڑو)(ج گ) لیٹ وَران ۔

رِیڑاک :(رِے۔ڑا۔ک)(ن گ) تلپشیں جاگہہ ۔(2) ریڑ گِروکیں شے ۔

ریز :(رِے۔ز)(ن گ) ساد مُہکم لُہمیں ساد کہ چہ سیاہ پس ءِ مُودءَ گوٗ پگ ءُ جوڑ کنگ بیت ۔ چِٹّ ۔ بُنجاہ ۔ تناو ۔ چُوڑ ۔(2) جولا ہِگ ءِ دَزاجیں ساد کہ دوئیں سَرئے گوں کارگہہ ءَ اَنت ءُ میانجی گوں بُن بَند ءِ دار ءِ پلیچ اِنت کہ گوٗپان کنت ءُ ہمے سادءِ سُست کنان کنت ۔(3) ریزگ ءِ فَرمان گال: بہ ریز ۔ (4) لمر ۔ لَواش ۔(5) شُولّ ۔ **ریز کُشّی** : (رے۔ز۔کُش۔شی)(ن گ) زورآزمُشتی ۔ زور چکّاسی ۔ (2) ساد ءِ چِلّگ ءِ لیب ۔ **ریزگِرَگ** :(رے۔ز۔گِ۔رَگ)(ک گ) مار ءِ شُول گِرَگ ۔ مار ءِ رَوَگ ۔ پاسا بُوَگ ۔ پہنادی بُوَگ ۔ شُول گِرَگ ۔ **ریزیں مَہپر** : (رے۔زیں۔مَہ۔پَر)(س گ) بزءِ دَزاجیں ملگور ۔

ریزرو :(رِے۔ز۔رو)(س گ) رعایت ۔ آسانی ۔(2) (ن گ) حِیلہ ۔ بہانہ ۔ دُرُوگ ءُ دَزاش ۔ **ریز رو کنگ** : (رِے۔ز۔رو۔کَ۔نگ) رَہِش کنگ ۔ آسانی کنگ ۔(2) دُرُوگ ءُ دَزاش کنگ ۔ حِیلہ بہانگ کنگ ۔

ریزش :(رے۔زِش)(ن گ) ہما چیریں نادُزاہی کہ مَرُدم ءَ نرم نرم ءَ وارت ءُ ہلاس کنگ ۔

رِیزّ :(ری ز۔ز) دژ چکی کسانیں شاح ءُ لمب ۔(2) کہیر یا دِگہ کُنتگی دژ چکے ءِ کسانیں شاح ۔(3) کسانیں نوک رودیں بُوٹگ ۔

رِیزُّک :(ری۔ز۔زُک)(ن گ) کہیر ءِ نوک رودیں دَز چک ۔ (2) کُنتگی ئیں کساں تاکیں سول ۔

ریزُکی :(رِے۔زُ۔کی)(ن گ) بہا کنگی پرچون، گُد یا دِگہ ہُورت ءُ پرُوشیں سامان ۔ (2) مال ءُ پرچُوں ءِ سوداگری ۔(3) زَرّ ءِ پرُشتانک ۔

ریزَگ :(رِے۔زَگ)(ن گ)(س گ) قطار ۔ یکّ رِد ءِ بُوَنگ ۔ رِد ۔ رِدگ ۔ سرپ ۔ تالان ۔ گِستا ۔(2) دار یا دِگہ چیز ے ءِ سَرَگ یا آئی ءِ رمیز ءِ وَرَگ ۔(3) لَہگ ۔ داں دیر ءِ بیمار بُوَنگ ۔ چہ بیماری ءِ لاغر بُوَنگ ۔ بارگ بُوَنگ ۔(4)(ک گ) سَرِ ۔ سرَگ ۔ (5) آپ بُوَنگ ۔ (6) کوٗہن بُوَنگ ۔ (7) ریزہ ۔ ہُورتیں ٹُکّر ۔ ٹُکت ۔ **ریزگ ریزگ** : (رے۔ زَگ۔رے۔ زَگ) (س گ) جِتاجِتا ۔ گِستا گِستا ۔

رِیزُم :(رِے۔زُم)(ن گ) رَمیز ۔ دار ءِ وَروکیں کِرم ۔ خوٗرَگ ۔ لیہا ۔ وَروک ۔ لمر ۔ دار ءِ وَروکیں مورینک ۔

ریزمانُک : (رِے۔ز۔ما۔نُک)(ن گ) دَزاجین قِصَّہ ۔ آزمانک ۔

ریزوبَر :(رِے۔زو۔بَر)(ن گ) پُرَنگ ۔ بوررَنگ ۔(2) کمبریں چیز یا ساپہ دار ۔

ریزوک :(رِے۔زو۔ک)(ن گ) ہما مرض ءُ بیماری کہ مَرُدم ءَ لاغر کنت ۔

ریزَہ :(رِے۔زَہ)(س گ) چُنڈ ۔ ٹُکّر ۔ ہُورت ۔ **ریزَہ ریزَہ** : (رے۔زَہ۔رے۔زَہ)(ن گ) ٹُکّر ٹُکّر ۔ ہُورت ہُورت ۔

ریزینگ:(رِے۔زے۔نگ)(ک گ) دِگرے راخوار ءُ ذلیل کنگ ۔ پریشان کنگ ۔(2) لاغر کنگ ۔

ریس :(رے۔س)(ن گ) تُرُند ۔ تاب ۔ پیچ وارتگیں ۔ وٹّ ۔ تیس ۔ ڈُٹّ ۔(2) علاقہ ۔ ہُلکہ ۔ دَمگ ۔ زِید ۔ زید ءُ کہچر ۔(3) وڈّ ۔ دَشت ۔ آپ بَند ۔ آپریچ ۔(4) ہند ۔ میتگ ۔ ہنکیں ۔(5) رد ۔ قطار ۔ (6) قوم ۔ راج ۔(7) ڈوَل ۔ حیال ۔(8) رَگے کہ مَرُدم یا ساہ دارے ءِ گپیت، آئی ءِ رگاں تُرُند کنت ءُ آئی ءِ گجّینیت ۔(9)(ف گ) ریسگ ءِ فرمان گال: بہ ریس ۔ **ریس دیگ** :(رے۔س۔دی۔یگ) (ک گ) نیمون ءِ بہانگ کنگ ۔ کارے ءِ گوں نیمون ءُ نادل کُشّی کنگ ۔(2) تاب دیگ ۔ ساد ءِ ریسگ ۔ پیچ دیگ ۔ **ریس گِرَگ** :(رے۔س۔گِ۔رَگ)(ک گ) پیچ ءُ تاب وَرَگ ۔ تاب گِرَگ ۔(2) پہناتی بُوَنگ ۔ نارضائی ءِ سَبَب ءَ کسے ءِ راہ ءِ یلہ دیگ ۔ **ریس ءُ تاب** :

(ن گ) حِیلہ ۔ بہانگ ۔ نیمون ۔ (2) پیچ ءُ تاب ۔ **ریس ءُ تاب کنگ:** (ک گ) مکر ءُ حِیلہ کنگ ۔ نیمون کنگ ۔ (2) ساد یا بند یکے ءِ تاب دیگ ۔

ریسائینگ : (رِے ۔ سا ۔ ئے ۔ نَگ) (ک گ) دِگرے ءِ پَرماہگ کہ چیزے ءَ بہ ریسیت ۔ تاب بہ دنت ۔ **ریسائینگی** : (رے ۔ سا ۔ ئے ۔ نَ ۔ گی) (ن گ) ریسائینگ ءِ آوَ کی بزاں ریسائینگ ءِ کار کنگی انت ۔

رِیسُڑی : (ری ۔ سُ ۔ ڑی) (ن گ) رُوسِّتہ پُٹیں پَس ۔

ریسخُو : (رِے ۔ س ۔ خُو) (س گ) پیچ ۔ تاب ۔ (2) (ن گ) چونڈی ۔ چِینڈُک ۔ چونڈک ۔

ریسُک : (رِے ۔ سُک) (ن گ) بارَگیں مُندر یک ءِ ذاتے کہ چو کنڈ گوءَ اِنت ۔

ریسک : (ریس ۔ ک) (ن گ) جَنین ءِ وَتی گشان ءِ ماں گردِن ءِ مان تَرّینگ ءُ انچوش پوشگ کہ سَر ءُ گردِن چیر بہ بنت ۔

ریسَگ : (رِے ۔ سَگ) (ک گ) ساد یا چِیلکّ ءِ تاب دیگ ۔ رِد دیگ ۔ بڑیسگ ۔ (2) پژم ءُ مُود ءِ چِیلِک یا پَمّگ ءِ ریسَگ ۔ تاب دیگ ۔ **ریسَگی** : (رے ۔ سَ ۔ گی) (ن گ) ریسَگ ءِ آوَ کی بزاں ریسَگ ءِ کار کنگی انت ۔

رِیسَّگ : (ری ۔ س ۔ سَگ) (ک گ) لُڑّگ ۔ مُودانی رِچگ ۔ پَہ زور چِیلینگ ۔ اُلڑگ ۔ لُگڑگ ۔ چیچلگ ۔ چِیلگ ۔ رُوسگ ۔ پُٹ کنگ ۔ **رِیسّوک** : (ری ۔ س ۔ سوک) (ن گ) ہما پژم یا مُود کہ زُوت بہ رُوسِیت یا دَر بیئت ۔ (2) رُوس اِتگیں ۔ (3) سَر رَند ءِ دَپ ءِ دَر آتکگیں پُٹ ۔ (4) ہما کہ رِیسِیت ۔ (5) کاہے کہ مَشک یا ہیزگ ءِ پُٹانی دُور کنگ ءِ کار مرز بیت ۔

رِیسّینگ : (ری ۔ سے ۔ نَگ) (ک گ) رُوسّینگ ۔ چیچّلینگ ۔ چِیلّینگ ۔ لُڑّینگ ۔ کرونڈگ ۔ رانڑغ ۔ پٹّگ ۔ کُدینگ ۔ رُوسّینگ ۔

رِسین : (رَ ۔ سے ۔ ن) رَسینگ ءِ فرمان گال ۔ **رَسینائین** : (رَ ۔ سے ۔ نا ۔ ئیں) (ف گ) رَسینگ ءِ فرماں گال : سَر بہ کنائین ۔

ریش : (رِ ۔ ے ۔ ش) (ن گ) زواکی ئیں ٹَپّ ۔ سمبوخ ۔ (2) ٹَپّ ۔ چُٹ ۔ دانگ ۔ (3) بے زار ۔ دِل سِیاہ ۔ پہری ۔ **ریش ءِ ایر رَوَگ** : (ک گ) ریش یا دانگ ءِ نہ ترّگ ءُ کم کم ءَ گار بُوئگ ءُ وَشّ بُوئگ ۔ **ریش ءِ پادآ ہگ** : (ک گ) ریش ءِ دَرد کنگ ءُ ٹُومبگ ۔ پاشار کنگ ۔ **ریش ءِ ترّامبگ** : (ک گ) ریش ءِ ترّامبل بُوئگ ۔ **ریش ءِ ترّگ** : (ک گ) ریش ءِ پاد آہگ ءُ گوات گِرَگ ءِ رَند تَل یا پچ بُوئگ ۔ **ریش ءِ جکون بُوئگ** : ہما ریش کہ ظاہر کم ءُ تہہ ءَ گیش تر انت ۔ ہما ریش کہ پوست ءَ نہ اِنت، کلّ اِنت ۔ **ریش ءِ چُنڈَگ** : (ک گ) ریش ءِ سَر ءِ کسانیں پُجلانی دُور کنگ ۔ **ریش ءِ سُمبگ** : (ک گ) ریش ءِ ٹُنگ کنگ ۔ **ریش کنگ** : (رے ۔ ش ۔ کَ ۔ نَگ) (ک گ) ٹَپ کنگ ۔ زیم کنگ ۔ (2) عَذاب کنگ ۔ (3) بےزار کنگ ۔ پہری کنگ ۔ **ریش ءِ پُودگ** : (ن گ) ریش ءِ تہی سَختیں ریم ۔ **ریشو** : (رے ۔ شو) (س گ) ہما کہ مُدام ریش اِنت یا ریش ءِ دَر کیت ۔ (2) بے زار ۔ پہری ۔ چہ وَت ءَ بِزار ۔ **ریشی** : (ری ۔ شی) (ن گ) ہما کہ گوں ریش ءَ نسبت داریت ۔ (2) ہما کہ ریش انت ۔ **ریشی ٹَپّ** : (ری ۔ شی ۔ ٹَپ ۔ پ) (س گ) ریش ءِ وش بُوئگ ءَ رَند آئی ءِ پَشت کپتگیں نِشان ۔ **ریشی دَرد** : (ری ۔ شی ۔ دَ ۔ رِ ۔ د) (س گ) ہما دَرد کہ چو ریش ءَ باہند بہ کنت ءُ مَرُدم ءَ سَکّ بے تاہیر بہ کنت ۔

رِیشّ : (ری ۔ ش ۔ ش) (ن گ) چہ گوش دیم ءَ بہ گرتاں گُبّانی سَر، زُنُوکّ زُنُوک ءِ مُود ۔ مردیں ءِ دیم ءِ پُٹ ۔ (2) نوہَت ۔ **رِیشّانی چلّہ کنگ** : رِیشانی پہ وزمے تاب ءُ ریس کنگ، رَندگ ءُ آہانی سَراں تاب دیگ ۔ **رِیشّانی رَنگ زُورگ** : بدنام بُوئگ ۔ بے پردگ بُوئگ ۔ بے لَجّ بُوئگ ۔ **رِیشّ بُوئگ** : (ری ۔ ش ۔ ش ۔ بُو ۔ ئَگ) (ک گ) باہوٹ بُوئگ ۔ کَسے مَیار ءَ بُوئگ ۔ **رِیشّ ءِ دَست جَنگ:** قول کنگ ۔ (2) عہد کنگ ۔ سوگند وَرگ ۔ **رِیشّ ءِ ساہگ** : بے عِزّت کنگ ۔ بد نام کنگ ۔ (2) رِیشّانی ساہگ ءُ دُور کنگ ۔ دَپ کُوٹّ بُوئگ ۔ رِیش ءِ ترّاکینگ ۔ **رِیشّی** : (ری ش ۔ شی) (ن گ) ہما کہ گوں رِیشّاں نسبت داریت ۔

رَیشا : (رَ ـ ے ـ شا) (س گ) گڑانیں مَرْدُم ـ (2) تڑاس ءَ کنوک ـ (3) سخی ـ (4) پونز ءِ آپانی رِچگ ـ

ریشال : (رِ ـ ے ـ شال) (ن گ) ماہیگ ءِ چرپیں شانوک ـ

رِیشّ بزُرک : (ری ش ـ ش ـ بُ ـ زُرک) بچار : زَمپَد ـ

رِیشّ کند : (ری ـ ش ـ کَس ـ د) (ن گ) شِگان ـ کلاگ ـ تژن ـ پیگور ـ وَشّ نیاتکی ئیں کندگ ـ

رِیشّگ : (رِی ـ ش ـ شگ) (ن گ) بارَگیں روتگ ـ سَکّیں بارَگیں دَڑاجیں روتگ ـ آگُنڈ ـ آلُنڈ ـ روتگ ـ چرگ ـ ہُنڈال ـ ہُنڈال ـ (2) مچّ ءِ ہما روتگ کہ چہ مچّ ءُ گرَگ ءَ بِگر دا نکہ زَمین ءَ سر بیت کہ چہمیشی ءَ مچّ چہ زَمین آپ وارت ءُ طاقت گِپت ـ **رِیشّگی** : (رِیش ـ شَ ـ گی) (ن گ) ہُنڈالی ـ روتگی ـ ہما کہ آئی ءَ ریشّگ پر ـ

رِیشّ لزُرک : (ری ش ـ لُ ـ زُرک) (ن گ) پَس ءُ مال ءِ وَرگی بہارکاہے ـ

ریشُم : (رِ ـ ے ـ شُم) (ن گ) آبریشُم ـ (2) پژم ـ پَٹ ـ پَشم ـ حریر ـ **ریشُمی** : (رِ ـ ے ـ شُ ـ می) (ن گ) چہ ریشُم ءَ جوڑ بُوتگیں ناژُرکیں ـ ناژُرک ـ

ریشواں : (رِ ـ ے ـ شو ـ آں) (ن گ) باز ـ شکاری ـ

ریک : (رِ ـ ے ـ ک) (ن گ) سُہریں ءُ ڈالیں خاک ـ مڑو ـ **ریک پاد** : (رے ـ ک ـ پاد) (ن گ) ہما زَمین کہ ریک اِنت ـ ریکستگ ـ ریک مال ـ ریکو ـ **ریک پادیں** : (رے ـ ک ـ پا ـ دیں) (س گ) ریکیں ـ ریک ہواریں زمین ـ **ریک کُٹّ** : (رے ـ ک ـ کُٹ ـ ٹ) (ن گ) ریک ءِ کَسانیں بُٹّگ ـ **ریکو** : (رِ ـ ے ـ کو) (ن گ) ریک پادیں ڈگار ـ (2) زَرد کُلونٹیں مچّے ـ **ریکی** : (رے ـ کی) (ن گ) ہما کہ گوں ریک ءَ نِسبَت داریت ـ (2) ہما کُلونٹ کہ گرمیں ریکانی تہہ ءَ کنگ ءُ ناہ کنگ بیت ـ

ریکِستگ : (رے ـ کِس ـ تگ) (ن گ) ہما ملک کہ آئی ءِ زَمین ریک اِنت ـ ریک پاد ـ **ریکِستان** : (رِ ـ ے ـ کِس ـ تان) (ن گ) گدار ـ ریک گدار ـ گواترکّ ـ

ریک گدار : (رے ـ ک ـ گَ ـ دار) (ن گ) ہما علاقہ کہ چَپّ ءُ راست ءَ تاں دُور دُور ءَ ریک ءُ ریکستان بہ بیت ـ ہر نیمگ ریکانی مَڑن مَڑنیں تُمپگ بہ بَنت ـ ریکستان ـ

ریک مال : (رے ـ ک ـ مال) (ن گ) مِلک ءُ ریک ہواریں ڈگار ـ ریک پاد ـ

رِیکّ : (ری ـ ک ـ ک) (ن گ) پس یادگہ دَلوت ءُ اولاک یا رَستَر ءِ لِہم ءُ آپوئیں گِیت ـ تَنّکیں ءُ شُر دیں لاپیگ ـ (2) مال ءِ لاپ ءِ بُسکگ ـ تُوتاری ـ لاپ ءِ رَوگ ـ **ریکیّ** : (ری ـ ک ـ کی) (ن گ) ری جَنوکیں ساہ دار ـ ریکّو ـ رِیہی ـ **رِیکّو** : (ری ک ـ کو) (س گ) ہما کہ گوں ریکّ ءَ نِسبَت داریت ـ (2) (ن گ) مالانی نادُڑاہی ـ (3) ہما دَلوت یا ساہ دار کہ ریکّ جنت ـ ریکّی ـ

ریکاٹ : (رے ـ کاٹ) (ن گ) ہما جاگہہ کہ دَڑاجی ءَ باز ءُ پڑاہی ءَ کَم بہ بیت ـ (2) ڈگار ءِ بارَگیں ءُ تنکیں پٹّی ـ

ریکی آلکو : (ری ـ کی ـ آ ـ لُ ـ کو) (ن گ) آلکو ءِ ذاتے ـ

ریل : (رے ـ ل) (د) (ن گ) ریل گاڑی ءِ آہنی راہ ـ (2) ریل گاڑی ءِ جِند ـ **ریلوائی** : (رے ـ ل ـ وا ـ ئی) (د) (ن گ) ریل گاڑی ءِ راہ ـ (2) ریل ءِ کارگل ـ

رِیل : (ری ـ ل) (اَنگر) (ن گ) تڑاشتگیں بارَگیں دار یا نَلک کہ آئی ءِ سَر ءَ بندیک یا پیت پَتا ہَگ بِیت ـ

ریلان : (رے ـ لان) (ن گ) سازِندَہ ـ سازگر ـ شاعر ـ گوشِندَہ ـ

رِیلَغ : (ری ـ لَغ) (ک گ) ناکن یا گوں ڈنگرے ءَ چیزے ءِ رُوسّینگ ـ

ریلی : (رے ـ لی) (ن گ) فقیر ـ غریب ـ بے جاہ ـ بے ہند ـ محتاج ـ بے دَر ـ (2) برّ ءُ جنگلانی نِندوک ـ

ریم : (رِ ـ ے ـ م) (ن گ) ریش ءِ تہہ ءَ اِسپیتین ءُ بزیں آپ ـ (2) کاہ ـ باچ ـ **ریم دیگ** : (رِ ـ ے ـ م ـ دی ـ یگ) (ک گ) چہ ریش ءَ زواک دَرآ ہگ ـ **ریم ءُ رَخاز** : (ن گ) مال ءُ دَلوتانی کاہ ـ کاہ ءُ بُوچ ـ بُوچ مُوچ ـ **ریم کپگ** : (رِ ـ ے ـ م ـ کَ ـ پگ) (ک گ) ٹپ ءِ تہہ ءَ ریم ءِ پَکّ جاہ بُوتگ ـ

رَیمال :(رَے۔مال)(ن گ) مال ءِ زنک ءَ رَند چہ مال ءِ لاپ ءَ دَرآتکگیں گند۔

ریملاس :(ری۔م۔لا۔س)(س گ) یکّ دم۔انا گت۔تکائی۔ ہَما ساعتی۔اِشتاپی۔اِشتاپ۔(2) بےتُرس۔

رین :(رِے۔ن)(ن گ) نلینک ءِ ہَیک دیگ ءِ پَرّام۔

رینجُو :(ری۔ن۔جو)(س گ) لاغر۔بیمار۔نزور۔کمزور۔رَنجُو۔

رینڈ:(رین۔ڈ)(س گ) لیزگ۔چلّ۔بےپلگار۔کاہل۔بےجان۔(2)(ن گ) کوہنگ، دِرتگین ءُ لیگاری ئیں پوشاک۔ رینک۔کرتول۔**رینڈکی** :(رِے ن۔ڈِ۔کی)(ن گ) کسانیں۔نَباشدیں۔(2) ہَما کہ آئی ءَ کوہن ءُ دِرتگیں پچ پوش اِتگ۔رینڈی۔

رینڈی:(رِے۔ن۔ڈی)(ن گ) ہَما کہ پچّ ءُ پوشاک ءَ رینڈ اَنت۔(2) کوہنگ ءُ دِرتگیں پوشاک یا لیپ ءُ کونٹ ءُ چیرگیج۔

رینڈُو :(رِین۔ڈُو)(ن گ) گُرانڈ ءِ دُمبگ ءِ سَر ءِ گیشیں لِٹّک۔ (2) گُرانڈ ءِ دُمبگ ءِ لِٹّک۔

رینک:(رین۔ک)(ن گ) سَکّیں کوہنگ ءُ دِرتگیں پچ یا گُد۔ گُردول۔(2) ہَما پچ کہ کوہنی ءِ سَبَب ءَ تنک تربیت۔کوہنیں ریز اِتگیں جرّ۔کوہنیں گُد ءُ پچّ۔(3) کوہنگ ءُ دِرتگیں گوالگ یا چیرگیج۔رینڈ۔

رینگلینگ :(رِن۔گے۔نگ) (ک گ) سُرینگ۔گیشتر پہ گُربگ، کُچکّ ءُ دِگہ ہمے رَنگیں رَستراں گوشگ بیت کہ دُمب ءَ پہ مڑگ یا تڑان یا دِل مانگی سُرینیت۔

رینگ :(رِے۔نگ)(ن گ) ہَما زَرد چکیں لیگار کہ چہ چمّ ءَ دَر کیت ءُ دُومنک ءَ وَت ءَ داریت۔پچ۔پچُڑّ۔**رینگی** :(رِے۔نَ۔گی)(ن گ) پچُڑی۔ہما کہ چمّ ئے پچّ ءُ رینگ انت۔پچّی۔

ریوَند :(رِے۔وَن۔د)(ن گ) دَرمانے۔

ریہَڑ :(ری۔ہَڑ)(ن گ) آپ ہَواریں ریک۔**ریہَڑ بُونگ** : (ری۔ہَڑ۔بُو۔نگ)(ک گ) ریک ءُ آپ ءِ لوڑ بُونگ۔**ریہَڑ کنگ** : (ری۔ہَڑ۔کَ۔نگ)(ک گ) چات ءِ آپ ءُ ریک ءِ لوڑ بُونگ۔

ریہہ :(رے۔ہ)(ن گ) تیز۔سلاہ ءَ تیز کنگ۔سِلاہ ءِ زہ دیگ۔

ریہاڑ :(ری۔ہاڑ)(س گ) ٹکُّر۔گپل۔

ریہَغ :(رے۔ہَغ)(ک گ) دو آسن ءَ ہَوار کنگ۔

رِیہوٹ :(ری۔ہو۔ٹ)(ن گ) بالی مُرگے۔

رِیہی :(ری۔ہی) بچار : ریکّی۔

رِییگ :(ری۔یگ)(ک گ) لانک بوج کنگ۔دَست لانک کنگ۔گِیتّ کنگ۔(2) تُرس ءَ دلاپ بُونگ۔(3) مُرگ ءِ ہیک دیگ۔(4) لاپ ءِ رِچگ۔**رِییگی** :(ری۔یہ۔گی)(ن گ) رِییگ ءِ آوَکی بِزاں لانک بوج کنگی یا لاپ رِچگی انت۔(2) مُرگ ءَ ہیک دیگی انت۔

ریایئینگ :(ری۔یا۔ئے۔نگ)(ک گ) اَنچوش کنائینگ کہ دِگرے بہ رِیت۔(2) تُرس ءَ دلاپ کنائینگ۔(3) جنگ ءُ بےعِزّت کنگ۔

رِیئینگ :(ری۔ئے۔نگ)(ک گ) اَنچوش کنگ کہ کسے بہ ریت۔گِیتّ پَرما ہگ۔(2) تُرسینگ۔

ز

ز :(زِ۔ے) پانزدھمی حرف یا آب اِنت۔

زات :(زا۔ت)(ک گ) زاہگ ءِ گوُستگاں بزاں ہما کہ زاتگ۔ہما دَلوَت کہ چُکّ ءِ آورتگ۔

زاتگ :(زا۔تگ) بچار : زادَگ۔

زاتگ :(زا۔تگ) (ک گ) زاہگ ءِ گوُستگاں بزاں زاتگیں۔ ہما دَلوَت کہ زاتگ۔زادَگ۔**زاتگیں** :(زا۔ت۔گیں)(س گ) ہما مال ءُ دَلوَت کہ زاتگ انت۔ زاتگ۔**زاتن** :(زا۔تن)(س گ) پیداک بُوتگ۔زاہگ۔وَدی بُوتگ۔(2)(ن گ) زنک ءُ بَر۔

زاجرات :(زا۔جِ۔را۔ت)(ن گ) فریات ءُ دَست بَندی۔

زاخت :(زاخ۔ت)(ن گ) چُکّ۔زَہگ۔زادگ۔

زاد :(زا۔د) بچار : زادَگ۔

زادَگ :(زا۔دَگ)(ن گ) کہول۔چُکّ ءُ چُوری۔پد ءُ رَند۔ زادہ۔زَہگ۔اولاد۔قوم۔پَسائندَگ۔زاتک۔زاخت۔(2) زاتگ۔

زادہ :(زا۔دَہ) بچار : زادگ۔

زار :(زا۔ر)(ن گ) وَنگ۔گرِیوَگ۔گُٹ ءِ پُرءَ گرِیوَگ ءُ کُوار کنگ۔چیہانٹ۔پِٹّگ۔پریات جَنگ۔دانہہ کشّگ۔پُوہار۔ وائے۔**زارجَنگ** :(زا۔ر۔جَ۔نگ)(ک گ) گُٹ ءِ پُرّءَ گرِیوَگ ءُ کُوکار جَنگ۔(2) پہ کسے ءِ مرگ ءَ گرِیوَگ۔**زارِہ** :(زا۔رِہ)(ن گ) زاری۔فریاد ءُ گرِیوَگ۔بوتاردیگ۔**زاری** :(زا۔ری)(ن گ) فریاد ءُ گرِیوَگ۔سَکّیں گرِیوَگ۔پریات۔دَست بَندی۔مِنّت ءُ لیلا۔خوٰاست۔دانہہ۔زارِہ۔(2) پریات کنوک۔زار جَنوک۔(3) مِنّت۔توبہ۔ننوات۔تورَؤلوٹگ۔دَستانی بَندگ ءُ سوال کنگ۔اَلوان۔

زاربَند :(زا۔ر۔بَن۔د)(ن گ) آنچگ۔کُبلی۔

زارت :(زاژ۔ت)(ن گ) وَش اَتک۔بیا کہ بیاہات ئے۔ وَشّ آتک ئے۔(2) مَدَتّ۔کُمکّ۔

زارچ :(زار۔چ)(ن گ) زَرد چِکیں بُوٹگے کہ دَرمان ءِ وڑ ءَ کارمرز بیت۔

زارچوبَگ :(زار۔چو۔بَگ)(ن گ) ہَلگدار۔

زارَک :(زا۔رَک)(ن گ) زَہرگ ءِ نادُژاہی۔

زارَگ :(زا۔رَگ)(ن گ) ثابِت۔سالم۔تیوَگ۔ڈَلگ۔

زاغ :(زا۔غ)(ن گ) پُلمنک۔دَرمانے۔(2) زاگ۔ (3) گوراگ ءِ وڑیں بالی مُرگے۔

زاغا :(زا۔گا)(ن گ) زاغل چَمّ۔پشّی چَمّ۔

زاغُل :(زا۔غُل)(ن گ) نِیلّگ۔نیل۔پشّی ءِ چَمّ ءِ رَنگ۔شُونز۔ (2) دَرگُڈاِتگ۔(3) چوٹ۔**زاغُل چَمّ** :(زا۔غُل۔چم۔م) نِیلّگ چَمّ۔پشّی چَمّ۔شُونز ٹیلگ۔زاغا۔

زاگ:(زا۔گ)(ن گ) فصل ءِ صاف کنگ ءُ شَرّ کنگ۔(2) تیاریں جوہان ءَ راجتگیں نِشان۔(3) صاف۔پلگار۔تیار۔جریدگ۔ زاغ۔(4) مُشگ۔تیمارگ۔(5) پہ نچین ایر کنگ۔(6) پولنگ۔ ٹپ۔نِشان۔**زاگ کنگ**:(زا۔گ۔کَ۔نگ)(ک گ) جوہان ءِ مُشت ءُ موش کنگ ءَ رَند نِشان جَنگ۔(2) دان ءِ بُوچ ءُ باچانی کشّگ۔زاغ کنگ۔

زال :(زا۔ل)(ن گ) جَنین۔جَنیادم۔جَن۔زائیفگ۔لوگ بانُک۔لوگی۔آمرش۔زَن۔(2) پیریں جَنیادَم۔(3) اِستالے صُحب ءِ استال۔**زال بُول** :(زال۔بُو۔ل)(ن گ) جَنیادَم۔

جَنین ـ نیاڑی ـ سِیاہ سَر ـ ماسی ـ مائی ـ **زالی:** (زا ـ لی) (ن گ) ھَما مردین کہ وَرناہ اِنت ءُ زال گِرَگ ءِ سندءَ اِنت ـ ھَما مرد کہ بالغ اِنت ءُ سُوری اِنت ـ (2) گوں زال ءَ سِیادی یا نِسبَت داروکیں ـ **زالی زارہ :** (زا ـ لی ـ زا ـ رہ) (س گ) چوجَنین ءَ نِندَگ ءُ دَستانی سَرءَ کنگ ءُ گڑیوگ ـ **زالکو:** (زا ـ لُ ـ کو) (ن گ) پیرءُ عاجزیں زال ـ **زالو :** (زا ـ لو) (س گ) جَنینانی دیوان ءَ نندوکیں مردین ـ جَنینو ـ (2) (ن گ) مال ءِ گوشت ءِ نیام ءَ یکّ بَندے ءِ نام ـ بز گوشت ءِ بُنی بَند ـ **زالی گیوار :** (زا ـ لی ـ گی ـ وار) (س گ) جَنین ءِ قول ـ زالبُولانی عَہد ـ وعدہ ـ قول ـ زبان ـ

زال ءِساچان : (ن گ) 10 جولائی ءَ بگِر تاں 20 اگست ءِ چِل روچ ـ

زامات: (زا ـ مات) (ن گ) نڑّیکیں سانگ بَندیں مرد، گوْہار، جِنِکّ، تُڑو، تروزتک، براز تک ءُ گوْہار زتکیں جَنینانی مرد ـ (2) ھَما مَرُدم کہ نوکی پہ ھَمے رِشتہ ءَ مَنَّگ بُوتگ ـ زاماش ـ زاماس ـ **زامات کنگ :** (زا ـ مات ـ کَ ـ نگ) (ک گ) پہ زامات کنگ ءَ منّوگِر کنگ ـ **زاماتی :** (زا ـ ما ـ تی) (ن گ) سانگ ـ حَبر بَندی ـ پہ زاماتی ءَ حَبر سِندی ـ

زاماش : (زا ـ ما ـ س) بچار : زامات ـ

زاماس : (زا ـ ماس) بچار : زامات ـ

زامُر : (زا ـ مُر) (س گ) وَشّ دُڑ وشُم ـ (2) دوستناک ـ (3) (ن گ) نازُرک ـ کسانیں دَڑ چکے ـ کسانیں ءُ وَشّ رَنگیں کوہی دَڑ چکے کہ مُدام سَر سبز اِنت ـ (4) کسانیں بوٹگے کہ آئی ءِ بَرءِ شِیرَگ پہ کُلّگ ءُ چمّ دردءَ دوائے ـ **زامُری تَند :** (زا ـ مُ ـ ری ـ تَن ـ د) (ن گ) زامُر ءِ دَڑ چِک ءِ لَمب ـ نازُرکیں شے ـ

زامن : (زا ـ مِن) بچار : ضامِن ـ

زامینگ : (زا ـ مے ـ نگ) (ک گ) ٹپّ ءِ خراب بُوتگ ـ

زان: (زا ـ ن) (ن گ) نِند جاہ ـ بز گوشت ـ سَرزان ـ کونڈانی سَر ـ کونڈ ءَ چہ بُرزداں پادانی ھَواری ءَ ـ **زاناں جَنگ :** (زا ـ ناں ـ جَ ـ نگ) (ک گ) دوئیں زانانی سَرءَ نِندَگ ـ **زان بَند:** (زا ـ ن ـ بَن ـ د) (ن گ) اُشتر ءِ کونڈ بَند ـ ھَما ساد کہ گوں آئی ءَ اُشتر ءِ زاناں بندنت ـ جُکّ اِتکیں اُشتر ءِ کونڈانی بندوک کہ پاد آتک مہ کنت ـ پیٹڑ ـ کونڈ بَند ـ (2) کمرزانی ـ پادانی ءُ سرین ءِ میانجی ءَ چادِر ءِ اَڑینگ ءُ نِندَگ ءِ یکّ وڑے ـ (3) پہ ایمن دوئیں زانانءَ بند کنگ ءُ نِندَگ ـ زانو بَندی ـ بغل بَندی ـ **زان پہ زان :** (زا ـ ن ـ پَ ـ زا ـ ن) (س گ) ھور ءُ تور ـ ھَوار ـ کِر پہ کِر ءِ نِندَگ ـ ھم زان ـ **زان پہ زان بُوتگ :** (ک گ) رازدار بُوتگ ـ (2) سَکّ نزّیک نِندَگ ـ نِند ءُ نیاد کنگ ـ پادءَ پادءِ سَرءَ ایر کنگ ءُ نِندَگ ـ آرامی ءَ نِندَگ ـ **زان ءُ کونڈ کنگ:** اُشتر ءِ زان ءُ کونڈانی بَندگ ـ (2) جاگہے نِندَگ ءُ پاد نیا ہگ ـ **زان سَر :** (زان ـ سَر) (ن گ) پاد ءَ بز گوشت ءِ دیمی نیمگ ـ زانانی دیمی نیمگ ـ **زان کُٹّ :** (زان ـ کُٹ ـ ٹ) (س گ) زانانی زَمین ءَ جَنگ ـ زَمین ءِ سَرءَ زانانی ایر کنگ ـ **زان کُٹّ کنگ :** (زان ـ کُٹ ـ ٹ ـ کَ ـ نگ) گوں زاناں رَوگ ـ کُون موش کنگ ـ **زانُو بَندی :** (زا ـ نُو ـ بَن ـ دی) (ن گ) ماں جرگہ یا دیوان ءَ نِندَگ ءِ خاصیں وڑے کہ دوئیں زاناں گوں سرین ءَ چادِرے اَڑینگ ءُ نِندَگ ـ کمرزانی ـ زان بَندی ـ

زانا : (زا ـ نا) (ج گ) جُست گالے ـ چے؟ چو کہ: آ زانا تئی براات اِنت؟

زاناس : (زا ـ ناس) (ن گ) فتنہ ـ فسادی ـ میڑینوک ـ پِلینڈ ـ

زاناں : (زا ـ ناں) (پ گ) من زاناں ـ من سَرپداں ـ

زانت : (زاں ـ ت) (ن گ) زانگ ـ پوہی ـ سَرحیالی ـ فہم ـ دانائی ـ حکمت ـ سُدّھ ءُ بُدّھ ـ سُدّھ ءُ سار ـ ذِہن ـ عقل ـ سَرپدی ـ رُژن ـ سماہ ـ دماغ ـ دِید ـ بُدّھ ـ بُود ءُ بُرُش ـ سُدّھ ـ علم ـ قدڑ ـ کرامات ـ مارِشت ـ (2) زانگ ءِ جِند ـ دانش ـ (3) دِگہ گالانی رَندءَ کیت ءُ وَتی پیسَری گال ءِ زانتکاری ءَ مَنّینیت ـ چو کہ زبان : زبان زانت ـ حَبر : حَبرزانت ـ کار : کارزانت ـ

زانت کار : (زاں ـ ت ـ کار) (ن گ) (س گ) زانوکیں مَرُدم ـ فہمندگ ـ سَرپد ـ سَرپدیں ـ پوہ ـ سہیگ ـ جہاں گول ـ جہاں

گرد۔ سوگہہ۔ سوہو۔ سہی۔ شوئکار۔ عاقل۔ عالم۔ عقل مَند۔ کارزانت۔ کواس۔ وانِندگ۔ ہُورت چار۔ حکیم۔ زانو گر۔ اُستاد۔ سَرحیال۔ زانِندگ۔ زَبر۔ راہ شون۔ پُختگ۔ دُور چار۔ سَرآگاہ۔ بلد۔ بلد کار۔ (2) ہما مَردُم کہ ہمُک کارءَ بلد بہ بیت۔ کسب کار۔ اِزم گر۔ (3) چَمّ پچّ۔ پیش بین۔ چالاک۔ **زانت کاری** : (زاں۔ت۔کا۔ری) (ن گ) زانوگری۔ حکیمی۔ دانش مَندی۔ عقل مَندی۔ سَرپدی۔ زانِندگی۔ دُور چاری۔ سَرآگاہی۔ **زانتکاریں** : (زان۔ت۔کا۔ریں) (س گ) زانوگریں۔ سرپدیں۔ عقل مندیں۔ کارزانتیں۔ کوّاسیں۔ سرحیالیں۔ زانندگیں۔ پوہیں۔

زانتی : (زان۔تی) (ن گ) پوہ۔ سَرپدی۔ **زانتی بُوئگ** : (زان۔تی۔بُو۔ئگ) (ک گ) نیک ءُ بد ءُ زانگ۔ سَر پد بُوئگ۔ پوہ بُوئگ۔

زانِش : (زا۔نِش) (ن گ) زانت۔ عقل۔ فہم۔

زانگ : (زا۔نگ) (ن گ) (ک گ) چہ چیزے ءَ زانتکار بُوئگ۔ سہی بُوئگ۔ ہوش۔ سَماہ کپگ۔ پچّارگ۔ دُرست کنگ۔ جاہ آرگ۔ دَربرگ۔ سوہو بُوئگ۔ سسّا کنگ۔ فہمگ۔ سَرپدی۔ حکمت۔ تعلیم۔ عقل۔ زانت۔ سُدّھ ءُ بُدّھ۔ سُدّھ ءُ سماہ۔ سَر پر بُوئگ۔ سماہ بُوئگ۔ شناسگ۔ علم۔ فہم۔ رَم۔ پجّار۔ پچّارگ۔ دُرستی۔ باوَر۔ چارَگ۔ خیال۔ زَبری۔ چمّانی پچ بُوئگ۔ **زانِندگ** : (زا۔نِن۔دَگ) (س گ) سَرپد۔ زانت کار۔ پوہ۔ دانا۔ ہژّار۔ عقل مَند۔ زانوگر۔ زانوک۔ فہمندگ۔ اَگلامَند۔ عالم۔ وانِندگ۔

زانُو : (زا۔نُو) بچار : زان۔

زانُو بَند : (زا۔نُو۔بَن۔د) بچار : زانو بَندی۔

زانوک : (زا۔نوک) (ن گ) زانتکاریں مَردُم۔ زانِندَگ۔ سہیگ ءُ سَرپد۔ سَرپد۔

زانوگر : (زا۔نو۔گر) (ن گ) ہما مَردُم کہ باززانت۔ ہُشیار۔ زانتکار۔ بلد۔ تجربہ کار۔ زانِندگ۔ سَرپد۔ عاقل۔ عالم۔ عقل مَند۔ کوّاس۔ **زانُوگِری** : (زا۔نو۔گِ۔ری) (ن گ) ہژّاری۔ بلدی۔ عقل مندی۔ کوّاسی۔ زانتکاری۔ **زانوگریں** : (زا۔نو۔گِ۔ریں) (س گ) ہژّاریں۔ بلدیں۔ سرپدیں۔ عقل مندیں۔ کوّاسیں۔ سرحیالیں۔ زانتکاریں۔

زاوُل : (زا۔وُل) (ن گ) بوئے مادَران۔ دَرمانے۔

زاوُک : (زا۔وُک) زاہگ ءُ گوستگاں بزاں ہما مال کہ زاتگ۔ (2) (ن گ) ہما مال کہ زاہیت۔ **زاوُکین** : (زا۔وُ۔کیں) (س گ) ہما مال کہ زاتگ۔ (2) زاہگ ءَ آیوکی بزاں ہما مال کہ زاہیت۔

زاوُگ : (زا۔وُگ) (ن گ) لچّ یا خِشت ءَ بستگیں دیوال ءِ رِد۔ رَبد۔

زاہ : (زا۔ہ) (ن گ) بدیں حبر۔ بد ءُ رَد۔ زِرکت۔ ناشائستہیں دانگ۔ بدزُبانی۔ نہ وشّیں گپّ۔ بےسِلکیں ترّان۔ دُژنام۔ دُشمان۔ دُژمان۔ دُشنام۔ بدشات۔ **زاہ ءُ بد** : (ن گ) بدیں حبر گوشگ۔ زاہ ءُ زِرکت کنگ۔ بد ءُ رَد کنگ۔ چوش ءُ فِلان۔ حبر۔ بےسلکیں حبر۔ **زاہاں بندگ** : (زا۔ہاں۔بَن۔دَگ) زاہ ءُ بداں ماں بندگ۔ زاہ ءُ زِرکت کنگ۔ دژنام دیگ۔ بدیں حبر گُشگ۔ **زاہ ءُ زِرکت** : (ن گ) زاہ ءُ بد۔ بد ءُ رَد۔ بد ءُ بُل۔ **زاہ ءُ زِرکت کنگ** : (ک گ) زاہ ءُ بد کنگ۔ بدیں حبر ءِ گوشگ۔ بد ءُ رد کنگ۔ بد دیگ۔ گوں زاہاں مان بندگ۔ **زاہ ءَ کچّ کنگ** : (ک گ) سکّ باز زاہ ءُ بد دیگ۔ **زاہ ءَ کچّ کنگ** : (ک گ) باز دُژمان ءُ زاہ دیگ۔

زاہگ : (زا۔ہگ) (ک گ) دَلوت یا رستر ءِ چُکّ ءِ پیداک کنگ۔ زنگ دیگ۔ چُکّ آرگ۔ زاتن۔ زنگ۔ **زاہگی** : (زا۔ہَ۔گی) (ن گ) زاہگ ءِ آوَ کی بزاں ساہدار، دلوت یا مال نوکی زیت۔

زائیدگ : (زا۔ئے۔دَگ) (ن گ) اوبادگ۔ اولاد۔ چُکّ ءُ پسائندگ۔ زئی۔

زائینگ : (زا۔ئے۔نگ) (ک گ) دَلوت ءِ چُکّ ءُ مات کنگ ءِ مدتّ کنگ۔ اَنچوش کنگ کہ ساہ دارے بہ زئیت۔

زائیفگ : (زا۔ئی۔فَگ) (ن گ) زال۔ جَنین۔ پیریں جَنیا دَم۔ لُوگی۔ جَن۔ بلّگ۔ زَن۔

زاہینتگ :(زا۔ہین۔تگ) زاہینگ ءِ گوستگال۔(2) چُکّ ءِ مات
کنائینتگ۔**زاہینتگیں** :(زا۔ہین۔تَ۔گیں) زاہینگ ءِ دیریں
گوستگال۔(2) ہما کہ زاہینگ بُوتگ۔
زُبّ :(زُب۔ب)(ن گ) چہ دارءَ جوڑ کُرتگیں اَزباب۔(2)
کَلِک۔مزن کَلِک۔بز گوشت۔نشتن جاہ۔ کِلّگ۔(3)(س گ)
ڈالیں۔لاندویں۔
زَبّ :(زَب۔ب)(ن گ) تیز۔زِہ۔(2) دَپ گیج۔**زَبّ دیگ** :(زَب۔ب۔دی۔یَگ)(ک گ) تیز رَوَگ۔پُریں
گاماں رَوَگ۔
زَباد :(زَ۔باد)(عَر)(ن گ) وَشّیں بو ہے۔**زَباد بوہ** :
(زَ۔باد۔بوہ)(س گ) ہما کہ زَباد ءِ وَشّیں بوہ ءَ کَنت۔وَشبوہ۔(2)
مِہرک۔دوستدار۔دوستار۔**زَباد دان** :(زَ۔باد۔دان)(ن گ)
چہ نُگرہ ءَ جوڑ کُرتگیں کسانیں ٹِکّہ کہ زَبادءَ مان کننت ءُ گوَرءَ کننت۔
زَباد مال :(زَ۔باد۔مال)(س گ) ہما کہ زَباد مالیت۔(2)
دوستدار۔دوست۔(3) وَشّ بوہ مُشتگیں۔**زَباد موش** :(زَ۔باد۔موش)
(س گ) ہما کہ زباد مُشیت۔وَشبو ہیں ءُ زیبائیں جِنکّ۔
زِبار :(زِ۔بار)(ن گ) ریک ہواریں حاک۔(2) نرمیں سِنگ
ءِ ریک۔(3) ہما نرمیں جاگہہ کہ مَردُم اُودءَ ایر پہ روّت۔ایر نشت۔
زِبارِستگ :(زِ۔با۔رِس۔تگ)(ن گ) ہما مُلک کہ آئی ءِ زمین
زِبار اِنت۔ریک شانیں ڈگار۔
زُبان:(زُ۔بان)(ن گ) لبز۔قول۔قرار۔عہد۔سوگند۔قسم۔
پَتّ۔دُژاہی۔لِسان۔(2) دپ ءِ تہہ ءِ ہما بز گوشت کہ سرءِ ٹُک ءَ
سَکّ اِنت۔لِلّک۔(3) بولی۔زُوان۔لبزانک۔**زُبان ءِ بندگ** :
(ک گ) دَپ ءِ بندگ۔پہ مُلّا ءُ بِلّی تائیدا نچوش کنگ کہ کسے حبرے
گوشت مہ کنت۔(2) لبّ ءُ لالچ دیگ ءُ بے توار کنگ۔**زُبان ءِ پڑشگ** :(ک گ) چہ نادُژاہی ءِ یا ساہ کندن ءِ وہداں حبر ءِ در
نیاہگ۔ساہ کندن ءِ بُوتگ۔(2) میار باریں مَردُم ءِ میں کنگ ءِ
حبر ءَ نہ گیشگ۔(3) گالوار ءِ درنیاہگ۔لَلّ بُوتگ۔نادُژاہی ءِ
سَبب ءَ زبان ءِ لَلّ بُوتگ۔**زُبان ءِ پڑ وشگ** :(ک گ) زبان ءِ
وَرگ۔لبز ءِ وَرگ۔قول ءِ پیلو ءَ نہ کنگ۔وَتی گوشتگیں گپّانی سرءَ نہ
اوشتگ۔بدعہدی کنگ۔بدقولی کنگ۔عہد ءِ پڑ وشگ۔(2) تژّان
کنگ ءِ وہداں لبزاں نہ گیشینگ۔دَپ ءِ چوٹ کنگ ءُ حبر کنگ۔
پہ زانت للو پٹّو کنگ۔**زبان دیگ** :(زُ۔بان۔دی۔یَگ)
(ک گ) قول کنگ۔وعدہ کنگ۔عہد کنگ۔دُژاہی دیگ۔**زُبان ءِ سُہا بُوتگ** : دَپ ءِ تیز بُوتگ۔گپّی مجلسی۔**زبان ءِ کشّگ** :
(ک گ) جاک کنگ۔کُوکار ءُ صلوات کنگ۔**زُبانی** :(زُ۔با۔نی)(ن گ) سَرزُبانی۔ہما حبر کہ پہ دِل یات کنگ بیت ءُ گوشگ
بیت ءُ نبِشّگ مہ بیت۔دپوئی۔(2) گوکانی ناجوڑی یے کہ گوک ءِ
زبان ءِ گونڈ گونڈیں دانگ دَرکیت۔
زُبان زانت :(زُ۔بان۔زاں۔ت)(ن گ)(س گ) زبان
ءِ زانوگر۔زبان ءِ کوّاس۔زبان ءِ زانتکار۔ہما کہ زبانانی بُن ءُ بیہہ ءُ
لبزانی گرءُ بنداں سر پد اِنت۔ہما کہ زُبان زانتی ءِ علم ءِ وَنتگ۔زبان
شناس۔**زُبان زانتی** :(زُ۔بان۔زان۔تی)(ن گ) زبان ءِ علم۔
زبان ءِ کوّاسی ءُ زانوگری۔**زُبان زانتیں** :(زُ۔بان۔زان۔تیں)
(س گ) زبان ءِ زانتکار۔زبان شُناسیں۔
زُبان شُناس :(زُ۔بان۔شُ۔ناس) بچار : زبان زانت۔
زُبان شُناسیں :(زُ۔بان۔شُ۔نا۔سیں) بچار : زُبان زانتیں۔
زبا ٹُک :(ز۔با۔ٹُک)(س گ)(ن گ) پہ لِلّک سوکلو۔
زبا ٹُک دیگ :(ز۔با۔ٹُک۔دی۔یَگ)(ک گ) لِلّک ءِ چہ
دَپ ءَ کشّگ ءُ ٹِکّے ءِ سوکلو دیگ۔
زُبانگ :(زُ۔با۔نگ)(ن گ) ننگار ءِ ہما سَر کہ آئی ءِ کمیرءَ مان
لگوشنت۔(2) ہرن ءُ ننگار ءِ دَپ ءِ تیزیں زِہ۔ چونی۔**زُبانگ ءِ دَرا ہگ** : گوک یا دَلوت ءِ زبان ءِ دانگ ءِ دَرا ہگ۔
زِبر :(زِب۔ر)(س گ) دانہ دانگی۔ڈَلگ۔دانہ دار۔سَکّ۔
ڈڈ۔گرّ۔گرّناک۔کرّچک۔تژّند۔تژّند ناک۔تلار۔ڈکّ۔(2)
(ن گ) یکّ کاہے۔(3) بدنام۔**زِبراں بندگ** :(زِب۔راں۔

بَن ۔ دَگ) گوں ھگّلاں بَندَگ ۔ ھگّل ءُگرءُ با کنگ ۔ مانِ بَندَگ ۔ نِہرّ اں بَندَگ ۔ **زِبریں** : (زِب ۔ ریں) (س گ) سِّکین ۔ گرّ گرّیں ۔ تُرند یں ۔ **زِبریں گپّ** : (زِب ۔ ریں ۔ گپ ۔ پ) (ن گ) تُرندءُ تورناکیں گپّ ۔ **زِبرءُ زوڑا** : (ن گ) بےڈوَل ۔ بےواج ۔ کوجہہ ۔ بدرَنگ ۔

زَبر : (زَب ۔ ر) (س گ) (ن گ) ہژّار ۔ وجّ ۔ جوّان ۔ شَرّ ۔ بلَد ۔ زانتکار ۔ ڈوَل دار ۔ گہہ ۔ (2) بُرز ۔ بُرزی ۔ پڑّور ۔ **زَبری** : (زَب ۔ ری) (ن گ) زانتکاری ۔ بلَدی ۔ زانگ ۔ شرّی ۔ **زَبریں** : (زَب ۔ ریں) شَرّیں ۔ بلدیں ۔ زانتکاریں ۔ (2) ہما کہ زبرانت ۔

زَبَر : (زَ ۔ بَر) (ن گ) نِشانے کہ حرفانی سر بُرءَ جنگ بیت کہ آہانی آوازءَ بدل کنت ۔

زَبّر : (زَ ۔ بَر ۔ ر) (ف گ) زَبرّگ ءِ فرمان گال: بہ زَبرّ ۔ (2) گوَرگند ۔ گوَرموش ۔ (3) زوراک ۔ سَرزور ۔ (4) ھگّل ءُ گرّ ءُ با ۔ **زَبرّان** : (زَ ۔ بَر ۔ ر ۔ ران) (ج گ) کشّان ۔ چِکّان ۔ زَبرّان کنگ ءُ بَرگ ۔ شاپان ۔ (2) دُزوگ بندان ۔ بےسَریں گپّ کنان ۔

زَبّر دیگ : (زَ ۔ بَر ۔ ر ۔ دی ۔ یگ) (ک گ) گوں تُرندی رَوَگ ۔ (2) چہ دُوریں راہےءَ زَبرّان ءَ آہگ ۔ (3) ہتر مال کنگ ۔ دوَر دیگ ۔ چکّل دیگ ۔ (4) گوَرگند جنگ ۔ **زَبرّ دیگ ءُ رَوَگ** : (ک گ) گوں تُرندیءَ رَوَگ ۔ دُوریں پند جَنگ ۔

زَبرّجلّ : (زَ ۔ بَر ۔ ر ۔ جل ۔ ل) (س گ) مُہکم ۔ مُہر ۔ ہما کہ جلّ ءَ بہ بیت ۔

زَبرَدست : (زَ ۔ بَر ۔ دَس ۔ ت) (س گ) زوراک ۔ تیار ۔ سَکّ ۔ (2) جوّان ۔ شَرّ ۔ **زَبرَدستی** : (زَ ۔ بَر ۔ دَس ۔ تی) (ن گ) زوراں سَری ۔ پہ نِہرّ ءُ گرّ ءُ با ۔ **زَبرَدستیں** : (زَ ۔ بَر ۔ دَس ۔ تیں) (س گ) شَرّیں ۔ جوّانیں ۔ (2) زور آوریں ۔ طاقت وریں ۔

زَبرزَنگ : (زَ ۔ بَر ۔ زَن ۔ گ) (س گ) (ن گ) مزن توار ۔ ٹوپ ءَ تیر یا گولہ ۔

زَبرّگ : (زَ ۔ بَر ۔ رَگ) (ک گ) پہ بےپَرواہی جَنگ ۔ ژپّگ ۔ گِرّینگ ۔ چہر دیگ ۔ گوں زورءَ دوَر دیگ ۔ گکرّگ تُرندیءَ ہتر دیگ ۔ شاپگ ۔ شَت دیگ ۔ شت کشّگ ۔ پِرکشگ ۔ (2) دُزوگ بَندَگ ۔ بےسِیئیں گپ کنگ ۔ **زَبرّگی** : (زَ ۔ بَر ۔ رَ ۔ گی) زَبرّگ ءِ آوَکی ۔ (2) شت دیگی ۔ ہتر دیگی ۔ جنگی ۔ **زَبرّوک** : (زَ ۔ بَر ۔ ر ۔ رو ۔ ک) (ن گ) تُرند جنوک ۔ (2) دُزوگ بندوک ۔ بےفائدَگیں گپّ جَنوک ۔

زَبرّزِنا : (زَ ۔ بَر ۔ ر ۔ زِ ۔ نا) (س گ) پہ زورکاری ءُ زَبرَدستی زِنا کنگ ۔ پہ زورگوں جنینےءَ وپت ءُ واب کنگ ۔

زَبرّیتَگ : (زَ ۔ بَر ۔ رِ ۔ تَگ) زَبرّگ ءِ گوَستگال ۔ (2) شاپتگ ۔ شت کشّیتگ ۔ جتگ ۔ **زَبرّیتگیں** : (زَ ۔ بَر ۔ رِ ۔ ت ۔ گیں) زَبرّگ ءِ دیریں گوَستگال ۔ (2) شَت کشّیتگ ۔ جتگ ۔

زَبرٹ : (زَب ۔ بَرٹ) (س گ) دوَری ۔ استاوَر ۔ استور ۔ بازلاندویں ۔ ڈڈیں ۔

زَبَگ : (زَ ۔ بَگ) (س گ) مچّ ءِ زَپتیں کُلونٹ کہ تنیگا نہ رس اِتگ ۔ بےتامیں پپّنک ۔ پَپّگ ۔ پپّنک ۔ زپت ۔ زکّ ۔

زَبّگ : (زَب ۔ بَگ) (ک گ) جَنگ ۔ ٹپّگ ۔ لٹّ دیگ ۔

زَبُن : (زَ ۔ بُن) بچار : زبون ۔

زَبُور : (زَ ۔ بُو ۔ ر) (ن گ) ہما اَزباب کہ میہاں کشیت ۔ (2) آسن ءِ چہ آس ءَ دَرکنگ ءِ ازباب ۔ (3) چہ یہوُدیانی پاکیں بائیبل ءِ کتاباں یکّے ءِ عربی نام ۔

زِبور : (زِ ۔ بو ۔ ر) (ن گ) زَمین زور ۔ زِبیر ۔ رِبیس ۔ کٹومبو ۔ خپّا ۔ کٹینگ ۔ زَمین ٹومب ۔

زَبُون : (زَ ۔ بُو ۔ ن) (س گ) کُور ۔ تَہار ۔ زَبُن ۔ (2) بےہوش ۔ گرانیں نادُراہی ءِ سَبَب ءَ بےہوشی ۔ (3) بےسُدھی ءَ وپسگ ۔

زِبَہر : (زِ ۔ بَہہ ۔ ر) (ن گ) بےبَہر ۔ بےنصیب ۔ بےمُراد ۔ بےونڈ ۔ محروم ۔ چٹ ۔ بےہچّ ۔ زرُمب ۔ **زِبَہری** : (زِ ۔ بَہہ ۔ ری) (ن گ) بےبہری ۔ بےونڈی ۔ (2) نیزگاری ۔ نیستی ۔ واری ۔ برّگی ۔

زَبیر : (زَ۔بے۔ر)(ن گ) وَروک۔کرے۔
زَپت:(زَپ۔ت)(س گ) ہما کہ تام ءِ وَشّ نہ اِنت۔تَہل۔
کمّیں زَہر۔بے تام۔وَلّ۔جؤر۔زَکّ۔زَبگ۔(2) یات کنگ۔
زانگ۔چوسبق ءِ زپت کنگ۔یات۔**زَپت آپ** :(زَپ۔ت۔
آپ)(س گ) چہ زپتیں نیبگ یا دارُواں کشّ اِتگیں آپ۔
زَپت کنگ : (زَپ۔ت۔کَ۔نگ)(ک گ) پہ دِل یات
کنگ۔زبانی یات کنگ۔دَربَرگ۔**زَپتگ** :(زَپ۔تگ)
(س گ) زپتیں چیز۔زپتیں تام۔زَپتی۔ **زَپتی** :(زَپ۔تی)
(ن گ) طاقتی ئیں دَرمانے کہ پہ چِلّگی زال ءِ جوڑ ئے کننت۔(2) تام
ءِ زَپتی۔**زَپتیں** :(زَپ۔تیں)(س گ) ہما کہ زَپت ءِ تَہل انت۔
(2) نہ وشّیں۔بدتامیں۔

زَپتیں کلونٹ :(زَپ۔تیں۔کُ۔لون۔ٹ)(ن گ) ہما
کُلونٹ کہ دنیگہ آئی ءِ تہہ ءِ شیر کنی نہ کپتگ۔پپّک۔زَبگ۔پپّنک۔

زُپُّرگ : (زُپ۔پُ۔رَگ)(ک گ) زُکُّرگ۔نزکُرّگ۔
وتارا چیر دیگ۔

زِتگ :(زِ۔تگ)(ک گ) زِنگ ءِ گوستگال بِزاں پہ زور پچ
گپتگ یا بُرتگ۔

زَٹ :(زَ۔ٹ)(ن گ)(س گ) دُرُوگیں گپّ۔بٹاک۔
(2) وَت سَریں حبر۔رپٹگ۔**زَٹکو** :(زَٹ۔کو)(س گ) بٹاک
دیوک۔گپّی۔دُرُوگیں ءُ مزنیں گپّ جنوک۔بٹاکی۔

زُحل :(زُہ۔ل)(ن گ) اِستالے ءِ نام اِنت۔(2) برز۔طبق۔

زَحم:(زہ۔م)(ن گ) سگار۔لُڑ۔تیگ۔اڑجل۔(2) سومگ۔
زیم گرگ۔ٹَپّ۔زیم۔**زَحم ءِ آپ دیگ** : تیگ ءِ آب دار ءُ جوہر
دار کنگ۔زحم ءِ تیز ءُ برّناک کنگ۔**زَحمانی اِمام** :(زہ۔ما۔نی۔اِ۔
مام)(س گ) بہادُرانی پیشوک۔زحم جن۔دِلیر۔نہ ترس۔**زَحم ءِ ایر
کپگ** : زحم ءِ للگگ ءُ ٹپّی کنگ۔**زَحم ءِ برچانک** :(ن گ) زحم
ءِ دَستگ ءِ دیم ءِ ہما پتنین ءُ گوش داریں ٹکّر کہ پنجگ ءِ دیم پان اِنت ءِ
زحم ءِ دَپ ءِ کُٹّ اِتگیں سَر ہمیشی ءِ تہہ ءِ سکّ اِنت۔زحم ءِ گوش۔**زَحم ءِ
بندگ** : پہ ملّائی یا بِگّی دم ءُ چُوف اَنچوش کنگ کہ زحم مہ بُرّیت۔
(2) زحم ءِ کوپگ ءِ کنگ یا سرِ ین ءِ بندگ ءُ تیار بُوہگ۔**زَحم ءِ
پنجگ** :(ن گ) تمبورگ ءِ جنگ ءِ تہرے۔(2) گلّہ ءِ جوہان ءِ کیلا
ہگ ءِ اَزباب۔**زَحم ءِ پہ دَپ گرگ** : مزنیں کارے ءِ کنگ۔
بہادُری ءِ مزن مردی شون دیگ۔**زَحم جن** :(زہ۔م۔جَن)
(س گ) بہادُر۔دِلیر۔سَرمچار۔تیگ جن۔تیغ زن۔**زَحم ءِ جُتک** :
(ن گ) زحم ءِ پوش یا زَحم ءِ پوست۔ڈَرو۔**زَحم جنگ** :(زہ۔م۔
جَ۔نگ)(ن گ) مزنین ءُ ٹوہیں کار ءِ کنگ۔سَرمچاری کنگ۔مڑائی کنگ۔
کُشت ءُ کوش کنگ۔جلوہ۔(2) پہ تژن ہم گوشگ بیت چوکہ: توزحم
جَت بزاں تو ہچ کُت نہ کُت۔**زَحم ءِ چیر دیگ** : زحم ءِ جنگ۔**زَحم ءِ
زِہ** :(ن گ) زحم ءِ دَپ ءِ تیزیں بہر۔**زَحم ءِ شکست وَرگ** :
(ک گ) زحم ءِ پڑ شگ۔**زَحم ءِ شِلّگ** :(ک گ) زحم ءِ جنگ ءِ
توار۔**زَحم ءِ کپگ** : مڑگ۔جنگ کنگ۔کُشت ءُ کوش کنگ۔**زَحم
ءِ مُشت** :(ن گ) زحم ءِ دَستگ۔زحم ءِ ہما جاگہہ کہ دَست ءِ کنگ
بیت۔**زَحم ءِ مُشت کنگ** : زحم ءِ جنگ۔گیش بُوہگ۔**زَحم
وارتگیں** :(زہ۔م۔وار۔تَ۔گیں)(س گ) زَدگ۔ٹپّی۔
(2) ہما کہ زحم ءِ ٹپّ ئے وارتگ۔**زَحم وَرگ** :(زہ۔م۔وَ۔رَگ)
(ک گ) ٹپّ وَرگ۔ٹپّی بُوہگ۔

زَد :(زَ۔د)(ن گ) ٹپّنگ ءِ ہما مکو کہ آئی ءِ زور پِر دیگ ءِ تیر
سرِ بیت۔تو پکّ ءِ پانچ۔(2) آماچ۔(3) تُو پک ءِ تیر ءِ رسگ ءِ جاہ۔
نِشانہ۔(4) زور۔(5) ڈکّ۔**زَدگ** :(زَ۔دَگ)(ن گ) زَد ءِ
آتکگیں۔تیر وارتگیں شکار۔ٹپّی۔ٹپّ ءُ ٹور۔زیم۔ٹپّی ٹوری۔کُٹّہ۔(2)
نادُراہ۔ناتوان۔کمزور۔پدَرد۔**زَدَگو** :(زَ۔دَ۔گو)(س گ) ٹپّی
ئیں۔ٹپّ وارتگیں۔**زَدَگی** :(زَ۔دَ۔گی)(ن گ) ٹپّی ءُ ٹوری۔(2)
ناتوانی۔نادُراہی۔نزوری۔**زَدَگیں** :(زَ۔دَ۔گیں) ہما کہ زَدَگ
انت۔ٹپّی ئیں۔(2) ناتوانیں۔کمزوریں۔

زِڈّ :(زِڈ۔ڈ)(س گ) گوات گپتگیں۔(2)(ن گ) گوات ءُ
سوم کہ ساہ دار ءِ گوشت ءِ بہ گپیت۔(3) پاد آتکگیں۔کپّ اِتگیں۔

زِڈّلاپ : (زِڈ۔ڈ۔لاپ) (س گ) مَزَن لاپ۔مَزَن زِڈّ۔ **زِڈّگ** :(زِڈ۔ڈَگ) (ک گ) گؤات کَرَگ۔کَپّگ۔لاپ ءِ مَزَن بُوتگ۔لاپ ءِ گؤات گَرَگ۔سرٛ پَگ۔پڑّور بُوتگ۔ڈِڈ بُوتگ۔**زِڈّی** :(زِڈ۔ڈی) (ن گ) مَزَن لاپ۔مَزَن زِڈّ۔
زِڈہؤ :(زِڈ۔ہؤ) (س گ) چَپّ ءُ چوٹ۔ہما کہ ہم وار نہ اِنت۔ ناہم وار۔

زِر :(زِ۔ر) (ن گ) دُوریں دِہ۔(2) دِیریں منزل۔دُوریں دیہات۔(3) جُہلیں دَریا۔دَریاءِ جُہلی۔دَریا۔دَریاب۔سانوڑ۔ ساوڑی۔**زِر بار**:(زِر۔بار) (ن گ) زِرءِ نیمگ۔جاندُم۔ دَریابار۔(2) ایرگؤات۔گوَر۔سُہیل۔لَمّا۔**زِر بار رودَرآتک** : (ن گ) سِیارو سِیارو گوَر۔(2) گوَرسِیارو۔**زِر بار زِر بار مَغرب** : (ن گ) گوَرگوَرساتان۔**زِر بار مَغرب** :(ن گ) ساتاں ساتاں گوَر۔(2) گوَرساتاں۔**زِر باری** :(زِر۔با۔ری) (ن گ) زِرءِ نیمگ۔ہما پلّوء کہ زِر اِنت۔**زِرءِ تیاب کَنگ** : حزمت کَنگ۔(2) پٹّ ءُ پول کَنگ۔جُہد کَنگ۔(3) نااُمید بُوتگ۔ بے وس بُوتگ۔**زِرجَنگ** :(زِر۔جَ۔نگ) دِیر کشّگ۔دُورءُ دَڑاجیں پلوءِ دیم دیگ۔(2) تاوان بُوتگ۔گارءُ بے زند کَنگ۔
زِر چِنڈ :(زِر۔چِن۔ڈ) (ن گ) مَزَنیں توپان کہ زِرانی آپاں چِنڈ بنیت ءُ گوَرم کَنت۔دَریاءِ تہءَ آیوکیں چِنڈ۔دَریاءِ جُہلا نکیاں یا دَریا ءِ تہءَ زَمین یا آپ ءِ سُرگ یا جُمبگ۔**زِرءِ رَوَگ** :(ک گ) ماہیگ ءِ کُشگءِ ماں دَریاءِ رَوَگ۔(2) دَریاءِ رَوَگ یا دَریاءِ دَوَ کَنگ۔**زِر زَمین** :(زِر۔زَ۔می۔ن) (ن گ) دریاءِ تہءِ خُشکی۔ جزیرہ۔زَن زِر۔بیٹ۔**زِرگؤات** :(زِر۔گؤا۔ت) (ن گ) ہما گؤات کہ چہ زِرءِ کیت۔زِری کوش۔سارتیں گؤات۔بلندو۔ زِری۔**زِرگوَر** :(زِر۔گوَ۔ر) (ن گ) تیاب دپ۔تیاب۔زِر کِنگ۔**زِرکِنگ** :(زِر۔کِ۔نگ) (ن گ) تیاب۔تیاب کَرّ۔
زِری :(زِ۔ری) (ن گ) ہما کہ گوں زِرءِ نِسبت داریت۔یکّ گؤاتے کہ زِرءِ پلّوءِ کیت۔زِرگؤات۔زِرئے۔(2) وَتی وس ءِ چہ گیش۔سَتر۔**زِری نود** :(زِ۔ری۔نود) (ن گ) زِرءِ نود۔(2) چہ زِرءِ پادآتکگیں جُرّ۔

زَر :(زَ۔ر) (س گ) زَرَگ۔یات۔تاہیر۔اوپار۔(2) (ن گ) زَردترّگ۔پُختہ۔
زَرّ :(زَر۔ر) (ن گ) کلدار۔(2) چارآنہ۔ٹکّا۔(3) کُرش۔ (4) گبّر۔نگد۔(5) ٹُکرہ۔چاندی۔(6) مال۔پُنجی۔جائیداد۔ دُنیا۔رقم۔گنج۔**زَرّآملیں مُشت** :(زَر۔ر۔آ۔مِ۔لیں۔مُش۔ت) (س گ) زَحم ءِ ہما مُشت کہ آئیءَ زَرّءِ مادن یا گوں زَرّاں جوڑ بُوتگ یا آئیءِ رازَرّءِ آپ دیگ بُوتگ۔**زَرّان** :(زَر۔ران) (ن گ) بازیں زَرّ۔(2) زَرّءِ بازی۔**زَرّبَندَگ** :(زَر۔ر۔بَن۔دَگ) (ک گ) شرط جَنگ۔بے بَندَگ۔**زَرّءِ پڑ وشگ**:(ک گ) بَستگیں زَرّانی پڑ وشتا نک کَنگ۔مَزَنیں زَرّےءِ کُلّہ کَنگ۔**زرگپتیں** : (زَر۔گَپ۔تیں) (س گ) ہما کہ پہ زَرگپتگ۔بہا زُرتگیں۔زر خریدیں۔**زَرّءِ کَلّگ** :(ک گ) زَرّءِ مال پیدا کَنگ۔**زَرّی** :(زَر۔ ری) (ن گ) زَرّدار۔(2) ٹُکرہی۔(3) دَست ءِ لَنکّے۔(4) دَست ءِ ہما لَنکّگ کہ سُور مُنڈریک ءِ مان کن انت۔(5) گوں زَرّءِ نِسبت داروکیں۔
زَردار :(زَر۔دار) (س گ) (ن گ) آباد۔ہما کہ زَرّئے بازبہیت۔مُغیم۔ مال دار۔ہزگار۔باگیا۔سیریں۔ہست گار۔گنج دار۔مال ءِ ہُدابُند۔دُنیادار۔دولت مَند۔رَئیس۔**زَرداری** :(زَر۔ دا۔ری) مال داری۔ہزگاری۔مُغیمی۔
زَڑاب :(زَڑا۔ب) (س گ) تُرُند۔تیز۔گؤات۔شِیکّ۔ شِیکّگ۔پُرتاب۔سَکّ۔(2) (ن گ) آس ءِ جلشک۔(3) آس ءِ بڑانز۔آس ءِ تپش۔آس ءِ گرمی۔(4) بال۔بال گَرَگ۔پَربار۔
زَرّاپ:(زَر۔ر۔آپ) (س گ) پیتل یا رودءُ زَرّءِ آپ دیگ۔ (2) ترّپوک۔(3) ہما سہت کہ آئیءَ زَرّءِ آپ دیگ بُوتگ۔
زَراک :(زَ۔را۔ک) (ن گ) شانوک۔(2) گندءُ گسڈ۔

زَراگ : (زَ ـ را ـ گ) (ن گ) سُہریں ءُ کسانیں آپی تِگے ـ آپی لو لگے ـ جوک ـ

زَرامپو : (زَرا ـ م ـ پو) (س گ) دَلوت یا ساہ دار ءُ تُرس ـ تراس ـ

زِرانک : (زِ ـ راں ـ ک) (ن گ) توار ـ ٹوک ـ (2) نرم نرمیگ ءُ جُزگ ـ

زَربافت : (زَر ـ باف ـ ت) (ن گ) زَری دوچ ـ گوں زَرّی ئیں تاراں دوتکگیں ـ ٹکرہ دوچ ـ شَرّیں گُد ـ

زرب شان : (زر ـ ب ـ شان) (ن گ) دوچے ـ

زَرّبلخ : (زَر ـ ر ـ بَ ـ لَخ) (ن گ) زَرّ ءِ تنّکیں تار ـ ٹکر ہی تار ـ

زُرت : (زُ ـ رَت) (ن گ) سہرو ءُ نَسل ءِ دان ءِ قسمے ـ جوار ـ

زُرتّو : (زُ ـ رَت ـ تو) (ن گ) زُرت ءِ وڑیں کِشارے ـ (2) گندیم ءِ آرت کہ زُرتی آرت ءَ ہوار بہ بیت ـ (3) بےلیسیں آرت ـ

زُرت : (زُر ـ ت) (ک گ) زُورگ ءِ گوں ستگال بزاں کسے ءِ زُورگ ءِ کار کُت ـ **زُرت ءُ زُور** : (ن گ) زیرگ ءُ دیگ ـ بَہا ءِ زیر ـ بُرت ءُ بزیر ـ (2) فصل ءِ زیرگ ءِ وہد ـ

زُرتگ : (زُر ـ تگ) (ک گ) زُورگ ءِ گوں ستگال بزاں آئی ءِ یا من زُورگ ءِ کار کُتگ ـ **زُرتگیں** : (زُر ـ ت ـ گیں) (س گ) زُورگ ءِ دیریں گوں ستگال بزاں زُورگ بُوتگ ـ (2) ہما کہ زُرتگ یا زُرتگ انت ـ

زَرتُشت : (زَر ـ تُش ـ ت) (ن گ) ایران ءِ آچش پَرستانی واجہیں پیغمبر ـ زَرتُشت ءِ پیدا کی، ہست ءُ بُود ءُ پیغمبری چہ پیغمبریں عیسیٰ ءِ زیادہ صد سال ساری اِنت ـ

زُرتّو : (زُ ـ رَت ـ تو) دوچے ءِ نام انت ـ

زَرّتول : (زَر ـ ر ـ تو ـ ل) (ن گ) سُہر ءُ تنگو ءِ تول کنگ ءِ کسانیں شاہیم ـ زَرّکش ـ (2) کاسلونک ءِ ہیک ـ

زَرّخر : (زَر ـ ر ـ خَر) (ن گ) نوشکے ءُ دَمگ ءِ جُو ءِ آپ ءِ حسابے ـ

زَرّخرید : (زَر ـ ر ـ خَ ـ ری ـ د) (س گ) ہما کہ گوں زَرّ خرید بُوتگ یا پہ زَرّ خرید بُوت کنت ـ (2) پہ بہا گپتگیں ـ زَرّ گپت ـ پہ زَرّ بہا زُرتگیں ـ **زَرخریدیں** : (زَر ـ خَ ـ ری ـ دیں) (س گ) بہا گپتگیں ـ زر گپتگیں ـ

زِرد : (زِر ـ د) (ن گ) دِل ـ جبین ـ (2) خیال ـ فکر ـ سماہ ـ فہم ـ (3) جان ـ جون ـ جند ـ بالاد ـ ڈِیل ـ

زَرد : (زَر ـ د) (ن گ) یکّ رَنگے ـ ہلگدار ءِ رَنگ ـ آشار ـ زَردی ـ (2) چہ جُنپ ءِ مَستریں حاک ہواریں کوہ ـ کوہ ـ (3) موشمے ـ بہار گاہ ءِ گُڈّی چِل روچ ـ (4) زَرد گلونٹیں مچّے ـ

زَرد بُوئنگ : (زَر ـ د ـ بُو ـ ئنگ) (ک گ) زَرد ترَّگ ـ نیوَگ یا دَڑ چک ءِ بَر ءِ پُختہ بُوئنگ ـ **زَرد ترَّگ** : (زَر ـ د ـ تر ـ رَگ) رنجیدہ بُوئنگ ـ شرمندگ بُوئنگ ـ (2) حیران بُوئنگ ـ ہبکّہ بُوئنگ ـ (3) چہ لاغری ءُ حون ءِ کَمّی ءِ رَنگ ءِ زَرد بُوئنگ ـ (4) (ک گ) دَڑ چکانی تاکانی تہہ ءِ زَردی ءِ بِنا بُوئنگ ـ (5) رَنگ ءِ زَرد بُوئنگ ـ زَرگ ـ (6) دَڑ چک ءِ تاکانی گیمُرگ ـ **زَرد چَک** : (زَر ـ د ـ چَک) (س گ) زَرد رَنگ ـ کمّے زَرد بُوئنگ ـ **زَردو** : (زَر ـ دو) (س گ) زَرد رَنگیں ـ زَرد چکیں ـ زَرد وئی ـ **زَردی** : (زَر ـ دی) (ن گ) زَردی ءِ رَنگ ـ زَرد ـ **زَردین** : (زَر ـ دین) (س گ) ہما کہ رَنگ ءَ زَرد اِنت ـ زَردیں رَنگ ـ

زَردانگ : (زَر ـ دا ـ نگ) (ن گ) زَر مُہرگ ءِ دَستونک ـ (2) چہ طلاہ ءِ اڈ داتگیں مُہرگ کہ دُرّان ءَ مان کننت ـ

زَردآپ : (زَر ـ د ـ آپ) (ن گ) دَریا ءِ چہ کُجام سَبَب ءُ نیموّ نے ءِ آپ زَرد بیت ءُ اے زَرد آپ ءِ تہہ ءِ ہرچ ماہیگے کپیت مِریت ـ (2) جلندر ـ جلندر ءِ نادُڑاہی ـ

زَرداپی : (زَر ـ د ـ آپی) (ن گ) ہما ماہیگ کہ زَرداپ ءِ جتگ ـ بےتابیں ماہیگ ـ

زَردالو : (زَر ـ د ـ آ ـ لُو) (ن گ) نیبگے ـ

زَرد بَر : (زَر ـ د ـ بَر) (ن گ) یکّ نادُڑاہی یے کہ جان زَرد بیت ـ زَرد وئی ءِ قسمے ـ جاپَر ـ

زَرد پُلّی : (زَر ـ د ـ پُل ـ لی) (ن گ) مال ءُ دَلوت ءِ وَرگی کاہے ـ

زَردرَئیس : (زَر۔د۔رَ۔ئ س) (ن گ) پیش ناہ ذاتیں مچّے۔

زَرد چِلّہ : (زَر۔د۔چِل۔لَہہ) (ن گ) بہار گاہ ءِ گڈی چِلّ روچ۔ 11 اپریل تاں 21 مئی ءِ دوَران ءِ موسم۔

زَرددانگ : (زَر۔د۔د۔نگ) (س گ) بچار : زَردانگ۔

زَردکلّگی : (زَرد۔کل۔لَ۔گی) (ن گ) مچّے ءِ قسمے۔

زَردُکی زُوم : (زَر۔دُ۔کی۔زُو۔م) (ن گ) زَردیں زُومّ۔تجو۔

زَردُکی گوِدر : (زَر۔دُ۔کی۔گو۔دِر) بچار : زَردُکی گوْمز۔

زَردُکی گوْمز : (زَر۔دُ۔کی۔گوْم۔ز) (ن گ) گوْمز ءِ ذاتے۔ زَردیں گودِر۔زَردُکی گودِر۔

زَردَگ : (زَر۔دَگ) (ن گ) ہیک ءِ ہما بہر کہ زَرد اِنت۔ ہَیک ءِ زَردَگ۔ (2) زَردی۔زَرد۔ **زَردَگی** : (زَر۔دَ۔گی) (ن گ) زَردی۔زَردیں۔

زَردگوْاش : (زَر۔د۔گوْا۔ش) (ن گ) زَردُوئی۔زَردُوئی ءِ نادُڑاہی۔ (2) ہما کہ زَردُوئی ءِ نادُڑاہی ءِ گپتگ۔

زَردُمب : (زَرد۔دُم۔ب) (ن گ) زَرددُمبیں ماہیگے۔

زَردُمبُل : (زَرد۔دُم۔بُل) (ن گ) بالی مُرگے۔

زَرّدوست : (زَر۔ر۔دوس۔ت) (س گ) لالچی۔حرصی۔ پہ زَرّ ءُ مال ءَ ہدوک۔ **زَرّ دوستی** : (زَر۔ر۔دوس۔تی) بخیلّی۔لالچی۔

زَرّدوستیں : (زَر۔ر۔دوس۔تیں) بخیلّیں۔لالچی ئیں۔

زَرُدوئی : (زَر۔دُو۔ئ) (ن گ) زَردو۔جگر ءِ نادُڑاہی۔زَرد گوْاش۔ **زَرُدوئی ءِ بُرّگ** : پہ دَرمان یا پہ رَک ءُ پک ءُ دم ءُ چُوفّ گوشانی سَرءَ پہ استرک جنگ ءُ حون کنگ تاں کہ زَردُوئی بہ روَت۔ زَردوئی ءِ ٹَک کنگ۔ **زَردُوئی ءِ ٹَک کنگ**: زَردوئی ءِ ناجوڑ ءِ گوش ءَ کمّکیں حون کنگ ءُ دَرمان پہ کنگ۔زَردوئی ءِ علاج ءِ وڑے۔زَردوئی ءِ بُرّگ۔

زَردَہ : (زَر۔دَہ) (ن گ) (د) زَردی ماں کُتگیں شیرکنیں بٹّ۔

زَرزَوال : (زَر۔زَ۔وال) (س گ) دَست پچ۔سخی۔تنگر۔

زَرسَر : (زَر۔سَر) (س گ) یکّ زَرّے ءِ گرّانی ءِ سنگ یا وزن۔

زَرّشان : (زَر۔ر۔شان) (ن گ) زَرّ ءِ شانک دیگ۔ چہ کوْرگانی آپ ءِ وہداں سالونک ءِ سَرءَ ندر کُتگیں یا شانک داتگیں زَرّ۔ سالونک ءِ سَرءَ زَرّ ءِ دوْر دیگ۔ (2) سَرگشت۔ڈیلا۔سَرگرد۔ (3) سیرانی یکّ دودے۔

زِرشود : (زِر۔شود) (ن گ) واد جتگ ءُ خشک کُرتگیں ماہیگ ءِ گوشت۔خشکیں ماہیگ۔

زَرّفشاں : (زَ۔رَف۔شاں) راجی سَروکے ءِ لاش ءِ سَرءِ زَرّ ءُ طلاہ دوْر دیگ یا ندر کنگ۔ (2) گرّاں بہا۔ (3) خُوبصورت۔زیبا۔

زِرکِنکّی : (زِر۔کِ۔نک۔کی) (ن گ) بلوچی ءِ زہیر گے۔تیاب گوْری زہیر گے۔

زَرَگ : (زَ۔رَگ) (ک گ) وشّیں بوہ ءِ تالان بُونگ۔ (2) زردترّگ۔ پشّگ۔ پختہ بُونگ۔ (3) بے تاہیر بُونگ۔زہیری تلوسگ۔ باڑا بُونگ۔ دِل ءِ ہبّ۔ واہگ۔لوٹ۔ یات۔یات گیری۔ مہر۔ترّانگ۔ بے تاہیریں یات۔ **زَروک** : (زَ۔روک) (ن گ) ہما کہ کسے ءِ یات ءَ زَریت۔ پہ یادگیری ءِ تلوسگ۔ پہ بے تاہیری وا ہگ دار۔ پہ بے تاہیری لوٹوک۔

زَرّگ : (زَر۔رَگ) بچار : ترّ یشک۔

زَرّگپت : (زَر۔ر۔گِپ۔ت) بچار : زرخرید۔

زَرگَر: (زَر۔ر۔گَر) (ن گ) زَرّ ءِ کار کنوک۔ سُہرجَن۔ سہت ءُ زیورانی جوڑینوک۔اُستاکار۔الماکار۔صرّاف۔سونار۔ **زَرگَری** : (زَر۔گَ۔ری) (ن گ) سُہر ءُ زَر ءِ جنگ یا باپار ءِ کار۔

زَرّگوْاپ : (زَر۔ر۔گوْا۔پ) (ن گ) ہما کہ ٹُکڑہ گوْاپ اِنت یا گوْں ٹُکڑہ ءَ گوْپتگ۔

زَرگُون : (زَر۔گُون) (ن گ۔س گ) سُہرچَک۔ (2) زَرد۔زَردی۔ (3) تازَگ۔ (4) ماں ءِ سیوی ءِ دَمک ءَ اوگانانی یکّ ٹگّے۔

زُرمب : (زُرم۔ب) (س گ) تہار۔تہاری۔کورآس۔ (2) حیران۔پریشان۔ (3) زہر۔ (4) (ن گ) سکّیں زہرنا کیں لوٹکے کہ آئی ءِ وارتگیں سلامت نہ بیت۔

زُڑمبشت : (زُڑم ۔ بِش ۔ ت) (ن گ) ہَلَّگ ۔ آشوپ ۔ جُنز ۔ جُنبش ۔ حرکت ۔ (2) گرانیں توار ۔ (3) چست ءُ ایر ۔ جہ جنگ ۔ پاد آہگ ۔

زَرّمَست : (زَر ۔ ر ۔ مَس ۔ ت) (س گ) سُنٹوئیں ءُ کس مَلیکیں زَرّدار ۔ زَرّ ءُ مال ءِ توش ۔

زَرّمُشت : (زَر ۔ ر ۔ مُش ۔ ت) (س گ) (ن گ) گوں زَرّ ءَ اَڈ داتگیں دستگ ۔ طلاہ دستگیں کارچ یا زَحم ۔

زَرّمُہرَگ : (زَر ۔ ر ۔ مُہ ۔ رَگ) (ن گ) دَستُونک ۔ مُہرگ کہ چہ نُگرہ ءَ جوڑ بیت ۔ (2) زَرّ ءِ مورگ کہ تلملانی وَڑ ءَ پٹن بنت ۔ (3) ہما مُہرگ کہ چہ سُہرءَ یا چہ نُگرہ ءَ جوڑ اِش کننت ءُ دُرّاں مان اِش کشّنت ۔

زَرّنبِشت : (زَر ۔ ر ۔ نِ ۔ بِش ۔ ت) (س گ) (ن گ) گوں زَرّ ءَ نبشتگیں ۔ سیم کار ءُ طلاہ کار ۔

زِڑنگ : (زِڑن ۔ گ) (ن گ) (س گ) مُہکم ۔ زورمَند ۔ جَوان ۔ توانا ۔ چوَکّ ۔ طاقت ور ۔ منگہہ ۔ زورانسر ۔ مَڑاہ دار ۔ گیبہہ ۔

زِڑنگی: (زِڑں ۔ گی) (ن گ) منگہی ۔ زور آوری ۔ طاقت وری ۔ پُر گوَاتی ۔ زوران سَری ۔ **زِڑنگیں** : (زِڑن ۔ گیں) (س گ) منگہیں ۔ مَڑاہ داریں ۔ زورمَندیں ۔

زَروَشّ : (زَر ۔ وَش ۔ ش) (ن گ) دَرمانے ۔ (2) زیرگ ءِ پیم ءِ توے ۔

زَرُونک : (زَ ۔ رُون ۔ ک) (ن گ) پادانی کونڈ ۔

زَرَّہ : (زَر ۔ رَہ) (ن گ) آسن ءِ جالی داریں سِلاہے کہ زَحم ءِ دَپ ءَ داریت ۔ ہول پوش ۔ **زَرَّہ بَند** : (زَر ۔ رَہ ۔ بَن ۔ د) (ن گ) (س گ) ہما مَردُم ءَ کہ پہ جَنگ ءَ آسنیں ہول پوش ئے گوَرءَ اِنت ۔ زَرّہ پوش ۔ **زَرَّہ پوش** : (زَر ۔ رَہ ۔ پوش) (ن گ) زَرّہ بند ۔ ہول پوش ۔ (2) ماذن ءِ زیب داریں سنج ۔

زَری: (زَ ۔ ری) (ن گ) طلاہ رَنگیں بندیک یا نُگرہ رَنگیں بندیک یا چہ ہَمیشی ءَ جوڑ کُرتگیں پیِتّ ۔

زُریات : (زُر ۔ یات) (ن گ) ذات ۔ یکّیں ذات ۔ یکّیں نَسل ۔ بن ءُ بیہہ ۔ کُٹم ۔ قوم ۔ چُکّ ءُ پَسانندگ ۔ اولاد ۔ کہول ۔

زَریر : (زَ ۔ ری ۔ ر) (ن گ) دڑ چکلے کہ آئی ءِ تاک گُدءِ رَنگ کَنگ ءِ کارءَ کائنت ۔

زَرّی لَنُک : (زَر ۔ ری ۔ لَن ۔ ُک) (ن گ) چُنکی لَنُک ءِ گوَرءِ موردانگ ۔ مُنڈر ۔

زِرئے : (زِ ۔ رِئے) بچار : زِری ۔

زَرّیں زیور : (زَر ۔ ریں ۔ زِے ۔ وَر) (ن گ) نُگرہیں سہت ۔ چہ طلاہ ءَ اڈ کُتگیں سَہت ۔

زَرینتگ : (زَ ۔ رین ۔ تگ) (ک گ) زَرینگ ءِ گوَستگال بزاں وشّیں بوہ تالان کُتگ ۔

زَرینگ : (زَ ۔ رِے ۔ نَگ) (ک گ) اَنچوش کَنگ کہ بہ زَریت ۔ یات ءَ کیجگ ۔ بے تاہیریں زَرَگ ۔ (2) وَشّیں بوہ ءِ پچ دیگ ۔ وَشّیں بوہ ءِ تالاں بُوَنگ ۔

زِڑَگ : (زِ ۔ ڑَگ) (ک گ) دِیدگانی سُرگ ۔ چمّانی پلپٹینگ ۔

زِڑنہ : (زِڑ ۔ نہ) (ن گ) دَرمانے ۔

زِشت : (زِش ۔ ت) (س گ) بَزاہ ۔ ڈوَل ۔ (2) خراب ۔ دُژمان ۔ بد ۔ بدیں سخن ۔ (3) بے وڑّم ۔ بے پول ۔ (4) بدشکل ۔ نہ وَشّ ۔

زَعفران : (زا ۔ فِ ۔ ران) (ن گ) ہما دَڑچک کہ دارئے زَرد ءُ بوہے وَشّ اِنت ۔ **زَعفرانی** : (زا ۔ فِ ۔ را ۔ نی) (ن گ) ہما کہ گوں زعفران ءَ نسبت داریت ۔ زَعفران رَنگیں یا چو زعفران ءَ ۔

زُرغ : (زُ ۔ غ) بچار : زُرگ ۔

زَقّوم: (زَق ۔ قُوم) (عَر) (ن گ) دَرمانے کہ سَکّ تَہل ءُ زَہر اِنت ۔

زَکّ : (زَک ۔ ک) (س گ) زَبگ ۔ سَکّ زَپت ۔

زِکّ : (زِک ۔ ک) (ن گ) سِل ءِ روگن دان ۔ چہ شِنکّ ءِ پوست ءَ جوڑ کُرتگیں روگنی دَرپ ۔

زُکّ : (زُک ۔ ک) (ن گ) زُنگّ ۔ نزّ کُرّ گ ۔ **زُنگّ** : (زُک ۔ گّ) (ک گ) نزّ کُرّ گ ۔ زُکرّ گ ۔ زُپّرّ گ ۔ (2) ہما تَوار کہ چہ گُٹّ ءِ دَرآ تک مہ کنت یا گُٹ گیریں تَوار کہ بے مَعنا ءُ بے بزانت اِنت ۔ گُٹّ گیریں تَوارءِ کشّگ ۔

زُکّرّگ : (زُک ۔ کُ ۔ رّگ) (ک گ) زُپّرّ گ ۔ زُنگّ ۔ نزّ کُرّ گ ۔ وَت ءَ نزّ چِنگ ۔ (2) چہ گۆہرءَ یا چہ تُرس ءُ بیم ءَ نزّ آہگ ءُ اَنچو ہِندَگ کہ زُنُوک دوئیں کونڈانی نیامجیءَ ءُ دَست کونڈانی سَرءَ بہ بنت ۔

زَکت : (زَ ۔ کت) (ن گ) بدیں حَبر ۔ شِگان ۔ زاہ ۔

زِکت: (زِ ۔ کت) (ن گ) زور ۔ ہاٹی ۔ سَکّ ۔ تاگت ۔ توان ۔ تہمبل ۔ جزم ۔ زِند ۔ زَہگ ۔ قُوّت ۔ ہست ۔ (2) گرّان ءُ مُشکلیں کار ۔

زِکّ جلّ: (زِک ۔ ک ۔ جَل ۔ ل) (ن گ) پژمی پیلکے کہ زِکّ ءَ ہَمیشی ءِ تہہ ءَ کننت ۔ زِکّ ءِ پوش ۔

زِک : (زِ ۔ ک) تلوَسگ ۔ ناوَلّگ ۔ **زِک ءُ زار** : (س گ) حیران ءُ پریشان ۔ ناوَلّگ ۔ رَپّٹگ ۔ پِری پری ۔

زَکّون : (زَک ۔ کُون) (ن گ) زَہر ۔ تَہل ۔ زَکُورّ ۔ جُکّتّ ۔ جوَر ۔ جُکُتّ ۔ زَقوم ۔ (2) تَہل ءُ زَہریں دَرمانے ۔ **زَکّون کنگ** : (زَک ۔ کُون ۔ کَ ۔ نگ) پہ نہ وشی کسےءَ وَرگ ءِ وَرگ ءَ گُشنت ۔

زُگ : (زُ ۔ گ) (ن گ) زور ۔ زُرمبشت ۔ طاقت ۔ (2) لُنٹانی سُرگ ۔ زنگّ ۔ (3) لاپ دَست ءِ تژ یا تژمپ کہ گوں لاپ ءِ گۆاتاں دَر کیت ۔ (4) نزوریں تَوار ۔ تَوار ۔ دم ۔ ساہ کشّگ ۔ زُغ ۔ (5) آپیں چیزے ءِ کم کم ءَ ریچگ ۔ **زُگ جَنگ** : (زُگ ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) ساہ کشّگ ۔ ہوکگ ۔ **زُگ کنگ**: (زُگ ۔ گ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) نزوریں تَوار ءِ دَرآ ہگ ۔ لُنٹانی سَرینگ ۔ وَشّ وَشّ ءَ حبر کنگ ۔ زُغ کنگ ۔

زَگال : (زَ ۔ گال) (ن گ) اِشکر ۔ کوئلہ ۔ (2) نپت ۔ بیر ۔

زَگر: (زَگ ۔ ر) (ن گ) تازگ دُشتگیں شیر ۔ تاجگ یا تاجگیں شیر ۔ (2) پھک ۔ بے کَچّہ ۔ خالص ۔ پالاتگیں ۔ میزر ۔ **زَگریں** : (زَگ ۔ ریں) (س گ) پھکیں ۔ پلگاریں ۔ تاجگیں ۔ بے کچّھیں ۔ پالاتگیں ۔ میزریں ۔ **زَگری** : (زَگ ۔ ری) تاجگی ۔ پَھکی ۔ بے کچّھی ۔ **زَگریں روچ** : (زَگ ۔ ریں ۔ رو ۔ چ) (س گ) نیم روچ ۔ گرمیں روچ ۔

زَگریں زِمستاں : (زَگ ۔ ریں ۔ زِ ۔ مس ۔ تان) (س گ) گرّانیں سَردیانی موسم ۔ گۆہرانی وہد ۔ **زَگریں شِیر** : (زَگ ۔ ریں ۔ شی ۔ ر) (ن گ) تاجگیں یا نوک دُشتگیں شِیر ۔ زَگر ۔

زِگرد : (زِ ۔ گرد) (س گ) ڈِنگ ۔ وَشّ ءُ دُرّاہ ۔ چارشانگ ۔ پہ کارءَ تیار ۔

زُگگ : (زُ ۔ گگ) (ک گ) بے خیالی ءَ لاپ دَست ءِ گمّیں دَر آہگ ۔ لاپ ءِ کم کم ءَ آپ دیگ ۔ (2) آپ ءِ تژ مپ تژ مپ ءَ دَر آہگ ۔ (3) آپ ءِ رِچگ ۔ تلاہگ ۔

زَگلو : (زَ ۔ گَ ۔ لو) (س گ) نہ زند ۔ ہما چُکّ کہ بندمہ گیپت ءُ مُدام چونا دُرّاہ ءَ گندگ بہ بیت ۔ (2) رُدوم ءَ سست ءُ نزور ۔ کاہل ۔ شینکل ۔ نادُرّاہ جان ۔ **زَگلی** : (زَ ۔ گَ ۔ لی) (ن گ) بیمار جان ۔ نادُرّاہ ۔ جان ءَ نہ وَشّ ۔ چیریں نادُرّاہی ۔ ہما بیماری کہ توک توک ءَ وارت ۔

زَلّ : (زَل ۔ ل) (ن گ) زور ۔ سَکّ ۔ جفا ۔ (2) زوراک ۔ گرّاں قدر ۔ زورمَند ۔ (3) زُحل ۔ برج ۔ طبق ۔

زِلّ : (زِل ۔ ل) (ن گ) سُہریں مرچ ۔

زَلار : (زَ ۔ لار) (ن گ) صاف ءُ سَنگر تگیں آپ ۔ زَلال ۔

زَلال : (زَ ۔ لا ۔ ل) بچار : زَلار ۔

زُلپی : (زُل ۔ پی) (ن گ) (د) ہما کڑی ماں کڑی ئیں آسن کہ دَرواز گ ءِ تاک ءَ میہہ اِنت کہ سَربُری چانٹ ءِ مادگ ءَ اَٹرینگ بیت ۔ دَرواز گ ءِ بُرزی کڑی ۔

زُلف : (زُل ۔ ف) (ن گ) مُودانی ہما دَراج گوپتگیں لٹّ کہ پُشت ءَ لونجان بنت ۔ کُلگ ۔ (2) نوک سُوریں جنکّانی ہما مُود کہ انارکانی سَرءَ چنگ کنگ بنت ۔ (3) مہپر ۔ ملگور ۔ **زُلف لانچ** : (زُل ۔ ف ۔ لان ۔ چ) (س گ) (ن گ) زُلپانی لانچگ ۔ وہدے جَنین ءِ مَردمریت گڈا آئی ءُ زُلفاں لانچنت ۔ مہپرانی بیڑگ ۔ گُلاکانی پد کنگ ۔

زُلفی : (زُل ۔ فی) (ن گ) دَراج زُلف ۔ سہتے کہ زالبول زُلفانی سَرءَ لونجان ءَ کننت ۔

زَلگ: (زَ۔لَگ) (ک گ) ناہ یادِ گہ نیبگ ءِ نوکی رَنگ زُورَگ۔ (2) ءَ رَستگیں کلونٹ۔

زَلَل : (زَ۔لَل) (ن گ) تاوان۔ تاوانی۔ پڑ وش۔ ضرر۔

زَلمان : (زَل۔مان) (ن گ) بے وس۔ عاجز۔ ہما کہ آئی ءِ سَر ءِ ظلم بُوتگ۔ (2) سیہ سَر۔ نیاڑی۔ کم گُشادیں جنین۔

زَلُور : (زَل۔لُور) بچار : زَلّیر۔

زَلُونگ : (زَ۔لُوں۔گ) (ن گ) پیما زءَرک کہ آئی ءِ سَر بر ءِ بر پہ توم ءَ ایر کنگ بنت۔

زِلی : (زِ۔لی) (ن گ) زاری۔ گڑ یوگ ءِ پٹورگ۔ **زِلی جنگ :** (زِ۔ لی۔جَ۔نگ) (ک گ) زاری کنگ۔ گڑ یوگ۔ پِٹگ۔ پریات کنگ۔

زَلّیر : (زَل۔لی۔ر) (ن گ) زَرد کاہے کہ گوں ایشی ءَ گُدرَجنت۔ زَلّور۔

زَلینگ : (زَ۔لے۔نگ) (ک گ) نارُشت، شِیر یادِ گہ آپینکیں چیز ے ءَ آپ مان کنگ ءُ آئی ءِ بدل کنگ۔ آپیں نارُشت۔ آش۔ رَنگ داریں آپیں چیز۔

زَمان : (زَ۔ما۔ن) (ن گ) دنیا۔ دوَران۔ عہد۔ زمانہ۔ وہد۔ باریگ۔ دَوَر۔ زمانگ۔ نوبت۔ قرن۔ باری۔ مُدّت۔ (2) ٹھیکہ۔ پٹّہ۔ اَجارہ۔ **زَمان دار :** (زَ۔مان۔دار) (ن گ) فصل ءِ سَر بر ءِ پہ خاصیں مُدّتے ءَ زُورَگ۔ ہما مَردُم کہ دومی ءِ ملک ءُ ڈگارانی بر ءُ حاصلات ءَ پہ کیشینتگیں وہدے ءَ زمان زُوریت۔ ٹھیکہ دار۔ زمان زُور۔

زَمان زُور: (زَ۔مان۔زُو۔ر) (ن گ) فصل ءِ یا ڈگار ءِ پہ اجارہ زُورَگ ءِ کار کنگ۔ زمان دار۔

زَمانگ : (زَ۔ما۔نگ) (ن گ) دُگنیا۔ دُنیا۔ زمانہ۔ اِمروز۔ (2) وہد۔ دَوَر۔ نوبت۔ عمر۔ باریگ۔ باری۔ دُنیا داری۔ زمان۔ سنّ۔ قرن۔ مُدّت۔ عہد۔ **زَمانگی :** (زَ۔ما۔نَ۔گی) (ن گ) کوہنیں۔ دیری ئیں۔ وہدی ئیں۔

زَمانَہ : (زَ۔ما۔نَہ) بچار : زَمانگ۔

زَمب : (زَم۔ب) (ن گ) زَنب۔ دان یادِ گہ اَنچیں چیز ے ءِ مُشت کنگ ءُ زیرگ۔ زنڈ ءِ مَزَنیں مُشت ءِ پُرّ ے۔ (2) پہ سَبَب یَک چیز ے ءِ رَسگ۔ (3) دِل ءِ تب ءَ زُرتگیں بہر۔ (4) دپار۔ لُنکہ۔ باخُو۔ ٹُکّر۔

زُمبار : (زُم۔بار) بچار : زُمبال۔

زَمبار: (زَم۔بار) (ن گ) مُچّی میڑی ءِ جَگّاہ ءُ کوکار ءِ توار۔

زُمبال : (زُم۔بال) (ن گ) سولے کہ ایشی ءِ ہُنڈال ءَ پہ لاپ ءِ ریچگ ءَ وَرنت۔ زُمبار۔ (2) لاپ ءِ ریچگ ءِ درمانے۔

زُمبُرگ : (زُم۔بُ۔رَگ) (ک گ) نزّ کُرَّگ ءُ ننِدَگ۔ وَتارا چیرد یگ ءُ ننِدَگ یا نادینگ۔ **زُمبُر ینگ :** (زُم۔بُ۔رے۔نگ) (ک گ) کسے ءَ راچیرد یگ ءُ نادینگ۔ کُرّکنگ۔ نادینگ۔ چیردیگ۔

زَمبَک: (زَم۔بَک) (ن گ) دَرمانے کہ پہ گدڑین یا ریش ءُ ٹپّ ءِ علاج ءَ کارمرز بیت۔ (2) منڈگ۔ پُرکنگ۔

زَمبَل: (زَم۔بَل) (ن گ) آہن ءِ چار چوبگیں دَرپے۔ مَزَنیں دو مَرْدُمی دار ءِ کِل کَشّ کہ آئی ءِ سَر ءَ کِل ایر کننت ءُ بان ءِ بندگ ءَ کارمرز کننت۔ کِل کَشّ۔

زَمبَل کَشّ : (زَم۔بَل۔کَش۔ش) (س گ) (ن گ) زَمبَل کشوک۔ ہما مُزّ ور کہ زَمبَل کشی کنت۔ (2) نوکر۔ مُزّور۔ **زَمبَل کَشّی :** (زَم۔بَل۔کَش۔شی) (ن گ) خوَاری۔ زحمت کشی۔ مزّوری۔

زَمبَلگ : (زَم۔بَ۔لَگ) (ک گ) چِلُو پگ۔ (2) آپ ءِ پہ دَست یا کاشِیگ ءُ رزان جَنگ ءُ مَشک ءِ پُرّ کنگ۔

زُمبلی : (زُم۔بَ۔لی) (ن گ) دار ءِ سازے۔ توتُرو۔ ڈَوَ۔

زَمبو : (زَم۔بو) (س گ) پُرّیں دَپ ءِ۔ گوں دَپ ءِ پُرّ ءَ۔ (2) (ن گ) بدُعا۔

زَمبیل: (زَم۔بی۔ل) (ن گ) مَزَنیں پیالگ یا کہ مَزَنیں چَلّی۔

زُمپ : (زُم۔پ) (ن گ) تُمپ۔ تہار۔

زَمپِد : (زَم۔پِد)(ن گ) دلوتءِ وَرگی کاہے۔
زُمُرُّد : (زُ۔مُر۔رُد)(ن گ) گرّاں بہائیں سبزرنگیں سِنگے۔
زَمزِیر : (زَم۔زی۔ر) بچار : زمزیل۔
زَمزِیل : (زَم۔زی۔ل)(ن گ) کڑی پہ کڑی ئیں سیم یا آسن۔ یکّے دومیءِ ہمگرنچیں آہنی بندوک۔زمزیر۔زیل۔سانکل۔
زِمِستان : (زِ۔مِس۔تان)(ن گ) زِمستانی۔سارتیءِ موسم۔گوہرءِ وہد۔سالءِ ہما بہر کہ سارتی بیت۔کرّائیءَ رندتا بہارگاہءِ موسم۔سارتی۔ گوہرانی موسم۔سارتیں چِلّگ۔یخّ۔**زِمِستانی** : (زِ۔مِس۔تا۔نی)(ن گ) زِمستانءِ موسم۔زِمستانءِ سردی۔
زِمَن : (زِ۔مَن)(س گ) کم واک۔ہلاس۔ناتوان۔بےوس۔
زَمِین : (زَ۔می۔ن)(ن گ) ڈگار۔ڈیرؤ۔اِستگ۔بیدہ۔ جائیداد۔مِلک۔مُلک۔ڈیہہ۔(2) کِشاری مُلک۔کِشاری ڈگار۔
زَمِینءِ ایرنِندگ : (ک گ) زَمِینءِ جُہل روگ۔**زَمِینءِ بُرز کنگ** : (ک گ) پہ کِشتءِ کِشارءَ ڈگارءِ حاک دیگءُ بُرز تر کنگ۔**زَمِین بُونگ** : (زَ۔می۔ن۔بُو۔نگ) بےگواہ بُونگ۔ (2) تُمپ بُونگ۔تباہ بُونگ۔**زَمِین تڑک** : (زَ۔می۔ن۔تڑ۔ک) (س گ) چہ زَمِینءَ دراہتگیں۔(2) زَمِینءِ تڑک یا تَل۔(3) بےوارِث۔بےکس۔**زَمِینءِ تڑّگ** : (ک گ) چہ زَمِین جُمبءِ سَبَبءَ زمیںءِ تڑّ کنگ۔(2) چہ آپءِ ایرنِندگءَ یا کہ دہلءِ پہ درآہگءِ زورجنگءَ زَمِینءِ تَل بُونگ۔**زَمِینءِ تُرُندی** : (ن گ) پہ کل جنگ یا ننگار کنگءَ حاکءِ ڈڈّی۔**زَمِینءِ تین بُونگ** : پہ کسےءِ سکّیں نہ وشّیں حالت۔ننگیگیں جاور۔**زَمِینءَ سَرکارکنگ** : زَمِینءِ مرزگ، آپ دیگ، لگت کنگءُ پہ کِشگءَ جریدہ کنگ۔(2) زَمِینءِ شُردکاری کنگءِ سرجم کنگ۔زَمِینءِ پہ برنجءِ شدام چِنڈگءَ تیار کنگ۔**زَمِینءِ سُرگ** : (ک گ) زَمِینءِ چنڈگ۔**زَمِینءَ شت کشگ** : چست کنگءُ زَمِینءَ جنگ۔**زَمِینءِ گردینگ** : زَمِینءِ چنڈگ، مرزگءُ پہ کِشگءَ تیار کنگ۔**زَمِینءِ گیوارگ** : زَمِینءِ ہموار کنگ۔زَمِینءِ برابر کنگ۔**زَمِینءِ رڈگ** : زَمِینءِ ہما بہر کہ کِشار پاد کنگءِ توانءَ نیست۔**زَمِینءِ زَمان** : (ن گ) ہر نیمگ۔ہر جاگہ۔تیوگیں جہان۔فلک۔قُدرت۔گردُون۔
زَمِین ٹومب : (زَ۔می۔ن۔ٹوم۔ب)(ن گ) کُٹینگ۔زِبور۔زبیر۔ربیس۔کٹومبو۔خپّا۔(2) ہر چیزے کہ چہ زَمِینءَ ٹومبیتءُ درکیت۔
زَمِین جُمب : (زَ۔می۔ن۔جُم۔ب)(ن گ) زَمِین چنڈ۔ زَمِین کہ جُمبیت۔زَمین لرز۔**زَمِینءِ جُمبگ** : (ک گ) زَمِینءِ سُرگ۔زَمِینءِ چنڈگ۔
زَمِین چنڈ : (زَ۔می۔ن۔چَن۔ڈ)(ن گ) زَمِینءِ سُرگ۔ زَمِین جُمب۔**زَمِینءِ چُنڈگ** : بےترّان بُونگ۔حیرانءُ ہبکّہ بُونگ۔حَجالت بُونگ۔
زَمِین دار : (زَ۔می۔ن۔دار)(ن گ)(س گ) ہما مرُدم کہ زَمِینءِ اَست۔ہم کہ مُلکءُ ڈگارءِ واجہ اِنت۔(2) ہما کہ وتی زَمِینانی سرءَ کِشتءُ کِشار کنت۔کہودا۔**زَمِین داری** : (زَ۔می۔ن۔دا۔ری)(ن گ) زَمِین آباد کنگءُ کِشتءُ کِشارءِ کار۔
زَمِین زانت : (زَ۔می۔ن۔زاں۔ت)(ن گ) زَمِینءِ زانتکار۔
زَمِین زانتی : (زَ۔می۔ن۔زاں۔تی)(ن گ) زَمِین زانتیءِ علم۔
زَمِین زور : (زَ۔می۔ن۔زور)(ن گ) کُٹینگ۔کٹومبو۔زِبور۔ ربیس۔پوچکو۔خپّا۔زَمِین ٹومب۔شامُلُوک۔
زَمِین لرز : (زَ۔می۔ن۔لَر۔ز) بچار : زَمِین جُمپ۔
زَن : (زَ۔ن)(ن گ) جنین۔زال۔زائیفگ۔جن۔لوگ بانک۔
زِن : (زِ۔ن) (ف گ) زِنگءِ فرماں گال : بہ زِن۔
زِنا : (زِ۔نا)(عَ)(ن گ) گوں اَنچیں جنینے یا مردینءَ وپتءُ واب کنگ کہ گوں آئیءَ سیر نہ بُوتگ۔(2) گوں جنینءَ زوروسپگ۔ (3) گندہ کاری۔بدفعلی۔
زِناکار : (زِ۔نا۔کار)(ن گ)(س گ) بدکار۔گندہ کار۔ہما کہ زنا کنت۔بدفعل۔**زِناکاری** : (زِ۔نا۔کا۔ری)(ن گ) بدکاری۔ بدپئیلی۔زِنا کنگءِ کار۔

زُنّار : (زُن۔نار) (ن گ) ئہر دَگ۔نعرہ۔طوق۔

زُنّال : (زُن۔نال) (ن گ) گوْرانی گوْرءِ بندیک۔

زَنب : (زَن۔ب) بچار : زَمب۔

زَنبُور : (زَن۔بُور) (ن گ) آسنءِ دوسَریں اَزبابے کہ پہ چیزءِ گِرَگءُ کشّگءَ کارمز بیت۔

زَنجبیل : (زَن۔جَ۔بی۔ل) (ن گ) سُنڈ۔اَدرَک۔دَرمانے۔ کربودارک۔

زَنچ: (زَن۔چ) (س گ) خیال۔ (2) (ن گ) چِلّگیءِ ناڈُراہی۔(3) زَنچک۔

زَنچک : (زَن۔چَک) (ن گ) جِیگ۔گوْر جیگ۔**زَنچک پہ زَنچک بُوئگ** : (ک گ) دَست ماں زنچک بُوئگ۔مڑگ۔

زَنچگ : (زَن۔چَگ) بچار : زَنچ۔

زِند : (زِن۔د) (ن گ) زندمانی۔ہستی۔وجُود۔ساہ۔ساہ داری۔ کُوڑَوْ۔ہست۔جان۔حیات۔زِندگانی۔زِندگی۔(2) زور۔زِکت۔ ہاٹی۔(3) پہ مُرگانی شکارءَ جنگلے وَت اڈ کنگءُ مرگاں گِرَگ۔(4) ہما جاگہہ کہ اُودءَ بٹ چیر کنگ بیت۔بٹءِ چیر کنگءِ جاگہہ یا شکارجاہ۔

زِنداب : (زِن۔د۔داب) (س گ) بندءِ نیاد۔چاگرد۔مَیل۔ تَب۔

زِنداپ : (زِن۔د۔آپ) (ن گ) ہما آپ کہ ہر کسءَ وارت نہ مِریت۔حیاتی آپ۔

زِندان : (زِن۔دا۔ن) (ن گ) قید۔قیدخانہ۔بَندی جاہ۔جیل۔

زِندانی : (زِن۔دا۔نی) (ن گ) قیدی۔بندی۔

زِندگ: (زِن۔دَ۔گ) (ن گ) ہما کہ نہ مُرتگ۔ہما کہ زندگ اِنت۔زندگءُ سلامتیں۔ہما کہ ساہءَ مان اِنت۔ہستیں۔حیات۔ سلامت۔ ساہ دار۔ سبز۔ سُرندہ۔**زِندگانی** : (زِ ن۔دَ۔گا۔ نی) (ن گ) زندمانی۔حیاتی۔اِمبروز۔اِمروز۔چارروچی دنیا۔چارروچی زِند۔**زِندگی** : (زِن۔دَ۔گی) (ن گ) زِند۔چرخءِ گردُون۔ حیات۔حیاتی۔ہست۔ہستی۔**زِندگیں** : (زِن۔دَ۔گیں) ہما کہ زِندگ اِنت۔ہستیں۔حیاتیں۔

زِندگیں سِنگ : (زِن۔دَ۔گیں۔سِن۔گ) (س گ) سَختیں سِنگ۔مُہریں سِنگ۔

زِندمان : (زِن۔دَ۔مان) (ن گ) ہما کہ زندگ اِنت۔ (2) امروز۔گیدی۔اِمبروز۔(3) چاگرد۔

زِندمانی : (زِن۔دَ۔مانی) بچار : زندگانی۔

زِندہ : (زِن۔دَہ) زِندگ۔زِندگیں۔حیاتیں۔ہستیں۔

زِندہ دَرگور : (زِن۔دَہ۔دَر۔گور) (س گ) زِیان۔بے گْواہ بُوئگ۔

زِندہ دِل : (زِن۔دَہ۔دِل) (س گ) وژدل۔وَشّ دل۔ (2) وَشّ لِسان۔یار باش۔(3) مڑاہ دار۔نہ ترُس۔**زِندہ دِلی** : (زِن۔دَہ۔دِ۔لی) (ن گ) وَشّ دلی۔وَشّ لِسانی۔ (2) بہادُری۔ نہ ترُسی۔**زِندہ دِلیں** : (زِن۔دَہ۔دِ۔لیں) (ک گ) وَشّ لسانیں۔ وَشّ دلیں۔(2) مڑاہ داریں۔بہادریں۔نترُسیں۔

زِندہ شَرّ : (زِن۔دَہ۔شَر۔ر) (س گ) بنّام۔رُزوا۔نامءُ دَپ۔

زِندہ شَرّی : (زِن۔دَہ۔شَر۔ری) (ن گ) بنّامی۔رُزواہی۔ نامءُ دَپ۔

زِندہ مَرگ : (زِن۔دَہ۔مَر۔گ) (س گ) کمزور۔ناتوان۔ تہتءِ باہوٹ۔

زِندی : (زِن۔دی) (ن گ) حیاتی۔عمر۔زندیگ۔(2) ہما گپتگیں مرگ کہ پہ مُرگانی ترّینگ یا بیرہ دیگءَ دارگ بنت یا مُرگانی رماں پہ زندءَ یابٹءَ بہ گردینیت ءُ بیاریت۔**زِندیان** : (زِن۔دِ۔یان) (ن گ) ہما کہ زِندگ اِنت۔ہما زِندگیں بالی مُرگ کہ پہ شکار کنگءَ بالی مُرگانی رماں ترّینگءُ ہاترءَ بال دیگ بنت۔

زِندیگ : (زِن۔دی۔گ) (ن گ) زِندءِ بارءَ۔زِندءِ ہاترءَ۔ (2) گوں زِندءَ نسبت داروک۔(3) زِندی۔

زَنڈ : (زَن۔ڈ) (س گ) مَزن۔جونءِ پڑّور۔ٹُوہ۔ڈال۔استور۔ ڈَلگ۔غُپّ۔بُپّ۔بپّگ۔ جون دار۔ دَبوی۔ بوستان۔ بَہمن۔ دِنگ۔پُرّ۔پُرگوشت۔پڑّور۔ٹاہءَ ٹاہ۔ٹُٹّ۔ٹرّ۔سبّر۔سُرّ۔فربہ۔ لاند۔لاندَوْ۔لُبّ۔**زَنڈتَرَّگ** : (زَن۔ڈ۔تر۔رَگ) (ک گ)

پڑّ ور بُوئگ ۔ پُرگوشت بُوئگ ۔ جون دار بُوئگ ۔ (2) مال دار بُوئگ ۔ وَشّ حال بُوئگ ۔**زَنڈی :** (زَن ۔ ڈی) (ن گ) بدن ءِ پُرّی ۔ مزَنی ۔ پڑّوری ۔ بزی ۔ ٹرّی ۔ (2) ریک یا حاک ءِ جُنپ ۔ کوت ۔ ڈیر ۔**زَنڈیں :** (زَن ۔ ڈیں) (س گ) مزَنیں ۔ جان ءَ پُرّیں ۔ پڑّ وریں ۔ ہَما کہ پڑّ ور اِنت ۔ ٹُو ہیں ۔

زُنڈ : (زُن ۔ ڈ) (ف گ) زُنڈگ ءِ فرماں گال : بہ زُنڈ ۔ (2) (ن گ) پوچکو ءِ ذاتے ۔ خپّا ۔ خپّہ ۔ کُمبی ۔

زَنڈحبر : (زَن ۔ ڈ ۔ ہ ۔ بَر) (س گ) مزَن حبر ۔ بٹاک جنوک ۔

زَنڈ دَپار : (زَن ۔ ڈ ۔ دَ ۔ پار) (س گ) بازوَرگ ۔ وَرگ ءِ ہرس ۔ بازوَروک ۔ دَپاوَر ۔

زَنڈ گردِن : (زَن ۔ ڈ ۔ گر ۔ دِن) (س گ) مزَن پُرَگ ۔ مزَن گردِن ۔ (2) ظالم ۔ زوراک ۔

زَنڈلاپ : (زَن ۔ ڈ ۔ لاپ) (س گ) مزَن لاپ ۔ تگارلاپ ۔

زَنڈ وِلگ : (زَن ۔ ڈول ۔ لگ) (س گ) بے وڑّ میں زنڈی ۔ بے جلوہ ۔

زِن زِر : (زِن ۔ زِر) (ن گ) ہَما خُشکی کہ آئی ءِ چاریں نیمگ ءَ دَریا بہ بیت ۔ ڈنّی ۔ زِرزمین ۔ جزیرہ ۔

زَنزَرگ : (زَن ۔ زَ ۔ رَگ) (ک گ) پہ زَہیر گرِیوگ ۔ پہ بے قراری لوٹگ ۔ پلگوشگ ۔ (2) کسانیں چُکّے ءِ چہ ناڈُراہی ءُ دَرد ءُ نزوری ءَ گرِیوگ ۔ نہ سہرگ ۔ تلوسگ ۔

زُنزُرگ : (زُن ۔ زُ ۔ رَگ) (ک گ) مور ینک یا کسانیں لُولک ءِ بے انداز چِّج بُوئگ ۔ بازی یا مُچّی ءِ ہوریں سُرَگ ۔

زَنزرینگ : (زَن ۔ زَ ۔ رے ۔ نگ) (ک گ) انچوش کنگ کہ کسے بہ زَنزریت ۔

زَنڑ : (زَ ۔ نڑ) (ن گ) اولاکیں اسپ ءِ زیات تُسک ۔

زَنک : (زَن ۔ ک) (ن گ) زاہگ ۔ زنک ءُ زاتِن ۔ مال یا ساہ دارے چُکّ ءِ پیدا کنگ ۔**زَنک ءُ بُود :** (ن گ) زنک ءُ بر ۔ بر ءُ بُود ۔ تُول ۔**زَنک ءَ کپگ :** (ک گ) زَنکی بُوئگ ۔ چُکّ دوری ۔

زَنکاں بُوئگ : (زَن ۔ کاں ۔ بُو ۔ ئگ) (ک گ) مال ءِ زنک ۔ مال ءِ زاتِن ۔**زَنک ءُ بَر :** (ن گ) بر ءُ بُود ۔ مال ءِ زاہگ ۔ بازرنک آرَگ ۔ گیش بُوئگ ۔ زنک ءُ بُود ۔**زَنک زات :** (زَن ۔ ک ۔ زا ۔ ت) (س گ) ہَما دَلوَت کہ دومی یا سیمی لاپ ءَ زاہیت ۔**زَنک زِیرَگ :** (زَن ۔ ک ۔ زی ۔ رَگ) (ک گ) مال ءُ دَلوَتے زاہگ ءِ اومان ۔**زَنک ءِ گِرَگ :** (ک گ) زاہگ ءُ اومان بُوئگ ۔ آپُسیں مال ءِ زاہگی بُوئگ ۔**زَنکی :** (زَن ۔ کی) (ن گ) زنکیگ ۔ ہَما دَلوَت کہ زاہگ ءِ وہدئے نزّیک اِنت ۔ ہَما مال کہ نوک زاہگی اِنت ۔

زُنَگ : (زُن ۔ نگ) (ک گ) زُرنڈگ ۔ کُپّگ ۔

زَنکیگ : (زَن ۔ کی ۔ گ) بچار : زَنکی ۔

زَنگ : (زَن ۔ گ) (ن گ) آسن ءِ ساڑینوکیں چِل ۔ (2) معدہ ءِ زَہر ۔ (3) گِلگ ۔ گِلگ مندی ۔ دِل آزاری ۔ (4) پریات ۔ پری پری ۔**زَنگ بَندَگ :** (زَن ۔ گ ۔ بَن ۔ دَگ) (ک گ) آسن یا دِگہ چیزے ءِ زنگ بُوئگ ۔**زَنگ جَنگ :** (زَن ۔ گ ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) گِلگ کنگ ۔ گِلگ دیگ ۔**زَنگ شودی :** (زَن ۔ گ ۔ شُو ۔ دی) (ن گ) گِلگ ءِ دَرشان کنگ ۔ گلہ شوئی ۔**زَنگ ءُ ماتن :** (زَن گ ۔ او ۔ ما ۔ تِ ن) (ن گ) ماتوئی گلگ ۔ زنگ ءُ زاری ۔

زَنگ ءُ ماسِیت : (ن گ) گِلگ ءُ آزاری ۔ گِلگ مندی ۔ گِلگ ۔ دل رنجی ۔ نہ وَشّی ۔

زَنگار : (زَن ۔ گار) (ن گ) آسن ءِ سَر بر ءِ چِل ۔ گیشیں زنگ زُورگ ۔

زِنگ : (زِ ۔ نگ) (ک گ) پیچ گِرَگ ۔ پہ زور برَگ ۔ جَنگ ءُ آرَگ ۔ ٹِلگ ۔ پُل ءُ لُٹ ۔ چامپگ ۔ ہُر جَنگ ۔**زِنوک :** (زِ ۔ نو ۔ ک) (ن گ) پہ زور پیچ گروک ۔ بَروک ۔ پُلوک ۔

زَنگال : (زَن ۔ گال) (ن گ) آمڑ ۔

زَنگ زار : (زَن ۔ گ ۔ زار) (س گ) گِلگ دار ۔ دل آزار ۔ دل رنج ۔ نگران ۔**زَنگ ءُ زاری :** (ن گ) شِزار ۔ بے زار ۔ گِلگ مندی ۔ زَنگ ءُ ماتن ۔ گِلّو تگ ۔ گِلّو تگی ۔

زَنگ ریز :(زَن۔گ۔رِے۔ز)(س گ) گلہ مَند۔ گِلگ دار۔(2)(ن گ) یکّ دَرمانے کہ آسِن ءِ لیگاراں دُور کَنت۔
زَنگی :(زَن۔گی)(ن گ) کِشار کار۔کِشار گَر۔(2) ایر دَست۔ غُلام۔ حِزمت کار۔(3) حبشی۔ سِیاہ۔ سِیاہ پوست۔ شیدی۔ ڈُوگو۔(4) قبرجن۔ گورکوچ۔(5) ہما چیز کہ زنگاں گِپتگ۔
زَن مَرْدَگ :(زَن۔مَر۔دَگ)(س گ) شیرزال۔ لائقیں ءُ کوّاسیں جَنین۔
زَن مُرِید :(زَن۔مُ۔ری۔د)(س گ) جَن مُرید۔ جن ءِ فرمان بردار۔ ہما کہ زال ءِ پِتّان اِنت۔
زَنِندَگ :(زَ۔نِن۔دَگ)(ن گ) چالاک ءُ میڑینوکیں جَنین۔(2) زَن مَردَگ۔
زَنُوکّ :(زَ۔نُوک۔ک)(ن گ) سُنٹ۔ دیم ءِ جَہلی کُٹّ اِتگیں بَہر۔ کاڑی۔ چُٹّک۔ زَنُو۔ لِپُونز۔
زَنہار :(زَن۔ہار)(ن گ) قَرار۔ قَول۔(2) رَسَگ۔ پَہریزگ۔(3) نیٹ۔
زِن ہاری :(زِن۔ہا۔ری)(ن گ) بے دودی۔ بے قانونی۔ بے رَواجی۔(2) تَہار۔
زُن ہاری :(زُن۔ہا۔ری)(ن گ) پڑمی۔ مُودی۔(2) زوراکی۔(3) نام داری۔
زو :(زَ۔و)(ن گ) زَمین ءِ چیر ءَ آپ ءِ چَمّگ۔ آپ ءِ زو۔
زُو :(زُو)(ن گ) ٹوک۔ توار۔ زُگ۔ **زُو نہ کشّگ** :(ک گ) بے توار بُوَنگ۔ دَپ ءَ ہچّ گالوار ءَ نہ کنگ۔ زُگ نہ کنگ۔
زُؤ :(زَ۔ؤ) بچار : زُوت۔
زواخ :(زَ۔وا۔خ)(ن گ) زَہر۔ تَہل۔(2) زواک۔(3) ریش ءِ دیم آراپ۔
زُوار :(زُ۔وا۔ر)(ن گ) کوہڑی۔ کسانیں سِنگ۔ سِنگلوک۔ گیٹلو۔ ہیرڑتیں سِنگ۔

زَوار :(زَ۔وا۔ر)(ن گ) کوّر ءِ ہما جاگہ کہ گوز ءَ آپ ءَ را بَند بَندگ ءُ جتا کنگ بیت۔ **زَواری**:(زَ۔وا۔ری)(ن گ) ہما گوز شرّیک دارکہ کورانی گوز ءِ آپ ءَ بَہر ءُ بانگ کننت۔
زَواک:(زَ۔وا۔ک)(ن گ) ریش ءِ آپ ءُ ریم۔ چہ ریش ءَ رچوکیں آپ کہ نہ حون اِنت نہ ریم۔ آراپ۔ **زَواکی** :(زَ۔وا۔کی)(ن گ) ریمی۔ آراپی۔ آپ ءُ چِچّی۔ لیتاری۔ **زَواکیں** :(زَ۔وا۔کیں)(س گ) آپ ءُ چِچّیں۔ آراپیں۔ لیتاریں۔
زَوال:(زَ۔وا۔ل)(ن گ) بیران۔ مرک۔ کَرزِیت۔ حَرجان۔ حَرام کوش۔ دَین۔(2) خَراب۔ شَگالی۔ زیان۔ وَڈالی۔ بَرباد۔(3) بے وڑّم۔ بے وڑ۔ **زَوالی** :(زَ۔وا۔لی)(ن گ) بیرانی۔ مَرگی۔(2) حرابی۔ شَگالی۔ زیانی۔ بربادی۔(2) بے وَڑّمی۔ بے وڑی۔ **زَوالی زِیرَگ**:(زَ۔وا۔لی۔زی۔رَگ)(ک گ) بے بختی ءِ آہگ۔ مُشکُلیں وہدے ءِ آہگ۔ **زَوالیں** :(زَ۔وا۔لیں) حرابیں۔ زیانیں۔ بربادیں۔
زَوالگ :(زَ۔وا۔لَگ)(ن گ) آرت ءِ چانگ۔(2) وار کنگ۔
زُوان :(زُو۔وا۔ن) بچار : زُبان۔
زوبَک:(زو۔بَک)(ن گ) نُگرہ رَنگیں مادنے کہ آپ اِنت ءُ قَرار نہ گِپت، لرزیت کہ لرزیت۔ پارہ۔
زوبَک :(زو۔بَک)(ن گ) شؤانگ ءِ حق داری۔ ہما شِنکّ ءُ گوَرگ کہ شؤانگ ءَ را پہ چارینگ ءِ عوض ءَ رسنت۔ دروڑ۔ دروڑ ءِ مال۔ چارِکوئی۔(2) زوبہ۔ مُشکلیں کار۔ **زوبَگی** :(زو۔بَ۔گی)(ن گ) پہ مُشکُل ءَ دَست ءَ کپتگیں شے۔(2) شؤانگ ءِ مال چارینی ءِ حق۔
زُوبہ :(زُو۔بَہ) بچار : زُوبَگ۔
زُوت :(زُو۔ت)(س گ)(ج گ) زِیتّ۔ یکّ رَشت۔ دِہ دِہ۔ اِشتاپ۔ بلے بلے۔ چِٹّک۔ یکّ دَم۔ یکّ دمان۔ ہے شاباش۔ ہَیّا۔ **زُوت آزار** :(زُو۔ت۔آ۔زار)(س گ) ہما کہ زُوت دِل

رَنج ءُ آزار بیت۔ **زُوت رَنج** : (زُو۔ت۔رَن۔ج) (س گ) زَہرو۔ زُوت آزار۔

زُوتّاں : (زُوت۔تاں) (ن گ) ہمے دماناں۔ ہمے ساعتاں۔

زوڈھا : (زو۔ڈھا) (س گ) زَنڈ۔ بز۔

زور : (زو۔ر) (ن گ) طاقت۔ سَٹّ۔ سنگ۔ قُدژ۔ قُدرت۔ قوت۔ کُجال۔ زوراکی۔ ہاٹی۔ زَلّ۔ زِرکت۔ جبر۔ دبّ۔ حُجّت۔ سیخ۔ چکّی۔ تاگت۔ تژندی۔ زِند۔ زہک۔ (2) دیم ءَ دَرآیوکیں سُہر یا سیاہ چکیں ہُورتیں دانگ۔ زوردانگ۔ **زورءِ پژوشگ** : (ک گ) زوراکی ءِ پژشگ۔ کم طاقت بُوئگ۔ کم توان بُوئگ۔ وس ءُ واک ءِ پژوشگ۔ گہہ مردی ءِ رَوَگ۔ (2) مَردُم یا اولاک ءِ گرم یا سارتی یا دگہ ہرچیزے ءِ زور ءِ کم بُوئگ ءُ سَرءَ ایر جہلگ ءَ دیگ۔ ایرماد بُوئگ۔

زورءِ زُومان : (ن گ) ظالم ءِ زوراکی۔ ظُلم۔ بے رحمی۔

زُور : (زُو۔ر) (ف گ) زُورگ ءِ فرماں گال : بہ زُور۔

زورآباد : (زو۔ر۔آ۔باد) (ن گ) روگنی ءِ نسلے مچّے۔

زَوراٹ : (زَ۔ور۔اٹ) (ن گ) سَکّیں زور ءِ توار۔ تژندیں توار۔

زوراں سَر : (زو۔راں۔سَر) (س گ) زوراوَر۔ سَرزور۔ زوراک۔ پہ زور۔ زِژنگ۔ قہر۔ **زوراں سَری** : (زو۔راں۔سَ۔ری) (ن گ) پہ زور کارے ءِ کنگ۔ سَرزوری۔ ناروائی۔ زورمَندی۔ جبر۔ دِنگی۔ زبر۔ زوراوَری۔ زِژنگی۔ زورءِ کائی۔ ظالمی۔ قہر۔

زوراک : (زو۔را۔ک) (س گ) زَبَردَست۔ شَہہ زور۔ طاقت ور۔ زِژنگ۔ کبیہ۔ مَرَن مرّ۔ نہنگ۔ حاکم۔ زوراوَر۔ سَر زور۔ زورانسَر۔ بلاہ۔ تُر۔ زورمَند۔ دیہہ۔ توانا۔ تمرد۔ خُرّ۔ رَپَل۔ (2) ظالم۔ بے رحم۔ **زوراکی** : (زو۔را۔کی) (ن گ) طاقت وَری۔ سَرزوری۔ زورمندی۔ (2) ظالمی۔ بے رحمی۔ حدا نترسی۔ ناانصافی۔ **زوراکیں** : (زو۔را۔کیں) شہہ زوریں۔ طاقت وریں۔ زورمندیں۔

زوراوَر : (زو۔را۔وَر) (س گ) اُکبال زیر۔ زوراک۔ زوراں سَر۔ پہلوان۔ زورمَند۔ تمرد۔ چلہڑ۔ خرّانٹ۔ دَبنگ۔ شہہ زور۔ طاقتور۔ گبرو۔ گوہرت۔ ملّ۔ **زوراوَری** : (زو۔را۔وَ۔ری) بچار : زوراں سَری۔ **زوراوَریں** : (زو۔را۔وَ۔ریں) زورمندیں۔ تمردیں۔ شہہ زوریں۔

زوربَر : (زو۔ر۔بَر) (س گ) ہما کہ پہ زور بہ بارت۔ ہما کہ پہ زور بُرتگ۔ (2) ڈُنگ۔

زوربُرد : (زو۔ر۔بُر۔د) (س گ) پہ زور بُرتگیں۔ زَبَردَستی زِتگیں۔ زورجَت۔ **زوربُردیں** : (زور۔بُر۔دیں) (س گ) ہما کہ پہ زور بُرتگ۔ زور بُرتگیں۔

زورجاہ : (زو۔ر۔جاہ) (ن گ) پاد ءِ دِل ءِ لنکاں چہ جہل ءِ بز گوشت۔ (2) ہمُو دَءِ کہ زور پر بیت۔

زورجَت : (زو۔ر۔جَت) (س گ) پہ زور پُل اِتگیں۔ پہ ناروائی بُرتگیں۔ زوربُرد۔

زوردار : (زو۔ر۔دار) (س گ) زورمَند۔ ہما کہ باززورءِ مان۔ (2) تژند۔

زُوردار : (زُور۔دار) (ن گ) مال ءُ دلوت ءِ وَرگی بہار کا ہے کہ پہ جوڑ ءُ بندانی درد ءِ دواءِ کارمرز بیت۔

زوردانگ : (زو۔ر۔دا۔نگ) (ن گ) دیم ءَ دَرآتکگیں سُہر یا سیاہیں دانگ۔ نوک وَرناہی ءِ دَرگت ءَ بہ دیم ءَ دَرآتکگیں دانگ۔ زور۔

زوردِڑّ : (زو۔ر۔دِر۔ر) (س گ) ہما کہ پہ زور دِڑّگ بُوتگ۔ گُد یا دِگہ چیزے ءِ خَراب دِرتگیں دِڑّ۔

زورغُتّ : (زور۔غُت۔ت) (س گ) زورگُت۔ زورمُشت۔ زور ءِ زَبَردَستی کنوک۔

زورءِ کائی : بچار : زوراں سَری۔

زورکوش : (زو۔ر۔کوش) (س گ) عَذاب کوش۔ بے پردگ کنگ ءُ کُشگ۔ بے عزّتی ءِ مرگ۔

زُورَگ: (زُو۔رَگ) دَلوت ءِ آپُس بُوئگ۔ مال یا دَلوت ءِ جنائینگ ءَ رند آئی ءِ آپُس بُوئگ۔ (2) (ک گ) چست کنگ۔ زُورَگ۔ ہُر جنگ۔ دَست گرَگ۔ دَست ءَ آہگ۔ زیرگ۔ چگّا کنگ۔ کٹّگ۔ گچین کنگ۔ گرَگ۔ وَتی کنگ۔ **زُورَگی** : (زُو۔رَ۔گی) (ن گ) جان ءِ تہہ ءَ مان کنگی یا ایر کنگی ئیں دَرمان۔

زورگُتّ : (زو۔ر۔گُت۔ت) بچار : زورغتّ۔
زورمُشت : (زو۔ر۔مُش۔ت) بچار : زورغتّ۔
زورمَند : (زو۔ر۔مَن۔د) (ن گ) (س گ) طاقتور۔ پہلوان۔ کبیہ۔ زوراں سَر۔ زوراک۔ زوراوَر۔ ملّ۔ تیار۔ گوُہرت۔ مَزَن مرّ۔
زورمَندی : (زو۔ر۔مَن۔دی) تیاری۔ گوہُرتی۔ طاقتوری۔ **زور مَندیں :** (زور۔مَن۔دی) طاقت وری۔ پہلوانی۔ گوہُرتی۔
زوری: (زو۔ری) (ن گ) واک ءُ وس زیرگ۔ چست کنگ۔ پاد کنگ۔ **زوریں :** (زو۔ ریں) (س گ) تُرُندیں ۔ مَزَنیں ۔ زَبرَدَستیں۔ تیاریں۔
زور ینگ : (زو۔رے۔نگ) (ک گ) اَنچوش کنگ کہ مَرْدُم ءِ وَتی جِندءِ لاپ ءَ زور پِر بہ بیت، گیشتر ہما دہءَ چوش کنگ بیت کہ یکّے ءِ لاپ سَکّ بہ بیت ءُ آئی ءِ دَرائی بے زور ینگ ءَ دَرنیئیت۔ (2) ساہ دارءِ وَتی لاپ ءِ زور پرد یگ۔
زوڑ : (زو۔ڑ) (ن گ) پڑمی ئیں کوٹ۔
زَوک : (زَ۔وَک) (ن گ) کُٹ۔ بَگل۔ کرّ۔
زُوکا : (زُو۔ کا) (ن گ) زوکَغ ءِ توار ۔ پوتاری ۔ بٹاک۔ (2) گوات ءِ توار۔ (3) ہوُرءِ گرّانیں توار۔
زُوگّگ : (زُو۔گّگ) (ک گ) زُگ۔ لنٹانی سُرگ۔
زُوگّگ نہ کنگ : (ک گ) زُگ نہ کنگ۔ ہچّ نہ گوشگ۔
زُوم : (زُو۔م) (ن گ) دور۔ بہار۔ (2) ٹہل۔ داب۔ جوانی۔ (3) جُو جُلکے کہ زَہرگیں ڈَنگ ئے پِر۔
زُومان : (زُو۔مان) (ن گ) ظلم کنوک۔ ناحقّی کنوک۔ (2) ظالم۔ ناحق۔
زونڈ: (زون۔ڈ) (ن گ) پاد ءِ دوئیں کونڈ۔ جوک۔ گوڈانی سَرءَ نِندَگ۔ **زونڈاں کپّگ:** (زو ن ۔ڈ۔کَ۔ پّگ) (ک گ) کونڈاں کپّگ۔ (2) نزورترّگ۔ بے وس بُوتگ۔ **زونڈانی بَندَگ :** (زون۔ڈا۔نی۔بَن۔دَگ) (ک گ) کونڈانی بَندَگ۔ بَند یگ کنگ۔ **زونڈانی چیرءَ کنگ :** (ک گ) یکّے ءِ ماں زَمین ءَ دوَر دیگ ءُ آئی ءِ سَرءِ جُلگ۔ چیرءَ کنگ۔ گرگ۔ **زونڈ جنگ :** (زون۔ڈ۔جَ۔نگ) (ک گ) زُگرُگ ءُ نِندَگ۔ **زونڈوک :** (زون۔ڈوک) (ن گ) چیر بُوَوک۔ نزگرّوک۔ **زونڈُ کاں بُوتگ :** (زون۔ڈُ۔کاں۔ بُو۔تگ) (ک گ) زونڈ جنگ ءِ حالت ءَ بُوتگ۔
زونڈُ وکانی : (زون۔ڈُ۔کا۔نی) (ن گ) زونڈ جنگ ءِ حالت ءَ نِندَگ۔ **زونڈءِ کونڈ بُوتگ :** (ک گ) کونڈانی سَرءَ نِندَگ۔
زونڈَگ : (زون۔ڈَگ) (ک گ) کونڈ بُوتگ۔ نِندَگ۔ نزّ کُرَّگ۔ زونڈانی دوتَل کنگ ءُ ماں سینگ ءَ نزپڑنچگ ءُ نِندَگ۔ (2) کونڈانی سَرءَ نِندَگ۔ جُلگّ۔
زُونڈ : (زُون۔ڈ) (ن گ) مَزَنیں۔ دُور بن ءُ تنک ءُ تہاریں قدرتی ئیں ہونڈ۔ مَزَنیں ہونڈ۔
زونک : (زوں۔ک) (ن گ) ٹوبو۔ چمّگ۔ ناوڑ۔ گنڈو۔
زُونگ : (زُوں۔گ) (س گ) ترّسیناک۔ مَزَن ڈیل۔ وزن دار۔ طاقت۔ زور۔ (2) بےخیال کنگ۔ فراموش کنگ۔ شموشگ۔
زَہ : (زَ۔ہ) (ن گ) ہُورت ءُ شِنِگّانی رَمَگ۔ زاگل۔ ہُورت۔ زاغل۔ زَہگل۔ شِنِکّ گلّ۔
زِہ : (زِ۔ہ) (ن گ) سُرک۔ تیز کاریں اَزباب ءِ دپ۔ کود۔ زَبّ۔ کِنار۔ کرُک۔ ٹلّ۔ تنکیں کرّ۔ (2) بُن زِہ۔ (3) کوہڑی۔ کوہی پَرَگ۔ **زِہی:** (زِ۔ہی) (ن گ) کِنار ءِ۔ کرّک ءِ۔ (2) ہما کہ گوں زِہ ءَ نِسبت داریت۔ **زِہ زِہ :** (زِہ۔زِہ) (ن گ) بُرّیناک۔ (2) تیزیں زِہ۔ **زِہ زِہی :** (زِہ۔زِ۔ہی) (ن گ) کرّی۔ کرّ کی۔ (2) ہما کہ گوں زِہ ءَ نسبت داریت۔ **زِہ ءُ زَگ :** (ن گ) تیز۔ بُرّوک۔ **زِہ ءُ زَگ کنگ :** (ک گ) تیز کنگ۔ کارچ، زحم، حنجر یا دگہ ہنچیں اَزبابے ءِ چَہر دیگ ءُ تیز کنگ۔ بُرّیناک کنگ۔
زِہ آپ: (زِہ۔آپ) (ن گ) تلشک۔ کوہ ءِ بُن ءِ آپ داریں کنڈ۔ (2) ہما جاگہہ کہ شِترانک اِنت۔
زِہار : (زِ۔ہار) (عَ) (ن گ) جنیا دَم ءِ مسّ ءِ ٹنگ۔ (2) شرم ءُ ننگ۔ جنین ءِ ساہین۔

زہ پان :(زہ۔پان) (ن گ) زہ ءِ پانوک۔ گونڈیں شنِکّ ءُ گوَر گانی چارینوک۔

زِہت :(زِہ۔ت) (ک گ) زِہگ ءِ گوستگال بِزاں آشت یا آئی ءَ زِہگ ءِ کارکُت۔

زہ ذات :(زہ۔ذا۔ت) (ن گ) چُکّ ءِ چِلا نگ۔ (2) نَسل۔ پدریچ۔ زہ زاد۔ ذات۔ زئی۔

زہر: (زہ۔ر) (س گ) (ن گ) کُچّل۔ سَکّیں تہلیں تام۔ جوَر۔ زَکُّور۔ زَکّون۔ زواخ۔ توژ۔ تہل۔ حُکُتّ۔ زَقُّوم۔ کُلکُشت۔ ولّ۔ قاتل۔ گُنج۔ (2) نَہ وشّ۔ آزار۔ دِل رَنج۔ رَنج۔ جُوسک۔ خار۔ غم ءُ گُرسَت۔ نارضا۔ ناراض۔ ہُونژ۔ (3) ہما کہ چہ تہلی ءَ وَرگ مہ بیت۔ ہما تام کہ آئی ءِ وَرگ ءَ ساہ دار مِریت۔ **زہرا زہر** :(زہ۔را۔زہ۔ر) (س گ) چہ زہر ءِ پُرّ۔ سَکّ زہر۔ نہ وشّ۔ **زہرانی ایر بَرگ** :(زہ۔را۔نی۔ایر۔بَ۔رگ) زہر گِرَگ بلے ہچّ نہ گوشگ۔ (2) نارضائی ءِ کم بُوئگ۔ وشّ بُوئگ۔ ایرماد بُوئگ۔ **زہرانی وَرگ** :(زہ۔را۔نی۔وَ۔رگ) (ک گ) وشّ بُوئگ۔ زہرانی ایر بَرگ۔ ایرماد بُوئگ۔ **زہر بُوئگ** :(زہ۔ر۔بُو۔ئگ) (ک گ) دِل گرژان بُوئگ۔ نہ وشّ بُوئگ۔ حبری نہ بُوئگ۔ دیم ءِ ترّینگ۔ پُنز گِرَگ۔ (2) تہل بُوئگ۔ **زہر پژ وش** :(زہ۔ر۔پژ۔و۔ش) (س گ) زہر کُش۔ ہما کہ زہر ءِ اثر ءَ ہلاس کنت۔ **زہر ءَ پرّینگ** :(ک گ) زہر برائینگ۔ انچوش کنگ کہ کسے زہر بہ گیپت۔ (2) پہ زہری چیز ے ءِ چگّل دیگ یا دوَر دیگ۔ **زہرتام**: (زہ۔ر۔تام) (س گ) ہما چیز کہ تام ئے زہر بہ بیت۔ تہل۔ جشک۔ زہر یچک۔ **زہر ءِ جیوَرگ** :(ک گ) زہر ءِ دارگ ءِ سَگّگ۔ زہر ءِ برداشت کنگ۔ **زہر گِرَگ** :(زہ۔ر۔گِ۔رگ) (ک گ) ناراض بُوئگ۔ نہ وشّ بُوئگ۔ برژ انز گِرَگ۔ نہ وشّی درشان کنگ۔ گجّ ءِ کپ بُوئگ۔ گرژ انزانی گوات دیگ۔ گرم گِرَگ۔ گرژّگ۔ گنج ءِ بُوئگ۔ گوات گِرَگ۔ لوہغ۔ مچّگ۔ **زہر ءِ قہر** :(ن گ) دِل رَنج۔ دِل گرژان۔ نارضا۔ **زہر ءِ قہری** :(ن گ) نارضائی۔ ناوشّی۔ دل گرژانی۔

زہر ءِ مار :(زہ۔رِ۔مار) (ن گ) مار ءِ زہر۔ ہما زہر کہ کُشیت۔

زہر مار کنگ :(زہ۔ر۔مار۔کَ۔نگ) (ک گ) وَرگ۔ پلِنگ۔ **زہر ءِ وَرگ** :وشّ بُوئگ۔ ایرماد بُوئگ۔ **زہرو** :(زہ۔رو) (س گ) زُوت رنج۔ کساں کسانیں گپّ ءِ زہر گِروک۔ **زہروڑی** :(زہ۔رو۔ڑی) (س گ) زہر کنوک۔ زہرو۔ **زہری** :(زہ۔ری) (ن گ) نارضائی۔ نہ وشّی۔ دل رنجی۔ دل آزاری۔ (2) بلوچستان ءِ خضدار ءِ دمگ ءِ بلوچانی یکّ ٹکّے ءِ نام انت۔ **زہرینک** :(زہ۔رین۔ک) (س گ) ہما کہ زہر ئے مان بہ بیت۔ کُچّل تائیں۔

زہراپ :(زہ۔ر۔آپ) (ن گ) چہ مُرتگیں ساہ دار ءِ سڑ اِتگیں جون ءِ رِتکگیں آپ۔ (2) آراپ۔ چہ دَپ دَرآتکگیں آراپ۔ (3) جنین ءِ مسّ۔ (4) ہما آپ کہ زہر انت۔ (5) زہر آپ ءِ چِلگ یکّم مئی تاں 10 جُون ءِ چِلّ روچ۔

زہرجاہ :(زہ۔ر۔جاہ) (ن گ) اُشتر ءِ سَرگ ءِ مُزگ ءِ چیر کہ دم بَرگ ءَ ہید کنت۔

زہرجَن :(زہ۔ر۔جَن) (س گ) زہرانی وَروک یا بے اَثر کنوکیں درمان۔ زہر کُش۔

زہر چارینگ :(زہ۔ر۔چا۔رے۔نگ) (ک گ) کسے ءَ را زہر وارینگ۔

زہر سَریں تیر :(زہ۔ر۔سَ۔ریں۔تی۔ر) (س گ) ہما تیر کہ آ گوں زہر ءِ آپ داتگ۔

زہر کُش :(زہ۔ر۔کُش) (س گ) ہما درمان کہ زہر ءِ اثر ءَ ہلاس بہ کنت۔ زہرجَن۔

زہر کِن :(زہ۔ر۔کِن) (س گ) ہما کہ کئے دِل رَنج اِنت۔ نا وشّ ءُ ناگال بُوئگ۔ دِل رَنج۔ **زہر کِنی** :(زہ۔ر۔کِ۔نی) (ن گ) پہ نارضائی۔ ناتبی۔ **زہر کِنی چارَگ** :(زہ۔ر۔کِ۔نی۔چا۔رَگ) (ک گ) خراب چارَگ۔ گندگ چارَگ۔ نہ وشّی چارَگ۔

زہرَگ: (زہ۔رَگ) (ن گ) دِل غدری۔ بہا ذری۔ (2) سِیاہ ءُ زرد ءُ بزیں آراپ کہ چہ مستیں لیٹرہ ءِ چُگا یا گردن ءِ پُشتی نیمگ ءِ چُرّیت۔

(3) ہما سادگ بڑ یسیں ساد کہ آپ ءَ کنگ نہ بیت ۔ (4) یکّ دوائے ۔ (5) جسم ءِ اَندری اعضائے کہ چہ آئی ءَ تیز آپ ماں معدہ ءَ پِڈّیت کہ وَرگاں ہضم کنت ۔ (6) گونڈیں دڑاجیں لوت کہ جگر ءِ کِرّ ءَ اِنت ءُ چہ زَردیں زَہریں آپ ءَ پُرّ اِنت ۔ زارک ۔ کاوَرگ ۔

زَہرمُہرگ : (زَہ ۔ ر ۔ مُہہ ۔ رَگ) (ن گ) نادُڑاہی ءِ ہما مُہرگ کہ مار ءِ دَج اِنگیں جاگہے لتارنت ءُ کہ زَہر ءِ اثر ہلاس بہ بیت ۔ (2) یکّ دَرمانے کہ چُگّانی لاپ رَوگ ءِ نادُڑاہی ءِ عِلاج اِنت ۔

زَہروار : (زَہ ۔ ر ۔ وار) (س گ) زَہروَروک ۔ (2) مَڑن جگر ۔ مَڑن دِل ۔

زُہرہ : (زُہ ۔ رَہ) (ن گ) ڈانڈی ۔ صُحب ءِ استال ۔

زَہرِیچک: (زَہ ۔ ری چ ۔ ک) (ن گ) زَہریں کاہے ۔ (2) زَہرتام ۔ سَکّ زَہر ۔ تہلگ ۔

زَہریر : (زَہ ۔ رے ۔ ر) (س گ) بے کچ ۔ بے کساس ۔ چہ حدّ ءَ گیش ۔ بے اُژمار ۔

زَہریناک : (زَہ ۔ رِ ۔ ناک) (س گ) ہما کہ زَہر ءِ اثر ءُ ماں اِنت ۔ ہما کہ زَہر اِنت ۔ ہما کہ تہل اِنت ۔ ہَلا ہَل ۔ (2) تہلیں ۔ کُچّلیں ۔ **زَہریناکیں** : (زَہ ۔ رِ ۔ نا ۔ کیں) زَہریں ۔ تہلیں ۔ کُچّلیں ۔

زَہریں کَرَگ : (زَہ ۔ ریں ۔ کَ ۔ رَگ) (ن گ) کَرَگ ۔ کَرَگے کہ چہ وَشّیں کَرَگ ءَ بازکستر اِنت ۔ **زَہریں کَرَگ ءِ آپ دیگ** : بے سّتّیں کارکنگ ۔ بےنفیں چِست ءُ ایرکنگ ۔

زہزاد : (زَہ ۔ زا ۔ د) (ن گ) اولاد ۔ زَہگ ۔ نَسل ۔ اوبادگ ۔ زَہزات ۔

زَہک : (زَ ۔ ہَک) (ن گ) زور ۔ طاقت ۔ زِکت ۔ سیخ ۔

زِہکاہ : (زِہ ۔ کاہ) (ن گ) یکّ وَشّ بوہ ءُ زِندتاکیں کوہی کاہے ۔

زَہگ: (زَہ ۔ گ) (ن گ) چُکّ ۔ فرزند ۔ اولاد ۔ بچّ یا جِنکّ ۔ زادگ ۔ زہزاد ۔ زئی ۔ پُسَگ ۔ چُنکی ۔ چورَؤ ۔ چورہ ۔ چوری ۔ طفل ۔

زَہگی : (زَہ ۔ گی) (ن گ) کسانی ۔ کودِکی ۔ طفلی ۔ (2) ناسرپدی ۔ نزانتکاری ۔ **زَہگیں** : (زَہ ۔ گیں) (س گ) کسانیں ۔ طفلیں ۔ کودِکیں ۔ (2) ناسرپدیں ۔ ناپوہیں ۔

زِہگ : (زِ ۔ ہَگ) (ک گ) چُٹّگ ۔ رَوگ ۔ تچگ ۔ چہ مُشکلاں دُور بُوہگ ۔ رَکّگ ۔

زَہگدان : (زَہ ۔ گ ۔ دا ۔ ن) (ن گ) جَنین ءِ چُکدان ۔ جَنین ءِ ہما اعضا کہ ہَمُود ءَ چُکّ بندیت ۔ برئینہ ۔ چُکدان ۔ ہم بیل ۔

زَہگل : (زَہ ۔ گل) (ن گ) شِنکّ گل ۔ بازیں شِنکّ ۔ ہُورتانی رَمگ ۔ زاگلّ ۔ زَہ ۔ زاغل ۔ ہُورت ۔

زَہمت : (زَہ ۔ مَت) (ن گ) جنجال ۔ مُشکُل ۔ دَرد ۔ دور ۔ زیار ۔ سَکّی ۔ ہلاک ۔ خوَاری ۔ حرج ۔ جفا ۔ جُہد ءُ جفا ۔ **زَہمت کَشّ** : (زَہ ۔ مَت ۔ کَش ۔ ش) (س گ) (ن گ) کارکنوک ۔ مُزّور ۔ خوَاری کَشّ ۔ حزمت کار ۔ بوجا کَشّ ۔ جفا کَشّ ۔ پُوریاگر ۔ **زَہمت کَشّی** : (زَہ ۔ مَت ۔ کَش ۔ شی) پوریاگری ۔ بوجاکَشّی ۔ مزّوری ۔

زَہول : (زَ ۔ ہو ۔ ل) (س گ) کور دِیدی ۔ (2) ضد ۔ کِرّ بَندَگ ۔ لوٹگ ۔

زَہیر : (زَ ۔ ہی ۔ ر) (ن گ) بےتاہیریں تڑانگ ءُ یات ۔ موُلم ۔ ہما یات کہ چہ ایمن نِندَگ ءَ میئیلنت ۔ اومان ۔ باڑا ۔ **زَہیرانی تانجُواں مارگ** : (زَ ۔ ہی ۔ را ۔ نی ۔ تان ۔ جَ ۔ واں ۔ ما ۔ رَگ) بےتاہیریں زَہیر ۔ زیادہیں زَہیرانی مارگ ۔ **زَہیر بُونگ** : (زَ ۔ ہی ۔ ر ۔ بُو ۔ نَگ) (ک گ) یات آہگ ۔ گیرآہگ ۔ چہ زَہیری یات آہگ ۔

زَہیرنال : (زَ ۔ ہی ۔ ر ۔ نال) (س گ) موتک ءُ پُریات ۔ گڑیوگ ۔ یات گیری ۔ زَہیری نالگ ۔ لِہمیں توار ۔ پِری پِری ۔ **زَہیروار** : (زَ ۔ ہی ۔ ر ۔ وار) (س گ) دِل گڑان ۔ ہما کہ زَہیر ءُ کُرتگ ۔ زَہیر کنوک ۔ **زَہیری** : (زَ ۔ ہی ۔ ری) زَہیر ۔ زَہیریگ ۔

زَہیروک : (زَ ۔ ہی ۔ روک) (ن گ) زَہیریگ ۔ گیدی پر بندانی تہرے ۔ ہما صوت کہ آئی ءِ تہہ ءَ سوز بہ بیت کہ چہ دوست ، چہ سنگت یا مُلک ءِ تڑانگ ءُ یات ءَ گوشگ بیت ۔ لچہ ءِ قسمے ۔ غم جنتیں جتائی ءِ صوت ۔ غم ءِ صوت ۔ ہما صوت کہ آئی ءِ تہہ ءَ زَہیر ءُ دُڑوشم مان بہ بیت ۔

زَہیر یگ :(زَ ۔ ہی ۔ ری ۔ گ) (ن گ) زَہیر وک ۔ دَلی دَلی ۔
(2) زَہیری ۔ زَہیر واری ۔ (2) زیل ءُ زیمر ۔ زیمر ۔ **زَہیر یگ ءِ ایر آرگ** :(ک گ) پہ وَشّ گُٹّی یا پہ سُروز زَہیرگ ءِ جَہل آرگ ۔

زہیم :(زِ ۔ ہی ۔ م) (ن گ) داتگیں غم ۔ دَرد ءُ اَندوہ ۔ زیم ۔ ٹپ ۔
(2) زَہیری یات ۔

زہینگ :(زِ ۔ ہے ۔ نگ) (ک گ) رَکّینگ ۔ یکّے ءَ چہ جنجالے ءَ آجو کنگ ۔ (2) تاچینگ ۔ جہینگ ۔

زَئی :(زَ ۔ ئی) (ن گ) چُکّ ۔ زَہگ ۔ چُکّ ءُ نُماسگ ۔ اوبادگ ۔ زِہ ذات ۔ ٹکّ ۔ کُٹُم ۔ گرُوہ ۔ شاح ۔ پَسائندگ ۔ زائیدگ ۔ اولاد ۔ خیل ۔ (2) ہمراہ ۔ ہم دِل ۔ **زَئی زَئی بُوتگ** :(زَ ۔ ئی ۔ زَ ۔ ئی ۔ بُو ۔ تگ) زَہر بہر بُوتگ ۔ بازیں ہنداں بُوتگ ۔ گیورگ ۔ **زَئی شیز** :(زَ ۔ ئی ۔ شِ ۔ ز) (ن گ) یکّ کُٹُمے ءِ مَرد ءُ مانی رِد ءُ بند کُرتگیں پت ءُ پیر ءُ کانی نام ۔ کُٹُمے ءِ بُن ءُ بیہہ ۔ اَصل ءُ نَسل ۔

زَیخا :(زَئے ۔ خا) (ن گ) تہلیں بُوٹکے کہ کسانیں زَہگانی پیشاب ءِ نادُراہی ءِ علاج ءَ کارمرز بیت ۔

زی :(ز ۔ ی) (ن گ) زِیکیں روچ ۔ چہ مرچیگ ءَ پیسَر ۔ گوستگیں روچ ۔ (2) جِیگ ۔ زِیگ ۔ (3) زَنچک ۔

زَے :(زَ ۔ ے) (ن گ) زَو ۔ بُن زِہ ۔ زیشان ۔ سومہ ۔

زِیات :(زِ ۔ یات) (س گ) گیشتر ۔ گیش ۔ باز ۔ سَکّ باز ۔ بے کساس ءِ گیش ۔ چہ کچّ ءِ گیش ۔ مچّ ۔ اُتوار ۔ اُلُولو ۔ پُر ۔ **زِیاتی** :(زِ ۔ یا ۔ تی) (ن گ) گیشین ۔ گیشتریں ۔ گیشی ۔ گیشتری ۔ سَراروک ۔ سَر ۔ بازی ۔ **زِیاتیں** :(زِ ۔ یا ۔ تیں) گیشیں ۔ بازیں ۔

زِیادَہ :(زِ ۔ یا ۔ دَہ) بچار : زِیات ۔

زِیار :(زِ ۔ یا ۔ ر) (ن گ) زَہمت ۔ ڈک ۔ جُہد ۔ حِیلہ ۔

زِیارت :(زِ ۔ یا ۔ رت) (ن گ) مُسلمانانی حَج ۔ (2) بُزرگانی گُمبد یا مانش ءِ زیارت کنگ یا زیارت ءَ رَوگ ۔ دَرگاہ ۔ (3) گورِستان ۔ قبرِستان ۔ (4) دِیدن ۔ دِیدار ۔ **زِیارتی** :(زِ ۔ یا ۔ رَ ۔ تی) (ن گ) پیر ءُ فقیرانی حدّ یرہانی سَرءِ قرباں کنگی پَس ءُ مال ۔ قربان کنگ ءِ مال ۔ (2) ہما کہ پہ حج یا بُزرگانی گُمبد یا مانش ءِ زیارت کنگ ءَ رَوَنت ۔ (3) نالائق ۔ بودلّا ۔

زِیان :(زِ ۔ یا ۔ ن) (ن گ) تاوان ۔ بَرباد ۔ خَراب ۔ مِرگ ۔ گار ۔ بے گوّاہ ۔ کوٹ ۔ گار ءُ گارات ۔ وَیران ۔ بے دَرکّ ۔ بے ڈسّ ۔ گار ءُ گور ۔ دَرسَرگُم ۔ زندہ دَرگور ۔ (2) مال ءِ چراِتگیں فَصل ءِ نقصان ءِ گرَگ ۔ نقصان ۔ **زِیان خُو** :(زِ ۔ یان ۔ خُو) (س گ) تاوان دیوک ۔ نقصان دیوک ۔ (2) اَفسوز ۔ **زِیانی** :(زِ ۔ یا ۔ نی) بربادی ۔ حرابی ۔ گار ءُ گوری ۔ بے گوّاہی ۔

زِیاں گو :(زِ ۔ یان ۔ گو) بچار : زیان خُو ۔

زِیانہو :(زِ ۔ یاں ۔ ہُو) (ب گ) اَرمان ۔ دِژ یگتیں ۔ (2) بددعاے کہ زیان باتیں ۔ بَرباد باتیں ۔ وَیران باتیں ۔

زیب :(زِے ۔ ب) (ن گ) ڈَوَل ۔ دُرُوشُم ۔ (2) بزّاہ ۔ زیب داری ۔ سِپہ ۔ نِما ۔ **زیبا** :(زِے ۔ با) (س گ) (ن گ) ڈَوَل دار ۔ وَشّ رَنگ ۔ پَتّرَنگ ۔ پری رَنگ ۔ ٹہلّو ٹہلی ۔ رَخش ۔ حور ۔ خُوب ۔ دِل کَشّ ۔ وَشّ دُرُوشُم ۔ **زیبائی** :(زے ۔ با ۔ ئی) (ن گ) ڈَوَل داری ۔ شَرّرَنگی ۔ خوبصورتی ۔ بزّاہ داری ۔ **زیبائیں** :(زے ۔ با ۔ ئیں) بزّاہ داریں ۔ شَرّرَنگیں ۔ ڈَوَل داریں ۔

زیب دار :(زِے ۔ ب ۔ دا ۔ ر) (س گ) ڈَوَل دار ۔ بزّاہ دار ۔ جلوَہ ناک ۔ شَرّرَنگ ۔ **زیب داریں** :(زے ۔ ب ۔ دا ۔ ریں) ڈَوَل داریں ۔ زیبائیں ۔ بزّاہ داریں ۔ شَرّرَنگیں ۔

زیبیناک :(زِے ۔ بِ ۔ ناک) (س گ) بزّاہ دار ۔ جلوَہ ناک ۔ شَرّرَنگ ۔ وَشّ دُرُوشُم ۔ ڈَوَل دار ۔ **زیبیناکی** :(زے ۔ بِ ۔ نا ۔ کی) شَرّرَنگی ۔ ڈَوَل داری ۔ بزّاہ داری ۔

زیبک :(زِے ۔ بَک) بچار : زوبَک ۔

زِیت :(زی ۔ ت) بچار : زُوت ۔

زَیتُون :(زَے ۔ تُون) (ن گ) نیبگے ۔

زِیٹ :(زی ۔ ٹ) (ن گ) دَرگُڑاتگ چَمّ ۔ زاغُل چَمّ ۔ (2) بے آپ ۔ بے حیا ۔ (3) دُروگ بند ۔ ٹگّ ۔

زَیچان : (زَے۔ چا۔ن) (ن گ) چمّگ۔زَے۔سومہ۔زیشان۔ چُرّوک۔ہما کہ رِچیت۔**زَیچانءِ آپ :** (ن گ) چمّگءِ آپ۔

زید : (زِے۔د) (ن گ) بڑاہ۔زیب داری۔جوانیں نِداارگ۔ چراگ۔ چراگ جاہ۔کاہ چر۔باہنز۔بوم۔بہار۔جید۔جیز۔(2) دَمگ۔جوسَر۔ہلکوٗ۔مَلپد۔ہلکہ۔ریس۔(3) پشگءِ ذاتءِ ماہیگے۔

زیدءِ کپچر : (ن گ) دَمگ۔علاقہ۔ڈَنّءِ ڈگار۔ریس۔سَرسبزیں دَمگ۔ڈَنّ۔

زِیدان : (زی۔دان) (ن گ) دانی ئیں ڈگار۔

زِیر : (زِیر) (ف گ) زیرگءِ فرماں گال : بہ زیر۔

زِیرّ : (زِیر۔ر) (ن گ) روچءِ شُہم۔بڑانز۔بڑانز۔روچءِ ہمے بڑانز کہ گوں روچءِ دراہگءِ بُرزءِ چست ءُ تچک بنت ءُ روچ برکتءِ وہدءِ جہلءِ ایرکاینت۔(2) کُنتگ۔جِک۔کُنتگی ئیں دَڑ چکانی ٹالءِ شاخ۔زِیرّگ۔زِیرُّک۔**زِیرّانی جنگ :** (زی ر۔را۔نی۔جَ۔نگ) زِیرّءِ شاحانی بُرّگءِ بندگ۔**زِیرّءِ کُنتگ :** (ن گ) کسانیں کُنتگ۔

زیر : (زے۔ر) (ن گ) حرفانی ہمے حرکت کہ حرفءِ چیرءِ نبشتہ بیت۔چو کہ "ِ" حرکت اِنت۔(2) چیر۔سُستیں۔بے زَکتیں۔ (3) چِلیمءِ سَرکیلءِ تہءَ ٹُنگءِ دَپءَ تمباکانی چیرءَ اِشکر ایرکننت کہ تمباک چہ ہمے ٹُنگءَ ایرمہ کپنت یا کہ پہ دِیتءُ لاٹوری مہ گوزنت۔

زیرآپ : (زِے۔ر۔آپ) (ن گ) بوجیگ یا میلءِ ہما داریا آسن کہ دُرستانءُ ساری ایرکنگ بیت۔راچنءُ یکّدارءِ بُنی دار۔ (2) چیرآپ۔آپءِ چیرءَ۔**زیرآپ بُوتگ :** (زِے۔ر۔آپ۔ بُو۔تگ) (ک گ) بُڈّگ۔آپءَ ایرروگ۔ٹبّگ۔

زیرءِ بار : (س گ) زیرمِنّت۔اِحسانءُ تورِوانی چیرءَ۔**زیرءِ بار بُوتگ :** مِنّت وار بُوتگ۔نیکیانی چیرءَ بُوتگ۔**زیرءِ باری :** (زِے۔ رِ۔با۔ری) (ن گ) زیرمِنّتی۔ایردستی۔وازمندگی۔

زیربند : (زے۔ر۔بَن۔د) (ن گ) نریانءِ سَرِینءَ بندوکیں تنگ یا پٹّہ۔

زیرپُشت : (زِے۔ر۔پُش۔ت) (ن گ) ہما جُلّ کہ حرءِ پُشتءَ بلے پالامءِ چیرءَ اِنت۔زیرجُلّ۔

زیرتَشّ : (زِے۔ر۔تَش۔ش) (ن گ) ہما بُنڈ کہ آئیءِ سَرءَ دِگہ دارا ایرکنگءُ گوں تَشّءَ تراشگ یا پڑوشگ بیت۔بُن تَشّ۔(2) موچیءِ پٹنیں گردیں دارے کہ آئیءِ سَرءَ پوستءَ ایرکننتءُ بُرّیت۔

زیرتنگ : (زِے۔ر۔تَن۔گ) (ن گ) چُھرءِ زیرتنگ کہ چُھرءَ ترّینیت۔(2) لاپ کشّ۔لاپ تنگ۔

زیرجامگ : (زِے۔ر۔جا۔مَگ) (ن گ) زالبُولءِ پاجامگ۔ شلوار۔(2) ہما تنگّیں پوشاک کہ پشکءِ چیرءَ گوَرءَ کنگ بیت۔

زیرجُلّ: (زِے۔ر۔جُل۔ل) (ن گ) زیرپُشت۔ہما جُلّ کہ حرءِ پالامءِ چیرءَ اِنت۔

زیرخانہ: (زِے۔ر۔خا۔نہ) (ن گ) زمینءِ توکءَ کوچگءُ گِس جوڑکنگ۔خُوم۔خون۔

زیردَست: (زِے۔ر۔دَس۔ت) (س گ) (ن گ) ہما کہ کسےءِ دَستءِ چیرءَ بہ بیت۔(2) محتاج۔نوکر۔غُلام۔بڑّگ۔وازمَندگ۔کم توان۔نِزور۔وار۔عاجز۔ایردَست۔**زیردَستی :** (زیر۔ دَس۔تی) (ن گ) زیرمِنّتی۔ایردستی۔وازمندگی۔بڑّگی۔(2) غلامی۔نوکری۔

زِیرُّک : (زِیر۔رُک) (ن گ) بوٹگے کہ چمّ دردءِ علاجءَ کارمرز بیت۔چریشیءِ سبزیں چاہم جوڑ بیت۔وَشّ بوہیں جرّے۔بوانٹ۔

زِیرّگ : (زی۔ر۔رَگ) (ن گ) زِیرہ۔دَرمانے کہ ماں مصالحاں مان بیت۔(2) روچءِ بڑانز۔زِیرّ۔

زِیرَگ : (زی۔رَگ) (ک گ) زُورگ۔وتی کنگ۔دَست گرَگ۔(2) کسےءِ داتگیں چیزءِ زُورگ۔**زِیراں کنگ :** (زی۔ راں۔کَ۔نگ) (ک گ) ماں زِیرگ۔مان بندگ۔جنگءَ پادآہگ۔(2) زِیراں کنانءَ روگ۔

زیرگلو : (زِے۔ر۔گَ۔لُو) (ن گ) سادے کہ دَلوتانی گردنءِ چیرءَ پِرترّینگءُ بندگ بیت۔

زیرمِنّت : (زِیے ۔ ر ۔مِن ۔نَت) (س گ) زیر بار ۔ کسّے ءِ توروءِ مِنّت ءِ چیرءَ ۔ **زیرمِنّتیں :** (زیر ۔مِن ۔نَ ۔تیں) (س گ) زیرءِ باریں ۔ ایردستیں ۔ مِنّت واریں ۔

زیرّہ : (زی ۔ر ۔رَہ) بچار : زیرّگ ۔

زیرڑی : (زے ۔زَ ۔ڑی) (ن گ) عاجزی کنگ ۔ مِنّت ءُ زاری کنگ ۔ ایردستی مَنّگ ۔

زیرّگ : (زی ۔ز ۔زَگ) (ن گ) کسان تاکیں نوک رُستگیں سول ۔

زیشان : (زی ۔ شا ۔ن) (ن گ) نمب ءِ آپ ۔ (2) بُن زِہ ۔ سومہ ۔زَے ۔ (3) زیچان ۔ ہما آپ کہ کم کم ءَ چہ بندءَ رِچیت ۔ (4) باز ہوُر گوارگ ءِ پدہرپلوے ءَ آپ بُوتگ ۔

زِیک : (زِی ۔ک) زی ۔ گوستگیں روچ ۔ **زیکیں :** (زی ۔کیں) (س گ) زی ئیں ۔ ہما کہ زی بُوتگ ۔ نزّیکیں یا گوستگیں روچ ۔

زِیکَن : (زی ۔کَن) (ن گ) دوچ کَر ۔ دوچ زانت ۔ **زِیکَنی :** (زی ک ۔کَ ۔ نی) (ن گ) دوچ کَری ۔ گُد دوچی ۔ گُد دوچی ءِ زانت ۔

زِیگ : (زی ۔گ) بچار : زی ۔

زیگیں : (زی ۔گیں) بچار : زیکیں ۔

زِیل : (زی ۔ ل) (س گ) ہورک ۔ حالیگ ۔ خالی ۔ (2) (ن گ) زمزیل ۔ قید ءُ بند ۔ زمزیر ۔ (3) پاٹِک ۔ (4) ناخن ۔ چو ناخن ءَ بُرّ ناک ۔ ناخُن ۔ ہورہڈّ ۔ پنچ ۔ ناکُن ۔

زِیلّ : (زی ل ۔ل) (ن گ) اَلہان ۔ (2) سُروز ءَ اَولی تار کہ ٹیپ ءِ کش ءَ اِنت ۔ سُروز ءِ یکّ روتے ءِ نام اِنت ۔ (3) تمبورگ ءِ راستیں نیمگ ءِ دوئیں تار ۔ (4) یکّ سُرے ءِ نام اِنت ۔ (5) بُرزی ۔ زیلگ ۔ (6) جبیں ۔ زرد ۔ (7) قدّ ۔ بالاد ۔ زیلؤ ۔ **زِیلّ ءِ دارگ :** (ک گ) کسے ءِ حبرءَ دارگ ۔ پلہ مرزی کنگ ۔ (2) اَلہان کنگ ۔ چِیٹّ ءَ دارگ ۔ بُرز دارگ ۔ **زِیلّ ءُ زیمر :** (ن گ) سُروز ءِ سُرءِ طرزانی جہل ءُ بُرزی ءِ پہ اُستائی کار مرز کنگ ۔ زَہیرگ ۔ اَلہان ۔

زِیلّ ءِ بند : (ن گ) نَل ءِ تَوار ۔ **زِیلّو :** (زی ۔ل ۔لو) (ن گ) قدّ ۔ بالاد ۔ ڈوَل ۔ (2) مادنیں کمیت ۔ (3) (س گ) باز وَشّ گُٹّیں مَرُدم ۔

زِیلگ : (زی ۔لَگ) (ن گ) بُرزگ ۔ جمپ ۔ ڈُمپ ۔ زمِین ءِ سَرءِ بُرزگ ۔ تِلّہ ۔ تُمپگ ۔ زِیل ۔ زِینٹگ ۔ بُرزیں جاگہہ ۔ (2) گوات گرَگ ۔ بِدرَنگ ۔

زیم : (زَ ے ۔م) (ن گ) ٹَپّ ۔ زَدگ ۔ آزگ ۔ زیمی ۔ ٹِپّی ۔ زَہم ۔ (2) زیمر ۔ ساز ۔ زَہیرگ ۔ **زیم چین :** (زِے ۔م ۔چِ ۔ن) (س گ) ہما دَرمان ءُ زیمیگ کہ زیم ءَ زُوت وَشّ بہ کنت ۔ (2) ہما دَرمان کہ ٹَپّ ءِ دَردءُ دوّراں کم بہ کنت ۔ **زیم گِرَگ :** (زے ۔م ۔ گِ ۔رَگ) (ک گ) دور بُوتگ ۔ ریش بُوتگ ۔ ٹَپّ بُوتگ ۔ ٹَپّ ءِ بازگ بُوتگ ۔ زیم ۔ سومگ ۔ **زیمی :** (زَے ۔می) (ن گ) ہلگدار ءُ تیل ءِ جوڑینتگیں زیم دُراہی ملم ۔ (2) زیم ۔ زیمیگ ۔ (3) ٹِپّی ۔ ہما ٹَپّ کہ درمان لوٹیت ۔ **زیمیگ :** (زے ۔می ۔گ) (ن گ) ہما دَرمان ءُ دارُو کہ زیم ءَ وَشّ کنت ۔ زَیمی ۔

زِیمار : (زی ۔ما ۔ر) (ن گ) مارءِ ذاتے ۔ جی مار ۔

زیمپ : (زیم ۔پ) (ن گ) جُہلیں ۔ جُہلگ ۔ دُور بُنیں کلّ ۔

زیمر : (زِے ۔مِر) (ن گ) وَشّیں سُر ۔ طرز ۔ زیمل ۔ ساز ۔ وَشّیں اَلہان ۔ زَہیرگ ءِ وَشّیں اَلہان ۔ زَیم ۔ سُرّ ۔ سوز ۔ گرْیہہ ۔

زیمری : (زے ۔مِ ۔ری) (ن گ) باسکی سنگہ کہ آوانی تہہ خالی اَنت ءُ براوانی تہہ ءَ مُہرگ ءُ کساں کسانیں سنگ مان کننت کہ گوں دَستانی سرینگ ءَ توار کننت ۔

زیمل : (زِے ۔مِل) بچار : زیمر ۔

زیمِلہ : (زِے ۔مِ ۔لہ) (ن گ) زَہگ ءُ زالبولانی سَکّ سَکّ ءَ گرْیوگ ۔

زیمہ : (زے ۔مَہ) (ن گ) بُوجیگ ءِ ذاتے ۔

زین : (زِے ۔ن) (ن گ) اَسپ ءِ سنج ۔ چہ پوست ءَ جوڑ بُوتگیں بنند جاہ کہ اَسپ ءِ سَرءَ ایر کنگ بیت ءُ مَرُدم ہمیشی ءِ سَرءَ نندنت ۔ سَرجام ۔

زین کودَگ : (زے ۔ن ۔کو ۔دَگ) (ن گ) پاداں کونڈ کنگ

دوئیں دَستاں سَر برءِ بَندَگ ءُ سَرءَ آیانی سَرءَ ایر کنگ ۔(2) اَسپ ءِ زین ءِ دیم ءِ کتب ۔**زینی** :(زی ۔ نی) (ن گ) نوک زین ۔ ہَما بہاں کہ آئی ءِ چکّ ءَ نوکی زیں ایر کنگ بیت ۔ اَوّل زین ۔ (2) زیبا۔ شَرّ رَنگ ۔

زِیئَت :(زی ۔ئَت) (ن گ) (س گ) زیب ۔ بڑاہ ۔ڈ وَل ۔ (2) سمبہگ ۔ سِیئگار ۔ **زِیئَت ءِ دنیا** : (س گ) پہ رسم ءُ دود ءِ جہان ۔

زینٹگ :(زِے ۔ن ۔ٹگ) (ن گ) بُرزگ ۔ جُمپ ۔زیلگ ۔ پَپّی ۔

زِیند:(زی ن ۔ د) (ن گ) گُمبی ءِ لیب ءَ گُمب ءِ دِگہ جاگہے لگّگ ۔ زِیند جَنگ ۔رَد جَنگ ۔ نِشانگ ءِ نہ لگّگ ۔

زِینَر : (زی ۔نر) (ن گ) زنّار ۔زیمر ۔

زِینگ : (زی ۔نگ) بچار : زِیئَہ ۔

زینگہ :(زِے ۔ن ۔ گہ) (ن گ) کُونڈانی سَر ۔زانانی سَر ۔

زِینہ :(زی ۔ نہ) (ن گ) پادکَلّ ۔ پدّانک ۔زِینگ ۔

زیوَر : (زِے ۔وَر) (ن گ) سَہت ۔سُہر ۔وَسلہ ۔

زِیہار :(زی ۔ہار) (ن گ) سرْ ین گرزْ ۔مات ہڈّ ۔(2) کوہ ءِ بُرزی ۔ کوہے ہیر تیں سُنٹ ۔(3) جہلانک ۔جُہلانکی ۔

ژ :(ژِ ـ ے) شانزدہمی حرف یا آب اِنت۔

ژا :(ژ ـ ا) چہ ـ اَچ ـ اَش ـ شہ ـ اَز ـ اَژ۔

ژاک :(ژا ـ ک) (ن گ) تَل ـ ترَکّ ـ رانک۔

ژامبلگ :(ژا ـ م ـ بَ ـ لگ) (ک گ) چیزّے ءِ ترُند ترُند ءَ چنڈگ ـ سُرگ ـ گوں زور ءِ چیزّے ءِ توار کنگ۔

ژامبلینتگ :(ژام ـ بَ ـ لین ـ تگ) ژامبلینگ ءِ گوستگال ـ (2) ژامبلینگ ءِ کار بُوتگ ـ **ژامبلینتگیں** :(ژام ـ بَ ـ لین ـ تَ ـ گیں) ژامبلینگ ءِ دیریں گوستگال ـ (2) ہما کہ ژامبلینگ بُوتگ۔

ژامبلینگ :(ژا ـ م ـ بَ ـ لے ـ نگ) (ک گ) یکّ چیزّے ءَ گرَگ ءُ انچوش چنڈینگ کہ ترُندی ءَ بہ چنڈیت ـ جلّگ ـ چنڈ ـ چنڈینگ ـ شیشلینگ ـ شیشاں پَل کنگ ـ **ژامبلینگی** :(ژام ـ بَ ـ لے ـ نَ ـ گی) (ن گ) ژامبلینگ ءِ آوَکی بزاں ژامبلینگ ءِ کار بُوتگی انت یا بیت۔

ژاں با :(ژاں ـ با) (س گ) ڈھانڈا ـ بے ڈوَل ـ بے سِنچ ـ بے وڑ ـ بے راہ بند۔

ژانگ :(ژاں ـ گ) (ن گ) رود یا پیتل ءِ کساں کساں تہہ پچیں گردوکیں کہ آیانی تہہ ءَ کلّرڑیں چرّہ مان کہ سرینگ ءَ ژینگ ژینگ ءِ توار ءَ کننت ـ (2) ٹلّو ـ ژنک ـ چڑینگ ـ شوشنگ ـ ناچوانی دَستاں یا پاداں داتگیں ژلانگوک ـ ترشک ـ ژلّ۔

ژانگوخ :(ژاں ـ گوخ) (ن گ) فریاد کنوک ـ (3) سَروک۔

ژانگاٹ:(ژان ـ گا ـ ٹ) (ن گ) ژانگگ ءِ توار ـ سرّگ ءِ توار ـ (2) ژپّک ءِ توار۔

ژانگگ :(ژان ـ گگ) (ک گ) حر ءِ آواز ـ سرّگ ـ (2) بازی ءَ گرژیوگ ـ (3) ژونگ ژونگیں توار۔

ژانگینگ :(ژان ـ گے ـ نگ) (ک گ) چہ ژانگ ءَ آواز ءِ دراہگ ـ (2) انچوش کنگ کہ ژاگگ ءِ آواز دربئیت۔

ژبرّ :(ژَ ـ بَر ـ ر) آپ ءِ رچّگ ءِ توار ـ **ژبرّ ژبار** :(ژِ ـ بَر ـ ر ـ ژَ ـ بار) (ن گ) چہ کوہ ءَ سنگ ءُ ڈل ءِ رچّگ ءِ توار ـ آپ ءِ چہ بُرزیں جاگہے ءَ رچّگ ءِ توار ـ ژبرّگ ـ ژلپّگ ـ **ژبر ژبر** :(ژَ ـ بَر ـ ژَ ـ بَر) (ن گ) آپ ءِ چہ بُرزیں جاگہے ءَ دیم پہ جہل ءَ رچّگ ءِ توار۔

ژبکا :(ژَب ـ کا) (ن گ) ژانگ ءِ توار ـ (2) گرانیں مردُم ءِ جُزگ ءِ توار۔

ژبرّگ :(ژَ ـ بَر ـ رَگ) (ک گ) مُرگ ءِ بال کنگ ءِ توار ـ (2) آپ ءِ ریچگ ءِ توار ـ ژلپّگ ـ ژبرّ ژبار ـ ژلپاّٹر ـ ژلپّگ۔

ژپّ :(ژَپ ـ پ) (ف گ) ژپّگ ءِ فرماں گال: بہ ژپّ ـ (2)(ن گ) کپّگ ءِ توار ـ کسانیں ءُ بے کاریں چُچ ـ پجُرّ ـ (3) زور جنگ ـ کشّگ ـ (4) چیزّے ءِ گوں زور ءَ ایر نندگ ءِ توار ـ (5) اناگت ءَ آچ للّگ ءِ توار ـ (6) گوات کپتگیں چیزّے ءِ گواتانی توار ـ (7) سیاہیں شپ ـ تہاری۔

ژپّگ :(ژَپ ـ پگ) (ک گ) یکّ چیزّے ءِ چلّگ ءِ توار ـ (2) وَتی نیمگ ءَ چلّگ ـ پہ وَت ءَ کشّگ ـ ہُرجن ـ ہرجنگ ـ ہلکا پگ ـ (3) یکّ پارگی ایر نندگ ـ (4) گوں دستاں چیزّے ءِ چلّگ ـ چلّینگ ـ زبرّگ ـ ایر رچّگ ـ **ژپّگ جنگ** :(ژَپ ـ پگ ـ جَ ـ نگ) (ک گ) اناگت ءَ ایر نندگ ـ نندگ ـ (2) چیزّے ءِ ایر ریچگ ـ (3) آس ءِ یا چراگ ءِ یکّ پارگی مرگ ـ **ژپّگ ءَ نندگ** : (ک گ) ترُندی ءِ ءُ اناگت ءَ نندگ۔

ژَپّیتنگ :(ژَپ۔پِ۔تَنگ) ژَپّگ ءِ گوَستگال۔(2) ھُرجتنگ۔ ھلکا پتنگ۔**ژَپّیتگیں** :(ژَپ۔پِ۔تَ۔گیں)(س گ) ژَپّگ ءِ دیریں گوَستگال بزاں ھما کہ ژَپّیتنگ۔(2) ھُرجتگیں۔چِلیتگیں۔

ژَپاٹ :(ژَ۔پاٹ)(س گ) اِشتاپی وَرگ۔

ژَپکاٹ :(ژَپ۔کاٹ)(ن گ) ھَوُرءِ زورءِ توار۔آپ ءِ رِچگ ءِ توار۔

ژِرت:(ژِر۔ت)(ن گ) شُر دیں جاھےءِ چیزے مین رَوگ ءِ توار۔ژِرت ءِ توارءِ آھگ۔نرمیں ءُ شُر دیں جاگھے ءِ پادمان کنگ یا ایر دیگ ءِ تَوار۔غژّ غژّ۔**ژِرت ءُ ژِبرت** :(ن گ) کوَش ءُ پیزوار ءِ تَوار۔(2) یکّ انچیں کوَشے ءِ توار کہ آئیءِ راجوڑ کنگ ءِ وہدءِ توار مان کنگ بُوتگ۔(3) ژِرت ژِرت ءِ توار۔

ژِرچ :(ژِر۔چ)(ن گ) ہڈءِ یا دِگہ سختیں چیزےءِ جاہگ ءِ تَوار۔کٹوسلگ۔**ژِرچگ** :(ژِر۔چَگ)(ک گ) گُرچگ۔(2)(ن گ) ٹُوسکیں یا تیزیں چیزے ءِ گوشت ءِ تہہ ءِ ٹُزندی ءِ پٹرگ ءِ تَوار۔(3) نرمیں یا شُر دیں جاھےءِ چیزےءِ مین رَوگ ءِ توار۔(4) سختیں چیزے جاہگ ءِ تَوار۔(5) گُتّ بُوتگ۔جِکّ۔لگّگ۔

ژِرّ :(ژِر۔ر) آپ ءِ رِچگ ءِ توار۔**ژِرّژِرّ**:(ژِر۔ر۔ژِر۔ر)(ن گ) آپ ءِ رِچگ ءِ توار۔دان یا آپینکیں چیزےءِ رِچگ ءِ توار۔ژَگرّگ۔ژَگرژَگر۔

ژَڑامب :(ژَ۔ڑام۔ب)(ن گ) چنڈینگ۔مَشک ءِ آپ مان کنگ ءُ سُرینگ ءُ پدا ھمے کمّیں آپانی ریچگ دا نکہ مَشک صاف بہ بیت۔مَشک ءِ صاف کنگ۔پَل جنگ۔پشّلا پَگ۔

ژَکّگ :(ژَک۔کَگ)(ک گ) دِل ءِ چہ ٹُرس ءَ ایر رِچگ۔

ژَکّلینگ :(ژَک۔کَ۔لے۔نگ)(ک گ) چنڈینگ۔سُرینگ۔

ژَگرّگ:(ژَ۔گر۔رگ)(ک گ) آپ ءَ رِچگ۔آپ ءِ رِچگ ءِ توار۔ژِرّژِرّ۔

ژَگر :(ژَ۔گر) آپ ءِ رِچگ ءِ توار۔**ژَگرژَگر** :(ژَ۔گر۔ژَ۔گر)(ن گ) ژِرژِر۔آپ ءِ رِچگ ءِ توار۔

ژَلّ :(ژَل۔ل)(ن گ) مُہرگ۔ژانگ۔(2) کسانیں ءُ زیاتیں سنگانی جاگہہ۔(3) سنگلوک۔ھُورتیں سِنگ۔سِک۔کوَرءِ کسانیں سِنگ۔(4) شَند۔

ژِلّ :(ژِل۔ل)(س گ) دَراج۔یلہ۔شُل۔لونجان۔**ژِلّ دیگ** :(ژِل۔دی۔یگ)(ک گ) دوَر دیگ۔سِٹّ جنگ۔(2) دَراج بُوتگ۔

ژَل :(ژَ۔ل) چست بُوتگ۔رَہادَگ۔راہی۔**ژَل گِرَگ** :(ژَل۔گِ۔رَگ)(ک گ) راہی بُوتگ۔رَہادَگ بُوتگ۔(2) بےٹُرس ءَ سَر گِرَگ۔

ژَلّا :(ژَل۔لا)(ن گ) بےشِپانکیں مال۔یلہیں مال۔بے واژہیں مال۔

ژَلانگ:(ژَ۔لاں۔گ)(ن گ) بازیں ژانگانی تَوار۔ژِلنگ ءُ ژَلانگ۔بہار کاہے۔**ژَلانگ ژِلینگ**:(ژَ۔لان۔گ۔ژِ۔لی ن۔گ)(ن گ) یکّ کش ءِ توار۔ژِلینگ ژلانگ۔بازیں ژانگانی توار۔ژَلنگ ژَلنگ۔

ژَلانگینگ:(ژَ۔لان۔گے۔نگ)(ک گ) ژانگ ءِ توار پرمائینگ۔ژانگ ءِ سُرینگ کہ توار بہ کنت۔ژَلنگینگ۔

ژَلانگوک :(ژَ۔لاں۔گوک)(ن گ) ژانگ ءِ قِسمے۔وشّیں تَوار کشوک۔(2) بہار کاہے کہ گلہ ءِ تہہ ءِ رُدیت۔

ژَلانگاٹ:(ژَ۔لاں۔گا۔ٹ)(ن گ) تیرءِ توار۔(2) چیزےءِ نزّیک ءَ گوزگ ءِ توار۔

ژَلپّاڑ :(ژَ۔لپ۔پاڑ) بچار : ژَلپّگ۔

ژَلپّگ :(ژَ۔لپ۔پَگ)(ک گ) آپ ءِ رِچگ ءِ توار۔ژَبرّ ژَبار۔ژَبرّگ۔ژَلپّاڑ۔

ژَلگ :(ژَ۔لَگ)(ک گ) ٹُزندیں دَرد ءِ تَوار۔ہوَرءِ یکّ پارگی ایر دیگ۔(2) بازجبر کنگ۔رَپٹگ۔

ژَلمبگ :(ژَ۔لَم۔بَگ)(ک گ) گڑانیں چیزے ءِ آپ ءِ تہہ ءَ کپگ ءِتوار۔ژَمبگ۔

ژَلنگ :(ژَ۔لَن۔گ)(ن گ) بازیکّ جاگہیں ژانگانی یکّ پارگی توار۔(2) پادینک ءِتوار۔(3) باہُو بند ءِتوار۔**ژَلنگ ژَلنگ** :(ژَ۔لَن۔گ۔ژَ۔لَن۔گ)(ن گ) بازیں چڑینگ ءُ ژانگانی توار۔ژَلانگ۔ژَلینگ۔

ژَلنگگ:(ژَ۔لَن۔گگ)(ک گ) ژانگ یا چڑینگ ءِتوار۔

ژَلنگینگ:(ژَ۔لَن۔گے۔نگ)(ک گ) ژانگ، پادیک یا باہُو بند ءِتوار گیجگ۔

ژَلو :(ژَ۔لو) ژَند۔(2)(ن گ) ڈل پادیں زمین۔

ژَلوک :(ژَ۔لو۔ک)(ن گ) جُہلیں نیمگ۔

ژَلُونگ :(ژَ۔لُوں۔گ)(س گ) بے جان۔بے سیک۔بے ہاڈّی۔بے زِرخت۔(2) نیم توّائیں کار۔ناسرجمیں کار۔

زِلینگ :(ژِ۔لی ن۔گ) پادینک یا دگہ ہمے وڑیں چیزے ءِتوار۔

ژِلینگ ژَلانگ :(ژِ۔لی ن۔گ۔ژَ۔لان۔گ)(ن گ) ژانگ ءُ پادینک ءُ دِگہ اَنچیں چیزانی توار۔ژَلانگ۔ژِلینگ۔

ژِلینگگ :(ژِ۔لی ن۔گگ)(ک گ) ژانگانی توار۔(2) پادیک ءِ یا باہُو بند ءِتوار۔

ژَمب :(ژَم۔ب)(ن گ) ژَمبگ ءِتوار۔(2) ڈِلّوانی توار۔(3) سَکّ تہاری۔سِیاہیں شپ۔(4) بازیں ہُورتیں مُہرگانی یکّ برءِ سرینگ ءِتوار۔(5) کپگ ءِتوار۔**ژَمب ژَمب** :(ژَم۔ب۔ژَم۔ب)(ن گ) تواریئیں پادینکانی توار۔(2) آپ ءِ ایر رِچگ ءِتوار۔

ژَمبار :(ژَم۔بار)(ن گ) گڑانیں گوات یا آپ ءِتوار۔

ژَمبارگ :(ژَم۔با۔رَگ)(ن گ) گڑانیں توار۔(2) بارءِ آپ ءِتوار۔(3) جُڑءِ زورءِ گرندگ۔(4) ژَمُوک یا پادینک کہ گوں آئی ءِ بازیں شمشک سَکّ اَنت، ایشانی توار۔**ژَمبارءِ پڑّگ** : فریاد کنگ۔آہ ءُ زاری کنگ۔گڑیوک ءُ پڑّورہ کنگ۔پِری پِری کنگ۔

ژَمبگ :(ژَم۔بَگ)(ک گ) کپگ ءِتوار۔(2) چیزے ءِ ماں آپ ءَ کپگ ءِتوار۔ژَمب جنگ۔آپ ءِ تہہ ءَ کپگ ءُ ژَمبگ ءِتوار کنگ۔ژَلمبگ۔

ژَمّگ :(ژَم۔مَگ)(ک گ) گڑیوگ۔اَرس ریچگ۔واہ ءُ فریاد کنگ۔

ژَمّوک :(ژَم۔موک) بچار : ژَنبوک۔

ژَمبیا :(ژَم۔بِ۔یا)(ن گ) خنجر۔

ژَنبوک :(ژَن۔بوک)(ن گ) سہتے کہ مُودانی ٹالیگ ءَ مان ئِے کننت۔تہہ پچیں سہتے کہ ایشی ءِ تہہ ءَ شمشک ماں کننت ءُ گوں مُٹّاں ہوار اِش بندنت کہ ایشانی شمشک ءُ مُہرگ ژم ژم ءِ توار کننت۔ژَموک۔(2) ہما باہینک کہ توار کنت۔(3) گُڑوہگ۔

ژَند :(ژَن۔د)(ن گ) دَم بُرتگ۔دَم بُرتگیں۔ماندگ۔مَنتگ۔بے ہاڈّی۔بے زِرخت۔**ژَندی** :(ژَن۔دی)(ن گ) بے واکی۔دم بُردگی۔**ژَند بُونگ** :(ژَن۔د۔بُو۔نگ)(ک گ) دم بَرگ۔بے واک بُونگ۔بے تہمبل بُونگ۔جان ءِ پڑشگ۔جَتک بُونگ۔**ژَند ءُ پِند** :(ن گ) سَکّ دَمبرگ۔ژَند ءُ ژُول بُونگ۔پڑشت ءُ پڑوش۔تاہان۔شِتّال۔جَتک ءُ جون۔**ژَند کنگ** :(ژَن۔د۔کَ۔نگ)(ک گ) جَنگ ءُ پڑوشگ۔(2) کسے ءَ ہمینکس کار بَندگ کہ دم بہ بارت۔(3) کوہن کنگ۔(4) دم بَرائینگ۔(5) مہپرانی کنڈیرگ۔

ژَند ءُ ژُول : بچار : ژَند ءُ پِند۔

ژَنگ :(ژَں۔گ)(ن گ) ژانگ۔ٹلّو۔شوشِنگ۔(2) تیرءِ توار۔**ژَنگلو** :(ژَن۔گ۔لو)(ن گ) ٹِلّو۔

ژَوّاٹ :(ژو۔وا۔ٹ)(ن گ) تُوپّک ءِتوار۔(2) چیزے ءِ گوں زورءِ سٹّگ ءِتوار۔

ژُول:(ژُو۔ل)(ن گ) سَکّ ژَند۔جَتک۔ژَند ءُ ژُول۔بے ہاڈّی۔(2) دَژاج کَشّ۔**ژُول کشّگ** :(ژُو۔ل۔کَش۔شگ)(ک گ) کارءِ دَژاج کشّگ۔کارے دیم ءَ نہ رَوگ۔**ژُول گرَگ**:

(ژُو ـل ـگ ـِرَگ) (ک گ) کارے ءِ وَڈّگ ـ کارے ءِ طُول کشّگ ـ کارے ءِ دَرّاج کشّگ ـ شُول کشّگ ـ

ژُونگگ : (ژُو ـن ـگگ) بچار : ژِینگگ ـ

ژِیپّگ : (ژی پ ـ پگ) (ک گ) ساہ دارے ءِ یا چیزے ءِ شتابی ءُ انا گہ ءَ گوْزگ ءِ توار ـ

ژِیل: (ژِی ـل) (ن گ) جنگ ـ گُت دیگ ـ

ژِیمب : (ژی م ـب) (ن گ) باز جُہل ءُ تہاریں گار یا گر ـ (2) کوہ ءِ تلار دیم ءَ جُہل تریں ھند کہ دَر آ ہگ ءِ راہے مہ بیت ـ گٹّیں تلار ـ (3) مرَ نیں ءُ جُہلیں کنڈ ـ (4) پڑ اہ دپیں کور چات ـ

ژِیمبارَگ : (ژی م ـ با ـرَگ) (ک گ) یکّ اَنا گہ ءَ تُرْ ندی ءَ چَہ کش ءَ یادیم ءَ گوْزگ ءِ توار ـ (2) (ن گ) چیزے ءِ سِٹگ ءُ کپّگ یا گوْزگ ءِ گرّ انیں توار ـ

ژِیمبگ : (ژی م ـ بگ) (ک گ) گرّ انیں چیزے ءِ ماں آپ ءَ کپگ ءِ توار ـ

ژِیمبَلگ : (ژی م ـبَ ـلگ) (ک گ) تہار بُوئگ ـ مِر مِرانک بُوئگ ـ

ژِینُگگ : (ژی ـن ـ ُگگ) (ک گ) ژانگ ءِ توار ـ (2) تیز ین چیزے ءِ گوْزگ ءِ توار ـ ژُونگگ ـ

ژِینگوک : (ژی ـ ن ـ گوک) (ن گ) یکّ گُونڈ ار ذاتیں بالوے ـ ڈومبو ـ

س

س : (سی۔ن) ہفدہُمی حرف یا آب اِنت۔

سا : (سا) (ف گ) ساہگ ءِ فرماں گال : بہ سا۔(2) ساہ۔

سابا : (سا۔با)(ن گ) گوَاچِن۔راست۔**سابائی :** (سا۔با۔ئی) (ن گ) گوَاچِنی۔راستی۔

سابست : (سا۔بَس۔ت)(ن گ) سابند۔(2) ایر گوَات۔

سابُک : (سا۔بُک)(ن گ) سُبکّ۔ہما کہ وزن ءِ گِراں نہ انت۔

سابند: (سا۔بَن۔د) (ن گ) ساہگ ءِ چیر ءَ۔ ساہگ ءِ پلوْ۔(2) کوہ ءِ ہما پلوّ کہ پیتاپ نہ اِنت۔کوہ ءِ ساہگیں نیمگ۔سابست۔(3) ایر گوَات۔

ساپ : (سا۔پ)(س گ) بچار : صاف۔

ساپار : (سا۔پار)(س گ) تُستگیں۔تُسک۔بے ساہ۔بے ہوش۔بے زِختّ۔بے ہاٹی۔دَم بُرتگیں۔**ساپار بُوتگ :** (ک گ) تُسک۔دم بَرگ۔بے ہوش بُوتگ۔بے ہاٹی بُوتگ۔

ساپارگ : (سا۔پا۔رَگ) (ک گ) سَرماں سَر ایر کنگ۔نچین کنگ۔(2) تُسک۔بے ساہ بُوتگ۔

ساپ گوج: (ساپ۔گوج) (ن گ) ہما گوج یا باگار کہ گرّ گرّ نہ اِنت۔گوج ءِ ذاتے۔

ساپی: (سا۔پی) (ن گ) اِسپیت پَسانی یکّ نَسلے۔ بوریں گرانڈ۔(2) سَر آتلگیں۔بہر ءُ بانگ ءَ پد سر آیوکیں زَرّ۔حرچ ءُ دَرچ ءِ دَر کنگ ءَ رَند سَر آتلگیں زَرّ۔ (3) سِیتّ۔ (4) بام ءِ وہد۔ بانگواہ۔(5) کسانیں ماہیگ ءِ ذاتے۔**ساپی دیگ :** (سا۔پی۔دی۔یَگ) (ک گ) ظاہِر بُوتگ۔بانگواہ بُوتگ۔صُحب بُوتگ۔

سات: (سا۔ت) (ن گ) پہ سوداگری ءِ سفر کنگ۔(2) چیٹ۔ساٹ۔**سات ءِ سَفر :** (ن گ) مَرءَنیں مسافری۔(2) بہا گِرَگ۔ مڈّی ءِ چہ دِگہ پلّوے ءَ گِرَگ ءُ آرَگ۔**سات کنوک :** (سا۔ت۔کَ۔نوک) (ن گ) مال ءُ مڈّی ءِ بہا گِروک ءُ آروک۔

ساتان : (سا۔تان) (ن گ) روچ ایر شت۔روا یرشُت۔**ساتان ساتان کوس :** (سا۔تاں۔سا۔تاں۔کوس) (ن گ) گُورِیچان مغرب۔قطب روکپت۔**ساتان ساتان گوْر :** (سا۔تاں۔سا۔تاں۔گوْ۔ر) (ن گ) زِر بار مغرب۔

ساتر : (سا۔تِر) (ن گ) جَنینے ءِ گوں دِگہ جَنینے ءِ مرد ءُ جَنی وَپت ءُ واب کنگ۔(2) ہماں تنکّ گوْ پتگیں مِید ءِ جرّ کہ چرائی ءِ گدان جوڑ بیت۔**ساتِری :** (سا۔تِ۔ری) (ن گ) ہما جَنین کہ چو مردین ءَ گوں دِگہ جَنینے ءَ وَپت ءُ واب کنت۔

ساتَڑک : (سا۔تَڑ۔ک) (س گ) (ن گ) راز دار۔نَڑّیکیں دَزگوْہار۔

ساتگ : (سا۔تَگ) (ک گ) ساٹگ۔گوْر۔گورس۔ساتن۔چیٹگ۔رودینگ۔گورسی کنگ۔پیازگ۔سامبگ۔(2) رِد ءُ بَند ایر کنگ۔(3) ہما کہ آئی ءِ راہُورت کُتگ۔(4) کُوٹ۔ٹاپ۔(5) ساہگ ءِ گوْ ستگال بزاں آئی ءِ ساتگ یا آساتگ۔(6) جمّر ءِ مانپوشگ ءُ کم کم ءِ شنزگ۔**ساتگ رِیشّ :** (سا۔تَگ۔ری ش۔ش) (س گ) بے خیر۔ بے آپ۔ بے رَگّ۔ بے رِیشّ۔ (2) ہما کہ رِیش ءَ ساتگ اَنت۔ دَپ کُوٹ۔ کُوٹ۔ (3) بے پکرات۔ سُبّک۔ لوفر۔ لفنگا۔**ساتگ سَر :** (سا۔تَگ۔سَر) (س گ) ہما کہ سرءَ ساتگ۔کُوٹّ۔ساتہ سَر۔**ساتگیں:** (سا۔تَ۔گیں) (س گ) ہُورت کُتگیں۔دُزشتگیں۔(2) تراشتگیں۔

ساتن: (سا۔تِن) (س گ) رَنگّ۔ ساتگ۔ گورسی۔ سامبگ۔ پُہریزَگ۔ **ساتنی:** (سا۔تِ۔نی) (ن گ) ہما کہ ساتگ ءِ چیتگ بہ کرزیت۔ سامبگی۔ **ساتوک:** (سا۔توک) (ن گ) ساٹوک۔ چیٹوک ءُ رودینوک۔ پُہریزوک۔ سانبوک۔ پانگ۔ پانوک۔ دیم پان۔ (2) واہُند۔ خُداوند۔

ساتُو: (سا۔تو) (ن گ) تم نہ کنوکیں وَشّ وَشّ ءِ ہوَر۔ پنزرک۔ جوہار۔

ساتہ سَر: (سا۔تہ۔سَر) بچار: ساتگ سَر۔

ساٹ: (سا۔ٹ) (ن گ) لچّوکیں دَرمان۔ پہ دَرمان آرت یا سُسّر ءِ پٹّی۔ ہما دَرمان کہ پہ دَرد کُشی ءَ دَرد ءِ جاگہہ ءَ جنگ بیت۔ (2) ساٹگ ءِ فرماں گال: بہ ساٹ۔ (3) شوہاز۔ (4) ویل۔ دَردی۔ شل۔ شل بُوَنگ۔ زیل بُوَنگ۔ (5) سات۔ چِیٹ۔ آز۔

ساٹ آرَگ: (ساٹ۔آ۔رَگ) چہ واری ءُ لاغری ءَ رَند دیم پہ آبادی ءِ بُوَنگ۔ (2) نوکی چہ ناذُراہی ءِ پادی بُوَنگ۔

ساٹگ: (سا۔ٹَگ) (ک گ) رودینگ۔ نگہہ دارگ۔ گوَر۔ چیٹگ۔ رَکّینگ۔ پُہریزَگ۔ ساتگ۔ دِلگوش کنگ۔ شونا ہگ۔ گوَر کنگ۔ سپارگ۔ پیازگ۔ تَرشیپ۔ آز ءُ پیاز۔ پاہاز۔ پروَرینگ۔ رَکّ۔ پگر کنگ۔ (2) پلگار کنگ۔ گورسی۔ پودگ۔ تَرشیپ کنگ۔ سمبا لگ۔ سارَگ۔ **ساٹگی:** (سا۔ٹَ۔گی) (ن گ) ساٹگ ءِ آوَکی بِزاں ساٹگ لوٹیت۔ **ساٹی:** (سا۔ٹی) (ن گ) جسم ءِ ہما بند کہ ساٹ لوٹیت۔

ساٹیتگ: (سا۔ٹِ۔تگ) ساٹگ ءِ گوستگال۔ (2) رودینتگ۔ رَکّینتگ۔ پہمیان کُتگ۔ **ساٹیتگیں:** (سا۔ٹِ۔تَ۔گیں) (س گ) رودینتگیں۔ رَکّ۔ رکّ اِتگیں۔ پُہریزتگیں۔ پہمیان۔

ساٹُو: (سا۔ٹُو) (ن گ) ناذُراہی یے۔ حیوانانی مبارکی ءِ ناذُراہی۔ (2) واک۔ لِیلامی ئیں مال ءِ واک ءُ بولی۔ (3) پگر۔ گرٹّی۔ (4) بازیں چیز ءِ یکّ جاہ نیادبندگ ءُ زِیرگ۔ (5) کارے ءِ ٹھیکہ زِیرگ۔ (6) سٹّ ءُ سودا۔ (7) اَٹکل۔ **ساٹُو جنگ:** (سا۔ٹُو۔ج۔نگ) لِیلامی مال ءِ سَرءَ واک ءُ بولی دیگ۔

ساجو: (سا۔جو) (س گ) پہ کارے ءِ کنگ ءَ تیار۔ پہ اِشارت ءَ مَندگ۔ جریدہ۔ جاڑی۔ تیار۔ ساجہ۔ ساڑی۔ آہیزگ۔ اَبرسگ۔

ساجھہ: (سا۔جَھہ) بچار: ساجو۔

ساچ: (سا۔چ) (ن گ) جوڑ کُرتگیں۔ وَت جوڑ کُرتگیں۔ (2) ہم تب۔ ہم تبی۔ تب ءَ کپگ۔ (3) وڑ۔ پیم۔ ساز۔ سان۔ (4) راہ بند۔

ساچک: (سا۔چَک) (ن گ) جمبری ءِ ہما وہد کہ گوات بند بہ بیت۔ پوہام۔

ساچگ: (سا۔چَگ) (ک گ) تب ءَ کپگ۔ ٹھگ۔ ٹھہ۔ کرزگ۔ (2) اڈّ کنگ۔ جوڑ کنگ۔ سازگ۔ **ساچو:** (سا۔چو) (ن گ) ساچگ ءِ بلد۔ بلد کار۔

ساچان: (سا۔چان) (ن گ) جمّرانی ساہیل۔ ساہگ۔ بوم۔ (2) سَرد۔ سارت۔ (3) ہما جاگہہ کہ اُودءَ آپ ءُ ساہگ بہ بیت جُڑسا۔ (4) ساچان ءِ دوموسم اَنت۔ زال یا زال ءِ ساچان 10 جولائی تاں 20 اَگست اِنت۔ سُہیل ءِ ساچان 20 اَگست تاں 30 ستمبر اِنت۔

ساچشت: (سا۔چِش۔ت) (ن گ) اڈّ داتگیں۔ جوڑ کُتگیں۔ وت ساچ۔

ساچن: (سا۔چِن) (ن گ) ماہور ءِ دِرتگیں ٹُنگ یا دِرتگیں بہر۔ ہما بہر کہ ساچگ لوٹیت۔

ساچھہ: (سا۔چھہ) (ن گ) سہت۔ زیور۔

ساچی: (سا۔چی) (ن گ) ہما چلّی کہ کڑی ءِ پر اِنت۔ چہ پات ءَ مَستر اِنت کہ ہُر ماگ ءَ مان گنئنت۔ سیپچی۔ (2) زنڈ۔ ٹُوہ۔ (3) پڑاہ۔ تَل پچ۔

ساخت: (ساخ۔ت) (ن گ) پوست۔ رَجتگیں یا پگّیں پوست۔ (2) کوش ءُ چوٹ ءِ ٹاہینگ ءَ کارمرز بوتگیں پوست۔ چرم۔ دُرال۔

ساختی: (ساخ۔تی) (ن گ) ہما کہ گوں ساخت ءَ نسبت داریت۔

ساد: (سا۔د) (ن گ) چہ پیشّ ءَ جوڑ کُرتگیں بندوک۔ چیلّک۔ لڈّوک۔ تئیل۔ مہار۔ ریز۔ چِٹّ۔ تناؤ۔ تور۔ (2) زمین ءِ پہ کچّ ءُ ماپ ءِ 24 گوّاز۔ **سادءِ تچگ:** (ک گ) ساد ءِ کُوگگ۔ ساد ءِ دَراج

کَشّ دیگ۔ سادِ ءِ سِدَگ : (ک گ) سادِ ءِ دو جاہ بُوتگ یا سِدَگ۔ سادِ ءِ کُوسَّگ : (ک گ) شَرّ نہ رِستگیں سادِ ءِ سِدَگ۔ سادِ ءِ کپیک وَرَگ : (ک گ) سادِ ءِ بڑ اگانی سِدَگ۔

سادا : (سا۔ دا) (د) (س گ) بودلّا۔ نابُود۔ ناپوہ۔ ناسَرپد۔ (2) صاف دل۔ بے دُزوہ۔ (3) سادگ۔ پَہوال۔ دابہ۔

سادَگ : (سا۔ دَگ) بچار: سادا۔

سادات : (سا۔ دا۔ ت) (س گ) وانگ۔ نیم گنوک۔ (2) (عَر) (ن گ) مسلمانانی واجہیں پیغمبرءِ الواد۔ (3) یکّدارءِ راچِنانی نَنگر کنگ ءِ ساد۔

سار : (سا۔ ر) (ن گ) (س گ) ہوش۔ دِلگوش۔ تِرّانگ۔ ہما کہ پہ زانت ءِ سماہ اِنت۔ (2) پوہ۔ عقل مَند۔ دانا۔ سَرحیال۔ ہوش مَند۔ سماہی۔ بُدّھ۔ بُود۔ پہ ردءِ بَند۔ سؤارگ۔ دِڑ بِیہہ۔ سَسّا۔ سُدّھ۔

ساران : (سا۔ را۔ ن) (ج گ) پہ دِلگوش چاران۔ پجّہ آرگ یا زانگ ءِ جُہد کنگ۔ (2) ساری۔ سَرپدی۔ (3) من ساراں۔

سار بُوتگ : (سار۔ بُو۔ تگ) (ک گ) پہ ہوش بُوتگ۔ پہ سُدّھ بُوتگ۔ سَرحیال بُوتگ۔ **سار کنگ** : (سار۔ کَ۔ نگ) (ک گ) سَرءَ پہ ہوش کنگ۔ سماہ کنگ۔ سُدّھ کنگ۔ دِڑ بِیہہ کنگ۔ (2) سارگ۔ ردءِ بند کنگ۔ **سارین** : (سا۔ رین) ہما کہ سار اِنت۔ ہوش مندیں۔ سرحیالیں۔ عقل مندیں۔

ساربان : (سار۔ بان) (ن گ) اُشترءِ نگہبان۔ بگ جتّ۔ ہما کہ کاروان کَشّی کنت۔ **سارِبانی** : (سار۔ با۔ نی) (ن گ) کاروان کَشّی۔ (2) ہما مرد کہ اُشترانی سراباپاری مال ءِ برءِ آرءِ کارءَ کنت۔

سارت : (سار۔ ت) (ن گ) گوُہر۔ سَرد۔ یَخّ۔ ساچان۔ اَیِیر۔ برف۔ حونکّ۔ (2) سارگ ءِ گوستگال بِڑاں سارگ بُوت۔ چِیزانءِ پہ ردءِ بند ایر کرت یا سؤارِت۔ **سارتی** : (سار۔ تی) (ن گ) گوُہر۔ زِمستان۔ گوُپش۔ (2) گوُہرءِ موسم۔ سَردی۔ سانوُڑ۔ گوُڈی۔ گیڑو۔ برَزو۔ برفی۔ ساڑتی۔ **سارتو** : (سار۔ تو) (س گ) سارت کنوک۔ (2) ہما ہندءَ کہ آپ ءِ مرنج بِبیت ءُ کشّگ ءَ ساڑت بِبیت۔ (3) ہما چِیز یا جاگہ کہ سارت اِنت۔

سارتیں : (سار۔ تیں) ہما کہ سارت انت۔ سردیں۔ سرد۔ **سارتیں جَل** : (سار۔ تیں۔ جَل) (س گ) پُرءِ خاک۔ بے کار۔ بے ارزِشست۔ بے مول۔ بے ارزِش۔ (2) ہلاس۔ کُٹّگ۔ توام۔ ہِچّ پَشت نہ کپگ۔ **سارتیں ساہگ** : (سار۔ تیں۔ سا۔ ہِگ) پناہ ءِ جاگہہ۔ وَشّیں ہند۔ ایمنیں ہند۔ ہما جاگہہ کہ ایمن ءُ سارت اِنت۔

سارَگ : (سا۔ رَگ) (ک گ) ڈوَل دار کنگ۔ پہ ڈوَل ایر کنگ۔ ردءِ بندءِ ایر کنگ۔ گیوارگ۔ سؤارگ۔ (2) اُردُو کنگ۔ جہہ مہ نند بُوتگ۔ (3) ہوش کنگ۔ سماہ کنگ۔ سَسّا کنگ۔ سار کنگ۔ یات کنگ۔ ترّانگ ءِ کپگ۔ تہتال کنگ۔ (4) شَرّ حیال کنگ۔ ساٹگ۔ پَروَرینگ۔ پَہریزگ۔ **سارءِ سَمبَر** : (ن گ) ڈوَل دار۔ سارَگ۔

سارم : (سار۔ م) (ن گ) ماہیگے۔ (2) پُروءِ سیاہ بڑ مشیں مُرگے۔

سارَنگ : (سا۔ رَن۔ گ) (ن گ) تہہ کنڈیءِ ذات ءِ کاہے۔

سارُو : (سا۔ رُو) (ن گ) ڈُہل ءِ سُرءِ قسمے۔ دو چاپیءُ سُر۔

سارِوان : (سار۔ وان) (ن گ) نریں آسک۔ نرآسک۔ (2) ساربان۔

ساری : (سا۔ ری) (ن گ) ہوش مَندی۔ سُدّھ۔ پہ ہوش۔ سارءُ ہوش۔ سَرحیال۔ (2) (ج گ) پیسَر۔ چِدءِ پیش۔ ساگی۔ پیش۔ دیم تِر۔ اگھو۔ سَری۔ اَوَل۔ سَر۔ **ساری ئیں** : (سا۔ ری۔ ئیں) (س گ) پہ ہوش۔ ہما کہ ہوش ءُ سارءَ برابر انت۔ ہما کہ سُدّھءُ سماہءَ ہست۔

سارِیش : (سا۔ رے۔ ش) (ن گ) کسانیں ٹپّ ءِ نِشان۔ رُوسگ ءِ نِشان۔

ساڑ : (سا۔ ڑ) (ن گ) ہما کہ گلا ہِک ءُ ساڑا ہِگ کرز یت۔ (2) توسیپ۔ ستا۔ سِپَت۔ (3) شوش۔ چلیم ءِ سُتکگیں تمباک۔ پِنچ۔ بوم۔ (4) زہر گرَگ۔ زَہر۔ **ساڑ کنگ** : (ساڑ۔ کَ۔ نگ) (ک گ) زہر گرَگ۔ نہ وَشّ بُوتگ۔

ساڑولی : (سا۔ ڑو۔ لی) (ن گ) ہما کہ مُدام زَہر گیپت۔ تُرُند تب۔ ہُونڑو۔ زہر گروکیں مَردُم۔

ساڑا : (سا۔ڑا)(ن گ) کسے ءِساڑا ہَک ءُ پر بَندگ۔لَواں۔ستا۔ توسِیپ۔ثنا۔(2) کسے ءِ ایر جَنگ۔(3) کینچہ یا چِد وءِ لیب ءِ لیبی ءِ بادیگ۔**ساڑءِ کُشِّغ :** (ک گ) دومی ءِ بازا یر جَنگ۔(2) پہ زَہر ءُ وَشّ نیاتکی دِگرے ءِ گوشگ۔(3) دَستاں پیچ کنگ ءُ گوشگ۔

ساڑابیڑا : (سا۔ڑا۔بے۔ڑا)(د)(ن گ) کینچہ یا چِدوءِ لیب ءِ اَگاں لیبی ساڑابیڑا بہ گُشیت گُڑا آچہ لیب ءِ دَر بازی نہ بیت۔

ساڑاتگ : (سا۔ڑا۔تَگ)(ک گ) ساڑا ہَک ءِ گوشتگال بِزاں توسیف کُتگ۔گلاتگ۔**ساڑاتگیں :**(سا۔ڑا۔تَ۔گیں)(س گ) ساڑا ہَک ءِ دیریں گوشتگال بزاں ساڑا ہَک ءِ کار بُوتگ۔(2) ہما کہ ساڑاتگ۔

ساڑاہَگ :(سا۔ڑا۔ہَگ)(ک گ) گلاہَگ۔شاباشی۔نازینگ۔ سَتاکنگ۔توسِیپ کنگ۔سِپت کنگ۔آفرین۔واہ واہ۔**ساڑاہَگی :** (سا۔ڑا۔ہَ۔گی)(ن گ) ساڑا ہَک ءِ آوَکی بِزاں گلاءُ سَتاکنگی۔

ساڑتی : (ساڑ۔تی) بِچار : سارتی۔

ساڑِنگ :(سا۔ڑِن۔گ)(ن گ) کاہے۔

ساڑی :(سا۔ڑی)(ن گ) ساجو۔جاڑی۔تیار۔اَست۔ہما ہندءَ بُونگ۔آپید۔اُبیس۔قائم۔**ساڑی بُونگ :**(سا۔ڑی۔بُو۔نَگ) (ک گ) حاضر بُونگ۔موجود بُونگ۔ہَوار بُونگ۔اُشارءَ آہگ۔ (2) لانک بَندگ۔تیار بُونگ۔

ساڑینگ :(سا۔ڑے۔نَگ) (ک گ) اَنچوش کنگ کہ بہ سڑیت۔گہینگ۔(2) کنطگوئیں وَلے۔**ساڑینگی :**(سا۔ڑے۔ نَ۔گی)(ن گ) گہینگی۔سڑینگی۔ (2) ساڑینگ ءِ آوَکی بِزاں ساڑینگ ءِ کار کنگی انت۔

ساز :(سا۔ز)(ن گ) سازءُ آواز۔زیمل کشّیں اَزباب۔تمبیرگ، سُرود، نَل ءُ دِگہ اَنچیں سازانی آواز۔زیمل۔زیر۔(2) وڑ۔ڈَوَل۔ پئیم۔(3) ٹہہ۔ساچ۔تِپاک بُونگ۔(4) تیار۔جوڑ۔برابر۔ پِیلَو۔**سازکنگ :**(ساز۔کَ۔نَگ) (ک گ) برابر کنگ۔ سُروزانی زیمرءِ راست کنگ۔سازانی زیل ءُ باماں برو بر کنگ ءُ پہ ساز جنی ءَ تیار کنگ۔(2) رُمائینگ۔تیار کنگ۔سازگ۔**سازگی :** (سا۔زَ۔گی) تیار کنگی۔شَرّ کنگی۔جوڑینگی۔**سازی :**(سا۔زی) (ن گ) ہما کہ سازءَ بلَد اِنت یا کہ ساززانت۔سازگر۔سازِندہ۔

سازین :(سا۔زے۔ن)(س گ) سازیتگیں۔(2) بزاہ داریں۔ (3) ہما کہ سازانت۔

سازگر :(سا۔ز۔گَر)(ن گ)سازندہ۔سازجَنوک۔سازانی زانت کار۔(2) ڈومب۔سازی۔سُرءُ سازانی زانوگر۔ساززانت۔**ساز گَریں :**(ساز۔گِ۔ریں)(س گ) سازِندہیں۔سازانی زانتکار۔ سازززانتیں۔

سازِش:(سا۔زِش)(د)(ن گ) تیار کُتگیں۔سازاِتگیں۔(2) فتنہ۔فساد۔(3) دُزوہ کاری۔دُزوہ بازی۔پَندل۔(4) شَوُر۔ صَلاح۔**سازِشی :**(سا۔زِ۔شی) دڑوہ باز۔پندل۔

سازَگ :(سا۔زَگ)(ک گ) ساچَگ۔(2) ساز کنگ۔ (3) ٹہینگ۔گڑگ۔جوڑ کنگ۔تیار کنگ۔شَرّ کنگ۔(4) پیدا کنگ۔توجیل کنگ۔**سازینگ :**(سا۔زے۔نَگ)(ک گ) جوڑ کنگ۔اَڈّ کنگ۔

سازیتگ :(سا۔زِ۔تَگ) سازَگ ءِ گوشتگال۔(2) اَڈداتگ۔ جوڑ کُتگ۔تیار کُتگ۔**سازیتگیں :**(سا۔زِ۔تَ۔گیں)(س گ) جوڑ کُتگیں۔اَڈداتگیں۔تیار کُتگیں۔

سازِندہ :(سا۔زِن۔دَہ)(ن گ) پیدا کنوک۔سازینوک۔(2) سازءِ جَنگ ءِ زانتکار۔سازگر۔سازی۔ڈومب۔

سازُو :(سا۔زُو)(ن گ) کِشاری ڈگاراں آپ دیگ ءِ باترءِ ہم وارءُ بَرابَر کنگ۔بَرابَر۔ہم لَسُون۔

ساسار :(سا۔سار)(ن گ) آرام۔مُہتلی۔جَلّ ءُ مُجّل۔(2) دم بَرَگ ءِ رَند ساہ ءِ وَشّ وَشّ ءِ کَشّگ۔(3) پہ دَم ءِ پُرّ کنگ ءِ منزلے ءَ دارَگ۔دم کشّگ۔(4) ایرماد۔ایمِن۔**ساسارکنگ :**(سا۔سار۔ کَ۔نَگ)(ک گ) آرام کنگ۔پہ دم ءِ بالا بَرَگ ءِ مُہتَل بُونگ۔ دم کشّگ۔جلّگ۔ساسارَگ۔**ساسارَگ :** (سا۔سا۔رَگ)

(ک گ) ساہی گرَگ ۔ ساہ آسائغ ۔ دم ءِ بالا کشّگ ۔ آرام کنگ ۔ دم ساسار کنگ ۔ (2) مُشکُل ءِ جنجال ءَ رَندوشّیں وہدے ءِ آہگ ۔ ترہگ ۔ (3) گڑیوگ ءَ رَندا ایرماد بُوتگ ۔ **ساسارگرَگ** : (سا ۔ سار ۔ گِ ۔ رَگ) (ک گ) اَدارُکی آرام کنگ ۔ بیمارءِ کمّو کے تاہیر گرَگ ۔

ساسَت : (سا ۔ سَت) (ن گ) بوہ ءِ بُس ۔ وَشّ بوہ ۔ (2) لوگی ہُورت ءُ پڑ وشیں سامان ۔

ساسَر : (سا ۔ سَر) (ن گ) (د) کسانیں رکابی ۔ پاٹ کہ کوپ ءِ چیرءَ ایر بیت ۔ (2) ساہگ ۔

ساسی : (سا ۔ سی) (ن گ) ساہ دار ۔ (2) اولاک ۔

ساعَت : (سا ۔ اَت) (ن گ) کلاک ۔ وہد ۔ چہ دمان ءَ دیر تر ۔ دمان ۔ کترہ ۔ دم ۔ کلہ ۔ مُدّ ۔ چُٹّ ۔ جَٹّ ۔ اہل ۔ پہر ۔ تِل ۔ (2) گُوڑی ۔ زند ءِ بہر ۔ باری ۔ (3) بحت ۔ وَشّ بحتی ۔

ساعت تیری : (سا ۔ اَت ۔ تے ۔ ری) (ن گ) مُشکولی ۔ وہد گوازینگ ۔

ساق : (سا ۔ ق) (ن گ) ٹانگ ۔ ڈِیلینگ ۔ چہ پاد ءِ مُچّ ءَ داں کونڈ ءِ دراجی ۔

ساکا : (سا ۔ کا) (س گ) بہادُر ۔ مرَن شان ۔ (2) (ن گ) سوگند ۔ راستی ۔ **ساکاپٹّ** : (س گ) یکّی ءِ تپاکی ءِ قول ءُ قرار ۔ ہما قول یا عہد کہ پڑ وشگ نہ بیت ۔

ساکار : (سا ۔ کار) (ن گ) کوہانی نیام ءَ برابریں جاگہہ کہ ہرنیمگ ءَ کسانیں سِنگ کپتگ اَنت ۔ بازیں ہُورتیں سنگانی جاگہہ ۔ سِنگلوک ۔

ساکُڑ : (سا ۔ کُڑ) (ن گ) اِسپیتیں رنگ ءِ مُہرگے کہ پہ چُکّانی سینگ ءِ نادُراہی ءُ حساب ءِ بیماری ءِ علاج ءَ کارمرز بیت ۔

ساکِرڑ : (سا ۔ کِرڑ) (ن گ) سکّیں کُلگ ۔

ساکَم : (سا ۔ کَم) (ن گ) ایمن ۔ ترہ اِتگیں ۔ اِنسرگ ۔ آرام ۔ تَمِت ۔ شِہم ۔ قرار ۔ **ساکِمی** : (سا ۔ کِ ۔ می) (ن گ) ایمنی ۔ آرامی ۔ شِہمی ۔ **ساکمیں** : (سا ۔ کِ ۔ میں) (س گ) دل ایمنیں ۔ شِہمیں ۔ ترہیتگیں ۔

ساکوڑ : (سا ۔ کو ۔ ڑ) (ن گ) دسگ ءِ سیئیں تلاں جِتاجِتا تاب دیگ ءِ پدا ایشاں ہَوار کنگ ءُ یکّ جاہ کنگ ءُ دومی دیم ءَ تاب دیگ تانکہ ڈڈّ ءُ ٹُڑ ندبہ بیت ۔ ساکول ۔

ساکول : (سا ۔ کول) (ن گ) دوٹال بندیک یا دوٹال آبڑیشُم تاب دیگ ءُ گُد دوچگ ۔ ساکوڑ ۔ سندل ۔ تابی ئیں بندیک ۔ تاب داتگیں دوٹال ۔

ساکہ : (سا ۔ کہ) (ن گ) نوکیں فَصل ۔ دَڑ چکانی نوک برآرگ ۔

ساگ : (سا ۔ گ) (ن گ) کاہگ ۔ نارُشتی سبزی ۔

ساگوان : (ساگ ۔ وا ۔ ن) (ن گ) دَڑ چکے کہ ایشی ءِ دار پہ بُوجیگ جوڑ کنگ ءَ کارمرز بیت ۔ شاگ ۔

سال : (سا ۔ ل) (ن گ) وہد ءِ ہما کساس کہ زمین روچ ءِ چپّ ءُ چاگرد ءَ یکّ چکّرے توام کنت ۔ بلوچانی حساب ءَ سالے ءِ نُہہ چِلّگ اَنت ، ہر چلّگ ءِ چِلّ روچ ءُ نیم اَنت ۔ (2) دُوازدہ ماہ ءِ سَرجمیں روچ ۔ سند ۔ عُمر ۔ سَنّ ۔ دُوازدہ قبلیں یا کائمیں ماہ ۔ (3) دیوال ءِ تچکی ءِ معلوم کنگ ءِ ازباب ۔ بُرد ۔ **سال پہ سال** : (سال ۔ پ ۔ سال) (ج گ) ہرسال ءَ ۔ ہمک سال ۔ ہرسال ۔ ہرنوکیں سال ءَ ۔ ہرآیوکیں سال ءَ ۔ **سال ءِ جَنگ** : مُرتگیں مَرُدمے ءِ سال پُورہ بُوتگ ءَ رند ءِ یات گیری ءُ خیرات ۔ **سال ءَ دیغ** : (ن گ) سال ءِ پیلہ بُوءَ کیں خیرات ۔ مُرَدگ ءِ اَولی سال روچ ءِ خیرات ۔ **سال روچ** : (سال ۔ رو ۔ چ) (س گ) سال گرد ۔ یکّ کارے ءِ یا مہیم ، جنجالی یا وَشّی ءِ سالے سَرجم بُوتگ ءِ روچ یا ہمے روچ ءِ یات گیری ۔ **سال ءُ نُدی** : (ن گ) تیوگیں سال ءَ ۔ سالانی سال ۔ سال نُدیم ۔ **سال ءُ سَند** : (ن گ) (ن گ) نُدامی ۔ سالانی سال ۔ **سال ءُ سیم** : بازیں سال ۔ (ن گ) بازیں نُدّتے ۔ سال ءُ نُدیم ۔ سالانی سال ۔ **سال گرِد** : (سال ۔ گرِ ۔ د) (س گ) سال روچ ۔ سال گوزگ ءَ رَند پداہما روچ ءِ آہگ ۔ **سال وَنڈ** : (سال ۔ وَن ۔ ڈ) (ن گ) سید ، مُلّاءُ ڈومبانی سال ءِ فَصل ءِ وہداں خیرات ءُ پنڈگ ۔

سالیں ساعَت : (سا ۔ لے ن ۔ سا ۔ اَت) (س گ) ہما دمان کہ سالانی سَرءَ ہم گڑان بہ بیت ۔ سکّی ءُ جنجالانی دمانے ۔ گڑانیں پاس ۔ گڑانیں وہد ۔

سال تاک :(سال۔تاک)(ن گ) مہتاک، روتاک یا ہفتگی تا کبند کہ سالے ءِ سَرجم بُوتگ ءَ سال تاک ءِ نام ءَ چاپ ءُ شِنگ کنگ بہ بنت۔

سالار :(سا۔لار)(ن گ) پیشوک۔سَروگاں۔سَروک۔سپاہ دار۔ سَرلشکر۔جنگی لشکرءِ کمان دار۔

سالانَہ :(سا۔لا۔نَہ) بچار: سالینہ۔

سال چین :(سال۔چے۔ن)(س گ) سال ءِ سَرءَ یکّ رَندے مال ءِ پژم ءُ میدانی چین۔

سال دانگ :(سال۔دا۔نگ)(ن گ) رام۔دیم ءَ دَرآتکگیں نِشان۔

سال دَر :(سال۔دَر)(ن گ) سال ءِ ماہ ءُ روچانی حساب۔

سالَر :(سا۔لَر)(ن گ) نیمروچ ءِ اوّل سَر۔

سال گشت :(سال۔گش۔ت)(س گ) سال پر گوْستگیں۔ہما دَلوَت یا کس کہ سال ءِ توام اِنت۔(2) پیلہیں سالے ءِ گوْزگ ءَ رَند۔**سال گشتیں** :(سال۔گش۔تیں)(س گ) ہما کہ سال ئے گوْستگے۔ہما کہ سال ئے پُورا انت۔

سال گوْست :(سال۔گوْس۔ت)(س گ) یکّ سالے ءِ گوْزگ۔آسَر بُوتگیں سالے ءَ۔(2) سال گوْستگیں۔سال کُتگیں۔

سالَغ :(سا۔لَغ)(ک گ) کُشگ۔تباہ کنگ۔بَرباد کنگ۔

سالَگ :(سا۔لَگ)(ن گ) دان تا پگ ءُ دانکو کنگ۔

سالِم :(سا۔لِم)(ن گ) سلامت۔قائم۔سَر پُورَ ہی۔سَرجم۔سَجّو۔

سالمیں :(سا۔لِ۔میں)(س گ) تیوگیں۔پُورَہیں۔سرجمیں۔(2) قائمیں۔برقراریں۔

سال مُدیم:(سال۔مُ۔دے۔م)(س گ) سال ءُ مُدی۔تیوَگیں سال ءِ دَرگت ءَ۔(2) سالانی سال۔**سال مُدیمّی** :(سال۔ءُ۔مُ۔دی م۔می)(ن گ) کوْہنیں۔قدیمی۔دیری ئیں۔زَمانگی۔

سالونک:(سا۔لوں۔ک)(ن گ) ہما مَردُم کہ نوک سیر اِنت۔سیر ءِ روچاں مردین ءَ سالونک ءُ جنین ءَ بانور گوْشنت۔ہما واجہ کہ آئی ءِ سیر یا بُرّک بُوتگی اِنت۔عارُوسی۔بادشاہ۔جود۔**سالُونکی** :(سا۔لُوں۔کی)(ن گ) پہ سیر ءَ سالونک بُوتگ۔عارُوسی۔(2) پُر بڑاہی۔مڑاہ داری۔بڑاہ داری۔**سالونکی زَریتغ**:(سا۔لُون۔کی۔زَ۔رے۔تَغ)(ک گ) سمبہینگ۔سمارگ۔دوست دارگ۔پچّ ءُ پوشاکاں بُوتگ۔**سالُونکیں** :(سا۔لُوں۔کیں)(س گ) ہما کہ سالونک انت۔(2) پُربڑاہیں۔پُرمڑاہیں۔بڑاہ داریں۔

سالُونی :(سا۔لُو۔نی)(ن گ) حاک ءُ گِل ءِ بان ءُ بادگیر۔

سالَہ :(سا۔لَہ)(ن گ) تاپگیں دان۔دانکو۔سالگ۔

سالِینَہ :(سا۔لی۔نَہ)(ن گ) ہرسال۔سالانہ۔سالینی۔(2) ہما زَرّ کہ ہرسال پہ چیزے ءِ دیم ءَ پُرّ کنگ بنت۔(3) سال ءِ گُڈسَر۔**سالینی**: (سا۔لی۔نی)(ن گ) سال پہ سالیں۔(2) ہرسال ءَ۔ہرسال ءَ رَند۔سالانہ۔سالینہ۔

سام :(سا۔م)(س گ) بڑاہ۔شاہگان۔پتن۔(2) لیس دار (3) سبز۔(4) گندِیم گونگ۔(5)(ن گ) حاک ءُ گِل ءَ جوڑ کُتگیں دَرپ۔**سامی** :(سا۔می)(ن گ) شَکّانی سِنگ۔قبرءِ سَرون ءَ مِکّیں سِنگ۔(2) قبر ءِ جَنگ ءِ یکّ ڈَولے۔(3) تلمب۔قبر ءِ کرود۔ہند۔(4) سبزَرنگ۔(5) گندیم گونگ۔(6) چہ یہُودیانی واجہیں پیغمبر نُوح ءِ چُکّ سام ءِ نَسل ءَ۔سام ءِ اولاد۔**سامین** :(سا۔مے۔ن)(ن گ) گور ءِ چری ءِ بُرزی پلّو کہ اُودءَ مُردگ ءَ کلّ کننت۔(2) سبز۔(3) سبزرَنگیں گوک۔

سامار :(سا۔مار)(س گ) ڈَول۔وڑ۔طرز۔(2) ساہار۔

سامان :(سا۔مان)(ن گ) چِیز۔اَزباب۔مڈّی۔لوگ ءِ اُرد۔لوگ ءِ ہیران ءُ دِگہ چیز۔پونچ۔چی۔شے۔اسباب۔سَمّل۔پُورّ ءُ پُتینک۔(2) شرم ءُ ننگ۔اَندامیں اعضا۔**سامان کنگ** :(سا۔مان۔کَ۔نگ) پہ دِل جَمی سَرجم کنگ۔(2) کنگی کارے ءَ پہ سَرجمی پیلہ کنگ۔

سامانڑغ :(سا۔مان۔ڑَغ) سمبرگ۔تیار بُوتگ۔وَرناہی تُول ءَ رَسگ۔نوک وَرناہ بُوتگ۔

سامبغ :(سام۔بَغ)(ک گ) ڈنگگ۔ایر کنگ۔ہندی کنگ۔ دِلگوش کنگ۔پہریزگ۔رودینگ۔چیٹگ۔چہ کسانیءَ ساٹگ ءُ مزن کنگ۔ساتگ۔(2) دَلوت ءَ کاہ ءُ کدیم ءُ چار ءُ کِدار کنگ کہ پڑ ور بہ بیت۔گورسی کنگ۔سامبگ۔

سامبگ :(سام۔بَگ) بچار : سامبغ۔

سامبگی :(سام۔بَ۔گی)(ن گ) پہریزگی۔رودینگی۔ساٹگی۔

سامت :(سا۔مَت)(ن گ) ہوش۔سُدّھ۔سماہ۔بے ہوشیءَ رند ہوش ءَ آہگ۔

سامری :(سا۔مِ۔ری)(ن گ) ساحر ءُ جادوگر۔(2) کوہنیں قِصّہ ءُ حکایتانی رُوءَ عراق ءُ شام ءَ علاقہاں نِندوکیں کوہنیں قومے ءَ نام کہ سحر ءُ ساحری ءَ زانتکار ءُ بلد بُوتگ انت۔(3) طلسم۔جادوگری۔ساحری۔

سامک :(سا۔مَک)(ن گ) ہما اُشتر کہ رنگ ئے سُہر بہ بیت ءُ سَر ءُ گردِن ئے سِیاہ بہ بیت ءُ بدن ءَ اے دیم آ دیم ہم سِیاہ بہ بیت۔سُہر سِیاہیں اُشتر۔**سامکی** :(سا۔مَ۔کی)(ن گ) ہما کہ رنگ ءَ سامک اِنت۔(2) سُہر ءُ سِیاہیں رنگ ءَ اُشتر یا مال ءُ دَلوت۔**سامکین** :(سا۔مَ۔کے۔ن)(س گ) ہما اُشتر کہ رنگ ءَ سامک یا سُہر ءُ سیاہ اِنت۔

سامکو :(سا۔مَ۔کو) بچار : سامکین۔

سام کوہ :(سام۔کوہ)(ن گ) ہما کوہ کہ ٹُلّ اِش پتن ءُ پڑ اہ انت۔

سامو :(سا۔مو)(ن گ) بڑنجی ڈگار ءَ رُدوکیں کاہے کہ دان ئے چوسنگ ءَ ڈڈّ ءُ ہُورت اِنت۔(2) سبز رنگ۔(3) بے نیاد ءُ کم ارزِشیں چیز۔

سان :(سا۔ن)(ن گ) ہما نمب کہ زمین ءَ مانیت۔ڈگار ءِ نمب۔ڈگار ءَ ہما تری کہ سر بر ءَ حُشک بلے چیرگ ءَ تر بہ بیت۔تری۔(2) موسم۔ساچ۔بوم۔(3) وہد۔پاس۔(4) بگّ یا دَلوت ءِ پہ سانڈ ءِ مُہر کنگ۔اُشتر ءِ پہ مُہر کنگ ءَ واہگ۔(5) زند ءِ گُڈّی نِشانی۔(6) پہ مڑ ءَ مڑوکیں مرد ءُ مانی کُمکّ دیگ ءِ قلات ءِ خانانی ءَ قانُودے بُوتگ۔**سان جنگ** :(سان۔جَ۔نگ) دَلوت ءِ اعضاء پہ مُہر یا وہر کنگ ءَ آپ ءِ چپّ بُوتگ۔(2) دَلوت ءِ مُہر کنگ ءِ نِشانی۔**سان دیگ** :(سان۔دی۔یگ)(ک گ) جنگولیں لشکر ءِ مدتّ دیگ۔**سان زُورگ** :(سان۔زُو۔رگ)(ک گ) زمین ءِ نمب زُورگ۔چیزے ءِ چہ دومی چیز ءَ بوہ زُورگ۔**سان کنگ** :(سان۔کَ۔نگ) چہ دِگہ قوماں جنگی لشکرانی نزّ آرگ ءُ گوں لشکر ءَ ہوار کنگ۔**سانی** :(سا۔نی)(ن گ) پہ سان ءَ تیار۔ہما دَلوت کہ وہر لوٹیت۔

سانبگ :(ساں۔بَگ)(ک گ) چیٹگ۔خیال داری کنگ۔ساتگ۔سامبگ۔ساتن۔

سانبوڑ :(ساں۔بوڑ)(ن گ) لوگ ءِ داشتگیں پَس۔چیٹ اِتگیں مال۔بند ءِ مال۔چیٹیں پَس۔(2) زال یا چُکّانی ٹہل ءُ ناز۔

سانچ:(سان۔چ) (ن گ) پہ مال ءُ مُرگانی تُرسینگ ءَ کِشار ءِ نیام ءَ دارے مکّ کنگ ءُ آئی ءِ سر ءَ گدے مانپوشگ کہ چو مردُم ءَ بہ بیت کہ بالی مُرگ ہز بہ گکنت۔ٹیمبو۔ٹومبو۔سریچک۔(2) چیزے ءِ ڈُزوشُم۔وَڑ۔**سانچہ**:(سان۔چہ)(د)(ن گ) قالب۔قدّ۔کالبت۔سَنچہ۔(2) ڈُزوشُم۔پیم۔وڑ۔

ساندہ :(سان۔دَہ)(ن گ) جنگی لشکراں مدتّ دیم دیوک۔جنگی لشکر ءِ ہاتر ءَ داتگیں مال ءُ اَزباب۔(2) مُدامی۔دائمی۔**ساندہی** :(سان۔دَ۔ہی)(ج گ) یکّوئی۔مُدام۔دائم۔یکّا۔

سانڈ:(سان۔ڈ)(ن گ) جوان تر ءُ لائق تر۔دِلیر۔بے مٹّ۔مڑوک۔(2) نریں دَلوت۔تومی۔شرّیں نَسل ءِ نر۔(3) مال ءِ تومی۔

سانڈی :(سان۔ڈی) مزن مرّی۔دلیری۔لائقی۔مردی۔**سانڈیں**: (سان۔ڈیں) مزن مرّیں۔دلیریں۔لائقیں۔

سانسُلی :(سان۔سُ۔لی)(ن گ) ڈُگّر ءِ سازے۔

سانکل :(ساں۔کل)(ن گ) آسن ءِ زمزیل۔زنڈیں آہنی زمزیل۔زمزیر۔

سانگ:(سان۔گ)(ن گ) سِیر ءُ سَربری۔سِیالی۔زاماتی۔سیر۔سُور۔دِشتاری ءِ حبر بندی۔بانہہ ءَ لوٹگ۔دِشتار بُوتگ۔پہ سُور ءُ عاروس ءَ

جنگّے نام گپت کنگ ءِ رسم ۔ چِٹّ ۔ حبر بندی ۔ (2) نیزہ بانزی ءِ دَڑ اجیں لَٹّ یا آسَن ۔ **سانگ بند:** (سان ۔ گ ۔ بَن ۔ د) (ن گ) سیر ءُ سَربری رِشتہ دار ۔ سانگ ءِ شَرِ یدار ۔ (2) ہما مَرُدم کہ وَت گوں سانگ ءُ سیر ءِ بند ءَ ہمگرنچ اَنت ۔ مرد ءُ زال ءِ عزیز یکّ ءُ دگر ءِ سانگ بند اَنت ۔ **سانگ بندی:** (سان ۔ گ ۔ بَن ۔ دی) (ن گ) سیر ءُ گپّ جنگ یا گپّ ءِ مَنَگ ۔ پے بُند ۔ حبر سِندی ۔ (2) ہما کہ چہ سیر ءَ رَند سانگ بند اِنت ۔ (3) رِشتہ داری ۔ نزّیکی ۔ سِیالی ۔ **سانگ ءِ ٹھینگ** : (ک گ) سانگ ءِ پکّا کنگ ۔ **سانگ دیگ** : (سان ۔ گ ۔ دی ۔ یگ) (ک گ) زامات کنگ ۔ **سانگ ءِ سِندگ** : (ک گ) سانگ ءِ پرُ وشگ ۔ **سانگ ءِ شَرِیدار** : (س گ) سِیاد ۔ سِیال ۔ سانگ بند ۔ (2) ہما کہ سانگ ءُ سانگ بندی ءِ سَبَب ءَ نزّیک بُوتگ اَنت ۔ سانگ ءَ ہور بُوتگیں مَرُدم ۔ **سانگ کنگ** : (سان ۔ گ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) گوں جنکّے ءَ سانگ کنگ ءِ نیّت ءَ ہما جِنِکّ ءِ مُودانی سَر ءَ مُلّائی یا بِکّی دم ءُ چُف کنگ ۔ **سانگی** : (سان ۔ گی) (ن گ) دِشتار ۔ واستار ۔ (2) سانگ ءِ عُمر ءَ رستگیں ۔ ہما کہ سانگ ءِ لائق ءُ قابل اِنت ۔ (3) ہمائی کہ سانگ بُوتگ ۔ سانگ داتگیں ۔ زامات کُتگیں ۔ **سانگی ئیں** : (سان ۔ گی ۔ ئیں) (س گ) سانگ کُرتگیں جِنِکّ یا بچّک ۔

سانگا : (سان ۔ گا) (س گ) لحاظ ۔ ہاتر ۔ (2) پھیریز ۔

سانگر : (سان ۔ گر) (ن گ) ہما کہ پہ جنگی لشکراں مَدَتّ لوٹیت ۔

سانوَڑ : (ساں ۔ وَڑ) (ن گ) گوَاروکیں جُڑ ۔ بشّام ۔ بَشّ ۔ (2) بازیں ہوُرانی گوَارگ ءِ ماہ ۔ (3) دَریا ۔ زِر ۔ ساوَڑ ۔ (4) سارتی ۔ سارتیں ۔ (5) چہ سال ءِ نُہہ چِلّگاں یکّے ۔ اوّلی جولائی ءَ بگر تاں 10 اگست ءَ چِلّ روچ ۔ **سانوَڑی** : (ساں ۔ وَ ۔ ڑی) (ن گ) چو سانوَڑ ءَ ۔ ہمے موسم کہ چہ زِر ءَ نود چست بنت ۔ گرماگی نود ۔ (2) زِر ۔ (3) تیر ماہ ءِ دومی نیم ۔ **سانوَڑی نود** : (ساں ۔ وَ ۔ ڑی ۔ نود) (ن گ) دَریائی نود ۔ گرماگ ءِ زِری نود ۔ ہما موسم کہ نود چہ دَریا ءَ چست بنت ۔

ساؤ : (سہہ ۔ ؤ) بچار : سہہ ۔

ساوات : (سا ۔ وا ۔ ت) (ن گ) سَیل ءُ گردش ۔ سَیل ءُ سواد ۔ ترّ ءُ گرد ۔

ساوَڑ : (سا ۔ وَڑ) (ن گ) دَریا ۔ زِر ۔ سانوَڑ ۔

ساوی : (سا ۔ وی) (ن گ) سبز رَنگ ۔ مہاندار ۔ شرّ رَنگ ۔ (2) بنگ ۔

ساہ : (سا ۔ ہ) (ن گ) نَفس ۔ اَرواح ۔ دم کشّ ۔ گین ۔ دم ۔ دَمَگ ۔ نپّس ۔ نکّ ۔ جان ۔ رُوح ۔ سِیخ ۔ (2) تام ۔ بوہ ۔ بَرام ۔ (3) زِند ۔ کُوڑی ۔ (4) لچّگ ۔ جُڑگ ۔ (5) ساہگ ۔ آرام جاہ ۔ **ساہ آسائغ** : (ساہ ۔ آ ۔ سا ۔ ئغ) (ک گ) ساہ گرگ ۔ ساہ کشّگ ۔ (2) کمّیں ساہی آہگ ۔ دم ءِ بالا بُوتگ ۔ ساہی کنگ ۔ دم کشّگ ۔ (3) ہوش ءَ آہگ ۔ (4) آرام کنگ ۔ ساسارگ ۔ بودآرگ ۔ **ساہ بَر** : (ساہ ۔ بَر) (س گ) ہما کہ ساہ ءَ بارت ۔ ساہ ءِ کشّوکیں ۔ رُوح بَر ۔ کُشوک ۔ مَلکمُوت ۔ ساہ کشّ ۔ **ساہ ءِ بَرَگ** : (ک گ) کُشگ ۔ (2) رَوگ ۔ (3) گوں مُشکُلے ءَ جاگہے ءِ سَر بُوتگ ۔ **ساہ ءِ بُوتگ** : (ک گ) ساہ ءَ بے ساہ بُوتگ ۔ نکّ جنگ ۔ (2) ساہ کندن ۔ **ساہ ءِ پرّینگ** : دِل ءِ چِنگ ءُ لاپ ءَ دیگ ۔ دِل ڈڈّی دیگ ۔ سَہرِینگ ۔ **ساہ ءِ پرّینگ** : دِل ترّکّ کنگ ۔ بیہار دیگ ۔ ترُسینگ ۔ **ساہ ءِ ترّینگ** : (ک گ) مُرتگیں مَرُدم ءَ پدا زِندگ کنگ ۔ (2) مُشکُل ءِ آسان کنگ ۔ **ساہ دیگ** : (ساہ ۔ دی ۔ یگ) (ک گ) ندر بُوتگ ۔ کولیگ بُوتگ ۔ سَر ءِ دیگ ۔ (2) ساہ ءِ دَر کپگ ۔ مِرگ ۔ (3) مُہلت دیگ ۔ موکل دیگ ۔ موکّلا ئینغ ۔ (4) گوں یکّے ءَ ہروڑیں سکّیاں گون بُوتگ ۔ پہ کسے ءِ ہاتر ءَ وَتی ساہ ءِ پرواہ نہ دارگ ۔ **ساہ ءِ قول کنگ** : سَر ءَ قربان کنگ ۔ پہ مِرگ ءَ تیار بُوتگ ۔ **ساہ ءَ کپگ** : ساہ ءِ سوگند بزاں اگاں حبر یا کار چو نہ اِنت گڈا منی ساہ دَر کپات ۔ **ساہ کشّ** : (ساہ ۔ کش ۔ ش) (س گ) مَلکمُوت ۔ ساہ گر ۔ ساہ بر ۔ رُوح بر ۔ **ساہ ءِ کشّگ** : (ک گ) کُشگ ۔ (2) دم ءِ کشّگ ۔ دم ءِ بَرَگ ءُ آرَگ ۔ (3) توسینگ ۔ بے ہوش کنگ ۔ **ساہ ءَ کفغ** : لاپ ءِ چُکّ ءَ ساہ مان بُوتگ ۔ (2) بودآہگ ۔ ہوش ءَ آہگ ۔ (3) چیزے ءِ نہ بُوتگ ءِ سوگند ۔ ساہ ءِ سوگند بزاں اگں حبر ہمیش نہ

اِنت کہ من گوں شنگ گُڈا منی ساہ دَر کپات۔ **ساہ کنگ** :(ساہ۔ کَ۔ نگ) جوڑ بُوئگ۔ تاگت ءُ توان آ ہگ۔ آرام بُوئگ۔ **ساہ گِر** :(ساہ۔ گِر) (س گ) (ن گ) ساہ ءُ گروک۔ ملکمُوت۔ ساہ کَشّ۔ موت ءِ ملَک۔ عزرائیل۔ روح بَر۔ **ساہو ساہ کنگ** :(سا۔ ہو۔ ساہ۔ کَ۔ نگ) چہ غم ءُ گرّٹی ءَ دَرآ ہگ ءِ جُہد کنگ۔ (2) وت ماں وَت ءَ یکّ بُوئگ۔ ہم دِل بُوئگ۔ سنگتی کنگ۔

ساہ دار :(ساہ۔ دار) (ن گ) اولاک ءُ مال ءُ مَردُم۔ حیوان۔ دام۔ ساسی۔ سُرندہ۔ جان دار۔ سَاہ دار۔ جناوَر۔ (2) زندگ۔ زندگین۔ (3) ہما کہ ساہے داریت۔ ہر سُرندہے کہ آئی ءَ ساہ مان۔ زندگیں چیز کہ سَسّا ءُ ساہے داریت۔

ساہار :(سا۔ ہار) (س گ) بیم۔ تُرس۔ (2) ساہ ءُ زُورگ۔ (3) پناہ ءُ جاگہہ۔ ہمُود ءَ کہ مِّیں وہدے ءَ آرام کنگ بیت۔ سامار۔

ساہڑیاں ترّغ :(ساہ۔ ڑی۔ آں۔ تَر۔ رَغ) (ک گ) حیران بُوئگ۔ دل تپّر کہہ بُوئگ۔ گرڑ تی کنگ۔

ساہر :(سا۔ ہر) بچار : سیہر۔

ساہ کندن :(ساہ۔ کَن۔ دَن) (ن گ) سکرات۔ ہما جاوَر کہ ساہ دار مرگ ءِ ساعتاں وَتی ساہ ءُ جَن ءُ گرءَ بیت۔ ساہ ءُ رَوگ ءُ وہد۔ ساہ ءِ دَرآ ہگ ءُ وہد۔ ساہ ءَ بُوئگ۔ آخری نپس۔

ساہِگ :(سا۔ ہِگ) (ن گ) ہر چیزے کہ روچ یا دِگہ کُجام ہم چیزے کہ روشناہی ءُ دیم پان بہ بیت، آئی ءُ دومی دیم ءَ تہاریں ٹپّے کپیت، ہمیش آئی ءُ ساہگ اِنت۔ (2) منکیر۔ ساچان۔ (3) تہار۔ تہاریں نیمگ۔ (4) لوگ۔ ہنکین۔ (5) جِنّ۔ وَہم۔ تُرس۔ شِکل۔ **ساہگ بُوئگ** :(سا۔ ہِگ۔ بُو۔ ئگ) چَٹ بُوئگ۔ تُمپ بُوئگ۔ بَرباد بُوئگ۔ (3) ہیرت بُوئگ۔ (4) صاف بُوئگ۔ پلگار بُوئگ۔ **ساہگ ءُ ترّگ** :(ک گ) ہمے وہد کہ نیم روچ ءَ رَند روچ کہ لیٹیت۔ (2) ظہر ءَ رَند ءُ وہد۔ (3) روچ ءُ دومی بہر۔ **ساہگ دار** :(سا۔ ہِگ۔ دار) (س گ) ساہگ والا۔ ساہگی۔ **ساہگ داریں** :(سا۔ ہِگ۔ دا۔ ریں) ساہگی۔ ہما کہ ساہگ ئے بز اِنت۔ **ساہگ گردان** :(سا۔ ہِگ۔ گر۔ دان) (ن گ) روچ گوَار چُکّ۔ (2) روچ گردان۔ روچ گرد۔ **ساہِگی** :(سا۔ ہِ۔ گی) (ن گ) ہما کہ سَرءَ ساہگ ءِ اَست۔ (2) جنّی۔ (3) ساہِگ دار۔

ساہگ :(سا۔ ہَگ) (ک گ) تراشگ۔ ہُورت کنگ۔ (2) دُروشگ ءُ ہیرت کنگ۔ (3) مُوداں پہ اِسترگ صفا کنگ۔ پُٹّانی پہ اَز بابے دُور کنگ۔ کُوٹ کنگ۔ **ساہگ بُوئگ** :(سا۔ ہَگ۔ بُو۔ ئگ) گون بُوئگ۔ چٹّی بُوئگ۔ ہمراہ بُوئگ۔ (2) ساہیل کنگ۔

ساہگی :(سا۔ ہَ۔ گی) (ن گ) ساہگ ءِ آوَکی بزاں ہما کہ ساہگ لوٹیت۔ یا ساہگ ءِ کار بُوئگی انت یا بیت۔

ساہی :(سا۔ ہی) (ن گ) انجام۔ آرام۔ واب۔ (2) ایمنی۔ دم ءِ بالا آرگ۔ دم کشّگ۔ آرام کنگ۔ (3) آرام دیوک۔ ساہ ءِ تند۔ (4) دوستی ئیں مَردُم۔ سَنگت۔ (5) کار ءِ نیام ءَ آرام کنگ۔ (6) مہتل۔ مہتلی۔ **ساہی گِرَگ** :(سا۔ ہی۔ گِ۔ رَگ) (ک گ) آرام کنگ۔ دم ءِ بالا آرگ۔ دم کشّگ۔ ساسارگ۔ **ساہی دیگ** :(سا۔ ہی۔ دی۔ یَگ) (ک گ) لچّینگ۔ جوڑ ینگ۔ شَرّ کنگ۔ (2) مدَدّ کنگ۔

ساہیل :(سا۔ ہے۔ ل) (ن گ) ہمبرانی ساہگ۔ ساچان۔ جُڑسا۔

ساہین :(سا۔ ہین) (ن گ) کوُرَک۔ چہ نا پگ ءَ چیر ءُ چہ ننگاں بُرز ءِ جاگہہ۔ آپ خانہ۔ پیش کُٹ۔ مسّ دان۔ آپدان۔ **ساہین ءُ پادآ ہگ** :(ک گ) ساہین ءُ گوات گِرگ۔

سائنس :(سا۔ اِن۔ س) (د) (ن گ) زانت۔ علم۔ فہم۔

سائس :(سا۔ ئی۔ س) (ن گ) اَسپانی گورسی کنوک۔ اَسپ پال۔ سائیس۔

سائیس :(سا۔ یَس) بچار : سائیس۔

سایہ وان :(سا۔ یہ۔ وان) (ن گ) چہ روچ ءُ گرمی یا ہَوَرءَ رکّینگ ءُ گُڈی کاربوج۔

سُب :(سُ۔ ب) (ن گ) اُشتر ءُ دَلوت ءُ کاہانی وَرگ۔ (2) کاہ ءِ دپار۔ کاہ ءِ دَستی۔

سَباٹ : (سَ ۔ باٹ) (ن گ) جَنینی چبّہ ۔ چَپّو ۔
سُبارَگ :(سُ ۔ با ۔ رَگ) بچار :صُبارَگ ۔
سَباہ :(سَ ۔ باہ) بچار :صَباہ ۔
سَباہیگ:(سَ ۔ با ۔ ہی ۔ گ) (ن گ) بُوجیگ ءِ چما ساداں دو کہ دوٗرءِ جلّا ہگ ءَ بندگ بنت ۔ دوٗرءِ دارو کیں ساد ۔
سَبَب :(سَ ۔ بَب) (ن گ) علّت ۔ بیماری ۔ نیمون ۔ شریعت ۔ اُرز ۔ عنوان ۔ (2) سَوَب ۔ پار ۔ توجیل ۔ (3) ڈوٗل ۔ (4) سحر ۔ جادو ۔ **سَببی** :(سَ ۔ بَ ۔ بی) (ن گ) جِنّی ۔ ہما کہ سَبَب ءَ لگّ اِتگ ۔ **سَببی ئین** :(سَ ۔ بَ ۔ بی ۔ ئیں) (س گ) ہما کہ جِنّ ءِ سَببی بُوتگ ۔
سِبر :(سِب ۔ ر) (ن گ) کاہے ۔ سِبُرک ۔ ہیت ءِ وڑیں کاہے ۔
سَبّر :(سَب ۔ بَر) (س گ) مَستر ۔ پڑّ ور ۔ دوٗری ۔ جان ءِ پُرّ ۔ زنڈ ۔ طاقت ور ۔ دِنگ ۔ سوٗکا ۔ مَزَن ۔ ڈَ لگ ۔ اِستور ۔ **سَبّریں** :(سَب ۔ بَ ۔ ریں) (س گ) ڈالائیں ۔ مَستریں ۔ زوراکیں ۔
سِبرُک :(سِب ۔ رُک) بچار : سِبر ۔
سِبرینک :(سِب ۔ رے ۔ نُک) بچار :سِبر ۔
سَبز:(سَب ۔ ز) (ن گ) سبزیں رَنگ ۔ دَر چکانی تاک ءُ کاہانی رَنگ ۔ سام ۔ سامُو ۔ سامی ۔ ساوی ۔ سبزِک ۔ سَر چیڑ ۔ سَوز ۔ (2) کسانیں ءُ وَشّ دُرُوشم سِنگے کہ سہتاں مان ءَ گَنَنت ۔ (3) کسانیں مُہرگ اَنت کہ دُرّ ءَ اِش گَنَنت ۔ (4) آباد ۔ زندگ ۔ قائم ۔ **سبز بُوئگ** :(سَب ۔ ز ۔ بُو ۔ ئَگ) دعائے نیک ۔ آباد ءُ وَشّ حال بُوئگ ۔ (2) بُن جَنگ ۔ **سبز تَرَّگ** :(سَب ۔ ز ۔ تَر ۔ رَگ) (ک گ) دَر چک ءِ تاکانی تُرَّگ ۔ تاک جَنگ ۔ (2) کِشار ءِ چہ زَمین ءَ تَرَّگ ءُ دَرآ ہگ ۔ (3) چیزے سبز تَرّگ ۔ (4) زَہر بُوئگ ۔ (5) حَجالَت بُوئگ ۔ (6) بدن ءِ جاگہے ءَ ڈَکّے ءِ لگّگ ءُ سبز بُوئگ ۔ (7) رِیشّ ءُ بروتانی نوک تَروگّگ ۔ (8) حیران ءُ ہبّکہ بُوئگ ۔
سَبزَل :(سَب ۔ زَل) (س گ) سبز گونگ ۔ دوست ۔ (2) شرّ رَنگیں جِنک یا بَچّک ۔ **سَبزَک** :(سَب ۔ زَک) (س گ) نوک سبز ۔ سبز ۔ **سَبزَگ**:(سَب ۔ زَگ) (ک گ) کِشار ءِ سبز بُوئگ ۔ سبزیں ءُ نوک رودیں کِشار ۔ (2) (ن گ) سبزی ۔ مَلگزار ۔ سبزیں دَمگ ۔ چراگ جاہ ۔ سوٗزگ ۔ **سبز ءُ آباد** : (ن گ) سَرسَبز ۔ آبادیں دَمگ ۔ (2) وشحال ۔ آسوٗدگ ۔ **سَبزی** :(سَب ۔ زی) (ن گ) رَنگ ءِ سبزی ۔ وَرَگی ءُ کُرّادگی سبزکاہ ۔ سبزگ ۔ سوٗزگ ۔
سَبزیں :(سَب ۔ زیں) (س گ) ہما چیز کہ رَنگ ءَ سبز اِنت ۔ سبز ۔
سَبزآپ :(سَب ۔ ز ۔ آپ) (س گ) کوٗر یا دَریاءِ ہما جاگہ کہ اُودءَ آپ سبز اِنت ۔ سبزیں آپ ۔ (2) پھکین آپ ۔ (3) (ن گ) ہما آپ کہ ماں کوٗراں اَبید ہوٗر گوارگ ءِ ہر وہدءَ مان بیت ءُ تچیت ۔
سَبزاچک :(سَب ۔ زاچ ۔ ک) (س گ) نوک رودیں کِشار ءِ سَبزی ۔ سَبزَگ ۔
سَبزاوَگ :(سَب ۔ زا ۔ وَگ) (س گ ۔ ن گ) مَلگزار ۔ سبز ءُ آبادیں دَمگ ۔ (2) سَبزی ۔ آبادی ۔
سبزکرّاشک :(سَب ۔ ز ۔ کر ۔ راش ۔ ک) (ن گ) آپی مُرگے ۔
سَبزو :(سَب ۔ زو) (س گ) سبز گوٗنگ ۔ (2) ہر ماگ ءِ قِسمے ۔ (3) (ن گ) مچّے کہ سبز چکیں بر دنت ۔
سَبَق :(سَ ۔ بَق) (ن گ) دَر بُرتگیں ۔ دَرونت ۔ دَرس ۔ (2) ہموروچ ءِ وَنتگیں ۔ (3) وانگ ۔ (4) مِثال ۔ یات ۔ عبرت ۔ **سَبَق دیگ** :(سَ ۔ بَق ۔ دی ۔ یَگ) (ک گ) وانینگ ۔ (2) پہار دیگ ۔ تُرسینگ ۔ **سَبَق گِرَگ** :(سَ ۔ بَق ۔ دی ۔ یَگ) (ک گ) وانگ ۔ یات کنگ ۔ (2) عبرت گِرَگ ۔
سُبَکّ : (سُ ۔ بَک ۔ ک) (س گ) کم وزن ۔ کشّ ءِ سُبّک ۔ (2) کُرمساک ۔ لِٹّک ۔ لوفر ۔ ناہودگ ۔ لَچر ۔ پُوتار ۔ پوڑ ۔ بدتمیز ۔ بے اَصل ۔ سَمّر ۔ (3) بے عزّت ۔ بے ادب ۔ کم شرف ۔ پُوچیں مَردُم ۔ ہما کہ وَتی عزّت ءِ حیال ءَ مہ بیت ۔ کم اَرزِش ۔ (4) ناشات ۔ ناشائستہ ۔ پُوچ ۔ بے باک ۔ بے سَردَر ۔ ٹُلّس ۔ چِلّک ۔ **سُبَکّ بُوئگ** :(سُ ۔ بَک ۔ ک ۔ بُو ۔ ئَگ) (ک گ) کم وزن

بُوْنگ ۔(2) بد نام بُوْنگ ۔ بے عِزّت بُوْنگ ۔ کَم شرف بُوْنگ ۔ شَرمِندَگ بُوْنگ ۔ **سُبَکّو**: (سُ ۔ بَک ۔ کو) (س گ) بے آبُرو ۔ بے عِزّت ۔ چَبُل ۔ چَپچِل ۔ کَم شرف ۔ لِٹّک ۔ بے سَردَر ۔ **سُبَکّی** : (سُ ۔ بَک ۔ کی) (ن گ) بے عِزّتی ۔ کَم شرفی ۔ تڑپلّی ۔ چاپلُوسی ۔ چَپچِلی ۔ لَنڈری ۔(2) بے قدڑی ۔(3) تول ءُکّی ۔ کَم وزنی ۔ **سُبَکّیں** : (سُ ۔ بَک ۔ کیں) (س گ) ہَما کہ وزن ءُ تول ءَ کَم اِنت ۔ (2) کَم اَرزِشیں ۔

سُبَکّ جانی : (سُ ۔ بَک ۔ ک ۔ جا ۔ نی) (ن گ) چسپانی ۔ کار ءَ گُشاد ۔ تیزی ۔ بلدی ۔ **سُبَکّ جانیں** : (سُ ۔ بَک ۔ ک ۔ جا ۔ نے ۔ ن) (س گ) چسپانیں مَردُم ۔ کارگُشادیں ۔ بلدیں ۔

سُبَکّ سَر : (سُ ۔ بَک ۔ ک ۔ سَر) (س گ) زَہرگروک ۔ ڈَنگی ۔ (2) بے صَبر ۔ اِشتاپ کار ۔ **سُبَکّ سَری** : (سُ ۔ بَک ۔ ک ۔ سَ ۔ ری) (ن گ) بے صَبری ۔ اِشتاپ کاری ۔ **سُبَکّ سَرین** : (سُ ۔ بَک ۔ ک ۔ سَ ۔ ریں) (س گ) ہَما کہ سُبَکّ سَر اِنت ۔ ہَما کہ ہر گپّ ءَ بد بارت ۔

سُبَکّ گام : (سُ ۔ بَک ۔ ک ۔ گام) (س گ) رہوار ۔ تیز گام ۔ وَشّ رَواج ۔ وَشّ گام ۔ وَشّ کرّام ۔(2) نرم نرمیگ ءَ رَوَگ ۔

سُبَکّ نال : (سُ ۔ بَک ۔ ک ۔ نال) (س گ) ہَما اَسپ کہ دَست ءُ پاداں زُوت زُوت ءَ دوَردنت ۔ تچوکیں اَسپ ۔ تیزیں اَسپ ۔

سُبَکّ واب : (سُ ۔ بَک ۔ ک ۔ واب) (س گ) ہَما کہ گرّان واب نہ اِنت ۔ (2) ہَما کہ کسانیں چڑکّہے ءَ ہم بُست کنت ۔

سُبھان : (سُب ۔ ہا ۔ ن) (ن گ) چکّانی چمّانی بُرز ءَ رَوَگ ءُ بے سُدّھ بُوْنگ ءِ نادُڑاہی ۔

سُبّی: (سُب ۔ بی) (ن گ) پہناد ۔ دُوری ۔(2) سَر زمستان ۔ چِلّگ ۔

سِبِیلّ: (سی ۔ بی ل ۔ ل) (ن گ) چوکّ ۔ بے کار ۔ جون ۔ ہاڈال ۔ شُوم ۔ (2) کسے ءَ را یکّ جاگہے ءِ یا ہندے ءِ آہنگ ءِ مکن کَنگ ۔ **سِبِیلّ کَنگ**: (سی ۔ بی ل ۔ ل ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) کَم شرف کَنگ ۔ جدا کَنگ ۔(2) گوں جَنینے ءِ کَم شرفیں کارے ءِ رَند مردءُ جنے ءِ پہ زور نکاح دیگ ۔ **سِبیلّی** : (سی ۔ بیل ۔ لی) کَم شرفی ۔ بے عزّتی ۔ **سِبِیلّیں** : (سی ۔ بی ل ۔ لیں) (س گ) کَم شَرفیں ۔ بے کاریں ۔(2) جتا کُتگیں ۔ چہ رَم یا چہ راج ءُ ٹکّ ءَ گیشینتگیں ۔(3) بے عِزّت کُتگیں ۔ دَر کُتگیں ۔

سُپّ : (سُپ ۔ پ) (ن گ) مال ءِ لِڈّ ۔ سَکن ۔(2) پُنّ ءَ ءُ بُرز تِر ءِ بہر کہ گوں ءِ روتاں سَکّ بیت ۔

سَپاٹی : (سَ ۔ پا ۔ ٹی) (ن گ) ہَما چیز کہ بَندئے پِر اِنت ۔ چِبٹّی ۔

سِپار : (سِ ۔ پا ۔ ر) (ن گ) اَمان ۔ رکّ ۔ پَہریز ۔ **سِپا رَگ** : (سِ ۔ پا ۔ رَگ) (ک گ) کسے ءَ اُمیت ءَ مَردُم یا ساہ دار یا چیزے ءَ آئی ءِ گو رءَ یلہ کَنگ ۔ دَست ءَ دیگ ۔ (2) ساتگ ۔ پَہریزگ ۔ رکّینگ ۔(3) پناہ دیگ ۔(4) باہوٹ کَنگ ۔ **سِپاروک** : (سِ ۔ پا ۔ رو ۔ ک) (ن گ) سمبالوک ۔ رکّینوک ۔ وتی امان ءَ ایر کنوک ۔

سِپا رَت : (سِ ۔ پا ۔ رَت) (ن گ) دِل بڈّی ۔ اُمیت ۔ آسرا ۔ (2) پہریزوک ۔(3) رَکّگ ۔ امان ۔

سَپاری : (س ۔ پا ۔ ری) (ن گ) سپہ ۔ برّاہ ۔ ڈوَل داری ۔

سِپاس : (سِ ۔ پاس) (ن گ) نیکی ۔ اِہپال ۔(2) مِہر ۔ رواداری ۔

سِپاہ: (سِ ۔ پاہ) (ن گ) لشکر ۔ اُرد ۔ فوج ۔ اُردُو ۔ پَوژ ۔ لشکری ۔ (2) جنگی اَزباب سِلاہ ۔ **سِپاہی** : (سِ ۔ پا ۔ ہی) (ن گ) سِپاہ بندیں کاردار کہ پہ جَنگ ءَ دارگ بنت ۔ سِلاہ بندیں پاسبان ۔ لشکری ۔

سِپاہ بُند: (سِ ۔ پاہ ۔ بُن ۔ د) (ن گ) سپاہ سالار ۔ سَرلشکر ۔ اُرد ءَ سَروک ۔ سپاہ دار ۔ سَرگَل ۔

سِپاہ دار: (سِ ۔ پاہ ۔ دار) (ن گ) لشکر ءِ سالار ۔ سَروک ۔ سَرلشکر ۔ سپاہ بُند ۔ سالار ۔ سپاہ سالار ۔ سَرگَل ۔

سِپاہ سالار: (سِ ۔ پاہ ۔ سا ۔ لار) (ن گ) سپاہ بُند ۔ سپاہ دار ۔ سَرگَل ۔ سَرلشکر ۔ اُرد ءِ سَروک ۔ کمان دار ۔ **سِپاہ سالاری** : (سِ ۔ پاہ ۔ سا ۔ لا ۔ ری) (ن گ) کمانداری ۔ کماشی ۔ سَروکی ۔ اُرد ءِ کمانداری ۔

سِپاہیگ : (سِ۔ پا۔ ہی۔گ) بچار : سپاہی۔

سَپت : (سَپ۔ت) (ن گ) مرۂ نیں چلّی۔ چلی کہ آئی ءِ تہہ ءَ ہُر ماگ ءُ دِگہ چیز مان کننت۔ پیشّ ءَ اڈ کُرتگیں دَرپے۔ کپیر۔ (2) لِڈّ۔ سکن۔

سِپتّ : (سِ۔ پَت۔ت) بچار : صفت۔

سُپت : (سُپ۔ ت) (ک گ) سُمبگ ءِ گوستگال بزاں آئی ءَ ٹُنگ کُت۔

سُپتگ : (سُپ۔تَگ) (ک گ) سُمبگ ءِ دُوریں گوستگال بزاں آئی ءَ راسُمب اِتگ۔ **سُپتگیں :** (سُپ۔تَ۔گیں) (س گ) سُمب اِتگیں۔ ٹُنگ کُرتگیں۔ کڑکّ کُتگیں۔

سَپٹّ : (سَ۔پَٹ۔ٹ) (ن گ) مُرگ ءِ وَتی بانزُلاں ماں وَتی بَجاں پہ زور جنگ۔ بانزُلاں چولگتّ ءِ پیم ءَ جنگ۔ (2) بد ڈ وَلیں پاد۔ ہما پاد کہ پَتَن ءُ پنگو بہ بیت۔ پٹنیں پاد۔ (3) اُشتر ءِ دَست ءُ پادانی پنچگ۔ اُشتر ءِ دَست ءُ پادانی چیر۔ اُشتر ءِ پادانی پنچگ۔ (4) اُشتر ءِ وَتی پادانی دَرنزگ۔ (5) اُشتر ءِ دَست ءُ پادانی ہما بہر کہ ڈ گار ءَ ایری ءَ آئی ءِ سل باززنڈ ءُ بز بیت۔ اُشتر ءِ پاد ءِ کُراڑی۔ (6) سِٹّگ۔ رَستر ءِ دوَر جنگ۔ (7) اُشتر یا دَلوت ءِ دوَر۔ **سَپٹّ کنگ :** (سَ۔ پَٹ۔ٹ۔ کَ۔نگ) (ک گ) اُشتر ءِ دوَر جنگ۔ اُشتر یا دَلوت ءِ پادانی شانگ۔ دَلوت ءِ دوَر جنگ۔ **سَپٹگ :** (سَ۔ پَٹ۔ ٹَگ) (ن گ) کسانیں ءُ نزوریں سَپٹّ۔ پاداں ٹاپیناں ءَ رَوءِ آ کنگ۔

سِپر : (سِ۔ پِر) (ج گ) سَر بر۔ بُرز۔ بالادی۔ بُرزی نیمگ۔

سِپر : (سِ۔ پَر) بچار : اِسپر۔

سُپرہ : (سُپ۔ رَہ) (ن گ) کُپار۔ پَرزونگ۔ کندوری۔

سَپِست : (سَ۔ پِس۔ ت) (ن گ) اَنار ءِ پچک کہ مَشک ءِ رَجگ ءَ کارمرز بیت۔ اَنار ءِ پوست۔ شپسک۔ شپست۔

سَپِستان : (سَ۔پِس۔تان) (ن گ) حُشکیں لیوار۔ کوہی لیوار۔

سِپک : (سِپ۔ک) (ن گ) ہما زَمین کہ ہچ بَر کشگ نہ بُوتگ۔ سِکیں زَمین۔ ہبیرگ۔ سِک ءُ سورگیں زَمین۔ **سِپک ءُ سوَرگ :** سورگیں زمین۔ کِشار نہ رودینوگیں زمین۔ **سِپکیں :** (سِپ۔ کیں) سورگیں۔ سِکیں زمین۔

سِپّن : (سِپ۔ پِن) (ن گ) صاف، بزءُ تڑ پوکیں کرکینگ۔

سَپنڈ : (سَ۔پَن۔ ڈ) (ن گ) کِشاری ڈ گارانی پٹنیں لَٹّ یا بند۔ اِسپنڈ۔

سِپورک : (سِ۔ پور۔ک) (ن گ) شُونڑُک۔

سِپورہ : (سِ۔ پو۔رَہ) (ن گ) تاں دیراں ایر بُوتگیں چانگ۔

سِپہہ : (سِ۔ پَہ) (ن گ) بڑاہ۔ ڈ وَل داری۔ زیب۔ نما۔ **سِپہہ دار :** (س گ) بڑاہ دار۔ ڈ وَل دار۔ شَرّ رَنگ۔ زیبا۔

سَپیٹگ : (سَ۔ پِی۔ ٹَگ) (ن گ) گرُ اشتگیں بلے سَردیں بٹّ یا وراک۔

سَتّ : (سَت۔ت) (ن گ) تپاک۔ (2) میڑھ۔ مرکّہ۔ (3) ہاٹّی۔ زور۔ توان۔ ہمّت۔ تاگت۔ مردی۔ بہادُری۔ (4) عِزّت۔ مڑاہ۔ (5) صلاح۔ شوَر۔ (6) جنینِ زَہگی ءِ پردگ۔ **سَتّ کنگ :** (سَت۔ت۔کَ۔نگ) (ک گ) ہِمّت کنگ۔ مرۂ ن مردی نشاں دیگ۔ (2) دُژمن ءِ دیم ءَ دَر آیگ ءُ مُقابلہ ءِ تیار بُوَنگ۔ **سَتّ ءُ مڑاہ :** (ن گ) بہادُری۔ ہمّت۔ تمردی۔ توکّل۔

سُتّ : (سُت۔ت) (ن گ) تنگّ۔ آپینک۔ تنکیں دوگ۔ بے تائیں شیر۔ شیر کہ سَکّ تُرُشپ بہ بیت۔ دوگیں شیر۔ تُرُشپیں شیر۔

سَتاپوری : (سَ۔تا۔پُو۔ری) (ن گ) گلّھیں نان ءِ قِسمے۔ آرت ءَ تانّنت، روگِن ءَ مُشنت، چانگ کننت ءُ پچینت۔

سِتارگ : (سِ۔تا۔رَگ) بچار : اِستال۔

سَتاہ : (سَ۔تاہ) (ن گ) توسِیپ۔ ساڑا۔ گلاہ۔ صفتّ۔ ثنا۔ ساڑ۔

سَتاہ گال : (سَ۔تاہ۔گال) (ن گ) ہما لبز یا گال کہ نامگالے ءِ جوّانی یا حرابی ءَ سَہرا کنت۔ چو کہ تہار۔ سور۔ آوادگ۔

سَتاہگ : (سَ۔تا۔ہَگ) (ک گ) گلاہگ۔ صِفتّ ءُ ثنا کنگ۔ ساڑاہگ۔ **سَتاہگی :** (سَ۔تا۔ہَ۔گی) ساڑاہگی۔ توصیفی۔ گلاہگی۔

سَتر : (سَ۔تَر) (گ ر) ہر چند کہ۔ گیش تاں گیش۔ ہر چنت۔ ہر رَنگے کہ۔ پہ ہر رَنگے ءَ۔ اَلّمی۔ اَلّم۔ منّئے نہ منّئے۔ بلّے۔ تُری۔ زری۔

سِتر : (سِت ۔ ر)(ن گ) چیری ۔ پردگ ۔ اَندیم ۔ ابدیں۔ پوشاک ۔ نقاب ۔ بُرقعہ ۔ جُھنڈ ۔ جھنڈانی ۔ ابدیم ۔(2) عِزّت ۔ آبُرو۔ (3) چیزانی ڈوَل داری ءَ ایر کنگ ۔(4) پَھریزگ ۔(5) کم خرچ کنگ ۔**سِتری** :(سِت ۔ ری)(ن گ) جنین ۔ زال ۔(2) ستری ئیں زال ۔ پردہ داری ۔ ہَما کہ سِترانت ۔ موجر ۔ ہَما جنین کہ ہرکسی دیمءَ نہ کپیت ۔ موجری ۔(2) دِشتار ۔

سُتّر :(سُت ۔ تَر)(ن گ) بَند یکے کہ اُستا آئیءَ زِیرنت ءُ تہتگءَ سرءَ کِشک کشّنت ۔

سِترَغ :(سِت ۔ رَغ) (ک گ) تیاری ۔ چِن ءُ لانچ ۔ تیار کنگ ۔ نوکیں کارےءِ کنگ ۔

سِتک :(سِت ۔ ک)(ن گ) باوَر ۔ بیسہ ۔ منّگ ۔ یقین ۔(2) دِل ءِ حُبّ ۔ سِدک ۔ پور ۔ جزم ۔ اُمیت ۔ ہیل ۔ دِل جمّ ۔**سِتک ءِ پرُوشگ** : (ک گ) بیسہ نہ کنگ ۔ ناباوَری ۔ **سِتک ءِ پرّینگ** : بدآہگ ۔ نفرت کنگ ۔

سُتک :(سُت ۔ ک)(ک گ) سُچگ ءُ گوستگال بِزاں یکّ چیزےِ سُتک ۔ (2) آس ءَ کپت ۔ تباہ بُوت ۔(3) کسے چہ لیب ءَ درباری بُوت ۔**سُتک ءُ سوچ** :(ن گ) سُچگ ءُ سوچگ ۔ برباد ۔ تاوان ۔ بیرانی ۔(2) چیزےِ پَہ اَرزانیں قیمتءَ دیگ ۔ گوازینگ ۔ بادَ یگ ۔

سُتکگ :(سُت ۔ کگ)(ک گ) سُچگ ءُ دُوریں گوستگال بِزاں دیر اِنت کہ سُتکگ ۔(2) آس کپتگ ۔ (3) بےکاریں مَردُم ۔ (4) بےکاریں شئے ۔**سُتکگیں** :(سُت ۔ ک ۔ گیں)(س گ) پُر بُوتگیں ۔ کڑوک ۔ کڑوَرک ۔ آس کپتگ ۔ سوتکال ۔ سوچک ۔ (2) وَیرانیں ۔ برباد یں ۔

سُتکہ بَخت :(سُت ۔ کہہ ۔ بَہہ ۔ ت)(س گ) ہَما کہ بخت ءِ خراب اِنت ۔ بدبخت ۔ بےنصیب ۔ بےبخت ۔

سُتکہ جبین :(سُت ۔ کہہ ۔ جَ ۔ بی ن)(س گ) ہَما کہ ہروہد گرانی بدی ءِ رَندءَ اِنت ۔ حَسدّ وار ۔ بدنیّت ۔

سُتکہ دِل :(سُت ۔ کہہ ۔ دِل)(س گ) ہَما کہ دِل ءِ سُتکگ ۔(2) دَردیگیں دِل ۔ دِل ریش ۔

سُتکہ دیم :(سُت ۔ کہہ ۔ دے ۔ م)(س گ) ہَما کہ دیم ءِ سُتکگ ۔ ہَما کہ دیم ءِ خراب اِنت ۔(2) بےلحاظ ۔ مُرّ ۔

سُتکہ سَر :(سُت ۔ کہہ ۔ سَر)(س گ) بےسیتّ ۔ بدبخت ۔(2) بددماغ ۔ لُڑجنوک ۔**سُتکہ سَری** :(سُت ۔ کہہ ۔ سَ ۔ ری)(ن گ) پَہ جنگءَ تیار ۔ (2) بےعِزّتی ۔(3) بےکار ۔(4) بدبختی ۔ شُومّی ۔

سُتکہ گِس :(سُت ۔ کہہ ۔ گِس) (س گ) برباد ۔ تاواں بار ۔ (2) ہَما کہ گِس ءُ لوگ ءِ سُتکگ اَنت ۔

سُتکہ نیّت :(سُت ۔ کہہ ۔ نی ۔ یَت)(س گ) بدنیّت ۔ حسدّ وار ۔

سَتّل :(سَت ۔ تَل)(ن گ) بےسُدھءَ وسپوک ۔(2) ران ۔ لِنگ ۔(3) مال ءُ دَلوت ءِ کُشگ ءِ جاگہہ ۔ کوش جاہی ۔

سَتم :(سَ ۔ تَم)(ن گ) لازم ۔ پَہ زور ۔ مِنتّے نہ مِنتّے ۔ اَلّم ۔

سَتمبر :(سَ ۔ تَم ۔ بَر)(اِنگر)(ن گ) عیسائی سال ءُ نوہی ماہ ۔

سَتّو :(سَت ۔ تو)(ن گ) مستیں زال ۔ وَرناہیں زال ۔ **سَتّی** : (سَت ۔ تی)(د)(ن گ) پاک ۔ عِزّت دار ۔ نیک ۔(2) تیوگیں عمرءَ بےسُورءُ نشتگیں زال ۔ جتّی ۔

سَتّو :(سَت ۔ تُو)(ن گ) نیم پُختہ ءُ سبزیں گلہّ یا جَوءِ دانانی لہڑ دیگ ءُ حُشک کنگ ۔(2) آبوس ءِ آرت ۔ چہ آرت ، ناہ ءُ روگن ءَ اڈّ داتگیں وَرگ ۔ پِشت ۔

سُتّی :(سُت ۔ تی)(ن گ) چہ افیون یا تریاق ءَ جوڑ کُتگیں وابی دَرمانے ۔(2) چُکّ ءِ اَولی خوَراک ۔ پِنز ۔

سَتّی بند :(سَت ۔ تی ۔ بَن ۔ د)(ن گ) دم کُرتگیں سبزیں رَنگ ءِ بند یکے کہ پہ چُکّ ءِ وَدی بُوتگ ءِ دَردانی کم کنگءَ آئیءِ رازالبول ءَ بندنت ۔

سَتیہ :(سَت ۔ یَہ)(ن گ) صبر ۔ حوصلہ ۔ تاگت ۔ طاقت ۔

سَٹّ :(سَٹ ۔ ٹ)(س گ) چہ اُمیت ءَ گیش کُرتگیں کار ۔ کردار ۔ کَرد ۔(2)(ن گ) چوٹّ ءِ سَرتل ءِ بُنءَ گرد گردءَ یکّ بزیں بند یکے پوست ءِ سرءَ ایر کنگ ءُ دوچگ ۔(3) مَزنیں ٹوکانی کنگ ۔ مزَن

کنگ ءُ ڈسگ ۔ (4) بلاہیں تیاری یا چِن ءُ لانچ ۔ جنگی چِن ءُ لانچ ۔ (5) اَندازگ ۔ (6) مَزنیں سیٹ ۔ (7) چگل ۔ چگل دیگ ۔ دوَر دیگ ۔ شانگ ۔ (8) دُزوگ ۔ ناراستیں تژان ۔ (9) بدل ۔ بدل کنگ ۔ (10) (ف گ) سٹّگ ءِ فرماں گال: بہ سٹّ ۔ (11) زور ۔ طاقت ۔ توان ۔ ڈکّ ۔ **سٹّ جنگ** : (سَٹ ۔ ٹ ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) دُزوگ بندگ ۔ (2) اَندازگ جنگ ۔ اٹکل جنگ ۔ **سٹّ ءُ دوَر** : (ن گ) عہد ۔ وہد ۔ وشّیں باریگ ۔ (2) سِگّ ءُ کپگ ۔ (3) دِزکّ ءُ دوَر ۔ (4) جُہد ۔ کوشست ۔ **سٹّ ءُ دوَران بُوتنگ** : مال ءُ مڈّی ءِ باز بُوتنگ ۔ آباد بُوتنگ ۔ وش حال بُوتنگ ۔ نام دار بُوتنگ ۔ **سٹّ دیگ** :(سَٹ ۔ ٹ ۔ دی ۔ یَگ) دُزوگ بندگ ۔ چہ بُوتگیں ءِ گیشیں گوشگ ۔ (2) جنگ ۔ (3) رَوگ ۔ (4) اِشتاپی رَوگ ۔ پند جنگ ۔ (5) پہ گُشادی کارے ءِ کنگ ۔ **سٹّ ءُ سودا** : (ن گ) سودا کنگ ۔ کرءُ دئے ۔

سٹّگ : (سَٹ ۔ ٹَگ) (ک گ) پہ بے تاہیری یا گوں بے پرواہی یا پہ ہمّت چہ یکّ جاگہے ءَ بہ گہ دُوریں جاگہے ءَ رَوگ ۔ (2) چیزے ءِ سکّ باز بُوتنگ ۔ (3) انجام بندگ ۔ تیاری کنگ ۔ (4) پہ اندازہ گپّ جنگ ۔ (5) رَوگ ۔ (6) جہ جنگ ۔ لانچگ ۔ پہ گُشادی کارے کنگ ۔ (7) دُزوگ ءِ بندگ ۔ گُمان کنگ ۔ پہ کُڈ گوشگ ۔ (8) جنگ ۔ اُریشغ ۔ تلور دیگ ۔ **سٹّگی** : (سَٹ ۔ ٹَ ۔ گی) (ن گ) رَوگی ۔ (2) دور دیگی ۔ گوّراہگی ۔ (3) گمان کنگی ۔ کیاس جنگی ۔ (4) جنگی ۔

سٹّوک :(سَٹ ۔ ٹوک) (ن گ) ہما کہ سٹّیت ۔ دِزک ۔ (2) دُزوگ بند ۔ (3) مَزن حبَر ۔ بٹاکی ۔ باز حبَر ۔ پہ اَندازہ گپّ جنوک ۔ **سٹّوکین** :(سَٹ ۔ ٹو ۔ کیں) (س گ) سکّیں دُزوگ بُرّیں مَردُم ۔

سِٹّ :(سِٹ ۔ ٹ) (ن گ) (ف گ) سِرّ ۔ دِزکّ ۔ دوَر ۔ تژیز ۔ کُپّ ۔ جُولان ۔ مَیدان ۔ ڈپّ ۔ رِپّ ۔ تژاپ ۔ تژس ۔ جپّ ۔ (2) آپ ءِ کسانیں تژمپ ۔ کمّیں آپ ۔ (3) ایر جنگ ۔ شِعرانی تہ ءَ بد گوشگ ءُ ایر جنگ ۔ شِگان ۔ **سِٹّ بندگ** : (سِٹ ۔ ٹ ۔ بن ۔ دَگ) (ک گ) سِرّ بندگ ۔ تژیزگ ۔ سِرّ پگ ۔ دوَر کنگ ۔ **سِٹّ جنگ** : (سِٹ ۔ ٹ ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) دوَر جنگ ۔ چست بُوتنگ ءُ دومی جاگہہ ءَ کپگ ۔ اِنزار بندگ ۔ **سِٹّک**: (سِٹ ۔ ٹک) کسانیں سِٹّ ۔ کسانیں جہہ ۔ کسانیں جُتک ۔ کسانیں تژنزگ ۔ کسانیں دَوَر ۔ کسانیں اِنزار ۔ (2) یکّ پاد ءِ سر ءَ رَوگ ۔ سِٹّ جنان ءُ رَوگ ۔ (3) چپچپل ۔ سُبکّ ۔ **سِٹّ ءُ کپ** : (ن گ) سِرّگ ءُ کپگ ۔ جُتک جنگ ءُ کپگ ۔ (2) بے سِیئیں جُہد کنگ ۔ (3) دِزکّ ءُ دَوَر ۔ تژانج ۔ تردّ ۔ (4) کوشست ۔ تگ ءُ دوَر ۔ (5) مُرگ ءِ پہ ہیک ءِ دیگ ءَ اِد ءُ اُود ءَ رَوگ یا سَر سَر جنگ ۔ **سِٹّ کنگ** : (سِٹ ۔ ٹ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) دو دِرّ کنگ ۔ بیڑ دیگ ۔ ہلمہ کنگ ۔ بژانز گرگ ۔ دِزکّ کنگ ۔ سِرّ بندگ ۔ سِرّگ ۔ پاد آہگ ۔ تژانج گرگ ۔ جُتک جنگ ۔ **سِٹّی** : (سِٹ ۔ ٹُ ۔ کی) (ن گ) سِٹّگ بُوتنگ ۔ سِٹّ جنگ ۔ **سِٹّوک** :(سِٹ ۔ ٹوک) (ن گ) ہما کہ سِٹّیت ۔ (2) نادُزاہی یے کہ نادُزاہ ءَ سِٹّینیت ۔ **سِٹّوکین** : (سِٹ ۔ ٹو ۔ کیں) (س گ) ہما کہ سِٹّگ ءِ صفت ءُ کمال ئے ہست ۔

سِٹّگ :(سِٹ ۔ ٹَگ) (ک گ) چیزے ءِ چہ وَتی جاگہہ ءَ پہ تژندی چست بُوتنگ ءُ کپگ ۔ سِپٹّ ۔ گپنڈ ۔ (2) جُتک جنگ ۔ سُبکیں تژنزگ ۔ دِزکّ دیگ ۔ پرّگ ۔ تژیزگ ۔ ٹپّ دیگ ۔ چٹ گرگ ۔ دِزکّ جنگ ۔ دِزگّگ ۔ دوَر دیگ ۔ (3) لنگ جنگ ۔ **سِٹّگ ءُ رَوگ** : (ک گ) یکّ پارگی ءَ رَوگ ۔ سَرجمی ءَ رَوگ ۔ **سِٹّگی** :(سِٹ ۔ ٹَ ۔ گی) (ن گ) سُرگی ۔ چست بُوتگی ۔ تژیزءَ گی ۔ دوَر جنگی ۔

سٹاوٹ :(سَ ۔ ٹا ۔ وَٹ) (س گ) بے راہ بندی کپتگیں، نہ گیشتگیں بندیک ۔ (2) اٹنگ ۔ سَر ءُ چیر ۔

سٹاؤ :(سَٹ ۔ ٹا ۔ وَ) (س گ) سٹّ جنوک ۔ مَزن کنگ ءُ ڈسوک ۔ دُزوگ بندوک ۔ بٹاکی ۔

سُٹّک :(سُ ۔ ٹک) (ن گ) زُرتیں ہوشگانی دانائی کشّگ ۔ (2) سُبکیں گون جنگ ۔ چٹار ۔ (3) سَرکّ ۔ پاد یا دَست ءِ لنگکانی سَر ۔ **سُٹّک جنگ** : (سُ ۔ ٹک ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) دَست ءِ لنکانی سَرک ءَ کسے ءَ گُتّ کنگ ۔ گون جنگ ۔ سُژ وشک جنگ ۔ دَست

ءِ پہ اِشارتے گون جنگ ۔(2) گوں نِندگ ءِ پادآ ہگ ۔ اَنچو آہگ ءُ پد
ترَّگ ۔(3) دِرَکّ جنگ ۔ ڑِل دیگ ۔(4) سُبکّیں دِرَک ءُ دوَر ۔

سَٹگ : (سَ ۔ ٹَگ) (ک گ) گُدءُ خراب دوچگ ۔

سِٹّلاں ساٹُو : (سِٹ ۔ ٹَ ۔ لاں ۔ سا ۔ ٹُو) (س گ) ٹُلّس ۔ سُبکّ ۔

سَٹّہ : (سَٹ ۔ ٹَہہ) (ن گ) نہ گِندگ ءِ سودا جنگ ۔ چکّی سودا ۔

سَٹّی : (سَٹ ۔ ٹی) (ن گ) بےتورءَ ۔ بے کیلوءَ ۔(2) اَنچا پہ
دیم ۔ چیزے ءِ بابت ءَ بےزانگ ءَ گپّ جنگ ۔ اَندازہ ۔ اَٹکل ۔
قیاس ۔ پہ گمان گوشگ ۔

سِٹُّو : (سِٹ ۔ ٹُو) (س گ) چپچپل ۔ ٹُلّس ۔ سُبکّ ۔

سِٹّینگ : (سِٹ ۔ ٹے ۔ نگ) (ک گ) اَنچوش کنگ کہ بہ
سِٹّیت ۔ پچ لرزینگ ۔ تُرسینگ ۔(2) ترپُونز دیگ ۔ سرِینگ ۔

سِٹّینتگ : (سِٹ ۔ ٹین ۔ تگ) سِٹّینگ ءِ گوستگال ۔(2) تُرسینگ ۔
پچ لرزینتگ ۔ **سِٹّینتگیں** : (سِٹ ۔ ٹین ۔ تَ ۔ گیں) (س گ)
سُرینتگیں ۔ ترپُونز گپتگیں ۔ جہہ سرِینتگیں ۔ چست بُوتگیں ۔ **سِٹّینگی** :
(سِٹ ۔ ٹے ۔ نَ ۔ گی) (ن گ) سِٹّینگ ءِ آوَ کی بزاں سُرینگی یا
ترپُونز دیگی ۔

سَجّ : (سَج ۔ ج) (ن گ) وجّ ۔ شرّ ظاہر بُوئگ ۔ بزّاہ ۔ ڈوَل ۔ **سَجّ
بَند** : (سَج ۔ بَن ۔ د) (ن گ) گِرہ بند ۔ شِعر ءِ چکّاس بند ۔

سُجّ: (سُج ۔ ج) (ن گ) زِبر ۔ گرگرّ ۔(2) بارگیں لٹّ ۔ لٹّ ءُ پُشت ءَ
یا پدی نیمگ ءَ جِکّ دیگ ۔(3) ہرچیزے ءِ بارگیں، تیزیں ءُ تُوسکیں
سَر ۔ چُمب ۔ سرَکّ ۔ (4) گوُالگ یا پات دوچی جابَل ۔ (5)
زانت ۔ ساہ ۔ فہم ۔ **سُجّ دیگ** : (سَج ۔ ج ۔ دی ۔ یگ) (ک گ) پہ
سُج گُتّ دیگ ۔ چیزے ءِ تُوسکیں سَرے گتّ دیگ یا چیزے ءِ سَرءَ
تُوسکیں چیزے ءِ جِک دیگ ۔ **سُجّ کنگ** : (سُج ۔ ج ۔ کَ ۔ نگ)
(ک گ) پہ سُجّ گُت کنگ ۔ سُج دیگ ۔ **سُجّ ءُ بُجّ** : (ن گ) چیزے
ءِ گیر آرگ ۔ چیزے ءِ دِل ءَ آہگ ۔(2) سُدھ ۔ ساہ ۔

سُجّک : (سُج ۔ جُک) گون جنگ ۔(2) سِکین ۔ گُٹّگ ۔ **سُجّک
کنگ** : (سُج ۔ جُک ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) سِکین دیگ ۔ گُٹّگ
کنگ ۔ سُرینگ ۔

سُجاک :(سُج ۔ جاک) (س گ) (ن گ) آگہہ ۔ ہُژار ۔ پوہ ۔
ساہ ۔ شیوار ۔ ہُژار ۔(2) چہ واب ءَ آگہہ بُوئگ ۔

سُجدَہ :(سُج ۔ دَہ) (ء) (ن گ) مسلمانی مذہب ءُ رُوءَ پہ آہانی اللہ ءِ
منّوگری ءَ نماز ءِ وہداں دیم پہ شگون بُوئگ ءُ پیشانی ءَ مَن زمین ءَ ایر کنگ یا
لگاشگ ءِ عمل ۔ **سُجدَہ کنگ** : (سُج ۔ دَہ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ)
مسلمانانی پہ وتی اللہ ءِ منّوگری ءُ ایردستی ءَ نماز ءِ دوران ءَ دیم پہ شگون بُوئگ ءُ
پیشانی ءَ ماں زمین ءَ ایر کنگ یا لگاشگ ۔

سَجرَہ : (سَج ۔ رَہ) (د) (ن گ) دپتر ۔ پِت ءُ پیرُکی نامانی دپتر ۔
سَرءُ بُن ۔ حسب نسب ۔ بُن ءُ بیہہ ۔

سُجّگ :(سُج ۔ جَگ) (ک گ) یکّ چیزے ءِ بہا زُورگ ءِ توان ۔
گُشاد بُوئگ ۔(2) یکّ چیزے ءِ سَر ءِ بارگ ءُ تُوسک ترّگ ۔ تُوسکیں
چیزے ءِ ماں دِگہ لَہم تریں چیزے ءَ گتّ بُوئگ ۔(3) زانگ ۔ پوہ
بُوئگ ۔ باوَر کنگ ۔ لیکگ ۔ حساب کنگ ۔ لیکوُ کنگ ۔

سَجّگ : (سَج ۔ جَگ) (ک گ) زَخم ءِ زِہ ءُ زاگ کنگ ۔
تیار کنگ ۔

سَجِل:(سِ ۔ جِل) (ن گ) نوِشتگ ۔ سند ۔ قوالہ ۔ قوض ۔ قانونی
نبشتانک ۔(2) راہ داری ۔ دومی ہندے ءَ رَوَگ ءِ موکل ءِ کاگد ۔(3)
ہم صلاح ۔(4) مُدام تازگ ۔ زِندگ ءُ سلامت ۔(5) رَنگ ۔ شکل ۔
دُرُوشم ۔ بزّاہ ۔ نما ۔(6) مجال ۔ کُجال ۔

سَجِل دار : (سِ ۔ جِل ۔ دار) (س گ) نما دار ۔ بزّاہ دار ۔
وَشّ دُرُوشم ۔ ڈوَل دار ۔ **سَجِل داریں** :(سِ ۔ جِل ۔ دا ۔ ریں)
(س گ) بزّاہ داریں ۔ نماداریں ۔

سَجلاں:(سَج ۔ لاں) (ج گ) ہمے نزّیکیں روچاں ۔ ہمے زُوتاں ۔
(2) کمّیں روچ ءِ پیشتر ۔

سَجلی:(سَج ۔ لی) (ن گ) زُوت ۔ نزّیکیں روچ ۔ سجلیں وہد ۔
(2) نوکی ۔ نوک نوک ۔ کارے ءِ نوک بُوئگ ۔ **سَجلیں روش** :(سَ ۔
جَ ۔ لِن ۔ روش) (س گ) نزّیکیں روچ ۔ نزّیکیں روچان ۔

سَجمَہ :(سَج ـ مَہ)(ن گ) چَرّہ ـ چَرّہی ٹُپَنگ ءِ تیرءَ مانیں کَسانیں ءُ گِردیں چَرّہ یا سُرّپ ـ **سَجمہی** : (سَج ـ مَ ـ ہی)(ن گ) چَرّہی ٹُپَنگ ـ

سَجّو :(سَج ـ جو)(ج گ) پُورہ ـ توام ـ سالم ـ نہ پِرُشتگیں ـ سَرجم ـ ھما کہ کَپّ ءُ چُنڈ نہ اِنت ـ سَجّہ ـ تمام ـ دُرُست ـ پیلویں ـ تیوَگیں ـ تاں سَرءَ ـ ھرچی کہ اَست ـ(2) نوکیں ـ **سَجّوِیں** :(سَج ـ جَ ـ ویں)(س گ) پُوریں ـ تماییں ـ سالمیں ـ تیوگیں ـ سرجمیں ـ دُرستیں ـ **سَجّہی** : (سَج ـ جَ ـ ہی)(ن گ) پُوری ـ سَرجمی ـ تیوَگی ـ

سَجّہ :(سَج ـ جہہ) بچار : سَجّو ـ

سَجّہیں :(سَج ـ جَ ـ ہیں) بچار : سَجّوِیں ـ

سَجّی:(سَج ـ جی)(ن گ) کُوریں آس ءَ پَچّگیں گوشت ـ آس ءِ برّ انز ءِ پتکگیں کباب ـ کباب ـ(2) دیر آس ـ **سَجّی کنَگ** :(سَج ـ جی ـ کَ ـ نَگ)(ک گ) گوشت ءِ گوں آس ءِ برّ انزاں پَچّگ ـ(2) دڑدی کنَگ ـ برباد کنَگ ـ سوچَگ ـ آس ءَ پیلوشگ ـ **سَجّیگ**:(سَج ـ جی ـ گ)(ن گ) پتکگیں ـ(2) پیلّوشتگیں ـ سُتکگیں ـ

سِچ :(سِ ـ چ)(ن گ) پہ شیلانچ کنگ ءَ گرُ اِستگیں دوگیں شیر ـ

سُچ :(سُ ـ چ)(ف گ) سُچگ ءِ فَرماں گال: بہ سُچ ـ(2)(س گ) تیوَگ ـ اَصیل ـ

سُچّ :(سُچ ـ چ)(س گ) سَر پہ سَر ـ سُچّ ءُ مُچّ ـ **سُچّ ءُ پُچّ** :(ن گ) تہہ ماں تہہ ـ گُدءُ جَرّ ءِ بےوڑی ایر کنگ ـ **سُچّ کنگ** :(سُچ ـ چ ـ کَ ـ نگ)(ک گ) دارے ءِ سُچک کنگ یا جکّ دیگ ـ **سُچّ ءُ مُچّ** : (ن گ) گُد یا دِگہ اَنچیں چیزانی پہ بےڈَول ءُ بےرِدءُ بندی ایر بُوتگ ـ گُڑنج ـ سُچّ ـ اَڈُونگ ـ بےوڑ ءَ پتاتگیں ـ موچ ـ(2) بےآرام ـ تکاں سُر ـ **سُچّ ءُ مُچّ بُوتگ** :چیزانی بےڈَول ءُ بےرِدءُ بندی ایر بُوتگ ـ(2) دِل رَنج ءُ بےتوار بُوتگ ـ گِی بُوتگ ـ **سُچّ ءُ مُچّ کنَگ** :بےرِدءُ بندءَ ایر کنَگ ـ پُنگڑینگ ـ نَزّ کُرّگ ـ **سُچّ ءُ مُچّی** :(ن گ) بےرِدی ءُ بندی ـ اَڈُونگی ـ(2) تکاں سُری ـ بےآرامی ـ

سَچّ :(سَچ ـ چ)(ن گ) کینچہ یا چِدو ءِ لیب ءَ ماں ڈگار ءَ جتگیں گونڈیں کنڈ ـ(2) گِدّ ـ پِلّا ـ گُچّ ـ

سَچّک :(سَچ ـ چَک)(س گ) تکاں سُر ـ بےآرام ـ لِپرزگ ـ

سَچّکی :(سَچ ـ چَ ـ کی)(ن گ) تکاں سُری ـ بےقراری ـ بےآرامی ـ

سچک :(سچ ـ ک)(ن گ) نقش ءُ نگار ـ نگار گوُاپیں دوچ ـ

سچکان :(سچ ـ کان)(ن گ) تکرد ءِ گوُاپے ـ نگار گوُاپ ـ(2) دوچے ـ شش رِد ـ چکن ـ رِدءُ سچکان ـ **سچکانیں** :(سچ ـ کا ـ نیں)(س گ) سچکان گوُاپیں ـ

سَچّک ءُ کورِک :(ن گ) کَس ءِ مَرُدمانی وَت ماں وَت ءَ ھموروچی جیڑہ ءُ اَڑاند ءُ دَپ جَنگی ـ

سُچگ:(سُ ـ چَگ)(ک گ) گوں گرمیں چیزے ءِ دَست جَنگ ءِ گرمی ءِ مارِشت یا ھما جاہ ءِ پیلوشگ ـ لَمبَگ ـ(2) پُر بُوتگ ـ جَپ کنگ ـ جُہرڑغ ـ بُن کنگ ـ بُن گِرَگ ـ آس کپگ ـ آس ءَ کپگ ـ برباد بُوتگ ـ وَیران بُوتگ ـ(3) سوزمان ـ شَوش ـ لُوہڑ ـ

سُچِن : (سُ ـ چِن)(ن گ) سُتکگیں نشان ءُ ٹپّ ـ سوتکال ـ(2) سوزمان ـ دَرد ـ

سچّی:(سچ ـ چی)(ن گ) پادانی چِست کنگ ءُ زمین ءَ جَنگ ـ پہ پاد آس یا اِشکرانی کُشگ ـ(2) زار جَنگ ـ فریاد کنگ ـ پِری پِری کنگ ـ

سحر :(سِہہ ـ ر) بچار : سہر ـ

سَخا :(سَ ـ خا)(ن گ) تپاک ـ ھم دِلی ـ(2) سخی گری ـ داد ـ

سَخاوَت :(سَ ـ خا ـ وَت) بچار : سخا ـ

سخت :(سَخ ـ ت) بچار : سکّ ـ

سُخن :(سُ ـ خُن)(ن گ) قول ـ سوگند ـ ٹوک ـ حبر ـ گپّ ـ تراں ـ گال ـ لبز ـ سُکن ـ **سُخن چین** :(سُ ـ خُن ـ چے ـ ن)(س گ) چُغل ـ پلینڈ ـ کلپ ـ(2) حبر زانت ـ زانِندگ ـ **سُخن چینی** :(سُ ـ خُن ـ چی ـ نی)(ن گ) چُغلی ـ عیب جوئی ـ کلپی ـ(2) حبر زانتی ـ **سُخن سازی** :(سُ ـ خُن ـ سا ـ زی)(ن گ) وشّ

لِسانی۔ وشّ حَبَری۔ترّان۔**سُخن شُناس** : (سُ ۔خُن ۔شُ ۔ ناس) (س گ) حَبَرزانت ۔زانتکار۔دانا۔عقل مند۔حَبَرزانتی۔**سُخن شُناسی** : (سُ ۔خُن ۔شُ ۔نا۔سی) دانائی۔عقل مندی۔**سُخن شُناسیں** : (سُ ۔ خُن ۔شُ ۔نا۔سیں) حَبَرزانتیں۔عقل مَندیں۔ **سُخن دان** : (سُ ۔ خُن ۔ دان) (ن گ) حَبَرزانت ۔ دانا ۔ عاقل ۔ عالِم۔**سُخن دانیں** : (سُ ۔خُن ۔دا۔نیں) دانائیں۔عاقلیں۔حَبَرزانتیں۔ **سُخن گو** : (سُ ۔ خُن ۔گو) (س گ) مجلسی۔وَشّ لِسان۔

سَخی : (سَ ۔خی) (ن گ) بخشوک۔خیرات کنوک ۔نان دِہ ۔ داد بخش۔دادد یوک۔توَنگر ۔دَریادِل۔دَست پچ۔ **سَخی ئیں** : (سَ ۔ خی ۔ئیں) (س گ) دادبَخشیں۔نگن دَہیں۔دریادلیں۔دست پَچیں۔ **سَخی گِری** : (سَ ۔خی ۔گِ ۔ری) (ن گ) دادبخشی۔ دریادلی۔ بخشندہی۔

سِدّ : (سِد ۔ د) (ن گ) بُلند۔ بالا۔راست۔ دُرُست۔ تَچک۔ (2) نیک بخت بُوئگ ۔(3) پاگاس ءِ ذات ءِ ماہیگے۔بلندو۔ شَمشیری۔**سِدّا** : (سِد۔دا) (د) (ج گ) بَرابَر۔تَچک۔

سَداپ : (سَد۔آپ) (ن گ) دَرمانکاہے۔

سُدّام : (سُد۔دام) (ن گ) آرام۔گرّاں واب۔گرّاں وابی۔

سُدّام گِرَگ : (سُد۔ دام ۔گِ ۔رَگ) (ک گ) ترّہگ۔ آرام کنگ۔

سِد : (سِ ۔د) سِدَگ۔**سِدءُ بَند** : (ن گ) ھمے وہد کہ روچ بُڈّگ ءَ اِنت۔سِدگ ءُ بَندَگ۔

سَدری : (سَد۔ری) (ن گ) چادِر۔ دوچیں چادِر۔ (2) ڈُگّلہ۔ گِڈّی۔واسکوٹ۔

سَدّک: (سَد ۔دَک) (ن گ) دِل جَم۔ ایمن۔ (2) راست ۔ بے شکّ۔**سَدَّکی** : (سَد۔دَ۔کی) (ن گ) دل جمی۔ ایمنی۔ (2) اَلّمی۔**سَدّکیں** : (سَد۔دَ۔کیں) (س گ) دل جمیں۔الّمیں۔ راستیں۔بےدُڑوگیں۔

سِدک : (سِدْ۔ک) (ن گ) باوَر۔بیسہ۔اِیمان۔سِتک۔

سَدَگّہہ : (سَ ۔دَک۔کَہہ) بِچار :صَدَقّہ۔

سِدَگ : (سِ ۔دَگ) (ک گ) سادیاھمے رَنگیں دِگہ چیزے ءِ چہ یَکّ جاگہے دوبَہر بُوئگ ۔(2) دوگپّل بُوئگ ۔گیورگ۔جتا بُوئگ ۔ گستا بُوئگ ۔دُور بُوئگ ۔ سرّا پگ۔لُڑگ۔ (3) پڑ وش وَرگ۔ تاوانی بُوئگ ۔(4) چِیزے ءِرَندءِ پہ تُرّندی تَچگ۔**سِدَگی** : (سِ ۔دَ۔گی) (ن گ) سِدَگ ءِ آوَکی۔(2) گیوَرگی۔گِستابُوئگی۔لُڑَگی۔دُور بُوئگی۔جتابُوئگی۔

سَدَل : (سَ ۔دَل) (ن گ) مَٹّ۔مَٹّ ءُ بدل۔بدل۔

سُدُّم : (سُد۔دُم) (ن گ) گُتّ۔(2) جَہندَم۔

سُدّو: (سُد۔ دو) (س گ) اَناگہ ءَ تُرّندی ءَ دیم ءَ رَوگ۔ اُرُش کنگ۔ بُجگ۔چوتیرءِ تُرّندی ءَ دیم ءَ رَوگ۔

سُدّھ : (سُد ۔ د) (ن گ) سماہ۔زانگ۔زانتکاری۔زانت۔ مارِشت۔فہم۔سار۔ بُود۔ہوش۔ دِڑیہہ۔ساری۔**سُدّھ ءُ بُدّھ** : (ن گ) ہوش ءُ خیال۔زانت۔ہوش مَندی۔زانگ۔سَماہ۔ ہوش۔ فہم۔**سُدّھا بُدّھا** : (سُد۔دا۔بُد۔دا) (س گ) سَرپَدی۔زانت۔ ہوش۔فہم۔**سُدّھ ءُ سار** : (ن گ) ہوش۔زانت۔سَرپَدی۔سَر حَیالی۔**سُدّھ ءُ سَماہ** : (ن گ) حال اِحوال ءِ سہی بُوئگ۔ہوش۔سماہ۔ زانگ۔فہم۔زانت کاری۔**سُدّہہ** : (سُد۔دَہ) (ن گ) عقل مَند۔ پوہ۔زانِندَگ۔سَرپَد۔(2) گوں سماہ ءُ سوج ءَ۔ **سُدّھی** : (سُدھ۔ دی) (ن گ) ہوش مَندی۔بُودی۔سماہی۔سَرپَدی۔

سِدّھی : (سِدھ۔دی) (ن گ) ڈَگار ءِ دان ریچگ ءَ رَندلَنگار کنگ۔

سَڈّھ: (سَڈ۔ڈ) (ن گ) مِنَّت۔ لحاظ۔ ہاتِر۔ (2) ناراضی۔

سَڈّھ ءِ جَنگ : (ک گ) لحاظ نہ کنگ۔ہاتر نہ کنگ۔ریانہ کنگ۔

سِڈَّغ : (سِڈ۔ڈَغ) (ن گ) بےکاریں گوشت۔لاغریں ءُ چڑتیں گوشت۔(2) بےفَصلیں زَمین۔سَخت ءُ سورگیں زَمِین۔ بُرز ءُ آپ نہ گِپتگیں ڈَگار۔

سَڈّو : (سَڈ۔ڈو) (ن گ) گالاں گوں تُرّندیں تَوارے ءَ کَشَّگ۔ (2) کَسان۔چرندُک۔

سِڑ کَغ :(سِڑ ـ کَغ) (ک گ) سارتیں ساہ ءِ کشّگ ۔ ہڑ یسکگ ۔
ہیسکگ ۔ بازیں گرْ یوگ ءَ کہ ساہ بالا روْت پدا گوں ساہ ءِ پدی آ ہگ ءِ
پچّی ءَ گرْ یوگ ءُ چہ گُٹّ ءَ توارے دَر آ ہگ ۔ (2) ہِسکگ ءَ رند
گرْ یوگ ءِ دارگ ۔

سَر :(سَ ـ ر) (س گ) (ن گ) پیسَر ۔ بُن گیج ۔ ساری ۔ اَوّل ۔
طبق ۔ سر بر ۔ بالا ۔ پر ۔ (2) جان ءِ بُرزی گوڈائیں ہڈّ ۔ سَرگ ۔ ہر
یکّ چیزے ءِ کُٹّ اِتگیں سَر ۔ سَغر ۔ (3) ساہ ءِ سَسّا ۔ (4) جُہد ۔
کوشِست ۔ (5) سَردار ۔ مُکّ ۔ ٹَک ءُ بولک ءِ راجی سَروک ۔
پارت ۔ پیشوا ۔ سَرخیل ۔ سَروک ۔ (6) زِیاتی ۔ اُتُّر ۔ باقی ۔ (7)
بُرزیں کِشاری ڈگار کہ اُودءَ جُوءِ آپ پہ مُشکِلے ءَ سَر بیت ۔ (8) مَت ۔
(9) پاداں بِگِر تاں سَر ءِ بُرزی ءَ دَراجی ءِ کساس ۔ **سَرءِ ایر دیگ** :
(ک گ) سَرءِ جَہل کنگ ۔ (2) ناتوانی یا کمزوری شون دیگ ۔
سَرایر :(سَ ر ـ اے ـ ر) (س گ) جَہلی ۔ چیری ۔ چہ بُرزءَ جَہل ءَ
رَوگ ۔ (2) جَہلگ ۔ **سَرایرَگ** :(سَر ـ ئے ـ رَگ) جہلگ ۔
جہلیں ۔ **سَرءِ ایر آرگ** :(ک گ) بے زندی ءِ سَرءِ یلہ بُوتگ ءُ
یکّ دیم ءَ جَہل ءِ لیٹگ ۔ (2) جَہل کنگ ۔ بُرزیں شے ءِ یا دَرْ چکے ءِ
شاح ءِ لمباں گِرَگ ءُ جَہل ءَ آرگ ۔ (3) زیرِ مِنّتی ءُ کِمّی مَنّگ ۔ ایرماد
بُوتگ ۔ **سَرءِ ایر کنگ** :(ک گ) چیزے ءِ سَرءَ دِگہ چیزے ءِ ایر
کنگ ۔ **سَرءِ ایر کنگ** :(ک گ) وسپگ ۔ آرام کنگ ۔ (2)
بیران بُوتگ ۔ مِرَگ ۔ **سَرءِ بُرز کنگ** :(ک گ) سَرءِ بُرز کنگ ءُ
دیم ءِ مَردُم ءَ چارگ ۔ (2) سَرجاہ ءِ بُرز تِر کنگ یا وَپسگی جاگہہ ءِ سَری
نِیمگ ءَ کنزگ ۔ **سَرءِ بُرز کنگ** :(ک گ) مَرَن شانی شون دیگ ۔
ٹہل ءُ بوہیری نِشان دیگ ۔ (2) چیزے ءِ سَرءَ بُرز تر کنگ ۔ **سَرءَ
بُوتگ** :(ک گ) دیم ءَ بُوتگ ۔ چہ مُچّاں دیم ءَ بُوتگ ۔ دیم ءَ
رَوگ ۔ (2) چیزے یا مَردُم ءِ سَر بَرءَ بُوتگ ۔ **سَرءِ بُن** :(ن گ)
پیرُک ءُ بُن پیرُک ءِ ۔ حَسَب ءُ نَسَب ۔ بُن ءُ بِیہہ ۔ شجرہ ۔ حَسَب ۔ سَجرہ ۔
سَرءِ بُن کنگ :(ک گ) بُن ءُ بِیہہ ءِ باروءَ حال ءُ اِحوال کنگ ۔
سَرءِ بندگ :(ک گ) پہ بدیں نیت ءَ یکّے ءِ راہ ءِ سَرءَ گِرَگ ءُ
نِندگ ۔ پہ کسے ءِ جَنگ ءَ آئی ءِ راہ ءِ سَرءَ نِندگ ۔ سَربندی ءَ رَوگ ۔
راہ ءِ بندگ ۔ دیم ءِ دارگ ۔ پہ جَنگ ءَ راہ ءِ بندگ ۔ (2) سَرءِ گوں
سَربند ءِ بندگ ۔ **سَرءِ بندغ** :(ک گ) ساہ ءَ بندگ ۔ گوں سَرءِ
بستگیں ۔ (2) ہم پٹّی کنگ ۔ ہمراہ داری کنگ ۔ **سَربُوتگ** :
(سَر ـ بُو ـ تگ) (ک گ) رَسگ ۔ جاگہے پُجّگ ۔ گون کپگ ۔
(2) مستری کنگ ۔ سَربَراہی کنگ ۔ **سَربہ سَر** :(سَر ـ بَ ـ سَر)
(س گ) یکّے آ دِگرءِ سَرءَ ۔ سَر پہ چکّ ۔ **سَرءِ پاتین** :(ن گ) سَرءِ
گَردی ۔ (2) مِیدانی وَشّ گوازیں مُٹّ ءُ پَنگ ۔ **سَرءِ پاد جَنگ** : باز
شوہازگ ۔ جُہد کنگ ۔ **سَرءِ پاد کنگ** : گیوارگ ۔ حساب کنگ ۔
(2) یکّ یکّ کنگ ۔ شِنگ ءُ شانگ کنگ ۔ **سَرءِ پُٹ بُوتگ** :
(ک گ) مُوداں گِرَگ ۔ سَرءِ مُود بُوتگ ۔ (2) کارے ءَ دِلگوش ۔
مشکُول ۔ دَست گٹّ بُوتگ ۔ **سَرءِ پٹّگ** :(ک گ) سَرءِ رِشک
ءُ بوٹانی گِرَگ ۔ **سَرءِ پٹّی بُوتگ** : مصیبت ءُ جنجال ءِ دُور نہ بُوتگ ۔
سَرءِ پر بُوتگ :(ک گ) زانگ ۔ سَر پد بُوتگ ۔ پوہ بُوتگ ۔
فہمگ ۔ **سَرءِ پر کنگ** :(ک گ) سَر پد کنگ ۔ زانتکار کنگ ۔
سوج دیگ ۔ **سَرءِ پرّینگ** : چہ وَت ءِ دُور دارگ ۔ کُجام رَنگے ءِ وَت ءَ
چہ کسے ءَ زہینگ ءُ رَکّینگ ۔ بارے اگاں سَرءَ بہ بیت آئی ءِ دَور دیگ ۔
سَرءِ پرّینگ : سَرءَ دَور دیگ ۔ چٹّی کنگ ۔ **سَرءِ پُورہ کنگ** :
اَصل بہاءِ پُورہ کنگ ۔ کچّ ءَ کَیل کنگ ۔ **سَرتاں سَر** :(سَر ـ تا ـ سَر)
(ج گ) سَرپُورہی ۔ تمام ۔ تیوگ ۔ دُرست ۔ اے سرتا آسر
ءَ ۔ سَرجم ۔ **سَرتاں پاداں چارگ** :(سَر ـ تاں ـ پا ـ داں ـ چا ـ رَگ)
(ک گ) چارءِ تیّاس کنگ ۔ ہُورت چارگ ۔ شرّ چارگ ۔ **سَرءِ
ترَّگ** :(ک گ) سَرءِ پرْ وشگ ۔ سَرءِ تل بُوتگ ۔ ٹِپّی بُوتگ ۔
سَرءِ ترَّگ :(ک گ) بے تاہیر بُوتگ ۔ سَرسَر جَنگ ۔ سَر پرّگ ۔
(2) سَرءِ چکّرَگ ۔ ترّگ ۔ (3) چیزے ءِ دیم ءِ ترّینگ ءُ دومی
نِیمگ ءَ کنگ ۔ **سَرءِ ترّینگ** :(ک گ) چیزے ءِ کسے ءِ سَرءَ چپّ
ءُ چاگرد ءَ ترّینگ ۔ کولیگ کنگ ۔ خیرات کنگ ۔ شَنک جَنگ ۔
گیرینگ کنگ ۔ صدقہ کنگ ۔ **سَرءِ ترّینگ** :(ک گ) مُردگ یا

که ناڈُڑا ہے ءِ سَرءَ چہ یکّ نیمگ ءَ پہ دِگہ نیمگ ءِ گر دیئگ ۔ (2) پہ ناڈُڑا ہے ءِ جان ڈُڑاہ بُوئگ ءِ باترءَ چیزے یا ساہ دارے آئی ءِ چپّ ءِ چا گردءَ ترّینگ ءِ پدا آئی ءَ راخیرات کنگ ۔ نذر کنگ ۔ قولی کنگ ۔ (3) اولاک ءِ واگاں تاب دیگ ءُ دِگہ نیمگے رَوگ ۔ **سَرءِ ٹلگ** : سَرءَ جَنگ ۔ (2) ہر وَہداں کارے ءِ گوْشگ ۔ حَبَر ءِ لیس ءُ پلیس دیگ ۔ پھری کنگ ۔ **سَرءَ جَنگ** : ملامت کنگ ۔ مَیاری کنگ ۔ **سَرءِ چیر** : (س گ) چیرءِ سَر ۔ آلوڑ بلوڑ ۔ ہورتور ۔ ہوار سَوار ۔ جَہل ءُ برز ۔ اُتل پُتل ۔ (2) اَٹنگ ۔ اڑاں کُڑی ۔ **سَرءِ چیرءِ شِتاں رَوگ** : ناڈُڑاہی ءِ سَبب ءَ نپاداں کپگ ۔ (2) گرانیں ویل ءُ جنجالاں کپگ ۔ **سَرءُ چیر بُوئگ** : (ک گ) جَہل ءُ برز بُوئگ ۔ ہوار ءِ سوار بُوئگ ۔ لیٹ ءُ پہ لیٹ بُوئگ ۔ لیٹ وَرگ ۔ (2) تاوانی بُوئگ ۔ (3) کپگ ۔ (4) گوں کارے ءِ گُلائیش بُوئگ ۔ **سَرءِ خیر** : (س گ) جِندءِ خیرءُ سلامتی ۔ سَرءِ دُڑاہی ۔ **سَرءِ دُڑاہی** : (ن گ) سَرءِ خیر ۔ جان جوڑی ءِ دعاءِ نیک ۔ **سَرءِ دُڑوہی** : (ن گ) سَرءِ سوگند ۔ (2) قول ۔ عہد ۔ **سَرءَ دَرا کنگ** : عاجزی کنگ ۔ مِنّت کنگ ۔ **سَرءِ دیگ** : (ک گ) ایریں چیزے ءَ رادِگہ چیزے پر کنگ ۔ (2) سرّاپ ءَ بُوئگ ۔ (3) کسے ءَ راچارُوگری ءِ کارءِ گرگ ۔ **سَرءِ راست کنگ** : (ک گ) تچک بُوئگ ۔ تچک کنگ ۔ سَرءَ چست کنگ ۔ **سَرءَ زِیرگ** : کُوکارءُ جگّہ کنگ ۔ ڈنڈ ہور کنگ ۔ (2) سَرءَ کنگ ۔ ذِمہ زُورگ ۔ (3) مرزن بُوئگ ۔ زانتی بُوئگ ۔ **سَرءِ زین کودگ ءَ دیگ** : موچ بُوئگ ۔ سَرءَ زانانی نزّیک ایر کنگ ءُ ننِدگ یا وپسگ ۔ پریشان بُوئگ ۔ گم ءُ گرتّی ءَ کپگ ۔ **سَرسار کنگ** : (سَر ۔ سار ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) سَرءِ سار کنگ ۔ سَرپد کنگ ۔ **سَرءِ سارءِ گرگ** : (ک گ) سُدھ ءُ ساہ کنگ ۔ (2) ریپینگ ۔ رَد دیگ ۔ **سَر ءِ سُچگ** : گار بُوئگ ۔ (2) قربان کنگ ۔ دیگ ۔ نذر کنگ ۔ **سَرءِ سَر** : (س گ) برابر برابر ۔ عوض ۔ مٹّ ۔ **سَرءِ سَر چادِری** : (ن گ) جَنین ءِ پہ جاہے رَوگ ءَ سَرگرگ ءُ تیار بُوئگ ۔ (2) برّاہ داری ۔ **سَرءَ کپگ** : یلہ دیگ ۔ دُور بُوئگ ۔ (2) چٹّی بُوئگ ۔ یلہ نہ دیگ ۔ **سَرءَ کپگ** : (ک گ) پہ بدکاری ءِ جَنین ءِ سَرءَ کپگ یا آئی ءِ گندلاں رَوگ ۔ (2) چیزے ءِ چہ برزءَ جہلا د بُوئگ ءُ دِگہ ساہ دار یا چیزے ءِ سَرءَ کپگ ۔ **سَرءِ سَرگوْزگ** : (ک گ) سَرءَ پرواہ نہ کنگ ۔ بَہادُری ءُ دِلیری شون دیگ ۔ **سَرءِ سِنگ ءِ میڑینگ** : مُشکلیں کارے ءِ کنگ ۔ نہ بُوتگیں کارے ءِ کنگ ۔ (2) گوں ظالم ءُ زوراکاں دیم پہ دیم بُوئگ ۔ **سَرءَ پہ سِنگ ءَ جَنگ** : مِنّت ءُ لیلا کنگ ۔ (2) مرزنیں جُہد ءُ کوشست کنگ ۔ **سَرءِ سوار بُوئگ** : سَرءَ چٹّی بُوئگ ۔ پھری کنگ ۔ نادل سَری کنگ ۔ (2) جن ءُ مردی کنگ ۔ **سَرءِ سوج** : (ن گ) پنت ۔ شوْر ءُ صلاح ۔ صلاح ۔ تران ۔ (2) جُست ءُ پُرس ۔ شون ۔ رُمان ۔ رُماہگ ۔ رُمائشت ۔ باست ءُ واست ۔ **سَرءِ سوج کنگ** : (ک گ) پنت دیگ ۔ سَرپد کنگ ۔ راہ ءَ گیجگ ۔ راہ شونی کنگ ۔ شون دیگ ۔ زانت کار کنگ ۔ بلد کنگ ۔ (2) سَرپدی دیگ ۔ شونا ہگ ۔ (3) جُست ءُ پُرس کنگ ۔ شوہازگ ۔ **سَرءِ سوچگ** : قربان کنگ ۔ قربان بُوئگ ۔ (3) پہ لاچاری چیزے دیگ ۔ **سَرءِ سودا** : جان ءِ قربانی ۔ پہ سَرءِ زیان کنگ ءَ تیار بُوئگ ۔ (2) مُقابِلہ کنگ ۔ **سَرءَ کنگ** : (ک گ) ذِمّہ زُورگ ۔ بڈّ ءَ کنگ ۔ برز کنگ ۔ دیم ءَ کنگ ۔ (2) چیزے ءِ مانپوشگ ۔ **سَرءِ قید** : (ن گ) تنگہ ءِ سہتے کہ سَرءَ کنگ بیت ۔ **سَرءَ گوازینگ** : (ک گ) کارے ءِ برابری ءَ نہ کنگ ۔ اَٹل دیگ ءُ چہ وَتی سَرءَ دُور کنگ ۔ کارے ءِ لگانڈو کنگ ۔ **سَرءِ گوں سِنگ ءَ میڑینگ** : گنوکی کنگ ۔ ناپوہی کنگ ۔ نہ بُوتگیں کارءِ کنگ ۔ گیشیں زورءِ تاگت ءِ کارمرز کنگ ۔ (2) گوں زوراکے ءَ برابری ءُ ہم مَٹّی کنگ ۔ **سَرءِ مُشگ** : تاوان دیگ ۔ چیزے ءِ سَرءَ جوکہ کنگ ۔ پہ زور چیزے دیگ ۔ گُٹّ ءَ بندگ ۔ چٹّی کنگ ۔ **سَرءِ مکّ کنگ** : (ک گ) سَرءِ چست کنگ ۔ چہ ناڈُڑاہی ءَ پاد آہگ ۔ (2) بُست کنگ ۔ آگہ بُوئگ ۔ **سَرءِ مُود** : (ن گ) دَست ءُ پنجہ ۔ جنگ ءُ مڑ مڑائی ۔ **سَرءِ میک** : (ن گ) سَرءِ توک ۔ ہُش ۔ سَرءِ نکّ ۔ **سَرءِ نادینگ** : (ک گ) نُنگ ءِ سَرءِ گرد کنگ ءُ لونڈءِ دُور کنگ ءِ

توچیل ۔ **سَرءِ نپت** : (ن گ) لولک ۔ سَرءِ تاس ۔ سَرءِ نیام ۔ سَرءِ توک ۔ ہُش ۔ سَرءِ نَکّ ۔ سَرءِ میکّ ۔ **سَرءِ چِٹّ ءِ گرَگ** : سَرءِ گرَگ ۔ پھریز کنگ ۔ **سَرءِ دُمب** : (ن گ) سَرءِ رَند ۔ پدءُ دیم ۔

سَرءَ : (سَ ۔ را) (س گ) اَوَل ءَ ۔ پیش ءَ ۔ چدءُ ساری ۔ (2) (ج گ) سَر برءَ ۔ سَری نیمگ ءَ ۔ **سَرءِ بخشگ** : (ک گ) نذر کنگ ۔ چیز ے ءِ (2) چیزے ءِ کسے ءِ سَرءَ یا نام ءَ قربان کنگ ۔ **سَرءِ قربان کنگ** : (ک گ) سَرءِ نذر کنگ ۔ سَرءِ دیگ ۔ پہ کسے ءَ نذر بُوتگ ۔ **سَرءِ تاج** : (س گ) سَرءِ جلوہ ۔ بڑاہ ۔

سَرءِ تاس : (ن گ) سَرءِ سر بری کُبّہہ ۔ سَرءِ بُرزی نیمگ ءِ کانپول ۔

سَرءِ تاسک : (ن گ) سَرءِ توک ۔ سَرءِ ہُش ۔ سَرءِ میکّ ۔ سَرءِ نپت ۔ (2) سرءِ اَنّام جاہ کہ نُگّی ءَ ہمے جاگہہ لِکھم انت ۔ **سَرءِ تاک** : (س گ) سَرءِ ہوش ءُ سار ۔ فہم ۔ زانت ۔ **سَرءِ ٹاک بُوتگ** : (ک گ) سَرءِ پہ زور کپگ ۔ جو کہہ بُوتگ ۔ میلانک بُوتگ ۔ **سَرءِ چُگ** : (ن گ) سَرءِ مُزگ یا چونگ ۔ سَرءِ میک ۔ **سَرءِ دُمب** : (ن گ) یکّے ءَ پد آ دِگر ۔ دمُب پہ دُمب ۔ سَرءُ رَند ۔ **سَرءِ دیگ** : (ک گ) سَرءِ قربان کنگ ۔ وَت ءَ کوشارینگ ۔ **سَرءِ ڈمبرَگ** : سَرءِ پرنہ بُوتگ ۔ نہ زانگ ۔ ہبکہ بُوتگ ۔ حیران بُوتگ ۔ (2) سَرءِ گڑاں بُوتگ ۔ سَرءِ دَرد کنگ ۔ **سَرءِ ڈمبرینگ** : یکّے ءِ سَرءِ گڑاں کنگ ۔ سَر دَرد دیگ ۔ **سَرءُ رَند** : (ن گ) سَرءَ ءُ رَند ءَ ۔ پُشت ءُ دیم ۔ پدءُ دیم ۔ سَرءُ دُمب ۔ کتار ۔ **سَرءِ زِیانی** : (ن گ) سَرءِ نقصان ۔ سَرءِ تاوان ۔ **سَرءِ ساہگ** : (ک گ) سَرءِ کُوٹ کنگ ۔ سَرءِ پُٹانی دُور کنگ ۔ (2) رَد دیگ ۔ دُڑوہ کنگ ۔ تاوان بار کنگ ۔

سَرءِ سَرّ : (س گ) زانت ۔ (2) سَکّ ءُ بَرداشت ۔ **سَرءِ سَر چوپ بُوتگ** : چٹّی بُوتگ ۔ جنجال کنگ ۔ پریشان کنگ ۔ **سَرءُ سِر یگ** : (ن گ) سَرءِ کانٹ ۔ (2) سَرَگ گوں سرِیگ ءَ ۔ زالانی سوگندوَرگ یا قول کنگ ءِ گالوارے ۔ **سَرءِ شاح** : (ن گ) نَسل ۔ اَلواد ۔ اوبادگ ۔ پَسائندگ ۔ **سَرءِ کانپول** : (ن گ) سَرگ ءِ گردیں ہڈّ ۔ سَرءِ کُبّہ ۔ سَرءِ کلاوگ ۔ **سَرءِ کُبّہ** : (ن گ) سَرءِ کانپول ءِ گردی ۔ کانپول ۔ **سَرءِ کُشگ** : (ک گ) ریسگ ءِ وَہداں یا کارے ءِ وَہداں ساد ءِ سَرءِ ایر جنگ ۔ (2) چیزے ءِ کُٹّ اِتگیں سَرءِ ایر جنگ ءُ پتّا ہگ ۔ **سَرءِ کُکرَگ** : (ک گ) سَرءِ رَندگ ۔ (2) سَرءِ کچینگ ۔ **سَرءِ کلاوگ** : (ن گ) سَرءِ کانپول ۔

سَرکونڈی وَرگ : (سَر ۔ کون ۔ ڈی ۔ وَ ۔ رگ) (ک گ) اَڑگ ءُ کپگ ۔ سر پادوَرگ ۔ تڑپُونز وَرگ ۔ **سَرءِ گاری** : (ن گ) سَرءِ زیانی ۔ (2) تباہی ءُ بَربادی ۔ **سَرءِ گارینگ** : (ک گ) سَرءِ زِیاں کنگ ۔ سَرءِ تاوان کنگ ۔ کوشارینگ ۔ سَرءِ ماں حاکاں کُنگ ۔ کُشگ ۔ **سَرءِ مارگ** : سَگّگ ۔ بَرداشت کنگ ۔ (2) ساہ کنگ ۔ پوہ بُوتگ ۔ سَر پد بُوتگ ۔ گیرآرگ ۔ یات کنگ ۔ **سَرءِ نَکّ** : (ن گ) سَرءِ میکّ ۔ (2) سَرءِ نپت ۔ سُروک ۔ **سَرءُ نیم سَر** : (ن گ) یکّے ءِ عمر گمّیں کسترِ یا دومی ءِ گمّیں مَستر بُوتگ ۔ (2) یکّے دومی ءَ قدّ ءَ گمّیں کستر یا گمّیں مَستر بُوتگ ۔ چہ یکّ ءُ دِگرءَ کسترءُ مَستر ۔ **سَرءِ وَت** : (س گ) وَتی دِل ءِ میئل ءَ ۔ پہ بے سُدھی ۔ بے ساہار ۔ بے سنائت ۔ بودلا ۔ بے پکرات ۔ **سَرءِ وَرگ** : (ک گ) گار کنگ ۔ زیاں کنگ ۔ کُشگ ۔ بیران کنگ ۔ بَرباد کنگ ۔ **سَرءِ ہُش** : (ن گ) سَرءِ توک ۔ سُروک ۔ سَرءِ میکّ ۔ سَرءِ نَکّ ۔ **سَرءِ ہیز** : (ن گ) خیال داری ۔ نزءُ گوَر بُوتگ ۔ ساہ ءُ سَرءِ پھریز ۔ اِنان ۔ **سَری سوجءِ دیگ** : پنت دیگ ۔ نصیحت کنگ ۔ پوہ کنگ ۔ سَر پد کنگ ۔

سَربَندی : (سَر ۔ بَن ۔ دی) (ن گ) دیم ءِ مان تَرّگ ۔ سَربَندی ءَ رَوگ ۔ (2) چِن ءُ لانچ ۔ (3) پہ یکّ خاصیں وہدے ءِ میش ءُ بُزانی چارینگ ءِ مُزّ کہ شوانگ ءَ رَسیت ۔

سَرّ : (سَر ۔ ر) (ن گ) لَونڈ یا بہان کہ باری نہ اِنت ۔ اَسپ ءِ کُرّگ کہ سواری یا باری نہ اِنت ۔ (2) زیات پُختہیں گُشّ ۔

سُر : (سُ ۔ ر) (ف گ) سُرگ ءِ فرماں گال : بہ سُر ۔ (2) جناوَرانی کانٹ ۔ کوہی پاچن ءِ شاح ۔ (3) (ن گ) زیر ۔ سوز ۔ وَشّ گُٹّی ۔ وَشّیں اَلہان ۔ طرز (4) طور ۔ تب ۔ عادت ۔ (5) ڈُہل ءِ لَٹّ ءِ تَوار ۔

سُرءِ پُر : (ن گ) چِست ءُ ایر ۔ حَرکت ۔ تگ ءُ تاچ ۔

سِرّ : (سِر۔ ر) (ن گ) راز۔ پھِمیانیں حبر۔ بھما نگ کنوک۔ (2) جِنّ ءُ گرَگ۔ اسرار۔ جِنّ۔ (3) بلاہ۔ ٹُوہ۔ مزن گوشت۔ پڑّور۔ (4) (ف گ) سِرّگ ءِ فرماں گال: بہ سِرّ۔ (5) ڈگار ءِ چیر ءَ سکّیں مٹّ یا حاک ءِ رگ کہ چات جنگ ءِ وہد ءَ ہمے رگاں کُلنگ ہم کار نہ کنت۔ سِک ءُ سختیں حاک۔ (6) سختیں سِنگ۔ (7) سِٹّ۔ جھہ۔

سِرّ بندگ : (سِر۔ ر۔ بن۔ دگ) (ک گ) سِٹّ کنگ۔ اِنزار بندگ۔ چست بُوتگ۔ پہ اِشتاپی کارے ءِ بندات کنگ۔ دو دِرّ کنگ۔

سِرّیں : (سِر۔ ریں) بلاہیں۔ ٹُوہیں۔ پڑّوریں۔

سُرّ : (سُر۔ ر) (ن گ) پازوار ءِ یکّ قسمے کہ چہ کونٹ ءُ ٹپّر ءُ جوڑ ءَ گنئنت۔ (2) زنڈ۔ گوات گپتگ۔ سیاہ۔ ترسناک۔ مزن جون۔ بے وڑّم۔ (3) طاقتور۔ زورمند۔ (4) پژم ءِ جُراب۔ پازوار۔ چہ بُز مُوداں جوڑ کُرتگیں پازوار۔

سَرآب : (سَر۔ آب) (ن گ) آپ ءِ جلکشگ ءِ چہ دیراں گندگ۔ آپ ءِ گندگ ءِ گُمان۔ گول۔ گولا پک۔

سَرآپ : (سَر۔ آپ) (ن گ) کوَر ءِ بُن گیج یا ایر کپ۔ (2) ہوَر ءِ اوَلی آپ کہ ڈگار ءَ سر بہ بیت۔ سَری آپ۔ (2) جو ءِ آپ ءِ حسابے۔ (3) سَری ڈگار۔ سَری آپ۔

سَرآر : (سَر۔ آر) (ف گ) سَرآرگ ءِ فرماں گال: دُرستاں مہ زیر، کمّیں پشت بہ گیج۔ (2) سَرآورتگیں۔

سَرآرگ : (سَ۔ را۔ رَگ) (ک گ) پشت گیجگ۔ کمّے اِلّگ۔ (2) گوں تیچّ ءِ دان یا گلّہ ءِ پھک کنگ ءُ صاف کنگ۔ (3) سَر ءِ ایرگ۔ جھلگ۔ آپ شیپ۔ **سَرآرگی** : (سَر۔ آ۔ رَ۔ گی) (ن گ) سَرآرگ ءِ آوَ کی۔ (2) پشت گیجگی۔ اِلّگی۔ یلہ دیگی۔

سَرآوَرت : (سَر۔ آ۔ وَرت) سرآرگ ءِ گوستگال۔ (2) پشت گیتگگ۔

سَرآوَرت : (سَر۔ آ۔ وَ۔ رت) سرارگ ءِ گوستگال۔ (2) پشت گیتگ۔ **سَرآورتگیں** : (سَر۔ آ۔ وَر۔ تَ۔ گیں) (س گ) پُشت گیتگگیں۔ یلہ داتگیں۔ (2) سَرآوُردیں۔

سَرآگاہ : (سَر۔ آ۔ گاہ) (س گ) سَرپد۔ زانتکار۔ شِیوار۔ عقل مند۔ ہُژّار۔ **سَرآگاہی** : (سَر۔ آ۔ گا۔ ہی) (ن گ) سرپدی۔ زانتکاری۔ شیواری۔ پوہیں۔ **سَرآگاہیں** : (سَر۔ آ۔ گا۔ ہیں) (س گ) سرپدیں۔ زانتکاریں۔ شیواریں۔ پوہیں۔ عقل مندیں۔ زانوگریں۔ سرحیالیں۔

سَرآگہہ : (سَر۔ آ۔ گہہ) بچار: سَرآگاہ۔

سَرآندی : (سَر۔ آں۔ دی) (ج گ) بُرزی پلّو۔ سَرین ءَ سَر ءِ نیمگ۔

سَرآوُرد : (سَر۔ آ۔ وُر۔ د) (ن گ) پش مندگ۔ سَرآتگگیں۔ (2) دَپیل۔ نژوار۔ سَراروک۔ **سَرآوُردیں** : (سَر۔ آ۔ وُر۔ دیں) (س گ) سَرآورتگیں۔ پشت مندگیں۔ سراتگگیں۔ نژواریں۔ دَپیلّیں۔

سَرآہُرّ : (سَرا۔ ہُر۔ ر) (ن گ) اسپ ءِ چار ءُ گزار ءُ کاہ ءُ کدیم کنوک۔ اسپ یا اسپانی نپر۔ (2) چہ دَلوت ءِ وَرگ ءَ پشت کپتگیں کاہ ءُ کدیم۔

سَرآہگ : (سَر۔ آ۔ ہگ) (ک گ) پشت کپگ۔ مانگ۔

سَرآہگی : (سَر۔ آ۔ ہَ۔ گی) سَرآہگ ءِ آوَ کی۔ (2) سرکاہنت۔

سِراب : (سِ۔ را۔ ب) (ن گ) گوکانی بیماری یے۔

سَرّابرّا : (سَر۔ را۔ بَر۔ را) (س گ) اَڑاتگیں۔ نہ گیشّ اِتگیں۔

سَرّابرّابُوتگ : (سَر۔ را۔ بَر۔ را۔ بُو۔ تگ) چہ ترس ءِ یا دِگہ نیمونے ءَ سَر ءِ ہوش ءِ رَوَگ ءُ مان اَڑگ۔ نہ گیشّگ۔ **سَرّابرّاکنگ** : (سَر۔ را۔ بَر۔ را۔ کَ۔ نگ) بے وتیں تژان کنگ۔ **سَرّابرّائیں گپّ جنگ** : بے راہ بند ءُ بے سر ءُ بُنیں گپّ جنگ۔ بے سَریں پِری پِری کنگ۔ **سَرّابرّائی** : (سَر۔ را۔ بَر۔ را۔ ئی) (ن گ) ہلاہوشی۔ ہبکّہی۔ بے راہ بندی۔ **سَرّابرّائیں** : (سَر۔ را۔ بَر۔ را۔ ئیں) (س گ) رَبُودگیں۔ بے مطلبیں۔ بے راہ بندیں۔

سَراپ: (سَرا۔ پ) (ن گ) بےتوار ءَ رَوَگ یا آہگ۔ وَشّ وَشّ ءَ گام جنگ۔ چیزے ءِ رند ءَ اَنچوش رَوَگ کہ آئی ءَ سماہ مہ بیت۔

(2) سنگر۔ **سرّاپ ءِ بُوَنگ** :(ک گ) سرّاپ کنگ۔سرحیال بُوَنگ۔سرءِ گرَگ۔ (2) کسے ءِ آہگ یا رَوَگ ءِ باروءَ سماہی بُوَنگ۔ **سرّاپ سرّاپ** :(سرّا۔پ۔سرّا۔پ) (ن گ) وَشّ وَشّ ءَ۔ بےتوار۔ بے بزمش۔ **سرّاپ کنگ** :(سرّا۔پ۔کَ۔ نگ) (ک گ) چیزءُ کائی رَوَگ۔ (2) پہ شکارءَ جھپ کنگ۔ (3) پاداں گِران ءَ آہگ یا رَوَگ۔

سرّاپ :(سَر۔را۔پ) (ن گ) جاسُوس۔(2) (س گ) چالاک ءُ ہُنر بازیں مَردُم۔کاتیمار۔مکر باز۔ہُنر باز۔(3) بےتُرس۔سَرزور۔

سَرَاتلگ :(سَر۔اَت۔لگ) (ک گ) پُشت منتگ۔پُشت کپتگ۔**سَرَاتلگیں** :(سَر۔اَت۔کَ۔گیں) (س گ) پُشت منتگیں۔پُشت کپتگیں۔سَرآورتگیں۔

سَرہچگ :(سَر۔ہَچ۔گ) (ن گ) نوک سبز اِتگیں تاک۔فَصل یا دَرچک ءِ نازُرکیں تاک یا بُرّ۔

سرّاچ :(سرّا۔چ) (ن گ) ساٹگ۔پہریز۔رَکّ۔**سرّاچگ**: (سرّا۔چگ) (ک گ) دام ءِ جوڑ کنگ ءِ کار۔ ماہور یا رُگ ءِ دِرتگیں چمّگاں پدا سَرّ کنگ۔(2) ہر چیزے ءِ پُچّ ءُ پُچّن کنگ۔ پہریزگ۔سمبا لگ۔ساٹگ۔

سرّاد :(سرّا۔د) (ن گ) یکّ چیزے ءِ چِداں گارءُ دِگہ جاگہے ظاہر بُوَنگ۔(2) ترّدگ۔ترّانچ۔(3) بان۔بادگیر۔جاگہہ۔

سرّاد کنگ :(سرّا۔د۔کَ۔نگ) (ک گ) مِر مِرانک بُوَنگ۔(2) ترّانچ کنگ۔(3) جاگہہ کنگ۔نندَگ۔

سَراروک :(سَ۔را۔رو۔ک) (ن گ) سَراورتگیں چیز۔ پُشت گپتگیں وَرَگ۔سَراوَرد۔زیاتی۔دپیل۔(2) مال ءُ دَلوتانی نژّوار۔

سَراروکیں :(سَ۔را۔رو۔کیں) (س گ) سرآورتگیں۔دَپیلّیں۔ نِژّواریں۔

سَراس :(سَ۔را۔س) (ن گ) ہما زنڈیں روت نَل کہ سگندانءِ گوں سیتّل ءِ ہور کنت۔

سَرائسَر :(سَ۔را۔سَر) (س گ) ہرُو برُو۔(2) ظاہر۔پدّرا۔(3) اےسَرتا آسَر۔سرپورہی ءَ۔**سَرءِسَر** :(س گ) سَرجم۔تیوَگ ءَ تیوَگ۔

سَراش :(سَ۔را۔ش) (ن گ) نارُشت ءِ سَربرءِ روگن۔

سَرآماد :(سَر۔آ۔ما د) (ن گ) مَست۔ہنوش۔بےسار۔بے سُدّھ۔بےسماہ۔(2) سماہ۔سُدّھ۔

سَرامَد :(سَ۔را۔مَد) (ن گ) سَرآتلگیں ورد۔دَپیل۔نِژّوار۔ (2) ساری ءَ آتلگیں۔**سَرامَند**:(سَ۔را۔من۔د) (ن گ) سَر آتلگیں۔(2) سَرآتلگیں ورد۔زیاتی۔دَپیل۔نِژّوار۔

سَراں بُونڈ :(سَ۔راں۔بُون۔ڈ) (س گ) ہما کہ بَرے یکّ جاگہے ءَ انت۔ہما کہ بُونڈئے سَرءَ انت ءُ گردیت۔

سَراں پونچ :(سَ۔راں۔پون۔چ) ڈہار پہ ڈہار۔سراں سراں۔

سَراں دِل :(سَ۔راں۔دِل) (س گ) ہما کہ دل ئے ہچّ نہ زیریت۔(2) حیران۔ہبکّہ۔

سَراں دی :(سَ۔راں۔دی) (ن گ) سَرءِ چیرءَ ایر کنگ ءِ چیز۔ بالِشت۔سَرجاہ۔سَرُون۔

سَرانڈ :(سَ۔را ن۔ڈ) (ن گ) سِلاہانی تیز کنگ ءِ سِنگ۔ (2) سوہان۔

سَراں سَری :(سَ۔راں۔سَ۔ری) (س گ) سَرگرداں۔(2) سِستگیں۔چہ ہمراہاں گُسَر کپتگیں۔

سَرانَو :(س۔را۔نَو) (ن گ) ہما مَردُم کہ بُنگّی بُندرِاش نیست۔(2) پہوال۔گِدان نشیں۔

سَراؤ :(سَرا۔ؤ) (ن گ) کڑوالی۔زیادہ نشہ کنوکیں شراب۔ ترُندیں شراب۔

سَراوان:(سَر۔آ۔وا۔ن) (ن گ) سَری نیمگ۔ہما نیمگ کہ آپ کیت۔بُرزیں دَمگ۔بُرزیں علاقہ۔(2) بلوچستان ءِ دو بلاہیں دَمگ انت یکّے قلات ءِ رودرآتکی دَمگ ءُ دومی قبلہی بلوچستان ءِ سَراوان کہ آئی ءِ رودرآتک ءَ رخشان، زِربارءَ مکران، روچ ایرشت ءَ ہم مکران ءُ گُوریچانی سیم سَرءِ حدّ زاہدان ءُ خاش ءِ دَپ ورنت۔

سَرائی : (سَ ـ را ـ ئی) (ن گ) جَنگی لشکرءِ دیم ءِ مَردُم ۔

سَرایرَگ : (سَر ـ اے ـ رَگ) شَرّ نہ بُرّیں گُد۔ ہَما گُد کہ آئی ءِ پہنات ءِ یکّ کَرّے دَراج ءُ دومی لُک تَرِ انت ۔(2) جَہل دیم ۔ڈ گارءِ ہَما بَہر کہ چہ اِندَگراں جَہل بہ بیت ۔تَلَش ۔(3) جَہلگ ۔ ایر جَہلگ ۔ پادُون ۔ پادُوم ۔(4) آپ ءِ شیپ یا شیپ گِرَگ ۔

سَربار : (سَر ـ با ـ ر) (ن گ) (س گ) سَر پہ چَکّ ۔ ہَما مَردُم یا اولاک کہ سَکّ بازلڈّگ بُوتگ ۔ اولاک ءِ بار ءِ لڈّگ ءَ رَند دِگہ بار ءِ پر کنگ ۔ اولاک ءِ بار ءِ سَربر ءِ زیاتی ئیں ایر کنوکیں چیز ۔(2) ہَما زیاتی ئین بار کہ بُن بار ءِ سَر برءَ لڈّ اِتگ ۔(3) بار ءِ سَر برءَ کَسترِیں بار ۔ اُتوار ۔ سَر باری ۔(3) چَٹّی ۔ سَرءَ کپتگیں ۔(4) چہ کَچّ ءَ گیش وَشبوہ مُشگ ۔ آتر ۔**سَرباری** : (سَر ـ با ـ ری) (ن گ) سَربار بُوتگ ۔ چَٹّی بُوتگ ۔ سَربار ۔

سَرباز : (سَر ـ باز) (س گ) سَرمچار ۔ دِل غدر ۔(2) سپاہی ۔ (3) (ن گ) روایرشتی بلوچستان ءِ دَمگے ۔

سَرباسک : (سَر ـ باس ـ ک) (ن گ) باسک ءِ بُرزی بَہر کہ گوں کوپگ ءِ نَزّیک تَرِ انت ۔ دَست ءِ مُکّ یا سُرّ وشک ءَ بگر تاں دَست ءِ بُن ءِ بَہر ۔(2) باہُو بَند ۔(3) ڈگار ءِ کُنڈے ءِ بُرزیں باسک کہ چِرائی ءِ جَنگ ءَ زیاتی ئیں آپ دَرکیت ءُ بَند تاوانی نہ بیت ۔ سَرگرد ۔

سَربال : (سَر ـ بال) (س گ) بالاں سَر ۔ بانڑلاں سَر ۔

سَربالاد : (سَر ـ با ـ لاد) (س گ) دیم پہ بُرزءَ ۔(2) بُرزی نیمگ ءَ دیم ءَ کنگ ءُ رَوگ ۔(3) شرف دار ۔ مڑاہ دار ۔

سَربالگ : (سَر ـ با ـ لَگ) (س گ) بُرزیں نیمگ ۔ بُرزی ۔

سَربالگی : (سَر ـ با ـ لَ ـ گی) (ن گ) بالائی ۔ بُرزی ۔

سَربان : (سَر ـ بان) (س گ) بان ءِ سَرگر ۔ سَرساہگ ۔**سَرءِ بان** : (ن گ) بان ءِ بُرز تری بَہر ۔**سَرءِ بان ءَ بَرَگ** : گلاہ ءُ ستا کنگ ۔ عِزّت دیگ ۔(2) بُرز بَرَگ ۔

سَربَتگ : (سَر ـ بَ ـ تَگ) (س گ) گار ۔ سَر پِرنہ بُوتگ ۔ دَرپہ دَر ۔ حیران ۔ اَگول ۔ ہبکّہ ۔ سَرگردان ۔ سَرءِ سُدھ ءِ کار نہ کنگ ۔ گنوک ۔ سَرسَر جَنگ ۔ ہلا ہوش ۔ سَرکا پتگ ۔ گنگ ۔ گنگ ءُ سَر ۔ بے سُدّوم ۔

سَربَتگ بُوتگ : (سَر ـ بَ ـ تَگ ـ بُو ـ تَگ) (ک گ) حیران ءُ ہبکّہ بُوتگ ۔ ہاشو بلوشو بُوتگ ۔ سَرگرداں بُوتگ ۔ سَرءِ پِر نہ بُوتگ ۔ سَرسَر جَنگ ۔ سَرگرداں بُوتگ ۔**سَربَتگی** : (سَر ـ بَ ـ تَ ـ گی) حیرانی ۔ سَرگردانی ۔ بے سُدّھی ۔**سَربَتگیں** : (سَر ـ بَ ـ تَ ـ گیں) (س گ) دَرپہ دَریں ۔ حیرانیں ۔ سَرگردانیں ۔ بے سُدّھیں ۔ بودلائیں ۔ ناسرپدیں ۔

سَربَج : (سَر ـ بَج) (ن گ) اَسپ ءُ حَرءِ بڈ دَست کہ اُود ءَ پالام ءَ ایر کنَنت ءُ بَندنت ۔

سَربُچک : (سَر ـ بُچ ـ ک) (ن گ) فَصلے ءَ چہ بُرز ءَ چِنگ ۔ سَر تڑکّ ۔ سَربُش ۔ سَرچِین ۔

سَربَر : (سَر ـ بَر) (ن گ) عاروس ۔ سُور ۔ سالونکی ۔(2) دَڑ چَک ءِ اَولی بَر ۔ دَڑ چَک ءِ سَر بُرءِ نیبگ ۔ دَڑ چَک ءِ سَرءَ اَستیں بَر ۔(3) ثمرہ ۔ پیداوار ۔ آمدن ۔ ثمر ۔ حاصِل ۔

سَربِر : (سَر ـ بِر) (ج گ) بُرز ۔ بُرز ءِ نیمگ ۔ چَکّ ۔ پُشت ءَ ۔ سَربُری ۔ پُشتی دیم ۔ پُشت ءُ سَر ۔ بالا ۔ سَر ۔ بَر ۔ پِر ۔(2) سَرپِد ۔ پوہ ۔ زانت کار ۔**سَربِر بُوتگ** : (سَر ـ بِر ـ بُو ـ تَگ) (ک گ) بُرزی پلّو ءَ بُوتگ ۔ سَرءَ بُوتگ ۔(2) پوہ بُوتگ ۔**سَربِری** : (سَر ـ بِ ـ ری) (ن گ) بُرزی ۔ بالادی ۔ ہَما کہ سَربرءَ انت ۔

سَربُرّ : (سَر ـ بُر ـ ر) (ن گ) اَولی ئیں کاسگ یا تال کہ پہ جوہان ءِ کَیل کنگ ءَ دَرگِنَنت ۔(2) چہ سَربرءَ تڑاشتگیں ۔ بُرزی تاکانی بُرّگ ۔ چہ بُرزءَ تڑاشتگیں یا بُرّ اِتگیں ۔

سَربَراہ : (سَر ـ بَ ـ راہ) (ن گ) سَروک ۔ مَستر ۔ پاگ واجہ ۔

سَربَراہی : (سَر ـ بَ ـ را ـ ہی) (ن گ) مَستری ۔ کماشی ۔ واجہی ۔

سَربَست : (سَر ـ بَس ـ ت) (س گ) مُچّ ۔ دُزّاہ ۔ تیوگ ۔(2) چیر ۔ اَندَر ۔ ڈکّوک ۔**سَربَستگ** : (سَر ـ بَس ـ تَگ) (ن گ) پوشیدہ ۔ چیر ءُ اَندَر ۔ اَندَر ۔ ڈکّوک ۔ چیر ۔ پہمیان ۔**سَربَستگیں** : (سَر ـ بَس ـ تَ ـ گیں) (س گ) پوشیدہیں ۔ چیر ءُ اندریں ۔ پہمیانیں ۔(2) پڈّرانہ کُتگیں ۔ چیر داتگیں ۔

سَربَشّ :(سَر۔بَش۔ش)(ن گ) گرما گی ہَورانی اَوَل جوہار۔ (2) گرماگ ءِ موسمی ہَوران ءُ ساری ءِ ہَور۔

سَربُش :(سَر۔بُش)(ن گ) سَربُچک۔کِشار ءِ چہ بُرز ءِ چِنگ۔ سَرچِین۔**سَربُش کنگ** :(سَر۔بُش۔کَ۔نگ)(ک گ) کِشار ءِ سَرچِین کنگ۔فَصل ءِ چہ بُرز ءِ چِنگ۔

سَربَگل :(سَر۔بَ۔گل)(ن گ) اَمباز۔**سَر ءِ بَگل** :(ن گ) ہَما مَردُم کہ بارئے سَر ءِ ہم بہ بیت ءُ بگل ءِ ہم۔

سَربُلند:(سَر۔بُ۔لَن۔د)(ن گ) سَرسوب۔کامیاب۔(2) سَرتاب۔منَگہہ۔مڑاہ دار۔**سَربُلندی** :(سَر۔بُ۔لَن۔دی) (ن گ) سَرسُوبی۔(2) پُرشانی۔ مڑاہ داری۔

سَربَند:(سَر۔بَن۔د)(ن گ) سَر ءِ پٹّی۔سہتے۔(2) نادُڑاہ ءِ یا کپتوک ءِ سَر ءَ گُد ءِ بَندَگ۔(3) لچّہ ءِ بُنگیجی بَند۔(4) کسانیں چُکّ ءِ مُشگ ءُ بَندَگ ءِ پُچ کہ سَے اَنت چوش کہ سَربَند، پتن بَند ءُ دَزاج بَند۔ (5) کسانیں پاگ۔(6) ڈگار ءِ بُرتگیں کنڈ ءِ بُرزی دیم ءَ حاک دیگ۔(7) ڈگار ءِ سَری بَند۔(8) ہَما کِشار کہ چہ زیادہیں ہَور یا آپ ءِ سَبَب ءَ مَہ رُدیت۔مُوڑگ۔(9) کِشار ءِ بر ءِ پر کنگ۔(10) فَصل ءِ اَوَلی بَر ءِ بُرّ۔(11) کہن ءِ چات کہ سَرئے بَند اِنت۔(12) مُرگ ءِ ہَیک کہ چونکی آئی ءِ توک ءَ مُرتگ۔(13) پُہل۔

سَرِپ:(سَر۔پ)(ن گ) دیوان ءِ رِد۔کتار۔رِد۔ریزگ۔ (2)(ف گ) سَرِپگ ءِ فَرماں گال : بہ سَرِپ۔**سَرِپ بَندَگ** : (سَرِ۔پ۔بَن۔دَگ)(ک گ) لَہتیں مَردُمانی بَرابر بَرابر اوشتگ۔رِد بُوتگ۔**سَرِپ بَندی** :(سَرِپ۔بَن۔دی)(ن گ) کتار۔رِد بَندی۔یکّ رِد ءَ اوشتگ۔

سُرِپ:(سُرِ۔پ)(ن گ) یکّ سُرِ وگوئیں نرم ءُ چوسِنگ ءَ گرِانیں مادنے کہ چہ اِیشی ءَ چَرّہ، تیر یادِگہ چیز جوڑ بیت۔(2) تیر۔ سُم۔ویڑ۔سیہو۔لچّو۔(3) معدنے کہ زُوت آپ بیت۔**سُرِپ آپ کنگ** : (سُرِ۔پ۔آپ۔کَ۔نگ) دِل ءِ ناجوڑ ءِ علاج ءِ ہاتِر ءَ آئی ءِ دِل ءِ سَر ءَ سُرِپ آپ کنگ۔

سَرپاد : (سَر۔پاد)(ن گ) پیادگ۔ہَما کہ اولاکے ءِ سوار ءُ جمّاز نہ اِنت۔**سَرپادوَرگ** :(سَر۔پاد۔وَ۔رَگ) (ک گ) اَڑگ ءُ کپگ۔سَرکپنڈ وَرگ۔سَرکونڈی وَرگ۔کپنڈ۔

سَرپاگ :(سَر۔پاگ)(ن گ) پشک ءِ جنوزامی دوچ۔ (2) پشک ءِ دامُن یا آستُو کانی سَر ءَ دوچ۔(3) آخری پڑّ ام۔ (4) ہابین ءِ گُڈ سَری ناہ۔(5) کِبر۔

سَرپچ :(سَر۔پچ)(س گ) ہَما کہ سَرئے پچ اِنت۔بے دپی۔سَر یلہ۔**سَر ءِ پچ بُوتگ** : کُبہّ ءِ یا کانپول ءِ دَرد کنگ۔(2) ساہ ءِ پُرّ نہ بُوتگ۔(3) جنین ءِ ملگورانی شِنگ بُوتگ۔گو پتگیں مُودانی شِنگ بُوتگ۔**سَر ءِ پچ کنگ** :(ک گ) جنین ءِ وَتی گو پتگیں سَر ءِ مِیدانی پَرِیچگ۔(2) سَر ءِ جنگ ءُ پِڑ وشگ۔(3) بَندیں چیزے ءِ پچ کنگ۔

سَرپد :(سَر۔پد)(ن گ) زانت کار۔زانوگر۔پوہیں مَردُم۔ شیوار۔سوگہہ۔سَرحیال۔سوہو۔سہی۔زانِندگ۔اَگلا مَند۔عقل مَند۔ زانوک۔سُدّہہ۔دِڑیہن۔دلیل۔دُور چار۔رازا۔بَلَد۔پُختہ۔پوہ۔ دانا۔ہُژّار۔عاقل۔کوّاس۔**سَرپدبُوتگ** :(سَر۔پد۔بُو۔تگ) (ک گ) زانگ۔فہمگ۔زانت کار بُوتگ۔زانتی بُوتگ۔سَر پر بُوتگ۔سَر ءَ مارگ۔سہی بُوتگ۔پوہ بُوتگ۔شیوار بُوتگ۔ **سَرپد کنگ** :(سَر۔پد۔کَ۔نگ)(ک گ) سَر ءُ سوج کنگ۔ پنت دیگ۔پہمینگ۔سَر ءِ پِر کنگ۔سَرسار کنگ۔سہی کنگ۔حال دیگ۔**سَرپدی**:(سَر۔پ۔دی)(ن گ) پوہی۔زانت کاری۔ زانوگری۔(2) زانگ۔زانت۔دانائی۔آگاہی۔سماہ۔شُدّھا ءُ بُدّھا۔ سُدّھ ءُ سار۔سُدّھی۔سماہی۔شُدّھ ءُ بُدّھ۔فہم۔**سَرپدی دیگ** :(سَر۔ پ۔دی۔یگ)(ک گ) ییہار دیگ۔ہکّل دیگ۔سَر ءُ سوج کنگ۔**سَرپدیں** :(سَر۔پ۔دیں)(س گ) زانتکاریں۔ زانوگریں۔پوہیں۔شیواریں۔

سَرپڑّگ :(سَر۔پَر۔رَگ) سَر پڑّہ۔چہ سَر بُر ءِ ہَما دیم۔چیزے ءِ سَر ءَ دوَر کنگ ءُ ہَما دیم ءِ کپگ۔(2)(ک گ) سَر پہ جہلادی ءَ کپگ۔چہ بُرز ءِ پُشت ءُ کائی کپگ۔چہ بُرزیں جاہے ءِ زَمین ءِ سَر پہ

جَہلادی آہَگ ۔(3) کَپَگ۔(4) سِٹّ کَنَگ ءُ اولاکے ءِ یا دِگہ چِیزّ ے ءِ سَرءَ سوار بُوگ ۔(5) سَر ءِ ترَّگ۔(6) ہَما کہ سَرءَ بُلّے پِر۔ بُلّو۔(7) لیڑ وءِ ڈاچی ءِ رائینگ یا محّگنگ۔**سَرپَڑّ گی** :(سَر۔ پَر۔رَ۔گی)(ن گ) سَرپَڑّگ ءِ آوُکی۔ ہما کہ سَر پَڑّ گی انت۔ (2) سَرپہ جَہلادی۔کپّگی۔ایرّلائی۔

سَرپَڑّہ :(سَر۔پَر۔رَہ) بچار : سَرپَڑّگ۔

سَرپَنجَگ :(سَر۔پَن۔جَگ)(ن گ) دَست ءِ مُچّ ءِ ہَما بَہر کہ لَنگک جوڑ ورنت۔

سَڑ پَگ :(سَڑ ا۔پَگ)(ن گ) کَر پاس ءِ کُلونٹ ءِ پُختہ بُوگ ءِ کولِک ءِ دَپ ءِ پچّ بُوگ۔(2)(س گ) سِدَگ۔تُڑ ندسِٹّگ۔پہ زڑاب چُٹّگ۔تریزگ۔سِٹّ بَندَگ۔(3) پچّ پُلّگ۔**سَڑ پَگی** :(سَڑ ا۔پَ۔گی) پچّ پُلّگی۔

سَڑ پّگ :(سَڑ پ۔پَگ)(ک گ) چیر بُوگ۔ٹَپّگ۔وت ءَ را چیر دیگ۔ ڈکّگ ۔ اندیم بُوگ ۔چمّاں دَر بُوگ۔زِڑّگ۔

سَڑ پّینگ :(سَڑ پ۔پے۔نَگ) (ک گ) ٹپّینگ۔چیزّ ے ءِ چیر دیگ۔(2) مَردُم یا ساہ دارے ءِ پہمیانیں جاگہے ءَ دارَگ۔

سُڑ پّگ :(سُڑ پ۔پَگ)(ن گ) پس ءُ گوک ءِ دَست ءُ پادانی ہَمے ہَڈّ کہ ڈَگار ءَ ایر بنت۔سُڑ مب۔

سِر پَگ :(سِر۔پَگ)(ک گ) لِپّگ۔تہی نیمگ ءَ کُبّ بُوگ۔

سَرپوست :(سَر۔پوس۔ت)(ن گ) مَردُم، ساہ دار یا دِگہ چِیزّ ے ءِ پوست ءِ سَربُری بَہر۔**سَرپوستی** :(سَر۔پوس۔تی)(ن گ) پوست ءِ سَرءَ۔تیر یا دِگہ چِیزّ ے ءِ اَنچوش لَگّگ کہ سَربُری پوست ءَ بہ گیپیت ءُ گوشت ءَ ایر مہ رَوَت۔

سُہرپوست:(سُہ ر۔پوس۔ ت) (س گ) اِسپیت پوست۔ (2) گورگ۔

سَرپوش :(سَر۔پوش)(ن گ) چادِر۔دپیگ۔پوش۔اَنچیں چادِر، جُلّ، پوش ءُ دپیگ کہ چِیزّ ے ءَ سَری نیمگ ءِ ماںپوشگ بیت۔(2) ہر چِیزّ ے ءِ سَربُر ءِ پوش۔(3) دَپی۔دَپ گپتگ۔(4) پاگ۔

سُرپہ :(سُر۔پہ)(ن گ) اُشترانی حارِشت ءِ بیماری۔

سَرپہ چَکّ :(سَر۔پَ۔چَک۔ک)(س گ) بڈّ ءِ سَرءَ بڈّ۔ سَربار۔بازلڈّ اِتگین۔(2) بازیں چِیزانی یا بازیں اَزبابانی بے ردءُ بَندا ایر کَنَگ۔سَرپہ سَر۔یکّے دِگرے ءِ سَرءَ۔سَربُرءَ۔یکّے دومی ءِ سَرءَ ایر بُوگ۔(3) کُٹو پار۔کُڑوپ۔**سَرپہ چَکّی** : یکّے دومی ءِ سَرءَ۔کُٹو پاری۔

سَرپہ دَر:(سَر۔پَ۔دَر)(گ ر) اَبید چہ ایشی۔بے ایشی ءَ۔اے بَ نہ اِنت۔بَید۔**سَرپہ دَربُوگ** :(سَر۔پَ۔دَر۔بُو۔نگ) (ک گ) حساب نہ بُوگ۔بَ نہ بُوگ۔گون نہ بُوگ۔

سَرپہ رَند :(سَر۔پَ۔رَن۔د)(س گ) یکّے دومی ءِ رَندءَ۔کتّار۔

سَرپہ سَر :(سَر۔پَ۔سَر)(س گ) بَرابر۔شَرّ ایر کنگ۔پہ رَدءُ راہ بَند۔یکّے دومی ءِ سَرءَ۔(2) سُچّ۔سَرپہ چَکّ۔گپّاں پُوس۔(3) ہم زور۔(4) بہاءُ سیم ءِ رُوءَ نئے سِیتّ نئے تاوان۔بَرابریں عوض۔(5) بدل۔ مَٹّ۔**سَرپہ سَری**:(سَر۔پَ۔سَ۔ری)(ج گ) یکّے دومی ءِ سَرءَ۔(2)(س گ) بَرابری۔مَٹّی۔

سَرپہ وَت :(سَر۔پَ۔وَت) اَنچو پہ دیم۔دیم پہ وَت۔وَتی سَرءَ وت۔

سَرپیچ :(سَر۔پے۔چ)(ن گ) ہما گُد یا چادر کہ سرئے بند اِنت۔(2) سَربَند۔

سَڑ پینگ :(سَڑ ۔پے۔نَگ)(ک گ) ٹپّینگ، تَلَک یا دِگہ اَنچیں چِیزّ ے ءَ اَنچوش کَنَگ کہ بہ سَڑ پیت یا آس بہ بارت۔(2) سُن کُتگیں چِیزّ ے ءِ سَڑ پینگ۔

سُرت :(سُر۔ت)(ن گ) سماہ۔سُدّھ۔زانت۔ہوش۔فہم۔

سَرتاب :(سَر۔تاب)(س گ) تیر یا دِگہ اَنچیں چِیزّ ے ءِ سَرءِ تاب وَرگ۔رَد۔چہ حقّیں جاہ ءَ رَد کنگ۔(2) چوٹ سَر۔نافرمان۔نہ منّوک۔**سَرءِ تاب** :(ن گ) نیمّون۔حیلہ۔پہ کارے ءِ نہ کَنَگ ءَ سَرجنَگ۔**سَرءِ تاب کَنَگ** : حبر ءِ نہ منَّگ۔ اِنّاں کنگ۔پہ نیمونے کارے نہ کَنَگ۔پہ کارءِ نہ کَنَگ ءِ ہُنر کَنَگ۔حیلہ کَنَگ۔**سَرتابی** : (سَر۔تا۔بی)(ن گ) زوراوری۔مَزَن مردی۔(2) سَرءِ تاب دیگ۔حبرءِ نہ زیرگ۔(3) نافرمانی۔

سَرتاپ :(سَر۔تاپ) (ن گ) ہوشگ یادِگہ چیزے ءِ تا پگ۔
سَرتاپ بُونگ : (سَر۔تاپ۔بُو۔نگ) شہ روچ ءِ گرمی ءَ کِشار ءِ بُرزی نیمگ ءِ گُمرگ۔
سَرتاک :(سَر۔تاک) (ن گ) کتاب یا حالتاک ءِ اَوَلی تاک۔ (2) دَرچک ءِ اَوَلی یا بری ئیں تاک۔
سَرتِر :(سَر۔تِر) (ج گ) کُلّے ساری۔ کُلّے آنگو۔ سَری نیمگ ءَ۔ اَوَل۔ **سَرتِری** :(سَر۔تِ۔ری) پیسری۔ اَوَّلی۔
سَرتراش :(سَر۔ترَا۔ش) (س گ) سَرّاپ۔ ہُنر باز۔ فریبکار۔ (2) (ن گ) ہما کہ سَر ساہیت۔ حجّام۔ سَرسا۔
سَرتڑک :(سَر۔تڑ۔ک) (ن گ) دوچَک ءِ بُنگیجی تڑکّ ءُ ہمے رَنگ ءِ تڑکّ کہ مُہر کنگ لوٹنت۔ (2) سَری ٹُکّر۔ سَری گپّل۔
سَرتُڑک :(سَر۔تُڑ۔ک) (ن گ) دہل یادِگہ اَنچیں چیزے ءِ بُنگیجی تڑَّگ۔ (2) دہل ءَ یا دہل ءِ برءَ چہ سَر برءَ چِنگ۔ سَر بُچک۔ سَر بُش۔
سَرتڑّ :(سَر۔تڑ۔ر) (ن گ) سَر ءِ تڑَّگ۔ سَر ءِ ڈامبرگ۔ سَرچڑّ۔ کافتگ۔
سَرتڑّگ :(سَر۔تڑ۔رَگ) (ک گ) بے زِند بُونگ۔ تُسّگ۔ سَر ءِ تڑَّگ ءِ نادُڑاہی۔ سَر ءِ چکّرگ۔ تڑَّگ۔
سَرتگ :(سَر۔تگ) (ن گ) سارت یا کوہنیں نگن، وَرگ یا بَٹّ۔ ہما وراک کہ آئی ءَ را بیلے یا دوبیل گوستگ۔ وہد گوستگیں ورد یادِگہ چیزے کہ گہیتگ ءُ خراب اِنت۔ (2) کلمانٹ۔ **سَرتگیں** :(سَر۔تَ۔گیں) سارت ءُ نہ وشّیں وَرگ۔ کوہنیں وَرگ۔
سَرتگ :(سَر۔تگ) (ن گ) دَڑ چکّے۔
سَرتَل :(سَر۔تَل) (ن گ) کوہانی نیام ءِ بُرزی پچیں دیم۔ کنڈ ورانی بُرزی پلّو۔ کنڈ ور۔ (2) سَر بر ءِ تل۔ ہما چاک یا تل کہ جُہل مہ بیت ءُ بُرز ءَ برابر بہ روّت۔ **سَرتَلی** :(سَر۔تَ۔لی) (ن گ) ہما تل یا چانک کہ سل ءِ یا زمین ءِ تلانگیں تل ءَ بہ روّت ءُ چیرءَ بہ جُہلی ءَ مہ روّت۔

سَرتَنچ :(سَر۔تَن۔چ) (ن گ) نوک وَدی بُوتگیں زَہگ ءِ سَر ءِ پڑنچگ ءِ کار تا نکہ زَہگ ءِ سَر گرد بہ بیت۔ سَر ءِ نادینگ۔ (2) سَر ءِ تنچوک۔ (3) بار یادِگہ چیزے ءِ بندگ ءِ ہاترءَ سادیا تئیل۔
سَرتَنگ :(سَر۔تَن۔گ) (ن گ) لُچ ءِ سَری تنگ۔ (2) اولاک یا بارکشّ ءِ را لڈّ اِتگیں بار ءَ ابید دِگہ چیزے لَڈّگ۔
سَرتیر :(سَر۔تی۔ر) (ن گ) ہما تیر کہ ماں کمان ءِ سَر ءَ اِنت۔ (2) ماں جنگ ءِ بُنگیجی تیر۔ سَری تیر۔ چہ دُرستاں پیشی تیر۔ (3) ڈگارانی بہر ءُ بانگ کنگ ءِ حساب۔
سَرٹال :(سَر۔ٹال) (ن گ) سَری یا بُرز تِری ٹال۔ (2) دَرچک ءِ شاہانی سَر بری نازُرکیں ٹال۔ سَر لمب۔ سَرشاخ۔
سَرثواب:(سَر۔ثَ۔واب) (س گ) سَر ءِ برکت، چوکہ: فلانی ءِ سَرثواب ءِ من ترا اے چیز دات یا فلانی ءِ سَرثواب ءَ ترا بخشِ اِتگ۔ **سَرثوابی** :(سَر۔ثَ۔وا۔بی) (ن گ) پہ سَر ءِ ثواب ءَ۔ خیراتی۔
سَرجام :(سَر۔جام) (ن گ) اولاک ءِ زین۔
سَرجاہ :(سَر۔جاہ) (ن گ) وَپسگ ءِ وَہد ءَ سَر ءِ ایر کنگ ءِ جا گہہ۔ کرپاس یا چہ پڑّم ءِ پُرّ ہما سَرہندی کہ سَر ءِ چیرءَ ایر کنگ بیت۔ سَر ءِ ہند۔ بالشت۔ سَراندی۔ سَرجہ۔ برزی۔ (2) لوگی۔ جَن۔
سَرجگر :(سَر۔جَ۔گر) (ن گ) جگر ءِ گوشگ۔ چہ جگر ءَ کُلّے بُرز۔ تلّی۔
سَرجَلَبی:(سَر۔جَ۔لَ۔بی) (ن گ) رَمگ ءِ دیم ترءَ روَکیں بُز۔
سَرجَنان :(سَر۔جَ۔نان) (ج گ) ترّ ءُ گردکناں۔ (2) اَنچو پہ دیم گرداں۔ **سَرجَنگ** :(سَر۔جَ۔نگ) (ک گ) پہ کارے ءِ کنگ ءَ تنگ ءُ تاچ کنگ۔ جُہد کنگ۔ (2) راہ ءَ نہ زانگ۔ بہر ءُ بگڑ بُونگ۔ حیران بُونگ۔ اِد ءُ اُود ءَ دَست جَنگ یا رَوگ۔ (3) گٹّیں جاہے ءَ راہ ءِ دَرگیجگ ءِ جُہد کنگ۔
سَرجَم :(سَر۔جَم) (ن گ) دُرستیں سجّہی ءَ۔ توام۔ پیلو۔ تیوَگ۔ تیوَگیں۔ سلامت۔ سالم۔ برقرار۔ برہم۔ پچّیگ۔ پُورہ۔ تاسَر۔ تمام۔ تیار۔ ثابت۔ دُرست۔ سَجّو۔ سَر ءِ سَر۔ سَرسوبہ۔ کُبل۔ گِٹّپ۔ گرٹپ۔

وَرّم ۔ وریام ۔ ہَوَرَگ ۔ **سَرجَم ءَ** : (س گ) (ن گ) تیوَگ ءَ ۔ سَرجمی ءَ ۔ سلامتی ءَ ۔ پیلوی ءَ ۔ سَجّہی ءَ ۔ **سَرجَم کَنَگ** : (سَر ۔ جَم ۔ کَ ۔ نَگ) (ک گ) جرِیدگ کَنَگ ۔ گاڈگ ۔ تیار کَنَگ ۔ پُورَہ کَنَگ ۔ توام کَنَگ ۔ یکّ جاہ کَنَگ ۔ مُچّ کَنَگ ۔ **سَرجَمگ** : (سَر ۔ جَ ۔ مَگ) (ک گ) سَرجم بُوَنَگ ۔ یکّ جاہ بُوَنَگ ۔ ہور بُوَنَگ ۔ مُچّ بُوَنَگ ۔

سَرجَمی : (سَر ۔ جَ ۔ می) (ن گ) تمامی ۔ تیوَگی ۔ بَرہی ۔ پُورَہی ۔ بَرجَمی ۔ قائمی ۔ **سَرجَمیں** : (سَر ۔ جَ ۔ میں) (س گ) تمامیں ۔ تیوَگیں ۔ دُرستیں ۔ پُورَہیں ۔ ثابتیں ۔ بَرجَمیں ۔ قائمیں ۔

سَرجَہ : (سَر ۔ جَہ) بچار : سَرجاہ ۔

سَرجَہل : (سَر ۔ جَہہ ۔ ل) (س گ) ایر جَہلگ ۔ (2) سَر ءِ جَہل ءَ بُوَنَگ ۔ سَرماں جَہلاد ۔ چِپّگان ۔ (3) شَرمِندگ ۔ حَجالَت ۔ ملامت ۔ لیزم ۔ (4) چِیزے ءَ اَنچو کَنَگ کہ سَرجَہل ءُ پادُوم ءَ بُرزبہ بیت ۔ **سَرءِ جَہل کَنَگ** : (ک گ) نِزوری ءِ مَنَّگ ۔ کَمّی مَنَّگ ۔ نِزور ترَّگ ۔ (2) لَجّی بُوَنَگ ۔ حَجالَت بُوَنَگ ۔ **سَرجَہلی** : (سَر ۔ جَہہ ۔ لی) (ن گ) حَجالَتی ۔ شَرمِندگی ۔ ملامَتی ۔

سَرجَہلَگ : (سَر ۔ جَہہ ۔ لَگ) (ن گ) شیوَگ ۔ سَرجَہلائی ۔ جَہلیں جاگہہ ۔ **سَرجَہلَگی** : (سَر ۔ جَہہ ۔ لَ ۔ گی) سَرجَہلَگ ۔ سَرایرگی ۔ جَہلادی ۔ **سَرجَہلَگیں** : (سَر ۔ جَہہ ۔ لَ ۔ گیں) (س گ) سَرپہ جَہلادی ءَ ۔ سَرایرگیں ۔ جَہلیں ۔ جَہلادیں ۔

سَرچات : (سَر ۔ چات) (ن گ) چہ کُہن ءِ بُن زِہ ءِ بُنگیجی چات ۔ دَپ چات ۔ گُمانہ ۔

سَرچاخ : (سَر ۔ چاخ) (ن گ) روہینہ ۔ کُہن ءِ گُڈّی سَر کہ چہ آپ جُو ءَ ڈَگار ءِ سَرءَ تچیت ۔

سَرچادِر : (سَر ۔ چا ۔ دِر) (ن گ) ہَما چادِر کہ سَریگ ءِ سَرءَ مانپوشگ بیت ۔ **سَرچادِر بُوَنَگ** : (سَر ۔ چا ۔ دِر ۔ بُو ۔ نَگ) (ک گ) جَنین ءِ پہ جاگہے ءِ رَوَگ ءِ سَر گِرَگ ۔ تیار بُوَنَگ ۔

سَرچانَگ : (سَر ۔ چا ۔ نَگ) (س گ) سَرءِ چیر ۔ (2) (ن گ) اَوَلی چانَگ ۔

سَرچِتَنگ : (سَر ۔ چِ ۔ تَنگ) (ن گ) سَرچِنَگ ءِ گوستگاں بِزاں سَرچِنَگ ءِ کار بُوتَگ ۔ **سَرچِتَگیں** : (سَر ۔ چِ ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) سَرچِنَگ ءِ دیریں گوستگاں بِزاں سَرچِنَگ ءِ کار بُوتَگ ۔ (2) ہما کہ سَرچِتَگ ۔

سَرچَرّ : (سَر ۔ چَر ۔ ر) (ن گ) دماگی ناجوڑی یے ۔ سَر ءِ تَرَّگ ءِ نادُراہی ۔ سَرتَرّ ۔ (2) حیران ۔ ہَبَکّہ ۔ کافتگ ۔ سَرتَرّ ۔ **سَرچَرّ کَنَگ** : (سَر ۔ چَر ۔ ر ۔ کَ ۔ نَگ) پہ مُلّائی یا بَلّی تائید ءُ دَم ءُ دُرُوت گاریں مَرُدمے ءَ رایا گاریں مالے ءَ رالوگ ءَ آرائینَگ ۔

سَرچَغ : (سَر ۔ چَغ) (ک گ) دُراہ کَنَگ (2) وَشّ کَنَگ ۔ راضی کَنَگ ۔

سَرچَلّ : (سَر ۔ چَل ۔ ل) (ن گ) مردینی نپس ءِ سَرُک ءِ گلّڑی ۔ نپس ءِ سَر بِری پوست ۔

سَرچِلیم : (سَر ۔ چِ ۔ لی م) (ن گ) چِلیم ءِ ہما بہر کہ آئی ءِ تہہ ءَ تمباک ءُ آس مان کَنَنت ۔ چِلیم ءِ ٹوپی ۔

سَرچَمَّگ : (سَر ۔ چَم ۔ مَگ) (ن گ) (س گ) چَمَّگ ءِ بُن زِہ ۔ بُن چَمَّگ ۔ چَمُود ءَ کہ چَمَّگ دَر کیت ۔ بُن زِہ ۔ مَہتان ۔

سَرچِن : (سَر ۔ چِن) (ن گ) دَہل ءِ سَر بر ءِ چِنَگ ۔ (2) چیز ءِ پہ گچِین دَر چِنَگ ءُ زُورَگ ۔ (2) (ف گ) سَرچِنَگ ءِ فرمان گال : سَربہ چِن ۔

سَرچِنَگ : (سَر ۔ چِ ۔ نَگ) (ک گ) گوجَگ ۔ چِست کَنَگ ۔ (2) پُلّ ءِ یا بر ءِ چہ دَر چِک ءِ سِندگ ۔ (3) بُرز بُرز ءِ تَراشگ یا بُرَّگ ۔ (4) مُچّ ءِ سَرءَ دانَگ دانَگ ءَ ناہ ءِ سِندگ ۔ **سَرچِنَگی** : (سَر ۔ چِ ۔ نَ ۔ گی) سَرچِنَگ ءِ آوَکی ۔ (2) دُور کَنَگی ۔ (3) سِندَگی ۔

سَرچِنڈ : (سَر ۔ چِن ۔ ڈ) (س گ) گوں دَستاں چِست کَنَگ ءُ چہ سَرءِ بُرزی ءَ دَوُر دیگ ۔ (2) (ن گ) سَر ءِ لَرزَگ کہ چہ پیری یا نادُراہی ءَ بیت ۔ (3) دَر چِک ءِ بَرانی جَہل ءَ ریچگ ءِ ہاتِر ءَ دَر چِک ءِ سُرینَگ ۔

سَرچوپ : (سَر ۔ چوپ) (ن گ) ہَما سَنگ یا دار کہ گوں آئی ءَ جَتک یا دِگہ اَنچیں چیز چوپِنت ۔ چوپوک ۔ (2) حَنّی ءِ یا کُنر ءِ گوں لٹّ ءِ شاپگ ۔

سَرچوٹ : (سَر۔چوٹ) (س گ) مَزَن مَرّ۔ مان نیاروک۔ سَرتاب۔ بہادر۔ نَترُس۔ (2) ہما کہ سَرءَ تاب یا چوٹ اِنت۔

سَرچوٹیں : (سَر۔چو۔ٹیں) (س گ) مَزَن مَرّیں۔ سرتابیں۔ بہادُرّیں۔ مڑاہ داریں۔ نَترُسیں۔

سَرچُوڑ : (سَر۔چُو۔ڑ) (س گ) دُکان دارءِ سوداءِ چہ تورءَ گیش دیگ۔ چَرپ۔ (2) (ن گ) زا لبولانی سَرءِ گوَاپے۔ سَر چیڑ۔ (3) دَڑچکءِ یاولّءِ سَربری چُوڑ یا شاحُڑ کہ اَنگہ ہچگ اِنت۔

سَرچیٹ : (سَر۔چی۔ٹ) (ن گ) سازءِ آوازءِ ہما بہر کہ بُرز گرَگ بیت۔ زَہیرگءِ بُرزی الہان۔ اِستائین۔

سَرچیڑ : (سَر۔چے۔ڑ) (ن گ) سوَز۔ سبز۔ (2) زالءِ سَرءِ گوں دانیچکءَ گوَ پگ۔ (3) سَرگءِ دَڑاجیں پُٹ۔ (4) سَرچُوڑ۔ (5) دَڑاجیں سَرگ۔

سَرحال : (سَر۔ہا۔ل) (ن گ) بُن گپّ۔ سَرگال۔ سَرلوز۔ (2) اَوَلی حال۔ حال تاکءِ مَستریں خبر۔ (3) اَوَل ڈاہ۔ (4) عِزَّت۔ شرف۔ وَشّ نام۔ **سَرحال بُوئگ** : (سَر۔ہا۔ل۔بُو۔ئگ) باعِزَّت بُوئگ۔ نام دار بُوئگ۔

سَرحد : (سَر۔ہَد) (ن گ) سیم سَر۔ حَدّ۔ مرز۔ دنگ۔ سَند۔ آپ بَند۔ آب ریچ۔ **سَرحدّی** : (سَر۔ہَد۔دی) سیم سری۔ (2) ہما کہ گوں سرحدءَ نسبت داریت۔

سَرحیال: (سَر۔ہَ۔یال) (س گ) پہ ہوش۔ پہ سُدھ ءُ سماہ۔ پوہ۔ سَر پد۔ ہُژّار۔ زانت کار۔ بَلَد۔ عاقل۔ عقل مَند۔ فہمندگ۔ سار۔ ساری۔ **سَرحیالیں** : (سَر۔ہَ۔یا۔لیں) (س گ) ہوش مندیں۔ سَرپدیں۔ ہُژّاریں۔ زانتکاریں۔ عقل مندیں۔

سُرخاب : (سُر۔خاب) (د) (ن گ) کسانیں سُہر رَنگیں بالی مُرگے۔ سُہر پُٹیں ساہ دار۔

سَرخانڈہ : (سَر۔خان۔ڈَہ) (ن گ) کاتیال۔ سَرہانڈگ۔ پیشونک۔ مَستر۔ میر۔ کماش۔

سَرخوش : (سَر۔خُش) (س گ) مِنَّت واری لَبزے کہ دَست خوشءِ زَرّ گرَگءِ رَند جُوّا گرءَ گُشگ بیت۔ بِزاں وشحال باتئے۔ وَشّ باتئے۔

سُرخ : (سُر۔خ) سُہری۔ سُہریں رنگ۔ **سُرخی** : (سُر۔خی) (ن گ) سُہرَرَنگ۔ (2) گلّہءِ فَصلءِ ناڈُڑاہی یے۔ رَلّی۔ (3) (د) اِحوال تاکءِ مَستریں خبر یا سَرگال۔

سَرخیل : (سَر۔خے۔ل) (ن گ) کُٹمءِ مَستر۔ کماش۔ سَرکردہ۔ پیشونک۔ راہ دَربَر۔ **سَرخیلیں** : (سَر۔خے۔لیں) (س گ) کماشیں۔ پیشونکیں۔ راہ دربریں۔ مستریں۔ سروکیں۔ **سَرخیلی** : (سَر۔خی۔لی) مَستری۔ کماشی۔ پیشونکی۔ سَروکی۔

سَرد : (سَر۔د) (س گ) ہما کہ گرم نہ اِنت۔ گوَہر۔ یَخّ۔ سارت۔ حونکّ۔ (2) (ن گ) سَرسام۔ یکّ ناڈُڑاہی یے۔

سَردتَرّگ : (سَرد۔تَر۔رَگ) (ک گ) سارت بُوئگ۔ سَرد بُوئگ۔ بے زند بُوئگ۔ تُسَگ۔ **سَرد کنگ** : (سَر۔د۔کَ۔نگ) (ک گ) گوَہر کنگ۔ (2) سارت بُوئگ۔ (3) گریں شےءِ سَرد کنگ۔ **سَردی** : (سَر۔دی) (ن گ) سارتی۔ گوَہر۔ زِمستانءِ گوَہر۔ گوَپش۔ گیرَ و۔ گیرَہ۔ یَخّ۔ ٹَنٹ۔ (2) زِمستانءِ گوَات اَجمبگ۔ **سَردیں** : (سَر۔دیں) ہما کہ سَرد اِنت۔ سارتیں۔

سَرداپ: (سَرد۔آپ) (ن گ) ہما بان کہ زَمینءِ چیرءَ یا گٹّیں جاگہےءِ اڈّ کنگ بیت کہ گرماگءِ سارتءُ زِمستانءَ گرم بہ بیت۔ سَرد خانہ۔ (2) چمّگءِ آپ کہ گرماگءِ ہم سَرد بہ بیت۔

سَردار : (سَر۔دا۔ر) (ن گ) راج واجہ۔ راج مَستر۔ کماش۔ تمَن دار۔ مَستر۔ مزَن۔ حاکم۔ راج پال۔ سَر۔ سَروک۔ امیر۔ پاگ واجہ۔ **سَرداری** : (سَر۔دا۔ری) (ن گ) واجہی۔ حاکمی۔ قومءِ سَروکی۔ کماشی۔ (2) دوَرءِ دوَران۔ میری۔ **سَرداریں** : (سَر۔دا۔ریں) (س گ) واجہیں۔ حاکمیں۔ کماشیں۔ میریں۔ راج پالیں۔ مڑاہ داریں۔ مزن مرّیں۔

سَرداوگ: (سَر۔دا۔وَگ) (ن گ) سَردیں ہَند۔ سَردیں دَمگ۔ ہما جاگہہ کہ اُودءَ موسُم سارت اِنت۔ سارتیں ہَند۔ سارتیں دَمگ۔ سارتیں جاگہہ۔

سَردَج :(سَر۔دَج) (ن گ) رُوم یا گوٗبزءِ چٹوِیں ڈَنگ۔(2) لگامءِ تہہءِ آسن۔لوئند کہ اَسپءِ یا حَرءِ دَپءَ بیت۔(3) مَرَن ڈیل۔ مَرَن ہاٹی۔زوراوَر۔

سَردَر :(سَر۔دَر) (ن گ) بے پاگ۔ہما کہ سَرئے دَرا انت۔ سَردَرا۔(2) نابُود۔بودلّا۔کَم شَرف۔(3) جنینءِ مردءِ مرکءَ رندآئی ءِزالءِ جنینءِ وارثانی گوں وَتءَ بَرَگ۔

سَردَرا :(سَر۔دَ۔را) (ن گ) ہما کہ سَرءَ ہچّءَ نہ پوشتگ۔ سَردَر۔(2) بے پکرات۔نابُود۔کَم عزّت۔کَم شرف۔**سَردَرائی** : (سَر۔دَ۔را۔ئی) (ن گ) سَرءِ دَرا کنگءِ حالت۔(2) بے پکراتی۔نابُودی۔(3) بےعزّتی۔کَم شرفی۔**سَردَرا کنگ** :(سَر۔ دَ۔را۔کَ۔نَگ) ہما کہ بے گُناہءُ مَیارءَ وَتی دِشتارءَ یلہ بہ کنت۔ (2) بےعزّت کنگ۔(3) کم شرف کنگ۔

سَردَرد :(سَر۔دَ۔رد) (ن گ) سَرءِ دَرد۔(2) مصیبت۔جنجال۔ وَیل۔**سَرءِ دَردءِ گِپگ**:(ک گ) دُژاہ بُوئگ۔(2) آرام بُوئگ ۔تاہیر گِرَگ۔**سَردَردی** :(سَر۔دَر۔دی) (ن گ) سَرءِ دَرد کنگ۔(2) مصیبت۔جنجالی۔

سَردَست :(سَر۔دَس۔ت) (ن گ) چہ دَستءِ مُچّءَ بُرز تر۔ تلملءُ دَستُونکانی ہڈّ۔(2) دَستءِ گرّ۔ باہینک۔ باہُونک۔

سَرءِ دَست :(ن گ) مَردُمءِ سَرءِ بُرزیءُ دَستءِ دَژاجیءِ برابرءَ۔ دَژاجیءِ پچّ کنگ۔ پادءِ لنگکءَ بگِرتاں سَرءِ میکّءُ دِگہ یکّ دَستےءِ دَژاجی۔ بالادءِ بُرزیءُ دِگہ دَستےءِ دَژاجیءِ گچّ۔**سَرءِ ماں دَستءِ ژُورگ** : سَرءِ پروانہ کنگ۔مَرَن مردی نشان دیگ۔**سَردَست کنگ** :(سَر۔دَس۔ت۔کَ۔نَگ) چیزےءِ سَرءِ بُرزیءِ دَستاں کنگءُ دوٗر دیگ۔گوں تژندیءِ دوٗر دیگ۔

سَردکار :(سَر۔د۔کار) (س گ) بےتہمبل۔نابُود۔(2) ہما مَردُم کہ کارے وَہدءِ سَرءَ نہ کنت۔سُست کار۔صَبرو۔پَشت کار۔ناگُشاد۔

سَردکاری :(سَر۔د۔کا۔ری) ناگشادی۔بےتہمبلی۔**سَردکاریں** : (سَر۔د۔کا۔ریں) ناگشادیں۔بےتہمبلیں۔سُستکاریں۔

سَردماغ :(سَر۔دَ۔ماغ) (س گ) تژند۔بے پَرواہ۔ (2) ہوش۔فہم۔

سَردَہ : (سَر۔دَہ) (ن گ) تیجگ یا گلوٗءِ قِسمے۔

سَردیگ :(سَر۔دی۔یگ) (ک گ) دَلوتءِ راہ دیگ۔دَلوتءِ پہ راہی کنگءِ ہکّلگ۔مالاں پہ چارینگءِ بَرَگ۔(2) رَمگ، گورم یا بگّءِ رُمبینگ۔(3) رواں کنگ۔راہی کنگ۔

سَرڈگار :(سَر۔ڈَ۔گار) (ن گ) سَری ڈگار۔اَولی ڈگار۔ (2) سرزَمین۔ڈیہہ۔

سَرڈَنّ :(سَر۔ڈَن۔ن) (ن گ) ڈَنّءِ سَر۔(2) پٹّءُ مَیدانءِ سَری حدّ۔

سَرڈہور :(سَر۔ڈَ۔ہور) (س گ) سَراں سَران۔لڈّءُ بار۔ڈِہار پہ ڈِہار۔جاگہءُ دَوارءَ نہ بُوئگ۔بے ہنکین۔**سَرڈہُوری** :(سَر۔ڈَ۔ہُو۔ری) (ن گ) سَراں سَرانی۔سَرگردانی۔ڈَہار پہ ڈَہاری۔

سَرذو :(سَر۔ذو) (ن گ) بُہتان۔تہمت۔ڈوبہ۔

سَررِچ : (سَر۔رِچ) (ن گ) پشّا نک۔لمپّوشک۔

سَررِچگ :(سَر۔رِ۔چَگ) (ک گ) چہ کچّءُ کیلءِ گیش بُوئگءِ سَبَبءِ چہ دَرپءِ دَرءَ دَر رِچگ۔چہ پُرّیں دَرپےءِ سَر رِچ بُوئگ۔ **سَرّ رِچگءُ ایر رِچگ** : سیر نہ کُتگیں جنینءِ چہ وَرناہیءِ دیم پہ پیریءِ رَوَگ۔گلمانٹی۔**سَررِچگی** :(سَر۔رِ۔چَ۔گی) (ن گ) سَررِچگءِ آوَکی بِزاں پُرّیں دَژپ ئے سَررِچیت یا سَررِچگی انت۔**سَررِچیت** : (سَر۔رِ۔چی ت) (ک گ) سَررِچگءِ آوَکی۔

سَررِشتہ :(سَر۔رِش۔تہ) (ن گ) میرآب۔کَہنءُ کَہنءِ آپءِ کَماش۔(2) شَرِیداری بندءِ کَماش۔**سَررِشتہی** :(سَر۔رِش۔تَ۔ئی) (ن گ) کَہن یا بندءِ ہما بہر کہ کَہنءِ مِستر یا بندءِ کماشءِ رابے کارءَ دیگ بیت۔(2) کَہن یا بندءِ کماشی۔میرآبی۔

سَررَند :(سَر۔رَن۔د) (ن گ) سَررَندگی شکّ۔شکّ۔سَرمان آرگءِ چیز۔شانگ۔سَرءِ رَندوکیں اَزباب۔

سَرروپ :(سَر۔رو۔پ) (س گ) سَرسَری روپگ۔ اَدارکی روپگ۔ چہ دُڑستاں پیشی روپگ۔ سُبکّ سُبکّ ءَ روپگ۔ (2) (ن گ) ڈگارءِ سَرگرد۔ بندءِ ہما جاگہہ کہ چوداں ہوَر یاہارءِ زیادہیں آپ دَرکیت۔سَرگرد۔

سَررِیچ :(سَر۔رِے۔چ) (س گ) ڈگارءِ پُرّ بُوَگ ءَ رَند گیشیں آپ ءِ دَرآیگ۔(2) (ن گ) چکار۔سَرکَیل۔ ہُلکّ۔ چہ سَرکَیلیں دَرپےءِ زیادہیں آپ ءِ رِچَگ۔

سَررِیچگ :(سَر۔رِے۔چَگ) (ک گ) دَرپ یا رَزانےءِ چہ پُرّ ءَ گیشیں آپ یا چیزانی رِچگ۔ دَرپےءِ چہ وَتی کساس ءَ گیش ماں کُتگیں آپیں چیزے ءِ نَہ دارگ ءُ ہما چیزءِ دَرءَ دَرریگ۔(2) ہما دہل کہ پُلّ ئے دَرآورتگ۔ ہما کِشارکہ بَرئے دَرآتگگ۔

سَرزان :(سَر۔زان) (ن گ) چہ بزرانءِ جَہل ءُ چہ کونڈءِ بُرز۔ پادءِ بُن ءَ بگرتاں کونڈءِ دیمی نیمگ۔سَرزانانی سَربر۔زان۔(2) اُشترءِ زانانی سَرءِ بستگیں پڑمیگیں پُلّ۔

سَرزُبانی :(سَر۔زُ۔با۔نی) (ن گ) زبانی کلوہ ۔بےنبشتگیں پیغام۔زُبانی۔

سَرزَمین :(سَر۔زَ۔می۔ن) (ن گ) وطن ۔دیار۔گل زَمین۔ ڈگار۔ مُلک۔ڈیہہ۔**سَرزَمینی** :(سَر۔زَ۔می۔نی) (ن گ) ہما کہ گوں سرزمینءِ نسبت داریت۔(2) وَطنی۔گُلزمینی۔ڈگاری۔مُلکی۔ڈیہی۔

سَرزَنک:(سَر۔زَن۔ک) (ن گ) آپُسیں بُزانی اَوّلی زنکی ئیں بُز۔

سَرزور :(سَر۔زور) (س گ) زوراں سَر۔مِکّوکائی۔سَرءِ زورءَ۔ (2) زوراک۔ظالم۔اَڑبنگ۔دیہہ۔اوڈائی۔(3) جاہل۔ضِدّی۔ (4) زَبر۔سَرّاپ۔(5) سَرکَشّ۔سَرمچار۔**سَرزُوری** :(سَر۔زُو۔ری) (ن گ) زوراکی۔ظالمی۔(2) سَرکَشّی۔تمردی۔(3) جاہلی۔ زوراں سری۔**سَرزوریں** :(سَر۔زو۔ریں) (س گ) سَرکَشّیں۔ تمردیں۔ زوراوریں۔ (2) ظالمیں۔ زوراں سریں۔ (3) جاہلیں۔ ناسرپدیں۔

سَرزِیات :(سَر۔زِ۔یات) (س گ) چہ گیشینتگیں کچّءِ زیات۔

سَرَس :(سَ۔رَس) (س گ) گیشتِر۔زیات۔دیمءَ وڈّگ۔چہ وس ءِ زیات۔چہ حدّءَ دَر۔

سَرسا :(سَر۔سا) (ن گ) سَرتراش۔حَجّام۔تڑاشوک۔(2) ریپینوک۔ ریپکار۔(3) خیرات۔ روچگانی ماہ ءِ گُڈ سَراں داتگیں خیرات۔

سُرسات :(سُر۔سات) (ن گ) اَٹکل۔حِیلہ۔(2) گِندءِ نند۔ (3) چہ شاہُوکاراں سُنگ ءِ گِرگ ءِ یکّ لیکوے کہ ہرصدسیرءِ سَرءَ دو سیرءِ سُنگ۔سُنگ۔

سَرسادیغ :(سَر۔سا۔دی۔یغ) (ک گ) پہ سَرءِ پہریزگ ءَ خیرات کنگ۔(2) چُکّ ءِ اَوَلی سَرسا ہَگ ءِ وہدءِ پیرانی سَرءَ خیرات۔

سَرسام :(سَر۔سام) (ن گ) نیم سَر۔سَرءِ نادُڑاہی یے۔سَر گڑّ۔(2) زِمستان ءِ ساڑتیں موسم ءِ نادُڑاہی یے۔سَرد۔(3) بے وار۔نہ گیگ۔ناتوان۔

سَرسایہ :(سَر۔سا۔یَہ) (د) (ن گ) سَرءِ صدقہ۔خیرات۔ (2) سُورءِ وَرگ ءِ بجّار۔

سَرسَبز :(سَر۔سَب۔ز) (ن گ) بیتاب۔میرَ ر۔آباد۔مللگزار۔ شاداب۔ہُمبو۔**سَرسَبزی** :(سَر۔سَب۔زی) (ن گ) آبادی۔ شادانی۔(2) مَلگُزاری۔**سَرسَبزیں** :(سَر۔سَب۔زیں) (س گ) آبادیں۔شادانیں۔(2) ملگزاریں۔

سَرسِٹّ :(سَر۔سِٹ۔ٹ) (ن گ) اولاک ءِ ہما رَنگ ءِ تچگ کہ گوشئے زاناں بُرزءُ جَہل بیت۔(2) تڑاس۔(3) پہ نادل کَشّی کارءِ کنگ ۔ کارے ءَ جاہے کنگ ءُ جاہے ءَ یلہ کنگ۔ کارے ءَ ناتوام کنگ۔سَرگوز۔ (4) چیزے ءِ سَرءَ پر سِٹّگ ءُ رَوَگ۔**سَرسِٹّ کنگ** :(سَر۔سِٹ۔ٹ۔کَ۔نگ) (ک گ) اولاک ءِ تڑاس کنگ۔(2) چیزے ءِ سَرءَ سِٹّ کنگ ءُ گوزگ۔سَرگوز کنگ۔

سَرسُچگ :(سَر۔سُ۔چَگ) (ک گ) سَرسوچ بُوَگ۔ہما کہ سَربرءِ بہ سُچیت ءُ تہہءِ حامگ بہ بیت۔

سَرسِدَگ :(سَر۔سِ۔دَگ)(ک گ) چہ ہمراہاں گِسَر بُوئگ۔ جِتا بُوئگ۔

سَرسَر :(سَر۔سَر)(ن گ) وسواس۔ بے چاڑ۔ بے آرام۔ (2) دان ءِ بُوچ ءُ کٹلان کشّگ۔**سَرسَر جَنَگ** :(سَر۔سَر۔جَ۔نَگ)(ک گ) چہ دَرد ءُ تورِشت ءَ بے تاہیر بُوئگ۔تلوسَگ۔تکان سُری دَرشان کنگ۔ نہ تڑا ہِک۔غم ءُ گرٹّی ءِ وَہداں بے تاہیر بُوئگ۔ ناڈُراہ ءِ چہ دَرداں تلو سَگ۔ سَر بتگ۔ چاُلک جَنگ۔ دِل موش کنگ۔ سَرگر دان۔گاریں چیز ءَ پٹّ و پولی جُہد کنگ۔چیز ے ءِ شوہاز ءَ اِد ءَ اُود ءَ دَست جَنگ۔شوہازگ۔

سُرسُرَگ :(سُر۔سُ۔رَگ)(ک گ) میزان میزاں ءِ سُر ءُ پُر کنگ۔سکّ باز چیز ءِ پنچّی ءَ زنزرگ۔کُلکچگ۔للّرَگ۔

سُرسُروک :(سُر۔سُ۔روک)(ن گ) بے ادب۔ بے جارات۔ (2) سُبکیں نِندگ ءُ پاد آہگ۔

سَرسَرل :(سَر۔سَ۔رَل)(ن گ) نوک باہندیں اَسپ کہ آئی سَر ءَ انگتہ سواری نہ بُوتگ۔

سَرسَری :(سَر۔سَ۔ری)(ن گ) سَر ءَ گوْازینگ۔ کار ءِ ناتوام کنگ۔(2)(ج گ) چہ دُرستاں سَری۔ چہ دُرستاں پیش ءَ۔(3) پیش پیشی۔اوّلی۔سَربُری۔

سَرسُلُونٹکی :(سَر۔سُ۔لون۔ٹُ۔کی)(ک گ) پادانی سَر ءَ نِندگ۔ نِندگ ءِ وہداں بز گوشت یا نِشتن جاہاں چہ ڈگار ءَ بُرز دارگ۔ بز گوشتاں بُن ءَ ایر نہ کنگ۔

سَرسُلُونڈی:(سَر۔سُ۔لُون۔ڈی)(ن گ) پادانی سَر ءَ نِندگ۔ سَرسلونٹکی۔

سَرسِند :(سَر۔سِن۔د)(ن گ) گِستا۔گِسَر۔ جِتا۔(2) سَرغُٹّ۔ کُشگ۔**سَرسِند بُوئگ** :(سَر۔سِن۔د۔بُو۔ئگ)(ک گ) چہ ہمراہاں سِدگ ءُ گِستا بُوئگ۔ گار بُوئگ۔ رَمبگ۔**سَرسِند کنگ** :(سَر۔سِن۔د۔کَ۔نگ)(ک گ) سَر ءِ سندگ۔ شکار کُتگیں مُرگ ءِ پہ دَست سَر ءِ دُور کنگ۔ سَرغُٹّ کنگ۔ سَرگُٹّ کنگ۔**سَرسِندَگ** :(سَر۔سِن۔دَگ)(ک گ) سِندَگ۔ گِستا کنگ۔ جِتا کنگ۔

سَرسوب :(سَر۔سوب)(س گ) سوب مَند۔سوبین۔ کٹّوک۔ باج بر۔ سَربُلند۔ گڑوہ بر۔ سوبان۔**سَرسُوبی** :(سَر۔سُو۔بی) سوب مَندی۔ سوبیں۔

سَرسوبَہہ :(سَر۔سو۔بَہہ)(س گ) سَرجم۔ پُورہ۔ تیوّگ۔

سَرسوبَہی :(سَر۔سو۔بَ۔ہی)(ن گ) سَرجمی۔ تمامی۔ پُورہی۔

سَرسوچ :(سَر۔سوچ)(س گ) نیم سُہت۔ نیم پُختہ۔**سَرسوچ بُوئگ** :(سَر۔سوچ۔بُو۔ئگ)(ک گ) نیم پچگ۔ نیم پشّگ۔ تہہ ءَ حامگ ءُ سَر بر ءَ سُچگ۔ چیز ے ءِ سَرّی ءَ نہ بُوئگ۔ سَرسُچگ۔**سَرسوچ کنگ** :(سَر۔سوچ۔کَ۔نگ)(ک گ) ہوشگاں آس ءِ سَر ءَ سوچگ ءُ صاف کنگ۔ سَربری نیمگ یا بُرزی ٹالان ءَ سوچگ۔(2) چیز ے ءَ انچو پچگ کہ سَر ءَ بہ سُچیت ءُ تہہ ءَ حامگ بہ بیت۔

سَرسیم :(سَر۔سی۔م)(ن گ) حدّ۔سیم۔ مُلک یا ڈگار ءِ نیامی حدّ۔ (2) سَند۔گیوار۔سیم ءُ حدّ ءِ سَند۔ سیم سَر۔

سَرسینگ :(سَر۔سے۔نگ)(ن گ) پہلُونک ءِ سَربری گوشت۔ ڈوبر۔

سَرشام :(سَر۔شا۔م)(ن گ) مہلّہیں شام۔ ہما شام کہ مہلّہ وَرگ بیت۔(2) نوا شام۔ چہ شام ءَ سَر ءَ وہد۔ شپ ءِ اَوَل سَر۔ چہ مغرب ءَ گیّ رَند۔

سَرشات :(سَر۔شات) دل آرام۔ وشّ حال۔ دل ایمن۔

سَرشاتی:(سَر۔شا۔تی)(ن گ) وشّ دِلی۔ وشّ حالی۔ دِل آرامی۔

سَرشاتی رَوَگ :(سَر۔شا۔تی۔رَ۔وَگ) پہ وشّ دِلی موکل کنگ۔

سَرشاتیں :(سَر۔شا۔تیں)(س گ) وشّ دِلیں۔ وشّ حالیں۔ دل آرامیں۔ سَرسوبیں۔

سَرشان :(سَر۔شان)(ن گ) شانگ۔ دِل ءِ رَوَگ۔ (2) رَوڑی۔ چگّل۔(3) ہما بُرز ءُ پڑ اہیں جاگہہ کہ ہَوْر ءِ آپ چمُود ءِ دیم ءَ پہ ایر جہلگ ایر بہ رِچیت۔(4) جمبر ءِ تنگّ تنگ ءَ گوْارگ۔ جمبر ءِ جاہے گِرگ ءُ جاہے یلہ دیگ۔(5) رَس اِتگیں ناہ کہ مچّ ءِ سَر ءَ سپت ءِ تہہ ءَ چنڈگ بنت۔(6) بند ءِ روپ۔ بند ءِ سَرگرد۔

سَرشانگ: (سَر۔شا۔نگ) (ک گ) دِل ءِ رَوگ۔(2) دہمال دیگ۔ہتر دیگ۔(3) گوَاتی ءِ پُرّ بُونگ۔گوَاتی ءِ سَر ءِ چنڈ ینگ۔

سَرشاح: (سَر۔شا۔ہ) (ن گ) دَرچک ءِ برزترین شاح۔سَرلمب۔سَرٹال۔

سَرشَپ : (سَر۔شَپ) (ن گ) شپ ءِ بُنگیجی بہر یا پاس۔چہ نیم شپ ءِ پیشی وہد۔اَوَل پاس۔اَوَل شپ۔شام۔نماشام۔

سَرَشت : (سَ۔رَش۔ت) (ن گ) لنگار ءِ دَراجیں شَتنگ۔لنگار ءِ ہما سَر کہ جُگ ءِ بَندَگ بیت۔(2) ہما دَراج ءِ گلّڑیں دار کہ اُشتر ءِ رَہت یا گوکانی جُگ ءِ بَندَگ بیت۔

سَرِشت : (سَ۔رِش۔ت) (ن گ) بُنیاد۔ابتدا۔بُنگیج۔(2) تب۔مَیل۔

سَرشَکُون : (سَر۔شَ۔کُون) (س گ) سَر پہ جہلادی۔دیم پہ چیر۔شکست۔پڑوش۔**سَرشَکُونّیں** : (سَر۔شَ۔کُون۔نیں) (س گ) ناراستیں۔دیم پہ چیریں۔(2) شِکستیں۔پڑوش وارتگیں۔

سُرشَگ : (سُر۔شَگ) (ک گ) تَر کنگ۔آرتینک ءِ گوں آپ یا آپینک ءِ تَر کنگ۔تَر کُرتگیں۔آرت یا آرت ءِ وڑیں چیز ءِ تَر کنگ۔(2) مال ءِ زاہگ ءِ رَند ءِ شیر۔(3) کڑ ہواریں شیرانی آچ ءِ گرم کنگ ءُ باد ینگ۔

سَرشَم : (سَر۔شَم) (ن گ) کوہ ءِ بُرزیں جاگہہ یا جاگہانی شَم۔کوہانی بُرزترین شَم۔کوہانی دَرگ۔(2) تل۔ڈکّ۔(3) ہموداں کہ دو کوہ دَمک دنت۔دو کوہ ءِ سیم حدّ۔حدّ ءِ گیورگ ءِ سیم۔(4) دو دیم ءِ آپ ریچ۔(5) کوہانی سَر۔بُرزی۔بُلندی۔(6) کوہ ءِ ہما ڈکّ ءِ حدّ کہ چمُودءَ ہر دو ہیمگ ءِ آپ رِچنت۔(7) بُرز جمکی ئیں دار۔(8) بُزرگ ءِ ڈگار۔کوچک ءِ نگوَر دیم۔(10) سَرشماں۔بُرزی شَم۔سَرگ ءِ شَم۔(11) گوَات گر۔ٹُلّ۔(12) دار ءِ جَمبلگ۔

سَرشود : (سَر۔شود) (ن گ) زالبُول ءِ سَر ءِ شودگ ءِ آپ۔(2) بانور ءِ سَر ءِ شودگ ءِ رسم۔(3) سَرگ ءِ پٹانی شودگ۔(4) پَل۔اَندیم۔(5) مُردگ ءِ سیمی روچ ءَ آئی ءِ نزّیکیں عازیز ءُ جنینانی وَتی سَرانی ءِ دود۔شودگ۔**سَرشودَگ** : (سَر۔شو۔دَگ) (ک گ) زال ءِ ماہواری ءَ رَند ءِ جان شودَگ۔

سَرشون : (سَر۔شون) (ن گ) اَوَل تزان۔بُن گپّ۔

سَرشونکار : (سَر۔شون۔کار) (ن گ) مستریں شونکار۔

سَرشیپ : (سَر۔شے۔پ) (ن گ) سَری شیپ۔کوہانی تہہ ءِ شیپ۔

سِطر : (سِت۔ر) (د) (ن گ) رِد۔کتار۔(2) نوِشتہ ءِ یک رِدئے۔

سَرظاہِر : (سَر۔زا۔ہِر) (س گ) پاشک۔پڈّر۔سَہرا۔ظاہِر۔

سَرظاہِری : (سَر۔زا۔ہِ۔ری) (ن گ) پاشکی۔پڈّرائی۔سَہرائی۔ظاہری۔

سَرغُٹّ : (سَر۔غُٹ۔ٹ) (س گ) سَر ءِ سِندگ ءُ چہ بدن ءَ جتا کنگ۔سَرسِند۔سَرگُٹّ۔

سَرغلیپ : (سَر۔غَ۔لے۔پ) (ن گ) پوش۔دپی۔سَرپوش۔

سُرف : (سُر۔ف) بچار : سُرپ۔

سَرِکّ : (سَ۔رِک۔ک) (ن گ) ڈلگیں تژکّ۔دوچے۔

سُرک : (سُر۔ک) (ن گ) گُٹّ۔گُلمب۔آپ ءِ گُلگُل۔(2) (ف گ) سُرکگ ءِ فرماں گال: بہ سُرک۔(3) کم کم ءَ تننگ۔(4) کمّیں آپ یا کمّیں شیر۔(5) کمّیں نرم۔

سَرُک : (سَ۔رُک) (ن گ) چیزے ءِ کُٹّ اِتگیں سَر۔کُنڈ۔کُچّ۔آہن یا دار ءِ تراشتگیں سَر۔زِہ۔(2) سُٹک۔(3) چیزے ءِ ظاہر بُونگ ءِ نِشانی۔**سَرُک دیگ** : (سَ۔رُک۔دی۔یگ) (ک گ) سَر ءِ کشّگ ءُ چارگ۔ٹور کشّگ۔**سَرُک کنگ** : (سَ۔رُک۔کَ۔نگ) (ک گ) چہ جاگہے ءَ کمّے سَر ءَ کشّگ ءُ چارگ۔سَر کشّگ ءُ چارگ۔**سَرُک کشّگ** : (سَ۔رُک۔کش۔شگ) سَرُک کنگ۔سَر ءِ کشّگ ءُ چارگ۔**سَرُک ءُ سُلّگ** : (ن گ) پہ زور وَ تارا یکّے ءِ پیش دارگ ءُ پدا اَندیم بُونگ۔

سَرکاپتگ : (سَر۔کاپ۔تگ) بچار : سَربتگ۔

سَرکار :(سَر۔کار)(ن گ) حکومت۔حاکم۔راج داری۔سَرداری۔ (2) ہما کار کہ سَرجم ءُ بَرجم اِنت۔(3) زَمین ءَ پہ گوک ءِ تنگ ءَ پڑا ہی ءُ زَمین ءِ دَژاجی بہر۔(4) زَمین ءِ شومگ ءُ تیاری۔(5) ہما وردِن کہ پہ زِرءِ رَوگ ءَ زیرگ بیت۔**سَرکار کنگ** :(سَر۔ کار۔کَ۔نگ) تیار کنگ۔جریدہ کنگ۔(2) زَمین ءِ آپ دیگ، لگتّ کنگ ءُ پہ بژگ ءِ شدام چِنڈگ ءَ تیار کنگ۔**سَرکاری** :(سَر۔کا۔ری) (ن گ) ہما کہ سَرکاری اِنت۔حکومتی۔حکومت ءَ۔سَرکار ءَ۔حاکم ءَ۔(2) ہما کہ گوں سَرکار یا سَرکار کنگ ءَ نِسبت داریت۔

سَرکارچ : (سَر۔کار۔چ)(ن گ) کارچ ءِ سُرک۔(2) ڈَکّی۔ہما پتن سَریں کارچ کہ پہ ہڈّ ءِ گُڈّگ ءَ کارمز بیت۔ہڈّ گُڈّ۔(3) زِبریں کاٹار۔**سَرءِ کارچ ءَ دیگ** :مال یا دَلوتے ءِ مرگ ءِ ساعت۔

سَرکپ:(سَر۔کَپ) (ن گ) سَرکپگ ءِ جاگہہ۔بُرزیں جاگہہ۔(2) (ف گ) سَرکپگ ءِ فرماں گال: سَربہ کپ۔ بالابو۔(3) چہ جَہل ءِ بُرزءَ آیگ۔(4) چہ جَہل ءِ بُرزءِ رَوگ۔

سَرکپت :(سَر۔کَپ۔ت) (ن گ) ہما کار یا وہد کہ مَرُدم ءِ سَر ءَ آتکگ۔ہما کار کہ کسے ءِ وَتی جند ءِ سَرءَ کپتگ۔(2) (ک گ) سَرکپگ ءِ گوستگال بزاں آئی ءَ سَرکپگ ءِ کار کت۔(3) اَناگہہ ءَ جاگہے ءِ سَربُوتگ۔بید ءِ اِرادہ ءُ نیّت ءَ جاگہے ءِ رَوگ۔(4) قضائی۔ اَناگت۔ناگمانی۔(5) پہ گِدارے۔برے برے۔(6) بُرزیں جاگہے ءَ یا دَژ چکے ءِ سَرءَ لِکّ کپگ۔**سَرکپتی** :(سَر۔کَپ۔تی)(ن گ) اَناگتی۔کِزاوہدے۔قضائی۔بَرے بَرے۔

سَرکپتگ : سَرکپگ ءِ گوستگال۔**سَرکپتگیں** :(سَر۔کَپ۔تَ۔گیں) (س گ) سَرکپگ ءِ دیریں گوستگال بزاں سَرکپگ ءِ کار بُوتگ۔(2) ہما کہ سَرکپتگ۔

سَرکپنڈ :(سَر۔کَ۔پِن۔ڈ) (ن گ) دَست پُشت۔ترگز۔**سَرکپنڈ وَرگ** :(سَر۔کَ۔پِن۔ڈ۔وَ۔رَگ)(ک گ) سَر پادوَرگ۔لیٹ وَرگ ءُ کپگ۔

سَرکپگ :(سَر۔کَ۔پگ)(ک گ) لِکّ کپگ۔بُرزیں جاگہے ءَ رَوگ۔بالابُوتگ۔لّلگ۔بُرزءَ رَوگ۔آکاسگ۔دِژنچگ بندگ۔(2) جاگہے ءَ بے اِرادہ ءَ رَوگ۔**سَرءَ کپگ** :(ک گ) دَپ ماں دَپ بُوتگ۔جنگ کنگ۔(2) پہ زور یا پہ دُژوہ تاوان کنگ۔(3) چٹّی بُوتگ۔جنجال بُوتگ۔یکّے ءِ سَرءَ بار بُوتگ۔دُورنہ بُوتگ۔مُہتل بُوتگ۔(4) یلہ دیگ۔اِلّگ۔چہ سَرءَ کپگ۔(5) کارے کہ مَرُدم ءِ سَرءَ کپیت۔جُپگ۔جُپگ۔چپّلگ۔(6) اوشتاتگیں، نشتگیں یا وپتگیں مَرُدمے ءِ سَرءَ دِگرے ءَ وتارا دَور دیگ یا دِگہ چیزے دَور دیگ۔چیر ترّینگ۔(7) پہ زور جن ءُ مردی کنگ۔چکّ ءَ کپگ۔پہ زور زالے ءِ سَرءَ کپگ۔**سَرکپگی** :(سَر۔کَ۔پَ۔گی)(ن گ) سَرکپگ ءِ آدَکی بزاں اِندءُ نا اِند سَرکپیت۔

سَرکُتم :(سَر۔کُ۔تُم)(س گ) دَست گٹّ۔کارے ءِ گُلائیش۔

سَرکَردَہ:(سَر۔کَر۔دَہ) (ن گ) مَستِر۔کماش۔سَریں مَرُدم۔سَرخیل۔سَروک۔**سَرکَردَہیں** :(سَر۔کَر۔دَ۔ہیں) مستریں۔کماشیں۔سَروکیں۔سَرخیلیں۔

سَرکشّ :(سَر۔کَش۔ش) (ن گ) ہما کہ سَرکشّی کنت۔یاگی۔گہگیر۔غدّار۔(2) سَرکار یا سَردار ءِ حُکم ءَ نہ منّوک۔گپّ ءَ نہ زُوروک۔(3) زوراک۔سَرزور۔نُمنّ۔نادل سَر۔(4)(س گ) بُرز۔چست۔پیداور۔ظاہر۔**سَرکشّ کنگ** :(سَر۔کَش۔ش۔کَ۔نگ)(ک گ) بُرزجنگ۔چہ چیزے سَربرءَ گوزگ یا گوازینگ۔(2) تیرءِ بُرزرَوگ۔**سَرکشّی**:(سَر۔کَش۔شی) (ن گ) ظاہری۔ظاہر کنگ۔پدّرائی۔(2) یاغی بُوتگ۔دیم ءَ دَرا ہگ۔نہ منّگ۔(3) زوراکی۔سَرزوری۔

سَرکشّگ:(سَر۔کَش۔شگ)(ک گ) سُرکّ کنگ ءُ چارگ۔سَرءَ کشّگ۔گردِن ءَ دَژاج کنگ ءُ چیزے ءِ چارگ۔سَرءِ ظاہر کنگ۔(2) دَراآیگ۔دَررَوگ۔**سَرءَ کشّگ** :(ک گ) سہرا بُوتگ۔دیم ءَ پیش دارگ۔گندواں کنگ۔(2) ظاہر بُوتگ۔چیریں چیزے ءَ سَرءَ ظاہر کنگ۔(3) مَرَن مردی کنگ۔بہادُری شون دیگ۔دیم ءَ آیگ۔دیم ءِ دَرا آیگ۔

سَرکُک: (سَر۔کُک) (ن گ) کاسلوک۔ کاسلونک۔ کسیپ۔ کاسلو۔ کاسلُک۔ کاسک پُشت۔ کانسلوک۔

سُرْگُگ : (سُرْ۔گُگ) (ک گ) گُلمب زیرگ ءُ تِنگگ۔ (2) گُٹ گُٹ ءَ وَرَگ۔

سِرگُگ : (سِر۔گُگ) (ک گ) تہم ءَ دَرآہگ۔ کِشار ءَ تُرسّگ۔ (2) چہ ھندءَ گمّیں جزرگ۔ چست بُوئگ۔

سَرکَن : (سَر۔کَن) (ن گ) تلک گوزی لیب ءُ بُنگیج یا ہر لیبیے ءُ بُنگیج۔ (2) مَنجل یا تین ءَ ماں چُلرٹ ءَ ایر کنگ۔ (3) (ف گ) سَرکنگ ءِ فَرماں گال : سَربہ کن۔ **سرکن ءُ پرکن** : (ن گ) پہ پلینڈی ءَ تِکے ءِ گپّ ءَ پہ دِگرے ءِ گیش ءُ کم کنگ ءُ رسینگ۔ پلینڈی کنگ۔ (2) ہُنر ءُ حِیلہ۔ (3) پہ نہ بُودیں کار۔ ہما کار کہ آسَرئے نیست۔ (4) چلیم ءِ سَرکَیل کنگ ءُ تیار کنگ۔

سَرکَند : (سَر۔کَن۔د) (ن گ) دَزچکے۔ (2) بُرز۔ قدآوریں جَنین۔ شَرّرنگیں زال۔

سَرکَنگ: (سَر۔کَ۔نَگ) (ک گ) کم کنگ۔ (2) ایر کنگ۔ (3) پشت گیجگ۔ (4) رسینگ۔ پچّاریگ۔ رَسائینگ۔ دیگ۔ (5) وہر دیگ یا آپُس کنگ ءِ ہاترءَ حر یا اسپ ءِ نرءِ گرَگ ءُ مادَگین ءِ اعضاء ءَ ماں کنگ۔ **سَرکنگی** : (سَر۔کَ۔نَ۔گی) (ن گ) سَرکنگ ءِ آوَکی بِزاں سَرکنگی انت۔ (2) رَسینگی۔ پچّاریگی۔ دیگی۔

سَرکَنہ : (سَر۔کَ۔نَہ) (ن گ) رَسترے۔ چُکّ بَر۔ بشوشگ۔ بکشوشگ۔

سَرکوپگی : (سَر۔کو۔پَ۔گی) (ن گ) گُنبدانی یکّ زیلے کہ بازیں مانشاں ہم ہما وڑ ءَ بندنت۔

سَرکوَر : (سَر۔کوَ۔ر) (ن گ) کوَرانی سَر۔ چہ ہما ہنداں کہ کوَر ءِ آپ کاینت۔

سَرکوَش : (سَر۔کوَ۔ش) (ن گ) وشیّں گوات۔ چہ زِرءَ آتکگیں سارت ءُ وشیّں گوات۔

سَرکول : (سَر۔کول) (ن گ) نقشی ئیں پوست کہ زَخم ءَ بندوک اِنت۔ (2) زَخم ءِ پوش ءِ ہما جاگہہ کہ گوں پوست ءَ اِنت۔ (3) زَخم ءِ جلّ ءِ ہما کڑی کہ گوں سرْ ین ءَ بندوک بیت۔ (4) پوست ءِ ہما کمر بند کہ زَخم ءِ دارگ ءِ جاگہہ ئے پر اِنت۔ (5) ٹوپ یا کُلاء ءِ سر بری بَہر۔ چکن دوچیں کلاہ ءِ سر بری بَہمگ۔ کُلاہ ءُ بُلّ۔

سرْکّیگ : (سرْک۔کی۔گ) (ن گ) کرْ ینکیگ یا کرْ یکیگ کہ گُٹّ ءَ تہہ ءَ جوجرّک اے دیم ءُ آدیم ءَ پاد کاینت۔ گُٹّ ءِ لوت۔

سَرکَیل: (سَر۔کے۔ل) (س گ) پُرّ۔ شَرّ۔ پُرّ ءُ کَیل۔ داں لُنٹاں کَیلا تگیں۔ چکار۔ سَرریچ۔ (2) (ن گ) چلّیم ءِ ہما بَہر کہ آئی ءِ تہہ ءَ تمباک ءُ آس مان کننت کہ ''گہ'' ءِ سَربُرء ایر کنگ بیت۔ چلیم ءُ ٹوپی۔ ٹوپی۔ سَرچلیم۔ **سَرکَیلی** : (سَر۔کے۔لی) (ن گ) پُرّی۔ دَپ ماں دَپی۔ **سَرکَیلیں** : (سَر۔کے۔لیں) پُرّیں۔ دَپ ماں دَپیں۔

سِرّگ : (سِر۔رَگ) (ک گ) پہ تُرْندی اِنزار۔ دوَر جنگ۔ سِٹّ کنگ۔ جُمب۔ چٹ گرگ۔ جُتک جنگ۔ دوَر جنگ۔ (2) یکّ اَناگت ءَ گُڑگ۔ جہہ سِرّگ۔ **سِرّینگ** : (سِر۔رے۔نگ) (ک گ) اَنچوش کنگ کہ بہ سرّ یت یا دوَر بہ کنت۔ دُور دوَر دیگ۔ چہ وَت ءَ دُور چگل دیگ۔ سٹّینگ۔

سَرَگ : (سَ۔رَگ) (ن گ) ساہ دار ءِ جند ءِ ہما بَہر کہ گَردِن ءِ سَرءَ پر اِنت۔ پُورَہیں سَر۔ سَر۔ کوپر۔ مجگ۔ (2) نابُودیں مَرْدُم۔ بودلّا۔ بے پکرات۔

سِرَگ : (سِ۔رَگ) (ک گ) سَرد بُوئگ۔ سارت بُوئگ۔ تاہیر گرَگ۔ آرام گرَگ۔

سُرَگ : (سُ۔رَگ) (ک گ) چنڈگ۔ لُڈّگ۔ جزُرگ۔ پل پٹگ۔ وَلاگ۔ دُسّگ۔ (2) چہ جاہ ءَ کنزگ۔ ٹکّ۔ ٹلّگ۔ ٹکیلگ۔ جسکگ۔ جُمبگ۔ جُنبش۔ جُنبگ۔ جُنزگ۔ جُول۔ چیک۔ دَزہگ۔ سُرسُر۔ ساہ۔ ساہ کنگ۔ لرزگ۔ لَلّر۔ **سُرَگی** : (سُ۔رَ۔گی) جُنزگی۔ لرزگی۔ چنڈگی۔

سُرّگ : (سُر۔رَگ) (ک گ) زَہرگِرَگ۔بژانزگِرَگ۔جَنگ ءَلانچگ۔گوْات گِرَگ۔ھُونژگِرَگ۔

سَرّگ : (سَر۔رَگ) (ک گ) حرءِتوار۔ژانگگ۔گارَگ۔ (2) مچّ ءِ کوکرءِ سبزترّگ۔مچّ کہ کوکرکشّیت اَگاں داں ھفت روچ ءَ گُشّ ءَ مہ کننئے گُڑا سبزترّیت ءُ سَرّ یت۔**سُرّگی :** (سُر۔رَ۔گی) (ن گ) زَہرگِرَگی۔بژانزگِرَگی۔ھُونژگِرَگی۔

سَرگال : (سَر۔گال) (ن گ) بِندات۔ اِبتدا۔ اَوَل تڑان۔ بُن گپّ۔سَرحال۔سَرلوْز۔

سَرَگ پال : (سَ۔رَگ۔پال) (ن گ) چہ میش یا بُزءِ سَرَگ ءِ وسیلہ ءَ جتگیں یا کَشّ اِتگیں پال کہ لاپ پُرّیں زالبُول ءِ بچکّ یا جِنِکّ ءِ وَدی بُوَنگ ءِ پیش گوئی کنگ بیت۔

سَرگَٹ : (سَر۔گَٹ) (ن گ) تبرءِ زندسَریں دارءِ دَستگ۔

سَرگُٹّ : (سَر۔گُٹ۔ٹ) (س گ) پہ سَرگُٹّی گپّ جَنگ۔ (2) (ن گ) گُٹّ یا گُرّ ءِ بِندات۔ (3) سَرسِند۔سَرغُٹّ۔سَرءِ سِندگ ءُ دُور کنگ۔

سَرگُڈّ : (سَر۔گُڈ۔ڈ) (س گ) چہ سرا گُڈّگ۔ (2) سرءِ گُڈّگ۔**سَرگُڈّ کنگ :** (سَر۔گُڈ۔ڈ۔کَ۔نَگ) (ک گ) گُڈّگ۔بُرّگ۔ (2) دَزچک ءِ سَری نیمگ ءَ گُڈّگ۔

سَرگر : (سَر۔گَر) (ف گ) سَرگِرَگ ءِ فَرماں گال: سَربہ گَر۔ سَر گِرَگ ءِ کارءَ بکن۔

سَرگرّ : (سَر۔گَر۔ر) (ن گ) سَرگ ءِ حارِشت ءِ نادُژاہی۔سَرءِ گرّءِ کشّگ۔

سَرگرد : (سَر۔گَرد) (ن گ) بندءِ روپ۔سَرپیچ۔ (2) ھوش۔ (3) (س گ) سَرجَنگ۔ بے مقصدءَ گردگ۔ (4) سَرگشت۔زَرشان۔**سَرگردان:** (سَر۔گَر۔دا۔ن) (ج گ) سَرجَنان۔سَرسَر جَنان۔تڑان ءُ گردان۔**سَرگرداں بُوَنگ :** (سَر۔گَر۔داں۔بُو۔نَگ) (ک گ) سَربتگ بُوَنگ۔حیران بُوَنگ۔سَرسَرجَنگ۔**سَرگردانی :** (سَر۔گَر۔دا۔نی) (س گ) سَربتگی۔بے سُدّھی۔ (2) سراں سرانی۔سریلّہی۔

سَرگِرَگ: (سَر۔گِ۔رَگ) (ک گ) راہی بُوَنگ۔ روانہ بُوَنگ۔رہادگ بُوَنگ۔ (2) پہ رَوَگ ءَ تیار بُوَنگ۔**سَرءِ گِرَگ :** (ک گ) راہ ءِ بند۔ (2) چہ چیزےءَ پیش ڈاہ بُوَنگ۔ پَہریز کنگ۔رَنگّ ءِ توجیل سازگ۔**سَرءِ گِرَگ :** (ک گ) کارےءِ ابتدا کنگ۔ (2) کارےءِ چہ بِندات ءَ گِرَگ۔

سَرگڑ: (سَر۔گڑ) (ن گ) بندءِ یا گوْزءِ اَوَلی ئیں ڈگار۔ (2) چہ سَرءَ گڈّ یتگیں۔

سَرگُزشت: (سَر۔گُ۔زِش۔ت) (ن گ) ہَما قِصّہ، گپّ یا حالت کہ سَرءَ گوْستگ۔سَرگوْست۔کسےءِ سَرءَ گوْستگیں واقعہ ءِ اِحوال۔

سَرگژّ: (سَر۔گژ۔ژ) (ن گ) نادُژاہی یے۔سَرسام۔

سَرگشت : (سَر۔گَش۔ت) (ن گ) ڈیلا۔زَرشان۔ہَما زَرّ کہ سالونک یا کسےءِ سَرءِ تڑینگ ءُ خیرات کنگ بنت۔شنک جتگیں زَرّ۔ (2) سَرگرد۔سَرریچ۔

سَرگشتگ: (سَر۔گَش۔تَگ) (ن گ) حیران۔ ہَبکّہ۔سَرگشتہ۔ بَرّین۔

سَرگشتہ: (سَر۔گَش۔تَہ) بچار : سَرگشتگ۔

سَرگلّ : (سَر۔گل۔ل) (س گ) (ن گ) راہ دَربر۔گلّ ءِ مَزَن۔ سَروک۔ سپاہ بُند۔ سپاہ دار۔ راہ بر۔ پیشونک۔مَستِر۔ کماش۔پاگ واجہہ۔

سَرگلہ: (سَر۔گَ۔لَہ) (ن گ) رَمگ یا بگّ ءِ مستریں میش، بُز یا اُشتِر۔

سَرگن : (سَر۔گن) (ن گ) پیش کار۔سَروک۔مَستِر۔ (2) ہَمراہ۔

سَرگنوک : (سَر۔گَ۔نوک) (س گ) گنوک۔ بے وت۔ بے سار۔بے سُدّھ۔بے پکرات۔ہَما کہ سَرءَ وَشّ نہ اِنت۔**سَرگنوکی:** (سَر۔گَ۔نو۔کی) (ن گ) بے وتی۔گنوکی۔ بے ساری۔ بے سُدّھی۔**سَرگنوکیں :** (سَر۔گَ۔نو۔کیں) (س گ) بے وتیں۔بے ساریں۔بے سُدّھیں۔ہَنوشوئیں۔ناسرپدیں۔

سَرَگو :(سَ۔رَ۔گو)(س گ) سَرتَنگ۔حیران۔(2)(ن گ) ہَما ہوشَگ کہ بُرا تگ ءُ بُن ءَ کپتگ۔چُوڑو۔(3) مَچّ ءِ ہَما ہوش کہ بے موسم ءُ بےوَہدءَ دَرکاینت۔(4)مَزَن سَر۔مَزَن سَرگ۔

سَرگوْاپ :(سَر۔گوْا۔پ) بچار :سَرگوْپ۔

سَرگوْات:(سَر۔گوْا۔ت)(ن گ) موسمی گوْاتے کہ چہ زِر باری رو دَرآتک ءَ کیت۔سَربری پلّوءِ گوْات۔(2) رودَرآتک ءِ پلّوءِ گوْات۔(3) قطبی پلّوءِ ساڑتیں گوْات۔گُورِیچ۔(4) روش برکتی پلّوءِ گوْات۔ جُہلی پلّوی گوْات۔**سَرگوْاتی** :(سَر۔گوْا۔تی)(ن گ) چوسرگوْات ءَ۔سری پلّوءَ۔

سَرگوْار :(سَر۔گوْا۔ر)(ن گ) نودشنز۔نریں ہوْر۔

سَرگوْپ :(سَر۔گوْ۔پ)(ن گ) بانور ءِ سَرءِ مُودانی گوْپوکیں زالبُول۔بانورءِ دیم دار۔سَرگوْاپ۔**سَرءِ گوْ پَک** :(ک گ) سَرءِ سِکا لک کنگ۔سَرءِ رَندگ ءُ گوْ پَک۔**سَرگوْپِی** :(سَر۔گوْ۔پِ)(ن گ) بانورءِ مودانی گوْ پَک ءِ کار۔سَرءِ گوْ پَک۔

سَرگوْرَگ :(سَر۔گوْ۔رَگ)(ن گ)ہَما ڈگار یا مُلک کہ پیشتِرءَ آپ ورنت۔

سَرگوری :(سَر۔گو۔ری)(ن گ) مُردگ ءِ کفن ءُ کسارت ءِ خیرات۔خاک نیوہ۔

سَرگوْز:(سَر۔گوْ۔ز)(س گ) راہ ءِ یلہ دیگ ءُ گوْزگ۔(2) چیزے یا مَرْدُمے ءِ چہ سَرءَ گوْزگ۔(3) سَرسِٹّ۔(4) کمار نہ کنگ۔دِلگوش نہ کنگ۔**سَرگوْز کنگ** :(سَر۔گوْ۔ز۔کَ۔نَگ)(ک گ) یلہ دیگ۔ہَٹّ جَنگ۔پِرسِٹّگ۔(2) پَرواہ نہ کنگ۔ کمار نہ کنگ۔چہ چیزے ءِ سَرءَ گوْزگ ءُ آئی ءَ کمار نہ کنگ۔(3) چہ سَرءَ گوْازینگ۔

سَرگوْزَگ:(سَر۔گوْ۔زَگ)(ک گ) سَرگوْزتگیں۔یلہ کنگ۔

سَرگوْزَگی :(سَر۔گوْا۔زَ۔گی) سَرگوْزَگ ءِ آوَکی۔(2) یلہ دیگی۔ پَرواہ نہ کنگی۔

سَرگوْست :(سَر۔گوْس۔ت)(ن گ) سَرگُزشت۔سَرگوْز۔ہَما کہ سَرءَ گوْستگ۔**سَرگوْستگیں** :(سَر۔گوْس۔تَ۔گیں)(س گ) بےسُدّھیں۔لوفریں۔شِتِرتگیں۔بےپَرکیں۔

سَرگہ:(سَر۔گہہ)(ن گ)ہَما کِشاری ڈگار کہ بُرزگ ءَ اِنت ءُ اَوَل سَرءَ آپ ورنت۔(2) مُلک ءِ سَرونی نیمگ۔ہَما ترپ کہ شَمُودءَ گوْزءِ آپ پِر کنت۔سَربری پلّو۔بُرزی تَنک۔(3) کوہ ءِ بُرزیں ٹُلّ۔

سَرگیتلگ :(سَر۔گیت۔لَگ) سرگیجگ ءِ گوْستگال۔(2) پَشت گیتلگ۔**سَرگیتلگیں** :(سَر۔گیت۔لَ۔گیں)(س گ) سَرگیجگ ءِ دیریں گوْستگال بِزاں سرگیجگ ءِ کار بُوتگ۔

سَرگیج :(سَر۔گے۔ج)(ف گ) سَرگیجگ ءِ فَرماں گال: بالا بہ کن۔(2)(ن گ) لیپ۔لہیف۔اوچہنڑ۔ بیرِم۔**سَرگیجگ** : (سَر۔گے۔جَگ)(ک گ) بُرزءِ سَرکنگ۔بُرزءِ بَرَگ۔لانچگ۔ (2) وَرگ یا چیزے ءِ کِلّےءِ پَشت گیجگ ءُ ایر کنگ۔**سَرگیجگی** :(سَر۔گے۔جَ۔گی) سَرگیجگ ءِ آوَکی۔(2) پَشت گیجگی۔

سَرگیر :(سَر۔گی۔ر)(ن گ) مالانی کُلّگ ءِ ناڈُراہی۔سَردی ءِ کُلّگ ءُ بیمار بُوتگ۔**سَرگیری** :(سَر۔گی۔ری)(ن گ)ہَمے خیرات کہ مُرْدَگ ءِ قبر کنگ ءَ رَندماں قبرستان ءَ کنگ بیت۔

سَرگین :(سَر۔گی ن)(ن گ) اُشتِر، گوک ءُ حَرانی پِشّا نک۔ (2) ساہ دارے کہ پہ ساہ ءِ کَشَگ ءَ سَرسَر بہ جنت۔(3) نَپس ءِ پُرّ نہ بُوتگ۔(4) مرگ ءِ ساعت۔ساہ ءِ شَرّی ءَ پُرّ نہ بُوتگ۔سکرات۔ (5) گین پتّار۔(6) مادنانی یکّ ناڈُراہی یے۔ہیرتیں مالانی گین بندی ءِ ناڈُراہی۔**سَرگین بُوتگ** :(سَر۔گی ن۔بُو۔تگ)(ک گ) سکرات ءِ بُوتگ۔ساہ ءِ شَرّی ءَ نہ کَشَّگ۔**سَرگینّی** :(سَر۔گی ن۔نی) دَم ءِ پُرّ نہ بُوتگ۔(2) مَرگی۔مَرگ ءِ ساعت۔ساہ کندن۔

سَرل :(سَر۔ل)(ن گ) حَریا اَسپ ءِ یکّ سالگیں کُرَّگ۔

سَرلَٹّ :(سَر۔لَٹ۔ٹ)(ن گ) مُلک ءِ سَرون۔علاقہ ءِ بُرزی حد۔(2) دوٹکّ ءِ نیام ءِ حَدّ ءُ سیم۔

سَرءُلُرگَغ : (ک گ) چہ دُورءَ سَرءِ کلاہءِ ظاہر بُوئگ ۔ظاہِر بُوئگ ۔
پدّرا بُوئگ ۔
سَرلشکَر : (سَر۔لَش۔کَر) (ن گ) اُردءِ سَروک ۔ سپاہ بُند ۔ سپاہ
سالار۔ سپاہ دار۔ کمان دار۔
سَرلمب : (سَر۔لَم۔ب) (ن گ) بُرزیں ٹال ۔ دَژشکءِ بُرز تریں
ٹال کہ کس رَستءَ مہ کنت ۔ سَرٹُلّ ۔ سَرشاح ۔**سَرءُ لمب کنگ** :
(ک گ) بُرّگ ۔ دَژچکءِ ٹاپ کنگ ۔
سَرلُنٹ : (سَر۔لُن۔ٹ) (ن گ) سَری لُنٹ ۔ دپءِ سَر بُری
لُنٹ ۔ (2) بُرزی توڑ ۔ بُرزی رکّ ۔
سَرلوز : (سَر۔لَو۔ز) (ن گ) پیش گال ۔ سَری دانک ۔ بُن
گپّ ۔ سَرحال ۔ سَرگال ۔
سَرَل : (سَ۔رَل) اولاک یا دَلوتءِ کسانیں چُکّ ۔ **سَرَل حَرَل** :
(سَ۔رَل۔ہَ۔رَگ) (ن گ) کُرّگ ۔ اَسپءُ حَرءِ ہما زَہگ کہ
تنے وہدی بارءُ زینی نہ اِنت ۔
سَرلیٹگ : (سَر۔لے۔ٹَگ) (ک گ) آپیں چیزءِ سَرریچ
بُوئگ ۔ (2) کپّگ ۔ پِرلیٹگ ۔ ناگتءَ ناڈُڑاہ بُوئگ ۔**سَرلیٹگی** :
(سَر۔لے۔ٹَ۔گی) سرلیٹگءِ آوُکی ۔(2) کپگی ۔ پِرلیٹگی ۔
سَرلیٹیتگ : (سَر۔لے۔ٹِ۔تَگ) (ک گ) سَرلیٹگءِ
گوستگال بزاں سَرلیٹگءِ کار بُوتگ ۔**سَرلیٹیتگیں** : (سَر۔لے۔
ٹِ۔تَ۔گیں) (س گ) ہما کہ سَرلیٹیتگ ۔ سَرلیٹگءِ دیریں
گوستگال ۔(3) پِرلیٹیتگیں ۔ کپتگیں ۔
سَرءُ لینڈ : (ن گ) مان گیشگ ۔ گوں چیزےءِ پیڑگ ۔**سَرءُ لینڈ
بُوئگ** : (ک گ) گوں یکّ کارےءَ مان گیشگ ۔ کارےءَ
دَست گٹّ بُوئگ ۔ لینڈ بُوئگ ۔
سَرماد : (سَر۔ما۔د) (ن گ) ہما مادگیں آسک کہ نوکی توام
بُوتگ ۔ وَرناہیں مادگیں آسک ۔ (2) وَرناہیں مادگیں دَلوت یا
اولاک ۔

سَرمال : (سَر۔مال) (ن گ) چہ کیلوءِ پُرّءَ گمّیں گیش تر۔
سَرءُ مال : (ن گ) مَرُدمءِ جِندءُ مَرُدمءِ مالءِ ہستی ۔**سَرءُ مال
بُوئگ** : تباہ بُوئگ ۔ سَرءُ جانءِ تاوان بُوئگ ۔**سَرءُ مال کنگ** :
پُلّگ ۔ لُٹّگ ۔(2) تباہ کنگ ۔ بَرباد کنگ ۔ تاوان دیگ ۔
سَرماں چَکّ : (سَر۔ماں۔چَک۔ک) (س گ) چَکّ ماں چَکّ
۔ چیزءُ سَربرءَ ۔ پہ بےراہ بندی یکّے دومیءِ سَرءَ ۔سَرپہ چَکّ ۔**سَرماں چکّی** :
(سَر۔ماں۔چَک۔کی) سَرءُ چیری ۔ سَرپہ سری ۔ بےرِدءُ بندی ۔
سَرماں سَر : (سَر۔ماں۔سَر) (س گ) برابر۔ مَٹّ ۔ پُورا۔
سَرماں سَری : (سَر۔ماں۔سَ۔ری) (ن گ) برابری ۔ ہم مَٹّی ۔
سُرمب : (سُرم ب) (ن گ) حَر، گوک، اسپ، میش یا پسءِ پادانی
ناکُنءُ پنچگءِ بدل ۔(2) اولاکءِ پادءِ دِلءِ ہڈّ ۔ سُرپّگ ۔
سُرمپگ : (سُرم۔پَگ) (ن گ) ہمے پٹّنیں ءُ ڈڈّیں پوست کہ ناہ،
گلونٹ یا دِگہ نیوگےءِ دَپءَ لچّ اِتگ ۔
سَرمتاب : (سَر۔مَ۔تاب) بچار : سَرنتاب ۔
سَرمچار : (سَر۔مَ۔چار) (س گ) (ن گ) ہما مَرُدم کہ سَرءِ
پَرواہءَ مہ کنت ۔ بہادُر ۔ دِلیر۔ سَرزور۔ بےتُرس ۔ نہ ترّس ۔ سَرمچنڈ ۔
سَرباز۔ دِلاوَر۔ سَرنتاب ۔ سَرمتاب ۔ بامرد ۔ تُریل ۔ تیغ زن ۔ جنگول ۔
حُرّ ۔ زَحم جن ۔ سِیاہ جگر ۔ کیا ۔ گھگیر ۔ مَرد ۔ مَرءُ ن کود ۔**سَرمچاری** : (سَر۔
مَ۔چا۔ری) (ن گ) سرنتابی ۔ بہادُرّی ۔ دلیری ۔ بامردی ۔ مزن
مردی ۔ نتُرسی ۔ مڑاہ داری ۔
سَرمچنڈ : (سَر۔مَ۔چَن۔ڈ) (س گ) سُنٹ ۔ بے پَرواہ ۔ بُرزگند ۔
(2) ہر کارءَ تیار۔(3) بہادُر۔ سَروگاں ۔ سَرمچار ۔ دِلاوَر ۔ سَرنتاب ۔
نہ تُرس ۔ دِلیر ۔ **سَرمچنڈ دیگ** : (سَر۔مَ۔چَن۔ڈ۔دی۔یگ)
(ک گ) بہادیگ ۔ تُرسینگ ۔ ہکّل کنگ ۔
سَرمَرد : (سَر۔مَر۔د) (ن گ) مَرُدمءِ چہ پاداں بہ گرتاں سَرءِ
دَراجی ۔(2) چاتانی کچّ کنگءِ وڑے ۔
سَرمَرک : (سَر۔مَر۔ک) پہ مرکءِ تیار بُوئگ ۔ نہ ترّس ۔**سَرمَرکی
مان آہگ** : (سَر۔مَر۔کی۔مان۔آ۔ہگ) نہ ٹُہگ ۔ جنگءُ کُشگ
ءِ تیار بُوئگ ۔

سَرَم ریز :(سَ ۔رَم ۔رے ۔ز) (ن گ) یکّ ءُ ملّائی ہما بندءُ تائید کہ چہ کَسی ءِ جستگیں مَردُم ءَ پدی آرگ ءِ باترءِ نبشتگ بیت ۔

سَرَم ساد :(سَ ۔رَم ۔ساد) (ن گ) چہ ساد، پژّم، مِیدیا بندیک ءَ جوڑ کُرتگیں سَرلگو شے کہ اولاک ءِ سَرءُ گوش ءُ چمّ ءُ لپّو نزءَ ماں لگوشگ بیت ۔ (2) ہما ساد کہ گوک ءِ سَرءِ نیمگ ءَ بندگ بیت ۔ (3) گوک، اُشترءُ حرءِ گُٹّ ءُ گوشاں پیڑ اِتگیں چادِرلو پیں مُود ۔ بندیک یا ساد ۔ سَری ساد ۔

سَرمَست :(سَر ۔مَس ۔ت) (س گ) ملَنگ ۔ گنوک ۔ اَلگر ۔ پُورت ۔ (2) بے لحاظ ۔ بے پرواہ ۔ **سَرمَستی** :(سَر ۔مَس ۔تی) (ن گ) بے پَرواہی ۔ پرِ گوّاتی ۔ بے لحاظی ۔ بُرزگِندی ۔ (2) مردینی جنسی واہشت ۔

سُرمَگ : (سُر ۔مَگ) بچار : سُرومَگ ۔

سَرمہار :(سَر ۔م ۔ہار) (ن گ) اُشترءِ پونزءَ گوں لانٹی ءَ بستگیں چٹّ ۔ ہما گوُنڈیں ناڑُرکیں ساد، پژّم، مُود یا بندیک کہ مہار ءِ سَرءَ بستگ ءُ پدا گوُمس ءَ لوپ اِنت ۔

سُرمہ دان :(سُر ۔مہ ۔دان) بچار :سرومَگ دان ۔

سَرمیکّ وَرگ : (سَر ۔می ک ۔ک ۔وَ ۔رَگ) (ک گ) سَر میکّی وَرگ ۔ سَر پہ چیر کپگ ۔ سَرءِ میکّو کائی زَمین ءَ کپگ ۔

سُرنا :(سُر ۔نا) (ن گ) تُتُّروَشّ زیمریں سازے کہ بُن ءَ پڑاہ ءُ دَپ ءَ تنک اِنت ۔ کرنا ۔ (2) چپّورت ۔ بےعقل ۔ ہوڈ ۔ **سُرنائی** : (سُر ۔نا ۔ئی) (ن گ) ہما کہ سُرنا ءِ جنگ ءِ کارءَ کنت ۔ (2) کم عقلی ۔ بودلائی ۔ چپّورتی ۔ نادانی ۔

سَرنامَگ :(سَر ۔نا ۔مَگ) (س گ) پہ نہ وَشّی کَسے ءِ نام ءُ گِرَگ ۔ (2) نام ءُ توار ۔ (3) (ن گ) ڈسّ ءُ نِشان ۔ (4) سَرحال ۔ سَرنامہ ۔ پیش دانک ۔ (5) شِعرءِ اوَلی بند ۔ **سَرنامَگاں بُونگ** :(سَر ۔نا ۔مَ ۔ گاں ۔بُو ۔نگ) نام ءُ توار ءِ پڑشگ ۔ (2) پہ بدی کَسے ءِ نام ءُ گِرَگ ۔

سَرنامہ : (سَر ۔نا ۔مہ) بچار :سَرنامَگ ۔

سَرناوَغ : (سَر ۔نا ۔وَغ) (ن گ) سازءُ زیمل ۔ (2) صُحب ءِ اِستار ۔

سَرنبِشت : (سَر ۔نِ ۔بِش ۔ت) (ن گ) ہرچی کہ وَتی سَرءَ کپتگ ہمائی نبیسگ ۔ زِندحال نامَگ ۔ (2) سَری حَرف ۔ پیش گال ۔

سَرنَتاب :(سَر ۔نَ ۔تاب) (س گ) ہما کہ سَرءَ تاب نہ دنت ۔ سَر ءِ تاب نہ دیوک ۔ پدنہ ترّوک ۔ (2) بہادُر ۔ دِلیر ۔ سَرمچار ۔ سَرمتاب ۔ مڑاہ دار ۔ **سَرنَتابی** :(سَر ۔نَ ۔تا ۔بی) (ن گ) بہادُری ۔ دلیری ۔ سَرمچاری ۔ مڑاہ داری ۔ بڑاہمدگی ۔ **سَرنَتابیں** : (سَر ۔نَ ۔تا ۔بیں) (س گ) مڑاہ داریں ۔ مڑاہ مرّیں ۔ بہادریں ۔ دلیریں ۔ نترسیں ۔

سَرنَتِش :(سَ ۔رَن ۔تِش) (س گ) مَلَنگ ۔ دَزاج مُودیں فقیرءُ جوگی ۔ سَرءِوت ۔

سُرِنڈو :(سُ ۔رِن ۔ڈو) بچار :سُرِندہ ۔

سُرِندہ :(سُ ۔رِن ۔دَہ) (س گ) (ن گ) سُرِندءُ چرِند ۔ زندگ ۔ مہلونک ۔ زندگیں خلقت ۔ ساہ دار ۔ ساہ دار کہ سُریت ۔ سُرءُ پُرکنوک ۔ سُرِندَڈ ۔ زَمین ءِ سَرءَ گردوکیں ہروڑیں کَساں کَسانیں ساہ دار ءُ لُولُک ۔

سَرنک :(سَر ۔ن ۔ک) (ن گ) گوکّ ۔ گُکّ ۔ (2) کش ۔ چیرءِ آخری حدّ ۔ (3) دَڑ چکّے ءِ کَساں کَسانیں شاحانی سَری ناڑُرکیں نیمگ ۔

سِرِنگ :(سِ ۔رِن ۔گ) (ن گ) ہلاک ۔ برّگ ۔ عذاب ءُ تہہ ءَ دَردوار ۔ (2) بُوجیگانی تہہ ءَ جاں شُوانی جمادار ۔

سَرِنگ :(سَ ۔رِن ۔گ) (ن گ) بوٹگے کہ پادانی دردءِ درمان اِنت ۔

سُرنگ:(سُر ۔ن ۔گ) (ن گ) ہما ساہ دار کہ آپُس نہ اِنت ۔ رُنگیں ۔ رُنگ ۔ سَنٹ ۔ **سُرنگی** :(سُر ۔ن ۔گی) (ن گ) مال ءِ ادارُکی چکّ نیارَگ ۔ بےزنکی ۔ سَنٹی ۔

سَرنوِشت : (سَر ۔نِ ۔وِش ۔ت) بچار : سَرنبشت ۔

سَرو : (سَر ۔و) (ن گ) دَڑ چکّے ۔ (2) بُرزی ۔ بُرز بالادی ۔

سروِ قدّ :(سَر ۔و ۔قد ۔د) (س گ) قدّ ءُ دَراجی ۔ بُرز بالاد ۔ بلند ۔ (2) جلوہ ناک ۔ بڑاہ دار ۔

سُرو : (سُ ۔رُو) (ن گ) مجول ءُ گوازی یے ۔

سَرواگ : (سَر۔وا۔گ) (ن گ) سَرءِ واگ۔ لگام۔(2) مادنانی لگامءِ سَربُریءُ دَری پوست۔

سَروان : (سَر۔وان) (ن گ) آسک۔ کوہی پاچِن۔ صید۔ نریں آسک۔ نر آسک۔ (2) ہماپڑ اہیں مَیدان کہ اُودءَ آسک ریماں چرنت۔(3) بُرزیں ساہگی ئیں دَڑ چکے۔(4) ہما پلّو کہ آپ ریچ بیت۔ سَراوان۔ بُرزی ہند۔ آپ ریچ۔ آب ریچ۔(5) سَربلند۔ مَرَن مَرّ۔ (6) باعزّت۔شرف مَند۔(7) سَروک۔مَستر۔

سرۏپ : (سُرۏ۔پ) (ن گ) سوپ۔سَرداوگیں دَمَگانی نیوَگے۔ سوف۔(2) سخت۔کراڑا۔سَکّ۔

سُرۏپت : (سُرۏپ۔ت) (ک گ) ترّہت۔آرام گپت۔نرم بُوت۔(2) سُرۏپگءِ گوُستگال۔**سُرۏپتءُ گپت** : (ک گ) آرام گپت۔قرار گپت۔تاہیر گپت۔

سُرۏپگ : (سُرۏ۔پگ) (ک گ) آرام۔ ایمن۔ترّہگ۔ تاہیر۔**سُرۏپگءُ گِپگ** : (ک گ) تاہیر گرَگ۔ترّہگ۔آرام گرَگ۔دل ایمن بُوَگ۔

سَرۏگردِن : (سَر۔ۏ۔گر۔دِن) (س گ) دَراج گردِن۔(2) آہُو گردِن۔

سرۏچک : (سرۏ۔چ۔ک) (ن گ) ہما جاگہہ کہ بَندگُچّ جنت۔ کُچّ۔(2) سَرِیچک۔سُرۏشک۔

سَرَوَر : (سَر۔وَر) (س گ) شُوم۔ بدبخت۔ سرَوَروک۔(2) پلینڈ۔کلپ۔(3) سَروک۔مَستر۔**سَرَوَروخ** : (سَر۔وَ۔رو۔خ) (س گ) ہما بدبختیں چُکّ کہ آئیءِ وَدی بُوَگءِ وہدءَ ماتءِ بیران بیت۔سَروریں چُکّ۔

سَرَوَروک : (سَر۔وَ۔رو۔ک) بچار : سَرَوَروخ۔

سُروز : (سُ۔روز) (ن گ) بلوچیءِ بنیادی ساز۔ چیئنگ۔چنگ۔

سُروزی : (سُ۔رو۔زی) (ن گ) ہما کہ سُروزءِ جنگءِ بلد اِنت۔**سُروزءِ روت** : (ن گ) سُروزءِ تار۔سُروزءِ نیامءِ ہما تار کہ سیم نہ انت،روت اَنت۔

سَروزام : (سَر۔رو۔زام) (ن گ) ہما مرد کہ جَنءِ مُرتگ یا جَن ئے یلہ داتگ یا جَنءِ یلہ داتگ۔ بےزال۔(2) سُہن داتگیں زالءِ مرد۔(3) بےہلک۔بےہنکین۔

سَروَزیر : (سَر۔وَ۔زی۔ر) (ن گ) وزیرانی مَستر۔مَستریں وزیر۔

سُرۏش : (سُرۏ۔ش) (ن گ) دَستءِ مُکّ۔سُرۏشک۔مُکّ۔ چانکوٹ۔

سُرۏشک : (سُرۏش۔ک) (ن گ) چیزءِ بُنگیج کنوک۔(2) ترّاس کنوک۔(3) دَستءِ کُٹ۔دَستءِ بند۔دَستءِ مُکّ۔سُرۏش۔ دَست کونڈ۔گُتّ۔

سُروک: (سُ۔رو۔ک) (ن گ) ہما کہ سُریت۔(2) سَرءِ ہما جاگہہ کہ زَہگیءِ سُریت۔سَرءِ ہُش۔سَرءِ ٹکّ۔

سَروک : (سَ۔رو۔ک) (ن گ) پیشونک۔ بالا۔ بامَرد۔سَرگل۔ سَروگ۔سَربراہ۔سَر۔ سِپاہ دار۔ سالار۔ راج مَستر۔ راہ دَربر۔ پیش راہ۔ پیشوا۔سَروگان۔ کماش۔سَردار۔مَستر۔ اِمام۔ اَمیر۔ٹکّری۔ رہ شون۔راہ بر۔**سَرُوکی** : (سَ۔رُو۔کی) (ن گ) سَربراہی۔ پیشونکی۔ راہ دربری۔کماشی۔سرداری۔ پاگواجہی۔

سُرۏگ : (سُرۏ۔گ) (ن گ) مَنج۔ پہناد۔کش۔گوَر۔پَلّ۔ سِریگ۔پہنات۔کُنڈ۔(2) ہساہگ۔

سَروگ : (سَ۔رو۔گ) بچار : سَروک۔

سَروگان: (سَ۔رو۔گا۔ن) (ن گ) پیشونک۔چیزےءِ بُن گیج کنوک۔کارمَستر۔سالار۔کاتیال۔سَرخانڈہ۔سَرکانڈہ۔سَروک۔(2) ہما کس کہ سُوری یا ذِکری مجلساں صوت پر بند کنتءُ جوابی جواب دینت۔

سُرۏمگ : (سُرۏ۔مگ) (ن گ) سِیاہیں مادنے کہ چمّان ئے گِنَنت۔سُرمگ۔سرِیمگ۔(2) چوسُرۏمگءِ ہیرت۔**سُرۏمگّو** : (سُرۏ۔م۔گو) سُرۏمگّ رنگ۔سرِیمگّو۔(2) ہیرت ساتگیں۔

سُرۏمگی : (سُرۏ۔م۔گی) (ن گ) چمّاں ماں کشّگی۔سُرمگی۔ (2) ہما کہ گوں سرۏمگءِ نِسبت داریت۔

سرٛومگ دان :(سُرٛ و ۔مگ ۔دان)(ن گ) سرٛیمگ دان۔ ہما دَرپ کہ آئی ءِسرٛیمگّ مان گِنَنت ۔سُرٛمہ دان۔ آفکیں۔

سَرُون : (سَ ۔رُون)(ن گ) تیرءِسَری نیمگ۔ تیرءِدَپ ءِ سیہؤ۔سُم۔ تیر بیڑو۔(2) سَراندی۔سَرءِنیمگ۔(3) مَنج۔ پہناد۔ پہنات۔**سَرُونی** :(سَ ۔رُو۔نی)(ن گ) تہت ءِسَرُونّ ءِدار۔

سَروَہ :(سَر۔وَہ)(ن گ) شاح۔کانٹ۔

سِرِہ :(سِ۔رِہ)(ن گ) زَہریں ٹیل۔(2) کاہے کہ چرِیشی زَہریں ٹیل جوڑبیت۔فَصلے کہ چرائی ءِداناں ٹیل کَشّنت۔

سَرَہ : (سَ۔رَہ)(ن گ) زَبَر۔ (َ)

سَرہانڈگ :(سَر۔ہان۔ڈَگ)(ن گ) گوازی گِرانی سَروک۔ لیبیانی سَروک۔سَرخانڈہ۔ماتینک۔

سرٛہم : (سرٛ ہ ۔م) (ن گ) تُرس ۔لرز۔ ہرز۔ بیم۔ خوف۔

سرٛہمگ:(سرٛ ہ ۔مگ) (ک گ) گُڑگ۔ تُرسگ ۔ لپرزگ بُونگ ۔حیران بُونگ۔**سرٛہمینگ** :(سرٛ ہ ۔مے۔نگ)(ک گ) تُرسینگ۔شیوار کنگ۔گُڑینگ۔ترّاس دیگ۔ بیہار دیگ۔ دَڑپ دیگ۔ہکّل کنگ۔

سرٛہمنِدگ :(سرٛ ہ۔مِن۔دَگ)(س گ) ہِڑّار۔شیوار۔ سَرحیال۔(2) بِشکرّگ۔(3) حیران۔ ہبکّہ۔

سَرہَنگ :(سَر۔ہَن۔گ)(ن گ) اِسپیتیں اَپس۔(2) راچن یا لانچ ءِتہہ ءَ کارکنوکانی مَستِر۔ جانشوانی مَستِر۔(3) کماش۔سَروک۔ پاگ واجہہ۔

سَرہَوا :(سَر۔ہَ۔وا) سُنٹ ءِگوں نوداں بُونگ ۔سُنٹارو۔بوشارو۔ بے پَرواہ۔ بے لحاظ۔**سَرہَواہیں** :(سَر۔ہَ۔وا۔ہیں)(س گ) بے پرواہیں۔بے رِیائیں۔پُرّوسریں۔سُبّکیں۔

سرٛہَود :(سَر۔ہَ۔وَد)(ن گ) ہما ڈول کہ آپان چہ دَپ ءَ یا لُنٹاں ریچیت یا ڈول ءِدَپ یا بُوزکہ ڈول ءِآپان ریچنت۔

سَرہَوَر :(سَر۔ہَ۔وَر)(ن گ) ہوَرءِسَر۔ہوَرانی اَوَلی ترمپ۔ (2) سَری ہوَر۔

سَرہوڑ :(سَر۔ہوڑ) سَرہوا۔گنوک۔**سَرہوُڑی کنگ** :(سَر۔ ہو۔ڑی۔کَ۔نگ) وَت سَری۔(2) سَرزوری۔زوراکی۔

سَرہَلہ :(سَر۔ہَ۔لہ)(ن گ) سَرءِزیادہیں دَرد یا گرانی ءِناڈُراہی۔

سِری :(سِ۔ری)(ن گ) پونزءِپُلّک وڑیں سَہتے کہ چہ پُلّک ءَ کَستِر اِنت۔

سَری :(سَ۔ری)(ن گ) پیشی۔اَولی۔دیمی۔اَگہو۔ساری۔ پیسَر۔پیش۔ساگی۔پیش رؤ۔(2) شار۔سَریگ۔گُشان۔شال۔ہما کہ سَرءِاِنت۔(3) ہما کہ گوں سَرءِنِسبت داریت۔(4) اُشتر، گوک یا حَرءِسَرءُ بُوزءِ بستگیں چٹّ۔سَرم ساد۔پہ مُہری ءَ گوُ پتگیں یا تاب داتگیں پژم یا مُودءِ چٹّ کہ کسانیں مہارے پہ کڈّن کنگ بِمائی سَکّ ءَ دیینت۔مُہری۔**سَری بند** :(سَ۔ری۔بَن۔د) (ن گ) اَولی گرٛنچ۔پادبند۔

سُری :(سُ۔ری)(ن گ) گوں ناڑی ءِپنجّی ءِشِعر گشوک۔سُر دیوک۔الہان کنوک۔

سَرّیات:(سَر۔ری۔یات) بے دل۔لگور۔(2) سِرّ۔ بلاہیں ٹرّ۔ نَولّ۔

سُریَت :(سُر۔یَت)(ن گ) سَویلی۔ماں مُسلمانانی دِین ءِمولِد ءِ بے نکاح ءِلوگ ءِ کنگ ءِحَقّ۔(2) ہما مولِد کہ بے نکاح ءَ جَن بہ بیت۔(3) ہما زال کہ بے نکاح ءِلوگ ءَ بہ بیت۔**سُریَتی** :(سُر۔ یَہ۔تی) ہما کہ گوں سُریَت ءِنسبت داریت۔

سُرِیتگ :(سُ۔رِ۔تگ) سُرگ ءِگوٗستگال۔(2) جُنزیتگ۔ کِنزیتگ۔**سُریتگیں** :(سُ۔رِ۔تَ۔گیں) سُرگ ءِدیریں گوٗستگال۔ (2) ہما کہ سُریتگ۔

سُرّیتگ :(سُر۔رِ۔تگ) سُرّگ ءِگوٗستگال۔(2) بژانزگیتگ۔ زہرگِپتگ۔

سَرّریچ :(سَر۔ر۔رے۔چ)(س گ) ہما کہ سَرِرچیت۔دَرپ ءِ چہ گیش ءِپُرّ بہ بیت ءُ بہ رچیت۔چِکار۔لُنٹ ماں لُنٹ۔کِیٹ۔(2) ڈگار ءِبندءِآپ ءِدارگ ءِگُڈّی حدّ کہ چِدءُ دیم آپ بند ءِ پرٛ گوٗزیت۔

(3) (ن گ) ڈیلا۔ سُور ءُ عاروس ءَ رستگیں زَرّ۔ سَر گشت۔ سَر گرد۔ لیٹ۔

سَرِیچک :(سَ۔ ری چ۔ ک) (ن گ) مُرگانی تُرسینگ ءُ بال دیگ ءِ ہاترءَ ڈگار ءِ تہہ ءَ مِکّ کُتگیں بیرک یا مَردُم دُرۡوشُمیں بُت۔ ٹیمبو۔ ٹومبو۔ سانچ۔ سَرُوچک۔ **سَرِیچک جَنَگ** :(سَ۔ ری چ۔ ک۔ جَ۔ نَگ) (ک گ) بیرک مِکّ کَنَگ۔ مَردُم دُرۡوشُمیں بُت یا نِشان مِکّ کَنَگ۔

سَریخ :(سَ۔ رے۔ خ) (ن گ) پشّا نک۔ پونز ءَ آپ رِچگ۔ (2) ہُورتیں دار۔

سَریدان : (سَ۔ رے۔ دان) (ن گ) بُوجیگ ءُ لانچانی تہہ ءَ ہَما دار ءِ لوگک کہ آئی ءِ تہہ ءَ کنور کَنَگ بیت۔ کَسانیں بنڈار۔

سَری زَنک :(سَ۔ ری۔ زَن۔ ک) (ن گ) مال ءُ دَلوَت ءُ اولاک ءِ اَولی وار ءَ زا ہگ۔ اَول زنک۔ اَول لاپ۔

سِرۡیش : (سِرۡ۔ ے۔ ش) (ن گ) آڑت ءَ چیڑ۔ لیس۔ لچّوک۔ (2) سُسُر۔ دَزچک ءِ لچّوکیں سُسُر۔ (3) لمپ چُرّ۔

سَری کوس :(سَ۔ ری۔ کوس) (ن گ) چمّ ءِ سَر بُری ہَما پوست کہ مچاچ ئے پر اِنت ءُ پچ ءُ ترّ بیت۔

سَریک :(سَری۔ ک) (ن گ) کَسانیں تنکیں راہ۔ بریخ۔ کلانٹ۔

سَریگ :(سَ۔ ری۔ گ) (ن گ) جنین ءِ سَر ءِ گُد۔ گُشان۔ سَر ءِ مانپوش۔ شال۔ مگنا۔ مہنا۔ جُہرکی۔ شار۔ سَری۔

سِرۡیگ :(سِرۡی۔ گ) (ن گ) لوگ یا دِگہ اَنچیں چیزے ءِ کُنّج۔ کُنڈ۔ سُرۡوگ۔

سَریَلہ :(سَر۔ یَہ۔ لَہ) یلہ چر۔ ہَما کہ کَسے ءِ گپّاں نہ زُوریت۔ سَر ءِ وَت گردوک۔ (2) سَرپچ۔ پڈّرا۔ (3) کَم شَرف۔ بے عِزّت۔

سَریَلہی :(سَر۔ یَہ۔ لَ۔ ہی) (ن گ) کم شرفّی۔ بے عزّتی۔ (2) لوفری۔ سَر ءِ وتی۔ سُبکّی۔ یلہ چری۔ **سَریَلہیں** :(سَر۔ یَہ۔ لَ۔ ہیں) (س گ) کم شرفّیں۔ بے عزّتیں۔ سُبکّیں۔ یلہ چریں۔ سَر ءِ وتیں۔

سِرۡیمگ :(سِرۡم۔ مَگ) بچار : سُرۡومگّ۔

سِرۡیمگّو : (سِرۡم۔ مَ۔ گو) بچار : سُرۡومگّو۔

سِرۡین :(سِرۡ۔ ے۔ ن) (ن گ) پُشت ءِ ہڈ یا سِرۡین ءِ کرز ءِ ہَما بَہر کہ کلور ءُ پَہلیگانی میانجی ءَ اِنت۔ پَہلو ءِ جَہل ءَ داں بز گوشت ءِ نیامی بَہر۔ کُنّہ۔ لانک۔ **سِرۡین بَند** :(سِرۡ۔ ے۔ ن۔ بَن۔ د) (ن گ) سِرۡین ءِ بَندَگ ءِ چِٹّ۔ چادِرے۔ سادے یا مُودے کہ سِرۡین ءَ بَندَگ بیت۔ پَٹّہ۔ کمربند۔ (2) سِرۡین ہڈّ۔ **سِرۡین ءِ بوجَگ** : سلاہانی چِگل دیگ۔ کَسے ءِ لوگ ءَ پہ میڑھ رَوگ ءُ وتی سلاہاں چہ سِرۡین ءَ بوجَگ ءُ آئی ءِ پادانی دیم ءَ ایر کَنَگ ءُ وتی رَدی ءِ پَہلّی لوٹَگ۔ (2) زیرمِنّت بُوتَگ۔ **سِرۡین ءِ بورینَگ** : تباہ کَنَگ۔ بَرباد کَنَگ۔ **سِرۡین ءِ پَٹّ** :(ن گ) سِرۡین ءِ ہَمے بَہر کہ مسکّانی ءُ کُونڈک ءِ نیام ءَ اِنت۔ **سِرۡین ءِ پِرۡ وشَگ** : (ک گ) ساہ دارے ءِ سِرۡین ءِ ہڈّ ءِ پِرۡ وشَگ۔ سِرۡین ءِ سِندَگ۔ (2) تاوان دیگ۔ بے وس کَنَگ۔ **سِرۡین ءِ پِرۡ شَگ** : کمزور بُوتَگ۔ تاوان رَسَگ۔ بے وس ءُ لاچار بُوتَگ۔ **سِرۡین ءِ تچگ کَنَگ** :(ک گ) دَزاج بُوتَگ۔ قرار کَرَگ۔ دمانے وپسگ۔ **سِرۡین ءِ تَرما ہگ** : سِرۡین بَند بُوتَگ۔ سِرۡین ءِ تُرۡند بَندَگ۔ **سِرۡین ءِ سِدَگ** : (ک گ) سِرۡین ءِ پِرۡ شَگ۔ (2) تاواں بار بُوتَگ۔ (3) نقصان وَرَگ۔ **سِرۡین ہَڈّ** :(سِرۡ۔ ے۔ ن۔ ہَڈ۔ ڈ) (ن گ) سِرۡین بَند۔ سِرۡین کرز۔ مات ہڈّ۔ بڈّ ءِ زیہار۔ **سِرۡین گرز** :(سِرۡ۔ ے۔ ن۔ گر۔ ز) (ن گ) ساہ دار ءِ پُشت ءِ ہڈّ کہ چہ گردِن ءَ بگر دا نکہ جَہل ءَ گوں مگُون ءَ سَکّ اَنت۔ دار کرز۔ سِرۡین ءِ ہڈّ۔ سِرۡین بَند۔ مات ہڈّ۔ سِرۡین ہڈّ۔ زیہار۔ بڈّ ءِ زیہار۔

سِرۡین کَشّ :(سِرۡ۔ ے۔ ن۔ کَش۔ ش) (ن گ) گونڈیں سواس ءِ تچیگ ءَ دِگہ کَسانیں سادے مان دیگ ءُ دَزاج تر کَنَگ۔ **سِرۡین کَشّ کَنَگ** :(سِرۡ۔ ے۔ ن۔ کَش۔ ش۔ کَ۔ نَگ) سواس ءِ تُرۡند کَشَّگ۔

سَرینا:(سَ۔ ری۔ نا) (ج گ) سَر ءِ پلّو۔ بُرزی پلّو۔ سَرآندی۔ سَری نِیمگ۔ **سَرینا بُرز** :(سَ۔ ری۔ نا۔ بُر۔ ز) (ن گ) روچ ایر شت۔ مغرب۔ روچ برکت۔

سَرینٹ : (سَ ۔رین ۔ٹ) (ن گ) دَست ءِ ماتی لَنک ءُ توکی لَنک ءِ سَراں یَکّ جاہ کَنگ ءُ تَوار گیجَگ ۔ بینٹ ۔ (2) مجولی ۔ **سَرینٹی** : (سَ ۔رین ۔ٹی) (ن گ) مجولی لیب ءِ قسمے ۔

سُرینگ : (سُ ۔رے ۔نگ) (ک گ) کمّیں چِنڈ ینگ ۔ چیز ے ءَ اَنچوش دَست جَنگ کہ بہ سُریت ۔ پاد، دَست یا سَر ءُ سُرینگ ۔ چیز ے ءَ را چہ وَتی جاگہہ ءَ کِنز ینگ ۔ سُچّگ ۔ شیشلینگ ۔ شاپینگ ۔ تیل ۔ ٹِگلینگ ۔ ٹیلینگ ۔ جُز رینغ ۔ جُلگّمینگ ۔ چست ءُ ایر ۔ چِنڈ ۔ چِنڈ ینگ ۔ دَڑنزگ ۔ (2) مَنتگ ۔

سُرینوک : (سُ ۔رے ۔نوک) (ن گ) ھما کہ دِگرے بہ سُرینیت ۔

سَڑ یہہ : (سَڑ ۔ یہہ) (ن گ) یَکّ بُوٹگے ۔ (2) دَڑ چکے ۔ (3) بڑ نج ءِ دان ۔

سَڑُک : (سَ ۔ڑُک) (ن گ) گوَھری تَپ ۔ (2) چہ سارتی ءِ پُپّانی گوات کرَگ ءِ نادُڑاہی ۔ پُپّانی نادُڑاہی ۔ (3) مرَنیں کُلّگ ۔ حُشک کُلّگ ۔

سَڑ : (سَ ۔ڑ) (ن گ) بےزَکت ۔ ریزگ ۔ سَڑتگیں ۔ بے زِحتّ ۔ (2) (ف گ) سَڑگ ءِ فرماں گال : بہ سَڑ ۔ **سَڑوک** : (سَ ۔ڑو ۔ک) (ن گ) بےکار ۔ سَڑیتگیں ۔

سَڑگ : (سَ ۔ڑگ) (ک گ) گھنگ ۔ بدیں بوہ ءِ دیگ ۔ گندگ بُوتگ ۔ نِدگ ۔ ریزگ ۔ آشیشغ ۔ پُونسگ ۔ پون کپگ ۔ (2) چہ اَصلی حالت ءَ گردَگ ءُ نرم بُوتگ ۔

سَڑینگ : (سَ ۔ڑے ۔نگ) (ک گ) گھینگ ۔ اَنچوش کنگ کہ بہ سَڑیت ۔ ساڑینگ ۔ **سَڑینگی** : (سَ ۔ڑے ۔نَ ۔گی) سَڑینگ ءِ آوَ کی ۔

سَڑیتگ : (سَ ۔ڑِ ۔تگ) (ک گ) سَڑگ ءِ گوسگال ۔ گھیتگ ۔ نِدِتگ ۔ حراب بُوتگ ۔ **سَڑیتگیں** : (سَ ۔ڑِ ۔تَ ۔گیں) (س گ) سَڑگ ءِ دیریں گوسگال ۔ ھما کہ سَڑیتگ ۔ گھیتگیں ۔ بدبُوہ داریں ۔ ہاڑالیں ۔

سِڑّگ : (سِڑ ۔ڑگ) (ن گ) کِشار نہ رودینوکیں زَمین ۔ سَکّیں زَمین ۔

سَڑو : (سَ ۔ڑو) (س گ) لاغر ۔ نِزور ۔ (2) آسیگ ۔ درد یگ ۔ (3) سَڑیتگیں ۔

سَڑوپ : (سَ ۔ڑُو ۔پ) (ن گ) تنک ۔ تنکیں جاگہہ ۔

سِزا : (سِ ۔زا) (د) (ن گ) دَوا ۔ (2) میار ءُ ڈوہ ءِ بَدل ءِ مَلام ۔ (3) ڈوہ ءِ بدل ۔ (4) بدی ءِ عوض ۔ بدیں کارے ءِ پد مُزّ ۔ عَذاب ۔ **سِزا بَندگ** : (سِ ۔زا ۔بَن ۔دَگ) (ک گ) کَسے ءِ میار ءَ منّینگ ءَ رَند آئی ءِ سَر ءَ ھمے میار ءِ دیم ءَ ملام ءِ بَندگ ۔ سِزا ءِ گیشینگ ۔ سِزا ءِ میّن کنگ ۔ **سِزا بُوتگ** : (سِ ۔زا ۔ بُو ۔تگ) (ک گ) تنگ بُوتگ ۔ کم دَست بُوتگ ۔ عَذاب بُوتگ ۔ **سِزا دیگ**: (سِ ۔زا ۔دی ۔ یگ) (ک گ) ملام کنگ ۔ شَلّاخ ۔ بدیں کارے ءِ بدل ءِ ملام کنگ ۔ **سِزا وَرگ** : (سِ ۔زا ۔وَ ۔رگ) (ک گ) سزا ءِ رَسگ ۔ **سِزائی** : (سِ ۔زا ۔ئی) (ن گ) ھما کہ آئی ءَ را سزا دیگ بُوتگ ۔

سِزاوار : (سِ ۔زا ۔وار) (ن گ) ھما کہ سِزا ءِ حَقّ دار اِنت ۔ ھما کہ سِزا ءِ رس اِتگ ۔ ڈوہ دار ۔ (2) (س گ) عذاباں گرفتار ۔ مُشکُل ءُ جنجالانی آماچ ۔ **سِزاواری** : (سِ ۔زا ۔وا ۔ری) (ن گ) ڈوہ داری ۔ ملامتی ۔ (2) عزابی ۔ بزّگی ۔

سَس : (سَ ۔س) (ن گ) فکر ۔ خیال ۔ فہم ۔ زانت ۔ **سَسّا** : (سَس ۔ سا) (ن گ) فکر ۔ سماہ ۔ خیال ۔ تب ۔ سار ۔ چار ءُ بیچار ۔ چارگ ۔ اَندیش ۔

سَسّا ساچ : (سَس ۔سا ۔ساچ) (ن گ) جوڑ کُرتگیں ۔ (2) جوڑ کنوک ۔

سَست : (سَس ۔ت) (س گ) شَرّ ۔ اَلکاپ ۔

سُست : (سُس ۔ت) (س گ) کاہِل ۔ بےتہمبل ۔ بےکار ۔ ھما کہ تُژ ندنہ اِنت ۔ شُل ۔ لِہم ۔ جان بڈّ ۔ جان گرّان ۔ نرم ۔ بےسِیخ ۔ بے ہِمّت ۔ نِزور ۔ شُلامگ ۔ لیھَڑ ۔ میزان ۔ میزان ءِ کار کنوک ۔ ناگُشاد ۔

کم گُشاد۔ بے واک۔ **سُستی** : (سُس۔تی) (ن گ) بے تہمبلی۔ کاہلی۔ بے کاری۔ جان تاوانی ضعیفی۔ گرّان جانی نُہیلی۔ جاپ۔ جان بڈّی۔ جان کاہلی۔ جان کشّ۔ جان گرّانی۔ **سُستیں** : (سُس۔تیں) (س گ) کاہلیں۔ گرّان جانیں۔ بے تہمبُلیں۔ جان دُزّیں۔ بودلائیں۔ نابُودیں۔

سُست کار : (سُس۔ت۔کار) بے تہمبُل۔ سرد کار۔ ناگُشاد۔

سُست کاری : (سُس۔ت۔کا۔ری) (ن گ) بے تہمبُلی۔ سرد کاری۔ ناگُشادی۔

سُست کشّ : (سُس۔ت۔کش۔ش) ہما شئے ہما سواس کہ آئیءِ بند تُرّ ندءَ کشّ اِتنگ اَنت۔

سِست : (سِس۔ت) (ک گ) سِدگ یا سِندگءِ گوستگال بزاں سِست یا سِدگ یا سِندگءِ کار بُوت۔ **سِستءُ سِد** : (ن گ) جِتا بُوتگ۔ نارضا بُوتگ۔ ناتپاکی۔ (2) چہ زیادہیں زورءِ جنگءِ چہ تہءِ دوری بُوتگ۔

سِستگ : (سِس۔تگ) (س گ) جِتا۔ یکّ کِرّ۔ گِستا۔ دُور۔ یکّ ئیمگےءِ۔ (2) (ک گ) سِدگءِ گوستگال بزاں سِدگءِ کار بُوتگ۔ **سِستگیں** : (سِس۔تَ۔گیں) (س گ) سِدگءِ دیریں گوستگال۔ (2) جِتا بُوتگیں۔ گِستا بُوتگیں۔ دُوریں۔

سِستہ : (سِس۔تہ) بچار : سِستگ۔

سُست ہُرّ : (سُس۔ت۔ہُر۔ر) (س گ) ہما مال کہ پہ آسانی دوشگ بہ بیت۔

سُسُرّ : (سُ۔سُر۔ر) (ن گ) چِش، چِگِر دیا ہمے ڈولیں دَرچکءِ شِیرگ کہ بدِناک اِنت۔ (2) لیچّناک۔ چیڑ۔ سرِیش۔ گونجک۔ لیس۔

سَسَّر : (سَس۔سَر) (ن گ) تالےءِ تہءِ دانانی اَنچو سُریگ کہ ڈالیں دان دَربیاینت ءُ حاک ءُ بوچ تالءِ بُنءِ پُشت بہ کپنت۔

سُس سُر : (سُس۔سُر) (س گ) بے آرام۔ تکان سُر۔ یکّ بیمءِ سُروک۔

سُسُّرک : (سُس۔سُ۔رُک) (س گ) باز۔ بے شُمار۔ چُچّ۔ (2) (ن گ) تنگارءِ داریں زبانُک۔

سِسک : (سِس۔ک) (ن گ) نیاز مُندی۔ زہیر۔ ہُدوکی۔ واہگ۔

سُسُنڈ : (سُ۔سُن۔ڈ) (ن گ) بالی مدَگءِ چُکّ کہ دنیگا بالیءَ اِنت۔ کٹگ۔ (2) سکّ باز۔

سُسوم : (سُ۔سوم) (ن گ) آلما سک۔ گژّ۔ دستءُ دیمءِ گرّگ۔ جرَس۔

سِطر : (سِت۔ر) (ن گ) نبشتہءِ کتار۔ رِد۔

سَغَن : (سَ۔غن) (ن گ) لِڈّ۔ سَکن۔ سَپت۔

سَفَر : (سَ۔فر) (ن گ) مسافری۔ سیلءُ سواد۔ دَرملکاں رَوگ۔ حرَکت۔ فاصلہ۔ مُہیم۔ **سَفربند** : (سَ۔فر۔بَن۔د) (ن گ) چہ سفرءِ مکن کنگ، مہتل کنگ یا جلّگءِ شُرکءُ پال۔ (2) پہ سَفرءِ بستگیں تو شگ۔

سَکّ : (سَک۔ک) (س گ) سخت۔ کِٹّ۔ کُراڑا۔ کڑک۔ رڈ۔ سوگہہ۔ رُکّ۔ (2) باز۔ زبردست۔ زلّ۔ (3) مزَن۔ بُلند۔ (4) تیز۔ زراب۔ (5) گرّان۔ (6) بندوک۔ بستگیں۔ ہم کڑی۔ مُہکم۔ سوگو۔ مضبوط۔ ڈڈّ۔ (7) تُرّند۔ مُشکل۔ ڈکّ۔ (8) بوجیگ یا یکّدار کہ آپءِ تہءِ زمینءِ بہ لگّیت۔ (9) (ن گ) بخیل۔ مُزّی۔ (10) زِبر۔ **سکّ بُوتگ** : (سَک۔ک۔بُو۔تگ) (ک گ) تکلیفءُ ہلاک بُوتگ۔ (2) بندوک بُوتگ۔ (3) زہگءِ پیداکءَ بُوتگ۔ (4) دُسّگ۔ چیزے گوں دومیءِ ڈسّگ۔ (5) ڈڈّ بُوتگ۔ تُرّند بُوتگ۔ ٹنگرگ۔ **سکّ دیگ** : (سَک۔ک۔دی۔یگ) (ک گ) یکّ چیزےءِ پہ تُرّندی گوں دِگرےءِ جان پہ جان کنگ۔ تکہ دیگ۔ زور پردیگ۔ چیزے گوں دِگہ چیزےءِ ڈُکیگ۔ اَڑینگ۔ ہم کڑی کنگ۔ **سکّ زنک** : (سَک۔ک۔زَں۔ک) ہما مال کہ زنکءِ سرءِ سکّ بیتءُ پہ آسودگی چُکّءُ مات نہ بیت۔

سکّ کنگ : (سَک۔ک۔کَ۔نگ) (ک گ) پرکنگ۔ بندگ۔

ڈُکّیئنگ ـ (2) تُرُندکنگ ـ تیز کنگ ـ بُرز ءِ مَزَن کنگ ـ **سَکّ ءَ :** (سَک ـ کا) (ج گ) زوراں ـ تُرُندی ءَ ـ تیزی ءَ ـ تمردی ءَ ـ پہ سَکّی ـ زور ءَ ـ (2) حَقّی ـ گوَاچنی ـ **سَکّی :** (سَک ـ کی) (ن گ) بلا کی ـ بَخیلی ـ عذاب ـ قہر ـ مُشکُل ـ ٹکّ ـ جفا ـ دَرد ـ رزم ـ زہمتّ ـ برَّگی ـ واری ـ وَیل ـ (2) تُرُندی ـ آپت ـ اَرگزان ـ اَڑ ـ گزا ـ **سَکّی ءِ سُوری :** (ن گ) واری ـ عزابی ـ تنگ دَستی ـ وَیل ـ شِدّت ـ جنجال ـ (2) وَشّیانی دَرد ـ وَشّیں روچانی غم ـ **سَکّیں :** (سَک ـ کیں) (س گ) تُرُندیں ـ زبریں ـ ہما کہ لہم نہ اِنت ـ

سِک : (سِ ـ ک) (ن گ) سَختیں زَمین ـ ہما ڈگار کہ کِشار نہ کنت ـ (2) ہُورتیں سِنگ ـ (3) ڈالیں ریک کہ کَساں کَسانیں ہُورتیں سِنگک اِش مان اِنت ءُ کَسانیں گُرّ ءُ کرکینگ اِش ہم مان ـ ژلّی ئیں ڈگار ـ ژلّ ـ (4) جرّے کہ پہ دَرمان ءَ کارءَ کیت ـ (5) باڑ ـ مُونج ـ ہُدوک ـ وڑّت ـ **سِکستگ :** (سِ ـ کس ـ تگ) (ن گ) ہما جاگہہ کہ آئی ءِ زَمین سِک اِنت ـ ہُورت ڈلیں ڈگار ـ **سِکّول :** (سِک ـ کول) (ن گ) سِکیں ڈگار ـ سِکیں جاگہہ ـ شَند ـ **سِکوچک :** (سِ ـ کو ـ چک) (ن گ) حاک رَنگیں نرمیں سِنگ ـ (2) ہما جاگہہ کہ کوہ رِتکگ ءُ سِک پُشت کپتگ ـ (3) نرم ءُ سان داریں حاک ـ

سُک : (سُ ـ ک) (ن گ) سوگو ـ دزگٹّ ـ گٹّ ـ مشکول ـ (2) کولیگ ـ (3) (س گ) پہ بندگ ءِ مُہر ءُ مُہکم ـ **سُک ءُ داد :** (س گ) پلینڈی ـ یکّے دومی ءِ میڑینگ ـ (2) ہما داد کہ قول ءُ مِنّتانی رَندءَ دَست کپیت ـ **سُک سُک :** (سُک ـ سُک) (ن گ) وَشّ وَشّ ءَ بہ گوشاں گپّ ـ حلوت ـ گوش ماں گوشی گپّ ـ گوش ماں گوش ـ سبُکّیں ءُ کَم تواریں گپّ ـ **سُک سُک کنگ :** (سُک ـ سُک ـ کَ ـ نگ) (ک گ) وَشّ وَشّ ءَ گوں کسّے ءَ تراّن کنگ ـ چیر ءُ اَندری حبر کنگ ـ حلوت کنگ ـ

سِکّ : (سِک ـ ک) (ن گ) سِیاہ ـ سِیاہیں دَرمانے کہ چُکّانی گُباّں رَنگ دیینت کہ نظر اِش مہ لگّیت ـ

سِکا لک : (سِ ـ کال ـ ک) (ن گ) جَنین ءِ مُودانی پاتینک ـ ملگورانی رَندگ ءُ بَندگ ـ مُٹّ ـ پلینک ـ مَلّیر ـ

سُکّان : (سُک ـ کا ـ ن) (ن گ) ہما پتنیں تہتگ یا آسن کہ میل ءُ بوجیگ ءُ راچن ءِ دیما اِنت کہ گوں ہمیشی ءَ ہر دیم ءَ ترّینگ بیت ـ

سِکّارینگ : (سی ک ـ کا ـ رے ـ نگ) بچار : سِکّائینگ ـ

سِکّائینگ: (سی ک ـ کا ـ ئے ـ نگ) (ک گ) ہیل دیگ ـ سوج دیگ ـ

سِکاوَگ : (سِ ـ کا ـ وَگ) (ن گ) حَرءِ ناجوڑی یے ـ حَرءِ گُلّگ ـ

سِکَت : (سِ ـ کَت) (س گ) آرام ـ وَشّ حالی ـ آسُودگی ـ آسَراتی ـ (2) طاقت ـ ہِمَّت ـ ہاٹّی ـ مَزَن مردی ـ

سِکَٹّ: (سِ ـ کَٹ ـ ٹ) (س گ) بے جان ـ سَرد ـ یخ ـ (2) (ن گ) بَخیل ـ مُرّ ـ سیگڑی ـ بے کاریں مَردُم ـ (3) مُردار ـ ہما کہ پہ کافری مُرتگ ـ **سِکٹّگ :** (سِ ـ کَٹ ـ ٹگ) (ن گ) گزاشتگیں وَردِن کہ سارت بُوتگ ـ (2) سارتیں بَٹّ ـ (3) سِکَٹّ ـ **سِکٹّیں :** (س ـ کَٹ ـ ٹیں) (س گ) بخیلّیں ـ مُرّیں ـ مال دوستیں ـ سیگڑی ئیں ـ **سِکٹّی :** (سِ ـ کَٹ ـ ٹی) بَخیلی ـ مُرّی ـ مال دوستی ـ

سَکَٹّ: (سَ ـ کَٹ ـ ٹ) (ن گ) مُردار بُوتگ ـ مرگ ـ مسلمان ئے کہ پہ کافری بہ مریت ـ

سِکدان : (سِک ـ دان) بچار : ژلّ ـ

سَکّ ڈوہ : (سَک ـ ک ـ ڈو ـ ہ) (ن گ) ہما مال ءُ پَس کہ پہ دوشگ ءَ سَخت بیت یا دوشگ مَیلیت ـ سَکّ ہُرّ ـ (2) شِیر نہ دیوکیں مال ءُ دَلوت ـ

سَکرات : (سَک ـ رات) (ن گ) ساہ کندن ـ مرگ ءِ وہد ـ گُڈّی دم کَشّ ـ آخری نَپس ـ

سُکُرَگ : (سُک ـ کُ ـ رَگ) (ک گ) نزّ آہگ ـ گیمرُگ ـ

سُکُڑگ: (سُک ـ کُ ـ ڑَگ) (ک گ) اَڑگ ـ مان گیشّگ ـ

سُکُڑینگ : (سُک ـ کُ ـ ڑے ـ نگ) (ک گ) اَڑینگ ـ مان گیشّینگ ـ

سکّ ساہ : (سَک۔ک۔ساہ) (س گ) ہَما کہ سَکّ مرگ اِنت۔ ہَما کہ ساہ ئے پہ دَرا ہگ ءَ سَکّ زور جَنت۔ سَک مِر۔ سَکّ مَرگ۔ (2) دم دار۔ دم نہ بروک۔

سَک سَر : (سَک۔سَر) (س گ) مُوذی۔ نادِیستگ۔ بَخِیل۔ چمّ چُٹّ۔

سَکّ سودا: (سَک۔ک۔سَو۔دا) (س گ) گرّاں بہا۔ گرّاں سودا۔

سَکّ سودائی: (سَک۔ک۔سَو۔دا۔ئی) (ن گ) گرّاں بہائی۔ **سَکّ سودائیں** : (سَکّ۔سو۔دا۔ئیں) (س گ) گرّاں بہا کنوکیں۔

سِلگ : (سِک۔لگ) (ک گ) نیاز بُند بُوتگ۔ باڑا بُوتگ۔ ہوسّی بُوتگ۔ گیرآ ہگ۔ پہ کَسے ءِ گندوان ءَ دِل مانگ۔ تژانگی بُوتگ۔ زَہیر کنگ۔ گندگ ءِ ہُدوک۔ (2) دِل گرّان بُوتگ۔ (3) ہیل گِرَگ۔ زانگ۔

سِکل : (سِ۔کل) (ن گ) اِشکیل۔ (2) کوَر ءِ آپ ءَ آورتگیں حاک کہ آئی ءِ سَر ءَ کِسانیں تلی پیداک بنت۔

سَکّ مِر : (سَک۔ک۔مِر) (س گ) ہَما کہ مِرگ ءَ سَکّ زور جَنت۔ ہَما کہ سکرات ءِ ئلّت ئے دَراج اِنت۔ ہَما کہ ساہ کندن ئے دَراج بیت۔ سَک مرک۔ سَکّ ساہ۔ **سَکّ مَرگ** : (سَک۔ک۔مَر۔گ) (س گ) سَک ساہ۔ سَک مرک۔ سَک مِر۔

سَکّ مَردی : (سَک۔ک۔مَر۔دی) (ن گ) سَرمچاری۔ مَرَن مردی۔ دلاوری۔ (2) زوراکی۔

سَکن: (سَ۔کن) (ن گ) گوک ءِ حُشک بُوتگیں لِڈّ۔ سُپ۔ سَغَن۔ گوہا۔ ہمباہ۔ پاہ۔

سُکن : (سُ۔کُن) (ن گ) عِلاج ءِ بدل۔ گمانی توجیل۔ (2) شِگُون۔ فال۔ (3) سُخن۔ گپّ۔ ٹوک۔

سِکّو : (سِک۔کو) (ن گ) دُرُوشم۔ رَنگ۔ قدّ ءُ قالب۔ ڈول ءُ ڈیل۔ سِکہ۔

سِکّہ : (سِک۔کہہ) (ن گ) سرّپ۔ ڈِسّ۔ سِکّو۔ سیہو۔ (2) رَنگ۔ زیبائی۔ دُرُوشم۔ (3) چہ معدن ءَ ٹاہینتگیں زَرّ۔

سَکّ ہُرّ : (سَک۔ک۔ہُر۔ر) (س گ) ہَما مال ءُ دَلوت کہ دوشگ ءَ سَکّ بہ بیت یا دوشگ مَیلیت۔ سک ڈوہ۔ سُست ہُرّ۔

سُکّ ءُ ڈُکّ : (ن گ) دَپ جَنگی۔ جاک ءُ صلوات۔ ناوَشّی۔ نارضائی۔

سِکین : (سِ۔کے ن) (ن گ) کسے ءِ پہ کارے ءَ وا ہگ دار کنگ۔ رُمائنشت۔ ڈَسَک۔ اُشو۔ گون جنگ۔ سُجّک۔ پَرما ہگ۔ (2) تژان۔ صَلاح۔ راہ شونی۔ **سِکین دیگ** : (سِ۔کےن۔دی۔یگ) (ک گ) کسے ءَ کارے کنگ ءِ ہاترءَ گوشگ۔ اُشو دیگ۔ گُتّ گُتّ کنگ۔ سُرّ دیگ۔ سُلّک کنگ۔ سُجّک کنگ۔ ٹوک دیگ۔ دیم ءَ کنگ۔ پَرما ہگ۔

سِکینٹک : (سِ۔کیں۔ٹک) بچار : سِکینٹو۔

سِکینٹو: (سِ۔کے۔ن۔ٹو) (ن گ) چیننگ گوٹ۔ سِنگوٹ۔ مُرگ ءِ سِگنِدان۔

سِکینگ : (سِک۔کے۔نگ) (ک گ) چیزّے پیش دارَگ ءُ نہ دیگ۔

سَگ : (سَ۔گ) (ن گ) کُچّک۔ بینگ۔ **سَگ لاپ** : (سَگ۔لاپ) (س گ) شُدیگ۔ (2) مَزَن لاپ۔ **سَگّو** : (سَگ۔گو) ہَما کہ سَگّیت۔ (2) آرام۔ سَہُولت۔ (3) توان۔ زِکت۔

سَگّ : (سَگ۔گ) (ن گ) بَرداشت۔ تاہِیر۔ توان۔ توَر۔ تہمبل۔ جارات۔ تاگت۔ جَلّ۔ مَدار۔ داشت۔ زِکت۔ ہاٹی۔ (2) بخت۔ طالع۔ (3) باطن۔ اوپار۔ رواداری۔ صَبر۔

سَگّگ : (سَگ۔گگ) (ک گ) بَرداشت کنگ۔ تہمبل کنگ۔ اوپار کنگ۔ اوپار کشّگ۔ پاسَگ۔ جار آرگ۔ جَلّ کنگ۔ جَلّگ۔ سَرءَ مارگ۔ **سَگّگی** : (سَگ۔گَ۔گی) (ن گ) بَرداشت کنگی۔ اوپار کشّگی۔

سَگّیتگ : (سَگ۔گِ۔تگ) (ک گ) سَگّگ ءِ گوستگال۔ (2) اوپار کُتگ۔ بَرداشت کُتگ۔ تاگت کُتگ۔ جَلّیتگ۔ **سَگّیتگیں** : (سَگ۔گِ۔تَ۔گیں) جَلّیتگیں۔ اوپار کُتگیں۔ بَرداشت کُتگیں۔

سَگار : (س۔گا۔ر) (ن گ) ہما دَلوت کہ آئی ءِ دیم ءَ اِسپیتیں ٹِلّے بہ بیت۔ (2) زَخم۔ لُگّین ءُ گوِنڈیں زَخم۔ لُڑ۔ کاٹار۔ اَڑجل۔ بَجَرّی۔ بُسرّی۔ پاڈ۔ تیگ۔ خنجر۔ جَمبیا۔ (3) کوہ ءِ بُرزیں راہ۔ (4) لِچّگ۔ شُردیں چیزے ءِ لوجَتگیں۔ (5) حون چُرّ۔ حون۔ حون چُکّر۔ ٹپّ۔ **سَگار کَنگ** : (سَ۔گار۔کَ۔نَگ) (ک گ) ٹپّ کَنگ۔ ٹپّی کَنگ۔ (2) ٹِکّانی کشگ۔ بازیں پُلّانی کشگ۔ (3) چیزے ءِ لوجگ۔

سَگارو: (سَ۔گا۔رو) (ن گ) آپی بٹے۔ سَگارُک۔ آپی مُرگے۔ (2) ٹِکّ ءُ ٹُگاریں دَلوت۔ (3) ہما مال کہ آئی ءِ سَرَگ ءَ اِسپیتیں ٹِلّے بہ بیت۔

سَگ دَنتاں : (سَگ۔دَن۔تان) (ن گ) کوہی بوٹگے کہ پہ ریش ءُ دنتان ءِ درد ءِ عِلاج ءَ کارمرز بیت۔ (2) ہما مَرُدم کہ دیم ءِ دَنتان ئے دَرّاج ءُ مَزَن بہ بنت۔ دَرّاج دَنتاں۔

سَگر : (سَ۔گَر) (ن گ) سوگو۔ (2) راز۔ پوشیدہ۔

سَگرّ : (سَ۔گَر۔ر) (ن گ) گرم گرمیں سِنگ۔

سِگری : (سِگ۔ری) (ن گ) آسن ءِ چُلّ۔

سَگّڑا: (سَگ۔گَ۔ڑا) (س گ) آسان۔ اَرزان۔

سَگسّ: (سَ۔گَس۔س) (ن گ) مگینّ ءِ کبّند۔ گَلّگ ءِ ہڈّ۔ مگون ءِ ہڈّ۔ پادءِ بُن ءِ ہڈّ۔ شگسّ۔

سَگلگ: (سَگ۔لَگ) (س گ) ہما کہ کُچکّ ءِ عادت بہ داریت۔ چو کُچکّ ءَ۔ کُچکّ مجال۔

سَگ مِر : (سَگ۔مِر) (س گ) کُچکّ مرک۔ پہ بزّگی مرگ۔ سَکّ مِرگ۔

سَگِندان: (سَ۔گِن۔دان) (ن گ) ساہ دار ءِ لاپ ءِ اُوجریگ۔ اُشکمگ۔ سَگِندانک۔ لاپ ءِ ہما جاگہہ کہ وَرگ رونت ءُ جم بنت۔ (2) مُرگ ءِ سِنگوٹ۔ سِکینٹو۔ (3) شِکم۔ (4) گُلّ۔

سَگِندانک : (سَ۔گِن۔دان۔ک) بچار : سَگِندان۔

سُگھڑ : (سُگ۔ھڑ) (ن گ) شیرزال۔ سَرپدءُ لائقیں زال۔ (2) زوراک۔ بےتُرس۔

سَگّی : (سَگ۔گی) (ن گ) بَرابَریں۔ سنگت۔ ہم کوپگ۔ ہما کہ سَگّییت۔

سَگّی دَنتان : (سَ۔گی۔دَن۔تان) (ن گ) کَسانیں کوہی دَرچکے کہ ایشی ءِ دانگ یا بَر ریش ءِ حُشک کَنگ ءِ دَرمانے۔

سِلّ : (سِل۔ل) (س گ) لیغار۔ ناپاک۔ چِلّ۔ لیگار۔ مین۔ بدیں مَرُدم۔ سِلگت۔ کچٹّ۔ خچپٹّ۔ خَراب۔ اَلکش۔ پَلیت۔ پُوچڑ۔ جون۔ خبیث۔ (2) (ن گ) رنج ءِ نادُراہی۔ پُپّانی نادُراہی کہ پُپّ ریش بَنت۔ **سِلّ کَنگ** : (سِل۔ل۔کَ۔نَگ) (ک گ) لیگار کَنگ۔ حَراب کَنگ۔ ناپلگار کَنگ۔ **سِلّی** : (سِل۔لی) لیغاری۔ چِلّی۔ **سِلّیں** : (سِل۔لیں) ہما کہ سِلّ انت۔ لیغاریں۔ چِلّیں۔

سِل : (سِ۔ل) (ن گ) پوست۔ (2) چپّ۔ چوڑینک۔ تَلف۔ چِلّڑ۔ کُچل۔ **سِل جت** : (سِل۔جَت) (س گ) کشتہ سِل۔ پوست جَتگیں۔ **سِل جَنگ** : (سِل۔جَ۔نَگ) (ک گ) ساہ دارے ءِ پوست ءِ کشگ۔ پُٹ ءُ پوست کَنگ۔ **سِل دوَر دیگ** : (سِل۔دوَ۔ر۔دی۔یَگ) (ک گ) پوست ءِ دُور کَنگ۔ (2) پوست ءِ دُور آہگ۔ **سِل کَنگ** : (سِل۔کَ۔نَگ) (ک گ) پوست گوَرءَ دیگ۔ (2) مال یا دَلوت ءِ پوست ءِ کشگ۔ چرم جَنگ۔

سَلّ: (سَل۔ل) (ن گ) پہ آپ ءِ گوَزگ ءَ یکّ جاہ بَستگیں دار۔ (2) پہ آپی مُرگ ءِ شکارءَ چہ دار یا بُوچ ءَ جوڑ کُرتگیں کُڈّ یا پناہے کہ مُرگ ہَژ مہ کنت۔ کُڈّ گوَارچ۔

سَل: (سَ۔ل) (ن گ) دَرّاجیں دارے ءَ چادِرے بَندنت، مُردگ ءُ ٹپّیاں ہمیشی ءِ تہہ ءَ مان کَنَنت ءُ کوپگاں کَنَنت۔

سُلّاب: (سُل۔لاب) (ن گ) سزاوار ءُ گناہ کارے ءُ گُٹّ ءَ ساد مان کَنگ ءُ دَرنجگ۔ (2) پاہو۔ گُٹّو۔

سلاجیت : (سَ۔لا۔جی۔ت) بچار : مومِنائی۔

سُلاک : (سُ۔لاک) (س گ) سُلاخ۔ کڑی ماں کڑی۔

سَلام : (سَ۔لام) (ن گ) دُرھبات۔سلامتی۔دُرَاہی۔**سَلام ءِ تَرّینگ**: (ک گ) سلام ءِ پسّو دیگ۔دُرھبات کنگ۔(2) مسلمانانی نماز ءِ ہلاس بُوَنگ ءِ وہداں راست ءُ چَپّ ءَ دیم ءِ تَرّینگ ءُ سلام گو شگ۔

سَلام راہ دیگ : (ک گ) مُردگ ءِ حدّ یرگ یا قبرستان ءَ بَرگ ءَ پیسر زالبُولانی ماں مردگ ءِ گوش ءَ پہ وَتی مُرتگیں سِیالاں سلام ءُ نیکیں واہگ راہ دیگ۔(2) وشّ ءُ دُرھباتی ءِ پیغام ءُ کلوہ روان دیگ۔

سَلامت : (سَ۔لا۔مت) (ن گ) (س گ) زِندگ۔دُرَاہ۔ثابت۔سَرجَم۔سالم۔پھک جان۔دُرست۔دُرھا۔تیوَگ۔**سَلامَتی** : (سَ۔لا۔مَ۔تی) (ن گ) دُرَاہی۔سَرجمی۔ثابتی۔جوڑی۔دُرھباتی۔دُرستی۔حَیر۔**سَلامَتیں** : (سَ۔لا۔مَ۔تیں) (س گ) جان دُرَاہیں۔زندگیں۔سرجمیں۔تیوگیں۔برجمیں۔

سَلامی : (سَ۔لا۔می) (ن گ) سلام دیگ ءِ کار۔(2) آپشان۔آپ ریچ۔آب ریچ۔(3) ایردَستی۔مِنّت واری۔**سَلامی بُوَنگ** : (سَ۔لا۔می۔بُو۔نگ) (ک گ) سِلاہانی دوَر دیگ ءُ ایردَستی مَنّگ۔

سِلاہ : (سِ۔لاہ) (ن گ) جنگی اَزباب۔ہتھیار۔**سِلاہ بَند** : (سِ۔لاہ۔بَن۔د) (س گ) ہما کہ سِلاہ ئے بَستگ اِنت۔پُر سِلاہ۔کَتار بَند۔**سِلاہ بَندَگ** : (سِ۔لاہ۔بَن۔دَگ) (ک گ) پہ جنگ ءُ مڑ ءَ زَحم ءُ کاٹار ءُ تُپَنگ ءُ دِگہ سِلاہاں زُورگ۔**سِلاہ بَندیں** : (سِ۔لاہ۔بَن۔دیں) (س گ) پُر سِلاہیں۔کتار بندیں۔**سِلاہی** : (سِ۔لا۔ہی) (ن گ) ہما کہ سِلاہ ئے گون۔

سَلپ : (سَل۔پ) (ن گ) پورا۔تمام۔(2) واہگ ءِ پیلوٗ بُوَنگ۔(3) ایمن۔دل آرام۔

سَلتور : (سَل۔تور) (س گ) لیرزگ۔دو دِلگ۔(2) نیم مُردگ۔بےزَکت۔بےہاٹی۔

سِلسِلَہ: (سِل۔سِ۔لَہ) (د) (ن گ) دڑچ۔رِد۔پدماں پد۔(2) پیت ءِ قسمے۔

سُلطان : (سُل۔تان) (ن گ) بادشاہ۔شاہ۔حاکم۔**سُلطانی** : (سُل۔تا۔نی) (ن گ) بادِشاہی۔حاکمی۔سرداری۔میری۔واجہی۔

سُلطانیں : (سُ۔تا۔نیں) (س گ) بادِشاہیں۔حاکمیں۔سرداریں۔واجہیں۔میریں۔

سِلک : (سِل۔ک) (ن گ) اَدب۔تام۔سنچ۔پلگاری۔اَلکاپ۔وَغر۔**سِلک ءِ بَرَگ** : پھری کنگ۔تام ءِ کشّگ۔لیزگی کنگ۔**سِلک ءِ کشّگ** : (ک گ) بےتامی کنگ۔بےادبی کنگ۔

سُلّک : (سُل۔لُک) (ن گ) گُت گُت۔گون جنگ۔سوکلو۔سُٹُک۔**سُلّک کنگ** : (سُل۔لُک۔کَ۔نگ) (ک گ) کسے ءَ پہ کیرّینگ ءِ یا سوکلو ءِ ہاتر ءَ گون جنگ۔سکین دیگ۔سوکیگ کنگ۔پھری کنگ۔

سِلکاٹ: (سِل۔کاٹ) (ن گ) چہ دَپ ءَ دَرآتکگیں نزوریں آواز۔ھسکگ ءِ توار۔

سِلکار: (سِل۔کار) (س گ) پلینڈ۔فسادی۔بدکرد۔بدکردار۔بدکار۔خراب کار۔گندہ کار۔لوفر۔**سِلکاری** : (سِل۔کا۔ری) (ن گ) پلینڈی۔بدکرداری۔لوفری۔سُبکّی۔

سُلکَغ : (سُل۔کَغ) (ک گ) چہ بازیں سَردی ءِ سَبَب ءَ دَپ ءَ دَرآتکگیں لرزینگ ءِ آواز۔(2) گریں شے ءِ وَرگ ءَ پہ دَپ ءُ لُنٹانی گمّیں سُچگ ءِ سَبَب ءَ چہ دَپ ءَ دَرآتکگیں توار۔(3) گوہر ءِ لرزگ۔تپ ءِ لرزگ۔

سِلگَت : (سِل۔گَت) (س گ) لیگار۔گہہ اِتگ۔پوچڑ۔بےپلگار۔پولنگ۔چِلّ۔خچپٹ۔سِّل۔پلیت۔کچپٹ۔**سِلگَتیں** : (سِل۔گَ۔تیں) (س گ) لیگاریں۔بےپلگاریں۔پولنگیں۔چِلّیں۔

سَلّو : (سَل۔لو) (س گ) نہ بُجوکیں گرنچ۔کور گرنگ۔(2) صاف۔لسّہ۔سلّہ۔(3) (ن گ) نوک رودیں کِشار۔کسانیں تیجار۔

سَلوات : (سَل۔وا۔ت) بچار : صلوات۔

سُلور : (سُ۔لور) (ن گ) سِیاہیں ٹانگوئیں مورے۔ٹانڈیل۔ٹانگو مورینک۔کونڈو۔

سَلّوس : (سَل۔لُوس) (س گ) مَکّار۔دڑوہ باز۔دڑوگ بُرّ۔دو زُبان۔**سَلّوسی** : (سَل۔لُوس۔سی) مَکّاری۔دڑوہ بازی۔

سَلوڑ :(سَ۔لو۔ڑ) (ن گ) جِگَر د۔(2)لاپ ءِ دَرد ءِ چکّر وَرگ۔
سُلونٹ :(سُ۔لون۔ٹ) (ن گ) کِرّ۔کِنار۔لَمب۔**سُلونٹُک** : (سُ۔لون۔ٹُک) سُلونٹ۔**سُلونٹُکی** :(سُ۔لون۔ٹُ۔کی) (ن گ) کِرّی۔آخری۔
سَلہہ :(سَ۔لَہہ) شُل۔اَٹَل داتگیں۔**سَلہیں** :(سَ۔لَ۔ہیں) شُلیں۔ناپائیداریں۔
سَلّہ :(سَل۔لَہ)(ن گ) پہک۔پلگار۔صاف۔لَسّہ۔(2)نام ءُ دَپی۔(3)ویل۔مُشکل۔**سَلّہے ماں سرا کپگ** :(سَل۔لَ۔ہے۔ماں۔سَ۔را۔کَ۔پگ) گرَانیں ویل ئے ءَ ماں سرا کپگ۔نام ءُ دپ بُوتگ۔ڈوہ دار بُوتگ۔**سَلّہیں** : (سَل۔لَ۔ہیں) پہکیں۔پلگاریں۔صافیں۔
سَلہارَگ : (سَل۔ہا۔رَگ) بچار : سَلہاڑغ۔
سَلہاڑ :(سَل۔ہاڑ) بچار : سَلہاڑغ۔
سَلہاڑغ :(سَل۔ہا۔ڑَغ) (ک گ) گنڈگ۔یکّ ہند کنگ۔پونگ۔گاٹغ۔گون دیگ۔
سُلہَغ :(سُل۔ہَغ)(ک گ) ترّاہگ۔وَشّ بُوتگ۔آرام بُوتگ۔
سُلّی : (سُل۔لی)(ن گ) مجبول ءِ گوازی یے۔
سلیبا :(سَ۔لے۔با) (ن گ) ڈگارءِ آپ دارَگ۔(2) مال داری۔مڈّی۔
سلے وَل : (سَ۔لے۔وَل) (س گ) گار ءُ گور۔اِد ءُ اُود۔گیروشگ۔**سلے وَلے بُوتگ** : (سَ۔لے۔وَ۔لے۔بُو۔تگ) سَرءِوَت بُوتگ۔(2) بےمنزل ءُ مرادءِ ترّگ۔وَتی تب ءِ بےمقصدءِ ترّ ءُ گردکنگ۔پہ بےسَری گردگ۔(3) سَرءُ پُٹ بُوتگ۔مَسکَرائی۔
سَم :(س۔َم)(ن گ) پیڑی۔(2) صدسال۔قرن۔(3) وہد۔موسم۔(4) جوان۔شرّ۔سلّہ۔صاف۔(5) لنگارءِ آزبابانی لنگار ءِ وَہداں دُرُست بُوتگ۔(6) ٹُپّنگ ءِ پہ نِشانگ ءِ دُرُست بُوتگ۔
سَم کنگ :(سَم۔کَ۔نگ)(ک گ) شرّ کنگ۔جوڑینگ۔شرّی ءِ ٹاہینگ۔

سُم :(سُ۔م)(ن گ) سُرف۔(2) تُوپّک ءِ تیر۔(2) سرُون۔سُمبگ۔لَچّو۔
سَمات :(سَ۔مات)(ن گ) بُزرگیں جاگہہ۔مَیدان۔(2) بُوچ ریچگ ءِ جاگہہ۔حاکوٹ۔(3) دَلوَت ءِ خُشکیں لِڈّ۔کَد۔پُدوم۔پومڑ۔کٹ یا کٹ ءِ سَر۔
سُمّار : (سُم۔مار) بچار : سُمبار۔
سَمارَگ :(سَ۔ما۔رَگ)(ک گ) سینگارگ۔سمبہینگ۔شیپ کنگ۔شود ءُ موش۔پسارا۔(2) دَست ءِ سُبکّ سُبکّ ءِ یکّ چیزے ءِ سَرءَ ایر کنگ ءُ کمّیں کمّیں برگ ءُ آرگ یا کہ یکّ دیم ءَ برگ ءُ پدا چِست کنگ ءُ پدا انچوش کنگ۔کسے ءِ سَرءَ دَست ءِ ایر مارگ۔ایر مُشگ۔(3) تسلّا دیگ۔وَشّ کنگ۔سہرینگ۔دِل بڈّی دیگ۔(4) پلگار کنگ۔صاف کنگ۔**سَمارَگی** :(سَ۔ما۔رَ۔گی) ہما کہ گوں سَمارَگ ءَ نسبت داریت۔
سُمارین : (سُم۔ما۔ریں)(س گ) ہما شِیر کہ سُمبار کُرتگ اَنت۔
سَماں : (س۔ماں)(ن گ) چاریں کنڈاں۔چاریں نیمگ ءُ چاریں موسُماں۔
سَماریتگ :(سَ۔ما۔رِ۔تگ) سَمارگ ءِ گوستگال۔(2) پلگاریتگ۔صاف کُتگ۔**سَمارِتگیں** :(سَ۔ما۔رِ۔ت۔گیں) سَمارگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) پلگاریتگیں۔صاف کُتگیں۔
سَماہ :(سَ۔ماہ)(ن گ) آگاہی۔سُدّھ ءُ بُدّھ۔سُدّھ ءُ سماہ۔سسّا۔زِرد۔خیال۔فہم۔کل۔گُمان۔آگاہ۔زانت۔اِنان۔سُدّھ۔ہوش۔مارِشت۔مارگ۔سَرپدی۔سُجّاک۔بُود۔ساد۔سامت۔**سَماہ بُوتگ** :(سَ۔ماہ۔بُو۔تگ)(ک گ) زانگ۔سہی بُوتگ۔**سَماہ ءُ چار** :(ن گ) گورسی۔خیال داری۔ہاتر داری۔**سَماہ دیگ** :(سَ۔ماہ۔دی۔یگ) (ک گ) ٹوہینگ۔یاد کنگ۔سُدّھ ءَ آرگ۔سہی کنگ۔**سَماہ کنگ** : (سَ۔ماہ۔کَ۔نگ)(ک گ) آگاہ بُوتگ۔اِنان ءِ بُوتگ۔مارگ۔دِرّیہہ کنگ۔سار کنگ۔سارگ۔سَرءِ مارگ۔**سَماہی** :(سَ۔ما۔ہی)(ن گ) مارِشتی۔سُدّھی۔پوہی۔سَرپدی۔

سَماھ :(سَ ـ ما) ناچ ـ صُحبت ـ شِعر ءُ صوتانی مجلس ءُ صوتیانی نرم نرمیں ناچ ـ (2) جُنز ـ سُرگ ـ **سَماھ کنگ** :(سَ ـ ما ـ کَ ـ نگ) (ک گ) سُرگ ـ جُنزگ ـ ناچ ءُ صُحبت کنگ ـ

سُمب :(سُم ـ ب) (ن گ) (ف گ) بارگیں ٹُنگ ـ جَنینانی گوش یا پونز ءُ سُپتگیں ٹُنگ ـ کڑکّ ـ ٹُمک ـ دَرگ ـ دُکّ ـ کَسانیں ٹُنگ ـ سُمبگ ءُ فرمان گال: بہ سُمبّ ـ **سُمّی** :(سُم ـ بی) (ن گ) سُمب کُتگیں ـ سُپتگیں (2) ہما اَزباب کہ گوں آئی ءِ چیزے سُمبگ بیت ـ سُمبوخ ـ

سُمبار :(سُم ـ بار) (ن گ) ہیدوگ ـ دوگ ءُ تہہ ءَ تاچگیں شِیر ءُ ہُژّ جَنگ ءُ بز کنگ ـ سُمبال ـ

سُمبال : (سُم ـ بال) بچار : سُمبار ـ

سَمبال :(سَم ـ بال) (د) (ن گ) پہریز ـ رَکّ ـ سپارت ـ گورسی ـ خیال داری ـ **سَمبا لگ** :(سَم ـ با ـ لگ) (ک گ) پہریزگ ـ رَگّگ ـ ساٹگ ـ چیٹگ ـ سرَاچ ـ **سَمبا لگی** :(سَم ـ با ـ لَ ـ گی) سَمبا لگ ءِ آوَ کی ـ (2) چیٹگی ـ پہریزگی ـ

سَمبر :(سَم ـ بَر) (ن گ) دَریاءِ آپ ءُ پُرّ ءِ یکّ حساب ءِ دارگ ـ (2) دَریاءِ بِیل کہ کیت ءُ وَتی حدّ ءَ گیپیت ءُ بے زکت بہ بیت ہمے وہد ءَ سمبر گُو شنت ـ

سَمبَرگ :(سَم ـ بَ ـ رَگ) (ک گ) سمبہگ ـ سامانڑ غ ـ (2) کِشار ءِ رُدگ ءُ پادآ ہگ ـ (3) لوگ ءِ مَڈّی ءِ مُچ کنگ ـ تیار بُوئگ ـ (4) پُچّ ءُ پوشاک بُوئگ ـ **سَمبرینگ** :(سَم ـ بَ ـ رے ـ نگ) (ک گ) سَمبہینگ ـ پلگارگ ـ صاف ءُ سَلّہ کنگ ـ وشّ دُرُوشم ءُ نمادار کنگ ـ

سُمب سَر :(سُم ـ ب ـ سَر) (س گ) ہما چیز کہ سَرےءُ سُمبّ اِنت ـ (2) تُوسک سَر ـ

سُمبگ :(سُم ـ بَگ) (ک گ) تُوسکیں چیزے ءِ للگگ ـ گوں سُوچن ءَ چیزے ءِ کڑکّ یا ٹُنگ کنگ ـ سُمب کنگ ـ (2) ٹُنگ ـ دِرگ ـ چِمل ـ **سُمبگی** :(سُم ـ بَ ـ گی) سُمبگ ءِ آوَکی ـ (2) سُمبگ ءِ کار بُوئگی انت یا بیت ـ

سُمبیتِنگ :(سُم ـ بِ ـ تنگ) سُمبگ ءِ گُوستگال ـ (2) سُمب کُتگ ـ ٹُنگ کُتگ ـ **سُمبیتِنگیں** :(سُم ـ بِ ـ تَ ـ گیں) (س گ) کڑکّ کُرتگیں ـ سُپتگین ـ

سُمبُل :(سُم ـ بُل) (س گ) سُبکّ ـ ترَپّل ـ (2) رَبُودگ ـ (3) بڑاہ دار ـ خُوب رُو ـ (4) (ن گ) یکّ پُلّے ـ (5) کاہے ـ

سُمبُلان :(سُم ـ بُ ـ لاں) (س گ) سُبکیں ـ ترَپّلیں ـ

سُمبُلاں بروتو :(سُم ـ بُ ـ لاں ـ بَ ـ رو ـ تو) (ن گ) داستانے ءِ بامرد اِنت ـ (2) (س گ) مَرَن بروت ـ کُنڈ بروت ـ **سُمبلاں ساٹو** :(سُم ـ بُ ـ لاں ـ سا ـ ٹو) (س گ) چیچِل ـ سُبکو ـ

سُمبوخ :(سُم ـ بوخ) بچار : سُمبوک ـ

سُمبوک :(سُم ـ بوک) (ن گ) ریش ـ پادیا دَست ءَ دَرآتکگیں ریش کہ ریم ءِ پُرّ بیت ءُ دَرد کنت ـ (2) جان ءَ جُہل ایر روَکیں ریشے ـ (3) ہما دَرشپ یا اَزباب کہ چیزاں سُمبیت ءُ ٹُنگ کنت ـ گون دوچ دَرپش ـ سِمبی ـ ٹُنگ کشّوکیں آسن ـ ہما چیز کہ ٹُنگ کنت ـ (4) ہما دَرد کہ چہ برداشت ءَ دَر بیت ـ پہلُوگانی چیر ءَ پاد آتکگیں دَرد ـ گوُرسام ـ (5) مَرَنیں کُلگ ءِ نادُراہی ـ (6) بد دعائے ـ (7) تیرے ءِ جان ءَ ٹُنگ کنگ ءُ گوَزگ ـ

سَمبوک :(سَم ـ بو ـ ک) (ن گ) بُوجیگانی یکّ قِسمے ـ

سُمبہ :(سُم ـ بَہہ) (ن گ) دَرپش ـ گون دوچ ـ ہما کہ سُمبِیت ـ

سُمبہ بند :(سُم ـ بَہہ ـ بَن ـ د) (ن گ) اُشتر ءِ پڑم ءِ بند یکے کہ مُلّا یا بکّے ءِ دم کنگ ءَ رند مبارکی ءِ نادُراہ ءِ گردِن ءِ بندگ بیت تا نکہ نادُراہ ءِ دَرد کم بہ بیت ـ

سَمبہگ :(سَم ـ بَ ـ ہَگ) (ک گ) سینگار کنگ ـ بانور بُوئگ ـ سمبرگ ـ بانور ءِ پر چِنگ ـ (2) سینگارگ ـ چیٹگ ـ شود ءُ موش ـ پہاز ـ سینگار ـ (3) جَنین ءِ پچ ءُ پوشاک ءُ سَر ءُ چادر بُوئگ ـ پَنّ ءُ مُزواک کنگ ـ **سَمبہگی** :(سَم ـ بَ ـ ہَ ـ گی) سَمبہگ ءِ آوَکی ـ

سَمبہین :(سَم ـ بَ ـ ہےن) (ف گ) سَمبہینگ ءِ فرماں گال: سمبہینگ ءِ کار ءَ بہ کن ـ

سَمبَہیتنگ :(سَم ۔بَ ۔ہِ ۔تَنگ) سَمبَہنگ ءِ گوستگال ۔سمبریتنگ ۔ سیڈگاریتنگ ۔ **سَمبَہیتگیں** : (سَم ۔بَ ۔ہِ ۔تَ ۔گیں) سَمبَہنگ ءِ دیریں گوستگال ۔(2) ہما کہ سَمبَہیتنگ ۔

سَمبَہینگ :(سَم ۔بَ ۔ہے ۔نَگ) (ک گ) سِیڈگار کنگ ۔ شوشنگ ۔ نادَگ ۔ ہاز ۔ ہاز ءُ پیاز ۔ سیڈگارگ ۔سمبرینگ ۔شرّیں پُچ ءُ سہت پوشگ ۔آراستگ ۔پَنّ ءُ مُزواک کنگ ۔ پرچن ۔ترشیپ کنگ ۔ پرچین ۔(2) پہ بانوری پرچنگ ۔بانور ءِ سمبہینگ ۔

سَمپ :(سُم ۔پ) (ن گ) جُمپیں گُوت ۔(2) گامیش ءِ لِڈّ ۔

سِمپا :(سِم ۔پا) (ن گ) بَردءِ گردِن یا بُن کہ ساد ءَ بندگ بیت ۔

سَمَّر :(سم ۔مَر) (ن گ) کابیا ۔ترّپل ۔آپ ءِ سَرءَ ایر ۔سُبکّ ۔ دَرمُک ۔

سَمرسَٹّ :(سَ ۔مَر ۔سَٹ ۔ٹ) (س گ) چلٹّ ۔(2) دُروگ بند ۔ (3) تیزرفتاریں اولاک ۔

سَم مَڑ :(سَم ۔مَڑ) (ن گ) چِشّ ءِ بَر ۔

سِم سِم :(سِم ۔سِم) (ن گ) پڑ پڑ ءِ ہور ۔ بہارمیچیں ہور ۔ ساہی ہور ۔(2) جمبر ءِ لَسّ بندگ ۔

سِمسُور : (سِم ۔سُو ۔ر) (ن گ) بارگ تاک ءُ سور تا میں کاکُے ۔

سِمسوک :(سِم ۔سو ۔ک) (ن گ) درمانکاہے ۔

سَمَک :(سَ ۔مَک) (ن گ) اکتوبر ءَ بگرتاں دسمبر ءِ نیام ءِ موسم ۔

سَمَگ :(سَ ۔مَگ) (ن گ) مَگسک ءِ قِسمے ۔**سَمَگ ءِ جَنگ** : (ک گ) سمگیں مَگسک ءِ ڈنگ جَنگ ۔**سَمَگو بُوتگ** :(سَ ۔مَ ۔گو ۔بُو ۔تَگ) سَمَگ ءِ وَڑءَ یکّ پیم ءَ یکّے ءِ سَرءَ ترّ ءُ پرترّ کنگ یا پا نِگ بُوتگ ۔

سَمَل :(سَ ۔مَل) (ن گ) باریک ءِ گوات گرَگ ۔دنتان ءِ پاد آہگ ۔(2) کوہی دَرچکے ءِ نیوگ ۔

سَمَّل :(سَم ۔مَل) (ن گ) توشگ ۔مال ۔مڈّی ۔

سِمَن :(سِ ۔مَن) (ن گ) کماتگیں ۔کماہگ ۔جوانی ءَ ایر کنگ ۔ یکّے دومی ءِ سرءَ ایر کنگ ۔

سَمَند :(سَ ۔مَن ۔د) (ن گ) تیزیں اَسپ ۔(2) مادنانی یکّ نسلے ۔نَولّ ءُ تمردیں اَسپ ۔(3) زردچکیں اَسپ ۔

سَمَنڈ :(سَ ۔مَن ۔ڈ) بچار : سَمَند ۔

سَمَن :(سَ ۔مَن) اپُرس ۔**سَمَن گُل** :(سَ ۔مَن ۔گُل) (ن گ) اپُرس ءِ دَرچک ۔

سَمور :(سَ ۔مور) (ن گ) مُلّا روباہ ءِ قدءِ کسانین جنگلی ساہدارے ۔ (2) سمور ءِ پوست ۔

سَمّہ :(سَم ۔مَہ) (ن گ) آرِیپ ءُ بوہیریں مَردُم ۔(2) گُڑان ۔ سنگین ۔سمبہ اِتگین ۔زیبائین ۔

سَمّی :(سَم ۔مِی) (ن گ) گُڑاں مہذب ۔(2) زیبا ۔وَشّ رنگ ۔ وَشّ دُرُوشُم ۔

سَمین :(سَ ۔می ۔ن) (ن گ) صباہ ءِ سارتیں گوات ۔بانگواہ ءِ گوات ۔صباہ ۔

سِنّ : (سِن ۔ن) (ن گ) بندیک ۔نہ رِستگیں آبریشُم ۔

سِن :(سِ ۔ن) (ن گ) سال ۔زمانہ ۔عمر ۔سند ۔ذات ۔وہی ۔

سُنّ :(سُن ۔ن) (ن گ) ویران ۔تباہ ۔بَرباد ۔غیر آبادیں جاگہہ ۔ خُشک ۔(2) (س گ) بے گوانک ۔واب ۔بےزِرکت ۔(3) کمّو کے اڑتگیں ۔(4) تیار ۔ٹَگ ۔پہ گون جَنگ ءِ مُہتَل ۔**سُنّ بُوتگ** :(سُن ۔ن ۔بُو ۔تَگ) (ک گ) واب کپگ ۔ پاد ءِ یا دَست ءِ یا بدن ءِ اعضاے ءِ واب کپگ ۔(2) تیار بُوتگ ۔ **سُنّ کنگ** :(سُن ۔ن ۔کَ ۔نَگ) (ک گ) تلک ءِ پہ مُرگ ءِ گِرَگ ءَ تیار کنگ ۔(2) انچو کنگ کہ بدن ءِ اعضاے واب بہ بیت ۔(3) تیار کنگ ۔**سُنّ دیگ** :(سُن ۔ن ۔دی ۔یَگ) پہ مڑءَ تیار کنگ ۔سُن کنگ ۔

سُنانا :(سُ ۔نا ۔نا) (د) (ن گ) گوں ترُندی ترّان کنگ ۔دَپ جاک ۔جاک ءِ صلوات ۔**سُنانا کنگ** :(سُ ۔نا ۔نا ۔کَ ۔نَگ) (ک گ) دؤارجہ جَنگ ۔بُنگیج کنگ ۔ بِندات کنگ ۔(2) حبرءِ حال کنگ ۔دَپ جاک کنگ ۔

سَنائت : (سَ ۔نا ۔اِت) (ن گ) ثنا ۔توسیپ ۔

سَنَّت :(سَن ۔ نَت) (ن گ) تِپاک ۔ ہم شَوَر ۔ ہم صلاح ۔ پٹّ ۔(2) تور ۔ طرز ۔

سُنَّت :(سُن ۔ نَت) (د) (ن گ) ہَما کار کہ مسلمانانی پیغمبر واجہیں محمد بن عبداللہ بن عبدالمطلب ءَ کُتگ ۔(2) چُکّ ءِ بُرَّگ ءِ رسم ۔ چُکّ ءِ چَلّ ءِ دُرُوش کنگ ۔ بُرُّک ۔ چَلّ بُرّی ۔ کوہنیں راجاں چو کہ سومری، مصری، امریکی دَمگ ءِ اَڑنگ ءُ ماپاءُ اسٹریلیاءِ مہلوک ءَ وتی بچّانی دُمبانی سَر دُرُوش کُتگ انت ۔ پہ یہودی ءُ مسلماناں اے مذہبی رسمے کہ یہودیانی واجہیں پیغمبر ابراہیم آذر ءَ اے رسم بنا کُتگ ۔

سَنٹ :(سَن ۔ ٹ) (ن گ) ہَما جنین کہ چُکّ میار یت ۔ (2) سوکڑ ۔ گڈّ ءُ سَنڈ ۔ ہَما مادَگیں ساہ دار یا مال ءُ دَلوت کہ چُکّ مَیار یت ۔ **سَنٹی** :(سَن ۔ ٹی) (ن گ) بے زنگی ۔ بے چُکّی ءِ بیماری ۔ سُرُنگی ۔ **سَنٹیں** :(سُن ۔ ٹیں) (س گ) ہما کہ سَنٹ انت ۔ ہما زال یا ہما مال ءُ دلوت کہ چُکّ نیاریت ۔ ہما مال کہ آپُس نہ بیت یا مُہر نہ کنت ۔

سُنٹ :(سُن ۔ ٹ) (ن گ) دَزاج ءُ بارگیں چیزے ءِ سَر ءِ کُٹّ اِتگیں بَہر ءُ گُڈّی سیم سَر ۔ بُوز ۔ پوزُک ۔ (2) پونز ۔ زَنُوک ۔ زَنُوک ءِ گُڈّی بَہر ۔ کاڑی ۔ بِربُنز ۔ (3) (س گ) ٹَہل ۔ مجاز ۔ کُماٹ ۔ کَماک ۔ مَکّ ۔ مواز ۔(4) بالی مُرگانی چُمب ۔ چُگ ۔ (5) کوہی رِدانی تاب ۔(6) سَرمچِنڈ ۔ بے پَرواہ ۔ **سُنٹ ءِ بُرز کنگ** : ٹَہل ءُ شان کنگ ۔ پہر بندَگ ۔ کَمارِنہ کنگ ۔(2) نام دار کنگ ۔ شَرَف مَند کنگ ۔ **سُنٹ بُوَنگ** :(سُن ۔ ٹ ۔ بُو ۔ نَگ) بے پَرواہ بُوَنگ ۔ بے حاجت بُوَنگ ۔ ٹَہل بُوَنگ ۔ مواز بُوَنگ ۔ سُنٹو بُوَنگ ۔ **سُنٹ ءِ تاب دیگ** : ٹَہل کنگ ۔ بے ریائی کنگ ۔ ہاتِر ءِ نَہ کنگ ۔ بے پَرواہ بُوَنگ ۔(2) بیرہ کنگ ۔ بیرہ دیگ ۔ واتَرّ کنگ ۔ **سُنٹ جَنَگ** : (سُن ۔ ٹ ۔ جَ ۔ نَگ) پہ اِشارہ کسے ءَ را کار دارگ یا کُتّت کنگ ۔ گون جَنَگ ۔ **سُنٹ ءِ سُنٹ** : (س گ) مجاز ۔ ٹَہل ۔ بوشارو ۔ بے پَرواہ ۔ بے لحاظ ۔ سُنٹارو ۔ **سُنٹک** :(سُن ۔ ٹَک) (س گ) ہما کہ سُنٹ اِنت ۔ ہما کہ مجاز اِنت ۔ ٹَہل ءُ ناز کنوک ۔ کَمارِنہ کنوک ۔

سُنٹ گُراگ :(سُن ۔ ٹ ۔ گُ ۔ راگ) (ن گ) مُچّ ءِ ذاتے کہ بَرَےَ زَرد انت ۔

سُنٹاں سَرو :(سُن ۔ ٹاں ۔ سَ ۔ رو) بچار : سُنٹو ۔

سَنٹُرَگ :(سَن ۔ ٹُ ۔ رَگ) (ک گ) چہ سَردی ءَ دست ءُ پادانی حُشک بُوَنگ ۔ سَردی ءِ جَنگ ۔ ٹَنٹُرَگ ۔

سُنٹو :(سُن ۔ ٹو) (س گ) ٹَہل ۔ بوشارو ۔ مَزَن گِند ۔ بُرز گِند ۔ سُنٹاں سَرو ۔ (2) دَزاجلپُونز ۔ (3) بُرز شان ۔ جلوَہ ناک ۔ **سُنٹو بُوَنگ** :(سُن ۔ ٹو ۔ بُو ۔ نَگ) بے پَرواہ بُوَنگ ۔ مجاز بُوَنگ ۔ بے لحاظ بُوَنگ ۔ **سُنٹوئی** :(سُن ۔ ٹو ۔ ئی) بے پرواہی ۔ مجازی ۔

سُنٹی :(سُن ۔ ٹی) (ن گ) ہَما کہ سُنٹ ءَ پِر ۔(2) حون واریں پَشّگے ۔ **سُنٹی مَکِسک** :(سُن ۔ ٹی ۔ مَ ۔ کِس ۔ ک) (ن گ) پَشّگ ۔ (2) ہما پَشّگ کہ چِرائی ءِ وَرگ ءَ گوہری تَپ گِرنت ۔

سَنج :(سَن ۔ ج) (ن گ) چہ طِلاہ ءَ جوڑ کُرتگیں مُہرگے کہ دُرّ ءَ مان ءَ کَننت ۔ کنگُرو ۔(2) اَپس ءِ سَنج ءُ زین ۔ زین ۔(3) زَرگر یا آسِن کار ءِ آزگر ۔(4) بڑاہ ۔ خُوبصورتی ۔ ٹَہل ۔(5) روچ بَرکت بُوَنگ ءِ وَہداں روچ ءِ بڑمش کہ نِیام ءَ گوں زِنت تہ آزمان ءِ دیم ءَ جوڑ بیوکیں ہفت رَنگیں گِندار ۔ بی بی گِندار ۔ دِڑین ۔ ہفت رَنگ ۔(6) آپی گُراب ءِ پُشت ءِ آپی کشک کہ گُراب ءِ رِشت ءِ سَبَب ءَ بیت ۔(7) روچ دُرا ہگ ءِ وَہداں ظاہر بُوتگیں زَرد چکیں رَنگ ۔(8) ساجو ۔ تیار ۔ **سَنجی** :(سَن ۔ جی) (ن گ) گوں سَنج ءِ نِسبت داروک ۔ (2) بہار کا ہے ۔

سَن جاب :(سَن ۔ جاب) (ن گ) سَنج ءُ سلاہ ۔ پڑبیں پوشاک ۔ ریشکوک ۔ (2) ہما پوستینک کہ چَرائی ءَ پوستیں پوشاک اَڑ دیگ بیت ۔

سَنجت : (سَن ۔ جَت) (ن گ) جاڑیں چُکّ ۔ جاڑ ۔ جاڑُک ۔

سَنجر :(سَن ۔ جَر) (س گ) سَرد ءُ گرم دِیستگیں ۔ تجربہ کار ۔(2) جَلشکوکیں سنگ ۔ رَنگی ئیں شَے ۔ ہفت رَنگ ۔ **سَنجرانی** :(سَن ۔ جَ ۔ را ۔ نی) (ن گ) ہما کہ گوں سنجر ءِ نِسبت داریت ۔(2) ٹپّر ءِ قسمے ۔ چہ پڑم ءَ جوڑ کُرتگیں چیر گیج ۔ سنجری ۔(3) بلوچانی ٹکّے ۔

سَنجرانی ٹَپُّر :(سَن ـ جَ ـ را ـ نی ـ ٹَپ ـ پُر) (ن گ) رَنگی ئیں ٹَپُّر۔

سَنجری :(سَن ـ جَ ـ ری) بچار : سنجرانی۔

سُن جُم : (سُن ـ جُم)(ن گ) گارات ـ تاوانی ـ جہندم۔

سِنچ : (سِن ـ چ) (ن گ) لائقی ـ بُود ـ (2) دُژ وشُم ـ یکّ وڑ یا یکّ وڑیں رَنگ ءُ دُژ وشُم ـ (3) اَلکاپی ءُ پلگاری ءِ زانت ـ شرّی ـ سِلک ـ (4) پہ دَرماں کارمرز بُوؤکیں زَردیں بُوٹے ۔ **سِنچ ءِ جَنگ :** لائق بُوئگ ـ (2) ہم رَنگی یا ہم تبی۔

سَنچگ : (سَن ـ چَگ)(ن گ) وَرَگ ـ تِنلگ ـ گُلاٹگ۔

سَنچہ : (سَن ـ چہ) بچار : سانچہ۔

سَند :(سَ ـ د) (ن گ) بُرزین ءُ ہم لسُونیں ڈَنّ ـ پڑ اہ ءُ راستگیں زمین ـ بُرزیں دَمگ ـ حدّ ـ چستیں جاگہہ ـ جاگہہ ـ داڑ ـ ڈاک ـ شَم ـ ہند ـ (2) سیم سَر ـ سَرحد ـ سَرسیم ـ سیم ـ (3) کوَرءِ نیام ءِ ہما بُرزیں ڈَنّ کہ کوَرءِ آپ ئے نہ گیپت ـ (4) سال ـ عمر ـ ذات ـ سَنّ ۔ **سَند ءُ سیم کنگ :** حدّ ءُ حُدود ءِ گیشّینگ ـ ڈگارانی حدّاں گیشینگ ءُ دُرست کنگ ـ حدّ کنگ۔

سُند :(سُن ـ د) (ن گ) چہ پیشّ ءِ جوڑ کُرتگیں دَرپے کہ ہُر ماگ ئے مان کننت ـ (2) گوں لنگارءِ بستگیں ہما کپاتگ کہ توماں ڈگارءِ پل ءِ تہہ ءَ رسیچیت ـ کپاتگ ـ نَڑ ـ **سُند پُشت :**(سُن ـ د ـ پُش ـ ت) (س گ) سُند ءِ لپیّنگ ءُ آئی ءِ سَرءَ ناہ ایر کنگ ءُ کُرّان ئے پیچگ ـ (2)(ن گ) ناہ ءِ سُندی دَرپ ـ سُند ءِ ناہ۔

سَنَد : (سَ ـ نَد)(ن گ)(د) قبض ـ دَستاویز ـ سجِل ـ (2) دَست نوِشتیں عہد نامہ ـ اِقرارنامہ ـ ثبوت ـ عہد نامہ ـ مَنّگ نامہ۔

سِندات :(سِن ـ دا ـ ت) (ن گ) سِنگ ءِ رِد پہ رِد پر چِنگ ءُ دیوال بندگ کہ آئی ءِ تہہ ءَ خاک ءِ پُرّ کننت ـ سنگ بندیں دیوال یا ڈکّ ـ سنگ بند ـ (2) پہ ڈوک یا سِنگ بستگیں بَست ـ (3) کوَرءِ کسانیں آپ ءِ ترّینگ ءِ ہاترءَ بستگیں سنگ ءُ ڈل ءِ دیوار ـ یابند ـ (4) گور بند ـ قبر بند۔

سِنداس : (سِن ـ داس) (ن گ) پُوئی ـ ہما بہر کہ اُودءَ پہ لانگ بوج کنگ ءِ چات جتگ ـ حاجت جاہ ـ چرخی ـ کاکُوس۔

سِندان : (سِن ـ دا ـ ن) (ن گ) زَرگر ، موچی یا آسن کارءِ ہما آسن یا پڑ اہیں بُنڈ کہ آئی ءِ سَرءَ آہن ٹپّگ یا کوش میہہ جنگ بنت ـ (2) آہن کارءِ ہما پٹنیں آسن یا دار کہ ہمائی ءِ سَرءَ کار کننت ـ (3) موچی ءِ دارءِ قالب ـ سِندانڑ۔

سِندانڑ : (سِن ـ دان ـ ڑ) بچار : سِندان۔

سَندائیغ :(سَن ـ دا ـ ئے ـ نگ) ہکّل کنگ ـ یہہ ہاردیگ۔

سَندَر :(سَن ـ دَ ر) (ن گ) جانءِ بستگیں سِلاہ ـ (2) اوزار ـ اَزباب ـ اَسباب ـ (3) آسن کارءِ کاری اَزباب ـ کارءِ اوزار۔

سِندَک : (سِن ـ دَک)(ن گ) سنگت ـ ہمراہ۔

سَندَگ :(سَن ـ دَگ) (ک گ) خوراک ءِ تاں دیراں مانگ ءِ سَبَب ءَ خراب بُوئگ ـ (2) پڑ اہیں زمین ـ (3) کوَرءِ بُرزیں پٹّ۔

سِند :(سِن ـ د) (ف گ) سِندگ ءِ فرماں گال : بہ سِند ـ **سِند ءُ بند :** (ن گ) سیرءِ شادہاں مال دیگ ءِ رَواج ـ (2) کُشتگیں پس ءِ گوشت ءُ ہڈّ ءِ گُڈّگ ءِ راہ بند ـ (3) کارانی حدّ ءُ حساب دارگ ـ (4) چارءُ بچار ـ حیران ـ شش ءُ پنچ ـ ہبکہ ـ **سِند ءُ سیل :**(ن گ) دِرّءُ دوچ ـ (2) جنگ ءُ جیڑہ۔

سِندَگ :(سِن ـ دَگ) (ک گ) جتا کنگ ـ گِستا کنگ ـ دُور کنگ ـ بندیک ، سادیا دِگہ اَنچین چیزے ءَ راکشّگ یا ہُرجنگ کہ آ بہ سِدیت ـ ٹکّر کنگ ـ ڈکّ جنگ ءُ بُرّگ ـ گیوَرگ ـ چُرّگ ـ ترّگگ ـ تروڑغ ـ لُڑینگ ـ گڑگ ـ گُڈّگ ـ **سِندائینگ :**(سِن ـ دا ـ ئے ـ نگ) (ک گ) اَنچوش کنگ کہ بہ سِدیت ـ (2) لُڑینگ ـ گڈائینگ ـ دُور کنائینگ ـ **سِندَگی :** (سِن ـ دَ ـ گی) (ن گ) سِندَگ ءِ آوَ کی ـ (2) جتاکنگی ـ گِستاکنگی ـ دُورکنگی ـ ڈکّ جنگی ـ بُرّگی۔

سَندَل : (سَن ـ دَ ل) (ن گ) آبرَیشُم ءِ تاب داتگیں ٹال ـ ساکول ـ (2) مُہکمیں ساد ـ (3) دَڑ چکے کہ دارئے وَشّیں بوہ کنت ـ چَندن ـ چَندَل۔

سَندو :(سَن۔دو)(ن گ) دارءِ دو یا زیادہ ٹکّرانی یکّ جاہ کنگ، میہہ جَنگ ءُبندَگ۔
سُندوکی : (سُن۔دُو۔کی)(ن گ) دوچےءِ نام اِنت۔
سَندہ :(سَن۔دَہ) بچار : سندو۔
سِندھ :(سِن۔دھ)(ن گ) سندھیانی سَرزَمین۔ڈیہہ۔سندھ ءِ سیم سَرگوُرِیچان ءَ پنجاب ءُ بلوچستان، رودَرآتک ءَ ہندوستان، مغرب ءُ زِر بارءَ بلوچستان ءُ ہندوستان ءِ مَزَنیں زِرءِ دَپ ورنت۔**سِندُھو** : (سِن۔دُھو)(ن گ) سندھ ءِ مَزَنیں کوَر۔**سِندھی** : (سِن۔دھی) (ن گ) سِندھیانی زبان۔سندھ ءِ جہہ مِنند۔
سَنڈ : (سَن۔ڈ)(ن گ) کُٹینگ ءِ ذاتے۔
سُنڈ:(سُن۔ڈ) (ن گ) رَگ ءُ روتگ۔(2) ہڈّ انی مجگ۔(3) زَنجبیل۔اَدرَک۔دَرمانی بُوٹگے۔سونڈم۔گُلین۔(4) زُرَت یا سُہروءِ رُنگ ءَ رَندسَرآتکگیں بُنڈیا کُرب ءِ پلار۔
سُنڈا : (سُن۔ڈا)(ن گ) مال ءِ وارتگیں ریمانی سَرآتکگیں دار۔
سَنڈَرَغ :(سَن۔ڈَ۔رَغ) (ک گ) ڈاہ کِرَگ۔بزانز کِرَگ۔ ناراز بُوہگ۔زَہر گِرَگ۔(2) چہ گوُہرءَ ٹَنٹَرگ۔(3) مَرگ ءَ رَندءِ حالت۔
سُنڈُم :(سُن۔ڈُم)(ن گ) مال ءُ دَلوت ءِ وَرگی کاہے۔
سَنڈَھا :(سَن۔ڈھا)(س گ) پڑّور۔(2)(ن گ) نریں گامیش۔(3) ڈالیں بدذُرو شُمیں ساہ دار۔
سُنڈھی:(سُن۔ڈھی) (ن گ) کِرمے کہ کَر پاس ءِ فَصل ءَ لگّیت۔(2) تہلگ ءُ زیکی۔
سُنس:(سُن۔س) (س گ) بد بوہ۔ نَہ وشّیں بوہ۔ ڈُونڈ بوہ۔ گہیتگیں بوہ۔
سِنک :(سِن۔ک)(ن گ) چہ مال ءِ کانٹاں جوڑ کُتگیں ہَما کانٹ کہ آوازدَنت۔
سُنگ:(سُن۔گ)(ن گ) سُرسات۔ہر ہَما زَرّے کہ سَرکار چہ وَتی مہلوک ءَ گیپت۔ ماجب۔ ملام۔گَٹّ۔گَٹّہ۔ ٹُکّ۔ گہال۔ باج۔ تِڑی۔چُنگی۔مونت۔

سَنگ :(سَن۔گ)(ن گ) وزن۔زور۔گِرانی۔(2) ہَما آسن یا ڈوک کہ چیزانی کشّگ ءُ تورگ ءَ کارمرز بییت۔(3) چہ لاپ ءَ کہ خون بہ روَت۔**سَنگ ءُ پارسَنگ** :(ن گ) تورگ ءِ کَیلو۔تورگ ءِ وزن۔**سَنگ ءُ پَچ** :(ن گ) لاپ ءَ حون ءُ ریم دَراہگ۔**سَنگ ءِ گِرَگ** : چکّاسگ۔زور ءِ کَم کنگ۔ڈُٹّ ءِ کشّگ۔
سِنگ : (سِن۔گ)(ن گ) سوگند۔(2) ڈوک۔ہَما ڈڈّیں ڈوک کہ کوہ جوڑ بُوتگ۔کوہی کسانیں ٹکّر۔کوہ۔گاڈوک۔**سِنگ ءِ بُرَّگ** : سَکّیں گِرانیں کارے ءِ کنگ۔**سِنگ بَند** :(سِن۔گ۔بَن۔د)(ن گ) گوں سِنگ ءَ بَستگیں۔ دیوال۔ربد۔سِندات۔(2) کوہ بند۔**سِنگ پاد**:(سِن۔گ۔پاد)(س گ) ڈل۔ہَما ڈَگار کہ سنگولکی اِنت۔ڈل پاد۔**سِنگ ءِ دیم ءِ لیٹگ** : نَہ بُوتگیں کارے ءِ بُوہگ۔**سِنگ ءِ دیم ءِ لیٹینگ** : چہ مَردُمے ءَ کارے کنگ ءِ ہچ رَنگیں گت ءُ گمان ءِ نَہ بُوہگ ءَ پَدہم آمَردُم ءِ ہَما کار ءِ کنگ ءِ وہدءَ گُشنت۔(2) نَہ بُوتگیں کارے ءِ کنگ یا بُوہگ۔**سِنگ ءِ سِیاہ** : (س گ) حیران۔ہبکہ۔وانگ۔(2)(س گ) سِیاہیں سِنگ۔**سِنگ ءِ سِیاہ بُوہگ** : حیران بُوہگ۔ہبّکہ بُوہگ۔(2) نَہ سُرگ۔ ہلاس بُوہگ۔ ہچ گوشت نَہ کنگ۔**سِنگلُک** :(سِن۔گَ۔لُک) (ن گ) کسانیں سِنگ۔ زُوار۔ ساکار۔ **سِنگ دِل** :(سِن۔گ۔دِل) (س گ) سَکّ دِل۔ بے رحم۔ ہَما کہ دل ءِ پہ کَسّ ءَ موم نَہ بییت۔
سِنگ نِبِشت :(سِن۔گ۔نِ۔بِش۔ت) (ن گ) ہَما سِنگ کہ آہانی تہہ دَرچِتگ ءُ نبشتہ کُتگ۔قبرانی نبشتہ کُتگیں شکّ۔(2) سَراندی کوہ۔
سَنگار :(سَن۔گار)(ن گ) دو یا دوءَ گیش بُوجیگ یا آپی گُراب ءِ ہَمراہی۔دَریائی اولاکانی پچّیءَ زِرءَ رَوگ یا چہ زِرءَ آہگ۔آپی اولاکانی گَلگ یا کاروان۔(2) پَند۔ہَمراہ داری۔ہَمراہ۔
سِنگاں ٹُکّی : (سِن۔گاں۔ٹُک۔کی)(ن گ) ہُژّاری۔شیواری۔ (2) لیبے۔

سَنگ بیئغ : (سَن ۔گ ۔بی ۔یَغ) لاپ ءَ مروڑ بُوئنگ ۔ لاپ ءِ پیچ وَ رَگ ۔

سِنگ تراش : (سِن ۔گ ۔ترا ۔ش) (ن گ) ھما کہ سِنگ ءِ تراشگ ءِ شَرّ کنگ ءِ کارءَ کنت ۔ **سِنگ تراشی :** (سِن ۔گ ۔ترا ۔شی) (ن گ) سِنگ ءِ تراشگ ءِ کارءِ کرد ۔

سَنگت : (سَن ۔گت) (ن گ) دوست ۔ یار ۔ ھمبل ۔ ھمراہ ۔ بیلی ۔ دَزبڑ ادَر ۔ دِل واہ ۔ شریک ۔ ھم گام ۔ جُٹّ ۔ بِدرِکہ ۔ بڑ ادَر ۔ بڑ اھُندگ ۔ بیل ۔ خیش ۔ ھم جوڑی ۔ آڑ ناگ ۔ دوزواہ ۔ ھَوار ۔ ٹُولی ۔ ھمبراہ ۔ ھم راز ۔ ھم کوپگ ۔ **سَنگتی :** (سَن ۔گَ ۔تی) (ن گ) دوستی ۔ مِہر ۔ ھمراہی ۔ ھمبلی ۔

سَنگر : (سَن ۔گَر) (ن گ) اَندَریں جنگ جاہ ۔ ناوَچہ ۔ اَڈّی ۔ بُرج ۔ (2) مِڑ پناہ ۔ اَلنگ ۔ بومہ ۔ پازگاہ ۔ **سَنگر تگین :** (سَ ۔گر ۔تَ ۔گیں) (س گ) صفا بُوتگیں ۔ صاف بُوتگیں ۔ اوش ۔ صاف ءُ سارتیں ۔ پلگاریں ۔ **سَنگرَگ :** (سَن ۔گَ ۔رَگ) (ک گ) حاک ھَواریں یالُر دیں آپ ءِ خاک ءِ بُن ءَ نِندگ ءُ آپ ءِ صاف بُوئنگ ۔ آپ ءِ بُوچانی بُن ءَ نِندگ ۔ (2) لُردیں آپ ءِ صاف بُوئنگ ۔ اَچھرغ ۔ (3) چیزے ءِ جُھلیں آپ ءِ چیر ءَ نِندگ ۔ (4) چیزے ءِ آپ ءِ تہہ ءَ ایر رَوگ ءُ دَرنیا ہگ ۔

سِنگستان : (سِن ۔گِس ۔تان) (ن گ) سبزرَنگیں سِنگ کہ ایشی ءَ گرَ ادنت ءُ گوں گوَری شیرءَ لیکارنت ءُ چمّاں مان کَشّنت کہ پہ چمّ ءِ روژناہی ءَ شَرّزانگ بیت ۔ (2) ھما ملک کہ آئی ءِ زمین سِنگ اِنت ۔ ڈل پادیں زمین ۔ ڈل پاد ۔

سَنگل : (سَن ۔گُل) (ن گ) ھما دَلوت کہ آئی ءِ چاریں دَست ءُ پاد چہ کونڈان ءُ چیر اسپیت بہ بنت بلے آدگہ دُرُستیں بدن یکّ رَنگ بہ بیت ۔ (2) بڑاہ دار ۔ شرف مند ۔

سِنگلگ : (سِن ۔گَ ۔لَگ) بچار : سنگولی ۔

سَنگلو : (سَن ۔گَ ۔لو) (ن گ) ماھیگے ۔

سَنگَو : (سَن ۔گَو) (ن گ) سَنگہ ۔ چہ نُگرہ ءَ جوڑ کُرتگیں زنڈیں سہتے کہ جنین ئے دَست ءَ کَنّنت ۔ دَست ءِ سہت ۔ کڑولی ۔ کنگرڑ ۔ گبّ ۔ ہتّلی ۔

سِنگوٹ : (سِن ۔گوٹ) (ن گ) مُرگانی سگندان ۔ چِنگوٹ ۔ سِکینٹو ۔ غُچّ ۔ گلّ ۔ جَوْدان ۔

سَنگول : (سَن ۔گول) (ن گ) سُور ءِ روچ ءَ سالونک ءِ جان شودی ءُ گُدءِ پوشگ ءِ دود ۔ کوَرگان ۔

سِنگولی : (سِن ۔گو ۔لی) (ن گ) سِک ءُ سِنگی ئیں زمین ۔ سِنگلگ ۔

سَنگھا : (سَن ۔گھا) (ن گ) لیڑوانی یکّ نَسلے ۔

سَنگہہ : (سَن ۔گہ) (ن گ) سنگو ۔ (2) دوشاح ۔ جوہان ءِ سرءُ چیر کنگ ءِ ازباب ۔

سَنگین : (سَن ۔ گی ن) (ن گ) (س گ) گرَان ۔ گرَاں مہذب ۔ شرف مَند ۔ (2) رامپت ۔ گرَاں سنگ ۔ اَوَر ۔ نازاک ۔ شائستگ ۔ کم حبَر ۔ کم گو ۔ **سَنگین پَریں :** (سَن ۔گی ن ۔پَ ۔ریں) (س گ) سنگینانی وڑیں ۔ گرَان ءُ لَجّ داریں زال ۔ **سَنگین مھوَل :** (سَن ۔گی ن ۔مَہ ۔وَل) (س گ) دوست ۔ دوستدار ۔ (2) شَرّ بالادیں جنِکّ ۔ (3) وَشّ رَواجیں زال ۔ (4) گرَان ۔ وَشّ نیاد ۔

سَنگینی : (سَن ۔گی ۔نی) گرَاں مہذبی ۔ شائستگی ۔ **سنگینیں :** (سَن ۔ گی ۔نیں) (س گ) گرَانیں ۔ گرَاں مہذبیں ۔ عزّتی ئیں ۔

سَنّل : (سَن ۔نَل) (ن گ) سے بڑاگ ءَ رِستگیں ، آپ گوہت کُتگیں ءُ ناستگیں مُہریں ساد ۔

سُنّی : (سُن ۔نی) (ن گ) مُسلمانانی یکّ مذہبی ٹکّے ۔

سوہ : (سو) (ن گ) آب دَست ءِ دَرآہگ ءِ ٹُنگ ۔ (2) سہی ۔ سَرپَد ۔ زانتکار ۔ پچّاروک ۔ (3) کمّ ۔ جُہل ۔ (4) دم ۔ آرام ۔ ترّہگ ۔

سوہ کنگ : (سو ۔کَ ۔نگ) (ک گ) مُہتل بُوئنگ ۔ ترّہگ ۔ (2) کم بُوئنگ ۔ کم ترّگ ۔

سَوا : (سَ ۔وا) (گ ر) بید ۔ ابید ۔ چریشی ابید ۔ **سوائی :** (سَ ۔وا ۔ئی) (ن گ) گیشیں ۔ کلّے گیش تر ۔ (2) سوار ءُ پیادگ ۔ (3) نابرابر ۔

سَوات :(سَ ـ وات)(ن گ) زانت ـ فہم ـ (2) بُود ـ برکت ـ جوپ ـ

سواد :(سو ـ آد) (ن گ) وانگ ـ زانگ ـ وانگ ءُ نبشتہ ءِ زانگ ـ (2) سیل ـ نہ دارگ ـ گندگ ـ ترّ ءُ تاب ـ ترّگ ـ (3) زید ـ

سوادی :(سو ـ آ ـ دی)(ن گ) سواد کرزوک ـ گِندگ ءِ لائق ـ (2) سیل کنوک ـ نِدارہ کنوک ـ سیلانی ـ شہر گول ـ

سَوار :(سَ ـ وا ـ ر)(س گ) ہَما کہ سَوار اِنت ـ جمّا ز ـ ہَما کہ پیادگ نہ اِنت ـ (2) اسپ سوار ـ (3) پیش دَست ـ چٹّک ـ چالاک ـ کار دَربر ـ (4) زانتکار ـ سوبو ـ (5)(ن گ) اولاک ءِ دَرآرگ یا سواری ءِ زانتکار ـ **سواری** :(سَ ـ وا ـ ری)(ن گ) سَوار بُوتگ ـ (2) ہَما اولاک کہ سَواری ءِ کارءَ کیت ـ (3) اولاک ءِ سَواری ءِ کار ـ سَواری ءُ جمّا زی ـ (3) لیبے ـ **سوارءُ پیادَگ** : (ن گ) یکّے دومی ءِ مُقابِل ـ چپّ ءُ راست ـ نر ءُ مادگ ـ (2) نابرابر ـ گوُنڈ ءُ دَزاج ـ (3) ہَما کہ ہم دَپ نہ انت ـ سَرءُ چیر ـ (4) مَرَن ءُ کَسان ـ (5) دَزاج ءُ گوُنڈ ـ (6) کم ءُ گیش ـ سوائی ـ **سوارکنگ** :(سَ ـ وار ـ کَ ـ نگ) گوکاں گوُزن بندگ ءُ زمین ءَ ترازگ ـ (2) کسےءَ را اولاکےءَ سوار کنگ ـ (3) اَمبیر کنگ ـ پِرکنگ ـ سَرءَ چگّل دیگ ـ

سَوارَغ : (سَ وا ـ رَغ) بچار : سَوارگ ـ

سُوْارِت :(سُوْا ـ رِت)(ک گ) سوْارگ ءِ گوْستگال ـ (2) سوْارگ ءِ کار بُوت ـ

سَوارَگ :(سَ ـ وا ـ رَگ)(ک گ) چیزے ان یکّے دومی ءِ سَرءَ ایر کنگ ـ نچینگ ـ سار ـ سارگ ـ رِدءُ بند دیگ ـ

سَواریتگ :(سَ ـ وار ـ اِ ـ تگ)(س گ) سوارگ ءِ گوْستگال ـ (2) سَرپہ سَرایر کُتگیں شے ـ نچینتگیں ـ

سَواس:(سَ ـ وا ـ س)(ن گ) چہ پیشّ ءِ جوڑ کُرتگیں پازوار ـ پیشّ ءِ پاد گزار ـ (2) چبّو ـ لِتّر ـ **سواس بند** :(سَ ـ وا ـ س ـ بَن ـ د) (ن گ) ہَما ساد کہ گوں آئیءَ سواس ءَ بند گنّنت ـ (2) پادءِ پنجگ ءِ سَرءَ پا کشّ ءِ جوڑ بُوءَ کیں پون کہ ڈَڈّ بیت ـ

سَواسُو : (سَ ـ وا ـ سُو)(ن گ) لُو لُکے ـ (2) ماہیگے ـ

سَوال :(سَ ـ وا ل)(ن گ) دَست دَزاج کنگ ـ لوٹگ ـ عَرداس ـ صدا ـ (2) جُست ءُ پُرس ـ پول ءُ پُرسگ ـ جُست ـ سوج ـ

سَوال ءُ جواب :(ن گ) تزّان ـ حال ءُ اِحوال ـ جُست ءُ آئی ءِ پسّو ـ **سَوال کنگ** :(سَ ـ وال ـ کَ ـ نگ) جُست کنگ ـ پول کنگ ـ (2) لوٹگ ـ **سَوالی** :(سوا ـ لی) (ن گ) پنڈوک ـ لوٹوک ـ (2) عَرداسی ـ

سَوَب:(سَ ـ وَب) (ن گ) سَبَب ـ پار ـ وَجہہ (2) موت ـ مرک ـ مرکی بُوتگ ـ (3) جِنّ ءُ پریشتگ ءِ اثر ـ (4) وَہم ـ **سَوَبی** : (سَ ـ وَ ـ بی) جِنّی ـ (2) وَہمی ـ

سوب:(سو ـ ب)(ن گ) پُل ـ مَڑنیں نف کہ پہ بے تاوان ءُ ہلا کی ءِ بہ رَسیت ـ باج ـ کٹّ ـ فتح ـ سِیت ـ (2) فائدَگ ـ جُہدانی جوّانیں مُڑ ـ

سوب ءَ پِرّینگ : اَنچوش کنگ کہ یکّے ءَ نف ءُ سِیت بہ رَسیت ـ

سوب ءِ ترّینگ : باج بَرَگ ـ سوبیں بُوتگ ـ **سوب مَند** :(سو ـ ب ـ مَن ـ د)(س گ) سوبین ـ سوب کُتگیں ـ ہَما کہ جَنگ ءُ دعویٰ ءِ کٹّ اِتگ ـ سَرسوب ـ باج بر ـ کٹّوک ـ جھگیر ـ **سوبَہی** :(سو ـ بَ ـ ہی)(ن گ) سَرسوبی ـ سوبین ـ فتح مَندی ـ **سوبین** :(سو ـ بین)(س گ) ہَمائی ءَ کہ سوب کُتگ ـ سوب مَند ـ ہَمائیءَ کہ باج بُرتگ ـ جھگیر ـ سَرسوب ـ باج بر ـ

سوبان :(سو ـ بان)(ن گ) سوبین ـ سوب مَند ـ سَرسوب ـ فتح یاب ـ فتح مَند ـ باج بر ـ ہَما کہ پُل ئے کُتگ ـ

سَوپ:(سَو ـ پ)(ن گ) سال ءُ ماہ ءِ حساب ءِ لیکہہ ـ چارماہ یکّ سَوپے ـ (2) سِیاہ رَنگیں پژم ـ (3) سِیاہ رَنگیں جرّ ـ

سُوپّ:(سُوپ ـ پ)(ن گ) تنکیں ءُ تہاریں بان ـ ہونڈ ـ دَزاج ءُ تہاریں ٹُنگ ـ

سوپاری :(سو ـ پا ـ ری) (د) (ن گ) پوپل ـ

سَوت :(سَو ـ ت) بچار : صوت ـ

سُوتّ: (سُوت ـ ت) (ن گ) نفع ـ سِیتّ ـ گیش تِریں فائدَگ ـ کٹّ ـ نپ ـ (2) وام داتگیں زَرّانی سَرءَ نَف ـ ہَما سِیتّ کہ زَرّانی سَرءَ گِرَگ بیت ـ بِیاج ـ

سُوتّار :(سُوت ـ تار) (ن گ) واڑہ ـ دارتڑاش ـ

سَوتِرا :(سَو ـ تَ ـ را) (ن گ) پکّ ـ پوہ ـ سہی ـ (2) زانت ـ (3) راست ـ

سُوتّ خور :(سُوت ـ ت ـ خُور) (س گ) ملام وار ـ لالچی ـ سُوت وار ـ نپ وار ـ سِیتّ وار ـ **سُوتّ خوری** :(سُوت ـ ت ـ خُو ـ ری) نپ واری ـ سیت واری ـ

سُوتّ وار :(سُوت ـ ت ـ وار) (س گ) نپ وار ـ گیشّیں نف ءِ سِیتّ وَروک ـ (2) بے جُہد ءَ فائدَگ چِست کنوک ـ سِیتّ وار ـ سُوت خور ـ **سُوتّ واری** :(سُوت ـ ت ـ وا ـ ری) لالچ واری ـ نپ واری ـ **سُوتّ واریں** :(سُوت ـ ت ـ وا ـ ریں) (س گ) لالچی ئیں ـ نپ واریں ـ

سوتکال :(سوت ـ کال) (س گ) سُتگیں ـ سَکّ سِیاہ ـ (2) (ن گ) کشَّگ ءَ رَندَ تریاق ءِ پَشت کپتگیں شِیرگ ـ (3) ستکگیں نان ـ (4) مَنجل یا تین ءِ بُن ءِ لچتگیں بزیں سیاہیچک ـ سُچِن ـ سِیاہ سوچ ـ

سوتلگ :(سوت ـ لَگ) سوچَگ ءِ گوستگال ـ (2) بُن داتگ ـ برباد کُتگ ـ (3) یلہ داتگ ـ **سوتلگیں** :(سوت ـ کَ ـ گیں) سوچَگ ءِ دیریں گوستگال ـ (2) ہما کہ سوتلگ ـ (3) یلہ داتگیں ـ (4) برباد کُتگیں ـ

سوتکیں :(سوت ـ کے ـ ں) (س گ) بہ سوتکیں ـ مان داشتیں ـ آس بہ جتیں ـ دوُر بہ داتیں ـ یلہ داتیں ـ بَر باد بہ کُتیں ـ

سُوتَّلی :(سُوت ـ تَ ـ لی) (ن گ) سولے کہ چہ ایشی ءِ رِیشگاں گونی ـ باردان، چیرگیج، بندیکّ یا سادجوڑ کننت ـ سُوتلی یا سُوتلی ءِ رِیشگ ـ

سُوٹّ: (سُوٹ ـ ٹ) (د) (ن گ) کشّ ـ زوراں کشّ جنگ ـ چِلیم یا تمباک ءِ دَزّاجیں کشّ ـ (2) تیز ءَ رَوگ ـ زور ءَ جُزگ ـ (3) نا سَرپِد ـ بے سُدھ ـ **سُوٹّا** :(سُوٹ ـ ٹا) بے سُدھ ـ بے پَرواہ ـ بودلا ـ بے پِکرات ـ

سوج :(سو ـ ج) (ن گ) فہم ـ دلیل ـ زانت ـ سُدّھ ءُ بُدّھ ـ (2) نِشان ـ نِشانی ـ دَرَکّ ـ ڈسّ ـ (3) جُست ـ پُرس ـ پول ـ سوال ـ (4) پَنت ـ سوہو ـ شَوُر ـ شون دات ـ (5) باب ـ (6) معلوم داری ـ رُمان ـ رُمائشت ـ حال ـ **سوج دیگ** :(سوج ـ دی ـ یَگ) (ک گ) ڈسگ ـ پوہ کنگ ـ نِشان دیگ ـ سوگہہ کنگ ـ پیش دارَگ ـ پَنت دیگ ـ سَرءَ پُر کنگ ـ **سوج کنگ** :(سوج ـ کَ ـ نگ) (ک گ) پول کنگ ـ جُست کنگ ـ

سوجان :(سو ـ جاں) (س گ) (گ ر) تکاں ـ بارے کہ ـ نَواں کہ ـ بلکیں ـ ہیل ءَ کناں کہ ـ (2) (ن گ) پَنتاں ـ نصیحتاں ـ

سوچ: (سؤ ـ چ) (ف گ) سوچَگ ءِ فرماں گال: بہ سوچ ـ آس مان دار ـ (2) یلہ بہ دئے ـ بے زارئے کن ـ **سوچاک** :(سو ـ چا ـ ک) (س گ) ہما وراک کہ مرچ ئے زیادہ اَنت ـ (2) روچ یا آس ءِ بژ انز کہ سوچیت ـ (3) ہما چیز کہ سوچیت ـ سوچاکیں ـ سوچانک ـ سوزناک ـ **سوچاکی** :(سو ـ چا ـ کی) (ن گ) وَرگانی مرچ ءِ مصالحانی گیشی ءِ مارِشت ـ (2) گودِڑّ یا زُوم ءِ تچ ـ **سوچاکیں** :(سو ـ چا ـ کیں) (س گ) ہما وراک کہ مرچ ئے زیارت بہ بیت ـ (2) نہ وشّیں ـ بدتامیں ـ (3) تورینا کیں ـ **سوچ ءِ پچ** :(ن گ) سوچَگ ءِ پچّگ ـ (2) سوچوکیں گپّ ـ تژن ـ شِگان ـ نکّور ـ

سوچاکو :(سو ـ چا ـ کو) (ن گ) سُہر مور ءِ یکّ ذاتے ـ (2) بہار کاہے ـ (3) یکّ قسمے ءِ گودِڑّے ـ سوچانکو ـ

سوچانک :(سو ـ چان ـ ک) بچار :سوچاک ـ

سوچانکو :(سو ـ چان ـ کو) بچار :سوچاکو ـ

سوچک :(سوچ ـ ک) (ن گ) سُچگ ءِ مارِشت ـ سُچگ ءِ جاہ ءِ دَرد ءِ مارِشت ـ سوز ـ سوزمان ـ سوک ـ (2) سوچاک وڑ ـ کَم سوچاک ـ (3) سُتگیں ـ (4) دل سوچک ـ سینہ سوچ ـ (5) آس ءِ سوچک ـ (6) سوک ـ حسد ـ وَلّر ـ **سوچک ءِ سوزمان** :(ن گ) سُچگ ءِ زیادہیں مارِشت ـ ہَما سوچک کہ دَرد ءِ سوزمان ئے گون ـ **سوچکی** :(سوچ ـ کی) (ن گ) ہماشئے کہ سوچک دنت ـ دِل سوچک ـ

سُوچُک:(سُو۔ چُک) (س گ) تُوسک ۔ ہَما کہ سَرکّ چوسُوچُنک اِنت ۔ شِپ ۔

سوچکان :(سوچ ۔ کا ۔ ن) (ن گ) گرمی ءِ موسم ۔ یکم مئی ءَ بگر تاں 10 جُون ءِ گریں تبدگواتی موسم ۔

سوچُکی:(سو ۔ چُ ۔ کی) (ن گ) وَشّیں بو ہے کہ آس ءِ سَرءَ ریچگ بیت کہ آئی ءِ دُوتّ وَشّیں بوہ کنت ۔ (2) دُوپ ۔ دھُوپ ۔ (3) چیر سوچکّی دَرمانے ۔

سوچَک :(سو ۔ چَک) (ک گ) بُن دیگ ۔ روک کنگ ۔ مان دارَگ ۔ پِیلّوشگ ۔ جَلاں دیگ ۔ جلاں جَنگ ۔ آس جَنگ ۔ آس دیگ ۔ آس کشّگ ۔ آس ءِ مان دارَگ ۔ (2) جہندم کنگ ۔ یلہ دیگ ۔ دوُر دیگ ۔ دُور کنگ ۔ **سوچَگی :**(سو ۔ چَ ۔ گی) (ن گ) ہَما چیز کہ پہ سوچَگ ءَ کارمرز بیت ۔ (2) ہَما کہ سوچَگ لوٹیت ۔ (3) بے پکرات ۔ کَم ارزِش ۔

سُوچّن :(سُوچ ۔ چَن) (ن گ) سیچن ۔ بارگیں آسنے کہ دُمب ءَ ٹُنگ اِنت ءُ سَرءَ تُوسک ۔ آئی ءَ بند یکّ مان کشّنت ءُ گُد دوچنت ۔ ہر سَکّین ءُ بارگیں چیز کہ سَرءَ تُوسک ءُ تیز بہ بیت ۔ (2) ٹکّہہ ۔ طبیبی سُوچن کہ ساہ دارے جان ءَ دَرمان کنگ ءِ کارءَ کیت ۔ **سُوچّن ءِ ترّک :**(ن گ) پہ گُد ءِ دوچَگ ءَ سُوچِن ءِ گُد ءِ تہہ ءَ پتّرگ ءُ وَہدءَ گُد ءِ ٹُنگ بُوتک ءَ نزوریں توار ۔ (2) اَنچیں کَسانیں ٹُنگ کہ سیچن بہ پُتّریت ۔ سَکّیں کَسانیں کَڑکّ ۔ **سُوچّنُک :**(سُوچ ۔ چِ ۔ نُک) (ن گ) کَسانیں سُوچن ۔ (2) چوسُوچن ءَ ۔

سوچوکو :(سو ۔ چو ۔ کو) (ن گ) مال ءُ دلوت ءِ وَرگی بہار کاہے ۔

سوختت :(سوخ ۔ ت) (ن گ) سُچگ ۔ (2) سُتک ۔ لیب ءَ دَربازی بُوتگ ۔

سوختنگ:(سوخ ۔ تَگ) (ن گ) ہڑی ۔ چُوہی ۔ گُڑنگ ۔ شُدیک ۔ (2) سُچگ ءِ کارگُتگ ۔

سَودا :(سَو ۔ دا) (ن گ) بہا ءُ زُور ۔ باپار ۔ شاہوکاری ۔ مَٹّ ءُ سَٹّ ۔ بیپار ۔ لین دین ۔ دِئے ءُ زُور ۔ (2) دُرستیں ۔ یدّیم ءَ ۔ تیوگ ءَ ۔ (3) بہائی چِیز ۔ (4) بہا گروک یا بہا دیوکیں مال ۔ مال ءُ سامان ءَ بہا کنگ یا گَرگ ۔ **سَودا بازی :**(سَو ۔ دا ۔ با ۔ زی) (ن گ) گَر ءُ دِئے ۔ گَرگ ءُ زُورگ ۔ **سَودا کنگ :**(سَو ۔ دا ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) بہا کنگ ۔ (2) بدل کنگ ۔ چیزے زُورگ ءُ آئی ءِ بدل ءَ چیزے ءِ دیگ ۔ **سَودا جَنگ :**(سَو ۔ دا ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) بہا ءُ زُور کنگ ۔ **سَودائی :**(سَو ۔ دا ۔ ئی) (ن گ) بہا ءُ زُور ۔ سَودا ۔ دِئیے ءُ زُور ۔ (2) باپاری ۔

سَودا گَر :(سَو ۔ دا ۔ گَر) (ن گ) باپار ۔ دُکان دار ۔ شاہوکار ۔ بہا ءُ سیم کنوک ۔ واپار ۔ ہَما کہ مال ءُ ساماں بہا کنت ۔ خوُجگی ۔ تاجر ۔ بجاز ۔ تُجّار ۔ (2) خریدار ۔ **سَودا گَری:**(سَو ۔ دا ۔ گِ ۔ ری) (ن گ) دُکّان داری ۔ مال ءُ سامان ءَ بہا ءُ زیر ءَ کاروبار ۔ واپاری ۔ باپاری ۔ شاہوکاری ۔ بجازی ۔ بیپاری ۔ تجارت ۔ (2) خریداری ۔

سودَگ :(سو ۔ دَگ) (ن گ) کاسَگ ۔ چہ دارءَ جوڑ کُتگیں وَرگی دَرپ ۔ (2) کوڑی ۔ دار ءِ دَرپے ۔ مَزنیں کاسَگ ۔ وَردِن ءِ مَزنیں دَرپ ۔ ہیران ۔ قَدَح ۔ (3) آپ ءُ جُہلانکی ءِ کچّ معلوم کنگ ۔

سُودَّگ:(سُود ۔ دَگ) (ن گ) بدن ءِ پوست ءِ ہَما جاگہہ کہ کپگ یا چیزے ءِ لگّگ یا پرمُشگ ءَ آزگ بیت ءُ سُچّیت ۔ (2) مال ءُ مَردُم ءِ بازیں گردگ ءَ آہانی پادانی آزگ بُوتگ ۔ دَست ءُ پادانی تَلَفّ ءِ سُوہگ ۔ تلّغ ۔ (3) دَم بَرَگ ۔

سُودّوم :(سُد ۔ دُو ۔ م) (ن گ) کسانیں اولیگ ۔ **سُودّومی :**(سُد ۔ دو ۔ می) (ن گ) کَسانیں یکّدار ۔ گُٹی ۔ یکّ اولیگی ۔

سُوّر:(سُو ۔ وَر) (ن گ) خِنزیر ۔ ہُوک ۔ لدیگ ۔ مِرّا ۔ جَتاما ۔ لور ۔ گندہ ناہار ۔

سور :(سو ۔ ر) (س گ) وادی ۔ واد ءِ تام ۔ وادو ۔ وادیچک ۔ ہر ہَما وَرگ یا کاہے کہ تام ءَ وادیچک بہ بیت ۔ سوریچک ۔ (2) ہَما کہ وادین اِنت ۔ (3) (ن گ) شُورّ ۔ کلّر ۔ ترُشپ ۔ غوُرگ ۔ کرکٹ ۔ کورِک ۔ ترُپِش ۔ ترُپشناک ۔ کَٹِکّ ۔ (4) سَکّی ءُ سُوری ۔ خوّاری ۔ **سوری :**(سو ۔ ری) (ن گ) کلّر بُوتگ ۔ وادوک ۔ (2) ترُپشینک ۔ ترُپشگ ۔ (3) سَکّی ۔ جنجال ۔ ویل ۔ ارگزان ۔ مُشکُل ۔

سورتام :(سور۔تام)(س گ) ہما وَرگ یا چیز کہ سوری ءُ زیات بہ بیت ۔ کمّیں سور۔ وادو ۔ وادوک ۔ **سورتامی** :(سور۔تا۔می) سور۔ وادی۔

سُور :(سُو۔ر)(ن گ) سیر۔ عاروس۔ سانگ ۔(2) شادہ۔ شاتکامی ۔ وَشّی ۔ سَربَر۔(3) جنین ءُ مردین ءِ مرد ءُ زال بُوتگ ءِ عمل یا دود۔ مردین ءِ گوں جنین ءَ نکاح دیگ ءِ دود۔ (4)(د) مسلمانانی مذہب ءِ رُوءَ ہما تُتر ویا ئل کہ آہانی اللہ ءِ پرِ یشتگ اِسرافیل اللہ ءِ حکم ءَ پہ اے زَمین ءُ زمان ءِ تباہ ءُ برباد کنگ ءَ جنے نَل یا سُور ءَ دَمیت یا جنت کہ گوں ہمیشی ءِ دَمگ ءَ جہان ءِ ہر شے تباہ بیت ءُ قیامت بیت۔

سُور ءِ دَمگ : (ک گ) سُور ءِ توار پَرما ہگ۔ مسلمانانی مذہبی قِصّہ ءُ آیاتانی رُوءَ گوں آہانی اللہ ءِ حُکم ءَ آئی ءِ پرِ یشتگ اسرافیل ءِ وَتی نڑ ءِ ہُپّ کنگ یا جنگ کہ چد ءُ رند پُوریں جہان تباہ ءُ برباد بیت۔ **سُوری سَمبَہگ** :(سُو۔ری۔سَم۔بَہہ۔ہگ) بچار : سِیری سَمبَہگ۔

سورآپ :(سو۔ر۔آپ)(ن گ) ہما ہَند یا دَمگ کہ اُود ءِ آپ سور اِنت ۔ ہما کنڈ یا چات کہ آئی ءِ آپ سور اِنت ۔(2) ہما ڈ گار کہ آئی ءِ زَمین کلّر اِنت ۔(3) کیچ ءِ دَمگ ءَ کسانیں سیپ ءِ نام اِنت۔

سورابو :(سو۔را۔بو)(ن گ) پِشّک ءِ ذات ءِ ماہیگے۔

سوراپگ :(سور۔آ۔پگ)(ن گ) ہما جاگہہ کہ آپ یا زَمین ءِ سورگ بہ بیت ۔(2) سوریں ماہیگ یا کہ آئی ءِ واداپ۔(3) ہامین ءِ اَوَل سَراں پیپگ یا کلونٹ ءَ گوں آپ ءُ واد ءِ شودگ ءُ ناہ کنگ۔

سُورانی :(سُو۔را۔نی)(ن گ)(ن گ) چگین دوچے۔

سُوربَہری :(سُو۔ر۔بَہہ۔ری) بچار : سُورسات۔

سُورَت:(سُو۔رَت)(د)(ن گ) مسلمانانی قرآن کتاب ءِ آیات، قِصّہ ءُ بیان۔

سورِچک :(سو۔رِچ۔ک)(ن گ) سورتا ئیں بُوٹگے۔ مال ءُ دَلوَتی بہار کاہے۔ سورِیچک ۔ بوانٹ ۔ ہما کہ تام ءِ سور اِنت۔

سُورسات:(سُو۔ر۔سا۔ت)(ن گ) پہ عاروس ءُ سُور ءَ وَردِنی سامان ءُ مڈّی ءِ گِرگ ءُ آرگ ۔(2) سُوربَہری۔

سورَغ :(سَ۔و۔رَغ)(ن گ) پہ مَدتّ ءِ یات کنگ ۔ مُشکلیں وہد ءَ پیر ءُ قلندرے ءَ پہ مدتّ ءَ گوانک جنگ ۔ گوانک جنگ ۔ دَست گِیری لوٹگ ۔ خوٰاست کنگ۔

سورُکو :(سو۔رُ۔کو)(س گ) بےحال ۔ نیم بے ہوش۔

سورَگ :(سو۔رَگ)(ن گ) سورتا ئیں ریپے کہ اُشتر ءِ وارت۔ (2) گزّ ءِ تاک ۔(3) کلّڑ ۔ کلّڑیں زَمین ۔ ہما زَمین کہ کِشار نہ رودینیت ۔ کَرَٹّ ۔ کلّر۔ کلّری ۔(4) ہما کہ سور اِنت ۔(5) پِیشّ ءِ قسمے ۔ نزوریں پِیشّ ۔ ہما پِیشّ کہ ریدگ نہ اِنت ۔ رَمپ ۔(6) (س گ) سورتا ئیں شَے ۔ **سورَگیں**:(سو۔رَ۔گیں)(س گ) ہما کہ سور اِنت ۔ ہما کہ سور تام اِنت ۔(2) کم توانیں ۔ ناسُھکمیں۔

سورَگین پِیشّ:(سو۔رَ۔گے ن۔ پی۔شّ)(ن گ) ہما پِیشّ کہ زُوت سِدیت ۔ ہما کہ داشت ءُ مہ بیت۔

سورَگ گزّ :(سو۔رَگ۔گز۔ز)(ن گ) گزّیں دَڑچک ءِ ذاتے ۔ گوگز۔ وادگز۔

سوروا :(سور۔وا)(ن گ) تنگّیں سورتا ئیں آپشک۔

سورِیچک :(سو۔ری چ۔ک) بچار : سورِچک۔

سُوریگ:(سُو۔ری۔گ)(ن گ) گل ۔ وَشّ ۔ شادان ۔ دَوری۔ دَوران۔(2) ہما سالونک ءُ بانور کہ آہانی سُور اِنت ۔(3) ہما کہ سُور ءِ لائق اِنت ۔ سُوری۔

سورین :(سو۔رین) ہما کہ سور انت ۔ **سورین شِیر**:(سو۔ریں۔ شی۔ر)(ن گ) دوگ ۔ تُرشیں شِیر۔

سَوَڑ:(سَ۔وَڑ) فکر۔ زانت۔(2) شَوَر ءُ صَلاح ۔(3) تیاک۔ (4) جَریدہ ۔ تیار۔ ساجو۔ ہمراہ داری۔(5) ہور۔ ہوار۔(6) گوادر ءِ ضلع ءَ کَوَرے ءِ نام اِنت ۔ **سَوَڑگ** :(سَ۔وَ۔ڑَگ)(ن گ) شَوَر۔ صَلاح ۔ گپّ ءُ تران ۔ صَلاح ءُ بنا۔(2) شَوَر کنگ ۔ ہم شَوَری کنگ ۔ اَٹکل جنگ ۔ راہ ءِ دَربرگ ءِ توجیل سازگ ۔ فکر کنگ ۔ چار ءُ بیچار کنگ ۔ شَوَر ءُ صَلاح کنگ ۔ جوڑگ ۔ **سَوَڑ**

بَندَگ :(سَ ۔ وَڑ ۔ بَن ۔ دَگ) یکّ دَریائی اولاکے ءِ دومی اولاک ءِ کش ءَ ڈَنگ ءُ اوشتگ ۔

سوڑَہ :(سو ۔ ڑَہ) (ن گ) نیستی ۔ ڈُکّال ۔ (2) سَختی ۔ جنجال ۔ ویل ۔

سوڑَہو :(سو ۔ ڑَ ۔ ہو) (س گ) تنگ ۔ گٹّو ۔ (2) (ن گ) تَرّ ۔

سوز :(سو ز) (ن گ) سوچک ۔ (2) ساز ءِ دَردناکیں وَشّی ۔ سُر ۔ زیمر ۔ (3) دل ءِ سوخت ءُ سُچگ ۔ شوک ءُ جذبہ ۔ پُردَردیں دِل ءِ اَرمانی مارِشت ۔ (4) اَرمان ۔ وَڑت ۔ **سوزمان** :(سوز ۔ مان) (ن گ) سَکّیں سُچگ ۔ سوچک ۔ سُچِن ۔ تورِشت ۔ گُبگبار ۔ سوچک ۔ (2) اَرمانی ۔ دَردی ۔

سوز:(سَو ۔ ز) (ن گ) سبز ۔ سَرچیڑ ۔ (2) چہ سال ءِ نُہہ چِلّگاں یَکّے بزاں سوز چِلّگ ءِ موسم ۔ اَوّلی مارچ ءِ بگرتاں 10 اپریل ءِ چِلّ روچ ۔

سوزاک:(سو ۔ زا ۔ ک) (ن گ) نَپس ءِ سُچگ ۔ مِس ءِ دَرد ۔ وازانو ۔ پیڑ دَرد ۔ بادپڑ نگ ۔

سوٚزان :(سَوٚ ۔ زا ۔ ن) (ن گ) دہل ءُ فصلانی پاسپان ۔ دِلگوش کنوک ۔ فَصلانی پہریزوک ۔ سوزوان ۔ ٹوہو ۔

سوٚز برگ :(سوٚز ۔ بَر ۔ گ) (ن گ) ہما فصل کہ ماں بہارگاہ ءِ موسم ءَ کِشگ ءُ جولائی ءُ اگست ءِ ماہ ءَ رُنگ بنت ۔

سوٚزخاتی:(سوز ۔ خا ۔ تی) (ن گ) سبزیں ریم ۔ وَلّ ءُ بُوٹگ ۔

سوزِش :(سو ۔ زِش) (ن گ) کَچگ ۔ خارِش ۔ سوز ۔ دَرد ۔

سوزَگ :(سو ۔ زَگ) بچار : سَبزگ ۔

سُوزمَت :(سُوز ۔ مَت) (ن گ) اَزبابے کہ دار ءَ کڑکّ کنت ۔ مَت ۔ ٹُنگ چِنوک ۔

سَوٚزوان :(سوز ۔ وان) بچار : سَوٚزان ۔

سوزیناک : (سو ۔ زِ ۔ ناک) (ن گ) پُرسوز ۔ سوچانک ۔ سوچاک ۔ دَردناک ۔ **سوزیناکیں** :(سو ۔ زِ ۔ نا ۔ کیں) (س گ) دَردناکیں ۔ سوز پیداکنوکین ۔ سوچوکیں ۔

سَوٚزی:(سَوٚ ۔ زی) (ن گ) سبزی ۔ وَرگی ءُ کُرّادگی سبزکاہ ۔ سوَزَگ ۔ سبزگ ۔ (2) سوٚزیں یا سبزیں رَنگ ءِ جاوَر ۔ **سوٚزیں**

آب بند :(سَو ۔ زیں ۔ آب ۔ بَن ۔ د) سبز ءُ آبادیں ملگزار ۔ جوٚانیں زید ءُ کِہچر ۔

سوساپ :(سو ۔ ساپ) (ن گ) تنگّیں نارُشت ۔ آپینک ۔ تنگّیں دوگ ۔ سوساف ۔

سوسُڑو :(سو ۔ سُ ۔ ڑو) (س گ) ناسَرجَم ۔ نیم توام ۔ نیم بُندگ ۔

سُوسَکّ :(سو ۔ سَک ۔ ک) (ن گ) پونس ۔

سُوسِلنگ :(سُو ۔ سِ ۔ لن ۔ گ) دام دام ۔ ٹَنگ ٹَنگ ۔ **سُوسِلنگ دان**:(سُو ۔ سِ ۔ لن ۔ گ ۔ دان) کڑکّ ۔ دام دام کُتگّیں ۔ بزیں گُدے ءِ وَروک ءِ وَرگ ءُ ٹَنگ ٹَنگ کنگ ۔

سوسَگ : (سَو ۔ سَگ) (ک گ) اَنگرّاں کنگ ۔ چَپّ ءُ چاگِرد کنگ ۔ واڑ کنگ ۔

سُوسمار :(سُوس ۔ مار) (ن گ) گوج ۔ کِٹّار ءِ نَسل ءِ چارپادَگی لُولکے کہ گیشتر ریکستگّیں علاقہاں بیت ۔

سوسَن : (سو ۔ سَن) (ن گ) بُوٹگے کہ زیب داریں پُلّے کَشّیت ۔ ڈوَل داریں پُلّ ۔ (2) وَرناہ ۔ کُنگُر ۔

سوغات :(سو ۔ غات) بچار : سوگات ۔

سوغِند:(سو ۔ غِن ۔ د) بچار : سوگِند ۔

سوف :(سو ۔ ف) بچار : سَرُوپ ۔

سوک :(سو ۔ ک) (ن گ) آرام ۔ آسُودگی ۔ (2) جنسی لوٹ ۔ (3) واہگ ۔ (4) حَسَدّ ۔ کست ۔ تُدَّع ۔ دِشت ۔ دِشتی ۔ (5) ہما حارِشت کہ تڑہگ ءِ مَنّیلیت ۔ (6) مُلور ۔ مُونجا ۔ (7) دَرد ۔ سوچک ۔ (8) کُنگی ئیں کاہے ۔ **سوکو** : (سو ۔ کو) (س گ) ہوَسناک ۔ کست باز ۔ کستو ۔ **سوک ءُ سان** :(ن گ) پَس ءِ پہ وہرءَ ہوَسّ کنگ ۔ ہوَسّ ءِ سان ۔ **سُوکی** : (سُو ۔ کی) (ن گ) شزار ۔ تنگ ۔ پہری ۔ دِل سِیاہ ۔ نالاں ۔ بےزار ۔ دِل پَٹّ ۔ سِیاہ دل ۔ (2) مُلُور ۔ مُونجا ۔ (3) ہما کہ سوک ئے مان ۔ (4) ہوَسناک ۔ کَستی ۔ **سُوکی کنگ** :(سُو ۔ کی ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) بےزار کنگ ۔ کَچّینگ ۔ دِل سِیاہ کنگ ۔ پہری کنگ ۔ تنگ کنگ ۔ شزار کنگ ۔ لَجّ ءِ پرّینگ ۔ لاپ ءِ سوچگ ۔

سوکا :(سو۔کا)(ن گ) آرائیں زند۔وَشّیں زند۔وَشّ حال۔مدان۔ اُڈّہ۔کرار۔(2) لاندویں مال۔پڑّور۔زَنڈ۔سوکہہ۔لاندؤ۔سبّر۔
سُوکڑ :(سُو۔کڑ) (ن گ) سَنٹ۔ہما مال کہ زنک نہ دنت۔ (2) رُنگ۔ہما مال کہ آپُس نہ اِنت۔
سُوکڑو :(سو۔کَ۔ڑو) (ن گ) مُرگانی ناڈُراہی یے کہ مُرگ ءِ لِلّک ءِ سَرءَ دانگے رُدیت ءُ مُرگ کونا ہگ ءَ لگّیت۔
سوکلو:(سو۔کَ۔لو) (ج گ) کسے ءِ سوکی کنگ۔چیزے پیش دارگ بلے نہ دیگ۔سُلّک۔(2) سُبَکّ۔ہما کہ گرّان ءُ سنگین مہ بیت۔**سوکلو دارگ** :(سو۔کَ۔لو۔دا۔رَگ) (ک گ) چیز ءِ پیش دارگ بلے نہ دیگ۔(2) کِرّینگ۔کَچینّگ۔پاسکینگ۔**سوکلو دیگ** :(سو۔کَ۔لو۔دی۔یَگ) (ک گ) کُتّ ءُ نِتّ کنگ۔کِرّینگ۔کَچّینگ۔
سوکہہ :(سو۔کہہ) بچار :سوکا۔
سوکیگ :(سو۔کی۔گ) بچار :سوکی۔
سوگ:(سو۔گ) (ن گ) کسے ءِ نزّیکیں عازیز ءِ مَرگ ءِ پُرس۔ ماتَن۔سِیغ۔سِیگ۔غم۔مرد ءِ مَرگ ءِ رَندزال ءِ غم۔مَرگ ءِ سُوگ۔ہما حالت کہ کسے ءِ مرد، بچّ یا نزّیکیں مَردُمے بیران بہ بیت۔(2) بوہ۔ (3) سِیاہیں یا بوررنگ ءِ پاگ بَندگ ءِ سوگی بُوتگ۔**سُوگی** :(سُو۔گی) (ن گ) پُرسی۔کسے کہ آئی ءِ مَردُمے بیران بُوتگ۔پُرسی۔غمی۔ (2) پُرس ءِ پتّر ءَ نندوک۔(3) سِیاہ پوش۔**سُوگی کنگ** :(سُو۔گی۔کَ۔نگ) (ک گ) جنوزام کنگ۔مرد ءِ مَرگ۔(2) اَرمانی بُوتگ۔مونجا بُوتگ۔پدّرد بُوتگ۔
سوگات :(سو۔گات) (ن گ) تحفہ۔چیزے پہ دوستی کسے ءَ آرگ ءِ دیگ۔ٹِکی۔سوغات۔گوّاچی۔پہ دِل ءُ واہگ ءَ آورتگیں داد۔**سوگاتیں**: (سو۔گا۔تیں) (س گ) مڑاہ داریں۔مزن مَرّیں۔
سوگند :(سو۔گَن۔د) (ن گ) قسم۔مُسام۔قول۔لبز۔عہد۔ پیمان۔اِقرار۔(2) پال کشّگ ءِ دَرگت ءِ پیرانی دُرُوہی دیگ۔ گوندو۔سوغند۔سُخن۔ساکا۔دُرُوہی۔راستی۔راستیگ۔**سوگند دیگ**: (سو۔گَن۔د۔دی۔یَگ) (ک گ) کسے ءَ راقسم دیگ۔گوندگ۔ گون دوودیگ۔بڈّ ءَ دیگ۔راستی دیگ۔**سوگند ءِ سَر ءِ پڑ وشگ**: پہ کار ءِ کنگ یا نہ کنگ ءِ سوگندورگ ءَ رَند چہ آ سوگند ءِ بنداں دَرگیشّگ ءِ کُجام نیمّو نے شوہاز کنگ۔**سوگند کنگ** :(سو۔گَن۔د۔کَ۔نگ) (ک گ) سوگندی بُونگ۔عَہد کنگ۔کار ءِ کنگ یا نہ کنگ ءِ عہد کنگ۔**سوگندورگ** :(سو۔گَن۔د۔وَ۔رَگ) (ک گ) قسم ورگ۔(2) قول کنگ۔عہد کنگ۔راستی زُورگ۔راستی ورگ۔
سوگندی :(سو۔گَن۔دی) (ن گ) دڑوہی داتگیں۔قول کُتگیں۔ (2) ہما کہ سوگندے وارتگ۔ہما کہ عہد ءُ پیمانے کُتگ۔
سوگؤ :(سو۔گؤ) بچار : سوگہہ۔
سوگہہ:(سو۔گہہ)(ن گ) سہیگ۔سَرپد۔ہُژّار۔زانتکار۔(2) مُہر۔مُہکم۔سوگؤ۔قابو۔(3) تُرُند۔سَکّ۔رُکّ۔(4) زوراک۔ زوراوَر۔(5) مُہتَل۔**سوگہہ کنگ** :(سو۔گہہ۔کَ۔نگ) (ک گ) پوہ کنگ۔سَرپد کنگ۔(2) گوش ءُ دئے کنگ۔(3) باپَرینگ۔دارگ۔ڈاہ دیگ۔ڈَسگ۔سوج دیگ۔**سوگہی** :(سو۔گَ۔ہی) (ن گ) پکّائی۔کارے کنگ یا نہ کنگ ءِ پکّائی۔خبرداری۔ (2) سَرپدی۔مُہکمی۔مُہری۔**سوگہیں** :(سو۔گَ۔ہیں) سرپدیں۔ ہُژّاریں۔زانتکاریں۔
سَوُل :(سَو۔ل) (ن گ) جوان۔وَرنا۔تمرد۔(2) نوک پاد آتکگیں ءُ آپ واریں زَمین ءِ گمرہ کُرتگیں دَڑچک۔(3) کسانیں نوک رودیں دَڑچک۔(4) کہیر ءِ کسانیں دَڑچک۔(5) ساہگ داریں دَڑچک۔(6) نوک رُدوم۔(7) ڈگار ءِ دَڑاجی ءِ لنگار کنگ۔(8) ریج ءِ سَری نَنگار۔(9) ہما ڈگار کہ گوں ننگار کشگ مہ بیت۔**سَوُل کنگ** :(سَ۔وَل۔کَ۔نگ) بُرت آپیں ڈگار ءِ لنگار کنگ۔ (2) سَخت۔کراڑا۔**سَوُل دَر** :(سَو۔ل۔دَر) (ن گ) ہما جاگہہ کہ اُودءَ کہور ءِ دَڑچک باز بیت۔**سَولیں** :(سَو۔لے ن) (س گ) چوسَوُل ءِ رُستگیں۔(2) بَڑاہ داریں۔**سَولیں پُسّگ** : (سَو۔لیں۔پُس۔سَگ) (س گ) لائق ءُ بُودی ئیں بچّ کہ وَتی نام دارین پِسّ ءُ پیرُک ءِ جاگہہ ءَ بہ گیپت۔

سُولاخ :(سُو۔لا۔خ) (ن گ) گوٗنڈ گوٗنڈیں کڑکّ ۔ٹُنگ۔ (2) ہونڈ۔

سُولّار :(سُول۔لار) سُولّا رَگ ءِ فرماں گال۔(2) سُولّا رَگ ءِ کارءَ بہ کن۔**سُولّارَگ** :(سُول۔لا۔رَگ)(ک گ) لیکّارَگ۔ لتارَگ۔ مُشَگ۔ تیز کنگ۔ گوں چیزے ءَ مُشَگ ءُ تیز کنگ۔ سُوہینگ۔ وارینگ۔ سُولّا ہَگ۔**سُولّا رَگی** : (سُول۔لا۔رَ۔گی) (ن گ) سُولّا رَگ ءِ آوَکی بِزاں سُولّا رَگ ءِ کار بُوتگی انت یا بیت۔

سُولّارتگ : (سُول۔لار۔تگ) سُولّا رَگ ءِ گوٗستگال۔(2) مُشتگ۔لیکّاریتگ۔**سُولّارتگیں** :(سُول۔لار۔تَ۔گیں) سُولّا رَگ ءِ دیریں گوٗستگال۔(2) ہما کہ سُولّارتگ۔

سَولّاں سَرو : (سَو۔لاں۔سَ۔رو) (ن گ) بالی مُرگے۔

سُولّا ہَگ : (سُول۔لا۔ہَگ) بچار : سُولّا رَگ۔

سولُک :(سو۔لُک) (ن گ) کسانین سول۔ کہور ءِ کسانیں دَڑ چِک۔(2) گوٗنڈیں دَڑ چِک۔ جِرّ۔ بُوٹگ۔

سُولُک:(سُو۔لُک) (ن گ) نمب ءِ سَبَب ءَ دان ءِ تہہ ءَ وَروکیں کِرم ءِ وَدی بُوتگ۔ اُڈّ ہی۔

سُولُم :(سُو۔لُم)(ن گ) جُہلیں ءُ تَنک ءُ تہاریں راہ۔(2) تَنک ءُ تہاریں راہ ءَ کسانیں کڑکّ یا ٹُنگ۔(3) جُہلیں ٹُنگ۔

سولو :(سو۔لو)(ن گ) ناچُپتگیں پیشّ ءِ ساد۔ چِپلِک۔

سولیگ :(سو۔لی۔گ) (ن گ) ماہیگے۔

سوم :(سو۔م)(ن گ) مَرَن بُنیں ریش۔ ریش کہ پادکیت دَرد کنت ءُ بُن ئے مَرَن بیت۔ خرپُٹ۔ جان ءَ دَرآتکگیں دانگ۔ دانگ۔**سومُک**: (سو۔مُک) (ن گ) کسانیں دانگ۔ کسانیں سوم۔**سومی** :(سو۔مِی) (ن گ) سوم والا۔ ہما کہ سوم ءِ دانگ ئے دَرآتکگ۔

سومَر :(سو۔مَر) (س گ) (ن گ) دوست۔ دوستین۔ دوستدار۔ بیلی۔ اَمُلّ۔**سومَری** :(سو۔مَ۔ری) (س گ) (ن گ) سنگت۔ دوستین۔ بیلی۔(2) بڑاہ دار۔ وَشّ دُڑوشُم۔

سومَنگ :(سو۔مَنگ)(ک گ) زیم گرَگ۔ آزَگ بُوَنگ۔ (2) گوات گرَگ۔ گڑّگ۔

سومَہ :(سو۔مَہ)(ن گ) آپ ءِ چمّگ۔ چمّگ۔ چشمہ۔ آپ ءِ بُن زہ۔ زَرے۔ زیچان۔ زیشان۔

سون :(سو۔ن)(ن گ) ماہیگ کُشگ ءِ موسم۔(2) ماہیگ کُشیں لانچانی دَریا ءَ دُوررَوگ ءُ یکّ ماہے ءَ رَندَ واترّ کنگ۔(3) نوک۔کارءَ بَستگیں۔(4) دانگ۔ نہ ترَکّ اِتگیں دانگ۔ سوم۔

سونار :(سو۔نار)(ن گ) سُہر ءِ کارکنوک۔ زَرگر۔ طلاہ کار۔ سُہر جن۔ صرّاف۔

سونڈَم : (سون۔ڈَم)(ن گ) ساگے۔ سُنڈ۔

سونس:(سون۔س) (ن گ) ہما ناہ کہ سِیاہ ءُ تُرُش پش اِنت۔(2) پچّ ءِ لُٹّانی بُن ءِ تنکّیں پوست۔ پُونس۔(3) ناسَرپد۔ شَرّ ءُ گندَگ نہ زانوک۔

سونگی:(سون۔گی) (ن گ) حاک ءِ رَزانے کہ ایشی ءِ تہہ ءَ شیلاچ مُشنت ءُ آپینک کننت۔

سوہان:(سو۔ہان) (ن گ) گرّ گرّیں آسنے کہ اَرّگ یا دِگہ ازبابانی دِپاں تیز کننت۔(2) بُرّوک۔ چُہر۔ آمَن۔ سَرانڈ۔**سوہان بُرّ کنگ** : (سو۔ہان۔بُر۔ر۔کَ۔نگ) (ک گ) نَدان نَدان ءَ بُرّگ۔ (2) کم کم ءَ تاوان دیگ۔**سوہان ءِ چیر بُوَنگ**: کم کم ءَ بُرّگ۔(2) تاوانی کنگ۔(3) سکّین دیگ۔**سوہان کنگ** :(سو۔ہان۔کَ۔نگ) (ک گ) بُرّگ۔(2) کُنٹیں چیزے ءَ را تیز کنگ۔ تپر، داس یا دِگہ اَنچیں چیزے ءِ دَپ ءِ تیز کنگ۔

سوہجہ :(سوہ۔جَہہ)(ن گ) زِیان بُوتگیں میش یا بُز ءِ آرَگ یا سوج دیگ ءِ عوض ءِ داتگیں زرّ۔

سوہَو :(سو۔ہَو) (ن گ) بلَد۔ زانتکار۔ پوہ۔ سَرپد۔ سوگہہ۔ سِیانا۔(2) سوج۔ پنت۔(2) پیش رَو۔ سَروک۔ راہ ءِ معلوم بُوَنگ۔ راہ زانت۔ راہ بلَد۔ سَوار۔ راہ ءِ زانگ۔ راہ زانوک۔(3) جابَل۔

سُوہَگ:(سُو۔ہَگ) (ک گ) چیزے گوں سِنگ، سوہان یا دِگہ چیزے ءَ مُشَگ ءُ لتارَگ یا لگاشگ ءُ لیکّارَگ۔(2) چیزے کہ چہ

بازیں کار مرزی ءِ کوہن بہ ترّیت۔ **سُوہینگ:** (سُو۔ ہے۔نگ) (ک گ) سُولاّ رگ۔ شِیکّارگ۔ وارینگ۔ سُلاّ رگ۔(2) پڑ اہ کنگ۔(3) لتارگ۔لگا شگ یا مُشگ کہ بہ سُوہیت۔(4) انچولتارگ کہ ٹُوسک بہ بیت یا تیز بہ بیت۔**سُوہینگی** : (سُو۔ہے۔نَ۔گی) (ن گ) سُوہینگ ءِ آوَ کی۔(2) ہما سُوہینگ لوٹیت یا سوہینگی انت۔(3) سُولاّ رَگی۔شیکّا رَگی۔

سُوئی : (سُو۔ئی) (ن گ) ڈگارءِ لنگار کنگ ءِ پدتاں سالے ءِ نہ کِشگ۔(2) ڈیرہ بگٹی ءِ ضلع ءِ مزنیں دمگے ءِ میتگے ءِ نام۔

سؤیذَغ : (سؤی۔ذَغ)(ن گ) ہیک۔(2) اِسپیتی۔(3) شِیر۔

سَویلی :(سَ۔وے۔لی)(ن گ) سُریَت۔داشتہیں زال۔بے اگدہ کُتگیں جنین۔(2) ہما جنک کہ بانورءِ بشانہہ ءِ گوں بانورءِ نندیت ءِ آئی ءِ سمبہینگ ءِ ہم بہر زوریت، اے دوران ءِ کہ بانور بشانہہ ءِ اِنت آئی ءِ پہریزیت ءُ آئی ءِ کاراں کنت۔

سَہہ :(سَ۔ہ)(ن گ) رَدی۔(2) ناگمانی۔بے گت۔**سَہہ وَرَگ** :(سَہہ۔وَ۔رَگ)(ک گ) رَدیں کار کنگ۔(2) دل ءِ رَوَگ۔شموشگ۔

سُہا :(سُ۔ہا) تیز۔چالاک۔ہُشّ ار۔(2) چابڑ۔بڑ اہ دار۔

سُہاگ :(سُ۔ہا۔گ) (ن گ) نوک زاتگیں ڈاچی۔

سَہائی :(سَ۔ہا۔ئی) (ن گ) وار وارءِ چیزے گوْشگ۔مُدام تورینگی کپّ کنگ۔ تنگ کنگ۔ بے زار کنگ۔ پِہری کنگ۔(2) پہ کارے ءِ دِل ءِ نہ لوٹگ۔

سُہب :(سُہ۔ب) بچار : صُحب۔

سَہت:(سَہ۔ت) (ن گ) سُہر۔ طلاہ۔ زیور۔ مُہرگ۔ وسلہ۔

سَہتی :(سَہہ۔تی)(ن گ) سَہتانی بانُک۔ہما کہ سَہت ءُ سُہر داریت۔(2) وَش رَنگ۔زیبا۔

سُہت :(سُہہ۔ت)(ن گ) جنجال۔دِل سیاہی۔مُشکُل۔ذہنی ءُ جسمانی تاوان۔(2) سُچگ ءِ گوْستگال بزاں ہما کہ سُتگگ۔**سُہت دیگ** :(سُہہ۔ت۔دی۔یگ)(ک گ) تاوان دیگ۔جنجال کنگ۔ دل سیاہ کنگ۔پِہری کنگ۔ ژنزار کنگ۔

سُہتہ :(سُہ۔تہہ) سُتگگ۔تاوان۔توتگ۔**سُہتہ زِند** :(سُہہ۔تہ۔زِن۔د) عَذاب۔وار۔دَربدَر۔بڑّگ۔شُدیگ۔**سُہتہ مَرگ** : (سُہہ۔تہ۔مَر۔گ) شُوم۔بے بخت۔بدروچ۔ بےطالع۔

سَہتک : (سَہہ۔تک) شہ مرک ءِ نہ ترُسوک۔سَکّ جان۔

سَہدار : (سَہہ۔دار) بچار : ساہ دار۔

سِہر :(سِہہ۔ر)(ن گ) جاتیگ ءِ کار۔بِکّ ءُ مُلّاہانی گندگیں دم ءُ چُوف۔مُوٹّ۔جادُوگری۔جادُو۔سَبَب۔طلسم۔(2) مُرگانی رم۔ہما ساہگ کہ چہ مُرگانی رم یا مَدَگ ءِ بازی ءِ بیت۔وَلَر۔**سِہر بندگ** : (سِہہ۔ر۔بن۔دَگ) (ک گ) بالی مَدَگ ءِ یکّ پا رَگی بال کنگ ءُ آزمان ءِ ساہیل کنگ۔**سِہر کنگ** :(سِہہ۔ر۔کَ۔نگ) (ک گ) مُوٹ جنگ۔گندگیں دم ءُ چُوف کنگ۔چِٹّ ءُ تائید کنگ۔ جادُو جنگ۔ **سِہر ءُ موٹّ** : (ن گ) بِکّ ءُ مُلّاہانی گندگیں دم ءُ چُوپّ کہ مَردُم ءِ تاوان دَنت۔**سِہر ءُ ساہری** : (ن گ) جادُوگری۔ بکّی۔**سِہر ءُ سامری** : (ن گ) دم ءُ چُوف۔جادُوگری۔**سِہر گِر** : (سِہہ۔ر۔گِر)(ن گ) جادُوگر۔سیہر۔

سُہر :(سُہ۔ر)(ن گ) حون ءِ رَنگ۔متراسی۔ٹِنگری۔(2) تنگہ۔سَہت۔طِلاہ۔تنگو۔(3) ہُرماگ ءِ قِسمے۔**سُہر تَرّگ** :(سُہہ۔ر۔تَر۔رَگ) (ک گ) چیزے ءِ سُہریں دُژوشم زیرگ۔(2) زَہر گِرَگ۔زَہر گِرَگ ءِ سَبَب ءِ دیم ءِ دُژوشُم ءِ بدل بُوتگ۔رَنگ ءِ بدل بُوتگ۔(3) حیران بُوتگ۔ہَبکّہ بُوتگ۔(4) آس ءُ انگراں سُچگ۔**سُہر جَن** : (سُہہ۔ر۔جَن) (ن گ) زَرگَر۔سونار۔ہما کہ سُہر ءِ جنگ ءِ کارءِ کنت۔**سُہر جَنگ** : (سُہہ۔ر۔جَ۔نگ) (ک گ) چہ طلاہ ءِ سُہر ءُ سہت اڈ کنگ۔**سُہری** : (سُہہ۔ری) (ن گ) سُہریں رنگ۔سُہریں۔سُہر۔**سُہر ءِ پڑ وشگ** :(ک گ) سَہت ءُ سُہرانی بہا کنگ ءُ زرّ کنگ۔**سُہرین** : (سُہہ۔رین) (س گ) ہما کہ رَنگ ءِ سُہر اِنت۔سُہر۔

سُہرآپ :(سُہہ ۔ر۔آپ) (ن گ) طِلاہ ءِ آپ ۔طِلاہ ءِ گوناپ۔ طِلاہ رَنگ ۔تنگوءِ آپ۔

سَہرا :(سَہہ ۔را) (ن گ) پیداوَر ۔ پڈّر ۔ وَدی ۔ ظاہِر ۔ پاشک۔ ہما کہ چیرَ نہ اِنت ۔ دَرنگاز ۔سَرظاہِر ۔آشکار۔ دَرا۔ پیدا۔ پیداک۔ پڈّرا۔ گوَاچن۔ گوَاہ۔ **سَہراوَری** :(سَہہ ۔را۔وَ۔ری) (ن گ) ظاہری۔ پڈّرائی۔ آشکاری۔ **سَہرائی**:(سَہہ۔ را ۔ئی) (ن گ) زاہری ءَ ۔(2) پڈّری ۔ گوَاچنی۔ **سَہرائیں** :(سَہہ ۔را۔ئیں) پڈّرائیں ۔ظاہریں۔آشکاریں۔

سَہراوی :(سَہہ ۔را۔وی) (ن گ) پڈّرائیں دُزوگ ۔ بےکار۔

سُہرباد :(سُہہ ۔ر۔ باد) گندہ ریش ۔(2) (ن گ) بادءِ بیماری یے ۔جذّام ۔جرّام ۔ہون ءِ نادُڑاہی۔

سُہرپُٹ :(سُہہ ۔ر۔ پُٹ) (س گ) تولگ مُود۔ سُہر مُود۔ ہما مَرُدم کہ مُودئے سُہر اَنت۔

سُہرپُلّ :(سُہہ ۔ر۔ پُل ۔ل) (ن گ) کسانیں بہار کاہے کہ پہ گُٹّ ءِ دَردءِ عِلاجے۔

سُہرتُگ :(سُہہ ۔ر۔تُگ) (ن گ) سُہریں تُگ ۔زَراگ۔

سُہرچَک :(سُہہ ۔ر۔ چَک) (س گ) سُہرگونگ ۔ چوسُہرءَ۔ کمّے سُہر۔

سُہرچَمّ :(سُہہ ر۔چَم ۔م) (س گ) بَہادُر ۔نہ تُرس ۔ دِلیر۔

سُہرداَنگ : (سُہہ ۔ر۔ دا۔ نگ) (ن گ) مچّے کہ سُہر رَنگیں بَردنت ۔(2) ہما کہ سُہریں دانگ ئے پُریادانگ ئے سُہر اِنت۔

سُہرڈُمب :(سُہہ ر۔ڈُم ۔ب) (ن گ) ماہیگے ۔(2) ہما کہ دانگ ڈُمب ئے سُہر اِنت۔

سُہرڈُمبُل :(سُہہ ۔ر۔ڈُم ۔بُل) (ن گ) کسانیں بالی مُرگے۔

سُہرَغو :(سُہہ ۔رَ۔غو) (س گ) سُہرچکیں ۔سُہر بزمشیں۔

سُہرُک :(سُہہ ۔رُک) (ن گ) وبائی نادُڑاہی یے کہ چو گُرزمیک ءِ شِنگ بیت ءُ جان ءِ دَرّ رِچیت ۔جان ءِ کساں کسانیں سُہریں دانگے ءِ دَرا ہگ۔

سُہرکَپ : (سُہہ ۔ر۔کَپ) (ن گ) مچّ ءِ کُوشّ ءِ جاگہہ۔

سُہرَگ:(سُہہ ۔رَگ) (ن گ) گورگ ۔ ہما کہ رَنگ ئے سُہر جَنت ۔ سُہرچک۔ سُہر رَنگ ۔ (2) (س گ) جلوَہ ناک ۔ وَشّ رَنگ ۔ **سُہرگیں** :(سُہہ ۔رَ۔گیں) (س گ) سُہر رنگیں۔ سُہریں ۔(2) زیبائیں ۔بڑاہ داریں۔

سُہرمار :(سُہہ ۔ر۔مار) (ن گ) مار ءِ ذاتے کہ رَنگ ءِ سُہر بیت ۔(2) مارانی بُزرگ۔

سُہرمور : (سُہہ ۔ر۔مور) (ن گ) سُہریں کسانیں مور۔

سُہرو : (سُہہ ۔رو) (ن گ) زُرتّ ءِ قِسمے دانے کہ رَنگ ءِ سُہر اِنت ۔(2) ماہیگے۔

سُہرُروح:(سُہہ ۔ر۔رُوہ) (س گ) وَشّ حال۔ آباد۔ سیرگان۔ (2) وَشّ نام ۔ نام دار۔**سُہرُروہی** :(سُہہ ۔ر۔رُو۔ ہی) (ن گ) وَشّ حالی ۔ شادہ۔ شادمانی ۔ شاتکامی۔ سیرگانی۔ آبادی۔ (2) نیک نامی ۔نام داری۔

سِہرین :(سِہہ ۔رین) (ن گ) دارچینی۔

سُہریں : (سُہہ ۔ریں) سُہریں رَنگ ۔ہما کہ سُہر اِنت ۔**سُہریں آپ دَندان** : (سُہہ ۔ریں۔آپ ۔دَن ۔دان) (ن گ) سُہر کُلونٹیں مچّے ۔**سُہریں بام** :(سُہہ ۔ریں ۔بام) (ن گ) آتارگ۔ بام روژناہی یا سُہری ۔مہلہیں صباہ۔

سَہڑ :(سَہہ ۔ڑ) (ف گ) سہڑگ ءِ فرماں گال: بہ سَہڑ۔

سَہڑا :(سَہہ ۔ڑا) (ن گ) تسلّا ۔دِل بڈّی ۔آرام دیگ۔

سَہڑاوَ :(سَہہ ۔ڑا۔وَ) (ن گ) مالانی یکّ نادُڑاہی یے۔

سَہڑَغ:(سَہہ ۔ڑَگ) بچار : سَہڑگ۔

سَہڑَگ:(سَہہ ۔ڑَگ) (ک گ) گِڑیوگ ءِ پدا ایمن بُوَنگ ۔ تژ ہگ ۔ بےتوار بُوَنگ ۔تاہِیر گِرَگ ۔سَہڑَغ۔ وَشّ بُوَنگ ۔ وَشّاں بُوَنگ ۔ آرام کَنگ۔ قَرار گِرَگ۔ آرام بُوَنگ۔ (2) جلّگ ۔ دارَگ ۔اڈّ کَنگ۔

سَہڑینتنگ : (سَہہ ۔ڑین ۔تَنگ) سَہڑینگ ءِ گوْستگال ۔(2) تڑہینتنگ ۔دل بڈّی داتنگ ۔**سَہڑینتگیں** :(سَہہ ۔ڑیں ۔تَ ۔گیں) (س گ) سَہڑینگ ءِ دیریں گوْستگال ۔(2) تڑہینتگیں ۔ دل بڈّی داتگیں ۔وَشّ کُتگیں ۔

سَہڑینگ :(سَہہ ۔ڑے ۔نَگ) (ک گ) تسلّا دیگ ۔ دِل بڈّی دیگ ۔ ساہ ءِ پِرّینگ ۔ گلاہ گلو کنگ ۔تڑہینگ ۔ وَشّ کنگ ۔(2) اَنچوش کنگ کہ گرّ یوگ ءِ بس بہ کنت ۔**سَہڑینگی** :(سَہہ ۔ ڑے ۔نَ ۔گی) (ن گ) سَہڑینگ ءِ آوَ کی بڑاں تڑہینگی انت ۔(2) وشّ کنگی ۔صاف ءُ سارت کنگی ۔

سَہڑیتنگ :(سَہہ ۔ڑِ ۔تَنگ) سَہڑَگ ءِ گوْستگال ۔(2) تاہیر گِپتنگ ۔تڑہیتنگ ۔**سَہڑیتگیں** :(سَہہ ۔ڑِ ۔تَ ۔گیں) سَہڑَگ ءِ دیریں گوْستگال ۔(2) ہما کہ سَہڑیتنگ ۔

سَہڑیپا :(سَہہ ۔ڑے ۔پا) (ن گ) جاگہہ ۔ دارگ ءِ جاگہہ ۔ دَوار ۔ہنکیں ۔

سَہَک :(سَہہ ۔ہَک) (س گ) ندگ ۔خراب بُوتگ ۔

سَہَگ :(سَ ۔ہَگ) (س گ) بربادـ تباہ ۔ٹُمپ ۔

سَہل :(سَہہ ۔ل) (س گ) نرم ۔آسان ۔ہما کہ گرّان ءُ مُشکل نہ اِنت ۔(2) وزن ءِ کسان ۔**سَہل کشّی** :(سَہہ ۔ل ۔کش ۔شی) (ن گ) بے پَرواہی ۔نرمی ۔جاپ ۔جاپ دیگ ۔

سُہل :(سُہہ ۔ل) (ن گ) تڑان ۔وَشّانی ۔چہ مڑگ ءِ رند صلاح ۔ حیر ۔امن ۔ایمنی ۔**سُہل ءُ تڑان** :(ن گ) مجلس ۔وَشّ گپّی ۔(2) اَڑ ءُ جنجال ءِ گیش ءُ گیوار کنگ ءِ ہاترءَ گندءُ نند ۔(3) چہ زَہر ءُ قہری ءِ رندءَ وَشّانی یا کہ اَنچیں جیڑہ ئے ءِ سرءِ تڑان ۔

سَہم :(سَہہ ۔م) (ن گ) بَہر بَہریں زَمین کہ میتاپ ءِ تہہ ءَ اِنت ۔کشگی زَمین یا مڑَنیں کُوچَگ ۔ بازیں مچّ ءُ ڈ گاریا میراث ۔ **سَہم کپتنگ** :(سَہہ ۔م ۔کَپ ۔تَنگ) آباد بُوتگ ۔ میراث ءِ واجہہ بُوتگ ۔مال دار بُوتگ ۔

سَہن :(سَہہ ۔ن) (ن گ) کاشیگ ۔ وَرگ دان ۔کاشی ۔ ہیران ۔رَزان ۔

سُہن :(سُہہ ۔ن) (ن گ) ہما گال کہ گوں آئی ءِ مرد ءُ جَن گیشنت ۔ طلاق ۔سیئین ۔سیئیں دانک ۔خلاصی ۔مرد ءُ جن ءِ جتائی ۔(2) کسانیں چیز ۔ہچگیں چیز ۔

سُہندار :(سُن ۔ہَن ۔دار) (س گ) سَگّوک ۔صبر کنوک ۔ بَرداشت کنوک ۔

سَہُور :(سَ ۔ہُور) (ن گ) (د) مسلمانانی مذہب ءُ روءِ روچگانی ماہ ءِ بانگواہ ءَ روچگ ءِ وَہد ءِ شُروع بُوتگ ءِ ساری ءِ وَرگ ۔صباہ ءِ مہلہ ءِ رَوگ ۔

سَہُولہ :(سَ ۔ہُو ۔لَہہ) (ن گ) آسراتی ۔آسُودگی ۔ایمنی ۔وَشّ حالی ۔ آسرات ۔(2) تچک ۔ راست ۔ برابر ۔ راستگ ۔ آسان ۔

سَہُولائی :(سَ ۔ہُو ۔لائی) (ن گ) آسراتی ۔آسُودگی ۔

سَہی :(سَ ۔ہی) (ن گ) معلوم دار ۔گوشمالی ۔ زانتکار ۔ سَرپد ۔پوہ ۔ دِڑیہہ ۔سہیگ ۔ دِڑیہن ۔سوہو ۔سوگہہ ۔**سَہی بُوتگ** : (سَ ۔ ہی ۔ بُو ۔ تَگ) (ک گ) زانگ ۔سَرپد بُوتگ ۔حال ءِ رَسگ ۔معلوم دار بُوتگ ۔سماہ بُوتگ ۔پوہ بُوتگ ۔**سَہی کنگ** :(سَ ۔ ہی ۔کَ ۔نَگ) (ک گ) حال دیگ ۔معلوم کنگ ۔سَرپد کنگ ۔ گوش ءِ جَنگ ۔گون جَنگ ۔جارجَنگ ۔سماہ دیگ ۔

سَہیر :(سَ ۔ ہی ۔ر) بچار : سَہُور ۔

سَہیگ :(سَ ۔ ہی ۔گ) بچار : سَہی ۔

سُہیل : (سُ ۔ ہے ۔ل) (ن گ) اَگست ءِ اَوَلی ہفتگ ءَ بگر تاں ستمبر ءِ دَرنیام ءِ موسم ۔ ایر ہت ءِ موسم ۔ چہ سال ءِ نُہہ چِلگاں یکّے کہ چہ 10 اَگست ءَ بگر تاں 19 ستمبر ءَ اِنت ۔سُہیل ءِ چِلّ روچ ۔ (2) اِستارے ۔(3) دَریابار ۔ زربار ۔**سُہیل بَشّ** : (سُ ۔ ہے ۔ل ۔ بَش ۔ش) (ن گ) بَشّ ءِ آخری موسم ۔**سُہیلی** :(سُہ ۔ ہے ۔لی) (ن گ) ناتمامیں ثمرہ ۔ بے موسمیں بَر ۔(2) ہما کہ گوں سُہیل ءَ نسبت داریت ۔

سئل : (سَ۔ئل) (س گ) جوڑ کنگ۔ اڈّ دیگ۔

سے : (سَ۔ئے) (ن گ) دو ءِ دِگہ یکّے۔ **سیئیں**: (سے۔ئیں) (ج گ) ہر سے۔ (2) (ن گ) طلاق۔ جنین ءِ یلہ دیگ ءِ حبر ءِ سے رَندءِ گوْشگ۔ سُہن۔ **سیمی**: (سے۔می) (ج گ)) حساب ءِ رُوءِ چہ دومی ءِ رَندءِ۔ سے۔ (2) غیر۔ دَر آمد۔ آ کہ وَتی مَردُمے نہ اِنت۔

سے تاکو : (سَ۔ئے۔تا۔کو) (س گ) نوک رُستگیں کِشار کہ آئی ءِ سے تاک دَر بئیت۔

سے تاکی تَپ : (سَ۔ئے۔تا۔کی۔تَپ) (ن گ) ہما تپ کہ ہمُک سے روچ ءِ گیپت۔ جاڑی تپ۔ (2) سے روزگ۔

سے تَل: (سَ۔ئے۔تَل) (ج گ) سے ٹالیں بندیک یا ساد۔ سے تل پتاتگیں پیچّ۔ کاگد یا کونٹ۔

سئے چاپی : (سَے۔چا۔پی) (ن گ) چاپ ءِ یکّ قسمے۔

سئے دندان : (سَے۔دَن۔دان) (ن گ) بُوٹگے کہ ریش ءُ لاپ دردءِ درمان انت۔

سئے روچ : (سَے۔رو۔چ) (ن گ) مُردَگ ءِ سیمی روچ ءِ فاتحہ ءُ حیرات ءِ دود۔

سئے رِیس : (سَے۔رِے۔س) (ن گ) سادے کہ سے برءَ ریس داتگ بزاں سے ٹال ءِ بڑ ستگ۔ گوں سے پیشّ ءِ بڑستگیں ساد۔

سے سَر : (سَ۔ئے۔سَر) (ن گ) مجول ءِ گوْازی یے سے سے۔

سے سَری : (سَ۔ئے۔سَ۔ری) (ن گ) سے ہمینکس۔ سے ہمینچُک۔

سے شام : (سَ۔ئے۔شام) (ن گ) مُردَگ ءِ ہا تِرءِ سیمی شام ءِ وَرگ ءُ خیرات ءِ دود۔

سے شَمبے: (سَ۔ئے۔شَم۔بے) (ن گ) ہفتگ ءِ سیمی روچ۔

سے کُڈّک : (سَ۔ئے۔کُڈ۔ڈِک) (ن گ) دَوْر نگھیں چگین دوچے۔

سی : (سی) (ن گ) بیست ءُ دہ۔ سے دہ۔ (2) حدّ ءُ سیم گیوارگ۔ سِنگ۔ سَند ءِ نشان۔ (3) گُتّ۔ ڈِیکّ۔ جِکّ۔ (4) گوْات گِرَگ۔ گرڈّگ۔ (5) سیکل۔ نمب۔ تَرّی۔ **سی جُزمی کلام** : (سی۔جُز۔می۔ک۔لام) (ن گ) مسلمانانی قرآن ءِ سرجمیں آیات ءِ بیان۔ قرآن۔

سی دیگ : (سی۔دی۔یگ) (ک گ) گُتّ دیگ۔ جِکّ دیگ۔ ماں کنگ۔ پُتریننگ۔ **سی کَشّگ** : (سی۔کَش۔شَگ) (ک گ) گرڈّگ۔ ریش ءِ آپ زُورگ۔ (2) دَرْاج بُوْنگ۔ مَزَن بُوْنگ۔

سی سیر : (سی۔سے۔ر) (ن گ) کاسگ ءِ سیمی بَہر۔

سِیاخام : (سِ۔یا۔خا۔م) (ن گ) غِیبت کنوک۔ باپُشت ءَ گُشوک۔ دُرُوگ بند۔ ڈاہی۔ پدگوْش۔ منافق۔ چُگُل۔ پلینڈ۔

سِیاد : (سِ۔یاد) (ن گ) عازیز۔ خون ءِ شریدار۔ یکّیں پیرُک ءُ بُن پیرُک ءِ چُکّ۔ وارِث۔ نزّیکیں مَردُم۔ خیش۔ وتی۔ عزیز۔ کَسّ۔ رِشتہ دار۔ سِیال۔ اِزم۔ **سِیادی** : (سِ۔یا۔دی) (ن گ) خون ءَ شریداری۔ ہما کہ خون ءِ شریدار اِنت۔ نات۔ نزّیکی۔ نِسبت۔ سِیالی۔

سِیارو : (سِ۔یا۔رو) (ن گ) روڈّک۔ شگرَب۔ **سِیارو سِیارو گوْر** : (سِ۔یا۔رو۔سِ۔یا۔رو۔گوْر) (ن گ) زِرباری رودَرا تک۔

سِیارو سِیارو کوَس : (سِ۔یا۔رو۔سِ۔یا۔رو۔کوَ۔س) (ن گ) گُوریچانی رودَرا تک۔

سَیارہ : (سَ۔یا۔رہ) (ن گ) اِستارکہ ایشی وَتی روشناہی نیست۔

سِیاسَت : (سِ۔یا۔سَت) (د) (ن گ) رَرد دیگ۔ ریپینگ۔ چال۔ (2) قوم ءُ مُلک ءِ جیڑہ ءُ جنجالاں بَہرزُورگ۔ (3) راج زانتی ءِ علم ءُ دانش۔ **سِیاسی** : (سِ۔یا۔سی) (ن گ) ہما کہ گوں سیاست ءَ نسبت داریت۔

سِیال : (سِ۔یال) (ن گ) سِیاد۔ مُقابِل۔ کچّ۔ مٹّ۔ کِساس۔ خیش۔ عازیز۔ کَس۔ اِزم۔ وتی۔ عزیز۔ ٹکّر ءِ مَردُم۔ (2) دُژمن۔ بدواہ۔ **سِیال داری** : (سِ۔یال۔دا۔ری) (ن گ) مَردُم گری۔ سِیالانی وَت ماں وَت ءِ سِیادی ءُ تعلق داری۔ (2) مُقابِلہ۔ **سِیالی** : (سِ۔یا۔لی) (ن گ) سُورءُ عاروس ءِ وہداں سُوری ہمسا ہگ ءَ داتگیں وَردِنی شے یا اَزباب ءُ مَرگے ءِ وہدءَ داتگیں پُرس۔ (2) سِیادی۔ رِشتہ داری۔ سانگ بندی۔ بہیر۔ بہیت۔ نِسبَت۔ سانگ۔ رِشتہ دار۔

سِیالی کنگ : (سِ۔یا۔لی۔کَ۔نگ) (ک گ) مَردُم گری کنگ۔ (2) مٹّی کنگ۔ ہم سَری کنگ۔ (3) مقابِلہ کنگ۔

سِیانا :(سِ۔یا۔نا)(س گ)(ن گ) ہوشیار۔چالاک۔سوہو۔ ہُژّار۔لائق۔زانتکار۔**سِیانائی** :(سِ۔یا۔نا۔ئی)(ن گ) ہُژّاری۔ چالاکی۔دانائی۔زانتکاری۔**سِیانائیں** :(سِ۔نا۔ئیں)(س گ) ہُژّاریں۔دانائیں۔زانتکاریں۔سرپدی ئیں۔سرآگاہیں۔

سِیاہ:(سِ۔یاہ)(ن گ) ہما رَنگ کہ سِیاہ اِنت۔کنجل۔لُول۔لُولو۔ سَیہ۔(2) لُنج۔تہار۔مُج۔اَندیم۔(3) سِیاہ کار۔(4) کوراس۔ (5) تہار ماہ۔گُگّ۔(6) چہ سال ءِ موساں یکّے بزاں سِیاہ چِلّگ۔ 9 جنوری ءِ بِگرتاں 20 فروری ءِ چِلّ روچ۔(7) ٹوٹڑ۔(8) زنگی۔ سِیاہ پوست۔افریقی۔(9) حیران۔ہبکّہ۔**سِیاہ بُونگ** :(سِ۔یاہ۔ بُو۔نگ) جنین ءُ مردینے ءِ ناجائزیں نِسبت ءُ ہمے نِسبت ءِ پاشکی۔

سِیاہ تَرَّگ :(سِ۔یاہ۔تَر۔رَگ)(ک گ) سِیاہ بُونگ۔تہار بُونگ۔شپ رَنگ بُونگ۔**سِیاہ تَرّینگ** :(سِ۔یاہ۔تَر۔رے۔نگ) (ک گ) سِیاہ کنگ۔رَنگ ءِ بدل کنگ ءُ سِیاہ رَنگ کنگ۔

سِیاہَلَک :(سِ۔یا۔ہَ۔لَک)(س گ) کمّے سِیاہ چَک۔سِیاہ رَنگ۔ سِیاہ دُژوشُم۔

سِیاہ آپ :(سِ۔یاہ۔آپ)(ن گ) رود۔جو یا کَہن ءِ آپ۔ تچوکیں آپ۔نہ کُٹّوکیں آپ۔ہما کوَر یا کَہن ءِ آپ کہ نہ سِدیت۔مُدام تچوکیں آپ۔کُرد۔(2) چمّانی ناذُراہی یے۔

سِیاہ بَند :(سِ۔یاہ۔بَن۔د)(س گ)(ن گ) بُرز ءُ دَراجیں کوہ۔کوہانی رِد۔ماتکوہ۔مات بَند۔

سِیاہ بُوز :(سِ۔یاہ۔بُو۔ز)(س گ) ہما مال کہ سُنٹ ئے سِیاہ بہ بیت۔

سِیاہ پَتّر :(سِ۔یاہ۔پَت۔تَر)(ن گ) اُشترماہیگ ءِ ذاتے۔

سِیاہ پَٹّ :(سِ۔یاہ۔پَٹ۔ٹ)(س گ) بے آپین ڈَنّ۔ گیابان۔وَیراندان۔

سِیاہ پَس :(سِ۔یاہ۔پَس)(ن گ) سِیاہیں پَس۔بُز، پاچِن۔ سیہ پَس۔

سِیاہ پَلاس :(سِ۔یاہ۔پَ۔لاس)(ن گ) سَکّیں بزیں گرمپیک ءِ قسمے۔سِیاہیں گرمپیک۔سیہ پلاسک۔

سِیاہ پوست :(سِ۔یاہ۔پوس۔ت)(ن گ) اَفریقی۔سِیاہ رَنگ۔ حبشی۔شیدی۔ڈُوگو۔زنگی۔**سِیاہ پوستیں** :(سِ۔یاہ۔پوس۔تیں) (س گ) سِیاہیں۔سِیاہ رَنگیں۔

سِیاہ پوش:(سِ۔یاہ۔پو۔ش)(س گ) ہما مَردُم کہ سِیاہیں پوشاک گُوَرءَ کنت۔(2)(ن گ) ہما جنین کہ پرٗ سیگ اِنت ءُ سِیاہیں گُدئے پر اِنت۔پُرسیگ۔غمیگ۔سُوگی۔گوں سِیاہیں پوشاکاں۔جنوزام۔ پُرسی۔(2) بامری۔**سِیاہ پُوشی** :(سِ۔یاہ۔پُو۔شی)(ن گ) سِیاہیں گُدءِ پوشگ۔(2) پُرسیگ۔غمیگ۔**سِیاہ پوشیں** :(سِ۔یاہ۔پو۔ شیں) ہما کہ سِیاہیں گُدئے پوشیتگ۔(2) پُرسی ئیں۔غمی ئیں۔

سِیاہ پہ سِیاہ :(سِ۔یاہ۔پَ۔سِ۔یاہ)(س گ) خُشک ءُ حیران ءِ۔ کریاب۔(2) نے پدنے دیم۔**سِیاہ پہ سِیاہ ءَ نِندگ** :بے کارءَ نِندگ۔خُشک ءُ حیران ءَ نِندگ۔کریاب ءَ نِندگ۔(2) نااُمید بُونگ۔(3) بزّگی ءُ عذابی۔

سِیاہ تاب :(سِ۔یاہ۔تاب) سِیاہ رَنگ۔سِیاہو۔سِیاہ وَشّ۔لُول۔ لُولو۔**سِیاہ تابیں** :(سِ۔یا۔تا۔بیں)(س گ) سِیاہوئیں۔سِیاہ وَشّیں۔سِیاہلیں۔

سِیاہ تاک :(سِ۔یاہ۔تاک)(س گ) ہما کہ تاک ءِ سِیاہ اَنت۔ (2) ہما دَرچک کہ سَکّ سبز ءُ آباد اِنت۔

سِیاہ تَپ:(سِ۔یاہ۔تَپ)(ن گ) ہما تَپ کہ دیر ءُ زیراں روَت۔ہما تَپ کہ سَگندانک ءِ ساڑینیت۔

سِیاہ تہار :(سِ۔یاہ۔تَ۔ہار)(ن گ) سَکّ تہار۔لُنج۔سِیاہیں شپ۔سِیاہ شپ۔گُگ۔گُگّہ۔

سِیاہ جَگر :(سِ۔یاہ۔جَ۔گَر)(س گ) دِلاوَر۔بہادُر۔نہ تُرس۔ سَرمچار۔

سِیاہ چَک :(سِ۔یاہ۔چَک)(س گ) سِیاہ رَنگ ءِ وڑ۔ہرچی کہ سِیاہی جنت۔سِیاہَل۔سِیاہو۔سِیاہ وَشّ۔**سِیاہ چَکیں** :(سِ۔یاہ۔چَ۔ کیں)(س گ) سِیاہ تابیں۔سِیاہ وَشّیں۔سِیاہلیں۔

سِیاہ چُنگ :(سِ۔ یاہ۔ چُنگ) (س گ) سِیاہ گردِن۔ (2) سِیاہ سُنٹ۔

سِیاہ چِلّگ :(سِ۔ یاہ۔ چِل۔ لَگ) (ن گ) 9 جنوری تاں 20 فروری ءِ دَوران ءِ چِلّ روچانی موسم۔

سِیاہ چِنّ :(سِ۔ یاہ۔ چِن۔ ن) (س گ) بدیں خیال۔ بدیں گُمان۔ بدیں نیّت۔

سِیاہ حیران :(سِ۔ یاہ۔ ہے۔ ران) (س گ) ناچار ءُ ہبکّہ۔ حیران۔ بےوس۔ برّگ۔

سِیاہ دان :(سِ۔ یاہ۔ دا۔ ن) (ن گ) سِیاہ دانگ۔ کلونجی۔ کلونجی توم۔ نازبوہ ءِ توم۔

سِیاہ دَپ :(سِ۔ یاہ۔ دَپ) (ن گ) مچّ ءِ قسمے۔

سِیاہ دار :(سِ۔ یاہ۔ دار) (ن گ) مُھریں دار۔ دڑچک ءُ بُنڈ ءِ تہے سیاہی۔ دار ءِ پُھتھی۔

سِیاہ دِل :(سِ۔ یاہ۔ دِل) (س گ) شِزار۔ بےزار۔ سوکیگ۔ پھریگ۔ دِل ریش۔ (2) ناتُرس۔ بےرحم۔ ظالم۔

سِیاہ دیم:(سِ۔ یاہ۔ دے۔ م) بدکار۔ دیم سِیاہ۔ سِیاہ رُو۔ رُسوا۔ بےحیا۔ لنڈر۔ (2) شُوم۔ بدقسمت۔ بدبخت۔ بدطالع۔

سِیاہ دیمگ :(سِ۔ یاہ۔ دے۔ مَگ) (ن گ) چمّانی دیم ءَ سیاہی ءِ مان تَرّگ کہ مَردُم ءِ سَرتَرّیت۔ تامور۔ تامورگ۔

سِیاہ ڈَنّ:(سِ۔ یاہ۔ ڈَن۔ ن) (س گ) سیرگگیں ڈَنّ کہ سِیاہیں ڈل ءُ شپوریں سِنگک اِنت۔ ہما ڈَنّ ءُ پَٹّ کہ اُودءَ دَڑچک مہ گواہیت۔ تاہ آپ۔ پَٹّ۔ مَیدان۔

سِیاہ رُو :(سِ۔ یاہ۔ رُو) (س گ) رُو سِیاہ۔ بدنام۔ نام ءُ دپ۔ شَرمِندَگ۔ رُزوا۔ بدکار۔ دیم سِیاہ۔ رُسوا۔ بدکرد۔ **سِیاہ رُو بُوتگ** :(سِ۔ یاہ۔ رُو۔ بُو۔ تَگ) (ک گ) رُزوا بُوتگ۔ حجالت بُوتگ۔ بنّام بُوتگ۔ نام ءُ دَپ بُوتگ۔ **سِیاہ رُوہی** :(سِ۔ یاہ۔ رُو۔ ہی) (ن گ) رُزوائی۔ شَرمِندَگی۔ حجالت۔ سِیاہ کاری۔ بدکاری۔ بنّامی۔ رزوائی۔ دیم سِیاہی۔ **سِیاہ رُوہیں** :(سِ۔ یاہ۔ رُو۔ ہے۔ ن) (س گ) ہما مَردُم کہ سِیاہ رُو بُوتگ۔ بنّامیں۔ دیم سیاہیں۔

سِیاہ روچ :(سِ۔ یاہ۔ روچ) (س گ) شُوم۔ بدقسمت۔ بدطالع۔ بدروچ۔

سِیاہ زُبان :(سِ۔ یاہ۔ زُ۔ بان) (س گ) ہما مَردُم کہ آئی ءِ بدیں پیش گوشی ءُ بدیں لوٹگ پُورہ بنت۔ شُوم زبان۔ ہما مَردُم کہ آئی ءِ بدیں دعا گرنت۔ ہما کہ زبان ءَ بدشگون بہ بیت۔ بھنڈ۔ پھوہی۔ آتش زُبان۔ **سِیاہ زُبانی** :(سِ۔ یاہ۔ زُ۔ با۔ نی) (ن گ) ہما کہ آئی ءِ زبان ءِ بدی ءِ تاثیر بہ بیت۔ (2) بدگوشی۔ **سِیاہ زُبانیں** :(سِ۔ یاہ۔ زُ۔ با۔ نیں) (س گ) بدگوشیں۔ بدشگونیں۔ شُوم زبانیں۔ بدپالیں۔

سِیاہ سَر :(سِ۔ یاہ۔ سَر) (ن گ) جنیادَم۔ زالبول۔ جنین چُکّ۔ نیاڑی۔ زَلمان۔ (2) جنوزام۔ (3) شُوم۔ بدبخت۔

سِیاہ سوچ :(سِ۔ یاہ۔ سوچ) (س گ) سِیاہ ءُ سُتکگیں۔ سوتکال۔ (2) چیزے ءِ اَرزانیں قیمت ءَ دیگ۔ (3) نقصان۔ تاوان۔ (4) شُومیں مَردُم۔ سِیاہیں۔ دیم سِیاہ۔

سِیاہ سِیاہ:(سِ۔ یاہ۔ سِ۔ یاہ) (ن گ) لُنج۔ سَکّیں تہاری۔ (2) سَکّ سِیاہ۔ **سِیاہ سِیاہیں** :(سِ۔ یاہ۔ سِ۔ یا۔ ہیں) (س گ) ہما کہ سَکّ سِیاہ اِنت۔

سِیاہ شَپ :(سِ۔ یاہ۔ شَپ) سَکّ تہار۔ سَکّ تہاریں شپ۔ سِیاہ۔ تہار۔ ہما شپ کہ ماہ ءُ ماہکان مہ بیت۔ لُنجیں شپ۔ ڈُبّ۔ (2) غم ءُ سَکّیانی آماچیں زِند۔

سِیاہُک :(سِ۔ یا۔ ہُک) (س گ) ہما کہ کمّو سِیاہ اِنت۔ سِیاہلو۔ سِیاہل۔

سِیاہ کار:(سِ۔ یاہ۔ کار) (ن گ) بدکار۔ سِیاہ کار بُوتگ۔ جنین ءُ مردینے ءِ ناجائزیں تعلقانی سَرءَ کرَگ بُوتگ۔ بنّام بُوتگ۔ (2) ہما مرد یا زال کہ سِیاہ کُنگ بہ بیت۔ سِیاہ۔ **سِیاہ کاری** :(سِ۔ یاہ۔ کا۔ ری) بدکاری۔ زِنا۔ **سِیاہ کُنگ** :(سِ۔ یاہ۔ کَ۔ نگ) سِیاہ کاری ءِ نام گپت کُنگ۔ (2) مرد یا زالبولے ءَ سِیاہ کاری ءِ ڈوبہ ءَ کُشگ۔

سِیاہ کور :(سِ۔ یاہ۔ کور) (س گ) چمّ ءِ نادُراہی۔ نیلوا ءِ نادُراہی۔ چمّانی سِیاہ آپ آرگ ءِ نادُراہی۔

سِیاہگی گوٗمز: (سِ۔یاہ۔ءُ۔گی۔گوٗم۔ز) (ن گ) سِیاہیں مرَنیں گوٗدرّ۔

سِیاہ گرَ گو: (سِ۔یاہ۔گَ۔رَ۔گو) (ن گ) مال ءُ دلوت ءِ ورَگی بہار کاہے۔

سِیاہ گنوک: (سِ۔یاہ۔گَ۔نوک) (ن گ) زَرد ناہیں مچّے۔

سِیاہ گوٗات: (سِ۔یاہ۔گوٗا۔ت) (ن گ) طوفانیں گوٗات کہ سِیاہ ءُ تہار کنت۔مرَنیں ایروپ۔مُجیں گوٗات۔مُجّ۔اوتر۔

سِیا ہَگ: (سِ۔یا۔ہَگ) (ن گ) سِیاہی۔سِیاہیں۔(2) چمّانی توٗتک۔دِیدَگ۔(3) سِیاہ ءُ تہاریں شپ ءِ چیزے ءِ تہاریں دُرُوشُم۔(4) نبشتگ۔رِدانک یا شاعری نبشتہ۔

سِیاہ گوٗاش: (سِ۔یاہ۔گوٗا۔ش) (ن گ) سِیاہیں کوَل۔سِیاہیں زَردوئی۔

سِیاہ گوش: (سِ۔یاہ۔گوش) (ن گ) ماہیگے۔

سِیاہ گوٗرِبام: (سِ۔یاہ۔گوٗر۔بام) (ن گ) بام ءِ پیسر ءِ تہارونکی۔

سِیاہَل: (سِ۔یا۔ہَل) (س گ) سِیاہ چِک۔سِیاہ رَنگ۔سِیاہ گونگیں۔سِیاہ وَشّ۔**سیاہلیں**: (سِ۔یا۔ہَ۔لیں) (س گ) سِیاہ تابیں۔سِیاہ رَنگیں۔سِیاہُوئیں۔

سِیاہ مار: (سِ۔یاہ۔مار) (ن گ) سِیاہیں مار۔ناگ۔(2) خطرناکیں مار۔بیمناکیں مار۔

سِیاہ مَنج: (سِ۔یاہ۔مَن۔ج) (س گ) سِیاہ رَنگ۔

سِیاہ مور: (سِ۔یاہ۔مور) (ن گ) بازذاتیں سِیاہیں مور چوکہ مَکنٹ۔سُلور۔

سِیاہو: (سِ۔یا۔ہو) (س گ) سِیاہ چِکّ۔سِیاہ رَنگ۔سِیاہ وَشّ۔

سِیاہ ہُوئیں: (سِ۔یا۔ہُ۔ئیں) (س گ) سِیاہ رَنگیں۔سِیاہ تابیں۔

سِیاہ وَشّ: (سِ۔یاہ۔وَش۔ش) (س گ) سِیاہ رَنگیں۔سِیاہو۔(2) وَشّ رَنگیں سِیاہی۔مَلَش۔**سِیاہ وَشّیں**: (سِ۔یاہ۔وَش۔شیں) (س گ) سِیاہ تابیں۔وشّ رنگیں سِیاہی۔

سِیاہی: (سِ۔یا۔ہی) (ن گ) خرابی ءُ رُزوائی۔(2) تہار۔تہاری۔(3) مَس۔نبشتگ کنگی آپینک۔(4) سِیا ہَگ۔(5) سِیاہ کاری۔**سِیاہیں**: (سِ۔یا۔ہے۔ن) (س گ) ہما چیز کہ سِیاہ بہ بیت۔کلھٹ۔سِیاہ رَنگیں۔سِیاہ وَڑیں۔(2) ہما کہ سِیاہ کارانت۔

سِیاہیچک: (سِ۔یاہ۔ہی چ۔ک) (ن گ) مُرتگیں اِشکر۔سِیاہی چَک۔پوگ۔سِیاہُونک۔سِیاہُو چک۔

سِیاہینک: (سِیا۔ہین۔ک) (س گ) سِیاہیں نِشان۔سُتگیں شَے یے کہ تنی وَہداں پُر نہ اِنت۔

سے اِی: (سے۔اِی) (ن گ) کندی۔کنار۔کرّ۔کش۔تیاب۔

سی اِی: (سی۔اِی) (س گ) ہما کہ گوٗات گیپت۔گڑّ اِتگیں۔پڈّام گپتگیں۔

سیب: (سے۔ب) (ن گ) حامگیں بندیک۔رِستگیں بندیک کہ آ اَنگت پُہتگ رُنگ نہ بُوتگ۔(2) دَست ءِ پتاتگیں بندیک۔(3) ہمے ریسوکیں پڑم ءُ دسگ ءِ بنڈ کہ پہ کونٹ ءُ غالی ءِ گوٗ پگ ءِ ٹھینگ بیت۔(4) دوست۔شَر۔**سیب آ ہَگ**: (سے۔ب۔آ۔ہَگ) مان آہَگ۔وَشّ بُوتگ۔جان ءِ جیورگ۔دوست بُوتگ۔گنارغ۔

سیبو: (سے۔بو) (س گ) تُرس۔بیم۔(2) دوست بُوتگ۔جوٗان للگ۔پَسند بُوتگ۔بزٗاہ دیگ۔

سِیپ: (سی۔پ) بچار : سیپی۔

سِیپارَگ: (سی۔پا۔رَگ) (ن گ) (د) مسلمانانی مذہبی قرآن کتاب ءِ یکّ پارَگ ءَے، چہ سی ئیں پارگاں یکّے۔(2) قران کتاب۔

سے پان: (سے۔پان) (ن گ) بہار ءُ گرماگ ءِ نیام ءِ دو چِلّگ یا ہشادروچ۔

سیپُر: (سی۔پُر) (ن گ) گلّہ یا جوٗ ءِ ہوشگ ءِ پُگ۔**سیپُری**: (سی۔پُ۔ری) (ن گ) گلّہ یا جوٗ ءِ پُگ کہ ہیرت گُڈّگ ءُ گوٗں گلءِ یکّ جاہ کنگ ءُ لوگ دوٗنگ بنت۔

سیپَل: (سے۔پَل) (س گ) بزّگ کار۔بودلّا۔نابُود۔بے پکرات۔

سِیپہ :(سی۔پہہ)(گ ر) ہما اِنت کہ۔ اِینکہ وہدانت کہ۔ چہ مرۂ نیں وہدے ءَ۔

سِیپی :(سی۔پی)(ن گ) کرکینک۔

سیت :(سے۔ت)(ن گ) ہمے گونڈیں تاب داتگیں چِیلک ءُ چِٹّ کہ گوکانی جگلو ءِ بندنت ءُ۔

سِیت:(سی۔ت)(ن گ) سُوت۔نپ۔فائدگ۔کٹّ۔کٹّ ءُ کار۔ کٹّو۔آمدن۔حاصل۔ثمر۔(2)سوب۔(3) تماشا۔**سِیت کشّ** : (سی۔ت۔کش۔ش)(س گ) ءَپ کشّ۔لالچی۔سِیتّ وار۔

سِیت وار :(سی ت۔وار)(س گ) فائدگ وار۔سُوت خور۔ سُوت وار۔(2)لالچی۔سِیتّ کشّ۔(3)باج بر۔**سِیت واری** : (سی۔ت۔وا۔ری) لالچی۔(2)باج بَری۔

سِیتاں پُل :(سی۔تاں۔پُل)(ن گ) گردیں توم داریں نیوَ گے کہ گُک گُک اِنت۔

سِیتَل :(سی۔تَل)(ن گ) گوں سکِندان ءِ بچی کسانیں سکِندانے کہ بازیں تَل داریت۔مُٹّک۔(2)تل تلو۔(3)بیلُنڈ۔سِیسل۔ سکِندان ءُ گرّ ءِ نیام ءِ مرۂ نیں روت۔

سِیٹ :(سی۔ٹ)(د)(ن گ) پہ دَپ ترُ ندیں بارگیں آواز ءِ کشّگ۔شیزار۔

سیٹھ :(سے۔ٹھ)(د)(ن گ) باپار۔دکان دار۔(2)مال دار۔ سیر ءُ آباد۔

سِیج:(سی۔ج)(س گ) زور۔قوت۔(2)(ن گ) سِیر ءِ جرّ ءُ سہت۔سِیر ءِ مڈّی۔ڈاج۔پرداچ۔

سِیچک :(سی چ۔ک)(س گ) سَکّیں بارگ۔تُوسک ءُ تیزیں سَر۔(2) ڈنڈیسک۔تچک۔(3) گلّہ یا بزّ نج ءُ ڈنڈیسک۔

سِیچُک :(سی۔چُک)(ن گ) بالی مُرگے۔(2) گوشتیناک۔ پڑّور۔

سِیچن :(سی۔چِن) بچار :سُوچن۔

سِیچی :(سی۔چی) ساچی۔(2) کیچ ءِ دَمگ ءِ ہلک ءُ میتگے ءِ نام انت۔

سیخ :(سے۔خ)(س گ) ساہ۔طاقت۔زور۔ہمّت۔واک۔ ہاٹی۔زَہک۔

سِیخ:(سی۔خ)(ن گ) بارگیں آسن کہ گوشت ءِ پچّگ ءَ کارمرز بیت۔سِیک۔شِکّ۔**سِیخ ءِ جنگ** :(ک گ) گوشت ءِ بہ سِیخاں مان کشّگ۔(2)عذاب کنگ۔جنجال ءِ پرّینگ۔**سیخ دیگ** :(سے۔ خ۔دی۔یگ) اولاک ءِ پہ سَر ءِ زورءَ وَتی مہارءَ پدی یا دیمی نیمگ ءِ چِکّگ۔

سیخ دَم :(سے۔خ۔دَم)(ن گ) آپی مُرگے۔(2)دَم دار۔

سید :(سے۔د)(ن گ) ہُرّ۔نادُراہی یے کہ مَردُم ءِ جُتگی گُوات گرنت۔گُندانی آپ زُورگ ءِ نادُراہی۔غُرّو۔(2)مال ءِ دَلوتانی ری جنگ ءِ ناجوڑی یے۔**سیدی** :(سی۔دی)(ن گ) ہُرّی۔ہما کہ گوں سیدی ءِ نسبت داریت۔

سِیدھا :(سی۔دا)(د)(س گ) تچک۔راست۔بے گوٗمب۔ تچکائی۔دَروئی دَر۔شُوار۔**سِیدَہی** :(سی۔دَ۔ہی)(ن گ) تچکی۔برابری۔راستی۔

سِیڈائی :(سی۔ڈا۔ئی)(ن گ) اولاکانی مروڑ ءُ دَست ءِ نادُراہی یے۔

سِیر :(سی۔ر) سُور۔عاروس۔**سِیری سَمبَرَگ** :(سی۔ری۔سَم۔ ب۔رَگ)(ک گ) گل ءُ شادان بُوتگ۔(2) سُوری سمبہگ۔

سِیری سَمبَہگ:(سی۔ری۔سَم۔ب۔ہگ)(ک گ) سِیری مُراداں بُوتگ۔سَمبہگ۔گل بُوتگ۔(2)بانور بُوتگ۔**سِیری مُراداں بُوتگ** :(سی۔ری۔مُ۔را۔داں۔بُو۔تگ) ہما مراد ءُ واہگاں بُوتگ کہ چو سِیر ءِ وشّیاں رسنت۔**سِیری مَنجہہ**:(سی۔ری۔ مَن۔جہہ)(ن گ) سِیر ءِ یا عاروس ءِ تہت۔(2)سِیر ءِ مَنّہہ۔(3) ساڑتیں ساہ۔**سِیری منگیراں بُوتگ** :(سی۔ری۔مَن۔گی۔راں۔ بُو۔تگ) وشّیاں بُوتگ۔شادہاں بُوتگ۔گل بُوتگ۔

سیر:(سے۔ر)(ن گ) وَرگ وارتگیں۔کسے کہ شُدیگ نہ اِنت۔ (2)آباد۔وَشّ حال۔ہستُومَند۔مُقیم۔دوَری۔آسُودگ۔باپُور۔

ترُئیت ۔(3) وزن ءِ کچّ ۔ دو کیاس ۔ **سیر بُوئگ** : (سے ۔ر ۔بُو ۔ئگ) (ک گ) آباد بُوئگ ۔ وَشّ حال بُوئگ ۔ **سیر تمائی** : (سے ۔ر ۔ت ۔ما ۔ئی) (ن گ) طمع ۔زَرّ ءُ مال ءِ ہوَسّ ۔ **سیرَ گانی** : (سے ۔رَ ۔گا ۔نی) (ن گ) آبادی ۔تنوب ۔ لاپ سیری ۔ مال داری ۔ ہستگاری ۔ **سیری** : (سی ۔ری) (ن گ) آبادی ۔شاہی شاہان ۔ آسُودَگی ۔ ہزگاری ۔ مال داری ۔ زَرداری ۔ لاپ سیری ۔ مستی ۔ زَرّ مستی ۔گُمراہی ۔سیرگانی ۔ پُرّی ۔ہستُومَندی ۔ **سیریں** : (سے ۔ریں) (س گ) سیر لاپیں ۔ہزگاریں ۔زرداریں ۔ہستومندیں ۔آبادیں ۔ وشّحالیں ۔سیرگانیں ۔

سیراپ: (سے ۔ر ۔آپ) (س گ) ہما کہ تُنّاپ نہ اِنت ۔ ہما زَمین کہ آپ ئے بازمان ۔زَمین ءِ تُنّ ءِ گاربُوئگ ۔ بیتاپ ۔آپ وار ۔ (2) ڈگار ءِ ریچ بُوئگ ۔فَصل ءِ آپ وَرَگ ۔

سیرائیگ : (سے ۔را ۔ہی ۔گ) (ن گ) دار ءِ ٹُنگ کنوکیں اَزباب ۔مَت ۔

سیر پُرّ : (سے ر ۔پُر ۔ر) (س گ) زَرّ ءِ ہوَسّ ءِ مَست ءُ گُمراہ ۔

سیر چینک : (سے ر ۔چے ن ۔ک) (س گ) سیر لاپیں مُرگ ۔ ہما مُرگ کہ آئی ءِ دان بازرَسیت ۔

سِیرک : (سی ر ۔ک) (ن گ) پیماز ءِ ذات ءِ دہلے ۔تُومّ (2) بہار کاہے ۔ سیر کوکاہ ۔ ترہ ۔(3) گودِرّ ءِ نہ وَرَگ ءِ دُڑوہی دیگ ۔(4) سَکّ ءُ ڈڈّیں پَٹّ ۔صفائیں مَیدان ۔ڈاک ۔سیرکگ ۔

سیرکار : (سے ر ۔کار) (س گ) ہما کہ باز کار بہ کنت ۔(2) ہما کہ کار ئے باز اِنت ۔

سِیرکگ : (سی ر ۔کگ) (ن گ) سپاہ ۔سلّہ ۔ڈاک ۔وَڈّ ۔ مَیدان ۔سِیرَگ ۔ہما ڈَنّ یا پوٹو کہ آئی ءِ سَرا ہچّ مہ رُدیت ۔ہما ڈَنّ کہ چودَست ءِ دِل ءَ اِنت ۔صاف ءُ لُوشتیں زَمین کہ اُودءَ ہچّ دَڑچک ءُ دار مہ بیت ۔

سِیرکِن : (سی ر ۔کِن) (ن گ) سِیرک ۔بہار کاہے ۔

سِیرکوکاہ : (سی ر ۔کو ۔کاہ) (ن گ) بہار کاہے ۔سیرک ۔ترہ ۔

سِیرَگ : (سی ۔رَگ) (س گ) پُرّیں گوشت ۔(2) (ن گ) بلاہیں پڑ ۔ڈَنّ ۔مَیدان ۔سورَگ ہواریں زَمین کہ کِشارنہ رودینیت ۔

سیرلاپ : (سے ر ۔لاپ) (س گ) ہما کہ لاپ ئے سیر اِنت ۔ ہستُومَند ۔ہزگار ۔ترُئیت ۔**سیرلاپی** : (سیر ۔لا ۔پی) (ن گ) ہستو مندی ۔ہزگاری ۔آبادی ۔وشّحالی ۔

سیر مُراد : (سے ر ۔مُ ۔راد) (س گ) ہمائی کہ آئی ءِ تیوَگیں مُراد پُورہ بُوتگ اَنت ۔

سیرواد : (سے ر ۔واد) (س گ) وراک ءِ کچّ ءِ وڑ ءِ واد ءِ کساس ۔

سِیریگ : (سی ۔ری ۔گ) (ن گ) ہما کہ سُور کنگ ءِ عُمر ءَ سَر بُوتگ ۔(2) نوک سیر ۔

سیڑ : (سی ۔ڑ) (ن گ) مَدَگ ءِ وارتگیں کِشار ۔(2) آپ ءِ تہہ ۔

سِیڑَگ : (سی ۔ڑَگ) (ک گ) سیڑ بُوئگ ۔ مَدَگ ءِ کِشار ءِ وَرَگ ۔ ہر چیزے کہ ہمے رَنگ ءَ تباہ کنگ بہ بیت ۔ چرتگیں کِشار ۔ (2) لاغر بُوئگ ۔ بیماری ءِ سَبَب ءَ جان ءِ گوشت ءِ ایر رِچگ ۔(3) پریشان ۔ دِل رَنج ۔**سِیڑینگ** : (سی ۔ڑے ۔نگ) (ک گ) آذَرہ کنگ ۔مَدَگ ءِ کِشار ءِ تباہ کنگ ۔

سیڑَہ : (سے ۔ڑَہ) (ن گ) پَٹّ ۔مَیدان ۔ دو کوہ ءِ نیام ءَ ڈگار کہ اُودءَ دُرستیں آپ یَکّ ہند بیت ۔(2) (س گ) آپ ءِ مَزَنیں زورجاہ ۔کَوَر ءِ نیام ۔

سیڑھا : (سے ڑ ۔ھا) (ن گ) گوکانی نادُرُاہی یے ۔

سیڑھائینگ : (سے ۔ڑا ۔ئے ۔نگ) (ک گ) دارَگ ۔سوگہہ کنگ ۔مہتل کنگ ۔

سِیڑی : (سی ۔ڑی) (ن گ) پہ دارَگ یا پہ پُشت رَوَگ ءَ گُراب ءِ آپ ءِ تہہ ءِ سُکّان ءَ چپّ ءُ کائی تَرّینگ ۔

سِیس : (سی ۔س) (س گ) گُد ءِ تارتار بُوئگ ءُ دِرگ ۔

سِیستان : (سی ۔س ۔تان) (ن گ) رسم ءُ رَواج ۔(2) راجی تاوان ۔(3) ایرانی بلوچستان ءِ دَمگ ءُ پرگنگے ۔

سی سَر : (سی ۔سَر) (ن گ) دان ءِ حیرات ۔

سی سِرک : (سی۔سِرٙ۔ک) (ن گ) شکرمان کُتگیں شُر دیں گلہ ءِ نان۔ مُنجر۔ شکرمان کُتگیں بڑنجی ناں۔

سیسّگ : (سی۔س۔سَگ) (ن گ) نیم پس۔ دلوئی۔ سیسہ۔

سِیسیگ : (سی۔سی۔گ) بچار : سیسی۔

سِیسّل : (سی۔س۔سَل) (ن گ) سِیتل کہ رومُستی دَلوت ءِ پرأنت۔ رومستی دَلوتانی وَرگ چہ گرُّ ءِ ایرروَنت پہ سگِندان ءِ، چہ سگِندان ءَ پہ سِیتل یا پہ بیلانڈ ءُ چہ بیلانڈ ءَ پہ روتاں سَر بنت۔

سِیسُو : (سی۔سُو) بچار : سیسی۔

سیسہ : (سی۔سہ) (ن گ) دِلوئی۔ سیسّگ۔ **سیسہ گڑّ** : (سی۔سہ۔گڑ۔ڑ) (ن گ) دلوئی ءِ گڑّگ ءِ نادُراہی۔

سِیسی : (سی۔سی) (ن گ) سیسُو۔ کوہی بالی مُرگے۔ سِیسیگ۔

سِیسی پٹّ : (سی۔سی۔پٹ۔ٹ) (س گ) کروندَگ۔ ٹُک ٹُک کنگ۔ وشّ وشّ ءَ کار کنگ۔

سِیّغ : (سی۔یَغ) (ک گ) سوم گرَگ۔ گوات گرَگ۔ ترُونبگ۔ جان ءِ گوات گرَگ۔ گڑّگ۔

سِیغ : (سی۔غ) بچار : سُوگ۔

سَیکّ : (سَ۔یَک۔ک) (ن گ) سئے ءِ تہہ ءَ یکّے۔ سیمی بَہر۔ سیمی ونڈ۔ **سَیکّی** : (سَ۔یَک۔کی) (ن گ) مال یا ڈگار ءِ پہ دو بَہر ءُ سیکّ ءِ حساب ءِ شَریدار بُونگ۔ سے ءَ یکّے۔

سِیک : (سی۔ک) (ن گ) دَرُاجیں بارگ سَریں دار یا آسِن کہ گوشت یا ماہیگ ءَ مان جَننت ءُ آس ءِ سَر ءَ یا ترُون ءَ پچینت۔ گوشت پچیں بارگیں آسِن۔ سیخ۔

سیک: (سے۔ک) (ن گ) وَت ءَ گرم کنگ۔ باپ دیگ۔ سیکوک۔ سِکی۔ گرمیں سنگے یا گرمیں حاک ءَ پچّے ءِ تہہ ءَ کنگ ءُ دَرد ءِ جاہ ءَ پِردارگ۔ ٹکور۔ (2) سل ءِ نادُراہی۔ (3) تاگت۔ قوّت۔ زور۔ توان۔ تاب۔ ہاٹی۔ سیخ۔ زرکت۔ ہمّت۔ زَہک۔ (3) باڑ۔ بانڑ۔

سیک دیگ : (سے ک۔دی۔یگ) گوں سیکّ ءَ کُتّ کنگ یا سیک ءِ جِندءَ گوازینگ یا ہمے رنگیں دِگہ چیزے ءَ مان کنگ۔ **سیکگ** : (سے۔کگ) (ک گ) نرم نرم ءَ گرم دیگ۔ تاپگ۔ ٹکور کنگ۔

سِیکارچ : (سی۔کار۔چ) (ن گ) بارگیں دَرُاجیں دودپی کارچے کہ ایشی ءِ دَستگ ءُ جُتک دارئیگ اَنت ءُ چودستی لَٹّ ءِ اِنت۔ (2) ہما دودپی دَرُاجیں کارچ کہ جنگی ٹپنگانی نل ءِ سَر ءَ مان ءِ کننت۔ ہما کارچ کہ ٹپنگ ءِ سَر ءَ بندوک بیت۔ (3) تیر۔

سے کُٹّ : (سے۔کُٹ۔ٹ) (ن گ) لُچ یا تکّر دءِ گوُ پِگ ءِ قسمے۔

سِیکَڑ : (سی۔کَڑ) (ن گ) ساد۔ ہما ساد کہ چہ چِپلک ءِ زَنڈ تر اِنت۔ چہ جتک ءِ رِستگیں ساد۔

سِیکَڑغ : (سی۔کَ۔ڑَغ) (ک گ) بُرزیں ہندے ءَ دَر کپگ۔ بُرزگ ءَ دَرکپگ ءِ وہدءَ باززور جنگ۔ (2) چارگ۔ چمّانی سَکّ دیگ ءُ اَرمانی چارَگ۔

سِیکّڑینگ: (سی ک۔کَ۔ڑے۔نگ) (ک گ) چمّانی سَکّ دارَگ۔ روک روک ءَ چارَگ۔ چمّانی سَکّ دیگ ءُ پہ اَرمانی چارَگ۔ (2) کربڑنگی دوچگ۔ شَرّ نہ دوچگ۔

سِیکّگ: (سی ک۔کَگ) (د) (ک گ) ہیل کنگ۔ کارے ءِ ہیل گرَگ۔ (2) دِل مانگ بُونگ۔ **سِیکّگی** : (سی ک۔کَ۔گی) (ن گ) سیکّگ ءِ آوُکی بِزاں ہیل گرَگی۔ زانگی۔

سیکل : (سے۔کَل) (ن گ) نمب۔ ترّی۔ سی۔

سِیکّن : (سی ک۔کُن) (ن گ) کسانیں ساہ دارے کہ ایشی ءِ دَرُاجیں کُنتگ پِر۔ کُنتگ پُٹّیں کسانیں رَسترے۔ سِینکرّ۔ (2) ہاجینگ ءِ کار یا عِلاج۔

سِیگ : (سی۔گ) بچار : سُوگ۔

سے گڈّگی : (سے۔گَڈ۔ڈَ۔گی) (ن گ) لیبے۔

سِیگّڑی : (سی گ۔گِ۔ڑی) (ن گ) بَخِیل۔ مُرّ۔ مُزّی۔ سِکٹّ۔

سیگی : (سے۔گی) (ن گ) ہما گیشّیں مید کہ گوں مُٹّاں یَکّ جاہ کننت ءُ گوُپنت اِش۔ سیگیگ۔

سیگیگ : (سے۔گی۔گ) بچار : سیگی۔

سئیل : (سئے۔ل) (ن گ) لاپ روت ءِ پوست۔ (2) مالانی پُپّ ءِ نادُراہی یے۔ (3) ترّ ءُ گرد۔ ترّ ءُ تاب۔ ترّگ۔ سیل ءُ سواد۔ مسافری۔

سواد۔ساوات۔سیئل ءُ پر گول۔گول۔نِد ارگ۔نگہہ۔چارگ۔(4)
ہار۔ہُور ءِ مزنیں آپ۔ **سیئل**:(سئے ۔ل) (ن گ) گوشت یا
ماھیگ ءِ ہما گڑ ادگ کہ آئی ءَ آپیں نارُشت مان نیست۔بُن سوچ کُتگیں
گوشت۔ **سیئلانی** :(سے ۔لا۔نی) (ن گ) ہما مردُم کہ ترّ ءُ گرد ءُ
سَیل ءُ ساوات بازکنت۔جہان گرد۔جہان گول۔شہر گول۔سوادی۔ترّ ءُ
گردکنوک۔سیل کنوک۔ **سیئل ءُ سواد** :(ن گ) گردگ۔ترّگ۔
چکّرگ۔ترّ ءُ گرد۔ترّ ءُ تاب۔چرّ ءُ گرد۔(2) سیل ءِ وشّی۔چہر ءُ گول۔
ساوات۔سفر۔ **سیئلہی** :(سئے ۔لَ۔ہی) (ن گ) سیل ءُ سوادی۔ترّ ءُ
گردی۔سیلانی۔ **سَیئلی** :(سئے ۔لی) (ن گ) ترّوک۔ہرجا گہہ
ترّوکیں مردُم۔

سِیل :(سی۔ل) (ن گ) ماھیگ ءِ قسمے۔

سیل :(سے ۔ل) (ن گ) کسانیں شِنکّ کہ نوک پیداک بُوتگ۔
آئی ءِ سکندان ءَ خُشک کنگ پچّے ءِ تہہ ءَ بندگ ءُ شیراں ترّینگ کہ شیر پنیر
بہ بنت۔پونچ۔(2) ماھیگ ءِ لپ۔ماھیگ ءِ مُچّی۔(3) بالی مُرگ ءِ
مُچّی۔رم۔جلّاب۔(4) تپا کی۔ہمراہی۔ٹھگ۔ہم تب۔**سیلہ** :(سے ۔
لہہ) (ن گ) مدگ ءِ رم۔مدگ ءِ مُچّی۔ہما مدگ کہ فصلاں
وارت ءُ تباہ کنت۔(2) ماھیگ ءِ سیل۔ماھیگ ءِ رم۔(3) بالی مُرگ
ءِ رم۔(4) نِداره۔سیل۔

سیلاب :(سے ۔لا۔ب) (ن گ) ہار۔کوَر ءِ بازیں آپ ءِ آرگ۔
سیلاپ۔ہار۔طوفانیں ہار۔

سیلاپ :(سے ۔لا۔پ) (ن گ) مزنیں ہمّیل۔تیر دان۔
سِیلک۔(2) سیلاب۔ہار۔طوفان۔

سیئلگ:(سئے ۔لگ) (ک گ) تپاک بُوتگ۔ہم تب بُوتگ۔

سِیلی :(سی۔لی) (ن گ) چہ بُزءِ میداں جوڑکُتگیں ساد۔

سیلی :(سے ۔لی) (ن گ) دلوت یا اولاک ءِ گٹّ ءَ داتگیں وشّ رنگیں
ءُ دوتلگیں گٹّی۔

سِیم :(سی۔م) (ن گ) آسن ءِ یا بز نج ءِ ٹال۔آسن ءِ دراجیں
بارگیں روت۔(2) سکّیں بارگیں تار کہ سُروز یا دگہ سازءِ چنگان ءَ مان
گنئنت۔(3) زرّ ءُ مال۔نپ ءُ فائدہ۔زرّ۔مال۔(4) گیوار۔سَرءِ
نیام یا کش ءَ کشّ اِتگیں راستیں گیوار۔(5) حدّ۔بُن۔سند۔سَرسیم۔شَم۔
سَرحدّ۔علاقہ۔آپڑ و نِشان۔چیدگ۔(6) گڑاں مُلّ۔گڑان۔
مہاندرا۔(7) دِل ءِ خیال۔تک۔فکر۔زانت۔مارشت۔

سِیم سَر :(سی۔م۔سَر) (ن گ) سَرحدّ۔ہما حدّ کہ چِد ءُ دیم دومی
مُلک یا ڈگار ءِ دپ بِنا بیت۔سند۔حدّ ءُ بُن ءِ آخری سَر۔بِنّا۔حدّ۔سَر
سِیم۔**سِیم سَری** :(سی م۔سَ۔ری) (ن گ) ہما کہ گوں سِیم سَر ءِ
نسبت داریت۔(2) سرحدی۔آخری سَر۔

سِیماندَر :(سی۔ماں۔دَر) (ن گ) گوانڈی۔دومی قوم ءِ
ہمسا ہگی۔دَراں ڈیہہ۔(2) ہمسا ہگ۔ہم سیم۔ہم حدّ۔ہم پلّ۔

سِیما :(سی۔ما) (ن گ) زیشان۔کسانیں درکپوکیں آپ۔
(2) سیکل۔چگّل۔

سے مانی :(سے ۔مانی) (ن گ) مجولی لیب ءِ قسمے۔

سِیمُر :(سی۔مُر) (ن گ) دوچی ئیں واگ۔لگام۔(2) مچّ ءِ نا
پُختہیں بلے نرم ءُ بُرناکیں پیپّک۔(3) نرم۔لہم۔

سِیمُرگ :(سی۔مُر۔گ) (ن گ) داستان ءُ قصّوانی تہہ ءَ یکّ
مزنیں مُرگے۔کوہنیں قصہانی ہما مُرگ کہ وتی چُوروان وت وارت۔

سِیم سُر :(سے م۔سُر) (ن گ) نرمین ءُ آرتوئیں پیپّک یا
کلُونٹ۔سِیمُر۔

سِیم سِیم :(سی۔م۔سی۔م) (ن گ) چہ ترس ءِ سبب ءَ بدن ءِ پچ
لرزگ۔

سِیم کار:(سی م۔کار) (س گ) ہما تپنگ یا زَحم کہ نُگرہ بستگ۔ہر
چیزے کہ پہ نُگرہ بندگ بہ بیت۔(2) (س گ) ہما اُستا کہ نُگرہ ءِ کار
ءَ کنت۔(3) دوچی ئیں کوش ءُ پازوار۔(4) زری دوچ۔ہما گُد کہ
آئی ءِ سَرءَ گوں نُگرہ ءِ یا طلاہ ءِ سیماں کار بُوتگ۔

سِیم کشّ:(سی م۔کَش۔ش) (ن گ) زرگرانی گُوَرءَ یکّ پتنیں
آسن ءِ تہتگے کہ مزن ءُ کسانیں ٹُنگ ئے مان اِنت کہ طلاہ ءُ نُگرہ ءِ سیماّں
ہمیشی ءِ سَرءَ کشّنت۔(2) ہما گڑوہگ کہ سُروز، تمبُورگ یا رباب ءِ

سیمانی سَر آئی ءِ را پتاتگ اَنت۔ (3) بارگیں شیپک کہ زالبول وَتی گیوارءِ کشّنت۔

سیمی جاڑ : (سے۔می۔جاڑ) (ن گ) بلوچی سالءِ پنچمی ماہ۔

سیمی رَو : (سے۔می۔رَو) (ن گ) بُوجیگءِ بندگءِ زیراپءِ سَر بُرءِ سیمی تہتگ۔

سیمی کانگ : (سے۔می۔کا۔نگ) (ن گ) بُوجیگءِ ہما کانگ کہ مَزَنیں دوَرءِ سَرگوں ہمیشیءِ تکّہ اِنت۔

سیمی گوْہار : (سے۔می۔گوْ۔ہار) (ن گ) سالءِ پنچمی ماہ۔

سیئڈ : (سین۔نڈ) (ن گ) پہ نوک بُوتگیں چُکّءِ سَرءِ گِردکنگءِ حاک یادانءِ پیلک کہ چُکّءِ سَرءِ چیرءِ ایرءَ کننت۔سیئُو۔

سِینڈُو : (سی ن۔ڈُو) (ن گ) لُٹّک ئےءِ سَرءِ پچّے بندگءِ گوں ہمائی داناں دانکو کنگ۔(2) ہماتل ماں تل کُتگیں گُدکہ مَشک یا گڑوءِ سَرءَ کنگءِ ہاترءِ سَرءَ کنگ بیت۔سیئُو۔سَرءِ پونچ۔

سِیئڑ : (سی۔ن۔نڑ) (ن گ) ہما تاب داتگیں ءِ منگل کُتگیں گُدکہ آئیءِ سَرءَ جہلگ ایرکننت۔سیئُو۔پلونگ۔

سینسار : (سے ن۔سار) (ن گ) نہنگ۔مَزَنیں گانڈو۔(2) مَزَن لاپ۔

سِینکُٹ : (سے ن۔کُٹ) (ن گ) نیم حامَگ۔نیم پتّگیں دانکو۔(2) ستکگیں ءِ ڈَڈّ بُوتگیں۔ہما کہ گرُادگءِ توکءَ ڈَڈّ بیت۔

سِینکُر : (سیں۔کُر) (س گ) (ن گ) ہما مُرغ کہ پُٹ ئےَ زِبر اَنت۔سِیکُن۔

سِینگ : (سی۔نگ) (ن گ) ڈوبر۔ڈڈّر۔سیئہ۔بَبرّ۔گوْر۔دِل۔(2) سَکّ۔بَرداشت۔اوپار۔

سِینگار : (سی۔ں۔گار) (ن گ) بَزّاہ۔ڈوَل داری۔سَمبہگ۔پاہاز۔ پہاز۔**سِینگارگ :** (سی۔ن۔گا۔رگ) (ک گ) سمبہینگ۔ بانور کنگ۔ڈوَل دارءِ بَزّاہ دار کنگ۔شودءِ موش کنگ۔برِچنگ۔سمارگ۔سَمبہگ۔

سیئُو : (سے۔نُو) (ن گ) تاب داتگیں ءِ منگل کُتگیں ہما گُد کہ آئیءِ سَرءَ آپ واری جَہلگءَ ایر کننت۔پلونگ۔(2) پہ نُنّکءِ سَرءِ گِرد کنگءِ آئیءِ سَرءِ چیرءَ ایر کنگءِ چیز۔سیئنڈ۔

سِیئہ : (سی۔ن۔نہہ) (ن گ) سِینگ۔(2) سارمءِ ذاتءِ ماہیگے۔**سِیئہ بند :** (سی۔ن۔نہہ۔بَن۔د) (ن گ) ہما سادیا پوست کہ اولاکءِ سینگءَ بندگ بیت۔تنگ۔گوْربند۔(2) ہما گوْر بند کہ جَنین اِش وَتی گوْرءَ بندنت۔**سِیئہ پاد :** (سی ن۔نہ۔پاد) (ن گ) مالانی سینگءِ کُڈا لگانی ناڈُراہی۔

سِیئہ دور : (سی ن۔نہ۔دو۔ر) (ن گ) اُشتِرءِ ناجوڑی یے کہ سینگ ئےَ ٹپّ بیت۔

سِیئہ سوچ : (سی ن۔نہ۔سوچ) (ن گ) ناڈُراہی یے کہ چیزے ءِ وَرگءِ رَندا لاپ سُچیت۔سوچک۔دِل سوچک۔

سِینی: (سی۔ نی) (د) (ن گ) مَزَنین پتّنیں رزان۔گوری۔پتنُوس۔طشت۔ترشت۔

سیو : (سے۔وَ) (ن گ) راست۔(2) سوہو۔سوگو۔پکّا۔

سیوال: (سے۔ وال) (ن گ) کوْرءِ نوک آوْرتگیں حاک۔(2) کوْرءِ آپءِ نِشان۔آپءِ رَند۔

سیوَت : (سے۔وَت) (ن گ) تپاک۔ہور۔یکّ جاہ۔

سیوَگ : (سے۔وَگ) (س گ) بے سہارا۔بے پُشت۔بےکَسّ۔

سیوَہی: (سے۔وَ۔ہی) (د) (ن گ) چہ مَید ہیں آرتءِ جوڑکُرتگیں بارگ، دَزاجءِ رِیشگوئیں وراکی یے۔

سِیہہ : (سی۔ہٰ) (ن گ) سیخ۔گوشتءِ پہ آسءِ اِشکراں پچگءِ داریا آسن۔(2) کباب۔پتّکگیں۔**سیہگ :** (سی۔ہگ) (ک گ) گوشتءِ سیہاں جنگءِ پچگ۔(2) عزاب کنگ۔دل سیاہ کنگ۔

سیہہ : (سِ۔یہہ) بچار : سِیاہ۔

سیہہ پلاسک : (سِ ـ یہ ـ پَ ـ لاس ـ ک) (ن گ) بزءُ زنڈیں گرݨ مپک ـ سِیاہ پلاس ـ

سیہہ پَس : (سِ ـ یہ ـ پَس) بچار : سِیاہ پَس ـ

سیہرݨ : (سے ـ ہرݨ) (ن گ) کرگوشک ـ مُرو ـ

سیہر : (سے ـ ہَر) (ن گ) سہر گر ـ دِل کشّ ـ بکّ ـ جادُوگر ـ ہما کہ جاتُوگری ءِ کارءَ زانت ـ **سیہری :** (سے ـ ہَ ـ ری) جاتُوگری ـ بکّی ـ

سیہک : (سی ـ ہَک) (ن گ) دݨ چکانی نوک دَرآتکگیں ہُنڈال کہ نوکی زَمین ءَ ایر کپنت ـ چہ بَرکنگ ءَ ساری دݨ چک ءِ کسانیں شاخُک ـ (2) ولّ ءِ ہمے بارگیں روت کہ وَت ءَ گوں ڈَنگر ءُ دݨ چکاں پتائیت ـ چُوݨ ـ ناݨ ـ (3) تہت ءِ گوٗر باسک یا سَرُون ءُ پادُون ءِ چُوݨ ـ (4) کلمپُر ـ

سیہہ گوٗر : (سِ ـ یہ ـ گوٗ ـ ر) (ن گ) مُرگے ـ ایشی ءِ توار عجب مَعناے دینت ءُ پال جَنَنت ـ

سیہمی : (سی ـ ہُ ـ می) (ج گ) حساب ءِ رُوءَ بیست ءُ نہہ ءَ رندی ءُ سی ءُ یکّ ءَ ساری ءِ ـ سے دَہ ـ

سیہوٗ : (سے ـ ہو) (ن گ) سُرݨپ ـ سِکّہ ـ

سیہہ وانڑ : (سِ ـ یہ ـ وان ـ ڑ) (ن گ) چشمہ ـ جاری ئیں آپ ـ سِیاہ آپ ـ

سیہہ وَشّ : (سِ ـ یہ ـ وَش ـ ش) بچار : سِیاہ وَشّ ـ

ش

ش :(شی۔ن) ہژدہمی حرف یا آب اِنت ۔

شا :(ش۔ا) شہ آ۔ چہ آ۔ اَش آ۔ اَچ آ۔ (2) تُرس۔ بیم۔ (3) (پ گ) شُما۔ شُوا۔ (4) پہ دُوریں چیزءَ کار مرز بیت۔ چو کہ: شاحدّا، شاکرّا، شانیمگءَ۔

شاب :(شا۔ب) (ن گ) وَرناہ۔ نوک رِیش۔ نوک بَروت۔ کسان عُمر۔

شابا :(شا۔با) بچار : شاباش۔

شاباش :(شا۔باش) (س گ) شاوا۔ شَرّ۔ باز جوان۔ (2) شات باتئے۔ پہ دِل ڈڈّی ءُ توسیپءَ گوشگ بیت۔ ستا کرزےَ۔ واوا۔ توسیپءِ لائق۔ شابا۔ شاوا۔ آفرین۔ آہا۔ (3) بے مَیار۔ (4) زُورت۔ ہیّا ہُبیس۔ زُوتاں روت۔ **شاباشی:**(شا۔با۔شی) (ن گ) شاباش دیگ۔ دل بڈّی۔ ساڑا ہگ۔ شَرّ گُشگ۔ جوان گُشگ۔ **شاباشی دیگ :**(شا۔با۔شی۔دی۔یگ) (ک گ) دِل بڈّی دیگ۔ شاباش دیگ۔ شَرّ گوشگ۔

شاباکن :(شا۔با۔کن) (ف گ) زُوت کن۔ گُشادکن۔

شابدی :(شا۔بَ۔دی) (ن گ) آرام۔ دل ایمنی۔

شابوہ :(شا۔بوہ) (ن گ) عنبر۔

شابیت :(شا۔بی ت) (س گ) پڑاہ۔ ہر نیمگءَ مَرَن۔ شاہگاں۔ پیچ۔ مَرَن پہنات۔ پڑاہءُ دڑاج۔

شاپ:(شا۔پ) (ف گ) شاپکءِ فرماں گال: بہ شاپ۔ (2) کرپاسءِ شیپگ۔ **شاپءُ شیپ :**(ن گ) گوں بارگیں شیپا نکاں پژمءِ شِنگءِ آواز۔ (2) چِستءُ ایر۔ سُرءُ پُر۔ **شاپ کنگ :**(شا۔پ۔کَ۔نگ) (ک گ) دَپ جنگ۔ گُرءُ گاپ کنگ۔ **شاپ**

شاپ :(شا۔پ۔شا۔پ) (ن گ) گوَاتءِ چہ بندیں جاہےءَ دَر آہگءِ توار۔

شاپان:(شا۔پا۔ن) (ج گ) زَبرّان۔ تیز روان۔ (2) دُڑوگ بندان۔

شاپک :(شا۔پک) (ن گ) دَڑاجیں، صافیں ءُ بارگیں شنک کہ لوگءِ لاپ دارانی سَرءَ ایر کنگ ءُ بندگ بنت ۔ (2) دَڑاجیں ءُ بارگیں دار کہ پہ ہیزرانکءَ کار مرز بیت۔ ہیزرانک۔ (3) شِپانک۔ شِپارک۔ (4) ہیزکءِ منتگءِ دار۔ (4) کپچءِ ضلّوءَ میتگءُ دَمگےءِ نام اِنت۔

شاپگ :(شا۔پگ) (ک گ) جنگ۔ ہتر دیگ۔ زَبرّگ۔ (2) چگل دیگ۔ گُراہگ۔ چنڈینگ۔ دوَر دیگ۔ دُور پرِینگ۔ (3) دُڑوگ بندگ۔ (4) دَڑچکءِ تاکانی چنڈگ۔ دستءُ دڑاجی ءُ جنگ۔ برداریں دَڑچکیءِ چنڈگ۔ (5) چیرءُ کائی برگ۔ **شاپتگیں :**(شاپ۔تَ۔گیں) (س گ) شاپگءِ دیریں گوستگال بڑاں شاپگ ءُ کاربُوتگ۔ (2) ہماکہ شاپتگ۔ **شاپگی :**(شا۔پ۔گی) (ن گ) شاپگءِ آوَکی بڑاں شاپگ لوٹیت۔

شاپی :(شا۔پی) بچار : شاپی کُروس۔

شاپی کُروس :(شا۔پی۔کُ۔رو۔س) (ن گ) شاپی۔ ہُدہُد۔ مُرگے کہ سَرءَ تاجے پِر اِنت۔ مُرگءِ سلیمان۔ ہدَن۔

شات :(شا۔ت) (ن گ) وَشّ۔ گل۔ آسرات۔ شادان۔ شاد۔ (2) دوست۔ گرزگ۔ (3) آرزُو۔ لوٹ۔ حُب۔ گزر۔ واہگ۔ (4) وشّی۔ آسُودگی۔

شاتاپ : (شا۔تاپ)(س گ) سلّہ۔آباد۔پڑ اہ۔پیچ۔شاہگان۔ گُشادہ۔**شاتاپیں زمین** : (شا۔تا۔پیں۔ز۔می۔ن)(س گ) پڑ اہ ءُ پٹّیں ڈگار۔پڑ اہ ءُ شاہگانیں ڈگار۔

شات کام : (شا۔ت۔کام) (ن گ) وَشّ۔وڑ دِل۔گل۔ (2) سِیر۔عاروس۔(3) وَشّ ءُ آباد۔شادکام۔شادمان۔**شات کامی** : (شا۔ت۔کا۔می)(ن گ) وَشّی ءِ ہدونا کی۔وَشّ دِلی۔گل کنگ۔ شادکامی۔شادمانی۔

شاتُل : (شا۔تُل)(ن گ) شاتُل۔شاتو۔شاتلو۔وَشّ آوازیں مُرگے۔ٹُٹَنڑ۔کُمری۔

شاتو : (شا۔تو) بچار : شاتُل۔

شاتی رَگ : (شا۔تی۔رَگ) (ن گ) مہاری آلکوءِ ذاتے کاٹکے۔

شاح: (شا۔ہ) (ن گ) دَڑچک ءِ مَزنیں لَمب کہ چہ کُنٹ ءِ دَر کاینت۔لَمب۔(2) کانٹ۔سَروہ۔(3) شاحُڑ۔(4) شاخ۔ ٹُلّ۔ ٹول۔چانٹ۔(5) بُز، گوک یا دومی مالے ءِ سَرءِ دوئیں دَڑاجیں ہڈ یا کانٹ۔مَرغ۔(6) شانک۔بَہر۔حصہ۔قوم ءِ لڑی۔ پلّی۔ راج ءِ بَہرے۔(7) کوَریا شیپ ءِ آپ ءِ بَہر بَہر بُوَنگ۔**شاحُڑ** : (شا۔ہُڑ) (ن گ) شاح۔دَڑچک ءِ کَسانیں شاح۔**شاح کشّگ** : (شاہ۔کَش۔شگ) (ک گ) دَڑچک ءِ لَمب رودینگ۔چیزے ءِ دَڑاج بُوَنگ۔گیش بُوَنگ۔**شاحءُ شیوال** : (ن گ) شاح ءِ لَمب۔(2) گُٹُم۔پسائندگ۔**شاحے دار** : (شا۔ہے۔دا۔ر) (ن گ) ٹالے دار۔یکّ دارے۔

شاخ : (شا۔خ) بچار : شاح۔

شاخو : (شا۔خو)(س گ) ہما چیز کہ مَزنیں جُرّءُ تَل بہ بیت۔ (2) ہما دار کہ شاح بہ داریت۔

شاد : (شا۔د)(ن گ) وَشّ۔وَشّ دِل۔شات۔شادان۔وَڑ دِل۔ دِل وَشّ۔**شاداب** : (شا۔دا۔ب)(ن گ) آباد۔وَشّ حال۔سَر سبز۔**شادابی** : (شا۔دا۔بی) سرسبزی۔آبادی۔

شادان : (شا۔دان)(ن گ) وَشّ۔وَشّ دل۔(2) سیرءُ آباد۔ شاد۔تنوبان۔شات۔**شادانی** : (شا۔دا۔نی)(ن گ) وَشّی۔وَشّ دِلی۔(2) سیرءُ آبادی۔تنوبانی۔**شادانیں** : (شا۔دا۔نیں)(س گ) وَشّیں۔وَشّ حالیں۔تنوبانیں۔سیرءُ آبادیں۔

شادکام : (شاد۔کام) بچار : شات کام۔

شادکامی : (شاد۔کا۔می) بچار : شات کامی۔

شادمان : (شاد۔مان)(ن گ) وَشّ۔وڑ دل۔(2) وَشّ حال۔ شات کام۔**شادمانی دارگ** : (شاد۔ما۔نی۔دا۔رَگ) وَشّی ءُ شادہ۔ (2) وَشّ حال بُوَنگ۔**شادمانی** : (شا۔د۔ما۔نی) شات کامی۔

شادمانین : (شا۔د۔ما۔نیں)(س گ) وڑ دِلیں۔بےغمیں۔

شادو : (شا۔دو) بچار : شادی۔

شادِہ : (شا۔دِہ) (ن گ) وَشّ ءُ وَشّ دلی۔دوَر۔گل۔مَراگ۔ مُراہ۔(2) وَشّیں مراد۔وَشّی۔عاروس۔سُور۔**شادِہی** : (شا۔دِ۔ہی) (ن گ) وَشّ حالی۔وڑ دلی۔گل۔آسرَ اتی۔

شادی : (شا۔دی)(ن گ) ساہ دارے۔بولُو۔شادو۔

شار : (شا۔ر)(ن گ) سَری۔گُشان۔جنینانی سَرءِ گُد۔سَریگ۔ شال۔(2) آبریشُمی گُد۔**شاری** : (شا۔ری)(ن گ) شارءِ بانک۔شار پوشتگیں۔شار گوَر۔(2)(س گ) وَشّ دل۔کندوک۔ وڑدل۔**شاران** : (شا۔ران)(ن گ) شار۔سَری۔(2) وَشّ۔ وڑ دِل۔(3) روژ ناہ۔(4) گزاں مہذبیں ءُ پُل گُدیں جِنکّ۔

شارگوَر : (شار۔گوَ۔ر)(س گ) شار پوشتگیں۔شاری۔(2) پُل گُدیں جِنکّ۔

شاراتَگ : (شا۔را۔تَگ)(ک گ) شاراہگ ءِ گوستگال بِزاں چہ نادڑاہی ءِ چُٹّیتگ یا چہ ویلے ءَ رَکّیتگ۔

شاراہگ : (شا۔را۔ہَگ)(ک گ) چہ نادُڑاہی ءِ دُڑاہ بُوَنگ۔ بیماری ءِ گوازینگ۔مَزنیں نادُڑاہی یا مہنت ءِ بَرداشت کنگ ءُ رَکّگ۔ جوڑ بُوَنگ۔شارگ۔(2) یکّ چیزے ءِ چہ لچّ اِتگیں جاگہہ ءَ لُڑگ ءُ

رِچّگ ۔ (3) چہ گرْمپک ، سُہرک یا چہ دِگہ اَنچیں بیماری ءِ وَشّ بُوتگ ۔ (4) چہ سَرءِ گوْزَگ ۔ چہ مُشکُلے ءِ رَگّگ ۔

شارُپتنگ : (شا ۔ رُپ ۔ تنگ) (ن گ) تاجَگیں شِیرءِ ہینزَگ ءِ کَنگ ۔ (2) شِیر ۔

شارت : (شار ۔ ت) (ن گ) بُوجِیگءِ پلمن ءِ توک ءِ بَستگیں ہما ساد کہ دوَرءِ گیپّی ءِ مان کنگ ءِ آچار چامپگ ءِ کِجّگ بیت ۔ آچارءِ پلمن ءِ داروکیں مَستریں ساد ۔

شارشود : (شا ۔ ر ۔ شود) (ن گ) آریٹہ ۔ دَڑ چکے کہ ایشی ءِ حُشکیں برءِ لہڑ دینت ءِ آبریشُمی شارءِ سِہرءِ ٹُکڑہ ءِ شودَگ ءِ صاف کنگ ءِ جنینانی سَرءِ شودَگ ءِ صاف کنگ ءِ ہم کارمرز بیت ۔

شارَگ: (شا ۔ رَگ) (ک گ) مرَنیں بیماری یے ءِ گوازینگ ءِ رَند جاں دُڑاہ بُوتگ ۔ شارا ہگ ۔ (2) چہ مُشکُل ءِ جنجالاں رَگّگ ۔

شاشکا : (شا ۔ ش ۔ کا) (ج گ) چاشکا ۔ چہ آدیم ءَ ۔ چہ آئینمگ ءَ ۔ چہ آپلّو ءَ ۔

شاعر : (شا ۔ اِر) (ن گ) ہما کہ شِعر پر بندیت ۔ لَچّہ کار ۔ (2) ہما کہ شِعر الہان کنت ۔ پہلوان ۔ گُشندہ ۔ **شاعری** : (شا ۔ اِ ۔ ری) (ن گ) شِعر پر بندَگ ءِ اِزم ۔ کلام ۔ **شاعریں** : (شا ۔ اِ ۔ ریں) شعرگوْشیں ۔ پہلوانیں ۔

شاغ: (شا ۔ غ) (ن گ) وسم ۔ آباد ۔ (2) شِیری دَلوت ۔ شِیرءِ پُریں ما ہگ ۔ زاتگیں مال ۔

شاک: (شا ۔ ک) (ن گ) گوْربند ۔ سینہ بند ۔

شاکار: (شا ۔ کار) (ف گ) شاکارَگ ءِ فرمان گال : بہ شاکار ۔

شاکارَگ: (شا ۔ کا ۔ رَگ) (ک گ) دیم کنگ ۔ (2) سِکین دیگ ۔ (3) چہ گُٹّ ءَ کُلگّ ءِ آواز دَر کنگ ءُ کسے ءَ را اِشارہ کنگ ۔ (4) کسے ءَ کارے ءِ کنگ ءِ ہاترءَ گوْشگ ۔ (5) شاباشی دیگ ۔

شاگ : (شا ۔ گ) (ن گ) دَڑ چکے ۔ ساگوان ۔ (2) سکّیں دَڑاجیں دوَرجنگ ۔ تراَنچ ۔ (3) چہ شاگیں دارءِ اَڈ کُتگیں گوانزگ ۔ (4) گوں شاگ ءِ دارءِ جوڑ کُتگیں بُوجِیگ ۔ **شاگیں** : (شا ۔ گیں) (س گ) ہما چیز کہ چہ شاگ ءِ دار جوڑ بُوتگ ۔

شاگِرد : (شا ۔ گِر ۔ د) (د) (ن گ) ہما مَردُم کہ پہ کارے ءِ دَربرگ ءِ نوک بنا کنت ۔ نوک دَربَر ۔ ہیل گِر ۔ طالب ءِ علم ۔ وانوک ۔

شاگِردی : (شا ۔ گِر ۔ دی) (ن گ) ہیل گِری ۔ نوک دَربَری ۔

شاگِردانہ: (شا ۔ گِر ۔ دا ۔ نَہ) (ن گ) آسیابانءِ کُمک کارءِ مُزد ۔ شاگِردانی ۔ چاگِردانہ ۔

شاگور : (شا ۔ گور) (ن گ) آشگور ۔ ہما ہڈّ کہ جَہل ءِ دَنتان آئی ءِ تہہ ءِ مین اَنت ۔ کلاگر ۔ کلاجور ۔

شال: (شا ۔ ل) (ن گ) چہ پژم ءَ جوڑ کُرتگیں دَڑاجیں کوٹ ۔ (2) پُشتی ۔ پٹو ۔ سَری ۔ سَریگ ۔ شار ۔ گُشان ۔ (3) چہ پژم ءَ جوڑ کُرتگیں چادِر ۔ **شالَک** : (شا ۔ لَک) (ن گ) کوْہن ءُ دِرتگیں شال ۔ (2) کسانیں شال ۔ (3) شال ءِ ٹُکّر ۔ **شالُکی** : (شا ۔ لُ ۔ کی) (ن گ) دِرتہ شال ۔ دِرتہ پچّ ۔ برّگ ۔ نیزگار ۔ غریب ۔ **شال گوْری** : (شا ۔ ل ۔ گوْ ۔ ری) (ن گ) ہما کہ شال اِش گوْرءَ ۔ (2) نیزگار ۔ غریب ۔ کم ارزِشیں مَردُم ۔

شالا : (شا ۔ لا) مرادگالے کہ خُدا بہ کنت اَنچو بہ بات ۔ (2) (ب گ) دِڑیگتیں ۔ واہگ ءِ دَرشان ۔ شالا چو مہ بات بِزاں خُدا کنات چوش بات ۔ دِڑیغاں ۔

شال کوٹ : (شال ۔ کوٹ) (ن گ) رودَراتکی بلوچستان ءِ تہت ۔ کوئٹہ ءِ کوْہنیں نام ۔ (2) شال ءِ کوٹ ءُ ماڑی ۔

شالی : (شا ۔ لی) (ن گ) ہما برْنج کہ دنیگا پوست ءِ تہہ ءَ اِنت ۔ ہما برْنج کہ انگت صاف نَہ اِنت ۔ (2) برْنج ءِ حُشکیں ٹال ۔

شام : (شا ۔ م) (ن گ) شپ ءِ وَرگ ۔ شپ ءِ بیل ءِ ورد ۔ (2) پہ مُردگ ءِ ہاترءَ اَوَلی شپ ءِ کن ءُ ور ۔ اَوَل شام ۔ (3) گُزران ۔ (4) دِیگر قضا ۔ (5) شپ ءِ سَری پاس ۔ نماشام ۔ سَرشپ ۔ مغرب ءِ رندءَ بگر تانکہ واہانی وہد ۔ (6) لوڑی ءُ نیزگارءِ داد دیگ ۔ (7) فَصل ءِ حاصل ءِ وہداں ڈومبانی دان دیگ ۔ داز ۔ (8) بانورءِ نیمگ ءَ پہ سُورءِ لوٹگ ءَ روَگیں ٹُولی ءَ را ہرچ زرءِ دادے کہ چہ لوٹ اِتگیں مَردُمانی نیمگ ءَ رَسیت ، ہَمیشاں شام گوْشنت کہ اے ہما ٹُولی ءِ کماش یا سَرگوپ ءَ ییگ اِنت ۔

شامانی وَہد : (شا ۔ ما ۔ نی ۔ وَہ ۔ د) (ن گ) سَرشپ ءِ والی بَہر کہ

شپ ءِ وَرگ ءِ وہدِ انت ۔ روچ ءِ ایر رَوَگ ءُ تہاری ءِ مان شانگ ءِ وہد ۔ **شام پنڈ** : (شا ۔ م ۔ پن ۔ ڈ) (س گ) شام گر ۔ فقیر ۔ لنگڑ ۔ گُڑنگ ۔ **شام ءُ رُت** : شپ ءِ شام ۔ شپ ءِ وَرگ ۔ **شام ءُ رُت کنگ** : شپ ءِ نان ءِ وَرگ ۔ **شام زَوال** : (شا ۔ م ۔ زَ ۔ وا ۔ ل) (س گ) نالائق ۔ نابود ۔ کم گُشاد ۔ (2) ہما کہ بیلے ءِ یا شام ءِ نان ءُ وراک ءَ ہم نقصان اِنت ۔ ہما کہ شام ءِ نان ءَ نہ گرزیت ۔ **شام ءُ صُبا رَگ** : (ن گ) صُحب ءُ شام ءِ وَرگ ۔ دو بیل ءِ وَرد ۔ **شام کپگ** : (شام ۔ کَ ۔ پگ) (ک گ) بے وَہد بُونگ ۔ (2) بے وس بُونگ ۔ بدبخت بُونگ ۔ **شام گر** : (شام ۔ گر) (س گ) شام ءِ پچ گِروک ۔ شام ءِ پنڈوک ۔ فقیر ۔ شام پنڈ ۔ **شامیگ** : (شا ۔ می ۔ گ) (ن گ) پنچگ ءِ پُرّ ے گندیم ءِ ہوشگ کہ وار ءُ بزگان ءَ پہ شام دیگ بیت ۔ ہمنچو کہ کسے ءِ شام پہ بیت ۔

شامبہ : (شام ۔ بَہہ) (ن گ) مُزّور ۔ کارندہ ۔

شامپول : (شام ۔ پول) (ن گ) تیلانک ۔ دودَستی ۔ چانپول ۔ (2) جِنّانی تاثیر ۔ **شامپُولی** : (شام ۔ پُو ۔ لی) شانپولی ۔ جِنّی ۔ تاثیری ۔ جنشوڑی ۔

شامُرز : (شا ۔ مُر ۔ ز) (ن گ) گونی رَنگ ءِ سنگے کہ چہ سہر ءُ جادو ءَ رَکّینگ ءِ ہاترءَ گردِن ءَ بندگ بیت ۔

شامُلوک : (شا ۔ مُ ۔ لُوک) بچار : زمین زور ۔

شان : (شا ۔ ن) (ن گ) عِزّت ۔ قدر ۔ دَرجہ ۔ گرّان ءُ سنگینی ۔ مَرَن نامی ۔ (2) پہر ۔ تکّبر ۔ مَنگہ ۔ تنوب ۔ دَمدَمہ ۔ (3) سَرجہلیں پڑّاہگ کہ کوہ ءِ آپ ہمُود ءَ ایر رچیت ۔ جُلگہ ۔ (4) (ف گ) شانگ ءِ فرماں گال : پہ شان ۔ (5) کوَر ءِ دوئیں پہنا تانی ہما جاگہہ کہ آپ گوں تان ءَ گوزیت ۔ آپ ءِ تان ۔ (6) کِشار ءِ جوانی ءَ رُدوم گرگ ۔ **شان بُونگ** : (شان ۔ بُو ۔ نگ) گلہ ءِ کِشار ءِ رُدوم گرگ ۔ **شان ءِ پڑّینگ** : بدنام کنگ ۔ بے عزّت کنگ ۔ نام ءُ دَپ کنگ ۔ (2) تاوان دیگ ۔ **شان دَپ** : (شا ۔ ن ۔ دَپ) (ن گ) کسانیں شیپ کہ شان ءَ ایر رِچیت ۔ (2) کسانیں شیپانی من کوَر یا مَرَن کوَر ءَ ایر رِچگ ءِ جاگہہ ۔ **شان کنگ** : (شان ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) پہر بندگ ۔ مَرَنی پیش دارگ ۔ مڑاہ داری شون دیگ ۔ **شانی** : (شا ۔ نی) (ن گ) ہما فصل یا کِشار کہ جوان ءُ پروران بہ بیت ۔ **شانی ئین** : (شا ۔ نی ۔ ئیں) (س گ) دان داریں فصل ۔

شانت : (شان ۔ ت) (ک گ) شانگ ءِ گوستگال ۔ (2) کسے ءِ شانگ ءِ کارکُرت ۔ **شانتگیں** : (شان ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) چگِل داتگیں ۔ شانک داتگیں ۔ دَرپُرچِتگیں ۔

شانتُل : (شان ۔ تُل) بچار : شاتُل ۔

شانپُولی : (شان ۔ پُو ۔ لی) (ن گ) بچار : شامپُولی ۔

شاند : (شاں ۔ د) (ن گ) اِشارہ ۔ اِشارت ۔ **شاندگ** : (شان ۔ دَگ) (ک گ) اِشارہ دیگ ۔ نِشان دیگ ۔

شان دار : (شان ۔ دار) (س گ) شَرّ ۔ بڑاہ دار ۔ (2) عزّت دار ۔ بُزرشان ۔ پُرشان ۔ مڑاہ دار ۔ **شان داری** : (شان ۔ دا ۔ ری) (ن گ) عِزّت داری ۔ سنگینی ۔ بڑاہ داری ۔ مَرَن مردی ۔ مڑاہ داری ۔

شان دارین : (شان ۔ دا ۔ ریں) (س گ) باعزّتیں ۔ نمادا ریں ۔

شانغ : (شا ۔ نَغ) (ن گ) گردِن ءِ گوشت ۔ ونگ ءِ بُرزی ءُ گردِن ءِ جُہلی ہڈّ ۔

شانک : (شاں ۔ ک) (ن گ) شاخ ۔ بڑاگ ۔ شاح ۔ (2) تالان ۔ (3) تڑک ۔ دِڑّ ۔ رانک ۔ ٹُنگ ۔ (4) چگِلی ۔ ہتر ۔ (5) شانک دیگ ءِ فرماں گال : شانک بِدئے ۔ **شانک دیگ** : (شان ۔ ک ۔ دی ۔ یگ) ریش ءِ تڑونگ ۔ (2) چنڈگ ۔ ٹکّرٹکّر کنگ ۔ داتگی ئیں چیزّانی ریچگ ۔ دانگ دانگ کنگ ۔ جِتا کنگ ۔ (3) چہ دُور ءَ چارگ ۔ (4) پُورِدیگ ۔ دنزگ ۔ شانگ ۔ پڑّینگ ۔ دوَرِدیگ ۔ چگِل دیگ ۔ **شانک شانک** : (شان ۔ ک ۔ شان ۔ ک) (ن گ) شاح شاح ۔ بہر بہر ۔ ہما کہ آہم لسُون ءُ بے شانک مہ بیت ۔ (2) ٹُنگ ٹُنگ ۔ (3) تل تل ۔ دام دام ۔ **شانک شانک بُونگ** : (ک گ) شاح شاح بُونگ ۔ بہر بہر بُونگ ۔ (2) ہورتیں چیز ءِ دانگ دانگ بُونگ ۔ ٹکّر ٹکّر بُونگ ۔ ٹُنگ ٹُنگ بُونگ ۔ تل تل بُونگ ۔ **شانک شانک کنگ** : (ک گ) دانگ دانگ کنگ ۔ (2) دِڑگ ۔

کڑک کنگ ۔ تَل تَل کنگ ۔ **شانک گِرَگ** :(شان۔ک۔گِ۔رَگ) (ک گ) رِچَگ ۔ ہُورتیں چیزءِ انی اِینگو آنگو کپگ ۔ (2) تڑنگ ۔ ٹُنگ بُوتگ ۔ تَل گِرَگ ۔ **شانک شانکیں** :(شان۔ک۔شان۔کیں) دانگ دانگیں ۔ بہر بہریں ۔ ٹُنگ ٹُنگیں ۔ **شانک گِروک** :(شان۔ک۔گِ۔رو۔ک) (ن گ) ہما چیز کہ شانک گپتگ انت ۔ شانک داتگیں ۔

شانگ :(شا۔نَگ) (ک گ) تُرُند دَور دیگ ۔ سَنگ ۔ چَگِل دیگ ۔ شانک دَیک ۔ گوں دَستانی زورءَ دوَر دیگ ۔ مان بُرگ ۔ ریچگ یا جَنگ ۔ چنڈینگ ۔ چَگِل کنگ ۔ (2) دَرشانگ ۔ دِلءِ رَوگ ۔ دِلءِ رَچگ ۔ چہ سِکندانءِ وَرگانی پدءَ دَپءِ دَرآہگ ۔ اُگّاو ۔ ہوکارگ ۔ سَرشان ۔ (3) کوپگ ۔ باہڑ ۔ گردنءِ گوشت ۔ شانَغ ۔ (4) (ن گ) شک ۔ سَرَرَند ۔ (5) تَل ۔ راڈ ۔ (6) کوَرءِ بڑاگ بڑاں ہما مَزَن شیپءُ کسان کوَر کہ پہ مَزَن کوَرءَ ایر رِچنت ۔ (7) تالان یا تالان کنگ ۔ (8) سرگ ۔ وَتی بدنءِ اِینگو آنگو چنڈگءُ ژکلینگ ۔ (9) چیزءِ راچِست کنگءُ چَگِل دیگ ۔ (10) کونٹ، تکرد، چادرِ یا پوشاکءِ چِست کنگءُ چنڈینگءِ شانگ کہ خاک ئے بہ رِچنت ۔ (11) کارےءِ کنگءِ نہ مَنگ ۔ **شانوک** :(شا۔نوک) (ن گ) وارتگیں چیزے کہ چہ سِکندانءِ پدءَ چہ دَپءِ دَربئیت ۔ (2) ہما کہ شانک بہ دنت ۔ (3) زراک ۔ چہ لاپءِ دَرآتکگیں گندءُ گسرڑ ۔

شانگانی :(شان۔گا۔نی) (ن گ) دُوریں سیاد ۔ سِیادانی سِیاد ۔

شانگُر :(شان۔گُر) (ج گ) اَچ آنگُر ۔ چہ آشکءَ ۔ چہ آپلّوءَ ۔ چہ آئیمگءَ ۔ شانگو ۔

شانکو :(شان۔کُو) (ن گ) ہما دانءُ گلّہ کہ بہ مُلکءِ تہہءَ پہ دَستءَ چِٹ دِینتءُ شانک ئے دِینت ۔ شانک داتگیں ۔ (2) شانک دیوک ۔

شانگو :(شان۔گو) (ج گ) چہ آنگو ۔ چہ آگورءَ ۔ چہ آدیمءَ ۔ چہ آئیمگءَ ۔ چہ آتکءَ ۔ آپلّوءَ ۔ چانگر ۔ اچ آنگُر ۔ چانگو ۔ شما نگو ۔ شانگر ۔ دومی پلّوءَ ۔ اِینگوناں ۔

شائی : (شا۔ئی) (ج گ) شہ آئی ۔ چہ آئی ۔ چرائی ۔

شاہ : (شا۔ہ) (ن گ) بادشاہ ۔ مَزَن ۔ حاکم ۔ (2) خُداوند ۔

شاہانی :(شا۔ہا۔نی) (ن گ) بادشاہانی ۔ حاکمانی ۔ (2) ہما کہ گوں شاہءَ نسبت داریت ۔ **شاہیں** :(شا۔ہیں)(س گ) بادشاہیں ۔ سلطانیں ۔ حاکمیں ۔ مڑاہ داریں ۔ مزن مرّیں ۔

شاہ بانک : (شاہ۔با۔نک) (ن گ) بادشاہءِ زال ۔ شہبانو ۔

شاہ بخت : (شاہ۔بَخ۔ت) (س گ) مَزَن بخت ۔ طالع دار ۔

شاہ بَند : (شاہ۔بَن۔د) (س گ) مَزَن بند ۔ مَزَنیں کوہ ۔ چہ دُرستاں مَستریں بند ۔

شاہ پَری :(شاہ۔پَ۔ری) (س گ) پَریانی شاہ ۔ چو پَریءَ شَرّ ۔ شرّیں جِنِکّ ۔ جوانیں جِنِکّ ۔ (2) جوان ۔ زیبا ۔ ڈوَل دار ۔ (3) یَکّ دَستانگے ۔

شاہ تَب :(شا۔ہ۔تَب)(س گ) مَزَن سَسّا ۔ مَزَن حیال ۔ مڑاہ دار ۔ (2) کارگُشاد ۔ کارفہم ۔ سَرپد ۔ زانتکار ۔

شاہ تیر :(شا۔ہ۔تی۔ر) (ن گ) ہما مَزَنیں تیر یا کُنٹ کہ لوگءِ نیامءَ دَراجیءَ دیگ بیت ۔ رسپ ۔ کانگ ۔ کاٹ ۔ نیام دار ۔

شاہ جُو :(شا۔ہ۔جُو) (ن گ) مَزَنیں جُو ۔

شاہ حسینی : (شا۔ہُ۔سے۔نی) (ن گ) دَہاک ۔ یا حُسینی ۔ اوَلی ماہ ۔

شاہِد :(شا۔ہِد) (ن گ) گندوک ۔ گوَاہد ۔ گوَاہ ۔ ثبوت ۔ (2) گوَاہی دیوک ۔ ظاہر کنوک ۔ گوَاہ بر ۔ **شاہِدءُ گواہد** : (ن گ) گوَاہءُ ثبوت ۔ شاہِدی ۔ گوَاہی ۔ **شاہِدی**:(شا۔ہِ۔دی) (ن گ) ماتی لنکءِ گورءِ لنک ۔ (2) گوَاہی ۔ شاہِدءُ گواہد ۔ گوَاہگ ۔

شاہ دَگّ : (شا۔ہ۔دَگ۔گ) (ن گ) شاہ راہ ۔ مَزَن دَگّ ۔ مَزَن راہ ۔

شاہ راہ : (شا۔ہ۔را۔ہ) (ن گ) مَزَنیں راہ ۔ مَزَن دگ ۔ شاہ دَگّ ۔

شاہُڑ : (شا۔ہُڑ) (ن گ) دڑچک یا کِشارءِ کسانیں شاخ ۔ ہچگیں شاخ ۔

شاہ زانت :(شا۔ہ۔زان ت) (س گ) بچار : شَہ زانت۔

شاہکار :(شاہ۔کار) (س گ) جوانیں کار۔شرّیں کار۔

شائستگ:(شا۔اِس۔تگ) (س گ) گرا ن۔سنگین۔وشّ تب۔ شائستہ۔زیبا۔بڑاہ دار۔(2) بےتوار۔قرار۔(3) پڑاہ ءُ شاہگاں۔

شاہستگی :(شا۔ہس۔تَ۔گی) (ن گ) گرانی۔سنگینی۔(2) پڑاہ ءُ شاہگانی۔(3) زیبائی۔بڑاہ داری۔

شائستہ :(شا۔ئس۔تہ) بچار :شائستگ۔

شاہ سوار :(شا۔ہ۔سَ۔وار) (س گ) جوانیں سوار۔بڑیں مرد۔بہادُر۔جنگی۔

شاہک :(شا۔ہَک) (ک گ) تلمب کنگ۔کرود۔خاکاں انچوش دَررو پگ کہ تلمب بہ بیت ءُ بہ ڈُریت۔شاہینگ۔(2) شاح ءُ لمب دَرآرگ۔

شاہ ءِ ماران : (ن گ) اژدہا۔مزنیں مار۔مارانی شاہ۔

شاوا :(شا۔وا) (س گ) شاباش۔دِل بڈّی ءُ ہمّت دیگ۔

شاہوکار :(شا۔ہو۔کار) (ن گ) مزنیں تاجر۔دُکّان دار۔دولت مَند۔ہستو مَند۔سوداگر۔واپار۔باپار۔تجّار۔**شاہوکاری**:(شا۔ہو۔کا۔ری) (ن گ) مزنیں تجارت ءُ دکّان داری۔سوداگری۔باپاری۔سودا۔واپاری۔**شاہوکاریں** : (شا۔ہو۔کا۔ریں) (س گ) زانتکاریں۔کوّاسیں۔مزن مرّیں۔(2) شاہوکاری ءُ باپاری ءِ کارءِ زانوک۔

شاہی:(شا۔ہی) (ن گ) دوآنہ۔روپیہ ءِ ہشتمی بہر۔(2) مردینی جامگ ءِ نمونگے۔پیشی دوراں شرّ ذاتیں مرد ُمانی زَہگ ءِ جامگ ءِ جیگ راستیں کوپگ ءِ نیمگ ءَ ءُ کم ذاتیں مرد ُمانی جامگ ءِ جیگ چپّیں کوپگ ءِ نیمگ ءِ بُوتگ اَنت۔(3) ہما کہ گوں شاہ ءَ نسبت داریت۔بادشاہی۔حاکمی۔(4) آبریشمی گُدے کہ زال اِش پشک کننت۔**شاہی شاہان** :(شا۔ہی۔شا۔ہان) (س گ) چو بادشاہانی وڑءَ۔(2) سیرءُ آباد ءُ وشّ حال۔(3) سیری۔وشّ حالی۔

شاہی تب :(شا۔ہی۔تَب) (س گ) عزّت دار۔مڑاہ دار۔

شاہیم :(شا۔ہے۔م) (ن گ) کشّ ءُ تور کنگ ءِ اسبابے کہ چہ ایشی ءِ چیزانی گرانی یا وزن زانگ بیت۔کپّان۔تول۔تور۔ترکڑی۔دان کشّ۔(2) وزن کنگی آزباب۔**شاہیم ءِ سَنگ** :(ن گ) شاہیم ءِ دوئیں پلّوانی برابری۔(2) ہم وزنی۔

شاہین : (شا۔ہی۔ن) (ن گ) شکاری مُرگے۔وکاب۔باز۔بانز۔شکاری۔عقاب۔(2) تیز۔چالاک۔

شاہگان :(شا۔ہِ۔گان) (س گ) وشّ ءُ آسودگی۔جوانیں زند۔(2) پڑاہ ءُ دَراج۔کُشادہ۔شاہ بیت۔مزن۔منجہ۔شائستہ۔پڑاہ۔پراوان۔دیلان۔**شاہگانی** :(شا۔ہِ۔گا۔نی) (ن گ) وشّ حالی۔آسودگی۔ایمنی۔تنوب۔پڑاہی۔شاہ بیتّی۔شائستہی۔**شاہگانیں** : (شا۔ہِ۔گا۔نیں) پڑاہ ءُ دراجیں۔مزنیں۔شائستہیں۔

شَب : (شَ۔ب) (ن گ) شَپ۔سِیاہی۔تہاری۔ہما وہد کہ بیگاہاں روچ ایر روَت ءُ شب مان شانیت۔**شَب بند** :(شَب۔بَن۔د) (ن گ) دَروازگ ءِ تہی نیمگ ءِ کڑی۔(2) دَروازگ ءِ چہ تہی نیمگ ءَ بند کنگ۔کَس ءِ دَپ ءِ تہی ءِ نیمگ ءِ بندوک۔تاڑی۔چٹکنی۔

شَبّ:(شب۔ب) (ن گ) چادِر، کیس، غالی یا کٹ پوش ءِ پہناد ءِ بند یکانی لونجانیں لمب۔(2) کٹ پوش۔(3) دَژ چک ءِ کسانیں ٹال۔دَژ چکانی لمب۔شَمب۔(4) ژانگ۔طِلّو۔مزنیں ژنگلو۔

شَبانگ:(شَ۔با۔نگ) (ن گ) ہما آپ کہ شپ ءَ دَپ اِش پچ بُوتگ اَنت۔(2) کوَرءِ یا جُوءِ ہما آپ کہ تیوگیں شپ ءَ یکّے ءِ وَنڈ ءَ کپیت۔(3) کہن ءُ جُوءِ گرءُ بندءِ یکّ راہ بندے۔آپ ءِ بہرءُ بانگ۔جُوءُ کاریزءِ شَریک دار کہ وَتی دَرمیان ءَ آپ ءِ بہرءُ بانگ کننت آوانی ہر بہرے ءَ را شبانگ گوشنت۔(4) یکّ شپ ءُ روچ ءِ آپ کہ کِشار گری ءِ ہاترءَ بندگ بیت۔(5) شوانگ۔پہوال۔شپانک۔مال چارینوک۔شوان۔شوانک۔

شب ریچ : (شب۔رے۔چ) بچار : شپ ریچ۔

شَبکّ : (شَ۔بک۔ک) (ن گ) تراشتگیں دارءِ شیِک کہ گوشت ءِ پچگ ءَ کارمرز بیت۔

شَبل : (شَب۔ل) بچار : شَبلک۔

شبلِک : (شَب ۔ لِک) (ن گ) شبل ۔ چاپے ۔

شَبَند : (شَ ۔ بَن ۔ د) (ن گ) مالانی پادانی بَندَگ ءِ ساد ۔ (2) دَلوت ءِ گوں دَڑاجیں سادے ءِ بندَگ کہ نَڑّ یک ءُ گوُرءَ بہ چریت ءُ دُورشت مہ کنت ۔ (3) ہما دَڑاجیں ساد کہ دَلوت ءِ بندنت کہ دَلوت وَتی کِرءُ گوُرءَ چَرِ اِت بہ کنت ۔ **شَبَندَگ** : (شَ ۔ بَن ۔ دَگ) (ک گ) کِشاریاماں کپچرءِ مال ءُ دَلوت ءِ پاداں یا دَستاں اَنچو بَندَگ کہ وَتی نَڑّ یک ءُ گوُرءَ چرت بہ کنت ۔

شَب بُند : (شَب ۔ بُن ۔ د) (ن گ) شَبُّندان ۔ ہما وہد کہ جَمبَر آزمان ءِ پہک ءِ مانپوشیت ءُ پہ گوَارگ ءَ مَندوُ اِنت ۔ (2) سَرداں سَر ۔ چِہ اے سرءَ دانکہ دِگہ سَرے ۔ (3) دَلوتے ءِ چِہ سَرگ ءَ دانکہ دُمب ءِ دَڑاجی ۔

شَبُندان : (شَ ۔ بُن ۔ دان) بچار : شَب بُند ۔

شُبہہ : (شُ ۔ بہہ) (ن گ) بچار : شُبہہ ۔

شُبین : (شُ ۔ بے ۔ ن) شُبینگ ۔ گُمان ۔

شُبینگ : (شُ ۔ بے ۔ نگ) (ن گ) ماں زردءَ وشّیں یا بدیں حالے ءِ گمان بُوئگ ۔ (2) چیزے ءِ چِہ بُوئگ ءِ پیسر زانگ ۔ اُٹکل ۔ (3) گُمان ۔ اَندازہ ۔ (4) دُژوشّم ۔ شُبین ۔ گوناپ ۔ عکس ۔

شَپ : (شَ ۔ پ) (ن گ) شَپ ۔ سِیاہی ۔ تہاری ۔ (2) بے اُمیت ۔ بے وس ۔ (3) روچ ایرشت ءَ دانکہ روچ ٹِک ءِ میانجی ءِ وہد ءُ پاس ۔ ہما وہد کہ روچ برکت بیت ءُ تہاری مان شانیت ۔ شَب ۔ (4) (س گ) کور ۔ نازانت ۔ کم عقل ۔ کم دِید ۔ **شَپ ءِ پچ پُلّگ** : تہاری ءِ مان شانگ ۔ (2) نیم شپ ۔ (3) نیم شپ ءَ رَند ۔ (4) شپ ءِ ہما وہد کہ کوَش سَر کنت ۔ **شَپ پرِّینگ** : (شَپ ۔ پر ۔ رِے ۔ نگ) (ک گ) کارے ءِ کہ روچ ءَ کنگی اِنت گوں روچ ءِ برکت ءَ انگت سَرجم نہ بُوئگ ۔ (2) دیر کنگ ۔ کسے ءِ دُڑاہیں روچ ءِ زیان کنگ ۔ ناوہد کنگ ۔ پشت گیجگ ۔ **شَپ ءِ پُلّگ** : (ک گ) نیم شپ ءَ کِلّے رَند ءِ وہدءَ سارتی یے ایر دیگ ۔ چِہ بام رَنگ ءِ پیشی وہد ۔

شَپ تَرَّگ : (شَپ ۔ تَر ۔ رَگ) شپ کپگ ۔ شپ بُوئگ ۔

شَپ جاہ ءُ روچ جاہ : ہما مَردُم کہ شپے یکّ جاگہے روچے دِگہ جاگہے ۔ پہ چیزے ءِ شوہاز ءِ یا کارے ءِ پُشت ءَ تَرّءُ گَرد ۔ (2) لَڈّ ءُ بوج ۔ یکّ ہندے ءَ نہ نِندَگ ۔ لَڈّ ءُ بار ۔ (3) بے دَر ۔ بے لوگ ۔ بے ہند ۔ بے جاہ ۔ بے کس ۔ دَرپہ دَر ۔ بے ہَنکین ۔ (4) پہوالیں مہلوک ۔ **شَپ ءُ روچ** : (ن گ) یکّوئی ۔ مُدام ۔ شپ تاں روچ ۔ وَہد ءُ بے وَہد ۔ **شَپ ءَ روچ کنگ** : وَہد گوازینگ ۔ وہد ٹیلینگ ۔

شَپ شام : (شَپ ۔ شام) (ن گ) شَپ ءِ شام ۔ پہ مُردَگ ءِ ہاترءَ اَوَلی شَپ ءِ خیرات ۔ (2) شپ ءِ وَرگ ۔ **شَپ کپگ** : (شَپ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) پَشت کپگ ۔ جاگہے ءِ پہ وَہدسَرنہ بُوئگ ۔ راہ ءِ شپ بُوئگ ۔ (2) وار بُوئگ ۔ برَّگی بُوئگ ۔ **شَپ ءِ نصف** : (ن گ) نیم شپ ۔ (2) شپ ءِ تہاری ۔ **شَپُوئی شَپ** : (شَ ۔ پُو ۔ ئی ۔ شَپ) (س گ) یکّیں شپ ۔ ہما وَہدءَ ۔ شپی شپ ۔ **شَپانی شَپ** : (شَ ۔ پا ۔ نی ۔ شَپ) (س گ) بازشَپ ۔ بازیں شپاں ۔ **شَپ شَپ ءُ روچ شَپ** : سَکّ تہار ۔ شپ وَ شپ اِنت بلے روچ ہم شپ اِنت ۔ (2) نااُمیدی ۔ ظلم ءُ زوراکیانی دوَر ءُ باری ۔ **شَپی** : (شَ ۔ پی) (ن گ) ہما چیز کہ گوں شپ ءَ نِسبت داریت ۔ (2) اَنشپی ۔ مرچیگیں شپ ۔ مروچی ئیں شپ ۔ مروچی شپ ءَ ۔ ہمے شپ ءَ ۔

شُپ : (شُ ۔ پ) (ن گ) مال ءُ دَلوتانی دَپ ءُ پونز ءِ دیکی بہر ۔ (2) نِزور ۔ لاغر ۔

شِپ : (شِ ۔ پ) (س گ) دَڑاج ءُ صافیں ٹکُّر ۔ (2) تنگہ ۔ زَرّ یا دِگہ اَنچیں مادنے ءِ صاف ءُ گمّیں دَڑاجیں لَٹّ ۔ (3) (ن گ) نہ جتّگیں سُہر ۔ گڑ ۔ (4) گلّہ ، جَوّ ءُ زُرَت ءِ دَڑاج دَڑاجیں کوت کہ بہ دنزگ ءِ وہداں دیم پہ گوات ءَ دَڑاج ئے کننت تاں کہ آئی ءِ دنزگ ، ڈل کنگ ءُ صاف کنگ آسان بہ بیت ءُ پُگ پہ آسانی دَربئیت ۔ (5) صاف ءُ لسّہ ۔ صاف ۔ (6) نوکیں ۔ (7) یکّ ردءَ ایر کُتگیں ۔ پلگاراِتگیں ۔ (8) توسک ۔ سُوچک ۔ (9) دَڑاج کشّ ۔ دَڑاج ۔ **شِپ ءُ شون** : (ن گ) ناتوام ۔ ناسَرجم ۔ لگانڈو ۔ **شِپ ءُ شون کنگ** : اَٹل دیگ ۔ ناسَرجم کنگ ۔

شِپیں : (شِ ۔ پیں) (س گ) چوکہ شِپ ءَ ۔ صاف کُتگیں ءُ یکّ رِد ءَ ایر کُتگیں چیز ءُ اَزباب ۔ (2) جلوہ ناکیں ۔ بڑاہ داریں ۔ **شِپیں تیر** :

(شِ ۔ پے ن ۔ تی ۔ ر) (س گ) نوکیں تیر ۔ ہما تیر کہ زَنگ ءُ موریکاں نہ گِپتگ ۔

شُپّ :(شُپ ۔ پ) بےتَواری ۔ تَوار نہ کشّگ ۔(2)(ن گ) چِہ کسانیں ءُ بارگیں دِڑّے ءَ درآتکگیں گوّات ءِ ہما نزوریں تَوار کہ بارگ ءُ نزور بہ بیت ۔(3) ہما تُرندیں تَوار کہ بہ تُسیت ءُ بےتَواریں تَوارے بہ کنت ۔(4) کسے ءِ بےتَواریں آہگ ءُ بندگ ۔**شُپّ کنگ** :(شُپ ۔ پ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) بےتَوار ءَ آہگ ءُ بندَگ ۔

شُپّگ :(شُپ ۔ پگ) (ک گ) اَناگت ءَ آہگ ۔ آہگ ءُ ناگتیں برّمش ۔**شُپّگ جنگ** :(شُپ ۔ پگ ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) بےتَواری آہگ ءُ بندَگ ۔

شَپات :(شَ ۔ پات) (ن گ) وَیران ءُ غیر آبادیں ڈگار ۔

شَپاد :(شَ ۔ پاد) (ن گ) خوار ۔ دَربدَر ۔ بے وس ۔ برّگ ۔ (2) بےچبو ۔ پادشپاد ۔ بےسواس ۔ پاداں لُوچ ۔**شَپادی** :(شَ ۔ پا ۔ دی) (ن گ) پادشپاد بُوتگ ءِ جاور ۔(2) دربہ دری ۔ بے وسی ۔ برّگی ۔کم توانی ۔نیزگاری ۔**شَپادیں** :(شَ ۔ پا ۔ دیں) (س گ) ہما کہ شپادانت ۔(2) ہما کہ گوں شپاد ءَ نسبت داریت ۔(3) برّگیں ۔ واریں ۔ درمندگیں ۔ بےوسیں ۔ نزوریں ۔ کم توانیں ۔ نیزگاریں ۔ گم گُشادیں ۔

شَپادیں گُل : (شَ ۔ پا ۔ دیں ۔ گُل) دوچے ءِ نام انت ۔

شَپار :(شَ ۔ پار) (ن گ) سیاہ ءُ تہار کنوک ۔

شِپار : (شِ ۔ پار) (ن گ) صاف ۔ لسّہ ۔ تچک ۔ (2) بُرز ءُ بارگ ۔(3) ایر رچوک ۔ ایر رچوکیں ۔ شِفار ۔(4) جنین ءِ ملگور کہ پُشت ءَ دَراج دَراج ءِ شیف گِپتگ اَنت ۔

شَپ پاس :(شَپ ۔ پاس) (س گ) شپ ءِ بندگ ءُ پاس جنگ ۔ شَپ پاسی ۔ **شَپ پاسی** : (شَپ ۔ پا ۔ سی) (ن گ) شپاں پاس جنگ ۔ نگہہ وانی ۔**شَپ پاسی جنگ**:(شَپ ۔ پا ۔ سی ۔ جَ ۔ نگ) شپ ءِ پاس جنگ یا واب ءِ پاد آہگ ۔ اوجا گو ۔(2) شیرمچیں زہگ ءِ دِڑ بیہہ کنگ یا شپ ءِ دماں پہ ساعت پاد آہگ ۔

شَپا کو :(شَ ۔ پا ۔ کو) (ن گ) مال ءِ دلوت ءِ وَرگی بہار کا ہے کہ گرمائش ءِ ہم علاج انت ۔

شِپانک : (شِ ۔ پان ۔ ک) (ن گ) پسانی شوْانگ ۔ پسانی چارینوک ۔ شوْان ۔ شوْانک ۔ **شِپانکی** :(شِ ۔ پان ۔ کی) (ن گ) شوْانگی ۔ پہوالی ۔

شِپانکو :(شِ ۔ پان ۔ کو) (ن گ) چرز ءُ ریہوٹ ءِ ذاتیں حِلاری ئیں مُرگے ۔

شَپت :(شَپ ۔ ت) (ن گ) زَمین ءُ ڈگار ءِ پٹّی کہ تپنی کسان ءُ دَراجی ئے مزن بہ بیت ۔(2) چہ کوْر ءَ جتا بوْوْکیں آپ ءِ برگ ۔

شِپت :(شِپ ۔ت) (ک گ) مین دات ۔ کُت کُت ۔ دوْر دات ۔ گوْر ءَ کُت ۔ مِک کُت ۔ کنار ءَ ایر کُت ۔(2) شپک ءِ گوْستگال ۔(2) شِپک ءِ کار کُت ۔

شَپ تاکی :(شَپ ۔تا ۔ کی) (ن گ) کپتوک ءِ سَر ءِ لاڑو ءُ نازینک ءِ دوْر ۔

شَپتالُوگ :(شَپ ۔تا ۔ لُوگ) (ن گ) نیوَ گے ۔ آ لُک ۔

شَپ تَرّ:(شَپ ۔ تَر ۔ ر) (س گ) شپ ءِ ترّوک ۔ شپ گول ۔ شپ گرد ۔(2) (ن گ) شپ چریں مُرگ ۔

شَپتُک :(شَپ ۔ تُک) (ن گ) زَمین ءُ ڈگار ءِ کسان ءُ دَراجیں پٹّی ۔

شِپتگ :(شِپ ۔ تگ) نچین کُتگ ۔ پلگاریتگ ۔ پہک کُتگ ۔ **شِپتگیں** :(شِپ ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) گوّات ءَ داتگیں ءُ صفا کُتگیں ۔ صاف کُتگیں ۔ بُچّ ءُ شالی کشتگیں ۔ پہک کُتگیں ۔ دَرچتگیں ۔(2) شِپ ءَ ایرکُتگیں ۔ رِدکُتگیں ۔(3) بےعیبیں ۔ بازمہانداریں ۔

شَپ تہار :(شَپ ۔ تَ ۔ ہار) (س گ) تہاریں شپ ۔ سِیاہیں شپ ۔ ہما شپ کہ ہچّ میم مہ بیت ۔

شَپ جَت :(شَپ ۔ جَت) (س گ) شپ ءَ پاس جنوک ۔ ہما کہ شپ ءَ بےواب بُوتگ ۔(2) بدبخت ۔ شپ ءِ جتگیں ۔ بے طالع ۔(3) شپ ءِ پُشت کپتگیں ورد ۔**شَپ جتیں** :(شَپ ۔ جَ ۔ تے ن) (س گ) شپ ءَ ایرکُرتگیں وَرد ۔(2) بدبختیں ۔ بدقسمتیں ۔

شَپ جَنگ : (شَپ ـ جَ ـ نگ) (ن گ) شپ خون ـ شپ ءِ جَنگ ـ ہما جَنگ کہ شپ ءَ مڑّگ بیت ـ (2) اَنا گت ءَ ہلمہ کنگ ـ آوار جَنگ ـ شپ ریچ ـ (3) دُزّ نی مڑّگ ـ

شَپ چِر : (شَپ ـ چِر) (ن گ) بے پُٹّیں مُرگے کہ دَنتان ئے پِرءُ چُکّاں میچینیت ـ (2) جَبَک ـ چَلگَری ـ چاپا ـ شپ تَرّ ـ شپ گرد ـ چَلغُتَک ـ کورمُشک ـ

شَپ چِراگ : (شَپ ـ چِ ـ راگ) (ن گ) بالی کِرمے کہ شپاں آئیءِ دُمب مِرمِرانک روک بیت ءُ مِر ـ

شَپ خون : (شَپ ـ خو ـ ن) بچار : شپ جَنگ ـ

شَپ دُرّ : (شَپ ـ دُر ـ ر) (ن گ) تُون ءِ شَت ـ تُون ءِ بُرّوکیں ـ شتانی زیاتی ـ شَت بُرّ ـ تون ءِ بُرّیتگیں دَسگ ـ دَڑاجیں دسک یا بَندیک ـ

شَپ دَڑنگ : (شَپ ـ دَڑن ـ گ) (ن گ) مُرگے ءِ شَپ ءَ دَڑ چکے ءِ سَرءَ شَپ ءِ گوازینگ ـ (2) شپ ءَ جاہے ءَ دارگ ـ مہتل بُونگ ـ

شَپ دَست : (شَپ ـ دَس ـ ت) (س گ) دُرستیں شپ ءَ یا آئی ءِ مزنیں بہرے ءَ تَرّوکیں مَردُم ـ (2) یلہ چَرّ ـ شپ دَست ـ (3) ہما مَردُم کہ شپ ءَ چہ وَتی لوگ ءَ دَربہ بیت ءُ بہ گردیت ـ **شَپ دَستی** : (شَپ ـ دَس ـ تی) (ن گ) شپاں تَرّءُ گردگ یا مسافری ءِ وہداں شپاں جاہے سرنہ بُونگ ءُ راہ ءَ منزل کنگ ـ (2) شپ رہی ـ یلہ چَری ـ بے سریں تَرّءُ گرد ـ

شَپ دَوار : (شَپ ـ دَ ـ وار) (س گ) لوگ ـ شپ ءِ جاگہہ ـ شپ دوار ـ

شَپِر : (شَ ـ پِر ـ ر) (ن گ) مُرگ ءِ بال کنگ یا نِندگ ءِ وہد ءَ بانزُلانی تَوار ـ (2) کاگد ءِ دِرّگ ءِ تَوار ـ کاگدانی پَنَّگ ءُ تاک تاک ءَ لیٹینگ ءِ تَوار ـ (3) گوات ءِ پہ تُرندی چہ چیزے ءَ دَرآہگ ءِ تَوار ـ

شَپِرّگ : (شَ ـ پِر ـ رَگ) (ک گ) چیزے ءِ زُوت گوزگ ءِ تَوار ـ کاگد ءِ دِرّگ ءِ تَوار ـ تَوار ـ (2) اَناگت ءَ اَنچو گوزگ کہ گِند ءُ مہ گِندبہ بیت ـ

شَپرہ : (شَپ ـ رَہ) (ن گ) شپاں پہ عاشقی جَنینے ءِ گنداں رَوگ ـ (2) یلہ چر ـ لُنڈ ـ شپ ءَ تچوکیں یا گردوکیں ـ **شَپ رَہی تَرّگ** : (شَپ ـ رَ ـ ہی ـ تَر ـ رَگ) پہ خَراب کاری ءِ نیّت ءَ شپ ءَ تَرّگ ـ (2) وَتی لوگ ، مال ءُ مَڈّی ءِ شپ ءَ نگہ وانی کنگ ـ

شَپ ریچ : (شَپ ـ رے ـ چ) (س گ) ناگت ءَ اُرُش کنگ ـ بیڑ آرگ ـ شپ خون ـ (2) (ن گ) ماہیگ ءِ کُشگ ءِ وَڑءُ نمونگے ـ

شَپُڑت : (شَ ـ پُڑ ـ ت) (ن گ) یَکّ ساہ دار ءِ یا چیزے ءِ چہ ہونڈ ءُ کُڑ کے ءِ پہ لگوشان ءَ دَرآہگ یا پُترگ یا دَرآہگ ءُ پُترگ ءِ تَوار یا بڑمش ـ

شَپ زِندَہ : (شَپ ـ زِن ـ دَہ) (ن گ) زالبولے ءِ چِلّک ءِ دُزاہی ءِ وَشّی ءِ خیرات ءُ شپ ءِ پہ صوت ءُ وَشّی ءَ گوازینگ ءِ دود ـ

شَپست : (شَ ـ پِس ـ ت) بچار : شَپِسک ـ

شَپِسک : (شَ ـ پِس ـ ک) (ن گ) اَنار پوست ـ سپست ـ شپست ـ

شَپَغ : (شَ ـ پَغ) (ک گ) اِشتاپی وَرگ ـ ژپاٹ ـ اِشتاپ اِشتاپی ءَ چیزے ءِ وَرگ ـ

شَپُکّ : (شَ ـ پُک ـ ک) (ن گ) غیر قانُونی یا چہ سَرکار ءِ نیمگ ءَ مَکَن کُتگیں چیزانی بیپار کنوک ـ قاچاک ـ گُریزر ـ **شَپُکّی** : (شَ ـ پُک ـ کی) (ن گ) قاچاکی ـ گُریزی ـ غیر قانُونی باپار ـ

شِپُکّ : (شِ ـ پُک ـ ک) (ن گ) کمک یا تَلک ءِ سَربر ءِ چوٹّیں آہن یا دار کہ ہر دوسَرئے کمک ءِ کنارہاں بَندوک اَنت ـ (2) تلک ءَ سُن کنگ ـ (3) آسن یا چوٹّیں سیخ ـ (4) تِلسک ـ (5) شِفُک ـ

شَپ کَشّ : (شَپ ـ کَش ـ ش) (ن گ) اِستارے ـ اِستالے کہ مغرب ءَ رَندوَدی بیت ءُ تاں دُزاہیں شپ گندگ بیت ءُ صباہ ءَ پیسَر رو برکتی نیمگ ءَ برکت بیت ـ

شَپ کور : (شَپ ـ کو ـ ر) (ن گ) شپ ءَ میم نہ کنگ ءِ نادُزاہی ـ شپ کورگ ـ شَپگ ـ **شَپ کورگ** : (شَپ ـ کو ـ رَگ) (ن گ)

شپ ءِ کوری۔ شپ ءَ ہچّ میم نہ گنگ ءِ ناڈُراہی۔ کم میمی۔ **شَپ کورَگی** : (شَپ۔کو۔رَ۔گی) (ن گ) شپ کوری ناڈُراہی۔ شپ ءَ ہچّ میم نہ گنگ۔ **شَپ کورِیں** : (شَپ۔کو۔رِیں) (س گ) ہما کہ آئی ءَ شَپ کورَگ اِنت ئے۔ ہما کہ شَپ کوری ءَ گپتگ۔ **شَپ کوری** : (شَپ۔کو۔ری) (ن گ) شپ ءِ نہ گِندگ۔ شَپ کورَگ ءِ ناڈُراہی۔

شَپَک : (شَ۔ پَک) (س گ) ہما کہ آئی ءَ تیوگیں روچ ءَ یکّ وارے ماں شَپ ءَ نان وَرَگ ءَ بہ رَسیت۔ (2) ہما کہ آئی ءَ شپ ءَ پہ وَرَگ ءَ ہچّ مہ رَسیت۔ (3) بےشام۔ ہم شام۔ (4) ہما کہ شپ ءَ ہچّ نہ گِندیت۔ شپ کورَگ۔ (5) شپ ءَ تاں بے وہد ءَ بازار ءَ ترّگ۔ بے مَطلَبیں ترّ ءُ گرد۔

شِپَگ : (شِ۔ پَگ) (ک گ) شِترَگ۔ شیپ گرَگ۔ وَشّ وَش ءَ لگُشان بُوئگ ءُ کِنزگ۔ (2) دان ءَ تیچ یا پڑ اہیں تالے ءُ در پے ءَ کنگ ءُ انچو چنڈگ کہ صاف بہ بیت۔ گوات ءَ دیگ۔ دانائی بُرز ءَ چنڈگ تانکہ بُوچ اِش در بیاینت۔

شَپ گرد : (شَپ۔گر۔د) (ن گ) شپ چر۔ کورمُشک۔ چپچپل۔ (2) شپ ترّ۔ شپرہ۔ شپ گول۔ (3) ہما کہ شپ ءَ ترّیت۔ **شَپ گردی** : (شَپ۔گر۔دی) (ن گ) شب رہی۔ ہما کہ شپاں ترّیت۔ شپاں گردَگ۔

شَپ گِروک : (شَپ۔گِ۔رو۔ک) (ن گ) (س گ) گِروک ءِ شَہم۔ گِروک ءِ جلشک۔ شَپ ءِ گِروک۔

شَپ گَشت : (شَپ۔گَش۔ت) (س گ) شپ پاسی جَنگ۔ شپ ءِ گردَگ۔

شَپ گوُر : (شَپ۔گوُ۔ر) (س گ) شپانی نندوک۔ شپ گِیر۔ (2) عبادت گُزار۔ شپاں پہ خُدائی ذِکر ءُ فکر گوازینگ۔

شَپ گول : (شَپ۔گو۔ل) (س گ) شَپ گرد۔ شپاں ترّوک۔

شَپ گِیر : (شَپ۔گی۔ر) (س گ) ہما کہ روچ ءَ اڈ کنت ءُ شپ ءَ سفر کنت ءُ مزِل جنت۔ (2) دُزّ۔ سپّاں گردگ ءُ لُٹّ ءُ پُل کنگ۔

شَپ نَمب : (شَپ۔نَم۔ب) (ن گ) شپ ءِ نمب۔ پیڑاپ۔ بامگوّاہ ءِ کپتگیں نَمب۔

شِپور : (شِ۔پور) (س گ) صاف۔ سلّہ۔ (2) صاف ءُ لسّھیں چیزے ءِ زَمین ءِ سَرءَ مُشان ءَ شِتران ءَ رَوگ۔ (3) ہما چیز کہ گیّں تیلانک یا دَست جَنگ ءَ شِتران بہ بیت ءُ بہ روَت۔ (4) (ن گ) مجولی ءِ لیب ءَ ہما مجول کہ صاف ءُ سلّہ کُتگ کہ پہ شِپور دیگ ءَ کارمرز بیت۔

شِپوردیگ : (شِ۔پور۔دی۔یَگ) (ک گ) شِترِینگ کہ دَڑاجی ءَ شِتران ءَ بہ روَت۔ نرم نرم ءَ لیٹ دیگ۔ **شِپور گرَگ** : (شِ۔پور۔گِ۔رَگ) (ک گ) تیز رَوگ۔ زُوت رَوگ۔ لِتراں ءُ لیٹ وران ءَ رَوگ۔ **شِپورورَگ** : (شِ۔پور۔وَ۔رَگ) (ک گ) نرم نرم ءَ لیٹ وران ءُ شِتران ءَ رَوگ۔

شِپوک : (شِ۔پوک) (ن گ) ہما چیز کہ شِپتگ ءُ صاف کُرتگ اَنت۔ (2) ہما کہ چہ آئی ءَ پُگ دڑنز دیگ بنت۔ شِپتگیں۔

شِپی : (شِ۔پی) (ن گ) چہ پڑم ءَ گوُ پتگیں کونٹ کہ بَرُونک ءِ دیم ءَ لونجان کنگ بیت کہ ہما برونک ءِ سَر ءَ بوپ ءُ لیپ سَوار اِتگ اَنت۔ شِفی۔ بالاپوش۔ گڑاں بہائیں کونٹے کہ چیزانی دیم ءَ دیینت ئے۔

شَت : (شَ۔ت) (ن گ) دَڑاجیں تُوسک سَریں لٹّے کہ آئی ءِ سَر ءَ سُچّے پر اِنت۔ ڈگار ءَ کِشگ یا گوکانی کار بَندَ گے وہداں گوکان ئے جِکّ دیینت تاں کہ گوک تیز بہ رونت۔ (2) شِپانک۔ چابُک۔ **شَتُک** : (شَ۔تُک) (ن گ) کسانیں شَت۔

شَت بزگر : (شَت۔بز۔گر) (ن گ) لنگار ءَ زانتکار ءُ بلدیں مُرد ءُ ور۔ لنگار ءِ زانتکار۔ (2) کِشارکار۔ **شَت دیگ** : (شَت۔دی۔یَگ) (ک گ) جَنگ۔ زبرّگ۔ دہمال کنگ۔ گون جنگ۔ **شَت ءِ شَرِیک** : ہما کہ ماں مُلک ءُ ڈگار ءَ آئی ءِ توم ہوار اِنت نہ گوک، آکار کنت ءُ عوض ءَ کِشار ءَ بہرے گیپت۔ **شَت کَشَّگ** : (شَت۔کَش۔شَگ) (ک گ) شَہمات جَنگ۔ دہمال کنگ۔ ہتر دیگ۔ (2) یکّے را پہ شَت ءُ شِپانک جَنگ۔ **شَت کَنگ** : (شَت۔کَ۔نَگ) (ک گ) جَنگ۔ شَت ءِ کُت دیگ۔ مان آہَگ۔ گون جنگ۔ (2) ہتَر دیگ۔ (3) دُروگ بندگ۔

شَتّ : (شَت ـ ت) (س گ) دَرّاج ءِ دَرّاج ـ یکّ شَلیں تچکی ـ (2) دَرگ که تا دُور رَوَت ـ (3) (ن گ) مِید ءُ پژم ءِ برستگیں بندیک ـ (4) تُژندیں ءُ تیزیں ہَوْر ـ (5) تون ءِ دَرّاج ءِ دَرّاجیں دَسگ که اَوّل سَرءَ کونٹ، غالی ءُ شِپی ءِ گچ ءَ تالان کننت ءُ پہ پوتان گوَپنت ـ تون ءِ ہمے تاب دیوکیں پژم ءُ مُود ءِ زنڈیں دسگ که دَرّاج ایر اِش کننت ءُ توناں گوَپنت ءُ ہما رَنگی ئیں دسگاں بماواں برنت ءُ کارنت ـ تانجو ـ (6) ہما شہہ کوَر یا کوَر ءِ تچوکیں بہر که مُدام آپ اِش مان ءُ تچوک اَنت ـ (7) مَرنیں کوَرجو ـ

شِت : (شِ ـ ت) (ک گ) شِنگ ءِ گوَستگال بزاں آئی ءَ شِنگ ءِ کارکُت ـ (2) گریں جَل ـ (3) جَٹ ـ چار ـ (4) (ن گ) گریں پُر ـ آس ءِ گرین ءِ تیزیں پُر که ہُورت ہُورتکیں زندگیں اِشکر ءُ تریشک آئی ءِ تہہ ءَ بہ بیت ـ (5) پِیشُک ءِ نیم گریں پُر ـ **شِتاں جَنگ** : (شِ ـ تاں ـ جَ ـ نگ) (ک گ) نیم گریں پُرانی تہہ ءَ کنگ ـ (2) آس ءَ جَنگ ـ چیزے ءَ را گریں جلانی سَرءَ یا تہہ ءَ ایر کنگ ـ **شِت دیگ** : (شِت ـ دی ـ یگ) (ک گ) چیزے ءَ پہ پاشینگ ءَ شِتانی تہہ ءَ کنڈ کنگ ـ **شِت کنگ** : (شِت ـ کَ ـ نگ) (ک گ) چیزے ءَ را پہ گرم دیگ یا پاشینگ ءَ بہ شِتانی تہہ ءَ دوَر دیگ ـ شِتانی تہہ ءَ کنڈ کنگ ـ **شِتی** : (شِ ـ تی) (ن گ) ماں پُراں پَتکگیں زنڈیں نان ـ پُرانی ـ پُناری ـ

شُت : (شُ ـ ت) (ک گ) رَوگ ءِ گوَستگال بزاں آئی ءَ رَوگ ءِ کارکُت ـ (2) جِست ـ رپت ـ **شُت ءُ پُت** : (ن گ) سُرءُ پُر ـ چِست ءُ ایر ـ **شُت ءُ پوت** : (ن گ) ہَوار سَوار ـ ہور تور ـ (2) نزّیکیں سِیالی ـ

شِتّ : (شِت ـ ت) (ن گ) مجول که ہر دو دیماں سَکّ لَسّہ اِنت که حرءُ اپس بیت ـ شُتّ ـ ہما مجول که آئی ءِ پہنادلیکا راتگ ءُ سُوہینتگ اَنت ـ (2) صاف ءُ سلّہ ـ (3) چالاک ـ فریبی ـ لُچّ ـ لنڈر ـ لوفر ـ بد زبان ـ لچر ـ لُہت ـ ہما که ہیچ کنگ نہ بیت ـ ہما که آئی ءَ ہیچ بند ءُ ربید نہ داریت ـ (4) چوٹ ـ ناراست ـ مڑوک ـ **شِتّی** : (شِت ـ تی) لوفری ـ لنڈری ـ لچری ـ (2) ناراستی ـ دڑوہ بازی ـ

شِتاب : (شِ ـ تاب) (س گ) اِشتاپ ـ پَربار ـ پُرتاب ـ **شِتابی** : (شِ ـ تا ـ بی) (ن گ) اِشتاپی ـ ہولکّی ـ تیزی ـ

شَت بُرّ : (شَت ـ بُر ـ ر) بچار : شپ دُرّ ـ

شِتارک : (شِ ـ تار ـ ک) (ن گ) پچّ ءِ تَل ءُ چانک ـ شلوار ءِ پادگ ءِ دَرّاجیں چانک ـ (2) روژناہی ءِ بزمِش ـ

شَتالِنگ : (شَ ـ تا ـ لِن ـ گ) (س گ) دَرّاج ـ بُرز ـ ٹانگو ـ قدّاور ـ دَرّاج لِنگ ـ

شِتر : (شِ ـ تر) (ف گ) شِترگ ءِ فرماں گال : بہ شِتر ـ (2) (ن گ) دَرمانکاہے که پُٹ دُور کننت ـ

شَترام : (شِ ـ ترا ـ م) (ن گ) واب ءِ حبر کنگ ءِ عادت ـ شِترامغ ـ

شِترامَغ : (شِت ـ را ـ مَغ) (ک گ) اُشترانی دنزگ ـ (2) رَپٹگ ـ واب ءِ حبر کنگ ـ

شِترانک : (شِ ـ تِ ـ ران ـ ک) (ن گ) چرپ یا ترّیں زَمین که چیزے بہ شِتر بنیت ـ تلشک ـ تلُوشت ـ شِتور ـ لگوشت ـ صاف ـ لُشت ـ (2) شِترّ ـ لنڈر ـ لوفر ـ لُچّ ـ **شِترانکو** : (شِ ـ تِ ـ ران ـ کو) (ن گ) ہما چیز که شِتر بنیت ـ (2) ہما جاگہہ که شِترانک اِنت ـ

شِترانکی : (شِت ـ راں ـ کی) (ن گ) ہما جاگہہ که شِترانک انت ـ (2) شِترانک بُوَنگ ءِ جاوَر ـ

شِترت : (شِ ـ تر ـ ت) (ک گ) شِترگ ءِ گوَستگال ـ لگوشت ـ ترّ پُونز گپت ـ

شِترّ : (شِ ـ تر ـ ر) (س گ) لگُشتگ ـ شِتّ ـ داردست ـ بے کڑی ـ لنڈر ـ شرّ ـ لُچّ ـ لٹّک ـ بے پرکیں مَردُم ـ رزوا ـ بدنام ـ

شِترتگ : (شِ ـ تر ـ تگ) (س گ) بے لَجّ ـ بے حیا ـ یلہ چر ـ لنڈر ـ لوفر ـ داردست ـ (2) ہما که ہر رَنگیں سلّی ءُ سُبکّی ءَ چک ءُ پد مہ بیت ـ (3) (ک گ) شِترگ ءِ گوَستگال بزاں آشِترتگ ـ

شِترتگیں : (شِ ـ تر ـ تَ ـ گیں) (س گ) شِترگ ءِ دیریں گوَستگال ـ (2) لوفریں ـ بے پرکیں ـ بےحیائیں ـ کم شرفیں ـ سُبکّیں ـ

شِترغو : (شِ ـ تر ـ غو) (ن گ) دَنتانانی نیامجی ـ دَنتانانی دَرگ ـ

شِترَگ :(شِ ـتِ ـرَگ) (ک گ) پادانی لگشگ ـ(2) ترپُونز ـ ترپُونز گِرَگ ـ تَرگزگ ـ (3) شِتور گِرَگ ـ مُشان ءَ رَشت گِرَگ ـ لِترگ ـ

شِتک :(شِت ـک) (ن گ) تُوسکین ءُ بارگیں گُنتگ ـ تُوسک ـ (2) لٹ یا کرز ءِ سکّیں ہُورتیں بہر کہ دَست ءَ یا ناخناں پُتر یت ـ (3) تچک ـ ہما کہ ہچّ رنگیں چوٹی یے مان نیست ـ شُوتک ـ

شَتک:(شَت ـک) (ن گ) بُرز ءُ تچک ءُ تُرُند ـ ترشت ـ صاف ـ (2) بُرز ءُ بارگیں بالاد ـ (3) دَراج دَراجی ـ **شَتکیں تلار** :(شَت ـ کےن ـ تَ ـ لار) (س گ) اَنچو صافیں تلار کہ دَست ءُ اَڑ ینگ ءُ ہچّ گیگ ءُ جاگہ مہ بیت ـ ترشتیں تلار ـ ترشتیں کوہ ـ

شُتک:(شُت ـ تَک) (ن گ) شُتّیں مَحبول ـ (2) ہما مَردُم کہ سَکّ چالاک ءُ مکار بہ بیت ـ لوفر ـ سُبکّ ـ

شِتَگ :(شِ ـتَگ) (ک گ) شِنگ ءُ دُوریں گوستگال ـ (2) شِنگ ءُ کار بُوتگ ـ **شِتگیں** :(شِ ـتَ ـگیں) شِنگ ءُ دیریں گوستگال ـ (2) ہما کہ شِنگ بُوتگ ـ

شُتَگ:(شُ ـتَگ) (ک گ) رَوگ ءُ دُوریں گوستگال ـ (2) رَوگ ءُ کار بُوتگ ـ رپتگ ـ (2) گار بُوتگ ـ بے گواہ بُوتگ ـ **شُتگیں** :(شُ ـتَ ـگیں) (س گ) بے فائدگیں ـ نابُودیں ـ بے کاریں ـ بے پکراتیں مَردُم کہ ہچّ دَرد ءَ نہ وارت ـ چہ نپ ءُ سیّت ءُ کٹ ءُ نف ءَ رَوگ ـ (2) مُرتگین ـ حُدا مرزی ئیں ـ (3) ہما کہ شُتگ ـ بے گواہیں ـ گاریں ـ

شَتَل :(شَ ـتَل) (ن گ) (س گ) دُرُوگ بند ـ لُچّ ـ فریبی ـ سَکّ تیز ءُ چالاک ـ شیطان ـ ٹگّ ـ چرٹّ ـ شیلگ ـ لنڈر ـ **شَتلی** :(شَ ـتَ ـ لی) (ن گ) خراب کاری ـ دُرُوگ بُرّی ـ فریب کاری ـ چغل خوری ـ ٹگّی ـ چرٹی ـ پلینڈی ـ دوتل ءُ دو پوستی کلپی ـ **شَتلیں** :(شَ ـتَ ـ لیں) (س گ) دُرُوگ بُرّیں ـ پلینڈیں ـ کلپیں ـ ٹگّیں ـ دوزبانیں ـ دوتل ءُ دوپوستیں ـ

شَتَنگ :(شَ ـتَن ـگ) (ن گ) ہما ساد کہ گوک ءِ گردِن ءُ جُگ ءَ بستگ ءُ پدادار ءَ سَکّ اِنت ـ (2) ہما دَراجیں دار کہ سَرے ماں نَنگار ءَ اِنت ءُ دومی سَر گوں شیر ءَ بستگ ءُ گردِن ءَ بندوک اِنت ـ شتینک ـ سَر شت ـ دَراجیں دار ـ (3) دَراج ءُ بُرزیں مَردُم ـ بارگ بند ـ (4) پہ نادُراہ ءَ جوڑ کُتگیں تہت ـ **شَتنگیں** :(شَ ـتَن ـ گیں) (س گ) دَراجیں ـ بُرز بالادیں ـ بُرزیں ـ بارگ بندیں ـ

شِتور:(شِ ـتور) (ن گ) شِترانک ـ چرپیں ءُ سَر جہلادیں پتنی یے ءِ سَرءَ چیز ے کہ شِتران پہ بیت ـ تلور ـ لِٹور ـ (2) شِتران بُوتگ ءِ کار یا عمل ـ **شِتور دیگ** :(شِ ـتور ـ دی ـ یگ) (ک گ) دَراجی ءَ ریچگ یا لیٹ دیگ ـ یکّ چیز ے ءِ شِترائینگ یا کہ چرپیں یا سلّہیں پتنی ءِ سَرءَ تیلانک دیگ کہ شِتران ءَ بہ روَت ـ چکل گِرَگ ـ لگوشگ ـ لِٹور دیگ ـ **شِتور گِرَگ** :(شِ ـتور ـگِ ـرَگ) (ک گ) دَراجی ءَ لگشگ ـ لیٹ وراں ءَ رَوگ ـ شِترگ ـ

شُتَہ :(شُ ـتَہ) شُتگ ـ رپتگ ـ

شُتہ شام :(شُ ـتَہ ـشام) (س گ) شُومّ ـ بے کاریں مَردُم ـ چہ ہر چیز ءَ بے بہر ـ (2) بزّگ ـ لنگڑ ـ گُڑنگ ـ (3) ہما کہ شام ءُ وَرگ ءَ نیست یا شام ءُ وَرگ ہم نہ گرزیت ـ **شُتہ شامیں** :(شُ ـتَ ـ شا ـمیں) شُومّیں ـ بدبختیں ـ (2) گُڑنگیں ـ لنگڑیں ـ

شُتہ ہوش :(شُ ـتَہ ـہوش) (س گ) بے سُدّھ ـ بے ہوش ـ ہما کہ یادداشت ئے نیست ـ **شُتہ ہوشی**:(شُ ـتَہ ـہو ـشی) (ن گ) یادداشت ءِ گیّ ـ بے ہوشی ـ بے سُدّھی ـ

شَتّی : (شَت ـتی) (ن گ) لُچّی بُوتگ ـ چمّانی جہل جنگ ـ

شَتینک:(شَ ـتی ں ـک) (ن گ) ڈگار ءِ کرنڈگ ـ (2) ڈگار ءِ ڈاگورگ ـ

شَخ : (شَ ـخ) (ن گ) ہٹّانی یا دوئیں پادانی نیام ـ (2) شَم ـ تل ـ ترک ـ **شَخ شَخ** :(شَخ ـشَخ) (ن گ) ہما چیز یا اعضا کہ آئی ءَ را بازیں تلے ءُ ترک پر بہ بیت ـ

شَخ سَر : (شَخ ۔سَر) (س گ) پَدَّر ۔ سہرا ۔ ظاہر ۔ پیداوَر۔
شَخ سَر کنگ : (شَخ ۔سَر ۔کَ ۔نگ) سہرا کنگ ۔لَجّی کنگ ۔(2) گنا ہے یا بدیں عیبے ءِ پدّر کنگ۔
شَخص : (شَخ ۔س) (عَر) (ن گ) بنی آدم ۔مَرُدُم ۔کس ۔ انسان۔
شَخصی: (شَخ ۔سی) (ن گ) ہما چیز کہ یکّ نپرے ءِ بہ بیت ۔مَرُدُمی ۔ مَرُدُم ءِ۔ **شَخصے** : (شَخ ۔سے) (ن گ) مَرُدُمے ۔کسے۔
شَخو : (شَ ۔خو) (ن گ) شَکَم ءِ بُرز ءِ ہڈّ ۔شَکَم ءِ بُرزترّ کانی یکّ جاہی۔ (2) سینگ ءِ میانجی ءِ ہڈّ ءِ کُٹّ اِتگیں سَر ۔کاہَل۔
شِد : (شِ ۔د) (ج گ) چِد ۔چِہ اِدءَ ۔ چِہ اے ہندءَ ۔ چِہ اے نیمگ ۔(2) (ف گ) شِدَرگ ۔ اَپس ءِ توار۔ **شِدا** : (شِ ۔دا) (ج گ) شہ اِدءَ ۔ چِدءَ ۔ چِے نیمگ ءَ ۔اے پلّو ءَ ۔ **شِداں** : (شِ ۔ داں) (ج گ) شہ اِدان ۔ چِدان ۔ چِے نیمگ ءَ ۔ چِے گوُرءَ ۔ چِے پلّو ءَ ۔ **شِد ءِ پد** : (ن گ) چِہ ایشی ءِ رَند ۔ چِد ءِ باد ۔رَند ترءَ ۔ **شِد ءِ دیم** : (ج گ) ایشی ءِ زیادہ ۔(2) چِہ ایشی ءِ دیم ترءَ ۔ **شِد ءِ سَر** : (ج گ) ایشی ءِ پیشتر ۔(2) چِہ ریشی ءِ دیم ترءَ ۔ چِد ءِ ساری ۔ **شِد ءِ شود** : (ن گ) کوشست ۔جُہد ۔(2) ہر نیمگ ءَ ۔اے دیم ءِ آدیم ۔ چِد ءِ جُود ۔ **شِد ءِ شود کنگ** : کوشست کنگ ۔ پہ کارے ءِ ہر نیمگ ءَ تگ ءُ تاچ کنگ۔
شُد : (شُ ۔ د) (ن گ) گُژن ۔ نہ وَرگ ءِ مارِشت ۔ وَرگ ءِ وا ہگ ۔ ہما واہشت کہ وَرگ لوٹیت ۔لنگڑی ۔ دِلاپی ۔ چُہہ ۔ہلنجہ ۔
شُد ءِ پُڑ وشگ : (ک گ) نیم لاہیں ورگ ۔ہمینچک وَرگ کہ شُد بہ روَت ۔**شُد ءِ پرّ ینگ**: (ک گ) گورسی کنگ ۔ وَرگ دیگ ۔ لاپ ءِ سیر کنگ ۔ **شُد ءِ پرّ ینگ** : (ک گ) وَرگ نہ دیگ ۔ شُدیگ کنگ ۔ **شُدکشّ** : (شُد ۔کَش ۔ش) (س گ) شُدسکّوک ۔ (2) برداشتی ۔اوپار کشّ ۔**شُدکشّگ** : (شُد ۔کَش ۔شگ) (ک گ) بازیں وَہدے پہ شُد گوازینگ ۔ شُد ءِ سگّ ۔ روتاں بندگ ۔ **شُدی** : (شُ ۔دی) (ن گ) دِلاپ ۔ شُدیگ ۔ گُژنگ ۔ لکّ ءِ لاپ ۔ بژ ہک ۔
شُدیک : (شُ ۔دی ۔ک) (ن گ) گُژنگ ۔لنگڑ ۔ لُوسی ۔ وَکّی پکّی ۔ شُدیغ ۔ شُدیگ ۔ دِلاپ ۔ (2) ہما کہ حِرص ءَ چِہ دِل ءُ چمّ ءِ تچنت ۔چمّ دَرآتک ۔(3) بدحال ۔بژہک ۔ بےنان ۔**شُدیکّی** :(شُ ۔دی ک ۔کی) گُژنگی ۔لنگڑی ۔ بژ ہکی ۔ **شُدیکّیں** : (شُ ۔دی ک ۔کیں) گُژنگیں ۔لنگڑیں ۔بژ ہکیں۔
شُدکُش : (شُد ۔کُش) (س گ) شُد ءِ کُشوک ۔ شُد ءِ بَرگ ءِ دَرمان ءُ دارُو۔
شُدّ : (شُد ۔د) (ن گ) ضِدّ ۔ نہ منّگ ۔ اِنّاں ۔**شُدّ ءُ بدّہ** : (ن گ) زانت ۔ مارگ ۔سَرپدی ۔زانوگری ۔ مارِشت۔
شَدّ : (شَد ۔د) (ن گ) حرف ءِ دوَرندءَ وانگے ہا ترءِ حرف ءِ سَرءَ جنگی سے پانچولی نشان (ّ)۔(2) عِزّت ءُ نام ۔ آبرُو ۔حیا ۔عِزّت ۔ لَجّ ۔ مَراہ ۔غیرت ۔ **شَدّ ءِ کشّگ** : حیاءِ گرگ ۔ بےعِزّت کنگ ۔ کم شَرَف کنگ۔
شُدا : (شُ ۔دا) (س گ) سادا ۔ بودلا ۔ناپوہ ۔ ناسَرپد ۔ (2) غریب ۔ بزّگ ۔کمزور ۔ بےکَس۔
شِدام : (شِ ۔دا ۔م) (ن گ) بژنج ءِ کسانیں سبزک کہ گوُج ءُ مَن کنگ بیت ۔(2) ماں شُردیں آپاں چنڈ اِتگیں بژنج ءِ توم ۔ **شِدام چنڈ** : (شِ ۔دام ۔چَن ۔ڈ) (ن گ) ہمے موسم کہ بژنج ءِ توم پر کنگ بیت ۔ **شِدامی** : (شِ ۔دا ۔می) (ن گ) ہما زمین ءُ ٹکّر کہ اُودءَ شدام کِشنت یا چنڈ نت۔
شِدَّت : (شِد ۔دَت) (عَر) (ن گ) فساد ۔ جنگ ءُ چوپ ۔ اَڑاند ۔ جیڑہ ۔ بلیات ۔شور ۔(2) سکّی ءُ سُوری ۔(3) زور ۔ جوش ۔ جوزگ ۔ (4) شیطان ۔ جنگ باز ۔ میڑینوک ۔پلینڈ ۔ لغز ۔ لگز ۔ نابکار ۔ (5) سختی ۔تُژندی ۔ بےرحمی ۔ظلم ءُ زور ۔ **شِدّت ءُ بلیات** : (ن گ) جنگ ءُ فتنہ ۔ فساد ۔ جیڑہ ۔ **شِدّو** : (شِد ۔دو) (س گ) چیچپل ۔ نافرمان ۔شیطان ۔جنگ باز ۔پلینڈ ۔
شَذر : (شَذ ۔ر) (ن گ) گرّان بہائیں سنگے ۔الماس ۔گوہر قیمتی ۔ چمکّ وٹّی ۔**شَذری** : (شَذ ۔ری) (ن گ) چوشذرءَ ۔(2) گرّاں بہا ۔قیمتی ۔شذرُ حدا بند۔

شِدڑاتنگ :(شِ۔دڑا۔تَنگ) شدڑا ہَگ ءِ گوستگال۔(2) شِدڑا ہَگ ءِ کاربُوتنگ۔**شدڑاتگیں** :(شِدڑ را۔تَ۔گیں)(س گ) شِدڑ را ہَگ ءِ دیریں گوستگال بزاں لگاشتگیں۔تنگ تنگ ءِ دوتنگیں۔**شِدڑراہَگ** : (شِدڑ را۔ہَگ)(ک گ) تنگ تنگ ءِ دونگ۔لسہ کنگ۔لگاشگ۔ مالگ۔(2) اَسپ ءِ شِدگ۔شِرڑ شِرڑگ۔شِشِلگ۔شلشلگ۔

شِدَگ :(شِ۔دَگ)(ک گ) اَپس ءِ توار کشگ۔اَپس ءِ توار۔ (2)شِدَراہَگ۔شِشِلگ۔شِرڑ شِرڑگ۔

شُدلاپ : (شُد۔لاپ)(س گ) شُدیگیں لاپ۔ باز شُدیگ۔ اَناوار۔لنگڑ لاپ۔لِکّ ءِ لاپ۔گُشنگ۔گُژ نَگ۔روچُڑ۔**شُدلاپی** : (شُد۔لا۔پِی)(ن گ) شُدیلّی۔لنگڑ لاپی۔گُژنگی۔**شُدلاپیں** :(شُد۔لا۔پیں)(س گ) شُدیگیں۔لنگڑ لاپیں۔گُژنگیں۔

شُدمَرگ:(شُد۔مَر۔گ)(س گ) گُژن یا شُد ءِ سَبَب ءَ مَرگ۔ (2) دَلوَت ءِ شُد ءِ سَبَب ءَ اَنچو لاغری کہ مَرگ ءِ نزّیک ءَ بہ بیت۔ (3)گُژنگ۔شُدیگ۔ شُدیک۔ **شُدمَرگی** : (شُد۔مَر۔گی) (ن گ) چہ شُداءَ مُرتگیں یا مِرگ۔**شُدمَرگیں** : (شُد۔مَر۔گیں) (س گ) شُدیگیں۔گُژنگیں۔

شِدّہ : (شِد۔دَہ)(ن گ) پَٹّ پٹّیں چادِرے،کِرّان ءَ بُش پِر،لانک ءِ بندگ بیت۔لانکی۔(2) دَزاجیں کوٹ۔دَزاجیں سدّری۔ (3) پاگ ءِ گُڈّی کِرّ۔(4)ہماپُچّ کہ حدّیرَ ہانی سَرءَ تاالان ءَ کننت۔

شُدیغ : (شُ۔دی۔غ) بچار : شُدیک۔

شُدیگ : (شُ۔دی۔گ) بچار : شُدیکّ۔

شَرّ:(شَر۔ر)(س گ) جوّان۔وَجّ۔وَشّ۔وَندی۔زَبر۔خُوب۔ جوہردار۔شِہم۔اَصلی۔اَصیل۔اَلکاپ۔راست۔دُڑاہ۔سَم۔قابل۔ کاری۔گچین۔نیک۔عجب۔گہہ۔دِل کشّ۔(2) بیہار ءُ دہشت ءِ ہم مَعناءَ دنت۔چوکہ : ”من تراشَرّ چاراں“۔(3)ٹہل۔**شَرّی** :(شَر۔ ری)(ن گ) جوّانی۔صفت۔گہبودی۔مِہروانی۔سَنچ۔خیر۔گہتری۔ زَبری۔(2)نیکی۔توڑو۔خُوبی۔وفا۔(3) فائدہ۔سِیتّ۔**شَرّی ءُ گندَگی** : (ن گ) خُوبی ءُ خَرابی۔بدی ءُ نیکی۔**شَرّیں** :(شَر۔ریں) ہماکہ شَرّانت۔جوّانیں۔الکاپیں۔بڑاہ داریں۔

شَر :(شَ۔ر)(ن گ) فیصلہ۔حق ءِ اِنصاف۔(2) مَعنا کنگ۔ جیڑہ ءِ گیشّینگ۔شَرع۔**شَرجنگ**:(شَر۔جَ۔نَگ)(ک گ) شَرءِ بُرّگ۔ اَڑے ءِ گیشّینگ۔ (2)داوا دارانی نیام ءَ مسلمانانی شریعت ءِ رُوءَ فیصلہ کنگ۔**شَرءِ دَر** : (س گ) سَرظاہری۔دَرا دَرائی۔ظاہر ءَ۔**شَرءِ شور** :(س گ) غوغا۔گیگاچ۔چِست ءِ ایر۔کُوکار ءُ جَکّا۔

شِرّ :(شِر۔ر)(س گ) بدنام۔لنڈر۔موٹ۔گندگ۔خَراب۔ کوجاہ۔بد۔بےکار۔بدحال۔بنّام۔نام ءُ دپ۔(2) نادُڑاہی یے کہ چُکّاں گِپت۔(3) جِنّ۔**شِرّ ءِ ترّ** :(ن گ) بدنام۔رزوا۔سُبکّ۔نام ءُ دَپ۔**شِرّو** : (شِر۔رُو)(س گ) بدکار۔بدعمل۔لوفر۔لنڈر۔

شِرّی : (شِر۔ری) (ن گ) رُزوائی ۔ بنّامی۔(2) لوفری۔ لنڈری۔مَسکَرا۔مَلنڈ۔**شِرّی ترّی** : (شِر۔ری۔ تِر۔ری) (ن گ) رُسوائی۔بدنامی۔نام ءُ دپی۔سُبکّی۔**شِرّیں** :(شِر۔ریں) ہماکہ شِرّانت۔بدنامیں۔لوفریں۔لنڈریں۔

شَراب :(شَ۔راب)(عَ)(ن گ) نِشہ کنوکیں وَرگی آپ۔ ترُنداپ۔**شَرابی** :(شَ۔را۔بی)(ن گ) شراب ءِ رَنگ۔(2) شراب خور۔شراب وَروک۔(3)نِشہی۔

شَراب خانَہ :(شَ۔راب۔خا۔نَہہ)(ن گ) ہمودا کہ شراب جوڑ بیت یا شراب ایر کنگ بیت۔شراب ءِ امبار۔

شَراب خور : (شَ۔راب۔خو۔ر)(س گ) شرابی۔شراب وَروک۔**شَراب خُوری** :(شَ۔راب۔خُو۔ری) شراب ءِ وَرگ۔

شَرارَت :(شَ۔را۔رَت)(د)(س گ) ہماکہ شیطانی کنت۔ دَست نہ اوشت۔دَست مہ اوشت۔(2) پِلپینڈ۔شُہیل۔بیش کار۔ ٹُلّس۔**شَرارَتی** :(شَ۔را۔رَ۔تی)(ن گ) شیطانی۔پلپینڈی۔ دَست نہ اوشتی۔

شَراکَت:(شَ۔را۔کَت)(د)(ن گ) شَریک داری۔ یکّ جاگہی ئیں کار ءُ بار۔**شَراکَت کنگ** :(شَ۔را۔کَت۔کَ۔نگ) (ک گ) ہوریں کار ءُ بار کنگ۔شَریک داری ئیں کار ءَ کنگ۔ **شَراکَتی** :(شَ۔را۔کَ۔تی)(ن گ) شریک داری۔یکّ جاگہی۔

شَربَت : (شَر۔ بَت) (ن گ) شِیر کنیں آپ۔ وَشّیں آپ۔
شَربَتی :(شَر۔بَ۔تی) (ن گ) ہما کہ چو شَربَت ءَ اِنت۔
شَرَپ :(شَ۔رَپ) بچار : شَرَف۔
شَرتَنگ :(شَر۔تَنگ) (ن گ) ہَورءُ گوات ءِ طوفان۔ (2) زِمستانی ہَورانی رَندءِ سارتی۔ آہرّ۔ (3) زرءِ توک ءِ تُوپان۔ چہ زرءَ پاد آتکگیں تُوپّان۔
شِرد :(شِر۔د) (ن گ) تَرّیں کِل کہ اَگاں پادءَ ایر بہ کنئے پا دزمین ءَ مین بہ روَت۔ لَکّت داتگیں لچّ۔ تَرتُتگیں لیسنا کیں حاک۔ (2) پہ بزّگ ءِ کِشگ ءَ تیار کُرتگیں ڈگار۔ **شِرد جَنگ** : (شِر۔د۔جَ۔نَگ) (ک گ) ڈگارءَ را سمات گیجگ ءُ لکّت دیگ تاں کہ سمات ءُ حاک یکّ جاہ بہ بنت۔ (2) ڈگارءَ پہ بزّگ ءِ کِشگ ءَ تیار کنگ۔ **شِردءُ مین** : (ن گ) شِردیں جاگہہ۔ ہما جاگہہ کہ شِرد کُتگ۔ (3) ہما جاگہہ کہ زمین نرم انت کہ پا دزمین ءَ ایر بہ روَت۔
شُرد : (شُر۔د) (س گ) نرم۔ شُرد۔ (2) نزور۔ لِہم۔ آپو۔ شُلمب۔ (3) لگور۔ بے کار۔ سُست۔ کمزور۔ **شُرد تَرّگ** :(شُر۔د۔تَر۔رَگ) (ک گ) لِہم ءُ نرم بُوئگ۔ (2) نزور بُوئگ۔ لگور بُوئگ۔ **شُردءُ شُلوپ** : (س گ) نَرم۔ لِہم۔ آپو۔ آپنیک۔
شُردَگ :(شُر۔دَگ) (ن گ) آپ ہواریں کِل کہ شِیرت ءُ پیرت بہ بیت۔ **شُردی** : (شُر۔دی) (ن گ) نرمی۔ کمزوری۔ شُرد بُوئگ۔ (2) چہ شُردیں آرت ءَ پتکگیں شِیرکنیں نان۔ پُوآ۔ شُردو۔
شُردین :(شُر۔دے۔ن) (س گ) ہما چیز کہ شُرد شُرد اِنت۔ نرمیں۔ لِہمیں۔
شِرداگ : (شِر۔دا۔گ) (ن گ) ہما پشک کہ آستو نک ئے گونڈ انت ءُ دیم ئے پیچ اِنت۔
شِردکار :(شِرد۔کار) (ن گ) لچّ کار۔ کِل کار۔ (2) بزّگ ءِ کِشگ ءِ کار۔ بزّگ ءِ کِشگ ءِ موسم۔ **شِردکاری** : (شِرد۔کا۔ری) (ن گ) لچ کاری۔ کِل کاری۔ (2) بزّگ ءِ کِشگ ءِ کار۔

شُردو :(شُر۔دو) (س گ) ہما کہ شُرد اِنت۔ (2) سُستیں ءُ بے کاریں مَردُم۔ (3) (ن گ) بہار کا ہے کہ دَنتان ءِ درد، ہیسک ءُ جلّگ ءِ دوا اِنت۔ (4) شُردیں آرت ءِ شِیرکنیں نان۔ شُردی۔
شَرّزات : (شَر۔ر۔زا۔ت) (س گ) اَصل۔ بنیاتی۔ گوں شرّیں نَسل ءِ نسبَت داروک۔ **شَرّزاتی** :(شَر۔ر۔زا۔تی) (ن گ) ہما کہ ذات ءُ زُریات ءَ شَرّ انت۔ شرّنسبی۔ اَسیلّی۔ شَرّنَسبیں۔ شرّنسلیں۔
شَرّزاتیں : (شَر۔ر۔زا۔تیں) شَرّنسبیں۔ اَسیلّیں۔
شَرّرَنگ :(شَر۔ر۔رَن۔گ) (س گ) وَشّ رَنگ۔ زیبا۔ ڈَوَل دار۔ مہاندرا۔ سِپہ دار۔ دُردانگ۔ صُورتی۔ لَسّہ۔ بڑاہ دار۔ بَمبو۔ تاسُپ۔ خُوبرو۔ **شَرّرَنگی** :(شَر۔ر۔رَن۔گی) زیبائی۔ ڈَوَل داری۔ بڑاہ داری۔ **شَرّرَنگیں** :(شَر۔ر۔رَن۔گیں) ہما کہ شَرّرَنگ انت۔ ڈَوَل داریں۔ زیبائیں۔ بڑاہ داریں۔
شَرّزانت :(شَر۔ر۔زان۔ت) (س گ) شَرّزانگ۔ عقل مَند۔ سَرپد۔ زانِندَگ۔
شَرّزانگ :(شَر۔ر۔زا۔نَگ) (س گ) شَرّی ءَ پجاہ آرگ۔ شرّی ءَ سَرپد بُوئگ۔ (2) فہمندگ۔ شَرّزانت۔ عقل مَند۔ سَرپدیں۔ زانِندَگ۔
شَرط:(شَر۔ت) (عَ) (ن گ) پہ کارے ءِ کنگ یا نہ کنگ ءَ ڈکّ ءُ نیمّون۔ (2) بیئت۔ بَے۔ اَگبگ۔ بَستن۔ (3) جُوّا۔ بھیڈی۔ **شَرط ایر کَنگ** :(شَر۔ت۔ایر۔کَ۔نَگ) (ک گ) یکّ کارے ءِ سَرءِ بیئت بَندگ۔ شرط جَنگ۔ شرط بَندگ۔ **شَرط ءِ بَرگ** : (ک گ) شرط ءِ کٹّگ۔ شرط ءِ سوبین بُوئگ۔ **شَرط بَندگ** :(شَر۔ت۔بَن۔دَگ) (ک گ) شرط ایر کنگ۔ اَگبگ بَندگ۔ **شَرط ءِ پڑ وشگ** : (ک گ) بَے ءِ نہ منّگ۔ **شَرط جَنگ** :(شَر۔ت۔جَ۔نَگ) (ک گ) پہ کارے کنگ ءِ بیئت بَندگ۔ شرط ایر کنگ۔ اَگبگ جَنگ۔ زرّ بَندگ۔ **شَرط کَٹّگ** : (شَر۔ت۔کَ۔ٹّگ) (ک گ) شرط بَرگ۔ شرط ءِ سوبیں بُوئگ۔ **شَرطی** :(شَر۔تی) (ن گ) ہما کار کہ پرائی ءِ شرط ایر کنگ بہ بیت۔

شَرَع :(شَ ۔رہ)(عَر)(ن گ) مَعنا ۔ مَطلَب ۔ حال ۔ دیم ءِ حَبرانی حال ۔ (2) مَعنا کَنَگ ۔ پیچ کَنَگ ءِ چارَگ ۔ گشیئگ ۔ شَر ۔ (3) نہاد ۔ (4) دَپ جَنگی ۔ جیڑہ ۔ رٹ ءُ کُٹ ۔ رٹگ ۔ رَپٹگ ۔ (5) راست ۔ پَکّا ۔ (6) ہما کہ گوں مسلمانانی شریعت نِسبَت داریت ۔ (7) ظاہِر ۔ پدّرا ۔ **شَرَع بُرّ** : (شَ ۔رہ ۔ بُر ۔ ر)(س گ)(ن گ) شَرَع جنوک ۔ منصف ۔ جج ۔ جیڑہ ءِ گیشینوک ۔ **شَرَع ءِ تورہ** : (س گ) داد جاہ یا عدالت ءِ فیصلہ ۔ (2) دَپ جَنگی ۔ جیڑہ ۔ **شَرَع دیگ** :(شَ ۔رہ ۔دی ۔یگ)(ک گ) ظاہِر بُوئگ ۔ ظاہِری کَنگ ۔ پدّرا بُوئگ ۔ **شَرَعی** :(شَ ۔رَ ۔ ہی)(ن گ) دَپ جَنگی کَنوک ۔ رٹوک ۔ (2) ہما کہ گوں مسلمانانی شریعت ءِ نِسبَت داریت ۔

شَرَف :(شَ ۔رَف)(ن گ) عِزَّت ۔ مَزاہ ۔ لَجّ ۔ (2) قیمت ۔ اَرزِش ۔ مَرکب ۔ ننگ ۔ قدر ۔ خرید ۔ شَرَپ ۔ آپ ۔ ادب ۔ **شَرَف دیگ** :(شَ ۔رَف ۔ دی ۔ یگ)(ک گ) عِزَّت دیگ ۔ دیم ءِ پاد آہگ ۔ عِزَّت کَنگ ۔ مَرُدم گِری ۔

شَرَف دار :(شَ ۔رَف ۔دا ۔ر)(س گ) عِزَّت دار ۔ عِزَّت مَند ۔ آرِیپ ۔ بوہیر ۔ سَربالاد ۔ مَنگہ ۔ مِہتر ۔ غَیرتی ۔ مَزَن شان ۔ مَزاہ دار ۔ **شَرَف داریں** :(شَ ۔رَف ۔دا ۔ریں)(س گ) باعِزّتیں ۔ مزن شانیں ۔ مزن مرّیں ۔ بزّاہ داریں ۔

شرف مَند:(شَ ۔رَف ۔مَن ۔د)(س گ) عِزَّت دار ۔ عِزَّتی ئیں ۔ مَزاہ دار ۔ عالی ۔ گرْاں مہذب ۔ مَزَن ۔ مَزَن پہر ۔ مَزَن مَرّ ۔ مَیار جَلّ ۔ آرِیپ ۔ پُرمَزاہ ۔ بزّاہنگ ۔ عِزَّت مَند ۔ بُرز شان ۔ خانوادہ ۔ گرْاں ءُ سَنگین ۔ شہمیر ۔ **شَرَف مَندی** :(شَ ۔رَف ۔مَن ۔دی)(ن گ) باعِزَّتی ۔ مَزاہ داری ۔ بُرزشانی ۔ پاگ واجہی ۔ جامی ۔ گرْاں مہذبی ۔ بوہیری ۔ **شَرَف مَندیں** : (شَ ۔رَف ۔مَن ۔ دیں)(س گ) باعزّتیں ۔ شرف داریں ۔ بُرزشانیں ۔ مَزاہ داریں ۔

شِرک : (شِر ۔ک)(ن گ) وَہم ۔ بدگمانی ۔ شَک ۔ شَک ءُ شُبہ ۔ **شِرک ءُ پال** :(ن گ) ٹِکّ ءُ ٹاک ۔ شَکّ ۔ وَہم ۔ پال ۔ **شِرکی** :(شِر ۔کی)(ن گ) وَہمی ۔ ہما کہ وَہم ءُ شک ءِ دِل ءَ کیت ۔ (2) دَڑاجیں نادُڑاہی ءِ سَبَب ءَ بے سُدھ ءُ سار بُوئگ ۔

شِرَگ :(شِ ۔رَگ)(ن گ) یکّ قسمے ءِ بِٹے کہ مُرگ ءِ گُرَگ ءَ چیرءَ کَننت ۔ (2) چیزانی بے رِدءُ بندءَ کپگ ۔ تالان ۔ شِنگ ۔ (2)(ک گ) تڑپگ ۔ بڑانز دیگ ۔ پتڑ ءُ شک دیگ ۔ **شِرَگیں** :(شِ ۔رَ ۔گیں)(س گ) تالانیں ۔ شِنگیں ۔

شُرّگ :(شُر ۔رَگ)(ک گ) چانکرّ پاچِگ ۔ رِیسیئگ ۔ (2) ثمرہ داریں دَڑ چِک ءِ برانی دُور کَنگ ۔ کرّگ ۔ **شُرّگی** :(شُر ۔ رَ ۔گی) شُرّگ ءِ آوَکی ۔ ہما کہ شُرّگ لوٹیت ۔

شَرگدار :(شَر ۔گِ ۔دار)(ن گ) ہما کہ پہ کسے ءِ بدیں سَسّانہ داریت ۔ وَشّ گِدار ۔ (2) وشّیں ساعت ۔ نیکیں ساعت ۔ (3) لبزانک ءِ چاروک ءُ تپاسوک ۔ ایرادگر ۔ نَلدکار ۔ **شَرگداری** : (شَر ۔گِ ۔ دا ۔ری)(ن گ) ایرادگِری ۔ لبزانک ءِ چارَگ ءُ تپاسَگ ءِ کار ۔ نَلدکاری ۔

شَرْم :(شَر ۔م)(ن گ) لَجّ ۔ ننگ ۔ حیا ۔ غیرت ۔ آپ ۔ حجاب ۔ شُدّ ۔ **شَرْم ءُ ننگ** :(ن گ) مرد یا جنین ءِ چیریں اَندام ۔ زِہار ۔ مَرُدم ءِ پہمیانیں اعضا ۔ (2) عِزَّت ۔ مَزاہ داری ۔ **شَرمانہ** :(شَر ۔ما ۔نہ)(د)(ن گ) زالبولے ءِ شہ بیگانگیں مَرُدمے ءِ پلّو ءَ جنگ ءُ ٹپّی کَنگ یا زاہ ءُ بد کَنگ ءِ عوض ۔ ڈنڈ ءُ ملام ۔ (2) گورِیچانی بلوچستان ءِ لہتیں پٹھان ٹکّانی دود ءُ ربیدگ ءِ رُوءَ مردین ءِ گوں دِگرے ءِ جنین ءَ یا بے سیریں زالے ءَ ووپت ءُ واب کَنگ ءِ ڈنڈ ءُ ملام ۔

شَرمِندگ :(شَر ۔مِن ۔دَگ)(س گ) پشَل ۔ لَجّی ۔ لیزم ۔ موٹ ۔ سَرجہل ۔ شُہرت ۔ حجالت ۔ دَپ شِیرْ ۔ **شَرمِندگی** :(شَر ۔مِن ۔ دَگی)(ن گ) پشَلی ۔ سَرجہلی ۔ حجالتی ۔

شُرود : (شُ ۔رو ۔د)(ن گ) لہڑ داتگیں جوءِ دان ءِ گوں شِیرءَ گرْاستگیں ورا کی ۔

شَرَوَر :(شَر ۔وَر)(ن گ) مال ءُ دلوت ءِ وَرگی بہار کاہے ۔

شُروع:(شُ ۔رو)(عَر)(ن گ) بُنگیج ۔ بنا ۔ بُنگِش ۔ بِندات ۔ ابتدا ۔ **شُروعات** :(شُ ۔رو ۔آت)(ن گ) بُنگیج ۔ بِندات ۔ اَوَل سَر ۔ اَوَل ہُو ۔ **شُروع کَنگ** : (شُ ۔رُو ۔آت ۔کَ ۔نگ)(ک گ) بنا کَنگ ۔ کارے ءِ بُنگیج کَنگ ۔ ابتدا کَنگ ۔

شِروک :(شِ۔روک)(ن گ) ترپوک۔ دَڑ پشوک۔(2) بڑانز۔پُتڑ ءُ شگ۔(3)شہم۔دَڑپش۔جلَشک۔روشناہ۔روڑناہ۔

شَرِیَت :(شَ۔رِ۔اَت)(ن گ) سَبَب۔ عِلّت۔(2) کم مقداریں شے۔**شَرِیتی** :(شَر۔یہ۔تی)(ن گ)ہما کہ گوں شَرِیَت ءَ نِسبَت داریت۔

شَریعت :(شَ۔ری۔اَت)(عَ)(ن گ) مسلمانانی مذہب ءَ آہانی قرآن ءِ رُوءَ جیڑہانی گیش ءُ گیوار ءِ تو جیل ءُ فیصلہ۔

شَرِیدار :(شَ۔ری۔دا۔ر)(ن گ) شراکت دار۔شریک۔ بَہرومَند۔حصہ دار۔بَزگر۔شریک دار۔بَہر بر۔بَہرَوَند۔**شَرِیداری** : (شَ۔ری۔دا۔ری)(ن گ) حصہ داری۔بہرومندی۔

شِرِیش :(شِ۔ری۔ش)(ن گ) دَڑ چلکے کہ بَرئے سَکّ زَہر انت۔(2)شرِیش ءِ بَر کہ لاپ ءِ ریچگ ءِ دواے۔پہ لاپ کرمانی کُشگ ءَ ہم کارمرزبیت۔

شَرِیک :(شَ۔ری۔ک)(ن گ) شَرِیدار۔ ہمکاریں واہند۔ بَہرومَند۔ وَنڈ زِیر۔شریک دار۔(2) ڈگار یا مچانی کار دار۔بَزگر۔ دِہکان کار۔کُنِندہ کار۔(3) ہما بَزگر کہ پہ شَرِیداری ڈگاراں کِشار کَنت۔(4) سنگت۔ہَمراہ۔ہم کار۔**شَرِیکّی** :(شَ۔ری ک۔کی) بَہرومَندی۔(2) کُنِندہ کاری۔بزگری۔

شَرِیک دار :(شَ۔ری۔ک۔دار)(ن گ) بچار : شَرِیدار۔

شَڑ :(شَ۔ڑ)(ن گ) لیسنا کیں وَشّ کُتگیں حاک۔(2) کوَر ءِ آورتگیں نوکیں حاک۔بار۔(3) حاک ءِ دَرپ۔**شَڑَو** :(شَ۔ڑو)(ن گ) مَٹّ داتگیں زَمین۔بارزُرتگیں ڈگار۔

شُڑپُغ :(شُڑ۔پُغ)(ک گ) شڑوپگ۔آپ ءِ گُلاٹگ۔ شُلُوپّگ۔(2) آپ ءِ تہہ ءَ دَست ءُ پاد جَنگ ءِ توار۔

شُڑد :(شُڑ۔د) بچار : شُرد۔

شِڑشِڑَگ :(شِ۔ڑ۔شِ۔ڑَگ)(ک گ) شَلشلگ۔اَسپ ءِ شِدگ۔شِدَر اہگ۔

شَڑَنگَگ :(شَ۔ڑَن۔گَگ)(ک گ) زَرّانی یا دِگہ اَنچیں چیزے ءِ ڈُک وَرَگ ءِ توار۔شِلنگگ۔

شَڑُوپَگ:(شَ۔ڑُو۔پَگ)(ک گ) تہہ ءَ رَوَگ۔شَردیں چیزے ءِ تہہ ءَ دِگہ چیزے ءِ مین رَوَگ یا پُترَگ ءِ توار۔(2) آپیں چیزے ءِ یکّ پارگی ایر بَرَگ کہ ایر بَرَگ ءِ آوازدَربئیت۔شُڑپُغ۔

شَڑّ :(شَڑ۔ز) (ن گ) جَنگلی مُرگے۔سیہ گوَرّ ءِ مادگیں۔

شِڑّ :(شِڑ۔ز)(ن گ) کُنٹگ داریں کسانیں بُوٹگے۔شِڑ کہ کچک ءِ عِلاج ءِ ہاتِر ءَ کارمرزبیت۔**شِڑّ جَنگ** :(شِڑ۔ز۔جَ۔نگ)(ک گ) ڈگار ءَ شِڑّ ءِ رودینگ۔(2) ڈگار ءِ شِڑّ ءِ لِدانی جَنگ ءُ صاف کنگ۔

شِڑّ کَنگ : (شِڑ۔ز۔کَ۔نگ)(ک گ)شِڑّ رودینگ۔(2) ڈگارے ءِ تہہ ءَ شِڑّ ءِ بازرُدَگ۔**شِڑّ ءِ ہُنڈال** :(ن گ) اِنسان ءِ خونی رِشتہ کہ سَکّ دُور دُور ءَ رَوت۔(2)شِڑ ءِ روتگ۔

شِزار : (شِ۔زا۔ر)(س گ) بے زار۔پہریگ۔سوکی۔ دَردیگ۔دَرمنتگ۔دِلاپ۔زَنگ زار۔سِیاہ دل۔**شِزاری** :(شِ۔زا۔ری)(ن گ) پہری۔بےزاری۔سوکی۔

شِڑّ انو : (شِڑ۔ز۔آ۔نو) بچار : شِڑّ خانہ۔

شِڑّ خانَہ : (شِڑ۔ز۔خا۔نَہ)(ن گ) چہ تبدءُ لوار ءَ رَنگ ءِ ہاتِر ءَ گوں شِڑّ اں بَستگیں کاپَر کہ پہ سَردکنگ ءَ آپ ئے جننت۔اہتکان۔

شَڑَگ :(شَ۔ڑَگ) (ن گ) شِڑّ ءِ ذاتیں کُنٹگ داریں کسانیں کاہے۔

شَست:(شَس۔ت)(ن گ) ماتی لَنگَک۔ماتیں موڑدان۔ ڈیب۔اَجو۔(2)ہما مُندریک رَنگیں چِلّہ کہ ایشی ءِ ماتی لنگک ءَ کننت کہ کمان ءِ کشّگ ءَ کمان ءِ زِہ ءَ ڈک داریت۔(3) گونڈیں لنگک۔ (4) حساب ءِ رُوءَ سے بیست۔**شَست نِشان دیگ** :(شِس۔ت۔نِ۔شان۔دی۔یگ) گڈّی نِشان دیگ۔کسے ءَ نَہ منّگ۔ (2) بے عزّت کنگ۔

شِست :(شِس۔ت)(ن گ) ٹِکّ۔نِشان۔تچک۔نِشانگ۔ تُپنگ ءِ نشانگ بندگ ءِ مُہرگ۔تچکی۔ نِشانگ ءِ تچکی۔(2) نِگاہ۔

ہیر تیں نِگاہ۔ **شِست بندَگ** : (شِس ۔ت ۔ بَن ۔ دَگ) (ک گ) نِشانگ ءِ گِرَگ۔ جفت کنگ۔ ٹِک کنگ۔ شِست گِرَگ۔ **شِست کنگ** : (شِس ۔ت ۔کَ ۔نگ) (ک گ) نِشان کنگ۔ نِشانگ ءَ تچک کنگ ءُ جنگ۔ (2) گوْر بندَگ ءُ جنگ۔ **شِست گِرَگ** : (شِس ۔ت ۔گِ ۔رَگ) (ک گ) ٹِک کنگ۔ تُوپّک ءِ پہ نِشانگ ءِ جُفت دارَگ۔ شِست بندَگ۔

شَش : (شَ ۔ش) (ن گ) حساب ءِ رُوءَ سے ءُ دِگہ سے۔ **شَش ءُ پنچ** : (ن گ) دِل جنگ۔ چارءُ بیچار۔ دِل ءِ چارَگ۔ (2) حیران ءُ ہبکہ ۔دو دِلگ۔ سِند ءُ بند۔ **شَشی**: (شَ ۔شی) (ن گ) مال ءُ دَلوت ءِ دَنتانانی توام بُوَنگ۔ مال ءُ دَلوت ءِ دَپ ءَ شش بُوَنگ۔

شُشت : (شُش ۔ت) (ک گ) شودَگ ءِ گوْستگال بزاں آئی ءَ یا کسے ءَ شودَگ ءِ کارءَ کُت۔ **شُشت ءُ شود** : (ن گ) شودگ ءِ کار۔ (2) جان ءُ گُد ءُ پچ ءِ شودَگ ءُ صاف کنگ۔ چیزَے ءِ شودَگ ءُ صاف کنگ۔

شُشتگ : (شُش ۔تگ) (ک گ) شودگ ءِ گوْستگال بزاں آئی ءَ یا آہاں شودگ ءِ کار کُرتگ۔ **شُشتگیں** : (شُش ۔ت ۔ گےن) (س گ) ہما کہ شودَگ بُوتگ۔ پلگاریتگیں۔ پھکیں۔ صافیں۔

شَش رِد : (شَش ۔رِد) (ن گ) تکرد ءِ گوْ پگ ءِ راستے۔ سچکان۔ نگارگواپ۔

شَشِکّ : (شَ ۔شِک ۔ک) (ن گ) فصل ءِ ششمی بہر۔ شش ءَ یکّے۔ (2) بوہر۔ **شَشِکّی** : (شَ ۔شِک ۔کی) (ن گ) ششمی بہر۔ شَش ءَ یکّے ۔(2) بوہری۔ **شَشِکّی زمین** : (شَ ۔شِک ۔کی۔ زَ ۔می ن) (ن گ) ہما زمین کہ پہ کِشت ءُ کِشار یا حاصل ءَ پہ ششک دیگ بُوتگ کہ ثمرہ یا برءِ ششمی بہر زمین ءِ واجہ ءِ بیت۔

شِشُک : (شِ ۔شُک) (ن گ) چہ کُکّ ءَ کِستریں لچّوکیں لوٹّکے۔ مُرگانی بوٹ۔ بوٹک۔

شِشَگ : (شِ ۔شَگ) (ن گ) کٹ۔ نوک زاتگیں مال یا دَلوت ءِ بزیں شیر۔ بُوہلی۔ کڑ۔

شَشَگ : (شَ ۔شَگ) (ن گ) چُکّ ءِ پیداک بُوَنگ ءِ ششمی روچ۔ کپتوک ءِ ششمی روچ۔ **شَشِگان** : (شَ ۔شِ ۔گان) (ن گ) چُکّ ءِ پیداک بُوَنگ ءِ ششمی روچ ءِ خیراتی دود۔ **شَشَگی** : (شَ ۔شَ ۔گی) (ن گ) ہما مال کہ زَہگ ءِ پیداک بُوَنگ ءِ ششمی روچ ءَ کُشّگ ءُ خیرات کنگ بیت۔

شِشِلَگ : (شِ ۔شِ ۔لَگ) (ک گ) اَسپ ءِ شِدَگ۔ شِدَرا ہگ۔ شَلشَلگ۔ شرّشرّگ۔ (2) پہ کاہ ءُ کدیم ءِ ہاترءَ اَسپ ءِ آواز۔

شَشُم : (شَ ۔شُم) (ن گ) شَشُمی ۔شش۔ **شَشُمی** : (شَ ۔شُ ۔می) (ن گ) شَش ۔ پنچ ءُ دِگہ یکّے۔

شَشو : (شَ ۔شو) (ن گ) (س گ) ہما چُکّ کہ نوہ ماہ ءِ بدل ءَ شش ماہ ءَ پیداک بیت۔ نیم توامین زَہگ۔ (2) نابُود۔ نیستو۔

شَشیم: (شَ ۔ شے ۔ م) (ن گ) کسانیں کُڈّک۔ گِدان۔ (2) کڈّ۔ کسانیں تنگیں پلّکے کہ پہ مُرگ ءِ گِرَگ ءِ بندنت ءُ۔

شِعر : (شے ۔ر) (ن گ) شاعر ءِ گال ءُ پربند۔ لچّہ۔ ٹپہ۔ گال۔ پربند۔ بیت۔ غزل۔ صوت۔ **شِعر ءُ باگل** : (ن گ) وشّ تواری ءَ شعر ءِ اَلہان کنگ۔ شِعری دیوان ءُ مجلس۔ (2) کُوار ءُ جاک۔ **شِعر بندَگ** : (شے ۔ر ۔بَن ۔دَگ) (ک گ) شِعر ٹاہینگ۔ شِعر ءِ پربندَگ۔ **شِعر پربندَگ** : (شے ۔ر ۔پِر ۔بَن ۔دَگ) (ک گ) کسے ءِ توسیپ یا ایر جنگ ءِ شِعر بندَگ۔ شِعر بندَگ۔ **شِعر جنگ** : (شے ۔ر ۔جَ ۔نگ) (ک گ) شِعر اَلہان کنگ۔ (2) دُزوگ بندَگ۔ رَپّٹگ۔ **شِعر ءِ دَپ ءَ کنگ** : شِعر ءِ جنگ۔ شِعر اَلہان کنگ۔ **شِعر وَند** : (شے ۔ر ۔وَن ۔د) (ن گ) شِعر ءِ اَلہان۔ وشّ گٹّی ءِ شِعر جنگ۔ شِعر ءِ الہان کنگ ءِ وڑ ءُ پیم۔

شُغُل : (شُ ۔غُل) (د) (ن گ) روزگار۔ کاروبار۔ (2) مسکرا۔ ملنڈ۔ چیوا۔ چرّک۔ شُگُل۔ **شُغلی** : (شُ ۔گُ ۔لی) (ن گ) مسکراباز۔ چرک کنوک۔ ہما کہ بازچرّک ءُ مسکرا کنت۔

شُغو :(شُ۔غو) مَسکرائیں ترّان۔ ھنچائیں حبر۔ **شُغو بُغو** :(شُ۔غو۔بُ۔غو)(س گ) پوچیں گپّ۔ کپتگیں حبر۔

شِفا :(شِ۔فا)(عَر)(ن گ) ھم ساہگ ءُ ھم بند۔ (2) ھم بندیں زمین واجھہ ءِ بہائی جائیداد ءُ میراث ءِ بہا ژورگ ءِ داوادار۔ شِوہ۔ شوہ ءِ واجھہ۔ حق ءِ شفا۔

شَفا :(شَ۔فا)(د)(ن گ) جوڑی۔ جان جوڑی۔ دُژاہی۔ (2) نادُژاہ ءِ جان سلامتی ءِ عِلاج۔ **شَفا بَکش** :(شَ۔فا۔بَک۔ش)(س گ) جان دژاہ کنوکیں دارُو ءُ درمان۔ (2)(ن گ) جان دژاہ کنوک۔ ساڑوک۔ حداوند۔ پروردگار۔

شِفاخانَہ :(شِ۔فا۔خا۔نَہ)(ن گ) ھسپتال۔ نادُژاہ جاہ۔

شِفار :(شِ۔فار) بچار: شِپار۔

شِفِرکا:(شِ۔فِر۔کا)(ن گ) گوں تیزی ءَ گوزگ ءِ توار۔

شَفَرتَل :(شَ۔فَر۔تَل)(س گ) لگور۔ بےکار۔ بے ھِمّت۔ (2)(ن گ) سستگیں چبوّ۔

شِفَغ :(شِ۔فَغ)(ک گ) سٹّگ۔ گوں تیزی ءَ رَوگ۔ جَہہ جَنگ ءُ رَوگ۔

شِفُک :(شِ۔فُک)(ن گ) جِنتر ءِ نیامی آسن۔ کُونی۔ شکیک۔ شیپیک۔ شِپُک۔

شِفی :(شِ۔فی)(ن گ) بان ءِ تہہ ءَ سرے ءُ دَستے ءِ بُرزی ءَ رزان ءُ ھیران ءِ ایر کنگ ءِ دار ءِ پاٹی۔ (2) شِپی۔

شَفیلی :(شَ۔فی۔لی)(ن گ) کوھانی نیام ءَ راہی ئیں دَرگ یا رُنگ راہ۔

شَک :(شَ۔ک)(ن گ) کسانیں بارگیں نزوریں ترک۔ تَل۔ کرڑکّ۔ (2) لٹّانی نشان کہ جتگیں مَردُم ءِ جان ءِ سرءَ پشت کپنت۔

شَک شَک :(شَک۔شَک)(ن گ) شِیشگ یا دیوال ءِ ھما ترک کہ تَل تَل اِنت بلے پچ نہ اِنت۔ تَل تَل۔ دَرگ دَرگ۔ ٹکّر ٹکّر۔

شَک شَکیں :(شَک۔شَ۔کیں)(س گ) تَل تلیں۔ دَرگ دَرگیں۔ ترڑکیتگیں۔ **شَکیں** :(شَ۔کے۔ن)(س گ) ھما کہ شَک انت۔ تَلیں۔

شَکّ :(شَک۔ک)(ن گ) باوَر نہ کنگ۔ بے باوَری۔ بے یقینی۔ اَندیشہ۔ شُبہ۔ شُرک۔ گُمان۔ شُبہہ۔ (2) قبرانی سَرون ءِ مِلکیں سِنگ۔ جہ سَری۔ (3) قبرانی تہہ ءَ ءُ چاتانی رِبد بند کنگ ءِ کارمرز بوؤکیں سِنگ۔ (4) لَجّ۔ مَیار۔ پَرواہ۔ (5) بے مَیار۔ باڑ۔ (6) سَر رَند۔ شِنوخ۔ (7) مُجول ءِ گوازی ءِ مُجول ءِ حَر یا اَسپ بُوتگ۔ (8) ماھیگے ءِ نام اِنت۔ **شَکّ بَر**:(شَک۔ک۔بَر) بَدگُمان۔ کسے ءِ سرءَ شکّ بُوتگ۔ توج بَر۔ تودبَر۔ (2) ہجکہ۔ دو دِلگ۔ **شَکّ ءِ پرّینگ** :(ک گ) شکّی کنگ۔ بدگُمان کنگ۔ **شَکّ ءُ دوشَکّ** :(ن گ) گمان۔ بے یقینی۔ خیال ءُ گمان۔ شکّ ءُ شبہ۔ باریں۔ **شَکّ ءُ شُبہہ** :(ن گ) خیال ءُ گمان۔ (2) بے یقینی ءُ بے بیسہی۔ شکّ ءُ دوشکّ۔ (3) رَکّ ءُ پَکّ۔ شُرک۔ **شَکّ کنگ** :(شَک۔ک۔کَ۔نگ)(ک گ) گوں سَر رَند ءَ مُوداں رَندگ۔ (2) مَیار کنگ۔ لَجّ کنگ۔ (3) باوَر نہ کنگ۔ (4) گمان کنگ۔ **شَکّو** :(شَک۔کو)(س گ) ھما مَردُم کہ شکّ بہ کنت۔ ھما کہ باوَر مہ کنت۔ بے باوَر۔ بدگمان۔ (2) ھما کہ لَجّ ءُ مَیار بہ کنت۔ **شَکّ وَند** :(شَک۔وَن۔د)(س گ) شکّ بُوتگ۔ شکّ کنگ۔ **شَکّ ءُ پَکّ** :(ن گ) دُژوگ ءُ راست۔ ھما حَبر کہ پکّا نہ اِنت۔

شِکّ:(شِک۔ک)(س گ) ھدونا کی۔ دل ءِ لوٹگ۔ دوستی۔ (2)(ن گ) بارگیں ءُ توسک سَریں لَٹّ۔ (3) بُرز ءُ بارگیں تلار۔ ڈِینک۔ شِیک۔ (4) دَلوت یا اولاک ءِ مات ءِ مچگ ءَ نیلگ ءِ ہاتر ءَ دو دار شِک مکّ کنگ۔ (5) مکّ۔ سیخ۔ توسک۔ تیز۔ دَژاج۔ چونگ۔ (6) کلیٹک۔ گرژک ءِ شِک کہ مُرگ ءَ ءُ بہ سرنندیت۔ **شِکّ بُونگ** :(شِک۔ک۔بُو۔نگ)(ک گ) سیخ یا آھن ءُ دار یا دِگہ اَنچیں چیز ءِ دیم ءَ یا بُرز ءَ راست ءَ راست جِک ءُ مُہر بُونگ۔ **شِکّ جَنگ** :(شِک۔ک۔جَ۔نگ)(ک گ) چیزے ءَ را ماں دیوال ءَ یا ماں پلّے ءَ مان جَنگ یا دَژنجگ۔ **شِکُّک** :(شِک۔کُک)(ن گ) کسانیں شِکّوک۔ (2) سَکّیں کسانیں کنٹگ یا بارگ ءُ جکّیں سُر ءُ شک۔ **شِکّو** :(شِک۔کو)(ن گ) بستگیں کرز کہ لوگ ءُ کش ءَ یا دَژاجی ءَ اِنت۔ (2) دَژاجیں۔ توسکیں۔

شِکار :(شِ ـکار) (ن گ) ہما آسک ، کوہ گُرانڈ ، مُرگ یا رَستَر کہ مَردُم آئی ءَ جَنت یا گیپت ـ (2) جَنگلی مرگ یا دِگہ ساہ دارے ءِ گرَگ یا کُشگ ءِ کار ـ (3) ہما کہ گرَگ یا شکار کنگ بُوتگ ـ **شِکار بَند** :(شِ ـکار ـ بَن ـ د) (ن گ) مُرگ گرِیں تلک ءِ کاربند ـ **شِکار ءِ تیردیگ** : شکار ءِ گوں شکاری ءِ ٹُپنگ ءِ تکر یچ ءَ انچوش آ ہگ کہ وَشّ جَنگ بہ بیت ـ پہ شکار ءَ شِست گرَگ ـ **شِکاری** :(شِ ـکا ـری) (ن گ) ہما مَردُم کہ شکار کنت ـ بشکردی ـ تیر اَنداز ـ (2) باز ـ ریشواں ـ وکاب ـ شاہین ـ شہپر ـ

شِکانی :(شِ ـکا ـنی) (ن گ) لاپ دار ـ لوگ یا کاپر ءِ سَر ءِ تیر ءَ اَبید اے دِگہ دار ـ

شِکائست :(شِ ـکا ـاِس ـت) (د) (ن گ) دِل رَنجی ـ گِلہ ـ گلگ ـ زنگ زاری ـ

شِکایَت : (شِ ـکا ـیَت) (د) بچار : شکائست ـ

شَکَر :(شَ ـکَر) (ن گ) شکر کانڈیل یا چہ دِگہ نیوَگاں کَشّ اِتگیں شِیرکنیں چیزے ـ شِیرکن ـ وَشّ تام ـ قند ـ بُورہ ـ شَکّل ـ (2) وَشّ ناہیں مچّے ءِ نام اِنت ـ (3) اِنسانی جسم ءَ شکر ءِ گیش بُوئگ ءِ نادُژاہی ـ **شَکر کانڈیل** :(شَ ـکر ـکان ـڈے ـل) (ن گ) کڑب ءِ وڑیں یکّ دہلے کہ چہ آئی ءَ شِیرَگ یا آپاں شکر جوڑ کننت ـ ہما کانڈیل کہ شِیر کن اِنت کہ چہ ایشی شکر جوڑ بیت ـ کمُند ـ قند ـ کماد ـ **شَکری** :(شَ ـکَ ـری) (ن گ) سُہر کُلونٹیں مچّے ـ (2) ہما کہ گوں شکر ءَ نِسبت داریت ـ (3) انسان ءِ جسم ءِ شکر ءِ گیش بُوئگ ءِ نادُژاہی یے ـ

شَکرگال :(شَ ـکَر ـگال) (س گ) وَشّ تژان ـ وَشّ لِسان ـ وَشّ لبز ـ شکرلبز ـ وَشّ حبَر ـ

شُکر : (شُک ـر) (ن گ) مِنَّت ـ تورۆ ـ شُگْر ـ

شِکرا : (شِک ـرا) (ن گ) شکاری باز ـ باز ءِ یکّ قسمے ـ

شَکررَنج :(شَ ـکَر ـرَن ـج) (س گ) کمّے دِل گرْان ـ کمّے دِل رَنج ـ (2) رَنج ـ نہ وَشّ ـ آزار ـ **شَکررَنجی** :(شَ ـکَر ـرَن ـجی) (ن گ) دِل گرْانی ـ آزاری ـ نہ وَشّی ـ

شَکرقَند : (شَ ـکَر ـقَن ـد) بچار : پِنڈال ـ

شُکرگُزار : (شُک ـر ـگُ ـزا ـر) (س گ) مِنَّت وار ـ شکرادا کنوک ـ زیرمِنَّت ـ **شُکرگُزاری** :(شُکرْ ـگُ ـزا ـری) (ن گ) مِنَّت واری ـ زیرمِنَّتی ـ زیرباری ـ

شَکرگزّ :(شَ ـکَر ـگز ـز) (ن گ) گز ءِ سُسر ـ گز ءِ شیرگ ـ

شَکرلبز :(شَ ـکَر ـلَب ـز) بچار : شکرگال ـ

شَکرو : (شَ ـکَ ـرو) (ن گ) سُہر کُلونٹیں مچّے ـ

شَکرورناہ :(شَ ـکَر ـوَر ـنا) (س گ) نوک وَرناہ ـ وَرناہی ءِ بُنگیج ـ بَچکّ ـ **شَکرورناہی** : (شَ ـکَر ـوَر ـنا ـئی) (ن گ) نوک وَرناہی ـ

شَکُڑ :(شَک ـکُڑ) (ن گ) ہُورت دَنتانیں شکّ کہ سَر ءِ رِشک ءُ بوڑاں کشّیت ـ

شَکسا :(شَک ـسا) (ف گ) شکسا ہگ ءِ فَرماں گال : بِہ شکسا ـ

شَکسات :(شَک ـسا ـت) (ک گ) شکسا ہگ ءِ گوستگال ـ (2) شکسا ہگ ءِ کار بُوت ـ (2) راہ دات ـ پُجاربینت ـ سَرکُت ـ راہی کُت ـ روان دات ـ

شَکساتگ :(شَک ـسا ـتگ) (ک گ) شکسا ہگ ءِ گوستگال بزاں شکسا ہگ ءِ کار بُوتگ ـ دیم داتگ ـ راہ داتگ ـ (2) سوگات ءَ داتگ ـ **شَکساتگیں** : (شَک ـسا ـتَ ـگیں) (س گ) داتگیں ـ رَواں داتگیں ـ شات کُتگیں ـ (2) شکسا ہگ ءِ دیریں گوستگال بزاں ہما کہ شکسا تگ ـ

شَکساہگ :(شَک ـسا ـہَگ) (ک گ) پہ یکّے ءِ کُلو ہے یا زَرّ ءُ مال رواں دیگ ـ (2) نذر کنگ ـ شاتک بُوئگ ـ روان دیگ ـ دیم دیگ ـ سوگاتی دیگ ـ (3) قاصد ءِ کُلوہ کنگ ـ نپر کنگ ـ

شِکست :(شِ ـکِس ـت) (ن گ) تاوان ـ نقصان ـ پڑ وش ـ قضا ـ ایر جوک ـ (2) ناتوان ـ ضعیف ـ نزور ـ (3) سَکّ کوہن ـ (4) تِرّ ـ **شِکست وَرگ** :(شِ ـکِس ـت ـوَ ـرَگ) (ک گ) پڑ وش وَرگ ـ تاواں بار بُوئگ ـ نقص بُوئگ ـ پڑ شگ ـ **شِکستی** :(شِ ـ

کِس ۔تی) (ن گ) پرُشتگیں۔ (2) تاواں باری۔ نزوری۔
شِکستیں : (شِ ۔کِس ۔تیں) ہما کہ شِکست انت۔ (2) تاوان باریں۔ نزوریں۔ ناتوانیں۔
شَکلش : (شَک ۔ش) (س گ) تچّک۔ یکّ جاوَرءَ وپتگین۔ (2) شُدیگ۔ گُژنگ۔ (3) حُشک کُتگیں گنش۔ (4) (ن گ) مچّےءِ قِسمے۔ **شَکلش کنگ** : (شَک ۔ش ۔کَ ۔نگ) (ک گ) ٹال ٹال کنگءُ پہ حُشک کنگءَ ایر کنگ۔ تچّک کنگ۔
شِلگ : (شِ ۔لگ) (ک گ) گرانیں چیزےءِ چہ وَتی جاگہءَ کمّیں کنزگ۔ مزنیں دیوالءِ تہہءَ گرانیں سنگےءِ چہ وَتی جاگہءَ کنزگ۔ مزنیں تلارےءِ ٹکّرےءِ تل بُوَنگءُ کمّیں چہ وَتی جاگہءَ کنزگ۔ سَکّیں بارَگیں تَل۔ (2) چہ سَردی یا گُوریچءِ سبَبءَ دیمءِ دَستانی یا پادانی ترَکگ۔ (3) ناہءُ نیبگءِ پوستءِ حُشک بُوَنگءُ ترَکگ۔ (4) شِرکءُ پال۔
شِکل : (شِک ۔ل) (ن گ) رَنگ۔ سجل۔ صورت۔ چہرگ۔ شِکل۔ رُخ۔ دُرشُم۔ ڈَول ڈیل۔ رُج۔ رُجا۔ چہرگ۔ (2) ساہگ۔ جِنّ۔ **شِکلی** : (شِک ۔لی) (ن گ) جِنّی۔ عِلّتی۔ اِسراری۔ **شِکلیں** : (شِک ۔لی ۔ئیں) (س گ) ہما کہ شِکلی بُوتگ۔ ہما کہ جِنّے گون ئے گپتگ۔
شَکّل : (شَک ۔کَل) (ن گ) وَشّی۔ شِیرکنی۔ شکر۔ گبیت۔
شَکّلی : (شَک ۔کَ ۔لی) شِیرکنی۔ وشّ تامی۔ **شَکّلیں** : (شَک ۔کَ ۔لیں) ہما کہ شَکّل انت۔ وشّیں۔ شِیرکنیں۔
شَکّلو : (شَک ۔کَ ۔لو) (س گ) شکری۔ (2) (ن گ) سُسُرے۔
شَکم : (شَ ۔کَم) (ن گ) لاپ۔ لاپءِ تہہ۔ سگندان۔ (2) باطن۔ **شَکمءِ مادَر** : (ن گ) ماتءِ لاپ یا چہ ماتءِ لاپءَ۔
شَکمی : (شَ ۔کَ ۔می) (ن گ) شَکمءِ تہہءِ۔ (2) لاپءِ تہہءِ ساہ دار۔ لاپی۔ ہما کہ لاپءَ اِنت۔ (3) ہما مال کہ پہ گورسیءَ یکّے را دیگ بہ بیت۔

شَکُورّگ : (شَ ۔کُور ۔رَگ) (ک گ) چاکُر پاچگ۔ چنگل جنگ۔ شُورّگ۔ **شَکُورّگی** : (شَ ۔کُور ۔رَ ۔گی) شَکُورّگءِ آوَکی۔ (2) شَکُورّگءِ کارکنگی اِنت۔
شَکُورّیتگ : (شَ ۔کُور ۔رِ ۔تگ) شَکُورّگءِ گوستگال۔ (2) شَکُورّگءِ کار بُوتگ۔ **شَکُورّیتگیں** : (شَ ۔کُور ۔رِ ۔تَ ۔گیں) شَکُورّگءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ شَکُورّگ بُوتگ۔
شَکوڑی : (شَ ۔کو ۔ڑی) (ن گ) کرگوشکءِ نوک وَدی بُوتگیں چُکّ۔ چُکٹّ۔ چُکڑ۔ چُغڑ۔
شَکوشگ : (شَ ۔کو ۔شگ) (ن گ) مالءِ دلوَتی وَرگی کاہے۔
شَکّوگ : (شَک ۔کو ۔گ) (ن گ) چہ دار یا کرزےءَ دُور بُوتگیں سَکّیں بارَگیں ٹکّر کہ مَردُمءِ دَست یا دِگہ جاگہے بہ پُترییت۔
شَکُون : (شَ ۔کُون) (ج گ) چِیچّی۔ دیم پہ چیر۔ چِپّت۔ **شَکُونی** : (شَ ۔کُون ۔نی) (ن گ) دیم پہ چیری۔ چِیّی۔ **شَکُونیں** : (شَ ۔کُون ۔نیں) (س گ) دیم پہ چیریں۔ سرشَکُونیں۔
شَکُون دیم : (شَ ۔کُون ۔دے ۔م) (ج گ) چِیّ دیم۔ دیم پہ چیر۔ دِل پہ لاپ۔ **شَکُون دیمی** : (شَ ۔کُون ۔دی ۔می) شَکُونی۔ دیم پہ چیری۔
شَکّی : (شَک ۔کی) (ن گ) لَجّی۔ حجالت۔ شرمندگ۔ ملامت۔ شکّیگ۔ (2) لیزم۔ گُمانی۔ کیاسی۔ (3) گوُنڈرینءُ کسانیں دار کہ مردگءِ لَہدءِ دَپءَ دینتءُ ہندءَ بند کننت۔ (4) قبرءِ سَرونءُ پادونءَ کنڈ کرتگیں دَراجیں سِنگ۔ (5) گوں شکّءَ نِسبَت داروکیں۔ (6) ہما کہ آئیءِ دِلءَ شکّ مان۔ شکّیگ۔ **شَکّی بُوَنگ** : (شَک ۔کی ۔بُو ۔نگ) (ک گ) شرمِندگ بُوَنگ۔ (2) بدگمان بُوَنگ۔ بے باوَر بُوَنگ۔ **شَکّی کنگ** : (شَک ۔کی ۔کَ ۔نگ) (ک گ) یکّےءَ شرمِندگ کنگ۔ **شَکّیگ** : (شَک ۔کی ۔گ) (ن گ) ہما کہ شکّ کنگءَ اِنت۔ شکّی۔ (2) نازگرّ۔ مجاز۔ ٹہل۔ **شَکّیں** : (شَک ۔کیں) (س گ) ہما کہ شکّءُ شُبہے ماں بہ بیت۔

شِکینگ : (شِ ۔کے ۔نگ) (ک گ) گزانیں چیزے ءِ چہ جاگہہ ءِ گّیں کِنزینگ ۔(2) اَنچوش کنگ کہ ٹَل بہ بیت ۔

شَگال : (شَ ۔گال) (ن گ) تولگ ۔جون وار ۔(2) ہرجون واریں رَستر ۔**شَگالی** : (شَ ۔گا ۔لی) (ن گ) خرابیں ۔بے کاریں ۔بَرباد ۔زوال ۔(2) ہماکہ رَستَرانی وَراک بہ بیت ۔**شَگالی کنگ** : (شَ ۔گا ۔لی ۔کَ ۔نگ) (ک گ) خراب کنگ ۔بے کارکنگ ۔زوال کنگ ۔چیزے ءِ اَنچو کنگ کہ کسی کارءَ مئیت ۔

شَگام : (شَ ۔گا ۔م) (ن گ) فَصل ۔ثمرہ ۔ثمر ۔(2) وَرد ۔**شَگام ءُرَگام** : (ن گ) رَگامانی ثمرہ ۔(2) اَوَل سرءِ فَصل ۔(3) وَرد ۔

شِگان : (شِ ۔گان) (ن گ) تژن ۔پیگور ۔بدیں گوشتن ۔تیر کو ۔تیہار ۔ٹاکور ۔ٹوک ۔رَدءُ بد ۔مَلنڈ ۔نکّور ۔ہٹّ ۔(2) بدیں کارانی گیرآرگ ۔لجی کنگ ۔سوچ ءُ پیچ ۔اِہیر ۔پیغور ۔ترّ ۔تورَؤ ۔**شِگان ءُ پُگان** : (ن گ) تژن ءُ تیہار ۔نکّور ۔مَلنڈ ۔تیرکو ۔**شِگان جَنگ** : (شِ ۔گان ۔جَ ۔نگ) (ک گ) پیگوردیگ ۔سوچ ءُ پیچیں حبر گوشگ ۔**شِگانی** : (شِ ۔گا ۔نی) (ن گ) شِگان جتگیں ۔مَلنڈی ۔ہماکہ شِگانی کارءَ کُتگ ۔ہماکہ شِگانانی آماچ اِنت ۔

شُگر : (شُگ ۔ر) بچار : شُکر ۔

شُگرانہ : (شُگ ۔را ۔نہ) (ن گ) قول کُرتگیں ۔نذر کُرتگیں خیرات ۔(2) دم ءُ چُف یا بندءُ تائیدءِ عوضءِ مُلّا یا بِکّ ءِ راداتگیں زَرّ ءُ مال ۔

شَگَرب : (شَگ ۔رَب) (ن گ) قبلہ ۔روچ ایرشت ۔روچ کپت ۔(2) رودرآتک ۔**شَگَربی** : (شَگ ۔رَ ۔بی) (ن گ) قبلَہی ۔روایرشتی ۔روچ برکتی ۔(2) رودراتکی ۔

شَگزّ : (شَ ۔گز ۔ز) (ن گ) شَگنز ۔ناہ ءِ جوہان جاہ ۔ہماپَلّ کہ اُودءَ ناہ ہچّ کننت ۔(2) ہماجاگہہ یاپَلّ کہ اُودءَ پہ حُشک کنگ ءَ ناہ تاپ ءَ دیینت ۔**شَگزّ پشکر** : (شَ ۔گز ۔ز ۔پِش ۔کر) (س گ) ہامین ءِ موسم ءِ ہلاس بُوئگ ۔شگنزاں ہچّ مان نہ بُوئگ ۔**شَگزّ ءِ گوں لُنڈاں بُوئگ** : شگزّ ءَ ہچّ پِشت نہ کپگ ۔شگزّ ءِ خالی بُوئگ ۔ہامین ءِ ہلاس بُوئگ ۔**شَگزّی** : (شَ ۔گز ۔زی) (ن گ) ہماکہ گوں شگزّ ءَ نِسبَت داریت ۔

شگس : (شَ ۔گس) (ن گ) مگّون ۔سَگسّ ۔سَغسّ ۔

شِگل : (شِگ ۔ل) بچار : شکل ۔

شُگل : (شُ ۔گل) بچار : شُغل ۔

شَگنز : (شَ ۔گن ۔ز) بچار : شَگزّ ۔

شِگوْز : (شِ ۔گوْ ۔ز) (ف گ) شِگوْزگ ءِ فرماں گال : بگوْز ۔

شِگوْزَگ : (شِ ۔گوْ ۔زَگ) (ک گ) پہ زُوتی گوْزَگ ۔گِندءُ مکندیں گوْزَگ ۔(2) تچگ ءِ چہ کسے ءِ پر گوْزَگ ۔شِیک ۔**شِگوْزَگی** : (شِ ۔گوْ ۔زَ ۔گی) شِگوْزَگ ءِ آوَکی ۔(2) پرگوْزَگی ۔رَوَگی ۔

شِگوْست : (شِ ۔گوْس ۔ت) (ک گ) شِگوْزَگ ءِ گوْستگال بزاں چِداں گوْست ۔**شِگوْستگ** : (شِ ۔گوْس ۔تگ) (ک گ) شِگوْزَگ ءِ گوْستگال ۔شُتگیں ۔(2) ہماکہ شِگوْستگ ۔**شِگوْستگیں** : (شِ ۔گوْس ۔تَ ۔گیں) شِگوْستگ ءِ دیریں گوْستگال ۔(2) ہماکہ شِگوْستگ ۔

شَگون : (شَ ۔گون) (ن گ) پال ۔ماسَگ ۔پیروزی ۔سُگن ۔

شَگیگ : (شَ ۔گی ۔گ) (ن گ) جنترءِ میہہ ۔شِفُک ۔کُونی ۔شیپک ۔

شُل : (شُ ۔ل) (س گ) ہماکہ مُہرنہ اِنت ۔ہماکہ نہ بداِتگ ۔ہماکہ نہ لچّ اِتگ ۔(2) چہ نادُزاہی ءَ کسے ءِ دَست ءُ پاد جوان کارمہ کننت ۔(3) بے سیخ ۔بے ہاٹّی ۔بے زخِتّ ۔سُست ۔یلہ ۔لُہم بَند ۔سُست بَند ۔نرم ۔بے تاکت ۔ژِلّ ۔شُلامَگ ۔**شُلُک** : (شُ ۔لُک) (ن گ) نہ گیگ ۔بے وڑّم ۔**شُلی** : (شُ ۔لی) (ن گ) سُستی ۔شُلامَگی ۔بے جانی ۔بے تہمُلی ۔

شُلگ : (شُ ۔لَگ) (س گ) سُست ۔نرم ۔سُست بَند ۔شُل بَند ۔(2) سُست ءُ یلہ یلہیں مَردُم ۔نابُود ۔بودلا ۔(3) (ک گ) یلہ بُوئگ ۔**شُلگیں** : (شُ ۔لَ ۔گیں) ہماکہ شُل انت ۔(2) نرمیں ۔سُستیں ۔یلہیں ۔

شَل : (شَ ۔ل) (ن گ) آپیں چیزے ءِ یاہوْرءِ یکّ پارَگی رِچَگ ۔ہوْرءِ پہ شَل گوْارَگ ۔تژندیں ءُ تیزیں ہوْر ۔(2) (ف گ) شَلگ ءِ فرماں گال : بہ شَل ۔(3) دَریس ۔وشّیں مجلس ۔(4) سُروز ءِ وشّیں

تَوار۔**شَلَگ** :(شَ۔لَگ) (ن گ) دانگ دانگیں ناہ۔دانگ دانگ۔نہ لچّ اِتگین۔(2) (ک گ) یکّ پارَگی رِچَگ۔ہوُرءِ تیز گوُارگ۔جیہر۔(3) مُچّیءِ مجلِساں شعرءِ دَستانغانی گوشَگ۔**شَلان** :(شَ۔لان) (ج گ) جوان رِچان۔(2) ہوُرءِ گوُارگءِ توار۔ہوُرءِ پہ تیز رِچَگ۔چڑ پاٹ۔شَلپاٹ۔

شَلوک :(شَ۔لوک) (ن گ) ہما کہ شَلیت۔رِچوک۔**شَلوکیں آرس** :(شَ۔لو۔کیں۔آر۔س) (س گ) آرسانی شَلَگ۔آرسانی زیادہیں رِچَگ۔

شِلّ :(شِل۔ل) (ن گ) گردِنءِ کُٹ اِتگیں بہر کہ ہردو بَردَستانی مِیانجیءِ گوں پُشتءِ کرزہَڈّءِ ہَوار بیت۔(2) تیز۔مرَن۔تُوسک۔مکّ۔شِپارک۔(3) چسپان۔ظاہر۔**شِلّ بُوںگ** :(شِل۔ل۔بُو۔نگ) (ک گ) چیزےءِ سرءِ تُوسکءِ تیز جکّ بُوںگ۔(2) بارَگ بُوںگ۔(3) تُوسکیں چیزےماں آہگ۔**شِلّ کنگ** :(شِل۔ل۔کَ۔نگ) (ک گ) تُوسکءِ بارگ کنگ۔مکّ کنگ۔

شِلّیں :(شِل۔لیں) (س گ) مکّیں۔تیزیں۔تُوسک سَریں۔(2) ہماچیز کہ سَرئےتُوسکءِ شِل بہ بیت۔**شِلّین تیر** :(شِل۔لیں۔تی۔ر) (س گ) جان بُرّیں تیر۔تُوسکیں تیر۔**شِلّیں زَمبیا** :(شِل۔لیں۔زَم۔بِ۔یا) (س گ) تیزءِ بُرّوکیں خنجر۔

شَلّ :(شَل۔ل) (س گ) دم بَروک۔(2) نزور۔بےزِحمّت۔بے ہاٹی۔بےسیک۔(3) (ن گ) دَستءِ پادانی حُشک بُوںگءِ کار نہ کنگ۔موچ۔مَنڈ۔**شَلّیں** :(شَل۔لیں) (س گ) ہما کہ شَلّ اِنت۔بےساہیں۔نزوریں۔کمزوریں۔

شَلّا :(شَل۔لا) (ن گ) رواج۔جُنبز۔(2) کُچکّءِ تیزیں جُنبز۔

شَلاپ :(شَ۔لاپ) (ن گ) آپءِ پرریچگ۔(2) (ف گ) گُد یا رَزانءِ آپ پرّیچگءِ شودَگ۔شَلاپکءِ فرماں گال: بہ شَلاپ۔**شَلاپَک**:(شَ۔لا۔پَک) (ک گ) پَشّلاپَک۔گُد، رَزان یادِگہ اَنچیں چیزےآپءِ جَنگءِ کشّگ۔(2) کاشیگءِ رَزانءِ پلءِ جَنگ۔(3) بازحبرکنگ۔رَپٹّگ۔

شَلّاخ :(شَل۔لا۔خ) (س گ) بازحبر۔دَزاج زبان۔چالاک۔(2) چالاکءِ زبانی ئیں زالبول۔(3) لَٹّ دیگ۔سزادیگ۔**شَلّاخی** :(شَل۔لا۔خی) (ن گ) چالاکی۔بازحبری۔

شَلّا رَغ :(شَل۔لا۔رَغ) (ک گ) اَناگہہ سَٹّءِ جَنگ۔(2) شُہمات کَنگ۔(3) جرّءِ دوچَگ۔

شُلّامبَگ :(شُ۔لام۔بَگ) بچار: شُلّامَگ۔

شُلّامَگ :(شُ۔لا۔مَگ) (ک گ) سُست۔شِلنگ۔شُل۔ہما کہ مُہرنہ اِنت۔یلہ۔ہما کہ چسپان نہ اِنت۔شُلّامبگ۔(2) سُستءِ جان تاوانیں مَرُدم۔بودلّا۔بےہمبُل۔**شُلّامَگی** :(شُ۔لا۔مَ۔گی) (س گ) سُستی۔شِلنگی۔شُلی۔بودلائی۔بےہمبُلی۔شِنّالی۔**شُلّامَگیں** :(شُ۔لا۔مَ۔گیں) (ن گ) سُستیں۔بودلائیں۔بےتہمبُلیں۔شِینّالیں۔

شِلّانک :(شِل۔لاں۔ک) (ن گ) چابک یاہیزرانءِ کہ پہ پوست یادارءِ اَڈ کنگ بیت۔

شَلَپّ :(شَ۔لَپ۔پ) (ن گ) آپءِ توار۔آپءِ ماں جوءِ یا بندءِ لگّگءِ توار۔(2) اَسپءِ پادانی تَوار۔**شَلَپّگ** :(شَ۔لَپ۔پگ) (ک گ) آپءِ توار۔آپءِ رِچَگءِ توار۔

شَلپا :(شَل۔پا) (ن گ) کوہنیں دارءِ کُچل۔

شَلپاٹ :(شَل۔پاٹ) (ن گ) ہوُرءِ گوُارگءِ توار۔چڑ پاٹ۔

شَلشَلَگ :(شَل۔شَ۔لَگ) (ک گ) اَسپءِ آواز۔اَسپءِ شِدَگ۔شرشرگ۔شِدَرا ہگ۔شِشِلگ۔

شَلغَم :(شَل۔غَم) بچار: شَلگم۔

شِلک :(شِ۔لِک) (ن گ) شِلّگءِ توار۔(2) باہُو بند یا پادینکانی توار۔**شِلک شِلک**:(شِ۔لِک۔شِ۔لِک) (ن گ) زرّ۔مُہرگ یادِگہ چیزےءِ ماں بندیں ڈبّیءِ ماں بُوںگءِ توار کنگ۔

شِلّگ :(شِ۔لِک۔کَگ) (ک گ) آسنی چیزانی ہوریں توار کنگ۔شُلگیں چیزےءِ چُلّگءِ توار۔(2) کندَگءِ توار۔زورءِ کندَگ۔**شِلکّینگ** :(شِ۔لِک۔کے۔نگ) (ک گ) آسنی شےیاکُٹیں رزانی یکّ جاہ کنگ،سرینگءِ توار گیجگ۔

شَلکَم :(شَل ـ گَم)(ن گ)(د) سبزی یے کہ بُن ئے چو پیمّا زء اِنت ـ گونگلو ـ شلغم ـ

شَلّم :(شَل ـ لَم)(ن گ) مَزَنین ءُ گرانیں ہوَر ـ ہوَرانی شلگ ـ

شُلمب:(شُ ـ لَم ـ ب)(س گ) پڑاہ ءُ شُلامَگ ـ (2) سُست یلہ ـ (3) نرم ـ شُرد ـ

شُلُمپگ :(شُ ـ لُم ـ پَگ) بچار :شُلومپگ ـ

شُلُنچگ :(شُ ـ لُن ـ چُگ)(ن گ) کہن ءُ ہما جاگہ کہ آپ ءَ شُلُنچنت ءُ دَر کننت ـ (2) چات ءِ کرّاں دو دارملّ کننت، تیرے بندنت ئے دِگہ دارے آدو کننت، آدو دار ءِ یکّ سَرے ءَ گرانیں چیزے بندنت ءُ دومی سَرءَ ڈول ءَ، ءُ گوں ایشی ءَ آپ کَشّنت ـ شُنچگ ـ (3) آپ ءِ پہ دَستاں یا رَزانے ءَ چہ جاہے ءَ زُور گ ءُ ڈن ءَ چٹ دیگ ـ

شُلُنچگ:(شُ ـ لُن ـ چَگ)(ک گ) چہ کوَر جو یا کہن ءُ چات ءَ آپ ءَ پہ دوئیں دَستان شانگ ـ گوں چنکاں آپ شانک دیگ ـ (2) ڈگار ءِ آپ ءَ پہ دَرپ دَر کنگ ـ شُنچگ ـ (3) جوے ءِ آپ ءَ پہ سُلنچگ دَر کنگ ءُ دِگہ ڈگارے ءَ کنگ ـ

شِلِنگ:(شِ ـ لِن ـ گ)(س گ) بُرز ءُ بارگ ـ زیبا ـ مہاندرا ـ (2) سَختیں سِنگ ـ نہ پرُوشیں چیز ـ (3) لونجان ـ سُست ـ بے جان ـ شُلامَگ ـ شِتّال ـ (4) ماں شعری قصّہاں کیّاءُ مُہری ءِ نام ـ **شِلِنگی** : (شِ ـ لِن ـ گی)(ن گ) سُستی ـ بے جانی ـ شیتّالی ـ بے تہمبُلی ـ

شِلِنگیں :(شِ ـ لِن ـ گیں) سُستیں ـ شیتّالیں ـ

شَلِنگگ :(شَ ـ لِن ـ گَگ) (ک گ) شَرنگگ ـ

شَلّو :(شَل ـ لو)(س گ) ہما کہ ٹُنڈ ءُ مُنڈ بہ بیت ـ ہما کہ دَست یا پادانی لنکّ ءُ پنجگ ءِ خُشک ءُ چپّ ءُ چوٹ بہ بنت ـ

شُلّو:(شُ ـ لو)(ن گ) سیسرکیں نان ـ (2)(س گ) سُست ءُ بے جان ـ ہما کہ تژندیا ڈڈّ نہ اِنت ـ

شَلوار:(شَل ـ وار)(ن گ) کُٹم ءِ گونڈیں پلّی ـ کسانیں زئ ـ تمن ءِ ٹکّ ـ ٹکّر ـ (2) پادءَ کنگ ءِ دوتکگیں گُد ـ پاجامَگ ـ زیر جامَگ ـ

شلوار ءِ بُجگ : بے پردہ بُوئگ ـ (ک گ) شلوار ءِ دَر کپگ ـ

شلوار ءِ بوجگ: بے عزّت کنگ ـ سُبک کنگ ـ کم شرف کنگ ـ (2)(ک گ) شلوار ءِ پچ بُوئگ ـ **شلوار ءِ پچ کنگ** :(ک گ) آنجگ ءِ بوجگ ـ (2) سُبک ءُ بے عزّت کنگ ـ **شلوار ءِ تا** :(ن گ) ہما شَلوار کہ آئی ءَ راسرَین ءَ جہل ءِ بہرءَ دگہ رنگے یا ہما رنگے گُدے مان داتگ ـ **شلوار دِرّ** :(شَل ـ وار ـ دِر ـ ر)(ن گ) مال ءُ دلوت ءِ وَرگی بہار کا ہے کہ ایشی ءِ روتگ پہ صابُون ءِ کار مرز بنت ـ **شَلواری بُنڈ** : (شَل ـ وا ـ ری ـ بُن ـ ڈ)(ن گ) کوہنیں شلوار ـ **شلوارینک** :(شَل ـ وا ـ رین ـ ک)(ن گ) کوہنیں پاجامَگ ـ کوہنیں ءُ دِرتگیں شَلوار ـ

شُلُوپ :(شُ ـ لُوپ)(س گ) چو آپ ءَ ـ آپینک ـ (2) شُرد ـ

شُلُوپّگ :(شُ ـ لُوپ ـ پَگ)(ک گ) آپنا کیں چیزءَ پہ گین ءَ پد ءِ بَرگ ءَ یکّ پارگی دَپ ءِ تہہ ءَ بَرگ ـ گُلُمبگ ـ شلومپگ ـ گلاٹگ ـ

شِلوک:(شِ ـ لوک)(ن گ) ہما پیسہ ءُ نگد کہ اَصل اِنت، کُٹ نہ اِنت ـ (2) ہما اَسپ کہ آواز کنت ـ شِدوکیں اَسپ ـ

شَلول :(شَ ـ لول)(س گ) پونچیں گپّ ـ رَپٹگ ـ بے سنچیں تژان ـ بے فائدگیں توار ـ **شَلول جَنگ** :(شَ ـ لول ـ جَ ـ نگ) پونچیں گپّ کنگ ـ (2) ناڈُزاہی ءِ وہدءَ ناجوڑ ءِ بے سَر ءُ پادیں گپّ جَنگ ـ پڑَگ ـ رَپٹگ ـ

شُلومپگ :(شُ ـ لُوم ـ پَگ)(ک گ) چہ گرانزانی رہ ءِ چیزے پہ ساہ ءِ پدءَ کشّگ ءَ گین ءَ بَرگ ـ (2) آپیں چیزے یکّ پارگی ایر بَرگ ءُ ہمے ایر بَرگ ءِ توار ـ شُلوپّگ ـ

شُلُومپ : (شُ ـ لُوم ـ پ) شُلومپگ ءِ فرمان گال ـ (2) شُلومپگ ءِ کارءَ بہ کن ـ

شَلونگ :(شَ ـ لون ـ گ)(س گ) ہورک ـ چہ ہورکی ءَ یلہ ءُ شُل ـ (2)(ن گ) پِپیلک ـ پچّ ءِ دَرپ ـ (3) چوٹیں ـ سچّ ءُ مچّ ـ

شَلُونگیں :(شَ ـ لُون ـ گیں)(س گ) چوٹیں ـ سچّ ءُ مچّیں ـ چنگیں ـ

شُلَہ : (شُ ـ لَہ)(ن گ) شُر دگرانگیں بٹّ ـ کلجوش ـ

شَلَہ :(شَ ـ لَہ)(س گ) رَنگ ـ ڈوَل ـ پیم ـ

شَلی :(شَ ـ لی)(ن گ) وَشّ مجلس ـ وَشّ توار ـ کندوک ـ وَشّ گُش ـ (2) گوک ءِ گردِن ءِ چیر ءِ لونجانیں سِل ـ

شَلی بند : (شَ ـ لی ـ بَن ـ د) (ن گ) بستگیں بارگیں ساد یا بَند یگ ـ (2) جُگ ءِ ہوشم ءِ بستگیں ساد کہ کائیگر ءِ گردن ءِ چیرءَ مان ئے ترّینت ـ (3) سرّ ین بند ـ

شَلپو : (شَلی ـ پو) (ن گ) یکّ دَزاجیں جوڑ کُرتگیں نوکے کہ پہ بُوجیگ ءِ گمّتانی چِنگ ءِ ہمیشی ءِ راہ ءَ پہ دَریاءَ ریچگ ءَ کارمرز بیت ـ کاسَگ ـ گمّت چِن ـ

شَلیتگ : (شَ ـ لی ـ تگ) (س گ) دپاوَر ـ باز حبَر ـ رپّٹوک ـ پڑوک ـ **شَلیتگی** : (شَ ـ لی ـ تَ ـ گی) (ن گ) دَراج زبانی ـ دپاوَری ـ چالاکی ـ

شِلیتگ : (شِ ـ لے ـ تگ) (س گ) چالاک ـ مکّار ـ جَنگ باز ـ

شِلیک : (شِ ـ لی ـ ک) (ن گ) یکّ برے یا یکّ رندے ہوَرءِ گوارگ ـ (2) زمزیل ءِ توار ـ پادینکانی توار ـ

شَلینگ : (شَ ـ لے ـ نگ) (ک گ) دانگ دانگیں چیزءَ تُرند ریچگ ـ (2) ایر ریچگ ـ شِنگ کنگ ـ (3) سُرینگ ـ

شَم : (شَ ـ م) (ن گ) دو کوہ ءِ نیام ءِ نیام راہ ـ بارگیں یا تنگّ ءُ کسانیں راہ ـ (2) نیام ـ دَرگ ـ دو چیز ءِ انی نیام ـ توک ـ تل ـ دَرز ـ شَخ ـ شَمَک ـ شَملگ ـ شِیل ـ شِیلُم ـ (3) سَند ـ سیم ـ حدّ ءِ آخری بَہر ـ وَڈّ ـ (4) اعضاہانی نیام ءِ رانک ـ لنکانی نیام ـ بُن ـ (5) کروئیں غار ـ **شَم ءُ دَر** : (ن گ) برے برے ـ کدی کدی ـ (2) نیام ـ کش ءُ کر ـ میانجی ءَ ـ (3) ٹُنگ ـ راہ ـ **شَم ءُ دَر کنگ** : راہے شوہازگ ـ توجیلے سازگ ـ **شَم ءُ دَرگ** : (ن گ) چہ مُچّی ءُ مخلوق ءِ نیام ءَ راہ ءُ راہ گوز ـ (2) بزیں جَنگل ءَ رَوَگی راہ ـ **شَم شَم** : (شَم ـ شَم) (ن گ) دَرگ دَرگ ـ ٹُنگ ٹُنگ ـ تَل تَل ـ راڑ راڑ ـ **شَمَک** : (شَ ـ مَک) (ن گ) کسانیں شَم ـ (2) دوشاخ ـ جمک ـ **شَمَگ** : (شَ ـ مَگ) (ن گ) شَم ـ شَملگ ـ دو چیز ءِ انی نیام ءِ پچیں راہ یا دَمک ـ دَرگ ـ دَمک ـ **شَمی** : (شَ ـ می) (ن گ) شَم داروک ـ ہَما کہ شَم ءَ اِنت ـ دَرمیانی ـ نیامی ـ نیامجی ءَ ـ **شَمی ئین** : (شَ ـ می ـ ئیں) (س گ) ہَما کہ شَم داریت ـ ہَما کہ شَم اِنت ـ

شَمّ : (شَم ـ م) (ن گ) گوَنکیّ رَنگ ـ

شَما : (شَ ـ ما) بچار : چَما ـ

شَمّا : (شَم ـ ما) بچار : چَمّا ـ

شُما : (شُ ـ ما) (پ گ) شئوا ـ شا ـ توءِ باز ـ شُما کُجا رَوا اِت بزاں اے بازیں مَردُم کُجا رونت ـ پہ مَستریں مَردُم ءِ اَدب ءَ ہم کارمرد بیت ـ **شُمارا** : (شُ ـ ما ـ را) (پ گ) شُما دُزستاں ـ

شُمار : (شُ ـ مار) (ن گ) حساب ـ تہمیات ـ اَندازہ ـ لیکہ ـ اُشمار ـ لیکَو ـ مَرت ءُ مار ـ **شُمار بُونگ** : (شُ ـ مار ـ بُو ـ نگ) (ک گ) حساب بُونگ ـ قبول بُونگ ـ **شُمار کنگ** : (شُ ـ مار ـ کَ ـ نگ) (ک گ) حساب کنگ ـ حساب ءَ آرگ ـ لیکگ ـ مَرت ءُ مار کنگ ـ

شَمال : (شَ ـ مال) (ن گ) گُوریچاں ـ گُوریچ ءِ نیمگ ـ قُطب ـ (2) گروک ءِ شہم ـ روژناہی ـ لانٹ ـ شہمال ـ اُشاک ـ اوہیل ـ بلگ ـ گروک ءِ جَنگ ـ (3) ساحلی دَمگاں، چہ قبلہ ءِ نیمگ ءَ آتکگیں گوات ـ (4) پُشت ءِ نیمگ ـ (5) وار ـ گیگ ـ (6) پنت ـ سوج ـ سَرءُ سوج ـ **شَمال دیگ** : (شَ ـ مال ـ دی ـ یگ) یکّے ءَ وارءُ گیگ دیگ ـ (2) سَرءُ سوج کنگ ـ پنت دیگ ـ **شَمالو** : (شَ ـ ما ـ لو) (ن گ) دُوریں گروک ـ روشناہی ـ گروک ءِ جلشک ـ

شَمانگو : (شَ ـ ماں ـ گو) (ج گ) چہ ہَما نگو ـ چہ ہَما نیمگ ءَ ـ چہ ہَما دیم ءَ ـ چہ ہَما پلّو ءَ ـ شَمو دءَ ـ چانگو ـ چَماں گو ـ

شَمب : (شَم ـ ب) (ن گ) ٹال ـ دَز چکانی لمب ـ (2) دَز چک ءِ کسان کسانیں شاخ ءُ لمب ـ شَبّ ـ (3) سَریگ ءِ تار تار ءُ لونجانیں لمب ـ (4) عِزّت ـ آپ ـ قدر ـ شان ـ

شَمبرا : (شَم ـ بَ ـ را) بچار : اِمبراں ـ

شَمبری : (شَم ـ بَ ـ ری) بچار : اِمبری ـ

شَمبے : (شَم ـ بے) (ن گ) گنجی ـ ہفتگ ءِ آخری روچ ـ چہ آدینگ ءَ رَند ءُ یکّ شَمبے ءِ پیسَر ءَ روچ ـ جمعہ ءِ پدی روچ ـ **شَمبے ءُ شانزدہ** : (ن گ) شَمبے ءِ روچ ءَ زالبُول ءِ سَرءَ نہ شودگ تانکہ آوانی پِت یا برات ءِ زندءَ تاوانے مہ رَسیت ـ

شَمپَگ :(شَم ۔ پَگ) (ک گ) لاغر بُونَگ ۔ کِٹَگ ۔ ڈَ ہَگ ۔ لَہَگ ۔ رنجگ ۔ پیہگ ۔ رِپّگ ۔ کَجّگ ۔ کَرّگ ۔ کَرڑگ ۔

شَمپِیتَگ : (شَم ۔ پِ ۔ تَگ) شَمپَگ ءِ گوستگال ۔ (2) لاغر بُونَگ ۔ ڈہیتگ ۔ رنجیتگ ۔ **شَمپِیتگیں** : (شَم ۔ پِ ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) لہیتگیں ۔ لاغریں ۔ (2) شَمپَگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (3) ہما کہ شَمپِیتگ ۔

شَمپِینَگ :(شَم ۔ پِے ۔ نَگ) (ک گ) اَنچوش کَنَگ کہ بہ شَمپِیت ۔ لہینَگ ۔

شَمپَلونک:(شَم ۔ پَ ۔ لو ن ۔ ک) (ن گ) مچّ ءِ بے ہُر ماگیں ہوش ۔ لَمپَش ۔

شِمِر : (شِ ۔ مِر) (ن گ) کاہے۔

شَمس:(شَم ۔ س) (ن گ) روچ ۔ روچ ءِ روشناہی ۔ (2) سَرءِ سہتے ۔ سُہرءِ نُگرءِ یَکّ سہتے کہ پیشانی ءِ لونجان ءَ کننت ۔ (3) قسمت ۔ طالع ۔ بخت ۔ **شَمسی** : (شَم ۔ سی) ہما کہ گوں شَمس ءِ نسبت داریت ۔ **شَمسی سال** :(شَم ۔ سی ۔ سال) (ن گ) ہما سال کہ روچ ءِ حرکت ءِ سرءَ حساب کنگ بیت ۔

شِمِش : (شِم ۔ ش) (ن گ) کساں تاکیں وَرگی بہار کاہے ۔

شَمُش : (شَ ۔ مُش) بچار : شَموش ۔

شِمشُک :(شِم ۔ شُک) (ن گ) چِہ تنگہ ءَ اَڈ داتگیں سَکّیں کسان ءُ ہُورتیں مُہرگ کہ سَریگ ءِ دیم ءَ جَنَگ بنت کہ پیشانی ءِ سرءَ دَراجی ءِ لونجان اَنت ۔ سہت ءُ زیورانی لونجانیں تاک ۔ کیدءُ ٹاسین ءِ لرزک ۔ کَسانیں ءُ تروکیں مُہرگ ۔ (2) دارُوے ۔ سِیاہ لنلک ۔ (3) لچّوکیں بہارکاہے کہ پہ کوہنیں تپ ءَ درمانے ۔

شَمُشکار :(ش ۔ مُش ۔ کار) بچار : شَموشکار ۔

شَمشیر : (شَم ۔ شے ۔ ر) (ن گ) سگار ۔ زَحم ۔ **شَمشیری** :(شَم ۔ شی ۔ ری) (ن گ) پاگاس ءِ ذاتیں ماہیگے ۔ بُلندو ۔ (2) ہما کہ گوں شَمشیر ءِ نِسبت داریت ۔

شَمَل :(شَ ۔ مَل) (ن گ) شَمَلگ ۔ دو چِیز ءِ میانجی ءِ بارگیں خالیگیں جاگہے کہ پچّ بہ بیت ۔ دَرگ ۔ (2) دَنتانانی جَہل ءُ بُرزءُ کَنڈ کَنڈ بُونَگ ۔ **شَمَل دَنتان** :(شَ ۔ مَل ۔ دَن ۔ تان) (س گ) ہما کہ دَنتانانی گَرگ ءَ مَزَن بہ بنت ۔

شَمَلی : (شَ ۔ مَ ۔ لی) (ن گ) دَرگ دَرگی ۔ **شَمَلین**:(شَ ۔ مَ ۔ لیں) (س گ) دَرگ دَرگیں ۔ ہماں کہ دَرگ دَرگ بہ بنت ۔

شِمِل :(شِ ۔ مِل) (ن گ) اُشتر ءِ لاٹی ۔ اُشتر ءِ پونز ءِ ٹنگ چِنگ ءُ ہمے ٹُنگ ءِ دار ۔ (2) کَسانیں دَرچکے کہ ایشی ءِ ٹال ءِ دار ءِ ڈُہل ءِ سَرپاگ کننت ءُ گوانزگ ءِ چتر ءِ کمان ۔ چمر ۔ (3) کسانیں بُوٹگے کہ ایش پہ کچگ ءُ لاپ ءِ دَرد ءَ کارمرز بیت ۔

شَمَّلاخ :(شَم ۔ مَ ۔ لاخ) (ن گ) گزءِ تاگز ۔ (2) آس ءِ جمجلائی ۔ مَزَنیں آس ءِ مَزَن مَزَنیں بُنجلوک کہ بالا بالا بُرز بہ بیت ۔ (2) یَکّ جاگہیں دَراج دَراجیں ٹل ۔

شَمَلگ :(شَ ۔ مَ ۔ لَگ) (ن گ) دو چِیز ءِ میانجی ءِ بارگیں جاگہے کہ پچ بہ بیت ۔ دَرگ ۔ جمک ۔ شَمَک ۔ (2) ٹُنگ ۔ شَم ۔ (3) سَرءُ چیر رُستگیں دَنتان ۔ **شَمَلگی**:(شَ ۔ مَ ۔ لَ ۔ گی) (ن گ) دَرگ دَرگی ۔ (2) ہما کہ گوں شَمَلگ ءِ نِسبت داریت ۔ **شَمَلگیں** :(شَ ۔ مَ ۔ لَ ۔ گیں) (س گ) ہما دَنتان کہ دَرگ دَرگ بہ بنت ۔ (2) دَرگ ۔ دَرگیں ۔ (3) ہما چِیز کہ آہانی نیام ءَ دَرگ پچ اَنت ۔

شَملہ :(شَم ۔ لَہ) (ن گ) پاگ ءِ گڈسَری کُنڈ کہ چہ گردِن ءَ جَہل لڑونج کنگ بیت ۔ پاگ ءِ پَلّہ ۔ پاگ ءُ دُمب ۔

شَمَن :(شَ ۔ مَن) (پ گ) چہ ما ۔ چہ مَن ۔

شَموداں :(شَ ۔ مو ۔ داں) (ج گ) چہ اُوداں ۔ چما ہندءَ ۔ شما ہند ءَ ۔ ہماں ہندءَ ۔ چما ئیمگ ءَ ۔

شَمور :(شَ ۔ مور) (ن گ) مورشَنز ۔ موشَنز ۔ کسان کسانیں شَنز ۔

شَمورَگ:(شَ ۔ مو ۔ رَگ) (ک گ) موشَنز ۔ نودشنز ۔ ہوَر ءِ نرم نرمیں شَنزگ ۔

شَموش :(شَ ـ مو ـ ش) (ف گ) شَموشگ ءِ فرماں گال: بہ شَموش۔

شَموشگ :(شَ ـ مُ ـ شگ) (ک گ) بے حیال کنگ ۔ دِلءِ بَرگ ۔ شموشکار بُوئگ ۔ بے حیال بُوئگ ۔ یاد نیاہگ ۔ گیر نیارگ ۔ یات ءَ رَوگ ۔ (2) یکّدار یارا چنءِ چِل ءُ موش کنگ ۔

شَموشتگ :(شَ ـ مُش ـ تگ) (ک گ) شموشگ ءِ دُوریں گوستگاں بزاں آیا آہانءِ شموشگ بُوتگ ۔ **شَموشتگیں** :(شَ ـ موش ـ تَ ـ گیں) (س گ) شموشگ ءِ دیریں گوستگاں بزاں بے حال کتگیں ۔ گیرءَ نیاتکگیں ۔ (2) ہما کہ شموشتگ ۔

شَموشکار :(شَ ـ موش ـ کار) (ن گ) بے تزانگ ۔ بے خیال ۔ بے حیال کنوک ۔ گیر نیارگ ۔

شَمول : (شَ ـ مول) (ن گ) آپ ءِ بہر بُوئگ ءِ ہند ۔

شُمئے :(شُ ـ مے) (پ گ) تئی یا شُمئے دُرستانی ۔ شمئی ۔ شُمیگ ۔

شَمے : (شَ ـ مے) (ج گ) شہ ہمے ۔ چہ ہمے ۔ (2) نیامے ۔ دَرمیانے ۔ شَملگے ۔ (3) (ن گ) نِوانے ۔ اَندیمے ۔

شُمئی :(شُ ـ مئی) بچار : شُمئے ۔

شَمیشکا :(شَ ـ مے ش ـ کا) (گ ر) چمیشکا ۔ چہ ہمے پلّوءَ ۔ چہ ہمے نیمگءَ ۔

شَمیشی : (شَ ـ می ـ شی) بچار : چمیشی ۔

شُمئیگ : (شُ ـ مے ـ گ) بچار : شُمئے ۔

شَن :(شَ ـ ن) (ن گ) بند یا ڈگارءِ بندءَ جاگہے ءِ آپءِ گمّیں راہ کنگ ءُ درآہگ ۔ (2) زمین ءِ چیرءِ آپ ءِ مزنیں چمّگ ۔ (3) چہ بندءَ آپءِ کم کمءَ چرّگ ۔ شَند ۔ **شَن ءَ کپگ** :(ک گ) کہن ءِ چات ءِ حاک نرمگ ءَ رَسگ ۔ (2) کہن ،کانی یا چات ءِ آپ ءَ کپگ ۔

شَن کنگ :(شَ ـ کَ ـ نگ) (ک گ) آپ ءِ ماں سَند ءِ تہءَ گاربُوئگ ۔

شِن : (شِ ـ ن) (ف گ) شِنگ ءِ فرماں گال : بہ شِن ۔

شَناب :(شَ ـ ناب) (س گ) رواج ۔ (2) پڑاہ ۔ شاہگان ۔ (3) دَراج ۔ (4) بزّاہ ۔ دُروشُم ۔ (5) لائق ۔ بُودناک ۔

شُناس :(شُ ـ ناس) (س گ) پجّارُوکی ۔ پجّہ آرگ ءِ زانت ۔ (2) (ن گ) اَدب ۔ وَشّ لِسانی ۔ (3) زانت ۔ فہم ۔ **شُناسا** :(شُ ـ نا ـ سا) (ن گ) پجّاروک ۔ دُرستی ۔ **شُناسگ** :(شُ ـ نا ـ سَگ) (ک گ) زانگ ۔ پجّارگ ۔

شَناشَن :(شَ ـ نا ـ شَن) (ن گ) ٹِکّ ءِ ٹِکّ ۔ پہ کَست ۔ دیم ءِ دیم ۔

شِنّال :(شِن ـ نال) (س گ) کمزور ۔ ناتوان ۔ بیمار جان ۔ بے ہاٹّی ۔ شِلنگ ۔ ژندءُ پند ۔ بے زِحتّ ۔ **شِنّالی** :(شِن ـ نا ـ لی) (ن گ) نزوری ۔ ناتوانی ۔ نادراہی ۔ شلنگی ۔ سُستی ۔ بے زِندی ۔ ژندی ۔

شِنت : (شِن ـ ت) (ک گ) شِنگ ءِ آیوکی بزاں شِنگ ءِ کاربیت ۔

شُنچ :(شُن ـ چ) (ف گ) شُنچگ ءِ فرماں گال : بہ شُنچ ۔

شَنچ : (شَن چ) (س گ) بے پکرات ۔ کپتہ کار ۔ بابُود ۔ بے ہاٹّی ۔

شُنچک : (شُن ـ چُک) شُلُنچگ ۔ ہما جاگہہ یا شون کہ آپ شُلنچگ بیت ۔

شُنچگ :(شُن ـ چَگ) (ک گ) ڈگار یا کنڈیں جاگہے ءِ آپ ءَ راگوں دَرپاں شُلنچگ ءُ دَرکنگ ۔ شُلچگ ۔

شَند :(شَن ـ د) (ن گ) آپ رچّ ۔ آپ رچ ۔ کَوَرءِ ہما سِکّیں جاگہہ کہ آپ ہمُودءَ زیرزمین روّت ءُ اَندَر بیت ۔ شَن ۔ (2) چہ کانیءَ میزان میزان ءَ آپ ءِ چست بُوئگ ۔ (3) ہما جاگہہ کہ آپ ہمُودءَ ایر روّت ءُ گار بیت ۔ (4) سِکّیں جاگہہ ۔ سِکول ۔ زَلّ ۔ **شَندی** :(شَن ـ دی) (ن گ) ہما چیز کہ گوں شَندءَ نِسبَت داریت ۔

شَندَگ :(شَن ـ دَگ) (ک گ) شِیرءِ توارءُ گُرّگ ۔

شَنز :(شَن ـ ز) (ن گ) ہوَرءِ سکّ ہُورتیں ءُ تنکیں ترمپ ءِ رِچگ ۔ ہوَرءِ شَنزگ ۔ **شَنز ءُ شَمور** : (ن گ) ہوَرءِ کساں کسانیں ترمپ ۔ موشَنز ۔ **شَنزُک**:(شَن ـ زُک) (ن گ) نزورءُ کسانیں ہوَری ترمپ ۔

شِنز : (شِن ـ ز) بچار : شِرّ ۔

شِنزِرِک :(شِن ۔زِ۔رِک) (ن گ) دیم ءِ ہُورتیں داننگ کہ دَرکاینت ءُ گار بنت ۔شیزرُک ۔شیزرُک ۔

شَنزرِکی : (شَن ۔زِ۔ری ۔کی) (ن گ) کرکاوَہ ۔

شَنزِگ :(شَن ۔زَگ) (ک گ) ہوُرءِ میزاں میزاں ءُ کم کم ءَ رِچَگ ۔ہوُرءِ نرم ءُ سُبکیں گوارگ ۔

شِنزِگ :(شِن ۔زَگ) (ک گ) نوک مورگ ۔(2) بَروت ءُ رِیشّانی نوک رُدَگ ۔(3) ریم ءِ نوک رُدوم ۔

شنزِگَغ :(شن ژ۔گَغ) (ک گ) گزِیوَگ ۔اَرس ءُ لمپ بُونگ ۔(2) لمپانی کشَگ ۔

شُنش :(شُن ۔ش) (ن گ) زَرد ءُ سہر گلوُنٹیں کروچیں مچ ءِ قسمے ۔(2) بے پکرات ۔نابود ۔بے کار ۔

شِنغ :(شِ ۔نَغ) (ک گ) چہ خُشکی ءَ دَست ءُ پادانی پوست ءِ ءُ لنٹانی خُشک ءُ ڈَڈّ بُونگ ۔ (2) اسپیت پَس ءِ مودانی چِننگ ۔

شَنک :(شَن ۔ک) (ن گ) دَڑچکی ہما شاح کہ آہاں لمب ہم پر اِنت بلے تاک اِش پرنیست ۔(2) گرّءِ بارگیں دار ۔تاگزّءِ شَنک ۔(3) ہما کسان ءُ بارگیں دار کہ پَلّ یا لوگانی کَشاں ماں ریچینت ۔(4) نذر ۔قولیگ ۔قربان ۔گیرینک ۔ بلا زیر ۔ سَدَکہ ۔ حیرات ۔(5) پہلوگانی ہَڈّ ۔**شَنکانی بَہر** :(شَن ۔کانی ۔بَہر ۔ر) اے دانک پہ مہر ءُ پہ نفرت دوئیناں کارمرز بیت ۔پہ مِہر گوشنت : من شَنکانی بَہراوں بِزاں من پہ تو قربان باتوں ۔تئی تاوان منی بہ بات ۔پہ نہ وَشّی ءَ گوشنت :شنکانی بَہر باتئے ۔بزاں بَرباد باتئے ۔تاوان بار باتئے ۔**شَنکانی بَہر بُوئنگ** :(شَن ۔کا۔نی ۔بَہر ۔ر۔بُو۔نگ) خیرات بُوئنگ ۔نذر بُوئنگ ۔قولی بُوئنگ ۔(2) یلہ دیَگ ۔ **شَنکانی بَہر کَنَگ** :(شَن ۔کا۔ نی ۔بَہر ۔ر۔کَ ۔نگ) یَکّے ءَ یلہ چر کنگ ۔خیرات کنگ ءُ یلہ دیَگ ۔ تاوان بار کنگ ۔**شَنک بُوئنگ** :(شَن ک ۔بُو۔نگ) خیرات بُوئنگ ۔قولی بُوئنگ ۔نذر بُوئنگ ۔کسے ءِ بلاہانی زُورگ ۔قربان بُوئنگ ۔سَدَکہ بُوئنگ ۔**شَنک جَنگ** :(شَن ک ۔جَ ۔نگ) نذر کنگ ۔خیرات کنگ ۔قربان کنگ ۔چاگردی بُوئنگ ۔(2) گزّی ٹال بُرَّگ ۔ **شَنکی** :(شَن ۔کی) (ن گ) خیراتی ۔شنک زُور ۔حیرات کنگ ءِ لائق ۔قربانی ۔قولی ۔قولیگ ۔(2) شَنک جتگیں ۔قربان کُتگیں ۔نذر کُتگیں ۔(3) ہما زَرّ یا وَشّی کہ سالونک ءُ بانور ءِ سَرءَ شانک دیگ بنت ۔(4) شنکی ئیں لوگ ءُ کاپر ۔(5) ہما کہ گوں شنک ءَ نِسبت داریت ۔

شَنک ریچ :(شَن ک ۔رے ۔چ) (ن گ) لوگ یا پَلّے راشنک مان کنگ ۔

شَنک بَند :(شَن ک ۔بَن ۔د) (ن گ) کاپَر یا سُڈّک یا لوگے کہ چہ شنک ءَ بستگ ۔

شَنک زُور :(شَن ک ۔زُو۔ر) (س گ) نازءُ لاڑانی زُوروک ۔قربان بُوَوک ۔نذر بُوَوک ۔(2) بلاہ زُور ۔ بلاہ زِیر ۔(3) ہما کہ چانپٹانی چیرءَ اِنت ۔شنکی ۔**شَنک زُوری** :(شَن ۔ک ۔زُو۔ ری) (ن گ) لاڑ ءُ نازانی زُورَگ ۔

شِنک : (شِ ۔نِک ۔ک) (ن گ) سیاہ پس ءِ گوُنڈیں چُکّ ۔(2) کوہی صیدءِ کسانیں چُکّ ۔**شِنک گل** :(شِ ۔نِک ۔گل) (ن گ) شِنکّانی مُچّی ۔شِنکّانی رمگ ۔بازیں شِنکّ ۔زہ ۔زاگل ۔زاغل ۔

شِنگ : (شِ ۔نگ) (ک گ) ٹال ٹال کنگ ۔ جتا جتا کنگ ۔(2) پَلّی ءُ کرپاس ءِ جتاجتا کنگ ۔(3) پیشّ ءِ ٹال ٹال کنگ ۔ یکّ یکّ کنگ ۔گیشینگ ۔(4) ہُورت ہُورت کنگ ۔**شِنگی** :(شِ ۔نَ ۔گی) شِنگ ءِ آوَ کی ۔(2) شِنگ ءِ کاربُونگی اِنت ۔

شِنگ :(شِن ۔گ) (س گ) تالان ۔ دُور دُور ۔ یکّ یکّ ۔ شِرگ ۔دانگ دانگ ۔ٹُکّر ۔راڑ ۔**شِنگ ءُ شانگ** :(ن گ) دانگ دانگ ۔ یکّ یکّ ۔ بے رم ءَ تالان ۔ دَہُوں دَہُوں ۔تار پتار ۔ اَتار پتار ۔ پوُرُو پوُرُو ۔ ارگام ۔تڑاں تڑُو ۔ چِٹ ۔ دَہاں دَہُوں ۔ **شِنگ ءُ شانگیں** : (س گ) یکّ یکّیں ۔تالانیں ۔ دَہُون دَہانیں ۔ **شِنگ کَنگ** :(شِن گ ۔کَ ۔نگ) (ک گ) تالان کنگ ۔ٹال ٹال کنگ ۔ چِٹ دیَگ ۔ ڈہور دیَگ ۔ شلینگ ۔ دانگ دانگ کنگ ۔ پتارگ ۔ **شِنگی** :(شِن ۔گی) (ن گ) تالانی ۔ یکّ یکّی ۔ جِتائی ۔ **شِنگیں** :(شِن ۔گیں) (س گ) ہما کہ شِنگ انت ۔تالانیں ۔ یکّ یکّیں ۔ بَہر بَہریں ۔

شَنگ :(شَن۔گَگ) (ک گ) یکّ یکّ ءِ دانگ دانگ بُوتگ۔تالان بُوتگ۔شِنگ ءُ شانگ بُوتگ۔ٹال ٹال بُوتگ۔

شَنگر :(شَن۔گَر) (ن گ) کہیر ءِ بَر۔ایشی بر ییسرءِ منج بیت، پدءَ دُڑ ہان بیت ءُ وہدے حُشک بیت ءُ زرد تر بیت گڈا شنگر گوشگ بیت۔ پُلڑ۔**شَنگر پاگ** :(شَن۔گَر۔پاگ) (ن گ) شنگرءِ موسم۔

شِنگر : (شِن۔گِر) (ن گ) گزءِ ذاتے۔

شَنگرو :(شَن۔گَ۔رو) دَلوت ءُ اولاک کہ سَکّیں لاغری ءَ رندیم پہ پڑّوری ءَ بہ دنت۔

شِنگش کند : (شِن۔گِش۔کَن۔د) (ن گ) حسینی ذاتیں مچّے۔

شِنگ کار : (شِن گ۔کار) (ن گ) کتاب، اِحوال تاک یادِگہ وانگی چیزانی چاپ کنوک۔تالان کنوک۔

شِنگلگ : (شِن۔گَ۔لَگ) (ن گ) پَس ءِ پادانی سُر مب۔ (2) مُرگ ءِ پانچل ءُ ناخُن۔

شِنگلگ:(شِن۔گَ۔لَگ) (ک گ) شِیرءِ تنکّ بُوتگ۔مال ءِ تاں دیراں شِیر دیگ ءَ رند آئی ءِ شِیرانی تنکّ بُوتگ۔

شِنگینتگ :(شِن۔گین۔تگ) (ک گ) شِنگینگ ءِ گوستگال بزاں شِنگ ءُ شانگ کُتگ۔تالان کُتگ۔یکّ یکّ کُتگ۔**شِنگینتگیں** :(شِن۔گین۔تَ۔گیں) (س گ) شِنگینگ ءِ دیریں گوستگال بزاں شِنگینگ ءِ کار بُوتگ۔(2) ہماکہ شِنگینتگ۔(3) شِنگ ءُ شانگ کُتگیں۔بہر بہر کُتگیں۔تالان کُتگیں۔

شِنگینگ :(شِن۔گے۔نَگ) (ک گ) ٹال ٹال کنگ۔دانگ دانگ کنگ۔تاک تاک کنگ۔تالان کنگ۔(2) گار کنگ۔(3) بے پلگار کنگ۔**شِنگینگی** :(شِن۔گے۔نَ۔گی) شِنگینگ ءِ آوَرکی۔ (2) دانگ دانگ کنگی۔تالان کنگی۔

شِنکلک : (شِ۔نِک۔لُک) (ن گ) کسانیں شِنکّ۔

شِنوخ:(شِ۔نوخ) بچار :شِنوک۔

شِنوک : (شِ۔نوک) (ن گ) شِنگ ءِ کارءِ کنوک۔ہماکہ شِنت۔(2) چہ سارتی ءَ دست ءُ پادانی تژ کگ۔(3) مِیدانی اَنج اَنج کنوک۔شکّ۔سَرَرند۔

شُو :(شُو) (ن گ) چہ تَرُون ءَ نان ءِ کشّگ ءِ لٹّ یادار۔ترُون ءِ آس ءِ کُٹینگ ءِ دار۔(2) تندور ءِ مرد۔ترُون ءِ اِشکرانی سُرینوکیں دار۔(3) مَرد۔کَس واجہ۔جود۔

شُوا :(شُو۔ا) بچار : شُما۔

شُوار :(شُ۔وار) (س گ) تچک ءُ ہم لسُون۔راست۔بےتاب۔

شُوازُک :(شُوا۔زُک) (ن گ) تیرءِ سَرءِ دانگیں کسانیں تیر کہ کُل یا گُڈّک ءِ سَرءَ دیگ بنت۔لاب دار۔شِکانی۔(2) بارگیں دار۔(3) اُشترءِ لڈّ یتگیں تنگانی بندگ ءِ ہما دَژاجیں دار کہ کشوکائی دیگ بیت۔(4) بارگیں گژ۔پادگزّ ءِ دار کہ تیرانی سَرءَ دینت ءُ لوگ یابان ءِ سَرءَ گرنت۔کَس ءِ سَرءِ دانگیں بارگیں دار۔شُوازوک۔

شُوازگ :(شُوا۔زَگ) (ن گ) کَس ءِ سَربرءِ تیرءُ شُوازوک دیگ ءُ سَرءِ گرَگ۔(2) شِکانی۔لوگ ءِ سَرءَ دیگی بارگیں دار۔

شُوازوک :(شَ۔وا۔زو۔ک) بچار : شُوازُک۔

شَوان : (شَ۔وان) (ن گ) بچار : ہَت۔

شِوان : (شِ۔وان) بچار : شِپانک۔

شَوانک :(شَ۔وان۔ک) بچار : شِپانک۔

شَوانکو :(شَواں۔کو) (ن گ) سِیاہ رنگیں مُرگے کہ پسانی بڈّءَ نندیت۔

شُوانگ :(شُوا۔نَگ) (ن گ) شپانک۔پاسپان۔مال ءَ چارینوک۔مِیش ءُ بُزانی چارینوک۔رَمگی۔بہوس۔بیل۔پہوال۔ **شُوانگ بُرّ** :(شُوا۔نَگ۔بُر۔ر) (ن گ) شُوانگ ءِ وڑیں۔چو شُوانگ ءَ۔**شُوانگی** : (شُوا۔نَ۔گی) (ن گ) پہوالی۔شِپانکی۔

شوپچ:(شوپ۔چ) (ن گ) مرَنیں چست ءُ ایر۔آشوب۔مرَنیں مُشکُل کہ تاوان ءَ گوں بہ بیت۔(2) موقع۔دِرچ۔**شوپچ ءَ پرّینگ** : کسےءَ آشوب ءُ جنجالےءَ دوَر دیگ۔(2) کسےءَ کارےءَ مُشکُول کنگ۔**شوپچ ءَ کپگ** : گون بُوتگ۔ہمراہ داری کنگ۔گوں رَم ءَ گون بُوتگ۔

شُوت :(شُو۔ت) (ن گ) دَرمانے۔گوَاتک۔شہری گوَاتگ۔

شُوتک :(شُوت ـ ک) (ن گ) نازُرک ـ بارَگ ـ (2) سُوہینتگیں ـ تنک ـ سُوہ اِتگیں ـ (3) شِل سَر ـ شِتک ـ **شُوتکگیں** :(شُوت ـ کَ ـ گیں) (س گ) ہَما کہ سُوہیتگ ـ تنکیں ـ **شُوتکوْ** :(شُوت ـ کُو) ہَما کہ سَرءِ بوزءَ بارَگ ءُ شُوتک بہ بیت ـ (2) سوتکگیں ـ لیکارا تگیں ـ ہَما کہ بارَگ ءُ تچک بہ بیت ـ **شُوتکی** : (شُوت ـ کی) (ن گ) چیزءِ سَرءِ بارَگ ءُ شِل بُوَگ ـ

شُوخ :(شُو ـ خ) (ن گ) پونزءِ کڑک ـ پونزءِ جُرّی ـ گرّانز ـ **شُوخوْ** : (شُو ـ خوْ) (ن گ) ہَما کہ آئی پونزءِ کڑک سکّ پِراہ بہ بنت یا پونز جُرّ بہ بیت ـ

شوخ :(شَو ـ خ) (س گ) وَشّ ـ گل ـ ٹھل ـ مجاز ـ پُل گُد ـ بڑاہ دار ـ شوق ـ شَوک ـ زیبا ـ (2) رُدوم ـ (3) گرم ـ (4) مسکرا باز ـ بازی گِر ـ بھوگوڑی ـ **شوخو**:(شو ـ خو) (س گ) وَشّ اَندام ـ بڑاہ دار ـ ہَما کہ مُدام ٹُلّ ءُ پُلّ اِنت ـ (2) تڑوسکو ـ سُبّکیں وَشّ اَندامی ـ

شوخی :(شو ـ خی) (ن گ) سَمبہک ـ سینگارگ ـ (2) مسکرا بازی ـ بھوگوڑ ـ **شوخیں** :(شو ـ خےِ ن) (س گ) پُل گدیں ـ وَشّ رُدوئیں ـ بڑاہ داریں ـ

شود:(شو ـ د) (ف گ) شودَگ ءِ فَرماں گال: بہ شود ـ (2) چہ اُودءَ ـ چہ آہندءَ ـ (3) (ن گ) جنین ءِ ماہواری ـ (4) کاہے کہ ایشی ءِ روتگ پہ پُچ ءِ شودَگ ءَ شَرّ اِنت ـ گوْا میچ ـ (5) مُردَگ ءِ شودَگ ءِ جاگہہ ـ (6) مُردَگ ءِ شودَگ ءِ کار ـ **شودءُ موش**:(ن گ) پُٹانی شودگ ـ وَتاراجیتگ ـ (2) پَن ءُ مسواک کنگ ـ سمارگ ـ سَمبہک ـ سینگار ـ **شودءُ میٹ** :(ن گ) گوں میٹ ءَ شودَگ ـ گوں آپ ءَ شودَگ ءُ صاف کنگ ـ

شُودانی شودَگ :(شو ـ دانی ـ شو ـ دَگ) (ن گ) جنین چُکّ ءِ بالغ بُوَنگ ـ جِنکّ ءِ ماہواریانی آہگ کہ بالغ بُوَنگ ءِ نشانی زانگ بیت ـ

شودا:(شو ـ دا) (د) (س گ) بے پَرواہ ـ سُبک ـ لوفر ـ بے لحاظ ـ (2) تمرد ـ

شُودّ :(شُود ـ د) شُرد ـ لَہم ـ **شُودّ اُرُدّا** :(شُود ـ دا ـ رُو ـ دا) (ن گ) ناہ لَہمیں حلواہ ـ (2) شُرد یں ءُ شُولُپّیں وَرَگی شے ـ

شُوداں :(شُو ـ داں) (ج گ) چہ اُوداں ـ شُودءَ ـ چُودءَ ـ (2) چہ اُوداں ـ چہ آں ہندءَ ـ

شود پوش :(شود ـ پوش) (ن گ) کوْہن ـ کوْہن ءُ نیم سوہیں گُد ـ

شودَگ :(شو ـ دَگ) (ک گ) گوں آپ ءَ شودَگ ءُ صاف کنگ ـ آپ جَنگ ـ آ گہا لک ـ اوجَلَغ ـ **شودَگ ءُ اَرداچ** :(ن گ) مُردگ ءِ کَل کنگ ءِ گُڈی رسم ءُ دود ـ **شودَگی** : (شو ـ دَ ـ گی) (ن گ) شودَگ ءِ آوَ کی بزاں شودَگ لوٹیت ـ

شودائینگ :(شو ـ دا ـ ئے ـ نگ) (ک گ) دِگرےءِ گوْ شگ کہ آ بہ شودیت ـ دِگرءِ راپہ شودَگ ءِ دیگ ـ دِگرے ءِ شودَگ پَرما ہگ ـ

شودائینگی :(شو ـ دا ـ ئے ـ نَ ـ گی) شودائینگ ءِ کارکنگی انت ـ

شَودَگ :(شَ ـ وَ ـ دَگ) (ن گ) گزّءِ ٹالاں کنڈےءِ تہہءِ مان کنگ ، یکّ شےءِ آپ گوْاراِش کنگ ءُ اُشترءِ وراک اِش کنگ ـ

شَوُر :(شَوُ ـ ر) (ن گ) صلاح ـ سوج ـ تڑان ـ چارءُ بیچّار ـ سَتّ ـ سَوڑگ ـ (2) پَندل ـ سازش ـ (3) اِرادہ ـ ہَواری ـ تپاکی ـ **شَوُرءُ صَلاح** :(ن گ) بحث ءُ تڑان ـ (2) صَلاح ـ چارءُ بیچّار ـ سَرءُ سوج ـ **شَوُر کنگ** :(شَوُ ـ ر ـ کَ ـ نگ) (ک گ) شَوُر جنگ ـ صَلاح کنگ ـ **شَوُر بندی** : (شَوُ ـ ر ـ بَن ـ دی) (ن گ) شَوُرءُ صلاہ ـ ہم صَلاح ـ **شَوُران** : (شَو ـ را ـ ن) (ن گ) ہم شَوُر ـ صَلاحی ـ (2) ہم خیال ـ (3) ہم کار ـ (4) دَرمانے ـ

شُورّ : (شُور ـ ر) (ن گ) کلّر ـ وادیچک ـ (2) تُرشپ ـ تُرپش ـ (2) تلار ـ تُلوْنک ، کوہ ءِ یا ڈگار ءِ چیرءِ ہما پتنین ءُ تلونکیں سِنگ کہ تل تل بیت ـ داڑ ـ (3) نرم ءُ بُرنا کیں حاک ـ بِلک ہَواریں حاک ـ (4) کہن یا چات ءِ توک ءِ ڈَڈّ ءُ سِنگی ئیں حاک ـ سورَگیں حاک ـ سِکیں حاک ـ سختیں حاک ـ شیرّ ـ (5) بے پَرواہیں مَردُم ـ (6) نریں سبزرنگیں سِنگ ـ (7) ہما کوہ کہ یلہیں گِل یاریک اِنت ـ (8) ماہیگے ـ (9) (ف گ) چانخُورّ ـ چانکُر ـ (10) بلوچانی کسانیں ٹکّ ئے نام انت ـ **شُورّانک** : (شُور ـ راں ـ ک) (ن گ)

چانکرءُ شُورّگ ءِنِشان۔**شُورّگ**:(شُور۔رَگ)(ک گ) شَلُورّگ۔ چانکُر پاچَگ۔ چَنگُل جَنگ۔**شُورّگی** :(شُور۔رَ۔گی) (ن گ) شُورّگ ءِآوَکی۔(2) ہما کہ شُورّگ لوٹیت۔

شُورّینتگ :(شُور۔رین۔تگ)(ک گ) شُورّگ ءِ گوٗ ستگاں بزاں شُورّگ ءِکار بُوتگ۔

شور :(شو۔ر)(د)(ن گ) جاک۔کُوکّار۔ واہی۔ باوَست۔ ڈاہ۔غلغل۔تَوار تَوار۔غوغا۔صلوات۔ ہلہ۔ دِڑیسو۔(2) شِدّت۔ فتنہ۔**شور بُوئگ** :(شُو۔ر۔بُو۔نگ)(ک گ)ہمراہ بُوئگ۔ تپاک بُوئگ۔(2) پندل سازگ۔**شوردیگ** :(شور۔دی۔یگ) (ک گ) یکّے ءِ زَہرءَ گیجگ۔ اُشو دیگ۔ شورینگ۔(2) ڈاہ دیگ۔(3) اَسپ ءِتاچگ۔**شورءِ غوغا** :(ن گ) کُوکارءُ جگا۔ جاک ءُصلوات۔**شورکنگ** :(شور۔کَ۔نگ)(ک گ) بزانز کَرَگ۔کُوارءُواہی کنگ۔ڈاہ کَرَگ۔گزا کنگ۔جیڑگ۔جبزّہ کنگ۔

شورینگ :(شو۔رے۔نگ)(ک گ)سکین دیگ۔(2) شور دیگ۔ڈاہ دیگ۔(3) کسے ءَسوکی کنگ۔**شورینگی** :(شو۔رے۔ن۔گی) شوردیگی۔ڈاہ دیگی۔سِکین دیگی۔

شُوراوگ :(شُو۔را۔وَگ)(ن گ) سورگیں زَمین کہ دَہل نہ دنت۔سوریں ڈَگار۔

شُورّیتگ :(شُور۔رِ۔تگ) شُورّگ ءِ گوٗ ستگاں۔(2) شُورّگ ءِکار بُوتگ۔**شُورّیتگیں** :(شُور۔رِ۔تَ۔گیں) شُورّگ ءِدیریں گوٗ ستگاں۔ (2) ہما کہ شُورّگ بُوتگ۔

شورینتگ :(شو۔رین۔تگ)(ک گ) شورینگ ءِ گوٗ ستگاں۔ **شورینتگیں** :(شو۔رین۔تَ۔گیں)(س گ) شورینگ ءِ دیریں گوٗ ستگاں۔(2) ہما کہ شوردا تگ۔

شُورچ :(شُور۔چ)(ن گ)شُر دیں چیزے ءِتہءِ چیزے مان آہگ ءِتوار۔شُورچگ۔**شورچ ءُپورچ** :شُردیں جاگہہ یاشُر دیں شئے۔

شُورچَگ : (شُور۔چَگ) بچار : سُورچ۔

شورَغ :(شو۔رَغ)(ن گ) دَرمانے۔جام ساگو۔

شُورکی :(شُو۔رَ۔کی)(ن گ) سبزیں پتنیں مُہرگے کہ نیام ءَ ٹنگ بیت۔

شورۏ :(شو۔رۏ) بچار : شورہ۔

شورہ :(شو۔رہ)(ن گ) گوکُرت۔شورَۏ۔جام ساگو۔دَرمان۔ مَنچر۔بارود۔تیراں مان کنگی بارود۔

شُوَّری :(شُو۔وَ۔ری)(ن گ) کم اَصلیں ءُہورت تویں توت۔

شوش :(شو۔ش)(ن گ) سُچگ۔آس کَرَگ۔حَسدّ کنگ۔سوچ۔

شوشک :(شوش۔ک)(ن گ) سوچک۔

شَوشک :(شَ۔وَش۔ک)(ن گ) بہا کنگ۔(2) بخش دیگ۔دیَگ۔**شَوشلگ** :(شَ۔وَش۔لگ)(ک گ) بہا کنگ۔(2) یلہ دیگ۔دیَگ۔بَخشگ۔

شوشگ :(شو۔شگ)(ک گ) کِشارءِ ہوش ءُپُلّ جَنگ۔

شَوشنگ :(شَ۔وَش۔نگ)(ن گ) چہ شیشگاں جوڑ کتگیں ڈوٗل داریں پُلّ۔(2) ڈوٗل دار۔(3) سمبہینگ۔بزّاہ دار کنگ۔

شوشِنگ :(شو۔شِن۔گ)(ن گ) ژانگ۔ژَنگ۔

شُوفَغ :(شُو۔فَغ)(ک گ) زہر گرَگ۔نہ وَشّ بُوئگ۔ بزانز گرَگ۔

شَوق :(شَو۔ق) بچار : شَوک۔

شَوک :(شَ۔وَک)(ن گ) مُلّا روباہ۔

شوک :(شو۔ک)(س گ) ٹہل۔وَشّ دل۔شوخ۔دِل ءِلوٹگ۔ واہگ۔**شَوکی** :(شَو۔کی) شوخ کنوکیں۔ٹہل کنوک۔(2) سُبکّیں مَرُدم۔(3) مَنّگ۔لیب ءِنیام ءَلیب ءِبادیگ ءِاقرار۔**شوکیں** :(شو۔کیں)(س گ) بزّاہ داریں۔شرّیں۔ڈوٗل داریں۔

شُوکّ :(شُو۔ک۔ک)(س گ) زپت۔تہل۔زہر۔بدتام۔

شُوکار:(شُو۔کار)(ن گ) مارءِ زہر گرَگ ءِ گلّانی گوٗات دیگ ءُ تَوار کشّگ۔پکّگ۔(2) مارءِ پُونشگ۔اُشکار۔(3) سارتیں ساہی۔ اُفّار۔ساہ آہگ ءِتَوار۔سارتیں ساہ کشّگ۔(4) شِیزار۔گوٗں دَپ ءَ بارَگیں تَوار کشّگ۔

شوک بُوزی :(شو۔ک۔بُو۔زی) (ن گ) گلوٗ ءِ قسمے۔
شُوگ :(شُو۔گ)(س گ) ہموار۔ برابر۔(2)(ن گ) بارگ ءِ تڑاشتگیں دار۔ بارگ۔ نازُرک۔
شَوَل :(شَ۔وَ۔ل)(ن گ) ہما کاہ ءُ بُوچ کہ نازُرکیں نیوَگ یاناہاں آوانی سرءَ تالان کننت۔
شُول :(شُو۔ل) (ف گ) شُولگ ءِ فرماں گال: بہ شُول۔ (2) دَراجی ءِ ایر۔(3) تڑک۔ دوچ ءِ تڑک۔(4) لاپ ءِ دَراجی ءِ کَش بُوتگ۔(5) فاصلہ۔قدم۔قدم ءِ فاصلہ۔دَراج کش۔(6) (ن گ) دَراجیں پند۔**شُول جنگ** :(شُو۔ل۔ج۔نگ) تیزیں گام جنگ۔دَراجیں پند جنگ۔**شُول دیگ** :(شُو۔ل۔دی۔یگ) دَراج کشّ کنگ۔تیز تیز ءَ رَوگ۔دوٗر جنگ۔(2)(ک گ) دِرتگیں پُچ ءِ یا دوجتائیں گُدی ٹُکُّر ءِ دَپ ماں دَپ ءِ دوچگ۔**شُول کشّگ** :(شُو۔ل۔کَش۔شگ)(ک گ) دِرتگیں پُچ ءِ دوچگ۔ اَگڑی۔(2) دَراج بُوتگ۔ دَراج کشّ بُوتگ۔ طول کشّگ۔شُول گرَگ۔**شُول کنگ** :(شُو۔ل۔کَ۔نگ)(ک گ) پہ شُول رَوگ۔تیز رَوگ۔ (2) پہ لاپ کشّی رَوگ۔ریز گرَگ۔**شُول گرَگ** :(شُو۔ل۔گِ۔رَگ)(ک گ) دَراج کشّگ۔ شہار گرَگ۔(2) ریز گرَگ۔ لاپ کشّی رَوگ۔**شُول وَرگ** :(شُو۔ل۔وَ۔رَگ)(ک گ) گوں تیزیں گاماں رَوگ۔(2) پند جنگ۔(3) آپ ءِ تہہ ءَ اوژناگ ءِ وہداں دَراجیں ٹِک ءِ وَرگ ءُ شہار گرَگ۔(4) چیزے ءِ دَراج کشّ بُوتگ۔
شُولَّگ :(شُول۔لَگ)(ک گ) پیچ ءُ راست ءَ راستیں دوچ۔ پُچ ءِ تڑک جنگ۔ڈَ لگ ڈَ لگ ءَ دوچگ۔خُلَّگ۔(2) ریچ۔**شُولّگی** : (شُول۔لَ۔گی)(ن گ) شُولَّگ ءِ آوَ کی۔(2) دوچگی۔ڈَک جنگی۔**شُولّوک** :(شُول۔لوک)(ن گ) ہما پُچّ کہ شُول اِتگ۔ (2) ہما کہ شُولیت۔
شُولَّہ :(شُول۔لَہ)(ن گ) تڑک۔دوچ ءِ یکّ ردیا لیک۔
شُولّیتگ :(شُول۔لِ۔تگ) شُولَّگ ءِ گوٗستگال۔(2) شُولَّگ ءِ کار بُوتگ۔**شُولّیتگیں** :(شُول۔لِ۔تَ۔گیں)(س گ) شولَّگ ءِ دیریں گوٗستگال بزاں شولَّگ ءِ کار بُوتگ۔(2) دوتکگیں۔دوچ کُتگیں۔ ڈَکّ جتگیں۔(3) ہما کہ شُولّیتگ۔
شَوَلہ :(شَ۔وَ۔لَہ)(س گ) بے وت۔بے سار۔ بے ہوش۔ بے سماہ۔**شَوَلہ بُوتگ** :(شَ۔وَ۔لَہ۔بُو۔تگ)(ک گ) زَہر گرَگ ءُ بے وَت بُوتگ۔**شَوَلہ جنگ** :(شَ۔وَ۔لَہ۔جَ۔نگ) (ک گ) سَکّ جُہد کنگ۔جو پہ جنگ۔**شَوَلہ کنگ** :(شَ۔وَ۔لَہ۔ کَ۔نگ)(ک گ) یکّے را بے سُدّھ ءُ بے سماہ کنگ۔
شوم :(شو۔م)(ن گ) توم ءِ چنڈگ ءِ ساری اَوّلی لنگار۔(2) شومَگ ءِ اَزباب۔(3) حُشکیں ڈگار ءِ پل دیگ۔(4) بے توم ءَ ڈگار ءِ لنگار کنگ۔(4) (ف گ) شومَگ ءِ فرماں گال: بہ شوم۔**شوم پڑوش** :(شُوم۔م۔پڑ۔و۔ش)(س گ) کِشگ ءِ ساری زمین ءِ آپ ءِ بندگ۔
شومَگ :(شو۔مَگ) ڈگار ءِ ننگار دیگ۔(2) حشکیں ڈگار ءِ پل دیگ۔**شومگی** :(شو۔مَ۔گی) شومَگ ءِ آوَ کی۔(2) شومَگ ءِ کار کنگی اِنت۔
شومتگ :(شوم۔تگ) شومَگ ءِ گوٗستگال۔(2) شومَگ ءِ کار بُوتگ۔**شومتگیں** :(شوم۔تَ۔گیں) شومَگ ءِ دیریں گوٗستگال۔ (2) ہما کہ شومتگ۔
شُومّ:(شُوم۔م)(س گ)(ن گ) بدبخت۔ بدقسمت۔ بدروچ۔ بدنصیب۔ بے طالع۔ بے داد۔ بے بخت۔ بے نصیب۔ بے مُراد۔ بے مُرزی۔ ٹِکّر۔ خُداجت۔ سَرور۔ کم بخت۔ نَکس۔ نامُراد۔ عقربی۔**شُومّ پاد** : (شُوم۔م۔پاد)(س گ) ہما کہ پاد ءُ قدم ءَ نیک نہ اِنت۔نپٹ۔ **شُومّ پیٹک** :(شُوم۔م۔پے۔ٹَک)(س گ) شُومیں مَردُم۔ہما کہ آئی ءِ پٹّ اِنت۔**شُومّ روچ** :(شُوم۔م۔رو۔چ)(س گ) بدیں ساعت ءُ روچانی تہہ ءِ مَردُم۔(2) بدیں روچانی واہند۔بدیں ساعت۔**شُومّ سَر** :(شُوم۔م۔سَر) (س گ) شُوم روچ۔ بد قسمت۔بدبخت۔نَکس۔عقربی۔**شُومّ ءِ شانزدہ** :(ن گ) ہما دمان

کہ تاوانی یے بہ رَسیت۔سَکّیں شُوہیں وہد۔**شُومّی** :(شُوم۔می) (ن گ) بدبختی۔بدنصیبی۔بدقسمتی۔ٹِکّری۔**شُومّیں** :(شُوم۔ میں) (س گ) ہما کہ شُوم انت۔بدبختیں۔بدقسمتیں۔بدنصیبیں۔

شُومّ پال :(شُوم۔م۔پال) (س گ) بدپال۔بدفال۔بدشگُون۔ شُوہیں مَردُم۔**شُومّ پالی** :(شُوم۔م۔پا۔لی) بدشگونی۔بدپالی۔شُومّی۔ **شُومّ پالیں** :(شُوم۔م۔پا۔لیں) (س گ) بدپالیں۔بدشگونیں۔ شُومّیں۔

شُومَّک :(شُوم۔مَک) (ن گ) وَروکی ئیں دانگ۔گندہ ریش۔

شون :(شو۔ن) (ن گ) نِشان۔رَند پد۔نِشون۔(2) شون دات۔سَرءُسوج۔(3) اَرمان۔واہگ۔طلب۔لوٹ۔(4) گوْرمءِ یاجُوءِ ہما جاگہہ کہ آپءِ بَرَگءِ ہاترءِ یا آپ دَستءِ ہاترءِ شَرّ کنگ بیت۔(5) ہوکین۔چات ءِ آپءِ دَرکنگءِ باری۔(6) کہنءِ ہما جاگہہ کہ چودءِ آپ زُورنت۔(7) ہما جاگہہ کہ دَلوت آپ ورنت۔ (8) اَسپءِ گردِنءِ دَڑاجیں پُٹ۔(9) شودَگءِ جاگہہ۔عَسل خانہ۔تڑ۔جان شود۔(10) حزمت۔خیال داری۔خیال۔غوْرءُ سار۔ (11) ڈوَل۔وڑ۔دُڑوشُم۔**شون دارَگ** :(شون۔دا۔رَگ) (ک گ) پیش دارَگ۔نِشان دیَگ۔ڈَسَگ۔**شون دِہی** :(شون۔ دِ۔ہی) شون دیَگءِ کار۔**شون دیَگ** :(شون۔دی۔یَگ) (ک گ) پیش دارَگ۔ڈَسَگ۔نشاں دیَگ۔(2) سَرءُسوج کنگ۔ پنت دیَگ۔**شونِشت** :(شو۔نِش۔ت) (ن گ) نِشان دیَگ۔ سَرپدی دیَگ یا سَرپد کنگ۔شون دیَگ۔**شون کنگ** :(شون۔کَ۔ نگ) (ک گ) کارےءِ پہ وڑ پُورہ کنگ۔(2) سوج کنگ۔

شونا ہَگ :(شو۔نا۔ہَگ) (ک گ) ہاترکنگ۔حزمت۔مہمان داری۔(2) شوْانگی کنگ۔ساٹگ۔پہریزَگ۔(3) مالءُ دَلوتءِ آپءِ بَرَگ۔مالءُ دَلوتءِ آپءِ نِشان دیَگ۔(4) مالءِ گوْرءُ سار کنگ۔**شونا ہگی** :(شو۔نا۔ہَ۔گی) ساٹگی۔گوْرکنگی۔

شُوناتَگ :(شُو۔نا۔تَگ) (ک گ) شوناہگءِ گوْستگال۔ (2) ہما کہ مہمان داریءُ گوْرءُ گرز کُتگ۔**شُوناتگیں** :(شو۔نا۔ تَ۔گیں) (س گ) شوناہگءِ دیریں گوْستگال۔(2) گوْرءُ گرز کُتگیں۔مہمان داریءُ ہاترکتگیں۔(3) ہما کہ شوناتگ۔

شون دات :(شون۔دات) (ن گ) نِشانی۔سوج۔شون۔نِشون۔ (2) شون داتگیں۔راہ دَربری۔(3) نشان۔**شُون داتگیں** :(شُون۔ دا۔تَ۔گیں) (س گ) نشان داتگیں۔سوج داتگیں۔(2) ہما کہ شون داتگ۔

شون دَر :(شون۔دَر) (ن گ) کوہانی سَرءِ گڑانیں راہ۔کِشک۔ (2) شونءِ راہ۔

شَوَندَگ :(شَ۔وَن۔دَگ) (ک گ) گوْاتءِ چہ دُورءُ دُورءَ جمّران ءِ آرَگءُ نزّآرَگ۔گوْاتءِ شینکانی ہَوارترّینگ۔

شُونز :(شُون۔ز) (ن گ) آپءِ تہءَ وَدی بُوتگیں سبز رَنگیں ءُ بُچ بُچیں چیز۔(2) شیوال۔شُونزِک۔سبز چکیں رَنگ۔(3) زاغل۔

شُونزءِ بادینگ : بےسیئّیں کارکنگ۔بےنفیں چست ءُ ایر۔**شُونز ترَّگ** :(شُون۔ز۔تر۔رَگ) چہ زَہرءَ یا کینگءَ رَنگءِ بدل بُوَنگ۔گرَدَگ۔بدتب بُوَنگ۔(2) (ک گ) شُونزیں رَنگءَ بُوَنگ۔**شُونزِک** :(شُون۔زِک) (ن گ) نمبیں چیز یااوشتاتگیں آپءِ سَرءِ بَندوکیں شیوال۔شُونز۔مَشُونز۔شُونزکاہ۔سبز رَنگیں چِلّ۔ سپورک۔**شُونزی** :(شُون۔زی) (ن گ) شُونز رَنگ۔چوشُونزءَ۔ رَنگے۔شُونزی۔**شُونزین** :(شُون۔زیں) (س گ) ہما چیز کہ آئیءَ شُونز لچّ اِتگ یا شُونزیں بُوتگ۔

شُونزسَر :(شُون۔ز۔سَر) (ن گ) آپی بَٹّے۔

شُونزکاہ :(شُون۔ز۔کاہ) (ن گ) شُونز۔شُونزِک۔

شُونزَگ :(شُون۔زَگ) (ن گ) کُوٹَک،تیتّگ یادِگہ مَیوَگےءِ ٹُکّر۔ٹُکّر۔شینگ۔راڑ۔کَپّءِ کَپّ۔

شونک :(شون۔ک) (ن گ) دوئیں پادءِ بزرانانی تہی نیمگءِ شَم۔شَک۔**شونکانی تَل** :(شون۔کا۔نی۔تَل) (ن گ) چہ کونڈاں بگِر تا بزرانانی بُن۔ہٹّانی میانجی۔شوکانی شَم۔**شونکانی شَم** :(شون۔ کا۔نی۔شَم) شوکانی تل۔

شُونک: (شُون۔ک) (ن گ) مَحول ءِ چاریں کُنڈ۔مَحول ءِ کرّ۔ (2) شُونَنگ۔(3) (ف گ) شُونَنگ ءِ فرماں گال : بہ شُونک۔

شُونَنگ :(شُن۔نگ) (ک گ) دم ءِ پُشت ءَ کشّگ ءُ چیزے ءِ بوہ چِنگ۔(2) آہینکیں چیزے ءِ پونز ءِ راہ ءَ ساہ ءِ پُشت ءَ کشّگ ءُ پونز ءِ تہہ ءَ بَرگ۔**شُونکگی** :(شُون۔کَ۔گی) شُونَنگ ءِ آوَ کی۔(2) چیزے پونز ءِ راہ ءِ پُشت ءَ بَرگی انت۔

شونکار: (شون۔کار) (ن گ) کارے ءَ شون دیوک۔(2) سَروک۔ مَستِر۔(3) زانتکار۔سَر پدی ئیں۔**شُونکاری** :(شُون۔کا۔ری) (ن گ) مَستری۔سروکی۔کماشی۔راہ دربری۔

شُونکُرگ: (شُون۔کُ۔رَگ) (ک گ) حَریا اَسپ ءِ گوں پونز ءَ آواز کشّگ۔حَریا اَسپ ءِ پہ کاہ ءُ کَدیم ءَ دِل مانگ بُونگ ءُ چہ پونز ءُ دپاں آواز کشّگ۔(2) دِل مانگ۔دِل مانگی۔

شونگ :(شو۔نگ) (ن گ) کنڈ۔چیریں جاگہہ۔

شونگال :(شون۔گال) (ن گ) سَری ترّان۔اَوَل ترّان۔(2) شروعات۔ابتدا۔

شِوَہ :(شِ۔وَہ) بچار : شِفا۔

شوہاز :(شو۔ہاز) (ن گ) پٹّگ۔پٹّ ءُ لوٹ۔پولگ۔جُست ءُ پُرس۔پٹّ ءُ پول۔پٹّ ءُ وند۔پد ءُ رَند۔

شوہازگ :(شو۔ہا۔زَگ) (ک گ) شوہاز کنگ۔پٹّگ۔پٹّ ءُ پول کنگ۔دَرگیجگ۔پولگ۔پٹّ ءُ لوٹ۔پُرس ءُ پول۔پول۔پہلورغ۔دَرجنگ۔رَند ءَ کپگ۔سَر ءُ سوج کنگ۔**شوہازگی** :(شو۔ہا۔زَ۔گی) پٹّگی۔شوہاز کنگی۔دَرگیجگی۔

شوئست :(شو۔اِس۔ت) (ن گ) ہما تائید کہ آپ ءِ تہہ ءَ شودگ ءُ وارینگ بیت۔

شُوئی: (شُو۔ئی) (ن گ) کَس واجہی۔جَن ءُ مَردی۔(2) ہما جَنین کہ مَردے اَست۔

شوئنگ :(شو۔ئنگ) بَرگ۔وتی کنگ۔زُورگ۔**شوئینگ:** (شو۔ئے۔نگ) (ک گ) کوتل کنگ ءُ بَرگ۔ہکّل۔روان دیگ۔

شَہ :(شَہہ) اَز۔چہ۔اَش۔اَچ۔اَژ۔ژا۔

شَہ آئی : (پ گ) چہ آئی۔چہ ہمائی۔چہ آئی ءِ نیمگ ءَ۔

شَہہ :(شَ۔ہ) (ن گ) بزرگ۔پیر۔شیہہ۔شئے۔شیخ۔(2) زانتکار۔پُر مرّاہ۔(3) بادشاہ۔شاہ۔مَرَن۔مَستِر۔**شَہہ داد** :(شَہہ۔داد) (ن گ) شاہ ءِ داتگیں۔خُدا ءِ داتگیں۔

شَہاپ :(شَہ۔آپ) (ن گ) آبادیں علاقہ۔(2) ہما ڈگار ءُ دَمگ کہ پہ کِہن ءُ کَوَرجو ءِ آپاں آباد کنگ بہ بیت۔

شَہادت :(شَ۔ہا۔دَت) (عَ) (ن گ) گواہی۔شاہدی۔(2) شَہیدی۔پہ راستیں ءُ حق ءِ راہ ءَ کُشگ بُونگ۔شَہید بُونگ۔

شَہار :(شَ۔ہار) (س گ) دَراج۔تچگ۔تچکائی۔ٹال۔شُوار۔(2) رَوَگ ءِ پادانی دَراجی ءَ دوَر دیگ۔دَراجیں گام۔دَراجی۔(3) (ف گ) شَہارگ ءِ فرماں گال: بہ شَہار۔**شَہار دیگ** :(شَ۔ہار۔دی۔یَگ) (ک گ) دَست یا پادانی دَراج کنگ۔ٹال کنگ۔(2) پہ گام جَنگ ءِ پادانی دیمی نیمگ ءَ دَراج کنگ۔(3) تچک بُونگ۔(4) بے سُدّھ ءَ کپگ۔

شَہارگ :(شَ۔ہا۔رَگ) (ک گ) دَراج کنگ۔تچک کنگ۔شہار دیگ۔ٹال کنگ۔چیزے دیگ یا کَرگ۔ہَدّغ۔**شَہارگی** : (شَ۔ہا۔رَ۔گی) شَہار دیگی۔ٹال کنگی۔دیگی۔

شُہاز :(شُ۔ہاز) (ن گ) شیرزال۔لائقیں زالبول۔**شُہازی** : (شُ۔ہا۔زی) (ن گ) شُہاز والا۔لائقیں زال۔**شُہاز ءُ پہاز** : (ن گ) شرّیں خیال داری۔گوَر ءُ سار۔گورسی۔**شُہازکنگ** :(شُ۔ہاز۔کَ۔نگ) (ک گ) بندوبست کنگ۔خیال داری کنگ۔

شَہہ بانز :(شَہہ۔باں۔ز) (ن گ) مَرَن بانزُلیں ءُ تیز بالیں مُرگے۔

شَہہ بانُک :(شَہہ۔بانُک) (ن گ) بادشاہ ءِ زال۔شَہہ جَن۔شَہہ بانو۔

شَہہ بانو :(شَہہ۔با۔نو) (ن گ) شَہہ کاڑ۔شیرزال۔شَہہ جَن۔شَہہ بانُک۔شاہ بانُک۔

شہہ بند : (شہہ ۔بَن ۔د) (ن گ) مزن یا مزنیں بند ۔(2) دستونک ءِ جوّاں تریں بند۔

شہہ بندر : (شہہ ۔بَن ۔دَر) (س گ) مزنیں بندن۔

شُہبہ : (شُہہ ۔بہہ) شُبَہہ ۔شکّ ۔گمان ۔اندازگ ۔(2) خیال ۔فہم ۔

شہہ بیر : (شہہ ۔بی ۔ر) (س گ) شیطان ۔ چالاک ۔ ہُشیار ۔ ہژار۔

شہہ پر : (شہہ ۔پَر) (س گ) مزن بانزل ۔ٹُوہیں بانزل ۔(2) باز ۔شکاری۔

شہپول : (شہہ ۔پول) (ن گ) شہمات ۔ چاپٹ۔

شہتُوت : (شہ ۔تُو ۔ت) (ن گ) سُہریں رنگ ءِ ڈَلگیں تُوت۔

شہہ تیر : (شہہ ۔تی ۔ر) (ن گ) دراجیں ءُ زَنڈیں دار کہ بان ءِ سَرءَ دیئنت ءُ شوا ز گاں بہ سَرءَ ایر کننت ۔لوگ ءِ مستریں دار کہ لاپ دار ہمیشی ءِ سَرءَ ایر بنت ۔کاٹ ۔کانک ۔

شہہ جَن : (شہہ ۔جَن) (ن گ) شاہی تبیں زال ۔لائقیں زال ۔شہہ بانُک ۔شہہ بانو ۔**شہہ جَنی**: (شہہ ۔جَ ۔نی) (ن گ) زالبُول ءِ لائقی ۔شیرزالی۔

شہہ جو : (شہہ ۔جو) (ن گ) مزنیں جو ۔(2) کوَرجو۔

شَہد : (شہہ ۔د) (ن گ) بینگ ۔(2) وَشّی ۔شیرکنی ۔وَشّیں تام ۔**شہدیں** : (شہہ ۔دیں) (س گ) وَشّیں ۔شہدوڑین ۔ہما کہ شہدءَ مان۔

شَہدانگ : (شہہ ۔دا ۔نگ) (ن گ) گزاں بہائیں سنگے ۔ (2) بنگ ءِ توم۔

شَہڈال : (شہہ ۔ڈا ۔ل) (ن گ) ڈال ءِ ذاتیں جون واریں مزنیں مُرگے ۔گوتو ۔ڈُوندھوار ۔کرگز۔

شَہر: (شہہ ۔ر) (عَر) (ن گ) ہیتگ ۔مستریں ہیتگ ۔ بازار ۔ آبادی ۔ ہلک ۔ دربند ۔(2) مچّ کدگ ۔ ہمُود ءَ کہ مچّ باز بیت ۔ شَہرستان ۔(3) آبادیں ڈگار ۔آبادیں دمگ ۔**شہرءَ ایر دیگ** : شہرءِ نیمگ ءَ آہگ تچگ ءُ شہرستان ءَ آہگ ۔**شَہر بند** : (شہہ ۔ر ۔بَن ۔د) (ن گ) کمپان ۔فصیل ۔ اَبیل ۔ اَبیلی ۔ پلّ ۔ پَسیل ۔حرم ۔گڑھ ۔**شَہر گول** : (شہہ ۔ر ۔گول) (س گ) شہراں تروکیں مَرُدم ۔ملک ءُ دیار گول ۔سیلانی ۔سوادی ۔(2) ڈومب ۔اگازی ۔**شَہر گوَر** : (شہہ ۔ر ۔گوَ ۔ر) (ن گ) بازار ۔(2) دِہ ءِ کلگ ءِ دمگ کہ اُودءَ لوگ ءُ بان ءُ ہیتگ اَنت ۔(3) مچّ کدگ ۔باغ ءُ کِشار ۔(4) شہرءِ کِشّ ءُ گوَرءِ علاقہ یا لوگ ءُ جاگہ ۔**شَہری** : (شہہ ۔ری) (ن گ) ہما کہ گوں شہرءَ نِسبت داریت ۔(2) شہرءَ نندوک ۔(3) مچّےءِ قسمے ۔

شَہہ راہ : (شہہ ۔را ۔ہ) (ن گ) مزنیں راہ ۔مزنیں دَگ ۔

شُہرت : (شُہہ ۔رَت) (س گ) پشل ۔ میاریگ ۔لجّی ۔ شرمندگ ۔**شُہرتی** : (شُہہ ۔رَ ۔تی) پشلی ۔میاربازی۔

شَہرستان : (شہ ۔رِس ۔تان) (ن گ) آبادیں زمین ۔ ہیتگ ءُ جاگہہ ۔شَہرءُ بازار ۔(2) مچ کدگ ۔

شَہہ رَگ : (شہہ ۔رَگ) (ن گ) زَنڈیں رگ ۔ پادءِ پنیز ءِ پُشت ءِ اِٹّی رَگ ۔(2) مات رَگ ۔گردِن ءِ مزنیں رَگ ۔

شَہہ رَگام : (شہہ ۔رَ ۔گام) (س گ) شہ شتاب ۔تیز گام ۔ تیز رَواج ۔مزن گام ۔

شَہری گوَاتَگ : (شہہ ۔ری ۔گوَا ۔تَگ) (ن گ) درمانکاہے ۔ شُوتک ۔

شَہہ زادَگ : (شہہ ۔زا ۔دَگ) (ن گ) بادشاہ ءِ چُکّ یا بادشاہ ءِ کُٹُم ۔(2) مَلِکّ ۔مُلوک ۔**شَہہ زادگیں** : (شہہ ۔زا ۔دَ ۔گے ۔ن) (س گ) ہما کہ شہزادگی ءِ نام ءُ نسب ءَ گون اِنت ۔ہما کہ شہزادگی ءِ شَرّی ءَ مان اِنت۔

شَہہ زانت : (شہہ ۔زاں ۔ت) (س گ) زانت کار ۔کوّاس ءُ بلدیں مَرُدم ۔**شَہہ زانتی** : (شہہ ۔زان ۔تی) زانتکاری ۔کوّاسی ۔ بلدی ۔سرحیالی ۔سوگہی ۔**شَہہ زانتیں** : (شہہ ۔زان ۔تیں) (س گ) زانتکاریں ۔کوّاسیں ۔زانوگریں ۔سرپدیں ۔سرحیالیں ۔سوگہیں ۔

شَہہ زور :(شَہہ ۔زو۔ر)(س گ) مَزَن زور۔زورآور۔کُراڑا۔ زوراک۔ پہلوان۔**شَہہ زوری** :(شَہہ ۔زو۔ری)(ن گ) طاقت ءُتَوان۔زوراوری۔پہلوانی۔

شَہہ سَسّا :(شَہہ ۔سَس ۔سا) (س گ) مَزَن سَسّا۔مَزَن خیال۔مَزَن لیکہہ ۔زانتکار۔

شَہہ سَوار :(شَہہ ۔سَ ۔وار)(س گ) ہَما کہ اَسپ سَواری ءِ زبر اِنت۔(2)(ن گ) مَزَن نام ۔مَڑاہ دار۔**شَہہ سَواری** :(شَہہ ۔ سَ ۔وا۔ری) (ن گ) اَسپ سَواری ءِ کار۔(2) مَزَن نامی۔مَزَن مردی۔بہادری۔بڑ اہندگی۔مڑاہ داری۔

شَہ شُما : (شَہہ ۔شُ ۔ما) (پ گ) چہ شُما۔چہ شمے نیمگ ۔چہ شمے پلّو ءَ۔

شَہہ شَناب : (شَہہ ۔شَ ۔ناب)(س گ) مَزَن ۔شاہِگان۔ (2) زوراک۔(3) دَرّاج شہار۔شَہہ گام۔(4) لائق ۔بُودناک۔

شَہہ شول :(شَہہ ۔شو۔ل)(ن گ) کوٹگ ءِ ذاتے۔

شَہہ کاڑ :(شَہہ ۔کاڑ)(س گ) شیرزال۔بُودناکین ءُ لائقیں زال۔**شَہہ کاڑی** :(شَہہ ۔کا۔ڑی)(ن گ) زال ءِ لائقی ءُ بُودناکی۔

شَہہ کاڑیں :(شَہہ ۔کا۔ڑیں)(س گ) لائقیں ۔بودیناکیں۔ شیرزالیں۔

شَہہ کُردی :(شَہہ ۔کُر۔دی)(ن گ) کُردی زَہیرگ ءِ تہرے۔

شَہہ کوَر :(شَہہ ۔کوَر) (س گ) مَزَن کوَر۔مَزَنیں کوَر۔دُور سَریں کوَر۔مات کوَر۔

شَہگ : (شَ ۔ ہَگ) (ک گ) پڑاہ ءُ شاہِگان بُوتگ ۔ (2) شاح شاح بُوتگ ۔دِرّ دِرّ ءُ ترّک ترّک بُوتگ ۔(3) چہ ناجوڑی ءِ کَم واکی ءِ سَر ءِ لرزگ ءُ چنڈگ ۔(4) سِیاہ پَس ءِ سَر ءِ لرزگ۔

شَہہ گام :(شَہہ ۔گا۔م) (س گ) مَزَن گام ۔تُرُندیں گام۔تیز رفتار۔ تیزرَواج۔

شَہم :(شَہہ ۔م)(ن گ) رُژن ۔ زانت ۔روژناہی۔ روژناہی ءِ بڑانز۔بڑمش۔جلشک۔گروک۔شروک۔ٹِپّ۔دَرپِش۔زِیرّ۔

شِہم :(شِہہ ۔م)(ن گ) اَدَب۔شَرّ۔جوَاں۔راہ دار۔اَلکاپ۔ (2) قرار۔ساکم۔اَندام۔آرام۔**شِہمی** : (شِہہ ۔می) راہ داری۔ شَرّی۔آرامی۔ساکمی۔**شِہمیں** :(شِہہ ۔یں) ہما کہ شِہم انت۔(2) الکاپیں۔راہ داریں۔ساکمیں۔آرامیں۔

شَہمات:(شَہہ ۔مات)(ن گ) گوں دَست ءِ دِل ءِ جَنگ۔ چاپوڑ۔ چاپول۔چپانٹ۔چاٹ۔چماٹ۔**شَہماتاں بَندگ** :(ک گ) شَہمات جَنگ ۔**شَہمات ایر کشّگ** :(ک گ) شَہمات جَنگ۔شَہمات کنگ۔**شَہمات پِر کشّگ** :(ک گ) گوں زور ءَ شَہمات جَنگ۔**شَہمات ءِ شَت کشّگ** :(ک گ) شَہمات جَنگ۔**شَہمات کشّ دیگ** :(ک گ) شَہمات دیم ءِ کشاں گوَر دیگ۔**شَہمات کنگ** :(شَہہ ۔مات۔کَ ۔نگ)(ک گ) مُشت کنگ۔دَہمال دیگ۔شہمات جَنگ۔ پِر کشّگ۔ شُلّارغ۔ شہمات ایر کشّگ۔**شَہمات لَگّگ** :(شَہہ ۔مات۔لَگ۔گگ) (ک گ) چہ کسے ءِ شَہمات وَرَگ۔(2) نقصان ءُ تاوانی بُوتگ ۔ **شَہمات وَرَگ** :(شَہہ ۔مات۔وَ۔رَگ)(ک گ) شہمات ءِ لَگّگ۔(2) تاوان بُوتگ۔**شَہمات ءِ وَشّ کنگ** :(ک گ) کسے ءَ جَنگ۔شہَمات کنگ۔

شَہمالَغ :(شَہہ ۔ما۔لَغ)(ک گ) شہم گِرَگ۔جلشک۔ (2) مَزَنیں تیلانک۔

شَہہ مَرد :(شَہہ ۔مَرد)(س گ) بامرد۔ہَما کہ سَکّ زورمَند بہ بیت۔(2) ہَما کہ چہ بنی آدم ءِ گیش ترزوراک تر بہ بیت۔

شَہمیر :(شَہہ ۔می۔ر)(س گ)(ن گ) حاکم ۔سَردار۔امیر۔ مَزَن شان۔واجہہ۔بوتار۔آرِیپ۔شرف مَند۔

شَہِنشاہ :(شَہہ ۔ہِن ۔شاہ)(ن گ) شاہانی شاہ۔مَزَنیں بادشاہ۔

شَہِنشاہی :(شَ ۔ہِن ۔شا۔ ہی)(ن گ) بادِشاہی۔مستری۔ پُرواکی۔مزنی۔حاکمی۔

شَہہ نوِیس :(شَہہ ۔نَ ۔وی۔س)(ن گ) رم نوِیس۔قلم کار۔ زانتکار۔

شَہوَت :(شَہہ ۔ وَت) (عَر) (ن گ) ہَوَس ۔ مَردی ۔ مردینء مردی کہ چہ ہم بستری ءَ رَند چہ مردینءِ نفس ءَ دَر کیت ۔

شَہِید :(شَ ۔ ہی ۔ د) (عَر) (ن گ) ہَما کہ ناحق ءَ کُشگ بیت ۔ (2) ہَما کہ پہ خُدائی مقصداں یا پہ گُل زَمین ءِ ڈیس ءَ بہ روَت ۔

شَہِیدی :(شَ ۔ ہی ۔ دی) (ن گ) شَہید بُوَنگ ۔ شَہادت ۔

شِہیل :(شِ ۔ ہیل) (ن گ) شیطانی کنوکیں بَچک یا جِنکّ ۔ (2) تُلّس ۔ سُبک ۔

شِہین :(شِہ ۔ ہین) (ن گ) مزار ۔ شیر ۔

شَے :(شَ ۔ ے) (ن گ) چیز ۔ اَزباب ۔ سامان ۔

شَئے :(شَ ۔ ئے) (ن گ) عِزّت مَند ۔ شرف مَند ۔ زانوگر ۔ عقل مَند ۔ (2) مذہبی ملّاءُ زانوگر ۔ (3) کوتاہ قدّ ۔ **شَئیہی** :(شَ ئے ۔ ہی) (ن گ) تیزی ۔ چالاکی ۔ (2) زانتکاری ۔ دانائی ۔ بُود ناکی ۔ **شَئیہین** :(شے ۔ ہے ۔ ں) (س گ) چالاکیں ۔ تیزیں ۔ (2) سَرپدیں ۔ سرحیالیں ۔ دانِش مندیں ۔ زانتکاریں ۔ (3) (ن گ) کوتاہ قدّیں بلے شیوارءُ پوہیں مَردُم ۔

شے برَءَ : (ج گ) چہ اے وارءَ ۔ اے دہک ءَ ۔ اے وارءَ ۔ شے بَری ۔

شِیبہ : (شِ ۔ بہہ) کمّک ۔ کسان ۔ اِنچوکیں ۔ اَشارت ۔

شیپ :(شے ۔ پ) (ن گ) کسانیں کَور ۔ ایرر چوکیں آپ ۔ آپ ءِ ہَما راہ کہ کسان کسانیں شکل ءَ دیم پہ کَور یا مَزَن شیپاں روَت ۔ (2) چُرّ ۔ جُہلگ ۔ جُرّ ۔ جہلی ۔ رود ۔ شیلگ ۔ شیف ۔ (3) کسانیں ءُ بارگیں مار ۔ (4) مارءِ رفتار ۔ **شیپ گِرَگ** :(شے ۔ پ ۔ گِ ۔ رَگ) (ک گ) چہ بُرزءَ جہل ءَ آہگ ۔ شِپگ ۔ (2) رُمبگ ۔ رِچگ ۔ (3) مارءِ جُنزَگ ۔ گوَنڈیں مارانی جُنزَگ ۔ (4) آپءِ سَرجہلا دیءَ رَوَگ یا تچگ ۔ (5) لیٹ وران ءَ یا شموش کُران ءَ رَوَگ ۔

شِیپّ :(شی پ ۔ پ) (ف گ) شِیپّگ ءِ فَرماں گال ۔ (2) تژند ءُ زژ ابیں چیزے ءِ شگوزَگ ءِ وَہداں آئیءِ گوّات ءِ توار ۔ (3) (ن گ) چہ گوّات دانگیں چیزءَ یکّ پارگی گوّات ءَ دَرآہگ ءِ توار ۔ **شیپّ ءُ شاپ** :(ن گ) شِیپانک یا ہیزران ءِ توار ۔ لَٹّ ءُ کُٹّ ۔ گوں ہیزران ءَ جَنگ ۔

شِیپ :(شی ۔ پ) (ف گ) شِیپگ ءِ فرمان گال بزاں بہ شِیپیت ۔

شیپَگ :(شے ۔ پَگ) (ک گ) گوَرءَ کنگ ۔ (2) لِدان ءِ جَنگ ءُ مِک کنگ ۔ (3) (ن گ) ہَما بارگ ءُ سلّہیں دار یا آسن ءِ اَڈ کُرتگیں کہ گوں آئیءِ چمّاں سُرءُ مَک مان کشّگ بیت ۔ (4) بارگ ۔ بارگی ۔ (5) جنتر ءِ بُنی تاءِ آسن ۔ شِفُک ۔ شکِیک ۔ کونی ۔ (6) رُگ ءُ ماہورءِ انچودَوردیگ کہ تالان بہ بیت ۔ (7) تالاں کنگ ۔ پچ کنگ ۔

شیپگیں :(شے ۔ پَ ۔ گیں) (س گ) چو شیپگ ءَ راست ءُ برابریں ۔ تچکیں ۔

شِیپارک :(شی ۔ پار ۔ ک) (ن گ) شِل ۔ شِل سَر ۔ دَراج ءُ بارگیں دار ۔ شاپُک ۔

شِیپانک :(شی ۔ پان ۔ ک) (ن گ) بارگیں ہَیزران ۔ ہت ءِ بارگیں لَٹّ ۔ بارگیں ہِیرتیں لَٹّ ۔ (2) پژم ءَ نرم ءُ تارتار کنگ ءِ لَٹّ ۔ شِیپاک ۔ چابُک ۔ شاپُک ۔ شَت ۔ **شِیپانکو** :(شی ۔ پان ۔ کو) (س گ) ہَما کہ بارہ بَندی ءُ شِیپانکیءِ صفت ئے گوں بہ بیت ۔ بارگی ۔

شِیپانکیں :(شِ ۔ پاں ۔ کیں) (س گ) لاغرءُ بارہ بَندیں ۔

شیپتال :(شے پ ۔ تال) (س گ) نیم گنوک ۔ اَبدال ۔ بودلّا ۔ چَپینڈا ۔ لَوّا ۔ **شیپتالی** :(شیپ ۔ تا ۔ لی) (ن گ) بودَلائی ۔ لَوّائی ۔ بے سُدّھی ۔ سرگنوکی ۔ نشیوالی ۔ سرءِ وتی ۔ **شیپالیں** :(شیپ ۔ تا ۔ لیں) بودَلائیں ۔ سرگنوکیں ۔ بےسُدّھیں ۔ نشیوالیں ۔

شَئے پَرجا :(شَئے ۔ پَر ۔ جا) (ن گ) آٹنڈرو ۔ مکلمانی مَزَنیں یَکّ پادگی بُرزیں ڈُہل کہ اوشتگ ءُ جَنگ بیت ۔

شیپ سَر :(شے ۔ پ ۔ سَر) (ن گ) بندیک ءِ ہَما رستگ ءُ گوَپتگیں ٹال کہ آہاں کُبلی آنچگ ءِ دَپ ءَ مان کَشّنت کہ چہ ہَمیشی ءَ آنچگ ءِ دَپ پچ ءُ بند بیت ۔ **شیپ سَرءِ پُلّ** :(ن گ) شیپ سَرءِ ٹالانی سَرءِ پُلّ ۔

شیپک :(شے۔پک) (ن گ) کسانیں شیپ۔جرّ۔(2) کسانء بارگیں مارءِ یکّ قسمے۔

شِیپگ :(شی پ۔پگ) (ک گ) جنگ۔کٹگ۔گوں شپپارک یا گوں لٹّءِ جنگ۔(2) رُتگیں کِشار یا فصلءِ شیپگءِ دانءُ پُگانی جِتا جِتا کنگءِ کار۔**شِیپگی** :(شی پ۔پ۔گی) شیپّگءِ آوَکی۔(2) شیپّگءِ کار بُوتگی انت یا بیت۔

شیپگو :(شے۔پ۔گو) (ن گ) زَردنا ہیں مچّے۔

شِیپیّتگ :(شی پ۔پ۔تگ) (ک گ) شِیپگءِ گوستگال بژاں شیپگءِ کار بُوتگ۔**شِیپیّتگیں** :(شی پ۔پ۔ت۔گیں) (س گ) شِیپگءِ آوَکی بژاں شیپگءِ کار کنگی انت۔

شِیپلک :(شی۔پ۔لک) (ن گ) مچءِ گرزءِ حُشکیں یا تریں پیشّگی ئیں سَر۔

شیپول:(شے۔پول) (ن گ) سازءِ یکّ قِسمے کہ چونلءِ اِنت۔ شیفلی۔ڈَو۔

شِیپیّنگ :(شی پ۔پَے۔نگ) (ک گ) گوں شِپپارک یا لٹّ شا پگءُ جنگ۔

شیخ:(شے۔خ) (ن گ) پکّ۔ملّا۔شہہ۔شئے۔(2) جِنّ، پرِیشتگ یا دِگہ اَنچیں چیزے ءِ دَر کنگ یا تاچینگءِ ٹکّءُ تائید کنوک۔(3) ہما مَردُم کہ وَتی دینءِ یلہ بہ دنتءُ مسلمان بہ بیت۔

شیدا :(شئے۔دا) (س گ) دیوانَہ۔ملنگ۔عاشق۔گنوک۔دیوانگ۔بےوت۔بےسار۔(2) پہ کسےءِ وا ہگءُ دوستیءِ گنوک۔

شیدائی :(شئے۔دا۔ئی) (ن گ) ہما کہ شیداءُ دیوانگ اِنت۔ ملنگی۔بےوتی۔گنوکی۔

شِیدی :(شی۔دی) (ن گ) زَنگی۔حبشی۔افریکہءِ مَردُم۔سیاہ پوست۔ڈُوگو۔(2) پَہلوان۔زورمَند۔

شئیر :(شئے۔ر) بچار : شعر۔

شیر:(شے۔ر) (ن گ) مزار۔(2) (س گ) بَہادُر۔نہ ترس۔(3) ہما ساد کہ شَتنگءُ جُگءِ ہمگرنچ کنت۔سے بڑ اگءِ رستگیںءُ آپ گوہت کُتگیں ہما ساد کہ لنگار، ہرنءُ مرزنءِ بندگ بیت۔

شِیر :(شی۔ر) (ن گ) چہ ساہ دارءِ گودانءِ دَرآیوکیں اِسپیتیں آپینیک۔سوٗیذغ۔**شیرآپ** :(شی ر۔آپ) (س گ) ہما آپ کہ چو شیرءِ اِنت۔صافءُ شیرکنیں آپ۔**شِیراں پُٹے کپگ**: عیب دار بُوتگ۔(2) دلءِ لیگار بُوتگ۔دو مَردُمءِ نیامءِ دِل رَنجی وَ دی بُوتگ۔**شیرءِ ایر دیگ** : دوشگءِ وَہداں دَلوَتءِ شیر کنگ۔**شِیرءِ برکت آرگ** :(ک گ) دَلوَتءِ شیرءِ گیش کنگ۔**شِیرءِ بُرّگ** :(ک گ) تاں دیراں ایریں زَگریں یا دوگیں شیرءِ بُرّگءُ تُرّ پش بُوتگ۔**شِیرءِ بُن** :(ن گ) ہما تُرشپیں شیر کہ پہ مستکءِ ہاترءِ تاچگیں شیرءِ مان کنگ بیت۔**شِیرءِ پچ کنگ** :(ک گ) تُنگءِ شیرءِ میچینگءِ بند کنگ۔**شِیرءِ شکر بُوتگ** : نارضائیءِ رندوشّ بُوتگ۔گوں یکّ دومیءِ وَشّءُ وَژ دِل بُوتگ۔**شیرکنگ** :(شی ر۔کَ۔نگ) (ک گ) مادَگیں ساہ دارءِ چہ گودانان شِیرءِ ایر رچگ۔(2) جَنین یا مالءُ دَلوَتءِ وَتی زَہگانی میچینگءِ ہاترءِ شیرءِ ایر دیگ۔**شِیرءِ منتگ**:(ک گ) زَگریں شِیرءِ منتگءُ روگن چہ بستگیں شِیرءِ جدا کنگ۔**شِیرین** :(شی۔رین) (س گ) چوشیرءَ۔شیرکن۔ وَشّ تام۔**شِیرءُ شَکّل** :(ن گ) وَشّ تامءُ شیرکنیں وَرگ کہ گوں شیرءُ شکّلءِ ہوار کنگءِ جوڑ بیت۔**شِیری** :(شی۔ری) (ن گ) شیر ہوار۔(2) ہما کہ شِیر بہا کنت۔دَبوی۔گڈّوئی۔(3) بازشِیر دیوکیں مال یا دَلوَت۔**شیرین** :(شی۔رین) چوشیرءَ۔پہکیں۔صافیں۔

شِیرّ :(شی ر۔ر) بچار : شُورّ۔

شِیراز :(شی۔راز) (ن گ) زالبُولانی آستُونکانیءِ پادگانی دپان پہ بڑاہ داریءِ ہاترءِ دورنگءِ گوٗپتگیں دوچ۔(2) (د) پتنیں کاگد۔گتّہ۔

شِیرازی :(شی۔را۔زی) (ن گ) دوچ۔

شِیراں بڈو :(شی۔راں۔ب۔ڈو) (س گ) شِیرنہ دیوکیں پیریں بُز۔

شِیر بام :(شی ر۔بام) (ن گ) سُروزءِ بامءِ کشءِ چپیں نیمگءِ آخری تار۔

شِیربڑات :(شی ر۔بڑ۔ا۔ت)(ن گ) شِیرشَرِیکیں بڑات۔

شِیرشَرِیک :(شی ر۔ش۔ری۔ک)(ن گ) شِیر بڑات یا شِیر گوْہار۔ ہما زَہگ کہ چہ وَتی مات ءَ ابید دِگہ زالبُولے ءِ شِیراں مچیت، ہما زالبُول ءِ زَہگ شِیرشَرِیکیں زَہگ گُشگ بیت۔

شِیربند :(شی ر۔بَن۔د)(ن گ) چہ ناجوڑی ءِ سَبَب ءَ میش یا بُزءِ پہ گوْنڈیں وہدے ءِ شِیرءِ بند بُوتگ۔(2) ہما مال کہ شِیر مَہ دنت۔

شِیربیلی :(شی ر۔بی۔لی) بچار : شِیرپہلّی۔

شِیربیم :(شے ر۔بی م)(س گ) چوشیرءِ بیمناک۔ سَکّ ترسناک۔مزاربیم۔**شِیربیمیں** :(شے ر۔بیم۔میں)(س گ) چوشیر ءَ بیمیناکیں۔ترسیناکیں۔مزاربیمیں۔

شِیرپاگ :(شی ر۔پاگ)(ن گ) زَرگریں شِیرءَ کہ آرت مان کنگ ءِ گرہ ادگ۔زَرگریں شِیرءِ آرت ءِ گرہ اِشتگیں وراکی۔

شِیرچ :(شی ر۔چ) شُردءِ لہم۔نَرم۔**شِیرچ ءِ پیرچ** : شُردءِ شُلوپ۔

شِیرپڑم :(شی ر۔پڑ۔م)(ن گ) یَکّ سالیگیں ہِر۔

شِیرپہلّی :(شی ر۔پ۔ہل۔لی)(ن گ) شِیرمیچینگ ءِ عوض۔ہما مال ءِ زرکہ عاروسی ئیں جِنکّ ءِ ماس ءَ راد یگ بیت۔شِیربیلی۔

شِیرتاک :(شی۔ر۔تاک)(ن گ) بُوٹگے۔

شِیرت :(شی ر۔ت) شُرد۔آپ ءِ حاک ہواریں شُردی۔**شِیرت ءِ پیرت** :(ن گ) ہُورت ءِ آرت۔حاک ءِ آپ ہواریں شُردی۔

شِیرتگ :(شی ر۔تگ)(ک گ) شِیردَگ۔نرم ءِ لہمیں چیزے ءِ گرہ انیں چیزے ءِ چیرءَ آہگ ءِ ہُورت بُوتگ۔

شِیرجَت :(شی ر۔جَت)(س گ) ہما دَلوت یا زَہگ کہ کسانی ءَ کُجام نیمونے ءَ آئی ءِ شِیرئے مَہ رَسیت۔(2) ہما چُکّ یا دَلوت ءِ مال کہ مات ءِ شِیرئے مَہ رَسیت۔شِیرزَد۔

شِیرچِتگ :(شی ر۔چ۔تگ) شِیرچَگ ءِ گوْستگال۔(2) نرم بُوتگ۔چیرتَرّیتگ۔**شِیرچِتگیں** :(شی ر۔چ۔ت۔گیں) شِیرچَگ ءِ دیریں گوْستگال۔(2) ہما کہ شِیرچِتگ۔(3) نرم تَرّیتگیں۔(4) چیرتَرّیتگیں۔

شِیرچَگ :(شی ر۔چَگ)(ک گ) نرم ءِ لہمیں چیزے ءِ پادانی یا بَند جاہ ءِ چیرءَ آہگ ءِ پتن بُوتگ۔شِیرچ ءِ پیرچ بُوتگ۔ہُورت ءِ آرت بُوتگ۔شِیرتگ۔شِیردگ۔

شِیرچینگ :(شی ر۔چے۔نگ) چیرتَرّینگ۔ہُورت کنگ۔

شِیردَگ :(شی ر۔دَگ) بچار : شِیرتگ۔

شِیردِل :(شے ر۔دِل)(س گ) دِلیر۔بَہادُر۔نہ ترس۔**شِیردِلی** : (شے ر۔دِ۔لی)(ن گ) دلیری۔بہادری۔نَترُسی۔سَرمچاری۔سرنتابی۔

شِردینگ :(شِر۔دے۔نگ)(ک گ) شَرّی ءِ لتارگ۔انچو کُتّگ یا لپّینگ کہ آپ ءِ شِیرگ دَر بئیت۔

شِیرریچ :(شی ر۔رِے۔چ)(ن گ) دار ءِ جوڑ کُرتگیں دَرپ کہ ایشی ءِ ہینزک ءِ دَپ ءَ دینت ءِ شِیرایر ریچینت۔

شِیرزال :(شے ر۔زال)(س گ)(ن گ) دِلیرءِ نہ ترسیں جَنین۔لائقیں جَنین۔بانڑی۔بانُک۔بی بی۔گودی۔پیرزال۔حاتُون۔شہکاٹ۔**شِیرزالی** :(شی ر۔زا۔لی) جنین ءِ سنگینی۔لائقی۔**شِیرزالیں** :(شے ر۔زا۔لیں)(س گ) بودیناکیں ءِ لائقیں زال۔شہ کاڑیں جنین۔شاہوکاریں۔

شِیرزَد :(شی ر۔زَد) بچار : شِیرجَت۔

شِیرشَرم :(شی ر۔شَر۔م)(ن گ) شِیرشَرِیکی ءِ شرم یا لَجّ۔

شِیرَک :(شی۔رَک)(ن گ) نازُرک ءِ نہ رَسیتگیں دَہل۔

شِیرکن :(شی ر۔کن)(س گ) شکرتام۔وَشّ تام۔شکر۔شکّل۔شِیرین۔وَشّ۔**شِیرکِنی** :(شی ر۔کِ۔نی)(ن گ) وَشّی۔وَشّ تامی۔**شِیرکِنیں** :(شی ر۔کِ۔نیں)(س گ) ہما کہ شِیرکن انت۔وشّیں۔وشّ تامیں۔

شِیرَگ:(شی۔رَگ)(ن گ) چہ ناہ یا بینگ ءَ پٹّ اِتگیں شِیرکنیں بزیں آپ۔(2) زُرت یا دِگہ کِشار ءِ ہامگیں ہوشگ کہ نوکی دان ءَ کپتگ۔(3) پُختگیں نیوگانی آپ یا رَس۔**شِیرگانی کَشگ** :(شی۔رَ۔گا۔نی۔کَش۔شگ)(ک گ) نیوَگ یا دِگہ انچیں شے ءِ شِیرگانی

دَرکنگ ۔ شِیرَگ ءِ مومانی دَرکنگ : کسے ءِ راجَنگ ۔ ٹپّی کنگ ۔ ژَند ءِ ژُول کنگ ۔ شِیرَگی : (شی ۔ رَ ۔ گی) (ن گ) شِیرَگ ہوارین ۔ (2) ہما کہ گوں شیرَگ ءَ نسبت داریت ۔

شِیرَگ حُش : (شی ۔ رَگ ۔ ہُش) (ن گ) مچّ ءِ لُٹ ءِ حُشک بُوتگ ءَ ساری آئی ءِ ڈَل اِتگیں لَٹّ ءِ بن ءِ ترّی ۔

شِیرگرم : (شی ر ۔ گر ۔ م) (ن گ) گمّیں گرم ۔ ہَمینچک گرم کہ شِیر دوشگ ءِ وَہدءِ اِنت ۔ (2) روچ ءِ گوَربندگ ءِ گمّیں رَند تر کہ گرم بُنگیج بیت ۔ نیم گرم ۔ اوتان ۔

شِیرَگو : (شی ۔ رَ ۔ گو) (ن گ) دَرمانگا ہے ۔ (2) نادُراہی یے کہ مچّ ، دَرچک ءِ کِشاراں گیپیت ۔ (3) ہما دَرچک کہ چرائی ءِ شِیرَگ دَرکپیت ۔ (4) دَلوت ءِ نادُراہی یے ۔

شِیرگوات : (شی ر ۔ گوات) (ن گ) روچ ایرشت ۔ گری ۔

شِیرگوہار : (شی ر ۔ گوا ۔ ر) (ن گ) شِیرشَریکیں گوہار ۔

شِیرمات : (شی ر ۔ مات) (ن گ) ہما جنیا دَم کہ دِگہ کسے ءِ چُکّ ءَ را شِیر میچینیت آئی ءِ شِیرمات اِنت ۔

شِیرماہیگ : (شی ر ۔ ما ۔ ہی ۔ گ) (ن گ) کسانیں ماہیگے ۔

شِیرمچ : (شی ر ۔ مچ) (س گ) اِنسان یا مال ءِ دَلوت ءِ ہما چُکّ کہ دنیگا شِیرمچگ ءَ اِنت ۔ (2) (ن گ) کسانیں زَہگ ۔ ہما زَہگ کہ آ تنی وہدی چہ مات ءَ شِیرمچیت ۔ شِیروار ۔ پِلّوتگ ۔ تبل ۔ گوَران ۔ گوَرانی ۔ شِیرمچیں : (شی ر ۔ مِ ۔ چیں) (س گ) ساہدار ءِ کسانیں چُکّ کہ تنی وہدی شیرچی انت ۔ ہما چُکّ کہ شِیر ءَ پچّ نہ بُوتگ ۔

شِیرّو : (شی ر ۔ رو) (ن گ) گِل ۔ نرمیں گِل ۔ (2) سہر رَنگیں حاک ۔ ڈل ڈلیں حاک ۔ (3) مٹّ ءِ گِل ہَوارین کوہ ۔

شِیروار : (شی ر ۔ وار) (س گ) (ن گ) نُنگ ۔ کِسان ۔ شِیرمچیں زَہگ یا مال ءِ دَلوت ءِ شِیرمچیں چُکّ ۔ شِیرمچ ۔ گوَران ۔ تبل ۔ شِیرواری : (شی ر ۔ وا ۔ ری) شِیر ءِ وَرگ ۔ شِیرواریں : (شی ر ۔ وا ۔ ریں) (س گ) ہما کہ شِیرءَ وارتگ ۔ (2) مال ءِ ہما شِنکّ یا گوَرَگ یا گوَسک کہ شِیروار بُوتگ ءِ پڑّ ورءِ چابڑ انت ۔

شِیرَہ وَل : (شی ۔ رَہ ۔ وَل) (ن گ) شِیرَگ دارین کا ہے ۔

شیری : (شے ۔ ری) (ن گ) روَدرآ تک ۔ سِیارو ۔ روچ آسان ۔ شگرب ۔ اوبہر ۔ (2) جَہلی ۔ بُنی ۔ چیری ۔

شِیریں دوکُرم : (شی ۔ رین ۔ دو ۔ کُرم) (ن گ) مکران ءِ ضلع کیچ ءِ شہر تربت ءِ زِربار ءَ شپے کہ چہ کوہ ءِ مُراد ءِ گوَرا گران ءَ کیچ کوَرءَ ایر رچیت ۔ مسلمانانی ذِگری فرقہ ءِ گوَشگ اِنت کہ آہانی امام مَہدی ءَ کوہ ءِ مُراد ءِ گوَرءَ ہمے شیپ ءِ تہہ ءَ وہد یکہ وَتی گُرزجتگ گُڈا شِیر ءِ آپ ءِ چمّگ وَدی بُوتگ اَنت ۔ ذِگری گوَشنت کہ اے کوَر ءِ آپ چو شِیر ءِ شَکّل ءِ اِنت ۔ کوہ ءِ مراد ذِگریانی زیارتے کہ ہمو سال روچگ ءِ ماہ ءِ آخری روچاں تاں 27 روچگ ءَ پہ زیارت ءِ پہ حُدائی عبادت ءِ ذِکر ءِ فکر ءَ ہَمُودءَ رَوَنت ۔ ذِگری ہفت روچ ءَ 21 تاں 27 روچگ ءَ روچگ دارنت ۔

شیڑ : (شی ۔ ڑ) (ن گ) ہٹّ ۔ خٹّ ۔ پَچّ ۔ یلہ ۔ خٹّ ۔ (2) گام ۔ دوئیں ٹانگانی نیامجی ءِ حدّ ۔ (3) دوگامانی دَراج رَوَگ ءِ کساس ۔

شیز : (شے ۔ ز) (ن گ) بازبُن جنوکیں کا ہے ۔ چڑّ ۔

شیزادَگ : (شے ۔ زا ۔ دَگ) (ن گ) گلّو ءِ ذاتیں ماہیگے ۔

شیزار : (شے ۔ زار) (ن گ) دَپ ءِ شُوکّار ۔ چہ دَپ ءِ لُنٹاں بارگیں آواز ءِ دَرکنگ ۔ شیزارَگ : (شے ۔ زا ۔ رَگ) (ک گ) دَپ ءِ لُنٹاں بارگیں آواز دَرکنگ ۔ شُوکّار جنگ ۔ شِیلگ ۔ شیزارغ ۔

شیزرُک : (شے ۔ ز ۔ رُک) (ن گ) یکّ بُوٹگے ۔ (2) کسانیں ریش یا دانگ ۔ شِنزرِکّ ۔ شیزرُک ۔

شِیشار : (شی ۔ شار) (س گ) صاف ءِ لَسّہ ۔ ہَم لَسُون ۔ زیبا ۔ ڈوَل دار ۔ نازُرک ۔ چو شِیشگ ءَ صاف ءِ لَسّہ ۔ گِلِرّ ۔ (2) (ن گ) دَرچکے ۔

شِیشال : (شی ۔ شال) (ن گ) بلوچی کوَہنیں قصہاں ہما بُرزیں کوہ کہ آئی ءِ سَرءِ سَرکپگ نہ بیت ۔

شِیشاں پَل :(شی۔شاں۔پَل)(س گ) ڑانبلینگ۔(2) جَنگ ءُ پڑ وشگ۔سُرینگ۔
شیشک :(شے۔شَک)(ن گ) کونر یا داز ءِ پُلّ۔
شِیشگ:(شی۔شَگ)(ن گ) دیم گِند۔آدینک۔آدین۔عکس گِند۔اَہری۔(2) کانچ۔کانچ ءِ بوتل۔ہر ہما چیز کہ چہ کانچ ءَ اَڈ بیت۔بُلور۔اوشیش۔گلاس۔**شِیشَلُک** :(شی۔شَ۔لُک)(ن گ) کسانیں شِیشگ۔کسانیں بُلور۔
شِیشّلاں شالو :(شی ش۔شَ۔لاں۔شالو)(ن گ) لیب لَچّھے۔
شِیشَلَگ :(شی۔شَ۔لَگ)(ن گ) سرءِ مبانی پُشت ءِ چُلمب کہ سِیاہ پس ءُ گوک ءَ پر بیت، ایشاں جاڑی چُلمب ءُ جُوجک ہم گوشنت۔(2) ہما کساں کسانیں دُراج بُرّیں کوہ ءُ جُمپ کہ سَر اِش زِہ اَنت، دَراج دَراج ءِ رِد پہ ردا یرانت ءُ دَراجی ءَ رونت۔
شِیشّلینگ :(شی۔شَ۔لے۔نگ)(ک گ) چُلّلینگ۔ڑامبلینگ۔چنڈینگ۔سُرینگ۔(2) چِلّگ۔چِیلینگ۔
شِیشّم :(شی۔ش۔شُم)(ن گ) دڑ چکے۔
شِیشَن :(شی۔شَن) بچار :سُوچِن۔
شیشی :(شے۔شی)(پ گ) چہ ایشی۔چہ ایشی ءَ۔چریشی ءَ۔
شیطان :(شے۔تان)(ن گ) مذہبی قصّہ ءُ آیاتانی رُوءَ بدیں روح۔(2) گوچِل۔وَلَد۔کلپ۔عزازیل۔ابلیس۔شِدّو۔شِدّت۔پُرحِیلہ۔پلینڈ۔خبیث۔شَتَل۔(3)(س گ) نہ وَشّیں کارانی کنوک۔میڑینوک۔بدواہ۔دَست نہ اوشت۔لُچّ۔دَست مہ اوشت۔بازی گر۔**شیطان ءِ ریپینگ**:(ک گ) واب ءَ گوں کسے ءَ ہم بستری کنگ۔(2) ردکپگ۔ردیں کارے ءِ کنگ۔**شیطانی** :(شے۔تا۔نی)(ن گ) واب ءِ تہہ ءَ شطان ءِ ریپینگ۔واب ءَ جن ءُ مردی ءِ عمل۔جُنُب۔شیطان ءِ ریپینگ۔(2) کلپی۔ردی۔پلینڈی۔بدیں کار۔(3) دَست جَنی۔مَستی۔نادِل سَری۔**شیطانی بُونگ** :(شے۔تا۔نی۔بُو۔نگ)(ک گ) شیطان ءِ ردیگ ءُ شپ ءَ ماں واب ءَ جنین یا مردین ءِ گوں دگرے ءَ جن ءُ مردی وپت ءُ واب کنگ ءُ مردین یا جنین ءِ بند ءُ بُجگ۔**شیطانی کنگ** :(شے۔تا۔نی۔کَ۔نگ)(ک گ) مُنافقی کنگ۔پلینڈی کنگ۔**شیطانیں** :(شے۔تا۔نیں)(س گ) تہہ لُچّیں۔مکّاریں۔کلپیں۔پلینڈیں۔نادِل سریں۔پُرحیلہیں۔خبیثیں۔بددستیں۔بدپئیلیں۔گوچلیں۔
شیطان آپ :(شے۔تا ن۔آپ)(ن گ) گولا پَگ۔جن آپ۔گرما گی روچاں چہ دُور گندگ بُوَگیں ہما آپ کہ اَصل ءَ آپ نہ اِنت بلکن روچ ءِ تُرندیں بڑانز کہ صاف ءُ سرگکیں ڈنّے ءِ سَر ءَ کپنت، چہ دُور ءَ مَردُم ءِ چمّاں آپ ءِ دُڑوشُم ءَ دینت۔آپ ریپ۔ڈومب آپ۔اَگول آپ۔
شیف :(شے۔ف) بچار :شیپ۔
شیک :(شے۔ک)(ن گ) پہ دمال مست بُونگ ءُ وَیلے ءِ بار ءَ پیش گوئی کنوکیں مُلّا یا بِکّ۔(2) بےوابی۔**شیک دارگ** :(شے۔ک۔دا۔رَگ)(ک گ) تواہیں شپ ءَ بےواب بُونگ ءُ خُدائی ذِکر ءُ فکر کنگ۔
شِیکّ :(شی ک۔ک)(ن گ) ہما تُوسک سَریں دَراجیں دار یا شِل سَریں آسِن کہ گوں آئی ءَ کباب پچینت۔شِکّ۔(2) شِگوَزگ۔گوں تیزی ءَ گوَزگ۔گوں اِشتاپی رَوگ۔(3) چِیک۔چِیکو۔شِیکو۔نَول۔(4) شِیکگ ءِ فرماں گال : بہ شِیک۔**شِیکّاں جَنگ** :(شی ک۔کاں۔جَ۔نگ)(ک گ) پہ پچّگ ءَ گوشت ءِ بارگیں سیماں یا بارگیں تڑاشتگیں داراں جَنگ۔**شِیکّ ءَ جَنگ** : گوشت یا دگہ چیز ے ءَ ماں شکّ یا سیخ ءَ ماں کشّگ۔(2) کسے ءَ بازتنگ کنگ۔پہری کنگ۔عذاب ءُ سزاوار کنگ۔**شِیکّ گِرَگ** :(شی ک۔ک۔گِ۔رَگ)(ک گ) زڑاب ءَ رَوگ۔تچان ءَ گوَزگ۔(2) چِیکّ وَرَگ۔**شِیکّ ءُ شاک** :(ن گ) شِپانک یا ہیزران ءِ گوَات ءِ تَوار۔(2) تیر یا زَحمانی تُرندیں شِیکّگ۔زَحم جَنگی۔مِڑ ءُ جَنگ ءِ وَہد ءَ زَحمانی تَوار۔**شِیکّ ءَ مان کشّگ** :(ک گ) پہ

پچگ ءِ گوشت ءِ ماں شِیک ءَ جنگ ۔ **شِیک وَرَگ** : (شی ک ۔ وَ ۔ رَگ) (ک گ) چیکو ءِ نول وَرَگ ۔ چنڈگ ۔ چؤل وَرَگ ۔

شِیکّینگ : (شی ک ۔ کے ۔ نگ) (ک گ) گوانزگ یا ھندول ءِ سُرینگ کہ بہ رؤت ءُ بئیت ۔ انچو کنگ کہ بہ شِکیت ۔ شِیکو ءِ نول دیگ کہ بہ رؤت ءُ بئیت ۔ (2) بارگیں لٹّ ءِ زور ءَ جنگ ۔ بارگیں لٹّ ءِ شِیک وَرَگ یا جنگ ءِ توار ۔ **شِیکوک**: (شی ۔ کوک) (ن گ) دڑ چکے ءِ شاح ءَ یا کاپر ءِ دار ءِ یا دِگہ انچیں جاگہے ءَ یکّ سادے ءِ دوئیں سَراں بندگ کہ آئی ءِ کوب چہ زَمِین ءَ کمّیں بُرز بہ بیت، ھمے کوب ءَ نِندگ ءُ شِیکّ وَرَگ ۔ چیکو ۔ غونز ۔ شِیکو ۔

شِیکّا رَگ : (شی ک ۔ کا ۔ رگ) (ک گ) یکّ دڑاجیں چیزے ءَ دستاں بندگ ءُ پد ءَ دڑاجی ءَ پہ تُرندی کشّگ کہ شِترِان ءَ دُومی سَر ءَ بہ رَسِیت ۔ (2) سوھینگ ۔ چیزے ءِ وارینگ ءُ تنک یا بارگ کنگ ۔ سُلّا رگ ۔ **شِیکّا رَگی** : (شی ک ۔ کا ۔ رَ ۔ گی) (ن گ) شیکّا رَگ ءِ آوَ کی بزاں شیکّا رگ ءِ کار بُوتگی انت یا بیت ۔

شِیکستگ : (شِ ۔ کِس ۔ تگ) شِکگ ءِ گوستگال ۔ (2) شِکست ءِ گوستگال ۔ (3) کنزیتگ ۔ سُریتگ ۔ (4) پڑشتگ ۔ **شِیکستگیں** : (شِ ۔ کس ۔ تہ ۔ گیں) شِکست ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) کنزیتگیں ۔ (3) پڑوش وارتگیں ۔

شِئے گدَگ: (شَ ۔ ئے ۔ گ ۔ دَگ) (س گ) پیرانی او بادگ ۔ بزرگ ءُ اولیاہانی چکّ ءُ پسانندگ ۔ (2) چہ شَیئہانی کُٹم ءَ ۔

شِیکّگ : (شی ۔ کگ) (ک گ) چیزے ءِ زوت زوت ءَ نول وران ءَ بُرز ءُ جہل بُوتگ ۔ چیکو وَرَگ ۔ (2) گوات ءِ زور ءَ کشّگ ۔ (3) زور ءَ جزگ ۔ (4) تُرند ۔ زڑاب ۔ (5) چیزے ءِ پہ زڑاب ءَ رَوَگ یا گوزَگ ۔

شیکِل : (شے ۔ کِل) (ن گ) کسے ءَ چہ ردیں کارے ءِ کنگ ءِ مکن نہ کنگ ءُ آئی ءِ پد ءَ ھما کار ءَ پہ نہ ترسی ءُ دِل جمی کنگ ۔ (2) نہ تُرس ۔ دِلیر ۔ بہا دُر ۔ (3) ھیلاک ۔ ھیل دار ۔ (4) لاڑک ۔ **شِیکِلی** : (شی ۔ کِ ۔ لی) (ن گ) نترسی ۔ لاڑکی ۔ ھیلاکی ۔ ھیل داری ۔

شیکن : (شے ۔ کِن) (ن گ) مُود یا پڑم ءَ جوڑ کُرتگیں چیزے یا کہ گدے کہ آئی ءِ سَر ءَ نان ءِ چانگ ءَ تائینت ءُ نان ایر کننت ۔ آرتانی مان کنگ ءِ بزیں گد ۔ کُپار ۔ کندوری ۔ **شیکن ءِ شیر** : بے کرد ۔ نابُود ۔ کار ءَ جان دُزّ ءُ کاہل ۔ سُستین مَرُدم ۔

شِیکو : (شی ۔ کو) بچار : چیکو ۔

شِیکوخ : (شی ۔ کوخ) (ن گ) تلار ۔ دڑنگ ۔ بُرزیں کوہ ۔ (2) ھما کہ چؤل وارت ۔

شَیگینگ: (شَے ۔ گے ۔ نگ) (ن گ) کوھنیں پشک ۔ کرتول ۔ گردو ۔ گردول ۔ کوھنیں جرّ ۔

شیل : (شی ۔ ل) (ن گ) شم ۔ شِلُم ۔ چیلّ ۔

شِیلانچ : (شی ۔ لاں ۔ چ) (ن گ) شیر ءِ بُچّ ۔ دوگیں شیر ءِ گرم کنگ ءُ شیلانچ اڈّ دیگ ۔ حرود ۔ اُپّو ۔ خُرود ۔ کُروت ۔ **شِیلانچ ءِ پُشک** : (ن گ) شیر ءِ حُشکیں چانگ ۔ **شِیلانچک**: (شی ۔ لاں ۔ چُک) (ن گ) پاد ءِ کونڈ ءِ پُشکیں ھڈّ ۔

شیلَگ : (شے ۔ لَگ) (س گ) شَتل ۔ شَتلیں مَرُدم ۔ (2) (ن گ) کوہانی دیم ءِ جہلگ ۔ شیپ ۔ کوَردپ ۔ کسانیں کوَر ۔ کسانیں شیپ کہ آہانی آپ ماں کوَراں ایر رِچنت ۔ شیلہ ۔ آف پہر ۔ **شیلگو** : (شے ۔ لَ ۔ گو) (ن گ) ھمے دڑاجیں شیلگ کہ زیل ءُ بلّانی آپ بَرائی یکّ جاہ بہ بنت ۔ **شیلگی** : (شے ۔ لَ ۔ گی) (ن گ) ھما کہ گوں شیلگ ءَ نِسبت داریت ۔

شِیلگ : (شی ۔ لگ) (ک گ) شیزارگ ۔

شیلُم: (شے ۔ لُم) (ن گ) کوہانی ڈکّ ۔ کوَر ءِ آپ ءِ درآیگ ءِ بڑاگ یا کہ چہ کوہ ءَ درآیوکیں کوہ ءِ بڑاگ ۔ دوکوہ ءِ بُرزی دامن کہ بُرز ءَ ھوار بنت ءُ کشکے جوڑ بیت کہ جہل ءَ ایر کپیت شم ۔ شِیل ۔

شیلہ : (شے ۔ لہ) بچار : شیلگ ۔

شِیماز : (شی ۔ ماز) (ن گ) ڈول ءِ ساد ۔ کمیٹ ءِ ساد ۔ چات ءَ آپ کشّگ ءِ ساد ۔

شےمُرید : (شے-مُ-ری-د) (ن گ) ماں بلوچی شعری قصّہاں شے کہیر یبانی ٹِکّ ءُ ہما مرد کہ حانی ءِ دِشتار بُوتگ ءُ ہے حانی پہ رِپک ءُ زور سری رندانی سرداریرچاکرءَ سانگ کُتگ۔ شے مُرید حانی ءِ عشق ءَ بےوت بُوتگ،شعرءِ پر بستگ،فقیری داسپان ئے زُرتگ ءُ ڈَہار پہ ڈَہار بُوتگ۔

شِیمُک : (شی-مُک) (ن گ) ہما ٹپّ کہ آئی ءِ سبب ءَ ماں بدن ءَ زہرتالان بیت۔شُومَّک۔

شِیموش: (شی-موش) (ن گ) اُشتِرءِ پادموش۔(2) دَلوت یا اولاک ءِ مداں مدانیں ءُ وَشّیں رَواج۔(3) اولاک ءِ تیز رفتاریں ءُ تیزی۔(4) اولاک ءِ گوں تیزیں رفتارءَ گوزَگ۔(5) بالی مُرگ ءِ تیزی ءَ ایر دیگ۔**شِیموش گِرَگ** : (شی-موش-گِ-رَگ) بچار : شِیموشگ۔

شِیموشگ : (شی-مو-شگ) (ک گ) شکارءِ سرءَ اُرش کنگ۔ شاہین ءِ چہ بُرزءِ مُرگ ءِ سرءَ دَوْر کنگ۔(2) تچگ۔گوں تیزی رَوَگ۔گوں زراب ءَ گوزَگ۔جہی۔(3) زمین ءِ سرءَ گِردوکان بُوتگ ءُ رَوَگ۔(4) ماریا اَنچیں ساہ دارانی رواج کہ دل موش اَنت۔

شین : (شے-ن) (ن گ) یکّے ءِ گِرَگ ءُ پاسینگ ءِ وڑءُ گیگ۔ سراپ۔(2) واہگ-مَیل۔ارادہ۔(2) بہر۔**شین ءَ بُوتگ** : (ک گ) یکّے ءِ گِرَگ ءُ نقصان دیگ ءِ فکرءُ خیال ءَ بُوتگ۔(2) چیرءُ اَندَری دِگرے ءِ سراپ ءَ بُوتگ۔(3) سیل کنگ۔**شین کنگ** : (شے ن-کَ-نگ) (ک گ) سراپ کنگ۔**شیناتی** : (شے-نا-تی) (ن گ) شریداری۔ونڈ۔بہر۔

شینزارغ : (شے-ن-زا-رغ) بچار : شیزارگ۔

شینزُرُک : (شے ن-زَ-رُک) (ن گ) ہیرتیں ءُ کسانیں دانگ۔شِنزرِک۔شیزرُک۔

شینزَگ : (شے ن-زَگ) (ن گ) دَڑ چکے کہ ایشی ءِ دارءِ آس نہ مریت۔

شینک: (شے ن-ک) (ن گ) بارگ ءُ تنکیں جمبر۔(2) جڑ ءِ کسانیں ٹکُر۔(3) ہما تنکیں جمرّ کہ چِرائی ءِ پُشت ءَ آزمان گندگ بہ بیت۔

شِینگ : (شی ن-نگ) (ن گ) آپی اولاک ءِ آپ ءِ تہہ ءَ تیلانک دیگ کہ رشت بہ گیپت۔

شِینگ : (شی-نگ) (ن گ) کتار-سرءُ رَند۔(2) تگ۔تچگ۔**شِینگ بندگ** : (شی-نگ-بَن-دَگ) (ک گ) رَندءَ تیز تچگ۔

شِینگُر: (شی ن-گُر) (ج گ) چہ اینگُر۔چہ اے تک ءَ۔چہ اے پلّوءَ۔چہ اے نیمگ ءَ۔چہ اینگو۔

شینگل : (شے ن-گل) (ن گ) بزہنگ۔(2) کمزور۔ناتوان۔بےسِلاہ۔بےزِرکت۔زِگلو۔بےزِخت۔کاہِل۔(3) پڈّرائیں۔تچگ۔(4) کوہنیں جر۔کوردیم۔(5) بےچیٹ۔لیگار۔

شِینلُک : (شِ-نِ-لُک) (ن گ) بہارکاہے۔

شینو : (شے-نو) (ن گ) ہما کہ پہ یکّے ءِ گِرَگ یا جنگ ءَ سراپ کنت۔

شیوا : (شے-وا) (ن گ) بازمَردُم ءِ یکّ پارگی ہمراہی ءَ وانگ یا زیمرکشگ۔ہم گٹّی۔(2) صوت یا شعر ءِ ہم گٹّی ءَ جنگ یا جواب دیگ۔

شِیوار: (شی-وا-ر) (س گ) سکّ دِلگوش۔ہُشیار۔سَرپد۔پوہ۔ڈاہ داتگیں۔ڈاہ گپتگیں۔زانت کار۔ہُژّار۔چالاک۔آگاہ۔دانا۔تکڑا۔چاڑکّہ۔چُست۔خبردار۔دُور گِند۔سُجاک۔سرءَ ہندگ۔

شِیوارگ : (شی-وا-رَگ) (ک گ) ہُژّار کنگ۔دِل گوش دارگ۔پیش ڈاہ کنگ۔(2) پہریزگ۔چیتگ۔**شِیواری** : (شی-وا-ری) (ن گ) ہُژّاری۔سَرپدی۔زانتکاری۔سرآگہی۔سرحیالی۔سوگہی۔**شِیواریں** : (شی-وا-ریں) (س گ) ہُژّاریں۔سرپدیں۔سوگہیں۔زانتکاریں۔سرحیالیں۔سرآگہیں۔

شِیوال : (شی-وال) (ن گ) آپ ءِ سرءَ بستگیں شُونز۔آپی کاہے کہ اوشتاتگیں آپ ءِ سرءَ بیت۔شُونز۔شُونزک۔شُونزکاہ۔(2) کُٹُم۔جُکّ۔اولاد۔

شیوان : (شے-وان) (ن گ) ڈوہ۔ہوات۔مہلّہیں صباہ ءَ شُوانگ ءِ مال ءِ پہ چارینگ ءَ برگ ءُ رَندترا پہ دوشگ ءُ شِنکّانی والینگ ءَ پدءَ آرگ۔

شیوائی :(شے۔وا۔ئی)(ن گ) ہم گُٹّی۔ بازیں مَردُمانی ہم گٹّی ءِ شِعر یاصوت جنگ یا جواب دیگ۔ جوابی۔

شیوَل : (شے۔وَل)(ن گ) بَرد۔بیل۔

شیوَگ :(شے۔وَگ)(ن گ) جَہلگ۔جَہلاد۔سَرجَہلگ۔ (2) بدبختی۔(3) کسےءِ چِرائیءِ اُگدہءِ جَہل کنگ۔کم شرف کنگ۔

شیوَگین : (شے۔وَ۔گین)(س گ) جُہلگیں۔ہَماڈگار کہ بہ جَہلگءِ اِنت۔

شِیہار :(شی۔ہار)(س گ) چالاک۔شیوار۔ہُشار۔ہژار۔

شیہڑ :(شَے۔ہس۔ڑ) بچار : شیہن۔

شیہن :(شے۔ہَن)(ن گ) بور۔اَسپءِ اَصلیں نَسلے۔

شیہہ :(شے۔ہ) (ن گ) چَسں۔خؤند۔ڈوَل۔مزہ۔مزّگ۔مراد۔

شِییَہ :(شی۔یَہ)(ن گ) مسلمانانی مذہبی ٹلّے۔

ص

ص :(سُوا۔ت) نوزدہُمی حرف یا آب اِنت۔

صاب:(سا۔ب)(د)(ن گ) ہَما سول کہ آئی ءِ شاحڑ ءِ پڑ وشگ ءَ شِیرَگ دَربئیت۔شِیرَگی ئیں سول۔

صابُون :(سا۔بُو۔ن)(عَر)(ن گ) تیل ءُ آرت ہَواریں شے کہ گُد ءُ جان شودَگ ءِ کارءَ کیت۔

صاحِب:(سا۔ہِب)(عَر)(ن گ) واجہہ۔میر۔مڑاہ دار۔مَزَن شان۔مَستِر۔(2) بیل۔سنگت۔(3) واہُند۔خُدا۔(4) مرد۔جود۔سالونک۔**صاحِب ءِ قلم** :(س گ) قلم ءِ واجہہ۔لبزانت۔ادیب۔شاعر۔ (2) وانِندَگ۔زانِندَگ۔فہمندَگ۔**صاحِبی** :(سا۔ہِ۔بی)(ن گ) گہہ مردی۔حاکمی۔مَستِری۔واجہی۔ واہُندی۔مڑاہ داری۔**صاحِبیں** :(سا۔ہِ۔بیں)(س گ) بُزرگیں۔مَزنیں۔نیکیں۔وَشّیں۔واجہیں۔حاکمیں۔مڑاہ داریں۔باعِزّتیں۔**صاحِبی سَنج** : (سا۔ہِ۔بی۔سَن۔ج)(س گ) حاکمی سَلاہ ءُ پوشاک۔

صاف :(سا۔ف)(عَر)(س گ) سلّہ۔لَسہ۔پلگار۔اَصل۔پہک۔پاکی۔پیاپ۔تڑشت۔تَلَشک۔حونکّ۔پاک۔شَتک۔صفا۔طِلاہ۔زاگ۔سلّوْ۔سَم۔شِپ۔شِپار۔(2) شِتِرانک۔(3) شُشتگیں۔(4) بانگوْاہ ءِ اِسپیتی۔**صاف صاف** :(ساف۔ساف)(س گ) پکّا پکّا۔ بے ریا ءُ رگبت۔(2) صاف۔ پلگار۔**صاف کنگ** :(ساف۔کَ۔نگ)(ک گ) شودَگ۔ پلگار کنگ۔ پہک کنگ۔ نگد کنگ۔ سلّہ کنگ۔ رَندگ۔ روپگ۔ سمارَگ۔**صاف ءُ سَلّہ** :(ن گ) پہک۔ پلگار۔ رُژنا۔ چرپ۔**صاف ءُ سَلّہی** : (ن گ) پہکی۔ پلگاری۔ روژنائی۔**صاف ءُ سَلّہیں** :(س گ) پہکیں۔ پلگاریں۔ روژنائیں۔

صافی :(سا۔فی)(عَر)(ن گ) پہکی۔ پلگاری۔(2) بام ءِ ما لگ۔ صَباہ ءَ روچ ءِ بڑ انزانانی دَرآیگ ءِ وہد۔**صافیں** :(سا۔فے۔ن)(س گ) ہَما کہ صاف کنگ بُوتگ۔ بےعیبیں۔ پہکیں۔ پلگارتگیں۔

صاف دِل : (سا۔ف۔دِل)(س گ) ہَما کہ پہ کَسّ ءَ کُنّت مہ داریت۔ ہَما کہ دِل ئے پہ ہر کس ءَ صاف بہ بیت۔(2) اِیمان دار۔(3) بے دُژوہ۔ نیک نیّت۔ بے زنگ۔ دِل پہک۔ سادا۔**صاف دِلیں** : (ساف۔دِ۔لیں)(س گ) دل پہکیں۔ بے دژوہیں۔ نیک نیّتیں۔

صاف رَنگ :(سا۔ف۔رَن۔گ)(س گ) پُہتہ رَنگ۔(2) پہکیں۔

صَباہ:(سَ۔با)(ن گ) صُحب ءِ گوْات۔ سمین۔(2) روچ ءِ دَرآیگ ءَ رَند۔ روچ ٹِکّ۔ سَباہ۔ صُحب۔(3) روچ ءِ اَوَلی بیل۔(4) بانگوْاہ ءِ وَہد۔**صَباہی** :(سَ۔با۔ہی)(ن گ) چہ بامگوْاہی ءَ صُحی ئیں۔(2) بانگوْاہ ءَ مُہلی۔**صَباہ ءِ بیل** : (ن گ) روچ ءِ ٹِکّ تاں نیم روچ۔

صُبا رَگ :(سُ۔با۔رَگ) (ن گ) ہَما وَرَگ کہ نیم روچ ءَ وَرَگ بیت۔ سوارَگ۔ سُبارِگ۔ اَرزبند۔(2) صُحب ءِ وَرَگ۔ ہَما وَردِن کہ صُحب ءِ سَرءَ وَرَگ بیت۔(3) آف جائی۔ صَباہ ءِ مہلہ ءَ چیزے وَرَگ۔

صَبر :(سَب۔ر)(عَر)(ن گ) اوپار۔ سَگّ۔ برداشت۔ تہمبُل۔ اَجام۔ تاہِرغ۔ تاہیر۔ جارات۔ مدار۔(2) مَزَن دلی۔ مَزَن جگری۔(3) دَرمانے۔(4) سوب۔ سِتک۔**صَبر ہے سَرءَ رَوَگ** :چہ صَبر ءَ دَر۔ برداشت نہ بُوتگ۔ صَبر ءِ حدّ ءِ گوْزگ۔ سَگّ ءُ اوپار ءِ حدّ ءِ

ہلاس بُوئگ ۔**صبرءُشُکر کنگ** : اوپار کشّگ ۔ بَرداشت کنگ ۔ سگّگ ۔ **صبرءِ بُن ءِ شِیر کنی** : صبرءِ بَرداشت فائدگ مَند اِنت ۔ **صبرءِ بُن دُمبگی** : صبر فائدگ مَند اِنت ۔

صبرو : (سَب ۔ رو) (س گ) سَرد کار ۔ بے تہمُّل ۔ (2) صبر کنوک ۔

صبرہ : (سَب ۔ رَہ) بچار : صبر ۔

صُحب : (سُہہ ۔ ب) (ن گ) بام ءِ رنگ ۔ روچ ءِ دَرآہگ ۔ شپ ءِ ہلاس بُوئگ ۔ صُحب ۔ صباہ ۔ مَزَن بانگوَاہ ۔ **صُحب ءِ مَردان** : (ن گ) مہلَہیں صُحب ۔ صباہ ءِ مہلَہہ ۔ **صُحبی** : (سُہہ ۔ بی) (ن گ) مروچی ئیں صُحب ءَ ۔

صُحب ءِ اِستال : (ن گ) گوْر بام ءِ روشناہیں استال ۔ ڈانڈی ۔ بام ءِ اِستار ۔ سَرناوَغ ۔

صُحبت : (سُہہ ۔ بَت) (ن گ) ناچ ۔ سَماھ ۔ (2) ہم مجلسی ۔ نیاد ۔

صحرا : (سِہہ ۔ را) (عَ) (ن گ) مَزَنیں ریک ۔ ریگستان ۔ گیِابان ۔ پَٹّ ۔ پڑاہ ءُ دَراجیں کپ ۔ ہما کپ کہ ہچ دَرچک ءُ دارے مہ بیت ۔ **صحرائی** : (سِہہ ۔ را ۔ ئی) (ن گ) لَڈّ ءُ جنگلانی نندوک ۔ گیِابانی ۔ کوچگی ۔ جنگلی ۔ بہُونش ۔ (2) پہوال ۔ گِدان نند ۔ ہما کہ جنگل ءُ گیِابانان نشتگ ۔ **صحراءِ رَوگ** : (ک گ) لانک بوج ءَ رَوگ ۔ پہ آپ دَست ءَ دَر ءِ نندگ ءَ رَوگ ۔ (2) گنوک بُوئگ ۔ مجنُوں بُوئگ ۔ سَرءِ وَت نہ بُوئگ ۔

صد : (سَ ۔ د) (ن گ) حساب ءَ پنچ بیست ۔ **صد دَرءَ نادَر بُوئگ** : چہ دُراہیں اُمیتاں نااُمیت بُوئگ ۔ بے وس بُوئگ ۔ ناتوان بُوئگ ۔ بزّگی بُوئگ ۔ **صد رَگ ءَ یکّے ءِ نہ جنگ** : مَرکانی بُوئگ ۔ نہ سُرگ ۔ (2) بے ہوشی ۔ (3) نااُمیت بُوئگ ۔ چہ کسے ءَ دِل پرُوش بُوئگ ۔ **صداں** : (سَ ۔ داں) (ج گ) بازیں صد ۔ صدانی حساب ءَ ۔ بازیں ۔ (2) سَکّ جوانین ءُ قیمتی ئیں مال ۔ چہ صدءَ گچین ترءُ دَر چِتگیں مال ۔ **صد کَس ءَ بےکَس بُوئگ** : لاوارِث بُوئگ ۔ ہما کہ کس پَرائی ءَ پُشت نہ کپتگ ۔ چہ اُمیتاں نااُمیت بُوئگ ۔ **صدی** : (سَ ۔ دی) (ن گ) صد کلیدار ۔ صد ۔ (2) صد سال ۔ پہ صدءَ ۔ (3) ہما کہ گوں صدءَ نِسبَت داریت ۔ (4) ہوْرانی گڈّی دوْر ۔ (5) زِمستانی ہوْرانی گوْارگ ءِ صدروچ ۔

صدا : (سَ ۔ دا) (عَ) (ن گ) توار ۔ گوْانک ۔ (2) سوال ۔ خوْاست ۔ **صدائی** : (سَ ۔ دا ۔ ئی) (عَ) (ن گ) ہما کہ مُدام صداکشّیت ءُ خوْاست کنت ۔ (2) مُدامی ۔ مُدام ۔ ہروہد ۔

صدَف : (سَ ۔ دَف) (ن گ) ترپوکیں کرکینکے کہ ایشی ءِ تہہ ءَ دریائی نرمیں لُولکے مان اِنت کہ چہ کرکینک ءِ لُولک ءَ مروارد جوڑ بیت ۔

صدقہ : (سَ ۔ دَق ۔ قہ) (عَ) (ن گ) نذر ۔ قولیگ ۔ قربان ۔ شنک ۔ خیرات ۔ بخشاتگیں شے ۔ سَرسا ۔ قولی ۔ گیرینک ۔ **صدقہ بُوئگ** : (ک گ) شنک بُوئگ ۔ قربان بُوئگ ۔ نذر بُوئگ ۔ سَدکّہہ ۔ **صدقہی** : (سَ ۔ دَق ۔ کَ ۔ ہی) (ن گ) خیراتی ۔ ہما چیز کہ صدقہ کنگ بہ بیت ۔ قربانی ۔ (2) نابُود ۔ بے پکرات ۔ بودلّا ۔

صدگنج : (سَد ۔ گَن ۔ ج) (س گ) (ن گ) بازگنج ۔ مڈّی ءِ ملکت ءِ واجہ ءُ واہُند ۔ بازیں مال ءُ مڈّی ۔ وَشّ حال ۔ آباد ۔

صدمرگ : (سَد ۔ مَر ۔ گ) (س گ) بے وَس ۔ بزّگ ۔ عَذاب ۔ جنجال ۔ (2) بازبراں مَرگ ءِ کلانٹک ءَ رسگ ۔

صدو : (سَ ۔ دو) (ن گ) (س گ) صدپَس ءِ بی بی ۔ مال داریں زالبُول ۔ ہزگار ۔ ہستومَند ۔

صرّاف : (سَر ۔ را ۔ ف) (عَ) (ن گ) زرگر ۔ سُہرءِ بزنج ءِ کارءِ کنوک ۔ سونار ۔ سہت ءُ زیورانی ٹہینوک ۔ **صرّافی** : (سَر ۔ را ۔ فی) زرگری ۔

صف : (سَ ۔ ف) (عَ) (ن گ) سَرپ ۔ کتار ۔ چِہر ۔ ریزگ ۔ رِدگ ۔ رِد ۔ ریسگ ۔ **صف بندی** : (سَف ۔ بَن ۔ دی) (ن گ) ہم ریزگی ۔ جنگ ءُ مڑءِ تیاری ۔ (2) کتارءَ اوشتگ ۔

صفا : (سَ ۔ فا) (عَ) (س گ) پہک ءَ ہلاس ۔ نیستی ءِ آسری حدّ ۔ (2) صاف ۔ پہک ۔ بے عیب ۔ پاک ۔ اَصل ۔ پلگار ۔ **صفائی** : (سَ ۔ فا ۔ ئی) (ن گ) جوانی ۔ لیگارانی گارکنگ ءُ شودگ ۔ جوان

کنگ۔(2) صاف کنگ ءِ کار۔(3) روپگ۔ صاف ءُ سَلّہی۔ پلگاری۔رُپت ءُروپ۔(4) بے گُناہی۔**صَفائیں** :(سَ۔فا۔ئیں) (س گ) پہکیں۔پلگاریں۔شُشتگیں۔جوانیں۔بےعیبیں۔

صِفَت :(سِ۔فَت)(عَ)(ن گ) ساڑا۔توسِیپ۔گلاہ۔لَواں۔ستا۔ثنا۔سِپت۔(2) چیزے ءِ نِشان۔(3) شَرّی۔دَرور۔**صِفتّ ءُ ثنا** : (ن گ) توسِیپ۔ساڑا۔

صَفَر :(سَ۔فَر)(ن گ) بلوچی سال ءِ دومی ماہ۔**صَفَرءِ بلاہ** : (ن گ) صفرءِ ماہ ءِ گڑا ان جانی ءُ بیماری۔

صِفُر :(سِ۔فُر)(د)(ن گ) حساب ءِ رُوءِ ہچّ۔نیستی۔نیست۔

صَلاہ:(سَ۔لا۔ہ)(عَ)(ن گ) منشا۔اِرادہ۔شَرّی۔سُہل۔سَنّت۔شَئور۔چار ءُ بیچار۔بیچّار۔سَت۔(2) کارے ءِ ہور بُوئگ ءِ شَئور۔سِکین۔سَوڑگ۔(3) اَمن ءُ خیر۔جَنگ ءُ داواءِ ہلاسی۔خیر۔اُمیت۔**صَلاہ کار** :(سَ۔لاہ۔کار)(س گ)(ن گ) پیش کار۔شئورءِ صلاہ دیوک۔مَلِک۔نائب۔وزیر۔**صَلاہ کنگ** :(سَ۔لاہ۔کَ۔نگ)(ک گ) شئور کنگ۔ہم شئور بُوئگ۔(2) نارضائیءِ رَندوَشّ بُوئگ۔وَت ماں وَت ءِ ٹہگ۔نہ وَشّان ءِ وَشّ کنگ۔**صَلاہ کنوک** :(سَ۔لاہ۔کَ۔نوک)(ن گ) ہما کہ صَلاہ کنت۔فیصلہ کنوک۔دو نارضائیں مردم ءِ را وَشّ ءُ راضی کنوک۔**صَلاہ ءِ یَکّ کنگ** : یکّ صَلاہ بُوئگ۔یکّ سنّت بُوئگ۔ہم تران بُوئگ۔ہم دِل بُوئگ۔ہم صَلاہ بُوئگ۔**صَلاہ جَنگ** :(سَ۔لاہ۔جَ۔نگ) (ک گ) وَردِن ءِ وَرگ ءِ گوشگ۔پہ کارے ءِ کنگ ءِ راضی کنگ۔مَیارتَرّینگ۔کسے ءِ را چیزے دیگ یا وَرگ ءِ گوشگ۔مِنّت ءِ لَڈّگ۔مَرءِ نیں تو رؤءِ دیگ۔

صَلاہ نامہ :(سَ۔لاہ۔نا۔مَہ)(ن گ) راضی نامہ۔مَنّگ نامہ۔عَہد نامہ۔قبض ءُ قوالہ۔

صَلاہی :(سَ۔لا۔ہی)(ن گ) ہم شَئور۔شَئوران۔ہم خیال۔ہمراہ۔ ہم تب۔(2) صلاہ کنوک۔ نہ مڑوک۔نِیام کپوک۔حیر دیوک۔(3) وَشّی۔ناراضی ءِ پد وَشّ بُوئگ۔**صَلاہی بُوئگ** : (سَ۔لا۔ہی۔بُو۔ئگ)(ک گ) ہما کہ صَلاہ کنت۔جیڑہ ءِ ہلاس

کنگ ءِ ہاترءِ گپ ءُ تران ءِ راضی بُوئگ۔

صَلوات :(سَل۔وا۔ت)(عَ)(ن گ) جاک۔کُوکار۔واہی۔سلوات۔گوانک۔پریات۔جَگّا۔(2) بٹاک۔اُلَڑ۔

صُمٌّ بُکمٌ :(سُ۔مُن۔بُ۔کُ۔مُن)(عَ)(س گ) بے تَوار۔بےگویاک۔حبرءِ چہ دَپءِ دَرنہ کپگ۔بےتِزک ءُ تَوار۔

صُندُوق :(سُن۔دُو۔ق)(عَ)(ن گ) گُدءُ پچّ ایر کنگ ءِ دَرپ۔پیتی۔

صُنوبَر :(سُ۔نو۔بَر)(ن گ) دڑ چکے۔

صُوبَہ :(سو۔بَہ)(د)(ن گ) پَرگَنگ۔ملکے ءِ انتظامی بَہر۔

صُوبَہ دار :(سُو۔بَہ۔دا۔ر) (ن گ) پَرگَنگ ءِ انتظام کار۔سَروک۔**صُوبَہ داری** :(سُو۔بَہ۔دا۔ری)(ن گ) پَرگَنگ ئے ءِ سروکی ءُ کارمستری۔اُگدہ داری۔

صوت :(سَو۔ت)(عَ)(ن گ) ہما سازءُ آواز کہ گوں جوابیاں جَنگ بیت۔چاپ ءُ صوت جَنگ۔ناچ ءُ کِشتی ءِ دیوان۔غزل۔سَوت۔آواز۔شِعر۔کِشتی۔**صوتی** :(سَو۔تی)(ن گ) صوت جَنوک۔شِعرجَن۔(2) ہما کہ گوں صوت ءِ نِسبَت داریت۔

صُور :(سُو۔ر)(عَ)(ن گ) بچار : سُور۔

صُورَت :(سُو۔رَت)(عَ) (ن گ) شِکل۔دُرُوشُم۔بُت۔بدن۔رُج۔رُجا۔(2) قِسم۔دیم۔عَکس۔جاوَر۔ہم دَرور۔ نِشان۔(3) رَنگ۔ڈیل۔ڈوَل۔**صُورَتانی** :(سُو۔رَ۔تا۔نی)(ن گ) شَرّرَنگی۔بڑاہ دار۔وَشّ دُرُوشُم۔**صُورَتی** :(سُو۔رَ۔تی)(ن گ) مہاندار۔شَرّرَنگ۔پُلّ ءُ رَنگ داریں۔وَشّ شکلیں۔(2) ہما کہ گوں صُورت ءِ نِسبَت داریت۔

صُورت گِری:(سُو۔رَت۔گِ۔ری)(ن گ) بانورءِ سینگارگ ءِ رپک ءُ ہنر۔بانورءِ سَمبَہینگ ءِ کار۔

صُوفی :(سُو۔فی)(عَ)(ن گ) پہریزگار۔نیکوکار۔حُدا تُرس۔

صید:(سے۔د)(عَ)(ن گ) آسک۔کوہی پس۔سَروان۔

ض

ض :(زُوا۔ت) بیستُمی آب یاحرف اِنت۔

ضامِن :(زا۔مِن)(عَر)(ن گ) مان زَمان۔ذمہ وار۔اُگدہ زُور۔دیم زُور۔ڈُبہّ زُور۔دَست زُور۔**ضامِن بُوئنگ** :(زا۔مِن۔بُو۔ئنگ)(ک گ) ضامنی کنگ۔(2) ذِمّہ زیروک۔**ضامِنی** :(زا۔مِ۔نی)(ن گ) ذِمّہ واری۔مان زَمانی۔اُگدہ زُوری۔دیم زُوری۔

ضَبط :(زَب۔ت)(عَر)(ن گ) سَرکاری کنگ۔زُورَگ۔بَرَگ۔(2) گِیر۔سَبق ءِ پہ دِل یات کنگ۔**ضَبط کنگ** :(زَب۔ت۔کَ۔نگ)(ک گ) سَرکاری کنگ۔سَرکارءِ یکّ چیزےءِ راغیر کانُودی کنگ ءُ پہ وَت زیرگ۔(2) چیزےءِ زور پہ زوری بَرَگ۔قابو کنگ۔(3) سَبق ءِ پہ دِل یات کنگ۔

ضِدّ :(زِد۔د)(ن گ) دُژمنی۔کینگ۔کست۔کُنّت۔نَہ مَنّگ۔گرّ بَندَگ۔گہہ۔مِرّ۔کُندہ۔کُندہی۔جُوسک۔حُجّت۔گرّ۔اَڑ۔**ضِدّی**:(زِد۔دی)(ن گ) ہما کہ ضِدّ کنت۔مِرّی۔کینگی۔کستی۔حسدّی۔نَہ مَنّوک۔گرّ کنوک۔جُوسکو۔(2) سَرزور۔

ضَرَر :(زَ۔رَر)(عَر)(ن گ) نقص۔تاوان۔رنج۔ڈُکّ۔نقصان۔اِلّام۔زَلل۔**ضَرَررَسان**:(زَر۔رَر۔رَ۔سان)(س گ) نقص دیوک۔تاوان دیوک۔

ضَرُور :(زَ۔رُور)(عَر)(ن گ) اَلّم۔پکّائیءَ۔دِل جمیءَ۔حتمن۔لازم۔(2) زور۔پہ زور۔**ضَرُوری**:(زَ۔رُو۔ری)(عَر)(ن گ) اَلّمی۔(2) حتمن۔لازمی۔

ضَرُورَت :(زَ۔رُو۔رَت)(عَر)(ن گ) حاجت۔گزر۔لوٹ۔واہگ۔پکار۔غرض۔**ضَرُورَت مَند** :(زَ۔رو۔رَت۔مَن۔د)(س گ) حاجت مَند۔لوٹوک۔واہگ دار۔ماندگ۔گزرمَند۔

ضَعِیف :(زَ۔ہی۔ف)(عَر)(ن گ)(س گ) پیر۔ناتوان۔بےسِیَخ۔بےہاڈّی۔کمزور۔بےواک۔(2) مرَن عُمر۔بےزِہت۔نزور۔عاجز۔شکست۔**ضَعِیفی**:(زَ۔ئی۔فی)(عَر)(ن گ) نزوری۔پیری۔ناتوانی۔کمزوری۔سُستی۔بےسِیَخی۔بےہاڈّی۔

ضِلّع :(زِل۔لہ)(ن گ) پرگنگ ءِ انتظامی بہر۔(2) پٹّ۔مَیدان۔ہُلکہ۔علاقہ۔دَمگ۔ضِلّو۔(3) اےنیمگ یا آنیمگ۔

ضِلّو :(زِل۔لَو) بچار: ضِلّع۔

ضَمانَت :(زَ۔ما۔نَت)(عَر)(ن گ) اُگدہ زُوری۔مان زمانی۔ذِمّہ واری۔(2) ڈُبہ زُوری۔**ضَمانَت نامہ** :(زَ۔ما۔نَت۔نا۔مہ)(ن گ) اِقرار نامہ۔مَنّگ نامہ۔**ضَمانَتی** :(زَ۔ما۔نَ۔تی)(ن گ) ذمہ وار۔ہما کہ ضمانت انت۔ہم کہ ذمّہ ئے زُرتگ۔دَزّور۔

ط

ط : (تو۔ئے) بیست ءُیکمی آپ یا حَرف اِنت۔

طاعون :(تا۔وَ۔ن) (عَر) (ن گ) وَبائی ناڈُراہی یے کہ چہ مُشک ءِسَبَب ءَ وَدی بیت۔

طاق :(تا۔ق)(عَر) بچار : تاک۔

طاقت :(تا۔قَت)(عَر)(ن گ) زور۔قوّت۔ واک۔ ہاٹی۔ حوصلہ۔ جذبہ۔ جوانَرت۔ جِیرَت۔ ہِمَّت۔ تاگت۔ توفی۔ سَٹّ۔ سِکت۔ دَبّ۔ مَرّ۔ تاب۔ وسّ۔ سِیخ۔ قدڑ۔ قدرت۔ اَثر۔ اِختیار۔ کُجال۔ گُشاد۔ مجال۔**طاقت وَر** :(تا۔قَت۔وَر) (س گ) زور آور۔ واک دار۔ زور مَند۔ زڑنگ۔ بَہمن۔ دَبَنگ۔ تنکڑا۔ جونگ۔ حَمّل۔ خَرّ انٹ۔ نَہنگ۔ سَبَّر۔ زورمَند۔ قوی۔(2) زوراک۔**طاقت وَری** :(تا۔قَت۔وَ۔ری) زوراکی۔ زورمندی۔ زوراوَری۔**طاقت وَریں** :(تا۔قَت۔وَ۔ریں)(س گ) زوراوریں۔ زورمندیں۔ پُرتوانیں۔ واک داریں۔

طالِب :(تا۔لِب) (عَر) (ن گ) لوٹوک۔ واہگ دار۔ گزر مَند۔ طلب کنوک۔(2) ہَما کہ وانگ ءَ اِنت۔ ہَما کہ عِلم ءِ دَربَرَگ ءَ اِنت۔**طالِب ءِ عِلم** : (ن گ) عِلم ءِ طلب گار۔ وانوک۔ عِلم دَر بروک۔ شاگرد۔ نوک دَربر۔ عِلم ءِ لوٹوک۔**طالِب ءِ عِلمی** :(ن گ) وانگ ءِ زانگ ءِ وَہد ءِ پاس۔ طالبی ءِ دوّران۔

طالع :(تا۔لِہ)(عَر)(ن گ) نصیب۔ قسمت۔ بخت۔ سَگّ۔ اُگبال۔**طالع ءِ اِلّگ** : (ک گ) بخت ءِ یلہ دیگ۔ بد بختی۔ شُومّی۔ بدنصیبی۔**طالع ءِ کپّگ** :(ک گ) بخت ءِ کپّگ۔ بخت ءِ یلہ کنگ۔ بخت ءِ رَوَگ۔

طالع دار :(تا۔لِہ۔دار۔ر)(س گ) بختاوَر۔ نیک بخت۔ شَرّ قسمت۔ بَختی۔ شاہ بخت۔**طالع داری** :(تا۔لِہہ۔دا۔ری)(ن گ) نیک بختی۔ بَختاوری۔**طالع داریں** :(تا۔لِہہ۔دا۔ریں)(س گ) بختاوریں۔ نیک بختیں۔

طائفہ :(تا۔اِ۔فَہ) (عَر) (ن گ) ٹکّ۔ گُڑوہ۔ راج۔ راج ءِ ٹکّے۔

طاؤس :(تا۔وُ۔س)(عَر)(ن گ) وَشّ رَنگ ءُ نِما داریں مُرگے۔

طَبَق :(تَ۔بَق) (عَر) (ن گ) حساب ءِ سَر پہ سَریں چِیزانی بُرزی ءِ کساس۔ بُرزی ءِ قدّ ءُ کَیلو۔(2) پڑی دَر پڑی۔ زَمین ءُ آزمان۔ ماڑ۔ آسمان۔ جہان۔(3) منزل۔ دَرجہ۔ زَلّ۔ سَر۔(4) مَرَنیں پڑاہیں رَزان۔ تَبَک۔

طَبل : (تَب۔ل) بچار : تبل۔

طَبِیب : (تَ۔بی۔ب)(عَر)(ن گ) دَرمان جوڑ کنوک۔ ناڈُراہیانی زانتکار ءُ عِلاج کنوک۔(2) حکیم۔**طَبِیبی** : (تَ۔بی۔بی) (ن گ) حَکیمی۔ درمان ءُ تہلگ ءِ جوڑ کنگ ءُ ناڈراہانی جان دڑاہ کنگ ءِ زانتکاری۔

طَرّار :(تَر۔را۔ر) (د) (س گ) تیز۔ چالاک۔ شیوار۔ (2) تیز زبان۔

طَرز:(تَر۔ز)(ن گ) ڈوَل۔ پیم۔ داب۔ نمونہ۔ راہ بَند۔ وَزم وڑ۔ طور۔ تہر۔ ترز۔ رِپک۔ سَٹّت۔ راز۔(2) زیمر۔ اَلہان۔ وَند۔ ساز ءُ آواز ءِ رِد ءُ بند۔(3) ساز ءِ توار۔(4) وَشّ اَلہانی۔

طَرَف : (تَ۔رَف)(عَر) (ن گ) نیمگ۔ پلّو۔ پار۔

طَرَف دار :(تَ۔رَف۔دا۔ر)(س گ) پلّہ مرز۔ہمراہ داری کنوک۔پلّو شریک۔**طَرَف داری** :(تَ۔رَف۔دا۔ری)(ن گ) پلّہ مَرزی۔ہمراہ داری۔سنگتی۔

طَشت :(تَش۔ت)(عَر)(ن گ) دَست شود۔دَست شودگ ءِ دَرپ۔تڑشت۔(2) تال۔پٹنوس۔سینی۔

طِفل :(تِف۔ل)(عَر)(ن گ) کسانیں زَہگ۔چُکّ۔ٹُنَّک۔تِبل۔**طِفلی**:(تِف۔لی)(ن گ) چو کسانیں زَہگ ءَ۔زَہگی۔کودکی۔(2) کسانی ءِ وَہد۔(3) پیریں مَردُمانی دوارد نتانانی رُدگ ءِ وَہدءِ پاس۔**طِفلیں** :(تِف۔لیں)(س گ) کسانیں۔کودکیں۔ٹُنّوکیں۔

طَلاق :(تَ۔لا۔ق)(عَر)(ن گ)سُہن۔مردءِ جن ءِ چہ یکّ ءُ دگرءِ گیشّگ۔اُگدہءِ پڑ وشگ۔زال ءِ یلہ دیگ۔جنین ءُ مرد ءِ یکّے دومی ءِ یلہ دیگ۔خلاصی۔رُخصت۔سئیین۔**طَلاق دیگ** :(تَ۔لا۔ق۔دی۔یگ)(ک گ) سُہنانی دیگ۔اُگدہ ءِ سِندگ۔رُخصت کنگ۔

طِلاہ :(تِ۔لا۔ہ)(ن گ) تنگہ۔تنگو۔سُہر۔تِلاہ۔(2) دَرپشوک۔(3) صاف۔نازاک۔نازُرک۔(4) گرّاں بہا۔**طِلاہ دار** :(تِ۔لاہ۔دار)(س گ) ہما شئے کہ آئی ءِ راتنگوءِ آپ دیگ بہ بیت۔**طِلاہ کار**:(تِ۔لاہ۔کار)(ن گ) ہما سہت کہ آئی ءِ سَرءِ سُہر پر کنگ بُوتگ۔(2) سونار۔**طِلاہی** :(تِ۔لا۔ہی)(ن گ) سُہر ءِ سہت۔تنگو۔تنگہی۔(2) ہما کہ چہ سُہر ءَ جوڑ بیت۔ہما جوڑ کُرتگیں چیز یا اَزباب کہ آئی ءِ تہہ ءَ طلاہ کارمرز بُوتگ۔(3) ہما کہ گوں طلاہ ءِ نسبت داریت۔**طِلاہیں** :(تِ۔لا۔ہیں)(س گ) تنگوئیں۔سُہریں۔

طَلَب :(تَ۔لَب)(عَر)(ن گ) لوٹ۔واہگ۔واہشت۔گزر۔تب۔شون۔حاجت۔مَیل۔(2) گوات ءِ تَب ءَ بُوجیگ ءِ گمّیں چِپّ یا راست ءَ رَوگ۔**طَلَب گار** :(تَ۔لَب۔گار)(س گ) لوٹوک۔واہگ دار۔گزرمَند۔فقیر۔پنڈوک۔

طَلَب گوشی :(تَ۔لَب۔گو۔شی)(ن گ) بُوجیگ ءِ گمّیں پہ راستی یا چپّی نیمگ ءَ رَوگ بزاں تچگ ئَہ رَوگ ،اے رَنگیں رَوگ ءَ بُوجیگ گوات ءِ نیمگ ءَ طلب کنت۔

طِلِسم:(تِ۔لِس۔م)(عَر)(ن گ) جادُو۔سِہر۔سامری۔مُوٹّ۔

طِلِسمات :(تِ۔لِس۔مات) بچار : طِلِسم۔

طَمَع :(تَ۔مَہ)(عَر)(ن گ) وَشّی۔مُژدہ۔(2) لالچ۔لَبّ۔حِرص۔ہَوا۔ہَوَس۔(3) لحاظ۔پَرواہ۔**طَمَع وار** :(تَ۔مَہ۔وار) مُژدہ وار۔وَشّی وار۔(2) لالچی۔لَبّ وار۔

طَناب :(تَ۔ناب)(ن گ) تون ءِ بَندیک۔(2) چہ ریشُم یا بَندیک ءَ پتن گوں پتگیں چٹّے کہ اُشترءِ لاپ کَش ءَ بیت۔(3) تَہت ءِ روتانی بدل ءِ بَندیک ءِ گوں پتگیں روت۔(4) ڈُہل ءِ چٹّ۔

طَناز : (تَ۔نا۔ز)(ن گ) ناز۔ٹَہل۔داب۔نازءِ طناز۔

طَوّاف :(تَو۔وا۔ف)(عَر)(ن گ)چیزے ءِ چاریں نیمگاں تَرّگ ءُ زیارت کنگ۔عربستان ءِ شہر،مکّہ ءِ مسلمانانی زیارت ءُ حجّ ءِ مذہبی دود۔ہمے شہرءِ کعبہ ءِ چاریں نیمگاں پرتَرّگ ءُ زیارت کنگ۔

طُوتی :(تُو۔تی) (ن گ) مُرگے۔پوپٹّ۔**طُوتی اَلَہان** : (تُو۔تی۔اَل۔ہان)(س گ) وَشّ اَلَہان۔وَشّ تَوار۔(2) ہما کہ گُٹّ ءِ وَشّ بہ بیت۔**طُوتی اَلہانیں** :(تُو۔تی۔اَل۔ہا۔نیں)(س گ) وَشّ آوازیں۔وَشّ تواریں۔وَشّ گُٹّیں۔وَشّ گوشیں۔

طُوتی زُبان :(تُو۔تی۔زُ۔بان)(س گ) وَشّ لسان۔وَشّ حبر۔شَکر گال۔

طُوتی زیمِل :(تُو۔تی۔زے۔مِل)(س گ) بِچار :طوتی اَلَہان۔

طور :(تو۔ر)(ن گ) پیم۔داب۔طرز۔نمونہ۔ڈَوَل۔وڑ۔(2) ہواری۔ہمراہی۔

طُوفان :(تُو۔فا۔ن)(عَر)(ن گ) دَریاءَ تیزیں گوات ءِ چست بُوَگ ءُ گوَرم کنگ۔(2) دَریائی شرتگ۔(3) مَزَنیں گوات ءُ ایروپ۔پُور۔(4) مَزَنین ءُ گرّانیں ہَوَر۔(5) کَوَر یا دَریاءِ آپ

ءِ پادآ ہگ ۔ (6) مُشکُل ۔ تباہی ۔ نقصان ۔ (6) سَکّ باز ۔ حدّ ءِ گیش ۔ **طُوفان ءِ واہر بُوئگ** : طوفان ءِ کُٹّگ ءِ ہلاس بُوئگ ۔ دَریاءِ ایرماد بُوئگ ۔ **طُوفانی** : (تُو ۔ فا ۔ نی) (ن گ) تباہی ۔ بَربادی ۔ ہلاسی ۔ **طُوفانیں** : (تُو ۔ فا ۔ نیں) (س گ) مُشکُلیں ۔ نقصان دَہیں ۔ (2) بازیں ۔ حدّ ءِ گیشیں ۔ **طُوفانیں ہوَر** : (تُو ۔ فا ۔ نیں ۔ ہَوَ ۔ ر) (س گ) بارگیج ۔ گرّ انیں ہَماہوَر کہ کوَرمَزنیں ہار بہ کنَنت ۔

طوق : (تو ۔ ق) (عَر) (ن گ) دَلوت، کُچک ءِ گُٹّ ءِ بَستگیں چِٹّ ۔ گُٹّ ءِ چٹّ ۔ پَٹّہ ۔ لوپ ۔ (2) مَردُم ءِ گُٹّ ءِ بَستگیں چٹّ یا زمزیل کہ آئی ءِ ایردَستی ءِ غُلامی ءِ پدّر بہ کنت ۔ گُٹّ بَندَگی زَمزیل ۔ (3) جتگیں سُہر ءِ قسمے ۔ سہتے کہ گُٹّ ءِ بَندنت ئے ۔ ہَس ۔ **طوقی** : (تو ۔ قی) ہما کہ طوق ئے گُٹّ ءِ انت ۔

طُولّ : (تُول ۔ ل) بچار : تُولّ ۔

طیح : (تی ۔ ہ) (عَر) (ن گ) کَسان نالیں اُشتِر ءِ ذاتے ۔ (2) ڈگو ءِ لیڑ وانی ہڑگّگ ۔

ظ

ظ :(زُ۔ ئے) بیست ءُ دومی حرف یا آب اِنت۔

ظالم : (زا۔ لِم)(عَر) (ن گ) زوراک۔ قہری۔ بے حُدا۔ سِنگ دل۔ زوراکی کنوک۔(2) سَرزور۔ ناتُرس۔ اُگبال زیر۔ بے رحم۔ حَقّ زُور۔ **ظالمی** : (زا۔ لِ۔ می)(ن گ) زوراکی۔ ناراہی۔ زورانسَری۔ ناروائی۔ سَرزوری۔ ناتُرسی۔ بے رحمی۔ زُومان۔ **ظالمیں** : (زا۔ لِ۔ میں) (س گ) زوراکیں۔ بے رحمیں۔ ناراہیں۔ اُگبال زیریں۔

ظاہر : (زا۔ ہِر) (ن گ) سہرا۔ پڈّر۔ ہَما کہ گِندَگ بیت۔ پیداوَر۔ ٹِکّ۔ ٹُلّ۔ آشکار۔ پاشک۔ دَرا۔ سَر ظاہر۔ پیدا۔ پیداک۔ پڈّرا۔ وَدی۔ گوْاچن۔ **ظاہر بُوئگ** : (زا۔ ہِر۔ بُو۔ ئگ) (ک گ) وَدی بُوئگ۔ وَتارا پیش دارَگ۔ پیداک بُوئگ۔ دَرابُوئگ۔ دَرائی دیَگ۔ دَررِچَگ۔ سَر ءِ کشّگ۔ شرع دیَگ۔

ظاہرداری : (زا۔ ہِر۔ دا۔ ری) (ن گ) ہمے کہ پہ مخلوک ءِ نشاں دیَگ ءَ کارے کنگ بہ بیت۔ **ظاہری** : (زا۔ ہِ۔ ری) (ن گ) گِندَگ ءَ۔ سَر ظاہر ءَ۔ گوْاہ۔ گوْاچنی۔ گُکّی۔(2) چمّانی دیم ءَ پڈّرائی۔ دَرائی۔ **ظاہریں**: (زا۔ ہِ۔ ریں) (س گ) دَرائیں۔ وَدی بُووَکیں۔ دِیستگیں آشکاریں۔ پیداوَریں۔ پڈّرائیں۔ سَر ظاہریں۔

ظُلم : (زُل۔ م) (عَر) (س گ) بے رحمی۔ ناحَقّی۔ نااِنصافی۔ زوراکی۔ ظالم ءِ عمل۔ غضب۔ قہر۔ قہری۔

ظُہر : (زُہ۔ ر)(ن گ) پیشیم۔ نیم روچ ءَ رَند ءِ پاس۔(2) مسلمانانی مذہب ءِ ہمے وَہد ءِ پاس ءِ نماز ءُ تاہَت۔

ع

ع : (اَ-ئین) بیست ءُ سیمی حرف یا آب اِنت۔

عاجز : (آ-جِز)(عَ)(ن گ) نِزور۔ پیر۔ کمزور۔ ناتوان۔ ضعیف۔ ہُڈّگ۔تہت ءِ مرد۔ ڈبّس۔ زَلمان۔ (2) بے وسّ۔ زیر دَست۔غریب۔ بزّگ۔(3) بےزار۔ بے چارگ۔ **عاجز کنگ** : (آ-جز-کَ-نگ)(ک گ) دِل سیاہ کنگ۔کمزور کنگ۔مجبور کنگ۔ بے وس کنگ۔ پہری کنگ۔**عاجزی**:(آ- جِ-زی) (ن گ) نِزوری۔ پیری ۔ ناتوانی ۔ بے وسی۔ بزّگی۔ لاچاری۔**عاجِزیں** :(آ-جِ-زیں)(س گ) پیریں۔نِزوریں۔کم توانیں۔بےوسیں۔بزّگیں۔لاچاریں۔نادَریں۔

عادَت : (آ-دَت)(عَ)(ن گ) ہیل۔تواہ۔دَستُور۔ہما ہیل کہ پُہتہ بُوتگ۔چال۔چوچ۔سُرّ۔خُو۔عِلّت۔وَلَشت۔

عادِل : (آ-دِل)(ن گ) اِنصاف کنوک۔عدل کنوک۔حق گیواروک۔مُنصف۔**عادِلی** : (آ-دِ-لی)(ن گ) مُنصفی۔شَرّ بُرّی۔قاضی گری۔دادرسانی۔**عادِلیں** :(آ-دِ-لیں)(س گ) داد رسانیں۔انصاف کنوکیں۔رَحم دلیں۔

عاروس : (آ-رو-س)(ن گ) سِیر۔سُور۔شادِہ۔شادکام۔ **عاروس کنگ** :(آ-رو-س-کَ-نگ)(ک گ) سِیر کنگ۔ جَن یا مرد ءِ گِرَگ۔**عاروسی**:(آ-رُو-سی)(ن گ) بادشاہ۔سالونک۔ (2) شادہی۔وَشّی۔(3) ہما جنین یا مرد کہ نوک عاروس ءَ کُتگ۔

عازیز :(آ-زی-ز)(عَ)(ن گ) دوستیں مَردُم۔دوزواہ۔ ہما کہ ہر کس ءَ دوست بہ بیت۔دوست۔کامدار۔(2) کس۔سِیاد۔سِیادءُ وارِث۔نزّیکیں سِیاد۔ دَردوار۔ خیش۔ سِیال۔ ہمزم۔ اُڑناگ۔ عزیز۔وتی ٹکّ ءِ مَردُم۔کسّ ءُ کو۔

عاشِق : (آ-شِق)(عَ) واہگ دار۔پہ بے تاہیری لوٹوک۔عشق کنوک۔مِہر ءِ ہُدوک۔مِہر ءِ واہگ دار۔فِدا۔رُولو۔رُوہی۔شیدا۔فدائی۔**عاشِقی**:(آ-شِ-قی)(ن گ) عشقی کار۔دوستی۔واہگ داری۔مِہر۔مِہروی۔**عاشِقیں** :(آ-شِ-قیں)(س گ) عاشق تبیں۔واہگ داریں۔پُرمِہریں۔

عاقِبت :(آ-قِ-بَت)(عَ)(ن گ) آسَر۔گُڈسَر۔زندءَ رَند۔قیامت۔آئندہ۔پدی آیوکیں وقت۔قیامت ءُ رَند۔دائم۔آخرت۔انجام۔**عاقِبت اَندیش**:(آ-قِ-بَت-اَن-دیش)(س گ) ہما کہ کار ءِ یا گپّ ءِ آسَر ءَ بچاریت۔داناءُ زانتکار۔پہریزکار۔دُوراَندیش۔دُور چار۔دُور گند۔**عاقِبت نا اَندیش** :(آ-قِ-بَت-نا-اَن-دیش) چمّانی۔ نادان۔نازانت۔کم فہم۔بے عقل۔**عاقِبت پہ خیر** : (آ-قِ-بَت-پَ-خَے-ر) مراد گالے بِزاں پہ مراد باتے۔وَشّ ءُ وَشّ حال بات ئے۔**عاقِبتی** :(آ-قِ-بَ-تی)(ن گ) ہما چیز کہ مُہکم ءُ پائیدار بہ بیت۔اَبدی۔دائمی۔بُنگی۔مُدیمی۔مُجّتی۔مُدامی۔

عاقِل:(آ-قِل)(عَ)(ن گ) دانا۔زانت کار۔شیوار۔سَرپد۔پوہ۔عقل ءُ زانت ءِ واجہ۔عقل مَند۔سَرحیال۔زانوگر۔ قابل۔بُرز چار۔دُرحدیث۔سخن دان۔**عاقِلی** :(آ-قِ-لی)(ن گ) دانائی۔زانتکاری۔شیواری۔**عاقِلیں** :(آ-قِ-لے-ن) دانائیں۔زانِندگ۔شِیواریں۔سُخن دانیں۔زانتکاریں۔

عالِم :(آ-لِم)(عَ)(ن گ) سَرپد۔زانوگر۔کوّاس۔وانِندگ۔علم ءِ واہُند۔علم زانت۔سخن دان۔زانتکار۔زانِندگ۔ فاضُل۔مُلّا۔ **عالِمی** :(آ-لِ-می) دانائی۔زانتکاری۔کوّاسی۔**عالِمیں** :(آ-لِ-میں) دانائیں۔زانتکاریں۔کوّاسیں۔

عالَم : (آ۔لَم)(عَر)(ن گ) قدرت۔گید یگ۔دنیا۔جہان۔(2) مہلونک۔مَردُم۔خلقت۔ **عالَم شَہر** : (آ۔لَم۔شَہ۔ر)(س گ) رُسوا۔نام ءُ دَپ۔(2) بے پائدگ۔پچّ دیم۔ **عالَم شَہر کَنگ** : (آ۔لَم۔شَہ۔ر۔کَ۔نگ) سَہی کَنگ۔عالَم ءِ معلوم دار کَنگ۔(2) کَسے ءِ پچّار کَنگ۔کَسے ءِ عیباں درگیجگ۔نام ءُ دَپ کَنگ۔ **عالَمی** : (آ۔لَ۔مِی)(ن گ) مِیان اُستمانی۔جہانی۔تیوَگیں گید یگ ءِ ہور۔

عالی : (آ۔لی)(عَر)(ن گ) مَزَن مرد۔عِزّت دار۔شَرف مَند۔مَزاہ داری۔(2) سُہرگ۔سُہر رَنگ۔

عام : (آ۔م)(د)(س گ) ہمُک۔تیوَگیں۔لس۔باز۔بے حساب۔سجّہیں۔یکّ رَنگ۔شاہگانیں۔ہر رَنگ۔ **عام شَہر** : (آ۔م۔شَہ۔ر)(س گ) پہ ہر کس ءَ۔لس جاگہ ءَ۔ہر جاءُ ہر کُجا۔ **عام فَہم** : (آ۔م۔فَہ۔م)(س گ) ہما لبز یا دانک کہ ہر کس ءَ سرپہمیت۔ہر کس سَر پدءَ بہ بیت۔(2) ہر کسی پارءَ۔

عامی : (آ۔مِی)(عَر)(ن گ) بےعلم۔ناسَرپد۔جاہل۔کور۔ناوانندہ۔(2) اَنچائیں۔بے اَرزِش۔(3) حامیں۔حامگیں۔ناپُختہیں۔ **عامیئیں** : (آ۔مِی۔ئیں)(س گ) ہما کہ زانت ءُ علم ءَ نیست۔ناوانِندَگ۔

عِبادَت : (اِ۔با۔دَت)(عَر)(ن گ) خُدا ءِ بَندَگی۔عاجزی۔مِنّت واری۔(2) ذکر ءُ فکر۔نماز۔تاہت۔ذِکر۔ **عِبادَت جاہ** : (اِ۔با۔دَت۔جاہ)(ن گ) مَسیتّ۔دَرم سال۔گرجاہ۔ہما جاگہ کہ عبادت بہ بیت۔ہما جاگہ کہ مذہبی مَردُم ذکر ءُ فکر کَنَنت۔ **عِبادَت کَنگ** : (اِ۔با۔دَت۔کَ۔نگ)(ک گ) ذکر ءُ فکر کَنگ۔نماز وانگ۔خُدا ءَ یاد کَنگ۔

عِبادَت گُزار : (اِ۔با۔دَت۔گُ۔زار)(س گ) عبادت کَنوک۔نیک۔پرہیزگار۔ **عِبادَت گُزاری** : (اِ۔با۔دَت۔گُ۔زا۔ری)(ن گ) تائتی۔پہریزکاری۔خُداتُرسی۔ **عِبادَت گُزاریں** : (اِ۔با۔دَت۔گُ۔زا۔ریں)(س گ) نیکیں۔پہریزگاریں۔تائتیئیں۔خُداتُرسیں۔

عِبرانی : (اِب۔را۔نی)(ن گ) کنعان ءِ جاہ مَنندانی زبان۔یہُودیانی زبان۔

عِبرت : (اِب۔رَت)(عَر)(ن گ) تُرس۔بیم زُورگ۔(2) پنت۔نصیحت۔سبق۔(3) حیرانی۔ہما قِصّہ یا پَنت کہ کَسے ءَ تُرسیت۔اندرِست۔ **عِبرتناک** : (اِب۔رَت۔ناک)(س گ) تُرسناک۔تُرسینوک۔ہما کہ آ سَرءَ خَراب دَرئیت۔بیمناک۔(2) ہما کہ کَسے عِبرت بیاریت۔ **عِبرت گِرَگ** : (اِب۔رَت۔گِ۔رَگ)(ک گ) نصیحت زُورگ۔پنت زُورگ۔سبق گِرَگ۔(2) ڈاہ گِرَگ۔تُرسَگ۔

عَبیر : (اَ۔بی۔ر)(عَر)(ن گ) زعفران، چندن ءُ گُل ءُ سُہر ہواریں آرتیئنکیں وَشّ بو ہے۔وَشّ بو ءِ آتار ءُ تالانی۔

عَجَب : (اَ۔جَب)(عَر)(س گ) نوک۔دِگہ پیم۔دِگہ وڑ۔پہ وڑ نہ بُوتگ۔(2) حیران۔ہبکہ۔(3) جوّان۔شَرّ۔ڈوَل دار۔ **عَجَب کَنگ** : (اَ۔جَب۔کَ۔نگ)(ک گ) شرّ کَنگ۔جوّان کَنگ۔ **عَجَبیں** : (اَ۔جَ۔بیں) جوّانیں۔شَرّیں۔ڈوَل داریں۔

عَجَب رَنگ : (اَ۔جَب۔رَن۔گ)(س گ) دِگہ ڈوَلیں۔دِگہ رَنگیں۔(2) بےبدل۔بےمٹّ۔(3) حیران کنوکیں رَنگ ءُ دُزوشّم۔ **عَجَب رَنگیں** : (اَ۔جَب۔رَن۔گیں)(س گ) ڈوَل داریں۔شَرّ رَنگیں۔(2) دگہ وڑیں۔دگہ پیمیں۔دگہ ڈوَلیں۔

عَدالت : (اَ۔دا۔لَت)(عَر)(ن گ) کچہری۔دَربار۔حق ءُ انصاف ءِ جاگہ۔دادجاہ۔

عِدّت : (اِد۔دَت)(عَر)(ن گ) مسلمانانی مذہب ءِ رُو ءَ ہما شرعی یا مذہبی مُدّت یا معیاد کہ سے ماہ ءُ دَہ روچ اِنت، سُہنی یا جنوزائیں جَنین ہمے مُدّت ءِ گوازینگ ءَ ءُ ساری دومی اُگدہ ءَ کُت نہ کَنت۔ **عِدّت ءَ نِندَگ** : جَنین ءِ عِدّت ءِ وَہد ءُ معیاد ءِ تہ ءِ بُوتگ۔

عَدَس : (عَ۔دَس۔س)(عَر)(ن گ) دال ءِ قِسمے۔

عَدل : (اَد۔ل)(ن گ)(عَر) انصاف۔حق رَسی۔دادرَسی۔

عذاب :(اَ-ذا-ب)(عَر)(س گ) جنجال-آفت-سکّی-سزا-وئیل-رود-قہر-قیامت-دِل رَنجی-واری-برّگ-برّگی-بدروچ-خوار-دَر پہ دَر-وار-غریب-(2) مُونجا-ملُور-ٹُکاں سُر-نگیگ-پریشان-دَردی-(3) اوبال-**عذابی** :(اَ-زا-بی)(ن گ) جنجالی-سکّی-قیامتی-واری-برّگی-بے وسی-**عذابیں** :(اَ-زا-بیں)(س گ) واریں-برّگیں-غریبیں-بے وَسیں-

عذاب کوش:(اَ-ذا-ب-کو-ش)(س گ) بے عِزّتی ءِ مرک-بے پردگ کنگ ءُ کُشگ-(2) گوں کُنٹیں کارچ ءَ کُشگ-زورکُش-

عُذر :(اُذ-ر)(ن گ) حِیلہ-بہانہ-نیمون-(2) مُرتگیں مَردُم ءِ ارواح ءِ چیزے ءِ بشکگ-(3) عوض-بدل-**عُذر کنگ** :(اُذ-ر-کَ-نگ)(ک گ) عوض کنگ-بدل دیگ-چیزے ءِ دیگ-لوٹوکیں مَردُم ءَ چیزے دیگ-(2) نیمون کنگ-بہانہ کنگ-

عَرب :(اَ-رب)(ن گ) قومے ءِ نام اِنت کہ آہانی زبان عَربی اِنت-عَربستان ءِ مَردُم-**عَربی**:(اَ-رَ-بی)(ن گ) عَربستان ءِ بندوک (2) عَربی زبان-**عَربستان** :(اَ-رَ-بس-تان) عربانی مُلک-ہنّوگیں سعودیانی عرب ءُ یمن ءِ دَمگ-

عَرداس :(اَر-داس)(عَر)(ن گ) دَست بندی-عرض ءُ گُزار-فریاد-مِنّت ءُ زاری-خواست-عرض داشت-سوال-عرضی-عرض-دَرخواست-**عَرداس کنگ** :(اَر-داس-کَ-نگ)(ک گ) عَرض ءُ دَست بندی کنگ-(2) سوال کنگ-خواست کنگ-

عُرس:(اُر-س)(عَر)(ن گ) پیر ءُ بُزرگے ءِ زیارت ءِ سَرءَ داشتگیں سال روچ-زیارتے ءِ سال روچی میڑہ-

عَرش :(اَر-ش)(عَر)(ن گ) آسمان-بُرز-بُرزی-بُرزادی-آزمان-(2) بُرز ءُ بلندیں جاگہ کہ اُودءَ مسلمانانی اللہ یا ہندُ گہ مذہبانی خُدا، بھگوان، یا ہُو یا اہورا مزدہ نِندوک اَنت-(3) چہ ہر چیزءَ بُرزتر-**عرش ءِ آزمان**: بُرزیں آزمان-**عرش ءِ کُرش** :(ن گ) چہ دُرستاں بُرز تریں آسمان-آزمان ءِ آخری حدّ-آزمان ءُ زمین-**عرشی** :(اَر-شی)(ن گ) ہما کہ گوں عرش ءِ نِسبت داریت-آزمانی-**عرشی پریشتگ** :(اَر-شی-پرِ-یش-تگ)(س گ) آزمانی مخلوق-ملائک-

عَرض :(اَر-ز)(عَر)(ن گ) فریاد-دَرخواست-دُعا-کَستِری مَنّگ-دزبندی-عَرداس-دَست بندی-(2) بیان-دَرشان-**عَرضی** :(اَر-زی)(ن گ) دَرخواست-کاگد-عَرداس-**عَرضی گوُرزی** :(اَر-زی-گوُر-زی)(ن گ) اَڑءُ کُڑ-دپتر ءُ عدالتاں عرداس-

عَرضی نَویس :(اَر-زی-نَ-وی-س)(ن گ) دَرخواست نبشتہ کنوکیں منشی-**عَرضی نَویسی** :(اَر-زی-نَ-وی-سی)(ن گ) دَر خواست نوشتہ کنگ ءِ کار-عرداس نویسی-مُنشی گری-

عَرق :(اَر-ق)(عَر)(ن گ) اَرخ-شِیرگ-(2) ہید-

عَزازِیل :(اَ-زا-زی-ل)(عَر)(ن گ) اِبلیس-شیطان-مسلمانانی اللہ ءِ نافرمانیں پَریشتگ-

عِزّت :(اِز-زَت)(عَر)(ن گ) شَرف-قدر-شان-قدر ءُ قیمت-تام-مرکب-مڑاہ-منگہہ-ترشیپ-سِتر-پرسنگ-ہاتر-**عِزّت ءِ ایر کنگ** :عزّت دیگ-ہاتر کنگ-لحاظ کنگ-پرواہ کنگ-**عِزّت دیگ** :(اِز-زَت-دی-یگ)(ک گ) بالا بَرگ-جی ءُ جان کنگ-چمّ ءُ دِلاں دارگ-شَرف دیگ-**عِزّت کنگ** :(اِز-زَت-کَ-نگ)(ک گ) شَرف دیگ-ہاتر کنگ-**عِزّت ءِ گِرگ** :(ک گ) بے شَرف کنگ-بے عِزّت کنگ-**عِزّتی** :(اِز-زَ-تی)(ن گ) عِزّت داریں-شَرف داریں-(2) ہما کہ گوں عزّت ءِ نِسبت داریت-**عِزّتی ئیں** :(اِز-زَ-تی-ئیں)(س گ) باعزّتیں-مڑاہ داریں-خانوادہیں-شرف مندیں-حیاداریں-

عِزّت دار :(اِز-زَت-دا-ر)(س گ) شَرف مَند-حیا دار-خاندان-خانوادہ-اِسپیت رِیش-عِزّت مَند-شاہی تب-گرَان-گرَان سَنگ-مَزَن پہر-مَزَن شان-شَرف دار-عالی-آرِیپ-بوہیر-**عِزّت داریں** :(اِز-زَت-دا-ریں)(س گ) مڑاہ داریں-شرف مندیں-حیاداریں-خانوادہیں-مزن شانیں-پُرمڑاہیں-عِزّتی ئیں-

عِزّت مَند : (اِز۔زَت۔مَن۔د) (س گ) بُرزشان۔شَرَف مَند۔ عِزّت دار۔مڑاہ دار۔**عِزّت مَندیں** : (اِز۔زَت۔مَن۔دیں) (س گ) باعزّتیں۔شرف مندیں۔گرڑان ءُ سنگینیں۔خانوادہیں۔مڑاہ داریں۔حیاداریں۔

عِزرائیل : (اِز۔را۔ئی۔ل) (عَر) (ن گ) موت ءِ پَریشتگ۔ ملک الموت۔ساہ ءِ قبض کنوکیں پَریشتگ۔مَلکمُوت۔ساہ گِر۔

عَزِیز : (اَ۔زی۔ز) (عَر) (ن گ) سِیال۔سِیاد۔نزّیکیں مَردُم۔ خیش۔ دوست۔ عازیز۔ وارِث۔ ہرزم۔ کام۔ حون شَرِیکیں سِیاد۔ (2) دوزواہ۔ ٹّک ءِ مَردُم۔**عزیزی** : (اَ۔زی۔زی) (ن گ) دوستی۔وارِثی۔سیادی۔نزّیکی۔

عِشاء : (اِ۔شا) (عَر) (ن گ) مسلمانانی مذہب ءِ رُوءَ چہ مغرب ءَ رَندشپ ءِ نماز ءِ وَہد۔شپ ءِ بنداتی وہد۔(2) سَرشپ۔سَرشپ ءِ وہد۔ شپ ءِ اَول پاس۔

عُشر : (اُش۔ر) (عَر) (ن گ) چہ دہ ءَ یکّے۔(2) فصل ءِ دہُمی بَہر۔

عِشق : (اِش۔ق) (عَر) (ن گ) واہگ۔بےکچّیں دوستی۔مِہر۔ پہ کسے ءَ ہُدوک بُوَگ۔

عَصا : (اَ۔سا) (عَر) (ن گ) لَٹّ۔ دَست ءَ گِرَگی لٹّ۔ بَج۔ بَیت۔چڑی۔

عَصر : (اَ۔سَر) (عَر) (ن گ) وہد۔شپ ءُ روچ ءِ دُوازدہی بَہر۔ (2) دِیگر۔ بیگاہ ءُ روچ زَرد ءِ نیامجی۔پیشیم ءَ رَند ءُ نماشام ءَ پیسر ءِ وہد۔(3) سُنّی فرقہ ءِ مسلمانانی روچ ءِ سیمی بر ءِ نماز ءِ وہد۔

عَطا : (اَ۔تا) (ن گ) داد۔دَہِشت۔بخشش۔مفت چیزے ءِ دیگ۔

عَطر : (اَت۔ر) (عَر) (ن گ) وَشّ بوہی یے۔انتر۔

عطردان : (اَت۔ر۔دا۔ن) (ن گ) ہما دَرپ کہ عطرءَ مان کنَنت۔

عُقاب : (اُ۔قا۔ب) (ن گ) بُرز بالیں شکاری مُرگ۔وکاب۔ شاہین۔بانز۔

عَقد : (اَق۔د) (عَر) (ن گ) اُگدہ۔پے بُند۔سانگ ءُ سُور۔عاروس۔**عَقد کنگ** : (اَق۔د۔کَ۔نگ) اُگدہ کنگ۔ سانگ کنگ۔

عقرب : (اَق۔رَب) (عَر) (ن گ) اِستارے۔ منحوسیں اِستارے۔ اَگرب۔شُوم۔فلکی علم ءِ حساب ءَ زُوم ءِ بُرج۔(2) ظالم۔ زوراوَر۔**عَقرَبی** : (اَق۔رَ۔بی) (ن گ) شُوم۔بدبخت۔(2) ہما کہ گوں عقرب ءَ نِسبَت بداریت۔(3) عقرب ءِ تاریخ ءُ روچاں پیدا بُوَوکیں چُکّ۔

عَقل : (اَق۔ل) (ن گ) زانت۔ہوش۔زانگ۔فہم۔ دانائی۔ زانِش۔خِرَد۔دَلیر۔دماغ۔ذِہن۔بُدّھ۔حکمت۔اگل۔**عَقل ءِ چہ سَرءَ پَرّگ** : کم زانگی۔زانت ءُ فہم ءِ یلہ دیگ۔**عَقلِ عالم** : (اَ۔قَل۔آ۔لَم) (س گ) دانا۔زانتکار۔فہمندگ۔سَرپد۔پوہ۔

عَقلا مَند : (اَق۔لا۔مَن۔د) بچار : عقل مَند۔

عَقل مَند : (اَق۔ل۔مَن۔د) (س گ) زانتکار۔زانوگِر۔دانا۔ فَہمِندَگ۔سَرپد۔عاقل۔دُوراَندیش۔(2) سَرحیال۔ہوش مَند۔شَرّ زانگ۔ سُدّھ۔ سار۔ زانِندَگ۔ دُور گِند۔ بُرز گِند۔ ہوش مَند۔ ہُورت چار۔ ذہین۔ حاضر جواب۔ عقلا مَند۔ دُور چار۔ اَگلا مَند۔ دانا۔پوہ۔زانتکار۔**عَقل مَندی** : (اَق۔ل۔مَن۔دی) (ن گ) دانائی۔ زانتکاری۔ ہُورت چاری۔ دُور اندیشی۔ اَگلا مَندی۔**عَقل مَندیں** : (اَق۔ل۔مَن۔دیں) (س گ) دانائیں۔سرپدیں۔ زانوگریں۔سرحیالیں۔ہوش مندیں۔پوہیں۔**عَقلی** : (اَق۔لی) (ن گ) ہما کہ گوں عقل ءُ زانت ءَ نِسبَت داریت۔

عَقلی دَنتان : (اَق۔لی۔دَن۔تان) (ن گ) کلاجوڑانی دَنتان۔ آش۔خالک۔

عَقِیدَہ : (اَ۔قی۔دہ) (عَر) (ن گ) یقین۔دین۔مذہب۔

عَقِیق : (آ۔قی۔ق) (عَر) (ن گ) جوانیں ءُ گرڑاں قیمتیں سِنگے کہ مُندرِیکان ءَ کنَنت۔

عَکس : (اَک ۔س) (ن گ) بُت ۔(2) شُبین ۔صُورت ۔ شُبینگ ۔گوناپ ۔
عِلاج :(اِ۔لا۔ج)(عَر)(ن گ) دَرمان دارُو۔ تیارگ ۔ ناڈُراہ ءِ ساڑگ ۔ دارُو دَرمان ۔ (2) اَندازگ ۔ (3) بَندءُ بَست ۔ بَست ءُ بَند ۔توجیل ۔**عِلاجی** :(اِ۔لا۔جی) (ن گ) ہما کہ گوں عِلاج ءِ نِسبت داریت ۔(2) ہما کہ عِلاج کنگ لوٹیت ۔
عِلاقہ :(اِ۔لا۔قہ) (عَر) (ن گ) ہُلکہ ۔سیم ۔ پار ۔ پارگ ۔ ٹِکّ ۔ جُلگہ ۔ دَربَند ۔ ولائت ۔زیدءُ کِہچر ۔دَمگ ۔ جاگہہ ۔ ہتب ۔ اَبیل ۔ (2) ڈیہہ ۔ وطن ۔ ڈیس ۔ آپ بَند ۔ ہند ۔ (3) نِسبَت ۔
عِلاقائی : (اِ۔لا۔قا۔ئی)(ن گ)میتگ ءِ مَرُدم ۔ڈیہہ ءِ مَرُدم ۔ ہما کہ گوں علاقہ ءِ نِسبَت داریت ۔ **عِلاقہی** : (اِ۔لا۔قَ۔ہی) دَمگی ۔(2) ہما کہ گوں علاقہہ ءِ نسبت داریت ۔
عِلّت :(اِل ۔لَت) (عَر) (ن گ) بیماری ۔ ناجوڑی ۔ ناڈُراہی ۔ (2) عیب ۔سَبَب ۔ڈُکّ ۔ کَچّو ۔ وَیِل ۔(3) اَڑ ءُ کُڑ ۔ بہتام ۔تواہ ۔ (4) ہیل ۔ عادت ۔ (5) بدیں عادت ۔خرابیں چِیز ۔ (6) چال ۔ چسکا ۔**عِلّتی** : (اِل ۔لَ ۔تی) (ن گ) عیب داریں ۔خرابیں ۔
عِلم:(اِل ۔م) (عَر) (ن گ) وانگ ۔ زانگ ۔ دانائی ۔ زانت ۔ تعلیم ۔**عِلمِ غیب** : (ن گ) چیرءُ اَندَریں حَبَر ۔آیوکیں وَہد ءِ بابت زانتکاری ۔**عِلمی**: (اِل ۔ می) (ن گ) ہما چیز کہ گوں عِلم ءِ نِسبَت داریت ۔(2) علمی ءُ ادبی ئیں چِیز ۔
عُمر:(اُم ۔ر) (عَر) (ن گ) سال ۔سَنّ ۔ وَہد ۔ حیاتی ۔ زندءِ روچ ۔ طُول ۔سَند ۔ زندگی ءِ سال ءُ ماہ ۔ ذات ۔ زَمانگ ۔ زِندی ۔ **عُمرءِ قید** : (ن گ) سَرجمیں زندءِ بَندی ۔**عُمری**: (اُم ۔ رِی) (ن گ) دائمی ۔ مُدام ۔ مُدامی ۔ مُجّتی ۔**عُمری تاں زِندی** : (ن گ) دائمی ۔ مُدامی ۔ تیوَگیں زندگی ءِ دوران ۔
عُمرو : (اُم ۔رو) (س گ) ذات ءِ مَرَن ۔ چہ بازیں ناڈُراہی ءُ وئیلاں سَرگوزوک ۔
عُمرہ :(اُم ۔رہ) (عَر) (ن گ) مسلمانانی مذہب ءِ رُوءِ حج ءِ وَہدءِ اَبید عربستان ءِ شہر مَکّہ ءِ رَوگ ءُ کَعبہ ءِ زیارت ۔

عَمَل :(اَ ۔مَل) (عَر) (ن گ) کار ۔کِرد ۔فعل ۔کردار ۔کُنِش ۔ کُنشت ۔(2) تیرے ، لَٹّے یا تپرے ءِ شَرّی ءِ مان آہگ ۔ (3) کارکَنگ ۔**عَمَل کَنگ** :(اَ ۔مَل ۔کَ ۔نگ) (ک گ) راہ ءِ گیجّگ ۔راہ ءِ آرگ ۔(2) ٹَپّ کَنگ ۔کاریگ کَنگ ۔چِیزے ءِ مان آہگ ۔(3) بَرابَر لَگّگ ۔(4) سَرجمیں ءُ بَرجمیں کارکَنگ ۔شَرّ کَنگ ۔
عَناد : (اَ۔ناد) (د) (ن گ) دُژمنی ۔بُغض ۔کینگ ۔ کسست ۔کُٹّت ۔
عِنان : (اِ۔نان) (عَر)(ن گ) واگ ۔لگام ۔
عَنبَر :(اَم ۔ بَر) (ن گ) سِیاہ رَنگیں وشبوہے ۔ شابو ۔**عَنبَری** : (اَم ۔بَ ۔ری) (ن گ) وَشّ بوہ ءِ مینتگیں ۔(2) ہما کہ گوں عنبر ءِ نِسبَت داریت ۔(3) ہما کہ چہ عنبرءِ جوڑ بیت ۔**عَنبَرین** :(اَم ۔ بَ ۔رِین) (س گ) وَشّ بوہ کنوک ۔ہما کہ عنبرءِ مُشتک ۔
عُنوان :(اُن ۔وا ۔ن) (عَر) (ن گ) سَبَب ۔ نِشان ۔ (2) بُن گپّ ۔ بِندات ۔سَرگال ۔سَرنامہ ۔سَرحال ۔سَرلوز ۔
عَوام :(اَ ۔وا ۔م) (عَر) (ن گ) مخلوق ۔ مُچّی ۔ اُلس ۔مہلونک ۔ راج ۔ٹِکّ ۔**عَوامی** :(اَ ۔وا ۔می) اُلسی ۔راجی ۔ٹِکّی ۔
عَوَض :(اَ۔وَز) (عَر) (ن گ) ڈنڈ ۔ بدل ۔مَٹّ ۔ بیرءِ ترّینگ ۔ (2) مَٹّ ءُ بدل ۔ مُزد ۔ڈیس ۔ثمر ۔حَقّ ۔ دیگ ۔ عُذر ۔ (3) اجر ۔ مُزّ ۔ (4) چَٹّی ۔ چیری ۔**عَوَض کَنگ** : (اَ ۔وَز ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) مٹّ ءِ دیگ ۔ واتَرّ کَنگ ۔ بدل دیگ ۔حَبَر ءِ بیر دیگ ۔ بِرتَرّینگ ۔ پَد دیگ ۔(2) مَٹّ ءُ سَٹّ کَنگ ۔دیم ءِ دَرآہگ ۔ دپگ کَنگ ۔حَرجاں دیگ ۔**عَوَضی** :(اَ ۔وَ ۔زی) (ن گ) عوض ءِ ۔ یَکّ چِیزے ءِ بدل ءِ زُرتگیں یا داتگیں ۔ یَکّ چِیزے ءِ بدل ءِ پُر کَنگ ۔ مَٹّ ۔بَدَل ۔
عَوَض گِیر :(اَ ۔وَز ۔گی ۔ ر) (س گ) بیرگِیر ۔ بَدَل گِروک ۔
عَوَض گِیری :(اَ ۔وَز ۔گی ۔ری) (ن گ) بیرگیری ۔عَوَض کَنگ ۔
عَہد : (اَہ ۔ د) (عَر) (ن گ) قول ۔قسم ۔ قَرار ۔ مسام ۔ زُبان ۔ دُڑاہی ۔ حلف ۔ اقرار ۔ پیمان ۔ بَند ۔لبز ۔ وعدہ (2) دوَر ۔ زمانہ ۔

گوَستگیں دوَر۔ باریگ۔ قرن۔ زمان۔ دوَران۔ باروْ۔ چرخ ءِ گرِدُون۔ دُنیاداری۔ وہد۔ زَمانگ۔ **عہد ءِ پڑ وشگ** :(ک گ) قول ءِ پڑ وشگ۔ قَرار ءِ سَرءَ نہ اوشتگ۔ بَجّگ۔ زبان ءِ پڑ وشگ۔ (2) بےزبانی۔ **عَہد ءُ پیمان** : (ن گ) قول ءُ قرار۔ تپاکی ءُ ہم کوپَگی ءِ لبز ءُ قرار۔ سوگِند ءُ مُسام۔ **عَہدی** : (اَہ۔ دی) (ن گ) باریگ۔ وہدی۔ پیشی۔ کوْہنیں زَمانگ۔ گوَستگیں عہد ءُ باریگ۔ باریگانی۔ قرنانی۔ پُشت پہ پُشت۔

عَہد نامَگ : (اَہ۔ د۔ نا۔ مَگ) (ن گ) اِقرارنامہ۔ دَستاویز۔ سَنَد۔ قَبض۔ مَنّگ نامہ۔

عُہدَہ : (اُہ۔ دَہ) (د) (ن گ) دَرجہ۔ مَستری۔ مرَ نی۔ مَنصب۔ (2) جواب داری۔ مان زَمانی۔ ذِمّہ۔ ذِمّہ داری۔ اُگدہ۔ مرکب۔

عَئید : (اَ۔ ئَ۔ د) (عَر) (ن گ) مسلمانانی ہما وَشّیں روچ کہ سالے ءَ دو بَرکیت، یکّے چہ روچگانی ماہ ءِ ہلاسی ءَ ءُ دومی قربانی ءِ ماہ یا حَجّ ءِ ماہ ءِ عربستان ءِ شَہر، ماں مَکّہ ءَ کَعبہ ءِ زیارت ءُ حَجّ ءِ دومی روچ ءَ۔ حَجّ ءِ ماہ ءِ دہمی روچ۔ **عَئید گاہ** : (اَ۔ ئی د۔ گاہ) (ن گ) مسلمانانی عَئید ءِ نماز ءِ وانگ ءِ جاگہہ۔ عئید ءِ نماز ءِ مَسیت یا جاگہہ۔ **عَئیدی** : (اَ۔ ئَ۔ دی) (ن گ) ہما داشتگیں مال ءُ دَلوَت کہ عَئید ءِ روچ ءَ پہ خیرات ءُ قربانی کُشگ بیت۔ قربانی۔ (2) ہماں زَرّ کہ پہ خیرات عئید ءِ روچ ءَ دیگ بیت۔

عَیّار : (اَ۔ ئَ۔ یار) (عَر) (ن گ) مکرباز۔ منڈرباز۔ ہنرباز۔ چالاک۔ ٹگّ۔ دُزوہا۔ پرّ اموک۔ **عَیّاری** : (اَ۔ ئَ۔ یا۔ ری) مکربازی۔ منڈربازی۔ ٹگّی۔

عَیّاش: (اَ۔ ئَ۔ یا۔ ش) (ن گ) عیش کنوک۔ لوفر۔ (2) زَرّ زَوال۔ ہما مَرُدم کہ زَرّ ءُ مڈّی ءَ بےمَطلَب ءَ پہ وَتی عیش ءُ وَشّ کنگ ءَ خرچ کنت۔ **عَیّاشی** : (اَ۔ ئَ۔ یا۔ شی) (ن گ) لوفری۔ (2) زَرّ زَوالی۔ **عَیّاشیں** : (اَ۔ ئَ۔ یا۔ شیں) زَرّزوالیں۔ (2) لوفریں۔

عَیال : (اَ۔ یا۔ ل) (د) (عَر) (ن گ) جَنین ءُ چُکّ۔ لوگ بانُک۔ (2) اولاد۔ کَس ءِ مَرُدم۔ چُکّ ءُ پَسائندَگ۔ **عَیال دار** : (اَ۔ یال۔ دا۔ ر) (ن گ) عاروسی۔ (2) ہما کہ چُکّ ءُ پَسائندَگ داریت۔

عَیان : (اَ۔ یان) (عَر) (ن گ) دَرا۔ ظاہر۔ پاشک۔ پدّرا۔

عیب : (اِے۔ ب) (ن گ) کچّہ۔ کمّی۔ نقص۔ نزوری۔ گناہ۔ مَیار۔ ناس۔ خَرابی۔ عِلّت۔ کَچّو۔ مچّل۔ اِلّام۔ ایراد۔ پولنگ۔ خامی۔ **عیب بَندَگ** : (اِے۔ ب۔ بَن۔ دَگ) (ک گ) ایراد گِرَگ۔ میار بارکنگ۔ بُہتام جَنگ۔ بدگوشگ۔ **عیبی** : (اِے۔ بی) (ن گ) گوں عیب ءَ نسبت داروکیں چیز۔ (2) ہما چیز کہ عیب ئے مان بہ بیت۔ ہما کہ عیب دار اِنت۔

عیب جو : (اِے۔ ب۔ جو) (س گ) پچّار کنوک۔ عیبانی دَرگیجوک۔ کچّہ چینی کنوک۔ کسے ءِ عیباں دَرا کنگ۔ سُخن چینی۔ کچّہ چینی۔

عیب جُوئی : (اِے۔ ب۔ جُو۔ ئی) (ن گ) باپُشت ءَ کسے ءِ عیباں گُشگ۔ غِیبت۔ پدگُشی۔

عیب دار : (اِے۔ ب۔ دار) (س گ) ہما کہ نقص ءِ مان۔ ہما چیز کہ آئی ءَ را عیبے ماں بہ بیت۔ نزوری۔ (2) گناہ گار۔ خَراب۔ داگی۔ نَجِس۔ **عیب داریں** : (اِے۔ ب۔ دا۔ ریں) (س گ) میار باریں۔ پولنگیں۔ گُناہ گاریں۔

عِیسیٰ : (اِی۔ سا) (ن گ) عیسائیانی حُداءِ واجہیں پیغمبر عیسیٰ بنت مریم۔ **عِیسائی** : (اِی۔ سا۔ ئی) (ن گ) واجہیں پیغمبر عیسیٰ ءِ مذہب ءِ سَرءَ ستک داروک۔ مہتر عیسیٰ ءِ مَنّوگر۔ **عِیسائیت** : (اِی۔ سا۔ ئی۔ یَت) (د) (ن گ) پیغمبر عیسیٰ ءِ مَنّوگرانی نیک راہ ءُ مذہب۔

عَیش : (اِے۔ ش) (عَر) (ن گ) وَشّی ءُ وَشّ حالی۔ آسُودگی۔ سیری۔ تَنوبان۔ **عَیش کنگ** : وشّ حال بُونگ۔ تنوباں بُونگ۔

عیش ءُ نوش : (ن گ) آسرائتیں زند ءِ گوازینگ۔ وَشّ حالی۔ سیرگانی۔ **عیشی** : (اِے۔ شی) آسودگی۔ مال داری۔ ہستومندی۔ تنوبانی۔ سیری۔

غ

غ : (غَے ۔ ن) بیست ءُ چارُمی آب یا حرف اِنت ۔

غاب :(غا ۔ ب)(ن گ) رکابی ۔ تالی ۔ کاشی ۔

غاپ : (غا ۔ پ) (ن گ) جنگ ءُ تَوار ۔ (2) جنگ ۔ مِڑائی ۔

غاپ ءُ غِیپ : (ن گ) جنگ ءُ تَوار ۔ جنگ ۔ مِڑائی ۔ مُشت ءُ مکونڈی ۔ (2) بینگ ءُ مِڑگ ءُ تَوار ۔

غار: (غا ۔ ر) (عَر) (ن گ) کنڈ ۔ جُہندم ۔ گار ۔ (2) ہونڈ ۔ بُرّ اِتگیں زَمِین یا کوہ ءِ اَندیمیں جاگہہ ۔ کوہ ءِ تہہ ءِ دَرچِتگیں بہر یا جاگہہ ۔ (3) کوش ۔ چِیل ۔ زُونڈ ۔ اَگار ۔ دُوّمَگ ۔ (4) مَرْنیں پڑ اہیں ٹُنگ ۔

غاڑ : (غا ۔ ڑ) شِنگ ۔ مان گیشّگ ۔ **غاڑ ءُ غوڑ** : (ن گ) ہَوار سَوار ۔ اَنچو ہَوار کنگ کہ گیشینگ مَہ بنت ۔ (2) شِنگ ءُ تالان ۔ پہ دیم کپتگ یا کپوک ۔

غاز : (غا ۔ ز)(عَر) بچار : گاز ۔

غازَہ : (غا ۔ زَہ)(ن گ) دژشتگیں درمانے کہ پہ دیم ءُ وَش رَنگ ءُ سُہر چِک کنگ ءَ زال اِش وتی لُنٹ ءُ دیم ءَ مُش انت ۔

غازی :(غا ۔ زی) (عَر) (ن گ) سَرمچار ۔ بہادُر ۔ (2) ہما کہ مسلمانانی اللہ ءِ مقصداں جَنگ کنت، سوبیں بیت ءُ واتَرّ کنت ۔

غافِل : (غا ۔ فِل) (عَر) (ن گ) دِل ءِ بَرَگ ۔ یات نہ کنگ ۔ شُمشکار ۔ (2) لاپرواہ ۔ بےخبر ۔ ناسَرپَد ۔ سست جان ۔ نااُمیت ۔ بے سماہ ۔ بے سُدھ ۔

غالی : (غا ۔ لی) (عَر) (ن گ) گوں پژم ءَ گوْپتگیں نرم ءُ بَرْ اہ داریں چیر گیج ۔ (2) مُہر گوْپتگیں گندل ۔ بزم ۔ قالین ۔ گالی ۔ **غالیچہ** : (غا ۔ لی ۔ چہ) (ن گ) گوْنڈیں غالی ۔

غانبوٹ :(غان ۔ بُوٹ) (ن گ) زَنڈیں دَپار ۔ مَرْنیں باخُو ۔

غَپ :(غَ ۔ پ)(س گ) زَنڈ ۔ پڑّ ور ۔ (2)(ن گ) کُچِکّ ءِ گُرّگ ۔ **غَپّاغَپ** :(غَپ ۔ پا ۔ غَپ ۔ پ)(س گ) زَنڈ ءُ زَنڈ ۔ (2)(ن گ) کُچِکّانی وَت ماں وَت ءَ مڑگ ءُ تَوار ۔

غُپّ : (غُپ ۔ پ) زنڈ ۔ پڑّور ۔ (2) دڑوگ ۔ **غُپو** :(غُپ ۔ پو)(س گ) زنڈو ۔ پڑ ور ۔ زنڈ کلِکّ ۔ (2) دُڑوگ بندوک ۔

غُٹّ :(غُٹ ۔ ٹ)(س گ) توام ۔ کُل ۔ تمام ۔ دُرست ۔ تیوگ ءَ تیوگ ۔ سَجّہہ ۔ پُورہ ۔ پیلہ ۔ جم ۔ سَجّو ۔ سَرپُوری ءَ ۔

غُٹّی :(غُٹ ۔ ٹی) بچار : غلُّونٹ ۔

غُجّ : (غُج ۔ ج) (ن گ) سنگوٹ ۔ گُجّ ۔

غُچاق : (غُ ۔ چا ۔ ک)(س گ) زورمَند ۔ زوراوَر ۔

غَدّ : (غَد ۔ د) (ن گ) خازگی ئیں گُدءُ پچّ ۔

غَدّار :(غَد ۔ دا ۔ ر)(عَر) (ن گ) ملک دُشمِن ۔ تاوان دیوک ۔ دُڑوہ دیگ ۔ بے وفائی کنوک ۔ (2) وتی قوم ءُ ملک ءِ نقصان دیوک ۔ سَرکشّ ۔ راج دُڑوہ ۔ (3) دُڑوہا ۔ دُڑوہ باز ۔ (4) اَڑ ءُ جنجال پیداک کنوک ۔ پلِینڈ ۔ **غَدّاری** :(غَد ۔ دا ۔ ری)(ن گ) ملک دُشمنی ۔ سَرکشّی ۔ راج دُڑوہی ۔ ریپ ۔ (2) دُڑوبازی ۔ دُڑوہ کنگ ۔ **غَدّاریں** : (غَد ۔ دا ۔ ریں)(س گ) مُلک دڑمنیں ۔ راج دڑوہیں ۔ دڑوہ بازیں ۔

غَدر :(غَ ۔ دَر)(س گ) بہادُر ۔ مَرْن جگر ۔ نہ ترس ۔

غَدَپ :(غَ ۔ دَپ)(ن گ) چِیزے ءِ کپگ ۔ چِیزے ءِ چہ بُرزءَ کپگ ءُ تَوار ۔

غُڈّل :(غُڈ ۔ ڈُل)(س گ) ڈالیں ۔ بےمہاندرائیں ۔ بدڈُرشم ۔ (2) کسان ۔ ہُورت ۔ **غُڈّو** : (غُڈ ۔ ڈُو)(س گ) گوْنڈ ۔ کسان ۔ ہُورت ۔ (2) (ن گ) گوْنڈو ۔ کسانیں چکّ ۔

غُرّ : (غُر۔ر) بچار : گُرّ۔

غَرَض : (غَ۔رَز) (عَ) (ن گ) لوٹ۔مطلَب۔حاجت۔ پکار۔مول ءُ مراد۔(2) پَرواه۔گرَز ر۔**غَرَضی** : (گ۔رَز۔زی) (ن گ) لاچی۔مَطلَبی۔(2) بے پَرواهی۔

غَرق : (غَر۔ق) (عَ) (س گ) بَرباد۔نیست۔ ہلاس۔تباہ۔

غَرق بُوَنگ : (غَر۔ق۔بُو۔ئَگ) (ک گ) آپ ءَ یا زَمین ءَ بُڈّگ۔ایرَرَوَگ۔تباه بُوَنگ۔تاوان بار بُوَنگ۔

غُرّگ : (غُر۔رَگ) بچار : گُرّگ۔

غُرّو : (غُر۔رو) (ن گ) روتیینک ءُ دَرآ ہگ ءِ ناجوڑی۔(2) گُندانی مَرَ نیءَ ناڈُراہی۔ہُرّ۔سید۔

غُرُور : (غُ۔رُو۔ر) (عَ) (ن گ) وَڈّاہی۔مَرَن لیکی۔پَہر۔(2) دُژوگیں مَرَن مردی۔کِبر۔پَرّ۔توش۔ٹَٹّ۔شان۔فخر۔**غُرُور کنَگ** : (غُ۔رُو۔ر۔کَ۔نَگ) (ک گ) وَت ءَ مَرَن لیکگ۔پَہر بندَگ۔دُژوگیں مَرَن مردی نشاں دیگ۔گوَات کنَگ۔سُنٹو بُوَنگ۔

غَرِیب : (غَ۔ری۔ب) (عَ) (س گ) بےوس۔بے دَست رس۔لاغر۔نادار۔وار۔بزّ کار۔بدحال۔فقیر۔بزّگ کار۔بےچارہ۔ بےشام۔بے نان۔پادشپاد۔تنگدَست۔دَرپہ دَر۔شُدیگ۔لَنگڑ۔(2) نیزگار۔بے مال۔ہَما کہ ہچّ ءَ مہ بیت۔مفلس۔عاجز۔بے متاع۔دِرتہ پچّ۔(3) مسافر۔پراڈیسی۔**غَرِیبی** : (غَ۔ری۔بی) (ن گ) نیزگاری۔بزّگی۔گُژن۔واری۔(2) دَرملکی۔پَرادیسی۔ بے کسی۔دَرپہ دَری۔فقیری۔نیستی۔نیستگاری۔**غَرِیبیں** : (غَ۔ری۔بیں) (س گ) نیزگاریں۔بزّگیں۔دَرپہ دریں۔بےوسیں۔ لاچاریں۔(2) دَرمُلکیں۔

غَرِیب گور : (غَ۔ری۔ب۔گور) (س گ) (ن گ) بے وارثیں قبر۔مسافرءُ دَرآمدءِ قبر۔

غُڑُپّ : (غُ۔ڑُپ۔پ) (ن گ) آپ ءِ تہہ ءَ کپگ ءِ توار۔(2) شِیرانی مَنتگ ءِ وہدءَ ہیںز ءُ ک ءِ توار۔

غُڑُّ پوک : (غُ۔ڑُپ۔پوک) (ن گ) آپوئیں کُوٹّگ۔

غَزا : (غَ۔زا) (عَ) (ن گ) جہاد۔مسلمانانی مذہب ءُ رُوءَ آہانی اللہ ءِ نام ءَ یا پہ آئیءِ داتگیں دِین، اِسلام ءِ سَربُلندی ءَ یا پہ اللہ ءِ وشّ کنگ ءَ جَنگ ءِ مڑ۔گوں کافراں جنگ ءِ کوش۔

غَزال : (غَ۔زا۔ل) (عَ) (ن گ) دَراج گردنیں اُشترءِ وڑیں ساہ دارے۔(2) آسک۔

غَزَل : (غَ۔زَل) (عَ) (ن گ) شِعر۔صوت۔گال۔شاعری ءِ تہرے۔دَستُونک۔(2) ٹُکُّر۔گوڑہ۔مَرَنیں زنڈیں ٹُکُّر۔گپّل۔چُنڈ۔ گزل۔**غَزَل غَزَل** : (غَ۔زَل۔غَ۔زَل) (ن گ) ٹُکُّر ٹُکُّر۔گوڑہ گوڑہ۔چُنڈ چُنڈ۔گپّل گپّل۔

غَژّ : (غَژ۔ژ) (ن گ) ژڑت۔شُردیں یا نرمیں جاگہے ءَ چیزے ءِ مین رَوَگ ءِ توار۔(2) چیزے وَرَگ ءِ دَوران ءَ دَپ ءِ توار۔

غَژّگ : (غَژ۔ژَگ) بچار: گژّگ۔

غُسل : (غُس۔ل) (عَ) (ن گ) سَرءُ جان ءِ شودَگ۔ترّ۔

غُسل دیگ : (غُس۔ل۔دی۔یَگ) (ک گ) مُردَگ ءِ شودَگ۔**غُسل کنَگ** : (غُس۔ل۔کَ۔نَگ) (ک گ) سَرءُ جان ءِ شودَگ۔پاک ءُ پلگار بُوَنگ۔جان شود کنگ۔

غُسل خانَہ : (غُس۔ل۔خا۔نَہ) (ن گ) ہَما جاگہ کہ جان شودنت۔(2) جان شودَگ ءِ ہند۔حمّام۔شون۔

غَضَب : (غَ۔زَب) (عَ) (س گ) تیز۔چالاک۔(2) تُرسناک۔زوراور۔(3) ظلم۔قہر۔(4) آفت۔جنجال۔**غَضَبناک** : (غَ۔زَب۔ناک) (س گ) سَکّ زَہر گروک یا زَہر گپتگیں۔ تُرسناک۔ظالم۔**غَضَب ناکیں** : (غَ۔زَب۔نا۔کیں) (س گ) تُرسناکیں۔ظالمیں۔بےرحمیں۔حدا نتُرسیں۔

غُلّ : (غُل۔ل) (ن گ) گردِن۔(2) ڈلگ۔پڑّور۔زَنڈ۔ غُول۔

غُلام : (غُ۔لا۔م) (ن گ) کاردار۔کَسترِ پاد۔دَستی ءُ دپی۔دَست شود۔(2) ٹیہہ۔بہا گپتگیں مَردُم۔گُلام۔زنگی۔ایردَست۔چیر

دَست۔ بانہہ۔ بندہ۔ بندگ۔ زیر دَست۔ (2) ہما مَردُم کہ پیش ءِ جنگانی دوران ءَ گِرَگ ءِ بندی کنگ بوتگ اَنت ءُ چو غُلام ءُ نوکر اں کار گِرَگ بوتگ اَنت۔ چوشیں مَردُم بہا ءُ زُور کنگ بوتگ اَنت۔

غُلامی : (غُ۔لا۔می) (ن گ) کسترِ پادی۔ ایر دَستی۔ بزّگی۔ واری۔ **غُلامیں** : (غُ۔لا۔ میں) (س گ) ایر دستیں۔ بزّگیں۔ بےوسیں۔ (2) نوکریں۔ ہِزمت کاریں۔

غُلام چوٹ : (غُ۔لا۔م۔ چوٹ) (ن گ) ڈکّ ءِ دَپ ءَ اڈّ کُتگیں اَندیم۔ غُلام گردش۔ کمپانانی دَروازگ ءِ دیم ءَ پہ سترءِ ہاتِرءَ اَڈّ داتگیں دیوال۔

غُلام گردِش : (غُ۔لام۔گر۔دِش) بچار : غُلام چوٹ۔

غَلبدَگ : (غَل۔بَ۔دَگ) (ن گ) اَلگاش۔ جگّا۔ جگّاءُ کُوکار۔

غُلپ : (غُل۔پ) (ن گ) قُفل۔ کُبل۔

غَلتان: (غَل۔ تان) (ن گ) یکّ ہندے ءَ کپوک۔ ہر وہد وسپوک۔ (2) غم ءُ گرڈّیانی آماچ۔

غَلَط : (غَ۔لَت) (عَر) (ن گ) رَد۔ باطِل۔ ناراست۔ دُرُوغ۔ **غَلطّی**: (غَ۔لَت۔تی) (ن گ) رَدی۔ خطا۔ رَدیں کار۔ **غَلطّیں** : (غَ۔لَت۔تیں) (س گ) رَدیں۔ ناراستیں۔ حرابیں۔ دڑوگیں۔

غُلُّونٹ : (غُل۔لُون۔ٹ) (ن گ) دَراج بند ءِ سرءَ دو تلکّیں چکن کاریں پُلّے کَلمی ر۔گُٹّی۔ غُنڈک۔ غُٹّی۔

غَلغَل : (غَل۔غَل) (ن گ) جاک۔ کُوکار۔ شور۔ جگّا۔ غَلبدَگ۔ غوغا۔ **غَلغَلو**: (غَل۔غَلو) (ن گ) واہ ءُ جیک۔ کُوکار۔ جاک۔

غُلغُلو : (غُل۔غُ۔لُو) (ن گ) دَپ ءِ پَل جنگ۔ گُل گُل جنگ۔ پہ صاف کنگ ءَ دَپ ءِ آپ ءِ پُرّ کنگ ءُ دَر ریچگ۔

غَم: (غَ۔م) (عَر) (ن گ) وئیل۔ رنج۔ فکر۔ گرُست۔ گرڈّی۔ وڑّت۔ مُونجائی۔ ڈُکّ۔ ارگزان۔ اَندوہ۔ **غَم باد** : (غَم۔باد) (س گ) پہ وَرگ ءِ دِل نہ کنگ۔ (2) دَردمَند۔ غَمی۔ **غَم تیل** : (غَم۔تِے۔ل) (س گ) غَمانی تیلانک دیوک یا تالان کنوک۔ (2) گوں غَماں بندوک۔ **غَم ءُ چیلام** : (ن گ) بےکساسیں دَرد۔ ہما دَرد کہ بَرداشت ءِ حَدّ ءَ دَر بہ بیت۔ رنج۔ اَندوہ۔ **غَم سراچ** : (غَم۔سَرا۔چ) (س گ) غَم دوست۔ غَماں وَتی کنگ۔ غَماں نوک کنگ۔ پہ غَماں ہُدوک۔ **غَم شاد** : (غَم۔شاد) (س گ) غَم وَشّ۔ گوں غَماں شادان۔ غَم دوست۔ **غَم شرّیک** : (غَم۔شَ۔ری۔ک) (س گ) دردخور۔ غَم زُور۔ دوست۔ غَم وار۔ دردوار۔ ہم دَرد۔ **غَم ءُ گرُست** : (ن گ) اَنچیں تاوانے کہ آئی غَم ءَ گرُست ہم گوں بہ بیت۔ (2) غَم ءُ گرڈّی۔ گرُم۔ گرڈّی۔ (3) غَمانی آماچ۔ (4) زَہر۔ حَسَد۔ کینگ۔

غَم گیر: (غَم۔گی۔ر) (س گ) بےقرار۔ بےتاہیر۔ ہما کہ غَمانی آماچ اِنت۔ **غَمناک** : (غَم۔ناک) (س گ) ہما کہ غَمیگ کنت۔ (2) ہما کہ غَمیگ اِنت۔ **غَمی** : (غَ۔می) (ن گ) ہما مُلک ءُ ڈگار کہ حاکم جنگی حِزمتانی عوض ءَ بہ دنت۔ (2) چہ غَماں بار۔ مُلور۔ بےچاڑ۔ رنجیدہ۔ غَمیگ۔ پُردَرد۔ مُونجا۔ غَمگین۔ پُژمندہ۔ دِل پہ دَرد۔

غَم جَت : (غَم۔جَت) (س گ) غَم زَدَگ۔ ہما کہ غَماں جتگ ءُ پڑ وشتگ۔ غَمیگ۔ مُلور۔ دِل گیر۔ اَوَلّا۔ تنگ دِل۔ **غَم جَتیں** : (غَم۔جَ۔تیں) (س گ) دل گیریں۔ تنگ دِلیں۔ مُلوریں۔ نِگرانیں۔ فِکر مندیں۔ دل تپرکہیں۔

غَم خور : (غَم۔خو۔ر) (س گ) گم وار۔ غَم زُور۔ دَردانی شَرِیدار۔ دوست۔ ہم دَرد۔ **غَم خوریں** : (غَم۔خُو۔ری) غَم زوری۔ ہم دردی۔

غَم زَد : (غَم۔زَد) (س گ) غَم ءُ جَتگیں۔ غَمانی وَڈالی۔ **غَم زَدَگ**: (غَم۔زَ۔دَگ) (س گ) غَم جَت۔ غَمانی دیمپاں۔ غَمی۔ **غَم زَدَگی** : (غَم۔زَ۔دَ۔گی) (ن گ) غَم جتی۔ غَمی۔ مُلوری۔ تنگ دلی۔ فِکرمندی۔ نِگرانی۔ دل تپرکہی۔

غَم دوست : (غَم۔دوس۔ت) (س گ) ہما کہ غَمیگ اِنت۔ غَم جتیں دل۔ **غَم دوستیں** : (غَم۔دوس۔تیں) ہما کہ پہ غَم ہم شادان نہ اِنت۔

غَم زُور : (غَم۔زُو۔ر) (س گ) غَم وار۔ غَمانی زُوروک۔ غَمانی بَہر کنوک۔ غَم شریک۔ غَم خور۔ (2) بلا زیر۔ دَردانی شَرِیدار۔ (2)

حُدا اُبند۔ وارِث۔ **غم زُوری** :(غَم ۔زُو۔ری)(ن گ)غم واری۔غم شریکی۔ بلاہ زیری۔ **غم زُوریں** :(غَم ۔زُو۔ریں) (س گ) غم واریں۔غم شریکیں۔فکرمندیں۔ بلاہ زیریں۔ ذمّہ واریں۔

غمگین :(غَم ۔گی۔ن)(س گ)غم جَت۔غم زَدَگ۔غَمی۔مُونجا۔ مُنج۔**غمگینیّ** :(غَم ۔گی ن ۔نی) غَم جَتی۔غم زَدَگی۔مُونجائی۔

غم وار :(غَم ۔وار)(س گ)غم زُور۔ہَزم۔غم شریک۔پہ کسے ءِغم کنوک ۔ کسے ءِ دَرد ءَ وَرَگ۔ دَرد ءِ شَریک دار۔مُونس۔ ہَزم۔ دَرددار۔فکرمَند۔**غم واری** :(غَم ۔وا۔ری)(ن گ) دَرددواری۔ فکر۔گوْرسی۔دل پدَردی۔**غم واریں** :(غَم ۔وا۔ریں)(س گ) درددواریں۔دل پدردیں۔فکرمندیں۔ بلاہ زیریں۔

غمیگ : (غَ ۔می۔گ) بچار : غَمی۔

غُنج :(غُن ۔ج)(ن گ) پژم گوْ پتّگیں دَرْاج ءِمزَنیں دَرپے کہ کاہ ءُ ہوشگ ڈوہگ ءِ ہاترءَ اُشترءَ لڈّگ بیت۔ **غُنجی** :(غُن ۔جی) (ن گ) گوْنڈیں غُنج۔

غُنچَہ :(غُن ۔چَہ)(ن گ)پُلّ ءُ گُلانی دَستگ۔ہَما پُل کہ انگت نہ سرْ پتگ۔کرْومگ۔

غُنڈا :(غُن ۔ڈا)(د)(ن گ) بدماش۔مڑءُ جَنگ کنوک۔شودا۔ (2)لُچّ۔دُژوہا۔لفنگا۔

غُنڈُک : (غُن ۔ڈُک) بچار : غُلّونٹ۔

غُنڈُو : (غُن ۔ڈُو) (س گ) (ن گ) لپّ۔ یکّ دَست ءِ پُرّے۔چُوڑو۔

غَنِہہ : (غَ ۔نِہہ)(عَ)(س گ) بچار : گَنِہہ۔

غَنی : (غَ ۔نی) بچار : غنہہ۔

غُوٹ :(غُو ۔ٹ)(ن گ) بٹن۔پوچی۔تُکمہ۔تہمُک۔

غوٹ :(غو ۔ٹ)(س گ) ڈَلگ چمّ۔زَند چمّ۔ **غوٹو**:(غو ۔ٹو) (س گ)ہَمائی ءِ کہ ڈَلگیں چمّ اَنت۔مزَن چمّ۔ڈَلگ چمّ۔

غوٹکّ : (غو۔ٹَک۔ک)(س گ)ہَمائی ءِ کہ بدن مُہکَم ءُ مضبوط اِنت۔پُرّءَ پُرّیں بدن۔

غَور : (غو ۔ر)(د)(ن گ)فکر۔بیچار۔وژّت ءُ بیچار۔فہم۔ زَانت۔**غَورءُفکر** : (ن گ) چارءُبیچّار۔

غوَرگ :(غو۔رَگ)(ن گ)کلّر۔سور۔چلرّ۔ بازوادمانیں ورد۔

غورما :(غور ۔ما)(ن گ) میش یا بُز ءِ گرْ اسّگیں گوشتانی ہڈّانی کشّگ ءَ رَند گوشتاں پوستیں دَرپے ءِ تہہ ءَ بند کَنَنت ءُرَندءَ ضرورت ءِ وَہدءَ ورنت ئے۔گُرما۔

غوزبکی:(غوز۔بَ۔کی)(ن گ)ہما جکّوئیں کلاہ کہ آئی ءِ سرءَ پاگ ءَ بَندنت۔

غوشُم :(غو۔شُم)(س گ)مُچّی۔بزیں لشکر۔گوشم۔

غوغا :(غو۔غا)(س گ) شور۔گوکار۔جاک ءُواک۔شرّ ءُشور۔ غلغل۔ (2) چُکّانی مُچّی۔(3) کسانیں زہگ۔

غوغائی : (غو۔غا۔ئی) زہگی۔

غوَگّگ :(غَ ۔وَک۔گگ)(ک گ) کچکّ ءِ وَگّگ۔راشگ۔ گپسگ۔چانگگ۔الکاشگ۔

غُول :(غُو۔ل)(س گ) بے کچّ ءِمزَن ۔زَنڈ۔پڑّ ورءُزورمَند۔ غُلّ۔(2) گنوک۔بےسُدھ۔

غوْمباشگ :(غوْم ۔با۔شگ)(ک گ)بگل ءَ کنگ ءُپڑنچگ۔ پڑنچگ۔گوْرامباز۔

غونز : (غون ۔ز) (ن گ) چِیک ۔ چِیکو۔ شِیکو۔ شِیکوک۔

غونزوَرگ : (غون ۔ز۔وَ۔رَگ) (ک گ) چِیک وَرگ۔ چِوْل وَرگ۔

غیب :(غے ۔ب)(عَ)(ن گ) دَر۔ڈَنّ۔بِرّ۔بیدِہ۔(2) ناگتءَ۔(3) چیر۔اَندیم۔ ہَما کہ ظاہر نہ اِنت۔ چمّاں اَندَریں۔

غیبی :(غے ۔بی)(ن گ) چیرءُ اَندَریں۔ہَما کہ گوں غیب ءَ نِسبَت داریت۔ ہَما کہ پدّرا نہ اِنت۔**غیبی مَدَتّ**:(غے ۔بی۔م۔ دَت) (س گ) چیرءُ اَندَریں مَدَتّ۔ ناگہانی مَدَتّ ءُ کُمکّ۔ خُدائی مَدَتّ۔

غِیبَت : (غِی۔ بَت) (عَر) (ن گ) پدگُشی ۔ باپُشت ءَ کسے ءَ ڈوبارگ۔ پد پُشت ءَ ملامت کنوک۔ (2) باپُشت ءَ دومی ءِ سَرءَ کچّپَّہ چینی۔ پچّار۔ عیب جوئی۔ چُغُلی۔

غَیر : (غَے۔ ر) (عَر) (ن گ) دَرآمد۔ دِگر۔ ہَما کہ وَتی نہ اِنت۔ بیگانگ۔ بیگانہ۔ (2) دِلءِ کُہت۔ بدنیّتی۔ (3) ریم۔ گندءِ گَرسّ۔ گندءِگُسّ۔

غَیر آباد : (غَے ر۔آ۔ باد) (س گ) وَیران۔ بےفَصلیں ڈَگار۔ بَرّءِ بیابان۔ بَرّءِ بیدہ۔ وَیرَندان۔ **غَیر آبادی** : (غیر۔آ۔با۔دی) (ن گ) ویرندانی۔ ڈُکّال۔ **غَیر آبادیں** : (غیر۔آ۔با۔دیں) (س گ) ہما جاگہ، دَمگ یا ڈیہہ کہ آباد نہ انت۔ ویرندانیں۔ ڈُکّالیں۔

غَیرَت : (غَے۔رَت) (عَر) (ن گ) لَجّ۔ میار۔ شرم۔ آپ۔ حیا۔ شَدّ۔ ننگ۔ **غَیرَتی**: (غَے۔رَ۔تی) (ن گ) غَیرت مَند۔ حیا دار۔ باعِزَّت۔ شرف دار۔

غَیرَت مَند : (غَے۔رَت۔مَن د) (س گ) حیادار۔ لَجّ دار۔ مڑاہ دار۔ غَیرتی۔ ننگ پال۔ لَجّ پال۔ ننگر۔ **غَیرَت مَندی** : (غَے۔رَت۔مَن۔دی) (ن گ) حیاداری۔ باعِزّتی۔ لَجّ داری۔ مڑاہ داری۔ لَجّ پالی۔ بہادرّی۔ **غَیرَت مَندیں** : (غَے۔رَت۔مَن۔دیں) حیاداریں۔ باعزّتیں۔ مڑاہ داریں۔

غیرجانبدار : (غَے۔ر۔جا۔نب۔دار) بچار : بےپلّوی۔

غیرجانبداری : (غَے۔ر۔جا۔نب۔دا۔ری) بچار: بےپلّوئی۔

غیرجانبداریں : (غَے۔ر۔جا۔نب۔دا۔ریں) بچار: بےپلّویں۔

غَیر مُلکی : (غَے ر۔مُل۔کی) (ن گ) ہَما کہ دِگہ مُلکے ءِ بہ بیت۔ دَرمُلکی۔ چہ وَتی وطن ءَ دَر۔ دَرملک ءِ۔ پَراڈیسی۔ پردیسی۔

غَئی : (غَ۔ئی) (ن گ) شانگ۔ اوکارگ۔ سَرشان۔

غَئیلا : (غَئی۔لا) (ن گ) خیال۔ فکر۔ (2) دِلگوش۔ گورسی۔

ف

ف :(فے) بیست ءُ پنچمی آب یا حرف اِنت۔

فاتحہ :(فا۔تِ۔ہَہ) (عَر) (ن گ) دُعا وانگ۔ پہ مرتکین ءِ دُعا لوٹگ۔ (2) پُرس۔ اُزر۔ (3) پُرس ءِ موقع ءِ خیرات کنگ۔ ختمہ۔ **فاتحہ دیگ** :(فا۔تِ۔ہَہ۔دی۔یَگ) (ک گ) پہ خیرات کنگ ءَ چیزے ءِ سرءَ قرآنی آیات وانگ ءُ بہر کنگ۔ (2) دعا لوٹگ۔ **فاتحہ وانگ** :(فا۔تِ۔ہَہ۔وا۔نَگ) (ک گ) نماز ءُ تاہت ءَ رند دعا ءِ لوٹگ۔ (2) پُرس ءِ سرءَ دَستانی دارگ۔ دعا کنگ۔

فارِس :(فا۔رِس) (ن گ) پارِس۔ ایران۔ فارسی گُشوکانی ملک ءِ قدیمی نام۔ **فارسی** :(فار۔سی) (ن گ) ایرانیانی زبان۔ (2) ہما کہ گوں فارِس ءَ نِسبت داریت۔ **فارسی وان** :(فار۔سی۔وان) (ن گ) فارسی زبان گُشوک۔

فاصِلہ :(فا۔سِ۔لہ) (عَر) (ن گ) دُوری ءُ گِستائی ءِ کساس۔ دُوری۔ پَٹّ۔ سفر۔ گِستائی۔ گِستا۔ منزل۔ شُول۔ مِرّل۔ دَرمیان۔ کَشّ۔

فاضِل :(فا۔زِل) (عَر) (ن گ) زانت کار۔ سرپد۔ عالم۔ دانا۔ کَوّاس۔

فال :(فا۔ل) (عَر) بچار : پال۔

فال جَن :(فا۔ل۔جَن) بچار : پال جن۔

فالسہ :(فال۔سَہ) بچار : پاروان۔

فانی :(فا۔نی) (عَر) (ن گ) ہلاس بُوَوکیں۔ گُٹّوکیں۔ (2) بے باوَریں وہد۔ کوڑُویں دنیا۔ کُوڑُو۔ کُوڑی۔

فائِدگ :(فا۔اِ۔دَگ) (ن گ) بچار : فائِدہ۔

فائِدگ مَند :(فا۔اِ۔دَگ۔مَن۔د) بچار : فائدہ مَند۔

فائِدہ :(فا۔اِ۔دَہ) (عَر) (ن گ) نپ۔ کَٹّ۔ آسَر۔ ثمری۔ آمدن۔ باج۔ کار ءَ آیوک۔ سوب۔ (2) سِیتّ۔ چہ بُن مال ءَ گیشیں زَرّ۔ نَف۔ کَٹّ ءُ کوٹ۔ آمدن۔ پائِدَگ۔ پُل۔ حاصل۔ **فائِدہ مَند** :(فا۔اِ۔دَہ۔مَن۔د) (س گ) نپ دیوک۔ ہما کار یا چیز کہ فائدہ ءِ مان۔ پادار۔ پائِدَگ مَند۔ پائِدَگی۔ چَرپ۔ **فائِدَگی** :(فا۔اِ۔دَ۔گی) (ن گ) فائدہ مَند۔ سِیت دیوک۔ کٹّوکی۔

فتح :(فَ۔تہہ) (عَر) (ن گ) سوب۔ باج۔ کَٹّ۔ (2) ہِمّت۔ توکل۔ بَہا دُرّی۔ (3) جَنگ ءَ رند ءِ سوب۔ (4) ملک ءُ ولائت ءِ دَستگیری یا گِرگ ءُ ایر دَست کنگ۔ **فتح مَند** :(فَ۔تہ۔مَن۔د) (س گ) سوبیں۔ سوبان۔ سوب مَند۔ فتح یاب۔ باج بر۔ **فتح ءِ وَپسگ** :(ک گ) بے ہِمّت بُوَنگ۔ بے توکل بُوَنگ۔ لَگور بُوَنگ۔ بے فتح بُوَنگ۔ کم ہِمّت بُوَنگ۔ لَگوری کنگ۔

فِتنَہ :(فِت۔نَہ) (عَر) (ن گ) فساد۔ جَنگ۔ نَہ وَشّیں چِست ءُ ایر۔ اَڑ ءُ کُڑ۔ پِلینڈی۔ حشر۔ شِدّت ءُ بلیات۔ شور۔

فِتنَہ باز :(فِت۔نَہ۔باز) (س گ) فساد پیدا کنوک۔ ناشَر۔ پِلینڈ۔ نَہ وَشّیں چست ءُ ایر کنوک۔ چال باز۔ میڑینوک۔ کلپ۔ **فِتنَہ بازی** :(فِت۔نَ۔با۔زی) (س گ) ناشَری۔ پِلینڈی۔ چالبازی۔ شیطانی۔ گوچلی۔ **فِتنَہ بازیں** :(فِت۔نَ۔با۔زیں) پِلینڈی۔ ناشریں۔ شیطانیں۔ کلپیں۔ گوچلیں۔ حیلہ سازیں۔ مَکّاریں۔

فِتنَہ ساز :(فِت۔نَہ۔ساز) پِلینڈ۔ داوا باز۔ شیطان۔ کلپ۔ ناشر۔ **فِتنَہ سازی** :(فِت۔نَہ۔سا۔زی) پِلینڈی۔ داوابازی۔ شیطانی۔ ناشری۔ **فِتنَہ سازیں** :(فِت۔نَہ۔سا۔زیں) پِلینڈیں۔ داوابازیں۔ ناشریں۔ شیطانیں۔ کلپیں۔

فُتویٰ :(فُت ۔وا)(عَر)(ن گ) مسلمانانی مذہبءَ آہانی قرآن کتابءُ شریعتءِ حُکمءِ رُوءَ مذہبی یا غَیر مذہبی کارانی سَرءَ مُلّاءُ عالِمانی داتگیں فیصلہ۔**فُتویٰ دیگ** :(فُت ۔وا۔دی ۔یگ)(ک گ) مسلمانانی مذہبءِ راہ بندانی ردءَ فیصلہ دیگ۔

فَتیلہ :(فَ ۔تی ۔لہ)(عَر)(ن گ) چِراگءِ وَٹّ۔

فُٹّ :(فُٹ ۔ٹ)(اِنگر)(ن گ) گام۔پاد۔(2) برابر۔دَزاجیءِ گِچّءُ کَیلءِ ماپ۔دُوازدہ اِنچءِ یکّ فُٹّے۔

فَجر :(فَ ۔جر)(عَر)(ن گ) بامءِ وہد۔بام گواہ۔صُحبءِ مہلہ۔

فَخر :(فَخ ۔ر)(عَر)(ن گ) ناز۔مَزَن شانی ٹُہل۔پہر۔غرور۔شان۔وڈّاہی۔

فِدا :(فِ ۔دا)(عَر)(ن گ) قربان۔خیرات۔صدقہ۔نذر۔حیرات۔(2) عاشق۔**فِدائی** :(فِ ۔دا ۔ئی)(ن گ) گیر ینک۔قولیگ۔نذر یگ۔(2) عشقءِ گنوک بُوئگ۔عاشق۔

فِرار :(فِ ۔رار)(عَر)(س گ) جہگ۔تچگ۔گُڑ کنگ۔

فِراری :(فِ ۔را ۔ری)(ن گ) پہ آجوئیءُ آزاتیءِ جنگ کنوک۔(2) بَہادُر۔شیر دل۔جنگی۔جنگول۔(3) تچگ۔گُڈ کنگ۔دَر رَوَگ۔(3) وطن اِشتگیں۔رولیں۔(4) وطن دوست۔پہ ڈیہءِ جنگءِ نیّتءَ ڈیہءِ یلہ کُرتگیں۔(5) سَرکار یا راجءِ نہ منّوک۔یاگی۔باغی۔(6) دُزّ۔چیرءُ کائی اُرُش کنوک۔(7) لُٹّءُ پُل کنوک۔

فِراموش :(فِ ۔را۔موش)(د)(ن گ) بے حیال۔بے حیالیں۔شموشتگ۔بے تژانگ۔بے حال۔شموشگ۔گیر نیارگ۔یات نہ دارگ۔چہ دِلءَ بَرگ یا رَوَگ۔**فِراموشی** :(فِ ۔را ۔مو۔شی)(ن گ) بےخیالی۔بے تژانگی۔گیر نہ آہگ۔

فَرِبہ :(فَر ۔بِہ)(س گ) پڑّور۔زنٹ۔ٹُوہ۔گوٗ ہُرت۔گوشتناک۔**فَربِہی** :(فَر ۔بِ ۔ہی)(ن گ) پڑّوری۔گوشتینا کی۔گوہُرتی۔چابَڑی۔**فَربِہیں** :(فَر ۔بِ ۔ہیں)(س گ) پڑّوریں۔گوشتینا کیں۔گوہُرتیں۔چابڑیں۔

فَردا :(فَر ۔دا)(د)(ن گ) آخرت۔مَرگءَ رَندءِ زندگی۔باندات۔

فِردوس :(فِر ۔دو۔س)(عَر)(ن گ) بہشت۔جنّت۔(2) باغ۔(3) ڈَوْل دار۔آرام دیوکیں جاگہ۔دل آرائیں ہند۔

فَرزِند :(فَر ۔زِن ۔د)(ن گ) چُکّ۔بچّگیں اولاد۔بچ۔زَہگ۔**فَرزِندی** :(فَر ۔زِن ۔دی)(ن گ) ہما کہ اولادءَ اَست۔(2) ہما کہ پہ فرزندی زُورگ بیت۔(3) ہما کہ گوں فرزندءَ نِسبت داریت۔

فِرِشتہ :(فَ ۔رِش ۔تہ)(عَر)(ن گ) ملائک۔پریشتگ۔مسلمانانی مذہبءِ رُوءَ چہ روشنی یا نُورءَ جوڑ بُوتگیں مخلوقے۔مَلَکّ۔(2) نیکءُ پاک۔(3) شرّیں۔بے گناہ۔نیک۔

فَرض :(فَر ۔ز)(عَر)(ن گ) اَلّٰی ئیں کار۔لازم۔ہما کار کہ سَکّ اَلّٰی لیکگ بہ بیت۔ہما کار کہ الم ءَ کنگی اِنت۔(2) مسلمانانی مذہبءِ رُوءَ نمازءِ ہما رُکات کہ آوانی وانگ اَلّٰمی اِنت۔پاکیں قرآن کتابءِ ہما فرمان کہ ہر رَنگءَ منّگیءُ کنگی اَنت۔(3) ذِمّہ واری۔ہما کہ ہر رَنگءَ کنگ لوٹیت ءُ ایشیءِ نہ کنگ مَیار باری اِنت۔**فَرض کنگ** :(فَر ۔ز۔کَ ۔نگ)(ک گ) گمان کنگ۔اَندازہ جَنگ۔کارےءِ بُوئگ ءُ نہ بُوئگءِ باروءَ اَندازہ جَنگ۔(2) مسلمانانی مذہبءِ فرض بُوتگیں نمازانی کنگ۔**فَرضی** :(فَر ۔زی)(ن گ) خیالی۔نَقلی۔ہما کہ اَصل نہ اِنت۔

فِرعون :(فِر ۔او ۔ن)(عَر)(ن گ) مصرءِ کوہنیں بادشاہانی لقب۔(2) زوراک۔طاقتور۔**فِرعونی** :(فِر ۔او ۔نی)(ن گ) زوراکی۔ظلمءُ زوراکی۔(2) غرور۔سَرزوری۔تمردی۔**فِرعونیں** :(فِر ۔او ۔نیں)(س گ) زوراکیں۔طاقتوریں۔ظالمیں۔سرزوریں۔تمردیں۔

فَرق :(فَر ۔ق)(عَر)(ن گ) بچار : پَرَک۔

فِرقہ:(فِر ۔قہ)(عَر)(ن گ) ٹُولی۔ٹکّ۔گَل۔ٹَکَّر۔(2) مذہبی تفاوتءُ فِرقہ بندی۔**فِرقہ بندی** :(فِر ۔قہ۔بَن ۔دی)(ن گ) ناتپاکی۔جِتا جِتائیں ٹُولی۔قومانی گیوارگ۔**فِرقہی** :(فِر ۔قَ ۔ہی)(ن گ) ہما کہ گوں مذہبی ٹکّءُ گَلءَ نسبت داریت۔

فَرمان :(فَر۔مان)(ن گ) شاہی حُکم۔حاکم ءِ قانون حُکم۔اَمر۔رُمان۔

فَرمان بَردار :(فَر۔مان۔بَر۔دا۔ر)(س گ) حبرزُور۔حُکم ءِ منّوک۔زیردَست۔**فَرماں بَرداری** :(فَر۔مان۔بَر۔دا۔ری)(ن گ) حُکم زُوری۔حبرزُوری۔ایردَستی۔نزوری۔

فَرمان گال :(فَر۔مان۔گال)(ن گ) حُکم۔ہما گال، حبَر یا دانک کہ چیزے ءِ یا کارے ءِ کنگ یانہ کنگ ءِ حُکم ءَ دنت۔

فَرمائش :(فَر۔ما۔اِش)(د)(ن گ) لوٹ۔واہگ۔پسند۔حاجت۔طلب۔**فَرمائشی** :(فَر۔ما۔اِشی)(ن گ) دِل پسندیں۔ہما کہ پہ واہگی طلب بیت۔

فَرنگ : (فَ۔رَں۔گ) بچار: پرَنگ۔

فَرنگی :(فَ۔رَں۔گی) بچار: پرَنگی۔

فَروَری:(فر۔وَ۔ری)(اِنگر) (ن گ) عیسائی سال ءِ دومی ماہ۔

فِریاد :(فِر۔یاد) (ن گ) کُوکّار۔کُمکّ لوٹگ۔(2) عرض داشت۔ظلم ءُ زوراکی ءِ شِکاءِست۔منّت۔عَرداس۔عرض۔(3) واہُو۔واہی۔آہ ءُ زاری۔اَلوات۔دانہہ۔بُوکڑو۔گرٛیوگ۔پِریات۔بُورانٹ۔زاری۔گریائی۔گیرّگ۔نَکّ۔موتک۔**فِریادی**:(فِر۔یا۔دی)(ن گ) حق ءُ اِنصاف ءِ لوٹوک۔فریاد کنوک۔کُوکار کنوک۔آہ ءُ زاری کنوک۔**فِریادءُزاری** : آہ ءُ زاری۔گریائی۔واہی۔

فِریب :(فِ۔رے۔ب)(ن گ) ریپ۔چِنہ۔ہُنر۔بٹال۔چمّ۔دغا۔مکر۔پرّ امگ۔دُزوہ۔(2) گول۔گولا پگ۔**فِریب دیگ** : (فِ۔رے۔ب۔دی۔یگ)(ک گ) رَدد یگ۔ریپینگ۔پرّ امگ۔دغا دیگ۔**فِریبی**:(فِ۔رے۔بی)(ن گ) دغا باز۔شِتّ۔شَتّل۔مکّار۔پرّ اموک۔فریب کار۔چالباز۔حِیلہ ساز۔ریپکار۔دُزوہا۔

فِریب کار :(فِ۔رے ب۔کار)(س گ) فریبی۔ہُنر باز۔مکر باز۔حِیلہ ساز۔**فَریب کاری** :(فِ۔ریب۔کا۔ری)(ن گ) مکر بازی۔کلپی۔حیلہ سازی۔دوتل ءُ دو پوستی۔ٹگّی۔دَغا بازی۔دزوہ بازی۔پلپینڈی۔ناشَری۔مَکّاری۔**فِریب کاریں** :(فِ۔ریب۔کا۔ریں)(س گ) دزوہ بازیں۔ٹگّیں۔چال بازیں۔مَکّاریں۔دغا بازیں۔پلپینڈیں۔حیلہ سازیں۔دوتل ءُ دوپوستیں۔

فَساد :(فَ۔سا۔د)(عَ)(ن گ) داوا۔مَلَندر۔فتنہ۔بے ایمنی۔ناحیری۔اَڑ۔چِنہ۔شِدّت ءُ بلیات۔(2) جَنگ ءُ جیڑو۔تباہی۔جَنگ۔مڑ۔پسات۔**فَسادی** :(فَ۔سا۔دی)(ن گ) داوا باز۔نہ وَشّیں چست ءُ ایر کنوک۔میڑینوک۔سِلکار۔پلپینڈ۔

فَصل :(فَس۔ل)(عَ)(ن گ) کِشار۔رُستگ ءُ بر ءُ سَر بُوتگیں کِشار۔(2) بر بُوتگیں کِشار۔(3) حاصلات۔کِشت ءُ بروَرد۔ثمر۔جِنس۔(4) ٹُلک۔**فَصل ءِ ترٛگگ** :(ک گ) کسانیں کِشار ءِ گوٗجَگ۔(2) کِشار ءِ رُدوم گرَگ۔

فَصِیل :(فَ۔سی ل)(عَ)(ن گ) بان ءُ ماڑیانی چپّ ءُ چاگِرد ءَ بستگیں دِیوار۔کمپان۔شہر بند۔پسیل۔

فُضول :(فُ۔زُو۔ل)(عَ)(س گ) بےکار۔بےسِیت۔بےپائدَگ۔بےاَرزِش۔**فُضول خَرچ** :(فُ۔زُو۔ل۔خَرٛ۔چ)(س گ)(ن گ) زَرّزَوال۔عیّاش۔گیشیں خرچ۔

فِطرانَہ :(فِت۔را۔نَہ)(عَ)(ن گ) سَرسا۔مسلمانانی مذہب ءِ رُوءَ روچگانی ماہ ءِ عید ءِ وہداں یکّ مَیّنیں حدّے ءِ خیرات۔سَرسایہ۔

فِطرت :(فِت۔رَت)(عَ)(ن گ) قدرت۔(2) زِرد۔تب۔اَصل۔تبیئت۔(3) عقل۔(4) ہیل۔عادت۔

فِطری :(فِت۔ری)(عَ)(ن گ) اَبریں۔قدرتی۔(2) عقلی۔

فِعل:(فِے۔ل) (عَ) (ن گ) کُنش۔عمل۔کار ءُ کرد۔کار۔داسپان۔کُنشت۔(2) جُنبش۔(3) خرابیں حَرکت۔بدیں کار۔بدیں کرد۔

فَقیِر :(فَ۔قی۔ر)(عَ)(ن گ) پِنڈوک۔گدا۔مِیا۔شام گر۔طلبگار۔شام پنڈ۔لوٹوک۔مَلَنگ۔پکیر۔غریب۔محتاج۔(2) دَرویش۔قلندَری۔(3) نیکوکار۔مولائی۔**فَقیِری** :(فَ۔قی۔ری)(ن گ) دَرویشی۔گدائی۔ملنگی۔قلندَری۔(2) غریبی۔محتاجی۔(3) مُلاّ ءُ

بِکّائی چِٹّ ءُ تائید دیگ ءِ کار۔ (4) پنڈوک۔ لوٹوک۔ **فَقیریں** : (ف۔قی۔ریں) غریبیں۔ درویشیں۔ (2) پنڈوکیں۔ محتاجیں۔ (3) نیکوکاریں۔

فِکر : (فِک۔ر) (عَر) (ن گ) خیال۔ وَتّرت۔ گرَت۔ گرتّی۔ موج۔ چارءُ بیچّار۔ تھمیات۔ بیچّار۔ غم واری۔ غم۔ سَسّا۔ سوَرگ۔ (2) ڈُکّ۔ وئیل (3) حاجت۔ (4) پریشانی۔ زِرد۔ گُرمّ۔ (5) اَنجام۔

فِکرمَند : (فِک۔ر۔مَن۔د) (س گ) مُلُور۔ بے چاڑ۔ غم وار۔ گرَتّی کنوک۔ پریشان۔ تیپر کہہ۔ دِل گرَان۔ ڈابیرگ۔ **فِکرمَندی** : (فِکْ ر۔مَن۔دی) (ن گ) مُلُوری۔ بے چاڑی۔ غم واری۔ دل تپرکہی۔ بے تاہیری۔ **فِکرمَندیں** : (فِکْ ر۔مَن۔دیں) (س گ) مُلُوریں۔ بے چاڑیں۔ دل تپرکہیں۔ غم واریں۔ بے تاہیریں۔

فِلاں : (فِ۔لاں) (عَر) (س گ) کسے ءِ نام کہ دَپ ءَ مَنئیت یا اَنچیں نامے کہ آنام ءَ کسے گِرَگ مَہ لوٹیت۔ (2) (ن گ) فلانی۔ فلاں۔ فلانا۔ بلاگو۔ پلان۔ مچّن۔

فِلانا : (فِ۔لا۔نَہ) بچار : فِلاں۔

فِلانی : (فِ۔لا۔نی) (ن گ) پہ مَرُدم ءِ پہ نامینتگیں پنّامے ءَ کارمرز بیت۔ مَرُدم ءِ نام ءِ جاگہہ ءَ فلانی گوْشگ۔ پلانی۔ فلاں۔ مَکئے۔ **فِلانی گوْہمانی کنگ** : (فِ۔لا۔نی۔گوْہ۔ما۔نی۔کَ۔نگ) زاہ دیگ۔ زاہ ءُ بدکنگ۔ (2) اُزرءُ نیمون کنگ۔ جاپ دیگ۔

فَلفات : (فَل۔فا۔ت) (د) (س گ) لائق۔ بُودِناک۔ بَرواہند۔ بردار۔ وَدّوک۔ **فَلفاتیں اولاد** : (فَل۔فا۔تے۔ن۔او۔لاد) (س گ) بہتا وَریں اولاد۔ نیکیں اولاد۔ بُودناکیں چُکّ۔

فَلَک : (فَ۔لَک) (عَر) (ن گ) آسمان۔ آزمان۔ بُرزی۔ بُلندی۔ (2) ماہ ءُ اِستارانی گردون۔ زَمین ءُ زمان۔ **فَلَکی** : (فَ۔لَک۔کی) (ن گ) آسمانی۔ (2) زمین ءُ زَمانی۔

فَلَک شود : (فَ۔لَک۔شود) (س گ) پہک۔ صاف۔ پلگار۔

فِلم : (فِ۔لِم) (اِنگر) (ن گ) حرکت کنوکیں عکس۔ (2) عکس ءِ پیت۔ **فِلمی** : (فِ۔لِ۔می) (ن گ) ہما کہ گوں فِلم ءِ نسبت داریت۔

فَن : (فَن) (عَر) (ن گ) اِزم۔ ہُنر۔ کائیگری۔ (2) مَکر۔ فریب۔ (3) تہر۔ وَڑ ءُ پیم۔

فَنا : (فَ۔نا) (عَر) (ن گ) ہلاس۔ آسَر۔ مِرگ۔ کُٹّگ۔ تَوام۔ ناپائیدار۔ **فَنا بُوئگ** : (فَ۔نا۔بُو۔ئگ) (ک گ) ہلاس بُوئگ۔ نیست بُوئگ۔ مِرگ۔ توام بُوئگ۔ نیست ءُ نابُود بُوئگ۔

فَن کار : (فَن۔کا۔ر) (ن گ) اِزم کار۔ ہُنرمَند۔ زانتکار۔ اِزم گر۔ اِزمان گَر۔ (2) مکر باز۔ فریبی۔ **فَن کاری** : (فَن۔کا۔ری) (ن گ) اَزم کاری۔ ہنرمَندی۔ زانتکاری۔ (2) حِیلہ بازی۔ مَکر بازی۔ **فَن کاریں** : (فَن۔کا۔ریں) (س گ) زانتکاریں۔ اِزماں گِریں۔ (2) مَکّاریں۔ حیلہ سازیں۔ ہُنَر بازیں۔ ریپکاریں۔

فوج : (فو۔ج) (عَر) (ن گ) اُرد۔ سپاہ۔ اُردو۔ پوژ۔ پوج۔ مرَنیں لشکر۔ ڈل۔ ٹُولی۔ (2) باز مَرُدم ءِ یکّ جاہ ہَواری۔ مُچّی۔ **فوج کَشّی** : (فو۔ج۔کَش۔شی) (ن گ) ہَلمہ۔ اُرُش۔ بیڑ آرگ۔ لشکر کشی۔ اُجُمّگ۔ **فوجی** : (فو۔جی) (ن گ) ہما مَرُدم کہ فوج ءَ انت۔ سِپاہی۔ لشکری۔

فولاد : (فو۔لاد) (ن گ) آسن۔ آب داریں آہن۔ پولات۔ **فولادی** : (فو۔لا۔دی) (ن گ) چہ فولاد ءَ جوڑ بُوتگیں۔ فولاد ءِ وڑ ءَ سکّ۔ پولاتی۔ **فولادیں** : (فو۔لا۔دے۔ن) (س گ) مہکمیں۔ پُرتوانیں۔ (2) ہما کہ گوں فُولاد یا پولات ءِ نِسبَت داریت۔

فہم : (فہہ۔م) (عَر) (ن گ) زانت۔ سماہ۔ زانگ۔ سَرپدی۔ (2) زِرد۔ مَت۔ دماغ۔ مغز۔ اَورَح۔ ہوش۔ بُودہ۔ پَہم۔ دِید۔ ذہن۔ رُژن۔ سُدّھ۔ سوج۔ دانش۔ عقل۔ خیال۔ فکر۔ **فَہمَگ** : (فہہ۔مَگ) (ک گ) زانگ۔ سَرپد بُوئگ۔ پوہ بُوئگ۔ دِلگوش دارگ۔ **فَہمینگ** : (فَہ۔مے۔نگ) (ک گ) سَرپد کنگ۔ پوہ کنگ۔ بلَد کنگ۔ زانتکار کنگ۔

فہمندگ :(فہ ۔مِن ۔دَگ)(س گ) زانتکار ۔ دانا ۔عقل مند ۔ پوہ ۔سَرپد ۔**فَہمندگیں** :(فَہ ۔مِن ۔دَ ۔گیں) عقل مندیں ۔ پوہیں ۔ سرپدیں ۔زانتکاریں ۔دانائیں ۔

فیروزگ :(فے ۔رو ۔زَگ)(ن گ) مُہرگے ۔فیروزہ ۔نیل ءُسبز رَنگیں سنگے کہ مُنڈریکان ءُ پُلوہاں مان ءَ گنَنت ۔**فیروزَہی** :(فے ۔ رو ۔زَ ۔ہی)(ن گ) فیروزہ ءِرَنگ ۔چوفیروزہ ءَ ۔

فیروزَہ : (فے ۔رو ۔زَہ) بچار : فیروزَگ ۔

فیصلَہ :(فَے ۔سَ ۔لہ)(عَر)(ن گ) گیش ءُ گیوار ۔حیرکَنگ ۔ راضی بازی ۔(2) عدالتی حُکم ۔حُکم ۔

فیل :(فے ۔ل)(اِنگر)(ن گ) ناکام ۔ بے سوب ۔ چَکاّس ءَ سَوبین نہَ بُوتگ ۔(2) دَغا ۔دُڑوہ ۔ہُنر ۔ٹگّی ۔پَٹئیل ۔

فیل باز :(فے ۔ل ۔باز) (ن گ) ہُنر باز ۔ دَغا باز ۔ دُڑوہا ۔ پَٹئیل باز ۔مَکّار ۔کلپ ۔**فِیل بازی** :(فیل ۔با ۔زی)(ن گ) حیلہ سازی ۔دڑوہ بازی ۔مَکّاری ۔کَلپی ۔پِلپینڈی ۔**فِیل بازیں** :(فیل ۔ با ۔زیں)(س گ) ہُنَر بازیں ۔حیلہ سازیں ۔دڑوہ بازیں ۔مَکّاریں ۔ کَلپیں ۔پِلپینڈیں ۔

ق

ق :(قا۔ف) بیستءُ ششمی حرف یا آب اِنت۔

قابِل :(قا۔بِل)(د)(س گ) شَرّ۔لائق۔ بُود۔ بُودناک۔ (2) بالغ۔عاقل۔شیوارءُزانتکاریں مَرُدم۔**قابِلیّت** :(کا۔بِ۔لی۔اَت) (س گ) زانت۔ دانش۔(2) زانتکاری۔ لائقی۔ بُودناکی۔ بُودی۔**قابِلیں** :(قا۔بِ۔لیں) لائقیں۔بودیناکیں۔دانائیں۔

قابُو :(قا۔بُو)(س گ) ہِہ۔ ہِچّ۔کدی نہ۔(2) سوگو۔ پُورہ۔ (3) گِرَگ۔دارگ۔جَلّگ۔وسّ۔اِختیار۔گِرفت۔**قابُوکنگ** :(قا۔بُو۔کَ۔نگ)(ک گ) سوگہیءَ دارگ۔دَستءَ آرگ۔(2) مُہکَم دارگ۔

قاتِل :(قا۔تِل)(ن گ) سَکّ تہل۔زَہر۔جوُر۔کُچَّل۔(2) گِروکیں بَنگ۔(3) اَجَل زِیر۔کشوک۔کُشِندہ۔حون وار۔حونی۔حونیگ۔ہما کہ کسےءَ کشتگ ءُ۔**قاتِلیں** :(قا۔تِ۔لیں)(س گ) زَہریں۔تہلیں۔کُچّلیں۔جوُریں۔(2) کُشوکیں۔

قاچاک :(قا۔چاک)(ن گ) شَپُکّ۔غیر قانُونی باپاری۔اَبید سُنگءُ ملامءَ چیرءُ اَندَریں باپارءِ کنوک۔گُریزر۔**قاچاکی** :(قا۔چا۔کی)(ن گ) شَپُکّی۔گُریزی۔شَپُکّی کنگ۔گُریزی کنگ۔غیر قانُونی باپار۔

قارُون :(قا۔رُو۔ن)(عَ)(ن گ) ہستُومَند۔مُکّیم۔ (2) عربی قِصّہاں ہستُومَندءُ سَخی ئیں مردےءِ نام اِنت۔**قارُونءِ خزانگ** :(ن گ) چو قارونءَ بےحسابیں مالءُ دولت۔

قاصِد:(کا۔سِد)(ن گ) رَبّالُو۔حال سَرکنوک۔حال بر۔کَرّاچ۔ رَبّال۔ پیغام رسینوک۔نِپر۔ٹَپّال۔رَسُول۔پیغام بَر۔**قاصِدی** :(قا۔سِ۔دی)(ن گ) ربّالہی۔ پیغامءِ سَرکنگ۔حالانی برءُ آرءِ کار۔

قاضی :(قا۔زی)(عَ)(ن گ) شرع جَنوک۔منصف۔اِنصاف کنوکیں منصف۔(2) زانِندَگ۔سَرپِد۔**قاضی گِری** :(قا۔زی۔گِ۔ری)(ن گ) مُنصفی۔(2) زانندگی۔سرپدی۔وانندگی۔

قافِلہ :(قا۔فِ۔لہ)(عَ)(ن گ) کاروان۔سفرءِ روُکیں بازیں مَرُدم۔گلگ۔

قالِب :(قا۔لِب)(ن گ) قَدّ۔کساس۔حَدّ۔دَرپ۔سانچہ۔ تال۔کیام۔کچّہ۔

قالین :(قا۔لی۔ن)(ن گ) غالی۔قیمتی ئیں چیرگیج۔چہ مِید یا پَژمءَ گوُپتگیں چیرگیج۔

قامَت :(قا۔مَت)(ن گ) بالاد۔بُرزی۔ڈیل۔

قانُود :(قا۔نُود) بچار : قانُون۔

قانُون:(قا۔نُون)(عَ)(ن گ) راہءُ راہ بَند۔ٹھینتگیں راہ بَند۔رسمءُ رَواج۔دود۔ربیدگ۔تورہ۔قانُود۔راہ بَند۔رسم۔**قانونی** :(قا۔نُو۔نی) ہما کہ قانونءِ نسبت داریت۔

قائم :(قا۔اِم)(عَ)(ن گ) اوشتگ۔برقرار۔برجاہ۔ہست۔داروک۔بَرجَم۔بَرہَم۔ثابت۔سالم۔اوشتوک۔یکّیں حالتءَ بُوءَک۔ساڑی۔**قائمءُ دائم** :(ن گ) دائمءَ اوشتوک۔برجاہ۔یکّ قَرارءَ اوشتوک۔اَبدچہ آباد۔دائمی۔ہست۔موجُود۔**قائمی** :(قا۔اِ۔می) برجاہی۔بَرہی۔ہستی۔ برقراری۔**قائمیں راج** :(قا۔اِ۔میں۔را۔ج)(س گ) مُہکَمیں راج۔زوراکیں ٹکّ۔ برجاہیں راج۔یکّ راہیںءُ یکّ صَلاحیں قوم۔

قَباہ :(قَ۔باہ)(ن گ) بےآستُونکیں کَسانیں کوٹ۔گِڈّی۔ صدڑی۔واسکٹ۔پِٹّوئی۔کَباہ۔

قبر : (قب ۔ ر) (عَر) (ن گ) حدّیرہ ۔کلّ ۔ مانش ۔ گور ۔ جاہ بُنی ۔ دَمب ۔ آخری ہنکین ۔مرگ ءِ رند ءِ واب جاہ ۔ ہند ۔ **قبر ءِ ایر دیگ** : (ک گ) مُردگ ءِ کلّ کنگ ۔مُردگ ءِ ماں قبر ءِ مان کنگ ۔ **قبر ءِ بندگ** : (ک گ) قبر یا مانش ءِ گوں سنگ ءِ مُہر کنگ ۔ **قبر جَن** : (قب ۔ ر ۔ جَن) (ن گ) ہما کہ پہ مُردگ ءِ قبر جنت ۔ گورکوش ۔کلکوچ ۔ **قبر ءِ جنگ** : (ک گ) آخری حد ءِ سَر بُوتگ ۔ (2) پہ کسے ءِ کلّ کنگ ءِ ہند ءِ جنگ ۔ (3) تاواں بارکنگ ۔ نقصان دیگ ۔ **قبر کنگ** : (قب ۔ ر ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) گور کنگ ۔ مردگ ءِ کل کنگ ۔ زمین ءِ چیرءَ کنگ ۔ بار دیگ ۔ **قبری** : (قب ۔ ری) ہما کہ گوں قبر ءِ نسبت داریت ۔ (2) قبر جنوک ۔

قبرستان : (قَب ۔ رِس ۔ تان) (ن گ) ہمُو دءِ کہ قبر اَنت ۔ ہما ہند کہ مُردگاں قبر کننت ۔ جیران ۔ دَمب ۔ زیارت ۔ گورِستان ۔ حدّیرہ ۔

قبض : (قَب ۔ ز) (ن گ) لاپ ءِ بند بُوتگ ۔ (2) دَستاویز ۔ سند ۔ نوشتہ کُتگیں اقرار نامہ ۔ نبشتہ کُتگیں سَند ۔ منّگ نامہ ۔ عہد نامگ ۔ قوض ۔ دپتر ۔ سجل ۔ **قبض ءِ قوالہ** : منّگ نامہ ۔ نبشتہ کُتگیں سَند ۔ **قبض کنگ** : (قب ۔ ز ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) گٹّو کنگ ۔ لوپ کنگ ۔ (2) ملکمُوت ءِ مردُم ءِ ساہ ءِ کشّگ ۔

قبضہ : (قَب ۔ زہ) (ن گ) دز گرَگ ۔ گرفت ءِ آرگ ۔ وتی کنگ ۔ (2) دَروازگ ءِ گوں چوکاٹ ءِ لگّینگ ءُ دارگ ءِ آسن ۔

قُبل : (قُب ۔ ل) (ن گ) بچار : کُبل ۔

قِبلہ : (قِب ۔ لہ) (عَر) (ن گ) مغرب ءِ نیمگ ۔ (2) روچ ایرشتی مکران ءِ یکّ دَمگے کہ قبلہ زمین ءِ گوُشنت ۔ اے دَمگ رودرآتک ءِ گہیر ءُ بیر، روایرشت ءِ جاشک، گورِیچان ءِ بنت، پنّوچ ءُ بشکرد ءُ زِر بارءِ گوں زرءِ دَپ دنت ۔ (2) روایرشت ۔ (3) مسلمانی مذہبی زیارت، عربستان ءِ شہرماں مکّہ ءِ کعبہ ۔ مکّہ ۔ **قِبلہاں** : (قب ۔ لَ ۔ ہاں) (ن گ) کُنڈاں ۔ نیمگاں ۔ چاریں کُنڈاں ۔ دُوریں ہُلکہاں ۔ **قِبلہی** : (قب ۔ لَ ۔ ہی) (ن گ) مغرب ءِ نیمگ ۔ رُو برکتی نیمگ ۔ ہما کہ گوں قبلہ ءُ قبلہ زمین ءِ نِسبت داریت ۔ (2) رو برکت ءِ نِندوک ۔

قِبلہ زمین : (قِب ۔ لَہ ۔ زَ ۔ می ن) (ن گ) روچ ایرشتی مکران ءِ یکّ بلاہیں دَمگے ۔ اے دَمگ رودرآتک ءِ گہیر ءُ بیر، روچ ایرشت ءِ جاشک، گُورِیچان ءِ بنت، پنّوچ ءُ بشکرد ءُ زِر بارءِ گوں زِرءِ دَپ دنت ۔ **قِبلہی زہیر ونک** : (قِب ۔ لَ ۔ ہی ۔ زَہی ۔ روں ۔ ک) (ن گ) زَہیر ونک ءِ یکّ تہرے ۔ ہما زَہیر وک کہ بلوچستان ءِ قبلہ ءِ دَمگ ءِ جَنگ بُوتگ ۔

قبُول : (قَ ۔ بُول) (عَر) (ن گ) منّگ ۔ ہوُ کنگ ۔ اَمنّا ۔ ہَے ۔ **قبُول کنگ** : (قَ ۔ بُول ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) منّگ ۔ زُورگ ۔ وتی کنگ ۔ منّو گِرکنگ ۔

قَبِیلہ : (قَ ۔ بی ۔ لہ) (ن گ) تُمن ۔ ٹکّر ۔ بولک ۔ پاڑو ۔ ٹکّ ۔ راج ۔ قوم ۔

قتل : (قت ۔ ل) (د) (س گ) کُشگ ۔ جنگ ۔ کُشار ۔ کوش ۔

قحبگ : (قہ ۔ بگ) (ن گ) بدکار ءُ سُبکیں جنین ۔ چلنڈیں جنین ۔ **قحبگی** : (قہ ۔ بَ ۔ گی) (ن گ) بدکرداری ۔ بددستی ۔ چلنڈی ۔ **قحبگیں** : (قہ ۔ بَ ۔ گیں) (س گ) بدکرداریں جنین ۔ بددستیں ۔ چلنڈیں ۔ **قہبوٹی** : (قہ ۔ بُو ۔ ٹی) (ن گ) قحبگ ءِ چُکّ ۔ کوٹک ۔ بے پِت ۔ کیہرٗ ۔ ہما کہ قحبگی کنت ۔

قحبہ : (قہ ۔ بہ) بچار : قحبگ ۔

قحط : (قہ ۔ ت) (عَر) (ن گ) ڈُکّال ۔ حُشک سالی ۔ ویرانی ۔ بے ہوری ۔ **قحط سالی** : (قہ ۔ ت ۔ سا ۔ لی) (ن گ) اَند ۔ حُشک سالی ۔ ڈُکّال ۔ بے ہوری ۔

قدّ : (قد ۔ د) (عَر) (ن گ) دَراجی، بُرزی ۔ قدّح ۔ سرداں پاد ءِ کچّ ۔ چیزے ءِ دَراجی ۔ پڑاہی یا جُھلی ءِ کساس ۔ بالاد ۔ ڈیل ۔ کچّ ۔ کیام ۔ ہُڑپ ۔ سانچہ ۔ قالب ۔ قامت ۔ (2) قُدرٗ ۔ توان ۔ اَرزشت ۔ بِستار ۔ **قدّ ءُ بالاد** : (ن گ) ڈیل ۔ ڈیل ءُ بالاد ۔ قامت ۔ بُرّ ۔ چین ۔ ڈوَل ءُ ڈیل ۔ **قدّ ءِ وت** : (س گ) وتی کساس ءَ ۔ وتی اندازگ ءَ ۔

قدّ آور : (قد ۔ د ۔ آ ۔ وَر) (س گ) بُرز ۔ دْراج ۔ مَزَن بالاد ۔ (2) جسّی ۔ چتر ۔ ڈلگ ۔ **قدّ آوری** : (قد ۔ د ۔ آ ۔ وَ ۔ ری) (ن گ) بُرزی ۔ بُرز بالادی ۔ **قدّ آوریں** : (قد ۔ د ۔ آ ۔ وَ ۔ ریں) (س گ) بُرزیں ۔ دْراج قدّیں ۔ بُرز بالادیں ۔

قدّح : (قد ۔ دَہ) (عَ) (ن گ) قدّ ۔ کساس ۔ (2) آپ واری ۔ کاسگ ۔ آپ وَرگ ءِ ہیران ۔ کیلو ۔ بزنجیں بزیں آپ واری ۔ تاس ۔ گِلاس ۔ سودَگ ۔ کٹوری ۔ کوڑی ۔ وٹّی ۔ **قدّحیں** : (قد ۔ دَ ۔ ہیں) چو قدّح ءَ ۔ کیلوئیں ۔ کساسیں ۔ **قدّحیں چمّ** : (قد ۔ دَ ۔ ہے ن ۔ چم ۔ م) (س گ) خُمار چمّ ۔ مَزَن ٹیلگ ۔ بَڑاہ داریں چمّ ۔

قدَر : (قد ۔ ر) (عَ) (ن گ) قیمت ۔ بہا ۔ (2) اندازگ ۔ کچّ ۔ کساس ۔ وَزن ۔ کیلو ۔ (3) زانت ۔ (4) عزّت ۔ شرف ۔ شان ۔ بُرزشانی ۔ اَرزِشت ۔ بستار ۔ آبرُو ۔ بَساط ۔ **قدرءُ قیمت** : (ن گ) اَرزِشت ۔ شرف ۔ عزّت ۔ بِستار ۔ خرید ۔

قُدَر : (قُد ۔ ر) (ن گ) وسّ ۔ واک ۔ قوّت ۔ طاقت ۔ کوشست ۔ زور ۔ ہاٹّی ۔

قُدرَت : (قُد ۔ رَت) (عَ) (ن گ) طاقت ۔ زور ۔ جوازت ۔ بساط ۔ توان ۔ واک ۔ (2) خُدا ۔ خُداءِ کمال ۔ یاہُو ۔ اللہ ۔ خُداوند ۔ (3) زمین ءُ زمان ۔ دُنیا ۔ عالم ۔ **قُدرت ءَ** : (س گ) اناگہہ ءَ ۔ پہ سَرکپتی ۔ (2) چہ خُداءِ نیمگ ءَ ۔ **قُدرت ءِ داتگیں** : (س گ) خُدائی داتگیں ۔ قدرت ءِ دین ۔ خُدائی بخشش ۔ **قُدرَتی** : (قُد ۔ رَ ۔ تی) (ن گ) ناگمانی ۔ اناگہہ ءَ ۔ چہ قُدرت ءِ نیمگ ءَ بُوتگیں ۔ قضائی ۔ خُدائی داتگیں ۔ (2) اَصلی ۔ شَرّیں ۔

قدَم: (قَ ۔ دَم) (عَ) (ن گ) گام گیج ۔ گام ۔ پادءُ گام ۔ راہ ءِ رَوگ ءَ پُشت ءِ پادءُ دیم ءِ پاد ءِ نیام ءِ کچّ ۔ شُول ۔ **قدم کنگ** : (قَ ۔ دَم ۔ کَ ۔ نگ) کچّ کنگ ۔ مال کنگ ۔

قدیم : (قَ ۔ دی ۔ م) (عَ) (ن گ) کوہن ۔ چہ بِندات ءَ ۔ چہ اَزل ءَ ۔ چہ قدیم ءَ ۔ دیریگیں ۔ زمانگی ۔ **قدیمی** : (قَ ۔ دی ۔ می) (ن گ) کوہنیں ۔ دیریگیں ۔ (2) کوہنی ۔ بِنداتی ۔ ازلی ۔ پُشت پہ پُشت ۔ مُدیم ۔

قُرآن : (قُر ۔ آن) (عَ) (ن گ) مسلمانانی مذہبی پاکیں کتاب ۔ کلام ۔ سی جُزمی کلام ۔ **قُرآن کِتاب** : (قُر ۔ آن ۔ کِ ۔ تاب) (ن گ) مسلمانانی مذہبی کتاب ۔ قرآن ۔ **قُرآنی** : (قُر ۔ آ ۔ نی) (عَ) (ن گ) قران ءِ قسم زُورگ ۔ ہما کہ قرآن ءِ سوگندئے زُرتگ ۔

قرار : (قَ ۔ را ۔ ر) (عَ) (ن گ) وعدہ ۔ دُزاہی ۔ زبان ۔ زنہار ۔ عہد ۔ اِقرار ۔ قول ۔ (2) تژہگ ۔ آرام ۔ اُتاہ ۔ اَجام ۔ ساکم ۔ اَمن ۔ ایمن ۔ خیر ۔ اَنجام ۔ (3) میزان ۔ ترُپگ ۔ مدان ۔ (4) بَرجَم ۔ برجاہ ۔ (5) بے توار ۔ گرْان ، سَنگین ۔ شائستگ ۔ شِہم ۔ **قرار ءِ اوشتگ** : (ک گ) وعدہ ءِ سرءَ اوشتگ ۔ قول ءِ سرءَ اوشتگ ۔ بَرجَم بُوتگ ۔ برجاہ اوشتگ ۔ **قرار کنگ** : (قَ ۔ رار ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) منّگ ۔ وَتی ذِمّہ ءَ کنگ ۔ قول کنگ ۔ (2) آرام کنگ ۔ مُہتَل بُوتگ ۔ دِل ایمنی ءِ بندگ ۔ **قراری** : (قَ ۔ را ۔ ری) آرامی ۔ ساکمی ۔ خیری ۔

قُربان : (قُر ۔ بان) (ن گ) شَنک ۔ نذر ۔ قولیگ ۔ خیرات ۔ گیرینک ۔ صدّقہ ۔ قولی ۔ بلاہ زیر ۔ سدَکہ ۔ شنکی ۔ **قُربانی** : (قُر ۔ با ۔ نی) (ن گ) پہ مقصدے ءَ چہ وَتی جِندءِ یا سرءِ سرگوْزگ ۔ (2) شنکی ۔ (3) حیرات ءِ پس ۔ قربانی کنگ ۔ دَلوت ۔ ہما کہ قربان کنگ بیت ۔ بدرَکہ ۔ دیم حونی ۔ سدَکہی ۔

قُرش : (قُر ۔ ش) بچار : کُرش ۔

قرض : (قر ۔ ز) (عَ) (ن گ) وام ۔ بدل ۔ اودہر ۔ گرد ۔ دَین ۔

قَرن : (قر ۔ ن) (عَ) (ن گ) زمانگ ۔ باریگ ۔ دوْر ۔ پیڑی ۔ عہد ۔ سَم ۔ (2) صد سال ءِ مُدّت ۔ **قرن ءِ جنگ** : وَہدءِ گوْزگ ۔ دْراجیں مدّتے ءِ گوْزگ ۔ (2) دوْر ءِ گردگ ۔ **قرنانی قرن** : (قر ۔ نا ۔ نی ۔ قر ۔ ن) (س گ) صدانی سال ۔ بازیں مُدّتے ۔

قرنی : (قر ۔ نی) (ن گ) قدیمی ۔ کوہنیں ۔ زمانگی ۔ دیریئیں ۔

قریب : (قَ ۔ ری ۔ ب) (عَ) (س گ) نزّیک ۔ نزدیک ۔ کرّءِ گوْر ۔ (2) (ن گ) خیش ۔ وَتی ۔ عزیزءُ سیاد ۔

قُریشی :(قُ ـ رے ـ شی) (ن گ) چَنگ دپیں سُوچِنے کہ گُشان ءِ لمباں یکّ خاصیں تہرے ءَ دوچِنت ـ دوچے ءِ نام ـ

قِسط : (قِس ـ ت) (ن گ) بہر ـ وَنڈ ـ حصّہ ـ

قِسط وار :(قِس ـ ت ـ وا ـ ر) (س گ) کم کم ءَ ـ ٹُکّر ٹُکّر ءَ ـ **قِسط واری** :(قِس ـ ت ـ وا ـ ری) (ن گ) کم کم ءَ دیگ یا زُورگ ـ وَنڈ ونڈ ءَ ـ

قِسم :(قِس ـ م) (ن گ) تہر ـ رَنگ ـ وڑ ـ ڈَوْل ـ پئیم ـ زیل ـ صُورت ـ جنس ـ ذات ـ راست ـ رقم ـ

قَسَم :(قَ ـ سَم) (ن گ) سوگَند ـ پَتّ ءِ ساکا ـ راستی ـ اِلّا بلّا ـ پیمان ـ حلف ـ دُرُوہی ـ قول ـ اِقرار ـ عہد ـ مسام ـ

قِسمَت :(قِس ـ مَت) (ن گ) نصیب ـ اَزل ـ بخت ـ آب ءِ دانہ ـ اُگبال ـ بحت ـ طالع ـ (2) بہرگ ـ وَنڈ ـ بہر ـ **قِسمَتی** :(قِس ـ م ـ تی) (ن گ) بختاوریں ءِ بلند بختیں ـ (2) انا گہہ ءَ ـ بے دُراہی ءَ دُچار کپگ ـ قضا ـ

قَصاب :(قَ ـ ساب) (عَ) (ن گ) ہما کہ مال ءِ دَلوت کُشیت ءِ گوشت بہا کنت ـ پس ءِ گوک ءِ کُشوک ـ گوشت بہا کنوک ـ **قَصابی** :(قَ ـ سا ـ بی) (ن گ) ہما مال ءِ دلوت کہ پہ کُشگ ءَ قصاب ءَ را دیگ بیت ـ (2) ہما کہ گوں قصاب ءَ نسبت دارِیت ـ

قِصاص :(قِ ـ سا ـ س) (عَ) (ن گ) بیر ـ بدل ـ عوَض ـ سزا ـ

قَصدَن : (قَس ـ دَن) (س گ) پہ زانت ـ

قِصّوْ :(قِس ـ سَوْ) بچار: قِصّہ ـ

قُصُور : (قُ ـ سُو ـ ر) (عَ) (ن گ) گناہ ـ میار ـ ملام ـ ڈوہ ـ (2) جُرم ـ ملامتی ـ

قُصُوروار : (قُ ـ سُو ـ ر ـ وا ـ ر) (س گ) ڈوہ دار ـ گناہ گار ـ ملامت ـ **قُصُورواری** :(قُ ـ سُور ـ وا ـ ری) (ن گ) ڈوہ داری ـ گُناہ کاری ـ مَلامتی ـ میار باری ـ

قِصّہ :(قِس ـ سَہ) (عَ) (ن گ) آزمانک ـ قِصوْ ـ کوہنیں داستان ـ بیان ـ نقل ـ حدیث ـ حِکایت ـ داستان ـ **قِصّہ ءِ بَرَگ** : (ک گ) قِصّہ ءِ دَربَرَگ ءِ یات کنگ ـ **قِصّہ جَنگ** :(قِس ـ سَہ ـ جَ ـ نگ) قصّہ بنا کنگ ـ قِصّہ گوْشگ ـ **قِصّہ ءِ دَپ ءَ کنگ** : (ک گ) قِصّہ جَنگ بِنا کنگ ـ **قِصّی** :(قِس ـ سَ ـ ہی) ہما کہ گوں قِصّہ ءِ نسبت داریت ـ

قِصّہ خُوانی :(قِس ـ سَہ ـ خُوا ـ نی) (ن گ) بچار : قِصّہ گُوئی ـ

قِصّہ گو :(قِس ـ سَہ ـ گو) (ن گ) آزمانک گُشوک ـ داستان گو ـ قِصّوی ـ **قِصّہ گُوئی** :(قِس ـ سَہ ـ گُو ـ ئی) (ن گ) قِصّہ گوْشی ـ داستان گُوئی ـ قِصّہ خوْانی ـ

قِصّوی :(قِس ـ سَ ـ وی) (ن گ) مشکول کنوک ـ قِصّہ جَنوک ـ قِصّہ گو ـ داستان گو ـ (2) بازجَبَر ـ رَپٹوی ـ

قَصِیدَہ :(قَ ـ سی ـ دَہ) (عَ) (ن گ) توسِیپ ـ ثنا ـ صفت ـ

قَضا :(قَ ـ زا) (عَ) (ن گ) تاوان ـ نقصان ـ شکست ـ پڑوش ـ (2) مُشکُل ـ جنجال ـ (3) بے گت ءِ گُمانیں آفت ـ قِسمَتی ـ اَناگت ـ گزا ـ (4) کارے ءِ کنگ ءِ وَہد ءِ گوْزَگ ـ **قضا ءِ رَضا ءِ نہ بُوئگ:** ناگہانی یا قدرتی کار چہ ہر کسی رضا ءَ دَرانت ـ **قَضائی** :(قَ ـ زا ـ ئی) (ن گ) ناگمانی ـ سَر کپتہ ـ جاہے جاہے ـ (2) قُدرتی ـ نہ زانتگیں ـ

قَضائی بُوئگ : (قَ ـ زا ـ ئی ـ بُو ـ نگ) (ک گ) چہ لاپ ءَ گوْات ءِ دَرآیگ ـ (2) خطا وار بُوئگ ـ **قَضا کنگ** :(قَ ـ زا ـ کَ ـ نگ) یلہ دیگ ـ (2) تاوان کنگ ـ

قُطُب : (قُ ـ تُب) (عَ) (ن گ) گُورِیچان ـ حُشکان ـ گُورِیچان ءِ نیمگ ـ شمال ـ (2) اَبدال ـ ولی ـ **قُطُبی** :(قُ ـ تُ ـ بی) (عَ) (ن گ) چہ قطب یا گُورِیچاں ءِ نیمگ ءَ ـ چہ قطب ءَ ـ (2) ابدالی ـ ولی گَری ـ

قُطُب روکپت :(قُ ـ تُب ـ رو ـ کَپ ـ ت) (ن گ) ساتاں ساتاں کوْس ـ

قُطُب نُما :(قُ ـ تُب ـ نُ ـ ما) (ن گ) دِیرؤ ـ گسوج ـ

قَفَس :(قَ ـ فَس) (عَ) (ن گ) پنجرہ ـ کبس ـ (2) گِسی مُرغی ڈَبّ ـ مُرگ ءِ بند کنگ ءِ ڈَبّ ـ (3) گُٹّو ـ لوپ ـ (4) ساہ ءِ بند

بُوتگ ۔کنس۔ **قفس گیری** : (قَ ۔فَس ۔گی ۔ری) (ن گ) ساہ گیری۔نپس گیری۔مَلکمُوتی۔

قُفل :(قُف ۔ل) (عَر) بچار : کُبل۔

قَلات :(قَ ۔لات) بچار: کلات۔

قلم :(قَ ۔لَم) (عَر) (ن گ) نبیسگ ءِ قلم ۔ند (2) نل ۔تہہ ءِ پچ۔ کلم ۔ (3) بارگ۔ بارگیں شے ۔ (4) دوتَل ۔ دو بہر۔

قلم بندی : (قَ ۔لَم ۔بَن ۔دی) (ن گ) پہ بدیں مقصد ءَ سریں بندی ءِ مُلّائی یا بکّی ٹک ءُ تائید کنگ ۔ہما ٹِک ءُ تائید کہ مردین ءِ مری بہ روّت ءُ آ گوں وَتی زال ءَ یا گوں دِگہ زالے ءَ جَن ءُ مردی کُت مہ کنت۔ (2) اَنچیں ٹِکّ ءُ تائید کہ گوں دِگہ کَسے ءَ آزال ءَ یا مرد ءَ عاروس مہ بیت۔ **قلم پچّی** :(قَ ۔لَم ۔پَ ۔چی) (ن گ) دم ءُ تائیدی شِرک ءَ پال کہ چرائی ءَ رَند جنِکّ ءِ عاروس زُوت بہ بیت۔

قلم کار :(قَ ۔لَم ۔کار) (ن گ) ہما کہ نبشتہ ءُ وانگ ءِ کار ءَ کنت۔ کاتب۔ وانِدگ۔ (2) ندکار۔لبزانت۔ **قلم کاری** : (قَ ۔لَم ۔کا۔ ری) (ن گ) نوشتہ کاری۔ندکاری۔ **قلم کَش** :(قَ ۔لَم ۔کَش ۔ش) (ن گ) وَشّ نبیس اِتگیں ۔نقش ءُ نگار۔نقش۔ (2) قلم کار۔

قلم گوش :(قَ ۔لَم ۔گو ۔ش) (ن گ) اُشتر ءِ گوش کہ توک ءَ بُرّ اِتگ اَنت ۔دَڑاج ءُ بارَگیں گوش۔ (2) ہما اولاک کہ آہانی ہر یکّ گوشے چہ توک ءَ تَل کُتگ ءُ دوگوش کُتگ ۔ **قلمی** ۔ **قلم گوشیں** : (قَ ۔لَم ۔گو۔ شیں) (س گ) ہما کہ گوں قلم گوش ءَ نسبت داریت۔

قلمیّ : (قَ ۔لَم ۔می) (ن گ) ہما کہ گوں قلم ءَ نِسبَت داریت۔ (2) قلم گوش۔قلم کُتگیں۔

قلندر :(قَ ۔لَن ۔دَر) (ن گ) بےغم۔ہما کہ دنیا ءِ فکر ءَ نہ اِنت۔ صوفی ءُ ولی۔ (2) پھریز کار۔ بُزرگ۔ **قلندری** :(قَ ۔لَن ۔دَ۔ ری) بےپرواہی ۔بےغمی۔ (2) پھریز کاری ۔بُزری۔

قمر :(قَ ۔مَر) (ن گ) ماہ۔نوک۔ **قمری سال** :(قَ ۔م۔ ری ۔سال) (ن گ) ماہ ءِ حساب ءَ اُشمار بُوو کیں سال۔عربانی سال ءُ ماہانی حساب۔

قند :(قَن ۔د) (ن گ) شکر۔شِیرکنی۔وَشّی۔ (2) شکر کانڈیل۔

قندَہاری : (قَن ۔دَ۔ہا۔ری) (ن گ) زیمرے ءِ نام اِنت۔ (2) ہما کہ گوں قندہار ءَ نِسبَت داریت۔ (3) گُورِیچ۔

قندِیل :(قَن ۔دی ۔ل) (عَر) (ن گ) چراگ۔ چِراغ۔بتّی۔ ڈیوا۔ڈِیوو۔

قَوالہ :(قَ ۔وا۔لہہ) (ن گ) ضمانت نامہ۔مَنّگ نامہ۔ اِقرار نامہ۔ (2) قانُودی سَنَد۔سِجِل۔قدڑ۔

قُوّت : (قُو۔وَت) (ن گ) طاقت۔زور۔ہاٹی۔ زِکتّ۔کمال۔ وس۔اِختیار۔تاگت۔رونکت۔سیک۔واک۔ہِمّت۔توان۔ **قُوّت مَند**: (قُو۔وَت ۔مَن ۔د) (س گ) پُرواک ۔واک دار۔ واک مَند۔ زوراور۔

قَوضَہ :(قَو۔زَہ) (ن گ) دَزگیر۔گِرفت۔قبضہ۔ (2) آہن ءِ چَپّ راست کہ دَرواز گ ءِ پلّہ ءُ چوکاٹ ءِ مُہکم داریت۔پیچ بند۔

قول :(قو۔ل) (عَر) (ن گ) قرار۔عہد۔سوگند۔قسم۔زُبان۔ زَنہار۔دُڑاہی۔ بول۔ پتّ۔ سُخن ۔مِنّت ۔ گُفت ۔ گوشتن۔لبز۔لوز۔ مُساپ۔ (2) مَنّگ۔ اِقرار ۔زبان ءِ پابندی۔ **قول ءِ پڑ وشگ** : (ک گ) عہد ءِ پڑ وشگ ۔عَہد کُرتگیں گپّانی سَرءَ نہ اوشتگ ۔کَسے ءِ وَت ءَ بدلبز کنگ **قول ءُ فعل**:(ن گ) گُفتار ءُ کِردار **قول ءُ قرار** : (ن گ) عہد ءُ پیمان۔ زبان۔ مُسام۔لبز۔ **قول کنگ** : (قو۔ ل ۔کَ ۔نگ) (ک گ) عہد کنگ ۔زُبان کنگ۔ اِقرار کنگ۔ سوگِندوَرگ۔ قرار کنگ۔ مَنّشت۔ دُڑاہی دیگ۔ رِیش ءِ دَست جَنگ۔زبان دیگ۔ (2) پہ مرادے ءُ پُورہ بُوتگ ءَ پہ خیرات ءَ چیزے ءِ قول کنگ۔ **قولی** :(قو۔لی) (ن گ) ہمائی کہ قول کُتگ ۔قول کنوک ۔قول کنوکیں مَردُم۔ (2) قربان کنگ۔ ہما کہ آئی ءِ قربان کنگ ءِ قول کنگ بُوتگ۔قول کُتگیں۔نذر کنگ۔صدّقہ۔نذڑی۔شِنکی۔ (3) نذر بُووَگ۔ (4) پہ قول ءَ داتگیں۔ **قولیگ** :(قو۔لی۔گ) (ن گ) نذڑ یگ ۔صدّقہ۔ فدائی۔ نذڑ۔ گیرینک۔شِنکی۔ قربان۔ گیرینک۔ (2) ہما چُکّ کہ پہ آئی ءَ قول ءُ نذڑ مَنّگ بُوتگ۔ (3) مِنّت ۔مِنّتوئی۔

قَوم :(قَو۔م)(ن گ) راج۔تُمَن۔ٹَکّ۔نَسل۔پَلی۔ٹھالا۔خیل۔ ریس۔ذات۔نسب۔برّ۔اُستمان۔اُلُس۔زادگ۔کام۔**قَومی** :(قَو۔ می)(ن گ) راج واہند۔راج دار۔راجی۔(2) ہما کہ گوں قوم ءِ نِسبَت داریت۔**قَومی وَت واجہی** :(قو۔می۔وَت۔وا۔جَ۔ہی) (ن گ) راج یا قومے ءِ آزاتی۔**قومی وَت واکی** :(قو۔می۔وَت۔ وا۔کی) راجی اختیارداری۔راجی وت واجہی۔

قَوی :(قَ۔وی) بِچار : کبیہ۔

قہّار :(قَہہ۔ہار)(عَر)(ن گ) قہر کنوک۔زوراک۔(2) جابر۔ظالم۔**قہّاری** :(قَہہ۔ہا۔ری)(عَر)(ن گ) ظالمی۔ زوراکی۔

قَہر :(قَہہ۔ر)(عَر)(ن گ) ظلم۔ظالمی۔زوراں سَری۔(2) عَذاب۔مُشکُل۔سَکّی۔عضب۔(3) خار۔حَسَدّ۔کینگ۔(4) آفت۔شِدَّت۔اَناگتیں جَنجال۔(5) تیز۔چالاک۔(6) نارضا۔نَہ وَشّ۔**قَہر نپَس** :(قَہہ۔ر۔نَ۔پَس)(س گ) قہر ءِ ہر جان۔ (2) بد بخت۔شُوم۔**قَہری** :(قَہہ۔ری)(ن گ) ظالم۔نَہ منّوک۔(2) ظلم۔زوراکی۔(3) تمردی۔(4) خار باز۔کینگی۔ **قَہر یگ**:(قَہہ۔ری۔گ)(ن گ) دِل رَنج۔دِل ءِ قہر بُوئگ۔ نارضا۔نَہ وَشّ۔**قَہریں** :(قَہہ۔ریں)(س گ) مَڑنیں۔(2) زوراکیں۔سَگّ ءِ ڈَنّ۔

قَہر زُبان :(قَہہ۔ر۔زُ۔بان) بِچار : آتَش زبان۔

قَہہ قَہہ :(قَہہ۔قَہہ)(ن گ) دَڑاجیں ءُ ٹھکوکیں کندگ۔

قِیاس :(قِ۔یاس)(عَر)(ن گ) اندازہ۔اَلکَٹ۔اٹکل۔ سَٹّی۔مابین۔کِیاس۔

قِیام :(قِ۔یا۔م) بِچار : کیام۔

قِیامَت :(قِ۔یا۔مَت)(عَر)(ن گ) جَنجال۔ہلاک۔ عَذاب۔وار۔برَّگی۔برَّگ۔دَرپَدَر۔ڈکّ ءُ وَیل۔(2) بازیں مذہبانی گوشتن ءِ رُوءَ چہ مَرگ ءَ رَند ءِ زندگی۔دومی جہان۔(3) قیامت ءِ روچ۔محشر۔حشر۔عاقبت۔آخرت۔آجہان۔پردا۔آخرزَمان۔ **قِیامَت بُوئگ** :(قِ۔یا۔مَت۔بُو۔ئگ)(ک گ) مُشکُل ءُ جَنجال ءِ بُوئگ۔گرانیں کارے ءِ کنگ۔عذاب بُوئگ۔**قِیامت کنگ** :(قِ۔یا۔مَت۔کَ۔نگ)(ک گ) جَنجال کنگ۔ مُشکُل ءِ پرّ یگ۔تاواں بار کنگ۔**قِیامَتی** :(قِ۔یا۔مَ۔تی) (ن گ) زَہمت کشّگ۔(2) دَرد ءُ دور۔تورگ۔مڑّوری۔جَنجالی۔ عَذابی۔(3) آجہانی۔پردائی۔

قَید :(قَے۔د)(ن گ) جیل۔ڈکّ۔زندان۔قیدخانہ۔بَند۔بندی جاہ۔بَندی خانہ۔(2) زیورے۔طلاہ یا نُگرہ ءِ سہتے۔(3) دَلوَت ءُ اولاکانی دیمی ہر دو پادانی یکّ جاہ بَندگ۔**قَید ءُ بَند** :(ن گ) بندی گری۔بَندی خانہ۔قید بُوئگ۔قیدخانہ۔(2) گِرءُ بند۔**قَیدی** :(قَے۔ دی)(ن گ) جیل بُوئگ۔بندی۔بندیگ۔جیلی۔مَیار بار۔حوالاتی۔

قَیدخانَہ :(قَے۔د۔خا۔نَہ)(ن گ) بندی جاہ۔ڈکّ۔حوالات۔ ڈکّی۔قید بُوئگ۔

قیمَت :(قی۔مَت)(ن گ) نِہر۔نرخ۔نیاد۔بہا۔(2) قدر۔ ارزِشت۔شرف۔بستار۔**قیمَتی** :(قی۔مَ۔تی)(ن گ) گرا اں بہا۔شرّیں چیز۔مَزَن نہاد۔بے مول۔دُرّ ءِ دانگ۔گرا ان۔گرا اں قیمت۔نایاپت۔

ک

ک : (کا۔پ) بیست ءُ ہفتمی حرف یا آب اِنت ۔(2) بازیں نام یا لبزے ءِ رندءَ گیش کنگ کنگ بہ بیت آ کسان یا کستر شُمار بیت چو کہ: کتاب: کتا بُک ۔لوگ: لوگک ۔کارچ: کارچُک ۔

کا : (کا) ہاڑی ۔توان ۔**کاءُ کو** : (ن گ) سیکّ ۔ہاڑی ۔طاقت ۔ہِمّت ۔زِرکت ۔توان ۔

کاب : (کا۔ب) (ن گ) پستول ءِ پوش ۔(2) پہ دوشگ ءَ مال ءِ پادءَ گوں وَتی پادءَ اَڑائینگ ۔پس ءِ پادءِ کپّگ ءَ کنگ ۔کپّگ ۔

کاباٹ : (کا۔باٹ) (ن گ) پڑکال ۔دِرتگ ۔چانڈوک ۔(2) زیم ۔مرَنین ءُ جُہلیں ریش ءُ ٹپّ ۔

کاباسی : (کا۔با۔سی) (ن گ) حُشک ۔ڈَڈّ ءُ حُشکیں ۔لاغر ۔(2) کاہل ۔سُست ۔(3) تہت ءِ باہوٹ ۔ناڈُراہ ۔(4) پیدائشی زَگلو ۔زَگلو ۔

کابُزگ : (کا۔بُز۔گ) (ن گ) آسک ۔آہُو ۔(2) دَراج گردِن ۔(3) زیبا ۔ڈوَل دار ۔**کابُزگی** : (کا۔بُز۔گی) چو کابُزگ ءَ ۔

کابلوشک : (کا۔بَ۔لوش۔ک) (ن گ) دَست ءِ چُنکّی لَنلُک ۔دَست ءُ پادانی کسانیں لَنلُک ۔کوک ۔چِیچکول ۔(2) کسانیں ماہیگے ۔

کابُلی : (کا۔بُ۔لی) (ن گ) نُہد ءِ یا ماک ءِ وڑیں مرَن دانگیں وَرگی ڈالے ۔(2) تُوت ءِ ذیلے ۔

کابِیا : (کا۔بِ۔یا) (ن گ) ترّپِل ۔آپ ءِ سَر برءَ اوشتوک ۔دَرمک ۔سَمّر ۔

کابیل : (کا۔بیل) (ن گ) ڈَگار ءِ بُن بَند ءِ دیم کہ آپ داریت ۔بُنگاہ ۔ڈَگار ءِ جُہلیں ہند ۔

کاپ : (کا۔پ) (ن گ) کاف ۔سنگینیں ، گرَانیں ءُ مُشکُلیں کار ۔گرَانیں وہد ۔**کاپ بہ سرءَ آرگ** : یکّے ءِ سرءَ مصیبت ءُ مُشکُلیں دوَرے ءِ آرگ ۔تاوان بار کنگ ۔جنجال ءِ پرّ ینگ ۔

کاپَر : (کا۔پَر) (ن گ) پہ دار ءِ تگر دجوڑ کُرتگیں ساہِگ ۔(2) دار ءِ اَڈ کُتگیں ساہِگ ۔منّہہ ۔چِپرّ ۔**کاپَر ءِ پادَگ** : (ن گ) کاپَر ءِ مِکّیں مِنگ ۔چُکّ مِنُّگ ۔

کاپُور : (کا۔پُور) (ن گ) وَشبوہیں اِسپیت رَنگیں دَرمانے ۔(2) شِیشگ ءِ تنکّیں ءُ نازُرکیں قسمے ۔

کاپیڑا : (کا۔پے۔ڑا) (س گ) زُوت ناراض ءُ بے تاہِیر بُوئگ ۔ہُونڑگرَگ ۔(2) زَہیر یگ ۔تلوسَگ ۔

کات : (کا۔ت) (ن گ) دَرچک ءِ گُڈّوکیں اُمبرین ۔کاتہ ۔(2) آپ ءِ چُرّگ ءِ ہند ۔(3) کِشک ۔(3) آہان اَت ۔ہمے پلّو ءِ آہنگ ءَ اَت ۔**کات کَشّ** : (کات۔کَش۔ش) (ن گ) کلکشاں ۔گُرانڈانی راہ ۔

کاتِب : (کا۔تِب) (د) (ن گ) نوِشتہ کنوک ۔قلم کار ۔وَش نوِیس ۔**کاتِب ءِ تقدِیر** : (ن گ) مسلمانی مذہب ءِ رُوءَ آہانی اللہ ءِ حُکم ءِ پدا ہر انسان ءِ قسمت ءِ نبشتہ کنوکیں پریشتگ ۔**کاتِبی** : (کا۔تِ۔بی) (ن گ) مُنشی گری ۔نوشتہ کنوک ۔

کاتِر : (کا۔تِر) (ن گ) اِستّل ۔اَسپ ءِ حرءِ پاد دیگ یا رائینگ ءُ اُپس کنگ ءَ رند چہ حرءَ پیداک بُوتگیں چُکّ ۔خچر ۔اِستر ۔

کاتک: (کات۔ک) (ک گ) بچار : آتک ۔

کاتِیال : (کا۔تِ۔یال) (ن گ) پیشونک ۔سَروگان ۔سَرخانڈہ ۔سَرکانڈہ ۔سَروک ۔(2) لیب ءِ سَروک ۔

کاتیمار : (کا۔تی۔مار) (ن گ) لُچّ ۔ٹگّ ۔سَرّاپ ۔چالاک ۔ریپ ۔**کاتیماری** : (کا۔تی۔ما۔ری) (ن گ) چالاکی ۔لُچّی ۔ریپکاری ۔

کاٹ : (کا۔ٹ) (ن گ) بان ءِ نیامی دار۔شہہ تیر۔کانگ۔نیام دار۔(2) داریں زیل۔ پہ بندگ یا بندی کنگ ءِ ہاترءِ دارءِ ٹنگ جنگ ءُ دست ءُ پادانی تہہ ءَ کنگ ءُ بندگ۔(3) گڈّگ۔ بُرّگ۔(4) بازیں دار۔**کاٹ ءُ واٹ** : (ن گ) مان گیشّگ۔اڑگ۔دپ جاک۔مڑءُ کُڑ۔دپ جنگی۔**کاٹ ءُ واٹی** : (ن گ) دپ جاکی۔مڑءُ کُڑی۔دپ جنگی۔ (2) زہری۔نارزائی۔

کاٹار : (کا۔ٹار) (ن گ) ہما کارچ کہ آئی ءِ دستگ ءُ جُتک ٹُکڑہ انت ءُ ہر دو نیمگ ءَ تیز انت۔چاٹموٗ۔کارچ۔(2) سگار۔(3) ہما شِکلیں ءُ شلین ہڈّ کہ کروس ءِ پنجگانی بُرزءَ بہ تیر ہڈّ ان رُدنت۔کروس ءِ ہار۔**کاٹار کنگ** : (کا۔ٹار۔کَ۔نگ) (ک گ) کروس ءِ پادگاں کاٹار رُدگ۔(2) سلاہ بند بُوگ۔**کاٹ جنگ** : پادانی دار ءِ تہہ ءَ کنگ ءُ قید کنگ۔

کاٹگون : (کاٹ۔گو۔ن) (ن گ) آسنے کہ اُستا چیزے ءِ کرّ ءِ گیشینگ ءَ کار مزئے کننت۔

کاٹوری : (کا۔ٹو۔ری) (ن گ) ہمے دوتل بوٗکیں کارچ کہ بند ءُ پیچ بیت ءُ بند کنگ ءِ وہدءَ دپ ءَ بہ دستگ ءِ تہہ ءَ روٗت۔

کاٹہہ : (کا۔ٹہہ) (ن گ) بازیں دار۔بُرّاتگ ءُ یکّ جاہ کُتگیں دار۔(2) سخت جانیں مَردُم۔(2) گڈّوک۔بُرّوک۔

کاج : (کا۔ج) (ن گ) پہ جیگ ءِ بندگ ءَ بٹن ءِ جاگہہ ءِ ٹُنگ۔ جامگ ، کوٹ ءُ پوشاکانی ہما ٹُنگ کہ تہمک ءَ تہہ ءَ روٗت۔کاج۔(2) وشّیں وَرَگ۔**کاج جنگ** : (ک گ) تُہمک ءِ مان کنگ ءِ ہاترءَ جامگ ءِ ٹُنگ چِتگیں جاگہانی کنارانی پُچینگ ءُ شرّ کنگ۔**کاج کنگ**: (کاج۔کَ۔نگ) (ک گ) وشّیں وَراک ءِ اڈّ کنگ۔(2) تُہمُکانی کڑّکانی کَرّاں دوچگ۔

کاجا : (کا۔جا) (ن گ) پوژمُنگ۔زمین ءِ چیرءَ رُدوکیں خُشکیں نیوگے۔**کاجو** : (کا۔جو) (ن گ) کاجا ءِ نسل ءِ نیوگے۔

کاجسک : (کا۔جس۔ک) (ن گ) پسّ ءُ مال ءِ نادُراہی۔

کاجار : (کا۔جا۔ر) (ن گ) گجر۔پہلوی شاہان ءُ پیسر ہمے ٹک کہ ایران ءِ حاکم بُوتگ انت۔

کاجل : (کا۔جل) بچار: کنجل۔

کاچُغ : (کا۔چُغ) (ن گ) چمچہ۔ اِستانگ۔چُوشانک۔کاشُک۔کُمچہ۔

کاخت : (کاخ۔ت) (ن گ) ڈکّال۔قحط۔قحط سالی۔آند۔خُشک سالی۔

کاختگ : (کاخ۔تگ) (ک گ) گُراگ ءِ توار۔کڑاک۔(2) کوٗارگ۔کوٗارت۔کوٗارگگ۔

کاد : (کا۔د) (ن گ) رَستر، کُچکّ یا دَلوت ءِ دپ جنگ ءِ ٹپّ۔(2) دَنتانانی ٹپّ۔ٹپّ۔نیشانی نِشان۔**کادکنگ** : (کاد۔کَ۔نگ) (ک گ) رَستر کُچکّ یا دَلوتی ءِ نیش جنگ ءِ نِشان۔زَخم ءُ سگار ءِ ٹپّ۔ڈال۔**کادی** : (کا۔دی) (ن گ) ہما کہ کادکنگ بُوتگ۔(2) ہما کہ گوں کاد ءَ نسبت داریت۔

کار : (کا۔ر) (ن گ) حزمت۔نوکری۔رمان۔کارءُ بار۔روزگار۔دَڑ۔عمل۔کِرد۔کِردار۔کُنِش۔کُنِشت۔(2) گزران۔پُوریات۔(3) لبزءِ گُڈسرءَ کیت ءُ کارکنوک ءِ بارو ءَ گُشیت، چوش کہ: اِشتاپ کار۔بے کار۔خراب کار۔(4) مطلب۔چکار۔(5) اِزم۔کسب۔(6) دَرَکّ۔(7) فرض۔**کار ءِ بَرَگ**: کار ءِ دَر بَرَگ۔کار ءِ زانگ۔(2) (ک گ) کار یا مُرُوری ءِ پیچ کَرَگ۔**کار بندگ** : (کار۔بَن۔دَگ) (ک گ) کار ءَ آرگ۔کار پرماہگ۔**کارءِ بندگ** : (ک گ) کار پرماہگ۔کسے ءَ کارے ءِ کنگ ءَ گوشگ۔

کار بیرانی : (کا۔ر۔بی۔را۔نی) (ن گ) کارزوالی۔بیش کاری۔**کارءِ پڑشگ** : (ک گ) کار ءِ بند بُوگ۔**کارءِ پڑینگ** : (ک گ) چہ کارءَ دُور دارَگ۔دَست ءِ کار ءِ بَرَگ۔کار ءَ یلہ دیائینگ۔(2) چہ نزوری یا کہ نادُراہی یا کہ دِگہ اَنچیں بے وس کنوکیں نیمّونے ءِ سبب ءَ کار کُت نہ کنگ۔(3) کسے ءَ را کار ءُ روزگارے

دیاۓینگ۔**کارءُ تُرندی** : (ن گ) گرّان ءُ مُشکلیں کار۔جنجال کنوکیں کار۔**کارءُ ٹپّینگ** : (ک گ) پہ اَدارکی کارءَ آہگ۔کارءِ سَوار بُوئگ یا سَوار کنگ۔**کارءِ چیر کنگ** :(ک گ) کسےءِ را کارءِ گوُشگ یا کار پَرماہگ۔**کاردیگ** :(کار۔دی۔یگ) (ک گ) کارءَ آہگ۔(2) کارمزبُوئگ۔**کارءَ ڈُگّگ** : (ک گ) گوں کارءِ دِلگوش بُوئگ یا کارءِ کنگ۔**کارے سَرءِ پڑّینگ** : (ک گ) جنجالیں کارےءِ کسےءِ سَرءَ آرگ۔ وئیل ءُ مُشکُلاں دوٗر دیگ۔**کارءِ سَردیگ** : کارءِ بُنگیج کنگ۔کارءِ بنا کنگ۔**کارءَ کپگ** : کار کنگ ءِ لائق نہ بُوئگ۔کارکپت۔کاہِل۔سُست۔(2) کارءِ بنا کنگ۔**کارءِ کرد** : (ن گ) کُرتگیں کار۔کردار۔کرد۔**کارءَ کشّگ**:(ک گ) چہ کار یا مُزدُوری ءَ دَر کنگ۔(2) کار پَرماہگ۔**کارءِ کشّگ** :(ک گ) وَتی کارءِ شَرّ کنگ۔وَتی مَطلَب ءَ پُورہ کنگ۔کارءِ سَوار کنگ۔گارءِ دیم ءَ برَگ۔**کارکنگ** : (کار۔کَ۔نگ) (ک گ) خزمت کنگ۔روزگار کنگ۔(2) اثر کنگ۔**کارءِ کوٹّی کنگ** : (ک گ) کارءِ کپّی کنگ۔ناتمام کنگ۔کارءِ سَرجم نہ کنگ۔**کارءَ گوازینگ** : چہ کارءِ حَدّءَ برَگ۔حَراب کنگ۔زوال کنگ۔**کارنہ دارگ**:(ک گ) ہیچّ رنگیں نِسبَت نہ دارگ۔بے پَرواہ بُوئگ۔**کارےءِ رولا بُوئگ** : کارءِ خَراب بُوئگ۔کارءِ مان گیشّگ۔کارےءِ اڑگ۔کارےءِ مُہتَل بُوئگ۔**کارءِ خیر** : (س گ) نیکیءِ کار۔جوانیں کار۔(2) رسال یا صَلاحءِ کار۔

کارآمد : (کار۔آ۔مَد) (س گ) ہماکہ کارءَ کیت۔ہماکہ کارمز بُوت کنت۔**کارآمدی** : (کا۔ر۔آ۔م۔دی) (ن گ) ہماکہ کارءَ کیت۔ہماکہ ڈَکّءَ روت۔کارسواریں۔**کارآمدین** : (کار۔آ۔م۔دیں) (س گ) فائدہ مَندیں۔کارءَ آیوکیں۔

کاربوج : (کار۔بو۔ج) (س گ) کارءِ ہلاس کنگ۔کارءِ بند کنگ ءِ وَہدءُ پاس۔چہ کارءَ موکل گرَگ۔(2) (ن گ) دَست ءُ دپی کسانیں اَزباب۔ہما چیز کہ چہ آئیءَ کارے گرَگ بیت۔اوزار۔اَزباب۔**کاربوج کنگ** : (کار۔بوج۔کَ۔نگ) (ک گ) کارءِ بند کنگ۔پہ ادارکی آرامءَ کارءِ بند کنگ۔

کارپد : (کار۔پد) (ن گ) کُرتگیں کار۔(2) کارءِ کرد۔اَنچیں کارکہ نِشان اِش اَست بنت۔کردار۔کرد۔دَست پد۔کارءِ نشان۔

کارتگ : (کار۔تگ) (ک گ) گوراگ ءِ گرّاگگ۔(2) باکارگ۔کرتگ۔کوارگ۔

کارجاہ :(کار۔جاہ) (ن گ) کارخانہ۔کارکنگءِ جاگہ۔

کارچ : (کار۔چ) (ن گ) ٹَپّ اِتگیں تیز دپیں پتّیں آسنے۔کاٹار۔تیگیں آسن۔چَلمَو۔**کارچءِ ایر دیگ** :(ک گ) پہ کُشگءِ دَلوتےءِ یا ساہ دارےءِ گُٹّءِ برّگ۔**کارچءِ ایر ارگ** :(ک گ) کارچءِ شِیکارگ ءُ تیز کنگ کہ ساہ دارےءَ بہ بُرّیت۔(2) پہ ساہ دارےءِ کُشگ یا چیزےءِ بُرّگءَ کارچءِ سَکّ دیگ ءُ ایر آرگ۔**کارچءِ ایر روگ** : (ک گ) کارچءِ ماں گوشت یا چیزےءِ تہءَ روگ یا بُرّگ۔**کارچءِ بندگ** :(ک گ) کارچءِ مُلّائی یا بکّی دم ءُ چُوفّ کنگ تاں کہ کار مہ کنت، مہ بُرّیت۔**کارچُک** :(کار۔چُک) (ن گ) کسانیں کارچ۔**کارچءِ مُشت** : (ن گ) کارچءِ دَستگ۔**کارچی** : (کار۔چی) (ن گ) ہماکہ گوں کارچءِ نسبت داریت۔**کارچیں** :(کار۔چےن) (س گ) چو کارچءِ بیمءِ لگّوکیں یا بُرّناکیں۔

کارخانہ : (کار۔خا۔نہ) (ن گ) ہما جاگہ کہ اُودءَ مشِینانی کُمکّ ءِ چیز ٹَھینگ بنت۔کارجاہ۔کارکنگءِ جاگہ۔

کاردار : (کار۔دا۔ر) (ن گ) کارانی مَستر۔(2) خزمت کار۔نوکر۔کارکنوک۔کَستِر پاد۔چاؤش۔حضوری۔پیش کار۔داشتہ۔دَست بوج۔غُلام۔

کاردارگ : (کار۔دا۔رگ) (ک گ) یکّ چیزےءِ یا مَردُمےءِ را دَزجنگ۔سُرینگ۔گوں جنگ۔سوگلو دارگ۔**کاردارگی** : (کار۔دا۔رگی) (ن گ) دَست جنگی۔گون جنگی۔سُرینگی۔(2) کاردارگءِ آوَکی۔

کاردَربَر : (کار۔دَر۔بَر) (س گ) کارانی جوّان کنوک۔کاری راہ بَندانی سوج دیوک۔کارءَ آیوک۔کارءِ سَوار کنوک۔کارزانت۔کار گُشاد۔**کاردَربَری** : (کار۔دَر۔بَ۔ری) (ن گ) کارگُشادی۔ کارزانتی۔راہ شُونی۔سَروکی۔**کاردَربَریں** : (کار۔دَر۔بَ۔ریں) (س گ) زانتکاریں۔زانوگریں۔کارگُشادیں۔راہ شونیں۔راہ دربریں۔

کارزانت : (کار۔زاں۔ت) (س گ) زانتکاریں مَردُم۔کسے کہ کار پہ جوّانی بزانت۔اُستاد۔زانتکار۔اِزم کار۔کارگُشاد۔اِزمانگر۔ اِزم گِر۔بَلَد۔کاردَربر۔بَلَد کار۔**کارزانتی** : (کار۔زان۔تی) (ن گ) زانتکاری۔کاردَربری۔بَلَد کاری۔بَلَدی۔**کارزانتیں** : (کار۔ زان۔تیں) (س گ) زانتکاریں۔کارگُشادیں۔بَلَد کاریں۔کار دَربَریں۔

کارزَوال : (کار۔زَ۔وال) (س گ) کارانی خَراب کنوک۔ شَرّیں کاراں خَراب کنوک۔(2) تاوان دیوک۔**کارزَوالی** : (کار۔ زَ۔وا۔لی) کارحرابی۔کارءِ حراب کنگ۔**کارزَوالیں** : (کار۔ زَ۔وا۔لیں) حراب کاریں۔تاوان دیوکیں۔

کارساز : (کار۔ساز) (ن گ) خُدا۔پَروَردگار۔حُداوَند۔(2) (س گ) مُشکُل آساں کنوک۔توجیل ساز۔**کارسازیں** : (کار۔سا۔ زیں) (س گ) توجیل سازیں۔پروردگاریں۔ساٹوکیں۔

کارِست : (کا۔رِس۔ت) (ن گ) کِردار۔کرد۔کُتگیں کار یا کارپد۔

کارسَوار : (کار۔سَ۔وار) (س گ) ہَما کہ ہروہد دِگرءِ کارءَ کیت۔**کارءِسَوار کنگ** : (ک گ) مدتّ کنگ۔کارءَ آیگ۔ کارےءِ کنگ۔ مدتّ کنگ۔پہ کسےءِ کار کنگ۔کُمکّ کنگ۔

کارسَواری : (کار۔سَ۔وا۔ری) (ن گ) کارءَ آیگ۔مدت۔ کُمکّ۔**کارسَواریں** : (کار۔سَ۔وا۔ریں) (س گ) کارآمدیں۔ مَدتّ کاریں۔

کارّگ : (کار۔رَگ) (ک گ) بالی مُرگءِ آواز دَر کنگ۔ (2) گُراگءِ کرّا کگ۔

کارگال : (کار۔گال) (ن گ) ہَما حَرف یا گال کہ کارے کنگءِ باروءَ گپّ بجنت یا کارمرز بہ بیت چو کہ: کنگ، رَوگ، وَرَگ، شتگ، برتگ، برائینتگ، یا ہَما حَرف کہ لَبزانی گِرءُ بَند یا گِرءُ دارءِ باترءَ کارمرز بنت۔

کارگاہ : (کار۔گاہ) (ن گ) جولاہِگءِ کارگاہ یا کارجاگہہ۔ہَما جاگہہ کہ جولاہِگ گُدگوپنت۔(2) ہَما گُدکہ آئیءِ پہنات تچک مہ بیت۔

کارگِس : (کار۔گِس) (ن گ) کارکنگءِ جاگہہ۔کارجاہ۔

کارگُشاد : (کار۔گُ۔شاد) (س گ) کاردَربر۔ہَما کہ کاراں شرّ کَنت۔کارزانت۔(2) چسپان۔دَستاں رچوک بُوتگ۔بامَرد۔پدءِ مرد۔چالاک۔**کارگُشادی** : (کار۔گُ۔شا۔دی) (ن گ) زانوگری۔بَلَدی۔مَدتّ کاری۔کاردربری۔**کارگُشادیں** : (کار۔ گُ۔شا۔دیں) (س گ) کاردربریں۔کارزانتیں۔زانوگریں۔ کارآمدیں۔**کارےءِگُشادکنگ** : کارءَ آیگ۔کسےءِ کُمکّ کنگ۔ مدتّ کنگ۔

کارگَل : (کار۔گَل) (ن گ) اِدارہ۔کارجاہ۔(2) مُزّور۔ کارکنوک۔

کارگِین : (کار۔گےن) (ن گ) جولاہِگءِ کارگاہءِ کَلّ۔

کارمَرد : (کار۔مَر۔د) (ن گ) چیزےءِ کارءِ گِرَگ۔ڈکّءِ آرَگءِ کار۔کارءَ آرَگ۔کارمرز۔**کارمَرد کنگ** : (کار۔مَر۔د۔ کَ۔نگ) (ک گ) کارگِرَگ۔کارمرز کنگ۔کارءَ آرَگ۔پہ کار کُمکّ کنگ۔کارءَ آتکگیں۔

کارمَرز : (کار۔مَر۔ز) (ن گ) چیزےءِ کارءِ گِرَگ۔کارءَ آرَگ۔کارمرد۔**کارمَرزی** : (کار۔مَر۔زی) کارآمدی۔

کارمُزّ : (کار۔مُز۔ز) (ن گ) کارءِ مُزّ۔مُزّوری۔کارءِ عَوَض۔

کارمَستِر : (کار۔مَس۔تِر) (ن گ) کارءِ کماش۔گزیر۔وکیل۔ کارءِ سَروگان۔مَستِر۔پیش کار۔**کارمَستِری** : (کار۔مَس۔تِ۔ری) (ن گ) کماشی۔گزیری۔سروکی۔پیش کاری۔پیشونکی۔

کارنامہ :(کار۔نا۔مہ) (ن گ) مزنیں کار۔ جوانیں کارءُ کرد۔ کردگار۔شرّیں کارپد۔

کارِنج :(کا۔رِن۔ج) (ن گ) پٹّنءِ ذاتءِ ماہیگے۔

کارِندہ :(کا۔رِن۔دَہ) (س گ) (ن گ) حزمت کار۔ کارکنوک۔کاری۔مزّور۔چلوپگی۔بڈّی۔نوکر۔کُنندہ کار۔**کارِندہی** : (کا۔رِن۔دَ۔ہی) حزمت کاری۔نوکری۔مزّوری۔

کاروان :(کا۔رَ۔وا۔ن) (ن گ) بازیں مسافرانی ٹولی۔ اُشترانی سَرءَ مالءُ اَزبابءِ بَرگءُ آرگءِ ہورءُ سرجمیں رَنگ۔ گلگ۔قافلہ۔**کاروان کشّ** :(کا۔رَ۔وان۔کش۔ش) (ن گ) ہما مردم کہ اُشترانی سَرءَ مالءِ برءُ آرءِ کارءَ کنت یا کننت۔**کارواں کشّی** :(کا۔رَ۔واں۔کش۔شی) ساربانی۔

کاروان کش :(کا۔رَ۔وا۔ن۔کش) (ن گ) سَوَلےءِ نام اِنت۔ (2) مالءُ دلوتءِ وَرگی کاہے کہ گُٹ دردءِ علاج انت۔

کاروانک : (کار۔وا۔نَک) (ن گ) مُرگےءِ ذاتے۔

کاروا ہُند :(کار۔وا۔ہُن۔د) (س گ) ہما مَردُم کہ کارءَ اَست۔ بے کارءَ اِنت۔ (2) کارءِ خُدا اُبند۔ کارءِ مستر۔ کارءِ سَروک۔

کاروبار :(کا۔رُ۔بار) (ن گ) روزگار۔ پُوریات۔ سوداگری۔ تجارت۔**کاروباری** : (کا۔رُ۔با۔ری) (ن گ) سوداگری۔ باپاری۔ (2) سوداگر۔

کاری :(کا۔ری) (ن گ) بے جان۔ دَم بَرگ۔ دَم بُرتگیں۔ (2) کارکنوکیں مَردُم۔ (3) مزّور۔ کارءَ آیوکیں چیز یا مَردُم۔ کاریگ۔ (4) کارِندہ۔ (5) مزنیں ٹپّ۔ اَنچیں ٹپّ کہ آئیءِ نِشان نہ رَوت۔ ہما ٹپّ کہ دُژاہ مہ بیت۔ (6) جوان۔ شرّ۔ (7) بڑیں۔ نامی ئیں۔ مستر۔ گہہ۔**کاری کنگ** :(کا۔ری۔کَ۔نگ) (ک گ) ٹپّی کنگ۔ بے وس کنگ۔**کاری ئیں** :(کا۔ری۔ئیں) (س گ) ہما کہ کار کنت۔ (2) شرّیں۔ جوانیں۔ بڑیں۔

کاری ئیں ٹپّ : (کا۔ری۔ئیں۔ٹَپ۔پ) (س گ) اَنچیں ٹپّ کہ بہ کُشیت۔ ہما ٹپّ کہ سَکّ بہ تورینیت۔ ہما ٹپّ کہ مَردُمءِ تہتءِ باہوٹ بہ کنت۔

کاریز :(کا۔رے۔ز) کہن۔**کاریز کشّ** :(کا۔رے۔ز۔کش۔ش) (ن گ) کنّات۔کہنءِ کارکنوک۔لئی کشّ۔

کاریگ :(کا۔ری۔گ) بچار : کاری۔

کاریگر :(کا۔ری۔گر) (ن گ) اُستاد۔کسب کار۔زانتکار۔کار گُشاد۔**کاریگری** :(کا۔ری۔گَ۔ری) استادی۔زانتکاری۔ کارگُشادی۔

کاڑ :(کا۔ڑ) (ن گ) شرّرنگ۔وشّ قدءُ وشّ بالادیں جِنِک۔ زیبا۔وشّ دُژوشُم۔**کاڑیں** :(کا۔ڑیں) (س گ) چوکاڑءَ۔ زیبائیں۔شرّرنگیں۔وشّ بالادیں۔وشّ دڑوشمیں۔

کاڑا :(کا۔ڑا) (د) (ن گ) تہلءُ گریں آپ۔ (2) چوٹ۔ چپّ۔شکون۔

کاڑغ :(کا۔ڑغ) (ک گ) شِیرانی بادینگءِ کار۔

کاڑو :(کا۔ڑو) (ن گ) ہما کہ یکّ چمّءِ ٹیلگ ئے چوٹ اَنت یا یکّ چمّءِ کور اِنت۔ یا یکّ چمےءِ ٹیلگ ئے دَرآتکگ سَرپرّ اِتگ۔کانٹ چم۔

کاڑی :(کا۔ڑی) (ن گ) زَنُوک۔سُنٹ۔ (2) ہما ماہیگ کہ مِیدءِ پہ وَت گیشینت۔ (3) بزانی یکّ ناڈُراہی یے۔

کاز :(کا۔ز) (ن گ) بارگیں نلءِ قسمے۔

کاس :(کا۔س) (ف گ) کاسگءِ فرماں گال: بہ کاس۔ (2) بُوجیگءِ سرکپگ۔ بالابُوتگ۔ ماناسگ۔ (2) مقدار۔ کساس۔ قدّ۔

کاسپیت :(کاس۔پِ۔ت) (ن گ) گلہءِ پُگ۔سِپپر۔

کاسگ:(کا۔سَگ) (ن گ) جوہانءِ صاف کنگءِ اَزبابے۔ ہنشون۔ (2) دارءِ رزان کہ آئیءِ تہءَ وردِن وَرگ بیت۔ کرسان۔ (3) دارءِ رزان کہ مید پہ یکّدارانی آپءِ چِنگءُ دَرکنگءِ کارمزئے گننت۔ پانڑ۔ ٹوٹ۔ شلیپو۔ (4) (ک گ) ماناسگ، یکّدار، بُوجیگ یا میلءِ تہءَ لِکّ کپگ۔ (5) بالابُوتگ۔ بُرزءِ سر کپگ۔

آ کاسگ ۔ لِکّ کپگ ۔ (6) کوَرءِ کرّانی دِرّ کہ چودَمک ءِ پچّ اَنت ۔ (7) جُگ ءِ ہر دوئیں کلّیں جاگہہ کہ کائیگرانی گردِن ءِ کالب اَنت ءُ چو کاسگ ءَ اَنت کہ کارءِ وہداں گو کانی گردِن ءَ ایر کنگ بنت ۔ (8) دارءِ اَڈ کُرتگیں ہما دَرپ کہ پہ دانءِ کیلگ ءَ کارمرز بیت ۔ کیلو ۔ مَرَنیں ہِیران ۔ (9) کرپاسانی کاسگ ءُ بڑیسگ ۔ **کاسگ بند :** (کا ۔ سَگ ۔ بَن ۔ د) گُلّو بند ۔ **کاسگ ءَ چہ پُشت ءَ کیلگ :** بے رِدءُ بندیں کار کنگ ۔ چپّیگیں کار کنگ ۔ حَرابیں کار کنگ ۔ **کاسگ پُشت :** (کا ۔ سَگ ۔ پُش ۔ ت) (ن گ) کسیپ ۔ کاسلوک ۔ کاسلونک ۔ کاسلو ۔ کاسلُک ۔ کانسلوک ۔ **کاسَّک :** (کا ۔ س ۔ سَک) (ن گ) کسانیں کاسگ ۔

کاسگ چٹّ : (کا ۔ سَگ ۔ چَٹ ۔ ٹ) (س گ) ہما کَس کہ کاسگ ءِ چٹّیت ۔ (2) ماتی لَنگک ءِ کَشّی لَنگک کہ گوں ہمیشی ءَ کاسگ یا دِگہ چیزے چٹّگ بیت ۔ (3) لیزم ۔ چَمّ شُدیگ ۔ چلُوس ۔ (4) لنگڑ ۔ گُڑنگ ۔ (5) حزمت کار ۔ نوکر ۔ ایردَست ۔ کاسگ لیس ۔ برّ چَٹّ ۔ **کاسگ چٹّیں :** (کا ۔ سَگ ۔ چَٹ ۔ ٹیں) (س گ) شُدیگیں ۔ چلُوسّیں ۔ لنگڑیں ۔ گُڑنگیں ۔ (2) زیردستیں ۔ زیرمنّتیں ۔ برَّگیں ۔ نوکریں ۔

کاسگ لیس : (کا ۔ سَگ ۔ لے س) (س گ) کاسگ چٹّوک ۔ (2) ایردَست ۔ خزمت کار ۔ (3) دلّار ۔ بے اِیمان ۔

کاسلُک : (کا ۔ سَ ۔ لُک) (ن گ) کسانیں کاسگ ۔ (2) کاہے ۔ (3) لُوگلے ۔ (4) کاسلوک ۔ کاسلونک ۔ کاسگ پُشت ۔ کسیپ ۔ کاسلو ۔ کانسلوک ۔

کاسلو : (کا ۔ سَ ۔ لو) بچار : کاسلُک ۔

کاسلوک : (کا ۔ سَ ۔ لوک) بچار : کاسلُک ۔

کاسلونک : (کا ۔ سَ ۔ لون ۔ ک) بچار : کاسلُک ۔

کاسہ چٹّ : (کا ۔ سہ ۔ چَٹ ۔ ٹ) بچار : کاسگ چَٹ ۔

کاش : (کا ۔ ش) (ن گ) ڈال کاہے کہ دَلوت ءِ وراک اِنت ۔ (2) تچک ۔ بارگ ۔

کاشاپ : (کا ۔ شا ۔ پ) (س گ) ہما چَکّل یا چمّگ کہ آئی ءِ چَپّ ءُ چاگرد ءَ کاش بہ بیت ۔ (2) (ن گ) کیچ ءِ ضِلٰو ءِ یکّ دَمگے ءِ میتگے ءِ نام اِنت ۔

کاشال : (کا ۔ شا ۔ ل) (ن گ) نادُراہی ءِ دَراج کشّگ ۔ (2) دَرد ۔ وَلّ ۔ پیچ ۔

کاشانی : (کا ۔ شا ۔ نی) (ن گ) جولاہگ گوَاپیں ہفت رَنگی سر چادِرے کہ بانورءَ راسِیرءِ وہداں سَرءَ دیگ بیت ۔ کاشان بلوچستان ءِ یکّ دَمگے ءِ نام اِنت ، چوشیں چادِر بُندرءَ کاشان ءَ اَڈ دیگ بُوتگ اَنت ۔ (2) ہما کہ گوں کاشان ءِ نِسبت داریت ۔

کاشَر : (کا ۔ شَر) (ن گ) پہ مال چارینی ءَ لڈّ ءُ بوج ۔ پہوالی ۔

کاشُک : (کا ۔ شُک) (ن گ) لیجرءِ ذات ءِ کسانیں ماہیگے ۔ لُوجَر ۔ (2) چیستوک ءِ کاشُک ۔ (3) اَزبابے کہ چہ ہنسک ءَ کسان تر اِنت ۔ اِستائک ۔ کُمچہ ۔ چمّچہ ۔ کاچغ ۔ چُوشانک ۔

کاشِن : (کا ۔ شِن) (ن گ) دَلوتی کاہے کہ ایش پہ لاپ ءِ رِچگ ءِ دوائے ۔

کاشُم : (کا ۔ شُم) بچار : کاش ۔

کاشَم : (کا ۔ شَم) مرادگالے کہ دِڑیگتیں اَنچوش بات ۔

کاشی : (کا ۔ شی) (ن گ) آپ واری رَزان ۔ ہِیران ۔ غاب ۔ رکابی ۔ پیتل ۔ تالی ۔ سَہن ۔ (2) چہ کاش ءِ جوڑ کُرتگیں چیز ۔ ہما کہ گوں کاش ءَ نِسبت داریت ۔ **کاشی لوگ :** (کا ۔ شی ۔ لو ۔ گ) (ن گ) چہ کاش ءَ اَڈ داتگیں لوگ ۔ غریبی لوگ ۔ کاشیں کُڈّک ۔ **کاشیں کُڈّک :** (کا ۔ شے ن ۔ کُڈ ۔ ڈک) (ن گ) غریبی لوگ ۔ کاشی لوگ ۔ **کاشیں مُود :** (کا ۔ شے ن ۔ مُود) (ن گ) تچکیں مُود ۔ ہما مُود کہ ڈکّم نہ اَنت ۔

کاشِیگ : (کا ۔ شی ۔ گ) بچار : کاشی ۔

کاغَذ : (کا ۔ غَذ) (ن گ) کاگد ۔ نمدی ۔

کاف : (کا ۔ ف) (ن گ) عِزّت ۔ مَیار ۔ شَرَف ۔ لَجّ ۔ غَیرت ۔ حَیا ۔ (2) شَرم ۔ لحاظ ۔ (3) جوہر ۔ بُود ۔ **کافتگ :** (کاف ۔ تگ) (س گ) سَرگردان ۔ سَرچرّ ۔ سَرترّ ۔ **کاف ءَ رسینگ :** تنگ کنگ ۔ دِل سِیاہ کنگ ۔ سوکی ءُ شزار کنگ ۔ (2) عِزّت دیگ ۔

کافِر : (کا۔ فِر) (ن گ) مسلمانانی مذہب اسلام ءِ رُوءَ آہانی اللہ ءِ یا آہانی دین ءِ نہ منّوک۔ (2) بے دین۔ بے اِیمان۔ یکّ جہانی۔
کافری : (کا۔ فِ۔ ری) (ن گ) بے دینی۔ بے ایمانی۔
کافریں : (کا۔ فِ۔ ریں) بے ایمانیں۔ بے دینیں۔
کافرنڈ : (کاف۔ رِن۔ ڈ) (ن گ) سختیں یا زندگیں سنگ ءِ ٹُکّر۔ تیگیں کوہ۔ تچکیں ءُ راستیں کوہ۔ شُتکیں تلار۔
کاک: (کا۔ ک) (ن گ) کُرنُوئیں نان۔ سِنگ ءِ تل ءَ داتگیں ءُ پچّتگیں نان۔ کُرنُو۔ (2) تُچپنگ ءِ مکّو۔
کاکا : (کا۔ کا) (ن گ) ناکو۔ کاکو۔ (2) برات۔ مستریں برات۔
کاکارغ: (کا۔ کا۔ رَغ) (ک گ) کُکرُ ءِ کُڑاسکگ۔ کُکڑاسکگ۔ کُکاہگ۔ (2) ہوکارگ۔ چہ گُٹّ ءِ بلکم یا ٹُکّ ءُ لیتار ءِ کشّگ۔ (3) مال ءِ توار کنگ۔
کاکڑوس : (کا۔ کَ۔ ڑوس) بچار: کاکڑوسک۔
کاکڑوسک: (کا۔ کَ۔ ڑوس۔ ک) (ن گ) بالُوے کہ گیشتر ماں گندیں یا خرابیں جاگہاں بیت۔ چِرتّ۔ کاکڑوس۔
کاکڑی : (کا۔ کَ۔ ڑی) (ن گ) بادرنگ۔ تر۔ سبزی ئے کہ حامگ ءَ ورنت ئے۔
کاکُل: (کا۔ کُل) (ن گ) مُرگانی سرءَ رُستگیں جکّیں مُود۔
کاکم: (کا۔ کَم) (ن گ) دَلوت ءُ اولاکانی چُکّ کہ مُنڈ ءُ شَل بہ بنت۔
کاکُوس : (کا۔ کُوس) (د) (ن گ) پُوئی۔ سِنداس۔ چرخی۔
کاگد : (کا۔ گد) (ن گ) ہمے کہ آئی ءِ سرءَ نوشتہ بیت۔ کاغذ۔ نمدی۔ **کاگدءُ کرّ اچ :** (ن گ) نمدی رواں کنگ۔ کاگد ءِ نبشتہ کنگ۔
کاگوشت : (کا۔ گوش۔ ت) (ن گ) شُدیگ ءِ چہ وَرگ ءَ سیر بُوتگ ءَ ساری وَرگ ءِ ہلاس بُوتگ یا وَرگانی پچّ کرگ ءَ کاگوشت گوشنت۔
کال : (کا۔ ل) (ن گ) سیر ءُ آبادیں سال۔ (2) تژات۔ (3) سِیاد۔ دُوریں وارث۔ **کالہ :** (کا۔ لِہ) (ن گ) بدن۔ جون۔ (2) کہول۔ خاندان۔
کالِب : (کا۔ لِب) (ن گ) قالب۔ سانچہ۔ (2) لچّہ ءِ وزن۔

کالبوت : (کال۔ بوت) (ن گ) وڑ۔ نمونگ۔ کالِب۔ (2) کوہنیں کونٹ یا غالی ءِ نمونگ کہ نوکیں کونٹ ءُ غالی ہمیشی وڑءَ گوں پگ بنت۔
کالپان : (کال۔ پان) (ن گ) جزیرہ۔ چپّ ءُ چاگرد ءَ آپ ءُ ہمے آپ ءِ درنیام ءِ خُشکی۔ بینٹ۔ **کالپانی :** (کال۔ پانی) (ن گ) کَوَر ءِ تہہ ءَ بُزرگیں ٹِکّ کہ آئی ءِ سرءَ دڑچک ءُ سبزگ بہ بیت ءُ آئی ءِ چپّ ءُ چاگرد ءَ کَوَر ءِ آپ رَو بہ بیت۔ (2) آپ ءِ درمیان ءِ خُشکی۔ جزیرہ۔
کال خواہ : (کال۔ خوا۔ ہ) (ن گ) کالواہ۔ دُوریں۔ سِیاد۔ وارِث۔ واجہہ۔ (2) اختیار۔
کالغ : (کا۔ لِغ) (ن گ) پیریں پسّ ءُ مال ءِ گوشت کہ نہ گرّ دیت۔
کالک : (کال۔ ک) (ن گ) جنین ءِ مُودانی رستگیں بہر۔ زال ءِ مُوداں پہ مُشک ءُ رندگ ءَ بہر بہر کننت ءُ ہر بہرے کالکے۔ 2) تیجگ یا دِگہ اَنچیں نیبگانی راڑ۔ دانگ۔ ٹُکّر۔ شُونزگ۔
کالِک : (کا۔ لِک) بچار : کولِک۔
کالگ : (کا۔ لَگ) (ن گ) گوشت یا ماہیگ ءِ بے ہڈّیں شرّیں ٹُکّر۔ (2) ہاژگیں گوشت۔ گوشت ءِ پُجل۔ (3) گرّ اشتگیں گوشت ءِ بزیں ٹُکّر۔
کالو : (کا۔ لو) (ن گ) دَرپ۔ دان یا دِگہ چیزے ءِ ایر کنگ ءُ ماں کنگ ءِ دَرپ۔ (2) کیلو۔ (3) سَرگ ءِ سربری کاسگ۔
کالواہ : (کا۔ ل۔ وا۔ ہ) بچار : کال خواہ۔
کام : (کا۔ م) (ن گ) حر یا دِگہ اولاک ءِ ٹک ءِ نادُراہی یے۔ (2) عِلاج۔ توجیل۔ (3) مادگیں حر ءِ پہ لاگ ءِ واہشت ءَ دَپ ءِ چاپینگ۔ (4) وَشّ۔ وژدلی۔ واہشت۔ واہگ۔ ہُبّ۔ (5) وَس۔ دسترس۔ (6) اِستارُدمی۔ (7) ہمامزنیں دَژاجیں دار کہ دیوال ءِ سرءَ ایر بیت۔ (8) کانگڑ ءُ تچکیں لاپ دار یا دارُک۔ (9) کس۔ عزیز۔ ٹہالہا۔ سِیال۔ خیش۔ کامدار۔ عازیز۔ قوم۔ ٹکّ۔ کُٹم۔
کامبا: (کام۔ با) (ن گ) کنزی۔ مزنیں پات۔ (2) دَرپ۔ پیتل۔ (3) جُولی کہ سرین ءَ بندگ بیت۔ (3) دژاج قدّ۔
کامباءِ بے کڑی : (ن گ) ہما دَرپ کہ کڈی ئے پرِ نیست۔ (2) (س گ) شترتگ۔ بے فرق۔ لوفر۔

کامبار :(کام ـ بار) (ن گ) لانچ ءِ میلانی تہہ ءَ کارمرز بُوؤکیں زنڈیں ساد ـ زنڈیں ءُمُھریں ساد ـ

کامباڑی :(کام ـ با ـ ڑی) (ن گ) اِشکرانکی ـ مُرگانی چپّڈ گارءَ گلّینگ ءِ ہاترءَ پیش ءُ ٹھینتگیں چیزے کہ ایشی ءَ سِنگ مان کنّنت ءُ ہیر دینت ـ کانھاڑی ـ

کامبو :(کام ـ بُو) (ن گ) دَرّاج گردنیں دریائی مُرگے ـ (2) چوٹ ـ (3) دَرّاج ـ مَزَن قدّ ـ

کامبہ :(کام ـ بَہ) (ن گ) دِسکے ـ بندیکے ـ

کامپول :(کام ـ پول) (ن گ) سَرگ ءِ ہڈّ ـ سَرگ ءِ کڈُّ ولگ ـ کڈُّ ولگ ـ

کامدار : (کام ـ دا ـ ر) (ن گ) کس ـ کام ـ سیاد ـ عازیز ـ

کامداری :(کام ـ دا ـ ری) (ن گ) سِیادی ـ وارثی ـ وَت ماں وتی ـ

کام کویل :(کام ـ کو ـ اِل) (ن گ) نزّیکیں ـ وارث ـ خیش ـ عزیز ـ

کامِل :(کا ـ مِل) (د) (ن گ) سَرجم ـ پُورہ ـ تیوؤگیں ـ تیوؤگ ـ

کامَہ :(کا ـ مَہ) (ن گ) مراد ـ واہشت ـ پہ مُراد ـ مقصد ـ

کامِیاب:(کا ـ مِ ـ یاب) (د) (ن گ) سوبیں ـ سوب کُرتگیں ـ گُڑ وہ بر ـ سوبہی ـ سوب زُرتگیں ـ سَرسوب ـ سوبان ـ باج بر ـ سوب مَند ـ سَربُلند ـ **کامیابی** :(کا ـ مِ ـ یا ـ بی) سَرسُوبی ـ سَربُلندی ـ **کامیابیں** : (کا ـ مِ ـ یا ـ بیں) سرسوبیں ـ سوب مَندیں ـ

کان :(کا ـ ن) (ن گ) چپّڈ گار یا کوہ ءَ مادن یادِگہ شئے ءِ دَرکپگ ءِ ہند ـ (2) گہہ ـ دل جم ـ جوانیں سَر ـ

کانا : (کا ـ نا) (ن گ) سُکّان ءِ کانا ـ ہما کہ سُکّان ءِ بیرِش ءِ بدل اِنت ـ

کاناتی :(کا ـ نا ـ تی) (ن گ) لاغریں پاگاس ـ

کانارَغ :(کا ـ نا ـ رَغ) (ک گ) بڑّیں مال ءِ پہ دلیروتی نیمگ ءَ آرگ ـ (2) فریاد کنگ ـ نارگ ـ کوناہگ ـ

کاناف :(کا ـ نا ـ ف) (ن گ) گُٹّے آپ ـ (2) سیرءِ گچّ ءِ آپ ـ (3) کُمب یا کانی ءِ آپ کہ یکوئی اَست اِنت ـ

کانھاڑی : (کان ـ ہا ـ ڑی) بچار : کامباڑی ـ

کانٹ :(کان ـ ٹ) (ن گ) پس، گوک، گورانڈ یا آسک ءُ دِگہ ہمے رنگیں دَلوتانی سَر ءِ رُستگیں ہڈّ ـ شاح ـ مَرَغ ـ چوٹ ـ شاح ـ (2) کُر ـ کلانٹک ـ کنارہ ـ کلانٹ ـ (3) چوٹ چمّ ـ کانڑ ـ کانڑا ـ **کانٹ جَنگ** :(کان ـ ٹ ـ جَ ـ نگ) (ک گ) پَس، گوک یا کہ دِگہ کانٹ ئیں ساہ دارے ءِ جَنگ ـ (2) نقصان دیگ ـ تاوانی کنگ ـ **کانٹو**: (کان ـ ٹو) (ن گ) چمّ کانٹ ـ چوٹ چمّ ـ **کانٹی** : (کان ـ ٹی) (ن گ) ہما کہ چمّ ئے کانٹ یا ٹیلگ ئے چوٹ بہ بنت ـ (2) چمّانی چوٹی ـ (3) ہما دَلوت یا ساہ دار کہ کانٹ ئے پِر بہ بیت ـ (4) ہُڑّ اریں مَردُم ـ (5) لُچّ ـ دغاباز ـ مرّا ـ (6) اَلوندی ـ **کانٹی ئیں** :(کان ـ ٹی ـ ئیں) ہمائی ءِ کانٹ پِر ـ (2) ہما کہ گوں کانٹ ءِ نسبت داریت ـ

کانٹک :(کان ـ ٹک) (ن گ) ہر کسانیں بارگیں ءُ توسکیں چیز ـ (2) کسانیں کانٹ کہ نوک دَرکاینت ـ (3) چیچک ءِ نہ رَس اتگیں بر ـ (4) ہپُوتگ ءِ بر ـ (5) شِگان ـ پیگور ـ (6) حبرے ءِ پہ نپوستی گوش ءَ جَنگ ـ (7) یکّ دوچے ـ **کانٹکو** :(کان ـ ٹُ ـ کو) جنگ ءُ مڑءَ لانچگ ـ (2) مان اَڑگ ـ ضِدّ بُوتگ ـ کُندہی بُوتگ ـ چِنگرو ـ

کانٹکوبُوتگ : (کان ـ ٹُ ـ کو ـ بُو ـ تگ) دِشتی بُوتگ ـ نہ وَش بُوتگ ـ کُندہی بُوتگ ـ **کانٹکی** :(کان ـ ٹُ ـ کی) (ن گ) کَستی ـ دُشمنی ـ بدواہی ـ

کانٹک ءُ نال :(ن گ) دوچی ءِ نام اِنت ـ

کانٹَل :(کان ـ ٹَل) (ن گ) اپیتنگ ءِ بر ـ

کانٹلو :(کان ـ ٹَ ـ لو) (ن گ) چکینی دوچے ـ

کانجل:(کان ـ جَل) (ن گ) وادجوڑ کنگ ءِ کارجاہ ـ (2) بجَن ـ ہما بجَن کہ پہ وادجوڑ کنگ ءَ کارمرز بیت ـ

کانجو:(کان ـ جو) (ن گ) یکّدار یا بُوجیگانی تاگرانی پُشت ـ کنجو ـ

کانجیٹی :(کان ـ جے ـ ٹی) (ن گ) لالچ ـ جوفہ ـ حرص ـ

کانچ :(کان ۔چ) (ن گ) ہر ہما چیز کہ چہ شیشگ ءِ جوڑ بیت ۔ (2) بلور ۔ گلاس ۔ اوشیش ۔ **کانچی** :(کان ۔ چی) ہما کہ کانچ ئے پر ۔ (2) ہما کہ گوں کانچ ءَ نسبت داریت ۔

کاندوشک :(کان ۔ دوش ۔ ک) (ن گ) پادءِ نلی ۔ تیر ہڈّ ۔

کانڈ :(کان ۔ڈ) (د) (ن گ) سیرءِ شادہاں یا پہ حیراتے ءَ کسے ءِ لوٹگ ۔ دعوت دیگ ۔ **کانڈ کنگ** :(کان ۔ ڈ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) لوٹائینگ ۔ آرگ ۔ دعوت دیگ ۔

کانڈا :(کان ۔ڈا) (س گ) زور ۔ زوراک ۔

کانڈار :(کان ۔ڈا ۔ ر) (ن گ) ماہور ءِ قسمے کہ تیاب ءَ چیر کنگ بیت ۔ ماہور ءِ من دریا ءَ چِنڈگ ۔ (2) اُشترءِ دَلو تانی ورا کی ڈڈّین کاہے ۔ کُنٹگی ئیں جَرّ ے ۔

کانڈال :(کان ۔ڈا ۔ ل) (س گ) دَم بُرتگیں ۔ کپتگیں ۔ کنڈے ءِ تہہ ءَ چپّی ءَ کپوکیں ۔ **کانڈال گِرَگ** :(کان ۔ڈا ۔ل ۔گِ ۔رَگ) (ک گ) کپگ ۔ چپّیءَ کپگ ۔ دیم پہ شکّون بُوئنگ ۔

کانڈَرَگ :(کان ۔ ڈَ ۔ رَگ) (ک گ) کپگ ۔ لہگ ۔ پیرءِ نزور بُوئنگ ۔ تہت ءِ باہوٹ بُوئنگ ۔ **کانڈَریتگیں** :(کان ۔ ڈَ ۔ رِ ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) کپتگ کاریں ۔ لاغریں ۔ نزوریں ۔

کانڈور :(کان ۔ ڈو ۔ ر) (ن گ) کنڈور ۔ کنڈیں جاگہہ ۔ آپ بندیں جاگہہ ۔ دَریا ءِ کَرّ ءِ ڈور ءِ تہہ ءَ یا دِگہ اَنچیں کسانیں کنڈ کہ آپ وہدے آلاڑ بیت ایشانی تہہ ءَ آپ پَشت کپیت ، گوں ہمے آپ ءَ ماہیگ ، کیکڑا ءُ کسیپ پَشت کپنت کہ گِرگ بنت ۔

کانڈارگ :(کان ۔ڈا ۔ رَگ) (ک گ) کانارغ ۔ پری پری کنگ ۔ (2) پَشت چنڈگ ۔

کانڈارو :(کان ۔ڈا ۔ رَو) (ن گ) اسپ پان ۔ اسپانی کدیم کنوک ۔

کانڈاری :(کان ۔ڈا ۔ ری) (ن گ) اسپانی کدیم ۔

کانڈیچی :(کان ۔ ڈی ۔ چی) (ن گ) چیزے ءِ یا مالے ءِ بہرءِ بانگ ءِ وہدءَ گچین کنگ ءُ زورگ ۔

کانڈیر :(کان ۔ ڈے ۔ ر) (ن گ) واجہہ ۔ مستر ۔ کماش ۔ سَروک ۔

کانڈیل :(کان ۔ ڈے ۔ ل) (ن گ) گڑب ءِ دار ۔ فَصل ءِ ڈیل ۔

کانڑ :(کان ۔ ڑ) (ن گ) لوٹ ۔ (2) چوٹ ۔ ٹونڈ ۔ (3) کِرم وارتگیں ۔

کانڑا :(کان ۔ ڑا) (ن گ) کانٹ چَمّ ۔ یَکّ چَم ۔ یَکّ چمّے ءِ کور بُوئنگ ۔ کانڑ چَمّ ۔ کانٹ ۔ کانڑ ۔ (2) کِرم وارتگیں دار ۔

کانڑَس :(کان ۔ ڑَس) (ن گ) نیم ذاتیں مَردُم ۔ دورَگ ۔ (2) پیر ءُ نزوریں دَلوت کہ کار کُت مہ کنت ۔ (2) کم ذات ۔ بے بہہ ۔

کانڑی :(کان ۔ ڑی) (ن گ) ہما ہوشگ کہ آئی ءِ دان سیاہ ترّیت ۔ ہوشگ کہ دان ئے پُتک بہ بیت ۔ (2) پُتک یا پُوتکیں ہوشگ کہ سیاہ ترّیت ءُ دان نہ بیت ۔ (3) بے کار ۔ بے فائدگ ۔ (4) سیاہ رَنگ ۔ (5) ژُرتّیں دان ءِ خرابیں قسمے ۔

کانڑینگ :(کان ۔ ڑِے ۔ نگ) (ک گ) دانگ دانگ کنگ ۔ ریچگ ۔ زیان کنگ ۔ چاٹال ۔ انج انج کنگ ۔ تالان کنگ ۔

کانزَغ :(کان ۔ زَغ) (ک گ) بد بَرَگ ۔ وَشّ نہ بُوئنگ ۔ دوست نہ بُوئنگ ۔ اعتراض کنگ ۔

کانزگ :(کا ۔ نز ۔ گ) (ن گ) مچّ ءِ ہوش ءِ بُن ءِ دار ۔ مچّ ءِ ہوش ءِ لُٹّ ۔ (2) مچ ءُ خشکیں لُٹ ۔

کانژ :(کان ۔ ژ) (ن گ) کانٹ ۔ چَمّ کہ کانٹ بیت چَمّ ءِ مِل گوات گرنت ءُ چَمّ دِگہ وڑ بیت ۔ (2) چوٹ چَمّ ۔ ہما کہ حبرءِ گالوار کنگ ءِ وَہدءَ یکّ چَمّے بُوٹیت ۔ کانڑا ۔ **کانژو** :(کان ۔ ژو) چوٹ چَمّ ۔

کانژگ :(کان ۔ ژگ) (ک گ) ناجوڑءِ کمرءُ وریں توار ۔ (2) کسی مُرگ ءِ گِرَگ ءِ وَہداں توار ۔ (3) کسی مُرگانی توار ۔ (4) مُرگ یا مُرگانی آواز دیگ یا کڑ اگگ ۔

کانسلوک :(کان ۔ سَ ۔ لوک) (ن گ) کسیپ ۔ کاسلونک ۔ کاسَلُک ۔ کاسلو ۔ کاسلوک ۔ کاسَگ پُشت ۔

کانکرُوسک :(کان ۔ کُ ۔ ڑوس ۔ ک) (ن گ) پتن ءِ مَزَن بانزلیں سُہریں لُولُکے کہ بوہ داریں ، گہہ اِتگیں ءُ گندیں جاگہاں وَدی بیت ۔

کانگلُو: (کان۔کُ۔لُو) (ن گ) یکّے راچہ بگل ءِ چیر ءِ چست کنگ ءُ آئی ءِ بگلاں وَتی کوپگ ءِ ایر کنگ۔ **کانگلُو کنگ**: (کان۔کُ۔لُو۔کَ۔نگ) (ک گ) کسے ءِ چہ بگل ءَ انچو چست کنگ ءُ کوپگاں دارگ کہ پادئے گرّاں بہ بنت۔

کانکور: (کان۔کور) (ن گ) رسم۔قانُود۔قانُون۔(2) مزنیں مُرگے کہ زِمستان ءِ چہ رُوس ءَ کیت۔کونج۔خانخُور۔

کانگ: (کا۔نگ) (ن گ) لوگ ءِ ہما مزنیں دار کہ آئی ءِ سرءَ دِگہ کسانیں دار ایر بنت۔شہہ تیر۔نیام دار۔کاٹ۔(2) بُوجیگ ءِ ہما دار کہ سَتو ءِ چیر ءَ انت۔(3) کنار۔نزّیک۔(4) دژ اجیں کاغدے ءِ سَر ءِ خط یا دَرخوٗ است۔

کانگاشک: (کان۔گاش۔ک) (ن گ) مزن تواریں بالی مُرگے۔ جنگاشک۔کانگشک۔

کانگال: (کان۔گال) (ن گ) کُچکّ۔گژنگین ءُ بے واجہیں کُچکّ۔(2) مزن جونیں بالی مُرگ۔

کانگالا: (کان۔گا۔لا) (ن گ) ہما پس ءُ مال کہ یکّ بیلے ءِ شیر دنت۔(2) ہما دَلوت کہ زاہگ ءِ بازوہداں رندہم یکّ بیلے شِیر دنت۔ کانگالی۔**کانگالی**: (کان۔گا۔لی) (ن گ) مال ءُ دَلوت ءِ چہ زنگ ءَ بازوہد ءُ مُدّت گوٗزگ ءَ رند ءِ شیر دیگ۔(2) ہما دَلوت ءِ شیر کہ آئی ءِ زاہگ ءِ بازوہد ءِ پاس گوٗستگ۔کانگالا۔

کانگرّگ: (کان۔گر۔رَگ) (ک گ) گٹّ ءِ تُش آرگ۔

کانگڑ: (کان۔گڑ) (ن گ) زُرت ءِ قسمے کہ ایشی ٹال باز بُرز بنت۔کلشان۔

کانگڑو: (کان۔گَ۔ڑو) (ن گ) اِستار ءِ دُمبی۔(2) (د) گُڈی پتنگ۔

کانگشک: (کان۔گش۔ک) بچار: کانگاشک۔

کانگی: (کا۔نَ۔گی) (ن گ) تچکیں بان کہ آئی ءِ چاریں دیوال بُرزی ءِ برابر انت۔راستیں بان۔

کانگی: (کاں۔گی) (ن گ) چہ گُراگ ءَ کستریں بالی مُرگے۔کلُو۔(3) (س گ) سکّیں ریکار ءِ چالاکیں مَردُم۔

کانہہ: (کا۔نہہ) (ن گ) مشک ءِ پادانی بندگ ءِ چٹّ یا ساد۔

کانی: (کا۔نی) (ن گ) کوٗرانی دِل ءِ جتگیں کلّانی آپ۔(2) گٹیں پٹّ اِتگیں زمین ءِ آپ ءِ دَرآہگ۔(3) آپ داریں کسانیں کنڈ۔تلگیں چات۔ترّگ۔کانیگ۔چکّل۔کولک۔(4) زیبائی۔دُژ وشُم۔جنین ءِ بالاد۔(4) چمّانی کوری۔**کانیں**: (کا۔نیں) (س گ) جوٗانیں۔مڑاہ داریں۔آریپیں۔

کانیگ: (کا۔نی۔گ) بچار: کانی۔

کاوَرگ: (کا۔وَ۔رَ۔گ) (ک گ) لاپ ءِ ڈاکسگ۔دِل ءُ لاپ ءِ خراب بُونگ۔کاوَرینگ۔(2) تکاں سُرّی۔بے تاہیری۔

کاوَرینگ: (کا۔وَ۔رے۔نگ) (ک گ) گیشیں وَرگ ءَ رند لاپ ءِ خراب بُونگ۔لاپ ءِ ڈاکسگ۔

کاویل: (کا۔وے۔ل) بچار: کابیل۔

کاہ: (کا۔ہ) (ن گ) چہ زمین ءَ رُستگیں سبزگ ءُ کِشار۔کاو۔پنگ۔ریم۔(2) بے دان۔بے تام۔**کاہ پاچ**: (کاہ۔پاچ) (ن گ) پُوچین۔کِشار ءِ تہہ ءَ رُستگیں کاہانی رُنگ یا پاچگ۔پاچست۔پُوچین۔**کاہ ءُ گدیم**: (ن گ) دلوت ءِ وَرگ ءِ کاہ۔**کاہ ءِ تہبا**: (س گ) کاہ ءِ ہما کساس کہ بگلاں جاگہہ بہ کنت۔کموّ کاہ۔**کاہی**: (کا۔ہی) (ن گ) گوٗالگ۔لچ۔ہما دَڑپ کہ کاہ ئے ماں گننت۔

کاہاری: (کا۔ہا۔ری) (ن گ) دَپڑ۔مزنیں۔ڈالیں۔لاندویں۔

کاہ بُرّ: (کاہ۔بُر۔ر) (س گ) کاہ بُرّوک۔(2) (ن گ) کاہ ءُ بُوچ۔بے فائدگیں ریم ءُ رخاز۔

کاہ چَر: (کاہ۔چَر) (ن گ) دَلوت ءُ اولاکانی چَراگ جاہ کہ کاہ ءُ آپ باز بیت۔چَراگ جاہ۔چَر۔چَراگ۔کاہ دَر۔کہچر۔**کاہ چَری**: (کاہ۔چَ۔ری) (ن گ) ہما کہ گوں کاہ چَر ءِ نسبت داریت۔(2) کاہ ءِ چارینگ۔(3) کاہ دَر۔چَراگ جاہ۔

کاہ دان: (کاہ۔دان) (ن گ) کاہ ءِ اَمبار۔کاہ ءِ کوت کنگ ءُ ایر کنگ ءِ جاگہہ۔

کاہ دَر : (کاہ۔دَر)(س گ) ہَما جاگہہ کہ کاہ بازُردیت۔مَزَنیں کاہ چر۔سبزءِ آبادیں جاگہہ۔

کاہِر : (کا۔ہِر)(س گ) جوان۔شَرّ۔گہہ تِر۔

کاہ سوچ : (کاہ۔سوچ)(ن گ) سالءِ تبدءِلوارانی موسم کہ بہارگاہءِ سبزیں کاہاں سوچیت۔اپریلءُمئیءِ ماہانی موسم۔

کاہک : (کا۔ہَک)(ن گ) ساگ۔وَرَگی سبزی۔(2) ہچکءِ نازُرکیں بہارکاہ۔

کاہ کُش : (کاہ۔کُش)(ن گ) سَردیءِ ہَما روچ کہ سَردیءِ سَبَبءِ کاہ حُشک بنت۔دسمبرءُ جنوریءِ ماہانی سَردیں موسم۔

کاہ کِل : (کاہ۔کِل)(ن گ) سپیُّر ہواریں کِل کہ لوگءِ دونگ یا بانءِ سَرءِ دونگءِ کارمزبیت۔

کاہَل : (کا۔ہَل)(ن گ) سینگءِ میانجیءِ ہڈّءِ کُٹ اِتگیں لونجانیں سَر۔شخوُ۔(2) کترٗ اشوک۔نزیںءُ تنگّیں ہڈّ۔

کاہِل : (کا۔ہِل)(د)(س گ) لاغر۔کمزور۔نزور۔شینگل۔شَمپِتگیں۔زَگلو۔نادُزاہ جان۔بے جان۔بے سیخ۔بے زَحت۔(2) مُونجا۔جان دّز۔سُست۔بے کار۔نابُود۔جان تاوان۔ہَما کہ ہچ کارءَ دلءِ پِرمہ بیت۔کُٹّہ۔کچّک۔کاباسی۔**کاہِلی :** (کا۔ہِ۔لی)(ن گ) بے تہمبُلی۔نابُودی۔گرٗاں جانی۔جان دُزّی۔سُستی۔

کاہِلیں : (کا۔ہِ۔لیں)(س گ) بے جانیں۔گرٗاں جانیں۔بے تہمبُلیں۔جان دُزّیں۔سُستیں۔

کاہُو : (کا۔ہُو)(س گ) نیزگار۔(2) تاوان۔نقصان۔(3) گزر۔

کاہُوت : (کا۔ہُوت)(س گ) بہادُر۔مَزَن شان۔پہلوان۔دِلاوَر۔**کاہُوتی :** (کا۔ہُو۔تی)(ن گ) بہادُری۔مَزَن مردی۔(2) پہر۔شان۔

کاہ ہُورّاں : (کاہ۔ہُور۔ران)(ن گ) ہَما وَہد کہ گلّہ یادِگہ کشارءَ تہءِ دِگہ کاہ بہ رُدیتءُ دَرکنگی یا چنگی بہ بیت۔کاہءِ ہُورگرَگ۔کاہءِ رُدَگ۔

کاہ وَراں : (کاہ۔وَ۔ران)(ن گ) بہارگاہ۔ہتم۔ہزام۔بہار۔

کاہ حُش : (کاہ۔ہُش)(ن گ) جوہان موش۔(2) ایرہَت۔(3) زمستانءِ سَردیں روچ۔(4) زُرت۔(5) بہارگاہءِ گُڈسَر کہ کاہءِ بُوچ حُشک یازَردتَرّنت۔

کائِدہ : (کا۔اِ۔دَہ)(ن گ) گچّ۔کِساس۔

کائِغ : (کا۔ئِغ)(ن گ) خارِشت۔کچّک۔خارِش۔حارِشت۔

کائیگِر : (کا۔ئی۔گِر)(ن گ) نریں گوک۔ڈگو۔کاریگر۔ہَما نریں گوک کہ گردِن کارانتءُ پہ کشتءُ کِشارءَ کارمزبیت۔

کُبّ : (کُب۔ب)(ن گ) گِردی۔گنبدءِ کُبّ یاسرءِ کُبّ۔(2) لپّگ۔(3) سرٗینءِ ڈوڈءِ بُونگ۔پُشتءِ پدءِ دَستانی ہڈّءِ بُرزی۔(4) کومپ۔کَجّ۔چوٹ۔

کَباب : (کَ۔با۔ب)(ن گ) گوشتءِ آسءِ پچگ۔آسءِ تپِشءَ پچّگیں یاپاشینتگیں گوشت۔پچّگیں گوشت۔سَجّی۔بِریان۔

کَباٹ : (کَ۔با۔ٹ)(ن گ)(د) دارءِ جوڑکُرتگیں سامانءُ اَزبابِ ایرکنگی دَرپ۔

کَبادَری : (کَبا۔دَ۔ری)(س گ) بےقراری۔بےتاہیری۔تچّگءُ فریات کنگ۔(2) ہروڑیں اٹکل۔ہرڈوَلیں جُہد۔

کَبار : (کَ۔بار)(س گ) مَزَن۔ٹوہ۔**کَباری :** مَزَنیں۔ٹُوہیں۔

کَباہ : (کَ۔باہ) بچار : قَباہ۔

کِبر : (کِب۔ر)(ن گ) دُزوگیں مَزَن مردی۔تکبُّر۔انچائیں مَزَن داشتی۔وڈّاہی۔گوات۔

کِبریت : (کِب۔ری۔ت)(ن گ) گوگُرت۔

کَبَّڑ : (کَب۔بَڑ)(ن گ) پیر۔دَژ چکّے۔

کَبس : (کَ۔بَس۔س)(ن گ) پنجر۔ڈَبّ۔قفس۔

کَبکَبہ : (کَب۔کَ۔بہہ)(ن گ) نام داری۔مَزَن نامی۔

کَبگ : (کَب۔گ)(ن گ) وَشّ رَواجیں کوہی مُرگے۔گکّو۔

کَبگی لُڈّگ : (کَب۔گی۔لُڈ۔ڈَگ)(س گ) کَبگی رَواج۔وَشّیں رَواج۔وَشّیں گام گیج۔

کُبَنگ :(کُ۔بَنگ)(ن گ) یکّ عِلاجے۔کلنڈی یا دَرپے ءِ آسے مان کنّنت ءُ ناپگ یا سرین ءِ ہما جاہ کہ دَرد کنّت دارنت ءَ ئے۔ ناپگ کہ کپیت دَرد کنّت، ہمے کپتگیں ناپگ ءِ چِست کنگ ءِ راہ بندے۔گوٗلت۔

کُبَّنگ :(کُب۔بَنگ)(ن گ) چوٹ۔پتن۔کومپ۔

کُبل :(کُب۔ل)(ن گ) بَند۔ڈَکّ۔قُبل۔کُلف۔قفل۔مُہکَم۔(2) ہما کہ پیچ بُوت مَہ بیت۔(3) ہم دَپ۔مُہر۔سرجم۔قُبل۔(4) پہ آسن جوڑ کُتگیں ہما اَزباب کہ پہ لوگانی دپ ءِ مُہر کنگ ءِ درواز گ ءِ دپ ءَ ئے دینت۔**کُبلی** :(کُب۔لی)(ن گ) شلوار ءِ نیپگ ءِ مان بُوَگیں بَند۔آنجگ۔زاربند۔(2) مُہری۔بندی۔**کُبلیں** :(کُب۔لیں) بَستگیں۔مُہریں۔مُہربندیں۔(2) پُوریں۔سرجمیں۔تیوگیں۔(3) ہما کہ کُبل انت۔**کُبلیں بُروان** :(کُب۔لے ن۔بُر۔وان)(ن گ) ہما بُروان کہ سَر اِش دوئیں چمّانی ہَوار جاہاں ہَوار اَنت۔**کُبل بند** :(کُب۔ل۔بَن۔د)(ن گ) ہمے بَندیک کہ تَلک ءِ کُبلک ءِ گوں نیام دار ءِ بَندیت۔(2) مُہر۔مُہربند۔**کُبل ءِ بوجگ** :(ک گ) کُبل ءِ پچ کنگ۔(2) شلوار ءِ پچ کنگ۔(3) بے عِزّت کنگ۔**کُبلک** :(کُب۔لک)(ن گ) کسانیں کُبل۔تلک ءِ کُبل۔پہ تلک ءِ چیر کنگ ءَ کُنڑی دار ءِ ٹُکّرے کہ تہہ ءَ ئے ٹُنگ اِنت ءُ سر برءِ کنڈگ جتگ کرم ءِ ہمیشی ءِ سرءِ لوپ کنّنت ءُ دارُک ءِ گوں ہمیشی ءِ اڑینت۔گرّگ۔**کُبلی آنجگ**:(کُب۔لی۔آن۔جگ)(ن گ) چہ پژم ءِ اَڈ داتگیں آنجگ کہ آئی ءِ تہہ ءَ زرّمان کنگ بُوتگ۔ایشی ءِ بازیں قسم اَنت۔دوکبلی، سے کبلی۔چار کبلی ءُ پنچ کبلی۔

کَبِل :(کَ۔بِل)(س گ) کجّ۔حامگ۔(2)(ن گ) حامگیں کُوٹگ۔

کُبلیں سال :(کُب۔لیں۔سال)(س گ) تواہیں سال۔سرجمیں سال۔سال ءِ دُوازدہ یں ماہ۔

کُبُند :(کَ۔بُن۔د)(ن گ) دَزاجیں تیل۔(2) دار ءِ اَڈ کُرتگیں پدانک۔پوڑی۔چلڑی۔چرنڑی۔(3) گرفتار۔گرَگ۔بند۔(4) پہ چیزے ءِ گرَگ ءَ اناگت اِنزار کنگ۔(5) بُرزیں کوہ یا کلاتانی لِک کپگی ساد۔کَمند۔(6) ہنّام دیگ۔(7) سَکّ مُہر۔مُہر۔

کُبُند کنگ :(کَ۔بُن۔د۔کَ۔نگ) گرَگ۔بند کنگ۔(2) اَنگرّاں کنگ۔

کَب بَند :(کَب۔بَن۔د)(ن گ) ہر نیمگ ءِ بند۔(2) ہما بند کہ آئی ءِ راز یادہیں آپ ءِ دَرکنگ ءِ سَرگردیا گوٗز پرِنیست۔گٹّ۔

کَبُوتَر :(کَ۔بُو۔تَر) بچار: کپوت۔

کَبُوتَری :(کَ۔بو۔ت۔ری)(ن گ) لَنکّانی تژیکینگ۔(2) کُروس ءِ ناچ کنگ۔کُروس ءِ وَتی بانزلاں ایرشانگ، سَرءِ تاج ءِ مِکّ کنگ ءُ نِکینک ءِ چپّ ءُ چاگرد ءَ چکرّگ۔کُروس ءِ مستی۔

کُبّہ :(کُب۔بہہ)(ن گ) گُمبُد۔(2) سَرءِ توک۔سَرءِ کُبّ۔سرءِ گردیں ہڈّ۔(3) گرد۔لپّگ۔کنڈ بُوتگ۔**کُبّہ بند** :(کُب۔بہہ۔بَن۔د)(س گ) ہما کہ کُبّہ ءِ وڑ ءَ بند اِنت۔ہما کہ کُبّہ ءِ وڑ ءِ گرد اِنت۔(2) گنبدبند۔

کُب بَہر :(کُب۔بَہہ۔ر)(ن گ) جسم ءُ جان ءِ پُشتی بَہر۔گردِن ءِ چیر ءُ چہ سرین ءِ بُرزی بَہر۔(2) کوپگ۔پُشتی کوپگ۔پدی دیم ءِ کوپگ ءُ سرین۔

کَبّی:(کَب۔بی)(ن گ) گُد ءِ دَزاجیں ٹُکّر۔(2) چپیں نیمگ۔چپّ۔(3) ہما دَزاجیں گُد کہ مِید یا نوک وَرناہ ماں دَریاءِ جان شودگ ءِ باتر ءِ سرین ءُ شرم جاہاں ئے بندنت۔

کَبیسی :(کَ۔بی۔سی)(ن گ) سکّیں پتن ٹپّیں میہہ کہ بُوجیگ ءِ زیر آپ ءُ مِیلکی ءِ جنگ بنت۔

کَبیہ :(کَ۔بی۔ہ)(ن گ) گہیں مرد۔مرد۔پڑ شان۔میر۔اَمیر۔(2) طاقتور۔زورمَند۔بہادُر۔

کَپ :(کَ۔پ)(ن گ) ماہیگ ءِ بڈّ۔(2) پِشّک ءِ ذات ءِ مزن کوہانڈیں ماہیگے۔(3) گجّ۔جُگ۔(4) ڈاک۔مَیدان۔سِیرگیں ڈاک۔سِیرگیں ڈنّ۔صحرا۔پالونک۔پٹّ۔پڑ۔تڑپ۔ڈنّ۔(5)(ف گ) کپگ ءِ فرماں گال: بہ کَپ۔**کَپ بندگ** :(کَپ۔بن۔دگ)(ک گ) گجّ بندگ۔

کَپّ : (کَپ ـ پ) (ن گ) نیم ـ دوٹُکّر ـ دو بَہر ـ (2) ٹُکّر ـ چُنڈ ـ بَچُر ـ چڑاٹ ـ تَل ـ کُتر ـ **کَپّ ءُ چُنڈ** : (ن گ) ٹِکّ ءُ لَپّ ـ نیم شلونگ ـ ناتوام ـ **کَپّ کَپّ** : (کَپ ـ پ ـ کَپ ـ پ) (س گ) گزل گزل ـ ٹُکّر ٹُکّر ـ بُور بُور ـ بَہر بَہر ـ راڑ راڑ ـ چُنڈ چُنڈ ـ شِنگ شِنگ ـ تُش تُش ـ **کَپّ کنگ** : (کَپ ـ پ ـ کَ ـ نگ) (ک گ) ٹُکّر کنگ ـ نیم کنگ ـ دو یا گیشتِر ٹُکّر کنگ ـ تل کنگ ـ **کَپّی** : (کَپ ـ پی) (ن گ) بان ءُ بادگیرانی ڈُر اِتگیں ءُ پرُشتگیں دیوالانی پَش کپتگیں چُنڈ ـ بانڈم ـ دَلوُنگ ـ پرُشتگ ـ بُندَگ ـ ڈَرو ـ ماٹو ـ

کَپّ ءُ ڈَل : بِچار : کَپّ ءُ چُنڈ ـ

کِپّ : (کِپ ـ پ) (ن گ) گیشتِر ءِ کوسَگ ـ (2) کارچ ءِ ساختی ئیں جلّ ـ کارچ ءِ پوش کہ سرُین ءَ بندَگ بیت ـ

کُپّ : (کُپ ـ پ) (ف گ) کُپّگ ءِ فرماں گال : بہ کُپّ ـ (2) سرُاپ ـ (3) ترُنجہ ـ سِٹّ ـ (4) دان یا بٹّ یا دِگہ اَنچیں وَرگی شَے یے کہ گرُادگ ءِ وہداں پچ پُلّیت ـ **کُپّ بندَگ** : (کُپ ـ پ ـ بَن ـ دَگ) (ک گ) اِنزار بندَگ ـ ترُیزگ ـ (2) گوُات گِرَگ ـ چہ گوُات ءَ پُر بُوئگ ـ پہ بیڑ بَرَگ ءَ سِرّ بندَگ ـ **کُپّ کنگ** : (کُپ ـ پ ـ کَ ـ نگ) (ک گ) پہ چیزے ءِ گِرَگ ءَ یا چہ کسے ءَ چیر بُوئگ ءَ سرُاپ کنگ ـ نز آہگ ءُ انزار بندَگ ـ (2) دوُر کنگ ـ دِرُکّ کنگ ـ جُپّ کنگ ـ سِٹّ کنگ ـ

کَپات : (کَ ـ پا ـ ت) (ن گ) چہ پیشّ ءَ جوڑ کُرتگیں کسانیں دَرپکہ ناہ مان ءَ کننت ـ (2) مرادگالے کہ بہ کپات ـ خُدا بہ کنت بہ کَپیت ـ **کَپاتُک** : (کَپا ـ تُک) (ن گ) کسانیں کَپات ـ چلّی ـ

کَپاتَگ : (کَپا ـ تَگ) (ن گ) دَرُاجیں کپاتے کہ چیری سَرءَ بارَگ ءُ سَربری پرُاہ تِرانت کہ کِشگ ءِ وہداں گوں نگارءَ بندنت ءُ ایشی ءِ تہہ ءَ داناں ریچان پلانی تہہ ءَ دینت ـ کپاچہ ـ **کَپاتَگ ءِ بادینگ** : چہ کپاتگ ءَ توم ءِ دَرنیا ہگ ـ

کَپاتئے : (کَ ـ پات ـ ئے) مرادگالے کہ تو بہ کپاتئے ـ (2) پہ ترُن یا پہ نا اُمیدی گوُشگ بیت ، بزاں تو اے لائق نہ ئے تو یا دِگہ بازینے اے کارءَ کُت نہ کن اِت ، تو یا شُمارا چوشیں جوپ مان نیست ـ

کَپاچَہ : (کَ ـ پا ـ چَہ) بِچار : کَپاتَگ ـ

کُپار : (کُ ـ پا ـ ر) (ن گ) شیکن ـ ہَما دَرپ کہ نگن ءَ گرم داریت ـ سُپرہ ـ کندوری ـ پَرزونگ ـ پرزونک ـ (2) اَنچیں گرم کہ گوُات بندبہ بیت ـ (3) ترُپّل ـ (4) مست بُوئگ ـ سَرءِ چنڈ ینگ ـ

کُپارءِ لیب : (ن گ) گوُاتی ءِ گوں سازءُ سُروزاں مست کنگ ـ

کَپارَت : (کَ ـ پا ـ رَت) (ن گ) ڈَنڈ ـ مَلام ـ (2) بدل ـ عوض ـ

کُپاکَپی : (کُ ـ پا ـ کَ ـ پی) (ن گ) ٹیل ءُ روگن ءِ مان کنگ ءِ ہَماہِیران کہ گوں پوست ءَ اڈّ کنگ بیت ـ

کَپّان : (کَپ ـ پاں) (ن گ) کَشّ ءُ مِن کنوکیں اَزباب ـ شاہیم ـ تور ـ

کُپّان : (کُپ ـ پان) (ج گ) نُرنڈاں ـ رَٹان ـ ہَما کہ کپّان اِنت ـ وَت سَرءَ جیڑان ـ زَہرگِران ـ (2) گوُات گِران ـ پچ پُلّان ـ

کَپان : (کَ ـ پا ـ ن) (ج گ) ہَما کہ کپَگ ءَ اِنت ـ ہَما کہ کَپیت کہ کَپیت ـ **کَپان ءُ پرُشان** : (ن گ) پہ جنجال جاہے ءَ سَر بُوئگ ـ (2) چیزانی کَم کَم ءَ کپَگ ءُ رِچگ ـ

کَپت : (کَپ ـ ت) کپَگ ءِ گوُستگال ـ **کَپت ءُ گِپّش** : (ن گ) جَنین ءِ چُکّ ءِ دُرُاہ بُوئگ ءِ وہدءِ چست ءُ ایرءُ تیاری ـ

کُپت : (کُپ ـ ت) (ن گ) نرم جاہ ـ کوُرچ ـ کلور ءِ ہڈّ ءُ پَہلُوگانی مِیانجی ـ (2) پادءُ سرُین ءِ ہَوار بُوئگ ءِ ہند ـ (3) ناپگ ءِ بَرابَری ءَ راستیں یا چپّیں نیمگ ـ تُسوک جاہ ـ کُفت ـ پُکّو ـ کُورت ـ (4) بَندیں چیزے ءِ نیام ـ دَرمِیان ـ ہنّام ـ **کُپتان بُوئگ** : (کُپ ـ تان ـ بُو ـ ئگ) (ک گ) کونڈانی سَرءَ کپَگ ـ (2) دَرپ ءِ پُر بُوئگ ـ **کُپتان جنگ** : (کُپ ـ تان ـ جَ ـ نگ) (ک گ) کونڈانی سَرءَ دوُردیگ ـ

کَپتَر : (کَ ـ پَ ـ تَر) بِچار : کَپتَرو ـ

کَپتَرو : (کَپ ـ تَ ـ رو) (ن گ) ہَما بُز کہ آئی ءِ گوشاں اِسپیتیں ٹِکّ مان بیت ـ کپتری ـ

کپتری :(کَپ۔تَ۔ری) بچار : کپترو۔

کپتہ حبر :(کَپ۔تہہ۔ہَ۔بَر)(س گ) بے باک۔ پُوچ۔گندہ گُو۔گُہہ دَپ۔سِلّ زبان۔سِلّ حبَر۔ دیوان زوال۔(2) بے عقل۔

کپتہ حبَری :(کَپ۔تہہ۔ہَ۔بَ۔ری)(ن گ) گندہ گوئی۔ سِلّ زبانی۔دیوان زوالی۔پُوچ حبَری۔ **کپتہ حبَریں** :(کَپ۔تہہ۔ہَ۔بَ۔ریں)(س گ) بدگوشیں۔بَدشاتیں۔دیوان زوالیں۔پُوچ حبَریں۔گندہ گوئیں۔سِلّ زبانیں۔

کپتہ دِل :(کَپ۔تہہ۔دِل)(س گ) نزور دِل۔لگور۔بے ہمت۔(2) بخیل۔

کپتہ کار :(کَپ۔تہہ۔کار)(س گ) عاجز ءُ پیریں مَردُم کہ ترّ ءُتابی نہ اِنت یا کارکُت نہ کنت۔بے کار۔ہما کہ نادُڑاہی ءِ سَبَب ءَ ترّ ءُتابی یا کاری نہ اِنت۔تہت ءِ مرد۔کپوک۔ **کپتہ کاریں** :(کَپ۔تہہ۔کا۔ریں)(س گ) عاجزیں۔پیریں۔نزوریں۔نادڑاہ جانیں۔بے وسیں۔بزّگیں۔

کپتگ :(کَپ۔تَگ) کپگ ءِ گوستگال۔(2) بے ارزش۔

کپتگیں :(کَپ۔تَ۔گیں)(س گ) کپتہ کاریں مَردُم۔ہما کہ کپتگ۔ (2) بے ارزشیں۔کم نیادیں۔بے لّحیں۔بنّاہیں۔(3) غریبیں۔ بے وسیں۔ڈالچاریں۔بے وارثیں۔

کپتوک :(کَپ۔تو۔ک)(ن گ) ہما جنین کہ چُکّ ءِ دُڑاہ بُوتگ۔(2) کپتہ کار۔ہما کہ ترّ ءُتابی نہ اِنت۔نادُڑاہ۔ **کپتوک ءِ چِلّ**:(ن گ) جنین ءِ کپگ ءِ چِلّمی روچ۔(2) جنین ءِ چُکّ ءِ کپگ ءِ روچ ءَ بگر تاں چِل روچ ءِ مُدّت۔ **کپتوک ءِ سَر ءِ بندگ** :نوک دُڑاہ بُوتگیں جنین ءِ پیشانی ءِ پٹّنیں سربندے ءِ بندگ۔ **کپتوکی** :(کَپ۔تُو۔کی)(ن گ) جنین ءِ چُکّ ءُ مات بُونگ ءِ جاوَر۔ہما زال کہ چُکّ ءَ نوک دڑاہ بُوتگ۔

کپونچ :(کَ۔پُوں۔چ)(ن گ) انارک۔

کپچی :(کَپ۔چی)(ن گ) کسان کسانیں سِنگ ءُ ڈوک۔

کُپر :(کُ۔پُر)(ن گ) وشّیں نگن۔

کپڑ :(کَ۔پڑ۔ر)(ن گ) یکّ انا گت۔اگُوتی۔بے انانی۔(2) چیزے ءِ کسانیں ءُ انا گہیں بڑمش۔(3) مُرگ ءِ بال کنگ ءِ وہداں بانزُلانی توار۔ **کپڑ کپڑ** :(کَ۔پڑ۔ر۔کَ۔پڑ۔ر)(ن گ) دَڑ چکی حُشکیں تاک یادِگہ انچیں حُشک ءُ تُزندیں چیزانی تہہ ءَ چیزے ءِ رَوگ ءِ سَبَب ءَ پیداک بُوئگیں توار۔پر پڑگ۔(2) ڈڈّ ءُ زِبریں گُد ءِ توار۔ **کپڑ کپار** :(کَ۔پڑ۔ر۔کَ۔پار)(ن گ) کاگد یادِگہ انچیں چیزے ءِ توار۔

کپّڑ :(کَپ۔پڑ)(ن گ) سَکّ ڈڈّ۔ترکّ اتگیں ڈغار کہ آپ ءِ ایر نندگ ءِ پدا آئی ءِ تہہ ءَ ترک پیدا بنت۔

کپڑکی :(کَ۔پڑ۔رُ۔کی)(ن گ) کڑب ءِ کِشار ءِ ہما وہد کہ نوکی چہ پَل ءَ تا کانی سَر ءَ کشّیت۔

کپڑگ :(کَ۔پڑ۔رَگ)(ک گ) زبریں گُد یادِگہ انچیں چیزے ءِ توار۔(2) چیزے ءِ گوَر مُشگ ءِ توار۔(3) پرّ پڑّ ءِ توار۔

کپڑوک :(کَ۔پڑ۔رو۔ک)(ن گ) کپڑگ ءِ توار کنوک۔

کپریل :(کَپ۔رِیل)(ن گ) چہ حاک ءَ جوڑ کُتگ ءُ پتکگیں کلنڈ کہ پہ لوگانی سَر ءَ دیگ ءِ جوڑ کنگ بنت۔

کپّڑ :(کَپ۔پڑ)(ن گ) کسانیں دَڑ چکی جرّے کہ پہ وشّیں بوہ ءِ جوڑ کنگ ءِ کارمرز بیت۔

کپڑ :(کَ۔پڑ۔ژ)(ن گ) پڑگ ءِ توار۔ہوَر یا آپ ءِ رِچگ ءِ توار۔ **کپڑگ**:(کَ۔پڑ۔ژَگ)(ن گ) آپ یا ہوَر ءِ رِچگ ءِ توار۔

کپّس :(کَ۔پَس۔س)(ن گ) گُٹ گیر۔گنس۔

کپُشگ :(کَ۔پُش۔شَگ)(ک گ) پادبڑمش۔

کپغ :(کَ۔پَغ)(ک گ) اُرُش آرگ۔جلو کنگ۔مان رِشگ۔ہلمہ کنگ۔بیڑ آرگ۔ماں رِچگ۔

کپّک :(کَپ۔پَک)(ن گ) کسانیں کوپ۔(2) چہ نالگیں ءَ اڈّ داتگیں کسانیں دَرپ کہ چراگ ءَ چہ دیگ ءَ شیر ءُ روگن دَر گننت۔

کَپکَپ : (کَپ۔کَپ) (ن گ) دارءِ سواس۔(2) پادانی تَوار۔
کَپّگ دَپ : (کَپ۔پّگ۔دَپ) (س گ) بے دَنتان۔ ہما کہ دَنتان ئے رِتلگ انت۔خُپّ۔ **کَپّگ دَپیں** : (کَپ۔پّگ۔دَ۔پیں) (س گ) بے بڑاہیں۔بےجلوہیں۔(2) ہما کہ دنتان ئے کپتگ انت۔بے دنتانیں۔
کَپکوہ : (کَپ۔کوہ) (ن گ) سُہرءِ مُہرگ۔
کپّگءِ نال : (ن گ) دوچیءِ نام اِنت۔
کپگ : (کَ۔پگ) (ک گ) چیزےءِ چہ بُرزءِ جہل کپگ۔ گیجگ۔ایر بُوَگ۔ڈُرگ۔کپنڈ۔چہ بُرزءِ یا اوشتگی جاگہہءَ زمین ءِ ایر بُوَگ۔ ایر لاّ بُوَگ۔ چکّءِ گردِن بُوَگ۔ رَپّ بُوَگ۔سَر پرّگ۔سرءِ چیر بُوَگ۔پہناد بُوَگ۔تترّگ۔دَرتّغ۔دڑغ۔دَست پُشت وَرگ۔سَرلیٹگ۔(2) جنینءِ چُکّءَ ڈُراہ بُوَگ۔(3) ساچگ۔بڑاہ دیگ۔ **کپگی** : (کَ۔پَ۔گی) (ن گ) کپگءِ آوَرکی۔(2) ہما کہ اندءُ نااندءَ کپیت۔
کُپّگ : (کُپ۔پگ) (ک گ) دان یا نارُشتءِ گڑادگءِ وہداں لہڑ بُوَگءُ گڑّگ۔دانگءِ نرمءُ مزَن بُوَگ۔ڈمبرگ۔ ڈمبگ۔کانڈرگ۔گوّات گرَگ۔پُپّڑگ۔زڈّ۔زڈّگ۔کُلگ۔ (2) جوڑگ۔بےخیالی ترّان کنگ۔پڑّگ۔زُنلگ۔سکّیں تپءِ بےخیالیءِ گپّ کنگ۔رپٹگ۔زُنڈگ۔حبر کنگ۔تلوسگ۔(3) گوّات گرَگ۔زہر گرَگءُ گپّ نہ جنگ۔لونساں لونس بُوَگ۔ ڈُڈّرگ۔(4) اولاکءِ ناراہ بندیں رَواج۔سَرسِٹّانءِ رَوَگ۔حَریا دِگہ انچیں اولاکےءِ ہڈّ دَرنزیں رَواج۔ڈپّول۔
کَپّگ : (کَپ۔پگ) (ن گ) بُزءِ میشانی دوشگءِ وہدءِ آہانی پشپادءِ وَتی پادءِ شَمءِ کنگءُ دارگ کہ آزور جت مہ کننت۔کاب۔ (2) لیبے۔ **کپّگءِ کپگ** : (ک گ) کپّگی لیبءِ رِچءِ بُجگ۔
کپّگی : (کَپ۔پَ۔گی) (ن گ) کپّگءِ لیب۔(2) کپّگءِ لیب کنوک۔

کَپگو : (کَپ۔پَ۔گو) (ن گ) گلّوئیں ماہیگءِ ذاتے۔کُنّ۔
کُپّوئیگ : (کُپ۔پُ۔ئی۔گ) (ن گ) نَپّسءِ نادڑاہی ئے۔
کَپَل : (کَ۔پَل) (ن گ) مگونءُ نِندجاہءِ بزینءُ زَنڈیں گوشت۔چِترءِ دوئیں نیمگانی بز گوشت۔نِندجاہانی بز گوشت۔نِندجاہءِ ہڈّ۔نِندجاہءِ ہڈّءِ پُشتی نیمگ۔پدبند۔نِندجاہ۔کُلِگ۔(2) وَرگ مان کنگءِ پڑاہیں دَرپے۔
کپنجر : (کَ۔پِن۔جَر) (ن گ) وَشّ رَنگءُ وَشّ آوازیں جنگلی مُرگے۔
کُپنچ : (کُ۔پُن۔چ) (ن گ) ہٹّانی تہی نیمگءِ چپّءُ راستءِ چیر اندام۔
کپنڈ : (کَ۔پِن۔ڈ) (ن گ) چہ نزوری یا چہ کسےءِ تیلانکءَ سَر پادوَرگ۔دَست پُشت۔(2) سِٹّگ۔ترّیزگ۔ (3) کپگ۔ شِترگءِ لیٹ وَرگ۔ترّپونز۔ **کپنڈ وَرگ** : (کَ۔پِن۔ڈ۔وَ۔رَگ) (ک گ) تچگ یا تیزیں گاماں رَوگءِ وہداں اناگتءِ لیٹ وَرانءِ کپگ۔دَست پُشت وَرگ۔ترگزگ۔ترّپونز وَرگ۔
کپنذر : (کَ۔پَن۔زَر) (ن گ) کنزلیک۔جوہانءِ مُشکءَ رَند ہما ہوشگ کہ آئیءِ دان کپتگ انت۔ہوشگءِ لمپش۔کٹنگر۔ لمپش۔
کپّو : (کَپ۔پو) (ن گ) یکّداریا بوجیگءِ پڑشتگیں جاگہہءَ پہ دارپچّ جنگ۔(2) کپّ کُرتگیںءُ خُشک کُرتگیں ناہ۔(3) ہر ہما چیز کہ کپّی بہ بیت۔(4) کپّ کُتگیں۔ہما کہ کپّ کُتگ۔(5) سُندءِ بُنگیجی بہر۔سُندءِ گوپگءَ کہ بُنگیج کَن انت آئیءِ اولی لہتیں رِدیا بہر۔
کُپّو : (کُپ۔پُو) (ن گ) ڈیواہ۔گونڈیں چراگ۔ڈبّلی۔
کپوت : (کَ۔پوت) (ن گ) وَشّ ڈولءُ وَشّ آوازیں مُرگے۔کبوتر۔کپودر۔کُمری۔کوتر۔کونتر۔ **کپوتی** : (کَ۔پُو۔تی) (ن گ) چوکپوتءَ۔(2) ہما کہ گوں کپوتءِ نسبت داریت۔
کپوت چمّ : (کَ۔پوت۔چم۔م) (ن گ) زہریں بہارکا ہے۔
کپوت کاہ : (کَ۔پوت۔کاہ) (ن گ) بہارکا ہے۔

کپوتو :(کَ ـ پو ـ تو) (ن گ) کوٹِگ یا گلگوءِ ولّ کہ تنی وہدی چُوڑ یلہ ئے نہ کُرتگ ۔

کپو چُک :(کَ ـ پو ـ چُک) (ن گ) دریائی مُرگے ۔

کپوچّھہ :(کَ ـ پُچ ـ چَھہ) (س گ) گرَگ ءُ دارگ ۔ دَست ءَ آرگ ۔ (2) انا گت ءَ گرَگ ۔ **کپوچّھہ کنگ** : (کَ ـ پُچ ـ چَھہ ـ کَ ـ نگ) (ک گ) انا گت ءَ گرَگ ءُ دارگ ۔

کپودَر : (کَ ـ پو ـ دَ ر) (ن گ) رامگیں کپوت ۔ (2) چاہی کپوت ۔

کپوک :(کَ ـ پوک) (ن گ) کپتگیں ۔ بے وس ۔ ناسلامت ۔ بے واہُند ۔ بیمار ۔ (2) لاپ پُرّیں زالبُول ۔

کُپّہ :(کُپ ـ پہہ) (س گ) مَزَن لاپ ۔ ڈال دُژ وشم ۔ (2) (ن گ) کُپی ۔ ٹیل ءُ روگن ءِ مان دِگہ چیزّ ے ءِ مان کنگ ءِ کُپّی ۔

کُپّھار : (کُپ ـ ہار) (ن گ) بے گوَاہ ۔ گُم ۔ گار ۔ (2) ہما کہ کَوَر ءَ بُرتگ ۔ ہما کہ ہار ءِ آپ ءَ کپتگ ۔ **کُپّھار بُوتگ** :(کُپ ـ ہار ـ بُو ـ تگ) (ک گ) دُوریں ڈیہاں رَوگ ءُ گار بُوتگ ۔ گم ءُ گار بُوتگ ۔ **کُپّھاری** : (کُپ ـ ہا ـ ری) (ن گ) گم ءُ گاریں ۔ یلہ چر ۔ (2) ہما چُک کہ روچ ءَ گار اِنت ءُ شپ ءَ کیت ۔

کُپّی : (کُپ ـ پی) (ن گ) چہ دار یا کہ آسن ءَ جوڑ کُرتگیں گلگل ۔ (2) پہ آپی ئیں شے ءِ مان کنگ ءَ جوڑ کُتگیں ٹَنگیں دَرپ کہ سَر ءَ پرَاہ ءُ بُن ئے تَنک اِنت ۔

کُپّیتگ :(کُپ ـ پِ ـ تگ) کُپّگ ءِ گوَستگال ۔ (2) کُپّگ ءِ کار بُوتگ ۔ (3) گوَات گپتگ ۔ گژّیتگ ۔ **کُپّیتگیں** :(کُپ ـ پِ ـ تَ ـ گیں) کُپّگ ءِ دیریں گوَستگال ۔ (2) ہما کہ کُپّیتگ ۔ (3) گژّیتگیں ۔ گوَات گپتگیں ۔

کپیچ : (کَ ـ پِ چ) (ن گ) بے تام ۔ ہما ہارگ کہ چہ نہ رس اِتگیں گلونٹ ءَ جوڑ بُوتگ ۔ بے شِیرَگ ۔ (2) چہ توک ءَ حُشک ءُ بے آپیں نیوَگ ۔ (3) نرمین ءُ آپ داریں نیوَگ ءُ سبزی ۔

کَپیر : (کَ ـ پے ـ ر) (ن گ) چلّی ۔ سپت ۔

کپیسک : (کَ ـ پِ س ـ ک)(ن گ) مُرگ ءِ نگّٹی ۔ مُرگ ءِ نگّٹی ءِ آواز ۔ **کپیسگ** : (کَ ـ پِ س ـ گگ) (ک گ) مُرگ ءِ نگّٹی ءِ توار ۔

کَتّ : (کَت ـ ت) (ن گ) صلاح ۔ شَوَر ۔

کَت :(کَ ـ ت) (ن گ) رَستَرانی ونڑگ ءِ مُدت ۔ رَستَرانی وہر ءِ موسم ۔

کُت :(کُ ـ ت) (ک گ) کُرت ۔ کنگ ءِ گوَستگال بِزاں آئی ءَ کار کُت ۔

کُتّ :(کُت ـ ت)(ن گ) حاکی مگسک ۔ اِسپیتیں کسانیں مگسکے کہ چہ حاک ءَ رُدیت ۔

کِتّ :(کِت ـ ت) (ف گ) کتّگ ءِ فرماں گال : بہ کِتّ ۔ (2) دَم بَرَگ ءِ حالت ءَ کسانیں نژّرَگ ۔ چہ دَپ ءَ کسانیں آواز ءُ دم کشگ ءِ توار ۔ **کتّان:** (کِت ـ تان) (ج گ) ہما کہ کتّگ ءَ اِنت ۔ زور جَنان ۔ گِین کشّان ۔ **کِتّ ءُ پُونش** :(ن گ) کتّگ ءُ پُونشگ ۔ چہ پونز ءَ دم کشّگ ۔ نزوریں آواز ۔ **کِتّ ءُ نار** :(ن گ) جان ناسلامتی ءِ وہداں کتّگ ءُ نارگ ۔ تلوسگ ۔

کتّا : (کَت ـ تا) (س گ) دَرچِتگیں ۔ تیاریں ۔ **کتّا کتّا** : (کَت ـ تا ـ کَت ـ تا) (س گ) نام دار ۔ گچینی ۔ دَرچتگیں ۔ **کتّا ئیں:** کَت ـ تا ـ کَت ـ تا ـ ئیں) گچینی ئیں ۔ دَرچتگیں ۔

کُتّا : (کُت ـ تا) (ن گ) بکل ۔ ہما آسنیں کڑی کہ درال آئی ءَ مان کشّگ ءُ اڑینگ بنت ۔

کِتاب : (کِ ـ تاب) (ن گ) وانگی تاک بند ۔ (2) قرآن یا اے دِگہ مُلّائی یا مذہبی کتاب ۔ **کِتاب ءِ دَپ ءِ پَچ کنگ** : پہ مُلّائی یا بَلّی ٹِلّ ءُ تائید ءَ کتاب ءِ وانگ یا تائید نبشتہ کنگ ۔ **کِتا بُک** :(کِ ـ تا ـ بُک) (ن گ) کسانیں کِتاب ۔ **کِتاب ءِ تَل** :(ن گ) کِتاب ءِ تہہ ۔ **کِتاب جاہ** : (کِ ـ تاب ـ جاہ) کتاب ایر کنگ ءِ جاگہہ ۔ کتابانی اَمبار ۔ کتابانی دُکّان ۔ **کِتابی** :(کِ ـ تا ـ بی)(ن گ)

کِتاب ءِ اِسپیتی ۔ اِسپیتیں گُد ۔ اِسپیتیں رَنگ ۔ (2) ہَما کہ گوں کِتاب ءَ نِسبَت داریت ۔

کَتار : (کَ ۔ تار) (ن گ) ہَمے پوست کہ تُپَنگ ءِ تیرآئی ءَ سَرءَ رد پہ رد مان جنگ اَنت ۔ ہَمّیل ۔ جابؤ ۔ **کَتار بند** : (کَ ۔ تار ۔ بَن ۔ د) (ن گ) تیرانی دارگ ءِ دَژاجیں پوست کہ سرٛین ءَ بندنت ئے ۔ (2) سلاح بند ۔ ہتیار بند ۔ پُرسلاہ ۔ (3) ہَمّیل ۔ **کَتار بندگ** : (کَ ۔ تار ۔ بَن ۔ دَگ) (ک گ) تیرانی کتار ءَ بندگ ۔

کَتّار : (کَت ۔ تار) (ن گ) ریزگ ۔ سرٛپ ۔ رِدَگ ۔ رِد ۔ تچک ءَ اوشتگ ۔ سَر ءُ رَند ۔ دُمب پہ دُمب ۔ یکّ رِد ۔ ریسک ۔ تیند ۔ چِہر ۔ وَلّی ۔ ریس ۔ سرٛپ بندی ۔ چِر ۔ (2) گَڈّگی ءِ گوازی ۔ گَڈّگی ۔ رِدَگ ۔ **کَتّار بندگ** : (کَت ۔ تار ۔ بَن ۔ دَگ) (ک گ) رِدءَ اوشتگ ۔ سرٛپ بندگ ۔ تچک ءَ اوشتگ ۔

کَتّان : (کَت ۔ تان) (ن گ) دَژ چکے ۔ (2) چہ کتّان ءِ شاح ءُ لَمباں اڈّ داتگیں مُہکمیں ساد ۔

کَتَب : (کَ ۔ تَب) (ن گ) رَہت ءِ دیم ءُ پُشت ءِ مِلّکیں دو شاحیں دار ۔ رَہت ءِ دیمی دار ۔ کودَگ ۔

کَتر : (کَت ۔ ر) (ن گ) سَرد ۔ برف ۔ بوَر ۔ **کَتر بندَگ** : (کَت ۔ ر ۔ بَن ۔ دَگ) (ک گ) سَکّیں سارتی ءَ آپ ءِ بدَگ ءُ برف بُوَگ ۔ **کَترین زِمستان** : (کَت ۔ رین ۔ زِ ۔ مس ۔ تان) (س گ) سَکّ سَرد ۔ زِمستان ءِ سَردیں روچ ۔

کَتّر : (کَت ۔ تَر) (ن گ) کَد ۔ لِڈّ ءُ حاک ۔ (2) فَصل ءِ حُشکیں کاہ ءُ بُوچ ۔

کُتر : (کُ ۔ تر) (ن گ) کاہ یا کرٛب ءِ بُرّگ ۔ کاہ ءِ ہُورت ہُورت ءَ دَلگ ۔ ٹُکّر ٹُکّر کنگ ۔ سرچین کنگ ۔ کُترک ۔ کَپّ ۔

کَترٛاش : (کَ ۔ ترٛا ۔ ش) (ن گ) نَہ ترٛاشتگیں ۔ تلار ۔ (2) نَہ ترٛاش ۔ (3) لنڈر ۔ بے پرک ۔ لوفر ۔

کَترٛاشگ : (کَ ۔ ترٛا ۔ شگ) (ک گ) پوست ءِ جَنَگ ۔ صاف کنگ ۔ ترٛاشگ ۔ **کَترٛاشگی** : (کَ ۔ ترٛا ۔ ش ۔ گی) (ن گ) کترٛاشگ ءِ آوَکی ۔ (2) ہَما کہ کترٛاشگ لوٹیت یا کترٛاشگی انت ۔

کَترٛاشوک : (کَ ۔ ترٛا ۔ شوک) (ن گ) گوشت ءِ تہہ ءِ تنگّیں ہڈّ ۔ برَدَست ءِ ہڈّ ۔ (2) گوشانی ہڈّ ۔ (3) پونز ءُ گوشانی نرمیں ہڈّ ۔ کاہَل ۔ لانٹ ۔

کَتراک : (کَت ۔ راک) (ن گ) یکّ سواسے کہ چیرئے چہ دار ءُ بندئے چہ اِسپیت پس ءِ مُودءَ بنت ۔

کُترِک : (کُ ۔ ترِک) (ن گ) پہ گوکاں ہیت ءُ پُگ ءِ ہُوردگیں وراک ۔ کُتر ۔

کَترٛک : (کَ ۔ ترٛ ۔ ک) پرٛ وشگ ءِ توار ۔ **کَترٛگگ** : (کَ ۔ ترٛک ۔ گگ) (ک گ) بارگیں چیزے ءِ پرٛ وشگ ءِ توار ۔

کُترَگ : (کُت ۔ رَگ) (ک گ) بُرّگ ۔ ٹُکّر ٹُکّر کنگ ۔

کَترٛہ : (کَت ۔ رہ) (ن گ) وَہد ءِ کَم تریں بَہر ۔ سَکّیں کَسانیں ساعت ۔ دمانے ۔ گِدار ۔ کلَہ ۔ چُٹّ ۔ جَٹّ ۔ دمان ۔ پَہر ۔ (2) ترٛمپ ۔ پِٹّ ۔ چُنڈ ۔ پُڑی ۔ (3) ٹُکّر ۔

کَترٛہگگ : (کَ ۔ ترٛہ ۔ گگ) (ک گ) دار ، ہڈّ یا اَنچیں چیزے ءِ پرٛشگ ءِ توار ۔ (2) اَناگت ۔

کُتری : (کُت ۔ ری) (ن گ) گُلّڑ ۔ کُٹی ۔ کُٹو ۔ گُلّو ۔ (2) کُچکّ ، گُرک یا اِندِ کہ جناور ءِ کَسانیں شیرمچیں چُکّ ۔

کُتک : (کُت ۔ ک) (ن گ) پَس ءُ بُزانی گردِن ءَ بندوکیں چِٹّ ۔ (2) کَسانیں سِنگ ۔ کَسانیں ڈوک ۔

کُتکتگ : (کُت ۔ کُ ۔ تگ) (ک گ) لُولارگ ۔ لوہ دیگ ۔ مستی پیش دارگ ۔

کِتَنگ : (کِ ۔ تَنگ) (ن گ) کَسانیں ساہ دارے کہ قدءِ مات بوٹے ءِ بیت ، مال ءُ دَلوت ءِ گوشاں پرلچّیت ءُ حونان ئے چُونسیت ۔ خَلخَتّ ۔ **کِتنگی** : (کِ ۔ ت ۔ گی) (ن گ) ہَما کہ گوں کِتنگ ءَ نِسبَت داریت ۔ (2) ہَما کہ کِتنگ ئے پر ۔

کُتنگ : (کُ ۔ تنگ) (ن گ) مرٛنیں ڈوک ۔ مرٛنیں سِنگ ۔ گاڈوک ۔ کوہ ۔ (2) ہَما سیئیں سِنگ کہ آیانی سَرءَ مَنجل ءَ پر کننت ۔ کُتک ۔ (3) (ک گ) کَنگ ءِ گوستگال بزاں ہَما کار کہ کَنگی بُوتگ

کُتنگ۔ کُرتنگ۔ کُتنگیں: (کُ ۔تَ۔گیں) (س گ) کَنگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) کارے کہ کنگ بُوتگ یا ہما کار کہ کسے ءِ یا چِیزے ءِ سرءَ کنگ بُوتگ۔

کتل : (کَ ۔تَل) (ن گ) مرَنیں پات۔ باردان۔ (2) مزن۔ ٹوہ۔ مزن شانگ۔ (3) پیشّ ءِ ہما اڈّ کُرتگیں دَرپ کہ ناہ ءُ ہر ماک ئے مان کننت۔ پات۔ ناہ ءِ مزنیں پات۔ (4) ہما ناہ کہ مِتک ءُ پات ءَ کُتنگ۔ (5) مِتکیں ناہ ءِ پات ءِ پچّے یا بہرے۔ (6) دوئیں بُروانانی نیام۔ (7) چلّڑ۔ چلَنڈ۔ دار دَست۔ دَست پُنڈ۔ قحبگ۔ کسی۔ بدچال۔ چاہیٹ۔ چلَٹّ۔ کیوَردَگ۔

کتم : (کَ ۔تَم) (ن گ) حُشکیں لڈّ۔

کُتندان : (کُ ۔تن۔دان) (ن گ) چہ سے کُتگ ءَ ٹھینتگیں چِلّ۔

کتوری : (کَ ۔تُو۔ری) (ن گ) وَشّیں بوہ۔

کتہ : (کَ ۔تہ) (ن گ) لوگ۔ ہنکین۔ دَوار۔

کتی : (کَ ۔ تی) (ن گ) اِشارہ کنگ۔ (2) جنین ءِ پہ جان کشّ یا بدن ءِ چو کہ گوَرءُ سینگ ءِ پہ اَندرءُ اَندیمیں رَنگے ءَ سر ینگ ءِ اِشارت۔

کتیرگ : (کَ ۔تی۔رَگ) (ن گ) لپچپناک۔ سُسُر۔

کٹ : (کَ ۔ٹ) (ن گ) ترزنکیں پس یا گوک ءِ شِیر کہ گوں گڑادگ ءَ ڈِکّ بنت۔ کٹیں شِیر۔ کڑ۔ شِشگ۔ نوک زاتگیں مال یا دَلوت ءِ زَگریں یا گڑاستگیں شِیر۔ (2) سرءِ مِیدانی یکّے دومی ءَ گوں اَنچو ہوار بُوتگ کہ ریزگ مہ بنت۔ گانڈ۔ **کٹ بندگ :** (کَٹ ۔ بَن ۔دَگ) (ک گ) چِلّ ءُ چرک ءِ سبب ءَ سرءِ مُودانی بندگ۔ لیگار بُوتگ۔

کِٹ : (کِ ۔ٹ) (ن گ) سمات ءِ ڈُمپگ۔ (2) بزیں جنگل۔

کِٹّ : (کِٹ ۔ٹ) (س گ) سخت۔ مُہکم۔ (2) جنگل۔ (3) سِیاہیں دار۔ (4) (ن گ) چہ پاگاس یاڈِگہ اَنچیں ماہیگ ءِ گڑاستگیں جگرءَ درکُتگیں ٹیل ءِ بدبیتگیں بہر۔

کُٹ : (کُ ۔ٹ) (ن گ) نااَصل۔ ناخالِص۔ کوڑہ۔

کٹّ : (کَٹ ۔ٹ) (ن گ) پیدائش۔ نف۔ فائدہ۔ کٹّ اِتگیں مال۔ آمدن۔ سِیتّ۔ سوب۔ حاصِل۔ فتح۔ نفع۔ کٹّ ءُ کار۔ کٹّیدہ۔ باج۔ سُوت۔ بَروک۔ نگّو۔ پُل۔ (2) تہت۔ (3) کپّگی ءِ لیب ءَ چہ دُرستاں ساری پہ حال ءَ روگ۔ (3) تماشا۔ **کٹّ ءُ رُج ءَ روگ :** بدحال بُوتگ۔ بے توان بُوتگ۔ بے کار بُوتگ۔ (2) چِلّ ءُ لیگار بُوتگ۔ **کٹّ ءُ کار :** (ن گ) فائدہ۔ کٹّ۔ سِیتّ۔ نَپ۔ **کٹّ ءَ روگ :** خراب بُوتگ۔ سکّ شَرّ یا سکّ خراب بُوتگ۔ **کٹّوک :** (کَٹ ۔ٹوک) (ن گ) سوب کنوک۔ ہما کہ کٹّیت۔ سرسوب۔ باج بر۔ سوب مَند۔ کامیاب۔ **کٹّ ءُ کوٹ :** (ن گ) آمدن۔ کٹّ اِتگیں زرّ ءُ مال۔ مڈّی۔ **کٹّ ءُ وَر :** (ن گ) کٹّوک ءُ وَروک۔ ہما کہ وَت کننت ءُ وَت وارت۔ (2) کارکنوک۔ مزّور۔ (3) بلوچانی کسانیں ٹکّے۔ **کٹّیدہ :** (کَٹ ۔ٹی۔دَہ) (ن گ) آمدن۔ کٹّ۔ نف۔ سرآتکگیں

کُٹّ : (کُٹ ۔ٹ) (ن گ) کسانیں لچّکے کہ توم ئے مان کننت، کشگ ءِ وہد ءَ لانک ءَ بندنت ئے ءُ توماں چنڈنت۔ کُٹّو۔ کُٹّی۔ (2) جامگ ءِ دیمی نیمگ۔ اِنج۔ پشک ءِ دیمی ڈُمبل۔ دامُن۔ کُلانج۔ کوانج۔ نشتگیں مردُم ءِ دوئیں بزرانانی نیام۔ (3) شلوار ءِ دوئیں پادگانی نیامگ۔ (4) بگل۔ زوک۔ (5) چِیزے ءِ کٹّ اِتگیں بہر۔ **کُٹّ ءِ پچ کنگ :** پہ چِیزے ءِ مان کنگ ءَ پشک ءِ دیمی پلّوءَ پرّاہ کنگ ءُ دارگ۔ **کُٹّ ءِ پچ کنگ ءُ نِندگ :** دیوان ءَ یا مردُمے ءِ گوَرءَ آرام ءَ نِندگ ءُ حبرے ءِ شرّی ءَ گوش دارگ۔ **کُٹّ دارگ :** (کُٹ ۔ٹ ۔دا۔رَگ) (ک گ) کسّے ءَ زاری ءُ مِنّت کنگ۔ مِنّت ءُ لیلا کنگ۔ (2) پہ مِنّت واری پشک ءِ دامن ءِ تالان کنگ۔ **کُٹّ ءَ کنگ :** (ک گ) ہنج ءِ مان کنگ۔ ڈُمبل ءَ پُر کنگ۔ (2) چِیزے ءِ وَتی نزّیک کنگ۔

کِٹّار : (کِٹ ۔ٹا۔ر) (ن گ) لڑوک۔ لُو لُکّے کہ لوگانی دیوالانی دیم ءَ تریت۔ پِیسک۔ کربشو۔ چچّی۔ کورو۔ کڑول۔ کولکو۔

کٹار : (کَ ۔ٹار) (ن گ) ناپُختہ۔ دَڑچک ءِ حامگیں بر۔ کٹِکّ۔

کٹارک :(کٹ۔آر۔ک)(ن گ) گوْن ءِ ناپُختھیں دانگ۔ ڈڈّءِسکّیں گوْن۔(2) زُرت ءِ پَشّ اِتگیں دانگ۔

کٹانگ :(کَ۔ٹان۔گ) کسانیں چیزانی توار۔کٹونگ۔

کٹانگءِ کٹونگ :(ن گ) اِدءُ اُودءَ کپتگیں ہیران ءُ دِگہ لوگی چیز۔(2) لوگی چیزانی توار۔

کٹاوگ:(کَ۔ٹا۔وَگ)(ن گ) پیٹ ءِ پٹن تریں تھرے۔ پیٹ۔

کُٹائی :(کُ۔ٹا۔ئی)(ن گ) جنگ ءُ بہ جنگ۔ بد بری۔ نارضائی۔دومردُم ءِ گوں یکّ دِگرءَ نہ ٹھِک ءُ مدام گُتّ ءُ نتّ بُونگ۔

کٹپّگ :(کَ۔ٹُپ۔پگ)(ن گ) اَناگہ۔ ناگہان۔(2) کسانیں چیزے ءِ کپگ ءِ توار۔اَناگت ءَ کپگ۔(3) حرءِ پادءِ گام ءِ توار۔(4) دَروازگ یا دَریگ ءِ اَناگت ءَ پچ بُونگ ءِ توار۔ **کٹپّگ ءَ رَسگ** :(ک گ) اَناگت ءَ سر بُونگ۔ناگمانی آہگ۔

کٹُپّہ :(کَ۔ٹُپ۔پہ)(ن گ) ناہی سُندُک کہ پیشّ بند اِنت۔

کُٹُک :(کُٹ۔ٹُک)(ن گ) توکی لنگک ءَ گوں ماتی لنگک ءَ اَڑینگ ءُ سرپینگ ءِ توار۔

کَٹِکّ :(کَ۔ٹِک۔ک)(ن گ) نہ پَشّ اِتگیں۔کٹار۔ حامگیں نیوگ۔(2)(س گ) تُرشپ۔سور۔ **کٹِکّی** :(کَ۔ٹِک۔کی)(ن گ) نیوگ ءِ ناپُختگی۔پچکّی۔نارسیدہی۔ **کٹِکیں** :(کَ۔ٹِک۔کیں) ہما کہ کٹِکّ انت۔چو کٹِکّ ءَ۔

کَٹ کَٹ :(کَٹ۔کَٹ)(ن گ) دار یا میخے ءِ گوں دِگہ چیزے ءَ جنگ ءِ توار۔چیزے ءِ توار گیجگ۔

کِٹ کِٹ :(کِٹ۔کِٹ)(ن گ) نُرُنڈگ۔رَٹگ۔کُپ کُپ۔دومردُم ءِ وَت ماں وَت نہ ٹھِک ءِ جاوَر۔

کُٹ کُٹ :(کُٹ۔کُٹ)(ن گ) چلیم ءِ کشّگ ءِ توار۔چیزے ءِ چوپگ ءِ توار۔

کَٹ کٹینگ :(کَٹ۔کَ۔ٹے۔نگ)(ک گ) کٹِکّ کٹِکّ ءِ توار پَرماہگ۔

کٹکّر :(کَ۔ٹَک۔کَر) زَرد(ن گ) ءُ سِیاہیں رَنگ۔ہما کہ زَرد ءُ سِیاہ اِنت۔(2) ہما بُزکہ گوش، پادیا لاپ ءِ چیرءَ سُہر بہ بیت۔

کٹگّگ :(کَ۔ٹُک۔گگ)(ک گ) اَسپ یا حرءِ پادانی توار۔

کِٹگ :(کِ۔ٹگ)(ک گ) بدیں بوہ کنگ۔(2) شمپگ۔(3) گژلگ۔ **کِٹیتگ** :(کِ۔ٹِ۔تگ) کِٹگ ءِ گوستگال۔گژلیتگ۔گھیتگ۔ **کِٹیتگیں** :(کِ۔ٹِ۔تَ۔گیں)(س گ) گھیتگیں۔(2) بےکاریں۔

کٹّگ :(کٹ۔ٹَگ)(ک گ) سوب کنگ۔ بَرگ۔ زُورگ۔(2) آرت ءِ تانگ۔(3) فائدگ کنگ۔ نپ کنگ۔ بانزی بَرگ۔ **کٹّگی** :(کٹ۔ٹَ۔گی)(ن گ) کٹّگ ءِ آوَکی۔(2) سوب کنگی۔بَرگی۔پُل کنگی۔

کَٹگ :(کَ۔ٹَگ)(ک گ) مُودانی اَڑگ ءُ گانڈ بُونگ۔(2) کسانیں مَدگ ءِ ذاتے کہ بال کُرت نہ کنت ءُ پہ سِنّگ چہ یکّ ہندے ءِ دِگہ ہندے ءَ روَت۔ماتمر۔(3) مَدگ ءِ چُورُو۔بالی مَدگ ءِ چُکّ۔مَلخ ءِ چُورُو۔سُسُنڈ۔(4) سِیاہ ءُ اِسپیت رَنگیں دَلوت ءُ مال۔

کُٹّگ :(کُٹ۔ٹَگ)(ک گ) ہلاس بُونگ۔ ہلّگ۔ دَرمانگ۔فنا۔خلاص۔خلاصی۔پشکر۔جھک۔ختم۔خرچ۔خرچ بُونگ۔رِپگ۔فنا بُونگ۔کم بُوت۔آسَر بُونگ۔توام بُونگ۔(2) پِر کپگ۔(3) اولاک ءِ پہک ءَ دم بَرگ۔(4) گُڈّگ ءُ بُوچ بُوچ کنگ۔(5) غریب ءُ نزور بُونگ۔تاوانی بُونگ۔ (6) چوپگ۔ ہُورت کنگ۔ جَنگ۔جاہوڑگ۔ **کُٹّگی** :(کُٹ۔ٹَ۔گی)(ن گ) کُٹّگ ءِ آوَکی بزاں ہلاس بُوئگی یا ہلّگی۔(2) چوپگی۔جنگی۔ہُورت کنگی۔

کُٹگ :(کُ۔ٹَگ)(ن گ) کُتگ۔چِل دان۔کنور جاہ۔ آسروک۔(2) تاپگ ءِ سِنگ۔سے سنگ کہ آہانی سَرءَ تاپگ ایر کنگ ءُ کنور بیت۔

کٹل :(کَ۔ٹل)(ن گ) پلارانی بوگ۔(2) جوہان ءِ زاگ یا زاگین دان ءِ صاف کنگ ءُ دَرکُتگیں بُوچ ءُ باچ۔

کُٹُم : (کُ ۔ ٹُم) (ن گ) یکّ کھولے ءِ عزیز ءُ قریب کہ یکّیں ٹکّ ءِ مَرْدُم اَنت ۔ وَلّ ۔ شاح ءُ شِیوال ۔ (2) کھول ۔ (3) ہلک ۔ لوگ ۔ ذات ۔ ذُریات ۔ زئی ۔ چُکّ ءُ چُوری ۔ خاندان ۔ راج ۔ بولک ۔ پوتڑو ۔ ٹبّر ۔ ٹالہا ۔ کام ۔ **کُٹُم دان** : (کُ ۔ ٹُم ۔ دان) (ن گ) یکّ ٹلّے ءِ یا یکّیں ہَلّک ءُ پیرُک ءِ چُکّ ءُ نُماسَگ یا ہمے رَنگیں سِیادیں مَرْدُم ۔ اُٹّ ءُ ٹور ۔ **کُٹُم سوچ** : (کُ ۔ ٹُم ۔ سو ۔ چ) کُٹُم دان ءِ بَرباد کنوک ۔ کُٹُم ءِ بے آبرُو کنوک ۔ فتنہ پاد کنوک ۔

کُٹُمب : (کُ ۔ ٹُم ۔ ب) (ن گ) جوہان ءِ صاف کنگ ءُ گوات ءِ دِیگ ءِ وَہداں گوں پُگّاں دَرآتکگیں نیم توامیں دان ءُ دانانی پوست ۔

کُٹّن : (کُٹ ۔ ٹَن) (ن گ) جَنگ ءِ ٹپّ یا نِشان ۔ لَٹّ ءِ یا جَنگ ءِ ٹپّ ۔ جَنگ ءِ وڑیں ٹپّ ۔

کَٹنڑیں : (کَ ۔ ٹَن ۔ ڑیں) (ن گ) ٹلک یا ڈگار ءِ رون ءِ پیش کمّیں ہوشگ ءِ کُٹک ءُ دان کشگ ۔

کُٹِنکی : (کُ ۔ ٹِ ۔ نَ ۔ کی) (ن گ) صفر ءِ ماہ ءِ آخر کنگ ءِ رَسمے کہ ماہ ءِ گُڈ سَر ءَ گوںڈیں زَہگ گِس گِس ءَ گردَنت ءُ صوت گُشنت ۔ گِس ٹپّی ۔

کَٹنگر : (کَ ۔ ٹَن ۔ گر) (ن گ) بالی مُرگے ۔ لِکّرگ ۔ (2) سُہرُک ءِ وڑیں نادُراہی ءِ کہ جان ءَ دانگ دَرکیت ۔ (3) سُہرک ءِ ذاتیں نادُراہی یے ۔ (4) بچکّی ۔ جوہان ءِ ایر گوّاتیانی تہہ ءَ گوں پُگّاں شُتگیں دان ۔ جوہان ءِ پدی کُٹہ ۔ ڈالیں پُگ ۔ ایر گوّاتی ۔ بَرگہ ۔ **کَٹنگری** : (کَ ۔ ٹَن ۔ گَ ۔ ری) (ن گ) سُہرُک ءِ وڑیں نادُراہی یے کہ چو ہوپ ءَ کپیت کہ گیشتر کسانیں چُکّاں گیپت ۔ کَٹنگر ءِ نادُراہی ۔

کُٹُّو : (کُٹ ۔ ٹُو) (ن گ) گندیم ءِ یکّ ذاتے ۔ (3) کسانیں دَرپے کہ دو چنک دان داریت، کِشگ ءِ وَہداں دیمی نیمسگ ءِ لانک ءَ ئے بندنت، چہ ایشی ءِ دان زیرنت ءُ کپاتگ ءَ ریچان کننت کہ پَل ءِ تہہ ءَ رچان بہ بنت ۔ کُٹّ ۔ کُٹّی ۔ (4) چُپتگیں ۔ ہُورت کُتگیں ۔ کُٹّ اِتگیں ۔ چُپتگیں برِنج ۔ (5) چُورا ۔

کَٹو : (کَ ۔ ٹو) (ن گ) بالی مُرگے ۔ (2) خُشک کُرتگیں کپّیں ناہ ۔ (3) سَر ءُ رُوسّ اِتگیں پُٹّ کہ رَندگ ءَ دَرکپنت ۔

کُٹُو : (کُ ۔ ٹُو) (ن گ) کمّی ۔ کم کنگ ۔ چہ مال ءَ کمّی کنگ ۔ (2) کُچکّ ءِ کُلّڑ ۔ کُتری ۔ کُٹی ۔

کَٹو پار : (کَ ۔ ٹو ۔ پار) (ن گ) مچّ ۔ باز مَرْدُم ءِ یکّ جاہ مچّی ۔ پہ بے سِنچی کپگ ۔ سَر پہ چکّ ۔ کَٹو پَگ ۔ گڑورگ ۔ (2) جُمپ ۔ جوہان ۔ (3) سَر ءَ کونڈاں دیگ ءُ نِندگ ۔ **کَٹو پاری** : (کَ ۔ ٹو ۔ پا ۔ ری) (ن گ) مُچّی ۔ سَر پہ چکّی ۔ یکّ جاہی ۔ **کَٹو پاریں** : (کَ ۔ ٹو ۔ پا ۔ ریں) (س گ) مُچّیں ۔ یکّ جاہیں ۔ سَر پہ چکّیں ۔

کَٹو پَگ : (کَ ۔ ٹو ۔ پَگ) (ن گ) مُچّی ۔ بازی ۔ سَر ءَ اوشتوک ۔ ماسِل ۔ کَٹو پار ۔ گڑورگ ۔

کَٹُور : (کَ ۔ ٹُور) (ن گ) گرّیں مار ءِ ذاتے کہ دَراج بُرّ اِنت ءُ پُشت ءَ ئے لسہ اِنت ۔ (2) چہ پیشّ ءَ جوڑ بُوتگیں دَرپ کہ جنین دوچگی گُدءَ ئے ماں گَننت ۔ کَٹیر ۔ **کَٹُوری** : (کَ ۔ ٹُو ۔ ری) (ن گ) تاس ۔ قدّح ۔ تاسیں قدّح ۔ (2) گوںڈیں ہَشّ ۔ گرٹو ۔

کَٹُوسگگ : (کَ ۔ ٹُوس ۔ گگ) (ک گ) کرٹاٹڑ ۔ گوں دَنتاناں سَکّیں چیزے ءِ جاہگ ءِ توار ۔

کُٹّوک : (کُٹ ۔ ٹوک) (ن گ) چوپوک ۔ ہما دار کہ گوں آئی ءَ شودگی گُداں ٹپّنت ۔ دَستگ ۔ (2) ہما کہ ہلاس بیت ۔ (3) ہما کہ کُٹّیت ۔ (4) نالائق ۔ بودلّا ۔ نابُود ۔

کَٹُومب : (کَ ۔ ٹُوم ۔ ب) چیزے ءِ ماں آپ ءَ کپگ ءِ توار ۔

کَٹُومبگ : (کَ ۔ ٹُوم ۔ بَگ) بچار : کَٹومب ۔

کَٹومبو : (کَ ۔ ٹوم ۔ بو) (ن گ) کُٹینگ ۔ زَمین زور ۔ پوچکو ۔ اَگالیچ ۔ خپّا ۔ رِبیس ۔ زبور ۔ زَمین ٹومب ۔ کُمبی ۔ (2) زُنڈ ءِ ذاتے ۔

کَٹُونگ : (کَ ۔ ٹُون ۔ گ) کٹانگ ۔ لوگی ہورتیں چیز ۔ ہورتیں چیزانی ڈیک ڈیک ءِ توار ۔ **کَٹُونگ کَٹانگ** : (کَ ۔ ٹُون ۔ گ ۔ کَ ۔ ٹان ۔ گ) (س گ) بازیں چیز کہ یکّ جاہ بنت ۔ وڑ وڑیں ہیران ۔ لوگ ءِ شے ءُ اَزباب ۔ (2) ہیران ءُ دِگہ لوگی اَزباب ءِ وَت ماں وَت ڈیک وَرگ ءِ توار ۔

کُٹّھہ : (کُٹ ۔ ٹھہ) (ن گ) زَدَگ ۔ جَتگیں ۔ (2) حون بَستگیں ٹَپّ ۔ (3) کُنٹ ۔ کم گُشاد ۔ کارءُ سست ۔ کاہِل ۔ کِجُّک ۔

کَٹھلگ : (کَ ۔ ٹَھہ ۔ لگ) بچار : ٹھلگ ۔

کَٹّی : (کَ ۔ ٹی) (ن گ) یکّدارءُ بُوجیگانی شُشتگءُ لکڑتگیں چلّ ۔ (2) کسانیں یکّدار ۔ سُودوی ۔ دومَرزی یکّدار ۔ بلم ۔

کُٹّی : (کُ ۔ ٹی) بچار : کُتری ۔

کُٹّی : (کُٹ ۔ ٹی) (ن گ) کِشگءِ وہداں چہ پیشّءَ اڈّ داتگیں ءُ سرءِ ینءِ بندوکیں توم دَرپ ۔ کُٹّ ۔ کُٹّو ۔ (2) کُٹّگءِ آوَر کی ۔

کَٹّی : (کَٹ ۔ ٹی) (ن گ) زُرتءِ چنگیءِ پُک ۔ زُرتّءِ ہوشگءِ پُک ۔

کَٹّیتگ : (کَٹ ۔ ٹِ ۔ تگ) کَٹّگءِ گوستگال ۔ (2) باج بُرتگ ۔ سوبین بُوتگ ۔ **کَٹّیتگیں** : (کَٹ ۔ ٹِ ۔ تَ ۔ گیں) کَٹّگءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ کَٹّیتگ ۔ (3) باج بُرتگیں ۔ سوبیں یا سوبمَند بُوتگیں ۔

کُٹّیتگ : (کُٹ ۔ ٹِ ۔ تگ) کُٹّگءِ گوستگال ۔ (2) ہلاس بُوتگ ۔ تمام بُوتگ ۔ (3) چُپتگ ۔ ہُورت بُوتگ ۔ **کُٹّیتگیں** : (کُٹ ۔ تِ ۔ تَ ۔ گیں) کُٹّگءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ ہلاس بُوتگ ۔ تمام بُوتگیں ۔ (3) چُپتگیں ۔ ہُورت کُتگیں ۔

کِٹّی کِٹّی : (کِ ۔ ٹی ۔ کِ ۔ ٹی) (ن گ) نرمیں کَندَگ ۔ **کِٹّی کِٹّیءِ کَندَگ** : وَشّ وَشّیگءِ کَندَگ ۔

کُٹّی کُٹّی : (کُ ۔ ٹی ۔ کُ ۔ ٹی) (ن گ) دومَردُمءِ وَت ماں وَتءَ یا یکّ لوگےءِ مَردُمانی دائم اَڑءُ کُڈءُ ناٹھی ۔ کُٹّیٹھی ۔ وَت ماں وَتءِ زُرنڈءُ کَپّ ۔ **کُٹّی کُٹّی کَنگ** : (کُ ۔ ٹی ۔ کُ ۔ ٹی ۔ کَ ۔ نگ) وت ماں وتءَ نہ ٹھگ ۔ وت ماں وت ٹُرنڈءُ کُپّ کَنگ ۔

کَٹّیٹہ : (کَ ۔ ٹے ۔ ٹَہ) (س گ) دُشمنی ۔ بدبری ۔ نہ وَشّی ۔ زَہر ۔ نارضائی ۔ بےتَہی ۔ **کَٹّیٹھی** : (کَ ۔ ٹے ۔ ٹَ ۔ ہی) (ن گ) بدبری ۔ زَہری ۔ نہ وَشّی ۔

کُٹّینگ : (کَ ۔ ٹے ۔ نگ) (ک گ) داریا سیمےزُورگءُ آسءَ کونڈگ یا روکیں داراں کمّیں سُر ینگ ۔ گوں جَنگ ۔

کُٹّینگ : (کُ ۔ ٹیں ۔ گ) بچار : کٹومبو ۔

کُٹِنگ : (کُ ۔ ٹِ ۔ نگ) (ن گ) روکیں اِشکر ۔ دارءِ روکینءُ سَر پُورَہیءَ نہ ستکگیں ٹُکّر ۔ اِشکر ۔ کُٹّینگ ۔ اَنگر ۔ اَنگار ۔ ٹانڈو ۔ آسپارو ۔ (2) چہ یکّ نیمگےءَ سُستکگیں دار ۔

کُٹّینگ : (کُٹ ۔ ٹے ۔ نگ) ہلاس کَنگ ۔ پُورہ کَنگ ۔ سَرجَم کَنگ ۔ **کُٹّینگی** : (کُٹ ۔ ٹے ۔ نَ ۔ گی) کُٹّینگءِ آوَر کی ۔ (2) کُٹّینگءِ کارکَنگی اِنت ۔

کُٹّینتگ : (کُ ۔ ٹین ۔ تگ) کُٹّینگءِ گوستگال ۔ کُٹّینگءِ کار بُوتگ ۔ **کُٹّینتگیں** : (کُ ۔ ٹین ۔ تَ ۔ گیں) کُٹّینگءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ کُٹّینگ بُوتگ ۔

کَٹّیر : (کَ ۔ ٹی ۔ ر) بچار : کَٹُّور ۔

کَج : (کَ ۔ ج) (س گ) دوستدار ۔ مہگونگ ۔ (2) (ن گ) آبریشُمءِ دَرپ ۔ (3) آبریشُم ۔

کَجّ : (کَج ۔ ج) (ف گ) کَجّگءِ فرماں گال : بہ کَجّ ۔ (2) (س گ) چوٹ ۔ ناراست ۔ کُبّ ۔ پیچ اِتگ ۔ کڈّن ۔ **کَجّ ماں کَجّ** : (ج گ) پدماں پد ۔ یک شلءَ ۔

کُج : (کُ ۔ ج) (ج گ) کُجا ۔ (2) چیزے ۔ کمّیں ۔ کم ترین ۔

کَجّ : (کَج ۔ ج) (ف گ) کَجّگءِ فرماں گال : بہ کَجّ ۔

کُجا : (کُ ۔ جا) (ج گ) کُجام جاہ ۔ کُجام نیمگ ۔ بکو ۔ تانگو ۔ تاں پلو ۔ کُو ۔ تانگر ۔ اَشکو ۔ پہ کو ۔

کُجا بَگ : (کَ ۔ جا ۔ بَگ) (ن گ) اُشترءِ سرءَ پہ جنیناں نِندَگی تہت ۔ کجاوگ ۔ کجاوا ۔ کجابہ ۔ مہول ۔

کُجابہ : (کَ ۔ جا ۔ بہ) بچار : کجا بَگ ۔

کَجّارَگ : (کَج ۔ جا ۔ رَگ) (ک گ) پُچّگ ۔ بَرداشت کَنگ ۔ سَگّگ ۔ (2) لاپءَ جاگہہ دیگ ۔ **کَجّارَگی** : (کَج ۔ جا ۔ رَ ۔ گی) (ن گ) پُچگّی ۔ سَگّگی ۔ (2) تزنگی ۔

کُجال :(کُ۔ جال) (س گ) طاقت۔ توان۔ ہمّت۔ زور۔ توان۔ مجال۔ ہاٹی۔ مرّن مردی۔

کُجام :(کُ۔ جام) (ج گ) چہ بازینے ءِ تہہ ءَ یکّے ءِ جُست کنگ کہ چہ ایشاں کُجام۔ تاں یکّے۔ کئے۔ تام۔ تہ آں۔ **کُجامی** :(کُ۔ جا۔ می) (ن گ) کُجام یکّے ءَ۔ تامی ءَ۔ تاں یکّے ءَ۔

کُجانگو :(کُ۔ جاں۔ گو) (ج گ) کُجام ئیمنگ ءَ۔ تانگو۔ تانگُر۔ بکو۔ پکو۔

کَجاوا : (کَ۔ جا۔ وا) بچار : کَجابَگ۔

کَجاوَگ :(کَ۔ جا۔ وَگ) بچار : کَجابَگ۔

کَجَک :(کَ۔ جَک) (ن گ) جِنکّانی پیشانی ءَ ءُ سر بر ءَ بُرّ اِتگیں مُود۔

کِجُّک:(کِج۔ جُک) (س گ) نابُود۔ بودلّا۔ کُٹّہ۔ کاہِل۔

کَجَّگ :(کَج۔ جَگ) (ک گ) ٹرُندکشّگ۔ چِلّگ۔ سر بر ءَ زور پر دیگ۔ زور پِر دیگ۔ کشّگ۔ پڑنچگ۔ لکتّانی چیر ءَ دیگ۔ (2) کُبّگ۔ **کَجّگی** :(کَج۔ جَ۔ گی) کَجّگ ءِ آوَ کی۔ (2) کَجّگ لوٹیت۔ (3) چِلّگی۔ زور پِر دیگی۔

کَچّگ :(کَچ۔ چَگ) (ک گ) دِل چیزے ءَ لوٹیت یا سَکّ آئی ءِ واہگ بہ بیت بلے دَست مہ رسیت ءُ ہما لوٹ چہ دِل ءَ درمئیت۔ ارمانی ئیں لوٹ۔ واہگ۔ دل ءِ پہ چیزے ءِ پیسلگ۔ (2) لاغر بُوتگ۔ پیہگ۔ شمپگ۔ (3) دَست ءُ آنچگ ءِ وہداں لاپ ءُ زور پِر دیگ۔

کَچّینگ :(کَج۔ جے۔ نگ) (ک گ) اَنچوش کنگ کہ بہ کَجّیت۔ زور جنگ پہ ماہگ۔ سزا دیگ۔ پیسکینگ۔ کیرینگ۔ سوکلو دارگ۔ صدمرگ کنگ۔ **کَچّینگی** :(کَج۔ جے۔ نَ۔ گی) کَچّینگی ءِ آوَ کی۔

کَجَّل :(کَج۔ جَل) (ن گ) زَرد ءُ کمبرو ئیں بُز۔ میشانی یکّ نسلے۔ (2) سُرونگ ءِ وڑیں سیاہیں چیزے کہ جَنین ءُ چمّاں مان کشّنت۔ کاجل۔ کنجل۔ (3) کَجَّل مان کُتگیں ءُ بزّ اہ داریں چمّ۔

کَجلا :(کَج۔ لا) (ن گ) سرُیمگ چمّ۔ کَجَّل چمّ۔ (2) نریں سِیسُو۔ (3) سیاہ رنگیں میش۔ سیاہ سریں پس ءُ مال۔

کُجے :(کُ۔ جے) (ج گ) جُست گالے کہ کُجام ئیمنگ ءِ مَردُم۔ کُجام ہَندے۔ (2) تو کُجائے۔ تاں ہَندا ئے۔

کَجّیتَگ :(کَج۔ جِ۔ تَگ) کَجّگ ءِ گوستگال۔ (2) زور پِر داتگ۔ چِلّیتگ۔ ژپّیتَگ۔ **کَجّیتگیں** :(کَج۔ جِ۔ تَ۔ گیں) کَجّگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ کَجّگ بُوتگ۔ (3) زور پِر داتگیں۔ ژپّیتگیں۔ ہُرّ جتگیں۔ چِلّیتگیں۔

کَچ :(کَ۔ چ) (ن گ) کوَر ءِ کرّ ءُ گوَر ءِ سرسبزیں زَمین۔ (2) سیلابہ۔ کوَر ءِ کش ءُ گوَر ءِ زمین کہ گوں کوَر ءِ آپ ءِ آرگ ءَ سیراپ بیت۔ (3) سیاہ آپ ءِ کِشار۔ (4) حر ءِ سر ءِ دوسپتی یا لڈّیا سمات مان کنگی درپ۔ (5) حاک ءُ حشت ڈوہگ ءِ پِٹّی یا مُودی درپے کہ حر ءِ سر ءَ ایر بیت۔ گوَندگ۔ (6) جوگیانی بڈّ ءِ پیلک۔ (7) چہ پیش جوڑ کُتگیں درپ۔ **کَچ کنگ** :(کَچ۔ کَ۔ نگ) (ک گ) پچ کنگ۔ بے پکراتیں چیزانی مُچّ کنگ۔ **کَچی** :(کَ۔ چی) (ن گ) ہما حر کہ کچ کشّیت۔ (2) کم ارزش۔ کم نسب۔

کَچّ :(کَچ۔ چ) (ن گ) گُشاد۔ مقدار۔ وزن۔ مرّ۔ کیلو۔ پاسگ۔ حدّ۔ قدّ۔ قدر۔ (2) چیزے ءِ دَراجی ءُ پڑاہی۔ چیزے ءِ دَراجی، پڑاہی یا جُہلی ءِ کساس۔ (3) ہما زمین کہ آباد نہ اِنت ءُ دہل نہ دنت۔ سِپک ءُ سوریں زمین۔ (4) سیال۔ **کَچّ بُوتگ** :(کَچ۔ چ۔ بُو۔ تگ) (ک گ) قدّ بُوتگ۔ گوں قدّ ءِ برابر بُوتگ۔ **کَچّ ءِ بُوتگ** : (ک گ) کساس ءِ بُوتگ۔ برابر ءِ بُوتگ۔ قدّ ءِ بُوتگ۔ **کَچّ کنگ** : (کَچ۔ چ۔ کَ۔ نگ) (ک گ) کدّ کنگ۔ تور کنگ۔ برابر کنگ۔ حدّ ءُ میل کنگ۔ کَچّگ۔ گام کنگ۔ **کَچّ ءِ کنگ** :(ک گ) برابری ءِ آرگ۔ وال کنگ۔ قدّ ءِ کنگ۔ **کَچّ ءُ کیل** :(ن گ) ڈگار، جنس یا دان ءِ کَچ کنگ یا کیلگ۔ کِساس۔ **کَچّ گِرَگ** :(کَچ۔ چ۔ گِ۔ رَگ) (ک گ) دَراجی ءُ پڑاہی ءِ چارگ۔ کَچّ ءُ گواز کنگ۔ **کَچّی** : (کَچ۔ چی) (ن گ) سیلابہ زمین۔ کوَر ءِ کش ءُ گوَر ءِ آبادیں زمین۔

کَچّ :(کَچ۔ چ) (گ گ) بُز ءُ میش ءِ گلّینگ ءِ توار۔ (2) نقص۔ عیب۔ کَچّہ۔ (3) گومب۔ چوٹ۔ **کَچّ ءُ تُوت** :(ن گ) مَکَن۔ کارے ءِ نہ کنگ ءِ گوشگ۔

کچّ : (کَچ ۔ چ) (ن گ) کُنڈ ۔ یکّ کِرّ ۔ لوگ ءِ تہی نیمگ ۔ کِرّ ۔ سَرُک ۔ سرِ یگ ۔ کُنج ۔ (2) گُد ءِ ہَما کسانیں ٹُکّر کہ پشک ءِ بغل ءِ دوچَک بیت ۔ بغل ۔ (3) لالچ ۔ جوفہ ۔ (4) ساہ دارے ءِ یا مَردُم ءِ دوئیں پادانی سَر بری نیمگ کہ گوں سرِ ین بندءِ ڈُکّنت ۔ (5) جُھلیں کُنڈ ۔ (6) لاپ ۔ لاپ ءِ راستی یا چپّی نیمگ ۔ (7) دَرمیان ۔ ہَٹّ ۔

کچّ جَنگ : (کَچ ۔ چ ۔ جَ ۔ نَگ) (ک گ) کوَر ءِ تاب کنگ ۔ گوَمب بُوَنگ ۔ (2) چوٹ گرَرگ ۔ تاب وَرَگ ۔ وَتارا جاگہہ دیگ ۔ مُچّ یے ءِ تہہ ءِ وَتارا جاگہہ دیگ ۔ (3) لالچ ءِ جوفہ کنگ ۔ **کچّا جَنگ** : (کَچ ۔ چا ۔ جَ ۔ نَگ) (ک گ) وَرگ ۔ لاپ ءِ کنگ ۔ (2) گار کنگ ۔ (3) سوچگ ۔ بُن دیگ ۔ **کچّ کچّ** : (کُچ ۔ چ ۔ کَچ ۔ چ) (ک گ) اُشتر ءِ جو کینگ ءِ آواز ۔ (2) (ن گ) ہَٹ ہَٹ ۔ **کچّ بُوَنگ** : (کُچ ۔ چ ۔ کُچ ۔ چ ۔ بُو ۔ نَگ) (ک گ) ہَٹّو بُوَنگ ۔ شَرّی ءِ شُت نہ بُوَنگ ۔ **کچّ کنگ** : (کُچ ۔ چ ۔ کَ ۔ نَگ) (ک گ) کُنڈے ءِ نِندَگ ۔ نِندَگ ۔ جَلّگ ۔ دارَگ ۔ کچّک ۔

کُچّک : (کُچ ۔ چُک) (ن گ) کسانیں کنڈ ۔ کنڈ ۔ یکّ کِرّ ۔ کچّ جتگیں جاگہہ ۔ (2) زُگ کنگ ۔ لُنٹانی سُرینگ ۔

کُچا : (کُ ۔ چا) (ن گ) ہیرِتیں حُشکیں ریم ءُ دار ۔ ہَما کسانیں کاہ ءُ بُوچ کہ چراہاں آس روک کنگ بیت ۔

کچار : (کَ ۔ چار) (ن گ) جاگہہ ۔ ہند ۔ (2) دیوان جاہ ۔

کچاری: (کَ ۔ چا ۔ ری) (ن گ) مجلس ۔ دیوان ۔ (2) اِنصاف منصفی ءِ دیوان ۔

کچٹّ : (کَ ۔ چَٹ ۔ ٹ) (ن گ) لیزگ ۔ چِلّ ۔ لیگار ۔ سِلّ ۔ سُبّکیں ءُ بدزبانیں مَردُم ۔ خچٹّ ۔ خچچر ۔ دِل بد ۔ سِلگت ۔ **کچٹّیں** : (کَ ۔ چَٹ ۔ ٹیں) (س گ) لیگاریں ۔ سِلّیں ۔ (2) سُبّکیں ۔ بد گوئیں ۔ چِپچِلیں ۔ **کچٹّی** : (کَ ۔ چَٹ ۔ ٹی) لیگاری ۔ (2) سُبّکی ۔ چِپچِلی ۔

کچ کچگ : (کَچ ۔ کَ ۔ چَگ) (ک گ) گرِادگ ءِ دَرگت ءِ بَٹّ ءِ لہڑ ءِ جوش ءِ توار ۔ (2) وَردنی شَے ءِ گرِادگ ءُ جوش دیگ ءِ وَہداں آئی ءِ توار ۔

کچِرک : (کَ ۔ چِڑ ۔ ک) (ن گ) دَپ ءِ دوئیں کِرّ کہ ہر دوئیں لُنٹ یکّ جاہ بنت ۔ کوَانچ ۔

کچَرَگ : (کَ ۔ چَ ۔ رَگ) (ک گ) چہ بازوَرگ ءِ سَبب ءِ ڈمبرَگ ۔ لاپ ءِ گوَات گرَرگ ۔

کچّری : (کَچ ۔ چَ ۔ ری) (ن گ) گوَن ءِ نارُشت ۔

کچّری چمّ : (کَچ ۔ چَ ۔ ری ۔ چَم ۔ م) (س گ) ہیرت چمّ ۔ پچو چمّ ۔

کُچغ : (کُ ۔ چَغ) (ک گ) شودَگ ءُ صاف کنگ ۔

کِچّک : (کِ ۔ چّک) (ن گ) گرّ ۔ پوست ءِ نادُڑاہی یے کہ جان کِچّک دنت ۔

کُچّک : (کُ ۔ چّک ۔ ک) (ن گ) بِینگ ۔ سَگ ۔ **کُچّکی** : (کُ ۔ چّک ۔ کی) (ن گ) ہما کہ گوں کُچّک ءِ نسبت داریت ۔ (2) لیگاری ۔ سِلّی ۔

کُچّک مرک : (کُ ۔ چّک ۔ ک ۔ مَرْ ۔ ک) سَکّ ساہ ۔ سَکّ مِر ۔ سَگ مِر ۔ سَگ مَرگ ۔ **کُچّک مَکسک** : (کُ ۔ چّک ۔ ک ۔ مَ ۔ کَس ۔ ک) گوَمش ۔ گوں دَلوَت ءِ پرلچّگی مَکسک ئے ۔

کُچک : (کُچ ۔ ک) (ن گ) کُشک ۔ کوڑی ۔ گرّ ءِ ذاتے کہ اِسپیت ءُ صاف اِنت ۔ **کچکی** : (کَچ ۔ کی) (ن گ) مگُون یا مگُون ءِ بند ۔ چہ کُچکیاں پڑ وشگ یا دُڑاگے ءِ نادُڑاہی ۔ (2) کچکی ءِ لیب ۔ (3) ہَما کہ گوں کُچکاں نسبت داریت ۔

کچ کچ : (کَچ ۔ کَچ) (گ گ) پس ءِ بشکارگ ۔ مال ءِ لاہو کنگ ۔

کچکُل: (کَچ ۔ کُل) (ن گ) راستیں پاد ءِ پنجگ ءِ چپّیں پلّو ءِ ہڈ ءُ چپّیں پاد ءِ راستیں پلّو ءِ ہڈّ ۔

کچکول : (کَچ ۔ کول) (ن گ) کشکول ۔ فقیرانی پِنڈَگ ءِ دَرپ ۔ گداءِ کاسَگ ۔

کچگّگ : (کَچ ۔ چَگ) (ک گ) کچّ کنگ ۔ قدّ کنگ ۔ دَڑاجی ءُ پڑاہی ءِ وال کنگ ۔ (2) تورَگ ۔ وزن کنگ ۔ **کچگّی** : (کَچ ۔ چ ۔ گی) ہما کہ کچّ کنگی انت ۔

کَچگ :(کِ۔چَگ)(ک گ)(ن گ) حارِشت۔کائغ۔گرّ۔ جُلُول۔خارِش۔

کَچّ گرد :(کَچ۔چ۔گر د)(س گ) ہما جاہ کہ کوّرتاب کَنت۔

کَچّ گردان : (کَچ۔چ۔گر۔دا۔ن) کوّرءِ ہما جاہ کہ آپ چَکرّ وَ کِی وارت۔

کُچّل :(کُچ۔چَل)(ن گ) زَہر۔تَہل۔جوّر۔قاتل۔(2) چِلّ۔ لیگار۔بدبوہ دار۔(3) دَرمانے۔ **کُچّلی** :(کُچ۔چَ۔لی) (ن گ) زہری۔تہلی۔نہ وَشّی۔ **کُچّلیں** :(کُچ۔چَ۔لیں)(س گ) زہریں۔ تہلیں۔نہ وَشّیں۔

کُچَل : (کُ۔چَل)(ن گ) گرّی۔گرّ۔(2) سِل۔(3) پاتَلکَیں۔(4) ہما سَر کہ بے پُٹ اِنت۔ہما کہ مِیدءِ رِتلگ اَنت ءُ سَرئے پہک ءَ چوتاس اِنت۔(5) پوستک کہ جان ءِ سِل ءَ یلہ کَنت۔جان ءِ پوست۔تنکیّں سِلی بُرو۔(6) دارءِ سَر بری پوست۔دارءِ سَر بری بَہر۔(7) گواز۔چُوڑِینک۔کَسوڈ۔تَل۔چَکَل۔کوچینک۔

کُچَل ءِ پاد آہگ : (ک گ) دَرچک ءِ کُچَل ءِ یلہ دیگ۔(2) ساہ دارے ءِ جان ءِ کُچَل کُچَل بُوہگ۔گرّ گرّ بُوہگ۔ **کُچَل جَنَگ** :(کُ۔ چَل۔جَ۔نَگ)(ک گ) کرّگ۔پوست ءِ دُور کَنگ۔(2) سِل ءِ کَپگ۔(3) دَرچک یا دارے پوست ءِ دُور کَنگ۔ **کُچَل دیگ** : (کُ۔چَل۔دی۔یَگ)(ک گ) سَرءِ پھد بُوہگ۔(2) جان ءِ خُشکی پیدا بُوہگ۔(3) ریش ءِ وَش بُوہگ ءِ رندریش ءِ جاگہہ ءِ پوست ءِ دُور آہگ۔ **کُچَلی** :(کُ۔چَ۔لی)(ن گ) ہما کہ گوں کُچَل ءَ نسبت داریت۔(2) ہما کہ کُچَل ئے پر۔(3) چِلّی۔لیگاری۔

کَچی گَل : (کِ۔چی۔گَل) زاگل۔زہ۔

کَچین :(کِ۔چے۔ن) کَچینگ ءِ فرمان گال۔بہ کَچین۔

کَچینگ :(کِ۔چے۔نگ)(ک گ) جان ءِ مالگ۔لگاشگ۔ حارِشت ءِ سَبَب ءَ جان ءِ کرّگ۔حارینگ۔

کَچّؤ : (کَچ۔چؤ)(ن گ) بچار : کَچّہہ۔

کَچو :(کَ۔چو)(ن گ) کَسانیں لُچّک۔پیشّ ءِ کَسانیں دَرپ۔(2) کَسانیں کَچ۔

کَچّہہ :(کَچ۔چَہہ)(ن گ) شَرّ۔کَساس۔قالب۔(2) عیب۔ گندگی۔عِلّت۔مُچّل۔حرانی ایراد۔نقص۔(3) کَچّؤ۔

کُچّہہ چول :(کُ۔چِہہ۔چول)(س گ)(ن گ) کُچّک ءِ رفتار۔دَرمیانی گام۔گام ءِ تنگ ءِ دَرمیانی رفتار۔

کُچّہہ رُزوائی :(کُ۔چِہہ۔رُز۔وا۔ئی)(ن گ) کُچّک ءِ ڈوّل ءِ رُزوا۔سُبک بُوہگ۔کَم نام بُوہگ۔کَم شرفی۔

کَچّہہ چین :(کَچ۔چَہہ۔چے۔ن)(ن گ) عیب کَشّوک۔عیب گروک۔ایراد گیر۔ **کَچّہہ چینی**:(کَچ۔چَہہ۔چی۔نی)(ن گ) عیب گیری۔عیب کَشّی۔ایراد گری۔عیب جوئی۔

کَچیمبک :(کَ۔چی م۔بَک)(س گ)(ن گ) سُبکّ ءُ بنّا ئیں مَرُدُم۔(2) بد دَستیں جَنین۔نام ءُ دپیں جَنین۔خچیمبک۔بے پلگاریں زال۔(3) دڑاج زبان۔بدزبان۔

کُچین :(کُ۔چے ن)(ن گ) تُرشتر۔تُرّ ءُ شتر۔نریں شِنکّ۔ چابڑیں نریں سیاہ پس۔

کَخّ :(کَخ۔خ)(ن گ) حامگیں کُوٹگ۔کَبل۔حامگ۔(2) کنجُوسک۔بَخیل۔

کُخ کُخ : (کُخ۔کُخ) (ن گ) جَلّگ ءِ توار۔کُلّگ ءِ توار۔

کَد :(کَ۔د)(ج گ) کَدی۔کُجام وَہد۔کُجام دمان۔کَدیں۔ تاں وَہدے۔(2)(ن گ) ہما لِڈّ یا گَند کہ ڈگارءِ مان گَنِنت ئے کہ کِشارءِ رُدوم دنت۔مال ءُ دَلوت ءِ لِڈّ یا پُدوم۔کَتر۔سمات۔پومڑ۔ بانڑ۔پاڈ۔(3) اَمبار۔چیزانی ایر کَنگ ءِ جاگہہ۔جاگہہ۔ **کَد ءُ باندات** :(ن گ) خاصیں وہدے ءِ نزّیک بُوہگ۔ **کَد ءُ باندات ءَ بُوہگ** : اَلّمی۔کارے کُجام ہم وہدے ءِ بُوہگی بہ بیت۔ **کَدی کَدی** : (کَ۔دی۔کَ۔دی)(ج گ) وہدے وہدے ءَ۔ **کَد کَدیں** : (کَد۔کَ۔دیں) (ب گ) کُجام روچ۔کُجا ساعت۔کَدی۔ کُجام وہد۔

گُدام : (کُ ـ دا ـ م) (ن گ) موکوئی جال ـ تَند ـ لُولُکانی اڈّ داتگیں دام ـ جال ـ دام ـ

گدبُنی : (کَد ـ بُ ـ نی) (ن گ) اِستارے ءِ نام اِنت ـ

گدّ : (کَد ـ د) (ن گ) کِساس ـ قدّ ـ

گدحُدا : (کَد ـ ہُ ـ دا) (ن گ) مستِر ـ کہودا ـ میر ـ امیر ـ زمین دار ـ واہُند ـ

گُد : (کُ ـ د) گُدگ ءِ جاوَر ـ گُدگ ءِ حالت ـ **گُدَگ** : (کُ ـ دَگ) (ک گ) ریش یا آزگیں ٹپّ یا زیمیں جاہے ءَ گون بہ جننئے آ گُدیت ، دَرد کنت ـ ریش یا ٹپّ ءِ سرءَ چیزے لگّگ ـ ٹپّ ءِ دَرد ـ پَدردی ـ (2) بےزار بُوَنگ ـ بَرداشت نہ کنگ ـ **گُدوک** : (کُ ـ دو ـ ک) (ن گ) ہَما کہ گُدیت ـ

گدَگ : (کَ ـ دَگ) (ن گ) اوبادگ ـ اولاد ـ کہول ـ ذات ـ زُریات ـ (2) لوگ ـ جاگہہ ـ ہند ـ (3) لبز ءِ گُدّ سرءَ کیت کہول یا اوبادگ ءِ مَعناءَ دنت چوش کہ : سَردار : سَردارکدگ ـ غُلام : غُلام کدگ ـ

گُدو : (کُ ـ دو) (ن گ) مُرگانی جوڑ کُتگیں کسانیں دام ـ مرگانی آرام جاہ ـ بالی مُرگانی پہ وَت اڈّ داتگیں ہند ، لوگ ـ گُدوگ ـ (2) گوَنڈیں کَس ـ بونگ ـ **گُدوبَندَگ** : (کُ ـ دو ـ بَن ـ دَگ) (ک گ) مُرگ ءِ وَتی لوگ ءِ بندگ ـ

گُدوگ : (کُ ـ دو ـ گ) بچار : گُدو ـ

گدی : (کَ ـ دی) (ج گ) کُجام وہدءَ یا کُجام ماہ ءُ سال ءَ ـ کدیں ـ کد ـ (2) ہچبر ـ اَسُل ـ پَکَد ـ بہہ ـ ہڈّ ـ **گدیگیں** : (کَ ـ دی ـ گیں) (س گ) کُجام وہدءِ ـ دیریگیں ـ **گدین** : (کَ ـ دِے ـ ن) (ج گ) کد ـ کدی ـ کُجام وہد ـ کُجام ماہ ءُ سال ـ

گدِیم : (کَ ـ دی م ـ م) (ن گ) مال ءُ دَلوتانی وراک ـ دَلوت ءِ کاہ یا دان ـ **گدِیم کنگ** : (کَ ـ دی م ـ کَ ـ نگ) (ک گ) دَلوت ءِ کاہ یا دان دیگ ـ

گُدینگ : (کُ ـ دے ـ نگ) (ک گ) آزگیں چیزءَ گون جنگ کہ دَرد بکنت ـ (2) رِیسینگ ـ سُرینگ ـ ٹپّ ءِ گون جنگ ـ **گُدینگی** : (کُ ـ دے ـ نَ ـ گی) گُدینگ ءِ آوَکی ـ (2) سُرینگی ـ گون جنگی ـ

گُدینتگ : (کُ ـ دین ـ تگ) گُدینگ ءِ گوَستگال ـ (2) سُرینتگ ـ گون جتگ ـ **گُدینتگیں** : (کُ ـ دین ـ تَ ـ گیں) (س گ) ہَما کہ گُدینگ بُوتگ ـ گون جتگیں ـ

گُدینگ : (کُ ـ دی ن ـ نگ) (ن گ) آسِن ءِ ٹکرے کہ دَستگے مان ءَ کنَنت ـ گُدینہ ـ چوپ گازران ـ

گُدینہ : (کُ ـ دی ـ نہ) بچار : گُدینگ ـ

گڈّ : (گَڈ ـ ڈ) (ن گ) کلّ ـ مزنیں کُلونڈ ـ جُہلگ ـ جُہلیں جاگہہ ـ جُہلیں ہند ـ کنڈ ـ خودت ـ بَرگڑ ـ بَہرگڑ ـ

گُڈّ : (کُڈ ـ ڈ) (ن گ) شکارءِ دوَرانءَ چیر بُوَنگ ءِ ہاترءَ دارءُ بُوچ ءِ اڈّ داتگیں کسانیں اَندیم ، لُوگُک ـ ناوَچہ ـ ششیم ـ (2) کسانیں لوگ ـ ہند ـ (3) مُرگانی ڈگّگ ءِ ہند ـ (4) شِنکّانی بندگ ءِ جاگہہ ـ (5) بُوجیگ ءِ کپت ـ **گُڈّ ءِ بندَگ** : (ک گ) چہ شکارءَ اَندیم بُوَنگ ـ مورچہ بندگ ـ ناوَچہ بندگ ـ **گُڈّلو** : (کُڈ ـ ڈُ ـ لو) (ن گ) گوَنڈیں گُڈّ ـ بونگ ـ گُڈّو ـ گُڈّک ـ گُڈّی ـ **گُڈّو** : (کُڈ ـ ڈُ و) (ن گ) کسانیں گُڈّک ـ گُڈّلو ـ **گُڈّی** : (کُڈ ـ ڈی) (ن گ) کسانیں گُڈّ ـ گُڈّک ـ گُڈّلو ـ

گُڈّاپگ : (کُڈ ـ ڈا ـ پگ) (ک گ) دام ءِ چیر کنگ ـ تلک ءِ چیر کنگ ـ تلک ءِ سر پیننگ ـ

گڈّاہگ : (گَڈ ـ ڈا ـ ہگ) (ک گ) تَلک ءِ چیر کنگ ـ تَلک ءِ کَل کنگ ـ

گُڈّک : (کُڈ ـ ڈِک) (ن گ) لوگ کہ پہ تَکَر د ، کُل ـ کاش ، گَرزءُ شَنک یا کہ دارءَ جوڑ کنگ بیت ـ (2) کسانیں لوگ ـ کسانیں گُڈّ ـ گُڈّی ـ بَرٹیّ ـ جُگیّ ـ **گُڈّکی** : (کُڈ ـ ڈِ ـ کی) (ن گ) ہَما کہ گون گُڈّک ءَ نِسبت داریت ـ (2) گوَنڈیں جِنکّانی گوَازی یے ـ

گڈّن : (گَڈ ـ ڈَن) (ن گ) ہَما سادیا چٹّ کہ کُچک ءِ گُٹّ ءِ لوپ اِنت ءُ یکّ سرے شکاری یا کُچک ءِ واہندءَ گون اِنت ـ (2) ہَما سِنگ

کہ قصاب وَتی کارچ یا تیرءِ آئیءِ سَرءَ تیز کنت ۔(3) کوتل ۔کِرّ ۔(4) مہار ۔لوپ ۔لگام ۔(5) اَلّم ۔کَجّ ۔**کڈّن ءِ جنگ** : (ک گ) یلہ کنگ ۔بسّ کنگ ۔مہار ءِ جہل ءَ کشّگ ۔(2) رُوءِ لحاظ ءِ نہ کرگ ۔(3) قول ءِ پڑ وشگ ۔ **گڈّن کنگ** : (گڈ ۔ڈّن ۔کَ ۔نگ) (ک گ) کارے کنگ ءَ کُشگ ۔(2) اَلّم کنگ ۔ پکّا کنگ ۔تکرار کنگ ۔ پد ماں پد گوشگ ۔سکّ کُجّت کنگ ۔(3) کوتل کنگ ۔ مہار کنگ ۔(4) کِرّ کنگ ۔ پہ زور بَرَگ ۔ سادے گُٹّ ءَ بندگ ءُ بَرَگ ۔(5) لاچار کنگ ۔مجبور کنگ ۔لگام دیگ ۔ **گڈّ نی** : (گڈ ۔ ڈَ ۔نی) (ن گ) مہار کنگی ۔مہار بُوتگ ۔کوتل کنگ ءُ بَرَگ ۔(2) لاچاری ۔بے وسی ۔

گڈول : (کَ ۔ڈو ۔ل) (ن گ) سَنگہہ کہ جنین ءَ دَست ءَ کننت ۔ **گڈولی** : (کَ ۔ڈو ۔لی) (ن گ) گڈول ۔سَنگہہ کہ جنین دَست ءَ اِش کننت ۔(2) ہما کہ گوں گڈول ءَ نسبت داریت ۔

گڈولگ : (کَ ۔ڈو ۔لگ) بچار : کامپول ۔

کُڈیل : (کُ ۔ڈے ۔ل) (ن گ) دَزاج لِٹکیں چار پادگیں لُولکے ۔باغاڑ ۔باگاڑ ۔

کِر : (کِ ۔ر) (ن گ) ماہیگ ءِ ذاتے ۔

کَر : (کَ ۔ر) (ن گ) ہما جاگہہ کہ آپ اوشتیت ۔گھر ۔تلاوگ ۔

کُرّ : (کُر ۔ر) (ن گ) پس ءِ کسانیں گوش ۔کسان گوشیں سِیاہ پَس ۔گوش ءِ دوتلی ۔(2) گوش ءِ اندری بہر ۔گوش ءِ نیام ۔(3) حر، اَسپ یا اُشتر ءِ وَتی گوشاں پُشت ءِ پلّو ءَ چوٹ کنگ ۔ **کُرّ گوش** : (کُر ۔ر ۔گوش) (س گ) گوَنڈ گوش ۔(2) ہما جنین کہ سُہرءُ سہت ءَ گوشاں مان نیست ۔(3) گوَنڈ گوشیں سِیاہ پس یا اِسپیت پس ۔کُرّی ۔**کُرّو** : (کُر ۔رُو) (ن گ) کُرّگ ۔حر یا اَسپ ءِ کسانیں کُچکّ ۔ **کُرّی** : (کُر ۔ری) (ن گ) بُرّاِتگ گوشیں کُچکّ ۔(2) بُرّاِتگ گوش ۔(3) ہما دَلوت کہ گوش ءَ بُرّاِتگ یا ہما دَلوت کہ گوش ءَ گوَنڈ اَنت ۔(4) ہما پس کہ گوش ءَ کُرّ اَنت ۔ گوَنڈ گوش ۔ گوَنڈ گوشیں میش یا بُز ۔(5) بُٹّ ۔ بُٹّی ۔ کُرّ گوش ۔(6) ہما زال کہ سہت ءَ گوش ءِ نیست ۔ بے سَہتیں گوش ۔

کَرّ : (کَر ۔ر) (ن گ) ہما مَردُم کہ چہ گوشاں نہ اِشکُنت ۔گوشاں نہ اِشکنوک ۔دَمب ۔ڈامپ ۔(2) کرّگ ءِ فرمان گال ۔**کَرّی** :(کَر ۔ری) (ن گ) گوش ءِ والی ۔چُلمب ۔(2) گوش ءِ کَرّ بُوتگ ۔ نہ اِشکُنگ ۔(3) گوش ءِ ہما بہر کہ اِش کنت ۔(4) اِسپیت ءُ سِیاہیں مُود ۔بڈّی ۔سِیاہ ءُ اِسپیت ۔**کَرّ ءُ کُنگ** :(ن گ) ہما کہ کَرّی ءُ پنچّی ءَ کُنگ ہم بہ بیت ۔ **کَرّو** : (کَر ۔رُو) (ن گ) ڈامپ ۔گوشاں کَرّ ۔گوشاں گرّان ۔

کِرّ: (کِر ۔ر) (ن گ) کَش ، دیم یا پہمگ ۔کنار ۔کِنِک ۔لمب ۔نزّیک ۔کِرُک ۔ لُنٹ ۔گوَر ۔کنڈ ۔بُش ۔زوک ۔ پاسو ۔آخر ۔دپ ۔ پا کیڑ ۔ پانگ ۔ پاہند ۔ کانٹ ۔ کُچّ ۔ کلانٹ ۔ کلانٹک ۔ کُنڈ ۔ کُٹّ ۔ گوشہ ۔ نبا لگ ۔ نزد ۔ ہنات ۔ ہند ۔(12) کُرمبیں آپ ۔ پڑاہیں گوَرم ۔ناوڑ ۔**کِرّ ءُ کِنگّی** : (ن گ) کَشّ ءُ کِرّی ۔کِرّ ءُ گوَر ءِ ساہ دار یا شَے ءُ اَزباب ۔ **کِرُک** : (کِر ۔رُک) (ن گ) کِرّ ۔لَمب ۔کنارہ ۔سکّ نزّیک ۔رِکّ ۔زِہ ۔کلانٹ ۔کلانٹگ ۔لُنٹ ۔**کِرّ ءُ گوَر** : (ن گ) کَشّ ءُ گوَر ۔کَشّ ءُ پہنات ۔نزّیک ۔**کِرّی** : (کِر ۔ری) (ن گ) کشّی ۔گوَری ۔کنگّی ۔(2) کُڈّی ۔آخری ۔(3) ہما کہ یکّ کِرّ ءِ اَنت ۔(4) پہریز ۔

کُرا : (کُ ۔را) (ن گ) بے رَبحیں ڈَگار ۔خُشکیں ڈَگار ۔ بے آپیں ڈَگار ۔

کَرّابو : (کَر ۔را ۔بو) بچار : کَرّابہہ ۔

کَرّابہہ : (کَر ۔را ۔بہہ) (ن گ) مَرَنیں شِیشگی دَرپ کہ قدّ ءِ کسانیں جہلگے بیت کہ پہ گُلاپ یا تیزاپ مان کنگ ءِ کارمرز بیت ۔

کَرّاچ : (کَر ۔را ۔چ) (ن گ) چالاک ۔(2) قاصد ۔ربّالو ۔

کَرار: (کَ ۔را ۔ر) (ن گ) آہستہ ۔اُڈّہ ۔مدان ۔میزان ۔نرم ۔(2) گرّان ءُ سنگین ۔

کِراڑ : (کِ ۔را ۔ڑ) (ن گ) ہندو ۔بقّال ۔(2) بے مذہب ۔بے دین ۔

کُراڑ : (کُ ۔را۔ڑ) (س گ) سَختی۔زور۔ڈڈّ۔**کُراڑا :** (کُ۔را۔ڑا) (س گ) سَخت۔پُختہ۔ڈڈّ۔(2) (ن گ) جناوَر۔ڈالا۔مَزن۔

کُراز : (کُ۔را۔ز) (ن گ) پتنیں دوگوشیں دارے کہ گوں اِیشیءَ دومَردُم زمیناں کندار بند کننت کہ کشگءَ رندآپءِ دیگءَ آسانی بہ بیت۔ڈَلّ۔(2) آہن یا دارءِ چارشاخ یا دو شاخ۔کلمگور۔(3) سنٹارو۔بے لحاظ۔وَت سَر۔**کُرازو :** (کُ۔را۔زو) (س گ) تیار۔ساڑی۔چوکُرازءَ مِّک۔(2) بوشار۔بوشارو۔

کڑاک: (کڑا۔ک) (ن گ) کُراگءِ توار۔کاختگ۔کارتگ۔کوارت۔کڑارگگ۔کڑارگ۔

کڑاگگ : (کڑا۔گگ) کُراگءِ توار۔

کَراکُل: (کَ۔را۔کُل) (ن گ) میشءِ ذاتے کہ چہ آئیءِ نوک پیداک بُوتگیں گوَرَگءِ پوستءَ کُلاہ جوڑ کننت۔**کَراکُلی :** (کَ۔را۔کُ۔لی) (ن گ) کُلاہ۔چہ کَراکُلءِ پوستءَ جوڑ بُوتگیں کُلاہ۔

کڑاکیتگ : (کڑا۔کِ۔تگ) کڑاگگءِ گوستگال۔

کڑام: (کڑا۔م) (ن گ) ٹھل رَواج۔کہیب۔ڈوَل داریں گام گیج۔وَشّ مَلَّگ۔دِل سَریں کہیب۔**کڑام کنگ :** (کڑا۔م۔کَ۔نگ) کہیب کنگ۔وَشّیں مَلَّگ۔لُڈّگ۔

کڑامگ: (کڑا۔مَگ) (ک گ) پہ کڑام راہءَ رَوَگ۔کڑام کنگ۔(2) وَشّیں مَلّگ۔لُڈّگ۔

کَرامات : (کَ۔را۔مات) (عَ) (ن گ) اَنچیں کارکہ چہ آئیءِ کنگءَ مَردُم حیران بہ بنت۔(2) حکمت۔رُوحانی طاقت۔باطن۔(3) زانت۔ارزش۔

کَران: (کَ۔را۔ن) (ن گ) جولاہِگءِ ہما تِلک کہ ماسولک آئیءِ تہءَ اِنتءُ گوں اِیشیءَ گدءُ اوتاگ جوڑ کنگ بنت۔تِلک۔

کَراںٹیٹی : (کَ۔را۔ں۔ٹی۔ٹی) (ن گ) کُلّگءِ ناڈُڑاہی یے۔ٹِٹّی۔خَرٹو۔خرخٹی۔کرٹیٹ۔(2) بالی مُرگے۔

کَرّانچ: (کَر۔را۔ں چ) (ن گ) گوشءِ کَرّی۔کرانچک۔کرّیچک۔

کَرّانچگ : (کَر۔راں۔چَگ) بچار : کَرّانچ۔

کڑانڑگ: (کڑا۔ں۔ڑگ) بچار: کڑینڑگ۔

کَرّانی : (کَر۔را۔نی) (ن گ) مُنشی۔بابُو۔حساب داروک۔نوِیسوک۔

کِراہ : (کِ۔را۔ہ) (ن گ) باڑہ۔کریہہ۔نول۔باڑؤ۔مُزد۔

کِراہی : (کِ۔را۔ہی) (ن گ) پہ کراہ کار کنوک۔کراہءِ سرءَ۔باڑہی۔نولی۔

کَرّائی : (کَر۔را۔ئی) (ن گ) سُہیل۔ہاہینءُ زِمستانءِ دَرمیانی موسم۔ایرَ ہت۔فَصل یا ناہانی آخری کرّگءِ مُدّت۔کرّائیءِ چِلّگ۔اکتوبرءِ یازدہءَ بگرتاں نومبرءِ 20ءِ چِلّ روچ۔(2) 10 اپریل تاں مئیءِ ماہءِ 20ءِ چِلّ روچ۔(3) ڈُہلءِ پیمیں دارءِ دَرپے کہ گلّہءُ پُگءِ جتا کنگءِ کارمزبیت۔

کَرّب : (کَر۔ب) (ن گ) ہُرماگ مان کنگءِ دَرپے۔

کَربڈّو: (کَر۔بڈ۔ڈو) (ن گ) گوَنڈیں بالی مُرگے۔(2) سیاہءُ اِسپیت چکیں رَنگ۔

کَربڑنگ : (کَر۔بَ۔ڑَن۔گ) بے راہ بند۔بے رِدءُ بند۔بے وڑ۔ناپول۔بے وڑّم۔**کَربڑنگی :** (کَر۔بَ۔ڑَن۔گی) (ن گ) بے رِدءُ بندی۔بے وڑی۔ناپولی۔بے وڑّم۔

کَربشو : (کَر۔بَ۔شو) (ن گ) کِٹّار۔لڑوک۔کورو۔چِچّی۔کڑول۔

کَربودارُک : (کَر۔بو۔دا۔رُک) (ن گ) زَنجبیل۔حُشکیں اَدرَک۔

کڑپ: (کڑ۔پ) (ن گ) وَشّ پُلّیں بوٹگے۔(2) سَختیں چیزےءِ جاہگءُ وَرَگءَ دَپءِ توار۔کرٹاڑ۔کٹوسکگ۔کرٹاٹ۔

کَرپاس : (کَر۔پاس) (ن گ) کِشارےءِ بَر کہ چرائیءَ گدءُ جُرّ جوڑ کنگ بیت۔(2) کرپاسءِ کِشار۔پُٹّی۔پَمَّگ۔پمبہ۔پُکّی۔پُرمَک۔پیلا۔**کَرپاس چین :** (کَر۔پاس۔چے۔ن) (ن گ) کرپاس چِنگءِ موسم۔(2) کرپاسءِ چِنوک۔**کَرپاسءِ شِنگ :** (ک گ) کرپاسءِ پُکّیءِ جتا جتا کنگ۔یَکّ یَکّ کنگ۔**کَرپاسی :** (کَر۔پا۔سی) ہما کہ گوں کَرپاسءَ نسبت داریت۔

گر پاسک : (گَر ۔ پا۔سُک) (ن گ) کسانیں بالی مُرگے ۔
گر پاسو : (گَر ۔ پا۔سو) (ن گ) زرد چکیں بالی مَدَگ ءِ قسمے ۔ مِستاگ ۔ (2) دلوت ءِ وَرَگ ءِ بہار کاہے ۔ (3) اِسپیت جَک ۔
گر پدانک : (گَر ۔ پ ۔ داں ۔ک) (ن گ) کر پاس ءِ گَڈّگ ۔
کُرت : (کُر ۔ ت) (ک گ) کُت ۔ کَنگ ءِ گوستگال ۔ (2) کَسانیں بہرے ۔ ٹُکّرے ۔ ڈَگار ءِ مزیں بَجّن ۔ کُردَگ ۔ بَجَن ۔ **کُرت بند :** (کُر ۔ ت ۔ بَن ۔ د) (ن گ) بَجّن بَجن ۔ کُرت کرتیں ڈَگار ۔
کُرتگ : (کُر ۔ تگ) (ک گ) کَنگ ءِ گوستگال بزاں کار کَنگ بُوت ۔ (2) کرت بَندَگ ۔ ڈَگار ءِ کُرت کُرت کَنگ ۔
گرتلی : (گَر ۔ تَ ۔ لی) (ن گ) راست گوش ۔ بے ریاءُ رگبت ۔ (2) چِلّ ۔ لیگار ۔
گرتیلا : (گَر ۔ تی ۔ لا) (س گ) وار ۔ بَزَّگ ۔ نیز گار ۔ (2) چِلّ ۔ لیگار ۔
گرتول : (گَر ۔ تو ۔ ل) (ن گ) گردول ۔ کوہنیں جَرّ ۔ کوہنیں پشک ۔ گردو ۔ رینڈ ۔ شیگینگ ۔
گرَٹّ : (گَ ۔ رَٹ ۔ ٹ) (ن گ) نہ رس اِتگیں یا نہ زرِاتگیں تیّجگ یا کُوٹگ ۔ ترّک ۔ کرکو ۔ (2) نہ رس اِتگیں نیوگ ۔ (3) سوزگ ۔ تُرُ پشں ۔ بے تام ۔ (4) وارتگیں وَرَگ ۔ سَر آتکگیں وَرَگ ۔
گرَٹّو : (گَ ۔ رَٹ ۔ ٹو) (ن گ) خُشکیں نَگن ۔ نگن ءِ سَر آتکگیں بہر ۔ (2) سوتکالیں نان کہ ترّون ءِ لچّیت ۔ (3) شِیر جتیں چُکّ ۔ شِیر جتیں مال ءُ ساہ دار ۔ (4) نہ رسیتگیں یا نہ پُختہیں نیوگ ۔ **گرَٹّی :** (گَ ۔ رَٹ ۔ ٹی) (ن گ) ناپختگی ۔ (2) نہ رس اِتگیں نیوگ ۔ (3) گوں گرَٹّ ءِ نِسبت داروک ۔
گرٹاٹ : (گَر ۔ ٹاٹ) (ن گ) وَرد ءِ وَرگ ءِ توار ۔ ڈَڈّ ءُ سَختیں چیزے جاہگ یا وَرَگ ءِ توار ۔ کرٹاڑ ۔ کرپ ۔
گرٹاڑ : (گَر ۔ ٹا ۔ ڑ) (ن گ) گوں دَنتاناں سَختیں چیزے ءِ جاہگ ءِ توار ۔ کٹُوسکگ ۔ ژِرچ ۔ گرَپ ۔ کرٹاٹ ۔

کرُٹّگ : (کَ ۔ رُٹ ۔ ٹَگ) (ک گ) تُرُندیں چیزے ءِ کم کم ءِ گدِرُ وُشگ کہ بُریت ءُ رچیت ۔ سَختیں چیزے وَرَگ ءِ توار ۔ (2) مُشک یا دِگہ اَنچیں ساہ دارے ءِ گرِانیں ءُ ڈَڈّیں چیزے وَرَگ ءُ ریچگ ءِ توار ۔
گرٹیٹ : (گَر ۔ ٹے ۔ ٹ) بچار : گراں ٹیٹی ۔
گرجل : (گَر ۔ جَل) (ن گ) کوہنیں ریم ۔ کوہنیں چیز ۔ (2) ماہیگ ءِ ذاتے ۔
کِرِچ : (کِ ۔ رِچ) (ن گ) کسانیں زَخم ۔ (2) ہما کسانیں تیگ یا کارچ کہ تُوپکانی دَپ ءِ مان اِنت ۔ (3) مِیان ءِ سِلاہ ۔
کِرچک : (کِرُ چ ۔ ک) (ن گ) کوس ۔ وہل ۔ زِبر ۔ پیچ ۔ تاب ۔ چَلّ ۔ کرنچ ۔ چلّی ۔ کِرشک ۔ گُنج ۔ مُنج ۔ **کِرچکگ :** (کِرُ چ ۔ گگ) (ک گ) کرچک بُوئگ ۔ کرچک گِرَگ ۔ کوس بُوئگ ۔
کِرچکو : (کِرُ چ ۔ کو) (س گ) ہما کہ کِرچک اِنت ۔ کِرچک بُوتگیں ۔ **کِرچکیں :** (کِرُ چ ۔ کیں) (س گ) ہما کہ کِرچک انت ۔
گرچی : (گَر ۔ چی) (ن گ) ہما چلّو کہ نگینگ سَکّ اِنت ئے ۔ (2) ہما مُندر یک کہ سِنگ ئے مان ۔
کِرد : (کِر ۔ د) (ن گ) کردار ۔ کار ۔ عمل ۔ جوہر ۔ داسپان ۔ دَست پد ۔ کِرد ۔ بُود ءُ بُرش ۔ پرکار ۔ جوپ ۔ کُنش ۔ کُنشت ۔ کار پد ۔ سَٹّ ۔ **کِردار :** (کِر ۔ دا ۔ ر) (س گ) شرّ یا گندگیں عمل ۔ کار ۔ دَست پد ۔ (2) رَوش ۔ (3) (ن گ) زور ۔ قوّت ۔ جوپ ۔ جوہر ۔
کِردار کنگ : (کِر ۔ دار ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) کُوکار ءُ جاک کنگ ۔ نہ وَشّیں حبَر کنگ ۔ (2) نہ بُوتگیں کار کنگ ۔
کُرد : (کُر ۔ د) (س گ) گُمبُد کنگ ۔ ہما آپ واریں کِشار کہ زُوت بہ بُجیت ءُ گُمبُد بہ کنت ۔ (2) (ن گ) سِیاہ آپ ۔ (3) زَمین ءِ ٹُکّرے ۔ ڈَگار ۔ (4) کسان کسانیں ڈَگار یا بَجّن ۔ قومے نام کہ کردستان آہانی ڈیہہ اِنت ۔ (5) بلوچانی یَکّ ٹکّے ۔
کُردَگ : (کُر ۔ دَگ) (ن گ) بَجّن ۔ کسانیں ڈَگار ۔ کُوٹگ ۔ کُندار ۔ چرُو ۔ دوشَل ۔ کُرت ۔ (2) گونڈیں کِشاری بند ۔ کِشار ءُ

آبادی۔ کُردو۔ (3) رہادَگی ءِ دوَران ءَ وَشّ رَواجیں اُشترِ ءِ گَردِن ءِ سُرک۔ لُڈّک۔ (4) بہر۔ حِصّہ۔

کُردَگالی : (کُرْ۔ دَ۔ گا۔ لی) (ن گ) کُردانی زبان۔ (2) بَراھُوئی زبان۔ کُردی۔ **کُردی**: (کُر۔ دی) (ن گ) زَہیر گے کہ سُروز ءِ ٹیپ ءِ زِیل ءِ سَرءَ جَنگ بیت۔ (2) ہَما کہ گوں کُرداں نِسبَت داریت۔ (3) کُردگالی۔ کُردانی زبان۔ (4) بَراھُوئی زبان۔

کِردَگار : (کِر۔ دَ۔ گار) (ن گ) ٹُوہیں کار۔ کارنامہ۔ کارپد۔ (2) حداوند۔ کارگُشاد۔ (3) زوراوَر۔ (4) زرتُشتی آنی مزن نامیں زانتکارے ءِ نام انت۔

کُرُدم : (کُر۔ دُم) (ن گ) حَمّالانی سرْ ین بندی پٹّہ یا پوست۔ (2) چَہ آسن ءِ پوست ءَ جوڑ کُرتگیں ہیزران رَنگیں دَست لٹّے۔

کُردو: (کُر۔ دو) (ن گ) کُردَگ۔ (2) پیرانی دَرءِ خاک۔ (3) ترّاس کنوک۔ برّ۔

کُردے : (کُر۔ دے) (ج گ) چیزے۔ لہتیں۔ چُنتے۔ کمّے باز۔

کُرڑ: (کُر۔ ڑ) (ن گ) مجولانی گوَازی کنگ ءِ یکّ ڈوَلے کہ آ یکّ گِردیں یا چپّ ءُ چاگِرد ءَ کِشّتگیں چِش یا چِشکے ءِ تہہ ءَ لیب کنگ بیت۔

کُرڑا : (کُر۔ ڑا) (ن گ) چابُک۔ لٹّ۔ (2) خُشکیں۔ خُشک بُوتگیں۔ (3) یلوئیں ڈگار۔ سَختیں زَمین۔ (4) زَہر گِروک۔ غَیرت مَند۔

کُڑدَغ : (کُڑ۔ دَغ) (ک گ) چہ تُرّس ءَ مالانی گُڑ کنگ ءُ تچگ۔ (2) تَرّآہگ۔ تَرّ کُرّگ۔

کُڑس : (کُڑ۔ س) (س گ) حسدّ کنگ۔ بدآہگ۔

کِرڑی : (کِر۔ ڑی) (ن گ) باگاڑ۔

گرز : (گر۔ ز) (ن گ) پچّ ءِ شاح۔ لُٹّ۔ (2) حق دار۔ (3) بَرابَری۔ ہم شان۔ بَرّاہ۔ (4) آسن۔ آہِن۔ **گرزءِ اَسپ** : (س گ) پدءَ بُودیں شے۔ **گرزی** : (گر۔ زی) (ن گ) ہما لوگ کہ پہ گرز بَستگ۔ (2) ہَما کہ گوں گرز ءِ نِسبَت داریت۔

گرزءِ اَرواہ : (ن گ) زَہریں دَرمان بُوتگے کہ لاپ درد ءِ بواسیگ ءِ کار مرزبیت۔

گرزَگ : (گر۔ زَگ) (ک گ) لائق بُوئگ۔ لائقی۔ (2) بَرّاہگ۔ (3) ساچِگ۔ مُباہ۔ بَرابَری کنگ۔ ہم سَر بُوئگ۔ حقّ داری۔ گرزشت۔ پیرزو۔ ارزش۔ (4) شات۔ **گرزِشت** : (گر۔ زِش۔ ت) (ن گ) گرزگ۔ مڑاہ۔ لائقی۔ جوپ۔ جوہر۔ زانتکاری۔ بَرّاہگ۔

گرزَنگ : (گر۔ زَن۔ گ) (ن گ) شُومگ۔ گندہ ریش۔

گرزَئی : (گر۔ زَ۔ ئی) (ن گ) آہن کار۔ (2) آہن کار ءِ اوبادگ۔

گرْس : (گر۔ س) (ن گ) شہر ءُ ٹُکڑہ ءِ سہتے کہ زال وَتی سَر ءِ مُودان ءَ ئے بَندنت۔ (2) سادے کہ دو بُوجیگ یا میلانی مِیانجی ءَ بَندنت ءَ ئے۔ (3) اُشترِ ءِ مہار کہ دومی اُشترِ ءِ رَہتیا پاردُوم ءَ بَستگ۔ (4) ہمراہی۔ سنگتی۔ (5) چلّ۔ لیگار۔ بے پلگار۔ ناپہکی۔ خازگی۔ چرکی۔ **گرْس ءِ بُرّگ** : (ک گ) گُراب ءُ بُوجیگ ءُ دِگہ دَریائی اولاکانی ہما ساد ءِ بُرّگ کہ گوں دِگہ دَریائی اولاک یا کہ بُندر ءَ بَستگ۔ (2) ہمراہی ءُ سنگتی ءِ یلہ دیَگ۔ دُڑوہگ۔ یلہ دیَگ۔ تاوان ءِ ترّس ءِ ہمراہاں یلہ دیَگ۔ **گرْس بندگ** : (گرْس۔ بَن۔ دَگ) (ک گ) ہم کرس بُوئگ۔ کتار بَندَگ۔ ردبُوئگ۔ (2) چلّ بُوئگ۔ لیگار بُوئگ۔ **گرْس کنگ** : (گرْس۔ کَ۔ نگ) (ک گ) کتّار ءِ بندَگ۔ یکّے دومی ءِ پُشت ءَ بندَگ۔ کرسینگ۔

گرْس ءِ کنگ : (ک گ) کتار کنگ۔ یکّے دومی ءِ پُشت ءَ بندَگ۔ **گرسَگ** : (گر۔ سَگ) (ک گ) دُم پہ دُم بندَگ۔ یکّے دومی ءِ پُشت ءَ بندَگ۔ **گرْس ءِ گُڈّگ** : (ک گ) ہمراہاں یلہ کنگ۔ ہمراہ داری نہ کنگ۔ (2) دُڑوہ کنگ۔ دغا کنگ۔

گرسی : (گر۔ سی) (ن گ) ہما یکّدار کہ دومی یکّدار ءِ کرس ءَ بستگ۔ (2) لیگاریں۔ چلّیں۔ ناپہکیں۔ خازگی۔ (3) ہما کہ گوں کرس ءِ نِسبَت داریت۔ **گرسینگ** : (گر۔ سے۔ نگ) (ک گ) کرس کنگ۔ کتار بندَگ۔

گُرّس : (گُر۔ رَس) بے رحم۔ ظالم۔ (2) بدصورت۔ بدڈوَل۔

گرسان :(گَر-سان)(ن گ) جُھلیں مَزَنیں دار ءِ رَزان۔ کاسَگ۔ٹُوٹ۔

گُرش :(گُر-ش)(ن گ) زَرّ۔ریال۔زَمانگی طلاہ ءِ زَرّے بُوتگ۔(2)(د) بُرز۔بُرزی۔(3) زِمین۔**کُرشی** :(کُر-شی) (ن گ) ہَما چارپادَگی کہ آئی ءِ سَرءَ مَردُم نِندنت۔نِندجاہ۔(2) بُرز۔بُرزی۔

کرشُو :(کَر-شُو)(ن گ) گَڈو۔کسانیں آپ دَرپے کہ بُن ءَ پڑاہ ترءُ گَردِن ءَ تَنگ ءُ دپ ءِ پڑاہ اِنت۔کَرَہ۔دَست شود۔ کیتلی۔(2) کوہن ءُکلنڈیں تاس یا تالی۔

کَرغ:(کَر-غ)(ن گ) بُرز۔سَربُر۔بُرزیں جاگہہ۔بُرزی۔ (2) راہ ءِ نہ رَوَگ۔بےراہ بُوتگ۔چوٹ بُوتگ۔بےکار بُوتگ۔ تاواں بُوتگ۔**گرغی** :(گَر-غی)(ن گ) بلندی۔بُرزی۔ سَربری۔**گرغی مَرد** :(گَر-غی-مَرد)(ن گ) خُدا۔خُداوَند۔

کِرّغ :(کِر-رَغ)(ک گ) ناکامیں جنزگ۔عاجزیں تَوار۔ نادُراہی ءِ وَہداں کسانیں عاجزیں آوازدَرکنگ۔

گَرْک :(گَرْ-ک)(ن گ) ہَما دار کہ یَکّدار ءِ اولیگ ءَ گوں آئی ءَ اَڑ ینَنت ءُ جَنَنت بِزاں کلیت مان کنگ ءِ جاگہہ۔(2) لیڑو ءُ اُشتِرانی بَرْدَست ءِ بُرزی ءِ نَریں ہَڈّ۔

کِرّک :(کِر-رِک)(ن گ) سُتَلگیں نان ءِ چُنڈ ءُ ٹُکّر۔نان ءِ سُتَگیں کِرّ ءُ ٹُکّر۔نان ءِ چُنڈ ءُ ٹُکّر۔

کُرْک :(کُرْ-ک)(ن گ) ہَما نَلیکنک کہ ہَیک دیگ ءَ بَند کنت ءُ کہ پہ چُورُو کنگ ءَ ہَیکانی سَرءَ وپسیت۔کُڑک۔(2) مار ءِ ذاتے۔

کِرِکّ :(کِ-رِک-ک)(ن گ) شکّ۔گمان۔دِل ءَ تُرسَگ۔(2) کینگ۔بدبری۔حَسَد۔

گرکاٹ:(گَر-کاٹ)(ن گ) مُرگ ءِ بال گَرَگ ءِ وَہداں آئی ءِ بانزُلانی تَوار۔(2) مُرگ ءِ گَراگگ۔

گرکاوَگ :(گَر-کا-وَگ)(ن گ) کُنٹگوئیں کاہے کہ کَچَگ ءُ جَگَر ءِ نادُراہی ءُ ہیسک،تپ،لاپ ءِ مروڑ ءُ مار ءِ وَرَگ ءِ عِلاج ءِ دَرمانکاہے۔گرکاوَہ۔رِیکی شِنز۔گرکاوَگ۔شِنز رِیکی۔گرکاہُک۔ خرکاوَغ۔

گرکاوَہ :(گَر-کا-وَہ) بچار : گرکاوَگ۔

گرکاہُک :(گَر-کا-ہُک) بچار : گرکاوَگ۔

گَرکَٹ :(گَر-کَٹ)(ن گ) ہار ءِ آوُرتگیں حاک ءُ مٹّ کہ حُشک بہ بنت ءُ بہ تڑکنت۔تَلکار۔کپّر۔(2) سورگ آواریں ڈل پادیں زَمِین۔ہَما مِلکیں ڈگار کہ آپ ءِ حُشک بُوتگ ءَ رَند تالکار بِبیت۔(3) سکّ سور۔کَلّر۔(4) دَرمانکاہے۔

کِرکِڑا :(کِر-کِ-ڑا)(ن گ) کِریں ماہِیگ ءِ چُکّ۔ کسانیں کِر۔

گَرکَس :(گَر-کَس) بچار : گَرگز۔

کُرْکَگ :(کُرْک-کَگ)(ک گ) کُرکُرکنگ۔نُرنڈگ۔ (2) نرمی ءِ گالوار کنگ۔(3) ہَچّ نہ گُوشگ۔

گَرکَنْغ :(گَر-کَ-نْغ)(ک گ) پوشگ۔جان ءَ کنگ۔لونجان کنگ۔گوَر ءَ کنگ۔پِر کنگ۔(2) توارکشّائینگ۔

کُرکنڈو:(کُر-کَن-ڈو)(س گ) کُرکُرکنگ۔دانہہ کنگ۔(2) نُرنڈوک۔کُپوّک۔

گرکو :(گَر-کو)(س گ) تہچگ یا کُوٹگ وَل ءِ پَلّ ریچگ ءَ رَند ءِ جاوَر۔

گرکی :(گَر-کی)(ن گ) بالی مُرگے۔

گرکینک :(گَر-کین-ک)(ن گ) دَریائی سِپی۔سِپی۔

گرکینکی :(گَر-کیں-کی)(ن گ) چہ گرکینک ءَ جوڑ بُوتگیں دَرمان۔(2) ہَما کہ گوں گرکینک ءَ نِسبت داریت۔

گرکینکو:(گَر-کین-کو)(ن گ) سبزرنگیں مُرگے کہ دُمب ءَ دَراج اِنت۔(2) ہَمانو دکہ اِسپیت ءُ کولِک کولِک اِنت۔

کَرّگ :(کَر۔رَگ)(ک گ) پہ کارچ یا گوں دِگہ اَنچیں چیزے ءِ کَکَرگ۔(2) پہ ناکُن کَچینگ۔(3) رُوسینگ۔دُور کنگ۔ کَکَرّگ۔(4) پوست ءِ دُور کنگ۔ کُچِل جنگ۔(5) صاف کنگ۔ (6) گٹّ پاچِگ۔ لِیک کَشّگ۔ شُورّگ۔ (7) یکّ پارَگی ءَ رُوسینگ۔ نیوگ ءِ یکّ پارَگی ءَ سر چنِگ۔**کرّ ءِ موش** :(ن گ) یکّدار یا بُوجیگ ءِ کَرّگ ءِ مُشگ۔گرماگ ءَ یکّداراں چہ دریاءَ کَشّنت ءُ چِلّان اِش صاف کننت، ہمے صفائی ءَ کرّ ءِ موش گوشنت بزاں کوہنیں موش ءِ کرّگ ءُ نوکیں موش ءِ جنگ۔(2) کَکَرگ ءُ مُشگ۔ **کرّگی** : (کَر۔رَ۔گی) کَرّگ ءِ آوَرکی۔(2) رُوسّینگی۔شُورّگی۔سَر چنِگی۔

کُرّگ :(کُر۔رَگ)(ن گ) اَسپ یا حرءِ کوَنڈیں چُکّ۔ بہان۔کُرّو۔(2) ماں یکّ گوازی یےءِ نیم واری ءَ کُرّگ ءُ پُورہیں واری یےءَ لاگ گوشنت۔**کُرّگی** :(کُر۔رَ۔گی)(ن گ) زاتگیں اَسپ یا حر۔(2) ہما کہ گوں کُرّگ نِسبت داریت۔

کَرَگ :(کَ۔رَگ)(ن گ) وش پُلّ ءُ زہریں کسانیں جنگلی دَرچکّے۔ ایشی ءِ دوذات بنت۔ وَشّیں کَرَگ۔زہریں کَرَگ۔ **کَرَگ مُش** :(کَ۔رَگ۔مُش)(ن گ) دو دارءِ لتارگ کہ آس دَرکیت۔ چہ اے داراں یکّے کرّگے ءُ دومی دِگہ دارے بزاں کَرَگ ءِ مُشگ۔(2) آس ءِ روک کنگ ءِ توجیل۔ **کَرَگی** :(کَ۔رَ۔گی)(ن گ) ہما کہ گوں کَرَگ ءَ نِسبت داریت۔(2) پِشّک ءِ ذات ءِ ماہیگے۔

کَرگَدَن :(کَر۔گَ۔دَن)(ن گ) پیلّ ءِ ڈَولیں بز پوستیں جناورے کہ دیم ءِ پونز ءِ سرا کانٹے ئے پِر۔

کِرگِز:(کِر۔گِز)(ن گ) شَرّرنگیں جنین۔دوستار۔کیگد۔کلّی بانُک۔جَلوہ ناک۔زیبا۔(2) آسکے۔**کِرگِزیں** :(کِر۔گِ۔زیں) چوکِرگِز ءَ۔ زیبائیں۔شَرّرنگیں۔

کَرگَس :(کَر۔گَس)(ن گ) مرّنیں ڈُونڈوار۔گُوتو۔ شہڈال۔ڈال۔

کُرّگ مچ :(کُر۔رَگ۔مچ)(س گ) چو کُرّگ ءِ مچّگ دانکہ ماہگ ءِ شیرءِ تُرّمپے پشت مہ کپیت۔(2) ہلاس۔چٹ۔ **کُرّگ مچ کنگ** :(کُر۔رَگ۔مچ۔کَ۔نگ) چو کُرّگ ءِ مچگ ءُ ہلاس کنگ۔(2) ہلاس کنگ۔ چٹ کنگ۔ چیزے سبزگ ءَ نیلگ۔سَرءِ چست کنگ ءَ نیلگ۔

کرگوشک :(کَر۔گوش۔ک)(ن گ) پشّی ءِ قدّ ءِ کسانیں ساہ دارے۔مُرو۔سیہڑ۔

کرگین:(کَر۔گی ن)(ن گ) پیشّ،تَکر دءُ دارءِ اَڈّ داتگیں مَڑنیں لوگ۔داربند۔پڑاہ ءُ شاہگانیں لوگ۔

کرّم:(کَر۔رَم)(ن گ) دَریائی اولاکانی چیرءِ بستگیں چِلّانی صاف کنگ ءِ اَزباب۔

کِرم:(کِرْ۔م)(ن گ) ہما کسانین ءُ دَڑاجیں لُولک کہ پہ لاپ کشّ رَوّت۔جُوجُو۔جُوجُک۔**کِرمو** :(کِر۔مو) ہما کہ کرم کپتگ۔ سَڑ اِتگیں۔**کِرمی** :(کِر۔می)(ن گ) ہما کہ کرم ءِ وارتگ۔ہما کہ کِرم کپتگ۔

کُرم:(کُرْ۔م)(ن گ) ماہیگ ءِ حُشک کنگ ءِ ہاترءِ جتگیں کلّ۔چَول۔(2) اَمبار۔دانءِ اَنبار۔داں ایر کنگ ءِ ہند۔(3) پہ دان یا پُگ ءِ انبار کنگ ءِ جتگیں چات۔(4) چِٹّو یا چوٹّ جوڑ کنگ ءِ پوست۔

کُرّم :(کُر۔رُم)(ن گ) بُوجیگ، یکّدار یا دِگہ دَریائی اولاکءِ کُرس ءِ چِلّ۔دَریائی اولاکانی سَرءِ بستگیں گُرّ۔ **کُرّم بندگ** :(کُر۔رُم۔بَن۔دَگ)(ک گ) دَریاءِ اولاک ءِ نہ کَکَرّ اِتگیں ءُ صاف نہ کُتگیں جاگہہ کہ آئیءِ سرءِ کسانیں گُرّ پر لچّنت۔

کِرَمچو :(کِ۔رَم۔چو)(ن گ) سہریں رَنگ۔

کِرَمچی :(کِ۔رَم۔چی)(ن گ) بچار : کِرَمچو۔

کِرمِز :(کِر۔مِز)(س گ) نرم۔ناژُرک۔ (2)(ن گ) ریشمی گُد۔

کُرُمساک :(کُ۔رُم۔ساک)(ن گ) بدذات۔کم نَسَب۔ (2)(س گ) بےادب۔سُبکّ۔ تُلُس۔ **کُرُمساکی** :(کُ۔رُم۔سا۔کی)(ن گ) کپتہ جبر۔بےادبی۔سُبکّی۔تُلُّسی۔ **کُرُمساکیں** : (کُ۔رُم۔سا۔کیں)(ن گ) بےادبیں۔سُبکیں۔تُلسیں۔کپتہ جبریں۔

کِرْم شان : (کِرْ۔م۔شان) (ن گ) دَنتان ءِ کرمانی دَر کنگ ءِ علاج ءِ راہ بندے۔

کَرّموش : (کَر۔ر۔موش) (ن گ) گپّ ءِ گوں بے پَرواہی ءَ گوش دارَگ۔حَبر ءِ نہ زُورَگ۔حَبر ءِ اے گوش ءَ اِشکنگ ءُ دومی ءَ کَشَّگ۔

کَرنا : (کَر۔نا) (ن گ) پڑاہ دَپیں سُرنا۔(2) نَر آسکانی مَزَنیں کانٹ کہ چَراہاں تُوتَرو اِش جوڑ کُتگ کہ جنگ ءِ وَہد ءَ چوتوتَرو ءَ تَوار پَرما ہَگ بُوتگ اَنت۔تُوتَرو۔

کَرنچ : (کَرْن۔چ) بچار : کِرْچک۔

کَرَنڈ : (کَ۔رَن۔ڈ) (ن گ) پونز ءِ حُشکیں لِمپ۔گک۔(2) زخم ءِ سَرءِ سَختیں پَردَگ۔(3) پُشتی۔حُشکیں پوست۔چاپَڑی۔

کَرَنڈی : (کَ۔رَن۔ڈی) (ن گ) ٹَپّ ءِ دُڑاہ بُوتگ۔ٹَپّ ءِ چیر بندَگ۔پُچُل۔(2) ہما پتن دپیں اَزباب کہ بان بندیں اُستا گوں آئی ءِ لچ ءُ گِل ءَ زُوریت۔(3) تَل۔ٹَکّر۔

کَرَنکیگ : (کَ۔رَن۔کی۔گ) (ن گ) گُمّی۔گَبوئی۔

کَرَنکِش : (کَ۔رَن۔کِش) (ن گ) کم ذات۔بداَصل۔سُستیں ذات ءِ مَردُم۔ٹیہہ ءُ ٹَبّر۔(2) دَری ذات۔دَری کُمُّم۔ **کَرَنکِشی :** (کَ۔رَن۔گ۔شی) (ن گ) کم ذاتی۔بداصلی۔کم نسبی۔کم پائی۔ **کَرَنکِشیں :** (کَ۔رَن۔گِ۔شیں) (س گ) کم ذاتیں۔کم نَسبیں۔بے پیہیں۔بداَصلیں۔کم پائیں۔

کَرُنُو : (کَر۔نُو) (ن گ) گوں سِنگ ءَ نان ءِ پچّگ۔کاک۔سِنگ ءِ تَل ءَ داتگیں ءُ پتکگیں نان۔

کَرَؤ : (کَ۔رَؤ) بچار : کَرَہ۔

کَرو : (کَ۔رو) (ن گ) مُشکِلیں کارے ءِ دوچار بُوتگ ءَ رَند دوبارہ جوشیں کارے کنگ ءِ ہمت نہ بُوتگ۔(2) زَہرو۔پُرگوات۔ہما کہ پہ کساں کسانیں گپّاں زَہر بیت۔(3) سیاہ ءُ اِسپیتیں ہواریں مُود۔ **کَرورِیش :** (کَ۔رو۔ری۔ش) (ن گ) (س گ) سیاہ ءُ اِسپیتیں رِیش۔

گَروج : (کَ۔رو۔ج) گَروجگ ءِ فرماں گال۔ **گَروج ءِ پتّا :** (ن گ) چیزے ءِ چہ یکّ جاگہے دُور کنگ۔بستگیں چیزے ءِ گَروجگ ءُ دوار بندگ۔

گَروجگ : (گَرو۔جَگ) (ک گ) وَت سَرءَ وَت ڈُرگ۔حَراب بُوتگ۔بستگیں یا جوڑ کُتگیں چیزے ءِ پڑ وشگ۔پَر رِچگ۔باطل کنگ۔حراب کنگ۔ **گَروجگی :** (کَ۔رو۔جَ۔گی) (ن گ) گَروجگ ءِ آؤکی بِزاں ہما کہ گَروجگی انت یا گَروجگ لوٹیت۔

گَروتگگ : (کَ۔روت۔گگ) گَروجگ ءِ گوستگال۔گَروجگ ءِ کار بُوتگ۔ **گَروتگگیں :** (کَ۔روت۔کَ۔گیں) (س گ) گَروجگ ءِ دیریں گوستگال بِزاں گَروجگ ءِ کار بُوتگ۔(2) ہما کہ گَروتگگ۔

کُروچ : (کُ۔رو۔چ) (ن گ) بیرانی۔زوال۔(2) کم ذات۔کم اَرزش۔(3) کم اَصلیں مَچّ۔ہما مچّ کہ آہانی ناہ ءِ گڈّگ مَزَن، کالگ اِش کم ءُ تام اِش زَپت اِنت۔

گَرود : (کَ۔رود) (ن گ) کوہ ءِ تچکیں دیم کہ سَر کپگ نہ بیت۔جُرّ ءُ جَبرّیں کوہ دیم کہ سَر کپگ ءَ گرا ان اِنت۔(2) بانڈُم۔(3) ہما بُرزیں جاگہ کہ آئی ءَ را آپ ءَ بُرّ اِتگ ءُ گَرود کُرتگ۔کوَر ءِ بُرّ اِتگیں تلمب۔تلمب۔رود۔شاہَگ۔نباگ۔(4) ریز اِتگیں کڈی۔تنکیں کنڈ۔

کُروڑ : (کُ۔رو۔ڑ) (ن گ) حساب ءِ رُوءَ یا پہ لیکہہ ءُ شُمار صدلکھ یکّ کروڑے۔ **کُروڑ پتّی :** (کُ۔رُڑ۔پَ۔تی) (ن گ) ہزگار۔مالدار۔سیر۔ہما کہ زرءُ مال ءَ گنہہ انت۔ہما کہ زر ءُ مال ءِ کروڑاں گیش بہ بنت۔

کَرّوڑا : (کَر۔رو۔ڑا) (ن گ) زُرمب۔کورآسی۔تہاری۔

کُروز : (کُ۔رُو۔ز) (ن گ) گُپی۔کُروز ءِ ہڈّ کہ پاد ءِ ہردو دیمان اِنت۔(2) وَت سَر۔چُرز۔سُنٹارو۔مَزَن گند۔

کروس : (کُ۔رو۔س) (ن گ) نریں گُسی مُرگ۔بانگو۔

کُروسانی اَوَل بانگ : (کُ۔رو۔سا۔نی۔اَ۔وَل۔باں۔گ)

شپ ءِ ٹنگیجی پاس۔(2) نیم شپ۔ **کُروس ءِ تاج:** کروس ءِ بُلّ۔ **کُروس ءِ بُلّ** : (ن گ) کُروس ءِ تاج۔ کُروس ءِ بُلّوچ کہ آئی ءِ سَرءِ سَربرءِ اِنت۔ **کُروسو** : (کُ۔رو۔سو) (س گ) بوشارو۔ پہ مڑءِ چنگرو۔ باگُرازو۔ **کُروسو بُوتگ** : (کُ۔رو۔سو۔بُو۔تگ) پہ جنگ ءِ بوشارو بُوتگ۔ پہ جنگ ءِ چُرزاں پادکنگ۔ پہ مڑءِ تیار بُوتگ۔ **کُرُوسی** : (کُ۔رُو۔سی) (ن گ) ہما کہ گوں کُرُوس ءِ نسبت داریت۔

گروف: (گ۔رو۔ف) (ن گ) زِیات۔ باز۔ سَکّ زِیات۔

کُڑومگ: (کُڑ۔و۔مگ) (س گ) مُچّ۔ مُچّی۔ یکّ جاہ۔ بازی۔ سک باز۔(2) اُلومگ۔ دانگ۔(3) یکّ جاہ بُوتگ۔ مال ءُ دَولت ءِ مُچّی۔(4) (ن گ) دَڑ چک ءِ دَرآتکگیں گُکّ۔ نہ تڑکّ اِتگیں پُلّ، ناڑیالاڑ۔ کُٹگ۔ گڑوہگ۔ غنچہ۔ گُل۔ گڑنچ۔

کُرونڈُک : (کُ۔رون۔ڈُک) (ن گ) میڑینوک۔ پلینڈ۔ (2) پٹّوک۔ جُست ءُ پدکنوک۔(3) دِگرءِ ہم بندیں ڈکارءِ راکم کمءِ وَتی مِلک ءِ تہہ ءِ ہوار کنوک۔

کُرونڈگ : (کُ۔رون۔ڈگ) (ک گ) کونڈگ۔ کسانیں کلّ یا کنڈ جنگ۔ پٹّگ۔ پشکونڈگ۔ رُوسینگ۔ چُنڈگ۔ رِیسینگ۔

کُرُونڈو : (کُ۔رُن۔ڈُو) (س گ) ٹُنٹرگ۔ چہ گوہرءِ ٹنٹرگ ءُ مچ بُوتگ۔ پاداں دوتل کنگ ءُ وسپگ۔ دَست ءُ پاداں کُرگّ ءُ مچ کنگ۔

کرّونک : (کر۔رون۔ک) (ن گ) لوہی ءِ دیم ءِ لچّیتگیں سختیں بٹّ۔ کلّروک۔

کُروہی : (کُ۔رو۔ہی) (ج گ) بُرزتر۔ بُرزی۔

کُرَّئی : (کُر۔رَ۔ئی) (ن گ) گوش ءَ کنگ ءِ سہت۔

کرہ : (کَ۔رَہ) (ن گ) کیتّلی۔ دَست شود۔ آپتابو۔ بدنی۔ کرشُو۔ کرَو۔

کرِیاب: (کر۔یاب) (ن گ) یکّ چیزے ءِ سَبب ءَ کارءِ اوشتگ۔(2) سِیاہ پہ سِیاہ۔(3) تلوسَگ۔ وداری۔ بے تاہیری۔(4) کرمیں روچ ءِ سرءَ کسّے ءِ وداریگ۔ **کریابی** : (کر۔یا۔بی) بے تاہیری۔ تلوسَگ۔

کرّینت : (کر۔رین۔ت) کرّینگ ءِ گوستگال۔ **کرّینتگ** : (کر۔رِ۔تگ) (ک گ) کرّگ ءِ گوستگال بزاں کرّگ ءِ کار بُوتگ۔ پاتلگ۔ دُور کُتگ۔ **کرّیتگیں** : (کَر۔رِ۔تَ۔گیں) (س گ) کرّگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ کرّگ بُوتگ۔

کڑیچ : (کڑے۔چ) (ن گ) آلونج ءِ سول۔ چہ چگرد ءِ مستریں زَرد پُل ءُ پتن تاکیں سؤلے۔ آلونج۔ **کڑیچ ءُ اَگریچ** : (ن گ) دڑ چکے کہ وت ءَ را پتاہان ءِ چست بیت۔ گوش انت کہ کڑیچ اگریچ ءَ پتائیت۔ کڑیچ پہ نَری ءُ اگریچ پہ مادگی۔۔ اے دڑچک ءِ دارچو اُپُرس ءِ زُوت آس زُوریت ءُ پہ روک بُوتگ ءِ ایشی ءِ رانمب ءُ ناس نہ داریت۔ **کڑیچی گوالگ** : (کِ۔ری۔چی۔گوا۔لگ) (ن گ) آلونجی تاک۔

کریر : (کِ۔رِے۔ر) (س گ) دِل ءِ بد بُوتگ۔ وَردِن ءِ چیزے کپگ ءِ سَبب ءَ دِل ءِ بد بُوتگ۔(2) (ن گ) بد بری۔ نفرت۔ کریڑ۔

کریڑ : (کِ۔رِے۔ڑ) بچار : کریر۔

کڑیشت : (کڑِی۔ش۔ت) تڑندیں کندگ۔ **کڑیشتگ** : (کڑی۔ش۔تگ) (ک گ) سَکّیں تڑندیں ءُ تُلّسی کندگ۔

کریک : (کرے۔ک) (ن گ) دپ۔ دَپ ءِ تہی بہر۔

کڑیکیگ : (کَ۔رِک۔کی۔گ) (ن گ) نُکّ ءِ دَپ ءِ دوئیں کڑاں کسانیں گُک۔ گُبوئی۔ کرینکیگ۔ سَرکیگ۔(2) گُٹّ ءِ لوت۔

کرّینگ : (کر۔ری۔نگ) کسے ءِ دل مانگ کنگ ءُ نہ دیگ۔(2) دل سیاہ کنگ۔ **کرّینتگ** : (کی ر۔رین۔تگ) (ک گ) کرّینگ ءِ گوستگال۔ **کرّینگی** : (کی ر۔رے۔نَ۔گی) (ن گ) کرّینگ ءِ آوَکی۔

کڑینژگ : (کڑی۔ن۔ژگ) (ک گ) کڑانژگ۔(2) گُوکار کنگ۔ چہ وَشّی ءِ جاک ءُ صلوات کنگ۔(3) تیزیں چیزے ءِ زڑاب ءِ گوزگ یا گوزگ ءِ آواز۔

کڑینکیگ :(کَڑ-نِ-کی-گ) بچار : کریکّیگ۔

کِرینہہ :(کِ-رِ-نہہ)(ن گ) عجب رَنگ۔(2) بے جوڑ۔ بے وڑّم۔خرابیں شئے۔**کِڑینہیں** :(کِ-رِ-نَ-ہیں) عجب رنگیں۔بے مثالیں۔(2) بے وَڑّیں۔

کِریہہ :(کِ-ریہہ)(ن گ) باڑہ۔نَول۔کراہ۔(2) مُزد۔ پُوریا۔ باڑو۔**کِریہی** :(کِ-ری-ہی)(ن گ) ہما لوگ یا اولاک کہ پہ باڑہ ءُ کراہ زُورَگ بہ بیت۔باڑہی۔

کِریہہ دار :(کِ-ریہہ-دار) مُزّوری۔پُوریاتی۔(2) ہما کہ دِگرے ءِ لوگ ءُ جاگہہ ءَ پہ باڑا نشتگ۔ہما کہ باڑہ دنت۔(3) باڑودار۔

کَڑ :(کَ-ڑ)(ن گ) زُرمب ءِ پیمیں زَرد رنگیں لُولکے۔(2) گڑاستگیں گٹیں شِیر۔شِشگ۔کٹ۔(3) نوک زاتگیں پَس بُز یا گوک ءِ شِیر۔آمات۔سُرشگ۔(4) کرپدانک،ٹِیل کاہ ءُ دِگہ پُگ کہ ایشاں یکّ جاہ کنَنت ءُ مال ءُ دَلوتاں دینت۔(5) گوک ءُ گامیش ءِ دَنتان یا نیش۔

کُڑ :(کُ-ڑ)(ن گ) پادءِ کُڑی۔(2) اندازہ۔اَٹکل۔ (3) چہ پاداں شَلّ۔**کُڑ جَنَگ** :(کُڑ-جَ-نَگ)(ک گ) اندازہ جَنَگ۔اٹکل جنگ۔**کُڑ کَنَگ** :(کُڑ-کَ-نَگ)(ک گ) اَنچو پہ دیم حبر کنگ یا چیزے ءِ بابت ءَ پہ دیم گوشگ۔اندازہ جنگ۔ اَٹکل کنگ۔اَنچو پہ دیم کارے ءِ کنگ۔

کِڑ :(کِ-ڑ)(ف گ) کِڑَگ ءِ فرماں گال: بہ کِڑ۔(2) رَنجگ۔(3) ڈاہ۔ہوشیاری۔شیواری۔ہُژّار(4)(ن گ) ہما دار کہ چرائی ءِ ہرِن یا ننگار جوڑ کننت۔(5) کوڑی۔رند گیری۔

کِڑ کنگ :(کِڑ-کَ-نگ)(ک گ) سماہ کنگ۔سُدھ کنگ۔ سار کنگ۔بود کنگ۔(2) شیوار بُوَنگ۔ہُژّار بُوَنگ۔ہوشیاری کنگ۔(3) جتا کنگ۔دوجاگہہ کنگ۔

کَڑا :(کَ-ڑا)(ن گ) جوگی ءِ مَنتر۔(2) کسانیں ماہیگ ءِ ذاتے۔(3) گوڑہ۔ٹکّر۔**کڑا کنغ** :(کَ-ڑا-کَ-نَغ)(ک گ) کُشگ۔بورینگ۔(2) دوہند کنگ۔

کُڑاپَغ :(کُ-ڑا-پَغ)(ک گ) نہ ونڑگ۔(2) وَرگ۔ کراڑائیں چیزے ءِ وَرگ۔

کُڑاپگ :(کُ-ڑا-پگ)(ک گ) ہما چیز کہ تہہ ءَ ہورک اِنت۔**کُڑاپگیں** :(کُ-ڑا-پَ-گیں) تہہ پچیں۔(2) ہما کہ کُڑاپگ انت۔

کُڑاسک :(کُ-ڑاس-ک)(ن گ) کُکڑ ءِ کُڑاسکگ ءِ توار۔ (2) کسی مُرگانی ناجوڑی یے۔**کُڑاسکگ** :(کُ-ڑاس-کگ) (ک گ) کُکڑ ءِ کُڑاسک۔کُکُّڑ ءِ ہَیک دیگ ءِ رَند ءِ توار۔کسی مُرگ ءِ توار۔کاکارغ۔کاکا ہَگ۔

کَڑاسکو :(کَ-ڑاس-کُو)(ن گ) چمّانی کَسترِ بُوَنگ یا پچ نہ بُوَنگ۔چمّانی کانی بُوَنگ۔

کُڑاسَگ :(کُ-ڑا-سَگ)(ن گ) نماسَگ ءِ چُکّ۔چلانک۔

کَڑاکٹ :(کَ-ڑا-کٹ)(ن گ) ڈَکّ ءِ توار۔(2) دو دیمی جَنگ ءِ مڑائی۔

کُڑالگ :(کُ-ڑا-لگ)(ن گ) مُورک۔پادانی بُناں یا بگلاں چہ رِیش یا دِگہ زَہرے ءِ پاد آتکگیں ڈِکّ کہ گُٹ بنت ءُ گوات گرنت۔کُلاڑگ۔کُلیرگ۔کُلیری۔

کُڑامب :(کُ-ڑام-ب)(ن گ) پڑاہ۔جُھل۔تہہ پچ۔تَل پچ۔(2) گوات گرَگ۔

کُڑامبگ :(کُ-ڑام-بگ)(ک گ) جُھلیں۔کُڑمب۔ پڑاہیں۔تہہ پچیں چیز۔(2) ہما دَروازگ یا دَرپے ءِ دپ کہ جوانی ءَ بندگ مہ بیت۔نیم پچ ءُ نیم بندیں۔نئے پچ نئے بند۔(3) گوات گرَگ۔**کُڑامبگیں** :(کُ-ڑام-بَ-گیں) تہہ پچیں۔جُھلیں۔ پڑاہیں۔

کُڑانج :(کُ-ڑاں-ج)(ن گ) کُنج۔کُنڈ۔یکّ نیمگ۔

کَڑاہی :(کَ-ڑا-ہی) بچار: ڈانگی۔

کَڑَبّ :(کَ-ڑَب-ب)(ن گ) سُہر ءِ کِشار۔سُہرءِ دَہل۔ (2) سُہرءِ کانڈیل۔(3) زُرت ءِ کانڈیل۔**کَڑَب ءِ گُٹّ کنگ** : کَڑَب ءِ ہوشگ بندگ بلے چہ پوست ءَ نہ گیشگ۔

کُڑ پَّگ :(کُ۔ڑُپ۔پگ) بچار : کُڑُ و پَگ۔
کُڑ تَل :(کُڑ۔تل)(س گ) باز۔زیات۔تالان۔(2) بازیں مال ءُ کُشگ ءُ حیرات کنگ۔
کُڑچ :(کُڑ۔چ)(س گ) دِل ءِ شکّی بُوںگ۔ بدگمانی۔ دِل ءِ بدبُوںگ۔
کُڑچو :(کُڑ۔چو)(ن گ) کلنچو۔کڑاہی۔ ڈانگی۔دانکوپیچ۔(2) کلائینچ۔ کلچک۔
کُڑچی :(کُڑ۔چی)(ن گ) یکّ بالی مُرگے۔(2) کلائینچ۔ (3) رزان۔
کِرِد :(کِ۔ڑِد)(ن گ) جدا۔دِیر۔جِتا۔دُور۔(2) دَرچک ءِ شاحانی گُڈّگ ءُ یکّ یکّ کنگ۔ **کِرِدکنگ** :(کِ۔ڑِد۔کَ۔نگ)(ک گ) دانگ دانگ ءِ جِتا کنگ۔
کُڑدَغ :(کُڑ۔دَغ)(ک گ) ترہگ۔(2) مال ءُ دَولت ءِ تڑاس کنگ۔گُڑکنگ۔
کُڑدو :(کُڑ۔دو)(ن گ) پیر ءُ قلندرانی حدّیرہ یا زیارت ءِ خاک۔ ہُوردگ۔خُوردگ۔
کُڑدوخ :(کُڑ۔دو۔خ)(ن گ) برّ۔تڑاس کنوک۔ہما کہ لاہونہ اِنت۔(2) ہما دَولت یا اولاک کہ چہ مَردُم ءِ تڑاس بہ کَنت۔
کُڑدے :(کُڑ۔دے)(ج گ) لَہتیں۔چیزے۔کَم ءُ باز۔ چُنتے۔کردے۔چَندے۔
کِرِد :(کِرِ۔د) بچار : کِرد۔
کَرَغ :(کَ۔رَغ)(ک گ) اَڑگ۔گوں چیزے ءِ مان آہگ۔(2) درکپگ۔رَوگ۔(3) زال ءِ گوں دِگہ مردے ءِ رَوگ۔
کَرَکّ :(کَ۔رَک۔ک)(ن گ) ٹُنگ۔ٹیلُنگ۔سُمب۔ ہونڈ۔مُوڑک۔وِیلا۔پوٹ۔ پھوٹ۔ دَرگ۔ شک۔(2) سَخت۔سکّ تیز۔(3) چالاک۔(4) کوہ ءِ ہما بُرزیں جاگہہ کہ آئی ءِ آدیم جَہلگ بہ بیت۔ **کَرَکّی** :(کَ۔رَک۔کی)(ن گ) ٹُنگی۔ ٹِیلُنگی۔تہہ پیچی۔ **کَرَکّیں** :(کَ۔رَک۔کیں)(س گ) ٹُنگیں۔ٹِیلُنگیں۔ تہہ پیچیں۔

کُڑک :(کُڑ۔ک)(ن گ) کُرکّ۔نِکینک ءِ ہیک ءِ بند بُوںگ ءُ آئی ءِ وَتی ہیکانی سرءَ نِندگ ءِ وہد۔**کُڑکی** :(کُڑ۔کی) (ن گ) نِکینک ءِ کُرک بُوںگ ءِ وہد۔کُرکی۔
کُرُکّ :(کَ۔رُک۔ک)(ن گ) گوگڑا۔کڈّک۔گونڈار۔ گڑّونک۔سِیاہیں لُولِکے۔
کُڑکاٹ :(کُڑ۔کاٹ)(ن گ) جُڑ ءِ ٹُرندیں گرندگ۔(2) نپیت ءِ کپگ۔
کُڑکُڑ :(کُڑ۔کُڑ)(ن گ) بےبنیں ٹُرندگ۔(2) چلیم ءِ کشگ ءِ وہداں چلیم ءِ آپانی توار۔
کُڑکُڑاسگ :(کُڑ۔کُ۔ڑا۔سگ)(ن گ) کُڑاسگ ءِ چکّ۔ نپیتک۔
کُڑکا :(کُڑ۔کا)(ن گ) زور ءِ توار۔کڑکّگ جنگ۔
کَرَکّگ :(کَ۔رَک۔کگ)(ک گ) پلک یا دروازگ ءِ بند یا پچ بُوںگ ءِ توار۔(2) داریں چیزے ءِ کپگ ءِ توار۔
کَرَگ :(کَ۔رَگ)(ک گ) بازیں لہڑ کنگ ءِ سبب ءِ نارُشت ءِ حشگ ءُ ہلاس بُوںگ۔
کُرَگ:(کُ۔رَگ)(ک گ) پاد ءِ دست ءِ لنُکانی دَر رَوگ۔دست ءُ پاد ءِ بندے دَرَروگ۔مُڑگ۔دست یا پاد ءِ بند ءِ چہ وتی جاہ ءَ لِترگ ءُ درد کنگ۔دست یا پاد ءِ بند ءِ دَرآہگ۔(2) ہڈّ ءِ چہ وتی جاگہہ ءَ سُرگ۔(3) دل سِیاہ بُوںگ۔چڑچڑ کنگ۔نرُنڈگ۔
کِرَگ :(کِ۔رَگ)(ک گ) چہ گم ءُ رنج ءَ لاغر بُوںگ۔ شمپگ۔رنجگ۔(2) ماہیگ ءِ خراب بُوںگ۔
کِرِیتگ :(کِ۔رِے۔تگ)(س گ) سڑیتگ۔کِٹ اِتگیں۔(2) رُزوا۔ بدنام۔ **کِرِیتگیں** :(کِ۔رِ۔تَ۔گیں) (س گ) شمپیتگیں۔لاغریں۔لہیتگیں۔
کُرَل :(کُ۔رَل)(س گ) لنگ جنگ۔پاد ءِ لنش کنگ۔
کُرُل :(کُ۔رُل)(ن گ) کوجا۔بےزیب۔بدشکل۔

کُرڈُمب :(کُ ۔ڈُم ۔ب) (ن گ) جُھل ۔جُھولا نک ۔(2) کڑامبگ ۔تہہ پیچ ۔(3) کوہن ۔ بے کار ۔ بے جوگ ۔ پڑشتگیں ۔ بانڈم ۔

کِرڈَنگ :(کِ ۔ڈَ ۔نگ) (س گ) لاغر ۔نزور ۔مال ءُ دلوت ءِ نزوری ۔لاغری ۔

کڑؤ :(کَ ۔ڑؤ) (ن گ) زمزیل ۔(2) دیگ ءُ پیالگ یا اَنچیں چیزے ءِ گِرَگ ءِ جاگہہ ۔(3) اَڑینگ ۔(4) لوپ ۔(5) سَہتے ۔کڑی ۔

کڑو :(کَ ۔ڑو) (س گ) بُرزیں ۔دَرّاڑ قدّ ۔مزن قدّ ۔مزن بالاد ۔ڈَ لگ ۔

کڑوالی :(کڑ ۔وا ۔لی) (ن گ) زیادہ نشہ کنوکیں شراب ۔تُندیں شراب ۔

کُڑُوپ :(کُ ۔ڑُو ۔پ) (ن گ) کسانیں سِنگے یا دِگہ اَنچیں چیزے ءِ جُھلیں آپ ءِ تہہ ءَ کپگ ءِ توار ۔کُڑوپک جنگ ۔(2) چُپّ ۔یکّ جاہ ۔سَر پہ چکّ ۔کُڑپّک ۔کڑوپک ۔گُڑُوپ ۔ **کُڑُوپگ** :(کُ ۔ڑُپ ۔پگ) (ک گ) یکّ جاہ بُونگ ۔چُپّ بُونگ ۔ جَمّ بُونگ ۔

کڑوسک :(کَ ۔ڑوس ۔ک) (ن گ) سَکّیں بَخیل ۔مُرّ ۔

کڑُوسکی :(کَ ۔ڑُوس ۔کی) بہیلی ۔مُرّی ۔

کڑوک :(کَ ۔ڑُو ۔ک) (ن گ) خُشکیں ڈوڈ ۔خُشک ۔(2) تَلک ۔

کڑوکی :(کَ ۔ڑو ۔کی) (ن گ) ڈبّ ۔رَستَرانی گِرَگ ءِ آسنیں دام ۔تَلک ۔کمک ۔

کُڑول :(کُ ۔ڑو ۔ل) (ن گ) کٹّار ۔لِڑوک ۔کورو ۔چچّی ۔ کربشو ۔(2) ڈالیں ۔ڈال پونز ۔

کڑولی :(کَ ۔ڑو ۔لی) (ن گ) سنگہ ۔سنگو ۔

کُڑوہ :(کُ ۔ڑو ۔ہ) (ن گ) کچّ ءُ کیلے ۔ہُورتیں جنس ءِ شش لَپّ ۔

کڑی :(کَ ۔ڑی) (ن گ) دَرواز گ یا دَریگ ءِ بند کنگ ءِ آسن ۔ بند ۔ اَنکل ۔کُنڈی ۔(2) دَرپ ءِ بند ۔(3) دَست ءِ یا پاد ءِ سہتے ۔کنگر ۔لشتی ۔والی ۔(4) گودان ۔پِستان ۔گوَر ۔(5) گوں کڑ ءَ سِیالی داروکیں ۔(6) تمبو ، گِدان یا حیمہ ءِ ہما دار کہ گِدان یا حیمہ ءِ پُشتی تیمگ ءَ ایر کنگ بیت ۔ **کڑی بند** :(کَ ۔ڑی ۔بَن ۔د) (ن گ) لچانی کڑیاں بستگیں ساد ۔لچانی ساد مان لگوشگ ءِ کڑی ۔اے کڑی ءُ آ کڑی ءَ ماں لگوشگ ءُ بندگ ۔(2) ہما بندیک کہ گوش ءِ گڑانیں سہتان وَت ماں وَت اَڑینیت ءُ بندیت ۔ **کڑی جنگ** :(کَ ۔ڑی ۔جَ ۔نگ) (ک گ) کڑی کنگ ۔دَرواز گ ءُ دَریچگ ءِ زمزیر ءَ بندگ ۔ **کڑی ماں کڑی** :(کَ ۔ڑی ۔ ماں ۔ کَ ۔ڑی) (س گ) یکّ رِدءَ بندوک ۔یکّیں ردءَ ایر کنگ یا ایر کُرتگیں ۔

کُڑی :(کُ ۔ڑی) (ن گ) پاد ءِ پوزک ءِ بُرز ءِ بند ءُ ہڈّ ۔ کونڈاں چہ چیر پاد ءِ بہر ۔پاد ءِ پُونز ۔ پاد ءِ جُہلی بہر ۔سُرمب ۔(2) پادانی وَت ماں وَت ءَ اَڑینگ ۔(3) ٹیکم ۔کُلنگ ۔ **کُڑی کنگ** : (ک گ) سَوار ءِ اولاک ءَ کُڑی جنگ کہ اولاک تیز یا اِشتاپی بہ روَت ۔(2) گوں پاد ءِ پُونز ءَ اَسپ ءَ گون جنگ ۔

کڑے بڑے :(کَ ۔ڑے ۔بَ ۔ڑے) (ن گ) ہنچائیں حبر کنگ ۔بےمطلبیں تران ۔چپ ءُ چوٹیں حبر ۔(2) ہما وڑ ءَ یا ہما زبان ءِ حبر کنگ کہ کس ءَ سر پدمہ بیت ۔

کُڑیل :(کُ ۔ڑِے ۔ل) (ن گ) گوج ءِ ذات ءِ باگاڑ ۔کلیڑ ۔

کِڑینگ کڑانگ :(کی ۔ڑِن ۔گ ۔کَ ۔ڑان ۔گ) (س گ) ہیرانانی یا دِگہ اَنچیں چیزانی کپگ ءِ یا وَت ماں وَت ءَ ڈک لگگ ءِ توار ۔(2) شِنگ شانگ ۔

کڑی وال :(کَ ۔ڑی ۔وال) (ن گ) کڑی والیں ہار ۔ہار کہ کڑی اِش پر ۔ سہتے ۔(2) دوچ ءِ قسمے ۔

کَز ر : (کَز ۔ر) (ن گ) چُکّانی ٹُکّ ءِ کپگ ءِ نادُراہی یے ۔

کزگڑ :(کز ۔گڑ) (س گ) مَست ۔بدراہ ۔کس ملیک ۔

کَزلَغ : (کَز ۔لَغ) (س گ) چہ گوہر ءَ شَتُرگ ۔

کَزِیّت :(کَ ۔زِی ۔یَت)(عَر)(ن گ) کزیہہ۔(2) بیران۔مِرگ۔زَوال۔موت۔ کَزیہہ :(کَ ۔زی ۔ہَہ) (عَر) (ن گ) میّت۔لاش۔کَزیّت۔(2)مَرْنیں واقعہ۔
کُژّ :(کُژ۔ژ)(ن گ) کُرّ۔ہما کہ کُرّانت۔(2) نڑّ آتکگیں۔
کِژّاوَگ :(کِژ۔ژا۔وَگ)(ن گ) دُڑاہیں زَہگ یا ساہ دارکہ چہ دَرد ءِ سَبَب ءَ نڑّ بَبیت ءُ پہ ضَعیفی بہ ناریت یا بہ گڑ یت۔
کِژاوہ :(کِ ۔ژا۔وَہ)(ن گ) لاغریں شِنکّ۔
کِژّر :(کِژ۔ر)(س گ) گونڈ۔لاغر۔(2)(ن گ) کنجوسک۔بَخِیل۔مُرّ۔
کَژدی:(کَژ۔دی)(پش)(ن گ) گدان۔کُلّ۔
کُژّرگ:(کُژ۔ژَ۔رَگ)(ک گ) چیر دیگ۔(2) جاپ دیگ۔
کِژّگ :(کِژ۔ژَگ)(ک گ) ضَعیفیں گڑیوگ۔(2) ضَعیفیں حَبَر یاتڑان۔نرم نرم یا ضَعیفی ءِ حَبَر کنگ۔
کَژگ :(کَ ۔ژَگ)(ن گ) چوٹّ ءِ آسنی ئیں کڑی۔ہما کہ چوٹّ ءِ کڑی ءَ بہ ہمائی ءَ اڑ ینت۔
کِژنہہ :(کِژ۔نَہہ)(ن گ) دَردناکیں زارءُ فریات۔(2) مُرگ ءِ پہ وَتی چونکیاں وَتی سینگ ءِ ماں زَمین ءَ لگاشگ ءُ کُڑاسک کُڑاسک کنگ۔
کَژروک :(کَژ۔رو۔ک)(ن گ) اِشکری پُر۔(2) سَکّ سُنچگ۔ستکگیں۔کَژّروک۔
کَژّوک :(کَژ۔ژو۔ک)(ن گ) سُتکگین ءُ اِشکر بوتگیں۔ کَژروک۔
کَژُونک :(کَ ۔ژُوں۔ک)(ن گ) بالی گُونڈار۔گُوگڑا۔گُوتی گُونڈار۔
کُس :(کُ ۔س)(ن گ) جَنین ءِ نَنگ۔جَنین ءِ لَجّ۔جَنین ءِ جان۔(2) جَنین ءِ ہما چیریں اَندام کہ چُکّ چِہ راہ ءَ دَرکیت۔جَنین ءِ کوُرک ءِ جَہل شونکانی کُٹّ اِتگیں حدءِ تلیں رانک یا ٹُنگ۔ کُسُو :(کُ ۔سُو)(ن گ) سوکو۔خارشی۔(2) سُبکّ۔ٹُلّس۔(3) قحبَگیں جَنین۔ بَدکردیں زال۔
کَس :(کَ ۔س)(ن گ) کَسے۔مَردُم۔(2) سِیاد۔ وت بڑات۔عازیز۔وتی۔خیش۔شخص۔کام۔کامدار۔سِیال۔ **کَس ءُ قوم :** (ن گ) کَس ءُ کُو۔سِیاد ءُ وارِث۔عزیز۔**کَس ءُ کُو :**(ن گ) وارِث۔ہمدَرد۔کُمک کار۔عازیز۔**کَس ءُ ناکَس :**(ن گ) ہر کَس۔شَرّ ءُ گندگ۔وتی ءُ درامد۔دوزواہ ءُ بدواہ۔
کَسّ :(کَس س)(ن گ) ہچّ کَس۔کَسے۔
کَسارَت :(کَ ۔سا۔رَت)(ن گ) مُردگ ءِ کَلّ کَنگ ءِ راہ ءُ راہ بَند۔مُردَگ ءِ قبر کنگ ءِ دود۔
کِساس :(کِ ۔سا۔س)(ن گ) اَندازہ۔ پَچّ ءُ کَیل۔قدّ۔ تکّ۔حدّ۔قالب۔قدّح۔قدر۔قیام۔کائدہ۔گونشت۔حساب۔اُرپ۔ اُشمار۔کچّہ۔کیلو۔گُشاد۔مقدار۔وزن۔ہُرپ۔**کِساس جَنگ :**(کِ ۔سا۔س۔جَ ۔نگ)(ک گ) اَندازہ کنگ۔اٹکل جَنگ۔حساب جَنگ۔
کَسان :(کَ ۔سان)(س گ) قدّ ءَ گونڈ۔کوتاہ۔کَستر۔ہُرد۔کم مُتر۔ لُکّ۔ پِٹّک۔ہُورت۔ گونڈ۔ بٹاری۔ بوجل۔ بوجلا۔ بوجلو۔ چُوچک۔ٹیبَر۔ چُرُنڈک۔شِیروار۔ ٹِبلِک۔کَساں ذات۔کَسان عمر۔
کَسان بالاد :(کَ ۔سان۔با۔لاد)(س گ) کَسان عمر۔کم عمر۔ (2) پِٹّک۔گونڈ۔(3) نابالغ۔**کَسان بالادی :**(کَ ۔سان۔با۔ لا۔دی)(ن گ) کَسان عمری۔کم عمری۔(2) پِٹّکی۔گونڈی۔ نابالِغی۔**کَسان بالادیں :**(کَ ۔سان۔با۔لا۔دیں)(س گ) کم عمریں۔کَساں عمریں۔(2) پِٹّکیں۔گونڈیں۔(3) نابالغیں۔**کَسانی :** (کَ ۔سا۔نی)(ن گ) ہما کَسانی۔ ہما مَردُمانی ۔ ہماوانی۔ (2) گوگائی۔چُکّی ءِ زمانگ۔چُکّی۔(3) کَستری۔کم عُمری۔گونڈی۔
کَساں دِل :(کَ ۔سان۔دِل)(س گ) بَخِیل۔مُرّ۔ (2) کم ہمتّ۔ تُرسوک۔لگور۔بگا۔بیل۔

کساں ذات :(کَ۔ساں۔ذا۔ت) (س گ) عمرءَ کسان۔ ہُرد۔کم سال۔کم سن۔کم عمر۔کستر۔نوک سند۔نوگل۔(2) کم اَصل۔ بے بیہہ۔بے ہڈّ۔

کساں سماہی :(کَ۔ساں۔سَ۔ما۔ہی)(س گ) کمّی یا کمّیں اَرزِش ءِ مارِشت۔کم عقلی۔بودلائی۔کم زانتی۔

کسائک :(کَ۔سا۔ئک) (س گ) سکّ کسان۔ہُردل۔ گوُنڈک۔ **کسائکیں** :(کَ۔سا۔ئُ۔کیں)(س گ) سکّ کسانیں۔ گونڈل۔ ہُورت۔ہُردُلک۔

کسانکوڑ :(کَ۔ساں۔کُور۔ر) بچار : اِسپنتان۔

کِسب :(کِس۔ب) (ن گ) کار۔روزگار۔پُوریا۔گزران۔ ارکان۔(2) اِزم۔(3) نیمّون۔حِیلہ۔(4) بدیں عادت۔بدیں ہیل۔ **کِسبی** :(کِ۔سَ۔بی)(ن گ) بدکاریں جنین۔چلنڈ۔ قحبگ۔بدعادت۔چلّڑ۔(2) اِزم کاری۔زانتکاری۔

کِسب کار :(کِس۔ب۔کار) (ن گ) اِزمان گر۔اِزم کار۔ اِزم گر۔اُستاد۔زانتکار۔

کِسب کنگ :(کِس۔ب۔کَ۔نگ) (ک گ) نیمون کنگ۔ہُنر کنگ۔چالبازی کنگ۔

کس پِنڈ :(کَس۔پِن۔ڈ)(ن گ) بُوٹگے کہ پہ رنگ ءِ جوڑ کنگ ءَ کارمرزبیت۔

کَست:(کَس۔ت)(ن گ) کینگ۔منی۔حَسَد۔مُدہ۔جیسک۔ چَلَٹ۔چلّٹی۔خار۔سوک۔کُنّت۔کنڑَس۔(2) ضِدّ۔دُژمنی۔زہر۔ گرانیں دِل رَنجی۔(3) جاگہہ۔دَمَگ۔ **کَستَگ** :(کَس۔تگ) (ن گ) کینگ۔کَست۔(2) پیشن ءِ دَمگ ءَ یک جاہے ءِ نام انت۔ **کَستی**:(کَس۔تی)(ن گ) کینگی۔ضِدّی۔واڑکّی۔کانٹگی۔ دُژمنی۔جیسکی۔خارباز۔حَسدّی۔ **کَستی ئیں** :(کَس۔تی۔ئیں) (س گ) کینگ داریں۔بدواہیں۔حسدّی ئیں۔ضِدّی ئیں۔

کَست باز :(کَس۔ت۔باز) (س گ) حَسدّ وار۔کست کنوک۔کستو۔کینگی۔حاسِد۔ **کَست بازیں** :(کَس۔ت۔با۔زیں)(س گ) کینگی ئیں۔ضِدّی ئیں۔حسدّی ئیں۔بدواہیں۔

کِست :(کِس۔ت) (ک گ) کِنزِات۔جتا۔گیشگ۔ کِنزگ۔چہ وتی جاہ ءُ سرگ۔نابرابر۔چہ بنداں ٹگلیگ۔

کِستگ :(کِس۔تگ) (ک گ) کِنزِاتگ۔جتا بُوتگیں۔ دُور ءُ کِستا۔

کِستان :(کِس۔تان)(ن گ) جہان۔تیوگیں دنیا۔کلّیں عالَم۔ (2) مہلونک۔خَلقت۔

کَستر :(کَس۔تر) (ج گ) ہُرد۔کسان تر۔گونڈ۔کسان۔ بوجل۔بوجلا۔کسان ذات۔نابالغ۔ **کَستری** :(کَس۔تِ۔ری) (ن گ) کسانی۔ہُردی۔(2) کساں ذاتی۔گونڈوئی۔(3) ایر دستی۔زیر مِنّتی۔ **کَستریں** :(کَس۔تِ۔ریں) کستر۔ ہُردیں۔گونڈیں۔

کَستر پاد :(کَس۔تر۔پاد)(س گ) کستریں۔نوکر۔کاردار۔ خدمت کار۔بَندَگ۔غُلام۔

کَستو :(کَس۔تو) بچار : کَست باز۔

کَسَر :(کَ۔سَر)(ن گ) صوتی مجلس ءِ صوت گوش صوت جنت ءُ دِگہ لہتیں جواب دنت ہما جواب ءَ کَسَر گوشنت۔جوابی۔(2) مالدیانی کسانیں مالد۔(3) نادُراہی ءَ کمّیں دُراہ بُوہگ۔شُومّک نادُراہی یے۔(4) آفت۔مُشکُل۔(5) سکّیں سارتی کہ آپ بدیت۔(6) راہ۔کِشک۔(7) شَرّ۔جوّاں تر۔گہہ۔(8) بہادُر۔دِلیر۔راہ دَر بر۔(9) کیچ ءِ ضِلع ءِ میتگ ءُ دَمگے ءِ نام اِنت۔(10) کلّ۔کنڈ۔

کَسَر بندگ :(کَس۔ر۔بَن۔دَگ) (ک گ) برف بندگ۔ چہ سکّیں سارتی ءَ آپ ءِ بدگ۔ **کَسَرک** :(کَ۔سَ۔رُک) (ن گ) ہما کسانیں کلّ کہ تلکاں گوزی ءِ لیب چہ ہمیشی ءَ بُن گیج بیت۔

کَسَری :(کَ۔سَ۔ری)(ن گ) جَوابی۔جواب دیوک۔ہما کہ صوت گُشوک ءِ کَسَر بندءَ ہم کُٹّی ءَ گوشنت۔شیوائی۔

کَسر :(کَس۔ر)(د) (ن گ) کسانیں فرق۔کسانیں مِقدار۔ کمّی۔

کَسگ : (کَ ـ سَگ) (ن گ) مَشک ءِ دِرّ ءِ دوچِک ءِ پاتا لک ـ (2) دارُکے کہ مَشکانی ٹُنگاں بند کَنَنت ـ دارمُورک ـ مُولّڑ ـ جَدمُورک ـ **کَسَگی** : (کَ ـ سَ ـ گی) ہما کہ کَسگ ترّگ ـ

کِسَگ : (کِ ـ سَگ) (ک گ) چِہ راستیں کالب ءِ لَدّ ءِ گُمّیں گیش بُوئگ ـ (2) رَہادَگ بُوئگ ـ گوزگ ـ گیش بُوئگ ـ کِنزگ ـ ٹیکیلگ ـ

کَسمانُک : (کَس ـ ما ـ نُک) (ن گ) کَسانیں قِصّہ ـ ڈرامہ ـ

کَس مَلیک : (کَس ـ مَ ـ لے ک) (س گ) ہما کہ کسے پہ وَت گِیری نہ کنت ـ ہما کہ آئی ءَ کس مان نیاریت ـ ہما کہ کسے وتیگ ئے نہ کنت ـ (2) ہما کہ کس ئے مان مَنّیت ـ ہما مَردُم کہ آئی ءَ کس مان نہ ئیت ـ مان نیّیتک ـ بُرزگند ـ کزگڑ ـ گُرُوناک ـ ہما کہ دِگہ کس ءَ راوَتی مَٹّ نہ کنت ـ (3) لیگاریں مَردُم ـ نابُود ـ بودلاّ ـ بے پکرات ـ

کَسُو : (کَ ـ سُو) (س گ) ہما مَردُم کہ گوں کسے ءَ جوان اِنت ءُ کسے ءَ بد ـ (2) موجانی ـ بے باوَر ـ

کَسّو : (کَس ـ سو) (س گ) دوست ـ مِہروان ـ سَنگَت ـ

کَسوڈ : (کَ ـ سو ـ ڈ) (ن گ) دَڑ چِک ءُ چُل ـ

کَسی : (کَ ـ سی) جنین ءِ سَرءُ مُودی یا مودی ءِ ٹال ـ

کَسّی : (کَس ـ سی) (ن گ) ڈگار ءِ کَسانیں ٹُکُر ـ (2) ہِچّ کس ءَ ـ (3) دِگرے ءَ ـ دَریں کسے ءَ ـ

کَسِیپ : (کَ ـ سی پ) (ن گ) دَریائی کاسلوک ـ سَرکُک ـ کاسَگ پُشت ـ کانسلوک ـ کاسلو ـ کاسلونک ـ

کَسیرا : (کَ ـ سی ـ را) (ن گ) کَسانیں پیسو ـ گونڈیں پیسو ـ پائی ـ یکّ پیسہ ـ

کَسیس : (کَ ـ سی ـ س) (ن گ) کمی ـ کمبُوتی ـ

کَسی سَنٹ : (کَ ـ سی ـ سَن ـ ٹ) (ن گ) زَمین زور ءِ وڑیں چیزے کہ سکّ زنڈ بیت ءُ پُلّ کنت ـ لَبلبُو ـ

کِش : (کِ ـ ش) (ن گ) توم ءِ کِشگ ـ لنگار کنگ ـ (2) (ف گ) کِشگ ءِ فرمان گال : بہ کِش ـ

کَش : (کَ ـ ش) (ن گ) پہنات ـ لَمب ـ نزد ـ نگوَر ـ اَبیل ـ پاسو ـ پہلُو ـ سرنک ـ (2) چوٹ ـ وہل ـ نابرابر ـ (3) بگل ـ پلّو ـ گور ـ نزّیک ـ پَلّ ـ سُروگ ـ مَنج ـ کِرّ ـ کِنکّ ـ **کَشاں** : (کَ ـ شاں) (ن گ) کش ءِ بار ـ کَشی ـ کَشانی ـ (2) بِزاں مَن پہناتاں یا پہناتی کپیتگاں ـ **کَش بُرّی** : (کَش ـ بُر ـ ری) (ن گ) کَشکّی ـ چیرءُ اَندری ـ (2) بدواہی ـ (3) شِگان ـ **کَش بند** : (کَش ـ بَن ـ د) (ن گ) پہنات ـ کَش ـ (2) تلک ءِ کَش ءِ بند ـ (3) جنیا دَم ءِ پشک ءِ بگل چیرءِ پرلا گینتگیں یا پرلچّینتگیں پچّ ـ بگلو ـ **کَش ءُ پہنات** : (ن گ) کَش ءُ گور ـ کِرّ ءُ گور ـ نزّیک ـ چاگرد ـ **کَش ءُ کائی** : (ج گ) کَشکّی ـ چہ کَش ءَ ، تچک ءَ اِنّاں ـ پہناتی ـ پہنادی ـ نِکّشی ـ کَشّوکی ـ نہ تچکی ـ **کُش ءُ کائی** : (ج گ) کُشت ءُ کُشار ـ کوشی جنگ ـ جنگ ءُ کُشگ ـ **کَش ءَ کنگ** : (ک گ) بگل ءَ کنگ ـ یکّ پہنا دءَ کنگ ـ یکّ نیمگے ءَ کنگ ـ **کَش ءَ گِرَگ** : (ک گ) پہنادءُ بگل ءَ گِرگ ـ (2) پہنادی گوں بُوئگ ـ **کَش گور** : (کَش ـ گو ـ ر) (ن گ) ہما قبر یا مانش کہ قبر ءِ جنگ ءَ پدتلمب ئے کَنَنت ءُ مُردگ ءَ ہمے تلمب ءِ چیر ءَ دیینت ـ لحد ـ ہند ـ **کَش ءُ گوْر** : (ن گ) کِرّ ءُ گوْر ـ پہناتی ـ نزّیک ـ کَش ءُ پہنات ـ آتراپ ـ چپّ ءُ چاگرد ـ تک ءُ پہناد ـ جہل ءُ بال ـ جہلگ ءُ بالگ ـ اَبیل ـ ہتب ـ نزد ـ **کَشُوئی** : (کَ ـ شُو ـ ئی) (ج گ) ہما کہ کَش ءَ اِنت ـ بہ کَش ءَ زُورگ ـ بہ کَش ءِ حالت ءَ ـ **کَشی** : (کَ ـ شی) (ن گ) ہما کہ گوں کَش ءَ نِسبت داریت ـ (2) ہما کہ کَش اِنت ـ بگلی ـ پہنادی ـ **کَشِیگ** : (کَ ـ شی ـ گ) (ن گ) کَشی ـ کش ءَ ـ ہما چُکّ کہ نُوں کش ءِ پئیم بیت ـ کشاں ـ (2) کِرّءُ کَشی ـ کِرّی ـ **کَشُوکّی** : (کَ ـ شُک ـ کی) (ج گ) کَش ءُ کائی ـ چہ کَش ءَ ـ تچک ءَ اِنّاں ـ (2) (ن گ) ہما نُنگ کہ نوک کَش ءَ کنگ بیت ـ (3) پہنادی ـ (4) کوپگانی سُرینگ ـ

کشّ :(کش۔ش)(ن گ) اِسپیت پَسانی گرءِ بیماری کہ آئیءِ سل ءِ پژم رُوسنت۔(2) ربڑ ءِ کشّ وَرگ یا کشّ دیگ۔(3) پُچّل۔ چِیلک۔(4) کُورت۔کُورچ۔(5)(ف گ) کشّگ ءِ فرماں گال: بہ کشّ۔ہُرجن۔بہ ژَپ۔(6) گرانی۔وزن۔میزان۔(7) دَراج کشّ مدّ ءِ نشان کہ حرف ءِ سرءِ پر کنگ بیت آ حرف کشّ دنت ءِ دوَرند وانگ بیت۔(ٗ)(8) پَند۔منزل۔پہ پَندءِ دَراجی۔(9) چاتءِ جُہلی ءِ حساب ءِ شہار ءِ دَراجی۔(10) فاصلہ۔دُوری۔(11) کشّگ۔ ہُلکا پَگ۔تاں تڑغ۔(12) چَکّ۔گردِن۔(13) چکّ۔چلّگ۔ کشش۔گِرّ۔(14) آپ یا شربت ءِ یکّ گُٹّ ءِ وَرگ یا ایر بَرگ۔ (15) بیڑی یا چلیم ءِ یکّ کشّے یا دَمے۔(16) چیزے یا ساہ دارے ءِ کشّان یا گِرّان کنگ ءِ نِشان یا پد۔ **کشّان**:(کش۔شان) (ج گ) گِرّ ءِ کان۔زبرّان۔گِرءِ کشّ۔گِرّان۔چکّان۔(2) وزن کناں۔تورکناں۔(2) کشّگ ءِ آوَکی۔ **کشّاں چِیل** :(کش۔ شاں۔چی ل)(س گ) کشّ ءِ چِیلّ۔گِرءِ کشّ۔ہُرجن۔ **کشّاں کنگ** :(کش۔شاں۔کَ۔نَگ)(ک گ) گِرّ ءِ کان کنگ۔ چکّان۔چِیلّینان۔ **کشّائینگ**:(کش۔شا۔ئے۔نَگ)(ک گ) دِگرے ءِ کشّگ ءِ پَرما ہَگ۔ دَرکنائینگ۔(2) دَلوت ءِ جنائینگ کہ آپُس بہ بیت۔وہر دیائینگ۔ **کشّ ءِ بکیر** :(ن گ) گِرّ ءِ چکّی۔کشّ ءِ چِیل۔گِرءِ کشّ۔ہُرجنگ۔ہُرجنگ۔ژپگ۔ **کشّ ءِ کشال** :(ن گ) کشّ ءِ روپ۔چست ءِ ایر۔گِرءِ چِیلّ۔ **کشّ ءِ چِیل**:(ن گ) گِرءِ رُسّ۔ چست ءِ ایر۔دَست ءِ پنچَگ بُوَنگ۔گِرءِ کشّ۔جَنگ ءِ مِڑ۔چکّاں جہسیّ۔کشگ ءِ چیلّینگ۔کشّاں چِیل۔کشّ ءِ بکیر۔ہُرجن۔ **کشّ ءِ ڈَل** : (ن گ) لڈّ ءِ بار۔کشّگ ءِ بَرگ۔ **کشّ ءِ ڈَل کنگ**:(ک گ) مال ءِ سامان زُورگ ءِ لڈّگ۔چہ یکّ جاہے ءِ پُوّر ءِ پتینک ءِ دَرکنگ ءِ دِگہ جاہے ءِ رَوَگ۔ **کشّ ءِ روپ** : (ن گ) شے ءِ ازبابانی چہ یکّ جاگہے ءِ کشّگ ءِ دومی جاگہے ءِ بَرگ۔ سامان یا ساہ دارے ءِ گِرّاں کنان ءِ رَوَگ یا بَرگ۔ **کشّ ءِ روپ کنگ** :(ک گ) گِرّاں گِرّان ءِ بَرگ۔سامان ءِ پہ بڈّ ءِ سَربَرگ۔ **کشّ ءِ رُوس** :(ن گ) کشّ ءِ چِیل۔دَست ءِ پنچگ۔گِرءِ

کشّ۔کشّ کنگ :(کش۔ش۔کَ۔نَگ)(ک گ) دَراجیں پَند ءِ یکّ کشّ ءِ رَوَگ۔پَند جَنگ۔(2) آپینکیں چیزے ءِ گُلمب کنگ۔تنسگ۔(3) پہنات کنگ۔دومی نیمگ ءِ کنگ۔(4) یکّ گِرّ کنگ۔جِتا بُوَنگ۔ **کشّگی** :(کَ۔شّگ۔گی)(ن گ) (ج گ) کشّ ءِ کائی۔نپوستی۔پہناتی۔ **کشّ ءِ مان کشّ** :(ن گ) لیس ءِ پلیس۔کشّگ ءِ مان کنگ۔ **کشّوک** :(کش۔شوک) (ن گ) ہما کہ تورکنت۔ہما کہ وزن کنت۔(2) ہما کہ کشّیت۔ ہما کہ دَرکنت۔چکّوک۔دَرکنوک۔

کُش :(کُ۔ش)(ف گ) کشگ ءِ فرماں گال :بہ کُش۔

کُشگ :(کُ۔شَگ)(ک گ) یکّے ءِ زندءِ ہلاس کنگ۔بنی آدم یا ساہ دارے ءِ گوں ہتیارے ءِ انچوش جَنگ کہ بہ مریت یا انچیں رڑے کنگ کہ آ بہ مریت۔یکّ زَد کنگ۔ساہ ءِ گِرَگ۔نپس گیر کنگ۔کُشار۔ساہ ءِ بَرگ۔ساہ ءِ کشّگ۔سرءِ گارینگ۔سرءِ وَرگ۔کوش۔ **کُشگی** :(کُ۔ شَ۔گی)(ن گ) کُشگ ءِ آوَکی بزاں کُشگ ءِ کارکنگی انت یا بُوَگی انت۔ **کُشِندہ** :(کُ۔شِن۔دَہ)(ن گ) قاتل۔کُشوک۔خونی دار۔بدی دار۔ **کُشوک** :(کُ۔شوک)(ن گ) ہما کہ کُشگ ءِ کار ءِ کنت۔ہما کہ کُشیت۔ساہ بَر۔کُشِندہ۔خونیگ۔(2) ملکموت۔نپس گیر۔رُوح بَر۔(3) ہمائیءِ کہ کُشتگ۔

کشّ آپ :(کش۔ش۔آپ)(س گ) پس آپ۔(2) کوَرءِ ہما آپ کہ کم کم ءِ کیت۔(3)(ن گ) آپ ءِ گِرَگ ءِ بندگ ءِ رندءِ ہما آپ کہ کوَرجو یا جوءِ تہہ ءِ تچیت۔

کشّاب:(کش۔ش۔آب)(ن گ) ہما حرف کہ لبزانی سرءِ یا چیرءِ کاینت ءِ آہانی ہجّیاں بدلینت ءِ گالانی دَراج کشّگ ءِ توارءِ دینت۔ اَ۔اِ۔اُ۔آ۔اے۔اِے۔اِی،او۔اُو۔

کُشادہ:(کُ۔شا۔دَہ)(د)(ن گ) خُلاپتگ۔خُلاصہ۔پڑاہ۔ شاہگان۔شاہیت۔ **کُشادہی** :(کُ۔شا۔دَ۔ہی)(ن گ) خُلاصِہی۔ پڑاہی۔شاہگانی۔ **کُشادہیں** :(کُ۔شا۔دَ۔ہیں)(ن گ) شاہگانیں۔ پڑاہیں۔

کِشار : (کِ۔شار) (ن گ) ڈگارءِ کِشتگیں دہل۔فصل۔رُستگیں توم۔**کِشارءِ بُجگ** : (ک گ) کِشارءِ رُدوم گرَگ ءُ مَزَن بُونگ۔**کِشارءِ بَجَّگ** : (ک گ) کِشارءِ بندات ءَ شَرّ ءُ رَند ترا خراب بُونگ۔**کِشارءِ بزی** : (س گ) سَکّ نَزّ یک نَزّ یک رُستگیں کِشار۔کِشارءِ بُن جنگ ءُ زمین ءَ پُچّنگ۔**کِشارءِ پادآ ہگ** : (ک گ) کِشارءِ رُدگ ءُ مزن بُونگ۔**کِشارءِ تُرّگگ** : (ک گ) کِشارءِ کَسانی ءَ گوُ جگ۔(2) کِشارءِ مداں مداں ءَ پادآ ہگ۔**کِشارءِ جَنگ** : (ک گ) کِشارءِ پادآ ہگ۔کِشارءِ رُدوم گرَگ یا تاک جَنگ۔**کِشارءِ ڈَلگ** : (ک گ) فصل ءِ رُنگ۔**کِشارءِ ڈِیل جَنگ** : (ک گ) کِشارءِ رُدگ۔کِشارءِ دار بَندَگ۔**کِشارءِ سبزترّگ** : (ک گ) کِشارءِ چہ زَمین ءَ نوک چست بُونگ۔کِشارءِ رُدوم گرَگ۔**کِشارءِ سرّ پَگ** : (ک گ) کِشارءِ سبز ءُ گُمبدی۔کِشارءِ میزر بُونگ۔**کِشارءِ سَرسوچ بُونگ** : (ک گ) چہ زَمین ءِ تپش ءِ یا تُن ءَ کِشارءِ سُچگ ءُ خراب بُونگ۔**کِشارءِ گرک جَنگ** : (ک گ) کِشارءِ رُدوم گرَگ۔کِشارءِ پادآ ہگ۔**کِشارءِ گمرہ کنگ** : (ک گ) کِشارءِ رُوتیں رُدوم۔کِشارءِ زُوت پادآ ہگ۔**کِشارءِ مَلّگ** : ڈگارءِ زیادہ کِشارءِ رودینگ۔**کِشائینگ** : (کِ۔شا۔ئے۔نگ) (ک گ) کسے ءَ پرما ہگ کہ ڈگارءَ بہ کِشیت۔**کِشت ءُ کِشار** : (ن گ) ڈگار کِشی۔کِشگ ءِ کار۔کِش ءُ کائی۔**کِش ءُ کائی** : (ج گ) کِشت ءُ کِشار۔ڈگارءِ آباد کنگ۔**کِشوک** : (کِ۔شوک) (ن گ) ہما کہ کِشیت۔ہما کہ کِشگ ءِ کارءَ کنت۔

کُشار : (کُ۔شار) (ن گ) کُشگ۔کُشت ءُ کُشار۔کوش۔قتل۔

کُشارجاہ : (کُ۔شار۔جاہ) (ن گ) کُٹّ ءِ مَکیں ہڈّ ءِ بُرز ءِ بند کہ مال ءُ دَلوت ءَ پہ کُشگ ءَ ہمے جاگہہ ءَ کارچ ءَ ایر دینت۔مالانی گردِن بُرَّگ ءِ ہند۔ساہ دارءِ ہر ہما جاہ کہ اُود ءَ چیزے گوں سختی یا تیزی ءِ لگّگ ءَ ساہ دار بہ مریت۔اَجل جاہ۔

کِشارکار : (کِ۔شار۔کار) (ن گ) دہکان۔ہما کہ کِشت ءُ کِشارءِ کارءَ کنت۔بزّگر۔راہکّ۔

کِشارگر : (کِ۔شار۔گر) بچار : کِشارکار۔

کَشالت : (کَ۔شا۔لَت) (ن گ) ہلاکی۔دَرّاج کشّیں تکلیفی۔

کَشالتیں جان : (کَ۔شا۔لَ۔تیں۔جان) (س گ) ہما نا دُرّاہی کہ تاں دیرے ءَ ہلاک ءُ تکلیف بہ کنت۔**کَشالہ** : (کَ۔شا۔لَہ) (ن گ) محنت۔بزّگی۔واری۔ڈُکّ۔جُہد۔

کُشائینگ : (کُ۔شا۔ئے۔نگ) (ک گ) یکّے ءِ پرما ہگ کہ دِگہ یکّے ءَ بہ کُشیت۔کوشارینگ۔**کُشائینگی** : (کُ۔شا۔ئے۔نَ۔گی) کُشائینگ ءِ آوَکی۔کُشائینگ ءِ کارکنگی انت۔

کِشت : (کِش۔ت) (ک گ) کِشگ ءِ گوستگال بِزاں کِشگ ءِ کارکنگ بُوت۔

کُشت : (کُش۔ت) (ک گ) کُشگ ءِ گوستگال بزاں کُشگ ءِ کار بُوت۔**کُشت ءُ کُشار** : (ن گ) جنگ ءُ کُشگ۔کُشار۔کُش ءُ کائی۔حون ریزی۔کوشُم۔جنگ۔مڑائی۔**کُشت ءُ کوش** : (ن گ) جَنگ ءُ چوپ۔جنگ۔مڑائی۔یکّ دِگرءِ کُشگ۔دِرّ ءُ دوچ۔کوشُم۔

کُشتگیں : (کُش۔تَ۔گِ ں) (س گ) ہما کہ کُشگ بُوتگ۔مُرتگیں۔(2) کُشگ ءِ دیریں گوستگال۔**کُشتن** : (کُش۔تن) (ن گ) کوش۔مَرگ۔(2) کُشگ۔**کُشت ءُ ہون** : (ن گ) کُشت ءُ کُشار۔جَنگ ءُ کُشگ۔

کِشتگ : (کِش۔تگ) (ک گ) کِشگ ءِ گوستگال بزاں کِشگ ءِ کارکنگ بُوتگ۔**کِشتگین** : (کِش۔تَ۔گیں) (س گ) ہما کہ کِشگ بُوتگ۔(2) کِشگ ءِ دیریں گوستگال۔

کِشتی : (کِش۔تی) (ن گ) چوگان۔خُدائی توسیپ ءُ ثنا۔صوت۔ذکر۔مسلمانانی ذِگری ٹکّ ءِ ذکر ءُ فکر ءِ راہ بند۔(2) یکّدار۔بوجی۔

کُشتی : (کُش۔تی) (ن گ) مَلّ۔بند مڑگ۔

کَشِش : (کَ۔شِش) (ن گ) چِلّگ ءِ قُوّت۔کشّ۔

کِشک : (کِش۔ک) (ن گ) رَند۔نقش۔لکیر۔خط۔نِشان۔مِلّ۔نشک۔وٹّ۔(2) بارگیں راہ۔کسانیں راہ۔کوہانی نیام ءِ تنکیں راہ۔کَسَر۔شون دَر۔راہ پد۔دَگّ۔**کِشک ءَ پڑّینگ** : (ک گ) راہ ءِ شون دیگ۔راستیں راہ بندءِ پڑّینگ۔سرءُ سوج کنگ ءُ راستیں

کار پَرما ہَگ ۔ گاریں مَردُم ءِ پہ راہ ءَ آرگ ۔ راہ ءِ سوج دیگ ۔ راہ ءِ نِشان دیگ ۔ **کِشک ءِ رَندَگ** : (ک گ) نِشان جَنگ ۔ (2) لکیر کشّگ ۔ شرّیں کار کنگ ۔ **کِشک ءَ کپگ** : (ک گ) راہ ءُ راہ بند ءِ سَرءَ بُوتگ ۔ شرّ بُوتگ ۔ راستگیں راہے ءِ رَوَگ ۔ **کِشک کنگ** : (کِش ۔ ک ۔ کَ ۔ نَگ) اَثر کنگ ۔ (2) (ک گ) نوکیں راہے کشّگ ۔ بازیں رَوَگ ءُ آہگ ءَ کِشک ءِ جوڑ بُوتگ ۔

کِشک نہ کشّگ : ہِچّ نہ کنگ ۔ کار ءَ جان ءِ دُزّگ ۔ بے توکل بُوتگ ۔ **کِشک ءَ کنگ** : (ک گ) کسّے ءِ راشرّیں سوج دیگ ۔ سَر پَد کنگ ۔ راہ ءِ گیجگ ۔ **کِشک کشّگ** : (کِش ک ۔ کَش ۔ شَگ) (ک گ) نِشان جَنگ ۔ لکیر جنگ ۔ (2) شرّیں یا بدیں کار پَد ۔

کِشکی : (کِش ۔ کی) ہما کہ گوں کِشک ءِ نسبت داریت ۔ **کِشکی لنڈر** : (کِش ۔ کی ۔ لَن ۔ ڈَر) (س گ) لگشتگیں لنڈر ۔ ہما کہ ہر رنگیں سلّی ءُ سبّی کنگ ءَ چَکّ ءُ پدءَ بیت ۔ لوفر ۔ لَفنگا ۔

کُشک : (کُش ۔ ک) (ن گ) کوڑی ۔ کُچک ۔ (2) باز اِسپیت ۔ اِسپیتیں مدر کے کہ زالانی چوٹوا ماں بیت ۔

کِشگا : (کِ ۔ شِک ۔ کا) (ن گ) کپّرگ ۔ نریں توار ۔ (2) پاد برمش ۔

کُشکار : (کُش ۔ کار) (ن گ) جَوْ یا گندیم ءِ کانڈیل کہ پدءَ ہوشگ کنت ۔ (2) پلار ۔ پلال ۔ گلّہ ءِ پلار ۔ **کُشکارچین** : (کُش ۔ کار ۔ چے ۔ ن) (س گ) پلار چِنوکیں مَردُم ۔ پلار چیین ۔ (2) پلار چِنگ ءِ وَہد یا موسم ۔

کَش کڑی : (کَش ۔ کَ ۔ ڑی) (ن گ) مَرءَ نین لچ ءِ کَش ءِ کڑی ۔ مَرءَ نیں لچ، پات یا گور پات ءِ دزگرگ ءِ بند ۔

کَشکول : (کَش ۔ کول) بچار : کچکول ۔

کِشگ : (کِ ۔ شَگ) (ک گ) ڈَگار ءِ کشگ ۔ کِشار کنگ ۔ توم ریچگ ءُ ننگار کنگ ۔ **کِش ءِ وَر** : (ن گ) ڈگارے ءِ پہ کِشگ ءِ وَرگ ءَ گوں بُوتگ ۔ **کِشگی** : (کِ ۔ شَ ۔ گی) کِشگ ءِ آوَ کی ۔ (2) کِشگ ءِ کار کنگی انت ۔

کشّگ : (کَش ۔ شَگ) (ک گ) چیزے ءِ چہ دِگہ چیزے ءِ تہہ ءَ در کنگ ۔ ہُر جنگ ۔ کچّگ ۔ خارج کنگ ۔ دَر آرگ ۔ دَر دیگ ۔ (2) ٹُرند کنگ ۔ (3) چِلّگ ۔ چلّغ ۔ چِلّینگ ۔ ژَپّگ ۔ (4) کُورچ ۔ (5) تور کنگ ۔ وزن کنگ ۔ **کشّگی** : (کَش ۔ شَ ۔ گی) کشّگ ءِ آوَ کی ۔ (2) در کنگی ۔ ہُرّ جنگی ۔ چِلّگی ۔ ژَپّگی ۔

کَشگ : (کَ ۔ شَگ) (ن گ) پہنات ۔ چہ کش ءَ ۔ نکشّی ۔

کَشگی : (کَ ۔ شَ ۔ گی) (ن گ) مچّ ءِ ہما کسانیں ءُ نزوریں گوُنگ کہ انگت دَر کنگ ءُ دِگہ جاہ ءَ کِشگ ءِ لائق نہ اِنت ۔ چہ مچّ ءِ کُنٹ ءَ رُستگیں کسانیں گوُنگ ۔ گوُرُوئیگ ۔ **کَشو** : (کَ ۔ شو) (ن گ) ہما گوُنگ کہ مچّ ءِ بغل ءَ رُدنت ۔ ہما کہ کَش ءَ اِنت ۔

کشمِش : (کِش ۔ مِش) (ن گ) دُراج ۔ دُراخ ۔ دُراک ۔ نیوَ گے ۔

کِشو : (کِ ۔ شو) (ن گ) سِیاہ رَنگ ۔ سِیاہ رَنگیں ۔

کشّون : (کَش ۔ شُون) (ن گ) پہ ہیزءَ ک یا مَشک ءِ رَجگ ءَ ٹُپگ ءُ بو چانی سَرءَ داتگیں آپ ۔

کشُونک : (کَ ۔ شُون ۔ ک) بچار : کاشِن ۔

کشّیتگ : (کَش ۔ شِ ۔ تگ) (ک گ) کشّگ ءِ دُوریں گوستگال بزاں کشّگ ءِ کار بُوتگ ۔ (2) ہما کہ وزن کُتگ ۔ تور اِتگ ۔ (3) ہما کہ دَر کنگ بُوتگ ۔ **کشّیتگیں** : (کَش ۔ شِ ۔ تَ ۔ گیں) کشّگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ کشّگ بُوتگ ۔ وزن کُتگیں ۔

کَعبہ : (کا ۔ بَہ) (عَ) (ن گ) چارکُنڈ ۔ ہر ہما شے کہ چارکُنڈ بہ بیت ۔ (2) عربستان ءِ شہر مکّہ ءِ مسلمانانی مذہب ءِ رُوءَ پیغمبریں ابراہیم آذر ءِ بستگیں ہما بانک کہ مسلمان آئی ءِ زیارت ءَ روانت ءُ ہمیشی ءِ چپّ ءُ چاگرد ءَ ترّانت ءُ خدائی ذکر ءُ فکر ءُ آئی ءِ توسیپ ءُ ثناءَ کنت ۔

کُفت : (کُف ۔ ت) بچار : کُپت ۔

کَفتار : (کَف ۔ تا ۔ ر) بچار : ہپتار ۔

کُفر : (کُف ۔ ر) (عَ) (ن گ) نہ منّگ ۔ خدا ءِ بُودِشت یا آئی ءِ یکّی ءُ یکتائی ءِ نہ منّگ ۔

کَفَن: (کَ ـ فَن) (ن گ) مُردَگ ءِ پوشاک ـ مَرگ ءَ رَند، مُردَگ ءَ رااِسپیتیں گدے گوْرا دینت ءُکلّ کننت، ہَمیشی ءَ کَفَن گوْشنت ـ (2) پردگ ـ سِتر ـ **کَفَن ءُ کسارَت** : (ن گ) مُردَگ ءِ کلّ کنگ ءِ گُڈسَری رسم ـ مُردَگ ءِ کلّ کنگ ءِ دود ـ جاه ءُ جَلّ ـ **کَفَن کَشّ** : (کَ ـ فَن ـ کَش ـ ش) (س گ) سَکّ سودا ـ چِہ نیاد ءَ گیش گِروک ـ گرْاں بہا ـ (2) لالچی ـ لبّ وار ـ ہَما کہ پہ وَتی سیت ءُ نَف ءِ ہاتِرءَ مردَگ ءِ کَفَن ءِ کشّگ ءَ ہم چَکّ ءُ پَدنہ بیت ـ **کَفَن ءِ کشّگ** : مَردُم ءَ چِہ مال ءُ دولت ءُ زَبہر کنگ ـ تاوان بار کنگ ـ نقصان دیگ ـ بڑّگ کنگ ـ **کَفَن کنگ**: (کَ ـ فَن ـ کَ ـ نَگ) (ک گ) مُردَگ ءِ کَفَن ءِ گُد ءِ گوْرءَ دیگ ءُ پیڑا ہَگ ـ **کَفَن کونٹی بُونگ** : (کَ ـ فَن ـ کُون ـ ٹی ـ بُو ـ نَگ) بدیں گال ءُ دُعاے کہ بزاں ترا پچّ ءِ کَفَن نصیب مہ بات ـ کفن کپّی بات ـ بَلکن کونٹ ءِ درتگیں کفن ءَ بہ باتئے ـ

کَفَنی : (کَ ـ فَ ـ نی) (ن گ) بے آستوْنکیں جامگے کہ تاں اَولی سَشش روچ ءَ نوک وَدی بُوتگیں چُکّ ءَ گوْرءَ دینت ئے ـ

کَکّ : (کَک ـ ک) (ن گ) لُو لُکے ـ

کِکّ : (کِک ـ ک) (ن گ) زِبر تاکیں وَت رودیں کاہے ـ

کِکّی : (کِک ـ کی) ہَما کہ گوں کِکّ ءَ نسبت داریت ـ (2) کیچ ءِ دَمگ ءَ سَردشت ءَ میتگ ءُ جاگہے ءِ نام انت ـ

کَکاہَگ : (کَ ـ کا ـ ہَگ) (ک گ) گسی مُرگ ءِ توار ـ کڑاسگگ ـ کاکارَغ ـ

کَکپَر: (کَک ـ پَر) (ن گ) چِہ کوہے ءَ آپ ءِ تزمپ تزمپ ءَ رِچگ ـ

کَگرّ : (کَ ـ گَر ـ ر) (ف گ) کگرّگ ءِ فرماں گال : بہ کَرّ ـ

کَگرّگ: (کَ ـ گَر ـ رَگ) (ک گ) شُہمات ، لٹّ یا دِگہ چیزے ءِ زوراں جنگ ـ زَبرّگ ـ دہمال دیگ ـ (2) رُوسینگ ـ پاچگ ـ لُڑینگ ـ دُور کنگ ـ کَرگ ـ کلورگ ـ **کَگرّگی** : (کَ ـ گَر ـ رَ ـ گی) (س گ) رُوسینگی ـ پاچگی ـ لُڑینگی ـ (2) شُہمات کنگی ـ جنگی ـ دِہمال دیگی ـ (3) کَگرّگ ءِ آوَکی بزاں کَگرّگ ءِ کار بُوئگی انت یا بیت ـ

کَگرّوک: (کَ ـ گَر ـ روک) (ن گ) مَنجَل ءِ دیم ءِ لَچّتگیں بَٹّ کہ گمّیں سُتلگ انت کہ کَگرّگ ءِ دُور کنگ بنت ـ لُوہی یا مَنجَل ءِ دیم ءَ پُشت کپتگیں سَخت ءُ ڈَڈّیں وَرگ یا بَٹّ ـ (2) کگرّتگیں ـ کرّونک ـ (3) شُہمات کنوک ـ

کَگرّیتگ : (کَ ـ گَر ـ رِ ـ تَگ) کگرّگ ءِ گوْستگال ـ (2) شُہمات کُتگ ـ دہمال کُتگ ـ (3) شُورّیتگ ـ لُڑینتگ ـ پاتلگ ـ

کَگرّیتگیں : (کَ ـ گَر ـ رِ ـ تَ ـ گیں) کگرّگ ءِ دیریں گوْستگال ـ (2) ہما کہ لُڑینتگ ـ (3) پاتلگیں ـ شُورّیتگیں ـ (4) دہمال کُتگیں ـ

کُکُّڑ : (کُک ـ کُڑ) (ن گ) گسی مُرگ ـ نِلینک ـ (2) کمیر ءِ پرڈُومگ ءِ کُکُّڑ ـ گوْنڈیں دارے کہ لنگار ءِ جَہل ءِ بُنک ءُ سَرشَت ءِ نیام ءَ سکّ بیت ـ (3) تون ءِ ایر کنگ ءِ وہد ءَ کہ اے سَر ءُ آ سَر ءَ چار دارمیہہ ءِ وڑ ءَ ٹوکگ بیت کہ آ کُکّڑ گوْشگ بنت ـ (4) دار ءِ میخے کہ کُنٹانی تل کنگ ءُ بُرّگ ءِ کار ءَ کیت ـ میہے کہ لنگار ءُ شتگ ءِ نیام ءَ جَنگ بیت تاکہ مہ سُرنت ـ (5) کِتَب ءِ دار ـ (6) ماہیگ ءِ ذاتے ـ **کُکّڑانی دَمال کنگ** : (کُک ـ کُ ـ ڑا ـ نی ـ دَ ـ مال ـ کَ ـ نَگ) وَیرنداں بُونگ ـ آبادیں علاقہے ءِ وِیران بُونگ ـ وَیرندانی ـ بَربادی ـ تباہی ـ **کُکّڑ ءِ بار ءِ بوجگ** : کُکُّڑ ءِ یکّیں پہنات ءَ وپسگ ءُ یکّ بانزُلے گمّیں پشّانگ ـ کُکُّڑ ءِ یکّ پہنات ءَ وپسگ ءُ سَربُری پاد ءِ بانزل ءِ شَہارگ ـ **کُکّڑ ءِ چیر کنگ** : بےنفیں کار کنگ ـ (2) اَنچیں مَردُم ءَ اَنچیں کارے ءِ کنگ ءَ گوْشگ کہ آ اے کار ءَ مہ زانت یا کُت ئے مہ کنت ـ **کُکّڑ ءِ کو** : (س گ) نِلینک ءِ بانگ ـ **کُکّڑو کُوکنگ** : (کُک ـ کُ ـ ڑُو ـ کَ ـ نَگ) توبہ کنگ ـ بےزار بُونگ ـ پشومان بُونگ ـ

کُکُشک : (کَ ـ کُش ـ ک) (ن گ) بلاہیں کِتگ ـ حون واریں جُوجَلے کہ اُشتر ءُ گوکانی بدن ءَ لچیّت ءُ حون ءَ چُنسیت ـ (2) بَخیل ـ مُنّری ـ

کِکّلی : (کِک ـ کِ ـ لی) (ن گ) کسے ءِ کَش ءَ یا بَغَل ءِ چیر ءَ اگں دَست جنگ یا لگاشگ بہ بیت، آئی ءَ کَندگ کیت ـ پادانی دِل ءَ ہم کِکلّی بیت ـ کُلکتُو ـ گُتلی ـ گُتلو ـ

گکّلی: (گک ـ کُ ـ لی) (ن گ) سوریں آپ ءِ ڈپ ءِ لو لگّی کہ تیاب ءِ کل جنت ءِ خاک ءِ کلات بندیت۔

گکّو : (گک ـ کُو) (ن گ) بُوم ءِ وڑیں مُرگے۔(2) کبگ۔

گکُوڑّگ : (کَ ـ کُر ـ رَگ) (ک گ) چیزے ءِ ککرّگ ءِ توار۔(2) رُوسینگ۔ پاچگ۔

گکُوڑّیتگ : (کَ ـ کُور ـ رِ ـ تگ) گکوڑّگ ءِ گوستگال۔(2) رُوسّینگ ـ پاتلگ ـ لُڑینتگ۔ گکُوڑّیتگیں : (کَ ـ کُور ـ رِ ـ تَ ـ گیں) گکوڑّگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ گکوڑّگ بُوتگ۔(2) پاتلگیں ـ رُوسّینتگیں ـ لُڑینتگیں۔

گکولی : (کَ ـ کو ـ لی) (ن گ) تکس۔

گگ : (کَ ـ گ) (ن گ) کسانیں لو لگّے۔

گل: (کَ ـ ل) (ن گ) سَاہ ـ سُدھ۔(2) سکّیں مرَنیں ناڈُراہی کہ وَشّ بُوتگ ءِ اُمیت مہ بیت۔ گل ءِ کشّگ : (ک گ) سکّ ناڈُراہ بُوتگ ـ بیمار ءِ ناتوان بُوتگ۔ گل گل : (گل ـ گل) (س گ) ناڈراہی ءِ درد ءِ دور ءِ سبب ءَ جوڑگ ءِ پری پری کنگ۔ گل گل کنگ : (گل ـ گل ـ کَ ـ نگ) پیریں مردُم ءِ تلوسگ ءِ نُرنڈگ۔

گُل: (کُ ـ ل) ناپُورویں ہیک ـ ہما ہیک کہ چُورُو نہ بُوتگ۔ (2) اِشکند ـ ناتوام ـ نیم بندگ ـ ناتوامیں چُکّ کہ چہ وہد ءَ پیسر پیدا بیت۔ گُل کنگ : (گُل ـ کَ ـ نگ) (ک گ) چُکّ ءِ پیدا بُوتگ ءِ وہد ءِ پاس ءَ ساری ساہ دار ءِ چُکّ ءِ آرگ ـ ناپُوریں چُکّ۔(2) جو کُڑو ـ چُکّ ءِ پرّینگ ـ چُکّ ءِ کپگ۔

گِلّ : (گِل ـ ل) (ن گ) چوٹ ـ چَنگ ـ ناراست۔ گِلّ چمّ : (گِل ـ ل ـ چَم ـ م) (س گ) ہما کہ چمّ ءِ گِل یا ناراست انت۔ چوٹ چمّ۔

گُلّ : (گُل ـ ل) (ن گ) بان ـ لوگ ـ ہَند ـ کڑدی ـ دار ءِ سنگ ءِ گِس۔(2) پتن تاکیں مرَن کانڈلیں کاہے کہ لوگ ءِ بندگ ءِ کار مرز بیت۔(3) (عَر) توام ـ تیوگ ـ تیوَگیں ـ سرجم ـ غُٹّ ـ تمام ـ لسّ۔ گُلّ ءِ زَرینگ : (ک گ) لوگ ءَ وشّ بوہ تالان کنگ۔ گُلّ ءِ سَمبہینگ۔ گُلّک : (گُل ـ لک) (ن گ) کلنڈی دَرپے کہ زرّ ءِ مان کننت۔(2) کسان ـ کسانیں۔(3) کسانیں گُلّ۔ گُلّی : (گُل ـ لی) (ن گ) گُلدر ـ ہموداں کہ گُلّ باز بیت۔ گُلدان۔(2) چوٹّ ءِ کش ءِ ہما پوست کہ سرتل، دیم بند، بکل ءِ پد بند ڈُرستانی سرگوں ہمیشی ءِ سکّ انت۔(3) گِسی ـ لوگی ـ ہندی۔(4) ہما کہ گوں گُلّ ءَ نِسبت داریت۔

کلّ : (کل ـ ل) (ن گ) کنڈ ـ قبر ـ چر ـ گُلونڈ ـ جکون ـ ہونڈ۔ کلّ ءِ پرّینگ: (ک گ) کنڈ ءِ تہہ ءَ دوَر دیگ۔(2) تاوان بار کنگ ـ جنجال کنگ۔ کلچات : (کل ـ چات) (ن گ) ڈُرِیتگیں چات ـ کنڈور ـ کورچات۔ کلّ بے نا : (کل ـ ل ـ بے ـ نا) (س گ) (س گ) ہما کہ بے نہ اِنت۔ اُشمار ءَ نیاروک۔ حَشتی ءِ لیب ءِ تہہ ءَ ہما کلّ کہ چُک ءَ تہہ ءَ اِنت۔ کل گنڈ : (کل ـ گن ـ ڈ) (س گ) ہما چیز کہ کوہن یا خراب بہ بیت ـ ریزاتگیں چیز۔ کلکوچ : (کل ـ کوچ) (ن گ) کلّ جنوک۔(2) قبر جنوک ـ گورکُن ـ قبرجَن۔ کل گوج : (کل ـ ل ـ گوُ ـ ج) (ن گ) باری ـ بُوبنگ ـ مُوبنگ ـ ہیب ـ پرائی ـ میتین۔

کِلّا: (کِل ـ لا) (ن گ) آسن ءِ دَراجیں میہہ کہ گوں آئی ءَ اسپ ءَ بندنت ـ میخ ـ تبیلہ ـ میہہ۔

کُلاب : (کُ ـ لاب) (ن گ) زنڈیں چنگ سریں آسنے کہ دستگے پر انت، حمّالانی ءِ مزدورانی اوزارے۔(2) کُنڈہ ـ آسنی چنگ۔

کلابتُون : (کَ ـ لا ـ بَ ـ تُون) (ن گ) زرّ یا سُہر ءِ تار کہ آبریشم ءِ دسک ءِ سرءَ پیڑوک اِنت۔

کُلاپتگ: (کُ ـ لاپ ـ تگ) (س گ) ہما کہ چیرءَ پیچ اِنت۔ چیر ءِ تہہ ءِ پچیں جاگہہ۔

کلات : (کَ ـ لات) (ن گ) مرَنیں بِنت۔(2) بُرزیں دیوال۔(3) میری ـ قلات ـ مُہکمیں ماڑی ـ دِژ ـ کوٹ ـ چاریں پلّواں بندیں ہند ـ بُرج ـ حصار۔(4) ہشتی ءِ لیب ءَ چاریں کنڈانی مستریں کلّ یا لوگ۔

کلاتَغ :(کَ ۔لا۔تَغ) (ن گ) یلوئیں ڈیرۆ ۔ ہما ہندءُ جا گہہ کہ مَرْدُ ماں یلہ داتگ اَنت ۔(2) غَیر آباد ۔ وَیرَ ندان ۔

کلاتُک :(کَ ۔لا۔تُک) کسانیں کلات ۔(2) کیچ ءِ دَمگ ءَ میتگ ءُ بازارے ءِ نام انت ۔

کلاتو:(کَلا۔تو) (ن گ) دَریائی مُرگے ۔(2) کلات بَند ءِ وڑ ۔ کلات ءِ وڑیں ۔کسانیں کلات ۔کلاتُک ۔

کلاجور :(کَلا۔جور) (ن گ) آشگور ۔شاگور ۔ہڑب ۔کلاگر ۔

کُلاچ :(کُ ۔لاچ) (ن گ) کسانیں ہلک ۔میتگ ۔کَلَّگ ۔

کُلادَرا :(کُ ۔لا۔دَ ۔را) (ن گ) بزرگ ۔ولی ۔ (2) مَرَ ن ۔ مَستر ۔

کُلارَغ:(کُلا۔رَغ) (ن گ) آشانی پُشّتی یا دیگی کَرّ یا وَٹّ ۔ (2) دیم ءِ دوئیں پلّوانی جاڑی ۔

کُلارَک :(کُ ۔لا۔رَک) (ن گ) دَپ ءِ تہی نیمگ ءِ گُبّانی گوشت ۔(2) ملنڈ ۔ ڈِرّی ۔توازہ ۔مَسکَرا ۔چیوا ۔

کُلاڑَگ :(کُ ۔لا۔ڑَگ) بچار : کُڑالگ ۔

کلاش :(کَ ۔لا۔ش) (ن گ) سکّ پڑ اہ ۔ پڑ اہ دَپ ۔ مَرَ ن تَوار ۔ اَنچیں تَوار کہ دِگہ چیزے ءِ توار ءَ گار بہ کنت ۔**کلاشین دَپ** : (کَل ۔لا۔ شے ن ۔دَپ) (س گ) پڑ اہ دپیں مَردُم کہ پہ جاک ءُ جَلَّل ءَ بازگپّ جنت ءُ مَرَ ن تَوار اِنت ۔ داواءُ جاک کنوک ۔تیزءُ چالاک ۔

کلّاش:(کَل ۔لا۔ش) (ن گ) خوار ۔ بدحال ۔تنگدَست ۔محتاج ۔ نیست ۔ نیزگاری ۔ بے مال ءُ بے مڈّی ۔ تاوان بار ۔ نابُود ۔ دَر پہ دَر ۔ **کلّاشی** :(کَل ۔لا۔شی) (ن گ) دَربدَری ۔محتاجی ۔نیزگاری ۔ بے مالی ۔ بدحالی ۔ **کلّاشیں** : (کَل ۔ لا۔ شے ۔ ن) (س گ) ہما کہ کلّاش ءُ بدحال اِنت ۔

کُلاغو :(کُ ۔لا۔غو) (ن گ) نوک وَدی بُوتگیں چُکّ ءِ یا گوَرگ ءُ شنِکّ ءِ گُو ۔جِیکار ۔(2) کیل ۔لیب ءِ تہہ ءَ بے اِیمانی یا اَڑ ۔

کلاک:(کَ ۔لا۔ک) (ن گ) ساعت ۔دمان ۔(2) پہری ءِ سیمی بَہر ۔(3) ہما بَہر کہ بڈّ ءِ کنگ ءُ بَرگ بہ بیت ۔

کلاگ :(کَ ۔لا۔گ) (ن گ) پہ بدیں رَنگے ءِ کسے ءِ کچّو چینی کنگ ۔ کسے کہ کارے کُت مہ کنت آئی ءِ چمّاں پچّگ ۔ ملَنڈ ۔ چِرّک ۔ اِیرّ و ۔رَموز ۔ رِیشکند ۔تالِنگی ۔توازا ۔چیوا ۔(2) مسکرا ، پہ دِل اناں ۔(3) سُہریں یا اِسپیتیں رام کہ گردِن ءِ یا دیم ءَ دَرکیت ۔ (4) سِیاہ رَنگیں شیواریں بالی مُرگے ۔خاخُو ۔گُراگ ۔ڈوڈو ۔**کلاگ بَندگ** : (کَ ۔لا۔گ ۔ بَن ۔دَگ) (ک گ) توازا کنگ ۔ ملنڈ جَنگ ۔ چتر کنگ ۔ چِرّک کنگ ۔ ڈرّی جَنگ ۔ (2) تسلّا دیَگ ۔ردد یَگ ۔ ریپینگ ۔**کلاگ گِرَگ** :(کَ ۔لاگ ۔گِ ۔رَگ) (ک گ) کسے ءِ بدیں رَنگ ءَ عیب یا کچّو کشَّگ ۔ ٹٹُولی کنگ ۔مَلنڈ ۔اِیرّ و کنگ ۔(2) رَدد یَگ ۔ریپینگ ۔**کلاگی** : (کَ ۔لا۔گی) چیوئی ۔(2) تُسَلّی ۔

کلاگر :(کَ ۔لا۔گر) (ن گ) آشگور ۔شاگور ۔کلاجور ۔ہڑب ۔

کلام :(کَ ۔لا۔م) (ن گ) گال ۔گُفتار ۔شاعری ۔شِعر ۔(2) مسلمانانی مذہبی کتاب ،قُرآن ۔**کلامانی** :(کَ ۔لا۔ما۔نی) (ن گ) شاعری ۔ وشّ لسانی ۔ وشّ گُفتاری ۔ وشّ بیانی ۔(2) شاعر ۔ وشّ لسان ۔

کلام ماں پدءَ : بدُعاے بزاں بَرباد بہ بات ئے یابُہہ بات ئے ۔ اللہ ءِ قرآن تَرا بہ گیپت ۔

کلّان:(کَل ۔لان) (ن گ) داوا بازیں مکّاریں ءُ ہژاریں جنین ۔ (2) پیر ۔مَزَن عمر ۔(3) ہما کہ زمین ءِ چیر ءَ اِنت ۔**کلّانَہ** :(کَل ۔ لا۔نَہہ) (س گ) کماش ۔ پیر ۔ تجربہ کار ۔ پوہ ءُ سَر پد ۔ زانتکار ۔

کلّانہیں :(کَل ۔لا۔ن ۔ہیں) (س گ) مَزَن عمر ءُ تجربہ کار ۔

کلانتَغ:(کَ ۔لان ۔ تَغ) (ن گ) بندیک ءِ مَزَنیں گرنچ ۔ بندیک ءِ ڈیری ۔گرِکّ ۔

کلانٹ:(کَ ۔لاں ۔ٹ) (ن گ) چیزے ءِ آخری حَدّ ۔ کرّ ۔ کانٹ ۔کُنڈ ۔سرِیک ۔ کرّ ۔کرُک ۔ دُومگّ ۔ کلانٹک ۔(2) پہ بد دعائی پِتّگ ۔رَپتّگ ۔**کلانٹک** :(کَ ۔لاں ۔ٹَک) (ن گ) کَرو دیا بُرزیں جاگہے ءِ سَرک کہ چِدءُ پد مَردُم جہل ءَ کپیت ۔کلانٹ ءُ گڈّی حَدّ ۔ کرّ ۔ کنارہ ۔کانٹ ۔کلانٹ ۔

کُلانج:(کُ ۔لاں ۔ج)(ن گ) دَرپ ۔کُٹّ ۔ اِنج ۔ پشک ءِ دیمی بَہر ۔دامن ۔(2) دامنءِ پُرّ ۔(3) دَڑاجیں گام ۔

کَلانچ :(کَ ۔لان ۔چ)(ن گ) کاہے ۔(2) مَنگلِینک یا ہر اَنچیں چیزے کہ دَستءِ کَنگ بہ بیت ۔ چُوڑی ۔ گبّ ۔(3) اُشترءِ مہارءِ سرءِ گیشیں لوپ کہ ساربان وَتی دَستءِ آئیءِ تہءِ مان کنت ۔ (4) دَستءِ چَپ چُٹّءِ جَہل منگلی مان کنگءِ جاگہ ۔

کُلانچ :(کُ ۔لان ۔چ) بچار : کُلاچ ۔

گلاں دار:(کَ ۔لاں ۔دار)(ن گ) دَلوت یا اولاک کہ چار دَنتان بہ بیت ۔

گلّاں دَری :(گُل ۔لاں ۔دَ ۔ری)(ن گ) جَہلی جَہلی نیمگ ۔

گلّاں دُزّکی:(گل ۔لاں ۔دُز ۔زُکی)(ن گ) گوک ناہءِ نَسلءِ مَرَن بَرءِ سُہر کلونٹیں مچّے ۔

کُلانز :(کُ ۔لاں ۔ز)(ن گ) گوَنڈ قدّیں ۔ پٹّک ۔ بارگءِ بے جونیں ساہ دار ۔

کلانزکُلونز:(کَ ۔لان ۔ز ۔کُ ۔لُون ۔ز)(ن گ) باز چُکّانی گرءِ یوگءِ کوکار ۔ چُکّانی زارہءِ پریات ۔(2) کُچکّءِ گلڑانی توار ۔ کُلونزگ ۔

گلّاں شیٹک :(گل ۔لاں ۔شے ۔ٹک)(س گ) ہنرباز ۔ شیطان ۔پلینڈ ۔منافق ۔(2)(ن گ) لیبے ۔ **گلّاں شیٹکی** :(گل ۔لاں ۔شے ۔ٹ ۔کی)(ن گ) پلینڈی ۔مُناپکی ۔(2) گلّاں شیٹکیءِ لیب ۔

گلاں گلو :(کَ ۔لاں ۔کُ ۔لُو)(س گ) پہ دِلءِ ستک نا، پہ مَسکرا ۔پہ چیوا ۔

گلانکوچ :(کَ ۔لاں ۔کوچ)(ن گ) دَرمانی بُوٹگے ۔ آلاں بُنڈو ۔

گلاوَہ :(کَ ۔لا ۔وَہ)(ن گ) آبرِیشُمءِ بندیکءِ مُٹّہ ۔چڑی ۔

کُلاہ :(کُ ۔لا ۔ہ)(ن گ) چہ گُد، پَشم یا دِگہ اَنچیں چیزےءِ جوڑکرتگیں سرءِ پوش ۔ٹوپ ۔ **کُلاہءِ بُلّ** :(ن گ) کُلاہءِ سربری بَہر ۔سَرکول ۔

کُلاہو :(کُ ۔لا ۔ہو)(ن گ) کمّی ۔زُنڈءِ یکّ ذاتے ۔آرتکو ۔ گوَری پُسّک ۔(2) کیچءِ ضلّوءِ میتگءِ جاگہےءِ نام انت ۔

گلا ئینچ :(کَ ۔لا ۔اِن ۔چ)(ن گ) رودیں رَزانءِ نوشاتر کنگءِ شَرّ کنگ ۔کڑچو ۔کڑچی ۔(2) ہما وردِن کہ گرڑاد گءِ وہدءَ سکّ سُچیتءِ وَرگءِ کارءَ مَئیت ۔

گلبَت :(گل ۔بَت)(ن گ) اُشترءِ دوئیں بردستانی میانجیءِ گردِنءِ کُٹّ اِتگیں بَہر ۔

کلبج:(کَ ۔لَب ۔ج)(ن گ) پہ مُرگءِ گرَگءَ مرَنیںءِ پڑا ہیں سِنگے کنڈےءِ سَرءَ ایرکنگ، موچکیں کَشّکءِ مرغءِ گرَگءِ توجیل ۔ (2) ڈبّ ۔موچکیں ۔(3) دَرمانے ۔(4) کوہنیں شے ۔ بےکاریں ازباب ۔

گلپ :(گل ۔پ)(س گ) رَدیں مَردُم ۔دوتلءِ دوپوست ۔تہہ لُچّ ۔ شیطان ۔دُڑوہ باز ۔ چوٹ ۔ گوَچل ۔ لُچّ ۔ لُغزّ ۔ لُہر ۔ مکُٹّ ۔ مورمانٹ ۔ چَرٹّ ۔ کُوڑو ۔ٹگّ ۔ دوزُبان ۔ کوٹ ۔ (2) سُست ۔ کاہِل ۔(3) نااَصل ۔ لیگار ۔(4) چَمّ جَہل ۔(5)(ن گ) کوَری ماہیگے ۔(5) کُوڑہیںءِ کلپیں زَرّ ۔ **گلپی** :(گل ۔پِ)(ن گ) دو تلءِ دوپوستی ۔دوزبانی ۔فریب کاری ۔تہہ لُچّی ۔دُڑوہ بازی ۔ **گلپیں** : (گل ۔پیں)(س گ) دوتلءِ دوو پوستیں ۔ دوزبانیں ۔ فریب کاریں ۔دڑوہ بازیں ۔تہہ لُچّیں ۔حیلہ سازیں ۔مکّاریں ۔مورمانٹیں ۔

کَلَپ :(کَ ۔لَپ)(ن گ) آپ یا آہینکیں چیزےءِ چُلّکگءِ توار ۔

گلپات :(گل ۔پات)(ن گ) پُکّیءِ زنڈیں لڑی کہ بُوجیگانی تہتگانی شَماں مان اِش کَنَنت ۔(2) گرپاسءِ بنڈل ۔

کُلپچ:(کُ ۔لُپ ۔چ)(س گ) دپ تنکءِ بُن پڑاہ ۔جُہلی ۔ پڑاہءِ جُہل ۔

کَلپچ :(کَ ۔لَپ ۔چ)(ن گ) سکّ کوَہن ۔ کوہنیں کلنڈ ۔ کوَہن ۔

کلِپر :(کَل ـ پِر)(ن گ) دَرمانکا ہے ـ کلپر وکہ لاپ ءِ دَرد ءِ علاج ءَ کارمرز بیت ـ (2) مچّ ءِ ذاتے ـ

کلپورَگ : (کَل ـ پو ـ رَگ)(ن گ) دَرمانکا ہے ـ بُوٹگے ـ کوہی پودینہ ـ

کلتاپ :(کَل ـ تاپ)(ن گ) کلّہ ءِ پُکانی لہڑ دیگ ءُ پہ پشانک ءُ سَر دَرد ءِ ٹکور کنگ ـ (2) گوں لہڑیں آپانی باپ ءَ علاج کنگ ـ (3) کلچک ءِ تہہ ءَ کلّہ یا توم ءِ تا پک ءُ پاشینگ ـ

کلجوش : (کَل ـ جوش)(ن گ) آپینکیں بَٹّ ـ بے روگن ءَ گرّ اسگیں بَٹّ ـ شُلہ ـ کُرک ـ

کُلّ لچک :(کُل ـ ل ـ لچ ـ ک)(ن گ) مال ءُ دَلوت ءِ وَرگی کاہے ـ

کلچک :(کَل ـ چَک)(ن گ) آہن ءِ کڑی داریں ءُ زنڈیں دان تا پیں رزان کہ وَرگی شے، دانکو یا توم پہ تہہ ءِ تاپنت یا پاشینت ـ

کلچہ :(کَل ـ چہ)(ن گ) بچار : کلچک ـ

کلدار :(کَل ـ دار)(ن گ) روپیہ ـ زَرّ ـ (2) پُنچی ـ رقم ـ نَگد ـ کلیدار ـ

کُلدر :(کُل ـ دَر) بچار : کُلدان ـ

کُلدان :(کُل ـ دا ـ ن)(ن گ) کُلّ ءِ جنگل ـ کُلدر ـ کُلّی ـ (2) کیچ ءِ ضلؤ ءَ دَمگ ءُ میتگے ءِ نام اِنت ـ

کلّر :(کَل ـ لَر)(ن گ) سوریں ڈگار ـ سورَگ ـ سورَگ ہواریں زَمین کہ کِشار نہ بیت ـ وادیچک ـ کرکٹ ـ کلّڑ ـ **کلّری** : (کَل ـ لَ ـ ری)(ن گ) ہما زَمین کہ کلّر اِنت ـ سورَگ ـ **کلّریں** : (کَل ـ لَ ـ ریں) (س گ) سورَگیں زمین ـ (2) سورو ادیں ـ

کلّڑ : (کَل ـ لَڑ) بچار : کلّر ـ

کِلّڑ : (کِل ـ لُڑ)(ن گ) کسانیں دَریائی مَدگ ـ

کل سُرک :(کَل ـ سُر ـ ک)(ن گ) تِلکاں گوزی لیب ءِ ہما کلّ کہ چہ آئی ءَ لیب بُنگیج بیت ـ

کلَش :(کَ ـ لَش)(ن گ) اِسپیت ءُ سِیاہ ـ بڈّی ـ

کلشان :(کَل ـ شان)(ن گ) کانگڑ ـ زُرت ءِ قِسمے ـ

کلَشت :(کَ ـ لَش ـ ت)(ن گ) نہ سِیاہ نہ اِسپیت بلکیں ہمے مِیانجی ءِ رَنگ ـ بور ـ **کلَشتو** :(کَ ـ لَش ـ تو)(ن گ) تولگ ءِ رَنگ ـ تولگ ءِ پٹانی رَنگ ـ (2) طِلاہ رَنگ ـ سُہر گو ـ (3) بور ـ بُور چک ـ بورو ـ

کلشَنڑ :(کَل ـ شَن ـ ڑ)(ن گ) سند ـ مَیدان ـ پَٹ ـ کَپ ـ

کُلف :(کُل ـ ف)(ن گ) قُفل ـ کُبل ـ

کلِکّ : (کَ ـ لِک ـ ک)(ن گ) پادانی شَم ـ بزرانی شَم ءِ گوشت ـ نِشتنگ جاہ ءِ ہر دو نیمگانی بَہر ءِ بزیں گوشت ـ

کلُک :(کَ ـ لُک)(ن گ) گراَنڈانی نرمیں پژم ـ

کلَکّ :(کَ ـ لَک ـ ک)(ن گ) کَندگ ءِ وہدا گلانی سَر ءَ جوڑ بُوتگیں کسانیں نِشان ـ (2) چمّانی چیر ءِ پونز ءِ ہر دو بُرزی نیمگانی نرمین ءُ نازُرکیں گوشتناکیں بَہر ـ دیم ءِ ہر دوئیں گُبّانی بزیں گوشت ـ گُلّ ـ

کلکان:(کَل ـ کان)(س گ) کلپ ـ چرپ زبان ـ (2) ہما کہ پہ مَردُم ءِ کندینگ ءُ مشکول کنگ ءَ مَسکرائیں گپّ کنت ـ مَسکرا باز ـ **کلکانی** :(کَل ـ کا ـ نی)(ن گ) کلپی ـ چرپ زبانی ـ وشّ گپّی ـ (2) مسکرابازی ـ بھوگوڑی ـ

کُلکُچک : (کُل ـ کُ ـ چَک)(ک گ) جسم ءِ لہمیں حارِشت دیگ ـ بدن ءَ یکّ عجبیں بے تاہیری یے وَدی بُوتگ ـ پلپٹگ ـ سُر سُرگ ـ بے تاہیر بُوتگ ـ (2) اَفسوزوَرگ ـ تلوَسگ ـ

کُلّ کُروس :(کُل ـ ل ـ کُ ـ روس)(ن گ) شِکاری مُرگے ـ

کل کش :(کَل ـ کَش) بچار : کلکشان ـ

کلکَشان : (کَل ـ کَ ـ شان)(ن گ) بازیں کسان کسانیں اِستارانی قطار کہ تہار ماہی ءَ چو پژاہ ءُ روژناہیں راہ ءَ دَر کاینت ـ (2) گُراَنڈانی راہ ـ گراَنڈ دوَر ـ دُلدُل ءِ پادانی دنز ـ دُلدُل ءِ دنز ـ

کُل کُشت : (کُل ۔ کُش ۔ ت) (ن گ) گُنج ۔ تہل ۔ زَہر ۔ گُنج ءِ بَر ۔ کَوَل ۔ کُل کُشنگ ۔ دَپچل ۔ کُلکُشتہ ۔
کُل کُشنگ : (کُل ۔ کُش ۔ نگ) بچار : کُل کُشت ۔
کُل کُشتہ : (کُل ۔ کُش ۔ تہہ) بچار : کُل کُشت ۔
کَلک لار : (کَ ۔ لَک ۔ لار) (س گ) گریں وَراکے ءِ وَرگ ءِ سَبَب ءَ دَپ ءِ سُچگ ۔
کُل کلانڈو : (کُل ۔ کَ ۔ لاں ۔ ڈو) (س گ) پہ مَسکَرا ۔ لیب لیب ءَ ۔ پہ دِل اِنّاں ۔
کُل کُلونڈ : (کُل ۔ کُ ۔ لون ۔ ڈ) (ن گ) ہما زمین کہ کلّ اِنت ، راست نہ اِنت ۔ کلّ کلّیں زمین ۔ کلّ ءُ کونڈ ۔ کوہنیں کل ۔ مُشکانی جتگیں ہونڈ ۔
کُلّگ : (کُل ۔ لَگ) (ن گ) کوہانی دامان ءَ یا نگوَر دیم ءُ شیپی کِرّاں کسانیں آبادیں میتگ ۔ (2) کوہ بُنانی ہما ڈَگار کہ کوہ چمگانی آپ ءَ کِشگ بنت ۔ (3) کلّ ءُ جُہلیں جاگہہ ۔ (4) ہلک ۔ دِہ ۔ دَیات ۔ ڈیرہ ۔ میتگ ۔ (5) کیچ ءِ ضلوّ ءِ میتگ ءِ جاگہے ءِ نام انت ۔
کُلّگ : (کُل ۔ لَگ) (ک گ) (ن گ) جَلّگ کہ چہ پُپّاں ترُند ترُند ءَ گوں آوازءَ گوات چہ دَپ ءَ دَر کیت ۔ جَلّگ ۔ **کُلّگ ءِ پاد کنگ :** (ک گ) اَنچیں وَرگ ءِ وَرگ یا کارے ءِ کنگ کہ چہ آئی ءَ کُلّگ گیش تِربہ بیت یا پَدا چست بہ بیت ۔ **کُلّگی :** (کُل ۔ لَ ۔ گی) ہما کہ گوں کُلّگ ءَ نسبت داریت ۔
کُلگر : (کُل ۔ گَر) (ن گ) کوَرءِ آپ ءِ پرّ گے ءِ جُہل تر بُوتگ ءِ جاگہہ ۔ (2) بازیں سِنگ ءُ ڈَل ۔
کلمانٹ : (کُل ۔ ماں ۔ ٹ) (ن گ) ہما جَنین کہ بے مرد ءَ زندمانی ءَ بہ گوازینیت ۔ بے جودیں زال ۔ (2) بے سیریں جَنین کہ سیر ءِ عمرءَ گوستگ ۔ **کلمانٹی :** (کُل ۔ مان ۔ ٹی) (ن گ) جَنین ءِ بے مردی ۔ جَنین ءِ بے سانگ ءُ سُوری ۔ ہما جَنین کہ بے مرد انت ۔
کلمانٹیں : (کُل ۔ مان ۔ ٹیں) (س گ) بے مردیں جَنین ۔ بے سُور ءُ سانگیں جَنین ۔ ہما کہ سُور ءِ عمر ءِ گوزگ ءَ انت ءُ کَسّ ءَ سانگ نہ کنت ۔ ہما کہ کلمانٹ انت ۔

کَم بُوت: (کَم ۔ بُوت) (ن گ) کَیّ ۔ تلُکان ۔ کُٹگ ۔ کَم ترّگ ۔
کَلمپُر : (کَ ۔ لَم ۔ پُر) (ن گ) لَونگ ۔ کَسانیں سوچاکیں دَہلے ۔ پَییت ۔
کَلمپوگ: (کَ ۔ لَم ۔ پو ۔ گ) (ن گ) مچّ ءِ کُنٹ ءِ سَرءِ گَرزانی بُن کہ بُرّگ ءَ رَند پُشت کپنت ۔ **کَلمپوگ ریچ :** (کَ ۔ لَم ۔ پوگ ۔ رِے ۔ چ) (س گ) مچّ ءِ کلمپوگانی رِچگ ءُ آئی ءِ ترّشت ءُ صاف بُوتگ ۔ **کلمپُوگی :** (کَ ۔ لَم ۔ پو ۔ گی) (ن گ) مچّ ءِ چہ گوزگی حالت ءِ گوزگ ءُ بُرز تر بُوتگ ءُ کلمپوگ ءِ جَنگ ۔
کَلمچوک : (کَ ۔ لَم ۔ چو ۔ ک) (ن گ) داز ءِ پیش ءِ بُن ءِ چُوڑ یک ءِ بُن ۔
کَم سَن : (کَم ۔ سَن) (س گ) نابالغ ۔ کَسان سال ۔ کَم عمر ۔
کَلم : (کَ ۔ لَم) (ن گ) نل ۔ سازے ۔ (2) بارگیں ءُ تہہ پچیں دار ۔ قلم ءِ ندیانءَ ۔ قلم ۔ **کلم ءِ ترّاشگ :** (ک گ) نل ءِ سَری بَہر ءِ ترّاشگ ءُ نوشتہ کنگی قلم جوڑ کنگ ۔
کلمگور : (کُل ۔ مَ ۔ گور) (ن گ) کُراز ۔ پہ بند ءُ بجن ءِ جوڑ کنگ ءَ دوشاخ یا چارشاخی اَزباب ۔
کَلمو : (کَ ۔ لَ ۔ مو) (ن گ) درمان کاہے ۔
کَلمّی: (کَ ۔ لَم ۔ مِی) (ن گ) کسانیں آچار یا دَوَر ۔ (2) یَکّ دَرْچکے ءِ شاخ ءِ بُرّگ ءُ دومی دَرْچک ءِ شاخ ءِ چمّگ ءَ مان کنگ ءُ بَندگ ۔ پیوندی ۔ **کلمّی کنگ :** (کَ ۔ لَم ۔ مِی ۔ کَ ۔ نگ) دَرْچکے ءِ گوں دومی دَرْچک ءَ پیوند کنگ ۔
کُلمِیر : (کُل ۔ مِی ۔ ر) (ن گ) پٹّیں گُدے کہ بُنگّانی دَستان ءُ پاداں بندنت ۔ دَزاج بند ۔ دَزاج بند ءِ پُلّ ۔ گُٹّی ۔ غُلّونٹ ۔ (2) کوہی کاہے کہ مُدام سَرسبز انت ۔
کَلمیر : (کَل ۔ مے ۔ ر) (ن گ) جُوپد ۔ آپ ءِ جُو ۔ جُودَر ۔ (2) بجن ءِ تہہ ءِ بند ۔ (3) کہن ءِ چاتانی دَرمیان ءَ جتگیں پڑ ائیں جُو ۔ (4) چہ کوَرءَ جُہلیں جُوے کہ کشگ ءُ پہ کِشارکاری ءِ ہاترءَ آپ ءِ آرگ ءُ بَہرءُ بانگ کنگ ۔ **کلمیر بند :** (کَل مے ۔ ر ۔ بَن ۔ د) (ک گ) چِری یا کُردگ ءِ تہہ ءَ کسانیں جُو ۔

کُلُنچک : (کُ ـلُن ـچَک) (ن گ) بَگَل ءَ ـ بَگَل ءَ یا کَش ءَ کَنگ ـ چُکّ ءَ را یا چیز ے ءَ را بَگَل ءَ کَنگ ـ

کلنچُو : (کَ ـلَن ـ چُو) (ن گ) ہما رزان کہ آئی تہہ ءَ دانکو یا دِگہ چیز تاپنت ـ دانکو پیچ ـ ہرکارگ ـ جُھلیں دَرپ ـ ڈانگی ـ اَلکار ـ کڑ چُو ـ

کُلُندَر : (کُ ـلَن ـ دَر) (ن گ) مستیں ءُ وَروکیں لیڑہ ءُ مہار ءَ گوں دارے ءَ دارگ کہ اے دار ءَ سَر جمک اِنت ءُ ہمے جمک ءَ گوُمس ءَ بُن ءَ سک دیںت کہ لیڑہ سَر ءَ جَہل کُرت مہ کنت ـ دو جمکیں دار ـ (2) کسانیں دار ـ چُکّ مِنَکّ ـ (3) شِکانی ـ شوُ ازگ ـ رسب ـ

کُلُندَری : (کُ ـلُن ـ دَ ـ ری) (ن گ) کَرگین ـ کرگینیں لوگ ـ (2) چُکّ مِنَکّ ـ چُکّو ـ ہما دار کہ لوگ ءِ چاریں چارکاں مان کَنگ بنت ـ

کلَنڈ : (کَ ـلَن ـڈ) (ن گ) (س گ) ماں آس ءَ پتکگیں گلی دَرپ ـ ٹکّر ـ ٹکّری ـ (2) کوُہنیں چیز ـ کوُہنیں ہیران ـ پرُشتگیں رزان ـ (3) کُچکّ یا گِسی مُرگانی آپ وَرگ ءِ رزان ـ چٹّہ ـ خُپّی ـ

کلَنڈ ترّگ : (کَ ـلَن ـڈ ـتر ـرَگ) (ک گ) سَکّ حُشک بُوںگ ـ چو کلنڈ ءَ پچّگ ـ سُچگ ءِ سَبَب ءَ حُشک بُوںگ ـ سِیاہ ترّگ ـ

کلَنڈی : (کَ ـلَن ـڈ ی) (ن گ) بان بندوکیں مِستری ءِ اَزبابے ـ (2) آس ءِ پکّگیں گلی دَرپ یا ہمے دَر پانی ٹکّر ـ **کلَنڈیں** : (کَ ـلَن ـڈیں) (س گ) کوُہنیں ـ بے کاریں ـ بے ارزِشیں ـ (2) پرُشتگیں ـ دوَر داتگیں ـ

کلَنڈ دَپ : (کَ ـلَن ـڈ ـدَپ) ہما کہ دَپ ءَ جُرّ اِنت یا پرُشتگ ـ ہما کہ آئی ءِ دَپ جُرّ اِنت ـ (2) بے دَنتان ـ ہمائی کہ دَنتان ءَ کپتگ یا پرُشتگ اَنت ـ

کلَنڈو : (کَ ـلَن ـڈو) (ن گ) مَرَن کانڈلیں اِسپیت چکیں گلّہ ـ (2) سُہر وءِ دان ءِ قسمے ـ

کُلَنگ : (کُ ـلَن ـگ) (ن گ) ٹیکُم ـ کُڑی ـ دو دَپیں آسن کہ ماں ڈَگار ءَ کنڈا جنگ ءِ کار دنت ـ

کُلُنگ : (کُ ـلُن ـگ) (ن گ) بور ـ مادیان ـ

کُلِنگ : (کُ ـلِن ـگ) (ن گ) ٹوپَک ءِ ہمے چنگیں پُرزہ کہ بہ ملکوءِ لگّیت ءُ ملکو آس بارت ـ

کُلّو : (کُل ـلو) (ن گ) چہ حاک ءَ جوڑ کُرتگیں کسانیں جہلگ ءُ رزان ـ کسانیں دیز ـ کنڈی ـ حاک ءِ جوڑ ینتگیں ہیران ـ

کُلو: (کُ ـلو) (ن گ) نہ رَسیتگیں ءُ سُہیلی نیوگ ـ (2) سَخت ءُ ڈڈّیں ڈَگار ـ (3) نہ مرزتگیں بژنجی ڈَگار ـ ڈَڈّگ ـ

کُلّو بند : (کُل ـلو ـبَن ـد) (ن گ) ٹُنگ بُوتگیں بند ءِ پُشت ءَ ہما عیب ءِ جاگہہ ءِ پُشتی نیمگ ءَ دِگہ بندُ کے ءِ بندنت کہ آئی ءِ تہہ ءَ ہمے چکرّ وکیں آپ جم بیت ـ وہد یکہ ہمے کلّو بند ءُ بند ءِ آپ ہم تان بنت گڑا آپ پہ بند ءِ برائینگ ءَ زور جت نہ کنت ـ کاسگ بند ـ

کلُوت : (کَ ـلُو ت) (س گ) پوچیں ءُ خرابیں حَبَر ـ (2) (ن گ) ہما مَرُدم کہ وَتی دَپ ءِ سُدھ ءُ سماہ ءَ مہ بیت ـ (3) سُہر دانگیں چِچّ ءَ ءِ نام اِنت ـ **کلُوتّیں** : (کَ ـلُوت ـتیں) (س گ) پُوچیں ـ حرابیں ـ بے کاریں ـ بے ارزشیں ـ (2) بے سُدھیں ـ بے سماہیں ـ

کُلوت : (کُ ـلو ـت) (ن گ) کنج ـ کُنڈ ـ (2) کسانیں لوت ـ پیلک ـ **کُلوتک** : (کُ ـلو ـتَک) (ن گ) چُکّ ءِ گُٹّ ءِ دزمال ـ (2) کسانیں لوتک ـ کسانیں پیلک ـ (3) کُنج ـ کُنڈ ـ

کلوترا : (کَ ـلو ـت ـرا) (س گ) بِرّ ـ بِرّیں مال ءُ دَلوت ـ

کلَوتری : (کَل ـوَت ـری) (ن گ) ہرّہ ـ ہرّگ ـ ہرّات ـ

کلوتگ : (کَ ـلُو ـتَگ) (س گ) سُبکّ حبَر ـ پُوچ حبَر ـ بدزُبان ـ

کلُور : (کَ ـلُور) (ن گ) سَگس ءِ ہڈّ ءِ سَر بُری بہر کہ ہمدءَ چُکّ یا دِگہ چیز ے کَش ءَ یا کَشگ کَنگ بیت ـ کمک ـ (2) نا زُرک ـ نرم ءُ نا زُرک ـ (3) جنجال ـ مُشکُل ـ **کلُور کَنغ** : (کَ ـلُور ـکَ ـنَغ) (ک گ) بزّگ کَنگ ـ خوار کَنگ ـ عذاب کَنگ ـ (2) حدّ ءَ گیش جَنگ ـ

کلورگ : (کَ ـلو ـرَگ) (ک گ) کَرّگ ـ چیز ے ءِ گوں تُرندیں چیز ے ءَ کَکَّرگ کہ آئی پوست دُور بئیت ـ کَکرّگ ـ

گلوش:(کَ ۔لوش)(ن گ) کیٹگ ۔ پُختہ نہ بُوتگیں ہجگیں کیٹگ ۔
گلوشک : (کَ ۔لُوش ۔ک) (س گ) گرم تب ۔ بدتب ۔
گلُوشکی :(کَ ۔لُوش ۔کی)(ن گ) گرم تبی ۔ بدتبی ۔
گلُوک : (کُل ۔لوک)(ن گ) اُشترءِ جگّک ءِ ناجوڑی یے ۔ (2) جَلّوک ۔ ہما کہ کُلّیت ۔ **گلّوکی** :(کُل ۔لُو ۔کی) رنج ءِ نادڑاہ ۔ ہما کہ گندگ کُلگ ءِ نادڑاہی ئے گون کپتگ ۔
گلُولُو :(کَ ۔لُو ۔لُو) (س گ) سَکّ باز ۔ کُورمَک ۔ (2) باز ۔ مُچّی ۔ ہیرت ءُ پڑ وشیں بازیں چیزانی مُچّی ۔ (3) بازیں بالی مُرگانی مُچّی ۔
گلُومبگ :(کُ ۔لُوم ۔بگ)(ن گ) ناہ ، سِیاہیں پِلپِل ءُ روگن ءِ ماں آپ ءِ تہہ ءِ لہڑ دیگ ءُ نارُشت جوڑ کنگ ۔ (2) وَرگی چیزانی لوڑ ءُ ہوار کنگ ۔ (3) باز چیز ءِ یکّ جاگہہ ءِ وَرگ ۔
گلُونٹ :(کُ ۔لوں ۔ٹ)(ن گ) کرپاس ءِ برکہ تنی وہدی سبز انت ءُ سرِ پک نہ انت ۔ (2) پچِکّ کہ رَنگ بہ بیت ۔ (3) نیم پکّگیں ناہ ۔ (4) رَتب ۔ کُنِک ۔
گلُونڈ :(کُ ۔لون ۔ڈ)(ن گ) کلّ ۔ کسانیں کنڈ ۔ ہونڈ ۔
گلُونز :(کُ ۔لُون ۔ز) کُچِکّ ءِ نریں یا دردی نزوریں چانگ ۔
گلُونزَگ :(کُ ۔لُون ۔زَگ) (ک گ) کُچِکّ ءِ پہ دَردی چانگگ ۔ ہُولاہگ ۔ خُلونزگ ۔ (2) کُچِکّ ءِ شُدیکی یا پہ بزّگی ءُ نزوری چانگگ ۔ (3) کُچِکّ ءِ جنگ ءِ وَہدءِ توار کہ آئے چہ دَپ ءِ کشّیت ۔
گلونگ :(کَ ۔لوں ۔گ)(ن گ) ہما پیر مرد کہ یادداشت ئے بہ روَت ۔ ہما کہ ہیچ حبرئے یات نہ بنت ۔ (2) بے سار ۔ بے ہوش ۔ وَت ءَ وَت گپّ جنوک ۔ نیم گنوک ۔ (4) بے سرءُ بُنیں تران ۔ (5) کم قدرَیں پڑوک ۔ **گلُونگی** :(کَ ۔لُون ۔گی)(ن گ) گنوکی ۔ نادانی ۔ ناسَرپدی ۔
گلُونگ گلانگ :(کَ ۔لُوں ۔گ ۔کَ ۔لاں ۔گ) (ن گ) ہیرانانی وَت ماں وَت ڈیک وَرگ ءِ توار ۔
گلونہی : (کَ ۔لوں ۔ہی)(ن گ) مَیار ۔ مِڑاہ ۔ عِزّت ۔
گلوہ:(کَ ۔لوہ)(ن گ) پاچن ءِ بولارگ ءُ بُرّگگ ۔ (2) بزءِ وہربُونگ ءِ پلیننگ ۔

گلُوٗہ :(کُ ۔لَوٗہ) (ن گ) گوں کسے ءَ سرزبانی دیم داتگیں گپّ ۔ پیغام ۔ دُزوت ۔ پارَت ۔ کُلہ ۔ رُمان ۔ **گلوٗہ ءُ حال** :(ن گ) دیم داتگیں حال ۔ اِحوال ءُ پیغام ۔
گلوہَغ :(کَ ۔لو ۔ہَغ)(ن گ) گیگان ۔ ملنڈ ۔ مَسکَرا ۔ چِیوا ۔ (2) (ک گ) خُرابیں توارکشّگ ۔ توارءِ گیگان کنگ ۔
گُلہہ :(کُ ۔لَہہ) بچار : کُلوٗہ ۔
گلہہ :(کَ ۔لَہہ)(ن گ) دمان ۔ گدار ۔ اَترا شکّ ۔ کتَرّہ ۔ پہ گُمانے ۔ اینچُکا ۔ کسانیں دمانے ۔ ساعت ۔ ذَرّہ ۔ (2) دُوریں چیزے ءِ گوٗشنت کہ پہ گلہے گندگ بیت یا پہ گلہے یات یا سَماہ اِنت ۔ (3) سَکّ کم ءُ کسانیں وہد ۔ (4) میم ءُ گندگ ءِ کم تریں جاوَر ۔ (5) ہمے کسانیں گلگ کہ بازمَردُم ءِ گُب ءِ پہ گندگ ءِ جوڑ بنت ۔ (6) گوں ویل ءَ ۔ خواری ۔ پہ مُشکُل ۔ جنجال ءِ رَند ۔ (7) سِیاہ ءُ اِسپیت ۔ **گلہے** :(کَ ۔لَ ۔ہے) (ج گ) دمانے ۔ کتَرّ ہے ۔ ساعتے ۔
کِلہہ :(کِل ۔لَہہ)(ن گ) ہما چادِرکہ چاردار یا کرز ءِ سرءَ ئے گنَنت ءُ کوَرگانی وَہداں سالونک ءِ ساہیل گنَنت ۔ (2) بشانہ ۔ بانور ءِ نِندگ ءِ ہندءُ جاگہہ ۔ جُلّ ۔ ڈرّی ۔ بشانگ ۔ ریج ۔ **کِلہہ دَپی** :(کِل ۔لَہہ ۔دَ ۔پی) (ن گ) ہما زرّ کہ سالونک کِلہہ ءِ تہہ ءَ پترگ ءِ وہدءَ بانورءِ سرگوٗپ یا دزگوٗہاران ءِ دنت ۔
گُلہا :(کُل ۔ہا)(ن گ) کائیگرانی گردِن ءِ سرءَ جُگ ءِ نِشان ۔ (2) کارکنگ ءِ سَبَب ءَ دَست ءِ تل ءِ گوشت ءِ حُشک یا نشان بُونگ ۔ (3) پادءُ گردِن ءِ سربری پوست ءِ حُشک ءُ بےساہ بُونگ ۔
کلہَٹ:(کَل ۔ہَٹ)(س گ) سِیاہ رَنگیں چیز ۔ سِیاہیں ۔
کلہور :(کَل ۔ہور)(ن گ) بلاہیں دَپ ۔ گرانیں آواز ۔ مَزَن آواز ۔ پڑاہ گُٹّ ۔ (2) خاندان ۔ مَردُم ءِ نزّیک تریں عزیز ۔ **کلہورءِ پیچ کنگ** : (ک گ) دَپ ءِ پیچ لگوشگ ۔ کُوکارءِ جگّا کنگ ۔ جاک ءُ صلوات کنگ ۔ **کلہورَگ** : (کَل ۔ہو ۔رَگ) (ن گ) گرانیں ءُ تُرندیں آواز ۔

کلّی :(کل ـ لی)(ن گ) ہما چیز کہ کلّ ءِتہہ ءِ انت ـ (2) آپ ءِ کسانیں مَشک ـ ہما مَشک کہ اَچ شِنکّانی پوست ءِ جوڑ بیت ـ کلّیگ ـ آپ دَرپ ـ **کلّی لچ** :(کل ـ لی ـ لچ) (ن گ) ہما لچّ کہ ساربانی، سفریا کارءِ رَوگ ءِ وہداں کلّیگ ءِ آئی ءِتہہ ءَ ئے کننت ءُ اُشترءِ کتب ءِ دَڑنجنت ـ

کِلی :(کِ ـ لی)(ن گ) ننگارءِ یکّ دارے ـ (2) جنترءِ نیامجی دار ـ تورک ـ چِشِّک ـ

کُلی :(کُ ـ لی) (ن گ) کسانیں بالی مُرگے ـ بُلبل ـ (2) مزّور ـ حمّال ـ **کُلی وار** :(کُ ـ لی ـ وار) (ن گ) ہما ناہ کہ مُرگ ءِ ٹَگ جنت ءُ چہ مچّ ءِسرءَ بُن ءَ کپیت ـ

کِلیاہ:(کی ل ـ یاہ) (ن گ) مُشوک ءِ پیچ کہ گوں رِگتّ، سورَگ یا گوں دِگہ اَنچیں سورتا میں بُوڑگاں جوڑ بیت ـ تڑات ءِ پُر انت ـ

کِلیت :(کی ـ لی ت)(ن گ) چابی ـ کُنجی ـ قفل ءِ پیچ کنوک ـ (2) استینک ـ دارءِ تڑاشتگیں ٹُکرے کہ یکّدارءِ دَرّابوءِ تہی نیمگ ءِ مان کنگ بیت کہ اولیگ گوں آئی بندگ بیت ـ

کِلیت دار :(کی ـ لی ت ـ دار)(ن گ) خزانچی ـ خزانہ ءِ اُگدہ زُور ـ (2) ہما یا ہمائی کہ کِلیت ءَ ئے گون اِنت ـ

کِلیٹک:(کِ ـ لی ت ـ ٹک) تلک ءِ تُوسک سَریں دارُک کہ کُبلک ءِ اَڑینگ بیت ـ شِکّ ـ (3) ہما کسانیں دارُک کہ بندیک ءِ بِٹ ءِ مِیان ءَ اَڑینگ بیت ءُ مُرگ یا دُرُوچک کیت ءُ سَرءَ ئے نندیت ءُ گوں بندیک ءِ مان اَڑیت ـ

کُلیچک :(کُ ـ لی ـ چک)(ن گ) تُرُگ ـ

کلّیدار :(کل ـ لِ ـ دار) بچار : کلدار ـ

کلیر :(کَ ـ لے ـ ر) (ن گ) بے تاکیں وَشّ پُل ءُ سُہر بریں دَڑ چکے کہ برءَ ئے زِیپت اِنت ـ (2) سُہرکُلونٹیں مچّے ـ **کلیر پاگ** : (کَ ـ لے ر ـ پاگ) (ن گ) ہمے موسم کہ کلیرءِ بَر پشّیت ـ کلیرانی پشّگ ءِ موسم ـ آہاڑ ـ **کلیر پُلّ**:(کَ ـ لے ر ـ پُل ـ ل) (ن گ) ہما موسم کہ کلیرنوکی پُلّ جنت ـ

کُلیرگ :(کُ ـ لے ـ رگ) بچار : کُڑا لگ ـ

کلیرو :(کَ ـ لے ـ رو) (ن گ) بچار : کلپر ـ

کُلیری :(کُ ـ لی ـ ری) (ن گ) کُٹّ ءِ یا بغل ءِ چیرءَ گوڑو بُوتگ ـ کُگ دَرا ہگ ـ کُڑالگ ـ کُلاڑگ ـ کُلیرگ ـ

کلیری :(کَ ـ لی ـ ری)(ن گ) گونزلی مچّ ءِ ذاتے ـ

کِلیڑ :(کِ ـ لے ـ ڑ) بچار: کُڑیل ـ

کلّی کپوت :(کل ـ لی ـ کَ ـ پوت) (ن گ) دَڑاج دُمب، دَڑاج پادءُ لک دَستیں ساہ دارے ـ مُشک ءِ دوپاد ـ کوانڑ ـ

کلے کنّغ :(کَ ـ لے ـ کَ ـ نّغ) (ک گ) مُرگانی رِیسینگ ـ مُرگ ءِ پاٹو کنگ ـ پُٹانی دُور کنگ ـ

کلّیگ :(کل ـ لی ـ گ) بچار : کلّی ـ

کلینچ :(کَ ـ لے ں ـ چ) (ن گ) حاکی رَنگیں وَشّ تامیں کوَری ماہیگے ـ

کِلیموٹ:(کِ ـ لی ـ موٹ) (ن گ) ہبَکّہ ـ حیران ـ (2) برّ ـ وَیران ـ بے دِہ ـ ڈاک ـ

کلِینگوش :(کَ ـ لی ں ـ گوش)(ن گ) حَری گوش ـ بہارکاہے ـ

کم :(کَ ـ م)(ن گ) تاب ـ پیچ ـ پرترّ ـ وہل ـ ڈکّ ـ

کمّ :(کَم ـ م)(ن گ)(ج گ) بازءِ اناّں ـ کمک ـ کمّیں ـ ذَرـ ذرّہ ـ ذَرّگ ـ حُشک ـ اُش ـ اَشارت ـ کَیّ ـ تنکّ ـ تنک ـ **کمّ بُوت** :(کَم ـ م ـ بُوت) تُلکان ـ کمتی ـ کَیّ ـ **کمّ بُود**:(کَم ـ م ـ بُود) نابُود ـ نزور ـ بے وس ـ **کم کاسگ** :(کَم ـ کا ـ سگ) (س گ) وار ـ برّگ ـ شُدیگ ـ (2) بخیل ـ **کمّ کنگ** :(کَم ـ م ـ کَ ـ نگ) (ک گ) کم ترّگ ـ (2) پہ زانت چیزے ءَ چہ وَتی حقّیں گچّ ءَ کم تر پیش دارَگ ـ پچ ترّگ ـ سَرکنگ ـ **کمّاں بُودی** :(کَم ـ ماں ـ بُو ـ دی)(ن گ) کم تُکتگیں ـ کَیّ ـ ہما مال یا چیز کہ کشّ ءُ تول ءَ کم بُوتگیں ءِ ڈیس ءَ دیگ بیت ـ چیرکّا ـ الّ ءُ گش ـ **کمّی** :(کَم ـ می) (ن گ) کمّاں بُودی ـ کمّ ـ کم بُوتی ـ کم بُوت ـ اُٹّ ـ تُلکاں ـ چیرکّا ـ حامی ـ خامی ـ عیب ـ کَسَر ـ کَیّ ـ وٹپ ـ (2) نزوری ـ **کمّے** :(کَم ـ مے)(ج گ) تُشے ـ بازناں کمّ ـ اِیچو ـ اِینکو ـ اِینکہ ـ اِینکس ـ اِیچُک ـ اِینقدر ـ

کما :(کَ ۔ما)(ف گ) کما ہَگ ءِ فَرماں گال: بہ کمایا کما ہَگ ءِ کارءَ بہ کن۔
کمات :(کَ ۔مات)(ک گ) کما ہَگ ءِ گوْستگال بزاں آئیءَ یا آہاں کما ہَگ ءِ کارکت یا کما ہَگ ءِ کار بُوت۔ **کماتگ** :(کَ ۔ما۔ تگ)(ک گ) کما ہَگ ءِ دُوریں گوْستگال بزاں کما ہَگ ءِ کار بُوتگ۔ **کماتگیں** :(کَ ۔ما۔تَ۔گیں)(س گ) ہما کہ کما ہَگ بُوتگ۔لَڑبستگیں۔لڑءِ کُرتگیں۔(2) تَڑّارتگیں۔
کُماد :(کُ ۔ماد)(ن گ) زُرتءِ دار۔(2) شُکر کانڈیل۔ (3) کماند۔کُمُند۔
کَمار :(کِ ۔مار)(س گ) دِلگوش۔ پَرواہ۔(2)(ن گ) ٹھل۔ ناز۔ **کمارکنگ** :(کِ ۔مار۔کَ ۔نگ)(ک گ) خیال داری۔خیالءِ کنگ۔رُودیگ۔لیکگ۔
کُمار:(کُ ۔مار)(ن گ) تلاوگ یا بندے کہ چہ آپءِ لُنٹ پہ لنٹ بہ بیت۔(2) چمّانی پہ ناز نیم نرّی۔خُمار۔(3) ٹھل۔سُنٹ۔ مواز۔(4) (د) جُوّا۔
کماڑ:(کَ ۔ماڑ)(ن گ) ہما سِنگ کہ ماہورءِ پادءَ بستگ۔ کنّاڑ۔کنّال۔
کُمّاڑ :(کُم۔ماڑ)(ن گ) نِشہ۔ناتب۔نکیگ۔کماک۔بوشار۔ بنگاں بروت۔(2)(س گ) چیزے ءِ چہ حدّءَ گیش پُرّ بُوتگ۔ **کُمّاڑ بُوتگ** :(کُم۔ماڑ۔بُو۔تگ)(ک گ) شکم ءِ گرّگ ءِ گرّاں بُوتگ۔شکم ءِ دَردءِ دور۔**کُمّاڑی** :(کُم۔ما۔ڑی) ناتبی۔نکیگی۔
کماش:(کَ ۔ ماش)(ن گ)(س گ) عمرءَ پیر۔ اِسپیت رِیش۔عمرءِ ہما سَند کہ مَردُم ءِ مُودانی نیم سِیاہ ءُ نیم اِسپیت بہ بیت۔جہرا رِیش۔کلّانہ۔(2) حالءِ مرد۔ٹکّری۔کہودا۔پاگ واجہ۔پیشوا۔پیشونک۔ تَمَن دار۔سَرخیل۔سَرکردہ۔گہیں سَر۔راہ دَربَر۔مُکّ۔میر۔والی۔راہ بر۔مَستِر۔سَروک۔آرِیپ۔(3) بابو۔جمادار۔**کماشی** :(کَ ۔ما۔شی) (ن گ) پیراں سری۔مزن عمری۔ پیری۔(2) پاگ واجہی۔پیشونکی۔ راہ دربَری۔سروکی۔ مستری۔ سرداری۔ میری۔**کماشیں** :(کَ ۔ ما۔شیں)(س گ) مزن عمریں۔ پیریں۔ عاجزیں۔(2) مستریں۔ راہ در بریں۔ پیشونکیں۔سرداریں۔میریں۔
کَم اَصل :(کَم۔اَس۔ل)(س گ) بے بُن۔بے بُنیاد۔ بے جِدّ۔کَم ذات۔کَم نسب۔کَم نَسل۔(2) کِبھر۔ کوٹ۔ کوٹِک۔ بے پت۔**کَم اَصلیں** :(کَم۔اَس۔لیں)(س گ) بےبُنیں۔کَم ذاتیں۔ کَم نسبیں۔کَم نسلیں۔(2) کوٹِکیں۔بے پتیں۔کِبھرّیں۔**کَم اَصلی** : (کَم۔اَس۔لی) بےبیھی۔کَم نَسی۔کَم ذاتی۔(2) کوٹِکی۔کِبھرّی۔
کَماک :(کَ ۔ماک)(س گ)(ن گ) سُنٹ۔ٹھل۔ ناز۔مُواز۔
کمال :(کَ ۔مال)(س گ) جوانیں کِردار۔(2) مزن مردی۔ بُود۔مجال۔لائقی۔خوئندۂ۔قوّت۔ بُرُرشت۔خُوبی۔ جوہر۔ بُودءِ بُرش۔ بُودِشت۔(3)(ن گ) گورءِ ہما تہی جاگہہ کہ اُودءَ مُردگءَ ایرکنّنت۔لَحد۔
کمان :(کَ ۔مان)(ن گ) سِرّین۔سرّین ہڈّ۔(2) گومب۔ چوٹ۔(3) میل یا بُوجیگءِ مالُم۔(4) ہما چِنگیں جنگی سلاہ کہ چہ دار یا آسنءِ جوڑ بُوتگ کہ آئیءِ وہلیں نیمگءَ ساد یا روت بندگ بُوتگءِ تیرءِ سَرگوں ہمے پاند یا روتءَ گوازینگءِ پُشت گوں گور پاندءَ اَڑینگءِ چِلّگ بُوتگ کہ تیر پہ نشانگءَ سرّ پتہ۔**کمانگ** :(کَ ۔ما۔نگ) (ن گ) تیرءِ سرّ پینوک۔ہرسرّ پینوکیں نیم منگل یا پیچ داریں چیز۔(2) کمانءِ رَنگءَ تاب۔(3) ہما تراشتگیںءِ چِنگیں دار کہ اَسپی پُٹءِ بندنتءِ سُروزءَ جَننت۔گرّ۔**کمان میان** :(کَ ۔ماں۔مِ۔یان) بارگ بند۔زیبائیں جنکّ۔(2) زَحمءِ جُتک۔
کمان دار :(کَ ۔مان۔دار)(ن گ) سَرلشکر۔ سالار۔لشکرءِ مَستِر۔ کمانءِ واڑہ۔ جنگءِ سَروگان۔(2) تُوپچی۔ تیرانداز۔ **کمان داری** :(کَ ۔مان۔دا۔ری)(ن گ) سالاری۔سروکی۔لشکرءِ مستری۔(2) ٹِک تیری۔
کمان بہا :(کَ ۔مان۔بَ ۔ہا)(ن گ) ہما مال کہ سالونک وَتی وسرکانءِ سوگاتءَ دنت۔

کمان پاد :(کَ ـ مان ـ پاد) (س گ) اِنسان یا حیوان کہ پادئے چوٹ بہ بنت ـ چوٹ پاد ـ پَنڈی ـ (2) (س گ) رود باری مُہری ءِ قسمے کہ تچگ ءِ وہداں پادئے کمان دار یا گیّں چوٹ کپنت ـ (3) وَشّ رَواجیں اُشتر ـ

کمانٹ :(کَ ـ مان ـ ٹ) بچار : کوانٹ ـ

کماند :(کَ ـ مان ـ د) بچار : کماد ـ

کمانی :(کَ ـ ما ـ نی) (ن گ) تُوپکّانی ہما آہن کہ مکوءِ لگّیت ءُ تُوپکّ آس بارت ـ

کماہگ :(کَ ـ ما ـ ہگ) (ک گ) مُہرگاں بندیک ءِ کنگ ـ بندیک ءِ مُہرگ یا سُوچن ءِ تُمک ءِ مان کشّگ ـ لڑ کنگ ـ پہ رِدءُ کتار بندیک ءِ مان کشگ ـ مان کشّگ ـ پوہگ ـ سمن ـ **کماہگی** :(کَ ـ ما ـ ہَ ـ گی) (ن گ) کماہگ ءِ آوَ کی بزاں ہما کہ کماہگی انت ـ

کُمب :(کُم ـ ب) (ن گ) کلنڈی ءِ دَرپے کہ بُن ئے تنک، نیام ءَ کُپیت ءُ دَپ ئے تنک اِنت ـ آپ دَرپ ـ دِلّا ـ دِلو ـ گُگی ـ (2) ہما کنڈ کہ جُہل ءُ آپ دار اِنت ـ اوشتاتگیں آپ ءِ جُہلیں کنڈ ـ ناوَڑ ـ گوْرم ـ جُہلیں آپ ـ (3) کوہانی شَم ءِ تلگیں آپ داریں چات ـ تَرّگ ـ (4) چمّگ ـ (5) جُہلیں جاگہہ ـ

کَمب :(کَم ـ ب) (ن گ) تَل پچیں پیشّ کہ پہ لوگ ءُ کاپَراں کارمرز بیت ـ **کَمب ءِ چیر کنگ** : پیشّ ءُ بُرّگ، چانگ کنگ ءُ گرّانیں سنگے ءِ پر کنگ کہ پَراہی ئے بہ مانیت ـ چوشیں پیشّ کہ حُشک بنت کَمب گوْشگ بنت کہ پہ لوگ یا کاپرءِ سرادیگ ءِ کارمرز بنت ـ

کَمبار :(کَم ـ بار) (ن گ) زنڈیں ساد کہ چہ نالگین ءِ سُونس ءَ جوڑ کنگ بیت ـ کامبار ـ

کُمبار :(کُم ـ بار) (ن گ) ہما مَردُم کہ جہلگ، ماٹی ءُ کُونزگ اَڈ کنت ءُ بہا کنت ـ گِل ءِ ہیر ان جوڑ کنوک ـ گل ءِ ہیر انانی کسب کار ـ گلکار ـ (2) انسان یا اولاک ءِ پُرشتگیں ہڈّ انی بندوک ـ چالک کنگ ءِ زانتکار ـ

کم بخت :(کَم ـ بَخ ـ ت) (س گ) بےبحت ـ بےنصیب ـ شُوم ـ بےطالع ـ بےقسمت ـ **کم بختی** :(کَم ـ بَخ ـ تی) (ن گ) بدبختی ـ بدنصیبی ـ شُومّی ـ **کم بختیں** :(کَم ـ بَخ ـ تیں) (س گ) بدبختیں ـ بدنصیبیں ـ شُومّیں ـ

کُمبر :(کُم ـ بر) (ن گ) کابیا ـ مَرِنیں پاتے کہ بُن ئے بارگ ءُ سَرئے تنک ءُ میانجی ئے پڑاہ اِنت کہ ایشی ءِ تہہ ءَ توم ءُ داناں ایر کننت ـ (2) گنبدوڑیں کسانکین ءُ کاہ دابیں دَڑ چکے کہ گیشتر ماں کوہستگان ءُ نمبوئیں جاگہہ ءُ کوْرد پاں رُدیت ـ

کَمبر :(کَم ـ بر) (ن گ) گرّان ءُ سنگین ـ پُرشان ـ بےتماہ ـ کم طلب ـ بےحاجت ـ (2) سِیاہ ءُ اسپیت ـ ٹِکّ ٹِکّ ـ **کَمبریں** :(کَم ـ ب ـ ریں) (س گ) پُرشانیں ـ مڑاہ داریں ـ (2) سیاہ ءُ اسپیتیں، ٹِکّ ٹِکیں ـ

کَمبل :(کَم ـ بل) (د) (ن گ) وَلائتی ٹِپُّر ـ چہ اسپیت پَس ءِ مِید ءَ جوڑ کُرتگیں زمستانی سَر پوش کہ نپادانی سَرءَ پر دیگ بیت ـ (2) چہ پڑم ءَ گو پتگیں جَرّ ـ (3) پڑم ءِ پہ کچین جوڑ کُرتگیں نرم ءُ گرمیں لیپ ـ پٹّو ـ

کَمبو :(کَم ـ بو) (ن گ) مرّن جونیں دَریائی مُرگے ـ

کَمبی :(کَم ـ بی) (ن گ) کُٹینگ ـ کُٹومبو ـ زُنڈ ـ کُلاہو ـ (2) ہما کہ گوں کمب ءِ نسبت داریت ـ

کُمبیل :(کُم ـ بےل) (ن گ) دَرمانی بُوٹگ ـ (2) سُروز ءِ چَنگ ـ تمبورگ ـ (3) چہ شاگ ءِ دار ءَ اَڈ داتگیں سُروز ـ چَنگ ـ (4) ہما بیلگیں ڈگار کہ کُمب ءُ جُہل اِنت ـ یا آپ دار اِنت ـ (5) کیچ ءِ ضلّو ءِ ہلک ءُ میتگے ءِ نام اِنت ـ

کم پا :(کَم ـ پا) (س گ) کم ذات ـ بےبیہہ ـ کم نَسل ـ بےہڈّ ـ بدرگ ـ کم اَصل ـ کم نسب ـ **کم پائی** :(کَم ـ پا ـ ئی) (ن گ) کم ذاتی ـ کم اصلی ـ کم نسبی ـ بےبیہی ـ **کم پائیں** :(کَم ـ پا ـ ئیں) کم نسلیں ـ بےبیہیں ـ کم ذاتیں ـ

کَمپان :(کَم ـ پان) (د) (ن گ) لوگانی چپّ ءُ چاگرد ءَ دَراج ءُ مَرِنیں دیوال ـ شہر بند ـ فصیل ـ پسیل ـ حرَم ـ گڑھ ـ اَبیلی ـ لوگ ءُ جاگہانی چاگرد ءِ بستگیں دِیوال ـ

کُمپُو :(کُم۔پُو)(ن گ) وَشّ تامیں ماہیگ ءِ قِسمے۔
کَم تِر:(کَم۔تِر)(ج گ) چہ دِگرے ءَ کَمّ۔جہل۔(2) کمّیں۔ڈِہلا۔
کَم تِریں :(کَم۔تِ۔ریں) ہما کہ کَمّ انت۔
کَم تراٹ :(کَم۔تَ۔را۔ٹ)(ن گ) کَم نَسل۔کَم نسب۔کَم اَصل۔بدذات۔
کَم تَرّگ :(کَم۔تَر۔رَگ)(ک گ) کَم بُوتک۔کمّیں بُوتک۔کَم بُوت۔کَم کُنگ۔لِہہ جَنگ۔لِہگ۔
کَم توان :(کَم۔تو۔آن)(س گ) گاروٹ۔نِزور۔کَم طاقت۔(2) بزّگ۔نیست گار۔**کَم توانی** :(کَم۔توا۔نی)(ن گ) کَم واکی۔نِزوری۔کمزوری۔بزّگی۔نیزگاری۔**کَم توانیں** :(کَم۔توا۔نیں)(س گ) نیزگاریں۔کمزوریں۔نِزوریں۔بزّگیں۔کَم واکیں۔
کَمّ تَرّیتَگ :(کَم۔م۔تَر۔رِ۔تَگ) کمّ تَرّگ ءِ گوَستگال۔(2) کمّ مَنتَگ۔پُورانہ بُوتَگ۔**کَمّ تَرّیتَگیں** :(کَم۔م۔تَر۔رِ۔تَ۔گیں) کمّ تَرّگ ءِ دیریں گوَستگال۔(2) ہما کہ کمّ بُوتگ۔ہما کہ پِر مَنتَگ۔
کَمتی :(کَم۔تی) بچار : کَم بُوت۔
کَم جَرات :(کَم۔جَ۔رات)(س گ) کَم ذات۔کَم اصل۔کَم پا۔بدرَگ۔بےبِیہہ۔
کُمچہ :(کُم۔چہ)(ن گ) چمچہ۔کاشُک۔چوشانک۔کاچُغ۔(2) ہما کہ داشت ءَ نیست۔
کَمچہ :(کَم۔چہ)(ن گ) آپی مُرگے۔
کَم حبر :(کَم۔ہَ۔بَر) ہما مَردُم کہ زیادہ حبر مہ کنت۔کَم گو۔گرَان۔سنگین۔**کَم حبری** :(کَم۔ہَ۔بَ۔ری) کَم گوئی۔گرَانی۔سنگینی۔**کَم حبریں** :(کَم۔ہَ۔بَ۔ریں) ہما کہ کَم حبر کنت۔گرَانیں۔سنگینیں۔
کَم خَرچ :(کَم۔خَر۔چ)(س گ) ہما کہ خرچ ءَ کَم اِنت۔
کَم خَصلت :(کَم۔خَس۔لَت)(س گ) راجس۔کَم نصب۔بدکرد۔ بدعمل۔**کَم خَصلتیں** :(کَم۔خَس۔لَ۔تیں)(س گ) کَم ذاتیں۔ کَم نَسبیں۔(2) بدکردیں۔بدعملیں۔

کَم دَست :(کَم۔دَس۔ت)(س گ) نیزگار۔بدحال۔بےدَست رس۔
کَم داشت :(کَم۔داش۔ت)(س گ) بےاوپار۔بےسَگّ۔(2) ہما کہ داشت ءَ نیست۔ہما کہ رَوْنہ کنت۔ناپادار۔
کَم دِید :(کَم۔دی۔د)(س گ) بےمیم۔چمّاں کُنٹ بُوتگ۔کورٹو۔
کَم دِیدیں :(کَم۔دی۔دیں)(س گ) بےمیمیں۔کورٹویں۔(2) نزانتکاریں۔ناسرپدیں۔ناپوہیں۔عاقبت نااندیشیں۔کورمیمیں۔
کَم ذات :(کَم۔ذات)(س گ) کَم اَصل۔ہما مَردُم کہ رَگ ءُ حون ءُ ہڈّ ءِ پہک مہ بیت۔بدذات۔کَم نَسل۔گندہ ذات۔کَم پا۔کَرنگِش۔بےبنیاد۔بےبُن۔ڈومب۔بےاَصل۔بےرَگ۔بداَصل۔کَم پا۔بدنَسل۔(2) کَسان۔کَم عمریں مَردُم۔**کَم ذاتی** :(کَم۔ذا۔تی)(ن گ) کَم اَصلیں۔کَم نسبی۔کَم پائی۔**کَم ذاتیں** :(کَم۔ذا۔تیں)(س گ) کَم اَصلیّ۔کَم نَسبیں۔کَم پائیں۔بےبُنیں۔بےبِیہیں۔
کَمر :(کَ۔مَر)(ن گ) سرِین۔ترِنگ۔**کَمر بَستَگ** :(کَ۔مَر۔بَس۔تَگ)(س گ) تیار۔ساڑی۔لانک بند۔(2) پُرسِلاہ۔**کَمر بَند** :(کَ۔مَر۔بَن۔د)(ن گ) سرِین بند۔پٹّہ۔کمرپٹّہہ۔جابہہ۔
کَمر پَٹّہ :(کَ۔مَر۔پَٹ۔ٹَہ) بچار : کمربند۔
کَمرزانی :(کَ۔مَر۔زا۔نی)(ن گ) دَزاجیں گُدے کہ نِندَگ ءِ سرِین ءِ مان ترّینگ ءُ دیم ءِ کونڈاں بندَگ بیت۔زانو بند۔زان بند۔بغل بندی۔زانو بندی۔
کَمرکَشّ:(کَ۔مَر۔کَش۔ش)(ن گ) دَرمانے۔دژ چک ءِ شِیرَگ۔سُسّری دَرمانے۔سرِین ءِ درد ءِ دَوائے۔
کَم رَو :(کَم۔رَو)(س گ) ہما چیز کہ رَوْ مہ کنت یا دیر ءَ مہ جلّیت۔ہما چیز کہ آئی ءِ رااَدار مہ بیت۔
کَم روچ :(کَم۔رو۔چ)(س گ) مُرتگیں۔ہما کہ زندگی ءِ روچ ءَ کَم اَنت۔

کُمری : (کُم ۔ری) (ن گ) وَش تَواریں شاعُل ۔ (2) کپوت ۔ (3) چار پادَ گی ڈُہل کہ لیواۓ کارمز بیت ۔

کَم رین : (کَم ۔رے ۔ن) (س گ) ہما مُرگ کہ کَم ہیک بہ دنت ۔

کُمّڑ : (کَم ۔مڑ) (ن گ) گوٗات ءِ بند بُونگ ۔ ہُبّ ۔

کَم مُڑ : (کَم ۔مُڑ) (ج گ) کَسان ۔ کمّے ۔ کَسانیں ۔ کَمّک ۔

کَم زانت : (کَم ۔زاں ۔ت) (س گ) ہما کہ زانگ ئے نیست ۔ رَبُودَگ ۔ مُس ۔نشیوال ۔ کَم عقل ۔ ناسَر پد ۔ اَحمق ۔ بے عقل ۔ نہ زانتکار ۔ ٹلّر ۔ کَم فہم ۔ بے زانگ ۔ **کَم زانتی** : (کَم ۔زان ۔تی) (ن گ) کَم زانگی ۔ کَم عقلی ۔ کَم فہمی ۔ نزانتکاری ۔ کورفہمی ۔ بے سُدّھی ۔ نادانی ۔ **کَم زانتیں** : (کَم ۔زان ۔تیں) (س گ) کَم عقلیں ۔ کَم فہمیں ۔ بودلائیں ۔ بے سُدّھیں ۔

کَم زانگ : (کَم ۔زا ۔نگ) نہ زانتکار ۔ کور دِید ۔ کورفہم ۔ بے عقل ۔ ناسَر پد ۔ **کَم زانگی** : (کَم ۔زا ۔نَ ۔گی) (ن گ) بچار : کَم زانتی ۔ **کَم زانگیں** : (کَم ۔زا ۔نَ ۔گیں) (س گ) کور دیدیں ۔ کور فہمیں ۔ بے عقلیں ۔ نزانتکاریں ۔ کَم دیدیں ۔ ناسَر پدیں ۔

کَمزور : (کَم ۔زور) (س گ) نِزور ۔ بے جان ۔ آزُردگ ۔ بے تاگت ۔ پوٗنچ ۔ بے چارہ ۔ کاہل ۔ بے سیخ ۔ سُست ہاٹی ۔ لاغر ۔ ناتوان ۔ ہُڈّگ ۔ ضعیف ۔ عاجز ۔ لیہانڈگ ۔ بے زور ۔ بے توان ۔ بے زرّت ۔ (2) شُدا ۔ شِنّال ۔ شیئگل ۔ (3) چہ نادُراہی ءَ نزورترّاِتگیں ۔ نیم ساہ ۔ زَرَدگ ۔ زندہ مُرگ ۔ (4) تنگ دَست ۔ بے مال ۔ **کَمزُوری** : (کَم ۔زُو ۔ری) (ن گ) نزُوری ۔ عاجزی ۔ ضعیفی ۔ (2) تنگ دستی ۔ واری ۔ برّگی ۔ **کَمزوریں** : (کَم ۔زو ۔ریں) (س گ) نزوریں ۔ بے سِنچیں ۔ لاغریں ۔ نیزگاریں ۔ تنگ دستیں ۔ بے مالیں ۔

کَم سُخن : (کَم ۔سُ ۔خُن) (س گ) کَم حبَر ۔ کَم گو ۔

کَم سَنگ : (کَم ۔سَن ۔گ) (س گ) سُبکّ ۔ بے اَدب ۔ (2) ہما کہ وزن ءُ تول ءَ سُبکّ ءُ کَم اَنت ۔

کَم سَن : (کَم ۔سَن) کَسان ۔ نابالغ ۔ ہُرد ۔ **کَم سَنی** : (کَم ۔سَ ۔نی) (ن گ) کَم عمری ۔ کَساں سالی ۔ نابالغی ۔

کَم شَرَف : (کَم ۔شَ ۔رَف) (س گ) ہما مَردُم کہ آئی ءَ عزّت ءُ شرف مہ بیت ۔ بَدّنام ۔ بے عِزّت ۔ بے سِکّہ ۔ بے شان ۔ جلُّونٹ ۔ چلُّوس ۔ بے پردگ ۔ بے تام ۔ بے حیا ۔ بے زَہرگ ۔ پُتّار ۔ ترَڑ پّل ۔ راپچ ۔ سُبکّ ۔ کَم نام ۔ لِگڑ ۔ **کَم شَرَفّی** : (کَم ۔شَ ۔رَف ۔فی) (ن گ) بَدّنامی ۔ بے عِزّتی ۔ بے پَردَگی ۔ سُبکّی ۔ کَم نامی ۔ **کَم شَرَفیں** : (کَم ۔شَ ۔رَف ۔فیں) بدنامیں ۔ بے عزّتیں ۔ بے تامیں ۔ بے حیائیں ۔ سُبکّیں ۔

کَم طاقت : (کَم ۔تا ۔قَت) (س گ) نزور ۔ کَم گُشاد ۔ نادَست رَس ۔ بے سیخ ۔ بے توان ۔ کَم واک ۔ بے زِرّت ۔ پُرشتہ پاد ۔ پوٗنچ ۔ کَم کُجال ۔ کَم توان ۔ **کَم طاقتی** : (کَم ۔تا ۔قَ ۔تی) (ن گ) نزُوری ۔ کَم گُشادی ۔ کَم کجالی ۔ **کَم طاقتیں** : (کَم ۔تا ۔قَ ۔تیں) (س گ) نزوریں ۔ کمزوریں ۔ بے سِنچیں ۔ نیزگاریں ۔ بے مالیں ۔ تنگ دَستیں ۔

کَم عَقل : (کَم ۔اَق ۔ل) (س گ) بودلّا ۔ ناپوہ ۔ ناسَر پد ۔ کَم زانت ۔ کَم فہم ۔ **کَم عَقلی** : (کَم ۔اَق ۔لی) (ن گ) بے عقلی ۔ بودلائی ۔ نازانتی ۔ ناسرپدی ۔ کور دیدی ۔ نادانی ۔ بے مَتی ۔ **کَم عَقلیں** : (کَم ۔ اَق ۔لیں) (س گ) نزانتکاریں ۔ ناسر پدیں ۔ کَم فہمیں ۔ بودلائیں ۔ کوردیدیں ۔

کَم فہم : (کَم ۔فَہ ۔م) (س گ) بے دِید ۔ بے عقل ۔ بے مَت ۔ کَم زانت ۔ کورفہم ۔ **کَم فہمی** : (کَم ۔فَہ ۔می) (ن گ) نزانتکاری ۔ کور دیدی ۔ بے عقلی ۔ **کَم فہمیں** : (کَم ۔ فَہ ۔ میں) (س گ) ناسر پدیں ۔ کور دیدیں ۔ بودلائیں ۔ نزانتکاریں ۔ بے سُدّھیں ۔ کَم عَقلیں ۔

کَم قیمت : (کَم ۔قی ۔مَت) (س گ) بے اَرزِش ۔ کَم نہاد ۔ اَرزاں ۔ آسان ۔ **کَم قیمتیں** : (کَم ۔قی ۔مَ ۔تیں) ارزانیں ۔ کَم نہادیں ۔ بے اَرزِشیں ۔

کَمک : (کَم ۔ک) (ن گ) کلور ءُ پہلُوگانی نیاممجی ۔ کلور ءِ ہڈّ ءِ سَر ءِ نرمگ ۔ سرَین ءِ ہردوئیں کش ۔ ترَّگ ۔ کڑوکی ۔ (2) تلک ۔ پہ مُرگانی شکار ءِ ہاترءَ چہ سیاہ پس یا گُرانڈ ءِ شاح ءَ جوڑ بُوتگیں تلک ۔

کُمکّ :(کُ ۔مَک ۔ک) (ن گ) مَدّت ۔ امداد ۔ ٹیک ۔ تورہ ۔ تکّہ ۔ اڈّہ ۔ بجّار ۔ پارت ۔ کارسَواری ۔ واہِر ۔ وہار ۔ **کُمکّ دیگ** : (کُ ۔مَک ۔ک ۔دی ۔ یَگ) (ک گ) مدت کنگ ۔ پلّہ مَرزی کنگ ۔

کُمکّ کار :(کُ ۔مَک ۔ک ۔کار) (س گ) کُمکّ دیوک ۔ دَست رُمان ۔ بڈّ زُوروک ۔ مدت کار ۔ پُشتی بان ۔ پا کر ۔ دَست کُمکّ ۔کسّ ءُ کو ۔

کَمکّ :(کَ ۔مَک ۔ک) (ن گ) گِچِّن ۔آرتءِ گیچگ ءِ اَزباب ۔

کَمُّک:(کَم ۔مُک) (ج گ) کَمّیں چیز ۔ باز اِنّاں ۔ ہچّ ۔کَمّیں ۔ ذِرّہے ۔ تُشکّے ۔ بُوڑیا ۔ کَمّے ۔ کَمّو ۔ پشّے ۔ تِرّک ۔تُش ۔ٹُکُّر ۔ چُٹّک ۔ رسد ۔زارت ۔کَمّ ۔ **کَمُّکیں** : (کَم ۔مُ ۔کیں) (س گ) ہما کہ کَم انت ۔کَمّیں ۔ **کَمّو** :(کَمّ ۔مو) (ج گ) کَمُّک ۔کَمّیں ۔چَند ۔

کَم کُجال:(کَم ۔کُ ۔جال) (س گ) بے زَرّت ۔کَم طاقت ۔کَم تَوان ۔(2) کَم زانگ ۔کَم فہم ۔**کَم کُجالیں** : (کَم ۔کُ ۔جا ۔لیں) (س گ) بے زِرّگتیں ۔کَم توانیں ۔(2) ناسرپدیں ۔کَم فہمیں ۔(3) نیزگاریں ۔بزّگیں ۔

کُمکّ کارگال :(کُ ۔مَک ۔ک ۔کار ۔گال) (ن گ) ہما گال کہ کارگال ءُ نام گالاں کُمک کَنَنت چوکہ : اَنت ۔ اِنت ۔ اَت ۔ اِت ۔آں ۔ایں ۔

کَم گُشاد :(کَم ۔گُ ۔شاد) (س گ) کارءِ سُست ۔ نابُود ۔ کُٹّہ ۔ کُنٹ ۔ بےتَوان ۔ ناتَوان ۔ نِزور ۔کَم طاقت ۔**کَم گُشادی** :(کَم ۔گُ ۔شا ۔دی) (ن گ) نِزوری ۔کَم توانی ۔ بے واکی ۔ (2) نیزگاری ۔ واری ۔ بزّگی ۔**کَم گُشادیں** : (کَم ۔گُ ۔شا ۔دیں) کَم توانیں ۔ بےواکیں ۔ نیزگاریں ۔ واریں ۔ بزّگیں ۔کَم طاقتیں ۔ نِزوریں ۔

کَم گو : (کَم ۔گو) (س گ) کَم حبَر ۔(2) گرانءُ سنگین ۔ **کَم گُوئی** : (کَم ۔گو ۔ئی) (ن گ) بے حبَری ۔کَم سُخنی ۔

کِمو :(کِ ۔مو) (ن گ) مُرگےءِ نام اِنت ۔

کَم نام :(کَم ۔نام) (س گ) کَم عِزّت ۔کَم شرف ۔ بدنام ۔ بے عِزّت ۔**کَم نامی** : (کَم ۔نا ۔می) (ن گ) بے عِزّتی ۔کَم شرَفی ۔ بدنامی ۔نامءُ دَپی ۔

کَمَند :(کَ ۔مَن ۔د) (ن گ) ساد ۔مُہریں ساد یا سانکل ۔(2) لوپ ۔

کَمُند :(کَ ۔مُں ۔د) (ن گ) شکر کانڈیل ۔کماند ۔کماد ۔

کَم نَسَب:(کَم ۔نَ ۔سَب) بے اَصل ۔ بے پیر ۔ بے ہَڈّ ۔ کَم ذات ۔کَم نَسل ۔ بے بیہہ ۔کَم پا ۔**کَم نَسبی** : (کَم ۔نَ ۔سَ ۔بی) (ن گ) کَم اصلی ۔کَم ذاتی ۔کَم نسلی ۔ بے بیہی ۔کَم پائی ۔**کَم نَسبیں** :(کَم ۔ نَ ۔سَ ۔بیں) کَم پائیں ۔کَم ذاتیں ۔کَم اصلیں ۔ بے بیہیں ۔

کَم نَسل : (کَم ۔نَس ۔ل) بچار : کَم نَسَب ۔

کَم نِہاد :(کَم ۔نِ ۔ہاد) (س گ) اَرزان ۔ آسان ۔ کَم قیمت ۔

کَم نیاد :(کَم ۔نِ ۔یاد) (س گ) کَم دیوان ۔کَم مجلس ۔(2) کَم شرف ۔

کَم واب :(کَم ۔واب) (س گ) ہما مَردُم یا ساہ دار کہ باز مَہ وپسیت ۔**کَم وابی** :(کَم ۔وا ۔بی) واب نیاہگ ۔

کَم واک:(کَم ۔وا ۔ک) (س گ) کمزور ۔کَم طاقت ۔ بےسیک ۔ نِزور ۔ بے سِیخ ۔(2) تنگ دَست ۔وار ۔**کَم واکی** : (کَم ۔وا ۔کی) (ن گ) بے واکی ۔کمزوری ۔ نِزوری ۔(2) تنگ دستی ۔ واری ۔

کَم واکیں :(کَم ۔وا ۔کیں) نِزوریں ۔کَم گُشادیں ۔

کَم وَرد :(کَم ۔وَر ۔د) (س گ) ہما مَردُم کہ وَردِنءَ کَم بہ بیت ۔ ہما کہ وَرگ باز نہ وارت ۔**کَم وَردی** : (کَم ۔وَر ۔دی) (ن گ) کَم وَرگی ۔(2) کَم وَرگ ۔

کَم وَزن :(کَم ۔وَز ۔ن) (س گ) سُبکّ ۔ ہما کہ وزنءِ گران نہ اِنت ۔**کَم وَزنی** :(کَم ۔وَز ۔نی) سُبکّی ۔ وزنءِ کَمّی ۔

کَمَّہ : (کَم ۔مَہ) (ن گ) اَدّی ۔ گوْہارو ۔ (2) دزگوْہار ۔ گوْہارُکو ۔

کُمیت : (کُ ۔ مَ ۔ ت) (ن گ) سُہریں اَسپ کہ دیم ءَ اِسپیت اِنت ۔ بور ۔
کُمِیٹ : (کَ ۔ می ۔ ٹ) (ن گ) پوست ءِ دَرپے کہ چہ چات ءَ آپ ءِ کشگ ءَ کارمرز بیت ۔ ڈول ۔
کُمیر : (کَ ۔ مے ۔ ر) (ن گ) ہما آسن ءِ ٹُکُر کہ نَنگار ءِ زُبانک ءَ لگوشگ یا گوَر ءَ دیگ بیت کہ نَنگار ءِ وہد ءَ ڈگار ءَ دِرّیت ۔ کُنڈہ ۔ پار ۔ پال ۔
کمّیں : (کَم ۔ میں) بچار : کمّے ۔
کمینہ : (کَم ۔ می ۔ نہ) (د) (ن گ) بدنسب ۔ بدنَسل ۔ کم ذات ۔ بے بیہہ ۔ **کمینہیں** : (کَ ۔ می ۔ نَ ۔ ہیں) بدنسلیں ۔ کم ذاتیں ۔ بے بیہیں ۔
کَن : (کَ ۔ ن) (ف گ) کنگ ءِ فرماں گال : بہ کن ۔
کِن : (کِ ۔ ن) (ن گ) تام ۔ (2) وَڑ ۔ بوم ۔
کُن : (کُ ۔ ن) (ن گ) کنوک ۔ لبزانی گُڈسَراں آئی ءِ مَعنا ءَ چوش بدل کنت : کار : کارکُن ۔
کُنّ : (کُن ۔ ن) (ن گ) گلّو ءِ ذات ءِ ماہیگے ۔ کپّگو ۔
کنّات : (کَن ۔ نات) (ن گ) کہن ءِ کارکنوک ۔ کہن جنوک ۔ کاریز کشّ ۔ لئی کشّ ۔ **کنّاتی** : (کَن ۔ نا ۔ تی) (ن گ) کہن ءِ کارءِ پُوریات ۔
کِنار : (کِ ۔ نا ۔ ر) (ن گ) دامن ۔ وٹّ ۔ لمب ۔ کرّ ۔ کِنِکّ ۔ گوَر ۔ پلّو ۔ کرُک ۔ تیاب ۔ چُنڈ ۔ دَپ ۔ رِکّ ۔ زِہ ۔ کانٹ ۔ بُوز ۔ بوک ۔ کانگ ۔ کلانٹک ۔ کندَو ۔ کنی ۔ کوڑ ۔ گوشہ ۔ لُنٹ ۔ کنارہ ۔ نِبا لگ ۔ **کِنارگ** : (کِ ۔ نا ۔ رَگ) (ن گ) کرّ ۔ لَمب ۔ سُنٹ ۔
کنارہ : (کِ ۔ نا ۔ رہ) بچار : کِنار ۔
کُنال : (کُ ۔ نال) (ن گ) چہ حاک ءَ جوڑ کُتگیں ہما پڑ اہیں ہیران کہ مالاں آپ دینت ۔
کنام : (کَ ۔ نام) (س گ) ہاڈال ۔ حُشک ۔ بے جوگ ۔
کناویز : (کَ ۔ نا ۔ وے ۔ ز) (ن گ) چہ آبریشم ءَ دوتکگیں پڑ اہیں شلوار ۔ (2) چہ ہفت تہریں آبریشم ءَ گوپتگیں گُد ۔

کنائیننگ : (کَ ۔ نا ۔ ئین ۔ تگ) کنائینگ ءِ گوستگال ۔ (2) کسے ءَ راکارے ءِ گوشتگ ءُ آئی ءَ ہما کار کُنگ ۔ **کنائینتگیں** : (کَ ۔ نا ۔ ئین ۔ تَ ۔ گیں) کنائینگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ کنائینگ بُوتگ ۔
کنائینگ : (کَ ۔ نا ۔ ئے ۔ نگ) (ک گ) یکّے ءِ پَرما ہگ کہ کارئے بکنت ۔ **کنائینگی** : (کَ ۔ نا ۔ ئے ۔ نَ ۔ گی) (ن گ) کارے ءِ سرجم کنگی ۔ (2) کنائینگ ءِ آوَرکی ۔
کُنبی : (کُن ۔ بی) (ن گ) سارتیں گوات ۔ گورِیچ ۔
کِنت : (کِن ۔ ت) (ن گ) ماہیگ ءِ لاپ ءُ دُمب ءِ مِیانجی ءِ بہر ۔
کنت : (کَن ۔ ت) (ک گ) کنگ ءِ آیوکی بزاں آنوکی کنت ۔
کُنّت : (کُن ۔ نَت) (ن گ) کست ۔ زَہر ۔ حَسَدّ ۔ کینگ ۔ کُندہ ۔ بیر ۔ جُوسک ۔ ضِدّ ۔ **کُنّتی** : (کُن ۔ نَ ۔ تی) (ن گ) کَستی ۔ حَسَدّی ۔ (2) دُژمنی ۔ کُندہی ۔
کنتر : (کَن ۔ تَر) (ن گ) پشّکیں ماہیگ ءِ ذاتے ۔
کنتراس : (کَن ۔ تَ ۔ را ۔ س) (ن گ) ہما پیالگ ءِ آپ کہ زَرگرسُہر ءَ چہ دموک ءِ آس ءَ دَرکنت ءُ پدا ہمیشی ءِ تہہ ءَ مان کنت کہ سَرد بہ بیت ۔ دَست گُل ۔ (2) سُہری آپ مَندو ۔
کُنٹ : (کُن ۔ ٹ) (ن گ) بان یا لوگ ءِ تیر ۔ بُنڈ ۔ (2) چُچّ ءِ کُنٹ ۔ (3) ہما کہ تیز ءُ بُرّوک نہ اِنت ۔ ٹُنٹ ۔ سُست رَواج ۔ کُٹّہ ۔ (4) حِسّ ۔ مارگ ۔ مارشت ۔ شُبینگ ۔ (5) جون ۔ مَرُدم ءِ بے ساہیں جون ۔ جسد ۔ لاش ۔ لاشہ ۔ میّت ۔ (6) (س گ) سُست ۔ نابُود ۔ کم گُشاد ۔ **کُنٹ ءِ جَنگ** : گُمان بُوَگ ۔ (2) شبینگ بُوَگ ۔ مارَگ ۔ **کُنٹ گام** : (کُن ۔ ٹ ۔ گام) (س گ) ہما کہ رَوگ ءَ کُنٹ اِنت ۔ ہما کہ تُرُندشت نہ کنت ۔ **کُنٹی** : (کُن ۔ ٹی) کُنٹ بُوَگ ۔ (2) بے ساہی ۔ لاشِی ۔ **کُنٹیں** : (کُن ۔ ٹیں) (س گ) ہما کہ کُنٹ انت ۔ ہما کہ تیز ءُ بُرّوک نہ انت ۔
کُنٹاں جَنگ : (کُن ۔ ٹاں ۔ جَ ۔ نگ) (ن گ) مُرگے ۔ داراں ٹِکو ۔ لوڑی مُرگ ۔

کُنٹگ :(کُن۔ٹَگ)(ن گ) دَڑ چکانی تا کانی بُن ءَ دِگہ تیزءُ سُوچِنیں دارُک رُد نت کہ کُتّ بنت ۔ جِکّ ۔ زِبّر ۔ خار ۔ زِیر ۔
کُنٹگو :(کُن۔ٹَ۔گو)(ن گ)(س گ) کسانیں بُوٹگے کہ ایشی ءِ تاک ءِ بدل ءَ کُچل اَنت کہ ایشانی سَر تُوسکّ ءُ کُنٹگ اَنت ۔(2) ہما کہ کُنٹگ ئے باز پر۔ **کُنٹگی** :(کُن۔ٹَ۔گی)(ن گ) کُنٹگ داریں ۔ ہما کہ گوں کُنٹگ ءَ نسبت داریت ۔
کُنٹگ دار :(کُن۔ٹَگ۔دار)(س گ) ہر چیزے ءَ کہ کُنٹگ ءِ پر بہ بیت ۔ **کُنٹگ داریں** :(کُن۔ٹَگ۔دا۔ریں)(س گ) ہما کہ کُنٹگ ئے پر۔
کُنٹیں کارچ :(کُن۔ٹیں۔کار۔چ)(س گ) ہما کارچ کہ بُرّ اِت مہ کنت ۔ تیز مہ بیت ۔
کُنٹ میم :(کُن۔ٹ۔مے۔م)(س گ) نہ گندگ ۔ چمّانی نزوری ۔ کُنٹ نظر ۔ دِید ءِ نزور بُوہگ ۔ **کُنٹ میمیں** :(کُن۔ٹ۔مے۔میں)(س گ) کم دیدیں ۔ کورٹوئیں ۔(2) بے دیدیں ۔ نزانتکاریں ۔ ناسرپدیں ۔ بے سُدّھیں ۔
کُنٹ نِظر :(کُن۔ٹ۔نِ۔زَر) بچار : کُنٹ میم ۔
کُنٹہ :(کُن۔ٹَہ)(ن گ) نوک رُستگیں فصل ۔ کم رُدومیں کِشار ۔
کُنج :(کُن۔ج)(ن گ) نشتگیں بے سیریں جِنکّ ۔(2) کُنڈ ۔ کُچّ ۔ کُراِنج ۔ کلوت ۔ کُلوتک ۔ گوشہ ۔ یکّ نیمگ ۔ یکّ پلّو ءَ ۔(3) جرّ لانچک ۔ جرّ ءِ بُڑزکنگ ۔(4) کیچ ءِ ضلّؤ ءَ سرد شت ءِ دَمگ ءُ ہلکے ءِ نام اِنت ۔
کنجارو :(کَن۔جا۔رو)(ن گ) مال ءُ دَلوتی وَرگی کاہے ۔
کنجر :(کَن۔جَر)(د)(ن گ) دَلّار ۔ بے عزّت ۔ بدکار ۔ بے آبرُو ۔ بگا ۔ **کنجری** :(کَن۔جَ۔ری)(ن گ) بے لجّ ۔ قحبگ ۔ بے ہژمیں جنین ۔(2)(س گ) بے لجّیں مردُم ۔
کنجک :(کَن۔جُک)(ن گ) رَکاب ۔ ماذن ءِ سنجانی پدی پلّو ءَ مُہر داریں جرّے ۔(2) پستہ ۔

کنجل :(کَن۔جَل)(ن گ) چوسرُمگ ءَ اِنت کہ چمّ ءَ کنت ئے کجّل ۔ کاجل ۔(2) سیاہ ۔ **کنجلی** :(کَن۔جَ۔لی) ہما کہ آئی ءِ چمّ کنجل کُتگ انت ۔ **کنجلینگ** :(کَن۔جَ۔لے۔نَگ)(ک گ) چو کنجل ءَ کنگ ۔ سکّ سِیاہ کنگ ۔
کنجو :(کَن۔جو)(ن گ) یکّدار یا بُو جیگ ءِ ہما چیری ءُ تہی جاگہ کہ اُود ءَ مُدام آپ داریت ۔ کانجو ۔(2) بے موسم ۔ چہ موسم ءَ پدی ۔(3) پیری ءِ وہد ءِ اولاد ۔(4) مال ءِ پدی زنک ۔
کنجُوسک :(کَن۔جُوس۔ک)(ن گ) بخیل ۔ مُرّی ۔ مُوزی ۔ رَکّو ۔ سِیگّڑی ۔ مال دوست ۔ مُرّ ۔ کِژر ۔ کُکُشک ۔ نادِیستگ ۔ چمّ چُٹّ ۔ بَہِیل ۔ پلّوتگ ۔ **کنجوسکی** :(کَن۔جُوس۔کی)(ن گ) بخیلی ۔ مال دوستی ۔ سِکّٹی ۔ مُرّی ۔ **کنجُوسکیں** :(کَن۔جُوس۔کیں)(س گ) بخیلیں ۔ مُرّیئیں ۔ مال دوستیں ۔ سِکّٹیں ۔
کُنجی :(کُن۔جی)(ن گ) کِلیت ۔ چابی ۔(2) ہما کہ گوں کُنج ءَ نِسبت داریت ۔
کُنچت :(کُن۔چت)(ن گ) دَہلے کہ دانگ ئے سکّ کسان اِنت ۔ **کُنچتی** :(کُن۔چِ۔تی)(ن گ) ہما ڈگار کہ اُود ءَ کُنچت کِشنت ۔(2) ہما چیز کہ آئی ءِ تہ ءَ کُنچت مان ۔(3) ہما کہ گوں کُنچت ءَ نِسبت داریت ۔(4) کیچ ءِ ضلّؤ ءَ سردشت ءِ دَمگ ءُ ہلکے ءِ نام اِنت ۔
کُنچتو :(کُن۔چِ۔تو)(ن گ) دَرمانی بُوٹگے ۔ مال ءُ دلوت ءِ وَرگی کاہے ۔
کنچک :(کَن۔چَک)(ن گ) کسانیں ماہیگے ۔
کنچنی :(کَن۔چَ۔نی)(ن گ) قحبگ ۔ بدکاریں جنین ۔(2) ناچی ۔(3) سُبکّی ۔ تُلّسی ۔
کند :(کَں۔د)(ف گ) کندگ ءِ فرماں گال : بہ کند ۔(2) شکر ۔ شکر کانڈیل ۔
کُند :(کُن۔د)(ن گ) ماہیگے ۔
کُندار :(کُن۔دا۔ر)(ن گ) بجّن ۔ کوٹگ ۔ کُردگ ۔

کُنداک :(کُن ۔ دا۔ک) (ن گ) ٹُپَنگ ءِ دَستگ ۔ ٹُپَنگ ءِ بُنی دار ۔ ٹُپَنگ ءِ بن دار کہ ٹُپَنگ ءِ جَنگ یا آس دیگ ءِ وہداں مَرُدم کو پَگ ءِ سَکّ ئے دیںنت ۔

کُندِڑک :(کُن ۔ دِڑ ۔ک) (ن گ) دَرمان کاہے کہ پہ دُوت دیگ ءِ کارمرزبیت ۔

کُندِری :(کُن ۔ دِ۔ری) (ن گ) پاچک ۔ پیشّ ءِ ٹوکری ۔ کسانیں سُند ۔

کَندَگ :(کَن ۔ دَگ) (ک گ) دِل وَشّی ءِ دمان ءِ دَپ ءِ دَرآتکگیں وَشّیں توار ۔ پڑیشت کنگ ۔ ڈیکغ ۔ ہَندگ ۔ **کَندَگی** :(کَن ۔ دَ۔ گی) (ن گ) کَندَگ ۔(2) کَندَگ ءِ آوَکی ۔ **کَندَگیں** :(کَن ۔ دَ۔ گیں) چوکَندَگ ءَ ۔

کُندَل :(کُن ۔ دَل) (ن گ) نالگین ذاتیں کسانیں دَرچک ءِ تاک ۔

کندو :(کن ۔ دو) (ن گ) کنارہ ۔ دَریاءِ تیاب ۔ کندی ۔ تیاب لمب ۔ پہناد ۔ کنار ۔ دَمَگ ۔ کُنڈ ۔

کُندَہ:(کُن ۔ دَہ) (ن گ) کلات ۔ بُرزیں بِنت ۔(2) کُنّت ۔ ضِدّ ۔ حسَدّ ۔ **کُندَہی** :(کُن ۔ دَ۔ ہی) (ن گ) ضِدّ ۔ دُشمن داری ۔ کینگی ۔ حسّدی ۔ **کُندَہی بُوَنگ** :(کُن ۔ دَ۔ ہی ۔ بُو۔نگ) (ک گ) کانٹکو بُوَنگ ۔ ضِدّ بُوَنگ ۔ دُشمنی کنگ ۔ کُنّتی بُوَنگ ۔ کستی بُوَنگ ۔

کَندَہ :(کَن ۔ دَہ) (ن گ) دَراجیں راہ ۔ دُور ۔

کندی :(کن ۔ دی) بچار : کندو ۔

کَندِیت :(کَن ۔ دی ۔ ت) (ک گ) کَندَگ ءِ آوَکی بِزاں کَندَگ ءِ کار ءَ کنت یا کَندَگی انت ۔ **کَندینت** :(کَن ۔ دین ۔ ت) (ک گ) کَندَگ ءِ گوَستگال بِزاں کسے ءَ کندینت ۔

کندینگ :(کن ۔ دے ۔ نگ) (ک گ) ہنچوش کنگ کہ کسے بہ کندیت ۔

کَنڈ :(کَن ۔ ڈ) (ن گ) کسانیں کَلّ ۔ کونڈ ۔ کلونڈ ۔ خندق ۔ کنڈ ۔ بَرگڑ ۔ جُرّ ۔ شونگ ۔ غار ۔ کنڈو ۔ کونڈم ۔ گادِرّ ۔ وَڈّہ ۔(2) جُہل ۔ جُہلیں زَمین ۔ **کنڈءِ بینٹ** :(ن گ) ڈگار ءِ بُرز ءِ جَہل ۔ جُرّ ءِ جَبرّ ۔ جَہلگ ءِ بُرزَگ ۔ **کَنڈُک** :(کَن ۔ ڈُک) (ن گ) کسانیں کنڈ ۔

کُنڈ :(کُن ۔ ڈ) (ن گ) کِرّ ۔ چوٹیں کِرّ ۔ گوشہ ۔ لَکُچّ ۔ سَرُک ۔ سُروک ۔ سرِیک ۔ کُچّ ۔ کُچُّک ۔ کلانٹ ۔ کلوت ۔ کُلوتک ۔ کُنج ۔(2) دَمَگ ۔ پلو ۔ وٹّ ۔ نیمگ ۔ آدیم ۔ پار ۔ پَلّ ۔

کُنڈا :(کُن ۔ ڈا) (ن گ) بلاہیں تال ۔ پڑاہیں دَرپ ۔

کَنڈا :(کَن ۔ ڈا) (ن گ) پونز ءِ پُلّی ۔

کُنڈپا :(کُن ۔ ڈ ۔ پا) (ن گ) چہ دازءِ پیشّ ءِ جوڑکتگیں کسانیں اَدارُکی دَرپ کہ آپ یا شیرءِ ے مان کننت ۔

کِنڈَرگ :(کِن ۔ ڈَ۔ رَگ) (ک گ) چیزانی جدا جدا کنگ ۔ پرپانچ ۔(2) تہلگ ۔

کَنڈِک :(کَن ۔ ڈِک) پاٹو ۔ توم ءِ گوں دَنتان ءِ پاچگ ۔

کَنڈَگ :(کَن ۔ ڈَگ) (ن گ) کوہ ءِ سَرکپگ ءِ ایر کپگ ءِ راہ ۔ کنڈکنڈ ۔ جَہل ءِ بُرز ۔ کوہ ءِ راہ ۔ بُرزادی ءِ لِکّ کپ ۔ بالا ۔ لِکّ ۔(2) بُرزیں دگ ۔ لِک کپگ ءِ جاگہہ ۔(3) آکاس ۔ چاڑی ۔ دِڑنجگ ۔(4) کمان ءِ ہما جاہ کہ تیر چہ ہموداسرَ پیت ۔

کُنڈگرد :(کُن ۔ ڈ ۔ گر ۔ د) (س گ) ہما کہ ہر نیمگ ءِ ہر ملک ءِ گشتگ ۔ کُنڈگشتگ ۔

کُنڈگشتگ:(کُن ۔ ڈ ۔ گش ۔ تگ) (س گ) ہما کہ ہر نیمگ ءِ تَرّ ءِ گردئے کُرتگ ۔ جہاں گول ۔ جہاں گرد ۔ **کُنڈگشتگیں** :(کُن ۔ ڈ ۔ گش ۔ ت ۔ گیں) (س گ) جہاں گردیں ۔ جہاں گولیں ۔ تَرّ ءِ گرد کنوکیں ۔ جہاں دیدیں ۔

کَنڈَگو :(کَن ۔ ڈَ۔ گو) (ن گ) دوچے ءِ نام اِنت ۔(2) یَکّ پیتّے ۔(3) ہماچیز کہ کنڈگ کنڈگ اِنت ۔(4) بارگیں کسانیں مُندرَیک ۔ چلّہ ۔(5) (س گ) جَہل ءِ بُرز ۔ کنڈکنڈ ۔

کَنڈَل : (کَن۔ ڈَل) (س گ) کوہن۔ پڑشتگ۔ (2) پڑشتگیں۔ ٹکُرٹکُریں۔ پڑشتگیں ہیرانی ٹکُر۔

کَنڈَلو : (کَن۔ ڈَ۔ لو) (ن گ) کنڈی۔ ہار۔ مُدرکانّی ہار۔

کُنڈو: (کُن۔ ڈو) (ن گ) ترّیں داز ءِ پیش ءِ جوڑ کنگ، کالو کنگ ءِ چریشی ءَ چہ کنڈاں آپ دَر کنگ ءِ وَرگ۔ (2) چوٹ۔ وہل۔ ناراست۔

کنڈو : (کَن۔ ڈو) (ن گ) جوہان ءِ سَر آ تکگیں دانوئیں ہوشگ۔ کنڈ۔

کِنڈّو : (کِن۔ ڈ۔ ڈو) (ن گ) دانیچک۔ دانیچ۔

کَنڈور: (کَن۔ ڈو۔ ر) (ن گ) سَرتَل۔ (2) کوہنیں کنڈ۔ دیری ئین ءُ کوہنیں کلچات۔ (3) تَلّ۔ کانڈور۔ **کنڈورہ** : (کَن۔ ڈو۔ رہ) (ن گ) جُہلگیں زَمین۔ کوہنیں کنڈ۔

کُنڈَہ: (کُن۔ ڈَہ) (س گ) چوٹ ءُ چَنگ۔ کُرّ۔ وہل۔ ناراست۔ چَنگ۔ کُلاب۔ (2) (ن گ) کمیر۔

کنڈی: (کَن۔ ڈی) (ن گ) کسانیں دیگ۔ کلّو۔ (2) شوشنگ بَستگیں ساختی پٹّہ کہ اُشتر ءِ گردِن ءَ بَندگ بیت۔ کنڈلو۔ (3) کُٹ ءِ ہار۔ جیکی۔ کنڈیک۔ (4) تنگہے کہ کید ءِ تہہ ءَ مان کشّگ بیت ءُ موداں جَنگ بیت۔

کُنڈی: (کُن۔ ڈی) (ن گ) مزنیں آپی دَرپ۔ (2) حوض۔ (3) دِیوال ءِ آدیم۔ (4) ماہیگ گرگ ءِ آزبابے۔ نئ۔ ماہیگ گرگ ءِ یکّ نمونگے۔ چاتار۔ (5) ہما کہ کُنڈ کُنڈ اِنت۔ (6) دَروازگ ءِ بند کنگ ءِ کڑی۔ (7) ہمے بارگیں دَرشپ کہ سَرکّ ءِ پدی ئے چپی اِنت کہ دَسگ ءَ ہمائی ءَ اَڑینت ءُ کوش دوچنت۔ (8) کُنڈگی ئیں دڑ چکے۔ (9) چاغی ءِ ضِلّو ءَ یک میتگ ءُ دَمگے ءِ نام اِنت۔

کَنڈِیری : (کَن۔ ڈی۔ ری) (ن گ) بہارکاہے۔

کَنڈِیگ : (کَن۔ ڈی۔ گ) (ن گ) لاس، مُہرگ ءُ تنگہ ہواریں یا کہ ایوک ءَ چہ تنگہ ءَ جوڑ کُرتگیں سہتے کہ جنین گوَرءَ کننت ئے۔ کنڈی۔

کُنڈی گُل: (کُن۔ ڈی۔ گُل) (ن گ) گُل ءُ ژانگ۔ ہما دوچیں پُلّ کہ کُنڈ کُنڈ اِنت۔

کُنَر : (کُ۔ نَر) (ن گ) کُنڈگی ئیں دَڑ چکے کہ برکاریت۔ **کُنَر پاگ** : (کُ۔ نَر۔ پاگ) (ن گ) کُنَر ءِ بَری ءِ موسم۔ **کُنَرتاک**: (کُ۔ نَر۔ تاک) (ن گ) کُنَری تاک کہ خُشک کنگ ءُ چوپگ ءِ ہُورت کنگ بیت کہ سَر ءِ شودگ ءِ کارءَ کیت۔ **کُنَرگُجگ** : (کُ۔ نَر۔ گُج۔ گ) (ن گ) کُنَر ءِ روگانی پچپک۔ **کُنَری** : (کُ۔ نَ۔ ری) (ن گ) کُنَر ءِ چوٹیں شاہ۔ چوٹِک۔ (2) ہما کہ گوں کُنَر ءَ نِسبَت داریت۔ (3) کیچ ءِ سَردشت ءَ ہلک ءُ دَمگے ءِ نام اِنت۔

کَنرا : (کَن۔ را) (ن گ) زیرے ءِ نام اِنت۔

کَنَری : (کَ۔ نَ۔ ری) (ن گ) گڑانزیگ۔ پُلّی۔ پُلّک۔ پونز ءِ کنگ ءِ سہت۔

کَنزَس : (کَن۔ زَس) (ن گ) دُژوہ۔ (2) کَست۔ ضِدّ۔ زہر۔ (3) کسانیں تپ۔ (4) آپ ءِ کسانیں سَرک۔

کُنَڑّی : (کُن۔ نَ۔ ڑی) (ن گ) ڈُہل ءِ کڑی کہ گوں چٹّ ءَ بَندگ بَنت ءُ ڈُہل ءِ تواراں ءِ بُرز ءُ جہل کننت۔

کُنز: (کُن۔ ز) (ن گ) کومپ۔ وَہل۔ پڑوش۔ پیچ۔ بڑیس۔

کِنزَگ : (کِن۔ زَگ) (ک گ) چہ وَتی جاگہ ءَ گمّیں سُرگ۔ آدیم ترِیا اے دیم ترِبُونگ بلے ہمے رَنگ ءَ کہ چہ زَمین ءَ چست مہ بیت۔ جُزر۔ حَرکت۔ بڑگگ۔ تھڑغ۔ **کِنزَگی** : (کِن۔ زَ۔ گی) (ن گ) کِنزَگ ءِ آوَکی بزاں کِنزَگی انت یا کِنزَگ لوٹیت۔

کِنزیتگ : (کِن۔ زِ۔ تگ) کِنزَگ ءِ گوستگال۔ (2) سُریتگ۔ جُنزیتگ۔ **کِنزیتگیں** : (کِن۔ زِ۔ تَ۔ گیں) (س گ) کِنزَگ ءِ دیریں گوستگال بزاں کِنزَگ ءِ کاربُوتگ۔ (2) ہما کہ کِنزِتگ۔

کِنزلیک: (کِن۔ زَ۔ لی ک) (ن گ) دہل ءِ ہوشگ ءِ داناں مُشگ یا چنڈگ ءَ رَند پشت کپتگیں خُشکیں ہوشگی ٹال یا پُگ۔ کپنذر۔ ٹانگلیک۔

کِنزی: (کِن۔ زی) (ن گ) کامبا۔ مزنیں پات۔ (2) مزن جُون۔ (3) دَراج قَدّیں۔ (4) نِشتگیں جنین جُکّ۔

کِنزینتگ : (کِن۔ زین۔ تگ) کِنزینگ ءِ گوستگال۔ (2) سُرینتگ۔ **کِنزینتگیں** : (کِن۔ زین۔ تَ۔ گیں) کِنزینگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ کِنزینگ بُوتگ۔ (3) سُرینتگیں۔

کُنزِی نِباد :(کُن۔زی۔نِ۔باد)(ن گ) زَردگُلونٹیں مچّے۔
کُنس :(کُن۔س)(ن گ) ساہ گُٹّ ءَ بند بہ بیت ءُ دَرمَئیت۔ گِینّ ءِ پُرّ نہ بُونگ۔گُٹّ گیر۔گٹّو۔قفس۔(2) سُہرو ءِ آرت ءِ بزیں چانگ کہ پہ ڈَکو ءِ پچّک ءَ کارمز بیت۔ **کُنس کنگ** :(کُن۔س۔کَ۔نگ)(ک گ) گٹّو کنگ ءُ کُشگ۔گِینّ ءِ دارگ۔گٹ گیر کنگ۔نِگٹّ کنگ۔ **کُنسی** :(کُن۔سی)(ن گ) ساہ ءِ بندی۔ گُٹ گیری۔نَپس ءِ پُرنہ بُونگ۔
کِنسی :(کِن۔سی)(ن گ) ماہیگے۔
کُنِش :(کُ۔نِش)(ن گ) کسے ءِ کُتگیں کردار۔ہما کہ کُتگ۔ کِرد۔عمل۔ **کُنِشت** :(کُ۔نِش۔ت)(ن گ) کُتگیں کار۔ کردار۔کارپد۔
کَنِشک :(کَ۔نِش۔ک)(س گ) ڈوَل دار۔بڑاہ دار۔ (2)(ن گ) جِنِکّ۔(3) ڈوَل داریں ماہیگے۔
کَنِشکی :(کَ۔نِش۔کی)(ن گ) زَردگُلونٹیں مچّے۔
کُنک :(کُ۔نک)(ن گ) گُلونٹ۔پپّک۔
کِنِکّ :(کِ۔نِک۔ک)(ن گ) کشّ۔پلّو۔یکّ کِرّ۔ نزّیک۔گوَر۔نیمگ۔پہناد۔کِنار۔کِنارہ۔
کَنکاوَڑ :(کَن۔کا۔وَڑ)(ن گ) ماہیگے۔
کَنگ:(کَ۔نگ)(ن گ) صفا کُتگیں بزنج۔(2)(ک گ) کارے ءِ کنگ۔ **کَنگی** :(کَ۔نَ۔گی)(ن گ) ہما کارکہ کنگی بہ بیت۔(2) ہما کہ گوں کنگ ءِ نِسبت داریت۔ **کَنوک** :(کَ۔نوک)(ن گ) کارے ءِ کنوک۔ہما مَردُم کہ کارے کنت۔
کَنگ :(کَن۔گ)(ن گ) دَزاج گردِنیں ءُ بُرزتانگیں آپی مُرگے۔(2) جزیرہ ئے۔دَریاءِ تہہ ءِ خُشکی۔
کِنگ :(کِں۔گ) بہادُر۔(2)(ن گ) ایراد۔کچّہ چینی۔ (3) کُست۔
کنگاشک :(کن۔گاش۔ک)(ن گ) آپی جو جُلکے۔آپی ناخُن چِن۔تکس۔کیکڑا۔

کنگال :(کَن۔گال)(د)(س گ) نیزگار۔بے مال۔بے مڈّی۔بے گوَر۔بےزَرّ۔کَنگلا۔ **کنگالی** :(کَن۔گا۔لی)(س گ) نیزگاری۔بزّگی۔درپہ دری۔بےوسی۔واری۔بےواکی۔ **کنگالیں** : (کَن۔گا۔لیں)(س گ) نیزگاریں۔بزّگیں۔واریں۔درپہ دریں۔ بےوسیں۔بےواکیں۔
کُنگر :(کُن۔گُر)(س گ) گُروناک۔نہ ترّس۔(2)(ن گ) چیدگ۔نِشان۔(3) مزَن شان۔بَہادُر۔دِلاوَر۔مڑاہ دار۔(4) بان ءُ ماڑیانی سرءِ نقش ءُ نِگار۔ **کُنگریں** :(کُن۔گُ۔ریں)(س گ) نترُسیں۔مڑاہ داریں۔دلاوریں۔مزن شانیں۔مزن مرّیں۔بہادرّیں۔
کَنگر :(کَن۔گر)(ن گ) رومُست۔مال ءِ وارتگیں کہ دَوار دَپ ءَ کاریت ءُ جاہیت ئے اِش۔گُلاٹی۔دَلوت ءِ گُلاٹ۔
کُنگرو:(کُن۔گُ۔رو)(ن گ) مینار۔ماڑیانی سرءَ پہ ڈوَل ءُ بڑاہ جوڑ کُرتگیں نکش ءُ نگاریں چُدگ۔ٹُلّ۔بُرجی۔مسلمانانی مَسیتّ یا ماڑیانی سرءِ تُوسکیں چمب ءُ تاج۔(2) سنج بزاں ہما طِلاہ ءُ مُہرگ کہ دُرّ ءِ تہہ ءَ انت۔(3) ہما کشتگیں دان کہ نہ رُدیت۔(4) نیم نمب گپتگیں دان۔(5) جانورے۔
کَنگڑ :(کَن۔گڑ)(ن گ) دَست ءِ لَڑی۔سہتے۔سنگو۔
کُنگو :(کُن۔گو)(ن گ) سُہرگلونٹ ءُ سیاہ ناہیں مچّے۔
کُنّل :(کُن۔نَل)(ن گ) والیگ۔سہتے کہ جنین سَر گوشاں ئے گِنَنت۔نوک جتگیں دُرّ۔نالُک۔(2) دیم۔صورت۔(3) تاب۔تاب گپتگیں ءُ پیچ داتگیں زُلف۔
کنگلا :(کَن۔گَ۔لا)(ن گ) شِیرانی تنک بُونگ۔تنکّیں شیر۔ (2)(د) نیزگار۔بےمڈّی۔کنگال۔
کُنِندَہ :(کُ۔نن۔دَہ)(س گ) کُتگیں کار۔(2) کار کنوک۔ **کُنِندَہ کار** :(کُ۔نن۔دَہ۔کار)(س گ) زَمین ءِ پہ کِشت ءُ کِشارءَ زُورگ ءُ آئی ءِ سرءَ کار کنگ ءُ فَصل ءِ یکّ بَہرے زَمین ءِ واجہ ءَ دیگ۔(2) شریک۔زَمین ءِ کارِندہ۔ **کُنِندَہ کاری** :(کُ۔نن۔دَہ۔کا۔ری)(ن گ) دگرے ءِ ڈگار ءِ پہ کِشت ءُ کِشارءَ زُورگ ءُ زَمین واجہ ءَ را حاصل ءِ بہرے دیگ۔

کَنّر : (کَن۔نَر) (ن گ) دانا۔ زانتکار۔ حبَرزانت۔ (2) بَہا دُر۔ نہ ترّس۔

کَنّوْ : (کَن۔نوْ) (ن گ) مڑائی۔ جنگ۔ سَکّیانی دَمان۔ گڑانیں ساعت۔ (2) پتن دپیں کارچ وڑیں جنگی سلاہ۔ زَحم۔ (3) بَہادُری شون دیگ۔ بُودِشت۔ لائقی۔ سِیتّ۔ (4) زَحم پہ مُقابلِ ءِ شَہارَگ یا شانگ کہ دُشمنِ پُشت ءِ بہ کنزیت۔ (5) زَحم جنگی۔ (6) ہما پتن دپیں کارچ وڑیں اَزبابے کہ گوں آئی ءِ شکر کانڈیل ءَ گُڈّ نت۔

کِنّوْ : (کِن۔نوْ) (ن گ) سڑوک۔ بےکار۔ سڑیتگیں ہَیک۔

کَنوَر : (کَن۔وَر) (ن گ) وَرَگ۔ وَردِن۔ آس روک۔ مُبدہ۔

کَنوَری : (کَن۔وَ۔ری) (ن گ) چُل۔ چُلدان۔ (2) وَرَگ جوڑ کنوک۔ بانڈاری۔ **کَنوَر جاہ** : (کَن۔وَر۔جاہ) (ن گ) وَرَگ جوڑ کنگ ءِ جاگہہ۔ چُلّ۔ آسروک ءِ جاگہہ۔ چُلدان۔ آس روکی۔ مُبدہ۔

کُنّہ : (کُن۔نَہہ) (ن گ) چار بَندانی مکّیں ہڈ۔ (2) اَپس ءِ پُشت۔ سڑین۔ (3) بَرَدست ءِ ہڈّ۔ پُشتی بَند۔

کُنہِیا : (کُن۔ہِ۔یا) (ن گ) بزگوشت ءِ ہڈّ۔ **کُنہِیا بَند** : (کُن۔ہِ۔یا۔بَن۔د) (ن گ) بزگوشت ءِ بَند۔ کینچاسک ءِ بَند۔ گشّینی بَند۔

کَنی : (کَ۔نی) (ن گ) پہناد۔ چُنڈ۔ کنار۔ پہنات۔

کَنیتِر : (کَ۔نے۔تِر) (ن گ) پاگاس ءِ ذات ءِ ماہیگے۔

کَنیئغ : (کَ۔نے۔ئغ) (ک گ) باہینگ۔ بباہ دیگ۔ بڑائینگ۔

کَوُ : (کَ۔اُو) (ن گ) توار۔ ٹوک۔ گوانک۔ (2) سَکّیں تُرندیں توار۔ (3) کُچکّ ءِ چانگ۔

کُو : (کُ۔و) (ج گ) کُجا۔ کُجام نیمگ ءَ۔ بَکُو۔ تاں پلّوْ ءَ۔ تاں کُنڈ ءَ۔ (2) دِلگوش۔ دِلگوش ءِ دارگ۔

کُوُار : (کُوُا۔ر) (ن گ) پُگل ءِ توار۔ پُگل ءِ گُرگُرّ۔ کوُارگ۔

کوُا پگ : (کوُا۔پگ) (ن گ) چیزے ءِ کہ تہہ ءِ ہورک بہ بیت۔ ہر ہما چیز کہ سَرءِ پُرّ ءِ مَزن دَرا بکنت بلے تہہ ءَ ہورک ءِ خالیگ بہ بیت یا کہ اَنچوش پُرّ اِنت کہ زورءَ سَگّیت۔ بُھک۔ پَپگّ۔ (2) پلمپ۔ پمپ۔ پھوگ۔ (3) ہما کہ ریدگ نہ اِنت۔ (4) وشّیں گرَگ ءِ بَرکہ رَس اِتنگ بلے دنیگا ناہ نہ اِنت۔ کوامپگ۔ **کوُا پگیں** : (کوُا۔پ۔گیں) تہہ پچیں۔ ہورکیں۔

کوُآرغ : (کَ۔وا۔رغ) (ک گ) پس ءِ مال ءِ را ہَکّل دیگ۔

کوُاٹَغ : (کوُا۔ٹَغ) (ک گ) بورینگ۔ ٹُکّر ٹُکّر کنگ۔ کوٹگ۔

کوُاٹَغی : (کوُا۔ٹَ۔غی) بچار : کوٹگی۔

کوُار : (کَ۔وار) (ن گ) چادِر ءِ دوئیں سَرانی گڑنچ دیگ، لوپان ءِ کوپگ ءِ گردِن ءِ مان لگوشگ ءِ ایشی ءِ تہہ ءَ گیشتِر کاہ رُنگ ءِ مان کنگ یادِگہ اَنچیں کار ءَ کارمرز کنگ۔ (2) سَکّیں دُروگ بندیں مَردُم۔ دَپ دڑ۔ پُوتار۔

کوُارت : (کوُار۔ت) (ن گ) کارتگ۔ کوارگگ۔ کراک۔ کاختگ۔ کوُارگ ءِ توار۔ تورِشت ءِ نکیگی ءِ واہ ءِ پریات۔ (2) گُراگ ءِ کڑاگگ۔ **کوُارت ءِ کیرت** : (ن گ) جاک ءِ جَلّل۔ واہی ءِ سّلی۔ کُوکار۔ (2) بازوَرَگ ءِ پَد کہ مَردُم کَجّ آورت اِش مکنت ءِ چہ دَپ ءِ باکارگ ءِ وڑیں توارے دَربہ کنت۔

کوُارگگ : (کوُار۔گگ) (ک گ) گُراگ ءِ توار۔ کوُارت۔ کوُارگ۔ کارتگ۔ کڑاک۔ کاختگ۔ (2) باکارگ۔

کُوُار : (کُوُا۔ر) کُوکّار۔ جاک۔ (2) پِریات۔ **کوُار کوُار** : (کوُار۔کوُار) (ن گ) پِریات۔ کُوکار۔ کوُارگ۔

کوُارَگ : (کوُا۔رَگ) (ک گ) ہرُک ءِ دنزگ۔ (2) اُشتِر ءِ کوُانرگ۔ (3) گُراگ ءِ توار۔ کارتگ۔ کوُارت۔ کڑاک۔ کاختگ۔ (4) فریاد کنگ۔ پِری پِری کنگ۔

کوّاس : (کوّ۔وا۔س) زانوگر۔ زانتکاریں مَردُم۔ عالِم۔ بَلَد۔ فہمندگ۔ زانتکار۔ سَرپَد۔ (2) بوپا۔ **کوّاسی** : (کوّا۔سی) (ن گ)

زانوگری۔ زانتکاری۔ بلَدی۔ سرپدی۔ سرحیالی۔ شاہوکاری۔ دانائی۔ **کَوّاسیں** :(کَوّا۔سیں) (س گ) زانوگریں۔زانتکاریں۔ دانائیں۔پوہیں۔سرحیالیں۔شاہوکاریں۔

کُوّاک :(کُوّا۔ک)(ن گ) ہوکارگ ءِتوار۔شانگ۔دِل ءِبد بُونگ ءِساعت ءَچہ دَپ ءِتوارے کشّگ۔کوکار۔ہوکارگ۔**کوّاگگ:** (کوّا۔گگ) ہوکارگ۔

کوّامپگ :(کوّا۔م۔پگ)(ن گ) وشّیں کَرَگ ءِکلونٹیں بَر۔

کوّانٹ :(کَ۔واں۔ٹ) (ن گ) وَرناہیں نَریں اُشتِر۔ تِرہان۔دَڑابول۔**کوّانٹیں** :(کَ۔وان۔ٹیں) ورناہیں۔ہما کہ کوّانٹ انت۔

کوّانج :(کُ۔واں۔ج)(ن گ) تیاب کِرّءِہما جاگہہ کہ دَریاءِ آپ یا تیاب دوکوہ ءِمیانجی ءَ یا کہ کوہ ءِکُبّ وارتگیں حدّ ءَ بہ روَت کہ اُودءَ تیاب ءِدَپ چواپس ءِنال یاجمک ءِبُرّءَ بہ بیت۔(2) دَپ ءُلُنٹانی کِچرگ۔(3) پہ چیزے ءِزیرگ ءَ چادِر یا پشک ءِ دامُن ءِکِرّاں گوں دوئیں دَستاں اَنچوش دارگ کہ دامُن ءِجند گلّ بہ بیت۔**کوّانجیں دامُن :** (کُ۔وان۔جیں۔دا۔مُن)(س گ) پشک یا چادِر ءِ پیچ کنگ۔ پچیں چادِر۔

کُوّانرگ :(کُوّاں۔رگ)(ک گ) اُشتِر ءِچہ دَردءَ یا کہ بارءِ لڈّگ ءُ جمّاز بُونگ ءِ یا تاچینگ ءِ وہدءَ نارگ ءِتوار۔کوّارگ۔ (2) فریادکنگ۔گرِیوَگ۔زاری کنگ۔(3) مِنّت کنگ۔

کوانڑ :(کوّان۔ڑ) (ن گ) دَڑاج دُمب۔دَڑاج پاد ءُلک دَستیں ساہ دارے۔مشک ءِدوپاد۔کلّی کپوت۔

کوّاھک: (کوّہ۔ک)(ن گ) ہما مچّ کہ گنش ءِشرّنہ گپتگ ءُ آئی ءِپَپّک ناہ نہ بنت۔کوّہک۔

کوب :(کو۔ب)(ن گ) ساد ءِ گِردتَرّ اِتگیں جاگہہ۔(2) ڈمپ۔ڈُمپگ۔(3) چیکو ءِہما جاگہہ کہ آئی ءِسَرءَ نندنت ءُ چیکو ءَ چوّل ورنت۔پہ چوّل وَرگ ءِچیکو ءِسَرءَ نِندَگی جاگہہ۔

کوپ :(کو۔پ)(د)(ن گ) چاہ ءِ وَرگ ءِ دَرپ۔(2) ڈَنّے ءِسَرءَتہنائیں جُمپ۔

کوپارتگ :(کو۔پار۔تگ)(ک گ) گڑانیں وہد گوّازیتگ۔چہ گزاءَچٹّیتگ۔رَکّیتگ۔(2) کوپارگ ءِ گوستگال۔

کوپارگ :(کو۔پا۔رگ)(ن گ) مَڑَنیں تلکے ءِکسانیں مُرگے ءِ جنگ بلے چہ آئی ءِ دَپ ءَ دَرا ہگ ءُ رَکّگ۔مُرگے ءِ چہ تلک ءِدَپ ءَ دَرآہگ۔(2) رَکّگ۔چہ گزاءَچٹّگ۔(3) بارءِسُبک کنگ۔(4) کُمکّ دیگ۔مدت دیگ۔مُشکُلیں وہداں مدت کنگ۔**کوپارگی** : (کو۔پا۔رَ۔گی) کوپارگ ءِآوَرکی۔(2) رَکّگی۔چٹّگی۔

کوپر :(کو۔پَر)(ن گ) مَڑَنیں سَر۔سَرگ۔(2) کانپول۔ سَرگ ءِہڈّ۔کومپال۔

کوپَرن :(کو۔پرَ۔ن)(ن گ) پنیر باد۔

کوپڑا :(کو۔پَ۔ڑا)(ن گ) نالگین۔(2) نالگین ءِ ہُشکیں کَپّ۔جَوز۔

کوپغ :(کو۔پَغ)(ک گ) سَرءَسِنگ ءِلگّگ ءُسَرءِ ٹپّی بُونگ۔ سَرءِ ٹپّی کنگ۔

کُوپک :(کُو۔پک)(ن گ) مچّ ءِہما جاگہہ کہ تورءَایر کنّنت ءُ مچّ ءِروپنت۔مچّ ءِبُرزی نیمگ ءُلٹّانی بُن۔

کُوپّہہ :(کُوپ۔پّہہ)(ن گ) مچّ ءِلُٹّ۔

کوپک :(کو۔پک)(ن گ) چہ گردِن ءَ جہل بَردَست ءُ بگلانی سَربر۔شانگ۔باہڑ۔شاتگ۔کُہبّر۔**کوپک ءِچیر دیگ** : پہ بارے ءِبڈّءَ جنگ ءَ یا کارے ءِڈُبّہ زُورگ ءَمدت کنگ۔(2) کُمکّ کنگ۔ ہمراہ داری کنگ۔**کوپک دیگ** :(کو۔پک۔دی۔یگ) دَست دیگ۔مدت کنگ۔کُمکّ کنگ۔**کوپک ماں کوپک** :(کو۔پک۔ ماں۔کو۔پک)(س گ) ہم کوپک۔ہم کار۔ہم صلاح۔ہم شئور۔

کوپگو :(کو۔پَ۔گو)(ن گ) ڈُہل ءِجنگ ءِوڑے۔

کوپیسک :(کو۔پی س۔ک)(ن گ) کوہی اِنجیر ءِشیرگ۔

کوت :(کو-ت)(ن گ) مُچّ کُرتگیں چیز۔ جوہان۔ پر کوت۔ ڈُپَّک۔ زنڈی۔ کوٹ۔ کوڑی۔ کوم۔ ڈِہم۔ ڈھیر۔ ڈیّری۔ رَپ۔ باز۔ جمپ۔ مُچّ کُرتگیں دان یا ہُر ماگ۔(2) ہتیارانی ایر کنگ ءِ ہند۔ (3) بہر۔ وَنڈ۔ حِصّہ۔ دَڑی۔(4) پلّوٗ بندی۔ پلّہ مرز۔

کوتاہ :(کو-تا-ہ)(س گ) گوٗنڈ۔ کسانیں۔ قدّ ءِ کمّ۔ **کوتاہی** :(کو-تا-ہی)(ن گ) خامی۔ کمّی۔ رَدی۔ (2) پَٹّکی۔ کسان قدّی۔ **کوتاہیں** :(کو- تا-ہیں)(س گ) پَٹّکیں۔ کوتاہ قدّیں۔ لاغریں۔ کسانیں۔ گوٗنڈیں۔

کوتاہ قدّ :(کو-تا-ہ-قد-د)(س گ) پَٹّک۔ ہیرت۔ گوٗنڈ قدّ۔ لاغر ءِ پَٹّکیں مَردُم۔ برکتو۔ پھڈُو۔

کوتَر :(کو-تر)(ن گ) کپوت۔

کوتَک :(کو-تک)(ن گ) چہ پیشّ ءِ جوڑ کُرتگیں کٹُّورءِ وڑیں دیگ۔

کوتَل :(کو-تَل)(ن گ) کڈّن کہ مال ءُ دَلوت یا اولاک یا کُچکّ ءِ مہار کَنَنت۔ تَرینَنت یا بَندنت۔ کڈّن۔(2) ہمراہ۔ مہار۔ گِرّان۔(3) بے پوشاک۔ بے جرّ۔ لُڑگ۔ **کوتَلی** :(کو-تَ- لی)(ن گ) کڈّن۔ مہار۔ گِرّان۔(2) کوتَل کنگ ءِ عمل۔

کوتھہ :(کو-تھہ)(ن گ) جوہان ڈَنّ۔

کوٹ :(کو-ٹ)(ن گ) گرمیں پوشاکے۔ گرمیں شال کہ جامَگ ءِ سرءَ پوشنت ئے۔(2) ماڑی۔ چاریں پلّوا بندیں شہر۔ کلات۔ (3) تاوان۔ نُقصان۔ زِیان۔(4) دِل ءِ دگائیں مَردُم۔ دَغا۔ کلپ۔ ٹگّ۔ چوٹ۔ دُژوہ۔ بدنیّت۔ بدخواہی۔ ہِلاپ۔ باسُوگر۔(5) مُچّ۔ بازی۔ کوت۔ کوڑی۔ **کوٹیں** :(کو-ٹیں)(س گ) تاوان باریں۔ زِیان باریں۔ **کوٹ بُوتگ** :(کوٹ- بُو-تَگ)(ک گ) بے ایمان بُوتگ۔ دِل ءِ صفانہ بُوتگ۔ نیّت ءِ خراب بُوتگ۔ بدخواہ بُوتگ۔

کُوٹّ :(کُوٹ-ٹ)(ن گ) ہما مال کہ کانٹ ئے پرنیست یا پہ بہہ نہ رُدَنت۔(2) ہما زال کہ گوشاں ئے سہت مان نیست۔ (3) ساتگیں سَر۔ کُوٹُو۔ ٹاپ۔ روڑا۔ ساتگ۔(4) ساتگ رِیشّ۔ (5) بے بَرّاہ۔ بدڈَوَل۔ **کُوٹّک** :(کُوٹ-ٹُک)(ن گ) کُوٹ۔ ساتگ سَر۔ سَر کُوٹ۔ **کُوٹّی** :(کُٹ-ٹی)(ن گ) ساتگ سری یا ساتگ رِیشّی۔ بےمودی۔ دَپ کُوٹّی۔ **کُوٹّیں** :(کُٹ-ٹیں) (س گ) ہما کہ سرءَ ساتگ۔ ہما کہ رِیش ءَ ساتگ انت۔ ہما کہ کُوٹّ انت۔ بےمودیں۔ ہما کہ ساتگ سَرءُ ساتگ رِیشّ انت۔

کوٹَغ :(کو-ٹَغ)(ن گ) کِیرینک۔ قربان۔ شَنک۔(2) (ک گ) کوٹگ۔ **کوٹَغ بُوتگ** : (کو-ٹَغ-بُو-تَگ) (ک گ) کولیگ بُوتگ۔ کِیرینک بُوتگ۔ شنک بُوتگ۔

کوٹِک :(کو-ٹِک)(ن گ) کیُہر۔ حرامی۔ بے پِت۔ (2) ہما کہ وَتی پِت ءِ چُکّ نہ انت۔ بے ولد۔ قحبُوٹی۔ حَرام زادگ۔

کوٹِلی :(کو-ٹِ-لی)(ن گ) ہما کہ گوں کوٹِک ءِ نِسبَت داریت۔(2) باپارءُ سوداگری ءِ تہہ ءَ دُزّی ءُ بے اِیمانی۔ ٹگّی۔ دُژوہ۔ (3) اَنگورءِ ہوشگ کہ بُریت رِچیت ءُ بَر نہ کَنت۔

کوٹَگ :(کو-ٹَگ)(ک گ) چیزے ءَ دوجاگہہ کنگ۔ دوہند کنگ۔ ڈَکّ جَنگ۔ گُڈّگ۔ دوبہر۔ دوکپّل۔(2) بَجّن۔ بَندُک۔ کُردگ۔ کُندار۔(3) ٹُکّر کنگ۔ ٹُکّر ٹُکّر ءِ بُرّگ۔ بہر بہر کنگ۔ چُنڈ چُنڈ کنگ۔ ترُنسگ۔ کوٹھہ۔(4) مڑءُ جنگ کنگ۔

کُوٹّگ :(کُٹ-ٹَگ)(ن گ) وَلّے ءِ مَزَنیں بَرے۔ وَرگی نیگے۔ کِیٹگ۔ کلوش۔

کُوٹُو :(کُو-ٹُو)(ن گ) گلہ ءِ قِسمے۔(2) کُوٹ۔ ساتگ سَر۔

کوٹُور :(کو-ٹور)(ن گ) کُنٹگی ئیں مَزَنیں جرّے۔

کوٹھہ :(کو-ٹھہ)(ن گ) گُدءِ بُرّءُ بڑین۔ پہ کچّ کنگ ءُ دوچَک ءَ گُدءِ بُرّگ۔ پرجَنگ۔ کوٹگ۔ **کوٹھہ کنگ** :(کو-ٹھہ- کَ-نگ)(ک گ) پرجَنگ۔ پہ دوچَک ءَ گُدءِ کچّ کنگ ءُ بُرّگ۔ گُدءِ پہ دوچَک ءَ تیار کنگ۔

کوٹی :(کو-ٹی)(د)(ن گ) اوتاک۔ بان۔ لوگ۔(2) مِہتل دارگ۔ رُلّائینگ۔(3) ناتوام۔ ناسَرجَم۔

کوٹیا :(کو۔ٹی۔یا) (ن گ) بُوجیگ ءِ قِسمے۔(2) لیب ءِ ہاترءَ ڈبی یا دار ءِ کسانکیں بُوجیگ یا یکّدار کہ کسانیں چُکّ آہاں تیاب ءَ تاچینِنت ءُ لیب کننت۔

کوجا :(کو۔جا) (س گ) بدصورت۔ بدیں دُرُوشُم۔ چِبا۔ زبر ءُ زوڑا۔ شَرّ۔ کُرُّل۔ کُوڑو۔ (2) دَغا کنوک۔ دُرُوہوک۔(3) (ن گ) پاکستان ءُ ہندوستان ءَ باپاریانی ٹِکّے۔ باپاری۔ **کوجہی** :(کو۔جَ۔ہی) (ن گ) بدڈوَلی۔ کُوڑہی۔ بدنیّتی۔ بدپیلی۔ بدکردی۔ (2) دغابازی۔(3) ہما کہ گوں کوجاءَ نسبت داریت۔

کُوجری :(کُو۔جَ۔ری) (ن گ) مال ءُ دلوت ءِ وَرگی کاہے۔

کُوجو :(کُو۔جو) بچار : کوجا۔

کوچ:(کو۔چ) (ن گ) پاکرہ ءِ منندجاہ۔(2) لڈّگ ءُ رہادگ بُوتگ۔ راہی بُوتگ۔ رَوَگ۔ **کوچ کنگ** :(کوچ۔ک۔نگ) (ک گ) رہادگ بُوتگ۔ رَوَگ۔

کوچِر:(کو۔چِر) (ن گ) ٹَپّ ءِ گند۔ ٹپّ ءِ پادآہگ۔ ٹپّ یا ریش ءِ زواک کپگ۔ ٹپّ ءِ ریم۔(2) ہما کہ دِل ءَ کسے ءِ صاف مہ بیت۔

کوچِکّ:(کو۔چِک۔ک) (ن گ) کُچِکّ یا بیننگ ءِ گلّینگ ءِ آواز۔ چَخ۔(2) سِلّ۔ مُردار۔ **کوچِکّی** :(کُ۔چِک۔کی) سلّی۔ مُرداری۔

کُوچّگ :(کُوچ۔چَگ) (ن گ) ہما دمگ کہ گیشتر پہ کَوْرءِ سَر گوْاریں آپ ءَ کِشت ءُ کِشار کنگ بیت۔ آبادیں ہند۔ دَشت۔ مَل پِد۔ مَیدان۔ پٹّ۔ ڈَنّ۔ بست ءُ ڈگارانی پرْاہیں ڈَنّ۔ جُلکہ۔ جید۔ کُوچہ۔ کوچُو۔ آملان۔ **کُوچّگیں** :(کُوچ۔چَ۔گیں) (س گ) میدانیں۔ ڈَنّیں۔ پَٹّیں۔ پرْاہ ءُ شاہگانیں۔

کوچگ :(کو۔چَگ) (ن گ) آرت ءِ بُوچ۔ گیچوک۔ ڈلگ۔ (2) (ک گ) زمین ءِ کنڈ جنگ۔ کوشگ۔ کونچگ۔

کوچنڈگ :(کو۔چَن۔ڈَگ) (ک گ) کوناہگ۔ گِڈّگ۔ (2) نندوکیں مردُمے ءِ پہ وابی چمّانی بند بُوتگ ءُ چنڈگ۔ واب رَوَگ ءِ بندانی جاور۔ اُبینگ بُوتگ۔ زُہیزگ۔ وابینگ۔ اِنسر۔ اُبینگ۔ **کوچنڈگی** :(کو۔چَن۔ڈَ۔گی) (ن گ) وابینگی۔ اُبینگی۔

کوچُو :(کو۔چُو) (ن گ) سرسبزیں جاگہہ۔ کُوچہہ۔(2) گوادر ءِ ضلّوءِ میتگ ءُ دمگے ءِ نام انت۔

کوچہہ :(کو۔چہہ) بچار : کوچُو۔

کوچینک:(کو۔چیں۔ک) (ن گ) دَرْچک ءِ سِل۔ چُوڑینک۔ گواز۔ تَلَفّ۔ کُچِل۔ چکل۔ پچّ۔ دارانی ترّاشتگیں پُچک۔ دَرْچک ءِ تنکیں چلک۔

کود:(کو۔د) (ن گ) کوہگانی نیامی جاگہہ۔ گردِن ءُ بردَستانی پُشتی نیمگ ءِ گردِن ءِ ہما جاگہہ کہ گوں سرْین ءِ کرز ءَ ہوار بیت کہ ہمدءِ ہڈّ گیں بُرز اِنت۔ مردُم ءِ زَنڈ ءِ گوشتناکیں بڈّ۔(2) گوک یا اُشتر ءِ کوہانڈ۔ کوہان۔(3) اَپس ءِ زین ءِ دیمی کتب۔ کودَگ۔ (4) چکن دوچیں کُلاہ ءِ دیمی نیمگ۔(5) برْاہ۔ ڈَوَل۔ دُرُوشُم۔(6) کادکنوک۔ ٹپّ کنوک۔(7) لوگ ءِ سربری بہر۔ لوگ ءِ تیر ءِ بارگیں راہ یا لٹّ کہ آئی ءَ کمب بند کننت یا تکگر دءِ سرءَ دینت۔(8) جاگہہ۔ علاقہ۔ ہند۔(9) زَخم یا دِگہ تیزیں سلاہی ءِ ٹپّ۔(10) سلاہ۔ دپ۔ زِہ۔(11) پونز ءِ سرءَ دوئیں چمّانی نیامجین۔ مُورک۔ (12) ڈَلّ۔ (13) زیبائیں زال۔(14) باڑہ۔ ملام۔ سُنگ۔

کودِک :(کو۔دِک) (س گ) (ن گ) ناسرپد۔ کسانیں چُکّ۔ گوگا۔ کساں سال۔(2) نوک وَرناہ۔(3) بےگُناہ۔ **کودِکی** :(کو۔دِ۔کی) (ن گ) کودِک ءِ ڈوَل۔ نادانی۔ کسان سالی۔ طِفلی۔ گوگائی۔ **کودِکیں** :(کو۔دِ۔کیں) (س گ) طِفلیں۔ زہگیں۔ گوگائیں۔ کسانیں۔

کودَگ :(کو۔دَگ) (ن گ) کتب۔(2) زین ءِ دیمی کود۔ زین ءِ گردِن۔ کود۔

کودَہ :(کو۔دَہ) (ن گ) یکّ دست ءِ پُرّے ہوشگ۔

کوَدَن :(کوَ۔دَن) (س گ) گنوک۔ شیپتال۔ ناسرپد۔

کوڈال : (کو۔ڈال) (ن گ) زَمین ءِ پٹّوکیں اَزباب۔ بردیا بیل ءِ وڑیں کِشارکاری اَزبابے۔ پَوڑہ۔ (2) ماذن یا کائیگر ءِ پاداں زَمِین ءَ جَنگ ءُ کنڈ کنگ۔ دَڑو۔ دَڑ۔

کوڈالک :(کو۔ڈا۔لک) (ن گ) دَلوت ءِ وَرگی بہار کا ہے۔

کوَر:(کَ۔وَر) (ن گ) زَمین ءِ ہما دِرتگیں بہر کہ آئی ءِ تہہ ءَ ہَوَر ءِ آپ یا کوہانی آپ کہ چہ شیپاں کیت ءُ ایر رِچیت ءُ دیم پہ دَریا ءَ روَت۔ آپ ءِ پڑ ءُ راہیں راہ۔ آپ روْ جُہلیں ءُ دَراجیں چیل۔ رود کوہی۔ آپ۔ **کوَرسَری** : (کوَ۔ر۔سَ۔ری) (ن گ) ہموداکہ کوَرسر گِرنت۔ کوَرانی سرشاح۔ **کوَرگیج** : (کَ۔وَ۔ر۔گے۔ج) کوَر ءِ گیتگیں۔ کوَر ءِ یا ہار ءِ آورتگیں۔ **کوَر ءِ لاشت** : (ن گ) کوَر ءِ دَرمِیان۔ کوَر ءِ توک۔ **کوَر ءِ لَمب** : (ن گ) کوَر ءِ کلانٹک۔ کوَر ءِ کِرّ۔ **کوَر ءَ ایر رَوگ**:(ک گ) کوَر ءِ آپ ءِ بُڈّگ۔ (2) جُہل کپگ۔ آپ ءِ بُن ءَ کپگ۔ مین رَوگ۔ **کوَر ءِ بڑاگ** : (ن گ) ہما کوَرکہ مزَن کوَر ءَ ایر رِچنت۔ کوَر ءِ شاح۔ **کوَر ءِ بُرّگ** : (ک گ) کوَر ءِ وَتی راہ ءِ پیچ کنگ ءُ رَوگ۔ (2) کوَر ءِ راہ کنگ۔ **کوَر ءِ بَندگ** : (ک گ) پہ آپ ءِ دارگ ءُ کارمرز کنگ ءَ بند بَندگ کہ کوَر ءِ آپ جم کنگ ءُ دارگ بہ بیت۔ **کوَر ءِ تچگ** : (ک گ) کوَرے ءِ آپ ءِ روانی ءَ رَوگ۔ **کوَرجو** : (ن گ) ہما جو کہ چہ کوَر ءَ کَشّتگ ءُ پہ ڈگار ءَ سر کُرتگ۔ شہہ جو۔ **کوَرجو ءِ بُرّگ** : (ک گ) کوَرجو جوڑ کنگ۔ چہ کوَر ءَ گاڑ کشّگ۔ **کوَر ءِ شُلُنچگ** : (ک گ) کوَر ءِ آپ ءَ پہ شلنچ یا شلنچگ کم کنگ۔ (2) بےنفیں کار کنگ۔ **کوَرکپت** : (کَ۔وَ۔ر۔کَپ۔ت) (س گ) کوَر ءِ کَش ءُ گوَر ءِ ہما زَمِین کہ کوَر ءِ آپ ءِ مَلّ ئے اِتگ۔ گوَاش۔ کوَردپ۔ **کوَر ءِ مَٹّا ہگ** : (ک گ) کوَر ءِ گوازینگ۔ چہ کوَر ءَ آدیم بُوَنگ۔

کُور : (کُو۔ر) (ن گ) شرّ ءِ سوچگ ءُ پکّا کنگ ءِ بٹّی یا چُلّ۔ کُورہ۔ بٹّی۔ (2) بان یا پہ دیوال ءِ بنیاد ءَ پٹّ اِتگیں کنڈ۔ بیل ءُ کُلنگ ءِ وسیلہ ءَ پٹّ اِتگیں جُہل ءُ دَراجیں کنڈ۔

کور :(کو۔ر) (ن گ) چہ چمّاں میم نہ کنوک۔ ہما مَردُم کہ ہچ مہ گندیت۔ بےمیم۔ ہما کہ چمّان ئے روک مان مہ بیت۔ نابِین۔ بےدِید۔ زَبُن۔ شپ۔ کورمیم۔ (2) لُڑتگین یا لُڑینتگیں لبز یا دِگہ نقش ءُ نِشان۔ **کور بُوَنگ** :(کور۔بُو۔نگ) (ک گ) چمّاں ہچ نہ گِندگ۔ ٹکّر بُوَنگ۔ (2) پہ کَسے ءِ دِید ءَ ہدوک بُوَنگ۔ **کورتَرّگ** : (کور۔تر۔رَگ) (ک گ) دنزیں بُوَنگ۔ چِیزے ءِ سَر ءِ نقش یا نبشتہ ظاہر نہ بُوَنگ۔ کوہن بُوَنگ۔ **کور ءِ کانی** :(ج گ) چمّانی روک ءِ گار بُوَنگ۔ پَسی بُوَنگ۔ کوری۔ **کوری** :(کو۔ری) (ن گ) چہ چمّاں کور بُوَنگ ءُ میم نہ کنگ۔ (2) ٹکّری۔ نہ گِندگ۔ کورمیمی۔

کورِیں :(کو۔ریں) (س گ) ہما کہ کورانت۔ ہما کہ ہچ نہ گندیت۔ (2) ناسرپدیں۔ نزانتکاریں۔ نابلَدیں۔

کُورّ : (کُور۔ر) (س گ) جاہل۔ نافہم۔ جٹّ۔ ناسرپد۔ گھیڑ۔ (2) بےنفیں شے ءُ اَزباب۔ (3) کَسے ءِ دَپ ءِ گوش ءِ نَزّ یک ءَ برَگ ءُ گالوار کنگ۔ گوش ءِ تہہ ءَ چیز ئے گوشگ۔ (4) نُرنڈگ۔ (5) شہ سرٗ ین ءَ چِنگ۔ (6) (ن گ) گوک ءِ پُٹ۔ (7) پہ مُرگانی شکار ءَ چہ گُرانڈ یا سیاہ نپس ءِ شاحاں یا کانٹاں جوڑ بُوتگیں تلک۔ (8) گُل ءِ ہیرانی پچگ ءِ یکّ گچّے۔ (9) ہما دَراجیں کنڈ، چیل یا چری کہ پہ آس ءِ روک کنگ ءَ جَنگ بیت۔ (10) دَست ءُ پاداں مُچّ کنگ ءُ نِندگ۔ (11) چِنگ۔ چوٹ۔ **کُورّ کُورّ** : (کُور۔ر۔کُور۔ر) (ن گ) لاپ ءِ روتانی توار۔ (2) پڑّگ۔ نُرنڈگ۔

کورآزمان : (کور۔آز۔مان) (س گ) راستی ءُ حقیقت ءِ نہ گندوک۔ دیم ءِ ظاہِریں چیز ءِ نہ گندوک یا نہ منّوک۔

کوراس : (کور۔آس) (ن گ) تہار۔ زُرمب۔ بےآس۔ مُرتگیں آس۔ (2) (س گ) بےگُشاد۔ وار برگّ۔ (3) بےمیم۔

کورآسی : (کور۔آ۔سی) (ن گ) تہاری۔ نہ گندگ۔ بےآسی۔ (2) کم گُشادی۔ بےوسی۔

کُورّا : (کُور۔را) (ف گ) کُورّا ہگ ءِ فرمان گال: بہ کُورّا۔

کُوڑّاتگ :(کُور۔را۔تگ)(ک گ) کُوڑّا ہگ ءِ گوستگال بِزاں چَگَل داتگ۔ دور داتگ۔رَوَڑی کُتگ۔**کُوڑّاتگیں** :(کُور۔را۔ ت۔گیں)(س گ) کُوڑّا ہگ ءِ دیریں گوستگال بِزاں دور داتگیں۔چَگَل داتگیں۔رَوَڑی کُتگیں۔(2) ہما کہ کُوڑّاتگ۔

کُوڑّاہگ :(کُور۔را۔ہگ)(ک گ) دوَر دیَگ۔چَگَل دیَگ۔رَوَڑی کنگ۔ہترِ مال کنگ۔اندازگ۔**کُوڑّاہگی** :(کُور۔را۔ہَ۔گی)(ن گ) دور دیگی۔چَگَل دیگی۔رَوَڑی کنگی۔جنگی۔(2) کُوڑّا ہگ ءِ آوَکی۔

کورپاد :(کور۔پاد)(س گ) بےمیم۔جاہل۔(2) شُوم پاد۔ ہما کہ راہ ءَ مُدام اَڑاں اَنت۔

کؤرت :(کؤر۔ت)(ن گ) مَزَن لاپ۔ بازیں وَرَگ ءَ لاپ ءِ رودِینگ۔کُپِّت۔کَش۔**کؤرت ءَ کؤرت** : (س گ) بازوَرَگ۔ (2) مَزَن لَند۔مغرور۔

کُورت ءَ گار:(ن گ) چہ کوہانی تل ءَ آپ ءِ دَرآ ہگ ءِ بارَگیں راہ۔

کورَٹو :(کو۔رَ۔ٹو)(س گ) ہما مَرْدُم کہ پُورَہی ءِ میم نہ کنت۔کم دِید۔کورو۔**کورَٹوئیں** :(کو۔رَ۔ٹو۔ئیں)(س گ) کوروئیں۔ کم دیدیں۔کُنٹ میمیں۔

کؤرَچ :(کؤر۔چ)(ن گ) نرم جاہ۔کُپت۔کلور ءِ ہَڈ ءُ پَہلُوگانی مِیانجی ءِ نرمَگ۔کُپت۔(2) کش۔کَشَگ۔

کُوڑّچ :(کُور۔رِچ)(ن گ) زَمِینی گوَمز ءِ کُدو۔ہما گوَمز کہ زَمِین ءِ تہہ ءَ آئی ءِ کُدو اِنت۔سِیاہکی گوَبز ءِ نَگُنَگ۔

کورچات :(کور۔چات)(ن گ) بَندیں چات۔کوہنیں ءُ ڈُراتگیں چات۔بےآپیں چات۔کوردُون۔

کوَرَدَپ :(کَ۔وَر۔دَپ)(ن گ) ہما جاہ کہ کوَر ءِ نزّ یک اِنت۔(2) کوَر ءِ مَلّ اِتگیں کِشاری زَمِین۔شیلگ۔کوَرکپت۔

کوَرَدَپی :(کوَر۔دَ۔پی)(ن گ) کوَر ءِ کِرّ ءُ گوَر۔

کوردُون :(کور۔دُو۔ن)(ن گ) کور چات۔کوہنیں ءُ ڈُراتگیں چات۔

کوردِید :(کور۔دی۔د)(س گ) کُنٹ ذہن۔نہ زانت کار۔بودلّا۔کورفہم۔کم زانگ۔ناسَرپد۔جٹّ۔ناسَہی۔**کوردِیدیں** :(کور۔دی۔دیں)(س گ) کُنٹ نظریں۔کوریں۔(2) کم زانتیں۔کورفہمیں۔ناسرپدیں۔جٹّیں۔ناسہی ئیں۔

کوردیم :(کور۔دِے۔م)(س گ) چیز ے کہ صفانہ اِنت ءُ دیم ءَ دنزاں گپتگ۔تہار دیم۔(2) ہما چیز کہ آئی ءِ رَنگ گمّیں گُشتگ۔(3) بدرُوح۔مُتوخ۔مُژو۔**کوردیمگ** :(کور۔دِے۔مَگ)(س گ) روشناہی ءِ دومی نیمگ کہ تہار اِنت۔

کُورَغ :(کُو۔رَغ)(ک گ) کُچکّ ءُ بزّی ساہ دارانی توار۔(2) نُزکُرّگ۔(3) پِڈّگ۔پہ چیزے ءَ چَمّ دارگ۔چمّ داری۔ پہ چیزے ءِ ودار ءَ نندگ۔

کورفہم :(کور۔فہہ۔م)(س گ) نادان۔ناسہی۔نہ زانت کار۔کم زانگ۔ناسَرپد۔ہما کہ زُوت سَرپد مہ بیت۔کم فہم۔کور دِید۔مُس۔**کورفہمی** :(کور۔فہہ۔می)(ن گ) نزانتکاری۔نادانی۔کم زانگی۔ناسرپدی۔**کورفہمیں** :(کور۔فہہ۔میں)(س گ) نزانتکاریں۔نابلَدیں۔نادانیں۔بودلائیں۔ناسرپدیں۔کورمیمیں۔ناسہی ئیں۔

کُورَک :(کُور۔ک)(ن گ) ہما بٹّ کہ کوہَل کُتگ۔ہما بٹّ کہ گوں روگن ءُ پِیما زبُن سوچ نہ کُتگ ءُ گوں آپ ءِ لَہر داتگ۔

کورِک :(کو۔رِک)(ن گ) تُرْپش۔سور۔تُرشپ۔خامگیں انگور۔کَٹِکّ۔

کورک :(کور۔ک)(ن گ) ماں کوہ ءُ تلاراں قدرتی جوڑ بُوتگیں پچیں تل یا ہونڈ۔(2) سَختیں زَمِین۔(3) کِشار نہ رودینوکیں زَمِین۔سِک ءُ سنگی ئیں ڈگار۔(4) اِسپیتیں رَنگ ءِ مادنے۔سَختیں سنگ۔(5) بُزانی مُودانی تہہ ءَ رُستگیں نریں ءُ نازُرکیں مُود۔

کوَرِکّ :(کوَ۔رِک۔ک)(ن گ) چہ ناپگ ءَ جہل ءُ چہ نَنگ ءَ بُرز ءِ جاگہہ کہ روم ہمد ءَ رُدنت۔ساہین۔پیش کُٹّ۔آپ دان۔آپ خانہ۔مِس دان۔

کورکِشک : (کور۔کِش۔ک) (ن گ) کوریں راہ۔ رَوْ آ نہ بُوتگ ءِ سَبَب ءَ جاگہے ءِ پڈراءُ جاگہے ءَ گاریں راہ۔

کورکنڈ : (کور۔کَں۔ڈ) (س گ) ھما کنڈ کہ گندگ نہ بیت۔ (2) مورمانٹ۔ چیرءُ کائی تاوان دیوک۔

کورکنگ: (کور۔کَ۔نگ) جنجال ءَ دَوْر دیگ۔ بےوس کنگ۔ (2) (ک گ) دِیدءِ بَرگ۔ (3) لبز یا نقش ءِ لُڑ یںگ ءُ گار کنگ۔ (4) کوْہنیں حساب ءُ کتاب ءَ بلاس کنگ۔

کُورگ : (کُو۔رَگ) (ک گ) پتّا ہگ۔ مُچّ کنگ۔ جَم کنگ۔

کوْرَگان : (کو۔رَ۔گان) (ن گ) سالونک ءَ لوگ ءِ بَرگ ءَ پیسَر کوْرءَ یا چات ءِ سَرءَ برگ ءُ جان ءِ شودگ ءُ نوکیں گُد ءِ گوْرءَ دیگ ءِ پیشی دود۔

کورگژنچ : (کور۔گژ۔ن۔چ) بچار : کورگژنگ۔

کورگژنگ : (کور۔گژِن۔گ) (س گ) ھما گژنچ یا گژہن کہ پہ مُشکلے ءَ پچ بہ بیت۔ کورمُٹّخ۔ سلّو۔ ٹٹا ہگ۔ کورگژنچ۔

کوْرگزّ : (ک۔وَر۔گز۔ز) (ن گ) شنگریں گزّ۔

کورمُٹّخ : (کور۔مُٹ۔ٹُخ) بچار: کورگژنگ۔

کورمُشک : (کور۔مُش۔ک) (ن گ) شپ چرِ۔ چلغتّک۔ چلکگری۔ شپ گرد۔

کورواگ : (کور۔وا۔گ) (س گ) ھما اولاک کہ ماں سواری ءَ ڈپول بہ روْت۔ اولاک ءِ لُنگّ۔

کُورُم : (کُو۔رُم) (ن گ) گرمین ءُ سوچناکیں آس۔ جھندم۔ آس ءِ ہندُ ور۔ کُوریں آس۔

کُورّم : (کُور۔رُم) باز۔ زیات۔ **کُورّمگ** : (کُور۔رُ۔مَگ) باز۔ گیش۔ بےاُشمار۔

کورموریِنک : (کور۔مُو۔ری ن۔ک) (ن گ) ہُورتیں موریںک۔ کسانیں مور۔

کورمیم : (کور۔مے۔م) (س گ) نہ زانتکار۔ کم فہم۔ ناسرپد۔ ناسہی۔ چہ دِیدگاں کمزور۔ کور۔ **کورمیمی** : (کور۔مے۔می) (ن گ) کُنٹ نظری۔ کُوری۔ (2) نزانتکاری۔ کم فہمی۔ ناسرپدی۔ بودلائی۔

کورمیمیں : (کور۔مے۔میں) (س گ) کُنٹ نظریں۔ کوریں۔ (2) کم زانگیں۔ کم فہمیں۔ ناسرپدیں۔

کورنیش : (کور۔نِے۔ش) (س گ) نہ وشّی ءِ دَرشان کنگ ءِ وہد ءَ لُنٹ ءَ گوں دنتاناں گٹّ گِرَگ۔

کُورَوْ : (کُو۔رَوْ) (ن گ) حِشت پچگّ ءِ جاہ۔ چر۔ روک۔ (2) گلی ہیر انانی پچگّ ءِ جاگہہ۔ (3) کُورہ۔ آس۔ روکیں آس۔

کورو : (کو۔رو) (س گ) ہُورت چمّ۔ کورٹو۔ (2) (ن گ) ۔چچی۔ کٹّار۔ لڑوک۔ کربشو۔ کڑول۔ کولکو۔ کسانیں سُوسمار۔ (3) کورچمّ۔

کورواںک : (کور۔واں۔ک) ھما دار کہ چوسُرِوش ءَ اَنت کہ کانگ ءَ بُوجیگ ءِ جان ءَ میہہ اِنت۔

کُورّوت : (کُور۔روت) (ن گ) چہ روتگ ءُ ہُنڈ الاں کشّگ ءُ سِندگ۔ چیزے ءَ چہ بُن ءَ چِلّگ ءُ دَر کنگ۔ سِندگ۔ اَلگوْج۔ ایرگوْج۔ بُن گوْج۔ وَل گوْج۔ بُن کشّ۔ **کُورّوت کنگ** : (کُور۔روت۔کَ۔نگ) (ک گ) بن گوْج کنگ۔ سندگ۔ (2) ساہ دارے ءِ پُٹاں یا مُوداں چہ بُن ءَ چِلّگ ءُ گانڈ کنگ۔

کورومورو : (کو۔رو۔مو۔رو) (س گ) زَحم یا لٹّ ءَ ہر نیمگ ءَ اے وڑ چرخ دیگ کہ دُشمن نزّیک آ تک مہ کنت۔ چوکور ءَ لٹّ ءِ اے دیم ءُ آدیم ءَ جنگ یا تڑینگ۔

کُورَہ : (کُو۔رَہ) بچار : کُورَوْ۔

کورہوکین : (کور۔ہو۔کین) (س گ) نادِل جمیں ہوکین۔ ھما ہوکین کہ پہ نادَری یا لاچاری مٹّا ہگ بیت۔

کوریں راہ : (کو۔ریں۔راہ) (س گ) کورکشک۔ ھما کِشک کہ نہ گیش اِتگ۔ ھما راہ کہ آئی سَرءَ رَوْ آ نیست ءُ نُون گار بُوتگ۔ ھما دگّ کہ جاہے اَست ءُ جاہے نیست۔

کُورینگر : (کُو۔ریں۔گر) (س گ) ھما میش کہ مَزنیں وہدے گوْستگ کہ وَہر دیگ بُوتگ۔

کوڑ : (کو۔ڑ) (ن گ) کوہ بُن۔(2) کوہ ءِ پاڑ وءِ ڈگار۔(3) باز۔گنج۔لیکؤ۔(4) کندی۔کنارہ۔(5) آبادیں ڈگارانی نزّیک ءَ سنگوئیں جاگہہ۔کوہ یا ڈیر ءِ گُٹّ۔(6) دار ءِ ہما پتنین ءُ بزیں ٹُکّر کہ آئی ءِ سَرءَ گوشتاں ٹُکّر ٹُکّر کنَنت۔(7) کوت۔ڈیری۔کوڑی۔

کُوڑ : (کُو۔ڑ) (ن گ) دُروگ۔ہلاپ۔نا راست۔

کُوڑا : (کُو۔ڑا) بچار : کوڑؤ۔

کُوڑاسک : (کُو۔وَ۔ڑاس۔ک) (ن گ) سڑیتگیں حُشکیں کوٹگ۔

کؤڑَغ : (کؤ۔ڑَغ) (ک گ) ایر کنگ۔مُہکم دارگ۔سوگہہ دارگ۔(2) دَردی کنگ۔دور کنگ۔(3) جوڑگ۔لنجک۔رپٹگ۔

کوڑَگ : (کو۔ڑَگ) (ن گ) جُہل کنڈیں ریش۔ہما ریش کہ ٹَپّ ءَ سَکّ جُہل اِنت۔کؤہڑگ۔

کُوڑَؤ : (کُو۔ڑَو) (س گ) کلپ۔وسّاچ۔(2) (ن گ) کُٹ۔ہما مادن یا زرّ کہ زنگ ءُ موریکّاں گپتگ ءُ کس ءَ نہ زیریت۔(3) رود ہواریں زرّ، طلاہ یا نُگرہ۔ہما کہ اَصل نہ اِنت۔(4) کوجا۔بدرنگ۔(5) دُروگو۔دُروگ بند۔بدعہد۔(6) جہان۔ناپائیداریں دنیا۔زند۔اِمروز۔کوڑی۔کُوڑہ۔**کُوڑویں** : (کُو۔ڑ۔ویں) (س گ) بےنفیں۔پدنبودیں۔ناپائیداریں۔ادارُکی ئیں۔

کُوڑَہ : (کُو۔ڑَہ) بچار : کُوڑؤ۔

کوڑہا : (کوڑ۔ہا) بدنیّت۔(2) بدشکل۔بدرنگ۔(3) دُروگ بند۔دُروگیں حال ءِ بروک۔(4) چوٹ۔مکر۔(5) ملامت۔

کُوڑی : (کُو۔ڑی) (ن گ) دنیائی۔جہان۔دُنیا۔زند۔ساہ۔گیدی۔دُگنیا۔اِمروز۔اِمروزی کار۔ناپائیداریں جہان۔فانی۔کُوڑؤ۔(2) ساعت۔دمان۔

کوڑی : (کو۔ڑی) (ن گ) آپ واریں تاس۔پیالہ۔دار ءِ جوڑ کُتگیں آپ واری قدّح۔(2) سودگ۔دار ءِ مَزنیں ہیر ان۔(3) کسانیں کُچک کہ گُد ءِ سَرءَ جنَنت ءَ ءُ اولاکانی گردِن بند جوڑ کنَنت یا ٹُنگ ءَ کنَنت ءُ گوانزگ ءِ مَیدان ءُ پادگان اِش بندنت۔کُچک۔کُشک۔(4) گلّہ ءِ پلارانی بگلے۔(5) کوت۔ڈیری۔کوٹ۔جوہان۔(6) مَرد مانی ڈلے ءِ ڈُنگ ءُ دُزّرے ءِ پٹّگ ءُ شوہاز کنگ ءِ کار۔رَندگیری۔

کوڑینگ : (ک۔ڑے۔نگ) (ک گ) یکّے ءِ دست یا پاد ءِ چِہ بندءَ دَر کنگ۔

کوژ : (کو۔ژ) (ن گ) کہور۔یکّ دَرشکے۔(2) کوہنیں زمانگ ءِ یکّ تُوپّکے۔

کوس : (کو۔س) (ن گ) چمّ ءِ سَر بُرءُ چیرگ ءِ پوست کہ وپسگ ءَ ہر دوئیں ڈُکّنت ءُ چمّ بند بنت۔کونس۔چمّ ءِ سَر پوش ءُ چیر پوش۔چمّ ءِ چیری ءُ پُشتی دوئیں بہر۔(2) کرنچ۔پیچ۔تلتل۔پرَدگ۔کرچک۔چلّ۔مُنج۔**کوس ءِ کشّگ** : (ک گ) گُد ءِ یا دِگہ کرچکیں چیزے ءِ کرچکانی دُور کنگ۔کوسی ئیں پیچّ ءِ لگاشگ ءُ برابر کنگ۔

کؤس : (کَ۔او۔س) (ن گ) گُورِیچان۔

کؤس ساتان : (کَ۔او۔س۔سا۔تاں) (ن گ) گُورِیچانی مگرِب۔

کؤس سِیارو : (کَ۔او۔س۔سِ۔یا۔و) (ن گ) گُورِیچان۔گُورِیچانی رودَرآتک۔

کوسَہ : (کو۔سَہ) (ن گ) ہمائی کہ رِیش ءُ بروت نہ رُدنت۔خُسرہ۔2) کلّر۔ہما زَمین کہ کِشار نہ رودینیت۔

کوسی : (کو۔سی) (ن گ) دَرپہ دَر گرَدگ۔خوار ءُ پریشان گردگ۔**کوسی وَرگ** : (کُو۔سی۔وَ۔رَگ) دَرپہ دَرگردگ۔

کوسَرا : (کوس۔را) (ن گ) ناہ ءِ پات۔

کوسَرک : (کو۔سَر۔ک) (ن گ) کوسگ۔دانگ دان۔کِشار ءِ ناپُختہیں دانانی دَرپ۔(2) تاپتگیں ماش ءِ پھلی۔(3) پُھلی۔دان ءِ پوست۔

کوسَگ :(کو۔سَگ)(ن گ) مُرگ ءِ پُٹ ۔(2)(ک گ) پس ءِ پژم یا دِگہ چیزے ءَ پہ زور رُوسینگ ءُ دُور کنگ ۔ رُوسینگ۔ کوہگ ۔(3) شکارءِ وہدءَ پاس ئے ہلاس بُوتگ ءَ رند مُرگان ءَ چہ ہٹ ءَ در کنگ ءُ کُشگ ءُ ہٹان ءَ چہ زندءَ دُور کنگ ۔(4)(ن گ) ماش، ماک، مَٹر یا دِگہ اَنچیں دہل ءِ دانانی پوست ۔ پھلی ۔(5) چہ ہُنڈ الاں در کنگ ۔ چہ بُن ءَ کشّگ ۔

کوسَوْ :(کو۔سَوْ)(ن گ) زالبولی شلوار ءِ دوچ ۔

کُوسیچ :(کُو۔سی۔چ)(ن گ) گزادگ ءُ وَرگی سبزی یے ۔(2) شِیرءِ دَرپ کہ چہ کوسیچ ءَ جوڑ کنگ بیت ۔(3) بادرِنگ ۔

کَوش :(کَو۔ش)(ن گ) چہ زِرباری روددَرآتک ءَ آیوکیں گوات ۔ سَرگوات ۔(2) سردیں گوات ۔(3) دوجِنِکّ ءِ دَست مال دَست ءَ کِرگ ءُ جلّگی چل وَرگ ءِ لیب ۔(4) چوٹ ۔ چبّو ۔ پادگزار ۔ پیزوار ۔ پازوار ۔ چاگر ۔ چپّل ۔ چھبّو ۔ **کَوش کپت** :(کَوش۔ کپ۔ت)(س گ) ہَما جاگہہ کہ اُودءَ کَوش بہ کشّیت ۔(2) کَوش ءِ سَر کنگ ۔ **کَوش کپتیں** :(کوش۔کپ۔تیں)(س گ) ہما جاگہہ کہ کوش کشّیت ۔ گوات کپتیں ۔

کوش :(کو۔ش)(ن گ) کُشگ ۔ مَرگ ءِ باہوٹ کنگ ۔ قتل ۔ کُشار ۔ کُشتن ۔(2) زمین ءِ پٹّگ ءِ وہداں جُھلی ءِ حدّ ۔ کہن ءِ کار ءِ جُھلی ۔(3) زمین ءِ کشّ اِتگیں غار ۔(4) جُھلیں جو ۔(5) پہ گوک چہ چات ءَ آپ کشّگ ءِ کاروَٹر ۔(6) جیڑہ ۔ فساد ۔ جدَل ۔

کوش جاہ :(کوش۔ جاہ)(ن گ) کُشگ ءِ جاگہہ ۔(2) گمبیلہ ۔ مال ءُ دَلوتانی کُشگ ءِ جاگہہ ۔

کوشُوکی :(کُ۔شُو۔کی)(ن گ) ساہ دار ءِ گُٹّ ءِ گردیں ہڈّ کہ چما جاگہہ ءَ آئی ءَ راحلار کننت ۔ کُشار جاہ ۔

کوشُوئی :(کو۔شُو۔ئی)(ن گ) ہما مال کہ سانگ ءُ عاروس ءِ وہداں کشگ بنت ۔جلبی ۔ جلّاب ۔ جلّابی ۔

کُوشّ :(کُوش۔ش)(ن گ) مچّ ءِ کپّہ ءِ تہہ ءِ مچگ ۔ مچّ یا داز ءِ وَش تامیں مچگ ۔(2) سَکّ اِسپیت ۔(3) شِنز ءِ نوک رُستگیں نازُرکیں کوشّ ۔ گدگ ۔

کوشاریتنگ :(کو۔شا۔رین۔تَگ)(ک گ) کوشارینگ ءِ دیریں گوْستگال بِزاں کوشارینگ ءِ کار بُوتگ ۔ **کوشاریتنگیں** :(کو۔شا۔رین۔ت۔گیں) کوشارینگ ءِ دیریں گوْستگال ۔(2) ہما کہ کوشارینگ بُوتگ ۔

کوشارینگ : (کو۔ شا۔رِے۔نگ)(ک گ) یکّے ءِ پَرما ہگ کہ دِگرے ءَ بہ کُشیت ۔ کُشائینگ ۔ **کوشارینگی** :(کو۔شا۔رے۔نَ۔گی)(ن گ) کوشارینگ ءِ دیریں گوْستگال بِزاں کسے ءَ را جَنائینگی ۔

کوشِست : (کو۔شِس۔ت)(ن گ) جُہد ۔ تچ ءُ تاگ ۔ کوشش ۔

کوشِش :(کو۔شِش) بچار : کوشِست ۔

کوشک :(کوش۔ک)(ن گ) کلات ۔ جاگہہ ۔ ہَند ۔ ماڑی ۔ بادگیر ۔ گِس ۔ کیچ ءِ ضِلعْ ءِ میتگے ءِ نام اِنت ۔

کوشگ :(کو۔شگ)(ک گ) حاک ءِ سَرءُ چیر کنگ ۔ زمین ءِ کوش کنگ ۔ کوچگ ۔ خُتگ ۔ **کوشگی** :(کو۔شَ۔گی)(ن گ) کوشگ ءِ آوَرگی بِزاں جاگہے پٹّگی یا کوشگی انت ۔

کوشیتگ :(کو۔شِ۔تگ) کوشگ ءِ گوْستگال ۔(2) پٹّیتگ ۔ **کوشیتگیں** :(کو۔شِ۔ت۔گیں)(س گ) کوشگ ءِ دیریں گوْستگال بِزاں کوشگ ءِ کار بُوتگ ۔(2) ہما جاگہہ کہ کوشیتگ ۔

کوشُم :(کو۔شُم)(ن گ) کُشت ءُ کوش ۔ جنگ ءُ مڑ ۔ کُشت ءُ کُشار ۔

کُوشینک : (کُو۔شین۔ک)(ن گ) بُرتگیں بند ءِ بَرگ ءِ دوئیں نیمگ ۔ پڑشتگیں بند ءِ کنڈ جاہ ءِ بن ۔ بند ءِ پڑشتگیں جاگہے ءِ ہر دوئیں نیمگ ۔

کوفو :(کو۔فو)(ن گ) بے شُمار ۔ بے لیکوْ ۔ بے اُژمار ۔

کوْک :(کوْ۔ک)(ن گ) پاد ءِ کونڈ ءِ چیری بہر ۔(2) دَڑچک یا دارے ءِ مُورک یا کلّ ۔(3) دَست ءُ پادانی کسانیں موڑدان ۔ پیچکول ۔ کابلوشک ۔ چُوچ ۔ **کوْکی** :(کَوْ۔کی)(ن گ) کوْکیں دار ۔ ہما دار کہ مُورک یا کوْک بہ بیت ۔(2) ہماشئے کہ تہہ ئے ہورک اِنت ۔

کُوکّ :(کُوک۔ک) (ن گ) ہما اِسپیت پس کہ آئیءِ گوش سَکّ کسان بہ بیت۔کُوکو۔کِیَکّ۔(2) اُرُش۔ہلمہ۔(3) چَمّءِ توکی کِرّ۔(4) دَژاجیں جامگ یا شلوارءَ چہ توکءِ نیمگءَ انچُش دو چَگ کہ آبرابر بہ بیت۔

کوکا :(کو۔کا) (د) (ن گ) پَشنگ۔جتگیں تیرءِ پشت کپتگیں بہر۔ پُوچَکّ۔(2) چہ دارءَ اڑ داتگیں ڈَبّ یا دُرپ۔

کُوکّار :(کُوک۔کار) (ن گ) جَگّا۔ بُرزیں جاک۔صلوات۔ گیکاچ۔ باوست۔ آشوب۔ فریاد۔ کُو۔ ہکّل۔ اَلہان۔ اَہُوڑو۔ جبزّا۔ برّانگ۔ واہُو۔ واہی۔کُوار کُوار۔ پڑو۔ واہی۔ بورّ بورّ۔ پِریات۔ پُوہار۔جار۔ چیہال۔رَڑ۔شور۔صلواتءُ واہی۔جاک۔**کُوکّار دیگ** :(کُوک۔کار۔دی۔یَگ) توار کنگ۔جار جنگ۔**کُوکّارءِ رُدگ** :(ک گ) سکّیں گرانیں توارءِ آہگ۔جاکءُ صلواتءِ چِست بُوہگ۔**کُوکارءِ واہی** :(ن گ) زارءُ پِریات۔(2) جاکءُ صلوات۔

کوکار :(کو۔کار) (ن گ) کُواک۔ہوکارگ۔دِلءِ بدبُوہگءِ وہداںءَ چہ دَپءِ توارےءِ دَرآہگ۔اوکار۔

کوکارغ :(کو۔کا۔رَغ) (ک گ) سِیاہ پَسءِ توار کنگ۔ شوانگءِ مالانی توار جنگءِ آواز۔کُوہارغ۔

کوکَب :(کو۔کَب) (د) (ن گ) اِستار۔

کوکر :(کو۔کر) (ن گ) مچّءِ ہمے پوست کہ آئیءِ گُش مان اِنت۔ مچّءِ بانڈ۔(2) جمّرءِ پُٹّہ۔ اِستین۔ بزیں جُڑ۔جمّرءِ کوکر کہ اِسپیت بنت ءُ نوک چہ کوہاں چِست بُوآن بنت۔ جُڑءِ بزیں استین۔ رگام مچل۔ (3) ہما جمبر کہ پُٹّہ پُٹّہ ءُ اِسپیت اِنت۔ پڑا۔ جُڑونک۔(4) کوہی زیتُون یا ہَت ءِ بر۔**کُوکری** :(کُو۔کِ۔ری) (ن گ) چو جمّری اسپیتیں پُٹّہ ءَ۔ چو کوکرءَ۔**کوکرءِ ترّگگ** :(ک گ) مچّءِ کوکرءِ تَل بُوہگ ءُ پُختہ بُوہگ۔

کوکراچیگ :(کو۔کَ۔را۔چی۔گ) (ن گ) مچّءِ ہما کوکر کہ حُشیتءُ کانزگ ئے بُنءِ پشت کپیت۔

کوکرچَگ :(کو۔کر۔چَگ) بچار : کوکراچیگ۔

کوکریں گوْرم :(کو۔کِ۔ریں۔گوْر۔م) (س گ) دَریاءِ ہما گوْرم کہ کسان اَنتءُ پہ ڈَوَل داری پڑ شنت۔

کُوکڑ :(کُو۔کڑ) (ن گ) دازءِ گرک۔

کُوکُڑو :(کُو۔کُ۔ڑو) (س گ) چیزءِ اندری سیل کنگ۔ چہ شَم یا دَرزےءِ چارگ۔

کوکڑی :(کوک۔ڑی) (ن گ) کُنرءِ نسلءِ دَژ چکے کہ آئیءِ بر چہ کُنرءِ برءَ کستر اِنت۔

کُوکّگ :(کُک۔کَگ) (ک گ) چیزےءِ بارگءُ دَژاج بُوہگ۔(2) جامگ رِستگیں سادءِ سِدگ۔(3) توار کشّگ۔**کُوکّیتگ** : (کُوک۔کِ۔تگ) (ک گ) کُوکّگءِ گوْستگال۔**کُوکّیتگیں** : (کُوک۔کِ۔تَ۔گیں) (س گ) کُوکّگءِ دیریں گوْستگال۔(2) ہما کہ کُوکّیتگ۔

کوکِنار :(کو۔کِ۔نار) (ن گ) حَشاش۔خشخاش۔

کُوکُو :(کُو۔کُو) (ن گ) کپوتءِ توار۔

کوکی :(کو۔کی) (ن گ) پُرانی۔شِتی۔کسانیں پُرانی۔

کوگ :(کو۔گ) (ن گ) کسانیں کرُدّے کہ دان یا دارءِ وارتءُ ریز بنیت۔بُہگ۔رَمیز۔(2) دَنتانءِ کِرم۔(3) لاپءِ کِرم۔(4) مچّءِ نہال کہ کشگ بیت۔**کوگی** :(کو۔گی) (ن گ) ہما کہ کوگءَ وارتگ۔

کوَل :(کَ۔وَل) (ن گ) گُنجءِ بر۔گُل کُشتگ۔گُل کُشت۔ (2) گرمءِ جنگءِ نادُژاہی۔جول۔(3) زَردوئیءِ نادُژاہی۔ (4) دَژاجیں نادُژاہی۔اَولَرو۔**کوَلی** :(کَ۔وَ۔لی) (ن گ) نادُژاہ جان۔(2) ہما کہ آئیءَ را جولءِ جتگ۔(3) ہما کہ آئیءَ را زَردوئیءِ نادُژاہیءَ گوں جتگ۔(4) دیریگیں نادُژاہ۔

کول:(کو۔ل) (ن گ) کسانیں نگن۔ٹِکّی۔ چُوچی۔(2) ریکانی نِیامءِ تنک۔(3) گِرد۔کسان۔(4) کُڑمبیں آپ۔جُھلانکیں آپ۔

(5) پہ دوستی ءُ لاہو کنگ ءِ ہاترءَ ساہ دارے ءِ سَرءَ دَست ءِ مُشگ ۔ گہگیرِیں ساہ دارے ءِ رام کنگ ۔(6) وَشّ کنگ ۔ نرم کنگ ۔ **کولک** :(کو۔لک)(ن گ) کسانیں نگن ۔کول ۔(2) کسانیں کِٹّار یا کِٹّار ءِ ذاتیں لُولّکے ۔(3) جنین ءِ پشک ءِ بگل گُشاد ۔(4) کُشتگیں گوک ءِ سَرَگ ،سکندان ءُ پاد ۔

کُولٹی :(کُول ۔ٹی)(ن گ) چہ گِل یا لچّ ءَ ٹھینتگیں گلّہ ءَ امبار کہ چہ کُولی ءَ گوٗنڈ اِنت ۔

کُولَڈ :(کُول ۔لَڈ)(ن گ) دانز ءِ خُشک بُوتگیں دار ۔(2) دانز ءِ موش کہ کونر پُر کنت ۔

کولِک :(کو۔لِک)(ن گ) حشاش ءُ کرپاس ءِ گلو یا ڈوڈا ۔(2) توم دان ۔کرپاس ءِ پوست ۔کرپاس ءِ سرِ پک ءِ خُشکیں پوست ۔(3) کرپاس ءِ توم ءِ پوست ۔(2) کورکیں تلارانی کانی ۔

کولکو :(کو۔لُ۔کو)(ن گ) کِٹّار ۔لڑوک ۔کورو ۔چچّی ۔کربشو ۔

کولِگ :(کو۔لِگ)(ن گ) کوہانی تہہ ءَ آپ ءِ چمّگ کہ چو کانیگ ءَ اِنت ۔

کولگاڑ :(کول ۔گا۔ڑ)(ن گ) پہ کانیگ ءِ جوڑ کنگ ءَ تیاب یا کوٗر گوٗراں زمین ءِ پٹّگ ۔

کولگر :(کُول ۔گر)(ن گ) کسانیں ماہیگے ۔

کُولّ :(کُول ۔ل)(ن گ) پیاز ءِ ڈیلّ یا کیرینگ ۔

کولنج :(کو۔لن ۔ج)(ن گ) دَرد ۔لاپ ءِ نادُڑاہی ۔لاپ دور ۔(2) تورِنا کیں غم ءُ اندوہ ۔گوڑہا ۔**کولنجی** :(کو۔لن ۔جی)(ن گ) ہما کہ لاپ دورئے ءَ گپتگ ۔(2) ہما کہ آئی ءَ راوشّ نِند انت ۔ہما کہ آئی ءِ لاپ مُروڑ وارت ۔(3) دردی ۔اندوہی ۔غمی ۔

کولّہ :(کول ۔لہ)(ن گ) کول کُتگیں ۔گرد کُتگیں ۔(2) گرنچ ۔

کوٗلر :(کوٗ۔لر)(ن گ) کوہ ءِ باز مشکلیں جاگہ کہ راہ مہ بیت ۔گٹّ ۔کوہ ءِ گٹّ ۔گٹّیں کوہ ۔گٹّیں تلار ۔

کُولی :(کُو۔لی)(ن گ) گندیمانی امبار کہ دَپ ئے بُرزءَ پچ بیت ۔(2) تکر دیا لچّ ءِ جوڑ کُرتگیں گلّہ دان ۔

کوٗلی :(کوٗ۔لی) بچار : قولی ۔

کوٗلِیگ :(کوٗ۔لی گ) بچار : قولی ۔

کَوَلِیگ :(کَ ۔وَ۔لی ۔گ)(ن گ) ہما چمّگ کہ چہ آئی ءَ آپ دَرکیت ۔(2) بچار : کوٗلی ۔

کوم :(کوم)(ن گ) ونڈ ۔بہر ۔کوت ۔ڈھیر ۔چانگ ۔(2) ہونڈ یا کونڈ کہ لُولُکانی بنجاہ بہ بیت ۔(3) ہما تہہ خانہ کہ خزانہ ایر کنگ بیت ۔

کومپ :(کومپ)(ن گ) ہما کہ سرِ ین ئے وہل ،سَرئے جہل ءُ بڈّ ءِ تِرْ نگ ئے ڈُمپ بیت ۔ڈُمپ ۔چہ پیری ءَ چنگ بُوتگ ۔چوٹ ۔کُبگ ۔کُبّ ۔بُھٹّو ۔**کومپی** :(کوم ۔پی)(ن گ) وہلی ۔چوٹی ۔

کومپیں :(کوم ۔پیں)(س گ) ہما کہ کومپ انت ۔وہلیں ۔چوٹیں ۔

کومپال :(کوم ۔پال)(ن گ) سَرَگ ءِ ہڈّ ۔(د) ڈال سَرَگ ۔مَزَن کوپر ۔**کومپالی** :(کوم ۔پا۔لی)(ن گ) گرزے کہ جنگ ءِ کارمرز بُوتگ ۔

کومَڑغ :(کو۔مَ۔ڑغ)(ک گ) گیمرگ ۔مُلور بُوتگ ۔

کُومِکّ :(کُوم ۔مِک ۔ک)(ن گ) حر ءِ سپٹّ کنگ یا پُشت پاداں چست کنگ ءُ جنگ ۔

کُومِگ :(کُوم ۔مَگ)(ن گ) مچّ ءِ بُن کہ روتگ چہ ہمیشی ءَ دَرکاینت ۔مچّ ءِ کوٗپہ یا بُنار ۔کُمگ ۔(2) ٹپّ ،ریش یا دانگ ءِ بُن جنگ ءِ خراب بُوتگ ۔

کُونّ :(کُون ۔ن) بچار : کینّ ۔

کونات :(کو۔نات)(ک گ) کوناہگ ءِ گوٗستگال بزاں کوناہگ ءِ کار بُوت ۔

کوناہگ :(کو۔نا۔ہگ)(ک گ) سَر ءِ زینکودگ ءَ دیگ ءُ پہ بژّگی نِندگ ۔(2) سَرءَ میلانک بُوتگ ۔بے آسَریں و دار کنگ ۔(3) چہ نادُڑاہی یا بے وسی ءِ سَبَب ءَ بے ہاٹّی بُوتگ ۔کانارَگ ۔کوچنڈگ ۔گِڈّگ ۔(4) مُرگ ءِ نادُڑاہی ۔**کوناہگی** :(کو۔نا۔ہ ۔گی)(ن گ) کوناہگ ءِ آوَکی ۔(2) وداری ۔میلانکی ۔نِندگی ۔

کُونپاگ : (کُون ۔ پا ۔ گ) (ن گ) ہما کُوٹگ کہ ولّ ءِ تہہ ءِ پشّ اِتگ ۔ (2) گیش پشّ اِتگیں کُوٹگ ۔ (3) نیم پُختگیں کُوٹگ یا تیجّگ ۔ **کُونپاگی :** (کُون ۔ پا ۔ گی) (ن گ) کُوٹگ ءِ گیش پشّگ ۔

کونتر : (کون ۔ تَر) (ن گ) کپوت ۔ کوتر ۔ گھنی ۔

کُون تہہ : (کُون ۔ تہہ) (ن گ) ہار ءِ آپ ءِ سَبَب ءَ کرود ءِ چہ بُن ءَ برُّگ بُوتگ ۔ روہانہ ۔

کونٹ : (کون ۔ ٹ) (ن گ) گوّالگ ۔ چیر گیج ۔ دو پٹّیں چیر گیج ۔ جُلّ ۔ چُو ۔ (2) چہ مال ءِ مُود ءَ اڈّ داتگیں چیر گیج ۔ (3) ہما گوّالگ کہ رَہت ءِ اَوَرگ ءِ سَرءَ دوچگ بیت ۔ **کونٹانی تالاں کنگ :** (کون ۔ ٹا ۔ تا ۔ لاں ۔ کَ ۔ نگ) پُرس ءِ نِندگ ۔ **کونٹانی سَرءِ نِندَگ :** پُرس ءِ نِندگ ۔ **کونٹ زُورَگ :** (کون ۔ ٹ ۔ زُو ۔ رَگ) پُرس ءُ فاتحہ ءِ ہلاس بُوتگ ۔ پُرس ءِ یاد کنگ ۔ **کونٹ گیجَگ :** (کون ۔ ٹ ۔ گے ۔ جَگ) پُرس ءُ فاتحہ دارَگ ۔ **کونٹی :** (کون ۔ ٹی) (ن گ) کوہنیں کونٹ ۔ کونٹ ءِ ٹُکّر ۔

کُون ٹور : (کُون ۔ ٹور) بچار : کِین ٹول ۔

کُونج : (کُوں ۔ ج) (ن گ) دَراج گردنیں بالی مُرگے ۔ کانکور ۔ خانخور ۔

کونچ : (کوں ۔ چ) (ن گ) کُچّ ۔ لوگ یا دِگہ اَنچیں جاگہے ءِ سرءِ یک ءِ تہی نیمگ ۔ کوہے کہ کوانچ بہ بیت ۔

کونچگ: (کوں ۔ چَگ) (ک گ) گوُجَگ ۔ کوچگ ۔ کونڈگ ۔ دَررو پَگ ۔ زَمین ءِ پٹّگ ۔ **کونچگی :** (کون ۔ چَ ۔ گی) کونچگ ءِ آوَکی ۔ (2) پٹّگی ۔ کونڈَگی ۔ دَررو پَگی ۔

کُونچلاسک : (کون ۔ چَ ۔ لاس ۔ ک) (ن گ) کِلِکّ ۔ ماوَل ۔ کُون ءِ بُرز ءِ ہڈّ ۔

کوندَہ : (کوں ۔ دَہ) (ن گ) ناہ ءِ دَر کنگ ءَ رَند خالی ئیں پات ءِ ٹُکّر کہ ناہ ئے لچّیت ۔ (2) گوں پیشّ ءَ گوُ پتگیں ناہ مان کنگ ءِ دَرپ ۔ (3) ہما پات کہ ناہ ئے ماں بُوتگ ۔

کونڈ : (کوں ۔ ڈ) (ن گ) گوڈ ۔ چہ زان ءِ جَہل ءُ ڈیلّنگ ءِ بُرز ءِ پڑ وش جاہ ءِ سَر بُری دیم ۔ (2) ہونڈ ۔ غار ۔ دُومّگ ۔ کنڈ ۔ کوم ۔ گار ۔ **کونڈ بَند:** (کوں ڈ ۔ بَن ۔ د) (ن گ) پینڈ ۔ (2) دوریں کونڈ ءِ بَندوک ۔ (3) اُشتر ءِ کونڈاں بَندَگ ءُ کونڈ بَند کنگ ۔ ہما ساد کہ کونڈ ءَ بَندنت ۔ ہما ساد کہ اُشتر یا دَلوت ءِ کونڈاں بَندنت ۔ (4) کونڈ یا کونڈانی بَندَگ ۔ (5) اُشتر ءِ دَستانی گوں ساداں بَندَگ ۔ (6) زان بَند ۔ **کونڈ بُوتَگ :** (کون ۔ ڈ ۔ بُو ۔ تَگ) ٹپّگ ۔ چیر بُوتگ ۔ زُنڈگ ۔ (2) یکّیں ہند ءِ نِندَگ ۔ (3) پاد ءِ دوتل بُوتگ ۔ **کونڈ کشّ بُوتَگ :** (کون ۔ ڈ ۔ کش ۔ ش ۔ بُو ۔ تَگ) (ک گ) گوں کونڈاں رَوَگ ۔ گوگلا ۔ کونڈ موش ۔ گوکو ۔ **کونڈ موش :** (کون ۔ ڈ ۔ موش) (ن گ) کونڈ کشّ بُوتگ ءِ رَوَگ ۔ گوکلا ۔ گوکو ۔ **کونڈی :** (کون ۔ ڈی) (ن گ) ہما کہ گوں کونڈ ءِ نسبت داریت ۔ (2) پاد ءِ بند جاہی ۔ **کونڈی کَپّگ :** (کون ۔ ڈی ۔ کَ ۔ پّگ) (ک گ) پُشت ءِ کائی کَپّگ ۔

کونڈ موش بُوتَگ : (کون ۔ ڈ ۔ موش ۔ بُو ۔ تَگ) بچار : کونڈ کشّ بُوتگ ۔

کونڈار : (کوں ۔ ڈا ۔ ر) (ن گ) کوئر ۔ داز ءِ کُنَر ۔

کُونڈاسک : (کُوں ۔ ڈاس ۔ ک) (ن گ) پوگس ۔ دِڑ یپّا پچ ۔ دِڑ مپا پچ ۔

کونڈَگ : (کوں ۔ ڈَگ) (ک گ) گوُجَگ ۔ کونچگ ۔ کونڈ جَنگ ۔ پہ دَست یا پہ دِگہ کسانیں اَزبابے ڈگار ءِ پٹّگ ۔ (2) چیزے ءِ تہہ ءِ پٹّگ ۔ زَمین ءِ پٹّگ ۔ (3) خُتگ ۔ حاکوش ۔ کُرُنڈگ ۔ کرونڈگ ۔ **کونڈَگی :** (کون ۔ ڈَ ۔ گی) کونڈگ ءِ آوَکی ۔ (2) پٹّگی ۔ حاکوشگی ۔

کونڈُم : (کون ۔ ڈُم) (ن گ) دَلوت یا مال ءِ پہ سرمب زَمین ءِ کونڈَگ ۔ (2) تمردیں دَلوت ءِ گوں پاداں زَمین ءِ کنڈ کنگ ۔ (3) دَلوت ءِ پہ مڑ ءُ جَنگ ءَ کونڈُم جَنگ ۔ دَلوت ءِ چہ کونڈاں جُلّگ ۔ (4) کونڈانی جَنگ ءُ نِندگ ۔ پاداں سکّ دیگ یا پہ کارے ءِ کنگ ءَ زور ءِ دارَگ ءِ پاداں میہہ کنگ ۔ (5) کونڈانی سَرءِ نِندَگ ۔ پہ دِل

جمی ءِ نِندگ ۔ تاں دیر ءِ نِندگ ۔ (6) چہ کونڈاں ۔ (7) کنڈ ۔ **کونڈُم جنگ**: (کون ۔ ڈُم ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) دَلوتے ءِ دَستاں زَمین ءَ جَنگ ءُ حاک ءِ دَر کنگ ۔ مستیں دَلوت ءِ پاد یا دَستاں زَمین ءِ جَنگ ءُ پَٹّگ ۔ (2) دُژوشاپ ۔ تمردی کنگ ۔ زورجنگ ۔ (3) تمردی دَرشان کنگ ۔ (4) پہ جَنگ ءُ مِڑ ءَ تیار بُوَنگ ۔

کونڈمرگ : (کون ۔ ڈ ۔ مَر ۔ گ) بچار : کونڈو ۔

کونڈو : (کون ۔ ڈو) (ن گ) کونڈانی ناڈُراہی کہ پاد حُشک بنت ۔ کونڈوئی ۔ (2) چہ مورءَ مستریں لُوکے ۔ سُلور ۔ (3) کسی مُرگ کہ پُشت ءِ پرّگ ءُ دَڑاج بنت ۔ **کونڈُوئی** : (کون ۔ ڈو ۔ ئی) (ن گ) کونڈو ءِ ناڈُراہی ۔ کِسی مُرگانی کونڈانی دَرد ءِ ناڈُراہی کہ ترّاِت نہ کنَنت ۔

کونڈیتگ : (کون ۔ ڈِ ۔ تگ) کونڈگ ءِ گوستگاں ۔ (2) پٹّیتگ ۔ دَرروپتگ ۔ **کونڈیتگیں** : (کون ۔ ڈِ ۔ تَ ۔ گیں) کونڈگ ءِ دیریں گوستگاں ۔ (2) ہما کہ کونڈیتگ یا پٹّیتگ ۔

کونَر : (کو ۔ نَر) (ن گ) داز یا پیشّ ءِ بر ۔ پوپَل ۔ کونڈار ۔ پیشّ یا داز ءِ اَولی بر ۔ (2) داز ءِ ناپُختّھیں بر ۔ **کونَری جہت** : (کو ۔ نَ ۔ ری ۔ جَہہ ۔ ت) (ن گ) کونرءِ کالگ ۔ چہ کونرءَ جوڑکتگیں شِیرکنی ۔ پیشّ ءِ لڈّگ ءِ ناہ ۔ کونرءِ بر کہ چہ لڈّگ ءَ دُور کنگ ءُ چوپگ بہ بیت ۔

کُونز : (کُون ۔ ز) (ن گ) کُون موش ۔ کُون کنز ۔ کُون موش ءَ رَوگ ۔

کُونزَگ : (کُون ۔ زَگ) (ن گ) آپ دَرپے کہ بُن ءَ پڑ اہ ءُ دَپ ءَ تنک اِنت ۔ گڑو ۔ (2) چہ حاک ءِ گِل ءَ جوڑکتگیں گڑوکہ کشّ ءَ یکّ بزیں دَستگے پر اِنت ءَ ۔ اے کُنزَگ صوتانی مجلس ءَ ڈُہل ءِ بدل اِنت ۔ (3) ہما صوتی دِیوان ءُ مجلس کہ اُودءَ کُنزَگ جنگ بہ بیت ۔ **کُنزَگی** : (کُون ۔ زَ ۔ گی) (ن گ) ہما کہ گوں کُونزگ ءَ نِسبَت داریت ۔ (2) ہما کہ صوتی مجلس ءُ دیواناں کُنزَگ جنت ۔

کُونش : (کُون ۔ ش) بچار : کُوشّ ۔

کُون شود : (کُون ۔ شو ۔ د) بچار : کوہی مات ۔

کوُنُّک : (کُون ۔ نُک) بچار : کُونی ۔

کُون گکرّ : (کُون ۔ کَ ۔ کَر ۔ ر) (ن گ) بہارگاہی روچ ۔ (2) کُون بَگا ۔ (3) ہما کہ بَگا گائیت ۔

کُونّی : (کُون ۔ نی) (ن گ) ہشّ ءِ جَہل ءِ نیام ءِ سَکّیں میخ کہ چہ چشک ءِ نیام ءَ گوُزیت ءُ بُرز ءِ تاءَ داریت ۔ شِفُک ۔ شکلیگ ۔ شیپگ ۔ (2) بگائیں بچکّ ۔ کُونک ۔ نامرد ۔ لگور ۔ (3) چُٹّو ۔ قحبگ ۔

کوَچی: (کَ ۔ وَ ۔ چی) (ن گ) رَنگ پہ رَنگیں بُز ۔ بازرنگیں بُز ۔

کوہ : (کو ۔ ہ) (ن گ) سِنگ ءِ بزیں حصار ۔ زَرد ۔ راغ ۔ اَرٹّ ۔ پواد ۔ جَبَل ۔ (2) سِنگ ۔ ڈوک ۔ کُتگ ۔ (3) نام دار ۔ کہول یا راج ءِ سَروک ۔ ماڑ ۔ (4) مُہر ۔ مُہکم ۔ قہّار ۔ **کوہانی شَم** : (کو ۔ ہا ۔ نی ۔ شَم) (ن گ) دو کوہانی بُرزیں ٹلّانی نیام ءِ راہ ۔ **کوہ ءِ بُرّگ** : جان کُشیں کارکنگ ۔ مُشکلیں کاری ءِ کنگ ۔ **کوہ بُن** : (کوہ ۔ بُن) (ن گ) کوہ ءِ دامن ۔ کوہ ءِ کِرّ ۔ **کوہ ءِ پڑشگ** : (ک گ) کوہ ءِ ٹکّر بُوَنگ ۔ کاربیرانی ءُ تاوانی بُوَنگ ۔ (2) مَردُم ءِ سَرءَ رنج ءُ اَندوہ یا تاوان ءِ کپگ ۔ (3) بادشاہ یا حکمران ءِ مرگ ۔ (4) نام داریں مَردُم ءِ کَم نام بُوَنگ ۔ **کوہ پڑوشگ** : (کوہ ۔ پڑ ۔ و ۔ شگ) (ک گ) سنگ ءَ پہ ٹیکّم ءُ میتین یا گوں دِگہ اَزباب ءَ پڑوشگ ۔ (2) سکّیں مَزنیں کارءِ کنگ ۔ ٹاہ جنگ ۔ نہ بُوتگیں کارءِ کنگ ۔ **کوہ ءِ پرّگ** : (ن گ) کوہ ءِ سُنٹ ءِ شِہار گپتگیں زِہ داریں بہر ۔ کوہ ءِ بانزُل ۔ کوہ ءِ ہما کسانیں لٹّ کہ ہندے ءَ رِوَت ءُ کُٹّیت ۔ **کوہ ءِ تنک** : (ن گ) کوہانی نیام ءِ تنکیں راہ ۔ **کوہ ءِ دِرّ** : (ن گ) کوہ ءِ یا کوہ بند ءِ تَل ۔ **کوہ دیم** : (کوہ ۔ دے ۔ م) (ن گ) کوہ ءِ دیم ۔ ڈل پادیں زَمین ۔ کوہ ءِ دامان ۔ ڈَل ۔ دامان ۔ **کوہُک** : (کو ۔ ہُک) (ن گ) کسانیں کوہ ۔ کوہڑی ۔ **کوہ کَوَر** : (کوہ ۔ کَ ۔ وَر) (ن گ) ہما کَوَر کہ بُن اِش ماں کوہاں سکّ اَنت ۔ ہما کَوَر کہ چہ کوہاں آپ زُوریت ۔ **کوہ گوُر** : (کوہ ۔ گوُ ۔ ر) (ن گ) کوہ ءِ نرّیک ءُ گوُر ۔ ہما جاگہہ کہ کوہ ءِ دامن ءَ بہ کپیت ۔ گوں کوہ ءَ نزّیکیں جاگہہ ۔ کوہ ءِ دامن ۔ **کوہ ءِ پُونزّگ** : (ن گ) کوہ ءِ بُرزی کلانٹگ ۔ کوہ ءِ بُرزی کِرّ ۔ **کوہ ءِ سُنٹ**: (ن گ) کوہ ءِ

آخری حدّ۔ کوہ ءِ ڈُومگّ۔ (2) کوہ ءِ بُرزیں زِہ۔ پونزگ۔ **کوہ ءِ مَلّک** :(ن گ) کوہ ءِ گوُمب۔ کوہ ءِ کِرّ۔ کوہ ءِ لَمب۔ **کوہی** :(کو۔ ہی)(ن گ) ہما کہ گوں کوہ ءِ نِسبت داریت۔ (2) کوہ ءِ جُہہ منند۔ (3) کوہ گردیں مال ءُ اولاک۔ کوہیگ۔ (4) بہوش۔ پہوال۔ (5) کسانیں چات۔ کوہی کسانیں چمّگ۔ (6) جنگل ءِ نسلے۔ کوہی جنگل۔ **کوہیں** :(کو۔ ہے۔ ن) چو کوہ ءَ۔ کوہ ءِ کِرّ۔ سختیں۔ پُختگیں۔ پُختہیں۔ بُرزیں۔

کُوہارَغ :(کُو۔ ہا۔ رَغ) بچار : کُوارغ۔

کوہان :(کو۔ہان) بچار : کوہانڈ۔

کوہانڈ :(کو۔ہان۔ڈ)(ن گ) گوک یا اُشتر ءِ پُشت ءِ مِلّکیں بہر۔ لیڑہ، کائیگر ءِ پُشت ءِ بُرزیں ءُ بزیں گوشت۔ کائیگر ءِ بَرَدستانی بُرزی نیمگ ءَ گردِن ءِ کُٹّ اِتکیں سرءَ گوشت ءِ ڈِکّ۔ کوہان۔ کود۔ ٹُونہہ۔ کوہانٹگ۔ (2) کوَر ءِ تچوکیں آپ ءِ چوَل۔ **کوہانڈ ءِ رودینگ** : پرّ ورُبونگ۔ (2) تمردبُونگ۔ **کوہانڈ بندگ** :(کو۔ہان۔ڈ۔بَن۔دَگ) کوَر ءِ تچوکیں آپ ءِ چوَل جنگ یا چست بُونگ۔ (2) دریا ءِ چوَلانی یا گوَرمانی چست بُونگ۔ (3) نریں گوک یا لیڑہ ءِ پرّ ور بُونگ۔

کوہانگ :(کو۔ہا۔نگ) بچار : کوہانڈ۔

کوہ ءِ بُرز :(کوہ۔ءِ۔بُرز)(ن گ) بُرزیں کوہ۔ ماں ایران ءَ اَلبُرزیں کوہ۔

کوہ بُز :(کوہ۔بُز)(ن گ) کوہی بُز۔ کوہ پاچن ءِ مادگیں بُز۔ (2) آسک۔

کوہ بند:(کوہ۔بَن۔د)(س گ) دَراجیں کوہ ءِ بند۔ (2) سِنگ بند۔ ربد۔ گوں سنگاں بستگیں دیوال۔ (3) کوہ ءِ دَراجی۔ ہما کوہ کہ سَرکپگ ءُ ایر کپگ ءِ راہ اِش نیست۔ گٹّیں کوہ۔ **کوہ ءِ بند** :(ن گ) کوہ ءِ دَراجی ءُ پرّاہی۔

کوہ بَنگ :(کوہ۔بَن۔گ)(ن گ) نِشہ کنوکیں کوہی بنگ۔

کوہ ٹور :(کوہ۔ٹو۔ر)(ن گ) دَرّ چکے کہ آئی ءِ ٹال ءُ دارزوت آس گرنت ءُ نہ مرنت۔

کوہ جگر :(کوہ۔جَ۔گر)(س گ) مزن جگر۔ دلیر۔ نترس۔

کوُہجگ :(کوُہ۔جَگ)(ن گ) کوُہن۔ کوُہنگ۔ تہہ پچ۔

کوُہجگیں :(کوُہ۔جَ۔گیں)(س گ) کوُہنگیں۔ کوُہن ءُ تہہ پچ۔

کوہ چار :(کوہ۔چار)(ن گ) ہما مَردُم کہ کوہاں پہ مادن ءِ دَرگیجگ ءَ چار ءُ تپاس ءَ کننت۔

کوُہڑگ :(کوُہ۔ڑگ)(ن گ) ہما ریش کہ ٹپّ ءَ سکّ جُہل اِنت۔ (2) ہما دَرّ چک کہ آئی ءِ بُنڈ تہہ ءَ پچ اِنت۔ (3) تہہ پچ۔

کوُہڑی :(کو۔ہَ۔ڑی)(ن گ) کوہک۔ کسانیں کوہ۔ زُوار۔ (2) ماں کوہاں آپ ءِ کسانیں زِہ۔ ہما کسانیں کنڈ کہ کمّیں آپ ءَ ماں بہ بیت۔

کوہستگ :(کو۔ہِس۔تگ)(ن گ) ہما ملک یا ہما ڈیہہ کہ گیشتری بہرءَ کوہ بہ بیت۔ (2) ڈل پادیں دَمگ۔ کوہنگ۔

کوہستگیں :(کو۔ہِس۔تَ۔گیں)(س گ) ہما دَمگ کہ کوہ بہ بیت۔ ڈل پادیں دَمگ۔

کوہستانی :(کو۔ہِس۔تا۔نی)(ن گ) کوہی۔ کوہستگی۔ (2) ہما کہ گوں کوہ ءِ نسبت داریت۔

کوہ سُسُرّ :(کوہ۔سُ۔سُر۔ر)(ن گ) کوہی سُسُرّ۔ مومنائی۔ سلاجیت۔

کوہ سَر :(کوہ۔سَر)(ن گ) کوہ ءِ سَربر۔ کوہانی ٹُلّ۔ کوہانی سَر۔

کوہ سَری :(کوہ۔سَ۔ری)(ن گ) کوہانی سرا۔ ہما دَمگ کہ کوہ انت۔

کوہ سَمَند :(کوہ۔سَ۔مَن۔د)(ن گ) کوہی اَسپ۔ وکشی ئیں اَسپ۔ جنگلی اَسپ۔

کوہ کُرَٹ :(کوہ۔کُ۔رَٹ)(ن گ) پَن یا پان ءِ بر۔ پنّی بر، شہکوسگ، آلڑو۔ شگوشگ۔

کوہ کَلّ :(کوہ۔کَل۔ل)(ن گ) پتن تاکیں ولّے کہ تاکانی چیرءَ سُہر انت ءُ ہُنڈال ءِ رَنگ ءَ حاکی اِنت۔ ایشی ءِ ہُنڈال ءِ ورنت۔

کوہ کنگ :(کوہ۔کَ۔نَگ)(ک گ) زَہگ ءِنوک دَنتان کنگ۔

کوٗ ہگ :(کوٗ۔ہَگ)(ک گ) دَم بَرَگ۔ٹُسَگ۔ مانگ۔ (2) دِژکّ۔مَیدان۔(3) تہ پیچ۔ ہَما دار یا دِگہ چیزے کہ تہء پیچ اِنت۔(4) ناپُختہیں ناہ۔ پِیَنگ۔(5) رُوسینگ۔مُوداں بُن گوٗج کنگ۔کوسگ۔**کوٗ ہگ ءُ کپگ** :(ک گ) دَم بَرَگ۔ سکّ زور جنگ۔

کوہ گُرانڈ :(کوہ۔گُ۔راں۔ڈ)(ن گ) کوہ ءِ گُرانڈ۔گڈّءِنر۔

کوہ گرد :(کوہ۔گر۔د)(س گ) کوہانی سَرءَ سرکپوک۔ماں کوہ ءُ کوہ سَراں گردوک۔**کوہ گردیں** :(کوہ۔گر۔دیں)(س گ) ماہ کوہاں گردوکیں۔(2) کوٗہستگی۔

کُوہگ :(کو۔ہَگ)(ک گ) پہریزگ۔دُور دارَگ۔ نزّیک ءَ نیاہگ۔

کوہَل :(کو۔ہَل)(ن گ) دان کہ دنیگا ہجگ اِنت ءُ ہوش ءِ تہءِ برابری ءَ پُختہ نہ اِنت۔(2) وَرگی چیزانی گوں آپ ءَ لہڑ دیگ۔ (3) نیم گرزاد۔(4) گرزاتگیں یا لہڑ داتگیں دان۔**کوہَلی** :(کو۔ہَ۔ لی)(ن گ) چہ واجہانی نیمگ ءَ رسمی اُستاکارانی مُزدے کہ سال ءِ سرءَ دیگ بیت۔

کوئٹہ :(کو۔اِ۔ٹہہ)(ن گ) کوہ ءِ تہہ۔کوہتہ۔ہَما دَمگ کہ چاریں نیمگ ءَ کوہ اِنت۔(2) شال کوٹ۔(3) شگرَبی بلوچستان ءِ حکومتی بنجاہ۔

کوئلہ :(کو۔اِ۔لہ) بچار : زُگال۔

کوہَلو :(کو۔ہَ۔لو)(ن گ) گوٗامیچ۔سیاہیں مِسک ءِ بُوٹگ۔ (2) نیم گرزتگیں دان یا ہمے رنگ ءِ چیز۔(3) مُرگے ءِ نام انت۔(4) بانز۔شکاری مُرگ۔

کوہ مَرد :(کوہ۔مَر۔د)(ن گ) کوہستگ ءِ مَردُم۔کوہ ءِ گردوک۔

کوہءمُراد :(ن گ) مرادانی کوہ۔ہَما جاگہہ کہ اُودءَ لوٹ اِتگیں مراد پُورہ بنت۔(2) کیچ ءِ ضلع ءَ تربت ءِ زِرباری روڈ رآ تک ءِ نیمگ ءَ ہَما کوہ کہ مسلمانانی ٹَک،ذِگری ہموسال زیارت ءُ خُدائی ذکر ءُ فکرءَ کاینت۔

کوٗہن :(کوٗہ۔ن)(س گ) ہما کہ نوک نہ اِنت۔سکّ دیریگیں۔کوٗہجگ۔دیر گوٗستگیں۔زمانگی۔جنڈ۔ڈڈّو۔کوٗہنگ۔ قدیم۔**کوٗہن ترّگ** :(کوٗہ۔ن۔تر۔رگ)(ک گ) کوٗہن بُوَگ۔دیر گوٗزگ۔**کوٗہنیں** :(کوٗہ۔نیں)(س گ) ہما کہ کوٗہن انت۔دیریئیں۔ہما کہ نوک نہ انت۔

کوٗہن بدَل :(کوٗہ۔ن۔بَ۔دَل)(ن گ) سرگشت یا پُرس ءِ بدل۔

کوٗہنگ :(کوٗہ۔نگ) بچار : کوٗہن۔

کوہِنگ :(کو۔ہِن۔گ)(ن گ) کوہِستگ۔

کوٗہنگ گنڈ :(کوٗہ۔نگ۔گن۔ڈ)(س گ) کوٗہنیں پازہ وارانی چپّڑ جنگ ءُ گنڈگ۔(2) کوٗہنیں یا دِرتگیں چیزانی دوار شَرّ کنگ ءُ کار مرز کنگ۔**کوٗہنگ گنڈی** :(کوٗہ۔نگ۔گن۔ڈی)(ن گ) کوٗہنیں پازوارانی گنڈگ ءُ دوچگ ءِ کار۔(2) کوٗہنیں ءُ بےکاریں چیزانی شَرّ کنگ ءُ کارمرزی ءِ کار۔

کوٗہنہ جان :(کوٗہ۔نہ۔جان)(س گ) دائمی بیمار۔مُدامی ناڈُراہ۔

کوٗہنہ سال :(کوٗہ۔نَ۔سال)(ن گ) پیرءِمرد۔پیریں۔مزن عمر۔(2) قدیمی۔کوٗہنیں۔

کوہی بڈال :(کو۔ہی۔بَ۔ڈال)(ن گ) کوہی مُرگے۔

کوہی کلو :(کو۔ہی۔کَ۔لو)(ن گ) ماہیگے۔

کوہی بود :(کو۔ہی۔بو۔د)(ن گ) دَرمانے کہ ریش ءِ دَپ ءِ پڑاہ کنگ ءُ ٹپّ ءِ عِلاج ءَ کارمرز بیت۔گُل گُل۔

کوہی پُترونک :(کو۔ہی۔پُ۔ترؤں۔ک)(ن گ) بہار کاہے کہ حامگ ءَ وَرگ بیت۔

کوہیڑ :(کو۔ہی۔ڑ)(ن گ) بے آپیں جمبر۔(2) جمبرءِ مزنیں مُج۔

کوہیگ : (کو۔ ہی۔گ) بچار : کوہی۔
کوہی لیوار : (کو۔ ہی۔ لی۔ وار) (ن گ) سپستان۔
کوہی مات : (کو۔ ہی۔ مات) (ن گ) اَکتُوبر ءِ دومی نیم ءِ موسم ءِ ہئور ءِ گوات۔ ہمے وہد ءِ موسم ءَ گَڈّ ، آہُو یا صیدانی کُون شود ہم گُشنت۔ (2) آہُو، گَڈّ ءُ صید ءِ وَہر ءِ موسم۔
کُوہی نازبوہ : (کُو۔ ہی۔ ناز۔ بُوہ) پُورچینک۔ (2) (ن گ) ریحان۔
کُوہینگ : (کُ۔ ہے۔ نگ) (ک گ) دم بَرائینگ۔ ژَند کنگ۔ توسینگ۔
کِہہ : (کِ۔ ہ) (ن گ) کُنٹگ دار ءُ پڑ اہ شانیں کاہے۔
کُہہ : (کُ۔ ہ) (ن گ) بےگَڈّ گیں ناہ۔
کُہاٹک : (کُ۔ ہا۔ ٹک) بے ایمنی۔ بے آسرَ اتی۔ (2) سُرپُر۔
کھاڈا : (کھا۔ ڈا) (ن گ) گوک ءُ دَلوتانی کاہ دیگ ءِ جاگہہ۔
کُہاڑا : (کُ۔ ہا۔ ڑا) (ن گ) مَڑَ نیں تپر۔
کَہال : (کَ۔ ہال) (ن گ) کاہے کہ ایشی ءِ تاک گُدانی شودَگ ءِ کارءَ کایَنت۔
کُہت : (کُہہ۔ ت) (ن گ) گَپّے کہ دِل ءَ گُکّ بہ بیت۔ (2) بژن۔ تورینوکیں بژن۔ اَرمان۔ دِل پَدَردی۔ **کُہتی** : (کُہہ۔ تی) (ن گ) دل رنجی۔ بژنی۔ دل پدردی۔
کھتری : (کھت۔ ری) (ن گ) رَنگ ریز۔ گُداں رَنگ دیوک۔ رَجوک۔ رَنگ دیوک۔ رَنگ رج۔ (2) سندھ ءُ بلوچِستان ءَ یکّ قومے ءِ نام اِنت۔
کَہچَر : (کَہہ۔ چَر) بچار : کاہ چَر۔
کَھر : (کَھ۔ ر) (ن گ) کَسانیں ہامُون۔ تلاوَگ۔
کَھنج : (کَھن۔ ج) (ن گ) اَرزُن۔
کُہراوڑی : (کُہ۔ را۔ وَ۔ ڑی) (ن گ) مال ءُ دَلوتانی پادءِ جہلی بَہر۔

گھرب : (گھ۔ رَب) (ن گ) صدارب۔ ہزار کروڑ۔
گَہرَبا : (گَہہ۔ رَ۔ با) (ن گ) مُہرگ ءِ ذاتے۔ (2) ڈال پاد۔ گڑول۔ گڑولگ۔ (3) عمبر۔ (4) زَرد بریں مچّے۔
گھرڑاٹ : (گھر۔ ڑا۔ ٹ) (ن گ) حرَ ءِ سَرّگ۔ آواز کشّگ۔
گَہن : (گَہہ۔ ن) (ن گ) زَمین ءِ چیر ءِ آپ ءِ دَرکنگ ءِ آرگ ءِ ہاترءَ چات ءُ غار بُرّگ ءُ زیر زَمینی آپ ءُ زَمین ءِ سَرءَ تالاں کنگ۔ کاریز۔ **گَہن ءِ بُرّگ** : (ک گ) گَہن ءِ آرگ۔ گَہن ءِ کشّگ۔ گَہن ءِ جَنگ۔
گَہنگ : (گَہہ۔ نگ) (ن گ) سِیاہ رَنگیں یکّ مُرگے کہ شُومّ زانگ بیت۔
گَہُود : (گَ۔ ہُو۔ د) (ن گ) آسنی کُلاہ۔
گَہودا : (گَ۔ ہو۔ دا) (س گ) کد خُدا۔ مَستِر۔ سَروک۔ کماش۔ ہلک ءِ مَستِر۔ (2) زَمین دار۔ (3) (ن گ) کوہنیں عَہد ءُ باریگاں سَرکاری عَہدہ دارے ءِ لقب۔ **گَہودائی** : (گَ۔ ہو۔ دا۔ ئی) (ن گ) ہَما کہ گوں گَہوداءَ نسبَت بدار یت۔ (2) مَستِری۔ کماشی۔
گَہُور : (گَ۔ ہُور) (ن گ) بچار : گَہیر۔
گَہورکاہ : (گَ۔ ہور۔ کاہ) (ن گ) مال ءُ دلوت ءِ وَرگی بہار کاہے۔
گَہول: (گَ۔ ہول) (ن گ) خاندان۔ اولاد۔ (2) تمَن۔ کُہُم۔ ڈل۔ بولک۔ بَہیر۔ ٹک۔ ٹکّ ءُ ٹور۔ خیش۔ زادگ۔ ذُریات۔ گدَگ۔
گَہُولا : (گَ۔ ہُو۔ لا) (ن گ) لانک بوج ءِ جاگہہ۔ چرخی۔ پُوئی۔
گِہیب : (گِ۔ ہے۔ ب) (ن گ) پٹہل راہ ءِ رَوگ۔ داب۔ نرم نرم ءِ گردگ۔ وشّیں مَلّگ۔ کہیو۔ کڑام۔ **گِہیبانی** : (گِ۔ ہے۔ با۔ نی) (ن گ) وشّ مَلّگیں جِنکّ۔ وشّ دابیں۔ وشّ رَواجیں۔ **گِہیبی** : (گِ۔ ہے۔ بی) (ن گ) وَشّ مَلّگ۔ نرم رَواج۔ دابانی۔

کہیر :(کَ ۔ ہی ۔ ر) کہور ۔ ساہگ داریں کُنٹگوئیں دَرچکے ۔ مَر ۔

کہیر بَگ :(کَ ۔ ہی ر ۔ بَگ)(ن گ) کہیر دَر ۔ ہما جاگہہ کہ کہیر باز اِنت ۔ کہیر ءِ جنگل ۔ **کہیر دَر** :(کَ ۔ ہی ۔ ر ۔ دَر)(ن گ) کہیرانی جنگل ۔ کہیر بگ ۔ کہیر بلّ ۔ **کہیر بلّ** :(کَ ۔ ہی ۔ ر ۔ بَل ۔ ل)(ن گ) ہما جاگہہ کہ کہیر باز بیت ۔ کہیرانی جنگل ۔ کہیر بلّ ۔ **کہیری** :(کَ ۔ ہی ۔ ری)(ن گ) بلوچانی شیہہ ءُ بزرگانی ٹِلّے کہ وَتا راشئے کہیری ءِ او بادگ گوشنت ۔ (2) ہما کہ گوں کہیر ءَ نِسبَت داریت ۔

کہینگ :(کَ ۔ ہے ۔ نگ)(ن گ) جنتر ءِ چیری دار کہ شپک مان بیت ئے ۔

کہیو :(کِ ۔ ہیؤ) بچار : کہیب ۔

کئے :(کَ ۔ ئے)(ج گ) تان مَردُم ۔ کُجام مرد ۔ کُجام کس ۔ کُجام ۔ **کئے کنگ** :(کَ ۔ ئے ۔ کَ ۔ نگ) حبر ءِ پکّا کنگ ۔

کئی :(کَ ۔ ئی)(ج گ) کُجام مَردُم ءِ ۔ کُجام کَسّ ءِ ۔

کیا :(کَ ۔ یا)(ج گ) کُجام یکّے ءِ ۔

کہیگ :(کَ ۔ ہی ۔ گ) بچار : کئی ۔

کی :(کِ ۔ ی)(ن گ) ہما مَڑ نیں کوَر جو کہ پہ نوکیں بَرابَر کُتگیں سندات بَندیں زَمین ءِ چہ کوَر ءَ کشّگ بیت ۔

کیا :(کی ۔ یا)(س گ)(ن گ) بزّاہ ۔ زیب ۔ جَلوہ ۔ (2) جوانیں سَر ۔ واجہہ ۔ سَرمچار ۔ مَڑ ن مَرّ ۔ (3) تب ۔ خیال ۔ فکر ۔ کوہنیں شعری قِصّہانی بامردے ۔

کیاس :(کِ ۔ یاس)(ن گ) کشّ ءُ تور ءِ یکّ وزنے ۔ سیر ءِ دومی بَہر ۔ دو کیاس سیرے ۔ تول ۔ (2) اندازہ ۔ گُمان ۔ قیاس ۔

کیام :(کِ ۔ یام)(ن گ) گچّ ۔ بالاد ۔ بُرزی ۔ قالِب ۔ قدّ ۔ قیام ۔ (2) جان ءِ پُرّی ۔

کیپ :(کی ۔ پ)(ن گ) گوج ءِ ذات ءِ ساہ دارے ۔

کیپک :(کی ۔ پَک) بچار : کیپ ۔

کیت :(کے ۔ ت)(ن گ) سَہتانی سَرءَ لچّ اِتگیں خازگ یا چِلّ ۔ (2)(ک گ) آہگ ءِ آیوکی عمل بزاں نوکی کیت ۔

کیت :(کی ۔ ت)(ن گ) چہ پوست ءَ اَڈّ داتگیں آرت ءِ پیلک ۔ الکان ۔

کیٹو :(کی ت ۔ تُو)(ن گ) گوں مردینی پشک، شلوار یا کوٹ ءِ یکّ جاہ دوتکگیں کیسّگ ۔ (2) کیس ۔ کیسّگ ۔ کسانیں لوت ۔ شورہ ءُ تیرانی دَرپ ۔

کیتلی :(کی ۔ تَ ۔ لی)(ن گ) چاءِ دانی ۔ کَرَہ ۔

کیٹ :(کی ۔ ٹ)(س گ) رزان یا بندے کہ داں لُنٹاں پُرّ بہ بیت ۔ سَرّ ریچ ۔ کَیل ۔ (2)(ن گ) نزمیں ریک ءِ جُمپ ۔

کیٹگ :(کی ۔ ٹَگ) بچار : کوٹگ ۔

کٹگ :(کِ ۔ ٹَگ) سَڑگ ۔ گہگ ۔

کٹیتگ :(کِ ۔ ٹِ ۔ تگ)(ک گ) سَڑ اِتگ ۔ گہہ اِتگ ۔ **کٹیتگیں** :(کِ ۔ ٹِ ۔ تَ ۔ گیں)(س گ) سڑ اِتگیں ۔ گہہ اِتگیں ۔

کیچ :(کے ۔ چ)(ن گ) کیچ ءِ ضلع ءِ لوگ ءُ جاگہہ کہ کیچ کوَر ءِ دامن ءِ اِنت ۔ (2) ہما زمین کہ کوَر ءِ کش ءُ گور ا بہ بیت ۔ کوَر ءِ نزّ یک ءِ یا کوَر ءِ دوئیں پلّوانی آباد ءُ سَرسبزیں زمین ۔ (3) کوہانی نیام ءِ آبادی ۔

کیچو :(کی ۔ چو)(گ گ) پَس ءِ توار کنگ ءِ توار ۔

کیؤ :(کے ۔ و) بچار : کیف ۔

کید :(کے ۔ د)(ن گ) سہتے ۔ جنین ءِ سَر ءِ بندگی سہتے ۔

کیدگ :(کے ۔ دَگ)(ک گ) یکّ پارگی ءِ ایر بَرگ ۔ (2) پلّگ ۔

کیدّہ :(کی د ۔ دَہ)(ن گ) وَش کوشّیں داز ءِ قِسمے ۔

کیر :(کے ۔ ر)(ن گ) نفس ۔ لنڈ ۔ چُلڑ ۔ بَر ۔ نِپس ۔ نَرکّ ۔ چِلّ ۔ مردین ءِ شونکانی شَم ءِ چہ کوَرکّ ءَ جہل لونچانیں ہما اعضا کہ پہ مرد ءُ جنی ءِ کارمرز بیت ۔ لُلّ ۔

کیر بند :(کے ۔ ر ۔ بَن ۔ د)(ن گ) تلک ءِ چیر کنگ ءِ بند یکے کہ سَرے گوں کیر کُ ءِ ءُ سَرے گوں نیام دار ءَ بستگ ۔ دار بند ۔

کیرُک : (کے۔رُک) (ن گ) کسانیں کیر۔ (2) تلک ءِ دارُک کہ گوں کُبلُک ءَ اڑینگ بیت۔ (3) لٹّک کہ بہ کمُک ءِ سرءَ بستگ ءُ کلڈّا ہگ ءِ وہدءَ چہ کمُک ءِ سر برءَ گوازینت ءُ شلّیں سرءَ بہ کمُک ءِ کُسک ءَ اڑینت ءُ کمُک ءَ کنڈ کننت۔ مُرگ کہ پہ وَرگ ءَ چُگنت گڑا ہمے کیرُک چہ کُسک ءَ دُور بیت ءُ کمُک سڈّیت ءُ مُرگ گِرگ بیت۔

کِیرّ : (کی ر۔ر) (ن گ) چہ دَپ دَرآتگگیں کِیرّ کِیرّ ءِ آواز۔ نزوریں آواز۔ **کِیرّ کِیرّ کنگ** : (کی ر۔کی ر۔کَ۔نگ) (ک گ) چہ گُٹّ ءَ آواز دَرآ ہگ۔ (2) ساہ کندن ءِ وہدءَ دَرآیوکیں ساہ ءِ توار۔ (3) فریاد کنگ۔ (4) آہ ءُ زاری کنگ۔

کِیرّگ : (کی ر۔رَگ) (ن گ) دِل سِیاہی۔ کُنّتی۔ بےزاری۔ (2) فریاد۔ پری پری۔ (3) میزان میزان ءَ لاغر بُوآن۔ کہان۔ شمپان۔ (4) (ک گ) لہنگ۔ ڈَہگ۔ شمپگ۔ (5) بے توانی۔ بے ہِمّتی۔ نزوری۔ (6) کیرّ کیرّ ءِ آواز۔

کِیرگ : (کی ر۔گ) (ن گ) آسمانی رَنگ۔ پُرکّ۔ **کِیرَ گو** : (کی۔رَ۔گو) (ن گ) پُری رَنگ۔ پُرکّ۔ (2) پُرکّی رَنگ ءِ اُشتر یا میش۔

کیرمیز : (کے۔ر۔مے ز) (ن گ) مردیں زَہگ ءِ چہ زَمین یا چہ دِگہ میراث ءَ بہر۔ (2) نَر۔ پَچّ۔

کیریش : (کے۔ری۔ش) (ن گ) نااُمیت۔ لاچار۔ بےوسّ۔

کِیرّو : (کی ر۔رُو) (س گ) پسات۔ جیڑہ۔ واویلا۔

کیروار : (کے ر۔وا۔ر) (س گ) کُوٹّگ۔ قحبگ۔ بد دست۔ بگا۔ **کیرواریں** : (کے ر۔وا۔ریں) (س گ) کُوٹّگیں۔ بگائیں۔ (2) قحبگیں۔

کیرینگ : (کے۔رے۔نگ) (ن گ) پیمازءِ تہہ ءِ ہماسکّیں لٹّک کہ آئی ءِ سرءَ پلّ ءُ توم بیت۔ (2) کرہ ءِ دَراجیں سُنٹ کہ چہ ہمُودءَ آپ رچیت۔ چُوشک۔ (3) نَرکّ۔

کِیرّینگ : (کی ر۔رے۔نگ) (ک گ) کُنّت کنگ۔ مَردُمے ءِ اَنچیں سوچ ءُ پچیں حبر کنگ کہ دومی بد ببارت ءُ بزّانزبہ گیپت۔ کِچّینگ۔ دِل سِیاہ کنگ۔ بےزار کنگ۔ **کِیرّینگی** : (کی ر۔رے۔نَ۔گی) کِرّینگ ءِ آوَکی۔ (2) دل سیاہ کنگی۔ کِچّینگی۔

کیڑَغ : (کے۔ڑَغ) (ک گ) بچار: کَیڑَگ۔

کَیڑَگ : (کَے۔ڑَگ) (ک گ) جِتا کنگ۔ گیوارگ۔ (2) زَمین ءِ مرزَگ۔ (3) ڈگار ءِ لنگار کنگ۔

کِیڑہ : (کے۔ڑَہ) (ن گ) بارگیں گزّی شاحانی یکّ جاہ گوں پگ ءُ شنکی ئیں لوگانی سرءَ ایر کنگ۔ کیڑو۔ چپّر۔

کِیڑی : (کے۔ڑی) (ن گ) بے کِشاریں ڈگار ءَ لنگار کنگ۔

کیز : (کے۔ز) بچار: قید۔

کَیزو : (کَے۔زو) (ن گ) ماذن ءِ ساہی دیگ۔ پہ اولاک ءِ دَم ءَ بالاآرگ ءَ جلّگ یا مہتل بُوئگ۔

کیزی : (کے۔زِی) بچار: قیدی۔

کیس : (کے۔س) (ن گ) گُد۔ گریں چادِر۔ (2) سِیاہیں رَنگ کہ مُوداں جنگ بیت۔ (3) جولاہگ گوا پیں چادِر۔ دَست گو پٹّگیں بزّیں چادِر۔

کِیس : (کی۔س) (ن گ) لوت۔ کیٹو۔ گُپتان۔ کِیسگ۔

کِیسّگ : (کی س۔سَگ) (ن گ) شورہانی دَرپ۔ پیپلک۔ (2) گُد ءِ پیپلک کہ چیز ماں کننت ءُ کوپگاں اڑینت۔ (3) کیٹو۔ لوت۔ گُپتاں۔ کیس۔ پڈّو۔ **کِیسّگ جَلّ** : (کی س۔سَگ۔ جَل۔ل) (ن گ) پچّ ءُ ٹُو ہیں، دوتلیں دَراجیں پیپلک کہ دَپ گوا شے داریت ءُ پُچ ءُ پوشاک ءِ مان کنگ ءِ کارءَ کیت۔ **کِیسّگ لوت** : (کی۔سَگ۔لوت) (ن گ) کسانیں لوتے کہ دَپ ئے ہانجگ ءِ وڑءَ بند بیت۔

کیسَری : (کے۔سَ۔ری) (ن گ) بدکاریں جنین۔ قہبگ۔

کیسگ : (کے۔سَگ) (ک گ) لتارگ۔ پرمُشگ۔ زَمین ءِ سَرءَ گرّینگ۔ (2) اِسپیت پس ءِ پوست ءِ پٹّانی رِیسینگ۔

کِیسُّم : (کی س۔سُم) (ن گ) سبز ءِ ذاتیں بہارکاہے۔

کیسنج : (کے۔سَنج) (ن گ) کین ءِ زمزیر کہ گوں حُجگ ءَ بندگ بنت۔

کِیسّی : (کی س ـ سی) (ن گ) کَسانیں ماہیگے ۔
کِیش : (کی ـ ش) (ن گ) ریم ـ زواک ـ لِمپ ۔
کَیف : (کَے ـ ف) (عَر) (ن گ) نِشہ ـ ہنوشی ـ چَسں ـ تام ـ لذّت ـ کیئو ـ کیھئو ـ مَلار ـ خُمار ـ (2) باری ـ (3) حالت ـ جاوَر ـ (4) رکیب ـ **کَیفی** : (کَے ـ فی) (ن گ) نِشّہی ـ ہما چیز کہ مَردُم ءَ بے سُدّھ کنت ـ کیھوی ۔
کِیک : (کی ـ ک) (ن گ) بارَگ ءُ دَراج بُونگ ـ سِدَگ ـ (2) بڑنج ءِ تیچار ـ (3) کُوک ۔
کِیکّا : (کی ک ـ کا) (س گ) سِلّ ـ جون ـ گَند ـ (2) (ن گ) دَلوت یا اولاک ءِ دَرائی ـ مَردُم ءِ دَرائی ۔
کِیکا : (کے ـ کا) (ن گ) دَریائی مَدگ ۔
کیکڑا : (کے ـ کَ ـ ڑا) (ن گ) لاغریں مال ـ لاغریں شِنکّ ـ لاغریں گوْرگ ـ (2) تکسّ ـ کنگاشک ۔
کیگ : (کے ـ گ) (ن گ) سرءَ کنگی سَہتے ۔
کیگَد : (کے ـ گَد) (س گ) (ن گ) مہلنج ـ بڑاہ دار ـ زیبا ـ کرگز ـ **کیگدی** : (کے ـ گَ ـ دی) (ن گ) وشبوہی یے کہ بانور ءِ بشانہہ ، بوپ ءُ گندلان ءَ مُشنت ۔
کَیل : (کَے ـ ل) پُرّ ـ لُنٹ پہ لُنٹ ـ (2) کچّ ـ کَیلو ـ پاسگ ۔
کَیلگ : (کَے ـ لگ) (ک گ) اَندازہ جَنگ ـ کساس کنگ ـ (2) پُرّ کنگ ـ مان کنگ ـ **کَیلو** : (کَے ـ لو) (ن گ) ہما دَرپ کہ گوں آئی ءِ چیزے کَیل کنگ بِیت ـ سَرک ـ کاسَگ ـ (2) کساس ـ مقدار ـ شُمار ـ (3) پرکنگ ءِ دَرپ ـ کالو ـ قدّح ـ کَیل ۔
کِیَّل : (کی ـ یَل) (س گ) یَکّیں جاگہہ ءَ پہ نگیگ ءُ نادَری کَپگ ـ بےوس ـ بےوسی ـ بےآسَریں ـ نااُمیدی ـ (2) (ن گ) دَرمانے کہ سکّ سِیاہ بِیت ۔
کِیل : (کی ل) (ن گ) پس ءِ نوک وَدی بُوتگیں شِنکّ ـ (2) گوْرگ ءِ اَولی سے روچ ءِ لِڈّ ـ نوک وَدی بُوتگیں زہگ ءِ گُو ـ کُلاغو ـ جیکار ـ جَلاک ۔

کِیلّ : (کی ل ـ ل) کچّی ـ لیب ءِ تہہ ءَ بے اِیمانی ءُ لُچّی ـ اَڑی ـ
کِیلّو : (کی ل ـ لو) (ن گ) لیب ءِ توک ءَ بے اِیمانی کنوک ـ کِیلّ کنوک ـ اَڑی کنوک ـ **کِیلّ ءِ کال** : (ن گ) ناشَری ـ اَڑ ءُ چپ ـ بےنفیں چست ءُ ایر ـ (2) رِپک ءُ ہُنر ـ حِیلہ ءُ ٹگّی ـ (3) بحث ءُ تڑّان ـ **کِیلّی** : (کی ل ـ لی) (ن گ) اَڑی ـ بے اِیمانی ـ کِیل ـ کچّی ـ **کِیلّائی** : (کی ل ـ لا ـ ئی) (ن گ) گوَازی ءِ تہہ ءَ لُچّی ءُ بے اِیمانی ـ کِیلّ ۔
کَیلاہَگ : (کَے ـ لا ـ ہَگ) (ک گ) مُشتگیں جوہان ءِ کنزلیکاں دَرکنگ ـ جوہان ءِ داناں گوں ہنشون یا کہ گوں پنجو یا پہ دَست گوْات ءَ دیگ ءُ پُگانی چہ داناں جتا کنگ ـ (2) چِلیم ءِ سَرکَیل ءِ تمباک ءُ اِشکراں نوک کنگ ـ (3) اَنچو پُرّ کنگ کہ دپّ ماں دَپ بہ بِیت ـ پُرّ کنگ ـ مان کنگ ـ **کیلاہگی** : (کے ـ لا ـ ہَ ـ گی) کیلاہگ ءِ آوَرکی ـ (2) پرکنگی ـ مان کنگی ۔
کیلاتگ : (کے ـ لا ـ تَگ) کیلاہگ ءِ گوْستگال ـ مان کُتگ ـ پُر کُتگ ـ **کیلاتگیں** : (کے ـ لا ـ تَ ـ گیں) (س گ) پُرّ کُتگیں ـ دپ ماں دپ کُتگیں ـ مان کُتگیں ـ (2) کیلاہگ ءِ دیریں گوْستگال ـ (3) ہما کہ کیلاتگ ۔
کیلائینگ : (کَے ـ لا ـ ئے ـ نگ) (ک گ) زَحم ءُ کارچ ءِ تیز کنگ ۔
کِیلّگ : (کی ل ـ لگ) (ن گ) مڑنیں بَست ـ بَند ـ بَستگیں ڈگار ـ (2) کِشار ـ (3) تَلّ ـ مِلک ۔
کیلی : (کے ـ لی) (ن گ) بزگوژد ۔
کیمار : (کے ـ مار) (ن گ) کُنٹگی ءُ زہرتامیں کاہے ۔
کِینّ : (کی ن ـ ن) (ن گ) لانک بوج ءِ دَراہگ ءِ راہ ـ کُونّ ـ گانڈ ـ پُنّ ـ پوک ـ (2) پُشت بند ـ جہل ـ جَہلی نیمگ ـ پُشت ـ **کِینّ ءِ آپ ءَ جنگ** : کارے ءِ نہ کنگ ـ بےفتح بُونگ ـ بےتہمبل بُونگ ـ نیموں کنگ ـ **کِینّ بَگا** : (کی ن ـ ن ـ بَ ـ گا) (س گ) ہما مرد کہ گاہگ دنت ـ ہما کہ وت ءَ را گاہینیت ـ نامرد ـ کُونی ـ **کِینّ بَگائی** : (کی ن ـ بَ ـ گا ـ ہی) (ن گ) ہما مرد

که گاتن دنت۔ نامردی۔ کُونی۔ **کِینّ پُرتی** :(کی ن۔ن۔ پُر۔تی) (س گ) (ن گ) سُبّکی لِڈّکی۔ ترِّنی۔ **کِینّ ٹول** : (کی ن۔ن۔ٹول) (ن گ) سُرُوش ءُ کونڈانی سرءَ بُونگ ءُ کِینّ ءَ بُرز کنگ۔ ٹول بُونگ۔ ہُو کو۔ ڈوکو بُونگ۔ ڈولو بُونگ۔ کُون ٹور۔ **کِینّ جنگ** : (کی ن۔ن۔ جَ۔نگ) (ک گ) مِرّ کنگ۔(2) اولاک ءِ دیم ءَ نَہ رَوَگ۔(3) پہ کارے ءِ نَہ کنگ ءَ نیمون کنگ۔ **کِینّ ءُ کَلّ** :(کی ن۔ن۔ءُ۔کَل۔ل) (س گ) مَردُمے ءِ سکّ بازدیرءَ یکّ جاگہے ءَ نِندگ ءُ پادنیا ہگ۔(2) (ن گ) مَدَگ ءِ پہ ہَیک دیگ ءَ کلّ بُونگ۔ **کِینّ مرز** :(کی ن۔مرز) (س گ) کِینّ بَگا۔ نامرد۔ ہما مرد که گاتن دنت۔(2) ہما مرد که دگہ مردے ءَ بہ گاہیت۔ **کِینّ منج ءُ کائی کپگ** : اَنچوش کپگ که دوئیں کِلکّ زمین ءَ بہ لگّنت۔ **کِینّ موش** :(کی ن۔ن۔موش) (س گ) کین کنز۔ کین کشّ۔ **کِین ءُ مول کنگ** : لاغر ءُ نزوریں نریں دَلوت یا پاچِن ءِ پُشت ءَ مُول ءَ بندگ تانکه مست بہ بیت ءُ مادگیں سیاہ پس ءَ آپُس بہ کنت۔ **کِینّ مول کنگ** : (کی ن۔ن۔مول۔ک۔نگ) بہانَہ کنگ۔ نیمون کنگ۔ حِیلہ سازگ۔

کین :(کے۔ن) (ن گ) تراشتگیں پتنیں دارے که سرءَ ئے تیزیں آہنے سکّ اِنت، ایشی ءَ گوں کائیگِراں بندنت ءُ ٹلک ءِ لٹّ یا بندءَ کار کننت۔ ہرِن۔(2) کار کنگ۔(3) دژمنی۔ بدواہی۔ **کین پد** : (کین۔پد) (ن گ) ڈگار ءِ ہمے گچّ که کین ءِ پڑاہی ءَ اِنت۔ (2) کین کُرتگین۔ زمین ءِ سرءَ کین ءِ نشانی۔ **کین دَپ** :(کے ن۔دَ۔پ) (ن گ) کین ءِ ہمے پتنین ءُ زنڈیں ءُ تیزیں آہن که بہ کین ءِ دَپ ءَ سکّ اِنت ءُ ہمائی کین زمین ءَ تل دنت ءُ اسپنڈ ءُ لٹّ دَوَر دَنت ءُ بند بند بیت۔ **کین کنز** :(کی ن۔کن ز) (ن گ) کین موش ءَ روَگ۔ کُون موش۔ **کین کشّ** :(کے ن۔کش۔ش) (ن گ) کِشاری ڈگارانی بندانی پہناد که چمّو داں پہ کین ءَ حاک زُورگ بیت۔ **کین کنگ** :(کے ن۔ک۔نگ) (ک گ) کین ءَ گوں کائیگِراں بندگ ءُ کار کنگ۔ بروبرءُ ہم لسُون کنگ۔(2) دم برگ ءُ نِندگ۔

کِینّ دَر :(کی ن۔ن۔دَر) (ن گ) ہما که کِینّ ءِ دَرا اِنت۔ جاندَر۔ برَہنگ۔ بے جرّ۔ لُوچ۔ بے پردگ۔ گوجل۔ لُزگ۔ بے پوشاک۔ **کِین درائی** : (کی ن۔دَ۔را۔ئی) (ن گ) بے پردگی۔ بے عزّتی۔(2) لُزگی۔ جان درائی۔ جان دری۔ **کِینّ دری** : (کی ن۔ن۔ دَ۔ ری) (ن گ) بے پردگی۔ بے جرّی۔ لُزگی۔ (2) بے عزّتی۔ کم شرفی۔

کینچاسک :(کےں۔چاس۔ک) (ن گ) پلیتگ۔ تُپّنگ ءِ شورؤ ساد یا پچّ۔

گینچہ : (گیں۔چہ) (ن گ) بلور ءِ گردیں لیبی۔ چِدو۔ گوڑی۔

کینڈُو : (کےن۔ڈُو) (ن گ) کوہی کشک۔ کوہ ءِ سرءِ راہ۔

کِینّ رنگ :(کی ن۔ن۔رَن۔گ) (ن گ) مچّ ءِ ہما گلونٹ که بُن ءِ نیمگ ءَ رنگ کپتگ ءُ سرءِ نیمگ ءِ انگت ءَ پیپک ءُ سبز اِنت۔

کینز :(کی ن۔ز) (ن گ) سواس ءِ پُونز۔

کینزُکی : (کی ن۔زُ۔کی) (ن گ) سواس ءِ پُونز بند۔

کینژگ :(کی ن۔ژگ) (ن گ) تیزیں بارگیں توار ءِ کشّگ۔

کینگ :(کے۔نگ) (ن گ) ضِدّ۔ کست۔ کُنّت۔ قہر۔ کرکّ۔ مُدّہ۔ گُرست۔ ہُونژ۔ ڈاہ۔ سوک۔ بٹّارغ۔ جیسک۔ جُوسک۔ حسد۔ خار۔ دِشت۔ **کِینگی** :(کی۔نَ۔گی) (ن گ) کِینگ داروکیں مَردُم۔ کستی۔ قہری۔ کست باز۔ جُوسکو۔ حاسِد۔ خیرگ۔ ضِدّی۔ **کینگی ئیں** : (کی۔نَ۔گی۔ئیں) (س گ) کینگ داریں۔ حسدّی ئیں۔ کست بازیں۔ ضِدّی ئیں۔

کینگ دار : (کے۔نگ۔دا۔ر) کینگی۔ ضِدّی۔ حسدّی۔ کستی۔ **کینگ داریں** : (کے۔نگ۔دا۔ریں) (س گ) ضدّی ئیں۔ کستی ئیں۔ حسدی ئیں۔

کینگر :(کی ن۔گر) (س گ) ہما مال یا اولاک که آئی ءِ زاہگ ءَ لہتیں ماہ بہ گوزیت ءُ شِیر ءَ کم بہ کنت۔(2) ہما مال ءُ دَلوت که آئی ءِ زاہگ ءَ بازدُدّت گوستگ۔ ملینٹ۔ **کِینگریں** :(کی ن۔گَ۔ریں) ہماک کینگر انت۔ کم شیریں۔

گَیو : (گَے و) بِچار : گَیف ۔
کیوٹی :(کے ۔ وَ ۔ ٹی) (ن گ) مردانی گوش ءِ سہت ۔
کیوَردَگ : (کے ۔ وَر ۔ دَگ) (ن گ) لُچّین ءُ بَد دَستیں زالبُول ۔ قَحبَگ ۔ کیروار ۔ **کیوَردَگیں** : (کے ۔ وَر ۔ دَ ۔ گیں) (س گ) قحبگیں جنین ۔ کیرواریں ۔ (2) بددستیں ۔ کُونٹکیں ۔
کِیوَہ :(کَی ۔ وَہ) (ن گ) مست ۔ نِشہ ۔ بے سدُھ ۔ ہَنوش ۔
کیوَہی : (کے ۔ وَ ۔ ئی) کیفی ۔ کیہوی ۔ ہَنُوشی ۔
کَہیا : (کَہہ ۔ یا) (ن گ) غُلام ۔ مولِد ۔
کِیہُرّ:(کی ۔ ہُر ۔ ر) (ن گ) حَرامی ۔ کوتِک ۔ بے پِت ۔ بے نکاحیں چُکّ ۔ کَم نسب ۔ بے ولد ۔ کَم اَصل ۔ کَم نَسل ۔ بداَصل ۔ کَم ذات ۔ حَرام زادَگ ۔ **کَیہُرّی** :(کی ۔ ہُر ۔ ری) (ن گ) بے وَلَدی ۔ کوتِکی ۔ حرام زادَگی ۔ بے پِتی ۔ **کَیہُرّیں** :(کی ۔ ہُر ۔ ریں) حَرام زادَگیں ۔ کوتِکیں ۔ بے پِتیں ۔ بےوَلَدیں ۔
کیہؤ :(کی ۔ ہؤ) (ن گ) مست ۔ ہنوش ۔ نِشہ ۔ کیف ۔ گَیؤ ۔ (2) سیرلاپ ۔ شرّی ءِ وارتگیں ۔ سیریں مَردُم ۔ **کَیہوَی** :(کی ۔ ہَ ۔ وی) (ن گ) مستی ۔ ہنوشی ۔ کیفی ۔ کیوّہی ۔ **کَیہی** :(کی ۔ ہی) (ن گ) مستی ۔ زور ۔ مَزنی ۔
کییَئ :(کے ۔ ئی) (ج گ) کَیَئ ۔ پَہ کیا؟

گ

گ :(گ۔پ) بیست ءُ ہشتمی آپ یا حرف اِنت۔

گاب :(گا۔ب) (ن گ) گوک۔گوخ۔چار پادیں کسی شیری دَلوت۔

گابِیا :(گا۔بِ۔یا) (ن گ) ٹبر کہ مرزنیں دوَر ءِ سرءَ دِگہ کسانیں دوَرے لِک کنَنت ءُ آچارءَ جاہپنت۔

گابیر :(گا۔بے۔ر)(ن گ) چہ اولاک ءِ دَپ ءَ رومُست یا گاجیل ءِ ڈَنّ ءَ درآ ہگ۔دَرشان۔گاجیل۔

گابیڑ :(گا۔بے۔ڑ) (ن گ) ہیرٹیں چُکّ۔ بازیں کھول۔ چُکّانی مُچی۔ (2) گوَسکانی گلّ۔

گابیڑی :(گا۔بے۔ڑی)(ن گ) مال ءُ اولاکانی بستگیں حالت ءَ چَرَگ۔گاویڑی۔

گاپ :(گا۔پ)(ن گ) جنگ ءُ چوپ ءِ توار۔

گات :(گا۔ت) (ک گ) گاتن ءِ گوستگال بزاں گا ہگ بُوت۔ بزاں مردینے جنینے ءَ را سوار بُوت یا نرینے ءَ مادَ گینے رائینت۔

گاتن :(گا۔تن) (ن گ) گا ہگ۔جنی ءُ مردی۔مردین ءُ جنین ءِ وَپت ءُ واب۔**گادَگ** :(گا۔دَگ) (ن گ) گاتگیں۔ بگا۔ خَراب کُتگیں۔

گاتگ :(گا۔تگ) گا ہگ ءِ گوستگال۔(2) آ ہگ ءِ کار بُوت۔

گاتگین :(گا۔تَ۔گین)(س گ) گاتن ءِ دیریں گوستگال بزاں گا ہگ بُوتگ۔(2) ہمازال یا مرد کہ گا ہگ بُوتگ۔

گاتَر :(گا۔تَر) سَرکشّگ۔(2) گرّدن کشّگ۔(3)(ن گ) خَچر۔

گاتَری :(گا۔تَ۔ری)(ن گ) گُدانی شودَگ ءِ وہدءَ جنین ءِ وَتی چادرے پوشگ۔

گاٹ :(گا۔ٹ) (س گ) وَڑ۔ پیم۔ بُرّ۔ ڈوَل۔ دُرُوشُم۔ راز۔ ذَیل۔

گاٹا:(گا۔ٹا) (ن گ) گردِن۔جُگ ءِ ہما دار کہ جُگ ءَ ماں کائیگر ءِ سَرءَ بہ گردِن ءَ داریت۔

گاٹَغ :(گا۔ٹَغ) (ک گ) کائیگرانی یکّ ہندءَ بُوہگ۔(2) دَلوت ءِ ہواری ءَ بَندگ۔(3) سلہا ٹرغ۔جوڑی کنگ۔کائیگرانی پہ کارءَ جُگ کنگ۔(4) جُتک۔

گاج :(گا۔ج)(ن گ) پشکانی دیمی بَہر ءِ ہما ٹُنگ کہ تکمہ ءَ ماں تہہ ءَ اِش اَٹرینت۔کاج۔(2) گرنَد۔جُڑ ءِ گرندگ۔

گاجافتگ :(گا۔جاف۔تگ)(ن گ) گاجیل۔گاجیل کنگ یا گاجیل کُتگیں۔ جاہیل۔ دَپیل۔**گاجافتگیں** :(گا۔جاف۔تَ۔گیں) (س گ) گاجیل کُتگیں۔دَپیلّیں۔نژ واریں۔

گاجیل :(گا۔جے۔ل)(ن گ) وارتگیں۔دَپ جتگیں۔چہ دَپ ءَ کشّ اِتگیں۔گابیر۔ جاہیل۔ درشان۔ گاجافتگ۔**گاجیل کنگ** :(گا۔جے۔ل۔کَ۔نگ)(ک گ) وَرگ ءِ جا ہگ ءُ دَرکنگ۔(2) دَلوت کہ کاہ ءَ جائیت نی ایر بارت ءُ پدءَ کشّیت۔رومست کنگ۔گاجلینگ۔**گاجلینگ** :(گا۔جَ۔لے۔نگ)(ک گ) گاجیل کنگ۔وَرگ ءُ ہورت کنگ۔

گاجوڑی :(گا۔جو۔ڑی) (ن گ) چیزے ءَ گرَگ ءُ ژامبلینگ۔مرزنیں رستَرے کہ کسانیں دَلوتے ءِ گرَگ ءُ ژامبلینگ۔ رُوسینگ۔

گاچ :(گا۔چ)(ن گ) نرمیں ریم۔کاہ ءُ بُوچ۔

گاچا :(گا۔چا)(ن گ) مچّ ءِ نوکیں ٹال۔(2) نوکیں تیجار۔

گاچِم : (گا۔چِم) (ن گ) لُوجرءِ ذاتیں کسانیں ماہیگے۔

گاچی : (گا۔ چی) (ن گ) پہ شوذگ ءِ گُدان ءِ گرمیں آپ ءِ مان کنگ۔

گادِڑّ : (گا۔ دِ۔ ر) (ن گ) سکّ مڑن۔ ٹُوہ۔ بلاہ۔ (2) پڑاہ۔ مڑنیں کنڈ۔ (3) جناورانی ہنکین۔

گاڈگ : (گا۔ ڈ۔گ) (ک گ) بندءِ مڑءِ دوَران ءِ ڈ کارءَ جنگ۔ (2) ٹھینگ۔ سرجم کنگ۔ یکّ جاہ کنگ۔ (3) مِکّ کنگ۔ اَڈّ دیگ۔ (2) دَلوت یا جَنگلی رَستَرے کِشارءِ وَرگ۔ برّگ ءِ دوَر دیگ۔ ڈ لگ ءِ دوَر دیگ۔

گاڈلگ : (گا۔ ڈَ۔لگ) (ک گ) ڈ لگ ءِ دوَر دیگ۔ کاہ واریں رستر یا دلوت ءِ کِشارءِ تہہ ءَ کپگ ءِ کِشارءَ راگُڈّگ ءِ دوَر دیگ۔ کِشارءِ برباد کنگ۔ کِشارءِ پڑ وشگ ءِ چگل دیگ۔

گاڈلیتگ : (گا۔ ڈَ۔ لِ۔تگ) گاڈلگ ءِ گوستگال۔ (2) پڑ وشتگ ءِ چگل داتگ۔ **گاڈلیتگیں** : (گا۔ ڈَ۔ لِ۔ تَ۔ گیں) (س گ) گاڈلگ ءِ گوستگال بزاں گاڈلگ ءِ کاربوتگ۔

گاڈلینتگ : (گا۔ ڈَ۔ لین۔ تگ) گاڈلینگ ءِ گوستگال۔

گاڈلینتگیں : (گا۔ ڈَ۔ لین۔ تَ۔گیں) (س گ) گاڈلگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہماکہ گاڈلینتگ۔

گاڈلینگ : (گا۔ ڈَ۔ لے۔ نگ) گاڈلگ۔ **گاڈلینگی** : (گا۔ ڈِ۔ لے۔ نَ۔ گی) گاڈلینگ ءِ آوَکی۔ (2) گاڈلینگ ءِ کاربُونگی یا کنگی انت۔

گاڈوک : (گا۔ ڈو۔ ک) (ن گ) مڑنیں سِنگ۔ زنڈءِ مڑنیں سِنگ۔ بھتر۔ کُتگ۔ (2) ڈڈّین ءِ خشکیں کِل۔

گاڈیر : (گا۔ ڈے۔ ر) (ن گ) شریک۔ ہوار۔

گار : (گا۔ ر) (س گ) بےگوّاہ۔ نیپگہ۔ وَدگ۔ دَرءِ گور۔ سَربتگ۔ بےدَرک۔ ہماکہ گندگ نہ بیت۔ (2) بَرباد۔ تاوان بار۔ گُمسار۔ گُمسَر۔ گارات۔ گارت۔ (3) بہہ ءِ بگڑ۔ حیران۔ (4) لبزءِ گُڈ سرءَ کیت ءِ کنگ ءِ معناءِ بزانت ءَ دنت، چوش کہ: خزمت خزمت گار۔ گُناہ: گُناہ گار۔ (5) (ن گ) غار۔ ہونڈ۔ ڈیمپ۔ تہاریں کنڈ۔ جہندم۔ **گارات** : (گا۔ را۔ ت) (ن گ) بےگوّاہ۔ گار۔ سُنچم۔ زیان۔ گُمسار۔ گُمسَر۔ بےبُن۔ (2) نابُود۔ بودلّا۔ (3) بےوڑ۔ بےڈوَل۔ **گارءِ گارات** : (ن گ) زِیان۔ بیران۔ بےگوّاہ۔ بَرباد۔ گارءِ گُمسار۔ گارءِ گور۔ نیپٹ۔ **گارَت** : (گا۔ رَت) بَرباد۔ تباہ۔ بےگوّاہ۔ (2) جنگ۔ بیران۔ (3) گار۔ ہماکہ گارَت بُوتگ۔ (4) بےبُن۔ **گارءِ بُرّگ** : (ک گ) زمین یا کوہءِ بُرّگ ءِ گار جوڑ کنگ۔ **گاربُونگ** : (گار۔ بُو۔ نگ) (ک گ) بَرباد بُونگ۔ پِرکپگ۔ تاوان بُونگ۔ (2) بےگوّاہ بُونگ۔ نیپٹ بُونگ۔ وَدگ بُونگ۔ جہگ۔ پہ بُن روَگ۔ دَست ءِ روَگ۔ (4) چمّاں کپگ۔ رُلگ۔ سَرسند بُونگ۔ گارءِ گمسار بُونگ۔ گُسر کپگ۔ **گارءِ پڑّینگ** : (ک گ) ڈیمپ ءِ تہہ ءَ دوَر دیگ۔ گارءِ بےگوّاہ کنگ۔ مُشکل ءِ جنجال ءِ دوَر دیگ۔ تاوان بار کنگ۔ **گارجنگ** : (گار۔ جَ۔ نگ) (ک گ) کہن ءِ پُشتک ءِ کار کنگ۔ (2) زمین ءِ کونڈگ۔ چری جنگ۔ **گارکنگ**: (گار۔ کَ۔ نگ) (ک گ) بےگوّاہ کنگ۔ نیپٹ کنگ۔ (2) تباہ ءِ بَرباد کنگ۔ زوال کنگ۔ باہغ۔ بیران کنگ۔ لِگینگ۔ رند ءِ پڑّینگ۔ سرءِ ورگ۔ بار دیگ۔ **گارءِ گِرَگ** : (ک گ) بیر گِرَگ۔ مٹّ گِرَگ۔ خون گِرگ۔ عوَض کنگ۔ **گارءِ گُسَر** : (ن گ) سرگرداں۔ چہ ہمراہاں گُسر کپتگیں۔ (2) ہبکّہ۔ حیران۔ **گارءِ سیاہ** : (ن گ) تباہ۔ بَرباد۔ زیان۔ ولّ گوج۔ بےگوّاہ۔ **گارءِ گُمسار** : (ک گ) گاربُونگ۔ روَگ۔ دَرآ ہگ۔ (2) بَرباد بُونگ۔ تباہ بُونگ۔ گم ءِ گار بُونگ۔ زیان بُونگ۔ اَواہ۔ گارءِ گور بُونگ۔ **گارءِ گور** : (ن گ) زیان۔ گارءِ گارات۔ بےگوّاہ۔ بَرباد۔

گارّ : (گا۔ ر) (ن گ) پریات۔ گڑیوگ۔ **گارّءِ پریات** : (ن گ) آہءِ زاری۔ گڑیوگ۔ **گارَگ** : (گا۔ رَگ) (ک گ) سکّ فریاد کنگ۔ گڑگڑائی کنگ۔ (2) حرءِ سرّگ۔ (3) ڈالیں توار کشّگ۔ پُرّیں گُٹّ ءِ توار جنگ۔

گارت :(گار۔ت)(ن گ) گارگ ءِ گوستگال۔(2) پِریات کُت۔(3) باکارگ۔

گارتگ :(گار۔تگ)(ن گ) باکارگ۔ چہ دپ ءَ پہ باکارگی گوّات ءِ دَرآ ہگ۔

گارّگ :(گار۔رَگ)(ک گ) میش ءِ توار۔ بارَگ۔ بانرگ۔ دودگ۔ بوزّگ۔ دَلوت ءِ یا میش ءِ بارّگ ءِ توار۔

گاروٹ:(گا۔رو۔ٹ)(س گ) مُشت ءُ لَگتّانی چیر ءِ مَردُم۔(2) نِزور۔کم توان۔(3) ہما کہ کسّے نہ پٹّیت ءُ شوہازنہ کنت۔گارین۔بے گوّاہیں۔

گاری :(گا۔ری)(ن گ) دامے کہ چہ اَسپ ءِ دُمب ءِ مُوداں ٹھینگ بیت۔(2) بَربادی۔ بیرانی۔ تباہی۔ بے گوّاہی۔**گارین** :(گا۔ریں)(س گ) بے کار۔لگور۔ نابُود۔ بدحال۔(2) ہما کہ گاربُوتگ۔ بیران بُوتگ بے گوّاہیں۔بے رَندیں۔

گاڑ:(گا۔ڑ) (ن گ)مَرنیں جُو۔کَورءِ یا شیپ ءِ آپ ءِ یکّ ڈگارے ءَ چہ دومی ڈگارءَ بَرگ ءِ جُو۔

گاڑا :(گا۔ڑا)(ن گ) جیڑہ۔ اَڑ ءُ کُڑ۔جنجال۔

گاڑت :(گا۔ڑت)(ن گ) دُروشم۔گوناپ۔ہم رَنگ۔ہم شکل۔

گاڑی :(گا۔ڑی)(ن گ)ہما دنز ءُ لاٹور کہ چہ دوساہ دار ءِ مڑگ ءَ آیانی پادانی ترُندتر ُند ءَ زمین ءَ کپگ ءُ چست بُوتگ ءَ پیداک بیت۔(2) جنگ ءُ چوپ۔کُشت ءُ کوش۔(3) دَردی۔نزور۔(4) ہولی۔(5)(د) موٹر۔لاری۔

گاڑینگ:(گا۔ڑے۔نگ)(ک گ) گوں حاکاں لیکارکنگ۔(2)پڑ وش دیگ۔(3) ٹِپّی کنگ۔(4) کُشگ ءُ دوُر دیگ۔(5) اَڑ دیگ۔ یکجاہ کنگ۔ برجادارگ۔الّم کنگ۔

گاز :(گا۔ز)(ن گ) سِیاہیں پیسہ۔ پیسہ۔(2) موچی ءِ امبرّ۔ غاز۔سہر ءِ گڈوکیں مِگراز۔(3) دَنتان کشّیں اَمبُرّ۔

گازگ:(گا۔زگ)(ک گ) کلّ کنگ۔قبر کنگ۔ پُورگ۔ باردیگ۔(2) آپی اِسپیتیں بٹّ۔

گاژن :(گا۔ژن)(ن گ) موچی ءِ دَرپش یا مَزنیں سُوچن۔(2) موچی ءِ تیز دپیں پوست بُرّوکیں اَزبابے۔

گاسلیٹ :(گاس۔لے۔ٹ)(د)(ن گ) ٹیل ءِ قِسمے۔

گاسولگ :(گا۔سو۔لگ)(ن گ) گندہ باک۔ چہ دَپ ءَ دَرآتکگیں لاپ ءِ بدبوہیں گیّک۔

گاسُولہ :(گا۔سُو۔لہ)(ن گ) سوزش۔لاپ ءِ تورِنا کیں حارِشت۔ حاجت ءِ دوَران ءَ لاپ ءِ پیچِش ءُ دَرد۔

گاشگ :(گا۔شگ)(ک گ) بِڑانی سَر ءَ دُر چکانی بند۔(2) شکون دیم بُوتگ۔

گاشینگ:(گا۔شے۔نگ)(ک گ) چہ یکّ رَنگے یا وڑے ءَ پہ دِگہ رَنگ یا وڑے ءَ ترّینگ۔(2) مجولی لیب ءَ مجول ءِ جنگ ءُ پِرلیٹینگ۔

گاگُرّ :(گا۔گُر۔ر)(س گ) زِبر۔گرّو۔ گرّناک۔(2) (ن گ) لانٹیگ کہ آ ئی ءِ سُبحّ شپورنہ اِنت۔

گال :(گا۔ل)(ن گ) لبز۔چہ دَپ ءَ دَرآ تکگیں ہر توارے کہ بزانت ئے است۔سُخن۔ترّان۔حبر۔کلام۔(2) بلوچی ءِ لچّہانی ہر یکّ بند۔(3) غزل۔دَستونک۔شِعر۔**گال آ ہگ** :(گال۔آ۔ہگ)(ک گ) حبر کنگ۔ اِحوال دیگ۔ترّان کنگ۔گالوار کنگ۔گالوار ءِ دَپ ءَ کشّگ۔**گال بند** :(گا۔ل۔بَن۔د)(ن گ) جُملہ۔ لبزانی لڑ۔(2) پُرّیں گال کہ معناے بہ دنت۔**گال ءُ بولی بُوتگ** : ترّان کنگ۔حبر ءُ ٹوک کنگ۔**گال ءَ پرّینگ** :(ک گ) گپّ ءَ پرّینگ۔ اَنچوش کنگ کہ گپّ بہ جنت۔**گال توار** :(گا۔ل۔ت۔وا۔ر)(ن گ) لبزانی توار۔گالوار۔(2) گال بند۔**گالوار** :(گا۔ل۔وا۔ر)(ن گ) ٹوک۔ گُپت۔گوّانک۔حبر۔ بند ءُ بوج۔ بولی۔ پچّار ترّان۔ترّکّ۔

گالی :(گا۔لی) (ن گ) گال کنوک۔گپّ جنوک۔(2) گندگ۔ دِیدار۔(3) بوجیگ ءِ ذاتے۔**گالی بُوتگ** :(گا۔لی۔بُو۔تگ) ڈُک للّگ۔ترّان کنگ۔ دَپ کپگ۔حال ءُ اِحوالی بُوتگ۔ گِند ءُ نِند کنگ۔

گالا :(گا۔لا) (ن گ) بُوجیگ ءِ دوالکین ءِ میانجی ءَ ھور کیں جاگہہ۔(2) مال ءِ گردن ءِ بُلم۔(3) چنکے دان کہ جنترءَ مان کننت۔(4) گنوک۔شیپتال۔بے سُدّھ۔

گالغ :(گا۔لغ) (ک گ) گڑ اد گ۔نرم کنگ۔(2) تباہ کنگ۔زیاں کنگ۔

گا گگ : (گا۔گگ) (ک گ) باکارگ۔دپ ءِ گوات دَر آ ہگ ءِ توار۔

گالو :(گا۔لو) (ن گ) پیشّانی بازیں بُن۔**گالو بند** :(گا۔لو۔بَن۔د) (ن گ) پیشّانی بازیں بُنانی یکّ ھندءَ بندگ۔پیشّانی بُنانی یکّ جاہ بستگیں لڑ۔

گال گنج :(گال۔گن۔ج) (ن گ) لبز بلد۔بزانت بلد۔لبز گنج۔

گالیٹ :(گا۔لے۔ٹ) (ن گ) راچن ءِ ذاتے۔

گام :(گا۔م) (ن گ) راہ ءِ رَوگ ءَ چہ یکّ پدے ءَ دانکہ دومی پدءِ میانجی ءِ زمین ءِ دَراجی۔پہ کچّ ءُ ماپ ءَ رَوگ ءِ دوَران ءَ دوئیں پادانی نیام ءَ فاصلہ یا دوری۔(2) قدم۔رَوگ۔رَواج۔ہٹّ۔(3) کچّ۔

گاماں رَوگ : (گا۔ماں۔رَ۔وَگ) (ک گ) ہم گام بُوَنگ۔ہم پادی ءَ رَوگ۔راہ ءَ گام ءِ رفتارءَ رَوگ۔(2) پیادگ ءَ رَوگ۔**گاماں کپگ** :(گا۔ماں۔کَ۔پَگ) (ک گ) ٹُنگّ ءِ نوکی ترّگ بِنا کنگ۔**گاماں کشّگ** :(گا۔ماں۔کَش۔شَگ) (ک گ) تیزیں گاماں رَوگ۔تیز تر رَوگ۔گاماں تیز کنگ۔

گاماں گرَگ :(گا۔ماں۔گِ۔رَگ) (ک گ) گاماں گوَنڈ ءُ سُست تر کنگ۔**گاماں گیجگ** :(گا۔ماں۔گے۔جَگ) (ک گ) راہ ءَ پرّینگ۔راہ بندءَ پرّینگ۔**گامانی دو کنگ** : (گا۔ما۔نی۔دو۔کَ۔نَگ) (ک گ) کمّو کے دیم ءَ کنزگ۔گام جنگ۔**گامانی گوَنڈ کنگ**: (گا۔ماں۔گوَن۔ڈ۔کَ۔نَگ) نرم نرم ءَ رَوگ۔گاماں گرَگ۔(2) رَوَ آ ءِ بند کنگ۔**گام بُرّی** :(گام۔بُر۔ری) (ن گ) کسانیں چُکّانی نوک گاماں پرّینگ ءِ رسم۔گام ءِ بُرّگ۔ٹُنگّیں چُکّ ءِ نوک پاداں کپگ۔**گام ءَ پرّینگ** :(ک گ) اَنچوش کنگ کہ دَلوت یا مَردُم وَتی گام ءُ رَواجاں بہ روَت۔**گام جنگ** :(گام۔جَ۔نگ) (ک گ) نوک رَوگ۔(2) دیم ءَ کنزگ۔گاماں رَوگ۔**گام گیج** :(گام۔گے۔ج) (ن گ) رَواج۔رفتارءُ آئی ءِ نمونگ۔پادءُ گام۔قدم۔(2) کارے ءِ بندات۔**گام گیج زُورگ** : (گام۔گے۔ج۔زُو۔رَگ) نوکیں کارئے بندات کنگ۔جُہدئے بِنا کنگ۔(2) جُنزگ۔رَہادگ بُونگ۔**گام کنگ** :(گام۔کَ۔نَگ) (ک گ) کچّ کنگ۔قدم کنگ۔**گام گوَاز** :(گام۔گوَا۔ز) (س گ) تیز رَواج۔مرَن گام۔تُرُند رَواج۔

گامب :(گام۔ب) (ن گ) لاپ۔مَردُم یا ساہ دارے بدن ءِ ہما جاگہہ کہ آئی ءِ تہہ ءَ ورگ جاگہہ کننت۔شِکم۔

گامبیل :(گام۔بے ل) (ن گ) ہگّل۔یہار۔

گامیش :(گا۔مے ش) (ن گ) چہ گوک ءَ مسترءُ تیار تریں سیاہیں دَلوتے۔میہی۔

گانال :(گا۔نال) (ن گ) سبزیں گندیم۔سبزیں گندیم کہ ریم کنگ ءُ مال ءَ چارینگ بیت۔

گانجا :(گان۔جا) (ن گ) نشہ کنوکیں دَرمانے۔

گاندار :(گان۔دار) (ن گ) روت۔روتینک۔

گانڈ :(گان۔ڈ) (ن گ) لاپ ءِ مرَن روت کہ چیرءُ نیمگ ءَ کینّ ءَ سکّ بیت۔(2) مدگ ءِ زنک۔(3) تارپتار۔شِنگ شانگ۔(4) بندیکانی یکّے دومی ءِ تہہ ءَ اَڑگ ءُ پیچ دارءُ مچّ بُونگ۔گٹ۔گنڈِ کک۔(5) سل ءِ کوس ءُ کرنچ۔(6) مان گیشتگیں۔(7) کورّوت۔زور سِند۔چیزے ءَ پہ زور چلّگ ءُ سِندگ۔(8) وَلّ۔پیچانک۔**گانڈ بُونگ** : (گان۔ڈ۔بُو۔نَگ) پیچ ماں پیچ کشّگ بُونگ۔مان گیشگ۔بند یک یا ساوڑیں چیزے ءِ وَت ماں وَت ءَ اَڑگ۔**گانڈ کشّگ** :(گان۔ڈ۔کش۔شَگ) (ک گ) سِل ءِ کوسانی تچک کنگ۔(2) دَراج

کشّگ ۔(3) چیز ے ءِ دَزّاج بُوئگ ۔(4) جاگہے ءِ سَرکّ کنگ ۔ پادانی لنک کانی سَرءَ اوشتگ ءُ دَزّاج کشّگ ءُ چارگ ۔(5) لِکّ ۔ لِکو بُوئگ ۔ لِکّ دیگ ۔(6) بے زار کنگ ۔**گانڈ کنگ:** (گان ۔ڈ ۔ کَ ۔نگ) تار پتار کنگ ۔شنگ شانگ کنگ ۔(2) لگاشگ ۔لگت مال کنگ ۔(3) چیز ے ءِ چگّگ ءُ سندگ ۔(4) جہل کنگ ۔

گانڈال :(گان ۔ڈا ۔ل)(س گ) باز مَزَنیں ۔ مَزَن ۔ مَزَن جون ۔ڈَ لگ ۔

گانڈو :(گان ۔ڈو) (ن گ) ٹِہنگ ۔ واگو ۔ بوگان ۔ سِینسار ۔ (2) کُلُڑ ءُ میشانی نادُزّاہی یے ۔(3) میشانی کُلگ ءِ نادُزّاہی ۔

گانڈَو :(گان ۔ڈَو) (ن گ) شلوار ءِ لانک ءِ بُرز آ رَگ ۔ بینڈگ ۔ بالا چینگ ۔

گانڈی :(گان ۔ڈی) (ن گ) مَرُدم کہ سیر گانی مہ گندیت ۔ ہَما کہ وَرگ ءَ سیر نہ کنت ۔شُدیلاپ ۔(2) باز وَرگ ۔ (3) ٹیل کشّگ ءِ جاگہہ ۔(4) کُشگ ۔ تباہ ءُ برباد کنگ ۔(5) مال ءِ یکّ جاگہہ کشّگ ۔(6) بازیں مَرُدم ءِ مَرگ ۔

گاوکُش :(گا۔و۔کُش) (ن گ) تَرّیں چِلّگ یا چِلّہ ءِ سِیاہ ءِ گُڈ سَر بزاں فروری ءِ ماہ ءِ گُڈّی ہفتگ ءِ سَردی ۔ ہَما گرّانیں سَردی کہ مال ءُ دَلوَت ءَ بہ کُشیت ۔

گاویڑی : (گا ۔وِے ۔ڑی) بچار : گابیڑی ۔

گاہ: (گا ۔ہ)(ن گ) رُتگیں فَصل ءِ صاف کنگ ءُ پُگ ءُ دانانی جُتا کنگ ۔(2) رُتگین ءُ یکّ جاہ کُتگیں فصل ءِ سَرءَ کائیگرانی تَرّینگ ءُ فصلانی صاف کنگ ۔(3) وہد ۔ پاس ۔ وہدے وہدے ۔(4) گورِیچ ءِ نیمگ ۔شمال ۔قطب ۔ (5) جاگہہ ۔ زمین ۔(6) گووٹ ۔ پرکٹّ ۔ گلّہ موش ۔(7) زرالانی چُکّ دانی ۔(8) زیور ۔سہت ۔(9) ضمانت ۔ چیزے پہ چیز ے ءِ ضمانت ءَ ایر کنگ ۔رَہن ۔**گاہ ءِ اِستار** :(ن گ) قطب ۔قطب یا گورِیچان ءِ مَزَنیں اِستال ۔**گاہ دیگ** :(گاہ ۔ دی ۔ یگ) پہ ضمانت ءَ چیز ے ءِ ایر کنگ ۔ رہن کنگ ۔(2) لتاڑگ ۔ چہ ہوشگ ءَ دانانی کشّگ ۔**گاہ ءِ رِشّغ** : جنینی نادُزّاہی یے ۔(2) دَلوتانی نادُزّاہی یے کہ زنک ءِ وَہد ءَ روتے چہ لاپ ءَ در کپیت ۔

گاہی :(گا ۔ ہی)(ن گ) گورِیچ ۔ ہَما گوات کہ چہ قطب ءِ نیمگ ءَ کیت ۔**گاہیگ** :(گا ۔ ہی ۔گ)(ن گ) گاہ کنگ ۔رُتگیں ءُ یکّ جاہ کُتگیں ہوشانی سَرءَ کائیگر ءِ تَرّینگ ءُ صاف کنگ ۔

گاہُر :(گا ۔ ہُر)(ن گ) دَریا ءِ تہہ ءِ سَردی ۔ زِرء ِ تہہ ءِ ہَور ءُ طوفان ۔

گا ہَگ :(گا ۔ ہَگ)(ک گ) مَردینے ءِ گوں جنینے ءَ وپت ءُ واب کنگ ۔(2) مردینے ءِ یا بچکے ءِ دِگہ مردین یا بچکے ءِ خراب کنگ ۔(3) ہم بِستری ۔ہم بِستر بُوئگ ۔(4) گو بٹ کنگ ۔لتاڑگ ۔لگت مال کنگ ۔(5) خراب کنگ ۔ زوال کنگ ۔**گا ہَگی** :(گا ۔ ہَ ۔گی) (ن گ) گا ہگ ءِ آوَ کی بزاں گا ہَگ ءِ کار بُوئگی انت یا بیت ۔

گاہوڑگ :(گا ۔ہو ۔ڑگ)(ک گ) جنگ ۔لگتمال کنگ ۔

گائم :(گا ۔ اِم)(ن گ) بُوجیگ ءِ کانگ ۔

گائمانی گانگ :(گا ۔ اِ ۔ما ۔ نی ۔گا ۔نگ) بچار : پدی گانگ ۔

گبّ :(گَب ۔ب)(ن گ) چہ کاپُور یا ہڈّ ءَ جوڑ بُوتگیں منکلیک کہ جنین دَست ءَ اِش کننت ۔ سنگہ ۔ کلانچ ۔سنگوٗ ۔(2) ساہ دار ءِ لاپ ءِ بے ساہیں چُکّ ہَما چُکّ کہ لاپ ءَ بستگ بلے تنی وہدی ساہ ئے ماں نہ کپتگ ۔(3) کُک ۔ بَند ۔(4) بندیں ہوشگ ۔(5) کِشار ءِ ہوشگ بندگ ءِ ءُ ساری ۔ **گبّ ءِ تُرُنگگ** :(ک گ) دَہل ءِ ہوشگ ءِ پوش ءِ تُرُنگگ ءُ ہوشگ ءِ سَرءِ کشّگ ۔ **گبّگ** :(گَب ۔بَگ)(ک گ) کِشار ءِ گبّ بُوئگ ۔(2) مان شِپگ ۔ پاسگ ۔

گُبّ: (گُب ۔ب)(ن گ) زِرء ِ جُہل تریں جاگہہ ۔(2) آپ ءِ پہ جگّر دی چِست بُوئگ ۔(3) تہار ۔تہار ماہیں شپ ۔ سِیاہیں مُج ۔(4) چہ چماں جہل ءُ پونز ءِ راستیں ءُ چپّیں کش ءِ نرم جاہ ۔گُلّ ۔ اَنارک ۔**گُبّاں گوّاتو** :(گُب ۔باں ۔گوّا ۔تو)(س گ) مَزَن گُبّ ۔گوّات گُبّ ۔ (2) زَہر گپتگیں ۔(3) (ن گ) ماہیگے ءِ قِسمے ۔**گُبّانی ایرآ ہگ** : (گُب ۔با ۔نی ۔ ایر ۔آ ۔ ہگ) لاغر بُوئگ ۔(2) نارضائی ءِ کم بُوئگ ۔ **گُبّ بندگ** :(گُب ۔ب ۔ بَن ۔ دَگ) آپ ءِ چوٗل جنگ ۔

کۆریا دَریاءِ آپ ءَ چست بُوئگ ۔ **گُبُّک** : (گُب ۔ بُک) (س گ) ہَما کہ گُبّ ئے مَزَن اَنت ۔ گُبّی ۔ (2) (ن گ) کسانیں گُبّ ۔ **گُبّ ءِ گُبّ** : (س گ) زَہرءَ زَہر ۔ ہَما کہ پہ زَہر گُبّ ئے گوْات اَنت ۔ **گُبُّڑ** : (گُب ۔ بُڑ) (س گ) ہَما کہ گُبّ ئے مَزَن اَنت ۔ گُبّی ۔ **گُبّو** : (گُب ۔ بو) (ن گ) دَریاءِ جُہلانکیں جاگہہ ۔ (2) مَزَن گُبّ ۔ **گُبّہہ** : (گُب ۔ بہہ) (س گ) مَزَن جان ۔ مَزَن لاپ ۔ گَڈّ ولَگ ۔ (2) (ن گ) دَریاءِ جُہل تریں جاگہہ ۔ گُبّو ۔ **گُبّی** : (گُب ۔ بی) (ن گ) مَزَن گُبّ ۔ گُبُّک ۔ ہَما کہ گبّ ئے مَزَن اَنت ۔ پرنکی ۔ گُبّوئی ۔

گُبار : (گُ ۔ بار) (ن گ) دَنز ۔ تامور ۔ مُج ۔ چہ گوْات ءَ پاد آتکیں حاک ۔

گُبد : (گُب ۔ د) (ن گ) پہ سزا پاد یا پادانی مَزَنیں رَگانی بُرّگ کہ کسے لنگ یا مُنڈ بہ بیت ۔ (2) تلک ءِ سُن نہ بُوئگ ۔ (3) تیار نہ بُوئگ ۔ (4) گوادَرءِ ضلع ءِ میتگ ءُ دَمگے ءِ نام اِنت ۔

گُبِر : (گُ ۔ بِر) (ن گ) سَرپاگ ۔ دَپ دوچ ۔ (2) آپ یا آپینکیں چیزے ءِ رِچگ ءِ توار ۔ **گُبِر گُبار** : (گُ ۔ بِر ۔ گُ ۔ بار) (ن گ) آپ ءِ رِچگ ءِ توار ۔ (2) سُرءُ پُر ۔ چست ءُ ایر ۔

گُبرّ : (گُ ۔ بَر ۔ ر) (ن گ) زَرّے ءِ نیم ۔ زَرّ ۔ دوآنہ ۔ پاولی ۔

گَبر : (گَب ۔ ر) (ن گ) زَرتشتی ۔ آچش پرست گوْر ۔ پارسی ۔ ایران ءِ واجہیں پیغمبر زَرتُشت ءِ مَنّوک ۔ (2) ریش گُوک ۔

گَبر بند : (گَب ۔ ر ۔ بَن ۔ د) (ن گ) ہَما کوہن ءُ قدیمیں مانشں کہ گوْ شنت کہ پارسیاں یا زَرتشتیاں بستگ اَنت ۔ سِندات ۔ گور بند ۔

گَبرّگ : (گَ ۔ بَر ۔ رَگ) (ک گ) چہ کوہ ءَ سِنگ ءُ ڈل ءِ رِچگ ءِ توار ۔ (2) (د) تُرسگ ۔ دِل تپرکہہ بُوئگ ۔

گَبرُو : (گَب ۔ رُو) (س گ) وَرناہ ۔ نوک سِیر ۔ (2) نوک نیش ۔ (3) شَرّ ۔ جوان ۔ بُود ۔ سَنج ۔ لائق ۔ ہستی ۔ (4) مَزَن ۔ زوراوَر ۔ مَزَن گِند ۔ **گَبرُوہی** : (گَب ۔ رُو ۔ ہی) (ن گ) گُروناکی ۔ مزن گِندی ۔ بٹاکی ۔ **گَبرُوہیں** : (گَب ۔ رُو ۔ ہیں) (س گ) گُروناکیں ۔ تمردیں ۔ زوراوَریں ۔ مزن گِندیں ۔ بے پرواہیں ۔ (2) بُزرگِندیں ۔ سرہوائیں ۔

گَبُّڑ : (گَب ۔ بُڑ) (سَرا) (س گ) چہ گوْات، دنز یا دُوت ءَ لوگ ءِ پُر بُوئگ ۔ (2) (ن گ) اَندیم ۔ روتاپ ۔ نِواں ۔ (3) چہ سارتیں گوْات ءَ اَندیم ۔

گُبگُبار : (گُب ۔ گُ ۔ بار) (ن گ) تہاری ۔ تہارماہی ۔ سِیاہ ءُ تامور ۔ تامور ۔ (2) سکّیں دَرد ۔ گرانیں دور ۔ چستیں سوزمان ۔ زیادہیں دَرد ۔ **گُبگُباریں** : (گُب ۔ گُ ۔ با ۔ ریں) (س گ) چو گُبگُبارءَ ۔ تہاریں ۔ تاموریں ۔ دَردی ئیں ۔ **گُبگُباریں دَرد** : (گُب ۔ گُ ۔ با ۔ ریں ۔ دَر ۔ د) (س گ) ہَما دَرد کہ گوں سوزمان ءِ بیت ۔ بے تاہیریں دَرد ۔

گَبُورت : (گَ ۔ بُو ۔ ت) (س گ) بے سُدّھ ۔ (2) ناشریں تراان ۔ (3) (ن گ) ڈَڈّیں شئے ءِ نرمیں شئے ءِ تہہ ءِ پِتّرگ ءِ توار ۔

گُبّوئی : (گُب ۔ بُ ۔ ئی) (ن گ) گُٹ یا کُلارک ءِ پادآہگ یا گوات گِرَگ ءِ نادُراہی ۔ **گُبّوئی پادآہگ** : (گُب ۔ بُ ۔ ئی ۔ پاد ۔ آ ۔ ہگ) گُٹ دوری کشّگ ۔

گَبیت : (گَ ۔ بی ۔ ت) (ن گ) گوں آرت ءُ شکرءَ جوڑ کُتگیں شِیرکنی ۔

گَپّ : (گَپ ۔ پ) (ن گ) گَپّ ءُ رَپّ ۔ مَسکَرائی ۔ گوْش کند ۔ (2) تراان ۔ رسالہ ۔ سُخن ۔ لبز ۔ حبر ۔ اِحوال ۔ اَزگال ۔ ٹوک ۔ حِکایت ۔ دانک ۔ **گَپّ چَرّ** : (گَپ ۔ پ ۔ چَر ۔ ر) (ن گ ۔ س گ) بٹاک ۔ دُروگیں تراان ۔ پُوچیں حبر ۔ **گَپّ ءِ پچ رِچگ** : گَپّ ءِ سَہرا بُوئگ ۔ ظاہر بُوئگ ۔ پاشک بُوئگ ۔ **گَپّ ءِ پڑ وشگ** : (ک گ) حبرءِ سَرگڈّ بُوئگ ۔ نہ مَنّگ ۔ (2) بدعہدی کنگ ۔ زبان ءِ وَرگ ۔ قول ءِ پڑ وشگ ۔ **گَپّ ءُ تراان** : (ن گ) دیوان ءُ مجلس ۔ حبرءُ حال ۔ ٹوک ۔ سوَرگ ۔ **گَپّ ءِ ترّینگ** : (ک گ) گَپّ ءِ بدل کنگ ءُ دِگہ گپّے ءِ بندات کنگ ۔ (2) گَپّ ءِ نہ مَنّگ ۔ حبرءِ نہ زیرگ ۔ **گَپّ ءِ سُرینگ** : (ک گ) گَپّ ءُ بُنگیج کنگ ۔ گَپّ ءِ بنا کنگ ۔ **گَپّ ءِ دَپ ءَ کنگ** : (ک گ) حبرءِ بُنگیج کنگ ۔ دَراجیں تراان کنگ ۔

گپّ ءُ رَپّ : (ن گ) حبرءِ حال ۔ تلُو ماں تلُو ۔ گپّ ۔ گوش کند ۔ مجلس ۔ **گپّی** : (گپ ۔ پی) (ن گ) بازگپّ کنوکیں مَردُم ۔ گپ کنوک ۔ بازحبر ۔ دیواں دِرّ ۔ زُبان ءِ سُہا بُوئنگ ۔ **گپّی ئیں** : (گپ ۔ پی ۔ ئیں) بازحبریں ۔ (2) وشّ لسانیں ۔ وَشّ گپّیں ۔

گپ : (گ ۔ پ) (ن گ) لچّ ۔ مین ۔ ربّ ۔ گل ۔

گُپّ : (گُپ ۔ پ) (ن گ) پاہار ۔ دِل ءِ پاہار ۔ گٹ ۔ **گپّ بَندگ** : (گپ ۔ پ ۔ بَن ۔ دَگ) دِل ءِ پاہار ۔ دِل ءِ پاہار کنگ ۔

گپس : (گپ ۔ س) (ن گ) گپّاں پُوسّ ۔ دَم ءِ دَرنیا ہگ ۔ گوات ءِ بند بُوئنگ ۔

گپّاں پُوس : (گپ ۔ پاں ۔ پُو ۔ س) (س گ) سَرپہ سَر ۔ کجّ ماں کجّ ۔ بازیں مَردُم یا ساہ دار ءِ یکّ جاہ ءُ سَکّیں کسانیں ہندے ءِ پہ زور جاہ کنگ ۔ **گپّاں پُوس بُوئنگ** : (گپ ۔ پاں ۔ پُوس ۔ بُو ۔ ئنگ) (ک گ) کسانیں جاگہے ءِ بازیں مَردُمانی یا ساہ دارانی انچو جاگہ کنگ کہ دم اِش پُرّ مہ بیت ۔ گیگ نہ بُوئنگ ۔ جاگہ نہ بُوئنگ ۔ تنک بُوئنگ ۔

گِپت : (گِپ ۔ ت) (ک گ) گرَگ ءِ گوستگال بزاں آئی ءِ گرَگ ءِ کار کُت ۔ (2) بہا زُرت ۔ **گِپت ءُ گیر** : (ن گ) بہاءُ زیر ۔ بہا کنگ ءُ بہا زُورگ ۔

گُپت : (گُپ ۔ ت) (ن گ) پگّانہ کنگ ۔ اندازہ جنگ ۔ (2) گُفت ۔ گالوار ۔ تران ۔

گُپتار : (گُپ ۔ تار) بچار : گُفتار ۔

گُپتان : (گُپ ۔ تان) (ن گ) پندول ۔ پدو ۔ پست ۔ کیسگ ۔ گوُمتان ۔

گِپتگ : (گِپ ۔ تگ) گرَگ ءِ گوستگال ۔ **گِپتگیں** : (گِپ ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) گرَگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ گرگ بُوتگ ۔

گپچال: (گپ ۔ چال) (ن گ) اَڑ ۔ مُشکُل ۔ جنجال ۔ اڑ اِتگیں یا مان گیشتگیں کار ۔ **گپچال ءِ پڑینگ** : (ک گ) اڑ ءُ جیڑہ ءِ دوُر دیگ ۔ تاوان بار کنگ ۔ جنجال کنگ ۔ **گپچالے ءِ کپگ** : (ک گ) اڑ ءُ جنجال ءِ بُوئنگ ۔ تاواں بار بُوئنگ ۔

گپرام : (گِپ ۔ رام) (ن گ) بے حیال ۔ پراموش ۔ گیرءِ نیا ہگ ۔

گپّڑ : (گپ ۔ پڑ) (س گ) مَرَن ۔ مَرَنیں ٹگّر ۔ باز ۔ گپّل ۔ باز زِیات ۔ بُرّ ۔ بُرّاڑ ۔ پلّا ۔ پلک ۔ ٹگّر ۔

گُپّڑغ : (گُپ ۔ پ ۔ ڑَغ) (ک گ) وَتارا جاگہے ءِ چیر دیگ ۔ سر پگ ۔

گپسار : (گپ ۔ سار) بچار : گپسگ ۔

گپسگ : (گپ ۔ سَگ) (ک گ) کُچکّ ءِ راشگ ۔ وتّگ چانگ ۔ لہہ لہہ کنگ ۔ لہہ کنگ ۔ غوکگ ۔ الگاشگ ۔

گپّگ : (گپ ۔ پگ) (ک گ) چیرترّگ ۔ مُہر بُوئنگ ۔ دَرنیا ہگ ۔ چپّ ءُ چاگرد ءِ مُہر بُوئنگ ۔ دو چیزانی نیام ءِ بند بُوئنگ ۔ (2) مُشکُل یا اڑ ءِ کپگ ۔ (3) بندیں چیزے ءِ چست بُوئنگ ۔ (4) آس ءِ یکّ پارگی چست بُوئنگ ۔ (5) یکّ چیزے ءِ شمے ءِ یا ٹُنگے ءِ تہہ ءِ چیزے ءِ روگ بلے پدا دَرآ ہگ ءِ زور جنگ یا دَرانک نہ کنگ ۔

گپّوک : (گپ ۔ پوک) (ن گ) ہما کہ گپّیتگ ۔ ہما کہ دَر نئیت ۔ ہما کہ گپّیت ۔

گپّیت : (گپ ۔ پی ۔ ت) (ک گ) گپّگ ءِ آؤکی بزاں چیزے دومی ءِ شم ءِ یا نیام اڑیت ءُ درنہ ایت ۔ **گپّیتگیں** : (گپ ۔ پِ ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) گپّگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ گپّیتگ ۔ ہما کہ دوچیزانی نیام ءِ گٹّیتگ ءُ درنہ ایت ۔ (3) جنجالیں ۔ مان اڑیتگیں ۔

گپ گپ : (گپ ۔ گپ) (ن گ) آس ءِ روکی ءِ توار ۔ **گپ گپ کنگ** : (گپ ۔ گپ ۔ کَ ۔ نگ) گوات ءِ سَبَب ءِ آس ءِ مِرمِرگ ۔ (2) گوات ءِ آس ءِ چیر بُوئنگ ءُ آس ءِ چست بُوئنگ ۔

گپّل : (گپ ۔ پَل) (س گ) ٹگّر ۔ گپّڑ ۔ غزل ۔ گزل ۔ ریہاڑ ۔ بہرگ ۔ (2) (ن گ) پلّا ۔ پلک ۔

گُپّی : (گُپ ۔ پی) (ن گ) بچار : گوپّی ۔

گت : (گ ۔ ت) (ن گ) اُمیت ۔ یقین ۔ بیسہ ۔ (2) پہر ۔ (3) گمان ۔ (4) ہِمّت ۔ زور ۔ طاقت ۔ **گت گرَگ** : (گت ۔ گِ ۔ رَگ) اُمیت دارگ ۔ پہر بندگ ۔ **گت ءِ کشّگ** : (ک گ)

ڈُٹّ ءِ کشّگ۔(2) کسے ءِ چیزّے ءِ لوٹّگ یا کارے ءِ گوْشگ ءِ چارَگ
کہ آ اِے کارءَ کنت یا کنت۔ چکّاسگ۔ **گُت ءِ گُمان** : (ن گ)
اُمید۔اعتبار۔بیسہ۔

گُتّ : (گُت ـ ت)(س گ) بارگیں چیزّے دِگہ لھمیں چیزّے ءَ
جکّ بہ بیت ءُ گمّیں یا بازبہ پُتریت۔گون دوچ یا سُوچن ءِ گُتّ بُوئگ۔
(2) جُومب۔سُٹّ۔سُدُم۔سی۔کاٹّگ۔مُنّ۔(3) سُرْوشگ۔

گُتّ ءُ نِتّ : (ن گ) دُشمنی ۔ نہ ٹھگ۔کسے ءِ گوں جنگ ءُ نہ
وَشّی۔ **گُتّانی جنگ** : (گُت ـ تا ـ نی ـ جَ ـ نگ) سُرْوشانی جنگ۔
سُرْوشاں گوں تیلانک دیگ۔ **گُتّ گُتّ** : (گُت ـ ت ـ گُت ـ ت)
(ن گ) نُرُنڈّگ۔رَپّگ۔ **گُتّ گُتّ کنگ** : (گُت ـ ت ـ
گُت ـ ت ـ کَ ـ نگ) سِکّین دیگ۔پلینڈی کنگ۔نرُنڈگ۔

گُتّ دیگ : (گُت ـ ت ـ دی ـ یگ)(ک گ) پُتریّنگ۔
چیزّے ءِ دومیءَ رامان کنگ۔سی دیگ۔جکّ دیگ۔مان کنگ۔مین
دیگ۔ژیل۔جُونبگ۔ **گُتّک** : (گُت ـ تک) دَست جنگ۔دَست
ءِ پُر کنگ۔گون جنگ۔سُجّگ۔ **گُتّ کشّگ** : (گُت ـ ت ـ کَش ـ
شگ)(ک گ) مادگیں مال ءِ پہ نرءَ دِل ءِ ہُل کنگ۔ **گُتّی** :
(گُت ـ تی)(ن گ) گُت بُوئگ۔چیزّے ءِ نرم نرم ءَ سکّ بُوئگ۔

گِتاچ : (گِ ـ تاچ)(ن گ) سِیاہ پس ءِ مادگیں شِنک کہ وہری ءِ
نزّیک ءَ بہ بیت۔بچات۔گیس۔

گِتان : (گِت ـ آن) کوہ دیم ءِ ہما آپشان ءُ ڈلپادیں زَمین کہ
گیشتر آئی ءِ سرءَ سیاہیں گِردکیں سنگُلک پتار اِنت۔ڈلپاد۔(2)
نگْوردیم۔(3) ہم دستیں بُزرگ۔

گِترانگ : (گِ ـ تران ـ گ)(ن گ) زنڈیں پُختہیں کُلونٹ۔
نوک پُختہ بُوتگیں ءُ تازگیں ہُرماگ۔(2) صاف ءُ سلّہ۔ترپوکیں۔

گِترانگیں : (گِ ـ تراں ـ گیں)(س گ) چو گِترانگ ءَ۔نوک
پُختہیں ءُ تازگیں ناہ یا نیوگ۔(2) صاف ءُ سلّہیں۔ترپیوکیں۔

گِتک : (گِت ـ ک)(ک گ) کیچّگ ءِ گوْستگال بزاں آئی ءِ
گِتکنگ۔**گِتکنگ** : (گِت ـ کگ)(ک گ) کیچّگ ءِ گوْستگال بزاں
مال یا دَلوتے ءِ چُکّ اِشکند کُتگ۔ **گِتکگیں** : (گِت ـ کَ ـ گیں)
(س گ) ہما دَلوت کہ چہ وہدءَ ساری چُکّ ئِے دَر کُتگ۔

گُتلو : (گُت ـ لُو) بچار : گُتلی۔

گُتلی : (گُت ـ لی)(ن گ) گُتلو۔کِکّلی۔کُلکُتو۔

گِتمز : (گِ ـ تم ـ ز)(ن گ) پُور ہیں پچی ءَ دَست ءِ لنگکانی
دَراجی۔بچیل۔(2) چُنکی لنکک ءِ بِکّر تاں شست بزاں ماتی لنکک ءِ
دَراجی یکّ گِتمزے۔

گِتّی : (گِت ـ تی)(ن گ) شورہ دانی۔شورہانی پیلک۔

گَٹّ : (گَٹ ـ ٹ)(س گ) مُہتل۔دَست گٹّ۔کار ءِ تہہ
ءِ گُلائیش۔دیم گِیر۔(2) ضرورت مند۔اُڑام۔(3)(ن گ) راہے
کہ دو کوہ ءِ شَم ءَ بہ گوْزیت۔کوہی کنڈگ۔تنکیں راہ۔(4) کب بند۔
بیڑ۔بند۔بندیں جاگہ۔(5) سرکاری سُنگ یا ملام۔گٹّہ۔(6) گوں
دَنتاناں چیزّے ءِ سِندگ۔جکّ۔گٹّ پاچگ۔(7) پابند۔ **گَٹّ ءِ
بوجگ** : مُشکل ءِ آسان کنگ۔کسے ءِ مدت ءُ کُمکّ کنگ۔سکّی ءِ
سُوری ءِ آسان کنگ۔(2) راہ ءِ پچ کنگ۔ **گَٹّ بُوئگ** : (گَٹ ـ
ٹ ـ بُو ـ ئگ)(ک گ) گسی بُوئگ۔دَست گٹّ بُوئگ۔دَست ءِ
بند بُوئگ۔(2) ضرورت مند بُوئگ۔(3) راہ نہ بُوئگ۔ دام ءَ
کپگ۔(4) گپّے ءِ تہہ ءَ مُنجگ ءُ جواب دات نہ کنگ۔ **گَٹّ
پاچگ** : (گَٹ ـ ٹ ـ پا ـ چگ)(ک گ) گٹّ دیگ۔دَپ
جنگ۔ پہ دَپ کسے ءَ یا چیزّے گٹّ دیگ۔ گٹّ گِرَگ۔
گسگ۔کرّگ۔گٹّ جنگ۔ **گَٹّ ءِ پرِّینگ** : دَلوت یا رَستَرے ءَ
اَنچوش اَنگرّ کنگ کہ آئی ءَ تچگ ءُ رَوگ ءَ دِگہ راہ مہ بیت ءُ لوپ ءَ بہ
کپیت۔(2) جنجال ءِ پرّینگ۔گرانیں مُشکلے بہ سرءَ آرگ۔ **گَٹّ
جنگ** : (گَٹ ـ ٹ ـ جَ ـ نگ)(ک گ) گوں دَنتاناں ڈَلگ۔
گٹّ پاچگ۔گوں دَنتاناں ٹُکّرے سِندگ۔گٹّ گِرَگ۔ **گَٹّ کنگ** :
(گَٹ ـ ٹ ـ کَ ـ نگ)(ک گ) لوٹّگ۔(2) وامانی لوٹّگ۔
گُٹّ ءِ گِرَگ۔گٹّ کنگ۔گٹّ گِرَگ۔(3) راہ ءِ بندگ۔مان
ترّینگ۔دیم گِیری۔دیم گِیر کنگ۔(4) تنگ کنگ۔ **گَٹّ ءِ گشاد
کنگ** : مُشکل ءِ آسان کنگ۔(2) لچّ اِتگیں منڈ ءُ نرازءِ گیشّگ۔

گٹّیں : (گٹ ۔ ٹیں) (س گ) ہما کہ گوں گٹّی ءِ نسبت داریت۔ (2) ہما کہ گٹّ انت۔ (3) وازمَندگیں۔ واریں۔ تنگیں۔ تنگ دَستیں۔

گٹّی : (گٹ ۔ ٹی) (ن گ) کسانیں دَمک ۔ گلی ۔ ڈکّ ۔ (2) گسی ۔ مشکولی ۔ دَست گٹّی ۔ (3) وازمندگی ۔ واری ۔ مشکولی ۔ گشّ ۔ (4) گٹّ پاتکگیں ۔ دَنتان جتگیں ۔ (5) گوں دَنتاناں گسک ۔

گِٹ : (گ ِ ۔ ٹ) (ن گ) گِدست ۔ دَست ءِ سے موردانگانی دَرمیان۔

گُٹّ : (گُٹ ۔ ٹ) (ن گ) مَردُم ءِ تَوار ءِ دَرآ ہگ ءِ جاگہہ ۔ گلو ۔ سَرک ءُ بدن ءِ نیام ءِ بہر۔ نَپسّ ۔ (2) گُٹّ ءِ پرّ یں آپ یا آپیں چیز ۔ گُلُم ۔ تِنگ ۔ (3) چیز ے ءِ ایر برگ ءِ کساس۔ (4) زیمل ءِ گوں شِعر ءِ جنگ ۔ وَشّ گٹّی ءَ شِعر کنگ ۔ (5) دامن ، سُرک ۔ کَر ۔ (6) جِیک ۔ (7) وراک ءِ لاپ ءِ تہہ ءَ رَوگ ءِ راہ ۔ **گُٹّ ءِ ایر ارگ** : (ک گ) شِعر جَنگ ءِ وہداں زَہیرگ ءِ جَہل آرگ ۔ **گُٹّ ءِ بَرگ** : (ک گ) اَنچو بازجاک ءُ جلّل کنگ کہ گُٹّ بہ رَوت ۔ بازیں کُوکار ءُ صلوات ءَ گٹّ ءِ رَوگ ۔ تَوار ءِ بَند بُوئنگ ۔ **گُٹّ ءِ بَندگ** : پَہریزگ ۔ ساہ ءِ ڈَوَل ءِ پہریزگ ۔ گوْرءَ بَندگ ۔ (2) مَیار کنگ ۔ باہوٹ کنگ ۔ (3) (ک گ) کسے ءِ گُٹّ ءَ چیز ے بَندگ ۔ ٹِلّو کنگ ۔ لوپ کنگ ۔ (4) پہ رَددیگ یا پہ نہ زانتکاری کارے یا چیز ے کسے ءِ جوکم کنگ یا آئی ءِ سرءَ دیگ کہ پہ آئی ءَ بے سِیتّ اِنت ۔ چٹّی کنگ ۔ سرءَ مُشگ ۔ (5) مدت کنگ ۔ (6) وَتی کنگ ۔ **گُٹّ ءِ پادآ ہگ** : (ک گ) گُٹّ ءِ گوْات گِرَگ ءُ ریش بُوئنگ ۔ گُٹّ ءِ دَرد کنگ ۔ گُبُوئی پادآ ہگ ۔ **گُٹّ ءِ پچ کنگ** : (ک گ) کُوکّار کنگ ۔ جاک ءُ جلّل کنگ ۔ (2) شِعری دیوان ءَ سَرشپ ءَ رند پہلوان ءُ شاعر ءِ وَتی گٹّ ءِ پہ وَشّ الحانی کم کم ءَ بُرز تِر کنگ ۔ **گُٹّ ءِ پرّ ینگ** : چٹّی کنگ ۔ کسے ءَ یکّ مَرد مے ءِ گُٹّ ءَ لوپ کنگ ۔ کسے ءِ سرءَ یکّ کارے اَنچو وَرد یگ کہ آ آئی ءِ کنگ ءَ بے وَس بہ بیت ۔ پہ زور کسے ءِ سرءَ کارے یا ذمّہ ءُ ڈُبہے دوْر دیگ ۔ **گُٹّ ءِ تَرّ ینگ** : ماں صوت ءُ نازینکی مجلساں تَوار ءَ جَہل ءُ بُرز کنگ ۔ (2) تَوار ءَ اَنچو کنگ کہ کس مزانت کہ کئی تَوار اِنت ۔ **گُٹّ ءِ تُش آرگ** : (ک گ) گُٹّ ءَ کسانیں چیز ے مان آہگ ءُ کُلگی بُوئنگ ۔ گُٹّ ءِ حارِشت دیگ ۔ **گُٹّ ءِ تُش دیگ** : (ک گ) گُٹّ ءِ کُلاچگ ۔ گُٹّ ءِ حارِشت دیگ ۔ **گُٹّ ءِ تَل** : (ن گ) نُکّ ۔ نُکّ ءِ پوست ۔ **گُٹّ ءِ تَل ءِ رَوگ** : بازیں جاک ءُ جَلّل یا حَبرءَ گُٹّ ءِ رَوگ ۔ آواز ءِ دَرنیا ہگ ۔ **گُٹّ ءِ حونان بُوئنگ** : دُشمنی کنگ ۔ دُشمن داری ۔ پہ کُشگ ءَ رند ءَ بُوئنگ ۔ گوں یَکّے ءَ زیاد ہیں کُنّت دارگ ۔ **گُٹّ دوری کَشّگ** : (گُٹ ۔ ٹ ۔ دُو ۔ ری ۔ کَش ۔ شَگ) گُبُوئی پادآ ہگ ۔ گُٹّ ءِ پادآ ہگ ۔ **گُٹّ ءَ دیگ** : (ک گ) گوْر ءَ دیگ ۔ ہار ، کید یا کنڈ یک ءِ لوپ کنگ ۔ (2) امانت کنگ ۔ (3) باہوٹ کنگ ۔ **گُٹّ ءِ رَوگ** : (ک گ) آواز ءِ بند بُوئنگ ۔ گُٹّ ءِ گُلوءَ کپگ ۔ نُکّ ءِ کپگ ۔ **گُٹّ ءَ کپگ** : مُشکُل وَدی کنگ ۔ پہ زور کسے ءِ سرءَ کپگ ۔ گُٹّ ءِ لوپ بُوئنگ ۔ چٹّی بُوئنگ ۔ **گُٹّگ کنگ** : (گُٹ ۔ ٹَگ ۔ کَ ۔ نگ) سوگند کنگ ۔ **گُٹّ ءِ کُلاچگ** : (ک گ) گُٹّ ءِ تُش دیگ ۔ **گُٹّ کنگ** : (گُٹ ۔ ٹ ۔ کَ ۔ نگ) ماہیگ ءِ گُٹّ ءَ بُرگ ءُ آئی ءِ روتاں کَشّگ بلے لاپ ءِ تَل نہ کنگ ۔ **گُٹّ ءَ کنگ** : (ک گ) گردِن ءَ بندگ ۔ گوْرءَ کنگ ۔ چیز ے ءِ ماں گوْرءَ لوپ کنگ ۔ **گُٹّ ءِ گُلاٹ کنگ** : (ک گ) گُٹّ گُٹّ ءَ وَرگ ۔ (2) دومَردُم ءِ آپ یا آپیں چیز ءِ باری باری وَرگ ۔ **گٹّ ءُ گر** : (ن گ) نَنگیگیں کوہی کِشک ۔ کور کِشک ۔ ناراستیں راہ ۔ تنکیں ءُ نہ وشّیں راہ ۔ کوہانی دَرمیان ءِ ناراستیں راہ ۔ **گٹّ گِرَگ** : (گٹ ۔ ٹ ۔ گِ ۔ رَگ) (ک گ) گٹّ کنگ ۔ لوٹگ ۔ (2) گٹّ پاچگ ۔ گٹّ جَنگ ۔ ڈ لگ ۔ **گُٹّ ءَ گِرَگ** : (ک گ) جِیک ءَ گِرَگ ۔ (2) گٹّ کنگ ۔ مجبور کنگ ۔ بے وس کنگ ۔ **گُٹّ ءِ گِرَگ** : (ک گ) گُٹّ گِیر کنگ ۔ دَستاں کسے ءِ گُٹّ ءَ سکّ دیگ ۔ **گُٹّ ءُ گُلُم** : (ن گ) گوں نان ءِ ہرد پارءَ گُلمے شِیر وَرگ ۔ **گُٹّ ءَ لوپ بُوئنگ** : چٹّی بُوئنگ ۔ جنجال کنگ ۔ بے زاری کنگ ۔ پہری کنگ ۔ **گُٹّ ءِ لوت** : (ن گ) سَرکیگ ۔ کریکیگ ۔ کرینکیگ ۔ گُٹّ ءِ

لوپ کنگ : وَتی یادِ گرے ءِ سَرءَ پہ چٹّی دوْر دیگ۔ (2) گوْرءَ کنگ۔ **گُٹّ ماں گُٹّی** : (گُٹ۔ ٹ۔ ماں۔ گُٹ۔ ٹی) (ن گ) دَپ جا کی۔ (2) پہ جنگ ءُ مڑءَ یکّے دومی ءِ زنچک ءَ گرَگ۔ مڑَگ۔ **گُٹّ ءَ نہ گوْزَگ** : ایر نہ رَوَگ۔ (2) وَرَگ ءِ دِل ءِ نہ زُورَگ۔ چہ **گُٹّ ءَ کپگ** : گُٹّ ءِ رَوَگ۔ بازیں جاک ءِ جلّ للاں آواز ءِ بند بُوہگ یا رَوَگ۔ **گُٹّ ءُ گلُو** : (ن گ) غُرّ۔ گرّ۔ **گُٹّ ءُ گلواں کپگ** : بازیں جاک ءُ کوکار ءَ گُٹّ ءِ رَوَگ۔ توار ءِ بند بُوہگ۔ **گُٹّ ءُ گلُو ءَ رَوَگ** : چہ بازیں جاک ءُ کوکار ءَ توار ءِ بند بُوہگ۔ **گُٹّ ءُ گلُو ءَ کپگ** : گُٹّ ءِ رَوَگ۔ توار ءِ دَرنیا ہگ۔ چہ گُٹّ ءَ توار دَرنیا ہگ۔ گُٹّ دور بُوہگ یا بازیں جاک ءُ صلواتاں گُٹّ ءِ رَوَگ۔

گُٹّگ : (گُٹ۔ ٹگ) (ن گ) زور جاہ یا کہ پاد ءِ دِل ءَ لنکانی ءُ جہل ءِ بز گوشت۔ (2) لاپ ءِ تہہ ءَ اعضاے کہ ایشی ءِ کاربدن ءِ تہہ ءَ پکاریں آپاں دارَگ ءُ گیشیناں چہ کوْرِک ءِ راہ ءَ مسّ ءِ رنگ ءَ کشّگ اِنت۔ (3) کڑومگ۔ غُنچہ۔ گوڑَگ۔ گوکڑو۔

گٹّگ : (گَٹ۔ ٹگ) (ک گ) گپّگ۔ اَڑَگ۔ مان گیشگ۔ (2) مُلّگ۔ مُلّینگ۔ حبر ءِ دَرنیا ہگ۔

گُٹّ گیر : (گُٹ۔ ٹ۔ گی۔ ر) (ن گ) (س گ) گُٹو بُوہگ۔ چہ گُٹّ ءَ توار دَرنیا ہگ۔ کنس۔ کپسّ۔ **گُٹّ گیر کنگ** : (گُٹ۔ ٹ۔ گی۔ ر۔ کَ۔ نگ) (ک گ) کنس کنگ۔ گٹو کنگ۔ کپس کنگ۔ گُٹّ ءِ زور پر دیگ ءُ کنس کنگ۔ گُٹّ ءِ دارَگ۔ گُٹّ ءِ گرَگ۔ (2) حبر ءَ نیلَگ۔ نِگٹّ کنگ۔ **گُٹّ گیری** : (گُٹ۔ ٹ۔ گی۔ ری) (ن گ) کنسی۔ گُٹو کنگ۔

گٹّل : (گَٹ۔ ٹَل) (ن گ) بستگیں شیر۔ بستگ۔ مستگ۔

گُٹّلُو : (گُٹ۔ ٹَ۔ لُو) (ن گ) گُرّ۔ گُٹّ۔

گُٹّو : (گُٹ۔ ٹُو) (ن گ) پاہو۔ کنس۔ گُٹ گیر۔ کپسّ۔ **گٹّو بُوہگ** : (گُٹ۔ ٹو۔ بُو۔ ہگ) (ک گ) کنس بُوہگ۔ نفس گیر بُوہگ۔ گُٹّ گیر بُوہگ۔ **گُٹّو کنگ** : (گُٹ۔ ٹو۔ کَ۔ نگ) (ک گ) گُٹّ ءَ گرَگ ءُ کشّگ۔ پاہو دیگ۔ (2) گُٹّو بند کنگ۔ ساہ قبض کنگ۔ گُٹ گیر کنگ۔ **گُٹّو دیگ** : (گُٹ۔ ٹو۔ دی۔ یگ) (ک گ) پاہو دیگ۔ گُٹّ ءِ چیزے ءِ لوپ کنگ ءُ کُشگ۔

گٹّو : (گَ۔ ٹو) (ن گ) کسانیں پیلک۔

گُٹّو بند : (گُٹ۔ ٹو۔ بَن۔ د) (ک گ) سَریگ یا سَرءِ دزمال ءِ گوش ءُ گردِن ءِ پتّا ہگ۔

گٹّور : (گَٹ۔ ٹو۔ ر) (ن گ) اِسپیت پس ءِ ہمانریں چُکّ کہ چہ گوْرَگ ءَ کمّے مستر اِنت۔ **گٹّورُک** : (گَٹ۔ ٹو۔ رُک) (ن گ) کسانیں گٹّور۔

گُٹّوکی : (گُٹ۔ ٹُ۔ کی) (ن گ) گٹّ ءُ کلیر گانی پادآ ہگ ءِ ناڈڑاہی۔ گلّوئی۔

گُٹّوئی : (گُٹ۔ ٹُو۔ ئی) (ن گ) حاکی رَنگ ءِ سِنگ ءُ مُہرگ کہ گلّو ءِ ناجوڑی ءِ ہاترءَ گردِن ءَ بندنت ئے۔ گٹّوئیگ۔

گُٹّوئیگ : (گُٹ۔ ٹُو۔ ئیگ) بچار : گٹّوئی۔

گٹّہ : (گَٹ۔ ٹہہ) (ن گ) کسانیں بند۔ کسانیں ڈگار۔ بند۔ (2) ڈگار کہ ہوْر ءِ آپ ءَ سیرآپ بیت۔ (2) گٹّ۔ ملام۔ سُنگ۔ **گٹّہ کنگ** : (گَٹ۔ ٹہہ۔ کَ۔ نگ) گٹّ کنگ۔ ملام کنگ۔ سُنگ گرَگ۔

گُٹّی : (گُٹ۔ ٹی) (ن گ) ہما کہ گوں گٹّ ءَ نِسبت داریت۔ (2) جنینی سہتے۔ ہار۔ گُزوہی۔ گوْری۔ دَرمّ۔ (3) کلمیر۔ دَژاج بند۔ دَژاج بند ءِ پُلّ۔ غلّونٹ۔ (4) چہ رنگی ئیں پڑم ءِ بندیکاں ٹاہینتگیں پُلّے کہ مہری ءِ گردِن ءَ بندگ بیت۔

گجّ : (گَج۔ ج) (ن گ) کپ۔ لیتار۔ چہ دَپ ءَ دَرآتکگیں لبز۔ ٹُکّ۔ جُگ۔ لار۔ لبز ءُ لیتار۔ **گجّ ءُ کپ بُوہگ** : چہ دَپ ءَ لیتار دَرآ ہگ۔ (2) نارضا بُوہگ۔ زہر گرَگ۔ **گجّ گجّ** : (گَج۔ گَج) ہنچائیں گپّ۔ کوکار ءُ جگّا۔ بےنفیں تڑان۔ پوتاری۔ گنج ءُ لیتار۔ **گجّی** : (گَج۔ جی) (ن گ) ہما مرُدم کہ دَپ ئے گجّ دنت۔ لیتاری۔ ہما کہ مُدام لبز ئے رِچنت۔ ہما کہ گج ئے پر انت۔ بےپلگار۔ چلّ۔

گَجّ : (گَجِ ـ ج) (ن گ) وَشّیں کَرَگ ءِ بَر کہ چہ سیہُک ءِ رِچَگ ءِ رَند کُٹکّ کَنَت ـ (2) اَبدیں ـ چیریں راز ـ

گُجّ : (گُجِ ـ ج) (ن گ) گردن ءِ گوشت کہ چہ زَنُوک ءِ جَہل لڑّ و نچ بیت ـ (2) مُرگ ءِ گردِن ءِ ءُ جَہل پیلکے کہ چہ دانَ ءِ پُر بیت ـ سِنگوٹ ـ گلّ ـ (3) لیتار ـ کپ ـ **گُجّ بَندَگ** : (گُجّ ـ ج ـ بَن ـ دَگ) (ک گ) شِیر ءِ دوشگ ءِ وَہداں گُج بُوتگ ـ کپ بندگ ـ (2) دَریا ءِ گوَرم ءُ چوُلانی وَہداں چوُلانی گُج بندگ ـ **گُجّا گُجّی** : (گُجّ ـ جا ـ گُجّ ـ جی) جاکِ ءُ جیکّ ـ نہ وَشّی ـ نارضائی ـ (2) شَے ءُ اَزباب ءِ چِست ءُ ایر ءِ توار ـ **گُجّی** : (گُجّ ـ جی) (ن گ) ماہیگ ءِ سکندان ـ مُرگانی وَرَگ دان ـ (2) اُشتر ءِ مستی ءِ وَہد ءِ چہ دَپ ءَ دَر آتکگیں پیلک ـ پیلک ـ

گُجا : (گُ ـ جا) (ن گ) مرَنیں زمب ـ دَپ ءِ پُرّ ـ (2) اَبدین ـ چیریں چیز ـ اَندیم ـ

گُجارت : (گُ ـ جا ـ رَت) بچار : بُجڑی ـ

گُجاڑَگ : (گُجّ ـ جا ـ ڑَگ) (ک گ) وَرَگ ـ لپّو رو کنگ ـ پلّگ ـ نہ جا ہگ ءُ ایر بَرَگ ـ بازوَرَگ ـ

گُجّا گُجّ : (گُجّ ـ جا ـ گُجّ ـ ج) چہ زَہر ءِ پُرّ ـ نارضائی ـ نہ وَشّی ـ

گُجَر : (گَ ـ جَر) (ن گ) فارسی گو شوکیں ایرانی ـ (2) سُہر ـ سُہرگ ـ (3) رَستر سیاہیں مَردُم ـ (4) ظالم ـ زوراوَر ـ (5) ایرانی ـ ایرانی قاجار کہ بلوچ ایشاں گُجر گوشنت ـ **گُجَری** : (گَ ـ جَ ـ ری) ظالمی ـ رَستر ـ صِفتی ـ **گُجَریں** : (گَ ـ جَ ـ ریں) (س گ) زوراوَریں ـ ظالمیں ـ (2) رَستر صِفتیں ـ (3) سُہرگیں ـ

گَجَگ : (گَجّ ـ گ) (ن گ) آپ واریں سِیاہیں صافیں ءُ گردیں سنکلکّے کہ گرم کنگ ءِ رَند بداِتکگیں رَوگنانی آپ کنگ ءِ وَہداں روگناں مان کنگ بیت ـ (2) گرد ـ گِرزگ ـ کسانیں صافیں ءُ گردیں سنگ ـ (3) وَشّ رَنگ ـ وَشّ دُرُوشم ـ **گَجَگ دیگ** : (گَجّ ـ گ ـ دی ـ یَگ) (ک گ) کسانیں گردیں صافیں سنگے آس ءَ کنگ، گرم کنگ ءُ ماشینکی نارُشت یاپِیگ یاروگن ءَ مان کنگ کہ تام ءُ بہ بدلیت ـ (2) بداِتکگیں روگن ءَ آپ کنگ ـ

گُجَگ : (گُ ـ جَگ) (ن گ) روتگ ـ ہُنڈال ـ دَڑچِک یا سوَل ءِ زَنڈیں روتگ ـ

گَجَّگ : (گَجّ ـ جَگ) (ک گ) گجّ بَندَگ ـ گجّ بُوتگ ـ (2) ترماہگ ـ

گَجّلینگ : (گَجّ ـ جَ ـ لے ـ نگ) (ک گ) سِندَگ ءُ وَرَگ ـ وَرگی چیز ءِ دِگہ چیزے ءِ ترکنگ ءُ پہ چمّ نہ دیستی ءُ شُدلاپی وَرَگ ـ (2) چیزے ءِ را آپ ءِ مان کنگ ءُ دَرکنگ ءِ وَہداں گریں سِنگلک ءَ مان کنگ ـ

گَجُورت : (گَ ـ جور ـ ت) (ن گ) چیزے ءِ جاہگ ءِ توار ـ گژورت ـ

گَجہر : (گَجّ ـ اَر) (س گ) حامَگ ـ (2) (ن گ) مرَنیں ءُ نوک موریں دَڑچکی شاح ـ

گَجیم : (گِ ـ جے ـ م) (ن گ) تہاریں جاہے ءِ پہ اِنان ءُ گوں اَندازگ ءِ روَگ ـ

گَچّ : (گَچّ ـ چ) (ن گ) اِسپیت ـ ہما آپ واریں حاک کہ اِسپیت ءُ ڈڈّ بہ بیت ـ ڈوک ـ بداِتکگیں اِسپیتیں گِل ـ (2) زنڈیں ـ بزیں ٹُکّر ـ (3) ماہیگ ءِ گچّ کہ تل ءُ نہ کَنَنت ءُ سلامتی ءَ چہ دُمب ءِ تا سَر ءِ ٹُکّر کَنَنت ءُ ـ

گَچ : (گَ ـ چ) (ن گ) ڈل ـ ٹُولی ـ بُرّ ـ رم ـ (2) جتا ـ گیشتگیں ـ **گچ گچ** : (گچ ـ گچ) (ن گ) ٹُکّر ٹُکّر ـ گرَل گرَل ـ

گِچ : (گِ ـ چ) (ن گ) لچّ ءُ گِل ءِ یک بیلے پُرّ ـ پابیل ـ (2) گِلّہ ـ

گُچّ : (گُچّ ـ چ) (ن گ) یکّ ولے، ہمے ولّ ءِ بر ـ گُنج ـ (2) دَڑشک ءِ نوک موریں کُوشّ ـ (3) ہجگ ـ نوکیں سول ـ دَڑچکے ءِ نوکیں تیجار ـ (4) ڈگار ءِ سَر ءَ گونڈیں کڈّے کہ گوڑی، چدو یا کینچہ ہمیشی تہہ ءِ مان بیت ـ (5) ڈَل ـ **گُچّیں** : (گُچّ ـ چیں) (س گ) ہما ڈگار یا ہما زمین کہ گچّ انت ـ

گُچا : (گُ۔چا) (ن گ) گندیم یا سبزیں کاہانی سپتی پُرّ۔ (2) یکّ جاہ۔ مُچّ۔ **گُچا بُوتگ** : (گُ۔چا۔بُو۔تگ) رُمبگ۔ چار دست بُوتگ۔(2) (ک گ) مُچّ بُوتگ۔ یکّ جاہ بُوتگ۔

گچپّگ: (گَ۔چَپ۔پگ) (ن گ) آس دیمگ۔ آس ءِ دیم ءِ کہ چیزے دیم پان بیت گڑا آئی ءِ سبب ءِ روژناہی اَندیم بیت ءُ ہما دیم پانیں چیز گندگ نہ بیت۔ اَندیم۔ آس دُومگ۔

گچر : (گَ۔چَر) (ن گ) مغز۔(2) چیزے ءِ نازُرکیں بہر۔ ہچگ۔ گرَگ۔

گچغ : (گَ۔چَغ) (ک گ) گند یا دِگہ ترّیں شے ءِ مان آ ہگ۔ خرابیں چیزے ءِ لچّگ۔

گچکو : (گچ۔کو) (ن گ) زرد گلونٹیں مچّے۔

گچّل : (گچ۔چَل) (ن گ) سِل۔ سِلگت۔ بے پلگار۔ پولنگ۔ (2) (س گ) گزل۔ مرَنیں ٹگر۔(3) ٹپّی۔

گُچّہ : (گچ۔چہ) (ن گ) پہ آس بالگ ءَ گمّیں بُوچ یا چُھپیں شے۔

گچّ : (گچ۔چ) کیلّ۔ بے ایمانی۔ **گچّی** : (گچ۔چِی) (ن گ) کیل۔ لیب ءِ دوران ءَ بے ایمانی کنگ۔

گچیر : (گِ۔چی ر) (ن گ) کاسگ چٹّ ءَ بگرتاں ماتی لنگک ءِ دزاجی ءِ گچّ ءُ کساس۔(2) بِٹکّ۔

گچین : (گِ۔چین) (ن گ) پسند۔ جوان۔ گشین۔ گہتر۔ گہہ۔ شرّ۔ **گچین کاری** : (گِ۔چین۔کاری) (ن گ) گچین کنگ ءِ کار۔ دَرچِنگ ءِ کار۔ **گچین کنگ** : (گِ۔چین۔کَ۔نگ) (ک گ) چہ بازیناں یکّے دَرچِنگ۔ پسند کنگ۔ زُورگ۔ دَرچِنگ۔ **گچینی** : (گِ۔چی۔نی) (ن گ) دَرچِتگیں۔ گچین کُرتگیں۔ جوانیں۔ شرّیں۔

گُد : (گُ۔د) (ن گ) چہ کرپاس یا آبریشم ءِ جوڑ بُوتگیں جرّ۔ پُچّ۔ پوشاک۔(2) شار۔ شال۔ گشان۔ سَریگ۔ جُھرکی۔ کیس۔ جہری۔ چولک۔ گراز۔ **گُدءِ بَر** : (ن گ) نہ دوتگلیں گُدءِ پہناد۔ **گُدبُرّی** : (گُد۔بُر۔ری) (ن گ) عاروس ءِ گُدءِ پُچّانی دِرّ ءُ دوچ ءِ رسم ءُ دود۔ **گُدءِ پرجنگ** : (ک گ) پہ دوچگ ءَ گُدءِ کچّ کنگ ءُ بُرّگ۔ کوٹہ کنگ۔(2) پشک ءِ آستینک ءُ تک ءُ بدن ءَ یکّ جاہ دوچگ کہ پہ گوَرءَ کنگ ءَ جریدگ بہ بیت۔ پوشاک یا گُدءِ برّگ ءُ دوچگ۔(3) جنینی گُدءِ دوچگ ءُ تیار کنگ۔ گُدءِ کوٹہہ کنگ۔ **گُدءِ پر کنگ** : (ک گ) گُدءِ گوَرءَ کنگ۔ پوشاک ءِ پر کنگ۔ **گُدکنگ** : (گُد۔کَ۔نگ) جِنکّ ءِ کسان عُمری ءِ دِشتارے ءِ نام ءَ کنگ ءُ دِشتار ءِ نام ءَ آئی ءِ سَریگ ءُ سَر ءِ دیگ ءِ دود۔(2) میڑھ ءِ ہاتر ءَ آ ؤکیں زالبول ءِ عزّت دیگ ءِ رسمے کہ زالبول ءِ سَریگے سَر ءِ دَیَنت۔ **گُدءِ مان دیگ** : دِرتگیں یا ٹُنگیں گدءِ پچّ ءِ جنگ۔ گدءِ پچّ جنگ۔ اَگڑی کنگ۔ **گُدءِ مٹّائینگ** : (ک گ) گوَرءِ گُداں دَرکنگ ءُ دِگہ گُد پر کنگ۔

گُدشود : (گُد۔شو۔د) (ن گ) گُدءُ جرّانی شودوک۔(2) ہز مَت کار۔

گدّ : (گد۔د) (ن گ) ڈُونڈواریں بالی مُرگ۔ گوتو۔

گدا : (گَ۔دا) (ن گ) میّاہ۔ پنڈول۔ فقیر۔ نادار۔ لنگڑ۔ شُدءِ لاپ۔ **گدا گری** : (گَ۔دا۔گِ۔ری) (ن گ) مِیّائی۔ پِنڈگ۔ فقیری۔ **گدائی** : (گَ۔دا۔ئی) (ن گ) فقیری۔ میّاہی۔ پِنڈگ۔(2) خیرات لوٹگ ءِ کار۔

گِدار : (گِ۔دار) (ن گ) گوزگ۔ پہ تیزی گوزگ۔ یکّ جاگہے پہ گندُک ءِ ہاتر ءَ مان ترَّگ۔ بلے زیادہ نہ نِندگ۔ گوَنڈیں گندُک۔(2) ہمینچو وہد کہ ساہگے چہ چمّانی دیم ءِ شگوزیت۔ کلہ۔ دمان۔ کترَہ۔(3) راہ۔ دگّ۔(4) تروک۔ مرَنیں ہوڈ۔(5) ہما دار ءُ کرز کہ پہ گِدان ءِ بندگ ءِ لِکّ کنگ بنت۔(6) سبزیں لوش۔

گِدارے : (گِ۔دا۔رے) (ن گ) راہ گوزی۔ پہ دمانے۔ کترَہے۔ **گِداری** : (گِ۔دا۔ری) (ن گ) گندءُ مگندیں۔ ادارُکی۔(2) ہما کہ پہ آئی ءِ گِدارئے ءَ وا ہگ بہ بیت۔

گدّار : (گد۔دا۔ر) (ن گ) چیزانی سَر پہ سَری ءُ مچّی۔ سَر پہ سَر کپتگیں۔(2) ریکستان۔ **گدّار بُوتگ** : (گد۔دار۔بُو۔تگ) (ک گ) چیزانی پہ دیم سَر پہ سَر ءُ مچّ بُوتگ۔ بے پلگار بُوتگ۔

گُدام : (گُ۔دام) (د) (ن گ) مال ءُ ازباب ایر کنگ ءِ جاگہہ۔ اَمبار۔ بکّار۔

گِدام : (گِ۔دام) بچار : گِدان۔

گِدان :(گِ۔دا۔ن)(ن گ) چہ مِیدٔ ءَ جوڑ کُرتگیں تمبو۔ پلاس۔ حیمہ۔تورا۔ششیم۔کڑدی۔**گِدان نشِین** :(گِ۔دان۔نَ۔شی ن)(س گ)(ن گ) گدانانی نندوک۔ پہوال۔ مال چارینوک۔ سَرائنو۔**گِدان نشینی** :(گِ۔دان۔نَ۔شی۔نی)(ن گ) پہلوالی۔ شِپانکی۔ ہما کہ مالانی چارینگ ءَ پٹّ ءُ میداناں دوار کنت۔ **گِدان نشِینیں** :(گِ۔دان۔نَ۔شی۔نیں) پہوالیں۔شپانکیں۔(2) گدانان۔نندوکیں۔

گَدَّپ :(گَد۔دَپ)(ن گ) دَڑ اجیں دارانت کہ وہدے بُوجیگ ءِ خُشکی ءَ گِننت ہمے داراں آئی ءِ ہردوکڑاں لِکّ گِننت ءُ بُوجیگ ءَ گوں ہمیشی ءَ بندنت کہ تچک ءَ بوشتیت۔

گِدَر :(گِ۔دَر)(ن گ) بم۔ماہیگ ءِ ذاتے۔

گدڑاش :(گَ۔دَڑا۔ش) بلاہیں توار۔ ہمیناکیں توار۔

گدڑاشگ :(گَ۔دَڑا۔شگ)(ک گ) بلاہیں توار۔ دیہء، بلاہ یامزنیں جانورءِ توار۔رستَرانی توار۔

گدڑاگدڑِیک :(گَ۔دَڑا۔گَ۔دڑی۔ک)(ن گ) پادانی زَمین ءَ جنگ یا تچگ ءِ توار۔جُھلگ۔

گدڑمبگ :(گَ۔دَڑم۔بَگ)(ک گ) چیزے ءِ آپیں چیز ءَ کپگ۔چیزے آپیں چیز ءِ تہہ ءَ کپگ ءِ توار۔**گدڑمبگو** :(گَ۔دَڑم۔بَ۔گو)(ن گ) وَشّیں بوہ ءُ بُسانی ساہگ ءُ یکّ جاہ کُنگ۔ تڑپّل۔**گدڑمبگو بُونگ** :(گَ۔دَڑم۔بَ۔گو۔بُو۔نَگ) ہوا کنگ۔سُبکّی کنگ۔

گدڑوشگ :(گَ۔دڑو۔شگ)(ک گ) دَنتان دُرشگ۔ جاہگ۔

گِدڑوشیا :(گِد۔رو۔شی۔یا)(ن گ) مکّوران ءِ کوہنیں نام۔ اے نام یونانی بادشاہ سکندر ءِ وہد ءِ تاریخ نویساں نبشتہ کُتگ۔

گِدروشِیائی :(گِد۔رُو۔شِ۔یا۔ئی)(ن گ) ہما کہ گوں گدروشیا ءِ نسبت داریت۔گدروشیاءِ نندوک یا جہہ منِند۔

گدرول :(گَد۔رو۔ل)(ن گ) گندل۔کوہنیں لیپ۔(2) تش۔(3) سہرا بُونگ۔

گدری :(گَد۔ری)(ن گ) بدرَنگ۔(2) ٹِکّ ٹِکّ۔(3) اِسپییت نی سیاہ ءُ سُہر ہوار رنگیں مادگیں مال۔

گدرین :(گَد۔رِے۔ن)(ن گ) پوست ءِ ریش۔ گردِن ءِ ریش۔تڑیں ریش۔ پوست ءَ پڑ اہ روَکیں گرد گردیں دانگ۔**گدرین ءِ بَندگ** : تڑیں گدڑین ءِ ملّائی یا بِکّی دم ءُ چُوفّ ءُ ٹِکّ ءُ ٹاک کنگ کہ پڑ اہ مہ روَت ءُ وَشّ بہ بیت۔

گِدڑی :(گِد۔ڑی)(ن گ) فَصل ءِ رُنوک یا بُروّک ءَ راچرائی مُزدءِ ابید چہ فصل ءِ داتگیں بخشش۔

گِدَست :(گِ۔دَس ت)(ن گ) دَست ءِ سے مورداِنگانی نیام ءِ گچّ۔

گدگ :(گَد۔گ)(ن گ) نازُرک۔دَڑ چک یا کِشار ءِ نوک رُستگیں ہجگیں ٹال۔ اِسپییت ءِ نازُرک۔(2) شِنز ءِ نازُرکیں گُوشّ۔(3) وَشّ رَنگ ءُ نازُرک اَنداہیں جِنکّ۔

گُدگواپ :(گُد۔گوا۔پ)(ن گ) جولاہگ۔گُدگواپِ ءِ زانتکار۔**گُدگواپِی** :(گُد۔گوا۔پِی)(ن گ) جولاہگی۔(2) گُد گوُپگ ءِ کار۔

گُدگیچ :(گُد۔گے۔چ)(ن گ) آرت یا آرت ءِ وڑیں تنکّیں چیزانی گوں تنکّیں گُد ءَ گیچگ ءُ صاف کنگ۔**گُدگیچیں** :(گُد۔گے۔چین)(س گ) ہما کہ پہ گُد گیتگگ انت۔(2) صاف کُتگیں۔ پلگار یتگیں۔شَرّکُتگیں۔

گدوک:(گَ۔دو۔ک)(ن گ) راہ زَن۔راہ گُزاری کاروانانی پُلوک۔ڈُنگ۔

گِدیر :(گِ۔دی۔ر)(ن گ) ماہیگ ءِ ذاتے۔

گُڈّ :(گُڈ۔ڈ)(ن گ) رَند۔پُشت پد۔رَند پد۔آسَر۔(2) لاوارثیں مَردُم ءِ مال ءِ سَرکاری کنگ۔لاوارثیں مَردُم ءِ مال ءِ بَرَگ۔(3) مُرتگیں مَردُم ءِ مال ءُ میراث۔(4) پد۔ہما کہ چدءُ رَند اِنت۔

(5) پاد ءِ کُڑی ءِ پُشتی ٹُل اِتگیں رگ ۔(6) گُڈیتگیں گیپّل ءِ ٹُکّر ۔(7) (ف گ) گُڈّگ ءِ فرماں گال: بہ گُڈّ ۔(8) بے اولاد ۔ بے پد ۔ (9) مَجگ ۔ **گُڈّ بُوئگ** : (گُڈ ۔ ڈ ۔ بُو ۔ ئگ) جائیداد ءِ سرکاری بُوئگ ۔(2) بے اولاد ءِ مرگ ۔ بے اولاد بُوئگ ۔ **گُڈّ جَنگ** : (گُڈ ۔ ڈ ۔ جَ ۔ نگ) یکّ چیزّ ے ءِ مفت ءِ زُورگ ءُ بَرگ ۔ دِگرے ءِ مال ءِ وَتی کنگ ۔ **گُڈّ ءِ ترّینگ** : بے وارِثیں ءُ بے اولادیں مُرتگیں مَردُم ءِ مال ءِ وَتی کنگ ۔ **گُڈّ کنگ** : (گُڈ ۔ ڈ ۔ کَ ۔ نگ) پُلگ ۔ پہ زور بَرگ ۔ مُرتگیں مَردُم ءِ مال ءِ دَستی کنگ ۔ **گُڈّ ءِ وَنڈ** : (ن گ) ہور تور ۔ ہَوارسَوار ۔ بے رد ءُ بَند ۔ **گُڈّ ءِ وَنڈ کنگ** : (ن گ) ہور ءِ تور کنگ ۔ یکّ جاہ کنگ ۔ بے رِد ءُ بندیں کار کنگ ۔ بُرّگ ءِ مان دیگ ۔ **گُڈّی** : (گُڈ ۔ ڈی) (ن گ) رندی ۔ آسَری ۔ لاشت ۔ گُڈ سَری ۔ بُن ۔ بُن ءُ بتوڑ ۔ پد ۔ پدی ۔ پد یگ ۔ پَشت ۔(2) اِستار ءِ دُمبی ۔ **گُڈّی ئیں** : (گُڈ ۔ ڈی ۔ ئیں) (س گ) رندی ئیں ۔ گُڈ سری ئیں ۔

گَڈّ : (گَڈ ۔ ڈ) (ن گ) کوہ گُرانڈ ءِ چُکّ ۔ کوہی نریں یا مادگیں اِسپیت پس ۔(2) پاڑہا ۔ کوہ گُرانڈ ۔(3) مادگیں آسک ۔ **گَڈّ ءِ زَنک** : (ن گ) اَپریل ءِ ماہ ءِ جُمبری ۔ ہَما موسم کہ گَڈّ زَنک ءُ بَرکنت ۔

گَڈّ ہوم : (گَ ۔ ڈَ ۔ ہو ۔ م) (ن گ) ریشّے کہ مَردُمانی لَنُکّانی سَر ءَ دَرکیت ءُ لَنُکّاں حُشک ءُ مُنڈ کنت ۔

گُڈّ بَہر : (گُڈ ۔ ڈ ۔ بَہ ۔ ر) (ن گ) میراث ۔ چہ پت یا پیرُکاں رستگیں مال ءُ مڈّی ۔(2) ہَما ہیل ءُ عادت کہ چہ پیہہ ءَ یا پُشت ءَ گوں بہ بیت یا بئیت ۔ **گُڈّ بَہری** : (گُڈ ۔ ڑ ۔ بَہ ۔ ری) (ن گ) چہ پیریناں رسیتگیں مال ءُ دولت ۔ میراثی ۔ بُن ءُ پیہی ۔

گُڈّ خور : (گُڈ ۔ ڈ ۔ خو ۔ ر) (س گ) وارِث ۔ پسماندگ ۔(2) مُرتگیں مَردُمے میراث یا مال ءُ مڈّی ءِ وارِث یا ہَما مال ءِ بَروک ۔

گَڈّر : (گَڈ ۔ ڈَر) (ن گ) زالبولی جامگ کہ گیشتر سیاہیں رَنگ ءِ بیت ۔

گُڈّسَر : (گُڈ ۔ ڑ ۔ سَر) (ن گ) آسَر ۔ آخِر ۔ اوہی ۔ پد ۔ رَند ۔ توام ۔ پایان ۔ تَسَر ۔ عاقبت ۔ پاچالَو ۔ **گُڈّسَری** : (گُڈ ۔ ڑ ۔ سَ ۔ ری) (ن گ) آسَری ۔ آخری ۔ اَبدی ۔ پدی ۔ گُڈّی ۔ لاشت ۔ **گُڈّسَری ئیں** : (گُڈ ۔ سَ ۔ ری ۔ ئیں) (س گ) رندی ئیں ۔ پَشتیں ۔ پَشت کپتگیں ۔

گِڈّک : (گِڈ ۔ ڈِک) (س گ) ڈِکّ ۔ گلّڑ ۔

گِڈّگ : (گِڈ ۔ ڈَگ) (ک گ) واپینگ بُوئگ ءِ سَبَب ءَ سَر ءِ نہ دارگ ۔ (2) کونا ہگ ۔ کوچنڈگ ۔ اُبینگ ۔ واپینگ ۔ (3) بامگواہ ءِ اِستارانی رُژن ءِ کم بُوئگ ۔

گَڈّگ : (گَڈ ۔ ڈَگ) (ن گ) نیبگ ءِ تہہ ءِ سَکّیں بَہر ۔ توم ۔ اِستِک ۔ **گَڈّگ بَند** : (گَڈ ۔ ڈَگ ۔ بَن ۔ د) (ن گ) سواس ءِ بَند ءِ بَندگ ءِ یکّ قِسمے ۔ **گَڈّگ بُوئگ** : (گَڈ ۔ ڈَگ ۔ بُو ۔ ئگ) (ک گ) نیوگ ءِ بَر ءِ گَڈّگ بَندگ ۔ بَر ءِ رُدوم ۔ **گَڈّگ کنگ** : (گَڈ ۔ ڈَگ ۔ کَ ۔ نگ) ناہ ءِ وَرگ ۔(2) (ک گ) ناہ ءِ کالگ ءِ چہ گَڈّگ ءَ جدا کنگ ۔ **گَڈّگی** : (گَڈ ۔ ڈَ ۔ گی) (ن گ) کتار ۔ رِدگ ءِ لیب ۔(2) ہما کہ گوں گَڈّگ ءِ نسبت داریت ۔

گُڈّگ : (گُڈ ۔ ڈَگ) (ک گ) چیزّ ے ءَ گوں تیپرنی تنش یا دِگہ اَنچیں چیزّ ے ءَ ڈکّ جَنگ ءُ سِندگ یا پرُ وشگ ۔ ٹُکّر کنگ ۔ گیپّل کنگ ۔ بُرّگ ۔ کوٹگ ۔ ٹاپ کنگ ۔ ٹُلگ ۔ ڈَلگ ۔ ڈکّ جَنگ ۔ ڈکّ کنگ ۔ دوکپّ کنگ ۔ **گُڈّگی** : (گُڈ ۔ ڈَ ۔ گی) (ن گ) گُڈّگ ءِ آوَ کی بِزاں گُڈّگ لوٹیت ۔(2) ڈکّ جنگی ۔ سِندگی ۔ گیپّل کنگی ۔ کَپّ کنگی ۔

گُڈّیتگ : (گُڈ ۔ ڈِ ۔ تگ) (ک گ) گُڈّگ ءِ لائق ۔ بُرّ اِتگ ۔ گُڈّ اِتگیں ۔ **گُڈّیتگیں** : (گُڈ ۔ ڈِ ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) ہَما کہ گُڈّ اِتگ ۔

گَڈّگ بَند : (گَڈ ۔ ڈَگ ۔ بَن ۔ د) دوچ ءِ نام انت ۔

گڈو : (گَ ۔ ڈو) (ن گ) چہ گِل ءِ جوڑ کُتگیں آپی دَرپے کہ بُن ءَ پرُ اہ ءُ دَپ ءَ تنک اِنت ۔ گرشو ۔

گُڈوان : (گُڈ۔ وان) (ن گ) گڈّی مورد انگ ءَ دانگے ءِ پیدا بُوئگ ءِ ناڈُراہی۔

گُڈولگ :(گ َ۔ ڈُول۔ لَگ) (س گ) مرَن۔ گُبہ۔ زنڈ۔

گُڈّوئی :(گَڈ۔ ڈُو۔ ئی) (ن گ) شیر بہا کنوک۔ ہما کہ شیر بہا کنت۔ دَبوئی۔ شیری۔

گُڈّوکی : (گُڈ۔ ڈُو۔ کی) (ن گ) گوَنڈیں راہ۔ گوَنڈ گیر۔ (2) ہما کہ گُڈّ گی اِنت۔

گُڈّہ بند :(گَڈ۔ ڈَہ۔ بن۔ د) (ن گ) دوچی ءِ نام اِنت۔ (2) مُہریں گگے۔ آنچُک ءِ تئیلاں ہمے گُکّ ءَ دینت۔

گَڈّی :(گَڈ۔ ڈی) (ن گ) دَست ءِ دَراج تریں لنگک۔ (2) ماتی لنگک۔ (3) پاگاس ءِ ذات ءِ ماہیگے کہ ٹِکّ ٹِکّ اِنت۔ **گُڈّی کنگ** :(گُڈ۔ ڈی۔ کَ۔ نگ) بے عِزّت کنگ۔ بے پردہ کنگ۔ (2) چیزے ءَ بے سبب دَزجنگ یا پچّ ءِ بند کنگ۔ (3) (ک گ) لنگک ءِ جان ءَ گُت کنگ یا مان کنگ۔ پہ بےلجّی کسے ءَ دَست جنگ۔

گُڈّی پُنڈ :(گُڈ۔ ڈی۔ پُن۔ ڈ) (س گ) ہما چیز کہ بازدَست جنگ یا پُنڈگ بہ بیت۔ دَست ماں دَستیں شے یا اَزباب۔ (2) بے عِزّت۔ کم شرف۔ **گُڈّی دَپ** :(گُڈ۔ ڈی۔ دَپ) (س گ) کم شَرَف۔ بےلجّ۔ بے حیا۔ چمّ جہل۔ (2) بودلا۔ نابُود۔

گِڈی :(گِ۔ ڈی) (ن گ) قبا۔ بے آستُونکیں کوٹ۔ صدری۔ واسکٹ۔ پٹّوئی۔

گِڈیل :(گِ۔ ڈِے۔ ل) (ن گ) ڈیل دیگ۔ ڈیل۔ ریڑ۔ لیٹ۔

گر :(گ َ۔ ر) (ن گ) کوہ ءِ تَل۔ مرَنیں جُرّ۔ اَرگُون۔ تَلشک۔ (2) کوہانی شَماں کسانیں آپ دار۔ آپ ریچ۔ (3) ہَشّ ءِ دَپ۔ گرَگ۔

گر :(گِ۔ ر) (ن گ) کروک، کنوک یا کارے ءِ زانوک۔ اے لبز دِگہ لبزانی رندءَ ہمگرنچ بیت ءُ بزانت ءَ گشّینیت چو کہ دوچ : دوچ گر۔ زرّ : زرّگر۔ پد : پدگر۔ بیر : بیرگر۔ (2) (ف گ) گرَگ ءِ فرماں گال : بہ گر۔ **گِرءِ بند** : (ن گ) گرَگ ءِ بندگ۔ راہ ءُ بند۔ (2) توجیل۔ (3) پابندی۔ مکن۔ (4) قید ءُ بند۔ **گرءِ چکّ** : (ن گ) گرءِ دار۔ چکّ ءُ تان۔ **گرءِ چکّی** :(ن گ) کشّ ءُ بگیر۔ تاڑ ءُ تیلانک۔ گررڈوئی۔ **گرءِ جلّ** : (ن گ) بند ءُ بوج۔ بندش۔ مکن۔ **گرءِ چیلّ** :(ن گ) کشّاں چیلّ۔ گرّاں روپ۔ **گرءِ دار** : (ن گ) دارگ۔ چیزے ءِ گرَگ ءُ دارگ۔ گرءُ چکّ۔ (2) توجیل۔ راہ ءُ راہ بند۔ (3) پابندی۔ (4) صلاہ ءُ بنا۔ مڑوکیں مردمان ءِ گرَگ ءُ دارگ۔ **گرءِ دَئے** :(ن گ) دیگ ءُ زُورگ۔ شرِیداری مال ءِ شرِیدارانی نیام ءِ مقرر کُتگیں قیمتے ءَ زُورگ یا دیگ۔ **گرءِ رُوسّ** : (ن گ) مڑگ۔ جیڑہ۔ (2) یکّے دومی ءِ گرَگ ءُ ریسّینگ۔ گرءِ کشّ۔ گرءِ ژپّ۔ کشّ ءُ چیل۔ **گرءِ ژپّ** : (ن گ) گرءُ رُوسّ۔ گرءُ کشّ۔ کشّ ءُ چیل۔ **گرءِ کشّ** :(ن گ) گرءُ رُوسّ۔ کشّان۔ کشّ ءُ چیل۔

گرّ :(گَر۔ ر) (ن گ) پوست ءِ حارشت ءِ ناڈُراہی۔ پوست ءِ ناڈُراہی یے کہ پوست لیپّر ءُ زِبر بیت۔ کچُک۔ کُچل۔ (2) زِبر۔ گرّ گرّ۔ (3) بزرگ۔ (4) مار ءِ قسمے۔ **گرّ ءِ بندگ** : (ک گ) پہ ملّائی یا بکّی دم ءُ چُوفّ ءُ ٹِکّ ءُ ٹاک انچوش کنگ کہ گرّ ءِ ناڈُراہی چہ مہ روُت ءُ دُراہ بہ بیت۔ **گرّوٹ** : (گر۔ رو۔ ٹ) (ن گ) مرُدم ءِ گرّ۔ گرّ۔ گرّی۔ **گرّی** :(گَر۔ ری) (ن گ) ہما مال کہ گرّ ءِ ناجوڑی ءَ گپتگ۔ ہما کہ گرّ ءَ گپتگ۔ کُچل۔ (2) آڈال۔ جون۔ (3) گُوریچ۔ گرّ۔ (4) جرَم۔ گرّناک۔ پاگاسیں ماہیگ ءِ زاتے۔

گرّ : (گَر۔ ر) (ن گ) چیزے ءِ گرینگ ءِ نِشان کہ زمین ءَ رَند گِنّنت۔ (2) دام۔ جال۔ اَڑول۔ (3) چُکّ ءِ زیادہیں گرَ یوَگ ءُ بَس نہ کنگ۔ ضِدّ۔ آنج۔ مڑ۔ (4) ڈگار ءِ سَرءَ ایریں چیزے ءِ چگّگ ءُ بَرَگ۔ (5) کشّ۔ کڈّن۔ **گرّ بند** : (گَر۔ ر۔ بَن۔ د) (ن گ) گرّ ءِ ناڈُراہی ءِ مُلّاہی یا بکّی چِٹّ ءُ تائید۔ ہما بند ءُ تائید کہ چُکّانی گرّ ءِ ویل ءِ ہاترءَ آہانی گوَرا دیگ بیت۔ (2) پہ ڈگار ءِ روپ ءَ بستگیں بند۔ **گرّبندگ** :(گَر۔ ر۔ بَن۔ دَگ) (ک گ) اَڑبندگ۔ اَڑ کنگ۔ ضِدّ کنگ۔ مڑ کنگ۔ پہ کارے ءِ کنگ یا کہ چیزے لوٹگ ءَ اَڑ کنگ۔ **گرّ چِنگ** : (گَر۔ ر۔ چِ۔ نگ) (ک گ) چُکّ ءِ گرَ یوَگ ءِ سَرءَ کپگ ءُ بَس نہ کنگ۔ کسانیں زَہگے ءِ ضِدّ کنگ۔ مڑ جنگ۔ **گرّ ڈو** :

(گِرّ۔رَ۔ڈو)(ج گ) گِرّان بُوئگ۔گِرّان کنگ۔(2) گِرّانی۔
گِرّ ڈُوئی : (گِر۔رَ۔ڈُو۔ئی)(ن گ) لونجائی۔گِرّانی۔**گِرّ کنگ** :
(گِر۔ر۔کَ۔نگ)(ک گ) گِرّءِ کان کنگ۔گِرّینگ۔(2) پہ
ماہیگ ءِ گِرَگ ءَ ماہور ءَ گِرّ کنگ۔(3) پہ گاریں چیزے ءِ شوہاز ءَ
چیزے دَریاءِ تہہ ءَ گِرّ کنگ کہ گوں ہمیشی ءَ بہ اَڑیت۔(4) چیزے ءِ
گِرّان ءَ بَرَگ۔کڈّن کنگ۔(5) ضِدّ کنگ۔(6) گوں دست
یا دپ ءَ گِرَگ ءُ دارَگ۔نہ مَنَگ۔**گِرّءِ کان** : (گِر۔رُ۔کان)
(ج گ) گِرّینگ ءِ کار۔اَنچوش کشّان کنگ کہ ہما چیز زمین ءِ پُشت ءَ
شِپور وَران بہ بیت۔کشّاں۔گِرّ اں روپ۔گِرّاں گِرّ ان ءَ بَرَگ۔
چِکّان۔گِرّینان۔**گِرّءِ گبیرّ** : (ن گ) بے فائدیں چِست ءُ ایر۔جَکّا
ءُ کُوکار۔کُوکارءِ صلوات۔**گِرّی** : (گِر۔ری)(ن گ) گڑ یواسک۔
گڑ یواسکیں۔نہ سہرّ وکیں چُکّ۔ضِدّی۔

گُرّ : (گُر۔ر)(ن گ) ساہ دار ءِ جان ءِ ہمے نل کہ چہ ٹُک ءَ ٹُنبگیج بیت
ءُ پہ سکندان ءَ روَت۔گردِن ءِ تہہ ءِ نل۔گُٹّلو۔گُٹّ ءُ گُلو۔گُروٹ۔(2)
نَہّر۔تُرسینگ۔بیہار۔مَنّ۔نَہیب۔ہکّل۔(3) دَریاءِ دَپ ءَ کپتگیں
پوست کہ کسانیں لُولُکانی لوگ اَنت۔**گُرّ ءُ با** : (ن گ) ہکّل ءُ
ہوکلّ۔نَہّر۔بیہار۔دپ جاک۔گُرَّگ۔گُرّ ءُ جوش۔(2) کُچکّ یا
رَستر ءِ گُرَّگ۔**گُرّءِ بَندَگ** : ڈُبّہ ءِ زیرگ۔بڈّ ءَ بَندَگ۔پہریزگ۔
گُرّ ءَ بَندَگ : پہریزگ۔رَکّینگ۔دوست دارَگ۔**گُرّ ءُ جوش** :
(ن گ) گُرّ ءُ گاپ۔دَپ جاک۔مَنّ۔منّگ۔**گُرّ ءُ گاپ** : (ن گ)
نَہّر۔ہکّل۔بیہار۔دپ جاک۔گُرّگ۔گُرّ ءُ جوش۔(2) کُچکّ یا
رستر ءِ گُرّگ۔**گُرّ ءَ گِرَگ** : (ک گ) گُٹّ ءَ گِرَگ۔دَست ءُ پنجہ
بُوئگ۔بے وار کنگ۔گُرّ ءُ نَہر کنگ۔

گِرّ آپ : (گِر۔ر۔آپ) (ن گ) 21 مارچ ءَ بگر تاں 30
اَپریل ءِ چِلّگ۔ہمے چِلّیں روچانی ہَوُر ءِ موسم۔

گُراب : (گُ۔راب) (ن گ) آپی یابالی جہاز۔**گُراب
بَندَگ** : (گُ۔راب۔بَن۔دَگ)(ک گ) بُوجیگ یادِگہ
دَریائی اولاک جوڑ کنگ۔

گُراپاد : (گُ۔را۔پا۔د)(ن گ) بہار کا ہے۔

گڑادَگ : (گڑا۔دَگ)(ک گ) چیزے ءِ ماں لُوہیگ، مَنجل
یادِگہ اَزبابے ءَ کنگ ءُ آس ءِ سَرءَ کنگ کہ بہ گڑ دیت۔**گڑادَگی** :
(گڑا۔دَ۔گی)(ن گ) گڑادَگ ءِ آوَکی بزاں گڑادگ لوٹیت۔

گڑاز : (گڑا۔ز)(ن گ) گُد لیبس۔پچّ۔لِباس۔

گُراز : (گُ۔را۔ز) (ن گ) ہُوکّ۔لدیگ۔خِنزیر۔سُوَّر۔

گڑاستگ : (گڑا۔س۔تگ)(ک گ) گڑادَگ ءِ گوستگاں
بزاں گڑادَگ ءِ کار بُوتگ۔**گڑاستگیں** : (گڑا۔س۔تَ۔گیں)
(س گ) گڑادَگ ءِ دیریں گوستگاں۔

گِراک: (گِ۔را۔ک)(ن گ) بہا زُوروک۔خریدار۔بہا زِیر۔
گِروک۔**گِراکی** : (گِ۔را۔کی)(ن گ) سودائی۔سوداگِری۔
خریداری۔

گُراگ: (گُ۔را۔گ)(ن گ) چالاکیں سِیاہیں مُرگے۔ڈوڈو۔
خاخُو۔کلاگ۔

گُراگ گُنُدک : (گُ۔راگ۔گُن۔دُک) بچار: شَگوشگ۔

گُراگو : (گُ۔را۔گو)(ن گ) ماہیگے۔

گڑام : (گڑا۔م)(ن گ) گندیم ءِ ہوشگانی دہ یا بیست گواپ کہ
یکّ جاہ بَندَگ بنت۔**گڑام بَندَگ** : (گڑا۔م۔بَن۔دَگ)
(ک گ) رُتکیں گلّہ ءِ بازدار یا دَست رون یکّ جاہ کنگ ءُ بَندَگ۔

گڑان : (گڑا۔ن)(س گ) ہما کہ وزن ءُ سنگینی ئے اَست۔
وزن۔وزن دار۔سکّ۔سنگین۔(2) قیمتی۔گڑاں بہا۔وزنی۔
(3)(ن گ) عِزّت دار۔قرار۔رامپیت۔سَمّہ۔شائستگ۔(4)
مُشکُل۔جَنجال۔(5) رَنگ ءِ بَزی۔**گڑانی**: (گڑا۔نی)(ن گ)
سنگینی۔وزن۔بار۔کشّ۔وزنی۔(2) گڑاں قیمت بُوئگ ءِ حالت۔
سنگ۔پرسنگ۔(3) جَنجال۔مُشکُل۔ڈُول۔**گڑانیں** : (گڑا۔
نیں) ہما کہ گڑان انت۔

گڑاں بار: (گڑا۔ن۔بار)(س گ) ہما اولاک کہ گڑانیں بار
بُرت کنت۔(2) ہما اولاک کہ بازلڈّ اِتگ۔(3) بار ءِ گڑانی۔

گژ اں باریں : (گژ اں ۔ با ۔ ریں) (س گ) ہما کہ بارئے گژ ان انت ۔

گژ اں بر : (گژ ا ۔ ن ۔ بَر) (س گ) ہَما دَژ چِک کہ برءَ بار بہ بیت ۔ (2) دَژ چِک ءِ شاح کہ بَرانی گژ انی ءَ جَہل ءِ لونجان بہ بَنت ۔

گژ اں بَریں : (گژ اں ۔ بَ ۔ ریں) (س گ) ہما دژ چِک کہ برئے باز آوَرتگ ۔ ہما کہ برئے گژ ان انت ۔

گژ اں بَہا: (گژ ا ۔ ن ۔ بَ ۔ ہا) (س گ) سکّ سودا ۔ (2) باز قیمتی ۔ ہَما کہ بہائے باز اِنت ۔ قیمتی ۔ بے مُول ۔ گژ اں قیمت ۔ **گژ اں بَہائیں** : (گژ اں ۔ بَ ۔ ہا ۔ ئیں) (س گ) گژ اں قیمتیں ۔ ہما کہ بہائے باز انت ۔ بے مُولّیں ۔

گژ اں پاد : (گژ ا ۔ ن ۔ پاد) (س گ) ہَما مَردُم کہ ہرجا گہے ءِ روت تاوانے بارت گوں ۔ ہَما کہ بدیں مستاگے بیاریت ۔ (2) کاہِل ۔ بے تہمبل ۔ **گژ اں پادیں** : (گژ اں ۔ پا ۔ دیں) (س گ) جان تاوانیں ۔ بے کاریں ۔ بے تہمبُلیں ۔ کاہلیں ۔ گژ اں جانیں ۔ سُستیں ۔

گژ اں جان : (گژ ا ۔ ن ۔ جان) (س گ) کاہِل ۔ سُست ۔ نادُژ اہ جان ۔ بے تہمبل ۔ **گژ اں جانی**: (گژ ا ۔ ن ۔ جا ۔ نی) (ن گ) سُستی ۔ بے تہمبلی ۔ نادُژ اہی ۔ ایرگِڈ ۔ **گژ اں جانیں** : (گژ اں ۔ جا ۔ نیں) (س گ) گژ اں پادیں ۔ جان دُژّیں ۔ کاہلیں ۔ سُستیں ۔ بے تہمبُلیں ۔

گژ اں جوک : (گژ ا ۔ ن ۔ جو ۔ ک) (س گ) ہمالیرہ کہ پہ وہر دیگ ءَ ڈاچی ءِ سرءَ دیراں نندیت ۔ **گژ ان جوکیں** : (گژ اں ۔ جو ۔ کیں) سُستیں ۔ کاہلیں ۔

گژ ادائینگ : (گژ ا ۔ دا ۔ ئے ۔ نگ) گژ ادَگ ءِ کارءِ گوشگ ۔ دِگرے ءِ گوشگ کہ گژ ادَگ ءِ کارءَ بہ کنت ۔ **گژ ادائینگی** : (گژ ا ۔ دا ۔ ئے ۔ نَ ۔ گی) گژ ادائینگ ءِ آوَ کی ۔ (2) گژ ادائینگ ءِ کار کنائینگی انت ۔

گُرانڈ : (گُ ۔ راں ۔ ڈ) (ن گ) اِسپیت پَس ءِ نر ۔ میش ءِ نر ۔ (2) گُشّ ۔ گُشّی ۔ (3) نَریں گَڈّ ۔

گژ ان ڈیل : (گژ ا ۔ ں ۔ ڈی ل) (س گ) مَزَن اَندام ۔ عزّت دار ۔ شَرَف مَند ۔ **گژ اں ڈیلّیں** : (گژ اں ۔ ڈِیل ۔ لیں) (س گ) مزن بالادیں ۔ پہلوانیں ۔ پُر گوشتیں ۔ (2) عزّت داریں ۔ شرف مندیں ۔ سنگیّنیں ۔

گژ انز : (گژ ان ۔ ز) (ن گ) گین ۔ پونز ءِ ٹُنگ ۔ شُوخ ۔ پونز ءِ دوئیں ٹُنگانی دَپ کہ دم ءِ برءُ آرءَ تنک ءُ پژ اہ بَنت ۔ نَتّ ۔ **گژ انزانی گوّات دیگ** : (گژ اں ۔ زا ۔ نی ۔ گوّا ۔ ت ۔ دی ۔ یَگ) زَہر گِرَگ ۔ نارضا بُوَگ ۔

گژ انزِ یگ : (گژ اں ۔ زی ۔ گ) (ن گ) سہتے کہ ماں پونز ءِ گژ انز ءَ کنَنت ءُ آئی ءِ بَند یا کہ گوش پُشت ءَ یا گیوارءَ بَرَگ ءُ گوں مُوداں اَڑینگ بیت ۔ پُلُک پُلّی ۔ پونزی ۔

گژ اں دَم : (گژ ا ۔ ں ۔ دَم) (س گ) دم توس ۔ دم بُرتگیں ۔

گژ اں سَنگ : (گژ ا ۔ ں ۔ سَن ۔ گ) (س گ) عزّت دار ۔ سنگین ۔ حیادار ۔ وزن دار ۔ گژ ان ءُ سنگیں جنِکّ ۔ بے توار ۔ قرار ۔ شائستگ ۔

گژ اں سودا : (گژ ا ۔ ں ۔ سو ۔ دا) (س گ) سکّ سودا ۔ گژ اں بَہا ۔

گژ اں قَدر : (گژ ا ۔ ں ۔ قَ ۔ دَر) (س گ) گژ اں مہذب ۔ (2) قیمتی ۔ گژ اں بہا ۔ بے بہا ۔ گژ اں مول ۔

گژ اں قیمت : (گژ ا ۔ ں ۔ قی ۔ مت) (س گ) قیمتی ۔ گژ اں بہا ۔ **گژ اں قیمتیں** : (گژ اں ۔ قی ۔ مہ ۔ تیں) (س گ) گژ اں بہائیں ۔ ہما کہ نہادءِ باز انت ۔

گژ اں گُٹّ : (گژ ا ۔ ں ۔ گُٹ ۔ ٹ) (س گ) زنڈ گُٹّ ۔ گژ ان توار ۔ مَزَن گُٹّ ۔

گژ اں گوَر: (گژ ا ۔ ں ۔ گوَ ۔ ر) (س گ) ہَما اُشتر کہ بارئے یَکّ نیمگے لیٹیت ۔ (2) مزں گودانیں زال ۔ (3) ہما زال کہ لاپ ئے پُرّ اِنت ۔

گژ اں ماوَل : (گژ ا ۔ ں ۔ ما ۔ وَل) (س گ) گژ اں ءُ سنگیّنیں جنِکّ ۔ (2) مَزَن ءُ گژ اں کپلیں جنین ۔ (3) گژ ان ءُ بزیں شے ۔ (4) بزیں بوپ ۔

گڑاں مُل : (گڑا۔ں۔مُل) (س گ) دوست۔سنگین ءَب۔
گڑاں مُلّیں : (گڑاں۔مُول۔لیں) (س گ) گڑاں بہائیں۔ سنگینیں۔شرف مندیں۔باعزّتیں۔
گڑاں مہذب : (گڑا۔ں۔مہہ۔زَب) (س گ) سنگین۔باعزّت۔ شَرف مَند۔ادب دار۔ہَما کہ نندءُ پادا ہگ ءَ گڑان ءُ سنگین اِنت۔گڑان قدرٗ۔مُلوک۔ **گڑاں مہذبیں** : (گڑاں۔مہہ۔زَ۔بیں) (س گ) گڑان ءُ سنگینیں۔باعزّتیں۔شرف مندیں۔مڑاہ داریں۔پُرشانیں۔
گڑ اں مُول : (گڑا۔ں۔مُو۔ل) (س گ) گڑاں قیمت۔ گڑاں بہا۔
گڑاں ناز : (گڑا۔ں۔ناز) (س گ) (ن گ) گڑان ءُ سنگینیں زال۔ٹہل ءُ نازکنوکیں جنِکّ۔ **گڑاں نازیں** : (گڑاں۔نا۔زیں) (س گ) گڑان ءُ سنگینیں جنِکّ۔ باعزّتیں۔شِیر زالیں۔(2) شرّ رنگیں۔زیبائیں۔
گُرانڈانی راہ : (گُ۔راں۔ڈا۔نی۔را۔ہ) (ن گ) دُلدُل ءِ دنز۔کلکشان۔گُرانڈ دوَر۔آسمان ءَ ہما بازیں اِستارانی نقش کہ چودنز ءَ دَراگنَنت۔آزمان ءِ بازین ءُ مُچّیں اِستار۔
گُرانڈ دوَر : بچار : گُرانڈانی راہ۔
گراونز : (گراں۔اُن۔ز) (ن گ) بہار کاہے کہ ہیپز ک ءِ رَجگ ءِ کارءَ کیت۔
گڑاں واب : (گڑا۔ں۔وا۔ب) (س گ) ہما واب کہ مَردُم سُبکّیں توارے ءَ پاد نئیت۔ ہما مَردُم کہ وپسیت ءُ پہ سُبکّیں توار ءُ پاد برمشاں پاد نئیت۔(2) اَوَل واب۔سُدّام۔ **گڑاں وابی** : (گڑا۔ں۔وا۔بی) (ن گ) ہما واب کہ مَردُم پہ گوانگے ءَ پاد نئیت ءُ مَزَنیں ٹوہینگ ءُ ناوّ لگے لوٹیت۔سُدّام۔ایسار۔
گِراہ : (گِ۔را۔ہ) (ن گ) زَمب۔لُنکہ۔
گربُست : (گر۔بُس۔ت) (ن گ) دَلوت وَرگی کاہے۔
گُربگ : (گُر۔بگ) (ن گ) نریں پشّی۔بگور۔
گُربگو : (گُر۔ب۔گو) (ن گ) حسینی ءِ نسل ءِ مچّے۔

گُربہ گُند : (گُر۔بہہ۔گُن۔د) (ن گ) دَرمانکاہے۔
گِرّ پاد : (گِر۔ر۔پاد) (س گ) ہما کہ وَتی پاداں راہ ءِ رَوگ ءَ زَبر چست کُرت نہ کنت۔(2) سُست رَواج۔کاہِل۔بے تہمبُل۔
گِرّ پد : (گِر۔ر۔پد) (ن گ) چیزے ءِ گِرّینگ ءِ پد کہ زَمین ءِ سَرءَ پَشت کپنت۔(2) چِپّ ءُ چاگِرد ءِ پدکنگ۔ **گِرّ پدکنگ** : (گِر۔ر۔پد۔کَ۔نگ) پہ گاریں مال ءُ دولت ءِ شوہاز ءَ یا پہ دُزّ ءُ ڈُنگ ءِ پدانی چارَگ ءَ چاریں نیمگاں پدکنگ ءُ چارَگ۔
گُرپہ : (گُر۔پہ) (ن گ) بان ءِ سَرءَ پیلپابندگ یا دارمِکّ کنگ ءُ پہ کَرز ءُ کُلّ، بان یا کُلّیں لوگ ءِ بندگ۔
گرَٹ : (گَ۔رَٹ) (ن گ) حُشکیں زَمین ءِ توم چِنڈَگ۔
گِرّٹ : (گِر۔رَٹ) (ن گ) کوہ ءِ دومی نیمگ ءِ گٹّی۔
گرِٹّ : (گِ۔رِٹ۔ٹ) (ن گ) زُوت پڑ وشوکیں دار۔ ہما دار یا چیز کہ تَل نہ بیت بلکن دوٹُکّر بیت۔(2) گرِٹّی۔مال ءِ وارتگیں ریمانی سَرآتکگیں دار۔
گِرِٹِپّ : (گِر۔ٹِپ۔پ) (س گ) تیوگ۔سَرجم۔ **گِرِٹِپّ ءَ نیم کنگ** : برابری ءَ دوبہر کنگ۔چیزے ءِ دوبہرءَ کنگ۔
گرٹَگ: (گر۔ٹَگ) (ک گ) ٹُرنسگ۔کوٹگ۔(2) چیزے گوں دَنتاناں ٹُکّر ٹُکّر کنگ ءُ وَرَگ۔
گرٹو : (گر۔ٹو) (ن گ) گوٹڑیں ہشّ۔کٹوری۔
گُرٹو : (گُر۔ٹو) (ن گ) چہ دارءَ ٹہینتگیں ناس دان۔
گُرٹّی : (گ۔رَٹ۔ٹی) (ن گ) بےتوجیلیں غم۔ہما غم کہ وسواس ءِ دَرَوَرِ انت۔غم ءُ گرٹّی۔گُرمّ۔غم ءُ گُرسَت۔گُرسَت۔فکر۔خیالی لیکؤ۔غم۔اندوہ۔وڑّت۔تپر کہہ۔ارگزان۔مونجا۔(2) وَہم۔
گرِٹّی : (گر۔رِٹ۔ٹی) بچار : گرِٹّ۔
گِرجا : (گِر۔جا) (ن گ) (د) عیسائیانی واجہیں پیغمبر عیسیٰ ءِ منّوکانی عبادت ءُ ذکر ءُ فکر ءِ جاہ۔عیسائیانی مَسیتّ۔
گُرچ : (گُر۔چ) (ن گ) تیزیں چیزے ءِ بزیں چیزے ءَ گرڈگ ءُ آئی ءِ تہہ ءَ مین رَوگ ءِ توار۔چیزے پٹرگ ءِ توار۔

گُرچَگ : (گُر۔چَگ) (ک گ) ایر بَرَگ ۔ بے جاہگ ءَ ایر بَرَگ ۔(2) (ک گ) بزیں چیزے ءِ تہہ ءَ تیزیں پِیزے ءِ مین رَوَگ ۔ ٹرِچَگ ۔(3) بہار کاہے کہ دَلوت ئے وَرانت ءُ ایش پہ جَگَر ءِ علاج ءَ کارمرز بیت ۔

گُرچَگ : (گُر۔چَگ) (ک گ) کم تُرندیں چیزے ءِ دَپ ءَ کَنَگ ءُ پہ دَنتان زوردیگ ۔ جاہگ ءِ تَوار ۔(2) گون دوچ یا دِگہ اَنچیں اَزبابے ءِ چیز ءِ تہہ ءَ ایر رَوَگ ءِ تَوار ۔ پڑنچگ ۔ زوردیگ ۔

گُرچینَتگ : (گُر۔چین۔تَگ) (ک گ) گُرچینَگ ءِ گوستگال بِزاں گُرچینَگ ءِ کار بُوتگ ۔ **گُرچینَتگیں** : (گُر۔چین۔تَ۔گیں) گُرچینَگ ءِ دیریں گوستگال ۔(2) ہما کہ گُرچینَگ بُوتگ ۔

گُرچینَگ : (گُر۔چے۔نَگ) (ک گ) اَنچوش کَنَگ کہ بہ گُرچیت ۔ ایر بہ بارت ۔ **گُرچینَگی** : (گُر۔چے۔نَ۔گی) گُرچینَگ ءِ آوَرکی ۔(2) گُرچینَگ ءِ کار بُوتگی انت یا بیت ۔

گِرد : (گِر۔د) (ج گ) گلّڑ ۔ مُولڑ ۔ پِتَن ءُ بے کُنڈ ۔ گوڑو ۔ پومپ ۔ ٹِکّ ۔ کُبّہ ۔ کول ۔ گجک ۔ گُمبد ۔(2) ساہ دار یا بنی آدم ءِ مَرگ ءِ ساعتاں آئی ءِ چمّانی نزّ آہگ یا کَزنچ بُوتگ ۔(3) ہما کہ چاریں سرَوَگ ءَ برابر انت ۔(4) گون کارے ءِ گُلائیش بُوتگ ۔ دَست گٹّ بُوتگ ۔(5) (ن گ) بُوجیگ ، میل یا راچِن ءُ دِگہ اَنچیں دَریاءِ اولاک ءِ گُپیت ۔ بُوجیگ ءِ گِرد ۔ **گِردءِ آرگ** : جم کَنَگ ۔ مُچّ کَنَگ ۔ نزّیک کَنَگ ۔ **گِرد بُوتگ** : (گِر۔د۔بُو۔تَگ) (ک گ) گلّڑ بُوتگ ۔ (2) کارے ءِ دَست گٹّ بُوتگ ۔ **گِرد رَوَگ** : (گِر۔د۔رَ۔وَگ) (ک گ) چَپّ ءُ چاگِرد ءَ گِرد بُوتگ ۔(2) پڑاہ رَوَگ ۔ **گِرد کَنَگ** : (گِر۔د۔کَ۔نَگ) (ک گ) گلّڑ کَنَگ ۔ ہم لَسُّون کَنَگ ۔ **گِرد گِردو** : (گِر۔د۔گِر۔دو) (س گ) برابریں ۔ گِردیں ۔ (2) (ن گ) دوچے ءِ نام انت ۔ **گِردَگ** : (گِر۔دَگ) (س گ) گِردیں ۔ مان تَرّیں ۔ **گِردی** : (گِر۔دی) (ن گ) مَنگلی ۔ (2) گِرد گِرد ءَ ۔ کُبّ ۔ گِردیں چیز ءِ بُرّ ۔ ڈِکّین ءُ گلّڑیں چیز ءِ بُرّ ۔ (3) گون کارے ءِ دَست گَٹّی ۔(4) بے کُنڈیں چیزے ءِ چَپّ ءُ چاگِرد یا چاریں نیمگ ۔(5) گِرد بُوتگ ءِ جاوَر ۔ **گِردیں** : (گِر۔دِیں) (س گ) گِردیں چیز ۔ گِردَگ ۔(2) تیوَگیں ۔ دُڑاہیں ۔(3) ہما کہ گِردانت ۔

گَرد : (گَر۔د) (ف گ) گَردَگ ءِ فرماں گال : بہ گَرد ۔(2) لَبز انی گُڈسَرءَ کارمرز بیت ءُ گردوک ءِ مَعنا ءَ دنت چوش کہ : جَہاں : جَہاں گَرد ۔ شَپ : شَپ گَرد ۔(3) تَرّ ۔ گَڑد ۔ (4)(ن گ) گُوات ءُ لُوٹ ۔ دنز ءُ مُج ۔(5) واتَرّ کَنَگ ۔ بیرؤ ۔ گَردین ۔ واتَرّی ۔ **گَردءِ گاڑی** : (ن گ) چِست ءُ ایر ۔ جَگّا ءُ کوکار ۔(2) دَنز ءُ دُوتّ ۔ دَنز ءُ لاٹور ۔(3) پہ جَنگ ءُ مڑءَ چپّ ءُ چاگَرد ءَ تَرَّگ ۔ **گَردءِ گاڑی کَنَگ** : (ک گ) مُقابِلہ کَنَگ ۔(2) جَگّا ءُ کوکار کَنَگ ۔(3) پہ جَنگ ءَ تَرّ ءِ پر تَرّ کَنَگ ۔ جَنگ کَنَگ ۔

گَردَگ : (گَر۔دَگ) (ک گ) تَرَّگ ۔ سیل ءُ سواد ۔ چَرّ ۔ چَرَّگ ۔ چِہر ۔ ٹُمبگ ۔ چُل ۔ چِہر ۔ گَرَگ ۔ گولگ ۔ (2) بر تَرَّگ ۔ پدءَ رَوَگ ۔ پدءَ آہگ ۔ بیرؤ کَنَگ ۔ واتَرَّگ ۔ گول ۔ بیرہ کَنَگ ۔ بھورا ۔ پَرتَرَّگ ۔ چَرگوڑی ۔ واز گَرد ۔ **گَردَگی** : (گَر۔دَ۔گی) تَرَّگی ۔ رَوَگی ۔ (2) واتر بُوتگی ۔ واتَرّی ۔

گِرداپ : (گِر۔دا۔پ) (ن گ) چَرّاپ ۔ آپ ءِ گَردُون ۔ تَرّانک ۔(2) آپ چَرّ وارت ءُ ایر روت ۔

گَردان : (گَر۔دا۔ن) (ن گ) گَردَگ ءِ کار ۔ چَرّ ءُ گَرد ۔

گَردانک : (گَر۔دان۔ک) بچار : گَردُون ۔

گِردتوپ : (گِر۔د۔توپ) (ن گ) چمبہی لوگ ۔ ہما لوگ کہ آئی ءِ چاریں نیمگ گوں دار ءُ حاک ءُ گِل بَندگ بیت ۔

گُردِڑ : (گُر۔دِڑ۔ر) (ن گ) دَرمانکاہے کہ سکّ تَہل اِنت ءُ پہ گوہری تَپ ءِ شَرّ انت ۔

گَردِش : (گَر۔دِش) (ن گ) تَرّ ۔ تَرَّگ ۔ تَرّ ءُ گَرد ۔ وہدءِ حالت ءِ یَکّ قَرار ءَ نہ لوشتگ ۔ چِہر ۔ آسیاب ۔ چکّر ۔ تَرّ ءُ تاب ۔ چَرّ ءُ گَرد ۔ چَرّ ۔ چَرخ ءِ گَردُون ۔

گرژ دَگ : (گرژ ۔ دَگ) (ک گ) حامگیں چیزے ءِ چہ آس ءِ تپِش ءُ گرمی ءِ لہڑ بُوئگ ۔ لِہم بُوئگ ۔ پُختہ بُوئگ ۔ **گرژادگی** : (گرژا ۔ دَ ۔ گی) گرژادگ ءِ آوَکی ۔ (2) گرژدَگ ءِ کار بُوئگی انت یا بیت ۔

گُردَگ : (گُر ۔ دَگ) (ن گ) پاد ءِ ڈیلنگ ءِ پُشتی نیم ءِ چہ کونڈ ءِ کوُک ءِ جہل ترءِ بز گوشت ۔ چہ کونڈ کلّ ءِ جہل زنڈیں گوشت ۔

گِرُدمب : (گِر ۔ دُم ۔ ب) (ن گ) پِڈّنیں ماہیگ ۔

گردِن : (گر ۔ دِن) (ن گ) بدن ءُ سرءِ نیام ءِ ہڈّ ۔ سرءُ جان ءِ نیام ءِ بارگیں بہر ۔ پُرگ ۔ **گردِن ءِ ایر ارگ** : چہ بےزندءُ بےساہی ءَ گردِن یا سرءِ یلہ بُوئگ ءُ یکّ دیم ءَ جہل ءَ لیٹگ ۔ (3) ایردستی ۔ کُگّی منّگ ۔ **گردِن ءِ ایر کنگ** : گِربندگ ۔ ضِدّ کنگ ۔ نہ منّگ ۔ (2) کسّے ءِ مِنّت کنگ ۔ (2) دَلوت ءُ اولاک ءِ مرگ ءِ نزّیک بُوئگ ءُ آئی ءِ وتی سرے ماں زمین ایر کنگ ۔ **گردِن ءِ تاب دیگ** : (ک گ) گردِن ءِ پہ زورتاب دیگ ۔ (2) گردِن ءِ ترّینگ ۔ دیم ءِ ترّینگ ۔ انّاں کنگ ۔ نہ منّگ ۔ (3) حُکم ءِ نہ زیرگ ۔ سرتابی کنگ ۔ **گردِن ءِ جنگ** : کُشگ ۔ ساہ ءِ گِرگ ۔ گردن ءِ بُرّگ ۔ **گردِن دیگ** : (گر ۔ دِن ۔ دی ۔ یگ) پلّہ مرزی کنگ ۔ پہ کسّے ءِ ہاترءِ وتارا تاواں بار کنگ ۔ (2) دَلوت ءِ راہ ءَ آہِگ ۔ رامہ بُوئگ ۔ (3) کوش دیگ ۔ (4) مال یا دَلوت ءِ پہ کوش یا حلار کنگ ءَ ایر جیگ کنگ یا ایر جیگ بُوئگ ۔ **گردِن ءِ دیگ** : (ک گ) کوشارینگ ۔ (2) پہ جنگ ءُ مڑءَ لانچگ ۔ **گردِن ءِ رچگ** : (ک گ) گردِن ءِ رگانی ترّ ند بُوئگ ۔ **گردِن ءِ شہہ رگ** : (ن گ) ہمارگ کہ حون ءَ ماں سرءِ بارت ۔ گردِن ءِ مزنیں رگ ۔ (2) مزنیں رگ کہ آئی ءِ گُڈّگ ءَ ساہ دَر کپیت ۔ **گردِن کشگ** : (گر ۔ دِن ۔ کش ۔ شگ) نہ منّگ ۔ سرکشّی کنگ ۔ مزن مردی کنگ ۔ **گردِن ءَ کنگ** : (ک گ) دگرے ءِ مال ءُ مڈّی ءَ بَرگ ۔ دگرے ءِ حقّانی زُورگ ۔ (2) ذمہ وار بُوئگ ۔ **گردِن ءِ مُشگ** : (ک گ) رِتکگیں گردِن ءِ مُشت ءُ موش کنگ ۔ **گردِن ءِ نہ دارگ** : (ک گ) چہ ناڈُراہی ءِ سبب ءَ گردِن ءِ نہ دارگ ۔ (2) کمزور بُوئگ ۔ کم توان بُوئگ ۔ **گردِن نہ دیگ** : (گر ۔ دِن ۔ نَ ۔ دی ۔ یگ) راضی نہ بُوئگ ۔ نہ منّگ ۔ ایردستی ءُ کُگّی نہ منّگ ۔

گردِن پڑ وش : (گر ۔ دِن ۔ پُڑ و ۔ ش) (س گ) چَک پڑ وش ۔ چَک موڑ ۔ شِکست ۔ کمزور ۔ ناتوان ۔ بےوس ۔ **گردِن پُڑ وش کنگ** : (گر ۔ دِن ۔ پُڑ و ۔ ش ۔ کَ ۔ نگ) گردِن ءِ تاب دیگ ءُ کُشگ ۔ یکّ زَرد کنگ ۔ **گردِن ءِ پُڑ وشگ** : گردِن ءِ ہڈّ انی انچوش پُڑ وشگ کہ گردِن دارگ مہ بیت ۔ (2) میاریگ بُوئگ ۔ لُچّی بُوئگ ۔ (3) تاوان وَرگ ۔ (4) مِنّت وار بُوئگ ۔ ریاءِ گٹّ بُوئگ ۔

گردِنک : (گر ۔ دِ ۔ نِک) (ن گ) کُشتگیں دَلوت ءِ گردن ءِ ہڈّ ۔ گردن ءِ بہر ۔

گردو : (گر ۔ دو) (ن گ) ہما جَنین چُکّ کہ سیرءِ ءُ ساری گوں دِگرے ءَ وپت ءُ واب ءَ کُتگ ۔ دَست جَتگیں جَنین ۔ قحبگ ۔ (2) گردول ۔ کوہنیں جَرّ ۔ دِرتگیں پُچّ ۔

گِردو : (گِر ۔ دو) (ن گ) مزنیں دارے کہ جوہان ءِ نیام ءَ کنڈ کنگ بیت ءُ کوک ہمے دار ءَ گوں دَژاجیں سادے ءَ بندگ بنت ءُ جوہان ءَ گووٹ گننت ۔ اَڑٹّ ۔ (2) سُند پُشت ءِ دَپ ءِ پاٹک کہ گِرد انت ۔

گردول : (گر ۔ دول) (ن گ) گردو ۔ کوہنیں پشک ۔ کوہنیں جَرّ ۔ دِرتگیں ءُ کوہنیں پچ ۔ کرتول ۔

گرُدوم : (گر ۔ دُو ۔ م) بچار : گرُدون ۔

گرُدون : (گر ۔ دُو ۔ ن) (ن گ) گرُدوم ۔ آپ گرد ۔ آپ ترّ ۔ چکّر ۔ چرّ اپ ۔ کِشارانی آپ دیگ ءِ وار ۔ (2) چکّروکیں زمین ءُ زمان ۔ (2) زمین ءُ زمان ۔ جہان ۔

گردی : (گر ۔ دی) (ن گ) مال ءُ دلوت ءِ وَرگی بہار کاہے ۔

گردینتگ : (گر ۔ دین ۔ تگ) (ک گ) گردینگ ءِ گوستگال ۔ (2) واتر کُتگ ۔ گردینگ ءِ کار بُوتگ یا کُتگ ۔ **گردینتگیں** : (گر ۔ دین ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) ہما کہ گردینتگ ۔ گردینگ ءِ دیریں گوستگال ۔

گردینگ : (گر ۔ دے ۔ نگ) (ک گ) ترّینگ ۔ کسّے ءَ جاگہے پیش دارگ ۔ (2) واتر کنائینگ یا کنگ ۔ بیرہ دیگ ۔ سرءِ مان ترّگ ۔ پچ ترّینگ ۔ پدترّینگ ۔ (3) بدل کنگ ۔ چہ یکّ جاوَرے ءَ پہ

دِگہ جاوَرے تَرّینگ۔ **گردینگی** :(گر۔دے۔نَ۔گی) (ن گ) گردینگ ءِ آوَ کی بِزاں ہما کہ گردینگ لوٹیت۔

گرِدینگو :(گر۔دِیں۔نَ۔گو)(س گ) گوَات ءِ دیم ءَ۔ماں گوَات ءَ۔

گُرڑی :(گُر۔ڑی)(ن گ) گُڑ ہواریں نان۔

گرز : (گر۔ز) (ن گ) دنز۔ حاک۔(2) گوٹلو۔ دیتلو۔ (3) چہ افیم یا تریاق ءِ ٹھینٹگیں نشہ دیوکیں آرتیتک۔

گُرز : (گُر۔ز) (ن گ) دَزاجیں ءِ تُوسک سَریں جَنگی اَزباب۔ (2) مالدیانی گُرز۔(3) مسلمانانی مذہب اسلام ءِ رُوءَ مَرگ ءَ رَند دو پرِیشتگ کہ مُنکر نکیر گوشگ بنت، ہریکّے ءَ راگُرزے گُرزے گوں، قبر ءَ ایرکپنت ءِ ہمے مُردَگ ءَ را جنت ءِ جُست کَنَنت۔منکرنکیرانی گُرز۔

گُرسَت :(گُر۔سَت) (ن گ) غم۔زَہر۔حَسَدّ۔کینگ۔گُرُم۔ گرَٹّی۔بُغض۔گرَٹّی۔

گرٗست : (گرٗس۔ت) (ک گ) گرٗستگیں۔گرٗ ادگ ءِ گوَستگال بِزاں آ گرٗ ستگ۔

گرَس : (گَ۔رَس) (ن گ) سَکّیں شُد کہ نزدِ ہڑّکہ ءِ انت۔ (2) چہ شُد ءَ لاپ کشّگ۔(3) لاپ ءِ رودینگ۔ **گرَس ءِ کشّگ** : وَرَگ۔شُد ءِ پرٗوشگ۔

گرَسی :(گَ۔رَ۔سی) (ن گ) گرٗن پیدا کنوکیں دَرمان۔شُد آروک۔(2) لاپی۔بازوَروک۔(3) اولَر و۔گرسی ءِ جَنگ۔

گرِش : (گِ۔رِش)(ن گ) میم۔گندَگ۔دِید۔رُژن۔

گرِشت : (گِ۔رِش۔ت) (ن گ) نرمیں ہڈّ۔پہلیگانی یابرَدست ءِ سر ءِ ہڈّ۔

گرِفت : (گِ۔رِف۔ت) (ن گ) گرَگ۔گیر۔قابو۔ قابُوکنگ۔دست ءَ آرَگ۔(2) ہنچیں کارکہ آہانی کنگ جُرم لیکگ بہ بیت۔

گرِفتار :(گِ۔رِف۔تار) (ن گ۔س گ) ہما کہ گپتگ۔ہما کہ بندی کُتگ۔ہما کہ پابند انت۔بندی۔دَزگیر۔قید۔ **گرِفتاری** : (گِ۔رِف۔تا۔ری) (ن گ) گپتگیں۔پابندکُتگیں۔(2) بندی۔قیدی۔پادپندی۔

گرّک :(گر۔رَک) (ن گ) چہ بُزءِ مُوداں گوپتگیں ڈڈّ زِبریں کونٹ۔

گرٗک :(گر۔ک) (ن گ) مچّ ءِ گرَگ ءَ دَرآیوکیں اِسپیتیں پیشّ۔(2) ہجگ۔دَرٗ چک ءِ تہی شاحانی نازُرک تریں بہر۔گچر۔ (3) مچّ ءِ کُوشّ ءِ کرّ ءِ گوٗر۔(4) پہک۔بےکچّہ۔(5) نِیام۔**گرٗ کی تَل** :(گر۔کی۔تَل) (ن گ) مچّ ءِ گرَک ءِ تہہ ءِ بہر۔(2) کُجام دَرٗ چکے کہ گرَک بہ جَنت آئی ءِ گرَگ ءِ تہی نیمگ۔(3) اِسپیت۔ شَرّرَنگ۔ **گرٗکی** :(گرٗ۔کی) چوگرٗک ءَ۔

گُرک :(گُر۔ک) (ن گ) مال واریں جنگلی رَسترے کہ چہ کُچکّ ءِ مَستر اِنت۔(2) بڑیں،تیار ءِ پہلوانیں مَرُدم۔(3) زوراوَر۔بہادُر۔نہ تُرس۔ **گُرکاں پَسی کنگ** :(گُر۔کاں۔پَ۔سی۔کَ۔نگ) رَندءَ کپگ۔(2) بےراہ بندیں کارکنگ۔(3) بچکّانی ماہکانیں شپانی گوازی یے۔ **گُرکانی جِیہا رَگ** :(گُر۔کانی۔جی۔ہا۔رَگ) (ک گ) گُرکانی پُولاّ سَگ یاہُولاّ رَگ۔ **گُرکی مان کپگ** :(گُر۔کی۔مان۔کَ۔پگ) چوگُرک ءَ بیڑ دیگ۔(2) جَنگ ءِ پرٗوشگ۔ **گُرکی** :(گُر۔کی) تیاری۔زوراوَری۔نہ تُرسی۔

گُرکیں :(گُر۔کیں) چوگُرک ءَ۔(2) زوراوَریں۔تیاریں۔نہ تُرسیں۔

گرُک :(گَ۔رُک) (ن گ) ہما جاگہہ کہ جُو ءِ آپ دِگہ جُوے ءِ تہہ ءَ تَرّینگ بیت۔گہن ءِ آپ ءِ بہر کنگ ءِ جاگہہ۔ ہنکاں۔(2) کَسانیں گر۔(3) کَسانیں شیپ۔ **گرُک ءِ بِلک دیگ** : کَسے ءِ جُو ءِ آپ ءِ راہ ءَ بندَگ۔ (2) تاواں بارکنگ۔

گُرکی :(گُر۔کی) (ن گ) ٹُپنگ ءِ ذاتے۔(2) چوگُرک ءَ۔ (3) ہما کہ گوں گُرک ءِ نسبَت داریت۔

گُرکی دَنتان : (گُر۔کی۔دَن۔تان) (ن گ) رَسترانی دیم ءِ چاریں دَنتاں۔(2) ہاش ءِ پہنادی دَنتان۔

گرُکّ : (گر۔رُک) (ن گ) ہما مَرُدم کہ کچینیت ءُ کچینیت۔ (2) بازیں کَچینَگاں جان ءِ پوست ءِ گرّ گرّ بُوتگ۔ ہر چیز ے کہ ہمے رَنگ ءَ گرّ و بیت۔ گرّو۔

گرکاپ: (گر۔ک۔آپ) (س گ) آپ ءَ بُڈّ اِتگیں۔ بَرباد بُوتگیں۔ (2) (ن گ) کوپڑاءِ آپ۔ نالگین ءِ آپ۔ پاتاڑی۔

گرُک آسک : (گرُ۔ک۔آس۔ک) (ن گ) گرُک ءِ وڑیں بلے چہ گرُک ءَ کستریں رَسترے۔

گرکو : (گر۔کو) (ن گ) چہ مچّ ءِ گرک ءِ پیشّ ءَ جوڑ بُوتگیں کسانیں ناہی دَرپ کہ ایشی ءَ گوں ناہاں ہم گر کو گوشنت۔

گِرَگ : (گِ۔رَگ) (ک گ) جلّگ۔ دارگ۔ اوریزگ۔ جونگ۔ دَست ءَ آرگ۔ ڈسّگ۔ قابو کنگ۔ گرفت۔ لوپ کنگ۔ بہا زیرگ۔ زُورگ۔ (2) کسے ءِ گِرَگ ءُ آرگ۔ دَست جنگ۔ (3) یکّے ءَ پہ دِزکّ رسینگ۔ (4) سیر کنگ۔ (5) جَن یا مرد ءِ گِرَگ۔

گِرَگی : (گِ۔رَ۔گی) گِرَگ ءِ آوَکی۔ (2) گِرَگ ءِ کار بُوتگی انت یا بیت۔

گرَگ : (گَ۔رَگ) (ن گ) مچّ ءِ ہما جاگہ کہ نوکیں لُٹّ دَرکاینت۔ دَژ چک ءِ دومرَنیں شاحانی نیام۔ (2) ٹُنگ۔ گر۔ گرہ۔ (3) نزور بُوتگ۔ چہ نادُژاہی ءُ بیماری ءَ شمپگ۔ (4) ماں جِنترِ ءَ دانانی مان کنگ ءِ ٹنگ۔ (5) دو کوہانی نیام ءِ تنکیں راہ۔ کوہانی مرَنیں شَم۔ (6) دومرَنیں سنگانی نیام ءِ راہ یا کسانیں ٹنگ۔ **گرَگ جَنگ** : (گَ۔رَگ۔جَ۔نَگ) (ک گ) دَژ چک ءُ بُوٹگانی نوکیں شاح جَنگ۔ دَژ چک یا کِشار ءِ رُدوم زُورگ۔ **گرَگ کنگ** : (گَ۔رَگ۔کَ۔نَگ) مُردگ ءِ دوڈ و کانی نیام ءِ دوَر دیگ ءُ چک ءَ ءِ ڈنگرانی ایر کنگ۔ (2) چیزے دو سنگانی نیام ءَ ماں کنگ۔ (3) دُرشگ۔

گرّگ : (گر۔رَگ) (ک گ) حر ءِ سَرّگ۔ (2) اسپ ءِ شدَگ۔

گرُّگ : (گرُ۔رَگ) (ک گ) واب ءِ تہہ ءَ چہ دَپ ءَ توار دَرآ ہگ۔ (2) پہ جنگ ءَ زَہر ءُ نہ وَشّی ظاہِر کنگ ءِ توار۔ (3) پشّی، کُچکّ یا رَستر ءِ مڑگ ءِ وہداں گرّانیں توارے ءِ دَر کنگ۔ غرّگ۔ اُورغ۔ غپّ۔ مِنّگ۔ (4) دَلوت یا اَنچیں ساہ دارے ءِ وَت ماں وَت ءِ مڑگ ءِ وہداں توار دَر کنگ۔ (5) تُرسینگ۔ بِیہار دیگ۔ نَہر دَگ۔ ہکّل۔ (6) دَپ جاک۔ گُرّ ءُ گاپ۔ (7) کُچکّ ءِ پہ وَرگ ءَ وگّ۔ (8) نادُژاہ ءِ پہ گُٹّ ءَ ساہی آسائینگ۔ (9) دم ءِ بر ءُ آر ءِ توار۔

گرگز : (گر۔گز) بچار : گرگس۔

گرگَدَن : (گر۔گَ۔دَن) (ن گ) گامیش دُژ وشمیں بلے چہ گامیش ءِ مستریں جنگلی رَسترے۔

گرگڑ : (گر۔گڑ) (ن گ) بازیں ءُ کسانیں سِنگ۔ (2) دار یا آسنے ءِ گُٹّ ءِ کڑک یا گُٹّ ءِ ڈک۔

گرگڑوک : (گر۔گَ۔ڑو۔ک) (ن گ) بُرّوکیں ءُ سِنگ ءُ ڈلی ئیں راہ۔

گرگول : (گر۔گول) (ن گ) وَشّ بریں دَژ چکے۔

گرگون : (گر۔گون) (ن گ) جَھلیں گر۔ بلاہیں ژیمب یا کنڈ۔

گرْم : (گرْ۔م) ہما کہ گرم انت۔ تپتگیں۔ تپستگیں۔ آہڑ۔ ہما کہ سرد نہ انت یا آس یا روچ ءِ تپش۔ **گرم ءِ ایر دیگ** : گرم ءِ گیش بُوتگ۔

گرم ترّگ : (گرْم۔تر۔رَگ) (ک گ) تپسگ۔ گرم گِرَگ۔

گرم ءِ پڑ وشگ : (ک گ) گرم ءِ کَم کنگ۔ پہ دمانے ءَ ساسارگ۔ گرم ءِ سارت کنگ۔ **گرم ءِ سَر ءِ پڑ وشگ** : نیم روچ ءِ منزل کنگ ءُ گوات چنڈ ءِ لڈّگ یا چہ لوگ ءَ گوات چنڈ کنگ ءُ لڈّگ یا گوات چنڈ ءَ دَرآ ہگ۔ **گرْم کنگ** : (گرْم۔کَ۔نَگ) (ک گ) چیزے ءِ یا آپینکیں چیزے ماں آس ءَ کنگ کہ گرم بہ بیت۔ **گرم گِرَگ** : (گرْم۔گِ۔رَگ) (ک گ) جوش ءِ آہگ۔ زَہر گِرَگ۔ (2) نہ وَشّ بُوتگ۔ ناتب بُوتگ۔ (3) چیزے گرم ترّگ۔ ہُرم گِرَگ۔ **گرْم ءَ گرْم** : (س گ) گوں اِشتاپی ءَ۔ تیزی ءَ۔ (2) گرمی ءِ جاوَر۔ **گرمی** : (گر۔می) (ن گ) گرم بُوتگ۔ گرم۔ ہُبّگ۔ جَل۔ باپ۔ تاب۔ تاپ۔ تپش۔ تُوش۔

گرْم گیج : (گرْ۔م۔گیِ۔ج) (س گ) موسم ءِ گرم بُوتگ۔ ہما موسم کہ سَرد نہ اِنت۔ جَل۔ تاپ۔ آہڑ۔ چاہڑ۔ تبدءُ لوارانی موسم۔

گرماگ ۔ اوپہا۔ پوہام۔(2) شوخ۔ تیز۔(3) چیر پشکی ۔ ہما پوشاک کہ زِمستان ءِ جامگ ءِ چیرءَ گوڑءَ کنگ بیت۔

گُرّم :(گُر۔رُم)(ن گ) گڑتی ۔ وڑت ۔ چُرت ۔گرٹی ۔ فکر۔ گُرست۔

گُرما :(گُر۔ما) بچار : غورما۔

گرماپ :(گرْم۔آپ)(س گ) (ن گ) کنڈ یا چمگ ءِ ہما آپ کہ گرم اِنت۔

گرما پگ :(گر۔ما۔ پگ) بچار : گرْمپاگ۔

گرماگ :(گر۔ماگ)(ن گ) گرماگ ءِ موسم ۔ گرمی ءِ موسم۔ آہڑ۔ تیرما۔ تابستان۔

گرمانہ :(گر۔ما۔نہ)(ن گ) نوکی چُکّ ءِ مات بُوتگیں زالبُول ءِ ہاترءَ ماں رَوگن ءِ تہہ ءَ پتکگیں آرت ءُ شکر ءِ وراکی۔ (2) گڑ ءُ دَرما نکاہانی حلوا ہے۔

گرمائش :(گر۔ما۔ئش)(ن گ) نادُڑاہی یے کہ مَردُم ءِ جسم ءُ جان باز گرم بیت۔(2) گرمی ءِ گیش بُونگ ۔تاپ۔گرمائشت۔لُوہڑ۔

گرمائشت :(گر۔ما۔ئش۔ت) بچار : گرمائش۔

گرمائی :(گر۔ما۔ئی)(ن گ) اوسیل۔ نادُڑاہی یے۔

گُرْمبگ :(گُرْم۔بگ) (ک گ) کساں کسانیں بازیں توارانی ہورءُ یکّ جاہ وَشّیں توارے ءِ دَرکنگ چوکہ پادینک ءِ توار۔ (2) ٹُرْندیں توار۔مَرْنیں ءُ گرْانیں توار۔

گرْمپاک :(گرْ م۔ پاگ) (ن گ) کسانیں پپِسک کہ گرماگ ءِ جان ءِ دَررِچنت۔گرم آ پگ۔گرْمپاگی۔ **گرْمپاگی** (گرْم۔ پا۔گی)(ن گ) گرْمپاگ۔ہما کہ آئی ءِ جان ءِ گرْمپاگ دَرآ تکگ۔ (2) ہما کہ گوں گرْمپاگ ءِ نِسبَت داریت۔

گرْمپگ :(گرْم۔پگ)(ن گ) نادُڑاہی یے کہ جان ءِ آبلہ دَرکیت ءُ دانگ دانگ بیت۔(2) پُٹہ۔ مَلکّو۔پُٹگ۔ ڈکّ۔ **گرْمپکی** :(گرْم۔پ۔کی)(ن گ) ہما کہ گوں گرْمپگ ءِ نسبت داریت۔(2) ہما کہ گرْمپگ ءِ گپتگ۔

گُزمچہ :(گُ۔زم۔چہ)(ن گ) چیزے ءِ یکّ جاگہ گوں بازی ءِ ظاہر بُونگ ، چوکہ اُشتر یا اَپس ءِ دُمب ءِ سَر ءِ پُٹ کہ مُچّی ءِ رُستگ اَنت۔

گرْمسَر :(گرْم۔سَر) (س گ) سَفر ءِ دوّران ءَ نیم روچ ءِ منزل کنگ ۔منزل جاہ۔(2) پُرّ ءُ سَر۔

گرمِر :(گر۔مِر)(ن گ) بزْ نج ءِ نادُڑاہی یے کہ بزْ نج ہوش ءُ گبّ ءِ دوّران ءَ مریت۔

گرمہ :(گر۔مہ)(ن گ) گلوْ ءِ ذَیلے۔

گرْنچ :(گرْن۔چ)(ن گ) ساد ءِ یا بندِ یک ءِ بندَگ۔چیز انی یکّ جاہ کنگ ءُ دِگہ چیز ءِ پتا ہگ ۔لچّہہ۔گنڈ۔بستگیں چیز۔گرْہن۔ گرْنگ ۔ ڈکّ ۔ پنڈ ۔ گُکّ۔ (2) پُچّہہ ۔ پونچ۔ پونگ ۔ (3) گُرْوہگ ۔گرْومگ ۔ **گرْنچ بندَگ** :(گرْن۔چ۔بن۔دَگ) (ک گ) دوبندِ یکّ یا ساد یا دِگہ ہمے رَنگیں چیز اں وَت ماں وَت ڈکّ دیگ کہ یکّ بہ بنت۔ (2) بندَگ۔ ڈکّ دیگ۔ گُکّ بندَگ۔ **گرْنچ ءِ بجگ** :(ک گ) بندیں چیزے ءِ پچ بُونگ۔ **گرْنچ ءِ بوجگ** :(ک گ) بستگیں گرْنچ ءِ پچ کنگ۔اڑ اِتگیں چیز ءِ گیشّینگ ۔ **گرْنچ دیگ** :(گرْن۔چ۔ دی۔ یگ) (ک گ) گُکّ دیگ۔یکّ جاہ کنگ۔بندَگ۔ڈکّ بندَگ۔ ڈکّ دیگ۔گرْنچگ۔ **گرْنچُگ** :(گرْن۔چُگ)(س گ) بزْنگن پُٹ۔ (2) پلپل پُٹ۔ **گرْنچگ** :(گرْن۔ چَگ) (ک گ) گرْنچ دیگ ۔گُک دیگ ۔یکّ جاہ بندَگ۔ پیڑ دیگ۔

گرْنچ گرْنچ :(گرْن۔چ۔گرْن۔چ) (ن گ) باز گرْنچ۔ بازگُک۔ **گرْنچی** :(گرْن۔چی)(ن گ) بستگی ۔ یکجاہی۔ گرْنچ ءِ جاور۔ **گرْنچیں** :(گُرْن۔چیں)(س گ) گنڈیل۔ بستگیں ۔ یکّ جاہ کُتگیں۔

گُرْنچ :(گُرْن۔چ)(ن گ) ہوش۔(2) زور پِر دیگ۔ پرْنچ۔ **گُرْنچگ** :(گُرْن۔چَگ) (ک گ) پرْنچگ۔زور پِر دیگ۔ترّیں گدءَ آپانی کشّگ ءِ ہاترءَ گد ءِ پرْنچگ ءُ تاب دیگ۔(2) گُرّم۔گرْتّی۔(3) ظلم۔ ناروائی۔ **گُرْنچگی** :(گُرْن۔چَ۔گی) (ن گ) گرْنچگ ءِ آوَرکی بزاں گُرْنچگ ءِ کارکنگی انت۔پرْنچگی۔

گُڑنچیتنگ : (گُڑ ن ۔ چ ۔ تگ) گُڑنچگ ءِ گوستگال ۔ (2) پڑ تلگ ۔ زور پرداتگ ۔ **گُڑنچیتگیں** : (گُڑ ن ۔ چِ ۔ ت ۔ گیں) (س گ) ہما کہ گُڑنچگ بُوتگ ۔ گُڑنچگ ءِ دیریں گوستگال ۔

گڑنچ گال : (گڑ ن ۔ چ ۔ گال) (ن گ) ہما لبز کہ دولبز یا دوگال رِداں جوڑ بنیت ۔ چوکہ ءُ ۔ یا ۔ بلے ۔

گڑنچِن : (گڑ ن ۔ چِن) (ن گ) بہار کا ہے کہ گڑنچ گڑنچ ءُ بوگ بوگ اِنت ۔

گڑند : (گڑ ن ۔ د) (ن گ) جمبر ءِ توار ۔ جلسو کیں توار ۔ گڑانیں توار ۔ گاج ۔ گج ۔ ہُورّگ ۔ (2) مُشکُل ۔ جنجال ۔ ویل ۔

گڑندِت : (گڑ ن ۔ دِت) گڑندگ ءِ گوستگال ۔ **گڑندیتگ** : (گڑ ن ۔ دِ ۔ تگ) گڑندگ ءِ دیریں گوستگال ۔

گڑندگ : (گڑ ن ۔ دَگ) (ک گ) گوں سکّیں زُرمبِشت ءِ توار کنگ ۔ زُرمبشت کنگ ۔ جلسو کیں توار ۔ جمبر ءِ توار ۔ گڑانیں توار ۔ گڑند ءِ توار ۔ ہاگام ۔

گڑندف : (گُڑ ن ۔ دَف) (ن گ) گوگرت ۔ مادنے کہ چِراۓ ءِ شورہ جوڑ بیت ۔

گِڑنگ : (گِڑ ن ۔ گ) (ن گ) گڑنچ ۔ گِڑہن ۔ گُکّ ۔

گِڑنگڑ : (گِڑ ن ۔ گڑ) (ن گ) تڑنگڑ ۔ پُگ دان ۔

گِرّو : (گِر ۔ رو) (ن گ) نڑ ۔ نل ۔ (2) ہما کہ گِرّ کنت ۔

گرّو : (گر ۔ رو) (ن گ) ہما کہ گرّ گرّ ءُ زِبر اِنت ۔ گاگُرّ ۔ گرُّک ۔ (2) مرَنیں گڑانیں ٹوک ۔ (3) مرَنیں سِنگ ۔ (4) چہ گورِیچان ءِ آوَ کیں گوات ۔ گورِیچ ۔ ناشی ۔

گرو : (گر ۔ و) (ن گ) ناڑی ءِ نل جنگ ۔

گِرؤ : (گِ ۔ رؤ) (ن گ) جنین ءِ چُک دان ءِ دَپ ۔ (2) جنینی ناڈُراہی ءِ سَبَب ءِ بُوتگیں نزوری ۔

گَروٹ : (گَ ۔ رو ۔ ٹ) (ن گ) کسانیں اوٹگ ۔ کسانیں تلاپ ۔

گُروٹ : (گُرو ۔ ٹ) (ن گ) تکمہ ۔ تُہمک ۔

گِرّوشگ : (گِر ۔ رو ۔ شگ) (ن گ) مُشکول ۔ گیروشگ ۔ کارے ءِ دَست گٹّ ۔

گِروف : (گِ ۔ رو ۔ ف) (ن گ) ہپوگی کست ءُ دِشت ۔

گِروک : (گِ ۔ رو ۔ ک) (ن گ) ہما کہ گیپت ۔ خریدار ۔ گِراک ۔ (2) گوں گڑند ءِ توار ءَ ماں جمبراں شھموکیں روژنا ہی ۔ ئیپت ۔ بیر ۔ شہم ۔ رعد ۔ جلشک ۔ تڑ پک ۔ **گِروک ءِ تُڑندجنگ** : (ک گ) گِروک ءِ گوں تیزی ءِ شہم گرگ ۔

گڑوَگ : (گڑ ۔ وَگ) کوہ ءِ کنڈ ۔ مزَنیں ٹنگ ۔

گُروناک : (گُرو ۔ ناک) (س گ) تمرد ۔ پُرگوات ۔ بُرز چار ۔ حرَمست ۔ (2) کس ملیک ۔ کُنگُر ۔ (3) نارضا ۔ نہ وشّ ۔ زَہر ۔

گُرونا کی : (گُ ۔ رُو ۔ نا ۔ کی) (ن گ) تمردی ۔ پُرگواتی ۔ مزن گِندی ۔ سَرمستی ۔ **گُروناکیں** : (گُ ۔ رُو ۔ نا ۔ کیں) (س گ) تمردیں ۔ پُرگواتیں ۔ مزن گِندیں ۔ سرمستیں ۔

گُروہ : (گُ ۔ رو ۔ ہ) (ن گ) سُروز ءِ گُڑوہگ ۔ ہما تراشتگیں دار کہ سُروز ءِ سری نیمگ ءَ ماں ٹنگاں مان کنگ بنت ءُ سُروز ءِ تارگوں ہماہاں بندوک بنت ۔ (2) سُروز یا تمبورگ ءِ گُروہ ۔ گڑوہگ ۔ (3) مُچّی ۔ بازیں چیز یا مَرُدم ءِ یکّ جاہی ۔ رُمب ۔ ٹُولی ۔ (4) ٹکّ ۔ قوم ۔ راج ۔ (5) گردِن ۔ گڑیہہ ۔ (6) ہما اُشتر یا پس کہ پہ گُڑوہ تاچی ءِ جم کنگ بنت یا گون اَنت ۔ مُقابِلہ ۔ تگ ۔ تاچ ۔ (7) مُقابِلہ کنگ ءِ مَیدان ۔ پہ مُقابِلہ ءِ تیار ۔ گڑوہ تاچی ۔ ہَلمہ ۔ اَلگر یا تچگ ءِ مُقابِلہ ۔ **گُروہ بَر** : (گُ ۔ رو ۔ ہ ۔ بَر) تیزیں اولاک ۔ باج بروک ۔ بیئت کٹوک ۔ باج بَر ۔ سوب مَند ۔ سَرسوب ۔ **گُروہ برَگ** : (گُ ۔ رو ۔ ہ ۔ بَ ۔ رَگ) (ک گ) گُروہ تاچی یا دِگہ اَنچیں کارے ءِ باج بَرگ ءُ گیش بُوتگ ۔ سَرسوب بُوتگ ۔ **گُروہ تاچی** : (گُ ۔ رو ۔ ہ ۔ تا ۔ چی) (ن گ) اُشتر یا کہ اَسپانی یکّ جاہ تاچگ ۔ اولاک ءِ تچگ ءِ مُقابِلہ ۔ بورتاچی ۔

گِرَوَہ : (گِ ۔ رَ ۔ وَہ) (ن گ) وَتی جائیداد یا سہت ءُ زیوراں پہ زَرّ ءِ عوض ءَ پہ خاصیں مُدّتے ءَ دِگرے ءِ دَست ءَ دیگ ۔ رَہن ۔ گِرّوی ۔ رہن کُرتگیں ۔

گُڑوہگ :(گُڑ۔و۔ہگ)(ن گ) گڑنچ۔(2) اَنارءِ بَر کہ نوکی پُلّ ئے جتگ۔(3) پُلّ ءِ گڑنچ۔گڑومگ۔(4) سُروز یا تمبورگ ءِ تارانی تَرّینگ،تُڑند یا شَلّ کنوکیں دار۔گُڑوہ۔رُمبگ۔چست بُوَگ۔پاد آہگ۔لشکرکنگ۔

گُروہی :(گُرو۔ہی)(ن گ) گُٹّی۔گُٹّ ءِ کنگی چیز۔(2) ہما کہ گوں گُروہ ءِ نسبت داریت۔

گِرَوی :(گِ۔رَ۔وی) بچار : گِرَوَہ۔

گِرہ بَند :(گِ۔رہ۔بَن۔د) (د)(ن گ) لَچّہ ءِ چکّاس بند۔بندبند۔

گُڑہگ :(گُرہ۔ہگ)(ک گ) چہ آپ ءِ میچل بُوَگ۔شرّی ءِ تَرّ بُوَگ۔

گِرہن :(گِرہ۔ن)(ن گ) گُٹّ۔گرنچ۔گُٹّ ءُ گرنچ۔گَنڈ۔گرنگ۔ڈکّ۔لوپ۔ **گِرہن دیگ** :(گِرہ۔ن۔دی۔یگ) گُٹّ دیگ۔دَپ ءِ بندگ۔ڈکّ دیگ۔ڈکّ بندگ۔

گِری :(گِ۔ری) لبزانی گُڈ سرءَ کیت ءُ آہانی معناہاں کار یا کارے ءِ زانوگری یا آئی ءِ دَروری ءِ پدّر کنت، چوکہ دوچ: دوچ گِری۔زَرّ: زَرّگِری۔پد: پدگِری۔

گَری :(گَ۔ری)(ن گ) ساتان۔روچ ایرشت۔شیرگوات۔روچ برکت۔روایرشُت۔(2) ہما کہ گوں گرءِ نسبت داریت۔(3) کوہ ءِ نیام۔

گریائی :(گر۔یا۔ئی)(ن گ) فریاد۔منّت ءُ زاری۔گرّیوگ۔پِری پِری۔

گرّی باگار :(گر۔ری۔با۔گار)(ن گ) باگارءِ ذاتے۔گرّی کُڑیل۔باگاڑ۔

گرپّو :(گِرپ۔پو)(ن گ) پادانی رَگ کہ پادءِ مُچّ ءِ پُشت ءِ پینزءِ چہ بُرزا انت۔گرپّہ۔ **گرِپّو کنگ** :(گرپ۔پو۔کَ۔نگ) رَگانی بُرّگ۔پادءِ رَگانی بُرّگ تا کہ غُلام یا بندی جست یا تتک مہ کننت۔

گِریپّہ :(گِ۔ریپ۔پہ) بچار : گرِپّو۔

گِڑیتگ :(گڑے۔تگ) گِریوگ ءِ گوستگال۔(2) کسے اَرسی بُوتگ۔**گِڑیتگیں** :(گڑے۔تَ۔گیں) گڑیوگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہمائی ءِ کہ گڑیتگ۔

گَریٹ :(گر۔ایٹ)(ن گ) گوں چیزے ءِ روسینگ ءِ نشان۔

گرّی چبٹّ :(گر۔ری۔چ۔بٹ۔ٹ)(ن گ) چبٹّ ءِ قِسمے۔دَپچل۔

گرےدان :(گَ۔رِ۔دان)(ن گ) جُھلانکیں چِیل۔(2) جُھلانکیں آپ۔

گُریز :(گُ۔رے۔ز)(ن گ) پھریز۔چہ کارے ءَ دست ءِ کشَّگ۔**گُریزاں** :(گُ۔رِے۔زاں)(س گ)(ن گ) تچوک۔بےزار۔وَت ءَ دُور داروک۔پھریزوک۔

گُریزَر :(گُ۔رے۔زَر)(ن گ) قاچاک۔شپّک۔

گُریزی :(گُ۔رے۔زی)(ن گ) قاچاکی۔شپّکی۔

گِڑیشگ :(گڑے۔شگ)(ن گ) جنگل۔گیاباں۔غیر آبادیں دَمگ۔(2) ماں خُضدارءِ دَمگ ءِ میتگ ءُ جاگہے ءِ نام انت۔

گرّی کُڑیل:(گر۔ری۔کُ۔ڑے۔ل)(ن گ) گوج ءِ ذاتیں ساہ دارے کہ پوست ئے گرّگرّ انت۔باگاڑ۔

گرّی گلّو :(گر۔ری۔گَ۔لّو)(ن گ) وَشّ تامیں گلّوءِ ذَیلے۔

گرّیناک :(گر۔رِے۔ناک)(س گ) گرّگرّ۔زِبر۔زِبری۔گرّی۔گاگُرّ۔ **گرّیناکی** :(گر۔رِ۔نا۔کی) زِبری۔گرّگرّی۔

گرّیناکیں :(گر۔رِ۔نا۔کیں) ہما کہ گرّگرّ انت۔زِبریں۔

گُرّیں سِنگ :(گُر۔ریں۔سِن۔گ)(ن گ) صاف،کسان ءُ دَزاج بُرّیں سِنگ۔

گِرینگ :(گِ۔رین۔گ)(ن گ) جیگ۔

گرّینک :(گر۔ریں۔ک)(ن گ) کہن یا چمّگ ءِ بُن زہ کہ چہ اُود ءَ آپ دَرکیت۔(2) ہما کہ گرّان ءَ کیت یا گرّبیت۔

گرّینتنگ :(گِر ۔رین ۔تَگ) گرّینگ ءِ گوْستگال ۔**گرّینتنگیں** : (گِر ۔رین ۔تَ ۔گیں) (س گ) گرّینگ ءِ گوْستگال ۔(2) ہما کہ گرّینگ بُوتگ ۔

گرّینگ :(گِر ۔ رے ۔نگ) (ک گ) گرّ ءُ کاں کنگ ۔ زَمِین ءِ سَرءَ کشّان کنگ ۔ ٹانگاں ٹُولی ۔گرّ کنگ ۔**گرّینگی** : (گِر ۔رے ۔نَ ۔گی) (ن گ) گرّینگ ءِ آوَکی بِزاں گرّینگ ءِ کارکنگی انت یا بُوئگی انت ۔

گرّینوک :(گِر ۔رے ۔نوک) (ن گ) ہما کہ گرّینیت ۔

گڑیواسک :(گڑ ے ۔واس ۔ک) (س گ) ہما زَہگ کہ مُدام گڑ یت ۔ جوڑل ۔

گڑیوگ :(گڑ ے ۔وَگ) (ک گ) واہ ءُ زار ۔ چہ دَرد ءُ تورِشت یا غم ءُ گڑتی ءَ اَنچوش پریات کنگ کہ چہ چمّاں ارس دَربئیت ۔ اَرسانی رِچگ ۔نُسکغ ۔واویل ۔ واہ ۔ ارسانی ایر دیگ ۔ اَرسانی بُجگ ۔ اِڑسگ ۔ اَلوان ۔ پِریات ۔ اُونہار ۔ بڑانگ ۔ بَگو ۔بَگو جنگ ۔ بلیات ۔ بونگ دیگ ۔ زار ۔ پٹّورگ ۔ پِلّگ ۔ رڑ جنگ ۔ پُونش پُونش کنگ ۔ پِیسلگ ۔ گار ۔ گریائی ۔ زلی جنگ ۔ شنڑکغ ۔ ڈُسکغ ۔ **گڑیوان** : (گڑ ے ۔وا ۔ن) (ج گ) گڑیوگ ءِ کارءَ کنان ۔ پریات ءُ زاری کنان ۔ ہما کہ گڑیوگ ءَ اِنت ۔ **گڑیتگ** :(گڑ ے ۔تگ) (ک گ) گڑیوگ ءِ گوْستگال بِزاں کسےءَ واہ ءُ زاری کُتگ ۔ کسے اَرسی بُوتگ ۔**گریوگ ءُ پِڑّگ** :(ک گ) گڑیوگ ءُ زار جنگ ۔ سَکّیں نہ وشّیں ساعت ءِ زارءُ پُوہانک ۔ **گڑیوگی** :(گڑ ے ۔وَ ۔گی) (ن گ) گڑیوگ ءِ جاوَر ۔(2) گڑیوگ ۔

گریویں :(گَ ۔ری ۔ویں) (س گ) دِگہ کسّ ۔ دِگر ۔ دِگرءِ ۔ ہما کہ دومی مرد میگ اِنت ۔(2) (گ) آخر کہ ۔آ سرءُ باقی ۔(3) گریبیں ۔ بے وسیں ۔ بزّگیں ۔

گڑیہہ :(گڑ ے ۔ہ) (ن گ) گردِن ۔ گرُوہ ۔(2) اَلہان ۔ زیمر ۔وَشّیں توار ۔(3) گڑیوگ ۔ پٹّورگ ۔

گڑیہہ :(گِ ۔رے ۔ہہ) (ن گ) نیمون ۔اُزر ۔(2) نزوری یا بےوسی ءِ دَرشان ۔(3) پِریات ۔ پِری پِری ۔

گڑیہن :(گڑ ے ۔ہَن) (ن گ) گردِن کَشّ ۔سَرمچار ۔ نہ ترّس ۔

گڑ :(گَ ۔ڑ) (ف گ) گڑگ ءِ فرماں گال : بہ گڑ ۔(2) (ن گ) رُمب ۔ اَسپ یا اُشتِرانی گل ۔(3) توامین ءُ دَست نہ جتگیں ۔(4) ہما گُد ءِ تاگہہ کہ دنیگا دَست نہ جتگ ۔(5) ہما گُد کہ سُوچِن نہ جتگ یا نہ دوتلگ ۔(6) مُشکُل ءُ دِل سِیاہی ۔ جَنگ ءُ چوپ ۔ کُشت ءُ کوش ۔(7) پُرّءُ پُرّ ۔(8) یکّ جاہ بَستگیں چیز ۔(9) پتاتگیں پڑمی بندیک ۔ پیڑاتگیں دَسک ۔(10) آرت ءِ چانگ کنگ ۔**گڑءُ منج** :(ن گ) ہوارتوار ۔ چپّ ءُ چوٹ ۔(2) بَہہ ءُ بکرڈ ۔ اَڑگ ۔ اَڑینگ ۔

گُڑ :(گُ ۔ڑ) (ن گ) شکر کانڈیل ءِ گڑ استگیں شِیرِگی ڈِکّ ۔ (2) تنگ ۔تاچ ۔**گُڑ کنگ** :(گُڑ ۔کَ ۔نگ) (ک گ) تچگ ۔ پَدیگ ۔ برترّگ ۔ پد کنزگ ۔ جہگ ۔ پُشت بُوئگ ۔ چار دَست بُوئگ ۔ دَرآ ہگ ۔ دَررَوگ ۔ دَرکشّگ ۔رُمبگ ۔ فرار ۔(2) پڑوش وَرگ ۔جنگ ءِ مَیدان ءَ بےسوب ءَ آہگ ۔

گِڑ :(گِ ۔ڑ) (ن گ) ٹُوہیں مجول ۔(2) سِیخ ۔زکتّ ۔

گُڑا :(گُ ۔ڑا) (گ ر) اَچے ۔ اَنچوش ۔ چِد ءُ باد ۔ دِگہ چے؟ ناکہ ۔(2) رَندءَ ۔ پدءَ ۔ آسرءَ ۔تُہ ۔

گڑاکینگ :(گَ ۔ڑا ۔کے ۔نگ) (ک گ) بورینگ ۔ دوکپّل کنگ ۔گرّگ ۔ڈَلگ ۔

گُڑاکو :(گُ ۔ڑا ۔کو) (ن گ) کشّگی تمباک ءَ گوں گُڑ ءَ پُونڈگ ءُ پہ کشّگ ءَ تیار کنگ ۔

گڑال :(گَ ۔ڑال) بچار : گڑیل ۔

گڑانجی :(گَ ۔ ڑاں ۔ جی) (ن گ) ہما چارپادیں دارانی تہتگ کہ ہیراناں آئیءِ سَرءَ ایر کنِنت ۔

گڑّاں سیاہ :(گڑ ۔ڑا ۔ں ۔سِ ۔یاہ) (ن گ) ہما جمبر کہ کوہانی سَرءَ اَنت ۔(2) کوہ سَری بندوکیں یا گوّاروکیں جمّر ۔

گڑاہ :(گَ۔ڑاہ)(ن گ) قہر۔ظلم۔زوراکی۔(2) تڑونگل۔ (3)لعنت۔(4) غیبی آفت۔**گڑاہ کپگ** :(گَ۔ڑاہ۔کَ۔پگ) (ک گ) غیبی آفت ءِ سرءَ کپگ۔جنجال ءُ ویلے ءِ آماچ بُوئگ۔ گرُانیں وہدے ءِ آہگ۔

گڑائینتنگ :(گَ۔ڑا۔ئین۔تَگ) گڑائینگ ءِ گوستگال۔(2) گڑائینگ ءِ کارکنائینتگ۔**گڑائینتگیں** :(گَ۔ڑَ۔ئین۔تَ۔گیں) گڑائینگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ گڑائینگ بُوتگ۔

گڑائینگ :(گَ۔ڑا۔ئےَ۔نگ)(ک گ) اَنچوش کنگ کہ بہ گڑیت۔(2) تیار کنائینگ۔ جاڑی کنائینگ۔(3) گُڈّائینگ۔

گڑائینگی :(گَ۔ڑا۔ئےَ۔نَ۔گی) گڑائینگ ءِ آوَ کی۔

گرَپ :(گَ۔رَپ)(ن گ) بے فائدَگیں گپّ۔بےمعنائیں گپّ۔(2)چیزے ءِ ایر برَگ ءِ توار۔(3)چیزے کپگ ءِ توار۔

گرُپ :(گُ۔رُپ)(ن گ) یکّ جاہ۔مُچّ۔ہوار۔کڑوپ۔ کڑوپگ۔

گرَپّگ:(گَ۔رَپ۔پگ)(ک گ) بے فائدَگیں گپّ ءُ مجلس کنگ۔(2) چیزے چہ گُٹّ ءَ ایر برَگ ءِ توار۔(3) چیزے جُہلیں جاہے ءَ کپگ ءِ توار۔

گڑپیل :(گڑ۔پے۔ل)(ن گ) گُٹّ ءِ دوری کہ گُٹّ ءَ گُٹّ دَر کیت۔گُٹّ ءِ سوم گرَگ ءِ نادُڑاہی۔

گرَت :(گڑ۔ت)(ن گ) خیال۔دلیل۔فکر۔ **گرَتّی** :(گَ۔رَت۔تی) گرتّی۔فکر۔خیال۔

گڑخّگ :(گَ۔ڑَخ۔خَگ)(ن گ) دَردی۔نزور۔گاڑی۔

گڑد :(گڑ۔د) بچار: گرد۔

گڑدان :(گڑ۔دان) بچار: گردان۔

گڑدبَر :(گڑ۔د۔بَر)(ن گ) مکّئی۔زَنڈ دانگیں دَہلے۔

گڑدُولی :(گڑ۔دُو۔لی)(ن گ) ہمراہ۔سنگت۔

گڑئس :(گڑ۔اِس)(ن گ) پونز ءِ بزیں ءِ مَرَنیں لمپ۔

گرِڑکّ :(گِ۔ڑِک۔ک)(ن گ) گردءَ گرد پیڑاتگیں پڑمی بندیک۔گڑ۔یکّ جاہ پتاتگیں دَسک۔ڈیرو۔ڈیری۔کلاتنغ۔

گرَڑَگ :(گَ۔ڑَگ)(ک گ) پہ دَنتان گُدءَ یا بندیک ءِ بُرَّگ۔(2) آسِن یا سیم ءِ پہ اَمبرُ گُڈّگ۔سندگ۔بُرَّگ۔(3) گپّل کنگ۔گرَل کنگ۔(4) ساچگ۔ٹِہینگ۔ جوڑ کنگ۔ سازَگ۔**گڑوک** :(گَ۔ڑو۔ک)(ن گ) سِندوک۔بُرّوک۔ چیزے ءَ دوجاہ ءَ کنوک۔

گرُڑَگ :(گُ۔ڑَگ)(ک گ) پیچ دَڑ ہگ۔ہجّکہ۔ پڈّڑ ہگ۔حیران بُوئگ۔سرہمگ۔ہجّکہ بُوئگ۔ہبّکہ۔ہبّکہ بُوئگ۔ بہمان بُوئگ۔ پیچ گرُگ۔ **گرَڑَگی** :(گَ۔ڑَ۔گی)(ن گ) گرڑَگ ءِ آوَ کی بزاں ہما کہ گرڑَگ لوٹیت۔

گرُگرُ :(گرُ۔گرُ)(ن گ) کشّگ ءِ دوران ءِ چلیم ءِ توار۔خُرّ کاٹ۔

گڑگرَگ :(گڑ۔گَ۔رَگ) بچار : گلگرَگ۔

گرِگیس :(گرِ۔گی۔س)(ن گ)(ج گ) ایشک ءُ آشک۔ گِردگیس۔ اِینگرآنگُر کنگ۔(2) ترّاس کنگ۔

گرُمب :(گُ۔رُم۔ب)(ن گ) نگن ءِ زَمب۔لُنکہ۔

گرَمبوخ :(گَ۔رَم۔بوخ)(ن گ) آپ ءِ تہہ ءَ ٹِک وَروک ءُ گوں دوئیں دَستاں آپ ءِ توار پرماؤک۔(2) تلہاریں جُہلگ۔

گرُنج :(گُ۔رُن۔ج)(ن گ) تارپتار۔شِیکی۔سُچّ ءُ مُچّ۔

گڑو :(گَ۔ڑو)(ن گ) مَٹّ۔چہ گِل ءِ حاکاں جوڑ بُوتگیں آپی ءُ شِیری دَرپ۔دیگ۔کونزک۔کسانیں گڑی۔ چاڑی۔گڑی۔(2) گِردین ءُ زیبائیں شے۔

گرُوپ :(گُ۔رُو۔پ) بچار : کڑوپ۔

گڑورَگ :(گَ۔ڑو۔رَگ)(ک گ) مُچّ۔یکّ ہند۔کٹوپار۔ کٹوپگ۔

گڑوکَغ:(گَ۔ڑو۔کَغ)(ک گ) کپان ءُ ڈہان ءِ جُزگ۔تترّان ءِ رَوَگ۔

گڑول:(گَ۔ڑو۔ل)(س گ) زیبا۔بڑاہ دار۔شَرّرنگیں جِنکّ۔ (2)(ن گ) ناہ ءِ ذاتے۔(3) زال ءِ گوش ءِ کنگی مزنیں دُرّ۔

گڑوگان: (گَ ۔ڑو۔گان) (س گ) ناجا۔وَت گڑ۔وَت ساچ۔

گڑون : (گڑ۔وَن) (س گ) بازمرَنیں۔ہَما کہ وزنءِمَنیت۔

گڑھ : (گَ ۔ڑ) (ن گ) اَبیلی۔فصیل۔شہربند۔کمپان۔پَسیل۔ (2) جاگہہ۔ہند۔دَمَگ۔ہُلکہہ۔ (3) ہنکیں۔دوار۔

گِڑھک : (گِڑ۔ڑِک) (ن گ) اَنچیں مُچّی یا مُچّءِ کائی کہ چہ دُورءَ گندگ بہ بیت۔

گڑی : (گَ ۔ڑی) (ن گ) چہ پَس یا بُزءِ پوستءَ اَڈّ داتگیں ہَما دَرپ کہ ایشی تہہءَ روگن یا نیمگ مان کنگ بیت۔ (2) ہَماہیزءَ کہ آئی تہہءَ نیمگ ماں کننت۔ (3) گڑو۔مَٹّ۔پگّگیں حاکءِ آپءِ دَرپ۔دِلّو۔

گڑیتگ : (گَ ۔ڑِ۔تَگ) گڑَگءِ گوَستگال۔ (2) گڑَگءِ کار بُوتگ۔**گڑیتگیں :** (گَ ۔ڑے۔تَ ۔گیں) (س گ) گڑَگءِ دیریں گوَستگال بزاں گڑَگءِ کار بُوتگ۔ (2) ہما کہ گڑَگ بُوتگ۔

گڑیل : (گَ ۔ڑے ل) (ن گ) پِیرینءِ بُرزءِ بارگیں مچّ۔ (2) تن آپیں مچّ یا دَڑ چک۔

گُڑینگ : (گُ ۔ڑِے۔نگ) (ک گ) پچ دَڑ ہینگ۔گوں کسےءَ اَنچیں کارے کنگ کہ آ بہ گُڑیت۔سرہمینگ۔پدَّڑ ہینگ۔ دڑ ییہہ۔

گُڑینتگ : (گُ ۔ڑین۔تَگ) (ک گ) گُڑَگءِ گوَستگال بزاں گُڑینگءِ کار بُوتگ۔ (2) ہما کہ گُڑینتگ۔

گڑیں وَرناہ : (گَ ۔ڑیں۔وَر۔نا) (س گ) زوراوَر۔ہَما کہ شَکر وَرناہیءِ قدّءَ گوَستگءُ وَرناہ اِنت۔ (2) ہَما وَرناہ کہ گوں گڑاں شُت کننت۔ہَما وَرناہ کہ جنگاں شُت کننت۔

گزّ : (گز۔ز) (ن گ) دَڑ چکے۔گزّءِ بازیں قسمے اِنت چو کہ پادَگ گزّ، گوگزّ، شنکرءِ سورَگ گز۔ (2) دَڑاجیں دارے کہ اُستاپہ چُنءِ ہم لسُون کنگءَ کارمرزءَ کننت۔ (3) پہ دَڑاجیءِ کچّ کنگءَ دستءِ مُکّءِ بکرتاں دَست ءِ لنککانی سرءُ پدا دستءِ مُچّءِ دَڑاجی۔دَستءِ ڈیل۔ (4) سُروزجنگءِ اَزباب۔سُروزءِ کمانگ۔**گزّروان :** (گز۔ز۔ر۔وان) (ن گ) گزّیں دَڑ چکءِ ذاتے کہ سکّ بُرز بیت۔بُرز روئیں گزّ۔**گزّشکر :** (گز۔زَ ۔شَ ۔کر) (ن گ) گزّءِ سُسرّ۔گزّءِ شِیرگ۔گزّی موم یاشکر۔**گزّی گُلونٹ:** (گز۔زی۔کُ ۔لوں۔ٹ) (ن گ) گزّءِ بَر۔**گزّ وچک :** (گز۔زوچ۔ک) (ن گ) گزّءِ رِتکگیں حُشکیں تاک۔**گزّی :** (گز۔زی) (ن گ) ہَماچیز کہ گوں گزّءِ نِسبت داریت۔

گزا : (گَ ۔زا) (س گ) (ن گ) سکّی۔جنجال۔ہَلہ۔قضاء۔جنگ۔جنگی۔مُشکُل۔ (2) ٹُوہیں کار۔مُہیم۔کارپد۔**گزا اکنگ :** (گَ ۔زا۔کَ ۔نگ) (ک گ) شور کنگ۔بازگالوار کنگ۔ (2) مرَنیں کارےءِ کنگ۔مُہمےءِ سَرءَ روگ۔ (3) جنگ کنگ۔

گزا اگوڑ : (گَ ۔زا۔گو۔ڑ) (ن گ) کُوکارءُ واہی۔

گُزار : (گُ ۔زا۔ر) (ن گ) تُوپکءِ شورہءِ یکّ کیلے۔ (2) چارَگ۔نِدارَگ۔ (3) چیزےءِ چہ دِگہ چیزےءِ نیامءَ گوزَگ۔ (4) لبزءِ گُڈّسرءَ کیتءُ کارکنوکءِ مَعناءَ دنت چوش کہ : خزمت : خزمت گُزار۔باج : باج گُزار۔

گزدان : (گز۔دان) (ن گ) ماہیگ کُشگءِ وڑے۔ (2) ہَموءَ کہ گزّ باز بیت۔گزدَر۔

گزدانی : (گز۔دا۔نی) (ن گ) بتّیل۔دَریائی اولاکے کہ چہ یکّدارءَ کسترِ اِنت۔ (2) سارہیں ماہیگءِ ذاتے۔

گزدَر : (گز۔دَر) بچار : گزدان۔

گزَر : (گَ ۔زَر) (ن گ) لوٹ۔طلب۔غرض۔شات۔پَرواہ۔مَطلَب۔واہگ۔پکار۔حاجت۔

گزَرمَند : (گَ ۔زَر۔مَن۔د) (س گ) حاجت مَند۔طالب۔واہگ دار۔**گزَرمندی :** (گَ ۔زَر۔مَن۔دی) (ن گ) حاجت مَندی۔واہگ داری۔دلمانگی۔

گُزر : (گُ ۔زر) (ن گ) دَرگ۔دَریاب یا کوَرءِ ہَما جاگہہ کہ چہ اُودءَ پہ گوزگءَ آپ راہ کنگ بیت۔چہ دَریاب یا کوَرءَ آدیم بُوتگءِ راہ۔تڑ۔شون۔

گُزران :(گُز ـ ران) (ن گ) روچانی گوازینگ ـ زندمانی ـ وہد گوازینگ ـ پُوریاتی ـ شام ـ کِسب ـ گُہاچی ـ پُوریات ـ کار ـ گُزارہ ـ

گُزرانی :(گُز ـ را ـ نی) (ن گ) گُزراں بُونگ ـ صُحب ءِ بیگاہانی گوزگ ـ **گُزارہ** :(گُ ـ زا ـ رہ) (د) (ن گ) گُزران ـ روچانی ٹیلینگ ـ پُوریاتی ـ

گزڑرک : (گز ـ زِڑ ـ ک) (ن گ) پِنڈال ءِ ذاتے ـ وَرَگی سبزی یے ـ

گزڑک :(گز ـ زَک) (ن گ) بِٹ ـ گونڈیں بالی مُرگانی شکارءِ داری تلک ـ ڈَبّ کُبلُک ـ

گِزگ :(گِزْ ـ گ) (ن گ) کسانیں تنکیّں گِردیں سنگ کہ دَرمان سا ہگ ءِ کارءَ دنت ـ (2) گَجگ ـ ہما کسان ءُ گِردیں سِنگ کہ ایشی ءَ گرم کننت ءُ پہ رَوگن ءِ تام ءِ وَشّ کنگ ءَ روگناں مان کننت ـ

گزَل : (گَ ـ زَل) بچار : غزَل ـ

گزَل گزَل : (گَ ـ زَل ـ گَ ـ زَل) بچار : غزَل غزَل ـ

گِزنِیچ : (گِز ـ نی ـ چ) بچار : گہنیچ

گزِیر :(گَ ـ زی ـ ر) (ن گ) شررِشتہ ـ جوءِ آپ ءِ مَستر ـ میر آب ـ (2) کارِندہانی مَستر ـ کارمَستر ـ (3) مُزّی ـ شُومّ ـ بخیل ـ (4) ٹوہو ـ (5) سَردار یا میرءِ زَمین ءُ مالانی گِند ءُ چارکنوک ـ

گزِیری :(گَ ـ زی ـ ری) (ن گ) شررِستہی ـ میرآبی ـ (2) کارمستری ـ سروکی ـ

گزّی شُکر :(گز ـ زی ـ ش ـ کر) بچار : گزّشکر ـ

گزّی کبا :(گز ـ زی ـ کَ ـ با) (ن گ) ماہیگے ءِ قِسمے ـ

گزّین :(گز ـ زے ـ ن) (س گ) گزان ءُ سنگین ـ عِزّت مَند ـ مڑہ دار ـ کماش ـ سَروک ـ

گُژّ :(گُژ ـ ژ) (ن گ) مال ءِ گودان ءَ شِیرءِ یکّ کسانیں ہُرّ ے ـ بازکم ـ ہُرّ ـ ہُژّ ـ چُژّ ـ **گُژّ بُونگ** :(گُژ ـ ژ ـ بُو ـ نگ) (ک گ) نزّ آہگ ـ نزّ کُرگ ـ

گڑ دال :(گڑ ـ دا ـ ل) نیم گنوک ـ ابدال ـ بے سُدھ ـ پاگل ـ بے وت ـ گہیڑ ـ **گڑ دالی** :(گڑ ـ دا ـ لی) (ن گ) ابدالی ـ بے سُدھی ـ بے وَتی ـ گہیڑی ـ ناسرپدی ـ گنوکی ـ

گڑَر :(گَ ـ ڑَر) (ن گ) مَلَنڈ ـ لیو ـ چیوہ ـ مسکرا ـ

گڑّگ :(گڑ ـ ڑَگ) (ک گ) کِٹگ ـ گہگ ءِ گوات گِرَگ ـ ٹِنگرَگ ـ اَلما ہگ ـ ٹپّ ءِ سوہ گِرَگ ـ سی کشگ ـ پُپڑگ ـ کُپّگ ـ گڑلگ ـ گُلگ ـ (2) زہرگِرَگ ـ چِست بُونگ ـ **گڑّ لگ** :(گڑ ـ ڑَ ـ لگ) (ک گ) گڑّگ ـ کِٹگ ـ گہگ ـ گوات گِرَگ ـ سوم گِرَگ ـ کُپّگ ـ اَلما ہگ ـ

گڑّ :(گڑ ـ ڑ) (ف گ) گڑّگ ءِ فرماں گال: بہ گڑّ ـ (2) سُسوم ـ

گڑّ گڑّ :(گڑ ـ ڑ ـ گڑ ـ ڑ) (ن گ) چہ تنکیں جاہے ءَ آپ ءِ دَرآ ہگ ءُ رِچگ ءِ توار ـ

گڑمب :(گَ ـ ڑم ـ ب) (ن گ) چیزے ءِ ماں آپ ءَ کپگ ءِ توار ـ (2) پڑ اہیں ءُ جُہلیں جاگہہ ـ چِیل ـ ڑیمب ـ **گڑ مبگ** : (گَ ـ ڑم ـ بگ) (ک گ) سَکیّں مَزَنیں چیزے ءِ جُہلیں آپے ءَ کپگ ءِ توار ـ

گُڑن :(گُڑ ـ ن) (ن گ) شُد ـ ہڑ ـ پہ وَرَگ ءَ بے تاہیری ـ چُہہ ـ لنگڑی ـ ہَلنجہ ـ **گُڑنگ** :(گُڑ ـ نگ) (ن گ) شُدیگ ـ گُشنگ ـ ہڑی ـ دِلاپ ـ چُوہی ـ لنگڑ ـ شُدیگ ـ شُدلاپ ـ **گُڑنگی** :(گُڑ ـ نَ ـ گی) (ن گ) شُدیگی ـ لنگڑی ـ بے وردی ـ شُدلاپی ـ **گُڑنگیں** : (گُڑ ـ نَ ـ گیں) (س گ) شُدیگیں ـ لنگڑیں ـ بے وردیں ـ شُدلاپیں ـ (2) واریں ـ بڑّگیں ـ

گڑُورت : (گَ ـ ڑُور ـ ت) بچار : گجُورت ـ

گڑِہاٹ :(گِڑ ـ ہاٹ) (ن گ) زورءِ توار ـ (2) تیرانی توار ـ تُوپکانی تیرکشگ یا دَرکپگ ءِ توار ـ

گڑِیمب :(گَ ـ ڑی م ـ ب) (ن گ) جُہلیں جاگہہ ـ جُہلیں دِرّ ـ (2) کوہانی نیام ءُ گٹّیں جُرّ ءُ شیپ ـ (3) چیزے ءِ

کپَگ ءِ توار۔ **گڑِیمب گڑِامب**: (گَ۔ ڑی م۔ ب۔ گَ۔ ژام۔ ب) (ن گ) آپ ءِ تہہ ءَ کپَگ۔ (2) تلگیں آپے ءِ تہہ ءَ اَنچوش رَوَگ کہ آپ سَکّ توار بہ کنت۔ (3) چیزانی زورءَ کپَگ ءِ توار۔ (4) کُوگّار ءِ جَگّا۔ سُر ءِ پُر۔ چست ءُ ایر۔

گڑّینک: (گڑ۔ ڑین۔ ک) (ن گ) گوتی گونڈار۔

گَس: (گَ۔ س) (ن گ) گَند۔ خرابیں شے۔ (2) (ف گ) گَسَگ ءِ فرماں گال: بہ گَس۔ **گَسَگ**: (گَ۔ سَگ) (ک گ) کَسے ءِ دَست ءَ یا جان ءِ دِگہ جاگہے ءِ گوشت ءَ وَتی دَنتانانی شَم ءَ آرگ ءُ زور پِر دیگ۔ جاہک۔ گَٹّ پاچَگ۔

گِس: (گِس۔ س) (ن گ) لوگ۔ دوار۔ مَردُم ءِ دوار جاہ۔ ہند۔ ہَنکین۔ وَسَم۔ جاگہہ۔ جاہ ءُ دوار۔ بُندَر۔ بولک۔ **گِسُک**: (گِ۔ سُک) (ن گ) مانشِ ءُ زیارت ءِ گوُنڈیں فصیل۔ (2) کسانیں لوگ یا جاگہہ۔ **گِس گول**: (گِس۔ گول) (س گ) ہما کہ بے کار ءُ بے مَطلَب ءَ گِساں گر دیت۔ چاچول۔ چوچَر۔ **گِسی**: (گِ۔ سی) ہما کہ گوں گِس ءَ نسبت داریت۔ **گِس گودی**: (گِس۔ گو۔ دی) (ن گ) لوگ بانُک۔ زال۔ زَن۔ جنین۔ **گِس سُہتگ**: (گِس۔ سُہہ۔ تگ) (س گ) بَرباد۔ بے بخت۔ شُومّ۔ ظِکّر۔ (2) ہما کہ آئی ءِ لوگ سُتکگ ءُ بَرباد بُوتگ۔ **گِسُوئی**: (گِ۔ سُو۔ ئی) (ن گ) توکی۔ تہی۔ دواری۔ گِسی۔ لوگی۔ کُلّی۔

گِستا: (گِس۔ تا) (ج گ) جِتا۔ دُور ءُ یکّ کرّ۔ یکّ کِنکّ ءَ۔ بر کنار۔ پَشت۔ پشت تر۔ پہ سِند۔ سَر سِند۔ **گِستائی**: (گِس۔ تا۔ ئی) یکّ کرّی۔ پَسندی۔ جتائی۔ **گِستائیں**: (گِس۔ تا۔ ئیں) (س گ) جتائیں۔ یکّ کرّیں۔ سَرسِندیں۔ پَسّندیں۔

گَستَگ: (گَس۔ تگ) (ن گ) سَر آروک یا دپیل۔ سَر آورتگیں ہما وَرگ کہ دَست پُنڈ کُتگ اَنت۔ گاجیل۔ (2) ہما چیز کہ پہ دَنتان گَسَگ بُوتگ۔ (3) وَرگی کاکے۔ (4) پڑ وشتگیں۔ (5) گَسَگ ءِ دُوریں گوستگال بزاں آئی ءَ گَسَگ ءِ کار کُتگ۔

گِسِد: (گِ۔ سِد) (ن گ) زَرد بڑ مشیں سُہریں مُہر گے۔

گِس دَپ: (گِس۔ دَپ) (ن گ) چہ دارءَ جوڑ بُوتگیں لوگ ءِ دَروازگ۔ (2) لوگ ءِ دَروازگ ءِ نیمگ۔ **گِس دَپی**: (گِس۔ دَ۔ پی) (ن گ) تہتگ یا تَکَرد ءِ جوڑ کُرتگیں یکتا کی دَروازگ۔ (2) گِس ءِ دَپ بند۔ لوگ ءِ دَپی دَروازگ۔

گِسَر: (گِ۔ سَر) (ن گ) راہ۔ راہ بند۔ (2) (ج گ) دُور۔ گِستا۔ جتا۔ **گِسَر کپتگ**: (گِ۔ سَر۔ کَپ۔ تگ) گِسَر کپگ ءِ گوستگال۔ (2) ہما کہ راہ ءَ رَد بُوتگ۔ جتا بُوتگ۔ **گِسَر کپتگیں**: (گِ۔ سَر۔ کَپ۔ تَ۔ گیں) (س گ) راہ ءِ رَد کپتگیں۔ گار بُوتگیں۔ پشت کُتگیں۔

گِسَر کپَگ: (گِ۔ سَر۔ کَ۔ پَگ) (ک گ) راہ ءِ رَد بُوئگ۔ رَد کپَگ۔ گار بُوئگ۔ دُور پشت کپَگ۔

گَسَڈ: (گَ۔ سَڈ) (ن گ) گَس۔ گَند۔ بد بوہ دار۔

گِسی: (گِ۔ سی) بچار: گِسُوئی

گَسی: (گَ۔ سی) (ن گ) بے وار۔ تنک۔ نَنگیگ۔ گٹّی۔ مشکول۔ دَست گَٹّ۔ مُلمہ۔ **گَسی بُوئگ**: (گَ۔ سی۔ بُو۔ ئگ) (ک گ) دَزگَٹّ بُوئگ۔ مان اَڑگ۔ تنک بُوئگ۔ گَٹّ بُوئگ۔

گِسی باگار: (گِ۔ سی۔ با۔ گار) بچار: لڑوک۔

گِسی مَردُم: (گِ۔ سی۔ مَر۔ دُم) لوگ ءِ مَردُم۔ عزیز۔ نزّیکیں مَردُم۔ خیش۔

گِسی مُرگ: (گِ۔ سی۔ مُرگ) (ن گ) لوگی مُرگ۔ کُکّڑ۔

گِش: (گِ۔ ش) (س گ) کمّیں میم۔ کمّیں دِید۔ (2) (ن گ) ہُورتیں دانگ کہ سُہرک ءِ ناجوڑ ءِ بدن ءَ دَر کاینت۔

گُشّ: (گُش۔ ش) (ن گ) گُنش۔ ہَیکم۔ ہَکیم نَریں مچّ۔ نَریں مچّ ءِ ہوشگ کہ کوکرے ءِ تہہ ءَ اِنت۔ (2) میشانی ساںڈ۔ گُرانڈ۔ گُشّی۔

گُشّ ءِ بند: (ن گ) لِہتیں ٹال گُنشّ کہ پہ مچّ ءِ مانارگ ءَ کارمرز بنت۔ **گُشّی**: (گُش۔ شی) (ن گ) گُنشی۔ ہما مچّ کہ گُشّ لوٹیت۔ ہما مچّ کہ گُشّ کُتگ۔ (2) میشانی ہاترءَ ساٹ اِتگیں ساںڈ۔ گُرانڈ۔

گُشاد : (گُ ۔شا د) (س گ) پڑ اہ ۔مَزن ۔ تیز ۔ چَسپان ۔ چَست ۔اُبیں ۔ (2) لائقی ۔ چالاکی ۔(3) گنجائشت ۔ ہِمَّت ۔ پَجّ ۔ پَجُشت ۔ تاگت ۔ جَوازَت ۔ واک ۔ طاقت ۔ (4) کچّ ۔ کساس ۔ (5) بُلند ۔ بُرزی ۔(6) تیز ۔**گُشادیں** : (گُ ۔شا ۔دیں) (س گ) گُشادکاریں ۔ جُھد گریں ۔ تیزکاریں ۔ کارزانتیں ۔**گُشادی** : (گُ ۔ شا ۔دی) تیزی ۔ پُرواکی ۔(2) بُرزی ۔ بلندی ۔

گُشادکار : (گُ ۔شاد ۔کار) تیزکار ۔ اِشتاپ کار ۔**گُشادکاریں** : (گُ ۔شاد ۔کا ۔ریں) (س گ) گُشادیں ۔تیزکاریں ۔ جُھد گریں ۔

گُشان : (گُ ۔ شان) (ن گ) جُھرکی ۔ سَریگ ۔ گُد ۔ سَری ۔ شار ۔ شال ۔ مَہنا ۔**گُشان ءِ رِچّگ** : (ک گ) گشان ءِ چہ سَرءَ یکّ کلہے دُورآ ہگ کہ دوستیں مَردُمےءَ آ ہگ ءِ مستا گ زانگ بیت ۔

گَشت : (گَش ۔ت) (ن گ) ترّگ ۔ سیل ۔ پِرگول ۔ پیری ۔ (2) شئے ، مُلّا ، اُستاکارءِ ڈومبانی لوگ لوگ ءَ ترّگ ءِ دان ، آرت یادِ گہ چیزءِ لوٹگ ۔(3) نیم روچ ءَ پیسرءِ وہد ۔(6) وار ۔ چرّ ۔ بازی ۔ بر ۔ چکّر ۔ پدی ۔ پرّام ۔رند ۔

گُشتانک : (گُش ۔تان ۔ک) بچار : گوشتانک ۔

گشتہ : (گش ۔ تہ) (س گ) بدل بُوتگ ۔رنگ ءَ ترِاتگ ۔ مَٹّ بُوتگ ۔

گُشتہ : (گُش ۔تہہ) بچار : گوشتگ ۔

گَشگ: (گَ ۔ شگ) (ک گ) چہ یکّ جاوَرےءَ پہ دِگہ جاوَرے ترّگ ۔ترّگ ۔ بدل بُوتگ ۔(2) مُجول کہ چہ حَریءَ اپس یاچہ دیمءِ پُشت بہ بیت یاکہ ایشیءِ چپّ ءِ چوٹ بُوتگ ۔

گُشگ : (گُ ۔شگ) بچار : گوشگ ۔

گشّگ : (گش ۔شگ) (ک گ) لنش کنگ ۔ پادےءَ گمّیں لنگ بُوتگ ۔

گُشن : (گُش ۔ن) بچار : گُژن ۔

گُشنگ : (گُش ۔نگ) بچار: گُژنگ ۔

گُشِندَہ : (گُ ۔شِن ۔ دَہ) (ن گ) پہلوان ۔ وشّ گُٹّ ۔ شِعر جن ۔ شاعر ۔(2) ہما کہ آئیءِ گوشتگ ۔ ہما کہ گوشیت ۔ گوشوک ۔

گُشِندَہیں : (گُ ۔شِن ۔دَ ۔ہیں) (س گ) وشّ گُٹّیں ۔شاعریں ۔ پہلوانیں ۔ وشّ الہانیں ۔

گِشین : (گِ ۔شے ۔ن) بچار : گِچین ۔

گُفت: (گُف ۔ت) (ن گ) گوشگ ۔کڈّن کنگ ۔(2) گفتار ۔ قول ۔ گوشتَن ۔(3) حُکم ۔فرمان ۔**گُفتار** : (گُف ۔تار) (ن گ) گوشتگیں ترّان ۔گُفت ۔(2) پربستگیں شِعر ۔ **گُفت کنگ** :(گُف ۔ ت ۔کَ ۔نگ) (ک گ) حُکم دیگ ۔ فرمان کنگ ۔ پَرما ہگ ۔

گُفت ءِ گُذار : (ن گ) گوشتگیں گپّ ءِ حبر ۔ کوہنیں دپترانی پٹّگ ۔ پیشیگیں حبرانی ترّانگ ءِ یات گیری ۔ **گُفتن** : (گُف ۔تن) (ن گ) گوشتن ۔ترّان ۔

گَکّ : (گَک ۔ک) (س گ) سَکّ پُرّ ۔(2) (ن گ) پاہار ۔ بدیں بوہ ۔ باپ ۔(3) گندگیں تام ۔

گُکّ : (گُک ۔ک) (ن گ) کسانیں گرنچ یا ڈکّ ۔(2) ہمیر ۔گُروملگ ۔ (3) دانگے کہ دَست ءِ پاداں دَرکیت ۔ سرنک ۔ دانگ ۔(4) گرنک ۔گرہن ۔گبّ ۔ بندش ۔**گُکّ بندگ** :(گُک ۔ک ۔بَن ۔دَگ) (ک گ) گرنچ بندگ ۔ڈکّ یاگرہن بندگ ۔

گُکّ بُوتگ : (گُک ۔ک ۔ بُو ۔تگ) ظاہر یا سہرا بُوتگ ۔(2) گوات گرگ ۔ مُرک جنگ ۔(3) (ک گ) گرنچ بُوتگ ۔**گُکّ جنگ** : (گُک ۔ک ۔جَ ۔نگ) (ک گ) چہ پُلّ ءِ رِچّگ ءَ رندپہ برءَ دَرچِک ءِ گُکّ جنگ ۔**گکّ چِست بُوتگ** : (گُک ۔ک ۔چِس ۔ت ۔بُو ۔تگ) (ک گ) باپ ءِ پاد آ ہگ ۔**گُکّ دیگ** : (گُک ۔ک ۔دی ۔ یگ) (ک گ) گرنچ دیگ ۔ ڈکّ بندگ ۔ ڈکّ دیگ ۔ گرنچگ ۔ گرہن دیگ ۔**گُکّاں گرَگ** : (گُک ۔کاں ۔گِ ۔رَگ) (ک گ) تراشگ ءِ ہم لسّون کنگ ۔ برابر کنگ ۔**گُکّ ءِ سُرکّ** : (ن گ) سَکّیں کسانیں گُکّ ۔(2) جنجال ۔(3) چیزے کہ

ہم لَسُون مَہ بیت۔ ہَماچیز کہ لسّہ ءُ صاف نہ اِنت۔ ہَما کہ بَرابَر نہ اِنت۔ **گُگّی** : (گُگ۔گی) (ن گ) ہَمائی ءَ کہ گُگّ پِر اِنت۔ ہَما مَرُدم کہ آئی ءَمَرنیں ڈِکّیں نِشانے پِر بہ بیت۔(2) ظاہری۔ پیداوری۔

گُگّیں : (گُگ۔گیں) ہما کہ گُگّ انت۔

گَلگّ : (گَگ۔گَگ) (ک گ) بازوَرگ ءَ رَند باکارَگ کہ گوں مُشکل ءَ دَپ ءَ دَرکیت۔

گُگّو : (گُگ۔گو) سَرجَھلادی۔ نیم تچکی وڑ۔ دیم پہ چیر۔

گگہ : (گَ۔گہ) (ن گ) گیس۔ پڈّل۔ بڈّل۔(2) ٹُکرہ ءُ سُہر ءُ بُرانک۔

گگ : (گَ۔گ) (ن گ) لُک گردنیں مَرُدم۔

گُگّ : (گُگ۔گ) (ن گ) سِیاہ۔ سِیاہ ءُ تَہار۔ تہار ماہ۔(2) پونز ءِ تہہ ءِ حُشکیں لمپ۔ کرنڈ۔

گُگدی : (گُگ۔گ۔دی) (ن گ) بارگ ءُ دَراجیں گُرّے کہ چونلک ءَ ٹُنگ اِنت، یَکّ سَرے بارگ تر ءُ دومی سَرےَ زِنڈ تر اِنت، پُشت ءَ رَگ رَگ اِنت، ایشی ءَ راپہ گلاک یادیم ءِ رام ءُ دُور کنگ ءَ پہ عِلاج ءُ ٹِکّ ءُ ٹاک کماینت ءُ گوَرائےَ کننت۔

گُگّر : (گُگ۔گُر) (ن گ) گُرّ ءِ دَپ کہ چہ ہمدا وَرگ لاپ ءَ رونت۔ بیرّ۔(2) کُونزگ ءِ بارگیں گردِن۔(3) پڑ اہیں ٹُنگ۔

گُگّراں بُونگ : (گُگ۔گُ۔راں۔بُو۔نگ) (ک گ) تاں گُرّ ءِ دَپ ءَ پُرّ بُونگ۔ سَکّ۔ سیرلاپ بُونگ۔

گِلِرّگ : (گَ۔گِر۔رَگ) (ک گ) ٹُنگلے ءِ دِرگ ءُ پڑ اہ بُونگ۔(2) ریشّے ءِ ترّگگ، گہگ ءُ آئی ءُ دَپ ءِ پڑ اہ بُونگ۔

گُگّو : (گُگ۔گو) (ن گ) مرن ٹیلگیں مُرگے، چہ بُوم ءَ کَستر اِنت کہ شُومّ لیکگ بیت۔

گگور : (گَ۔گور) بچار : گگیر۔

گُگّہہ : (گُگ۔گہہ) (ن گ) سِیاہ۔ سِیاہ ءُ تہار۔(2) مالانی ناڈُراہی۔

گِگہہ : (گِ۔گہہ) (ن گ) لبز۔ گچ۔(2) چمّانی ریم۔ چمّانی اِسپیت ءُ زَردیں ریم۔

گُگّھا : (گُگ۔گا) (ن گ) کُل ءُ جُڑ اِتگیں آپ ءِ ہیرانے کہ ایشی ءِ گردِن بارگ ءُ تہہ ءِ پڑ اہ اِنت۔ **گُگّی** : (گُگ۔گی) (ن گ) چہ کُل ءَ جوڑ ینتگیں آپانی سارت کنگ ءِ ہیرانے۔ بُگی۔ کُمب۔ گگّھا۔

گُلگُل : (گُل۔گُل) (ن گ) آپ ءِ دَپ ءِ کنگ، دپ ءِ تہہ ءَ چُلکلینگ ءُ پدا ریچگ۔ دَپ ءِ تہہ ءِ شودَگ۔ غُلغُلو۔(2) کوہی بُوٹگے ءِ شیرگ۔

گُگیر : (گَ۔گی۔ر) (ن گ) چیزے ءِ کَکرّگ ءِ توار۔ گگور۔ (2) گرّانیں چیزے ءِ گرّینگ ءِ توار۔

گَل : (گَ۔ل) (ن گ) وَشّ۔ شادہ۔ وڑ دِلی۔ وَشّی۔ شادہی۔ شات کام۔ سُوریگ۔ شات۔(2) تماشا۔ دِل شاد۔(3) گرّوہ۔ ٹولی۔ بازی۔ **گلان** : (گَ۔لان) شادان۔ **گَل ءِ بال** : (س گ) سَکّ بازوَشّی ءُ شادہ۔ **گَل ءُ شادان** : (ن گ) دِل ءِ وَشّ بُونگ۔ وَشّ دلی۔ سارت ءُ ایمنی۔ **گَل ءُ گَبّ** : (ن گ) وَشّی ءُ شادہ۔ آسرانی۔ دل ایمنی۔ **گَل ءُ گَڈّگ** : بازگل بُونگ۔ شادان بُونگ۔

گَلی : (گَ۔لی) شادانی۔ وَشّی۔

گِل : (گِ۔ل) (ن گ) ترّیں حاک۔ لِچّ۔(2) وَشّ کُتگیں حاک۔ پہ بان ءِ بندگ ءَ یا حِشت جنگ ءِ لیس داتگیں حاک۔ بتانہ۔ شِیرسوہ۔ **گِل جنگ** : (گِل۔جَ۔نگ) (ک گ) حاک ءِ ترّ کنگ۔ گِل ءِ دُونگ۔ بان یا دیوال ءِ لچّ جنگ۔ **گِل کَشّ** : (گِل۔کَش۔ش) (ن گ) زمبَل۔ ہما درپ کہ گوں آئی ءَ گِل کشّنت۔ (2) ہما کہ گِل کَشّی ءِ کارءَ کنت۔ **گِلی** : (گِ۔لی) (ن گ) ہما کہ گوں گِل ءِ نسبت داریت۔

گُل : (گُ۔ل) (ن گ) پُل۔(2) خُوبصورت۔ خُوبُرو۔ (3) نِشانگ جنگی ءِ بستگیں نِشان۔ **گُل اندام** : (گُل۔اَن۔دام) (س گ) نازُرک بدن۔ چوپُلّ ءَ لُھمیں نرمیں بدن۔(2) شَرّ رنگ۔ وَشّ دُرُوشم۔ **گُل ایرکَشّ** : (گُل۔ایر۔کَش۔ش) (ن گ)

پشک ءِ ہفت رَنگی دوچے کہ بانورءِ عاروس ءِ شپ ءِ پوشائینتنت ئے۔ **گل باغ** : (گُل ۔ باغ) (ن گ) گل ءِ پُلّانی باگ ۔ (2) جنّت ۔ بہشت ۔ **گل بَدَن** : (گُل ۔ بَ ۔ دَن) (س گ) نازُرک ۔ ہما کہ چو پُلّ ءَ نازُرک بہ بیت ۔ **گل بوہ** : (گُل ۔ بو ۔ ہ) (س گ) وَشّ بوہ ۔ وَشّ بوہی ۔ (2) ہما بہار کاہ کہ وَشّیں بوہ کنت ۔ **گل پوش** : (گُل ۔ پوش) (س گ) ہما کہ گوں پُلّاں پوش اِنتگ ۔ ہما کہ پوشاک ئے قیمتی اَنت ۔ **گُل دان** : (گُل ۔ دان) (ن گ) پُلّ دان ۔ ہما لیوان یا رَزاں کہ آئی ءِ تہہ ءَ پُلّ مان کنّنت ۔ **گُل دَستہ** : (گُل ۔ دَس ۔ تہہ) (ن گ) دَستاں بوہ ۔ دَستی ۔ ہُزم ۔ **گُل زار** : (گُل ۔ زار) (ن گ) ہما ہند کہ اُودءَ پُلّ سکّ باز اِنت ۔ پُلّانی دوار ۔ **گُل ناز** : (گُل ۔ ناز) (س گ) (ن گ) چو گُل ءَ نازُرک ءُ شرّرنگ ۔ گُل اَندام ۔

گلّ : (گل ۔ ل) (ن گ) زَنُوک یا سُنٹ ءِ چیرءِ لڑونچیں گوشت یا سِل ۔ (2) رَم ۔ مُچّی ۔ بازی ۔ لشکر ۔ گلگ ۔ ٹُولی ۔ پڑک ۔ رُمب ۔ گڑ ۔ ڈَل (3) سنگوٹ ۔ عُجّ ۔ (4) سگندان ۔ **گلّی** : (گل ۔ لی) (ن گ) گلّ والا ۔ مَرَن گلّ ۔ مَرَن شا گور ۔

گلّ : (گل ۔ ل) (ن گ) اَنارک ۔ دیم ءِ گوشت ۔ گُبّ ۔

گُلّ ءِ گلّ : (س گ) زَہر گپتگیں ۔ نارضا ۔ ناتب ۔ گُبّ ءَ گُبّ ۔

گلّو : (گل ۔ لو) (س گ) ہما کہ گُلّ ئے مَرَن ءُ پُر گوشت اَنت ۔ (2) (ن گ) گُرٹّ ءَ اَلما ہگ ءِ ناجوڑی ۔

گلا : (گَ ۔ لا) (ن گ) چہ طِلاہ ءِ جوڑ کُرتگیں دُرّ ءِ تہہ ءَ داتگیں ٹُنگ ٹُنگیں مُہر گے ۔ زَرداںگ ۔

گُلاب : (گُ ۔ لاب) (ن گ) سُہریں پُلّ ۔ وَشّ ۔ بوہیں پُلّے ۔ گُل سُہر ۔ **گُلابی** : (گُ ۔ لا ۔ بی) (ن گ) چو گُلاب ءَ نرم ءُ نازُرک ۔ گُلاب ءِ رنگ ۔ **گُلابی رَکّ** : (گُ ۔ لا ۔ بی ۔ رَک ۔ ک) (س گ) جنین ءِ رَکّ کہ سُہر ءُ گُلابی بہ بنت ۔ (2) شرّرنگ ۔ زیبا ۔

گُلاٹ : (گُ ۔ لاٹ) (ن گ) ہما کاہ کہ دَلوت ءُ اولاک پہ رومست ءَ چہ لاپ ءَ پِدا دَرکنت ءُ جاہیت ءُ پدا ایر بارت ۔ رومست ۔ اوگار ۔ ڈانس ۔ (2) گُمب ۔ گمّیں آپ ۔ (3) (ف گ) گُلاٹگ ءِ فرمان گال: بہ گُلاٹ ۔ **گُلاٹ بُوتگ** : (گُ ۔ لاٹ ۔ بُو ۔ تگ) سیر بُوتگ ۔ سُنتو بُوتگ ۔ بے پرواہ بُوتگ ۔ (2) دَلوت ءِ رومست کنگ ۔

گُلاٹگ : (گُ ۔ لا ۔ ٹگ) (ک گ) گُلمبگ ۔ آپیں چیزے ءِ یکّ پارگی وَرگ ۔ **گُلاٹگی** : (گُ ۔ لا ۔ ٹَ ۔ گی) (ن گ) گُلاٹگ ءِ آوَرگی بِزاں ہما کہ گُلاٹگی اَنت ۔

گُلاٹی : (گُ ۔ لا ۔ ٹی) (ن گ) گُلاٹ کنگ ۔ دَلوت ءِ گُلاٹ ۔ (2) سَرمیکّی ۔ (3) لیٹ وَرگ ۔ **گُلاٹی وَرگ** : (گُ ۔ لا ۔ ٹی ۔ وَ ۔ رَگ) (ک گ) سَرمَیکّ وَرگ ۔ سَرمیکّ ءِ کائی کپگ ۔ (2) لیٹ وَرگ ۔

گلاس : (گَ ۔ لاس) (ن گ) شِیشگ ۔ (2) بُلوریں آپ واری ۔ آپ واری ۔ قدَح ۔ لیوان ۔

گلاک : (گَ ۔ لاک) (ن گ) پوست ءِ ناڈُراہی یے کہ پوست پچّ پچّ ءَ اِسپیت تَرّیت ۔ **گلاک ءِ بَندگ** : (ک گ) پہ مُلّائی یا پکّی دم ءُ چُوفّ اَنچوش کنگ کہ گلاک پڑ اہ مہ رونت ءُ ہلاس بہ بنت ۔

گُلال : (گُ ۔ لال) (ن گ) بُکش ۔ دڑاجیں مید ۔ (2) مَردین ءِ ہما دڑاجیں مید کہ گردن ءَ چینگ ءُ لونچان بہ بنت ۔ **گُلا لِک** : (گُ ۔ لا ۔ لِک) (ن گ) سَرءِ پُٹّ ۔ مردین ءِ سَرءِ دَڑاجیں پُٹ ۔ مردین ءِ سَرءِ گوَ پتگیں مُود ۔ چوٹیل ۔ گُلگ ۔

گُلالگ : (گُ ۔ لا ۔ لگ) بچار : گلا لِک ۔

گُلام : (گُ ۔ لا ۔ م) بچار : غُلام ۔

گُلام چوٹ : (گُ ۔ لام ۔ چوٹ) بچار : غُلام چوٹ ۔

گُلانچو : (گُ ۔ لاں ۔ چو) (ن گ) گنج ۔ گُلکُشتگ ۔

گلاہ : (گَ ۔ لاہ) (ن گ) پہ گلاہگ ءَ گوشتگیں لبز ۔ ستا ۔ توسیپ ۔ صفت ۔ (2) (ف گ) گلاہگ ءِ فرماں گال: بہ گلاہ ۔ **گلاہ گلو** : (گَ ۔ لاہ ۔ گُ ۔ لو) (س گ) سہڑ ینگ ۔ راضی کنگ ۔ ٹِہینگ ۔ گلاہگ ءُ راضی کنگ ۔

گلاتگ : (گَ ۔ لا ۔ تگ) (ک گ) گلاہگ ءِ گوستگال بزاں گلاہگ بُوتگ ۔ ساڑاتگ ۔

گلاہَگ :(گَ ـ لا ـ ہَگ) (ک گ) توسیپ کنگ ـ نازینگ ـ صفت کنگ ـ ساڑا ہَگ ـ پرِ بندَگ ـ ثنا ـ بُرز برَگ ـ ستا ہَگ ـ (2) رَدد یَگ ـ ریپینگ ـ **گلاہگی** :(گَ ـ لا ـ ہَ ـ گی) (ن گ) توسیپی ـ ساڑا ہگی ـ (2) گلاہَگ ءِ آوَ کی ـ

گُلائیش: (گُ ـ لا ـ ئیش) (ن گ) مشکول ـ دَست گَٹّ ـ گَٹّ ـ (2) اَمباز ـ گوْرامباز ـ

گُل بانگ :(گُل ـ باں ـ گ) (ن گ) وَشّیں اَلہان ـ وَشّیں توار ـ سُروز ـ

گُل بَت : (گُل ـ بَت) (ن گ) پتّنیں ماہیگے ـ

گُل بوگ :(گُل ـ بو ـ گ) (ن گ) دَستانی لَنَک ـ

گُل بَیان :(گُل ـ بَ ـ یان) (س گ) وَشّ لسان ـ وَشّ حبر ـ دُرّ حدیث ـ

گَلَپ: (گَ ـ لَپ) (ن گ) مَزَنیں تہتک ـ دارءِ مَزَنیں ـ ٹُکّر ـ

گَلَپ کَنَگ :(گَ ـ لَپ ـ کَ ـ نَگ) (ک گ) بُوجیگ ءِ کوْہنیں تہتگانی دُور کنگ ءِ نوکیں تہتگ جَنَگ ـ

گُل پان :(گُل ـ پان) (ن گ) ماذن ءِ چیٹوک ـ (2) گلگ ءِ ساٹوک ـ گلگ ءِ پانگ یا ـ گلگ پان ـ

گَلَپَّگ: (گَ ـ لَپ ـ پَگ) (ک گ) یَکّیں گُمب ءَ وَرَگ ـ آپ ءِ گَلپّ گَلپّ ءِ توار ـ **گَلپّ گَلپّ** : (گَ ـ لَپ ـ پ ـ گَ ـ لَپ ـ پ) (ن گ) آپ ءِ چُلَلّگ ءِ توار ـ لاپ ءِ تہءَ آپ ءِ چُلَلّگ ءِ توار ـ (2) چہ شیشگ ، آب دان یا کہ گُٹّ ءَ آپ ءِ دَرآ ہَگ ءِ توار ـ

گِل پَلاس: (گِل ـ پَ ـ لاس) (ن گ) گِل مال ـ (2) ہما مَرْدُم کہ گِل مالگ ءِ کار ءِ کنت ـ

گُل پیچ :(گُل ـ پے ـ چ) (ن گ) (س گ) جلیب ـ (2) دُرّءِ سیم ءِ سرءِ پتّا ہَگ ـ

گِلِٹّ :(گِ ـ لِٹ ـ ٹ) (ن گ) تاس ـ (2) گوڑو ـ گوڑیں چیز ـ (3) پوپَل ـ

گُل چَکَن :(گُل ـ چَ ـ کَن) (ن گ) دوچ ءِ نام اِنت ـ **گُل ءُ ژَلانگوک** :(ن گ) دوچ ءِ نام اِنت ـ **گُل کَپّ** :(گُل ـ کَپ ـ پ) (ن گ) چگینی دوچ ـ

گُل چین :(گُل ـ چے ـ ن) (ن گ) پتنگ ءِ گوش ـ

گُل دَژنجُک :(گُل ـ دَژ ن ـ جُک) (ن گ) چگینی دوچ ـ

گَلّر :(گَل ـ لَر) (ن گ) ہما مردیں زَہگ کہ رِیش ءُ بَروت ءِ نہ رُدَنت ـ خُسرہ ـ کَلّر ـ کوسہ ـ

کِلّر :(کِل ـ لِر) (ن گ) صاف ـ سَلّہ ـ شیشار ـ لسّہ ـ

گُلَری :(گُ ـ لَ ـ ری) (ن گ) بَردَست ـ پَس ءِ پُشتی ہَڈّ ـ پدَگ ـ اُمائیل ـ

گُلّری :(گُل ـ لُ ـ ری) (ن گ) کُچِکّ ءِ کسانیں چُکّ ـ کُچِکّ ءِ گُلّڑ ـ کُٹّی ـ کُتری ـ

کِلّڑ :(کِل ـ لَڑ) (ج گ) گرد ، دَژ اج ءُ جان ءِ پُرّ ـ چہ ہر کنڈ ءَ گرد ءُ پُرّ ـ ڈِکّ ـ گرٹّ ـ **کِلَلڑی** :(کِل ـ لَ ـ ڑی) گردی ـ پُرجانی ـ گرد بُوتگ ءِ جاور ـ

گُلّڑ :(گُل ـ لُڑ) (ن گ) کُچِکّ ءِ کسانیں چُکّ ـ کُٹّی ـ کُتری ـ گُلری ـ کُٹّو ـ چُکّٹ ـ گُلّو ـ (2) گُرک ، ہَیکّ یا ہر یَکّ رَسترے ءِ گوْنڈیں چُکّ ـ

گَلّڑ: (گَل ـ لَڑ) (ن گ) دَژ اج ءُ زنڈیں داریا بُنڈ ـ (2) گرد ءُ ڈکّیں چیز ـ (3) (س گ) گوْنڈ ءُ زنڈ ـ

گُل زَمین :(گُل ـ زَ ـ می ن) (ن گ) ڈیہہ ـ سرزَمین ـ وطن ـ مُلک ـ حاک ـ ڈگار ـ

گِلِستَگ :(گِ ـ لِس ـ تَگ) (ن گ) (س گ) گِلیں زَمین ـ ہما ڈگار کہ آئی ءِ زَمین گِل اِنت ـ

گَلَسَگ :(گَ ـ لَ ـ سَگ) (ن گ) کُچّکانی ڈَل ـ بازیں کُچِکّ ـ کُچّکانی رَم ـ

گُل سُہر :(گُل ـ سُہہ ـ ر) (ن گ) گلاب ءِ پُلّ ـ (2) دَژ چکّے ـ

گَلِسی :(گَ۔لِ۔سی) (ن گ) مال ءُ اولاکانی گردِن ءِ گوات گرَگ یا اَلماسک ءِ ناجوڑی یے۔

گَلِک :(گَل۔لِک) (ن گ) نِشتِن جاہ ءِ ہردوئیں مَگانی بَہرءِ بزیں گوشت۔ بز گوشت۔ کَپَل۔ لِنگ۔ کونچلا سک۔نند جاہ۔ نِشتن جاہ۔ زُبّ۔

گِلک :(گِل۔ک) (ن گ) ڈڈّیں سُہریں رنگی شے ئے کہ گوں آئی ءِ داراں رنگ دئینت۔

گِل کنڈ :(گِل۔کَن۔ڈ) (ن گ) سُہر دانگیں کروچیں مَچّے۔

گِل کار :(گِل۔کار) (ن گ) کُمبار۔ لِچکار۔ گِل ءِ کار کنوک۔

گِل کاری :(گِل۔کا۔ری) (ن گ) لِچ کاری۔ بان بندیں اُستاءِ گوں گِل ءِ کار کنگ۔

گُل کار :(گُل۔کار) (س گ) ہما چیز یا گُد کہ آئی ءِ سرءِ چہ ہر رنگیں آبریشُم ءِ نکش ءُ نِگار دو تلگ۔ چِنّک کار۔ پُلکار۔ (2) گُل دوچوک۔

گُل کاری :(گُل۔کا۔ری) (ن گ) گُل کارءِ کار۔ (2) نکش ءُ نگار کنگ۔

گِلک دان :(گِ۔لِک۔دان) (ن گ) واڑہانی رنگدان کہ سُتّرءِ پلّیں اَنت ءُ تہتگ یا دارءِ سرءِ کشک رندنت ءُ نِشان جنّنت۔

گِلکَغ :(گِل۔کَغ) (ک گ) نرم نرمیگ ءِ جہل ءِ روَگ۔ شِترگ۔ سُرگ۔ کِنزگ۔

گلّگگ :(گَ۔لِک۔گَگ) (ک گ) چہ آپ دان، شِیشگ یا گُگّی ءُ جہلگ ءِ دَپ ءِ آپ ءِ درآ ہک ءِ توار۔

گُل کند :(گُل۔کَن۔د) (ن گ) چہ شکر، نالگین ءُ گُلاب ءِ آپ ءِ جوڑ کُتگیں درمان۔ (2) وشّ ءُ بزّاہ داریں کندگ۔

گُلگ :(گُل۔گ) (ن گ) زُلف۔ داشتگیں دِڑیشیں پُٹ۔ مُود۔ گُلا لِک۔ پُٹ۔ لوگار۔ (2) مردین ءِ داشتگیں سرءِ دَڑاجیں مُود کہ کوپگ سَراں لونجان بہ بنت۔ **گُلگی** :(گُل۔گی) زُلفی۔ (2) ہما کہ گُلگ ئے پِر۔

گِلگ :(گِ۔لَگ) (ن گ) زَنگ۔ ماسیت۔ دِل رَنجی۔ ماتن۔ گِلہ۔ شکائست۔ شکایت۔ گلَو۔ **گِلگ دیگ** :(گِ۔لگ۔دی۔یگ) (ک گ) گوں کسےءِ دِل گرانی دَرشاں کنگ۔ زنگ جَنگ۔ **گِلگ شُونی** :(گِ۔لگ۔شُو۔نی) (ن گ) زَنگ شودی۔ گِلگ دَرشان کنگ۔ **گِلگ کنگ** :(گِ۔لگ۔کَ۔نگ) (ک گ) کسےءِ زنگ ءِ جَنگ۔ دل گرانی دَرشان کنگ۔ زَنگ جَنگ۔

گِلگ دار :(گِ۔لگ۔دا۔ر) (س گ) دِل گراں۔ دِل رَنج۔ گِلہ مَند۔ گِلگ مَند۔ زَنگ ریز۔

گَلگ :(گَ۔لَگ) (ن گ) کاروان۔ قافلہ۔ بازیں اُشترے کہ بارءُ سامان ءِ لڈّ اِتگ ءُ ہمراہی ءِ رونت۔ (2) اَسپ ءِ رمگ۔ بازیں اَسپ۔ (3) گل۔ رم۔ (4) مُرگانی رم۔ (5) نیادی۔ ہما جاگہ کہ اُود ءِ چہ دُورءِ مال کارنت ءُ بہا کننت۔ **گلگ پان** :(گَ۔لگ۔پان) (ن گ) گلگ ءِ پانگ پا۔ اَسپانی سَراہُرّ۔ اَسپانی دیم پان۔ **گلگ ءِ پڑ وشگ:** کاروان ءِ یکّ یکّ بُوتگ۔ (2) نیادی ءِ پڑ وشگ۔ **گلگی** :(گَ۔لَ۔گی) (ن گ) ہما کہ گوں گلگ ءِ نسبت داریت۔

گُلگ :(گُ۔لگ) (ک گ) گوات گرَگ۔ کُپّگ۔ گرّگ۔ سڑ پگ۔ (2) زہر بُوتگ۔ بدتب بُوتگ۔ (3) سَمبہگ۔ بزّاہ دار بُوتگ۔

گُل گِدار: (گُل۔گِ۔دا۔ر) (ن گ) کسانیں دیوان۔ دمانےءِ گِندُک۔ لِسان۔ (2) مجلسی۔ وَشّ گداریں مَرُدم۔ وَشّ گپّ۔

گِلگ مَند :(گِ۔لگ۔مَن۔د) (س گ) زَنگ ریز۔ گِلگ دار۔ گلو تگ۔ ناوشّ بُوتگ۔ **گِلگ مندی** :(گِ۔لگ۔مَن۔دی) (ن گ) دل آزاری۔ دل رنجی۔

گُل گڑک :(گُل۔گڑک) (ن گ) پُلّ ءِ گڑک۔ نازُرکیں کِشار۔

گِل گڑک :(گِل۔گر۔ک) (ن گ) کسانیں دَڑ چکے یا پچّ ءِ رُدوم، آئی ءِ گرک۔

گلگڑگ :(گل ۔گَ ۔ڑگ) (ک گ) چہ کاری ئیں ٹپّ ءِ وَرگ ءِ یا چہ حدّ ءِ گیش دَرد ءِ مَردُم یا دِگہ ساہ دارے ءِ گُٹّ ءِ گوں بے ہوشی ءُ بے ساہی ءِ تواراے دَر آہگ ۔ گڑگڑگ ۔ فریاد کنگ ۔ (2) مِنّت ءُ زاری کنگ ۔ ایر دَستی منّگ ۔

گلگل : (گل ۔گل) (ن گ) چہ دار ءِ جوڑ کُرتگیں پَڑّک ۔ داری پَرّگ یا چرک ۔ چہر ۔ کپّی ۔ گردُون ۔

گُلگُل : (گُل ۔گل) (ن گ) گُٹّ ءِ پُرّ ءِ آپ ۔ آپ ءِ گُٹّ ءِ پُرّ ءِ دَپ ءِ کنگ ءُ دَر ءِ ریچگ ۔ غُلغُلو ۔ (2) چمّانی نیام ءِ اَرسانی ترّگ ۔ (3) کوہی بود ۔ **گُلگُل بُوَنگ** : (گُل ۔گُل ۔ بُو ۔نگ) (ک گ) اَرسانی چہ چمّانی ایر ریچگ ۔ **گُلگُل جنگ** : (گُل ۔گل ۔ جَ ۔نگ) (ک گ) آپ دَپ ءِ تہہ ءِ کنگ ءُ گُبّاں پُرّ ءُ ہورک کنگ ءِ گوں ہمے آپاں دَپ ءِ شودگ ۔ آپ ءِ دَپ ءِ کنگ ءُ ریچگ ۔ غُلغُلو ۔

گُل گُلاپ : (گُل ۔گُ ۔لاپ) (ن گ) گُل سُہر ۔ گُل گُلاپ ءِ پنّ ۔

کِلکِلان : (کِل ۔کِ ۔لان) (ن گ) گہنیچ ۔

گُل گُلنجک : (گُل ۔گُ ۔لَن ۔جُک) (ن گ) بٹّاگگ ۔ کوہی بٹّاگ ۔

کِل گوُنگ : (کِل ۔گوُں ۔گ) (ن گ) نوک رودیں گوُنگ ۔ (2) کسان ءُ پٹکلیں مچّ ۔ (3) چہ بر ءِ ایر لڈّیں بلے گونڈ بالادیں مچّ ۔

کِل ماش : (کِل ۔ماش) (ن گ) پادمال ۔ لگت مال ۔ لپاشان ءِ ۔ پادمال کنان ءِ ۔ **کِل ماشگ** : (کِل ۔ما ۔شگ) (ک گ) لتاڑگ ۔ لگاشگ ۔ گوں پاداں ژند کنگ ۔ پادمال کنگ ۔ لپاشگ ۔

کِل مال : (کِل ۔مال) (ن گ) بان بندانی ہما پتنیں دار کہ دیوار ءِ جتگیں گِلاں ہم لسون ءُ صاف کنت ۔ دِیوالاں لیپڑ کنگ ءِ اَزباب ۔ گِل پاس ۔

گُلمب : (گُ ۔لُم ۔ب) (ن گ) دَپ ءِ پُرّے شِیر یا دِگہ آپیں چیزے ءِ یکّ گُٹ ءِ تننگ ۔ گبّانی پُرّے ۔ گُٹّے ءِ گیش تر ۔ گُٹّ ۔ تِننگ ۔ سُرک ۔ گُلاٹ ۔ **گُلمبگ** : (گُ ۔لُم ۔بَگ) (ک گ) گُلمب کنگ ۔ آپیں یا بزیں چیزے ءِ یکّ پارگی وَرگ یا تننگ ۔ شلّو پگ ۔ گُلاٹگ ۔ ایر برگ ۔

گِل مُود : (گِل ۔مُود) (ن گ) مَردُم ءِ زند ءِ کائی ماں گِل ءِ دونگ ۔ (2) میٹیں حاک ءُ بز ءِ مُود ءِ سُرشنگیں ساٹ ۔ میٹ ءُ مُود ءِ گوں آپ ءِ تر کننت ءُ گِل مُود جوڑ بیت ، ہمے گِل مُود ءِ پہ علاج ءِ ہاتر ءِ مَردُم ءِ پرشتگیں ہڈّ ءِ بند ءُ اَبیل ءِ لو جنت ءُ گوں نل ءِ بندنت ئے ۔

گُل میہہ : (گُل ۔مے ۔ہ) (ن گ) آسن یا دار ءِ جوڑ کُرتگیں مزنیں میہہ کہ دیوال ءِ ٹوکگ ءُ گُدے یا دِگہ چیزے دَرنجگ بیت ۔ (2) اَپس ءِ بندگ ءِ میہہ ۔ (3) تمبو ءِ میہہ ۔ (4) مزنیں میہہ ۔

گُل نام : (گُل ۔نام) (ن گ) چہ بُندریں نام ءِ اَبید دِگہ نامے پہ دوستی ءُ واہگ کسے ءِ پر کنگ یا بندگ یا شاعر ءُ ندکارانی ہما نام کہ پہ نوشتہ ءُ وانگ ءِ کار مرزئے کننت ۔ پنّام ۔

گُل نجگ : (گُل ۔نَ ۔جَگ) (ن گ) دوچے ءِ نام اِنت ۔

گلنڑو : (گَ ۔لَن ۔ڑو) (ن گ) گوک ءِ دُمب ءِ بُن ءِ زنڈیں بہر ۔ بُن دُمب ۔ (2) کلانٹگ ۔ کرّ ۔

گلوٗ : (گَ ۔لوٗ) (ن گ) لوش ۔ تیتجگ ۔ (2) تاک ۔ دَروازگ ۔ (3) شگوشگ ۔

گلّو : (گل ۔لو) (ن گ) ہما کہ گل ئے مزن انت ۔ گلّی ۔ ماہیگے ءِ قسمے ۔

کِلّو : (کِل ۔لوٗ) بچار : کِلگ ۔

گُلّو : (گُل ۔لُو) (ن گ) کُچکّ ءِ کُتری ۔ کُلّڑ ۔ کُٹی ۔

گلُو : (گَ ۔لُو) (ن گ) گُٹّ ۔ شاگور ءِ بُرزی نیمگ کہ گوں دَپ ءِ تہی نیمگ ءِ لگّیت ۔ تک ۔ دَپ ۔ تَوار ءِ نالی یا گُرّ ۔ گردِن ۔

گلُو بند : (گَ ۔لُو ۔بَن ۔د) (ن گ) ہما دَزمال کہ گردِن ءِ بندگ یا کو پگّاں کنگ بیت ۔

کِلّوتگ : (کِل ۔لو ۔تگ) (ن گ) گژ یوگی بُوَنگ ءُ زنگ جنگ ۔ کِلگ کنگ یا گپّ جنگ ۔ دِل گژان بُوَنگ ۔ نارضائی ۔ گژ یوگی بُوَنگ ۔ کِلگ مند ۔ زنگ ءُ زاری ۔ **کِلّوتگی** : (کِل ۔لو ۔تَ ۔گی) (ن گ) کِلگ مندی ۔ دل گژانی ۔ دل رنجی ۔

گِلُور :(گِ۔لُو۔ر)(ن گ) مشکول۔گوں وَتی فکرءِ خیالاں مشکُول۔

گَلُّور :(گل۔لُور)(ن گ) گُٹّ ءِ چیرءِ لونجانیں گوشت۔پس ءِ گُٹّ ءِ چیرءَ دولونجانیں گوشت ءِ ٹُکّر۔گلّیر۔گلیرَگ۔

گُلُوشت :(گُ۔لُوش۔ت)(ن گ) دَژ چک یاوَلّ ءِ ہما بر کہ چہ پُلّ ءِ بُن ءَ نوکی کیش اِتگ بلے پُلّ ءِ حُش اِتگیں بُن ءَ پر انت کہ کپگی انت بلے انگت دَپ ءَ انت۔

گلّوئی :(گل۔لُو۔ئی۔) بچار: گُٹّوکی۔

گِلَہ :(گِل۔لَہ)بچار : گِلگ۔

گلّہ : (گل۔لَہ)(ن گ) گندیم۔دان۔**گلّہ ءِ ایرَ ہت** : (ن گ) جو پاگ ءِ ہلاسی۔گلّہ ءِ رون ءِ موش ءِ ہلاسی۔**گلّہ ءِ رون** : (ن گ) گلّہ ءِ رُنگ ءِ وہد۔**گلّہ کِش** :(گل۔لَہ۔کِش)(ن گ) گلّہ ءِ کشگ ءِ موسم۔(2) گلّہ ءِ تہم کار ءِ موسم۔**گلّہ ءِ گبّ** :(ن گ) گلّہ ءِ ہوشگ کہ چہ پوش ءَ دَرا تکگ۔**گلّہ گیچ** :(گل۔لَہ۔گے۔چ) (ن گ) گلّہ یادان ءِ پہک ءُ صاف کنگ ءِ گیچن۔(2) (س گ) چو گلّہ ءَ گیچگ ءُ صاف کنگ۔

گِل گمَر : (گِل۔گَ۔مَر)(ن گ) دژ چک ءِ نہال۔بُنار۔

گلّی :(گل۔لی)(د)(ن گ) نیلّ۔اِسپیتیں گُداں مان کنگ ءِ نیلّیں رَنگ ءِ آرتینک۔(2)مرَن گُبّ۔

گِلِیپ:(گِ۔لے۔پ)(ن گ) وَرَگ دان۔(2) ڈاکو۔دُرج۔**گِلپیّ** :(گِ۔لِپ۔پی)(ن گ) کڑی داریں ڈاکو۔

گُلیر : (گُ۔لے۔ر)(ن گ) جمک۔پہ شِکار ءَ جمکیں دار ءِ ہر دو سَراں دَژاجیں ربڑ ءِ بندگ ءُ شکاری گلیر اَڑ دیگ۔

گلّیر :(گل۔لی۔ر) بچار :گلّور۔

گُلیرَگ :(گُ۔لے۔رَگ) بچار : گلّور۔

گلّیرَگ :(گل۔لی۔رَگ)(ن گ) سِیاہ پس ءِ گُٹّ ءِ چیرءِ دولونجانیں چلمب۔

گلّیڑ :(گل۔لیڑ)(ن گ) گوک یا کائیگر ءِ گردِن ءِ چیرءَ دَژاجی ءِ لونجانیں گوشت رَنگیں پوست کہ آ شگورانی چیرءَ بگر دا نکہ سینگ ءَ رَسیت۔گلور۔(2) مال ءِ گُٹّ ءِ چیرءَ دولونجانیں پوست۔

گلّیم :(گِ۔لی۔م)(ن گ) رِلّی۔جُلّ یا بزگوا پیں گُد کہ دَلوَت ءِ مانپوشگ بیت۔

گلّین :(گل۔لے۔ن)(ف گ) گلّینگ ءِ فرماں گال: بہ گلّین۔تاچین۔

گلّینگ :(گل۔لے۔نگ)(ک گ) تاچینگ۔پہ زور چہ یَک جاگہے ءِ روان دیگ۔درکنگ۔ہکّل کنگ۔تڑاس دیگ۔تہوڑگ۔جہینگ۔(2) لوگ ءِ پاد کنگ۔لڈّینگ۔**گلّینگی** :(گل۔لے۔نَ۔گی)(ن گ) گلّینگ ءِ آوَکی بِزاں گلّینگ ءِ کار کنگی انت۔(2) تاچینگی۔پادکنگی۔جہینگی۔

گلّینتگ :(گل۔لین۔تگ)(ک گ) گلّینگ ءِ گوستگال بِزاں گلّینگ ءِ کار بُوتگ یا کُتگ۔(2) تاچینتگ۔پادکُتگ۔جہینتگ۔رواں داتگ۔**گلّینتگیں** :(گل۔لین۔تَ۔گیں)(س گ) گلّینگ ءِ دیریں گوستگال بزاں گلّینگ بُوتگ۔(2) تاچینتگیں۔پادکُتگیں۔رواں داتگیں۔جہینتگیں۔(3) ہما کہ گلّینتگ۔

گُلّین :(گُل۔لے۔ن)(ف گ) گُلینگ ءِ فرماں گال :بہ گُلّین۔

گُلّینگ :(گُل۔لے۔نگ)(ک گ) چیزے ءِ ماں آپ ءَ ترّ کنگ۔شُرد کنگ۔آپ ءَ ماں کنگ۔میچّل کنگ۔**گُلّینگی** :(گُل۔لیں۔نَ۔گی) گُلّینگ ءِ آوَکی۔(2) ترّ کنگی۔میچّل کنگی۔

گُلّینتگ:(گُل۔لین۔تگ) گُلّینگ ءِ گوستگال۔(2)میسّینگ۔ترّ کُتگ۔**گُلّینتگیں** :(گُل۔لین۔ت۔گیں) گُلّینگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ ترّ کُتگ۔ہما کہ گُلّینتگ۔

گُم :(گُ۔م)(ن گ) گار۔ہژ گُم۔بیگوْاہ۔بے سوج۔(2) دُور۔**گُمسار**:(گُم۔سار) (س گ) گار۔ بے گوْاہ۔ زیان۔گارات۔**گُم سَر** :(گُم۔سَر)(س گ) سَرءِ گار بُوتگ۔بے گوْاہ۔گار۔گُمسار۔گارات۔زیان۔**گُم ءُ گار** :(ک گ) بے گوْاہ بُوتگ۔زیان بُوتگ۔گار ءُ گُمسار۔گارات۔

گَم :(گَ۔م)(ن گ) ہما سُنگ کہ مال ءُ دَلوَت ءِ سَرءَ گرَگ بیت۔(2) اَرزُن۔(3)غم۔فکر۔خیال۔دِل تپرکہی۔**گَم جَت** :(گَم۔جَت) گمی۔گمانی آماچ۔**گَم جتیں** :(گَم۔جَ۔تیں) گَم آماچیں۔

گُمار : (گُ ۔ مار) (ن گ) سَرءِ سوج ۔ پنت ۔ راہ شونی ۔ (2) تورِشت ۔ مارِشت ۔

گُمان : (گُ ۔ مان) (ن گ) زانگ ۔ سماہ ۔ گت ۔ اُمیت ۔ (2) وَہم ۔ شکّ ۔

گُمانہَ : (گُ ۔ ما ۔ نہَ) (ن گ) لسّھیں ءُ چہ دَست ءِ دِل ءَ کمّیں مَستِر کِردیں سِنگ کہ پہ گُمسی ءُ کپّی لیب ءَ کارمرز بیت ۔

گُمبارَگ : (گُم ۔ با ۔ رَگ) (ک گ) ٹوپ ءِ توار ۔ گرّانیں توار ۔ گُمبارہ ۔ ٹوپ ۔

گُمبارہ : (گُم ۔ با ۔ رہ) بچار : گُمبارَگ ۔

گُمبُد : (گُم ۔ بُد) (ن گ) اَنچیں جاگہہ یا کِس کہ آئی ءِ سَر گرد بہ بیت ۔ (2) مسلمانانی زیارت، مَسِیتّ یا اِندِگہ مذہبانی عبادت جاگہانی ہما بُرزتریں بَہر کہ چوسَرءِ کبّہ ءَ گِرد اِنت ۔ گِرد ۔ دَربند ۔ کُبّہ ۔ (3) اِنزار ۔ چست ۔ اُرُش ۔ ہلمہ ۔ (4) رُمب ۔ تَگ ۔ **گُمبُد کنگ** : (گُم ۔ بُد ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) اِنزار کنگ ۔ دیم ءِ کِنزِگ ۔ سِرّ بندَگ ۔ یکّ پارَگی اَناگت ءَ چست بُوئنگ ۔ ہُونژ گِرَگ ۔ بڑانز گِرَگ ۔ (2) کِشار ءِ زُوت رُدَگ ۔ کِشار ءِ رُدوم گِرَگ ۔

گُمبُذی : (گُم ۔ بُ ۔ زی) (ن گ) ہیک ءِ پچک ۔

گُمبی : (گُم ۔ بی) (ن گ) لیبی ۔

گُمبیلہ : (گُم ۔ بے ۔ لہ) (ن گ) مال ءُ دَلوتانی کُشگ ءِ ہند ءُ جاگہہ ۔ کوش جاہ ۔

گُمّت : (گُم ۔ مَت) (ن گ) ہما آپ کہ بُوجِیگ یا دِگہ اَنچیں دَریائی اولاکے ءِ تہہ ءَ چہ تختگانی شَم ءُ دَراں کم کم ءَ چُکّرّ یت ءُ جم بہ بیت ۔

گُمّت چِن : (گُم ۔ مَت ۔ چِن) (ن گ) شیپو ۔ کاسَگ ۔ بُوجِیگ یا دَریائی اولاکانی تہہ ءَ چُرّاِتگ ءُ آ تکگیں آپانی دَرکنگ ءِ کاسَگ ۔

گُمتان : (گُم ۔ تان) بچار : گوُمتان ۔

گُمُر : (گُ ۔ مُر) (ن گ) ناچ ۔ چاپ ءِ وڑے ۔

گُمَر : (گَ ۔ مَر) (ن گ) کِشار ءِ رُدوم گِرَگ ۔ گمرہ کنگ ۔ پاد آیگ ۔ **گمرہ** : (گم ۔ رہ) (ن گ) بودآرَگ ۔ رُدوم ۔ کِشار ءِ رُدوم ۔

گُم راہ : (گُم ۔ را ۔ ہ) (س گ) بے پَرواہ ۔ مست ۔ راہ ءِ رد ۔ بدراہ ۔ بَرگَشتَگ ۔ بے راہ ۔ بے لگام ۔ بے ہزم ۔ سَرمَست ۔ نَوائندگ ۔ **گُم راہی** : (گُم ۔ را ۔ ہی) بَرگَشتَگی ۔ بے راہی ۔ بدراہی ۔ بے پَرواہی ۔

گُمّرگیر : (گُم ۔ مَر ۔ گی ۔ ر) (ن گ) جگَرد ۔ آپ چرّ ۔

گُمگُمار : (گُم ۔ گُ ۔ مار) (ن گ) گرّانیں توار ۔ زُرمبشت ۔ سَکّیں گرّانیں ءُ جکسینوکیں توار ۔ (2) گرّانیں دَردءِ مارِشت ۔

گُمگُمارَگ : (گُم ۔ گُ ۔ ما ۔ رَگ) (ک گ) گرّند ءِ یا گرّند ءِ ڈَولیں توار ۔ (2) گرّانیں دَردءِ سَبَب ءَ چہ دَپ ءِ دَرآ تکگیں توار ۔

گُمگُماریں : (گُم ۔ گُ ۔ ما ۔ ریں) (س گ) گرّان ءُ پُر دَردیں ۔ (2) ہما کہ گُم گُمار ءِ نِسبَت داریت ۔

گُم نام : (گُم ۔ نام) (س گ) بے نام ۔ بے گواہ ۔ ہمائی کہ نام ءُ توار گار بہ بیت ۔ **گُم نامی** : (گُم ۔ نا ۔ می) (ن گ) کم نامی ۔ بے گواہی ۔ **گُم نامیں** : (گُم ۔ نا ۔ میں) (س گ) کم نامیں ۔ بے گواہیں ۔

گُمیز : (گُ ۔ می ۔ ز) (ن گ) آپ دَست ۔

گُناہ : (گُ ۔ ناہ) (ن گ) رَدکاری ۔ بدیں کار ءِ کنگ ۔ خطا ۔ جُرم ۔ ڈوہ ۔ عیب ۔ عیب دار ۔ مَیار ۔

گُناہ گار : (گُ ۔ ناہ ۔ گار) (ن گ) خطاکار ۔ گُناہ کنوک ۔ ڈوہی ۔ پِٹّی ۔ خطائی ۔ ڈوہ دار ۔ مَیار بار ۔ مَیاریگ ۔ **گُناہ گاری** : (گُ ۔ ناہ ۔ گا ۔ ری) (ن گ) خطاواری ۔ ڈوہ داری ۔ میار باری ۔ **گُناہ گاریں** : (گُ ۔ ناہ ۔ گا ۔ ریں) (س گ) خطاکاریں ۔ ڈوہ داریں ۔ میار باریں ۔

گُبند : (گَ ۔ بُن ۔ د) (ن گ) روچ بَرکت ءِ وَہد ءِ ہما مُچیں تہاری کہ روچ ہمیشی ءِ تہہ ءَ گار بیت ۔

گُنج : (گُن ۔ ج) (ن گ) وَلّے ءِ بَرے کہ سَکّ زَہر بیت ءُ شکر ءِ بیماری ءِ عِلاج ءَ کارمرز بیت ۔ کُل کُشتگ ۔ کَول ۔ زَہر ۔ گُلانچو ۔ تہل ۔ (2) گُد ءِ کرّشک ۔ گُچّ ۔ **گُنج ءِ بُوئنگ** : زَہرگِرَگ ۔ زَہربُوئنگ ۔ بدتَب بُوئنگ ۔ (2) وَرگی چیزے ءِ سکّ زَہرءُ بدتام بُوئنگ ۔ **گُنجو** : (گُن ۔ جو) (ن گ) ہما گُد کہ گُنج یا کرّشک ءِ پِر بہ بیت ۔ مرّنیں شلوار ۔ بازپٹّیں شلوار ۔ (2) گُنج یا کل کُشتگ ءِ وڑیں ۔

گَنج : (گَن۔ج) (ن گ) مال۔ دنیا۔ زَرّ۔ خزانہ۔ (2) بازار۔ (3) بازآبادی۔ (4) پُرّ۔ رحمت۔ (5) دَرپے کہ آئی تہہ ءَ ہوشگان مان گنَنت۔ (6) پِڑی۔ نیادی۔ (7) کِرّ چک۔ کوس۔ **گَنج بُونگ** : (گَن۔ج۔بُو۔نگ) (ک گ) مال ءُ دولت ءِ باز بُونگ۔ مال دار بُونگ۔ سیر بُونگ۔ **گَنجی** : (گَن۔جی) (ن گ) گَنج ءِ واہند۔ (2) ہما کہ گوں گَنج ءَ نِسبَت داریت۔ (3) دان کنَیل کنگ ءِ لیکوٗے۔ (4) ہفتگ ءِ ہفتمی روچ۔ شَمبے۔ **گَنجیں** : (گَن۔جِ ن) (س گ) بازیں۔ (2) زیادہیں مڈّی۔

گُنجائشت : (گُن۔جا۔اِش۔ت) (ن گ) جاگہہ۔ دَر۔ جوازت۔ دَست رَس۔ رَہش۔ گُشاد۔

گَنجشک : (گَن۔جِش۔ک) (ن گ) گوٗنڈیں بالی مُرگے۔

گَنجِشک : (گَن۔جِش۔ک) (ن گ) گلّہ ءِ ہوشگ۔

گُنجَک : (گُن۔جَک) (ن گ) گوٗن ءِ سُسر۔ (2) سُرگ۔ (3) چیزے ءِ دِکہ چیزے ءِ تہہ ءَ بَرگ ءُ آرگ۔ (4) گُتّ کنگ۔

گَنج دار : (گَن۔ج۔دار) (س گ) مال دار۔ زَردار۔ گنجانی واہُند۔ **گَنج داریں** : (گَن۔ج۔دا۔ریں) (س گ) مالداریں۔ پیزگاریں۔ زَرداریں۔ ہستومندیں۔

گَنجی پراک : (گَن۔جی۔پرٗا۔ک) (ن گ) (د) پِشک ءِ چیر ءِ پوشاک۔

گَند : (گَں۔د) (ن گ) دَلوَت ءِ لِڈّ۔ گَس۔ گَند ءُ گَس۔ گَیت۔ (2) ہما پیسّ اِتگ ءُ سَرءِ اِتگیں ماہیگ کہ چِہ آہاں کِشاری سمات ءُ دِکہ چیز جوڑ بیت۔ **گَند ءُ گَسّ** : (ن گ) لِڈّ۔ گَند ءُ گَرَسّ۔ (2) ریش ءِ ریم۔ گَند۔ لَرت۔ پِرت۔ ریم ءُ حون۔ دوٗر دیگی۔ بے کاریں شے ءُ اَزباب۔ چَلّ ءُ پون۔ **گَند ءُ گَنش** : (ن گ) بدبوہ دار۔ لَنش ءُ پتار۔ (2) گَند ءُ گَس۔ **گَند ءُ گَسَڈ** : بدبوہ دار۔ گَند ءُ گَس۔

گِند : (گِن۔د) (ن گ) دیوان۔ گِندَگ۔ (2) (ف گ) گِندَگ ءِ فَرماں گال: بِہ گِند۔ **گِند ءُ مگِند** : (ن گ) گِندَگ بُونگ ءُ نہ بُونگ۔ بَرے گِندَگ ءُ برے نہ گِندَگ۔ ہما کہ بَرے گِندَگ بیت ءُ برے گِندَگ نہ بیت۔ (2) کَم دَرائی کنگ۔ **گِند ءُ نِند** : (ن گ) چلّگی زال ءِ حال پُرسی۔ (2) دیوان۔ مجلس۔ حَبَر ءُ حال۔ ترّان۔ گِند ءُ گِدار۔ دَپ کپگ۔ رفتن ءُ آمدن۔ نِند ءُ نیاد۔ **گِند ءُ نِند کنگ** : (ک گ) اَڑ ءُ جَنجال ءِ صاف کنگ ءِ ہاترءَ دیوان کنگ۔ (2) گِند ءُ گِدار کنگ۔ گالی بُونگ۔ مجلس کنگ۔

گُند : (گُن۔د) (ن گ) مردین ءِ اَندامی اَعضا۔ مردین ءِ نفس ءِ چیر ءِ لونجانیں اَعضا کہ ہَیک اِش مان۔ **گُندو** : (گُن۔دو) (ن گ) ہمائریں مال ءُ دَلوَت کہ آئی ءِ گُند نہ کَش اِتگ اَنت۔ ہما دَلوَت کہ گوٗہتگ نہ اِنت۔ سانڈ۔

گِندار : (گِن۔دا۔ر) (ن گ) مِنگ۔ (2) گدان ءِ توک ءِ دار۔ گدان ءِ چوٹیں دار کہ چوکمان ءَ اِنت۔ گدان ءِ تہہ ءِ چنگیں دار۔ بُندار۔ (3) ہفت رَنگ۔ سَنج۔

گَنداکو : (گَن۔دا۔کو) (ن گ) اِسپِتان۔ کَسانکور۔ اِسپَند۔ (2) گنداکو بازیں جَنینی ناڈُراہیانی عِلاج ءُ جِنّ ءِ دَر کنگ ءِ مُلّائی یا بَلّی ٹَکّ ءُ ٹاک ءِ ہم کارمرز کنگ بیت۔

گِندُک : (گِن۔دُک) (ن گ) گِندَگ۔ چارَگ۔ دِیدار۔ گِند ءُ گِدار۔ **گِندُکی** : (گِن۔دُ۔کی) (ن گ) گِند ءُ نِند ءِ دود۔ پہ چارَگ ءُ گِندک ءِ رَوّ آ۔

گِندَگ : (گِن۔دَگ) (ک گ) پہ چَمّ چیزے ءِ رَنگ ءُ ڈوَل ءِ زانگ۔ گرٗشت۔ گِندُک۔ نظر میم کنگ۔ (2) چَمّ کپت۔ دپ کپگ۔ دُچار کپگ۔ چارَگ۔ دِیدار کنگ۔ ڈِیک دیگ۔ دِیدار۔ یال کنگ۔ سیل کنگ۔ **گِند ءُ گِدار** : (ن گ) گِندُک۔ گِندُکی۔ رَوَگ ءُ آہگ۔ دِیدار کنگ۔ **گِندِشت** : (گِن۔دِش۔ت) (ن گ) میم۔ گِندَگ۔ گِندَگ ءِ جِند۔ گِرِش۔ **گِندَگی** : (گِن۔دَ۔گی) چارَگی۔ دوچار کپگی۔

گَندَگ : (گَن۔دَگ) (س گ) بَد۔ خَراب۔ رَد۔ بے کار۔ شَرّ۔ خبیث۔ نسک۔

گَند ءُ گُربَگ : (ن گ) زَرد کُلونٹیں مچّ۔

گُندگوْج : (گُن ـ د ـ گوْ ـ ج) (ن گ) چہ موکوءَ مَسترِیں تیز رَواجیں لُو لکے ـ جرَمس ـ

گندَگی : (گَن ـ دَ ـ گی) (ن گ) حرابی ـ گند ـ بدبوہ دار ـ (2) بے ادبی ـ شیطانی کلپی ـ پلپینڈی ـ **گندَگیں** : (گَن ـ دَ ـ گیں) (س گ) ہما کہ خَراب اِنت ـ بدیں ـ خَراب ـ

گندَل: (گَن ـ دَل) (ن گ) سَرجمیں نِپاد ـ بیرُم ـ جُلّ ـ رِلّی ـ گدرول ـ لیپ ـ (2) چہ پڑم ءِ ٹھینتگیں پازوار ـ **گندَلاں رَوگ**: (گَن ـ دَ ـ لاں ـ رَ ـ وَگ) گوں جنینےءَ وپت ءُ واب کنگ ـ (2) شبرہی ءَ رَوگ ـ (3) وَپسگ ـ **گندَل ءِ سارَگ** : (ک گ) نِپاد ءُ گندلانی یکّے دومی ءِ سَرءَ ایر کنگ ـ گندل ءِ شِفارَگ ـ

گِندَوان : (گِن ـ دَ ـ وان) (ن گ) پچّار ـ ٹوکی ـ دیوان ـ مجلس ـ تزان ـ

گِندوک: (گِن ـ دو ـ ک) (ن گ) ہما کس یا چیز کہ گندیت ـ چمّ ءِ ـ (2) چمّ ءِ دِیدُک ـ تُوتُک ـ (3) شاہد ـ گواہ ـ

گندَہ : (گَن ـ دَہ) (ن گ) ناپاک ـ خَراب ـ نجِسّ ـ مُردار ـ (2) رُسوا ـ گندَگ ـ **گندَہ تَب** : (گَن ـ دَہ ـ تَب) بدتب ـ نارضا ـ دِل رَنج ـ

گندَہ باک : (گَن ـ دَہ ـ باک) (ن گ) ناڈُراہی یے کہ باکارَگ سَکّیں بدیں بوہ کننت ـ (2) چہ دَپ ءَ دَرآتکگیں لاپ ءِ گَکّ ـ گاسولگ ـ گوْرسوچک ـ

گندَہ ذات : (گَن ـ دَہ ـ ذات) کم ذات ـ کم نَسل ـ کم اَصل ـ

گندَہ ریش : (گَن ـ دَہ ـ رِے ـ ش) (ن گ) سُہرباد ـ شُومَکّ ـ

گندَہ ریم : (گَن ـ دَہ ـ رِے ـ م) (ن گ) پہ مَردُم ءُ اُشتر ءِ کُلّگ ءِ جَلّگ ءِ عِلاج ءَ دَرمانکا ہے ـ

گندَہ کار : (گَن ـ دَہ ـ کار) (س گ) سِلّ کار ـ خَراب کار ـ بدکار ـ خبیث ـ زِناکار ـ **گندَہ کاری** : (گَن ـ دَہ ـ کا ـ ری) (ن گ) سِلّ کاری ـ حراب کاری ـ بدکاری ـ بدپئیلی ـ **گندَہ کاریں** : (گَن ـ دَہ ـ کا ـ ریں) (س گ) بدکاریں ـ سِل کاریں ـ حراب کاریں ـ بدپئیلیں ـ

گندَہ گو : (گَن ـ دَہ ـ گُو) (س گ) سِلّ زُبان ـ بدگُو ـ پُوچ حبَر ـ دیوان زَوال ـ **گندَہ گُوئیں** : (گَن ـ دَہ ـ گُو ـ ئیں) (س گ) سِلّ زبانیں ـ بدگوئیں ـ بدشاتیں ـ پُوچ حبَریں ـ بدگوْشیں ـ دیوان زوالیں ـ

گندَہ گوہ : (گَن ـ دَہ ـ گو ـ ہ) (س گ) سَکّیں سِلّیں گوہ وَروک ـ کپتہ حبَر ـ گوہ حَبَر ـ

گندَہ ماس : (گَن ـ دَہ ـ ماس) (س گ) ہما کہ مات ئے چہ کَم ترِیں نَسل ءَ بیت ـ پچار مات ـ کم ذات ـ کم اَصل ـ

گندَہ مَرد : (گَن ـ دَہ ـ مَر ـ د) (س گ) ناشَرّ ـ (2) شرّیں ءُ کار آمدیں مَردُم ـ

گندَہ ناڈُراہی : (گَن ـ دَہ ـ نا ـ ڈُرا ـ ہی) (س گ) ہما ناڈُراہی کہ عِلاج ئے نیست ـ

گندَہ ناہار : (گَن ـ دَہ ـ نا ـ ہار) (ن گ) سُوّر ـ لَدِی ـ خنزیر ـ

گندی : (گَن ـ دی) (ن گ) رِلّی ـ بے کاریں لیپ ـ کوْہنیں نِپاد ـ

گندیم : (گَن ـ دی ـ م) (ن گ) گلّہ ءِ دان ـ دانینک ـ گلّہ ـ

گندِیم دُڑوشُم: (گَن ـ دی م ـ دُڑ و ـ شُم) (س گ) گندیم رَنگ ـ گندِیم گونَگ ـ **گندِیم رَنگ** : (گَن ـ دی م ـ رَں ـ گ) گندِیم گونَگ ـ گندیم دُڑوشُم ـ **گندِیم گونَگ** : (گَن ـ دی م ـ گو ـ نَگ) گندیم رَنگ ـ گندِیم دُڑوشُم ـ

گندِیم کاہ : (گَن ـ دی م ـ کاہ) (ن گ) مال ءُ دلوت ءِ وَرَگی بہار کاہے ـ

گندیِمّی : (گَن ـ دی م ـ می) (ن گ) ہما کہ گوں گندِیم ءِ نِسبَت داریت یا کہ چہ گندِیم ءَ جوڑ بُوتگ ـ (2) اِستارے کہ اَگاں چہ شامانی وَہدءَ رَندَ رکیت گڑا اچدءُ رَند ءِ موسم پہ گندِیم کِشگ ءَ شَرّ نہ اِنت ـ

گنڈ: (گَں ـ ڈ) (ن گ) بُرّ ءُ بڑ ین ـ (2) دوچ ـ (3) گرُنچ ـ پنڈ ـ پھندی ـ (4) اَگرڑی ـ پیوَند ـ اَگرُ پیچّ ـ (5) گُوت ءِ چہ لاپ درنیا ہگ ـ لاپ ءِ بند بُوتگ ـ **گنڈ کنگ** : (گَن ـ ڈ ـ کَ ـ نگ) (ک گ) تاوان بار کنگ ـ (2) لنگ ءُ مُنڈ کنگ ـ پاد ءِ رَگانی

بُرّگ۔ **گنڈ ءُ سنڈ :** (ن گ) وڑے نہ وڑے ءَ کئی ءَ پُورہ کنگ۔ (2) اَگّرِ دیگ۔ اَگّری۔

گنڈگ : (گن۔ڈَگ) (ک گ) دوچِک۔گنڈ جنگ۔سر دوچ کنگ۔ اَگّری دیگ۔ سلہاڑغ۔(2) یکّ ہند کنگ۔ پُشتک جنگ۔ چِپُڑ جنگ۔ پیچّ ءِ مان دیگ۔ **گنڈگی :** (گن۔ڈَ۔گی) دوچِکی۔اَگّری دِیگی۔

گِنڈِک : (گِن۔ڈِک) (ن گ) گانڈیں مُود۔ پیچانک۔ گھانڈ۔

گنڈکپ : (گں۔ڈ۔کَپ) (س گ) لُچّ۔لوفر۔دُزّ۔لفنگا۔

گنڈو : (گن۔ڈُو) (ن گ) آپ ءِ دارگ ءِ مزنیں بند۔ تلاپ۔ ٹُوبو۔زونک۔

گنڈیل : (گن۔ڈی۔ل) (ن گ) کاھے۔گرِنچن۔

گنزِگ : (گِن۔ زِگ) (ن گ) ہما گُد کہ شودگ ءَ پد ھُشک کنگ بیت بلے آئی تہہ ءَ تری ءِ سان ئے مان بہ بیت۔ سان دار۔ کم ھُشک۔نمب دار۔

گنزغ : (گن۔زَغ) (ک گ) شُمار کنگ۔ حساب کنگ۔ (2) فکر جنگ۔لیکگ۔

گنزی : (گن۔زی) (ن گ) وزت۔ہیرتیں لیکؤ۔ دِل ءِ ہیرتیں حیال۔ دلیل۔ ہیس۔گرِتّی۔فکر۔(2) دُوپ۔ وش بُوہی ئے کہ سِیر ءُ شادہانی وہداں کارمرز بیت۔

گنش : (گن۔ش) (ن گ) بدیں ءُ جونیں بوہ۔ ڈُونڈ ءِ بوہ۔ **گنش بندگ :** (گن۔ش۔بَن۔دَگ) (ک گ) بدیں بوہ کنگ۔گندیں بوہ ءِ یکّ پارگی شِنگ بُوہگ۔ **گنشہ :** (گن۔شَہ) (ن گ) دُژوگ۔ بٹاک۔ نہ وشّیں تژان۔(2) بدبوہ داریں حبر۔ کپتگیں ءُ بےنفیس تژان۔ **گنشی :** (گن۔شی) (ن گ) بدبُوہ دار۔بدیں بوہ کنوک۔(2) دژوگ بُرّ۔ بٹاکی۔ کپتگ حبر۔

گُنش : (گُن۔ش) بچار : گُشّ۔

گنّغ : (گن۔نَغ) (ک گ) مُشگ۔لگاشگ ءُ ہورت کنگ۔

گُنگ : (گُن۔گ) (ن گ) ہما مرُدم کہ گپّ جت مہ کنت۔ بے توار۔ گُنگلو۔مُس۔ بےزبان۔ پرُشتہ دَپ۔ **گُنگو :** (گُن۔گو) (ن گ) گُنگ۔ ہما کہ حبرکُت نہ کنت۔ **گُنگی :** (گُن۔گی) (ن گ) گُنگ بُوہگ ءِ جاور۔(2) بےزبانی۔پرُشتہ دپی۔

گنگ : (گن۔گ) (ن گ) اَباشکو۔حیران۔سربتگ۔گنگ ءُ سر۔ وانگ۔ ہبکّہ۔ **گنگ ءُ سر :** (س گ) حیران۔ اَباشکو۔ ہبکّہ۔سربتگ۔

گُنگُدام : (گُن۔گُ۔دام) (ن گ) مال ءُ دَلوت۔ چارپاد۔ (2) ناسہی۔ ناسرپد۔ بےزبان۔ بےدپ۔ حیوان۔ دابہہ۔ **گُنگ ءُ دامی :** (ن گ) ناسرپدی۔بےزبانی۔ دابہی۔حیوانی۔ بےگویاکی۔

گنگل: (گن۔گل) (ن گ) لیب ءُ گوازی۔ وشّی۔(2) ہما لیب کہ سیل ءُ گرد ءُ شکار ءِ شادہانی دوراں بیت۔(3) ہمراہ۔ سنگت۔ دوست۔(4) کسان۔کسان عمر۔

گنوان : (گن۔وان) (ب گ) ئبا کنئے۔نبا کنئے کہ چوش بہ کنئے یا چوش مہ کنئے۔ پہریزگی گالے۔

گنوخ : (گَ۔نوخ) بچار : گنوک۔

گنوخو : (گَ۔نو۔خو) بچار : گنوکو۔

گنوک : (گَ۔نو۔ک) (ن گ) (س گ) بےسار۔ ہما مرُدم کہ زانگ ءُ ساہ ءَ یلہ داتگ۔ پُورت۔ بےسُرّ۔ پاگل۔ پوک۔ بےسُدھ۔بےسَر۔گنوخ۔جگّو۔ بودلّا۔ بھُونش۔ بےبُھوں۔جیرّی۔ اَبلہ۔ دیوانگ۔ ریٹا۔شیدا۔سربتگ۔سرچرّ۔سرمست۔ بےساہ۔(2) اَلگر۔ (3) مستانہ۔ملنگ۔ اَبدال۔ **گنوک تزّگ :** (گَ۔نوک۔تز۔زَگ) (ک گ) ساریں مرُدمے ءِ گنوک بُوہگ۔بےسُدھ ءُ ساہ بُوہگ۔ ہنوش بُوہگ۔ **گنوکو :** (گَ۔نو۔کو) (س گ) نیم گنوک۔(2) چو گنوک ءَ۔ بھُونش۔ پُورت۔ گنوک چال۔ بودلّا۔ بےسُدھ۔ سَربتگ۔ **گنوکی :** (گَ۔نو۔کی) (ن گ) گنوک بُوہگ۔ بے ساری۔ بےزانت ءُ ساہی ءِ گُڈی سیم سَر۔ ملنگی۔ پُورتی۔ دیوانگی۔

ریٹائی۔ **گنوکیں** :(گَ۔نو۔کیں)(س گ) بے ساریں۔بے سماہیں۔بے سُدّھیں۔دیوانگیں۔گہیڑیں۔ریٹائیں۔ابدالیں۔سر ءِ وَتیں۔

گنوک چال :(گَ۔نوک۔چال) بچار : گنوکو۔

گَنہہ : (گَ۔نہہ) سیر۔مُکیم۔مال دار۔ہزگار۔زرّدار۔ہستومند۔**گَنہیں** : (گَ۔نِ۔ہیں) مالداریں۔مُکیمیں۔ہستومندیں۔ہزگاریں۔

گُنّی :(گُن۔نی)(ن گ) گوشت یا ماہیگ ءِ کا لگ ءِ مَزَنیں ٹُکّر۔گوشت ءِ مَزَنیں پُچُل۔

گَنی : (گَ۔نی)(ن گ) گندیم ءِ ٹانڈا۔ہوشگ ءِ دُمب۔(2) گَنہہ۔

گُو :(گُو)(ن گ) ہمے گند کہ چہ مَردُم یا ساہ دار ءِ روتاں کین ءِ راہ ءَ دَر کاینت۔گیت۔گُوت۔**گُوتی** :(گُو۔تی)(ن گ) جون۔ہاڈال۔(2) ہما کہ رِیتّ ءُ رِیتّ۔گیت ءَ مین۔بدبوہ دار۔(3) ہما کہ گوں گُوت ءَ نسبت داریت۔**گُوہی** :(گُو۔ہی)(ن گ) ہما کہ گوں گُوت ءَ نِسبَت داریت۔

گو :(گؤ)(ن گ) گُشوک۔(2) گوشت ءِ کساں گال۔(3) لبز ءِ گُڈسرءَ کارمرز بیت ءُ گُشوک ءِ بزانت ءَ دنت، چوش کہ کم : کم گو۔راست : راست گو۔

گؤ :(گؤ)(ن گ) زحم ءِ دستگ یا مُشت۔

گؤ آر :(گؤ۔آر)(ن گ) ثمرہ داریں کاہے۔کاہے کہ ایشی ءِ بَراں یا کوسگاں نارُشت ہم کننت۔

گؤاپ :(گؤا۔پ)(ن گ) کِشار ءِ دہ یا پانزدہ دازرون۔(2) گوں دوئیں باسکاں بغل ءِ پُرّے گندیم ءِ ہوشگ۔(3) گؤ پچگیں۔گؤ پچگ ءِ نموںگ۔گؤ پچ ءِ کار۔(4) جنین ءِ مُودانی رَندگ ءُ نچین کنگ۔(5) فصل ءِ بُرّگ ءُ نچین ءَ ایر کنگ۔(6) کرّاَب، زُرت یا دِگہ کِشار ءِ بُرّگ ءُ آ ئی ءِ بر یا ہوش ءِ سر چِنگ ءِ ہاترءَ ردءَ ایر کنگ۔(7) کاہ ءِ رُنگ ءُ حُشک کنگ ءِ ہاترءَ تالان کنگ۔

گؤاپار :(گؤا۔پار)(ن گ) دو دارلِکّ کنگ ءِ دَز اجی ءَ دار بندگ ءُ ایشی ءِ سَرءَ ماہورتاپ ءَ دیگ۔(2) گؤپوک۔گؤپچ ءَ کار کنوک۔(3) اُستاءِ ہما تختگ یا پٹنیں ءُ ہم لسونیں دار کہ گوں آئی ءَ دیوال یا بان ءِ دون ءَ برابر یا صاف کنت۔

گؤات :(گؤ۔آت)(ن گ) ہوا۔آ کہ کَشّیت ءُ چہ ہمیشی ءَ دُزاہیں ساہ دار زِندگ اَنت۔(2) تیز۔زَرّاب۔ایردپ۔(3) زالبُولانی وَہم ءِ نادُزاہی۔پاہار۔نیمون ءِ نادُزاہی۔باد۔(4) دُزوگیں مَرَن مردی۔ہوسّ۔ہوا۔**گؤاتانی ایرارگ** :(گؤا۔تا۔نی۔ایر۔آ۔رَگ) پہ دَرمان ءُ دارگ جان ءِ یکّ اَندامے ءِ یا کہ ریش ءِ گؤاتاں جہل بَرَگ۔**گؤات ءِ ایرآ ہگ** : پہ ڈُہل ءُ سُرنا یا کہ پہ چَنگ ءُ سُروز پُرّ بُونگ ءَ رَند گؤاتی ئیں نادُزاہ ءِ جان دُراہ بُونگ۔(2) گؤات ءِ کم بُونگ۔**گؤات ءِ ایرکپگ** : جان ءِ گؤات ءِ کم بُونگ۔**گؤات ءِ بند بُونگ** :(ک گ) گؤات ءِ نہ کشّگ۔**گؤات ءِ تَرّگ** :(ک گ) گؤات ءِ کشّگ ءِ راہ ءِ بدل بُونگ۔(2) موسم ءِ بدل بُونگ۔**گؤات جَنگ** :(گؤات۔جَ۔نگ)(ک گ) دَمَگ۔گؤات دیگ۔گؤات کنگ۔**گؤات چَنڈ** :(گؤا۔ت۔چَن۔ڈ)(س گ) گؤات سَر۔گؤات ءِ سَر کنگ ءِ وہد۔بیگاہ۔**گؤات ءِ دارگ** :(ک گ) گؤات ءِ نہ کشّگ۔گؤات ءِ بند بُونگ۔**گؤات دیگ** :(گؤا۔ت۔دی۔یَگ)(ک گ) دَمَگ۔پرّارگ۔گؤات جَنگ۔چیزے چہ گؤات ءَ پُرّ کنگ۔(2) کسے ءِ جَنگ ءُ آ ئی ءِ دَپ ءُ دیم ءَ گؤات دیگ۔**گؤات ءَ دیگ** :(ک گ) پہ صاف کنگ ءَ بال دیگ۔ہیرتیں چیز ءِ چَگّل دیگ کہ گؤات ءَ ئے بہ بارت۔**گؤات ءِ رِچگ** :(ک گ) گؤات ءِ ایرآ ہگ۔گؤاتانی کم بُونگ۔**گؤات ءِ سَرکنگ** :(ک گ) گؤات ءِ کشّگ۔**گؤات ءِ سُرگ** :(ک گ) گؤات ءِ کم کشّگ۔**گؤات ءِ شِیلّگ** :(ک گ) گؤات ءِ تُژند کشّگ۔تیزیں گؤات۔**گؤات کپت** :(گؤات۔کَپ۔ت)(س گ) گؤات ءِ بند بُونگ۔(2)(ن گ) ہما جاگہہ کہ گؤات کشّیت۔

ڈَنّ۔ ہَما ہندءَ کہ گْوات مان کیت۔ گْوات دیم۔ **گْوات کپت بُوتگ** : (گْوات۔کَپ۔ت۔ بُو۔تَگ) ڈَنّ ءِ سَرءَ یا گْوات ءِ دَپ ءَ بُوتگ۔ اَندیم نہ بُوتگ۔ **گْوات ءِ کپگ** : (ک گ) گْوات ءِ کَم کنگ۔ گْوات ءِ جَہل آ ہگ۔ گْوات ءِ بند بُوتگ۔(2) ایرماد بُوتگ۔ **گْوات کَشّ** : (گْوا۔ت۔کَش۔ش) (ن گ) ہَما جاگہہ کہ اُودءَ گْوات وَشّ کَشّیت۔ **گْوات ءِ کشّگ** : (ک گ) گْوات ءِ سُرگ ءُ مَردُم ءَ لَگّگ۔ گْوات ءِ سَر کنگ۔ (2) گْوات داتگیں چیزے ءِ گْواتانی دَر کنگ۔ **گْوات کنگ** : (گْوا۔ت۔ کَ۔نگ) (ک گ) ہَوَسّ کنگ۔(2) چہ نزوری ءَ سَرءِ دَرہگ۔(3) بارگیں یا نزوریں چیز ءِ سُرگ۔(4) گْوات سَر کنگ۔ (5) دَمگ۔ **گْوات ءِ کول** : (ن گ) گْوات ءِ شیکّ یا شیموش۔

گْواتام : (گْوا۔تام) (ن گ) یکّ دَرچکے۔

گْوات پُلّ : (گْوا۔ت۔ پُل۔ل) (ن گ) کُوٹگ ءُ تیتجک ءِ وَلّ ءِ ہَما پُلّ کہ بَرنہ بیت ءُ رِچیت۔

گْوات جَت : (گْوا۔ت۔جَت) گْوات جَتگیں۔ ہَما نادُراہ کہ آئی ءَ بدپَہریزی بُوتگ ءُ گْوات ءَ جتگ ءُ۔

گْوات جَن : (گْوا۔ت۔جَن) (ن گ) ہَما نادُراہی کہ پَہریز نہ کنگ ءِ سَبَب ءَ بیت۔ بیمار ءِ گْوات ءِ لَگّگ ءُ وَشّ نہ بُوتگ۔(2) بے پَہریز۔ بے رکّ۔(3) چہ مچّ ءَ ہَما ناہ ءُ کُلونٹ کہ گْوات اِش دَوَر دَنت۔ **گْوات جَن بُوتگ** : (گْوات۔جَن۔ بُو۔تَگ) نادُراہ ءِ دوار نادُراہ بُوتگ۔ نادُراہ ءِ چہ گْوات ءُ گْوپش ءَ بے پَہریزی۔ **گْوات ءِ جَنگ** : ناجوڑی یے کہ مَردُم ءِ دَپ، دَست ءُ پاد چوٹ بَنت۔ بادءِ جَنگ۔ اَدرَنگ۔ باد۔

گْوات جتیں مَلّ : (گْوات۔جَ۔تیں۔مَل۔ل) (س گ) مستیں بور۔ بندواریں اَسپ۔

گْوات دَرد : (گْوا۔ت۔دَر۔د) (ن گ) جنین ءِ چُکّ ءِ وَدی بُوتگ ءَ پیسر ءِ کَم کَمّیں دَرد۔

گْواترک : (گْوا۔تر۔ک) (ن گ) ریکستگ۔ ریکستان۔

گْوات راه : (گْوا۔ت۔را۔ہ) (ن گ) دَرِیچہ۔ دَرِیگ۔

گْوات روپ : (گْوا۔ت۔رو۔پ) (ن گ) پاہروپ۔ گْوات ءِ نادُراہی ءِ ایرماد کنوکیں دارُو۔

گْوات سَر : (گْوا۔ت۔سَر) (ن گ) پَٹّ۔ ڈَنّ۔(2) بیگاہ ءِ ہَما وہد کہ کَوش سَرکنت۔ گْوات چنڈ۔(3) کَوش ءِ کشّگ۔ گْوات ءِ سَرکنگ۔(4) پُردماغ۔ ہُونڑو۔ سُبک سَر۔

گْواتگ : (گْوا۔تَگ) (ن گ) کوہی دَرمانکا ہے۔ جِرّ ءُ بوچے۔ دَرمانے۔ شُوتک۔

گْوات گپت : (گْوا۔ت۔گِپ۔ت) (ن گ) نِوان۔ ہَما جاہ کہ گْوات ءِ دیم ءَ چیزے بِداریت۔

گْوات گِر : (گْوا۔ت۔گِر) (ن گ) دَرِیگ۔ ماڑی ءِ ہَما دَرِیگ کہ چمُودءَ گْوات بئیت۔ بادگیر۔(2) ماڑیانی سَر بُرءِ بہر۔

گْوات گرگ : (گْوا۔ت۔گِ۔رَگ) (ک گ) گڑگّ۔ لاپ ءِ گْوات بُوتگ۔ گُٹّ بُوتگ۔ کُلگ۔ چست بُوتگ۔ ٹیسک۔ جَرس کنگ۔ ڈَمبرگ۔ ٹوپگ۔ کُپگ۔ اَلماسک۔ آلماسک۔ آپرغ۔ ڈمبگ۔ زِڈّگ۔ کُڑامب۔ کُڑامبگ۔(2) ریش یا مرتگیں جون ءِ گْوات ءَ پُرّ بُوتگ۔ سیغّ۔ پُرّ بُوتگ۔ پُلّگ۔ پہرڑ۔ پہرغ۔ گڑّ لگ۔ (3) پڑّور بُوتگ۔ (4) ہَوا کنگ۔ ہَوَسّ کنگ۔ زہر گِرَگ۔ سُرگ۔ رشت بُوتگ۔ پادآ ہگ۔ **گْوات ءِ گِرگ** : پہ شکارءَ گْوات ءِ اَندیم کنگ۔ گْوات ءِ دیم ءَ کنگ۔

گْوات گیچن : (گْوات۔گے۔چِن) (ن گ) گْواتو۔ دموک۔ جَلّی۔

گْواتو : (گْوا۔تو) (ن گ) پنڑ۔ جَلّی۔ چٹو۔ گْواسو۔ دَموک۔ گْواگیچن۔(2) کُلّڑ ءِ ہَما ہیک کہ غَیر ءِ کُروس ءُ تُس کنگ ءَ بیت کہ آچُورُو نہ بیت۔(3) گُند کشتگیں کائیگِر ءُ پاچن۔ گوہتگ۔ خَسّی۔(4) ہَوا کنوک۔ پانڈوسی۔ ٹَرنَڑ کنگ۔ سُبکّ۔ کم شَرف۔

گْواتی : (گْوا۔تی) (س گ) بے شَرَف۔ بے عِزَّت۔ بے آبرو۔ ہَوَسّی۔ ہَوائی۔(2) (ن گ) گْوات ءِ نادُراہ۔ نیمونی گْواتیگ۔

گْواتیانی زار ءِ ایرآ ہگ : پہ ڈُہل ءُ سُرنا نادُراہ ءِ پہ پُرّ بُوتگ ءُ مست

بُوتنگ ءَوا ہگ دار بُوتنگ ۔(2) گْواتی ءِسَر ءُسَر ینگ ءُ گوں زیمرانی سُر ءَ ناچ کَنگ ۔

گْواتیگ : (گْوا۔تی۔گ) بچار : گْواتی۔

گْواج :(گْو ا۔ج) (ن گ) گْواہی ۔ پیغام۔

گْواجار :(گْوا۔جار) (ن گ) رسال۔ پیغام ۔ پہ سا نگ ءَ پیغام روان دیگ۔ (2) مفتیں حَبَر۔ بے نفیں تڑان ۔ (3) پیہار۔ پاد تڑاپ۔ **گْواجاردیگ** :(گْوا۔جار۔ دی۔ یگ) مفتیں تڑان کَنگ ۔ سُبکّ کَنگ ۔ (2) تُرسینگ۔ پادتڑ اپ دیگ ۔(3) پہ سا نگ ءَ رسال رواں دیگ ۔

گْواچن :(گْوا۔چِن) (ن گ) ہما حَبَر یا کار کہ آئی ءِ گْو اہی اَست۔ (2) ظاہر۔ سَہرا۔ پڈّرا۔(3) راست۔ راستیں گالوار۔

گْواچِنی :(گْوا۔چِ۔نی) (ن گ) گْواہی۔ ظاہری۔سَہرائی۔ (2) راستی۔حَقّی۔

گْواچی:(گْوا۔چی) (ن گ) تحفہ۔ٹیکی۔سوگات۔(2) بانجیگ ۔ (3) توشگ۔(4) باپارمال۔چیز ءِ عوض ءُ بدلی۔(5) شِکار۔

گْوار :(گْوا۔ر) (ن گ) ہما دار کہ بان بندبان ءِ دون ءِ برو بر کنگ ءَ کارمرز کنت۔

گْوارچ :(گْوار۔چ) (ن گ) گُدے کہ دیم ءَ دارنت ئے ءُ مُرگ ءِ شکار ءَ کَننت۔(2) اَندیم۔ دیم پان۔سَلّ۔

گْوارِش :(گْوا۔رِش) بچار : گْوارِشت۔

گْوارِشت :(گْوا۔رِش۔ت)(ن گ) ہَوَر۔(2)ہَوَرانی موسم۔ ہَوَر ءِ گْوارگ۔ہَوَر بُوتنگ۔گْوارگ۔(3)جَمبَرانی گْوارگ ءِ کار۔

گْوارِک :(گْوا۔رِک) (ن گ) ہُورتیں تڑونگل۔ہَوَر ءِ ہُورتیں پُڑی کہ یخّ بندنت ءُ برف جوڑ بنت۔(2)مَشک یا مازُو ءِ چُرّوکیں آپ کہ چہ یخّ بُوتنگ ءِ سَبَب ءَ برف جوڑ بُوتگ اَنت۔

گْو ارک :(گْو ار۔ک)(ن گ) کِشاری گْونڈیں بند۔ بیلَگ بند۔

گْوارگ :(گْوا۔رَگ)(ن گ) رِچگ۔ چہ بُرز ءَ جَہل رِچگ۔ (2) ہَوَر ءِ گْوارگ۔ہَوَر ءِ رِچگ۔چہ جَمبَراں آپ ءِ رِچگ۔جَمبَر ءِ گْوارگ۔گْوارِشت۔جِیہر۔ **گْوارگی** :(گْوا۔رَ۔گی)(ن گ) گْوارگ ءِ آوَکی بڑاں جمبر اِندءُ ناانِدءَ گْواریت۔ **گْواروک** :(گْوا۔روک)(ن گ)ہما جَمبَر کہ ہرچیت۔سَکّیں گْواروکیں جَمبَر۔ **گْوارِیت** : (گْوا۔رِیت) (ک گ) گْوارگ ءِ آوَکی بڑاں جَمّرنوکی گْواریت۔ (2) دنت۔بَخشیت۔

گْواروپ : (گْوا۔روپ)(ن گ) دَرمانکاہے۔

گْواری :(گْوا۔ری)(ن گ) زَردکلونٹیں مچّے۔

گْواری دَرَنّہ :(گْوا۔ری۔دَ۔رَن۔نہ) (ن گ) کوہی بوئے ماذران۔ گْواری دَرہ۔

گْواری دَرہ :(گْوا۔ری۔دَ۔رہ) بچار: گْواری دَرَنّہ۔

گْواڑَگ :(گْوا۔ڑَگ) (ن گ) کڑومگ۔(2) نہ تَرکّ اِتگیں پُلّ۔(3) سُہریں پُلّے۔(4) سُہر یا زَردیں رَنگ ءِ پُلّے کہ بہار گاہ ءَ رُدیت۔

گْواز :(گْوا۔ز)(ن گ) پہ کچّ ءُ کساس ءَ دوئیں دَستاں کہ پِشان ئے چہ یکّ دَستی ءِ لَنکُک ءَ بگر دا نکہ دومی دَست ءِ توکی لَنکُک ءِ دَڑاجی۔ دوئیں دَستانی شَہار ءِ دَڑاجی۔ دوئیں دَستانی ءُ دوئیں دَست ءِ لَنکُکانی دَڑاجی ءِ کچّ۔

گوَاز:(گَ ۔ واز) (ن گ) چِش ءِ سَر بر ءِ پوست۔ (2) ہر دَڑ چِکے ءِ دار ءِ پوست۔چَکَل۔کُچَل۔کوچینک۔ **گوَازجَنگ** :(گَ۔واز۔جَ۔نگ) (ک گ) گْواز ءِ چہ دار یا شاح ءَ جتا کَنگ۔ **گوَاز دیگ** : (گَ۔واز۔دی۔یگ) (ک گ) گُدءَ گوَاز ءِ رَنگ دیگ۔ **گوَازی** :(گَ۔وا۔زی) (ن گ)ہما کہ گوں گوَاز ءَ ہم گڑنچ اِنت۔

گْو ازی : (گْوا۔ زی) (ن گ) لیب۔ لَیو۔ بانزی۔ بازی۔ **گْوازی گِر** :(گْوا۔زی۔گِر) (ن گ) گْوازی کَنوک۔ لیبی۔لیب زانت۔

گۆزِند : (گۆ۔زِن۔د) (ن گ) جانی تاوان۔(2) نقصان۔(3) اَنا گت ءَ گروکیں ناڈُزاہی۔

گۆازینگ : (گۆا۔زِے۔نگ) (ک گ) دِزِکّ ءُ مَیدان ءَ چہ کسے ءَ گۆزگ ءُ آئی ءَ رند ءَ پشت گیجگ۔(2) دیم ءَ برَگ۔ تیر کنگ۔ مٹّا ہگ۔ مٹّا ئینگ۔(3) دیم ءَ روَگ۔(4) پُتریِنگ۔ مان کنگ۔(5) اَنچوش کنگ کہ بہ گۆزِیت۔(6) تلک ءُ گۆزی ءِ لیب ءَ یکّے سَرکنت آ ئی ءِ تلک چہ دومی ءِ سَرکُرتگیں تلک ءِ نشان ءَ بہ گۆزیت بزاں آ گۆازینیت۔(7) کُٹّینگ۔ بائینگ۔پُشتی کنگ۔**گۆازینگی** : (گۆا۔زے۔نَ۔گی) گۆازینگ ءِ آوَکی۔(2) باہینگی۔(3) مٹا ہگی۔ دیم ءَ برَگی۔(4) پشت گیجگی۔

گۆازینتگ : (گۆا۔زین۔تگ) (ک گ) گۆازینگ ءِ دیریں گۆستگال۔(2) ہما کہ گۆازینتگ۔**گۆازینتگیں** : (گۆا۔زین۔تَ۔گیں) گۆازینگ ءِ دیریں گۆستگال۔(2) ہما کہ گۆازینگ بُوتگ۔

گۆاش : (گۆا۔ش) (ن گ) ایرا پگ۔ ہما زَمین کہ چہ کوَر ءِ آپ ءَ سیراپ بیت۔ کوَر ءِ دامن۔ کوَر ءِ کش ءُ گوَر کہ کوَر ءِ آپ ءَ گیپیت۔ کوَرگیپت۔(2) کوَر ءِ مَلّ اِتکیں کِشاری ڈگار۔ ہما زَمین کہ کوَرآئی ءَ را مٹّ دنت۔(3) آپ ءِ چہ شان ءَ ایرریچگ ءُ پڑ ءَ اہیں ڈگاراں سَر بُوَنگ۔(4) لیڑ وءِ مستی۔لیگوٗاش۔(5) کروس ءِ پہ تُس کنگ ءَ نکینگ ءِ چَپّ ءُ چاگِرد ءَ ترَّگ ءُ مستی شون دیگ۔(6) پس ءِ میشانی بندجاہ۔ واڑ۔(7) کوہ ءِ دیم۔ کوہ ءِ چاگِرد۔ کوہ ءِ ریمیں ہند۔

گۆاشاپ : (گۆا۔شاپ) (س گ) اَنچائیں ترّان۔ بےنفیں ترّان۔ گۆات ءَ شاپگ۔ ماں گۆات ءَ شاپتگیں۔

گۆاگیچن : (گۆا۔گے۔چِن) بچار : گۆات گیچن۔

گۆالگ : (گۆا۔لگ) (ن گ) چہ مُود ءَ جوڑ کُرتگیں مَزنیں دَرپ کہ گونی ءِ ڈوَل ءَ گۆ پتگ۔ دانانی مَزنیں ءُ پڑ اہیں دَرپے۔ کاہی۔ باردان۔ دَرپ۔ کونٹ۔**گۆالگ دوچ** : (گۆا۔لگ۔دو۔چ) (ن گ) گون دوچ۔ ہما سوچن کہ گوں آئی ءَ گۆالگ دوچنت۔(2) ہما مَردُم کہ گۆالگ دوچیت۔(3) ناسَرپد۔ ناسہی۔ بےسُدّھ۔**گۆالگ گۆرابُونگ** : (گۆا۔لگ۔گۆ۔را۔بُو۔نگ) بےتاہیر بُونگ۔ بدآ ہگ۔ کسے ءِ وشّی ءَ نہ وشّ بُونگ۔ ہنچائیں ءُ بےمقصدیں چست ءُ ایر کنگ۔**گۆالگی** : (گۆا۔لَ۔گی) (ن گ) ہما کہ گوں گۆالگ ءَ نسبت داریت۔(2) ہما کہ گۆالگ ءَ انت۔

گۆامیچ : (گۆا۔می چ) (ن گ) اِسپیتیں میسک ءِ بُوٹگ۔ گۆامیش۔ کوہی بُوٹی یے کہ جرّانی شودگ ءَ کار ءَ کیت۔ کوہلو۔

گۆامیچک : (گۆا۔می چ۔ک) بچار : گۆامیچ۔

گۆامیش : (گۆا۔مے۔ش) بچار : گۆامیچ۔

گۆامیل : (گۆا۔میل) (ن گ) آپ ءَ دوَر دیگ۔ آپ ءَ کنگ۔**گۆامیل دیگ** : (گۆا۔میل۔دی۔یَگ) (ک گ) وَت ءَ یادگہ کسے ءَ آپ ءَ پُنڈ ینگ۔**گۆامیلگ** : (گۆا۔مے۔لگ) (ک گ) آپ ءِ تہہ ءَ بےمقصد ءَ وَ تارا پُنڈگ ءُ تر کنگ۔

گۆانڈ : (گۆا۔ن۔ڈ) ہمسا ہگ۔ نزّیکی۔**گۆانڈی** : (گۆان۔ڈی) (ن گ) ہمسا ہگ۔(2) ہمسا ہگی۔(3) دو قومانی یا دو خاندانانی یکّے دومی ءِ ہمسا ہگی۔ سیماندر۔ ہم پَلّ۔ ہم سیم۔ ہم حدّ۔

گۆانزگ : (گۆاں۔زگ) (ن گ) گونڈیں ہندول کہ نُنّگ ءَ آئی ءِ تہہ ءَ واپینت۔ کسانیں چُکّانی سہرینگ ءُ واپینگ ءِ ہند۔ جُلونٹ۔ شاگ۔ گوڈی۔ شیکوک۔ جُونٹ۔ جُونٹک۔ پانکی۔ ہندول۔**گۆانزگی** : (گۆاں۔زَ۔گی) (ن گ) ہما کہ گوں گۆانزگ ءَ نسبت داریت۔(2) ہما کہ گۆانزگ ءَ انت۔

گۆانسگ : (گۆاں۔سَگ) بچار : گہاسَگ۔

گۆانک : (گۆان۔ک) (ن گ) بُرزیں توار۔ ہکّل۔ ییہار۔ ترّک۔ جار۔ ڈاہ۔ صلوات۔**گۆانک ءِ پر کنگ** : (ک گ) توار جنگ۔ ییہار دیگ۔ پہ مڑء گۆانک جنگ۔**گۆانک جنگ** : (گۆان۔ک۔جَ۔نگ) (ک گ) ماہیگ ءِ کُشگ ءِ یکّ موسُمے۔(2) توار جنگ۔ جار پڑینگ۔(2) پہ مَدّتّ ءُ کُمکّ ءَ توار پِرجنگ۔**گۆانک کنگ** : (گۆان۔ک۔کَ۔نگ) (ک گ) تَوار کنگ۔

گوانکو : (گوان۔کو) (ن گ) گوانک کنوک۔ ڈاہی۔(2) کوہنیں قِصّہانی رُوءَ جاتوگ کہ شپ ءَ مَردُم ءَ گوانک کنت ءُ بارت۔ پہ گوانک۔ **گوانکی** : (گواں۔کی) (ن گ) جارچین۔ ڈاہی۔ جارجَنوک۔

گوانگال : (گواں۔گال) (ن گ) ہما گال کہ کسے ءَ گوانک جَنگ ءَ کارمرز بیت۔ چوکہ: او۔اے۔

گواہ : (گوا۔ہ) (ن گ) نِشان۔ ثبوت۔ شاہِد۔ ظاہری۔ سہرا۔ ہستی۔ **گواہ کنگ** : (گوا۔ہ۔کَ۔نگ) تڑان کنگ۔ اَحوال دیگ۔(2) گندگ بُوئگ۔ ظاہری کنگ۔ **گواہگ** : (گوا۔ہگ) (ک گ) ہست بُوئگ۔ پیدا بُوئگ۔ رَسگ۔ گندگ بُوئگ۔ دَرَکّ۔

گواہی : (گوا۔ہی) (ن گ) شاہِدی۔ گواج۔(2) ہُر ماگ ءِ رَنگ ءِ موسم ءِ جار۔ **گواہی دیگ** : (گوا۔ہی۔دی۔یَگ) (ک گ) شاہِدی دیگ۔ واستُو آ ہگ۔(2) ہست بُوئگ۔(3) ظاہری کنگ۔ پیدا بُوئگ۔ **گواہی ءِ روَگ** : (ک گ) شاہِدی دیگ۔(2) ہچّ ءِ رَنگ بُوئگ ءِ پدّرائی ءِ گواہ۔

گواہتگ : (گوا۔ہ۔تگ) (ن گ) وَشّ تامیں ماہیگے۔

گواہد : (گو ا۔ہِد) (ن گ) شاہِد۔ گواہ۔ نِشانی۔ ظاہری۔

گوائن کِہ : (گوا۔ئن۔کِہ) (گ ر) بِزاں کہ۔ چوبزان۔

گوبارگ : (گو۔با۔رَگ) (ک گ) گارءُ بے گواہ کنگ۔ چیزے ءَ انچو گار کنگ کہ آئی ءِ ہچّ گواہ مہ بیت۔

گوبَٹّ : (گو۔بَٹ۔ٹ) بچار : گووَٹ۔

گواہ بر : (گواہ۔بَر) (ن گ) گواہی دیوک۔ شاہِد۔(2) بُودِشت۔ ہَستی۔ ثابتی۔ **گو اہ برَگ** : (گوا۔ہ۔بَ۔رَگ) (ک گ) شاہِدی دیگ۔(2) گوشگ۔ راستی کنگ۔

گوبز : (گوب۔ز) (ن گ) گودِڑّ۔ گومز۔ ڈیمبو۔ مُنگی۔

گوبلَک : (گوب۔لَک) (ن گ) کُٹینگ۔ کٹومبو۔

گوبند : (گو۔بَن۔د) (ن گ) توم ءِ ریچگ ءِ قدّ ءِ زمین۔

گوبی : (گو۔بی) (ن گ) مَزَن لاپ۔(2) شوہاز۔ پٹّگ۔ چیزے ءِ باروءَ گپّ ءُ تڑان کنگ۔ **گوبی جَنگ** : (گو۔بی۔جَ۔نگ) (ک گ) پولگ۔ گاریں چیزے ءِ شوہازگ۔

گوپ : (گو۔پ) (ف گ) گوپگ ءِ فرماں گال: بہ گوپ۔

گوپتانک: (گوپ۔ تان۔ک) (س گ) ہرچیز کہ گوپگ بیت۔ گوپتگیں۔

گوپتگ : (گوپ۔تگ) (ن گ) تون۔(2) (ک گ) گوپگ ءِ گوستگال بِزاں گوپگ ءِ کار بُوتگ۔ **گوپتگیں** : (گوپ۔تَ۔گیں) (س گ) ہما کہ گوپگ بُوتگ۔(2) گوپگ ءِ دیریں گوستگال۔

گوپانک: (گو۔پان۔ک) (ن گ) گورُم پان۔ گووال۔ گوخل۔ گوک پان۔(2) لگور۔ بے دل۔ تُرسوک۔

گوپ جَنگ : (گوپ۔جَ۔نگ) (ک گ) داریا کرزءِ دَپ ماں دَپ داتگیں دار بند یا کرز بند کہ پہ ماہیگ ءِ گِرَگ ءِ ہاترءَ کَورءِ تچوکیں آپ ءِ چیرءَ کننت۔

گوپڑی : (گوپ۔ڑی) (ن گ) کسانیں جُنپگ۔

گوپش : (گوپ۔ش) (ن گ) گوہر۔ سارتی۔ زِمستانی سارتیں شپ۔ سَردی۔(2) اِستالانی روشناہی۔(3) بے کار۔ زِبَہر۔ ہَما کہ ہچّ ءُ نیست۔ نیزگار۔ **گوپش ءَ دیگ** : (ک گ) اِستالاں دیگ۔(2) چیزے ءِ شپ ءِ ڈَنّ ءَ ایر کنگ۔ چیزے ءِ یامال ءِ گوہری شپاں ڈَنّ ءَ بَندگ۔(3) پہ دَرمان ءِ پُختہ بُوئگ ءُ اَثرمَندی ءِ ہاترءَ دَرمان ءَ شپ ءَ ڈَنّ ءَ ایر کنگ۔

گوپشو : (گوپ۔شو) (ن گ) دَست ءِ بارَگ تریں ہڈّ۔(2) گوش بُن۔

گوپَغ : (گو۔پَغ) (ک گ) مَردُمے ءِ یادلوتے ءِ دُزّگ۔ مَردُم ءِ دُزّگ ءُ چیر دیگ۔(2) مَردُمے ءِ زندگ ءَ گارءُ بے گواہ بُوئگ۔

گوپَگ : (گو۔پَگ) (ک گ) پیشّ۔ مُود یا بندیگ ءِ ریسگ، ٹھینگ یا جوڑ کنگ۔ بِزْ یسگ۔ تنزَغ۔ تنگ۔ ریسَگ۔

(2) (ن گ) دارءِ دار بَند یا کرزءِ کرز بَند کہ کوَری ماہیگ ءِ گرَگ ءِ ہاترءَ کارمرز بیت۔ کَس دپ ءِ پیمیں پہ کرزءُ شنک جوڑ کُرتگیں دامے کہ ماہیگ گِرنت۔ ہمے گوُ پک ءَ کوَرءَ کلگرے یا جگَر دے ءِ دَپ ءَ ایر کننت ئے کہ آ پاں دَر دنت ءُ ماہیگ ہمیشی ءِ سرءَ پشت کپنت۔ **گوُ پکِی :** (گوُا۔ پَ۔ گی) (ن گ) ہما کہ گوُ پک لوٹیت۔ (2) گوُ پک ءِ آوَ کی۔

گُوپَّگ : (گُوپ۔ پَگ) (ک گ) مُشت ءِ توار۔ (2) ٹُپّنگ ءِ توار۔ (3) گرانیں چیزے ءِ کپگ ءِ توار۔

گوپّیل : (گوپ۔ پِ ل) (ن گ) جناوَرے کہ چوگامیش ءَ اِنت بلے چہ گامیش ءَ کستر اِنت ءُ کانٹ ئے پونز ءِ سرءَ پر اِنت۔

گُوپّی : (گُوپ۔ پی) (ن گ) پادءِ کروز ءِ ہٹو۔ پادءِ گُپی۔ مُچّ ءِ اے کش ءُ آ کش ءِ گلّیں ہڈّ۔

گُوپّینگ : (گُوپ۔ پے۔ نگ) (ک گ) مُشت جنگ ءِ توار۔ توار پَرما ہگ۔

گُوت : (گُو۔ ت) (ن گ) گُو۔ گیتّ۔ لانک بوج۔ چہ مَردُم یا ساہ دارے جان ءَ دَرآتکگیں گند۔ **گُوتی :** (گُو۔ تی) سِلّ۔ لیگار۔ (2) ہما کہ گُوت ءِ نسبت داریت۔

گوُتر : (گوُت۔ ر) (ن گ) خُشکی ءِ سَبَب ءَ دَست ءِ پوست ءِ رُوسگ۔ جان ءِ اِسپیتیں کُچل۔ سرءِ خُشکی۔ پڈی۔ پھدّ۔ (2) ہینزءِ ک۔ زکّ۔ یادِ کہ اَنچیں چیزے ءِ سل ءِ پژم یا مُودانی دُور کنگ۔ ہمے مُودانی دُور بُوتگ ءِ را گوُتر گوُ شگ بیت۔ (3) بلوچستان ءِ بندَرے۔

گوُتک : (گوُت۔ ک) (ک گ) گوُجک ءِ گوُستگال بزاں آئی ءِ یا آہاں گوُجک ءِ کارکُت۔ **گوُتلگ :** (گوُت۔ لگ) (ک گ) گوُجک ءِ گوُستگال بزاں گوُجک ءِ کار بُوتگ۔ **گوُتلگیں :** (گوُت۔ کَ۔ گیں) (س گ) گوُتلگ ءِ دیریں گوُستگال۔ (2) ہما کہ گوُتلگ۔ ہما کہ گوُجک بُوتگ۔

گُوتلو : (گُو۔ تَ۔ لو) (ن گ) صُحب ءِ سرءَ تہار دیمیں نمب۔ گیتلو۔ گرز۔ دِیتلو۔

گُوتُو : (گُو۔ تُو) (ن گ) جون واریں مُرگے۔ گیتّو۔ شہڈال۔ خٹونک۔ ڈالیں مُرگ۔ کَرگز۔ جون وار۔ ڈُونڈوار۔

گُوتی رَگ : (گُو۔ تی۔ رَگ) (ن گ) چمّ ءِ کوس ءِ دانگ۔ دانگے کہ چمّ ءِ کوس ءَ دَرکیت۔ گُوتر۔

گُوتی گُونڈار : (گُو۔ تی۔ گُون۔ ڈار) (ن گ) کڑونک۔ گُوگُڑا۔ کرڑکّ۔

گوٹ : (گو۔ ٹ) (ف گ) گوٹگ ءِ فرماں گال: بہ گوٹ۔ (2) (د) (ن گ) ہلک۔ میتگ۔

گوٹگ : (گو۔ ٹگ) (ک گ) ٹگُّر ٹکُّر کنگ۔ (2) زَردیں رنگ ءِ جمبر ءِ گونڈ گونڈیں ٹکُّر۔ پُٹّہ۔

گوَٹّگ : (گَ۔ وَٹ۔ ٹَگ) (ک گ) کسّے ءَ گٹّ کنگ۔ (2) جلّگ۔ دارگ۔ دیم گیر کنگ۔ راہ ءَ بند کنگ۔

گوج : (گو۔ ج) (ن گ) چارپادیں جنگلی ساہ دارے۔ سُوسمار۔

گوُج : (گوُا۔ ج) (ف گ) گوُجگ ءِ فرماں گال بزاں بہ گوُج۔ گوُجگ ءِ کارءَ بہ کن۔ **گوُجگ :** (گوُ۔ جگ) (ک گ) چہ روتگاں دَر کنگ۔ چہ بُن ءَ کشگ۔ دَر کنگ۔ تڈو جنغ۔ کونچگ۔ کونڈگ۔ (3) کاہے۔ **گوُجگی :** (گوُ۔ جَ۔ گی) گوُجگ ءِ آوَ کی۔ (2) گوُجگ ءِ کار بُوتگی انت یا بیت۔

گوُجائینگ : (گوُ۔ جا۔ ئے۔ نگ) (ک گ) گوُجینگ۔ چہ روتگاں دَر کنائینگ۔ چہ بُن ءَ کشّائینگ۔ **گوُجائینگی :** (گوُ۔ جا۔ ئے۔ نَ۔ گی) گوُجائینگ ءِ آوَ کی۔ (2) گوُجائینگ ءِ کار کنائینگی انت۔

گوجاوَگ : (گو۔ جا۔ وَگ) (ن گ) ہیر ءُ کلمپُر ءِ جیگی۔ چہ ہیر ءُ کلمپُر ءَ جوڑ کُرتگیں گوَری ہار ءِ طوق۔

گوجَل : (گو۔ جَل) (ن گ) نوک وَدی بُوتگیں بے پریں مُرگ۔ (2) لُوچ۔ کین دَر۔ بے جرّ۔

گوجَن : (گو۔ جَن) (س گ) نابُودیں زالبُول۔ سُست ءُ بے کاریں جن۔

گوج وار : (گوج۔وار) (س گ) حرام خور۔ مُردار وار۔ **گوج واریں** : (گوج۔وا۔ریں) (س گ) ہما کہ گوج وارت۔ (2) مُردار واریں۔ حرام واریں۔

گوٗجینگ : (گوٗ۔جے۔نگ) بچار : گوٗ جائینگ۔

گوٗچّ : (گوٗچ۔چ) (ن گ) وَرنابیں گِسی مُرگ۔ ہما نکینک کہ نوک رینی اِنت۔ (2) کسان۔ نوک وَرناہ۔ (3) میش ءِ یکّ سالگیں مادَگیں چُکّ۔ پُترّ۔ (4) سَے ریسیں آپ گوٗ ہتیں سادے کہ ہرن ءِ پادَگ ءُ ہنّات ءَ سکّ دیگ بیت۔

گوٗچّر : (گوٗچ۔چَر) (ن گ) پہ نار رضائی چِیزے ءِ وَرگ۔ پہ نادل کشّی وراکے ءِ جاہگ۔

گوٗچَل : (گو۔چَل) (ن گ) ہُنر باز۔ شیطاں۔ کلپ۔ پِلینڈ۔

گوٗچَلی : (گو۔چَ۔لی) (ن گ) کلپی۔ شیطانی۔ (2) ہنر ءُ حیلہ۔ پِلینڈی۔ **گوٗچَلیں** : (گو۔چَ۔لیں) (س گ) **کلپیں**۔ شیطانیں۔ حیلہ سازیں۔ پِلینڈیں۔ مکر بازیں۔ دوتل ءُ دوپوستیں۔

گوخ : (گو۔خ) گوک۔ چار پادیں شیری دَلوت۔ **گوخی** : (گو۔خی) سُبکّی۔ نادانی۔ بے سُدھی۔ **گوخی کنگ** : (گو۔خی۔کَ۔نگ) چپّورتی کنگ۔ رَدی کنگ۔ سُبکّی کنگ۔ نادانی کنگ۔

گوخَل : (گو۔خَل) (ن گ) گوک پان۔ گووال۔ گورُم پان۔ گوپانک۔

گوخو : (گو۔خو) بچار : گوکو۔

گودان : (گو۔دا۔ن) (ن گ) گوٗر۔ جیجُک۔ جوجُک۔ پِستان۔ تن۔ مادَگیں ساہ دار ءِ بدن ءِ ہما بہر کہ چہ آیاں شیر دَر کیت۔

گودان بند : (گو۔دان۔بَن۔د) (ن گ) سینگ ءِ ہما گوشت کہ بگلانی دیم ءَ دَر کیت ءُ گوں گوداناں ہوار بیت۔ (2) جالگ کہ مال ءُ دَلوت ءِ گوداناں بندنت کہ چُکّ ءَ مِتک مہ کنت۔ (3) جنین ءِ گوٗرانی بندگ ءِ گُد۔

گودِرّ : (گو۔دِر۔ر) (ن گ) گوٗبز۔ ڈیمبو۔ گوٗمز۔ مُنگی۔

گُودو : (گُو۔دو) (ن گ) دیم ءِ پلّو ءِ بستگیں جُولی۔

گُودی : (گُو۔دی) (ن گ) بانُک۔ لوگ بانُک۔ شیرزال۔

گوٗڈ : (گوٗ۔ڈ) (ن گ) کونڈ۔ پاد ءِ بند۔

گوٗڈی : (گوٗ۔ڈی) (ن گ) سارتی۔ سکّیں گوٗہر۔ سارت۔ حونکّ۔ (2) پژم ءِ یکّ پُشتے۔ (3) چُکّانی واپینگ۔ (4) گوٗانزگ۔ گوٗانزگ ءِ دار۔ (5) پشک ءِ دامن۔ (6) مستر یانی اَزبابے۔ (7) (س گ) گِردیں چیز۔ (8) بلور ءِ گِردیں لیبی۔ چِدو۔ کینچہ۔ (9) شلوار ءِ نیپگ یا نیپّگ ءِ نزّیک ءِ گُد کہ لانک ءِ مان ءَ جنّنت۔ (10) دَلوتانی واڑ۔ دَلوتانی ہنکین۔ واڑ۔ (11) وَسم۔ میتگ۔ ہلک۔ (12) جمبرانی گرّ ندگ ءِ توار۔ (13) بلوچستان ءِ بازیں ہلک ءُ میتگانی نام۔ (14) چہ رِنداں بلوچانی ٹکّے۔ (15) نرمیں سِنگ۔

گوٗر : (گوٗ۔ر) (ن گ) ہندو۔ لوٹیا۔ بقّال۔

گوٗر : (گوٗ۔ر) (ن گ) نزّیک۔ نزد۔ (2) سینگ۔ ڈوبر۔ ڈڈّڑ۔ گودان۔ جان۔ پِستان۔ تَن۔ (3) دیم۔ پہنات۔ کِرّ۔ کَش۔ سُروَگ۔ کِنار۔ پانَگ۔ پاہند۔ پلّو۔ حدّ۔ اَبیل۔ (4) یکّ باسکے ءِ یا یکّ بغل ءِ پُرّے گندم ءِ ہوشگ۔ (5) پہ کچّ ءُ ماپ ءَ یک دستے ءِ دژاجی ءِ ماپ۔ دست ءِ دژاجی تاں پونز ءِ برابری ءِ کچّ۔ ہمساہگ۔ (6) گون۔ گون ہمائی ءَ۔ ہمراہی ءَ۔ (7) بُوجیگ ءِ دیمی بہر۔ (8) زِربار۔ ایرگوات۔ (9) نمی۔ **گوٗر ءِ ایر دیگ** : نرم بُونگ۔ ایرماد بُونگ۔ کمّ مَنّگ۔ **گوٗر پہ گوٗر بُونگ** : دَست ءُ جیگ بُونگ۔ مڑّگ۔ (2) نزّیک نزّیک بُونگ۔ **گوٗر ءِ تچک کنگ** : سینگ ءِ راست کنگ۔ جان کشّگ۔ (2) پہ روگ ءَ چہ چپّ ءُ چوٹیں راہاں دَرآہگ ءُ راستیں راہ ءَ کپگ۔ پہ روگ ءَ وار ءُ وش کنگ۔ **گوٗر دیگ** : (گوٗ۔ر۔دی۔یَگ) (ک گ) جنگ۔ پہ جنگ ءَ چیزے دہمال دیگ۔ چگل دیگ۔ ہترّ دیگ۔ (2) میچینگ۔ **گوٗر ءَ دیگ** : دِگرے ءَ پشک یا پوشاکے ءِ پُر کنگ۔ پوشارینیگ۔ پُر کنگ۔ **گوٗر کپگ** : (گوٗ۔ر۔کَ۔پَگ) (ک گ) دُمب ءَ کپگ۔ (2) راہ ءَ گوں یکّے ءِ دِرچ وَرگ۔ (3) کارے بنا کنگ۔ (4) مُقابلہ کنگ۔ **گوٗر ءِ گِرگ** : وَت ءَ یکّے ءِ نزّیک ءَ کنگ۔ (2) یکّے ءِ کش گِرگ ءُ اوشتگ۔ نزّیکی کنگ۔

گۆرگِنددیگ : (گۆر۔گِن۔د۔دی۔یَگ) (ک گ) تیلانک دیگ۔ دِکّہ دیگ۔گۆرگِند جنگ۔**گۆرءِ گیجگ** : (ک گ) پوشگ۔ گۆرءِ کنگ۔**گۆرکنگ** : (گۆر۔کَ۔نگ) (ک گ) وَتی گۆرءَ دارگ۔ وَتی گۆرءِ برَگ۔(2) اُشتر، اَسپ، حَر یا اولاک ءِ تاچگ کہ زانگ بہ بیت کہ لُگام تیز تر اِنت۔(3) گوں یکّے ءِ مُقابل بُوئگ۔گوں یکّے ءِ کارے ءِ ہم دَست بُوئگ۔مُقابلہ کنگ۔(4) پہ دِژکّ ءِ گوں یکّے ءِ تگرپچ بُوئگ۔(5) مال ءُ دَلوَت ءِ تاچینگ۔ (6) یک کِرّ بُوئگ۔کِرّ کنگ۔

گۆرگِند : (گۆر۔گِن۔د) (ن گ) پہ کَش ءُ سینگ تیلانک۔ پہنادی ٹُکُر یادَک۔دِکّہ۔ پِر چِنڈگ۔ چانپول۔**گۆرگِند جنگ** : (گۆر۔گِن۔د۔جَ۔نگ) (ک گ) گۆرگِنداں بندگ۔ گۆرگِند دیگ۔تیلانک دیگ۔دِکّہ دیگ۔ پہنادجنگ۔زبّر دیگ۔

گور: (گو۔ر) (ن گ) ساٹگ۔گورکنگ۔ پہریزَگ۔دارَگ۔ ساٹگ۔چیٹ۔(2) برّاہ۔ڈوَل۔**گورکنگ**: (گور۔کَ۔نگ) (ک گ) ساٹگ۔چیٹگ۔ پہریزگ۔ تیارگ۔ دَستانی دِل ءَ دارَگ۔والینگ۔**گورءُسار**: (ن گ) شہازءُ پہاز۔گورَس۔گورسی۔

گور : (گو۔ر) (ن گ) قبر۔حدِیرگ۔مانش۔آخری ہنکین۔ جاہ بُنی۔(2) ماہیگے۔(3) جنگلی ساہ دارے۔(4) حَرے کہ سیاہیں کِشک ءِ مان۔گورحَر۔(5) ہما روتیں ءِ تارکہ سُروز ءِ تارانی نیام ءَ بندوک اِنت۔**گوربند**: (گور۔بَن۔د) (ن گ) قبربند۔سندات۔

گورپَٹّ : (گور۔پَٹ۔ٹ) (ن گ) (س گ) ہما جانورکہ نوکیں قبرءِ پٹّیت ءُ مُردگ ءِ وارت۔گورپٹّیں رستر۔ چُکّ بر۔رپگ۔

گورِستان : (گو۔رِس۔تان) (ن گ) قبرستان۔ حدّیرہ۔ جیران۔زیارت۔

گورین : (گو۔ریں) (س گ) پِشّک ءِ ذات ءِ ماہیگے۔

گۆرا : (گۆر۔آ) (پ گ) گوں آ۔گوں آئیءَ۔(2) نزّیک ءَ۔

گۆراک کانٹی : (گۆ۔را۔ک۔کان۔ٹی) (ن گ) کلمو۔ درمان کاہے۔

گۆراں : (گۆ۔ران) (ن گ) ہما زَہگ کہ شِیرمچگ ءِ اِنت۔ شِیرمچ۔شِیروار۔**گۆرانی** : (گۆ۔را۔نی) (ن گ) شِیرمچیں نُنّگ۔ گۆرانی چُکّ۔(2) ہما کہ گوں گۆراں نِسبت داریت۔

گۆرآمباز : (گۆر۔اَم۔باز) (ن گ) سَربگل۔اَمباز۔گُلائیش۔

گۆرآمبازکنگ : (گۆر۔اَم۔باز۔کَ۔نگ) (ک گ) بگل کنگ۔اَمبازاں کِرَگ۔گُلائیش کنگ۔

گۆرآپگ : (گۆر۔آ۔پگ) (ن گ) شیطان آپ۔ہما کہ گۆشتئے آپ اِنت بلے آپ نہ اِنت۔

گۆراگو : (گو۔را۔گو) (ن گ) وَرگی کاٹے۔

گۆرآمپان : (گۆر۔اَم۔پان) (ن گ) ہمے لوت کہ چیزءُ مان کنَنت ءُ بَڈّ ءَ ئے کنَنت۔

گۆرایر : (گۆر۔اِے۔ر) (ن گ) ایر گۆر۔اولاک ءِ گردِن ءُ سینگ ءِ دَرمیان۔(2) جہل۔جہلیں۔**گۆرایرَگ** : (گۆر۔اے۔رَگ) (ج گ) جہل۔جہلیں۔جہلی نیمگ۔

گۆربند : (گۆر۔بَن۔د) (ن گ) ہما سادکہ کہ چہ اُشتر ءِ گردِن ءِ چیرءَ مان تڑّینگ بیت ءُ دوئیں سَرءُ گوں رَہتءِ بستگ اَنت کہ رَہتءِ پُشت ءِ رَوگ ءَ نئیلیت۔مالانی نادُزاہی یے۔(2) اُشتر ءِ بندوکیں پُلّ ءُ اَڑاکہ۔(3) ہما کہ گۆرءِ بندگ بیت۔

گۆرباسک : (گۆر۔باس۔ک) (ن گ) تہت ءِ کَش ءِ دَڑاجیں دار۔ڈَنڈی۔

گۆربام : (گۆر۔بام) (ن گ) روچ ٹِکّ ءِ پیشتر۔بام گواہ۔ بام ءِ نزّیک۔بام۔پاچالو۔

گۆربُج : (گۆر۔بُج) (ن گ) مُرغ ءِ بانزُلانی بَردست ءِ گوشت۔

گۆربندگ : (گور۔بَن۔دَگ) (ک گ) تیمچّہ کنگ۔ دیم ءَ کنزگ۔ چست بُوئگ۔(5) فصل ءِ رُدوم گِرگ۔کِشار ءِ چست بُوئگ۔(3) روچ ءِ چہ دَرآ ہگ ءَ رَندگمّیں بُرز بُوئگ۔**گۆرءِ بندگ** : پہریزگ۔ ساٹگ۔مدتّ کنگ۔پلّہ مرزی کنگ۔گُٹّ ءِ بندگ۔**گۆربندگ ءُ**

آ ہگ : تیزیں گاماں آ ہگ ۔(2) پہ بدیں یا نیکیں نیّت ءُ اِرادہ ءِ تیمچّہ کنگ ۔ **گوْر بندگ ءُ رَوگ** : تچک ءِ چیزے ءِ نیمگ ءَ رَوگ ۔ اِشتاپی رَوگ ۔ **گوْر بُونگ** : (گوْر ۔ بُو ۔ نگ) (ک گ) پوشوک بُونگ ۔(2) کِرّءِ بُونگ ۔ گون بُونگ ۔(3) کٹّ ءِ بُونگ ۔

گورپات : (گور ۔ پات) (ن گ) پٹ پٹّیں ڈال دوچیں تکّر د۔ پات ءِ پیم ءَ گوْ پتّگیں کُردین تکّر دے ۔

گوْرپان : (گوْر ۔ پان) (ن گ) ہما کہ نرّ یک ءُ گوْرءِ انت ۔ ہمسا ہگ ۔

گوْرپاند : (گوْر ۔ پان ۔ د) (ن گ) اُشتر ءِ پینڈ کنگ ءُ ہمے پینڈ ءِ سادءَ چہ آ ئی ءِ گردن ءِ سَر برءَ گوازینگ تا کہ شُت مہ کنت ۔ جُب بَند ۔ (2) کمان ءِ پُشتی نیمگ کہ گوں تیرءَ اڑینگ بیت ۔

گورپڈّنی : (گور ۔ پڈ ۔ ڈَ ۔ نی) (ن گ) ماہیگے ۔

گوْرپش : (گوْ ۔ رپ ۔ ش) (ن گ) مچّ ءِ ہوش ءِ ہما ٹال کہ کُلونٹ اِش پِرانت ۔ ہولمب ۔

گوْرتگ : (گوْر ۔ تگ) (ک گ) گوک ءِ توار ۔ مَستیں کائیگرءِ توار ۔ دَڑانگ ۔ گوْڑتگ ۔(2) گوْارگ ءِ گوْستگال ۔ ہوْر بُوتگ ۔

گوْرتیر : (گوْر ۔ تی ۔ ر) (ن گ) کَس تریں تیر کہ لوگ ءِ چُکّ مِنگّانی سَرءَ دیگ بیت ۔

گوْرجن : (گوْر ۔ جَن) (ن گ) آپ بُرّ ۔ آپ گیج ۔ روہانہ ۔ چہ کوْرءِ آپ ءِ زورجنگ ءَ کِشاری بَند ءُ لٹّ ءِ پڑ وشگ ۔(2) گوْرگند ۔ تیلانک ۔ **گوْرجنگ** : (گوْر ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) بیماری ءِ گون ترّگ ۔(2) نرّ یک ءَ آ ہگ ۔ تیلانک دیگ ۔

گوْرجیگ : (گوْر ۔ جی ۔ گ) (ن گ) زِنچک ۔ جامَگ یا پشک ءِ جیگ ۔

گوْرِچک : (گوْا ۔ رِچ ۔ ک) (ن گ) مُرگ ءِ سینگ ءِ گوشت ۔ مُرگ ءِ سینگ ۔

گُورچگ : (گُور ۔ چگ) (ک گ) آپ ءِ مزنیں گُٹّے ءِ گُٹّ ءِ تہہ ءَ یکّ پا رگی ایر برگ ءِ توار ۔

گورچمّ : (گور ۔ چم ۔ م) (ن گ) پُلّ ءِ قسمے ۔

گورحر : (گور ۔ ہر) (ن گ) اِسپیتیں جنگلی حرے کہ سیاہیں کِشک ئے مان ۔

گوْردار : (گوْر ۔ دار) (س گ) مزَن گوْر ۔ مزَن شانگ ۔

گوْرداگ : (گوْر ۔ دا ۔ گ) (ن گ) وڈّی مُرگے ۔

گوْردگ : (گوْر ۔ دَگ) (ن گ) مادگیں دَلوت کہ پہ نرءِ اومان بہ کنت ۔ دَلوت ءِ مہر کنگ ۔ ہوَس ۔(2) مست ۔ گُمراہ ۔ سَرزور ۔ **گوْردگی** : (گوْر ۔ دَ ۔ گی) دَلوت ءِ مہر کنگ ۔ مادگیں دَلوت ءِ پہ نرءَ اومان کنگ ۔ **گوْردگیں** : (گوْر ۔ دَ ۔ گیں) ہما کہ گوْردگ اِنت ۔

گوْرنگ : (گوْ ۔ رَن ۔ گ) (ن گ) پپّک کہ نوک رنگ بُونگی بہ بیت ۔

گورس : (گو ۔ رَس) (ن گ) خیال داری ۔ ساٹگ ۔ ساتگ ۔ گوْرءُ سار ۔ ساتن ۔ پہریز ۔ پہریزوک ۔ **گورَسی** : (گو ۔ رَ ۔ سی) (ن گ) غم واری ۔ دِلگوش داری ۔ خیال داری ۔ حال پُرسی ۔(2) مالانی پلگارگ ۔ مالانی والینگ ءُ ساٹگ ۔ ساتن ۔ ساٹگ ۔ گوْرءُ سار ۔

گوْرساتان : (گوْر ۔ سا ۔ تان) (ن گ) زِرباری مغرب ۔

گوْرسام : (گوْر ۔ سام) (ن گ) واپروکیں ناڈُراہی یے ۔ جھلا ۔ سمبوخ ۔

گوْرسند : (گوْر ۔ سَن ۔ د) (ن گ) ہما چُکّ کہ آ ئی ءِ چہ مات ءِ گوْراں شیر مچگ ءِ وہد ہلاس بُوتگ ۔ چُکّ ءِ چہ گوْراں شیر نہ مچینگ ۔

گوْرسوچ : (گوْ ر ۔ سو ۔ چ) بچار : گوْرسوچک ۔

گوْرسوچک : (گوْر ۔ سوچ ۔ ک) (ن گ) ناڈُراہی یے کہ تُرُشیں باکارگ دَنت ۔ گندہ باکار ۔(2) دِل ءِ سُچگ ۔

گوْرسَیارو : (گوْر ۔ سَ ۔ یا ۔ رو) (ن گ) زرباری رودرآتک ۔

گوْرشاپ : (گوْر ۔ شاپ) (ن گ) بُوجیگ ءِ گوْرءِ آپءِ شاپگ ۔ بُوجیگ کہ دَریاءَ رَشت ءِ پُرّءِ رَوْت گوْرمانی سَرءَ گوْرے چِست بیت ءُ آپ ءِ سَرءَ کپیت ءُ آپاں شاپیت ۔

گۆرشان : (گۆر۔شان) (ن گ) دَرپ یا چادِر کہ مچّ ءِ ہوش ءِ چیرءَ دینت ءُ ہوش ءَ چِنڈنت۔

گۆرشوشک : (گۆر۔شوش۔ک) بچار : گۆرسوچک۔

گۆرشی : (گۆر۔شی) (ن گ) ہما اولیگ کہ یَکّدارءِ گۆرءِ نیمگ ءَ اِنت۔ ہما یَکّدار کہ یَکّ سُدّوم ءُ یک گۆرشی ءَ مان اِنت۔ (2) یَکّدارءِ پُشت ءُ کائی بَرَگ۔

گوَرَغ : (گو۔رَغ) بچار : گوَرَگ۔

گۆرِک : (گۆ۔رِک) (ن گ) پاگاس ءِ ہما جُکّ کہ چہ آئی ءِ لاپ ءِ تہہ ءَ کشّگ بیت۔ (2) گۆرءِ لونجان۔

گورکاہ : (گور۔کاہ) (ن گ) مال ءُ دَلوت ءِ وَرگی بہار کاہے۔

گۆرکپین : (گۆر۔کَ۔پی ن) (س گ) بے مطلب ءَ گوں کس ءَ ءِ گون کپگ ءُ رَوَگ۔ اڑءُ جنجال یا کارےءَ وتی ماد ءَ مان کنگ۔ گۆرءَ کپگ۔

گۆرکشّ : (گۆر۔کَش۔ش) (ن گ) بَردے کہ پہ حاک کشّگ یا جُوءِ چِنگ ءِ سَرءَ ساد بندنت یکّے ماں حاکاں چیر جَنت ءُ دِگہ یکّے یا دو کس ہمے سادءَ کشّگ ءِ کارءَ کنت۔ ڈلّ۔ (2) بے کاریں مَرُدم ءَ پہ زور گرّینگ ءُ کارءَ بَرَگ۔ (3) ہما نزوریں کائیگر کہ تیاریں ءُ تمردیں کائیگر ءِ گۆرءِ بندنت۔

گورکُش : (گور۔کُش) (ن گ) (س گ) گورانی کُشوک۔ گورانی شکار کنوک۔ گور ءِ شِکاری۔ **گورکُشیں** : (گور۔کُ۔شیں) (س گ) بہادریں۔ نترسیں۔ (2) ہما کہ گور ءِ شکارءَ کنت۔

گورکوش : (گور۔کو۔ش) (ن گ) قبرجنوک۔ قبرجن۔ کلکوچ۔

گۆرَگ : (گۆ۔رَگ) (ن گ) آسک، اسپ یا اِسپیت پس ءِ کسانیں نریں جُکّ۔ (2) گٹّور۔ پُلاٹ۔

گُوَّرگ : (گُوَّر۔رَگ) (ک گ) اُشتر ءِ توار۔ کوانزگ۔

گوَّرگ : (گو۔وَر۔گ) (ن گ) جُوءِ آپ ءِ راہ۔

گورَگ : (گو۔رَگ) (ن گ) سُہرنگیں۔ سُہرگ۔ گندیم گونگ۔ اِسپیت پوست۔ سُہر پوست۔ (2) اِسپیت یا سُہریں رنگے کوہ۔

گۆرَگ پد : (گۆ۔رَگ۔پد) (ن گ) بہار کاہے۔

گۆرگۆرساتان : (گۆر۔گۆر۔سا۔تان) (ن گ) زِربار۔ زِربار مغرب۔

گۆرگۆر سِیارو : (گۆر۔گۆر۔سِ۔یا۔رو) (ن گ) زِربار۔ زِرباری روددرآتک۔

گۆرگیج : (گۆر۔گے۔ج) (ن گ) مِید بندیں کپات کہ پہ سفرءَ توشگ یا چیز ءَ مان کننت۔ (2) چادِرءِ گۆربند کہ مچّ ءِ سَرءَ ناہ روپ اَنت ءُ مان ءَ کننت۔ (3) ہر ہما چیز کہ چہ یکّ کوپگے ءِ سَرءَ بندءَ مان ترّینگ ءُ لچّ ءِ یا دِگہ چیزے ءِ جِندءَ دومی نیمگ ءَ کش ءَ لونجان کنگ۔ (4) ہر ہما کہ گۆرءَ بندگ بیت۔ پیلک یا چیز مان کنگی دَرپ کہ گۆرءَ بندگ بہ بیت۔

گۆرم : (گۆر۔م) (ن گ) چَول۔ دَریاءِ لہڑ۔ موج۔ (2) کۆرءِ تہہ ءِ مَزَنین ءُ جُہلیں آپ کہ ہروہد ہست اِنت۔ مزَنیں آپ داریں۔ کُمب۔ **گۆرم ءِ پڑشگ** : (ک گ) دَریاءِ چۆلانی پہ تیاب ءَ آہگ ءُ ہلاس بُوئگ۔ (2) جنجالے سَرءَ کپگ۔ **گۆ رم ءِ ایر دیگ** : (ک گ) دَریاءِ گۆرم ءِ آہگ ءَ رَند پد گۆرم ءِ پڑوش۔

گورُم : (گو۔رُم) (ن گ) گوک ءِ رمگ۔ گوکانی گلگ۔ ڈگّہ۔ ڈہاگل۔ مال۔ **گورُم ءِ ایر دیگ** : گوکانی پہ تچگ آہگ یا ٹلگ ءُ ڈگارے ءَ ایر کپگ۔ **گورُم پان** : (گو۔رُم۔ پان) (ن گ) گووال۔ گوپانک۔ گوک پان۔ شُوانگ۔

گۆرمَن : (گۆر۔مَن) (پ گ) منی نیمگ ءَ۔ گوں مَن۔ منی گۆرا۔

گۆرموش : (گۆر۔مو۔ش) (ن گ) مُشان ءَ رَوَگ۔ مُشگ۔ لگاشگ۔ **گۆرموش دیگ** : (گۆر۔موش۔دی۔یگ) (ک گ) لگاشگ۔ تیلانک دیگ۔ مُشان ءَ رَوَگ۔

گۆرِنگ : (گۆ۔رِ۔نگ) (ن گ) کڑب ءِ اَبید چہ وَتی جِندءِ ڈیلّ ءِ دِگہ شاح ءِ جَنگ ءُ ہوشگ بندَگ۔ (2) کِشارءِ چہ پہنادءَ شاح کشّگ۔ چہ کش ءُ جُوک جَنگ۔ ہما شاح یا چوک کہ چہ کش ءَ دَرکیت۔

گوٚرِنگ : (گوٚ ـ رِن ـ گ) (ن گ) ہچّ ءِ گُلونٹ ءِ رَنگ بُوئگ ءَ ءُ ساری ءِ گُلونٹ ـ نزدءِ رَنگ بُوئگ ءَ ـ

گوٚرنیم روچ : (گوٚر ـ نیم ـ رو ـ چ) (ن گ) نزّیک ءِ نیم روچ ـ چہ نیم روچ ءَ کمّیں پیش ـ

گوروَنڈ : (گور ـ وَن ـ ڈ) (ن گ) دَرچک ءِ شاحانی بُرّگ ءَ رَند نوک رُستگیں کسانیں ءِ لھمیں شاح ءِ لمب ـ (2) کہیر ، چِش یا کُجام دَرچکے ءِ کسانیں شاحانی گُڈّگ ءَ رَند دوبررُدگ ءُ سبز بُوئگ ـ

گوٚروئی : (گوٚ ـ رُ ـ ئی) بچار : گوٚروئیگ ـ

گوٚروئیگ : (گوٚ ـ رُو ـ ئی ـ گ) (ن گ) داز ءِ پیشّ ءِ گوشلیگ ـ (2) گوٚری ـ ڈڈّری ـ ڈوبری ـ مَسّکی ـ (3) کشّگی ـ (4) گوٚر یا سِینگ ءِ نادُراہی ـ گوٚروئی ـ

گوٚری : (گوٚ ـ ری) (ن گ) پشک ـ گوٚرءَ کنگ ءِ پیچّ ـ ہما کہ گوٚرءَ کنگ بیت ـ (2) ہار ـ گُٹّی ـ دَرزم ـ (3) ڈڈّری ـ ڈوبری ـ گوٚروئیگ ـ گوٚروئی ـ مَسّکی ـ (4) کرّی ـ کشّی ـ

گُوری : (گُو ـ ری) (ن گ) بزغ ءِ سینی ـ (2) نذر ـ صدقہ ـ قولیگ ـ قربان ـ فدا ـ شنکی ـ **گُوری بُوئگ** : (گُو ـ ری ـ بُو ـ ئگ) شنک بُوئگ ـ قربان بُوئگ ـ

گُورِیچ : (گو ـ ری ـ چ) (ن گ) قطب ءِ گوٚاتے ـ زِمستان ءِ سَردیں گوٚات کہ چہ گُوریچان ءَ کیت ـ گرّی ـ ناشی ـ سَرگوٚات ـ کُنی ـ گاہی ـ گرّو ـ گرّی ـ

گُورِیچان : (گو ـ ری ـ چان) (ن گ) شمال ـ قُطب ـ ناش ـ **گُورِیچان رودَرآتک** : (گو ـ ری ـ چان ـ رو ـ دَر ـ آت ـ ک) (ن گ) سِیاروسِیاروکوٚس ـ

گُورِیچاں مغرب : (گو ـ ری ـ چان ـ مَغ ـ رِب) (ن گ) ساتاں ساتاں کوٚس ـ کوٚس ساتاں ـ قُطب ـ روکپت ـ

گوٚری لُپّک : (گوٚ ـ ری ـ لُپ ـ پک) (ن گ) کُلاہو ـ گوٚری پُشّک ـ

گوٚڑا : (گ ـ وَ ـ ڑا) (ن گ) پہر کنوک ـ ناراستیں مَردُم ـ دُزوگیں مزں مردی ـ بٹّا کی ـ وت گلاہ ـ

گوٚڑتگ : (گُوڑ ـ تگ) (ک گ) میہی یا کائیگِر ءِ توار ـ گُورتگ ـ کائیگِر ءِ دَڑانکگ ـ

گوڑو : (گو ـ ڑو) (ن گ) اَسپانی گلگ ـ اَسپ سَوارانی ڈَلّ ـ (2) اَسپ ـ بور ـ (3) رُمبگ ـ تچگ ـ **گوڑوکنگ** : (گو ـ ڑو ـ کَ ـ نگ) (ک گ) یکّ جاہ کنگ ـ یکّ ہند کنگ ـ رُمبینگ ـ

گوڑوی گرداں بُوئگ : (گو ـ ڑ ـ وی ـ گر ـ داں ـ بُو ـ ئگ) تباہ بُوئگ ـ وَیرَندان بُوئگ ـ اَسپانی لگت مال بُوئگ ـ

گوڑومب : (گو ـ ڑُوم ـ ب) مرَنیں وزن داریں چیزے ءِ آپ ءِ تہہ ءَ کپگ ءِ توار ـ (2) گرّانیں توار ـ **گُڑومبگ** : (گُ ـ ڑُوم ـ بگ) آپ ءِ تہہ ءَ کپگ ءِ گرّانیں توار ـ

گوڑہ : (گو ـ ڑہ) (س گ) غرَل ـ ٹلّر ـ گپّل ـ پلک ـ چُنڈ ـ **گوڑہ گوڑہ کنگ** : (گو ـ ڑہ ـ گو ـ ڑہ ـ کَ ـ نگ) ٹرنسگ ـ پلک پلک کنگ ـ ٹلّرٹلّر کنگ ـ غرَل غرَل کنگ ـ

گوڑہا : (گو ـ ڑ ـ ہا) (ن گ) کولنج ـ لاپ دور ـ

گوز : (گو ـ ز) (ن گ) یکّ جاہ کُتگیں کاہ ءُ بُوچ ـ (2) پہ سوچگ ءَ یکّ جاہ کُتگیں بےکاریں کاہ ءُ بُوچ ـ لَد ـ

گوٚز : (گوٚ ـ ز) (ف گ) گوٚزگ ءِ فرماں گال : بہ گوٚز ـ (2) (ن گ) تِلک ءِ لیب ءَ کارمزبُوئگیں لٹّ ـ (3) آپ ءِ راہ ـ کسانیں جو ـ چرّک ـ آپ رہ تھرّ ـ (4) گوٚزگ ـ (5) کاہے ـ (6) مرَن مردی نشان دیگ ـ بےپرواہ بُوئگ ـ پہر ـ

گوٚزانکی : (گوٚ ـ زان ـ کی) (ن گ) اَدارکی ـ گدارکی ـ (2) ہما کہ گوٚزیت ءُ روٚت ـ

گوٚزگ : (گوٚ ـ زگ) (ک گ) دیم ءَ روٚگ ـ یکّے ءِ پُشت گیجگ ـ تیر ـ گدار ـ (2) توک ءِ پُترگ ـ (3) آپ ءِ ترّینگ ءُ کوٚری ماہیگ کِرگ ـ ماہیگ گوٚزگ ءَ کیت ءُ کِرگ بیت چوشیں گوٚزگ ءَ پہ سِنگ یا پلار جوڑ کننت ـ (4) برکت بُوئگ ـ ہلّگ ـ

گوٗزِیت :(گوٗا۔زِیت)(ک گ) گوٗزگ ءِ آوٗکی بژاں اِندءُ نا اِندءِ گوٗزیت۔**گوٗزَگی** :(گوٗ۔زَ۔گی) گوٗزَگ ءِ آوٗکی۔

گوٗزَن :(گوٗ۔زَن)(ن گ) مَرزیا مَرزِن کہ گوں ہمیشی ءَ ڈگارمَرزگ۔مَرز۔مالگ۔

گوٗزِند :(گوٗ۔زِن۔د)(ن گ) نقصان۔تاوان۔زَلل۔(2) زَمِین ءُ آسمان ءِ یکّ جاہ بُوٗنگ ءِ حَدّ ءُ سیم۔(3) زَمین ءِ روچ ءِ چَپّ ءَ چاگِردءَ گوٗزَگ ءِ حَدّ ءُ حساب۔

گوُزی :(گوُ۔زی)(ن گ) پہ شِیر دوشگ ءَ کارمرز بُووٗکیں دار ءِ تاس۔دار ءِ قدّح۔

گوُژگوٗژ :(گوُژ۔گوٗژ)(ن گ) گوشانی تہہ ءَ یانژ یک ءَ بالو یادِگہ چیز ے ءِ توار۔گوشانی توار۔

گوٗس پَند :(گوٗس۔پَن۔د)(ن گ) سِیاہ پس ءُ اِسپیت پس۔رَمگ۔میش۔

گوٗست :(گوٗس۔ت)(ک گ) ہما کار کہ کنگ بُوتگ۔(2) گوٗزَگ ءِ گوٗستگال بژاں آ گوٗست۔

گوٗستگ :(گوٗس۔تگ) گوٗزَگ ءِ گوٗستگال۔(2) شُکوٗستگ۔شُتگ۔**گوٗستگیں** :(گوٗس۔تَ۔گیں) گوٗزَگ ءِ دیریں گوٗستگال۔(2) ہما کہ شُتگ یا گوٗستگ۔

گوٗستگال :(گوٗس۔ت۔گال)(ن گ) گوٗستگیں۔بُوتگیں حبَر۔

گوٗسک :(گوٗس۔ک)(ن گ) گوک ءِ چُکّ۔گوسو۔گولو۔

گوٗسکڑ :(گوٗس۔کڑ)(س گ) اِسپیت۔مہاندار۔**گوٗسکڑی**: (گوٗس۔کَ۔ڑی)(س گ) باز اِسپیت۔مہاندار۔(2)(ن گ) پٹنیں سِنگ کہ جلشکیت۔

گوسوٗ :(گو۔سَوٗ) بچار : گوٗسک۔

گوش :(گو۔ش)(ن گ) ساہ دار ءِ ہما اعضا کہ گوں آئی ءَ اِشکنگ بیت۔**گوشاں گرْان** :(گو۔شاں۔گرْا۔ن)(س گ) کم اِشکنوک۔ڈامپ۔**گوشانی بانگ دیگ** :(گو۔شا۔نی۔بان۔گ۔دی۔یَگ) گوشانی کرْینژ کرْینژ ءَ توار کنگ۔گوشانی توار۔**گوشانی کوٗرْ کنگ** :(گو۔شا۔نی۔کُرْ۔ر۔کَ۔نگ) وَت ءَ بے ساہ کنگ۔(2) نا سَرپدی کنگ۔ (3) گوش ءِ گوٗر ءَ زور ءَ توار کنگ۔**گوشاں کوشی** :(گو۔شاں۔کو۔شی)(س گ) بے سہتیں گوش۔زال ءِ ہما گوش کہ سَہت یادُرّ ئے مان نیست۔**گوش بُن** : (گو۔ش۔بُن) (ن گ) گوش ءِ بُن کہ شاگور ءِ ہڈّ ءِ بُن ہمُود ءَ ہَوار بیت۔گوٗپشُو۔**گوش ءِ بوٹے ءِ نہ وَرگ**: بے پَرواہ بُوٗنگ۔ بے سُدّھ ءُ ساہ بُوٗنگ۔**گوش ءِ پُٹو** :(ن گ) ہما سِیاہیں بندیک کہ گوش ءِ سُمبگ ءَ رند گوش ءِ ہمے ٹُنگ ءَ مان کنگ بیت۔**گوش ءِ پڑّ** : (ن گ) گوش ءِ جہلی سَر۔**گوش ءِ پچُّو** : پہ زانت وَت ءَ کرّ کنگ۔**گوش ءِ پونز کنگ** : پونز ءُ گوشانی بُرّگ۔**گوش ءِ تاب دیگ** : کسّے ءَ بیہار دیگ۔گرّ ءُ نہرّ کنگ۔**گوش ءِ تژگگ** :(ک گ) گوش ءِ ریم دیگ۔گوش ءِ آپ دیگ۔**گوش ءِ جنگ** : حال دیگ۔رازی گپّے جنگ۔سہی کنگ۔معلوم دار کنگ۔**گوش ءِ سُمبگ** : (ک گ) گوش ءِ کرّک کنگ۔گوش ءِ ٹُنگ چِنگ۔**گوش ءِ مورئے ءِ نہ وَرگ** : پَرواہ نہ کنگ۔کمار نہ کنگ۔**گوش ءِ نہ سُرگ** : ناسہی بُوٗنگ۔بے پَرواہ بُوٗنگ۔گوش ءَ مورئے ءِ نہ وَرگ۔**گوشو** :(گو۔شو) (ن گ) مَزَن گوش۔دَرْاج گوش۔

گوشت : (گوش۔ت)(ن گ) ساہ دار ءِ جان۔ساہ دارے کالگ۔**گوشت ءِ آپ بُوٗنگ** : لاغر بُوٗنگ۔پیہگ۔لِہگ۔**گوشت ءِ ایر رِچگ** :(ک گ) لاغر بُوٗنگ۔(2) چہ تُرس ءُ بیم جان ءِ گوشت ءِ کم بُوٗنگ۔**گوشت بندگ** :(گوش۔ت۔بَن۔دَگ)(ک گ) پڑّور بُوٗنگ۔گوشتناک بُوٗنگ۔**گوشت ءِ پُلّ** : (ن گ) گوشت ءِ کسانیں ٹُکُّر۔**گوشت ءِ چُنڈگ** :(ک گ) چہ ہڈّ ءِ گوشت ءِ کسانیں ٹُکُّرانی دُور کنگ۔**گوشت ءِ رِچگ** :(ک گ) پڑّ وریں دَلوَت ءِ گوشت ءِ کمّ بُوٗنگ۔لاغر بُوٗنگ۔دَلوَت ءِ پیہگ۔**گوشت ءِ لِہگ** :(ک گ) گوشت ءِ رِچگ۔مال ءُ دلوت ءِ لاغر بُوٗنگ۔پیہگ۔(2) ساہدار ءِ لہگ ءُ لاغر بُوٗنگ۔**گوشتو** :(گوش۔تو)

(س گ) ھَما ساہ دار کہ پُرگوشت بہ بیت۔ لانڈو۔ پڑّور۔ **گۆشتی** : (گوش ۔ تی) (ن گ) شہ گوشت ءَ پُرّ۔ جانداریں دَلوَت۔ پابُندی۔ **گۆشتیناک** : (گوش۔تِ۔نا۔ک) (س گ) پڑّور۔ ڈَلگ۔ لانڈو۔ **گۆشتیناکیں** : (گوش۔تِ۔نا۔کیں) پڑّوریں۔ لاندویں۔ ڈَلگیں۔

گۆشت : (گوش۔ت) (ک گ) گوشگ ءِ گوستگال بِزاں آئی ءَ یا آہاں گوشت۔ **گۆشتانک** : (گوش۔تاں۔ک) (ن گ) تران۔ گُشتانک۔ حَبرءُ حال۔ (2) گوشتگیں حَبر۔ بیان۔ قول۔

گۆشتگ : (گوش۔تگ) (ک گ) گپّ جَتگ۔ حال داتگ۔ سہیگ کُتگ۔ (2) گوشگ ءِ دُوریں گوستگال بِزاں آئی ءَ آہاں گوشگ ءِ کار کُتگ۔ **گۆشتِن** : (گوش۔تِن) (ن گ) قول۔ (2) گوشگ ءِ ردءَ۔ (3) تران۔ حَبر۔ عاقل ءُ داناہانی۔ پہ راہ شونی ءَ گوشتگیں حَبر۔ گفتن۔ رُمانشت۔ بیان۔ رُمان۔ رُماہگ۔ **گۆشتگیں** : (گوش۔ت۔گیں) گوشتِن۔

گوش دار : (گوش۔دا۔ر) (ف گ) گوش دارگ ءِ فرماں گال: گوش بِدار۔ **گوش دارَگ** : (گوش۔دا۔رَگ) (ک گ) اِشکنگ۔ دِلگوش کنگ۔ **گوش دارَگی** : (گوش۔دا۔رَ۔گی) گوش دارَگ ءِ آوَکی۔

گوش داروک : (گوش۔دا۔روک) (ن گ) حَبرانی دلگوش کنوک۔

گوشکالی : (گوش۔کالی) (ن گ) دازءِ پیشّ ءِ بُن ءِ دوئیں کِرّی تاک۔ گوشلِیگ۔ گوشلی۔

گوش کَند : (گوش۔کَن۔د) (ن گ) اَنچیں گپّ کہ چہ آہانی جَنگ ءَ مَردُم بہ کندیت۔ اَنچیں گپّ کہ دِل نہ اِنت پہ وشّ گپّی ءِ ہاترءَ جَنگ بنت۔ توازا۔ گپّ گپّ ءُ رَپّ۔ مسکرائی۔

گۆش : (گۆ۔ش) (ف گ) گُش۔ گوشگ ءِ فرماں گال: بہ گوش۔ **گۆش ءُ دَئے**: حبرءُ حال۔ (2) نہ وشّیں تران۔ **گۆش ءُ گو** : (ن گ) باپُشت ءَ گوشگ۔ پدگوشی۔ دِگرے ءِ باپُشت ءَ ڈوبارگ ءُ ایرجَنگ۔

گۆشگ : (گۆ۔شگ) (ک گ) گپّ جَنگ۔ (2) حال دیگ۔ حَبرکنگ۔ سہی کنگ۔ (3) پولگ۔ پرماہگ۔ **گۆشگی** : (گوا۔ش۔گی) (ن گ) تران کنگی۔ بیان کنگی۔ گپّ جنگی۔ (2) گوشگ ءِ آوَکی۔

گوشگ : (گو۔شگ) (ن گ) پہنات۔ کُنج۔ کِنار۔ کُنڈ۔ لَمب۔ کمّیں دُور۔ یکّ کِرّ۔ کِرّ۔

گوشَلی : (گو۔شَ۔لی) (ن گ) پیشّ ءِ گوشلی۔ گوشلیگ۔ پیشّ ءِ گوری۔ گورئیگ۔

گوشلِیگ : (گوش۔لی۔گ) بچار : گوشلی۔

گوشُم : (گو۔شُم) بچار : غوشُم۔

گوشمالی : (گوش۔ما۔لی) (ن گ) حَبرے ءِ گوشاں پرّینگ ءِ کار۔ (2) سہی۔ سہی بُوَگ۔ (3) حال دیگ۔ (4) تُرسینگ۔ بیہاردیگ۔

گوشوارہ : (گوش۔وا۔رَہ) (ن گ) گوشی سَہت۔

گۆشوخ : (گۆ۔شو۔خ) بچار : گۆشوک۔

گۆشوک : (گۆ۔شو۔ک) (ن گ) ھَما کہ گۆشیت۔ ھَمائی ءَ کہ گۆشتگ۔ (2) وَشّ گُش۔ وَشّ گُٹّ۔ (3) بےریا۔ دیم گُش۔ (4) باپُشت ءَ گُشوک۔ ڈوباروک۔ **گۆشوکیں** : (گۆ۔شو۔کیں) (س گ) ھَمائی ءَ کہ گۆشتگ۔ (2) ھَما کہ گۆشیت۔ (3) بےریائیں۔ (4) وَشّ گۆشیں شاعرءُ پہلوان۔

گوشَہ : (گو۔شَہ) (ن گ) گوشگ۔ یکّ کِرّ۔

گوشَہ نشین : (گو۔شَہ۔نَ۔شین) (س گ) یکّ کِرّ۔ یکّ نیمگ۔ ھما کہ کسی کارءَ کار نہ داریت۔ **گوشَہ نشینی** : (گو۔شَہ۔نَ۔شی۔نی) (ن گ) یکّ کِرّی۔ یکّ نیمگی۔ کَسّی تک ءُ معانا ءَ نہ بُوَگ۔ کَسّی کارءَ کار نہ دارگ۔

گوشی : (گو۔شی) (ن گ) مال ءِ وَرناہ بُوَگ ءِ نِشان۔ (2) اولاک ءِ لگام ءِ یکّ بہرے۔ (2) ھما کہ گوں گوش ءِ نسبت داریت۔

گوفش : (گو۔ف۔ش) بچار: گوپش۔

گوک : (گو۔ک) (ن گ) گسی شِیری دَلوَت۔ گاب۔ گوخ۔ چار پادیں گسی دَلوَت کہ شِیر دنت ءُ گوشت ءِ ورنت۔ (2) چار پادیں کائیگر کہ کُشت ءُ کِشار ءِ ہاترءَ کار بندگ بیت۔ مادگیں گوک ءِ نَر یا ساندٔ۔ (3) بےزبان۔ پھوال۔ حیوان۔ **گوک پان** : (گوک۔ پان) گورُم پان۔ **گوکاں بڑا اگ کنگ** : (گو۔ کاں۔ بڑا۔ گ۔ کَ۔ نگ) یکّ تیاریں کائیگرے ءَ گوں نزوریں کائیگرء ہم کار کنگ۔

گوک گردِن : (گوک۔ گر۔ دِن) (س گ) مرَن گردِن۔ بلاہ۔ تیار۔ لانڈؤ۔ **گوکی** : (گو۔ کی) (ن گ) ناسر پدی۔ حیوانی۔ (2) گوک ءِ رنگ ءَ۔ ہما کہ گوں گوک ءَ نسبت داریت۔

گوک : (گو۔ک) (ن گ) سرءِ گوں گردِن ءَ دو چار کپّگ ءِ جاگہہ کہ دومرَنیں رگ گوں سرءَ ہور بنت ءُ اِشانی مِیانجی گمّیں کلّ بیت۔ (2) گردِن ءِ پُشت۔ چُگ۔ گردِن ءِ پدی پلّو۔ پُرگ۔

گوَکّ : (گَ۔ وَک۔ ک) (ن گ) دانگ۔ سرٔنک۔ (2) زبریں دانگ کہ دَست ءُ پاداں دَرکاینت۔ گُکّ۔ (3) سِنگ۔ ڈَل۔ (4) کپچ ءِ ضِلّؤءَ میتگ ءُ دَمگے ءِ نام انت۔ **گوَّکی**: (گَ۔ وَک۔ کی) (ن گ) زرد رنگیں بڑاہ داریں سِنگ۔ (2) گوگرت ءِ کوہ۔

گوکار : (گو۔ کار) (ن گ) کائیگر ءِ دَڑانلگ یا آئی ءِ توار۔

گوکاوَک : (گو۔ کا۔ وَک) (ن گ) گوک ءِ سِگندان ءِ تہہ ءِ میچڑ۔ گیت کاہ۔

گوگُرت : (گو۔ گُر۔ ت) (ن گ) مادنے کہ چِرائی ءَ شورہ جوڑ بیت۔ شورہ۔ گرٔندف۔

گوک زُبان : (گوک۔ زُ۔ بان) (ن گ) دَرمانکاہے کہ تاک ءَ پٹّن انت۔ اَگُوت۔

گوکلا : (گو۔ کَ۔ لا) بچار : گوکو۔

گوکو : (گو۔ کو) (ن گ) مرُدم ءِ چار دَست ءُ پادرَوگ۔ دَست ءُ پادانی سرءَ جُزگ۔ گوکلا۔ کونڈموش۔ گوخو۔ گوکوئی۔ کونڈ کشّ بُونک۔

گوکو کنگ : (گو۔ کو۔ کَ۔ نگ) (ک گ) گوں دَست ءُ پاداں رَوگ۔ (2) کسانیں زَہگے گوں دوئیں دَست ءُ پاداں جُنزگ۔

گوکوئی : (گو۔ کو۔ ئی) بچار : گوکو۔

گوکین : (گو۔ کین) (ن گ) دَریائی مرَنیں جناورے۔ ماہیگ ءِ ذاتے۔

گوگ : (گو۔ گ) (ن گ) زالبُولی سہتے۔ (2) گوٹگ ءَ کاہ یا پُگ ءِ چیرءَ چیر دیگ کہ دیر بہ جَنت ءُ مرَنیں وہدے ءَ خراب مہ بیت۔

گؤگ : (گؤ۔ گ) (ن گ) مرُدم یا ساہ دارے ءِ سِگندان ءُ روتانی تہہ ءَ وَدی بُوتگیں کسانیں ءُ اِسپیت ءُ بارگیں کِرم۔

گوگا : (گو۔ گا) (س گ) گنوکو۔ گنوک تَرش۔ (2) (ن گ) گؤنڈیں چُکّ۔ چُوچَگ۔ چُوریگ۔ کودِک۔ (3) پُرانی نیام ءَ پگّیں بزیں پُرانیگ۔ (4) مکّئی ءِ پٹتگیں توم۔ (5) برّیں مال ءِ دیم ءَ سادے دارگ ءُ گرگ۔ (6) دُژ وہگ۔ تاوان دیگ۔ ویلے ءَ دوَر دیگ۔ **گوگائی** : (گو۔ گا۔ ئی) (ن گ) کسانی۔ طفلی۔ زہگی۔ کودِکی۔ (2) ناسرپدی۔ نزانتکاری۔ **گوگائیں** : (گو۔ گا۔ ئیں) (س گ) کسانیں۔ طفلیں۔ زہگیں۔ کودِکیں۔ (2) ناسرپدیں۔ نزانتکاریں۔

گُوگڑا : (گُو۔ گَ۔ ڑا) (ن گ) گڈُکّ۔ کٹونک۔ گُوتی گُونڈار۔ گُونڈار۔

گوگڑو: (گو۔ گَ۔ ڑو) (ن گ) ہما پُل کہ اَنگت نہ سرٔ پٹگ۔ کرٔومَگ۔ غُنچہ۔

گُوگزّ: (گُو۔ گز۔ ز) (ن گ) گزّیں دَرٔ چِک ءِ ذاتے۔ سورگ گزّ۔

گوگ ناہ : (گوگ۔ ناہ) (ن گ) ہُرماگ ءِ ذیلے۔ (2) مرَن دانگیں مچّ ءِ ذاتے۔

گُوگو : (گُو۔ گو) (ن گ) گوگوئیں مُرگ۔ (2) موکو۔

گول : (گو۔ ل) (ن گ) سیل۔ گردَگ۔ (2) چکّر۔ گردون۔ چَہر۔ گشت۔ (3) کلّڑ۔ گِرد۔ گوڑو۔ (4) گولا پگ۔ سَراب۔ آپ ریپ۔ شیطان آپ۔ اَگول آپ۔ جِنّ آپ۔ **گولگ** : (گو۔ لگ) (ک گ) ترَّگ۔ گردَگ۔ ترّ ءُ تاب کنگ۔ **گولئو** : (گو۔ لئو) (ن گ) ترّ ءُ تاب۔ چیزے ءِ شوہاز ءَ ترَّگ ءُ گردَگ۔ ترّ ءُ گردکنوک۔

گولوی : (گو۔ لَ۔ وی) (ن گ) پہ خاصیں مَطلَبے ءَ ترّ ءُ تاب کنگ ءُ چارگ ءُ تپّا سَگ۔

گول آپ : (گول۔آپ) بچار : گولا پگ۔
گُولا : (گُو۔لا) (ن گ) وار۔گشت۔باری۔(2) لٹّ۔دار۔
گوٗلپس : (گوٗ۔لپ۔س) (س گ) بے راہ بند۔لگانڈو۔ حَراب۔ہچّ کارءَنیا ہگ۔
گولا پگ : (گو۔لا۔پگ) (ن گ) شیطان آپ۔گول۔فریب۔ آپ ریپ۔اَگول آپ۔جنّ آپ۔ڈومب آپ۔اَگول۔
گوٗلت : (گوٗ۔لت) (ن گ) ناپگ کپگءِعلاج۔کُبّگ۔
گُولُم : (گو۔لُم) (ن گ) کاہے۔
گولو : (گو۔لو) (ن گ) بالی مُرگے۔پرَٹّ۔کانگی۔(2) یکّ سالِگیں گوسک۔بچّی۔روڑ۔گوسو۔(3) جڑ۔جڑُکّ۔
گولَہ : (گو۔لَہ) (د) (ن گ) ٹوپانی تیر۔مزنیں تیر۔
گوٗم : (گوٗ۔م) (ن گ) گیگ۔وار۔دِڑچ۔وجّ۔**گوٗم کنگ :** (گوٗم۔کَ۔نگ) (ک گ) اَندازہ جنگ۔(2) اَندازہ جنگءِ پہ نِشانگءِ چیزےءِ دوٗر دیگ۔(3) گمان کنگ۔(4) گیگ کنگ۔وار کنگ۔
گوماز : (گو۔ماز) (ن گ) کاہے۔گومازگ۔**گومازدَر :** (گو۔ماز۔دَر) (س گ) ہماجاگہ کہ گومازرُستگ۔گومازی۔**گومازی :** (گو۔ما۔زی) (ن گ) گومازدَر۔ہموداکہ گوماز بازبیت۔(2) کیچءِضلّوءَ یکّ میتگےءُ دَمگےءِنام انت۔
گومازگ : (گو۔ماز۔گ) بچار : گوماز۔
گوٗمائی : (گوٗ۔مائی) (پ گ) گوں ہمائی۔ہمائیءِگوٗرءَ۔
گوٗمب : (گوٗم۔ب) (س گ) تاب۔چوٹ۔چنگ۔ ناراست۔اَہیلا۔پنگ۔(2) (ن گ) نیمگ۔دیم۔(3) تہ پچ۔ (4) ہماکہ دَپ ئے تنگءُ بُن ئے پرٗاہ بہ بیت۔(5) ٹاکور۔
گوٗمبی : (گوٗم۔بی) چوٹی۔ناراستی۔چنگی۔
گُومب : (گُوم۔ب) توار۔گرٗانیں توار۔(2) چیزےءِ کپگءِتوار۔**گُومبارَگ :** (گُوم۔با۔رَگ) (ک گ) گرٗانیں توار۔تراک۔

گوٗمپال : (گوٗم۔پال) (س گ) سکّ زَنڈ۔(2) (ن گ) زَنڈیں مجول۔
گوٗمتان : (گوٗم۔تان) (ن گ) پندول۔جنینءِ پشکءِ کیسگ۔گُپتان۔
گوٗمز : (گوٗم۔ز) (ن گ) گودرٗ۔گوٗبز۔مُنگی۔ڈیمبو۔
گوٗمس : (گوٗم۔س) (ن گ) کسانیں ترٗاشتگیں دارکہ اُشترءِپونزءَ ئے دیینتءُ ہمیشیءِسرءَ اُشترءِمہارءَ بندنت۔لانٹی۔لانٹو۔چمل۔
گوٗمش : (گوٗم۔ش) (ن گ) سکیّں لچّوکیں سکّ مِریں مگسکے کہ دَلوتءِ پر لچّیت۔کُچکّ مَگسک۔
گوٗمے : (گوٗ۔مے) (پ گ) گوں ہمے۔گوں اے۔گوٗنے۔
گومیرٗگ : (گو۔مے۔رٗگ) (ن گ) گجّءُ لیتار۔خازگ۔
گوٗمیشی : (گوٗ۔مے۔شی) (پ گ) گوں ہمیشی۔گوں ایشیءَ۔ گوٗنے۔
گون : (گو۔ن) ہمراہ۔یکّ جاہ۔بچّیءَ۔ہوارِیگءَ۔سنگتیءَ۔ گوٗر۔(2) گونگ۔وَڑ۔پیم۔(3) مزنیں درپ۔گوٗالگ۔گوں سیاہ پسءِ میدءَ گوٗ پتگیں دَرپ۔(4) شِکل۔وَڑ۔پیم۔**گون بُونگ :** (گون۔بُو۔نگ) (ک گ) ہمراہ بُونگ۔سنگتی کنگ۔بالابندی کنگ۔شوپچّءِ کپگ۔گوٗر بُونگ۔گوٗرءَ بُونگ۔**گون کپگ :** (گون۔کَ۔پگ) (ک گ) ہمراہ بُونگ۔ہوار ترٗگ۔(2) تبءِ کپگ۔پُچگ۔رَسگ۔ٹپّ وَرگ۔چسپگ۔ٹپّءِ کپگ۔کارءَ آہگ۔سَربُونگ۔(2) تاچینگ۔رُمبینگ۔**گون کنٹیں کاٹرچءِ کُشگ :** جنجالءِ پرّینگ۔تاواں دیگ۔تاوان بار کنگ۔(2) عذاب مَرگ کنگ۔**گوں کسےءِ جوہان مُشگ:** گوں کسےءِ دیم پہ دیم بُونگءُ بروبری کنگ۔مٹّی کنگ۔**گون کنگ :** (گون۔کَ۔نگ) (ک گ) رواں دیگ۔دیم دیگ۔گوں کسےءِ بچّیءِ چیزےءِ رواں دیگ۔راہ دیگ۔گون گیجگ۔**گون کنگی :** (گون۔کَ۔نَ۔گی) گون کنگءِ آوَرکی۔(2) گون کنگءِ کارکنگی انت۔

گون کُتنگ : (گون ـ کُ ـ تنگ) گون کنگ ءِ گوستگال ۔ **گون کُتگیں** : (گون ـ کُ ـ تَ ـ گیں) گون کنگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ گون کُتگ ۔

گونو : (گو ـ نو) (س گ) ہر کارءَ گون ۔ ہر کارءَ دَست مان دیوک ۔

گوٗن: (گوٗ ـ ن) (ن گ) جَنگلی پستہ ۔ دَڑ چکے ۔ (2) گوٗن ءِ دَڑ چک ءِ بَر ۔

گوٗنا : (گوٗ ـ نا) (پ گ) گوں آ ۔ گوں ہمائی ءَ ۔

گوناپ : (گون ـ آپ) (ن گ) غَیر اَصلی رَنگ ۔ (2) رَنگ ۔ دُرُوشُم ۔ (3) سُہرءِ آپ ۔ (4) ڈَوْل داری ۔ (5) عکس ۔ شُبین ۔ دُرسان ۔ گاڑت ۔ **گوناپءِ بُوتگ** : (ک گ) ہم رَنگ بُوتگ ۔ چِہرگ ءِ جَنگ ۔ **گوناپ دیگ** : (گون ـ آپ ـ دی ـ یَگ) (ک گ) رَنگ دیگ ۔ رَنگ کنگ ۔ ٹکرہ ءِ طِلاہ ءِ آپ دیگ ۔ (2) سَمبہینگ ۔ **گوناپی** : (گو ـ نا ـ پی) (ن گ) ہما کہ گوناپ داتگ ۔ ہما کہ سُہرءِ آپ داتگ ۔ (2) ہما کہ گوں گوناپ ءَ نسبت داریت ۔

گوناپگ : (گو ـ نا ـ پگ) (ن گ) چِیزے ءِ گوناپ دیگ ۔ گوناپ داتگیں ۔

گون جَت : (گون ـ جَت) (ک گ) گوں جَنگ ءِ گوستگال بزاں آئی ءَ گون جَنگ ءِ کار کُرت ۔ (2) (ن گ) دَرمانے ۔ گونجِدہ ۔

گونجِدَہ: (گون ـ جِ ـ دَہ) (ن گ) شِیرگی دَرمانے ۔ گونجت ۔

گون جَتنگ : (گون ـ جَ ـ تنگ) گون جَتگ ءِ گوستگال ۔ **گون جَتگیں** : (گون ـ جَ ـ تَ ـ گیں) (س گ) گوں جَنگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ گون جَتگ ۔ (3) سِکین داتگیں ۔ سوٗکلو داتگیں ۔ پرماتگیں ۔

گوٗنجِک : (گوٗن ـ جِک) (ن گ) دَرمانے ۔ (2) سُسُر ۔ لیس دار ۔ (3) دَرما نکاہے ۔ (4) گوٗن ءِ دَڑ چک ءِ شِیرگ ۔

گون جَنگ : (گون ـ جَ ـ نگ) (ک گ) کار دارَگ ۔ سہی کنگ ۔ دِل ءِ گپّانی دَر کنگ ۔ گُتّ ۔ کنگ ۔ اِشارہ کنگ ۔ پَرما ہَگ ۔ سُٹُک کنگ ۔ سِکین ۔ سُلّک ۔ شَت دیگ ۔ کُڑی کنگ ۔ گُتّک ۔ پہناد جَنگ ۔ سُٹُکّ جَنگ ۔ شَت کنگ ۔ **گون جَنگی** : (گون ـ جَ ـ نَ ـ گی) (ن گ) گوں جَنگ ءِ آوَی بزاں کار دارَگی ۔ (2) پرماہگی ۔ سوٗکلو دارگی ۔ سِکین دیَگی ۔

گون دارَگ : (گون ـ دا ـ رَگ) (ک گ) گُتّ ءِ نتّ کنگ ۔ سوکلو دیگ ۔ **گون دارَگی** : (گون ـ دا ـ رَ ـ گی) گوں دارَگ ءِ آوَی ۔

گونچ : (گوں ـ چ) (ن گ) پیلک ۔ کسانیں دَرپ ۔

گونچان : (گون ـ چان) (ن گ) دَرپ ۔ دَزدان ۔ (2) پیلک ۔ مَزنیں پیلک کہ توشگ ئے مان کَنَنت ۔ (3) گرُنچ ۔ (4) ہُرجین ۔ کسانیں دانی دَرپ ۔

گوٗندَگ : (گوٗن ـ دَگ) (ک گ) گوٗندو دیگ ۔ سوگند دیگ ۔ گوٗندوءِ پرمان کنگ ۔ (2) بددُعا دیگ ۔ دُعاءُ بد دیگ ۔ (3) بہتام جَنگ ۔ (4) مِنّت ءُ زاری ۔ **گوٗندینگ** : (گوٗن ـ دِے ـ نگ) (ک گ) پہ مراد لوٹگ ءَ پیرءُ مُرشِدءَ زاری ءُ مِنّت کنگ ۔ نیک دُعا دیگ ۔ (2) بددعا دیگ ۔ بہتام جَنگ ۔

گوَندَگ : (گَ ـ وَن ـ دَگ) (ن گ) چہ حُرجین ءَ گوٗنڈیں پیلکے کہ حاک یا حِشت ڈوہگ ءِ ہاترءَ حَرءِ سَرءَ ایر بیت ۔

گوٗندو : (گوٗن ـ دو) (ن گ) سوگند ۔ (2) پہ مُلّائی یا بکّی دم ءُ چُوفّ راستیں پسّو ءِ دیگ ءَ پرمان کنگ ۔ (3) بکّی ٹِکّ ءُ ٹاک ۔ مُلّا ، بکّ ، سیہر یا جاتیگ یکّ چِیزے ءَ گوٗندو دینت کہ فلاں جاگہہ ءَ بہ روَت یا فلاں کارءَ بکنت ۔ دُڑوہی ۔ **گوٗندوءُ اَمان کنگ** : گوٗندو دیگ ۔ (2) ساہ دار یا چیزے پہریزگ ءِ دَم ءُ دَروت کنگ ۔ **گوٗندو دیگ** : (گوٗن ـ دو ـ دی ـ یَگ) (ک گ) سوگند دیگ ۔ (2) گوٗندواں بُوتگ ۔ **گوٗندوئی** : (گوٗن ـ دو ـ ئی) (ن گ) سوگند داتگیں ۔ پہ دم ءُ چُوفّ یا سِہر ءُ ساحری کسےءَ راکارے ءِ پَرماہگ ۔ (2) بددعا کُتگیں ۔

گون دوچ : (گون ـ دو ـ چ) (ن گ) مَزَنیں گونی ءُ گوَالگ دوچیں سُوچن ـ سُمبوخ ـ سُمبہ ـ گوَالگ دوچ ـ پات دوچ ـ جابَل ـ

گون دیگ : (گون ـ دی ـ یگ) (ک گ) گوں دِگرءِ مال ءَ وَتی پس ءِ ہوار کنگ ـ چیزے ءِ چیزے سلہا ڑگ ـ (2) دیم دیگ ـ

گوَنڈ : (گوَن ـ ڈ) (س گ) چیزے کہ دَرَاج نہ اِنت ـ لُک ـ دَرَاجی ءَ کسان ـ کسان ـ غُڈّو ـ کستر ـ کوتاہ ـ بٹاری ـ پَشت ـ نابالغ ـ

گوَنڈِک : (گوَن ـ ڈِک) (س گ) چیزے ءِ کُرتکین ءُ گوَنڈ گپتگیں رَنگ کہ سَرجَم اِنت ءُ سَرجَم نہ اِنت ـ کسانک ـ سکّ کسان ـ بوجَلو ـ (2) (ن گ) کسانیں مُشک ـ مُشک ءِ چُکّ ـ (3) گوَنڈیں بالی مُرگ ـ

گُونڈار : (گُون ـ ڈار) (ن گ) سِیاہیں سُرِند ہے ـ گوکڑا ـ کڑّونک ـ گُوتی گُونڈار ـ

گونڈَل : (گون ـ ڈَل) (ن گ) تیر ـ ڈال سَریں تیر ـ (2) تُوسک ـ تیز سَر ـ تُوسک سَر ـ (3) ڈَلگیں ءُ صافیں سِنگ ـ گردیں سِنگ ـ **گونڈَلیں اَرس** : (گون ـ ڈَ ـ لیں ـ اَر ـ س) (س گ) مَزَنیں اَرس ـ **گونڈَلاں مان بَندَگ** : (گون ـ ڈَ ـ لاں ـ مان ـ بَن ـ دَگ) تیر باراں کنگ ـ

گوَنڈَل : (گوَن ـ ڈَل) (ن گ) کسانکیں ـ ہُردُکیں ـ کسان عمریں ـ

گوَنڈو : (گوَن ـ ڈو) (ن گ) کساں عمریں زَہگ ـ ناسَرپد ـ ہُردل ـ چُوچَک ـ **گوَنڈی**: (گوَن ـ ڈی) (ن گ) گوَنڈبُوتگ ءِ جاوَر ـ کسانی ـ تَنک ـ قدّ ءَ کسان ـ **گوَنڈیں** : (گوَن ـ ڈیں) (س گ) ہما کہ گوَنڈ انت ـ کسانیں ـ لُکّیں ـ کوتاہیں ـ

گوَنڈیں زُبان : (گوَن ـ ڈیں ـ زُ ـ باں) (س گ) دَپ ءِ تہہ ءَ عُرّ ءِ اَوَل سَرءَ گوشت ءِ گوَنڈیں ٹُکّرے کہ چہ بُرزی نیمگ ءَ لڑّ و نخ اِنت ـ جُوجُرُک ـ

گوَنڈیں عئید : (گوَن ـ ڈیں ـ اَ ـ ئی ـ د) (ن گ) مسلمانانی روچَگ ءِ ماہ ءِ بلوچی نام ـ سال ءِ دَہمی ماہ ـ

گونزَ لی : (گون ـ زَ ـ لی) (ن گ) کروچیں مچّ کہ دانگ ءِ زَرد اَنت ـ (2) کم اَصل ـ

گوَن شان : (گوَن ـ شان) (ن گ) بالی مُرگے ـ بڈّو ـ

گوَنِشت : (گو ـ نِش ـ ت) (ن گ) اَمانت ـ ہما کہ گون اِنت ـ (2) کساس ـ

گوَنِکّ : (گوَ ـ نِک ـ ک) (ن گ) دَرمانگا ہے کہ لاپ ءِ درد ءِ دوا اِنت ـ (2) کوہی دَرَچکے ـ **گوَنِکّی** : (گوَ ـ نِک ـ کی) (ن گ) ہما کہ گوں گوَنِک ءِ نِسبَت داریت ـ (2) بَرمیش ـ سبز ـ

گوَنگ : (گوَن ـ گ) (ن گ) کسانیں مچّ ـ کسان ـ

گونگ : (گو ـ نگ) (ن گ) رَنگ ـ وَڑ ـ پیم ـ دُرُوشم ـ ڈوَل ـ

گونگلو : (گون ـ گَ ـ لو) (ن گ) وَرگی سبزی یے ـ شلغم ـ

گونگ : (گو ـ نگ) وَڑ ـ دڑوشم ـ **گونگی** : (گو ـ نَ ـ گی) (ن گ) ثانی ـ دَروری ـ وڑی ـ پیمی ـ ہم دُرُوشمی ـ

گون گیجگ : (گون ـ گے ـ جَگ) (ک گ) ہمراہ کنگ ـ روان دیگ ـ رَسینگ ـ توجیل سازگ ـ دَرمان ءِ ٹَپّ ءَ کپّگ ـ ٹپّ ءَ کپّگ ـ ہور کنگ ـ گون کنگ ـ **گون گیجگی** : (گون ـ گے ـ جَ ـ گی) (ن گ) کارسوار کنگی ـ ہمراہ کنگی ـ روان دیگی ـ (2) گون گیجگ ءِ آوَگی ـ

گوں گیتگگ : (گون ـ گیت ـ گگ) گون گیجگ ءِ گوَستگال ـ (2) رَوان داتگ ـ راہ داتگ ـ **گون گیتگگیں** : (گون ـ گیت ـ ک ـ گیں) ہما کہ رَوان داتگ ـ (2) گون گیجگ ءِ دیریں گوَستگال ـ

گوں ما : (گوں ـ ما) (پ گ) مئے پہنجّی ءَ ـ مئے ہمراہی ءَ ـ مئے نیمگ ـ

گوَنی : (گوَ ـ نی) (د) (ن گ) سُوتلی ءِ گوَپتگیں مَزَنین پیلک ـ باردان ـ دَرپ ـ (2) ہمراہ داری ـ یکجاگہی ـ

گوَنے : (گوَ نے) (پ گ) گوں اے ـ گوَمیشی ـ گوَمے ـ

گوَنیشاں : (گوَ ـ نے ـ شاں) (پ گ) گوں ایشاں ـ گوں ہمیشاں ـ گوں ہمے مَردُماں ـ **گوَنیشی** : (گوَ ـ نے ـ شی) (پ گ) گوں ایشی ـ گوں ایشی ءَ ـ گوں ہمیشی ـ گوہ ہمیشی ءَ ـ

گوَنیشت : (گوَ ـ نیش ـ ت) (ن گ) دَرمانے ـ

گوواگ :(گو۔وا۔گ)(ن گ) ہما جاگہہ کہ مال دارنشتگ ءُ مال چارینت ۔(2) گزّ۔دَست ءُ گوَرءِ چچّ ۔

گووال :(گو۔ وا۔ل)(ن گ) گوکانی چارینوک ۔گوَرم پان ۔ گوک پان۔ گوپانک ۔مالار ۔(2) ناسر پد۔ **گووالی** :(گو۔وا۔لی) (ن گ) گورم بانی ۔ مال چارینی ۔ شِپانکی ۔ (2) ناسر پدی ۔ بے سُدّھی۔

گووَٹ :(گو۔ وَٹ)(ن گ) گلّہ ءِ ہوشگ یا زُرت ءِ چَنگیاں گوں اُشتر ءُ گوکانی کمُک ءِ ہُورت کنگ ءِ گووٹ یا گوبٹ گوْشنت ۔گلّہ موش ۔ پَرگَٹّ ۔ گوبٹّ ۔ گوہٹ۔

گوہ :(گو۔ہ)(ن گ) حرابیں ترّان ۔ بد گُوئی ۔ بد سُخُنی ۔سُبکّی ۔ بد شاتی ۔ **گوہ وار** :(گوہ۔وار) (س گ) گوہ حبر ۔ بد گو۔سِلّ زبان ۔ کپتگ حبر ۔ **گوہ ءِ وَرگ** :(ک گ) ہنچیں دانکے ءِ کنگ کہ ناشائستہ ءُ بد سُخُنی ئے بہ بیت ۔(2) ہما کارئے کنگ کہ کنوک ءِ حدّ ءَ در اِنت ۔ بٹاک جنگ ۔سُبکّی کنگ ۔

گوہا:(گو۔ہا) (ن گ) مال ءُ دَلوَت ءِ سِکّن ۔گوکانی لاپیگ ۔پاہ ۔

گوْہار :(گوْ۔ ہار) (ن گ) کسے ءِ مات ءُ پِت ءِ جِنِکّ ۔ہم شِیرگیں جِنِکّ ۔اَدّی ۔اَدّا۔ **گوْہارزَتک** :(گوْ۔ہار۔زَت۔ک) (ن گ) گوْہارءِ چُکّ ۔ **گوْہارُکو** :(گوْ۔ہا۔رُ۔کو) (ن گ) دَزگُہار ۔کمّہ ۔ **گوْہارو** :(گوْ۔ہا۔رو)(ن گ) دَزگوْہار ۔گوْہارُکو ۔

گوْہتگ :(گوْہ۔تگ)(ن گ)ہما نریں ساہ دار کہ آئی ءِ گُند کشّگ یا چوپگ بُوتگ اَنت کہ مست مہ بیت ۔خسّی ۔ بے گُند ۔ہَنسی ۔ گوْاتو۔ (2) نامرد ۔ بگا ۔(3) لگور۔بے دل ۔ **گوہتگ کنگ** : (گوْہ۔ تگ ۔کَ ۔نگ)(ک گ) دَلوَت یا مردین ءِ گُندانی چوپگ کہ چہ آئی ءِ چُکّ بُوت مہ کنت ۔خسّی کنگ ۔ **گوْہتگی** :(گوْہ۔تَ ۔گی) (ن گ) بے گُندی ۔ نامردی ۔ بگائی ۔(2) لگوری ۔ بے دِلی ۔ **گوْہتگیں** :(گوْہ۔تَ ۔گیں)(س گ) ہما کہ گوْہتگ انت ۔ ہما کہ آئی ءِ گُند در کُتگ انت ۔(2) نامردیں ۔لگوریں ۔بے دلیں ۔

گوہَٹ :(گو۔ہَٹ)(ن گ) گوں کائیگر اں فَصل ءِ مُشک ءُ پُگ ءُ دانان جُتا کنگ ۔گووٹ ۔گوبٹ ۔ پَرگٹ ۔گلّہ موش ۔

گوْہر :(گوْہ۔ر)(ن گ) سارتی ۔سارت ۔ بُرز ۔ برزو ۔ برزیل ۔ برّزو ۔گوڈی ۔گوْپش ۔یخ ۔اَجمبگ ۔سَرد ۔سَردی ۔ بانہوان ۔ برجگ ۔ پالو۔یخّ ۔ **گوْہرءِ پڑشگ** :(ک گ) زمستان ءِ کُٹّ اِتگیں سَرءِ سارتی ءِ کم ترّگ ۔(2) سارتی ءُ گوْہر ءِ زور ءِ کم ترّگ ۔ **گوْہرءُ گوْپش** : (ن گ) زِیادہیں سَردی ۔سارتی ۔ **گوْہری** :(گوْہ۔ری)(ن گ) ہما کہ گوں گوْہر ءِ نِسبت داریت ۔ **گوْہری تَپ** :(گوْہ۔ری۔تَپ) (ن گ) ہما تپ کہ گوْہرئے گون اِنت ۔سَرُک ۔ تپ لرزگ ۔

گوْہریچک :(گوْہ۔ری۔ک)(ن گ) زِمستان ءِ مغرب ءِ وَہدءَ دَرکپتگیں تَنکیں جَمبری شینک ۔

گوہَر :(گو۔ہَر)(ن گ) قیمتی سنگے ۔گرّاں بہا ۔گرّاں قیمت ۔ (2) زانت ۔فہم ۔لائقی ۔ بُود ۔ **گوہرقیمتی** :(گو۔ہَر۔قی۔م۔تی) (ن گ) چہ زمینی کاناں دَرکُتگیں قیمتی مُہرگ ۔جواہر ۔ شَدڑ ۔ لُولُو۔ مُروارد ۔ **گوہَری** :(گو۔ہَ۔ری)(ن گ) مچّے کہ کُلونٹ ئے دزّاج ءُ زَرد رَنگ انت ۔(2) ہما کہ گوں گوہَر ءَ نِسبت داریت ۔(3) گوہَر بہا کنوک ۔(4) طِلاہ کار ۔

گوہُرت :(گو۔ہُر۔ت)(س گ) مَزَن ۔لُدّہ ۔ چارشانگ ۔ زورمَند ۔ دِلاوَر ۔مَزَن دل ۔ پُورَہی ءِ وَرناہ ۔ گمرُکتگیں ۔ زوراوَر ۔ فربہ ۔ دَوری ۔تمرد ۔لانَدوْ ۔ **گوہُرتی** :(گو۔ہُر۔تی) تمردی ۔زوراوَری ۔ پُرگوْشتی ۔ **گوہُرتیں** :(گو۔ہُر۔تیں) (س گ) زوراوَریں ۔ بہادریں ۔گوشتینا کیں ۔مزن مرّیں ۔ورنائیں ۔تمردیں ۔زنڈیں ۔

گوْدِل :(گ۔او۔دِل)(س گ) لگور ۔بے دل ۔

گوراَپسی :(گور۔اَپ۔سی)(ن گ) دَریائی مُرگے ۔(2) کیچ ءِ ضِلّوْ ءِ میتگ ءُ جاگہے ءِ نام انت ۔

گوْئل :(گو۔ئل)(ن گ) ناہاری ءِ وہد ۔

گوْئندر :(گو۔ئن۔دَر)(ن گ) چیزر زَمینی جاگہہ ءُ ہند ۔

گوہی مَکسک : (گو ـ ہی ـ مَ ـ کَس ـ ک) (ن گ) چہ لوگی مَکسک ءَ گمّیں مرءَ نیں مَکسک ـ

گویاک : (گو ـ یاک) (ن گ) گپّ جنگ ءِ ہاٹی ـ چہ گُٹّ ءَ توار کشّگ ءِ عمل ـ توار ـ حبر ـ ترّان ـ **گویاک ءِ بند بُوئگ** : بے توار بُوئگ ـ حبر کت نہ کنگ ـ گپّ جنگ ءِ زکتّ ءِ رَوَگ ـ

گہہ : (گَ ـ ہ) (ن گ) وہد ـ (2) چلیم ءِ ہما ئل کہ یکّ سرے چلیم ءِ تہہ ءَ اِنت ءُ دومی سرءَ سرکَیل پر اِنت ـ (3) مِرّ ـ ضِدّ ـ اَڑ ـ (4) اُشترءِ مِرّ کنگ ءُ نہ رَوَگ ـ (5) بِرّ ـ **گہہ دار** : (گہہ ـ دا ـ ر) (س گ) گہہ کنوکیں اولاک ـ

گہہ : (گِ ـ ہ) (س گ) شرّ ـ زبر ـ جوان ـ کاری ـ کَسر ـ گچین ـ (2) (ن گ) آباد ـ دمگے ءِ نام اِنت ـ

گُہہ : (گُ ـ ہ) (ن گ) بے ادبی ـ ردی ـ ناراہ بندی ـ (2) سُبکیں حبر ـ کپتگیں حبر ـ (3) خراب ـ (4) ریم ـ زواک ـ گکّ ـ

گُہہ حبر : (گُہہ ـ ہَ ـ بَر) (س گ) سِل زبان ـ کپتگ حبر ـ گُہہ دپ ـ **گُہہ دَپ** : (گُہہ ـ دَپ) (س گ) ہما دپ کہ دائم گُہہ وارت ـ ہما کہ چہ وَتی قدّ ءَ مستریں حبر کنت ـ کپتہ حبر ـ **گُہہ دَپ ءَ دیگ** : ہکّل دیگ ـ توبہ دَپ ءَ دیگ ـ پہار دیگ ـ **گُہہ وَرَگ** : (گُہہ ـ وَ ـ رَگ) ناشناسی کنگ ـ ردی کنگ ـ خرابیں کار کنگ ـ (2) (ک گ) بدیں دانکے گوشگ ـ (3) چہ وَتی قدّ ءُ کساس ءَ مستریں حبرے کنگ ـ

گُہاچی : (گُہا ـ چی) (ن گ) گُزراں ـ پُوریات ـ کار ـ کِسب ـ

گِہاسگ : (گِ ـ ہا ـ سَگ) (ک گ) (ن گ) واب کَرگ ءِ وَہداں چہ دَپ ءَ مرءَ نیں گین کشّگ ـ آوانگ ـ گوانسک ـ اُباسی ـ

گِہاسن : (گِ ـ ہا ـ سن) (ن گ) آسن ءِ گکّ ـ گرم کنگ ءِ وَہداں چہ آسن ءَ دَرآتکگیں باپ یا پاہار ـ

گَہال : (گَ ـ ہال) (ن گ) سُنگ ـ ٹکّ ـ (2) چِلّ میش ءِ سرءَ یکّ میشے ـ پہ سردارءَ داتگیں سُنگ یا مدَت ـ

گَہالغ : (گَ ـ ہا ـ لغ) (ک گ) گوازینگ ـ (2) گوں سَکّی ءُ جنجال ءَ وَہدءِ گوازینگ ـ

گھان : (گھا ـ ن) بچار : گھانڑ ـ

گھانراں : (گھان ـ را ـ ن) (ن گ) ٹیل کشّگ ءِ سندر ـ ٹیل کشّگ اَزباب ـ

گھانڑ : (گھان ـ ڑ) (ن گ) مال ءِ گودان ءِ سرءِ ریش ـ (2) جالگ ـ (3) دَرمانے کہ میش یا بُز ءِ ماہِگ ءُ مُشک بیت تا نکہ چکّ ءِ مِتک مہ کنت ـ گھان ـ

گھانڈی : (گھان ـ ڈی) (ن گ) دانکوءِ پَک ـ (2) پنڈوک ءِ پنڈ ـ چَنک ـ چنکے ـ

گھانچ : (گھاں ـ چ) (ن گ) سِیاہ ءُ اِسپیتیں بالی مُرگے کہ شُوم لیکگ بیت ـ نرّ گھانچ ـ **گھانچ ءِ لاباری بُوئگ** : گھانچ ءِ دیم ءَ آ ہگ ـ بدیں روچ ءِ آ ہگ ـ

گہہ بُود : (گہہ ـ بُو ـ د) (س گ) شرّ ـ شرّی ـ بُود ـ جوانی ـ سنج ـ ہستی ـ **گہبُودی** : (گہہ ـ بُو ـ دی) (ن گ) شرّی ـ بُودناکی ـ دیم روی ـ دیمرہی ـ گہتری ـ

گہتر : (گہہ ـ تر) (س گ) شرّ تر ـ چہ دومی ءَ جوان تر ـ جوانیں ـ زبر تر ـ خُوب ـ گچین ـ **گہتری** : (گہہ ـ تِ ـ ری) (ن گ) شرّتری ـ زبرتری ـ شرّی ـ **گہتریں** : (گہہ ـ تِ ـ ریں) (س گ) شرّ تریں ـ جوان تریں ـ

گُہرَغ : (گُہہ ـ رَغ) (ک گ) یکّ جا گُہہ ءَ نہ اوشتوک ـ سُروک ـ

گُہرُوخ : (گُہہ ـ رو ـ خ) (ن گ) ہما کہ لوگ لوگ ءَ جکّیت ـ (2) ہما کہ مُدام ترّ ءُ گرد ءَ انت ـ (3) ہما کہ لڈّیت ءُ دِگہ مُلکے ءَ بہ روت ـ

گُہرود : (گُہہ ـ رو ـ د) (ن گ) رود یا مادِن ءِ گکّ یا زواک ـ

گھڑَب : (گھ ـ ڑَب) (ن گ) مجلس ـ دیوان ـ

گھکّہ : (گھک ـ کہ) (ن گ) سُرپ ـ تنگہ ـ آسن ـ

گَہَگ : (گَ ـ ہَگ) (ک گ) سرڑگ ـ بوہ کنگ ـ خراب بُوئگ ـ کٹِگ ـ گرڈگ ـ گرڈ لگ ـ نِدگ ـ پُونسگ ـ پون کپگ ـ

پینسگ ۔ **گہینگ** :(گَ ۔ہے ۔نگ) (ک گ) اَنچوش کنگ کہ بہ گہیت ۔ گوں چیزے ءَ بین کنگ ۔ ساڑینگ ۔ شُر دءُ بوہ دار کنگ ۔

گہنگ : (گِ ۔ہگ) (ک گ) بے پرواہ بُوَنگ ۔

گہگیر :(گہہ ۔گی ۔ر) (س گ) سَرمچار ۔ نہ تَرّس ۔ یاغی ۔ سَرزور ۔ بِرّ ۔ اَڑبنگ ۔ تمرد ۔ اَلگر ۔ سَرکَش ۔(2) (س گ) ہما اَسپ کہ رَوَگ ءَ وہداں پدی پاداں زورءَ پردنت ءُ رَوَت ۔ اَسپ ءِ تیزیں رَواجے ۔ (3) بِرّیں اَسپ ۔(4) مِرّ کنوک ۔ **گہگیری** :(گہہ ۔گی ۔ری) سرمچاری ۔ سَرکَشی ۔ تمردی ۔ نہ تُرسی ۔ **گہگیریں** : (گہہ ۔گی ۔ریں) (س گ) سرمچاریں ۔ نتُرسیں ۔ سرزوریں ۔ سَرکَشیں ۔ تمردیں ۔ پُرشانیں ۔ مڑاہ داریں ۔ سرنتابیں ۔

گُہل :(گُہہ ۔ل) (ن گ) چیرءِ کائی لشکرکشی ۔

گُہلا :(گُہہ ۔لا) (س گ) گنوک ۔ ناسَرپد ۔ بے سُدّھ ۔ **گُہلائی** : (گُہہ ۔لا ۔ئی) گنوکی ۔ بے سُدّھی ۔ ناسرپدی ۔

گہلَغ :(گہہ ۔لَغ) (ک گ) پہ لاچاری گُزراں کنگ ۔ غریبی ۔ بے وسی ۔

گہم :(گہہ ۔م) (ن گ) دارءِ نمب ۔ ہما نمبی کہ دارے ءَ مان کیت ۔ ماں دارءِ نمبی ءِ ناس ۔

گُہمر :(گُہہ ۔مَر) (ن گ) دِڑیسے ۔ چاپے ۔ دِڑیس ءِ پُجّی ءَ نازینک ءِ جَنگ ۔

گہہ مَرد: (گہہ ۔مَر ۔د) بہادُر ۔ پُرشان ۔ مڑاہ دار ۔ **گہہ مَردی** : (گہہ ۔مَر ۔دی) (ن گ) مڑاہ داری ۔ پُرشانی ۔ بہادری ۔ مزن مردی ۔ مَنگہی ۔ **گہہ مَردیں** :(گہہ ۔مَر ۔دیں) (س گ) بہادریں ۔ پُرشانیں ۔ مڑاہ داریں ۔ مَنگہیں ۔ مزن مرّیں ۔

گھنڈ : (گھں ۔ڈ) (ن گ) قبض ۔ لاپ ءِ بند بُوَنگ ۔ مُنڈر ۔

گھنڈاکی : (گھن ۔ ڈا ۔ کی) (ن گ) قبض کنوکیں دَرمان ۔

گھنڈی :(گھن ۔ڈی) (ن گ) گُٹّ ءِ بندَگ ۔ گُٹّ ءِ خراب بُوَنگ ءِ سَبَب ءَ گپّ ءِ دَرنیا ہگ ۔(2) لاپ ءِ نہ رِچَگ ءُ بند بُوَنگ ۔ قبض ۔

گُھنڈ :(گُھں ۔ڈ) (ن گ) جُنڈ ۔ پردگ ۔ نقاب ۔ سِتر ۔

گُھنڑ :(گُھن ۔ڑ) (ن گ) بینگ ءِ مَکسکانی مُچّی ۔

گہنِک :(گہہ ۔نِک) (ن گ) گِردیں وَشبوہیں سوَلے ۔

گہنیچ :(گہہ ۔نی ۔چ) (ن گ) وَشبوہ داریں جرّے کہ مصالحہ ءِ مان بیت ۔ ڈانا ۔ کِل کلان ۔

گہو :(گَ ۔ہو) (س گ) یکّے دومی ءِ سَرءِ ایر ۔ پہ بے پلگاری یکّ جا گہہ مُچّ ۔

گھونس :(گھون ۔س) دَپ ءِ چیرءِ رَوَگ ۔ **گھونس وَرگ** :(گھون ۔س ۔وَ ۔رَگ) (ک گ) آپ ءِ چیرءِ تاں دُورءِ اوژناگ کنگ ۔

گہیتگ : (گَ ۔ہے ۔تگ) (ک گ) گہگ ءِ گوستگال ۔ (2) سڑیتگ ۔ نِدیتگ ۔ حراب بُوتگ ۔ (3) ہما کہ گہیتگ ۔

گہیتگیں : (گَ ۔ہِ ۔تَ ۔گیں) (س گ) گہگ ءِ دیریں گوستگال ۔(2) ہما کہ گہیتگ ۔ ہما کہ سڑیتگ ۔

گہیڑ : (گَ ۔ہے ۔ڑ) (س گ) جاہل ۔ لیزگ ۔ سِیاہ دِل کنوک ۔ گڑدال ۔ لیگار ۔ مانجا ۔ اَلگردو ۔ بُدّو ۔ پُوچی ۔ ڈُپّ ۔ کُورّ ۔ ہوڈ ۔(2) کم عقل ۔ ناسَرپد ۔ **گہیڑو**:(گَ ۔ہے ۔ڑو) (ن گ) لُچ ۔ پات یا تگرءِ گوَ پگ ءِ قِسمے ۔(2) گہیڑ ۔ **گہیڑی** :(گَ ۔ہی ۔ڑی) کم عقلی ۔ ناسرپدی ۔ مانجائی ۔ جاہلی ۔

گھیڑ : (گے ۔ڑ) بچار : گیڑ ۔

گہیک :(گَ ۔ہے ۔ک) (ن گ) دلیل ۔ وڑّت ۔ خیال ۔ فکر ۔

گہیں : (گِ ۔ہیں) شَرّیں ۔ جوّانیں ۔ بودیناکیں ۔ لائقیں ۔

گہیں سَر :(گِ ۔ہیں ۔سَر) (س گ) سَریں مَردُم ۔ جوّانیں سَر ۔ شَرّیں ءُ آبادیں مَردُم ۔ کماش ۔ راج واجہ ۔

گئو : (گَ ۔وَ) (ن گ) روچ گِر ۔

گئی : (گَ ۔ئی) (ن گ) گار ۔ شموشگ ۔ اِلّگ ۔

گئے : (گَ ۔اے) (ن گ) کِرّءُ گوَر ۔ نزّیکیں جاگہہ ۔

گی : (گی) (ن گ) پس ءِ پگانی ماں روتاں مان کنگ ۔

گیاب : (گَ ۔ یا ۔ ب) (ن گ) تاہا پیں جاگہہ ۔ ہما ہند کہ اُود ءَ آپ مہ بیت ۔ برّ ۔ بیدِہ ۔ بے آپ ءُ بے دَرْ چکیں ہند ۔ (2) کاہے ۔ **گیابان** : (گَ ۔ یا ۔ بان) (ن گ) مَیدان ۔ پَٹّ ۔ سِیرگیں ڈَنّ ۔ وَیرانیں جاگہہ ۔ لَد ۔ لُوط ۔ وَیران ۔ برّ ۔ بے دِہ ۔ گیٔاوان ۔ بیوان ۔ جنگل ۔ **گیابانی** : (گَ ۔ یا ۔ بانی) (ن گ) یَلہ چَر ۔ گردوک ۔ (2) بازیں گیاب ۔ (3) ہما کہ گوں گیٔاباں ءَ نِسبت داریت ۔ (4) برّی جنگلی ۔ وَیرانی ۔ **گیابانیں** : (گِ ۔ یا ۔ با ۔ نیں) (س گ) میدانیں ۔ ویرندانیں ۔ ڈَنّیں ۔ بیدہیں ۔

گیاتی : (گِ ۔ یا ۔ تی) (ن گ) سِیتّ ۔ نپ ۔

گیار : (گِ ۔ یار) (س گ) پڑاہ ۔ مَرَن ۔

گیان : (گِ ۔ یان) (ن گ) زانت ۔ فَہم ۔ (2) روح ۔ اَرواہ ۔

گیاوان : (گِ ۔ یا ۔ وان) بچار : گیابان ۔

گِیبر : (گی ۔ بَر) (ن گ) آپ گوہت ءُ چُپتگیں سے ریسیں سادے کہ پہ لَچ ، کامبا ، شاہیم ، کنزی یادگہ اَنچیں چیزے ءِ دَپ دوچ ءِ ہاترءَ کارمرز بیت ۔

گیپّہ : (گی پ ۔ پہ) (ن گ) مچّ ءِ بُرزی نیم ۔ (2) مچّ کہ رُدگ ءَ زیریت ءُ چہ زمین ءَ کہ گیشیت آئی ءِ بُنگیجی لُٹّاں بُرتت کہ گوں ایشانی بُرّگ ءَ مچّ چہ زمین ءَ سِدیت ءُ رُدوم زیریت ۔ ہمے بُنگیجی بُرِّ اِتگیں لُٹّانی پدءَ گیپّہ گوشنت ۔ (3) مچّ ءِ سرِ ین ۔ (4) مچّ ءِ گُٹّ ۔ **گیپّہ جنگ** : (گی پ ۔ پہ ۔ جَ ۔ نَگ) مچّ ءِ رُدوم جنگ ۔ (2) تورءَ جنان ءَ مچّ ءِ سرءَ رَوگ ۔

گیتّ : (گی ت ۔ ت) (ن گ) گُوت ۔ لانک بوج ۔ گُو ۔ گَند ۔ لاپیگ ۔ **گیتّانی کشّگ** : (گی ۔ ت ۔ تا ۔ نی ۔ کَش ۔ شَگ) بے لَجّ کنگ ۔ بے پردہ کنگ ۔ بےعِزّت کنگ ۔ **گیت پُنڈی** : (گی ت ۔ پُن ۔ ڈی) (س گ) گنوکیں کار ۔ گنوکی ۔ گَہیڑی ۔

گیت : (گے ۔ ت) (ن گ) بیدءِ دَرْ چک ۔ بیت ۔ ہَیزْران ۔ بید ۔ (2) اے دَرْ چک ءُ ایشی ءِ تاک پہ زَردوئی ءِ علاج ءَ کارمرز بیت ۔

گیتچک : (گی ۔ تچ ۔ ک) (ن گ) جرّ ے کہ پہ گُٹّ ءِ دَرد ءِ عِلاج ءَ کارمرز بیت ۔ (2) گردتاکیں دڑ چکے ۔

گیتغ : (گی ۔ تَغ) (ک گ) اِشتاپی وَرگ یا تنگک ۔

گیتک : (گیت ۔ ک) (ک گ) گیچّگ ءِ گوستگال ۔ (2) صاف کُت ۔ پلگارت ۔

گیتگگ : (گیت ۔ گَگ) گیچّگ ءِ گوستگال ۔ (2) گیچّگ ءِ کار بُوتگ ۔ **گیتگگیں** : (گیت ۔ گَ ۔ گیں) گیچّگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ گیچّگ بُوتگ ۔

گیت کاہ : (گی ۔ ت ۔ کاہ) (ن گ) سگندان ءِ تہی گند ۔ اُوج کاہ ۔ اُوج ۔ گوکاوَگ ۔

گیتّلو : (گی ۔ ت ۔ لو) بچار : گُوتّلو ۔

گیٹلو : (گی ۔ ٹَ ۔ لو) (ن گ) کوہ بند ۔ زوار ۔ (2) ہیرْتیں سِنگ ۔

گیج : (گے ۔ ج) (ف گ) گیجک ءِ فَرماں گال : بہ گیج ۔ (2) دارُوءِ ہما کچّ کہ یکّ برے یکّ چمچے ءَ را یا ریش ءِ ٹپّے ءَ رامان کنگ بیت ۔ دارُوءِ کساس کہ ٹپّ یا زیم ءِ پر کنگ بیت ۔ (3) (ن گ) ساتگیں چمّ دارُو ۔ سُرْ و مَگ یا شیپگ ءِ کساس ءِ دَرمان ۔ (4) زَہر ۔ (5) لبزانی رَندءَ کیت ءُ گیجگ ءِ مَعنا ءَ دنت چوش کہ : چیر : چیرگیج ۔ سَر : سَرگیج ۔

گیجک : (گے ۔ جَک) (ک گ) تالان کنگ ۔ دوَر دیگ ۔ مان کنگ ۔ تچک بُوتگ ۔ کپگ ۔ (2) مال ءُ دَلوتانی زنک ءِ دوَر دیگ ۔ دَلوَت ءِ چُکّ ءِ اشکند کنگ ۔ مال ءُ دَلوَت ءِ چُکّ ءِ چہ وہدءَ ساری پیداک بُوتگ ۔ **گیجائینگ** : (گے ۔ جا ۔ ئے ۔ نَگ) (ک گ) اَنچوش کنگ کہ بہ گیجیت ۔ (2) ماں کنائینگ ۔

گیچ : (گے چ) (ف گ) گیچّگ ءِ فرماں گال : بہ گیچ ۔

گیچ : (گی ۔ چ) (ن گ) نِشہ بُوتگ ۔ خمار بُوتگ ۔

گیچّگ : (گے ۔ چَگ) (ک گ) آرتیںک ءَ چہ ڈلگین ءَ گیشّینگ ۔ (2) صاف کنگ ۔ پہک کنگ ۔ **گیچائینگ** : (گے ۔ چا ۔ ئے ۔ نَگ) (ک گ) دِگرے ءَ پرما ہگ کہ بہ گیچیت ۔ **گیچگی** : (گے ۔ چَ ۔ گی) گیچّگ ءِ آوَ کی ۔ (2) گیچّگ ءِ کار بُوتگی انت یا بیت ۔

گیچِن : (گے ۔ چِن) (ن گ) کمک ۔ آرت گیچگ ءِ اَزباب ۔ آرت ءِ پہک کنگ ءِ ٹُنگ ٹُنگی اَزباب ۔ پرون ۔ چانڑ ۔ چانڑیں ۔ (2) صاف کنوک ۔ پہک کنوک ۔ **گیچوک** : (گے ۔ چو ۔ ک) (ن گ) آرتینک ءِ تہہ ءَ پَشت کپتگیں ڈَلگین پُگ ۔ کوچک ۔ (2) ھما کہ بہ گیچیت ۔

گیدَر : (گے ۔ دَر) (ن گ) ماہیگے قسمے ۔

گے دَڑ شک : (گے ۔ دَڑش ۔ ک) (ن گ) کسانیں دَڑ چکے کہ ایشی ءِ ٹال لوگ ءِ سَرءَ دیگ بنت ۔

گیدَگ : (گے ۔ دَگ) (ن گ) دان یا بڑنج ءِ جوہان ءِ مُشگ ءَ رَند پَشت کپتگیں دان ءُ ہوش ءِ ٹال ۔

گیدَہ : (گی ۔ دَہ) (ن گ) حُشک بُوتگیں اِسپُست ۔

گیدی : (گی ۔ دی) (ن گ) جہان ۔ دنیا ۔ کائنات ۔ عالم ۔ کُوڑی ۔ اِمبروز ۔ گیدیگ ۔ اِمروز ۔ (2) اُلسّی ۔

گیدِیگ : (گی ۔ دی ۔ گ) بچار : گیدی ۔

گیر : (گی ۔ ر) (ن گ) گرگ ءِ کارءَ کنوک ۔ گروک ۔ (2) گرفت ۔ (3) اے لبزانی رَندءَ کیت ءُ آہانی معناہاں گیش کنت چو کہ : باج : باج گیر ۔ دَست : دَست گیر ۔ دل : دِل گیر ۔ (4) یات ۔ تزانگ ۔ تہتال ۔ یادداشت ۔ (5) ہمّت ۔ توکل ۔

گیرآرگ : (گی ر ۔ آ ۔ رَگ) (ک گ) یات آہگ ۔ یات گیجگ ۔ پلّو ءِ بندگ ۔ ذِکر کنگ ۔ سرءَ مارگ ۔ مارگ ۔ **گیراوَندی** : (گی ۔ را ۔ وَن ۔ دی) (ن گ) تزانگ ءَ کپگ ۔ گیر آہگ ۔ یاد گیری ۔ خیال ۔ یات گیری ۔ تزانگ ۔ اَزبد ۔ پچّار ۔ **گیرءَ کپگ** : (ک گ) تزانگ ءَ کپگ ۔ گیرآہگ ۔ یات ءَ کپگ ۔ **گیری** : (گی ۔ ری) (ن گ) یات ۔ یات ءِ حدّ ۔ (2) گیرآہگ ءِ عمر ۔ یا حدّ ۔ (3) دِلیری ۔ (4) مہلہ یا مہلوئیں ۔ پیشی ۔ گوستگین ۔ دیر گوستیں زمانگ ۔ پیڈی ۔

گیرآہگ : (گی ر ۔ آ ۔ ہَگ) (ک گ) یات آہگ ۔ تزانگ ءَ کپگ ۔ تزانگ ءِ پرّینگ ۔ گیراوَندی ۔ گیرءَ کپگ ۔

گیِرام : (گی ۔ رام) (ن گ) شموشگ ۔ بے حیال بُوئگ ۔ رَموشگ ۔ (2) گیراوندی ۔ یات گیری ۔

گیرّ : (گی ر ۔ ر) (ن گ) تڑندیں ءُ گرناکیں یا گُک ءُ سُرّکیں چیزّے ءِ گوں دِگہ اَنچیں چیزّے ءَ پرمُشگ ءِ تڑندیں توار ۔ آہنیں اَزبابانی یادِ گہ اَنچیں تڑندیں چیزّے ءِ توار ۔ **گیرّگیرّ** : (گی ر ۔ گی ر) (ن گ) سکرات ۔ ءُ وہدءَ مَردُم ءِ ساہ ءِ نہ سِدَگ ءُ ساہ ءِ گیرّ گیرّیں توار ۔ (2) چہ پُپانی ناڈُراہی ءِ سَبَب ءَ مَردُم ءِ ساہ ءِ پُرّ نہ بُوئگ ءُ ساہ ءِ توار ۔

گیرّگ : (گی ر ۔ رَگ) (ک گ) گُٹّ ءِ توار ۔ (2) فریاد ۔ نکّٹی ئیں آواز ۔ (3) دار یادِ گہ اَنچیں چیزّے ءِ بُرّگ یا ہرّات کنگ ءِ آواز ۔

گیرا : (گے ۔ را) (ن گ) شانتُل ۔ شاتُل ۔

گیروش : (گی ر ۔ ہوش) دَست گٹّ ۔ **گیروشگ** : (گے ۔ رو ۔ شگ) (ن گ) دَست گٹّ ۔ مشکول ۔

گیرینک : (گی ۔ رین ۔ ک) (ن گ) نذر ۔ قولیگ ۔ قربان ۔ صدقہ ۔ شنک ۔

گیڑ : (گے ۔ ڑ) (ن گ) واڑ ۔ کمپان ۔ فصیل ۔ پجُرّ ۔ پلّ ۔ (2) بازیں پیشّ ءِ بزیں بُن ۔ پچیں داز ۔ مڑن بُنیں کِشار ۔ (3) جنجال ۔ وَیل ۔ (4) جوّاں مرد ۔ بہادُر ۔ دِلیر ۔

گیڑَغ : (گے ۔ ڑَغ) (ک گ) گوں گل گل ءَ چات ءَ آپ کشّگ ۔ (2) یکّ جاہ مچّ بُوئگ ۔

گیڑو : (گے ۔ ڑو) (ن گ) سَردی ۔ برف گواریں روچ ءِ سَردیں گوات ۔ سارتی ۔ ٹنٹ ۔ سکّیں سارتی ۔ یخ ۔ گیڑہ ۔

گیڑَہ : (گے ۔ ڑَہ) بچار : گیڑو ۔

گیڑَغ : (گے ۔ ڑَغ) بچار : گیچگ ۔

گیس : (گے ۔ س) (ن گ) گتاچ ۔ بُزءِ وَرناہیں مادگیں چُکّ ۔

گیست : (گی س ۔ ت) بچار : بیست ۔

گیش : (گے ۔ ش) (ن گ) زیات ۔ باز ۔ پِر ۔ جُرندہ ۔ حدّ ۔ لائق تر ۔ **گیشین** : (گے ۔ شے ن) زیاتیں ۔ ھما کہ گیش اَنت ۔ زیات ۔ سَرآتکگیں ۔ زیاتی ۔ سَوائی ۔

گیشتِر :(گے ۔ش ۔ تِر)(ج گ) زِیات تر ۔ باز تر ۔ زیات ۔ دِگہ ۔ اُتوار ۔ **گیشتِری** :(گے ۔ش ۔ تِ ۔ ری) بازی ۔ زیاتی ۔

گیشتِریں :(گے ۔ش ۔ تِ ۔ ریں) زیاتیں ۔ بازیں ۔

گیش :(گی ۔ش)(ن گ) نہ زانگیں بُزّ ۔ چتوییں بُز ۔ زنک ءِ طُول ءِ نرّیکیں بُز ۔ چتّو ۔ چتی ۔ (2)(ف گ) گیشگ ءِ فرماں گال: بہ گِیش ۔ (3) گیش ءِ گیوار ۔ جتا ۔ جتائی ۔ **گیشّ ءِ گیوار** :(ن گ) بَہر ءُ بانگ ۔ جتا ۔ جتائی ۔ (2) توجیل ۔ فیصلہ ۔

گیشتِرّ :(گی ش ۔ تِر ۔ ر)(ن گ) کرم کشّیں جرّ ءُ دارے ۔ (2) ڈال کا ہے ۔

گیشران :(گی ۔شِ ۔ران)(ن گ) ماہیگے ۔

گیشّگ :(گی ش ۔شگ)(ک گ) جِتا بُوئگ ۔ چہ دِگر ءَ یکّ کرّ بُوئگ ۔ دُور ءَ بُوئگ ۔ گِستا بُوئگ ۔ یکّ کنِک ءَ ۔ چُٹّگ ۔ **گیشّینک** : (گی ش ۔شیں ۔ک)(ن گ) لگوشک ءَ یکّ جاہ کنَنت ءُ کونڈ جوڑ کنَنت، ہمے کونڈ ءَ گیشّینک گوشنت ۔ سیب ۔

گیشّینگ :(گی ش ۔ شے ۔ نگ)(ک گ) اَنچوش کنگ کہ بہ گیشّیت ۔ پدترّینگ ۔ چڈّ اہگ ۔ دَرکشّگ ۔ (2) جدا کنگ ۔ دُور ءَ کنگ ۔ یکّ کرّ کنگ ۔ گیوار کنگ ۔ شِنگ کنگ ۔ پاٹو کنگ ۔ ٹال ٹال کنگ ۔ (3) جریدگ کنگ ۔ تیار کنگ ۔ **گِشّینگی** :(گیش ۔ شے ۔ نَ ۔ گی)(ن گ) گیشّینگ ءِ آوَ کی ۔ (2) ہما کہ گِشّینگ ءُ جِتا کنگی انت ۔ (3) دَرکشّگی ۔ چڑّ اگی ۔

گِشّین :(گِ ۔ شے ن) بچار : گچین ۔

گیشّین :(گی ش ۔ شے ن)(ف گ) گیشّینگ ءِ فرماں گال: بہ گیشّین ۔

گیشّینتگ :(گی ش ۔شین ۔ تگ) گیشّینگ ءِ گوستگال ۔ (2) جتا کُتگ ۔ یکّ کرّ کُتگ ۔ گِستا کُتگ ۔ **گیشّینتگیں** :(گش ۔شین ۔ تَ ۔ گیں) گیشّینگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ گیشّینگ بُوتگ ۔ جِتا کُتگیں ۔ یکّ کرّ کُتگیں ۔

گیگ :(گے ۔گ)(ن گ) گوُم ۔ دِڑچ ۔ وار ۔ یگّوم ۔ وَجّ ۔ موہ ۔ مُہلت ۔ داشت ۔ اَلگہ ۔ پُجُشت ۔ پیم ۔ چاڑ ۔ چتّر ۔ رَم ۔ راہ بند ۔ شِین ۔ (2) آسُودگ ۔ ایمن ۔ (3) واک ۔ وَڈّم ۔ **گیگ ءِ چارگ** : (ک گ) وار ءِ چارگ ۔ وار ءِ وَشّ کنگ ۔

گیگاچ :(گے ۔گا ۔چ)(ن گ) زاہ ءُ بد ۔ کُوکار ۔ جگّا ۔ (2) وَشّی ۔ ناچ ۔ صُحبت ۔ دیوان ۔ مراگاہ ۔

گیگار :(گے ۔گار)(ن گ) پاہار ۔ باکارگ ۔

گیگان :(گے ۔گان)(ن گ) دِگرے ءِ رَند پداں رَوگ ۔ (2) ہما کار ءِ ہما رَنگ ءَ کنگ کہ دِگرے ءَ کُتگ ۔ (3) چچّگ ۔ چمّ ۔ وڑ ۔ (4) رَندگیری ۔ **گیگانی** :(گے ۔گا ۔نی)(ن گ) رندگیری ۔ کارے یا حبرے کہ دگرے کنت ہمائی ءِ وڑ ءَ ہما کارے کنگ ۔

گیل :(گے ۔ل)(ن گ) زَحم ءِ دَپ ءِ لپّگ ۔ (2) ہما زَحم کہ اَگاں جنگ ءِ وہد ءَ بِلیٹیت ءُ ٹپّ مہ کنت ۔ (3) داب ۔ تاب ۔ ریس ۔ پیچ ءُ تاب ۔ پیچ ۔ چوٹ ۔ وہل ۔

گیلَغ :(گی ۔لَغ)(ک گ) لاپ لیٹ وران ءُ سُرگ ۔

گیلُوک :(گے ۔لُوک)(ن گ) ریٹا ۔ گنوک ۔

گیم :(گے ۔م)(ن گ) ہما کسانیں ماہیگ کہ پہ رُگ گرگ بَنت ءُ پدا ہمیشاں کُنڈی ءِ جنَنت ءُ مزنیں ماہیگ گرنت ۔

گیمُرگ :(گی ۔مُ ۔رگ)(ک گ) بے آپی یا دِگہ سببے ءَ دَڑ چکے ءِ تاکانی زَرد ترّگ ۔ (2) کم آپی ءِ سبب ءَ کِشار یا فصل ءِ مرگ یا زَرد ترّگ ۔ تُز مارگ ۔ سُکّرگ ۔ لَوّرغ ۔ (3) بے زاری ۔ **گیمُرگی** :(گی ۔ مُ ۔ رَ ۔ گی) گیمُرگ ءِ آوَ کی ۔

گیمُرتگ :(گی ۔مُر ۔تگ)(ک گ) گیمرگ ءِ گوستگال ۔

گیمُرتگیں :(گی ۔ مُر ۔ تَ ۔ گیں)(س گ) گیمرگ ءِ دیریں گوستگال بزاں کِشارے دیر انت کہ گیمُرتگ ۔ **گیمروک** :(گی ۔ مِ ۔ روک)(ن گ) ہما کہ گیمُرتگ ۔ خُشک بُوَگ ۔ ہما کہ گیمریت ۔

گیمُریت :(گی ۔مُ ۔ ریت)(ک گ) گیمُرگ ءِ آوَ کی ۔

گینّ :(گی ن ـ ن)(ن گ) ساہ ـ دَم ـ نفس ـ ارواح ـ نَپَسّ ـ **گین پتّار** :(گی ن ـ پَ ـ تار)(س گ) گین ءِ بند بُوئگ ـ دم ءِ دَر نیا ہگ ءِ بے تاہیری ـ ساہ ءِ پُرّ ئہ بُوئگ ـ سَرگین ـ **گینّ پتّار بُوئگ** : (گی ن ـ پَ ـ تار ـ بُو ـ ئگ) (ک گ) ساہ ءِ بند بُوئگ ـ **گینّ ءِ پُرکنگ** :(ک گ) ساہ کشّگ ـ آرام بُوئگ ـ **گینّ سارت** : (گی ن ـ ن ـ سار ـ ت) (ن گ) آہ ءِ سَرد ـ ساڑتیں ساہ ـ آہ ـ پُوشگ ـ **گینّ کشّگ** : (گی ن ـ ن ـ کَش ـ شَگ) (ک گ) ساہ ءِ بَرگ ءُ آرگ ـ دم ءِ کشّگ ـ ساہ کشّگ ـ **گینّ کنگ** :(گی ن ـ ن ـ کَ ـ نگ)(ک گ) پونزءِ کنگ ـ **گینّ ءِ کنگ** : آرام بُوئگ ـ سارتیں ساہ کشّگ ـ دِل ایمن بُوئگ ـ **گینّ گِر** :(گی ن ـ ن ـ گِر) (س گ) ساہ ءِ گروک ـ ساہ کَش ـ (2) پِہری کنوک ـ سِیاہ دِل کنوک ـ بے زار کنوک ـ **گینّ ءِ مان چِنگ** : (ک گ) ساہ ءِ دارگ ـ بے تڑک ءُ توار بُوئگ ـ تڑّ کرّگ ـ **گینّی** :(گی ن ـ نی) (ن گ) بوہ چِنگ ءِ دَرمان ـ ہَما چیز یا دَرمان کہ گینّ ءِ کنئت ئے یا بوہ کشّنت ئے ـ

گینّار : (گی ن ـ نار) بچار : گینّا رَگ ـ

گینارک :(گی ـ نارک)(ن گ) ہَما گدیا دار کہ آ ئی تہہ ءِ گمّیں ترّی ماں بہ بیت ـ (2) نیم نمب ـ ناس ـ

گینّا رَگ : (گی ن ـ نا ـ رَگ) (ک گ) ساہ کشّگ ـ دم ءِ پُرّ کنگ ـ ساہی کنگ ـ گینّار ـ (2) پُونشگ ـ پُوشگ ـ دَپ ءِ ساہ کشّگ ءِ آواز دَرآ ہگ ـ (3) دارگ ـ زیرَگ ـ اولاک ءِ مہارءِ کچّگ ءُ آئی ءِ رادارگ تاں دم ءِ بالا بیا ریت ـ (4) ناجوڑءِ آرام کنگ ـ

گینا سَگ :(گی ن ـ نا ـ سَگ) (ک گ) گوں ساہ ءِ ایر بَرگ ـ ایر بَرگ ـ وَرگ ـ

گینّ بند :(گی ن ـ ن ـ بَن ـ د)(ن گ) مال ءُ دَلوت ءِ ساہ یا گین بندی ءِ ناڈُراہی ـ (2) پونزءِ دوئیں گرُ انزانی بند بُوئگ کہ ساہ کشّگ ءِ مَردُم نگیگ بیت ـ (3) حبرانی چہ پونزءِ دَرآ ہگ ـ (4) دم ءِ ناڈُراہی ـ

گینڈ :(گے ـ ن ـ ڈ)(ن گ) لاپ ءِ سوزش ـ لاپ ءِ پیچ رَوَگ ءُ رِچگ ـ

گیوار :(گی ـ وا ـ ر)(ن گ) جنین یا مردین ءِ سرءِ میدانی دوئیں بَہرانی مِیانجی ـ (2) دوجاہ ءِ بَہر ـ سیم ـ سَرسیم ـ **گیواری** :(گی ـ وا ـ ری)(ن گ) ہما کہ گوں گیوارءِ نسبت داریت ـ (2) بانورءِ سرءِ گوُ پَگ ءِ دوَران ءِ سرگوُپ ءِ راداتگیں زَرّ یا زَرّدیگ ءِ دود ـ

گیوارگ :(گی ـ وا ـ رَگ)(ک گ) یکّ چیزے ءِ برابر بَہر کنگ ـ دو بَہرءِ کنگ ـ (2) کیڑگ ـ نشان ـ گیشّینگ ـ (3) شرّ کنگ ـ سارگ ـ سمبرینگ ـ

گیوَت : (گی ـ وَت) بچار : غیبَت ـ

گیوَرَگ :(گی ـ وَ ـ رَگ)(ک گ) جتا بُوئگ ـ دُور بُوئگ ـ اَنج بُوئگ ـ سِدگ ـ سِندَگ ـ

گیہان :(گے ـ ہان)(ن گ) مرَ نیں جاگہ ـ کُیا بان ـ (2) دنیا ـ جہاں ـ گیدی ـ (3) تمرد ـ بہادُر ـ دِلاوَر ـ (4) اَرواہ ـ

گیہل :(گِ ـ ہَل)(س گ) گہیں وَرناہ ـ گہیں یل ـ (2) پَہر بند ـ (3)(ن گ) دَڑاجیں جرّ ـ

گیہلَغ :(گی ـ ہَ ـ لَغ) (ک گ) پہ لاچاری رَوَگ ـ ناکامی جُزّگ ـ پہ نادل کشّیں ہمراہ داری ـ

ل

ل : (لا۔م) بیست ءُنھی آب یاحرف اِنت۔

لا : (لا) (عَر) لبزانی اَوَل سَرءَ لگّیت ناں یا بے ءِ مَعنا ءَ دنت۔ چوش کہ :لاطمع۔لاچار۔لاوارِث۔لاپروا۔

لاب:(لا۔ب)(ن گ) رون۔فَصل ءِ رُنگ۔ دَژو۔ (2) وار۔ نوبت۔ باری۔(3) ریپینگ۔ بَٹال دیگ۔**لاب دوَرد دیگ** :(لا۔ ب۔دوَ۔ر۔دی۔یگ) دَژو بنا کنگ۔ کِشارءِ رون ءَ بنا کنگ۔ (2) دَ ژ و ہلاس کنگ۔**لاب کنگ** : (لا۔ب۔کَ۔نگ) (ک گ) دَژو کنگ۔رون ءِ بنا کنگ۔فَصل ءِ ڈَ لگ۔**لابی** :(لا۔ بی)(ن گ)لاب کنوک۔رون کنوک۔

لابہہ : (لا۔بَہہ) (ن گ) آرت ءُ نان ءِ ہما ٹُکُّر یا بہر کہ پَس ءَ راد یگ بیت۔

لاپ :(لا۔پ)(ن گ) توک۔تہہ۔اَندَر۔توکی چیز۔(2) مَرْدُم یاساہ دار ءِ بدن ءِ ہما جاگہہ کہ وَرگ گنَنت۔شِکم۔گامب۔(3) کوَر یا دَریاءِ پہنات۔(4) ہما مزّوری کہ مزّورءَ چہ پگارءَ اَبید ہر دووہد ءِ نان ہم دیگ بیت۔(5) وَرگ ءِ خرچ۔لاف۔**لاپ ءِ بُجگ** :(ک گ) لاپ ءِ رِچگ۔لاپ ءِ پُچ بُوتگ۔**لاپ ءِ برّگ** :(ک گ)لاپ ءِ تَل دیگ۔(2)وتی لاپ ءِ نہ وَرگ ءُ زَرّ مُچّ کنگ یادِ گرے ءَ دیگ۔**لاپ بند** :(لا۔پ۔بَن۔د) (ن گ) ہما ساد کہ حَریادِ گہ اولاک یادَلوَتے ءِ لاپ ءَ بندنت ءَ۔**لاپ ءِ بند بُوتگ** :(ک گ) لاپ ءِ نہ رِچگ۔لاپ ءِ نہ رَوَگ۔**لاپ ءِ بوجگ** : (ک گ) اَنچیں دَرمان ءُ دارَگے ءِ کارمرز کنگ کہ لاپ بہ رِچیت۔ لاپ ءِ ریچگ۔لاپ ءِ رَوَگ۔**لاپ ءِ پادآ ہگ** : (ک گ) لاپ ءِ گوات گرَگ۔لاپ ءِ ڈَمبرَگ۔**لاپ ءُ پچّ** :(ن گ) خرچ ءُ دَرچ۔**لاپ ءِ پچ بُوتگ** :(ک گ) لاپ ءِ رِچگ۔لاپ ءِ رَوَگ۔**لاپ ءِ پچ کنگ** : (ک گ) پہ دَرمان یادِگہ سَبَبے اَنچوش کنگ کہ لاپ بہ رِچیت۔**لاپ ءَ پڑینگ** : چہ لاپ ءَ دَور دیگ۔اَنچوش کنگ کہ پہ وَرگ ءِ ہم ہچّ مہ رَسیت۔ بَزّگ کنگ۔لنگڑ کنگ۔(2) کسے ءَ تاوان باریں ءُ بےنفیں کارے ءَ گُلائیش کنگ۔ (3) روزگار ءُ مزّوری ءَ دیگ۔ بہ سَرءِ روزگار کنگ۔**لاپ ءِ تچگ** : (ک گ) لاپ ءِ رَوَگ۔ لاپ ءِ رِچگ۔ **لاپ دیگ** :(لاپ۔ دی۔ یگ) (ک گ) وَرگ ءِ خرچ دیگ۔(2) وَرگ دیگ۔ (3) وَرگی چیزے ءِ لاپ ءِ ریچگ۔**لاپ دیگ ءُ آ ہگ** : چہ دُوریں راہے ءَ آ ہگ۔(2) پہ اُمیت ءَ جاہے ءَ رَوَگ۔**لاپ ءِ رِچگ** :(ک گ) لاپ ءِ رَوَگ۔ لاپ ءِ پچ بُوتگ۔ پڈّ ءِ رَوَگ۔ دَست آ ہگ۔لاپ ءِ بُجگ۔ **لاپ ءِ رودینگ** : پڑّور بُوتگ۔ گرسی کشّگ۔(2) (ک گ) لاپ ءِ مَزن بُوتگ۔**لاپ ءِ رَوَگ** :(ک گ)لاپ ءِ رِچگ ۔ پڈّ ءِ رَوَگ ۔ دَست آ ہگ ۔ دَژہ جَنگ۔ لاپ ءِ پچ بُوتگ۔**لاپ ءِ سُچگ** : سوکی بُوتگ۔سَکّ تورَگ۔(2) لاپ ءِ دَرد کنگ۔لاپ ءِ سُچگ ءِ نادُژاہی۔**لاپ ءِ سوچگ** : سوکیگ کنگ۔ تاوانی کنگ۔تورینگ۔**لاپ ءَ کپگ** :بےکار ءُ بےروزگار بُوتگ۔ شُدیگ ءِ لنگڑ بُوتگ۔**لاپ کنگ** :(لاپ۔کَ۔نگ)(ک گ) روت کنگ۔ (2) گیش وَرگ۔(3) ماہیگ ءِ لاپ ءِ دَپ ءِ پچ کنگ ءُ صاف کنگ۔(4) کُشتگیں پس ءِ سگندان ءُ دِگہ لاپی اَعضاہانی دَر کنگ۔(5)لاپ ءِ مَزن بُوتگ۔ آباد بُوتگ۔لاپ رودینگ۔ **لاپ ءِ گُرّگ** : روتانی آوازدیگ۔شُدیگ بُوتگ۔**لاپ ءِ لگت جَنگ** : کسے ءِ روزیگ یا روزگار ءَ بند کنگ۔گوں کسے ءَ بدواہی کنگ۔ (2) کسے ءِ اَنچیں کارے ءِ کنگ کہ چرائی ءَ سَبَب ءَ آئی ءِ را تاوان بہ رَسیت۔**لاپ لیٹ وَرگ** : (لاپ۔ لے ٹ۔ وَ۔رَگ) لیٹ

وَرگ ۔ (2) دَردی یا تاوانی بُوںگ ۔ **لاپ لیٹی جَنگ** : (لاپ ۔ لی ۔ ٹی ۔ جَ ۔ نگ) لیٹ وَرگ ۔ لیٹ ءُ پہ لیٹ بُوںگ ۔ دَردی بُوںگ ۔

لاپو : (لا ۔ پو) (س گ) ڈِڈّی ۔ مَزَن لاپ ۔ (2) ہما کہ وَرگ ءِ جو پو کنت ۔ لا پُک ۔ لافو ۔ جُوتگ ۔ جُوَگ ۔ **لاپ والینگ** : (لاپ ۔ وا ۔ لے ۔ نگ) (ک گ) لاپ چارینگ ۔ ہما کہ اَبید چہ وَتی لاپ ءِ شوہاز ءَ دِگہ ہچّ نہ کنت ۔ لاپ دیگ ۔ **لاپی** : (لا ۔ پی) (ن گ) مال ءُ دَلوتے ءِ لاپ ءِ تہہ ءِ پیگ ۔ (2) سکّ بازوَروک ۔ جُودی ۔ دپاوَر ۔ (3) ہما کہ گوں لاپ ءَ نِسبَت داریت ۔ (4) شِکمی ۔ گرسی ۔ (5) گیت ۔ لاپیگ ۔

لاپ پُرّ : (لاپ ۔ پُر ۔ ر) (ن گ) ہما کہ لاپ ئے پُرّ اِنت ۔ (2) ہما زال کہ لاپ ءَ چُکّ ءِ اُمیت ئے است ۔ **لاپ ءِ پُرّ کنگ** : (ک گ) لاپ ءَ چُکّ بُوںگ ۔ چُکّ ءِ لاپ ءَ کپگ ۔ جَنین ءِ پادانی گرّ اں بُوںگ ۔ زال ءِ چُکّ ءِ اُمیدواری ۔ (2) بے سیر ءَ جَنینے ءِ لاپ ءَ چُکّ ءِ بُوںگ ۔ جَنین ءِ لاپ ءَ چُکّ ءِ توم بندگ ۔ (3) چہ وَرگ ءَ لاپ ءِ پُرّ بُوںگ ۔ **لاپ پُرّی** : (لاپ ۔ پُر ۔ ری) (ن گ) ہما زال کہ لاپ ءَ چُکّ ءِ تہم بُوتگ ۔ (2) ہما ساہدار کہ لاپ ئے پُرّ اِنت ۔ آپُس ۔

لاپَرواہ : (لا ۔ پَر ۔ واہ) (س گ) ہما کہ وَتی اُگدہ ءُ ذمّہ داری ءِ پَرواہ ءَ مہ کنت ۔ بے دَرکّ ۔ بے پَرواہ ۔ (2) بے سُدھ ۔ بودلّا ۔ بے پکرات ۔ نابُود ۔ **لاپَرواہی** : (لا ۔ پَر ۔ وا ۔ ہی) (ن گ) بے حاجتی ۔ وت سری ۔ بے پرواہی ۔ بے غَرضی ۔ بے لہازی ۔ (2) بے سُدھی ۔ نابُودی ۔ **لاپَرواہیں** : (لا ۔ پَر ۔ وا ۔ ہیں) بے غَرضیں ۔ بے لہازیں ۔ نابُودیں ۔

لاپ تاوان : (لاپ ۔ تا ۔ وان) (س گ) بے کار ۔ بودلّا ۔ نابُود ۔ بے پکرات ۔

لاپ تنگ : (لاپ ۔ تَن ۔ گ) (ن گ) زیرتنگ ۔ لاپ کَشّ ۔ پِڈّ کَشّ ۔ ہما سادیا مُہریں بندیگ کہ اولاک ءِ لاپ ءِ چیرءَ مان تَرّینگ ءُ گوں رَہت ءَ بندگ بیت ۔

لاپ جَت : (لاپ ۔ جَت) (س گ) بَخِیل ۔ کم وَروک ۔ (2) لنگڑ ۔ گُڑن کَشّ ۔ **لاپ ءِ جَنگ** : کسے ءِ روزیگ ءَ بند کنگ ۔ روزی یا روزگار ءِ پُلگ ۔ چہ کار ءُ روزگار ءَ دَرکنگ ۔ وار ءُ بَرّگ کنگ ۔ (2) گُڑن کشّگ ۔ کم وَرگ ۔ **لاپ ءِ جَنوک** : (ن گ) لُوسی ۔ لنگڑ ۔ لاپُک ۔ چُوہی ۔

لاپ چارینگ : (لاپ ۔ چا ۔ رِے ۔ نگ) لاپ گَرَگ ءُ وَرگ ۔ لاپ والینگ ۔ **لاپ چارینی** : (لاپ ۔ چا ۔ ری ۔ نی) (ن گ) مفت ءِ وَرگ ۔ بے کار ءَ نِندگ ءُ وَرگ ۔

لاپ دار : (لاپ ۔ دا ۔ ر) (ن گ) لوگ یا کاپَر ءِ سَر ءِ ہما دار کہ سَر اِش ماں واڑ یا دیوال ءَ انت ءُ آ یانی سَر ءَ گرزاہر انت کہ سَر ءَ تکرد یا گِل داتگ ۔ کاپَر یا لوگ ءِ تیر ءَ اَبید سَر ءِ دار ۔ شِکانی ۔

لاپ دور : (لاپ ۔ دو ۔ ر) (ن گ) لاپ دَرد ءِ نادُرّاہی ۔ چُہرا ۔ کولنج ۔

لاپ دوُرک : (لاپ ۔ دو ۔ رُک) (ن گ) لاپ ءِ بیماری یے ۔ (2) لنگڑ لاپی ۔ ہما گُڑن کہ کسے پہ وَرگ سیر مہ کنت ۔

لاپ سِید : (لاپ ۔ سے ۔ د) (ن گ) ساہین ءِ اے کَش ءُ آ کَش ءِ دَرد ءُ ٹِنگرگ ۔

لاپ سِیری : (لاپ ۔ سی ۔ ری) (ن گ) آبادی ۔ وَشّ حالی ۔ سیرگانی ۔ ہزگاری ۔ **لاپ ءِ سیر بُوںگ** : (ک گ) چہ وَرد ءَ سیر کنگ ۔ (2) آباد ءُ وَشّ حال بُوںگ ۔ **لاپ سیری ءَ کپگ** : وَشّ حال بُوںگ ۔ سیر بُوںگ ۔ آباد بُوںگ ۔

لاپ سِیم : (لاپ ۔ سی م) (ن گ) سُروز ءِ ہما تار کہ چہ ٹیپ ، زِیل ، گور ءُ بام ءَ جَہل تر بَندگ بَنت ۔

لاپ شَریکی : (لاپ ۔ شَ ۔ ری ۔ کی) (ن گ) شوُانگ ءِ مُزدے ۔ (2) شوُانگ ءِ روگن ءُ حَرُود ءُ شیر ءِ بہر ۔

لاپ شود : (لاپ ۔ شو ۔ د) (ن گ) جَنین ءِ گُڈّی چُکّ کہ چرائی ءَ رَند دِگہ چُکّ مَیاریت ۔ (2) دیراں رَندوشّیں وَرگے ءِ وَرگ ۔ (3) (س گ) لاپ رَنجگی دَرمان ءُ دارُو ۔ ہما دَرمان کہ لاپ ءَ شودیت ۔ **لاپ شُودی** : (لاپ ۔ شُو ۔ دی) (ن گ) وَشّیں وَرگ ءِ وَرگ ۔

لاپُک : (لا ۔ پُک) (س گ) دل شُدیگ ۔ لاپ ءِ جَنوک ۔ لاپو ۔ لافو ۔

لاپ کَشّ :(لاپ۔کَش۔ش)(ن گ) وَپس ءُ کائی رَوَگ۔ پہ
لاپ رَوَگ۔(2) پہ لاپ سیری ءِ ہاترءِ جُہد۔(3) ہَما چٹ یا ساد کہ
اُشتر، حَر یا اَسپ ءِ لاپ ءِ چیرءَ گوازینگ ءُ دومی پلّو ءَ رَہت، زین یا پاکڑہ
ءَ بَندگ بیت۔ پترا کی۔ پڈّکَشّ۔ زیر تنگ۔ لاپ تنگ۔(5) زہمت
کَشّوک۔(6) مِنّت وار بُوَگ۔ **لاپ کَشّی** :(لاپ۔کَش۔شی)
(ن گ) وپس ءُ کائی۔ پہ لاپ کش رَوَگ۔(2) بزّگی۔ واری۔ گُڑنگی۔

لاپ گار :(لاپ۔گار)(س گ) ہَما کہ پہ وَرَگ ءَ یا ایوک ءَ پہ
لاپ ءَ سَرڈ ہور بہ بیت۔ **لاپ گاریں** :(لاپ۔گا۔ریں)(س گ)
شُدیگیں۔ گُڑنگیں۔(2) بزّگیں۔ واریں۔ کم واکیں۔

لاپ گوشت :(لاپ۔گوش۔ت)(ن گ) چہ پڈّ وری ءَ ماہیگ ءِ
لاپ ءِ گیشیں گوشت۔(2) زلالانی یکّ ناڈُراہی یے۔

لاپیگ :(لا۔پی۔گ) بچار :لاپی۔

لات :(لا۔ت)(س گ) بے کار۔ لَنڈر۔(2) علّت۔ سَبَب۔
(3) چیز ءِ ءَ دِل ءُ لوٹگ۔(4) ہیل۔ عادت۔(5) تاوان کَنگ۔

لاتی :(لا۔تی)(ن گ) بے کاری۔(2) ہَما کہ ہر وَہداں چہ
چیزے ءَ دِل مانگ اِنت۔(3) تاوانی۔

لاتنگ :(لا۔تنگ)(س گ) بے پَرواہ۔ تُرال۔

لاٹ :(لا۔ٹ)(سا)(ن گ) دانگ۔ تپّی۔(2) چکّ مہ چکّ۔
(3) روژناہی ءِ لِیک۔ جلشک۔(4) لاپَرواہ۔ سُنٹ ءَ سُنٹ۔ مجاز۔
(5) تریاقی۔ نِشہی۔ بے تہمبل۔

لاٹک :(لا۔ٹک)(ن گ) مَرَنین ءُ دَڑاجیں پشگ۔

لاٹو :(لا۔ٹو)(ن گ) گوٹڈیں ءُ برابر گُرتگیں دار کہ پہ چپّرانی دارگ
ءَ لوگ یا کُلّ ءِ دیوال ءِ سرءَ دیئنت اِش۔

لاٹور:(لا۔ٹور) مَرَنیں پُورّ یا لُوڑ کہ باز بُرز رَوَت۔(2) سادے کہ
بُن ءَ زنڈ ءُ سَرءَ بارگ اِنت۔ ٹاگار۔(3) دَنز۔ چُج۔ **لاٹورءِ
ترّینگ** :ٹاگارءِ ترّینگ ءُ تواریگیجگ۔

لاجَواب :(لا۔جَ۔واب)(س گ) بے توار۔ بے جواب۔ جواب
نہ دیگ۔ جواب دات نہ کنگ۔

لاجوَرد :(لا۔جَ۔وَر۔د)(ن گ) قیمتی مُہرگے۔

لاچار :(لا۔چار)(س گ) بے وس۔ تنگ دَست۔ محتاج۔ ناچار۔
ناڈُراہ۔ نادَر۔ نادَست رَس۔ ناکام۔ بدحال۔ بے چارہ۔ بے دزگہہ۔
دَرماندگ۔ **لاچاری** :(لا۔چا۔ری)(ن گ) بے وسی۔ ناکامی۔
تہہ کامی۔ عاجزی۔ **لاچاریں** :(لا۔چا۔ریں)(س گ) بے وسیں۔
تنگ دستیں۔ نادست رسیں۔ درماندگیں۔ واریں۔

لاچو :(لا۔چو)(س گ) یلہ گرد۔ یلہی۔ یلہ چَر۔(2) سُبکّیں مَردُم۔

لاچوئی :(لا۔چو۔ئی)(ن گ) یلہ گردی۔ یَلہی۔ وت سری۔(2)
سُبکّی۔ تُلّسی۔

لاچوڑ :(لا۔چُوڑ)(س گ) ہڑی۔ لاپو۔ چُوہی۔ لاپ جت۔

لاچَونڈ :(لا۔چَ۔وَن۔ڈ)(س گ) لوفر۔ بے باک۔ لَنڈر۔ بے
پَرواہ۔ یلہ گرد۔ شِترّ۔(2) لُنڈ۔

لاچین :(لا۔چِ۔ن)(س گ) لائی گر۔ لاب کنوک۔

لاحاصِل :(لا۔ہا۔سِل)(س گ) بے فائدگ۔ بے سِیت۔
(2) بے ثمرہ۔ **لاحاصِلیں** :(لا۔ہا۔سِ۔لیں) بے سیتّیں۔(3)
بے ثمریں۔

لاد :(لا۔د)(د)(س گ) مَزنین ءُ بَریں شے۔

لادَن :(لا۔دَن)(ن گ) چہ وَشّ بوہ داریں جرّ ءُ بوچاں ٹھینتگیں
دانگ کہ گوٹڈیں چُکّانی گوری یا دَڑم ءَ مان کَشّگ بنت۔

لادَوا :(لا۔دَ۔وا) ہَما مرض کہ دوائے نیست۔ **لادَوائیں** :(لا۔
دَ۔وا۔ئیں) بے دوائیں۔ ہما ناڈراہی کہ دَوائے نیست۔

لادی :(لا۔دی)(د)(ن گ) مَزَنین۔ پٹنیں ءُ بزیں شے۔

لاڈانڑ :(لا۔ڈان۔ڑ)(ن گ) لڈّ ءُ بوج۔(2) لڈّام۔ کاروان۔

لار:(لا۔ر)(ن گ) جُگ۔ گجّ۔ لیتار۔(2) لِیک۔ تُوپک ءِ
اَندری تک ءِ لیک۔ رُخ داریں تُپنگ ءِ تہہ ءِ رُخ۔(3) لَگّگ۔
جَنگ۔(4) سِیاہیں مُہرگے۔(5) سَکّ دُور۔ ہُژگُم۔(5) ایران ءِ
اِستانے، لُرستان۔ **لارکنگ** :(لار۔کَ۔نگ)(ک گ) چہ دَپ
ءَ آپ رِچگ۔ دپ ءِ آپ دیگ۔(2) لِبز ءُ لیتار بُوَگ۔

لارائی : (لا۔را۔ئی) (ن گ) ڈُہل ءِ لٹّ۔

لارو : (لا۔رو) (ن گ) زَہگ۔ چُکّ۔

لارہ :(لا۔رہ) (ن گ) گوں سُرناءُ ڈُہل ءِ پچّی ءِ شُعر ءِ الہان کنگ۔ صوتی یاشِعری طرز۔(2) سُر۔ساز۔

لاری : (لا۔ری) (د) (ن گ) یکّ پلیتگی ئیں ٹُپّنگ ءِ قسمے۔

لاری کنگ :(لا۔ری۔کَ۔نگ) ٹُپّنگ ءِ صاف کنگ ءُ تیار کنگ۔(2) ترشیپ کنگ۔ پہریزگ۔

لاڑ : (لا۔ڑ) (س گ) دوستی۔(2) مِہر۔ٹَہل۔دلاں سَر۔ ناز۔ (3) مِدرک۔ (4) شے ءِ یکّ ہندءَ بَستگیں کتار۔(5) (ن گ) کُرؤ مَنگ۔ ناڑ۔**لاڑ کنگ** : (لاڑ۔کَ۔نگ) (ک گ) مستی کنگ۔ٹَہل کنگ۔ ناز ءُ نخرہ کنگ۔ (2) کسے ءِ حدّءَ گیش دوست دارگ۔(3) شیکل کنگ۔

لاڑام :(لا۔ڑا۔م) (س گ) پہ ادار کی ءُ کارسَواری چیزے پیچ گِرَگ۔ بدل زُورگ۔**لاڑامی** :(لا۔ڑا۔می) (ن گ) پہ بانور ءِ سمبہینگ ءِ چہ ہمساہگاں پہ ادار کی سُہرزُورگ۔لاڑام۔

لاڑُک :(لا۔ڑُک) (س گ) (ن گ) نازکنوک۔ٹَہلو۔ پُلّی ءِ پونز یک۔نازگرّ۔(2) شیکل۔ٹُلّس۔**لاڑُکی** :(لا۔ڑُ۔کی) (ن گ) ہما کہ لاڑکنت۔ ہما کہ سکّ دوست اِنت۔(2) چارسُرؤگیں دام ءِ چاریں پہناتاں گرزبندگ ءُ کوَرماہیگ ءِ گِرَگ۔**لاڑُکیں** :(لا۔ڑُ۔کیں) (س گ) نازگرّیں۔ہما کہ مدام پہ ٹَہل ءُ نازانت۔شیکلیں۔

لاڑی : (لا۔ڑی) (ن گ) (س گ) دوستدار۔ نازی۔ ٹَہلو۔ دوستیں۔ دِلاں سَرو۔

لاڑگ : (لا۔ڑَگ) (ن گ) سوچگی جرّے۔

لاڑو :(لا۔ڑو) (ن گ) تاوان۔میدءِ چہ زرءَ بے ماہیگ ءِ کُشگ ءَ آ ہگ کہ حرچ ئے دَرمنّیت۔(2) لونجانیں۔(3) دسک ءِ جوڑکُرتگیں رَنگ رَنگی ئیں پُلّ۔ (4) لچّی صوت ءُ نازینکانی تہرے۔(5) اُشتر ءِ گردن ءِ دڑاجیں پٹّی کہ کنڈگ کنڈگ انت۔

لاڑوک : (لا۔ڑو۔ک) پچار :لاڑوگ۔

لاڑوگ :(لا۔ڑو۔گ) (ن گ) گیدی شاعری ءِ تہرے۔لاڑوک۔

لاڑینغ :(لا۔ڑِے۔نگ) (ک گ) دڑچک ءِ لَمب ءُ شاحان ءَ لونجان کنگ یا چوٹ کنگ۔

لاُزم :(د) (س گ) اَلّم۔اَرُو بَرُو۔پکّا۔حتمن۔سَتم۔**لاُزمی** :(لا۔زُمی) (ن گ) اَلّمی۔ پکّائی۔

لازوال : (لا۔زَ۔وال) (س گ) دائمی۔ مدامی۔(2) ہما کہ حراب نہ بیت۔**لازوالیں** :(لا۔زَ۔وا۔لیں) دائمی ئیں۔مُدامی ئیں۔

لاس :(لا۔س) (ن گ) مُروارِد ءِ قسمے۔جیگی قیمتی مدر کے۔کسانیں مُہرگ۔(2) بلوچستان ءِ زِرباری پلّوءِ دَمگے کہ آئی ءَ نُوں لاس بیلہ یالس بیلہ گوُشنت۔**لاسی** :(لا۔سی) (ن گ) پہ تُوپک ءَ گوں دَست ءَ ٹہینتگیں تیر۔ دَست پُرّ۔(2) بلوچستان ءِ لس بیلہ ءِ دَمگ ءَ جدگالانی یک ٹکّے۔

لاسُڑا :(لا۔سُ۔ڑا) (س گ) وَشّ رَنگ۔ لسّہ۔(2) بے پُٹ۔نرم۔(3) (ن گ) دَڑچک ءِ بَر۔

لاس لُوس :(لاس۔لُوس) (س گ) لُوسَگ۔ بوہ کشّگ۔(2) اِینگو آنگوگردوک۔

لاش:(لا۔ش) (ن گ) جون۔ڈُونڈ۔مُردَگ۔ بے ساہیں جِسد۔ کُنٹ۔(2) میّت۔جَنازہ۔(3) لاشَہ۔

لاشَہ:(لا۔شَہ) (س گ) چولاش ءَ بے جان۔نیم مُردَگ۔دم بُرتگیں۔(2) (ن گ) لاش۔**لاشَہ بُونگ** :(لا۔شَہ۔بُو۔نگ) (ک گ) نیم مُردَگ بُونگ۔تُسگ۔ بے ساہ بُونگ۔ بے جان بُونگ۔ساپار بُونگ۔**لاشَہ کنگ** :(لا۔شَہ۔کَ۔نگ) (ک گ) یکّے را اَنچو جَنگ کہ آ نیم مردگ ءُ بے جان بہ بیت۔

لاشار:(لا۔شار) (ن گ) بُرز ءِ پڑاہیں جاگہہ۔بُرز ءِ پٹیں زَمین۔(2) بلوچانی مرَنیں نامی ئیں ٹکّے۔(3) بازانچیں جاگہہ اَنت کہ آہاں لاشار گوشنت کہ ہمے جاگہاں لاشاراں جہہ مننندی کُتگ۔**لاشاری** :(لا۔شا۔ری) ہما کہ گوں لاشار ءَ نسبت داریت۔

لاشِت :(لا۔شِت)(ن گ) گوَردَگ۔ہوَس۔گوَردَگیں دَلوَت۔ پہ نرازءِ باڑائیں مِنڈ۔(2) توک۔دَرمیان۔**لاشِتی** : (لا۔شِ۔تی) (ن گ) گوَردَگی۔ہوَسی۔

لاشت :(لاش۔ت)(ن گ) گڈّی۔گڈسَری۔آخری حدّ۔(2) پالیزءِ گُڈسَر کہ کُوٹگءِ تیچگ سِندگ بَنت ءُ ولّ پَشت کپنت۔

لاشدان : (لاش۔دان) (ن گ) مُردَگءِ ایر کنگءِ پیٹی یادَرپ۔

لاشَوْ : (لا۔شَوْ) بچار : لاشہ۔

لاشی :(لا۔شی) (ن گ) ایرَ ہت۔

لاطمع :(لا۔تَ۔مہ)(س گ) ہمائیءَ را کہ طمع ءُ لالچ مہ بیت۔ بےغَرَض۔(2) بے پَرواہ۔بےلحاظ۔سیرتمائی۔

لاعِلاج :(لا۔اِ۔لاج)(س گ) لاچار۔بےوس۔بزّگ۔(2) ہمانادڑاہی کہ علاج ئے نیست۔**لاعِلاجی** :(لا۔اِ۔لا۔جی) لاچاری۔ بےوسی۔بزّگی۔(2) نادڑاہیءِ علاج نہ بُوئگ۔**لاعِلاجیں** :(لا۔ اِ۔لا۔جیں) بےوسیں۔بزّگیں۔(2) ہما کہ علاج ئے نیست۔

لاغر :(لا۔غر)(س گ) نزور۔کمزور۔ بےجان۔ پوستک۔ تژوسک۔ لاغر۔ ہڈّک۔ ہڈّگ۔ ہڈّو۔ ناتوان۔ جبوزگ۔ ڈلّ۔ ڈنڈیسک۔ ڈوڈو۔(2) بےوس۔غریب۔کاباسی۔ بارگ۔ بارگو۔ بارگی۔ چلّ۔ڈبّس۔**لاغری** :(لا۔غَ۔ری) (ن گ) نزوری۔ بےجانی۔ناتوانی۔(2) لاغریں مال ءُ دَلوَت۔**لاغریں** :(لا۔غَ۔ ریں)(س گ) نزوریں۔ناتوانیں لَہیتگیں۔

لاف :(لا۔ف)(س گ) بٹاک۔دُڑوگیں مرَنِ مردی۔وت گلاہی۔(2)(ن گ) لاپ۔

لافو :(لا۔فو) بچار : لاپُک۔

لافی بانہہ :(لا۔فی۔با۔نہہ)(ن گ) پہ سانگءَ ہما چُکّءِ نامینگ کہ تنی وہدی پیداک نہ بیتگ۔

لاکارگ :(لا۔کا۔رگ)(ک گ) لانک بندگ۔جہہ جنگ۔ چِست بُوئگ۔

لاکُجا :(لا۔کُ۔جا)(س گ) بازجبر۔رپٹوک۔(2) دومیءِ پہ جبرءِ وارنہ دیگ۔**لاکُجا کنگ** :(لا۔کُ۔جا۔کَ۔نگ) جبرءِ وارنہ دیگ۔رپٹگ۔

لاکڑ :(لا۔کڑ)(ن گ) مزنیں دار۔بُنڈ۔(2) بُرزقدّیں مرُدم۔ قدّاوَر۔(3) کتار۔**لاکڑا**:(لا۔کَ۔ڑا)(ن گ)مزنیں ءُ دژاجیں دار۔(2) بُرزیں قدّءُ بالادءِ مرُدم۔

لاکوٹ :(لا۔کوٹ)(ن گ) یکّ دستءِ پُرّ۔لپّ۔پچیں پنجگءِ پُرّ۔چُلّڑ۔

لاکی :(لا۔کی)(ن گ) آپی مُرگے۔(2) سُہریں رنگءِ پَس یا سیاہ پَس۔

لاگ :(لا۔گ)(ن گ) نریں حر۔(2) مَست۔تمرد۔(3) نژّیک۔ ڈکّ۔ڈُکّ اِتگیں جاگہہ۔(4) ماں یکّ لیبےءِ لاگ پُوریں واری ءُ کُرّگ نیم واریءِ گوشنت۔**لاگ بُوئگ** :(لا۔ گ۔بُو۔ئگ) بےساہ بُوئگ۔(2) مَست بُوئگ۔**لاگءِ لاگ بُوئگ** : سرشوخ بُوئگ۔حبرنہ زُورگ۔بےپَرواہی کنگ۔

لال :(لا۔ل)(ن گ) (ن گ) سِیاہ بزمشیں مُہرگے۔(2) سُہررنگیں چیز۔سُہر۔**لالک** : (لا۔لُک)(ن گ) کسانیں لال۔**لالی** :(لا۔لی)(ن گ)ہما کہ گوں لالءِ نِسبت داریت۔ (2) بالی مُرگے۔(3) سُہرچک۔سُہری۔**لالین** :(لا۔لےن) (س گ) ہما کہ گوں لالءِ نِسبت داریت۔(2) لال گونگیں یالال دَروَر۔

لالا:(لا۔لا)(ن گ) لالہ۔مَستریں براات۔براات۔(2) کوہنیں دوَرءُ باریگاں حکومتی اُگدہ دارےءِ عہدہءِ نام بُوتگ۔(3) کاردار۔ ہما کاردار کہ زہگانی وانینگءِ کارءَ کنت۔اُستاد۔

لال تاک :(لا۔ل۔تاک)(ن گ) گُل سُہر یادِگہ وَش بوہیں دژ چلکےءِ تاک کہ ماں بوہءُ بُساں کارمرز بیت۔

لالچ :(لا۔لچ)(د)(ن گ) لَبّ۔ ملام۔(2) جوپہ۔ حِرص۔جوَفع۔طمع۔(3) نافرمان۔نہ منّوک۔**لالچ کنگ** :(لا۔لچ۔

کَ ۔ نَگ) (ک گ) جوفہ کَنگ ۔ حرص کَنگ ۔طماہ دارَگ ۔

لالچی : (لا ۔لِ ۔ چی) (ن گ) لَبّی ۔ جوپہی ۔طمع دار ۔ مال دوست ۔ مطلَبی ۔سِیتّ کش ۔سِیتّ وار ۔غرضی ۔آہِیر ۔ چمّانی ۔ حِرصی ۔**لالچی ئیں** : (لا ۔لِ ۔ چی ۔ئیں) (س گ) مطلبی ئیں ۔ حرصی ئیں ۔سیت واریں ۔ غرضّی ئیں ۔

لالہ : (لا ۔لہ) بچار : لالا ۔

لالَے : (لا ۔لَے) (ن گ) بڑاس گونگ ۔ بڑاثو ۔ بڑاتو ۔(2) لالا ۔(3) (ب گ) بڑن ءُ بے اُمیتی ءِ دانک ۔ چو کہ : چوش بُوت نہ کنت ، لالے ۔

لام : (لا ۔م) (ن گ) جنگ ۔ مڑءُ کوش ۔(2) لشکر ۔ پہ جنگ ءُ مڑءُ مُچّی ۔(3) جنگ ءِ پڑ ۔ **لام کَنگ** : (لا ۔م ۔کَ ۔نَگ) جنگ دِیگ ۔ مڑَگ ۔

لامب : (لام ۔ب) (ن گ) پتار ۔ پتاب ۔ ہار ءِ آورتگیں لڈّ ءُ بُوچ ۔

لامبو : (لام ۔بو) (ن گ) آس ءِ بڑانز ۔لَمبہ ۔

لانٹ : (لان ۔ ٹ) (ن گ) شمال ۔ گُورِیچان ۔(2) اوہیل ۔ روشناہی ۔روژناہی ۔(3) پہ مجاز چمّانی چِست کَنگ ۔ ناز ۔(4) چست بُرز ۔(5) کاہے ۔(6) دوئیں گرانزانی نیامی کاہَل یا کترّاشوک ۔

لانٹی : (لان ۔ٹی) (ن گ) پونز ءِ سہتے ۔(2) اُشتر ءِ گوَمس ۔ چمر ۔ لانٹیگ ۔شِمِل ۔لانٹو ۔لانٹیگ ۔(3) بُرزیں ۔تچکیں ۔چستیں ۔

لانٹو : (لان ۔ٹو) (ن گ) دَلوتانی وَرَگ ءِ کوہی بُوٹگے کہ ہڈّ انی چالک کَنگ ءِ ہاترءِ ہم کارمرز بیت ۔(2) گوَمس یا ہما ترّاشتگیں دار کہ اُشتر ءِ پونز ءَ بیت کہ مہار ہمیشی ءَ بندگ بیت ۔ لانٹی ۔ تاشو ۔ ترَ ۔ چِمر ۔ گوَمس ۔

لانٹیگ : (لان ۔ٹی ۔گ) بچار : لانٹی ۔

لانج : (لان ۔ج) نابُود ۔ بودلا ۔ بے کَرد ۔**لانجا پانجا** : (لان ۔ جا ۔ پان ۔جا) (س گ) بے کرد ۔سُست ۔نابُود ۔ بودلّا ۔

لانچ : (لان ۔چ) (ن گ) بُوجِیگ ۔دریاءِ بار برداری یا مسافری ءِ اولاک ۔(2) لڈّگ ۔(3) (ف گ) بُرز ۔ بُرزی ۔**لانچگ** : (لان ۔ چَگ) (ک گ) بُرز کَنگ ۔ آپ ءَ مان دِیگ ءُ وہداں گُدانی بُرز دارَگ ۔شلوار ءِ پادگاں بُرز جنگ ۔ بالاچِنگ ۔(2) تیار بُوئگ ۔ چست بُوئگ ۔(3) بُرز ءِ بَرَگ ۔ سَرگیجگ ۔ چیزے ءَ بُرزیں ہند ءَ برگ ۔ (4) سِتّگ ۔(5) ترَنگغ ۔**لانچگی** : (لان ۔ چَ ۔گی) لانچگ ءِ آوَکی ۔ (2) بُرز یا بالا کَنگ ءِ کار بُوئگی انت یا بیت ۔

لانچیتگ : (لان ۔ چِ ۔تَگ) (ک گ) لانچگ ءِ گوستگال ۔ (2) بُرزا بُرتگ ۔ چست کُتگ ۔ تیار کُتگ ۔**لانچیتگیں** : (لان ۔ چ ۔تَ ۔گیں) (س گ) لانچگ ءِ دیریں گوستگال ۔(2) بُرزا بُرتگیں ۔ چِست کُتگیں ۔تیار کُتگیں ۔(3) ہما کہ لانچیتگ ۔

لاند : (لان ۔د) (ن گ) پہ لاندی یا تبا ہگ ءِ ہاتر ءَ سامبتگیں اِسپیت یا سیاہ پس ۔(2) پڑّور ۔زنڈ ۔ پُرگوشت ۔**لاندو** : (لان ۔دو) (ن گ) سوکائیں مال ۔ جان داریں ءُ پڑّوریں پس ۔ دوَری ۔ زنڈ ۔ پڑّور ۔ گوہرت ۔ اِستور ۔ لاندہ ۔ جان دار ۔ پُرگوشت ۔**لاندوی** : (لان ۔ دَ ۔وی) (ن گ) پڑّوری ۔ گوہرتی ۔ پُرگوشتی ۔**لاندویں** : (لان ۔ دَ ۔ویں) پُرگوشتیں ۔ پڑّوریں ۔ زَنڈیں ۔

لاندہ : (لان ۔دَہ) بچار : لاندو ۔

لاندی : (لان ۔ دی) (ن گ) تبا ہگ ۔گوشت ءِ آنار دانگ ءُ واد ءِ جنگ ءُ خُشک کَنگ ۔ خُشک کُتگیں گوشت ۔ کدیت ۔ پرسند ۔ خدیت ۔ پڑسند ۔

لانڈ : (لان ۔ ڈ) (ن گ) ترانگ ۔ وژّت ۔ زہیر ۔

لانڈہیر : (لان ۔ڈَ ۔ہی ۔ر) (س گ) یلہ چر ۔لوفر ۔سُبکّ ۔

لانک : (لان ۔ک) (ن گ) سرِین ۔ مَرُدم ءِ کپل ءِ بُرز ءُ چپ پہلوگاں جَہل ءِ گردی ۔(2) ہر چیزے ءِ نیم یا ہما جاگہ کہ آئی ءِ سرِین ءِ کار ءَ بِدَنت ۔(3) ہما گُد یا چادر کہ شلوار ءِ جاگہ ءَ پوشگ بیت ۔ چُہت ۔ چُتّ ۔(4) لانک بند ۔ چڑّک ۔**لانک بند** : (لان ۔ک ۔ بَن ۔ د) (ن گ) آنچگ بند ۔ لانک ۔(2) ہما گُد یا چادر کہ پہ سترءِ چیر دیگ ءَ سرِین ءِ چپّ ءُ چاگرد ءَ پتّا ہگ بیت کہ تاں پادانی بن ءَ کیت ۔**لانک بندگ** : (لان ۔ک ۔بَن ۔دَگ) (ک گ) ساڑی

بُوتگ ۔ جَنگ ءِ تیار بُوتگ ۔ جَہہ جَنگ ۔ لاکارگ ۔ **لانک ءِ بَندگ :** (ک گ) تیار بُوتگ ۔ پہ کارے کَنگ ءِ ساڑی بُوتگ ۔ پہ جَنگ ءِ سرُ ین ءِ بَندگ ۔ **لانک بوج :** (لان ۔ ک ۔ بوج) (ن گ) پہ حاجتے ءِ دَرءِ رَوگ ۔ آپ دَست ۔ گُوت ۔ گِیت ۔ دَست ءُ آنجگ ۔

لانک ءِ بوجَگ : (ک گ) لانک بَند ءِ پچ کَنگ یا آنجگ ءِ بوجَگ ۔ (2) سلاہاں چہ لانک ءِ بوجَگ ءُ ایر کَنگ ۔ **لانک ءِ جَنگ :** چیرءُ کائی زُورگ ۔ بیڑگاں بَندگ ۔ چیزے ءِ چیر کَشّگ ءُ بَرگ ۔

لانک کَنگ : (لان ۔ ک ۔ کَ ۔ نگ) لانکی بَندگ ۔ چرّک کَنگ ۔

لانک ءِ کَنگ : سرُ ین ءِ بَندگ ۔ (2) پشک ءِ چیرءِ چیر دیگ ۔ **لانکی :** (لاں ۔ کی) (ن گ) ہما چادِر کہ سرُ ین ءِ بَندنت ئے ۔ چِرّک ۔ چُھت ۔ شِدّہ ۔ (2) کسانیں چادِر ۔

لانکیگ : (لاں ۔ کی ۔ گ) لانکی ۔ چِرّک ۔ چادِر ۔

لانکیگ ءِ بوجَگ : بَزّ ہنگ کَنگ ۔ شلوار ءِ دَر کَنگ ۔ (2) لانک ءِ بَستگیں گُد ءِ پچ کَنگ ۔

لانگہ : (لان ۔ گہ) (ن گ) لوڑیگ ۔ ڈومب ۔ اَگازی ۔ (2) ایر دَست ۔ خزمت کار ۔

لانگہو : (لان ۔ گَ ۔ ہو) (س گ) رَوگ ۔ تچگ ۔ اے نیمگ ءُ آ نیمگ ءِ رَوگ ۔ (2) بلوچانی ٹگّے ءِ نام انت ۔ **لانگہو کَنَغ :** یکّ نیمگ ءِ شہ دومی پلّو ءِ دَر کپگ ۔ پہ دِڑکّ ءِ گوّازینگ ۔ (2) دیم ءِ گوُزگ ۔ اے پلّو ءُ آ پلّو رَوگ ۔

لانوَڑ : (لاں ۔ وَڑ) (ن گ) پشک ءِ دامن ۔ لاوَڑہ ۔ لاوَنڑ ۔ جنینانی دژاجیں پشک ۔

لاوَرا : (لا ۔ وَ ۔ را) (ن گ) بُز ءُ میشانی زَہگ گل ۔

لاوارِث : (لا ۔ وا ۔ رِس) (س گ) بے اوباد گ ۔ بے پَد ۔ بے وارِث ۔ **لاوارِثی :** (لا ۔ وا ۔ رِ ۔ سی) (ن گ) بے اولادی ۔ بے پدی ۔ بے پُشتی ۔ بے کسی ۔ **لاوارِثیں :** (لا ۔ وا ۔ رِ ۔ سیں) (س گ) بے اولادیں ۔ بے پدیں ۔ بے کسیں ۔

لاوَڑہ : (لا ۔ وَ ۔ ڑہ) بچار : لانوَڑ ۔

لاوَنڈ : (لا ۔ وَن ۔ ڈ) (س گ ۔ ن گ) قَہبگ ۔ بدکرداریں جنین ۔ بَدَدست ۔ (2) بدماش ۔ یَلہ گرد ۔ وَت سر ۔

لاوَنڑ : (لا ۔ وَن ۔ ڑ) بچار : لانوَڑ ۔

لاہ : (لا ۔ ہ) (ن گ) مرُ نیں گام ۔ (2) ہما جُھلانکیں ھند کہ اُود ءِ آپ داں دیر جکیّت ۔ (3) گوّانزگ ءِ ساد ۔ (4) چیزے ءِ ٹنگگ ءِ ساد ۔ (5) پہ لوگ ءِ بازیں چیزانی ایر کَنگ ءِ سادبَستگیں پٹنیں تہتگ ۔ (6) سُوتّ ۔ زرواری ۔ (7) ناسَرپد ۔ ناسِہی ۔ (8) دِڑک ءُ دوَر ۔ (9) سَرگرگ ءُ جاگہے ءِ رَوگ ۔ (10) جہہ جَنگ ۔ چست بُوتگ ۔

لاہ آرگ : (لا ۔ ہ ۔ آ ۔ رَگ) (ک گ) اُرُش کَنگ ۔ ہَلمہ کَنگ ۔ بیڑ آرگ ۔ جَلوَہ کَنگ ۔ **لاہ جَنگ :** (لا ۔ ہا ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) بژ انزگرگ ۔ (2) اِشتاپی پاد آہگ ۔ (3) سَرءِ ایر دیگ ۔ ہژ نہ کَنگ ۔ رامہ بُوتگ ۔ (4) گوّانزگ ءِ سادانی گڈّگ ۔ **لاہ دیگ :** (لاہ ۔ دی ۔ یگ) (ک گ) لُوہ دیگ ۔ دِڑک دیگ ۔ بیڑ آرگ ۔ پہار دیگ ۔ **لاہ کَنگ :** (لا ۔ ہ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) تنگ کَنگ ۔ (2) ہوہو کَنگ ۔ جی دیگ ۔ **لاہی :** (لا ۔ ہی) (ن گ) جَھلیں جاگہہ ۔ چہ بُرزءِ جَھل ۔

لاہا : (لا ۔ ہا) (ن گ) سُوتّ ۔ بیاج ۔ سِیتّ ۔

لاہادیگ : (لا ۔ ہا ۔ دی ۔ یگ) (ک گ) صوت ءِ مجلساں ءِ زَرّ ءِ دیگ ۔ لیٹ دیگ ۔

لاہو : (لا ۔ ہو) (ن گ) رامہ ۔ ہما کہ ہژ نہ کَنت ۔ ایر ماد ۔ ہیلاک ۔ ہیل دار ۔

لاہُوت : (لا ۔ ہُو ۔ ت) (ن گ) خُدا ۔ خُداوَند ۔ خُدائی ۔ نیک ۔ پاک ۔ **لاہُوتی :** (لا ۔ ہُو ۔ تی) (ن گ) بزرگی ۔ پاکی ۔ (2) ہما کہ گوں خُداءِ نِسبَت داریت ۔

لائق : (لا ۔ اِق) (د) (س گ) قابل ۔ سِیانا ۔ بُودی ۔ چالاک ۔ بالغ ۔ تیز ۔ لائقین ۔ ہژّار ۔ بودناک ۔ مرّاہ دار ۔ **لائقی :** (لا ۔ اِ ۔ قی) (ن گ) اِختیار ۔ واک ۔ تاگت ۔ گُشاد ۔ مجال ۔ (2) بُرّ رِشت ۔

بُودِشت ـ جوہر ـ کمال ـ بُود ءُ بُرِش ـ تیزی ـ کرزِشت ـ **لائقیں** :(لا ـ اِ ـ قیں)(س گ) ہَما کہ لائق ءُ بُودناک اِنت ـ کمالی ـ پُرواکیں ـ مڑاہ داریں ـ

لاؤک : (لا ـ وَ ـ ک)(ن گ) پلاس ـ حرءِ پالام ءِ سرجُلّ ـ

لائی :(لا ـ ئی)(ن گ) رون کنوکیں مُزّورءِ مُزد ـ رونگی ـ رون ءِ مُزد ـ رون ءِ مزّوری ـ (2) دَست ءِ مُچّ ءِ پُرّ ـ دَست ءِ پُرّیں ہوشگ کہ رون کنوک مُشت ئے گِرنت ـ (3) ہَما ہوشگی ٹال کہ چہ رُنوکاں پَشت کپنت ـ **لائی گِر** :(لا ـ ئی ـ گِر)(ن گ) ہَما کہ رون ءِ پدءَ گارءِ پَشت کپتگیں ہوشگاں چِننت ءُ مُچّ کَننت ـ پلارچین ـ (2) رون کنوک ـ (3) ہَما کہ رون ءِ مُزد ءَ ہوشگ زُوریت ـ (4) دَزّو کنوکیں مُزّور ـ ہَما کہ پہ لائی ءِ ہاترءِ مخلوک ءِ ٹُلکاں دَزّو کَنت ـ

لائین :(لا ـ ئین)(ف گ) ایرگیج ـ جَہل آرگ ـ (2) لائینگ ءِ فَرمان گال : بہ لائین ـ **لائینگ** :(لا ـ ءِ ـ نگ)(ک گ) چہ بُرزءِ جَہل ءَ آرگ ـ ایرکنگ ـ ایرگیجگ ـ **لائینگی** :(لا ـ ءِ ـ نَ ـ گی)(ن گ) ایرگیجگی ـ ایرکنگی ـ چہ بُرزءِ جَہل ءَ آرگی ـ (2) لائینگ ءَ آوَکی ـ **لائینگ ءُ پائینگ** :(س گ) شِتّی ـ لنڈری ـ لوفری ـ ٹُلّسی ـ

لائینتگ :(لا ـ ئین ـ تگ) لائینگ ءِ گوستگال ـ (2) ایرگیتگگ ـ جہل ءَ آورتگ ـ **لائینتگیں** :(لا ـ ئین ـ تَ ـ گیں) لائینگ ءِ دیریں گوستگال ـ (2) ہماکہ لائینگ بُوتگ ـ

لَب :(لَ ـ ب) لُنٹ ـ **لَب شَکَر** :(لَب ـ شَ ـ کَر)(س گ) شَرّ لُنٹیں جِنِکّ ـ چوشکرءِ شِیرکن ـ

لَبّ:(لَب ـ ب)(ن گ) عاروس ءَ ساری جِنِکّ ءِ حقّ ءِ بندَگ ـ سانگ ءِ وَہدءَ جِنِکّ ءِ بستگیں حق ءِ مِہر کہ سالونک ءَ دیگی اِنت ـ جہاز ـ حق ءِ مِہر ـ (2) لالچ ـ جوپہ ـ طمع ـ **لَبّ وار** :(لُب ـ ب ـ وا ـ ر)(س گ) لالچی ـ جوفہی ـ لَبّی ـ **لَبّی** :(لَب ـ بی)(ن گ) لالچی ـ ملام وار ـ لَبّ وار ـ (2) دپ چوٹ ـ (3) سانگی ئین ءُ عاروسی ئیں جِنِکّ ءِ لبّ ءِ مال ـ

لُبّ :(لُب ـ ب)(ن گ) زَنڈ ـ پُختیں کُنر ، کلیر یا دِگہ اَنچیں دَزّ چکے ءِ مَزَنیں دانگ یا بَر ـ (2) مَرْدُم یا ساہ دارءِ کیر ءِ سَر ـ **لُبّک** :(لُب ـ بک)(ن گ) کسانیں لُبّ ـ

لَباڑ :(لَ ـ باڑ)(س گ) لواڑ ـ قدّ اوَر ـ ٹُوہ ءُ بُرزیں مَرْدُم ـ

لِباڑ :(لِ ـ باڑ)(س گ) شَرّ ـ بے بڑاہ ـ نیم گنوک ـ نشیوال ـ (2) دڑوگ بُرّ ـ

لَباس :(لَ ـ باس)(س گ) تسلّا ـ دل بڈّی ـ (2) تڑّن ـ پیگور ـ **لَباس دیگ** :(لَ ـ باس ـ دی ـ یَگ)(ک گ) تسلّا دیگ ـ دِل بڈّی دیگ ـ

لبجُڑ :(لِب ـ جُڑ)(س گ) جوَڑگ ـ سرّابرّائیں گپّ ـ بے وتیں گپّ ـ

لبجک :(لِب ـ جَک)(ن گ) چبیّں ءُ بےکاریں گوشت ـ

لَبجگ :(لَ ـ بَ ـ جَگ)(ک گ) جوَڑگ ـ نُرُنڈگ ـ سرّابرّائیں گپّ جَنگ ـ واب ءَ یا بے ہوشی ءَ گپّ جَنگ ـ اَنچیں گپّ جَنگ کہ مَرْدُم سَر پَدمہ بیت ـ پڑّگ ـ

لبڑان :(لَب ـ ران)(ن گ) بُوجیگ ءِ دوَرءِ داروکیں چاریں سادانی تہہ ءَ دوسادءَ لبڑان ءُ دِگہ دوسادءَ سباہیگ گوشگ بنت ـ

لبڑگ :(لَ ـ بڑ ـ گ)(س گ) بُرزیں ءُ مَزَن ٹانگیں مَرْدُم ـ

لَبّڑ :(لَب ـ بڑ)(س گ) بےکاریں مَرْدُم ـ بودلّا ـ نابُود ـ لیگار ـ (2) نابرابریں ـ چوٹ دَپ ـ (3) چَپّ چوٹیں گالوارکنوک ـ

لِبز :(لِب ـ ز)(ن گ) دَپ ءِ آپ ـ لیتار ـ ہَما آپ کہ چہ مَرْدُم ءِ دَپ ءَ یَکّ کج ءَ رچیت ـ رِچوکیں گجّ ـ ٹُکّ ـ گجّ ـ (2) گُٹّ ءِ نیام ءِ ٹُکّ ـ **لِبز ءُ لیتار** :(ن گ) دَپ ءِ ہَما آپ کہ وَت رِچیت ءُ لچّناک اِنت ـ گجّ ـ لِبزی :(لِب ـ زی) گجّی ـ لیتاری ـ

لَبز :(لَب ـ ز)(ن گ) زبان ـ دُڑاہی ـ قول ـ عَہد ـ (2) چہ زبان ءَ دَرآتکگیں حبر ـ گپّ ـ دانک ـ سخن ـ گال ـ وعدہ ـ لوز ـ

لبزانک :(لَب ـ زاں ـ ک)(ن گ) اَدب ـ زبان ـ لوزانک ـ

لبزانکی :(لَب ـ زاں ـ کی)(ن گ) اَدبی ـ ہَما کہ گوں لبزانک ءَ نِسبت داریت ـ

لبز بلد :(لَب ـ زـ بَ ـ لَد) لوز گنج ـ لبز گنج ـ گال گنج ـ بزانت بلد ـ (2) ہما کتاب کہ لبزانی ماناءُ مطلباں گیشین ایت ـ

لبزانت :(لَب ـ زـ زان ـ ت) (س گ) (ن گ) زانتکار ـ زبان ءُ ادب ءِ زانتکار ـ صاحب ءِ قلم ـ لوزانت ـ ندکار ـ قلمکار ـ **لبزانتی** : (لَب ـ زـ زان ـ تی) (ن گ) کلم کاری ـ ندکاری ـ زبان ءُ لبزانک ءِ زانت ـ زانتکاری ـ

لبز گنج : (لَب ـ زـ گن ـ ج) بچار : لبز بلد ـ

لبگ :(لَب ـ بَگ) (ک گ) گاریں شے ءِ رسگ ـ گاریں شے ءِ دَست کپگ ـ (2) چپّ ءُ چوٹیں پیچ کہ گُد ءِ جنّنت ئے ـ پچُّ ـ

لب لب : (لَب ـ لَب) (س گ) بے سَریں تڑان ـ دبڑ ـ باز حبَر ـ پُوتار ـ **لب لب کنگ** :(لَب ـ لَب ـ کَ ـ نگ) (ک گ) بے سَریں تڑاں کنگ ـ رپٹگ ـ

لبلبو :(لَب ـ لَ ـ بُو) (ن گ) کاہے کہ ریکستگ ءَ رُدیت ـ (2) چُکُندَر ـ

لبیس :(لِ ـ بےس) پوشاک ـ گوُراکنگی پچّ ـ وِیس ـ

لپّ :(لَپ ـ پ) (ن گ) دَست ءِ پنجگ ءِ پُرّے گلہ یا دان ـ پنجگ ءِ پُرّ ـ لاکوٹ ـ پانڑ ـ غُنڈُو ـ (2) گوں دَست ءَ کچّ ءُ کیل کنگ ـ (3) رنگ ءِ یکّ چیڑے کہ گُد ءِ سَرا ءَ بہ بیت ـ (4) گُد ءِ سَرءِ داگ ـ پولنگ ـ ٹِکّ ـ پچّ ـ نشان ـ **لپّ بندگ** :(لَپ ـ پ ـ بَن ـ دَگ) چہ لٹّ ءِ لگّگ یا ناجوڑی ءِ سَبَب ءَ بدن ءِ سبز بُوتگ ـ نشان بُوتگ ـ **لپّ لپّ** :(لَپ ـ پ ـ لَپ ـ پ) (ن گ) ٹِکّ ءُ ٹوبار ـ ہما کشار کہ جاگہے رُدیت ءُ جاگہے نہ رُدیت ـ (2) ہما گُد کہ پچّ جتگ ـ ہما کہ آئی ءِ بازیں داگ یا پولنگ پر ـ پچّ پچّ ـ (3) دریا ءِ تہہ ءَ ماہیگ ءِ مُچّی یا رم ـ **لپ لپ کنگ** :(لَپ ـ لَپ ـ کَ ـ نگ) حبَر ءِ شَرّی ءَ دَرنیا ہگ ـ حبَر ءِ وہداں مُلگّ ـ **لپّی** :(لَپ ـ پی) داگی ـ پولنگی ـ

لِپّ :(لِپ ـ پ) (ف گ) لِپّگ ءِ فرماں گال : بہ لِپّ ـ (2) (س گ) تاب ـ چِنگ ـ لِپتّگیں جاگہہ ـ (3) پرترّ ـ **لِپّیتگ** :(لِپ ـ پِ ـ تگ) (ک گ) لِپّگ ءِ گوستگال بزاں آلِپّیتگ ـ لِچّگ ـ (2) گرانیں چی یے ءِ چیرءَ آہگ ءُ بہ ڈگار ءَ لچّگ ـ تہلیف ـ چِنّتگ ـ

لِپّیتگیں :(لِپ ـ پِ ـ تَ ـ گیں) (س گ) لِپّگ ءِ دیریں گوستگال ـ (2) ہما کہ لِپّیتگ ـ

لپار : (لَ ـ پار) بچار : لپارگ ـ

لپارگ :(لَ ـ پا ـ رَگ) (ن گ) بے وڑیں پتّنیں سَواس ـ کوہن ءُ سِستگیں سواس ـ لپار ـ (2) کسانیں کوُرماہیگے ـ

لپاڑگ :(لَ ـ پا ـ ڑَگ) (ن گ) گُرانڈ یا پاچِن ءِ نر ءِ دیم ءِ پچّے لڑونج کنّنت تانکہ آ رمگ ءِ پس ءُ بزاں راہینت ءُ وہر دات مہ کنّنت ـ لپّاڑہ ـ

لپاڑہ : (لَ ـ پا ـ ڑہ) بچار : لپاڑگ ـ

لپاش : (لَ ـ پاش) (ف گ) لپاشگ ءِ فرمان گال : بہ لپاش ـ

لپاشگ : (لَ ـ پا ـ شگ) (ک گ) چیزے ءَ گوُرموش دیگ ءُ رَوگ ـ (2) لگت دیگ ءُ رَوگ ـ لگت مال کنگ ـ شِیر چینگ ـ لگاشگ ـ کلمار شگ ـ لتارگ ـ پادانی چیرءَ دیگ ـ پادمال کنگ ـ (3) کُشگ ـ **لپاشگی** :(لَ ـ پا ـ شَ ـ گی) لپاشگ ءِ آوَ کی ـ (2) لپاشگ ءِ کار بُوتگی انت یا بیت ـ

لپاشت :(لَ ـ پاش ـ ت) (ک گ) لپاشگ ءِ گوستگال بزاں آئی ءِ لپاشگ ءِ کار کُت ـ

لپاشتگ :(لَ ـ پاش ـ تگ) لپاشگ ءِ گوستگال ـ (2) لپاشگ ءِ کار بُوتگ ـ لگت مال کُتگ ـ شِیر چینتگ ـ لتارتگ ـ **لپاشتگیں** :(لَ ـ پاش ـ تَ ـ گیں) (س گ) لپاشگ ءِ دیریں گوستگال بزاں لپاشگ ءِ کار بُوتگ ـ (2) ہما کہ لپاشتگ ـ

لُپت : (لُپ ـ ت) (ن گ) شِتی ـ پُرانی ـ

لِپچ : (لِپ ـ چ) (س گ) پرلگوک ـ لِچناک ـ **لِپچیناک** :(لِپ ـ چِ ـ ناک) (س گ) ہما چیز کہ گوں دِگہ چیزے ءَ بہ لچّییت ـ لپچگ ـ لیس دار ـ لچّانک ـ لِپچ ـ چِیڑ ـ چیڑو ـ لیس ناک ـ **لِپچیناکیں** :(لِپ ـ چِ ـ نا ـ کیں) لیس داری ـ لیسیناکی ـ

لِپچک : (لِپ ـ چُک) بچار : لِپچیناک ـ

لَپڑزَگ :(لَ ۔ پڑ ۔ زَگ)(ک گ) تڑّرگ ۔ لرزگ ۔ تُرسگ ۔ پہ تُرس ءُ لرز ۔ بلوشو ۔ جون ءُ جسدء ڈ رہگ ۔ (2) (ن گ) دو دِلگ ۔ ڈابیرگ ۔ اَندیش ۔ دوچَپّگ ۔ **لَپڑزَگو** :(لَ ۔ پڑ ۔ زَ ۔ گو) ہما کہ لَپڑزَگ اِنت ۔ **لَپڑزَگی** :(لَ ۔ پڑ ۔ زَ ۔ گی)(ن گ) دو دِلگی ۔ دوچَپّگی ۔ (2) ترس ۔ بیم ۔ (3) تُکاں سُری ۔ **لَپڑزَگیں** :(لَ ۔ پڑ ۔ زَ ۔ گیں)(س گ) ہما کہ دودِلگ انت ۔ دوچَپّگیں ۔ (2) ترسیتگیں ۔ (3) تُکاں سُریں ۔

لَپّڑ :(لَپ ۔ پڑ)(ن گ) جان ءِ ہیرڑتیں دانگ ۔ جان ءَ دَرآتکگیں کسانیں دانگ ۔ بدری ۔ خارش ۔ لیڑ ۔

لِپڑ :(لِ ۔ پڑ)(س گ) کسانین ءُ خازگی زَہگ ۔ لیگاریں زَہگ ۔ (2) کساں قدّیں لُمبی ئیں زَہگ یا ساہ دار ۔ کسان قدّ ۔ پَٹکّ ۔ لِپڑُک ۔ (3)(س گ) بے سِیَخ ۔ بے زِختّ ۔ بے زکتّ ۔

لَپڑا :(لَ ۔ پَ ۔ ڑا)(ن گ) بانزءِ قسمے ۔ مُرگ ئے ءِ نام اِنت ۔ (2) دَرّاج گوشیں مَردُم ۔

لِپڑُک :(لِ ۔ پَ ۔ ڑُک) بچار : لِپڑ ۔

لَپس :(لَپ ۔ س)(ن گ)(س گ) لیزگ ۔ چلُونس ۔

لَپش :(لَپ ۔ ش)(ن گ)(س گ) ہر ہما مَردُم کہ آئی ءِ ہچّ کار پہ وَڑ مہ بیت ۔ (2) بے راہ بند ۔ (3) خراب ۔ لگانڈو ۔ (4) لنگ ۔ نزور پاد ۔ **لَپشی** :(لَپ ۔ شی) حرابی ۔ بے کاری ۔ بے رِدءُ بندی ۔ لگانڈوئی ۔ **لَپشیں** :(لَپ ۔ شیں)(س گ) خرابیں ۔ بے وڑیں ۔ بے کاریں ۔ (2) ہما کہ گوں لَپش ءِ نِسبت داریت ۔

لُپُّک :(لُپ ۔ پُک)(ن گ) کیرءِ پوست ءِ ہما سَری بہر کہ بُرَّگ یا سُنَّت کنگ ءِ وہداں دُور کنگ بیت ۔ لُلّ ۔ (2) چیزے ءِ سَرُک ۔ (3) جبّ ۔ **لُپُّکی** :(لُپ ۔ پُ ۔ کی)(ن گ) نہ بُرّ اِتگیں ۔ سُنّت نہ کُتگیں ۔

لَپَّگ :(لَپ ۔ پَگ)(ک گ) پہ لِلّک ءُ زبان یکّ پارَگی چٹَّگ ۔

لِپَّگ:(لِپ ۔ پَگ)(ک گ) کَجَّگ ءِ سَبَب ءِ پٹن یا چوٹ بُوتگ ۔ (2) کُبّ ۔ کُبہ ۔ لِپّ اِتگ ۔ تاب بُوتگ ۔ چَنگ بُوتگ ۔ پِرتَرَّگ ۔

چیزے ءِ یکّ جاگہے ءِ جَہل رَوگ ۔ پڑشگ ۔ پِسَّگ ۔ سرِ پِگ ۔ **لِپّیت** :(لِپ ۔ پِ ت)(ک گ) لِپَّگ ءِ آوَ کی ۔ (2) ہما کہ چوٹ ، پٹن ، وِیل یا چَنگ بیت ۔

لَپَنگ :(لَ ۔ پَن ۔ گ)(س گ) لوفر ۔ بے باک ۔ بدعادت ۔ لَپَنگا ۔ **لَپَنگا** :(لَ ۔ پَن ۔ گا) لپنگ ۔ **لَپَنگائی** :(لَ ۔ پَن ۔ گا ۔ ئی) لوفری ۔ بدعادَتی ۔ وَت سَری ۔

لِپُو :(لِ ۔ پُو)(س گ) ہُور تکو ۔ کَلّرُک ۔ نُنُّک ۔ کسان ۔ (2) (ن گ) کنیجر ءِ چہ ہَیک ءِ نوک دَرآتکگیں چُونکی ۔ (3) بے ہمّت ۔ لیگار ۔ بے زکت ۔

لَپوت :(لَ ۔ پو ۔ ت)(س گ) ہور ءُ تور ۔ یکّ جاہ ۔

لَپُوس :(لَ ۔ پُوس)(س گ) وَرِندہ ۔ لَپس ۔ پِنڈوک ۔ یلہ چَر ۔ یلہی ۔ (2) چلُوس ۔ شُدّ لاپ ۔

لَپوشگ :(لَ ۔ پو ۔ شگ) تَتَّرگ ۔ سَرجنگ ۔ **لَپوشان** :(لَ ۔ پو ۔ شان)(ج گ) تڑّان ۔ مدان مدان ءَ روان ۔ سَرجنان ۔

لَپونز :(لَ ۔ پُوں ۔ ز)(ن گ) زنُوکّ ۔ سُنٹ ۔ دیم ءِ ہما بہر کہ آئی ءِ تہہ ءَ پونز ، دپ ءُ سُنٹ کاینت ۔ بُوز ۔ (2) کِرّ ۔ چَمبال ۔ **لَپونزگ** :(لَ ۔ پُون ۔ زَگ)(ن گ) لَپونز ۔ کِرّ ۔ چمبال ۔ سُنٹ ۔

لَپونش :(لَ ۔ پون ۔ ش)(س گ) بوہ کشّان ۔ سوج کنان ۔ چاران ۔

لَپّہ :(لَپ ۔ پہ)(ن گ) دَریا ءِ چوَل ۔

لِپّیتگ :(لِپ ۔ پِ ۔ تگ) لِپَّگ ءِ گوستگال ۔ (2) وہل بُوتگ ۔ چوٹ بُوتگ ۔ پٹن بُوتگ ۔ **لِپّیتگیں** :(لِپ ۔ پِ ۔ ت ۔ گیں) لِپَّگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ لِپّیتگ ۔

لِپّینتگ :(لِپ ۔ پین ۔ تگ)(ک گ) لِپّینگ ءِ گوستگال بزاں لِپّینگ ءِ کار بُوتگ ۔ (2) پٹن بُوتگیں ۔ ہما کہ وہل یا چوٹ اِنت ۔ **لِپّینتگیں** :(لِپ ۔ پین ۔ ت ۔ گیں) لِپّینگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ لِپّینگ بُوتگ ۔

لِپّینگ :(لِپ ۔ پے ۔ نگ)(ک گ) اَنچو کنگ کہ بہ لِپّیت ۔ تاب دیگ ۔ چَنگ کنگ ۔ پِرتَرینگ ۔ **لِپّینگی** :(لِپ ۔ پے ۔ نَ ۔ گی) لِپّینگ ءِ آوَکی ۔

لتّ : (لَت ۔ت) (س گ) تِرّیت ۔ ہُورت ۔(2) (ن گ) لگتّ ۔ **لتّ ءُ پتیر** : (ن گ) آرت ءُ نیم خُمیر ءُ نیم پتیر ۔

لتار : (لَ ۔تار) (ن گ) گوں پاداں زور پر دیگ ۔ سرءِ جُزگ ۔ لگت مال ۔ لتاڑ ۔ پادموش ۔(2) (ف گ) لتارگ ءِ فرمان گال : بہ لتار ۔

لتارتگ : (لَ ۔تار ۔تگ) (ک گ) لتارگ ءِ گوستگال بزاں لتارگ ءِ کار بوتگ ۔ **لتارتگیں** : (لَ ۔تار ۔ت ۔گیں) (س گ) لتارگ ءِ دیریں گوستگال بزاں ہما کہ لتارتگ ۔

لتارگ : (لَ ۔تا ۔رَگ) (ک گ) کچینگ ۔ لیگوّ اشگ ۔(2) پہ دست مُشگ بلے زور پر نہ دیگ ۔ مُشگ ۔(3) دُونگ ۔ گلماشگ ۔ (4) پادانی چیرءَ دیگ ۔ پہ ہُورت کنگ ءَ مُشگ ۔(5) لگت مال کنگ ۔ لپاشگ ۔ لتاڑگ ۔ لگاشگ ۔(6) کاہَغ ۔گاہ دیگ ۔(7) کیسگ ۔ سولارگ ۔(8) ہُورت ءُ آرت کنگ ۔ **لتارگی** : (لَ ۔تا ۔رَ ۔گی) (ن گ) لتارگ ءِ آوَکی بزاں لتارگ لوٹیت ۔(2) ہما کہ اندءُ نا اندءَ لتارگ بیت ۔

لتاروک : (لَ ۔تا ۔رو ۔ک) (ن گ) ہما کہ لتاریت ۔ ہما کہ لتارگ بیتگ انت ۔ لتارتگیں ۔ لتاڑوک ۔

لتاڑ : (لَ ۔تاڑ) بچار : لتار ۔

لتاڑگ : (لَ ۔تا ۔ڑَگ) (ک گ) بچار : لتارگ ۔

لتاڑوک : (لَ ۔تا ۔ڑو ۔ک) بچار : لتاروک ۔

لِتر : (لِ ۔تر) (ن گ) سواس ۔ تکّل ۔(2) پوستی سواس ۔(3) کوہنیں چبّو ۔ کوہنگیں پازوار ۔ پادگزار ۔(4) نزار ءُ منڈءُ لنچ بوتگ ۔

لِترت : (لِ ۔تر ۔ت) لِترگ ءِ گوستگال ۔(2) شِترت ۔ لگوشت ۔

لِترتگ : (لِ ۔تر ۔تگ) لِترگ ءِ گوستگال ۔(2) لِترگ ءِ کار بُوت ۔ شِترتگ ۔ لگوشتگ ۔

لِترگ : (لِ ۔تِ ۔رَگ) (ک گ) شِترگ ۔ لگوشگ ۔(2) چہ وَتی جاگہہ ءَ پہ بےسماہی ءَ کنزگ ۔(3) کمّیں شِپور رگرگ ۔

لترگہہ : (لَ ۔تر ۔گہ) (س گ) مرزن جونیں بلے بےکارءُ ناشریں مَردُم ۔

لترُوک : (لَ ۔ت ۔رُک) لگتوئی ۔ پادانی ۔ ماں زمین ءَ جنگ ءُ سُرینگ ۔ **لترُوکی** : (لَ ۔تَ ۔رُ ۔کی) (ن گ) دست ءُ پاد جنگ ۔ چہ درد یا تورِشت ءِ سبب ءَ دست ءُ پادانی سُرینگ ءُ تلوسگ ۔

لتّڑ : (لَت ۔تڑ) (ن گ) لگتّ ۔(2) (س گ) جنوکیں دَلوت ۔

لتّڑی : (لَت ۔تِ ۔ڑی) (ن گ) دَست ءُ پاد جنگ ۔ چہ ساہ ءِ ہلاہوش ءَ ڈگارءَ دَست ءُ پاد جنگ ۔ لگتّکی ۔

لُتّوہ : (لُت ۔توُ) (ن گ) گوں نارُشت ءَ ہورءُ تورتگیں نان ءِ تِریت ۔

لَٹّ : (لَٹ ۔ٹ) (ن گ) دار ۔ تچکیں دار ۔(2) جکّ ۔ مِکّ ۔ (3) عصا ۔ بج ۔ چہ دَڑ چک ءِ ستکیں کسان ءُ بارگیں شاح کہ پہ دست ءَ کنگ یا جنگ ءِ کار مزبیت ۔ چابک ۔ چوب ۔ کُراڑا ۔(4) بیر ۔ بدل ۔(5) مُچّی ۔ اُلومک ۔(6) بند ۔ بنّو ۔ بنّہ ۔ ڈگارءِ بند ۔(7) کوہ ءِ بُرزی نیمگ ءِ پہناتی ءَ تچکی ۔(8) تچکی ۔ دَرّاجی ۔(9) ڈُبل ءُ سُر ۔ (10) پُرّ ۔ چکّار ۔(11) کار ۔ رَسم ۔(12) جی ءِ لیب ءَ ہما کہ لَٹّ انت ۔ **لَٹّ بُونگ** : (لَٹ ۔ٹ ۔بُو ۔نگ) (ک گ) مَردُم یا ساہ دارءِ نَرءِ جکّ بُونگ ۔ چِست بُونگ ۔ مِکّ بُونگ ۔ **لَٹّ بیر** : (لَٹ ۔ٹ ۔بے ۔ر) (س گ) لٹّ ءِ جنگ ءِ دیم ءَ زَرّءِ دیگ یا گِرگ ۔ لَٹّ ءِ عوض ۔(2) لٹّ ءِ بیر ۔ **لَٹّ ءُ ٹپ** : (ن گ) کسے ءِ لٹّ دیگ ءُ جنگ ءِ عوض ءَ داتگیں زَرّ ءُ مال ۔ **لَٹّ ءُ چماک** : (ن گ) پہ جنگ ءَ تیار ۔ **لَٹّ ءُ چوپ** : (ن گ) جنگ ءُ جیڑہ ۔ لٹّ جنگ ۔ مِڑائی ۔ **لَٹّ دیگ** : (لَٹ ۔ٹ ۔دی ۔یگ) (ک گ) جنگ ۔ چوپگ ۔ **لَٹّ ءُ شاپ** : (ن گ) جنگ ۔ لَٹّ دیگ ۔ **لَٹّ ءُ شاپ کنگ** : (ک گ) گوں لٹّاں جنگ ۔ جنگ ءُ چوپگ ۔(2) پہ مِڑگ ءَ لَٹّ ءِ بُرز کنگ ءُ تُرسینگ ۔ **لَٹّ ءُ کُٹّ** : (ن گ) پہ لَٹّ ءُ لگتّ ۔ مِڑائی ۔ **لَٹّ کشگ** : (لَٹ ۔ٹ ۔کش ۔شَگ) (ک گ) پہ لَٹّ جنگ ۔(2) لَٹّ جنان ءَ رَوگ ۔(3) پہ جنگ ءَ لَٹّ ءِ چست کنگ ۔ **لَٹّ کنگ** : (لَٹ ۔ٹ ۔کَ ۔نگ) نَرءِ مِکّ کنگ ۔

تچک کنگ۔ (2) کپگی ءِ لیب ءِ حال کنگ ءُ لیب ءِ کُٹّگ۔ **لَٹّ گِرَگ** : (لَٹ۔ٹ۔گِ۔رَگ) لَٹّ ءِ بیر گِرَگ۔ لَٹّ ءِ عوض کنگ۔ **لَٹّ ءِ لَٹّ** : (س گ) مَردُم ءِ جِند۔ مَردُم ءِ تیگ۔ (2) لَٹّ ءِ بیر لَٹّ۔ **لَٹّ ءَ لَٹ** : (س گ) بارگ۔ بارگ بَند۔ (2) مِکّ ءَ مِک۔ چست۔ **لَٹّ ءَ لَٹّ بُونگ** : مِکّ ءَ مِکّ بُونگ۔ (2) نہ مَنَّگ۔ نہ ترُسَگ۔ **لَٹّ وار** : (لَٹ۔ٹ۔وا۔ر) (س گ) لَٹّ وَروک۔ ہما کہ پہ لَٹّ ءِ وَرَگ ءَ ہیل دار اِنت۔ لگت وار۔ **لَٹّ وَرَگ** : (لَٹ۔ٹ۔وَ۔رَگ) (ک گ) جَنگ بُونگ۔

لُٹّ : (لُٹ۔ٹ) (ن گ) مچّ ءِ شاخ۔ تریں کرز۔ مچّ ءِ گرز۔ کُوپّہ۔ (2) پُل۔ پہ زور کسے ءِ مال ءِ بَرگ۔ ہُول۔ تاراج۔ (3) مفت دَست کپتگیں مال ءُ مڈّی۔ بھیل۔ **لُٹّ ءُ پُل** : (ن گ) جَن ءُ بر۔ جَن ءُ ور۔ لُٹّگ ءُ پُلگ۔

لِٹّار : (لِٹ۔ٹار) (س گ) بے دِل۔ لگور۔ بودلا۔ بے پکرات۔ بے سَردَر۔ بے کار۔

لِطار : (لِ۔ٹار) (ن گ) بالی مُرگ ءِ تیزیں رَواج۔ مُرگی رَواج۔

لَٹّ بست : (لَٹ۔ٹ۔بَس۔ت) (ن گ) لٹّوئی۔ حُشکاوگیں ڈگار ءِ بستگیں بَند۔ (2) ہما ڈگار کہ بزگر آئی ءِ بَند ءَ بندیت ءُ فَصل ءِ بہر وَمَند بیت۔ لٹّ بندی ءِ بہر یا حقّ۔ **لَٹّ بَستیں** : (لَٹ۔ٹ۔بَس۔تیں) (س گ) ہما ڈگار کہ آئی ءِ سرا بَند بَستگ۔

لَٹّ بَندَگ : (لَٹ۔ٹ۔بَن۔دَگ) (ک گ) بند بندگ۔ لَٹّ بندی۔ ڈگار ءِ بجّن بجّن کنگ۔ **لٹّ بندی** : (لَٹ۔ٹ۔بَن۔دی) (ن گ) ڈگار ءِ بند ءِ بندگ۔ بند ءِ بندگ۔ (2) ڈگار ءَ پہ کِشگ ءُ وَرَگ ءَ بزگر ءُ کاردار ءَ دیگ کہ آ کِشت ءُ کِشار ءِ ذِمّہ ءَ زُوریت ءُ ڈگار واہند ءَ فَصل ءِ یکّ خاصیں بہرے بارت۔ لٹّ بست۔ **لَٹّ واجہہ** : (لَٹ۔ٹ۔وا۔جہہ) (س گ) رمگ ءِ واجہہ۔ ہما کہ تیوگیں رمگ ءِ واجہہ اِنت۔ (2) (ن گ) ڈگار ءِ بند ءِ واجہہ۔

لِٹک : (لِ۔ٹک) (س گ) سِیاہ پس یا اِسپیت پس ءِ ہما شِیرمچیں شِنک یا گوَرگ کہ بے واک ءُ نزور اِنت۔

لَٹّک : (لَٹ۔ٹَک) (ن گ) مُرگ ءِ شکار ءَ باتر ءَ اُشتر ءِ سَرمہار ءَ دَڑا جیں دارے ءِ جمک ءَ اَڑینت ءُ شکاری ہمے دار ءِ وسیلہ ءَ اُشتر ءَ شکار ءِ نیمگ ءَ بارت، مُرگ چہ اُشتر ءَ ہژ نہ کنت ءُ شکاری وَتارا اُشتر ءِ پُشت ءَ داران ءَ مرگانی شکار ءَ کنت۔ (2) دارانی کسانیں ٹکّر۔

لِٹّک : (لِٹ۔ٹک) (س گ) شرارتیں مَردُم۔ سُبکّ۔ بے مہذب۔ ہما کہ کسّی پَرواہ ءَ مہ کنت۔ نام ءُ دپ۔ ترپل۔ ٹانڈ۔ داردَست۔ شِتر۔ (2) (ن گ) دُمب۔ گونڈ۔ گونڈیں دُمب۔ (3) گُرانڈ ءِ دُمبگ ءِ سَر ءِ گیشیں لِٹّک۔ ریڈو۔ (4) مچّ ءِ ہکیم ءِ بُنی کُوش۔ مچّ ءِ ڈولکو ءِ پودام یا کُنش۔ **لِٹّک ءِ بُرز کنگ** : (ک گ) لِٹّک ءِ ٹال کنگ۔ دُمبّ ءِ بُرز کنگ۔ (2) پہ بے پکراتیں کارے کنگ ءِ ٹِہل ءُ شان کنگ۔ (3) پہ کسانیں گپّے ءَ زہر گِرَگ یا سُنٹ بُونگ۔ (4) نہ مَنَّگ۔ زوراں سَری کنگ۔ سَردَژنزی کنگ۔ **لِٹّک بُونگ** : (لِٹ۔ٹک۔بُو۔نگ) سُبکّ بُونگ۔ نام ءُ دَپ بُونگ۔ رُزوا بُونگ۔ **لِٹّک جَنگ** : (لِٹ۔ٹِک۔جَ۔نگ) شیطانی کنگ۔ فساد پیداک کنگ۔ (2) سُبکّیں نِندگ ءُ پاد آ ہگ۔ سُرگ۔ بے مقصد ءَ رَوگ ءُ آ ہگ۔ **لِٹّک رودینگ** : (لِٹ۔ٹِک۔رو۔دے۔نگ) بدنام بُونگ۔ رُزوا بُونگ۔ سُبکّ بُونگ۔ **لِٹّک شانگ** : (لِٹ۔ٹک۔شا۔نگ) سُر ءُ پُر کنگ۔ (2) بے مقصدیں ءُ پہ فتنہ ءُ فساد ءَ تَرّ ءُ گَرد کنگ۔ (3) حبر نہ زُورگ۔ **لِٹّکو** : (لِٹ۔ٹِ۔کو) (س گ) شیطانی کنوک۔ سُبکّ ءُ سَردَر۔ یکّے ءِ حبر ءَ دومی ءَ سَر کنوک۔ منافق۔ چُغل۔ **لِٹّکی** : (لِٹ۔ٹِ۔کی) (ن گ) سُبکّی۔ ترپّلی۔ بے پرواہی۔ لوفری۔ شیطانی۔ پلینڈی۔ **لِٹّکیں** : (لِٹ۔ٹِ۔کیں) لوفریں۔ بے پَرواہیں۔ سُبکّیں۔ ٹلّسیں۔ پلینڈیں۔

لُٹّکی : (لُٹ۔ٹُ۔کی) (ن گ) چاپے۔ دِڑیسے۔

لُٹّگ : (لُٹ۔ٹَگ) (ک گ) پُلگ۔ کسے ءِ مال ءُ مڈّیاں پہ زور بَرگ۔ سَر ءُ مال کنگ۔ ہُول کنگ۔ **لُٹّ مار** : (لَٹ۔ٹ۔مار) (س گ) پہ زور مال ءُ مڈّی ءِ پُلگ ءُ بَرگ۔ ہُول۔ تاراج۔

لِٹور :(لِ۔ٹور) (ن گ) شِتور۔ لیٹ وران۔ تیلانک۔ جُنز۔

لِٹوردیگ :(لِ۔ٹور۔دی۔یگ) (ک گ) لیٹ ورائینگ۔ گردیں چیزے ءَ زمین ءِ سرءَ لیٹ وران ءَ برگ یاروان دیگ۔ شِتور دیگ۔ چیزے ءِ تیلانک دیگ ءُ یکّ نیمگے ءَ راہ دیگ۔

لِٹوری : (لِ۔ٹو۔ری) (ن گ) لیٹوری۔ لیبے۔

لٹّوئی : (لٹ۔ٹو۔ئی) بچار : لٹّ بست۔

لٹّی :(لٹ۔ٹی) (ن گ) صدمیش یا بُزءِ رمگ۔(2) گوں لٹّ ءَ نِسبت داروک۔(3) کپّگ ءِ لیبے۔(4) بلوچانی یکّ ٹکّے۔

لجّ :(لج۔ج) (ن گ) شرم۔ حیا۔ عزّت۔ میار۔ شرف۔ آبرو۔ ننگ۔ آپ۔ پردگ۔ حجاب۔ شکّ۔ غیرت۔ مڑاہ۔(2) جنین۔ زال۔ **لجّانی نام ءَ گِرَگ** : دُژمان ءُ زاہ دیگ۔ بے عزّت کنگ۔ زالانی نام گِرَگ ءُ بد گوشگ۔(2) کسے ءِ زال ءَ بدیں حبرے ءِ گوشگ۔(3) زالانی سرءِ سوگند ورگ۔ مرءَ نیں سوگند ورگ۔ **لجّ ءَ بجّغ** : بے حیا بوئگ۔ بے شرمی کنگ۔ **لجّ ءِ پرُوشگ** :(ک گ) میار نہ کنگ۔ ہم رواں بوئگ۔(2) رِتک ءِ رِیچ کنگ۔ انچوش کنگ کہ کسے ءِ لجّ بہ پرُشیت۔ **لجّ ءِ پرّینگ** : بے لجّ کنگ۔ تام ءِ کشّگ۔(2) سیہ دِل کنگ۔ سوکی کنگ۔ **لجّ کنگ** : (لج۔ج۔کَ۔نگ) (ک گ) میار کنگ۔ شرم کنگ۔ حجاب کنگ۔ شکّ کنگ۔ **لجّ ءِ گر ءَ دِژگگ** : چہ شرم ءُ حیاءَ کپگ۔ بے عزّت بوئگ۔ **لجّو** :(لج۔جو) لجّ کنوک۔ میار کنوک۔ ہما کہ لجّ ءَ کنت۔

لجارئی : (لَ۔جا۔رَ۔ئی) (ن گ) کم قیمت۔ بے ارزِش۔(2) کم اصل۔ کم نَسَب۔ **لجارئی ئین** : (لَ۔جا۔رَ۔ئی۔ئین) (س گ) کم قیمتیں۔ بے ارزِشیں۔(2) کم نسبیں۔

لجّ بر : (لج۔ج۔بر) (س گ) لجّ ءِ بروک۔ بے لجّیں کار کنوک۔

لجّ بریں :(لج۔ج۔بَ۔ریں) ہما کہ بے لجّ کنت۔

لجّ پال :(لج۔ج۔پال) (س گ) لجّ ءِ ساتوک۔ ننگ پال۔ لجّ دار۔ غیرت مند۔ حیادار۔ **لجّ پالی** :(لج۔ج۔پا۔لی) (ن گ) غیرت مندی۔ حیاداری۔ مڑاہ داری۔

لجّ دار :(لج۔ج۔دا۔ر) (س گ) لجّ ءِ ساتوک۔ ننگ پال۔ حیادار۔ غیرت مند۔ مڑاہ دار۔ لجّ ءِ سرءَ مرگ۔ پہ وتی مال ءُ مڈّی ءُ عزّت ءِ وڈّا لاں رَوگ۔ پہ ننگ ءُ غیرت ءِ ہاترءَ کُشگ بوئگ۔

لجّو : (لج۔جو) (س گ) سکّیں پٹّکیں مرُدم۔(2) چلّ ءُ لیگار۔(3) لاغریں شِنک۔(4) بدشکل۔ بدڈَول۔

لجُوزّ : (لَ۔جوز۔ز) (س گ) موزّی۔ بخیل۔ مُرّ۔(2) ظالم۔ بے رُو۔(3) بدشِکل۔ مُردار۔ لجُوج۔ **لجُوزّی** : (لَ۔جوز۔زی) (ن گ) بدشکلی۔ بدڈَولی۔ مُرداری۔ **لجُوزّیں** :(لَ۔جوز۔زیں) (س گ) بدشکلیں۔ بدڈَولیں۔ مُرداریں۔

لجُوج : (لَ۔جو۔ج) بچار : لجُوز۔

لجّی :(لج۔جی) (ن گ) ہما کہ لجّ کنت۔ پشل۔ پشلو۔ حجالت۔ رُسوا۔ شکّی۔(2) میاری۔(3) بدنام۔ پرُشتہ چمّ لجّیگ۔ شُہرت۔ لیزم۔ لیزمی۔ **لجّی بوئنگ** :(لج۔جی۔بو۔ئنگ) (ک گ) پشل بوئنگ۔ سرءِ جہل کنگ۔ شتّی۔ چمّانی ایر پرُوشگ۔ حجالت بوئنگ۔

لچ :(لَ۔چ) (ن گ) کاہی۔ چہ پیشّ ءَ جوڑ بوتگیں بارلڈّی درپ۔

لچ بند :(لچ۔بَن۔د) (ن گ) لچ ءِ بندگ ءِ ساد۔ **لچک** :(لَ۔چک) (ن گ) کسانیں لچ۔ **لچی** :(لَ۔چی) (ن گ) ہما کہ گوں لچ ءِ نِسبت داریت۔(2) نابود۔ بودلّا۔ بے پکرات۔ **لچی داسی** :(لَ۔چی۔دا۔سی) (ن گ) انچنائیں۔ بے پکراتیں مرُدم۔ بودلّا۔ نابود۔

لچ :(لِ۔چ) (ن گ) کِل۔ پُلّ اِتکیں حاک۔ مین۔ رِبّ۔ گپ۔

لچ بند :(لچ۔بَن۔د) (ن گ) پرُشتگیں بند یا لٹّ ءِ کنڈ ءَ گوں لچ ءُ کِل ءَ پابیل کنگ ءُ بندگ۔ **لچ ءِ مین** : (ن گ) پُلّ اِتکیں حاک۔ شُر دیں حاک۔ تلہر۔ چِکّل۔

لچّ : (لچ۔چ) (ف گ) لچّگ ءِ فرمان گال : بہ لچّ۔

لُچّ :(لُچ۔چ) (س گ) (ن گ) رَد۔ ریپکار۔ ریپینوک۔ شِتّ۔ ہُنَر بانز۔ دِلیر باز۔ حِیلہ کنوک۔ لُگّز۔ بے ایمان۔ لُنڈا۔ لنڈر۔ بے پردگ۔ بے حیا۔ ٹگّ۔ لوفر۔ خبیث۔ لُچر۔ مُنافق۔ دوتَل ءُ دوپوست۔ دلّار۔ شِترّ۔ شیطان۔ کاتیمار۔ کانٹی۔ کلپ۔ لفنگا۔ لُہر۔(2) چنگ۔

وہل ۔ چوٹ ۔ (3) بدوِہ ۔ بےپیسہ ۔ **لچّ ءِ کائی** : (ج گ) ٹگّی ۔
رِیپ ءِ داستان ۔ ہُنر ءِ حِیلہ ۔ **لچّی**: (لُچ ۔ چی) (ن گ) بیشکاری ۔
ٹگّی ۔ ہنر ءُ بانزی ۔ کلپی ۔ حِیلہ بازی ۔ ٹگّی ٹوری ۔ چَپّ ءُ چوٹی ۔ مکر ۔
فریب ۔ **لچّیں** : (لُچ ۔ چیں) (س گ) بیشکاریں ۔ ٹگیں ۔ ہُنَر
بازیں ۔ کلپیں ۔ حیلہ بازیں ۔ دوتل ءُ دوپوستیں ۔ دڑوہ بازیں ۔

لُچّگ : (لُچ ۔ چَگ) (ک گ) تڑّین دارءِ چنگ تڑّگ ءُ وہل بُوئگ ۔ (2) مِکّیں یا بستگیں چیزے ءِ جُھلی نیمگ ءِ تاب وَرگ ۔

لَچَر: (لَ ۔ چَر) (س گ) پُوچ ۔ یلہ چَر ۔ لیزگ ۔ سُبکّ ۔ لچّ ۔ شِتّ ۔ لَچَڑ ۔ لوفر ۔ سُبکّ ءُ کم شَرفیں مَردُم ۔ پُوچ دپ ۔ بے حیا ۔ کم شَرف ۔ **لَچَری** : (ل ۔ چَ ۔ ری) (ن گ) لوفری ۔ سبّکی ۔ لُچّی ۔ کم شَرفی ۔ بے حیائی ۔ **لَچَریں** : (لَ ۔ چَ ۔ ریں) (س گ) لُچّیں ۔ لوفریں ۔ سُبکیں ۔ بے پَرکیں ۔ بے حیائیں ۔ بے تابیں ۔ کم شرفّیں ۔

لَچَڑ : (لَ ۔ چَڑ) بچار : لَچَر ۔

لچّڑ : (لِچ ۔ چِڑ) (س گ) ہما کہ پہ طلب یےءِ یا کارےءِ سکّ بہ لچّییت ءُ مَردُم ءِ تنگ بہ کنت ۔

لچ کار : (لِچ ۔ کار) (س گ) شُردکار ۔ گل کار ۔ (2) (ن گ) ہما کہ لچ ءِ کارءَ کنت ۔ بان بَند ۔ **لچ کاری** : (لِچ ۔ کا ۔ ری) (ن گ) گِل کاری ۔ لچ ءُ گِل ءِ کارءِ پُوریات ۔ شردکاری ۔

لچگ : (لِچ ۔ چَگ) (ک گ) نہ پڑ شگ ۔ لیس دار بُوئگ ۔ (2) لہم گِرگ ۔ (3) پہ زور ہمراہ بُوئگ ۔ پر لچّگ ۔ (4) چیزے ءِ گوں دومیءِ پیوست بُوئگ ۔ پیوَند ۔ چسپ ۔ چسپگ ۔ (5) جُڑگ ۔ بدَگ ۔ بر لگّگ ۔ چپسگ ۔

لَچُّو : (لَچ ۔ چُو) (ن گ) سُرپ ۔ سُم ۔

لچّوک : (لِچ ۔ چوک) (ن گ) بہار کاہے ۔

لچّوک وَلّ : (لِچ ۔ چوک ۔ وَل ۔ ل) (ن گ) زہریں بُوٹگے ۔

لَچّھہ : (لَچ ۔ چھہ) (ن گ) مُہرگ یالاس ءِ لڑ ۔ بازلڑ کہ یکّ جاہ بَنت ۔ پادینگ ۔ (2) کلابتون ۔ کلابتُون ءُ زَری ءِ لڑ ۔ کانبہ ءُ ابریشُم ءِ لڑ ۔ (3) ندکاری ءِ تہہ ءِ ہما نبشتگ کہ رَم نہ اِنت ۔ (4) شِعر ۔ پر بَند ۔ (5) شِعری ڈکّ ۔ بَند ۔ بَہر ۔ ٹکُّر ۔ (6) گرِ نچ ۔ گرِ ہن ۔ **لچّھہ پہ لَچّھہ** : (لَچ ۔ چھہ ۔ پ ۔ لَچ ۔ چھہ) (ج گ) پد ماں پد ۔ ڈکّ ماں ڈکّ ۔ سَر پہ رَند ۔ (2) جنیا دَم ءِ ہما چُکّی دَرد کہ تیز بَنت ءُ پد ماں پدءَ بیاینت ۔ **لچّھہ کار** : (لَچ ۔ چھہ ۔ کار) (ن گ) ہماندکار کہ لچّھہ پر بندیت ۔ شاعر ۔ لچّھہ گوش ۔ لچّھہ کاری ۔ لچّھہ پِر بَندگ ۔ شاعری ۔

لَچّھہ گوش : (لَچ ۔ چھہ ۔ گو ۔ ش) (ن گ) ہما کہ لچّھہ پِر بندیت ۔ شاعر ۔ لچّھہ کار ۔ ہما کہ لچّھہ پہ زیمرءُ وَش گُٹّی گوشیت ۔

لُچّھہ : (لُچ ۔ چھہ) (س گ) بےلَجّ ۔ بے حیا ۔ سُبکّ ۔ فریبی ۔ دُڑوہا ۔

لچّیتگ : (لِچ ۔ چِ ۔ تگ) (ک گ) لچّگ ءِ گوستگال بزاں پیوست بُوئگ ۔ جُڑیتگ ۔ مان اِتلگ ۔ **لچّیتگیں** : (لِچ ۔ چِ ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) لچّگ ءِ گوستگال ۔ (2) ہما کہ لچّیتگ ۔

لُچّیتگ : (لُچ ۔ چ ۔ تگ) لُچّگ ءِ گوستگال ۔

لُچّیتگ : (لُچ ۔ چِ ۔ تگ) لُچّگ ءِ گوستگال ۔ (2) وہل بُوتگ ۔ چوٹ بُوتگ ۔ جہل تڑیتگ ۔ **لچّیتگیں** : (لُچ ۔ چ ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) لُچّگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ لُچّیتگ ۔

لچّیناک : (لِچ ۔ چِ ۔ ناک) (س گ) ہر ہما چیز کہ بہ لچّییت ۔ پر لچّوکیں ۔ بدناک ۔ **لچّیناکی** : (لِچ ۔ چِ ۔ نا ۔ کی) (ن گ) چسپانی ۔ پر لچّگی ۔ بدیناکی ۔

لچّینتگ : (لِچ ۔ چین ۔ تگ) لچّینگ ءِ گوستگال ۔ (2) پیوست کُتگ ۔ جُڑینتگ ۔ **لچّینتگیں** : (لِچ ۔ چین ۔ تَ ۔ گیں) لچّینگ ءِ دیریں گوستگال ۔ (2) ہما کہ لچّینگ بُوتگ ۔

لحاظ : (لِ ۔ ہاز) (ن گ) پار ۔ ہاتِر ۔ عِزّت ۔ پارت ۔ ٹالا ۔ خاطر ۔ حجاب ۔ حیا ۔ رُو ۔ رِیا ۔ سڈّھ ۔

لحد : (لَ ۔ ہَد) (عَر) (ن گ) گور ۔ گورءِ کُنڈ ۔ گورءِ تہہ ءِ مُردگ ءِ ایر کنگ ءِ ہند ۔ ہَند ۔ کشّ گور ۔

لخشگ : (لَخ ۔ شگ) (ک گ) شِتڑگ ۔ تترّگ ۔ لیٹ وَرگ ۔

لخڑ : (لِ ۔ خڑ) (ن گ) خازگی ۔ نَخچٹّ ۔ لگڑ ۔ چِلّ ۔ لیگار ۔

لد : (لَ ـ د) (ن گ) جنگل ـ گیَابان ـ گیَاوان ـ (2) کاہ ءُ بُوچ ـ ہما بوُتگ کہ ڈگار ءِ تہہ ءَ رُدَنت ـ (3) ہما جاگہہ کہ دَژ چک ءُ سول بازرُدیت ـ **لدانی آس دیگ** : (لَ ـ دا ـ نی ـ آس ـ دی ـ یگ) نقصان کنگ ـ تاوانی بُوتگ ـ (2) چہ کشارءَ یاپچّ کُتگیں انچایئیں کاہ ءُ بُوچانی سوچگ ـ **لد ءَ پرّینگ** : (ک گ) جنگل ءُ گیَابان ءَ رسینگ ـ بیدِہاں دوَّر دیگ ـ تا آپ ءُ وَیرانیں جاہ ءَ سرکنگ ـ (2) مُشکُل ءُ جنجالاں پرّینگ ـ **لد جنگ** : (لد ـ جَ ـ نگ) (ک گ) ڈگارءِ بوُتگانی جنگ ءُ دُور کنگ ـ ڈگارءِ وَرّودیں کاہ ءُ بُوچ یا کسانیں دَژ چکّانی گُڈّگ ـ ڈگارءِ صاف کنگ ـ پُوچین ـ **لدی** : (لَ ـ دی) ہما کہ گوں لد ءَ نسبت داریت ـ

لُدّو : (لُد ـ دَو) لُدہ ـ توابیں ـ رَس اِتگیں ـ (2) رَس اِتگیں بے سُوریں جنِکّ ـ (3) مرَن ـ مرَنیں ـ گوُ ہُرت ـ پڑّور ـ جان ءَ پُرّ ـ (2) ہما کہ وپتگ ءُ وارت ـ

لُدّہ : (لُد ـ دَہ) بچار : لُدّو ـ

لُدّہیں : (لُد ـ دَ ـ ہیں) (س گ) مرَنیں ـ پُرگوشتیں ـ گوُہرتیں ـ

لدی : (لَ ـ دی) بچار : لدیگ ـ

لدِیگ : (لَ ـ دی ـ گ) (ن گ) ہُوکّ ـ خنزیر ـ سُوَّر ـ گندگیں رَستر ـ گرُاز ـ تُلّی ـ لدی ـ خرس ـ

لِڈّ : (لِڈ ـ ڈ) (ن گ) دَلوت ءُ گُوہ ـ سُپ ـ سکَن گند ـ گندءُ گسّ ـ لنش ءُ پتار ـ لیڈا ـ لیگار ـ **لِڈّو** : (لِڈ ـ ڈو) (س گ) چلّ ءُ چیرکیں ـ لیگاریں ـ (2) لگور ـ بےکار ـ **لِڈّی** : (لڈ ـ ڈی) (ن گ) لیگاریں ـ (2) ہما کہ گوں لِڈّ ءَ نِسبَت داریت ـ (3) زہگانی لیبے ـ

لَڈّ : (لَڈ ـ ڈ) (ف گ) لڈّگ ءِ فرمان گال : بہ لڈّ ـ (2) (ن گ) گرُانیں بار ـ بستگیں بار ـ بردیم ـ **لڈّام** : (لڈ ـ ڈا ـ م) (ن گ) کاروان ءُ کلگ کہ لڈّ اِتگ ءُ راہ گیپتگ ـ (2) لڈّ اِتگیں بار ـ لاڈانڑ ـ لڈّ ءُ بار ـ (3) بُنگ ـ **لڈّ ءُ بار** : (ن گ) لڈّام ـ بار ـ ڈوہگ ـ (2) ہما کہ شب جاہ ءُ روچ جاہ اِنت ـ ہما کہ یکّ جاگہے ءَ قرار نہ گیپیت ـ شپ جاہ ءُ روچ جاہ ـ لڈّ ءُ بوج ـ **لڈّ ءِ بندگ** : (ک گ) لڈّگ ـ کوچ کنگ ـ رَوگ ـ پہ رَوگ ءَ بار ءِ اولاکانی سرءَ دیگ ـ **لڈّ ءُ بوج** : (ن گ) منزل کنان ـ لڈّان ءُ بوجان ـ لڈّ ءُ بار ـ شپ جاہ ءُ روچ جاہ ـ لاڈانڑ ـ **لڈّگ ءُ بوجگ** : چہ یکّ جاہے ءَ لڈّگ ءُ دومی جاگہہ ءَ دارگ ـ **لڈّ ءُ لوگ** : (ن گ) دُرستیں کُٹم ـ لوگ ءُ دُرستیں مردُم ـ تیو گیں لڈّ اِتگیں لوگ ـ

لڈّگ : (لڈ ـ ڈگ) (ک گ) چہ یکّ جاگہے ءَ وَتی باراں بندگ ءَ دِگہ جاگہے رَوگ ـ وَتی ہندءَ اِلّگ ءُ دِگہ ہندے ءَ رَوگ ـ ہنکیں ءُ پاد کنگ ـ (2) ڈوہگ ـ رَوگ ـ کوچ ـ لانچ ـ لڈّ ءِ بندگ ـ (3) اولاک ءَ بارکنگ ـ **لڈّگی** : (لڈ ـ ڈَ ـ گی) (ن گ) لڈّگ ءِ آوَکی بزاں لڈّگ ءِ کاربُوتگی انت یا اِندءِ نااِندءَ بیت ـ

لڈّوک : (لڈ ـ ڈو ـ ک) (ن گ) ہما مردُم کہ بارءَ لڈّیت ـ (2) مرَنیں ءُ مُہکمیں ساد ـ تَنّل ـ بارلڈّیں ساد ـ

لُڈّ : (لُڈ ـ ڈ) (ف گ) لُڈّگ ءِ فرماں گال : بہ لُڈّ ـ **لُڈّگ** : (لُڈ ـ ڈَگ) (ک گ) نِندگ ءُ شیکّ وَرگ ـ نندگی جاہ ءَ پہ وَشّی وَتی بدن ءَ پُشت ءُ دیم ءَ سُرینگ ءُ حرکت دیگ ـ سُرگ ـ کڑاگ ـ کُردگ ـ (2) کسانیں زہگ ءِ نندگ ءُ وہداں سُرگ ـ (3) وَشّ رَواجی ـ ملّگ ـ جسکگ ـ لوڈ ـ

لُڈّوک : (لُڈ ـ ڈو ـ ک) (ن گ) ہما کہ لُڈّیت ـ وَشّ رَواج ـ وَشّ ملّگ ـ کڑام کنوک ـ (2) ہما اُشتر کہ اوشتاتگیں جاہ ءَ مُدام سرءَ چپّ ءُ راست ءَ چنڈ بنیت کہ بدپالی ءُ شُومّی یے زانگ بیت ـ **لُڈّوکیں** : (لُڈ ـ ڈو ـ کیں) ہما کہ لُڈّیت ـ ملّوکیں ـ وَشّ رَواجیں ـ بڑاہ داریں ـ وَشّ ملّگیں ـ

لِڈّلِڑغ : (لِڈ ـ ڈ ـ لِ ـ ڑَغ) (ک گ) کارءِ خراب کنگ ـ باز گندگ بُوتگ ـ

لڈّی : (لڈ ـ ڈی) بچار : لڈّیگ ـ

لڈِّیگ : (لڈ ـ ڈی ـ گ) (ن گ) لڈّی ـ زَنڈیں ساد ـ لڈّوک ـ (2) بارزیروکیں اولاک ـ

لڈّینگ :(لڈ۔ڈے۔نگ)(ک گ) کسے ءِ باراں ماں اُشترءِ اولاکانی سَرءَ دیگ۔(2) یکّے ءِ گوں لوگ ءُ جاگہہ ءَ چست کنگ یا کنائینگ۔(3) دَراں ڈیہہ کنگ۔**لڈّینگی** :(لڈ۔ڈے۔نَ۔گی)(ن گ) لڈّینگ ءِ آوَکی بزاں لڈّینگ ءِ کاربُونگی انت یا بیت۔

لڈّینتگ :(لڈ۔ڈین۔تگ) لڈّینگ ءِ گوَستگال۔(2) پادکُتگ۔ دڑاں ڈیہہ کُتگ۔**لڈّینتگیں** :(لڈ۔ڈین۔تَ۔گیں) لڈّینگ ءِ دیریں گوَستگال۔(2) ہماکہ لڈّینگ بُوتگ۔(3) پادکُتگیں۔دڑاں ڈیہہ کُتگیں۔

لِذّت :(لِذ۔ذَت)(ن گ) چَس۔مزّگ۔چَشّ۔تام۔ذوق۔ وارم۔کیف۔مزّ۔مزّا۔خوَند۔

لَر :(لَ۔ر)(ن گ) دَرچک ءِ ٹال۔شاخ۔(2) بےسماہ۔

لُر :(لُ۔ر)(ن گ) سارتیں گوَات ءِ نرم نرم ءَ کشّگ۔(2) بلوچانی ٹکّے۔(3) رُمب۔مَردُمانی مُچّی۔**لُربندگ** :(لُر۔بَن۔دَگ)(ک گ) رُمبگ۔مَردُم ءِ کم کم ءَ یکّ جاہ بُونگ۔

لِرت :(لِر۔ت) بےارزِش۔ بکرات۔**لِرت پِرت** :(لِر۔ت۔پِر۔ت) کسانیں ءُ بازتہریں یکّ جاہیں چیز۔گندءُ گَس۔ہَوار سَوار۔ہورتور۔ہِیرتیں چیز۔

لُرد :(لُر۔د)(ن گ)(س گ) حاک ہَواریں آپ۔ناصاف۔ حاک رَنگ۔ہمانوک آپ کہ نَہ سنگرتگ۔لُڑد۔بُلَّرد۔چِلَّری۔(2) خَراب۔گندگ۔(3) آپ ءِ روانی۔کوَرءِ تچگ۔**لُردکنگ** : (لُر۔د۔کَ۔نگ)(ک گ) آپیں چیزے ءَ دِگہ چیزے ءِ ہَوار گیجگ۔(2) چہ کٹّ ءُ کارءَ برگ۔**لُردگ** :(لُر۔دَگ)(س گ) لُردیں اوشتاتگیں آپ۔(2) ناصافیں ءُ چِلّریں آپ۔**لُردی** : (لُر۔دی)(ن گ) آپ ءِ حاک ہَواری۔ناصفائی۔**لُردیں** :(لُر۔دیں)(س گ) ناصافیں۔حاک ہواریں آپ۔

لَرز :(لَر۔ز)(ن گ)(ف گ) تُرس۔سہم۔ہژ۔بیم۔

لَرزُگ :(لَر۔زُگ)(ن گ) تنگہ ءِ ہماکسان کسانیں تنکّیں تاک کہ پُلّگ ءِ پِرءُ گَننت کہ اے لَرزَنت۔شَمشُگ جتگیں سہت۔ شَمشُگ جتگیں پوَنزی پُلّگ۔(2) چیزے کہ بہ لَرزیت۔لَرزوک۔

لَرزوک :(لَر۔زو۔ک)(ن گ) گوَنڈیں بالی مُرگے۔(2) ہَما کہ لَرزیت۔لرزُگ۔

لَرَزگ :(لَر۔زَگ)(ک گ) دَڑہگ۔چَمگ۔سُرگ۔ لِپَرزگ۔جسکگ۔اَجمبگ۔تترّگ۔چَنڈَگ۔(2) زیادہیں تپ ءِ ناذُراہی کہ جان دَڑہیت۔

لَرزیتگ :(لَر۔زِ۔تگ) لَرزگ ءِ گوَستگال۔(2) دڑہیتگ۔ سُریتگ۔

لُرگَغ:(لُر۔گَغ)(ک گ) گوَات ءِ مدان مدان ءَ کشّگ۔(2) چیزے ءِ شِگوَزگ۔(3) چیزے ءِ کلپے گندگ بُوتگ۔

لِڑگ :(لِڑ۔گ)(ن گ) تنکّ ءُ نرمیں گُدءِ پچّ۔زُوت دِروک۔(2) بے پَردَگ۔بَڑ ہنگ۔لُڑگ۔

لُرگ :(لُ۔رَگ)(ن گ) بینٹ۔بیٹ۔زَمین ءِ بُرزیں جاگہہ۔ہما بُرزگ کہ سَر برئے پڑ اہ بہ بیت۔

لڑگ:(لڑ۔گ)(س گ) مزن بالاد۔مزن جونیں بلے کاہلیں مَردُم کہ کارءَ نہ کنت۔بےتہمبل۔

لَرہی :(لَ۔رَ۔ہی)(ن گ) جہلادبُوکیں مُشکلیں راہ۔ہما راہ کہ چہ بُرزی ءِ نیمگ ءَ دیم پہ جہل رَوَت۔

لُریا :(لُر۔یا)(س گ) یلہ چَر۔(2) بےواک۔گنوک۔(3) بودلّا۔بےبکرات۔

لُریس :(لُ۔رے۔س)(ن گ) نگن۔(2) وراک۔سَوارگ۔

لَڑ :(لَ۔ڑ)(ن گ) لڑی۔مُہرگ ءُ دانگ ءِ کماتگیں لڑ۔پوہگ۔ چہر۔رَلّی۔(2) دَرچک ءِ لمب۔(3) گُٹّ ءَ بگرتاں سگندان ءِ نالی۔

لڑی :(لَ۔ڑی)(ن گ) دَراج دَراج ءِ بُرّاِتگیں ماہیگ ءِ ٹکّر۔ (2) دَرچک ءِ ہیرتیں لمب۔چنڈی۔(3) شِعرانی گال۔گرّ ءِ بارگ ءُ دَراجیں دارکہ کُڈّءُ شنکی لوگ ءِ بندَگ ءَ کارمزبیت۔لڑ۔(4) لڑبستگیں۔کماتگیں۔**لڑی بند** :(لَ۔ڑی۔بَن۔د)(ن گ) گوں لڑی ءِ بستگیں کُڈّیالوگ۔

لُڑ : (لُ ـ ڑ) (ن گ) زَحم ـ سگار ـ تیز کُرتگیں زَحم ـ بُسّری ـ پاڈ ـ ٹُور ـ تیگ ـ (2) جیڑہ ـ پسات ـ (3) دَنز ـ کم روژناہی کہ بازیں چِیزے چہ دُورءَ گندگ مہ بنت ـ نَخچ ـ (4) چُرّ ـ **لُڑءُ بُڑ** : (ن گ) روچ ٹکّ کنگ ءِ ساری ـ (2) ہماوہد کہ بام گواہءَ رَند صباہ ءِ روژناہی بئیت ـ جدیمگ ـ (3) مُج ـ **لُڑءُ بُڑیں**: (س گ) تہاریں ـ دنزیں ـ تاموریں ـ

لڑاک : (لَ ـ ڑا ـ ک) (س گ) جَنگ باز ـ جَنگ کنوک ـ جَنگول ـ فتنہ ـ باز ـ (2) پُوچ زبان ـ گپتہ حَبَر ـ

لِڑانک : (لِ ـ ڑان ـ ک) بچار : لِڑوک ـ

لُڑد : (لُڑ ـ د) بچار : لُرد ـ

لَڑزُک : (لَڑ ـ زُک) بچار : لَرزُک ـ

لَڑِغ : (لَ ـ ڑِغ) (ک گ) لونجان ـ دَڑ چکّ ءِ شاخ ءِ چہ دارءَ سِدگ ءُ لونجان بُوئگ ـ

لَڑکَغ : (لَڑ ـ کَغ) (ک گ) ٹُنگ بُوئگ ـ دَرگ ـ (2) لونجان ـ

لُڑَگ : (لُ ـ ڑَگ) (ک گ) دُور بُوئگ ـ پچ بُوئگ ـ سِل ءِ دُور بُوئگ ـ رُوسَّگ ـ یکّ چیزے ءِ سرءِ پوست یا ہمے رَنگیں بہرے ءِ دُور بُوئگ ـ سِدگ ـ رِیسَّگ ـ **لُڑَگی** : (لُ ـ ڑَ ـ گی) لُڑَگ ءِ آوَکی ـ (2) لُڑَگ ءِ کار بُوئگی انت یا بیت ـ

لُڑیتگ : (لُ ـ ڑِ ـ تگ) (ک گ) ڈُراتگیں ـ پرشتگیں ـ دُور آتکگیں ـ **لُڑیتگیں** : (لُ ـ ڑِ ـ تَ ـ گیں) لُڑَگ ءِ دیریں گوستگال ـ (2) ہماکہ لُڑیتگ ـ

لُڑینتگ : (لُ ـ ڑین ـ تگ) لُڑینگ ءِ گوستگال ـ (2) لُڑینگ ءِ کار بُوتگ ـ **لُڑینتگیں** : (لُ ـ ڑین ـ تَ ـ گیں) (س گ) ہماکہ لُڑینگ بُوتگ ـ دُور کُتگیں ـ ہماکہ دُور کُتگ ـ

لُڑینگ: (لُ ڑے ـ نگ) (ک گ) انچوش کنگ کہ بہ لُڑیت ـ رِیسّینگ ـ پہ زور دُور کنگ ـ کگرّگ ـ سِندگ ـ جِتا کنگ ـ **لُڑینگی** : (لُ ـ ڑے ـ نَ ـ گی) لُڑینگ ءِ آوَکی ـ (2) لُڑینگ ءِ کار بُوئگی انت بیت ـ

لَڑُو : (لَ ـ ڑُو) تچک ـ (2) بُرز بالاد ـ لاغرءُ بُرزیں مَردُم ـ

لَڑو : (لَ ـ ڑو) (ن گ) لے لڑی ـ صوت ءُ نازینکی راہ بندانی شِعری بندے چو کہ : لے لڑو لاڑو ـ لڑو لاڑو ـ **لَڑولاڑو** : (لَ ـ ڑو ـ لا ـ ڑو) (ن گ) (س گ) نازینک ءُ صوتانی زیل لبز ـ لڑو ـ **لَڑیگو** : (لَ ـ ڑِے ـ گو) (س گ) (ن گ) نازینک ءُ صوتانی زِیل گال ـ چو کہ: لڑیگو : لڑے لاڑے ـ لڑیگو ـ

لِڑوک : (لِ ـ ڑو ـ ک) (ن گ) کٹّار ـ کَسی باگار ـ کورو ـ چِیپّی ـ کُڑول ـ کولکو ـ لِڑانک ـ

لُڑونج : (لُ ـ ڑوں ـ ج) (ن گ) لونجان ـ شیف ـ دَڑنگ ـ اَٹنگ ـ جِیبُّڑ ـ (2) جان تاوان ـ بے کَرد ـ سُست ـ کاہل ـ نابُود ـ

لُڑونجی : (لُ ـ ڑون ـ جی) (ن گ) لونجائی ـ دڑنگی ـ اَٹنگی ـ

لُڑگ : (لُڑ ـ گ) (س گ) بَرہنگ ـ صاف ـ ہماکہ ہچّ گُدءَ گوَرءَ نیست ـ لڑگ ـ آزگیں گوشت ـ بَرہنگ ـ جان دَر ـ کین دَر ـ بے پوشاک ـ لِترگ ـ بے پَردَگ ـ بے جرّ ـ بے آبرو ـ (2) غریب ـ برّگ ـ (3) بلاہ ـ ٹُوہ مزَن بالاد ـ **لُڑگی** : (لُڑ ـ گی) (ن گ) بَرہنگی ـ بے پردگی ـ بے پوشاکی ـ بے سِتری ـ

لِڑ : (لِ ـ ڑ) (ن گ) کسانیں لِپّڑ ـ (2) بے کاریں شے ـ (3) گندیم ءِ ریم ءُ کاہ ـ **لِڑّو** : (لِڑ ـ ڑو) (س گ) لاغریں ـ بیمار جان ـ (2) کسانکیں ـ لِپڑُک ـ

لَسّ : (لَس ـ س) (س گ) تمام ـ مُچّ ـ اَبید ءِ فرق ءُ تپاوت ءَ ـ تیوَگ ـ دُراہیں قوم ـ تیوَگیں ٹکّ ـ (2) (ن گ) دَست پُرّیں تُوپکانی قسمے ـ

لَس : (لَ ـ س) (ن گ) خَصلَت ـ رَگ ـ تَب ـ **لَس ءُ لوڑ** : (ن گ) خلاپ ـ ناخالص ـ ہَوار سَوار ـ ہورتور ـ

لِسّا : (لِس ـ سا) (س گ) ساڑت کار ـ بے تَہمبل ـ (2) چَم جَہل ـ بے تام ـ (3) (ن گ) بے وادیں ورد ـ **لَس بندگ** : (لَس ـ بَن ـ دَگ) (ک گ) ساندہی ءَ رشگ ـ (2) وَیران اوشتگ ـ (3) ہرّی چری جَنگ ـ

لِسان : (لِ ـ سان) (ن گ) زبان ـ بُولی ـ ٹُوک ـ گالوار ـ

لَسکَغ: (لَس ـ کَغ) (ک گ) لِلّگ ـ دَر کپگ ـ (2) نرمی ءِ تَترّگ ـ

لَسّہ : (لَس ـ سَہ) (س گ) صاف ـ ہم لسُون ءُ شِتِر انک ـ تَلشک ـ سَلّہ ـ شِپار ـ کَلّر ـ ہم لسُون ـ (2) ہچگ ـ تازہ ـ وَرناہ ـ (3) بے پُٹ ـ (4) زیبا ـ شَرّ رَنگ ـ (5) پڑّ وَر ـ گوشتِنا ک ـ

لَسّہیں : (لَس ـ سَ ـ ہیں) (س گ) صافیں ـ پہکیں ـ ہم لسونیں ـ تازَگیں ـ شَرّرنگیں ـ شَرّیں ـ **لَسّہیں آہُو** : (لَس ـ سَ ـ ہیں ـ آ ـ ہُو) (س گ) گوشتِناک ءُ زیبائیں آہُوگ ـ صافیں آسک ـ **لَسّہیں گیوار** : (لَس ـ سَ ـ ہیں ـ گی ـ وا ـ ر) (س گ) صاف ءُ پلگاریں گیوار ـ

لَسُون : (لَ ـ سُون) (س گ) صاف ـ پہک ـ شَرّ ـ (2) تچک ـ راست ـ

لَشت : (لَش ـ ت) (ن گ) بَرابَر ـ تچک ـ دَراجیں بارَگیں دار ـ (2) مال یا دَلوت ءِ شِیرءَ پُرّیں گودان ـ **لَشتی** : (لَش ـ تی) (ن گ) ٹگرہ یا طِلاہ ءِ کڑی کہ زالبُول وَتی گوشاں مان ءَ کننت ـ والی ـ کڑی ـ (2) دَلوت ءِ گودانانی شِیرءِ پُرّی ـ

لَشکَر : (لَش ـ کَر) (ن گ) جنگی مردانی ٹکّ ـ گل ـ اُرد ـ فوج ـ لام ـ پُوژ ـ سپاہ ـ اُردو ـ مُغیم ـ ٹُولی ـ سپاہ دار ـ **لَشکَر ءِ ایر دیگ** : بازیں مَردُمانی مُلکے ءَ آہگ ءُ کارزوالی کنگ ـ فوج ءِ مان شانگ ـ **لَشکَر ءِ ایر رِچگ** : لشکر ءِ مان شانگ ـ فوج ءِ اُرش کنگ ـ **لَشکَر ءِ پڑ شگ** : جنگ ءِ پڑ ءِ لشکر ءِ پڑ وش وَرگ ءُ تچگ ـ (2) لشکر ءِ پہ ملکے ءِ سرءِ بیڑ بَرگ ءِ دَرّ رِچگ ـ (3) کُٹم یا ٹلّے ءِ وارءُ وَیرَندان ءُ یکّ یکّ بُونگ ـ **لَشکَر جاہ** : (لَش ـ کَر ـ جاہ) (ن گ) لشکر ءِ دوار جاہ ـ **لَشکَر ءِ جُنبگ** : (ک گ) لشکر ءِ آہگ ـ لشکر ءِ سرءَ کپگ ـ **لَشکَر ءِ جنگ** : بدعائے کہ تاواں بار باتئے ـ ترا لشکرے بہ جنات ـ (2) ہمائی ءَ را کہ لشکر ءَ جتگ ـ (3) بدبخت بُونگ ـ **لَشکَر ءِ شوریَنگ** : (ک گ) لشکر ءِ پہ جنگ ءِ تیار کنگ ـ **لَشکَر کَشّی** : (لَش ـ کَر ـ کَش ـ شی) (ن گ) فوج کَشّی ـ لشکر ءِ پہ جنگ ءِ تیار کنگ یا رواں دیگ ـ **لَشکَری** : (لَش ـ کَ ـ ری) (ن گ) ہما کہ گوں لشکر ءَ گون اِنت ـ لشکر ءِ ہمراہ ـ سپاہ ـ پیکاری ـ فوجی ـ (2) لشکر یا اُرد ءِ کماں دار ـ

لَشکو : (لَش ـ کو) (ن گ) شَہم گروک ـ روشنا ہیءِ شہم ـ

لَشّی : (لَش ـ شی) (ن گ) داس ـ ہرّگ ـ ہرّگیں اَزبابے کہ کاہ ءُ گندیم ءِ رُنگ ءِ کارءَ کیت ـ

لَعنَت : (لا ـ ئت) (عَ) (ن گ) پِٹّ ـ پیٹّ ـ اوہی ـ ہیٹّ ـ ملامت ـ **لَعنَت کَنگ** : (لا ـ ئت ـ کَ ـ نگ) (ک گ) ملامت کنگ ـ پیٹّ دیگ ـ موٹ دیگ ـ اِٹّ ءُ پٹّ ـ چانپٹ دارگ ـ

لَعنَتی: (لا ـ نَ ـ تی) (ن گ) ہما کہ لعنت ئے پشت اِنت ـ پٹّی ـ

لَغڑ : (لَ ـ غڑ) (س گ) جہل ـ جہلاد ـ (2) دَراج ـ **لَغڑ بُونگ** : (لَ ـ غڑ ـ بُو ـ نگ) (ک گ) جہل بُونگ ـ جہلاد بُونگ ـ ایر کپگ ـ

لَغڑ چوٹی : (لَ ـ غڑ ـ چو ـ ٹی) (ن گ) دَراژیں مُودانی بانک ـ مَرَن چوٹیل ـ دَراج مُٹّ ـ مِیدانی دَراجی ـ

لُغزّ : (لُ ـ غُز ـ ز) بچار : لُگزّ ـ

لَغور : (ل ـ غُور) بچار : لگور ـ

لَغوشت : (ل ـ غوش ـ ت) بچار : لگوشت ـ

لَفَنگ : (لَ ـ فَن ـ گ) (ن گ) داستانغ ءِ بہرے ـ

لَفَنگا : (لَ ـ فَن ـ گا) (س گ) لنڈر ـ یلہ چر ـ بے پَرواہ ـ بے شَرفیں ـ مَردُم ـ لُچّ ـ لگشتگ ـ لُمب ـ **لَفَنگائی** : (لَ ـ فَن ـ گا ـ ئی) لنڈری ـ بے پرواہی ـ لُچّی ـ کم شَرَفی ـ **لَفَنگائیں** : (لَ ـ فَن ـ گا ـ ئیں) لنڈریں ـ کم شَرّفیں ـ سُبُکیں ـ بے پرواہیں ـ

لِقا : (لِ ـ قا) (ن گ) دُرُوشم ـ وڑ ـ پیم ـ

لَقَب : (لَ ـ قَب) (عَ) (ن گ) نام ـ نیم نام ـ (2) ہما نام کہ پہ کمالے ءِ پیش دارگ ءَ دیگ بیت ـ شَرّیں کارانی پدءَ رس اِتگیں نام ـ (3) اَصلی نام ءَ اَبید دِگہ نام ـ

لَقوہ : (لَق ـ وہ) (د) (ن گ) اَدرنگ ـ دَپ ءِ چوٹ بُونگ ءِ نادُراہی ـ چانپکو ـ چیکو ـ

لَکّ : (لَک ـ ک) (ن گ) بُرزیں کنڈگ ـ تچکیں مِلکیں کنڈگ ـ (2) حساب ءِ رُوءَ صد ہزار ـ **لَکّاں** : (لَک ـ کاں) (س گ ـ ن گ) بے حساب ـ بے شمار ـ باز ـ (2) بُرزیں جا گہاں ـ بُرزیں کنڈگاں ـ

لَکّانی : (لَک ـ کا ـ نی) (ن گ) ہما کہ گوں لکّ ءِ نسبت داریت ـ

(2) بے حسابی۔ بازی۔ **لکّ پتی** : (لک۔ک۔پ۔تی)
(ن گ) مالدار۔ ھزگار۔ زردار۔ سیر۔ آباد۔ (2) گنہہ۔ ھما کہ لکّانی
واجہ انت۔ **لکّ مُراد** : (لک۔ک۔مُ۔راد) (س گ) ھما چُکّ
کہ لکّانی واہ ءُ زاری ءُ مِنّت ءَ پد پیداک بُوتگ۔ (2) ھما کہ آئی ءِ مراد
پیلو بُوتگ انت۔ (3) دوستیں مردُم۔ **لکّی** : (لک۔کی) (ن گ)
ھما کہ لکّ سُھر کرزیت۔ گرّاں بہا۔ لکّ بہا۔ (2) دَلوت ءِ دُمب۔

لِکّ : (لِک۔ک) (ن گ) مِکّ۔ تچک اوشتگ یا اوشتارینگ۔
(2) گانڈ کشّگ۔ پادانی لنگکانی سرءَ اوشتگ۔ جِکّ۔ میلانک۔ (3)
کنڈگ۔ (4) (د) نبشتہ۔ دَرج۔ نوشتہ۔ نبشتگ۔ نِوشتگ۔ (5)
لگّگ ءِ فرماں گال: بہ لِکّ۔ **لِکّ بُوتگ** : (لِک۔ک۔بُو۔تگ)
(ک گ) لکّ ءِ پاداوشتگ۔ مِکّی ءَ اوشتگ۔ جِکّ بُوتگ۔ مِکّ
بُوتگ۔ **لِکّ ءِ پاد** : (س گ) پادانی سرءَ اوشتگ۔ میلانک۔ مِکّی ءَ
اوشتگ۔ **لِکّ ءِ کائی** : (ج گ) مِکّ ءُ کائی۔ اوشتگی حالت ءَ۔
لِکّ کپ : (لِک۔ک۔کپ) (ف گ) لِکّ کپگ ءِ فرماں
گال: لِک کپ۔ (2) لِک کپگ ءِ جاگہہ۔ (3) کسانیں کنڈگ۔
آکاس۔ **لِکّ کپگ** : (لِک۔ک۔کَ۔پگ) (ک گ) سَر
کپگ۔ بُرزءَ رَوگ۔ آکاسگ۔ بِرلگّگ۔ **لِکّ کنگ** : (لِک۔ک۔
کَ۔نگ) (ک گ) پادانی پنچگانی سرءَ اوشتگ۔ مِکّ بُوتگ۔
مِکّ کنگ۔ **لِکّ ءِ لاپ** : شُدلاپ۔ شُدیگیں۔ ھما کہ چہ لاپ ءَ
ھم کپتگ۔

لکّ : (لک۔ک) (س گ) کسانیں کوہ ءِ سرءِ پڑّاہ ءُ برابریں
جاگہہ۔ (2) کوہانی دَرنیام یا کوہانی سرءِ راہ۔ کوہانی نیام ءِ راہ۔
(3) گوَنڈ۔ ھما کہ دَرّاجی ءَ وَتی کالب ءَ مہ رَسیت۔ کسان۔ (4)
(ن گ) روچ ءِ گرمی۔ نیم روچ ءِ وہد ءِ گرمیں لوار۔ لوار۔ تبد۔ **لکّ ءِ
سُہرک** : کسان۔ گوَنڈ۔ **لُکّی** : (لُک۔کی) کسانی۔ گوَنڈی۔

لکّا : (لک۔کا) (ن گ) کپودَرءِ ذاتے کہ ایشی ءِ گردِن مُدام
سُریت۔

لِکا : (لِ۔کا) بچار : لِقا۔

لکاٹ : (لَ۔کاٹ) (س گ) چوٹ۔ ناکارہ۔ چپّ ءُ چوٹیں۔
چوٹین۔ (2) (ن گ) کوہن ءُ کُنٹیں کارچ۔ (3) کوہن ءُ ناکاریں
کارچ یا اَزباب۔

لَکُچّ : (لَ۔کُچ۔چ) (ن گ) کوَر یا آپ ءِ گُٹ سَری کنڈ۔ (2) ھما
جاگہہ کہ کوَر کُچّ جنت۔ (3) پہناد ءِ لونجانیں لوت۔ (4) کُنڈ۔ ھما کنڈ
کہ کوَرءَ کُچّ جتگ۔

لکَرَرگ : (لَ۔کَر۔رگ) (ک گ) گکرّگ۔ تراشگ۔ (2)
گُڈّگ۔ بُرّگ۔

لِکّرِک : (لِک۔کِ۔رِک) (ن گ) وڈّی مُرگے۔ کٹنگر۔

لکّری : (لک۔کَ۔ری) (ن گ) کوہستگ۔ کوہ ءِ دیم ءِ پڑّاہ
ءُ ڈل پادیں زمین۔

لکڑ : (لَ۔کڑ) (ن گ) کرز ءِ بستگیں ھما دار بند کہ چہ ھور یا کوَرءَ
پہ ماہیگ گرگ ءِ بندگ بیت۔

لِکّڑ : (لِک۔کڑ) (س گ) بُود۔ زانت۔ فائدہ۔ (2) (ن گ)
پیر ءُ زیارتانی سَرءَ دار کہ زیارتی آوانی سرءَ پٹولگ بندنت۔ (3)
دڑاجیں دار۔ (4) آھن کار ءِ دموک ءِ دار۔

لکّڑ : (لک۔کڑ) (س گ) زِبہر۔ بے چِجّ۔ (2) (ن گ) مور ءِ
ذاتے۔ سوچاکویں گوبز۔ بارگ سڑینیں گودڑ۔

لُکڑی : (لُک۔ڑی) (ن گ) سِیاھیں رنگ۔ (2) سِیاھیں حَر۔

لِکّگ : (لِک۔کگ) (ک گ) چیر بُوتگ۔ وَت ءَ چیر دیگ۔
لسکغ۔ دُزّ ءِ کائی تچگ ءُ روگ۔ تچگ۔ (2) نبشتہ کنگ۔ **لِکّگی** : (لِک۔
کَ۔گی) لِکّگ ءِ آوَکی۔

لِکَم : (لِ۔کَم) (ن گ) ترّیں دازی پیشّ ءِ گرنچ دیان ءَ بندگ۔
(2) دازی خُشکیں پیشّے ءِ تہہ ءَ ترّیں پیشّ ءِ مان ترّینگ ءُ پہ کاپر ءُ لوگ ءِ
سَرءَ دیگ ءِ تیار کنگ۔

لُکم : (لُ۔کُم) (ن گ) کُڑی۔

لُکمہ : (لُک۔مہ) (ن گ) دَپار۔ وَرگ ءِ ھما کساس کہ دپ ءَ
کنگ ءُ وَرگ بیت۔ (2) مسلمانانی نُماز ءِ دوَران ءَ اگس مُلّا قران ءِ

آیاتے رَد بہ وانیت یا بے حال بہ بیت گُڈا مُلّا ءِ پُشت ءَ اوشتاتگیں نُمازی بے ہما آیات ءَ وانیت کہ مُلّا یے یات ءَ بئیت ءُ بہ وانیت ئے۔ **لکمہ دِیگ** :(لُک ۔مہ ۔دی ۔یَگ)(ک گ) وَرگ دیگ ۔نَگَں دیگ ۔ وارینگ ۔(2) مسلمانانی نُماز ءِ دوَران ءُ نُمازی ئے ءِ مُلّا ءِ نہ وَنتگیں یا ردوَنتگیں آیاتے وانگ ءُ مُلّا ءِ راہشونی کنگ۔

لِکو :(لِ ۔کو)(ن گ) کلاگ رَنگیں ہژّاریں مُرگے۔ ہما کلاگ کہ بہ گُٹّ ءِ طوقے داریت ۔کانگی ۔(2)(س گ) ہوشیار ۔شیوار۔

لکّو : (لَک ۔کو)(ن گ) ہما نشان کہ منزل ءِ سَر کنت ۔منزل ۔مُراد۔

لِکّو :(لِک ۔کو)(ن گ) پاد ءِ دیمی پنجگانی سَر ءِ اوشتگ ۔وَت ءَ بُرزتر کنگ ءَ پاد ءِ پینز ءِ چست کنگ ءُ پاد ءِ لنلک ءِ دیمی نیمگانی سَر ءَ اوشتگ ۔**لِکّو بُوتگ** :(لِک ۔کو ۔بُو ۔تگ)(ک گ) گانڈ کشّگ ۔پاد ءِ پنجگانی سَر ءَ اوشتگ ۔(2) اِشتاپی بُوتگ۔

لِکوری :(لِک ۔او ۔ری)(ن گ) بینگ مَکسک ۔(2) تیز رفتاریں اَسپ ۔ بہان۔

لِکوڑ:(لِ ۔کوڑ) گاربُوَکیں شے ۔وتارا اَبدین کنوک ۔گُڑ کنوک۔

لِکّ وَڑ:(لِک ۔ک ۔وَڑ)(ن گ) نِبشتہ ءِ طرز ۔نبشتہ ءِ راہ بند ۔نِبشتہ ءِ وَڑ۔

لَکَنڈ :(لَک ۔کُن ۔ڈ)(س گ) ہِمّت ۔مردی ۔طاقت ۔زور ۔بُودِشت ۔ بُودِنا کی۔

لِکّینگ :(لِک ۔کِ ۔تگ) لِکّگ ءِ گوَستگال ۔(2) نوشتہ کُتگ یا تچگ ءُ رَوَگ ءِ کار بُوتگ ۔**لِکیتگیں** :(لِک ۔کِ ۔تَ ۔گیں) لِکّگ ءِ دیریں گوَستگال ۔(2) ہما کہ تتگگ ءُ شُتگ ۔(3) ہما کہ نوشتہ بُوتگ۔

لکیر:(لَ ۔کی ۔ر)(ن گ) کِشک ۔لِیک ۔نشک ۔نقش ۔ رام۔

لکیردار :(لَ ۔کی ۔ر ۔دار)(س گ) ہمائی ءِ را کہ لکیر مان ۔بڈّی ۔رابین ۔**لکیرداریں** :(لَ ۔کی ۔ر ۔دا ۔ریں)(س گ) ہما کہ لکیرے مان ۔نِشانیں ۔لیپّیں۔

لِکّینتگ :(لِک ۔کین ۔تگ)(ک گ) لِکّینگ ءِ گوَستگال بِزاں لِکّینگ ءِ کار بُوتگ ۔**لکّینتگیں** :(لِک ۔کین ۔تَ ۔گیں)(س گ) لِکّینگ ءِ دیریں گوَستگال ۔(2) ہما کہ لِکّینتگ۔

لِکّینگ:(لِک ۔کے ۔نَگ)(ک گ) چیر دیگ ۔تاچینگ ۔گار کنگ ۔جہینگ ۔**لِکّینگی** :(لِک ۔کے ۔نَ ۔گی)(ن گ) لِکّینگ ءِ آوَکی بِزاں تاچینگی یا جہینگی۔

لَگّ :(لَگ ۔گ)(ن گ) اولاک ءِ یکّ دِگر ءِ سَر ءِ پرسٹّگ ءُ پاد دیگ ۔(2)(ف گ) لَگّگ ءِ فرماں گال: بہ لَگّ ۔(2) لَگّگ ءِ کار یا عمل۔

لگا : (لَ ۔گا)(ن گ) مَسکَرا باز ۔وَش گپّ۔

لِگاڑ :(لِ ۔گاڑ)(س گ) لِگّڑ ۔لُوچ ۔لیگار ۔کَم شَرف ۔ بے عِزّت ۔(2) خازگی ۔خچّی ۔(3) لیزگ ۔لُغُرّ۔

لگاش :(لَ ۔گاش) (ف گ) لگاشگ ءِ فرماں گال: بہ لگاش ۔(2) لگاشگ ۔ لگاشگ ءِ کار یا عمل۔ **لگاشگ**:(لَ ۔گا ۔شگ)(ک گ) لتارگ ۔مُشگ ۔پہ تُرندی پرمشگ ۔ پرمُشگ ۔لگاش ۔ شَدڑاہگ ۔لوجگ ۔ مالگ ۔ گوَرموش ۔کچینگ ۔ پرتردّگ ۔لپاشگ۔

لگاشگی :(لَ ۔گا ۔شَ ۔گی)(ن گ) لگاشگ ءِ آوَکی بِزاں لگاشگ ءِ کار کنگی انت یا بُوَگی انت ۔(2) مُشگی ۔لتارگی۔

لگاشتگ :(لَ ۔گاش ۔تگ) لگاشگ ءِ گوَستگال ۔(2) پرمُشتگ ۔لوجیتگ ۔**لگاشتگیں** :(لَ ۔گاش ۔تَ ۔گیں)(س گ) لگاشگ ءِ دیریں گوَستگال بِزاں لگاشگ ءِ کار بُوتگ ۔(2) ہما کہ لگاشتگ۔

لگام :(لَ ۔گام)(ن گ) اَپس ءُ حَر ءِ مہار کہ آئی ءِ دَپ ءَ دیگ بیت ءُ سوارے داریت ۔سَرواگ ۔اِنان ۔کڈّن ۔**لگام ءِ ترّینگ** : (ک گ) اولاک ءِ واگاں دومی نیمگ ءَ ترّینگ ءُ گِرَگ ۔ بیرہ کنگ یا دومی نیمگے ءَ رَوَگ ۔ **لگام دیگ** : (لَ ۔گام ۔ دی ۔یَگ) (ک گ) لگام ءِ اَپس یا حَر ءِ دَپ ءَ دیگ ۔(2) پابند کنگ ۔کارے ءِ کنگ ءِ نیلگ ۔کڈّن کنگ ۔**لگام کنگ** :(لَ ۔گام ۔کَ ۔نگ) (ک گ) اَپس یا حَر ءِ لگام ءِ دَپ ءَ دیگ ۔(2) بے وس کنگ ۔ (3) پابند کنگ۔

لگانڈ : (لَ ـ گان ـ ڈ) (س گ) اَڑ ـ پیچ ـ تاب ـ کارءِ ناسرجمی ـ **لگانڈو** :(لَ ـ گان ـ ڈو) (س گ) اَڑگ ـ خراب بُوَگ ـ ناتوام ـ بَندیکءِ سَرءَ سوہو نہ بُوَگ ـ لپش ـ چپگان ـ رولا ـ **لگانڈو بُوَگ** : (لَ ـ گان ـ ڈو ـ بُو ـ َگ) (ک گ) اَڑُوکی بُوَگ ـ کارےءِ نیامءَ اوشتگ ـ کارءِ ناتوام بُوَگ ـ (2) کارےءِ شَرّ بُوَگءِ بدلءِ خراب بُوَگ ـ (3) پہ نادل کُشّی کارےءِ چہ سَرءَ گوازینگ ـ **لگانڈو کنگ**:(لَ ـ گان ـ ڈو ـ کَ ـ َگ) (ک گ) کارےءِ شَرّ نہ کنگ ـ ناتوام کنگ ـ بے پلگار کنگ ـ کارےءِ پیلوٗ نہ کنگ ـ **لگانڈوئیں** : (لَ ـ گان ـ ڈو ـ ئیں) (س گ) ناتمامیں ـ ناسرجمیں ـ حرابیں ـ رکاتھیں ـ بے پلگاریں ـ بے سنچیں ـ

لگتّ :(لَ ـ گت ـ ت) (ن گ) پادءِ پنجگءِ چیر ـ گوں پادءَ کسےءَ جنگ ـ پَرَش ـ دَرْوٗ ـ لتّ ـ (2) کُروسءِ میڑءَ کُروس ہارجنگءَ ''لگت'' گوشنت ـ (3) گُدوچی کارگہہ ہما بہرکہ کارءِ وہداں گُدءِ سَرءَ ایر بیت ـ **لگت بُوَگ** :(لَ ـ گت ـ بُو ـ َگ) (ک گ) لگتّانی چیرءَ آہگ ـ پادانی چیرءَ آہگ ـ لگتّ مال بُوَگ ـ **لگتّ پِردیگ** : (لَ ـ گت ـ پِر ـ دی ـ یَگ) (ک گ) زور پِردیگ ـ گوں پادانی چُچّءُ پنجگاں زور دیگ ـ **لگتّ جنگ** : (لَ ـ گت ـ ت ـ جَ ـ َگ) (ک گ) گوں تُژندی پادءِ جنگ ـ پادانی چیرءَ کنگ ـ حر، اَپس ءُ اُشترءِ وَتی پُشت پادءَ پُشتءَ پہ کسےءَ شانگ ـ (2) ٹُپنگءِ تیر بَرَگءِ وہداں کُنداکءِ چہ تیرءِ دَرروَگءِ زورءِ پُشتی ئیمگءَ تُژندلگگ ـ **لگتّءِ چیرءَ آرگ** : ایردستگ کنگ ـ نزورتریگ ـ بے وس کنگ ـ **لگتّ دیگ** :(لَ ـ گت ـ ت ـ دی ـ یَگ) (ک گ) پادءِ پنجگ سَرءَ ایر کنگءُ زور پِردیگ ـ لگتّ کنگ ـ جنگ ـ پادانی پنجگءِ چیرءَ آہگ ـ (2) تیوگیں جونءِ یا بدنءِ چیرءَ آہگ ـ **لگتّ کنگ** :(لَ ـ گت ـ ت ـ کَ ـ َگ) (ک گ) چیزےءِ سَرءَ روَگ ـ چیزےءِ سَرءِ پاداں ایر کنگءُ روَگ ـ چیزےءِ پہ زانت بلے پہ ناوشّی پادانی چیرءَ کنگءُ زور پِردیگ ـ (2) بان یا لوگءِ بندگ یا شَرّ کنگءِ ہاترءَ گِلءِ آپ پِرّ ریچگءُ گوں پاداں لگتّ دیگءُ شَرّ کنگ ـ **لگتّو** :(لَ ـ گت ـ تو) (س گ) ہما چیز کہ پادانی چیرءَ اِنتءُ ہر وہد لگتّ اِنت ـ **لگتّ وار** : (لَ ـ گت ـ ت ـ وا ـ ر) (س گ) لتّ وار ـ پہ لتّءُ لگتّءِ وَرگءِ ہئیلءِ عادت ـ **لگتّ وَرگ** :(لَ ـ گت ـ ت ـ وَ ـ رَگ) (ک گ) لگتّ بُوَگ ـ لگتّانی چیرءَ بُوَگ ـ تاواں بار بُوَگ ـ **لگتّی** : (لَ ـ گت ـ تی) (ن گ) ہما ناہ کہ لگتّ دیگءَ رندپاتاں کنگ بیت ـ (2) لگتّ داتگیں ـ لگتّ کُتگیں ـ

لگٹُکی : (لَ ـ گت ـ ٹُ ـ کی) (ن گ) کسانیں چُکّءِ پہ زَہروتی پاداں زَمینءَ جنگءُ ضِدّ کنگ ـ (2) چہ دَرد یا پہ اَرمان زَمینءَ لیٹ وَرگ ـ بے تاہیری ـ (3) لگتّ جنگ ـ ساہ دارےءِ پہ کُجام سَببےءَ وَتی پاداں ماں زَمینءَ جنگ ـ **لگٹُکی جنگ** :(لَ ـ گت ـ ٹُ ـ کی ـ جَ ـ َگ) لیٹ وَرگ ـ بے تاہیر بُوَگ ـ (2) پادانی زَمینءَ جنگ ـ لگتّ جنگ ـ

لگتّ جاہ : (لَ ـ گت ـ ت ـ جاہ) (ن گ) رکاب ـ دوروٗ ـ اَسپ سوارءِ پادانی جاگہہ ـ لگتّ دیگءِ جاگہہ ـ رِخیب ـ

لگتّ مال :(لَ ـ گت ـ ت ـ مال) (س گ) لگتّانی چیرءَ بُوَگ ـ پادمال ـ لتّار ـ کلماش ـ لتاڑگ ـ **لگتّ مال بُوَگ** :(لَ ـ گت ـ ت ـ مال ـ بُو ـ َگ) (ک گ) لگتّانی چیرءَ آہگ ـ بے اَرزشت بُوَگ ـ مولءِ روَگ ـ برباد بُوَگ ـ تباہ بُوَگ ـ **لگتّ ماں لگتّ کنگ** : بے کچّءُ بے کساسءَ جنگ ـ لگتّ پِرّ وش کنگ ـ تاواں بار کنگ ـ لگتّانی چیرءَ کنگ ـ

لِگڑ : (لِگ ـ گِڑ) (س گ) لیگار ـ نابُود ـ (2) کم شَرف ـ بے پکرات ـ (3) دِرتگ پُچ ـ لُوچ ـ جان دَر ـ **لِگڑی** : (لِگ ـ گِ ـ ڑی) (ن گ) لیگاری ـ لیگار ـ (2) بے پکرات ـ کم شرف ـ لِگڑ ـ

لِگڑا :(لِ ـ گِ ـ ڑا) (س گ) جون ـ گند ـ ہما کہ کسیءِ پرواہءَ مہ بیت ـ بے کار ـ بے سِیخ ـ بے زِخت ـ بے زکت ـ (2) لوفر ـ لنڈر ـ **لِگڑائی** :(لِ ـ گِ ـ ڑا ـ ئی) (ن گ) چلّی ـ لیگاری ـ (2) سُبکّی ـ تُلّسی ـ لوفری ـ لنڈری ـ بدپئیلی ـ **لِگڑائیں** :(لِ ـ گِ ـ ڑا ـ ئیں) (ن گ) چلّیں ـ لیگاریں ـ بے سُدّھیں ـ (2) لوفریں ـ لنڈریں ـ سُبکّیں ـ تلّسیں ـ بدپئیلیں ـ

لُگڑگ :(لُ۔گُ۔ڑگ) (ن گ) مُود یا پڑ گانی دُور بُوئگ۔ (2)(ک گ) دَڑچک ءِ تا کانی رِچگ۔ (3) پوست ءِ دُور بُوئگ۔

لُگڑینگ :(لُگ۔ڑے۔نگ) (ک گ) رُوسینگ۔ (2) مُرگانی پَڑ گ ءِ مال ءُ اولا کانی مُوداں دُور کنگ۔ (3) دَڑچک ءِ تا کاں سندگ۔ (4) لُوچ کنگ۔

لُگزّ :(لُ۔گز۔ز) (س گ) لُچّ۔ دوتل ءُ دو پوست۔ لغز۔ ٹگّ۔ دُروگ بند۔ دَپ ءَ دِگر، دل ءَ دِگر۔ دُروہا۔ کلپ۔ بد کرد۔ **لُگزّی** : (لُ۔گز۔زی) لُچّی۔ کلپی۔ دوتل ءُ دو پوستی۔ بد کردی۔

لگز :(لَ۔گز) (س گ) دَراج قدّ۔ بُرز۔ بُرز بالاد۔

لگشتگ :(لَ۔گش۔تگ) (ک گ) (س گ) بے پَروائیں ءُ بے سَریں مَردُم۔ لفنگا۔ شَرّ۔ شِترّ۔ **لگشتگی** :(لَ۔گش۔تَ۔گی) شَرّی۔ بے پَرواہی۔ لفنگاہی۔ لنڈری۔ **لگشتیں** :(لَ۔گش۔تَ۔گیں) (س گ) لفنگائیں۔ لوفریں۔ لنڈریں۔ بے پرکیں۔ شرّیں۔ سُبکیں۔

لُگشگ :(لَ۔گُ۔شگ) (ک گ) شِترگ۔ چیزے ءِ یلہ بُوئگ ءُ کپگ۔ یلہ بُوئگ۔ رسّگ۔ رُگزگ۔ **لُگشگی** :(لَ۔گُ۔شَ۔گی) (ن گ) لُگشگ ءِ آوَ کی بِزاں چیزے شِترَگی انت۔ (2) یلہ بُوئگی۔ رَسّگی۔ چُٹّگی۔

للّگ :(لگ۔گگ) (ک گ) لچّگ۔ بدَگ۔ ڈِیکّ وَرگ۔ مان آہگ۔ ڈُک وَرگ۔ بڑاہ دیگ۔ ٹَھگ۔ ہیل دار بُوئگ۔ مُقابِل۔ پِرلچّگ۔ حَوالہ بُوئگ۔ (2) جفتی بُوئگ۔ (3) آپُس بُوئگ۔ (4) سوار بُوئگ۔ سر کپگ۔ (5) آس ءِ بَلگ۔ جُپّ کنگ۔ **للّگی** : (لگ۔گَ۔گی) (ن گ) للّگ ءِ آوَ کی۔ (2) لچّگی۔ بدَگی۔ پِرلچّگی۔ جُفت بُوئگی۔ ماں آہگی۔

لگّل :(لگ۔گل) (ن گ) مُژدہ۔ ہیل دار۔ موچکیں یا آموچک چِنگ۔

لِگن :(لِ۔گن) (ن گ) رودیں تال۔

لگور :(لَ۔گور) (س گ) (ن گ) لغور۔ بے دل۔ تُرسوک۔ حامی چمّ۔ سَریّات۔ کسان دل۔ چمّ جُھل۔ حام دپ۔ ریتہ چرزہ۔ آپ دپ۔ دِل پٹّ۔ بگا۔ کپتہ دل۔ بے جگر۔ بے جوگ۔ بے زَہرگ۔ پڑشتہ چمّ۔ گُو دل۔ مِرا چمّ۔ یلہ دِل۔ **لگوری** :(لَ۔گو۔ری) (ن گ) بے دلی۔ تُرسگ۔ چمّ جہلی۔ رِیتہ چرزی۔ بگائی۔ نامردی۔ بےجگری۔ بےزہرگی۔ **لگوریں** :(لَ۔گو۔ریں) (ن گ) نامردیں۔ بگادلیں۔ چمّ جہلیں۔ رِیتہ چرزیں۔ بےزہرگیں۔ بے دلیں۔

لگوش :(لَ۔گو۔ش) (ن گ) پُچُل۔ پوست۔ (2) لگوشتگیں۔ (3)(ف گ) لگوشگ ءِ فرماں گال: بہ لگوش۔

لگوشت :(لَ۔گوش۔ت) (ک گ) لگوشگ ءِ گوستگال بِزاں لگوشگ ءِ کار بُوت۔ (2) ہما کہ لگوشتگ۔ (3) شِترانک۔ لغوشت۔

لگوشتگ :(لَ۔گوش۔تگ) لگوشگ ءِ گوستگال۔ (2) لگوشگ ءِ کار بُوتگ۔ **لگوشتگیں** :(لَ۔گوش۔تَ۔گیں) (س گ) لگوشگ ءِ دیریں گوستگال بِزاں لگوشگ ءِ کار بُوتگ۔ (2) دُور کُتگیں۔ جتا کُتگیں۔

لگوشک :(لَ۔گوش۔ک) (ن گ) چَہر داتگیں ٹِکّی ءِ ڈیرہ۔

لگوشگ :(لَ۔گو۔شگ) (ک گ) یکّ چیزے ءِ پوست ءِ دُور کنگ۔ پوست ءَ کشّگ۔ (2) کُدانی کشّگ۔ (3) کُدیا دِگہ رَنگ داریں چیزے ءِ رَنگ ءِ بُرّائینگ یا دُور کنگ۔ (4) دَرشفغ۔ شَتور دیگ۔ لِترگ۔ **لگوشگی** :(لَ۔گو۔شَ۔گی) (ن گ) لگوش ءِ آوَ کی بِزاں لگوشگ ءِ کار بُوئگی انت یا بیت۔

لگّیتگ : (لگ۔گِ۔تگ) (ک گ) لِلّگ ءِ گوستگال بِزاں پِرلچّیتگ۔ (2) پیوست بُوتگ۔ مان اَتلگ۔ **لگّیتگیں** :(لگ۔گِ۔تَ۔گیں) (س گ) للّگ ءِ دیریں گوستگال بِزاں لگّیتگ۔ (2) جُڑیتگیں۔ پیوست بُوتگیں۔ پِرلچّیتگیں۔

لَلّ :(لَ۔ل) بچار: لِلّ۔

لِلّ :(لِل۔ل) (ن گ) ہما کہ آئی ءِ زبان چہ نادُرُاہی ءِ یا کُجام دِگہ سَببے ءَ گُڑانترا تگ ءُ گپّ جنگ ءَ گوں آئی ءِ زبر سر ینگ نہ بیت۔ (2) پیری ءِ سَبب ءَ حَبرانی نہ گیشینگ۔ (3) چچ۔ ڈدّ۔ لَلّ۔ (4) زبان ءِ

پڑ شگ۔ بِلِلّ۔ (5) سکرات ءِ وہداں حَبرانی نہ گیشگ۔ (6) شِیرکنی۔ شکر۔ **لِلّ بُونگ** : (لِل۔ل۔بُو۔نگ) زبان ءِ بند بُونگ۔ بے توار بُونگ۔ پچّ بُونگ۔ **لِلّی** : (لِل۔لی) (ن گ) حَبرانی نہ گیشّینگ۔ (2) گُنگی۔ پچّی۔ دڈّی۔ **لِلّیں** : (لِل۔لیں) (س گ) ہما کہ لِلّ انت۔ پچّیں۔ دَدّیں۔

لُلّ : (لُل۔ل) (س گ) گنوک۔ بے عقل۔ نہ زانت کار۔ (2) (ن گ) کیر۔ کیر ءِ سَر ءِ لُپّک۔

لَلا ہک : (لَ۔لا۔ہک) (ک گ) بے سَریں تڑان کنگ۔ کُوکار ءُ جَگّا کنگ۔ دَپ ءِ پچ لگوشگ ءُ حبر کنگ۔

لُلّر : (لُل۔لُر) (ن گ) چنڈگ۔ لونجانی ءُ سُرگ۔ **لُلّران** : (لُل۔لُ۔ران) (ج گ) چنڈاں۔ لپوشان۔ کپ ءُ لیٹان۔

لَلّر : (لَل۔لَر) (س گ) گرءُ دار۔ (2) (ن گ) گیہل۔ دڑاجیں جر۔ (3) جنجال۔ اڑاند۔ (2) کُوکّار ءُ جَگّا۔ **لَلّرائی** : (لَل۔ل۔را۔ئی) (ن گ) شاعری ءُ پہلوانی ءِ شعری راہ بند۔ زہیر گانی پہلوانی الہان ءُ ایر آر۔ (2) بے کاریں جاک ءُ کُوکّار۔

لِلّر : (لِل۔لِر) (ن گ) مال ءِ شِنکّ ءُ گورگ۔ (2) ہُورتیں زہک۔

لُلّرگ : (لُل۔لُ۔رگ) (ک گ) چنڈگ۔ سُرگ۔

لَلّڑگ : (لَل۔لَ۔ڑگ) (ک گ) سُرسُرگ۔ چنڈگ۔ تترّگ۔ مُہکم نہ بُونگ ءِ سبب ءِ سُرگ۔

لِلّک : (لِل۔لِک) (ن گ) زبان ءِ ہمے گوشت ءِ چِپّڑ کہ دَپ ءِ تہ ءِ انت ءُ کپّ جنگ ءِ سُریت۔ زُبان۔ **لِلّک دیگ** : (لِل۔لِک۔دی۔یگ) (ک گ) زبان ءِ چہ دَپ ءَ در کنگ ءُ سُرینگ۔ ٹُک دیگ۔ (2) مَلَنڈ جنگ۔ چیوہ کنگ۔ **لِلّکی** : (لِل۔لِ۔کی) دڑاج زبان۔ باز حبر۔

لَلّو : (لَل۔لو) (س گ) کم قیمت۔ کم شرف۔ (2) ہما کہ لَلّ یا گُنگ انت۔

لُلوم : (لُ۔لوم) (س گ) چیز ے اَنچوش لونجان بہ بیت چو کہ کماتگیں مُہرگ۔ ہولُمی۔ **لُلومک** : (لُ۔لو۔مک) (س گ) کسانیں لُلوم۔ چیز ے کہ لونجان بیت، چو کہ چادر ءُ بُش یا کہ پس ءِ پادانی پُشت ءِ مُود یا کہ گوں ہمے مِیداں لچّتگیں آئی ءِ لِڈّ۔ (2) لِنڈک۔ لونجان۔ خِلیڑک۔

لَم : (لَ۔م) (س گ) اِشتاپی۔ اِشتاپ۔ (2) تڑ پگ۔ **لَم دیگ** : (لَم۔دی۔یگ) (ک گ) مستاگ گرگ۔ (2) چگّل دیگ۔ (3) ایر ریچگ۔ (4) رَوگ۔ (5) تڑ پگ۔ **لَم گِرگ** : (لَم۔گِ۔رگ) (ک گ) اِشتاپی رَوگ۔

لَمّا : (لَم۔ما) (ن گ) سُہیل ءِ نیمگ۔ زِر بار۔ جاندم۔

لَمب : (لَم۔ب) (ن گ) چہ دَڑ چک ءِ شاحاں دَرآتکگیں کسترِیں شاح کہ چہ آہاں ٹال رُدنت۔ شاح۔ (2) دَڑشک ءِ بزیں ٹال۔ (3) کش۔ کرّ۔ کنار۔ دامن۔ دَپ۔ راغہ۔ کرّک۔

لِمب : (لِم۔ب) (ن گ) بز بز ءَ دونگ۔ بُز بزیں دون۔ (2) (ف گ) لمبگ ءِ فرماں گال: بہ لمب۔ (3) لچّینگ۔ زور دیگ۔ گُت دیگ۔ (4) نگن ءِ کسانیں کول۔ (5) لنگ۔ پاداں لَنش کنگ۔

لُمب : (لُم۔ب) (س گ) دُزّ۔ بے پَرواہ۔ بے سَر۔ لفنگا۔

لِمبگ : (لِم۔بگ) (ک گ) چات ءِ تلمب ءُ ڈُرگ۔ (2) بز بز ءَ دوتگیں دیوال ءِ گِل تری ءَ مہ لچّیت، دُور بئیت ءُ بہ کپّیت۔ کپّگ۔ (3) لِمب۔ (4) لچّینگ۔ دونگ۔ (5) آچّ ءِ جل۔ (6) گریں گوات۔ (7) سُچگ۔ لَمبہ۔ جر۔

لَمبُوس : (لَم۔بُوس) (ن گ) دَپ ءِ تہ ءَ کُبّانی تہی نیمگ۔

لَمبوک : (لَم۔بوک) (ن گ) پُٹڑ وشُک جنوک آس۔ ہما آس کہ بژ انز انت۔ (2) لامبو۔ روشن۔ روژناہ۔

لَمبی : (لَم۔بی) (ن گ) یکّ کاہے۔

لِمپ : (لِم۔پ) (ن گ) چہ پونز ءَ دَرآیوکیں گند کہ بژ ءُ لِپچنا ک انت۔ پونز ءِ رِچوکیں بزیں آپ۔ **لِمپ چُرّ** : (لِم۔پ۔چُر۔ر)

(ن گ) پشّا نک۔لمپونشک۔(2) سَرِیش۔ **لمپو** :(لم۔پو)
(س گ) ہما کہ آئی پونز ءِ لمپ ہروہد ءَ رِچنت۔ لیگار۔ (2) بے
کاریں مَردُم۔نابُود۔ **لمپوشک**: (لم۔ پُوش۔ک) (ن گ) ہما
پشّا نک کہ چہ پونز ءَ لمپیں آپ رِچیت۔لامپُوش۔لمب چُرّ۔ **لمپی** :
(لم۔پی) (ن گ) ہما مَردُم کہ آئی ءِ پونز ءِ لمپ مُدام لونجان اَنت۔
(2) لیگار۔ چِلّ۔(3) پس ءِ کسانیں ءُ لاغریں شِنِکّ۔

لمپش : (لم۔پش) (ن گ) مچّ ءِ ہوشگ کہ چہ آئی ءَ دُرستیں کُلونٹ یا
ناہ دُور کنگ بہ بنت۔(2) چہ لمپش ءَ جوڑ کُتگیں روپگ یا ڈال روپ۔

لمپشو :(لم۔پ۔شو) (ن گ) سُہرک ءِ رنگیں ناڈُراہی یے کہ بدن
ءَ گُز مپاگ ءِ وڑیں ہُورتیں دانگ دَر کیت۔

لمپک :(لم۔پُک) (ن گ) پیما زءِ قدّ ءِ بہار کاہے۔پیمٰلک۔
پیملو۔(2) (س گ) بزور۔کسان ءِ پٹکّ۔زگلو۔(3) ہما چُک
کہ رُدوم ءَ سست ءُ بزور بہ بیت۔

لمغ :(لَ۔مغ) (ک گ) گوں ناز ءِ جُزّگ۔ملّان ءِ جُزگ۔رَواجی
کہیب۔(2) ٹھل۔مجاز۔ **لمغ ءُ لَڈَغ** : وَتی وج ءَ جُزگ۔وَتی
مُہاڑ ءَ ملّگ۔

لمر : (لِ۔مَر) (ن گ) ریز۔ریزُم۔رمیز۔دار ءِ کرم۔

لموک : (لَ۔موک) (ن گ) ترپوک۔چموک۔

لُنٹ :(لُن۔ٹ) (ن گ) مَردُم ءِ دیم ءِ چہ پونز ءَ جہل ءُ چہ زنُوک ءَ
بُرز دَپ ءِ تَل ءِ کنارہ کہ جہر کنگ ءُ وَرگ ءَ پچ ءُ بند بنت۔دپ ءِ سر ءُ جیر ءِ
دوئیں لُنٹ یا کنار۔لب۔(2) (س گ) کنار۔کرّ۔کرُک۔ **لُنٹاں
ایر دیگ** :(لُن۔ٹاں۔ایر۔دی۔یگ) بزّگ ءُ دِل مانگ
بُوئگ۔چہ گرُیوگ ءَ لُنٹ کنگ۔ **لُنٹانی تِرّگّگ** :(لُن۔ٹا۔نی۔
ترُک۔گّگ) (ک گ) چہ سارتی یا چہ دِگہ سببے ءَ لُنٹانی تَل تَل
بُوئگ۔ **لُنٹانی تَل بندگ** :(لُن۔ٹا۔نی۔تَل۔بَن۔دَگ)
(ک گ) چہ تُنّ ءَ لُنٹانی خُشک بُوئگ۔لُنٹانی تَل دیگ۔ **لُنٹانی
تَل دیگ** :(لُن۔ٹا۔نی۔تَل۔دی۔یگ) (ک گ) لُنٹانی تل
بندگ۔لنٹانی خُشک بُوئگ۔ **لُنٹانی خُشک بُوئگ** :(لُن۔ٹا۔نی۔
ہُش۔ک۔بُو۔ئگ) پریشان بُوئگ۔(2) (ک گ) چہ سارتی ءِ
سَبَب ءَ لُنٹانی خُشک ترَّگ۔(3) لُنٹانی تَل دیگ۔ **لُنٹانی گٹّ
چِنگ** :(لُن۔ٹا۔نی۔گٹ۔ٹ۔چ۔نگ) کارے ءِ سر ءَ اَرمانی
بُوئگ۔پشومان بُوئگ۔زَہر گِرگ۔ **لُنٹ ءِ پر رِچگ** : شبینگ
بُوئگ۔لُنٹانی جنگ۔ **لُنٹ ءِ پرّگ** :(ک گ) لُنٹ ءِ جنگ۔(2)
لُنٹ ءِ پلپٹگ۔ **لُنٹ کنگ** :(لُن۔ٹ۔کَ۔نگ) (ک گ)
گرُیوگی بُوئگ۔لُنٹک دیگ۔ **لُنٹ ماں لُنٹ** :(لُن۔ٹ۔ماں۔
لُن۔ٹ) (س گ) چکّار۔سرریچ۔سکّ پُرّ۔ **لُنٹی** :(لُن۔ٹی)
(ن گ) مرَن لُنٹ۔مرَن لونس۔(2) سُہر دپیں ماہیگ ءِ ذاتے۔

لُنٹک :(لُن۔ٹک) (ن گ) کسانیں لُنٹ۔(2) چیز ءِ گڈّی
سَر۔چُسی۔ **لُنٹک دیگ** :(لُن۔ٹک۔دی۔یگ) گرُیوگی
بُوئگ۔لُنٹ کنگ۔(2) چیری لنٹ ءَ دَراج کنگ ءُ سری لُنٹ ءَ آئی
ءِ سر ءَ سوار کنگ ءُ مَردُم ءَ چہ نہ وَشّی یا چہ جیوہی ءُ مَلنڈ چارگ۔ **لُنٹک
کنگ** :(لُن۔ٹک۔کَ۔نگ) کسانیں چُکّ یا مَردُم گرُیوگی
بُوئگ ءُ وَتی لُنٹاں سر ءُ زیر کنگ ءُ ساہ ءَ چہ پونز ءَ کشّگ۔

لَنج :(لَن۔ج) (ن گ) رَنگ۔دُژوشم۔پیم۔ڈَول۔گونگ۔

لُنج : (لُن۔ج) (س گ) تہاری۔سکّیں جہل ءُ تہاریں جاگہ۔
سِیاہ۔سیاہ ءُ تہار۔سِیاہ سِیاہ۔(2) (ن گ) دَپ ءِ تہی بہر۔دَپ ءِ تہ ءَ
گُبّانی تہی نیمگ۔(3) گندیم ءِ ہوشگ ءِ گچین کنگ ءُ رُنگ۔(4)
سئوز۔سبز۔ **لُنجیں** :(لُن۔جیں) (س گ) تہاریں۔تہار میمیں۔

لَنجا : (لَن۔جا) (ن گ) جاری ئیں چشمگ۔تچوکیں چمّگ۔

لَنجو : (لَن۔جو) پُرّ۔چکّار۔

لَنچ :(لَن۔چ) (ن گ) اولاک۔رَستر یا دلوتانی بزرانان جہل ءُ چہ کونڈ ءِ
کلّاں بُرز ءِ تنگ تریں گوشت۔(2) مَردُم ءِ ران ءِ جیرگی نیمگ۔(3) پاد
ءِ ران ءِ بز گوشت کہ راہ ءِ رَوگ ءَ وَت ماں وَت ءَ ڈُکّ ورنت۔(4)
ہوار۔یکّ جاہ لچّ اِتگیں۔ **لنچ بُوئگ** :(لن۔چ۔بُو۔ئگ) (ک گ)
یکّ جاہ بُوئگ۔ہوار بُوئگ۔ **لنچ ءُ کائی** : لنچی۔ **لنچی** :(لن۔چی)
(ن گ) ہما کہ راہ ءِ رَوّت لنچ ئے اَڑان اَنت۔(2) لنچگ ءِ حالت۔

یکّ جاگہی۔(3) نریں کُچکّ ءِ مادَگیں کُچکّ ءِ سَوار بُوَنگ۔ لِنچ ءِ کائی۔ مُنڈر۔ **لِنچیں** : (لِن۔چیں) ہما کہ لِنچ انت۔ہم گرنچیں۔

لِنچُک : (لِن۔چُک) (س گ) کسے کہ راہ ءِ رَوگ ءَ لِنچ ئے بہ اَڑنت۔(2) مَردُمے کہ دومی مَردُم ءَ بہ لچیّت یا سوار ئے بہ بیت۔(3) لچّ اِتگیں۔ہما کہ لچّ اِتگ۔(4) (ن گ) ماہیگ ءِ ذاتے۔

لُندھا : (لُن۔دھا) (س گ) وردءِ باز ہدوکیں مَردُم۔(2) لاہو۔ جُودِل۔

لَنڈ : (لَن ڈ) (ن گ) کیر۔مردین یا نریں ساہ دار ءِ کیر۔نپس۔

لَنڈی : (لَن۔ڈی) (ن گ) لوفریں مَرد۔زناکاریں ءُ بدپئیلیں مردم۔(2) قحبگیں جنین۔بددستیں زال۔کیوَردگ۔

لِنڈ : (لِن۔ڈ) (ن گ) کُچکّ ءِ گُوت۔(2) لِنڈِک۔

لُنڈ : (لُن۔ڈ) (ن گ) لوفر۔بےسَر۔شبرہ۔(2) تمَرد۔زوراوَر۔ (3) سُورنہ کُتگیں۔مردین۔(4) کساں دُمبگیں گُرانڈ۔گوَنڈ لِٹّک۔ (5) بےدمب۔بُرّ اِتگ دُمب۔(6) بلوچانی ٹِکّے۔**لُنڈا** : (لُن۔ ڈا) (س گ) چمّ جہل۔بےحیا۔بےعزّت۔بےآبرو۔(2) لُچّ۔بدہیل۔شِترّ۔لوفر۔(3) (ن گ) بُرّاِتگ دُمبیں مال۔گوَنڈ دُمب۔بےدمب۔(4) کسانیں مارے۔**لُنڈءُ بانڈ** : (ن گ) بے سُور۔ایوک۔سِیرنہ کُتگیں مَردین۔بےدَوار۔چڑہ۔ **لُنڈاہُو** : (لُن۔ ڈا۔ہُو) (س گ) لوفر۔لَنڈر۔(2) مسکراباز۔**لُنڈی** : (لُن۔ ڈی) (ن گ) بےسُوری۔بےسُوری ءِ زمانگ۔ڈَوَ۔(2) ہما اِسپیت پس کہ آئی دمبگ کساں بیت۔(3) گوَنڈ لِٹّک۔کساں دُمب۔بےدُمب۔بُرّ اِتگ دُمب۔

لَنڈَر : (لَن۔ڈَر) (س گ) یلہ چر۔لُچّ۔لوفر۔بےپَرواہ۔شِترّ۔بے رَجّ۔بےحیا۔داردَست۔(2) (ن گ) شب رہی گردوک۔بدکار۔ شِتّ۔شِترّ۔شِترتنگ۔کتراش۔لفنگا۔لُہت۔**لَنڈَری** : (لَن۔ڈَ۔ ری) (ن گ) لَنڈریں کار۔(2) سُبکّی۔لوفری۔بدکاری۔شب رہی۔ بےپَرواہی۔بےحیائی۔لُچّی۔**لَنڈ ہیری** : (لَن۔ڈَ۔ہی۔ری) (ن گ) یلہ چَری۔لوفری۔وت سری۔سُبکّی۔زناکاری۔بددستی۔

لِنڈِک : (لِن۔ڈِک) (س گ) لونجان۔(2) بنّام۔رُسوا۔(3) (ن گ) لُلوُمک۔لِنڈ۔پس ءِ لُمبیں پُدوم یا رِیک کہ گوں آئی ءِ مِیدّ اں بہ دنت ءُ لونجان بنت۔گوں پس ءِ مِیدّ اں لونجانیں لچّ اِتگیں لِڈّ۔(4) کُچکّ ءِ لِنچ بُوَنگ۔(5) کوَہنیں گُدءِ پُچ۔(6) شلوار یا چادِر ءِ گرّاں بُوَنگ۔(7) لیگار۔چِلّ۔**لِنڈِکی** : (لِن۔ڈِ۔کی) (ن گ) دِرتگیں ءُ کپتگیں نِپادءُ گندل۔(2) ہما کہ لنڈک ئے پُشت ءِ لونجان انت۔(2) بدنام۔رُزوا۔(3) لیگاریں۔چِلّی ئیں۔

لَنڈو : (لَن۔ڈو) (ن گ) گُڈّ اِتگ دُمبیں گوک۔ہما کہ ایوک ءَ دُمب ءِ بُن ئے پَشت کپتگ۔(2) ہما اولاک، دَلوت یا ساہ دار کہ دُمب ئے گڈ اِتگ۔(3) رَحمانی قسمے۔(4) گوَنڈیں تُوپک۔(5) کساں قدّیں مَردُم۔(6) بدکار۔بدعادت۔لوفر۔(7) (س گ) ہما چیز کہ بُرّ اِتگ۔

لَنڈور : (لَن۔ڈور) (س گ) دَراج ءُ لونجان۔بُرزءُ گُشاد۔

لَنش : (لَن۔ش) (ن گ) ہما مَردُم کہ راہ ءِ رَوگ ءَ گمّیں لنگ کنت۔لنگ۔شَل پاد۔لَپاشت۔(2) لیگاریں چِیز۔پِنگ۔پِنگی۔

لَنش ءِ پِتّار : (ن گ) لِڈّ ءُ بُوچ۔بوچ ءُ باچ۔بے ارزشیں شے ءُ اَزباب۔**لَنش ءِ پکرات** : (ن گ) بےارزشیں شے۔لَنش ءُ پتّار۔

لَنش ءِ پنش : لَنش ءُ پتّار۔

لُنکار : (لُن۔کار) (ن گ) چادِر۔پُشتی۔گرمیں چادِر۔

لَنکُک : (لَن۔کُک) (ن گ) دَست یا پاد ءِ لنکُک۔موردانگ۔ موڑدانگ۔

لِنکوس : (لِن۔کوس) (س گ) وَرگی چِیز ءِ گوں لنکُک ءَ دَرکنگ۔

لنکوس دیگ : (لِن۔کوس۔دی۔یَگ) (ک گ) چِیز ے گوں لنکُک ءَ درکنگ ءُ وَرگ۔

لُنکہ : (لُن۔کہہ) (ن گ) دپار۔دَپ ءِ یکّ پُرّے وَرگ۔(2) زمب۔لوڑغ۔نکن ءِ کسانیں ٹکّر۔باخو۔

لَنگ : (لَن۔گ) (ن گ) شَلّ۔مَنڈ۔ٹُنڈ ءُ مَنڈ۔جُڈو۔مُنڈا۔

لَنگ کَنگ : (لَن۔گ۔کَ۔نگ) (ک گ) راہ ءَ لَنگ جَنگ ءُ

رَوگ ۔ پادءِ لَنش کنگ ۔ **لَنگلَگ** : (لَن ۔ گُک) (ن گ) مال ءِ دَلوَت ءِ پادانی ناڈُراہی ۔ لنگی ۔ **لنگ ءِ لُچّ** : (ن گ) لَنگ ۔ پاداں شَلّ ۔ **لَنگی** : (لَن ۔ گی) لنش یا لنگ کنگ ءِ کرد یا عمل ۔

لِنگ : (لِن ۔ گ) (ن گ) ران ۔ کَلِّک ۔ کَلِّک ءِ جہل تر ءِ بز گوشت ۔ (2) مَرْدُم ءِ ران ءِ پِدی ئیمگ ۔ (3) ٹانگ ۔ پاد ۔ پادگ ۔ **لِنگ لِنگ** : (لِن ۔ گ ۔ لِن ۔ گ) (ن گ) شِتّال ۔ ہٹّ ہٹّ ۔ (2) بے زِرکت ۔ کمزور ۔ **لِنگ لِنگ کنگ** : (لِن ۔ گ ۔ لِن ۔ گ ۔ کَ ۔ نگ) بہر بہر کنگ ۔ ٹُکّر ٹُکّر کنگ ۔ چیزّ ے ءِ بازیں ٹُکّراں کنگ ۔

لِنگو : (لِن ۔ گو) (س گ) مزن لِنگ ۔ مزن کَلِّک ۔

لُنگ : (لُن ۔ گ) (ن گ) کَروک ءِ چیلک یا لمبوک ۔ (2) نَہ دوتلکگیں پُچّی ٹُکّر ۔ (3) یکّ رنگ رنگی دَرّاج بُشیں پاگے کہ پہ سالونکی یادِگہ اَنچیں وشیّں روچے ءِ سَرءَ کنگ بیت ۔

لنگار : (لَن ۔ گار) (ن گ) ہما تراشتگیں ءِ بُن چوٹیں دار کہ گوکاں بندگ ءُ زمین کِشگ بیت یا پَل کَشَّگ بیت ۔ نَنگار ۔ پَل کَشّ ۔ **لنگار دیگ** : (لَن ۔ گار ۔ دی ۔ یگ) (ک گ) پَل کَشَّگ ۔ گون لنگارءَ زمین ءِ دِرَّگ ءُ پَل دیگ ۔ **لنگار ءِ گُلّڑ** : (ن گ) کسانیں دارے کہ شَتنگ ءِ ہما سرءَ مان اِنت کہ لنگار ءِ ٹنگ ءَ اِنت ۔ **لنگار کنگ** : (لَن ۔ گار ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) کِشگ ۔ ڈگار ءِ پَل جنگ ۔ **لنگار گرِنگ** : (لَن ۔ گار ۔ گرِ ن ۔ گ) (ن گ) سادءِ بندگ ءِ وڑے ۔ لنگارلوپ ۔ نَنگاربند ۔ **لنگار ءِ مُشت** : (ن گ) ہما دار یا دست ءِ جاگہہ کہ لنگار کنگ ءِ وہد ءَ دہکان ئے دار یت ۔

لنگارلوپ : (لَن ۔ گار ۔ لوپ)) بچار : لنگار گرِنگ ۔

لنگر : (لَن ۔ گر) (ن گ) حاکم یا سردار ءِ مُبدہ خانہ ۔ (2) پہ باز مَرْدُم ءِ وَرگ جوڑ کنگ ءِ جاگہہ ۔ بٹّی ۔ مُبدہ ۔ (3) قیدیانی وَرگ ءِ جاگہہ ۔ (4) پیر ءُ بُزرگانی دَربار یا زیارت ءِ وَرگ ۔ خیراتی ورد ۔ **لنگری** : (لَن ۔ گَ ۔ ری) (ن گ) ہما قیدی کہ ایندِ گہ قیدیانی وَردِن ءِ تیار کنت ۔ (2) لنگر ءِ نگن پچوک ۔ (3) لنگر ءِ کار مستر ۔

(4) پُرسی ئیں لوگ ءِ راپہ مدّتی داتگیں دان ءُ پَس ۔ پُرسی ۔ (5) پتن ءُ پڑ اہیں رزان ۔ مَنجل ۔ قالب ۔ رکیب ۔ تبکّ ۔ (6) تِکلمیں ماہیگ ءِ ذاتے ۔

لنگڑ : (لَن ۔ گڑ) (ن گ) گُڑنگ ۔ شُدیک ۔ آناوار ۔ بے ورد ۔ ہورک لاپ ۔ چُوہی ۔ ہڑی ۔ ہما کہ لاپ سیر نہ اِنت ۔ ڈکّ ۔ دِلاپ ۔ کاسک چٹّ ۔ شدیگ ۔ شُدلاپ ۔ بے روز ۔ (2) بدحال ۔ واز مندگ ۔ **لنگڑلاپ** : (لَن ۔ گڑ ۔ لاپ) (س گ) شُدیک ۔ گُڑنگ ۔ شُدلاپ ۔ (2) حریص ۔ **لنگڑلاپی** : (لَن ۔ گڑ ۔ لا ۔ پی) (ن گ) گڑنگی ۔ شُدّیکی ۔ شُدلاپی ۔ (2) حِرص ۔ **لنگڑلاپیں** : (لَن ۔ گڑ ۔ لا ۔ پیں) (س گ) گُڑنگیں ۔ شُدّیکیں ۔ (2) حریصیں ۔ **لنگڑی** : (لَن ۔ گَ ۔ ڑی) (ن گ) بے وردی ۔ شُد ۔ گُڑن ۔ شُدّلاپی ۔ چُھہ ۔ دلاپی ۔ گڑنگی ۔

لنگوٹ : (لَن ۔ گوٹ) یکّ پادے ءِ سرءَ جزوک ۔ پادے ءِ لنگ ۔

لُنگی : (لُن ۔ گی) (ن گ) پاگ ءِ یکّ قسمے ۔ پاگ ۔

لوا : (لو ۔ آ) (ن گ) توار ۔ آواز ۔ ٹوک ۔ گوانک ۔ (2) روژناہی ۔ تیزیں کروک ۔

لوّا : (لوّ ۔ وا) (ن گ) بے سُدّھ ۔ گنوک ۔ نشیوال ۔ شیپتال ۔ ابدالو ۔ نابُود ۔ بے کار ۔ بودلّا ۔ (2) (ن گ) بے پلگار ۔ چِلّ ۔ لیگار ۔ کُچک ۔ **لوّائیں** : (لوّ ۔ وا ۔ ئیں) (س گ) بے سُدّھیں ۔ نشیوالیں ۔ شیپتالیں ۔ نابُودیں ۔ (2) لیگاریں ۔ چِلّیں ۔ بے پلگاریں ۔ **لوّوائی** : (لوّ ۔ وا ۔ ئی) (ن گ) بے سُدّھی ۔ نشیوالی ۔ شیپتالی ۔ نابُودی ۔ (2) بے پلگاری ۔ لیگاری ۔

لِوار : (لِ ۔ وار) (ن گ) تبد ۔ گرماگ ءِ ہما گرمیں گوات کہ کَشّیت ءُ دیم ءَ سوچیت ۔ دُرشک ۔ گرمیں گوات ۔ لُکّ ۔ ہُلوہ ۔ **لِوار جَت** : (لِ ۔ وا ۔ ر ۔ جَت) (س گ) تبد ءِ جتگیں ۔ تبد ءِ سوتکگیں ۔ لِوار ءِ پیلوشتگیں ۔ **لِوارسوچ** : (لِ ۔ وا ۔ ر ۔ سوچ) (س گ) بے حال ۔ بَرباد ۔ بے جاہ ۔ (2) ہما کہ لوار بسوچیت اِش ۔ پیلوشگ ۔ پیلوشتگیں ۔

لواڑ : (لَ ۔ وا ۔ ڑ) بچار : لباڑ ۔

لِواسی :(لِ۔وا۔سی) (ن گ) ماہیگ کُشیں یکّداراں چہ دریاءَ کشّگ ءُ خُشکی ءِ سرءَ برگ ءِ دار۔ترم۔

لِواش :(لِ۔وا۔ش) (ن گ) تنکّیں نگن کہ بے روگن ءَ پچّگ بیت۔(2) پتیر۔خمیر نہ کُتگیں آرت۔(3) ہما ڈگار یا زمین کہ اُودءَ کِیڈگ یا تیجگ کشگ بیت۔

لَواش :(لَ۔وا۔ش) (ن گ) وَروک۔لوڑوک۔ریز۔مڑونگ۔رَمیز۔

لَواشَغ :(لَ۔وا۔شَغ) (ک گ) اِشتاپی وَرگ۔چولواش ءَ وَرگ۔

لَوان :(لَ۔وان) (ن گ) ساڑا۔صفت۔توسِیپ۔(2) تُرس۔بیم۔**لَوان دَری** :(لَ۔وان۔دَ۔ری) (ن گ) چہ تُرس ءَ جان ءَ پُٹانی پادآ ہگ۔

لِوائی :(لِ۔وا۔ئی) (ن گ) جان ءَ کسانیں چیزے ءِ مان آہگ۔(2) کسانیں آزار۔(3) پَرواہ نہ بُوہگ۔پرواہ نہ کنگ۔

لوباری :(لو۔با۔ری) (ن گ) واڑہ ءِ ازبابانی تہہ ءَ گِردسَریں پٹّاسی یے کہ گوں ہمیشی ءَ کیبیں ءِ کنڈ دَرچِنگ بیت کہ ہمے کنڈ ءِ تہہ ءَ کیبیں میہہ ءِ ٹپّ نندیت۔

لُوبان :(لُو۔بان) (ن گ) وشّ بوہیں اِسپیتیں دَرمانے۔

لوپ :(لو۔پ) (ن گ) ہما پٹّ یا مَیدان کہ آئی ءِ سے نیمگ ءَ ریک یا کوہ بہ بیت۔(2) بند۔بیڑ۔گرہن۔پاہو۔طوق۔(3) قید۔دام۔قفس۔(4) کڈّن۔(5) دو کوہ ءِ نیام ءَ دَراجیں، تچکیں ءُ بارگیں زمین یا ڈگار۔(6) ساد ءِ دوئیں سَرانی وَت ماں وَت ءِ بندگ۔سادیا بندیکّ کہ آئی ءِ سَرءَ کو بے مان کُتگ۔کڑو۔**لوپ بُوہگ** :(لوپ۔بُو۔ہگ) (ک گ) بندی بُوہگ۔قید بُوہگ۔(2) چٹّی بُوہگ۔کسے ءِ سَرءَ بے مقصدءَ جُود بُوہگ۔**لوپ ءَ پرّینگ** :(ک گ) دَلوت یا رَستر ءَ انچو کنگ کہ آلوپ ءَ بہ اَڑیت۔(2) ویل ءُ جنجالےءِ دوُر دیگ۔**لوپ کنگ** :(لوپ۔کَ۔نگ) (ک گ) گرگ۔بندگ۔اَڑینگ۔گٹّ ءِ بندگ۔(2) گُٹّو دیگ۔پاہو دیگ۔

لُوپ :(لُو۔پ) (ن گ) ہما ڈگار کہ اسپنڈ ءِ جاگہہ ءَ چپّ ءُ راست ءَ ءُ دَراج دَراج ءَ بُرزیں ریک ءِ بارگیں جُمپ کپتگ۔خُدا الکّٹ۔

لُوپرَغ :(لُو۔پَ۔رَغ) (ک گ) پہ بڈّ ءَ کنگ ءُ برگ ءَ دَزچک ءِ ٹالان ءَ گوُنڈ بُرّگ ءُ برابر کنگ۔

لوپک :(لو۔پک) (س گ) یکّ چیزے ءِ گیشیں ٹکُّرک۔(2) (ن گ) نیوُگ ءِ ہما سَرُک کہ گوں دَزچچ ءِ لچّ اِتگ۔(3) کسانیں لوپ۔(4) بُلم۔

لوپو :(لو۔پو) (ن گ) چگینی دوچے کہ زنزیر ءِ وڑ ءَ انت۔

لوت :(لو۔ت) (ن گ) گُدءِ پیلک کہ چیز مان کنگ ءُ کوپگ ءَ کنگ بیت۔کیسگ۔پیلک۔کلوت۔کلوتک۔گوُرامپان۔(2) چہ ہڑباں جَہل گٹّ ءِ ہر دو نیمگ ءِ کُلڑیں گوشت۔سَرکیگ۔کریکیگ۔(3) کاہے ءِ نام اِنت۔دَزچک کُشیں کاہے۔ہما کاہ کہ دَزچک ءِ سَرءَ کپیت دَزچک ءَ ہوشینیت۔بے پاڑ۔(4) دِلی لاپی۔مال ءِ لاپ روت۔سگندان۔جگر۔(5) رندءَ کنگ۔(6) لچّک۔

لُوت :(لُو۔ت) (ن گ) ہُنر۔مکر۔فریب۔**لُوتی** :(لُو۔تی) (ن گ) مادگیں کچکّ۔(2) لُوسی۔بدہیل۔(3) ہنر بازی۔مکر بازی۔

لوتار :(لو۔تار) (ن گ) دارے کہ یکّ سَرے زنڈ ءُ یکّ سَرے بارگ اِنت کہ مید پہ ماہیگ ءِ جنگ ءَ کار مرزءَ کننت۔(2) دَراجیں دار۔(3) دَراجیں کیر۔دَراجیں نپس۔

لوتاری :(لو۔تا۔ری) (ن گ) ماہیگ ءِ ذاتے۔

لوتاڑ :(لو۔تاڑ) (س گ) بےکار۔بے پَرواہ۔(2) (ن گ) دَراجیں کیر۔

لوتو :(لو۔تو) (س گ) پہ دِل مانگی ماما نگ بُوہگ۔پہ چیزے ءَ لوٹگ ءَ دومی ءِ سیاہ دِل کنگ۔**لوتوپوتو** :(لو۔تو۔پو۔تو) (س گ) کسے ءِ بے مَطلَب ءَ نند ءُ پادآ ہگ۔(2) گوں کارے ءَ بند ءُ گلائیش یا دَست گٹّ۔(3) پہ مفت یکّ کارے ءَ ہور بُوہگ۔(4) دَست ءُ دِلی۔ہورتور۔

لوٹ :(لو۔ٹ) (ف گ) لوٹگ ءِ فرماں گال: بہ لوٹ۔(2) (ن گ) گزر۔پکّار۔(3) تَوار کنگ۔(4) واہگ۔شات۔شون۔

دِل کَش۔ طلب۔ غرض۔ واہش۔ دَرکار۔ رغبت۔ زَرَگ۔ پاِئست۔ تماہ۔ حاجت۔ (5) پوڑی۔ بجّار۔ (6) داز۔ پِنڈگ۔ (7) خوٰاست۔ دزبندی۔ دِژکّ ءُ دَوَر۔

لوٹارگ : (لو۔ٹا۔رَگ) (ک گ) اَپس ءِ تیز تاچینگ۔ تیزیں اَلگار۔ ہلمہ۔

لوٹک : (لو۔ٹَک) (ن گ) کسے ءِ پہ کارے ءِ لوٹائینگ۔ (2) پہ سُوریا عاروس ءِ وشّیاں بَہر زُورگ ءِ مَردُمان ءِ لوٹک۔ (3) اِسپُست یاہیت ءِ بَندُک۔ **لُوٹکی** : (لو۔ٹُ۔کی) (ن گ) ہَما مَردُم کہ چہ سالونک یابانور ءِ نیمگ ءَ پہ لوٹک ءَ کاینت۔ (2) لوٹُک ءِ کار۔ (3) پنڈوکی آورتگیں۔ چہ دِگہ کسے ءَ آرتگیں۔ مدّتی۔

لوٹگ : (لو۔ٹَگ) (ک گ) چہ دِگرے ءَ چیزے ءِ لوٹگ۔ (2) پِنڈگ۔ پنڈ۔ خوٰاست۔ گٹّ کنگ۔ گٹّ گِرَگ۔ (3) دَست ءِ دَراج کنگ۔ سوال۔ مِنّت۔ **لوٹگی** : (لو۔ٹَ۔گی) (ن گ) لوٹگ ءِ آوَکی۔ (2) ہما کہ لوٹگ لوٹیت۔

لوٹیتگ : (لو۔ٹِ۔تَگ) (ک گ) لوٹگ ءِ گوٰستگال بِزاں لوٹگ ءِ کار بُوتگ۔ **لوٹیتگیں** : (لو۔ٹِ۔تَ۔گیں) (س گ) لوٹگ ءِ دیریں گوٰستگال بِزاں لوٹگ بُوتگ۔

لوٹیا : (لو۔ٹ۔یا) (ن گ) گوٰر۔ بکّال۔

لوج : (لو۔ج) (ف گ) لوجَگ ءِ فرماں گال: بہ لوج۔ (2) (ن گ) شُر دیں چیزے جاہے ءِ پر کنگ۔ مُش۔ دون۔ مال۔ رَج۔

لوجَگ : (لو۔جَگ) (ک گ) مُشَگ۔ لگاشَگ۔ پُر کنگ۔ پُر مُشَگ۔ (2) دونگ۔ (3) شُر دیں چیزے جاہے پُر کنگ۔ آپیں یا ٹیلیں چِیزے ءِ لگاشَگ۔ پُر ما لگ۔ **لوجَگی** : (لو۔جَ۔گی) لوجَگ ءِ آوَکی۔ (2) لگاشَگی۔ پُرمُشَگی۔

لوجیتگ : (لو۔جِ۔تَگ) (ک گ) لوجَگ ءِ گوٰستگال بِزاں چیزے کہ لوجَگی انت۔ **لوجیتگیں** : (لو۔جِ۔تَ۔گیں) (س گ) لوجَگ ءِ دیریں گوٰستگال بِزاں ہما کہ لوجَگ بُوتگ یا ہما کہ لوجیتگ۔

لُوجَّر : (لُوج۔جَر) (ن گ) کسانیں ماہیگے۔ (2) کول گِر۔

لُوجڑ : (لُو۔جڑ) (ن گ) مبارکی ءِ ناڈُزاہی ءِ دَرمان۔ پہ تَپ ءِ عِلاج ءِ تمام بدن ءَ زَہریں ٹیل ءِ چرپ کنگ ءُ کلپورگ ءِ لوجَگ۔ لوجَگ ءِ دَرمان۔

لُوچ : (لُو۔چ) (ن گ) بزّ ہنگ۔ جان دَر۔ بے گُد ءُ پُچ۔ بے سِتر۔ لِگڑ۔ جان دَرا۔ بے پردگ۔ کِین دَر۔ **لُوچی** : (لُو۔چی) (ن گ) بزّہنگی۔ جان دَرائی۔ کِین دَری۔ لُزگی۔ بے سِتری۔ بے پَردَگی۔ **لُوچیں** : (لُو۔چیں) (س گ) بزّہنگیں۔ بے جرّیں۔ لزگیں۔ جان دژائیں۔ بے سِتریں۔ بے پردگیں۔ کِین دَریں۔

لوح : (لو۔ہ) (عَر) (ن گ) پتن۔ گِرد۔ پتنیں دار یا آہن ءِ پتنیں ٹُکُر۔ (2) آہن۔ آسن۔ **لوحیں** : (لو۔ہیں) (س گ) چو لوح ءَ آسنیں۔ مُہکمیں۔ آہنیں۔

لوخَم : (لو۔خَم) (ن گ) ہَما مَزَنیں تال کہ ہَمائی ءِ تہہ ءَ اُشتران ءَ آپ دیگ بیت۔ (2) بارَگ۔ بزّاہ دار۔ **لوخَمیں** : (لو۔خَ۔میں) (س گ) پزّاہ ءُ مَزَنیں۔ (2) بارَگیں۔ زیبائیں۔

لودَگ : (لو۔دَگ) (ن گ) آزَگ۔ بزّہنگ۔ (2) (ک گ) رِیسّینگ۔ (3) تاچینگ۔

لودّہ : (لود۔دَہ) (ن گ) کُچکّانی ءُ رَستَرانی گُرّوہ۔ گلسَگ۔ (2) مزن۔ گوشیناک۔ (3) مزنیں بینگ۔

لوڈ : (لو۔ڈ) (ن گ) رَواج۔ گام گیج۔ ملّان ءِ جُزّگ۔ لُڈّگ۔ دَست ءِ چنڈ ینان ءِ جُزّگ۔ (2) چال۔ جُزّ۔ جُنزَگ۔

لُوڈ : (لُو۔ڈ) (ن گ) چَنڈ۔ چنڈگ۔ لوڑ ہو۔ **لُوڈو** : (لو۔ڈو) (س گ) سُرَگ۔ چَنڈگ۔ چِیک وَرَگ۔

لور : (لو۔ر) (ن گ) ریژ گوک۔ (2) سُوّر۔ ہُوک۔

لُور : (لُو۔ر) (ن گ) مَزَنیں داس۔

لورا : (لو۔را) (ن گ) گوٰات ءِ نرمیگ ءَ گوٰزَگ۔ (2) واب ءِ خمار۔ نیم واب۔

لَورَّغ : (لَ۔ور۔رَغ) (ک گ) گیمرُگ۔ کِشار ءِ چہ گوٰہر ءُ سارتی ءِ گیمرگ۔

لوَرگ : (لَ۔وَ۔رگ) (ک گ) ٹپُرءِ گوں دِگہ پڑماں یکّ جاہ ءُ ہَوار بُوئگ۔ ٹپُرءِ نوکیں پڑمانی وَت ماں وَت لچّگ ءُ یکّ بُوئگ۔

لُوری : (لُو۔ری) (ن گ) زِمستان ءِ ساڑتیں گوّات۔

لوَڑ : (لَ۔وَڑ) (ن گ) پہ لٹّ جنگ ءَ سٹّگ۔ جنگ۔ (2) لیٹینگ۔ (3) کارءِ کنگ۔ (4) مزنیں لہڑ۔ آپ ءِ سیلاپ۔ (5) دوَر دیگ۔ چگل دیگ۔ (6) گُژن۔ شُد۔ **لوَڑ کنگ** : (لَ۔وَڑ۔کَ۔نگ) (ک گ) جنگ۔ لٹّ جنگ۔ (2) جاہوڑگ۔ گیوارگ۔

لوڑ : (لو۔ڑ) (س گ) ہور۔ ہَوار۔ پچّی۔ ہم سنّت۔ یکّ جاہ۔ (2) (ن گ) رون ءِ وَہداں گلّہ ءِ بندانی ڈک ڈک یا کوت کوت ءَ ایر کنگ۔ (3) دِل ءِ رَوگ۔ دل ءِ بڈّگ۔ انا واری یا شُدلاپی ءَ دِل ءِ ماندا بُوئگ۔ **لوڑ تڑّگ** : (لوڑ۔تڑ۔رگ) (ک گ) چیزے یا مالے ءِ گوں دِگرے ءِ ہمے رنگ ءِ چیز یا مالے ءَ ہَوار بُوئگ۔ **لوڑ دیگ** : (لوڑ۔دی۔یگ) (ک گ) ہَوار کنگ۔ ہَوار دیگ۔ یکّ جاہ کنگ۔ **لوڑ کنگ** : (لوڑ۔کَ۔نگ) (ک گ) ہور کنگ۔ ہَوار کنگ۔ یکّ جاہ کنگ۔ **لوڑ ءِ گوڑ** : (ن گ) ہورتور۔ ہَوار سَوار۔ یکّے دِگراں گوں ہَوار۔ **لوڑیں** : (لو۔ڑیں) (س گ) ہواریں۔ یکجا گھیں۔ تپاکیں۔ پیوستیں۔

لُوڑ : (لُو۔ڑ) (ن گ) تیزیں گوّات۔ چکّر وکیں مزنیں پُورّ۔ پُورّ۔ (2) دنز کنوکیں گوّات، گیشتر ہما کہ چوجنّی کول ءِ انت۔ جنّی کول۔

لوَڑ : (لَ۔وَڑ) شُدیگ۔ گژن۔ **لوَڑ کفّغ** : (لَ۔وَڑ۔کَ۔فّغ) (ک گ) شُدی بُوئگ۔ گُژنگ بُوئگ۔

لوَڑَغ : (لَ۔وَ۔ڑَغ) (ک گ) وَرگ۔ لُنکہ۔ (2) وردءِ ایر بَرگ۔ لاپ ءِ پُرّ کنگ۔ گُٹّ ءَ ایر برگ۔ (3) گار کنگ۔ زیان کنگ۔ بیگوّاہ کنگ۔ خراب کنگ۔

لُوڑَہ : (لُو۔ڑَہ) (ن گ) تیزین ءُ سوچنا کیں گرمی۔ (2) گرمین ءُ جلوڑیں تپ۔ (3) مُرگ یا پَس ءِ سِل ءَ را لہڑیں آپانی تہہ ءَ جنگ ءُ پُٹان ءَ رُوسینگ۔ (4) پٹّی ئیں ساہ دار ءِ پوست ءِ لہڑیں آپاں کنگ ءُ پُٹانی دُور کنگ۔ **لُوڑَہ کنگ** : (لُو۔ڑَہ۔کَ۔نگ) (ک گ) سِل ءُ پُٹ کنگ۔ مُرگے ءَ را لہڑیں آپانی تہہ ءَ گلینگ ءُ پُٹانی رُوسینگ۔

لوڑَہ : (لو۔ڑَہ) (ن گ) واڑ۔ ڈنگر ءِ واڑ۔

لُوڑی: (لُو۔ڑی) (ن گ) آسِن کار۔ دارکار۔ (2) ڈومب۔ ڈُہلی۔ ڈُہل جَن۔ (3) ہَواری۔ یکّ جاہی۔ (4) پہلوان ءُ صوتی۔ اگازی۔ (5) ڈِہار پہ ڈِہار ترّوک۔

لوڑی مُرگ : (لُو۔ڑی۔مُر۔گ) (ن گ) مُرگے۔ داراں ٹکّو کُنٹاں جنّکّ۔

لَوز : (لَو۔ز) (ن گ) ٹپّا۔ (2) قول۔ زبان۔ لبز۔ دانک۔

لَوزانت : (لَو۔زان۔ت) بچار : لبززانت۔

لَوزانک : (لَو۔زان۔ک) بچار :لبزانک۔

لَوزگنج : (لَو۔ز۔گن۔ج) (ن گ) لبز بلَد۔ لبز گنج۔

لُوسّ : (لُوس۔س) (س گ) پدءُ پود بُوئگ۔ پہ چیریں مقصدے ءَ چرّگ۔ (2) بے ادب۔ چلُوس۔ چیچل۔ پُوچ۔ (3) شدیگ۔ **لُوسّی** : (لُوس۔سی) (ن گ) شُدی۔ شُدیگ۔ پنڈوک۔ (2) ہما کہ ہرکسی دَرءِ دَپ ءَ روَت۔ چمّ گُژنگ۔

لُوس : (لُو۔س) (ن گ) سکّ بز۔ فصل ءِ سکّیں بزیں کِشار۔ انچیں بزی کہ کِشار ءِ تہہ ءَ پادءَ ایر کنگ ءُ راہ مہ بیت۔ (2) بزیں جنگل۔

لُوسَڑ : (لُو۔سَڑ) چلوس۔ حریص۔ سُبک۔ **لُوسَڑی** : (لُو۔س۔ڑی) (ن گ) چلُوسی۔ چمّ۔ جوسلی۔ (2) حرص۔ **لُوسَڑین** : (لُو۔سَ۔ڑے۔ن) (س گ) ہما کہ لوسڑی کنت۔ چلوس ءُ چیچل۔ چمّ گُژنگیں۔

لُوسَگ : (لُو۔سَگ) (ک گ) مال ءِ بے رمیں ہند ءَ دَپ جنگ۔ لاس ءُ لوس۔

لوش : (لو۔ش) (ن گ) تیجگ۔ گلو۔ گرٹ۔

لُوشت : (لُوش۔ت) بزہنگ۔ لِزگ۔ لُزگ۔ بے پوشاک۔ کین دَر۔ بے پردگ۔ (2) شِترانک۔ شِتروک۔ تلشت۔ **لُوشتی** : (لُوش۔تی) بزہنگی۔ بے پردگی۔ لُزگی۔ **لُوشتیں** : (لُوش۔تیں) بزہنگیں۔ بے پردگیں۔ لزگیں۔

لُوط : (لُو۔ت) (ن گ) وِیرانیں دَشت۔ گِیّابان۔ بڑ ہنگین ءُ بے آپیں ڈَنّ۔ بے دَر چِک ءُ بے آپیں پَٹّ ءُ مَیدان۔ (2) بلاہیں ریک دَر۔ (3) مسلمانانی ءُ یہُودیانی حُدائی پیغمبرءِ نام اِنت۔ ماں یہُودیاں ایشی ءِ نام لاٹ اِنت۔ **لُوطی** : (لُو۔تی) (ن گ) گوں لُوط ءَ نِسبت داروک۔ (2) دَشت ءُ گِیّابانی۔

لوغ : (لو۔غ) بچار : لوگ۔

لوغاڑ : (لو۔غا۔ڑ) بچار : لُوگار۔

لوغال : (لو۔غال) (س گ) مَڑنیں۔ گڑانیں۔

لوفر : (لو۔فر) (س گ) لنڈر۔ بے لَجّ۔ شِتر تنگ۔ بے پَرواہ۔ دانگا۔ شِتّ۔ کتڑاش۔ بے پردگ۔ لُچّ۔ ٹَگّ۔ لُنڈ۔ لانڈہیر۔ بے فرق۔ سُبکّ۔ بے ادب۔ یلہ گرد۔ یلہ چر۔ **لوفری** : (لو۔ف۔ری) (ن گ) لَنڈری۔ بے لَجّی۔ بے پرواہی۔ لُچّی۔ سُبَکّی۔ یلہ گردی۔ یلہ چری۔ بدپئیلی۔ لفنگائی۔ **لوفریں** : (لو۔ف۔ریں) (س گ) لَنڈریں۔ بے پرکیں۔ لفنگائیں۔ بے پرواہیں۔ سُبکّیں۔ لُچّیں۔ یلہ گردیں۔ بدپئیلیں۔

لوک : (لو۔ک) (ن گ) جمّازی اُشتر۔ مَہری۔ (2) لیڑہ۔ لیڑو۔ (3) تومی اُشتر۔ بَگ ءِ سانڈ۔ تودَگ۔ ڈانک۔

لوکا : (لو۔کا) (ن گ) کرپاس۔ پمبہ۔

لُوکارینگ : (لُو۔کا۔رے۔نگ) (ک گ) یکّ چیزے رابہ سنگے ءَ لگاشگ۔ لِیکارینگ۔ سُوکّارینگ۔

لوگ : (لو۔گ) (ن گ) ہمے جاگہ کہ مَرْدُم تہہ ءَ ئے نندیت۔ گِس۔ ہَنکین۔ ہند۔ جاگہ۔ بُندَر۔ لوغ۔ بان۔ کُلّ۔ تڑ ٹی۔ جاہ۔ جاہ ءُ دوار۔ جاہ ءُ دیار۔ گُدو۔ جائیداد۔ چارکُلّ۔ خانہ۔ دَوارجاہ۔ ساہِگ۔ شب ودار۔ (2) بولک۔ کہول۔ **لوگ ءَ ایر دیگ** : پہ دُزّی، بیرگیری یا پہ کاربیرانی ءَ یکّ اَناگت ءَ کسے ءِ لوگ ءَ پُترگ۔ (2) اِشتاپی لوگ ءَ آ ہگ۔ **لوگ ءِ بَرَگ** : سالونک ءَ تہت ءَ بَرَگ۔ سیرءِ اَولی شپ ءَ سالونک ءِ بانورءِ گوْرءَ بَرَگ۔ (2) کسے ءَ را لوگ ءَ بَرَگ۔ **لوگ ءِ پاد کنگ** : بستگیں لوگانی کَروچگ ءُ دِگہ جاہاں رَوَگ۔ (2) بُن دَرءِ چست کنگ۔ لڈّگ ءُ رَوَگ۔ (3) گلّینگ۔ دَراں ڈیہہ کنگ۔ بے لوگ ءُ جاگہہ کنگ۔ تاوان بار کنگ۔ **لوگ ءِ پڑ شگ** : (ک گ) لوگ یابان ءِ دُرگ ءُ کپگ۔ (2) لوگ ءِ بَرباد ءُ وِیرَندان بُوئنگ۔ (3) ٹکّے ءِ وارءُ وِیرندان بُوئنگ۔ (4) لوگ ءِ سَرجمیں مَرْدُمانی لوگ ءِ یلہ دیگ ءُ دَرآ ہگ۔ **لوگ ءِ پُرّ کنگ** : (ک گ) لوگ ءِ سامان ءُ اَزباب مان کنگ۔ مال ءُ مڈّی ءِ آرگ ءُ لوگ ءِ مان کنگ۔ **لوگ ءِ دِل** : (ن گ) لوگ ءِ تہہ ءِ نیامجی۔ لوگ ءِ نیام۔ لوگ ءِ اندر۔ **لوگ ءِ دیم** : (ن گ) لوگ ءِ تہہ ءِ سامان ءُ اَزباب۔ لوگ ءِ لاپ۔ (2) لوگ ءِ دَروازگ ءِ دیمی نیمگ۔ پیش گاہ۔ **لوگ ءِ ریچگ** : (ک گ) چہ ہَورءِ لوگ ءِ سَرءِ پِٹّگ ءُ آپ ءِ دَرآ ہگ۔ (2) لوگ ءِ یلہ دیگ ءُ دِگہ جاہے رَوَگ۔ لڈّگ۔ **لوگ ءِ سوچگ** : (ک گ) لوگ ءِ وِیرَندان کنگ۔ بے نپیں کارءِ کنگ۔ لوگ ءِ مان دارَگ۔ **لوگ ءِ لاپ** : (ن گ) لوگ ءِ تہی چیز ءُ اَزباب۔ لوگ ءِ دیم۔ **لوگ ءِ لڈّگ** : (ک گ) وَتی لوگ یادوارءِ یلہ دیگ ءُ دِگہ ہند ءُ جاگہے ءِ رَوَگ۔ **لوگ ءِ مان دارَگ** : (ک گ) لوگ ءِ سوچگ۔ (2) تاوان دیگ۔ ہندے ءِ وِیرَندان کنگ۔ **لوگی** : (لُو۔گی) (ن گ) لوگ بانُک۔ جَنین۔ چُکّانی مات۔ آمرش۔ زال۔ جَن۔ خاتون۔ سَرجاہ۔ (2) ہر ہما چیزے کہ لوگ ءِ کاربہ دنت۔ خانگی۔ گِسوئی۔ گِسی۔ کُلی۔ دواری۔ (3) ہما کہ گوں لوگ ءِ نِسبت داریت۔

لُوگار : (لُو۔گار) (ن گ) دَڑاجیں میڈ۔ کُلگ۔ دَڑاجیں پُٹّ۔ (2) ملگور۔ جَنین ءِ سَرءِ دَڑاجیں مہپر۔ لوغاڑ۔ لُوگاڑ۔ (3) وَشبوہی۔ وَشبوہ۔ ہما کہ وَشّیں بوہ کنت۔

لوگاڑ : (لو۔گا۔ڑ) بچار : لُوگار۔

لوگ بانُک : (لوگ۔با۔نُک) (ن گ) لوگی۔ جَنین۔ زال۔ جَن۔ زَن۔ گِس۔ گودی۔ لوگ بی بی۔ آمرش۔

لوگ بی بی : (لوگ۔بی۔بی) بچار : لوگ بانُک۔

لوگ جاہ : (لوگ۔جاہ) (ن گ) لوگانی دَڑو۔ بُن پدانی رَبد۔ (2) ہَنکین۔ بُندَر۔ نِندگ ءِ جاگہہ۔ لوگ جاہی۔ **لوگ جاہی** :

(لوگ۔جا۔ہی) (ن گ) ہما ہند کہ لوگ اِنت یا لوگ بُوتگ اَنت۔ ہنکین۔بُندر۔لوگ جاہ۔دوار۔

لوگ واجہہ :(لوگ۔وا۔جَہہ) (ن گ) مرد۔جود۔(2) لوگ ءِ مَستر یا کماش۔

لول :(لو۔ل) (ن گ) حامگیں نگن۔ پُرپیٹو۔(2) یکّ وہدءِ یا بیلےءِ نگن۔(3) کسانیں نگن۔

لُول :(لُو۔ل) (ن گ) ہما ساہ دار کہ پہ لاپ کشّ زمین ءِ سرءَ روَت۔ (2) سِیاہ تاب۔(3) سِیاہ۔سکّ سِیاہ۔(4) سِیاہیں ڈِکّ۔ہما چیز یا ساہ دار کہ سرءَ تا پادءَ سِیاہ بہ بیت۔(5) رون ءِ وہدءَ رُتگیں گلہ ءِ بنداں ڈِکّ ڈِکّ یا کوت کوت ءَ ایر کنگ۔ (6) گونڈیں بالی مُرگے۔

لولارگ :(لو۔لا۔رَگ) (ک گ) پاچن ءِ مست بُوتگ۔پاچن ءِ بُرّ ءِ بوہ چِنگ، وتی زبان ءِ ڈَنّ ءَ دَرکنگ نی آوازے دَرکنگ ءُ بُزاں پرسِتگ۔ بوکارگ۔بوکگ۔لوہ دیگ۔(2) مستی پیش دارگ۔سُبکّیں حبر کنگ۔(3) بہار دیگ۔گلّینگ۔

لُولک :(لُو۔لک) (ن گ) سکّیں کسانیں بالی یا زمین ءِ سرءَ لاپ کشّ ءَ ترّوکیں ساہ دار۔جُوجک۔جُوجو۔(2) سرءِ نیت۔

لُولگ : (لُو۔لَگ) (ن گ) زَنڈیں ءُ تہہ پچیں آہنی نل۔

لُولِنگ : (لُو۔لِن۔گ) (ن گ) دَرمانی جرّے کہ پہ لاپ ءِ کِرمانی کشّگ ءَ شَرّ اِنت۔

لُولُو :(لُو۔لُو) (عَر) (ن گ) گوہر قیمتی۔قیمتی ئیں سنگ۔مُروارد۔ (2) ہما کہ رنگ ئے سِیاہ اِنت۔سِیاہ تاب۔لُول۔

لُولہ : (لُو۔لہہ) (ن گ) ہما نَل یا تہہ پچیں شَے کہ قبض ءُ سندءُ شجرہاں ئے مان گننت۔(2) گودِرّ ءِ نگنک ءِ ٹُنگ یا ہونڈ۔(3) ٹُنگ۔جاگہہ۔

لولی :(لُو۔لی) (ن گ) پہ چُکّ ءِ واپینگ ءَ پہ زیمر گُشتگیں لچّہ ءُ صوت۔ لیلو۔(2) چُکّانی واپینگ ءِ نازینک۔

لون :(لو۔ن) (ن گ) رَنگ۔نموُنگ۔ذَیل۔وڑ۔قِسم۔(2) ہرذاتیں چیز۔جتا جتائیں شَے۔(3) ہرذاتیں ورد۔

لونج :(لون۔ج) (ن گ) لونجان۔چوٹ۔وَہل۔**لونج ءِ کائی** : (ج گ) لونجانی۔لُڑ ونج۔

لونجان :(لون۔جان) (ج گ) ہما کہ دَڑنجوک اِنت۔لچّ اِتگیں۔ (2) ہر ہما چیز کہ دَڑنجگ یا ٹنگ بہ بیت۔(3) لَڑغ۔لُڑ ونج۔ اَٹنگ۔شِلنگ۔لونجکان۔دَڑنجک۔لونج۔لُلُومک۔لِنڈِک۔(4) دَڑاج دُمبگیں اِسپیت پس۔**لونجانی** :(لون۔جا۔نی) (ن گ) شُلامگی۔ٹاکی۔(2) لونجان بُوتگ ءِ جاور۔**لونجانیں** :(لون۔جا۔نیں) (س گ) شُلامگیں۔درنجوکیں۔لُڑونجیں۔ٹالیں۔

لونجُکان : (لون۔جُ۔کان) بچار : لونجان۔

لَوند :(لَ۔وَن۔د) (ن گ) تُڑندیں سَری ءُ سینہَ بند۔دَڑاجیں پوستے کہ اَپس ءِ لگام ءُ سینہَ بندءِ میانجی ءَ بندنت ئے کہ اَپس وَتی سَرءَ چست کُت مہ کنت ءُ ہمے اَپس ءَ رابہ داریت۔

لَونڈ :(لَ۔وَن۔ڈ) (ن گ) کسانیں ءُ تمردیں نریں حر یا اَسپ۔ (2) نریں کُرّگ۔لَہُند۔(3) (س گ) لنڈر۔شیطان۔بےسَر۔ یلہ چَر۔لوفر۔لفنگا۔**لَونڈیں** :(لَ۔وَن۔ڈیں) (س گ) تڑندیں۔تمردیں۔ورناہیں۔ پُرگوشتیں۔زورمندیں۔

لونڈ:(لون۔ڈ) (ن گ) ہما کہ تچک مہ بیت یا گردمہ بیت۔(2) سَرءِ پُشتی نیمگ کہ مہ نندیت۔چونگ۔سَرءِ پُشتی نیمگ ءِ کُبّ یا دَڑاجی۔

لونڈو : (لون۔ڈو) (س گ) ہما کہ سَرئے شیت ءُ گردِنہَ اِنت۔ جُنگ۔لونڈسَرگ۔

لُونڈ : (لُ۔وَن۔ڈ) (س گ) دَڑاج۔(2) دَڑاج پہناد۔

لُونڈو :(لُ۔وَن۔ڈو) (س گ) دَڑاج قدّ۔بےبُرّیں دَڑاجی۔ ناکاریں دَڑاجی۔**لُونڈی** :(لُو۔وَن۔ڈی) (ن گ) دَڑاجی۔بے بُرّیں دَڑاج قدّی۔**لُونڈیں** : (لُ۔وَن۔ڈیں) دَڑاجیں۔(2) دَڑاج پہناتیں۔

لَونڈہار : (لَ۔وَن۔ڈا۔ر) (س گ) یلہ چر۔(2) بےکار۔

لُونڑ : (لُوں۔ڑ) (س گ) قسم۔جتا جتائیں شَے۔چِیز انی جتا جتائیں۔تہر۔لَون۔

لونس : (لون۔س) (ن گ) بزیں لُنٹ ۔(2) چیزے ءِ لُنٹ کہ بزبہ بنت ۔**لُونسی** : (لُون۔سی) (ن گ) مزن لُنٹ ۔ بزلُنٹ ۔

لونسُک : (لوں۔سُک) (ن گ) گوںڈیں زَرگے بزیں لُنٹ ۔(2) ساہ دارے ءِ کسانیں ءُ تنگّیں لُنٹ ۔

لَونگ : (لَ۔وَں۔گ) (ن گ) یکّ وشبو ہے ۔کلمپُر ۔ پَپیت ۔(2) وَت ءِ چمینوک ۔ نازءُ نخرا کنوک ۔ داب کنوک ۔

لُونہڑ : (لُوں۔ہڑ) (س گ) آسی کنگ ۔ بے زار کنگ ۔(2) آس مان آ ہگ ۔(3) (ن گ) گوشت ءِ سُچگ ءِ بوہ ۔(4) دل ءِ سُچگ ۔ بے تاہیر بُوَنگ ۔

لُووَڑ : (لُو۔وَڑ) (ن گ) ہما پوست یا سِل کہ آئی ءِ سرءَ لہڑیں آپ یا گریں چیزے رِتکگ ءُ آبلہ بُوتگ یا آئی ءِ پُٹّ دُورا تکگ انت ۔

لوہ : (لو۔ہ) (ن گ) پہار ۔ پادتراپ ۔ ہکّل ۔(2) پاچن ءِ بُز ءِ لولارگ ۔**لوہ دیگ** : (لوہ۔دی۔یگ) (ک گ) پہار دیگ ۔ ہکّل کنگ ۔ پادتراپ دیگ ۔ رندءَ کپگ ۔ دُمب ءِ کپگ ۔ تُرسینگ ۔ لاہ دیگ ۔لوہغ ۔(2) پاچن ءِ بُزءِ لولارگ ۔

لُوہار : (لُو۔ہار) (ن گ) جونگیں لیڑہ ۔

لوہار : (لو۔ہار) (د) (ن گ) آہن کار ۔

لُوہانڈ : (لُ۔ہان۔ڈ) مزن ۔ پڑاہ ۔**لُوہانڈو** : (لُو۔ہان۔ڈو) (ن گ) مزءَ نیں قدّح ۔ مزنیں کاسگ ۔ بلاہیں دڑپ ۔

لوہر : (لو۔ہر) (ن گ) دُرّ ۔(2) لُٹّ ءُ پُل کنوک ۔

لُوہڑ : (لُو۔ہڑ) (ن گ) گرمائش ۔ آس ءِ زَراب ۔(2) گوشت یا مُودءُ پژم ءِ سُچگ ءِ بوہ ۔

لوہڑ : (لو۔ہڑ) (ن گ) کوَرءِ مستیں آپ ۔ ہار ۔(2) دریاءِ مستیں چوُل یا جوش ۔**لوہڑ جنگ** : (لو۔ہڑ۔جَ۔نگ) (ک گ) کوَرءِ آپ ءِ کوہانڈ بندگ ءُ چست بُوَنگ ۔(2) چست بُوَنگ ءُ ایر بُوَنگ ۔(3) پہ جنگ ءُ مڑءَ چست بُوَنگ ۔

لوہغ : (لو۔ہغ) (ک گ) زہر گرگ ۔لوہ دیگ ۔(2) رسینگ ۔ رندءَ کپگ ۔ تاچینگ ۔ دوَر جنگ ۔(3) رسینگ ۔ رند ءَ کپگ ۔ تاچینگ ۔(4) گزا کنگ ۔

لُوہَندہ : (لُو۔ہَن۔دَہ) (ن گ) چہ بڑنج ءُ ٹھینتگیں دیگ ۔ بڑنج ءِ لُوہی ۔ چہ بڑنج ءِ ٹھینتگیں منجل ۔

لُوہی : (لُو۔ہی) (ن گ) منجل ۔ دیگ گُرو ۔(2) آپاں پُڑّیں کوہانی شُم ءِ کنڈ ۔(3) کسانیں اوتک ۔ چکّل ۔ کسانیں تلاپ ۔لُوہیگ ۔

لُوہیگ : (لو۔ہی۔گ) بچار : لُوہی ۔

لُوئغ : (لُو۔ئغ) (ک گ) حُشکیں آرتینک ءِ آپ ہوار کنگ ۔(2) مینگ ۔ میسینگ ۔

لوئی : (لو۔ئی) (ن گ) پژم ءِ گوپتگیں چادرءِ جامگ ۔(2) چہ سیاہ پَس ءِ میداں جوڑ بُوتگیں چادِر ۔

لُوئیڑغ : (لُو۔ئے۔ڑَغ) (ک گ) پیچ دیگ ۔ بیڑگ ۔ تاب دیگ ۔

لَئی : (لَ۔ئی) (ن گ) حاک ۔ بار ۔(2) دَڑاجیں دِڑّ ۔ گاڑ ۔

لَئی کَشّ : (لَ۔ئی۔کش۔ش) (ن گ) گار ءِ بُرُّوک ۔ گاڑ کَشّوک ۔(2) کہن ءِ جنوک ءُ صاف کنوک ۔ کنّات ۔ کہن جن ۔

لَئی لَڑولاڑو : (لَ۔ئی۔لَ۔ڑو۔لا۔ڑو) نازینک ۔ ہالو ۔ لاڑوءِ صوتانی زیمرءِ سرچیٹ ۔

لئی لَڑے لَئیلا ڑے : (لَ۔ئی۔لَ۔ڑے۔لا۔ڑے) بچار : لئی لڑولاڑو ۔

لویڑ : (لَ۔وے۔ڑ) (س گ) مان گیشگ ۔ اَڑگ ۔ ماں شِردگ ۔**لویڑ آرگ** : (لَ۔ویڑ۔آ۔رگ) (ک گ) مان گیشّینگ ۔ اَڑینگ ۔(2) مانِ شِردینگ ۔

لَہہ : (لَ۔ہ) (ن گ) چَک ۔(2) سُہر چَک ۔(3) سُہر رَنگ ۔(4) چست ۔ ڈاہ ۔ آگُرگ ۔ باہند ۔**لَہہ جنگ** : (لَہہ۔جَ۔نگ) (ک گ) پہ لشکرءِ سرگرگ ءِ ہما کوکار کہ پہ جار جنگ بیت ۔(2) باہند کنگ ۔ جہہ جنگ ۔ دِرکّ دیگ ۔ بہیڑ دیگ ۔ الگر کنگ ۔(3) جہل کپگ ۔ کم ترّگ ۔(4) راشگ ءُ سرسرجنگ ۔**لَہہ کنگ** : (لہہ۔کَ۔نگ) (ک گ) چوکُچکّ ءِ راشگ ۔ گپسگ ۔(2) سرّگ ءُ کپگ ۔ **لہہ لہہ کنگ** : (لہہ۔لہہ۔کَ۔نگ) (ک گ)

راشگ۔ گپسگ۔ کُچِکّ ءِ اہُو اہُو کنگ۔ دَپ جنگ۔ (2) زیادہیں تُنّ ءَ یا کہ گرم ءَ کُچِکّ ءِ وَتی لِلّک ءِ کشّگ ءِ ھسگ۔

لُہہ : (لُہہ) بچار : لوہ۔

لُہت : (لُ۔ ہُت) (ن گ) بَڑ ھنگ۔ لُڑگ۔ جان دَر۔ بے جرّ۔ لُوچ۔ (2) شِتّ۔ لنڈر۔ لوفر۔

لُہٹ : (لُہ۔ ہَت) (ن گ) بازحُبّ بُوَنگ۔ وا ہگ داری۔

لہتیں : (لہہ۔ تیں) (ج گ) دُرست اِناں۔ چہ دُرستاں گمّیں یا یکّ بَہرے۔ چیزُکے۔ چُنتے۔ گڑدے۔ کمّے۔ بُرّ۔ کردے۔ چَندے۔

لہجہ : (لہہ۔ جہہ) (ن گ) لبزانی ہجّی۔ لبزانی وانگ یا دَرکنگ ءِ وَڑ ءُ پیم۔

لہر : (لہہ۔ ر) (ن گ) جذبہ۔ باہند۔ جوش۔ (2) جَوزَگ۔ لہڑ۔ زہیر گیر۔ سکّ گیر آرگ۔ تژانگ۔ **لہرانی لیٹَغ** : (لہہ۔ را۔ نی۔ لے۔ ٹَغ) (ک گ) دِل ءَ بازیں گرٹّی ءُ وَڑتانی آ ہگ۔ (2) زہیرانی زیرگ۔ (3) تژانگ ءَ کپگ۔

لُہر : (لُ۔ ہُر) (ن گ) لُچّ۔ مکّار۔ ہنربانز۔ کلپ۔ فریبی۔ دوتّل ءُ دوپوست۔

لہرہ : (لہہ۔ رہ) (ن گ) سردیں یا گرمیں گوات۔

لہڑ : (لہہ۔ ڑ) (ن گ) پاہار۔ جوش۔ چہ آس ءِ گرمی ءَ سکّ گرم۔ جَپ۔ (2) دَریاءِ گوْرم۔ موج۔ (3) کوْر ءِ مَزنیں آپ۔ (4) گوْنڈیں ہلک۔ **لہڑانی ایرآہگ** : (لہہ۔ ڑا۔ نی۔ ایر۔ آ۔ ہگ) (ک گ) ایرماد بُوَنگ۔ ایرآ ہگ۔ نرم بُوَنگ۔ لہگ۔ **لہڑی** : (لہہ۔ ڑی) (ن گ) پُرجوش۔ جوش وَرگ۔ جوشگ۔ (2) لہڑ داتگیں۔ (3) بلوچانی یکّ ٹکّے ءِ نام انت۔

لہڑام : (لہہ۔ ڑا۔ م) (ن گ) باپ۔ باف۔ گرمی ءِ پاہار۔

لہڑو : (لَہ۔ ڑُو) جوشانک۔ ھما دَرمان کہ اَگاں دِگہ آپینک یا آرتینک ءِ تہہ ءَ کنگ بہ بیت آئی ءِ لہڑ ءُ جوش دنت۔

لُہغ : (لُ۔ ہَغ) (ک گ) تلوسگ۔ (2) زیادہیں وا ہگ داری۔ ہُدوکی۔ ہدوک بُوَنگ۔ وا ہگ۔

لُہکَغ : (لُہہ۔ کَغ) (ک گ) تچّگ۔ رُمبگ۔ (2) وژّتی بُوَنگ۔ پہ کارے ءَ اِشتاپی رَوَگ۔

لہکَغ : (لہہ۔ کَغ) (ک گ) چمکگ۔ دَڑپشگ۔ تژپگ۔

لہگ : (لَ۔ ہگ) (ک گ) لاغر بُوَنگ۔ بارگ بُوَنگ۔ ڈہگ۔ شَمپگ۔ کانڈرگ۔ کِرّگ۔ پہگ۔ رِپّگ۔ جان ءِ گوشت ءِ ایرآ ہگ۔ کم بُوَنگ۔ (2) ایرآ ہگ۔ (3) جَہل کپگ۔ ایرکپگ۔ کم تژّگ۔ **لہیتگیں** : (لَ۔ ہِ۔ تَ۔ گیں) (س گ) لاغر بُوتگیں۔ نرم بُوتگیں۔ ایرماد بُوتگیں۔ پہیتگیں۔ جَہل کپتگیں۔ کانڈرتگیں۔ (2) لہگ ءِ دیریں گوْستگال۔ کم بُوتگیں۔ کم تژّتگیں۔

لُہہ لُہاسگ : (لُہہ۔ لُ۔ ہا۔ سَگ) (ک گ) دِل مانگ۔ (2) ھما دِل مانگی کہ پیلوْ مہ بیت۔ ھما چیز کہ پرائی ءِ دل مان انت آ مہ رَسیت۔ **لُہہ لُہاسگی** : (لُہہ۔ لُ۔ ہا۔ سَ۔ گی) (ن گ) حُشکیں دل مانگی۔

لہم : (لہہ۔ م) (س گ) سُست۔ نرم۔ نازُرک۔ تژپگ۔ شُرد۔ شُل۔ **لہم تژّگ** : (لہہ۔ م۔ تژ۔ ژگ) (ک گ) نرم بُوَنگ۔ (2) سست بُوَنگ۔ (3) ایرماد بُوَنگ۔ **لہم تژّینگ** : (لہہ۔ م۔ تژ۔ رے۔ نگ) (ک گ) نرم کنگ۔ انچو کنگ کہ لہم ءُ نرم بہ بیت۔ **لہمگ** : (لہہ۔ مَگ) (س گ) سُست ءُ شُلامبگ۔ نرم۔

لہمی : (لہہ۔ می) (ن گ) سُستی۔ نرمی۔ شُلی۔ نازُرکی۔ **لہمیں** : (لہہ۔ میں) (س گ) سُستیں۔ نرمیں۔ شُلیں۔ نازُرکیں۔

لہم : (لہہ۔ م) (ن گ) دوچیزانی ہوار کنگ۔ لہچّینگ۔ جُڑگ۔ اَڈّ۔ پر چین۔ (2) دوچیزانی جوڑ۔ (3) اَدار کی جوڑینگ یا جُڑگ۔ (4) آہن ءِ گوں آہن ءَ جوڑینگ۔ **لہم دیگ** : (لہہ۔ م۔ دی۔ یگ) (ک گ) جوڑ دیگ۔ آسن ءِ یامادن ءِ جوڑینگ۔ لہچّینگ۔ **لہمی** : (لہہ۔ می) (ن گ) ھما کہ لہم داتگ۔ (2) جوڑینتگیں۔ لہچّینتگیں۔

لُہند : (لُ۔ ہَن۔ د) (س گ) چہ بُزرگ ءِ جَہل ءَ آہگ۔

لہُند : (لَ ۔ ہُن ۔ د) (ن گ) نریں کُرّ گ ۔ (2) ایکل ۔ لونڈ ۔ نوک سنچ ءُ وَرنا ہیں اَسپ ۔ یَکّ سالی ئیں اَسپ ۔ لَونڈ ۔

لِہیف : (لِ ۔ ہے ۔ ف) (ن گ) گرمیں سَرگیج کہ زِمستان ءَ وپسگ ءُ وَہدءَ پردیگ بیت ۔ لیپ ۔ سَرگیج ۔

لَئیکو : (لَ ۔ ئی ۔ کو) (ن گ) لیکو ۔ ڈیکو ۔ ڈیرَو ۔ (2) وَش زیملی ءُ لَہتیں گال پہ یات ءُ یات گیری ءَ گوْ شگ ۔ (3) زیمل ءِ ذاتے ۔ (4) ہما لَچّہ کہ پہ لَئیکو ءِ جنگ ءِ ہاترءُ پہ ہمے مقصد ءَ پر بَندَگ بُوتگ ۔

لِیا : (لِ ۔ یا) (ن گ) کِشک ۔ کَسانیں دگّ ۔

لَیاس : (لَ ۔ یاس) (ن گ) دُرْوگیں تسلّا ۔ اَنچائیں دل بڈّ ی ۔ پرّ امگ ۔

لَیب : (لَے ۔ ب) (ن گ) گوْازی ۔ بانزی ۔ بازی ۔ مَسکرا ۔ **لَیب ءِ بَرَگ** : (ک گ) لیب ءَ گیش بوْتگ ۔ لیب ءَ سوبیں بُوتگ ۔ بازی ءِ کٹّگ ۔ **لَیب ءِ کٹّگ** : (ک گ) لیب ءَ گیش بُوتگ ۔ لیب ءَ سوبیں بُوتگ ۔ **لَیبی** : (لَے ۔ بی) (ن گ) گوْازی گر ۔ لَیوی ۔ (2) ہما کہ گوں لیب ءَ نِسبَت داریت ۔

لَیبو : (لَے ۔ بو) (ن گ) ہما مَردُم کہ گوں آئی ءَ مَردُم گوش کندءُ دِل وَشّی ۔ کَنَنت ۔ لیت ۔ مَسکرا ۔ (2) ہما چیز کہ گوں آئی ءَ چُکّ لیب کَنَنت ۔ چاپُل ۔

لیپ: (لے ۔ پ) (ن گ) تنگّیں نپاد ۔ نَپاد ۔ گندل ۔ لہیف ۔ (3) گرمیں سَرگیج کہ زِمستان ءَ وسپگ ءِ وَہدءَ سَرءَ مانپوشنت ئے ۔ **لیپ دوچ** : (لے ۔ پ ۔ دوچ) (ن گ) ہما کہ لیپ دوچیت ۔ (2) لیپ دوچیں سُوچن ۔ لیپ دوچیں دسک ۔ **لیپینک** : (لے ۔ پےں ۔ ک) (ن گ) کوْہنگ ءُ دِرتگیں لیپ ۔ لیپ ءِ دِرتگیں چُنڈک ۔

لیپَڑ : (لے ۔ پَڑ) (ن گ) دونگ ۔ کَل ءِ دون ۔ دون ءُ موش ۔

لیپرِا ئینگ : (لے ۔ پَ ۔ ڑا ۔ ئے ۔ نگ) (ک گ) جان یا جرّ اں حاک یا دِگہ شے ءِ لَلّگ ۔ (2) مصالحہ یا دِگہ اَنچیں چیز انی ہموار کنگ ۔

لِیپرُو : (لے ۔ پَ ۔ ڑُو) پُلپپیٹ ۔ ہما کہ مُدام گوں حاک ءُ کِلّا ان اِنت ۔

لیپَگ : (لے ۔ پَگ) (ن گ) ہما چیز کہ آئی ءَ دَریاءِ گوْات ءُ گوْ رم بیارنت ءُ تیاب ءَ دَوْر بہ دینت ۔ ہما چیز کہ کَوْر یا دَریاءِ آپ ءُ گوْات آئی ءَ تیاب ءَ یا کَوْرءِ کنارءَ دَرگَنَنت ۔ (2) ہما کاہ ءُ دَڑچکی ٹال کہ بڑنجی ڈگارءَ پہ زمین ءِ زورءِ ہاترءَ مان ئے کَنَنت ۔ **لیپَگ بُوتگ** : (لے ۔ پَگ ۔ بُو ۔ تگ) (ک گ) چیزے ءَ چہ کَوْر یا دَریا ءَ دَر بُوتگ ءُ کنارہ ءَ کپگ ۔ **لیپَگ کنگ** : (لے ۔ پَگ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) دَرکنگ ۔ جتا کنگ ۔ دَریا یا کَوْرءِ چیزے ءَ چہ وَتی تہہ ءَ تیاب ءَ دَرکنگ ۔

لیپو : (لے ۔ پو) گپّ جنگ ۔ تڑّان کنگ ۔ (2) بازجبر ۔

لیت : (لے ۔ ت) (ن گ) لیبوئیں مَردُم ۔ ہما کہ چہ آئی ءِ سُرءُ پُرءُ گپّاں مَردُم بہ کندنت ۔ وَشّ گپّ ۔ لیبو ۔ **لیت ءُ پیت کنگ** : دُرْوگ ءُ دَرْاش کنگ ۔ راست نہ گوْشگ ۔

لیتار : (لے ۔ تار) (ن گ) لِچپیناک کیں آپ ۔ دپ ءِ آراپ ۔ گَجّ ۔ ٹُکّ ۔ لار ۔ لبز ۔ لیتاڑ ۔ لیدگ ۔

لیتاڑ : (لے ۔ تاڑ) بچار : لیتار ۔

لیٹ : (لے ۔ ٹ) (ف گ) لیٹگ ءِ فرماں گال: بہ لیٹ ۔ (2) کِشاری ڈگارءِ پہناد ءَ لنگار کنگ ۔ (3) (ن گ) ڈیل ۔ ریڑ ۔ گڈیل ۔ **لیٹ ءُ پہ لیٹ** : (س گ) لیٹ وَرگ ۔ سَرءُ چیر ۔ لاپ لیٹی جنگ ۔ **لیٹ گرَرگ** : (لے ۔ ٹ ۔ گِ ۔ رَگ) (ک گ) لیٹ وران بُوتگ ۔ اے پہناد ءُ آ پہناد ءَ کپگ ۔ **لیٹ وَرگ** : (لے ۔ ٹ ۔ وَ ۔ رَگ) (ک گ) سَرءُ چیر بُوتگ ۔ چیزے ءِ وَتی سَرءَ وت لیٹ گرَرگ ۔ لیٹ ءُ پہ لیٹ ۔ لاپ لیٹی جنگ ۔ ریڑ گرَرگ ۔ لاپ لیٹ وَرگ ۔ پہناد بُوتگ ۔ اے دیم ءُ آ دیم بُوتگ شتورَوَرگ ۔

لیٹگ : (لے ۔ ٹَگ) (ک گ) دومی پلّوْ ءَ بُوتگ ۔ (2) بیرؤ کنگ ۔ چہ اے پہناد ءَ آ پہناد بُوتگ ۔ (3) پلپٹگ ۔ مال ءُ ساہ دارانی لیپڑگ یا وپسگی جاگہہ ءَ دومی نیمگ ءَ بُوتگ ۔ (4) بدعہدی کنگ ۔ ہمراہ داری نہ کنگ ۔ **لیٹگی** : (لے ۔ ٹَ ۔ گی) لیٹگ ءِ آوَ کی ۔

لیٹو : (لے۔ٹو)(س گ) لیٹ گروکیں۔(2) پڑّور۔ چہ پڑّوری ءَ گردءِ گلّڑ۔

لیٹی : (لے۔ٹی)(ن گ) سرءَ داں پاداں گوں گل یا دِگہ چیزے ءَ شدڑا ہگ۔(2) آ پینکیں آرت کہ کاگدءِ لچّینگ ءِ ہاترءَ کارمرز بیت۔

لیٹینگ :(لے۔ٹِے۔نگ)(ک گ) لیٹ دیگ۔ چہ یکّ کشّے ءَ دِگہ کشّے ءَ کنگ۔(2) چپّی کنگ۔(3) گُدیا دِگہ اَنچیں چیزے ءِ دیم ءِ ترّینگ۔ **لیٹینگی** :(لے۔ٹے۔نَ۔گی)(ن گ) لیٹینگ ءِ آوَ کی بزاں لیٹینگ ءِ کارکنگی انت یا بُوہگی انت۔

لیٹینتگ :(لے۔ٹین۔تگ)(ک گ) لیٹینگ ءِ گوستگال بزاں لیٹینگ ءِ کار بُوتگ۔ **لیٹینتگیں** :(لے۔ٹین۔ت۔گیں)(س گ) لیٹینگ ءِ دیریں گوستگال بزاں لیٹینگ ءِ کار بُوتگ۔(2) ہما کہ لیٹینتگ۔

لیدَگ :(لے۔دَگ) لیتار۔ **لیدَگ ءِ لیمار** :(ن گ) تنکّیں ءُ نرمیں گوشت ءِ ہما پیلِک کہ ساہ دارے چُکّ ءِ پیداک بُوہگ ءَ رند چہ ساہ دارئے لاپ ءَ در کیت۔

لیڈ :(لے۔ڈ)(ن گ) لیوارءِ ذاتے کہ دانگ ئے سُہرءُ ہولمب بنت۔

لیڈا :(لے۔ڈا) بچار : لِڈّ۔

لیر:(لے۔ر)(س گ) بُچڑّ بُچڑّ۔ بور بورکنگ۔ ہُورت ءُ آرت۔(2)(ن گ) کوہی دَرشکے۔(3) ناخنانی پا تلگیں ٹپّ۔(4) کوہنیں دِرتگیں جرّ۔

لیڑ :(لے۔ڑ)(ن گ) لَیّڑ۔ جان ءَ کسانیں دانگ ءِ دَرآ ہگ۔(2) خارِش۔(3) ہما کِرم کہ تڑ کیت ءُ بالو بیت۔ **لیڑ بُوہگ** :(لےڑ۔ بُو۔ہَگ)(ک گ) لیڑ بُوہگ۔ جان ءَ کسانیں دانگ دَرا ہگ۔ **لیڑی** :(لی۔ڑی)(ن گ) لیڑ بُوہگ۔ لیّڑ بُوہگ۔

لِیڑ :(لی۔ڑ)(ن گ) سکّیں مزّن جونیں ماہیگے۔

لیڑَ ۆ :(لے۔ڑۆ) بچار : لیڑہ۔

لیڑَہ :(لے۔ڑہ)(ن گ) نریں اُشتر۔ لوک۔ لیڑ ۆ۔

لیڑی :(لے۔ڑی)(ن گ) دَڑاج گوش ءُ بے کانٹیں بُزانی ذاتے۔(2) دَڑاج پادیں اُشترءِ ذاتے۔

لیزگ :(لیز۔گ)(ن گ) دل سِیاہ کنوک۔ بازحبر۔ چپّچپل۔ کچّٹ۔ مانجا۔ پُوتّار۔ پیتّار۔ گھیڑ۔ لچر۔ چلُوسگ۔ چمّ کُٹّ۔ رینڈ۔(2)(س گ) لیساک۔ لچّناک۔ **لیزگی** :(لیز۔گی)(ن گ) چپچلی۔ پوتّاری۔ چلُوسّگی۔ چم کٹّی۔ دل سیاہی۔ دپ دڑی۔ **لیزگیں** :(لیز۔گیں)(س گ) ہما کہ لیزگ انت۔ چپچپلیں۔ پُوتّاریں۔ چلُوسّیں۔ چمّ کُٹّیں۔ دپ دڑیں۔

لیزَم :(لے۔زَم)(س گ) لچّی۔ خرابیں کارءَ پدمردُم ءِ لچّی بُوہگ۔ حجالَت۔ چمّ جہل۔ سرجہل۔ شکّی۔ کنام۔ ترنگر۔ **لیزَمی** :(لے۔زَ۔می)(ن گ) بےشَرفی۔ بےعزّتی۔ لچّی۔ لیزمائی۔

لیزمائی :(لےز۔ما۔ئی) بچار : لیزمی۔

لَیس :(لَے۔س)(ن گ) زَری گوْاپیں بارگیں پیتہ یا پٹّی یے کہ پشک ءُ شلواراں جنّنت ئے۔ چرمہ۔

لیس :(لے۔س)(س گ) چرپ۔(2)(ن گ) لچپنا کی۔ ترّیں ءُ آپیں چیز ءِ نہ سدگ ءِ توان۔ سُسُرّ۔ چِیلک۔ چیڑ۔ سرِیش۔(3) بڑاہ۔ شرّی۔ بُودناکی۔ بُود۔ برکت۔(4) چٹّ۔(5)(ف گ) لیسگ ءِ فرماں گال : بہ لیس۔ **لیس ءُ پلیس** :(ن گ) یکّ حبرے ءِ ترّءُ پتّر کنگ۔ یکّیں حبرءَ وار وارءَ کنگ۔ پیتّاری کنگ۔ کشّ ءُ مان کشّ۔ **لیس دیگ** :(لے۔س۔دی۔یگ)(ک گ) اَنچوش کنگ کہ لیس بہ گیپت۔ آرتینکیں چیزے لیساک کنگ۔(2) آرت ترّ کنگ ءُ باز پُنڈگ۔(3) تسلّا دیگ۔ ریپینگ۔ دل بڈّی دیگ۔ پرّ امگ۔ دُڑوگیں دِل بڈّی دیگ۔(4) گپّ ءِ دَڑاج کشّ یا چپّ ءُ چوٹ کنگ۔ گپّ ءِ دَڑاج کنگ۔ چیڑ دیگ۔ **لِیسگ** :(لے۔سگ)(ک گ) پہ زبان چٹّگ۔

لیس دار :(لے۔س۔دار) ہمائی ءَ کہ لیس مان۔ چیڑگن۔ چِیلکن۔ چیڑو۔ ریدگ۔ لچپناک۔ لیساک۔ **لیس داری** :(لیس۔دا۔ری)(ن گ) لچپنا کی۔ لیسینا کی۔ **لیس داریں** :(لیس۔دا۔ریں)(س گ) لچپنا کیں۔ لیسینا کیں۔

لِیسَرو : (لے۔سَ۔رو) (ن گ) لیوار۔نیوَگ ءِ دَڑ چکے۔

لیسوڑَہ : (لے۔سو۔ڑَہ) (ن گ) لیسنا کیں سیہ رَنگیں ءُ گِرد گِردیں میوَگے۔

لیسیناک : (لے۔سِ۔ناک) (س گ) لیس دار۔ ہما کہ لیس ءَ مان۔ لِچّناک۔ **لیسینا کی** : (لے۔س۔نا۔کی) لیس داری۔ لِچّینا کی۔ بدینا کی۔ **لیسینا کیں** : (لے۔سِ۔نا۔کیں) (س گ) لیس داریں۔ پِچینا کیں۔ بدینا کیں۔

لیغار : (لے۔غار) بچار : لیگار۔

لِیک : (لی۔ک) (ن گ) لکیر۔ نشان۔ نشک۔ نقش۔

لِیکا رَگ : (لی۔کا۔رَگ) (ک گ) سُولارَگ۔ چِیزءِ ےءِ وانگ ءِ سَرءَ زور پِر دیگ ءُ مُشگ کہ بہ سُوہیت ءُ لیس ئے دُور بیئیت۔ (2) چِیزءِ ےءِ تنا حدّ ءِ سِنگ ءِ سَرءَ سُولاّرگ کہ آ نرم دیان ءِ حَل بہ بیت۔ (3) ہَلکَدار یا چَندان ءِ دار یا دَرمان یا دِگہ اَنچیں چِیزءِ ے وانگ ءِ سَرءَ لگاشگ ءُ مُشگ کہ آ بہ سُوہیت ءُ چہ آئی ءِ لیسے دَربیئیت۔ (4) کُچِکّ ءِ وَگّگ۔

لیکَڑا : (لے۔کَ۔ڑا) (ن گ) بُز یا میش ءِ چُکّ۔ شِنِکّ۔ گوٗرَگ۔

لیکّگ : (لے۔کّگ) (ک گ) کمار کنگ۔ مَنّگ۔ شُمار کنگ۔ حساب کنگ۔ سُجّگ۔ **لیکّگی** : (لے۔کَ۔گی) کمار کنگی۔ مَنّگی۔ حساب ءِ آرگی۔

لیکن : (لے۔کِن) (د) (گ ر) بلے۔ مگر۔ مگہ۔ وَلے۔

لِیکِنَہ : (لے۔کِ۔نَہ) (س گ) وَتی منّ ءَ۔ وَتی فہم ءُ زانت ءِ رُوءَ۔ وَتی لیکوٗءَ۔

لیکوٗ : (لے۔کوٗ) (ن گ) حساب ءُ داد۔ اُشمار۔ حساب۔ شمار۔ لیکہ۔ اندازہ۔ دلیل۔ وَغر۔

لَئیکو : (لَ۔ئی۔کو) (ن گ) پہ کسے ءِ تزانگ ءِ صوتے گوٗشگ۔ ڈیئرو۔ ڈئیکو۔ (2) ساربانی زَہیر یگ ءِ تہرے۔

لیکِہہ : (لے۔کِہہ) بچار :لیکوٗ۔

لیگار : (لے۔گار) (ن گ) چِلّ۔ چِلّین۔ چِیر کین۔ پولنگ۔ ہما کہ صاف مہ بیت۔ اَلگر دو۔ گہیڑ۔ خچٹّ۔ کرس۔ اَلِیکی۔ ڈُونڈو۔ پُچّل۔ پُچّی۔ خِتّ۔ لَگّڑ۔ لَمبِی۔ خازگ۔ ہاڈال۔ **لیگاری** : (لے۔گا۔ری) (ن گ) چِلّی۔ خچٹّی۔ خازگی۔ کرسی۔ پولنگی۔ **لیگاریں** : (لے۔گا۔ریں) (س گ) پولنگیں۔ خچٹّیں۔ خازگیں۔ چِلّیں۔

لیگوٗ اش : (لے۔گوٗا۔ش) (ن گ) (ف گ) ماا لگ۔ مُشگ۔ مال ءُ دَلوَت ءِ وَت ءَ دَڑ چِک یا دِگہ چیزءِ ے پِر مُشگ۔ (2) یکّے دومی ءَ لگاشگ۔ (3) گوٗاش۔ مَردُم ءِ یا جانورءِ ے ءِ دومی ءِ را لگاشگ۔ (4) مہر آروکیں دَلوَتے ءِ نَرین ءِ لِچّگ یا وَتارا پِر مُشگ۔ لتارَگ۔

لیگوٗ اشگ : (لے۔گوٗا۔شگ) (ک گ) مہر آروکیں دَلوَتے ءِ نَرین ءَ لِچّگ یا پِر مُشگ۔ (2) چیزءِ ے ءِ سَربرءَ وَتارا لگاشگ۔

لیگوٗ اشگی : (لے۔گوٗا۔ش۔گی) (ن گ) لیگوٗ اشگ ءِ آوَ کی بِزاں لیگوٗ اشگ ءِ کار بُوئگی انت۔

لیگوٗ اشتگ : (لے۔گوٗا۔ش۔تگ) لیگوٗ اشگ ءِ گوٗستگال۔ (2) مالیتگ۔ مُشتگ۔ پِر مُشتگ۔ **لیگوٗ اشتگیں** : (لے۔گوٗاش۔تَ۔گیں) لیگوٗ اشگ ءِ دیریں گوٗستگال۔ (2) ہما کہ لیگوٗ اشگ بُوتگ۔

لیلا : (لے۔لا) (ن گ) پہ کارے ءِ نہ کنگ ءِ نیمون کنگ یا کارے ءِ چہ سَرءَ دُور کنگ ءَ بے بزانتیں گپّ کنگ۔ نیمّون۔ (2) مِنّت۔ پہ کارے ءِ کنگ ءَ زور پِر دیگ۔ (3) سِیاہ پَس ءِ کسانیں ءُ پڑّ وریں شِنِکّ۔ (4) گزاں بہا۔ ڈوَل دار۔ نازُرک۔ (5) عربی قِصّہاں ہما زال کہ مجنُوں پَرائی عاشق بیت۔ **لیلا مجنُون** : (لے۔لا۔مَج۔نُون) (ن گ) ہما دوئیں مَرنیں اِستار کہ مَگرِب ءِ وَہداں روچ بَرکت ءَ ٹِکّ دینت۔ اے اِستار یکّ دومی ءَ نزّیک اَنت۔ (2) کوٗہنیں عربی قصہانی دونام لیلا ءُ مجنون کہ یکّے دومی ءِ سَرءَ عاشق بنت۔

لِیلام : (لی۔لام) (ن گ) بولی دیگ ءُ نہاد بندگ۔ نِیلام۔ (2) مال ءُ دَلوَت یا دِگہ مال ءُ مڈّی ئے آساں نہراں بہا کنگ یا دیگ۔ **لِیلامی** : (لی۔لا۔می) (ن گ) ہما مال یا چیز کہ لیلام کنگ ءِ ساڑی اِنت۔ (2) ہما کہ گوں لیلام ءَ نِسبَت داریت۔

لِیلاں بُلُک : (لی۔لاں۔بُ۔لُک) (ن گ) تولہ انگور۔ سُہر بَریں بہار کا ہے۔

لیلَڑولاڑو : (لے۔لَ۔ڑو۔لا۔ڑو) بچار : لڑو۔

لیلڑی : (لے۔لَ۔ڑی) (ن گ) صوت ءِ بھیرے۔لڑو۔لیلڑو۔ (2) پریات۔مِنّت۔زاری۔

لِیلم برُک : (لی۔لَم۔بَ۔رُک) بچار : لِیلاں بلُک۔

لِیلوٗ : (لی۔لوٗ) (ن گ) چُکّانی نازینک۔ہما صوت کہ مات ئے پہ چُکّانی واپینگ ءُ واب گیجگ ءَ پہ وشّ تواری گوشنت۔لولی۔(2) شعر ءُ صوت۔باگُل۔(3) زہیری۔یات گیری۔**لِیلوٗ لِیل** : (لی۔لوٗ۔لی۔ل) (ن گ) پہ چُکّانی واب گیجگ ءُ ماتانی زہیریں تواریں صوت۔

لِیلَہ : (لے۔لَہ) (س گ) گنوکو۔بے کار۔بے زِکت۔(2) (ن گ) لُولُک۔

لی لی : (لی۔لی) (س گ) گنوک۔بے ہوش ءُ بے ساہیں زال۔ (2) دوستدار۔نازُرک۔وَشّ۔دُژوشم۔زیبا۔

لیمار : (لے۔مار) بچار : لیماڑ۔

لیماڑ : (لے۔ماڑ) (ن گ) یکّ تنکیّں آپلوکیں سکّیں نرمیں گوشت ءِ پیلکے کہ ہمُک ساہ دار ءُ جنیا دَم ءِ چُکّ ءِ پیداگ بُوتگ ءَ رَندچہ مات ءِ لاپ ءَ دَر کیت۔چُکّ ءِ پوش۔ہر ہمے رنگیں چیز۔لیدگ ءُ لیمار۔بَل۔ہم بیل۔ہم بَل۔ہمراہ۔(2) دَریائی کسانیں لُولُکے۔

لیماڑی : (لے۔ما۔ڑی) (ن گ) ہما کہ گوں لیماڑ ءَ نِسبت داریت۔(2) دَریا ءِ یکّ شُرد ءُ کلّڑ ئیں لُولُکے کہ بدن ءَ بہ لگّیت لپّڑ کنت ءُ سوچیت۔

لیمبو : (لی م۔بو) (ن گ) تُرُش پُش آپیں نیوگے۔(2) باسک ءِ رَگ ءِ پاد آہگ ءُ کلّڑ بُوتگ۔باسک ءِ رَگ ءِ گوں تُرُندی دَست جنگ ءِ سَبَب ءَ لِمبو ءِ دَر آہگ یا چست بُوتگ۔

لِیمُر : (لی۔مُر) بچار : گیمُّر۔

لِیمُراں : (لی۔مُر۔آن) بچار : گیمراں۔

لَین : (لے۔ن) (انگر) (ن گ) سَرپ۔رِد۔کتار۔

لینج : (لین۔ج) (ن گ) ہر لیبے ءُ بنگیج ءِ جاگہہ۔(2) گُمی، مجولی، کپّی یا دِگہ اَنچیں لیبانی تہہ ءَ گُمب یا ٹُکُّر ءِ دوَر دیگ یا جنگ ءِ جاگہہ۔

لین دین : (لین۔دے۔ن) (د) (ن گ) کاروبار۔کاروباری۔ بدَل ءُ باندات۔دئے ءُ زیر۔حساب ءُ داد۔حساب ءُ کتاب۔روزگار۔ (2) بے پار۔سودا۔واپاری۔

لینڈ : (لین۔ڈ) (س گ) دَراج۔لَڑ۔(2) گوں دومی چیزے ءُ بندوک۔(3) (ن گ) کُچکّ ءِ گُوت۔(4) زَمین ءِ سَرءَ سِتّگ۔

لینڈ بُوتگ : (لین۔ڈ۔بُو۔تگ) (ک گ) گوں دومی مَرُدم یا چیزے ءَ بندوک بُوتگ۔سَر ءُ لینڈ بُوتگ۔پیڑا اہگ۔**لینڈ ءُ پانڈ** : (ن گ) بے برکتیں چیز۔(2) بے کار ءُ بے مقصد ءَ ترّگ۔(3) گھیڑ۔بے پکرات۔بودلّا۔نابُود۔

لِینڈرغ : (لے ن۔ڈَ۔رغ) (ک گ) مُشگ۔لمبگ۔لچّینگ۔

لینگڑ : (لے ن۔گڑ) (ن گ) دِرتگیں ءُ کوہنگیں پچّ۔**لینگڑی** : (لے ن۔گَ۔ڑی) (ن گ) لینگڑ والا۔دِرتگ پچّیں۔

لَیو : (لَے۔وَ) (ن گ) گوازی۔بازی۔گوازی ءِ مجلس۔لیب۔

لیوانی لیوی : (لے۔وا۔نی۔لے۔وی) (ن گ) لیب کنوکیں یار۔ زیبائیں جنین۔دوست۔

لیو : (لِ۔وٗ) (ن گ) سیلاپ۔ہار۔(2) گرانیں ہوَر۔(3) دُونگ۔لیپڑ۔

لیوا : (لے۔وا) (ن گ) اَفریقی ناچے۔(2) تیاب دپی ناچے۔ (3) رامانی۔(4) مرَنیں یکّ دپی ڈُہل کہ زَمین ءِ سَرءَ اوشتارینگ ءُ گوں دولٹّ ءَ جنگ بیت۔

لیوار : (لی۔وا۔ر) (ن گ) لمپگ۔نیبگ ءِ دَرْ چکے۔لیسَرو۔ (2) کسانیں ترنڈ۔کندی۔کندَوٗ۔کنار۔دیوال۔

لیوار : (لے۔وا۔ر) (ن گ) گندگ بُوتگ۔ناپاکیں جرّ۔ چلّ۔لیگار۔

لیوان : (لی۔وا۔ن) (ن گ) گِلاس۔تاس۔آپ داری یا چاء واری دَرپ۔

لیوٗشانک : (لِ۔و۔شان۔ک) (ن گ) ہار ءِ آورتگیں حاک ءُ بُوچ۔(2) دونگ۔

لیوو : (لَے ۔ؤو) (ن گ) لیب کنوک ۔ یار ۔ مُہلنج ۔ لیوانی لیوی ۔

لیوی : (لَے ۔وی) (ن گ) لیبی ۔

لیویز : (لے ۔وی ۔ز) (انگر) (ن گ) جنگی سپاہی ۔

لِیہہ :(لی ۔ ھ) (ن گ) ڈال چمّگیں ماہورے ۔(2) آہ ءُزاری ۔ فریاد ۔ گرْیوگ ۔ لِیہہ **لِیہہ دیگ** :(ک گ) زاری کنگ ۔ لیلڑی جنگ ۔ پِری پِری کنگ ۔ فریاد کنگ ۔ آہ ءُزاری کنگ ۔

لیہا :(لے ۔ ہا) (ن گ) دارؤروکیں کرمے ۔ رمیز ۔ ریزم ۔(2) اُرُش ۔ ہلمہ ۔

لیہاٹی :(لے ۔ ہا ۔ ٹی) (ن گ) جلوہ ۔ بیڑ ۔ اُرُش ۔ دیم ءَ کِنزگ ۔ ہلمہ کنگ ۔

لیہانڈ :(لے ۔ہان ۔ڈ) (س گ) دَزاج ۔لڑ ۔ کتار ۔(2) نابُود ۔ بے پکرات ۔ گہیڑ ۔ **لیہانڈگ**:(لے ۔ ہان ۔ ڈگ) (س گ) بے سُدّھ ۔ نابُود ۔ کمزور ۔ بودلّا ۔ **لیہانڈَگیں** :(لے ۔ہان ۔ ڈَ ۔ گیں) لیہانڈیں ۔ نابُودیں ۔ بےسُدّھیں ۔

لیہانڈیں :(لے ۔ہان ۔ڈیں) بچار : لیہانڈَگیں ۔

لیہڑ :(لے ۔ہڑ) (س گ) سُست ۔ نِزور ۔

م

م : (می۔م) سیمُی حرف یا آب اِنت۔

ما : (ما) (پ گ) ہمّا۔ ما مہلونک۔ ما وَت۔ ما باز ین۔ ما باز ینے۔

مابتّگ :(ما۔بت۔تگ)(ن گ) باغیچہ۔ بگل۔

مابین : (ما۔بے۔ن) (س گ) اَندازہ۔ گُمان۔قیاس۔ **مابین کنگ** :(ما۔بے۔ن۔کَ۔نگ) اندازگ جنگ۔گُمان کنگ۔

ماپ :(ما۔پ)(ن گ) قدّ۔کِساس۔ چیزے ءِ پڑ اہی، دڑاجی یا تنگّی ءِ قدّ۔

مات : (ما۔ت) (ن گ) پت ءِ جنین۔ ہما جنین کہ آئی ءِ چُکّ بہ بیت، آ جنین ہما چُکّ ءِ مات اِنت۔ اَ ناّں۔ مادَر۔ ماس۔ ماتی۔ (2) مرَ ن۔مَستر۔ (3) رِدَگ یا کتار ءِ لیب ءِ دومی لیبی ءِ سَرءَ اُرُش کنگ۔ (4) گوَاتی ءِ نادُ راہی ءِ عِلاج کنوک۔ (5) پڑ وش۔شکست۔ تاوان۔ **مات بہر** :(مات۔بہہ۔ر)(ن گ) مات ءِ ونڈ۔ (2) زال ءِ مُرتگیں مرد ءِ مال ءِ شَشِکّ کہ جنین ءِ ونڈ اِنت۔ **مات ءِ بند کنگ** : عزاب کنگ۔ بے وس کنگ۔ (2) بے عزّت کنگ۔

مات ءِ مَردد یگ : بے عزّت کنگ۔ ماتی زاہ ءُ بدد یگ۔ **ماتیں** : (ما۔تیں) (س گ) چو مات ءَ۔ ماتی۔ (2) مَستر ین۔ مرَ نیں۔ (3) شیرزال۔

مات آپُس :(مات۔آ۔پُس)(س گ) ہما دَلوت کہ آئی ءِ مات پدا آپُس اِنت۔ دومی سال ءِ تہہ ءَ یا دومی سال ءِ۔

مات آسک :(مات۔آس۔ک)(س گ)(ن گ) ہما آسک کہ وہری اِنت یا کہ چُکّے آورتگ ءَ۔

ماتار : (ما۔تار)(ن گ) نیم روچ ءَ گمّیں پیسَری وہد۔

مات بُز :(مات۔بُز)(ن گ) ہما بُز کہ سے چار رَند ءَ زاتگ ءُ نُوں پُختہ اِنت ءُ وَتی سَند ءَ توام اِنت۔

مات بَند : (مات۔بَن۔د) (ن گ) مَستریں کوہ۔ مات کوہ۔ مرَ نیں بند۔سیہ بند۔

مات دار :(مات۔دا۔ر)(ن گ) مَستریں دار۔لوگ ءِ سَر ءِ نیام ءِ دار۔شہہ تیر۔

مات ذات :(مات۔زا۔ت)(ن گ) دوسال ءِ کوانٹ۔کوانٹ کہ مات اِش دومی بر ءَ بہ زاہیت۔دو پژم۔دوسالی ئیں اُشتر۔(2) ہما دَلوت کہ آئی ءِ مات دومی بر ءَ بہ زاہیت۔(3) ہما ہرّ کہ آئی ءِ مات زنکی بہ بیت۔

ماتَر : (ما۔تَر) (ن گ) جِنتر ءِ چاریں کنڈاں آرت ریچگ ءِ جاگہہ۔جِنتر ءِ دون۔(2) جِنتر ءِ چاریں نیمگاں لچّ ءُ کَل ءِ دون کہ آئی سَر ءَ دُرشتگیں آرت مُچّ بنت۔

مات رَگ : (مات۔رَگ) (ن گ) پاد ءِ اِٹّکی ءِ شہہ رَگ۔ شہہ رَگ۔

مات شاح :(مات۔شاہ)(ن گ) کوَر ءِ مرَ نیں شاح۔

مات قوم :(مات قو۔م)(ن گ) مات ءِ نیمگ ءَ سیاد ءُ وارِث۔

مات کوَر :(مات۔کوَ۔ر)(ن گ) مرَ نیں کوَر۔مَستریں کوَر۔ شہہ کوَر۔ مرَ ن کوَر۔

مات کوہ :(مات۔کو۔ہ)(ن گ) مرَ ن کوہ۔بُرز تریں کوہ۔مات بند۔پھبّہ۔سیہ بند۔

ماتکینُک :(مات۔کے۔نُک)(ن گ) ماں ریک ءَ رُدوکیں سُہر پُلّیں کسانیں سوَلے۔اِکّی پُٹ۔

ماتیینک : (ما۔تین۔ک) کپّگی ءِلیب ءِسَروک۔

ماتِگان :(ما۔تِ۔گان) (ن گ) کاتیال۔ لیبانی تہہ ءِ لیبانی یا لیبیانی مَستِر۔ ماتیگاں۔

مات مِر :(مات۔مِر) (ن گ) کَنّگ۔ بالی مَدَگ ءِ قسمے۔ ہمّا مَدَگ کہ تنی وہدی بال کُت نہ کَنت ءُ سِتّگ انت۔

مات مُرگ :(مات۔مُر۔گ) (ن گ) ہما نِکینک کہ بازرَندءِ ہَیک ئے داتگ۔

ماتن :(ما۔تَن) (ن گ) پِت ءِ دومی جَن۔ اَوَلی جَن ءِ ہپوگ۔ پِت ءِ جَن کہ مات نہ اِنت۔ دومی مات۔ پِت ءِ دومی زال۔ ماتو۔ ماتُنگ۔ (2) دائی۔(3) مات ءِ گوْشتن۔ مات ءِ جوانیں تراَن۔

ماتن : (ما۔تَن) (ن گ) سوگ۔ پُرس۔(2) گلگ۔ زنگ زاری۔ **ماتن دارَگ** : (ما۔تن۔دا۔رَگ) (ک گ) پُرس دارَگ۔ پُرسی بُوئگ۔ **ماتن ءِ واجہہ** :(ن گ) مُردگ ءِ نزّیکیں سِیاد یا وارِث کہ فاتحہ ءِ ندیت۔ **ماتنی** :(ما۔تِ۔نی) (ن گ) ماتن والا۔ ہما کہ آئی ءِ کَسے مُرتگ ءُ آہمائی پُرس ءِ نِشتگ۔

ماتنگ : (ما۔تَ۔نگ) بچار : ماتو۔

ماتو :(ما۔تو) ماتَن۔ **ماتُوئی** :(ما۔تُو۔ئی) (ن گ) جِدّ مادری۔ بےمِہری۔ بدواہی۔

مات ہَڈّ :(مات۔ہَڈ۔ڈ) (ن گ) بَڈّ ءِ زِیہار۔ زِیہار۔ سرَین ءِ کرز۔ سرَین ءِ ہَڈّ۔

ماتی: (ما۔تی) (ن گ) مات۔ ماتیں۔ مرَنیں۔(2) اومنی مات۔ اومات۔ امّاں۔(3) گیَپابانی مرَنیں مُرگے۔(4) ہما کہ گوں مات ءِ نِسبت داریت۔ **ماتی پنت** :(ما۔تی۔پَن۔ت) (س گ) (ن گ) مات ءِ پنت ءُ نصیحت۔ مات ءِ داتگیں سوج۔ مات ءِ گوْشتن۔ **ماتی ءُ چُکّی** :(ن گ) زَہگ ءُ ماس۔ بازنزّیکی۔ دوستی یا مِہروانی۔ **ماتی بڑات** :(ما۔تی۔بڑ۔ا۔ت) (ن گ) ہمابڑات کہ پِت ءِ یکّ نہ اِنت بلکن مات ءِ یکّ اِنت۔ مات ءِ چُکّ۔

ماتی پادَگ : (ما۔تی۔پا۔دَگ) (ن گ) مرَنیں پادَگ۔ چہرءِ مَستِریں پادَگ۔

ماتی لَنگک :(ما۔تی۔لَن۔گک) (ن گ) دَست یا پادءِ پنچُّی لَنگک۔ ماتیں موڑدان۔ شَست۔ ڈیب۔ اَجّو۔

ماتینگ : (ما۔تِے۔ نگ) (ن گ) مرَنیں مُرگ۔ نِکینک۔ چُونکیانی مات۔

ماتینگ :(ما۔تِے۔نگ) (ن گ) ہما نِکینکیں مُرگ کہ چرائی دِگہ بازیں چُورکے دَرآرگ بہ بیت۔

ماتیگان :(ما۔تِ۔گان) بچار : ماتِگان۔

ماتیں گوْرباسک :(ما۔تیں۔گوْر۔باس۔ک) (ن گ) چہرءِ بُن ءِ مَستِریں گوْرباسک۔

ماتیں موردان :(ما۔تین۔مور۔دا۔ن) (ن گ) اَجّو۔ ڈِیب۔ شَست۔ ماتی لَنگک۔

ماٹ :(ما۔ٹ) (ن گ) ہما سَل کہ آئی ءِ راچہ لاپ ءِ دیم ءِ تل دینت ءُ کَشّنت۔ **ماٹ کَنگ** :(ماٹ۔کَ۔نگ) (ک گ) مال ءِ یا پس ءِ سَل ءِ جَنگ ءِ بدل ءِ تل دَیگ ءُ کَشّگ۔

ماٹو :(ما۔ٹو) (ن گ) کارءِ یلہ دَیگ یا مُہتل دارَگ۔(2) کپّی۔ ناتمام۔ اَٹنگ۔ ناتوام۔(3) جِنکّانی سَرءِ گوابپے۔ **ماٹو بُوئنگ** :(ما۔ٹو۔بُو۔نگ) (ک گ) کار ءِ نیام ءِ اوشتگ۔ کارءِ تہہ ءِ اَڑاند وَدی بُوئنگ۔ کار ءِ مُہتل بُوئنگ۔ **ماٹو کَنگ** :(ما۔ٹو۔کَ۔نگ) (ک گ) کارءِ کپّی کَنگ۔ کارے ءِ نیام ءِ یلہ کَنگ۔

ماٹی : (ما۔ٹی) (ن گ) چہ آپ ءِ جہلگ ءِ مَستِریں دَرپ۔ مرَنیں آپی جہلگ۔

ماثو : (ما۔سُو) (ن گ) بُن مات۔ لوگ ءِ مَستِریں پیریں زال۔ بنُخ۔ بُنگیج۔ بَلّک۔

ماجُب :(ما۔جُب) (ن گ) پگار۔ ہما زَرّ کہ چہ ماہے یا کَم تریا گیشتِر کار کَنگ ءِ دیم ءِ رسنت۔(2) مُزد۔ کار ءِ مُزد۔(3) سُنگ۔ ملام۔ **ماجُبی** :(ما۔جُ۔بی) (ن گ) پگار گیر۔ مُزّور۔(2) سُنگ۔ ملام۔

ماجڑو : (ما۔جَ۔ڑو) (ن گ) لازم۔مقرر۔اَلّمی۔

ماجُون : (ما۔جُو۔ن) ماجین۔دَرمانے کہ سکّ زَہر تام ءُ تہل اِنت۔ کُچّل ءُ تہل تاہیں نِشہ کنوکیں دَرمانے۔ماجُون۔ زَہریں دَرمان۔گوں بھنگ ءِ شِیرگ ءَ گڑ اِستگیں درمان۔**ماجون خُور :** (ما۔جُون۔خُور) (س گ۔ن گ) ماجُون وار۔ ہما کہ ماجُون وارت۔(2) نِشّہی۔بے سُدّھ۔**ماجُونی :** (ما۔جُو۔نی) (ن گ) ماجون خُوری۔نِشّہی۔بے سُدّھی۔

ماجی : (ما۔جی) (ن گ) زَرتُشتی مُلّاہانی لقب۔

ماجین : (ما۔جی ن) بچار : ماجُون۔

ماچو : (ما۔چو) (ن گ) یلہی ئیں کُچکّ۔بینگ۔بے واجہیں بینگ۔

ماخُول : (ما۔خُو۔ل) (ن گ) شائستگ۔گڑان۔سنگین۔قَرار۔حیادار۔

ماد : (ما۔د) (ن گ) بَر۔ثَمرہ۔ثَمر۔(2) نَریں ساہ دار یا مردین ءِ بَر یا مردی کہ چرائی ءَ چُکّ بندیت۔(3) بستگ جوڑ کنگ ءِ بُن۔

مادَر : (ما۔دَر) (ن گ) مات۔ماس۔اٗاں۔(2) بنیاد۔بیہہ۔

مادَری : (ما۔دَ۔ری) (ن گ) ماتی۔چہ مات ءَ۔چہ مادر ءَ۔(2) ہما کہ گوں مادَر ءَ نسبت داریت۔**مادرزاد :** (ما۔دَر۔زا۔د) (ن گ) پیدائشی۔چہ مات ءِ نِیمگ ءَ۔ہما کہ چہ مات ءِ لاپ ءَ گون اِنت۔**مادَرزہت :** (ما۔دَر۔زہ۔ت) (ن گ) لُوچ۔کین دَر۔ہمائی کہ بدن ءَ پُچّ مہ بیت۔بے پردگ۔لِگڑ۔بے سِتر۔**مادَر ءِ موجُود :** (ن گ) بُن اَزل۔بُنگیج۔شُروعات۔اِبتدا۔

مادَرگھو : (ما۔دَر۔گَ۔ہو) (ن گ) دَرمانے۔روش۔

مادَگ : (ما۔دَگ) (ن گ) ہما کہ نَرینے نہ اِنت۔(2) شِیر دیوکیں گوک۔ڈَگّی۔(3) مادَگیں۔**مادَگو :** (ما۔دَ۔گو) (س گ) لگور۔بگا۔بے ہِمَّت۔کم توان۔نامرد۔**مادَگین :** (ما۔دَ۔گین) (س گ) ہما کہ مادَگ اِنت۔نَر نہ انت۔(2) ہما کہ گوں مادَگ ءَ نِسبَت داریت۔(3) بے کاریں۔

مادَگیں دانیچک : (ما۔دَ۔گیں۔دا۔نی چ۔ک) (ن گ) دانیچک ءِ ذاتے کہ پہ لاپ ءِ رِچگ ءِ دَرمان ءَ کارمرز بیت۔

مادَن : (ما۔دَن) (ن گ) کان۔چیز زَمینی وسیلہ ءُ خزانگ۔(2) مرَزَن۔(3) جوک۔راہ۔دگّ۔(4) مادَگیں اَسپ۔اَسپ۔مایان۔ماذن۔اَپس۔(5) مادیان۔(6) تچک۔راست۔

مادَنیں راہ : (ما۔دَ۔نیں۔را۔ہ) (س گ) مرَزَنیں راہ۔جوکیں راہ۔تلیں راہ۔رَوگ ءُ آہگ ءِ کشک۔

مادہ گیچ : (ما۔دَہ۔گِے۔چ) (ن گ) ہما گُرانڈ کہ چرائی ءِ رائینگ ءُ وہر دیگ ءَ میش مادَگیں گوُرگ کاریت۔

مادہ مُرگ : (ما۔دَہ۔مُر۔گ) (س گ) نکینک۔

مادِیان : (ما۔دِ۔یان) (ن گ) مادَگیں اَپس۔مادَن۔ماذن۔مایان۔(2) مادَگیں حَر۔

ماذِن : (ما۔ذِن) (ن گ) مادن۔مادَگیں اَسپ۔اَسپ۔اَپس۔مادیان۔

مار : (ما۔ر) (ن گ) دَراجیں بے پادیں زَہرناکیں لُولکے کہ پہ لاپ شیف گیپت۔جتا ما۔(2) کلات ءِ چاریں کُنڈانی بُرزیں بُرج یا کُنگُرو۔(3) سِیاہ۔مارگ۔مارِشت۔(4) حساب۔

مارپیچ : (مار۔پے۔چ) (س گ) چو مار ءَ پُرتاب۔پیچ ءُ تاب۔**مار ءِ تچگ :** (ک گ) مار ءِ وَتی بڈّ ءِ ٹِنگر ینگ۔مار ءِ دَراج کشّ دیگ ءُ وَتارا ٹنگر ینگ۔**مار ءِ زہر :** (ن گ) ہمے آپینک یا زواک کہ مار ءِ سَری دَنتانانی سَر بُری آریگّانی پیلک ءَ اِنت کہ چہ آئی ءِ نیشاں ساہ دار ءِ گوشت ءَ پُترَنت۔**مارگر :** (مار۔گر) (ن گ) جوگی۔جان بَند۔ماندَری۔باہی گر۔**مار ءِ نیش :** (ن گ) مار ءِ دوئیں توکی دَنتان۔مار ءِ مزَنیں ءُ جکّیں دَنتان۔**ماری :** (ما۔ری) (ن گ) ہما کہ گوں مار ءَ نِسبَت داریت۔مار ءِ جندءَ۔**ماری ریز گرگ :** (ما۔ری۔ریز۔گِ۔رَگ) (ک گ) مار ءِ وَڑ ءَ پیچ ءُ تاب وَرگ۔

مار : (ما۔ر) (ن گ) حساب۔لیکو۔چارَگ۔

مارا : (ما۔را) (پ گ) مئے جِندءَ۔ما۔

ماراپ : (مار۔آپ) (ن گ) زَہر۔مار ءِ آپ۔

مارپاس :(مار۔پاس)(ن گ) لیٹ جنگ۔لیٹ۔لیٹانک۔پھترغ۔

مارتوس :(مار۔توس)(ن گ) یکّ دَرمانے کہ مارواڑتکین ءِ کارءَ کیت۔دَرمانے کہ زَہراں پالائیت۔(2) نیم بے ہوش۔تُز مارگ۔ایر مِر۔**مارتوس بُونگ** :(مار۔توس۔بُو۔نَگ)(ک گ) نیم بے ہوش بُونگ۔تُسک۔زِکت ءِ رَوَگ۔ہنوش بُونگ۔

مارتول :(مار۔تول)(ن گ) تَشّ۔(2) کُدینہ۔

مارچ :(مار۔چ)(اِنگر)(ن گ) عیسائی سال ءِ سیمی ماہ۔

مارسَر :(مار۔سَر)(س گ) چومار ءِ سَرءَ۔زَہریناک۔**مار سَریں** :(مار۔سَ۔ریں)(س گ) ہما کہ چومار ءِ سَرءَ بہ بیت۔

مارِشت :(ما۔رِش۔ت)(ن گ) مارگ۔سماہ۔سُدّھ۔زانت۔حِسّ۔

مارَگ :(ما۔رَگ)(ک گ) دَست ءَ کسے ءِ یا چیزے ءِ سَرءَ سُبکّ ایر کنگ ءُ میزان ءَ شِتر ینگ ءُ یکّ دیم ءَ کشگ یا کہ ہمے وَڑ ءَ بَرَگ ءُ آرَگ۔(2)(ن گ) یات کنگ۔پچ دیگ۔حِسّ۔شُدّھ ءُ بُدّھ۔گیرآرگ۔سماہ کنگ۔کنٹ ءِ جنگ۔مارِشت۔اَثر۔سماہ۔(3) مَرت ءُ مار۔حساب۔**مارَگی** :(ما۔رَ۔گی) یات کنگی۔لیکگی۔گیرآرگی۔

ماریتگ :(ما۔رِ۔تَگ)(ک گ) مارگ ءِ گوستگال۔(2) یات ءَ اَتکگ۔گیرءَ اَتکگ۔**ماریتگیں** :(ما۔رِ۔تَ۔گیں)(س گ) مارگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) گیرآورتگیں۔یات گیریں۔

مارگرِدن :(مار۔گر۔دِن) دَژاج گردِن۔بارگ گردِن۔

مارگوج :(مار۔گو۔ج)(ن گ) گوج ءِ ذاتے۔

مارگیر :(مار۔گی۔ر)(ن گ) مارگر۔جوگی۔ہما کہ مارگیپت۔

مارگیری :(مار۔گی۔ری)(ن گ) مار ءِ گرگ ءِ کار۔

مارمُوت :(مار۔مُوت)(ن گ) مارمُوتک۔مارمُورک۔ہپُوتگ ذاتیں تَہل تابیں جرّے کہ داروءِ کارءَ کیت۔نَریں ہپُوتگ۔

مارمُوتک :(مار۔مُوت۔ک) بچار : مارمُوت۔

مارمُہرَگ :(مار۔مُہ۔رَگ)(ن گ) مُہرگ ءِ ذاتے کہ گوشنت کہ چہ مار ءِ ٹکّ ءَ دَرکیت۔(2) مار ءِ مدرک۔(3) زَہر کُشیں مُہرگ۔

مارُو :(ما۔رُو)(ن گ) زیمرے ءِ نام اِنت۔

مارُوچہ :(ما۔رُو۔چہ)(ن گ) کولُک۔کسانیں نان۔کول۔

ماری شِیزُرک :(ما۔ری۔شِیز۔رُک) بچار : شیزرُک۔

ماڑ :(ما۔ڑ)(ن گ) کوہ۔پواد۔(2) حَصار۔تبک۔(3) بُرز۔بُرزی۔چیدَگ۔(4) قسم۔تہر۔جتا جتائیں شَے۔چیزانی جتا جتائیں قسم۔

ماڑو :(ما۔ڑُو)(س گ) دوستی ءُ مہر ءِ ٹپّاپے کہ پہ جنکّان ءَ گوشنت۔(2) نازکنوک۔(3)(ن گ) امّاں۔مات۔

ماڑی :(ما۔ڑی)(ن گ) ہما لوگ یا بان کہ آئی ءِ دو یا گیشتر تبک بہ بنت۔(2) ہما کلات یا لوگ کہ بُرزءَ ماڑۓ بستگ۔لوگانی بُرزی منزل۔کوٹ۔بادگیر۔

مازگ :(ماز۔گ)(ن گ) دَرمانے کہ گردانت چو پوپل ءِ بلے سبز ءُ گُک داراِنت۔

مازَگ :(ما۔زَگ)(ن گ) ریک ءِ بُرزیں بُٹّ۔(2) چہ پیشّ ءِ پال جنگ۔ماسگ۔پال۔فال۔شگُون۔(3) مازہ۔

مازَو :(ما۔زَو) بچار: مازہ۔

مازُو :(ما۔زُو)(ن گ) لوگ ءِ آپ شانیں نوک۔ترناوَگ۔پرنالگ۔نوک۔

مازَہ :(ما۔زَہ)(ن گ) سَرءِ مجگ۔مغز۔مازگ۔(2) ہوش۔فہم۔زانت۔

ماس :(ما۔س) مات۔**ماس بڑاس** :(ماس۔بڑا۔س)(ن گ) چہ مات ءِ نیمگ ءَ بڑات۔**ماسی** :(ما۔سی)(ن گ) مات ءِ گوہار۔ترُو۔(2) پیریں زال۔نیاڑی۔زالبول۔(3) بلّک۔

ماستین :(ماس۔تِے۔ن)(ب گ) دِرِیگتیں۔

ماسَگ : (ما۔سَگ)(ن گ) ہفت ٹال پیشّ ءِ بندگ ءُ شرک ءُ پال کنگ۔ مازگ۔ پال۔ فال۔ شگُون۔ **ماسَگ بندگ** : (ما۔سَگ۔بَن۔دَگ) چہ پیشّ ءَ پال جنگ۔

ماسَل :(ما۔سَل)(ن گ) پیرہ دار۔ بیرہ دیوک۔

ماسولک :(ما۔سول۔ک)(ن گ) ہما تلُک کہ آیانی سَرءَ پہ چہر بندیک پتا تگ کہ ہمیشی ءَ کران ءِ تہہ ءَ گنَنت ءُ جولا ہِگ گُدءِ اوتا گاں گوْپیت۔(2) پتّگیں ناڑ رکیں دَڑ چکے۔

ماسِیت :(ما۔سی۔یت)(ن گ) پِری پری۔ زَنگ۔ زنگ زاری۔ گلگ مَندی۔(2) گلگ۔

ماش :(ما۔ش)(ن گ) عقل۔ فہم۔ دانش۔ زانت۔ بُود ءُ برکت۔(2) گزادگ ءُ وَرگی دَہلے کہ رَنگ ءَ سِیاہ بڑمش ءُ دانگ ءَ گردءُ کسان اَنت۔ **ماش ءُ کنگ** :(ن گ) رِیشّ یا سَرءِ مِیدّانی تاک کپگ۔ مِیدانی تہہ ءَ اِسپیتیں مِیدّ دَرآ ہگ۔(2) ماش ءُ کنگ ءِ ہَواری۔ **ماشینک** :(ما۔شین۔ک)(ن گ) ڈلیتگیں ماش ءِ ناڑشت۔

ماشت : (ماش۔ت) (ن گ) کوہ بُن۔ ڈل پاد۔

ماشکیلی :(ماش۔کی۔لی)(ن گ) زَردءُ سُہر ہَواریں مچّے۔

ماشو : (ما۔شو) (ن گ) آپی مُرگے۔(2) کسانیں یَکّدار۔ (3) وَشّیں کَرگ ءِ بَردانکہ گوْانیگ نہ اِنت۔(4) نِکینک۔

ماشوَغ : (ما۔شَ۔وَغ)(ک گ) لِگگ۔ ماں آہگ۔

ماشولک :(ما۔شول۔ک)(ن گ) سُوچِن ءِ لگّگ یا لُو لُکے ءِ وَرگ ءِ نشان۔

ماشہ :(ما۔شَہ)(ن گ) تُوپّک ءِ دَرمان ءَ کیلے۔(2) ہما ٹُپنک کہ آگوں زَدءِ گون جنگ ءَ جکسیت ءُ آس بارت۔

ماشی نِکول :(ما۔شی۔نِ۔کول)(ن گ) بالی مُرگے۔

ماک :(ما۔ک)(ن گ) دَہلے کہ چہ ماش ءَ مستر ءُ دَراج تر اِنت۔(2) مَکسکے کہ مال ءُ اولاک ءَ سہڑگ ءَ نئیلیت۔(3) مِیدانی بندگ ءِ سہتے۔

ماکِیان : (ما۔کِ۔یان)(ن گ) نِکینک۔

ماکیلی : (ما۔کے۔لی)(ن گ) زَرد کُلونٹیں مچّے۔

ماگو : (ما۔گو) بچار : ماہ گر۔

مال :(ما۔ل)(ن گ) زَرّ۔ پَس ءُ گوک۔ مال ءُ مڈّی۔ مال ءُ ملکت۔ دولت۔ جائیداد۔ خزانہ۔ دُنیا۔ سیم۔ گنج۔ متاع۔ میراث۔ میش ءُ برّ۔ رَمگ۔ گورُم۔ دَلوت۔ اولاک۔ **مال ءِ ایردیگ** : مال ءِ ماں بُوجیگ یادِگہ دَریائی اولاک ءِ گنڈءِ جہلا دکنگ ءُ مان کنگ۔(2) مال ءِ چہ کوہ یا بُرزیں جاہے ءَ یکّ پارگی جہل ءَ آہگ۔(3) مال ءِ ہوری ءَ ڈگارے ءِ مان شانگ۔ **مال ءِ بُن** : (ن گ) اَصل مال۔ بُنمال۔

مال ءِ بندگ : بیپار۔ مال ءِ خرید کنگ۔ باپار۔ مال ءِ بہا زُورگ۔

مال ءِ ترّینگ : دِگرے ءِ مال ءِ پہ وَت ترّینگ ءُ وَتی کنگ۔(2) پس ءُ دَلوت ءِ چارینگ۔(3) مال ءِ دوار جاہ ءَ آرگ ءِ ہا ترءِ ترّینگ۔

مال ءِ جڑ کنگ : مال یا اولاک ءِ ہڑ کنگ۔ تڑاس کنگ۔ **مال ءِ سَر گوْزگ**: چہ مال ءِ دِل یکیم بُوہگ۔ زَرّ ءُ مال ءِ پَرواہ نہ دارگ۔ **مال ءُ مَت** : بچار : مال ءُ متاع۔ **مال ءُ مَتاع** :(ن گ) مال ءُ مڈّی۔ زَرّ ءُ مال۔ مال ءُ مت۔(2) قُدر۔ اَرزش۔(3) بُن ءُ بیہہ۔ اَصل ءُ نَسل۔ **مال ءُ مڈّی**:(ن گ) رِزق ءُ روزی۔ زَرّ ءُ مال۔ مال۔ مڈّی۔ مِلکت۔ مِلکیّت۔ ہستی۔ **مال ءِ ہُول** :(س گ) بے واجہیں مال۔(2) ہما مال کہ ہر کَس ءَ ببارت۔ لُٹّ ءُ پُلّ۔ ہُول ءِ مال۔

مالاپ : (مال۔آپ)(ن گ) چاتے یا گوْرمے ءِ نزّیک ءَ یکّ مچّی بُنڈے یا دارے کوا ہگ گنَنت ءُ پہ مال ءُ دَلوتان آپ ءَ مان گنَنت۔

مالار :(ما۔لار)(ن گ) شوْانگ۔ گووال۔ جَت۔ راپچی۔(2) بلوچستان ءِ آواران ءِ ضِلّو ءِ میتگ ءُ دَمگے ءِ نام اِنت۔

مال پَشّانک :(مال۔پَش۔شان۔ک) (ن گ) پاسیچہ۔ پاسیچرہ۔ مال ءُ دَلوت ءِ ناڈُراہی۔

مال چارینی : (مال۔چا۔ری۔نی) (ن گ) دَلوت ءُ رَمگ ءِ پانگ پائی ءُ چارینگ۔

مالِد :(ما۔لِد) (ن گ) دِیرگ۔ڈُہل ءِ یکّ قسمے۔(2) مالِد ءِ ہمراہی ءِ جتگیں صوت یا توسیپی شِعر۔کسر۔**مالِدی** :(ما۔لِ۔دی) (ن گ) مالِد جنوک۔مالِد ءِ ڈُہل جنوک یا صوت گشوک۔

مال دار :(مال۔دا۔ر) (ن گ) (س گ) زَرّ دار۔ہما کہ آئی ءِ زَرّ ءُ مال اَست۔سیریں مَردُم۔ہما کہ آئی ءِ رَمگ ءُ گورُم اَست۔بھا گیہ۔دنیا دار۔دَلوَت ءِ حُدا ابند۔جیدا وَر۔دولت مَند۔رَمگ دار۔غَنِہہ۔گنج دار۔ منگیم۔ہزگار۔**مال داری** :(مال۔دا۔ری) (ن گ) مال واجہی۔ہَستی۔ہزگاری۔دولت مَندی۔(2) پہوالی۔شِپانکی۔**مال داریں** :(مال۔دا۔ریں) (س گ) زَرّ داریں۔آبادیں۔ہزگاریں۔سیریں۔گنج داریں۔(2) مال ءُ دلوت ءِ واہند۔وت سری۔

مال دوست :(مال۔دوس۔ت) (س گ) بخیل۔مُرّ۔حارص۔لالچی۔(2) ہما کہ مال ءُ دَلوَت ئے دوست بیت۔**مال دوستی** :(مال۔دوس۔تی) (ن گ) لالچی۔بخیلی۔(2) مال ءُ دَلوَت ءِ دوستی۔**مال دوستیں** :(مال۔دوس۔تے۔ن) (س گ) ہما کہ مال ئے دوست بیت۔

مالِستنگ :(ما۔لِس۔تنگ) (ن گ) شکر ءُ روگن ہَواریں نان۔شِیر کنیں نَگن۔

مالِش :(ما۔لِش) بچار : مالِشت۔

مالِشت :(ما۔لِش۔ت) (د) (ن گ) مُشگ۔موش۔مالِش۔مالگ۔لگا شگ۔گوں ٹیل ءِ لتا رَگ۔

مالِک :(ما۔لِک) (ن گ) واجہہ۔بوتار۔مَستِر۔واہُند۔وازدار۔صاحب۔حُدابند۔(2) حُدا۔حاوَند۔پَروَردِگار۔**مالِکی** :(ما۔لِ۔کی) بوجی یا آپی گراب ءِ ہماجا گہہ کہ ناحدا نِندیت۔

مالگ :(ما۔لگ) (ن گ) لنگار کُرتگیں زَمین ءِ آوار کنگ ءِ آزباب۔بِشکر زگ۔(2) ڈگار ءِ ہم لسُون کنگ۔(3) (ک گ) مُشگ۔یکّ چیزے ءِ گوں دومی ءِ ڈسّکینگ ءُ آئی ءِ دَزاجی ءِ بَرَگ ءِ آرگ۔(4) مَزنیں دارے کہ لنگار ءِ پداں ہَوار کنگ ءِ ہاترءِ کارمرز بیت۔مرز۔مالہا۔مرزن۔پلّانی مَرزگ۔گوزَن۔مرزگ۔(5) مالِش کنگ۔رَجگ۔مُشگ۔لوجگ۔لیگوَاش۔مالِشت۔موش۔چرپ کنگ۔لگاشگ۔**مالگی** :(ما۔لَ۔گی) (ن گ) مالگ ءِ آوَ کی بزاں مالگ ءِ کار کنگی انت۔

مالیتنگ :(ما۔لِ۔تنگ) (ک گ) مالگ ءِ گوستگاں۔(2) مُشتگ۔لیگوَاشتگ۔ لگاشتگ۔چرپ کُتگ۔پرکُتگ۔**مالیتگیں** :(ما۔لِ۔تَ۔گیں) (س گ) مالگ ءِ دیریں گوستگاں بزاں مالگ ءِ کار بوتگ۔(2) لگاشتگیں۔لوجیتگیں۔مُشتگیں۔چرپ کُتگیں۔(3) ہما کہ مالیتگ۔

مالُم :(ما۔لُم) (ن گ) ہما مَردُم کہ بوجیگ ءِ ناحُدا ءِ راہ دَربری ءَ کنت۔دَریائی کارءَ بلد۔

مال مَست :(مال۔مَس۔ت) (س گ) بے پَرواہ۔بےلحاظ۔(2) زَرّ ءُ مال ءِ ہستی ءِ سَبب ءَ کس ءِ مان نیارگ ءُ کمارنہ کنگ۔**مال مَستی** :(مال۔مَس۔تی) (ن گ) بے پرواہی۔بےلہازی۔(2) ہزگاری ءُ مال داری ءِ سبب ءَ کس ءَ مان نیارگ۔

مالُو :(ما۔لُو) (ن گ) مَلّ گروک۔پہلوان۔زورمَند۔

مالو :(ما۔لو) (ن گ) مالانی واڑ۔(2) گندیمیں دان ءِ قسمے۔

مال وار :(مال۔وا۔ر) (لبّ وار)۔(2) دگرے مال ءِ وَروک۔حقّ زُور۔ظالم۔**مال واری** :(مال۔وا۔ری) (ن گ) دِگرءِ مال ءِ چیر جنگ ءُ بَرَگ۔(2) نہ تُرس۔ظالمی۔حقّ زُوری۔**مال واریں** :(مال۔وا۔ریں) (س گ) ظالمیں۔حقّ زُوریں۔(2) دگرے مال ءِ پُلوک ءُ بَروک۔

مال وَر :(مال۔وَر) (س گ) مال وَروک۔مال وار۔دِگرءِ مال ءِ وَتی کنگ۔بدّ زُوَروک۔(2) ظالم۔بے ایمان۔

مالہا :(ما۔لَ۔ہا) (ن گ) ڈگار برابر کنگ ءِ سندرے۔لنگار ءَ رَند پوڑانی بوریتگ ءُ زمین ءِ نرم کنگ ءِ ہاترءِ گزانیں دارے کہ زَمین ءِ سَر ءَ ئے تڑینت۔مالگ۔کائیگرانی پدءَ بندوکیں دار کہ ڈگار ءَ مالیت ءُ ہم لسُون کنت۔

مالہہ :(ما۔لہہ) بچار :مالہا۔

مالی :(ما۔لی) (ن گ) مال ءُ دَلوت ءِ سَرءِ سُنگ۔(2) ہما چِراگ جاہ کہ پہ کراہ ءُ ورگ بیت۔ **مالی بُوتگ** : (ما۔لی۔بُو۔تگ) سَرکارءِ مال ءُ دَلوتانی سَرءِ سُنگ ءِ گِرَگ۔

ماما : (ما۔ما) (ن گ) ناکو۔مات ءِ برات۔

ماما اِیسیٔ :(ما۔ما۔اِیس۔سَ۔یٔ) (ن گ) سُہروئیں دان ءِ قسمے۔

مامانگ :(ما۔ما۔نگ) (س گ) کمّیں مُہتل۔کمّیں دارگ۔جلّ ءُ مہ جلّ۔دارءُ مدار۔ہجکّہ۔چکّو۔(2) دَست گٹّ۔(3) دو دِلگ۔

مامانگ بُوتگ :(ما۔ما۔نگ۔بُو۔تگ) (ک گ) مُہتل بُوتگ۔کمّیں دارگ۔ ماما نگی۔(2) چار ءُ بیچّار۔دو دِلگ بُوتگ۔

مامانگی :(ما۔ما۔نَ۔گی) (ن گ) مُہتلی۔ماما نگ بُوتگ۔جلّ ءُ مجلّ بُوتگ۔ماما نگو۔دودِلگی۔

مامانگو : (ما۔ما۔نَ۔گو) بچار : ماما نگی۔

مامَس : (ما۔مَس) (ن گ) شیلانچ۔

مامے : (ما۔مے) (ن گ) مات۔(2) بلّگ۔

مان : (ما۔ن) (ن گ) کارلاگانی نیام ءَ کیت ءُ کارے وار وار بُوتگ ءِ مَعنا ءَ دنت۔چوشکہ پدماں پد۔لگتّ ماں لگتّ۔تِلکاں گوزی لیب ءَ چہ کل سُرک ءِ یک دومگّے ءَ کشکے ءَ رندءَ بُنگیج کننت ءُ دُور دُور ءَ مان تَرّینت ءُ پدا کل سُرک ءِ دومی دُومگّ ءَ کارنت ءُ ہوارءَ کننت۔اے کِشک ءِ تہہ ءَ ''مان'' گوشنت۔(2) تہہ ءَ۔اندر۔تہہ ءَ۔ہوار۔آڑ۔ہما کہ مان اِنت۔(3) ہما کہ مانیت۔(4) (ف گ) مانگ ءِ فرماں گال: بہ مان۔(5) ہیل۔اُمیت۔عِزّت۔شان۔تام۔شرف۔(6) رنگ ءُ دُروشم۔براہ۔(7) جاگہہ۔دڑپ۔(8) اندرءَ۔تہہ ءَ۔توک ءَ۔بہ۔ **مان بُوتگ** :(مان۔بُو۔تگ) (ک گ) تہہ ءَ بُوتگ۔اندرءَ بُوتگ۔توک ءَ آہگ۔

مان آرگ :(مان۔آ۔رگ) (ک گ) گیش بُوتگ۔(2) مَنّگ۔وَدّگ۔چہ توراِتگیں وزن یا کچّ ءَ گیش بُوتگ۔ڈُکّینگ۔نشان ءَ لگّگ۔ **مان آرگی** :(مان۔آ۔رَ۔گی) (ن گ) مَنّگی۔(2) گیش بُوتگی۔

مان آؤرد : (مان۔آ۔وُر۔د) (س گ) چہ توریا کچّ ءَ زیادہی۔چہ کچّ ءَ گیشین مال۔چہ تورءَ زیادہیں دان۔مال ءُ اَزباب۔(2) ہما کہ چاچاءُ بتل ءِ مَعنا ءَ بوجگ ءَ بلد اِنت۔مَعنا زانت۔

مان آہگ : (مان۔آ۔ہگ) (ک گ) دوست بُوتگ۔وَش آہگ۔سیب آہگ۔(2) نام ءُ تَواردرآرگ۔چیزے ءِ آشکار بُوتگ۔(3) کنّارغ۔لگّگ۔گوں کسے ءَ دپ جنگی کنگ۔شت کنگ۔حوالہ بُوتگ۔(4) ڈیکّ وَرگ۔پہ جنگ ءَ دیم پہ دیم بُوتگ۔اَڑگ۔ڈیکّ وَت ماں وَت ءَ اَڑگ۔(5) پہ کارے ءُ روزگارے ءَ لگّگ۔

مانا : (ما۔نا) (ن گ) عزت۔شرف۔مَرَن مردی۔(2) مَعنا۔مَطلب۔

مان اَڑگ : (مان۔اَ۔ڑگ) (ک گ) گوں چیزے ءَ اَڑگ۔مان گیشّگ۔ترگزگ۔(2) مُشکُل ءُ جنجال ءَ کپگ۔دام ءَ چمّگ ءَ کپگ۔ **مان اَڑگی** : (مان۔اَ۔ڑَ۔گی) (ن گ) مان اَڑگ ءَ آؤکی۔مان گیشّگی۔ترگزگی۔ویل ءُ جنجالے ءَ کپگی۔ **مان اَڑینتگ** : (مان۔اَ۔ڑین۔تگ) (ک گ) مان اَڑینگ ءِ گوستگال بزاں مان اَڑینگ ءِ کار بُوتگ۔ **مان اَڑینتگیں** : (مان۔اَ۔ڑین۔تَ۔گیں) (س گ) مان اَڑینگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ مان اَڑینگ بُوتگ۔

مان اَڑینگ :(مان۔اَ۔ڑے۔نگ) (ک گ) مان گیشّینگ۔اَڑینگ۔جنجال ءِ پرّینگ۔ **مان اَڑینگی** :(مان۔اَ۔ڑے۔نَ۔گی) مان اَڑگ ءِ آؤکی۔(2) جنجال ءِ پرّینگی۔مان گیشّینگی۔

ماناس :(ما۔ناس) (ف گ) مانا سگ ءِ فرماں گال: بہ ماناس۔

ماناسگ :(ما۔نا۔سگ) (ک گ) بُوجیگ یادِگہ دَریائی اولاکے ءَ مان بُوتگ۔بُوجیگ ءِ تہہ ءَ رَوگ۔بُوجیگ ءِ سرکپگ۔کاسگ۔

مان بُرگ :(مان۔بُر۔رگ) (ک گ) دیم ءَ دارگ ءُ جنگ ءِ چگل دیگ۔چیزے ءِ دَستانی زورءَ دوُر دیگ۔چگل کنگ۔(2) دُروگ ءِ زبّرگ۔

مان بست : (مان ـ بَس ـ ت) (ک گ) مان بَندگ ءِ گوْ ستگال بِزاں آئی یا آہاں ماں بَندگ ءِ کار کُت ـ (2) مان بَندگ ءِ کارءِ جند ـ

مان بند : (مان ـ بَن ـ د) (س گ) دیم پہ دیم ـ حبر دیگ ـ لَٹّ جنگ ـ **ماں بَندگ** : (مان ـ بَن ـ دَگ) (ک گ) گوں تُرْ ندی ءِ حبر دیگ ـ گوں چیز ے ءِ جنگ ـ گوں ہٓکلاں ماں بندگ ـ گوں لٹّاں یا گوں شہماتاں جنگ ـ بیرَ گ ـ زَبرّاں بندگ ـ زیراں کنگ ـ (2) چیز ے گوں دِ کہ چیز ے ءَ پتّا ہگ ـ (3) نادُزْ ا ہیں جُکّ ءَ دَرمان پر کنگ ءُ آئی سینگ ءَ گوں پیچّ ءِ پتّا ہگ ءُ بندگ ـ جُکّ ءِ گوں دَرمان ءَ مان بندگ ـ **مان بند کنگ** : (مان ـ بَن ـ د ـ کَ ـ نگ) کارءِ بنا کنگ ـ (2) جنگ ـ (3) پیہاردیگ ـ کسے ءِ رانءَ وَشّیں حبر گوْشگ ـ

مان ترّ : (مان ـ تَر ـ ر) (ن گ) چوٹ ـ ناراستیں راہ ءُ جاگہہ ـ (2) کوہ یا چیز ے ءِ چہ پُشتی نیمگ ءِ پرترّ گ ـ ماں گرد ـ وَلّہ ـ **ماں ترّ کنگ** : (ماں ـ تَر ـ ر ـ کَ ـ نگ) (ک گ) کسے ءِ دیم ءَ ترّ گ ءُ راہ ءِ بندگ ـ ہر نیمگ ءَ راہ ءِ بندگ ـ چپّ ءُ چاگرد کنگ ـ **مان ترّیں** : (مان ـ تَر ـ رین) (س گ) دزاجیں ـ چپ ءُ چوٹیں ـ ناراستیں ـ

مانپوش : (مان ـ پوش) (ن گ) پوشاک ءِ پوشگ ـ پالوش ـ پیٹر ـ تزام ـ (2) ہما گُد کہ مانپوشگ بیت ـ

مان پوشیتگ : (مان ـ پو ـ شِ ـ تگ) مان پوشگ ءِ گوْ ستگال ـ اندیم کُتگ ـ **مان پوشیتگیں** : (مان ـ پو ـ شِ ـ تَ ـ گیں) (س گ) مانپوشگ ءِ دیریں گوْ ستگال ـ (2) اندیم کُتگیں ـ سترکُتگیں ـ پوشیتگیں ـ پیڑ اِتگیں ـ (3) ہما کہ پوشیتگ ـ

مان ترّگ : (مان ـ تَر ـ رَگ) (ک گ) راہ ءِ تاب دیگ ءُ دِ کہ جاگہے ءِ رَوگ ءُ رَندءَ وَتی منزل ءَ رَوگ ـ (2) راہ ءِ بندگ ـ (3) جاگہے ءِ پہ ادارکی جلّگ یا مُہتل بُونگ ـ (4) راہ ءِ تاب دیگ ـ چہ اَصل جاگہہ ءَ کمّو دِ کہ نیمگ ءَ رَوگ ـ مان چکرّگ ـ **مان ترّگی** : (مان ـ تَر ـ رَ ـ گی) (ن گ) مان ترّگ ءِ آوَ کی بِزاں مان ترّگ ءِ کارکنگی انت ـ

مانپوشگ : (مان ـ پو ـ شَگ) (ک گ) ڈَبگ ـ گوں چادِر یا شال ءِ وَت ءَ انچوش پتّا ہگ ءُ پوشگ کہ بدن گِندگ مہ بیت ـ سترکنگ ـ اَندیم کنگ ـ (2) سَرءَ کنگ ـ گُدء یا چادِر ءِ بڈّ ءَ کنگ ـ پالوشگ ـ پُچگ ـ پوشگ ـ تزمگ ـ تُزم کنگ ـ تزامگ ـ تزام بُونگ ـ پیڑا ہگ ـ پیڑ دیگ ـ **مان پوشگی** : (مان ـ پو ـ شَ ـ گی) (ن گ) مانپوشگ ءِ آوَ کی بِزاں مان پوشگ ءِ کارکنگی انت یا بُونگی انت ـ

مان ترّینتگ : (مان ـ تَر ـ رین ـ تگ) مان ترّینگ ءِ گوْ ستگال ـ **مان ترّینتگیں** : (مان ـ تَر ـ رین ـ تَ ـ گیں) (ن گ) مان ترّینگ ءِ دیریں گوْ ستگال ـ (2) ہما کہ مان ترّینگ بُوتگ ـ

مان ترّینگ : (مان ـ تَر ـ رے ـ نگ) (ک گ) ساد یا دِ کہ اَنچیں چیز ے ءِ دِ کہ چیز ے ءِ پُشت ءَ ترّینگ ءُ پتّا ہگ ـ (2) مرُدمے یا اولاکے ءِ سَرءَ مان ترّگ ءُ آئی ءِ گٹّ کنگ ـ چپّ ءُ چاگرد کنگ ـ گٹّ کنگ ـ (3) دِگرے ءِ مال ءَ پہ وَتی نیمگ ءَ ترّینگ ءُ برگ ـ وَتی کنگ ـ (4) مال یا رَمگ ءِ یکّ جاہ کنگ ءُ بیرہ دیگ ـ **مان ترّینگی** : (مان ـ تَر ـ رے ـ نَ ـ گی) (ن گ) مان ترّینگ ءِ آوَ کی بِزاں مان ترّینگ ءِ کارکنگی انت ـ

مانجا : (مان ـ جا) (ن گ) گَھیڑ ـ لیزگ ـ چپچل ـ (2) گپّ ءِ تہہ ءَ دَوَر کنوک ءُ بے سَریں گپّ جنوک ـ جاہلی کنوک ـ (2) تون گوْاپ ـ **مانجائی** : (مان ـ جا ـ ئی) (ن گ) چپچلی ـ لیزگی ـ سُبکّی ـ ناسرپدی ـ دَپ دڑی ـ (2) تون گوْاپی ـ **مانجائی کنگ** : (مان ـ جا ـ ئی ـ کَ ـ نگ) (ک گ) جاہلی کنگ ـ اَنچائیں گپّ کنگ ـ دَپ دَڑی کنگ ـ **مانجائیں** : (مان ـ جا ـ ئیں) (س گ) ناسرپدیں ـ سُبکّیں ـ دپ دڑیں ـ چپچلیں ـ لیزگیں ـ

مان جتگ : (مان ـ جَ ـ تگ) مان جنگ ءِ گوْ ستگال ـ (2) اڑینتگ ـ جکّ کُتگ ـ **مان جتگیں** : (مان ـ جَ ـ تَ ـ گیں) (س گ) مان جنگ ءِ گوْ ستگال ـ (2) اڑینتگیں ـ جکّ کُتگیں ـ

مان جنگ : (مان ـ جَ ـ نگ) (ک گ) چیز ے ءِ توک ءَ جکّ کنگ ـ تہہ ءَ اڑینگ ـ ٹنگگ ـ چیز ے ءَ ماں دِ کہ چیز ے پُتر ینگ ءُ

اَڑینگ۔(2) پِرجَنگ۔نگن ءِماں نارُشتاں جنگ۔**مان جَنگی** :(مان۔جَ۔نَ۔گی)(ن گ) مان جَنگ ءِ آوَ کی بِزاں اَڑینگ یا جَکّ دیگ ءِکاربُوتگی انت یا بیت۔

مان چِتنگ : (مان۔چِ۔تنگ)(ک گ) مان چِنگ ءِ گوْستگال بِزاں مان چِنگ ءِ کاربُوتگ۔**مان چِتگیں** :(مان۔چِ۔تَ۔گیں)(س گ) مان چِنگ ءِ دیریں گوْستگال بِزاں مان چِنگ ءِ کاربُوتگ۔(2) ہما کہ مان چِتنگ۔

مان چِنگ : (مان۔چِ۔نگ)(ک گ) پہ زورءُ کائی جا گہہ دیگ۔ گیجگ ءُ مان کنگ۔ پُر کنگ۔ دَپ ماں دَپ کنگ۔ بجّ دیگ۔**مان چِنگی** :(مان۔چِ۔نَ۔گی)(ن گ) مان جَنگ ءِ آوَ کی۔ (2) مان گیجگی۔ پُرکنگی۔ دپ ماں دپ کنگی۔

مانچِغ : (مان۔چِغ)(ن گ) گنوک۔ بے وَت۔ بودلا۔ (2) جوگی۔

مان چِکرّگ :(مان۔چِ۔کر۔رَگ) مان تَرّگ۔**مان چِکرّگی**: (مان۔چِ۔کر۔رَ۔گی) مان چِکرّگ ءِ آوَ کی۔

ماندا :(مان۔دا)(ن گ) باڑا۔ وڑّتی۔ مُونجا۔ وسواس۔ دِل گرْاں۔ ناتب۔(2) آتگگیں۔

مان داتنگ :(مان۔دا۔تنگ)(ک گ) مان دیگ ءِ گوْستگال بِزاں مان دیگ ءِ کاربُوتگ۔**مان داتگیں** :(مان۔دا۔تَ۔گیں)(س گ) مان دیگ ءِ دیریں گوْستگال۔(2) ہما کہ مان داتگ۔

مان دارَگ : (مان۔دا۔رَگ)(ک گ) بُن دیگ۔ آس دیگ۔ روک کنگ۔ آس بالگ۔ آس جَنگ۔ سوچگ۔ (2) تاوان دیگ۔**مان دارَگی** :(مان۔دا۔رَ۔گی)(ن گ) مان دارَگ ءِ آوَ کی بِزاں مان دارَگ ءِ کارکنگی انت۔(2) بُن دیگی۔ آس دارَگی۔ سوچگی۔(3) تاوان دیگی۔

مان داشتنگ :(مان۔داش۔تنگ)(ک گ) مان دارَگ ءِ گوْستگال بِزاں مان دارَگ ءِ کاربُوتگ۔ (2) آس بُوتگ۔ بُن داتگ۔ سوتگگ۔(3) تاوان داتگ۔**مان داشتگیں** :(مان۔داش۔تَ۔گیں)(س گ) مان دارَگ ءِ دیریں گوْستگال۔(2) ہما کہ مان دارَگ بُوتگ۔(3) تاوان داتگیں۔ سوتگگیں۔ بُن داتگیں۔ آس داتگیں۔ ویرندان کُتگیں۔

ماندَری : (مان۔دَ۔ری)(ن گ) مارگروک۔ جوگی۔ مارگر۔ (2) ہما کہ مارءِ دم ءِ زانت۔(3) بازار۔ نیادی۔

مانداڑی :(مان۔دا۔ڑی)(ن گ) شیرمَنتگ ءِ دَرپ۔ چانڑی۔

ماندَگ :(مان۔دَگ)(ن گ) گنذرمَند۔(2) دم بروک۔ ژَند۔ دم بُردَگ۔ مَنتگ۔ مُہتَل۔ جلّگ۔ جنجال۔**ماندَگ بُوتگ** :(مان۔دَگ۔بُو۔تگ)(ک گ) دم بُردَگ۔ ژَندءُ ژُول بُوتگ۔(2) غمگین بُوتگ۔ دل گرْان بُوتگ۔(3) گنذرمند بُوتگ۔(4) جنجال بُوتگ۔**ماندَگ کنگ** :(مان۔دَگ۔کَ۔نگ)(ک گ) مہتل کنگ۔ جلّگ۔ دارَگ۔(2) چے حبَر یا حال ءِ گوْنڈی ءِ بیان کنگ۔(3) دوڈپائی۔

ماندَہ : (مان۔دَہ) بچار : ماندَگ۔

مان دیگ :(مان۔دی۔یگ)(ک گ) نشتگیں مَرد مانی تہہ ءِ آہگ۔(2) کسے ءِ گپّ ءِ تہہ ءِ دوْر کنگ۔(3) کِشار ءِ تہہ ءِ رَوگ۔ (4) آپ ءِ تہہ ءِ رَوگ یا گوْزَگ۔ آپ ءِ مان دیگ۔(4) چِپّڑ جَنگ۔ پَچّ جنگ۔ پَچّ۔ دوچگ۔ پیوَند کنگ۔ جوڑینگ۔ گُشادگ۔ اَگڑی جَنگ۔(3) پُتّرینگ۔**مان دِیگی** :(مان۔دِ۔یا۔گی)(ن گ) مان دیگ ءِ آوَ کی بِزاں مان دیگ ءِ کارکنگی انت۔

مانڈَلی :(مان۔ڈَ۔لی)(ن گ) پَرچِنڈی۔ ہما تہتگ کہ دیوال ءِ دیم ءِ دَژاجی ءِ جَنگ بیت ءُ سامان ایر کنگ بنت۔ رَف۔ دَژمدان۔

مانڑی :(مان۔ڑی)(ن گ) دان ءِ کیلے۔ دوکُڑوہ۔ کاسَگ ءِ نیم۔

مان رِتلگ : (مان۔رِت۔لگ) (ک گ) مان رِچگ ءِ گوْستگال بِزاں مان رِچگ ءِ کاربُوتگ۔**مان رِتلگیں** : (مان۔رِت۔کَ۔گیں)(س گ) ہما کہ ماں رِتلگ یا مان رِچگی انت۔

مان رِچگ :(مان۔رِ۔چگ)(ک گ) ہورتور بُوتگ۔ تالان بُوتگ۔(2) رُمب ءِ آہگ۔ یکّ پارَگی آہگ۔ یکّ پارَگی ءِ پُترَگ۔

ایر رِچَک ۔(3) اَلگار کنگ ۔ ہلمہ کنگ ۔ پرّ رِچَک ۔ دِڑچ کنگ ۔
مان رِچ ءُ کا بُوتگ : مہلوک ءِ چہ ہر نیمگ ءَ چُہ بُوتگ ۔ یکّ پار گی آہگ ۔ ایر رِچَک ۔ **مان رِچِگی :**(مان ۔ رِ ۔ چَ ۔ گی)(ن گ) مان رِچَک ءِ آوَ کی بِزاں مان رِچَک ءِ کار بُوتگی انت یا اِندءُ نا اِندءَ بیت ۔
مان روپ :(مان ۔ رو ۔ پ)(س گ) ہما کس کہ ہر چیزے ءَ یا کہ کارے ءَ پہ گنو کی کُلائیش بیت ۔(2) روپوک ءُ بروک ۔ روپگ ءُ یکّ جاہ کنوک ۔(3) وَرگ ءُ لاپ ءَ کنگ ۔ **مان روپگ :**(مان ۔ رو ۔ پگ)(ک گ) یکّ پار گی ءَ بَرگ ۔ چٹ صاف کنگ ۔(2) چیزے ءَ تیوگی ءَ وَرگ ۔
مان ریچ :(مان ۔ رے ۔ چ)(س گ)(ف گ) ہیر تیں یا آپیں چیز انی دَرپے ءَ مان کنگ ۔(2)(ن گ) ہما کسانیں دار کہ پہ پَلّ ءَ جتگیں کلّا نی توک ءَ مان کنگ بنت ۔
مان ریتگگ :(مان ۔ ریت ۔ گگ) مان ریچگ ءِ گوستگال ۔(2) مان ریچگ ءِ کار بُوتگ ۔ **مان ریتگگیں :**(مان ۔ ریت ۔ ک ۔ گیں)(س گ) ہما کہ مان ریچگ بُوتگ انت ۔(2) مان ریچگ ءِ دیریں گوستگال ۔
مان ریچگ :(مان ۔ رے ۔ چَگ)(ک گ) آپ یا دِگہ چیزے ءِ دَرپے ءَ مان کنگ ۔ یکّ چیزے ءِ تہہ ءَ آپیں چیزے ایر ریچگ ۔(2) کسے ءَ پہ زور چیزے ءِ وار ینگ ۔(3) گیشیں چیز مان کنگ ۔ طلّا ہگ ۔ مان کنگ ۔ **مان ریچگی :**(مان ۔ رے ۔ چَ ۔ گی)(ن گ) مان ریچگ ءِ آوَ کی ۔(2) مان کنگی ۔ طلّا ہگی ۔
مان زَمان :(مان ۔ زَ ۔ مان)(ن گ) ضامن ۔ ضمانت دیوک ۔ ذمّہ زُور ۔ دَست زُور ۔ بدل ۔ **مان زَمانی :**(مان ۔ زَ ۔ ما ۔ نی)(ن گ) ذِمّہ زوری ۔ دست زوری ۔
مان زُورگ :(مان ۔ زُو ۔ رگ) زالبُول ءِ دَرمان ماں اَندام ءَ زُورگ ۔(2) بدءُ رد کنگ ۔ حبر دیگ ۔(3) بیہار دیگ ۔
مان زُرتگ :(مان ۔ زُر ۔ تگ) مان زُورگ ءِ گوستگال ۔ **مان زُرتگیں :**(مان ۔ زُر ۔ تَ ۔ گیں) مان زُورگ ءِ دیریں گوستگال ۔(2) ہما کہ مان زُورگ بُوتگ ۔

مانژگ :(ماں ۔ ژگ)(ک گ) دم بَرگ ۔ ٹسک ۔ ہیسکگ ۔ مانغ ۔
مان سرّگ :(مان ۔ سر ۔ رگ)(ک گ) سرّگ ءُ مان بُوتگ ۔ چیزے ءِ تہہ ءَ دوَر کنگ ۔(2) چہ بُرزیں جاگہے ءِ یا دیوالے ءِ سِٹّ کنگ ءُ آدیم بُوتگ ۔
مانش :(ما ۔ نش)(ن گ) حدّیرہ ۔ آخری ہنکین ۔ قبر ۔ گور ۔ دَمب ۔ جاہ بُنی ۔(2) دَربند ۔
مانشت :(ما ۔ نش ۔ ت)(ن گ) جاگہہ ۔ لوگ ۔ دَوار ۔ ہنکین ۔
مان شان :(مان ۔ شان)(س گ) شِنگ ۔ تالان ۔ ترّام ۔
مان شانتگ :(مان ۔ شان ۔ تگ)(ک گ) مان شانگ ءِ گوستگال بِزاں مان شانگ ءِ کار بُوتگ ۔ **مان شانتگیں :**(مان ۔ شان ۔ تَ ۔ گیں)(س گ) مان شانگ ءِ دیریں گوستگال بِزاں مان شانگ ءِ کار بُوتگ ۔(2) ہمائی ءَ کہ مان شانتگ ۔
مان شانگ :(مان ۔ شا ۔ نگ)(ک گ) ہر نیمگ ءَ شِنگ بُوتگ ۔ تنکّ تنکّ ءَ تالان بُوتگ ۔ پُچگ ۔ ترّام بُوتگ ۔ ترّامگ ۔ ترّم کنگ ۔ ترّمگ ۔(2) چپّ ءُ چاگرد کنگ ۔ اُرش کنگ ۔ **مان شانگی :**(مان ۔ شا ۔ نَ ۔ گی) مان شانگ ءِ آوَ کی ۔(2) شِنگ بُوتگی ۔(3) چپّ ءُ چاگرد کنگی ۔ اُرش کنگی ۔
مان شِپگ :(مان ۔ شِ ۔ پگ)(ک گ) تُوسک سَریں شے ءِ لّگگ یا جان ءِ تہہ ءَ رَوگ ۔
مانغ :(ما ۔ نَغ)(ک گ) دم بَرگ ۔ ژند بُوتگ ۔(2) ہسک ۔ مانژگ ۔(3) پشت کپگ ۔ مانگ ۔ مُہتل بُوتگ ۔(4) تہہ ءَ بُوتگ ۔ توک ءَ بُوتگ ۔
مان کپتگ :(مان ۔ کپ ۔ تگ) مان کپگ ءِ گوستگال ۔(2) گون کپگ ۔(3) پُترتگ ۔(4) ایر شُتگ ۔ **مان کپتگیں :**(مان ۔ کپ ۔ تَ ۔ گیں) مان کپگ ءِ دیریں گوستگال ۔(2) ہما کہ ماں کپتگ ۔
مان کپگ :(مان ۔ کَ ۔ پگ)(ک گ) گون کپگ ۔ تہہ ءَ ایر کپگ ۔ تہہ ءَ پُترگ ۔ تہہ ءَ رَوگ ۔ **مان کپگی :**(مان ۔ کَ ۔ پَ ۔ گی) مان کپگ ءِ آوَ کی ۔(2) تہہ ءَ رَوَگی ۔ پُترگی ۔(3) گون کپگی ۔

مان کُتنگ : (مان۔کُ۔تنگ) مان کَنگ ءِ گوَستگال۔ **مان کُتگیں** : (مان۔کُ۔تَ۔گیں) (س گ) مان ریتگیں۔تہہ ءُ کُتگیں۔ پُتریتگیں۔ مان گیتگیں۔

مان کَشّ : (مان۔کَش۔ش) (ن گ) (س گ) اَندیم۔اَندیم کَنگ۔تہہ ءَ بَرگ یا تہہ ءَ کارکَنگ ءُ کُشگ۔تہہ ءَ مان کَنگ۔

مان کَشّگ : (مان۔کَش۔شَگ) (ک گ) سیچِن ءِ تُمک ءَ بَندیک ءِ مان کَنگ ءُ دومی نیمگ ءَ کَشّگ۔(2) بُوجیک یا گُراباں مال ءُ اَزباب مان کَنگ۔(3) شہمات یا لَٹّ ءِ جَنگ۔(4) تہہ ءَ مان کَنگ۔(5) مین دیگ۔ پُتریگ۔(6) کماہگ۔ **مان کَشّگی** : (مان۔کَش۔شَ۔گی) مان کَشّگ ءِ آوَکی۔(2) پُتریتگی۔مین دِیگی۔(3) شہمات کَنگی۔

مان کَشّیتنگ : (مان۔کَش۔شِ۔تنگ) (ک گ) مان کَشّگ ءِ گوَستگال بزاں مان کَشّگ ءِ کاربُوتنگ۔(2) کماتنگ۔(3) جَتنگ۔ شہمات کُتنگ۔نِہر داتنگ۔**مان کَشّیتگیں** : (مان۔کَش۔شِ۔تَ۔گیں) (س گ) مان کَشّگ ءِ دیریں گوَستگال بزاں مان کَشّگ ءِ کار بُوتنگ۔(2) شہمات کُتگیں۔نِہر داتگیں۔جَتگیں۔(3) پُتریتنگیں۔ کماتگیں۔تہہ ءَ داتگیں۔

مان کَشّی : (مان۔کَش۔شی) (ن گ) موچی ءِ دَرپِش۔دَستی زَنڈیں سُوچِنّ۔(2) گون دوچ۔

مان کَنگ : (مان۔کَ۔نَگ) (ک گ) گیجگ۔مان ریچگ۔ تہہ ءَ دیگ۔تہہ ءَ کَنگ۔**مان کَنگی** : (مان۔کَ۔نَ۔گی) (ن گ) مان کَنگ ءِ آوَکی بزاں مان کَنگ ءِ کاربُوئگی انت یا بیت۔(2) مان ریچگی۔گیجگی۔تہہ ءَ کَنگی۔پُتریتگی۔

مانِکی : (ما۔نِ۔کی) (ن گ) واجہیں مانی ءِ منّوگر۔

مانگ : (ما۔نَگ) (ک گ) پَشت کپگ۔سَرآہگ۔جلّگ۔ پَدمانگ۔ہست بُوئگ۔مانغ۔(2) زانت۔فہم۔ہوش۔**مانگی** : (ما۔نَ۔گی) (ن گ) ہماکہ مانیت۔ہماکہ مَنتگ۔(2) پَشت کپگی۔سرآہگی۔جلّگی۔(2) مانگ ءِ آوَکی۔

مان گِپتنگ : (مان۔گِپ۔تنگ) (ک گ) مان گِرَگ ءِ گوَستگال بزاں مان گِرَگ ءِ کار بُوتنگ۔**مان گِپتگیں** : (مان۔گِپ۔تَ۔گیں) (س گ) مان گِرَگ ءِ دیریں گوَستگال بزاں مان گِرَگ ءِ کاربُوتنگ۔(2) ہماکہ مان گِپتنگ۔

ماں گَرد : (ماں۔گَرد) (ن گ) مان چَرّ۔مان تَرّ۔(2) آپ ءِ گوَزے کہ چہ دُورءَ کَشّگ بیت۔

مان گِرَگ : (مان۔گِ۔رَگ) (ک گ) مان کَنگ۔(2) نان ءِ گوں دِگہ چیزے ءِ یکّ جاہ وَرَگ۔(3) چیزے چیزے ءِ تہہ ءَ مان کَنگ۔(4) وردنی چیزے ءِ گوں نَگن ءَ یکجاہ کَنگ ءُ وَرَگ۔

مان گِرَگی : (مان۔گِ۔رَ۔گی) (ن گ) مان گِرَگ ءِ آوَکی بزاں مان گِرَگ ءِ کاربُوئگی انت یا بیت۔

مان گِردَگ : (مان۔گِر۔دَگ) (ک گ) یکّے ءِ راچہ مان گِردے ءَ گِردینگ۔

مان گِشت : (مان۔گِش۔ت) (س گ) کَسے ءِ چہ مان گِردے ءَ رَوَگ ءُ آہگ۔(2) (ن گ) مان تَرّ۔مان گِرد۔

مانگو : (ماں۔گو) (س گ) دودِلگ۔(2) نیمون۔اَڑ۔ **مانگو مان کَنگ** : (ماں۔گو۔مان۔کَ۔نَگ) پہ کارے ءِ نہ کَنگ ءَ نیمون کَنگ۔

ماں گیجگ : (ماں۔گے۔جَگ) (ک گ) تہہ ءَ جَنگ۔تہہ ءَ مان کَنگ۔پُتریگ۔**مان گیجگی** : (مان۔گے۔جَ۔گی) (ن گ) مان گیجگ ءِ آوَکی بزاں مان گیجگ ءِ کاربُوئگی انت یا بیت۔(2) تہہ ءَ جَنگی۔پُتریگی۔مان کَنگی۔

مان گِشّیتنگ : (مان۔گِش۔شِ۔تنگ) (ک گ) مان گیشّگ ءِ گوَستگال۔(2) اَڑیتنگ۔دست گَٹّ بُوتنگ۔جلّ ءُ مجل بُوتنگ۔نہ گَشّیتنگ۔**مان گِشّیتگیں** : (مان۔گِش۔شِ۔تَ۔گیں) (س گ) مان گِشّگ ءِ دیریں گوَستگال۔(2) اَڑیتگیں۔دست گَٹّیں۔مان اَڑیتگیں۔نہ گِشّیتگیں۔(3) ہماکہ مان گیشّیتنگ۔

مان گیشّگ : (مان ۔ گی ش ۔ شَگ) (ک گ) مان اڑگ ۔ دَست گٹّ بُوئگ ۔ اَنچوش بُوئگ کہ گیشّگ مہ بیت ۔ اَٹنگ ۔ گٹّگ ۔ اَڑگ ۔ اَڑ ۔ سرءُلینڈ ۔ **مان گشگی** : (مان ۔ گش ۔ شَ ۔ گی) مان گشّگ ءِ آوَ کی ۔ (2) گٹّگی ۔ اَڑگی ۔ سرءُلینڈی ۔

مان گشّینگ : (مان ۔ گی ش ۔ شے ۔ نگ) (ک گ) کسے ءِ اَنچوش کنگ کہ آمہ گیشّیت ۔ اَڑینگ ۔ جنجال کنگ ۔ دَز گٹ کنگ ۔ **مان گشّینگی** : (مان ۔ گش ۔ سِ ۔ نَ ۔ گی) مان گشّینگ ءِ آوَ کی ۔ (2) اَڑینگی ۔ جنجال کنگی ۔

مان گیتگگ : (مان ۔ گیت ۔ گگ) (ک گ) مان گیجگ ءِ گوُستگاں بِزاں مان گیجگ ءِ کار بُوتگ ۔ **مان گیتگگیں** : (مان ۔ گیت ۔ کَ ۔ گیں) (س گ) مان گیجگ ءِ دیریں گوُستگاں ۔ (2) پُتر ینتگیں ۔ مان ٹتگیں ۔ تہہ ءِ داتگیں ۔ (3) ہما کہ مان گیتگگ ۔

مان لگوشگ : (مان ۔ لَ ۔ گو ۔ شَگ) (ک گ) گُدیا پشک ءِ گوُر ءِ دیگ ۔ (2) گُدے سَر ءِ دیگ ۔ (3) گوُر ءِ کنگ ۔ **مان لگوشتگیں** : (مان ۔ لَ ۔ گوش ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) ماں لگوشگ ءِ دیریں گوُستگاں ۔ (2) ہما کہ مان لگوشتگ ۔ **مان لگوشگی** : (مان ۔ لَ ۔ گو ۔ شَ ۔ گی) (ن گ) مان لگوشگ ءِ آوَ کی بِزاں مان لگوشگ ءِ کار کنگی یا بُوئگی انت ۔

مان مِرگ : (مان ۔ مِ ۔ رَگ) (ک گ) جان ءِ تہہ ءِ یا سِل ءِ چیرءِ حون ءِ بندگ یا ڈِکّ بُوئگ ۔ (2) چیزے ءِ ماں جان ءِ تہہ ءِ رَوگ ءُ مانگ ۔

مان مُشتگ : (مان ۔ مُش ۔ تَگ) (ک گ) مان مُشگ ءِ گوُستگاں ۔ (2) لگاشتگ ۔ پرکُتگ ۔ **مان مُشتگیں** : (مان ۔ مُش ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) مان مُشگ ءِ دیریں گوُستگاں ۔ (2) لگاشتگیں ۔ مالیتگیں ۔ پرمُشتگیں ۔ (3) ہما کہ مان مُشتگ ۔

مان مُشگ : (مان ۔ مُ ۔ شَگ) (ک گ) پرمُشگ ۔ لگاشگ ۔ مالگ ۔ **مان مُشگی** : (مان ۔ مُ ۔ شَ ۔ گی) (ن گ) مان مُشگ ءِ آوَ کی بِزاں مُشگ ءِ کار کنگی یا بُوئگی انت ۔ (2) لگاشگی ۔ مالگی ۔ پرمُشگی ۔

مان مَیار : (مان ۔ مَ ۔ یار) بچار : مان نیتک ۔

مان نئیتک : (ماں ۔ نَ ۔ یَت ۔ ک) (س گ) ہما کہ کسّ ءِ مان نئیت ۔ کسّ ملیک ۔ (2) ہما کہ کسّ ءِ مان نیاریت ۔

مان نیارگ : (ماں ۔ نَ ۔ یا ۔ رَگ) (ک گ) نہ مَنگ ۔ حساب ءِ نیارگ ۔ شُمار نہ کنگ ۔

مانی : (ما ۔ نی) (276 ۔ 216 بعد ءِ مسیح) (ن گ) ایران ءِ ساسانی دوَر ءِ مذہبی زانتکار ءُ دانش مَند ۔ زرتُشتی مُلّاہانی گوُشتن ءِ شاہ بہرام اوّل مانی ءِ رابرگشت قراردات ءُ کُشت ۔

ماوَرا : (ما ۔ وَ ۔ را) (د) اَبید ۔ (2) پدنمُود ۔ اَنچائیں تژان ۔

ماوَل : (ما ۔ وَل) (ن گ) جنین ءِ چہ سَرین ءِ جہل ءِ بہر ۔ سرین ءِ جہل نند جاہ ءِ بز گوشت ۔ کپل ۔ کونچلاسک ۔ (2) نرم ۔ لُہم ۔ (3) (س گ) گران ۔ سنگین ۔ (4) بزم ۔ نرمیں بوپ ۔ مہپل ۔ (5) نرم جوڑ ٹتگیں زین ۔ (6) کجا بگ ۔ (7) سِدک ۔ بیسہ ۔

ماہ : (ما ۔ ہ) (ن گ) ہمے ماہ کہ شپ ءِ دَرکیت ءُ شپ ءِ روژناہ کنت ۔ (2) وہدءِ ہما کساس کہ ماہ زمین ءِ چا گرد ءِ یکّ چکّرے پُورہ کنت ۔ (3) سال ءِ 365 ئیں روچ دُوازدہ جاگہہ ءِ بہر انت ءُ ہر بہرے ماہے ۔ 30 یا 31 روچ ماہے حساب بیت ۔ **ماہان** : (ما ۔ ہان) (س گ) چو ماہ ءِ ۔ ماہین ۔ مہدیم ۔ ماہ رَنگ ۔ **ماہ پَری** : (ماہ ۔ پَ ۔ ری) (ن گ) مہپری ۔ (2) ماہیگ ءِ ذاتے ۔ **ماہ ءِ پُڑی** : (ن گ) ماہ ءِ جوہان ۔ **ماہ پہ کاروان** : (ماہ ۔ پَ ۔ کا ۔ رَ ۔ وان) (ن گ) ماہ ءِ جوہان جنگ ۔ ماہ ءِ چپّ ءُ چا گرد ءِ کِشک ۔ **ماہ ءِ جوہان** : (ن گ) ماہ ءِ چپّ ءُ چا گرد ءِ رنگ رَنگیں کِشک ءِ بُوئگ ۔ ماہ پہ کاروان ۔ ماہ ءِ پُڑی ۔ ماہ ءِ گبّ ۔ ماہ ءِ گنج ۔ **ماہ ءِ جوہان ءِ بُوئگ** : ماہ ءِ چپّ ءُ چا گرد ءِ رنگ رَنگیں کِشک بُوئگ ۔ (2) ملک ءِ ہوُر ءُ آبادی ءِ نِشانی ءُ نیک پالی ۔ **ماہ ءِ گبّ** : (ن گ) ماہ ءِ جوہان ۔ ماہ ءِ کاروان ۔ ماہ ءِ گنج ۔ **ماہ گنج** : (ماہ ۔ گن ۔ ج) ماہ ءِ گنج ۔ ماہ ءِ جوہان ۔ **ماہ ناز** : (ماہ ۔ ناز) (س گ) چو ماہ ءِ نازاک ۔ جنین ۔ ماہ دَرور ۔ ماہ گونگ ۔ چو ماہ ءِ شرّرنگ ۔ **ماہ ءِ وَتی بُوئگ** : جنین ءِ کپگ ءِ مُدّت پیلہ بُوئگ ۔ لاپُرّی زال ءِ کپگ ءِ ماہ ۔ **ماہو** : (ما ۔ ہو) (ن گ) ہما بُز کہ آئی ءِ

سَرءَ اِسپیتیں ٹکے بیت۔(2) چوماہ۔ ماہ دَروری۔ **ماہین :** (ما۔ہین) چوماہءَ۔ ماہ دُڑوشُمی۔ ماہان۔شَرّرَنگ۔ بڑ اہ دار۔

ماہ دَروَر : (ماہ۔دَر۔وَر) (س گ) ماہءِ دَروَر۔ چوکہ ماہءَ۔ مَہگونگ۔ ماہءِ ڈَوَلءَ۔ **ماہ دَروَری :** (ماہ۔دَر۔وَ۔ری) (س گ) چوماہءَ۔ ماہءِ بدل۔ ہنچو رُژناءُ بڑ اہ دار کہ ماہ انت۔

ماہانَہ : (ما۔ہا۔نَہ) (ن گ) ہموماہ۔ ماہے یکّ برے۔ ماہوار۔

ماہ بلی : (ماہ۔بَ۔لی) (ن گ) چو ماہ ءَ روشناہ۔ خُوبصورت۔ خُوبرو۔ ہما کہ چوماہءِ بلیت یا چوماہءَ روژناہ اِنت۔

ماہ پَر : (ماہ۔پَر) بچار : مَہپر۔

ماہ پہ ماہ : (ماہ۔پَ۔ماہ) (ج گ) ہر ماہ۔ ہمو ماہ۔ ماہانہ۔ ماہینہ۔ ماہوار۔

ماہ تاپ : (ماہ۔تاپ) بچار : مہتاپ۔

ماہتاک : (ماہ۔تاک) مہتاک۔ ماہنامہ۔ چاپیتگیں ہما وانگی تاک بند کہ ہر ماہ شِنگ بیت۔

ماہ توس : (ماہ۔توس) (س گ) چہ ماہءِ شَرّرَنگ۔ ماہءِ روژناہیءِ گارکنوک۔(2) چہ وَشّ رَنگیءُ زیبائیءَ ماہءِ لَجّی کنوک۔ **ماہ توسیں :** (ماہ۔تو۔سیں) (س گ) شَرّرَنگیں۔ زیبائیں۔ چہ ماہءَ شَرّ تریں۔

ماہ دُڑوشُم : (ماہ۔دُڑو۔شُم) (س گ) ماہءِ دُڑوشُم۔ ماہ رَنگ۔ ماہءِ پیمءَ۔ مَہگونگ۔ ماہ لَنج۔ ماہ وَشّ۔ ماہین۔ مہتاپ۔ **ماہ دڑوشُمیں :** (ماہ۔دڑو۔شُ۔ میں) (س گ) ماہ رَنگیں۔ ماہیں۔ چوماہءَ۔ ماہ گونگیں۔ ماہ وشّیں۔ مہتاپیں۔

ماہ دیم : (ماہ۔دِے۔م) بچار : مَہدیم۔

ماہ رَنگ : (ماہ۔رَن۔گ) بچار : مَہرَنگ۔

ماہ سَر : (ماہ۔سَر) (ن گ) ماہءِ اَوَلی روچ۔(2) ماہءِ سَری لَہتیں روچ۔

ماہکان : (ما۔ہِ۔کان) (ن گ) ماہءِ روژناہی۔ ہما شپ کہ ماہءَ روژناہ کُرتگ۔ ماہتاپ۔ **ماہکانی :** (ما۔ہِ۔کا۔نی) (ن گ) ماہءِ روشناہی۔ ماہءِ روژناہ کُتگیں شپ۔ ماہتاپ۔ **ماہکانیں :** (ما۔ہِ۔کا۔نیں) (س گ) چوماہءَ۔ ماہ دَروَریں۔ رُژنائیں۔

ماہگ : (ما۔ہِگ) (ن گ) مال ءُ دَلوَتءِ شِیردان کہ گودان ہمیشیءِ سَرءَ اَنت۔(2) مایہ۔ **ماہگءِ پدی رَوگ :** زاتگیں مال ءِ شیرءِ کم کنگ۔ **ماہگ کنگ :** (ما۔ہِگ۔کَ۔نگ) (ک گ) مال یا دَلوَتءِ زنگی بُوتنگ۔ ماہگی۔(2) مال یا دَلوَتءِ لاپءِ پُرّ بُوتنگ۔ آپُس۔ **ماہگی :** (ما۔ہِ۔گی) (ن گ) نیمگیں روگن۔ صافیں روگن۔ (2) ہما کہ گوں ماہگءَ نِسبَت داریت۔ (3) دَلوَتءِ ماہگ کنگ۔ **ماہگی ئین :** (ما۔ہِ۔گی۔ئین) (ن گ) ہما کہ ماہگ اِنت۔

ماہ گَر : (ماہ۔گَر) (ن گ) ماہءَ گِروک۔ ماہءِ تہار کنوک۔ زَمین کہ ماہءُ روچءِ نیامءَ کیت تہ ماہ تہار یا اَندیم بیت۔ ہمیشیءَ ماہ گَر گوشنت۔ ماہ گُم۔ ماہ گو۔

ماہ گُل : (ماہ۔گُل) (س گ) ماہءِ پُلّ۔ ماہ دُڑوشُم۔ بڑ اہ دار۔ شَرّرَنگ۔ **ماہ گُلیں :** (ماہ۔گُ۔لیں) (س گ) چوماہءَ گُلگ۔ ماہ دُڑوشُمیں۔ ماہ رَنگیں۔ زیبائیں۔

ماہ گونگ : (ماہ۔گو۔نگ) (س گ) چوماہءَ۔ ماہ دُڑوشُم۔ ماہءِ ڈَوَلءَ۔ روژناہ۔ بڑ اہ دار۔ ماہ رَنگ۔ **ماہ گونگیں :** (ماہ۔گو۔نَ۔گیں) (س گ) ماہ دڑوشُمیں۔ ماہ رنگیں۔ چو ماہءَ۔ ماہ وشّیں۔ مہتاپیں۔ ماہلیں۔

ماہ گُم : (ماہ۔گُم) بچار : ماہ گَر۔

ماہَل : (ما۔ہَل) (ن گ) دوست دار۔ شَرّرَنگیں دوست۔ (2) چو ماہءِ زیبا۔ بڑ اہ دار۔ **ماہلیں :** (ما۔ہَ۔لیں) (س گ) شرّرنگیں۔ زیبائیں۔ ماہ گونگیں۔ ماہ دروریں۔ ماہ وشّیں۔

ماہ لِقا : (ماہ۔لِ۔قا) ماہ دُڑوشُم۔ چوماہ۔ چوماہءِ شَرّرَنگءُ ڈَوَل دار۔

ماہ لَنج : (ماہ۔لَن۔ج) ماہ دُڑوشُم۔ ماہ گونگ۔ شَرّرَنگ۔ اَنچو زیبا کہ ماہ آئیءِ دیمءِ تہار بہ بیت۔ بڑ اہ دار۔ چوماہءَ۔ **ماہ لَنجیں :** (ماہ۔

لَن۔جیں) (س گ) ماہ دژوشُمیں۔ ماہ گونگیں۔ ماہلیں۔شرّرنگیں۔ زیبائیں۔

ماہَلّہ : (ما۔ہَل۔لَہ) (س گ) مَہلَہ۔ مَہلَو۔ پیش تِرءَ۔

ماہَلّہیں : (ما۔ہَل۔لَ۔ہیں) پیش تریں۔ساری تریں۔ساری۔

ماہ نامہ : (ماہ۔نا۔مَہ) (ن گ) مَہتاک۔ہمو ماہ چاپ بُوَگیں یا بُوتگیں تاک بَند۔ماہتاک۔

ماہوار : (ماہ۔وار) (ن گ) ہمو ماہ۔ہر ماہ۔ماہانہ۔**ماہواری**: (ماہ۔وا۔ری) (ن گ) ماہے یکّ بَرے۔ہمو ماہ۔(2) جنین ءِ ہمو ماہءِ آتکگیں بیماری۔

ماہُور : (ما۔ہُور) (ن گ) موتک۔مودگ۔

ماہور : (ما۔ہور) (ن گ) چکّ پہ چکّیں جمبر۔جمبرانی کتّار۔ بزیں جمَّر۔(2) چمگّ چمگّیں گوَ پتگیں بندیک کہ ماہیگ ءِ گرَگ ءِ کار مرز بیت۔ ماہیگ دام۔**ماہور بندَگ** : (ما۔ہور۔بَن۔دَگ) (ک گ) پہ ماہیگ گرَگ ءَ بندیکّاں انچوش گرَنچ دیگ کہ چمگّ چمگّ بہ بنت۔**ماہور ءِ پچ کنگ** : (ک گ) ماہور ءَ گرَنچانی بوجَگ۔ ماہور ءِ ماں دریاءَ چیر کنگ یا تالان کنگ۔

ماہ وَشّ : (ماہ۔وَش۔ش) (س گ) سکّ زیبا۔ماہ ءِ وڑ ءَ ترّپناک۔ بڑاہ دار۔ماہ دُژوشُم۔**ماہ وَشّیں** : (ماہ۔وَش۔شیں) (س گ) زیبائیں۔ماہ دَروَریں۔ بڑاہ داریں۔ماہ دژوشُمیں۔ماہ گونگیں۔

ماہی : (ما۔ہی) بچار : ماہیگ۔

ماہیگ : (ما۔ہی۔گ) (ن گ) اَبید چہ مار ءُ لُولکاں ہما ساہ دار کہ ماں دریاءَ یا وَشّیں آپ ءَ زندمانی کنت۔ماہی۔**ماہیگ ءِ تَل کنگ** : (ک گ) ماہیگ ءِ بُرَّگ۔ماہیگ ءِ لاپ کنگ۔**ماہیگ ءِ جَنگ** : (ک گ) ماہیگ ءِ گرَگ۔ماہیگ ءِ گوں کُنڈی یا ماہور ءَ اڑگ ءِ گرَگ بُوتگ۔**ماہیگ ءِ چلّ** : (ن گ) ماہیگ ءِ جگر ءِ درکتگیں چرپی کہ یکّداراءِ راچن یادگہ دریائی اولاکاں چلّ ءِ موش کننت۔**ماہیگ ءِ سِیل**: (ن گ) ماہیگ ءِ ماں دریاءَ یکّ رم ءِ مُچّی۔سیلہ۔**ماہیگ ءِ گلّ** : (ن گ) ماہیگ ءِ ہما جاگہہ کہ چہ آہاں ساہ زُوریت کہ آئی ءِ آشگور ءُ چیر ءَ انت۔**ماہیگ ءِ لاپ کنگ** : (ک گ) ماہیگ ءِ تَل کنگ۔ماہیگ ءِ صاف کنگ۔**ماہیگی** : (ما۔ہی۔گی) (ن گ) ہما کہ ماہیگ ئے گون۔ہما کہ گوں ماہیگ ءَ نسبت داریت۔

ماہیگ کُش : (ما۔ہی گ۔کُش) (ن گ) ماہیگ ءِ شکار کنوک۔ ماہیگ گروک۔(2) مید۔ماہیگ گیر۔

ماہیگ گیر : (ما۔ہی۔گی۔ر) (ن گ) ماہیگ گروک۔ہما کہ ماہیگ گیپت۔(2) مید۔ماہیگ گر۔**ماہیگ گیری** : (ما۔ہی۔گ۔گی۔ری) (ن گ) ماہیگ ءِ گرَگ یا ماہیگ کُشگ ءِ کار۔

ماہیل: (ما۔ہے۔ل) (ن گ) دَریاءَ رَوَگ ءِ وہداں توشگ ءِ باتر ءُ زُرتگیں دو گوَرگیج کہ ہر یکّ گوَرگیجے چہ یکّ کوپگ سَرے ءَ مان ترّیت ءُ دومی پہنات ءَ لونچان بیت۔

ماہیلَہ : (ما۔ہی۔لَہ) (ن گ) ہماشنِکّ، گوَرگ یا پَس کہ یکّے بہ گسءَ داریت ءُ گوَرءُ سارئے کنت۔

ماہینو : (ما۔ہی۔نو) بچار : ماہانہ۔

ماہینہ : (ما۔ہی۔نَہ) بچار: ماہانہ

مائی : (ما۔ئی) (ن گ) جنین۔زالبُول۔نیاڑی۔(2) پیریں زال۔

مایان: (ما۔یان) (ن گ) ظاہر۔ پڈّرا۔ پاشک۔(2) مادیان۔ مادن۔مادگیں اَسپ۔

مایَہ : (ما۔یَہ) (ن گ) ماہِگ۔(2) جوہر۔برکت۔

مایَہ دور : (ما۔یَہ۔دو۔ر) (ن گ) مال ءُ دَلوت ءِ ماہگ ءِ نادُزاہی۔

مَبات: (مَ۔بات) بدلوٹگ ءِ مرادگالے کہ گار بات۔چہ ہستی ءِ نیست بات۔مَہ بیت۔شالہ گار بات۔مِرات۔ پیداک مَبات۔زِندگ مَبات۔**مَبا تاں بات** : (مَ۔با۔تاں۔بات) (س گ) مبات۔ نیست بات۔(2) مُرادگالے کہ شالا گار بات۔گوَاہ مہ دیات۔بہ مِرات۔زندگ مہ بات۔

مَبادا : (مَ۔با۔دا) (ب گ) چو مَہ بیت کہ۔نباکہ۔بارے کہ۔مَواداں۔نواں۔

مُبارِک :(مُ ۔با ۔رِک)(ن گ) مُراد باتی ۔مُباہ ۔کرز ۔برٖاہ ۔

مُبارِک باتی :(مُ ۔با ۔رِک ۔با ۔تی)(ن گ) شادہ یا سوب مَندی ءِسرا دِل وَشّی ءِنیکیں واہگ دَرشان کنگ ۔مراد باتی ۔مُبارِکی ۔

مُبارِک ءِراستگو :(ن گ) وہدی قِصّہانی نام داریں بامرد کہ بے ریائی ءِراست گوُشگ ءَنام دار اِنت ۔

مُبارِکی :(مُ ۔با ۔رِ ۔کی)(ن گ) مُراد باتی ۔دُرٖاہی ۔مراد بات ۔(2) ناجوڑی یے ۔ہِک ۔**مُبارِکیں** :(مُ ۔با ۔رِ ۔کیں)(س گ) وشّیں ۔شَرّیں ۔مباہ باتیں ۔

مُباہ :(مُ ۔با ۔ہ)(ن گ) کرزگ ۔برٖاہ ۔(2) مُبارِک ۔

مُبدَہ :(مُب ۔دَہ)(ن گ) حاکمی لَنگر ۔بنڈار ۔کَنوَر ۔کنور رجاہ ۔آچش دان ۔(2) وَرگ ءِتیار کنگ ۔(3) بازیں وَرگ ءُچَرگ ۔(3) بَٹّی ۔**مُبدَہی** :(مُب ۔دَ ۔ہی)(ن گ) لَنگر ءِمستر ۔(2) پہ وَرگ ءَآتکگیں مَردُم ۔(3) وَرگ گرٖاد ۔ہما کہ مُبدہ ءِکار ءَکنت ۔مُبدہ پان ۔

مُبدَہ پان :(مُب ۔دَہ ۔پان) بچار : مُبدہی ۔

مَبُو :(مَ ۔بُو) بُوتگ ءِمَکن گال : ایش یا آ ڈَول مَبُو یا مَہ کن ۔

مَبی :(مَ ۔بی) مَہ بیت ءِگوُنڈ گال ۔(2) بُوتگ ءِمکن گال ۔

مُپت :(مُپ ۔ت) بچار : مُفت ۔

مَت :(مَ ۔ت)(ن گ) عقل ۔دماغ ۔مغز ۔زانگ ۔سَر ۔ہوش ۔فہم ۔جَبِین ۔(2) دارٹگ کنگ ءِاَزباب ۔سُوزمَت ۔

مُتّا :(مُت ۔تا)(س گ) بے فائدگیں مَردُم ۔بودلّا ۔(2) اوشتاتگ ۔تچک ۔(3) بے کار ۔کوجا ۔

مَتاع :(مَ ۔تاہ) (د)(ن گ) مَطلَب ۔مراد ۔(2) مال ۔مڈّی ۔گَنج ۔

مُتالَہ :(مُ ۔تا ۔لہہ)(ن گ) پیشنگوئی ۔قیاس کنگ ۔(2) شکّ ءُشُبہہ ۔گُمان ۔اَندازہ ۔**مُتالَہ کنگ** :(مُ ۔تا ۔لہہ ۔کَ ۔نگ) پہ گُمان ءُکیاس گوُشگ ۔شکّ ءُشُبہہ آرگ ۔

مَترٖاسگ :(مَ ۔ترٖا ۔سَ ۔گ)(ن گ) دَرمانے ۔

مَترٖاسی :(مَ ۔ترٖا ۔سی)(ن گ) سُہر ۔جلشکی رَنگ ۔

مَترٖک :(مَ ۔ترٖ ۔ک) بچار : مَترٖکّہ ۔

مَترٖکہہ :(مَ ۔ترٖک ۔کہہ)(ن گ) زَرگر ءُموچی ءِکسانیں کُدینگ ۔

مِتک :(مِت ۔ک)(ک گ) مچگ ءِگوُستگاں بزاں مچگ ءِکار بُوت ۔

مِتگگ :(مِت ۔گگ) (ک گ) مچگ ءِدُوریں گوُستگاں بزاں مچگ ءِکار کنگ بُوتگ ۔**مِتکگیں** :(مِت ۔کَ ۔گیں)(س گ) مچگ ءِدیریں گوُستگاں ۔(2) ہما کہ مچگ بُوتگ ۔ ہما کہ مِتگگ ۔

مِتک :(مِ ۔تک)(ن گ) سَر ءِنیام ۔نیام سَر ۔(2) ساتگ سَر ۔کُوٹ ۔

مِتگ :(مِ ۔تگ) (ک گ) مِنگ ءِگوُستگاں بزاں مِنگ ءِکار بُوتگ ۔**مِتگیں** :(مِ ۔تَ ۔گیں) (س گ) مِتگ ءِگوُستگاں ۔(2) ہما کہ مِتگ ۔

مَتَل :(مَ ۔تَل) بچار : بتل ۔

مَٹّ :(مَٹ ۔ٹ)(ن گ) ہما ہِلک کہ ہوُر ءِآپ ءَ چہ ڈَنّ ءُ کوہاں کاریت ءُڈگاراں کنت ۔بار ۔لہمیں حاک ۔بار مَٹّ ۔بار ءِنَریں حاک ۔ہِلک ۔(2)(س گ) بدل ۔ہم دپ ۔ہم دَرور ۔ہم کُٹّ ۔سِیال ۔جُٹّ ۔جوڑ ۔جوڑہ ۔جوڑو ۔دَپگ ۔اَجر ۔بازگیر ۔مثال ۔مثل ۔عوض ۔دُرٖوشُم ۔ثانی ۔(3) بزیں آپینک ۔بز ۔(4) گڑی ۔دِلّو ۔ **مَٹّ ءُباقی** :(ن گ) مالے یا دَلوت یا زَمین ءِسَٹّ ءُسودا ءَگیش تریں زرّ ءُمال گِرگ یا زُورگ ۔**مَٹّ بَدَل** :(مَٹ ۔ٹ ۔بَ ۔دَل) بدل ۔مَٹّ ۔(2) شے یا سہدارے ءِدیگ ءُہمائی ءِدَروَریں یا ارزش ءِدگہ چیزے زُورگ ۔**مَٹّ بُوتگ** :(مَٹ ۔ٹ ۔بُو ۔تگ)(ک گ) بدل بُوتگ ۔ترّگ ۔(2) برابر بُوتگ ۔دَرور بُوتگ ۔**مَٹّ ءِپرٖ وشگ یا پرٖ شگ** : ڈگار ءِتہہ ءَمَٹّ ءِترٖنگگ ءَرَند ءِتلکار بُوتگ ۔(2) جنگ یا دیم پہ دیمی لیب ءَدومی مَٹّ ءِپرٖوش وَرگ ۔**مَٹّ ءُسَٹّ** :(ن گ) بَدَل ءُسَدل ۔گِر ءُزُور ۔سودا ۔(2) چیزے گوں چیزے ءَاَنچو مَٹّ کنگ کہ مَٹّ کنوک ءِفائدہے بہ

رَسیت ۔(3) مالے ءِ گوں مالے ءِ بدل کنگ ۔(4) بے ءِ شر ۔ اَدَل بَدَل ۔ **مَٹّ ءُ سَٹّ کنگ** : بدل کنگ ۔ کَرءُ دئے کنگ ۔ دیگ ءُ زُورگ ۔ **مٹّگ** : (مَٹ ۔ ٹَگ) (ک گ) بدل کنگ ۔ چہ اے دیم آ دیم بُوئنگ ۔

مٹّوک : (مَٹ ۔ ٹوک) (ن گ) بدل بُووَک ۔ بدل بُوتگیں ۔

مٹّی : (مَٹّ ۔ ٹی) برابری ۔ **مٹّی کنگ** : (مَٹ ۔ ٹی ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) برابری کنگ ۔ مڑگ ۔

مِٹّ : (مِٹ ۔ ٹ) (ن گ) جنین ءِ آبدست ءِ سوہ ءِ جُھلی نیمگ ءِ کسانیں گوشت ءِ ٹُکُر ۔ مِٹِک ۔ **مِٹّی** : (مِٹ ۔ ٹی) دِراج مِٹّ ۔ (2) قحبک ۔

مُٹّ : (مُٹ ۔ ٹ) (ن گ) گوٗ پٹّگیں ملگور ۔ پاتین ۔ سِکالک ۔ (2) مُشت ۔ دَست ءِ مُٹّ ۔ (3) مُچّ ۔ نزّ ۔ (4) بندیں دَست ءِ پُرّ ۔

مُٹّ مُٹّ کنگ : بہر بہر کنگ ۔ وَنڈ جَنگ ۔ یکّ یکّ کنگ ۔ **مُٹّی** : (مُٹ ۔ ٹی) (ن گ) زالانی مُوداں بندوکیں مِیدِ یک گُدیا سہت ۔

مُٹا : (مُ ۔ ٹا) (ن گ) ہما بہر کہ مُشت کنگی اِنت ۔ دَستگ ۔ (2) لنگار ءِ کین ءِ ہما دار کہ مَردُم دَست ءِ کنت ئے ۔ (3) کارے ءِ پہ ٹھیکہ ءِ زُورگ ۔ ٹھیکہ ءِ زَرّ ۔ ٹھیکہ ءِ چیزے پیشگی کلدار ۔

مُٹاری : (مُ ۔ ٹا ۔ ری) (ن گ) دارے کہ پہ پوست ءِ نرم کنگ ءِ پوست ءِ گوں ہمیشی ءِ چو پنت ۔

مَٹّا ہگ : (مَٹ ۔ ٹا ۔ ہگ) (ک گ) گوٗازینگ ۔ گوٗزگ ۔ آپ یا جاگہے ءِ گوٗزگ ءِ رَوَگ ۔ چہ اے دیم ءِ آدیم بُوئنگ ۔ (2) بدل کنگ ۔ **مَٹّا ہگی** : (مَٹ ۔ ٹا ۔ ہَ ۔ گی) (ن گ) مَٹّا ہگ ءِ آوَ کی ۔ (2) گوٗازینگی ۔ گوٗزگی ۔ (3) بدل کنگی ۔

مَٹّا ہینتنگ : (مَٹ ۔ ٹا ۔ ہین ۔ تنگ) (ک گ) مَٹّا ہگ ءِ گوٗستگال بِزاں مَٹّا ہگ ءِ کار بُوتگ ۔ **مَٹّا ہینتگیں** : (مَٹ ۔ ٹا ۔ ہین ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) مَٹّا ہگ ءِ دیریں گوٗستگال ۔ (2) ہما کہ مَٹّا ہینتنگ ۔

مَٹّائینگ : (مَٹ ۔ ٹا ۔ ئے ۔ نگ) (ک گ) بدل کنگ ۔ مَٹّ کنگ ۔ (2) گوٗازینگ ۔ چہ اے دیم ءِ آدیم بُوئنگ ۔ **مَٹّاہینگی** : (مَٹ ۔ ٹا ۔ ہے ۔ نَ ۔ گی) (ن گ) مَٹّا ہگ ءِ آوَ کی بِزاں مَٹّا ہگ ءِ کار کنگی اِنت یا بُوئگی اِنت ۔

مُٹّنج : (مُٹ ۔ ٹُنج) (ن گ) سَرشودگ ءِ رَندزالانی وَتی مُوداں یکّ جاہ پیچگ ءِ بندگ ۔

مَٹَر : (مَ ۔ ٹَر) (ن گ) کڈول ۔ (2) (د) گرْادگی سبزی یے ۔

مُٹّک : (مُٹ ۔ ٹُک) (ن گ) لاپ ءِ ہما بہر کہ آئی ءِ تہہ ءِ وَردِن ءُ وراک ہضم بیت ۔ سِیتل ۔ معدہ ۔ ہجُوز ۔

مِٹّک : (مِٹ ۔ ٹِک) بچار : مِٹّ ۔

مُٹّگ : (مُٹ ۔ ٹَگ) (ک گ) دُزوہ دیگ ۔ ریپینگ ۔ دغا دیگ ۔

مَٹّ مال : (مَٹ ۔ ٹ ۔ مال) (ن گ) ہار ءِ آپ ءِ آورتگیں مَٹّ ءُ ریک ۔ بار ۔

مَٹّن : (مَٹ ۔ ٹَن) بچار : مٹنڑ ۔

مَٹنڑ : (مَ ۔ ٹَن ۔ ڑ) (ن گ) سانگ ءِ بدل ءِ سانگ ۔ دوچیز ءِ وَت ماں وَت ءِ بدل کنگ ۔ مَٹّن ۔ (2) ہم صلاحی ۔

مِٹّو : (مِٹ ۔ ٹُو) (ن گ) ہما تہتگ کہ آئی ءِ سَرءَ لوگ ءِ کسانیں چیز ایر کنَنت ۔ (2) کسانیں ماہیگے ۔

مُٹُوخ : (مُ ۔ ٹُو ۔ خ) (ن گ) ہما مَردُم کہ دائم دیم ئے مُچ اِتگ ۔ بدرُوح ۔ تہاردیم ۔ کوردیم ۔ (2) نارضا ۔ نہ وَشّ ۔ دِل گرْان ۔

مَٹونڈ : (مَ ۔ ٹون ۔ ڈ) (ن گ) کوَری کسانیں سِیاہ سَریں ماہیگے ۔ ٹونڈ ۔

مَٹّھہ : (مَٹ ۔ ٹَھہ) (ن گ) ہما دَلوت یا اولاک کہ تیز یاتُرنْد آس نہ اِنت ۔ (2) بہیائیں گوک ۔

مُٹّھہ : (مُٹ ۔ ٹَھہ) (ن گ) آبرِیشم ءِ بندیک ءِ کچّ ءُ کساسے ۔ چڑی ۔ کلاوہ ۔

مُٹّیگ : (مُٹ ۔ ٹی ۔ گ) (ن گ) مِیدیک ، زَرّ ءُ تنگہ ءِ جوڑ کُرتگیں سہت کہ گوٗ پٹّگیں ملگوران مان کشّگ بنت ۔

مَٹّینَنگ :(مَٹ ۔ٹین ۔تنگ)(ک گ)مَٹّینگ ءِ گوستگال بزاں بدل بُوتگ یا بدل کُتگ ۔ **مَٹّینَگیں** :(مَٹ ۔ٹین ۔تَ ۔گیں) (س گ) مَٹّینگ ءِ دیریں گوستگال بزاں مَٹّینگ ءِ کار بُوتگ ۔(2) بدل کُتگیں ۔بدل بُوتگیں ۔(2) ہما کہ مَٹّینتگ ۔

مُٹّینَغ:(مُ ۔ٹے ۔نَغ) (ک گ) دُزوہ دیگ ۔ دُزوہگ ۔(2) کارے ءِ نیم شلونگ بُونگ ۔(3) موہ ءِ باہینگ ۔

مَٹّینَنگ :(مَٹ ۔ٹَے ۔نَگ) (ک گ) بدل کَنگ ۔ **مَٹّینَگی** :(مَٹ ۔ٹے ۔نَ ۔گی)(ن گ) بدل کَنگی ۔(2)مَٹّینگ ءِ آوَکی بزاں مَٹّینگ ءِ کارکَنگی انت ۔

مِثال :(مِ ۔سال)(ن گ) نمونگ ۔دُزوشم ۔وڑ ۔مَٹ ۔جوڑی ۔ دَرور ۔(2)سَبَق ۔پَنت ۔

مِثل :(مِس ۔ل)(ن گ) مثال ۔دَرور ۔چوہمیشی یا چوہمائی ۔ مَٹّ ۔جوڑی ۔دُزوشم ۔

مَثَل :(مَ ۔سَل)(ن گ) بَتل ۔مَتَل ۔وسائت ۔

مُج :(مُ ۔ج)(ن گ) تامور کہ دُور میم مہ بیت ۔لُڑ ءُ بُرڑ ۔تہاری ۔ موسم ءِ تَہاری ۔گوات ءِ تَہاری ۔ ہنگلاس ۔گُبار ۔سِیاہ ۔ دنز ۔مُڑ ۔ تَسک ۔ **مُجیں** :(مُ ۔جیں) (س گ) تاموریں ۔ دنزیں ۔لُڑ ءُ بُرڑیں ۔تہاریں ۔

مُجا :(مُ ۔جا)(ن گ) سَکّ دُور ۔ چمّاں اَندر ۔(2) سُست ۔ کاہل ۔بےجان ۔نزور ۔

مِجاز:(مِ ۔جاز)(ن گ)ٹَہل ۔سُنٹ ۔ناز ۔ناز گرّ ۔سُنٹ ءِ سُنٹ ۔ خُمار ۔شوخ ۔(2) دَماغ ۔تواہ ۔**مجازی** :(مِ ۔جا ۔زی)(ن گ) ٹَہل کنوک ۔ناز کنوک ۔ناز گرّ ۔(2) سُنٹ ۔مَزَن شان ۔سُنٹارو ۔

مَجاز :(مَ ۔جا ۔ز)(ن گ) ہما کہ راست نہ اِنت ۔وسّاچ ۔

مَجازی :(مَ ۔جا ۔زی)(ن گ)نقلی ۔وسّاچ ۔روائی ۔

مَجال :(مَ ۔جا ۔ل)(ن گ) طاقت ۔زور ۔کُجال ۔دَست رس ۔ ہمتّ ۔کمال ۔کارے ءِ کَنگ ءِ کُجال ۔سَجِل ۔

مَجالِس:(مَ ۔جا ۔لِس)(ن گ) مجلس ۔گپّ ءُ رَپّ ۔(2) مجّی ۔ دیوان ۔وَشّ تڑانی دیوان ۔مشکولا ۔

مَجبور :(مَج ۔بُو ۔ر)(د)(س گ) بےوس ۔لاچار ۔بےواک ۔ بَزّگ ۔نادار ۔ناکام ۔**مَجبوری** :(مَج ۔بُو ۔ری)(د)(ن گ) بے وسی ۔لاچاری ۔بَزّگی ۔ناکامی ۔

مُجَّت :(مُج ۔جَت)(ن گ) دائم ۔مُدام ۔اَبد ۔بُنکّ ۔ہیہہ ۔

مُجتی :(مُج ۔جَ ۔تی)(ن گ) مُدامی ۔اَبدی ۔دائمی ۔بُنکّی ۔مُدیمی ۔ عاقبتی ۔آخبتی ۔

مَجگ :(مَج ۔گ)(ن گ) مغز ۔ مازہ ۔ مڑگ ۔سَرَگ ۔ دماغ ۔دَماگ ۔گُڈّ ۔گڑ ۔مَدُول ۔مگز ۔(2) گڈّ گی ئیں نیوگ ءِ تہہ ءِ توم ۔(3) بنی آدم یا سادار ءِ ہَڈّ ءِ تہہ ءِ نرمیں ءُ زرد یا اسپیت چکیں چیز ۔

مُجگ :(مُ ۔جَگ)(ک گ) دنز ۔تامور ۔(2) زَہر بُونگ ۔ تہاردیم بُونگ ۔دنز ءُ دُوت ۔تامورگ ۔سِیاہی مان شانگ ۔(3) دیم ءِ تہاری ۔ نہ وَشّ بُونگ ۔

مَجگگ :(مَج ۔گگ)(ن گ) کوہی دَڑ چکے ءِ بر ءِ مَجگ ۔کسانیں مَجگ ۔کمّیں زَہرتائیں مجگے کہ دانکوانی تہہ ءِ پہ تام ءِ ہاترءِ مان ئے کَنَنت ۔ مَجگوک ۔

مُجگُل :(مُج ۔گُل)(ن گ) دوا ۔دارُو ۔

مَجگوک :(مَج ۔گُو ۔ک) بچار : مَجگگ ۔

مُجگُول :(مُج ۔گُول)(ن گ) پاد ءِ بُن ءِ بند کہ گوں کپل ءِ ہَڈّ ءِ ہور بیت ۔(2) مُجگُل ۔مَگُون ۔

مَجلِس :(مَج ۔لِس)(ن گ) دیوان ۔سُہل ءُ تڑان ۔محفل ۔کچاری ۔ گِند ءُ نند ۔مجالس ۔مُچّی ءُ میڑی ۔نیاد ۔تات پچار ۔تڑان ۔ **مَجلِس کَنگ** : (مَج ۔لِس ۔کَ ۔نگ)(ک گ) نِندگ ءُ دیوان کَنگ ۔تڑان کَنگ ۔ٹوکی بُونگ ۔ **مَجلِسی**:(مَج ۔لِ ۔سی)(ن گ) وَشّ لسان ۔ وَشّ حبر ۔وَشّ گپّ ۔

مَجلِس خانَہ :(مَج ۔لِس ۔خا ۔نَہ)(ن گ) دیوان جاہ ۔اوتاک ۔ وتاک ۔

مُجمگ : (مُج ـ مَگ) (ن گ) پتنٗوس ـ پڑ اہیں دَرپ ـ

مجنُون: (مَج ـ نُون) (عَر) (ن گ) دیوانگ ـ پاگل ـ (2) عربی قِصّہانی تہہ ءِ قیس نامیں مردے کہ لیلاء ءِ بامرد اِنت کہ پہ لیلیٰ ءِ عشق ءِ گنوک بیت ـ ءِ مجنُوں بزاں گنوک ءِ نام ءِ زانگ بیت ـ مجنُونی : (مَج ـ نُو ـ نی) (ن گ) گنوکی ـ بےسُدّھی ـ شیدائی ـ سرءِوَتی ـ مجنُونیں : (مَج ـ نُو ـ نیں) (س گ) گنوکیں ـ بےسُدّھیں ـ شیدائیں ـ سرءِوتیں ـ

مُجو : (مُ ـ جو) (ن گ) کوردیمگ ـ مُجبین ـ تامور ـ (2) گوادر ءِ ضلّو ءِ میتگ ءُ دَمگے ءِ نام انت ـ

مَجُوس : (مَ ـ جُوس) (ن گ) آچش پرست ـ واجہیں زَرتُشت ءِ منّوک ـ (2) زَرتُشتی مُلّا ءُ عالم ـ مَجُوسی ـ

مَجُوسی : (مَ ـ جُو ـ سی) بچار : مَجُوس ـ

مَجُوسَر : (مَ ـ جو ـ سَر) (ن گ) مال ءُ دلوت ءِ وَرگی بہار کاہے کہ ریش ءُ ٹَپ ءِ علاج ءِ کارمز بیت ـ

مَجول : (مَ ـ جول) (ن گ) دَلوت یا رَسترانی پدی پاد ءِ بھیڈی بند ءِ کَسترِیں ہڈّ کہ بندءَ جوڑ کنّنت ـ ہمے ہڈّ ءِ بند پہ گوازی ءِ کارءَ کیت ـ بھیڈی ـ مَجول ءِ ٹِکّا رگ : (ک گ) مجول ءِ لیب ءَ مجول ءِ شانگ ـ مَجولی : (مَ ـ جُو ـ لی) (ن گ) ہما لیب کہ گوں مجول ءَ کنگ بیت ـ (2) ہما کہ گوں مجول ءِ نِسبت داریت ـ

مَجول سَر : (مَ ـ جول ـ سَر) (ن گ) دَرمانکا ہے کہ پہ لاپ ءِ دَرد ءِ عِلاج ءِ کارمز بیت ـ (2) (س گ) مَرَن سَر ـ

مُجینگ : (مُ ـ جے ـ نگ) (ک گ) اَنچوش کنگ کہ بہ مُجیت ـ تامور کنگ ـ تہار کنگ ـ

مِچ : (مِ ـ چ) (ف گ) مِچگ ءِ فرماں گال : بہ مِچگ ـ

مَچّ: (مَچ ـ چ) (ن گ) دَڑ چکے کہ آئی ءِ بَر گلونٹ ءُ ناہ اِنت ـ (2) ہیل ـ (3) ماں بولان ءَ یکّ میتگے ءُ دَمگے ءِ نام انت ـ مَچّ بُرّ : (مَچ ـ چ ـ بُر ـ ر) (ن گ) مَچّانی ہوشانی بُرّگ ءِ وہد ـ ایرَ ہت ءَ مَچّ ءِ ہوشانی بُرّگ ءِ کار ـ مَچّ ءِ بَندگ : (ک گ) مَچّ ءِ گُلونٹ ءِ سرَ میگ بندگ ـ (2) مَچّ ءِ بازیں ہوش آرگ ـ مَچّ بُنی : (مَچ ـ چ ـ بُ ـ نی) (ن گ) ہما کہ بامین ءِ مَچّ ءِ روپوک ءَ ہمراہ اِنت ـ (2) روپوک ، مَچّ ءِ روپیت ءُ ناہاں ایر دنت ، مَچّ بُنی ناہاں چِنت ءُ جم کنت ـ مَچّ ءِ جَنگ : (ک گ) مَچّ ءِ کوکر ءِ ترّگگ ـ مَچّ ءِ دوتّو بُوئگ : پَپّک کہ مَرَن بیت رَنگ گرَگ ءِ بُنگیج ءَ رَنگ ماں آئی ءِ سبزی ءِ مان شانیت ءُ آئی ءِ رَنگ ءَ چو دُوتّ ءَ کنت ـ مَچّ ءِ دُوتّو بُوئگ ءَ رند آئی ءِ رَنگ گیشّیت ـ مَچّ رَنگ : (مَچ ـ چ ـ رَں ـ گ) (ن گ) مَچّ ءِ گُلونٹ ءِ رَنگ ءِ موسم ـ مَچّ روپ : (مَچ ـ چ ـ رو ـ پ) (ن گ) بامین ءِ ہُرماگ روپگ ءِ کار ـ روپ ـ مَچّ ءِ شِنّگگ : (ک گ) مچ ءِ ہوش ءِ ٹال ءِ شِنّگگ ءُ یکّ یکّ بُوئگ ـ

مَچّ کدگ: (مَچ ـ چ ـ کَ ـ دَگ) (ن گ) شہر ـ شہر گوَر ـ ہمُودءَ مَچّ باز بیت ـ شہرستان ـ مَچّ ءِ کُنٹ: (ن گ) مَچّ ءِ چہ بُنارءَ بِگر داں کہ کُپّہ ءِ گَورءَ ـ مَچّ ءِ بُنڈ ـ مَچّ ءِ کوکر : (ن گ) مَچّ ءِ ناز رکیں نہ ترّک اِتکیں ہوش ـ مَچّ ءِ کوکر بَندگ : (ک گ) مَچّ ءِ کوکر دَر آرگ ـ مَچّ گُش: (مَچ ـ چ ـ گُش ـ ش) (ن گ) مَچّ ءِ گُش کنگ ءِ موسم کہ زِمستان ءِ آخر ءِ شُروع بیت ءُ تاں چِلّ روچ ءَ مانیت ـ مَچّ ءِ گیشگ : (ک گ) مَچّ ءِ گوُنگ ءِ مَرَن بُوئگ ءُ چہ مات مَچّ ءَ جتا بُوئگ ـ (2) مَچّ ءِ پَپّک ءِ بَندگ ـ مَچّ ءِ مانارگ : (ک گ) مَچّ ءِ گُش کنگ ـ مَچّی : (مَچ ـ چی) (ن گ) ہما کہ گوں مَچّ ءَ نِسبت داریت ـ

مُچّ : (مُچ ـ چ) (س گ) تمام ـ دُڑاہ ـ دُڑاہیں ـ کٹو پار ـ تیوَگ ـ کُڑوپ ـ کوٹ ـ جُمپ ـ کڑومگ ـ ترّیپ ـ (2) بند ـ نَزّ ـ (3) باز ـ زیات ـ کُلُولُو ـ (4) یکّ جاہ ـ یکّ ہند ـ رَپ ـ سَربست ـ لَسّ ـ جم ـ (5) (ن گ) پانچ ـ مُٹّ ـ پنجگ ـ مُشت ـ مُچّ بُوئگ : (مُچ ـ چ ـ بُو ـ ئگ) (ک گ) یکّ ہندءَ بُوئگ ـ ہوار بُوئگ ـ نزّ آہگ ـ جم بُوئگ ـ بِر رِچگ ـ کُڑوپگ ـ رُمب بندگ ـ جمگ ـ (2) چیزّے ءِ ایر بُوئگ (3) باز بُوئگ ـ زیات بُوئگ ـ مُچّ کنگ : (مُچ ـ چ ـ کَ ـ نگ) (ک گ) نزّ آرگ ـ یکّ ہند کنگ ـ یکّ جاہ کنگ ـ جم کنگ ـ چِنگ ءُ ایر کنگ ـ داپ ـ پِر چِنگ ـ جُمپ کنگ ـ جم جَنگ ـ سَرجم کنگ ـ مُچّی : (مُچ ـ چی) (ن گ) یکّ جاگہی ـ بازیں مَردمانی یا چیزانی یکّ جاہ بُوئگ ـ ٹُمب ءُ رُمب ـ ہَشر ـ گِندوان ـ تماشا ـ تورُم ـ

ٹولی۔ گُرُومگ۔ ڈَلّ۔ جماوری۔ رُمب۔ گرُوہ۔ بازی۔ خلقت۔ بُرّ۔
بَرگلّ۔ بزگ۔ اَلگر۔ کٹوپاری۔ گلّ۔ مَراگ۔ مراگاہ۔ میڑہ۔ **مُچّی ءِ**
مِیڑی : (ن گ) دیوان۔ میڑہ۔ مجلس۔ پانچ۔ **مُچّیں** : (مُچ۔ چیں)
(س گ) بازیں۔ کوتیں۔ یکجاہ کُتگیں۔ ایریں۔ کٹوپاریں۔

مچاچ : (مِ۔ چاچ) (ن گ) چمّ ءِ کوسانی سرءِ مُود۔ مِلاڑ۔ تیمُر۔
مِشاش۔

مُچانڈی : (مُ۔ چان۔ ڈی) (ن گ) وَرگ۔ (2) مُچّ ءِ پُرکنگ ءِ
دیگ۔ دادن۔ بخش۔

مچّاں گرُیسگ : (مچ۔ چاں۔ گرُ۔ ے۔ سگ) (ن گ) کپنجر ءِ قدّ
ءِ دُراج گرُدنیں بالی مُرگے۔

مُچّڑ : (مُچ۔ چڑ) (ن گ) نادوک۔ دَپ ءِ تہی نیمسگ۔ ٹُکّ۔ (2)
دَپ ءِ ناجوڑی یے۔

مَچّگ : (مَچ۔ چگ) (ک گ) چوچّ ءِ رُدگ۔ رُدگ۔ (2)
چِست بُوئگ۔ مستی کنگ۔ (3) زہر گِرگ۔ کستی بُوئگ۔ پادآیگ۔
ہُونژ۔ گِرگ۔ (4) ہیل کنگ۔

مِچگ : (مِ۔ چگ) (ک گ) ساہ دارے گودان ءَ دَپ ءَ کنگ ءِ
شِیر چُونسگ۔ ٹکّ دیگ۔ **مچگی** : (مِ۔ چَ۔ گی) مچگ ءِ آوَ کی۔ (2)
ٹکّ دِیگی۔ چُونسگی۔

مَچّل : (مَچ۔ چل) (ن گ) کوہ ءِ مِستریں ٹُکّر۔ دَرگ۔ کوہ ءِ
دَرگ۔ (2) جُڑانی کوکر۔

مِچل : (مِ۔ چِل) (ن گ) عیب۔ خرابی۔ کَچّہ۔ کَچّوُ۔
(2) نابرابری۔ ہم دَپ نہ بُوئگ۔ چوٹ۔ (3) اَڑ۔ مُشکل۔ ویل۔
جنجال۔ **مِچل وَرگ** : (مِ۔ چِل۔ وَ۔ رَگ) (ک گ) چوٹ بُوئگ۔
دَپ نہ وَرگ۔ ناراست بُوئگ۔ (2) مُشکل ءِ جنجال ءِ کپگ۔

مِچلی : (مِ۔ چِ۔ لی) (ن گ) طِلاہ یا کہ نُگرہ ءِ سکّیں ہُورت ءُ کسانیں
ژانگ کہ شلوارانی پادگاں جنگ بنت۔ (2) سِہتے۔ (3) مَزَنیں دگّ۔

مِچِن : (مِ۔ چِن) (ج گ) فلاں۔ فلاں چی۔ بے نام ءِ گِرگ ءَ
چِیزے ءِ بابت ءَ گوُشگ۔ مچین۔ ہمے چے۔

مچِنڈ : (مَ۔ چَن۔ ڈ) (ف گ) چنڈگ ءِ فرماں گال: مہ چنڈ۔
چنڈگ ءِ کار ءِ مکن۔ (2) (س گ) مہمیز۔ بیہار۔ (3) نہ ترس۔
بُہادُر۔

مچنگل : (مَ۔ چَن۔ گل) (س گ) چوٹ۔ تاب تاب۔ (2)
(ن گ) خراب بُوتگیں تاجگیں شِیر۔ بُچّلو۔ (3) زَگریں شیر ءِ چہ بدگ
ءَ ءُ کُگّ ساری ءِ جاوَر۔

مچّو : (مَچ۔ چو) (ن گ) بُوجیگ ءِ کِستِر ءُ راچن ءِ مسترین دریائی
اولاکے۔ (2) دَلوت ءِ وَرگی کاہے۔

مُچّو : (مُچ۔ چو) (ن گ) دَپ ءِ بیماری کہ مَرُدم یامال ءُ دَلوت ءِ دَپ
پہ وَرگ پچ مہ بیت۔ (2) زالبولی مزنیں شلوارے۔

مُچُّو : (مُچ۔ چُو) (ن گ) سُہروئیں دان ءِ یکّ قسمے کہ ہوشگ ءُ زَنڈ
ءُ گوُنڈ اِنت ءُ چہ گرانی ءَ کانڑیل ءُ چنگ بیت۔ (2) دانے کہ چہ سُہرو
ءِ زنڈ تر اِنت۔ (3) چوٹ پاد۔ ہما کہ پاداں چوٹ چوٹ ءَ ایر کنت۔
(4) ہما دَلوت کہ پاداں چوٹ چوٹ ایر بہ کنت۔

مُچّہہ : (مُچ۔ چِہہ) (ن گ) مُژدہ۔ مُژدہ وار۔

مچین : (مَ۔ چے۔ ن) بچار: مچِن۔

مِچہہ : (مَ۔ چِہہ) (ن گ) سرءِ ین دَرد۔ دور۔ (2) پہناد ءَ
رَگے ءِ جنگ۔

مُحبت : (مُ۔ ہَ۔ بت) (ن گ) مہر۔ دوستی۔ عشق۔

مُحتاج : (مُہ۔ تا۔ ج) (ن گ) نیزگار۔ چمّ دار۔ لاچار۔ وازمَند۔
چمّ بِردار۔ زیر دَست۔ وازمندگ۔ واستی مَند۔ فقیر۔ مندگ۔ واستی۔
اوستیگ۔ اِحتاج۔ ایر دَست۔ چیر دست۔ بے بس۔ بزّگ۔ **مُحتاجی** :
(مُہ۔ تا۔ جی) (ن گ) وازمندگی۔ چمّ داری۔ بے وسی۔ ایر دستی
بزّگی۔ واری۔ **مُحتاجیں** : (مُہ۔ تا۔ جیں) (س گ) وازمندگیں۔ چمّ
داریں۔ بے وسیں۔ ایردستیں۔ بزّگیں۔ واریں۔

مَحرَم : (مُہ۔ رَم) (ن گ) ہما کس کہ گوُرائی ءِ جِند ءِ راز چیر مہ
بنت۔ رازدار۔ دوست۔ (2) جنین ءِ نزّیکیں عزیز۔ ہرم۔ (3)
رَزمیگ۔ ہما زال کہ لاپ پُرّیں جنین ءِ چُکّ ءِ دُراہ کنائینیت۔

دینپوگ ۔ (3) مردۓِ جن یکّے دومی ءِ محرم اَنت ۔ **محرَمی** : (مَہ ۔ رَ ۔ می)
(ن گ) رازداری ۔ دوزواہی ۔ دوستی ۔ عزیزی ۔ (2) دیپّوگی ۔
محرَمیں : (مَہ ۔ رَ ۔ میں) (س گ) رازداریں ۔ دوستیں ۔ عازیزیں ۔
مُحرَّم : (مُ ۔ ہَر ۔ رَم) (عَ) (ن گ) دہاک ۔ یا حُسینی ۔ (2)
سال ءِ اَوّلی ماہ ۔
محشَر : (مَہ ۔ شَر) (د) (ن گ) قیامت ءِ روچ ۔ محشر ءِ روچ ۔
قیامت ۔ نفسانفسی ءِ روچ ۔
محفَل : (مَہ ۔ فَل) (عَ) (ن گ) گندل کُرتگیں اُشترءِ رہت یا
پا کیرہ ۔ اُشتر ءِ رہت ءِ سرءَ چہ لیپ یا بوپ ءِ جوڑ کُتگیں نِندگی جاگہہ ۔
مہپل ۔ ماول ۔ (2) تہت ۔ منجہ ۔ (3) ساز ءُ صوت ءِ دیوان ۔ (4)
دیوان ۔ مجلس ۔ **محفلیانی نود** : (ن گ) مچّ رَنگ ءِ وہد ءِ نود کہ مَردُم پہ
ہامین ءَ لڈّ بندنت ءُ رونت ۔ (2) پہ ہامین ءِ روَکیں کاروان ۔
مُحکَم : (مُہ ۔ کَم) بچار : مُہکَم ۔
محنَت : (مِہ ۔ نَت) (عَ) (ن گ) مزّوری ۔ دَڑ ۔ روزگار ۔
پُوریات ۔
محَت : (مَ ۔ خَت) (ن گ) مختہ ۔ روچ ٹِکّ کنگ تاں برکت
بُوہگ ءِ دوَران ۔ مرشی ۔ مروچ ۔ مروچی ۔
مُختار : (مُخ ۔ تار) (د) (ن گ) وَتی مَستر وت ۔ آزاد ۔
(2) وکیل ۔ وارِث ۔
مختہ : (مَخ ۔ تہہ) بچار : مَخَت ۔
مخلُوق : (مَخ ۔ لُوق) (ن گ) ہرکس ءُ ناکس ۔ عالم ۔ مَردُم ۔ خَلقت ۔
مَدّ : (مَد ۔ د) (عَ) (ن گ) دَراج کشّگ ۔ کَشّ ۔ (2) حَرف ءِ
دورَندءَ وانگ ءِ نشان ۔ " ~ " ۔
مُدّ : (مُد ۔ د) (ن گ) مرَنیں وہدے ۔ گوستگیں وہد ۔ مُدّت ۔ موسم ۔
وَہد ۔ ساعت ۔
مُدا : (مُ ۔ دا) (ن گ) وہد ۔ مُدّت ۔
مدار : (مَ ۔ دار) (ف گ) دارگ ءِ فَرماں گال : مہ دار ۔ دارگ ءِ
کار ءَ مکن ۔ (2) اوپار ۔ جلّ ۔ داشت ۔ صبر ۔ سگّ ۔ (3) مُنگاڈہ ۔
مہتل ۔ (4) اولاک ءِ یکّیں رَواج ۔ یکّیں راہ بند ۔ (5) خرید کنگ ءِ
قُوّت ۔ بہا گرگ ءِ وَسّ ۔ **مدار کنگ** : (مَ ۔ دار ۔ کَ ۔ نگ)
(ک گ) مہتل بُوہگ ۔ جلّگ ۔ صبر کنگ ۔ برداشت کنگ ۔
مداری : (مَ ۔ دا ۔ ری) (د) (ن گ) تماشا ۔ تماشاباز ۔
مُدام : (مُ ۔ دا ۔ م) (ن گ) ہر وہد ۔ یکّش ءَ ۔ دائِم ۔ مُدیم ۔ ہمیش ۔
یدّر ۔ یکّا ۔ یکّوئی ۔ ترّ ءُ پرترّ ۔ عمرا ۔ بُنکّ ۔ دائمی ۔ عمری ۔ سَدائی ۔ شپ ءُ
روچ ۔ **مُدامی** : (مُ ۔ دا ۔ می) (ن گ) پادار ۔ ہر وہد ۔ اَبدی ۔
مُدیمی ۔ عاقبتی ۔ مُجّتی ۔ پائیدار ۔
مدان : (مَ ۔ دا ۔ ن) (ج گ) آہستہ ۔ میرّ اں میرّ اں ۔ قرار ۔
آرام ۔ **مدان مدان** : (مَ ۔ دان ۔ مَ ۔ دان) (ج گ) وَشّ وَشّ ۔ قَرار
قَرار ۔ **مداں مدان ءِ آہگ** : وَشّ وَشّ ءَ آہگ ۔ قرار قرار ءَ آہگ ۔
مَدَت : (مَ ۔ دَت ۔ ت) (ن گ) کُمکّ ۔ اِمداد ۔ رَسد ۔ پارت ۔
پوڑی ۔ تکّہ ۔ ٹیک ۔ بجّار ۔ کارسَواری ۔ واہر ۔ **مدَتی** : (مَ ۔ دَت ۔ تی)
دست کُمک ۔ کارسواری ۔
مدّت کار : (مَ ۔ دَت ۔ ت ۔ کار) (س گ) مدَتّ کنوک ۔
کُمکّ کنوک ۔ کُمکّ کار ۔ بیلی ۔ دَست ءِ راست ۔ واہر ۔ دز کُمکّ ۔
ہم کوپگ ۔
مُدّت : (مُد ۔ دَت) (ن گ) مسلمانی دین ءِ زال ءِ طلاق ءِ دیگ ءِ پد
ءِ سے ماہ ءُ دہیں روچ دانکہ آئی ءِ لاپ پُرّی زانگ بہ بیت ۔
(2) واہندگ ۔ زمانگ ۔ وہد ۔ یکّ نام گیپتیں وہدے ۔ پُشت ۔ مُدّ ۔
مُدا ۔ **مُدّتی** : (مُد ۔ دَ ۔ تی) (ن گ) مقرر کُتگیں وقت ۔ مُہلت داتگیں ۔
موکّل داتگیں ۔ (2) ہما کہ گوں مُدّت ءِ نِسبت داریت ۔
مَدَر : (مَ ۔ دَ ر) (ن گ) ناہ ءُ روگن ءِ یکّ جاہ کُتگیں وراکی ۔
(2) روگن ، آرت ءُ شکر ءِ اَڈّ داتگیں ورد ۔ (3) روگن ءِ پالاہوک ءُ آرت
ءِ یکّ جاہ کُتگیں وراک ۔ (4) دوگ ۔ دوغ ۔
مدرِسہ : (مَد ۔ رِ ۔ سہ) (عَ) (ن گ) مسلمانانی دین ءُ مذہب ءِ
بارو ءَ وانگ جاہ ۔ مَکتب ۔
مدرِک : (مَد ۔ رِک) (ن گ) لاڑ ۔ منڑکا ۔ (2) قیمتی مُہرگ ۔
مُہرگ ۔ کسانیں مُہرگ ۔ (3) ٹِکّ ۔ موتی ۔ مُہریں ٹِکّ ۔ نگینگ ۔

مَدِڑک : (مَ ۔دِڑ ۔ک) (ن گ) مال ءِ چلار کنگ ءِ ہند۔

مُدّع : (مُد ۔دَہ) (ء) بچار : مُدّہ۔

مُدّعی :(مُد ۔دَ ۔ئی) بچار : مُدّہی۔

مَدَگ :(مَ ۔دَگ) (ن گ) ملَخ۔ کسانیں بالی لُو لکّے کہ فصل ءُ دَڑچک ءُ داراں وارت۔ (2) دَریائی مَدَگ۔ ماہیگ ءِ ذاتے۔

مَدَگ بُونَگ :(مَ ۔دَگ ۔بُو ۔نَگ) (ک گ) لُوچ بُونگ۔ بَڑ ہنگ بُونگ۔ (2) نزور ءُ کم توان بُونگ ۔**مَدَگ ءِ بے حون** : (س گ) ہما کہ آئی ءِ کُشگ ءَ پد نہ آئی ءِ بیر گِرَگ بہ بیت ءُ نہ حون بہا۔ بیر ءِ کار بُونگ ۔**مَدَگی** :(مَ ۔دَ ۔گی) (ن گ) مَدَگ کُشیں دَرمان۔ بوٹ کُش۔ (2) ہما کہ گوں مَدَگ ءِ نِسبَت داریت۔

مَدَگ مات :(مَ ۔دَگ ۔مات) (ن گ) تگسّ۔ کنگا شک۔

مُدّو :(مُد ۔دو) (ن گ) چہ سرین ءِ جہلی بز گوشت۔

مَدُہ :(مَ ۔دُہ) (ن گ) دَرمانے۔ وَشّ دار۔

مُدّہ :(مُد ۔دَہ) (عَر) (ن گ) مطلب۔ مراد۔ مقصد۔ (2) کست۔ کِینگ۔ دُژمنی۔ مُدّع۔ **مُدّہی** :(مُد ۔دَ ۔ہی) (ن گ) دُژمن دار۔ دین کار۔ داوادار۔

مُدھی :(مُ ۔دھی) (ن گ) وَشّ اَندام۔ نازُرک۔ وَشّ ءُ لھمیں آواز۔ (2) ماہکان۔ ماہ ءِ روشنی۔ (3) مہر۔ دوستی۔ (4) مات۔ رودینوک۔ (5) پُلّانی آپ۔ (6) شِیرکن۔ وَشّ تام۔

مُدیم :(مُ ۔دے ۔م) (ن گ) مُدام۔ دائم۔ قدیمی۔ **مُدیمی** :(مُ ۔دی ۔می) (ن گ) دائمی۔ قدیمی۔ مُدامی۔ ہروَہدءَ۔ یکّ کش ءَ۔

مَذہَب :(مَذ ۔ہَب) (د) (ن گ) دین۔ نیک راہ۔ عقیدہ۔ (2) وڑ ءُ پیم۔ راہ بند۔ دود ءُ ربیدگ۔ **مَذہَبی** :(مَذ ۔ہَ ۔بی) (ن گ) ہما کہ گوں مذہب ءِ نسبت داریت۔

مَڈّو :(مَڈ ۔ڈو) (ن گ) قابو کنگ۔ دَزگیر کنگ۔ گِرَگ۔

مُڈّو :(مُڈ ۔ڈو) (ن گ) دَست بُرّ اِتگیں مَردُم۔ مُنڈو۔

مَڈُول :(مَ ۔ڈُو ۔ل) (ن گ) مَردُم یا اولاک ءِ سَر ءِ مجگ۔ (2) سَر ءِ کانپول۔

مَڈّی :(مَڈ ۔ڈی) (ن گ) مال ءُ بُن۔ بُن مال۔ ہست ءُ نیست۔ مال ءُ مَڈّی۔ روزی۔ زَرّ ءُ مال۔ متاع۔ سامان۔ کٹّ ءُ کوٹ۔ مِلک۔ میراث۔ خزانہ۔ دولت۔ جائیداد۔ پُنجی۔

مَرّ :(مَر ۔ر) (ن گ) مَرّ ءُ مردی۔ سکّیں زور۔ تمردی۔ زوراکی۔ گرءُ داری زور۔ قابو۔ طاقت۔ (2) پُور ہیں کچّ۔ حساب ءُ داد۔ حساب ءِ رُوء دہ۔ (3) یکّدار ءِ نَنگر۔ نَنگر کنگ۔ (4) مزنیں بُن دو تکلگیں تکر دکہ دان ءَ مان کن انت۔

مِرّ :(مِر ۔ر) ضِدّ۔ ہچّ رَنگ ءَ نہ منّگ۔ (2) دَلوت یا اولاک ءِ گہہ۔ اِگّ۔ ہُٹّ۔ **مِرّ کنگ** :(مِر ۔ر ۔کَ ۔نگ) (ک گ) اُشتر یا دِگہ دَلوتے ءِ اَنا گت ءَ نہ رَوَگ ءُ زور جنگ۔ پادانی زمین ءَ جنگ۔ پادانی میہہ کنگ۔ (2) پہک ءَ نہ منّگ۔ ضِدّ کنگ۔ چمّ جنگ۔ کِین جنگ۔ گِربندگ۔

مُرّ :(مُر ۔ر) (ن گ) دَرمانے کہ سکّ زَہر انت۔ زَہر۔ (2) بَخیل۔ لُچُوز۔ مال دوست۔ مُرّانٹ۔ بَہیل۔ سِکٹّ۔ سِیگڑی۔ (3) گردِن ہڈ۔ گُڈا اِتگ گردِن۔

مَر :(مَ ۔ر) (ن گ) کھور ءِ دَڑچک۔

مِرّا :(مِر ۔را) (ن گ) چوٹ چمّ۔ کانٹی۔ مِرّو۔ (2) کم شرف۔ بے لجّ۔ مُرتنگ چمّ۔ مرنڈی۔ چمّ جہل۔ (3) چمّ دار۔ دِل مانگ۔ (4) سوَّر۔ ہُوک۔ ہُوکم۔ خنزیر۔

مُرّا :(مُر ۔را) (س گ) ہما مال کہ آئی ءِ گوش باز گوُنڈ انت۔ گوُنڈ گوشیں مال۔

مِرّا چمّ :(مِر ۔را ۔چم ۔م) (س گ) لگور۔ بے لجّ۔ مُرتنگ چمّ۔ بے عزّت۔ بے شرف۔ چمّ جہل۔ بے حیا۔ بے غیرت۔ **مِرّا چمّی** : (مِر ۔را ۔چم ۔می) (ن گ) چمّ جہلی۔ مُرتنگ چمّ۔ ہما کہ لجّی نہ بیت۔ بے حیائی۔

مُراد :(مُ ۔را ۔د) (ن گ) وَشّ۔ گل ءُ شادہ۔ شادِہ۔ لکّو۔ متاع۔ (2) مطلب۔ دِل ءِ ارمان۔ ہما کار یا چیز کہ دِل ءَ پہ آئی ءَ بے تاہیری بند اِنت۔ واہگ۔ مُدّہ۔ مقصد۔ منزل۔ منشا۔ موج۔ مُول۔ واست۔

مُراد بات :(مُ ۔راد ۔بات) مُبارکی۔ مُبارک بات اِنت۔ پہ مراد

بات۔ مُباہ بات۔ مُراد باتی۔ **مراد باتی** :(مُ۔راد۔با۔تی) (ن گ) مُبارک باتی۔ مراد بات۔ **مُرادی** :(مُ۔را۔دی) (ن گ) ہما کہ آئی ءِ دِل ءِ مرادے اَست۔ مُرادیگ۔

مُرادبند : (مُ۔راد۔بَن۔د) (س گ) پیرءِ مُرشِدءِ مریدءِ چہ پیرءِ مُرشِدءِ مُرادلوٹگ۔ چہ پیرءِ مُرشِدءَ گپتگیں تائیدءِ بند۔

مُرادوَند :(مُ۔راد۔وَن۔د) (س گ) مُرادانی پیلوٗ کنوک۔(2) مُرادی۔ مُرادلوٹوک۔

مُرادیگ : (مُ۔را۔دی۔گ) بچار :مُرادی۔

مَراگ : (مَ۔راگ) (ن گ) مراگہہ۔ شادہ۔ مُچّی۔

مَراگاہ :(مَ۔را۔گاہ) (ن گ) مُچّی۔ بازیں مَردُمانی یکّ جاگہی۔ شادہی دیوان۔ مراگش۔ گل ءِ شادہی مجلس۔ دیوان ءِ مراگہہ۔ مراگہہ۔ وَشّیں نیاد۔ وَشّ نیادی۔ مراگ۔ میڑہ۔ گیکاچ۔ گِندوان۔

مَراگش :(مَ۔را۔گش) بچار : مَراگاہ۔

مَراگہہ : (مَ۔را۔گہہ) بچار : مَراگاہ۔

مَرّام :(مَ۔رام) (ن گ) توار۔ چڑّگا۔

مُرّانٹ : (مُ۔راں۔ٹ) (ن گ) سَکّیں مُرّی۔ بَخّیل۔ مُرّ۔ بَھیل۔(2) ماہیگ ءِ ذاتے۔

مَراند :(مَ۔ران۔د) (ن گ) مَرگ۔ مَرک۔(2) بازیں مَرگ ءِ موت۔(3) مَرگی جاوَرءَ بُوتگ۔

مرانڈ : (مَ۔ران۔ڈ) (ن گ) چُکّ بَر۔ بریٹ۔

مِرانک : (مِ۔راں۔ک) (س گ) ہما کہ مِرگی اِنت۔(2) (ن گ) مرگی آس ءِ کسانیں بزانز۔

مُراہ :(مُ۔را۔ہ) (ن گ) سَکّیں وشّی۔ گل ءِ شادِہ۔ مراد۔ واہگ۔ شادِہ۔ مُباہ۔

مُربہ :(مُ۔بہ) (ن گ) کسانیں ماہیگے۔

مُرپد :(مُ۔پد) (ن گ) دَڑ چکے۔(2) مرپدیں دَڑ چک ءِ بَر۔

مَرت :(مَ۔ت) (ک گ) مارِات۔ سَماہ کپت۔(2) مارگ ءِ گوٗستگال بزاں مارگ ءِ کارکُت۔ **مَرت ءِ مار** : (ن گ) مارَگ۔

حساب۔ پَٹّ ءِ لوٹ۔ شُمار۔ **مَرت ءِ مارکنگ** : حساب کنگ۔ پَٹّ ءِ پول کنگ۔ شُمار کنگ۔

مُرت :(مُ۔ت) (ک گ) مِرگ ءِ گوٗستگال بزاں آمُرت یا آ مُرت انت۔(2) بیراں بُوت۔ گار بُوت۔

مُرتگ :(مُ۔تگ) (ک گ) مِرگ ءِ گوٗستگال۔(2) بیران بُوتگ۔ کسے ءَ ساہ داتگ۔ **مُرتگیں** : (مُ۔تَ۔گیں) (س گ) مِرگ ءِ دیریں گوٗستگال۔(2) ہما کہ بیران بُوتگ۔

مُرتہ دِل : (مُ۔تہ۔دِل) (س گ) بےواہشت۔ بےواہگ۔ ہما کہ آئی ءِ واہشت مُرتگ اَنت۔

مُرتہ سِنگ : (مُ۔تہ۔سِن۔گ) (س گ) ہما کوہ کہ سالانی دَرّاجیں پرّگاں حاک کُتگ اَنت ءُ چوحاک ءَ رِچِنت۔

مُرجَگ :(مُ۔جَگ) (ک گ) حَسَدّ واری۔ بدنیتی۔ بدخواہی۔ (2) پہ کَست ءُ کینگ کسے ءِ نام ءَ گَرَگ۔(3) کسے ءِ نام داری یا سَرسوبی ءِ سَرءَ سُچگ۔ بدآ ہگ۔ پہ ضِدّ ءَ بدءُ ردکنگ۔ بدگُشگ۔ پہ کَست نُرنڈَگ۔

مِرچ : (مِ۔چ) (ن گ) سوچاکیں دلے۔ پلپلِ۔ مُڑجان۔

مِرچی :(مِ۔چی) (ن گ) ہماچیز کہ آئی ءِ تہہ ءَ مِرچ مان۔(2) ہما کہ گوں مرچ ءَ نِسبت داریت۔

مَرچاں :(مَ۔چاں) (ج گ) ماں اےروچاں۔ مروچاں۔ مروشاں۔

مِرچُک :(مِ۔چُک) (س گ) کسانیں مِرچ۔(2) تُلّسیں جِنِکّ۔ چِلُوس۔ (3) (ن گ) لیباں یکّ زیادہی ئیں لیبی یے نادینت کہ ہرکسی لیبی کم بیت آہمائی ءِ بدل ءَ لیب کنت۔(4) ہرنیمگی۔

مَرچی :(مَ۔چی) (ن گ) مروچی۔ اےروچ کہ گوٗزگ ءَ انت۔ مَروچیگ۔ **مَرچیگ** :(مَ۔چی۔گ) (ن گ) مَرچی۔ مَرشی۔ مَروچیگیں روچ کہ دَرآتگگ۔ مَرچیگیں روچ کہ شُمار بیت۔ اِمروز(2) اےروچ کہ رَوگ ءَ انت۔ مَروچیگ۔ **مَرچی ئیں** :(مَ۔چی۔ئیں) ہےروچ۔ مرچیگیں۔

مَرد : (مَر ـ د) (ن گ) مردین ـ مردیں آدم ـ نر ـ نریں ـ کیر میز ـ (2) جنین ءِ سانگ کُرتگیں مرد ـ چُکّانی پِت ـ جود ـ لوگ واجہ ـ صاحب ـ مَڑد ـ (3) (س گ) دِلیر ـ نہ ترسوک ـ سَرمچار ـ یل ـ (4) لَنگار ءِ بُرزی دَژا جیں دار ـ (5) ننگار ءِ ہما بَہر کہ دَست ءَ گِرَگ بیت ـ (6) چیستوک ءِ دار ـ (7) ترون ءِ اِشکرانی سُرینوکیں دار ـ شُو ـ **مَردترّگ :** (مَرد ـ تر ـ رَگ) دِلاوَر بُوتگ ـ ڈڈّ بُوتگ ـ (2) مردیں چُکّ ءِ وَرناہ بُوتگ ـ بالغ بُوتگ ـ **مَردترّینگ:** (مَرد ـ تر ـ رے ـ نگ) دِلاوَر کنگ ـ بَہادُری ءُ مَرانمردی ءِ سکین دیگ ـ **مَرد ءِ ترّینگ :** زالے ءِ دِگرے ءِ مرد ءَ چہ آئی ءَ سندگ ءُ وَتی ئیمگ ءَ بَرگ یا گوں آئی ءَ سُور کنگ ـ **مَرد ءِ چیر کشّگ :** جنین ءِ دِگہ جنینے ءِ مرد ءَ راپہ یاری بَرگ ـ مرد ءِ ترّینگ ـ **مَردی :** (مَر ـ دی) (ن گ) بَہادُری ـ دِلاوَری ـ (2) ہما بزیں آپ کہ گوں جنین ءَ وپت ءُ واب ءِ سَرجم بُوتگ ءَ چہ مَردین ءِ نپس ءَ دَرکیت ـ شہوَت ـ ماد ـ **مَردگِرَگ :** (مَر ـ د ـ گِ ـ رَگ) (ک گ) جنین ءِ گوں مردین ءِ سُور کنگ ـ

مَردآزار : (مَر ـ د ـ آ ـ زا ـ ر) مردم نادوستیں ـ (2) مردم ءَ چہ وت نارضا کنگ ـ **مَردآزاریں :** (مَرْد ـ آ ـ زا ـ ریں) (س گ) مردم نادوستیں ـ (2) ہما کہ دگہ کساں آزار دنت یا آہانی دلاں قہر کنت ـ

مُردار : (مُر ـ دار) (ن گ) حَرام ـ ہما کہ حلار نہ اِنت ـ ہما دَلوَت یا مال کہ پہ کارچ ءَ نہ رَسیت ـ پیش کارچ ـ (2) جون ـ مُرتگیں مال ءِ گوشت ـ (3) ہیکّ ـ ہُوک ـ (4) خبیث ـ کُچِکّ ـ لَجُوز ـ

مُرداریں : (مُر ـ دا ـ ریں) (س گ) حَرامیں ـ پیش کارچیں ـ حلار نہ کُتگیں ساہ دار ءِ گوشت ـ سڑیتگیں ـ (2) لَجُوزّیں ـ خبیثیں ـ

مُردارخور : (مُر ـ دار ـ خور) (س گ) حلار نہ کُتگیں ءُ مُرتگیں مال ءِ گوشت ءَ وَروک ـ چُوہڑو ـ مُردار وار ـ حَرام وار ـ (2) کم ذات ـ کم شرف ـ بے حیا ـ **مُردارخُوری :** (مُر ـ دار ـ خُو ـ ری) حرام واری ـ

مُردارپُٹ : (مُر ـ دار ـ پُٹ) (س گ) مَردُم ءِ چُک ءِ نرم ءُ بُورّ بُورّیں مُود ـ

مُردارسِنگ : (مُر ـ دار ـ سِن ـ گ) (ن گ) کوہی دَرمانے ـ

مُردار وار : (مُر ـ دار ـ وار) بچار : مُردارخور ـ

مَرداں گیشّی : (مَر ـ داں ـ گی ـ شی) (س گ) ماں کارے ءَ باز مَردُم ءِ گلائیشی ءُ ہمے کار ءَ ہر کسی گیش تر کنگ ءِ واہگ ـ پہ باج بری ءَ ہر کس ءِ جُہد کنگ ـ (2) ملّ مڑگ ـ

مَردانگی : (مَر ـ دا ـ نَ ـ گی) بچار : مَڑدانگی ـ

مَرداں مَردی : (مَر ـ داں ـ مَر ـ دی) (س گ) گوں دِلاوَری ءُ بے تُرسی ءَ کارے کنگ ـ

مَردوَزان : (مَرد ـ وَ ـ زان) (ن گ) ہما مرد کہ آئی ءِ جنین مُرتگ ـ سَروزام ـ

مَردَک : (مَر ـ دَ ـ ک) (ن گ) یکّ انچائیں مَرُدمے ـ مَردَکو ـ مردکہ ـ

مَردَکو : (مَر ـ دَ ـ کو) بچار : مَردَک ـ

مَردکوش : (مَر ـ د ـ کوش) بچار : مَردوار ـ

مَردکوشیں : (مَرْد ـ کو ـ شیں) بچار : مَردواریں ـ

مَردَکہ : (مَر ـ دَ ـ کہ) بچار : مَردَک ـ

مُردَگ : (مُر ـ دَ ـ گ) (ن گ) ہما کہ مُرتگ ـ مُرتگیں مَردُم ـ لاشو ـ لاش ـ بے زِند ـ بے ساہ ـ **مُردَگ ءِ ایر دیگ :** (ک گ) مُردَگ ءِ قبر ءَ ایر دیگ ـ مُردَگ ءِ کلّ کنگ ـ **مُردَگ ءِ تچک کنگ :** (ک گ) مُردَگ ءَ راست ءُ تچک ءَ دَژاج کنگ ـ **مُردَگ ءِ چلّ :** (ن گ) مُرتگیں مردُم ءِ چلّ روچ پُورہ بُوتگ ءِ نیک دُعائی ءُ خیرات ءِ دود ـ **مُردَگی :** (مُر ـ دَ ـ گی) مِر ءِ حالت ـ (2) ناتوانی ـ کمزوری ـ

مُردَگیں : (مُر ـ دَ ـ گیں) کمزوریں ـ ناتوانیں ـ

مُردَگانی : (مُر ـ دَ ـ گا ـ نی) (ن گ) بَلوچی ءِ ہشتی ماہ ـ

مَردُم : (مَر ـ دُم) (ن گ) بنی آدم ـ اِنسان ـ شخص ـ اُلس ـ بندہ ـ راج ـ عالم ـ کس ـ مہلونک ـ نپر ـ **مَردُم ءِ ایر رچگ :** رُمبگ ـ مَرُدمانی یکّ جاہ بُوتگ ـ بازیں مَردُم ءِ آہگ ـ **مَردُم ءِ بار بندگ:** کسے ءِ نزّیک پہ مَرگ ءَ بُوتگ ـ سکرات ءِ بُوتگ ـ **مَردُم ءِ بند :** (س گ) قدّ ءُ بالاد یا زندی ءُ بارگی ـ یکّ مَردُمے ءِ قالب ـ بالاد ـ **مَردُم ءِ بندگ :** پہ بکّی یا مُلّائی ٹلکّ ءُ ٹاک اَنچوش کنگ کہ مَردُم پہ مرد ءُ جنی کار ءَ بے کار بہ

بیت۔ نامرد کنگ۔ **مَرُدم ءِ پادکنگ** : (ک ک) نشتگیں یا واہیں مَرُدم یا مَرُدمانی پاد کنگ۔ (2) بے عزّت کنگ۔ کم شرف کنگ۔
مَرُدم ءِ پڑّگ : (ک ک) کسے ءِ بدکار ءُ بدہیل بُوَنگ۔ **مَرُدم ءِ پیچ رِچَگ** : وَتی گپّاں یکّ پارگی پہ بےتاہیری سَرجم ءِ جَنگ۔ دِل ءِ زَنگانی ریچگ۔ گلگ ءُ آزاری ءِ دَرشان کنگ۔ **مَرُدم ءِ پرکنگ** : گوں کسے ءِ صَلاح ءُ شَوَر، راضی کنگ یا پہ خَرابیں کارے ءِ کنگ ءِ سکین دیگ یا نہ کنگ ءِ ہاترءَ پہ بیہار دیگ ءَ مَرُدمے رواں دیگ۔ (2) قاصد ءِ دیم دیگ۔
مَرُدم ءِ تپسگ : (ک ک) مَرُدم ءِ زَہر گرَگ۔ گرم بُوَنگ۔ نہ وَش بُوَنگ۔ **مَرُدم خور** : (مَر۔ دُم۔ خور) (س گ) مردوار۔ ناہار۔ رستر۔
مَرُدم زادَگ : (مَر۔ دُم۔ زا۔ دَگ) (ن گ) آدم زادَگ۔ بنی آدم۔ مَرُدم۔ **مَرُدم ءِ سَرءِ کانٹ**: (ن گ) مَرُدم ءِ سَرءِ میکّ ءِ ہردوئیں گُلّ۔ **مَرُدمی** : (مَر۔ دُ۔ می) (ن گ) دوستی۔ واہگ۔ شَرّی۔ (2) ہما کہ گوں مَرُدم ءَ نسبت داریت۔
مَرُدم شُماری : (مَر۔ دُم۔ شُ۔ ما۔ ری) (ن گ) اِنسانی آبادی ءِ حساب ءُ شُمار۔
مَرُدم شُناس : (مَر۔ دُم۔ شُ۔ ناس) (س گ) ہما کہ مَرُدم ءِ پجّہ آرگ ءِ زانت ءُ زانگ ءَ است۔ **مَرُدم شُناسی** : (مَر۔ دُم۔ شُ۔ شا۔ سی) (ن گ) مردم ءِ زانگ ءُ پجّہ آرگ ءِ زانو گر۔ تب شُناسی۔ مردم ءِ خصلت ءُ آئی ءِ تب ءُ ہیل ءِ پجّا رگ۔
مَرُدم گِری : (مَر۔ دُم۔ گِ۔ ری) (ن گ) دومی ءِ عزّت دیگ۔ شرف دیگ۔ خیال داری۔ تواہ۔ (2) رَوَ آ۔ سِیال داری۔ رِتک ءِ ریچ۔ رَرِوند ءُ آئند۔
مُردَنی : (مُر۔ دَ۔ نی) (ن گ) ہر کس ءِ مرگی اِنت۔ اَنچیں گپّے ءِ پد گوشنت کہ آ گپّ ءِ دُروگ یا راستی ءِ گواہی دیگ بُوت مہ کنت۔ (2) راستی ءَ۔ بے ریائی۔
مَردوار : (مَر۔ د۔ وا۔ ر) (س گ) مَرُدم وَروک۔ مَرُدم خور۔ تُرسناک۔ بَہا دُریں مَرُدم۔ مڑدوار۔ ظالم۔ نہ ترس۔ (2) شَرّیں زَحم ءِ سپیت۔ **مَردواری** : (مَر۔ د۔ وا۔ ری) (ن گ) مَرُدم کوشی۔ مرد کوشیں دُژمنی۔ مڑد کوشی۔ (2) ہما زال کہ وتی مردءَ بہ کُش ایت یا بہ کوشاریِنیت۔ **مَردواریں** : (مَر۔ د۔ وا۔ ریں) (س گ) مرد کوشیں۔ دژمنیں۔ بدواہیں۔ (2) ہما زال کہ وتی مردءَ بہ کوشاریِنیت۔
مُردہ شام : (مُر۔ دَہ۔ شام) (ن گ) مسلمانانی وَشّیں شپ کہ پہ مُرتگیناں نیک دعائی ءُ خیرات کنَنت۔ مُردہ گانی۔ مُردہ شامی۔ روچگ ءِ ماہ ءِ 27 ءُ مَرُنیں عنید ءُ ہم ءِ شپ وَشّیں شپ یا مُردہ شامی اِنت۔
مُردَہ شامی : (مُر۔ دَہ۔ شا۔ می) بچار : مُردہ شام۔
مُردَہ شیر : (مُر۔ دَہ۔ شی۔ ر) (ن گ) وہدیکہ زالبُولے ءِ شیر مچیں زَہگے بہ مریت ءُ ہمے دوران ءَ آئی ءِ لاپ ءِ دِگہ زَہگے بہ کپیت، لاپ ءِ ہمے زَہگ یا ہمے زال شیر مردہ شیر گوشگ بیت۔
مُردَہ گانی : (مُر۔ دَہ۔ گا۔ نی) بچار : مُردہ شام۔
مُردہ مال : (مُر۔ دَہ۔ مال) (ن گ) گُڈّ۔ مُرتگیں مَرُدم ءِ مال ءُ مڈّی۔
مَردین : (مَر۔ دین) (ن گ) مرد۔ مردیں آدم۔ مردیں زَہگ۔
مَردین آدَم: (مَر۔ دین۔ آ۔ دَم) (ن گ) مردین۔ مردیں زَہگ۔
مَردین ءِ بَند : (ن گ) سرَین ءِ کماتگیں چیزانی لڑ۔ (2) گوں جنین ءَ وپت ءُ واب ءِ وہدءَ مَردین ءِ دَراتکگیں مردی۔ **مَردین زَہگ** : (مَر۔ دین۔ زَہ۔ گ) بچار : مردیں آدم۔ **مَردینی** : (مَر۔ دی۔ نی) (ن گ) ہما چیز کہ گوں مَردین ءَ نسبت داریت۔
مَرَند : (مَر۔ رَن۔ د) (ن گ) بہار کاہے۔
مرز : (مَر۔ ز) (ن گ) پتنیں گرانیں دارے کہ سیم ءِ دَنتان ءَ پر اَنت کہ گوں ایشی ءَ زمین ءَ ہم لسُون کنَنت۔ ما لگ۔ مرزن۔ گوزن۔ (2) (ف گ) مرزگ ءِ فرماں گال: بہ مَرز۔ (3) برابر۔ ہم لسُون۔ تچک۔ ہم دَست۔ (4) سَرحدّ۔ سیم۔ دنگ۔
مَرَز : (مَ۔ رَز) (ن گ) اِسپیتیں مزنیں تکلم۔ (2) ناڈراہی۔ بیماری۔ ناتوانی۔ بے زکتّی۔ کمزوری۔ **مرز ءِ حامی بُوَنگ** : مرز ءِ کم بُوَنگ۔
مَرزگ : (مَر۔ زگ) (ک گ) برابر کنگ۔ مالگ۔ گوں مرز ءِ زمین ءَ تچک ءُ ہم لسُون کنگ۔ (2) کُتگیں کارے ءِ نشاناں گار کنگ۔ **مرزگی** : (مَر۔ زَ۔ گی) مرزگ ءِ آوَکی۔ (2) برابر کنگی۔ ہم لسُون کنگی۔

مَرزیتنگ : (مَر۔زِ۔تنگ) (ک گ) مرزگ ءِ گوَستگال۔(2) برابر کُتنگ۔ ہم لسُون کُتنگ۔(3) کُتگیں کارے ءِ نشاں گار کُتنگ۔

مَرزیتگیں : (مَر۔زِ۔تَ۔گیں) (س گ) مرزگ ءِ دیریں گوَستگال بڑاں مرزگ ءِ کار بُوتگ۔(2) ہما کہ مَرزِتگ۔

مَرزِن : (مَر۔زِن) (ن گ) مالک۔ گوَزَن۔ مرز۔

مَرس : (م۔رَس) (ف گ) رَسگ ءِ کمکن گال : سَرمسی۔ مہ پُجّ۔

مَرسان : (م۔رَ۔سان) (ن گ) ہما کہ نہ رَسیت۔ ہما کہ نہ رَس اِتگ۔(2) بے عِلاج۔

مَرشاں : (مَر۔شاں) بچار : مَروچاں۔

مُرشِد : (مُر۔شِد) (ن گ) ہما بزرگ کہ سَرءِ ئے سِتک بہ بیت۔ ولی۔ پیر۔ پُشت۔(2) رہ شون۔ ساٹوک۔ رہبر۔ راہ دَربر۔

مُرشِدی : (مُر۔شِ۔دی) (ن گ) بزرگی۔ ولی گری۔ پیری۔(2) راہ شونی۔راہ دربری۔

مَرشی : (مَر۔شی) بچار : مرچی۔

مَرضی : (مَر۔زی) (د) (ن گ) وشی۔ رَضا۔ دِل ءِ تب۔ مَیئل۔ صَلاح۔ منشا۔ مُول۔ مُہاڑ۔

مَرغ : (مَر۔غ) (ن گ) کانٹ۔ شاح۔(2) مَرَن کانٹ۔

مَرغو : (مَر۔غو) (س گ) ہمائی کہ کانٹ مَرَن اَنت۔ مَرغی۔

مَرغی : (مَر۔غی) بچار : مَرغو۔

مَرک : (مَر۔ک) بچار : مَرگ۔

مَرکَب : (مَر۔کَب) (عَ) (ن گ) اولاک۔ سَواری۔ شَرّیں اَلپس۔(2) تیز ءِ بڑ اہ داریں اولاک ءِ زین۔(3) ہم کوپگ۔ برابر۔ (4) شرف۔ عِزّت۔ اُگدہ۔ مَرَنی۔

مَرَکہہ : (م۔رَک۔کہہ) (ن گ) سَت۔ میڑھ۔ ڈُکّ۔(2) نہ وَشّیں یا داواداریں مرُدمانی وَشّان کنگ ءِ رسم ءُ راہ۔(3) دو مرُدمانی یا ٹکّانی وَشّ کنگ ءِ ہاترءِ مرُدمانی پہ میڑھ لوگاں رَوگ ءُ خیر لوٹگ ءِ دود۔ **مَرکّہی** : (م۔رَک۔کَ۔ہی) (ن گ) میڑھ ءُ مَرکّہہ ءِ روئکیں مَردُم۔(2) ہما کہ گوں مَرکّہہ ءِ نسبت داریت۔

مَرکی : (مَر۔کی) بچار : مَرگی۔

مَرگ : (مَر۔گ) (ن گ) اَجل۔ کُشتن۔ مَرک۔ زِندمانی ءِ کُٹّگ۔ مَرگ ءُ میران۔ موت۔ بیرانی۔ مَراند۔ وادہ۔ زندگیں ساہ دارے ساہ ءِ دَر کپگ۔(2) مُشکل۔ جنجال۔ لاچاریں بے وسی۔ **مَرگاں گوری** : (مَر۔گاں۔گو۔ری) (س گ) گوں باز مُشکل ءُ سَکّیں جنجال ءَ۔ **مَرگ بَہر** : (مَر۔گ۔بَہہ۔ر) (س گ) بدیں مرادگالے کہ مَرگ ءِ بہر ءَ کپاتے۔ بہ مِراتے۔ **مَرگ ءِ تَرّینگ** : (ک گ) کسے ءِ چہ مَرگ ءَ رَکّینگ۔ **مَرگ ءُ زِند** : (ن گ) غم ءُ وَشّی۔(2) سِیالی ءُ نزّیکی۔ **مَرگ ءِ کِل ءِ چُٹّگ**: سَکّیں نادُراہی ءَ رندوَش بُوَنگ۔ سلامت بُوَنگ۔ جان دُڑاہ بُوَنگ۔ **مَرگ ءُ میران** : (ن گ) مَرگ۔ موت۔ زِیان۔ تاوان۔ بدءِ بیرانی۔ **مَرگی پیغام کنگ** : (مَر۔گی۔پے۔غام۔کَ۔نگ) نہ بُوتگیں کار کنگ۔ مُشکلیں کار کنگ۔(2) تاوان بار کنگ۔(3) بدفالیں کار کنگ۔ چِڑ کشّگ۔

مِرگ : (مِ۔رَگ) (ک گ) موت۔ مرک۔ موکلّ کنگ۔ زندگیں ساہ دارے ءِ ساہ ءِ دَر آہگ۔ ساہ دیگ۔ ساہ ءِ دَرکپگ۔ بیران بُوَنگ۔ نیست بُوَنگ۔ موکلا عینَغ۔ جون بُوَنگ۔ دَرگوری۔ زِیان۔ سَرءِ ایر کنگ۔

مِرگی : (م۔رَ۔گی) (ن گ) مَرگ ءِ گوْرءَ۔ نزدءِ موت۔ موت ءَ نزّیک۔ مَرکی۔ **مِروک** : (م۔رو۔ک) (ن گ) مِرگی۔ ہما کہ مَرگ ءِ نزّیک ءِ اَنت۔(2) مُرتگیں۔(3) لاغر۔ لاغری۔

مُرگ : (مُر۔گ) (ن گ) بانزل داریں بال کنوکیں ساہ دار۔ **مُرگ ءِ آمین** : (ن گ) گوشنت کہ مُرگے کہ چہ بنی آدم ءِ نیمگ ءَ ہرچ لوٹگ ءُ دُعاے بہ اِشکنت، آ آمین کنت یا وَتی وَشّی ءُ رضا مندی ءَ گوں کنت ءُ ہمے دعا قبول بیت۔ **مُرگ ءِ ایر دیگ** : مُرگے ءِ چہ بال ءَ جَہل ءَ آہگ۔ **مُرگ ءِ ایر نِندگ** : بالی مُرگ ءِ چہ بال ءَ ایر دیگ ءُ زمین ءَ نِندگ۔ **مُرگ ءِ بانزلانی ایر دیگ**: مُرگ ءِ چہ بال ءَ پہ جَہل ءَ آہگ ءِ ہاترءَ وَتی بانزلانی نزّ آرگ۔ **مُرگ ءِ پَرجَنگ** : مُرگ ءِ ایردیگ ءُ تلک یا کرم یا آپ ءِ چُمبّ جَنگ ءُ ہما رَشت ءِ پدا پاد آہگ۔ **مُرگ ءِ تَرّینگ** : (ک گ) پہ شِکار ءِ ہاترءِ مُرگ ءِ بیرہ دیگ ءُ یکّ نیمگے بَرگ۔ **مُرگ ءِ سلیمان** : (ن گ) ہما مُرگ کہ

گوں یہود یانی پیغمبر واجہیں سلیمان بن داؤدءَ نسبت داریت۔(2) شاپی۔شاپی گروس۔ ہُد ہُد۔**مُرگ ءِ سیئل** : (ن گ) بالی مُرگ ءِ مرءَ نیں رم۔**مُرگ ءِ طاؤز** : (ن گ) مور مُرگ۔دَرّاج پُٹّیں جلوہ ناکیں مُرگے۔

مَرّگ : (مَر۔رَگ) (ک گ) ایراد کنگ۔ایر ماد بُوئگ۔مَرّ یِنگ۔

مُرگاپ :(مُرگ۔آپ) (ن گ) گمّیں ہَور کہ پہ مُرگےءِ آپ واری ءَ بس بہ بیت یا ہمیشچو کہ آئیءِ آپ ءِ تہہ ءَ مُرگے اوشتات ءُ آپ وارت بہ کنت۔(2) کیچ ءِ تربت ءِ زرباری نیمگءَ شیپ ئے نام اِنت۔

مُرگ پانچ :(مُرگ۔پان۔چ) (ن گ) دوچے۔

مُرگ ڈہونک :(مُرڈَ۔ہوں ک) (س گ) مُرگ واب۔مُرگ ءِ واب۔مرگ ءِ بیم ءِ گمگّیں واب۔

مُرُگک :(مُر۔گک) بچار : مُرگوئی۔

مُرگ ءِ مُلک :(ن گ) ڈیڈار۔

مُرگ ءِ مُوش :(ن گ) زَرد چکیں ریم چٹّیں دَرمانے کہ پہ شُومگ ءِ عِلاج ءِ کارمرز بیت۔ایشی ءَ ریش ءَ مان کنّنت کہ ریش ءَ وشّ کنان ءَ ڈنّ ءَ دَرکیت۔مار ءِ لاپ ءِ تہہ ءَ مُرگ۔

مَرگو : (مَر۔گو) (ن گ) پس ءُ مال ءِ ناڈُراہی یے کہ پس ءُ مال ءَ کُشیت۔مُرگُک۔

مَرگومَند :(مَر۔گو۔مَن۔د) (س گ) میران۔مَرگ۔(2) ہماکہ مِریت۔ہماکہ دائم ءُ قائم نہ انت۔ہماکہ نمیران نہ انت۔

مُرگوئی :(مُر۔گو۔ئی) (ن گ) مُرگانی ناجوڑی یے۔مُرگُک۔

مِرگی :(مِر۔گی) (ن گ) یکّ ناڈُراہی یے۔مَری۔

مَرلو :(مَر۔لو) (ن گ) جنگ۔جیڑہ۔فساد۔

مَرمَر :(مَر۔مَر) (ن گ) صاف۔نازُرک ءُ جوانیں سنگے۔

مِرمِر:(مِر۔مِر) (ن گ) مِرمِرانک۔آس ءِ ٹِمبک۔(2) کسانیں آس۔(3) لَرزگ۔سُترگ۔**مِرمِریں** :(مِر۔مِ۔ریں) کسانیں۔مِرمِرانکیں۔روک بُوؤک ءُ تُسوکیں۔

مِرمِرانک : (مِر۔مِ۔راں۔ک) (س گ) آس ءِ ٹِمبک۔مِرمِر۔**مِرمِرانکیں** :(مِر۔مِ۔ران۔کیں) مِرمِریں۔

مِرمِرگ : (مِر۔مِ۔رَگ) (س گ) مِران بُوئگ بِزاں کم کم ءَ مِرگ۔چراگ یا آس ءِ نزدءِ مرگ۔ٹِمبک۔آس ءِ روژناہی ءِ کم ءُ گیش بُوئگ۔مِرمِرانک۔

مُرَنج : (مُ۔رَں۔ج) (ن گ) آبادیں ءُ آپ داریں جاگہہ۔آپ ءُ چِبّ۔

مَرَنڈ : (مَ۔رَن۔ڈ) (ن گ) اُشتر ءِ وَرگی کاہے کہ چمّ دور ءِ علاج انت۔

مِرنڈی :(مِ۔رِن۔ڈی) (ن گ) چمّ جہل۔مِرّا۔مِرّو۔

مَرو:(مَ۔رو) (ف گ) رَوگ ءِ مَکن کنگ۔رَوگ ءِ کار ءِ مَکن۔

مُرؤ :(مُ۔رُؤ) (ن گ) سیہڑ۔کرگوشک۔

مِرّؤ : (مِر۔رو) بچار : مِرّا۔

مُرّو :(مُر۔رو) (س گ) بےلَجّ۔یلہ چر۔کم شرف۔بےعزّت۔

مُروان :(مُر۔وان) (ن گ) مُروارد۔(2) دُرّ۔زیبائیں سہت۔

مُروارِد:(مُر۔وا۔رِد) (ن گ) قیمتی مُہرگے۔لُولُو۔گوہر قیمتی۔دُردانگ۔مُروان۔آپی گوہر۔

مُرُوبّت :(مُ۔رُوب۔بت) (ن گ) دوستی۔مہر۔واہگ۔مُرّوَت۔لوٹگ۔

مَروچ :(مَ۔رو چ) (ن گ) مَروچیگیں روچ۔مَرچی۔**مَروچاں** : (مَ۔رو۔چاں) (ج گ) اے روچاں۔مرچاں۔مَرشان۔اے روشاں۔**مَروچی** : (مَ۔رو۔چی) (ن گ) مَروچیگ۔مَرچیگ۔مَرچی۔مَرشی۔اے روچ کہ رَوگ ءَ اِنت۔مَروچیگیں روچ کہ دَرآتکگ۔

مَروچیگ :(مَ۔رو۔چی۔گ) بچار :مَروچی۔

مَروڑ :(مَ۔رو۔ڑ) (ن گ) پیچ۔پیچ ءُ تاب۔(2) لاپ ءِ دَرد۔(3) پیش نند۔وشّ نند۔

مَروشی : (مَ۔رو۔شی) بچار :مَروچی۔

مُرُوواب : (مُ۔رُو۔وا۔ب) (ن گ) واب ءِ دَوران ءِ چمّانی چپّ بُوتگ۔آسک واب۔

مَرہ : (مَ۔رہ) (س گ) اوشتانکیں آپ۔جُھلیں آپ۔بَندیا کنڈیں جاگہے ءِ آپ کہ اوشتوک بہ بیت۔تالانیں آپ۔آپ ءِ جُھلیں جاگہے ءِ اوشتگ۔آپ ءِ جُھلی ءِ تالان بُوتگ۔(2) بندش۔**مَرہ بُوتگ** : (مَ۔رہ۔بُو۔تگ) (ک گ) آپ ءِ یکّ جاہ تالان بُوتگ۔(2) آپ ءِ چیر ءِ چیز ءِ پُلگ۔**مَرہ کنگ** : (مَ۔رہ۔کَ۔نگ) (ک گ) دیم ترا پہ زوران سَری ءُ مداں مداں رَوَگ۔(2) آپ ءِ دیم پہ بُرزادی ءِ کم کم ءِ رَوَگ۔**مَرہی** : (مَ۔رَ۔ہی) تالانی۔پڑ اہ پڑ اہی ءِ آپ ءِ اوشتانکی۔**مَرہیں** : (مَ۔رَ۔ہیں) (س گ) اوشتاتگیں آپ۔تالانیں آپ۔گوَریں آپ۔

مَرہَم : (مَر۔ہَم) (ن گ) مَلَم۔مارَم۔دَرمان۔

مِرہنڈی : (مِر۔ہِن۔ڈی) بچار : مِرنڈی۔

مَری : (مَ۔ری) (ن گ) نادُڑاہی یے کہ مَردُم ءَ بے ہوش کنت ءُ دَوَردَنت ءُ مَردُم ءَ گجّ ءُ کپ کنت۔مِرگی ءِ نادُڑاہی۔(2) بُز ءِ ذاتے۔(3) بلوچانی ٹکّے۔

مُرّی : (مُ۔ری) (ن گ) بخیلی۔مال دوستی۔سِکٹّی۔**مُرّیں** : (مُر۔ریں) (س گ) بخیلیں۔مال دوستیں۔سِکٹّیں۔

مِرّی : (مِر۔ری) (ن گ) ضِدّی۔مِر کنوک۔حَسّدی۔

مُرید : (مُ۔ری۔د) (ن گ) پیری ءِ منّوگر۔مراد بند۔جھڈّ و۔

مُریدی : (مُ۔ری۔دی) پیر ءِ منّوگری۔

مَرِید : (مَ۔ری۔د) (ن گ) مُرتگیں۔(2) ہما مُرتگیں کہ تنے وہدی آئی ءِ پُرس ءِ نِشتگ اَنت۔نوک مرگ۔

مُریفغ : (مُ۔ری۔فغ) (ک گ) پہ پنڈگ ءَ دَست ءِ شہار دیگ۔دَست ءِ دَڑاج کنگ۔دَست ءِ ٹال کنگ۔حیرات لوٹگ۔

مَریم : (مَ۔ریم) (ن گ) سُہریں رَنگ ءِ مُہر گے۔**مَریمی** : (مَ۔ری۔می) (ن گ) سُہریں رَنگ ءِ سنگے کہ دِگہ سنگے ءِ سَر ءَ مُشگ ءِ دو مَردُماں وارینگ بیت تانکہ آوانی نیام ءَ دُشمنی وَدی بہ بیت۔دُژمن داری وَدی کنگ ءِ مُلّائی یا بِگّی شرک ءُ پال یا ٹِکّ ءُ ٹاک۔

مَرینا : چ (مَ۔ری۔نا) (ن گ) جَنینی شالیں چادِر ءِ ذاتے۔

مَرّینگ : (مَر۔رِے۔نگ) (ک گ) حبَر ءِ مَنّگ۔(2) حساب ءِ آرگ۔(3) بڑّیں مال ءُ دَلوت یا اولاک ءِ دَست دیگ۔مَرّگ۔

مُریوَت : (مُ۔ری۔وَت) (ن گ) مُرّ ورے ءِ چَہ آئی ءِ مُرّ ءِ گیش زَرّ دیگ۔(2) نیکی۔(3) داد۔بکش۔بخشش۔

مَڑ : (مَ۔ڑ) (ن گ) جنازہ۔میّت۔

مِڑ : (مِ۔ڑ) (ف گ) مِڑگ ءِ فرماں گال : بہ مِڑ۔(2) پہ ملنڈ ءُ چڑّک مِڑگ۔(3) (ن گ) مِڑگ۔مڑائی۔فساد۔اَڑاند۔پیکار۔جدَل۔جَنگ۔داوا۔**مِڑائی** : (مِ۔ڑا۔ئی) (ن گ) جَنگ۔مِڑ۔اَڑاند۔توان۔رَزم۔کنّو۔کُشت ءُ کوش۔لٹّ ءُ چوپ۔مِڑاند۔مِڑگ۔مَلندَری۔

مَڑا : (مَ۔ڑا) (ن گ) گُرانڈ۔(2) نَریں پَس۔

مَڑاگل : (مَ۔ڑا۔گل) (ن گ) گُرانڈانی رَم۔

مِڑاند : (مِ۔ڑان۔د) (ن گ) جَنگ۔مِڑائی۔

مَڑدانگی : (مَڑ۔دا۔نَ۔گی) (ن گ) بہادُری۔دِلاوری۔تمردی۔مردی۔

مَڑاہ : (مَ۔ڑا۔ہ) (ن گ) عِزّت۔شَدّ۔شرف۔مَنگہہ۔مَڑاہ ءُ مہنگہ۔جَّ۔مَیار۔**مَڑاہ جَنغ** : (مَ۔ڑاہ۔جَ۔نغ) (ک گ) صلاح جَنگ۔**مَڑاہ کنگ** : (مَ۔ڑاہ۔کَ۔نگ) (ک گ) مَیار کنگ۔مَڑَن گندی کنگ۔کارے ءِ پہ وَت خراب زانگ۔ٹہل کنگ۔مَڑَن داشتی کنگ۔حجاب کنگ۔**مَڑاہی** : (مَ۔ڑا۔ہی) (ن گ) ہما کہ مَڑاہ دار اِنت۔**مَڑاہانی** : (مَ۔ڑا۔ہا۔نی) (ن گ) ہما کہ مَڑاہ کنت۔مَڑاہ داریں۔باعِزّتیں۔شَرف مَندیں۔**مَڑاہ ءُ مَنگہہ** : (ن گ) عِزّت ءُ شان۔مَڑَن مَردُمی۔بہادُری۔

مَڑاہ دار : (مَ۔ڑاہ۔دار) (س گ) مَڑاہی۔پُرمَڑاہ۔باعِزّت۔شرف مَند۔مہذب۔غیرت مَند۔مَڑَن کود۔حیادار۔آرِیپ۔بڑاہُندگ۔عِزّت مَند۔زَڑنگ۔شاہ تب۔صاحب۔مَیار جَلّ۔مَڑَن پہر۔**مَڑاہ داری** : (مَ۔ڑاہ۔دا۔ریں) (س گ) باعِزّتیں۔پُر

مڑاہیں۔ شرف مندیں۔ میار جلّیں۔ غیرت مندیں۔ بڑ اہندگیں۔ مزن مرّیں۔ **مڑاہ داریں** : (مَ۔ڑاہ۔دا۔ری) (س گ) باعزّتی۔ شرف مندی۔ میار جلّی۔ مزن پہری۔ بڑ اہندگی۔ مزن مرّی۔

مڑپناه : (مڑ۔پ۔ناہ) (ن گ) سنگر۔ مورچہ۔

مُڑجان : (مُڑ۔جان) (ن گ) مِرچ۔ پِلپِل۔

مَڑد : (مَڑ۔د) بچار : مرد۔

مَڑدوار : (مَڑ۔د۔وار) بچار : مردوار۔

مَڑدکوشی : (مَڑ۔د۔کو۔شی) بچار : مردواری۔

مِڑزی : (مِڑ۔زی) (ن گ) زحم۔ زحم ءِ قسمے۔

مِڑگ: (مِ۔ڑَگ) (ک گ) جنگ کنگ۔ یکّے دومی ءِ جنگ۔ مِڑائی۔ چپسگ۔ گر ءُ رُوس۔ دَپ کشّگ۔ جنگ۔ دست ءُ پنجگ بُوتگ۔ بند کرگ۔ مِڑ۔ جنگ ءُ چوپ۔ (2) دِرِچ ورگ۔ ڈیکّ ورگ۔ دُچار کپگ۔ **مِڑءُ کا** : (ج گ) جنگ ءُ چوپ۔ مڑءُ کائی۔ **مِڑءُ کُڑ** : (ن گ) لَٹّ ءُ کُٹّ۔ جنگ۔ جاک ءُ واک۔ کاٹ ءُ واٹ۔

مِڑگ ءَ لانچگ : پہ جنگ ءَ تیار بُوتگ۔ **مِڑگی** : (مِ۔ڑَ۔گی) (س گ) مِڑگ ءَ آوَکی بزاں جنگ ءُ مِڑ ءِ کار بُوتگی انت یا بیت۔

مِڑءُکائی : بچار : مڑءُکا۔

مِڑوک : (مِ۔ڑو۔ک) (ن گ) جنگول۔ ہما کہ مِڑیت۔ تیگ جَن۔ جنگو۔ مَلّ۔ مَلشان۔

مَڑی : (مَ۔ڑی) (ن گ) گوَرانی عبادت ءُ ذکر ءُ فکر ءِ جاگہ۔ گوَرانی مَسیتّ۔

مِڑیتگ : (مِ۔ڑِ۔تگ) (ک گ) مِڑگ ءِ گوستگال بزاں جنگ ءُ مِڑ بُوتگ۔ **مِڑیتگیں** : (مِ۔ٹِ۔ت۔گیں) مِڑگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ مِڑیتگ یا ہما کہ مڑیتگ انت۔

مَڑیرہ : (مَ۔ڑی۔رہ) (ن گ) پامک۔ پیت۔

مِزّ : (مِز۔ز) (ن گ) مِزّگ۔ تام۔ چشّ۔ **مَزا** : (مَ۔زا) (ن گ) لذّت۔ تام۔ وشی۔ مِزّ۔

مُزّ : (مُز۔ز) (ن گ) پگار۔ پُوریات۔ حَقّ۔ داد۔ عِوَض۔ مُزد۔ مزّدُوری۔ مزّوری۔

مُزد : (مُز۔د) (ن گ) مُز۔ پُوریات۔ پگار۔ مزّوری۔ کُتگیں کار ءِ بدل۔ عِوَض۔ ماجُب۔ روزانہ۔ روزنداری۔ مُزّ۔ حَقّ۔ باڑہ۔ کراہ۔ کریہہ۔ جزا۔ باڑو۔

مُزّاتی : (مُز۔زا۔تی) (ن گ) سُہر کُلوئٹیں مچّے کہ ایشی ءِ ناہ ءِ ہم مُزّاتی گوَشنت۔ مزّاوتی۔

مَزار: (مَ۔زا۔ر) (ن گ) زردیں سِیاہ کِشکیں شیر۔ بامب۔ شہین۔ شیر۔ (2) دِلاوَر۔ بہادُر۔ نہ تُرس۔ **مَزار بُوتگ** : (مَ۔زار۔بُو۔تگ) بہادُر بُوتگ۔ دِلاوَر بُوتگ۔ **مَزار دِل** : (مَ۔زار۔دِل) (س گ) شیر دِل۔ بہادُر۔ دِلاوَر۔ نہ تُرس۔ **مَزار کود** : (مَ۔زار۔کود) (س گ) مَزن مرد۔ بہادُر۔ نہ تُرس۔ دِلیر۔ **مَزار ءِ گوش ءِ بُرّگ** : بہادُری کنگ۔ دِلیری کنگ۔ نہ تُرسیں کار کنگ۔

مَزار بیم : (مَہ۔زار۔بی م) (س گ) ہما مَردُم کہ چو مزار ءِ بیمیناک اِنت۔ بیمیناک۔ تُرسناک۔ **مَزار بیمیں** : (مَ۔زار۔بی م۔یں) (س گ) بیمیناکیں۔ تُرسیناکیں۔ شیر بیمّیں۔

مَزارکاہ : (مَ۔زار۔کاہ) (ن گ) وت رودیں کاہے کہ مال ءُ دَلوت ءَ ئے نہ وَرانت۔

مَزانت : (مَہ۔زان۔ت) (س گ) نہ زانگ۔ نازانتی۔ آ کہ نہ زانت۔ نابَلد۔ ناپوہ۔

مُزّاوتی : (مُز۔زا۔وَ۔تی) بچار : مُزّاتی۔

مَزبو : (مَز۔بو) (ن گ) جنگل۔ زید۔

مَزدَک : (مَز۔دَک) (ن گ) (526_450 بعد ءِ مسیح) زرتُشتی دین ءِ واجہیں پیغمبر کہ ساسانی شاہ کباد اوّل ءِ دور ءَ نام ئے کَشّ اِت۔ آئی ءَ انسان ءِ برابری ءُ مال ءُ دولت ءِ حقّیں ءُ برابریں بہر ءُ بانگ ءِ پلّہ مُرزی کُت۔ ساسانیانی سرکاری مُلّاہاں مزدک ءَ را بر گشت قرار دات ءُ ہمے مُلّاہانی سِکین ءِ شاہ نوشروان ءَ مزدک کُشت ءُ آئی ءِ پلّہ مُرز ءُ مَنّوک چُکّ چین کُت انت۔ گوش انت کہ آ زمانگ ءِ بلوچانی گیشتری بہر مزدک ءِ مَنّوگر بُوتگ۔ ایرانی شاہ نوشروان ءُ بلوچانی جنگ ءِ سبباں یکّے ہمے بُوتگ۔ مزدک ءِ گُفتارانی کتاب ارژنگ ماں پہلوی ءَ انت۔ (2) دیوال۔ پَلّ۔ (3) ہما دیوال کہ ڈگارے ءِ چاگرد ءَ دیگ

بیت۔ (4) سِنگ ءِ جوڑ بُوتگیں دیوال کہ پہ سنگانی دارگ ءَ تَرّیں حاک کارمرز نہ بیت۔ **مَزدَکی** : (مَز۔دَ۔کی) (ن گ) مزدَکی دین ءِ مذہب ءِ منّوگر۔

مُزرؤ : (مُز۔رؤ) (ن گ) پہ جاگہے ءِ رَوگ ءَ راہے تنگر پیچ۔ تچکی۔ نَجل۔

مُزَرہ : (مُز۔رَہ) بچار : مُزرؤ۔

مِزری : (مِز۔ری) (ن گ) صاف ءُ وَشّیں شکر۔ **مِزری شکر** : (مِز۔ری۔شک۔ر) (ن گ) صاف ءُ وَشّیں شکر۔ (2) چمّ ءِ مان کنگی شکر۔

مُزغہہ : (مُز۔غہہ) (ن گ) دوچین کُلاہ ءِ کَرّیا چگین دوچیں جامگ ءِ تُوئی ءَ پیچّ ءِ بارگیں پٹّی یے دوچگ۔

مِزّگ : (مِز۔زَگ) (ن گ) باپہ۔ تام۔ لِذّت۔ خوَند۔ مزّہ۔ وارُم۔

مُزگ: (مُز۔گ) (ن گ) چہ گوک ءَ بُرز۔ چُگ۔ سَر ءِ چُگ۔ پُرگ۔ چونگ۔

مِزّل : (مِز۔زِل) بچار : مَنزِل۔

مَزَن : (مَ۔زَن) (س گ) ہما کہ کسان نہ اِنت۔ تُوہ۔ تَڑّ۔ مزَنیں۔ گبرو۔ ڈِکّ۔ چارشانگ۔ جُلگہ۔ ٹنڈیل۔ ٹوپ۔ گپّڑ۔ دَڑاج۔ خُرّانٹ۔ بلاہ۔ آپِت۔ اژدہا۔ گوہرت۔ مَستِر۔ چانبول۔ ڈال۔ بترِ بِنت۔ ٹَنڈ۔ تُوہُو۔ دِنگ۔ (2) شرف مَند۔ بُزرگ۔ سردار۔ راج واجہہ۔ مہتر۔ (3) قوی۔ ڈَلگ۔ زَنڈ۔ سبّر۔ شاہ۔ شاہگان۔ گادِڑ۔ گانڈال۔ لُدہ۔ نَولّ۔ (4) لبزانی دیم ءَ ہوار بیت ءُ مَزَن ءِ معنا ءَ دنت چوش کہ : بڈّ : مزن بڈّ۔ دِل : مَزَن دل۔ پہنات : مَزَن پہنات۔

مَزَن بامگؤاہ : (مَ۔زَن۔بام۔گؤا۔ہ) (ن گ) صُحب۔ گوربام۔ شپ ءِ پدی پاس۔ بام رَنگ ءِ پیش۔ **مَزَن بُن** : (مَ۔زَن۔بُن) (س گ) ہما چیز کہ آئی بُن مَزَن ءُ زَنڈ بہ بیت۔ **مَزَن بڈّ** : (مَ۔زَن۔بڈ۔ڑ) (س گ) ہما کہ بڈّ ءِ مَزَن اِنت۔ ڈاج۔ (2) حق زُور۔ ظالم۔ زوراک۔ **مَزَن پاگ** : (مَ۔زَن۔پاگ) (س گ) ہما مَردُم کہ پاگ ءِ چہ دُزستاں مَستر اِنت۔ (2) پاگ واجہہ۔ مَستِر۔ سَروگاں۔ کماش۔ **مَزَن پاند** : (مَ۔زَن۔پان۔د) (س گ) پڑ اہ ءُ شاہگان۔ شاہ بیت۔

مَزَن پہر : (مَ۔زَن۔پہہ۔ر) (س گ) عِزّت دار۔ شرف مَند۔ مڑاہ دار۔ بُرز چار۔ **مَزَن پہری** : (مَ۔زَن۔پہہ۔ری) (س گ) باعزّتی۔ بہادری۔ شرف مندی۔ مڑاہ داری۔ (2) بُرز گِندی۔ بٹاکی۔ وت گلاہی۔ **مَزَن پہریں** : (مَ۔زَن۔پہہ۔ریں) (س گ) باعزّتیں۔ بہادریں۔ مڑاہ داریں۔ شرف مندیں۔ بڑاہندگیں۔ مزن مرّیں۔ (2) بُرزگِندیں۔ وت گلاہیں۔

مَزَن پہنات : (مَ۔زَن۔پہہ۔نات) (س گ) ہما کہ پہناتی ءَ مَزَن اِنت۔ پڑاہ۔ پڑاہ پہناد۔ **مَزَن پہناتیں** : (مَ۔زَن۔پہہ۔ناتیں) (س گ) پڑاہیں۔ شاہگانیں۔ دڑاجیں۔

مَزَن جگر : (مَ۔زَن۔جَ۔گر) (س گ) بہادُر۔ نہ تَرس۔ دِلاوَر۔ غدر۔ بامرد۔ **مَزَن جگری** : (مَ۔زَن۔جَ۔گَ۔ری) دلیری۔ بہادری۔ نہ تُرسی۔ دلاوری۔

مَزَن جلّ : (مَ۔زَن۔جَل۔ل) (س گ) سگّوک۔ بَرداشت کنوک۔ (2) مڑاہ دار۔

مَزَن جو : (مَ۔زَن۔جو) (ن گ) شاہ جو۔ آپ ءِ مزَنیں راہ یا جُو۔

مَزَن حبَر : (مَ۔زَن۔حَ۔بَر) (س گ) بُرزگِند۔ ٹنڈیل۔ وت گلاہ۔ بٹاکی۔

مَزَن داشتی : (مَ۔زَن۔داش۔تی) (ن گ) پہر۔ وَڈّاہی۔ مَزَن گِندی۔ توش۔ مڑاہ کنگ۔

مَزَن دَپ : (مَ۔زَن۔دَپ) (س گ) پڑاہ دپ۔ (2) ہما کہ پہ جاک ءُ جَلّل ءَ توار ءَ مَزَن اِنت۔ (3) بُزرگٹّ یا بُرز توار۔

مَزَن دَپار : (مَ۔زَن۔دَ۔پار) (س گ) زَنڈ دَپار۔ پڑاہیں مرّ۔

مَزَن دِرّ : (مَ۔زَن۔دِر۔ر) (س گ) مزَنیں گر۔ مزَنیں راہ۔ مزَنیں دِرّ۔

مزَن دِل : (مَ ۔زَن ۔دِل) (س گ) بہادُر ۔ بے ترس ۔ دِلاوَر ۔ گوْہُرت ۔ تمرد ۔ (2) سخی ۔ دَریادِل ۔ **مزَن دِلیں** : (مَ ۔ زَن ۔ دِ ۔ لیں) (س گ) بہادریں ۔ نترُسیں ۔ (2) سخی ئیں ۔ دریا دِلیں ۔ داد بخشیں ۔ دست پچیں ۔

مزَن دوَر : (مَ ۔زَن ۔دوَ ۔ر) (ن گ) مزَنیں آچار ۔ بُوجیگ ءِ مزَنیں آچار ۔

مزَن ذات : (مَ ۔زَن ۔زان ۔ت) (س گ) مزَن سَندیں مردُم ۔ عمرءِمزَنیں ۔

مزَن راج : (مَ ۔زَن ۔را ۔ج) (س گ) ہما کہ راجے ءِ واہُند اِنت ۔ ہما کہ راج ءُقوم ءِ مزَن اِنت ۔

مزَن زَمب : (مَ ۔زَن ۔زَم ۔ب) (س گ) مزَن دَپار ۔ باز وَروک ۔ وَرِندار ۔

مزَن زَہرَگ : (مَ ۔زَن ۔زَہ ۔رَگ) (س گ) دِلاوَر ۔ بہادُر ۔ بے ترس ۔ بامرد ۔ **مزَن زَہرَگیں** : (مَ ۔زَن ۔زَہ ۔رَ ۔گیں) (س گ) دِلاوَریں ۔ بہادریں ۔ نترُسیں ۔ بامردیں ۔ مزَن مرّیں ۔

مزَن سال : (مَ ۔زَن ۔سال) (س گ) مزَن سَند ۔ مزَن سَنّ ۔ مزَن عمر ۔ مزَن ذات ۔

مزَن سَرَگ : (مَ ۔زَن ۔سَ ۔رَگ) (س گ) زَنڈ سَر ۔ ہما کہ سَرءِ مزَن اِنت ۔ سَرَگو ۔ مزَن سَر ۔ (2) تمرد ۔ گوْہُرت ۔

مزَن سماہی : (مَ ۔زَن ۔سَ ۔ماہی) (ن گ) مزَنی یا مزَن مردی ءِ مارِشت ۔ (2) مڑاہ داری ۔ بَرداشت ۔ سَکّ ۔

مزَن سسّا : (مَ ۔زَن ۔سس ۔سا) (س گ) ہوش مَند ۔ شُہہ سسّا ۔ مزَن زانت ۔ شاہ تب ۔

مزَن سَنّ : (مَ ۔زَن ۔سَن ۔ن) (س گ) مزَن عمر ۔ مزَن سال ۔ پُختہ عمر ۔ پیریں مردُم ۔ مزَن سَند ۔

مزَن شان : (مَ ۔زَن ۔شان) (س گ) مجازی ۔ بُزرگند ۔ (2) شرف دار ۔ عِزّت دار ۔ بامرد ۔ بُلند ۔ **مزَن شانیں** : (مَ ۔زَن ۔شا ۔نیں) (س گ) شرف مندیں ۔ باعزّتیں ۔ بامردیں ۔ مڑاہ داریں ۔ مزَن مرّیں ۔

مزَن شاح : (مَ ۔زَن ۔شاہ) (س گ) ہما دَلوت کہ کانٹ ءِ مزَن بہ بنت ۔ (2) ہما دَڑچک کہ شاح ءُ لمب ءِ مزَن بہ بنت ۔ **مزَن شاحیں** : (مَ ۔زَن ۔شا ۔ہیں) (س گ) ہما ساہدار یا دلوت کہ کانٹ ءِ مزَن بہ بنت ۔ (2) ہما دڑچک کہ آئی ءِ شاح ءُ لمب دڑاج ءُ مزن بہ بنت ۔

مزَن شَہار : (مَ ۔زَن ۔شَ ۔ہار) (س گ) دَڑاج گَشّ ۔ مزَن گام ۔ (2) ہما کہ دَست رَس ءِ مزَن اِنت ۔ **مزَن شَہاریں** : (مَ ۔ زَن ۔شَ ۔ہا ۔ریں) (س گ) دڑاج گاہیں ۔ دڑاج گشّیں ۔ (2) پُر واکیں ۔ مڑاہ داریں ۔ مزَن مرّیں ۔

مزَن کود : (مَ ۔زَن ۔کود) (س گ) مزَن گردِن ۔ (2) چار شانگ ۔ پڑاہ کوپگ ۔ (3) بہادُر ۔ مڑاہ دار ۔ دِلاوَر ۔ سرمچار ۔

مزَن کوَر : (مَ ۔زَن ۔کوَ ۔ر) (ن گ) (س گ) شہہ کوَر ۔ ہما کوَر کہ دِگہ کوہ کوَرانی آپ آئی تہہ ءِ رچنت ءُ آہواری ءِ دَریا ءِ رَوَنت ۔ دُورسَریں کوَر ۔ مات کوَر ۔

مزَن کوہ : (مَ ۔زَن ۔کوہ) (س گ) مات کوہ ۔ مات بند ۔ مزَنیں کوہ ۔

مزَن گُٹّ : (مَ ۔زَن ۔گُٹ ۔ٹ) (س گ) گڑاں گُٹّ ۔ ہما کہ آئی آواز گڑان اِنت ۔ **مزَن گُٹّیں** : (مَ ۔زَن ۔گُٹ ۔ٹیں) (س گ) گڑاں گُٹّیں ۔ گڑان آوازیں ۔

مزَن گردِن : (مَ ۔زَن ۔گر ۔دِن) (س گ) ظالم ۔ زوراک ۔ حقّ زُور ۔ اُگبال زیر ۔ ہما کہ دِگرءِ حقّ ءِ وَتی گردِن ءِ زیریت ۔ مال وار ۔ (2) زَنڈ گردِن ۔ مزَن کود ۔ بلاہ گردِن ۔ **مزَن گردِنیں** : (مَ ۔زَن ۔گر ۔دِ ۔نیں) (س گ) ظالمیں ۔ زوراکیں ۔ حقّ زُوریں ۔ اُگبال زیریں ۔

مزَن گُرَّگ : (مَ ۔زَن ۔گُر ۔رَگ) (س گ) ترّن ۔ گُرّ ءُ گاپ کنوک ۔ بٹاکی ۔ ٹُلُّس ۔

مزَن گِند : (مَ ۔زَن ۔گِن ۔د) (س گ) بُزرگند ۔ گبرُو ۔ (2) دانا ۔ دُور گند ۔ عقل مَند ۔ **مزَن گِندی** : (مَ ۔زَن ۔گِن ۔دی) (ن گ) مزَن داشتی ۔ دانائی ۔ دُور گند ۔ **مزَن گِندیں** : (مَ ۔زَن ۔گِن ۔دیں) (س گ) بُزرگندیں ۔ گبروئیں ۔ (2) دانائیں ۔ عقل مندیں ۔

مزَن گؤاپ :(مَ۔زَن۔گؤا۔پ)(س گ) ہما گُد یا تکّرد کہ آئی ءِ گؤاپ مزَن بہ بیت۔(2) وَشّ گؤاپ۔

مزَن گوش :(مَ۔زَن۔گو۔ش)(س گ) ٹال گوش۔ گوشو۔ ہما کہ گوش ئے مزَن اَنت۔(2) شیوار۔ ہژّار۔ **مزَن گوشیں** :(مَ۔زَن۔گو۔شیں)(س گ) دڑاج گوشیں۔ ٹال گوشیں۔(2) ہما کہ گوش ئے مزَن اَنت۔ گوشو۔

مزَن لاپ :(مَ۔زَن۔لا۔پ)(س گ) زَنڈلاپ۔ لاپی۔ ہما کہ لاپ ئے مزَن اِنت۔ ٹِبّک لاپ۔ ٹُمّی لاپ۔ ڈِڈّی۔ تگارلاپ۔ پڈّو۔ پڈّی۔ **مزَن لاپیں** :(مَ۔زَن۔لا۔پیں)(س گ) تگارلاپیں۔ زنڈلاپیں۔(2) ہما کہ لاپ ئے مزن انت۔

مزَن مرّ:(مَ۔زَن۔مَر۔ر)(س گ) مزَن دپار۔(2) تمرد۔ زور مَند۔ بَہادُر۔ زوراک۔(3) شرف مَند۔ مزَن شان۔ مڑاہ دار۔ **مزَن مرّی** :(مَ۔زَن۔مَر۔ری)(ن گ) تمردی۔ زورمندی۔(2) شرف مندی۔ باعزّتی۔ مڑاہ داری۔ پُرشانی۔ **مزَن مرّیں** :(مَ۔ زَن۔ مَر۔ریں)(س گ) تمردیں۔ زورمندیں۔(2) شرف مندیں۔ مڑاہ داریں۔ پُرشانیں۔

مزَن مرد :(مَ۔زَن۔مَر۔د)(س گ) دِلاوَر۔ عالی۔ مزار کود۔ نَہ ترّس۔ مڑاہ دار۔ **مزّن مردی**:(مَ۔زَن۔مَر۔دی)(ن گ) مَستِری۔ کماشی۔(2) پہر۔ ڈڈّی۔ کمال ءِ مَنگِہہ۔ مُغیمی۔ بَہادُری۔ دِلاوَری۔

مزَن نام:(مَ۔زَن۔نام)(س گ) مزَن نام ءُ تواریں مرُدم۔ نام دار۔ وَشّ نام۔ **مزَن نامیں** :(مَ۔زَن۔نا۔میں)(س گ) نام داریں۔ وشّ نامیں۔ باعزّتیں۔ مڑاہ داریں۔ پُرشانیں۔

مزَن واک :(مَ۔زَن۔وا۔ک)(س گ) طاقت وَر۔ زوراوَر۔ زورمَند۔ تمرد۔

مزَن وان:(مَ۔زَن۔وان)(س گ) نان دہ ءُ سخی ئیں مرُدم۔ سیر ءُ آباد۔

مزَن ہڈّ :(مَ۔زَن۔ہَڈ۔ڈ)(س گ) ہما مرُدم کہ ہَڈّ ءُ بَند ئے مزَن بہ بنت۔(2) مزَن عمر۔ مزَن سَند۔

مزَن ہور :(مَ۔زَن۔ہو۔ر)(ن گ) مزَنیں ہور۔ خلیج ءِ بلوچ۔ کراچی ءَ بگر تاں بَندر عبّاس ءِ بلوچستان ءِ دریائی حدّءُ حُدود۔

مزَنی :(مَ۔زَ۔نی)(ن گ) مَستِری۔ پاگ واجھی۔ مہتری۔ مَنگہی۔ کماشی۔(2) دڑاجی۔ پڑاہی۔ ٹرّی۔ زنڈی۔ مَرکب۔

مزَنین :(مَ۔زَ۔نے۔ن)(س گ) مَستِریں۔ مَنگہیں۔ کماشیں۔ بلاہیں۔ ٹُوہیں۔ جونگیں۔ ڈِیہریں۔ زنڈین۔ زورین۔ قہریں۔ ٹاہیں۔ پُختہ عمریں۔(2) بازین۔

مزَنیں پت :(مَ۔زَ۔نیں۔پِت)(ن گ) مات ءِ یا پِت ءِ پِت۔ پیرُک۔

مزَنیں چکّ :(مَ۔زَ۔نیں۔چَک۔ک)(ن گ) چاپ ءِ یکّ قِسمے۔ دڑ لیسے۔

مزَنیں مات :(مَ۔زَ۔نیں۔مات)(ن گ) مات ءِ یا پِت ءِ مات۔ بلُک۔

مُزوا :(مُز۔وا)(ن گ) مال ءِ بوگّگ ءِ تؤار۔ باکاڑ۔

مُزواک :(مُز۔وا۔ک)(ن گ) جوز ءِ دڑ چک ءِ گواز کہ دنتانی صاف کنگ ءُ لنطانی سہر کنگ ءَ کارمرز بیت۔ مُسواک۔ **مُزواک ءِ مالگ** :(ک گ) مُزواک ءِ دنتانانی جنگ۔

مزُور:(مَ۔زُو۔ر)(ف گ) زُورگ ءِ مکن گال بزاں زُورگ ءِ کار ءَ مکن۔ مزیر۔

مُزّور :(مُز۔زُور)(ن گ) بڈّی۔ مُزدبر۔ روزندار۔ نوکر۔ پُوریا گر۔ زَمبَل کشّ۔ زہمت کشّ۔ بوجا کشّ۔ حمّال۔ ہما کہ پہ مُزّ کار کنت۔ **مُزّوری**:(مُز۔زُو۔ری)(ن گ) خوُاری۔ حمّالی۔ پُوریا گری۔ بِگار۔ روزنداری۔ قیامتی۔ روز۔ کریہہ۔ بوجا۔ کار۔ عِوَض۔ مُزّ۔ مُزد۔ پُوریات۔ نوکری۔ زہمت کشّی۔ **مُزّوریں** :(مُز۔زُو۔ریں)(س گ) ہما کہ مُزّوری کنت۔ ہما کہ پہ مُزّ کار کنت۔(2) بزّگیں۔ کم واکیں۔ بے وسیں۔

مزّہ :(مز۔زَہ) بچار : مزّگ۔

مُڑّی :(مُڑ۔زی)(ن گ) بَخیل ۔مُوڑّی ۔سِیگڑی ۔مُڑّانٹ ۔چَمّ گُڑ نگ ۔چَمّ رُژّ ۔دِلِ غریب ۔(2) پہ مُڑّ کار کنوک ۔مُڑّ ور ۔پوریا گر ۔

مَزِ یر : (مَ ۔زی ۔ر) بچار : مَزُور ۔

مَزِ یری : (مَ ۔زی ۔ری)(ن گ) کِرم ءِ وڑیں گونڈیں لُولکے کہ لاغریں بُزانی سِلّ ءِ تہہ ءَ وَدی بیت ۔

مَزِین : (مَ ۔زے ۔ن)(ن گ) کُروسانی بانگ ءِ اوّلی وہد ۔

مُژ : (مُ ۔ژ) مُج ۔

مَژّ : (مَژ ۔ژ) (س گ) اِسپیت پُٹ ۔(2) (ن گ) بوٹ یا رِشک ۔(3) ریکستگ ءِ کاہے ۔

مِژد :(مِژ ۔د)(ن گ) مِسّ ۔مِسّ ءِ بر ۔(2) چُکّ ءُ پسا ئندگ ۔اوبادگ ۔

مُژدُمب : (مُژ ۔دُم ۔ب)(ن گ) دَرمانکا ہے ۔

مُژدہ : (مُژ ۔دَہ) (ن گ) مستاگی ۔وَشّیں حال ۔(2) طمع ۔موچکین ۔لالچ ۔

مُژدہ وار:(مُژ ۔دَہ ۔وار)(س گ) وَشّیانی وَرگ ءِ ہیل دار ۔ہیل دار ۔سوب وار ۔وَشّی وار ۔**مُژدہ واری** :(مُژ ۔دَہ ۔وا ۔ری)(ن گ) سوب واری ۔وَشّ واری ۔**مُژدہ واریں** :(مُژ ۔دَہ ۔وا ۔ریں)(س گ) ہما کہ مُژدہ ئے وارتگ ۔وَشّ واریں ۔(2) سوب مندیں ۔

مُژُّک : (مُژ ۔ژُک) بچار : مُڑّی ۔

مَژگ : (مَژ ۔گ)(ن گ) ہوش ۔مغز ۔دماغ ۔مَجگ ۔ماذہ ۔مَکز ۔

مَژو : (مَ ۔ژو)(ن گ) ریک ۔بیوان ۔

مُژو : (مُ ۔ژو)(ن گ) کوردیم ۔مُج ۔

مُژُونگ : (مُ ۔ژُوں ۔گ) (ن گ) جُوجُلکے کہ پژم یا چہ پژم ءَ ٹھینتگیں چیزاں وارت ۔(2) ہُورتیں لُولکے کہ گُدءُ پوشاکاں وارت ۔نپادءُ گُدان ءَ وَروکیں سُہرکیں لولکے ۔چِناک ۔پِشّو ۔لَواش ۔

مُژی : (مُ ۔ژی) (ن گ) مُجی ۔مُج وڑ ۔تہاری ۔تہاردیمی ۔

مَس : (مَ ۔س) (ن گ) ہمے آپیں چیز کہ نَد یا قلم ماں آہاں جَنگ بیت یا قلم ءَ مان کنگ بَنت ءُ نبیسّگ بیت ۔نبیسّگی آپینک ۔سِیاہی ۔(2) دَریائی لُولکے ۔

مُس : (مُ ۔س) (ن گ) بے گویاک ۔بے توار ۔بند ۔گُنگ ۔دَپ بند ۔مُہر ۔(2) نازانت ۔ناسَرپد ۔گہیر ۔بےعلم ۔ہما کہ ہچ نہ زانت ۔نہ زانت کار ۔کم زانت ۔کورفہم ۔(3) کُنٹیں سِلاہ ۔(4) دَنتانانی دَرکپگ ءَ رَند ہاریَنکانی گوشت ۔(5) ہارونک ۔

مِسّ : (مِس ۔س) (ن گ) رود ۔(2) آپ دَست ۔پیشاپ ۔چُرّو ۔زار آپ ۔**مِسّ ءِ سور کنگ** : بےزار کنگ ۔پہری کنگ ۔

مِسّو : (مِس ۔سو) (س گ) لگور ۔بے دل ۔(2) لیگار ۔بے کار ۔(3) ہما کہ مُدام مِسّین اِنت ۔**مِسّی**: (مِس ۔سی) (ن گ) مِسّ کنوک یا کہ چہ مِسّ ءَ بین ۔(2) لگور ۔بے دل ۔(3) رود ءِ ہیران ءُ دِگہ چیز ۔

مِسّ بند : (مِس ۔س ۔بَن ۔د) (ن گ) مِسّ ءِ بند کنگ ءِ مِلّائی یا بِکّی شرک ءُ پال ۔(2) بُرتگیں یا دُزتگیں مال ءِ واتَرّ کنگ ءِ ہاترءَ دُزّ ءِ مِسّ ءِ بند کنگ ءِ تائید ءُ رِپک ءُ ہنر ۔

مِسّ پٹّ :(مِس ۔س ۔پِٹ ۔ٹ) (ن گ) نادُراہی یے کہ مَردُم ءِ مِسّ نہ اوشت اَنت ءُ پِٹّ پِٹّ ءَ رِچنت ۔(2) مِسّ ءِ پٹّ ۔

مِسّ دان :(مِس ۔س ۔دان) (ن گ) ساہین ۔جان ءِ ہما اعضاء کہ مِسّ داریت ۔کوُرِک ۔ساہین ءِ ہما پیلک کہ مِسّ چہ گُٹگّاں ایر رِچیت ءُ ایشی ءِ تہہ ءَ جم بیت ۔آپ خانہ ۔آپ دان ۔پیشّ کُٹّ ۔پیفشک ۔**مِسّ دانی** :(مِس ۔س ۔دا ۔نی) (ن گ) کوُرِکّ ۔آپ خانہہ ۔ساہدار ءِ ساہین ءِ ہما پیلک کہ ہمائی ءِ تہہ ءَ مِس جم بیت ۔

مُساپ :(مُ ۔سا ۔پ) (ن گ) قول ۔پیمان ۔دُژاہی ۔

مُسافِر :(مُ ۔سا ۔فِر) (ن گ) مُسام ۔رہ گوزی ۔رہ گوزر ۔دَرآمد ۔راہ گُزار ۔راہ گیر ۔(2) لوگ ءَ دَر ۔پہ دِگہ منزلے ءَ راہ ءُ بُونگ ۔دَرپہ دَر ۔**مُسافِری** : (مُ ۔سا ۔فِ ۔ری) (ن گ) راہ گوزی ۔راہ گیری ۔(2) سیل ءُ سواد ۔ملک ءُ ولاتاں گردگ ۔ترّ ءُ تاب ۔

مُسافِر خانہ :(مُ ۔سا ۔فِر ۔خا ۔نہ) (ن گ) دَربی ۔مہمان خانہ ۔

مَسالَہ :(مَ۔سا۔لَہ)(ن گ) سیرک، پِیماز، سُنڈ، پلپل، گِھنیچ، مِرچ، زَردیں ہَلگد اۓ زیرّگ ہور کنگ بہ بنت۔ بزار، آچار۔

مُسالی:(مُ۔سا۔لی)(ن گ) چہ چِیلِّک ءِ بارگ بڈستگیں سادے کہ بُوجیگاں کارمرز بیت۔ یکّد اراۓ اولیگ ءِ بندوکیں ساد۔

مُسام :(مُ۔سام)(ن گ) سوگند۔ عہد۔ قول۔ پیمان۔ قسم۔ اِقرار۔ قَرار۔(2) مہلت۔ دُزاہی۔

مَسان :(مَ۔سان)(ن گ) گوَرانی مردگانی سوچگ ءِ جاگہ۔

مَست :(مَس۔ت)(ن گ)(س گ) بےسار۔ ہنوش۔ گمراہ۔ تمرد۔ کیھوٗ۔ اَڑ بنگ۔ بدراہ۔ تِرّن۔(2) مَلَنگ۔ مَستان۔ بھونش۔

مَست ترّگ :(مَس۔ت۔تر۔رَگ)(ک گ) اولاک یا دَلوت ءِ مست بُوئگ ءِ موسم۔(2) گنوک بُوئگ۔ کسّی پَرواہ نہ کنگ۔ گُروناک بُوئگ۔ **مَستی**:(مَس۔تی)(ن گ) بےساری۔ مَلَنگی۔ (2) شیطانی۔ رَدکاری۔ کیھوی۔ کیھی۔(3) نریں اولاک ءِ پہ مادگین ءِ اومان۔ دُم شاپ۔ گوٗاش۔(4) تمردی۔ سیری۔ **مَستیں** :(مَس۔تیں) ہما کہ مَست انت۔ تمردیں۔ بےساریں۔ تزندیں۔ گروناکیں۔

مَستاپ :(مَس۔تاپ)(ن گ) بَستگیں شِیرءِ یلہ کُرتگیں آپ۔

مُستاجری :(مُس۔تا۔جَ۔ری)(ن گ) کرایہ داری۔ راہگی۔ (2) ڈگار پہ ٹھیکہ ءِ سرءَ دیگ۔

مِستاگ :(مِس۔تاگ)(ن گ) وَشّیں حال۔ وَشّیں کلوہ۔ رَسالہ۔ (2) کرپاسو، زَردچکیں بالی مدگ ءِ قسمے۔ **مِستاگی** :(مِس۔تا۔گی)(ن گ) وَشّیں حال ءِ آروکیں مَردم ءِ راداتگیں داد یا بخشش۔ مُژدہ۔

مِستاگ گِر :(مِس۔تاگ۔گِر)(ن گ) مِستاگی گِروک۔(2) مِستاگ آروک۔ وَشّیں حال ءِ آروک۔

مَستان :(مَس۔تان)(ن گ) مَستی۔(2) مَست۔ **مَستانہ** :(مَس۔تا۔نَہ)(ن گ) مَلَنگ۔ مستیں مَردم۔ گنوک۔ بھونش۔

مُستِجا :(مُس۔تِ۔جا)(عر)(ن گ) قبول۔ منّگ۔ دعا یا واہگ ءِ پیلوی۔

مَستِر :(مَس۔تِر)(ج گ) مَزَن تِر۔ مَزَن۔ کارمَستِر۔ ڈَلگ۔ سَربَراہ۔ سَروک۔ حُدابُند۔ ٹنڈیل۔ ڈال۔ کہودا۔ پیش رَو۔ پیش کار۔ سَرخیل۔ سَردار۔ راج واجہ۔ سَرکردہ۔ اِمام۔ بزرگ۔ پارت۔ پاگ واجہ۔ پیشوا۔ والی۔ واہُند۔ مُکیم۔ مُغیم۔ مَلِک۔ مِہتر۔ میر۔ **مَستِری** :(مَس۔تِ۔ری)(ن گ) مَزَنی۔ پاگ واجہی۔ سَربراہی۔ پیش کاری۔ میری۔ سَرداری۔ راج واجہی۔ سَروکی۔ سَرخیلی۔ **مِستِری** :(مِس۔تِ۔ری)(د)(ن گ) کاربَلَد۔ زانوگر۔ **مَستِریں** :(مَس۔تِ۔ریں)(س گ) ہما کہ مَزَن انت۔ ڈَلگیں۔

مَستگ :(مَس۔تَگ)(ن گ) بَستگیں شِیر کہ چہ تُرُپشی ءِ بدیت۔ بَستگ۔ پُچّ۔

مُستِنگ :(مُس۔تِن۔گ)(ن گ) زیر پالام یا چیر پالام۔ پچّ پتاتگیں نریں کاہ یا بُوچ کہ حَرءِ پالام ءِ چیرءَ دیگ بیت۔

مُستی :(مُس۔تی)(ن گ) بوربوریں گُٹ۔

مَس دان :(مَس۔دا۔ن)(ن گ) ہما دَرپ کہ آئی ءِ تہءَ نبشتگ کنگ ءِ سیاہی یا مَس مان کنَنت۔

مِسری :(مِس۔ری)(ن گ) وَشّ گلونٹیں مچّے کہ ناہءِ ہم مِسری گوٗشنت۔(2) جنگی گونڈیں نلے۔

مَسِسک :(مَ۔سِس۔ک) بچار : مَکِسک۔

مِسک :(مِس۔ک)(ن گ) وَشّیں سیاہیں بوہے۔ **مِسکیں** :(مِس۔کیں)(س گ) ہما کہ مِسک ءِ بوہءَ کنت۔ **مِسکیں ڈگار**: (مِس۔کیں۔ڈَ۔گار)(س گ) وطن۔ وَشّ بوہیں گُل زمین۔ ڈیہہ۔ دیار۔ **مِسکیں ملگور** :(مِس۔کیں۔مَل۔گور)(س گ) زال ءِ وَشّ بوہءُ زیبائیں زُلف یا مِہ پَر۔

مَسُک :(مَ۔سُک۔)(ن گ) جان ءِ بڈّ۔ پُشت۔ پُشت ءُ مَسُک۔ بَج۔ پِٹّی۔ پدوئی۔ پُشت ءِ تنگ۔(2) مَردُم ءِ چہ گَردِن ءَ دیم پہ سرِین ءَ بزین ءُ گوشتناکیں بَہر۔ دل بند۔ دوئیں بردستانی نیامجی۔ **مَسُکّی** :(مَ۔سُک۔کی)(ن گ) جان ءِ جفا دیگ۔ چہ جُہد ءُ کار ءِ سَبَب ءِ دِل بَند یا مَسُکّ ءِ دَرد کنگ۔ دِل بندی۔ ڈڈرّی۔ ڈوبری۔ گوٗروئیگ۔

مُسکّا : (مُ ـ سَک ـ کا) (ن گ) شکّ بر ـ گمان ـ
مِسکال : (مِس ـ کال) سُہر یا زرّ ءِ وزن کنگ ءِ کِساس ـ
مَسکَرا : (مَس ـ کَ ـ را) (ن گ) لیب ـ لیبو ـ گوُش کند ـ کلاگ ـ
مشکرا ـ مَلنڈ ـ چِرّک ـ شِرّی ـ توازا ـ ٹٹولی ـ ٹوک ءُ ٹاہیری ـ ٹوک ءُ
ٹکار ـ ڈِرّی ـ راگ ـ بھوگ شوگ ـ شُغَل ـ کلوہَغ ـ **مَسکَرائی** : (مَس ـ
کَ ـ را ـ ئی) (ن گ) کندینوکیں گپّ یا سُرءُ پُر ـ ملنڈی ـ راگو ـ
گوُش کند ـ توازا ـ
مَسکَراباز : (مَس ـ کَ ـ را ـ باز) (س گ) چیِوا گر ـ راگا ـ
ملنڈ گو ـ شُغُلی ـ
مِسکفی : (مِس ـ کَ ـ فی) (ن گ) شِگان ـ ایرجنی ـ تژن ـ
ٹاکور ـ مَلَنڈ ـ
مُسکگ : (مُس ـ کگ) (ک گ) بچکندگ ـ بڑ شکندگ ـ
مِسل : (مِس ـ ل) (د) (ن گ) نچین کُتگیں بازیں کاگد ـ دَپتر ـ
مُسلمان : (مُ ـ سُل ـ مان) (ن گ) عربانی دین ءِ اسلام ءِ منّوگر ـ
عربانی اللہ ءِ پیغمبر واجہیں محمد بن عبداللہ بن عبدالمطلب ءِ منّوگر ـ **مُسلمانی** :
(مُ ـ سُل ـ ما ـ نی) (ن گ) ہما کہ گوں مسلمان ءِ نسبت داریت ـ (2)
عربانی واجہیں پیغمبر محمد بن عبداللہ بن عبدالمطلب ءِ دین ءِ اسلام ءِ
منّوگری ـ
مُسُن : (مُ ـ سُن) (ج گ) چپّی ـ شکون ـ دیم پہ چیر ـ
مَسند : (مَ ـ سَن ـ د) (ن گ) آخری حدّ ـ آخری سَرحد ـ
مُسواک : (مُس ـ واک) بِچار : مُزواک ـ
مَسوُٹّ : (مَ ـ سُوٹ ـ ٹ) بے سُدّھ ـ پَہوال ـ (2) بے پَرواہ ـ
سَرمچار ـ **مَسوُٹّیں** : (مَ ـ سُوٹ ـ ٹیں) (س گ) بے سُدّھیں ـ
پہوالیں ـ ناسرپدیں ـ (2) بے پرواہیں ـ بے لہازیں ـ
مَسودی : (مَ ـ سُو ـ دی) (ن گ) روگنی ذاتیں مچّے ـ
مَسِیت : (مَ ـ سِی ـ ت) (ن گ) مسلمانانی نماز وانگ ءِ جاہ ـ
عبادت جاہ ـ **مَسِیت ءِ دار** : (ن گ) ہما دار کہ ہچّ کار ءِ مہ بیت ،
نہ سوچگ بہ بیت ءُ ناں دوَر دیگ ـ (2) بے کار ـ پدنہ بُود ـ
بے نَف ـ **مَسِیت ءِ بَرگ** : مسلمانانی مذہبی کتاب قرآن ءِ قسم
دیگ ـ سوگِند دیگ ـ **مَسِیت ءِ نیام ءِ کنگ** : حُدا ءُ قرآن ءِ سَرءِ سوگند
دیگ ـ (2) دُڑوہی دیگ ءِ رَشمے ـ قول کنگ ـ عَہد کنگ ـ
مُش : (مُ ـ ش) (ف گ) مُشگ ءِ فرماں گال : بہ مُش ـ مُشگ ءِ
کار ءِ بِکن ـ
مَشاخ : (مَ ـ شاخ) (ن گ) ٹِپّی ـ پٹّ ٹُوری ـ حون چِرّ ـ حون چُکرّ ـ
مِشاش : (مِ ـ شاش) بِچار : مچاچ ـ
مُشاف : (مُ ـ شاف) (ن گ) ٹُپّنگ ءِ صفا کنوکیں چٹّ ءُ پچّ ـ
مُشالی : (مُ ـ شا ـ لی) بِچار : مُسالی ـ
مَشاند : (مَ ـ شاں ـ د) (س گ) ترس ـ بیم ـ تُرس ءُ لرز ـ
مُشاہینتگ : (مُ ـ شا ـ ہین ـ تگ) (ک گ) مُشاہینگ ءِ
گوُستگال بزاں مُشگ ءِ کار بُوتگ ـ **مُشائینتگیں** : (مُ ـ شا ـ ئین ـ تَ ـ
گیں) مُشائینگ ءِ دیریں گوُستگال ـ (2) ہما کہ مُشائینگ بُوتگ ـ
مُشائینگ : (مُ ـ شا ـ ءِ ـ نگ) دگرے ءِ را مُشگ ءِ کار ءِ کُرَگ ـ
مُشاہینگی : (مُ ـ شا ـ ہے ـ نَ ـ گی) (ن گ) مُشاہینگ ءِ آوَکی
بزاں مُشگ ءِ کار کنگی یا بُوہگی انت ـ
مُشت : (مُش ـ ت) (ن گ) مُٹّ ـ مُچّ ـ دَست ءِ پنچیں لنکاں
جُفت کنئے مُشت بیت ـ پنجگ ـ پنجگ ءِ پُرّ ـ (2) (ک گ) مُشگ
ءِ گوُستگال بزاں مُشگ ءِ کار بُوت ـ (3) مُکّ ـ دَستگ ـ مُنج ـ (4) لنکار
ءِ ہما بہر کہ دَست ءِ کُرَگ بیت ـ **مُشت ءِ پُرّ** : (ن گ) چیزے ءِ کہ
مُشت ءِ اندر ءِ جاگہ کنت ـ پنجگ ءِ پُرّ ـ مُٹّ ءِ پُرّ ـ **مُشت جنگ** :
(مُش ـ ت ـ جَ ـ نگ) (ک گ) دَست ءِ مُچّ ءِ پُرّ کنگ ـ (2)
مُشت ءِ مکوِنڈی کنگ ـ جنگ ـ **مُشت ءِ چوپ** : (ن گ) جنگ ءِ
چوپگ ـ شہمات ءُ مُشت جنگ ـ **مُشت کنگ** : (مُش ـ ت ـ کَ ـ
نگ) (ک گ) دَست ءِ پنجگ ءِ کنگ یا مُشت ءِ پُرّ ءِ زیرگ ـ
(2) شہمات کنگ ـ جنگ ـ **مُشت ءِ مکونڈ** : (ن گ) دَست جنگی ـ
مُشت ءُ شَہمات ـ **مُشت ءِ مکونڈی** : (ن گ) مُشت جنگ ـ جنگ
ءُ مڑ ـ شَہمات کنگ ـ کِرّآ ءُ رُوسّ کنگ ـ **مُشت ءِ موش** : (ن گ)
شودَگ ءُ صاف کنگ ـ مالگ ـ مُشگ ءِ کار ـ **مُشت ءِ شت کشگ** :
مُشت جنگ ـ جنگ ـ

مُشتِک : (مُش۔تِک) (ن گ) گَردیں ءُ صافیں سِنگے کہ وانگے ءِ جُتک اِنت ءُ دَرمان ءِ ساہگ ءَ کاردَنت۔(2) کنڈیں سنگ۔ (3) دارءِ میہہ کہ جُگ ءِ سَرءَ سَکّ بنت۔

مَشَر :(مَ۔شَر) (س گ) گوٗازینگ۔(2) شادکامی کنگ۔

مَشک :(مَش۔ک) (ن گ) چہ سِیاہ پَس ءِ پوست ءِ جوڑ کُرتگیں آپ ءِ مَزنیں دَرپ۔آپ دَرپ۔(2) زنڈ۔**مَشک ءِ آپ کنگ** : (ک گ) مَشک ءَ آپ مان کنگ۔**مَشک ءِ بُوجَگ** :(ک گ) مَشک ءِ دَپ ءِ بوجَگ ءُ پچ کنگ۔**مَشک ءِ دَربند** :(ن گ) مشک ءِ دَپ ءِ بَندگ ءِ چیلک۔بابیرگ۔**مَشک ءِ رَجَگ** : (ک گ) سِیاہ پس ءِ پوست ءِ گوٗازمان کنگ ءُ مَشک جوڑ کنگ ءِ توجیل ءُ راہ بَند۔**مَشکیں ماہِگ** : (مَش۔کیں۔ما۔ہِگ) (س گ) شِیری ئیں مال ءُ دَلوَت۔مَزَن ماہِگ۔ہَما دَلوَت کہ ماہِگ ءَ چومَشک ءَ مَزَن اِنت۔

مَشکّ :(مَ۔شَک۔ک) (ن گ) مَشکّی۔مال ءِ پیشانی ءِ اِسپیتیں ٹِک۔**مَشکّی** :(مَ۔شَک۔کی) (ن گ) ہَما بُز یا گوک کہ آئی ءِ پیشانی ءَ اِسپیتیں ٹکّے پر بہ بیت۔مَشکّ۔

مُشگّ : (مُش۔شَک) (ن گ) چاری۔سِیاڑی۔

مُشک : (مُ۔شُک) (ن گ) باسکانی بُن ءِ بز گوشت۔

مُشک : (مُش۔ک) (ن گ) کسانیں ساہ دارے کہ گسانی تہہ ءَ بیت۔(2) پاگاس ءِ ذات ءِ ماہیگے۔(3) ہونڈ۔ٹُنگ۔**مُشک ءِ دو پاد** :(ن گ) ڈَلگیں مُشکے کہ ڈَنّ ءُ گیابان بیت۔دَراج دُمب۔کلّی کپوت۔پُہوڑ۔جَربو۔کوانڑ۔**مُشک کنگ** : (مُش۔ک۔کَ۔نگ) پُرّیں ڈَگار ءِ بندءِ چہ مُشک ہونڈ ءَ ٹُنگ کنگ ءُ آپ ءِ دَرآہگ۔

مُشک ہونڈ :(مُش۔ک۔ہون۔ڈ) (ن گ) زَمین یا ڈَگار ءِ بندءَ مُشک ءِ جتگیں کونڈ یا کنڈ۔

مَشکَرا : (مَش۔کَ۔را) بچار :مَسکَرا۔

مَشکَرائی : (مَش۔کَ۔رائی) بچار :مَسکَرائی۔

مشکُل :(مُش۔کُل) (ن گ) گرَانیں کار۔گرَانیں اَڑ۔ڈَکّ۔جنجال۔گرَانی۔سکی۔ہَلاک۔بلاہ۔زَحمت۔سَکّ۔سُہت۔گپچال۔سکی ءُ سُوری۔بار۔قضا۔قہر۔کَسر۔گرَند۔روہوٗ۔اَٹنگ۔اَڑنگ۔تاوان۔مچل۔حزیمت۔تاوان۔جوکُم۔**مُشکُلیں** :(مُش۔کُ۔لیں) (س گ) گرَانیں۔اٹنگیں۔بلاہیں۔جنجالیں۔

مُشکو :(مُش۔کو) (ن گ) ماہیگے۔

مُشکُول : (مُش۔کُول) (ن گ) گوں چیزے ءِ دِلگوش۔گلائیش۔دَست گٹّ۔سَرءُ پُٹ بُوَنگ۔گسی۔گیروشگ۔مُلمہ۔**مُشکُولّی** : (مُش۔کُل۔لی) (ن گ) دَزگٹّی۔گٹّی۔

مَشکولا :(مَش۔کو۔لا) (ن گ) مجالس۔وَشّیں دیوان۔وَشّیں نِندءُ نیاد۔

مُشتَگ : (مُش۔تَگ) مُشتَگ ءِ گوٗستگال۔(2) مُشتَگ ءِ کار بُوَنگ۔**مُشتَگیں** : (مُش۔تَ۔گیں) (س گ) مُشتَگ ءِ دیریں گوٗستگال بِزاں مُشتَگ ءِ کار بُوَتگ۔(2) ہما کہ مُشتَگ۔

مُشَگ :(مُ۔شَگ) (ک گ) مالش کنگ۔ چرپ کنگ۔ لگاشگ۔لتارگ۔مالگ۔موش۔لوجَگ۔ پِرمالگ۔سُولارگ۔ گنّغ۔گوٗرموش۔مَندرغ۔لیگوٗاش۔لینڈرغ۔مالِشت۔(2) جوہان ءِ صفا کنگ۔چہ جوہان ءَ پُگاں گیشّینگ ءُ داناں جتا کنگ۔(3) یکّ چیزے ءَ گوں دِگرے ءَ ڈُکّینگ ءُ انچوش سُرینگ کہ ہردوئیں چیزانی چِند چہ یک دِگرءِ جتا مہ بیت ءُ یکّ دِگرءَ بہ لگاشنت۔(4) دَرشّتگیں یا چہ بند ءِ لگشتگیں دَست یا پاد یا دِگہ بہرے ءِ گوں چرپِی یے ءَ مُشَگ۔دُروج۔

مُشگی :(مُ۔شَ۔گی) (ن گ) مُشَگ ءِ آوَکی بِزاں مُشَگ ءِ کارکنگی انت یا بُوَنگی انت۔

مَشَنگُل :(مَ۔شَن۔گُل) (ن گ) شِیرءِ زیات سور بُوَنگ۔شِیرءِ بدتام بُوَنگ۔

مُشوک :(مُ۔شوک) (ن گ) دَپ ءَ کنگ ءِ تمباک۔ناس۔(2) ہما کہ مُشیت۔**مُشوک مُشَگ** : (مُ۔شوک۔مُ۔شَگ) (ک گ) مُشوک دَپ ءَ کنگ۔تمباک ءِ دَپ ءَ کنگ۔

مُشْوَکّ : (مُ۔شَ۔وَک ک) (ن گ) سُہر پُلّیں بہار کا ہے۔

مَشُونز : (مَ۔شُون۔ز) (ن گ) شُونزک۔شُونز کاہ کہ آپ سَرءَ بندیت۔

مَشِینگ : (مَ۔شی۔نگ) (ن گ) بہاروَلّے۔

مَشِین : (مَ۔شی۔ن) (انگر) (ن گ) کاربوج۔چہ ٹیل، بجلی، آپ یا گْوات ءِقُوّت ءَ کارکنوکیں اَزباب۔اَزباب۔

مُصَلّہ : (مُ۔سَل۔لہ) (عَر) (ن گ) جاہ ءِ نماز۔نمازی۔ہما تکِر دیا چیر گیج کہ ہمائی ءِ سَرءَ مسلمانانی نماز وانگ یا کنگ بیت۔

مُصِیبت : (مُ۔سی۔بت) (د) (ن گ) آفت۔آماچ۔اَڑاند۔جنجال۔سَکّی ءِ سُوری۔ویل۔بلاہ۔بلاءُ بد۔گرانی۔مُشکُل۔گزا۔رَزم۔سَرد َردی۔سَردرد۔قہر۔بلاہ ءِ بد۔تُہمت۔جوکُم۔ڈَکّ۔ڈُول۔عذاب۔وبال۔ہَلاک۔

مَطلَب : (مَت۔لَب) (ن گ) گزر۔کار۔غرض۔مُراد۔(2) معنا۔بزانت۔شرع۔مقصد۔مُول۔ **مَطلَبی** : (مَت۔لَ۔بی) (ن گ) لالچی۔غَرَضی۔(2) ہما کہ مَطلَبے داریت۔ **مَطلَبی ئیں** : (مَت۔لَ۔بی۔ئیں) (س گ) لالچی ئیں۔غَرَضی ئیں۔

مُعامِلہ : (مُ۔آ۔مِ۔لہ) (د) (ن گ) کار۔اَڑ۔جنجال۔

مُعتَبَر : (مُ۔تَ۔بَر) (ن گ) اِسپیت رِیشّ۔بوتار۔ٹکّری۔میر۔صاحب۔مَلکّ۔واجہہ۔سَروک۔ **مُعتَبَری** : (مُ۔تَ۔بَ۔ری) (ن گ) واجہی۔میری۔مَرَنی۔سَروکی۔ **مُعتَبَری** : (مُ۔تَ۔بَ۔ریں) (س گ) واجہیں۔سروکیں۔مڑاہ داریں۔گہہ مردیں۔منگہیں۔

مِعدَہ : (مِعْ۔دَہ) (د) (ن گ) سِیتل۔مُٹّک۔ہَجُوز۔شِکم۔لاپ رَوَت۔لاپ ءِ ہما بہر کہ وَرگاں دُژشیت۔

مَعلُوم : (ما۔لُو۔م) (عَر) (س گ) سہی۔سَرپد۔زانتگیں۔

مَعلُوم دار : (ما۔لُوم۔دار) (س گ) زانتکار۔سہی۔سَرپد۔گوشالی۔ **مَعلُوم داری** : (ما۔لُوم۔دا۔ری) (ن گ) گوشالی۔حال۔سوج۔(2) زانتکاری۔زانگ۔سَرپدی۔

مَعمُولی : (ما۔مُو۔لی) (د) (ن گ) کم اَرزِش۔کَمّ۔کمّیں۔چونائیں۔اَنچائیں۔رِدیگ۔رِدی۔رَواجی۔بازاری۔

مَعنا : (ما۔نا) (د) (ن گ) بزانت۔گالے ءِ مراد ءُ مَطلَب۔شرع۔مَطلَب۔مانا۔

معیاد : (می۔یاد) (د) بچار : مُدَّت۔

مَغرِب : (مَغ۔رِب) (عَر) (ن گ) مغرب ءِ وَہد۔روچ ایر رَوَگ ءِ وہد۔روچ زرد ءُ کمّیں رَند۔رولَہہ۔تہاری۔(2) روا یرشت ءِ نیمگ۔(3) نَوا شام۔روچ ایر کپگ ءِ پلّو۔ روبرکت۔سَرینا۔بُرز۔روچ برکت۔روشت۔روکپت۔ **مَغرِب تہار** : (مَغ۔رِب۔تَ۔ہار) (ن گ) تہاری ءِ مان شانگ ءَ رَند بزاں چہ روچ ءِ بُڈّگ ءَ رَند کہ تہاری مان شانیت۔نَوا شام۔تہاریں مغرب۔

مَغرُور : (مَغ۔رُو۔ر) (د) (ن گ) مَزَن داشتی کنوک۔مگُوز۔کَس مَلیک۔بُرز چار۔بے حاجت۔پُرگْوات۔سَرمست۔سَرہَوا۔سُنٹ۔سُنٹ ءِ سُنٹ۔مَزَن گند۔گبرُو۔مَکّ۔ **مَغرُوری** : (مَغ۔رُو۔ری) پُرگْواتی۔گرونا کی۔سرمستی۔مزن گند۔ **مَغروریں** : (مَغ۔رُو۔ریں) پُرگْواتیں۔گروناکیں۔سرمستیں۔مزن گندیں۔

مَغز : (مَغ۔ز) (ن گ) ماذہ۔مجگ۔مَژگ۔دماغ۔(2) زانت۔فہم۔

مَغُنڈ : (مَ۔غُن۔ڈ) بچار : مَگُنڈ۔

مَغُوز : (مَ۔غُوز) مست۔مُغرور۔گبرُو۔بَہا دُر۔مگُوز۔(2) مَزَنیں گپّ جَنگ۔بٹّاکی۔

مَغُورو : (مَ۔غُو۔رو) (س گ) نہ مَنّگ۔(2) ہاں ہوں کنگ۔نیمّون کنگ۔

مُغِیم : (مُ۔غی۔م) (ن گ) بدی۔دُشمن۔(2) لشکر۔گل۔(3) جَن ءُ وَر۔(4) زوراک۔ظالم۔نہ تُرس۔(5) سَردار۔میر ءُ امیر۔حاکم۔مُگیم۔(6) مال دار۔ہستُو مَند۔چرپ دَست۔زرّدار۔سیر۔گنہہ۔(7) ہار۔طوفان۔ **مُغیمانی** : (مُ۔غے۔ما۔نی) (ن گ) ہما کہ گوں مُغیم ءِ نسبت داریت۔ **مُغیمی** : (مُ۔غی۔می) (ن گ) مال داری۔زَرداری۔ہستُو مَندی۔معتبری۔مَزَن مردی۔واجہی۔مَستَری۔

مُفت :(مُف ـ ت)(س گ) بےزَرّ ءُ بے بہا یا بے کار ءُ حزمت ءَ چیزے کہ بہ رَسیت ـ اَنچا ـ مُپت ـ **مُفتکی** :(مُف ـ تُ ـ کی)(ن گ) مُفت ءَ رَس اِتگیں ـ **مُفت مُباہ** :(مُف ـ ت ـ مُ ـ باہ)(س گ) بے پائدگ ـ مفت ءَ مفت ـ (2) مُفت ءَ رَس اِتگیں ـ

مُفتی :(مُف ـ تی)(ن گ) پہ مُفت ـ بے بہا ـ ثوابی ـ

مُفلِس :(مُف ـ لِس)(عَر)(ن گ)(س گ) نیزگار ـ غریب ـ بزّگ ـ بے زَرّ ـ **مُفلِسی** :(مُف ـ لِ ـ سی) نیزگاری ـ بزّگی ـ واری ـ شُدلاپی ـ گُژنگی ـ **مُفلِسیں** :(مُف ـ لِ ـ سیں) شُدلاپیں ـ نیزگاریں ـ بزّگیں ـ

مُقابِل :(مُ ـ قا ـ بِل)(د)(ن گ) مٹّ ـ ہم سَر ـ دیم پہ دیم ـ لگّگ ـ ڈُگّگ ـ مِڑّگ ـ جنگ ـ جیڑہ ـ (2) سِیال ـ **مُقابِل بُوَنگ** :(مُ ـ قا ـ بِل ـ بُو ـ نَگ)(ک گ) دیم پہ دیم بُوَنگ ـ (2) چیزے لگّگ ـ جنگ ءُ مڑ کنگ ـ

مُقابِلہ :(مُ ـ قا ـ بِ ـ لہ)(د)(ن گ) دیم پہ دیم بُوَنگ ـ دیم پہ دیمی ـ مٹّی ـ مڑگ ـ ہمسری ـ خار بازی ـ گُژوہ ـ مان بند ـ سِیال داری ـ

مُقابِلہ کنگ :(مُ ـ قا ـ بِ ـ لہ ـ کَ ـ نگ)(ک گ) دیم ءَ درا ہگ ـ مڑگ ـ ہم مٹّی کنگ ـ دَست ءُ پنجگ بُوَنگ ـ دیم ءُ دارگ ـ ڈیک وَرگ ـ گوُرکپگ ـ گوُرکنگ ـ مٹّ بُوَنگ ـ

مقالات :(مَ ـ قا ـ لا ـ ت)(عَر)(ن گ) گپّ ءُ حبر ـ دیوان ءُ مجلس ـ (2) پنت ءُ نصیحت ـ (3) نوشتانک ـ

مِقدار :(مِق ـ دار)(عَر)(ن گ) کساس ـ کچّ ـ کیلو ـ وزن ـ

مُقرّر :(مُ ـ قر ـ رر)(د)(ن گ) داشتگیں ـ بند بستگیں ـ مِیّن ـ

مقصد :(مَق ـ سَد)(ن گ) مراد ـ واہشت ـ مَطلَب ـ طلب ـ مُدّہ ـ منزل ـ مُول ـ مول ءُ مراد ـ

مُقیم :(مُ ـ قی ـ م)(ن گ) جاہ منند ـ دائم ـ دائمی ـ **مُقیمی** :(مُ ـ قی ـ می)(ن گ) دائمی ـ مُدامی ـ ابدی ـ قائمیں ـ

مَک :(مَ ـ ک)(ن گ) دَرمانے کہ سکّ سِیاہ اِنت ـ (2) ہما خاک کہ آپ ءَ لگیت آپ بیت ـ بے لیسیں خاک ـ شُورّ ءُ بُرنا کیں زَمین ـ (3) ہما زَمین کہ کِشار نہ کنت ـ (4) نیم سِیاہ رَنگ ـ پُررَنگ ـ (5) سکّ سُبک ـ (6) مادنے ـ **مَکیں زَمین** :(مَ ـ کیں ـ زَ ـ می ن)(س گ) ہما زَمین کہ ہِلک نہ اِنت ـ ہما زَمین کہ حاک ءَ سبز رَنگ ءُ بُرینا ک بہ بیت ءُ کِشار مہ رودینیت ـ

مُکّ :(مُک ـ ک)(ن گ) بینگ مَکسک ءِ چانگ ءِ بُن تہتگ کہ نگینگ ءِ دیمی یا پُشتی نیمگ ءَ بیت ـ ہما جاگہ کہ اُود ءَ بینگ ءِ مَکسک پہ بینگ ءِ بندگ ءَ چانگ ایر کنت ـ (2) دَست ءُ سُرّوش ـ چانگوٹ ـ سُرّوشک ـ سُرّوش ـ (3) سَریں مَردُم ـ کماش ـ ٹگّری ـ سَر ـ پاگ واجہ ـ (4) کونڈ ءُ سُرّوشانی گوڈوئیں دیم ءِ ہڈّ ـ (5) چیزے ءِ گلّڈی حد یا سیم سَر ـ ہلاسی ـ (6) مُلگ ءِ فرماں گال: بہ مُکّ ـ (7) مُشت ـ

مُکّ جَنگ :(مُک ـ ک ـ جَ ـ نگ)(ک گ) شاہیم ءِ چوٹ کَشگ ـ تور ءُ تہہ ءَ بے اِیمانی کنگ ـ (2) دَست ءُ سُرّوشک ءَ دِگرے ءَ گُت دیگ یا جَنگ ـ **مُکّی** :(مُک ـ کی)(ن گ) شوُانگ ءِ لٹّ کہ سَرءَ زنڈ یا گُکّ اِنت ـ (2)(س گ) زنڈی ـ مڑنی ـ

مِکّ :(مِک ـ ک)(س گ) جِکّ ـ اوشتوک ـ چِست ـ شِکّ ـ شِلّ ـ لِکّ ـ میلانک ـ جِکّ کُتگیں ـ (2)(ن گ) نشان ـ چیدگ ـ تژنگ ـ **مِکّ بُوَنگ** :(مِک ـ ک ـ بُو ـ نَگ)(ک گ) لِکّ بُوَنگ ـ اوشتگ ـ چست بُوَنگ ـ جِکّ بُوَنگ ـ **مِکّ ءُ کائی** :(مِک ـ کُ ـ کا ـ ئی)(ج گ) جکّی ءَ مِکّی ءَ ـ لِکّی ءَ ـ لِکّ ءُ کائی ـ اوشت ءُ کائی ـ (2) تچک ءَ مِکّ ـ (3) سرزور ـ **مِکّ کنگ** :(مِک ـ ک ـ کَ ـ نگ)(ک گ) اوشتارینگ ـ بُرز کنگ ـ چِست کنگ ـ بالا کنگ ـ چِست دارگ ـ مَنڈگ ـ تژنگ ـ ٹِلّ کنگ ـ جِکّ کنگ ـ

مِکّی :(مِک ـ کی)(ن گ) اوشتگ ـ اوشتوک ـ توک ـ

مَکّ :(مَک ـ ک)(ن گ) بے ہوش ـ نِشہ ـ (2) سُنٹ ـ ٹہل ـ بے پَرواہ ـ

مَکّار :(مَک ـ کا ـ ر)(س گ) ریپکار ـ رَددیوک ـ مکر کنوک ـ دُژوہ باز ـ پرّ اموک ـ لُہر ـ دَلّار ـ دوپوستگ ـ بازداستان ـ ہُنر باز ـ مکر ساز ـ چلّڑ ـ بازی گَر ـ چالاک ـ فریبی ـ حِیلہ باز ـ پُرحِیلہ ـ حِیلہ ساز ـ دغاباز ـ **مَکّاری** :(مَک ـ کا ـ ری)(ن گ) شیطانی ـ ریپکاری ـ مکر

بازی۔دڑوہ بازی۔ بازی گِری۔کلپی۔دوزُبانی۔**مکّاریں** :(مَک۔کا۔ریں)(س گ) ریپکاریں۔مکر بازیں۔حیلہ سازیں۔دڑوہ بازیں۔کلپیں۔بازی گِریں۔دوتل ءُ دوپوستیں۔

مُکام :(مُ۔کام)(ن گ) چال۔ہُنر۔داسپان۔بیش کاری۔ریپ۔حِیلہ۔نہ وَشّیں چِست ءُ ایر۔ریپک۔مکر۔(2) سُروز ءِ ہما جاگہہ کہ سیم سَکّ بَنت یا سیم ایر بنت۔(3) گیگان۔

مکتب :(مَک۔تب)(د)(ن گ) مسلمانانی دین ءُ مذہب ءِ باروءَ وانگ ءُ دَربرگ ءِ جاگہہ۔دَربر جاہ۔دَرس جاہ۔وانگ جاہ۔مَدرِسہ۔**مکتبی** :(مَک۔تَ۔بی)(ن گ) نوک دَربر۔ہما بچّک یا جِنِکّ کہ پہ وانگ ءَ مکتب ءَ روّت۔طالب۔(2) مُلّا۔مُلّائی ءِ وانوک۔

مکٹّ :(مَ۔کُٹ۔ٹ)(ن گ) ہما دار کہ جوانی ءَ آس ءَ نہ لگّیت۔(2)(س گ) چمّ چار۔لیزگ۔(3) کلپ۔ہما مَرُدم کہ گپّ ءَ دِل ءَ داریت۔**مکٹّی** :(مَ۔کُٹ۔ٹی)(ن گ) چمّ چاری۔لیزگی۔کلپی۔مورمانٹی۔**مکٹّیں** :(مَ۔کُٹ۔ٹیں)(س گ) کلپیں۔لیزگیں۔مورمانٹیں۔دوتل ءُ دوپوستیں۔ٹگیں۔

مکر :(مَک۔ر)(ن گ) ہُنر۔ہُنپ۔مَندڑ۔رِپک۔لُچّی۔ریپ۔چمّ۔چِنہّ۔دُڑوہ۔فریب۔کوڑہا۔پیرگ۔پیل۔مکڑ۔ٹگّی۔

مکرباز :(مَک۔ر۔باز)(س گ) ہُنر باز۔فریبی۔حِیلہ ساز۔ٹگّ۔لُچّ۔**مکڑ بازی** :(مکڑ۔با۔زی)(ن گ) حیلہ سازی۔حیلہ بازی۔ٹگّی۔لُچّی۔کلپی۔مکٹّی۔دوتَل ءُ دوپوستی۔دڑوہ بازی۔**مکڑ بازیں** :(مکڑ۔با۔زیں)(س گ) حیلہ سازیں۔ٹگیں۔لُچّیں۔کلپیں۔دوتل ءُ دوپوستیں۔ہُنر بازیں۔دڑوہ بازیں۔

مکّران :(مَک۔کُ۔ران)(ن گ) زیمرے۔(2) بلوچستان ءِ روچ برکتی ءُ مرکزی دَمگ۔اے علاقہ چہ ایران ءِ مکران ءِ دَمگ ءَ بِگِر تاں زِر باری روچ دَرآتک ءَ چہ لَس بیلہ، رودَرآتک ءَ پہ جُھلاوان حدّ کنت ءُ زِرباری دریاءَ سیم کنت۔گُوریچان ءَ رخشان ءُ سرحد ءِ سیم سرمکران ءَ دارنت۔مکّوران۔گدڑوشیا۔

مکرساز :(مَک۔ر۔ساز)(س گ) مکّار۔فریبی۔حِیلہ ساز۔لُچّ۔ہُنر ساز۔**مکرسازی** :(مَک۔ر۔سا۔زی) بچار۔مکر بازی۔**مکرسازیں** :(مَک۔ر۔سا۔زیں) بچار : مکر بازیں۔

مکّری :(مَک۔کَ۔ری)(ن گ) شِیر ءِ مَشک ءِ دَرنجگ ءِ دار۔ہیزک ءِ دڑنگ۔

مکِسک :(مَ۔کِس۔ک) بچار :مَکِسک۔

مُکّگ :(مُک۔گگ)(ک گ) گپّ جنگ ءِ وہد ءَ زُبان ءِ گٹّگ۔دَدّ کنگ۔حبر کنگ ءِ وہداں زبان ءِ اَڑگ۔گٹّگ۔پچّ کنگ۔لَلّ بُونگ۔تھلڑغ۔**مکّینگ** :(مُک۔کے۔نگ)(ک گ) کسّے ءِ مُکّگ پرماہگ۔(2) گپّ ءِ تہہ ءَ اَڑگ۔گٹّگ۔دَڈّی۔مُکّگ۔

مِکمِکی :(مِک۔مِ۔کی)(ن گ) گرّ ءِ ذاتے کہ آئی پُشت سُج سُج اِنت۔مِکمِکی۔

مَکَن :(مَ۔کَن)(ف گ) منع۔کنگ ءَ نیلگ۔مَکَن کنگ۔گرءُ بند۔(2) کنگ ءِ مَکَن گال :چوش مکن۔

مَکُنٹ :(مَ۔کُن۔ٹ) بچار : مَکُنٹگ۔

مَکُنٹگ :(مَ۔کُن۔ٹگ)(ن گ) سِیاہ ءُ کسانیں مور ءِ ذات ءِ لُو لُکے۔موچکہ۔مَکُنٹ۔

مَکُنڈ :(مَ۔کُن۔ڈ)(ن گ) ہما مرد کہ ٹوک ءَ ماں اَڑیت۔دڈّ۔مَکّوک۔

مِکّو :(مِک۔کو)(ن گ) ٹُپّنگ ءِ زَد۔

مُکوڈاہی :(مُ۔کو۔ڈا۔ہی) ہوڈاہی۔شوانگ ءِ لَٹّ کہ سرے مُکّ یا مَرَن انت۔

مکّوران :(مَک۔کُ۔ران) بچار : مکران۔

مکومکو:(مَ۔کو۔مَ۔کو)(ن گ) اَڑی۔ناشری۔سُرءُ پُر۔حبر حبر۔

مکو مکو کنگ :(مَ۔کو۔مَ۔کو۔کَ۔نگ)(ک گ) نُرونڈ ءُ کُپّ کنگ۔حبر حبر کنگ۔ہنچائیں چِست ءُ ایر کنگ یا سُرءُ پُر کنگ۔دپ بُرد ءُ مان بُرد کنگ۔

مُکونڈی :(مُ۔کون۔ڈی)(ن گ) جَنگ۔چاپَٹ۔شہمات۔اَڑ ءُ کُڈ۔

مَکّئی :(مَک۔کَ۔ئی)(ن گ) زنڈ دانگیں دہلے۔گڑ دبَر۔

مَکّئے :(مَ۔کّئے)(ج گ) فلانی۔فلاں کس۔بے نام ءُ گرَگ ءَ کسے ءِ بارو ءَ تزّان کنَگ۔

مَکّہہ :(مَک۔کّہہ)(ن گ) ماں عربستان ءَ مَکّہہ ءِ شہر ءُ بازار۔ (2) مسلمانانی مذہبی قبلہ کہ نماز ءِ وہداں دیم ءَ ہمایشیگ ءَ کننت۔

مَکُٹّ :(مَ۔کُٹ۔ٹ)(س گ) کُٹّ نہ کُرتگیں۔ہما ماہیگ کہ تَل نہ کُرتگ۔ہما ماہیگ کہ صاف نہ کُتگ۔

مَگر :(مَ۔گر)(گ ر) بلے۔لیکن۔مگہ۔

مَکِرْ :(مَک۔ر) بچار : نکر۔

مِکراز :(مِک۔راز)(ن گ) دوکارچ۔مُونی۔دُرکاچ۔اَمبرین۔ (2) سَکّ تیزیں یا ریپکاریں مَردُم۔چرپ زبان۔کلپ۔

مُکُرمان :(مُ۔کُر۔مان)(ن گ) بچار : مُکُلمان۔

مَکز :(مَک۔ز)(ن گ) دماغ ءِ مژگ۔مجگ۔مغز۔دماغ۔مازہ۔ (2) ہوش۔فہم۔زانت۔

مَکس :(مَ۔کِس) بچار :مَکِسک۔

مَکِسک :(مَ۔کِس۔ک)(ن گ) بالوے۔مکسک۔مَسِسک۔مَکَس۔

مَکِسک دَرُنز :(مَ۔کِس۔ک۔دَ۔رُن۔ز)(ن گ) دازءِ کونر کہ بُنگیج ءَ سَر ءَ کشّیت۔کونر کہ بنداگ ءَ رندنوک سَر بہ کشّیت۔کونر ءَ چہ کِرْ ومَک ءَ نوک دَرا ہَگ۔پیشّ ءِ بر ءَ دَرا ہَگ۔

مِکمِکی :(مِک۔مِ۔کی) بچار :مِکمِکی۔

مُکُلمان :(مُ۔کُل۔مان)(ن گ) مَزَنیں ڈُہل۔مُکُلمانی ڈُہل۔رامانی۔اُٹَنڈُ رو۔مُکَرمان۔**مُکُلمانی** :(مُ۔کُل۔ما۔نی)(ن گ) سَکّیں مَزَنیں ڈُہل کہ جَنگانی وہد ءَ جنگ بنت۔ترُمب۔اُٹَنڈُ رو۔دَمامہ۔رامانی۔

مَکنا :(مَک۔نا)(ن گ) مہنا۔سَریگ۔(2) جنین ءِ نشتگیں ءُ بڑاہ داریں سَر۔

مَگَند :(مَ۔گَن۔د)(ن گ۔ف گ) سَنگر۔پناہ۔چیریں ہند۔

مَگُنڈ :(مَ۔گُن۔ڈ)(ن گ) نِندہ جاہ ءِ ہڈّ ءِ بَز گوشت۔کلّک۔مغُنڈ۔

مَگوز :(مَ۔گو۔ز) بچار: مغوز۔

مَگوم :(مَ۔گوم) بچار :مَگُون۔

مَگُون:(مَ۔گُون)(ن گ) سرِین ءُ پادانی نیام ءِ مَزَنیں ہڈّ۔پادانی گوں سرِین ءِ بند جاہ۔مُجگُول۔ (2) اِسپیت رَگ۔ (3) شَگّس۔مَگین۔مَگوم۔

مَگہِ :(مَ۔گہِ)(گ ر) باریں۔بل۔وَلے۔مگر۔لیکن۔

مَگیر :(مَ۔گے۔ر)(ن گ) وَرَگی بہار کاہے۔

مُگیم :(مُ۔گِ م) بچار :مُغیم۔

مَگین :(مَ۔گِ ن) بچار : مَگُون۔

مَلّ:(مَل۔ل)(ف گ) مَلّگ ءِ فرماں گال: بہ مَلّ۔(2) وشّیں رَواج ءُ رفتار۔(3) ہما مِلکیں ڈَنّ کہ تہہ ءَ ئے آپ پُرّ ا پُرّ اوشتیت ءُ آپ ءِ تچگ زانگ نہ بیت۔(4) ہَور ءِ آپ ءِ ڈَگار ءُ زَمیناں ءَ مَلّان یا ہم تان ءَ رَوگ۔(5)(ن گ) پَہلَوان۔زور مَند۔مڑوک۔(6) کُشتی۔بَکّ۔بَند۔(7) یَکّ جاہ کُتگیں یا چپتگیں پیشّ۔(8) تاب داتگیں۔زال ءِ سِکا لک کُتگیں مُود۔مُودانی سِکا لک۔(9) سیاہیں مَمّ۔(10) سیاہیں نَریان۔**مَلّ مڑَگ** :(مَل۔ل۔م۔ڑَگ)(ک گ) بندمڑَگ۔زور چَکّاسی۔**مَلّی** :(مَل۔لی) پہلوانی۔گوہُرتی۔

مِلّ :(مِل۔ل)(ن گ) حدّ رَند۔کشک۔نشک۔نشان۔(2) ہما جاگہہ کہ چہ اُودءَ لیب بُنگیج بیت۔(3) پہ لیب ءَ کشّتگیں کشک۔(4) ہما کَلّ کُرتگیں دار کہ دام ءِ سَرگوں آئی ءَ پتّا ہَگ بیت۔وَشّیو۔(5) وَشّی ءُ نیک دُعائی صوت ءُ نازینک کہ عاروس ءِ صُحب ءَ پہ مُبارکی ءُ مُباہ باتی گشگ بنت۔**مِلّ جَن** :(مِل۔ل۔جَن)(ن گ) مِلّ ءِ صوت جنوک۔عاروس ءِ یا مُبارکی ءِ روچ ءَ وَشّی ءُ نیک دُعائی صوت ءُ نازینک جنوک۔

مَلّا :(مَل۔لا)(ن گ) اِسپیت پس ءِ گوشت۔(2) یَکّ نادُرا ہی یے کہ جان ءَ کنڈ وانی دَر کپیت۔(3) مَزَن بالاد۔بُرز۔

مُلّا :(مُل ـ لا) (س گ) زانت کار ـ عالم ـ شَیخ ـ (2) (ن گ) مسلمانانی مذہبی پیشونک ـ اِمام ـ نمازءِ وَہداں پیش اِمام ـ (3) مکتبی ـ طالب ـ (4) وان گیر ـ **مُلّائی** :(مُل ـ لا ـ ئی) زانتکاری ـ کوّاسی ـ (2) مُلّا بُوئگ ءِ کارءِ کرد ـ

مُلّا تَرَش :(مُل ـ لا ـ تَ ـ رَش) (س گ) چو مُلّاءَ ـ مُلّاءِ وڑءَ ـ (2) چو مُلّاءِ بدڈَول ـ بودلا ـ **مُلّا تَرَشیں** :(مُل ـ لا ـ تَرَا ـ شیں) (س گ) چو مُلّاءَ ـ مُلّاءِ وڑیں ـ (2) چو مُلّاءِ بدڈَول ـ چو مُلّاءِ دژوہ باز ـ (2) ٹگیں ـ دوزبانیں ـ

مَلار :(مَ ـ لار) (ن گ) ہنوش ـ خُمار ـ بَجّ ـ نِشہ ـ **مَلار آہَگ** :(مَ ـ لار ـ آ ـ ہَگ) (ک گ) نِشہ بُوئگ ـ خمار بُوئگ ـ کمّاٹ بُوئگ ـ

مَلارشیپ :(مَ ـ لار ـ شے ـ پ) (س گ) مُونجا ـ دل گزان ـ نہ وَشّ ـ

مِلاڑ :(مِ ـ لاڑ) (ن گ) چمّانی کوسانی سرءَ رُستگیں مُود ـ مچاچ ـ

مُلازِم :(مُ ـ لا ـ زِم) (د) (ن گ) نوکر ـ کاردار ـ خِزمت کار ـ

مُلاقات :(مُ ـ لا ـ قات) (د) (ن گ) گِندءُ نِند ـ دِیدار ـ

مُلاقاتی :(مُ ـ لا ـ قا ـ تی) (ن گ) گِندءُ نِند کنوک ـ ہم مجلسی ـ ہم تژانی ـ

مَلام :(مَ ـ لام) (ن گ) کسےءَ پہ بدیں کارےءِ کنگءِ دیمءَ زرّ گِرَگ ـ جُرمانہ ـ ڈوہ ـ وَڈال ـ موئت ـ میار ـ ٹکّ ـ کپارت ـ گٹّ ـ گٹّا ـ (2) رِشوت ـ موک ـ لالچ ـ (3) سُنگ ـ (4) ڈنڈ ـ (5) پاتِک ـ (6) چُٹّی چیری ـ

مَلامَت :(مَ ـ لا ـ مَت) (ن گ) میاریگ ـ بدنام ـ شکّی ـ لعنتی ـ سَرجَہل ـ کُوڑہا ـ ڈوہ دار ـ گناہ کار ـ **مَلامَت کنگ** :(مَ ـ لا ـ مَت ـ کَ ـ نگ) (ک گ) لعنت کنگ ـ میاریگ کنگ ـ سَرءَ جنگ ـ ڈوبارگ ـ ہٹّءُ پٹّ کنگ ـ چانپٹ جنگ ـ ہِٹّ کنگ ـ میاریگ کنگ ـ **مَلامَتی** :(مَ ـ لا ـ مَ ـ تی) (ن گ) بنّامی ـ (2) ڈوہ داری ـ میار ـ بیش کاری ـ **مَلامَتیں** :(مَ ـ لا ـ مَ ـ تیں) (س گ) ڈوہ داریں ـ میارداریں ـ گُناہ کاریں ـ بیش کاریں ـ

مُلّا ہَک :(مُل ـ لا ـ ہَک) (ن گ) بالوئیں پِرّک ـ مُلّا ہو ـ

مَلاہَچ :(مَ ـ لا ـ ہَچ) بچار : مَلَکّ ـ

مَلائَک :(مَ ـ لا ـ ئَک) بچار : مَلَکّ ـ

مَلّاہ :(مَل ـ لاہ) (س گ) مَزَن ـ پڑاہ ـ (2) مَستر ـ کَماش ـ

مُلّاہو :(مُل ـ لا ـ ہو) بچار : مُلّا ہَک ـ

مُلبُک :(مُل ـ بُک) (ن گ) ماہیگے ـ

مَلَپ :(مَ ـ لَپ) (ن گ) کِرمُک ـ ریزم ـ

مَل پَد :(مَل ـ پَد) (ن گ) نرمیں زمین ـ ہارءُ ہَورءِ نِشان ـ ہَورانی مَلّ اتکگیں ڈگار ـ کوچَک ـ زید ـ جید ـ (2) چراگ ـ کِشارجاہ ـ چراگ جاہ ـ **مَل پَدیں** :(مَل ـ پَ ـ دیں) (س گ) نرمیں ءُ بارہواریں زمین ـ ہارانی مَلّیتگیں ڈگار ـ (2) کِشار پدیں ـ

مَلَخّ :(مَ ـ لَخ ـ خ) (بژا) بچار : مَدَگ ـ

مِلِس :(مِ ـ لِس) (ن گ) اُشترءِ پُٹ ـ (2) گونڈءُ تاب گپتگیں یا بژنگیں پُٹ ـ پلپل پُٹ ـ (3) جنینءِ دیمءِ پُٹ ـ

مَلَش :(مَ ـ لَش) (س گ) بے زند ـ نزور ـ کم توان ـ (2) (ن گ) سِیاہ وَشّ ـ نیم سِیاہ رنگیں ـ کمّیں سِیاہ رَنگ ـ سِیاہو ـ **مَلَش بُوئگ** :(مَ ـ لَش ـ بُو ـ ئگ) (ک گ) کمزور بُوئگ ـ بے زِند بُوئگ ـ **مَلَشّیں** :(مَ ـ لَش ـ شیں) (س گ) کم توانیں ـ نزوریں ـ (2) سیاوشّیں ـ سیاہ ہوئیں ـ سیاہ تابیں ـ

مَل شان :(مَل ـ شان) (س گ) زورمندیں پہلوان ـ مڑوک ـ (2) ہارءِ مَلِتگیں زمین ـ (3) کِشاری ئیں زمین ـ

مَلغَت :(مَل ـ غَت) (ن گ) دوچکّی سُوچِن ءِ بستہ ـ

مُلک :(مُل ـ ک) (ن گ) فَصل ـ آپ بند ـ کِشار ـ ڈگار ـ کِیلگ ـ (2) ڈیہہ ـ وطن ـ سرزمین ـ جاہءُ دیار ـ دَمَگ ـ گُلزمین ـ بُنجاہ ـ جاگہہ ـ دِہ ـ ڈیرَؤ ـ (3) راج یا ٹکّءِ جاہ منندی زمین ـ **مُلک ءِ باسک** :(ن گ) ڈگارءِ کُنڈ ـ ڈگار سرگرد ـ **مُلکءَ پاد کنگ** :مَرُدماں چہ یکّ جاہے چِست کنگءُ دِگہ جاہے آباد کنگ ـ (2) چہ مُلکءُ ڈگارءَ زبہر کنگ ـ **مُلکءِ پُرّ کنگ** :حالےءَ یکّ پارَگی ماں ملکءَ تالان کنگ ـ ہر کسءَ سہی کنگ ـ (2) ڈگارءِ چہ

آپ ءِ پُرّ کنگ ۔ **مُلک ءِ جنگ** :(ک گ) مُلک ءِ پُلگ ۔ ملک ءِ ڈیہے ءِ سرءِ ہلمہ کنگ ۔ جنگ ءُ ایر دَست کنگ ۔ پڑ وش دیگ ۔ **مُلک ءِ سُچگ** :(ک گ) ڈیہہ ءِ وَیر ندانی ۔ ڈیہہ ءِ وَیر ندان بُونگ ۔ تاراج بُونگ ۔ **مُلک ءِ گِرَگ** :(ک گ) کلات ءِ گِرَگ ۔ علاقہ ءُ سیم سَرے فتح کنگ ۔ **مُلک ءِ ناپُرسان** :(س گ) ہما ملک کہ اُودا ظلم ءُ جبر بہ بیت ۔ ہما ڈیہہ کہ اُودا دادرسی ءُ انصاف مہ بیت ۔ ہما دَمگ کہ اُودا کس کسّیگی مہ بیت ۔ **مُلکی** :(مُل ۔ کی) (ن گ) ہندی ۔ دیسی ۔ ہم وطن ۔ مُلک ءِ تہی ۔ وطنی ۔ (2) ہما چیز یا مَردُم کہ گوں مُلک ءَ نِسبَت داریت ۔ (3) کُنزی نباد ءِ قسم ءِ مچے ۔

مِلک :(مِل ۔ ک) (ن گ) شرّیں خاک ۔ مَٹّ ۔ ہما حاک کہ پہ کِشار ءَ جوان اِنت ۔ (2) میراث ۔ مِلکت ۔ جائیداد ۔ مڈّی ۔ **مِلکت** :(مِل ۔ کت) (ن گ) جائیداد ۔ مال ءُ مڈّی ۔ جاگیر ۔ مِلک ۔ میراث ۔ مِلکیّت ۔ **مِلکیّت** :(مِل ۔ کی ۔ یت) (ن گ) جائیداد ۔ مال ءُ مڈّی ۔ جائیداد ءِ واہُندی ۔ مِلک ۔ مِلکت ۔

مَلِکّ :(مَ ۔ لِک ۔ ک) (ن گ) صلاح کار ۔ نائب ۔ (2) مستر ۔ معتبر ۔ اِسپیت رِیش ۔ (3) سَردار ۔ بادشاہ ۔ شہزادگ ۔ (4) زَمین یا جُوءِ آپ ءِ حساب کتاب داروک ۔ (5) چہ لِلّگ ءِ مکن کنگ بِزاں مہ لِکّ ۔ **مَلِکّی** :(مَ ۔ لِک ۔ کی) (ن گ) وَرگی بہار کاہے ۔ (2) جُوءِ آپ ءِ حسابے ۔ (3) ہما کہ گوں مَلِکّ ءِ نِسبَت داریت ۔ (4) مستری ۔ کماشی ۔ (5) پنچک ۔ کِشار ءِ پنچی بہر کہ مستر یا مَلِک ءَ رسیت ۔

مَلَکّ :(مَ ۔ لَک ۔ ک) (ن گ) فرشتہ ۔ پڑیشتگ ۔ ملائک ۔ عرشی پڑیشتگ ۔ مذہبی قِصّہ ءُ آیاتانی رُوءَ ہما مخلوق کہ چمّ ءُ نظرءَ نیایینت ءُ خُدائی توسِیپ ءُ ثنا کنّنت ءُ ہمائی ءِ حُکم یا فرمان ءَ کار کنّنت ۔ **مَلَکّ اَلموت** :(مَ ۔ لَک ۔ ک ۔ اَل ۔ موت) (عَر) (ن گ) موت ءِ پریشتگ ۔ عِزرائیل ۔ ساہ گِر ۔ مَلکَمُوت ۔

مُلک سوچ :(مُل ۔ ک ۔ سوچ) (س گ) شُومّ ۔ بدبخت ۔ (2) ہما کہ ملک ءَ سوچیت ۔ ہما کہ وَیرَندانی بے کاریت ۔ **مُلک سوچیں** :(مُل ۔ ک ۔ سو ۔ چیں) (س گ) دیار سوچیں ۔ شُومّیں ۔ بدبختیں ۔

مُلک گول :(مُل ۔ ک ۔ گول) (س گ) مُلک ءُ ولاتاں گردوک ۔ سیل ءُ سواد کنوک ۔

مُلک گِیر :(مُل ۔ ک ۔ گی ۔ ر) (س گ) شِنگ ءُ تالان ۔ ہما چیز یا گپّ یا دود ءُ ربیدگ کہ سَرجمیں مُلک ءِ شِنگ اَنت ۔ (2) ملک یا ڈیہہ ءِ گِروک ۔ مُلک گِر ۔ (3) سوبمَند ۔ **مُلک گِیری** :(مُل ۔ ک ۔ گی ۔ ری) (ن گ) مُلک ءِ گِرَگ ۔ مُلک ءِ گِرَگ ءُ ایر دَست کنگ ءِ کار ۔

مَلکمُوت :(مَل ۔ کَ ۔ مُوت) (ن گ) مَرگ ءِ پڑیشتگ ۔ مسلمانانی مذہب ءِ رُوءَ ساہ گِروکیں پڑیشتگ ۔ عزرائیل ۔ ملک الموت ۔ ساہ بَر ۔ رُوح بَر ۔ کُشوک ۔ ساہ کُشّ ۔ ساہ گِر ۔ **مَلکمُوت چَنڈ** :(مَل ۔ کَ ۔ مُوت ۔ چَن ۔ ڈ) (س گ) بددعائے کہ ہما کہ مَلکمُوت ءَ بارت ۔ (2) ہما کہ مَلکمُوت ءِ وَتی حَرجان کُتگ ۔ ہما کہ ملکموت ءَ چَنڈ یتگ ۔

مَلِک ناز :(مَ ۔ لِک ۔ ناز) (س گ) مَلِک دَرور ۔ شاہی یا مَلِکی داب ءُ ٹَہل ۔ شرّرَنگ ۔ بژاہ دار ۔

مَلِکّو :(مَ ۔ لِک ۔ کو) (ن گ) ناڈُراہی یے کہ جان ءَ کسانیں دانگ دَرکیت ۔

مَلَّگ :(مَل ۔ لَگ) (ک گ) مَردُم کہ راہ ءَ روَت دَست دیم ءَ رونت ءُ پُشت ءَ کاینت، ہمیشی ءَ ''مَلَّگ'' گوشنت ۔ نرمیگ ءِ جُزگ ۔ دَستاں لوڑ دیان ءِ جُزگ ۔ راہ ءَ رَوگ ءِ ڈَول ۔ لُڈّگ ۔ کِرّ امگ ۔ داب ۔ رَواج ۔ کہیب ۔ (2) ہار ءِ آپ ءِ ماں کَوَر ءَ مِلّان ءَ رَوگ ۔ (3) جُمبگ ۔ رُمبگ ۔ **مَلّان** :(مَل ۔ لان) (ج گ) مَلَّگ ءِ تہہ ءَ ۔ مَلَّگ ءِ بُونگ ۔ روان ءَ ۔ **مَلَّگی** :(مَل ۔ لَ ۔ گی) پُرمڑاہی ۔ بژاہ داری ۔

مَلّوک :(مَل ۔ لوک) (ن گ) ہما کہ مَلّیت ۔ وَشّ مَلّوک ۔ وَشّ مَلَّگ ۔ **مَلّوکیں** :(مَل ۔ لو ۔ کیں) (س گ) وَشّ رواجیں ۔ بژاہ داریں ۔ وَشّ مَلَّگیں ۔

مَلگزار :(مَل ۔ گُ ۔ زار) (ن گ) سبز ءُ آباد ۔ میزر ۔ آبادیں ڈیہہ ۔ آباد ۔ چمن ۔ سبزگ ۔ سَوزگ ۔ **مَلگزاریں** :(مَل ۔ گُ ۔ زا ۔ ریں) (س گ) آبادیں زمین ۔ سرسبزیں دَمگ ۔ وشّحالیں ۔

ملگور : (مَل ـ گور) (ن گ) مُود ـ جنیا دَم ءِ سرءِ مَزَن ءُ بزیں پُٹّ ـ مہپر ـ بیک ـ زُلف ـ لوگار ـ **ملگورءِ شنگگ** : (ک گ) جنین ءِ سِکا لک نہ کُتگیں بزیں مُود ـ شنگتگیں مُود ـ

مَلَم : (مَ ـ لَم) (د) (ن گ) مَرہم ـ لیھمیں دَرمانے کہ ریشاں پر کنگ بیت ـ **مَلَمی** : (مَ ـ لَ ـ می) (ن گ) ہما ٹِپّ کہ دَرمان یا مَلَم لوٹیت ـ

مَلمسک : (مَل ـ مَ ـ سَک) (ک گ) تکان سَری ـ بے آرامی ـ بے تاہیری ـ

مَلمسُوک : (مَل ـ مَ ـ سُوک) (ن گ) بے آرام ـ تکاں سُر ـ

مَلمَل : (مَل ـ مَل) (س گ) نازُرک ـ تنکّ ـ (2) (ن گ) تنکّیں ءُ نازُرکیں گدے ـ

مَلمشان : (مَل ـ مَ ـ شان) (ن گ) ہارءِ آپ ءِ چہ کوَرءِ کرودآں سَر پرّگ ءُ تالان بُوئگ ـ

مُلمہ : (مُل ـ مہ) (ن گ) گوں یکّ کارے ءِ گُلائیش یا گیروشگ بُوئگ یا کہ دَست گٹ بُوئگ ـ مُشکول ـ گسی ـ

مِلنج : (مِ ـ لن ـ ج) (ن گ) کاہے ـ

مَلَندر : (مَ ـ لَن ـ دَر) (ن گ) فساد ـ اَڑ ـ جنگ ءُ مڑ ـ (2) باپُشت ءَ ایر جنگ ـ (3) دپ جاک ـ نادِل سَریں چِست ءُ ایر ـ

مَلَندری : (مَ ـ لَن ـ دَ ـ ری) (ن گ) مڑائی ـ جنگ ـ (2) کُوکار جگّا ـ دَپ جاک ـ

مَلَندرو : (مَ ـ لَن ـ دَ ـ رو) (ن گ) سینگ ءِ دیمی بہر ـ گوں سینگ ءَ گوَرگِند جنگ ـ (2) اَسپ ءِ سَر کونڈ ـ (3) اَسپ ءِ گوں سَر کونڈاں مڑگ ـ

مَلَنڈ : (مَ ـ لَن ـ ڈ) (ن گ) ایلنگی ـ کلاگ کَرَگ ـ چیِوا ـ بُہتام ـ شرّی ـ چرّک ـ شُغل ـ کُلارگ ـ چھو ـ ڈرّی ـ راگ ـ ٹوک ٹکار ـ مَسکَرا ـ کلوہغ ـ بُہتان ـ بڈّ ـ بِنڈک ـ تالِنگی ـ توازا ـ ٹوک ـ (2) شِگان ـ پیغور ـ **مَلَنڈ بَندگ** : (مَ ـ لَن ـ ڈ ـ بَن ـ دَگ) (ک گ) بہتام دیگ ـ بڈّ بندگ ـ ایلنگی دیگ ـ **مَلَنڈ جَنگ** : (مَ ـ لَن ـ ڈ ـ جَ ـ نگ) (ک گ) کلاگ بندگ ـ چیِوا کنگ ـ بِنڈک بندگ ـ ٹوک جنگ ـ شِگان جنگ ـ چیِوا کنگ ـ ٹوک جنگ ـ شِگان جنگ ـ **مَلَنڈی** : (مَ ـ لَن ـ ڈی) (ن گ) بے عِزّتی ـ بے لجّی ـ کلاگی ـ ایلنگی ـ شِگانی ـ چرّکی ـ مسکرائی ـ

مَلَنڈگو : (مَ ـ لَن ـ ڈ ـ گو) (س گ) مَسکرا باز ـ چیِوا کُر ـ راگا ـ ملنڈ کنوک ـ

مَلَنگ : (مَ ـ لَن ـ گ) (س گ) (ن گ) شیدا ـ گنوک ـ مَست ـ سَرمست ـ مستانہ ـ مولائی ـ (2) فقیر ـ پنڈوک ـ (3) جوگی ـ

مَلَنگی : (مَ ـ لَن ـ گی) (ن گ) فقیری ـ مستی ـ شیدائی ـ گنوکی ـ

مَلَنگیں : (مَ ـ لَن ـ گیں) (س گ) فقیریں ـ شیدائیں ـ ابدالیں ـ سرمستیں ـ میّاہیں ـ

مُلّو : (مُ ـ لّو) (س گ) کوہ ءِ سَرءِ ٹُلّ ـ ٹُلّ ءِ سَرءِ بارگیں میکّ ـ (2) (ن گ) مُستریں کٹُور ـ دپ گریں کٹُورے ـ

مُلّو : (مُل ـ لُو) (ن گ) سبزءُ آباد ـ گڑیں کاہ چر ـ مَلگزار ـ

مُلُوخ : (مُ ـ لُوخ) بچار : مُلُوک ـ

مُلُور : (مُ ـ لُو ـ ر) (ن گ) غم زَدگ ـ دِل گیر ـ نگران ـ فکرمند ـ دِل وارگ ـ عذاب ـ غمی ـ غم جت ـ آزُردگ ـ مُونجا ـ بے تاہیر ـ پژمردہ ـ تپر گہہ ـ بے چاڑ ـ **مُلُور بُوئگ** : (مُ ـ لُور ـ بُو ـ ئگ) (ک گ) ارمانی بُوئگ ـ غمی بُوئگ ـ دِل گژاں بُوئگ ـ مُونجا بُوئگ ـ **مُلُوری** : (مُ ـ لُ ـ ری) (ن گ) نگرانی ـ دل گژانی ـ آزُردگی ـ مونجائی ـ بدتبی ـ دل وارگی ـ **مُلُوریں** : (مُ ـ لُ ـ ریں) (س گ) ہماکہ مُلُورانت ـ دل گژانیں ـ آزُردگیں ـ نگرانیں ـ دل وارگیں ـ مونجائیں ـ

مُلُوکّ : (مُ ـ لُوک ـ ک) (س گ) گژاں مہذب ـ جوانیں اَدب داریں مَردُم ـ گژان ءُ بے آزار ـ شہزادگ ـ مُلُوخ ـ (2) بژاہ دار ـ شَرّرنگ ـ **مُلُوکّی** : (مُ ـ لُک ـ کی) (ن گ) گژاں مہذبی ـ بژاہ داری ـ شَرّرنگی ـ شَرّی ـ مڑاہ داری ـ **مُلُوکّیں** : (مُ ـ لُوک ـ کیں) (س گ) گژاں مہذبیں ـ سنگینیں ـ باعزّتیں ـ شرف مندیں ـ (2) حاکمیں ـ سُلطانیں ـ

مَلوگ :(مَ۔لوگ)(ن گ) کسانیں کُٹُور کہ دَرمان ئے مان گئنت۔(2)مِید بَندیں کیڑ۔

مِلَّہ : (مِل۔لَہ)(ن گ) اِسپیت۔

مَلّیر :(مَل۔لے۔ر)(ن گ) پاتینک یا پاتین۔جَنین ءِ مِیدانی سکا لک۔زال ءِ مُودانی سے کا لک ءِ گوَ پَگ۔(2)مَلّ داتگیں پِیشّ۔پِیشّ ءِ چوپَگ،آپ گوَہت کنگ ءُ سواس ءُ بزبانی گوَ پَگ یا سے بڑاگ ءِ سادءِ ریسَگ۔(3)دَریائی مُرگے۔(4)بہار کاہے۔(5)ماہیگ ءِ نام انت۔(6)کتار۔**مَلیر کنگ** :(مَ۔لی ر۔ک۔نگ)(ک گ) جَنینی ملگوران ءِ ریسگ ءُ پاتین کنگ۔

مَلّیرو :(مَل۔لی۔رو)(ن گ) بہار کاہے۔

مَلیشیا : (مَ۔لے۔شی۔یا)(د)(ن گ) اُرد۔سپاہی۔اُرد ءِ بَہرے۔(2)سِیاہ۔سِیاہیچکیں رَنگ۔پُری رَنگ۔پُررَنگیں گُد۔

مَلیک:(مَ۔لے۔ک)(ف گ) لیکگ ءِ مکن گال بزاں لیکگ یا شُمار ءِ کار ءِ مکن۔

مَلیگ :(مَ۔لی۔گ)(ن گ) چِہ داز ءِ ریدگیں ءُ چِپتگیں پِیشّ ءِ جوڑ کُتگیں سادءُ مہار۔

مَلینٹ :(مَ۔لین۔ٹ)(ن گ) ہما بُز کہ مَزنیں وہدے بیت کہ زاتگ۔کینگر۔

مَمّ :(مَم۔م)(ن گ) جَنگلی رَسترے۔(2)زَنڈ۔جان ءِ پُر۔

مَمبا :(مَم۔با) (س گ) بےکار۔ بے شون۔(2)بدرُوشم۔بدڈَول۔

مِمبَر :(مِم۔بَر)(عَر)(ن گ) مسلمانانی مَسیتّ ءِ ایریں پدگ پدگیں ڈیکّی کہ آدینگ ءِ روچ ءِ یادگہ روچاں مُلّا ہمائی ءِ سَرءِ اوشتیت ءُ نمازیانی دیم ءَ گُشتانک دنت۔(2)(انگر) ادارہ یا گلّ ئے باسک۔

مُمّر:(مُم۔مُر)(ن گ) دَست، پاد ءُ دیم ءِ دَراوُکیں داننگ۔پوست ءِ ناجوڑی یے۔

مَمّیرہ :(مَم۔می۔رہ)(ن گ) دَرمانکاہے کہ سُرءُ ومَگ ءِ مان ئے گئنت۔

مَن :(مَ۔ن)(پ گ) میزان۔کَشّ ءُ مَن۔گرانی ءُ وزن ءِ کَشّ ءِ زاننگ۔(2)کَشّ ءُ مَن ءِ رُوءِ دوازدہ سیر یکّ مَن ئے بلے ماں حساب ءِ بازیں دَمگاں کم ترسیر ءِ مَن ئے حساب بیت۔(2)منی جِند۔من وَت۔مَناں۔مینئے۔**مَنا** : (مَ۔نا)(پ گ) منی جِندءِ۔**مَناں ءُ مَن** :(س گ) وَتی جِندءِ اَبید دِگہ کس ءِ نہ مَنّگ۔کَس مَلیکی۔**مَناں** :(مَ۔ناں)(پ گ) من ہستاں۔(2)من۔منی جند۔**مَنی** :(مَ۔نی)(پ گ) منی جِند ءِ بزاں من یکّ مردے ءِ۔مَنیگ۔مَئی۔مئے۔پہ من۔(2)ٹڈّہ۔کست۔کینگ۔سوک۔(3)مکر۔چمّ۔فریب۔دُژوہ۔

مَنی جِند :(مَ۔نی۔جِن۔د)(پ گ) من وَت۔منی ذات۔منی وجُود۔منی ہستی۔مَن۔**مَنیگ** :(مَ۔نی۔گ)(پ گ)منی۔مَنی جِندءِ۔

مِن : (مِ۔ن)(ف گ) مِنگ ءِ فرماں گال : بہ مِن۔

مَنّ : (مَن۔ن)(ف گ) مَنّگ ءِ فرماں گال: بہ مَنّ۔(2)(ن گ) تب ءُ حیال۔عقل ءُ زانت ءِ رُوءَ۔(3)مَنّت۔خیال۔اَندازہ۔کوشست ءُ زانگ ءِ گُڈّی حدّءِ بزانت۔بند۔(4)اِہپال۔زیر مِنّتی۔

مِنّ :(مِن۔ن)(ن گ) گُرّ۔گُرّ ءُ جوش۔بٹاک۔تژان۔(2)نیم وَشّ۔نیم رنج۔**مِنّ ءُ بُلّ** :(ن گ) جاک ءُ واک۔تژندیں حبر ءُ حال۔**مِنّ ءُ بُلّ کنگ** :جوڑگ۔(2)کسے ءِ گوں تژندی ءِ تژان کنگ۔نہ وَشّی دَرشان کنگ۔جاک ءُ واک کنگ۔**مِنّ ءُ سَدّ** :(ن گ) مِنَّت۔زاری۔(2)نہ وَشّی۔نارضائی۔

مُن :(مُ۔ن)(س گ) ہیران ءِ تاں لُنٹکاں پُرّ بُوتگ۔

مُنّ :(مُن۔ن)(ن گ) گُتّ۔مُنّہہ۔(2)مازنانی جڑّگ ءِ وڑے۔

مُنا پک :(مُ۔نا۔پک)(ن گ) دوتَل ءُ دوپوستیں مَردُم۔کلپ۔لُچّ۔ہما کہ آئی ءِ دَپ دِگرءُ دِل دِگر۔ہما کہ کسّی نہ اِنت۔(2)چُغل۔باپُشت ءِ گُشوک۔دوزُبان۔(3)اَڑ ءُ جنجال ءِ پیداکنوک۔میڑینوک۔بدپئیل۔پلینڈ۔پیٹی کار۔**مُنا پکی** :(مُ۔نا۔پِ۔کی)(ن گ) پد

گوٚشی۔ لُچّی۔ کلپی۔ دوزبانی۔ پِلینڈی۔ پیٹی کاری۔ **مُنا پِکیں** : (مُ۔نا۔پِ۔کیں) (س گ) پد گوٚشیں۔ پِلینڈیں۔ دوزبانیں۔ کلپیں۔ لُچّیں۔ ٹگیں۔ دڑوہ بازیں۔

مُنارَگ : (مُ۔نا۔رَگ) (ن گ) بانگو۔ مُنارہ۔ ہما جاگہہ کہ آئیءِ سَرءَ اوشتگءُ مُلّائی بانگ دیگ بیت۔ (2) ہما مَرُدم کہ بانگ دنت۔

مُنّا رَگ : (مُن۔نا۔رَگ) (ک گ) داگ دیگ۔ پہ جوڑانی دَردءَ یا پہ دِگہ ناجوڑیءِ عِلاجءِ ہاترءَ سُہر کُرتگیں آسِنے یا دِگہ اَنچیں چِیزےءِ من دَردءِ جاگہہءَ پِر دارگ کہ پوستءَ بسوچیت۔

مُنارہ : (مُ۔نا۔رہ) بِچار : مُنارَگ۔

مُنّاڑی : (مُن۔نا۔ڑی) (ن گ) بُوجِیگ یاراچِنءِ ہردوئیں کِرّانی ڈِکّیں یا مِکّیں دار کہ پہ سادءِ لوپ دیگ یا پتّا ہَگءَ کار مرز بنت۔

مَناغ : (مَ۔نا۔غ) آہَگ۔ پیداک۔

مِنت : (مِن۔ت) (ک گ) مِنگءِ آیو کی بِزاں آمِنگءِ کارءَ کنت۔

مَنت : (مَن۔ت) (ف گ) مَنتگءِ فرماں گال: بہ مَنت۔ (2) (ک گ) مانگءِ گوٚستگال بِزاں پَشت کپت۔

مَنّت : (مَن۔نَت) (ن گ) خیال۔ اَندازہ۔ مَنّ۔ (2) قول۔ عَہد۔ زبان۔

مِنَّت : (مِن۔نَت) (ن گ) دَست بَندی۔ فریاد۔ لوٹَگ۔ زاری۔ پہ کارےءَ پدماں پدءَ گوٚشگ۔ (2) پیرےءِ دَرگاہءَ مرادءِ لوٹَگ۔ (3) سَدکّہ۔ کولیگ۔ (4) کَسےءِ سَرءَ تورَڈ کنگ۔ تورڈ۔ (5) سَڈّھ۔ ہاتِر۔ (6) شُکر۔ خوٚاست۔ **مِنَّتءُ تورَواں چیر تَرّگ** : زیرءِ مِنَّت بُوئگ۔ مِنَّت وار بُوئگ۔ **مِنَّتءِ پِر بُوئگ** : کَسّےءَ تورَوانی چیرءَ کَنگ۔ زیرءِ مِنَّت بُوئگ۔ **مِنَّت زاری کَنگ** : (مِن۔نَت۔زا۔ری۔کَ۔نَگ) فریاد کَنگ۔ دَزبَندی کَنگ۔ **مِنَّت کَنگ** : (مِن۔نَت۔کَ۔نَگ) (ک گ) زاری کَنگ۔ دزبَندی کَنگ۔ کَسے کہ زَہر اِنت یا معاملہےءَ نہ ٹَہگءَ اِنت آئیءَ راضی کَنگءِ جُہد کَنگ۔ مِنّءُ سڈّھ۔ پونزءِ گِرَگ۔ (2) کَسّےءَ تورَوانی چیرءَ کَنگ۔ **مِنَّت گِرَگ** : (مِن۔نَت۔گِ۔رَگ) (ک گ) نیکیءِ مَنَّگءُ آئیءِ اِقرار کَنگ۔ (2) مِنَّت وار بُوئگ۔ **مِنَّتءِ گِرَگ** : (ک گ) مِنَّت وار بُوئگ۔ **مِنَّتءِ لیلا** : (ن گ) مِنَّت۔ زاری۔ مِنَّتءُ زاری۔ (2) اَنچیں مِنَّتءُ زاری کہ لیلاءَ پہ مَجنُونءَ کُتگ۔

مَنتَر : (مَن۔تَر) (ن گ) ہما جوڑ کُرتگیں یا پِربستگیں گال کہ پہ بِکّ یا سیہری دمءُ چوفّءَ وانگ بیت۔ (2) سیہری دمءُ چوف۔

مَنتَری : (مَن۔تَ۔ری) (ن گ) سیہر۔ جاتُو۔ دمءُ چوف کنوکیں بِکّ۔ (2) ہما کہ منتر وانیتءُ دمءُ چُوف کنت۔ (3) ہما کہ گوں مَنتَرءَ نسبت داریت۔

مَنتَگ : (مَن۔تَگ) (ک گ) اوشتاتَگ۔ مَہتَل۔ پَشت کَپتَگ۔ (2) مَنتَگیں۔ دم بُرتَگ۔ سَر آتکگیں۔ ماندگ۔ ژَند۔ (3) شِیرءِ سَرءُ چیر کَنگ۔ پہ روگن دَرکنگءَ زَگریں شِیرءِ تاں دیراں ماں ہِینزکءَ سُرینگ۔ (4) آپیں چِیزءِ سَرءُ چیر کَنگ۔ سُرینگ۔ آپیں چِیزےءَ اَنچوش ژامبلینگ کہ توار بکَنت۔ (5) مانگءِ دُوریں گوٚستگال بِزاں، پَشت کَپتَگ۔ **مَنتَگی** : (مَن۔تَ۔گی) (ن گ) مَنتَگءِ آوٚکی بِزاں مَنتَگ لوٹیت یا مَنتَگی اِنت۔ (2) سُرینگی۔ سَرءُ چیر کَنگی۔ ژامبلینگی۔ **مَنتَگیں** : (مَن۔تَ۔گیں) (س گ) مہتل بُوتگیں۔ پَشت کَپتَگیں۔ سرا تکگیں۔

مَنتِتَگ : (مَن۔تِ۔تَگ) مَنتَگءِ گوٚستگال۔ (2) مَنتَگءِ کار بُوتَگ۔ **مَنتِتَگیں** : (مَن۔تِ۔تَ۔گیں) (س گ) مَنتَگءِ دیریں گوٚستگال بِزاں مَنتَگءِ کار بُوتَگ۔ (2) ہما کہ مَنتیتَگ۔

مِنَّتو : (مِن۔نَ۔تو) باز مِنَّت کَنگ۔ (2) زالےءِ پہ سَنگتیءُ یاریءِ مِنَّت کنوک۔

مِنَّت وار : (مِن۔نَت۔وار) (س گ) شُکر گُزار۔ اِحسان مَند۔

مِنَّت واری : (مِن۔نَت۔وا۔ری) (ن گ) زیرءِ مِنَّتی۔ شُکر گُزاری۔ احسان مندی۔

مَنج : (مَن۔ج) (ن گ) تَہتءِ روت۔ (2) سُروٚگ۔ گسءِ کَش۔ پہناد۔ سَرُون۔ کَشّ۔ پَلّ۔ (3) مِنک۔ (4) ہُنُپ۔ **مَنج گِرَگ** : (مَن۔ج۔گِ۔رَگ) (ک گ) کَسّےءِ دِلءِ گپّاںءَ کَشّگ۔ اَنچیں وڑےءَ گپّ کَنگ کہ اِشکَنوکءِ دِلءِ گپّ پڈّر بہ بیت۔

مَنج :(مِن ـ ج) (ن گ) کہیریں دَڑ چکّے ءِ پہ بَر کنگ ءِ شاخُک جَنگ ـ کہیریں دَڑ چک چہ دُڑستاں پیش بُورّ بیت، پدا مَنج بیت ءُ آخرءَ شنگر بیت ـ (2) مَدار ـ **مَنج دیغ** :(مِن ـ ج ـ دی ـ یغ) (ک گ) اوتاک گرَگ ـ یکّ ہندءَ نندگ ءُ نہ سَرگ ـ **مَنجُک** :(مِن ـ جُک) (ن گ) زونڈانی سَرءَ نِندگ ـ

مُنج :(مُن ـ ج) (ن گ) سادءُ ٹلّرے کہ بُوجیگ یا رزان ءِ شودگ ءَ کاردنت ـ (2) مُشت ـ پنجگ ـ (3) کوس ـ کرّ نچ ـ (4) پڑ نچینگیں ـ

مِنجار :(مِن ـ جار) (ن گ) گلّہ ءِ پلارءِ ہوشگانی کوت ـ پُگ ءِ ڈھیر ـ پُگ ءِ کوت ـ

مُنجار :(مُن ـ جار) (ن گ) پِیر یا پیرءِ حدّ یرہ ءِ پانگ پا ـ خلیفہ ـ **مُنجاری** :(مُن ـ جا ـ ری) مُریدی ـ خلیفہی ـ چاوَشی ـ

مَنجان :(مَن ـ جان) (ن گ) مراگاہ ـ دیوان ـ مجلس ـ **مَنجائی** : (مَن ـ جا ـ ئی) (ن گ) یاری ـ دوستی ـ سنگتی ـ

مُنجُر :(مُن ـ جُر) (ن گ) سیسر کیں نان ـ سی سرک ـ (2) روگن ءِ شکر پُنڈ اِتگیں وَردِن ـ

مُنجگ : (مُن ـ جَگ) (ک گ) مُہر بُوہگ ـ اَڑگ ـ جواب دات نہ کنگ ـ

مَنجل :(مَن ـ جَل) (ن گ) دیگ ـ مَڑ نیں لُوہیگ ـ لُوہی ـ (2) کوہ ءِ دوپرّگانی سُڑوگ ـ (3) کوہ دیم ءِ براوَریں ہند ـ

مَنجوٗ :(مَن ـ جوٗ) (ن گ) رَنگی ءُ نقش ءُ نگاریں تہت ـ مَنجہہ ـ (2) جونگیں لیرہ ـ پڑاہ پُشتیں بارزیروکیں لیرہ ـ (3) پڑاہ ـ شاہگان ـ

مَنجہہ :(مَن ـ جہہ) بچار : مَنجوٗ ـ

منجی : (مِن ـ جی) (ن گ) ماں بُوجیگ ءِ جوڑ کُتگیں حاجت جاہ ـ پُوئی ـ دیم شود ـ

مَنجَر :(مَن ـ جَر) (ن گ) شورہ ـ بارُود ـ (2) زوت زہر گروک ـ

مَنحوس :(مَن ـ ہُو ـ س) (د) (ن گ) شُومّ ـ عقربی ـ نجسّ ـ بدبخت ـ **مَنحُوسیں** :(مَن ـ ہُو ـ سیں) (س گ) شُومّیں ـ بدبختیں ـ شُوم پالیں ـ

مَند :(مَن ـ د) (ن گ) آپ ءِ چمّگ ـ ٹُوبہ ـ چکُّل ـ (2) داشت ـ جلّ ـ (3) سُست ـ کاہل ـ بے چاڑ ـ (4) لبزانی گڈسرءَ کیت ءُ آہانی معناہاں بدل کنت، چوش کہ: دَرد: دَرد مَند ـ واستُو: واستُو مَند ـ بہر: بہرو مَند ـ (5) بلوچستان ءِ دَمگ کیچ ءِ یک جاگہے ءِ نام اِنت ـ

مَندا :(مَن ـ دا) (ن گ) بے ہاٹی ـ سُست ـ کاہل ـ (2) کم عقل ـ نابلد ـ

مَنڈر :(مَنڈ ـ ر) (ن گ) ہُنر ـ رِپک ـ مکرءُ فریب ـ حِیلہ پیرگ ـ پَیل ـ چمّ ـ ریپ ـ نکر ـ (2) پٹکّ ـ گوُنڈ بالاد ـ چُرُنڈُک ـ

مَنڈری :(مَن ـ ڈِری) (ن گ) ہنربازی ـ حِیلہ بازی ـ فریبی ـ کلپی ـ (2) پٹکّی ـ کوتاہ قدّی ـ **مَنڈرین** :(مَن ـ ڈرے ـ ن) (س گ) پٹکّین ـ ہما مرُدم کہ پٹکّ اِنت ـ کوتاہ قدّ ـ

مَنڈر باز:(مَن ـ ڈر ـ باز) (س گ) عیّار ـ مکرباز ـ ہُنرباز ـ حِیلہ باز ـ

مُنڈر :(مُنڈ ـ ر) (ن گ) لاپ ءِ بند بُوہگ ءِ ناجوڑی یے ـ گِنڈ گہنڈ ـ (2) توکی ءُ چُوچی لنگک ءِ نیام ءِ لنگک ـ زرّی لنگک ـ (3) تیرءِ پُشت ـ (4) تیزیں چیزءِ کُنٹ بُوہگ ـ (5) بے کار ـ (6) کُچکّ ءِ رائینگ ءِ وہداں یکّ جاہ یا لنچ بُوہگ ـ بُوہگ ـ کُچکّ ءِ لنچی ـ لنچ ءُ کائی ـ

مُنڈریک :(مُن ـ ڈِری ـ ک) (ن گ) زرّ یا تنگہ ءِ جوڑ کُرتگیں سہتے کہ دَست یا پاد ءِ لنگکاں مان کنگ بیت ـ چلّہ ـ مُنڈِریگ ـ کنڈگو ـ بیڑ ـ تابو ـ

مُنڈریگ : (مُن ـ ڈری ـ گ) بچار : مُنڈریک ـ

مَندَغ : (مَن ـ دَغ) بچار : مَندگ ـ

مَندَگ :(مَن ـ دَگ) (ن گ) مَندوٗ ـ مُہتل ـ دارگ ـ اوشتگ ـ جلّگ ـ (2) دِل مانگ ـ چمّ ءِ چار ـ واستی ـ وار ـ برّگ ـ محتاج ـ (3) مَندَغ ـ تیار ـ (4) وَداری ـ **مَندگی** :(مَن ـ دَ ـ گی) (ن گ) برّگی ـ واری ـ محتاجی ـ (2) مُہتلی ـ وَداری ـ

مَندوٗ : (مَن ـ دوٗ) (ن گ) مُہتل ـ جلّگ ـ اوشتگ ـ مَندگ ـ

مُندَو :(مُن۔دَو)(ن گ) اُشترءِ کوہانڈءِ دیمی ئیمگ۔(2) کنترِاس۔(3) نہرءِ بندگ۔ بہاءِ بندگ۔ بولی۔**مُندَو کنگ** :(مُن۔دَو۔کَ۔نگ)(ک گ) کنترِاس کنگ۔ بہا کُرگءِ بولی دیگ۔

مَندِیل :(مَن۔دی۔ل)(س گ) پیچ دار۔تاب تابیں۔(2)(ن گ) پاگ۔دَستار۔(3) پاگءِ بُرزی بُلّ۔ پاگءِ چُوڑ(4) رُومال۔دَست مال۔(5) ہماں مال کہ بازلاہو بیت۔ہما مال کہ ہر وہدءِ مہاٹکءِ مہر لوٹیت۔

مِنڈ:(مِن۔ڈ)(ن گ) مادَگیں کُچکّ۔مِنڈو۔ڈَلّ۔(2) نشتگیں سِیرنہ کُتگیں جنِکّ۔**مِنڈُک** :(مِن۔ڈُک)(ن گ) کسانیں مِنڈ۔ کسانیں مادَگیں کُچکّ۔**مِنڈی**:(مِن۔ڈی)(ن گ) چو مِنڈءَ۔(2) نزوری۔دِل مانگی۔**مِنڈی چمّ** :(مِن۔ڈی۔چم۔م)(س گ) چمّ جہل۔ بے حیا۔ بے لجّ۔**مِنڈی مِنڈیءِ چارگ** : پہ چمّ جہلی چارگ۔(2) لجّی بُونگ۔

مُنڈ :(مُن۔ڈ)(ن گ) کپّی۔گُڈّ اِتگیں۔ہما کہ سَرک ءَ پڑشتگ۔(2) چوٹ۔دوبَل۔(3) پڑشتگیں ٹُکُّر۔(4) دَست یا پاداں لنگ۔ٹُنڈ۔(5) یکّ دَست یا یکّ پادءِ کنگ۔**مُنڈو** :(مُن۔ڈو)(س گ) پڑشتگیں۔ہما کہ مُنڈ اِنت۔ہما کہ دَست یا پادءَ پڑشتگ اَنت۔پڑشتگ سَر یا چوٹ سَر۔

مَنڈ :(مَن۔ڈ)(ف گ) منڈگءِ فرماں گال: پہ مَنڈ یا مَنڈگءِ کارءَ بکن۔(2)(ن گ) لنگ۔شَلّ۔جڈّو۔

مَنڈَگ :(مَن۔ڈَگ)(ک گ) توپءِ ٹپّنگءِ پہ جنگءَ تیار کنگ۔تُوپّکءِ بَرو بَر کنگ۔توپ یا تُوپّکءِ پہ نشانءَ تچک کنگ۔(2) مُہرایر کنگ۔مِکّ کنگ۔(3) تنکیں جاگہےءَ گوں زورءَ چیزےءِ ماں کنگ۔مان ریچگ۔زورمان کنگ۔زور ہند دیگ۔

مِنڈاک :(مِن۔ڈاک)(س گ) سینگاری چیز۔سمبہینگی سامان۔

مَنڈُک :(مَن۔ڈُک)(ن گ) دَستءُ پادانی مَنڈءِ بیماری۔

مَنڈو :(مَن۔ڈو) بچار : مُنڈو۔

مَنڈی :(مَن۔ڈی)(د)(ن گ) نِہادی۔نیادی۔سوداگریءِ کَرءُ زورءِ جاگہ۔(2) مَنڈءُ لنگ بُونگءِ جاوَر۔

مَنڑِکا :(مَن۔ڑِ۔کا)(ن گ) مذریک۔مُہرگ۔گوَرءَ کنگءِ مُہرگ۔

مَنزِل :(مَن۔زِل)(ن گ) مقصد مراد۔(2) ہمُک دہ میل یکّ منزلے۔(3) دارگءِ جاگہہ۔ ہما جاہ کہ رَوگی اِنت۔ہما جاہ کہ دارگی اِنت۔مزّل۔بُندر۔(4) فاصلہ۔طبق۔

مُنژگ : (مُن۔ژگ) بچار :مُنجگ۔

مَنش :(مَ۔نَش)(ن گ) فہم۔عقل۔ماش۔زانگ۔زانتکاری۔(2) واہگ۔(3) یقین۔عہد۔قرار۔

مَنشا :(مَن۔شا)(ن گ) دِلءِ لوٹ۔رضا۔مُراد۔واہگ۔تب۔صلاح۔رضامندی۔

مَنِّشت :(مَن۔نِش۔ت)(ن گ) مَنّ اِتگیں قول۔دِلءِ مُراد۔(2) مرادءِ پُورہ بُونگءِ وَشّی یا شرطءِ کٹّگءِ خیرات یا حالوءِ چاپ جنگ۔(3) قول کنگ۔زیارتءُ پیرءِ سَرءَ خیرات کنگءِ قول۔واہشت۔

مُنشی : (مُن۔شی)(د)(ن گ) حساب داروک۔نَدکَش۔نویسوک۔واہندگ۔کرّانی۔**مُنشی گِری** :(مُن۔شی۔گِ۔ری)(ن گ) حساب داروک۔نویسوک۔

مَنصب :(مَن۔سَب)(د)(ن گ) اُگدہ۔عُہدہ۔دَرجہ۔مزَنی۔**مَنصب دار** :(مَن۔سَب۔دا۔ر)(ن گ) عہدہ دار۔مزَنیں عہدہءِ واجہ۔

مُنصِف:(مُن۔سِف)(د)(ن گ) ججّ۔شرع بُرّ۔عادل۔قاضی۔

مُنصِفی :(مُن۔سِ۔فی)(ن گ) شرع بُرّی۔قاضی گری۔عادلی۔

مَنہہ :(مَ۔نہہ)(ن گ) بندشت۔پہ چیزےءِ کنگءِ پابندی۔مکن۔کارےءِ کنگ یا نہ کنگءِ مکن۔بندش۔

مِنک :(مِن۔ک)(ن گ) ضِدّ۔نہ منّگ۔**مِنکی**:(مِن۔کی)(ن گ) ضِدّی۔سرزوری۔مِنک بُونگءِ جاوَر۔

مَنکت : (مَن۔کت)(ن گ) بہا۔ہنر۔قیمت۔نہاد۔

مُنکر : (مُن۔کر)(عَ)(ن گ) نمنّ۔جاہل۔اِنکاری۔

مُنکرِنکیر :(مُن۔کر۔نَ۔کی۔ر)(عَر)(ن گ) مسلمانانی مذہب ءِ رُوءَ ہما دوئیں پریشتگ کہ چہ مرگ ءَ پد ماں قبرءَ کاینت ءُ ہر مُرتگیں مَرُدم ءَ جُست و پُرس کنَنت۔ گوں نیکیں مَرُدم ءَ شرّی ءَ پیش کاینت ءُ گوں بدکاریں مَرُدم ءَ پہ بدی پیش کاینت ءُ آئی ءَ راجنَنت، چو پنت ءُ سزا دینت۔ مُلّائی گوشتنانی رُوءَ مُنکرنکیران ءَ دَزاج ءُ تُوسک سَریں گُرزگون کہ ہمے بدیں مردگان ءَ جنَنت ءُ جُست کننت۔

مَنکَل :(مَن۔کَل)(ن گ) آس دان۔ چُل۔ آچِش دان۔

مِنگ :(مِ۔نگ)(ن گ) راچِن ءِ تہہ ءَ اوشت اَنت ءُ گوں وَنج ءَ مَرَنیں دَزاجیں دارے دَریاءِ تہہ ءَ زَمین ءَ زور دیان بَنت کہ راچِن دیم ءَ بہ روَت۔ وَنج۔ (2)(ک گ) دَرپے ءِ تہہ ءَ کجَّگ۔ جاگہہ دیگ۔ پہ زور جاگہہ دیگ۔ (3) مان ریچگ۔ پُرّ کنگ۔ (4) اوشتارینگ۔ زَمین ءَ کلّ کنگ۔ ڈیکی۔ (5) ہما دار کہ کلّ کنگ بیت۔ تمب۔ تونڑی۔ (6) کلّ کتگیں دار۔ گندار۔ **مِنگ جَنگ** :(مِ۔نگ۔جَ۔نگ)(ک گ) راچِن ءَ ماں دَریاءَ رواں دیگ ءَ پتن سَریں دار ءِ سَرءَ ماں دَریاءَ زور پر دیگ۔ **مِنک** : (مِ۔نک)(ن گ) دارے کہ لوگ ءِ گورتیر ءِ سَرءَ ہمائی ءِ سَرءَ ایر گنَنت۔ (2) تمب۔ تونی۔ مَنج۔ (3) مِنک۔ کسانیں مِنک۔

مُنگ :(مُن۔گ)(ن گ) دَزاجیں ءُ تُوسکیں چیزے ءِ سَرءَ گِرد ءُ پتن یا صاف ءُ لسّہ کنگ کہ ہچّ رَنگ ءَ گُت مہ بیت۔

مِنگّ:(مِن۔نگ)(ک گ) گُرّگ۔ (2) بڑاک جَنگ۔ (3) گُرّ ءُ جوش۔ (4) مِن ءُ سڈّ۔ مُن مُنگ۔ پِّگ۔ (3) پہ دِگرے ءِ چیز ءِ بَرگ ءَ سَکّ بے تاہیر بُوئگ۔ (4) گُرنڈگ۔ مُن مُنگ۔ مُنو مُنو کنگ۔ گوں وَت ءِ سُبکّ سُبکّ ءَ گپّ کنگ ءُ چیزے یا مَرُدم ءِ بابت ءَ وَتی ایراد ءُ زَہرءَ دَرشان کنگ۔

مَنّگ :(مَن۔نگ)(ک گ) قبول کنگ۔ اقرار کنگ۔ ہَو کنگ۔ راضی بُوئگ۔ بَے۔ شوکی کنگ۔ قَرار کنگ۔ قول۔ لیگ۔ بَے کنگ۔ سِتک۔ مَنّوگر۔ **مَنّوک** :(مَن۔نوک)(ن گ) ہَو کنوک۔ گالوار زیروک۔ قبول کنوک۔ مَنّوگر۔ رضامند۔ راضی۔

مَنّگی :(مَن۔نَ۔گی) اقرار کنگی۔ مَنّوگری۔

مَنّگ نامہ :(مَن۔نگ۔نا۔مہ)(ن گ) اِقرار نامہ۔ قوالہ۔ ضمانت نامہ۔ صلاح نامہ۔ راضی نامہ۔ عہد نامہ۔ سَند۔ قبض۔

مُنگاڈو :(مُن۔گا۔ڈو) بچار : مُنگاڈہ۔

مُنگاڈہ :(مُن۔گا۔ڈہ)(ن گ) مُونجا۔ ملُور۔ (2) مہتل۔ مدار۔ **مُنگاڈہ کنگ** :(مُن۔گا۔ڈہ۔کَ۔نگ)(ک گ) مہتل کنگ۔ جلّ ءُ مجلّ کنگ۔ **مُنگاڈہی** :(مُن۔گا۔ڈَ۔ہی)(ن گ) مہتلی۔ جلّ ءُ مجلّی۔

مَنگُڑ :(مَن۔گُڑ)(ن گ) کسانیں لُولکے کہ ساہ دارءَ وارت ءُ آئی ءِ جان ءَ گوات دنت۔ (2) گونڈیں لُولک کہ گسّی مرگانی بانڑلانی چیر ءِ لچّنت۔

مُنگ سَر :(مُن۔گ۔سَر)(ن گ) کسانیں ماہیگے۔

مَنگَل :(مَن۔گَل)(ن گ) دَست ءِ پنجگ ءِ بُن۔ (2) چَنگ بُوتگیں۔ پیچ ءُ تاب۔ (3) تور ءُ لوپ ءِ بُن۔ (4) گِرد کُرتگیں بارگیں سیم یا دِگہ اَنچیں چیز۔ **مَنگَل بُوئگ** :(مَن۔گَل۔بُو۔ئگ)(ک گ) دَرچِک ءِ ٹال ءُ نزّ آ ہگ۔ (2) مُچّ بُوئگ۔ چَنگ ترّگ۔

مَنگَلی :(مَن۔گَ۔لی)(ن گ) کوہی دَرمان جرّے کہ پہ جنینی نادرا ہیانی علاج ءَ کارمرز بیت۔

مَنگَلی :(مَن۔گَ۔لی)(ن گ) دَست ءِ سہت۔ چُوڑی۔ بنگڑی۔ گِردی۔ وَنگ۔

مَنگلیک :(مَن۔گَ۔لی۔ک)(ن گ) شیشگ۔ کاشی۔ زَرّ یا تنگہ ءِ مَنگلیں سہت۔ (2) گوَرءَ کنگ ءِ ہار۔

مَنگلیگ :(مَن۔گَ۔لی۔گ) بچار :مَنگلیک۔

مَنگو :(مَن۔گو) بچار : مَنگُلی۔

مَنگِہہ :(مَن۔گِہہ)(ن گ) شان۔ عزّت۔ مڑاہ۔ (2) گہیں ءُ نام داریں مَرُدم۔ سربلند۔ پُرشان۔ شرف دار۔ زرنگ۔ نام دار۔ (3) ٹہل۔ مجاز۔ **مَنگِہانی** :(مَن۔گِ۔ہا۔نی)(ن گ) عزّت داریں۔ شرف مَند۔ مڑاہانی۔ **مَنگِہی** :(مَن۔گِ۔ہی)(ن گ) باعزّتی۔ مڑاہ داری۔ شرف مندی۔ گہہ مردی۔ مزن مرّی۔ **مَنگِہیں** :(مَن۔

گ ـ ہیں) (س گ) شرف داریں ـ مڑاہ داریں ـ مزَنیں ـ زژنگیں ـ
(2) مزَنیں ءُ پڑ اہ دپیں ہیران ـ

مُنگی :(مُن ـ گی) (ن گ) گودِڑ ـ گوُمز ـ گوُبز ـ

مَنگیر :(مَن ـ گی ـ ر) (ن گ) مزَنیں منّہہ ـ ساہگ ـ کاپَر کہ سِیرانی وَہدءَ بندگ بیت ءُ ایشی ءِ چیرءَ ڈُہل، ناچ ءُ صوت، دیوان، مجلس ءُ وَرگ ءُ چرگ بیت ـ (2) بازمَرد ُمانی یّکیں روچ ءَ عاروس کنگ ءِ رسم ءُ دود ـ

مُنمُنگ :(مُن ـ مُ ـ نگ) (ک گ) نُرنڈ ـ نُرنڈگ ـ مُنومُنو کنگ ـ مِنَّگ ـ

مِنَدجاہ :(مِ ـ نَن ـ د ـ جاہ) (ن گ) بِندجاہ ـ جاگہہ ـ ہند ـ دَوار ـ ہَنکین ـ **مِنَدجاہی** :(مِ ـ نَن ـ د ـ جا ـ ہی) (ن گ) دَوار ـ ہنکیں ـ ہَلک ـ جاہ مِنَدی ـ **مِنَدی** :(مِ ـ نَن ـ دی) (ن گ) بِندی ـ ہَنکین ـ دَوار ـ جاہ مِنَدی ـ (2) عہدہ ـ ذمہ واری ـ

مُنُو :(مُ ـ نو) (س گ) پیلَہی ءِ پُرّنہ، پُرّءَ چہ گمّیں کَمّ ـ **مُنُومُنُو** :(مُ ـ نُو ـ مُ ـ نُو) (ن گ) آہستہ آہستہ نُرنڈگ ـ اَنچوش گپّ جنگ کہ کس گوش داشت مہ کنت ـ مُن مُنگ ـ نُرنڈ ـ

مِنوَر :(مِن ـ وَر) (عَر) (ن گ) سبز ـ آباد ـ وَشّ حال ـ

مِنّوک :(مِن ـ نوک) (ن گ) ہما مَردُم کہ مِنّیت ـ (2) گُرّوک ـ بٹا کی ـ (3) نُرنڈوک ـ

مَنّوگِر :(مَن ـ نو ـ گِر) (ن گ) منّوک ـ رَندگیر ـ قبول کنگ ـ منّگ ـ اِقرار کنگ ـ راضی ـ رضامَند ـ **مَنّوگری** :(مَن ـ نو ـ گِ ـ ری) (ن گ) رضامَندی ـ مَنّگ ـ

مَنئے :(مَن ـ ئے) (پ گ) مَن ـ مَنی جِند ـ مَن وَت ـ

مُنّہہ :(مُن ـ نہہ) (ن گ) دَلوت یا مَردُم ءِ داغ دیگ ءِ ہاترءَ سُہر کُتگیں آسن ـ زنڈ ءُ پتن سَریں آسن ـ (2) مزَنیں داگ ـ

مَنّہہ :(مَن ـ نہہ) (ن گ) سارتیں ساہگ ـ بز ساہگیں کاپر ـ مَنگیر ـ (2) بشانہ ـ (3) واب ءِ جاگہہ ـ (4) مشک ءُ ہیسز ک ءِ ایر کنگ ءِ جاگہہ ـ **مَنّہی** :(مَن ـ نَ ـ ہی) (ن گ) ہما کہ گوں مَنّہہ ءَ نِسبت داریت ـ

مَنہا :(مَن ـ ہا) (ن گ) ڈومب ءِ ٹُک زَرّ ءُ داد کہ سُور ءِ وَہدءَ دیگ بیت ـ

مَنی باز :(مَ ـ نی ـ باز) (س گ) ہما کہ کست کنت ـ کست باز ـ مکرباز ـ ہُنرباز ـ

مُنّی :(مُن ـ نی) (ن گ) گوبٹ ءِ ہمانیا مجی ءِ مِلکیں دار کہ آئی ءِ چاگِردءَ کائیگِر چکّر نت ـ

مَنے :(مَن ـ اے) (ن گ) وزن ءَ یکّ منے ـ (2) (س گ) ''ماں اے'' ءِ گوُنڈ گال ـ

مَنّینَگ :(مَن ـ نِے ـ نگ) (ک گ) کسے ءَ اَنچوش کنگ کہ بہ منّیت ـ ہوُ کنائینگ ـ راہ ءَ آرگ ـ راضی کنگ ـ **مَنّینَگی** :(مَن ـ نے ـ نَ ـ گی) راضی کنگی ـ راہ ءَ آرگی ـ ہوُ کنائینگی ـ

مُواب :(مُو ـ آب) (س گ) (ن گ) بے ملام ـ بے سُنگ ـ ہما کہ آئی ءَ مونت یا کود پرنیست ـ

مَوات :(مَ ـ وات) مرادگالے بزاں چومہ بات یا چومہ بیت ـ

مَواداں : (مَ ـ وا ـ داں) بچار: مبادا ـ

مَواز :(مَ ـ وا ـ ز) (ن گ) ٹھل ـ سُنٹ ـ بے پَرواہ ـ (2) کُمّاٹر ـ کماک ـ **مَوازبُونگ** :(مَ ـ واز ـ بُو ـ نگ) (ک گ) سُنٹ بُونگ ـ بے پَرواہ بُونگ ـ بےلحاظ بُونگ ـ

مَوال :(مَ ـ وا ـ ل) بے پَرواہ ـ بے سُدھ ـ **مَوالی** :(مَ ـ وا ـ لی) (ن گ) بے پَرواہ ـ نِشہ کنوکیں مَردُم ـ نَشّہی ـ

مُوبَنگ :(مُو ـ بَن ـ گ) بچار : بُوبنگ ـ

موت:(مو ـ ت) (ن گ) مَرگ ـ مرک ـ میران ـ آزت ـ اَجل ـ وادہ ـ سوَب ـ بدءُ بیرانی ـ مَرگ ءُ میران ـ

موتک :(موت ـ ک) (ن گ) مودگ ـ ہما زَہیر یگ کہ کسے ءِ مَرگ ءَ جَنگ بہ بیت ـ (2) ہمے زیمر کہ موتک ہمیشی ءِ طرزءَ گوُشگ بنت ـ موتک ءِ زَہیرگ ـ (3) ہما لچّہہ کہ پہ موتک آرگ ءَ پر بندگ بیت ـ (4) زار ـ فریاد ـ گرِیوگ ـ **موتک آروک** :(موت ـ ک ـ آ ـ روک) (ن گ) ہما کہ موتک ءِ صوت ءُ شعراں جنت ـ مودگ جن ـ موتکی ـ **موتک کنگ** :(موت ـ ک ـ کَ ـ نگ) (ک گ) پہ کسے

ءِ مَرگ ءِ زار جَنگ ۔ فریاد کَنگ ۔ **موتک ءِ زَہیر گ** : (ن گ) جَنوزامی ۔ ہَما زَہیریں زَہیر گ کہ کسی ءِ مَرگ ءِ پر بَنداں جَنگ بیت ۔

موتکی : (موت ۔ کی) (ن گ) پُرسِیگ ۔ پُرسی ۔ (2) ہَما کہ گوں موتک ءِ نِسبت داریت ۔ (3) موتک کنوک یا گُشوک ۔ موتک آروک ۔

موتک گِر : (موت ۔ ک ۔ گِر) (ن گ) ہَما زال کہ پہ مُزّ کسے ءِ مَرگ ءِ موتک پر بند کنت ۔

موٹ : (مو ۔ ٹ) (ن گ) پَشل ۔ ہَجالَت ۔ شَرّ ۔ بَنّام ۔ رُزوا ۔ رُسوا ۔ (2) چانپٹّ ۔ پِٹّ ۔ (3) شُومّ ۔ بدقسمتی ۔ بدبختی ۔ (4) اَنگر ۔ اِشکر ۔ سُہر ءِ گریں پوگ ۔ آسپارو ۔ جَہر ۔ (5) ہَما سیاہ یا اِسپیتیں ٹِکّ کہ دَلوَت ءِ پیشانی ءَ بہ بیت ۔ **موٹ بُونگ** : (موٹ ۔ بُو ۔ نگ) (ک گ) شَرّ ءُ بنّام بُونگ ۔ پَشل بُونگ ۔ رُزوا بُونگ ۔

موٹ دیگ : (موٹ ۔ دی ۔ یگ) (ک گ) چانپٹّ دیگ ۔ پِٹّ کنگ ۔ لعنت کنگ ۔ **موٹ کنگ** : (موٹ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) بنّام کنگ ۔ رُزوا کنگ ۔ پشل کنگ ۔ ہیبٹ کنگ ۔ **مُوٹی** : (مُو ۔ ٹی) (ن گ) پَشلی ۔ ہجالَتی ۔ بنّامی ۔ رزواہی ۔

مَوٹ : (مَو ۔ ٹ) (ن گ) ہیرتیں ماشے ۔ ماش ءِ ڈولیں دانے ۔

مُوٹّ : (مُوٹ ۔ ٹ) (ن گ) جادو ۔ سِہر ۔ طلسم ۔ **مُوٹّ جَن** : (مُوٹ ۔ ٹ ۔ جَن) (ن گ) ہَما کہ سِہر ءُ مُوٹّ ءِ کار ءَ کنت ۔

مُوٹّ جَنگ : (مُوٹ ۔ ٹ ۔ جَ ۔ نگ) سِہر ءُ سامری کنگ ۔

موٹا : (مُو ۔ ٹا) (ن گ) بُوجیگ ءِ ذاتے ۔ (2) رَنگ ءُ دُرُوشم ۔ (3) دژسان ۔ لاندویں ۔

مُوٹک : (مُو ۔ ٹک) (ن گ) مشک ، ہِیز ، ک ، گڑی یا زِک ءِ پادون ءِ نیمگ ءِ کُڑک کہ گوں چٹ ءَ بندوک یا دو چوک اِنت ۔ (2) ہَماترا اشتگیں دار کہ مَشک ءِ ٹُنگ ءِ دپ ءَ ئے دیینت ۔ دار مُورک ۔ کَسک ۔

مُوٹَل : (مُو ۔ ٹَل) (س گ) مُہل ۔ ریش ءِ سَر ءِ پڑ وشگ یا پچ بُونگ ءِ پد سوم زُورگ یا پڈّام گِرَگ ۔

موٹو : (مو ۔ ٹو) (ن گ) ہَما ڈوہ دار کہ پہ آئی ءِ گناہ یا بے گناہی ءِ چکّاس ءِ ہاتر ءَ آئی ءِ را چہ اَنگرانی سَر ءَ گوازینت ۔ (2) بڑّ کار ۔ وار ۔ بے بخت ۔ (3) لعنتی ۔ بنّام کُتگیں ۔ چانپٹّی ۔

موج : (مو ۔ ج) (ن گ) فکر ۔ خیال ۔ تَب ۔ چاڑ ۔ توش ۔ (2) مراد ۔ دَوَر ۔ وَشّ ۔ (3) دَریاءِ چَوُل ۔ آپ ءِ چَوُل جنگ ۔ گوُرم ۔ لہڑ ۔ **مَوجانی** : (مَو ۔ جا ۔ نی) (ن گ) وَتی تب ءَ ۔ ہَما کہ وَتی تب ءَ تَرّیت ۔ گوں وَتی فکر ءُ خیالاں گلائیش ۔ چاڑانی ۔ **مَوج بُونگ** : (مَوج ۔ بُو ۔ نگ) (ک گ) سُنٹ بُونگ ۔ آرام ءُ وَشّیاں بُونگ ۔ **مَوج کنگ** : (مَوج ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) آرام ءُ وَشّیانی تہہ ءَ بُونگ ۔ ایمن بُونگ ۔ وَشّ حال بُونگ ۔ **موجیں** : (مو ۔ جیں) (س گ) چاڑیں ۔ چاڑانی ۔ وشّیں ۔ پُرحیالیں ۔ پُرمُرادیں ۔ پُرواہگیں ۔

موجِر : (مو ۔ جِر) (ن گ) سِتری ۔ ہَما جنین کہ دَرآمدیں مَردُمانی دیم ءَ نہ کپیت ۔ پردہ دار ۔ جُھنڈ ۔ جُھنڈانی ۔ **موجِری** : (مو ۔ جِ ۔ ری) (ن گ) ستری ۔ پردہ داری ۔ ہَما زال کہ پردہ کنت ۔ **موجِریں** : (مو ۔ جِ ۔ ریں) (س گ) سِتری ئیں زال ۔ پردہ داریں ۔

موجُود : (مو ۔ جُو ۔ د) (عَر) (س گ) ہست ۔ زِندگ ۔ ہستی ۔ (2) تیار ۔ ساڑی ۔ قائم ءُ دائم ۔ جُود ۔ قائم ۔ حاضر ۔ **موجُودیں** : (مو ۔ جُو ۔ دیں) (س گ) ہستیں ۔ زندگیں ۔ تیاریں ۔

موچ : (مو ۔ چ) (ن گ) ہَما مَردُم کہ نِشت ءُ پاد آتک نہ کنت ۔ عاجزیں مَردُم ۔ چہ پاداں شَلّ ۔ ہَما ناڈُراہ کہ رَگ ءُ بندئے کار نہ کَنَنت ءُ یَکّیں جاہ ءَ مُچ اِنت ۔ دوتل ۔ سُچّ ءُ مُچّ ۔ **موچیں** : (مو ۔ چیں) ہَما کہ موچ انت ۔ دوتَلیں ۔ سُچّ ءُ مُچّیں ۔

مُوچَر : (مُو ۔ چَر) (د) بچار : مِیدکَشّ ۔

موچڑی : (مو ۔ چَ ۔ ڑی) بچار : چھبّو ۔

موچکہ : (موچ ۔ کِہ) (ن گ) مَکنٹگ ۔ چہ مورءِ مَستر ءُ سُلور ءَ کِستریں مور ۔

مُوچُکی : (مُو ۔ چُ ۔ کی) (ن گ) روگن ءُ شکر ہواریں نان ۔ روگن پُخت ۔

موچکین :(موچ۔کے۔ن)(ن گ) پہ پادیالٹّ کشگے رندگ ءُ آئی ءِ تہہ ءِ دان ریچَگ ءُ آئی ءِ گُڈّی سَرءَ تلک یا کہ دام چیر کنگ کہ مُرگ پہ بے سماہی داناں وران ءِ ہمُود ءَ بہ رَسیت ءُ گِرَگ بہ بیت۔ اَموچک۔ پہ مُرگ ءِ شکار ءَ کشّتگیں کِشک۔ لَگُل۔ ہما دان ءُ پُگ ءُ بُوچ کہ پہ مُرگانی شکار ءَ ریچَگ بنت۔(2) مُژدہ۔لالچ۔ **موچکین ءِ چنگ** : (ک گ) مُژدہ وار بُوَنگ۔ ہیل دار بُوَنگ۔(2) مَزَنیں گُنجے ءُ مالے ءِ دَست کپَگ۔

موچکین ریچَگ :(موچ۔کےن۔رے۔چَگ)(ک گ) موچکین کَشّگ۔ پہ شکار ءَ دان ریچَگ ءُ دام ءِ جَنَگ۔(2) مُژدہ وار کنگ۔

موچَک :(مو۔چَک)(ک گ) پوست دوچَک۔ پہ دَرِ پش پوست ءِ ٹُنگ کنگ ءُ پداپہ سیخّن دوچَک۔

مُوچِنَک :(مُو۔چِ۔نَک) بچار: مِیدکَشّ۔

مُوچی :(مُو۔چی)(ن گ) کَوش دوچ۔ ہما مَرُدم کہ چبّو یا کَوش جوڑ کنت۔(2) ہما کہ چَہ پوست ءَ چیز جوڑ کنت۔ **موچی ءِ کُنڈی** : (ن گ) کُنڈ سَریں سُوچِن کہ پہ چکن دوچَگ ءَ کارمرز بیت۔(2) ہما کہ کُنڈ کُنڈ اِنت۔

مُود:(مُو۔د)(ن گ) مِید۔ پُٹ۔ سَرءِ پُٹ۔(2) پس ءِ مُود یا اُشتِر ءُ دِگہ دَلوتانی مُود کہ دَراج بہ بنت۔ پژم۔ میذ۔(3) مَلگور۔ گُلگ۔ پُژّ۔ پُھرش۔ جھنڈ۔ گُلالِک۔ **مُودانی تاک کپَگ** :(مُو۔دا۔نی۔تاک۔کَ۔پَگ)(ک گ) سَرءِ پُٹاں اِسپیتیں تاک یا مُود ءَ دَراہگ۔(2) مَرُدم ءِ وَتی نیم عمر ءَ رَسَگ۔ **مُودبند** :(مُود۔بَن د)(ن گ) ہما کہ گوں مُوداں بستگ یا گوُپتگ۔ **مُودتراش** :(مُود۔تَراش)(ن گ) مُودانی شَرّ کنوک۔ حجام۔ **مُودیگ** :(مُو۔دی۔گ)(ن گ) گوں مُود ءَ سیالی داروک۔(2) جنینانی سہتے۔ ٹُکّرہ ءِ سہتے کہ زالبُول ءِ چوٹیلانی تہہ ءَ مان بیت۔ مُٹّیگ۔(3) مِید یا دِگہ اَنچیں چیزے کہ جنینانی مُٹّانی سَرءَ بندگ ءُ سیکالک دَراج تر کنگ بیت۔

مودَگ :(مو۔دَگ)(ن گ) موتک۔ ماہُور۔ موتک آرگ۔ (2) مَرگ ءِ زار۔ مُردَگ ءِ نازینگ ءُ گرِیوگ۔ مودہ۔ **مودَگ جَن** : (مو۔دَگ۔جَن)(ن گ) موتک آروک۔ ہما زال کہ موتک ءِ نازینک ءُ صوتاں گُشیت۔ پربندوک۔ موتک آرگ ءِ زانتکار۔

مودہ : (مو۔دَہ) بچار : مودَگ۔

مودہ جَن :(مو۔دَہ۔جَن)(ن گ) بچار : مودَگ جَن۔

مور :(مو۔ر)(ن گ) کسانیں لُولکے۔ موریک۔(2) دَراج پُٹّیں ءُ شَرّ رنگیں مُرگے۔ مورمُرگ۔ مُرگ ءِ طاؤز۔ **مورءِ مَدَگ** : (ن گ) سَکّ باز۔ بے کساس۔ بے اُژمار۔ **مورءِ مَدَگ بُوَنگ** : باز بُوَنگ۔ مُچّ ءُ میڑی بُوَنگ۔ **موری** :(مُو۔ری)(ن گ) ہما کہ گوں مور ءَ نِسبت داریت۔(2) جَنگ ءُ مِڑ۔ **موریک** :(مو۔ری ں۔ک)(ن گ) ریزم۔ کسانیں موری ذات ءِ لُولکے کہ دار ءَ وارت ءُ ساڑ ءِ بنیت۔(2) مور۔

موراَگ :(مور۔اَگ)(ن گ) وَرد۔ وَرگی وَشّیں شے۔(2)(ک گ) رودینگ۔ مَزَن کنگ۔

مَور پُڑّو :(مَور۔پُڑ۔ڑُو)(ن گ) کاہے کہ لاپ ءِ کولنج ءِ عِلاج ءَ کارمرز بیت۔(2) کِرمے کہ رَنگ ءَ زَرد ءُ پُژّ پُرّ اِنت۔

مُورَت :(مُو۔رَت)(د)(ن گ) شکل۔صورت۔(2) چَہ سبزیں مُہرگ ءَ جوڑ کُرتگیں جنینی گُٹّ بندے۔(3) طلاہ ءِ سہتے۔

مُورَتیں :(مو۔رَ۔تیں)(س گ) مہاندرائیں۔ جوانیں۔

مورت :(مور۔ت)(ن گ) سَولے کہ ایشی ءِ بوہ سارت اِنت ءُ تاک ءُ دواء ءِ کارءَ کاینت۔ کِرم ءِ کُشگ ءِ دَرمانے۔ مورت ءِ تاک۔

مُورتینا :(مُور۔تی۔نا)(ن گ) تیر۔ ٹُپَنگ ءِ تیر۔

مُورچِنگ :(مُو۔ر۔چِن۔گ)(ن گ) آسن ءِ چنگے کہ گوں دپّ ءَ دَنتاناں دارگ ءُ گوں لَنکّ جَنگ بیت۔ چَنگ۔

مورچِہہ :(مور۔چِہہ)(ن گ) مَکَنتگ ءِ ٹیل۔(2)(د) سَنگر۔ اَڈّی۔ بومِہہ۔ مِڑ پناہ۔

موردانگ :(مو۔ر۔دا۔نگ)(ن گ) لَکّک۔ موڑدانگ۔ لَنکّک ءِ پتّنی ءِ کچّ۔

مورسوابی :(مو۔رسَ۔وا۔بی)(ن گ) ماک ءِ ذاتے۔

مورَغ :(مو۔رَغ) بچار : مورَگ۔

مورغا :(مور۔غا)(ن گ) سِیاہ دانگ۔ کلونجی۔ سِیاہ دان۔

مُورکّ : (مُو۔رَک۔ک)(ن گ) سِیاہیں رَنگ ءِ بُز۔

مُورک : (مُور۔ک)(ن گ) پیشانی (2) دوئیں بُروانانی میانجی ءِ جاگہہ (3) کُڑالگ۔(2) کُلاڑگ۔ریش ءِ انچیں ٹپّ کہ وش بُوئنگ ءِ رَند ہمُو دءِ پوست گُکّ ءُ سرِکّ بہ بیت۔ دَست یا پاد ءِ رَگے ڈِکّ بُوئنگ۔نرِکّ۔ پاد، دَست یا دِگہ بندے ءِ دَررَوَگ ءِ پد آجاہ ءِ ڈِکّیں گُک بُوئنگ۔**مُورک جَنگ** : (مُور۔ک۔جَ۔نگ)(ک گ) چست بُوئنگ۔کُڑالگ ءِ درآیگ۔گُک جنگ۔**مُورک ءِ مُچینگ** : (ک گ) دوئیں بُروانی میانجی ءِ کِرّچک کنگ۔زَہرگرَگ یادیم ءِ تہار کنگ۔ پہ زَہر کِنّگی چارَگ۔**مُورکو** : (مُور۔کو) ناتب۔ بدتب۔ (2) ہما کہ مُدام مُورک ئے مُچینیتگ۔

مورَگ : (مو۔رَگ)(ک گ) کِشار ءِ سبز بُوئنگ۔چُنک جَنگ۔ تُرّ گُگ۔ رُدَگ۔مرَن بُوئنگ۔ ریم ءُ کاہے رُدَگ۔ سبزگ ءِ نوک رُدَگ۔ مورغ۔(2) پیداک۔وَدی بُوئنگ۔(3) شَنزگ۔(4) گرّ یوگ۔ اَرس ءِ رِچگ۔(5) پدَردی نالگ۔پری پرِی کنگ۔

مورَگ ءِ روچ : (ن گ) پیداک بُوئنگ ءِ روچ۔

مورُلُو : (مو۔رُ۔لُو)(ن گ) جوگیانی ساز۔مورَلی۔

مورَلی : (مو۔رَ۔لی)(ن گ) جوگیانی مار ءِ مست کنگ ءِ ساز۔ مورُلُو۔

مورمانٹ : (مور۔ماں۔ٹ)(س گ) تہہ لُچّ۔کلپ۔تہہ کلپ۔کوٹ۔باسُوگر۔**مورمانٹی** : (مور۔مان۔ٹی)(ن گ) تہہ لُچّی۔کلپی۔دوتل ءُ دوپوستی۔دوزبانی۔**مورمانٹیں** : (مور۔مان۔ٹیں)(س گ) کلپیں۔تہہ لُچّیں۔دوزبانیں۔دوتل ءُ دوپوستیں۔

مورمُرگ : (مور۔مُر۔گ)(ن گ) جلوہ ناکیں مُرگے۔مور۔ مُرگ ءِ طاؤز۔

مورَوَش : (مور۔وَش)(ن گ) کاہے کہ وَشّیں بوہ یا ہالگ جوڑ کنگ ءِ ہاترءِ کارمرز بیت۔

موڑ : (مو۔ڑ) مَروڑ۔(2) گرّنچ۔**موڑ ءُ بند** : (ن گ) شلوار ءِ گرّنچ دیگ ءُ بندگ۔**مُوڑَہ** : (مُو۔ڑَہ)(ن گ) مال ءِ روتانی نادڑاہی ئے۔

مُوڑتھ : (مُوڑ۔ت)(ن گ۔س گ) سُہر۔سُہریں رنگ۔ (2) خون ءِ رنگ۔(3) تیز۔اِشتاپ۔

موڑدانگ : (موڑ۔دا۔نگ) بچار : موردانگ۔

مُوڑک : (مُوڑ۔ک)(ن گ) گرّکّ۔ٹُنگ۔(2) زالبول ءِ چوٹیل۔

مُوڑَگ : (مو۔ڑَگ)(ن گ) مُرتہ تچیں توم۔(2) سَربند۔

مُوڑو : (مُو۔ڑو)(س گ) ہما دَلوت کہ آئی ءِ راتاں دو یا سے روچ ءَ نہ دوشنت تانکہ آئی ءِ ماہگ مرَن دَرابہ کنت۔(2) زاتگیں مال ءِ دوسے بیل ءِ نہ دوشگ۔

موڑو : (مو۔ڑو)(ن گ) خشک کُرتگیں سبزیں کاہ۔کاہ ءُ اِسپُست ءِ یکّ جاہ کنگ، پیچگ ءُ خُشک کنگ۔(2) مال ءُ دَلوت ءِ پگ ءُ سبزیں کاہ ءِ ہوار کنگ ءُ دیگ۔

مُوڑی : (مُو۔ڑی)(ن گ) اَصل قیمت۔ہما کہ بہا گپتگ۔ چیزے ءِ اَصلی بہا۔بُندری نہاد۔(2) آخر سَر۔ آسَرکار۔ آخرکار۔ مُرتگین ءِ کس ءُ عازیزانی پہ مُرتگین ءِ خیرات۔

موز : (مو۔ز)(ن گ) نیبگے۔

موزَگ : (مَو۔زَگ)(ن گ) کَوش۔چَوٹّ۔(2) جُراب۔ پادگزار۔

مُوزّی : (مُوز۔زی)(ن گ) بےخیر۔بَخیل۔کنجوسک۔بددِہ۔ بَہیل۔چَمّ چُٹّ۔**مُوزّی ئیں** : (مُوز۔زی۔ئیں)(س گ) بے خیریں۔بخیلیں۔کنجوسکیں۔

موژ : (مو۔ژ) بچار : موش۔

مُوسّار : (مُوس۔سار)(ن گ) گونڈیں دارے کہ بُوجیگ یا یکّدار ءِ کنڈ ءِ میہہ اِنت کہ دَور ءِ چیپّ آئی ءِ تہہ ءِ نندیت۔

مُوسَلی : (مُو۔سَ۔لی)(ن گ) زَردگلونٹیں مچّے۔(2) پہک۔ صاف۔

موسُم : (مو۔سُم)(ن گ) دوچے ءِ نام اِنت (2) بوم۔وہد۔ یکّ کارے ءِ راستیں وہد۔آب ءُ ہوا۔مولم۔رگام۔سان۔سال ءِ تہہ ءِ

گرم، سارت یا ہئوْرانی وَہدءِ پاس۔ ہَوا۔ **موسُمءِ تَرَّگ** :(ک گ) بوم ءِ بدل بُوہگ۔ موسُم ءِ مَٹّ بُوہگ۔ **موسْمی** :(مو۔سُ۔می) (ن گ) ہما کہ گوں موسم ءِ نسبت داریت۔(2) پہ وہد۔ پہ موسم۔

موسُمی :(مو۔سُم۔بی)(ن گ) تُرُنج ءِ ذاتے ءِ نیوگے۔

موسُم زانت :(مو۔سُم۔زاں۔ت)(س گ) ہما کہ موسُمانی حال ءِ زانت۔ **موسُم زانتی** :(مو۔سُم۔زاں۔تی)(ن گ) موسُمانی زانگ ءِ علم۔

موش :(مو۔ش)(ن گ) شُرد۔ موژ۔(2) شُلھیں بژنج۔(3) گوں آرت ءُ روگن ءَ اڑ داتگیں ورد۔(4) نیمگ۔(5)(س گ) لچِّناک۔ لچّوک۔(6) مُشگ۔ مالگ۔(7) اُشترانی ناڈراہی یے۔

مُوشک :(مُوش۔ک)(ن گ) بے دَرمانیں ناڈُراہی یے۔ پیری ءُ مَرَن سالی ءَ آتکگیں نزوری ءُ ناتوانی۔

موشن :(مو۔شَن)(ن گ) روگن۔ چرپی۔

موشنز :(مو۔شَن۔ز)(ن گ) نودشنز۔ ہَورءِ سُبّکیں شَنزَگ۔

موشنزگ :(مو۔شَن۔زَگ)(ک گ) ہورءِ سُبّکیں گوارگ۔ نودیا ہورءِ سُبّکیں ءُ مدان مدانیں رِچَگ۔

موضُوع :(مو۔زُو۔ہ)(عَر)(ن گ) سَرحال۔ بُن گپّ۔

موقع :(مو۔قَہ)(د)(ن گ) وہد۔ حالت۔ واقعہ۔(2) وار۔ گیگ۔ موہ۔ اَنگہ۔ ڈِرچ۔ شوپچ۔ شِین۔ مُہاڑ۔(3) ناڈُراہی۔(4) نہ وَشّیں حالت۔

موک :(مو۔ک)(ن گ) رَہن کُرتگیں مال یا چیز ءِ دیم ءَ زُرتگیں زرّ۔(2) موکگ ءِ فرماں گال: پہ موک۔(3) کم تریں بہا۔ گڑانیں شے ءِ ارزانیں بہا۔(4) ملام۔ رِشوت۔

موکگ :(مو۔کگ)(ک گ) ہلاس کنگ۔(2) مال ءُ ملکے ءِ راچہ یکّے ءِ رہن ءِ ہلاس کنگ۔ رہن کُرتگیں مال یا چیز ءِ دیم ءَ زُرتگیں زرّانی دیگ ءُ مال ءَ پدا زُورگ۔(3) وام ءِ گردینگ۔ یکّے راچہ وام ءِ ہلاس کنگ۔(4) قول ءِ پیلہ کنگ۔(5) موکگ ءِ طاقت یا ہِمّت۔(6) بہا زُورگ۔(7) آوارجتگیں مالے ءِ گردینگ۔ **موکگی** :(مو۔کَ۔گی) ہلاس کنگی۔ چڑّا اگی۔(2) مدتّ کنگی۔

موکیتگ :(مو۔کِ۔تگ) موکگ ءِ گوستگال۔(2) چڑّاتگ۔ مدتّ کُتگ۔ **موکیتگیں** :(مو۔کِ۔تَ۔گیں) موکگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ موکگ بُوتگ۔(3) چڑّاتگیں۔ ہلاس کُتگیں۔

موکالغ :(مو۔کا۔لَغ)(ک گ) ختم کنگ۔ کارےءِ ہلاس کنگ۔

موکلّ :(مو۔کل۔ل)(ن گ) رضا۔ اِزن۔ پہل۔ بِلّ بُوہگ۔ کِلّ۔ موہ۔ **موکلّ دیگ** :(مو۔کل۔ل۔دی۔یگ)(ک گ) وار دیگ۔ موقع دیگ۔ چُٹّینگ۔ کِلَّگ۔ یلہ دیگ۔ **موکلّ کنگ** :(مو۔کل۔ل۔کَ۔نگ)(ک گ) رَوگ۔ پندجنگ۔ **موکلّگ** :(مو۔کل۔لگ)(ک گ) رہادگ بُوہگ۔ رَوگ۔ **موکلّ گِرَگ** :(مو۔کل۔ل۔گِ۔رَگ)(ک گ) اِجازت گِرَگ ءُ رَوگ۔ موہ گِرَگ۔

موکلائینغ :(مو۔کَ۔لا۔ئےَ۔نَغ)(ک گ) مِرگ۔ ساہ دیگ۔(2) موکلّ کنگ۔(3) اِلّگ ءُ رَوگ۔ موکل لوٹگ۔

موکو:(مو۔کو)(ن گ) لُو لُکے۔ تندو۔ جولا ہِگ۔(2) بواسیر۔ بہاسیگ۔(3) سُست رَواجیں مَردُم۔(4) ایلنگ۔ ملنڈ۔ بہتام۔(5) آہ ءُ زاری۔ فریاد۔ **موکو ءِ دام**:(ن گ) موکو ءِ کَس۔ موکو ءِ گوں تنداں بَستگیں جاگہہ۔ **موکو ءِ گُدام** : موکو ءِ دام۔ **موکوئی** :(مو۔کو۔ئی) سُستی۔ کسانی۔(2) بواسیری۔

موکُوب :(مو۔کُوب)(س گ) مہتل بُوتگیں۔ راہےءِ اوشتاتگیں۔ گٹّ بُوتگیں۔

موگہہ :(مو۔گہہ)(س گ) گڑانِ۔ زنڈیں مَردُم۔ گوشتناک۔

مول :(مو۔ل)(ن گ) نقاب۔ رُوبند۔ دیم ءِ بندگ۔ دَمُوکہ۔ بوکاری۔ دَھپّہ۔ دپ ءُ پونز ءَ گوں چادرءَ چیر دیگ۔(2) دپُونکہ۔ پاگ ءِ بندگ ءِ تہرے۔ بَستگیں پاگ ءِ کسانیں سَرا آتکگیں بہر کہ لونچان اِنت۔ **مول بُوہگ** :(مول۔بُو۔ہگ)(ک گ) دمُونکہ کنگ۔ نقاب پوشگ۔

مُولّ :(مُول۔ل)(ن گ) تب۔ رضا۔ بُنڈ۔ پاڑہ۔ مورگ ءِ ہند۔(2) کُک بَستگیں پیشّ کہ پاچن ءِ لِڑّگ ءَ بندنت ءَ کہ ہمے پاچن ءِ

لِٹَک ءِ چیرءَ بہ مُشیت کہ پاچن مست بہ بیت ءُ پساں وہر بہ دنت۔(3) مقصد۔مراد۔مطلَب۔(4) اٹکل۔اَندازہ۔**مُولّ ءُمُراد** : (ن گ) غرض۔مَطلَب۔مقصد۔

مُولا : (مُو۔لا) (ن گ) ریزم۔دان ءِ کِرمُک۔(2) رودَرآتکی بَلوچستان ءَ کَوَرءُ کوہءُ دَمگئے ءِ نام اِنت۔

مولا : (مو۔لا) (ن گ) پروردگار۔حُدا۔حُداوند۔**مَولائی** : (مَو۔لا۔ئی) (ن گ) فقیر۔ملَنگ۔مولانگ۔(2) حُدادوست۔(3) بزّگ۔ناتَوان۔(4) حدائی۔حدائی توان۔

مولانگ : (مَو۔لا۔نَگ) (س گ) مست۔مولائی۔بودلا۔شیپتال۔**مولانگیں** : (مو۔لا۔نَ۔گیں) (س گ) شیدائیں۔ملنگیں۔ ابدالیں۔بے پرواہیں۔

مُولائی : (مُو۔لا۔ئی) (ن گ) لیبے۔

مولِد : (مو۔لِد) (ن گ) پہ زرّ بہا زُرتگیں جَنینیں نوکر۔ٹِینگ۔کیہا۔باندی۔باہی۔داشتہ۔**مولِد ءُمُٹّ** : (ن گ) سَرشَپ ءِ اَولی پاس کہ مولِد ءُ نوکر وَتی کاراں ہلاس کنَنت۔**مُولِدی** : (مُو۔لِ۔دی) (ن گ) داشتہی۔(2) جنینے ہزمت کاری۔(2) کم پاءُ کم ذاتیں جنین ءِ لوگ چلُو پَگ ءُ کار۔**مولِدی کنگ** : (مو۔لِ۔دی۔کَ۔نَگ) (ک گ) جنیا دَم ءِ نوکری کنگ۔چلو پَگ کنگ۔(2) ہر حُکم ءِ منَّگ۔زیردَستی منَّگ۔

مُولڑ : (مُول۔لَڑ) (س گ) گِرد۔گلّڑ۔(2) (ن گ) ٹنگ یا کڑک ءَ پُچّے دیگ ءُ بند کنگ۔دارمُورک۔کَسَک۔

مولشت :(مو۔لِش۔ت) (ن گ) مَدار۔مُہتلی۔موہ۔موکلّ۔(2) مُرگ ءِ بانزل۔

مولُم :(مو۔لُم) (ن گ) موسم۔بوم۔ہَوا۔دَر۔(2) یات۔تزانگ۔زَہیر۔چاڑ۔دِڑیہن۔(3) بیگاہ ءِ کوش۔(4) دوچے ءِ نام اِنت۔

مُولُو : (مُو۔لُو) (ن گ) یَکّدار یا بُوجِیگ ءِ پہ سادمُشگ ءُ شودَگ ءِ کار۔**مُولُو دیگ** : (مُو۔لُو۔دی۔یَگ) (ک گ) یَکّدار یا بُوجِیگ ءِ پہ سادءُ آپ مُشگ ءُ پہک کنگ۔

مولو : (مو۔لو) (ن گ) دیھ۔بلاہ۔(2) بادءِ ناڈُراہی کہ دیم ءِ یَکّ کشّےءِ راگیپت۔بادلگام۔

مولہا : (مو۔لَ۔ہا) (ن گ) آسنی کلاہ۔(2) ڈالیں دار۔ہَما دار کہ گوں آئیءِ دان ءِ کٹّنت۔

مُولی تاگِر : (مُو۔لی۔تا۔گِر) (ن گ) بُوجِیگ ءِ چہ پیر چوءِ جَہل ءِ تِہتگ۔

موم: (مو۔م) (ن گ) اِسپیتیں چرپناکیں ءُ نرمیں شئے۔(2) نرم۔

موم بُوتنگ : (موم۔بُو۔تَنگ) (ک گ) نرم بُوتنگ۔راضی بُوتنگ۔منَّگ۔**مُومی** : (مُو۔می) (ن گ) چوموم ءَ۔نرمی۔(2) ہما کہ موم ءِ لگّیتگ۔(2) ہما کہ گوں موم ءَ نسبت داریت۔**مومی ہَل بُوتنگ** :(مُو۔می۔ہَل۔بُو۔تَنگ) (ک گ) نرم بُوتنگ۔گِڑیوگ۔لگور بُوتنگ۔

موم آسِن : (موم۔آ۔سِن) (ن گ) چوموم ءِ نرمیں سنگے کہ پہ بِکّی یا مُلّائی شِرک ءُ پال دُشمن ءَ واریگ بیت تانکہ آئی ءِ دِل نرم بہ بیت ءُ آ گوں دِگرے ءَ بدی ءُ دُژمنی ءِ یلہ بہ دنت۔

موم لاس : (موم۔لا۔س) (ن گ) لاس ءِ ذاتے۔

موملائی : (مو۔مَ۔لا۔ئی) بچار : مومنائی۔

مومِن : (مو۔مِن) (عَ) (ن گ) بےفساد۔شرّ یں ءُ بےآزاریں مَردُم۔**مومنیں** : (مو۔مِ۔نیں) چومومن ءَ۔بےفسادیں۔مردم ناآزاریں۔

مومنائی : (مُو۔مِ۔نا۔ئی) (ن گ) شیرگے کہ دَرمان ءِ باترءَ کار مرز بیت۔سِنگ ءِ شیرگ۔کوہ سُسرّ۔موملائی۔سلاجیت۔سرِ ین ءِ دَرد ءِ دَرمان۔

مونبیرگ : (مون۔بی۔رَگ) (ن گ) پچّ ءِ گونڈیں ٹکّرے کہ ہر چاریں کنڈان چٹّ ءِ کڑی بندوک اَنت،مسافری ءِ وَہداں گونڈیں زَہگ ءِ تہہ ءَ کنَنت۔

مونَت : (مو۔نَت) (ن گ) سُنگ۔ملام۔ڈَلّ۔(2) پچّ۔پچّی۔نیستی۔(3) حجالت۔**مونَت بندَگ** : (مو۔نَت۔بَن۔دَگ)

سَرکارءِ سُنگ ءِ مقدار۔ سُنگ ءِ مقدارءِ گیشّینگ یا نا مینگ۔ **موئت ءِ نَہ بُوہگ** : ہچّ نَہ بُوہگ۔ نیستی۔ لنگڑی۔ **موئتی** : (مو۔ ئ۔ تی) (ن گ) سُنگ داتگیں یا سُنگی مال۔

مُونج : (مُوں۔ ج) (ن گ) مُلور۔ دِل گرّ ان۔ دِل رَنج۔ مُنج۔

مُونجائی : (مُون۔ جا۔ ئ) (ن گ) مُلوری۔ غمگینی۔ بے چاڑی۔ غم۔ گڑتّی۔ ضِدّ۔ دِل گرّ انی۔ نَہ وَشّی۔

مُونجا : (مُوں۔ جا) (ن گ) وڑّت۔ گڑتی۔ مُلور۔ مُنگا ڈہ۔ دِل گرّ ان۔ بے چاڑ۔ عَذاب۔ آزُردگ۔ بوتُھر۔ بے تاہیر۔ پڑّ ہ۔ پُڑ مَندہ۔ تپر کہہ۔ تنگدل۔ دِل رَنج۔ ماندا۔ کلار۔ غمی۔ غمگین۔ **مُونجا بُوہگ** : (مُوں۔ جا۔ بُو۔ ہگ) (ک گ) دِل گرّ ان بُوہگ۔ غَمی بُوہگ۔ مُلور بُوہگ۔ دِل تپر کہہ بُوہگ۔ بے چاڑ بُوہگ۔

موند : (موں۔ د) (ن گ) بازبُن جنوکیں دَلوتی وَرگی کاہے۔

مونڈَری : (مون۔ ڈَ۔ ری) (ن گ) کوہی دَرمانکاہے کہ پہ سرین ءِ دَرد یا مردی طاقت ءِ کارمرزبیت۔

مونڈَغ : (مون۔ ڈَغ) (ک گ) وَرد ءِ لوڑغ۔ (2) اِشتاپی وَرگ۔

مونڈور : (مون۔ ڈو۔ ر) (س گ) دِل گرّ انی۔ تپرکہی۔ دِل رَنج۔ بے چاڑی۔ غم زَردَگی۔ **مونڈور آرگ** : (مون۔ ڈُو۔ ر۔ آ۔ رَگ) مُلور بُوہگ۔ بے چاڑ بُوہگ۔ آزُردَگ بُوہگ۔

مونِس : (مُو۔ نِس) (د) (س گ) دَرداں شَریدار۔ غم وار۔ دوزواہ۔

موں گانو : (موں۔ گا۔ نو) (ن گ) ہوُرءِ شَنز۔

مُونی : (مُو۔ نی) (ن گ) مال ءِ پَڈ مانی چنگ ءِ اَزباب۔ دوکارچ۔ مِکراز۔ اَمبرین۔

موہ : (مو۔ ہ) (ن گ) بے دَست گٹّی۔ گیگ۔ وار۔ (2) موقع۔ موکلّ۔ رضا۔ مُہلت۔

موہَر : (مو۔ ہَر) (ن گ) زانتکار۔ دانش مند۔ (2) میرءِ لشکر۔ پیش مَردن۔ (3) بہادر۔ نترس۔ **مُوہَری** : (مُو۔ ہ۔ ری) (ن گ۔ س گ) پیش مردان۔ لشکر ءِ سری مرد۔ (2) بہادری۔ نترسی۔ (3) زانتکاری۔ دانش مندی۔ سرحیالی۔

موہَلی : (مو۔ ہَ۔ لی) (ن گ) دان چوپ۔ (2) دان چو پگ ءِ دار۔

مَویز : (مَ۔ وِے۔ ز) (ن گ) کِشمِش۔ میمیچ۔

مَہ : (مَ۔ ہ) کارگالانی بِندات ءَ کیت ءُ مکن ءِ معنا ءَ دنت چوش: کہ مَہ جن۔ مَہ وَر، بِزاں جَنگ یا وَرگ ءِ کار ءَ مَہ کن۔

مَہہ : (مَہہ۔ ہ) (ن گ) ماہ ءِ گوُنڈ گال چوکہ: ماہ گونگ: مہہ گونگ۔ ماہ گُل: مَہہ گُل۔

مِہہ : (مِ۔ ہ) (ن گ) میہہ۔ (2) سوگہہ۔ شیوار۔ **مِہہ کَشّ** : (مِہہ۔ کَش۔ ش) (ن گ) دود پی آسِن کہ میہہ ءِ کشّگ ءَ کار دنت۔

مُہہ : (مُ۔ ہ) (ن گ) دیم۔ دُزوشُم۔ شِکل۔ (2) جنینی سہتے۔

مَہابا : (مَ۔ ہا۔ با) (ن گ) ہاترءِ۔ مِنّت ءَ۔

مُہاتا : (مُ۔ ہا۔ تا) (ن گ) گوناپ۔ دُزوشُم۔

مَہاتائی : (مَ۔ ہا۔ تا۔ ئ) (ن گ) تِکّائی۔ زُوت زُوت۔

مُہاٹگ : (مُ۔ ہا۔ ٹگ) (ک گ) مِہر۔ دَلوت یا اولاک ءِ دَست ءِ سَرءَ مرزگ۔ سپارگ۔ لاہوکنگ۔ مِہر دیگ۔

مُہاد : (مُ۔ ہا د) (ن گ) مِہر۔ دوستی۔ واہگ۔ حُبّ۔

مَہاذَب : (مَ۔ ہا۔ ذَب) لائقی۔ شائستہ۔ گرّ ان ءُ سنگین۔ مہذّب۔

مَہار : (مَ۔ ہار) (ن گ) کڈّن۔ کوتل۔ (2) ہما ساد کہ آئی ءِ سَرے گوں دَلوت ءِ سَرمساد ءَ بستگ ءُ دومی سَرءَ مہار ءَ گِنّنت۔ ساد یا ریز کہ گوں آئی ءَ مال ءُ ساہ دار ءَ مہار گِنّنت۔ دَست واگ۔ (3) دَراجیں ساد۔ (4) ہما کہ یکّے ءِ منشا ءُ تب ءَ اِنت۔ (5) بچّے ءِ وَدی بُوہگ ءِ مِستا گی ءَ داتگیں میش بُز، اُشتر یا اَسپ۔ **مَہار ءِ تڑّینگ** : اولاک ءِ مِہار یا واگاں تڑّینگ کہ چپّ یا راست ءَ بہ رَوت۔ **مَہار کَشّ** : (مَ۔ ہار۔ کَش۔ ش) (ن گ) ڈگار ءِ لنگار دیگ ءِ دَرگت ءَ اُشتر ءِ مہار کنوک۔ **مَہار کنگ** : (مَ۔ ہار۔ کَ۔ نگ) (ک گ) کڈّن کنگ۔ ٹیلینگ۔ **مَہاری** : (مَ۔ ہا۔ ری) (ن گ) اولاک ءِ نوک

مہاری بُوئگ ۔(2) ہما اُشتر کہ گوُمس ءُ مہارءِ لائق اِنت ۔ ہما اولاک کہ مہار کنگ بہ لوٹیت ۔ (3) ہما کہ گوں مہارءَ نِسبت داریت ۔

مہاری ئین : (مَ ۔ ہا ۔ ری ۔ ئین) (س گ) مہار کُرتگین ۔ ہما اولاک کہ مہاری اِنت ۔

مہاری آلکو : (مَ ۔ ہا ۔ ری ۔ آ ۔ لُ ۔ کو) (ن گ) بہار کا ہے کہ تپ ءِ علاج ءَ کار مرزبیت ۔

مُہاڑ : (مُ ۔ ہاڑ) (ن گ) تب ۔ وار ۔ موقعہ ۔ چاڑ ۔ (2) بندبست ۔ بست ءُ بند ۔ **مُہاڑ کنگ :** (مُ ۔ ہاڑ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) شرّیں انتظام ءُ بند ءُ بست کنگ ۔

مہاڑی : (مَہ ۔ ہا ۔ ڑی) (ن گ) چارسُو ۔ چوکاٹ ۔

مہاندار : (مَ ۔ ہاں ۔ دار) (س گ) زیبائیں جنین ۔ زیبا ۔ شرّرنگ ۔ دُردانگ ۔ ساوی ۔ صُورتی ۔ (2) دِلاور ۔ بہادُر ۔ (3) مڑاہ دار ۔ **مہانداری :** (مَ ۔ ہان ۔ دا ۔ ری) زیبائی ۔ شرّرنگی ۔ (2) بہادری ۔ مڑاہ داری ۔

مہاندرا : (مَ ۔ ہان ۔ دَڑا) بچار : مہاندار ۔

مہ اَندیش : (مَہ ۔ اَن ۔ دے ۔ ش) (ف گ) اَندیش ءُ فرماں گال: اَندیش مہ کن ۔

مُہانڑا : (مُ ۔ ہاں ۔ ڑا) (س گ) ہکّل کنوک ۔ جُز ینوک ۔ چابُک کنوک ۔

مہپر : (مَہ ۔ پر) (ن گ) ملگور ۔ جنین ءِ سرءِ دَڑاجیں مُود ۔ بیک ۔ زُلف ۔ **مہپری :** (مَہ ۔ پَ ۔ ری) (س گ) ہما پری کہ چو ماہ ءَ شرّرنگ اِنت ۔ شرّرنگ ۔ ماہیں پری ۔ مہرنگ ۔ وَش دُڑوشم ۔ ماہ دُڑوشمیں زال ۔

مہپَل : (مَہ ۔ پَل) بچار : محفل ۔

مُہت : (مُ ۔ ہَت) (ن گ) اُمیت ۔ اُمیت واری ۔ اوست ۔

مہتا : (مَہ ۔ تا) (س گ) بازُروت ۔ زُروت ۔ اِشتاپی ۔

مہتاپ : (مَہ ۔ تاپ) (ن گ) ماہکانی ۔ ماہکان ۔ ماہکانیں شپ ۔ ماہ رَنگ ۔ ماہ ءِ سارت ءُ ہونکّی ۔ ماہ ءِ دَرور ۔ ماہ دُڑوشم ۔ ماہ ءِ روشناہی ۔

مہتاک : (مَہ ۔ تاک) (ن گ) بچار : ماہتاک ۔

مہتان : (مَہ ۔ تان) (ن گ) سرچمّگ ۔ بُن زہ ۔ چشمہ ۔ چمّگ ۔

مہتر : (مِہ ۔ تر) (س گ) مستر ۔ کماش ۔ مزَن ۔ شرف دار ۔ بُزرگ ۔ (2) (ن گ) کہن ءُ ڈگار یا زمینانی سرءَ کارکنوکیں مرُدمانی کماش ۔ (3) پیغمبر ۔ رَسُول ۔ **مہتری :** (مِہ ۔ تِ ۔ ری) (ن گ) کماشی ۔ سروکی ۔ راہ دربری ۔ (2) کہن ءِ نپرءُ شریکانی کارمستری ءُ سروکی ۔ (3) دِہکانی ۔

مہتل : (مَہ ۔ تَل) (س گ) دیر ۔ اوشتگ ۔ ماما نگ ۔ گٹّ ۔ سوگو ۔ جلّگ ۔ دَست گٹّ ۔ مَندگ ۔ مَندو ۔ مَنتگ ۔ مدار ۔ اَدار ۔ باڑا ۔ جَلّ ءُ مجّل ۔ مُنگاڈہ ۔ **مہتل بُوئگ :** (مَہ ۔ تَل ۔ بُو ۔ ئگ) (ک گ) پشت کپگ ۔ ماما نگ بُوئگ ۔ دیر بُوئگ ۔ جاگہے دارگ ۔ مدارکنگ ۔ سرءَ کپگ ۔ قرار کنگ ۔ ماندہ بُوئگ ۔ ماندگ ۔ تاہرغ ۔ جلّگ ۔ دَست ءُ بند بُوئگ ۔ (2) جنجال بُوئگ ۔ **مہتل کنگ :** (مَہ ۔ تَل ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) پشت گیجگ ۔ مُنگاڈہ کنگ ۔ دارگ ۔ تُھڑغ ۔ دیر ءُ زیر کنگ ۔ رُلّا ئینگ ۔ روچ روچ کنگ ۔

مہتلی : (مَہ ۔ تلی) (ن گ) دَست گٹّی ۔ ماما نگی ۔ دیر ۔ دیری ۔ مُولشت ۔ **مہتلیں :** (مَہ ۔ تَ ۔ لیں) (س گ) مُنگاڈ ہیں ۔ ماما نگیں ۔ مندگیں ۔ مَنتگیں ۔ جَلّ ءُ مجّلیں ۔

مہتوس : (مَہ ۔ تو ۔ س) بچار : ماہتوس ۔

مھٹُوخ : (مَ ۔ ٹُوخ) (س گ) حیران ۔ سرگردان ۔ (2) بے توار ۔ بے گُویاک ۔ (3) گلپ ۔ دوزُبان ۔

مہدی : (مَہ ۔ دی) (ن گ) مسلمانانی مذہب ءُ رُوءَ بنی آدم ءِ زندمانی ءِ گُڈّ سری وہداں پہ آہانی پنت ءُ سوج ءَ آہانی پاکیں اللہ یکّ راہ دَربَر ءُ بُزرگیں مردے رواں دنت کہ آئی ءِ نام مہدی اِنت ۔ (2) مسلمانانی ذِگری فرقہ ءُ نیک راہی شون دیوکیں اِمام مہدی کہ ذگری گوُش انت آ آتکگ ءُ آوانی راہ دَربری ئے کُتگ ۔

مہدیم : (مَہ ۔ دیم) (س گ) ماہ دیم ۔ ہما کہ دیم ئے چو ماہ ءَ اِنت ۔ مہرنگ ۔ ماہان ۔ ماہ رَنگ ۔ ماہ دُڑوشم ۔ شرّرَنگ ۔

مہذّب : (مہ۔ ذّب) (س گ) اَدب۔ شُناس۔ وَش لسان۔ شرّی۔ مَڑاہ دار۔ گرّ ان ءِ سنگین۔

مِہر : (مِہ۔ ر) (ن گ) دوستی۔ دوزواہی۔ زَرگ۔ لاڑ۔ مُرُوبت۔ وفا۔ حُبّ۔ بولاں۔ ہاترِ۔ مہاد۔ (2) زَہگ ءِ میچینگ ءِ پاس ءَ ماس ءِ گودانانی مِرمِر۔ (3) دَلوت ءُ مال ءِ وَہر۔ ماد گیں دَلوت ءِ آپُس بُوئگ ءِ اومان۔ (4) روچ۔ روچ ءِ روژنائی۔ **مِہر دیگ** : (مِہ۔ ر۔ دی۔ یگ) (ک گ) دوستی ءِ پڈّر کنگ۔ دوست دارگ۔ مِہروان بُوئگ۔ **مِہری** : (مِہ۔ ری) (ن گ) مِہر یگ۔ ہَما کردکہ مِہر ءُ ماں بہ بیت۔ گوں مِہر ءِ نِسبت داروکیں کرد۔ (2) ہَما ڈاچی کہ آپُسی ءِ اومان ءُ بہ بیت۔

مُہر : (مُہ۔ ر) (ن گ) میشانی مَزنیں گل۔ بازیں میش۔ (2) صد مال ءِ بَند یا رَمگ۔ (3) بَند۔ کُبل۔ کُبل بَند۔ مُس۔ مُہکم۔ سَکّ۔ ریدگ۔ سوگہہ۔ سوگو۔ بَدَگ۔ بُن بست۔ ترُند۔ ڈَڈّ۔ (4) سُہن۔ اُگدہ۔ مَرد ءُ جَن ءِ ہم بَستگی۔ (5) چکین۔ کونٹ۔ غالی یا ٹپرّ ءِ سنجری ءِ چکین۔ (5) نام ءِ نِشان جَنگ۔ ٹپّہ۔ (7) قُبل۔ **مُہر بَند** : (مُہ۔ ر۔ بَن۔ د) (س گ) ہَما گرّنچ کہ ارزانی ءَ مَہ بُجیت۔ ٹَڈّ بَند۔ **مُہری**: (مُہ۔ ری) (ن گ) تگرد ءِ گوپَک ءِ تہرے۔ (2) مُہکمی۔ ڈَڈّی۔ دیرجَلّی۔ رَڈ۔ رید۔ (3) دیمی۔ سَری۔ **مُہریں** : (مُہ۔ ریں) (س گ) مُہکمیں۔ ریدگیں۔ ترُندیں۔ ڈَڈّیں۔

مِہراب : (مِہ۔ راب) (ن گ) ہَما کمان کہ بان ءِ دَروازگانی سَرءَ یا بان ءِ پادَگ یا پادگاں یکّے دومی ءَ جوڑ دنت یا ڈکّینیت۔

مِہرُک : (مِہ۔ رُک) (س گ) (ن گ) دوست دار۔ دوستین۔ گوں مِہر ءَ بندوک۔ (2) عِشقی قصّوانی مِہرُک کہ شاعریں عزّت پَرائی ءَ عاشق بیت۔

مُہرَگ: (مُہ۔ رَگ) (ن گ) کَسانیں سُپتگیں سنگ، ہڈّ یا دِگہ اَنچیں چیز کہ کماینت ءُ گوَرءَ کننت۔ ژَلّ۔ سہت۔ منترکا۔ دانگ۔ مِدرِکّ۔ **مُہرَگ ءِ دانگ** : (س گ) اے لبز پہ خُوبصورتی ءُ زیبائی ءِ ہاترءَ کارمرز بیت۔

مَہرَنگ : (مَہ۔ رَن۔ گ) (س گ) ماہ رَنگ۔ ماہ گونگ۔ مہتاپ۔ ماہیں۔ چو ماہ ءَ۔ شَرّرَنگ۔ **مَہ رنگیں** : (مَہ۔ رَن۔ گیں) (س گ) چو ماہ ءَ۔ ماہ دَروَریں۔ ماہ گونگیں۔ ماہ دُرُوشمیں۔ ماہیں۔ ماہلیں۔

مِہروان : (مِہ۔ ر۔ وان) (ن گ) (س گ) مِہربان۔ مِہر دیوک۔ دوزواہ۔ رَحم دِل۔ (2) باعزّت۔ مَڑاہ دار۔ (3) مِہر دیگ۔ عِزّت دیگ۔ (4) پہ کسے ءِ شرّی یا جوانی کنوک۔ **مِہروانی** : (مِہ۔ ر۔ وا۔ نی) (ن گ) مِہر۔ جوانی۔ شرّی۔ **مِہروانیں** : (مِہ۔ رَ۔ وا۔ نیں) (س گ) پُرمِہریں۔ دوزواہیں۔ دوستیں۔

مَہری : (مَہ۔ ری) (ن گ) جمّازی ءِ اُشتر۔ جوزُک۔ راہواریں اُشتر۔ لوک۔

مَہریگ : (مَہ۔ ری۔ گ) بچار : مَہری۔

مِہریگ : (مِہ۔ ری۔ گ) بچار : مِہری۔

مُہسِل : (مُہ۔ سِل) بچار : ڈُول۔

مُہکَشّ : (مُہ۔ کَش۔ ش) (ن گ) راہ بَلَد۔ (2) راہ ءِ سَروک۔

مُہکَم : (مُہ۔ کَم) (س گ) مُہر۔ کِٹّ۔ زَبرجلّ۔ زِرنگ۔ سَکّ۔ کُبل۔ ریدگ۔ رِہت۔ سوگو۔ بُن بَست۔ پائیدار۔ (2) پیّ۔ خُوب۔ پیوست۔ ترُند۔ تکڑا۔ تلار۔ ڈَڈّ۔ **مُہکَمی** : (مُہ۔ کَ۔ می) (ن گ) مُہری۔ ریدگی۔ پائیداری۔ ڈَڈّی۔ ترُندی۔ زِرنگی۔ **مُہکمیں** : (مُہ۔ کَ۔ میں) (س گ) پائیداریں۔ ریدگیں۔ ڈَڈّیں۔ ترُندیں۔ زِرنگیں۔

مَہَگ : (مَ۔ ہَگ) (ک گ) ماہِگ بُوئگ۔ گوَات گرَگ۔ چہ چیزے ءِ پُرّ بُوئگ۔ سیرلاپ بُوئگ۔ آباد بُوئگ۔

مِہَگ : (مِ۔ ہَگ) (ک گ) میہہ بُوئگ۔ جکّ بُوئگ۔ اوشتگ۔ (2) ماں چیزے ءِ تہہ ءَ دِگہ دَزاجیں چیزے ءِ بہرے ءِ مین رَوَگ۔

مُہَگ: (مُ۔ ہَگ) (ک گ) کسے ءِ دیم ءَ جَنگ۔ (2) کسے ءَ رد دیگ۔ (3) باپاری یا دوستی ءِ نیمّون ءَ کسے ءَ راکم بہائیں چیزے گرّاں بہائی ءَ دیگ۔

مَہگونگ : (مَہ۔ گو۔ نگ) بچار : ماہ گونگ۔

مِہلَب : (مِہہ۔لَب) (ن گ) سولے ءُ مُجّگ کہ بوہ ءُ وَشّ اِنت۔وَشّ بوہے۔نازُرک۔ **مِہلَبیں** : (مِہہ۔لَ۔بیں) (س گ) نازرکیں۔وشّ بوہیں۔بوہ آتاریں۔(2) چومہلب ءَ۔

مُہلَت : (مُہہ۔لَت) (ن گ) پہ کارے ءِ کنگ ءَ کسے ءَ را شُمار کُرتگین ءُ داتگیں وہد۔ واندائی۔(2) دوکار ءِ نیام ءَ آرام ءِ وہد۔ (3) موہ۔وار۔گیگ۔

مَہ لَنج : (مَہہ۔لَن۔ج) بچار : ماہ لَنج۔

مَہلو : (مَہہ۔لو) بچار : مَہلّا۔

مَہلُوک : (مَہہ۔لُو۔ک) بچار : مَہلُونک۔

مَہلُونک: (مَہہ۔لُون۔ک) (ن گ) ہر کَس ءُ ناکَس۔مَردُم۔ مخلوق۔ عالَم۔کِستان۔ خلقت۔ اُلس۔ اُستمان۔ مَہلُوک۔سُرنده۔ اومین۔ جہان۔ **مَہلُونک ءِ بَزی** : مُچّی ءُ رُمب۔بازیں مَردُمانی یکّ جاگہی۔

مَہلَہ : (مَہ۔لَہہ) (ج گ) پیش ترءَ۔وہدءَ ساری۔مَہلو۔ماہَلّہ۔

مَہ لیک : (مَ۔لے ک) (س گ) نَہ لیک۔مان نیاروک۔حساب ءَ نیارگ۔(2) (ف گ) لیکگ ءِ فرماں گال: مَہ لیک۔

مِہمان : (مِہہ۔مان) (ن گ) مَردُمے کہ کسے ءِ گس ءَ پہ وَرگ ءُ لوٹگ بیت۔(2) کسے کہ چہ دِگہ ہَندے ءَ کیت ءُ یکّے ءِ گس ءَ داریت۔(3) کسے ءِ گوُرءَ ادارکی جَلّگ یا دارگ۔ **مِہمان گوُر بُوَنگ** : (مِہ۔مان۔گوُر۔بُو۔نگ) مہمان ءِ آہگ۔مہمان پانگ بُوَنگ۔ **مِہمانی** : (مِہہ۔ما۔نی) (ن گ) گوُر ءُ سار۔(2) چہ دَر آؤکیں مردم ءَ راوَرگ دیگ ءُ گوں وت ءَ دارگ۔

مِہماں جَلّ : (مِہہ۔مان۔جَل۔ل) (ن گ) مہمان ءِ شوناوَک۔ ہَما کہ مہمان داری کنت۔نان دِہ۔مہمان دار۔ **مِہمان جَلّی** : (مِہ۔مان۔جَل۔لی) (ن گ) مہمان داری۔مڑاہ داری۔نان دِہی۔

مِہمان خانَہ : (مِہہ۔مان۔خا۔نَہ) (ن گ) مہمان ءِ جَلّگ ءِ جاہ۔ وتاک۔اوتاک۔بیٹِک۔دیوان جاہ۔مہمانانی دارگ ءِ جلّل ءِ جاگہہ۔

مِہمان دار : (مِہہ۔مان۔دار) (س گ) ہَما کَس کہ آئی ءِ گوُر ءَ مہمان دارنت۔مہمان داریں مَردُم۔مہمان جَلّ۔ **مِہماں داری** : (مِہہ۔مان۔دا۔ری) (ن گ) مہمان جَلّی۔مہمان ءِ شونا ہَگ۔مہمان ءِ گوُر ءُ سار کنگ۔

مَہمیز : (مَہہ۔مےز) (ن گ) کُڑّی۔ مادَن ءِ ہَکّلگ ءُ تاچینگ۔(2) ییہار۔ہَکّل۔نَہرّ۔نَہرو۔(3) اُرُش۔ پہ جَنگ ءَ تیمیچّہ۔ **مَہمیز کنگ** : (مَہہ۔مےز۔کَ۔نگ) (ک گ) ہَکّل دیگ۔اولاک ءِ کُڑی کنگ۔(2) ییہار دیگ۔

مَہنا : (مَہہ۔نا) (ن گ) سَریگ۔گُشان۔گُد۔مَکنا۔(2) چوماہ ءِ شَرّ رَنگ۔

مُہَنت : (مُ۔ہَن۔ت) (ن گ) تاوان ءِ زَرّ۔ چیزے ءِ دُزّگ ءُ آئی ءِ واترّ کنگ ءِ عوض ءَ زَرّ ءِ لوٹ کنگ۔

مِہنَت: (مِہہ۔نَت) (ن گ) نادُڑاہی ۔ ہوپ۔(2) دَرد۔ اَندوہ۔ **مِہنَتی** : (مِہہ۔نَ۔تی) نادڑاہ جانی۔ہوپی۔

مَہوُر : (مَ۔ہُور) (س گ) روژناه۔ترّپناک۔(2) (ن گ) یکّ دَرمانکا ہے۔

مَہوَر : (مَ۔ہ۔وَر) گپّے ءِ وَشّ نیا آہگ۔(2) بدُعا دیگ۔ لعنت کنگ۔

مَہوَل : (مَہہ۔وَل) (ن گ) اَسپ ءِ زین۔

مَہی : (مَ۔ہَی) (ن گ) نیمگ نَہ کشّتگیں شِیر۔

مَہیر : (مَ۔ہی۔ر) (ن گ) لوگ یابان ءِ ہَما ٹِکّ کہ اُوداں چہ دَریگ یا دِگہ ٹنگے ءَ ماہ ءِ بڑانز روژناه کنَنت۔(2) ساربان۔

مَہیری : (مَ۔ہی۔ری) (ن گ) رُژنائی۔(2) ساربان یا اُشتری ءِ زال۔(3) ساربانی۔(4) مال داریں زال۔(5) بلوچانی ٹکّے ءِ نام انت۔

مَہیز : (مَ۔ہےز) (ن گ) مہمیز۔ہَڑّلگ۔(2) مُہیم۔اَسپ ءَ سَوار بُوَنگ ءُ جَنگ ءَ رَوَگ۔

مُہیم : (مَ ۔ ہے ۔ م) (ن گ) ناژُرکیں دوچ ۔ ہُورتیں دوچ ۔
(2) ناژُرک ۔
مُہیم : (مُ ۔ ہی م) (د) (ن گ) مسافری ۔ جنگ ۔ گڑانیں کار ۔
جنگ ءِ مڑائی ۔ دُوریں منزل ۔ سفر ۔ مُشکُلیں وہد ۔ حرکت ۔ **مُہیّماں بُوتنگ** : (مُ ۔ ہی م ۔ ماں ۔ بُو ۔ تنگ) جنگ ءُ شِدّتاں کپگ ۔
(2) دَرملکی سفرءَ رَوَگ ۔ **مُہیّمانی** : (مُ ۔ ہی م ۔ ما ۔ نی) (ن گ)
ہما کہ گوں سفر یا جنگ ءُ شِدّتان اِنت ۔ **مُہیمّات** : (مُ ۔ ہی م ۔ مات)
(ن گ) پہ مُہیم ءِ رَوَگ ءِ توشگ ءُ سامان ۔ (2) بازیں ءُ گڑانیں مہیم
یا کار ۔

مَئی : (مَ ۔ ئی) (اِنگر) (ن گ) عیسائی سال ءِ پنچُمی ماہ ۔ (2)
(پ گ) منی ۔ مئے ۔

مئے : (مَ ۔ ئے) (پ گ) منی ۔ مئیگ ۔ مئی ۔ اَمّے ۔

مَئیت : (مَ ۔ ئے ۔ ت) (ک گ) آ ہگ ءِ مکن گال بِزاں آ ہگ ءِ
کارءَ مہ کنت ۔

مَئیگ : (مَ ۔ ئے ۔ گ) بچار : مئے ۔

مَیا : (مَ ۔ یا) (ف گ) آ ہگ ءِ مکن گال بزاں آ ہگ ءِ کارءَ مکن ۔

مِیّا : (می ۔ یا) (ن گ) فقیر ۔ پنڈوک ۔ بزّگ ۔ دَرویش ۔ گدا ۔ نیز
گار ۔ مِیّاہ ۔ **مِیّاہی** : (می ۔ یا ۔ ئی) (ن گ) فقیری ۔ درویشی ۔ ابدالی ۔
(2) نیزگاری ۔ گدائی ۔ بزّگی ۔

مَیار : (مَ ۔ یار) (ن گ) لجّ ۔ حیا ۔ ننگ ۔ شکّ ۔ آب رُو ۔ آپ ۔
پردگ ۔ حجاب ۔ تام ۔ غیرت ۔ (2) گناہ ۔ عیب ۔ جُرم ۔ (3) باہوٹ ۔
مڑاہ ۔ (4) بے عِزّتی ۔ تاوان ۔ (5) ملام ۔ ڈوہ ۔ (6) آرگ ءِ مکن
گال بِزاں آرگ ءِ کارءَ مکن ۔ **مَیاربند** : (مَ ۔ یار ۔ بَن ۔ د) (س گ)
مَیار بُوتگیں یا پہ باہوٹی یا مَیارءَ آتکگیں ۔ **مَیار بُوتنگ** : (مَ ۔ یار ۔ بُو ۔ تنگ)
(ک گ) باہوٹ بُوتنگ ۔ **مَیار تَرّینگ** : (مَ ۔ یار ۔ تَر ۔ رے ۔ نگ)
(ک گ) کسّے ءِ پہ کارے یا کارسواری ءِ ہاترءَ گوشگ ۔ چہ کسّے ءِ کُمکّ
لوٹگ ۔ **مَیار ءِ تَرّینگ** : کسّے ءِ ڈوبہ ءَ وَتی سرءَ زیرگ ۔ (2) مَیار ءِ
ڈوبہ ءِ پدی کنگ ۔ **مَیار ءِ دارگ** : (ک گ) باہوٹ کنگ ۔ پناہ
دیگ ۔ ذِمّہ ءِ زُورگ ۔ **مَیار کنگ** : (مَ ۔ یار ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ)
مڑاہ کنگ ۔ کارءِ کنگ یا نہ کنگ ءِ عیبے زانگ ۔ حجاب کنگ ۔ شکّ
کنگ ۔ لجّ کنگ ۔ پارت ءَ دیگ ۔ ٹٹّ کنگ ۔ ٹہل کنگ ۔ (2) کسّے ءِ
راپہ باہوٹی یا مَیار جلّگ ءُ دارگ ۔ **مَیار لڈّگ** : (مَ ۔ یار ۔ لڈ ۔ ڈگ)
گڑانیں گٹّ ءِ گرگ ۔ تاوان دیگ ۔ **مَیاریگ** : (مَ ۔ یا ۔ ری ۔ گ)
(ن گ) ہما کہ آئی ءِ سرءَ مَیار ایر بہ بیت ۔ گناہ گار ۔ ملامی ۔ ڈوہی ۔
لجّی ۔ ملامت ۔ ڈوہ دار ۔ شُہرت ۔ مَیاری ۔

مَیار بار : (مَ ۔ یار ۔ بار) (س گ) چہ مَیارءَ بار ۔ (2) گُناہ گار ۔
(3) بازیں ذِمّہ داری ءُ ڈوبہ ۔ (4) بدنام ۔ نام ءُ دپ ۔ **مَیار باریں** :
(مَ ۔ یار ۔ با ۔ ریں) (س گ) گُناہ گاریں ۔ بدنامیں ۔ نام ءُ دپیں ۔
(2) ذِمّہ واریں ۔

مَیار جَلّ : (مَ ۔ یار ۔ جَل ۔ ل) (س گ) ہما کس کہ آئی ءِ گوُرءَ مَیار
کاینت ءُ جلّنت ۔ ہما مَرُدُم کہ آئی ءِ مَیار دارگ ءِ جَلّ بِزاں بَرداشت ءُ
توان اَست ۔ (2) (ن گ) پناہ دیوک ۔ مَیارانی دیم ءِ دَرآیوک ۔
ہما کہ باہوٹ داریت ۔ (3) مڑاہ دار ۔ شرف مند ۔ مَیار دار ۔ آبرُو
دار ۔ **مَیار جلّی** : (مَ ۔ یار ۔ جَ ۔ ل ۔ لی) مَیار ءِ دارگ ۔ پناہ دیگ ۔
(2) مڑاہ داری ۔ شرف مندی ۔ **مَیار جلّیں** : (مَ ۔ یار ۔ جَل ۔ لیں)
(س گ) مڑاہ داریں ۔ شرف مندیں ۔ مَرَن مَرّیں ۔ بہادریں ۔ (2)
ہما مرد کہ باہوٹ یا مَیاراں داریت ۔

مَیار دار : (مَ ۔ یار ۔ دار) بچار : مَیار جلّ ۔

مَیاری : (مَ ۔ یا ۔ ری) بچار : مَیاریگ ۔

مَیان : (مَ ۔ یان) (ن گ) مِیانجی ۔ دَرمیان ۔ نیام ۔ توک ۔
(2) سڑین ۔ سڑین ءِ بارگیں بہر ۔ (3) زَحم ءِ پوش ۔ ڈَرُؤ ۔

مَیان اُستُمانی : (مَ ۔ یان ۔ اُس ۔ تُ ۔ مانی) (ن گ) جہانی ۔
دُگنیائی ۔ عالمی ۔ (2) قومانی نیام ءِ راہ ءُ نسبت ۔

مَیان تاکی : (مَ ۔ یان ۔ تا ۔ کی) (ج گ) نہ مَستریں ءُ نہ کَستریں ۔
توکی ۔ نیامی ۔ (2) دَرنیام ءِ چُکّ ۔ نیام تاکی ۔

مِیانجی :(مِ ـ یاں ـ جی)(ن گ) میانجیگ ـ توک ـ دَرمیان ـ نِیامجی ـ تل ـ مِیان ـ نِیام ـ مِیانجین ـ مِیانگ ـ (2) نِیاگی ـ حیر دیوک ـ حیرلوٹوک ـ **مِیانجیگ** :(مَ ـ یان ـ جی ـ گ)(ن گ) درنیام ءِ مردم ـ ہما کہ دو کسانی نیام ءَ صلاہ ءُ بنائے ءِ جُھدءَ کنت ـ خیرلوٹوک ـ

مِیانجین : (مِ ـ یاں ـ جی ـ ن) بچار : مِیانجی ـ

مِیانگ :(مِ ـ یا ـ نگ)(ن گ) مِیانجی ـ دَرمِیان ـ نِیامگ ـ (2) زَہیرگے ـ (3) سُروزءِ دَرمِیان ءِ تار ـ

مِیاوٗ : (مِ ـ یا ـ وٗ)(ن گ) پشّی ءِ توار ـ

مِیّاہ : (می ـ یاہ) بچار ـ میّا ـ

مَیّت : (مَیْ ـ یَت)(د)(ن گ) کَزیہہ ـ لاش ـ لاشہ ـ جون ـ مُرتگیں مَردُم ءِ کُنٹ ـ بے ساہیں جون ـ

مِیتاپ : (می ـ تاپ)(س گ) پرٗاہیں مرٗنیں زمین کہ آئی ءَ آپ بازمان بہ بیت ـ (2) سبزءُ آبادیں زمین ـ میزر ـ سرسبز ـ آپ وار ـ (3)(س گ) نوک آپ ـ **مِیتاپیں** : (مے ـ تا ـ پیں)(س گ) آبادیں ـ سرسبزیں ـ پرٗاہ ءُ شاہگانیں ـ میزریں ـ

میتر : (مے ـ تَر)(ن گ) دوست ـ یار ـ مہلنج ـ

مِیتر :(می ـ تَر)(ن گ) زردگلونٹیں مچّے ـ

میتگ :(مے ـ تگ)(ن گ) بازار ـ ہلک ـ ہنکین ـ منندجاہ ـ جاگہہ ـ دِہ ـ ڈیرٗوٗ ـ ریس ـ شہر ـ گوڈی ـ بست ـ پاڑ ـ بولک ـ بنندجاہ ـ **میتگ پہ میتگ بُوتگ** : ڈَہار پہ ڈَہار تَرّگ ـ

میتی :(می ـ تی)(ن گ) ہربو ـ ہمباگ ـ

مَیتِین :(مے ـ تی ن)(ن گ) دَرٗاجیں آسنے کہ یکّ سرےٗ ٹپّ اِتگ پہ کلّ جنگ ءِ کارمرز بیت ـ بُوبنگ ـ باری ـ پرئی ـ کلّ گوٗج ـ

میٹ :(مے ـ ٹ)(ن گ) صاف ـ لسّہیں ءُ بداِتگیں حاک ـ حاجگل ـ (2) سرشودگی میٹ یا حاک ـ

میچڑ :(مے ـ چڑَ)(س گ) ہما مال ءُ دَلوت کہ وَتی چُکّ ءَ مہ میچینیت ـ ہماشِنّک کہ مات ءَ نہ میچینیت ـ

میچّل :(می چ ـ چل)(س گ) سَکّ پُلّ اِتگین ءِ تَرّین ـ چہ آپ ءَ تَرّ ـ میچڑ ـ **میچّلگ** :(می چ ـ چَ ـ لگ)(ک گ) سَکّ پُلگ ءُ تَرّبُوتگ ـ **میچّلی** :(میچ ـ چَ ـ لی)(ن گ) تَرّی ـ ہوریا آپ ءِ رچّگ ءِ سبب ءَ تَرّبُوتگ ـ **میچلینگ**:(می چ ـ چَ ـ لے ـ نگ)(ک گ) دِگرے ءِ میچّل کنگ ـ گوں آپ یا آپیں چیزے ءِ پُلّینگ یا تَرّ کنگ ـ

مچّلیتگ :(می چ ـ چَ ـ لِ ـ تگ) میچّلگ ءِ گوٗستگال ـ (2) تَرّ کنگ ـ تَرّبُوتگ ـ **مچّلیتگیں** :(می چ ـ چَ ـ لِ ـ تَ ـ گیں) میچّلگ ءِ دیریں گوٗستگال ـ (2) ہما کہ میچّلیتگ ـ

میچو : (مے ـ چُو)(س گ) عادتی ـ ہیل دار ـ

میچینتگ :(مے ـ چین ـ تگ) میچینگ ءِ گوٗستگال ـ (2) میچینگ ءِ کاربُوتگ ـ **میچینتگیں** :(مے ـ چین ـ تَ ـ گیں) میچینگ ءِ دیریں گوٗستگال ـ (2) ہما کہ میچینگ بُوتگ ـ

میچینگ :(مے ـ چے ـ نگ)(ک گ) چہ وَتی گوٗریا گودانان شیر دیگ ـ گوٗردیگ ـ (2) پَس یا دِگہ دَلوت ءِ چُکّ ءَ پہ مچگ ءَ مات ءِ چیرءَ کنگ ـ **میچینگی** :(مے ـ چے ـ نَ ـ گی) میچینگ ءِ آوَرکی ـ

میخ : (مے ـ خ) بچار : میہہ ـ

میخ تبیلہ :(ن گ) زنڈیں میخے کہ آئی ءَ کرٗی یے سَکّ اِنت کہ حرءُ اَسپانی بندگ ءَ کاردنت ـ کلّا ـ

مید :(مے ـ د)(ن گ) ماہیگ گیر ـ دَریاورد ـ ماہیگ کُش ـ
میدی:(مے ـ دی)(ن گ) دَریاوردی ـ مید ءِ کار ـ (2) زَہیرگ ءِ طرزے ـ (3) ہما کہ گوں مید ءَ نسبت داریت ـ

مِید : (می ـ د) بچار : مُود ـ

مَیدان :(مَ ـ دان)(ن گ) پٹّ ـ پڑ ـ وڈّ ـ پَراوان ـ پرٗاہگ ـ ڈَہار ـ کپ ـ تڑ ـ دامان ـ دَمگ ـ دہینگ ـ ڈاک ـ جنگل ءُ گیابان ـ کوچگ ـ ڈَنّ ـ (2) دِرٗکّ ـ رُمب ـ تگ ـ دِرٗکّ ءُ دوٗر ـ دوٗر ـ (3) گُرٗوہ تاچی ـ (4) جنگ جاہ ـ **مَیدان ءِ ایر کپگ**: چہ بُرزیں جاگہے ءِ یا چیزے ءِ پہ دِرٗکّ جہل ءِ آہگ ـ (2) جنگ یا لیب ءِ

مَیدان ءِتہہ ءَ آہگ۔(3) پٹّے ءِسَر بُوتگ۔**مَیدان ءَ پادآہگ** : دِرْکٌ کنگ۔تچگ۔مَیدان بُوتگ۔**مَیدان ءَ پادکنگ** : اولاک ءَ دِرْکٌ ءَ پادکنگ۔تاچینگ۔**مَیدان کنگ** :(مَے۔دان۔کَ۔نگ)(ک گ) تچگ۔رُمب کنگ۔دَرّ رَوگ۔چُل۔ہَیّا کنگ۔**مَیدانے راہ** :(مے۔دا۔نے۔را۔ہ)(ن گ)ہمینچو راہ کہ یکّ مَیدانے ءِ دَرْاجی ءَ بئیت۔(2)ہمینچو راہ کہ پہ یکّ رندے ءِ تچگ ءَ آسَر کنگ بیت۔**میدانیں** :(مے۔دا۔نیں)(س گ) پٹّیں۔پڑاہ ءُ دَرْاجیں زمین۔بلاہیں دَہینگ۔کُوچّگ۔ڈَنّ۔(2)ہما کہ پہ تگ رَوان انت۔(3)تچگ ءِ جاوَر۔

مِیدانی تاک کپِگ :(می۔دا۔نی۔تا۔ک۔کَ۔پگ) بچار : مُودانی تاک کپِگ۔

مِیدکشّ :(می۔د۔کش۔ش)(ن گ)چہ آسِن یا نگرْ ءَ جوڑ کُرتگیں کسانیں اَزبابے کہ دیم ءِ مِیدانی گوْ جگ ءَ کاردنت۔مُوچنک۔مُوچر۔

مِیدکونڈ :(می۔د۔کوں۔ڈ)(ن گ)ہما اُشتر کہ کونڈاں سَرڑا نگ ءِ پُلّ گوں مِیداں کَماتگ ءِ بستگ اَنت۔(2)ہما اُشتر کہ آئی ءِ کونڈاں دَرْاجیں پُٹ پرِ بہ بیت۔

مِیدو :(می۔دو)(س گ)ہما کہ جان ءَ پُٹ ئے باز بہ بیت۔مُودی۔بُونژ۔جنژّ۔

مَیدہ :(مے۔دَہ)(ن گ) ہُورتیں آرت۔

مِیدیگ :(می۔دی۔گ) بچار : مِیدی۔

مِیدیں بند :(می۔دیں۔بَن۔د)(س گ) گوں پَس ءِ مِیدہ ءَ بڑستگیں گوانزگ ءِ بند۔(2)چہ مِیدہ ءَ رِستگیں ساد۔

مَیدَویں :(مے۔دَ۔وے۔ن)(س گ) گوں تنکّیں گُدءَ پالاتگیں۔(2)سکّیں ہُورتیں۔(3)ہما کہ گوں مَیدہ ءَ نِسبت داریت۔

مِیر :(می۔ر)(س گ)(ن گ) جوانیں سَر۔واجہ۔مَستر۔کماش۔اَمیر۔بوتار۔ٹکرّی۔مُقیم۔**مِیری** :(می۔ری)(ن گ) مَستری۔سَرداری۔کماشی۔(2)کلات ءِ بُرزتری بَہر۔کلات۔(3)میر ءِ ماڑی۔قلات ءِ ہما بَہر کہ میر ءُ امیر دیوان کننت۔(4)مچّ ءِ ہما بَہر کہ لُٹّ ءَ اَنت۔مچّ ءِ گردِن یا گُرَگ۔(5)ماہیگ ءِ سرْ ءِ ین ہڈّ۔**میرءِ دِیوان** :(س گ) ہما مرد کہ دیوان ءِ سروک انت۔ہما کہ دیوان ءِ پا گواجہ انت۔(2)سَروک۔پیشونک۔**مِیری دِیرْو** :(می۔ری۔دے۔رْو)(ن گ) میرءِ ماڑی۔میرءِ گِس۔

مِیراب :(می ر۔آب)(ن گ) جُو ءِ آپ ءِ حساب ءُ کتاب داروک۔سَرِشتہ۔گزیر۔**مِیرابی** :(می۔ر۔آ۔بی)(ن گ) جُو ءِ میراب ءِ مُزد۔سَرِشتہی۔

مِیراث :(می۔را۔س)(ن گ) مالے کہ چہ پت ءُ پیرُکاں رَس اِتگ۔(2)مِلکت۔بُن ءِ بیہی ڈگار۔جِدّ۔(3)ہما کس ءِ مال ءُ مڈّی کہ آئی ءِ پدءَ ہچّ سِیاد ءُ وارِثے یا نزّیکیں مَردُم مہ بیت۔(4)مڈّی۔مال۔جائیداد۔رَند۔مِلک۔**مِیراثی** :(می۔را۔سی)(س گ) جَدّی۔پدری۔مالے کہ چہ پت ءُ پیرُوکاں رَسیتگ۔

مِیران :(می۔را۔ن)(س گ)(ن گ) ہما کہ مِریت۔ہما کہ موت ئے پِر۔مرک۔موت۔

مِیرانٹ :(مے۔ران۔ٹ)(ن گ) اُشتر ءِ کاہ ءُ آپ نہ وَرگ ءِ نادْراہی۔

مِیربَہر :(می۔ر۔بَہہ۔ر)(ن گ) میرونڈ۔ہماونڈ کہ پہ سردار، میر یا حاکم ءَ گیشینگ بیت۔**میر بَہری** :(می۔ر۔بَہہ۔ری)(ن گ) میر،سردار یا حاکم ءِ ونڈ یا بَہر۔

مَیرَز :(مَے۔رَز)(س گ) بے اَرزِشت۔ہما کہ ہچّی نہ کرزیت۔بےکار۔

میرو :(مے۔رُو)(ن گ) مال ءِ بوٹ۔مال ءِ بوٹ کنگ۔

مِیرہ :(می۔رَہ)(ن گ) اُشتر یا دَلوت ءِ دَپ ءَ دیگ ءِ ہما بوچہہ کہ چیزے یا کسے ءِ راوارت مہ کنت۔دَ پگ۔

مِیری زَرد :(می۔ری۔زَر۔د)(ن گ) دِشتاری ءِ ذاتے زَرد گُلونٹیں مچّے۔

میری سُہر : (می۔ری۔سُہہ۔ر) (ن گ) دِشتاری ءِ ذاتے سُہر کُلونٹیں مچے۔

میڑھ : (مے۔ڑ) (ن گ) دُچار کپگ۔ ڈیکّ دیگ۔ ڈیک وَرگ۔ جنگ ءُ مِڑ۔ مُچّی۔ دیوان۔ ڈُکّ۔ (2) میڑھ ءِ روَکیں مَردُم۔ مَرَکّہہ۔ پہ کسے ءِ وَشّ کنگ ءِ مَرَکّہہ ءِ رَوگ۔ **میڑھ ءُ مَرَکّہہ** : مُچّی ءُ میڑی۔ میر ءُ معتبرانی پہ صلاہ ءُ بِناءِ دژمن داریں مردانی لوگ ءِ رَوگ ءُ یکّے دومی وشّ کنگ ءِ کرد۔

میڑہ : (مے۔ڑہ) (ن گ) مُچّی۔ یکّ جاہ بُوتگ۔ مُچّی ءُ میڑی۔ مراگاہ۔ دیوان ءُ مجلس۔ (2) چہ مال داراں شِیر ءُ روگن گِرَگ ءُ زُورگ۔ شِیر ءِ پچ گِرَگ یا لوٹگ۔ **میڑہی** : (مے۔ڑ۔ہی) (ن گ) ہما کہ گوں میڑہ ءِ نسبت داریت۔ (2) مُچّی۔ مراگاہ۔

میڑینتگ : (مے۔ڈین۔تگ) میڑینگ ءِ گوستگال۔ (2) میڑینگ ءِ کار بُوتگ۔ **میڑینتگیں** : (مے۔ڑین۔تَ۔گیں) میڑینگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ میڑینگ بُوتگ۔

میڑینگ : (مے۔ڑِے۔نگ) (ک گ) جنگ دیگ۔ نہ وَشّی پیدا کنگ۔ زہر برائینگ۔ ڈیکّ وارینگ۔ دُچار کیجّگ۔ شِدّت ءِ پاد کنگ۔ جنگ ءِ پاد کنگ۔ اَڑینگ۔ بہمینگ۔ توکارغ۔ **میڑینگی** : (مے۔ڈے۔نَ۔گی) اَڑینگی۔ فتنہ پادکنگی۔ جنگ دِیگی۔

میڑینوک : (مے۔ڑِے۔نوک) (ن گ) جنگ دیوک۔ دَلّار۔ مُنافق۔ ہما کہ جنگ دیائینیت۔ شِدَّت۔ شیطان۔ فتنہ باز۔

میز : (مے۔ز) (ف گ) میزگ ءِ فرماں گال: بِہ میز۔ (2) (ن گ) یکّ کاہے۔

میزّان : (می ز۔زان) (س گ) نرم نرم۔ وَشّ وَشّ۔ آرام۔ قرار۔ مدان۔ کم کم ءَ۔ مدان مدان۔ (2) (ن گ) تور۔ کشّ۔ وزن۔ مَن۔ (3) قیامت ءِ روچ۔ حساب ءِ روچ۔ **میزّاں میزّاں** : (ن گ) کرار کرار۔ وَشّ وَشّ ءَ۔

میزَر : (مَے۔زَر) (س گ) آباد۔ سبز ءُ آباد۔ میتاپ۔ سَرسبز۔ (2) (ن گ) تاجگ۔ زَرگر۔ **میزَریں** : (مے۔زَ۔ریں) (س گ) آبادیں۔ سرسبزیں۔ (2) تاجگیں۔ زَرگریں۔

میزگ : (مے۔زَگ) (ک گ) مِس کنگ۔ چہ ساہین ءِ آپانی نفس ءِ سوہ ءِ ریچگ۔ آپ دَست۔ **میزان** : (مے۔زان) (ج گ) میزگ ءِ بُوتگ۔ میزگ ءِ تہہ ءَ۔ **میزل** : (مے۔زَل) (س گ) چہ مِسّ ءِ تَرّ۔ چہ مِس ءِ تَرّیں پچّ ءُ پوشاک۔ میزوک۔ **میزیت** : (مے۔زی۔ت) میزگ ءِ آوَکی۔

میزگ : (مے زَ۔گ) (س گ) وَرگ ءِ بدیں تام کنگ۔ گرمی یا دِگہ سَبَبے ءَ وَرگ ءِ تام کنگ۔

میزوک : (مے۔زوک) (ن گ) ہما کہ میزیت۔ مِسّ کنوک۔ (2) میزل۔ (3) گُونڈارے۔

میژ : (مے۔ژ) بچار : میش۔

میژنائی : (مےژ۔نا۔ئی) (ن گ) دَرماکاہے۔

میژَند : (مے۔ژَن۔د) (ن گ) مال ءُ دَلوَت ءِ دَست ءُ پادانی اَنچو بَندگ کہ آسُرات مہ کنت۔

مِیس : (می س۔س) (ن گ) آپ ءِ نَمب کہ پڑ اہ روَت۔ (2) تَرّی۔ (3) تَرّ۔ نمب۔ ناس۔ **مِیسّ زیرَگ** : (می س۔س۔زی۔رَگ) (ک گ) نمب زیرگ۔ تَرّی زیرگ۔ ناس زیرگ۔

مِیسّ کشّگ : (می س۔س۔کَش۔شگ) (ک گ) تَرّ بُوئگ۔ مِیسّگ۔ آپ چِنگ۔ نمب کشّگ۔

مِیسّگ : (می س۔ سَگ) (ک گ) چیزے ءِ چہ آپ یا آپینکیں چیزے ءِ مِیسّ کشّگ ءُ تَرّ بُوئگ۔ نمب بُوئگ۔ پُلّگ۔ مینگ۔

میسک : (میس۔ک) (ن گ) سَولے کہ آئی ءِ پُلّ ءُ بَراں پُشک گَنَنت ءُ جان ءِ شودگ ءِ کارمرز گَنَنت۔ **میسک پُلّ** : (میس۔ک۔پُل۔ل) (ن گ) میسک ءِ پُلّ ءِ موسم۔ میسک ءِ پُلّ۔ **میسک ءِ سَر شود** : ہما گُوتلو کہ گلّہ ءِ تُہم کار ءِ دُدّت ءِ رَندترا میسک ءِ پُلّ ءِ وہداں یا پُلّ ءِ ہلاسی ءِ بیت۔ **میسکی پُشک** : (میس۔کی۔پُش۔ک) میسک ءِ دانگ ءِ چِنڈگ، یکجا کنگ ءُ گِہینگ ءُ پُشک کنگ۔ ہے پُشک پہ سر ءُ جان ءُ گُدءِ شودگ ءُ صاف کنگ ءِ کارمرز بیت۔

مِیسّیتگ :(می س ۔سِ ۔تگ)(س گ) میسّینگ ءِ گوستگال بزاں میسّینگ ءِ کار بُوتگ ۔(2) ہما کہ مِسّیتگ ۔ **مِیسّیتگیں** :(می س ۔سِ ۔تَ ۔گیں) میسّگ ءِ دیریں گوستگال ۔(2) ہمامیسّیتگ ۔

مِیسّینتگ :(می س ۔سین ۔تگ) میسّینگ ءِ گوستگال ۔(2) ترّ بُوتگ ۔مِسّیتگ ۔ **میسّینتگیں** :(می س ۔سین ۔ت ۔گیں)(س گ) میسّینگ ءِ دیریں گوستگال بِزاں میسّینگ ءِ کار بُوتگ ۔(2) ہما کہ میسّینتگ ۔

مِیسّینگ :(می س ۔سے ۔نگ)(ک گ) چیزے ءِ ماں آپ یا آپیگے ءِ تہہ ءِ مان کنگ کہ ترّ بہ بیت ۔ترّ کنگ ۔ نمب کنگ ۔ **میسّینگی** :(می س ۔سے ۔نَ ۔گی)(ن گ) میسّینگ ءِ آوَ کی بزاں میسّینگ یا ترّ کنگی ۔

میش :(مے ۔ش)(ن گ) مادَگیں اِسپیت پس ۔ پَس ۔ میڑ ۔ (2) پا گاس ءِ ذات ءِ ماہیگے ۔ **میش بند** :(مے ش ۔ بَن ۔ د)(ن گ) ہما ساد یا چٹّ کہ شؤانگے یکّ سرے وَتی دَست ءِ بند یت ءُ دومی ءِ پس ءِ گٹّ ءِ دنت تا کہ شپ ءِ اگن پس ڈاہ بہ گرنت گُڈا شؤانگ پادبئیت ۔

میشت :(مے ۔شَت)(ن گ) زَمین ءِ ٹکّرے کہ کسّے ءِ پہ کِشگ ءِ دیگ بیت ۔ہما ڈگار کہ کسے ءِ رابے زرّ ءُ بے بہاء پہ کشگ ءُ وَرگ ءِ دیگ بہ بیت ۔بوگری ۔ باگری ۔ **میشتی** :(مے شَ ۔ تی)(ن گ) میشت داتگیں ڈگار ۔

میش چین :(مے ۔ش ۔چے ۔ن)(ن گ) پسانی پژ مانی چِنگ ءِ وَہد ۔ایرہت ۔میشانی پژمانی چِنگ ءِ موسم ۔(2) بزچین ۔

میش کاہ :(مے ۔ش ۔کاہ) (ن گ) کاہے ۔

میشُل:(مے ۔شُل)(ن گ) ہما گوَرگ کہ مات ءَ مُرتگ ۔ (2) بدخُوئیں مَردُم ۔

میش مُرگ :(مے ش ۔مُر ۔گ)(ن گ) مرَنیں دَریائی مُرگے ۔

میشو :(مے ۔شو)(ن گ) کُٹینگ ءِ ذاتے ۔

میش وار :(مے ش ۔وار)(ن گ) چہ قبلہی نیمگ ءِ دَرآتکگیں تژپوکیں اِستارے ۔

میعاد :(می ۔یاد)(د)(ن گ) مَدَتّ ۔بَستگیں وہد ۔ داتگیں یا مقّررکُرتگیں وہد ۔

مِیکّ:(می ک ۔ک)(ن گ) مجولی لیب ءِ کہ مجول لِکّ اوشتگ ۔ (2) مجولی ءِ لیب ءِ مجولانی نیام ءِ مِک کُتگیں مجول یا ہڈّ ۔(3) توک ۔ نیام ۔ دَرمیان ۔ **مِیکّ ءِ بُرّگ** : پہ شرک ءُ پال ہیک ءَ دیوکیں نکلینک ءِ سرِین ءِ گُڈّی بہر کہ دُمب ءِ کُٹّیت ،بُرّگ ۔

مِیکّہہ :(می ک ۔کہہ)(ن گ) سرِین کرز ءِ بُن ءِ ہڈّ کہ گُڈّ اِتگیں لِٹّک ءِ وَڑ ءَ زانگ بیت ۔لِٹّک ءِ ہڈّ ۔

میگڑ :(مے ۔گڑ)(ن گ) میشانی گلگ ۔میشانی رَمگ ۔میگل ۔ میہڑ ۔

میگل :(مے ۔گل) بچار : میگڑ ۔

مَیِل :(مَ ۔ئے ۔ل)(ن گ) واہگ ۔ دِل کَشّ ۔اومان ۔تب ۔ لوٹ ۔ طلب ۔ ہاتر ۔ رُخ ۔ رہش ۔(2) مُچّی ۔ جنگ ءُ جیڑہ ءِ وہد ءَ مُچّی ۔ یکّ جاہ بُوتگ ۔ مَراگ ۔(3) یکّ وڑ ۔ ہم وڑ ۔ یک پیم ۔ **مَیِل بُوتگ** :(مَ ل ۔بُو ۔تگ)(ک گ) دوچیز ءِ گوں وت ءَ ہم وڑ بُوتگ ۔ **مَیِل کنگ** :(مَ ۔ل ۔کَ ۔نگ)(ک گ) دیم پہ یکّ چیزے ءِ زِراب ءِ رَوَگ ۔ گُشاد گُشاد ءَ رَوَگ ۔ رُمبگ ۔(2) کَشّوکیں ساد ءِ سرءَ گوں ٹوک اِتگیں دار یا بُنڈے ءِ پیچ دیگ ءُ بندَگ ۔ (3) واہگ کنگ ۔ دِل ءِ لوٹگ ۔(4) پدترّگ ۔ واترّ بُوتگ ۔

میل :(مے ۔ل)(ن گ) مرَنیں آپی گُراب ۔

مِیلّ :(می ل ۔ل)(ن گ) بارگیں دَرّاجیں نَل ۔(2) ٹُپنگ ءِ نَل ۔(3) دَریا ءِ ہما تیاب کہ کمان بیت ۔(4) دَگّانی سرءَ ہما سِنگ کہ آبانی سرءَ منزل یا مِیلّانی حساب نبشتہ اِنت ۔(5) ہما کلّ کُرتگیں دار کہ دام ءِ سَر گوں آئی ءِ پتّا ہگ بیت ۔(6) بازاری لیب ءَ کَشّتگیں کَشکانی نام ۔(7) دَرّاجی ءِ کچّ ۔ قدّ ۔ **مِیلّ ءِ بندَگ** : گرانیں چیزے ءِ بُرزءَ کنگ یا گرّ کنگ ءِ آئی ءِ ساد بندَگ ۔

میلانک : (مے۔ لاں۔ ک) (س گ) میہہ بُونگ ءُ اوشتگ۔ اوشتوک۔ لِکّ ءِ پاد۔ لِکّ۔ مِکّ۔ آہیز گ۔ ٹِلّ ءُ مِلّ۔ **میلانکی** : (مے۔لان۔کی) (ن گ) اوشتگ۔ اوشتگ ءِ حالت۔ آہیز گی۔ لِکّ ءِ پادی۔ پانگی۔ **میلانکیں** : (مے۔لان۔کیں) (س گ) اوشتوکیں۔ لِکّ ءِ پادیں۔ آہیز گیں۔ پانگیں۔ اوشتاتگیں۔

مِیلَغ : (مے۔لَغ) (ک گ) یکّ جاہ کنگ۔ جم کنگ۔ مُچّ کنگ۔ نزّ آرگ۔

مَیل کَشّی : (مَے ل۔کَش۔شی) (ن گ) گوں جوزگ، ہکّل، ڈاہ ءُ کُوکاراں جنگ ءِ مَیدان ءَ رَوَگ۔

میلکی : (مے۔لِ۔کی) (ن گ) بُوجیگ ءِ اوّلی تہتگ ءِ زیراپ ءِ سَربُر۔ زیرآپ ءِ وادرؤ ءِ تہہ ءَ بُنکیجی تہتگ۔

میلو : (مے۔لو) (ن گ) کسان ءُ چوٹ کانٹیں گوک۔ (2) ہشر۔ کُمّک کاری۔ مُچّ بُونگ ءُ کارے کنگ۔ اوا چک۔

میم : (مے۔م) (ن گ) نظر۔ تُوٹگ۔ گِندگ۔ گِندشت۔ گِند۔ گرِشت۔ **میم بُونگ** : (مے م۔بُو۔نگ) (ک گ) دَرا بُونگ۔ گندگ بُونگ۔ ظاہِر بُونگ۔ **میم کنگ**: (مے م۔کَ۔ نگ) (ک گ) گِندگ۔ چہ چمّاں پیداور بُونگ۔ دِیست کنگ۔ گِندگ بُونگ۔ چارگ۔ **میم نہ بُونگ** : (ک گ) تہار بُونگ۔ پچّاہ نیارگ۔ گِندگ نہ بُونگ۔ ظاہِر نہ بُونگ۔ **میم نہ کنگ** : (ک گ) گِندگ نہ بُونگ۔ نہ گِندگ۔

میمن : (مے۔مَن) (ن گ) سوداگر۔ تاجر۔ (2) ہندوستان ءُ پاکستان ءَ یکّ ٹکّے ءِ نام اِنت۔

مَیمیچ : (مَے۔می چ) (ن گ) خُشکیں انگور۔ کِشمِش۔ مویز۔ دُراج۔ دُراک۔

میّن : (مَیَ۔اِن) (د) (س گ) مقرّر۔ اَلّم۔ بَستگیں وہد ءُ پاس۔

مین : (مے۔ن) (ن گ) ہما زَمِین کہ آپ ءَ نرم ءُ شُر دُکتگ۔ نرمیں زَمِین ءِ تہہ۔ رِبّ۔ لچ۔ (2) مال دارانی ترنڈ۔ زمستان ءَ مال دارانی یاشؤ انگانی یکّ ہند ءَ اوتاک گِرَگ۔ (3) پرلچّ اِتگیں لیگار۔ سِلّ۔ **مین بُونگ** : (مَے ن۔بُو۔نگ) (ک گ) لچیں نرمگ ءِ تہہ ءَ رَوَگ۔ ترّ ءُ لچیں بُونگ۔ نرمیں زَمِین ءِ تہہ ءَ رَوَگ۔ **مین دیگ** : (مَے ن۔دی۔یَگ) (ک گ) گُتّ دیگ۔ مان کنگ۔ لچ ءُ نرمیں زَمِین ءَ دؤر دیگ۔ مان کَشّگ۔ **مین کنگ** : (مَے ن۔کَ۔نگ) (ک گ) سَکّ باز آپ دیگ۔ چیزے یا کسے ءَ رانرمیں زَمِین ءَ دؤر دیگ۔ گوں لیگاریں یا آپیگیں چیزے ءَ ترّ کنگ۔ گُتّ کنگ۔

مینُگک : (مے ن۔گُک) (ن گ) ہما بارگیں ءُ توسک سَریں دارگ کہ پہ تلک ءُ سُن کنگ ءَ کارمرز بیت۔ (2) جنین ءُ کُس ءُ سَر ءُ مِلّکیں گوشت۔

مینتگ : (مین۔تگ) (ک گ) مینگ ءُ گوستگاں بزاں مینگ یا ترّ کنگ ءِ کار بُوتگ۔ **مینتگیں** : (مین۔تَ۔گیں) (س گ) مینگ ءِ دیریں گوستگاں بزاں مینگ ءِ کار بُوتگ۔ (2) ہما کہ مینتگ۔

مینگ : (مے۔نگ) (ک گ) چیزے ءَ لہم کنگ ءِ ہاترءَ آپ ءَ کنگ۔ ترّ کنگ۔ مِیسَگ۔ آپ جَنَگ۔ **مینگی** : (مے۔نَ۔گی) (ن گ) مینگ ءِ آؤ کی۔ ہما کہ مینگ لوٹیت۔ (2) ترّ کنگی۔ آپ ءَ کنگی۔ آپ جَنگی۔

مِینگ : (می ں۔گ) (ن گ) مربہ ءِ ذات ءِ ماہیگے۔

میوار : (مے۔وار) بچار: میوال۔

میوال: (مے۔وال) (ن گ) گوک ءُ گامیشانی شؤانگ۔ گووال۔ میوار۔ (2) نوکر۔ غُلام۔ کارندہ۔ **میوالی** : (مے۔والی) (ن گ) گووالی۔ شؤانگی۔ (2) غُلامی۔ چاکری۔ ایردَستی۔

مَیوَر : (مَے۔وَر) (ن گ) کوہی دَڑچکی بَر۔

مَیوَگ: (مے۔وَگ) (ن گ) دَڑچک ءِ بر ءُ ثمرہ۔ نیوگ۔ بر۔ مَیوہ۔ ثمر۔ نیبگ۔

میہہ : (مے۔ہ) (ن گ) آسن ءِ زنڈیں شِپ کہ یکّ سَرے تُوسک ءُ دومی سَرءَ ٹپّہ پر اِنت۔ مزنیں چُونک۔ چُونک۔ میخ۔ مِہہ۔ چہ دارءَ اڈّ

داتگیں میہہ ۔(2) مِکّ ۔ اوشتوک ۔ **میہہ جَنگ** : (مے ہ ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) مُہکَم کَنگ ۔ مُہر کَنگ ۔ میہہ ٹلّگ ءُ مُہکَم کَنگ ۔

میہِن :(مے ۔ہِن)(ن گ) ہما کہ مِکّ انت ۔ ہما کہ اوشتا تگ ۔

میہیں :(مے ۔ ہیں) ہما کہ میہہ انت ۔ ہما کہ مِکّ انت ۔(2) چو میہہ ءَ ۔(3) مُہکمیں ۔

میہَڑ :(مے ۔ ہَڑ) (ن گ) میش ءُ گُرانڈانی رَمَگ ۔ مَرَ نیں رَمَگ ۔ بازیں پس یا گامیش ۔ میگل ۔ میگڑ ۔ **میہَڑی** :(مے ۔ ہَ ۔ ڑی) (ن گ) اِسپیت پسانی چارینوک ۔ شوانک ۔ شِپانک ۔ شوانگ ۔

مِیئَل : (می ۔ یَل)(ن گ) سبزی یے ۔

میہی : (مے ۔ ہی)(ن گ) گامیش ۔

ن

ن :(نُو۔ن) سی ءُ یکمی آب یا حرف اِنت۔

نا :(نا) (ب گ) اِنّاں۔ نہ باوَر۔ اِنہّ۔(2) نہ مَنگ۔ جواب دیگ۔(3) لبز انی پیسَر کا رمز بیت ءُ ھمے لبز انی معنا ہاں بدل کنت چوش کہ بالغ : نابالغ۔ باوَر : ناباوَر۔ سَہی : ناسہی۔ بُود : نابُود۔ دِید : نادِید۔

نا آزمودگ :(نا۔آز۔مُو۔دَگ) (س گ) ناچَکّاستگیں۔(2) ناتجربہ کار۔ ناکردہ کار۔ **نا آزمودگیں** :(نا۔آز۔مُو۔دَ۔گیں) ناتجربہ کاریں۔ناچَکّاستگیں۔

نا آشنا :(نا۔آش۔نا) (س گ) نادُرست۔ہَما کہ پچّاروک نہ اِنت۔ **نا آشنائی** :(نا۔آش۔نا۔ئی) درآمدی۔نادُرستی۔ **نا آشنائیں** :(نا۔آش۔نا۔ئیں) (س گ) درآمدیں۔ہما کہ پچّاروک نہ انت۔

نا اُستا :(نا۔اُس۔تا) (س گ) نافہم۔نازانت۔ہما کہ کارے ءَ زَبر نہ اِنت۔نابَلَد۔ **نا اُستائی** :(نا۔اُس۔تا۔ئی) نابلدی۔نازانتکاری۔ **نا اُستائیں** :(نا۔اُس۔تا۔ئیں) (س گ) نافہمیں۔نابَلَدیں۔نزانتکاریں۔نا آزمودہ کاریں۔

نا اِمکان:(نا۔اِم۔گان) (س گ) بے گتءَ۔ناگتءَ۔ناگمان۔

نا اُمّیت :(نا۔اُم۔مے۔ت) (س گ) دِل پرُوش۔ دِل وارَگ۔ناخیر۔دِل یکیم۔(2) بے آسَر۔ بے پَد۔بےشون۔بے ہچّ۔ناہچّ۔ **نا اُمّیتی** :(نا۔اُم۔می۔تی) (ن گ) دل پرُوشی۔ دل یکیمی۔ بے وسی۔ بے اُمیتی۔ **نا اُمّیتیں** :(نا۔اُم۔مے۔تیں) (س گ) دل پرُوشیں۔بے وسیں۔بے اُمّیتیں۔دل یکیمیں۔

نا اِنصاف :(نا۔اِن۔ساف) (س گ) ظالم۔زوراک۔اُگبال زِیر۔

نا اِنصافی :(نا۔اِن۔سا۔فی) (ن گ) جبر۔ظُلم۔ناحقّی۔ **نا اِنصافیں** :(نا۔اِن۔سا۔فیں) (س گ) ظالمیں۔ناحقّیں۔خُدا نترسیں۔بےرحمیں۔

نا اَندیش :(نا۔اَن۔دِے۔ش) (س گ) بے پَرواہ۔ بے سُدّھ۔ناسہی۔ناسَرپد۔ناپوہ۔ہما کہ اَندیش نہ کنت۔

نابالغ :(نا۔با۔لِغ) (س گ) گوَنڈ۔کم سِنّ۔کَستر۔مردنہ کپتگیں۔ہما کہ بالغ نہ اِنت۔(2) نادان۔کم فہم۔ **نابالغی** :(نا۔با۔لِ۔غی) کم سنی۔کم عمری۔(2) کم فہمی۔ **نابالغیں** :(نا۔با۔لِ۔غیں) (س گ) کساں سالیں۔گوَنڈیں۔کسانیں۔کم سِنّیں۔نافہمیں۔

ناباوَر :(نا۔با۔وَر) (س گ) ہما کَس کہ دِگہ کَسّی حبَراں باوَر نہ کنت۔(2) بے باوَر۔ بے سِتک۔ہما کہ آئی ءِ حبَراں کَسّ باوَر کنت۔ **ناباوَری** :(نا۔با۔وَ۔ری) (ن گ) ہما گپّ کہ آئی ءِ سَرءَ شکّ بہ بیت۔(2) بےسِتکی۔سِتک ءِ پرُوشگ۔ **ناباوَریں** :(نا۔با۔وَ۔ریں) (س گ) بے باوَریں۔ہما کہ کسی سرا باورئے مہ کنت۔ بےاوستیں۔

نابرابر :(نا۔بَ۔را۔بَر) (س گ) ہما جاگہہ کہ ہم لَسُون نہ اِنت۔جَہل ءُ بُرز۔چوٹ۔سَوارءُ پیادَگ۔سوائی۔دَرگ دَرگ۔(2) سَرءَ نہ وشین مَرُدم۔ریٹا۔(3) ناجوڑ۔ناساز۔

نابزانت :(نا۔بِ۔زاں۔ت) (س گ) ناسَرپد۔نادان۔کم عقل۔ بے زانت۔ **نابزانتیں** :(نا۔بِ۔زان۔تیں) (س گ) ناسرپدیں۔نادانیں۔کم عقلیں۔نابلدیں۔بےسُدّھیں۔

نابَکار :(نا۔بَ۔کار) (س گ) بےسیتّ۔شُومّ۔بے پایدِگ۔کارزَوال۔بدکردار۔ہما کہ کَسّی کارءَ نیَیت۔ناکُنین۔نابُود۔(2) ہما کہ خَرابیں کار کنت۔بدعادت۔بدھیل۔ **نابَکاری** :(نا۔بَ۔کا۔ری) (ن گ) شُومّ۔کارزَوالی۔بدکرداری۔ **نابَکاریں** :(نا۔بَ۔کا۔ریں) (س گ) ہما کہ گوں نابکارءِ نِسبَت داریت۔

نابَلَد :(نا۔بَ۔لَد)(س گ) ناپوہ۔نازانت۔ناسہی۔ہما کہ بَلَد مہ بیت۔ناسوہو۔پہوال۔جَٹ۔**نابَلَدی** :(نا۔بَ۔لَ۔دی)(ن گ) ناسرپدی۔نازانتی۔ناپوہی۔**نابَلَدیں** :(نا۔بَ۔لَ۔دیں)(س گ) ناپوہیں۔نازانتیں۔ناسہی ئیں۔

نابُود:(نا۔بُو۔د)(س گ) بے بُود۔بے نَف۔بے پائدگ۔بے سِیتّ۔بے کِرد۔بے سیخ۔بے ریز۔ناکُنین۔نابکار۔بودلا۔صدقہی۔(2) بے دِید۔بے عمل۔بے کمال۔بے گُشاد۔بے اثر۔بے جوپ۔بے ہِمّت۔بُدوُّ۔بے پکرات۔آپ دَپ۔نالائق۔ہاڈال۔تُخچّو۔بے شِہم۔حامگ دپ۔بُت۔بُتو۔دَپ خٹّ۔کاہِل۔کَس مَلیک۔کَم گُشاد۔کُنٹ۔گارات۔لِکَڑ۔لوّا۔لیہانڈگ۔بے زِخت۔ناپوہ۔ناقابِل۔ننو۔**نابُودی** :(نا۔بُو۔دی)(ن گ) بے بُودی۔بے کِردی۔بے جوپی۔بے ہِمّتی۔کم گُشادی۔**نابُودیں** :(نا۔بُو۔دیں)(س گ) کم ہمّتیں۔بے کردیں۔بے بُودیں۔بے جوپیں۔کم گُشادیں۔

نابِین :(نا۔بی ن)(ن گ) کور۔حافظ۔بے میم۔کوری۔نابِینا۔**نابِینی** :(نا۔بی ن۔نی) کوری۔بے میمی۔**نابِینیں** :(نا۔بی ن۔نیں) کوریں۔بے میمیں۔

نابِینا :(نا۔بی۔نا) بچار : نابِین۔

ناپاس :(نا۔پاس)(س گ) رَد۔نامُراد۔ناکام۔بے سوب۔

ناپاک :(س گ) ہما کہ پاک نہ اِنت۔ناپلگار۔خِلاف۔(2) جُنُب۔پَلِیت۔حرام۔خبیث۔سِلّ۔شُومّ۔نجس۔گندہ۔**ناپاکی** :(نا۔پا۔کی)(ن گ) لیگاری۔چِلّی۔ناپلگاری۔(2) جُنُبی۔پَلیتّی۔**ناپاکیں** :(نا۔پا۔کیں)(س گ) ہما کہ پَہک ءُ پلگار نہ انت۔چِلّیں۔لیگاریں۔(2) جُنُبیں۔پَلیتّیں۔نابکاریں۔

ناپائیدار :(نا۔پا۔ئے۔دار)(س گ) ہما کہ پادار نہ اِنت۔ہما کہ رَوْنہ کنت۔بے آسَر۔**ناپائیداری** :(نا۔پا۔ئے۔دا۔ری)(س گ) بے آسَری۔رَوْنہ کنگی۔نامُہکمی۔**ناپائیداریں** :(نا۔پا۔ئے۔دا۔ریں)(س گ) نامُہکمیں۔بے آسَریں۔

ناپُختہ :(نا۔پُخ۔تہ)(س گ) حامگ۔کَٹار۔ہما کہ پُختہ نہ اِنت۔**ناپُختہی** :(نا۔پُخ۔تَ۔ہی)(ن گ) حامگی۔(2) کٹاری۔**ناپُختہیں** :(نا۔پُخ۔تَ۔ہیں)(س گ) ہما کہ پُختہ نہ انت۔حامگیں۔(2) کٹاریں۔

ناپُرساں :(نا۔پُر۔سان)(س گ) ہما کہ آئی ءِ را پُرسوک مہ بیت۔(2) ہما کہ جُست ءُ پُرس ئے پِر مہ بیت۔(3) بے کس۔بے وارِث۔بے واجہہ۔بے واہُند۔

ناپَگ :(نا۔پَگ)(ن گ) چُکّ ءِ پیداک بُونگ ءِ وہدءِ گوں چُکّ ءِ لاپ ءِ لچّ اِتگیں رَگ کہ چُکّ ءِ پیداک بُونگ ءِ رَند بُرّگ بیت۔ڈُنّ۔**ناپَگ ءِ بُرّگ** : چُکّ ءِ پیداگ بُونگ ءِ رَند آئی ءِ ناپَگ ءِ رَگ ءِ بُرّگ ءُ جِتا کنگ۔**ناپَگ پُورَغ ءِ ہند** : ہما ہند کہ یل کُرت نہ بیت۔ہما جاگہہ کہ ناپگ کَلّ اِنت۔پیداک یاوَدی بُونگ ءِ جاگہہ۔ہما جاگہہ کہ دوست بیت۔**ناپَگ ءِ دارَگ**:(ک گ) ناپَگ ءِ نادُراہی ءِ علاج کنگ۔**ناپَگ ءِ کَپگ** :(ک گ) ناپَگ ءِ چہ جاگہہ ءِ ٹِکِیلگ۔لاپ ءِ دَرد کنگ۔**ناپَگی** :(نا۔پَ۔گی)(ن گ) ہما کہ ناپَگ ئے کپتگ۔(2) ہما کہ گوں ناپَگ ءِ نِسبت داریت۔(3) سُہر کُلونٹیں مچّے۔

ناپَلگار :(نا۔پَل۔گار)(س گ) لیگار۔بے سنچ۔بے سِلک۔چِلّ۔**ناپَلگاری** :(نا۔پَل۔گا۔ری)(ن گ) لیگاری۔چِلّی۔بے سنچی۔**ناپَلگاریں** :(نا۔پَل۔گا۔ریں)(س گ) ہما کہ پلگار نہ انت۔بے سنچیں۔چِلّیں۔لیگاریں۔

ناپُورْد :(نا۔پُو۔رْد)(ن گ) اِشکند۔نیم بندگ۔(2) ناتوام۔ناسَرجم۔(3) کُل۔

ناپوہ :(نا۔پوہ)(س گ) ناسرپد۔بے زانگ۔نابُود۔ہما کہ ہچّی مہ زانت۔نابلد۔بے بزانت۔بے سَردَر۔نازانت۔کم عقل۔

ناپُوہی :(نا۔پُو۔ہی) ناسرپدی۔نابُودی۔نابَلَدی۔بے سُدّھی۔کم فہمی۔**ناپُوہیں** :(نا۔پُو۔ہیں)(س گ) ناسرپدیں۔نابُودیں۔نابَلَدیں۔بے سُدّھیں۔کم فہمیں۔کم زانتیں۔ناسہی ئیں۔

ناپَہک : (نا۔ پَہ۔ ک) چِلّ ۔ لیگار۔ **ناپَہکیں** : (نا۔ پَہ۔ کیں) (س گ) چِلّیں ۔ لیگاریں ۔ ناصافیں ۔

ناپیدا : (نا۔ پے۔ دا) (س گ) ہَمائی کہ آئی ءَ دَرور نیست ۔ بے دَرور ۔ بے مٹّ ۔ بے مثال ۔

ناپِیلہ : (نا۔ پِی۔ لا) (س گ) ناتمام ۔ ناسَرجم ۔

نات : (نا۔ ت) (س گ) آئی ہاترء ۔ (2) سِیادی ۔ ملک مَردُمی ۔ (3) بےکاریں مَردُم ۔ نزور ۔ ناتوان ۔

ناتاری : (نا۔ تا۔ ری) (ن گ) نَنگر ۔

ناتِپاک: (نا۔ تِ۔ پاک) (س گ) ہَما کہ تِپاک نہ اَنت ۔ بے تِپاک ۔ نہ ٹِہتگیں ۔ **ناتِپاکی** : (نا۔ تِ۔ پا۔ کی) (ن گ) بے تِپاکی ۔ بے پتّی ۔ نا رَضائی ۔ دل گرانی ۔ **ناتِپاکیں** : (نا۔ تِ۔ پا۔ کیں) (س گ) ہما کہ وت ماں وت تپاک نہ انت ۔ بے تپاکیں ۔ بے پتّیں ۔ نارضائیں ۔

ناترّاپ: (نا۔ ترّا۔ پ) (س گ) بے بُنیں ءُ دُرُوگیں بُہتام ۔ نہ بُوتگیں گپّ ۔ (2) بے گت ۔ بے گمان ءَ ۔ انا گت ءَ ۔ **ناترّاپیں** : (نا۔ ترّا۔ پیں) بے بُنیں ۔ پدنہ بُودیں ۔

ناتُرس: (نا۔ تُرْ۔ س) (س گ) بچار : نَترُس ۔

ناتَمام : (نا۔ تَ۔ مام) بچار : ناتوام ۔

ناتوام: (نا۔ تَ۔ وام) (س گ) ہَما کہ سَرجم نہ اِنت ۔ شِپ ءُ شون ۔ کُل ۔ لگانڈو ۔ ماٹو ۔ ناتمام ۔ نیم شَل ۔ ناسَرجم ۔ حامَگ ۔ کپّ ءُ چُنڈ ۔ **ناتوامی** : (نا۔ تَ۔ وا۔ می) (ن گ) ناسرجی ۔ لگانڈوئی ۔ بے پلگاری ۔ رکاتھی ۔ **ناتوامیں** : (نا۔ تَ۔ وا۔ میں) (س گ) ناسرجمیں ۔ لگانڈوئیں ۔ بے پلگاریں ۔ رَکاتھیں ۔

ناتوان: (نا۔ تَ۔ وان) (س گ) بے زور ۔ نزور ۔ بے وس ۔ بے جوازت ۔ بے واک ۔ کمزور ۔ لاغر ۔ بے زِرکت ۔ شِتّال ۔ بے توان ۔ بے جوپ ۔ شِکست ۔ شیئگل ۔ ضعیف ۔ عاجز ۔ بے زَخت ۔ **ناتوانی** : (نا۔ تَ۔ وا۔ نی) (ن گ) کم گُشادی ۔ نزوری ۔ بے وسی ۔ کم واکی ۔ بے زِرکتی ۔ عاجزی ۔ کمزوری ۔ **ناتوانیں** : (نا۔ تَ۔ وا۔ نیں) (س گ) نزوریں ۔ بے وسیں ۔ عاجزیں ۔ کم گُشادیں ۔ بے توانیں ۔ بے جوپیں ۔ واریں ۔ بزّگیں ۔

ناٹ : (نا۔ ٹ) (س گ) پہ کارے ءِ کنگ ءَ وتی پُورہیں جُہد کنگ ءَ پد ہَما کارءِ نہ بُونگ ۔ جُہدءُ کوشست ءِ پد نا اُمیدءَ نامراد بُونگ ۔

ناٹاپ : (نا۔ ٹاپ) (س گ) ظالم ۔ حُدا نہ ترس ۔ زوراک ۔ (2) نا اِنصاف ۔ (3) ناشائستہ ۔ ناشات ۔ (4) دُرُوگیں ءُ ناراستیں ترّان ۔

ناجا : (نا۔ جا) (س گ) کم ذات ۔ کم اَصل ۔ رَغ دار ۔ (2) دُرُوگ ۔ بے بُن ۔ وَت گڑ ۔ وسّاچ ۔ گڑوگان ۔ (3) حَرام ۔ **ناجائی** : (نا۔ جا۔ ئی) (ن گ) ناحقّی ۔ ناانصافی ۔ ناراہ بندی ۔ اُگبال زیری ۔

ناجائیں : (نا۔ جا۔ ئیں) (س گ) ناحقّیں ۔ ناراہ بندیں ۔ دڑوگیں ۔ وت ساچیں ۔

ناجات : (نا۔ جات) (س گ) لوفر ۔ لفنگا ۔ لُچّ ۔ (2) کم ذات ۔ کم نسب ۔ ناجا ۔

ناجائز : (نا۔ جا۔ اِز) (د) (س گ) ہَما کہ جائز مہ بیت ۔ بے دود ۔ ناروا ۔ بے راہ بند ۔ ہَما کرد کہ آئی ءِ اجازت مہ بیت ۔ ناجُود ۔ ناحق ۔ **ناجائزی** : (نا۔ جا۔ اِ۔ زی) (ن گ) ہَما کہ جائز ءُ رَوا نہ اِنت ۔ بے دودی ۔ ناحقّی ۔ ناانصافی ۔ ناراہ بندی ۔ **ناجائزیں** : (نا۔ جا۔ اِ۔ زیں) (س گ) ہما کہ جائز نہ انت ۔ ناروائیں ۔ ناراہ بندیں ۔ ناحقّیں ۔

ناجُود : (نا۔ جُو۔ د) (س گ) ناجائز ۔ ناحق ۔ پہ زور ۔

ناجوڑ : (نا۔ جو۔ ڑ) (ن گ) نادُراہ ۔ بیمار ۔ چہ نادُراہی ءَ کم تر ۔ ناساز ۔ نابرابر ۔ ناراحت ۔ ناوَش ۔ **ناجوڑی** : (نا۔ جُو۔ ڑی) نادُراہی ۔ ناوَشّی ۔ جان ناسلامتی ۔

ناجوگ : (نا۔ جو۔ گ) (س گ) بے وس ۔ ناچار ۔ بے کاریں مَردُم ۔ چَپُل ۔ کم ہِمَّت ۔ بے کرد ۔

ناچ: (نا۔چ) (ن گ) گمر۔ دِڑیس۔ چاپ۔ صُحبت۔ سَما۔ گیکاچ۔
ناچ ءِ ایر آہنگ : (ک گ) ناچ کنگ۔ (2) گل بُونگ۔ ناچ ءِ پادآہنگ۔ **ناچ ءِ پادآہنگ :** (ک گ) پہ ناچ کنگ ءِ چست بُونگ۔ (2) گل بُونگ۔ **ناچ ءِ پڑینگ :** (ک گ) اَنچوش کنگ کہ کسے ناچ بہ کنت۔ (2) سُبکّ کنگ۔ بے عزّت کنگ۔ **ناچو :** (نا۔چو) (ن گ) ناچ کنوک۔ ناچی۔ ناچنڑ۔ نچّوک۔ **ناچی :** (نا۔چی) ناچو۔

ناچار : (نا۔چار) (س گ) لاچار۔ بےوس۔ بزّگ۔ کم گُشاد۔

ناچکار : (نا۔چِ۔کار) (س گ) بے پلّہ۔ (2) ہما کہ کسّے ءِ کاراں کارمہ داریت۔

ناچنڑ : (نا۔چن۔ڑ) (ن گ) ناچ کنوک۔ گمر جنوک۔ ناچو۔ ناچی۔

ناحبر : (نا۔ہ۔بر) (س گ) حبر نہ زیروک۔ گپّ ءِ گوش نہ داروک۔ نافرمان۔ **ناحبری :** (نا۔ہ۔ب۔ری) حبر ءِ نہ زُورگ۔ نہ منّگ۔

ناحُدا : (نا۔ہُ۔دا) (ن گ) نااِنصاف۔ ظالم۔ (2) سَروک۔ کماش۔ بُوجیگ، بیکّدار یا آپی جہاز ءِ مستر۔ ناخُدا۔ **ناحُدائی :** (نا۔ہُ۔دا۔ئی) سروکی۔ کماشی۔ مستری۔ (2) ناانصافی۔ ظالمی۔

ناحق: (نا۔ ہَق) (س گ) ناگت۔ (2) ناجائز۔ نارَوا۔ (3) زوراک۔ نہ ترّس۔ ظالم۔ زُرومان۔ ہما مَردُم کہ انصاف نہ کنت۔ **ناحقّی :** (نا۔ہَق۔قی) (ن گ) ظلم۔ جبر۔ نااِنصافی۔ ناروائی۔ ناراہ بَندی۔ ظالمی۔ **ناحقّیں :** (نا۔ہَق۔قیں) (س گ) ناروائیں۔ ناراہ بندیں۔ زوراکیں۔ ظالمیں۔

ناخاف : (نا۔خا۔ف) (س گ) پلیت۔ ناپاک۔ لیگار۔ **ناخافی :** (نا۔خا۔فی) (ن گ) پلیتی۔ (2) جنین ءِ ماہ ءِ ناڈُراہی ءِ وہد۔ ماہواری۔

ناخُدا : (نا۔خُ۔دا) بچار : ناحُدا۔

ناخُن : (نا۔خُن) بچار : ناکُن۔

ناخیر : (نا۔خ۔ر) (س گ) بےخیر۔ بےحیر۔ (2) ہما کہ چرائی ءِ کسے خیر مہ گندیت۔ (3) نااُمیت۔ بے برکت۔ نابُود۔ بودلّا۔ بے پکرات۔ **ناخیری :** (نا۔خ۔ری) (ن گ) بےحیری۔ بے برکتی۔ نابُودی۔ **ناخیریں :** (نا۔خ۔ریں) بےحیریں۔ بے برکتیں۔ نابُودیں۔

ناد : (نا۔د) (ف گ) نادَگ ءِ فرماں گال : بہ ناد۔

نادار : (نا۔دا۔ر) (س گ) لاچار۔ بےوسّ۔ گدا۔ غریب۔ خوّار۔ بےگشاد۔ بزّگ۔ **ناداری :** (نا۔دا۔ری) (ن گ) لاچاری۔ بےوسی۔ کم گُشادی۔ بزّگی۔ واری۔

نادان : (نا۔دا۔ن) (س گ) نابزانت۔ ناسَرپد۔ عاقبت نااَندیش۔ کورفہم۔ احمق۔ بےزانگ۔ پوک۔ پوکڑا۔ (2) کسان سال۔ نابالغ۔ **نادانی :** (نا۔دا۔نی) (ن گ) کم عقلی۔ احمقی۔ ناپوہی۔ ناسَرپدی۔ **نادانیں :** (نا۔دا۔نیں) (س گ) ناسرپدیں۔ کم عقلیں۔ کورفہمیں۔ بےسُدّھیں۔ کم زانگیں۔

نادَر : (نا۔دَر) (س گ) بےدَر۔ لاچار۔ ناکام۔ بےوس۔ بزّگ۔ کم گُشاد۔ **نادَری :** (نا۔دَ۔ری) (ن گ) بےکسی۔ بےمَردُمی۔ بےچارَگی۔ بزّگی۔ کم گُشادی۔

ناڈُراہ : (نا۔ڈُرا۔ہ) (ن گ) بیمار۔ ناجوڑ۔ ناوشّ۔ تہمت ءِ مرد۔ بےجان۔ زَگلی۔ دور۔ (2) کپتوک۔ **ناڈُراہی ءِ پڑ وشگ :** ناڈُراہی ءِ تالان بُونگ۔ وبایا ہوپ ءِ تالاں بُونگ ءُ مَردُمان ءِ کَرَگ۔

ناڈُراہی: (نا۔ڈُرا۔ہی) (ن گ) ناجوڑی۔ بیماری۔ ہوپ۔ دَرد ءُ دور۔ مِہنت۔ (2) اَندوہ۔ تاثیر۔ ڈُکّ۔ عِلّت۔ موقع۔ وَیل۔

ناڈراہیں : (نا۔ڈُرا۔ہیں) (س گ) ناجوڑیں۔ ناسلامتیں۔

ناڈُراہ جاہ : (نا۔ڈُرا۔ہ۔جاہ) (ن گ) بیمار ءُ ناڈُراہانی جان دُراہ کنگ ءِ جاگہ۔ (2) ہما جاگہ کہ بیمار ءُ ناجوڑ وپتگ اَنت۔

ناڈُراہ جان : (نا۔ڈُرا۔ہ۔جان) (س گ) ہما مَردُم کہ ہر وہد ناڈُراہ اِنت۔ زَگلو۔ دائمیں بیمار۔

نادرکار : (نا۔دَر۔کار) (س گ) بے دَرکاری۔ ناشیھہ۔ بے فائدَگ۔

نادُرست : (نا۔دُرس۔ت) (س گ) بیگانہ۔ ھما کہ کسّ دُرست ئے نہ کنت۔ نا آشنا۔ دَرآمد۔ (2) ناسلامت۔ نیم توام۔ **نادُرستی** : (نا۔ دُرس۔ تی) (ن گ) بیگانگی۔ نا آشنائی۔ (2) ناسلامتی۔ ناجوڑی۔ **نادُرستین** : (نا۔دُرس۔تِ ن) (س گ) دَرآمد۔ نا آشنا۔ ھما کہ کسے دُرست ئے نہ کنت ءُ نہ زانت۔ (2) ناسلامتیں۔ نیم توامیں۔

نادَست رَس : (نا۔دَس۔ت۔رَس) (س گ) نا علاج۔ بے وس۔ لاچار۔ کم طاقت۔ کم توان۔ **نادَست رَسی** : (نا۔دَس۔ت۔رَ۔سی) (ن گ) بے وسی۔ لاچاری۔ کم توانی۔ کم گُشادی۔ **نا دَست رَسیں** : (نا۔دَس۔ت۔رَ۔سیں) بے وسیں۔ کم توانیں۔ کم گُشادیں۔

نادَگ : (نا۔دَگ) (ک گ) سمبھینگ۔ ڈوَل دار کنگ۔ بڑاہ دارکنگ۔ (2) چیزے نادینگ۔ (3) چیزے ءِ وَتی اَصلی جاگہہ ءَ ایرکنگ۔

نادِل سِر : (نا۔دِل۔سِر) (س گ) نہ وشیّن ءُ بدیں مردُم۔ شیطان کار۔ پِلینڈ۔ کلپ۔ نہ مرّینوک۔ سرکشّ۔ **نادِل سِری** : (نا۔دِل۔سِ۔ری) (ن گ) ناوشّی۔ شیطان کاری۔ دَست جنی۔ پِلینڈی۔ **نادِل سَریں** : (نا۔دِل۔سَ۔ریں) (س گ) نہ وشّیں۔ شیطان کاریں۔ پِلینڈیں۔

نادِلکشّ : (نا۔دِل۔کَش۔ش) (س گ) ھما کہ دِل ئے مہ لوٹیت۔ ھما کہ دِل ءِ تب ءَ نہ اِنت۔ **نادِلکشّی** : (نا۔دِل۔کَش۔شی) (ن گ) پہ دِل نہ کشّی۔ پہ بے ھدونا کی۔ پہ ناکامی۔۔ بے دلی۔ بے رضا۔

نادود : (نا۔دو۔د) (س گ) ھما کہ دودءُ ربیدگ ءُ رسم ءُ رَواج ءِ پَرواہ ءَ مداریت۔ (2) ناحق۔ ناروائی۔ ناراہ بندی۔ **نادودی** : (نا۔دو۔دی) (ن گ) ناروائی۔ چہ رسم ءُ راہاں دَر۔ (2) ناحقّی۔ نااِنصافی۔

نادوک : (نا۔دو۔ک) (ن گ) ٹکّ۔ دَپ ءِ تہی نیمگ۔

نادیتگ : (نا۔دِ۔تگ) نادَگ ءِ گوستگال۔ (2) سمبھینتگ۔ بڑاہ دارکُتگ۔ **نادیتگیں** : (نا۔دِ۔تَ۔گیں) نادَگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ھما کہ نادَگ بُوتگ۔ (3) سمبھیتگیں۔ بڑاہ دارکُتگیں۔

نادِیست : (نا۔دی س۔ت) (س گ) نہ گندوک۔ (2) چمّ نہ دِیست۔ حارص۔ نادِیستگ۔ لالچی۔ **نادِیستگ** : (نا۔دی س۔تگ) (س گ) نادِیست۔ چمّ نہ دِیست۔ ندِیدو۔ چمّ چُٹّ۔ چمّ رُوس۔ بخیل۔ چمّ شُدی۔

نادینگ : (نا۔دِے۔نگ) (ک گ) دارے یا آسنے ءِ جاگہے اَنچوش ایرکنگ کہ مہ سُریت۔ پرچین۔ (2) بانور ءُ سالونک ءِ یکّ جاہ نِندَگ ءِ رسم۔ (3) نِندارینگ۔ جُلّینگ۔ زُمبُرینگ۔ **نادینگی** : (نا۔دے۔نَ۔گی) نادینگ ءِ آوَکی۔ (2) نِندارینگی۔

نادینتگ : (نا۔دین۔تگ) (ک گ) نادینگ ءِ گوستگال بڑاں نادینگ ءِ کاربُوتگ۔ **نادینتگیں** : (نا۔دین۔تَ۔گیں) (س گ) نادینگ ءِ دیریں گوستگال بڑاں نادینگ ءِ کاربُوتگ۔ (2) ھما کہ نادینتگ۔

ناڈاہی : (نا۔ڈا۔ہی) (ن گ) بے گُمانی۔ ناگھانی۔ بے سوگوءَ۔

نار : (نا۔ر) (ف گ) نارگ ءِ فرماں گال: بہ نار۔ (2) دانہہ دیگ۔ (3) نقصان دیگ۔ تاوان دیگ۔ (4) (ن گ) آچش۔ آس۔ آچ۔

ناراحت: (نا۔را۔ہَت) (س گ) ناساز۔ بے آرام۔ ناجوڑ۔ بیمار۔ **ناراحتی** : (نا۔را۔ہَ۔تی) ناجوڑی۔ تکّاں سُری۔ نادزاہی۔

نارادِیَغ: (نا۔را۔دِ۔یَغ) (ک گ) واھُو دارگ۔ مال ءِ ٹوکارگ۔

ناراست: (نا۔راس۔ت) (س گ) چوٹ چَنگ۔ وَہل۔ (2) چہ راہ ءَ رَد۔ (3) دُزوہا۔ دغاباز۔ (4) گومب۔ تاب۔ چوٹ ءُ چَپّ۔ چَوَل۔ چَپّ ءُ چوٹ۔ رَد۔ باطِل۔ کجّ۔ چَپّ۔ بجّڑ۔ چَپّیگ۔ (5) ھما کہ راست نہ انت۔ ھما کہ چوٹ انت۔ **ناراستی** : (نا۔راس۔تی) گومبی۔ چوٹی۔ چَنگی۔ وَہلی۔ (2) رَدی۔ **ناراستیں** : (نا۔راس۔تیں) (س گ) گومبیں۔ چوٹیں۔ چَنگیں۔ وہلیں۔ (2) رَدیں۔ دزوہ بازیں۔

ناراض :(نا۔را۔ز)(د)(س گ) نارضا۔ ہَما کہ رضا مَہ بیت۔ نگران۔ زَہر۔ ناگال۔ ناوَشّ۔ دِل گرّان۔ بدتَب۔ دِل رَنج۔
ناراضی :(نا۔را۔زی) دل گرّانی۔ دل رنجی۔ زہری۔ ناگالی۔
ناراضیں :(نا۔را۔زیں) نارضائیں۔زہریں۔ناگالیں۔ دل گرّانیں۔دل رنجیں۔
نارَسِیدَہ:(نا۔رَ۔سی۔دَہ)(س گ) حامَگ۔نیم توام۔ناپُختہ۔نیم پاگ۔(2) کسان عمر۔نابالغ۔(3) پونو۔**نارَسِیدَہی** :(نا۔رَ۔سی۔دَ۔ہی)(ن گ) نیم پاگی۔ ناپُختہی۔ حامَگی۔(2) ناسرجی۔نیم توامی۔**نارَسِیدَہیں** :(نا۔رَ۔سی۔دَ۔ہیں)(س گ) نیم پاگیں۔نیم حامَگیں۔نیم پُختہیں۔نیم پاگیں۔
نارُشت :(نا۔رُش۔ت)(ن گ) گوشت، ماہیگ، سبزی یا ہروَرگی شئے ءِ گوں آپ ءُ روگن ءَ گرّادگ۔ ہَتّک۔ دَہڑی۔ زلپینک۔
نارَضا:(نا۔رَ۔زا)(س گ) دِل گرّان۔ نہ وَشّ۔ دِل تنگ۔زَہر ءُ قہر۔ بد دل۔ دُژشک۔ دِل رَنج۔ دِل قہر۔ آزار۔ رنج۔ زَہر۔ نِگران۔**نارَضائی** :(نا۔رَ۔زا۔ئی)(ن گ) نہ وشّی۔دل گرّانی۔ دل رنجی۔نِگرانی۔زہری۔**نارَضائیں** :(نا۔رَ۔زا۔ئیں) نِگرانیں۔ زہریں۔نہ وَشّیں۔دل گرّانیں۔
نارَگ :(نا۔رَگ)(ک گ) وَشّ وَشّ ءَ فریاد کنگ۔ہُونَگ۔ نالگ۔دانہہ کشَّگ۔دَردی۔نرودگ۔کانارگ۔
نارِنج :(نا۔رِن۔ج)(ن گ) نیبگے۔تُرُنج۔
نارو :(نا۔رو)(س گ) جان ءُ رگ ءِ پاد آہگ ءِ ناجوڑی۔
ناروا :(نا۔رَ۔وا)(س گ) بے راہ بند۔ردکاری۔عَذاب زُور۔ناجائز۔(2) بدکردار۔ بدپیل۔ (3) ظالم۔ ناتُرس۔ زوراک۔
نارَوائی :(نا۔رَ۔وا۔ئی)(ن گ) زوراں سَری۔زوراوَری۔ظلم۔ناحقّی۔بے انصافی۔**نارَوائیں** :(نا۔رَ۔وا۔ئیں)(س گ) ناراہ بندیں۔ناحقّیں۔ظالمیں۔ناانصافیں۔
ناراہ :(نا۔را۔ہ)(س گ) ہَما کہ پہ راہ مَہ بیت۔(2) ظالم۔(3) ہَما کہ ہَمراہی ءُ ہمساہگی یا سِیالی ءُ وارِثی ءِ پَرواہ ءَ مداریت۔**ناراہیں** :(نا۔راہ۔ہین)(س گ) بے دودیں۔بے راہ بندیں۔ردکاریں۔

ناراہ بند :(نا۔راہ۔بَن۔د)(س گ) بے دود۔ ہما کہ راہ ءَ دَر انت۔ ناروا۔ رَد۔**ناراہ بندی** :(نا۔راہ۔بَن۔دی)(ن گ) ناروائی۔ظالمی۔ناحقّی۔ بے دودی۔ردی۔**ناراہ بندیں** :(نا۔راہ۔بَن۔دیں) رَدیں۔بے دودیں۔(2) ظالمیں۔نارَوائیں۔
ناروک :(نا۔روک)(ن گ) ہَما کہ ناریت۔
ناڑ :(نا۔ڑ)(ن گ) ناپَگ۔نوک وَدی بُوتگیں زَہگ ءِ ناپَگ کہ پیداک بُونگ ءَ رَندُ ور کنگ بیت۔(2) لاڑ۔کرّ ونگ۔سُہیک۔ چِہ پُلّ ءَ رَند کہ برنو کی پُلّ ءِ بُن ءَ گُک جنت۔ وَلّ ءِ برَّک۔(3) فصل ءِ رون ءَ رَند سرآتگگیں ہوشگ۔(4) زُرت یا باجرہ ءِ خُشکیں ٹانڈا۔
ناڑی :(نا۔ڑی)(ن گ) نَل جنوک۔نڑ جنوک۔ گوں نل ءَ سُر کَشّوک۔تُڑوی۔(2) کِشار کہ پَشک ءِ پیش ءَ پہ ریم ءُ کاہ ءِ ہاتر ءَ رُنگ بیت۔گانال۔
ناز :(نا۔ز)(س گ)(ن گ) ٹَہل۔ لاڑ۔ داب۔ فخر۔ پَہر۔ تڑوم۔ مجاز۔ **نازءُتراز** :(ن گ) نازءُ نخرہ۔ نازءُ طناز۔ٹَہل۔ مجاز۔**نازءُطَناز** :(ن گ) طناز۔ نازءُ نخرہ۔ٹَہل۔مجاز۔داب۔ نازءُتراز۔**نازءُنخرہ** :(ن گ) وَتارا بُرزلیکگ۔(2) ٹَہل ءُ شان۔ نازءُتراز۔**نازی** :(نا۔زی)(ن گ) نازگرّ۔مجازی۔لاڑی۔
نازاک :(نا۔زا۔ک)(س گ) نازُرکیں۔ پہ ناز رُستگیں۔ نازُرک۔کسان سال۔نرم۔(2) گرّان۔سنگین۔تاسُپ۔**نازاکی** :(نا۔زا۔کی) نازُرکی۔نرمی۔**نازاکیں** :(نا۔زا۔کیں)(س گ) نازُرکیں۔نرمیں۔(2) گرّانیں۔سنگینیں۔
نازاں دازی :(نا۔زاں۔دا۔زی)(ن گ) روگنی ءُ ذات ءُ مچّے۔
نازانت:(نا۔زاں۔ت)(س گ) ناپوہ۔ناسرپد۔نہ زانت کار۔ ناسہی۔مُس۔نابلَد۔ ناسوہو۔ جٹّ۔ بے عقل۔ بے بزانت۔ بے زانگ۔**نازانتی** :(نا۔زان۔تی) نابلَدی۔ناسَرپدی۔بے عقلی
نازانتیں :(نا۔زان۔تیں)(س گ) ناسرپدیں۔ ناسہی ئیں۔ نابلدیں۔کم عقلیں۔بے زانگیں۔
نازانی تبک :(نا۔زا۔نی۔تَ۔بک)(ن گ) مچّ ءُ قسمے۔

نازبوه :(ناز۔بوہ)(ن گ) ریحان۔وَشّ بوہیں سبز کاہے۔اَمیر۔

ناژُرک :(نا۔ژُر۔ک)(س گ) نرم۔لَہم۔نازاک۔ہجگ۔ہُورت۔(2) آزگ۔کرمز۔تنگ۔رکّ۔شُوتک۔شُوگ۔**ناژُرکی** :(نا۔ژُر۔کی) نرمی۔لَہمی۔ہُرتی۔**ناژُرکیں** :(نا۔ژُر۔کیں) ہما کہ ناژُرک انت۔لَہمیں۔نرمیں۔ہجگیں۔ہُرتیں۔

ناژُرک تَب :(نا۔ژُر۔ک۔تَب)(س گ) ہما کہ زُوت ناراض بیت۔ہما کہ تب ئے ناژُرک اِنت۔ **ناژُرک تبی** :(نا۔ژُر۔ک۔تَ۔بی)(ن گ) زُوت رَنجی۔ہما کہ تَب ئے ناژُرک انت ءُ ہر حبرے دل ءَ کاریت۔ہُونژوسَری۔

ناژُک :(نا۔ژُک)(س گ) ہیرٹ۔نرم۔ہما کہ دَست جَنگ ہم نہ سَگّیت۔(2) آژُردَگ۔

نازگرّ :(ناز۔گر۔ر)(س گ) ہما کہ چہ نادُراہی ءُ ترس ءَ کسے ءِ رَزان، پوشاک، پازوار یا نپادءَ کارمرز نہ کنت۔(2) ہما کہ مُدام نازءُ نخرہ کنت۔مجاز۔نازکنوک۔ٹُلُّس۔ٹَہل۔لاڑُک۔(2) ہما مَردُم کہ ہرچیزءَ عیب دَرگیجیت یا ایراد بہ گیپت۔**نازگرّی** :(ناز۔گر۔ری) (ن گ) مجازی۔نازی۔لاڑُکی۔**نازگرّیں** :(ناز۔گر۔ریں) مجازیں۔ٹَہلیں۔لاڑُکیں۔**نازگرّیں جِنکّ** :(ناز۔گر۔ریں۔جِ۔نِک۔ک)(س گ) لاڑُکیں جِنکّ۔ٹَہلوئیں جِنکّ۔

نازینک :(نا۔زین۔ک)(ن گ) ہما صوت کہ آئی ءَ کسے نازینگ بہ بیت۔توسیپ ءُ ساڑا۔(2) ہما لچّہ یا شِعر کہ پہ زَہگانی نازینگ ءَ بندگ ءُ جَنگ بیت۔(4) ہالو۔

نازینتگ :(نا۔زین۔تگ) نازینگ ءِ گوستگال۔(2) ساڑاتگ۔توصیف کُتگ۔گلاتگ۔ **نازینتگیں** :(نا۔زین۔تَ۔گیں) نازینگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ نازینگ بُوتگ۔

نازینگ :(نا۔زے۔نگ)(ک گ) گلاہگ۔ساڑاہگ۔صفت کنگ۔نَگدہ۔پرِبندَگ ءُ چَنڈینگ۔**نازینگی** :(نا۔زے۔نَ۔گی) گلاہگی۔ساڑاہگی۔توصیف کنگی۔

ناس :(نا۔س)(س گ) عیب۔کچّو۔نزوری۔نابُودی۔(2) (ن گ) شپسک۔گوْن ءِ تاک ءِ رَنگ ءُ مک۔(3) آرتینکیں تمباک۔دپی ءُ گینی مُشوک۔(4) ناسی رَنگیں ہُورت کیچیں چیزے کہ دَپ ءُ گین ءَ کَنَنت اِش۔(5) نمب۔ناگ۔میّس۔ترّی۔(6) شُونز تہر۔(7) تکرد۔پات۔سَپت یا لچ ءُ بُن گیج۔(8) بنیاد۔بیہہ۔ابتدا۔**ناس دیگ** :(ناس۔دی۔یگ)(ک گ) بوہ دیگ۔نمب دیگ۔(2) دَرمان ءَ ناجوڑیں چکّ ءِ جان ءَ مُشگ۔**ناس زُورگ** :(ناس۔زُو۔رَگ)(ک گ) شُونز بندَگ۔بوہ زُورگ۔نِدگ۔(2) تر بُوئگ۔نمب بُوئگ۔میّس زُورگ۔ **ناسی** :(نا۔سی) (ن گ) ناس رَنگ۔(2) ناس کنوک۔

ناساز :(نا۔ساز)(س گ) ناجوڑ۔نابرابر۔ناوَشّ۔ناراحت۔(2) بے سُر۔بے ساز۔نا زَہ کُتگیں۔**ناسازی** :(نا۔سا۔زی) (ن گ) ناجوڑی۔نہ وشّی۔جان نا سلامتی۔(2) بے سُری۔ساز نہ کُتگیں سُروز، تمبورگ یا دگہ ہنچیں سازے۔

ناسِپاس :(نا۔سِ۔پاس)(س گ) ہما کہ نیکی ءِ دیم ءَ مہ ئیت۔بے اِہپال۔**ناسِپاسیں** :(نا۔سِ۔پا۔سیں) بے اِہپالیں۔

ناسِتی :(نا۔سِت۔ی)(ن گ) بے باوَری۔بے بیسہی۔بے اوستی۔

ناستگ :(ناس۔تگ) ناسگ ءِ گوستگال۔رِدءُ بند داتگ۔پلگاریتگ۔**ناستگیں** :(ناس۔تَ۔گیں)(س گ) ناسگ ءِ دیریں گوستگال بزاں ناسگ ءِ کار بُوتگ۔(2) رِدءُ بند داتگیں۔پلگار کُتگیں۔صاف کُتگیں۔

ناسَرپد :(نا۔سَر۔پد)(س گ) حبرنہ زور۔نازانت۔جاہِل۔ناسہی۔ہما کہ ہچ حبرءَ سَرپد مہ بیت۔ناپوہ۔ہما کہ نہ زانت۔کُرّ۔کم عقل۔کم زانت۔مُس۔نابزانت۔اَحمق۔نادان۔نہ زانت کار۔اَرو۔بُورّ۔بَہوش۔بے زانگ۔بے سَردَر۔کم عقل۔جٹّ۔جگو۔کوردِید۔کورفہم۔گہیرٹ۔**ناسَرپدی** :(نا۔سَر۔پ۔دی)(ن گ) بے سُدّھی۔جاہلی۔نزانتکاری۔ناپوہی۔کم عقلی۔نادانی۔کورفہمی۔گہیرٹی۔**ناسَرپدیں** :(نا۔

سَر۔پَ۔دیں)(س گ) جاہلیں۔نزانتکاریں۔نابوہیں۔بے سُدّھیں۔ کم عقلیں۔نادانیں۔بےزانگیں۔کورفہمیں۔گھیڑیں۔نشیوالیں۔

ناسَرجَم :(نا۔سَر۔جَم)(س گ) ناپُورَؤ۔ناتوام۔سوسُرّو۔نیم توام۔ (2) اِشکند۔کُل۔**ناسَرجَمی** :(نا۔سَر۔جَ۔می)(ن گ) ہما کہ سَرجم نہ انت۔ناتوامی۔بے پلگاری۔بےسِنجی۔رَکاتہی۔**ناسَرجَمیں** :(نا۔سَر۔جَ۔میں)(س گ) ناتوابیں۔لگانڈوئیں۔بے پلگاریں۔رکاتہیں۔

ناسَگ :(نا۔سَگ)(ک گ) بُوجیگ یادریائی اولاک ءِ کرّ ءِ موش کنگ۔(2) چوپگ۔آرت کنگ۔(3) چیزان ءِ پہ رِدءُ بند ایر کنگ۔پلگارگ۔**ناسَگی** :(نا۔سَ۔گی)(ن گ) ہما کہ گوں ناسَگ ءِ نسبت داریت۔(2) صاف کنگی۔پلگارکنگی۔رِدءُ بند دیگی۔ (3) ناسَگ ءِ آوَکی۔

ناسَوار :(نا۔سَ۔وا۔ر)(س گ) ہما کہ سَواری ءِ زبرنہ اِنت۔ ہما کہ بلَدیں سَوارے نہ اِنت۔**ناسَواریں** :(نا۔سَ۔وا۔ریں) نابلدیں۔ہما کہ شَرّیں سوارے نہ انت۔

ناسُور :(نا۔سُور۔ر)(د)(ن گ) گندہ ریش۔شُومکّیں ریش۔

ناسوہو :(نا۔سو۔ہَ۔وَ)(س گ) ہما کہ راہ ءِ یا کارے ءِ نہ زانت۔ نابَلَد۔نازانت۔ناپوہ۔بےسوگہہ۔(4) دل تپر کہہ۔بے آرام۔ **ناسوہَویں** :(نا۔سو۔ہَ۔ویں)(س گ) بے سوہویں۔بے آرامیں۔تکاں سُریں۔نادل جمیں۔(2) نا بلَدیں۔نزانتکاریں۔ ناسہی ئیں۔

ناسَہی :(نا۔سَ۔ہی)(س گ) ہما کہ سہی نہ اِنت۔نازانت۔ ناسَرپَد۔نابَلَد۔بےخبر۔کورفہم۔گُنگُدام۔(2) ریٹا۔دابہہ۔بے عقل۔**ناسَہی ئیں** :(نا۔سَ۔ہی۔ئیں)(س گ) ناسرپدیں۔ نابَلَدیں۔کورفہمیں۔بےعقلیں۔دابہیں۔بےسُدّھیں۔بےمَتیں۔

ناسیتَگ :(ناس۔اِتگ)(ک گ) ہیکانی پرنادگ۔(2) سمبہینتگ۔**ناسیتگیں** :(نا۔سے۔تَ۔گیں)(س گ) پرناتگیں۔ چیرءِ داتگیں۔(2) ہماہیک کہ کُکُڑءِ چیرءِ دیگ بُوتگ اَنت۔(3) ہما دُتک کہ کسانیں جِنکّ ئے پہ لیب ءِ سمبہینت۔

ناسینگ :(نا۔سے۔نگ)(ک گ) نسینگ۔بےسوب کنگ۔ پڑ وش دیگ۔

ناسینتگ :(نا۔سین۔تگ)(ک گ) ناسینگ ءِ گوستگال۔ (2) بےسوب کُتگ۔پڑوش داتگ۔**ناسینتگیں** :(نا۔سین۔تَ۔گیں) بےسوب کُتگیں۔پڑوش داتگیں۔

ناش :(نا۔ش)(ن گ) گوریچان ءِ اِستار۔گوریچان ءِ ہفتیں اِستار۔(2) دَنتان۔(3) گُوریچان۔**ناشی** :(نا۔شی)(ن گ) گُورِیچّ۔چہ گُورِیچان ءِ آیوکیں گوات۔(2) گرّو۔

ناشات :(نا۔شا۔ت)(س گ) بےسنج۔بےباک۔پُوچ۔ (2) سُبکّ۔ ناشائستہ۔

ناشائستہ :(نا۔شا۔اِس۔تہ) سُبکّ۔بےسنج۔پُوچ۔

ناشاہِستہی :(نا۔شا۔ہِس۔تَ۔ہی)(ن گ) بےسِنجی۔پُوچی۔ سُبکّی۔(2) بدگوئی۔بدشاتی۔**ناشاہستہیں** :(نا۔شا۔ہِش۔تَ۔ہیں) سُبکّیں۔پُوچیں۔بدگوئیں۔بےسِنجیں۔

ناشَر :(نا۔شَر)(س گ) شیطانیں مَردُم۔فتنہ باز۔پِلینڈ۔دوتَل ءُ دوپوست۔پیٹی کار۔جاجِک۔بدکار۔کلپ۔**ناشَری** :(نا۔شَ۔ری) (ن گ) شیطانی۔فتنہ بازی۔پِلینڈی۔پیٹی کاری۔کلپی۔**ناشَریں** : (نا۔شَ۔ریں)(س گ) شیطانیں۔فتنہ بازیں۔پِلینڈیں۔کلپیں۔ پیٹی کاریں۔

ناشُکر:(نا۔شُک۔ر)(س گ) بےشُکر۔بےمِنّت۔نہ وشّ۔ (2) ہما کہ نیکی ئے دیم ءِ نیا ینت۔**ناشُکری** :(نا۔شُک۔ری) (ن گ) بےمِنّتی۔بےاہپالی۔نیکی ءِ دیم ءِ نیایگ۔**ناشُکریں** :(نا۔ شُک۔ریں)(س گ) بےمِنّتیں۔بےاہپالیں۔احسان فراموشیں۔

ناشِہہ :(نا۔شِہہ)(س گ) بےڈوَل۔نادرکار۔(2) بے وت۔ہنوش۔**ناشِہی** :(نا۔شِ۔ہی) ہنوشی۔بےوتی۔

ناصاف :(نا۔ساف)(س گ) ہما کہ صاف نہ انت۔ناپہک۔ لیگار۔چِلّ۔**ناصافیں** :(نا۔سا۔فیں)(س گ) بےپلگاریں۔ ناپہکیں۔چِلّیں۔لیگاریں۔

ناعِلاج : (نا۔اِ۔لاج) (س گ) بے وَسّ۔ نادسترس۔ لاچار۔ ناکام۔ (2) ہما ناد ڑاہی کہ عِلاج ئے نیست۔ **ناعِلاجی** : (نا۔اِ۔لا۔جی) (ن گ) بے وسی۔ نادست رسی۔ لاچاری۔ (2) ہما ناد ڑاہی کہ درمان ءُ دارُوئے کارمہ کنت۔

ناغ : (نا۔غ) (ن گ) سیخ۔ تام۔ ساہ۔

ناغہ : (نا۔غہ) (ن گ) ہما کِشار کہ نہ رُستگ۔ نہ رُستگیں تُخم۔

نافرمان : (نا۔فر۔مان) (س گ) حبرنہ زُور۔ نہ منّوک۔ راستیں راہ ءَ رَد۔ بےعمل۔ **نافرمانی** : (نا۔فر۔ما۔نی) (ن گ) بےعملی۔ حبر ءِ نہ زُورگ۔ چہ حقّیں راہ ءَ ردی۔ وت سری۔ **نافرمانیں** : (نا۔فر۔ما۔نیں) (س گ) راہ ءَ ردیں۔ بےعملیں۔ حبرنہ زُوریں۔ وت سریں۔

ناقابِل : (نا۔قا۔بِل) (س گ) نالائق۔ نابُود۔ بے پکرات۔ بودلاّ۔ **ناقابِلی** : (نا۔قا۔بِ۔لی) (ن گ) نابُودی۔ نالائقی۔ نزانتکاری۔ بودلائی۔ **ناقابِلیں** : (نا۔قا۔بِ۔لیں) (س گ) ہما کہ قابل نہ انت۔ نالائقیں۔ نزانتکاریں۔ بودلائیں۔ نابُودیں۔ بے جوہیں۔

ناک : (نا۔ک) (ن گ) اے ہرلبزے ءِ گُڈسَراں گیش کنگ بہ بیت آئی ءِ معنا ءَ بدل کنت۔ چوکہ: تُرس: تُرسیناک۔ بیم: بیمیناک۔ (2) نہ منّگی گپّ یادانک۔ **ناک ءِ دوَردیگ** : گپّانی توک ءَ نہ منّگی دانکے ءِ دوَردیگ۔

ناکارہ : (نا۔کا۔رہ) (س گ) ہما کہ ہچّ کار ءَ نئیت۔ بےسِیتّ۔ (2) بے کار۔ بے پائیدگ۔ آبیرگ۔ اَڑونگ۔ اَڑانگ۔

ناکارہیں : (نا۔کا۔رَ۔ہیں) (س گ) بے کاریں۔ بےسیتیں۔ (2) حرابیں۔ ہما کہ ہچّ کارے نہ انت۔

ناکام: (نا۔کا۔م) (س گ) نادَر۔ بے وس۔ لاچار۔ ناعِلاج۔ (2) بےسوب۔ بےسِیتّ۔ **ناکامی** : (نا۔کا۔می) (ن گ) بےسوبی۔ لاچاری۔ بزَّگی۔ **ناکامیں** : (نا۔کا۔میں) سوبیں۔ (2) لاچاریں۔ بزّگیں۔

ناکَرد : (نا۔کَر۔د) (س گ) نہ کُتگیں۔ ہما کہ نہ کُتگ۔ (2) نالائق۔ نابُود۔ بےسُدھ۔ **ناکَردہ کار** : (نا۔کَر۔دہ۔کار) (س گ) بےمیار۔ بےگناہ۔ ہما کہ آئی ءَ چوشیں کارے نہ کُتگ کہ سزاوار بہ بیت۔ (2) ناآزمودگ۔ ناچکّاستگیں۔

ناکُن : (نا۔کُن) (ن گ) دست ءُ پادانی لنکّانی سَر بُر ءِ تنگّیں ہڈّ یا سکّیں پُجل۔ زِیل۔ ناخُن۔ ناہُن۔ **ناکُن ءِ پادآہگ** : (ک گ) ناکُن ءِ دَرد کنگ۔ ناکُن ءِ پہ کپگ ءَ چست بُوتگ۔ ناکُن ءِ دَر کپگ۔

ناکُن ءِ ترّگ : (ن گ) ہما جاگہہ کہ ناکُن لنکّ ءِ گوشت ءَ ہوار بیت۔

ناکُن پاچ : (نا۔کُن۔پاچ) (ن گ) کِرمے۔

ناکُن چِین : (نا۔کُن۔چِے ن) (ن گ) ہما آزباب کہ گوں آئی ءَ ناکُن چِننت یا دُور کننت۔ ناخُن چِین۔

ناکُنک : (نا۔کُ۔نک) (ن گ) آہنی ئیں گونڈیں کُلاہُک کہ سُوچن ءِ کار ءِ وہد ءَ ناہُن ءِ سَر ءَ ایر بیت۔

ناکَنین : (نا۔کَ۔نے۔ن) (س گ) کُٹُوک۔ بے گُشاد۔ نالائق۔ نابُود۔ بے کرامات۔ نابکار۔

ناکو : (نا۔کو) (ن گ) پِت ءِ براات۔ کاکا۔ (2) مات ءِ براات۔ ماما۔ (3) وَسرک۔ جَن ءِ پِت۔ (4) مرد ءِ پِت۔

ناکوزَتک : (نا۔کو۔زَت۔ک) (ن گ) ناکوزَہت۔ ناکو ءِ چُکّ۔ یکّیں پیرُک ءِ اولاد۔ پِت ءِ براات ءِ چُکّ۔ ناکوزَہگ۔ (2) نزّیکّیں عزیز۔

ناکوزَہت : (نا۔کو۔زَہ۔ت) بچار : ناکوزَتک۔

ناگہ : (نا۔گَہ) (گ ر) گُڑا۔ ئے۔ چوکہ: گپّ ءَ نہ زُورئے گُڈا۔ (2) ایشی ءِ اَبید۔

ناگ : (نا۔گ) (ن گ) نمی۔ تری۔ ناس۔ (2) مُرتگیں آچ ءِ جاہ ءِ پُرانی گرمی۔ (3) سِیاہ مار۔ (4) حاران ءِ ضلع ءِ میتگ ءُ دَمگے ءِ نام اِنت۔

ناگار : (نا۔گار) (س گ) بہہ نہ منّگ۔ ناسہی۔ نہ مَنّ۔

ناگت : (نا۔گت) (ن گ) اَناگت۔ اناگہہ۔ بےگت ءُ گمان۔ بے دِرچ۔ نااِمکان۔ **ناگتیں** : (نا۔گَ۔تیں) (س گ) ہما کہ گت ءُ گمان ءَ نہ انت۔ اناگتیں۔ ناگمانیں۔

ناگُمان :(نا۔گُ۔مان)(ن گ) بے گمان۔ بے سماہ۔ اَنا گت ءِ۔ اَبید ڈاہ ءِ۔ یکّ اَنا گت۔ نا گت۔ نااِمکان۔ ناگہ۔ **ناگُمانی** :(نا۔گُ۔ما۔نی)(ن گ) بے ڈاہی۔ بے دُزاہی۔ بے گُمانی۔ یکّ اَنا گہ۔ بے سماہی۔ بے ساری۔ یکّ اَنا گت ءِ۔ **ناگُمانیں** :(نا۔گُ۔ما۔نیں)(س گ) بے گُمانیں۔ انا گتیں۔ بے ڈاہیں۔

ناگہ :(نا۔گہہ)(ن گ) اَنا گت۔ ناگت۔ ناگمان۔ **ناگہین** :(نا۔گَ۔ہین)(س گ) اَنا گتیں۔ بے گت ءُ گُمان ءِ۔

ناگہیں :(نا۔گِ۔ہین)(س گ) ہما کہ شرّ نہ اِنت۔(2) ناسلامتیں۔حرابیں۔

نال :(نا۔ل)(ن گ) خُشک بُوتگیں تزاول۔(2) نزیں دربیں زَمین۔ ریک شانیں ڈگار۔(3) مرَ ن۔ تالان۔(4) سُروز ءِ آخری یا بُنی ئیمگ کہ پوست ئے پر اِنت۔(5) اَسپ یا اُشتر ءِ پاد ءِ پتّی کہ زمین ءِ ایر بیت۔(6) اَسپ ءِ دَست ءُ پادانی پنچگانی چیر ءِ بستگیں پتن پتّنیں آسن۔(7)(ف گ) نالگ ءِ فرماں گال: بہ نال۔(8) خضدار ءِ ضلع ءِ شہر ءُ دمگے ءِ نام اِنت۔(8) آہ ءُ زاری۔ فریاد۔ **نال ءُ ٹِک** :(ن گ) زالبُولی دوچے۔ **نال کنگ**:(نال۔کَ۔نگ)(ک گ) اَسپ ءِ پنچگاں گرد گرد ءَ آسن بندگ۔ **نالی** :(نا۔لی)(د)(ن گ) چرَ۔ جُو۔ آپ ءِ راہ۔(2) نال ءِ مردم۔ نال ءِ جہہ مِنند۔(3) ہما کہ گوں نال ءِ نسبت داریت۔

نالان :(نا۔لان)(ج گ) بے زار۔ سوکی۔(2) فریاد کنان۔(3) آہ کشّان۔

نالائق :(نا۔لا۔اِق)(س گ) ہما کہ کارے ءِ یا چیزے ءِ لائق مہ بیت۔ نابُود۔ پُراں پوچ۔ بے جوپ۔ بے سنائت۔ بے گشاد۔ بودلّا۔ **نالائقی** :(نا۔لا۔اِ۔قی)(ن گ) نابُودی۔ بے سنائتی۔ بودلائی۔ بے کردی۔ کم گُشادی۔ **نالائقیں** :(نا۔لا۔اِ۔قیں) نابُودیں۔ بے سنائتیں۔ بودلائیں۔ بے کردیں۔

نال داگ :(نال۔دا۔گ)(ن گ) مرَ نیں داگ ءِ نِشان۔ داگ کہ اولاک ءُ دلوتاں پہ نِشان پر ئے کنّنت کہ گوں دِگہ مالانی ہواری ءَ گار مہ بنت۔ نال دانگ۔

نال دان :(نال۔دان)(ن گ) چہ مُود یا پژم ءَ جوڑ کُرتگیں رنگی ئیں پُلّ ءُ لاڑیں چمّگو کہ آئی ءِ تہہ ءَ تاس، قدّح، سر یمدان ءُ دِگہ چیز مان کنّنت ءُ دیوال ءِ دیم ءَ دزنجنت۔ چہ مُود ءَ جوڑ کُتگیں رزانانی دزنجوک۔(2) مرَ نیں حقّہ کہ سہت ئے مان کنّنت۔

نال دانگ :(نال۔دا۔نگ) بچار : نال داگ۔

نال سائی :(نال۔سا۔ئی)(ن گ) پہ جیڑہے ءِ فیصلہ ءِ میڑھ ءُ مرگہہ ءَ آوکیں میر یا سردار ءَ رادا تگیں سوغات۔

نالک :(نا۔لک)(ن گ) سرگوشی۔ والی۔ کُنّل۔(2) کسانیں نال۔

نالگ :(نا۔لگ)(ک گ) فریاد کنگ۔ کُوکار کنگ۔ گرْیوک۔ دردی ئیں اُفّارگ جنگ۔ دردی ئیں نُر ودگ۔ اُنّارگ۔ نارگ۔ زہیر نال۔(2) نُہر دنُہر دگ۔

نال گیر :(نال۔گی۔ر)(ن گ) نزین ءُ جہل ءُ بُرزیں زمین۔ دڑ یب۔ دِڑ یبوئیں نزیں ڈگار۔ ناہمواریں زمین۔ ہما کہ کرّ ءُ گوَر ءُ بُرز ءُ جہل اِنت۔(2) کسانیں آپ دِڑّ۔ **نال گیریں** :(نال۔گی۔ریں)(س گ) جہل ءُ بُرزیں زمین۔ ناہمواریں زمین۔(2) ہما زمین کہ کرّ ءُ گوَر ئے کنڈ ءُ بینٹ انت یا زہ انت۔

نالگین :(نا۔لَ۔گین)(ن گ) کوپڑا۔ کوپڑا ءِ دڑ چِک۔ جوز۔(2) چوچّ ءِ بُرزتیاب گوَری دڑ چِکے کہ آئی ءِ بر سکّ زنڈ اِنت ءُ آئی ءِ تہہ ءَ آپ داریں مجگے مان۔(3) کپّگ۔

نام :(نا۔م)(ن گ) ہرکس ءُ ناکس یا ہرچیزے ءِ نام کہ چہ ہمیشی ءَ زانگ بیت۔ لقب۔(2) ننگ۔ عزّت۔ **نامانی** :(نا۔ما۔نی)(ن گ) مرَ ن نام۔ نام پر شتگیں۔ نام کپتگیں۔(2) بازیں نام۔

نام بندگ :(نام۔بَن۔دَگ)(ک گ) زہگ ءِ پیدائش ءَ رند نام ءِ بندگ۔(2) چیزے ءِ پہ نِشان ءَ نامے پر کنگ۔ نام دیگ۔

نام ءِ بندگ :(ک گ) نوک پیداک بُوتگیں زہگ ءِ نام ءِ ایر کنگ۔(2) کسے ءَ راپہ بدنیتّی نامے بندگ۔ **نام بُوتگ** :(نام۔بُو۔تگ)(ک گ) نام کپگ۔ نام دار بُوتگ۔(2) پہ وشّ نامی یا

بدنامی نام کپیگ۔نامءِ پر کپیگ : نامءُ تَوارءِ گار بُوئنگ۔گارءُ بے گوّاہ بُوئنگ۔**نامءِ پڑ وشگ**: نام دار بُوئنگ۔باعزّت بُوئنگ۔نامءِ آشکارءُ تالان بُوئنگ۔نامءِ پہ نیک نامی یا بدنامی زانگ بُوئنگ۔**نامءُ توار** : (ن گ) نام داری۔باعزّتی۔(2) پہ شَرّی نامءِ تالان بُوئنگ۔**نامءُ تَوارءِ بُرز کنگ** : نام دار کنگ۔وشنام بُوئنگ۔**نامءِ بوڑگ** : (ک گ) بےشرف بُوئنگ۔بدنام کنگ۔رُزوا بُوئنگ۔

نامءِ خُدا : (س گ) مَردُمءِ نظرءَ کنگءِ ہاترءِ گوشگ بیت۔(2) خُدائیگی۔پہ خُداءِ نامءَ۔**نامءِ دَپ**: (ن گ) بدنام۔ہَما کہ پہ خَراب کاری نامءِ گِرَگ بہ بیت۔چرک۔رُزوا۔رُسوا۔شَرّ۔سیاہ رُو۔**نامءُ دَپ کنگ**: بدنام کنگ۔بےعزّت کنگ۔پرِبندگ۔**نامءُ دپی** : (ن گ) بدنامی۔شَرّی۔رزواہی۔سیاہ رُوئی۔**نام دیگ** : (نام۔دی۔یگ) (ک گ) پہ گندگیں کارے کنگءِ بدیں نام بندگ۔ نام بندگ۔**نام کپیگ** : (نام۔کَ۔پِگ) نامءِ پڑ شگ۔نام کشگ۔نام بُوئنگ۔**نام کشگ** : (نام۔کَش۔شگ) (ک گ) نام دار بُوئنگ۔نام کپیگ۔**نامءِ کشگ** : (ک گ) نامءِ دَر کنگ۔نامءِ چہ وانگ جاہءِ چہ گلءُ اِدارہےءِ یا کار جاہےءِ دَر کنگ۔**نامءِ گار کنگ** : (ک گ) بدنام کنگ۔بےنام کنگ۔ عِزّتءِ بادیگ۔**نام گِرَگ** : (نام۔گِ۔رَگ) (ک گ) پہ شَرّی یا پہ خَرابیءِ نامءِ گِرَگ۔**نامءِ نوک کنگ** : (ک گ) باعزّت بُوئنگ۔نام دار بُوئنگ۔اَنچیں کارے کنگ کہ وَتیءُ پیرینانی عِزّتءُ شرف گیش بہ بیت۔**نام نہ گِروک** : (ن گ) کسیپءِ ہیک۔(2) دَرمانے۔(3) ہَما کہ پہ شرکءُ پال یادِگہ سببےءَ آئیءِ نامءِ گِرَگ شَرّ نہ اِنت۔**نامی**: (نا۔می) (ن گ) نامی ئیں۔نام دار۔ناماوَر۔ہَما کہ نامءَ است۔**نامی ئیں** : (نا۔می۔ئیں) نام داریں۔نام آوریں۔عزّتی ئیں۔

نام مادَر : (نام۔ما۔دَر) (ن گ) ہَما کہ نام اِش یکّ اَنت۔ **نام مادَر بُوئنگ** : (نام۔ما۔دَر۔بُو۔ئنگ) (ک گ) دومَردُمءِ ہم نام بُوئنگ۔

ناماوَر : (نا۔ما۔وَر) (س گ) نام دار۔نام پڑشتگیں۔نام کپتگیں۔مَزَن نام۔**ناماوَری** : (نا۔ما۔وَ۔ری) (ن گ) مَزَن نامی۔نام داری۔**ناماوَریں** : (نا۔ما۔وَ۔ریں) (س گ) نام داریں۔وشّ نامیں۔مزن نامیں۔

نام بو : (نام۔بو) (ن گ) چامپوءِ ذاتءِ ماہیگے۔

نام پہ نام : (نام۔پَ۔نام) (س گ) یکّ یکّءَ۔یکّ یکّءِ نامءِ گِرَگ۔

نامَحرَم : (نا۔مَہ۔رَم) (ن گ) دَرآمد۔نا آشنا۔(2) ہما کہ محرم نہ انت۔**نامَحرَمی** : (نا۔مَہ۔رَ۔می) دراٰمدی۔نا آشنائی۔**نامَحرَمیں** : (نا۔مَہ۔رَ۔میں) (س گ) درآمدیں۔نا آشنائیں۔

نام دار : (نام۔دار) (س گ) مَزَن نام۔نام آور۔نامی۔وَشّ نام۔**نام داری** : (نام۔دا۔ری) (ن گ) نام دار بُوئنگ۔وَشّ نام بُوئنگ۔**نام داریں** : (نام۔دا۔ریں) (س گ) وشّ نامیں۔مزن نامیں۔ناماوریں۔

نامُراد : (نا۔مُ۔راد) (س گ) شُومّ۔بدبخت۔چہ ہر مرادءِ زبَہر۔ بےباج۔بدنام۔بےسوب۔**نامُرادیں** : (نا۔مُ۔را۔دیں) بد بختیں۔شُومّیں۔بےسوبیں۔

نامَرد : (نا۔مَر۔د) (س گ) (ن گ) تُرسوک۔چمّ جَہل۔حامَگ دَپ۔بےدل۔لگور۔ہَما کہ مرد نہ اِنت۔خوجہ۔پگّا۔خسّی۔ہَنسی۔ کُونی۔(2) نرءُ مادگ۔**نامَردی** : (نا۔مَر۔دی) (ن گ) لگوری۔رِیتّہ چِرزی۔بےدلی۔(2) کُون بگائی۔**نامَردیں** : (نا۔مَرد۔دیں) (س گ) لگوریں۔رِیتّہ چِرزیں۔بےدِلیں۔تُرسوکیں۔

نامزَرد : (نام۔زَرد) (س گ) نام گپت۔نامینگ۔ہَما کہ نامینگ یا نام گپت کنگ بُوتگ۔**نامزَردی**: (نام۔زَر۔دی) (ن گ) بدنامی۔ رُسوائی۔(2) نام گیری۔**نامزَردیں** : (نام۔زَر۔دیں) (س گ) بدنامیں۔رزواہیں۔نامءُ دپیں۔(2) ناماوریں۔نام داریں۔وشّ نامیں۔

نام سوچ: (نام۔سوچ) (ن گ) پہ دُزّءِ دَرگیجگءِ بِکّءُ تائیدی مُلّا ہانی رِپکے کہ ناماں چِیزءِ سَرءِ یا کاگدانی سَرءِ نویسنت ءُ یکّ یکّءُ جتاجتاءِ پتاینتءُ سوچینت۔(2) نامءِ گار کنوک۔

نام گال : (نام۔گال) (ن گ) ہما گال کہ آ مَرْدُمے یا دِگہ ساہ دار یا بے ساہیں چیزے ءِ نام اِنت۔ شَے یا مَرْدُمانی نام۔

نام گِپت : (نام۔گِپ۔ت) (ن گ) کسے کہ آئی ءِ نام پہ دِشتاری گوں کسے ءِ گرَگ بُوتگ۔ پہ زاماتی یا دِشتاری نام گِپتگیں۔ دِشتار یا واستار۔(2) ہما کہ کسے ءِ نام ءَ اِنت۔ نامگی۔(3) گشینی۔ گیشینتگیں۔نام زَد۔(4) چونائیں۔**نام گِپتیں :** (نام۔گِپ۔تیں) نام داتگیں۔نامینتگیں۔

نامَگ : (نا۔مَگ) (ن گ) نمدی۔کاگد۔دَست نوِشت۔خطّ۔ (2) کتاب۔

نامگی : (نا۔مَ۔گی) بچار : نام گِپت۔

نامؤ : (نا۔مؤ) (س گ) یکّ گپّے یا کارے ءِ نیمون ءِ گپّے یا کارے کنگ یا نہ کنگ۔ نیمون۔**نامؤ کنگ :** (نا۔مؤ۔کَ۔نگ) (ک گ) نیمون کنگ۔ نامہ کنگ۔

نامُوس : (نا۔مُوس) (ن گ) نفس۔کیر۔(2) ننگ۔عزّت۔

نامہہ : (نا۔مہہ) بچار : نامؤ۔

نامِیگ : (نا۔میگ) بچار : نامی۔

نامیگی : (نا۔مِ۔گی) (ن گ) ہما کہ راست نہ اِنت۔ پہ نام۔ اَنچائیں گپّ۔

نامینتگ : (نا۔میں۔تگ) (ک گ) نامینگ ءِ گوَستگال۔ (2) نشان جتگ۔ نام زَد کُتگ۔ نام ءَ کُتگ۔**نامینتگیں :** (نا۔ میں۔تَ۔گیں) نامینگ ءِ دیریں گوَستگال۔(2) نام زَد کُتگیں۔نشان جتگیں۔نام گِپت کُتگیں۔نام ءَ کُتگیں۔(3) ہما کہ نامینتگ۔

نامینگ : (نا۔مے۔نگ) (ک گ) نام گِپت کنگ۔چیزے ءِ نام پہ بہائے زُورگ یا کہ دِگہ کارے ءِ گرَگ بہ بیت۔(2) نام زَد کنگ۔ نِشان کنگ۔(3) پہ بہاءَ اَربُون داتگیں زَرّ یا مال۔**نامینگی :** (نا۔مے۔نَ۔گی) (ن گ) نامینگ ءِ آوَ کی بِزاں نامینگ ءِ کار بُوتگی انت یا بیت۔

نان : (نا۔ن) (ن گ) نگن۔چہ دُرشتگیں دان ءِ پَتگیں نگن۔ **نان ءِ بَرکت آرگ :** سیر لاپی ءُ وَش حالی آ ہگ۔**نان ءِ بوَرگ :** (ک گ) نا رُشت ءِ تہہ ءَ نان ءِ جنگ ءُ وَرگ۔ **نان ءِ پرّینگ :** (ک گ) روزگار یا کار دیگ۔(2) بے روزگار کنگ۔کار ءِ پُلگ۔**نان ءِ ٹکُّر :** (ن گ) نان ءِ چُنڈ۔کسانیں نان یا نگن۔(2) کولُگ۔**نان ءِ جنگ :** روزگار ءِ پُلگ۔تاوان دیگ۔**نان ءِ لگّت جنگ :** اَنچیں کارے کنگ کہ چرائی ءِ سَبَب ءِ رِزق ءُ روزی کم بہ بیت۔(2) کار نہ کنگ۔(3) نوکر ءُ کاردار ءِ کار ءِ یلہ دیگ ءُ بے روزگار بُوتگ۔**نانی :** (نا۔نی) (ن گ) ہما ڈگار کہ شریک ءُ بزگر آئی ءِ راپہ ڈگار ءِ واجہہ ءِ مفت ءَ بہ بندنت ءُ آپ بہ گننت ءُ بہ کشنت ءُ وَتی شرّیکی ءُ بزگری ءِ بہرءَ چہ واز دار ءَ مہ لوٹنت۔

ناں : (نا۔ں) (ب گ) نہ۔ اِنّاں۔نا۔

نان پنڈ : (نان۔پن۔ڈ) (س گ) محتاج۔ہما کہ گردیت ءُ نان پنڈیت۔(2) وار۔بزگّ۔دَرپہ دَر۔**نان پنڈیں :** (نان۔پِن۔ڈیں) (س گ) مُحتاجیں۔بزّگیں۔واریں۔شُدیگیں۔شُدلاپیں۔

نان دِہ : (نان۔دِہ) (س گ) سخی۔ دادبخش۔ دَریا دِل۔ ناں دیوک۔ مہمان دار۔ مہمان جلّ۔ ہما کہ ہر کسے کہ آئی ءِ گِس ءَ بہ روَت نگن ئے دَنت۔**نادِہی :** (نان۔دِ۔ہی) مہمان جلّی۔دادبخشی۔**نان دِہیں :** (نان۔دِ۔ہیں) (س گ) داد بخشیں۔ دریا دِلیں۔ مہمان داریں۔سخی ئیں۔

نان وار : (نان۔وار) (س گ) نوکر۔حِزمت کار۔نگن وار۔(2) بے سنائت۔وَروک ءُ وپسوک۔بے کار۔کاہل۔**نان واریں :** (نان۔وا۔ریں) (س گ) زیر مِنّتیں۔ایر دستیں۔ہزمت کاریں۔نوکریں۔

ناوانِندگ : (نا۔وا۔نِن۔دَگ) بچار : ناوانِندہ۔

ناوانِندہ : (نا۔وا۔نِن۔دہ) (س گ) ہما مَرْدُم کہ نہ وننتگ ئے۔ ہما کہ وانگ ءُ نبشتہ نہ زانت۔(2) (ن گ) بے علم۔جاہل۔جٹّ۔ عامی۔ بے بزانت۔ بے قلم۔نا وانِندگ۔**ناوانِندہی :** (نا۔وا۔نِن۔دَ۔ہی) بے علمی۔ جاہلی۔جٹّی۔**ناوانِندہیں :** (نا۔وا۔نِن۔دَ۔ہیں) (س گ) جاہلیں۔جٹّیں۔(2) کم علمیں۔نزانتکاریں۔

ناؤچھہ :(نا۔ؤ۔چھہ)(ن گ) پہ شکارءَ بستگیں کسانیں کُڈّ۔سنگر۔
آپءِ کرّءَ پہ مُرگءِ شکار کنگءِ ہاترءَ کُڈّءِ بندگ۔کُڈّ۔
ناوَڑ :(نا۔وَڑ)(ن گ) آپءِ مَرَ نیں چیل۔تَلاپ۔ٹُو بَو۔
تلاوگ۔(2) بے سِج۔بے وَڑ۔(3) ہما مَرَ نین ءُ ٹُو ہیں مَیدان کہ
چَپّءُ راستءَ مَرَ نین ءُ بُرزیں ریکءِ بند بہ بنت۔(4) ہما رزان کہ
سَکّ باز پُرّ بہ بیت۔**ناوَڑی** :(نا۔وَ۔ڑی)(ن گ) کسانیں
ناوَڑ۔ہوٹَگ۔کُمب۔
ناوَشّ :(نا۔وَش۔ش)(س گ) نارضا۔بے تَب۔بے چاڑ۔
ناراض۔(2) ناجوڑ۔بیمار۔نادُڑ اہ۔**ناوَشّی** :(نا۔وَش۔شی)
(ن گ) نارضائی۔بے تبی۔زَہرءُ قہری۔(2) ناجوڑی۔جان نا
سلامتی۔**ناوَشّیں** :(نا۔وَش۔شیں)(س گ) نارزائیں۔ناتبیں۔
دل رنجیں۔(2) ناجوڑیں۔ناسلامتیں۔نادڑاہیں۔
ناوَلّ :(نا۔وَل۔ل)(ف گ) ناوَلّگءِ فرماں گال: بہ ناوَلّ۔
ناوَلّگ :(نا۔وَل۔لگ)(ک گ) بے آسَریں جاکءُ جلّل۔
(2) دمان پہ ساعت چہ واب ءَ ٹُوہینگ۔(3) پِری پِری کنگ۔
گرِ یوگءُ زاری۔دَست بندی کنگ۔زگءُ زار۔گرِ یوگ۔زار
جَنگ۔پگّگ۔(4) پہ بدی نام گرَگ۔(5) بددعا دیگ۔
ناوَلَد :(نا۔وَ۔لَد)(س گ)(ن گ) بے وَلَد۔بے پِت۔
کوٹِک۔کیھُر۔**ناوَلَدی** :(نا۔وَ۔لَ۔دی) بے پِتی۔کوٹِکی۔
کیھُرّی۔
ناوَہد:(نا۔وَہ۔د)(س گ) بے وہد۔بے موسم۔دیر۔بے دِرَچ۔
ناہ :(نا۔ہ)(ن گ) ہُرماگ۔(2) پُختہ۔پُختگ۔**ناہ بُونگ** :
(ناہ۔بُو۔نگ)(ک گ) پُختہ بُونگ۔نیوَگءِ پَشّگ۔نرم بُونگ۔
کُلونٹءِ پُختہ بُونگءُ نرم بُونگ۔**ناہ پات** :(ناہ۔پات)(ن گ)
ہُرماگءِ پات۔ہما پات کہ پہ ناہءِ مان کنگءَ گوَ پک بیت۔**ناہءِ پچ**
کنگ :(ک گ) ناہءِ پاتءِ دَپءِ بُرَّگ۔**ناہ کپَگ** :(ناہ۔
کَ۔پَگ)(ک گ) پچّءِ کُلونٹءِ پُختہ بُونگ۔**ناہءِ منگ** :
(ک گ) ہُرماگءِ ہُشک کنگءَ رند ناہءِ پاتاں کنگ۔**ناہءِ ناہاری** :
(ن گ) ناہءِ رگ بند کنگءِ کارءَ رَوگ۔**ناہین** :(نا۔ہے۔ن)
(س گ) ناہءِ بین۔(2) چالّ۔لیگار۔
ناہ بوگ :(ناہ۔بوگ)(ن گ) نانءُ نارُشتءِ ہُورت ہُورتءَ
پُنڈگ۔
ناہار :(نا۔ہار)(ن گ) صُحبءِ مہلہ۔(2) ناہاریءِ وہد۔(3)
ناہاری۔رگ بند۔اَرزبند۔اَرز۔آف جائی۔(4) پچتار۔رَستر۔
جناوَر۔جاناوَر۔جانور۔جونوار۔مَردُم خور۔**ناہاری**:(نا۔ہا۔ری)
(ن گ) صُحبءِ سَرءِ وراک۔(2) صُحبءِ وَرگ۔ناہار۔رَگ بند۔
اَرزبند۔اَرز۔صُبا رَگ۔صباہءِ سَرءِ وَرگ۔(3) نیم روچءِ نان۔نیم
روچءِ وَرگ۔(4) رَستری۔جاناوَری۔(5) ہما کہ گوں ناہارءَ
نِسبَت داریت۔**ناہاریں** :(نا۔ہا۔ریں)(س گ) رستریں۔ہون
واریں۔بلاہیں۔جاناوَریں۔جون واریں۔
ناہچّ :(نا۔ہِچ۔چ)(س گ) نااُمیت۔بے جوگ۔(2)
چیزے نہ چیزے۔(3) ہورک۔بے مال۔(4) ہِچّ۔نیستی۔ہِچّی۔
ہما کہ ہِچّ چیزے مہ بیت۔(5) چیزے کہ مہ رَسیت۔کارے کہ
مہ بیت۔
ناہَست :(نا۔ہَس۔ت)(س گ) نیست۔ناپید۔(2) بے
ہست۔
ناہُکّ :(نا۔ہُک۔ک)(ن گ) ہُکّءِ گڈّی بہر۔
ناہموار :(نا۔ہم۔وار)(س گ) چوٹ۔ناراست۔گوَمب۔
(2) ہما کہ برابرءُ ہم لَسُون نہ انت۔**ناہمواری** :(نا۔ہم۔وا۔ری)
چوٹی۔گوَمبی۔ناراستی۔**ناہمواریں** :(نا۔ہم۔وا۔ریں)
(س گ) چوٹیں۔ناراستیں۔گوَمبیں۔
ناہُن :(نا۔ہُن) بچار : ناکُن۔
ناہنگام :(نا۔ہَن۔گام)(س گ) بے وہد۔(2) بے راہ بند۔
ناہُود :(نا۔ہُو۔د)(س گ) بے دود۔بے وڑ۔ناراہ بند۔
ناہُودَگ :(نا۔ہُو۔دَگ)(س گ) ناشائستہ۔سُبکّ، ٹُلّس۔
(2) زیات۔**ناہُودَگی** :(نا۔ہُو۔دَ۔گی)(ن گ) ناشائستگی۔سُبکّی۔

تُلّسی۔ چیچلی۔ لیزگی۔ **ناھُودَگیں** : (نا۔ ھُو۔ دَ۔ گیں) (س گ) ناشاھستگیں۔ سُبکّیں۔ تُلّسیں۔ لیزگیں۔ چیچلیں۔

نائے : (نا۔ ئے) (ف گ) اِنّاں۔ کارءِ بُوتگ یا نہ بُوتگ ءِ سَرءَ گمان یا نا گمانی دَرشاں کنگ ءِ گال۔

ناھیل : (نا۔ ھیل) (س گ) ھما کہ کارءِ ھیل نہ کُرتگ۔ نہ زانت کار۔ نابلَد۔

نائب : (نا۔ اِب) (ن گ) صلاح کار۔ مَلِک۔ کُمک کار۔

نائبی : (نا۔ اِ۔ بی) (ن گ) صلاہ کاری۔ کُمک کاری۔ ہم کاری۔

نائی : (نا۔ ئی) (ن گ) مُرگے۔ (2) گوُرم یا آپ ءِ تہہ ءَ لیبے۔

نائیلُون : (نا۔ اے۔ لُون) (د) (ن گ) ریشم۔ ھمے بندیک کہ ماھور بندنت ءُ ماھیگ کُشنت۔

نایاپت : (نا۔ یاپ۔ ت) (س گ) بے گوَاہ۔ (2) ھما کہ ظاھر نہ اِنت۔ (3) گرَاں بہا۔ قیمتی۔ بے مَٹّ۔ بے دَروَر۔ **نایاپتی** : (نا۔ یاپ۔ تی) (ن گ) بے گوَاہی۔ پدَرّانہ بُوَگیں۔ **نایاپتیں** : (نا۔ یاپ۔ تیں) (س گ) قیمتی ئیں۔ گرَاں بہائیں۔ بے مٹّیں۔ بے دَروریں۔ (2) ھما کہ ارزانی دَست مہ کپیت۔

نِبّ : (نِب۔ ب) (د) (ن گ) ند ءِ سَرُک۔ قلم ءِ نبشتہ کنوکیں سَرُکّ۔ نَد۔

نَبا : (نَ۔ با) (ب گ) نباید ءِ گوُنڈ گال۔ چومہ بیت۔ نبا کن۔ چونہ بیت کہ اے کار ءِ بکن ئے۔ (2) توبہ۔ پھریز۔ **نبا کنئے** : (ن۔ با۔ کَ۔ نئے) (ب گ) مکن کنگ ءِ گالے کہ چونہ کنئے۔ **نَباید** : (نَ۔ با۔ یَد) باید نہ اِنت۔ مرادگالے کہ چوش کنگ مہ بیت۔

نَباشَد : (نَ۔ با۔ شَد) (س گ) جون۔ نابُود۔ بے فائدگ۔ بے پکرات۔ (2) ھما کہ نہ بیت۔ (3) نادل سَر۔ بودلّا۔ (4) کاھِل۔ سُست۔ **نَباشَدی** : (نَ۔ با۔ شَ۔ دی) (ن گ) نابُودی۔ نالائقی۔ بودلائی۔ نادِل سری۔ کاھلی۔ سُستی۔ **نَباشَدیں** : (نَ۔ با۔ شَ۔ دیں) (س گ) نابُودیں۔ بے جوہیں۔ نالائقیں۔ بودلائیں۔ نادِل سریں۔ کاھلیں۔ سُستیں۔

نِبا لگ : (نِ۔ با۔ لَگ) (ن گ) کِنارہ۔ کِرّ۔ کوَر ءِ بُرزیں پہنات۔ کرود۔ کنار۔ کلانٹک۔

نَبُرّ : (نَ۔ بُر۔ ر) (س گ) ھما دَزچک کہ ہچّ بر آئی ءِ شاح ءُ ٹال گڈّگ نہ بُوتگ انت۔ (2) نہ بُرّءِ نگوَرتیں جمبر۔ یکّ پیم ءَ داشتگیں۔ سلامتیں۔ (3) ھما کہ نہ بُرّیت۔ (4) بے بُرّ۔ بے ڈوَل۔ بدڈوَل۔ بدرَنگ۔ (5) ھما کہ سُنّت نہ کُتگ۔ ھما زہگ کہ آئی ءِ کیرءُ لُٹّپ بُرَّگ نہ بُوتگ۔ **نَبُرّیں** : (نَ۔ بُر۔ ریں) (س گ) نبُرّیتگیں۔ (2) بدڈوَلیں۔ بدرنگیں۔ بے سَنچیں۔

نِبشت : (نِ۔ بِش۔ ت) (ک گ) نبیسّگ ءِ گوُ ستگال۔ نبشتگیں۔ نبِشتہ ءِ کار بُوت۔ (2) (ن گ) نقش۔ نشان چو کہ دَست نبشت۔ زَرّنبشت۔ نوِشت۔ نِوِشتہ۔ **نِبِشتہ** : (نِ۔ بِش۔ تہ) (ن گ) دَرج۔ نبشتگ۔ نِوشتگ۔ نبشتانک۔ نِوِشتہ۔ لِکّ۔ لِکّگ۔

نِبِشتگ : (نِ۔ بِش۔ تگ) (ن گ) نبشتہ۔ سیاہگ۔ نِوِشتہ۔ نِوِشتگ۔ نبشتگیں۔ دَرج کُتگیں۔ (2) (ک گ) نبیسّگ ءِ دُوریں گوُستگال بِزاں آئی ءَ نبشتہ ءِ کار کُتگ۔ (3) ایرانیانی کوُھنیں مذھبی کتاب اَوِستہ ءِ نوِشتانک۔ مَزدَکیانی مذھبی نوِشتانک۔

نِبِشتانک : (نِ۔ بِش۔ تاں۔ ک) (ن گ) چیزّے ءِ بارہ ءَ نبیسّگ بُوتگیں۔ ھر چیزّے ءِ باروءَ کہ نبیسگ بہ بیت۔ ھر نبشتہے کہ بہ بیت۔ نبشتہ۔ نوِشتانک۔ نِوِشتہ۔

نَبُوتگ : (نَ۔ بُو۔ تگ) (ک گ) نَبُوَگ ءِ گوُستگال۔

نَبُوتگیں : (نہ۔ بُو۔ تَ۔ گیں) (س گ) ھما گپّ یا کار کہ نہ بُوتگ۔ جنجالیں۔ مُشکُلیں۔ ھما کہ بیت نہ کنت۔

نَبُوَگ : (نَ۔ بُو۔ َگ) (ک گ) ھما کہ نہ بُوتگ یا ھما کہ نہ بیت۔ (2) نیستی۔ نیزگاری۔ **نَبُوَگی** : (نَ۔ بُو۔ اَ۔ گی) ھما کہ نہ بیت۔

نَبی : (نَ۔ بی) نہ بیت ءِ گوُنڈ گال۔ ھما کہ بُوت نہ کنت۔ (2) (عَ) (ن گ) مہتِر۔ رَسُول۔ پیغمبر۔

نبیسّگ : (نِ۔ بی س۔ سَگ) (ک گ) نبشتہ کنگ۔ لِکّگ نویسّگ۔ نبشتہ۔ نوِشتہ۔ نبیسّگ ءِ کار۔

نَبیرات :(نَ ـ بی ـ رات) (ن گ) زُریات ـ چُکّ ءُ نماسگ ـ
نَبیرَگ :(نَ ـ بے ـ رَگ) (ن گ) ءَ ایوک ـ نہ تہنا ـ
نَپ :(نَ ـ پ) سِیتّ ـ فائدہ ـ کُٹّ ـ نف ـ حاصِل ـ سُوت ـ باج ـ پیدائش ـ تماہ ـ آمدن ـ کٹّ ءُ کوٹ ـ (2) تماشا ـ
نِپاد :(نِ ـ پاد) (ن گ) بیرم ـ گندل ـ لیپ ـ بوپ ـ بونڈ ـ واب جاہ ـ جُلّ ـ **نِپادءِ بُن تَل** : نِپادءِ چیری تل ـ **نِپادءِ تَل** :(ن گ) نپادءِ تہہ ـ
نَپت :(نَپ ـ ت) (ن گ) بیر ـ زمین ءَ کپتگیں گروک ءِ بیر ـ (2) سَرءِ توک یا مِیکّ ـ (3) زگال ـ (4) کَس ءُ کُو ـ (5) چُکّ ءُ پسائندگ ـ اوبادگ ـ **نَپت ءِ جَنگ** : بیر ماں سَرءَ کپگ ـ (2) جَنجال بُوتگ ـ **نپتو** :(نَپ ـ تو) اَناگتیں ویلانی کپتگیں ـ (2) ہر کسی چانپٹ جتگیں ـ بِڑگیں ـ بے وسیں ـ
نَپتک :(نَپ ـ تک) (ن گ) کُڈاسگ ءِ چُکّ ـ کُڑ کڑاسگ ـ
نِپّٹ :(نِپ ـ پِٹ) شُومّ پاد ـ ہما مردم کہ ہر کارے ءَ کہ دست جنت کار خراب بیت ـ ٹکّر ـ (2) گار ـ بیگواہ ـ بے ڈس ءُ نشان ـ نپکہ ـ (3) یکّ اَناگت ءَ چیزے ءِ گار بُونگ ـ **نِپّٹ بُونگ** :(نِپ ـ پِٹ ـ بُو ـ نگ) (ک گ) گار بُونگ ـ بے گواہ بُونگ ـ (2) شُوم بُونگ ـ **نِپّٹ کنگ** :(نِپ ـ پِٹ ـ کَ ـ نگ) (ک گ) گار کنگ ـ بے گواہ کنگ ـ چیر دیگ ـ (2) شوم لیکگ ـ **نِپّٹی** :(نِپ ـ پِٹ ـ ٹی) (ن گ) گاری ـ بے گواہی ـ نپکّہی ـ (2) شُومّی ـ بدبختی ـ **نِپّٹیں** :(نِپ ـ پِٹ ـ ٹیں) (س گ) گاریں ـ بے گواہیں ـ نپکّہیں ـ چیر داتگیں ـ (2) شُومّیں ـ بدبختیں ـ
نِپٹک :(نِپ ـ ٹِک) بچار : نِپتک ـ
نَپَر :(نَ ـ پَر) (ن گ) کسے کہ دگرے ءِ گوْرءَ پہ پگار کار کنت ـ نوکر ـ چلو پگ کار (2) قاصد ـ ربّال ـ پیغام بر ـ (3) مردم ـ نفر ـ بچکّ ـ **نَپَرءِ تاچینگ** :(ک گ) قاصد ءُ ربّالوءَ پہ کلوہے یا حالے ءِ سَر کنگ ءَ رواں دیگ ـ **نَپَرءِ تَرّینگ** : مردمانی حال دیگ ءَ نپر دیم دیگ ـ (2) (ک گ) کسے ءِ نپرءَ بیرہ دیگ ـ **نَپَر کنگ** :(نَ ـ پَر ـ کَ ـ نگ) قاصد رواں دیگ ـ پیغام کنگ ـ

نَپس :(نَپ ـ س) (ن گ) مردین ءِ اَعضا کہ چرائی ءِ سوہ ءِ مسّ ءُ مَردی دَرکیت ـ چِل ـ ناموس ـ نَرِک ـ کیر ـ نفس ـ
نَپسّ :(نَ ـ پَس ـ س) (ن گ) ساہ ـ اَرواح ـ گین ـ **نَپسّ تنگ** :(نَ ـ پَس ـ س ـ تَن ـ گ) (س گ) (ن گ) ہیسک ـ گین ءِ ناڈُراہی ـ (2) گٹّ کنگ ـ بے وار کنگ ـ **نَپسّ گیر** :(نَ ـ پَس ـ س ـ گی ـ ر) (س گ) ساہ گروک ـ ساہ ءِ کشّوک ـ کُشوک ـ
نِپکّہ :(نِ ـ پک ـ کہہ) (س گ) گار ـ بے گواہ ـ نِپّٹ **نپکّہی** :(نِ ـ پک ـ کَ ـ ہی) (ن گ) گاری ـ بے گواہی ـ نِپّٹی ـ **نپکّہیں** :(نِ ـ پک ـ کَ ـ ہیں) (ک گ) گاریں ـ بے گواہیں ـ
نَپ وار :(نَپ ـ وار) (س گ) کٹّ وار ـ ہما کہ نَپ ءِ رَس اِنتگ ـ بے کارءُ زَحمت ءَ پائدگ زیروک ـ سُوت وار ـ سُوت خور ـ
نَپ واری :(نَپ ـ وا ـ ری) (ن گ) سُوت واری ـ کٹّ واری ـ مژدہ واری ـ سوب واری ـ **نَپ واریں** :(نَپ ـ وا ـ ریں) (س گ) سوت واریں ـ کٹّ واریں ـ مژدہ واریں ـ سوب واریں ـ
نِپول :(نِ ـ پول) بچار : باڑُو ـ
نُتّ :(نُت ـ ت) (ن گ) لنگک، دار یا گوں یکّ مُنڈ سَریں تڑندیں چیزے ءَ دِگہ لَہم تریں چیزے گُت کنت ـ (2) حبَر ـ نُرودگ ـ
نَتّ :(نَت ـ ت) (ن گ) پونزءَ کنگی سہتے ـ (2) گڑانز ـ (3) دیم ـ **نَتّ ءِ پُلّ** :(س گ) دوستیناک ـ لاڑک ـ (2) (ن گ) پونزءِ کنگی پُلّک ـ
نَتاب :(نَ ـ تاب) (س گ) تاب نہ کنوک ـ تاب نہ وَروک ـ (2) تاب نہ داتگیں ـ (3) ناراست ـ چوٹ ـ
نَتّاری :(نَت ـ تا ـ ری) (ن گ) سکّیں مزنیں نَنگر کہ آئی ءِ دومزنیں پانچ اَنت کہ پہ مزنیں بُوجیگ ءُ گُراباں کارمرز بیت (2) ماہیگے ـ
نَتَر :(نَ ـ تَر) (ن گ) اولاک ءِ قطّار ـ **نَتَر بند** :(نَ ـ تَر ـ بَن ـ د) (ن گ) اولاک ءِ قطّار کنگ ـ ریزگ ءَ اوشتارینگ ـ
نَتراش :(نَ ـ تڑا ـ ش) (س گ) نترّاشتگیں ـ بے ڈَوَل ـ بے وڑّم ـ بے بڑاہ ـ

نترٛاشتگ : (نَ۔ترٛا۔ش۔تگ) (ک گ) ترٛاشگ ءُ شَرّ کنگ ءِ کار نہ بُوتگ۔(2) نتراشگ ءِ گوُستگال۔**نترٛاشتگیں** : (نَ۔ترٛا۔ش۔تَ۔گیں) (س گ) پلگار نہ کُتگیں۔ برابر نہ کُتگیں۔ بدڈولیں۔ بے بڑاہیں۔ بے وڑّیں۔(2) نتراشگ ءِ دیریں گوُستگال۔(3) ہما کہ نتراشتگ۔

نترّاں : (نہ۔تَر۔ران) (ج گ) ترّگ، پرترّگ یا بیرہ کنگ ءِ کارءَ نہ کناں۔

نترُس : (نَ۔تُرس) (س گ) دِلیر۔بہادُر۔سرمچار۔دِلاوَر۔مزَن زَہرگ۔(2) دِل مہ لرز۔سرمچنڈ۔ سِیاہ جگر۔شیکل۔ مزَن مرد۔ پُردِل۔ٹُریل۔تمرد۔جنگول۔کُنگُر۔(3) ناحق۔ بے رحم۔ زوراک۔ ظالم۔اُگبال زِیر۔**نترُسی** : (نَ۔تُر۔سی) (ن گ) دلیری۔ بہادرّی۔ دلاوری۔مزن زَہرگی۔تمردی۔مزن مردی۔**نترُسیں** : (نَ۔تُر۔سیں) (س گ) بہادریں۔دلاوریں۔مزن دلیں۔تمردیں۔مزن مرّیں۔

نترٛہیتگ : (نَ۔ترٛ۔ہِ۔تگ) تاہیر نہ گپتگ۔ نہ سَہڑیتگ۔**نترٛہیتگیں** : (نَ۔ترٛ۔ہِ۔تَ۔گیں) نترٛہگ ءِ دیریں گوُستگال۔(2) ہما کہ نترٛہیتگ۔(3) تاہیر نہ گپتگیں۔نہ سَہڑیتگیں۔

نجس : (نَ۔جَس) (عَ) (س گ) شُوم۔ پلیت۔ ناپاک۔عیب دار۔بدپال۔خبیث۔(2) بدنیّت۔نہش۔

نجگ : (نِ۔جَگ) (ک گ) دوچیز ءِ ڈُگّگ ءُ زور پر بُوتگ۔

نجل : (نِ۔جِل) (س گ) تچک۔تچکی۔رُو۔تب۔اُٹّ۔(2) (ن گ) کِشاری ئیں بندءِ آپ ءِ شیوگ ءِ نیمگ ءَ راہ دیگ۔کُنڈ۔(3) حُکم کہ ہر حالت ءَ منّگی اِنت۔(4) سرءَ اوشاتگیں جنجال ءُ وِیل۔(5) نیّت۔(6) ضِدّ۔(7) نزّیک۔ **نجل ءِ بد بُوتگ** : زَہرآ ہگ۔ ناتب بُوتگ۔**نجل بُوتگ** : (نِ۔جِل۔بُو۔تگ) پہ کارے ءِ کنگ ءَ سرءَ اوشتگ۔(2) تچکی ءِ بُوتگ۔ **نجل کنگ**: (نِ۔جِل۔کَ۔نگ) کارے ءِ کنگ ءِ ضِدّ یا حُجّت کنگ۔(2) راست کنگ۔تچک کنگ۔

نجن : (نَ۔جَن) (ن گ) طلاق داتگیں جن وَتی پیسرَ یگیں مرد ءِ نجن اِنت۔طلاق داتگیں جَن۔

نچیّں : (نَچ۔چےِ ن) (س گ) پہکیں۔خالصیں۔نگدیں۔

نچینگ : (نِ۔چےِ۔نگ) (ک گ) دَنتانانی ڈُ کّینگ ءُ زور پر دیگ۔ دَنتان گدڑوُشگ۔چہ زَہرءَ دَنتانانی کُچّگ یا دَپ ءِ سرءُ چیری دَنتاناں یکّے دومی ءِ سرءَ زور پر دیگ۔(2) زَہرگِرَگ۔ باہند کنگ۔

نچّ : (نَچ۔چ) (ف گ) نچّگ ءِ فرماں گال : بہ نچّ۔

نچک : (نَ۔چَک) (ن گ) چاپے۔ڈِریسے۔

نچّگ : (نَچ۔چَگ) (ک گ) ناچ کنگ۔ بے وڑیں ناچ کنگ۔(2) چیزے ءِ سرءَ چست ءُ ایر بُوتگ۔چیزے ءِ سرءَ اوشتگ ءُ جُتک جنگ۔چیزے ءَ رازور پر دیگ۔(3) جگّگ۔ دِرگّگ۔مستی کنگ۔**نچّگی** : (نَچ۔چَ۔گی) نچّگ ءِ آوَکی۔ **نچّوک** : (نَچ۔چوک) (ن گ) ناچی۔(2) ہما کہ نچّیت۔

نچّیتگ : (نَچ۔چِ۔تگ) نچّگ ءِ گوُستگال۔(2) نچّگ ءِ کار بُوتگ۔

نچنڑی : (نَ۔چَن۔ڑی) (ن گ) ناچ کنوک۔(2) بے لجّ۔ بے حیا۔ بےاَدَب۔

نچّہُور : (نَچ۔چ۔ہُور) (س گ) جنگ۔ ٹپّگ۔(2) ژَند۔ بے ہاٹی۔**نچّہُور کنگ** : (نَچ۔چ۔ہُور۔کَ۔نگ) (ک گ) جنگ ءُ ژَند کنگ۔جنگ ءُ تہہ زَن کنگ۔

نچّیت : (نَچ۔چِی ت) (ک گ) نچّگ ءِ آوَکی بزاں نچّگ ءِ کار بُوتگی انت یا بیت۔

نچین : (نِ۔چے۔ن) (ن گ) پہ ردسَر پہ چکّ ایر کنگ۔ تپّی۔ پڑی۔ **نچینگ**: (نِ۔چے۔نگ) (ک گ) پہ ردسَر پہ چکّ کنگ۔ تپّی جنگ۔ ردءُ بند کنگ۔ پڑی جنگ۔سَوارگ۔

نچّینگ : (نَچ۔چے۔نگ) (ک گ) گرانیں چیزے ءِ سرءَ ترٛدگ ءُ زورےَ پر دیگ۔(2) اَنچوش کنگ کہ بہ نچّیت۔(3) کسے ءَ را نچّگ پرما ہگ۔(4) ناچ دیگ۔ناچ پرما ہگ۔

نخّ : (نُخّ۔خ) (ن گ) ہما کہ حبَر کنگ ءِ وہدءَ چہ پونز ءَ گین کشّیت۔نُخّو۔

نخرا : (نَخ۔رہ) (د) (س گ) پہر۔ٹہل۔ناز۔

نَخل : (نَخ۔ل) (ن گ) مچّ۔ دڑ چک۔ (2) نیوَگ ءِ دڑ چک۔ **نَخلِستان** : (نَخ۔لِس۔تان) (ن گ) مچّ کدَگ۔ (2) باغ۔ نیوَگ ءِ دڑ چک۔

نُخُّو: (نُخ۔خُو) (س گ) چپّت پونز۔ ہمائی کہ پونز چپّت اِنت۔

نَد : (نَ۔د) (ن گ) قلم۔ قلم ءِ نِب۔ (2) نل۔ ہما نل کہ پہ قلم کارمرز بیت۔ **نَدکَشّ** : (نَد۔کَش۔ش) (ن گ) مُنشی۔ نبیسّوک۔ وَشّ نبیس۔ قلم کار۔

نِد : (نِ۔د) (ن گ) کِشار یا فصل ءِ بُرّتگیں ءُ نچیں کُتگیں رِد۔ پُژ بند۔

نِدارگ : (نِ۔دا۔رَگ) (ن گ) زید۔ تماشا۔ سیل۔ نداره۔ نظر۔ بوم۔ چمّ وَشّ۔ دِیدار۔ سواد۔

نِداره : (نِ۔دا۔ره) بچار : نِدارگ۔

نَذر : (نَذ۔ر) (ن گ) قولیگ۔ شُنک۔ چا گرد۔ گیرینک۔ بلاه زِیر۔ سدکّہ۔ قربان۔ کولیگ۔ گوری۔ (2) پہ شکار ءِ چیزے ءِ نشان کنگ۔ پہ جنگ ءِ تُوپّک ءِ نشان ءِ دُرست کنگ ءُ گوں چمّانی نشان ءِ یکّ ءِ ٹکّ یا جُتک کنگ۔ **نَذر بُوَنگ** : (نَذ۔ر۔ بُو۔نَگ) (ک گ) قولیگ بُوَنگ۔ سدکّہ بُوَنگ۔ قربان بُوَنگ۔ شُنک بُوَنگ۔ **نَذری** : (نَذ۔ری) (ن گ) قربان بُوَوک۔ قُربان بُوَنگ۔ نذریگ۔ قولی۔ بلاه زیر۔ قولیگ۔ بلاه جلّ۔

نَذریگ : (نَذ۔ری۔گ) بچار : نَذری۔

نَدکار : (نَد۔کار) (ن گ) قلم کار۔ شاعر۔ نبیسوک۔ لبزانت۔

نَدکاری : (نَد۔کا۔ری) (ن گ) ہما کہ گوں ندءِ نسبت داریت۔ (2) لبزانتی۔ قلم کاری۔ نویسّگی۔

نِدَگ : (نِ۔دَگ) (ک گ) سڑگ۔ بدبوه۔ خراب۔ ناس زُرتگیں۔ گہنگ۔ ناس زُورگ۔ پُژ بندگ۔ تند بندگ۔ (2) درپے ءِ پُر بُوَنگ ءَ رند پہ زور آئی ءِ تہہ ءَ گیشتر مان کنگ۔ (3) یکّ ردءَ ایر کنگ۔ سر پہ چکّ ایر کُتگیں کاه۔

نَدَگ : (نَ۔دَگ) (ن گ) گندبیل۔ درمان کاہے کہ تپ، پشّانک ءُ کُلّگ ءِ علاجے۔ (2) دلوتانی وَرگ ءِ کاہے کہ چہ اشی ءِ تا کاں چاء جوڑ بیت ءُ پیش ءِ زمانگ ءَ ندگ مُردگ ءِ کش ءَ پہ وشبوہی ءَ ایر کنگ بُوتگ۔

نِدِلکا : (نِ۔دِل۔کا) (س گ) بےکس۔ غریب۔ بزّ کار۔

نِدِیتگ : (نِ۔دِ۔تگ) (ک گ) نِدگ ءِ گوستگال۔ (2) سڑیتگ۔ گہیتگ۔ **نِدِیتگیں** : (نِ۔دِ۔تَ۔گیں) (س گ) نِدگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) سڑیتگیں۔ حراب بُوتگیں۔ گہیتگیں۔

نَدِیدو : (نَ۔دی۔دو) (س گ) ہما کہ ہچّی ئے نہ دیستگ۔ حارث۔ حرصی۔ چمّ شُدیگ۔ نادیستگ۔ **نَدِیده** : (نَ۔دی۔ده) نہ دیستگیں۔ چمّ شُدیگّیں۔

نَر : (نَ۔ر) (ن گ) ساه دار ءِ نپس۔ نَرِک۔ (2) کیرمیز۔ (3) ہما کہ مادگ گینے نہ اِنت۔ نرین۔ (4) مرد۔ بہادُر۔ دِلاوَر۔ نترُس۔ (5) ہُوجری۔ **نَر بُوَنگ** : (نَر۔بُو۔نَگ) مرد بُوَنگ۔ بہادُر بُوَنگ۔ مزن مردی نشان دیگ۔ چست بُوَنگ۔ **نَرترّگ** : (نَر۔تر۔رَگ) کسّی گپّ ءَ نہ زیرگ۔ وتی گپّ ءِ سرءَ اوشتگ۔ (2) نہ مرّیگ۔ مست بُوَنگ۔ (3) بالغ بُوَنگ۔ مزن بُوَنگ۔ **نَرکنگ** : (نَر۔کَ۔نگ) (ک گ) حر، اسپ یا ہر نریں ساه دارے ءِ کیر ءِ لٹّ کنگ۔ (2) گوک ءُ بُز ءُ دِگہ دلوتانی زا ہگ ءُ نریں چُکّ ءِ آرگ۔ **نَرءِ گورگ** : (ن گ) گورگیں مرد۔ (2) بہادُر۔ دِلاوَر۔ **نَرءِ نَر** : (س گ) ٹیکّ ءِ ٹیکّ۔ گوں مردی ءِ۔ **نَری** : (نَ۔ری) (ن گ) مردی۔ دِلاوَری۔ نترُسی۔ مزن مردی۔ **نَریں** : (نَ۔ریں) (س گ) مرد۔ بہادُر۔ دلیر۔ (2) نر۔ ہما کہ مادگ نہ اِنت۔

نِر : (نِ۔ر) (ن گ) دِرّ۔ جُہلی یا جُہل۔ ڈگارے کہ چہ مُشک ہوڈ ءِ راه ءَ آئی ءِ آپ دربئیت ءُ ہمے درا ہگ ءِ راه ءِ جُہل بہ کنت۔ ٹُنگ۔ آپ ءِ دِرتگیں یا ٹُنگ کُتگیں زمین یا ڈگار۔ نرک۔ **نِرِکّ** : (نِ۔رِک۔ک) (ن گ) ٹُنگ۔ نر۔ تنکیں ٹُنگ۔

نُرّ : (نُر۔ر) (ن گ) ٹپّ۔ ٹپّی بُوَنگ۔ حون چُکُرّ۔ (2) جُرّ۔ تل۔ (3) ریشے کہ آزگ اِنت ءُ ٹُنگ ئے مزن اِنت۔ جُہلیں ٹُنگ یا آزگیں جُہلیں ریش کہ تہہ ئے سُہر بہ بیت۔ **نُرّءِ جُرّ** : (ن گ) ٹپّ ٹُنٹی۔

نَرآسک : (نَر۔آس۔ک) (ن گ) نریں آسک۔سَروان۔

نَراز : (نَ۔را۔ز) (ن گ) نَریں کُچکّ۔ (2) کُچکّ ءِ ذات نریں رَستَر۔ **نَرازیں :** (نَ۔را۔زیں) ٹُوہیں۔ پڑّوریں۔ (2) بہادریں۔

نَرّاوَ : (نَر۔را۔وَ) (ن گ) گُربگ ءِ توار۔

نَربگّا : (نَر۔بَگ۔گا) (ن گ) ماہیگے۔

نَرتول : (نَر۔تول) (ن گ) نریں تولگ۔

نَرچُنڈ : (نَر۔چُن۔ڈ) (س گ) کُون بَگا۔قحبگ۔

نِرخ : (نِرْ۔خ) بچار : نِہر۔

نَرخُرُود : (نَر۔خُ۔رُو۔د) (ن گ) خُرود ءِ ذَیلے کہ چہ تَرٌ پشیں شِیلانچ یا خَرخُرود ءِ آپاں ٹاہینگ بیت۔

نَرسوم : (نَر۔سوم) (ن گ) مَرَنیں سوم کہ سَکّ دَرد کنت۔

نَرکّ : (نَ۔رِک۔ک) (ن گ) نر۔مردیں آدم یا نَریں ساہ دار ءِ نَپسّ۔کیر۔ (2) (س گ) نَر ءِ وڑیں۔چونَر ءَ۔ (3) گوشت ءِ سَکّیں ہڈّ۔ (4) مُورک۔گوشت ءِ تہہ ءِ مُورک۔ (5) ریش ءِ بُن۔ (6) ہما ریشے کہ چارَگ ءِ سَر بُر ءِ گوشتے وَشّ اِنت بلے بُن ءِ سَکّ ءِ سِنگ ءِ اِنت۔ (7) پیماز ءِ گرکی نَل۔ پیماز ءِ کیرینگ۔ **نَرِکّ ءِ نَرِک :** (س گ) دار ءِ دار۔میہہ۔میلانک۔اوشتوک۔

نُرُکّ : (نُر۔رُک) (ن گ) بارگیں جکّیں ءُ ڈَڈّیں گوشتے کہ بہ مُرگ ءِ دوتنگ ءِ سَر ءَ رُدیت ءُ کروس ءِ پہ پُورّ دیگ ءَ نیلیت۔ (2) ہمے وڑ ءَ بہ مادگیں گوک ءِ جان ءِ سَر ءَ رستگیں ءُ لونجانیں کسانیں گوشت۔

نُرکُنڈَگ : (نُر۔کُن۔ڈَگ) (ک گ) دَنتان کہ دَرد ءِ بُنگیج کنت۔دَنتان ءِ دَرد۔

نَرگُزار: (نَر۔گُ۔زار) (ن گ) نَریں ہُوک۔نَریں لدی۔

نَرگل : (نَر۔گل) (ن گ) پاچِنانی رم۔

نَرگیانچ : (نَر۔گَ۔یان۔چ) بچار : نَریانچ۔

نَرلاغ : (نَر۔لا۔غ) (ن گ) پیماز ءِ نَرکّ۔پیماز ءِ کیرینگ۔

نَرم : (نَرْ۔م) (س گ) ایرماد۔ ایسام۔لہم۔ (2) شُرد۔لہہ اِنگیں۔ہجگ۔ نازُرک۔ سُست۔ شُل۔ بُرِناک۔ موم۔ نازُک۔ شُلگ۔شُلمب۔ (3) کرار۔ (4) نہیگ۔سُست۔ (5) وَشّ تب۔ نازاک۔ **نَرمی :** (نَر۔می) (ن گ) کرار۔ایرمادی۔پہ تَسلّا۔نرم نرم ءِ لِہمی۔ **نَرمیں :** (نَر۔میں) (س گ) ایرمادیں لِہمیں۔شُردیں۔نازُرکیں۔

نَرمادَگ : (نَر۔ما۔دَگ) (ن گ) ہما مَردُم کہ ناں جَنینے ءُ ناں مردینے۔ ہما کہ نہ پیلَہی ءَ نَر اِنت ءُ نہ پیلَہی ءَ مادَگ۔ نامرد۔ (2) سَوار ءُ پیادَگ۔دوتہر۔ **نرمادَگی :** (نَر۔ما۔دَ۔گی) (ن گ) ہما کہ نرمادگ ءَ نسبت داریت۔

نَرمانی : (نَر۔ما۔نی) (ن گ) پاگاس ءِ ذات ءِ ماہیگے۔

نَرم جاہ : (نَرْ۔م۔جاہ) (ن گ) کوَرچ۔کلور ءِ ہڈّ ءُ پہلُو کانی مِیانجی۔کُپت۔

نَرْم دِل : (نَرْ۔م۔دِل) (س گ) موم دِل۔رحم دِل۔ **نَرْم دِلی :** (نَرْ۔م۔دِ۔لی) (ن گ) موم دِلی۔رحم دِلی۔وشّ تبی۔ **نَرْم دِلیں :** (نَرْ۔م۔دِ۔لیں) (س گ) وشّ تبیں۔رحم دِلیں۔نَرمیں۔

نَرمَگ : (نَر۔مَگ) (س گ) نرمیں جاگہہ یا نرمیں ٹِک۔جان ءِ نرم جاہ۔ (2) ہما جاہ کہ ڈَڈّ نہ اِنت۔ (3) پُلکیں زمین۔نمبیں زَمین۔ **نَرمَگیں :** (نَر۔مَ۔گیں) نَرمیں۔

نَرمو : (نَر۔مو) (س گ) ہما کہ نرم اِنت۔نرم وَڑ۔ (2) (ن گ) یکّ رمیے۔

نُرُنڈ : (نُ۔رُن۔ڈ) (ن گ) پکّ۔مِن۔مِنگ۔مُنو مُنو۔ **نُرُنڈ ءُ پُرُنڈ :** (ن گ) مِنگ۔نُرنڈگ۔کُپگ۔رَپٹگ۔

نُرُنڈَغ : (نُ۔رُن۔ڈَغ) بچار : نُرُنڈگ۔

نُرُنڈگ : (نُ۔رُن۔ڈَگ) (ک گ) پہ کَسے ءِ زَہر بُوتگ ءُ آئی ءَ نرم نرم ءَ نہ وَشّیں گپّ گوشگ۔مُنو مُنو کنگ۔سَرّ ابرّائیں گپّ جنگ۔ نُرنگ۔کُپگ۔پڑگ۔پلّگ۔پلگو شگ۔جبرجبر کنگ۔کِٹ کِٹ۔ گُرگُر۔لجگ۔مِنگ۔ **نُرُنڈ ءُ کُپّ :** (ن گ) پِری پِری۔تلو سگ۔ رَپٹگ۔سَرّ ابرّائیں تڑان۔

نُرُنڈیت :(نُ۔رُن۔ڈی ت)(ک گ) ہما کہ کُپّیت۔ہما کہ وڑی وڑی کنت۔ہما کہ دپ دڑی کنت۔

نَرِنک :(نَ۔رِن۔ک)(ن گ)ہما کِشار کہ پہ دانگ یا دان بندگ ءِ پُلّ ءَ داشت مہ کنت۔ہما کِشار کہ پُلّ بہ کنت ءُ بہ ریچیت۔(2) کِشار ءِ ہما ناڈُراہی کہ پُلّ ءَ داشت مہ کنت ءُ دانگ مہ بندیت۔(3) اُشتری کاہے۔

نَرّو :(نَر۔رُو)(ن گ)ٹٹو۔اَسپ۔کم نَسلیں اَسپ۔

نَروا :(نَر۔وا)(س گ)بڑھ۔جوڑ۔ڈَڈّ۔شَرّ۔تکڑا۔جوان۔

نَرّوٹ :(نَر۔رو۔ٹ)(س گ) مرَن۔زَنڈ۔پڑّ ور۔جون دار۔

نُرودگ :(نُ۔رو۔دَگ) (ک گ) نارگ۔نالگ۔اُفارگ۔پلّگ۔

نُرُنڈوک :(نُ۔رُن۔ڈوک)(ن گ) کُپّوک۔پڑوک۔

نُرُنڈوکیں :(نُ۔رُن۔ڈو۔کیں) (س گ) ہما کہ نُرُنڈیت۔کُپّوکیں۔(2) دپ دڑیں۔بازجبریں۔وڑی وڑی کنوکیں۔

نَروم :(نَ۔رو۔م)(ن گ) دوائی جرّے کہ پہ مَشک، ہینز ءُ کُپ یا سِل ءِ رِجَک ءَ کاردنت۔

نَرّونک :(نَر۔رُوں۔ک)(ن گ)پٹّگیں دَز چکے۔سَوْلے۔

نَریان :(نَر۔یان)(ن گ) نریں اَپس۔(2) نَریں حَر۔نَرین ءُ تمر دیں اَسپ۔

نَریان بند :(نَر۔یان۔بَن۔د)(ن گ) مال ءُ دلوت ءِ وَرگی بہارکاہے۔

نَریانچ :(نَر۔یان۔چ)(ن گ) بالی مُرگے کہ پال مُرگ ءِ گوْشنت۔گوْشنت کہ اَگن کسے ءِ راستیں نیمگ بہ گوْزیت یا بہ نندیت بزاں پہ آمرُدُم ءَ وَشّیں سوگاتے ءُ چپیں نیمگ ءَ بدیں پالے۔نَرگیانچ۔

نَریں ہَلدّار :(نَ۔ریں۔اَ۔لِد۔دار)(ن گ) نرم، زَردیں تُڑندیں ہلگدارے کہ تہہ ءَ سیہ ترانت۔

نَریں ریہان :(نَ۔ریں۔رے۔ہان)(ن گ) دَزاج تومیں ریحان۔

نَڑ :(نَ۔ڑ)(ن گ) بہ لَنگار ءِ سَکّیں دَزاجیں نل کہ توماں پَل ءِ تہہ ءَ مان کنت۔سُند۔(2) نَل۔گِرّو۔(3) سازے۔

نَڑوچ :(نَ۔ڑو۔چ)(ن گ) چہ گُٹّ ءَ ورد ءِ لاپ ءَ رَوَگ۔(2) ورد ءِ لاپ ءِ رَوَگ ءِ راہ۔وراک ءِ نل۔

نَزّ :(نَزْ۔ز)(ن گ) خیال۔زانت۔دِید۔زانگ۔(2) نزّیک۔کِرّ۔گِش۔گوْر۔نزد۔

نَزّ :(نَز۔ز)(ن گ) جُپت۔مُٹّ۔بند۔تنگ۔مُچّ۔**نَزّ آرگ** :(نَز۔ز۔آ۔رَگ)(ک گ) یکّ جاہ کنگ۔جم کنگ۔شِنگیں چیزاں یکّ جاہ کنگ۔مُچّگ کنگ۔چکّ۔چِن ءُ برچن۔رِدبندی۔پُکّینگ۔پِکّر کنگ۔**نَزّ آرگی** :(نَز۔ز۔آ۔رَ۔گی)(ن گ) نَزّ آرگ ءِ آوْ کی۔(2) یکجاہ کنگی۔جم کنگی۔رِد ءُ بند دیگی۔پُکّینگی۔ایر کنگی۔

نَزّ آوَرتگ :(نَز۔ز۔آ۔وَر۔تگ) نَزّ آرگ ءِ گوْستگال۔(2) یکجاہ کُتگ۔نچّین کُتگ۔**نَزّ آوَرتگیں** :(نَز۔ز۔آ۔وَر۔تَ۔گیں) نَزّ آرگ ءِ دیریں گوْستگال۔(2) ہما کہ نَزّ آوَرتگ۔(3) نچّین کُتگیں۔یکجاہ کُتگیں۔

نَزّ کُرّگ :(نَز۔ز۔کُر۔رَگ)(ک گ) نَزّ بِرنچگ۔زُپّرگ۔زُکُرگ۔زڑّگ۔زُمبرگ۔زُنڈگ۔نَزّ آہگ۔سُچّ ءُ مُچّ بوْنگ۔ٹاپُرگ۔**نَزّ کُرّگی** :(نَز۔ز۔کُر۔رَ۔گی) نَزّ آہگی۔سُچّ ءُ مُچّ بوْنگی۔

نَزّ کُرّیتگ :(نَز۔ز۔کُر۔رِ۔تگ)(ک گ) نَزّ کُرّگ ءِ گوْستگال۔**نَزّ کُرّیتگیں** :(نَز۔کُر۔رِ۔تَ۔گیں) ہما کہ نَزّ کُرّیتگ۔(2) نَزّ کُرّگ ءِ دیریں گوْستگال۔

نَزاد :(نَ۔زا۔د)(س گ۔ن گ) نَزاتگیں۔(2) سنٹ۔

نَزّار :(نَز۔زار)(ف گ) نَزّ آرگ ءِ فرماں گال: بہ نَزّار۔(2) (ن گ) نلانی گیڑہ۔نلدان۔(3) نَزّ آرگ۔یکّ جاہی۔

نَزانت :(نَ۔زان۔ت)(س گ) کم زانت۔نازانت۔ہما کہ ہچّ مزانت۔

نَزانت کار :(نَ۔زان۔ت۔کار)(س گ) کم زانت۔کم زانگ۔جاہل۔ناپوہ۔کوردِید۔کورفہم۔کورمیم۔نازانت۔ناسَرپد۔(2) بے عقل۔پھوال۔بے مت۔**نَزانتکاری** :(نَ۔زان۔ت۔کا۔ری)

(ن گ) کم زانگی۔ نابلَدی۔ ناپوہی۔ کورفہمی۔ ناسرپدی۔ کم عقلی۔ پھوالی۔
بے متی۔ **نَزانتکاریں** :(نَ۔زانت۔کا۔ریں)(س گ) کور دیدیں۔
نابلَدیں۔ ناپوہیں۔ ناسرپدیں۔ کم عقلیں۔ پھوالیں۔ بے متیں۔
کورفہمیں۔

نُزبت :(نُز۔بَت)(س گ) نازُرک۔(2) وَشّیں تام۔(3)
پہ نازاں رودینتگیں۔

نزد :(نَز۔د)(ن گ) نَزّیک۔ کَش ءُ گوْر۔ کَش۔ پاکیڑ۔

نَزَنک :(نَ۔زَن۔ک)(س گ) وھر نہ کُرتگیں بُز۔ نہ زاتگیں۔
(2) ہما مال ءُ دَلوت کہ وھرئے نہ کُرتگ ءُ آپُس نہ اِنت۔ ہما دَلوت
کہ ہچّ بَر نہ زاتگ۔ **نَزَنکیں** :(نَ۔زَن۔کیں)(س گ) وھر نہ
کُتگیں۔ نَزاتگیں۔ آپُس نہ بُوتگیں۔(2) سَنٹیں۔

نِزور :(نِ۔زو۔ر)(س گ) کمزور۔ بے سِیخ۔ ہلاک۔ بے
چارہ۔ کم واک۔ کم طاقت۔ بے واک۔ زیردَست۔ سُست۔ شِکست۔
ضعیف۔ عاجز۔ کاہِل۔ گاروٹ۔ لاغر۔ لیھر۔ مَلَش۔ بے زِخت۔

نِزُوری :(نِ۔زُو۔ری) (ن گ) کمزوری۔ کم واکی۔ بڑّگی۔
عاجزی۔ کم توانی۔ کم گُشادی۔ **نِزُوریں** :(نِ۔زُو۔ریں)(س گ)
کمزوریں۔ کم واکیں۔ بڑّگیں۔ عاجزیں۔ کم گُشادیں۔

نَزّیخ :(نَز۔زی۔خ) بچار : نَزّیک۔

نَزّیک :(نَز۔زی۔ک)(ج گ) دُور اِناں۔ گوْرءَ یا کِرّءِ۔ نزد۔
کِرّ۔ حَدّ۔ کَش ءُ پہنات۔ جُہیت۔ ہَند۔ چمّاں اَندر بُوتگ۔ کَش ءُ گوْر۔
گوْر۔ بَغل۔ ہمگرنچ۔ نزّیخ۔ **نَزّیکی** :(نَز۔زی۔کی)(ن گ)
سِیادی۔ ہمگرنچی۔ سانگ بندی۔ نِسبَت۔ اپسلہ۔ نزیک بُوتگ ءِ
کار۔ **نَزّیکیں** :(نَز۔زِی۔کیں)(س گ) ہما کہ دور نہ انت۔ ہم
گرنچیں۔ پیوستیں۔

نِژّار :(نِژ۔ژا۔ر)(ن گ) نزوریں توار۔ آپ ءِ رچِک ءِ توار۔
(2) بارگیں یا تنکیں ٹُنگئے ءَ آپ ءِ رچِک ءِ توار۔

نِژبَر :(نِژ۔بَر)(س گ) نِشان بر۔ نِشان کُرتگیں۔

نِژُّرَگ :(نِژ۔ژُ۔رَگ)(ک گ) کسانیں نزوریں رَنگئے ءَ
گرنْ یوگ۔ بے زِندیں نارَگ۔ نزوریں گرنْ یوگ ءِ توار۔

نَژّگ :(نَژ۔ژَگ)(ک گ) تیز رَوَگ یا آہگ ءِ توار۔(2)
ٹُرندیں چیزے ءِ توار۔

نِژوار :(نِژ۔وا۔ر)(ن گ) دَپیل۔ ہما کہ دَپ ءِ بُوتگ۔ دَلوت
ءِ دیم ءِ داتگیں ءُ چرائی ءِ وَرگ ءِ پشت کپتگیں کاہ ءُ گدیم۔ دپی۔ پاروپ۔
(2) چہ دَلوت ءِ وَرگ ءِ پشت کپتگیں کاہ۔ سرآتکگیں۔ پاچوڑ۔

نِژوَہ :(نِژ۔وَہ)(س گ) ٹھل۔ داب۔(2) بِداراہ۔ **نِژوَہی** :
(نِژ۔وَ۔ہی)(ن گ) پہ ٹھلے۔ پہ دابے۔ پہ وزمے۔

نَس :(نَ۔س)(ن گ) تیزیں چیزے ءِ کُنٹ بُوتگ یا کوْہن
بُوتگ۔(2) شَرّی یا حَرابی۔(3) بُن ءُ بیہہ۔ ذات ءُ زُریات۔

نُس :(نُ۔س)(ن گ) ہارُونک۔ دَنتانانی رِچک ءِ پدِ خُشکیں
ہارُونک۔

نَساچِگ:(نَ۔سا۔چِگ)(ک گ) ہما کہ تب ءِ مہ کپیت۔ ہما
دَرمان کہ وَشّ کنگ ءِ بدل ءَ بہ تورینیت۔ دَرمان ءِ گون نہ کپگ۔

نِسار :(نِ۔سار)(ن گ) رکّ۔ چَپّ ءِ چاگِرد ءَ پہ ملّائی یا بگّی دَم ءِ
چُوف بند کنگ تانکہ رَستر مال ءُ دَلوت ءَ وارت مہ کنت۔ حصار۔
ہمپاس۔ دپربند۔ دَپ بند۔

نَسَب :(نَ۔سَب)(ن گ) بِیہہ۔ شِنز۔ ذات۔ قوم۔ نَسل۔
پچار۔ قوم۔ جِرات۔ حَسب۔ رَگ ءُ رِیشگ۔ بُن ءُ بیہہ۔

نَسَب دار :(نَ۔سَب۔دار) شَرّبیہہ۔ بیہہ دار۔ شَرّذات۔

نَسَب داری :(نَ۔سَب۔دا۔ری) بیہہ داری۔ شَرّذاتی۔

نِسبَت:(نِس۔بَت)(عَ)(س گ) سِیادی۔ نَزّیکی۔ بابت۔
دَرگت۔

نِسبَت دار :(نِس۔بَت۔دار)(س گ) شرّذات۔ شرّنسل۔ بیہہ
دار۔ **نِسبَت داری** :(نِس۔بَت۔دا۔ری) سیادی۔ وارِثی۔(2)
شَرّذاتی۔ بیہہ داری۔

نَستَگ :(نَس۔تَگ)(ک گ) نَسگ ءِ گوْستگال۔(2) کُنٹ
بُوتگ۔ کوْہن بُوتگ۔(3) بےسوب بُوتگ۔(4) ترپشی ءِ سبب ءَ
دنتانانی نَسگ۔ **نَستگیں** :(نَس۔تَ۔گیں)(س گ) نَسگ ءِ
دیریں گوْستگال۔(2) ہما کہ نَستَگ۔

نسخ : (نَش ـ خ) بچار : نسک ـ

نسک : (نَس ـ ک) (س گ) گندگ ـ خراب ـ بیران ـ بے کار ـ (2) نوِشتہ ـ نوِشتانک ـ

نَسک : (نَ ـ سَک) (س گ) سیہ رُو ـ رُسوا ـ بےزار ـ بےزاری ـ (2) دل سِیاہ ـ نسخ ـ نکس ـ (3) ساہ کندنءِ حالت ـ **نَسک ترّگ** : (نَ ـ سَک ـ تر ـ رَگ) سکّ گندگ ءُ خراب بُوئگ ـ **نَسک ءَ رسینگ** : پِھری کنگ ـ بےزار کنگ ـ حرابیں جاوَراں سَر کنگ ـ

نَسکّاں : (نَ ـ سَک ـ کان) (ج گ) بے وار ـ ناگیگ ـ دِل سِیاہ ـ (2) ساہ کندنءِ حالت ـ

نَسُک : (نَ ـ سُک) (ن گ) دَرمانے ـ

نُسکغ : (نُس ـ کَغ) (ک گ) ہیسکگ ـ گرِیوگ ـ (2) ڈسکغ ـ

نَسُکّی : (نَ ـ سُک ـ کی) (ن گ) ساہءِ پُرّ نہ بُوئگ ـ تُسک ـ

نَسُکّی جنگ : (نَ ـ سُک ـ کی ـ جَ ـ نگ) ہِیسکا رگ ـ ساہءِ پُرّ نہ بُوئگ ـ

نَسگ : (نَ ـ سَگ) (ک گ) کُنٹ بُوئگ ـ کوُہن بُوئگ ـ (2) بےسوب بُوئگ ـ بےبہر بُوئگ ـ بدبخت بُوئگ ـ برباد بُوئگ ـ (3) (ک گ) دَنتانءِ چہ ترُشّی یادِگہ سببےءَ وَرگ جات نہ کنگ ـ (4) چیزءِ تیزیءِ کم بُوئگ ـ

نَسل : (نَس ـ ل) (ن گ) پُشت ـ پیڑی ـ ذات ـ چُکّ زَہت ـ پِت ءُ پیرُک ـ حَسَب ـ نَسَب ـ رگ ـ سَرشاخ ـ زہ ذات ـ زہ زاد ـ طول ـ وَلّ ـ اولاد ـ چُکّءُ پسانندگ ـ

نَسو : (نَ ـ سو) (ن گ) تیزیں کارچ ـ بُرّیناکیں کارچ ـ

نَسُوہا : (نَ ـ سُو ـ ہا) (ن گ) روگنیءِ ذاتءِ مچّے ـ

نَسیرگ : (نَ ـ سے ـ رَگ) (س گ) ہما کہ ہچّ سیر نہ کنت ـ چلُوس ـ ہما کہ سیرگانی ئے نیست ـ (2) ناپگءِ ہما تل کہ ہڈّ ئے مان اِنت ـ **نسیرگی** : (نَ ـ سے ـ رَ ـ گی) (ن گ) وَرگءِ سیر نہ کنگ ـ (2) چلُوسّی ـ حارصی ـ لیزگی ـ

نَسیلگ : (نَ ـ سے ـ لگ) (ک گ) پیم نہ بُوئگ ـ نہ ٹھگ ـ تپاک نہ بُوئگ ـ

نَسینگ : (نَ ـ سے ـ نگ) (ک گ) بےسوب کنائینگ ـ بےبہر کنائینگ ـ اَنچوش کنگ کہ بہ نَسیت ـ ناسینگ ـ بےوس کنگ ـ

نِشا : (نِ ـ شا) (ن گ) ہما سادکہ بُوجیگ یادِگہ دَریائی اولاکءِ ننگر ہمائیءِ بستگ ـ

نِشار : (نِ ـ شار) (ن گ) ہچّءِ یا بزّاتءِ جن ـ (2) باجائی ـ

نِشان : (نِ ـ شان) (ن گ) ٹُپّ ـ پد ـ ٹِکّ کہ پوستءِ پر بیت ـ پیش راہ ـ چیدگءِ نِشان ـ یادگار ـ نِشون ـ نقش ـ لیک ـ مِکّ ـ مِلّ ـ ٹِکّ ـ نشک ـ رَند ـ سوج ـ سیم ـ شِست ـ شون ـ دُروش ـ دانگ ـ ٹِکّ بند ـ چُٹّ ـ دَبہ ـ پیداوَر ـ ڈس ـ ٹِپّ ـ خال ـ دَرائی ـ صُورت ـ کشک ـ گواہ ـ نیّات ـ اپّ ـ پولِنگ ـ بچّارگ ـ گیوارگ ـ **نِشان دیگ** : (نِ ـ شان ـ دی ـ یگ) (ک گ) پیش دارگ ـ شون دیگ ـ ڈسگ ـ **نِشان کنگ** : (نِ ـ شان ـ کَ ـ نگ) (ک گ) چیزےءِ نِشانے پر کنگ ـ ڈمب کنگ ـ ٹِکّ پر کنگ ـ (2) دُروش کنگ ـ (3) وَتی دِلءِ چیزےءِ نِشانے زپت کنگ ـ شِست بندگ ـ **نِشانی** : (نِ ـ شا ـ نی) (ن گ) سوج ـ ڈس ـ پیش راہ ـ دَرکّ ـ شون دات ـ یادگار ـ چیدگ ـ **نِشانیں** : (نِ ـ شا ـ نیں) (س گ) شون داتگیں ـ نِشان کُتگیں ـ نقشیں ـ پیداوریں ـ ظاہریں ـ پدّرائیں ـ

نِشانگ : (نِ ـ شا ـ نگ) (ن گ) ہما سُہرءُ زرّءُ پوشاک کہ زامات سانگءِ وہدءَ وَتی دِشتارءِ راپہ نام گپتی یا سانگءِ پکّائیءِ ہاترءَ دنت ـ پہ دِشتاریءِ نام گپت کنگءِ ہاترءَ داتگیں زرّءُ مال ـ (2) نِشان کُتگیں ـ ہما نِشان کہ آئیءَ تیر جنگ بیت ـ زَد ـ نِشانہ ـ شِست ـ

نِشانگءِ قضا بُوئگ : تیرءِ نِشان کُتگیں جاگہءَ نہ لگّگ ـ **نِشانگی** : (نِ ـ شا ـ نَ ـ گی) (ن گ) چہ عاروسءِ کُشگی پساں یکّے پہ نِشانگءِ بندگ بیت کہ بانورءِ مَرُدُم نِشانگ جنَنت ـ ہر نِشانہ بازءِ نِشانگ کہ پسءَ بہ لگّیت پس ہمائیءِ بیت ـ (2) پہ نِشانگءِ جنگءِ بستگیں پس یا سِیاہ پس ـ

نِشانہ : (نِ ـ شا ـ نہ) بچار : نِشانگ ـ

نِشانَہ باز : (نِ۔شا۔نَہ۔باز) (س گ) ٹِکّ تیر۔ نِشانگ جَنوک۔ **نِشانَہ بازی** : (نِ۔شا۔نَہ۔با۔زی) (ن گ) نِشانگ جَنگ ءِ بازی۔تیر جَنگی۔ **نِشانَہ بازیں** : (نِ۔شا۔نَہ۔با۔زیں) (س گ) ٹِکّ تیریں۔ نِشانگ جَنیں۔

نَشپِیلّ : (نَش۔پِی ل۔ل) (ن گ) آنجَگ کَنگ ءِ دار۔آنجَگ مان کَشُوک۔آنجَگ کَشّ۔

نِشت : (نِش۔ت) (ک گ) نِندَگ ءِ گوَ ستگال بِزاں آئی ءِ نِندَگ ءِ کارکُت۔ **نِشت ءُ نِیاد** : (ن گ) مجلس ءُ دیوان۔مراگاہ۔

نِشتَر : (نِش۔تَر) (ن گ) پونز ءِ پُلّک۔ پونز ءِ کَنگی سَہت۔

نِشتَگ : (نِش۔تَگ) (ک گ) نِندَگ ءِ دُوریں گوَ ستگال بِزاں آئی ءَ نِندَگ ءِ کارکُتگ۔ **نِشتَگیں** : (نِش۔تَ۔گَ۔ن) (س گ) ہما مَردُم کہ نِشتگ۔ **نِشتَگیں جِنِکّ** : (نِش۔تَ۔گیں۔جِ۔نِک۔ک) (س گ) سُورنَہ کُرتگیں جَنینِ جُنِکّ۔

نِشتَن جاہ : (نِش۔تَن۔جاہ) (ن گ) کَلّک۔مَردُم ءِ چہ سرءَ ین ءِ جَہل ءِ ہَڈّ ءُ بز گوشت کہ نِندَگ ءَ زَمین ءَ ایر کَنگ بَنت۔ بز گوشت۔ نِندجاہ۔نِندَگ جاہ۔

نِشتَنی : (نِش۔تَ۔نی) (ن گ) نِندَگی۔جاہ مَنند۔

نَشک : (نَش۔ک) (ن گ) لیک۔کِشک۔ نِشان۔ نِشانی۔ دانگ۔مِلّ۔نقش۔خال۔ اِشارت۔چاپ۔

نَشکَنج : (نَش۔کَن۔ج) (ن گ) چِینڈُک۔ چُونڈک۔ چُونڈی۔ ریسخو۔نشگون۔

نَشگُون : (نَش۔گُون) بچار: نَشکَنج۔

نِشُون : (نِ۔شون) (ن گ) سوج۔شون۔شون دات۔نِشان۔

نِشَہ : (نِ۔شَہ) (ن گ) ہنوش۔ ہرچیز ے کہ مَردُم ءَ ہنوش بہ کَنت۔ ہر ہما وَرگی یا نوشگی چیز کہ مَردُم ءَ یا ساہ دار ءَ بے سُدھ بکَنت۔ ہما شَے یا شَے ءِ وارتگیں مَردُم یا ہمائی ءِ بے سُدھی ءَ نِشہ گوشنت۔ کیف۔مَکّ۔بُجّ۔ٹُنّ۔ چاڑ۔خُمار۔کُمار۔ملار۔ **نِشہ ءِ پِژ وشگ** : (ک گ) بے ساری ءُ ہنوشی ءِ ہلاس بُوتگ۔(2) کسے ءِ چہ نِشہ ءِ حالت ءَ دَرآ ہگ۔ **نِشَہی** : (نِ۔شَ۔ہی) (ن گ) ہمائی ءَ کہ نِشہ ءِ عادت پر اِنت۔چرسی۔موالی۔

نَشِین : (نَ۔شی ن) (ن گ) نِشتگیں۔نِشتگ۔ **نَشِینیں** : (نَ۔شی۔نیں) (س گ) ہما کہ نِشتگ۔نِشتگیں۔جاہ مَنندیں۔

نَشیوال : (نَ۔شے۔وال) (س گ) بے سُدّھ۔ بودلا۔ ناسہی۔ کَم زانت۔ بے پکرات۔ نابُود۔ **نَشیوالی** : (نَ۔شے۔وا۔لی) (ن گ) بے سُدّھی۔ بودلائی۔ نابُودی۔ کورفہمی۔کم زانگی۔ **نَشیوالیں** : (نَ۔شے۔وا۔لیں) (س گ) بے سُدّھیں۔ بودلائیں۔ نابُودیں۔ پھوالیں۔کورفہمیں۔

نَصِیب : (نَ۔سی۔ب) (عَ) (ن گ) قسمت۔ بخت۔ طالع۔ شِین۔آب ءُ دانہ۔اُگبال۔بخت۔بہریگ۔

نَصِیحت : (نَ۔سی۔ہَت) (عَ) (ن گ) پوہ کَنگ۔سَرپدی۔ پنت دیگ۔پَنت۔جوانیں سَر ءُ سوج۔رَہشُونی۔حکایت۔سوج۔عبرت۔

نِظَر : (نِ۔زَر) (ن گ) بدیں نگاہ۔چَمّ ءِ بد۔(2) دِید۔گِندگ۔ نگاہ۔ چارگ۔ میم۔(3) نَہ دارگ۔ **نِظَر بُرّ** : (نِ۔زَر۔بُر۔ر) (ن گ) بدیں نظر ءِ دم۔ ملّائی یا بَکّی چِٹّ ءُ تائید۔ بدیں نظر ءِ پِژ وشگ۔

نِظَر بَند : (نِ۔زَر۔بَن۔د) (ن گ) چہ بدیں چَمّ ءُ نظر ءَ رکینوکیں چِٹّ ءُ تائید یا دم ءُ چُوفّ۔ **نِظَر ءِ ٹِکِیلگ** : ناتب بُوتگ۔ نَہ وَشّ بُوتگ۔(2) (ک گ) دیم ءِ دِگہ نیمگے تاب دیگ۔ **نِظَر کَنگ** : (نِ۔زَر۔کَ۔نگ) (ک گ) چیز ے ءَ یا کسے ءَ گوں بدیں نگاہ ءَ چارَگ۔ چیز ے ءَ گوں چَمّ پُرّ ءُ آہیریں چارگ ءُ تاوان دیگ۔ چَمّ کَنگ۔(2) چارَگ۔ **نِظَر کنوک** : (نِ۔زَر۔کَ۔نوک) (ن گ) ہما کہ گوں بدیں نگاہ ءَ چاریت۔ ہما کہ آئی ءِ چَمّ پہ نظر ءَ گِرنت۔ **نِظَری بُوتگ** : (نِ۔زَ۔ری۔بُو۔تگ) کسے اَنچو شَرّ بہ بیت یا شَرّیں کارے بہ کَنت کہ آئی ءِ نظر لَگّگ ءِ تُرس بہ بیت۔

نظر تیر : (نِ۔زَر۔تی۔ر) (ن گ) بانور ءِ میدانی گوَ پگ ءِ وڑے کہ آئی ءِ نظر مہ بیت۔

نَعت : (نا۔ت) (عَر) (ن گ) وزبت۔ساڑائی صوت ءُ پر بند۔ ہما پرِ بند کہ پہ مسلمانانی پیغمبر واجہیں محمد بن عبداللہ بن عبدالمطلب ءِ توسیپ ءُ ثناء گوشگ بنت۔

نَعرہ : (نا۔رہ) (عَر) (ن گ) جاک ءُ کوکار۔ہکّل۔گوانک۔ واہی زور ءِ توار کنگ۔زُنّار۔نہر دگ۔**نَعرہ بازی :** (نا۔رہ۔با۔زی) (ن گ) نعرہ ءِ جنگ۔(2) جاک ءُ کوکار کنگ۔

نِعمت : (نے۔مَت) (د) بچار : نِیامت۔

نِغارہ : (نِ۔غا۔رہ) (ن گ) دمامہ۔مرَنیں ڈُہل۔نقّارہ۔تبل۔ دمامگ۔(2) تبل جنگ۔ دمامگ جنگ۔(3) دمامگی۔تبل ءِ دمامگانی اُگدہ دار۔

نَغد : (نَغ۔د) بچار : نَگد۔

نُغدہ : (نُغ۔دہ) بچار : نَگدہ۔

نَغرائیغ : (نَغ۔را۔ئے۔نگ) ہماوڑ۔ہما پیم۔

نَغرن : (نَغ۔رن) (ن گ) نیمون۔اُزر۔حیلہ۔

نَغن : (نَ۔غن) بچار : نگن۔

نَغہی : (نَ۔غَ۔ہی) (ن گ) تالاپ ءِ آپ ءِ دَر کنگ ءِ راہ۔

نَف : (نَ۔ف) بچار : نَپ۔

نَفت : (نَفْ۔ت) (ن گ) موسم ءِ حساب ءَ انگریزی ماہ ءِ 20 ستمبر ءَ بگر تاں 29 اکتوبر ءَ چِلّ روچ۔چِلّہ نفت۔

نَفَر : (نَ۔فَر) (ن گ) مَردُم۔نپر۔(2) قاصد۔پیغام بر۔

نَفرت : (نَف۔رت) (د) (س گ) بدبری۔کَست۔کینگ۔

نَفس : (نَف۔س) بچار : نَپس۔

نَفسانَفسی : (نَف۔سا۔نَف۔سی) (ن گ) (د) ہر کس پہ وت۔ ہر کس چہ دومی ءَ بےسماہ۔بےتڑانگی۔کس کسّیگی نہ بُوئگ۔

نَفَسُّک : (نَ۔فس۔سُک) (ن گ) جَن ءِ چہ پیسری یا پشّیگیں جود ءِ چُکّ۔

نَفَس گیر : (نَ۔فَس۔گی۔ر) (ن گ۔س گ) (د) گُشوک۔گار کنوک۔(2) ہما کہ ساہ ءَ در کنت۔

نَفَع : (نَ۔فَہ) (د) (س گ) فائدہ۔کَٹّ۔نف۔سُوتّ۔ سِیتّ۔نپّ۔

نَفقہ : (نف۔قہ) (عَر) (ن گ) کَس ءِ حَرچ ءُ دَرچ۔زہگانی حَرچ۔

نِقاب : (نِ۔قاب) (عَر) (ن گ) دیم گِر۔سِتر۔حِجاب۔مول۔

نَقّارہ : (نَق۔قا۔رہ) بچار : نِغارہ۔

نَقّاش : (نَق۔قا۔ش) (عَر) (ن گ) نقش کنوک۔ہما کہ نقش کَشّیت۔نقش کَشّ۔نقش گَر۔

نَقش : (نَق۔ش) (ن گ) رِد ءُ بند داتگیں دوچ یا رَنگ یا دِگہ اَنچیں راہ بندے ءَ جوڑ کُرتگیں چِکن۔(2) نِشان۔ پد۔ اِشارت۔ کِشک۔ نکش۔نشک۔نِگار۔چکن۔چِگن۔چگین۔چاپ۔خال۔لِیک۔(3) نبشت۔**نَقش چِنگ:** (نَق۔ش۔چِ۔نگ) (ک گ) چیزے ءِ سَر ءِ نقش جوڑ کنگ۔ نشان جنگ۔ **نَقش کَشّ:** (نَق۔ش۔کَش۔ش) (ن گ) نقش گِر۔نقش کَشّوک۔نقّاش۔ **نَقش گَر :** (نَق۔ش۔گَر) (ن گ) نقّاش۔نقش کَشّ۔ **نَقش ءُ نِگار :** (ن گ) نقش چِتّگیں۔ ٹِکّ ءُ ٹگار۔ **نَقشی :** (نَق۔شی) (ن گ) نقش کَشّیتگیں۔نشان جَتگیں۔(2) زَرّ۔ **نَقشیں :** (نَق۔شیں) (س گ) نشانیں۔ٹِکّ داریں۔نَقش چِتّگیں۔بازرنگیں۔(2) شَرّ رنگیں۔

نُقص : (نُق۔س) (ن گ) تاوان۔ٹوٹ۔عیب۔خامی۔ذَلل۔ ضرر۔اِلّ ءُ گیش۔

نُقصان : (نُق۔سا۔ن) (ن گ) تاوان۔زیان۔قضا۔کوٹ۔ گوزند۔دَکّ۔ بد ءُ بیرانی۔مَرگ ءُ میران۔ڈَڑّ۔شِکست۔ ذَلل۔

نُقصان کَشّ : (نُق۔سان۔کَش۔ش) (س گ) تاوان کَشّ۔ہما مَردُم کہ تاوان کَشّ اِت کنت۔

نَقل : (نَق۔ل) (د) (ن گ) گیگان۔دُروگیں دُروشُم۔رَنگانی۔ وڑ۔ راگ۔(2) قِصّہ۔آزمانک۔ بیان۔ **نَقلی :** (نَق۔لی) (ن گ) ہما کہ اَصل نہ اِنت۔دُروگیں دُروشُم۔کوڑو۔مجازی۔(2) قِصّہ گو۔آزمانک گُشوک۔داستان گو۔قِصّوی۔

نَقیب : (نَ۔قی۔ب) (ن گ) حَبَشّی۔سیاہ پوست۔(2) نوکر۔خِدمت گار۔کستر پاد۔غُلام۔حزمت کار۔

نَک : (نَ۔ک) (ن گ) دَنتان ءِ کوک۔ہما دنتاں کہ وَروک ءَ وارتگ۔دَنتان ءِ زیادہی ئیں چُوچک۔ٹَپ۔**نَکی** : (نَ۔کی) (ن گ) ہما کہ دَنتان ئے نَک اَنت۔(2) ہما کہ دَنتان ئے شَملَگ شَملَگ اَنت۔نَکی دَنتان۔

نَکّ : (نَک۔ک) (ف گ) نَلَّگ ءِ فرماں گال: بہ نَکّ۔(2) (ن گ) ساہ۔دم۔(3) ساہ ءِ بَرَگ ءُ آرگ۔(4) ہما توار کہ چِہ گیشتریں دَرد ءُ دوراں دَپ ءَ دَرکیت۔فریاد۔**نَکّ ءِ بُوئَگ** : مَرگ ءِ نزّیک ءَ بُوئَگ۔ہِند ءُ ناہند ءَ مرگی بُوئَگ۔ساہ کندن۔**نَکّ جَنَگ** : (نَک۔ک۔جَ۔نَگ) فریاد کنَگ۔مِنّت ءُ زاری کنَگ۔(2) مَرگی بُوئَگ۔ساہ ءِ بُوئَگ۔**نَلَّک** : (نَک۔کَک) (س گ) (ن گ) شَرّی ءَ دم ءِ پُر نہ بُوئَگ ءِ سَبَب ءَ دَپ ءِ پیچ ءُ بند بُوئَگ۔ساہ ءِ گِر ءُ چیلّ۔نزّیک ءِ مَرگ۔ساہ ءِ گِر ءُ جن۔دَ پُک۔ساہ کندن ءِ جاوَر۔

نُکّ : (نُک۔ک) (ن گ) چہ داز ءِ بزتریں پیشّے ءَ جوڑ کُرتگیں تکر دے کہ لوگانی کش ءَ بندگ بیت۔(2) دَپ ءِ تہہ ءِ بُرزی دیم۔جُوجُرک ءِ نزّیک۔گُر ءِ بُرزی نیمگ۔دپ ءِ تہہ ءِ بُرز ءِ کالو۔نادوک۔
نُکّ ءِ پِرّ یئَگ : سَکّ کوکار ءُ جاک جَنَگ کہ نُکّ ءِ جُوجُرک جَہل کپیت کہ ایشی ءِ سَبَب ءَ گُٹّ بہ روَت۔گُٹّ ءُ گلوءَ کپَگ۔گُٹّ ءِ رَوَگ۔
نُکّ ءِ جَنَگ : نُکّ ءِ چُست کنَگ۔نُکّ ءِ کپَگ ءِ عِلاج ءِ ہاترءَ گوں ماتی لنکک ءَ نُکّ ءِ مُشک ءُ بُرزی ءَ چُست کنَگ۔ہَڈّیاں گِرَگ۔**نُکّ ءِ چہ نادوک ءَ حُشک بُوئَگ** : حیران بُوئَگ۔ہبکہ بُوئَگ۔لاچار بُوئَگ۔پریشاں بُوئَگ۔ہچ دَر ءُ وسیلہ نہ گندگ۔**نُکّ ءِ حُشک بُوئَگ** : (ک گ) نُکّ ءِ چہ بازیں توار ءَ رَوَگ یا چہ تُنّ ءِ سَبَب ءَ حُشک بُوئَگ ءُ آواز ءِ دَرنیا ہگ۔**نُکّ دیگ** : (نُک۔ک۔دی۔یَگ) چُکّ ءِ گور ءِ مچّگ۔(2) ٹُنٹیگیں مَردُم ءِ پہ اِشتاپ ءُ ہلاہوشی آپ وَرَگ۔(3) وَرَگ۔**نُکّ کنَگ** : (نُک۔ک۔کَ۔نَگ) گُٹّ گِر کنَگ۔گُٹّ ءِ دارَگ۔**نُکّ ءِ دیم** : (ن گ) دَپ ءِ تہہ ءِ بُرزی دیم۔**نُکّ ءُ تُرُکّ** : (ن گ) بے تُرک ءُ توار۔ہچ نہ گوشَگ۔نُکّ ءُ نُکّ۔**نُکّ ءِ کپَگ** : چُکّ ءِ شِیرمِتک نہ کنَگ۔(2) بازیں کوکار ءُ جاکاں آواز ءِ دَردنیا ہگ۔گُٹّ ءِ رَوَگ۔**نُکّ گوں نادُوک ءَ رَوَگ** : دم بندی ءِ نزّیک ءَ بُوئَگ۔مُشکُل ءُ جنجالاں کپَگ۔(2) لگوشَگ ءُ چیزے ءِ تہہ ءَ کپَگ۔**نُکّ ءِ نادوک** : (ن گ) بے وس۔لاچار۔نُکّ ءِ حُشکی۔بزّگ ءُ بدحال۔

نَلکُکاں : (نَک۔کُ۔کان) نزد ءَ مَرگ۔ساہ ءِ گِر ءُ جَن۔ساہ کندن۔**نَلکُکاں بُوئَگ** : (نَک۔کُ۔کاں۔بُو۔ئَگ) پہ نَلَّک بُوئَگ۔دم ءِ پُرّ نہ بُوئَگ۔ساہ کندن ءِ بُوئَگ۔دَ پُکّ۔

نِکاح : (نِ۔کاہ) (عَر) (ن گ) عاروس ءِ وہد ءَ مرد ءُ جنین ءِ یکّے دومی ءِ قبول کنَگ ءُ پہ مرد ءُ جنی منَّگ ءِ رسم۔اُبدہ۔**نکاح ءِ پت** : (ن گ) بانور ءِ نکاح ءِ مستر۔**نِکاح نامہ** : (نِ۔کاہ۔نا۔مَہ) (ن گ) سُور ءِ وہداں سالونک ءُ بانور ءِ نیام ءَ جَن ءُ مرد بوئگے منَّگ نامہ۔

نِکان : (نِ۔کان) (ن گ) وَرَگ ءِ بہر۔(2) وَردِن۔یک بیلے ءِ ورد۔(3) ہمسا ہگ ءِ رواں داتگیں وَرَگ۔(4) ترون ءَ نان ءِ پچّگ ءِ ہوکین۔(5) ترون ءَ پہ پچّگ ءَ آورتگیں آرت۔(6) ہما جاگہ کہ چہ جنتر ءَ دُرشتگیں آرت دَرکاینت ءُ جَم بنت۔(7) پہ سفر ءَ زُرتگیں توشگ۔

نُکُتّ : (نُ۔کُت۔ت) (س گ) چیز ءِ سَکّیں کساں کسانیں ٹُکّر۔چُنڈ۔راڑ۔ٹُکّر۔(2) ریزہ۔ہُورت۔**نُکُتّ نُکُتّ** : (نُ۔کُت۔ت۔نُ۔کُت۔ت) (ن گ) ٹُکّر ٹُکّر۔بَہر بَہر۔(2) ریزہ ریزہ۔ہیرت ءُ آرت۔تارتار۔

نُکتَہ : (نُک۔تہہ) (ن گ) ٹِکّ۔نِشان۔(2) پہلوان ءِ ماں شعر ءِ نیام ءَ ہنچیں الہانے ءِ کشّگ کہ چہ آ زہیرگ ءَ کہ جنگ ءَ انت، دَر اِنت۔(2) شعر ءِ درنیام ءِ شعری دَرپگال۔

نَکُرتگیں : (نَ۔کُر۔تَ۔گیں) (س گ) نہ بُوئگیں۔ہما کہ کنگ نہ بُوتگ۔نہ بُوتگیں۔

نَکَرد : (نَ۔کَر۔د) (س گ) ناروائی۔ ناروائیں کار۔ ناانصافی۔ ظلم۔ **نَکَر دیں** :(نَ۔کَر۔دیں) ناروائیں۔ نہ بُوتگیں۔

نُکُرّگ :(نُک۔کُر۔رَگ) (ک گ) دَنتانءِ لہمیں دَرد کنگ۔ (2) کسانیں زُنزُرَگ۔

نِکرّو : (نِ۔کَر۔رو) (ن گ) ھما دار کہ ماں آس ءِ شَرّی ءَ نہ لگّیت۔ دار کہ شَرّی ءَ مہ سُچّیت یاروک مہ بیت۔

نَکس : (نَک۔س) (س گ) بے بخت۔ بے طالع۔ شُوم۔ نسک۔نسخ۔

نَکش : (نَک۔ش) بچار : نقش۔

نِکشّ : (نِ۔کَش۔ش) (س گ) پہنادی۔ کمّو چوٹ۔ کَش ءُ کا۔ پہناد۔ **نِکشّی** :(نِ۔کَش۔شی) (ن گ) (ج گ) کَش ءُ کائی۔ پہنادی۔ چوٹ ءُ کائی۔

نَکشگ : (نَک۔شَگ) (ن گ) شِکل۔صُورت۔ (2) جوان۔ شَرّ۔زیبا۔

نَگّگ : (نَک۔گَگ) (ک گ) پہ کارے ءَ کسے ءَ پدمان پد گوشگ۔ (2) پہ کُمک ءَ فریاد کنگ۔ (3) بے وس بُوتگ۔ (4) چہ دَرد ءُ دوراں بے تاہِیر بُوتگ۔ پِری پِری کنگ۔ **نَگّگ جنگ** : (نَک۔گَگ۔جَ۔نَگ) (ک گ) ساہ ءِ گِرءُ چِیلّ ءَ بُوتگ۔ مَرگ ءِ نزّیک ءَ رَسگ۔ (2) فریاد کنگ۔ (3) دَرد ءَ بے تاہِیر بُوتگ۔ دَپُکّ جَنگ۔

نُکمبگ :(نُ۔کُم۔بَگ) (ک گ) جنگ۔لَٹّ ءُ شاپ کنگ۔ (2) نُکّ دیگ۔ وَرَگ۔

نُکّو : (نُک۔کو) (ن گ) تُوپَکّے کہ چہ دَپ ءَ پُرّ بیت۔

نِکّور : (نِک۔کور) (ن گ) شِگان۔تژن۔ پیغور۔ باشگو۔ ہِٹّ۔ ہَیٹ۔ باشکو۔ میرکو۔ مُورکو۔ **نِکّور جنگ** :(نِک۔کور۔جَ۔نَگ) (ک گ) شِگان جنگ۔تژن جنگ۔ پیغور دیگ۔ (2) کسے ءِ کمزُوری ءُ عیبے ءِ پہ بدواہی ءُ جیہوہ نشان دیگ۔

نکو : (نِ۔کو) شَرّ۔نیک۔ **نکوزُریات** :(نِ۔کو۔زُر۔یات) (س گ) شَرّ ذات۔ پیہہ دار۔شَرّ اَصل۔نیک مَنِش۔

نِکول : (نِ۔کول) (ن گ) شاٹُل ءِ قدّ ءِ بالی مُرگے۔ نپول۔ بِینکو۔ باڑُو۔ (2) روژناہی ءِ پُڑی۔ روژناہی۔

نُکّی : (نُک۔کی) (ن گ) کنڈگ کنڈگیں آسنے کہ تُژندیں اَپسانی لگام ءِ پِرےٓ کَنَنت ءُ آئی ءِ دَپ ءَ ءَ دیئنت۔

نُکّی دَنتان : (نَ۔کی۔دَن۔تان) بچار : نُکّی۔

نُکمبینگ : (نُ۔کُم۔بے۔نَگ) بچار : نُکُمبگ۔

نِکلینک : (نِ۔کین۔ک) (ن گ) مادَگیں کُکُّڑ۔ مادہ مُرگ۔ کُکُّڑ۔ ماشو۔

نکیہا :(نَ۔کی۔ہا) (س گ) بے کار۔ بے اَرزِش۔ (2) کم تِر زانگ۔ بے شرف لیکگ۔

نِگار : (نِ۔گار) (ن گ) نقش۔ (2) چکن۔ (3) حنّام ءِ نقش۔

نِگارگواپ :(نِ۔گار۔گوا۔پ) (ن گ) رِدءُ سچکان۔

نِگاوان : (نِ۔گا۔وان) بچار : نگہبان۔

نِگاہ : (نِ۔گاہ) (ن گ) چمّ۔ دِید۔نظر۔خیال۔شِست۔ نِگہہ۔

نِگاہ دارگ :(نِ۔گاہ۔دا۔رگ) (ک گ) پَہریز گ۔ رَکّینگ۔ دِلگوش کنگ۔ **نِگاہ داری** :(نِ۔گاہ۔دا۔ری) (ن گ) پہریزگی۔ گورسی۔حیال داری۔نگہہ وانی۔ **نِگاہ داشت** :(نِ۔گاہ۔داش۔ت) (ن گ) پہریز۔رَکّینگ۔ (2) حیال داری۔ نِگہہ وانی۔ گورسی۔

نِگ بحت : (نِگ۔بہہ۔ت) بچار : نیک بخت۔

نگُّٹ : (نِگ۔گُٹ۔ٹ) (س گ) بے تَوار۔ چہ تُرس ءَ حبَر ءِ دَرنیا ہگ۔ حبَر ءِ گُٹّ ءِ تہہ ءَ بند بُوتگ۔ (2) گار۔ بیگوٓاہ۔ **نِگُٹّ کنگ** : (نِگ۔گُٹ۔ٹ۔کَ۔نَگ) گُٹّ ءِ پہ زوراَنچو دارگ کہ توار دَرمئیت۔ (2) پیہار دیگ۔ (3) حبَر ءِ دَپ ءَ پڑ وشگ۔ (4) (ک گ) کنس کنگ۔ گُٹ گیر کنگ۔ **نِگُٹّی** : (نَگ۔گُٹ۔ٹی) (ن گ) بے تَوار بُوتگ۔ تَوار ءِ چہ گُٹّ ءَ دَرنیا ہگ۔ تُڑک ءُ نُکّ بُوتگ۔

نَگد : (نَگ۔د) (ن گ) پہک ءُ صفا کُتگیں گلّہ۔ صفائیں۔ دَر چِتَگیں۔ خالص۔ زاگ۔ (2) ایراد۔ (3) زَرّ۔ کلدار۔ نغد۔ رقم۔ **نَگد کنگ** :(نَگ۔د۔کَ۔نَگ) (ک گ) پہک کنگ۔

صاف کنگ ۔ گیشینگ ۔ **نَگد کنگ ءُ گوٗشگ** : اَبید ءِ ریا ءُ رُو یا تُرس ءِ بیم ءَ راستیں حبر ءِ گوٗشگ ۔ **نَگدی** : (نگ ۔ دی) زَرّ ۔ کلیدار ۔ **نَگدیں** : (نگ ۔ دیں) (س گ) صفائیں ۔ دَرچِتَگیں ۔ گہتریں ۔ خالصیں ۔ نَجّیں ۔ (2) کلیدار ۔ زَرّ ۔

نَگدگ : (نگ ۔ دَگ) (ن گ) شِعر ءِ جَنگ ءِ دوٗران ءَ شِعر ءِ وَشّ تام کنگ یا پہ ہما مُہیم ، قِصّہ یا واقعہ ءِ شَرّی ءَ بیان کنگ ءَ پہلوان یا شاعر ءِ چہ وَتی نیمگ ءَ شِعر ءِ تہہ ءَ ماں کُتگیں لَبز یا شِعری بند ۔

نُگدَہ : (نُگ ۔ دَہ) (ن گ) واقع ءُ اِحوال کہ مرءَ ن مردی ءُ بہادُری ءَ نشون دنت ۔ (2) توسیپ ۔ نازینگ ۔ (3) دَمامہ ۔ ہمامرءَ نیں ڈُہل کہ پیر ءُ زیارتانی سَر ءَ جَنگ بیت ۔ نغدہ ۔

نگران : (نگ ۔ ران) (ن گ) کارمَستر ۔ کار ءَ سَروگان ۔ (2) مُلور ۔ بژنیگ ۔ نارضا ۔ دِل گرْان ۔ (3) پہریزوک ۔ نگہبان ۔ خیال داروک ۔ **نگرانی** : (نگ ۔ را ۔ نی) (ن گ) خیال داری ، نگہ وانی ۔ (2) نارضائی ۔ دِل گرْانی ۔ **نگرانیں** : (نگ ۔ را ۔ نیں) نارضائیں ۔ دل گرْانیں ۔

نِگرد : (نِ ۔ گر ۔ د) بچار : چَرخاپ ۔

نُگرہ : (نُگ ۔ رَہ) (ن گ) چاندی ۔ زَرّ ۔ (2) اِسپیت ۔ **نُگرہ ءِ آپ کنگ** : (ک گ) نُگرہ ءِ گرم کنگ ءُ نرم کنگ ۔ **نُگرہ ءِ طِلاہ ءِ آپ دیگ** : نُگرہ ءِ طِلاہ ءِ رنگ ءَ کنگ ۔ نُگرہ ءِ طِلاہ ریچ کنگ ۔

نُگرَہیں : (نُگ ۔ رَ ۔ ہیں) (س گ) چو نُگرہ ءَ ۔

نُگرہ دوچ : (نُگ ۔ رَہ ۔ دو ۔ چ) (ن گ) زَربافت ۔ زَرّی دوچ ۔ گوں زَرّیگیں تاراں دوتکگیں ۔

نُگل : (نُگ ۔ ل) (س گ) نوک گل اِتگیں ۔ شَرّ رنگ ۔ بے مَٹّ ۔ (2) پہ تژن ءُ کلاگ ہم گوٗشگ بیت بزاں ہوا کُتگیں ۔ (3) عجب رَنگیں چیز یا مرُدم ۔ (4) بودلّا ۔ بے پکراتیں مرُدم ۔

نِگل : (ن ۔ گل) (ن گ) شون ۔ دیم شود ۔

نَگن : (نَ ۔ گن) (ن گ) نان ۔ آرتینک ءِ جوڑ بوتگیں نگن ۔ (2) ورد ۔ وراک ۔ نغن ۔ **نَگن ءِ کشّگ** : نگن ءِ پیداک کنگ ۔ پوٗریات کنگ ۔

نَگن وار : (نَ ۔ گن ۔ وار) (س گ) نان وار ۔ ہما مرُدم کہ چہ دِگرے ءَ لاپ وارت ۔ نوکر ۔ حزمت گار ۔ **نَگن واریں** : (نَ ۔ گن ۔ وا ۔ ریں) (س گ) نان واریں ۔ نوکریں ۔ ہزمت کاریں ۔ زیر دستیں ۔ بزّگیں ۔

نَگنَک : (نَ ۔ گَ ۔ نَک) (ن گ) مومی ئیں لوتے کہ بینگ مَگسک آئی ءِ تہہ ءَ بینگ بندیت ۔ چانگ ۔ (2) گودِرّ ءِ کدو ۔ گوٗبز ءُ گودِرّ ءِ چانگ ۔ دَگانگ ۔

نِگوٗر : (نِ ۔ گوٗ ۔ ر) (ن گ) تک ۔ پلوٗ ۔ نیمگ ۔ کَش ۔ (2) کوہ ءِ دامن ۔ کوہ ءِ بُرزیں گوٗربند ۔ (3) گوں کوہ ءَ نزّیکیں زَمین کہ کِشت ءُ کِشار بیت ۔ (4) کوہ دیم ءِ ڈل پادیں زمین ۔ نَغر ۔ **نِگوٗر پہنات** : (نِ ۔ گوٗر ۔ پہہ ۔ نات) بچار : نگوٗر دیم ۔ **نِگوٗر دیم** : (نِ ۔ گوٗر ۔ دیم) (ن گ) نگوٗر پان ۔ نِگوٗر پہنات ۔ کوہ ءِ دامن ۔

نِگوٗر پان : (نِ ۔ گوٗر ۔ پان) بچار : نگوٗر دیم ۔

نَگوٗرت : (نَ ۔ گوٗ ۔ رت) (ن گ) ہما سیاہ ءُ بزیں جمبر کہ پہ گوارگ ءَ مہتل اِنت ۔ ہما جُرّ کہ دنی وہدی نہ گوٗرتگ اِش ۔ (2) بے ہوٗریں جُرّ ۔

نِگوش : (نِ ۔ گوش) (س گ) بے حیال ۔ بے ساہ ۔ (2) گوشاں نہ کپتگیں حبر یا دانک ۔ **نِگوشگ** : (نِ ۔ گو ۔ شگ) دِلگوش دیگ ۔ خیال گوٗر کنگ ۔ دِلگوش دارگ ۔

نِگوم : (نِ ۔ گو ۔ م) (ن گ) بژنج یا پیتل ءِ پتن سَریں میہہ کہ پہ پیتی یا نال دانانی نقش ءُ نگار کنگ ءَ کارمرز بیت ۔

نِگہہ : (نِ ۔ گہہ) (ن گ) سیل ۔ خیال ۔ نگاہ ۔ (2) دِلگوش ۔ پہریز ۔

نِگہبان : (نِ ۔ گہہ ۔ بان) (ن گ) نگہہ داروک ۔ پہریزوک ۔ چار ءُ گِند کنوک ۔ ساٹوک ۔ نگران ۔ پانگ ۔ بیرہ دار ۔ جوٗرک ۔ نگہہ وان ۔ بیلی ۔ نگہہ دار ۔ پانگپا ۔

نِگہدار : (نِ ۔ گہ ۔ دار) (ن گ) نگہبان ۔ پانگپا ۔ ساٹوک ۔

نِگہداری : (نِ ۔ گہہ ۔ دا ۔ ری) (ن گ) نگہپانی ۔ دلگوش داری ۔ نگہہ وانی ۔ گورسی ۔

نِگہدارگ :(نِ ـ گہ ـ دا ـ رَگ) (ک گ) نگہپانی کنگ ـ پہریز کنگ ـ ساتگ ـ دِلگوش دیگ ـ **نِگہداشت** :(نِ ـ گہ ـ داش ـ ت) (س گ) پانگ ـ خیال داری ـ رَکّینگ ـ پہریزگ ـ

نِگیز :(نِ ـ گی ـ ز) (ن گ) سیاہ پوستیں ڈال ءِ قسمے ـ (2) سُہریں ڈالے ـ

نَگیگ :(نَ ـ گِے ـ گ) (س گ) پہ گیگ نہ بُوتنگ ـ بے وار ـ بے تاہیر ـ (2) وارخطا ـ بے وجّ ـ بے گوْم ـ بے ڈوَل ـ بے چِک ـ کُمّاڑ ـ بے گیگ ـ بے گوْر ـ تادڑی ـ تپرکہہ ـ عذات ـ **نَگیگی** :(نَ ـ گی ـ گی) بے واری ـ وارخطائی ـ تپرکہی ـ **نَگیگیں** :(نَ ـ گے ـ گیں) (س گ) بے واریں ـ خطاواریں ـ بے گوْمیں ـ

نِگینزُک :(نِ ـ گین ـ زُک) (ن گ) دیم ءِ دَر آیوکیں ہُورتیں دانگ ـ

نَگینگ :(نَ ـ گی ـ نگ) (ن گ) ٹِکّ ـ مُدرک ـ ترّاشتگیں شیشگ یا گراں بہائیں سِنگے کہ سہت ءُ زیورانی تہہ ءَ مان کنگ بیت ـ

نَل :(نَ ـ ل) (ن گ) آپ ءُ رُدوکیں کسانیں دَرْ چکے کہ شاخ ءُ ٹال ٹال اَنت ءُ آپانی تہہ پچ اَنت ـ (2) ہما ساز کہ گوں نل ءِ جننگ بیت ـ چہ نل ءِ جوڑ بُوتگیں ساز ـ نَڑ ـ (3) قلم ـ نَد ـ (4) تہہ پچیں دَراج ءُ بارگیں شے ـ **نَل بندگ** :(نَل ـ بَن ـ دَگ) پُرشتگیں ہڈّانی جوڑ دیگ ءُ ہاترءَ ہما بند ءِ چالک کنگ ـ **نَل بہ ناکُناں دیگ** : سَکّیں سزا دیگ ـ (2) لنکانی ماں زنڈیں نلاں ماں کنگ ءِ سزا ـ

نَلَڈّ :(نَ ـ لَڈ ـ ڈ) (ن گ) لَڈّگ نہ بُوتگیں ـ نہ لڈّ اِتگیں ـ (2) ہما اُشتر یا اولاک کہ انگت ہچّ کار نہ بستگ ـ ہما اولاک کہ آئی ءِ رادنیگا بار لڈّگ نہ بُوتگ ـ

نَلَک :(نَ ـ لَک) (ن گ) کسانیں نَل ـ (2) زالبولی سہتے ـ

نَلی :(نَ ـ لی) (ن گ) دَست ءُ مُچّ ءُ سرءُ سُرءِ وش ءِ نیامی ہڈّ ـ (2) دَست ءِ دَراجیں ہڈّ ـ (3) تیر ہڈّ ـ

نُما :(نُ ـ ما) (س گ) صُورت ـ شکل ـ زیب ـ دُرْوشُم ـ ڈِیل ـ (2) بڑاہ ـ زیب ـ جلوَہ ـ سِپہ ـ ڈوَل ـ سجِل ـ

نُمادار :(نُ ـ ما ـ دار) (س گ) بڑاہ دار ـ زیب دار ـ جلوَہ ناک ـ ڈوَل دار ـ وش دُرْوشُم ـ **نُماداری** :(نُ ـ ما ـ دا ـ ری) (ن گ) بڑاہ داری ـ جلوہ ناکی ـ ڈوَل داری ـ شرّ رنگی ـ زیبائی ـ **نُماداریں** :(نُ ـ ما ـ دا ـ ریں) (س گ) بڑاہ داریں ـ شرّ رنگیں ـ زیبائیں ـ ڈوَل داریں ـ جلوہ ناکیں ـ

نِما : (نِ ـ ما) بچار : نُما ـ

نِماچی :(نِ ـ ما ـ چی) (ن گ) سجِل دار ـ (2) باندا ـ (3) آیوکیں شپ ـ

نُماز : (نُ ـ ماز) (ن گ) مسلمانانی عبادت کنگ ءِ راہ بند ـ (2) ھُدائی ذکر ءُ فکر ـ نُماش ـ نُماش ـ **نُماز ءِ تَرّینگ** :(ک گ) مسلمانانی نماز ءَ وانگ ءِ وہداں رد کپگ ءُ ہمے نماز ءَ پدا دومی گشت ءَ کنگ ـ **نُمازی** :(نُ ـ ما ـ زی) (ن گ) نمازوان ـ نماز کنوک ـ (2) جاہ نماز ـ مصلّہ ـ

نُماسَگ : (نُ ـ ما ـ سَگ) (ن گ) چُکّ ءِ چُکّ ـ نواسگ ـ

نُماشام :(نُ ـ ما ـ شام) (ن گ) سَرشپ ـ شام ـ نواشام ـ بیگاہ ـ (2) مغرب ـ (3) شپ ءِ وَرگ ـ

نَمب : (نَم ـ ب) (ن گ) تَرّی یے کہ صباہانی سَرءَ چہ بُرز ءَ پہ زمین ءَ ایر دَنت ـ تَرّی ـ سی ـ سیکل ـ (2) تَرّی ءِ ناس ـ **نَمب ءِ بُرّگ** : (ک گ) نمب کپگ ءِ رندءَ زمین ءَ اَوَلی رند ءَ لنگار کنگ ـ نمبیں ڈگار ءِ کِشگ ـ (2) صباہ ءِ نمب ءِ گوں روچ ءِ دَرا ہگ ءَ رَوگ ـ **نَمبی** : (نَم ـ بی) (ن گ) نمب بُوتگ ـ نمب بُوتگ ـ نمب ءِ ناگ ـ (2) مُرگے ـ (3) صباہانی سَرءَ چہ دَریا بار ءَ رُستگیں تنکّیں مُچ ـ نمب ءِ گوات ـ (4) روچ برکت ءُ نیمگا آیوکیں گوات ـ جہل گوات ـ **نَمبی پان** :(نَم ـ بی ـ پان) (ن گ) نمب ءِ موسم ـ **نَمبین** :(نَم ـ بے ـ ن) (س گ) نمب بُوتگ ـ چہ نمب ءَ تَرّ بُوتگ ـ

نَمب ہَوا :(نَم ـ ب ـ ہَ ـ وا) (ن گ) ہما ہَوا کہ آئی ءِ تہہ ءَ نمب بازبہ بیت ـ ہما روچ کہ نمب بہ بیت ـ (2) نمبی موسم ـ **نَمب ہوائی** :(نَم ـ ب ـ ہَ ـ وا ـ ئی) نمب ـ نمب ـ نمب ءِ موسم ـ

نَمبو :(نَم ـ بو) (ن گ) بُوتگ کاہے ۔(2) گوْات ءِ نمب ۔ ہما گوْات کہ نمب کاریت ۔

نَمبور : (نَم ـ بور) (ن گ) کہن ءِ تہہ ءَ آپ ءِ راہ ۔

نِمَت :(نِ ـ مَت) (ن گ) بَنر ۔ پُرّ ءِ پُرّ ۔ پَڑم ۔ پُکی ۔ اِسپیت ۔

نِمَت رِیش :(نِ ـ مَت ـ ری ـ ش) (س گ) بَز رِیش ۔ جُبُڑ رِیش ۔ اِسپیت رِیش ۔ کماشیں مردم ۔

نِمدی : (نِم ـ دی) (ن گ) کاگد ۔ کلوہ ءِ سلام ءِ دُز ہباتی کاگد ۔ کاغذ ۔

نَمِر :(نَ ـ مِر) (س گ) ہما کہ مَرگ ئے پِر نہ اِنت ۔ نَمیران ۔ اَبدمان ۔ ہما کہ گار نہ بیت ۔

نَمَرد :(نَ ـ مَر ـ د) (ن گ) ہما چُکّ کہ تئی وہدی مات ءِ لاپ ءَ اِنت ۔ ہما کہ تئی وہدی پیداک نہ بُوتگ ۔ لاپی ۔(2) ٹُنگ کہ تئے وہدی مات ءِ لاپ ءِ ہم نہ اِنت کہ آئی سانگ دیگ ءِ قول ءُ اِقرار کنگ بیت ۔(3) طلاق کپتگیں زالبولے ءِ پیسر یگیں مرد ۔

نَمُرد :(نَ ـ مُر ـ د) (ن گ) سبزیں مُہرے کہ ماں دَستوُنکاں مان کنگ بیت ۔

نَمروز :(نَم ـ رو ـ ز) (ن گ) اَباہیل ۔ پیپلستان ۔ سیاہیں رَنگ ءِ کسانی موسمی مُرگے ۔ پلیشتگ ۔(2) بلوچستان ءِ دَمگے ءِ نام اِنت ۔

نَمروزی :(نَم ـ رو ـ زی) (ن گ) پِشّی ءِ وہر آرگ ءِ وہد ءِ توار ۔

نَمَرّینگ :(نَ ـ مَر ـ رے ـ نگ) (ک گ) گِر ءُ دار نہ بُوتگ ۔ قابو ءَ نیا ہگ ۔ دارگ نہ بُوتگ ۔

نِمَک :(نِ ـ مَک) (ن گ) کشّ ۔ کششّ ۔(2) تام ۔ چش ۔

نِمَک حرام : (نِ ـ مَک ـ ہَ ـ رام) (س گ) بد اہپال ۔ احسان فراموش ۔ ہما کہ ہِچّ نیکی ءُ تورؤ ءِ دیم ءَ نہ ایت ۔ **نِمَک حرامی** :(نِ ـ مَک ـ ہَ ـ را ـ می) بد اہپالی ۔ احسان فراموشی ۔ نیکی ءُ تورو ءِ دیم ءَ نیا ہگ ۔ **نِمَک حرامیں** :(نِ ـ مَک ـ ہَ ـ را ـ میں) (س گ) بد اہپالیں ۔ احسان فراموشیں ۔

نِمَک وار : (نِ ـ مَک ـ وار) (س گ) احسان مند ۔ زیر مِنّت ۔ زیر ءِ بار ۔

نَمَنّ :(نَ ـ مَن ـ ن) (س گ) بیہ نہ منّوک ۔(2) باغی ۔ یاگی ۔ سَرکش ۔ بدراہ ۔ **نَمَنّیں** :(نَ ـ مَن ـ نیں) (س گ) نہ منّوک ۔ ہما کہ نہ مَن ایت ۔ سرکش ۔ بدراہ ۔ یاگی ۔

نَمَنتُک :(نَ ـ مَن ـ تُک) (ن گ) کاہے کہ تاک ئے چہ شمش ءِ تاکاں ہُورت تِرانت کہ زَمین ءِ سَر ءَ پڑاہ روْت ۔

نَموز : (نَ ـ مو ـ ز) (س گ) ظاہری شان ۔(2) (ن گ) نِشان ۔ بوم ۔

نِمُولی : (نِ ـ مُو ـ لی) (ن گ) سولے ءِ تومے کہ پہ دَوا ءَ کار مرز بیت ۔

نَمُونگ : (نَ ـ مُو ـ نگ) (ن گ) (س گ) بُرّ ۔ بَساط ۔ تراش ۔ داب ۔ ڈوْل ۔ طرز ۔ کالبت ۔ پوْل ۔ نمونہ ۔ پیم ۔ وڑ ۔ مثال ۔

نَمُونَہ :(نَ ـ مُو ـ نَہ) بچار :نَمونگ ۔

نَمیران :(نَ ـ می ـ ران) (س گ) ہما کہ نہ مِریت ۔ ہما کہ مِرگ ئے پِر نیست ۔ نہ مِروک ۔ نَمِر ۔ تُداہیں زِندمانی ۔ **نَمیرانی** :(نَ ـ می ـ را ـ نی) (ن گ) نہ مِرُوکیں ۔ تُداہیں زندمانی ۔ ہستی ۔ **نَمیرانیں** : (نَ ـ می ـ را ـ نیں) (س گ) ہستیں ۔ ابدمانیں ۔ نہ مِروکیں ۔ دائمیں ۔

نَنّ : (نَن ـ ن) (ج گ) پَتّن ۔

نُنّ : (نُن ـ ن) (ن گ) کسان ۔ گوْنڈ ۔

نِند : (نِن ـ د) (ف گ) نِندگ ءِ فرماں گال : بہ نِند ۔(2) (ن گ) دوشاح ءِ دوئیں شاحانی نیا مگی جاگہہ ۔ **نِند ءِ کائی** :(ج گ) نِندگی جاوَر ۔ نِندَگی حالت ۔ **نِند ءِ گِند** : (ن گ) گوْنڈیں نشت ۔(2) مجلس ءُ دیوان ۔ نند ءُ نیاد ۔ گند ءُ نند ۔ نشت ءُ نیاد ۔ **نِند ءِ نیاد** : (ن گ) مجلس ءُ دیوان ۔ گند ءُ نند ۔ نشت ءُ نیاد ۔ نند ءُ گند ۔ اَپسلہ ۔

نِندار :(نِن ـ دار) (س گ) یکّ جاگہہ نِندگ ءِ ہیل ۔

نِندارینتگ : (نِن ـ دا ـ رین ـ تگ) (ک گ) نِندارینگ ءِ گوْستگال ۔ نادینتگ ۔ جاہ مِنند کُتگ ۔ **نِندارینتگیں** : (نِن ـ دا ـ رین ـ تَ ـ گیں) (س گ) نِندارینگ ءِ دیریں گوْستگال ۔(2) ہما کہ نِندارینگ بُوتگ ۔

نِندارینگ : (نِن ۔دا ۔رِے ۔نَگ) (ک گ) نادینگ۔
نِندارینگی : (نِن ۔دا ۔رے ۔نَ ۔گی) (ن گ) نِندارینگ ءِ آوَ کی۔
نِندجاه : (نِن ۔د ۔جاه) (ن گ) نِندَگ ءِ جاگہہ یا ہند۔ (2) بز گوشت ۔زان ۔کپل ۔کَلِّک ۔نِشتن جاه۔
نِندُک : (نِن ۔دُک) (س گ) سَکّیں گوَنڈیں دمانے ءِ نِندَگ۔ کسانیں حال پُرسی۔ گوَنڈیں ساعتے ءِ گندکی۔ **نِندُکی** : (نِن ۔دُ ۔کی) (ن گ) ہما گوَنڈوئیں چُکّ کہ نوکی نِندَگ ئے ہیل گِپتگ یا نِشت کَنت۔ (2) ہما کہ گوں نِندَگ ءَ نِسبت داریت۔
نِندَگ : (نِن ۔دَگ) (ک گ) کپتوک ءِ لوگ ءِ شپی دیوان۔ (2) اَنچیں ڈَولے ءَ بُونگ کہ مَردُم نِشتَن جاه زَمین ءِ سَرءَ یا دِگہ چیزے ءِ سَرءَ ایر بہ بنت کہ مَردُم چہ سرٛ ین ءَ بُرز یکّ ءُ تچک بہ بِیت ءُ جُہلی بَہر زَمین ءِ سَرءَ بہ بِیت ۔نِشتن ۔جُلّگ ۔زُنڈگ ۔جاه کنگ ۔کُچّ کنگ ۔بیٹ ۔ٹِگّغ ۔جارات ۔(3) تاہِیر گرَگ ۔(4) قالب ءَ کپگ ۔(5) بُنگ بُونگ ۔**نِندَگ ءَ ہَندسوہونویغ** : بے جاه بُونگ ۔بے وطن بُونگ۔ غریب ءُ بدحال بُونگ ۔دَر پہ دَر بُونگ ۔**نِندَگی** : (نِن ۔دَ ۔گی) (ن گ) نِندَگ ءِ آوَ کی ۔(2) جلّگی ۔تاہیر گرَگی ۔دارَگی۔ مہتل بُونگی۔
نِندَگ جاه : (نِن ۔دَگ ۔جاه) (ن گ) بدن ءِ ہما جاگہہ کہ نِندَگ ءِ وہدءَ زَمین ءَ ایر کنگ بِیت ۔نِشتن جاه۔ (2) نِندَگ جاگہہ یا ہند۔
نِندوک : (نِن ۔دوک) (ن گ) ہما کہ نِشتگ ۔نِشتگیں ۔(2) باشِندہ ۔جاه منند ۔**نِندوکیں** : (نِن ۔دو ۔کیں) (س گ) نِشتگیں ۔جاه مِنندیں۔
نُنُّک : (نُن ۔نُک) (ن گ) سَکّیں کسانیں چُکّ ۔شِیرواریں چُکّ ۔نُنّو ۔سَکّ کسان ۔تِبل ۔شِیروار ۔طِفل ۔**نُنُّک ءِ پچ کنگ** : (ک گ) چُکّ ءِ دَست بَند ءُ کلَمیر انی بوجَگ ۔(2) کسانیں زَہگ ءِ چہ مات ءِ گوَر ءِ شیرءَ پچ کنگ۔
نِنگ : (نِن ۔گ) (س گ) ہر چیزے کہ بَستگ ءُ جتا جتا اِنت۔ توامیں ۔سَر پُورَہیں۔ (2) رُستگیں۔ (3) (ن گ) مرَنیں توامیں ماہیگ۔

نَنگ : (نَن ۔گ) (ن گ) داد ۔دادن ۔بَخشِش ۔بجّار ۔(2) مدت کنگ ۔(3) بازیں مال ءُ مَدّی ۔(4) رُستگیں یا بالغیں جِنِکّ ۔(5) غَیرت ۔لَجّ ۔مَیار ۔نام ۔شرف ۔نامُوس ۔آبُرو ۔پردگ ۔حیا۔ شرم ۔(6) جَنین ءِ اَندامیں اعضا یا جان ۔(7) مردیں ءِ شرم ءُ نَنگ ۔نامُوس ۔کیر ءُ گُند ۔**نَنگ ءِ بوجَگ** : بے عِزّت کنگ ۔بے پردَگ کنگ ۔برٛ ہنگ کنگ ۔شلوار ءِ بوجَگ ۔
نَنگارلوپ : (نَن ۔گار ۔لو ۔پ) بِچار : نَنگار بَند۔
نَنگ پال : (نَن ۔گ ۔پال) (س گ) لَجّ ءُ عِزّت ءِ ساتوک۔ غَیرت مَند ۔لَجّ پال ۔لَجّ دار ۔نَنگر ۔**نَنگ پالیں** : (نَن ۔گ ۔پا ۔لیں) (س گ) پردگ داریں ۔میار جلّیں ۔لَجّ پالیں ۔باعزّتیں ۔مڑاه داریں ۔مَنگِھیں ۔
نَنگَر : (نَن ۔گَر) (ن گ) ہما آسِن کہ سادے بَندنت ءُ ئے ءُ دَریا ءِ تہہ ءَ دَوَرءُ دینت کہ میل یا بُوجِیگ ءَ یکّیں جاگہہ ءَ داریت ۔(2) سخی۔ زَرّزوال ۔تاوان کَشّ ۔(3) غَیرت مَند ۔نَنگ پال ۔لَجّ پال۔
نَنگر ءِ دیم دیگ : (ک گ) نَنگر ءِ دَوَر دیگ ۔نَنگر ءِ دَریا ءَ دوَر دیَگ ۔**نَنگَریں** : (نَن ۔گَ ۔ریں) (ن گ) تاوان کَشّ ۔مڑاه دار ۔مرَن دادیں مَردُم ۔(2) لَجّ پالیں ۔نَنگ پالیں ۔غَیرت مَندیں۔
نِگِرد : (نِ ۔گِر ۔د) (ن گ) ترّوکیں آپ ۔آپ چَہر۔ **نِگِردی** : (نِ ۔گِر ۔دی) آپ ءِ ترّانک ۔آپ چَہری۔
نَنو : (نَ ۔نو) (س گ) ہما کس کہ چالاکی ءُ ہژّاری نہ زانت۔ (2) بے پَلگار ۔بے سِیخ ۔بے توار ۔کَم تَوان ۔برَّگ ۔بودلّا ۔نَوا۔ بے زِخت ۔نابُود ۔سُست کار۔
نُنّو : (نُن ۔نو) (ن گ) نُنُّک ۔کسانیں چُکّ ۔سَکّ کسان۔
نَنُوئیں : (نَ ۔نُو ۔ئیں) (س گ) کم توانیں ۔برّگیں ۔بودلائیں۔ نوائیں ۔نابُودیں ۔کاہلیں ۔سُستیں ۔
نَنوات : (نَن ۔وا ۔ت) (ن گ) زاری ۔مِنَّت ۔
نَوا : (نَ ۔وا) (ن گ) دَرآمد ۔(2) (ب گ) نَبا ۔چوش مہ بِیت یا چوش مبات ۔بلکن ۔بلکیں ۔(3) (س گ) نَنو ۔برَّگ ۔

بودلّا ۔(4) دَپ پیچ ۔ دَپ ءِ دام ۔(5) نیزگار ۔ وار ۔ بے وس ۔ کم تؤان ۔ **نَوائیں** :(نَ ۔ وا ۔ ئیں)(س گ) نَنُوئیں ۔ برّگیں ۔ بودلائیں ۔ بے حیریں ۔ دابھیں ۔ نابُودیں ۔

نَواب :(نَ ۔ وا ۔ ب)(ن گ) سَردار ۔ مَسِتر ۔ پاگ واجہہ ۔ (2)(س گ) بے واب ۔ شپ ءِ نندوک ۔ **نَوابی** :(نَ ۔ وا ۔ بی) (ن گ) مستری ۔ سرداری ۔ سروکی ۔ حاکمی ۔ پاگواجہی ۔ **نَوابی کنگ** : (نَ ۔ وا ۔ بی ۔ کَ ۔ نگ)(ک گ) بادشاہی کنگ ۔ حکومت کنگ ۔ مَسِتری ءُ پاگ واجہی کنگ ۔ **نَوابیں** :(نَ ۔ وا ۔ بیں) چونواب ءَ ۔ (2) میریں ۔ حاکمیں ۔ واجہیں ۔

نَوادا : (نا ۔ وا ۔ دا)(ب گ) چوش مبات ۔ چوش مکن ۔(2) خُدا مہ کنت ۔

نَوادَگ : (نَ ۔ وا ۔ دَگ) بچار : اَوادَگ ۔

نَوار :(نَ ۔ وا ۔ ر)(ن گ) ساد ۔(2) سُوتلی یا بَندیک ءِ ھما پٹنیں پیت کہ پہ تہتانی بَندگ ءَ کارءَ کیت ۔

نَوارینتگ :(نَ ۔ وا ۔ رین ۔ تگ) پہ وَرگ ءَ نہ داتگ ۔(2) گوَسی نہ کُتگ ۔ **نَوارینتگیں** :(نَ ۔ وا ۔ رین ۔ تَ ۔ گیں) نوارینگ ءِ دیریں گوُستگال ۔(2) ھما کہ پہ وَرگ ءَ نہ داتگ ۔(3) ھما کہ گوَسی نہ کُتگ ۔

نَوارینگ :(نَ ۔ وا ۔ رِے ۔ نگ)(ک گ) دلاسہ دیگ ۔ وَرگ نہ دَیگ ۔(2) دل گوش نہ کنگ ۔ گوَسی نہ کنگ ۔

نَواسَگ : (نَ ۔ وا ۔ سَگ) بچار : نُماسَگ ۔

نَواشام :(نَ ۔ وا ۔ شا ۔ م) بچار : نُماشام ۔

نَواشی :(نَ ۔ وا ۔ شی)(ن گ) آیوکیں بیگاہ ۔ آیوکیں شپ ۔ باندا شپ ۔ نماچی ۔ باندا ۔ تھئ روش ۔

نَوالَغ :(نَ ۔ وا ۔ لَغ) (ک گ) پُشت ءَ پہ بدی گیر آرگ ۔ پچّار ۔ باپُشت ءَ بدواہی کنگ ۔

نَواں : (نَ ۔ واں)(ب گ) نَبا ۔ چوش نواں کنئے ۔ کارے ءِ یا گالوارے ءِ مکن کنگ ۔(2) مرادگالے کہ چوش مبات ۔(3) بلکیں ۔

نِوان :(نِ ۔ وان)(ن گ) چہ گوَات یا روچ ءَ پہریزگ ءِ ہاترءَ وت ءَ اَندیم کنگ ۔ اَڈّ ۔ اَڈّہ ۔ اَندیم ۔ پردَگ ۔ گوَات گپت ۔(2) گوَات ءِ اَندیم ۔(3) روتاپ ۔(4) آپ ءِ نہر ۔ مَزنیں سیاہاپ ۔ **نِوانیں** :(نِ ۔ وا ۔ نیں)(س گ) اندیمیں ۔ روتاپیں ۔ ھما جاگہہ کہ نِوان انت ۔

نَواہگ :(نَ ۔ وا ۔ ہگ)(ک گ) گُمراہ بُونگ ۔(2) مُشکلیں وہد ۔ گرانیں ساعت ۔(3) ءَ لوٹگ ۔(4) بےزاری ۔

نَواہیتگ :(نَ ۔ وا ۔ ہِ ۔ تگ)(ک گ) ءَ لوٹ اِتگ ۔ پسند نہ کُرتگیں ۔ پہ بدیں رَنگے ءَ نہ لوٹگ ۔(2) ھما کہ خُدا چہ آئی ءَ نہ وَشّ اِنت ۔(3) بدھیلیں اولاک ۔ **نَواہیتگیں** :(نَ ۔ وا ۔ ہِ ۔ تَ ۔ گیں) (س گ) نہ لوٹیتگیں ۔(2) ھما کہ آئی ءِ سرا حدا وشّ نہ بُوتگ ۔(3) بد بختیں ۔ شُومّیں ۔

نَواہندَگ :(نَ ۔ وا ۔ ہن ۔ دَگ)(س گ) ہدایت نہ بُوتگیں ۔ گُمراہ ۔ پنت نہ زُرتگیں ۔(2) پیشی دوَراں ھما کہ گرانیں ساعتاں گپتگ ۔

نَوبَت : (نو ۔ بَت)(ن گ) دَوَر ۔ باریگ ۔ وہد ۔ باری ۔ عَہد ۔ دَرگت ۔ دَکّ ۔ دوَران ۔ رَند ۔ زَمانگ ۔ زمان ۔ مَزَن مردی ۔(2) مراگاہ ۔ ساز ءُ زیملی دیوان ۔(3) ھما ڈُہل کہ بادشاہ ءِ ماڑی ءِ دَپ ءَ ایر کنگ بُوتگ کہ ہر کس ءَ کہ عرض ءُ گوُرزے بُوتگ ہمیشی ءَ راجتگ ۔ نغارَہ ۔(4) ھما جاگہہ کہ ڈُہل جنَنت ۔(5) ھما کہ چِست یا بُرز برگ مہ بیت ۔(6) چہ وَلّ ءِ نوک گیشوکیں نیبگ ۔ **نوبَتی** :(نو ۔ بَ ۔ تی) (ن گ) نوبت ءِ جنوک ۔ دمامہ جنوک ۔(2) دوَری ۔(3) فریادی ۔

نوچ :(نَ ۔ اُو ۔ چ)(ن گ) کا ہِیگِر ۔(2) مَزنیں ءُ وَرناہیں نریں گوک ۔

نُوخ :(نُو ۔ خ) (ن گ) حاک ۔ گِل ۔

نود :(نو ۔ د)(ن گ) تنکّیں یا بزیں بے آپیں جَمبر کہ نہ گوَاریت ۔ ھما جَمبر کہ ساھیل کننت بلے نہ گوَارنت ۔ ساچان ۔(2) تنگ ۔ تچگ ۔ روگ ۔ **نودءِ بُرّگ** :(ک گ) صباہ ءِ نودانی رَوگ ۔(2) وَشّیں ساعتانی آسَر بُونگ ۔ **نودکنگ** :(نود ۔ کَ ۔ نگ)(ک گ) تچگ ۔ رَوگ ۔

نَود : (نَ ۔ وَد)(ن گ) ہشتاد ءُ دِگہ دہ ۔ چہ صدءَ دہ کمّ ۔

نودشْنز :(نود-شَن-ز)(ن گ) نود ءِ لِھم ءُ سُبکّیں ایر رِچَگ-شَنز-موشَنز-شَمورگ-شَنز ءُ شَمور-

نُور :(نُو-ر)(عَ)(ن گ) روژناہی-رُژن-(2) پاک-صاف-(3) ھُدا ءِ پریشتگ-(4) رنگ-دژوشم-(5) جلوَہ-زیبائی-**نُورپاش** :(نُور-پاش)(س گ) روشناہی تالان کنوک-روشناہی ءِ شہمانی تالان کنوک-**نُوراں مَٹّ با** :(نُو-راں-مَٹ-ٹ-با) چمّانی سوگند ءِ وَرگ-نیستی ءِ سوگِند-نیست اِنت-**نُوری** :(نُو-ری)(ن گ) ھما کہ گوں نُور ءَ نِسبت داریت-

نوروز :(نو-رو-ز)(ن گ) ایرانی سال ءِ سَری نُھیں روچ-(2) ایرانی سال ءِ بُنگیجی روچ-

نوڑ :(نو-ڑ)(س گ) بُرّگ-(2) دارگ-گرگ ءُ دارگ-

نوزدہ :(نوز-دَہ)(ن گ) ہژدہ ءَ یکّے زیات ءُ بیست ءَ یکّے کم-

نوش :(نو-ش)(ن گ) تِنَگ-آپ ءِ وَرگ-نوش کنگ-(2) آپیں چیز ءِ وَرگ ءِ کار-وَرگ-(3)(ف گ) نوشگ ءِ فرماں گال: بہ نوش-**نوش کنگ** :(نوش-کَ-نگ) وَرگ-آپیں چیزے ءِ وَرگ-**نوشگ** :(نو-شگ)(ک گ) آپیں چیز ءِ وَرگ-تِنَگ-

نوشاتر :(نو-شا-تر)(ن گ) پونز کچّگ ءُ بدبوہی ءِ نادُراہی-(2) یکّ دَرمانے-**نوشاترپونز** :(نو-شا-تر-پون-ز)(ن گ) گین ءِ بدبوہی ءِ نادُراہی-(2) ھما کہ چرائی ءِ پونز ءَ بدیں بو ہے بئیت-**نوشاتری** :(نو-شا-تِ-ری)(ن گ) نُکّ یاءِ ھما نادُراہی کہ پشّانک ءِ کچّگ ءُ سوزش نُکّ ءَ وارت ءُ پونز ءِ دیم ءِ پوست ءَ لُڑ بنیت-(2) ھما کہ نوشاتر ءِ نادُراہی ءَ گون اِنت-

نِوِشت :(نِ-وِش-ت)(ک گ) نبشتہ کُتگیں-نبشت-نبشتہ-نوشتہ-**نِوشتگ** :(نِ-وِش-تگ)(ک گ) نبشتگ-نِوشتہ-نبشتہ-

نِوشتانک :(نِ-وِش-تان-ک) بچار: نبشتانک-

نِوشتہ :(نِ-وِش-تَہ) بچار: نِبشتہ-

نوک :(نو-ک)(س گ) ھما کہ کوہن نہ اِنت-پٹّاک-(2) شَرّ-عجب-(3)(ن گ) ماہ ءِ پر بُوتگ ءِ اوّلی شپ-ماہ ءِ سَری دُژوشم-**نوک آپ** :(نوک-آپ)(ن گ) ھوَر ءِ آپ-لَردیں آپ-پہک آپ-بیتاپ-**نوک اُستا** :(نوک-اُس-تا)(س گ) ھما اُستا کہ نوک کار ءَ ہیل کُتگ-نوک بَلَد-**نوک بال** :(نوک-بال)(س گ) ھما مُرگ کہ نوک بال ءَ ہیل کُتگ یا ہیل کنت-

نوک بانگ:(نوک-بان-گ)(س گ) ھما کُروس کہ نوکی بانگ ءَ کپتگ-**نوک بَدَل** :(نوک-بَ-دَل)(ن گ) اوّلی وار ءَ داتگیں سِیالی بزاں پُرسی یا عاروسی سَرگشت-**نوک بُرّ**:(نوک-بُرر)(س گ) نوکیں وَڑ-(2) نوک سُنّت کُتگیں چُکّ-(2) نوک بُرِ اِتگیں-**نوک ءِ پٹّاک** :(ن گ) نوکیں چیز-ھما کہ تنی وہدی کار ءَ بستگ-نوک تا کی بُوتگیں-(2) نوک تیار کُتگیں-انچو نوک چو کہ گدماں بندیں تاکہ ءَ بہ بیت-**نوک ءِ پر بُوتگ** :(ک گ) اَوَل شپ ءِ ماہ ءِ دَراہگ-**نوک سوار** :(نوک-سَ-وار)(س گ) ھما مردُم کہ نوک اولاک ءِ سواری ءَ دَر بُرتگ ءَ-سواری ءَ نابَلَد-

نوک سِیر :(نوک-سی-ر)(س گ) نوک عاروس کُتگیں جنین یا مردین-**نوک کنگ** :(نوک-کَ-نگ)(ک گ) کوہنیں چیزے ءِ پلگارگ ءِ شَرّ کنگ-(2) تازہ کنگ-نمادار کنگ-**نوک کِیسّگ** :(نوک-کی-س-سَگ)(س گ) ھما مردُم کہ نوکی زَردار بُوتگ-(3) سُبکّ-بے باور-بے بیسہ-**نوک گام**:(نوک-گا-م)(س گ) ھما کہ نوکی گاماں کپتگ-کسانیں چُکّ کہ نوک گام جنگ ءَ بہ لگّیت-تاتی پاد-**نوک گوَر** :(نوک-گوَ-ر)(س گ) نوک ورنائیں جِنکّ-ھما جِنکّ کہ نوک گوَر ءُ گودان بُوتگ-**نوک وَرناہ** :(نوک-وَر-نا)(س گ) شکر وَرناہ-ھما کہ نوک بَروت ءَ سبز اِتگ انت ءُ بالغ بُوتگ-**نُوکی** :(نُو-کی)(ن گ) انّو-انّی-ھمے دمان ءَ-(2) نوک بُوتگ-**نوکین** :(نو-کین)(س گ) ھما کہ نوک اِنت، کوہن نہ اِنت-

نَوک :(نَو۔ک)(ن گ) بانانی آپشانیں ماژُو۔آپ ءِ گوازینگ ءِ داری پُھل۔ ماژُو۔ دار ءِ یا ٹین ءِ اَڈ کُتگیں نالی۔(2) گوکانی کاہ ءُ کدِیم کنگ ءِ داری دَرپ۔(3) پہ دَلوتاں آپ ءُ وَردِن ءِ یکّ جاہ کُتگیں وراک۔**نَوک کَنگ** :(نَوک۔کَ۔نَگ) دَلوتانی کَدِیم کنگ۔

نوک آپُس :(نوک۔آ۔پُس)(س گ) ہما دَلوت کہ وَتی آپُسی ءِ بنداتی روچان اِنت۔

نوک بروت :(نوک۔بَ۔روت)(س گ) نوک وَرناہ۔نوکی وَرناہ بُوَگیں مَردُم۔شاب۔ بَروتانی سبزگ۔خط بَروت۔

نوک تُڑک :(نوک۔تُڑ۔ک)(س گ) نوک تُڑکّ اِتگیں۔(2) ہما کِشار کہ انگت دوتا کوٹہ اِنت۔

نوک دَربَر :(نوک۔دَر۔بَر)(ن گ) شاگرد۔طالب علم۔وانوک۔

نوکَر :(نو۔کَر)(ن گ) خذمتگار۔ بندو۔ کِسترِ پاد۔ زیردَست۔ کارِندہ۔ بڈّی۔ زَمبَل کَشّ۔ نَپر۔ نقیب۔ غُلام۔ ہما کہ پہ پگار کار کنت۔ کاردار۔ چاکر۔ مُزّور۔ (2) ہم بژات۔ بژات گونگیں کاردار۔**نوکَری** :(نو۔کَ۔ری)(ن گ) کار۔روزگار۔خِذمت۔(2) مُزّوری۔چاکری۔نَپری۔

نوک رود :(نوک۔رو۔د)(س گ) ہما کہ نوک رُستگ۔نوک رُستگیں۔تَج۔**نوک رودیں** :(نوک۔رو۔دیں) (س گ) نوک رُستگیں۔نوک پاداتکگیں۔

نوک رَہت :(نوک۔رَہ۔ت)(س گ) ہما اُشتر کہ نوک رَہت ءُ باری اِنت۔اَوَل رَہت۔

نوک رِیشّ :(نوک۔ری۔ش)(س گ) وَرناہ۔شاب۔رِیشّانی نوک تَجگ۔

نوک زاتن :(نوک۔زا۔تن)(س گ) نوک زاتگیں۔ساہدار ءِ تَرزنکی ءِ جاوَر۔

نوک زین :(نوک۔زے۔ن)(س گ) ہما اَسپ کہ نوک دَر آورتگ۔ وَرناہیں اَسپ کہ نوکی پہ سَواری ءَ زین کنگ بیت۔زینی۔نوک سنج۔اَوَل زین۔**نوک زینیں** :(نوک۔زے۔نیں)(س گ) نوک سنجیں اولاک۔اَوَل زینیں۔

نوک سَر :(نوک۔سَر)(س گ) دَرآمد۔نوک آتکگیں۔(2) بُن گیج۔اَوَل سَر۔

نوک سَنج :(نوک۔سَن۔ج)(س گ) نوک بڑاہ دار ءُ شَرّ کُتگیں زَخم ءِ جُتک۔(2) نوکی چہ شِیر ءِ پچ کُتگیں چُکّ۔(3) ہما اولاک کہ نوک سَواری ءِ عمر ءَ سر بُوتگ۔اَوَل زین۔نوک زین۔(4) بام ءِ وَہد ءَ آتکگیں سنج۔**نوک سَنجیں** :(نوک۔سَن۔جیں)(س گ) اَوَل زینیں۔نوک زینیں۔

نوک سَند :(نوک۔سَن۔د)(س گ) کَساں سال۔(2) وَرناہ۔نوگُل۔کَسان ذات۔

نُوکَغ :(نُو۔کَغ) (ک گ) کُچکّ ءُ تولگ ءِ وَگّگ ءِ توار۔ ہُولّا سَگ۔

نوکَک :(نو۔کَک)(ن گ) اَوَل رینیں مُرگ۔

نوکَل :(نو۔کَل)(ن گ) حکایت۔داسپان۔ہما قِصّہ کہ پہ کَندینگ ءِ جَنگ بیت۔(2) مسکرائی حبر ءُ تژان۔

نوگُل :(نو۔گُل)(س گ) نوک سَند۔کَساں سال۔نوک وَرناہ۔

نول :(نو۔ل)(ن گ) کَراہ۔باڑہ۔(2) ہما زَرّ کہ پہ بُوجِیگ، میل یا پہ سَواری ءِ باڑہ ءَ دیگ بنت۔(3) مال ءِ بَرگ ءُ آرگ ءِ کَراہ ءُ باڑہ۔کَریہہ۔باڑؤ۔**نول کَنگ** :(نو۔ل۔کَ۔نگ) باڑہ کَنگ۔ کَراہ کَنگ۔**نولی** :(نو۔لی)(ن گ) کَراہی۔باڑہی۔

نَولّ :(نَ۔وَل۔ل)(س گ) وَرناہ۔مَست۔گُمراہیں مستی۔تمرد۔ بلاہ۔ طاقتور۔ ٹُوہ۔ مَزَن۔ سَرّیات۔ ٹَرّ۔سِرّ۔ (2) رُستگیں جِنکّ۔ (3) دَرنیاورتگیں پژّوریں دَلوت یا اولاک۔(4) پِٹّی ءِ قد ءِ کَسانیں گُونڈ پادیں رَستَرے۔**نَولّیں** :(نَ۔وَل۔لیں)(س گ) مستیں۔ پژوریں۔ پُرگوشتیں۔

نَول :(نَو۔ل)(ن گ) شِیک۔ چِیک۔ چَنڈ۔ چَنڈگ۔(2) تیجگ یا کیٹگ ءِ پُلّ ریچگ۔**نَول وَرگ** :(نَو۔ل۔وَ۔ رَگ) (ک گ) شِیک وَرگ۔ چَنڈگ۔

نُول :(نُو۔ل)(ن گ) بدپالیں ءُ کَسّ نہ دِیستگیں شپی مُرگے کہ کَسے ءِ مَرگ ءِ پیش شپاں نالیت۔

نولیگ : (نو۔لی گ) بچار : نولی۔

نَومبر : (نَ۔وَم۔بَر) (اِنگر) (ن گ) عیسائی سالءِ یازدہی ماہ۔

نُون : (نُو۔ن) بچار : نیں۔

نَووان : (نو۔وان) (س گ) پُرگواتی۔ پُرّوسَری۔ (2) مزن مردی۔

نُوہاڑی : (نُو۔ہا۔ڑی) (ن گ) رَستَرءِ وَتی پادءَ زَمینءَ جَنگءُ فریادکنگ۔اُوآرَغ۔

نوہ : (نو۔ہ) (ن گ) حسابءِ رُوءَ دَہءَ یکّے کمّ۔ **نوہُمی :** (نو۔ہُ۔ می) (ج گ) یکّے کم چہ دَہُمیءَ۔ دَہءَ یکّے کمّ۔

نوہَت : (نو۔ہَت) (ن گ) نوک رِیشّ۔ رِیشّ۔ بزیں رِیشّ۔ (2) (س گ) عِزّت۔شرف۔

نوہ گَڈّگی : (نوہ۔گَڈ۔ڈَ۔گی) (ن گ) گوں نوہ گَڈّگءِ لیب۔

نَویکلا : (نَ۔وے۔کَ۔لا) (س گ) تہنا۔ ایوک۔ جتائیں۔ (2) نوک تِریں۔

نَوینَغ : (نَ۔وِے۔نَغ) (ک گ) زَہگءِ واب ءِ خراب بُونگ۔ بے واب بُونگ۔واب نیاہگ۔

نَہہ : (نَ۔ہ) (ب گ) اِنّاں۔نا۔ناں۔

نِہہ : (نِ۔ہ) (ن گ) زہِ کہ تیزءُ توسکءُ بُرّوک بہ بیت۔ کوہانی تیزءُ بُرّوکیں ٹُلّ یا کہ سَرءِ دَژاجی کہ گوشتےچوز حمءَ تژاشتگءُ تیزانت۔

نِہاد : (نِ۔ہا۔د) بہا۔نِہر۔قیمت۔اَرزِش۔ **نِہادءِبَندگ :** نِہرءِ مقرر کنگ۔ بہاءِ نامینگ۔ قیمت مَیّن کنگ۔ **نِہادءِ پژ شگ :** (ک گ) چیزءِ انی قیمتءُ نِہرءِ کمّ بُونگ۔ (2) چیزءِ نیاد یا بہاءِ نام گپت یامقرر بُونگ۔ **نِہادءِ پرّینگ :** نِہرءِ بَندگءُ نام گپت کنگ۔ (2) نیادءِ کم کنگ۔

نِہادی : (نِ۔ہا۔دی) (ن گ) بہاءُ زُورءِ جاگہہ۔پڑی۔ **نِہادیءِ پژ وشگ :** نہادیءَ بہاءُ زورءِ کارءِ ہلاس بُونگ۔نہادیءِ بند بُونگ۔

نِہاسی : (نِ۔ہا۔سی) (ن گ) خاصیں وڑےءَ تپّا سَگ۔ءُ چارَگ۔ **نِہاسی چارَگ :** (نِ۔ہا۔سی۔چا۔رَگ) شَرّیءَ چارَگ۔ چیزےءَ پہ سیتّءُ تاوانی نظراں چارَگءُ تپّا سَگ۔

نِہال : (نِ۔ہال) (ن گ) نوک کِشّگی دَژ چک۔ (2) نوک کِشتگیں دژ چک۔ (3) وَشّ۔ بازوَشّ بُونگ۔ **نِہال کنگ :** (نِ۔ ہال۔کَ۔نگ) (ک گ) نہالءِ چہ یکّ جاگہہءَ گوجگءُ دومی جاگہہءَ کِشگ۔ (2) چہ بُنءَ دَرکنگ۔ (3) دَژ چک یا بُوٹگے چہ بُنءَ گوجگ۔

نِہان : (نِ۔ہان) (س گ) پوشیدہ۔اَندیم۔

نَہ پاگ : (نَہ۔پاگ) (س گ) نَہ پگّیں۔ حامگیں نان یا ہرہماچیز کہ شَرّیءَ نَہ پکّگ۔

نَہ پَل : (نَہ۔پَل) (س گ) ہما زَمین کہ ہچ بَر نَہ کِشتگ۔ پل نَہ داتگیں زَمین۔ (2) بے بَر۔ **نَہ پَلیں :** (نَہ۔پَ۔لیں) بے بریں۔ (2) لنگار نہ کُتگیں۔نہ کِشتگیں۔

نَہ تَژہگ : (نَہ۔تَژا۔ہَگ) (ک گ) نَہ سہڑگ۔ تاہِیر نَہ گرَگ۔ آرام نَہ کنگ۔

نُوہد : (نُہہ۔د) (ن گ) ٹکڑا۔ چِنا۔

نِہر : (نِہہ۔ر) (ن گ) نہاد۔مقرر کُتگیں بہا۔نرخ۔ قیمت۔ بہا۔ اَرزِش۔ **نِہرءِ بندگ :** (ک گ) قیمت کنگ۔ نیادءِ بندگ۔ بہاءِ گیشّینگءُ نام گپت کنگ۔ **نِہرءِ پرّینگ :** بہاءُ نہادءِ کم تر کنگ۔ (2) بہاءِ نام گپت کنگ۔

نِہّر : (نِ۔ہِر۔ر) (ن گ) ہَکّل۔ مہمیز۔ گُرّ۔ پیہار۔ نَہیب۔ گرّءُ با۔ **نِہّراں بندگ :** (نِ۔ہِر۔راں۔بَن۔دَگ) (ک گ) ہَکّلءُ ہوکل کنگ۔ زَبرّاں بَندگ۔

نَہرد : (نَ۔ہَر۔د) (ن گ) ہَکّل۔ (2) نالگ۔ مہمیز۔

نَہردَگ : (نَ۔ہَر۔دَگ) (ک گ) پہ گُرّءُ جوش بیڑ برگ۔ پہ مڑءُ جَنگءَ بوشار دیگءُ گُرّگ۔ نالگ۔ (2) گُرّگ۔ (3) شیر، مزار یاپلنگءِ گُرّگ۔ (4) گژانیںءُ ہیمناکیں آواز۔ زُنّار۔

نُہرم : (نُہہ۔رَم) (س گ) لَجّی بُونگ۔ شرمندہ بُونگ۔ (2) کوجا۔عیب دار۔

نہ زِند : (نہ ۔ زِن ۔ د) (س گ) ہما کہ رُدوم ءُ سُست ءُ نِزور اِنت ۔ زَگلو ۔

نَہش : (نَ ۔ ہَش) بچار : نَجس ۔

نہ شِیرگ : (نہ ۔ شی ۔ رَگ) (س گ) ہما چُکّ یا دَلوت کہ شِیر جت بہ بِیت ۔ ہما چُکّ کہ آئی ءِ مات ءَ شِیر مان مہ بِیت ءُ چُکّ ءُ شِیر میچنت مہ کنت ۔

نِہگ : (نِ ۔ ہگ) (س گ) چوزحم یا کارچ ءِ دَپ ءِ زِہ ءَ بارگ ءُ بُرّانک بُوئگ ۔

نہ گوْاہگ : (نَ ۔ گوا ۔ ہگ) (ک گ) نہ بُوئگ ۔ ظاہری نہ کنگ ۔ نیستی ۔

نُہمت : (نُہہ ۔ مَت) (ن گ) خاصیں نوبت ۔ ہما نوبت کہ گوں خاصیں وہد یا خاصیں مَردُمے ءَ نِسبَت داریت ۔ (2) زَہر گِرگ ۔ (3) نِیّت ۔ پکّائیں ارادہ ۔ تیمچّہ ۔ **نُہمت کنگ** : (نُہہ ۔ مَت ۔ کَ ۔ نگ) زَہرءَ پادآہگ ۔ پہ جَنگ ءَ لانک بَندگ ۔

نِہند : (نِ ۔ ہن ۔ د) (س گ) پہ لاچاری ءَ چیزے ءِ زُورگ ءُ وَتی کنگ ۔

نِہنگ : (نِ ۔ ہن ۔ گ) (ن گ) دَریائی جناوَرے ۔ (2) ماہیگ ۔ (3) گانڈو ۔ واگو ۔ سینسار ۔ (4) بے پَرواہ ۔ بے لحاظ ۔ (5) زوراک ۔ طاقت ور ۔ بہادُر ۔ **نِہنگیں** : (نِ ۔ ہن ۔ گیں) (س گ) زوراکیں ۔ طاقت وریں ۔ (2) بہادریں ۔ تمردیں ۔ نَترسیں ۔

نُہوَر : (نُہہ ۔ وَر) (ن گ) آپ ءِ نقصان بُوئگ ۔ آپ ءِ زیانی ۔ آپ ءِ پہ وَتی دیم تچّگ ۔

نہ وَر : (نہ ۔ وَر) (ن گ) میڑھ ءِ آیوکیں ہما مَردُم کہ تاں حیر ءُ نہ بِیت چہ آلوگ ءَ ہچّ وَرگ یا آپ ءُ تام مہ وَرنت ۔ (2) (ج گ) اِناں ۔ نہ ۔

نہ وَشّ : (نہ ۔ وَش ۔ ش) (س گ) نارضا ۔ دِل گْران ۔ ناساز ۔ بے تب ۔ ناشکر ۔ تنگدل ۔ آزار ۔ زِشت ۔ شکر رنج ۔ قہر ۔ (2) نادُڑاہ ۔ ناجوڑ ۔ دور ۔ (3) جور ۔ وَلّ ۔ بے تام ۔ **نہ وَشّی** : (نَ ۔ وَش ۔ شی) (ن گ) نارَزائی ۔ دِل گْرانی ۔ ناتبی ۔ دِل رنجی ۔ (2) نادُڑاہی ۔ ناجوڑی ۔ **نہ وَشّیں** : (نَ ۔ وَش ۔ شیں) (س گ) نارزائیں ۔ دِل گْرانیں ۔ زَہریں ۔ ناتبیں ۔ دِل رنجیں ۔ (2) نادُڑاہیں ۔ ناجوڑیں ۔

نہ وَنڑگ : (نہ ۔ وَن ۔ ڑَگ) نہ ٹِہگ ۔ (2) نہ مَنّگ ۔

نَہیب : (نَ ۔ ہے ۔ ب) (س گ) تُرسینگ ۔ ہکّل دیگ ۔ پہار دیگ ۔ (2) (ن گ) ہیبت ۔ بِیم ۔ ہکّل ۔ نَہرّ ۔ گُرّ ۔ دَڑّکو ۔ پاتڑاپ ۔ دَڑکہ ۔

نَہیگ : (نَ ۔ ہی ۔ گ) (س گ) سُست ۔ بے کار ۔

نَہیل : (نَ ۔ ہے ۔ ل) (س گ) نا اُمیت ۔ لاچار ۔ بے وس ۔ (2) سُست ۔ بے کار ۔ **نَہیلی** : (نَ ۔ ہی ۔ لی) (ن گ) نا اُمیتی ۔ اَرمان ۔ لاچار ۔ (2) سُستی ۔ بے وسی ءِ مارِشت ۔

نَئی : (نَ ۔ ئی) (ن گ) ماہیگ کُشگ ءِ چیردان ءُ کُنڈی ۔ کُنڈی ۔ چاتار ۔

نَئیت : (نَ ۔ ایت) (ک گ) نیا ہگ ءِ آیوکی بزاں آ آہگ ءِ کارءَ نہ کنت ۔ نیا ہگ ءِ گالوارے ۔

نَئیرَن : (نَ ۔ اے ۔ رَن) (ن گ) اَرزبند ۔ صباہ ءِ وَرگ ۔ ناہاری ۔

نَئیگ : (نَ ۔ ئی ۔ گ) (ن گ) تہتگ ءِ تراشتگ ءَ کچّ کُرتگیں ٹکّرے کہ پہ ماہور یا رُگ ءِ چمّگانی جوڑ کنگ ءَ پہ کچّ ءُ جل ءَ کارمرز بیت ۔ (2) ماہیگ کُشگ ءِ چیردان یا کُنڈی ۔ چاتار ۔ نَئی ۔

نی : (نی) (ج گ) نُوں ۔ انّوں ۔ اَنّی ۔ اے وہد ءَ ۔ ہمے دمان ءَ ۔ ہمے ساعت ءَ ۔ نِین ۔

نئے : (نَ ۔ ے) (ب گ) ناکہ ۔ نئے ایش ءُ ناکہ آ ۔

نَئیات : (نَ ۔ ئی ۔ یات) (ن گ) نام ءُ نِشان ۔ نِشان ۔ (2) اَزل ۔ (3) بُنیات ۔ بُن ءُ بیہہ ۔ تَب ۔ اَصل ۔

نِیاد : (نِیا ۔ د) (ن گ) مجلس ۔ دیوان ۔ گپّ ءُ مجلس ۔ صُحبت ۔

نِیاز : (نِ ۔ یاز) (د) (ن گ) خیرات ۔ نذر ۔ حیرات ۔

نِیاز بُند : (نِ ۔ یاز ۔ بُن ۔ د) (س گ) پہ وَرگی چیزے ءَ پہ تلوسگی دِل مانگ ۔ چمّ دار ۔ لوٹوک ۔ نیاز مُند ۔ تلُکّاں ۔ وازمُند ۔ دِل

مانگ۔ نیازبُندی :(نِ۔یاز۔بُن۔دی)(ن گ) نیازبُند بُوتگ ءِ جاوَر۔ نیازمُندی۔ چمّ داری۔ دِل مانگی۔

نیازمُند :(نِ۔یاز۔مُن۔د)(س گ) پہ وَرگی چیزے ءِ واہدار۔ دِل مانگ۔(2) چمّ داری۔ لوٹوک۔ **نیازمُندی** :(نِ۔یاز۔مُن۔دی)(ن گ) چمّ داری۔ واز مندی۔ وَرگی چیزے ءِ دیری ئیں واہگ۔ نیازبُندی۔ آہیری۔ تماہ۔

نیاڑی :(نِ۔یا۔ڑی)(ن گ) جنیا دَم۔ سیاہ سَر۔ جنین۔ زالبول۔ ماسی۔ مائی۔(2) نڑّیکیں عزیزیں جنین۔ نیاڑیکو۔

نیاڑیکو :(نِ۔یا۔ڑی۔کو) بچار : نیاڑی۔

نیام :(نِ۔یام)(س گ)(ن گ) دَرمیان۔ میانجی۔ اَندَر۔ شُم ءُ دَر۔ گرک۔ مِیک۔ ہنّام۔ توک۔ تہہ۔ شُم۔ گرگ۔ زَرم ءِ پوش۔

نیامی :(نِ۔یا۔می)(ن گ) درنیامی۔ توکی۔ نیامگی۔ توکی۔ تہی۔

نیام تاک :(نِ۔یام۔تاک)(ن گ) نیام تاکی۔ نیامی چُکّ۔ دَرمیانی چُکّ۔ **نیام تاکی** :(نِ۔یام۔تا۔کی)(ن گ) دَرمیانی۔ توکی۔ سے ءِ دَرمیانی۔ میاں تاکی۔

نیامَت :(نِ۔یا۔مَت)(ن گ) حاصِل۔ پیداوار۔ نِعمت۔ رزق ءُ روزی۔

نیامجی :(نِ۔یام۔جی)(ن گ) توک۔ دَرمیاں۔ میانجی۔ **نیامجین** :(نِ۔یام۔جی۔ن)(س گ) توک۔ دَرمیان۔ اَندَر۔ تہہ۔

نیامجی خانَہ :(نِ۔یام۔جی۔خا۔نَہ)(ن گ) دوڈلّانی یادومَرد ُمانی داوا ءِ دَرگت ءَ ہما ڈگارے ءَ یا کِشار ءُ فَصل ءَ تانکہ فیصلہ ءُ گیش ءُ گیوارے بہ بیت، سَرکار یا دِگہ بے پلّہیں مَردُمے ءِ دَست ءَ دیگ۔

نیامَگ :(نِ۔یا۔مَگ)(ن گ) میان۔ دَرمیان۔ میانَگ۔ نیامی۔ **نیامَگی** :(نِ۔یا۔مَ۔گی)(ن گ) نیامی۔ درنیامی۔ توکی۔

نیامجی گَر :(نِ۔یام۔جی۔گَر)(س گ) بے پلّہ۔ خیرخواہ۔

نیام دار :(نِ۔یام۔دا۔ر)(ن گ) شاہ تیر۔ کاٹ۔ کانگ۔ توکی دار۔

نیام سَر :(نِ۔یام۔سَر)(ن گ) سَر ءِ کانپول ءِ نیام۔ مِیکّ۔

نیام گوُز :(نِ۔یام۔گوُ۔ز)(ن گ) ہمے گوُز کہ بہ ُلُلک ءِ نیام ءَ کشّگ بہ بیت یا ہما کہ دِگہ دوگوُز ءِ نیام ءَ بہ بیت۔

نیام گور :(نِ۔یام۔گور)(ن گ) ہما قبر کہ آئی ءِ لحدکش ءِ بدل ءَ بہ نیام ءَ جنگ بہ بیت۔

نیام لَٹّ :(نِ۔یام۔لَٹ۔ٹ)(ن گ) بند ءِ دَرمیان ءَ دِگہ بندے۔(2) لوگ ءِ نیام ءِ دار کہ دِگہ داراں بہ ہمائی ءَ سَکّ کننت۔

نیام ہَڈّ :(نِ۔یام۔ہَڈ۔ڈ)(ن گ) چہ گوڈّ ءِ بُرز ءِ ہَڈّ۔

نیبگ :(نی۔بَگ)(ن گ) میوہ۔ دَڑ چکانی وَرگی بر۔ نیوَگ۔ ثمر۔ مِیوَگ۔

نیپگ :(نی پ۔پَگ)(ن گ) شلوار ءِ ہما جاگہہ کہ آنچگ مان کشّگ بیت۔ بیڈرغ۔ بینڈگ۔

نیپگ :(نے۔پَگ)(ن گ) جنین ءِ نوک لاپ ءِ پُرّی۔(2) لاپ پُرّی ءِ وَہد ءِ وَرگی لوٹ ءُ واہش۔ دُژوہَڑ۔

نیپگان :(نے۔پَ۔گان)(ن گ) جنین ءِ لاپ پُرّی ءِ بِنداتی روچ۔ **نیپگاں بُوتگ** :(نے۔پَ۔گاں۔بُو۔تَگ)(ک گ) نوک لاپ پُرّی بُوتگ۔ چُکّ ءِ نوک لاپ ءَ کپگ۔ چُکّ ءِ بندگ۔ لاپ پرّی ءِ بُنگیجی روچ۔ **نیپگانی** :(نے۔پَ۔گا۔نی)(ن گ) جنین ءِ لاپ پُرّی ءِ بِنداتی روچ۔ اُمیت واری۔

نیّت :(نی۔یَت)(ن گ) ارادہ۔ دِل ءِ لوٹ اِتگیں۔ نَہمَت۔ آہین۔ بَستن۔ **نیّت ءَ بد کنگ** : دُژمنی کنگ۔ بدواہی کنگ۔ **نیّت ءِ روک بُوتگ** : حَسدّ کنگ۔ کسے ءِ پہ دومی ءِ بدآ ہگ۔

نیٹ :(نے۔ٹ)(ج گ) آخر ءَ۔ پد ءَ۔ گُڈ سَر ءَ۔ آسَر۔ زنہار۔ (2)(س گ) ہر رَنگ ءَ کہ بہ بیت۔ آسَر کہ۔ آسَر ءُ باقی۔

نیچک :(نی۔چَک)(ن گ) نِشانگ ءِ تچک کنگ۔(2) تُوپّک ءِ سَر ءِ پُلّک کہ نِشانگ گوں ہمائی ءِ تچک کنگ بیت۔

نیخ :(نے۔خ)(ن گ) ہما جنین کہ کسے ءِ حون یا کوش ءِ بدل ءَ سانگ دیگ بیت۔ **نیخاں رَوغ** :(نے۔خاں۔رَ۔وَغ) مَرگ یا کوش ءِ بدل ءَ سانگ دیگ۔

نیڑ :(نے ۔ڑ)(ن گ) سَجّی ۔پکگیں گوشت ۔(2) دیر آس ۔

نیزگار :(نِے ز۔گا۔ر)(ن گ)(س گ) بے زَرّیں مَردُم ۔ نیست گار ۔ وازمَندگ ۔ واستی ۔ غریب ۔ ناتوان ۔ بے مال ءُ مڈّ ی ۔ حاجت مَند ۔ دِرتہ پیچّ ۔ بدحال ۔ بے نان ۔ تنگدَست ۔ بے دزگہ ۔ بے دَہر ۔ کنگال ۔ کنگلا ۔ محتاج ۔ **نیزگاری** :(نے ز۔گا۔ری)(ن گ) نیستی ۔ وازمندگی ۔ بڑّگی ۔ تنگ دَستی ۔ واری ۔ مُحتاجی ۔ **نیزگاریں** :(نے ز۔ گا۔ریں)(س گ) واز مندگیں ۔ بڑّگیں ۔ مُحتاجیں ۔ تنگ دستیں ۔ حاجت مندیں ۔ غریبیں ۔ واریں ۔

نیزہ :(نِے ۔زہ)(ن گ) دَڑاجیں بمبوئیں دار یا آسن کہ آئی ءِ سَرءَ تیزیں آسنے بہ بیت ۔ بلّ ۔ جنگی ہتیارے ۔(2) حُشکیں مَیوَ ے کہ پوٹو گنَنت ءُ ۔ چلغوزہ ۔ **نیزہ بازی** :(نِے ۔زہ ۔با ۔زی)(ن گ) گوں نیزہ ءَ نِشانگ ءِ جَنگ یا جَنگ کنگ ۔

نِیڑُرگ :(نی ۔ڑُ ۔رَگ)(ک گ) مُنومُنو کنگ ۔

نِیڑّگ :(نی ڑ ۔ڑَگ) بچار : نَڑّگ ۔

نیست :(نِے س ۔ت) ہما کہ ہست نہ اِنت ۔ بیگوّاہ ۔ مرگ ۔ چَٹ بُوتگ ۔(2) نہ بُوتگیں چیز ۔ ہیچّی ۔ **نیستی** :(نی س ۔تی)(ن گ) محتاجی ۔ غریبی ۔ ہیچّ نہ بُوتگ ءِ جاوَر ۔ نیزگاری ۔ بے مال ءُ مڈّ ی ۔ ہیچّ ۔ نہ گوَاہگ ۔ ہیچّ ۔ ٹلگاں ۔(2) ڈُکّال ۔ **نیستیں** :(نے س ۔تیں)(س گ) ہما کہ نیست انت ۔ ہما کہ ہست نہ انت ۔(2) غریبیں ۔ واریں ۔ بڑّگیں ۔ کم واکیں ۔ بے دست رسیں ۔ نیزگاریں ۔ کم گُشادیں ۔

نیست گار :(نِے س ۔ت ۔گار) بچار : نیزگار ۔

نیش :(نے ۔ش)(ن گ) ہما دَنتان کہ آیانی سَرتُوسک اَنت ۔(2) ہما کہ مَردُم ءِ دیم ءِ چاریں دَنتاناں رَند اَنت ءُ رَستر یا دلوت ءِ دیم ءِ ششیں دَنتان ءَ ءُ رَندی دَنتان اَنت ۔ **نیشانی ایرروَگ** :(نِے ۔شا۔ نی ۔ایر ۔رَ ۔وَگ)(ک گ) رَستر یا مار ءِ نیشانی ماں دِگرے ءِ گوشت ءِ تہہ ءَ روَگ یا ایر دیگ ۔ **نیشانی جنگ** :(نِے ۔شا ۔نی ۔ جَ ۔نگ) اُشترءِ دَنتانانی تمام بُوتگ ۔(2) کُچکّ یا دِگہ نیش داریں دَلوت یا رَستر ءِ وَتی دَنتانانی ایر دیگ ۔ **نیش بُوتگ** :(نِے ش ۔بُو ۔تگ)(ک گ) پُختہ عمریں اُشتر ۔ اُشتر ءِ پُختہ عمری ۔ **نیش رودینگ** : (نِے ش ۔رو ۔دے ۔نگ)(ک گ) طاقت ور بُوتگ ۔ زوراک بُوتگ ۔(2) اُشتر ءِ نیشانی رودینگ ۔ **نیش کشّگ** :(نِے ش ۔کَش ۔شَگ) مَردُم ءِ سی ءُ دوئیں دَنتانانی پیلہ بُوتگ ۔ مرد بُوتگ ۔(2) ساہ دادارے نیشانی دَرا ہگ یا رُدَگ ۔

نیک :(نے ۔ک)(س گ) شَرّ ۔ جوّان ۔ حُداتُرس ۔ عبادت گُزار ۔ پَہریزگار ۔ دِین دار ۔ سَتّی ۔(2)(ن گ) غیبی مہلوک ۔ ہما جِنّ کہ نقص نہ دنت ۔(2) فرشتہ ۔ ملائک ۔ پرِیشتگ ۔ **نیک ءُ بد** :(ن گ) شَرّ ءُ خَراب ۔

نیک بخت :(نِے ک ۔بَخ ۔ت)(س گ) وَشّ بخت ۔ نکبحت ۔ وَشّ نصیب ۔ بحتو ۔ جوّاں بحت ۔ بختاوَر ۔ شَرّ طالع ۔ **نیک بختی** :(نیک ۔ بَخ ۔تی)(ن گ) بختاوری ۔ وشّ نصیبی ۔ طالع داری ۔ **نیک بختیں** :(نیک ۔ بَخ ۔تیں)(س گ) طالع داریں ۔ وشّ نَصیبیں ۔ بختاوریں ۔

نیک پال :(نیک ۔پال)(س گ) نیک بخت ۔ طالع دار ۔ بختاور ۔

نیک دُعا :(نِے ک ۔دُ ۔آ)(ن گ) نیکیں لوٹ ۔ نیکیں واہگ ۔

نیک راہ :(نِے ک ۔را ۔ہ)(ن گ) دِین ۔ مذہب ۔ نیکیں راہ ۔ نیکیں راہ بَند ۔

نیکَغ :(نے ۔کَغ)(ک گ) دارگ ۔ یلہ نہ دیگ ۔ سوگو کنگ ۔(2) دم بَرگ ۔(3) باززور جَنگ ۔

نیک نامی :(نیک ۔نا ۔می)(ن گ) وشّ نامی ۔ ناماوری ۔ باعزّتی ۔ مڑاہ داری ۔ **نیک نامیں** :(نیک ۔نا ۔میں)(س گ) وشّ نامیں ۔ باعزّتیں ۔ مڑاہ داریں ۔ ناماوریں ۔

نیک نِیّت :(نِے ک ۔نی ۔یَت)(س گ) صاف دل ۔ ہما کہ نیّت ءُ نیک بہ بیت ۔ پہک دِل ۔ دِل پہک ۔ دِل صفا ۔ **نیک نِیّتی** :(نیک ۔نی ۔یَہ ۔تی)(ن گ) صاف دلی ۔ دل پہکی ۔ بے دڑوہی ۔ **نیک نِیّتیں** :(نیک ۔نی ۔یَہ ۔تیں)(س گ) پہک دلیں ۔ دل صفائیں ۔ بے دڑوہیں ۔

نیکوکار :(نِے ۔کو ۔کار)(س گ) پَہریزگار ۔ حُدا دوست ۔ نیکی کنوک ۔ نیکیں مَردُم ۔

نیکی : (نی۔کی) (ن گ) شَر کاری۔ پہ کسے ءَ جوانی کنگ۔ خیر۔ جوانی۔ شرّی۔ پارسائی۔ مُریوت۔ مُروّت۔ **نیکیں** : (نے۔کیں) (س گ) شرّیں۔ جوانیں۔ رحم دلیں۔ حدا ترسیں۔

نیل : (نے۔ل) (ن گ) مزنیں قفل۔ (2) آسن ءِ نل۔ (3) جول۔ جولاں۔ **نیل کنگ** : (نے ل۔ک۔نگ) سیاہ کاریں مردینِ جنینءِ زندگ ءَ ماں دیوال ءَ دوِنگ یا بند کنگ ءِ سزا۔

نیلّ : (نی ل۔ل) (ن گ) درمانے۔ (2) بدن ءِ سرءَ لٹّ یا سنگ ءِ دکّ ءِ نشان۔ (3) سبزچکیں رنگ۔ **نیلّ چنگ** : (نی ل۔ل۔چ۔نگ) رُزوا کنگ۔ نام ءَ دپ کنگ۔ بدنام کنگ۔ کم شرف کنگ۔ ٹکّ چنگ۔ **نیلّ دیگ** : (نی ل۔ل۔دی۔یگ) (ک گ) نیلیں رنگ دیگ۔ **نیلّ کپگ** : (نی ل۔ل۔کَ۔پگ) (ک گ) جان ءِ سرءَ سبزیں ٹکّ درآ ہگ۔

نیلام : (نی۔لام) بچار : لیلام۔

نیلّ بوم : (نی ل۔بوم) (س گ) زرءِ ڈُوشم۔ (2) دریائے رنگ۔

نیلّک : (نی ل۔لک) (ن گ) نیلیں رنگ ءِ بُز۔ (2) نیل رنگیں۔ نیلک۔

نیلّگ : (نی ل۔لگ) (ن گ) نیلّ رنگیں۔ ہما اسپیتیں رنگ کہ آئی ءِ تہہ ءَ سبزی ءِ برمش بہ بیت۔ زاغُل۔ نیلّک۔ **نیلّگ ءُ مامک کنگ** : جود ءِ مرگ ءِ سوگ یا موتک ءَ جنین آدم ءِ وتی سہت ءُ زیوراں نیلیں رنگ جنگ ءُ حُقّہے ءَ کنگ ءِ ءُ ایر کنگ ءِ رسم۔ **نیلّگیں** : (نی ل۔لَ۔گیں) (س گ) اسپیتیں اسپ یا حر کہ سیاہیں ٹک ئے پر بہ بیت۔ (2) ہما اسپیتیں مال ءُ دلوت کہ سیاہیں ٹک ئے پر بہ بیت۔ سیاہ ءُ اسپیت۔

نیلّگ سر : (نی ل۔لگ۔سر) اسپیت مِید۔ (2) چال باز۔ مکر باز۔ کلپ۔ (3) ہنر بازیں جنین۔

نیم : (نے۔م) (س گ) (ن گ) کپّ۔ نیوگیں چیز ءِ کپّ۔ دو بروبریں بہر۔ آنڈگ۔ دوبہر۔ **نیم آزمان** : (نے م۔آز۔مان) (س گ) برز ءُ بالا۔ آزمان ءِ دیم ءَ۔ سکّ برز۔ **نیم بار** : (نے م۔بار) (س گ) تنگ۔ یک تنگے۔ بار ءِ نیم۔

نیم بال : (نے م۔بال) (س گ) ہما کہ سرجی ءَ بال ءَ نہ انت۔ (2) زیاتیں گل ءُ وشّی ءَ پادانی بُن ءَ نہ کپگ۔ سکّ گل بوتگ۔

نیمان : (نے۔مان) (س گ) ہما درپ کہ داں نیم ءَ چیز ئے مان انت۔ نیم مان۔

نیم بُزو : (نے م۔بُ۔زو) (س گ) نوک مال داریں مردم۔ نوک کیسّگ۔

نیم بُندگ : (نے م۔بُن۔دگ) (س گ) ہما کہ سرجم نہ انت۔ اشکند۔ نیم شلونگ۔ نیم توام۔ گُل۔ ناپُورڈ۔ **نیم بُندو** : (نے م۔بَن۔دو) (س گ) نیم توام۔ اشکند۔ (2) گونڈ قد۔ کساں قدّیں مردم۔

نیم بیل : (نے م۔بے۔ل) (س گ) صباہ ءُ نیم روچ ءِ نیم۔ روچ ءِ چارک۔

نیم پاس : (نے م۔پاس) (س گ) جُو ءِ آپ ءِ پاس ءِ نیم۔

نیم پاگ : (نے م۔پا۔گ) (س گ) نیم پتنگکیں۔ نیم پچ۔ نیم پُختہ۔ نیم حامگ۔ **نیم پاگیں** : (نیم۔پا۔گیں) (س گ) نیم پچیں۔ نیم پُختہیں۔ نیم حامگیں۔ نارسیدہیں۔

نیم پچ : (نے م۔پچ) (س گ) ہما کہ پیلہی ءَ پچ نہ انت۔ (2) نیم پاگ۔ نیم پُختہ۔ **نیم پچیں** : (نیم۔پَ۔چیں) (س گ) نیم حامگیں۔ نیم پُختہیں۔ نیم پاگیں۔ نارسیدہیں۔

نیم پُختہ : (نے م۔پُخ۔تہ) (س گ) نیم پاگ۔ نیم پچ۔ ہما کہ شرّی ءَ پُختہ نہ انت۔ **نیم پُختہیں** : (نیم۔پُخ۔تَ۔ہیں) (س گ) نیم پاگیں۔ نیم حامگیں۔ نارسیدہیں۔

نیم پُرّ : (نے م۔پُر۔ر) (س گ) ہما کہ نیمان انت۔ ہما کہ پُوراہی ءَ پُرّ نہ انت۔ ہما کہ نیم پُرّ انت۔

نیم پَس : (نے م۔پَس) (ن گ) سیسگ ءِ سگنداں ءِ سر بُرءَ بستگیں حون گوشت۔ (2) پس ءِ جگر ءِ نزّ یک ءِ کسانیں گوشت۔ تلّی۔ دِلوئی۔ (3) یکّ نادُراہی ئے کہ گوں ایشی ءَ لاپ مزن بیت۔

نیم توام : (نے م۔تَ۔وام) (س گ) نیم بُندگ۔ نیم سرجم۔ حامگ۔ نارسیدہ۔ نادُرست۔ ناپُورڈ۔ ناسرجم۔ نیم بندو۔ نیم سو۔ **نیم توامی** :

(نے م ۔تَ ۔ وا ۔ می) ناسرجی ۔ نیم سوئی ۔ ناپُوہی ۔ **نیم توامیں** : (نیم ۔ تَ ۔ وا ۔ میں) (س گ) نارَسیدَ ہیں ۔ ناسَرجمیں ۔

نیم توس : (نےِ م ۔تو س) (س گ) بے زِحت ۔ بے ساہ ۔ نِزور ۔ نیم تُستگیں ۔

نیم چمّی : (نےِ م ۔چم ۔ می) (ن گ) چمّانی یکّ ترّپ یا کُنڈ ۔ چمّانی کانٹ کنگ ۔ چمّک ۔ **نیم چمّی چارَگ** : (نےِ م ۔چم ۔ می ۔ چا ۔ رَگ) پہ دُزّ ءُ کائی چارَگ ۔ (2) پہ کشّکی چارَگ ۔ (3) پہ نازءُ نخرہ ءُ پہ مجازی چارَگ ۔

نیم چوُل : (نےِ م ۔ چوُ ل) (ن گ) ہما علاقہ کہ اُودءَ ریک ہم ہست ءُ مَیدان ہم ۔ نیم ریگستانیں دَمگ ۔

نیم حامَگ : (نےِ م ۔ ہا ۔ مَگ) (س گ) نیم گرْاد ۔ نیم پاگ ۔

نیم حامگیں : (نیم ۔ ہا ۔ مَ ۔ گیں) (س گ) نیم پُختہیں ۔ ناتوامیں ۔ نارسیدہیں ۔ نیم پاگیں ۔

نیم حکیم : (نےِ م ۔ ہَ ۔ کی م) (س گ) نیم طبیب ۔ ہما کس کہ شَرّی ءَ طبیبی دَرئے نہ بُرتگ ۔ نیم زانتکار ۔

نیم دِلی : (نےِ م ۔ دِ ۔ لی) (ن گ) پہ دِل اِناں ۔ کارے ءِ دِل ءَ نہ بُوتنگ ۔ ہَوءُ اِناں ۔ دودِلگی ۔ (2) نادل کشّی ۔

نیم دول : (نےِ م ۔ دو ۔ ل) (س گ) ہماچیز کہ وَتی جاگہہ ءَ شَرّی ءَ ایرنہ اِنت یاہما مَردُم کہ پہ گیگ نہ نشتگ ۔

نیم دِیگر : (نےِ م ۔ دی ۔ گر) (س گ) جُوءِ آپ ءِ بہرءُ بانگ ءِ حساب ۔ دِیگرءِ نیم ۔

نیم ذات : (نےِ م ۔ زا ۔ ت) (س گ) وَرناہی ءُ پیری ءِ نیامجی ءَ رس اتگیں مَردُم ۔ (2) ہما مَردُم کہ مات ءِ پلّو ءِ دِگہ قومے ءِ بیت ءُ پت ءِ پلّو ءَ دِگہ قومے ءِ ۔ ہما چُکّ کہ آئی ءِ پت ءَ یامات ءَ دِگہ ٹکّے ءِ کسے سانگ کُتگ ءُ چہ سانگ ءَ چُکّ پیداک بُوتگ ۔

نیم راہ : (نےِ م ۔ را ۔ ہ) (س گ) راہ ءِ کَپّ ۔ راہ ءِ نیم ۔ راہ ءِ نیام ۔

نیم روچ : (نےِ م ۔ روچ) (ن گ) روچ کہ سَرءُ مُہرءَ بیت ، نیم روچ اِنت ۔ روچ ءِ نیم ۔ زَگریں روچ ۔ نیم روش ۔ اَرہ ۔ ٹاک ۔ **نیم روچ ءِ ٹاک** : (ن گ) ہما وَہد کہ روچ سَرءُ مُہر اِنت ۔ گرم ءِ جل ۔ نیم روچ ءِ ہما وَہد کہ روچ سَرءِ توک ءَ بہ بیت ۔ اَرہ ۔ نیم روچ ءِ جل ۔ **نیم روچ ءِ جَل** : (ن گ) گرمیں نیم روچ ۔ نیم روچ ءِ ٹاک ۔

نیم روش : (نےِ م ۔رو ۔ش) بچار : نیم روچ ۔

نیم سار : (نےِ م ۔سار) (س گ) نیم واب ۔ نیم آگاہ ۔ (2) نیم گنوک ۔ اَپشال ۔

نیم ساہ : (نےِ ۔م ۔ساہ) (س گ) بے زِحتّ ۔ بے ہاٹی ۔ کمزور ۔ نیم جان ۔

نیم سَر : (نےِ م ۔سَر) (ن گ) سَرءِ نادُراہی یے کہ سَرءِ گپّے دَرد کنت ۔ سَرءِ یکّ کش ۔ سَرسام ۔ سَرءِ یکّ کش ئے ءِ دَرد ۔ (2) چاشُت ءِ دَرد ۔

نیم سوہ : (نےِ م ۔سو) (س گ) ہما کہ کئے کوُہن بُوتگ ۔ نیم توام ۔ (2) گوْرءِ کُتگیں گُدءُ پچّ ۔ (3) کارمزکُتگیں چیز ۔ **نیم سُوہی** : (نے م ۔سُ ۔ ہی) نیم توامی ۔ نیم سرجی ۔ **نیم سُوہیں** : (نیم ۔سُو ۔ ہیں) (س گ) کوُہنیں ۔ نیم توامیں ۔ ناسرجمیں ۔ کمزوریں ۔ ناتوانیں ۔

نیم سُہت : (نےِ م ۔سُہہ ۔ت) (س گ) سَرسوچ ۔ ہما کہ نیم ئے سُتکگ ۔ نیم سوچ ۔

نیم سیر : (نےِ م ۔سے ر) (س گ) سیرلاپ اِناّ ۔ (2) (ن گ) کچّ ءِ حساب ءَ یکّ سیرے ءِ نیم ۔

نیم سیرَگ : (نےِ م ۔سے ۔رَگ) (س گ) ہما کہ سیرئے نہ کُرتگ ۔ ہما کہ سیرلاپ نہ اِنت ۔

نیم شَپ : (نےِ م ۔شَپ) (ن گ) شپ ءِ نیم ءِ وہد ۔ شپ ءِ پچ پُلّگ ۔ شپ ءِ نصف ۔ نیم ہنگام ۔

نیم شَلونگ : (نےِ م ۔شَ ۔لون ۔گ) (ج گ) نیم پُرّ ءُ نیم ہورک ۔ (2) ٹِلکّ ءُ لَپّ ۔ نیم بندَگ ۔ کَپّ ءُ چُنڈ ۔ **نیم شَلونگی** : (نیم ۔شَ ۔ لُون ۔گی) (ن گ) کَپّ ءُ چُنڈی ۔ ناسرجی ۔ نیم توامی ۔ (2) نیم ہُورکی ۔ **نیم شَلونگیں** : (نیم ۔شَ ۔لُون ۔گیں) (س گ) نیمانیں ۔ نیم ہورکیں ۔ ناسرجمیں ۔ نیم توامیں ۔

نیم طَبِیب :(نےِ م ـ تَ ـ بی ـ ب) (س گ) ہما کہ شَرّی ءِ طِبیبی ئے دَ رنہ بُرتگ ـ طِبیبی ءِ نابَلَد ـ نیم حکیم ـ

نیم کلدار :(نےِ م ـ کَل ـ دار) (ن گ) ہشت آنہ ـ دوزَرّ ـ کلدار ءِ نیم ـ (2) نیم زَرّ ـ دو پاولی ـ

نیمگ :(نےِ ـ مَگ) (ن گ) نیم ـ (2) پاہند ـ جانب ـ کُنڈ ـ دَمَگ ـ پَلّو ـ پار ـ تکّ ـ گوَمب ـ پارگ ـ پاس ـ پاسا ـ پاسو ـ نگوَر ـ وَٹّ ـ (3) نیمگی ـ مالے ءِ یا چیزے ءِ دو بہر ءِ نیم ـ دو بہر ءِ یکّے ـ (4) حامَگیں روگن کہ چہ شِیر ءِ مَنتگ ءِ کشّگ بیت ـ اِسپیتیں روگن ـ موش ـ

نیمگو :(نےِ ـ مَ ـ گو) (س گ) نیم پہ نیم ـ (2) (ن گ) ہما مال کہ آئی ءِ شیراں نیمگ باز اِنت ـ (3) نیم نیم بُوتگیں ـ ہما چیز یا مُلک کہ نیمگی بُوتگ ـ (4) گُلّےِ چرپی یا نیمگ ہواریں ـ **نیمگی** :(نےِ ـ مَ ـ گی) (ن گ) نیم پہ نیم ـ چیزے ءِ دو بہر ءِ بہ کنئے آئی ءِ نیم ـ (2) نیم نیم ءِ شَرِ یداری ـ

نیم گبّر : (نےِ م ـ گَ ـ بَر ـ ر) (ن گ) دوآنہ ـ

نیم گڑاد : (نےِ م ـ گڑ ا ـ د) (س گ) سَرجَمی ءِ نہ گڑ اتگیں ـ نیم حامَگ ـ

نیم گنوک :(نےِ م ـ گَ ـ نوک) (س گ) اَپشال ـ نیم سار ـ بودلّا ـ رِیٹا ـ بےمت ـ دابہ ـ

نیم گوّاز :(نےِ م ـ گوّا ـ ز) (ن گ) گوّاز ءِ نیم ـ دَست ءِ لَنکّانی سَرءَ بگِر تاں زَنُوک ءِ چیر ءِ دَرّاجی ـ یکّ دَستے قدّ ءِ دَرّاجی ـ

نیم گرم :(نیم ـ گرَ ـ م) (س گ) شیرگرم ـ (2) کم گرم ـ ہما آپ یا شے کہ جوش نہ داتگ ـ

نیم مان :(نےِ م ـ مان) (س گ) ہما دَرپ کہ نیم پُرّ اِنت ـ ہما دَرپ کہ تاں نیم ءِ چیزے مان ـ

نیم مرد :(نےِ م ـ مَر ـ د) (س گ) ہما مردین کہ آئی ءِ مردینی ءَ کَمّیں مان اِنت ـ چہ مردی سیخ ءِ قوت ءِ سُستیں مَردُم ـ ہما کہ جَن ءِ مردی ءِ سُست اِنت ـ

نیم مَرگ :(نےِ م ـ مَر ـ گ) (س گ) سَکّ زَرد گ ـ باز جَنگ بُوتگیں ـ موت ءِ نزّیک ـ نئے مرتگیں نئے زندگیں ـ بےزند ـ

نیم مُلّا :(نےِ م ـ مُل ـ لا) (س گ) نیم واننده ـ شَرّی ءِ دَرنہ بُرتگیں مَردُم ـ

نیم مَن : (نےِ م ـ مَن) (ن گ) من ءِ نیم ـ (2) شش سیر ـ

نیم نام : (نےِ م ـ نام) (ن گ) پہ دوستی ءِ نام ءِ نیم کنگ ـ

نیم واب :(نےِ م ـ واب) (س گ) شَرّی ءِ واب اِنّاں ـ نیم واب ءِ نیم آگہہ ـ وابینگ ـ (2) آسک واب ـ ناں واب ءُ ناں آگہہ ـ

نیمّون :(نی م ـ مون) (ن گ) سَبَب ـ اِل ـ باتیل ـ چمّ ـ حِیلہ ـ تڑانگ ـ رَمَل ـ ریس ءِ تاب ـ عُذر ـ مانگو ـ (2) اِسرال ـ نادُڑاہی یے ـ جنین ءِ نادُڑاہی ـ **نیمّونی** :(نیم ـ مُو ـ نی) (ن گ) سَبَبی ـ جنین ءِ اسرالی نادڑاہی ـ

نیمہہ :(نےِ ـ مَہہ) (ن گ) نیم حِشت ـ یکّ حِشتے ءِ نیم ـ (2) (س گ) چیزے ءِ نیم ـ

نیم ہنگام :(نےِ م ـ ہَن ـ گام) (ن گ) شپ ءِ نیم ـ یا نیم روچ ـ نیم بیل ـ نیم شپ ـ (2) کہن ءِ شش کلاک ءِ آپ ـ (3) شپ ءِ مَزنیں پاسے ـ گیشتری شپ ـ

نیں : (نی ـ ں) (ج گ) اِنجاری ـ اَنیگ ـ انّوں ـ اِنگئی ـ ہمے دمان ءَ ـ اے وَہدءَ ـ اے پاس ءَ ـ نی ـ

نیوگ : (نی ـ وَگ) بچار : نیگ ـ

نیہی : (نی ـ ہی) (ن گ) دَڑ چکے ءِ بےکاریں ٹال ـ ڈنگر ءُ دارانی چست کنگ ءِ دوشاحیں داری اَز باب ـ

و

و :(و۔ا) سی ءُ دومی حَرف یا آب اِنت۔(2) تا۔وَت۔اَبید۔چریشی یاچرائی۔دِگہہ۔

واب :(وا۔ب)(ن گ)ہما ترّ ہگ ءُ آرامی کہ مَردُم یادِگہ ساہ دارءِ چَمّ بند بنت ءُ ہچّ ءِ سہیگ نہ بیت۔ہما کہ آگہہ نہ اِنت۔ساہی۔وہاو۔(2) ہما کہ واب اِنت۔(3) بے زِند۔سُنّ۔**وَاب ءُ آگہہ** :(ن گ) وارے واب ءُ وارے آگہہ۔نیم واب۔**واب ءِ بَرَگ** :(ک گ) واب ءِ نیلگ۔واب ءِ پڑ وشگ۔**واب بَند** :(وا۔ب۔بَن۔د) (ن گ) واب ءِ بَرَگ یا واب ءَ گیجگ ءِ مُلّائی یا بِکّی ٹِکّ ءُ تائیدی رِپک یادم ءُ چُفّ۔**واب ءِ پادآ ہگ** :(ک گ) چہ واب ءَ آگہہ بُوتگ۔**واب پڑ وش کنگ** :(وا۔ب۔پڑ و۔ش۔کَ۔نگ)(ک گ) کسےءِ راچہ واب ءِ پاد کنگ۔(2) گوںنڈیں ساعتےءِ واب کپگ ءُ دوار پہ واب ءِ پاد کنگ۔واب ءَ گُڑ ینگ یا گُڑَگ۔چہ واب ءِ پاد کنگ یاپادآ ہگ۔**واب ءِ پڑ وشگ** :(ک گ) آگاہ بُوتگ۔(2) واب ءِ پہ زور پاد کنگ۔**واب ءِ پڑّینگ** :واب ءِ ترّاس دیگ۔اَنچو کنگ کہ دِگرےءِ واب مَنیِت۔(2) واب گیجگ۔**واب ترَّگ** :(وا۔ب۔تر۔رَگ) مَردُم ءِ دَست یا پاد یادِگہ اعضاے ءِ بے ساہ بُوتگ۔اَعضاے ءِ سُنّ یا بے جان بُوتگ۔**واب ءِ سَرءِ پڑ وشگ** :(ک گ) یکّ برے وپسگ بلے شپ ءِ وہدے ءَ پدا پاد آ ہگ۔(2) گلگ ءُ کاروان ءِ سَرشپ ءِ واب کنگ ءُ نیم شپ ءِ پاد آ ہگ ءُ لڈّگ۔**واب حَیال** :(وا۔ب۔ہَ۔یال)(ن گ) گلپے ءِ یات گیری۔پہ ہیلّتے گیرآ تلگیں۔**واب کپگ** :(وا۔ب۔کَ۔پگ)(ک گ) واب بُوتگ۔**واب گِندَگ** :(وا۔ب۔گِن۔دَگ)(ک گ) واب ءِ تہہ ءَ چیزے گِندَگ۔**وابو** :(وا۔بو)(س گ) سَکّیں وسپوکیں مَردُم۔(2) ہما کہ مُدام واب اِنت۔واب کپوک۔**وابین** :(وا۔بے ن)(س گ) وسپوکین۔ہما کہ واب اَنت۔(2) ہما کہ اُبینگ اِنت۔ہما کہ دِل ئے رُہیزگ ءَ شُتگ۔**وابینگ**: (وا۔بے۔نگ)(س گ) کسے کہ آئی ءَ را واب ءَ گپتگ۔(2) واب ءِ گِرَگ۔اُبینگ۔کوچنڈگ۔رُہیزگ۔گِڈّگ۔نیم واب۔

وابَستگ :(وا۔بَس۔تگ)(ن گ) بندوک۔ہمگڑ نچ۔

واب جاہ :(وا۔ب۔جاہ)(ن گ) وَپسگ ءِ جاگہہ۔(2) نپاد۔گندل۔

وابُن :(وا۔بُن)(س گ) تیوگ ءَ۔سَرجمی ءَ۔پُورہی ءَ۔

واپا :(وا۔پا)(س گ) لانچ ءِ اے نیمگ ءُ آنیمگ ءِ لیٹ وَرَگ۔(2) بے لَجّ۔یلہ دَپ۔پُوچّار۔

واپار :(وا۔پار)(ن گ) باپار۔سوداگر۔شاہوکار۔دکّان دار۔بجاز۔بیپار۔**واپاری** :(وا۔پا۔ری)(ن گ) باپاری۔شاہوکاری۔سوداگری۔دکّان داری۔لین دین۔

واپَرَغ :(وا۔پَ۔رَغ)(ک گ) تالان بُوتگ۔نام دَرآرگ۔شِنگ بُوتگ۔(2) پلّوے ءِ سَرگرَگ۔دَرکپگ۔(3) ناوُڑاہی یے ءِ وبا ءِ پیم ءَ وَدّگ۔(4) پیڑگ۔

واپینگ :(وا۔پے۔نگ)(ک گ) کسے ءَ اَنچوش کنگ کہ بہ وپسیت۔آرام دیگ۔(2) چیزے کہ مِکّ اِنت آئی ءِ جَہل کنگ یا زَمین ءِ سَرءِ ایر کنگ۔**واپینگی** :(وا۔پے۔نَ۔گی)(ن گ) واپینگ ءِ آوَ کی۔

واپینتگ :(وا۔پین۔تگ)(ک گ) واپینگ ءِ گوستگال بزاں واپینگ بُوتگ۔**واپینتگیں** :(وا۔پین۔تَ۔گیں)(س گ) واپینگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ واپینتگ۔

واتَرّ :(وا۔تَر۔ر)(ج گ) رَوَگ ءُ پدتَرّگ۔ پدگردگ۔واگرد۔
واگشت۔بیرہ۔ بِرتَرّ۔ بِرگرد۔ پدی پرِ تَرّگ۔ پیچ۔ تَرّگ۔ پَرّام۔
(2)(ف گ) واتَرّگ ءِ فرمان گال: واتَرّ بکن۔**واتَرّ کنگ** :(وا۔
تَر۔ر۔کَ۔نگ)(ک گ) برتَرّ کّ۔حام کنگ۔جوکہہ کنگ۔رَد۔
عِوَض کنگ۔ واگرد۔ برگردگ۔رَوَگ ءُ بیرہ کنگ۔ پدتَرّگ۔ بِرتَرّ
کنگ۔ بِرتَرّینگ۔ بِرگشت کنگ۔**واتَرّی** :(وا۔تَر۔ری)(ن گ)
بیرہ۔ پدگردگ۔ بِرگردَگ۔

واتَرّگ :(وا۔تَر۔رَگ)(ک گ) رَوَگ ءُ پدءِ تَرّگ۔
واگردگ۔ بیرہ کنگ۔ **واتَرّگی** :(وا۔تَر۔رَ۔گی) پد پرِ شگی۔ بیرہ
کنگی۔ بِرگردَگی۔ پدتَرّگی۔

واتَرّینگ :(وا۔تَر۔رِے۔نگ)(ک گ) اَنچوش کنگ کہ پدءِ
بہ تَرّیت۔ بیرہ دیگ۔ بِرتَرّینگ۔ پدتَرّینگ۔ پرِتَرّینگ۔ پَسّ دیگ۔
واتَرّینگی :(وا۔تَر۔رے۔نَ۔گی) بیرہ دِیگی۔ پدگردینگی۔

واتوڑ :(وا۔توڑ)(ن گ) آہ ءُ زنگ۔گارءُ پِریات۔ پِری پِری۔
(2)(ن گ) پٹّ ءُ پول۔ دَرکّ۔سوج ءُ سَر۔خیال دارگ۔**واتوڈ
کنگ** :(وات۔وَڑ) پٹّ ءُ پول کنگ۔سَر ءُ سوج کنگ۔ یلہ
دیوکیں مال ءِ یا شُتگیں شے ءِ پدجنگ۔

واج :(وا۔ج)(ن گ) اَنگہ۔ پیم۔ زَیل۔قسم۔ وڑ بہر۔
(2) باری۔ نوبت۔

واجُب :(وا۔جُب) (عَر)(ن گ) لازم۔ الّمی۔**واجُبی** :
(وا۔جُ۔بی)(ن گ) زیرگ کرزیں گپّ۔(2) رَسمی۔ دود ءُ
ربیدگی۔

واجُو :(وا۔جُو)(ن گ) پیرُک۔ پِت ءِ پِت۔

واجَھہ :(وا۔جَھہ)(ن گ) مزنیں مَردُم۔ جوانیں سَر۔ میر۔ خُدا
بُند۔کیّا۔مَکّیم۔ واژہ۔ صاحب۔ حاوند۔ کانڈیر۔ بوتار۔ حاکم۔ خان۔
واہند۔**واجَھی** :(وا۔جَ۔ہی)(ن گ) واژہی۔ بوتاری۔ مَستری۔
جامی۔ حاکمی۔ خانی۔سرداری۔ صاحبی۔ مَکّیمی۔**واجَھی کنگ** :(وا۔
جَ۔ہی۔کَ۔نگ)(ک گ) مَستِری ءُ پاگ واجَھی کنگ۔(2)
چیر گردینگ۔قوضہ کنگ۔وَتی کنگ۔**واجَھیں** :(وا۔جَ۔ہیں)
(س گ) مستریں۔سروکیں۔میریں۔واہُندیں۔سرداریں۔حاکمیں۔

واجَھہ کار :(وا۔جَھہ۔کار)(س گ)(ن گ) کارءِ واجَھہ۔
مَستر۔واہُند۔کارمَستر۔سَروکان۔

واجینگ :(وا۔جے۔نگ)(ک گ) ہُورت چارَگ۔
تپّا سَگ۔ چمّانی سَکّ دیگ ءُ چارَگ۔

واجے نہ واجے :(وا۔جے۔نَہ۔وا۔جے)(س گ) ہروڑے کہ
بیت۔ہر رَنگ ءَ کہ بیت۔ہر پیم۔ڈوَلے نہ ڈوَلے۔

واچڑ :(وا۔چڑ)(ن گ) ہَوُر ءُ گوات ءِ توپان۔تُرندیں گوات ءُ ہَوُر۔

واد :(وا۔د)(ن گ) اِسپیتیں شکر رنگیں چیزے کہ چہ دَریا ءِ سوریں
آپ ءَ جوڑ بیت یا کہ کوہ ءَ دَرکیت کہ تام ءَ سَکّ سور اِنت۔**واد
بِرشانگ** :(وا۔د۔بِر۔شا۔نگ) واد ءِ بہ چیزے ءِ سرءَ تنکّ تنکّ ءَ
ایر ریچگ۔ وَشّ تام کنگ۔(2) مُشکُل ءُ جنجال ءَ گیش کنگ۔(3)
ٹپّ ءِ تورنا کی ءُ دَردءَ گیش کنگ۔(4) تُرپش ءُ تہلیں تران کنگ۔**واد
بَندگ** :(واد۔بَن۔دَگ)(ک گ) سورگیں زمین ءِ سورگ
بَندگ ءُ اِسپیت بُونگ۔**وادجنگ** :(واد۔جَ۔نگ)(ک گ)
ماہیگ، گوشت یا دِگہ اَنچیں حامگیں شے ءَ راواد پر کنگ کہ مَہ گَہیت۔

وادو :(وا۔دو)(س گ) ہما کہ واد ءِ تام ءَ کنت۔ہما کہ واد ءِ
مان۔(2) واد ءُ ڈوَل۔سور۔سورتام۔ وادمانیں سورتامی۔**وادوک** :
(وا۔دوک)(س گ) ہما گُڑ اسگیں یا پتّگگیں وَردِن کہ گیشیں واد ءِ
مان۔سورتام۔ وادی۔ چَہرا۔**وادی** :(وا۔دی)(ن گ) سور۔
وادوک۔(2) ہما کہ گوں واد ءِ نِسبَت داریت۔**وادِیچک** :(وا۔دی
چ۔ک)(س گ) تیزواد۔سور۔(2)(س گ) کلّر۔شُورّ۔

وادآپ :(وا۔د۔آپ)(ن گ) واد۔سیرک ءُ آپ ءِ نارُشت۔(2)
آشیرگ۔آپ ءُ واد ءِ نارُشت۔آپشک۔

وادا :(وا۔دا)(س گ) گیش۔زیات۔(2) بندوک۔

وادان :(وا۔دان)(ن گ) سیر ءُ آبات۔آسودگ۔وَشّ حال۔
شاداب۔

وادانی: (وا۔دا۔نی) (ن گ) ھُورت ءُ پڑ وشیں گزری ئیں شَے۔
وادرؤ : (واد۔رؤ) (ن گ) بُوجیگانی زیراپ ءِ ہردوئیں کِرّانی سَربری ئیمنگ کہ ہمیشی ءِ تہہ ءِ میلکی یا بُنگیجی تہتگ ایر کنگ بیت۔
وادگزّ : (واد۔گز۔ز) (ن گ) گزّیں دَڑ چک ءِ ذاتے۔سوَرگ گزّ۔
وادگوش : (واد۔گو۔ش) (ن گ) ہما اِسپیت پس کہ گوش ئے اِسپیت اَنت ءُ سیاہیں ٹِکّ اِش مان مہ بیت۔
وادَہ : (وا۔دَہ) (ن گ) اَجل۔موکّل ءِ وہد۔مقرّر یا بَستگیں وہد۔ وہد۔مَرگ ءِ وہد۔مَرگ۔مَرک۔انجام۔مُدّت۔نامینتگیں وہد۔**وادَہ ءِ آہگ** :(ک گ) زِندءُ مُدّت ءِ پُورہ بُوئگ۔مَرگ ءِ آہگ۔
واڈ :(وا۔ڈ) (ن گ) جواب۔پسّو۔**واڈی بُوئگ** :(وا۔ڈی۔بُو۔ئگ) یَکّ دِگرے ءِ پسّو دیگ۔دوشاعرانی دَرنیام ءِ شِعری پَسّو یا بَندءُ پربَند۔
وار: (وا۔ر) (س گ) بزّگ۔قیامت۔ زیردَست۔ بےتوان۔ تنگدَست۔ بے متاع۔ بےشام۔نان پِنڈ۔وَکّ ءُ پکّ۔موٹو۔ دِرتہ پُچّ۔ بے مال۔ غریب۔ بے وس۔ بدروچ۔ بزّکار۔ خؤار۔ (2) (س گ) گیگ۔ وَجّ۔ گوم۔ باری۔ تگ۔ چتّر۔ دِڑچ۔رَند۔موہ۔ مُہاڑ۔چکّر۔ بار۔ بر۔ بے بدل۔ دَکّ۔ بانزی۔ چر۔ بازی۔ گشت۔ جار۔رَم۔ہوکین۔یکّوم۔**وار ءِ پڑشگ** :(ک گ) باری ءِ رَوگ۔ دَست ءَ کارے ءِ نہ بُوئگ ۔ **وارترّگ** : (وا۔ر۔تر۔رَگ) (ک گ) عَذاب بُوئگ۔ بزّگ ءُ بےوس بُوئگ۔لنگڑ بُوئگ۔شُدلاپ بُوئگ۔**وار ءِ ترّگ** :(ک گ) گیگ ءَ آہگ۔وار ءَ آہگ۔ دَست ءَ کپّگ۔ **وار ءِ چارَگ** : گیگ ءَ چارَگ۔**وار ءِ چوٹ بُوئگ** : بےوار بُوئگ۔نکّیگ بُوئگ۔**واردیگ** :(وار۔دی۔یَگ) (ک گ) گیگ دیگ۔موکّل دیگ۔**وار ءُ سار** :(ن گ) گیگ۔سار کنگ۔گیگ ءَ گوم۔موکّل۔**وار ءُ سار کنگ** : گیگ کنگ۔وَتی وار ءِ وَشّ کنگ۔**وار وَشّ** :(وا۔ر۔وَش۔ش) (س گ) گیگ ءُ گوم۔وار ءُ گیگ۔**وار ءِ وَشّ کنگ** : گیگ ءُ گوم کنگ۔

وارکنگ۔ وار ءَ راست کنگ۔ **وار کنگ** : (وار۔کَ۔نگ) (ک گ) گیگ کنگ۔گوم کنگ۔(2) کسے ءَ را مُشکل ءُ جنجال ءَ پرّینگ۔تاوان بار کنگ۔**وار ءِ گرَگ** : (ک گ) باری ءِ گرَگ۔
وار ءُ سار بُوئگ : گیگ بُوئگ۔آرام بُوئگ۔ **وار ءُ گیگ** : (ن گ) موکّل۔گیگ ءُ گوْر۔**وار ءُ گیگ کنگ:** موکّل کنگ۔گیگ ءُ گوْر کنگ۔ وارکنگ۔
واروٹ :(وا۔رو۔ٹ) (س گ) وار۔بزّگ۔کم توان۔بےوسّ۔ موٹو۔
وارتگ :(وار۔تگ) وارتگیں۔ہما کہ وَرگ بُوتگ۔ **وارتگیں** : (وار۔ت۔گیں) (س گ) وَرگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ وَرگ بُوتگ یا ہمائی ءَ کہ وارتگ۔**وارتگیں دَپ** :(وار۔ت۔گیں۔ دَپ) (س گ) مُژدہ وار۔ہمائی ءَ کہ وارتگ۔(2) مطلبی۔گرژی۔
وارتگین ءِ پچ دیگ : روہؤاں رَوگ۔(2) بےلحاظی ءِ سَبَب ءَ نقصان کشّگ۔
وارو ٹّگ : (وا۔ر۔وَٹ۔ٹَگ) (س گ) ہریکّے وَتی وار ءَ۔یکّے ءَ رَندی۔دومی ءِ وار۔
وارت : (وار۔ت) (ک گ) وَرگ ءِ آوَکی ءُ گوستگال بزاں وَرگ بُوتگ یا بُوئگی انت۔
وارِث :(وا۔رِس) (عَر) (ن گ) کس۔ بزم۔ عزیز۔ سِیاد ءُ وارِث۔گڈّ خور۔پُشت۔پدءِ مرد۔جاہ نشین۔غم ءُ زُور۔کس ءُ کُو۔**وارِثی** : (وا۔رِ۔سی) (ن گ) عزیزی۔نزّیکی۔سیادی۔(2) پُشت پدی۔جاہ نشینی۔
وارخطا : (وار۔خَ۔تا) (س گ) بےوار۔نکّیگ۔**وارخطا بُوئگ** : (وار۔خَ۔تا۔بُو۔ئگ) بےوار بُوئگ۔(2) لٹّ یا زَخم ءِ نہ لگّگ۔نِشانگ ءِ مان نیاہگ۔**وارخطائی** : (وار۔خَ۔تا۔ئی) بےواری۔نکّیگی۔
وار ءُ دَم : (ن گ) دم پہ ساعت۔ وار وار ءَ۔(2) گوں آرام ءُ ایمنی ءَ۔پہ گوم ءِ گیگ۔

وارُم :(وا۔رُم) (ن گ) لِذّت۔ وَرگ ءِ لذّت۔ تام۔ چَشّ۔ خۄند۔ مزّگ۔(2) وارءِ وَشّ کنگ۔

وارۆ :(وا۔رۆ) (ن گ) پہ گوم ءُ گیگ۔ وَجّ ءُ وارءَ آہگ۔(2) باری۔ وہد۔ ہریکّے ءِ پہ وَتی وارءَ۔

واروٹ :(وار۔وَٹ) (س گ) چمّ ءُ دو چمّ۔ وار وَشّ۔(2) باری۔ وار۔(3) گیگ۔ گوم۔

وارَہ :(وا۔رَہ) (ج گ) روچ شَم۔ روچے شَم ءُ روچے۔

وارَئی تَپ :(وا۔رَ۔ئی۔تَپ) (ن گ) جاڑی تَپ۔

واری :(وا۔ری) (ن گ) عَذابی۔ بزّگی۔ غریبی۔ بے مال ءُ بے مڈّی۔ تنگدَستی۔ جفا۔ سَکّی۔ عَذاب۔ (2) باری۔ وہد۔ ہوکین۔ (3) بانزی۔ بازی۔ **وارین** :(وا۔رین) (ف گ۔س گ) بزّگیں۔ تنگ دستیں۔ غریبیں۔ (2) وارینگ ءِ فرماں گان بزاں بہ واریں۔ پہ وَرگ ءَ بہ دے۔

وارینگ :(وا۔رِے۔نگ) (ک گ) وَرگ دَپ ءَ دیگ۔ اَنچوش کنگ کہ دِگرے بہ وارت۔(2) پہ وَرگ ءَ دیگ۔(3) چارینگ۔ (4) سُولارینگ۔ سُولارگ۔ چیزے ءِ گوں سِنگ ءَ مُشگ۔ سُوہینگ۔ (5) زمین ءِ گوں بردیا دِگہ اَنچیں اوزارے ءَ گمّیں جُہل کنگ۔

وارینتگ :(وا۔رین۔تگ) وارینگ ءِ گوستگال۔(2) وارینگ ءِ کاربُوتگ۔ **وارینتگیں** :(وا۔رین۔تَ۔گیں) وارینگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ وارینگ بُوتگ۔

واڑ :(وا۔ڑ) (ن گ) دارءِ پیشّ ءِ بستگیں پَلّ۔ دار ءُ ڈَنگرانی بستگیں دیوال۔ پس ءُ مالانی جاگہہ۔ جاہ ءُ دوار۔ بندیں جاگہہ۔ برَٹّ۔ پَلّ۔ ڈَکّ۔ **واڑُک** :(وا۔ڑُک) (ن گ) کہنّ ءَ ڈُراِتگیں واڑ۔ کسانکیں واڑ۔ پَلّ۔ **واڑکنگ** :(واڑ۔کَ۔نگ) (ک گ) چَپّ ءُ چا گردءَ پَلّ کنگ۔ **واڑجاڑکنگ** :(واڑ۔جاڑ۔کَ۔نگ) بہرکنگ ءُ دیگ۔ گوں شَرّی ءَ بہرکنگ۔ (2) وام ءِ ادا کنگ۔

واڑَہ :(وا۔ڑَہ) (ن گ) دارکار۔ اُستا۔ دارتراش۔ سُوتّار۔ دڑاکانڑ۔ بمباٹ۔ **واڑَہی** :(وا۔ڑَ۔ہی) دارکاری۔ اُستائی۔ دارتراشی۔

واڑی :(وا۔ڑی) (ن گ) پالیز۔(2) کرپاس ءِ دانڑا۔(3) کسانیں باغیچہ۔(4) ہما کہ گوں واڑءَ نِسبت داریت۔

واز :(وا۔ز) (ن گ) پنت۔ سَر ءُ سوج۔ مذہبی مُلّا ءُ عالمانی گۆشتانک۔ وعظ۔ **وازآرگ** :(واز۔آ۔رَگ) (ک گ) تہل ءُ تُرُپش گۆشگ۔ شِگان جَنگ۔ (2) نرم کنگ۔ راہ ءَ آرگ۔ حَبر ءِ مَنّینگ۔(3) توبہ دَپ ءَ دیگ۔ **وازی** :(وا۔زی) (ن گ) مُلّا کہ واز کنت۔ واز کنوک۔ واز کنوکیں مُلّا۔

وازانو :(وا۔زا۔نو) (ن گ) آب دَست سُچگ ءِ ناڈُراہی۔ سوزاک۔ مِس دَرد۔ پیژ دَرد۔

وازدار :(واز۔دا۔ر) (ن گ) داوادار۔ دُژمن۔(2) ڈَگارانی واجہہ۔ واہُند۔ زَمیندار۔ ہَلک ءِ کماش۔

وازَگ :(وا۔زَگ) (ک گ) مجلس ءُ دیوان ءَ گپّ جَنگ۔(3) گوں مَزَن گُٹّی ءُ بُرزیں آوازءَ واز کنگ۔

وازمَند :(وا۔ز۔مَن۔د) (س گ) واستی۔ محتاج۔ چمّ دار۔ نیازمُند۔ **وازمَندی** :(واز۔مَن۔دی) (ن گ) واستیگ۔ چمّ داری۔ مُحتاجی۔(2) بے وسی۔ نیزگاری۔ ایردستی۔

وازمَندَگ :(وا۔ز۔مَن۔دَگ) (س گ) واستی۔ چمّ دار۔ محتاج۔ واستیگ۔ زیردَست۔ (2) بے وس۔ لنگڑ۔ نیزگار۔ ایر دَست۔ **وازمَندَگیں** :(واز۔مَن۔دَ۔گیں) (س گ) چمّ داریں۔ مُحتاجیں۔ واستی مندیں۔ بے وسیں۔ نیزگاریں۔ ایردستیں۔

وازمَندَگی :(واز۔مَن۔دَ۔گی) بچار : وازمَندی۔

واژَہ :(وا۔ژَہ) بچار : واجہہ۔

واژَہی :(وا۔ژَ۔ہی) بچار : واجہی۔

واس :(وا۔س) (ن گ) پکّ۔ چُگّ۔ بَکّ۔ دُژوت۔(2) چَشّ۔ لذّت۔ تام۔(3) وَشّ بوہی۔ وَشّیں بوہ۔(4) میر۔ کماش۔ مَستر۔

واست :(واس۔ت) (ن گ) خۄاست۔ لوٹگ۔ پلّہ مَرزی۔ ہاتر۔(2) دِل کَشّ۔ مراد۔ مِنّت۔ دُژوہی۔

واستار :(وا۔س۔تار) (ن گ) لوٹوک۔وا ہَگ دار۔دِل مانگ۔

واستُو :(واس۔تُو) (س گ) خوٗ اِستی۔لوٹوک۔واستی۔اُمیت وار۔ دِل مانگ۔**واستُوآ ہَگ** :(واس۔تُو۔آ۔ہَگ) رازءِ گوٗشگ۔ گوٗاہی دیگ۔مَنَّگ۔

واستی :(وا۔س۔تی) (ن گ) لوٹوک۔محتاج۔نیزگار۔وازمَند۔ وازمَندگ۔ چَمّ دار۔چَمّ چار۔مَندگ۔واستیگ۔**واستی مَند** :(واس۔ تی۔مَن۔د) (س گ) وازمَند۔واستیگ۔محتاج۔دِگرےءِ چَمّ دار۔

واستی مَندیں :(واس۔تی۔مَن۔دیں) (س گ) وازمندگیں۔ چَمّ داریں۔نیزگاریں۔ایردستیں۔برّگیں۔

واستیگ :(واس۔تی۔گ) بچار : واستی۔

واسی :(وا۔سی) (ن گ) مہمان۔**واسی دار** :(وا۔سی۔دا۔ر) (س گ) ہَما مَرْدُم کہ آئیءِ گوٗرءَ مہمان بہ بیت۔مہمان دار۔

واش :(وا۔ش) (ن گ) کاہ۔کاہءُ بُوچّ۔

واشُک :(وا۔شُک) (ن گ) کاہ در۔ہما ہند کہ کاہ باز انت۔ (2) ماں رخشانءِ دَمگءَ جاگہےءِ نام انت۔

واقِعہ :(وا۔کِ۔اَہ) (عَر) (ن گ) ناگہانی حالت۔(2) مُشکُل۔جَنجال۔ویل۔

واک :(وا۔ک) (ن گ) جَوازَت۔دَسترس۔حال۔حالت۔ (2) تَھمبل۔گُشاد۔گیگ۔قوت۔طاقت۔جُہد۔وَسّ۔جانءِ توان ہاٹّی۔تاکت۔سِنگ۔قُدْرَ۔قدرت۔(3) بولی۔**واک دیگ** :(واک۔ دی۔یگ) بولی دیگ۔(2) دومی مَرْدُمءَ فیصلہءِ حقءُ اِختیار دیگ۔

واکءِ رَوَگ : نِزور بُوَگ۔جانءِ کارءَ نَزوَرگ۔سستءُ کاہِل بُوَگ۔بے وَس بُوَگ۔**واک کنگ** :(واک۔کَ۔نَگ) (ک گ) تَھمبل بُوَگ۔کارءَ دِل دیگ۔

واکا :(وا۔کا) (ن گ) اِستارےءِ نام اِنت۔(2) گوٗرِیچان۔

واکائی :(وا۔کا۔ئی) (ن گ) گوٗرِیچانی روٗدرآتکءَ آیوکیں گوٗات کہ دَریاءَ توپانءُ گوٗرم پادکنت۔

واکارَغ :(وا۔کا۔رَغ) (ک گ) ہَکّل دیگ۔پہار دیگ۔ توپی دیگ۔

واک دار :(واک۔دا۔ر) (س گ) پُرواک۔طاقتور۔قوت مَند۔واک مَند۔**واک داریں** :(واک۔دا۔ریں) (س گ) پُرواکیں۔زوراوَریں۔اُگدہ داریں۔حاکمیں۔

واک مَند :(واک۔مَن۔د) بچار : واک دار۔

واگ :(وا۔گ) (ن گ) لگامءِ پوستیں بند کہ ہردوئیں دیمان اِنت کہ سَراِش سَوارءِ دَستءَ اَنت۔اِنان۔اولاکءِ مہار۔(2) اِختیار۔ واک۔**واگاں چَنڈَگ** :(وا۔گاں۔چَن۔ڈَگ) واگاں زور پِر دیگ ءُ اولاکءِ تاچینگ۔**واگانی گِرَگ** :(وا۔گا۔نی۔گِ۔رَگ) (ک گ) لگامءِ دارگءُ سَوار چہ اولاکءَ ایر کپّگ۔**واگانی یَلہ دیگ** :(وا۔گا۔نی۔یَہ۔لَہ۔دی۔یگ) اولاکءِ واگانی سست کنگ۔ایر کپّگءِ وَہداں اولاکءِ واگانی یَلہ دیگ۔**واگءِ تَرّینگ** : لگامءِ تاب دیگ۔(2) دِلگوش کنگ۔**واگ دیگ** :(وا۔گ۔ دی۔یگ) اولاکءِ تاچینگءُ مَیدان دیگ۔(2) جَنگءِ مَیدانءَ جہگ۔(3) لگوری شون دیگ۔**واگ گِرَگ**:(وا۔گ۔گِ۔ رَگ) اولاکءِ لگامءُ مہارانی تُرند کنگءُ دارگ کہ اولاک تیز تیزءَ بہ روٗت۔**واگءِ گِرَگ** : یکّ شَرّیک داری ئیں مالےءِ چہ دِگہ شَرّیک دارءَ بہاءُ سیم یا سَواریءِ اِختیارءُ واکءِ گِرَگ۔

واگرد :(وا۔گرد) (س گ) پدءَ آہگ۔بِرگردگ۔گردگ۔واتَرّ کنگ۔واتَرّ۔دومی برءِ گردءُ گول۔(2) دومی پرّ ام۔پدی گردَگ۔ بِرتَرَّگ۔واگشت۔

واگردَگ :(وا۔گر۔دَگ) (ک گ) پدتَرَّگ۔واتَرَّگ۔

واگردَگی :(وا۔گر۔دَ۔گی) پدگردَگی۔واتَرّگی۔بیرہ کنگی۔

واگشت :(وا۔گش۔ت) (ک گ) (س گ) پدتَرّ۔واتَرّ۔ واگرد۔وازگرد۔پِرتَرّ۔

واگُو :(وا۔گُو) (ن گ) گانڈو۔نِہنگ۔وَشّیں آپءِ ناہاریں جناوَرے۔بوگان۔(2) بدشکل۔تُرسینوک۔

وال :(وا۔ل)(د)(ن گ) چیزانی دَرّاجی ءِ کچّ کنگ ءِ اوزار۔ گڑاز۔(2) دودَست ءِ دَرّاجی۔(3) والینوک۔ چارینوک۔ **وال کنگ** :(وا۔ل۔کَ۔نگ)(ک گ) کچّ کنگ۔ گڑاز کنگ۔

والا :(وا۔لا)(ن گ) آئی ءِ۔ ہمائی ءِ۔ ہما کہ۔ اے ہر لبز ءِ رَندکیت آئی ءِ معنا ءُ مطلَب ءَ گیش کنت چوش کہ : ناہ والا۔ شِیروالا۔

والارگ :(وا۔لا۔رَگ)(ک گ) واہُندی کنگ۔ مُچّ کنگ ءُ بَرَگ۔(2) آوار جنَگ۔ **والارینگ** :(وا۔لا۔رے۔نگ)(ک گ) چہ دِگرے ءَ چیزانی مُچّ کنگ ءُ بَرَگ۔(2) آوار جنَگ۔

والغ :(وا۔لغ)(ک گ) نوِشتہ کُتگیں حرفانی دُور کنگ۔

والہارو :(وال۔ہا۔رو)(ن گ) ساہ دارانی موسمی مستی۔(2) مرَنیں سیاہیں مگسکے۔

والی :(وا۔لی)(ن گ) والیگ۔ گوش ءِ سہتے۔ گڑی۔ لشتی۔ کُنّل۔ لُک۔(2) مالکی۔ قبضہ۔(3) مَستِر۔ کماش۔ (4)(د) حاکم۔

والینت :(وا۔لین۔ت) والینگ ءِ گوستگال۔

والینتگ :(وا۔لین۔تگ)(ک گ) والینگ ءِ دیریں گوستگال بزاں والینگ ءِ کار بُوتگ۔(2) ہما کہ والینگ بُوتگ۔ گوَر کُتگیں۔ داتگیں۔ پودیتگیں۔ **والینتگیں** :(وا۔لین۔تَ۔گیں) والینگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ والینگ بُوتگ۔

والینگ :(وا۔لے۔نگ)(ک گ) چارینگ۔ وَرگ دیگ۔ رودینگ۔ پرورینگ۔ گوَر کنگ۔ خرچ دیگ۔ پرّور کنگ۔ ٹُوہ کنگ۔ (2) پہ غریبی وَ تارا رودینگ۔ لاپ ءِ گرَگ ءُ وَرَگ۔

والینگی :(وا۔لے۔نَ۔گی) (ن گ) والینگ ءِ آوُکی بزاں پہ وَرَگ ءَ دیگی۔(2) دیگی۔ پودگی۔ گوَر کنگی۔

والیگ :(وا۔لی۔گ) بچار : والی۔

وام :(وا۔م)(ن گ) ہما زرّ کہ یکّ مَردُمے چہ کسے ءِ پہ بدل زُوریت۔ دین۔ قرض۔ دَست بدل۔ پروکی۔ **وام ءِ پر بُوتگ** :(ک گ) وام دار بُوتگ۔ **وام ءِ واڑ جاڑ کنگ** : وام ءِ دیگ ءُ ہلاس کنگ۔ **وامی** :(وا۔می)(ن گ) ہما چیز کہ پہ وام زِیرگ بہ بیت یا پہ وام بہ رَسیت۔ پروکی۔(2) ہما کہ گوں وام ءَ نسبت داریت۔

وام دار :(وا۔م۔دا۔ر)(ن گ) ہما کہ آئی ءِ وام پر اِنت۔ وام زُرتگیں۔ **وام داری** :(وام۔دا۔ری)(ن گ) ذمّہ واری۔ کسے ءِ نیکی ءُ اِہپالانی زیرِ منّتی۔ زیرِ منّتی۔(2) وام ءُ زُورگ۔ ہما کہ کسے ءِ وام ئے پر۔ **وام داریں** :(وام۔دا۔ریں)(س گ) زیر ءِ باریں۔ زیرِ منّتیں۔ ایر دستیں۔(2) ہما کہ کسے ءِ وام ئے بہ سرا۔

وام گیر :(وا۔م۔گی۔ر) ہما کہ وام گیپیت۔ وام لوٹوک۔ **وام گیری** :(وام۔گی۔ری) داتگیں وامانی گرَگ۔

وان :(وا۔ن)(ن گ) چہ دار ءَ جوڑ کُرتگیں مزنیں رزانے کہ گُد ءِ شودَگ یا دِگہ چیز ءِ مان کنگ ءِ کار دَنت۔(2) داریا گِل ءِ مزنیں رزان۔ وَرگ مان کنگی مزنیں ہیران۔ ورگ مان کنگ ءِ دَرپ۔ تال۔(3) وَرگ ءِ چیر ءَ ایر کنگ ءِ اَزباب یا گُد۔(4)(ف گ) وانگ ءِ فرماں گال : بہ وان۔(5) وشّیں دَرگ۔

واناک :(وا۔ناک)(س گ) ہما نبشتانک کہ شرّی ءَ وانگ بہ بیت۔(2) نمادار۔ روان۔ **واناکی** :(وا۔نا۔کی)(ن گ) ہما نبشتانک کہ شرّی ءُ روانی ءَ وانگ بہ بیت۔

وانج :(واں۔ج) بچار : ونج۔

واندکائی :(وان۔د۔کا۔ئی)(ن گ) بےکاری۔ بےروزگاری۔

وانڈہ :(وان۔ڈہ)(ن گ) ہما پہوال کہ ہلک ءِ ڈنّ بُنجُل ءُ دوار کنت۔ شوانگ ءِ پہ رَمگ چارینی ڈہار پہ ڈہار گردگ ءُ شپاں ڈنّ ءُ گیاباں گوں رَمگ ءِ دارَگ۔(2) یلہ چر۔(3) کسے ءِ سرءِ یا جاگہے ءِ پانگ بُوتگ ءُ نہ رَوَگ۔(4) بےسیریں ءُ بےلوگیں مَردُم۔ بےکَس۔ بےہنکین۔ **وانڈہ بُوتگ** :(وان۔ڈہ۔بُو۔تگ) گوں رَمگ ءِ شپ ءَ چہ ہلک ءِ ڈنّ بُوتگ۔ چہ ہنکین ءِ ڈنّ بُوتگ۔ ڈنّ ءُ دراں نندگ۔

وانڈہی :(وان۔ڈ۔ہی)(ن گ) زَنک ءُ برءِ رَندمال ءِ چہ ہلکاں دُور برَگ۔ مال ءِ چارینگ ءُ ڈنّاں دارگ۔

وانڈہ وار :(وان۔ڈہ۔وا۔ر)(س گ) ہما مَردُم کہ برے یکّ جاہے روت ءُ نان گیپیت ءُ وارت۔

وانڑ :(وان۔ڑ)(ن گ) تہت ءِ روت۔تہت ءِ روت بَندَ گی چِپلِک۔

وانک:(واں۔ک)(ن گ) توار۔بڑمِش۔چِڑ کہہ۔گوانک۔

وانگ :(وا۔نگ)(ک گ)(ن گ) دَربرَگ۔زانگ۔علم ءِ زانت کار بُوتگ ءِ دَربَرَگ۔سبق۔سبق گِرَگ۔علم۔تعلیم۔دَربَر۔دَرس۔(2) دَرمان ساہگ ءِ ہاترءَ کارمرز بُوئَگیں پٹتیں سنگ۔تَلَشک۔**وانگ جاہ** :(وا۔نگ۔جاہ)(ن گ) دَربرَجاہ۔دَرس جاہ۔مَکتب۔**وانگی** :(وا۔نَ۔گی)(ن گ) ہَما کہ گوں وانگ ءَ نِسبَت داریت۔(2) ہَما کہ وانگی اِنت۔(3) علمی۔تعلیمی۔

وانگ :(وان۔گ) بودلا۔بےسُدّھ۔ناسرپد۔**وانگی** :(وان۔گی) بےسُدّھی۔بودلائی۔ناسرپدی۔**وانگو** :(واں۔گو)(س گ) ہَما کہ وانگ اِنت۔بےسُدّھ۔ہبَکّہ۔

وانگڑ :(واں۔گڑ)(س گ) ہَمائی ڈوُل ءَ۔ہَمائی دُژوُشم ءَ۔چیزے ءِ بدل ءَ۔(2)(ن گ) بٹّاگ۔بڑنگان۔

وان گیر :(وان۔گی۔ر)(س گ) پِنڈوک۔فقیر۔(2) مُلّا۔
وان گیری :(وان۔گی۔ری)(ن گ) مِیّائی۔فقیری۔گدائی۔مُلّائی۔

وانِندَگ :(وا۔نِن۔دَگ)(س گ) زانت کار۔وانوک۔زانندگ۔مُنشی۔بابُو۔چمّ پچّ۔عالم۔قلمکار۔**وانِندَگیں** :(وا۔نِن۔دَ۔گیں)(س گ) زانتکاریں۔زانِندَگیں۔عالمیں۔کلم کاریں۔سرپدیں۔دانش مندیں۔عقل مندیں۔

وانِندَہ :(وا۔نِن۔دَہ) بچار : وانِندَگ۔

وانِندَہیں :(وا۔نِن۔دَ۔ہیں) بچار : وانِندَگیں۔

وانوک:(وا۔نوک)(ن گ) ہَما کہ وانیت۔شاگرد۔نوک دَربر۔طالب ءِ علم۔وانِندَگ۔

وانینتگ :(وا۔نین۔تگ) وانینگ ءِ گوستگال۔(2) سبق داتگ۔گوشتگ۔**وانینتگیں** :(وا۔نین۔تَ۔گیں) وانینگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہَما کہ وانینگ بُوتگ۔(2) سبق داتگیں۔

وانینگ :(وا۔نِے۔نگ)(ک گ) دِگرے ءَ راوانگ سوج دیگ۔اَنچوش کنگ کہ دِگر بوانیت۔سبق دیگ۔وانینوک ءِ کار۔(2) پہ وانگ ءِ حَرچ ءُ دَرچ دیگ۔**وانینگی** :(وا۔نے۔نَ۔گی)(ن گ) وانینگ ءِ آوَ کی بزاں وانینگ ءِ کار بُوتگی انت یا بیت۔

وانینوک :(وا۔نِے۔نوک)(ن گ) اُستاد۔ہَما کہ دَرس یا کتاب وانینیت۔

واوَرَغ :(وا۔وَ۔رَغ)(ک گ) بےساہ بُوتگ۔بےزِرکت بُوتگ۔بےہاٹی بُوتگ۔بےسِیخ بُوتگ۔سُست بُوتگ۔

واوَلینگ :(وا۔وَ۔لےں۔ک)(ن گ) دَرمانکاہے۔(2) سِیاہیں لُولکے۔

واہ زَنگ :(ن گ) دَرمانکاہے۔(2) سِیاہیں لُولکے۔

واوَئی :(وا۔وَ۔ئی)(ن گ) زَردوئی ءِ علاج ءِ دَرمانکاہے۔

واویل :(وا۔ویل)(د)(ن گ) گڑیوگ۔کُوکّار ءُ زاری۔(2) گیدی قِصّہ۔**واویلا**:(وا۔وے۔لا)(س گ)(ج گ) واہ ءُ زاری۔فریاد۔کِرّءِ کار۔پِری پِری۔

واہ :(وا۔ہ)(د)(ن گ) چہ دَریاب یا رودءَ کَشّ اِتگیں گونڈیں جُو۔گاڑ۔(2) واہ ءُ پریات۔گڑیوگ۔واہُو۔کُوکار۔(3) ساہ دارے ءِ دَردی فریاد۔(4) واہ واہ کنگ۔شاباشی ءِ دَرشان۔**واہ جَنگ** :(واہ۔جَ۔نگ)(ک گ) پریات کنگ۔(2) کچک ءِ پُولانسک۔رَستر ءِ ہُولگ۔(3) مال ءُ دَلوَت ءِ پہ دَردی نالگ۔

واہر :(وا۔ہر)(ن گ) شرّیں دَریائی موسم کہ طوفان ءُ ہوُر مہ بیت۔(2) کُمکّ۔مدتّ۔(3) مَدَتّ کار۔پلّوءَ آہگ۔سنگت۔

واہِش :(وا۔ہِش۔)(ن گ) ہُلّ۔واہگ۔طلب۔تماہ۔ارمان۔مُراد۔منشا۔مَیل۔**واہِشت** :(وا۔ہِش۔ت)(ن گ) دِلی لوٹگ۔واہگ۔مَنّشت۔طلب۔دِل کَشّ۔دِل ءِ لوٹ۔**واہِشی** :(وا۔ہِ۔شی)(ن گ) ہَما کہ پہ مَردُمے ءَ یا چیزے ءَ واہِشت داریت۔(2) ہَما کہ دِل ءِ دوست اِنت۔دِل بَر۔

واہِش مَند : (وا۔ہِش۔مَن۔د) (س گ) ہُدوک۔ ضرورت مَند۔ طالب۔ دِل مَندی۔ **واہِش مَندی** : (وا۔ہِش۔مَن۔دی) (ن گ) ہُدوکی۔ دِل مانگی۔

واہگ : (وا۔ہَگ) (ن گ) دِل ءِ دوست ترِیں لوٹ۔ ہُلّ۔ ہَوَس۔ لوٹ۔ طلب۔ شون۔ جوَز۔ ہاتر۔ خاطر۔ شات۔ اَرت۔ باڑ۔ گزر۔ دِل ءِ توار۔ جلب۔ بولاں۔ تب۔ دِل کَشّ۔ دوستی ءِ گُڈّی حد۔ عشق۔ دِل ءِ دوستی۔ بے تاہیریں لوٹ۔ زَرگ۔ اِرادہ۔ تماہ۔ اَرمان۔ کام۔ کَجِّگ۔ لُہغ۔ مُراد۔ منشا۔ مَیل۔ واہشت۔ (2) پار۔ پَرواہ۔ خیال۔ (3) نیکیں راہ ءِ بُوتگ۔ **واہگی** : (وا۔ہَ۔گی) تماہی۔ ہاتری۔ دل کَشّی۔

واہگ دار : (وا۔ہَگ۔دار) (س گ) طالب۔ گزرمَند۔ دِل مانگ۔ لوٹوک۔ (2) ہُدوک۔ عاشق۔ ہما کہ دِل ءَ حُبّ ءُ واہگے داریت۔ **واہگ داریں** : (وا۔ہَگ۔دا۔ریں) (س گ) ہما کہ واہگ داریت۔ گزرمندیں۔ دل مانگیں۔ لوٹوکیں۔

واہَم : (وا۔ہَم) (گ ر) پداہم۔ (2) اے یا آ کار ءِ بُوتگ ءَ ءُ بعد ہم۔

واہُم : (وا۔ہُم) (ن گ) فکر۔ خیال۔ زانت۔

واہُند : (وا۔ہُن۔د) (ن گ) واجہہ۔ مَستر۔ خُدابُند۔ دُرّس۔ دَنی۔ ساتوک۔ واجہہ کار۔ **واہُندی** : (وا۔ہُن۔دی) (ن گ) ہما کہ واہُندے است۔

واہِندَگ : (وا۔ہِن۔دَگ) (ن گ) نُدّت۔ وہد۔

واہُو : (وا۔ہُو) (ن گ) آہ ءُ پِریات۔ کُوکار۔ (2) واہی۔ فریاد۔ پِریات۔ **واہ ءُ زار** : (ن گ) پِریات ءُ واہی۔ گرِیوگ۔ **واہی** : (وا۔ہی) (ن گ) کُوکار ءُ واہی۔ جاک۔ واہُو۔ نعرہ۔ فریاد۔ جار۔ جَگّا۔ شور۔ صلوات۔ زور ءَ گوانک جَنَگ۔ ڈاہ دیگ۔ بانگ۔ بیہار۔ پِریات۔ (2) جریدہ۔ ساجو۔ تیار۔

واہُولی : (وا۔ہُو۔لی) (ن گ) تَش۔

واہ واہ : (وا۔واہ) (گ گ) ساڑا ہَگ ءُ گلاہگ ءِ وہد ءَ گُشَگ بِیت۔ آہا۔ آفرین۔ شاباش۔ بلے بلے۔

واہیات : (وا۔ہی۔یات) (د) (س گ) پُوچیں حبَر۔ اَنچائیں حبَر۔ (2) کم شَرفیں مَرُدم۔

واہیت : (وا۔ہی۔ت) (س گ) ہما کہ واہگ کنت۔ لوٹیت۔

واہیتَگ : (وا۔ہِ۔تَگ) (ک گ) واہگ ءِ گوستگال۔ (2) دوست کُتگ۔ طلب کُتگ۔ شات کُتگ۔ لوٹیتگ۔ **واہیتگیں** : (وا۔ہِ۔تَ۔گیں) (س گ) ہما کہ واہیتگ۔ دوست کُتگیں۔ لوٹیتگیں۔ طلب کُتگیں۔

وائندَگ : (وا۔اِن۔دَگ) (س گ) نیکیں مَرُدم۔ پَہت زُرتگین۔ ہدایت بُوتگیں۔ ولی۔ ہما کہ راہ ءِ راست ءَ اِنت۔ ہما کہ خُدا ءَ واہ اِتگ۔

وائے : (وا۔ئے) (گ ر) تُری۔ (2) اے گپّ بہ بیت کہ مہ بِیت۔ (3) (ب گ) ہائے۔ ابّو۔ زار۔ (4) خرابیں کارے ءِ یا تاوانی کارے ءِ سَرءَ چہ دَپ ءَ نا گمانی ءَ دَرآوکیں توار۔

وائے وائے : (ب گ) حیرانی دَرشان کنگ ءِ وہد ءَ گوشگ بِیت بزاں چونیں عَجَبیں گپّے یا کارے۔

وَباہ : (وَ۔باہ) (ن گ) ہما ناڈُراہی کہ زُوت شِنگ۔ بِیت۔ ڈکّ۔ ہوپ۔ اوبا۔ وَبال۔ **وَباہ ءِ کپگ** : (ک گ) وباہ ءِ آہگ۔ وباہ ءِ تالان بُوتگ۔ ہوپ ءُ ناڈُراہی ءِ مان شانگ۔

وَبال : (وَ۔بال) (ن گ) چَٹّی۔ جنجال۔ (2) ناڈُراہی۔ ہوپ۔

وَپا : (وَ۔پا) (ن گ) ہما ساد کہ گوں سمپا ءِ بستگ کہ حاک ءِ کشّگ کُمکّ ءِ مَرُدمے کَشّیت ئے۔

وَپت : (وَپ۔ت) (ک گ) وَپسَگ ءِ گوستگال بزاں ہما کہ آئی ءِ وَپسگ ءِ کار رُتّ۔ **وَپت ءُ واب** : (ن گ) جنیں ءُ مرد ءِ جَن ءُ مَردی۔ وسپگ۔

وَپتَگ : (وَپ۔تَگ) (ک گ) ہما کہ واب اِنت۔ وپسگ ءِ دُوریں گوستگال۔ (2) گُمسی لیب ءَ گُمب ءِ نِشان داتگیں کلّ ءِ بہ کپگ۔ (3) کپگی لیب ءَ رِچ ءِ بُجگ۔ (4) تلک ءِ سَرءَ پگ ءَ مُرگ ءِ گرَگ۔

وَپتگیں : (وَپ۔تَ۔گیں) (س گ) ہما کہ وپتگ ءُ واب اِنت۔

وَپسَگ :(وَپ۔سَگ)(ک گ) واب کپگ۔ وابی۔ وَسپگ۔ سَرءِ ایر کنگ۔ پہناد بُوتگ۔(2) وپت ءُ واب۔ **وَپسَگی** :(وَپ۔سَ۔گی)(ن گ) وَپسَگ ءِ آدَ کی بزاں وَپسَگ لوٹیت یا اِندءُ ناں اِندءَ وَپسیت۔

وَپسوک :(وَپ۔سوک) (ن گ) ہما کہ وَپسیت۔ ہما کہ وَپتگ۔

وَپسیدَہ :(وَپ۔سی۔دَہ)(ن گ) ہما کہ گوں واب ءَ نِسبت داریت۔(2) ہما کہ واب اِنت۔(3) واب بُوتگ۔

وَپسی:(وَپ۔سی)(ن گ) مُرگے۔ بَینکو۔(2) کوَر ماہیگ ءِ ذاتے۔(3) واب ءِ گرانی یے کہ وابیں مَردُم ءِ سَرءَ کپیت کہ وَت ءَ سُرینت نہ کنت ءُ گپّ ہم جت نہ کنت۔ حَرابیں والے ءِ گندگ ءُ چِرا جنجال ءِ چُٹگ ءِ روز جنگ ءِ سَبَب ءَ واب ءَ فریاد کنگ یا ٹُر وڈَگ۔ واب ءَ ٹپس ءِ پُر نہ بُوتگ ءِ سَبَب ءَ مَردُم ءِ فریادءُ واہی۔ بُوّ انٹو۔ بُوسانٹو۔

وَت :(وَ۔ت)(پ گ) تو وت۔ من وت۔ بزاں تئی وَتی جِند یا منی وَتی جِند۔ وَ۔ جِند۔ وَش۔ **وَت ماں وَت** :(وَت۔ماں۔وَت)(س گ) گوں وَتی نزّیکیں مَردُماں۔ **وَت ماں وَتی** :(وَت۔ماں۔وَ۔تی)(ن گ) نزّیکی۔ سیادی۔ وارِثی۔ عزیزی۔

وِت :(وِ۔ت)(ن گ) دوگُرْ وہ بَرانی نِیام ءَ کسانیں فاصلہ۔ رُمب ءُ ریچ کنوکانی دَرنیام ءَ کسانیں دوَری۔

وَتاخ :(وَ۔تاخ) بچار: وَتاک۔

وَتاس :(وَت۔آس)(ن گ) پستول۔ پیڑدہ یا پیشدہ۔ تُوپنچہ۔ تمنچہ۔(2) ہرآس بَروکیں سِلاہے۔ ہرسِلاہے کہ وَت ءَ وَت آس بیارت۔

وَتاک :(وَ۔تاک) (ن گ) جاگہہ۔ بان۔ دیوان جاہ۔ اوتاک۔(2) مہمانانی نِندءُ نیادءِ بان۔ مہمان خانہ۔ بیٹک۔ وَتاخ۔(3) شئوانگ یا بگ جتّانی کُڈّ۔ **وَتاکی** :(وَ۔تا۔کی) جہہ مِنند۔ نِشتگیں۔

وَتاوَت :(وَ۔تا۔وَت)(پ گ) وت۔ اَچ وت۔ وَتی سَرءَ وَت۔ بے مقصدءَ۔

وَتاڑی :(وَ۔تا۔اِ۔ڑی)(ن گ) وَت ماں وَتی مِڑائی۔ خانہ جنگی۔(2) وَت ماں وَت ءَ ناتپاکی۔

وَتر :(وَث۔ر)(ن گ) بازیں اوڑ۔ رَند۔ ءَنگارءِ بازیں پَل۔

وِتر :(وِث۔ر)(عَ)(ن گ) روچگانی ماہ ءَ مسلمانانی نماز ءُ تاہت ءِ بہرے۔

وَت پَرّامی :(وَت۔پَر۔را۔می) وت دڑوہی۔ دل میری۔ بُرزلیکہی۔

وَت ساچ :(وَت۔ساچ) وَسّاچ۔ دڑوگ۔ **وَت ساچی** :(وَت۔سا۔چی)(ن گ) دُڑوگ گوئی۔ وَت ٹھینتگیں۔

وَت سَتاہ :(وَت۔سَ۔تاہ)(س گ) وَت گلاہ۔ بٹاکی۔

وَت سَتائی :(وَت۔سَ۔تا۔ئی)(ن گ) وت گلاہی۔ بٹاکی۔

وَت سَر :(وَت۔سَر)(س گ) بے پَرواہ۔ دیم پہ وت۔ دَرّا کہہ۔ وَڑو۔ وَسَّر۔ بے ساہار۔ ہما کہ آئی دِگہ مَستر نیست۔ یلہ سَر۔ یلہ۔ بے لگام۔ بے ہزم۔(2) آزات۔ آجو۔ پاندپچ۔ **وَت سَری** :(وَت۔سَ۔ری)(ن گ) یلہ سَری۔ بے لگامی۔ بے پَرواہی۔ بے ساہاری۔

وَت سَریں :(وَت۔سَ۔ریں)(س گ) یلہ سریں۔ بے لگاہیں۔ بے مہاریں۔ بے پرواہیں۔ بے سُدّھیں۔ وَدگیں۔

وَت سَماہی :(وَت۔سَ۔ما۔ہی)(ن گ) وَتی پچّار۔ وَتی زانت۔

وَت شیر :(وَت۔شی۔ر)(س گ) ہما میش یا بُز کہ چہ زاہگ ءَ پیش شیر بہ دنت۔ خُداشیر۔

وَت کُشی :(وَت۔کُ۔شی)(ن گ) وَتی جند ءِ کُشگ ءِ کار۔ وَتاراوت کُشگ۔

وَت کوش :(وَت۔کوش)(س گ) ہما مَردُم کہ وَت ءَ کُشیت۔

وَت کوشی :(وَت۔کو۔شی) بچار: وت کُشی۔

وَت گلاہ :(وَت۔گَ۔لاہ)(س گ) ہما کہ وَت ءَ گلا ہیت ءُ ساڑائیت۔ وَتی صف کنوک۔ داپ۔ بٹاکی۔ **وَت گلاہی** :(وَت۔

گَ ۔ لا ۔ ہی) (ن گ) بٹا کی ۔ وت ستاہی ۔ دَپ وشّی ۔ **وَت گلاہیں** :
(وَت ۔ گَ ۔ لا ۔ ہیں) (س گ) ہما کہ وتی توسیف ءَ وت کنت ۔
بٹا کی ۔ دپ وشّیں ۔ وت ستاہیں ۔

وَت گڑ : (وَت ۔ گڑ) (س گ) دُروگ ۔ چہ وَت ءَ ٹھینتگیں گپّ ۔
وَسّاچ ۔ وَت ساچ ۔ بجازی ۔

وَت مِر : (وَت ۔ مِر) (ن گ) مال ءُ دَلوتانی اَناگت ءَ مَرگ ءَ
ناڈُراہی ۔ (2) مال ءِ پیش کارچ بُوتگ ۔

وَت مہار : (وَت ۔ مَ ۔ ہار) (س گ) ہما اولاک یا مال کہ بَید چہ
مہار یا کوتَل ءَ وَت راہ ءَ رَوَت ۔ راہ شناسیں اولاک ۔

وَتو : (وَ ۔ تو) (س گ) ہما کہ پہ وَت اِنت ۔ وت غَرَض ۔ (2) ہما
کہ وَتی جِندءِ گلاہ ءُ ستا کنت ۔ بٹا کی ۔ وَت گلاہ ۔

وَت واہ : (وَت ۔ واہ) (س گ) مطلَبی ۔ وَتی سِیتّ ءُ فائدَگ ءَ
لوٹوک ۔ وَتو ۔ **وَت واہی** : (وَت ۔ وا ۔ ہی) (ن گ) مطلبی ۔ گرزّی ۔
پہ وَتی کٹّ ءُ سیت ءَ ہُدوک ۔

وَت واجہہ : (وَت ۔ وا ۔ جہہ) (س گ) ہما کہ کسے ءِ ایر دَست ءُ
چَمّ دار مہ بیت ۔ (2) وت واک ۔ آزات ۔ **وَت واجہی** : (وَت ۔
وا ۔ جَ ۔ ہی) (ن گ) وَت واکی ۔ وَتی مَستِر وَت بُوتگ ۔ (2) قوم یا
راجے وَت حاکمی ۔ آزادی ۔ آجوئی ۔

وَت واک : (وَت ۔ وا ۔ ک) (س گ) وَت واجہہ ۔ آزاد ۔ وَتی
واک ءُ اختیار ءِ واجہی ۔ **وَت واکی** : (وَت ۔ وا ۔ کی) (ن گ) وَت
واجہی ۔ آزاتی ۔ آجوئی ۔

وَتوَہ : (وَت ۔ وَہ) (س گ) ہما سِیال ءُ وارث کہ یکّے دِگرے ءِ
بدواہ بہ بنت ۔ **وَتوَہی** : (وَت ۔ وَ ۔ ہی) (ن گ) وَت ماں وَت ءَ
دُژمن داری ءُ بدواہی ۔

وَتی : (وَ ۔ تی) (پ گ) تئ وَتی یا منی بزاں تئ وَتی جِند ءِ یا منی وَتی جِند
ءِ ۔ ہما کہ دَر آمدَ نہ اِنت ۔ جِند ءِ ۔ ذاتی ۔ اَمَّے ۔ (2) (ن گ) کَس ۔
سِیاد ۔ سِیال ۔

وِتّی : (وِت ۔ تی) (ن گ) کسانیں فاصلہ ۔ دورُمب کنوکانی دَرنیام
ءِ کسانیں دُوری ۔ وِت ۔

وَتیگ : (وَ ۔ تی ۔ گ) بچار : وتی ۔

وَٹّ : (وَٹ ۔ ٹ) (ن گ) گرَاستگیں بزیں شکر ۔ پہ گرَاد گ بز
بُوتگ ۔ (2) سَکّیں نرم ءُ شیر کنیں چیز ۔ (3) ہما آپیں یا آپ ءَ لہڑ
داتگیں چیز کہ بہ بدیت ۔ (4) پٹّ ئے ءِ قسمے ۔ (5) چراگ ءُ کنڈیل ءِ
وَٹّ ۔ چراگ ءِ پلیتگ ۔ (6) دوچے ءِ نام اِنت ۔ (7) مِسّ ۔
پیشاپ ۔ (8) گُو ۔ گُوت ۔ گیت ۔ (9) شاہیم ءِ سَنگ ۔ دَڑ ۔ (10)
دگّ ۔ راہ ۔ کشک ۔ (11) پلّو ۔ نیمگ ۔ تک ۔ دَمگ ۔ کُنڈ ۔ کِنار ۔
پار ۔ پاسو ۔ (12) تاب ۔ ریس ۔ گرنک ۔ (13) ٹُرند تاب داتگیں
چٹّ ءُ چیلک ءِ گرنک ۔ (14) گرہن ۔ پیچ ۔ (15) ہما سیاہیں
بندیک کہ ٹُنگ چِتگیں گوشان ئے مان انت ۔ (16) بالی مُرگانی
گُوت ۔ **وَٹّ دیگ** : (وَٹ ۔ ٹ ۔ دی ۔ یگ) (ک گ) پیچ
دیگ ۔ ٹُرند تاب دیگ ۔ گرہن دیگ ۔ **وَٹّ ءِ رَوگ** : (ک گ)
مِسّ ءِ رِچگ ۔ مِسّ ءِ دَر آیگ ۔ **وَٹّ کنگ** : (وَٹ ۔ ٹ ۔ کَ ۔
نگ) (ک گ) مِسّ کنگ ۔ پیشاپ ءَ رَوگ ۔ **وَٹّ گرَگ** :
(وَٹ ۔ ٹ ۔ دی ۔ یگ) (ک گ) آپ دَست ءَ رَند کیر ءُ حُشک
کنگ ۔ (2) گرَاستگیں بزج ءِ سَربری اِسپیتیں گجّ ءِ گرَگ ۔ **وَٹّ
وٹّ** : (وَٹ ۔ ٹ ۔ وَٹ ۔ ٹ) (ن گ) گرنک گرنک ۔ گرہن
گرہن ۔ ہما چٹّ ءُ چیلک کہ چہ بازیں تاباں گرہن گرہن بہ بیت ۔

وَٹّی : (وَٹ ۔ ٹی) (ن گ) کسانیں روڈک ۔ ہما روڈک یا خاک
ءِ رزان کہ چراگ ءِ بدل بُوتگ ۔ ٹموک ۔ (2) ہما کہ گوں وَٹّ ءَ
نِسبت داریت ۔ (3) کسانیں تاس ۔ قدّح ۔

وَٹاوَ : (وَٹ ۔ ٹا ۔ وَ) (ن گ) بیاج ۔ بیاج داتگیں ۔ (2) زَرّانی
سُوتّ ءِ پہ وَہدنہ دیگ ءِ بدل ءِ گیش تریں زَرّ ءِ دیگ ۔

وَٹپّ : (وَٹ ۔ ٹپ) (س گ) بدل ۔ کَگّی ۔ تاوان ۔ بیر ۔ پُورُوئی ۔
عوض ۔ **وَٹپّ کنگ** : (وَٹ ۔ ٹپ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) بدل
گرَگ ۔ بدل ءِ آرگ ۔ بیر ءِ گرَگ ۔ نقصان ءِ عوض کنگ ۔

وَٹّگ :(وَٹ۔ٹَگ)(ک گ) بدل بُوئگ۔(2) سادۂ تاب دیگ۔(3) حاصل کنگ۔ فائدزُورگ۔(4) گُزران کنگ۔ لاپ والینگ۔(5) کسانیں ءُ ناکاریں شے۔کم ارزشیں شے ءُ اَزباب۔

وَث : (وَ۔س) بچار : وَت۔

وَثی : (وَ۔سی) بچار :وتی۔

وَجّ:(وَج۔ج)(ن گ) سانگ ءَ رَند پہ دِشتار ءَ پُچ ءُ پوشاک ءِ بَرَگ ءُ رسینگ ءِ رسم۔(2) چیزے ءِ بدل ءَ چیزے ءِ دیگ چو کہ وَجّ ءِ سودا۔(3) ڈاج۔سُور ءِ پُچ۔سُہر ءِ سہت۔(4) بانور ءِ سہت ءُ زیور ءُ جر ءُ پُچانی دڑپ یا گرنچ۔(5) سُور ءِ پرداچ۔(6) جَہاز۔(7) ہَما سُور بَہری یا حَقّ کہ سُوری ءِ پت ءُ مات وَتی جِنکّ ءَ دینت۔(8) وار۔ڈَوْل۔تَک۔ وہد۔ گوْم۔ گیگ۔ سَجّ۔ شَرّ۔ زَبر۔ (9) زیر۔ آواز۔ (10) نااُمیتیں چیز۔ بُن شُتیں وام۔ (11) تاپا۔ تچک ءُ پدّر۔ سَرظاہر۔ (12) چہ دُور ءَ چارگ ءِ کار۔ (13) نِگرانی۔ دِلگوش۔ (14) تَب۔مَیل۔

وِج :(وِ۔ج)(س گ) ناتبی۔نَہ وَشّی۔ نارَضائی۔**وِج بُوئگ** :(وِج۔بُو۔ئگ)(ک گ) بِر بُوئگ۔زَہر گِرَگ۔ ناتب بُوئگ۔

وَجّائینگ :(وَج۔جاہ۔ئے۔نگ)(ک گ) یَکّے ءِ راچیزے جَنگ۔

وِجلَغ :(وِج۔لَغ)(ک گ) زَہر گِرَگ۔گِرّبَندَگ۔

وَجُود :(وَ۔جُود)(د)(ن گ) ہستی۔زند۔ہاڈ۔ جِند۔ اَندام۔ بالاد۔جُسّا۔ڈِیل۔

وَحشی : (وَہ۔شی) بچار : وَکشی۔

وَخت : (وَخ۔ت) بچار : وَہد۔

وَدار :(وَ۔دا۔ر)(ن گ) راہ چار۔چَمّ چار۔ اُمیت ءَ نِندَگ۔(2) داشت۔جَلّ۔**وَداری** :(وَ۔دا۔ری)(ن گ) راہ چار۔ اُمیت ءَ نندوک۔ ودار ءَ نِندَگ ءِ کار۔ چَمّ بہ راہ۔ چاری۔ ودار یگ۔ کرِیاب۔مَندَگ۔

وَدارِیگ : (وَ۔دا۔ری۔گ) بچار :وَداری۔

وَدَگ :(وَ۔دَگ)(س گ) ہَما مال کہ دیم پہ وَت اِنت۔ہَما مال کہ شِوْ انگ ءَ گون نیست۔ وَیل۔(2) بےسَری تَرّگ۔ بے مقصد ءُ بےمَطلَب ءَ تَرّگ۔(3) ویل بُوئگ۔بیگواہ۔جِتا۔ گار۔ یلہ سَر۔ دَراں ڈیہہ۔ بےلوگ ءُ جاگہہ۔(4) تالان۔**وَدَگ بُوئگ** : (وَد۔دَگ۔بُو۔ئگ)(ک گ) گار بُوئگ۔ دَراں ڈیہہ بُوئگ۔ یلہ سَر بُوئگ۔ ویل بُوئگ۔ بےمَطلَب ءَ تَرّگ۔**وَدَگ وَدَگ** : (وَ۔دَگ۔وَ۔دَگ)(ن گ) تاتا۔ دانگ دانگ۔ یَکّ یَکّ۔

وَدَگی :(وَ۔دَ۔گی)(ن گ) بےمَطلَبیں تَرّ ءُ گرد۔ وَت سَری۔ یلہ چَری۔**وَدَگیں** :(وَ۔دَ۔گیں)(س گ) یلَہیں۔وت سریں۔ بےپرواہیں۔ بےمیاریں۔ یلہ چَریں۔

وَدّ : (وَد۔د)(ف گ) وَدَّگ ءِ فرماں گال: بہ وَدّ۔(2)(س گ) بےزار۔بَرّ۔ دِل رَنج۔(3) گیش۔زِیات۔

وَدَّگ :(وَد۔دَگ)(ک گ) گیش بُوئگ۔گیش کنگ۔(2) چُوڑ جَنگ۔مَستر بُوئگ۔**وَدّان** :(وَد۔دا۔ن)(ج گ) گیش بُوآن۔ دیم تر ءَ روان۔زیات بُوآن۔**وَدِّت** :(وَد۔دِت)(ک گ) وَدَّگ ءِ گوْستگال۔(2) گیش بُوت۔زیات بُوت۔باز بُوت۔**وَدَّگی** :(وَد۔دَ۔گی)(ن گ) گیش بُوئگی۔ہَما کہ گیش بیت۔ہَما کہ زیات بیت۔

وَدگڑہ :(وَد۔گَ۔ڑَہ)(س گ) بَڑّناک۔ہَما مَردُم کہ ہروڑیں خرابیں چیز وارت۔(2) حلال ءُ حرام ءِ فرق نَہ کنوک۔

وَدہی :(وَد۔ہی)(ن گ) زِیاتی۔گیش۔پِش کپتگیں۔سَر آتکگیں۔

وَدہی وَرَغ :(وَد۔ہی۔وَ۔رَغ) مستی کنگ۔(2) زیات وَرَگ۔

وَدی :(وَ۔دی)(ن گ) ظاہر۔سہرا۔ہَما کہ گِندَگ بیت۔ پیداوَر۔ پیدا۔دَرا۔(2) پیداک۔(3) ہستیں۔موجودیں۔

وَڈّیتگ :(وَد۔دِ۔تگ) وَدَّگ ءِ گوْستگال۔(2) گیش بُوئگ۔

وَڈّیتگیں :(وَد۔دِ۔تَ۔گیں)(س گ) وَدَّگ ءِ دیریں گوْستگال۔(2) ہَما کہ وَڈّیتگ۔(3) گیش بُوتگیں۔زیات بُوتگیں۔باز بُوتگیں۔

وَڈّینگ :(وَد۔ دِے۔نگ)(ک گ) اَنچوش کَنگ کہ بہ وَڈّیت۔ گیش کَنگ۔ پِرکَنگ۔ دَرّاج کَنگ۔ بازکَنگ۔دیمءَ بَرگ۔ **وَڈّینگی** : (وَد۔ دے۔نَ۔گی)(ن گ) گیش کَنگی۔ پِرکَنگی۔ دَرّاج کَنگی۔ بازکَنگی۔ دیمءَ بَرگی۔(2) وَڈّینگءِ آوَکی۔

وَڈّیتگ :(وَد۔ دین۔تگ)(ک گ) گیش کُتگ۔ زیات کُتگ۔ پِرکُتگ۔(2) وَڈّینگءِ دیریں گوَستگال۔ **وَڈّیتگیں** :(وَد۔ دین۔تَ۔گیں) وَڈّینگءِ گوَستگال۔(2) ہما کہ وَڈّینگ بُوتگ۔

وِڈّ :(وِڈ۔ڈ)(ن گ) اَڑنگ۔ اَڑاند۔(2) گپّءِ تہءَ چپّیءُ چوٹّی بُوتگ۔ ناراستی۔

وَڈّ :(وَڈ۔ڈ)(ن گ) ہما پَٹّ کہ پَرّاہءُ تچگ بہ بیت ءُ دَرّ چک ءُ بُوٹگ ئے مان مہ بیت۔ ویرندان۔(2) بے دَرّچک ءُ داریں مَیدان۔ ڈَنّ۔ پِڑ۔ ریس۔(2) ڈکّ۔ بند۔(3) ہمُوداں کہ کوہ دُومگ دنت۔(4) دَرّاجیں کوہے کہ یکّ جاہےءَ گمّیں جہل بہ بیت یا کوہءِ دومی دیمءِ مَیدان۔(5) دو کوہءِ نیامءِ راہ۔ شَم۔(6) کوہ۔ پواد۔ ڈیر۔(7) ہما جرّ یا کرپاسءِ ٹکّر کہ ریشیں ہندءَ پِرکنگ بیت۔(8) گندیمءِ رُتگیں ہوشگ۔(9) کُب۔ دارءِ کُبّ۔ کوَک۔(10) تَل۔ **وَڈّ کنگ** :(وَڈ۔ڈ۔کَ۔نگ)(ک گ) کِشارءِ رُنگ۔(2) کِشارءِ آوارہ کنگ۔(3) مالءِ کِشارءِ چَرگءُ ہلینگ۔(4) چوٹ کنگ۔ گک بُوتگ۔(5) دارےءِ گک۔(6) ریش یا دورءِ سَبَبءَ ساہ دارےءِ وَتی مَسکّءَ جہل یا بُرز کنگ۔ **وَڈوَڈ**:(وَڈ۔وَڈ)(ن گ) ہما کوہ کہ بازجاگہءَ جہلءُ بُرز یا کُبّ اِنت۔(2) ہما دار یا آہن کہ بازجاگہءُ گپّ بہ بیت۔ **وَڈّی** :(وَڈ۔ڈی)(س گ) مَزَنیں۔(2)(ن گ) ہما کہ پَٹّءُ ڈَنّاں نِندیت۔(3) ہما کہ گوں وَڈّءَ نِسبت داریت۔(4) وَڈّوالا۔ ہما دار کہ گکّ یا کُبّ بداریت۔

وَڈّہ :(وَڈ۔ڈَہ)(ن گ) کنڈ۔ دو کوہءِ نیامءِ کنڈ۔(2) بَندگ یا تچگءِ نِشان۔ بندیکءِ گچّگءُ تُرندیءِ ٹپّ۔ **وَڈّہ بُوتگ** :(وَڈ۔ڈَہ۔ بُو۔تگ) نِشانءُ رند بُوتگ۔ **وَڈّہ کنگ** :(وَڈ۔ڈَہ۔کَ۔نگ) گچّگ یا بَندگءِ سَبَبءَ ٹپّ بُوتگ۔

وَڈال :(وَ۔ڈال)(ن گ) دَین۔ بیر۔(2) سَرانی ڈیسءَ داتگیں یا دیگی تاوان۔ حَرجان۔ حَرج۔(3) ملام۔ تاوان بار۔ ہما کہ بیرءِ دیمءَ دیگ بہ بیت۔ تاوانءِ دیمءِ داتگیں۔ **وَڈالاں رَوگ** :(وَ۔ ڈا۔ لاں۔رَ۔وَگ) بیرءَ رَوگ۔ دیناں رَوگ۔ عِوَضاں رَوگ۔ حَرجاں بُوتگ۔ حَرجان رَوگ۔ **وَڈالی** :(وَ۔ڈا۔لی)(ن گ) وَڈالاں داتگیں۔ حَرجان بُوتگیں۔ بےبُنیں تاوان یا بیرےءِ دینءِ شُتگیں۔(2) زوال۔ تاواں بار۔ **وَڈالی بُوتگ** :(وَ۔ڈا۔لی۔ بُو۔تگ) بے سِپّتیں تاوان یا بیرےءِ دیمءَ رَوگ۔(2) حَرجان بُوتگ۔ تباہ بُوتگ۔ بَرباد بُوتگ۔(3) بیران بُوتگ۔

وَڈّاہی :(وَڈ۔ڈا۔ئی)(ن گ) پُوت کنگ۔ پہر کنگ۔ مَزَن مردی نِشان دیگ۔ مَزَن لیکہی۔ پہر۔ مَزَن داشتی۔ ٹُرّ۔

وَڈّگ :(وَڈ۔ڈَگ)(ک گ) دارءِ سَرءِ نِشان جَنگ۔ نَقش چِنگ۔

وَڈّم :(وَڈ۔ڈَم)(س گ) مَزَن۔ لائق۔(2) تہہ اِتگیں۔ جُڑّاِتگیں۔ گیگ۔(3) ڈوَل۔ راہ بند۔

وَڈو :(وَ۔ڈو)(س گ) ہما ساہ دار کہ ریشءُ ٹپّءِ سَبَبءَ سَرّینءَ چوٹ بہ کنتءُ بہ گردیت۔

وَڈوف :(وَ۔ڈو۔ف)(ن گ) رَزّ۔ دَرمانے۔

وَڈِّہی :(وَڈ۔ڈِ۔ہی)(ن گ) ہما زَرّءُ مال کہ گاریں مالءِ دَرگیجگءُ واترّ کنگءَ دیگ یا گرگ بیت۔(2) حرام خوری۔ بھاڑ۔(3) لالچ۔ مَلام۔ سُنگ۔ **وَڈِّہی دیگ** :(وَڈ۔ڈی۔دی۔یگ) رِشوَت دیگ۔ پہ کارے کنگءَ زَرّ دیگ۔

وَڈِّہی وار :(وَڈ۔ڈِ۔ہی۔وار)(س گ) ہما کہ وِڈّہی زُوریت۔ ملام زِیر۔ لالچ خور۔(2) مال وار۔ ملام گیر۔ دگرءِ مالءِ پہ زوروَرگ۔(3) ظالم۔ **وَڈِّہی واریں** :(وَڈ۔ڈِ۔ہی۔وا۔ریں)(س گ) مَلام زیریں۔ لالچی ئیں۔ مطلبی ئیں۔(2) نپ زیریں۔ سیت واریں۔

وَڈّیرہ :(وَڈ۔ڈے۔رَہ)(ن گ) ڈیرہءِ واجہ۔ ہَلکءِ مَستر۔ کماش۔ سَروک۔ **وَڈّیرہیں** :(وَڈ۔ڈے۔رَ۔ہیں) واجہیں۔ مستریں۔ سَروکیں۔

وَر :(وَ۔ر)(ن گ) ہما جاگہہ کہ پہ پُرانی ئیں نگن ءِ پچّگ ءِ جوڑ کنگ بیت۔(2) پُرانی پچّگ ءِ روکیں سُہریں اِشکر۔(3)(ف گ) وَرگ ءِ فرمان گال: بہ وَر۔(4) تہہ ءِ۔لاپ ءِ۔نیام ءِ۔

وُرّ : (وُ۔ر)(ن گ) دار ءِ آس ءِ پر کنگ۔ پر۔(2) ہما کہ اَلّمی اِنت۔

وَرّ :(وَ۔ر)(ن گ) چہ عَذابی ءِ گرَ یوگ ءُ پری پری کنگ۔ چہ شُدءِ وَرّ وَرّگ۔

وَرّا : (وَ۔را)(س گ) چیزے کہ یَکّ دیمے ءِ لیٹ اِتگ۔ پَہنات۔ پہناتی۔(2)(ن گ) شُدیگ۔گُژنگ۔

وِراسا : (وِ۔را۔سا)(ن گ) بحث ءُ تزّان۔دیون ءُ مجلس۔

وَراک : (وَ۔را۔ک)(ن گ) وَردِن۔ وَرگ ءِ چیز۔ وَرد۔ نگن۔ وَرگ۔ روز۔ روزی۔ **وَراکی** : (وَ۔را۔کی)(ن گ) وَرگ۔وَرد۔ہما شے کہ پہ وَرگ ءَ اڑ کنگ بیت۔

وَرّاکہہ : (وَ۔را۔کہہ)(س گ) بے سُدّھ۔(2) وت سر۔(3)(ن گ) وَکشی۔**وَرّاکہی** :(وَ۔را۔کَ۔ہی) بے سُدّھی۔ بے پَرواہی۔**وَرّاکہیں** :(وَ۔را۔کَ۔ہیں) بے سُدّھیں۔بے پَرواہیں۔(2) وت شَرّیں۔

وَرد : (وَر۔د)(ن گ) وراک۔وَرگ۔وَردِن۔وڑد۔تام۔ روز۔روزی۔نگن۔**وَردی** :(وَر۔دی)(ن گ) وَرگی۔وَرگ ءِ وَرگ ءِ جاور یا وَرد ءِ وَرگ ءِ کُجال۔**وَردی ءُ بَردی نہ بُوَگ** : بے سماہ بُوَگ۔نادُژراہ بُوَگ۔نادُژراہ ءِ چہ وَردءَ کپگ۔

وِرد : (وِر۔د)(عَر)(ن گ) یات۔زَپت۔ذِکر۔(2) چیزے ءِ دائم وانگ یا گوشگ۔

وَرداس :(وَر۔دا۔س)(ن گ) چیزے ءِ بارو ءِ سَرجمیں اِحوال۔

وَردِن :(وَر۔دِن)(ن گ) وَرگی سامان۔ وَرگ ءِ چیز۔ وراک۔وَرگ۔تام۔وَرد۔روز۔روزی۔کَنوَر۔**وَردِنی** :(وَر۔دِ۔نی) وراکی۔وَرگی شے۔

وَرّگ :(وَر۔رَگ)(ک گ) جاک ءُ کُوکار۔(2) گوں بُرزیں گُٹّے ءِ گرَ یوگ۔مُفتیں گرَ یوگ۔

وَررائینگ :(وَر۔را۔ئے۔نگ)(ک گ) گوں سَرجمی ءِ ڈَسگ۔ سَرجمی ءِ پوہ کنگ۔سَرپد کنگ۔

وِرزی :(وِر۔زی)(ن گ) ساہ۔اَرواح۔نَپَسّ۔**وِرزی ءِ راہ کنگ** : چہ تُرس ءِ لپرزَگ بُوَگ۔(2) ساہ ءِ دَر کپگ۔

وَرزی : (وَر۔زی) بچار : بُرزی۔

وَرس : (وَر۔س)(ن گ) دَرمانے کہ چو ہَلکد ارءِ زَرد اِنت۔

ورسو :(وَر۔سو)(س گ) گہتِر۔شَرّتِر۔**وَرسوئیں** :(وَر۔سو۔ئیں)(س گ) گہتریں۔شَرّتریں۔

وَرک :(وَ۔رَک)(ن گ) چُنّی ئیں سَریگ یا پشک۔(2) تنگّیں جرّ۔(3) ڈگار ءِ ہماں جاگہہ کہ آپ ءِ سیر آپ بیت۔

وَرگ :(وَ۔رَگ)(ک گ) چیزے ءِ وَرگ ءُ نوش کنگ۔وردءِ ایر بَرَگ۔ پلَلّگ۔(2)(ن گ) وراک۔ وَردِن۔ **وَرگ ءِ ایر رَوَگ** : (ک گ) وَرگ ءِ چہ گُٹّ ءِ پہ لاپ ءَ رَوَگ۔**وَرگ ءِ تو دَگ** : بازیں وَردِن۔ وَرگ ءِ مُچّی۔**وَرگ ءِ کُنٹ بُوَگ** :ہما کہ وَرگ وارت مہ کنت یا قَر ارقَر ارءِ بوارت۔**وَرگ دان** :(وَ۔رَگ۔دان)(ن گ) ڈاکو کہ وَرگ ئے مان کنگ بیت۔ وردانی مان کنگ ءِ ہیران۔(2) گُجّی۔کِلیپ۔ڈاکو۔

وَرگوڑہ :(وَر۔گو۔ڑہ)(ن گ) شور ءُ جکّا۔کُوکار ءُ واہی۔

وَرّم : (وَر۔رَم)(س گ) ہما کہ کَچّہہ ئے مان نیست۔(2) پُورہ۔سَرجَم۔(2) پائشت۔ پائیداری۔**وَرّم کنگ** : (وَر۔رَم۔کَ۔نگ) پائشت کنگ۔تاں دیر مانگ۔**وَرّمی** :(وَر۔رَ۔می)(ن گ) ورّم والا۔ پائشتی۔ پائیدار۔**وَرّمی ئیں** :(وَر۔رَ۔می۔ئیں)(س گ) ہما کہ پائیداری ءُ پائشت ئے اَست۔ پائشتی ئیں۔

وَرناہ :(وَر۔نا)(س گ) بالغیں۔جوان۔بالغ۔(2) مرد بُوَگ ءِ عمر۔ پوتزَؤ۔نوک رِیش۔نوک سَند۔**وَرناہی** : (وَر۔نا۔ہی)(ن گ) زِند ءِ ہما سَند کہ مَردُم وَرناہ اِنت۔جوانی۔**وَرناہی وَہی** : (وَر۔نا۔ہی۔وَ۔ہی)(س گ) وَرناہی ءِ وہد۔وَرناہی ءِ دوَر ءُ باری۔

وَرناہیں :(وَر۔نا۔ہیں) بالغیں۔جوانیں۔رُستگیں۔

وَرنامُشکو : (وَر۔نا۔مُش۔کو) (ن گ) ماہیگے۔

وَرِند :(وَ۔رِن۔د) (س گ) ورنداریں ساہ دار۔ بازوَروکیں مَردُم یا دَلوت۔وَرِندار۔وَرِندو۔ہما کہ بازوارت کنت۔

وَرِندار : (وَ۔رِن۔دار) (س گ) بازوَرگ۔وَروکیں مَردُم یا دَلوت۔(2) ہما کہ وَرَگ ءَ سیر نہ کنت۔وَرِندو۔وَرِند۔**وَرِنداریں** : (وَ۔رِن۔دا۔ریں) (س گ) ہماساہدار کہ بازوارت۔(2) ہما کہ پہ وَرَگ ءَ سیر نہ کنت۔

وِرند : (وِ۔رَن۔د) (ن گ) پسّو۔جواب۔**وِرندی** :(وِ۔رَن۔دی) (ن گ) پسّہ۔جواب۔پسّو۔ولدی۔

وَرِندو : (وَ۔رِن۔دو) بچار :وَرِندار۔

وَرِنداری : (وَ۔رِن۔دا۔ری) بچار :وَرِند۔

وَرندوئی:(وَ۔رِن۔دو۔ئی) (ن گ) یکّ لیبے۔باڑی ءِ گوازی۔

وَرّود :(ور۔رو۔د) (ن گ) وَت رُستگیں دَرچک یا کاہ۔اَنچائیں۔بےکاریں۔حُدا اگندیں مچّ یا دَرچک۔

وَروَر :(وَر۔وَر) (ن گ) تُرندیں ءُ سَکّین زَمین ءِ ٹُنگ کنگ ءَ دَستی اَزباب۔(2) روکیں اِشکر۔(3) سَرگنوکی کہ چہ تپ ءِ تُرندی ءَ گیپت۔(4) بازوَرگ ءِ نادُراہی۔

وَروک :(وَ۔رو۔ک) (ن گ) وَرَگ ءِ وَروک۔(2) ہما کہ وارت۔(3) کِرمے کہ دار ءَ وارت۔رَمیز۔جنوک۔زَبیر۔ریزم۔کؤرَگ۔لَواش۔(4) نوشاتر ءِ نادُراہی۔ہما ریش کہ جان ءَ مداں مداں ءَ وارت۔(5) پاگاس ءِ ذات ءِ ماہیگے۔**وَروکی** :(وَ۔رو۔کی) (ن گ) گوشت ءِ شُومّک۔(2) ہما دار یا دِگہ اَنچیں شے کہ رَمیز یا وَروک ءُ ءَ مان بہ بیت۔

وَرّوئی :(وَر۔رُو۔ئی) (ن گ) ہکّتی یا بازاری ءِ لیب۔

وَرئی :(وَر۔ئی) (ن گ) پُرانیگ۔پُرانی۔گرمیں پُر ءُ جسانی تہہ ءَ پتنگگیں نگن۔

وَری :(وَ۔ری) (ن گ) بانانی سَر ءَ داتگیں دَراجیں دار۔(2) بُرِّ اِتگیں ساد۔(3) تاجگیں شیر ءِ تہہ ءَ گرّ اِستگیں، خُشک کُتگیں ءُ دُرشتگیں گلّھیں نان ءِ وراکی۔(4) ہمے نان کہ آئی ءَ بہ ریک ءَ پچینت۔(5) کارے ءِ کُمک کنگ۔اَوا چک۔(6) باری۔

وَریام : (وَر۔یام) (س گ) سَرجم۔تمام۔

وَڑ :(وَ۔ڑ) (ن گ) نمونگ۔چِہرگ۔چمّ۔گیگان۔نقل۔راگ۔رِکّ۔گونگ۔مُکام۔وَند۔قِسم۔بُرّ۔گاٹ۔پیم۔ڈوَل۔شون۔ساچ۔ڈِیل۔ذیل۔تور۔تہر۔حال۔رقم۔بساط۔بوم۔پارست۔طَرز۔حالت۔حساب۔داب۔چال۔جَنگ۔جوَپ۔جہت۔بھیر۔تاب۔تب۔تراش۔تَرش۔اَندازہ۔واج۔راہ بند۔رِپک۔ساچ۔ساز۔

وَڑدیگ :(وَڑ۔دی۔یگ) (ک گ) چکّ ءَ کنگ۔پِردیگ۔چکّ ءَ دیگ۔

وَڑد : (وَڑ۔د) بچار : ورد۔

وَڑکّ :(وَ۔ڑَک۔ک) (ن گ) کُچکّ ءِ وَسگ۔چانگگ۔راشگ۔

وَڑَگ :(وَ۔ڑَگ) (ک گ) ڈھگ۔بڑ اہگ۔جُڑگ۔(2) دوست بُوئگ۔وَشّ آہگ۔

وَڑّم :(وَڑ۔ڑَم) (ن گ) گیگ۔پیم۔راہ بند۔ساچ۔**وَڑّم دِیگ**: (وَڑ۔ڑَم۔دِ۔یگ) (ک گ) گیگ کنگ۔ٹھینگ۔ہنّام دیگ۔

وَڑی وَڑی :(وَ۔ڑی۔وَ۔ڑی) (ن گ) پِری پِری۔وسواس۔(2) تُرُنڈگ۔کُپّگ۔**وَڑی وَڑی کنگ** :(وَ۔ڑی۔وَ۔ڑی۔کَ۔نگ) چوَرگ۔فکرمند بُوئگ۔پِری پِری کنگ۔

وَزبَت :(وَز۔بَت) (د) (ن گ) مسلمانانی پیغمبر واجہیں محمد بن عبداللہ بن عبدالمطلب ءِ گلاہ ءُ ستاہ ءُ نازینگ۔(2) ہُبّ۔واہگ۔

وَزّت :(وَز۔زَت) (ن گ) ہُدوک۔دِلما نگ۔واہگ۔(2) وہم۔چُرت۔(3) گرُم۔مُونجا۔بےتاہیری۔غم۔اَرمان۔فکر۔گرُتی۔سک۔سوز۔

وَزگٹّ : (وَز۔گَٹ۔ٹ) (س گ) تا۔ہما کہ جُپت نہ اِنت۔

وَزم : (وَ۔زَم) (ن گ) وراک ءِ ہضم بُوئگ۔ہیم۔

وَزم :(وَز۔م)(ن گ) طرز۔ وڑ ءُ ڈَول۔ پیم۔(2) چلیم ءِ سَر کیل کنگ ءِ مِقدار ءِ تَمباک۔ ہمنچو تمباک ءِ مقدار کہ چلیم ءِ مان کنگ بیت۔

وَزمِہ :(وَز۔مِہ)(ن گ) نیلّ۔ اَنکاس۔ رِیشّ ءُ سَر ءِ مُودانی رَنگ کنگ ءِ رَنگے۔ **وَزمِہ** :(وَز۔مِہ۔کَ۔نگ) میدانی رَنگ جَنگ۔(2) رِیشانی رَنگ جَنگ۔

وَزن :(وَز۔ن)(ن گ) سَنگ۔ گرانی۔ گران۔ کچّ۔ کساس۔ قدرْ۔ کشّ۔ بُن سَنگ۔ پُرّ۔ میزان۔ **وَزنی** :(وَز۔نی)(ن گ) گرانی۔ گرانیں۔

وَزن دار :(وَز۔ن۔دار)(س گ) گران۔ وَزنی۔ سنگین۔ **وَزن دارِیں** :(وَز۔ن۔دا۔رِیں)(س گ) گرانیں۔ سنگینیں۔(2) کشّ ءُ مَن ءِ گرانیں۔

وَزّو :(وَز۔زو)(س گ) کَسّی نہ منوک۔ وَت سَر۔ کسے ءِ بے نہ کنوک۔(2) بے تران۔ بے ترْک۔

وَزواس :(وَز۔وا۔س) بچار : وَسواس۔

وَزِیر :(وَ۔زی۔ر)(ن گ) حاکم ءِ دَست ءِ چیر ءِ کارکنوکیں منصب دار۔ صَلاح کار۔(2) سالونک ءِ نزّیکیں سنگت کہ عاروس ءِ رسم ءُ دوداں سالونک ءِ رُماہیت۔ **وَزیر ءُ گزیر** :(ن گ) سرکاری اگدہ دار۔

وَزیری :(وَ۔زی۔ری)(ن گ) صلاح دیگ۔ وزیر ءِ کار ءِ کنگ۔

وَڑ :(وَ۔ڑ) بچار : وَشّ۔

وَڑّ :(وَڑ۔ڑ)(ن گ) گرْیوگ ءِ وہد ءِ گین ءِ اوشتگ ءُ بند بُوئگ۔(2) ہیسکار۔

وَڑدِل :(وَڑ۔دِل)(س گ) توازہ کنوک۔ وشّان۔ دِل وَشّ۔ سَرشات۔ شاتکام۔ شاد۔ شادان۔ شادمان۔ شوک۔ زِندہ دِل۔ گل۔ چاڑ۔ شات۔ **وَڑدِلی** :(وَڑ۔دِ۔لی)(ن گ) شادہی۔ سَرشاتی۔ دل آرامی۔ وشّ تبی۔ **وَڑدِلیں** :(وَڑ۔دِ۔لیں)(س گ) وَشّیں۔ دل آرائیں۔ سرشاتیں۔

وَڑرَنگ :(وَڑ۔رَن۔گ) بچار : وَشّ رَنگ۔

وَڑرُو :(وَڑ۔رُو) بچار : وَشّ رُو۔

وَڑگپّ :(وَڑ۔گپ۔پ) بچار : وَش گپّ۔

وَڑنام :(وَڑ۔نام) بچار : وشنام۔

وَڑنامی :(وَڑ۔نا۔می) بچار : وشنامی۔

وَڑنُود :(وَڑ۔نُود)(س گ) رضا۔ وَشّی۔

وَس :(وَ۔س)(ن گ) دَست رس۔ واک۔ زور۔ ہاٹی۔ پُجّ۔ حَدّ۔ طاقت۔ حال۔ حالت۔ حِیلہ۔ کام۔ تاب۔ توان۔ جوازت۔ جُہد۔ قابو۔ قُدْر۔ اجام۔ قوّت۔ **وَس ءِ دَر بُوئگ** : پُجّ ءِ دَر بُوئگ۔ چہ زور ءِ زیات بُوئگ۔ **وَس کنگ** :(وَس۔کَ۔نگ)(ک گ) کوشش کنگ۔ جُہد کنگ۔ **وَس ءِ نہ بُوئگ** : پُجّ ءِ نہ بُوئگ۔ دَست رس ءِ دَر بُوئگ۔ زور ءِ نہ پُجّگ۔ **وَس ءُ واسدانی** :(ن گ) وس ءُ واک۔ ہیلَت۔ زور ءُ توان۔ دست رس۔ **وَس ءُ واک ءِ بُوئگ** : دَست رس ءِ بُوئگ۔ زور ءِ بُوئگ۔ **وَس ءِ وَس کنگ** : زور جَنگ۔ ہِمّت کنگ۔ جُہد کنگ۔ **وَسی** :(وَ۔سی)(ن گ) وس ءِ۔ زور ءِ۔ طاقت ءِ۔ ہما کہ وس ءُ واک ءِ اِنت۔(2) مال ءِ پدی پاد۔(3) ہما کہ گوں وَس ءِ نسبت داریت۔

وَسّاچ :(وَس۔سا۔چ)(س گ) وَت گڑ۔ وَت جوڑ کُرتگیں۔ دُروگ۔ بے بُن۔ چہ وَت ءِ ٹھینتگیں گپّ۔ وَت ساچ۔ مجازی۔ کوڑو۔ **وَسّاچِتگیں** :(وس۔سا۔چِ۔تَ۔گیں)(س گ) دُروگیں۔ وَت گڑیں۔ وَت ٹھینتگیں۔(2) بےسِیتّیں گالوار۔ **وَسّاچی** :(وَس۔سا۔چی)(ن گ) وت ساچگ ءِ کرد۔(2) دڑوگ بُری۔ **وَسّاچیں** :(وَس۔سا۔چیں)(س گ) وَت گڑیں۔ وَت جوڑینتگیں۔ دُروگیں۔ ناراستیں۔

وَسّار :(وَس۔سار)(س گ) وَت گلاہ۔ وَت ءِ وَت ساڑاوَک۔

وِسارَغ :(وِ۔سا۔رَغ)(ک گ) بے سار کنگ۔ بے ہوش کنگ۔

وَساک :(وَ۔ساک)(س گ) زوراوَر۔ زورمَند۔

وَسّال :(وَس۔سال)(ن گ) جدگالی زیمرے۔ چنگ ءُ سازے ءِ تہرے۔

وَسائت : (وَ۔سا۔اِت) (ن گ) بَتَل۔مَتَل۔مَثَل۔مِثال۔

وَسپَک : (وَس۔پَک) بچار : وَپسَک۔

وَسپَن : (وَس۔پَن) (ن گ) بجّار۔پوڑی۔پنڈگ۔وس پنڑ۔

وَس پَنڑ : (وَس۔پَن۔ڑ) بچار :وسپن۔

وَسَّر : (وَس۔سَر) (س گ) بے لگام۔وَت سَر۔دیم پہ وت۔

وَسَّری : (وَس۔سَ۔ری) دیم پہ وتی۔یَلَہی۔بے لگامی۔(2) بے سدّھی۔

وَسَراوَت : (وَ۔سَ۔را۔وَت) بچار : وَتاوَت۔

وَسِرک : (وَ۔سِر۔ک) (ن گ) جَن ءِ بزات۔(2) زال ءِ مردءِ بزات۔خاسپر۔(3) جَن ءِ پِت۔مردءِ پِت۔نا کو۔**وَسِرک زَتک** : (وَ۔سِر۔ک۔زَت۔ک) (س گ) وَسِرک ءِ بچّ۔(2) مردءِ بزات۔زال ءِ مردءِ بزات۔خاسپر۔**وَسِرک زَہگ** :(وَ۔سِر۔ک۔زَہ۔گ) (س گ) جَن ءِ بزات۔(2) زال ءِ مردءِ بزات۔خاسپر۔

وَسَغ :(وَ۔سَغ) (ک گ) جاگہے ءِ ہنکین کنگ۔جاہ مَنند بُوئنگ۔ آباد بُوئنگ۔(2) گُزران کنگ۔

وَسَّل : (وَس۔سَل) (ن گ) پیماز۔

وَسل : (وَس۔ل) بچار : وَسلہ۔

وَسلَہ : (وَس۔لَہ) (ن گ) نوک وَدی بُوتگیں زَہگ ءِ نیام سَرءِ نریں بَہر۔وسل۔(2) سہت۔زیور۔(3) پوشاک۔

وَسَّم : (وَس۔سَم) (ن گ) ہلک۔لوگ۔گِس۔ ہند۔ حیمہ۔ ہنکین۔ گوڈی۔ وِندَر۔بُنی جاگہہ۔ دوار۔(2) آبادی۔ آبادیں ڈگار۔آباد۔آبادیں گِس۔

وِسمَغ :(وِس۔مَغ) (ک گ) چراغ ءِ مِرگ۔(2) ٹُسگ۔بے ہوش بُوئنگ۔

وَسمَہ :(وَس۔مَہ) (ن گ) ہما دَرچکی تاک یا کاہی تاک کہ پہ مُودانی رَنگ جَنگ ءِ کارمرز بیت۔(2) مُودانی رَنگ کنگ۔

وَسُّو: (وَس۔سُو) (ن گ) مردءِ مات۔(2) جن ءِ ماس۔(3) تُترو۔وسّی۔وسّیگ۔

وَسواس :(وَس۔واس) (ن گ) دِل تپرکہی۔دِل ءِ وَڑ وَڑیں بے پکاریں گپّ ءِ آہگ۔فکرمَندی۔پری پری۔سَرسَر۔خیالات۔بسواس۔ تپر گہہ۔وزواس۔تلوسَگ۔وَہم۔**وَسواسی** :(وَس۔وا۔سی) وہمی۔

وَسُّوگ :(وَس۔سُو۔گ) بچار : وسّیگ۔

وُسوّا :(وُ۔سو۔وا) (ن گ) (س گ) آبادی۔ ہلک۔ میتگ۔ (2) ڈیہہ ءِ آباتی۔مُلک ءِ فصل ءِ آباتی۔

وَسّہ :(وَس۔سَہ) (ن گ) جُست۔سوال۔

وَسّی : (وَس۔سی) بچار : وَسُّو۔

وَسّیاد : (وَس۔سِ۔یاد) (ن گ) نرّیکیں مرد۔سیاد۔

وَسی بَند :(وَ۔سی۔بَن۔د) (ن گ) مال ءِ پُشت پادءِ گوشت۔

وَسّیگ :(وَس۔سی۔گ) بچار : وَسُّو۔

وَسِیلَہ : (وَ۔سی۔لَہ) (د) (س گ) کُمک۔(2) نیمون۔توجیل۔سبب۔دَر۔(3) (س گ) اوپار۔پارِست۔سَکّ۔صَبر۔

وَشّ :(وَش۔ش) (س گ) شَرّ۔جوان۔شِیرکَن۔مزّگی۔شَرّتام۔تام دار۔(2) (ن گ) گل۔مُراد۔موج۔شاتکام۔شاد۔شادان۔شادمان۔شات۔دُزہبات۔راضی۔(3) ہما کہ نادُژاہ نہ اِنت۔جوڑ۔جان سلامت۔(4) ہما کہ زَہر نہ اِنت۔(5) رضا۔(6) نرم نرم۔مدان۔**وَشّ ءِ حونک** :(ن گ) صاف ءِ سارت۔**وَشّ کنگ:** (وَش۔ش۔کَ۔نگ) (ک گ) راضی کنگ۔وَشّان کنگ۔دو نہ وَشّیں مَردُم ءِ وَت ماں وَت ءِ ٹہینگ۔(2) راضی کنگ۔سہرگ۔سہڑینگ۔سمارگ۔(3) چیزے ءِ گوں سوریں آپ ءِ شودگ ءِ رَند گمّیں وَشّیں آپ پِرّیچگ۔**وَشّی** : (وَش۔شی) (ن گ) وژدلی۔وَشّانی۔گل۔دُژاہباتی۔دوَر۔سُور۔شادہ۔حیری۔تنوب۔جوڑی۔حیر۔(2) رضا۔وَشّ نود۔صلاحی۔(3) شیرکنی۔شکّل۔شہدا۔مزا۔**وَشّیں** : (وَش۔شیں) (س گ) شیرکنیں۔تام داریں۔پُرلذّتیں۔

وَشّ آتک :(وَش۔ش۔آت۔ک) (ن گ) تیار جوڑی۔حال ءِ اِحوال۔چے حبر۔چہ دَریں مُلکے ءِ آیوکیں مَردُم ءِ بیاء منند کنگ۔جوڑی۔

وَشّ آمد۔ دُرشاز۔ دُرشات۔ وَشّ آتکی۔ (2) پُرس ءِ رَوگ۔ **وَشّ آتکی** :(وَش۔ش۔آت۔کی) (ن گ) وَشّ آتک۔ جوڑی۔ وَشّ آمدی۔ (2) پُرس۔ پُرس ءِرَوگ۔

وَشّ آمد :(وَش۔ش۔آ۔مَد) وَشّ آتک۔ (2) دُژہبات۔ حال ءُ اِحوال۔ تیارجوڑی۔ **وَشّ آمدی** :(وَش۔ش۔آ۔مَ۔دی) دژہباتی۔ وَشّ آتک کنگ۔

وَشّ آواز :(وَش۔ش۔آ۔وا۔ز) (س گ) ہما کہ تَوارءِ سَکّ وَشّ بہ بیت۔ وش گُٹّ۔ وَشّ اَلہان۔ وَشّ نالگ۔ **وَشّ آوازیں** :(وَش۔ش۔آ۔وا۔زیں) ہما کہ تَوارءِ وَشّ اِنت۔ وَشّ گُٹّیں۔ وَشّ اَلہانیں۔ وَشّ گُشّ۔

وَشّ اَلہان :(وَش۔ش۔اَل۔ہان) (س گ) وَشّ آواز۔ ہما کہ وَشّیں زَہیرگ جنت۔ ہما کہ پہ زَہیرگ ءُ شِعرءِ آوازءِ وَشّ اِنت۔ وَشّ گُٹّ۔ وَشّ تَوار۔ وَشّ گُشّ۔ وَشّ نالگ۔ **وَشّ اَلہانیں** :(وَش۔ش۔اَل۔ہا۔نیں) (س گ) وَشّ آوازیں۔ وَشّ گُٹّیں۔ وش گُشّیں۔ وَشّ گُفتاریں۔ گُشِندہیں۔

وَشّان :(وَش۔شان) (ن گ) وَشّیں وہد۔ وَشّ دِل۔ وژدِل۔ (2) (س گ) دوزہریں مَرُدم ءِ وَت ماں وَت ءَ راضی ءَ وَشّ بُوَنگ۔

وَشّاں بُوَنگ :(وَش۔شاں۔بُو۔َنگ) (ک گ) گرژیوکیں چُکّ ءِ گرژیوگ ءِ بند بُوَنگ۔ (2) نارضائی ءِ ہلاس بُوَنگ۔ گوں یکّ ءُ دِگرءَ وَشّ بُوَنگ۔ (3) تپاک بُوَنگ۔ **وَشّان کنگ** :(وَش۔شاں۔کَ۔نگ) (ک گ) دونا راضیں مَرُدمے ءِ گوں یکّے دِگر وَشّ کنگ۔ تپاک کنگ۔ **وَشّانی** :(وَش۔شا۔نی) (ن گ) چہ زَہر بُوَنگ ءَ رند وَشّ بُوَنگ۔ وَشّی۔ سُہل۔ (2) ہمے وَشّ بُوَنگ ءِ شادکامی ءَ چیزے مستاگ یا سوگات دیگ۔

وَش بار :(وَش۔بار) (س گ) ہر ہما اولاک، اُشتر، اَسپ ءُ حَرکہ بار کنگ ءِ وَہدءَ نا دل سَری ءُ جنجال نہ کنت۔ (2) اولاک کہ پہ گیگ بار کنگ۔

وَشّ بالاد :(وَش۔ش۔با۔لاد) (س گ) ہما کہ ڈیل ءُ بالادءِ شَرّ اِنت۔ وَشّ قَدّ۔ خُوبرو۔ وَشّ تہیلّ۔ **وَش بالادی** :(وَش۔با۔لا۔دی) (ن گ) شَرّ رنگی۔ وش دژوشمی۔ وش بُرّی۔ بژاہ داری۔ بُرزی۔ بُرز بالادی۔ **وَش بالادیں** :(وَش۔با۔لا۔دیں) (س گ) ہما کہ ڈَوْل ءُ ڈیلّ ءِ شَرّ انت۔ شَرّ قدّیں۔ بژاہ داریں۔ بُرزیں۔ بُرز بالادیں۔

وَشّ بَخت :(وَش۔ش۔بَہ۔ت) (س گ) وَشّ نصیب۔ نیک بَخت۔ نیک طالع۔ جوّاں۔ بختاوَر۔

وَشّ بُرّ :(وَش۔ش۔بُر۔ر) (س گ) ڈوَل دار۔ بژاہ دار۔ وَشّ ڈوَل۔ وش دُژوشم۔

وَشبوہ :(وَش۔ش۔بوہ) (ن گ) وَشّیں بوہ۔ ہما کہ وَشّیں بوہ بِکَنت۔ ہُمبوہ۔ دُن۔ بوہیر۔ ساست۔

وَشّ بود :(وَش۔ش۔بود) (س گ) کِشارءِ گمرہ کنگ۔ کِشارءِ سیاہ تاک بُوَنگ۔ فَصل ءِ رُدوم۔

وَشّ پاگ :(وَش۔ش۔پاگ) (س گ) ہما نیبگ کہ دژ چکّ ءِ سَرءَ وت بہ پَشّیت۔ شَرّ پَختہیں نیوگ۔

وَشّ پُشت :(وَش۔ش۔پُش ت) (س گ) ہما اولاک کہ پہ سَواری ءَ آئی ءِ پُشت وَشّ اِنت۔ وَشّ رفتاریں اولاک۔ **وَشّ پُشتیں** :(وَش۔پُت۔تیں) وشّ رفتاریں۔

وَشّ تام :(وَش۔ش۔تام) (س گ) وَشّ مزگ۔ وَشّ لَذّت۔ تام دار۔ شیرکن۔ شیرین۔ **وَشّ تامیں** :(وَش۔تا۔میں) (س گ) شیرکنیں۔ وش لذّتیں۔ تام داریں۔

وَشّ تَب :(وَش۔ش۔تَب) (س گ) وَشّ رُو۔ وَشّیں تَب ءُ مَیل داروک۔ شائستگ۔ **وَشّ تَبی** :(وَش۔ش۔تَ۔بی) وَشّ ردمی۔ وَشّ دِلی۔ **وَش تَبیں** :(وَش۔تَ۔بیں) (س گ) وش رُوئیں۔ شاہستگیں۔ دل وَشّیں۔

وَشّ تژان :(وَش۔ش۔تژا۔ن) (س گ) وَشّ گپّ۔ وَشّ لِسان۔ وَشّ مجلس۔ شکرگال۔

وَشّ تَوار :(وَش۔ش۔تَ۔وا۔ر) (س گ) ہما کہ تَوارءِ وَشّ اِنت۔ وَشّ اَلہان۔ خوش بیان۔ وَشّ گُٹّ۔ طوقی اَلہان۔ وَشّ نالگ۔

وَشّ تیل :(وَش۔ش۔تی ل)(س گ) وَشّ بالاد۔وَشّ ڈیل۔

وَشّ جَنگ :(وَش۔ش۔جَن۔گ)(س گ) ہما سُہر،سہت یا سِلاہ کہ شَرّ جوڑ کنگ یا جَنگ بُوتگ۔

وَشّ چامُل :(وَش۔ش۔چا۔مُل) وَشّ بالاد۔(2) شَرّ رَنگ۔ بڑاہ دار۔

وَشّ حال :(وَش۔ش۔ہال)(س گ) آسُودگ۔آسرات۔ ہستُومَند۔آرام۔خُرسند۔ترَئیت۔بڑہم۔آہیز۔ہژگار۔دَوری۔سیر۔ شاداب۔شادمان۔**وَشحالی** :(وَش۔ہا۔لی)(ن گ) آسُودگی۔ سیرگانی۔دل آرامی۔ہژگاری۔ہستومندی۔**وَشحالیں** :(وَش۔ہا۔لیں) (س گ) آسُودگیں۔دل آرائیں۔ہژگاریں۔ہستومندیں۔آبادیں۔ سیریں۔

وَشّ حبَر :(وَش۔ش۔ہَ۔بَر)(س گ) وَشّ گپّ۔وَشّ لِسان۔ شکرگال۔**وَشّ حبَریں** :(وَش۔ش۔ہَ۔۔بَ۔ریں) شکرگالیں۔ وَشّ لسانیں۔وَشّ گپّیں۔

وَشّ حدیث :(وَش۔ش۔ہَ۔دی۔س)(س گ) گہیں ءُ وَشّیں مجلس۔وَشّ ترّان۔وَشّ لِسان۔

وَشّ خَط :(وَش۔ش۔خَت)(ن گ) وَشّ نبیس۔**وَشّ خَطّی** : (وَش۔ش۔خَت۔تی) وَت نویشی۔

وَشّ دُژوشُم :(وَش۔ش۔دُژو۔شُم)(س گ) زیبا۔نمادار۔ شَرّ رَنگ۔وَشّ ڈَوَل۔وَشّ بُرّ۔ڈَوَل دار۔بڑاہ دار۔**وَش دژوشُمیں** : (وَش۔دژو۔شُ۔میں)(س گ) شَرّ رنگیں۔ بڑاہ داریں۔ وَش بُرّیں۔زیبائیں۔

وَش دار :(وش۔دار)(ن گ) دَرمانے۔مَدَہ۔

وَشّ دِل :(وَش۔ش۔دِل) بچار : وژدِل۔

وَشّ رَنگ :(وَش۔ش۔رَن۔گ)(س گ) شَرّ رَنگ۔دِل کَشّ۔بڑاہ۔ہُمبو۔ہما کہ رَنگ ئے وَشّ بہ بیت۔زیبا۔جلوہ ناک۔ ڈَوَل دار۔ بڑاہ دار۔**وَشّ رَنگیں** :(وَش۔رَن۔گیں)(س گ) شَرّ رَنگیں۔بڑاہ داریں۔ڈَوَل داریں۔جلوہ ناکیں۔

وَشّ رُو :(وَش۔ش۔رُو)(س گ) وَشّ تَب۔ہما مَرْدُم کہ دائم دَپ ئے پُرّ ءِ کندگ اِنت۔وَشّ مجلس۔وَشّ لِسان۔وژرُو۔**وَشّ رُوہی** :(وَش۔ش۔رُو۔ہی) وَشّ تبی۔وشّ لِسانی۔**وَشّ رُوہیں** : (وَش۔ش۔رُو۔ہیں) وشّ تبیں۔وشّ لسانیں۔وشّ دلیں۔

وَشّ رَواج :(وَش۔ش۔رَ۔وا۔ج)(س گ) ہما کہ آئی ءِ راہ ءِ رَوَگ ڈَوَل دارنت۔وَشّ کرام۔وَشّ کہیب۔وَشّ مَلَّگ۔رَواجی۔ وَشّ مَل۔سُبکّ گام۔لُڈّوک۔**وَشّ رواجیں** :(وَش۔رَ۔وا۔جیں) (س گ) وش کرائیں۔وش کہیبیں۔وش مَلَّگیں۔(2) سُبکّ گامیں ءُ وش رفتاریں اولاک۔

وَشّ سَواد :(وَش۔ش۔سَ۔واد)(س گ) وَشّ ندارک۔

وَشّ قَدّ :(وَش۔ش۔قَد۔د)(س گ) ہما کہ قَدّ ءُ بالاد ءِ شَرّ بہ بیت۔ڈَوَل دار۔**وَشّ قدّیں** :(وَش۔قَد۔دیں)(س گ) وش بالادیں۔بُرزیں۔بڑاہ داریں۔

وَشّ کرام :(وَش۔ش۔کرا۔م)(س گ) وَشّ رَواج۔وَشّ کہیب۔وَشّ مَلَّگ۔سُبکّ گام۔

وَشّ کُلونٹ :(وَش۔ش۔کُ۔لوں۔ٹ)(ن گ) ہُرماگ ءِ ذَیلے۔جوّاں ناہ ءُ جد گالی ءِ وڑیں مچّے۔

وَشّ کُنگ :(وَش۔ش۔کُں۔گ)(ن گ) دِشتاری ءُ ڈِھنڈاری ءِ قسم ءِ مچّے۔

وَشّ کَوش :(وَش۔ش۔کَوش)(س گ) ہَوادار۔گَوات کپت۔ ہما جاگہہ کہ کَوش وَشّ بہ کشّیت۔

وَشّ کہیب :(وَش۔ش۔کِ۔ہے۔ب)(س گ) وَشّ داب۔ وَشّ مَلَّگ۔ وَشّ رَواج۔وَشّ کرام۔**وَشّ کہیبی** :(وَش۔کِ۔ہی۔بی)(ن گ) وش مَلَّگی۔وش رَواجی۔**وَشّ کہیبیں** :(وَش۔ش۔کِ۔ہے۔بیں) وَشّ مَلَّگیں۔وشّ رَواجیں۔

وَشّ گپّ :(وَش۔ش۔گپ۔پ)(س گ) وَشّ حبَر۔وَشّ ترّان۔وَشّ گفتار۔وَشّ لِسان۔وَشّ مجلس مجلسی۔دُربیان۔**وَشّ گپّی** :

(وَش ۔گپ ۔پی) (ن گ) وش گُفتاری ۔ وش لسانی ۔ وش مجلسی ۔ دُربیانی ۔**وَش گپّیں** : (وَش ۔گپ ۔پیں) (س گ) دُربیانیں ۔ وش لِسانیں ۔ وش گفتاریں ۔ دُرحدیثیں ۔

وَشّ گُٹّ : (وَش ۔ش ۔گُٹ ۔ٹ) (س گ) وَشّ توار ۔ وَشّ آواز ۔ وَشّ گوش ۔ وَشّ اَلہان ۔ گُشِندہ ۔**وَشّ گُٹّی** : (وَش ۔ش ۔گُٹ ۔ٹی) (ن گ) وَشّ آوازی ۔ وَشّ گُفتاری ۔ وَشّ گُشی ۔ وَشّ الہانی ۔**وَشّ گُٹّیں** : (وَش ۔ش ۔گُٹ ۔ٹیں) (س گ) وَشّ آوازیں ۔ گُشِندَ ہیں ۔ وَشّ گُفتاریں ۔ وَشّ الہانیں ۔ وَشّ گُشیں ۔

وَشّ گُش : (وَش ۔ش ۔گُش) (س گ) وَشّ گُٹّ ۔ وَشّ توار ۔ وَشّ آواز ۔ وَشّ اَلہان ۔ پہلوان ۔ گوشوک ۔**وَشّ گُشی** : (وَش ۔ش ۔ گُ ۔شی) (ن گ) وَشّ آوازی ۔ وَشّ گُفتاری ۔ وَشّ الہانی ۔ وَشّ گُشی ۔ گُشِندَہی ۔**وَشّ گُشیں** : (وَش ۔ش ۔گُ ۔شیں) (س گ) وَشّ آوازیں ۔ وَشّ گُفتاریں ۔ وَشّ الہانیں ۔ گُشِندَ ہیں ۔

وَشّ گُفتار : (وَش ۔ش ۔گُف ۔تار) (س گ) وَشّ بیان ۔ وَشّ گپّ ۔ وَشّ لِسان ۔**وَشّ گُفتاریں** : (وَش ۔گُف ۔تا ۔ریں) (س گ) دُربیانیں ۔ وش لِسانیں ۔ وش گپّیں ۔ دُرحدیثیں ۔

وَشّ لِبیس : (وَش ۔ش ۔لِ ۔بےس) (س گ) پُل گُد ۔ بَرّاہ دار ۔ نمادار ۔

وَش لِذّت : (وَش ۔لِز ۔زَت) (س گ) وش تام ۔ شیرکن ۔ تام دار ۔**وَش لِذّتی** : (وَش ۔ لِز ۔زَ ۔تی) (ن گ) وش تامی ۔ تام داری ۔**وَش لِذّتیں** : (وَش ۔لِز ۔زَ ۔تیں) (س گ) تام داریں ۔ وش تامیں ۔ شیرکنیں ۔ وشیں ۔

وَشّ لِسان : (وَش ۔ش ۔لِ ۔سان) (س گ) ہما کہ زبان ئے وَشّ ءُ شیرکن بہ بیت ۔ وَشّ حبَر ۔ وَشّ تران ۔ وَشّ مجلس ۔ وَشّ حدیث ۔ وَشّ لوز ۔ وَشّ گفتار ۔ شکرگال ۔ دُرّبیان ۔ سخن گو ۔**وَشّ لِسانی** : (وَش ۔ش ۔لِ ۔سا ۔نی) (ن گ) زبان ءِ وَشّی ءُ شِیرکنی ۔ وَشّ حبَری ۔ زِندہ دِلی ۔**وَشّ لِسانین** : (وَش ۔ش ۔لِ ۔سا ۔نیں) (س گ) ہما مَردُم کہ زبان ئے وَشّ ءُ شیرین اِنت ۔ وَشّ مجلسیں ۔

وَشّ لوز : (وَش ۔ش ۔لوز) (س گ) وَشّ لبز ۔ وَشّ بیان ۔ وَشّ لِسان ۔**وَشّ لوزیں** : (وَش ۔ش ۔لو ۔زیں) وَشّ لسانیں ۔ وَشّ بیانیں ۔

وَشّ مَجلِس : (وَش ۔ش ۔مَج ۔لِس) (س گ) مجلسی ۔ وَشّ گپّ ۔ وَشّ لِسان ۔ وَشّ رُو ۔

وَشّ مَل : (وَش ۔ش ۔مَل) (س گ) وَشّ رَواج ۔ وَشّ کرّام ۔

وَشّ مَلّگ : (وَش ۔ش ۔مَل ۔لَگ) (س گ) وَشّ رَواج ۔ وَشّ کہیب ۔ لُڈّوک ۔ دابانی کہیبی ۔ وَشّ کرّام ۔**وَشّ مَلّگیں** : (وَش ۔مَل ۔لَ ۔گیں) (س گ) وَشّ رَواجیں ۔ وش کہیبیں ۔

وَشّ مَہار : (وَش ۔ش ۔مَ ۔ہار) (س گ) نریں اولاک ۔ ہما اولاک یا دَلوَت کہ زوراک ءُ تژندنہ اِنت ۔**وَشّ مَہاریں** : (وَش ۔ش ۔مَ ۔ہا ۔ریں) نَریں اولاک ۔

وَشّ نالگ : (وَش ۔ش ۔نا ۔لَگ) (س گ) وَشّ تَوار ۔ وَشّ آواز ۔ وَشّ اَلہان ۔ وَشّ گُٹّی ۔

وَشّ نام : (وَش ۔ش ۔نام) (س گ) وژنام ۔ ہما کہ ہرکس آئی ءِ نام ءَ پہ شَرّی گیپیت ۔ نام دار ۔ مزَن نام ۔ باعزّت ۔ شرف مَند ۔**وَشّ نامی** : (وَش ۔ش ۔نا ۔می) (ن گ) نیک نامی ۔ وژنامی ۔ آبرُو ۔ مزَن نامی ۔**وَشّ نامیں** : (وَش ۔نا ۔میں) (س گ) نیک نامیں ۔ ناماوَریں ۔ مزن نامیں ۔

وَشّ نَبیس : (وَش ۔ش ۔نِ ۔بی س) (ن گ) ندکَش ۔ وَشّ نویس ۔ گون وَشّ خطّی نبشتہ کنوک ۔ وَشّ نویس ۔ وَشّ خط ۔**وَشّ نَبیسّی** : (وَش ۔ش ۔نِ ۔بی س ۔سی) وَشّ خطّی ۔ وَشّ نویسّی ۔

وَشّ نِند : (وَش ۔ش ۔نِن ۔د) (س گ) جاگہے ءَ داں دیر ءَ نِندگ ۔ (2) (ن گ) لاپ ءِ رِچَگ ءِ ہما حالت کہ دِل نہ گوشی کہ چہ حاجت ءِ جاگہ ءَ پادا ۔ پیچ ۔ پیچش ۔ موڑ ۔ پیش نِند ۔

وَشّ نود : (وَش ۔ش ۔نود) (س گ) مَنشا ۔ رَضا ۔

وَشّ نَویس : (وَش ۔ش ۔نَ ۔وی ۔س) بچار : وَشّ نبیس ۔

وَشّ نویسی : (وَش ۔ش ۔نَ ۔وی ۔س) بچار : خوش خطی ۔

وَشّ نویسیں : (وَش۔ش۔نَ۔وی۔سیں) بچار: خوش خطیں۔

وَشّ نیاتک : (وَش۔ش۔نَ۔یَت۔ک) (س گ) وَشّ نیا ہگ۔ ہما کہ کسےءِ سرءَ وَشّ نہ اِنت بزاں بدۓ کیت۔(2) (ن گ) بدواہ۔ دُژمن۔**وَش نیاتکی :** (وَش۔نِ۔یَت۔کی) (ن گ) بدواہی۔ دژمنی۔بدنیّتی۔**وَش نیاتکیں :** (وَش۔نِ۔یَت۔کیں) (س گ) بدواہیں۔دُژمنیں۔بدنیّتیں۔

وَشّ نیاد : (وَش۔ش۔نِ۔یاد) (س گ) سنگین مہوَل۔وَشّ لِسان۔مجلسی۔

وَشّ واد : (وَش۔ش۔وا۔د) (س گ) ہما وَرگ یا وَرگی شَے کہ پہ کساس واد کنگ بُوتگ۔(2) وَشّ وادیں۔**وَش وادیں :** (وَش۔وا۔دیں) (س گ) تام داریں۔لِذّت داریں وَرگ۔

وَشّ وار : (وَش۔ش۔وار) (س گ) وَشّ وراک۔سیرءُ آباد۔ (2) ہما کہ وارۓ وَشّ بہ بیت۔پہ گیگ۔وَش گیگ۔

وَشّ وَراک : (وَش۔ش۔وَ۔راک) (س گ) وَشّ وار۔جوانیں وردوَروک۔**وَش وَراکی :** (وَش۔وَ۔را۔کی) (ن گ) سیری۔سیر لاپی۔(2) وَش لِذّتی۔ وش تامی۔تام داری۔(3) وشیں وَرگءِ وَرگ۔**وَشّ وَراکیں :** (وَش۔ش۔وَ۔را۔کیں) شیریں۔آبادیں۔

وَشی : (وَ۔شی) (ن گ) ٹُگڑی بنگڑی۔چہ سُہرءَ ٹھینتگیں چوڑی۔

وَشّیں شَپ : (وَش۔شیں۔شَپ) (ن گ) مسلمانانی حج ءِ ماہءِ نُہی شپ ءُ روچگانی ماہ ءِ بیست ءُ ہفتمی شپ کہ ایشاں مردہ شام یا مُردگانی گوشنت۔اے شپاں وَشّیں وَرگ اَڈ کنگ ءُ پہ مردگانی روح ءِ آسُودگی ءِ خیرات کنگ بیت۔

وَشّیں کَرَگ : (وَش۔شیں۔کَ۔رَگ) (س گ) ہما مرَ نیں کَرَگ کہ برۓ تَہل نہ اِنت بلکیں وَشّ اِنت۔

وَشیُو : (وَ۔شی۔وَ) (ن گ) ہما کلّ کُتگیں دار کہ دام ءِ سَرگوں آئیءِ پَتّا ہگ بیت۔

وَصلَت : (وَس۔لَت) (عَ) (ن گ) پوشاک۔لِبیس۔

وَصِیّت : (وَ۔سی۔یَت) (عَ) (ن گ) مُرتگین ءِ چہ مَرگ ءِ ساری ءِ کلوہ ءُ حال۔

وَطَن : (وَ۔تَن) (ن گ) بُنی جاگہ۔جاگہہ۔دوار جاہ۔ڈیہہ۔ مُلک۔علاقہ۔گُلزمین۔اِستان۔ہُلکہ۔اِستگ۔ہند۔جاہ ءُ دیار۔سَر زَمین۔دیار۔**وَطَنی :** (وَ۔تَ۔نی) (ن گ) مُلکی۔ہندی۔جاگہی۔

وَظِیفَہ : (وَ۔زی۔فَہ) (عَ) (ن گ) اُگدہ۔روزگار۔ذِمّہ داری۔ کار۔فرض۔(2) عبادت۔وِرد۔(3) چیزے وانگ ءُ زِپت کنگ۔

وَظِیفَہ کنگ : (وَ۔زی۔فَہ۔کَ۔نگ) عبادت کنگ۔(2) اُگدہ کنگ۔

وَعدَہ : (وَا۔دَہ) (عَ) (س گ) قول۔قَرار۔لَبز۔دُژوہی۔ اِقرار۔پَٹّ۔(2) گُڈّی پاس۔مرک ءِ پاس۔وادہ۔

وَعظ : (وا۔ز) (د) بچار : واز۔

وَعظ آرگ : بچار : وازآرگ۔

وَغر : (وَ۔غَر) (ن گ) ہوش۔فَہم۔(2) حساب لیکؤ۔اُژمار۔ (3) عزّت۔تام۔سِلک۔وَگر۔**وَغرءِ وَرغ :** ہوشءِ کشّگ۔ (2) چہ حدّءِ دیمءِ گوزگ۔**وَغرءِ کشّگ :** تامءِ کشّگ۔بےعزّت کنگ۔خراب کنگ۔راہءِ گُسر کنگ۔

وَفا : (وَ۔فا) (ن گ) اِہپال۔خیرخوٰاہی۔دوزواہی۔مِہر۔شَرّی۔ جوانی۔

وَفادار : (وَ۔فا۔دار) (س گ) خیرخوٰاہ۔دوزواہ۔ہمائیءِ کہ وفا اَست۔**وَفاداری :** (وَ۔فا۔دا۔ری) (ن گ) مِہروانی۔ہمراہ داری۔ دوزواہی۔**وَفاداریں :** (وَ۔فا۔دا۔ریں) (س گ) ہمراہ داریں۔ دوزواہیں۔مہروانیں۔

وَفات : (وَ۔فات) (د) (ن گ) مَرگ۔بیرانی۔کَزّیت۔

وَکاب : (وَ۔کاب) (عَ) (ن گ) شاہین۔شکاری۔باز۔بانز۔ عقاب۔(2) تاب۔چوٹ۔(3) تیز۔تیزیں اولاک۔اَپس۔

وَکّ : (وَک۔ک) وَکّگءِ فرماں گال : بہ وَکّ۔(2) فریاد۔ کوکار۔(3) کُچکّءِ راشگ۔**وَکّءُ پِکّ :** (ن گ) وکّگ ءُ پکّگ۔بَرباد۔وار۔جنجال۔مُشکُل۔(2) کُوکارءِ جاک۔**وَکّی پکّی :** (وَک۔کی۔پک۔کی) درپہ در۔بدحال۔(2) شُدیگ۔نیزگار۔(2)

دَر پہ دری ۔ بدحالی ۔ شُدیگی ۔ گُڑنگی ۔ نیز گاری ۔ **وَکّ جَنگ** :(وَک ۔ ک ۔ جَ ۔ نگ) (کن گ) دِل مانگ بُوئگ ۔ پیسکگ ۔ فریاد ءُ زاری کنگ ۔ (2) کُچّک ءِ چانگگ ۔

وَکّر : (وَک ۔ کر) (ن گ) نان ءُ توشگ ۔

وَکش :(وَک ۔ ش) (ن گ) رُوح ۔ ارواہ ۔ نپَس ۔ (2) بے سُدّھ ۔ ابدال ۔ **وَکشی** :(وَک ۔ شی) (ن گ) وَحشی ۔ جَنگلی ساہ دار ۔ (2) ہَما ساہ دار کہ رامگ ءَ لاہو نہ اِنت ۔ بَرّی ۔ جَنگلی ۔ بِرّ ۔ (3) گنوک ۔ اَبدال ۔ بے سُدّھ ۔ وَرّا کہہ ۔

وَکّگ : (وَک ۔ کّگ) (ک گ) کُچکّ ءِ راشگ ۔ غوکّگ ۔ اَلگاشگ ۔ چانگگ ۔ گپسگ ۔ چِلّگگ ۔ وَڑّگگ ۔ (2) مرُدمے ءِ چہ بُرزیں جاگہے ءَ کپگ ءُ آئی ءِ دَپ ءَ آوازے ءِ دَرآیگ ۔ (3) فریاد کنگ ۔ **وَکّوک** :(وَک ۔ کوک) (ن گ) ہَما کہ وَکّیت ۔ ہَما کہ وَکّگ ءِ کار ءَ کنت ۔

وَکّلو :(وَک ۔ کَ ۔ لو) (ن گ) فریاد ۔ مِنّت ۔ (2) یکّے راپہ کارے ءِ کنگ ءَ مِنّت ءُ زاری کنگ ۔ **وَکّلو جَنگ** :(وَک ۔ کَ ۔ لو ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) فریاد کنگ ۔ مِنّت ءُ زاری کنگ ۔ پِری پِری کنگ ۔

وَکیل :(وَ ۔ کی ل) (د) (ن گ) بادِشاہ یا وزیر ءِ زیردستیں مَردُم ۔ (2) بانور ءِ مختار ۔ مُختار ۔ (3) پَلّہ مَرز ۔ پہ کسے ءِ حَقّ ءِ حَبَر کنوک ۔ (4) جہگیر ۔ کارمَستر ۔ (5) سَرخیالیں ءُ زانتکاریں مَردُم ۔ (6) دادجاہ ءَ جج ءُ قاضیانی دیم ءَ کسے ءِ پَلّہ مَرزی کنگ ءِ کار ءُ روزگار ۔ **وَکیلّی** :(وَ ۔ کی ل ۔ لی) (ن گ) وکیل ءِ کار ۔ کسے ءِ پَلّہ مُرزی ءَ دَرّائینگ ۔ (2) واد جاہ ءُ قاضی ءُ ججّانی دیم ءَ کسے ءِ پَلّہ مرز بُوئگ ۔

وَگار :(وَ ۔ گار) (ن گ) مَدَتّ کنگ ۔ لنگار یا دومی کارے ءَ بازیں مڑدانی یکّے دومی ءِ کُمک دیگ ۔ بدل بیگار ۔ ہشر ۔ اَوا چک ۔

وَگال :(وَ ۔ گا ۔ ل) کُپّوک ۔ نُرُنڈوک ۔ جوڑوک ۔ دَپ دَڑ ۔ بے سَریں تڑان کنوک ۔

وَگر : (وَ ۔ گر) بچار : وَغر ۔

وَگہنگ :(وَگ ۔ ہگ) (ک گ) کُتّ دیگ ۔ جاگہہ دیگ ۔ گار کنگ ۔ پہ زور چیزے ءَ جاگہہ دیگ ۔

وَلّ :(وَل ۔ ل) (ن گ) لوش ءَ کوٹگ ءِ فَصل ۔ (2) نسل ۔ کُٹم ۔ (3) زَہر ۔ زَپت ۔ نہ وَشّ ۔ **وَلّ ءِ بَر** :(ن گ) وَلّ ءِ ثمر ۔ (2) چُکّ ءُ نُماسگ ۔ پَسائندگ ۔ **وَلّ کنگ** :(وَل ۔ ل ۔ کَ ۔ نگ) وَرَگ ۔ پہ بے تاہیری وَرَگ ۔ وَرَگ ءِ وہداں ہَل ءُ ہَپ کنگ ۔ (2) وَرَگ ءِ ہضم نہ بُوئگ ۔

وَلّاک :(وَل ۔ لاک) (ن گ) گوَاتی ءِ لیب ءَ گوَاتی ءِ ماں پُرّی ءِ حالت ءَ رَوَ آ ، چَنڈگ ءُ سُرگ ۔ (2) (س گ) بے سَریں تَرّ ءُ تاب ۔ **وَلّاکی** :(وَل ۔ لا ۔ کی) سُرگ ۔ چَنڈگ ۔

وَلّان :(وَل ۔ لان) (س گ) خوَار ۔ دَرپہ دَر ۔ (2) روان ۔

وَلّان وَٹّان :(وَل ۔ لان ۔ وَٹ ۔ ٹان) (ج گ) روان ءُ داران ۔ داران ءُ روان ۔ شپ جاہ ءُ روچ جاہ ۔

وَلائت :(وَ ۔ لا ۔ اِت) (ن گ) علاقہ ۔ مَزَنیں پَٹّ ءُ مَیدان ۔ ٹُوہیں ڈَنّ ۔ مَزَنیں دَمگ ۔ ہُلکہ ۔ (2) ڈَنّی مُلک ۔ **وَلائتی** :(وَ ۔ لا ۔ اِ ۔ تی) (ن گ) ڈَنّی ۔ درملکی ۔ دری ۔

وَلّ پَتّا :(وَل ۔ پَ ۔ تا) (س گ) تباہ ۔ بَرباد ۔ تمپ ءُ تاراج ۔

وَلّ پَتّا کنگ :(وَل ۔ پَ ۔ تا ۔ کَ ۔ نگ) تباہ ءُ بَرباد کنگ ۔ تمپ ءُ تاراج کنگ ۔

وَلّ پَٹّ :(وَل ۔ ل ۔ پَٹ ۔ ٹ) (ن گ) ریش ءِ تڑا کینگ ءِ دَرمانکاہے ۔

وَلچ :(وَ ۔ لچ) (س گ) باری باری مہماں داری کنگ ۔ (2) اَوا چک ءِ بدل ۔

وَلَد :(وَ ۔ لَد) (س گ) شیطان ۔ مکرباز ۔ (2) زانتکار ۔ بَلَد ۔ (3) پُختہیں مَردُم ۔ سَکّیں چالاک ۔ (4) (ن گ) بَچّ ۔ چُکّ ۔ زَہگ ۔ **وَلَد ءِ بند کنگ** : کسے ءَ جَنگ ءُ دَراں ڈیہہ کنگ ۔ بے عِزّت کنگ ۔ خوَار کنگ ۔

وَلدائیں وَخت :(وَل ۔ دا ۔ ئیں ۔ وَخ ۔ ت) (س گ) سال گڑد ۔

وَلدی :(وَل۔دی)(ن گ) پسّہ۔ جواب۔ پیغام ءِ پسّو۔(2) عَوض۔وَرندی۔حبرءِجواب دیگ۔واز گردکنگ۔

وَلّر :(وَل۔لَر)(ن گ) واگرد۔تاب ورگ۔دوارآہگ۔(2) مُرگانی جہار۔مُرگانی سہر۔ بالی مُرگانی چگّانی رَم۔مُرگانی رَم۔جلّاب۔ وَلّڑ۔(2) کپوتی چُکّ۔(4) دِل تپر کہہ۔ پیچ ءُ تاب۔(5) اَرمان۔**وَلّروَرگ** :(وَل۔لَر۔وَ۔رَگ) پیچ ءُ تاب وَرگ۔ اَرمان کنگ۔تہہءِسُچگ۔پہ کسےءِزَہرآہگ۔بدآہگ۔

وَلزَدَہ :(وَل۔زَ۔دَہ)(س گ) حبرءِنہ مَنّوک۔حبرءِنہ مَنّگ۔ گپّ ءِ نہ زُوروک۔سَرکشّ۔گھکیر۔

وَلّڑ :(وَل۔لَڑ) بچار : وَلّر۔

وَلّڑُک :(وَل۔لَ۔ڑُک)(س گ) سَکّیں بے ایمنی ءِ دَرشانی۔(2) چُکّ ءِ چہ دَردءِ گرّیوگ۔**وَلّڑُک جَنگ** :(وَل۔ لَ۔ڑُک۔جَ۔نگ) بے تاہیریں گرّیوگ۔ تکاں سُری دَرشاں کنگ۔بے تاہیر بُوَنگ۔

وَلس :(وَل۔س) بچار : وَرس۔

وَلِشت :(وَ۔لِش۔ت)(ن گ) گُزران۔ پہ پنڈُءُ مورشپ ءُ روچانی گوازینگ۔لاپ والینگ۔(2) عادت۔ہیل۔

وَلّغ :(وَل۔لَغ) مان تَرّ یا چوٹےءِ آدیم بُوَنگ۔گوٗزَرگ۔ سَرگوٗزَرگ۔(2) پتّا ہگ۔ بندگ۔**وَلّغ وَرَغ** :(وَل۔لَغ۔وَ۔ رَغ) مان تَرّءِسَبَبءِچہ دُورءِ گوٗزَرگ۔جنجال بُوَنگ۔

وَل کنڈ :(وَل۔کَن۔ڈ)(س گ) بے گور۔ بے پہریز۔(2) تباہ۔وِیران۔(3) لاوارِث۔(4) لوفر۔بے ولنڈوٗ۔(5)(ن گ) لُنڈ۔**وَل کنڈی** :(وَل۔کَن۔ڈی)(ن گ) بے ولندوئی۔لوفری۔ یلہ سَری۔(2) تباہی۔بَربادی۔(3) بے پہریزی۔وَت سَری۔

وَلّگ :(وَل۔لَگ)(ک گ) آپ ءُ لاپ بُوَنگ۔سیرنان بُوَنگ۔آباد بُوَنگ۔(2) رُدگ۔ پہ وَرگ رُدگ۔(3) پنڈ ءُ مور کنگ۔**وَلّگ ءُ وَٹّگ** :(ک گ) پنڈ ءُ مور کنگ۔

وَل گنڈ :(وَل۔گن۔ڈ)(س گ) چیزےءِ انچوزوال کنگ کہ دَرد مہ وارت۔(2) حرابیں ءُ بےکاریں شے۔

وَلّ گوٗج :(وَل۔ل۔گوٗ۔ج)(س گ) چہ بُن ءِ دَرکنگ۔ لُڑینگ۔ہلاس۔بیخ ءِ کشّگ۔ہما کہ چو وَلّ ءِیگ ءِ گوٗجگ بُوتگ۔ہما کہ چہ ہُنڈ االاں گوٗجگ بُوتگ۔(2) بن گوٗج۔بُن کَشّ۔(3) تباہ۔ بَرباد۔چُکّ چِین۔نیست ءُ نابُود۔**وَلّ گوٗج کنگ** :(وَل۔ل۔گوٗ۔ ج۔کَ۔نگ) ہلاس کنگ۔بَربادکنگ۔چہ بُن ءِ گوٗجگ۔

وِلَم :(وِ۔لَم)(ن گ) سَکّیں کسانیں دمانے۔یکّ کترّ ہے۔

وَلِندَر :(وَ۔لِن۔دَر)(ن گ) ٹُپّنگ ءِ قسمے۔

وَلندوٗ :(وَ۔لَن۔دو)(ن گ) عِزّت۔شَرَف۔

وَلوڑ :(وَلو۔ڑ)(س گ) آپ یا گوٗات ءِ نیام ءِ گردگ۔(2) آپ چَرّ۔(3)(ن گ) لاپ ءِ دَرد ءِ خاصیں حالت۔

وَل وِل :(وَل۔وِل)(ن گ) بے تاہیری۔جوش۔لہڑ۔ہَلہَل۔ تکان سَر۔بے تاگت۔

وَلی :(وَ۔لی)(ن گ) بُزرگ۔اَولیا۔ پیر۔ وائندگ۔نیک ءُ پاک۔اَبدال۔مُرشِد۔**وَلی گَری** :(وَ۔لی۔گِ۔ری)(ن گ) بُزرگی۔ابدالی۔مُرشِدی۔

وَلید :(وَ۔لےد)(ن گ) بُوجیگانی تہہ ءِ کساں سالیں کارندہ۔

وَلے :(وَ۔لے) بچار : بلے۔

وَمبی :(وَم۔بی)(ن گ) زَردَگ۔تہہ زَرد۔ٹپّیءِ ٹوری۔پدَرد۔ جَکمی۔ژَند۔ٹپیّ۔

وں:(او۔ں)(ک ک) کُمک کارگالے کہ لبزءِ گُڈ سرءِ کیت ءُ آئیءِ تہہ ءِ مَنی یا مَن ءِ مَعنا ءِ گیش کنت، چوکہ: راہ: راہوں گار اِنت۔ بزاں مَنی راہ گار اِنت۔من : منوں۔ بزاں منی جند اِنت۔

وَن :(وَ۔ن)(ن گ) بالاد۔دُرُشم۔رَنگ۔ڈِیل۔

وَنت :(وَن۔ت)(ک گ) وانگ ءِ گوٗستگاں۔(2) وَنتگ یا دَربُرتگ۔**وَنتگ** :(وَن۔تگ)(ک گ) وانگ ءِ گوٗستگاں بزاں وانگ ءِ کار بُوتگ۔**وَنتگیں** :(وَن۔تَ۔گیں)(س گ) وانگ ءِ دیریں گوٗستگاں۔(2) ہما کہ وانگ بُوتگ۔

وَنج :(وَن۔ج)(ن گ) دَرَاجیں دارے کہ بدن یا راچن ءِ تہہ ءَ اوشتنت ءُ آئی ءَ دریاءِ تہہ ءَ زمین ءَ زور پر دینت کہ اولاک رَہادگ بہ بیت۔ یکّدار ءُ بوجیگ ءِ ہلّا ئینوکیں دار۔ مِنگ۔ وانچ۔ **وَنجی** :(وَن۔جی)(ن گ) بارگیں شِکانی کہ لوگانی سَرءَ دیگ بنت۔(2) دار ءِ اَڈّ کُرتگیں بُرزیں پادگوئیں کسانیں کاپُرک کہ ایشی ءِ سرءَ کُمب، مَٹّ ءُ آپی چمبوہاں ایر کنَنت۔(3) مَرَن جونیں زال۔ زنڈ بالادیں جنین۔

وَند :(وَن۔د)(ن گ) پیش رِد۔(2) طرز۔ وڑ۔ پیم۔ **وَندی** :(وَن۔دی)(ن گ) گرَان ءُ سنگین۔ پہ وڑ۔ پہ پیم۔(2) لائق ءِ توسیپ ءُ ثناء۔ عزّت ءِ لائق۔ شرّ۔ **وَندی ئیں** :(وَن۔دی۔ئیں) شرّیں۔ لائقیں۔

وِندَر :(وِن۔دَر)(ن گ) بُندر۔ ہلک۔ ہند۔ وسّم۔ ہنکین۔ دوار۔(2) لیب۔ گوازی۔(3) لس بیلہ ءِ ضلعءَ یکّ ہلک ءُ دَمگے ءِ نام انت۔

وَندِل :(وَن۔دِل) ریپ۔ فریب۔ **وَندِلائینغ** :(وَن۔دِ۔لا۔ئے۔نَغ)(ک گ) رِیفینگ۔ فریب دیگ۔ ریپینگ۔

وَنڈ :(وَن۔ڈ)(ن گ) بہر۔ بکش۔ بوہر۔ پتّی۔ پیچّ۔ دَڑ۔ ٹکّ۔ حَقّ۔ حَقّ داری۔ دَڑی۔ راڑ۔ کوت۔ کوم۔(2) حیرات۔(3) ونڈی ءِ ہر یکّے ءِ بہر۔ **وَنڈ بہر** :(وَن۔ڈ۔بہہ۔ر) ونڈ کُرتگیں بہر کہ کسے ءِ دیگ بیت۔ **وَنڈ زِیر** :(وَن۔ڈ۔زی۔ر)(س گ) وَنڈ ءِ واجہ۔ بہرومند۔ حِصّہ دار۔ شریدار۔ **وَنڈوار** :(وَن۔ڈ۔وا۔ر)(س گ) وَنڈ وَروک۔ ہمے کہ پہ وَنڈی ئیں پس ءِ شریک دار بنت۔ **وَنڈ وَنڈ** :(وَن۔ڈ۔وَن۔ڈ) (ن گ) بہر بہر۔ ٹکُّر ٹکُّر۔ کوم کوم۔ **وَنڈ وَنڈ کنگ** :(وَن۔ڈ۔وَن۔ڈ۔کَ۔نگ) بہر بہر کنگ۔ ٹکُّر ٹکُّر کنگ۔

وَنڈی :(وَن۔ڈی)(ن گ) کسے ءِ بہرءَ کپتگیں وَنڈ۔ بہر۔(2) لہتیں مرُدمانی میش یا بُزّے پہ بہا گِرَگ ءُ گوشتاں وَت ماں وَت ءَ بہر ءُ بانگ کنگ۔(3) ہما کہ گوں وَنڈ ءِ نِسبت داریت۔

وَنڑگ :(وَن۔ڑگ)(ک گ) ٹُہگ۔ راضی بُوتگ۔

وَنگ :(وَن۔گ)(ن گ) کانچ ءِ چُوڑی۔ منگلی۔ چُوڑی۔ بنگڑی۔(2) سرِین ءِ ہڈّ ونگ ءِ گوشت۔ چاربند۔ سرِین ءِ ہڈّ۔

وِنگر :(وِن۔گر)(ن گ) ڈکّمیں مُود۔ **وِنگرائیں** :(وِن۔گَ۔را۔ئیں)(س گ) ڈکّمیں مُود۔(2) ہما کہ گوں وِنگر ءِ نِسبت داریت۔

وَنّی :(وَن۔نی)(ن گ) بانور۔(2) خون ءِ عِوض ءَ داتگیں سانگ۔

وَئے :(وَ۔ئے)(ب گ) ہبکّہ بُوتگ ءِ وہداں دَپ ءَ درآتکگیں توار۔ چِئے۔ وَلے۔

وَہ :(وَ۔ہ)(ب گ) شاباش۔ دِل بڈّی ءُ شاباش دیگ ءِ باترءَ چِہ دَپ ءَ درآتکگیں توار۔

وَہار :(وَ۔ہا۔ر)(ن گ) مَستر۔ کماش۔(2) ہما کہ چِرائی اُمیت دارگ بیت۔(3) مَدَتّ۔ کُمک۔ دَستگیری۔(3) مددگار۔ پُشتی پان۔ کُمک کار۔ **وَہاری** :(وَ۔ہا۔ری)(ن گ) مدد کنوک۔ کُمک کنوک۔

وَھاؤ :(وَ۔ہَؤ) بچار :واب۔

وَہد:(وَہ۔د)(ن گ) زمانگ۔ پاس۔ عہد۔ دمان۔ ساعت۔ دوَران۔ دم ءُ پاس۔ زمان۔ مُدّت۔ واوہ۔ وارو۔ واہُندگ۔ وَجّ۔(2) موسُم۔ دَوَر۔ باری۔ **وَہد ءِ کار** :(س گ) کار ءِ وہد۔ سکّی ءِ وہد۔ مُشکُل ءِ وہد۔ **وَہدی**:(وَہ۔دی) (ن گ) زمانگی۔ عہدی۔ وہدیگ۔(2) دیری ئیں۔ کوہنیں۔ **وَہد ءِ ٹِکیلگ** : وہد ءِ گوَزگ۔(2) وشّیں یا بدیں وہدے ءِ آہگ ءُ رَوَگ۔ **وَہد ءِ ٹِکیلینگ** : وَہد ءِ گوازینگ۔

وَہدانہ :(وَہ۔دا۔نہ)(ن گ) دَزنبیسیں قرآن۔(2) گوں دَست ءِ نبشتگ کُرتگیں۔ دَزنوشت۔(3) قدیمی ئیں۔ کوہنیں۔ اَصلی۔

وَہدِیگ :(وَہ۔دی۔گ) بچار : وہدی۔

وَہر :(وَہ۔ر)(ن گ) مادگیں دَلوت ءِ آپس بُوتگ ءِ واہگ۔ مِہر۔ مادگیں اولاک یا مال ءُ دَلوت ءِ پہ نرین ءَ وَہری اومان۔ **وَہری** :(وَہ۔ری)(ن گ) ہما مال کہ آئی ءِ وَہر کنگ ءِ وَہد آتکگ۔(2) ہما کہ وَہر کنگ ءِ عمر ءَ سر بُوتگ۔

وَہَغ : (وَ-ہَغ) (ک گ) آپ ءِ روان بُوئگ - آپ ءِ تچگ - (2) کائیگرانی پہ کشگ ءِ جُنز گ - (3) تچگ - رَوگ - (4) اثر کنگ - بُرگ -

وَہل : (وَہ-ل) (ن گ) گمّیں چوٹ - چوٹ - پیچ - تاب - کڑچک - (2) لُچّ - ناراست - **وَہل کنگ** : (وَہ-ل-کَ-نگ) (ک گ) تاب دیگ - چوٹ کنگ - **وَہلی** : (وَہ-لی) (ن گ) چوٹی - گوْمسی - چنگی - ناراستی - **وَہلیں** : (وَہ-لیں) (س گ) چوٹیں - چنگیں - ناراستیں -

وَہلارو : (وَہ-لا-رو) (س گ) مال ءُ اولاکانی تچگ ءُ بے گْواہ بُوئگ -

وَہم : (وَہ-م) (ن گ) دُرُوگیں خیال - وسواس - وڑّت - گرٹّی - (2) ساہگ - سَوَب - شِرک ءُ پال - بِدعت - شِرک - **وَہمی** : (وَہ-می) (ن گ) تُرسوک - ترّانگی - خیالی - شِرکی - وسواس کنوک - **وَہمی ئیں** : (وَہ-می-ئیں) (س گ) ہما کہ آئی ءَ وہم انت - (2) بِدتّی - شِرک ءُ پالی -

وَہُو : (وَ-ہُو) (ن گ) سِیاہیں رَنگ ءِ بالی مُرگے - (2) کُچکّ ءِ وَگّگ ءِ توار -

وَہ وَہ : (وَہ-وَہ) (ب گ) بازجوْان - شاباش - واہ - واہ -

وَہی : (وَ-ہی) (ن گ) کوْہنیں دپتر - (2) سَن - عمر - سند - ذات - (3) وہد - باریگ - کسانیں دمان - (4) لنگار کنگ ءِ وہد - (5) (عر) اللہ ءِ حُکم ءُ ہدایتانی پہ مسلمانی پیغمبر ءِ سرءَ آروکیں پرِیشتگ - (6) حُدائی حُکم ءُ ہدایت - **وَہی وَرَغ** : (وَ-ہی-وَ-رَغ) وَرناہی ءِ گْوازینگ - پیر بُوئگ -

وَہیا : (وَ-ہے-یا) (ن گ) روزگار - کار - پُوریات -

وَے : (وَ-ے) بچار : وَئے -

ویترَگ : (ویت-رَگ) (ک گ) کچّ کنگ - گْواز کنگ - (2) گُد ءِ کچّ ءُ گْواز کنگ -

ویتی : (وِے-تی) (ن گ) دِینبوگ - دائی - جَنین ءِ چُکّ ءُ مات بُوئگ ءِ مدت کنوکیں جَنین -

ویدَن : (وِے-دَن) (س گ) ناڈُراہی ءِ نِشانی - (2) (ن گ) عِلاج - (3) اِسرار -

وِیر : (وی-ر) (ن گ) گرٹّی - فکر - پریشانی - (2) اَڑ - جنجال - (3) نقصان - تاوان -

وَیران : (وے-ران) (س گ) (ن گ) بَرباد - ویرَندان - زِیان - گیَابان - غَیر آبادیں ہند - بے دَڑچک ءُ داریں ڈَنّ - غَیر آباد - بَرّ - ابیرگ - ابیتک - پادمال - **وَیران بُوئگ** : (وے-ران-بُو-ئگ) (ک گ) تباہ بُوئگ - سُچگ - بَرباد بُوئگ - **وَیران کنگ** : (وے-ران-کَ-نگ) (ک گ) بَرباد کنگ - زِیان کنگ - **ویرانی** : (وے-را-نی) (ز گ) بربادی - ویرندانی - زِیانی - تباہی - دَمگ ءِ غیر آبادی - **ویرانیں** : (وے-را-نیں) (س گ) غیر آبادیں - ویرندانیں - بربادیں -

وَیرندان : (وے-رِن-دان) (ن گ) وَیران - دَمب ءُ دَر - وَیرانیں جاگہ - تباہ - بَرباد - بَرّ ءُ بیابان - بَرّ ءُ بیدِہ - تُمپ - دَمب -

ویرِندانی : (وے-رِن-دا-نی) (ن گ) غیر آبادی - بربادی - تباہی - **ویرِندانیں** : (وے-رِن-دا-نیں) (س گ) غیر آبادیں - بربادیں - تباہیں -

وَیرَہ : (وَے-رَہ) (س گ) دِل ءِ مُونجا بُوئگ - بد دِل بُوئگ - (2) (ب گ) اَرمان - اَفسوز -

ویڑ: (وے-ڑ) (ن گ) سُرپ کہ سلاہانی تہہ ءَ کارمرز بیت - (2) مُنڈری - چَلّہہ - (3) مان تڑّی - چپّو - (4) گیڑ - کمپان - پَسیل - پَلّ - **ویڑ کنگ** : (وے-ڑ-کَ-نگ) (ک گ) چَپّ ءُ چاگرد کنگ - چاریں کنڈاں گِرگ - شکار ءِ ماں تڑینگ - (2) چپّو جنگ - **ویڑَہ** : (وے-ڑَہ) (ن گ) میتگ - ہَلک - دَوار - (2) واڑ - پَلّ - (3) لوگ ءِ پیش گاہ -

ویس : (وَے-س) (ن گ) پوشاک - لباس - لبیس -

ویسارَغ : (وی-سا-رَغ) (ک گ) شموشگ - بے خیال بُوئگ - دِل ءَ بَرگ -

ویساک : (وِے۔ساک) (ن گ) گندیم ءِ کِشار یا فصل ءِ پَشّگ ءِ ماہ۔

وِیک: (وِ۔یَک) (س گ) کمال کَنگ۔مرءَ نیں کار ءِ کَنگ۔(2) فرق۔تپاوت۔

وَئیل: (وَ۔ئے۔ل) (ن گ) یلہ۔پہ بے اِنانی گَرد گ۔بے ہند ءُ جا گیہہ۔ہَما کہ گَرءُ بندئے پرِ نیست۔ودگ۔بے ساہار۔(2) نابُود۔بے کار۔ بے پکرات۔ (3) رَزم۔ فکر۔ (4) ترک۔ چوٹ۔ (5) ڈُکّ۔جنجال۔حَرج۔ جفا۔(6) نادُڑاہی۔ہوپ۔دَرد ءُ دور۔ہلاکی۔(7) سَکّی۔سَکّی ءُ سُوری۔غم۔دَرد۔ عذاب۔علّت۔**وَئیل کَنگ** : (وَ۔ئے ل۔کَ۔نگ) پریشان کَنگ۔عَذاب کَنگ۔(2) (ک گ) یلہ دیَگ۔**وَئیلی** : (وَ۔ئے۔لی) (ن گ) وَہد۔عَہد۔(2) ویل ءُ مُشکُل ءِ تہہ ءَ گپتگین۔دڑدی۔رنجی۔**وَئیلیں** : (وَ۔ئے۔لیں) (س گ) یلّہیں۔بے ساہاریں۔وَدگیں۔(2) برّگیں۔عزابیں۔

وِیلا : (وی۔لا) (ن گ) کڑکّ۔ٹُنگ۔

وِیلا: (وِے۔لا) (ن گ) وخت۔وہد۔ ساعت۔ (2) گڑانیں وہد۔(3) باری۔موسم۔**ویلم** : (وے۔لَم) (ن گ) وہد۔کسانیں وہدے۔

ویلاک : (وے۔لاک) (س گ) یلہ گرد۔لوفر۔لنڈر۔

ویلہُور: (ویل۔ہُور) (س گ) سختیں وہد۔مُشکُلیں ساعت۔

وِیہہ : (وِے۔ہ) (ن گ) پیگ۔چرپی۔(2) زَہر۔جوَر۔تہل۔

ہ

ہ : (ہے) سی ءُ سیمی آب یا حَرف اِنت۔

ہا : (ہا) بچار : ہاں۔

ہات :(ہا۔ت)(ن گ) ہاٹی۔زور۔واک۔(2) سیل۔گِندَگ۔ چارَگ۔ (3) پادمال۔چَپّ ءُ چاگِرد۔

ہاٹی :(ہا۔ٹی) (ن گ) توان۔تہمبل۔ طاقت۔ زور۔ سَکّ۔ زِکت۔ ہِمّت۔ واک۔ وجُود۔ وَس۔ داشت۔ زِند۔ سِکت۔ سِخ۔ قُدرْ۔قُدرت۔قوّت۔

ہاڈ :(ہا۔ڈ)(ن گ) ہڈّ کا۔اُمیت۔اوست۔(2) اَرمان کشّگ۔ اَفسوزی۔

ہاڈال :(ہا۔ڈا۔ل)(ن گ) ریم ءُ گند۔ریش ءِ توک ءِ گند ءُ آپ۔ بدیں بوہ۔ ڈُونڈ۔ لیگار۔ جون بدَن۔(2) سَدّ کہی۔ گرّی۔ (3) نابُود۔سُست۔کم اَرزِش۔(4) گہہ اِتگ۔ چِلّ ءُ لیگار۔ بے پلگار۔ سِبیل۔ ہاڈالیں :(ہا۔ڈا۔لیں)(س گ) بدبُوداریں۔ڈُونڈیں۔ لیگاریں۔جونیں۔گہیتگیں۔

ہاڈَر :(ہا۔ڈَر)(ن گ) آہُر۔(2) اَسپانی بندَگ ءِ جاگہہ۔

ہاڈَنگا : (ہا۔ڈَن۔گا)(ن گ) شور۔جاک۔کُوکار۔سلوات۔

ہاڈور :(ہا۔ڈو۔ر)(ن گ) گندہ ریش۔(2) ریش ءِ آپ کشّ بُوئگ۔

ہار :(ہا۔ر)(ن گ) کُروس یا دِگہ نَریں مرگانی پادانی نیش۔(2) آپی طوفان۔کوَرانی مَزَنیں آپ آرگ۔سیل۔(3) گوَرءَ کنگی سہتے۔ دَزم۔ گوَری۔ گُٹّی۔ کنڈلو۔کنڈی۔کنڈیک۔(4) مَزَنیں سُوچن۔ دَزپش۔

ہارءُ بادام :(ن گ) جنینی سہتے۔ ہارءُ پتار :(ن گ) ہما لنش ءُ پتار کہ کوَراِش کاریت ءُ وَتی کِرّ ءُ گوَراں جم کنت۔ ہارمَلّ :(ہار۔ مَل۔ل)(ن گ) ہما زَمین کہ ہارءَ مَلّ اتگ۔ ایرا پگ۔ ہارءِ مَلّگ :(ک گ) کوَرءِ ہار کنگ۔ ہارءِ آپ ءِ کوَرد پاں مَلّان ءَ رَوَگ۔ ہاری :(ہا۔ری)(ن گ) ہما چیز کہ ہارءَ آوُرتگ۔(2) ہما کہ گوں ہارءَ نِسبَت داریت۔ ہاریں :(ہا۔ریں)(س گ) چوہارءَ۔ چو طوفان ءَ۔(2) مستیں۔زوراوریں۔ ہاریں گوُرم:(ہا۔ریں۔گو۔رُم)(س گ) مَزَنین گورُم۔گوکانی مَزَنیں رم۔

ہارجَت : (ہار۔جَت) بچار : ہارمَلّ۔

ہارَگ : (ہا۔رَگ)(ن گ) گرْ اِستگ ءُ ہوشینتگیں کلونٹ۔

ہارگیج :(ہار۔گِے۔ج)(ن گ)(س گ) جَمّر ءُ ہوَر ءِ ہما موسم کہ ہار کاریت۔ہما ہوَر کہ طوفانی بہ گوَاریت ءُ کوَر ہار بہ کنَنت۔طوفانیں ہوَر۔

ہارمَٹّ :(ہار۔مَٹ۔ٹ)(ن گ) ہما زَمین کہ ہارءَ مَلّ اِتگ ءُ ہار ایر کُتگ۔ ہارمَٹّیں : (ہار۔مَٹ۔ٹیں)(س گ) ہما ڈگار کہ ہارءَ مَٹّ داتگ، ہارداتگ۔

ہارمَنگر :(ہار۔مَن۔گر)(ن گ) پاگاس ءِ ذات ءِ ماہیگے۔

ہارُونک :(ہا۔رُوں۔ک)(ن گ) ہما سُہر چکیں گوشت کہ دَنتانانی بُنزہ اَنت۔(2) دَنتانان ءِ سَر بر ءِ اے کرّ ءُ آ کرّ ءِ گوشت۔ ہارُونکی :(ہا۔رُوں۔کی)(ن گ) ہارُونکانی سَرءَ لتارگی دَرمان۔(2) ہما کہ گوں ہارُونکاں نِسبَت داریت۔

ہارینگ :(ہا۔رے۔نگ)(ک گ) کرّگ۔حارِشت ءِ جاگہہ ءَ لگاشگ یا کرّگ۔

ہاڑ :(ہا۔ڑ)(ن گ) سِیاہ کاریں مردین ءُ جَنین یکّے آدگرءِ ہاڑ کُشگ بَنت۔(2) یکّے دِگرے مالے یا کاروبارءِ ہم شَریک۔(3) سُہر مارءُ سِیاہ مار ہم یکّے دِگرےءِ ہاڑ اَنت۔(4) آڑی۔ جوڑی دار۔ ہمراہ۔ سنگت۔ہوار۔جُفت۔آڑ۔

ہاڑو : (ہا۔ڑو) (س گ) جُپتنگ ۔ ہر وہد ءِ سنگت ۔ جُپت ءِ تاہ ۔نر ءِ ماد گین ءُ ماد گ ءِ نریں سنگت ۔

ہاز : (ہا۔ز) (ن گ) سمبہگ ۔ڈول دار۔ بڑاہ دار۔ **ہاز ءُ پیاز** : (ن گ) سمبہینگ ۔ڈول دار کنگ ۔

ہازَگ : (ہا۔زَگ) (ن گ) تازگ ۔ آزِردگ ۔ (2) ہما گوشت کہ ہڈّ ءُ جبّ مہ بیت ۔ (3) تازگیں ٹپّ یا زخم ۔ **ہازَگی** : (ہا۔ زَ۔گی) ٹپّ یا ریش ءِ تازگی ۔ **ہازَگیں** : (ہا۔زَ۔گیں) تازگیں ۔

ہازینگ : (ہا۔زے۔نگ) (ک گ) آزِردگ کنگ ۔ (2) ٹپّ ءِ شودگ ءُ صاف کنگ ۔

ہاسیکار : (ہا۔سی۔کار) (س گ) پہ زانت ۔ پہ مقصد ۔

ہاکیڑ : (ہا۔کی۔ڑ) (ن گ) مال ءُ ساہ دارانی ہَند ۔

ہاگام : (ہا۔گام) (ن گ) گرندگ ءِ توار ۔ گُڑومبگ ۔ گرندگ ۔ گرندگ ۔

ہالگ : (ہال۔گ) (ن گ) وشّیں بوہ ۔گل ءُ سُہر ۔ لال تاک ۔ہیر کُلمپر ءُ موروش یکّ جاگہہ کنگ ءُ وشّیں بوہ جوڑ کنگ ۔

ہالگ : (ہا۔لگ) (ن گ) آڑو ۔ نیپکے ۔

ہالو : (ہا۔لو) (ن گ) گیدی شاعری ءِ تہرے کہ شادہانی وہداں گوشگ بیت ۔ نازینک ۔ عاروس ءِ نازینک ۔ سُورانی سَرءَ گوشوکیں وَشّی ءِ نازینک کہ سالونک ءِ کوَرگاں بَرگ ءِ وہدءَ یا سالونک ءِ نِندارینگ ءِ وہدءَ جنگ بیت ۔

ہام : (ہا۔م) (ن گ) پاگاس ءِ ذات ءِ ماہیگے ۔

ہامورگ : (ہا۔مو۔رَگ) مکّار ۔کلپ ۔ دوتل ءُ دوپوست ۔

ہامُون : (ہا۔مُون) (ن گ) میدان ۔ پٹّ (2) مرنیں تلاوگ ۔ (3) زمین ۔ ہما جہل تریں پٹّ ءُ میدان کہ آپ داریت ۔ (4) بے ہوش ۔ بے سار ۔ (5) تہار ماہ ۔تہاری ۔

ہامیل : (ہا۔مے ل) (ن گ) دوستی ۔محبت ۔مہر ۔نیکیں واہگ ۔

ہامین : (ہا۔مے۔ن) (ن گ) مچّ ءِ پُختہ بُونگ ءِ موسم ۔ ہُرماگ وران ۔ ناہ وران ۔ (2) گرماگ ۔ **ہامین ءِ ایر آہگ** : تازہیں ناہ ورانی ءِ موسم ءِ ہلاس بُونگ ۔ ہامین ءِ ایر ہت بُونگ ۔ **ہامین ءِ ایر ہت بُونگ** : (ک گ) ہامین یا تازہیں ناہ ورانی ءِ موسم ءِ ہلاس بُونگ ۔

ہاں : (ہا۔ں) (گ ر) ہو ۔ہئی ۔ بلے ۔ ہلہ ۔ **ہاں ءِ تمام کنگ** : وَتی وساں جُہد کنگ ۔ پہ کارے ءِ کنگ ءَ وَتی وسیں جُہد کنگ ۔ **ہاں ءُ ہُون** : (ن گ) ہو یا اِنّاء ءِ جواب ۔ (2) گپّ ءُ تراں نہ کنگ ۔ (3) حبرءِ پہ زانت دِگہ نیمگ ءِ تاب دیگ ۔ نادِل کُشّیں تراں ۔ ہین ءُ ہاں ۔ **ہاں ءُ ہُون کنگ** : پہ نادِل کُشّی جواب دیگ ۔شَرّی ءِ گپّ نہ کنگ ۔

ہانڈگ : (ہان۔ڈگ) (ن گ) اُشتر یا حرءِ بار ءِ نیم ۔

ہانشَل : (ہان۔شَل) (ن گ) پہ دیم کپتگیں بے نفیں شے ۔ بے ارزش ۔

ہاوَن : (ہا۔وَن) (ن گ) آہنی جوگن ۔آسنی دان چوپ ۔اونگ ۔

ہاوَند : (ہا۔وں۔د) بچار: حاوند

ہاہا : (ہا۔ہا) (ب گ) اے پہ عبرت، حیرانی یا پریشانی ظاہر کنگ ءِ کارمرز بیت ۔

ہائے : (ہا۔اے) (ب گ) اُفّ ۔ بڑّنیگ ءِ ارمانی بُونگ ۔ بوئے ۔ (2) بیماری یا نارضائی یا دَرد ءُ ددورے ءِ وہدءَ چہ دَپ ءَ دَرکپیت ۔ اَبّو ۔ وائے ۔

ہُبّ : (ہُب۔ب) (ن گ) مہر ۔ واہگ ۔ دِل جمی ۔ دوستی ۔ ہدونا کی ۔ وزبت ۔ ہُدوکی ۔ شات ۔ دِل ءِ توار ۔ چاڑ ۔ دوستی ۔ بولان ۔ تب ۔ حُبّ ۔ (2) باہند ۔ جوش ۔ ہُلّ ۔ (3) گوات ءِ بند بُونگ ۔ گوات ءِ نہ کشّگ ۔کمرّ ۔ ہبگ ۔ہُبگ ۔ **ہُبّانی** : (ہُب ۔ با۔ نی) (ن گ) واہگی ۔ ہُدوکی ۔ (2) ہما کہ آئی ءِ ہُبّ یا تب ہر وہدءَ بدل بیت ۔

ہَب : (ہَ۔ب) (ن گ) گڈینگ ۔ بے ساہی کپُند کنگ ۔ (2) ہما مقدار کہ باپُوری ءِ سَرءَ کشّگ بیت ۔ (3) چہ بُرزءِ جہل ءَ آیوکیں چیزے ءِ جہل کپگ ءِ ساری چِنگ ءُ دَست گِرگ ۔ دَست ءَ آرگ ۔ (4) کُچکّ ءِ پہ دَپ چیزے چِنگ ءِ وہداں دَپ ءِ دَرآتکگیں توار ۔ (5) کُچکّ ءِ ناگت ءِ غُبّر ءِ آواز ۔ **ہَب جنگ** : (ہَب ۔جَ۔نگ) (ک گ) جُہد ءُ خواری کشّگ ۔ **ہَب چِنگ** : (ہَب ۔چِ۔نگ) (ک گ) ناگمانی پچّ گِرگ ۔ دوڈّ کنگ ءُ گِرگ ۔ چانگ ۔ **ہَب کنگ** : (ہَب ۔کَ۔نگ) (ک گ) پہ تُرسینگ ءِ چہ دَپ ءِ ہَب

ءِ آواز دَر کَنگ ۔(2) کُچِکّ ءِ پہ وَرگ یا گُرّگ ءِ ہب کنگ ۔(3) پہ تواز ءِ تُرسینگ ۔(4) ناگت ءِ پچ لرزینگ ۔ گڑینگ ۔

ہبکّہ :(ہ ۔ بک ۔ کہہ)(ن گ) حیران ۔ بہمان ۔ گڑک ۔ حُشک ءِ حیران ۔ سَر بتگ ۔ کلیموٹ ۔ وانگ ۔ ہچکّہہ ۔ بہو ۔ سَر گشتگ ۔ گُنگ ۔ گنگ ءِ سَر ۔ عجب ۔ وانگو ۔ **ہبکّہی** :(ہ ۔ بک ۔ ک ۔ ہی)(ن گ) حیرانی ۔ بہمانگی ۔ سَر بتگی ۔ ہچکّہی ۔ وانگی ۔

ہبگ :(ہ ۔ بگ)(ن گ) جِنّانی لشکرءِ چُکّ چِلانگ ۔

ہُبگّ :(ہُب ۔ بگ)(ن گ) ہُبّ ۔ گرمی ۔ گوات ءِ نہ کشّگ ۔

ہبلاش :(ہب ۔ لاش)(ن گ) دومی ءِ سَرءَ یکّ پارگی دَپ پچ لگوشگ ءِ جاک کنگ ۔

ہَب ہَب :(ہَب ۔ ہَب)(ن گ) مرَ نیں شُد کہ سَیر گاں مہ بیت ۔ بلاہیں حِرص ۔ چمّانی شُد ۔ (2) وَرگ ءِ وہداں کُچِکّ ءِ چہ دَپ ءَ دَر آتکگیں توار ۔ **ہَب ہَب کنگ** :(ہَب ۔ ہَب ۔ کَ ۔ نگ) حرص ءِ تچگ ۔ سَکّ شُدیک بُونگ ۔ حرامیں مال ءِ پُشت ءِ تچگ ۔(2) کُچِکّ ءِ دَپ جنگ ۔(3) چو کُچِکّ ءَ دَپ جنگ ۔ کُچِکّ ءِ ہب ہب کنگ ۔(4) زیادہیں جُہد کنگ ۔(5) بازگپّ کنگ ۔ **ہَب ہبے پر بُونگ** :(ہَب ۔ ہَ ۔ بے ۔ پر ۔ بُو ۔ نگ) حِرصی بُونگ ۔ شُدی ءِ لنگڑ بُونگ ۔(2) حَرام خوری کنگ ۔

ہَبّہ :(ہَب ۔ بہہ)(ن گ) کہن ءِ آپ ءِ وہدءِ پاس ءِ حسابے ۔ کہن ءِ ہنگام ءِ ہشتی بہر ۔

ہِبّہ :(ہِب ۔ بہہ)(ن گ) بخشست ۔ داد ۔(2) ہما مال یا چیز کہ بغیر قیمت ءِ بہاءِ بغیر عوض دیگ بہ بیت ۔ **ہِبّہ کنگ** :(ہِب ۔ بہہ ۔ کَ ۔ نگ)(ک گ) مالے ءِ بخشگ ۔

ہبّی :(ہَب ۔ بی)(ب گ) حیرانی ءِ ہبکّہی ءِ وہدءَ چہ دَپ ءَ دَر کپتگیں توار ۔

ہبیر :(ہ ۔ بی ۔ ر)(ن گ) بیڑ برگ ۔ ہلمہ کنگ ۔ اُرش کنگ ۔

ہبیر :(ہ ۔ بے ۔ ر)(ن گ) سِپک ءِ سورگیں ڈگار ۔ نہ پلیں زَمین ۔ **ہبیرگ** :(ہ ۔ بے ۔ رگ)(ن گ) سورگیں زمین ۔ ہما زَمین کہ فصل نہ دَنت ۔

ہُپّپ :(ہُپ ۔ پ)(ن گ) گوات ءِ چہ دَپ ءَ کشّگ ۔ پہ گوات دَمگ ۔ ہُفّ ۔(2) گوات ءِ بند بُونگ ۔ **ہُپّ ءِ آپ** :(ن گ) دم ءِ دُرُوت ۔ ٹِکّ ءِ ٹاک ۔(2) ارمان ۔ افسوز ۔(3) تسّلا دیگ ۔ ناڈُراہ ءِ دِلگوش ۔ **ہُپّ ءِ آپ کنگ** : ناڈُراہ ءِ دِلگوش کنگ ۔(2) دَم ءِ دُرُوت کنگ ۔ (3) ارمانی بُونگ ۔ افسوز وَرگ ۔ (4) توجیل سازگ ۔

ہَپّا :(ہَپ ۔ پا)(س گ) حیران ۔ دِل تپر کہہ ۔(2) (ب گ) پچّو ۔ اَرّئے ۔ **ہَپّا بُونگ** :(ہَپ ۔ پا ۔ بُو ۔ نگ) حیران ءِ ہچکّہ بُونگ ۔

ہَپّاگ :(ہَپ ۔ پاگ)(ن گ) ہوش ۔ سار ۔ سُدّھ ۔ سماہ ۔

ہِپت :(ہِپ ۔ ت)(ن گ) شِیر گرم ۔ ہمینچو گرم کہ وَرگ بہ بنت ۔ کمّیں گرم ۔

ہَپت :(ہَپ ۔ ت) بچار : ہَفت ۔

ہپتار :(ہَپ ۔ تار)(ن گ) رَسترے ۔ ناہارے ۔ کفتار ۔

ہپتو :(ہَپ ۔ تو) ناسرجم ۔ نیم توام ۔ **ہپتوئیں راج**:(ہَپ ۔ تو ۔ ئیں ۔ راج)(س گ) ناسَرجمیں قوم ۔ ناتپاکیں قوم ۔

ہپڑامو :(ہَپ ۔ پڑ ۔ ا ۔ مو)(ن گ) گرندوک ءِ نہ گوارگیں جمَر ۔ (2) سبزناہیں مچّے کہ کُلونٹ ءَ رنگ نہ بنت ءِ پشّنت ۔

ہپروک :(ہَپ ۔ روک) بچار : ہَفت روک ۔

ہپلو :(ہ ۔ پ ۔ لو)(س گ) سُست ۔ شُل ۔ بےواک ۔ بےوس ۔

ہپوتگ :(ہ ۔ پُوت ۔ تگ)(ن گ) کوہی دَرمان بُوٹگے ۔

ہپوک :(ہ ۔ پوک) بچار : ہپوگ ۔

ہُپّوک :(ہُپ ۔ پوک)(ن گ) ہما شے کہ پہ ہُپ گوات گیپت ۔

ہپوگ :(ہ ۔ پوگ)(ن گ) مردءِ دومی زال ۔ یکّیں مردءِ دو جن وَت ماں وَت ہپوگ انت ۔ ہپوک ۔ **ہپوگی** :(ہ ۔ پُو ۔ گی)(ن گ) ہما جنین کہ آئی ءِ مردءَ دگہ جنینے بہ بیت ۔ **ہپوگیں** :(ہ ۔ پو ۔ گیں)(س گ) ہپوگ ۔ مردءِ دومی زال ۔

ہَت :(ہَت)(ن گ) ساپ ءِ سادہ ۔(2) کوہی زیتون ۔ شوان ۔

ہتام : (ہ ـ تام) (ن گ) گوں لگام یا سَر مسادءِ بندوکیں ہماساد کہ حر یا اسپءِ لُپوںزءِ چیرءَ بیت ۔ گوَر بند ۔

ہتَب : (ہ ـ تَب) (ن گ) دَراجی ءُ پڑاہی ۔ (2) علاقہ ۔ ہُلکو ۔ ہُلکہ ۔ جُلکہ ۔ چاگِرد ۔ حدّ ۔ اَبیل ۔ کش ءُ گوَر ۔ نزّیک ۔ (3) زید ۔ کپچر ۔

ہتَر : (ہ ـ تَر) (ن گ) دَست ءُ مچّ ءُ جہلی بہر ۔ (2) چنگل ۔ مان بُرگ ۔ جنگ ۔ **ہتَر دیگ** : (ہ ـ تَر ـ دی ـ یگ) (ک گ) دَست ءِ دَراجی ءِ چنگل دیگ یا جنگ ۔ زبرَّگ ۔ پِردارگ ءُ جنگ ۔ دہمال کنگ ۔ دہمال دیگ ۔ چِٹ دیگ ۔ سَرشانگ ۔ شاپگ ۔ شت کشّگ ۔ شت کنگ ۔ **ہتَر کشّگ** : (ہ ـ تَر ـ کش ـ شگ) (ک گ) جنگ ۔ دوَر دیگ ۔ ہتر مال کنگ ۔ دَہمال دیگ ۔ زبرَّگ ۔

ہتَر مال : (ہ ـ تَر ـ مال) (س گ) ہتَر کشّگ ۔ جنگ ۔ ہما چیز کہ ہتَر داتگ ۔ **ہتَر مال کنگ** : (ہ ـ تَر ـ مال ـ کَ ـ نگ) جنگ ۔ ہتَر کشّگ ۔

ہُترُم : (ہُت ـ رُم) (ن گ) ہلمہ ۔ اَلگار ۔ تیمچّہ کنگ ۔ دیم ءِ کنزگ ۔

ہتُک : (ہ ـ تُک) (ن گ) ہروڑیں نارُشت ۔ نارُشت ۔

ہتّلی : (ہت ـ تَ ـ لی) (ن گ) سنگہہ ۔ سنگو ۔ (2) ڈول دار ۔ زیبا ۔

ہتَم : (ہ ـ تَم) (ن گ) بہار ۔ ہرّام ۔ بہارگاہ ۔ کاہ وران ۔ **ہتَم وار** : (ہ ـ تَم ـ وار) (س گ) بہارگاہ ءِ لاپ سیریں مال ءُ اولاک ۔

ہتَم بُوئی : (ہ ـ تَم ـ بُو ـ ئی) (ن گ) بہار کا ہے ۔

ہتَم چِین : (ہ ـ تَم ـ چے ـ ن) (ن گ) بہارگاہ ءَ اُشتر، میش یا بُزانی پژم یا مُودانی چِین ۔

ہتَم خوَاری : (ہ ـ تَم ـ خوَا ـ ری) (ن گ) ڈُگّالاں دیم پہ کاہ چراں رَوگ ءُ کِہتیں وہداں مال چارینی ءُ بہارگاہ کنگ ءِ دود ۔

ہتو : (ہ ـ تو) (ن گ) اُگدہ ۔ ذِمّہ واری ۔

ہتیار : (ہت ـ یار) (د) (ن گ) سِلاہ ۔ جنگی اَزباب ۔ جنگی اَسباب ۔

ہتیار بند : (ہت ـ یار ـ بَن ـ د) (س گ) سِلاہ بند ۔ پُرسِلاہ ۔ **ہتیار بندیں** : (ہت ـ یار ـ بَن ـ دیں) سلاہ بندیں ۔ پُرسِلاہیں ۔

ہتیک : (ہ ـ تی ک) (ن گ) جنینی ناڈراہی ۔

ہتینہ : (ہ ـ تی ن ـ نہہ) (ن گ) تیلانک ۔ گوَرگند ۔

ہُٹّ : (ہُٹ ـ ٹ) (ن گ) خطا ۔ ردی ۔ کمّی ۔ تیرءِ نشانگ ءِ سرءَ نہ لگّگ ۔ ردکنگ ۔ نشانگ ءِ خطا بُوَگ ۔ (2) مہتل دارگ ۔ جلّگ ۔ (3) مِرّ ۔ ضد ۔ نہ منّگ ۔ (4) نیم راہ ۔ (5) تچکی ۔ نجل ۔ **ہُٹّ بُوَگ** : (ہُٹ ـ ٹ ـ بُو ـ نگ) (ک گ) تیرءِ خطا بُوَگ ۔ تیرءِ نشانگ ءَ نہ لگّگ ۔ ٹپّءَ نہ کپگ ۔ رد بُوَگ ۔ نشانگ ءِ مان نیاہگ ۔ (2) پچ بُوَگ ۔ یلہ بُوَگ ۔ خٹّ بُوَگ ۔ **ہُٹّ کنگ** : (ہُٹ ـ ٹ ـ کَ ـ نگ) (ک گ) مہتل بُوَگ ۔ (2) پہ کارےءِ مِرّ کنگ ۔ چمّ جنگ ۔ نشانگ ءِ راجت نہ کنگ ۔ خطاوار بُوَگ ۔

ہِٹّ : (ہِٹ ـ ٹ) (ن گ) مَیاری ۔ ملامت کنگ ۔ بے حیا گوَشگ ۔ (2) نکّور ۔ شِگان ۔ (3) اَرمان ۔ اَفسوز ۔ (4) پٹّ ۔ دَست ءِ پنجگ ءِ پہ کسےءَ انچیں رَنگےءَ شہارگ کہ دَست ءِ دِل گوں ہمائیءَ بہ بیت ءُ لنکک چو نچیل کنگ ءِ پشّانک بہ بنت یا نیم پشّانگ بہ بنت کہ ایشیءِ بزانت مَردُم ءَ بے حجّ ءُ کم شَرف گوَشگ اِنت ۔

ہِٹّ ءُ پٹّ : (ن گ) مَیاری ۔ لعنت ۔ ملامت ۔ **ہِٹّ ءُ پٹّ کنگ** : لعنت کنگ ۔ مَیاری کنگ ۔ بے عزّت کنگ ۔ **ہِٹّ دیگ** : (ہِٹ ـ ٹ ـ دی ـ یگ) (ک گ) دَست ءِ شہارگ ءُ پِٹّ کنگ ۔ **ہِٹّ کشّگ** : (ہِٹ ـ ٹ ـ کش ـ شگ) (ک گ) اَفسوز وَرگ ۔ غم وار بُوَگ ۔

ہَٹّ : (ہَٹ ـ ٹ) (ن گ) پچ ۔ یلہ ۔ خٹّ ۔ (2) گام ۔ دوئیں ٹانگانی نیامجیءِ حدّ ۔ (3) دوگامانی دَراج رَوگ ءِ کساس ۔ **ہَٹّانی پڑاہ کنگ** : (ہَٹ ـ ٹا ـ نی ـ پڑ اہ ـ کَ ـ نگ) دوئیں پاداں پڑاہ کنگ یا پڑاہ کنگ ءُ اوشتگ ۔ **ہَٹّانی پچ کنگ** : (ہَٹ ـ ٹا ـ نی ـ پچ ـ کَ ـ نگ) انچوش اوشتگ یا کہ پادانی انچو پچ کنگ کہ یکّ پادےچہ دومیءَ دُورتریں حدّءَ شہارگ بہ بیت ۔ **ہَٹّانی شَم** : (ہَٹ ـ ٹا ـ نی ـ شَم) (ن گ) ہر دو پادانی نیام ۔ **ہَٹّانی شَم ءَ کنگ** : چیزےءِ ہر دو پادانی نیام ءَ کنگ ۔ **ہَٹّ جنگ** : (ہَٹ ـ ٹ ـ جَ ـ نگ) (ک گ) چیزےءِ سَر گوَز کنگ ءُ دوَر کنگ ءِ رَوگ ۔ چہ جُوءُ جُہنپے

ءَ دوَر کنگ ۔ (2) پادان ءَ پڑ اہ کنگ ءُ اوشتگ ۔ **ہَٹّ ءِ کَشّگ** : (ک گ) چُک چین کنگ ۔ تباہ کنگ ۔ **ہَٹّ کنگ** : (ہَٹ ۔ ٹ ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) پڑ اہ کنگ ۔ پَچ کنگ ۔ چہ چیزے ءِ سَر برءِ پادانی پڑ اہ کنگ ءُ گوُزگ ۔ **ہَٹّو** : (ہَٹ ۔ ٹو) (س گ) ہَٹّ ہَٹّ ۔ پَنگ پَنگ ۔ **ہَٹّو ہَٹّو** : (ہَٹ ۔ ٹو ۔ ہَٹ ۔ ٹو) (ن گ) پَنگ پَنگ ۔ نِزور نِزور ۔ (2) میزان میزان ۔ نرم نرمیگ ۔ **ہَٹّ بُوتگ** : (ہَٹ ۔ ٹ ۔ ہَٹ ۔ ٹ ۔ بُو ۔ تگ) پادانی پڑ اہ ایر کنگ ۔ قدمانی پڑ اہ پڑ اہ ایر کنگ ءُ رَوَگ ۔ (2) ناتوان بُوتگ ۔ نِزور بُوتگ ۔

ہِٹّڑے : (ہِٹ ۔ ٹِ ۔ رے) (ب گ) ارمان ۔ رَندءِ پَشومانی ۔ اَفسوز وَرَگ ۔ شَرّیں کارے ءِ حَراب بُوتگ یا حَبرے یا کارے ءِ شَموشگ ءَ یا تاوان بُوتگ ءَ اَفسوزءُ ارمانی دَرَنگازکنگ ۔

ہِٹِک : (ہِٹ ۔ ٹِک) (ن گ) پادءِ ہما رَگ کہ پیَنزءَ بُرز چہ ءِ پُشت ءَ اِنت کہ چہ ہَمیشی ءِ سُست ءُ تُرند بُوتگ ءَ مَردُم ءِ لنگک ءَ پیَنز سُرنت ۔ پادءِ پونزُک ءِ بُرزءِ چپین ءُ راستین نیمگ ءِ کُلّ ۔ ہِٹّکانی نیام ءِ تُوہیں رَگ ۔ ہِٹِک ءِ زورءُ توان ۔ ہِٹِک ءِ سَکّ ءُ سکت ۔ **ہِٹِّکی** : (ہِٹ ۔ ٹِ ۔ کی) (ن گ) پادءِ گُڈّی بَہر ۔ پُونز ۔ (2) ہِٹِک ءِ رَگ ۔ **ہِٹّی دیگ** : (ہِٹ ۔ ٹی ۔ دی ۔ یگ) پہ دَردءُ دوریں پادءِ مُچ ءِ شَرّ کنگ ءَ آئیءِ مُشت ءُ موش کنگ ءُ پیچگ ۔

ہِٹّی : (ہِٹ ۔ ٹی) (ن گ) تِلکاں گوُزیءِ لیب ءِ تِلک ۔

ہُجّ : (ہُج ۔ ج) (ن گ) اُمیت ۔ (2) حبرءِ پلیس دیگ ۔

ہَجَکّو : (ہَ ۔ جَک ۔ کو) بچار : ہَجَکّہ ۔

ہَجَکّہہ : (ہَ ۔ جَک ۔ کہہ) (ن گ) شکّ برِ ۔ جکّو ۔ ماما نگ ۔ دَو دِلگ ۔ ہَجَکّو ۔ حیران ۔ بَہمان ۔ ہبکّہ ۔ گُڑَک ۔ **ہَجَکّہی** : (ہَ ۔ جَک ۔ کَ ۔ ہی) (ن گ) حیرانی ۔ وانگی ۔ بَہمانگی ۔ سَربَتگی ۔

ہَجگ : (ہَج ۔ گ) (س گ) نازُرک ۔ نرم ۔ نرمیں لامب ۔ نوک رُستگیں ۔ چُگّ ۔ **ہَجگی** : (ہَج ۔ گی) نازُرکی ۔ نَرمی ۔ **ہَجگیں** : (ہَج ۔ گیں) نازُرکیں ۔ نرمیں ۔

ہَجُوز : (ہَ ۔ جُوز) (ن گ) مُٹّک ۔ شَکَم ۔ **ہَجُوزی** : (ہَ ۔ جُو ۔ زی) (ن گ) ہَجُوزءِ دَرمان ۔

ہَچّی : (ہَچ ۔ چی) (ن گ) لبزانی گیشّینگ ءُ صحیح وانگ ءِ راہ بند ۔ لبزانی زبرءُ زیرانی گیشّینگ ءُ وانگ ۔

ہَچّ : (ہَچ ۔ چ) (ن گ) ہَرَ ۔ ہَرَ گہہ ۔

ہِچّ : (ہِچ ۔ چ) (ن گ) آخری کم تریں مقدار ۔ تُشّک ۔ کُلّ ۔ (2) نیستی ۔ نہ بُوتگ ۔ ہِچّی ۔ جِس ۔ ناہِچّ ۔ **ہِچّی** : (ہِچ ۔ چی) (ن گ) ہِچّ ۔ نیست ۔ اَسُل ۔ موئت ۔ ناہِچّ ۔

ہِچّانگ : (ہِچ ۔ چا ۔ نگ) (ن گ) چِشّگ ۔ پڑ یشتگ ۔ چہ پونزءَ یَکّ پارَگی گوات ءِ دَرآ ہگ ۔

ہِچّاہگ : (ہِچ ۔ چا ۔ ہگ) بچار : ہِچّانگ ۔

ہِچّ بر : (ہِچ ۔ چ ۔ بَر) بِہہ ۔ کدی ۔ اَبدَن ۔ پہ بِہہ ۔ اَسُل ۔ ہَڈّ ۔

ہِچّ بَری روچاں : (ہِچ ۔ چ ۔ بَ ۔ ری ۔ رو ۔ چاں) (س گ) بِہہ ۔ چوشیں روچ نَئیت ۔

ہِچّ جاہ : (ہِچ چ ۔ جاہ) (ج گ) جاہے کہ نیست اِنت ۔ (2) ہرجا گہہ ۔ ہرہندءَ ۔

ہِچک : (ہِچ ۔ ک) (ن گ) پلم ۔ دارُوے ۔

ہِچّ کَسّ : (ہِچ ۔ چ ۔ کَس ۔ س) کَسّے ہم نہ ۔

ہَخّ : (ہَخ ۔ خ) (ن گ) چہ گُٹّ ءِ بَلغم ءِ کَشّگ ءُ دوَر دیگ ۔ (2) لیگاریں یا بدبوہیں چیزے ءِ گَندگ ءَ دِل ءِ بد بُوتگ ءِ تَوار کہ چہ دَپ ءَ دَرکَپیت ۔ (3) دل ءِ بد بُوتگ ءِ سَبَب ءَ دَپ ءِ دَرآ تکگیں اُقّار ۔

ہَخاہ : (ہَخ ۔ خا ۔ ہ) (ب گ) تَوار ۔ پہ حیرانی یا دَرد ءِ دَرَنگازی ءَ گوُشگ بیت ۔

ہِدایت : (ہِ ۔ دا ۔ یَت) (د) (ن گ) پَنت ۔ سَرءُ سوج ۔

ہُدا : (ہُ ۔ دا) بچار : حدا ۔

ہُدابُند : (ہُ ۔ دا ۔ بُن ۔ د) (ن گ) مال واجہہ ۔ ہَست گار ۔ واہُند ۔

ہُداوَند : (ہُ ۔ دا ۔ وَن ۔ د) بچار : حاوند ۔

ہَدَن : (ہَ ۔ دَن) (ن گ) شاپی گُروس ۔ مُرگے ۔

ہُدوک :(ہُ۔دوک)(ن گ) واہگ دار۔ دِل مانگ۔ ہدوناک۔ وَڑت۔ دلواہ۔ باڑ۔ **ہُدوکی** :(ہُ۔دو۔کی)(ن گ) ہُدوناکی۔ ہُبّ۔ دلواہی۔ بے تاہیر یں لوٹگ۔ چاڑ۔ لُہغ۔

ہُدوناک :(ہُ۔دو۔ناک)(س گ) پہ دِل کارے ءِ کنگ ءِ لوٹوک بُوہگ۔ ہُدوک۔ واہگ دار۔ دِل مانگ۔ **ہُدوناکی** :(ہُ۔دو۔نا۔کی)(ن گ) پہ چیزے ءِ واہگ ءُ دوستی ءِ بازی۔ شَکّ۔ ہُب۔ ہُدوکی۔ دِل کشّی۔

ہُدہُد : (ہُد۔ہُد) شاپی کُروس۔ ہَدَن۔

ہَدِین : (ہَ۔دِے۔ن)(گ ر) وہدے۔ وَہدیکہ۔

ہُڈّ : (ہُڈ۔ڈ)(ن گ) ذِمّہ داری۔ ذِمّہ۔ (2) مُسکّ۔ سڑین ءِ کرّی۔ چستی۔ **ہُڈّ ءُ ہُڈّ** :(ن گ) ذِمّہ واری۔ ذِمّہ۔ پلّہ مَرزی۔

ہَڈّ : (ہَڈ۔ڈ)(ن گ) دَست ءُ پاد ءِ ہَڈ۔ (2) ہچّ بَر۔ کدی۔ (3) ہما تُرُند ءُ مُہکمیں ہَڈّ کہ ہر ساہ دارے ءِ مان اَنت ءُ آہانی سَر بر ءَ گوشت اَنت۔ (4) نوان۔ روتاپ۔ (5) غیرت۔ جَگّ۔ مَزَن مردی۔ (6) بُن ءُ بیہہ۔ بُنگش۔ (7) پہ بُن۔ **ہَڈّاں کشّگ** : (ہَڈ۔ڈاں۔کَش۔شَگ) برداشت کنگ۔ صبر کنگ۔ اوپار کنگ۔ **ہَڈّ ءُ بندانی بُجگ** : آرام ءُ سارت بُوہگ۔ دم ءُ بالا آرگ۔ **ہَڈّ ءِ بندگ** : (ک گ) چالک کنگ۔ پرُشتگیں دَست یا پاد ءِ یا کہ دِگہ ہڈّے ءِ چالک کنگ ءُ بندگ۔ **ہَڈّ ءُ بند** :(ن گ) جان۔ ہَڈّ ءُ گوشت۔ مَردُم ءِ زِندی یا لاغری ءِ قالب۔ **ہَڈّ ءِ بُوہگ** : چارُو بُوہگ۔ سڑاپ ءِ بُوہگ۔ (2) چیزے یا دَردے ءِ ماں ہَڈّ ءِ مان بُوہگ۔ **ہَڈّ چار** :(ہَڈ۔ڈ۔چار)(ن گ) بردستی ہَڈّ ءِ چارگ ءِ زانتکار۔ پدگ بین۔ **ہَڈّ ءِ چلّگ** : رَگ ءِ رَوَگ۔ خون ءِ وتی نیمگ ءِ بَرگ یا تَرّینگ۔ بیہہ ءِ رَوَگ۔ **ہَڈّ ءُ خون ءِ شَرّیک بُوہگ** : نف ءُ نقصان ءِ یکّ بُوہگ۔ عزیز ءُ رِشتہ دار بُوہگ۔ **ہَڈّ دارگ** :(ہَڈ۔ڈ۔دا۔رَگ) رَوَگ ءِ وَہداں کمّیں مُہتل بُوہگ ءُ اوشتگ۔ مامانگ بُوہگ۔ **ہَڈّ دیگ** :(ہَڈ۔ڈ۔دی۔یَگ)(ک گ) بندگ۔ چیزے را یا چِٹّے را گوں چِٹّے ءِ گرّہن دیگ۔ اَٹل دیگ۔ ادارکی بندگ۔ **ہَڈّ گِرگ** :(ہَڈ۔ڈ۔گِ۔رَگ)(ک گ) کسے ءِ بہ یکّ جاہے ءِ دارگ۔ (2) کسے ءِ پہ جاہ ءُ نوانے ءِ رَسگ۔ کمّو کے دارگ۔ (3) مورچہ بند بُوہگ۔ (4) پناہ گِرگ۔ جاگہہ کنگ ءِ وان گِرگ۔ اَٹل گِرگ۔ (5) آرام کنگ۔ ٹِھگ۔ پیم بُوہگ۔ ترہگ۔ **ہَڈّ ءِ گِرگ** : سَر ءِ گِرگ۔ وَتارا چہ بدواہاں پَہریزگ ءِ توجِیل سازگ۔ (2) چیزے ءِ اِنان ءِ دارگ۔ خیال داری کنگ۔ (3) جاسُو پاسُو کنگ۔ کسے ءِ چہ بدیں کارے ءِ دارگ ءِ ہاترءَ گوں آئی ءِ دِلگوش ءِ گوَر کنگ۔ **ہَڈّک** :(ہَڈ۔ڈُک)(ن گ) کسانیں ہَڈّ۔ **ہَڈّ کشّگ** : (ہَڈ۔ڈ۔کَش۔شَگ)(ک گ) رُدَگ۔ مَزَن بُوہگ۔ **ہَڈّ کنگ** : (ہَڈ۔ڈ۔کَ۔نَگ) ٹَپّ یا پَدردی ءِ سَبَب ءَ مُسک یا سڑین ءِ کرکنگ یا چُست دارگ۔ **ہَڈّ ءُ گُڈّ کنگ** : لَگتّ مال کنگ۔ جَنگ ءُ پڑ وشگ۔ تاواں بار کنگ۔ (2) دِگرے ءِ مال ءِ پہ زور بَرگ۔ (3) مُرتگیں بے وارثیں مَردُم ءِ مال ءِ بہر ءُ بانگ کنگ یا بَرگ۔ **ہَڈّ ءِ ہلاس بُوہگ** : زال ءِ چُکّ ءِ دُڑاہ بُوہگ۔ زال ءِ کپگ ءُ چُکّ ءِ آرگ۔ **ہَڈّ ءُ ہوڈ** : (ن گ) گوشت ءُ وَرگ ءِ رَند ءِ پَش کپتگیں ہَڈّ ءُ پوست ءُ جَبّ۔

ہَڈّ دژد :(ہَڈ۔ڈ۔دَژ۔د)(س گ۔ن گ) بِرتیگو۔ ہڈّ ءُ بندانی درد کنگ۔

ہَڈّاں شُلُت : (ہَڈ۔ڈاں۔شُ۔لُت)(ن گ) مہتا پیں شپانی گوازی یے کہ ہَڈّے دُور ءِ چگّل دینت ءُ گوازی ءِ بہرُز وروک ہمے ہَڈّ ءِ شوہاز کنِنت ءُ کارنت۔

ہَڈّ بند : (ہَڈ۔ڈ۔بَن۔د)(ن گ) ہمار مَردُم کہ پرُشتگیں ہَڈّ ءِ جوڑ بینیت۔ (2) دَرمانے کہ پرُشتگیں ہَڈّ ءِ دُڑاہ کنگ ءِ ہاترءَ وَرنت ءِ۔ پرُشتگیں ہَڈّ ءِ دَرمانے۔ (3) اِسپیتیں نرمیں سنگے کہ پہ پُرشتگیں ہَڈّ انی بندگِرگ ءِ ہاترءَ سُولّا رنت ءُ آئی ءِ بُرنا کاں وَرنت کہ ہَڈّ بہ گیپت۔

ہَڈّ پُڑوش : (ہَڈ۔ڈ۔پڑ و۔ش)(ن گ) بِرتیگو۔ ہما کمّو تپ کہ مَردُم ءِ رَند ءُ ڑُول کنت۔ (2) ہما ٹکّ کہ ہَڈّ پڑوشی ءِ دود ءَ کنت ءُ دومی راج ءِ یا ٹکّر ءِ بہرے جوڑ بیت۔ **ہَڈّ پُڑوشی** :(ہَڈ۔ڈ۔پڑ و۔شی)(ن گ) بلوچانی کُجام ہم قبیلہ یا ٹکّ ءِ شاح یا بہرے کُجام سببے ءَ کہ چہ وتی قبیلہ ءُ راجی دَمگ ءِ دَر بئیت ءُ دومی راجے ءِ دَمگ ءِ بہ رَوت ءُ جہہ منند بُوہگ ءُ ہما قبیلہ ءِ بہرے بُوہگ بہ لوٹیت گڈا ہما راج ءِ سَردار ءُ مُستر دیوان ءُ مراگاہ ءِ کننت، پس ءُ کوش بیت ءُ ہمے مراگاہ ءِ نوک آ وَکیں ٹکّ یا

کھول ہمے راج ءِ بہرے جوڑ بُوتگ ءُ واہگ ءَ دَرشان کنَنت۔ راج ءِ سَروک نوکیں مَرُدماں ءَ وَتی راج ءَ وَشّ آتک کنَنت ءُ آہان ءَ وَتی راج ءِ باسک ءُ بہر بُوتگ ءِ جار ءَ جَنت۔ اے دیوان، مراگاہ ءُ وَرگ ءَ ہڈّ پرٛوشی گوٛشنت۔ نوکیں مَرُدم مرگ، غم، وَشّی یا جنگ ءُ جیڑہاں راج ءِ ہمراہ داری کنگ ءِ قول کنَنت، وَتی ساری ءِ راجی نام ءَ یلہ دیَنت ءُ نوکیں قبیلہ ءِ نام ءَ زُورنت۔

ہڈّحرام: (ہڈ۔ڈ۔ہَ۔رام) (س گ) بےحیا۔ بےتہمبل۔ ہما کہ جان ئے کار ءَ نہ زیریت۔ **ہڈّحرامیں**: (ہڈ۔ڈ۔ہَ۔را۔میں) بےحیائیں۔ بےتہمبُلیں۔

ہِڈّک: (ہِڈ۔ڈِک) (ن گ) کسانیں گوک کہ بارزُورگ ءِ قابل نہ اِنت۔

ہَڈّک: (ہَڈ۔ڈِک) لاغر۔ کمزور۔ بےگوشت۔ (2) چیزے ءِ سُوئینگ ءُ کم کنگ۔

ہِڈّکا: (ہِ۔ڈِک۔کا) (ن گ) اُمیت۔ اوست۔ واہگ۔ ہاڈ۔

ہَڈّکا: (ہَ۔ڈَک۔کا) (ن گ) مالانی ناڈُراہی یے کہ ساہ دار ءِ پُشتی نیمگ کار ءَ نہ کنَنت ءُ گرّ بیت۔ مالانی سرٛیں کرز ءِ ناڈُراہی۔

ہڈّکشّ: (ہڈ۔ڈ۔کش۔ش) (س گ) سُستی ءِ سبب ءَ دستان دراج کنگ ءُ بدن ءَ پرٛنچگ۔ آلِس۔ جان کشّ۔

ہِڈّگگ: (ہِ۔ڈِک۔گگ) (ک گ) ہیسکگ۔ ہِسکارگ۔

ہڈّکی: (ہڈ۔ڈُ۔کی) (ن گ) ہیسک ءِ ناڈُراہی۔

ہُڈّگ: (ہُڈ۔ڈَگ) (ن گ) بےگوشتیں ہڈّ۔ لاغریں مال۔ (2) پیر۔ نزور۔ عاجز۔ لاغر۔ کمزور۔ ناڈُراہ۔ (3) ہما زَمین کہ فصل رودینگ ءِ قابل نہ اِنت۔ **ہُڈّگیں**: (ہُڈ۔ڈَ۔گیں) (س گ) لاغریں۔ نزوریں۔ ناڈراہیں۔ کمزوریں۔ ناکاریں۔ بےنفیں۔

ہڈّگُڈّ: (ہڈ۔ڈ۔گُڈ۔ڈ) (ن گ) ہڈّ گُڈّ وکیں ڈکّی۔ سرکارچ۔

ہڈّگیر: (ہڈ۔ڈ۔گی۔ر) (س گ) دزکُمک۔ مَدَتّ کار۔

ہڈّگیری: (ہڈ۔ڈ۔گی۔ری) (ن گ) دِلگوش ءُ خیال داری۔ مَدَتّ ءُ کُمکّ۔ **ہڈّگیری کنگ**: (ہڈ۔ڈ۔گی۔ری۔کَ۔نگ) خیال داری کنگ۔ مَدَتّ ءُ کُمکّ کنگ۔

ہڈّو: (ہڈ۔ڈو) (ن گ) ہما نیبگ کہ ڈَڈّیں توم ئے بہ بنت۔ (2) (س گ) سختیں چیز۔ ہڈّ ءُ وَڑ۔ چوہڈّ ءَ۔ (3) لاغر۔ بےگوشت۔

ہڈّگ: (ہڈ۔ڈَگ) (ن گ) ہما زَمین کہ سخت ءُ ڈڈّ بہ بیت کہ لنگار مَدَنت۔ ڈَڈّیں زَمین۔ ہڈّک۔

ہڈّوسک: (ہڈ۔ڈُوس۔ک) سکّ ءَ لاغر۔ بےگوشتیں۔ رِڈّ۔

ہڈّہڈّ: (ہڈ۔ڈ۔ہڈ۔ڈ) (ن گ) برتپگو۔ بدن ءِ درد۔ ہڈّ ءِ تپ۔ پُکرمک۔ **ہڈّہڈّکنگ**: (ہڈ۔ڈ۔ہڈ۔ڈ۔کَ۔نگ) بدن ءِ رگ ءُ بندانی درد کنگ۔

ہڈّی: (ہڈ۔ڈی) (ن گ) نُکّ ءِ کِش ءِ پہناد۔ (2) کسانیں زہگانی نُکّ ءِ ناڈُراہی۔ (3) سنگر۔ جلّگ یا مہتل بُوتگ ءِ جاگہ۔ پناہ جاہ۔ (4) ہما کہ گوں ہڈّ ءَ نسبت داریت۔ **ہڈّیانی پادآہگ**: (ہڈ۔ڈی۔آ۔نی۔پاد۔آ۔ہگ) زہگانی گُٹّ ءِ بیماری یے کہ گوٛنڈو ءُ زُبان ءِ ہر دو پہناد ءِ ہڈّی مرٛن بنت ءُ گُٹّ بنت۔ **ہڈّیانی پرٛوشگ**: (ہڈ۔ڈی۔آ۔نی۔پرٛو۔شگ) لِلّک ءِ چیر ءَ درآتکگیں ہڈّیانی لگاشگ، پرٛوشگ، نرم کنگ ءُ دُور کنگ۔ **ہڈّیانی درآہگ**: (ہڈ۔ڈی۔آ۔نی۔در۔آ۔ہگ) ہڈّیانی پادآہگ۔ **ہڈّیاں گِرَگ**: (ہڈ۔ڈی۔آ۔نی۔گِ۔رَگ) نُکّ ءِ جنگ۔ زہگانی زبان ءِ دو پہنادانی درآتکگیں ہڈّانی لگاشگ ءِ دُور کنگ۔ گوں ماتی لنٹک ءَ نُکّ ءِ بُرزی نیمگ ءَ چست کنگ یا ہما جاگہ ءِ لتارگ۔

ہڈّیرَغ: (ہڈ۔ڈے۔رغ) (ک گ) پَس یا مال ءِ ہڈّ ءُ گُڈّ کنگ۔ (2) ہڈّ ءِ گُڈّگ۔ ہڈّگُڈّگ۔

ہڈّین: (ہڈ۔ڈے۔ن) (ن گ) دَلوت ءِ وَرگی کاہے۔ گورکاہ۔

ہرّ: (ہر۔ر) (ن گ) اُشتر ءِ کسانیں چُکّ۔ جڑ۔ جڑُک۔ توڈا۔

ہرّاں بُوست: (ہر۔راں۔بُس۔ت) (س گ) نابُود۔ بےکرد۔ بےسُدھ۔ بےسِنچ۔ بےشہم۔ **ہرّاں بُوستی**: (ہر۔راں۔بُوس۔تی) (ن گ) بےسُدھی۔ بےسِنچی۔ کُوکار ءُ جگّا۔ بےسر ءُ پادیں کار۔ بےپرواہی۔ (2) چوہرّ ءَ دوٛر کنگ ءُ سپٹ جنگ۔

ہُرّ : (ہُر۔ ر) (ن گ) گُندانی دَرآہگ ءُ لونچان بُوتنگ ءِ ناڈُراہی۔ گُندانی گوْات۔غُرّو۔سید۔(2) تژمپ۔پٹّ۔آپیں چیز ءِ کم ترین بَہر۔(3) مال، دَلوت یا ساہ دارے گودان ءِ دَست ءَ کنگ ءُ پژنچگ ءِ یکّ وارے ءِ ہرچینکس شِیر دَرکپیت آ ہُرّ گْوشگ بیت۔ **ہُرّی** : (ہُر۔ ری) (ن گ) ہما کہ ہُرّ اِنت۔سیدی۔

ہَر : (ہَ۔ر) یکّ چیزے ءِ ہاترءَ کارمرز بیت چو کہ: ہرکس۔ ہر مَردُم۔ ہر یکّے۔ **ہَر مُرگ بال ءِ وَت** : ہرکس پہ وَتی قدّ ءُ کساس ءَ۔ ہرکسی وَتی زور ءُ قوّت۔

ہَرّاپ : (ہَر۔را۔پ) (ن گ) مَردُم خور۔ناہار۔رَستَر۔رَستَر صفت۔

ہَرّات : (ہَر۔را۔ت) (ن گ) فسادی۔چالاک۔فتنہ باز۔(2) داربُرّیں ہرّگ۔ ہرّگ۔ ٹُوہیں، دَراجین ءُ دَنتان دَنتانیں آسنی اَزبابے کہ دَرچک ءُ داراں بُرّیت۔ **ہَرّات کنگ** : (ہَر۔رات۔کَ۔نگ) (ک گ) بُرّگ۔گیپّڑ کنگ۔(2) گوں ہَرّات ءَ بُرّگ۔

ہَربا : (ہَر۔با) (گ ر) اَلّم ءَ۔ہروڑ ءَ۔(2) ہروہد یکہ۔کدی ہم۔

ہَربو : (ہَر۔بو) (گ ر) ہرحالت ءَ۔ہرپیم کہ بہ بیت۔ہربا۔

ہَربَہہ : (ہَر۔بَہہ) بچار : ہربا۔

ہُرپ : (ہُر۔پ) (ن گ) قدّ۔کساس۔(2) رزان یا دَرپ ءِ پُرّی۔

ہِرّپد: (ہِر۔ر۔پد) (ن گ) تکَر دگْواپی ءِ یکّ نمونگے۔

ہِرّپدُوکّ : (ہِر۔ر۔پ۔دُک۔ک) کاہے۔ مال ءُ دَلوت ءِ وَرگی۔

ہَرتار : (ہَر۔تار) (ن گ) گدءِ خراب دِرّگ۔گدءِ نِکشّی دِرّگ۔

ہُرتیل : (ہُر۔تے۔ل) بچار : ہُرجین۔

ہُرجَک : (ہُر۔جَک) (ک گ) ڈُرّگ۔کپّگ۔

ہُرجَنگ : (ہُر۔جَ۔نگ) (ک گ) ژپّگ۔دومی نیمگ ءِ کشّگ۔کشّ ءُ چِیلّ کنگ۔ہَکّلگ۔ہَکّل دیگ۔چِکّگ۔گوں تُژندی ءِ کشّگ۔زُورگ۔پہ زور چیزے ءِ پُلگ ءُ پچ گِرّگ۔زِنگ۔کشّگ۔(2) چیزے ءِ تہہ ءَ گودان ءِ شِیر ءِ پٹّے گیجگ۔(3) شِیر ءِ ہُرّ جنگ۔

ہُرجَن : (ہُر۔جَن) (ن گ) کشّ ءِ چیلّ۔ژپّگ۔ **ہُرجنگی** : (ہُر۔جَ۔نَ۔گی) (ن گ) ہُرجنگ ءِ آوَر کی بِزاں ہُرجنگ ءِ کاربُوتگی انت یا بیت۔

ہُرجتنگ : (ہُر۔جَ۔تنگ) (ک گ) ہُرجنگ ءِ گْوستگال بِزاں ہُرجنگ ءِ کاربُوتنگ۔ **ہُرجتگیں** : (ہُر۔جَ۔تَ۔گیں) (س گ) ہُرجنگ ءِ دیریں گْوستگال بزاں ہُرجنگ ءِ کاربُوتنگ۔(2) ہما کہ ہُرجتنگ۔

ہُرجِین : (ہُر۔جِی۔ن) (ن گ) گوں مِیدءِ دوتلگیں پیلکے کہ سات ءُ سفر ءِ سامان ئے مان بَنت۔گونچان۔بَڈّ ءِ کنگی دَرپ۔ہمپان۔ ہُرتیل۔

ہَرچُنت : (ہَر۔چُن۔ت) (گ ر) ہرقدر۔ ہرچینکس۔سَتر۔ بِلّے۔تُری۔

ہَرچی : (ہَر۔چی) (ج گ) ہرچیز۔ہرچے۔ہریکّ چیزے۔ ہریکّے۔(2) تیوگیں مڈّی۔

ہُرد : (ہُر۔د) (س گ) کسان۔ہُردکیں۔کساں کسانیں سازءُ سامان۔ہُورت۔کمّ۔گوْنڈ۔کسان ذات۔ہِیرت۔ **ہُردی** : (ہُر۔دی) کسانی۔ہورتی۔گوْنڈی۔ **ہُردیں** : (ہُر۔دیں) کسانیں۔ہورتیں۔ گوْنڈیں۔

ہَرداس : (ہَر۔دا۔س) (ن گ) موچی ءِ پوست ءِ تچک کنگ ءِ داریں گازن۔(2) آپ کشّ۔

ہُردُک : (ہُر۔دُک) (س گ) کسانکیں۔ہُردُکیں۔ بوجلو۔

ہَردُکیں : (ہَر۔دُ۔کے۔ن) (س گ) ہردوئیں۔دوئیں۔

ہِردِک : (ہِر۔دِک) بچار : اِدرِک۔

ہُردَگ : (ہُر۔دَگ) بچار : ہُوردَگ۔

ہُردُل : (ہُر۔دُل) (ن گ) کسانیں چُکّ۔(2) کسانیں چیز۔ کسانُک۔گوْنڈو۔ **ہُردُلک** : (ہُر۔دُ۔لک) (س گ) چہ ہُردُل ءَ کسترّیں۔کسانیں۔

ہَردَم : (ہَر۔دَم) (ج گ) ہروہد۔ہردمان۔ہرساعت۔

ہَردَمان : (ہَر۔دَ۔مان) (ج گ) ہروہد۔ہرساعت۔

ہَرروچی : (ہَر۔رو۔چی) (ن گ) ہم روچی۔روزینی۔

ہُرژ پگّ :(ہر۔ژپ۔پگ)(ک گ) چلّگ۔گوں تژندیءَ وتی ئیمگ ءَ چلّگ۔**ہُرژ پگّی** :(ہُر۔ژپ۔پ۔گی) چلّگی۔کشّگی۔

ہرسِک :(ہ۔رِس۔ک)(ن گ) حُلّ ءِ ہما ذات کہ پُژ پرئے نیست۔

ہرسو :(ہر۔سو)(ن گ) چِپسکوک۔چستوک۔

ہرسی :(ہر۔سی)(ن گ) ماہورءِ یکّ نمونگے۔(2) دریائی مُرگے۔

ہرّف :(ہر۔رَف)(ن گ) کوہی بُز۔(2) چالاک۔تیززبان۔

ہرکارگ :(ہر۔کا۔رَگ)(س گ) ہمُک کارءِ زانتکار۔(2) (ن گ) جُہلیں رزان۔کلنچو۔

ہرکُجا :(ہر۔کُ۔جا)(ج گ) ہرجاہ۔ہرہما جاگہہ۔ہرپلّوءَ۔ہر پہنادءَ۔ہرئیمگ ءَ۔

ہرکُجام :(ہر۔کُ۔جام) (ج گ) ہرہما یکّے۔ہرکُجامی۔ہمائی کہ۔

ہرکدی :(ہر۔کَ۔دی)(ج گ) ہرکدیں۔ہما ساعت۔ہروہد۔**ہرکدیں** :(ہر۔کَ۔دیں) بچار : ہرکدی۔

ہرکَس :(ہر۔کَس)(ج گ) ہرمردے۔ہمُک کَس۔(2) تمامیں مخلوق۔**ہرکَس ءُ ناکَس** :(ن گ) ہرکَس پہ دیم۔ہریکّے۔مہلونک۔**ہرکَسی** :(ہر۔کَ۔سی) پہ ہرکَس ءَ۔

ہرکَسو :(ہر۔کَ۔سو)(س گ) ہما مال یا شے کہ ہرکَس پہ دیم کارمرزئے کنت۔دستءِ پُنڈ۔(2) قحبگ۔

ہُرکَغ :(ہر۔کَغ)(ک گ) گوُ ہتگیں کائیگرءِ پہ مادگ ءَ دِل مانگ بُوئگ۔

ہرّگ :(ہر۔رَگ)(ن گ) ہرّات۔کلوتری۔ہرّہ۔داربُرّیں اَزباب۔(2) داس۔لشّی۔(3) پیریں مکر بازیں زال۔(4) مکرباز۔مَنذرباز۔تیزیں مردُم۔ہُنرباز۔**ہرّگ ہرّگ** :(ہر۔رَگ۔ہر۔رَگ۔)(ن گ) کنڈ کنڈ۔جُرّ جُرّ۔نابرابر۔بے وڑ۔ہما تیز دپیں اَزباب کہ زِہءِ چوہرّات ءَ کنڈ کنڈ اِنت۔**ہرّگو** :(ہر۔ر۔گو) (س گ) ہماچیز کہ چوہرّگ ءَ دنتاں دنتاں بہ بیت۔

ہرّگ سَر :(ہر۔رَگ۔سَر)(س گ) لُچّ۔مکّار۔ہُنرباز۔(2) کلپیں جنین۔**ہرّگ سَریں** :(ہر۔رَگ۔سَ۔ریں)(س گ) مکّاریں۔ہُنربازیں۔حیلہ سازیں۔دژوہ بازیں۔

ہِرّگل :(ہِر۔ر۔گل)(ن گ) ہِرّانی کلگ۔بازیں ہِرّ۔

ہرگوُر :(ہَر۔گوُ۔ر)(ج گ) ہرئیمگ۔ہردیم۔ہرپلّو۔

ہِرّگور :(ہِر۔ر۔گور)(ن گ) گوریں ماہیگے ذاتے۔

ہُرم : (ہر۔م)(ن گ) باپ۔(2) ٹکور۔تاپ۔تپش۔گوں آپ ءِ گرمیں باپاں گرم دیگ۔آپ باپانی گرمی۔**ہُرم دیگ** :(ہُرْ۔م۔دی۔یگ)(ک گ) ٹکورکنگ۔گرمی دیگ۔سیکگ۔**ہُرم گرَگ** :(ہُرْ۔م۔گِ۔رَگ) باپ زُورگ۔گرم گرَگ۔ٹکوربُوئگ۔

ہُرماگ : (ہُر۔ماگ)(ن گ) ناہ۔خرما۔**ہُرماگ وَران**: (ہُر۔ماگ۔وَ۔ران)(س گ) ناہ ءِ تازہ ورانیءِ موسم۔تازہیں ناہ ءِ وہد۔ہاہین۔

ہَرمالی :(ہَر۔ما۔لی)(ن گ) پَس ءُ بُزانی رَمگ۔

ہُرمت :(ہُر۔مَت)(ن گ) مقصد۔مطلَب۔(2) توام۔بَسّ۔

ہَرِن :(ہَ۔رِن)(ن گ) آسن دپیں پتنیں ءُ دژاجیں تہتگے کہ گوں گوکاں بندگ ءُ ڈگارءِ بنداں حاک دیگ یا زمین ءِ ہموار کنگ ءَ کارمرز بیت۔کین۔**ہَرِن کاپ** :(ہَ۔رِن۔کاپ)(ن گ) ہَرِن ءِ ایر دیگ۔ہما جاگہہ کہ چمیدءِ حاک ہَرِن ءِ دَپ ءَ بیت ءُ بندءَ روَت۔(2) ہَرِن ءِ پُرّ۔(3) ہَرِن ءِ رند۔ہَرِن ءِ پد۔

ہَررنگ:(ہر۔رَن۔گ)(ج گ) ہمُک رنگ۔ہمُک ڈوَل۔ہروَڑ۔ہرپیم۔ہرتہر۔ہرقسم۔(2) ہمُک ساعت۔**ہررنگیں** :(ہر۔رَن۔گیں)(س گ) ہمورنگ۔ہروڑیں۔ہرپیمیں۔ہرڈوَلیں۔

ہَروبَرُو :(ہَ۔رُو۔بَ۔رُو)(ج گ) پہ زور۔پہ جبر ءُ زبردستی۔سَراسَر۔دِیناں داسی۔

ہِرّوار :(ہِر۔ر۔وار)(ن گ) ڈال ءِ ذاتے جون واریں مُرگے۔

ہَرود :(ہَ۔رو۔د)(ن گ) ہُدوناک۔واہگ دار۔**ہَرودی** :(ہَ۔رُو۔دی)(ن گ) ہُدونا کی۔واہگ داری۔

ہرّہ : (ہر۔رہ) بچار : ہرّگ۔

ہری سرٔ پگ :(ہ۔ری۔سرٔ۔پگ) (ن گ) کُٹینگ ءِ ذاتے کہ چیرئے سیاہ انت۔

ہریسہ : (ہ۔رِے۔سہ) (ن گ) گلّہ ءِ دان ءُ گوشت ءِ شُلہ۔ گوشت ءَ گوں برنج یا گوں ڈال ءِ قسمے ءَ ہوار گرٔ استگیں وَرگ۔

ہرِیف : (ہ۔رِے۔ف) (ن گ) کسب کار۔ ہنرکار۔ کارِیگر۔ ہُنر مَند۔ اِزم گر۔ اِزم کار۔ اِزمان گر۔

ہریکّ :(ہر۔یک۔ک) (ج گ) ہر یکّے۔ ہر یکّ مَردُمے یا چیزے۔

ہرٔ :(ہ۔ڑ) (ن گ) کُچّک ءِ مَردُم ءَ راپہ گنوکی کادجنگ یا وَرگ ءِ ناذُراہی۔ ہرٔکّہہ۔ (2) سَکّیں گُژن۔ شُدیکی۔ **ہرٔ ءُ ہَپّ**:(ن گ) سَکّیں چُہہ۔ باززیادہیں گُژن۔ (2) سَکّیں حرص۔ (3) شُدِیک ءُ گُژنگ ءِ وَڑ ءَ وَرگ۔ (4) ہَل ءُ ہَپّ۔ **ہرٔی** :(ہ۔ڑی) (ن گ) گُژنگ۔ لنگرٔ۔ چُوہی۔ سوختگ۔ لاچوڑ۔ (2) ہرٔ ءِ ناذُراہ۔ ہما کہ آئی ءَ ہرٔکّہہ انت۔ (3) پہ گنوکی ہر جا گہہ دَپ جنوک۔ ہرٔکّہہ کشّگ۔ (4) گنوک۔ پاگل۔

ہرٔب : (ہ۔ڑب) (ن گ) کلاجور۔ کلاگر۔ شاگور۔ آشگور۔

ہُرٔجو : (ہرٔ۔جو) (ن گ) چہ کِشار ءَ مُرگان ءِ گلینگ ءِ توار۔

ہِرٔدِژک : (ہرٔ۔دِژ۔ک) بچار : اِدرٔک۔

ہرٔک : (ہ۔ڑک) بچار : ہرٔکّہہ۔

ہرٔکّا :(ہ۔ڑک۔کا) بچار : ہرٔکّہہ

ہِرٔکّگ :(ہِ۔ڑک۔کگ) (ک گ) گرٔیوگ ءَ پد ہڈیسکگ۔ بِلکّگ۔

ہرٔکّہہ :(ہ۔ڑک۔کہہ) (ن گ) سَکّیں گُژن۔ ہرکّ۔ ہَلنچہ۔ چرٔ۔ رِڈّ۔ ہرٔکّہہ۔ ہچ۔ ہرٔ۔ (2) ہوشیار۔ چاڑکّہہ۔ (3) دیوانگ۔ گنوک۔ (4) کُچکّ ءِ گنوکی ءِ ناذُراہی۔ **ہرٔکّہہ کشّگ** :(ہ۔ڑک۔کہہ۔کش۔شگ) ہرٔکّہہ ءِ ناذُراہی بُوئگ۔ (2) چرٔکشّگ۔ چوکُچکّ ءَ دَپ جنگ۔ (3) شُدیگ بُوئگ۔ سَکّیں شُدلاپی۔ **ہرٔکّہی** :(ہ۔ڑک۔ک۔ہی) (ن گ) ہماراکہ ہرٔکّہہ ئے بہ گِپیت۔ چرٔ۔ رِڈّی۔

ہرٔہ :(ہ۔ڑہ) (ن گ) توان۔ طاقت۔ ہِمّت۔ واک۔ **ہرٔہ ءِ رَوگ** : جان ءِ یلہ بُوئگ۔ بےتوان ءُ بے ہِمّت بُوئگ۔ بے واک بُوئگ۔

ہِڑیسکگ :(ہِ۔ڑِیس۔کگ) (ک گ) بِلکّگ۔ ہِڑکّگ۔ ڈُسکغ۔ ہیکار۔ ہِسکگ۔

ہرٔی مَرک :(ہ۔ڑی۔مَر۔ک) کُچکّ مَرک۔ سَگ مرگ۔ سَگ مِر۔ (2) کُچکّ ءِ ہرٔکّہہ بُوئگ ءُ مَرگ۔

ہرٔیل :(ہ۔ڑے۔ل) (ن گ) چہ اَژدھاءَ کِستریں مارے۔ بلاہیں مار۔

ہزٔ :(ہ۔ز) (ن گ) پہریز۔ تُرس۔ بیم۔ ترّاس۔ ہزٔیگ۔ اِرز۔ لرز۔ **ہزٔکنگ** :(ہز۔ک۔نگ) (ک گ) بیم زُورگ۔ تُرسگ۔ چہ گندگیں کارے ءَ وَت ءَ رکّینگ۔ چمّ جنگ۔ **ہزٔوک** : (ہ۔زوک) (ن گ) ہزٔ کنوک۔ ترّاس کنوک۔

ہزٔگ : (ہ۔زگ) (ک گ) رَکّگ۔ (2) ترّاس کنگ۔ تُرسگ۔ بدآس۔ تُرس ءِ دِل ءَ کپگ۔

ہزار :(ہ۔زا۔ر) (ن گ) حساب ءِ رُوءَ دہ صد۔ **ہزاراں** : (ہ۔زا۔راں) (س گ) بے کساسیں۔ بے شُماریں۔ (2) (ن گ) ہزار ءِ جَمّ۔ بازیں ہزار۔ **ہزاراں دَر ہزار**:(س گ) بے حساب۔ بے شُمار۔ لکّانی حساب ءَ۔ **ہزار ءِ حزیمت** :(ن گ) مُشکُل ءِ وہد۔ گرٔانیں ساعت۔ **ہزارمُراد** :(ہ۔زار۔مُ۔راد) (س گ) ہما مُراد کہ چہ ہزاروا ہگ ءُ لوٹگاں پدرَس اِتگ۔ (2) دوستین مَردُم۔ (3) شادہ۔ وَشّی۔ **ہزاری** : (ہ۔زا۔ری) (ن گ) قیمتی۔ گرٔاں بہا۔ (2) شاتُل ءِ قدّ ءِ مُرگے کہ لاپ ءِ چیرئے زَرد ءُ بڈّ ئے پُروانت۔

ہزاربند :(ہ۔زار۔بَن۔د) (ن گ) دژہمدان۔ لوگ ءِ چارکاں اڈّ داتگیں جاگہہ کہ لوگی ہُورت ءُ پرٔ وشیں اَزباب ءُ سامان مان کنگ بنت۔ (2) پیشّ یا مُود ءِ اڈّ داتگیں دَرپ کہ آئی ءِ تہہ ءَ روگن ءِ دیگ یا دِگہ اَنچیں چیزا ایر کنگ بیت۔

ہزارریس :(ہ۔زار۔رِے۔س) (ن گ) مال ءُ دَلوت ءِ وَرگی کاہے۔

ہزّام :(ہز۔زام)(ن گ) بہارگاہ ءِ بنداتی موسم۔ بہار۔ ہتم۔ بہار گاہ۔کاہ وران۔**ہزّامگ** :(ہز۔زا۔مگ)(ن گ) دژ چکانی نوک سبزگ۔(2) نوکی آپ لاپ بُوئنگ۔

ہِزد :(ہ۔زِد)(س گ) ضِدّ کنوک۔ جنجال کنوک۔ضِدّی۔حسدّی۔

ہزگار:(ہز۔گا۔ر)(س گ)(ن گ) ہستومند۔مال دار۔دولت مَند۔پُردَست۔رئیس۔زَردار۔سیرلاپ۔غنی۔بَہمن۔دھنی۔مُکیم۔وَش حال۔سیر۔بھاگیہ۔ہست گار۔اَزگار۔**ہزگاری** :(ہز۔گا۔ری)(ن گ) ہستومندی۔ مال داری۔ سیری۔ آبادی۔ وشحالی۔ ہستی۔

ہزگاریں :(ہز۔گا۔ریں)(س گ) ہستومندیں۔مال داریں۔وشحالیں۔سیریں۔آبادیں۔

ہِزگین :(ہز۔گی۔ن)(ن گ) ناڈُراہی یے کہ ساہ پُرّ نہ بیت۔(2) سَکّیں دم بَرَگ۔ژندی۔

ہُزم : (ہُز۔م)(ن گ) پُلّانی دَستی۔گُلدستہ۔

ہِزم :(ہِز۔م)(ن گ) قانُونی وارِث۔ پُشت۔(2) مسلمانانی مذہب ءِ رُوءَ مال ءُ جان ءِ شَرعی وارِث۔(3) پُشت ءُ پناہ۔ پاسپان۔ لَجّ ءِ نِگہوان۔ ڈڈّیں میار جلّ۔ (4) بڑات۔ بڑات گونگیں دوست یا دَردوار۔(5) چُکّ۔نزّیکیں عزیز۔محرم۔سِیاد۔سِیال۔عازیز۔(6) عِزّت۔ننگ۔(7) کم وار۔دِل جمیں اُمیت۔

ہَزول :(ہ۔زول)(س گ) ترّاس داتگین۔ہز داتگیں ساہ دار۔ تُرسینتگیں۔

ہزِینتگ :(ہ۔زِ۔تگ) ہزَگ ءِ گوستگال۔**ہزِینتگیں** :(ہ۔زِ۔تَ۔گیں)(س گ) ہزَگ ءِ دیریں گوستگال بڑاں ہما کہ ہزینتگ یا ہما کہ ہزینتگ۔

ہزینگ :(ہ۔زے۔نگ)(ک گ) تُرسینگ۔ترّاس دیگ۔ تاچینگ۔ بدآس کنگ۔**ہزینگی**:(ہ۔زے۔نَ۔گی)(ن گ) تُرسینگی۔ترّاس دیگی۔

ہزینتگ :(ہ۔زین۔تگ) ہزَگ ءِ گوستگال۔**ہزینتگیں** :(ہ۔زین۔تَ۔گیں) ہزینگ ءِ دیریں گوستگال۔(2) ہما کہ ہزینتگ۔

ہژّ :(ہُژ۔ژ)(ن گ) یکّ ہُرّ ے شِیر۔ دوشگ ءِ وہدءَ یکّ ہژّ ے شِیر۔شِیر ءِ ہُرّ۔ چُژّ۔ ہُرّ۔ گُژّ۔ **ہُژّ جنگ** :(ہُژ۔ژ۔جَ۔نگ)(ک گ) چیزے ءِ تہءِ شیر ءِ ہُرّ ے دوشگ۔

ہُژّار :(ہُژ۔ژار)(س گ) ہوشیار۔سَرپد۔ پوہیں مرد۔ چالاک۔ سوگہہ۔خبردار۔ بئیدار۔ دانا۔ دُور چار۔ رازہ۔ راکاز۔ زانِندگ۔ زانوگر۔سُجاک۔سَرحیال۔سِیانا۔شیوار۔بلَد۔زبر۔چڑّک۔**ہُژّاری**: (ہُژ۔ژا۔ری)(ن گ) سرپدی۔ سوگہی۔ دانائی۔ زانِندگی۔ زانو گری۔سرحیالی۔سیاناہی۔شیواری۔**ہُژّاریں** :(ہُژ۔ژا۔ریں)(س گ) شیواریں۔ سرپدیں۔ سرحیالیں۔ سوگہیں۔ دانائیں۔ بلَدیں۔زانِندگیں۔سیاناہیں۔

ہژدہ :(ہژ۔دَہ)(ن گ) بیست ءِ دوکمّ۔

ہژدہ دَر :(ہژ۔دَہ۔دَر)(ن گ) مزنیں آچار ءِ یکّ نمونگے۔ ہژدہ دَری۔

ہژدہ دَری : (ہژ۔دَہ۔دَ۔ری) بچار :ہژدہ دَر۔

ہِژگ :(ہِژ۔گ)(ن گ) بینگ ءِ زردرنگیں بَہر۔(2) زَردیں چیز۔

ہَژگ :(ہَژ۔گ) بچار :ہجگ۔

ہژگرد:(ہژ۔گر۔د)(ن گ) ہشت گرد۔ ہما ساد کہ ہشت بڑاگ ءِ اِنت۔سَکّیں مُہریں ساد۔

ہُژگُم :(ہُژ۔گُم)(س گ) گار ءِ بے گوَاہ۔دُور۔گِستا۔**ہُژگُمی** : (ہُژ۔گُ۔می)(ن گ) بے گوَاہی۔گاری۔دوری۔۔گِستائی۔

ہِژم :(ہِژ۔م)(ن گ) چہ تُرس ءِ بیم ءَ جان ءِ پُٹانی پادآ ہگ۔پُٹانی بوہرگ۔جبزّا۔(2) تُرس۔بیم۔**ہِژم زُورگ** :(ہِژ۔م۔زُو۔رَگ) تُرسگ۔دِل ءِ بیم ءِ پیدا بُوئنگ۔بیم زُورگ۔(2) چہ تُرس ءِ جان ءِ پُٹانی پادآ ہگ۔**ہِژم گرَگ** :(ہِژ۔م۔گِ۔رَگ)(ک گ) جبزّا کنگ۔بے تاہیر بُوئنگ۔چہ زَہر ءِ چست بُوئنگ۔باہند کنگ۔

ہَس:(ہ۔س)(ف گ) ہَسَگ ءِ فرماں گال: بہ ہَس۔(2) دم توس۔زورزور ءَ ساہ ءِ کشّگ۔ہَسارَگ۔(3) بے فائدگیں ترّ ءُ گرد۔

ہَسات : (ہَ ۔ سات) گڈّی ۔ ہلاس ۔ ہلاسی ۔ **ہَسات ءُ پَسات** : (ن گ) ہلاس ۔ دیوان ءِ پرْ وشگ ۔ مَرْدُمانی یکّ یکّ بُوَنگ ۔

ہَسارَگ : (ہَ ۔ سا ۔ رَگ) (ک گ) چہ گرمی یا تُن ءُ دم توسی ءَ دم یا ساہ ءِ تیز تیز رَؤ ءُ آ کنگ ۔ ہَس ۔

ہَسام : (ہَس ۔ سام) (ن گ) ہُرم ۔ باپ ۔ (2) ہَوُر ءِ کم بُوَنگ یا نرم بُوَنگ ۔

ہَسَب : (ہَ ۔ سَب) (ن گ) ڈَڈّیں دانگ ۔ (2) ہُوَکو ۔

ہَست : (ہَس ۔ ت) (ن گ) وجُود ۔ حقیقت ۔ زندگی ۔ زِند ۔ قائم ءُ دائم ۔ موجُود ۔ زور ۔ زرّت ۔ ہستی ۔ آپید ۔ ساڑی ۔ پیدا ۔ **ہَستاں گوْزَگ** : (ہَس ۔ تاں ۔ گوْ ۔ زَگ) چہ سُدّھ ءُ ساہ ءَ گوْزَگ ۔ بے ہوش بُوَنگ ۔ ساپار بُوَنگ ۔ **ہَست ءُ پَستاں کپگ** : زور ءُ طاقت ءِ ہلاس بُوَنگ ۔ کم توان بُوَنگ ۔ کمزور بُوَنگ ۔ **ہَست ءُ نیست** : (ن گ) ہستی ءُ نیستی ءِ جاوَر ۔ (2) دیم ءِ تریں مردم ۔ کماش ۔ مستر ۔ (3) پہ کسے اُمیت دارگ ۔ اوست ۔ **ہَستی** : (ہَس ۔ تی) (ن گ) مال داری ۔ مال ءُ مڈّی ۔ دولت ۔ ہزگاری ۔ جائیداد ۔ خزانہ ۔ دُنیا ۔ (2) وجُود ۔ ارزِش ۔ موجُود ۔ موجُودی ۔ زِند ۔ گواہ بر ۔ ہست ۔ **ہَستین** : (ہَس ۔ تے ن) (س گ) ہر جاگہہ ۔ ہر ئیمگ ءَ ۔ ہر ہند ءَ ۔ ہم رَنگ ۔ چار مہ کُنڈ ۔ ہر پلّو ءَ ۔ ہم لَس ۔ ہما کہ برجاہ اِنت ۔ ہما کہ ہست اِنت ۔ (2) انّوگیں ۔ انّونیں ۔ نُونیں ۔ (3) زِندگ ۔ وَدی ۔

ہَستگار : (ہَس ۔ ت ۔ گار) بچار : ہزگار ۔

ہَست مَند : (ہَس ۔ ت ۔ مَن ۔ د) بچار : ہستومَند ۔

ہَستومَند : (ہَس ۔ تُو ۔ مَن ۔ د) (س گ) (ن گ) مُغیم ۔ مال دار ۔ زَردار ۔ دولت مَند ۔ آباد ۔ سیر ۔ سیرلاپ ۔ دنیادار ۔ ہزگار ۔ پُردَست ۔ پُرگنج ۔ دھنی ۔ سیروشّ حال ۔ رئیس ۔ بھاگیہ ۔

ہَسُک : (ہَ ۔ سُک) (س گ) دم ءِ پُرّ نہ بُوَنگ ۔ ساہ ءِ بند بُوَنگ ءِ حالت ۔ ہُستَگ ۔ **ہَسُک جَنگ** : (ہَ ۔ سُک ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) دم ءِ پُور ہی پُرّ نہ بُوَنگ ۔ مَرگ ءِ نزّ یک ءَ بُوَنگ ۔ دم سَک ۔ ساہ کَنَدَن ۔

ہِسلَگ : (ہِس ۔ لَگ) بچار : ہِڑیسلگ ۔

ہَسَگ : (ہَ ۔ سَگ) (ک گ) زورزور ءَ ساہ ءِ کشّگ ۔ دم توس بُوَنگ ۔ ہَسُوکّی ۔

ہَسَّگ : (ہَس ۔ سَگ) بچار : ہنسگ ۔

ہَسُوکّی : (ہَ ۔ سُوک ۔ کی) ہَسَگ ۔ دم توسی ۔ **ہَسُوکّی جَنگ** : (ہَ ۔ سُوک ۔ کی ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) دم ءِ پُرّ نہ بُوَنگ ۔ دم ءِ کشّگ ءِ جُہد کنگ ۔ ساہ ءِ پُرّ نہ بُوَنگ ۔

ہَشّ : (ہَش ۔ ش) (ن گ) جِنتر ۔ دان دُزْ وش ۔ دَھڑ ۔

ہُش : (ہُ ۔ ش) (ن گ) سَر ءِ توک ۔ سَر ءِ میکّ ۔ سَر ءِ ئپت ۔ (2) ساہ ءِ نڑی ۔ گپین گرگ ءِ نالی ۔ (3) سَر ءِ یکّ پہناد ۔ سَر ءِ راستیں یا چپّیں ئیمگ ۔ چمّانی پدی دومگّ ءِ کرّ ءَ سَر ءِ پتّنیں جاگہہ کہ وَرگ ءِ وَرگ ءَ ہمے جاگہہ سُرنت ۔ (4) گیوار ءِ راستیں یا چپّیں ئیمگ ءِ مُود ۔

ہَشت : (ہَش ۔ ت) (ن گ) حساب ءَ ہفت ءُ دِگہ یکّے ۔ **ہَشتاں چوکی** : (ہَش ۔ تاں ۔ چو ۔ کی) (ن گ) لیبے کہ چار مَرْدُم ئے کنت ۔ چار دار تژّ اشنت ءُ ہما ہانی سَر ءَ لیب کنت ۔

ہَشتُک : (ہَش ۔ تُک) (ن گ) ہشتی بہر ۔ ہشت ءَ یکّے ۔

ہَشتُم : (ہَش ۔ تُم) (ج گ) ہَشت ءَ یکّے ۔ ہَشتُمی ۔ **ہَشتُمی** : (ہَش ۔ تُ ۔ مِی) (ن گ) ہشتی بَہر ۔ ہَشت ءَ یکّے ۔

ہَشت گِرد : (ہَش ۔ ت ۔ گِر ۔ د) بچار : ہَژگرد ۔

ہَشتی : (ہَش ۔ تی) (ن گ) ہشتاں چوکی ءِ لیب ۔

ہَشَر : (ہَ ۔ شَر) (ن گ) رُمب ۔ اُرُش ۔ (2) مُچّ ءُ کائی ۔ مُچّی ۔ (3) پہ ڈَگار ءِ کار کنگ ءَ مَرْدُمانی مُچّ کنگ ۔ ہوریں کار ۔ اَوا چِک ۔ بدل بیگار ۔ **ہَشَری** : (ہَ ۔ شَ ۔ ری) (ن گ) پہ ہَشَر ءُ اَوا چِک آ ہگ ءُ کار کنگ ۔

ہُشک : (ہُش ۔ ک) بچار : حُشک ۔

ہَشَم : (ہَ ۔ شَم) (ن گ) لِڈّ ۔ گُوت ۔

ہَشَنگ : (ہَ ۔ شَن ۔ گ) (ن گ) تیار ۔ ساڑی ۔

ہَشور : (ہَ ۔ شور) (ن گ) سُنگ ۔ باج ۔

ہَشوَرّ : (ہَش ۔ وَر ۔ ر) (ن گ) ماہیگے ۔

ہَشی : (ہَ۔شی) (ن گ) بُرز ءُ بلند۔کوہی ٹُلُّک۔سَکّ بُرزیں حصار۔تیہَر۔ہما تلار کہ ہَش جوڑ بیت۔(2) بُنی دَنتان۔آ ش۔(3) کُچکّی دَنتان۔

ہُشیار : (ہُش۔یار) بچار : ہُژار۔

ہُشیاری : (ہُش۔یا۔ری) بچار : ہُژّاری۔

ہُشیاریں : (ہُش۔یا۔ریں) بچار : ہُژاریں۔

ہَشیم : (ہَ۔شی۔م) (ن گ) ہما تلار کہ ہَش جوڑ بیت۔کسانیں کُڈّک۔(2) بُرزیں جاگہ۔بُرزیں کوہ۔

ہَضم : (ہَز۔م) (د) ہما تلار کہ ہَش جوڑ بیت۔وَزَم۔شِکَم۔ہیم۔

ہَفت : (ہَف۔ت) (ن گ) ہما تلار کہ ہَش جوڑ بیت۔ (2) شَش ءِ یکّے زِیات۔شَش ءُ یکّے۔**ہفتا ہشتا کنگ** : (ہَف۔تا۔ہَش۔تا۔کَ۔نگ) مِڑَک۔جیڑہ کنگ۔گُرّ دیگ۔دَپ جَنگ کنگ۔

ہفتان : (ہَف۔تان) (ن گ) زمین ءُ زمان۔جہان۔دُگنیا۔ (2) ہفت آزمان۔آزمان ءُ ہفتیں تبک۔

ہَفت پُشتی : (ہَف۔ت۔پُش۔تی) (ن گ) پِت ءُ پیرُکی۔جِدّی۔

ہَفت جِدّ : (ہَف۔ت۔جِد۔د) (س گ) (ن گ) ہَفت پُشت۔تاں ہَفت پُشت ءَ۔

ہَفت جَہنَدَم : (ہَفت۔۔جَہنَ۔ن۔دَم) (ن گ) ہَفتُمی تبک ءِ دوزَہ۔ہما تبک کہ مُدام آس ءُ کُورہ انت۔**ہَفت جَہنَدَمی** : (ہَف۔ت۔جَہنَ۔ن۔دَ۔می) (ن گ) جَہنَدَم ءِ ہفتی تبک ءِ۔ہما کہ ہفتی جَہنَدَم ءِ دوَرد یگ بیت۔ (2) مسلمانانی مذہبی قصّہ ءُ آیاتانی رُوءِ دوزہ ہفت تبک انت۔ہفتی آس ءُ کُورہ انت کہ چہ آدگہ تبکّاں گرم تریں انت۔

ہَفت رَنگ : (ہَف۔ت۔رَن۔گ) (ن گ) رَنگ رَنگیں۔ دِڑ ین۔سَنج۔سنجر۔گندار۔بی بی گندار۔**ہَفت رَنگی** : (ہَفت۔رَن۔گی) (س گ) ہما کہ آئی ءِ ہفت رنگ انت یا ہما کہ ہفت رنگ ءِ انت۔**ہَفت رَنگیں** : (ہَفت۔رَن۔گیں) (س گ) ہما کہ آئی ءِ ہفت رنگ انت۔ہفت رنگی۔

ہَفت روک : (ہَف۔ت۔رو۔ک) (س گ) اَنچیں آس کہ ہَفت آس ءِ بَرابری ءَ بہ سوچیت۔سَکّیں بلاہیں آس۔دوزخ ءِ آس۔

ہَفتِک : (ہَف۔تِک) (ن گ) ہَفت یَکّ۔ہَفت ءِ تہہ ءِ یَکّے۔

ہَفتَگ : (ہَف۔تَگ) (ن گ) ہَفت روچ۔شَمبے ءِ تاں شَمبے ءِ روچ۔ماہ ءِ چارُمی بہر۔(2) شَمبے ءِ روچ۔ہفتگ ءِ آخری روچ۔ (3) ہوُریادِ گہ سَبَبے ءَ اگں بُوجیگ آ چار کنگ مہ بیت گڈ ہنشا پامز نیں سادے ننگرِ ءِ بندنت ءُ ننگر ءِ دُور دوَر دینت ءُ بُوجیگ ءِ چکّان ءِ ہَمُودءَ بَرنت۔**ہَفتگی** : (ہَف۔تَ۔گی) (ن گ) ہَفتگے یَکّ وارے ہَفت روچ ءِ سَرءَ۔

ہِفت : (ہِف۔ت) سُدّھ۔ساہ۔**ہِفت گِرَگ** : (ہَف۔ت۔گِ۔رَگ) بُود کنگ۔طاقت کنگ۔بُست کنگ۔

ہَفتُم : (ہَف۔تُم) (ن گ) حساب ءُ رُوءَ ہَفتُمی۔ہَفت۔ہَفت ءِ جِند۔ **ہَفتُمی** : (ہَف۔تُ۔می) (ن گ) ہَفت۔ہَفت ءِ جِند۔

ہَفتو : (ہَف۔تو) (ن گ) ہَفت ماہ ءِ پیداک بُوتگیں نُنّک۔(2) ناپُوریں چُکّ۔

ہَفتہ : (ہَف۔تہہ) (ن گ) ہفتُمی۔(2) شَمبے ہفتگ ءُ ہفتی روچ۔

ہفتیں ناش : (ہَف۔تیں۔ناش) (ن گ) ناش ءُ ہفتیں اِستال۔

ہُفّ : (ہُف۔ف) افّار۔پاہار۔**ہُفّ کنگ** : (ہَف۔ف۔کَ۔نگ) (ک گ) گوات جَنگ۔گوات مان کنگ۔(2) بال دیگ۔(3) ہلاس کنگ۔

ہَکّ : (ہَک۔ک) (ن گ) اِسپیتیں چُن۔(2) کرکینگ ءِ سوچگ ءُ ہَکّ جوڑ کنگ۔

ہِکّ : (ہِک۔ک) (ف گ) ہِکّگ ءِ فرماں گال : بہ ہِکّ۔(2) دل ءِ جَنگ۔(3) دُک۔(4) سِٹّ۔اوشتگ یا لِکّ بُونگ۔

ہِکّ گوں نا ہِکّ ءِ رَوگ : دم بَندی ءُ نَزّ یک ءِ بُونگ۔نزد ءِ موت بُونگ۔ساہ کندن ءِ بُونگ۔

ہُک : (ہُ۔ک) (ن گ) مُبارکی تپ۔(2) دل ءِ بد بُونگ۔شانگی بُونگ۔(3) یَکّ شُومّیں مُرگے۔بُومّ۔(4) شُومّیں مَردُم۔

ہُکّت : (ہُک۔کَت) (ن گ) بازاری۔وَرندو۔لیبے۔**ہُکّتی** : (ہُک۔کَ۔تی) لیبے۔بازاری۔وَرندو۔وَرّوئی۔

ہِلَنگ : (ہِک ۔ لَگ) (ک گ) چَپ گرِ یوگ ءِ پدا ہڈیسکگ ۔ چَپ گُٹّ ءُ دَپ ءِ ہِلَنگ ءِ توار در آ ہگ ۔ گوں دَردءُ دورءِ زورءِ ساہ کشَّگ ۔ **ہِلَنگ ءِ گِرَگ** : (ک گ) ہما کہ آ ئی ءِ ہِلَنگ بئیت ۔

ہَکَّل : (ہَک ۔ کَل) (ن گ) گُرّ ۔ تُرُ ندی ءِ توار ۔ نَہر دیگ ۔ کُوکار ۔ نعرہ ۔ لُوہ ۔ نَہر ۔ مہمیز ۔ اَنگرّگ ۔ دَہشَت ۔ ٹاہ ۔ جَنگ ءِ جار ۔ گامبیل ۔ نَہرد ۔ نَہیب ۔ ہُوڑو ۔ گوانک ۔ **ہَکّلگ** : (ہَک ۔ کَل ۔ لَگ) (ک گ) بیہار دیگ ۔ دَلوت ءِ راہ دیگ ۔ اولاک ءِ تیز گلّینگ ۔ دَلوت یا اولاک ءِ ٹِکّا رَگ ۔ (2) دوَر کنگ ۔ (3) نَہر دَگ ۔ **ہَکّل ءُ ہوکّل کنگ** : گوں تُرُ ندی ءِ جَبرءُ حال دیگ ۔ بدءُ رَد کنگ ۔ نَہر اں بندگ ۔ گُرّ ءُ نَہر کنگ ۔

ہُکم : (ہُ ۔ کَم) (ن گ) اَسپ ءِ چارِک ۔ اَسپ ءِ چارُمی بہر ۔

ہِکّو : (ہِک ۔ کُو) (ن گ) ہیسک ءِ نادُڑاہی ۔ ہما کہ سَکّ ہِسکیت ۔

ہُکّو : (ہُک ۔ کو) (ن گ) ہما نادُڑاہی کہ بدن ءِ دانگ دَرکیت ۔

ہُکّہہ : (ہُک ۔ کَہ) (ن گ) دائم ۔ مُدام ۔ یکّا ۔ (2) حُقّہہ ۔

ہِکّی : (ہِک ۔ کی) (ن گ) ہیکگ ءِ توار ۔ (2) گُٹّ ءِ ہما جہل تریں بہر کہ گمّیں کنڈ بیت ۔ سینگ ءِ بُرزی نیامجی ءِ کنڈ ۔ **ہِکّی ءِ گوپشو** : (ن گ) ہما بارگیں ہڈّ کہ کوپگاں بگر دا نکہ ہکّیگ ءِ اِنت ۔

ہَکّی : (ہَک ۔ کی) (ن گ) ہما آ چاریا ماہور کہ ہَکّ جَنگ ءِ ضرورت بیت ۔ (2) بٹ ءِ قسمے ۔ بالی مُرگے ۔

ہکیم : (ہَ ۔ کے ۔ م) (ن گ) ہجگیں کُنش ۔ مِچّ ءِ گُش ۔ ڈولک ءِ تہہ ءِ بُراک کہ مِچّ ءِ گُش کنگ ءِ کارءَ بندنت ۔ تَریں مِچّ ءِ کوکر ءِ تہہ ءِ ہجگ ءُ نازُرکیں گُشّ کہ وَرنت ءَ ۓ ۔

ہِگّ : (ہِگ ۔ گ) (ن گ) جان بڈّ ۔ کاہل ۔ جان کاہل ۔ سُست ۔ بےتہمبل ۔

ہَل : (ہَ ۔ ل) (س گ) نرم ۔ شُرد ۔ **ہَلگ** : (ہَ ۔ لَگ) (ک گ) کوہل بُوتگ ۔ نرم بُوتگ ۔ بُوتگ ۔ باپ ءِ سرءِ گرِ ادگ ۔ نرم بُوتگ ۔

ہُلّ : (ہُل ۔ ل) (ن گ) جذبہ ۔ باہند ۔ چاڑ ۔ دلی پاہار ۔ (2) ہُبّ ۔ واہگ ۔ تَب ۔ (3) بِرّ ۔

ہَلّ : (ہَل ۔ ل) (ف گ) ہلّگ ءِ فرماں گال : بہ ہَلّ ۔ ہلاس بُو ۔ (2) رہ بِگر ۔ بُرو ۔ **ہَلّ ءُ جُلّ** : (ن گ) زُوت تر ۔ اِشتاپی ۔ ہَل ءُ ہَپ ۔ **ہَلّ ءُ مَلّ** : (ن گ) گوَر پہ گوَری ۔ یکّے ءِ رَندءِ دِگرے ءِ بروبری ءَ آہگ ۔ **ہَلّ ءُ ہِپی** : (ہَل ۔ لُ ۔ ہَ ۔ پی) (ج گ) دِہ دِہ ۔ گُشادگُشادی ۔ اِشتاپی ۔

ہَلا : (ہَ ۔ لا) (ن گ) نارُشت ۔ (2) ہر ہما شئے کہ پہ نارُشت کنگ ءُ وَرگ ءِ کارمرز بیت ، چوکہ ماہیگ ، گوشت ، سبزی یا دِگہ انچیں چیزے ۔

ہِلاپ : (ہِ ۔ لاپ) (ن گ) بگیر ۔ کوٹ ۔ ناپہک ۔ ہما کہ خالص یا اَصل نہ اِنت ۔ (2) خلاف ۔ بدی ۔ دُشمن ۔ دُژمن ۔ دُژمن داری ۔ دُژمنی ۔ دُژمن ۔ (3) ناجائز ۔ حَسَدّ ۔ کُتّت ۔ **ہِلاپیں** : (ہِ ۔ لا ۔ پےں) (س گ) ہما کہ لَس ءُ لوڑے ۔ ناپہکیں یا ناخالصیں شئے ۔ **ہِلاپیں سُہر** : (ہِ ۔ لا ۔ پےن ۔ سُہہ ۔ ر) (س گ) ہما سُہر کہ آ ہانی تہہ ءَ دِگہ مادن ہوار ۔ ہما سُہر کہ پُورہ سُہر نہ اِنت ۔ **ہِلاپیں گپّ** : (ہِ ۔ لا ۔ پےں ۔ گپ ۔ پ) (س گ) دُرُوگیں گپّ ۔ بدیں گپّ ۔ دِل نہ وَشّیں تران ۔

ہَلاس : (ہَ ۔ لاس) (ن گ) توام ۔ بےزِختّ ۔ ہِل لِللہ ۔ زمَن ۔ آسَر ۔ پَد ۔ پَدی ۔ چَٹ ۔ ختم ۔ غرق ۔ بےزور ۔ بےزِکّت ۔ (2) پُشت نہ کپگ ۔ **ہَلاس بُوتگ** : (ہَ ۔ لاس ۔ بُو ۔ تَگ) (ک گ) ہَلّگ ۔ پَر کپگ ۔ دُژاہ بُوتگ ۔ دَمب بُوتگ ۔ فنا بُوتگ ۔ (2) مستی ءِ ایر ماد بُوتگ ۔ بےزِکت بُوتگ ۔ کُٹّگ ۔ اندرِس ۔ چَٹ بُوتگ ۔ **ہَلاسی** : (ہَ ۔ لاسی) (ن گ) تَوامی ۔ سرجی ۔ آسری ۔ پدی ۔ (2) برباد ی ۔ تباہی ۔ (3) نِزوری ۔ بےزِکّتی ۔

ہِلاک : (ہِ ۔ لا ۔ ک) (ن گ) زَہمت ۔ جنجال ۔ تباہ ۔ برباد ۔ مُشکُل ۔ عذاب ۔ (2) نِزور ۔ بے زِخت ۔ (3) بَہیل ۔ **ہِلاک بُوتگ** : (ہِ ۔ لا ۔ ک ۔ بُو ۔ تَگ) (ک گ) نقصان بُوتگ ۔ تاوان بُوتگ ۔ (2) جنجال بُوتگ ۔ (3) دم بَرگ ۔ ژَند بُوتگ ۔ **ہِلاک کنگ** : (ک گ) ساہ دارے ءِ راپرِ وشگ ءُ نقصان کنگ ۔ مَرُدمے

را جنجال کنگ۔ تاوان بارکنگ۔ **ہِلاکی** : (ہِ۔لا۔کی) عزابی۔ بربادی۔ نزوری۔ ناتوانی۔

ہَلا مو : (ہَ۔لا۔مو) (ن گ) مُہر بستگیں کلمپوگ کہ نَنگر کُتگیں چیر دان یا ماہورانی سرءَ بندگ بنت۔

ہَلا مور : (ہَلا۔مور) (ن گ) کُوکارءِ صلوات۔ جگّاءُ کوکار۔

ہُلاّنچ : (ہُل۔لاں۔چ) (ن گ) بیڑ۔ جلوہ۔ ہلمہ۔ اُرش۔

ہَلاو : (ہلا۔و) (س گ) ارزانی۔ آسانی۔ پہ ہلو ہالو۔

ہَلاہَل : (ہَ۔لا۔ہَل) (س گ) (ن گ) (د) زَہرینا ک۔ دَرمان یا زَہر کہ کُشیت۔

ہَلاہوپ : (ہَ۔لا۔ہوپ) (س گ) چست ءُ ایر۔ جہل ءُ بُرز۔ اِشتاپی۔ **ہَلاہوپی** : (ہَ۔لا۔ہو۔پی) (ن گ) سَربتگی۔ اِشتاپی۔ بے تاہیری۔ ہَلاہُوشی۔

ہَلاہوش : (ہَ۔لا۔ہوش) (ن گ) بے وت۔ تکاں سَر۔ اَگول۔ بے تاہیر۔ حُشک ءُ حیران۔ حیران۔ سَربتگ۔ **ہَلاہُوشی** : (ہَ۔لا۔ہو۔شی) (ن گ) اِشتاپی۔ تکاں سُری۔ بے تاہیری۔ سربتگی۔ ہَلاہوپی۔

ہَلبی : (ہَ۔لَ۔بی) (ن گ) بارگ ءُ دَراجیں مُہرگ۔ مُہرگ ءِ ذیلے کہ دوچانی تہہ ءَ کارمرز بیت۔

ہُلَغ : (ہُ۔لَغ) (ک گ) نام دار بُوتگ۔ تالان بُوتگ۔

ہَلک : (ہَل۔ک) (ن گ) میتگ۔ بست۔ دِیرَوْ۔ وِندر۔ ویڑہ۔ لوگ ءُ جاگہہ۔ دوار۔ ہنکین۔ بازار۔ ڈیرَوْ۔ وسّم۔ ہَند۔ آمُرش۔

ہُلک : (ہُ۔لک) (ن گ) چہ آپ ءَ پُرّیں دَرپ ءِ سَرگ ءُ ہمے آپیں چیزانی چما دَرپ ءِ دَپ ءَ سَرِ جِک۔ (2) شیرمچیں نُنّک ءِ مِتکگیں شِیرانی شانگ۔ (3) آپینکیں چِیزے ءِ جُلّگ۔ (4) سَرریچ۔ چکار۔

ہُلّکگ : (ہُ۔لک۔گگ) (ک گ) سَرریچ بُوتگ۔ جُلّکگ۔

ہُلکاپ : (ہُل۔کاپ) (ف گ) ہُلکا پگ ءِ فرماں گال: بہ ہُلکاپ۔

ہُلکاپت : (ہُل۔کاپ۔ت) ہُلکا پگ ءِ گوستگال۔ (2) چِلکِت۔ زورجَت۔

ہُلکاپتگ : (ہُل۔کاپ۔تگ) ہُلکا پگ ءِ گوستگال۔ (2) چِکیتگ۔ ژپّیتگ۔ **ہُلکاپتگیں** : (ہُل۔کاپ۔تَ۔گیں) (س گ) ہُلکا پگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ ہُلکاپگ بُوتگ۔

ہُلکاپگ : (ہُل۔کا۔پگ) (ک گ) گوں پُوریں زور ءَ چنڈگ۔ گوں زور ءَ چِلّگ۔ زورجنگ۔ تاں ترّغ۔ ژپّگ۔ **ہُلکاپگی** : (ہُل۔کا۔پَ۔گی) (ن گ) ہُلکاپگ ءِ آوَکی۔ (2) چِلّگی۔ زورجنگی۔ ژپّگی۔

ہَلکَٹ : (ہَل۔کَٹ) (ن گ) قیاس۔ اَندازہ۔

ہَلکدار : (ہَ۔لک۔دار) بچار : ہلگدار۔

ہُلکو : (ہُل۔کو) (ن گ) ہُلکہ۔ ہتب۔ دَمگ۔ ریس۔ زید۔ ولائت۔

ہُلکہ : (ہُل۔کہہ) بچار : ہُلکو۔

ہَلّگ : (ہَل۔لگ) (ک گ) ہلاس بُوتگ۔ کُٹّگ۔ آسَر بُوتگ۔ توام بُوتگ۔ نزور کنگ۔ (2) بے وار گرگ۔ (3) ترّوکیں چیزے ءِ یا روکیں چیزے ءِ ترّگ یا رَوَگ ءِ تہہ ءَ بُوتگ۔ (4) گوزَگ۔ (5) دم توس بُوتگ۔ ساہ ءِ تُژ ندءُ تُژندءَ کشّگ۔ **ہَلّگی** : (ہَل۔لَ۔گی) (س گ) ہَلّگ ءِ آوَکی بزاں ہَلّیت یا ہلاس بیت۔

ہَلّیتگ : (ہَل۔لِ۔تگ) ہَلّگ ءِ گوستگال۔ (2) ہلاس بُوتگ۔ توام بُوتگ۔ **ہَلّیتگیں** : (ہَل۔لِ۔تَ۔گیں) (س گ) ہَلّگ ءِ دیریں گوستگال۔ (2) ہما کہ ہَلّیتگ۔

ہِلّگ : (ہِل۔لگ) (ک گ) اِزن دیگ۔ موہ دیگ۔ یلہ دیگ۔ **ہِلّگی** : (ہِل۔لَ۔گی) (ن گ) ہِلّگ ءِ آوَکی۔ (2) یلہ دیگی۔ اِزن دیگی۔ موہ دیگی۔

ہَلگدار : (ہَ۔لِگ۔دار) (ن گ) زار چوبگ۔ ہلکدار۔ زَرد رنگیں دَرمانے۔

ہِلِلّلہ : (ہِل۔لِل۔لَہ) (س گ) (د) چَٹ۔ زِہر۔ ہلاس۔ نقصان بار۔ تاوانی۔

ہلم : (ہَل۔م) (ن گ) اسپ ءِ اعضا۔ (2) اَسپ ءِ لنڈ۔

ہلمہ : (ہَل ۔مہہ) (ن گ) ڈاہ ءُ شور ۔صلوات ءُ کوکار ۔ڈاہ ءُ حاک ۔اُرش ۔دَوَر ۔بیڑ ۔حملہ ۔ڈَکّ ۔اَلگار ۔رُمب ۔جلَوْ ۔

ہلنجہہ : (ہ ۔لَن ۔جہہ) (ن گ) شُد ۔سَکّیں گُژن ۔ہَڈ کاّ ۔چڑ کشّگ ۔اِشتاپ ۔پہ وَرگ ءَ اِشتاپی ۔**ہلنجہہ کنگ** : (ہ ۔لَن ۔جہہ ۔کَ ۔نگ) (ک گ) دوَر کنگ ۔پہ کارے اِشتاپی بُونگ ۔ہَل ءُ ہپ کنگ ۔**ہلنجہی** : (ہ ۔لَن ۔جَ ۔ہی) (ن گ) اِشتاپی ۔اِشتاپکاری ۔(2) گُژنگ ۔ہڑ گّہی ۔شُدیگ ۔

ہلو : (ہ ۔لو) (ن گ) سُور ءُ شادہاں نازینک ءِ سرگال چو کہ ہلو ہالو ہلو ہالوہلوئے ۔سہی بہ بئے کہ وَشّیں حالے ۔(2) نازینک ۔

ہُلو : (ہ ۔لُو) (ن گ) بالی مُرگے کہ شپ ءَ شکار کنت ۔(2) شپ مُرغ ۔(3) بانز ۔

ہلوان : (ہَل ۔وان) (ن گ) پہ کُشگ ءُ پچّگ ءَ داشتگیں شِنکّ ۔(2) سُہرَنگیں گُدے ۔سُہرَنگیں جرّ ۔چِپّک ۔

ہلوشو : (ہ ۔لو ۔شو) ہنوش ۔لیرزگ ۔ناہَب ۔دِل رَنج ۔ **ہلوشان** : (ہ ۔لو ۔شان) لیرزگی ۔دل رَنجی ۔ہنُوشی ۔

ہُلولو : (ہُ ۔لُو ۔لُو) (ن گ) سیرانی شادہاں صوتانی نیامجی ءَ صوتی یا چہ جوابیاں یکّے ءِ بارگیں ءُ بُرزیں آواز ءِ در کنگ ۔ناچ ءُ صحبت ءِ وہداں جمے رَنگ ءِ آواز ۔

ہُلوہ : (ہُ ۔لوہ) (ن گ) لِوار ۔تبد ۔گرمیں گوات ۔

ہلو ہالو : (ہ ۔لو ۔ہا ۔لو) (ن گ) پہ آسانی ۔پہ اَرزانی ۔بے جُہدءَ ۔پہ گپّ ءُ ترّان ءَ ۔**ہلو ہالوءَ نہ دیگ** : پہ اَرزانی ءَ یا پہ گپّ ءُ حبرءَ چیزے ءِ نہ دیگ ۔

ہلہ : (ہ ۔لہ) اِشتاپ ۔اِشتاپی جُنزگ ۔(2) شور ۔گزا ۔جیڑہ ۔(3) اَنچو کہ تو گوشئے ۔اَنچوش ۔بلے ۔ہَو ۔ہاں ۔

ہلہَل : (ہَل ۔ہَل) (ن گ) جذبہ ۔جوش ۔اِشتاپ ۔جُزرگ ۔(2) پادینک ۔سہتے کہ پادان ئے گِنِنت ۔

ہلیلہ : (ہلی ۔لہ) بچار : ہلینگ ۔

ہلّینتگ : (ہَل ۔لین ۔تگ) ہلاس کُتگ ۔سرجم کُتگ ۔کٹّینتگ ۔

ہلّینتگیں : (ہَل ۔لین ۔تَ ۔گیں) ہلّینگ ءِ دیریں گوستگال ۔(2) ہما کہ ہلّینگ بُوتگ ۔

ہلینگ : (ہَ ۔لے ۔نگ) (ن گ) لاپ ءِ ریچگ ءِ دَرمانے ۔ہلیلہ ۔

ہلّینگ : (ہَل ۔لے ۔نگ) (ک گ) ہلاس کنگ ۔کٹّینگ ۔

ہلّینگی : (ہَل ۔لے ۔نَ ۔گی) ہلاس کنگی ۔توام کنگی ۔سرجم کنگی ۔کٹّینگی ۔

ہلینی : (ہ ۔لے ۔نی) (ن گ) وَشّ تامیں مچّ ۔**ہلینی گون** : (ہ ۔لے ۔نی ۔گون) (ن گ) ہلینی ءِ وڑیں مچّے کہ کلونٹ ءُ ناہ ءِ تام ءَ چو ہلینی ءِ وَشّ نہ اِنت ۔

ہم : (ہ ۔م) (گ ر) دی ۔اوں ۔ہوں ۔آ ہم ۔من ہم ۔(2) لبزانی پیسَر ءَ کیت ءُ ہمراہی ءُ سنگتی ءِ معناءَ دنت چوش کہ : ہم توار ۔ہمکار ۔ہم دِل ۔ہم سدک ۔

ہُم : (ہ ۔ُم) (ن گ) اُشتِر کاہی بُوتگے کہ بہ ڈل دیم ءُ ڈلی شیلگاں رُدیت ءُ پہ دارُو ءُ دَرمان ءِ ہم کار ءَ کیت ۔دَرمانی بُوتگے ۔

ہم آپ : (ہَم ۔آپ) (س گ) ڈگار ءَ را یکّ کچ ءُ یکّ وڑ ءَ آپ ءِ تانگ ۔ڈگار ءَ ہم تانی ءَ آپ ءِ گرَگ ۔(2) ڈگار یا بند ءِ آپ ءِ ہر جاگہہ یکّ وڑ ءَ جُہل بُونگ ۔

ہم آہنگ : (ہَم ۔آ ۔ہَن ۔گ) ہم توار ۔ہم گُٹّ ۔

ہما : (ہ ۔ما) (پ گ) آ ۔آ کہ آئی ءِ بابت ءَ ساری ءَ گپّ بُوتگ ۔

ہمائی : (ہ ۔ما ۔ئی) (پ گ) ہما کس یا چیز ءِ بابت ءَ کہ ساری ءَ گپّ ئے کنگ بُوتگ ۔

ہمّا : (ہم ۔ما) (پ گ) ما ۔مئے ۔مئیگ ۔من ءِ بازیں ۔ماذرہ ۔(2) مَن ۔**ہمّئے** : (ہم ۔ے) (پ گ) مئیگ ۔وتی ۔ہمّا ۔

ہما ناما : (ہ ۔ما ۔نا ۔ما) (گ ر) اَنچو کہ بُونگی اَت ۔ہما پیم بُوت کہ بُونگی اَت ۔

ہمانڑی :(ہَ۔ماں۔ڑی) (ن گ) کمر بندءِ پیلک کہ آئیءِ تہہءَ زَرّ ءُکلداراں مان کنّنت۔

ہمانگر :(ہَ۔ماں۔گُر) ہمانگو۔ ہمانیمگ۔ **ہمانگری** :(ہَ۔ماں۔گُ۔ری) (ج گ) ہمانیمگی۔ ہماپلّوی۔

ہمانگو : (ہَ۔ماں۔گو) (ج گ) ہما جاگہہ یا حدّءَ کہ ساریءَ رَوَگ یا کِندگ بُوتگ۔ ہماپلّوءَ۔ ہماکُنڈءَ۔ ہمانگر۔

ہماوَند :(ہَ۔ما۔وَن۔د) بچار : حاوَند۔

ہُمب :(ہُم۔ب) (ن گ) چہ گل ءَ جوڑ کُرتگیں ناہءِ دَرپ۔ شرءِ کسانیں کونزگ۔(2) لیڑہءِ مستی۔ اُشترے دِگہ مال ءِ پلّوءَ حُلاہ دیگ۔ **ہُمبی** :(ہُم۔بی) (ن گ) ہُمب ءِ ناہ۔ شیرگی ناہ۔ حاک ءَ شرّ کُتگیں دَرپے کہ شیرگی ناہ ءِ مان کنّنت، ہمیشی ءِ تہہ ءِ رُستگیں ناہ۔

ہَمب :(ہَم۔ب) (ن گ) وڑّت۔ ارمان۔ افسوز۔ فکر۔ تُرس۔ خوف۔

ہمباچہ : (ہَم۔با۔چہ) (ن گ) تیر کشّ۔

ہم بار :(ہَم۔بار) (س گ) ہم تنگ۔ بروبریں وزن۔ یکّ بار۔ بروبریں بوجہہ۔

ہمباگ :(ہَم۔باگ) (ن گ) ہُر بو۔ میتیءِ توم۔ دَرمانے۔

ہم بالاد : (ہَم۔با۔لاد) (س گ) ہم قدّ۔ ہم کساس۔ قدّءَ برابر۔ ہم سَر۔

ہم بانزی : (ہَم۔بان۔زی) (ن گ) ہمراہ۔ ہوری۔ ہم شوری۔ یکّی۔ سنگتی۔ ہمراہی۔

ہمباہ :(ہَم۔باہ) (ن گ) دَریائی یا میدانی صوت کہ دَریاءَ یا تیاب ءَ کارءِ وہداں گوشنت ءَ۔(2) سکن۔ پاہ۔

ہم بُرّ : (ہَم۔بُر۔ر) (ن گ) آہن ءِ یکّ ازبابے۔ گاز۔ بگیر۔ پلاس۔(2) یکّ وَڑیں۔ یکّیں بُرءِ گاٹے۔

ہمبڑاہ :(ہَم۔بڑا۔ہ) (ن گ) ہم دُزوشم۔ یکّ وَڑ۔(2) یکّ دِل۔ ہم ستک۔ سنگت۔ ہم سفر۔(3) یکّے دومیءِ بڑاہ۔ یکّے دومیءِ عِزّت۔ **ہمبڑاہی** :(ہَم۔بڑا۔ہی) ہم ستکی۔ ہم سفری۔

ہم بزانت :(ہَم۔بِ۔زاں۔ت) (س گ) ہم مَعنا۔ دو انچیں لبز کہ یکّیں مَعناءَ بہ دینت۔

ہم بِستر : (ہَم۔بِس۔تر) (س گ) یکّیں نپادءِ تہہءَ وپتگیں۔ یکّیں جاگہہءَ وپتگیں۔ **ہم بِستری** :(ہَم۔بِس۔تِ۔ری) (ن گ) جنین ءُ مردینءِ یکّ جاہ وپتءُ واب۔ مردءُ جنی۔

ہم بستگ :(ہَم۔بَس۔تگ) (س گ) ہم گرَنچ۔ گوں یکّے اے دِگرءَ بندوک۔ پیوست۔ مُہکم۔ ہم بستہ۔ تپاک۔ یکّ جاگہہ۔ تیوگ۔ ہم تپاک۔ **ہم بستگی** :(ہَم۔بَس۔تَ۔گی) (ن گ) یکّوئی۔ یکّ جاہی۔ ہمگرَنچی۔ گوں یکّے اے دِگرءَ بندوک۔ تپاکی۔

ہم بستگیں :(ہَم۔بَس۔تَ۔گیں) (س گ) ہم گرنچیں۔ بندوکیں۔(2) تپاکیں۔ ہم دلیں۔ ہمراہیں۔ ہم شوریں۔

ہم بستہہ : (ہَم۔بَس۔تہ) بچار : ہم بستگ۔

ہمبُشک :(ہَم۔بُش۔ک) (س گ) ہمراہ۔ ہما کہ ہروہدے کسےءِ رندءَ بہ بیت۔ دزگوہار۔ سنگت۔(2) مِنڈءِ رندءِ نراز۔

ہمبَغ :(ہَم۔بَگ) (ک گ) دِلءِ جنگ۔ وڑّت کنگ۔ گرّٹی کنگ۔

ہمبَل :(ہَم۔بَل) (ن گ) بیل۔ ہم راز۔ دوست۔ سنگت۔ دَزبڑادر۔ ہمراہ۔ یار۔(2) (س گ) پنجّیءَ جزوک۔ دُرستی راستی۔ ہم کوپگ۔ **ہمبلی** : (ہَم۔بَ۔لی) (ن گ) سنگتی۔ ہم رازی۔ دوستی۔ ہمراہی۔ بڑاہدگی۔ **ہمبلیں** :(ہَم۔بَ۔لیں) ہمراہیں۔ دوستیں۔ سنگتیں۔

ہم بند : (ہَم۔بَن۔د) (س گ) انچیں ڈگار کہ آوانی بند یکّ بہ بیت۔ ڈگار یا زمین ءِ گوں دومی ڈگارءِ ہم بندی۔(2) برابری۔ کش ماں کشی۔(3) (ن گ) ہم پلّ۔ ہمسا ہگ۔ **ہم بندی** :(ہَم۔بَن۔دی) (ن گ) ہمساہگی۔ نزّیکی۔(2) کش ماں کشی۔ یکّےءِ ڈگار یا زمینءِ نزّیک ءَ دومیءِ ڈگار۔

ہمبوہ :(ہَم۔بوہ) (س گ) وشّ رنگ۔(2) وَشبوہ۔ ہما چیز کہ وَشّ ءُ سارتیں بوہ بہ کنت۔(3) دیم۔ رُخ۔ رُو۔ دُزوشم۔ جلوہ۔(4) سَرسبزءُ آباد۔ باغ۔ باغیچہ۔ سبزیں دَزچک۔(5) (ن گ) ہما

دَڑ چک کہ آہانی تاک نہ رِچِنت۔(6) ھما تاک کہ چہ دَڑ چکاں نہ رِچِنت۔ **ھَمبو ہیں** : (ھَم۔بو۔ہیں) وشّ بو ہیں۔ سارتیں۔(2) وشّ روحیں۔

ھَم بیل : (ھَم۔بے۔ل) (ن گ) دَلوت ءِ لیماڑ۔ چُکّ دان۔

ھَم پاد : (ھَم۔پاد) (س گ) ھم گام۔ دو کَسّ ءِ یکّیں رفتار ءِ رَوگ۔

ھَمپاس : (ھَم۔پاس) (ن گ) بِنْشار۔ رکّ۔ پہ دم ءُ چُوفّ گاریں دَلوت ءِ پہریزگ ءِ رِپک۔ حصار۔ تمپاس۔

ھَمپان : (ھَم۔پان) (ن گ) سِل ءِ مَزَنیں پیپلک۔ بغل جول۔ ہُرجین۔ شرّ کُرتگین سلے کہ آئی تہہ ءِ آرت ماں گنِنت۔ آرتانی مان کنگ ءِ دَرپے۔ چہ تورگ ءِ مسترِیں دَرپ۔(2) ہِیسک۔ دم توس۔(3) ھما کہ لاپ ئے رود ئیتگ۔(4) انسانی جون۔ سینگ ءِ تہہ ءُ توک۔

ھَم پتّ : (ھَم۔پَت۔ت) (س گ) تپاک۔ ھم تب۔ ھم سَتّت۔ ھم ستک۔ یکّ دل۔

ھَمپُسک : (ھَم۔پُ۔سَک) (ک گ) ایرَ لا بُونگ۔ دم بند بُونگ۔ جُپک۔ دم توس۔(2) مَرد مانی مُچّی ءِ نیام ءِ دم توس بُونگ۔ گین پتار۔ امپُسک۔

ھَمپُسیتگ : (ھَم۔پُ۔سِ۔تگ) ھمپُسک ءِ گوستگال۔(2) کپتگ۔ دَم توس بُوتگ۔ **ھَمپُسیتگیں** : (ھَم۔پُ۔سِ۔ت۔گیں) ھمپُسک ءِ دیریں گوستگال۔(2) ھما کہ ھمپُسیتگ۔

ھَم پلّ : (ھَم۔پَل۔ل) (س گ) (ن گ) ھمسا ہِگ۔ ھم حدّ۔ ھم بند۔ ھم سیم۔ سیماندَر۔ گوانڈی۔ **ھَم پلّی** : (ھَم۔پَل۔لی) ھمسا ہگی۔ ھم حدّی۔

ھَم پلّو : (ھَم۔پَل۔لَو) (س گ) یک نیمگی۔ طرف داری۔ یکّ نیمگ ءَ۔ **ھَم پلّویں** : (ھَم۔پَل۔لَ۔ویں) (س گ) مٹّیں۔ برابریں۔ یکّ ڈَولیں۔ ھم گونگیں۔(2) ھمراہیں۔ بڑاھمدگیں۔

ھِمّت : (ھِم۔مَت) (ن گ) ہاٹی۔ سیک۔ قوّت۔ طاقت۔ رونکِتّ۔ توکّل۔ جان۔ جذبہ۔ جَوزَگ۔ جوگ۔ جیرت۔ حِیلہ۔ ستّ ءُ مَڑاہ۔ سِکت۔ سیخ۔ فتح۔ کُجال۔ گت۔ گُشاد۔ مجال۔(2) بہا دُرّی۔ جُرات۔ دِل۔

ھَم تاہ : (ھَم۔تا) (س گ) برابر۔ یکّ وڑ۔ دو چیز ءِ یکّ پیمی۔ یکّ قدّ ءِ یکّ کساس بُونگ۔

ھَم تان : (ھَم۔تان) (س گ) ھم کچّ۔ بروبر۔ برابر۔ آپ ءُ بند ءِ برابر بُونگ۔ آپ ءِ ھم لسونی۔ **ھَم تانیں** : (ھَم۔تا۔نیں) (س گ) ھم لسونیں۔ برابریں۔ کم کچّیں۔

ھَم تب : (ھَم۔تَب) (س گ) ھم فکر۔ ھم خیال۔ یکّیں تب ءِ مَردُم۔ ھم ستک۔ ھم رِیشّ۔ ھم سَتّت۔ دَپ کپگ۔ ساچ۔ سیل۔ صَلاحی۔ ھم پتّ۔ **ھَم تبی** : (ھَم۔تَ۔بی) (ن گ) ھم خیالی۔ یکّ رَنگی۔ ھم گونگی۔ **ھَم تبیں** : (ھَم۔تَ۔بیں) (س گ) ھم خیالیں۔ ھم شوریں۔ ھمراہیں۔

ھَم تپاک : (ھَم۔تِ۔پاک) (س گ) ھم خیال۔ ھم توار۔ ھم سِتک۔ ھم صَلاح۔ تپاک۔ راضی۔ **ھَم تپاکیں** : (ھَم۔تِ۔پا۔کیں) (ن گ) ھم سِتکیں۔ ھم رازیں۔ ھم دلیں۔ ھم راہیں۔ دوزواہیں۔

ھَم ترّان : (ھَم۔ترّ۔ا۔ن) (س گ) ھم شوَر۔ ھم صَلاح۔ رازدار۔

ھَم تنگ: (ھَم۔تَن۔گ) (س گ) برابر۔ کَش پہ کَش۔ ھم وزن۔ ھم سَنگ۔ دَلوت ءِ بار ءِ ہر دوئیں نیمگانی وزن ءُ کچّ ءِ برابری۔ یکّ بار۔ ھم بار۔ ھم زور۔ **ھَم تنگی** : (ھَم۔تَن۔گی) (ن گ) ھم وزنی۔ برابری۔ گرانی ءِ یکّ۔

ھَم توار : (ھَم۔تَ۔وار) (س گ) ھم گُٹّ۔ ھم تپاک۔ یکّیں توار ءِ مَردُم۔ ھم زبان۔ یدّپ۔ یکّ گُٹّ۔ **ھَم تواری** : (ھَم۔تَ۔وا۔ری) ھم گُٹّی۔ ھم زبانی۔

ھَم تُہمگ : (ھَم۔تُہ۔مَگ) (س گ) یکّیں خون۔ یکّیں پِت ءُ پیرُک ءِ اولاد۔(2) عزیز۔ نزیکیں کس۔

ھَم تیر : (ھَم۔تی۔ر) (س گ) دو مَردُم انچو پُشت ءُ دیم تچگی ءَ اوشتارینگ کہ اَولی ءِ دیم ءَ بہ اوشت ءُ بچارئے پُشت ءِ مَردُم گِندگ مہ بیت۔ یکّیں نخل ءَ۔ یکّیں رِد ءَ اوشتوک۔ گوں سرّپ ءِ برابر۔(2) یکّے ءَ چہ گیش کمان دارانی تیرانی یکّ پچّی ءِ جُگ۔

ھَم تِیلّ : (ھَم ـ تی ل ـ ل) (س گ) ھَم سَر ـ ھَم ذات ـ ھَم قدّ ـ قدّ ءُ بالادءَ یکّ ـ ھَم سندءُ سال ـ

ھَم جَرات : (ھَم ـ جَ ـ رات) (ن گ) ھَم ذات ـ ھَم نسب ـ (2) ھَم زامات ـ (3) دُسکیچ ـ (4) دو بژا ت ءِ زال کہ وَت ماں وَت ءَ گوہار بہ بنت ـ (5) ھَما زال کہ آہانی مرد بژا اس بہ بنت ـ

ھَم جَنگ : (ھَم ـ جَن ـ گ) (س گ) یکّ وڑ ءَ جنگیں سہت ـ (2) ھَم رَنگ ـ یکّ ڈ وَل ـ

ھَم جَواب : (ھَم ـ جَ ـ واب) (س گ) بے ادب ـ دَپ پہ دَپ ـ ھر گپّ ءَ جواب کنوک ـ (2) (ن گ) صوتانی دوَران ءَ بازیں مرُدمانی یکّ پچّیءَ صوت ءِ جواب ـ **ھَم جَوابی** : (ھَم ـ جَ ـ وا ـ بی) (ن گ) گپّ نہ زُورگ ـ بروبری ـ بدلحازی ـ بے ادبی ـ (2) صوتانی جواب دیگ ـ **ھَم جَوابی کنگ** : (ھَم ـ جَ ـ وا ـ بی ـ کَ ـ نگ) (ک گ) بدلحازی کنگ ـ حبرءِ جواب دیگ ـ

ھَم جَوابیں : (ھَم ـ جَ ـ وا ـ بیں) (س گ) ھما کہ گوں دگرےءَ دپ ماں دپ انت ـ بےاَدَبیں ـ سُبکّیں ـ (2) ھما کہ صوتانی مجلس ءَ یکّ پچّی ءَ گوں صوتیءَ یا گوں ھَم جوابیاں ھَم جواب انت ـ

ھَم جوڑی : (ھَم ـ جو ـ ڑی) (ن گ) آڑی ـ آڑ ـ سنگت ـ ھَم کوپگ ـ

ھَم چِہر : (ھَم ـ چِہہ ـ ر) (س گ) یکّ رِد ـ یکّ قطار ـ برابری ـ (2) سَر پہ سَر ـ بے وار ـ

ھَم چِہرگ : (ھَم ـ چِہہ ـ رَگ) (س گ) ھَم شِکل ـ ھَم دژ وشم ـ یک رنگ ـ **ھَم چِہرگیں** : (ھَم ـ چِہہ ـ رَ ـ گیں) ھَم شکلیں ـ ھَم دژ وشمیں ـ ھَم رنگیں ـ

ھَم خَیال : (ھَم ـ خَ ـ یال) (س گ) ھَم تب ـ ھَم تپاک ـ ھَم سَنّت ـ **ھَم خَیالیں** : (ھَم ـ خَ ـ یا ـ لیں) (س گ) ھَم فکریں ـ ھَم تبیں ـ تپاکیں ـ ھَم رازیں ـ

ھَم دَپ : (ھَم ـ دَپ) (س گ) برابر ـ یکّ کساس ـ یکّ ڈ وَل ـ ھَم تب ـ ھَم رَنگ ـ مَٹّ ـ تر شِیپ ـ دپگ ـ یدَپ ـ (2) ھَم عمر ـ (3) ھَم توار ـ ھَم گُٹّ ـ (4) گوں مستر ینےءَ ھَم جواب ءُ دَپ ماں دپی ـ (5) دو یا گیشترِ مرُدمانی یکّ پارگی حبر کنگ ـ **ھَم دَپیں** : (ھَم ـ دَ ـ پیں) برابریں ـ ھَم ڈ وَلیں ـ

ھَم دِڑچ : (ھَم ـ دِڑ ـ چ) (س گ) پچّی ـ یکّیں رُمب ءَ ـ یرّ اہ ـ تچکی ـ برابر ـ **ھَم دِڑچیں** : (ھَم ـ دِڑ ے ـ چیں) ھَم دَپیں ـ برابریں ـ

ھَم دَرد : (ھَم ـ دَر ـ د) (س گ) دَرداں شرِیدار ـ غم شریک ـ دوزواہ ـ کَس ءُ کُو ـ **ھَم دَردی** : (ھَم ـ دَر ـ دی) دَرداں شریداری ـ غم شریکی ـ **ھَم دَردیں** : (ھَم ـ دَر ـ دیں) (س گ) درداں شریداریں ـ غم شریکیں ـ دوزواہیں ـ

ھَم دَروَر : (ھَم ـ دَر ـ وَر) (س گ) مَٹّ ـ بروبر ـ ھَم دُڑوشُم ـ جُٹّ ـ **ھَم دَروَری** : (ھَم ـ دَر ـ وَ ـ ری) (ن گ) مَٹّی ـ بروبری ـ ھَم دڑ وشمی ـ کم عمری ـ یک وڑی ـ یک ڈ وَلی ـ **ھَم دَروَریں** : (ھَم ـ دَر ـ وَ ـ ریں) (س گ) مَٹّیں ـ بروبریں ـ ھَم دڑ وشمیں ـ یکّ ڈ وَلیں ـ کم عمریں ـ

ھَم دُڑوشُم : (ھَم ـ دُڑ و ـ شُم) (س گ) دَروَر ـ ھَم رَنگ ـ ھَم گونگ ـ یکّ وڑ ـ یکّ وڑیں قدّ ءُ کاٹ ءُ رَنگ ءُ دُڑوشُم ـ

ھَم دڑ وشمی : (ھَم ـ دڑ و ـ ش ـ می) (ن گ) ھَم رنگی ـ یکّ ڈ وَلی ـ یکّ وڑی ـ **ھَم دڑ وشمیں** : (ھَم ـ دڑ و ـ ش ـ میں) (س گ) ھَم رنگیں ـ یکّ ڈ وَلیں ـ یکّ وڑیں ـ مَٹّیں ـ بروبریں ـ

ھَم دَست : (ھَم ـ دَس ـ ت) (س گ) تپاک ـ یکّیں کارءَ ھَمراہی ءَ کنگ ـ ھَم سَند ـ ھَم سنگ ـ یکّ مُشت ـ (2) تچک ـ دَڑاج ـ برابر ـ ھَم لسون ـ **ھَم دَستی** : (ھَم ـ دَس ـ تی) برابری ـ ھَم لسونی ـ (2) تپاکی ـ ھَمراہی ـ **ھَم دَستیں** : (ھَم ـ دَس ـ تیں) (س گ) برابریں ـ ھَم لسونیں ـ تچکین ـ (2) تپاکیں ـ ھَمراہیں ـ

ھَم دِل : (ھَم ـ دِل) (س گ) تپاک ـ دوست ـ ھَم سِتک ـ ھَم راز ـ **ھَم دِل ءُ ھَم سِتکی** : (ن گ) پتّ ءَ یکّ بُونگ ـ ھَم سَنّت ءُ تپاک بُونگ ـ **ھَم دِلی** : (ھَم ـ دِ ـ لی) (ن گ) تپاکی ـ یکّ شوری ـ سنگتی ـ یکّی ـ **ھَم دِلیں** : (ھَم ـ دِ ـ لیں) (س گ) تپاکیں ـ سنگتیں ـ ھَم رازیں ـ

ہَم ذات :(ہَم ـذات) (س گ) یکّیں نَسل ءُ ذات ءِ ساه دار یا چِیز ـ ہم عمر ـ ہم سند ـ ہم تیلّ ـ ہم جُرات ـ ہم وہی ـ ہم سنّ ـ (2) ہم قول ـ ہم نسب ـ

ہَم راج : (ہَم ـرا ـج) (س گ) چِہ یکّیں راج ءِ ـ ہم کُٹم ـ

ہَم راز :(ہَم ـرا ـز) (ن گ) سنگت ـ دوست ـ رازدار ـ ہم دِل ـ ہمبل ـ ہم شوَر ـ ہم صلاح ـ **ہَم رازیں** :(ہَم ـرا ـ زیں) (س گ) سنگتیں ـ رازداریں ـ ہم دِلیں ـ ہم شوریں ـ ہم صلاہیں ـ

ہَمراہ :(ہَم ـرا ـہ) (ن گ) ہما شئے کہ چہ جنین ءِ چُکّ ءِ پیداک بُونگ ءِ رند دَرکیت ـ (2) ہمبَل ـ جُتنگ ـ جُٹّ ـ چکشّ ـ ہم زان ـ گرڈ دولی ـ بڑاہندگ ـ بیلی ـ ہم گام ـ سنگت ـ سنگار ـ ہور ـ یکّ جاہ ـ یکّ راہ ـ **ہَمراہی** :(ہَم ـراہ ـ ہی) (ن گ) ہوار رَوَگ ـ یکّ جاہ رَوَگ ـ ہم سفری ـ یکّیں راہ ءِ رَوَگ ـ یکّ جاہی ـ ہوری ـ سنگتی ـ ہَمراہ داری ـ بِدرکہ ـ پَچّی ـ جُتکی ـ **ہَمراہیں** : (ہَم ـرا ـہیں) بڑاہمدگیں ـ سنگتیں ـ

ہَمراہ داری :(ہَم ـرا ـدا ـری) (ن گ) سنگتی ـ ہَمراہی ـ پِتّ ـ پَلّاں مُرزی ـ سنگار ـ بڑاہُندگی ـ

ہَم رِد :(ہَم ـرِد) (س گ) تچک ـ یَشّل ـ یکّ قطار ـ یکّیں سرپ ءِ ـ یکّ رِد ـ (2) یکّ دُژوشّم ـ **ہَم رِدی** :(ہَم ـرِ ـدی) تچکی ـ یَشّلی ـ **ہَم رِدیں** :(ہَم ـرِ ـدیں) تچکیں ـ یَشّلیں ـ یکّ رِدیں ـ

ہَم رَنگ :(ہَم ـرَن ـگ) (س گ) ہم دُژوشّم ـ ہم جَنگ ـ ہم دَپ ـ ہم شکل ـ ہم گونگ ـ یَرّنگ ـ یکّ ڈَوَل ـ یکّ گونگ ـ یکّ رَنگ ـ (2) ہستیں ـ ہر ئیمنگ ءِ ـ **ہَم رَنگی** :(ہَم ـرَن ـگی) ہم گونگی ـ یکّ ڈَولی ـ ہم دژوشی ـ **ہَم رَنگیں** : (ہَم ـرَن ـگیں) (س گ) یکّ رنگیں ـ یکّ ڈَولیں ـ یکّ پیمیں ـ

ہَم رَواج : (ہَم ـرَ ـوا ـج) (س گ) ہم رفتار ـ یکّیں رَواج ءِ مَردُم یا ساہ دار ـ **ہَم رَواجیں** :(ہَم ـرَ ـوا ـجیں) ہم رفتاریں ـ

ہَم رَوان :(ہَم ـرَ ـوا ـن) (س گ) تیپاک ـ ہم شوَر ـ ہم صلاح ـ ہَمراہ داری ـ ہَمراہی ءِ رَوَگ ـ **ہَم رَوانیں** :(ہَم ـرَ ـوا ـنیں) ہم شوَریں ـ ہم صلاحیں ـ

ہَم روچ :(ہَم ـرو ـچ) (س گ) پَکّا ـ یکّو ـ ہَمک روچ ـ **ہَم روچی** :(ہَم ـرُو ـچی) (ن گ) ہما روچ ءِ روچ ـ (2) ہر روچی ـ روچ روزینی ـ روزینی ـ

ہَم ریز :(ہَم ـرِے ـز) (س گ) کَیل ـ پُرّ ـ لُنت پہ لُنٹ ـ دَپ ماں دَپ ـ

ہَم رَہِش :(ہَم ـرَ ـہِش) (س گ) ہم کار ـ ہم تب ـ (2) یکّیں جاگہہ ءِ نِندوک ـ

ہَم رِیشّ :(ہَم ـری ـش) (س گ) ہم دَرور ـ ہم عمر ـ ہم تب ـ دَرور ـ ہم کُنت ـ **ہَم رِیشّیں** :(ہَم ـرِیش ـشیں) (س گ) ہم دَرَوَریں ـ ہم عمریں ـ ہم کُنّتیں ـ

ہَم زامات :(ہَم ـزا ـمات) (ن گ) دو گوہارانی مردانی وَت ماں وَت ءَ بڑاتی ءِ رشتہ ـ ہم کلّک ـ

ہَم زان :(ہَم ـزان) (س گ) زان پہ زان ـ کونڈ پہ کونڈ ـ ہم تنگ ـ (2) نزّیک ـ ہَمراہ ـ **ہَم زانی** :(ہَم ـزا ـنی) (ن گ) زان پہ زانی ـ گوں یکّ دِگر ءِ نزّیک یا نزّیکی ـ یکّ جاہی ـ ہَمراہی ـ

ہَم زُبان :(ہَم ـزُ ـبان) (س گ) یکّیں زبان ءِ مَردُم ـ ہم توار ـ یکّے دومی ءِ گپّ ءِ گِروک ـ یکّ زبان ـ

ہَم زَمان :(ہَم ـزَ ـمان) (س گ) ہم عمر ـ ہم سال ـ (2) یکّیں وہد ءُ پاس ءِ ـ

ہَم زور :(ہَم ـزو ـر) (س گ) ہم وزن ـ برابَر ـ ہم سنگ ـ ہم تنگ ـ (2) یرّ ور ـ زور ءُ قوّت ءِ برابَر ـ **ہَم زُوری** :(ہَم ـزُو ـری) ہم وَزنی ـ برابری ـ **ہَم زُوریں** :(ہَم ـزُو ـریں) (س گ) ہم وزنیں ـ برابریں ـ ہم سنگیں ـ زور ءُ قُوّت ءِ برابریں یا مٹّیں ـ

ہَم زِیلّ :(ہَم ـزی ل ـل) (س گ) ہم آواز ـ ہم ساز ـ (2) ہم قدّ ـ ہم بالاد ـ

ہَم سال :(ہَم ـسال) (س گ) ہم عمر ـ ہم قدّ ـ یکّیں سال ءِ پیداک بُوتگیں ـ

ھَمسا ہِگ :(ھَم ـسا ـ ہِگ) (ن گ) یکّیں میتگ ءِ ۔ ھَما کہ وَت ماں وَت ءَ لوگ اِش نزّ یک اَنت ۔(2) ھَم پَلّ ۔ گوانڈی ۔ گوْر ۔ گوْ ر پان ۔ ھَم بَند ۔ ھَم حَدّ ۔ سیماندَر ۔ ھَم سیم ۔ آپ بَند ۔ باہوٹ ۔
ھَمسا ہِگی :(ھَم ـسا ـ ہِ ـگی) (ن گ) یکّیں ہَلک ءِ نندوک ۔(2) ھَم بندی ۔ ھَم حدّی ۔(3) کَسانی کَش ماں کشی یا گوں یکّے دومی ءِ کَس ءِ نزّ یکی ۔**ھَمسا ہِگیں** :(ھَم ـسا ـ ہِ ـگیں) (س گ) ھما کہ یکّیں ہلک ءِ نشتگ انت یا آہانی کَس یکّے دومی ءِ کَس ءِ نز یک ءَ انت ۔ (2) ھَم بندیں ۔ ھَم حَدّیں ۔

ھَم سِتک :(ھَم ـ سِت ـک) (س گ) ھَم دِل ۔ ھَم تِپاک ۔ ھمراہ ۔ ھَم پَتّ ۔ **ھَم سِتکی** :(ھَم ـ سِت ـ کی) (ن گ) تِپاکی ۔ ھَم دلی ۔ ھَم رازی ۔ ھَم شوْری ۔**ھَم سِتکیں** :(ھَم ـ سِت ـ کیں) (س گ) تِپاکیں ۔ ھَم دلیں ۔ ھَم رازیں ۔

ھَم سَر :(ھَم ـ سَر) (س گ) ھَم قدّ ۔ ھَم بالاد ۔ ھَم عمر ۔ ثانی ۔ **ھَم سَرو** :(ھَم ـ سَ ـ رو) (س گ) (ن گ) ھَم سَن ۔ ھَم عمر ۔ یکّیں عُمر ءِ مَردُم ۔**ھَم سَری** :(ھَم ـ سَ ـ ری) (ن گ) ھَم بالادی ۔ ھَم عمری ۔ یکّ قدّی ۔(2) بَرابَری ۔ ھَم جوابی ۔ دپ ماں دپی ۔**ھَم سَریں** :(ھَم ـ سَ ـ ریں) (س گ) برابریں ۔ مٹّیں ۔ ھَم عمریں ۔ ھَم قدّیں ۔

ھَم سَسّا :(ھَم ـ سَس ـ سا) (س گ) ھَم خیال ۔ ھَم فکر ۔ ھَم تب ۔

ھَم سَفَر :(ھَم ـ سَ ـ فَر) (س گ) یکّ راہ ۔ ھمراہ ۔ ھمراہی ءَ رَوَگ ۔**ھَم سَفَری** :(ھَم ـ سَ ـ فَ ـ ری) ھمراہی ۔**ھَم سَفَریں** :(ھَم ـ سَ ـ فَ ـ ریں) ھمراہیں ۔

ھَم سَنّ :(ھَم ـ سَن ـ ن) (س گ) ھَم عمر ۔ ھَم ذات ۔ ھَم سَند ۔ ھَم سَرو ۔

ھَم سَنّت :(ھَم ـ سَن ـ نَت) (س گ) ھَم خیال ۔ ھَم شوْر ۔ ھَم تَب ۔ لوڑ ۔ ھَم پَتّ ۔**ھَم سَنّتیں** :(ھَم ـ سَن ـ نَ ـ تیں) (س گ) ھَم حیالیں ۔ ھَم شوریں ۔ ھمراہیں ۔

ھَم سَند :(ھَم ـ سَن ـ د) (س گ) یکّیں سند ءِ مَردُم ۔ ھَم عمر ۔ ھَم ذات ۔ ھَم سن ۔(2) یکّ پارگی ۔(3) بَرابَری ۔ ھَم دَست ۔ یکّ تَپل ۔ یکّ قدّ ۔(4) ھَما مُلک ءُ ڈگار کہ اسپنڈ ءُ لَٹّ اِش یکّے بہ بنت ۔ دو یا سے ڈگارانی دَرمیان ءِ بَند یا لٹّ ۔ ھَم لَٹّ ۔ ھَم بَند ۔

ھَم سَنگ :(ھَم ـ سَن ـ گ) (س گ) بَروبَر ۔ ھَم توْر ۔ ھَم کَیل ۔ ھَما چیز کہ کَشّ ءَ یکّ اَنت ۔ بَرابَر ۔(2) یکّ دِڑ چ ۔ یکّ پارگ ۔ ھَم دَست ۔ ھَم وزن ۔ ھَم تنگ ۔ ھَم زور ۔**ھَم سَنگی** :(ھَم ـ سَن ـ گی) (ن گ) برابری ۔ ھَم وزنی ۔ ھَم زُوری ۔

ھَم سیم :(ھَم ـ سی م) (س گ) ھَم پَلّ ۔ ھَم سا ہِگ ۔ گوانڈی ۔ ھَم حَدّ ۔ ھَم بَند ۔

ھَم شام :(ھَم ـ شام) (س گ) ھَما کہ شپ ءَ بے شام بہ بیت ۔ بے شام ۔ شَپَگ ۔ ھَم لاپ ۔ ھَما کہ شام ءَ نہ کُتگ یا شام ءَ بَہر نہ بُوتگ ۔**ھَم شامی** :(ھَم ـ شا ـ می) (ن گ) شُدیگی ۔ گُژنگی ۔ واری ۔ بڑگی ۔ نیز گاری ۔**ھَم شامیں** :(ھَم ـ شا ـ میں) (س گ) شُدیگیں ۔ گُژنگیں ۔ واریں ۔ بڑگیں ۔ نیز گاریں ۔

ھَم شِکل :(ھَم ـ شِک ـ ل) (س گ) ھَم رَنگ ۔ یکّ ڈَوْل ۔ یکّ دُژ وشُم ۔ یکّ وڑ ۔**ھَم شِکلی** :(ھَم ـ شِک ـ لی) ھَم رَنگی ۔ ھَم دژ وشی ۔**ھَم شِکلیں** :(ھَم ـ شِک ـ لیں) ھَم رنگیں ۔ یکّ وڑیں ۔ ھَم دژ وشمیں ۔

ھَم شوْر :(ھَم ـ شوْ ـ ر) (س گ) تِپاک ۔ ھَم صَلاح ۔ صَلاحی ۔ ھَم تران ۔ ھَم سَنّت ۔ یرّ اہ ۔ ھَم راز ۔**ھَم شوْریں** :(ھَم ـ شوْ ـ ریں) (س گ) تِپاکیں ۔ ھَم رازیں ۔ ھَم دلیں ۔ ھَم راہیں ۔

ھَم شون :(ھَم ـ شون) (س گ) مال ءُ دَلوَت یا ساہ دارے ءِ کَدیم نہ بُوتگ ۔ شون نہ بُوتگ ۔

ھَم شیر :(ھَم ـ شی ر) (ن گ) جَنینے چہ وَتی چُکّ ءَ اَبید دِگہ چُکّے ءَ کہ بہ میچینیت گُڈا ھمے چُکّ ءُ جَنین ءِ وَتی چُکّ ھَم شیر گوْشگ بنت ۔ شِیر بڑ ات یا شِیر گوْہار ۔**ھَم شیریں** :(ھَم ـ شی ـ ریں) (س گ) شِیر بڑ اتیں یا شِیر گوْہاریں زَہگ ۔

ھَم شیرک :(ھَم ـ شی ـ رک) (ن گ) یکّیں شِیر ءُ لَذّت ءَ پیدا بُوَگیں دومی چُکّ ۔ ھَم شیریں چُکّ ۔(2) ھَما زَہگ کہ تنینگا وَتی

ماس ءِ مچگ ءِ اِنت کہ ماس ئے دِگہ زَہگے بیاریت۔ **ہَم شِیرکیں** :(ہَم۔شی ر۔کیں) ہما کہ ہَم شِیرک انت۔

ہَم صُبا رَگ :(ہَم۔سُ۔با۔رَگ) (ن گ) ہما کہ روچ ءِ وراک ءُ وَردِن ئے نہ وارتگ۔ ہما کہ صُحب ءِ اَرزِئے نہ بَستگ۔

ہَم صُحبَت :(ہَم۔سُہبہ۔بَت) (س گ) ہَم مجلس۔ ہَم دیوان۔ ہَم نیاد۔

ہَم صَلاح :(ہَم۔سَ۔لاہ) (س گ) ہَم تِپاک۔ ہَم شَوُر۔ راز دار۔ ہَم پلّو۔ کوپگ ماں کوپگ۔ ہَم تراِن۔ یکّ بُن۔ یکّ مُشت۔

ہَم طُولّ :(ہَم۔تُول۔ل) ہَم عمر۔ ہَم سَنّ۔

ہَم عمر :(ہَم۔اُم۔ر) (س گ) ہم سنّ۔ ہم رِیشّ۔ ہم سَر۔ ہم سال۔ ہم سَرو۔ ہم کچّ۔ ہم ذات۔ ہم سَند۔ **ہَم عمری** :(ہَم۔اُم۔ری) ہم سری۔ ہم سالی۔ کم کچّی۔ **ہَم عُمریں** :(ہَم۔اُم۔ریں) (س گ) عمرءِ برابریں۔ ہم سَروئیں۔

ہَم قدّ :(ہَم۔قَد۔د) (س گ) ہم کساس۔ یکّیں قدّ ءُ بالادءِ برابر۔ ہم بالاد۔ ہم تیلّ۔ ہم سال۔ ہم سَر۔ ہم کچّ۔ ہم کوپگ۔ ہم گوُر۔ یکّ تیلّ۔ یکّ قدّ۔ **ہَم قدّی** :(ہَم۔قَد۔دی) ہم سری۔ ہم گوُری۔ برابری۔ **ہَم قدّین** :(ہَم۔قَد۔دے۔ن) (س گ) ہما کہ قدّ ءُ بالادءِ وَت ماں وَت ءَ یکّ کچّ بہ بنت۔ ہم سَریں۔

ہَم قدَم :(ہَم۔قَ۔دَم) (س گ) ہمراہ۔ ہمراہی۔ بڑاہمدَگ۔

ہَم قدَمی : (ہَم۔قَ۔دَ۔می) ہمراہی۔ بڑاہمدگی۔

ہَم قوم :(ہَم۔قوم) (س گ) چہ یکّیں ٹَک ءَ۔ چہ یکّیں راج ءَ۔

ہَمَک : (ہَ۔مَک) (پ گ) ہر یکّ۔ ہر ہَما۔ دُرستیں۔ تیوَگیں۔ توام۔

ہَمَک :(ہَم۔مَک) (ن گ) نوک وَدی بُوتگیں نُنّکانی دَمہ ءِ تنگی ءِ بیماری۔ نُنّکانی ہَما نادُراہی کہ دم اِش پُرّ نہ بیت۔ (2) نوک بُوتگیں زَہگانی گُرّن ءِ بیماری۔

ہَم کار :(ہَم۔کار) (س گ) یکّیں کار ءِ مَردُم۔ یکّ جاہ کار کنوکیں مَردُم۔ باسک۔ شَرّیک۔ شَرِیدار۔ **ہَم کاری** :(ہَم۔کا۔ری) شَرِیداری۔ سنگتی۔ **ہَم کاریں** :(ہَم۔کا۔ریں) سنگتی۔ شَریداری۔

ہَم کِساس :(ہَم۔کِ۔ساس) (س گ) ہَم رُتب۔ ہَم کچّ۔ یکّ قد۔

ہَم کام :(ہَم۔کام) (ن گ) کانگُرو ءِ توک ءِ چوٹیں دار۔

ہَم کُٹُم :(ہَم۔کُ۔ٹُم) (س گ) یکّیں راج ءِ مَردُم۔ ہَم راج۔

ہَم کچّ :(ہَم۔کچ۔چ) (س گ) ہَم کِساس۔ ہَم قدّ۔ ہَم عمر۔ (2) ہَم تان۔

ہَم کُنّت :(ہَم۔کُن۔نَت) (س گ) ہَم رِیشّ۔ دَرور۔ مَٹّ۔ جوڑی۔ یکّ وڑیں۔ **ہَم کُنّتیں** :(ہَم۔کُن۔نَ۔تیں) (س گ) ہَم رِیشّیں۔ درَوریں۔ مَٹّیں۔

ہَم کوپگ :(ہَم۔کو۔پگ) (س گ) ہَم قدّ۔ قدّ ءِ بروبر۔ (2) مَدَتّ کنوک۔ مَدَتّ کار۔ ہمبَل۔ سنگت۔ مَرکب۔ برابر۔ کوپگ ماں کوپگ۔ **ہَم کوپگی** :(ہَم۔کو۔پَ۔گی) (ن گ) ہم قدّی۔ بروبری۔ (2) ہمراہ داری۔ بڑاہمدگی۔ **ہَم کوپگیں** :(ہَم۔کو۔پَ۔گیں) (س گ) ہم قدّیں۔ بروبریں۔ سنگتیں۔ ہمراہ داریں۔ بڑاہمدگیں۔

ہَم گام :(ہَم۔گام) (س گ) ہم رفتار۔ (2) ہَما کہ یکّ جاگہہ بہ گرَدَنت۔ (3) ہَما کہ گردگ ءُ رفتارءِ یکّ وڑ اَنت۔ (4) سنگت۔ ہمراہ۔ ہم دگّ۔ **ہَم گامیں** :(ہَم۔گا۔میں) (س گ) یکّ وڑ گام جَنوکین۔ گردگ ءِ ہم رَواجیں مَردُم یا اولاک۔

ہَم گُٹّ:(ہَم۔گُٹ۔ٹ) (س گ) ہم توار۔ (2) (ن گ) ہم آوازءِ صوت ءِ جواب دیگ۔ جوابیانی ہم آوازءِ صوت جَنگ۔ یکّ گُٹّ۔ **ہَم گُٹّی** :(ہَم۔گُٹ۔ٹی) (ن گ) ہم تُواری۔ ہم آوازی۔ (2) صوتی ءُ جوابیانی ہم تواری ءِ صوت جَنگ۔ **ہَم گُٹّیں** :(ہَم۔گُٹ۔ٹیں) (س گ) ہم تواریں۔ ہم آوازیں۔

ہَم گرَنچ:(ہَم۔گرَن۔چ) (ن گ) بندوک۔ نزّیک۔ وابستگ۔ ہم بَستگ۔ یکّ گرنچ۔ **ہَم گرَنچی** :(ہَم۔گرَن۔چی) (ن گ) ہم بَستگی۔ یکّے لوگ دومی ءِ بندوک۔ ہم دلی۔ تپاکی۔ **ہَم گرَنچیں** :(ہَم۔گرَن۔چیں) (س گ) بندوکیں۔ بَستگیں۔ یکجاگہیں۔ ہم بستگیں۔ ہم دلیں۔ تپاکیں۔

ہَم گِس : (ہَم ۔گِس) (س گ) ہما کہ گِس اِش یکّ جا گہہ اِنت ۔ہما کہ گِس اِش لوڑا اَنت ۔**ہَم گِسی** : (ہَم ۔گِ ۔سی) (ن گ) گِسانی یکّ جا گہی ۔ یکّ گِسے ءِ تہہ ءَ بُود باش کنگ ۔(2) نزّیک ۔ عزیز ۔**ہَم گِسین** : (ہَم ۔گِ ۔سیں) (س گ) یکّیں گِس ءِ نِندوکیں مَردُم ۔(2) نزّیک ۔عزیز ۔

ہَم کَلَک : (ہَم ۔کَل ۔لَک) بچار : ہم زامات ۔

ہَم گَنگَل : (ہَم ۔گَن ۔گَل) (س گ) ہم عمر ۔ہم دَروَر ۔ہم سَرو ۔(2) سنگت ۔ہم راز ۔**ہَم گَنگَلی** : (ہَم ۔گَن ۔گَ ۔لی) ہم عمری ۔ہم دَروَری ۔

ہَم گوّر : (ہَم ۔گوّر) (س گ) جُپتی ءَ ۔ہم قدّ ۔قدّ ءُ کاٹ ءَ برابر ۔ہم عمر ۔(2) اولاک یا ساہ دارے ءِ یکّیں رفتار ءَ تچّگ ۔

ہَم گوّاپ : (ہَم ۔گوّا ۔پ) (س گ) ہما کہ یکّ وَڑ ءُ یکّ رَنگ ءَ گوّ پتنگ اَنت ۔ یکّ وڑ ءَ گوّ پتگیں ۔

ہَم گوَز : (ہَم ۔گوَ ۔ز) (س گ) ہما ٹُلک ءُ ڈَگار کہ گوَز اِش گوں یکّے دِگرے ءَ یکّ جاہ ءُ نزّیک ءُ برابر بہ بنت ۔

ہَم گونگ : (ہَم ۔گو ۔نَگ) (س گ) ہم وڑ ۔ہم پیم ۔ہم رَنگ ۔ یکّ رَنگ ءَ ۔ یکّ وڑ ءَ ۔ یکّ شِکل ۔ یکّ وڑ ۔ یکّ رَنگ ۔ یکّ گونگ ۔**ہَم گونگی** : (ہَم ۔گو ۔نَ ۔گی) (ن گ) ہم شکلی ۔ہم دَزوشی ۔ہم رنگی ۔ یکّ پیمی ۔ یکّ وڑی ۔**ہَم گونگیں** : (ہَم ۔گو ۔نَ ۔گیں) (س گ) یکّ وڑیں ۔ہم شِکلیں ۔ یکّ رَنگیں ۔ یکّ پیمیں ۔

ہَم گیر : (ہَم ۔گی ۔ر) (س گ) ہر نیمگ ءَ ۔ چاریں نیمگاں ۔ہر کُنڈ ءَ ۔ہستین ۔

ہَم لاپ : (ہَم ۔لاپ) (ن گ) ہم شام ۔بے وَرگ ۔

ہَم لَٹّ : (ہَم ۔لَٹ ۔ٹ) (ن گ) ہما ٹُلک ءُ ڈَگار کہ بَند ءُ اسپنڈ اِش یکّے بہ بیت ۔**ہَم لَٹّین** : (ہَم ۔لَٹ ۔ٹے ن) (س گ) یکّ اسپنڈ والائیں ڈَگار ۔(2) ہما ٹُلک کہ گوں وَت ءَ ہَموار اَنت ءُ ہم سند اَنت ۔

ہَم لَحد : (ہَم ۔لَ ۔ہَد) (س گ) ہما مُردَگ کہ آوان ءَ یکّیں قبر ءِ تہہ ءَ قبر کنگ اَنت ۔

ہَم لَس : (ہَم ۔لَس) (س گ) ہستین ۔(2) ہر نیمگ ۔ڈُڑاہیں ۔تیوَگ ءَ ۔ یکّ لَس ۔(3) یکّ قدّ ۔ یکّ بالاد ۔

ہَم لَسُون : (ہَم ۔لَ ۔سُون) (س گ) برابر ۔ہما کہ سَر برئے تچّگ ءُ بروبر اِنت ۔مَرز ۔پُڑّ ءَ پُڑّ ۔سازُو ۔شُوار ۔**ہَم لَسُونی** : (ہَم ۔لَ ۔سُو ۔نی) (ن گ) برابری ۔ تچّگی ۔(2) پڑاہ ءُ شاہگانی ۔**ہَم لَسُونیں** : (ہَم ۔لَ ۔سُو ۔نیں) (س گ) برابریں ۔تچّگیں ۔

ہَم لِنگت : (ہَم ۔لِن ۔گت) (س گ) ہما مَلّ کہ یکّ وڑ ءَ لِنگت کننت بزاں ہر دو یکّیں راہ بندان ءُ یکّ وڑ ءُ یکّ پیم ءَ مَلّ گرنت یا مَلّ مرِنت ۔

ہَم مَذہَب : (ہَم ۔مَذ ۔ہَب) (س گ) ہما کہ گوں یکّیں مَذہَب ءَ نسبت دار اَنت یا یکّیں مذہب ءِ منّوگر اِنت ۔**ہَم مَذہَبی** : (ہَم ۔مَز ۔ہَ ۔بی) (ن گ) یکّیں مذہب ءِ منّوگری ۔ہما کہ مذہب ءُ دین اِش یکّ اِنت ۔

ہَم مَجلِس : (ہَم ۔مَج ۔لِس) (س گ) اَڑناک ۔ہم نیاد ۔ہم دیوان ۔**ہَم مَجلِسی** : (ہَم ۔مَج ۔لِ ۔سی) (ن گ) ہم نیادی ۔ہم شوری ۔تپاکی ۔**ہَم مَجلِسیں** : (ہَم ۔مَج ۔لِ ۔سیں) (س گ) ہم نیادیں ۔ہم شوریں ۔تپاکیں ۔

ہَم نام : (ہَم ۔نام) (ن گ) ہما کہ نام اِش یکّ بہ بنت ۔

ہَم نامی : (ہَم ۔نا ۔می) (ن گ) دو یا گیشتر مردم یا چیزانی نام ءِ یکّ بوہگ ۔**ہَم نامیں** : (ہَم ۔نا ۔میں) (س گ) ہما کہ نام اِش یکّ اَنت ۔ہم نام ۔

ہَم نان : (ہَم ۔نان) (س گ) ہما کہ نان ءُ خوراک اِش یکّ جا گہہ بہ بیت ۔

ہَمینکَس : (ہَ ۔مِن ۔کَس) (ج گ) ہَمینچوک ۔ ہَمے قدر ۔ ہَمے حساب ۔

ہَم نیاد : (ہَم ۔نِ ۔یاد) بچار : ہم مجلس ۔

ہَم نیادی : (ہَم ۔نِ ۔یا ۔دی) بچار : ہم مجلسی

ہَمو : (ہَ ۔مو) (پ گ) بچار : ہَمَک ۔

ہَم وار : (ہَم ۔وار) (س گ) گیگ ۔ بَرابَر ۔ تالان ۔(2) ہم لَسّون ۔ **ہَم واری** : (ہَم ۔وا ۔ری) (ن گ) برابری ۔ ہم دستی ۔ ہم لَسّونی ۔ تچکی ۔ **ہَم وارَیں** : (ہَم ۔وا ۔ریں) (س گ) برابریں ۔ ہم لَسّونیں ۔ تچکیں ۔ ہم دستیں ۔

ہَموتَہر : (ہَ ۔مو ۔تَہ ۔ر) (س گ) ہمورَنگ ۔ ہروڑیں ۔ ہر ڈَولیں ۔ **ہَموتَہریں** : (ہَ ۔مو ۔تَہ ۔ریں) ہموڑیں ۔ ہرڈَولیں ۔ ہمورَنگیں ۔

ہَموچَک : (ہَ ۔موچ ۔ک) (ن گ) مُرگانی گَرَک ءِ دام ۔

ہَموچِی : (ہَ ۔مو ۔چی) بچار : ہر چیز ۔

ہَمود : (ہَ ۔مود) (ج گ) ہَما نام گِپتگیں جاگہہ ۔ ہَما ہند ۔ ہَما جاگہہ ۔ **ہَموداں** : (ہَ ۔مو ۔داں) (ج گ) ہَما جاگہہ ۔ ہَما ہند ءَ ۔ ہَما نام گِپتیں جاگہہ ءَ ۔

ہَم وَزن : (ہَم ۔وَز ۔ن) (س گ) ہم تنگ ۔ ہم زور ۔ ہم سَنگ ۔

ہَم وَزنی : (ہَم ۔وَز ۔نی) ہم سَنگی ۔ ہم زُوری ۔ **ہَم وَزنیں** : (ہَم ۔ وَز ۔نیں) (س گ) ہم زُوریں ۔ ہم سَنگیں ۔ برابریں ۔ مَٹّیں ۔

ہَم وَڑ : (ہَم ۔وَڑ) (س گ) ہم پیئم ۔ ہم گونگ ۔ مَیل ۔ یَکّیں وڑ ۔

ہَم وَشّ : (ہَم ۔وَش ۔ش) (س گ) ہَما زَمین یا کاہ چِر کہ تَنی وہدی چارینگ نہ بُوتگ یا لگتّ مال نہ اِنت ۔ (2) ہَما جاگہہ کہ پادرہ نہ اِنت ۔

ہَم وَطَن : (ہَم ۔وَ ۔تَن) (س گ) ہَما کہ یَکّیں ڈیہہ ءِ مردم انت ۔ ہما کہ سرزمین اِش یَکّ انت ۔

ہَم وَہی : (ہَم ۔وَ ۔ہی) (ن گ) ہم عمر ۔ ہم ذات ۔

ہَم ہَڈّ : (ہَم ۔ہَڈ ۔ڈ) (س گ) سیاد ۔ وارث ۔ (2) یکیں کُٹُم ءِ مردم ۔ نزیکیں عزیز ۔

ہَم ہَمہ : (ہَم ۔ہَ ۔مَہ) (س گ) بگِر ءُ بِدار ۔ چست ءُ ایر ۔ (2) (ن گ) معتبری ۔ میری ۔ مَزَنی ءِ نشان یانشاں دیگ ۔

ہَمے : (ہَ ۔مے) (پ گ) اے ۔ ہَمیش ۔ ایشی ءِ جند ۔

ہَمیانی : (ہَم ۔یا ۔نی) (ن گ) زَرّانی پیلک ۔ پیسہ ایر کنگ ءِ لوت ۔

ہَمِد : (ہَ ۔مِد) ہمے جاگہہ ۔ **ہَمیداں** : (ہَ ۔مِ ۔داں) (ج گ) ہمے جاگہہ ۔ ہَمید ءَ ۔ موجود ۔

ہَمیر : (ہَ ۔مے ۔ر) (ن گ) کُکّ ۔ کڑ ومَگ ۔ کسانیں گرنچ ۔

ہُمیر : (ہُ ۔می ۔ر) (ن گ) آرت ءِ چانگ ۔ آرت ءِ تَرّ کنگ ءُ دیراں ایر کنگ ءَ رَند چانگ کنگ ءُ پچگ ۔ **ہُمیرَگ** : (ہُ ۔می ۔رَگ) (ن گ) آرتی چانگ ۔ ہما آرت کہ پہ ہُمیر ءَ تَرّ کنگ ءُ چانگ کنگ بیت ۔ ہُمیری ۔ **ہُمیری** : (ہُ ۔می ۔ری) (ن گ) پہ ہُمیر اَڑتگیں آرتی چانگ ۔

ہَمیش : (ہَ ۔مے ۔ش) (ج گ) ایشی ءِ جِند ۔ ایش ۔ (2) مُدام ۔ مُدامی ۔ **ہَمیشی** : (ہَ ۔می ۔شی) (پ گ) ایشی ءِ جِند ۔ ہمے ۔ (2) مُدامی ۔

ہَمّیل : (ہَم ۔مے ۔ل) (ن گ) ٹُپَنگ ءِ بند ۔ (2) قطار ۔ تیردان ۔ سیلاپ ۔ کتار بند ۔ تُو پَک ءُ پستول ءِ تیرانی مان کنگ ءِ پوست یا پچّ ءِ جاہہ ۔

ہَمی مال : (ہَ ۔می ۔مال) (س گ) ہَما کہ کیت ءُ رَوگ نہ زانت ۔ ہَما کہ چِٹّی بہ بیت ۔ پانَک ۔ (2) بدواہ ۔ دُژمن ۔

ہَن : (ہَ ۔ن) (ن گ) کسانیں کوہ ۔ جُمپ ۔ (2) جُرّ ۔ چِیل ۔

ہِنا : (ہِ ۔نا) (ن گ) اَسپ ءِ زین ۔ اَسپ ءِ سَنج ۔

ہَنّات : (ہَن ۔نات) (س گ) نزّیک ۔ کِرّ ۔ (2) (ن گ) ہَرِن ءِ ساد ۔ سے بڑ اگ ءَ رِستگیں، چُپتگیں ءُ آپ گوہت کُتگیں ساد کہ یَکّ سَرءَ گوں گوچ ءَ بندگ بیت ءُ دومی سَرءَ گوں شیرءَ مان کنگ بیت ءُ شِیر گوں جُگ ءَ بندگ بیت ۔

ہَنّام : (ہَن ۔نام) (س گ) دَرمیان ۔ نیام ۔ (2) شک اِتگیں چیزے ءِ تَرک ۔ (3) (ن گ) بند ۔ جوڑ ۔ پُرشتگیں چیزے ءِ ہمے پُرشتگیں جاگہہ ءِ تل ءِ پچیں جاگہہ ۔ ٹکڑانی دَپ ماں دپی ۔ ہرچیزے ءِ ہمے رَنگیں لچّینتگیں جاگہہ ۔ (4) گوش ءُ چَم ءِ نیامی کَلّ ۔ **ہَنّامَگ** : (ہَن ۔ نا ۔مَگ) (ک گ) ہَنّام دیگ ۔ جوڑینگ ۔ لچّینگ ۔ **ہَنّام گِرَگ** : (ہَن ۔نام ۔گِ ۔رَگ) (ک گ) بندوَرگ ۔ دَپ ماں دَپ بُوَگ ۔

ہَنب : (ہَن ۔ب) (ن گ) پڑوش وَرگ ۔ شِکَست ۔

ہَنباچِہہ : (ہَن ۔با ۔چِہہ) بچار : کیسَگ ۔

ھُنُپ :(ہُ۔نُپ)(ن گ) مکر۔نیمون۔ھُنر۔رِپک۔(2) حبر حبَر ءِتہہ ءَ انچو ردیگ کہ دومی ءِ دَپ ءَ انچیں گپّے دَربئیت کہ آئی ءَ کَنگی نہ اِنت۔**ھُنُپ کِرَگ** :(ہُ۔نُپ۔کِ۔رَگ) پہ رِپک ءُ ھُنر کسے ءِ گپّاں پیچ کِرَگ۔

ھَنج :(ہَن۔ج)(ن گ) زیبا۔وَشّ اَندام۔شَرّ رنگیں جنین۔شَرّ ریں جِنِکّ۔(2) سبز ءُ آباد۔(3) بٹ۔آپی بالی بٹ۔(4) مرک یا حون ءِ عوض ءَ جِنِکّ ءِ سانگ۔

ھِنج :(ہِن۔ج)(ن گ) جامگ ءِ دیم ءِ دامن ءِ کُٹّ۔

ھَندَگ :(ہَن۔دَگ)(ن گ) بچار : کَندَگ۔

ھَنجُر :(ہَن۔جُر)(ن گ) گوش ءِ سہتے۔

ھَنجَر :(ہَن۔جَر)(ن گ) کوگ۔(2) شپ چراگ۔(3) بطخ۔بَٹّ۔

ھَنچ :(ہَن۔چ) بچار :اَنچ۔

ھَنچا :(ہَن۔چا) بچار :اَنچا۔

ھَنچائیں :(ہَن۔چا۔ئیں) بچار : اَنچائیں۔

ھَنچوش :(ہَن۔چُش) بچار :اَنچوش۔

ھَنچوشیں :(ہَن۔چو۔شیں) بچار :اَنچوشیں۔

ھَند :(ہَن۔د)(ن گ) جاگہہ۔کَلّ۔ہَلک۔لوگ۔کُڈّ۔کِس۔وَسّم۔دَوار جاہ۔دِہ۔دیرَوْ۔ڈیرَوْ۔علاقہ۔بولک۔پار۔پارَگ۔سَند۔جاہ۔کود۔ریس۔حدّ۔جاہ ءُ دیار۔جید۔وطن۔اوتاک۔ھَنکین۔(2) قبر ءِ ھَما تنکیں بَہر کہ مُردگ وا ایپنگ بیت۔لَحد۔سامی۔جیران۔کَش گور۔(3) کِرّ۔تَرّ۔یک۔وِندَر۔اَبیل۔اُربو۔خانہ۔دَرجہ۔**ھَند ءُ اَبیل** : جاگہہ۔ڈیہہ۔ھنکین۔دوار جاہ۔**ھَندی** :(ہَن۔دی)(ن گ) جاگہی۔دیسی۔مُلکی۔وطنی۔ھمے جاگہہ ءَ۔ھمے علاقہ ءِ۔

ھِند :(ہِن۔د) بچار :ہِندوستان۔

ھِندوستان :(ہِن۔دُس۔تا۔ن)(ن گ) دنیا ءِ قدیم تریں مُلکاں یکّے کہ ہندو مذہب ءِ نام ءَ ہِندستان گوشگ بیت۔بھارت ایشی ءِ قومی نام اِنت۔ہِندوستان ءِ دو ئیمگ ءَ دَریا اِنت ءُ ایشی سیم سَرگوں بنگلہ دیش، برما، نیپال، بھوٹان، چین ءُ پاکستان ءَ دَپ ورنت۔ہِندوستان ءِ بمبئی، گجرات ءُ دہلی ءِ دَمگاں لکّاں بلوچ جاہ منند اِنت۔

ھَندَک :(ہَن۔دَک)(ن گ) آخری حدّ۔گُڈسَر۔گُڈسَری۔قبر ءِ ھَما جاگہہ کہ لاش ایر کَنگ بیت۔لحد۔**ھَندَک کَنگ** :(ہَن۔دَک۔جَ۔نَگ) توام کَنگ۔تاں گُڈسَراں بَرَگ۔

ھِندُو :(ہِن۔دُو)(ن گ) گوَر۔ہندو مذہب ءِ پیروکار۔بقّال۔

ھَندول :(ہَن۔دو۔ل)(ن گ) چیکو۔گوانزَگ۔شِیکو۔جُلُونٹ۔جُونٹ۔**ھَندولاں کِرَگ**:(ہَن۔دو۔لاں۔کِ۔رَگ)(ک گ) دَستاں کَنگ۔گوں وَت ءَ بَرَگ۔

ھُنڈ :(ہُن۔ڈ)(ن گ) ھُنڈ الانی بُن جاہ۔جُھل تریں جاگہہ۔(2) جَرّ ءِ روتگ یا ھنڈال۔**ھُنڈال**:(ہُن۔ڈال)(ن گ) روتگ۔بُنڈال۔آہُنڈ۔بُنچِک۔پھاڑ۔پاڑ۔پیز۔آگُنڈ۔آلُنڈ۔رِیشگ۔اُٹک۔**ھُنڈالی**:(ہُن۔ڈا۔لی)(ن گ) دَرمان کہ شہ بُوٹگاں اَڈّ کَنگ بنت۔(2) ھَما دَرچک کہ شَرّ ھُنڈال ئے جَتگ۔(3) ھَما کہ گوں ھُنڈال ءِ نِسبَت داریت۔

ھُنَر :(ہُ۔نَر)(ن گ) حِیلہ۔نیمون۔مکر۔فریب۔اَٹکل۔اُزر۔پَیل۔باستان۔پَندل۔پیرگ۔پیَنگ۔داسپان۔چمّ۔چال۔اَرکان۔دُروہ۔راند۔رِپک۔رَکس۔رَمَل۔مُکام۔مَنذَر۔حِیلہ۔(2) کسب۔زانوگری۔زانتکاری۔اِزم۔دَلیر۔

ھُنَر باز :(ہُ۔نَر۔باز)(س گ) مکر ساز۔مکّار۔حِیلہ باز۔ھَما کہ ھنر کنت۔بدپیل۔پَندل ساچ۔پیٹّی کار۔پَیل ءُ پَدول۔پَیل باز۔ٹگّ۔چالباز۔حِیلہ ساز۔مکر باز۔چِلّڑ۔رَملی۔ریپکار۔سَرّ اپ۔فریب کار۔مَنذر باز۔پیل باز۔گوچل۔لُچّ۔لُہر۔لُغزّ۔**ھُنَر بازی** :(ہُ۔نَر۔با۔زی)(ن گ) مکّاری۔چالبازی۔گوچلی۔ریپکاری۔پیٹّی کاری۔حیلہ بازی۔**ھُنَر بازیں** :(ہُ۔نَر۔با۔زیں)(س گ) مکرّ بازیں۔حیلہ بازیں۔چالبازیں۔گوچلیں۔ریپکاریں۔مَنذر بازیں۔پیٹّی کاریں۔

ھُنَرکو :(ہُ۔نَر۔کو)(ن گ)(س گ) مجازی ئیں نکرَ ہ ءُ تنگہ جوڑ کنوک۔فریبی۔فریب کار۔

ھُنَرمَند :(ھُ۔نَر۔مَن۔د)(ن گ) زانتکار۔ اِزم کار۔ اِزمانگر۔ اِزم گِر۔کسب کار۔دَست کار۔ھرِیف۔**ھُنَرمَندی** :(ھُ۔نَر۔مَن۔دی) (ن گ) زانتکاری۔ اِزم کاری۔ اِزمانگری۔ زانوگری۔
ھُنَرمَندیں :(ھُ۔نَر۔مَن۔دیں)(س گ) زانوگریں۔اِزم کاریں۔ اِزمانگریں۔زانتکاریں۔

ھُنزُرک : (ھُن۔زُرک)(ن گ) سُرگ۔(2) چیزے ءِ دگہ چیزے ءِ تہہ ءَ بَرَگ ءُ آرگ ءِ وہداں سُرگ۔(3) جَن ءُ مردی دماناں مردین ءِ آزائے جنین ءِ اندام ءَ بَرَگ ءُ آرگ ءِ سُرءُ پُر۔ **ھُنزُرک جَنگ** : (ھُن۔زُرک۔جَ۔نگ) سُرگ۔(2) جَن ءُ مَردی ءِ دَماناں مردین ءِ مردی آزائے جنین ءِ اندام ءَ بَرَگ ءُ آرگ۔

ھُنزیک :(ھُن۔زے۔ک)(ن گ) چہ دَپ ءَ ٹک ءِ دَرُنزگ ءِ ھمائی ءِ چُکّ یا دِگہ شَرّیں چیزے ءِ جنگ تانکہ چُکّ یا ھما چیز یا کسے ءِ نظر مہ بیت۔

ھَنسَگ :(ھَن۔سَگ)(ن گ) اِستان۔ڈو۔ڈوئی۔ھسّگ۔

ھَنشَگ :(ھَن۔شَگ)(ن گ) پُڑّو ءِ ذات ءِ کسانیں بُوٹگے۔

ھَنشون : (ھَن۔شون)(ن گ) کاسَگ۔جوہان ءِ صاف کنگ ءِ اَزبابے۔

ھَنکاپ :(ھَن۔کاپ)(ن گ) ھَوُر ءِ یا زمین ءِ سَکّی ءِ سَبب ءَ نوک رُدوکیں یا نوک رُستگیں کِشار ءِ گیمُرگ۔

ھَنکاپَگ :(ھَن۔کا۔پَگ)(ن گ) نوک رُستگیں کِشار ءِ ھَوُر ءِ گِرَگ ءُ زَمین ءِ اَنچیں بَدَگ کہ آ کِشار ءِ رُدَگ ءِ مَنئیلیت۔ آ کِشار ءَ ھنکاپگیں یا ڈگار ءَ ھنکاپگیں ڈگار گوشنت۔**ھَنکاپَگیں** :(ھَن۔کا۔پَ۔گیں) بدرودیں زمین۔ھما ڈگار کہ کِشار ءَ نزّپڑ نچیت ءُ رُدَگ ءِ نیلیت۔

ھَنکان :(ھَن۔کان)(ن گ) گرُک۔کہن ءِ ھما جاگہ کہ اُود ءَ آپ بہر ءِ بانگ بیت ءُ چمّو دءَ باز جُودَر کپیت۔

ھَنکِین : (ھَن۔کے۔ن)(ن گ) بُنی جاگہ۔کوھنیں ہلک۔ بُندَر۔دوار۔کَس۔لوگ۔لوگ جاہ۔میتگ۔وَسّم۔وِندَر۔بُودِن۔بوذِن۔ جاہ۔بُنجاہ۔بنند جاہ۔جاہ ءُ دیار۔ساہِگ۔ھَند۔ **ھَنکینی** :(ھَن۔کی۔نی)(ن گ) ہَلک۔دوار جاہ۔میتگ۔(2) ھموداکہ ھنکین گُتگ۔

ھِنگ :(ھِن۔گ)(ن گ) ٹُرُند بوہیں کِرم کُشیں دَرمانگے۔رُگ بَند۔(2) پَتّرُک ءِ بدبوہیں شِیرگ۔ **ھِنگ ماں گین ءِ جوشینگ** : جَنجال کَنگ۔دِل سیاہ کنگ۔پہری کنگ۔**ھِنگی پتّرُک** :(ھِن۔گی۔پ۔تِرُک)(ن گ) ھنگ ءِ تاک کہ توم اِش ماں اِنت۔ھنگ ءِ بر۔

ھَنگ : (ھَن۔گ)(ن گ) دوستار۔دوست۔زیبا۔ڈوَل دار۔ صاف ءُ سَلّہ۔ **ھَنگیں** :(ھَن۔گیں)(س گ) ساپیں۔سَلّھیں۔

ھَنگام : (ھَن۔گام)(ن گ) کہن ءِ تیوگیں روچ یا شپ ءِ آپ۔ یکّ شپ یا یکّ روچے ءِ وہد ءِ آپ۔(2) وہد۔دوَر۔زمانگ۔

ھَنگلاس : (ھَن۔گَ۔لاس)(ن گ) مُج۔مُج ءِ مان شانگ۔

ھَنگلاسی :(ھَن۔گَ۔لا۔سی)(ن گ) مُج ءِ مان شانگ ءِ سَبب ءَ تہاری۔

ھَنگلو : (ھَن۔گَ۔لو)(س گ) رَنگ رَنگ ءِ۔گوَن رَنگان سَمبَہگ۔(2)(ن گ) نَگرَہ۔

ھَنوش :(ہَ۔نوش)(عَر)(ن گ) نِشہ۔بے سار۔بے سُدھ۔نیم ہوش۔نلار۔مست۔سار ءُ نیم سار۔واب ءُ آگاہ۔(2) نمیران۔ ہَست۔(3) مَرگ ءَ رَند ءِ دائمی ھستی۔**ھَنُوشی** : (ہَ۔نُو۔شی) (ن گ) بےساری۔بے سُدّھی۔نیم ہوشی۔بےوتی۔**ھَنوشیں** :(ہَ۔نو۔شیں)(س گ) بےساریں۔بے سُدّھیں۔بےوتیں۔

ھَنُوشگ :(ہَ۔نُو۔شگ) (ن گ) نمیران۔دائمی ہستی۔**ھَنُوشگی** : (ہَ۔نُو۔شَ۔گی) (ن گ) نمیرانی۔دائمی زندیا ہستی۔

ھَنُوشُو :(ہَ۔نُو۔شُو) بےسار۔بےسدّھ۔ **ھَنُوشُوئیں** :(ہَ۔نُو۔شُو۔ئیں)(س گ) بےساریں۔ بے سُدّھیں۔ ھنوشیں۔بے وتیں۔سرءوتیں۔

ھَنُو : (ہَ۔و)(ج گ) ہاں۔ہئی۔بلے۔ولے۔جی۔ہَلہ۔

ھُو:(ھُو)(ب گ) تُرس یا گُڑگ ءِ وہد ءَ چہ دَپ ءَ دَرکپتگیں توار۔ ھُو بابی۔(2) جوفہ ءِ جاوَر۔لالچ ءِ حالت۔**ھُو آہ** : (ھُو۔آہ) (گ گ) چہ دَرد ءُ دور ءُ بےتاہیر یاں دَپ ءَ دَرکپتگیں توار۔**ھُو ہی**: (ھُو۔ہی)(ن گ) تُرس ءِ ہجکّہی ءِ توار۔(2) پَدَردی ءِ توار۔

ہَوا :(ہَ ـ وا)(ن گ) گوْات ـ موسم ـ مولم ـ بوم ـ(2) وشّی ءُ گَل ءِ سُبَکّیں دَرَنگازی ـ(3) وانگ ـ تماہ ـ(4) طمع ـ لالچ ـ(5) ہَوَس ـ مرَن گندی ـ **ہَواءِ دوبومگی** : موسم ءِ یکّ رنگ ءَ نہ بُوتگ ـ موسم ءِ بدل بُوتگ ءِ وہد ءَ ہر وَہد ہَوا دوبوم بیت ـ **ہَوا کنگ** :(ہَ ـ وا ـ کَ ـ نگ)(ک گ) دِل ءِ لوٹگ ـ وشّیانی دَرَنگاز کنگ ـ(2) مستی کنگ ـ سُبکّی کنگ ـ گوْات گِرَگ ـ سُنٹارو بُوتگ ـ **ہَوائی** :(ہَ ـ وا ـ ئی)(ن گ) گوْاتی ـ سُبکّی ـ ہوَسّ کنوک ـ ہوَسّی ـ

ہَوات :(ہَ ـ وا ـ ت)(ن گ) اَرزبند ءِ وہد ـ شیوان ـ(2) صباہ ءِ تازگیں گوْات ـ(3) رَمگ ءِ صباہ ءِ سَر ءَ چارینگ ءَ بَرَگ ءُ گلّہ دیراں رَندآرگ ءُ دوشگ ـ

ہَوار :(ہَ ـ وا ـ ر)(ن گ) ہور ءِ تور ـ یکّ جاہ ـ لوڑ ـ پچّی ـ جم ـ لِنچ ـ مان ـ پَتّ ـ **ہَوارسَوار** :(ہَ ـ وار ـ سَ ـ وار)(س گ) ہورتور ـ لوڑ ءُ گوڑ ـ لس ءُ لوڑ ـ چیر ءُ سَر ـ سر ءُ چیر ـ **ہَوار کنگ** :(ہَ ـ وار ـ کَ ـ نگ)(ک گ) یکّ جاہ کنگ ـ ہور کنگ ـ ہور ءِ تور کنگ ـ **ہَواری** :(ہَ ـ وا ـ ری)(ن گ) یکّ جاہی ـ ہور ءِ توری ـ تپاکی ـ لوڑی ـ ہمراہی ـ جُپت ـ جم ـ **ہَواریں** :(ہَ ـ وا ـ ریں)(س گ) یکجا گھیں ـ لوڑیں ـ ہمراہیں ـ جُپتیں ـ پیوَستیں ـ

ہَواڑ :(ہَ ـ وا ـ ڑ)(ن گ) آس ءِ بڑانز ـ گریں لِوار ـ باپ ـ پاہار ـ

ہَواسِل :(ہَ ـ وا ـ سِل)(ن گ) آپی بَٹ ءِ ذیلے ـ

ہَواسہ :(ہَ ـ وا ـ سہ)(د)(ن گ) ہشت آنہ ـ کلدار ءِ نیم ـ

ہُوبابی :(ہُو ـ با ـ بی) بچار :ہُو ـ

ہُوبھ :(ہُو ـ بھ)(ن گ) دَرچکے ءِ نام اِنت ـ

ہُوبَہہ :(ہُو ـ بَہہ)(ن گ) دِل ءُ لاپ ءِ رچگ ءِ نادُڑاہی ـ

ہَوپ :(ہَو ـ پ)(ن گ) نادُڑاہی ـ میش ءُ بزانی نادُڑاہی ـ مال ءُ دَلوتانی نادُڑاہی یے ـ ہما نادُڑاہی کہ چہ یکّے ءَ دومی ءَ لگّیت ـ(2) اوبا ـ ویل ـ مہنت ـ وبا ـ **ہَوپ دَرآرگ** :(ہَوپ ـ دَر ـ آ ـ رَگ)(ک گ) بیماری دَرآرگ ـ مرض ءِ ظاہر بُوتگ ـ **ہَوپ کشّگ** :(ہَوپ ـ کش ـ شگ) ہَوپ دَرارَگ ـ **ہَوپی** :(ہَو ـ پی)(ن گ) نادُڑاہ جان ـ(2) ہما کہ ہَوپ ءَ گپتگ ـ(3) ہما کہ گوں ہَوپ ءَ نِسبت داریت ـ

ہوت :(ہو ـ ت)(ن گ) پُشت ـ زئی ـ(2) وَشّ پوشاک ـ پُل گُد ـ ہما کہ ہر وَہد پہ پُرمڑاہی وَشّ پوش ءُ پاگ ءُ پڑّ کہہ اِنت ـ(3) بَہادُر ـ مرَن شان ـ پَہلوان ـ دِلاوَر ـ(4) بلوچانی ٹکّے ـ

ہُوتّ :(ہُوت ـ ت) اَلّ ـ چہ دپ ءَ ہُوتّ ہُوتّ ءِ آواز ـ چہ دپ ءَ درکتگیں ہُوتّ ہُوتّ ءِ آواز ـ دم ءُ جُوف ءِ وہداں بکّ یا مُلّا ءِ ہُوتّ ہُوتّ کنگ ـ (2) بکّ ءُ مُلّاہانی حدائی ذِکر ءِ دَوران ءَ چہ دپ ءَ دراتکگیں آواز ـ(3) گنوکی یا ہنوشی حالت ءَ چہ دپ ءَ درکتگیں توار ـ **ہُوتّ جَنگ** :(ہُوت ـ ت ـ جَ ـ نگ) اَلّ جنگ ـ ہُوتّ ہُوتّ کنگ ـ

ہَوتّر :(ہَوت ـ تر)(ج گ) دُورتر ـ پَس سِند ـ دُور ـ پدتر ـ دِیر ـ

ہُوتّی :(ہُوت ـ تی)(ن گ) تیلانک ـ ہَتینہ ـ پرچنڈ ـ **ہُوتّی پہ ہُوتّی** :(ج گ) تیلانک پہ تیلانک ـ **ہُوتّی دِیگ** :(ہُوت ـ تی ـ دی ـ یگ)(ک گ) تیلانک دیگ ـ دودست دیگ ـ

ہَوُٹ :(ہَ ـ وُٹ)(ن گ) وَشّ رَواجیں اُشتر ءِ نسلے ـ

ہوٹا :(ہو ـ ٹا)(د)(س گ) کمی ـ کمبُودی ـ

ہوٹگ :(ہو ـ ٹگ)(ن گ) ہما جاگہہ کہ جُہل کنگ ءُ آپ دار کنگ بیت ـ(2) آپ جَلّ ـ ہما جاگہہ کہ ہر وَہد ءَ آپ اوشتا تگ ـ ناوڑ ـ تَلاپ ـ تلاوگ ـ ٹُوبہ ـ

ہُود :(ہُو ـ د)(ن گ) عیب ـ غیبَت ـ بُہتان ـ ڈوبہ ـ **ہُود بندَگ** :(ہُود ـ بَن ـ دَگ)(ک گ) غیبَت کنگ ـ کسے ءِ عیب ءِ نشان دیگ ـ بےبُنیں ڈوبہ ـ **ہُود ءُ ناہُود** :(ن گ) ہر پیم کہ بیت ـ شَرّ بہ بیت کہ گندگ ـ ضِدّ کنگ ـ(2) حَقّ ءُ ناحَقّ ـ

ہُودِش :(ہُو ـ دِش)(ن گ) جِرّے کہ زُوت آس زُوریت ءُ پہ آس ءِ لگّیّنگ ءَ کارمرز بیت ـ

ہُودَگ :(ہُو ـ دَگ)(ن گ) زانت ـ سَرپد ـ راہ بند ـ راست ـ شرف ـ

ہَوُڈ :(ہَ۔وُڈ)(ن گ) زانتکار۔کَوّاس۔ہُنر مَند۔(2) ہَما کہ کُبگ ءِ جَنگ یا گولت ءِ کار ءَ زانت۔

ہوڈ :(ہو۔ڈ)(س گ)(ن گ) پوک۔بودلاّ۔نابُود۔احمق۔کم عقل۔گھیڑ۔چچُورت۔چِسّا۔پوکڑا۔ترّن۔سُرنا۔**ہُوڈی** :(ہُو۔ڈی)(ن گ) کم عقلی۔بودلائی۔پوکی۔ترّنی۔چچُورتی۔**ہُوڈیں** :(ہُو۔ڈیں)(س گ) پوکیں۔کم عقلیں۔بودلائیں۔چچُورتیں۔ترّنیں۔

ہوڈا :(ہَو۔ڈا)(س گ) ہَما کہ ہَوڈے۔

ہُوڈاہی :(ہُو۔ڈا۔ئی)(ن گ) شپانک ءِ لٹّ کہ سَرئے گِرد ءِ گلّڑ اِنت۔بلاہیں لٹّ۔ٹُوہیں لٹّ۔مُکوڈاہی۔

ہور :(ہو۔ر)(ن گ) یکّ جاہ۔تپاک۔ہَمراہ۔آلوڑ۔ہَوار۔سیوَت۔لوڑ۔ہَورَگ۔یکّ۔(2) ہَما جاہ کہ کَور ءِ آپ دریا ءَ رِچیت۔(3) ہَما جاگہ کہ دومرءَ نیں کَور ہَوار بنت۔**ہورترّگ** :(ہور۔تر۔رَگ)(ک گ) یکّ جاہ بُوئگ۔گوں دِگہ چیزے یا مَردُمے ءَ یکّ جاہ بُوئگ۔(2) ہور ءِ ہَواری ءَ ترّ ءِ گرد کنگ۔**ہورتور** :(ہو۔ر۔تو۔ر)(س گ) رِتک ءِ رِیچ۔زان پہ زان۔لس ءِ لوڑ۔ہَوار سَوار۔سَر ءِ چیر۔لوڑ ءِ گوڑ۔ہَوار۔**ہوری** :(ہو۔ری)(ن گ) کاہ ءِ پُگ ایر کنگ ءِ بان۔پُگی۔(2) ہَما کہ گوں ہوری ءِ یکّ جاہی ءَ نِسبَت بہ داریت۔(3) یکّ بندی۔یکّ جاہی۔یکّی۔تپاکی۔ہَمراہی۔

ہَوُر :(ہَ۔وَ۔ر)(ن گ) جمبر ءِ گوارگ۔باران۔گوارِشت۔

ہَوُر ءِ ایر دیگ :(ک گ) جمبر ءِ گوارگ۔ہَوُر ءِ سکّ رِچگ۔

ہَوُر ءِ ہرّگ : ہَوُر ءِ حَرابہ۔**ہور ءِ حرابہ** :(ن گ) ہور ءِ بار۔ہور گواران۔(2) ہما ہور کہ تاوان دنت۔**ہَوُر گواران** :(ہَ۔وَر۔گوا۔ران)(ن گ) ہَوُر ءِ گوارگ ءِ موسم۔**ہَوُری** :(ہَ۔وَ۔ری)(ن گ) ہَما کہ گوں ہَوُر ءِ نِسبَت داریت۔

ہور بند :(ہو۔ر۔بَن۔د)(ن گ) دَریا کہ آلاڑ بیت، ہور ءِ دَپ ءَ ماہورے بندنت کہ ماہیگ کہ ہور ءِ تہہ ءَ آتکگ اَنت، پدا شت مہ کنّنت۔اے پیئم ماہیگ ءِ گِرگ ءِ ہمے ماہور ءِ نام ہور بند اِنت۔(2) وعدہ۔قول۔عہد۔قرار۔

ہُورّ :(ہُور۔ر)(ن گ) لہڑ دیگ ءِ وہد ءَ بٹّ یا شِیر ءِ بال یا گجّ ءِ پیچ آہنگ۔(2) کساں کسانین ءِ گونڈیں بالی ساہ دارانی مُچّی۔(3) بدن ءِ کسانیں دانگ ءِ دَرا ہگ۔**ہُورّ دیگ** :(ہُور۔ر۔دی۔یگ)(ک گ) گودڑ یا شہد ءِ مگسکاں اَناگت ءَ یکّ برءَ بال دیگ۔**ہُورّ کنگ** :(ہُور۔ر۔کَ۔نگ)(ک گ) گودڑ یا شہد ءِ مگسکانی یکّ برءَ بال کنگ ءُ بہ یکّے ءَ پر رِچگ۔

ہُورّگ :(ہُور۔رَگ)(ن گ) ٹُرندیں گوات ءُ ہَوُر۔(2) جمبر ءِ گرند۔گرند۔(3) گرانیں آواز یا آواز ءِ توار۔(4) گوات گرَگ۔بدن ءَ کسانیں دانگ ءِ دَرا ہگ۔

ہُورت :(ہُور۔ت)(س گ) ہیرت۔ہِیرت۔ہَما کہ ڈ لگ نہ اِنت۔ہُرد۔غُڈّ و۔لَتّ۔ریزہ۔کسان۔گونڈ۔ناپُختہ۔نزور۔بُرناک۔پُڑّ پُڑّ۔زہ۔زاغل۔زہگّل۔زاگلّ۔ہِیرت۔(2) نازُرک۔بارگ بند۔(3)(ن گ) شِنک ءُ گورگ۔شِنکّانی رَمگ۔ہُرد۔ہُوردَگ۔

ہُورت ءُ آرت کنگ : مَردُمے ءَ سکّ زیات جنگ۔زیان کنگ۔**ہُورت ءُ پرت** :(ن گ) لوگی کساں کسانیں چیز۔لس ءُ لوڑیں چیز۔کاری ءُ بےکاریں چیز۔**ہُورت ءُ پرُ وش**:(ن گ) لوگانی تہہ ءَ کارمرز بُوَگیں گونڈ گونڈیں چیز۔ہِیرت ءُ پرُ وش۔کسان ءُ مزن۔**ہُورتِک** :(ہُور۔تِک)(س گ) چُورا۔ہُورت۔ہُورتیں۔**ہُورتی** :(ہُور۔تی)(ن گ) کسانی۔نازُرکی۔گونڈی۔

ہُورتیں :(ہُور۔تیں) کسانیں۔نازُرکیں۔گونڈیں۔

ہُورت بند :(ہُور۔ت۔بَن۔د)(ن گ) پاد ءِ تیر ہڈّ ءَ جہل کڑی ءِ بند۔آمُود بند۔(2) دَست ءِ پنجگ ءِ بند۔

ہُورت پد :(ہُور۔ت۔پد)(ن گ) ہَما تکُر دکہ پدئے سکّ کسان اَنت۔(2) ہُورتیں پد۔

ہُورت چار :(ہُور۔ت۔چار)(س گ) ہَما مَردُم کہ ہر یکّ چیزے ءَ برابر پہ دِلگوش چاریت کہ کسانیں شرّی ءُ بدی یے ہم چہ آئی ءِ چمّاں اَندَر مہ بیت۔ہر چیز ءَ یا ہر حبَر ءَ پہ شرّی چاروک ءُ تپاّ سوک۔پُٹینک پٹّ۔(2) زانتکار۔کَوّاس۔ہوش مَند۔دُور چار۔**ہُورت چاری** :(ہُور۔ت۔چا۔ری)(ن گ) پہ دِلگوش چارگ ءِ کار۔عقل

مَندی۔ دُور چاری۔ **ھُورت چاریں** : (ھُور۔ت۔چا۔ریں) عقل مندیں۔ دُور چاریں۔

ھُورت چمّگ : (ھُور۔ت۔چم۔مگ) (س گ) ھما رُگ یا ماھور کہ آئی ءِ چمّگ کسان اَنت۔

ھُورت چین : (ھُور۔ت۔چے۔ن) (س گ) مال ئے یا مردم ءِ میدانی ھُورت ھُورت ءَ چِنگ۔ ھُورت ھُورت ءَ چِستگیں مِید۔ **ھُورت چینی** : (ھُور۔ت۔چی۔نی) (ن گ) مِیدانی ھُوڑت ھُوڑت ءِ چِنگ۔

ھُورت دوچ : (ھُور۔ت۔دو۔چ) (س گ) ناز ُرک دوتکگیں گُد یا کہ گُد ءِ دوچوک۔

ھُورت گال : (ھُور۔ت۔گال) (ن گ) ھما لبز کہ دو لبز ءِ سیادی ءَ زاھر کنت۔ چو کہ: ءَ۔ ءِ۔ چہ۔ پہ۔

ھُورت کِلک : (ھُور۔ت۔کِ۔لک) (س گ) ھما مَرُدم کہ پہ کسانیں گپّے ءَ گلّہ دار بیت۔ زُوت آزار۔ زُوت رنج۔ **ھُورت کِلکیں** : (ھور۔ت۔کِ۔لَ۔کیں) زُوت رَنجیں۔ زُوت آزاریں۔

ھُورت گوّاپ : (ھُور۔ت۔گوّا۔پ) (س گ) ھما گُد، جُلّ، تکر دیا کہ دِکہ گوّ پتگیں چیزّے کہ باز جوان ءُ ھُورت گوّ پتگ۔

ھُورت گوّاپی : (ھُور۔ت۔گوّا۔پی) (ن گ) ھُورت گوّ پگ ءِ کار۔ گوّ پگ ءِ زانتکاری۔ **ھُورت گوّاپیں** : (ھُور۔ت۔گوّا۔پیں) (س گ) ھما کہ ھورت گوّ پتگ۔ شَرّ گوّ پتگیں۔

ھُوردگ : (ھُور۔دگ) (ن گ) پیر یا بُزرگے ءِ دَر ءِ حاک۔ خُوردگ۔ کڑدو۔ (2) پاد ءِ پیسز ءِ ھُوردگ۔ (3) سکّ کسان۔ ھُورت۔ ھیردگ۔ بُور۔ (4) چمّانی ھُوردگ۔ (5) ھُورت۔ بازیں کسانیں شِنکّ۔ (6) دار ءِ چیرّوک۔ (7) یکّ چیزّے ءِ سکّ ھُورت ھُورت ءَ چارگ ءُ چمّانی پر آرگ۔ (8) رَمگ ءِ دہ پَس بزاں دہ میش یا بُزّ ءَ یکّ ھُوردگے گوں شگ بیت۔ **ھُوردگیں** : (ھُور۔دَ۔گیں) (س گ) کسانیں۔ ھُورتیں۔

ھَوردگ : (ہَ۔وَر۔دَگ) (ن گ) ھمے حاک کہ یکّ بُزرگے ءِ مرید چہ بُزرگ ءِ قبر ءَ زُورنت ءُ نادُراھی ءَ چُٹگ ءِ نیمّون ءَ بدن ءَ لگاشنت۔ کُڑدو۔ (2) ھما حاک کہ آئی ءِ تہہ ءَ ھمے پیر ءُ بُزرگ ءِ نیک دعائی ءُ نیکیں واہگ ھوار اَنت۔ **ھَوردگیں** : (ہَ۔وَر۔دَ۔گیں) (س گ) ھورکتگیں۔ یکجا گہہ بُوتگیں۔ ھواریں۔

ھَوردگ دان : (ہَ۔وَر۔دَگ۔دان) (ن گ) پڑ مئیں لوتے کہ ایشی تہہ ءَ پیر ءُ بُزرگانی حَدّ یرگ ءِ حاک مان کنّنت۔

ھُوردہ : (ھُر۔دَہ) بچار : ھُوردگ۔

ھورک : (ھور۔ک) (ن گ) (س گ) تہہ پچّ۔ ھما دَرپ کہ پچّ ئے مان نیست۔ ناپچّ۔ بےپچّ۔ خالی۔ حالیگ۔ **ھُورکی** : (ھُور۔کی) (ن گ) تہہ پچّی۔ (2) ھورک بُوئگ ءِ جاور۔ ھما کہ پچّ ئے مان نیست۔ **ھورکیں** : (ھور۔کیں) (س گ) تہہ پچّیں۔ خالی ئیں۔

ھَوَرگ : (ہَ۔وَ۔رَگ) (س گ) یکّ جاہ۔ ھور۔ یکّ جاہ بُوئگ۔ سَرجم۔ سَرجم کنگ۔ **ھَوَرگی** : (ہَ۔وَ۔رَ۔گی) (ن گ) ھَوَرگ ءِ آوَ کی بزاں ھَوَرگ ءِ کار بُوئگی انت یا بیت۔ (2) یکجا گہی۔ ھُوری۔ یکّی۔

ھورگ : (ھو۔رَگ) (ن گ) چہ پُگ یا چہ نرمین ءُ ھُورتیں چیزّ ءَ پُرّین ءُ ذراجیں پیپلک کہ اُشتر ءَ رہت ءِ ڈنڈیانی کشاں ایر کنگ ءُ گوں رَہت ءِ کتب ءَ سک دیگ ءُ ھمگرنچ کنگ بنت۔

ھَوَری مات : (ہَ۔وَ۔ری۔مات) (ن گ) سُھر چکیں کِرمکے۔ سُھریں کِرمے کہ ھَوَر ءَ رَند پیدا بیت۔

ھُوڈُو : (ھُو۔ڈُو) (ن گ) ملنڈ۔ پیغور۔ (2) ھکّل۔ توار۔

ھُوڈُو کنگ : (ھُو۔ڈُو۔کَ۔نگ) (ک گ) ملنڈ جنگ۔ تاچینگ۔ (2) بےعزّت کنگ۔

ھَوَس: (ہَ۔وَس) (ن گ) تژن۔ تژنی۔ تمرد۔ (2) گوَردگ۔ کچِّک ءِ گوَردگی ءِ نشانی۔ لاشت۔ (3) واہگ۔ گیشتریں واہگ۔ تانگ۔ جوپا۔ تما۔ لالچ۔ (4) ھما کہ سیرگانی مہ گندیت۔ (5) سَکّیں گل ءُ وشّی۔ (6) ھوا۔ گوات۔ (7) شَھوت۔ مردی۔ **ھَوَس کنگ** : (ہَ۔وَس۔کَ۔نگ) (ک گ) مستی کنگ۔ مست بُوئگ۔ (2) اُشتر ءِ پہ دیم تژا میولی ءُ چاردست کنگ۔ (3) وَرنا ہیں دَلوت ءُ ساہ دارے ءِ پُونز کنگ ءُ اِینگو آنگو تچگ۔ (4) حَر ءِ کُرّگ یا لاگ ءِ پُونز

کنگ ءِ پادانی شانگ ءِ چارنال ءِ تچگ۔ (5) گل بُوتگ ۔گل ءِ دَرنگاز کنگ۔ (6) سُبکّ بُوتگ ۔ہوا کنگ۔ (7) دل ءِ لوٹگ۔ **ہَوَسّی :** (ہَ۔وَس۔سی) (ن گ) تِرِّنی۔ تمردی۔ پُر گوَاتی۔ (2) گوَردَگی۔ (3) لالچی ۔مطلبی۔ (4) دل شدیگی۔

ہوساک : (ہو۔سا۔ک) (س گ) دم بَرگ ۔ژَندی۔

ہوسپگ : (او۔س۔پگ) (ک گ) مچّ ءَ گُشّ کنگ۔

ہَوَسناک : (ہَ۔وَس۔نا ک) ہما کہ باز ہَوَس کنت۔ ہمائی ءَ کہ ہَوَس اِنت۔سوکو۔سوکی۔ چاپُل ۔ٹُلّس۔ چہ گل ءِ بال۔ **ہَوَسناکی :** (ہَ۔وَس۔نا۔کی) (ن گ) گُرُوناکی۔تمردی۔ پُر گوَاتی۔ (2) لالچی ۔مطلبی۔

ہوش : (ہو۔ش) (ن گ) سُدھ۔ ساہ۔ ہَپّاگ۔ زانگ۔ عقل۔ یات۔ یادداشت۔ سار۔ حکمت۔ سُدّھ ءُ بُدّھ۔ سُدّھ ءُ سار۔ مَت۔ اُجّ۔ اورح۔ اَورگ۔ رُوہ۔ رَم۔ زانت۔ زانتکاری۔ فہم۔ دانائی۔ بُدھ۔ بُود۔ بُودَہ۔ (2) دماغ۔ مَژگ۔ ہُش۔ (3) زِند۔ ہستی۔ جان دژاہی۔ (4) فصل، کِشار، دَژ چک یا مچّ ءِ ہوش ءِ ٹال، کوسرک یا بَر۔ (5) گلّہ، جو، برنج یا دِگہ اَنچیں کِشارے ءِ بستگیں یا بندُک کُتگیں ہوش یا ہوشگ۔ (6) زالانی سہت۔ **ہوش ءَ آرگ :** (ک گ) چہ بے ہوشی ءِ حالت ءِ سُدھ ءَ آرگ۔ (2) یات ءَ پرّینگ۔ ہما کار یا گپّ کہ بے خیال بُوتگ آئی ءَ راگیر آرگ۔ **ہوش ءَ آہگ :** (ک گ) بے سُدھ ءُ بے ساہیں مَرُدم ءِ سُدّھ ءَ آہگ۔ (2) ساہ کنگ۔ ہما کار یا گپّ کہ بے خیال بُوتگ آئی ءَ را یات کنگ۔ **ہوش ءَ برگ :** (ک گ) زانت ءُ ساہ ءِ بَرگ۔ (2) لیپر زگ کنگ۔ بے سار کنگ۔ (3) دل سِیاہ کنگ۔ پھری کنگ۔ **ہوش ءِ بُوتگ :** (ک گ) یات بُوتگ۔ (2) گوں عقل ءَ کارکرگ۔ نرم ترّگ۔ ایر ماد بُوتگ۔ **ہوش ءِ بُوتگ :** (ک گ) سُدھ ءَ بُوتگ۔ سار بُوتگ۔ بے ہوش نہ بُوتگ۔ **ہوش ءِ روَگ:** (ک گ) یادداشت ءِ کار نہ کنگ۔ (2) بہہ ءُ بکّڑ بُوتگ۔ (3) گنوک بُوتگ۔ **ہوش کنگ :** (ہوش۔کَ۔نگ) (ک گ) یات بُوتگ۔ یاد کنگ۔ (2) سار بُوتگ۔ (3) چہ بے ہوشی ءَ ہوش ءَ آہگ۔

ہُوش : (ہُو۔ش) (ن گ) ہما گوَز کہ چہ بند ءِ پہناد ءَ کُشِنت ءَ ءُ پہ مُلکانی آبادی ءَ بند ءُ آپ ءَ بِر تاچینِنت۔ ڈگار ءِ سَرگرد۔ پہ مَزَنیں کِشاری بندانی پہریز ءَ گ ءِ ہوَر ءُ ہار ءِ زیادہیں آپانی راہ دیگ تانکہ بند چہ ہار ءِ آپ ءَ مہ پڑ وشیت۔

ہُوشّ : (ہُوش۔ش) (گ گ) اُشتر ءِ پہ جوکینگ ءِ آوازدیگ۔ (2) حَر ءِ اوشتارینگ ءِ توار۔ (2) حَر ءِ تاچینگ ءِ توار۔

ہوشاپ : (ہو۔شاپ) (ن گ) کوہانی کِرّ ءُ گوَر ءِ یا کُچّ ءِ نرم پادیں زمین۔ (2) کسانیں کوَر یا شیپانی دَپ ءِ تلّ کہ شیپانی آپ اِش ملّیت۔ (3) حُشکاوگیں ءُ آزماں کِندیں ڈگار۔

ہُوشّار : (ہُوش۔شار) (ن گ) مار ءِ ہُونشگ۔ پُوشّار۔

ہُوشّارگ : (ہُوش۔شا۔رَگ) (ک گ) مار ءِ ہُونشگ۔ پُوشّار۔

ہوشام : (ہو۔شام) (ن گ) نہ پڑ وشوکیں تنّ۔ سکّیں تنّ۔ ہِینار۔ جھولَو۔ جول۔ آف ڈھاک۔ آپ کشّ۔ (2) تنّ ءِ ناجوڑی یے۔ ہما تنّ کہ مہ روَت۔

ہُوشت : (ہُوش۔ت) (ن گ) چِڑ۔ زَہر۔ بڑانز۔ (2) ساہ دارے پہ مَرُدم ءِ یا ساہ داری ءِ ترسینگ ءِ آئی ءِ نیمگ ءَ پہ ہلمہ ءَ یکّ اناگت ءِ تیمچہ کنگ۔ (3) مست۔ جوش۔ (4) ہار ءِ اَولی زور۔ (5) لیڑہ ءِ مستی۔

ہوشتم : (ہوش۔تُم) بچار ہیشتُم۔

ہُوشتو : (ہُوش۔تو) (س گ) ہما کہ مُدام جنگ ءِ تیمچہ کنگ ءَ تیار اِنت۔ ہما کہ زَہر گپیت۔ ہُونژو۔

ہُوشکار : (ہُوش۔کار) (ن گ) ہَکّل۔ توَار۔

ہوش کشّ : (ہوش۔کَش۔ش) (س گ) تام بر۔ سوکی کنوک۔ بے زار کنوک۔ (2) ہما کہ فَصل یا کِشار ءِ ہوشاں چہ ڈگار ءَ دَر کنت۔ (3) ہما مَزَنیں پچّ یا دَرپ کہ ہوشاں ہمائی ءِ تہہ ءَ مان گنِنت ءُ دَر گنِنت۔

ہوشگ : (ہو۔شگ) (ن گ) دَژ چک یا مچّ ءِ ہوش یا ہوش ءِ ٹال۔ کِشار ءِ بری ئیں کوسرک۔ کِشار ءِ بری ئیں ہوش۔

ہوشُم : (ہو۔شُم) (ن گ) جُگ ءِ اے کِرّ ءِ آ کِرّ ءِ دَژاجیں دار کہ گوں شلی بنداں بندگ بنت۔ جُگ ءِ ہر دوئیں سَرانی دار۔

ہوش مَند : (ہوش ۔ مَن ۔ د) (س گ) دُور چار ۔ سار ۔ ساری ۔ عقل مَند ۔ مَزن سسّا ۔ ہُورت چار ۔ **ہوش مَندی** : (ہوش ۔ مَن ۔ دی) (ن گ) عقل مندی ۔ دُور چاری ۔ سماہی ۔ زانِندگی ۔ دانائی ۔ زانتکاری ۔ سرحیالی ۔ سیاناہی ۔ **ہوش مَندیں** : (ہوش ۔ مَن ۔ دیں) (س گ) عقل مندیں ۔ سیاناہیں ۔ دُور چاریں ۔ زانندگیں ۔ دانائیں ۔ زانتکاریں ۔ سرپدیں ۔ سرحیالیں ۔

ہوشیار : (ہُش ۔ یار) (د) بچار : ہُژّار ۔

ہوک : (ہو ۔ ک) (ن گ) ہوکا رَگ ۔ دِل ءِ بد بُوتنگ ۔ پہ شانگ ءِ ہوکا رَگ ۔ **ہوکا رَگ** : (ہو ۔ کا ۔ رَگ) (ک گ) دِل ءِ بد بُوتنگ ءُ پہ شانگ ءَ اَخّ کنگ ۔ شانگ ۔ دِل ءِ بد بُوتنگ ءِ وہداں چہ دَپ ءَ دَرآتکگیں توار ۔ دِل ءِ ہَکّل کنگ ۔ کُوکار ۔ بڑاکغ ۔ کاکارغ ۔ کوّاک ۔ (2) اُشتِرانی توار کنگ ۔ اُشتِرانی ڑکّا رَگ ۔ ہَوک ۔

ہوکار : (ہو ۔ کار) (ف گ) ہوکارَگ ءِ فرماں گال : بہ ہوکار ۔

ہُوکّ : (ہُوک ۔ ک) (ن گ) ہُوکم ۔ لدیگ ۔ ہِیکّ ۔ سُوّر ۔ گُراز ۔ لَدی ۔ مِرّو ۔ خنزیر ۔ تُلّی ۔ لور ۔ مُردار ۔

ہوکا : (ہو ۔ کا) (ن گ) جار ۔ تالانیں حبَر ۔ (2) ڈاہ ۔ ہوکہہ ۔ ناراستیں حبَر ۔

ہوکاڑ : (ہو ۔ کاڑ) (س گ) دم بَرَگ ءَ پدءِ ساہ گِرَگ ۔ دم ءِ بالا آرَگ ۔

ہُوکم : (ہُو ۔ کَم) (ن گ) سُوّر ۔ مِرّا ۔ ہُوکّ ۔

ہُوکو : (ہُو ۔ کو) (ن گ) ڈولو ۔ کین ٹول ۔

ہُوکّو : (ہُوک ۔ کو) گُوتی رَگ ۔ (3) ہَسب ۔

ہَوکہہ : (ہَو ۔ کہہ) بچار : ہوکا ۔

ہوکین : (ہو ۔ کے ۔ ن) (ن گ) کوّرءَ جھلا دَروَگ ءِ راہ ۔ کوّرءِ یا کہن ءِ پہ آپ ءَ گوزگ ءِ رَوگ ءِ تنکیں راہ ۔ (2) باری ۔ چات ءَ آپ ءِ کشّگ ءِ باری ۔ وار ۔ واری ۔ (3) نبنگیج ۔ کارے ءِ نوک دَست جنگ ۔

ہول : (ہو ۔ ل) (ن گ) (د) آسن ءِ کُلاہ ۔ (2) پوست ءِ ہما پوش کہ زَحم یا دُژوہانی آئی ءِ توک ءَ بیت ۔ **ہول پوش** : (ہول ۔ پوش) (ن گ) آسن پوش کہ جنگانی وہداں گوَرءَ کنگ بُوتگ ۔ زَرہ ۔ زَرہ پوش ۔

ہُولّ : (ہُول ل) (ن گ) ہُولّاس ۔ توار ۔ ڈاہ ۔ گرانیں توار ۔ (2) ہما توار کہ چہ سُرناءِ وڑیں چیزے ءَ دَرکنگ بہ بیت ۔ (3) پُل ءُ لُٹّ ءِ وہدءِ ہما کُوار ءِ توار کہ پُل کنوک اِش جنَنت ۔ (4) ہما مال کہ ہر کس ءَ ببارت ۔ (5) لُٹّ ۔ پُل ۔ لُٹّ ءِ مار ۔ (6) تُرس ۔ تُرسگ ۔

ہَولّ جَنگ : (ہَول ۔ ل ۔ جَ ۔ نگ) (ک گ) چہ تُرس ءَ دِل ءِ دَڑہک دَڑہک کنگ ۔ کُوکار کنگ ۔ واہ جَنگ ۔ (2) پہ کارے ءِ یا مال ءُ چیزے ءَ حرص ءُ جوفہ کنگ ۔ **ہُولّ کَنگ** : (ہَول ۔ ل ۔ کَ ۔ نگ) (ک گ) چہ ہر نیمگ ءَ لُٹّ ءُ پُل کنگ ۔ پِرّرِچک ۔ پُل کنگ ۔ لَٹّگ ۔ پُلگ ۔ (2) لیلام کنگ ۔ **ہُولّ ءِ مال** : (ن گ) ہما مال کہ چہ لُٹّ ءُ پُل ءَ دَست کَپگ بُوتگ ۔ **ہُولّ ءُ حال** : (ن گ) لُٹّ ءُ مار ۔ پُل ءُ لُٹّ ءِ دوَران ءِ بازیں مَردُمانی گیرّ ءُ گار ۔ (2) بازیں تولگانی ہُولّگ ءِ توار ۔

ہَول : (ہَو ۔ ل) (ن گ) تپہ ۔ گرمی ۔ دِل ءِ پاپار ۔ (2) وَزّت ۔ فکر ۔ (3) تُرس ۔ خطا وار بُوتنگ ۔ خوف ۔ بیم ۔

ہُولّار : (ہُول ۔ لار) ہُولّا رَگ ۔

ہُولّا رَگ : (ہُول ۔ لا ۔ رَگ) نَہرِ دَگ ۔ (2) ہُولّا سَگ ۔

ہُولّاس : (ہُول ۔ لاس) (ن گ) (ف گ) ہُولاسَگ ءِ فرماں گال : بہ ہُولّاس ۔ (2) ہُولّ ۔ بلک یا دَمگ ءِ مَردُمانی حال دیگ ءِ یا ڈاہ دیگ ءِ توار ۔ جار ۔ **ہُولّا سَگ** : (ہُول ۔ لا ۔ سَگ) (ک گ) تولگ، گُرک یا کُچکّ ءِ توار ۔ ہُولا ہگ ۔ اُوہار ۔ اُوہارغ ۔ واہ جنگ ۔

ہُولّا ہگ : (ہُول ۔ لا ۔ ہگ) بچار : ہُولّا سَگ ۔

ہَولگ : (ہَو ۔ لگ) (ک گ) بے آسَریں مشکولی ۔ بے نفسیں سُرءُ پُر ۔

ہُولّگ : (ہُول ۔ لگ) (ک گ) تولگ یا گُرکے ءِ واہ جَنگ ۔ ہُولّا سَگ ۔ ہُولا ہگ ۔

ہولُمب : (ہو۔لُم۔ب) (ن گ) ہوشگ۔(2) گُنش یا مَچّ ءِ ہوش ءِ ٹال۔لَڑ۔ رِد پہ رِد۔ کٹّاریں۔(3) پیشّاڑی۔ مَچّ ءِ ہوش ءِ یکّ پیشّاڑی یے کہ گوں آئی ءِ گُلونٹ سَکّ اَنت۔ گوٗ رپش۔ مَچّ ءِ ہوش ءِ کماتگیں پَپُک یا گُلونٹ۔

ہَولی : (ہَو۔لی) (ن گ) تبدجتیں مَردُم۔ ہَما نادُڑاہ کہ لِوار ءِ جَتگ۔(2) بُوجِیگ ءِ دیمی بَہر۔(3) تُرسوک۔

ہوم : (ہو۔م) (ن گ) کاہے۔

ہُوم : (ہُو۔م) (ن گ) ہُوتّار۔ دَردی نالگ۔(2) پہ زَہر ءُ بَد بَری اُفّارگ۔

ہُوتّار : (ہُوم۔ ما۔ ر) (ن گ) تُرسناکیں گرانیں توار۔

ہُوتّارگ: (ہُوم۔ما۔رَگ) (ن گ) ساہ دار ءِ بدن ءِ تہہ ءَ تچوکیں سُہر چکیں آپینک۔(2) (ک گ) واب ءِ تہہ ءَ ہُوم ہُوم کنگ۔واب ءِ تہہ ءَ نارگ۔(3) دَردی تاہیر۔ نالگ۔ (4) پہ زَہر ءُ بد بَری آواز کشَّگ۔اُفّارگ۔

ہَومی : (ہَو۔می) (ن گ) مِلّ ءِ صوت ءِ جوابی گال یالبز۔

ہَوَندی : (ہَ۔وَن۔دی) (ن گ) سوگو۔خوٗندی۔

ہونڈ : (ہوں۔ڈ) (ن گ) مَزَنیں کلّ۔کونڈ۔(2) ٹُنگ۔کَرَکّ۔ پُوج۔ جُڈو۔سُرُنگ۔سُوپ۔غار۔**ہونڈُک** : (ہوں۔ڈُک) (ن گ) کسانیں ہونڈ۔کسانیں کلّ۔

ہُونژ : (ہُوں۔ژ) (ن گ) رَشت۔کِینگ۔حسدّ۔زَہر۔خار۔ (2) بژانز۔گُمبُد۔زَہری۔**ہُونژسَر** : (ہُوں۔ژ۔سَر) (س گ) گرم تب۔تُژندآس۔کاوڑی۔خار باز۔**ہُونژُو** : (ہُون۔ژُو) (س گ) گوٗات سَر۔ہُونژگروک۔زَہرو۔گرم تب۔تُژندآس۔**ہُونژگِرَگ** : (ہُوں۔ژ۔گِ۔رَگ) (ک گ) زَہر گرَگ۔ چِست بُوتگ۔بژانز۔گرَگ۔

ہُونش : (ہُوں۔ش) (ن گ) لمپانی ہُونشگ۔پونز ءِ صاف کنگ۔ (2) چہ پونز ءَ ساہ ءِ مَزَنیں توار۔پُوشگ۔**ہُونش کنگ** : (ہُوں۔ش۔کَ۔نگ) (ک گ) چہ پونز ءَ ہُونش کنگ ءُ لمپانی صاف کنگ۔**ہُونشگ** : (ہُوں۔شگ) (ک گ) لمپانی دَرکنگ۔

(2) ماریادِگہ وَروکیں ساہ دار ءِ مَردُم یادِگہ ساہ دارے ءِ نیمگ ءَ چارگ ءُ چہ دَپ ہُونش ہُونش ءِ آوازدَرکنگ۔

ہُونشَل : (ہُون۔شَل) بےکاریں شے۔(2) ہنچائیں حَبر۔

ہُونشَل ہانشَل :(ہُون۔شَل۔ہا۔شَل) (س گ) بےنفیں ءُ کپتگیں شے۔کٹُونگ ءُ کٹانگ۔

ہُونگ :(ہُوں۔گ)(ن گ) سُر۔نارگ ءِ توار۔(2) کُچکّ ءِ وَگّگ۔

ہُونگار :(ہُوں۔گار)(ن گ) نادُڑاہی ءِ وَہداں چہ دَرداں آواز کشَّگ۔نالگ۔**ہُونگارانی** :(ہُوں۔گا۔را۔نی)(ن گ) دَرد ءِ تورَگ ءِ وَہد ءِ نالگ ءِ توار۔(2) ہَما کہ نالگ ءُ اُفّارگ ءِ اِنت۔

ہوں :(ہو۔ں)(ج گ) چے۔چون۔(2) (گ گ) ہَما آواز کہ گپّ ءِ سَر پدنہ بُوتگ ءِ وَہداں گوٗشگ بیت۔(3) ہمے وڑ ءَ۔ہئو۔

ہوئے : (ہو۔ئے) (گ گ) پہ توازہ ءَ توار جنگ۔(2) (ب گ) بژنی توار۔**ہوئے ہوئے** :(ہو۔ئے۔ہو۔ئے) (ب گ) اَفسوز ءُ کُہتی ءِ دَرشان۔(2) مراد گالے کہ دِژیگتیں۔دِژیگتیں اَنچش بہ بُوتیں۔

ہَہہ : (ہَ۔ہہ)(ب گ) حیرانی ءُ ہَما نگی ءِ توار۔

ہَہ ہا : (ہَہ۔ہا) (ن گ) کَندگ ءِ توار۔ہَہی۔(2) دَردی اُفّارگ۔

ہَہی : (ہَ۔ہی) بچار : ہَہ ہا۔

ہَئی : (ہَ۔ئی)(ج گ) ہاں۔ہئو۔اَنچوش۔

ہَئے :(ہَ۔ئے)(ب گ) اَفسوز۔اَرمان۔غم ءُ دَرد ءِ ساعتاں چہ دَپ ءَ دَرآتکگیں توار۔(2) زُوت۔اِشتاپ۔**ہَئے ہَئے** :(ہَ۔ئے۔ہَ۔ئے) (ب گ) دَرد ءُ پدَردی ءِ دَرشان کنگ ءَ گوٗشگ بیت۔(2) اَفسوز۔دَژیگتیں۔(3) زُوت۔اِشتاپ۔(4) اولاک ءِ پہ گلّینگ ءَ ہکّل کنگ۔

ہَیّا : (ہَی۔یا)(ج گ) بچار : اہیّا۔

ھَیار :(ہَ۔یار)(ن گ) تیجگ ءِ قسمے۔ یکّ دہلے کہ سر برءَ دانگ ئے پِر بیت۔

ھِیب :(ہی۔ب)(ن گ) میتین ۔کلّ گوج۔ بُوبَنگ ۔ پَرئی۔ بار۔مُوبنگ۔

ھَیبَت :(ہے۔بَت)(ن گ) اَپس یا حرتاچی ءِ پادانی کُڑی کنگ۔ (2) تُرس۔بیم۔نَہیب۔

ھَیبتناک:(ہے۔بَت۔ناک)(س گ) تُرسناک۔خطرناک۔ (2) ظالم۔**ھیبتنا کی** :(ہے۔بَت۔نا۔کی)(ن گ) تُرسینا کی۔ بیمینا کی۔(2) ظالمی۔بےرحمی۔**ھیبتنا کیں** :(ہے۔بَت۔نا۔کیں)(س گ) تُرسینا کیں۔بیمینا کیں۔(2) ظالمیں۔بےرحمیں۔

ھَیبرّ :(ہے۔ بُر۔ر)(ن گ) اِسپیت پس ءِ دَنتاں نہ کُتگیں مادَگیں گوَرگ۔(2) ہما میش کہ آئیءِ انگت گوَرگ نیاورتگ۔ نہ زاتگیں میش۔

ھِیپت :(ہی پ۔ت)(ن گ) آرام۔ چہ ناجوڑیءِ آرام بُوئگ۔

ھَیت:(ہَ۔اِیت)(ن گ) اُشترءِ یکّ مَردُمی رَہت۔

ھَیٹ:(ہے۔ٹ)(ن گ) پہ کار بیرانیءِ نکّور دیگ۔ چانپٹ۔ لَعنَت۔نکّور۔پِٹّ۔(2) ہما اولاد کہ یکّے لاپءَ بیتءُ دومی اَنگت شِیر مچّگی بہ بیت۔ **ھیٹ کنگ** :(ہے۔ٹ۔کَ۔نگ)(ک گ) پِٹّ کنگ۔موٹ دیگ۔ملامت کنگ۔

ھیٹار:(ہے۔ٹار)(ن گ) ماہورءِ جہلی بہر کہ کنّاڈ بستگ اَنت۔ ماہورءِ پاد۔

ھیٹو:(ہے۔ٹو)(ن گ) ہما بُز کہ گوں میش یا گُرانڈاں بہ چریت۔

ھیچگ:(ہے۔چگ)(ن گ) تہنا۔ ایوکّ۔ آزاد۔ بےجن ءُ چُکّیں مرد یا بےمردءُ چُکّیں جن۔

ھید :(ہے۔د)(ن گ) چہ تبد یا گرم یا کارءِ سَبَبءَ چہ بدنءَ دَرآتکگیں آپ۔ گرمیءِ جانءِ دَرآیوکیں آپ۔روہو۔

ھیدو :(ہے۔دو)(ن گ) تَرّین بانکلینک۔(2) تَرّیں بانکلینک ءِ تاپگ ءُ وَرگ۔آبوس۔(3)(س گ) ہما کہ ہر وہدءَ ہید بیت۔

ھیدوگ :(ہے۔دوگ)(ن گ) سُمبار۔سُمبال۔دوگیں شِیرءِ تہءِ تازگیں شِیرءِ ہُرّ جنگ، بزکنگ ءُ وَرگ۔

ھِیر :(ہی۔ر)(ن گ) اِلائچی۔پوٹا۔

ھِیرّ :(ہی ر۔ر)(ن گ) تیرءِ رفتار یا تیزی۔ چیزے گوں تیزیءَ لیٹ وَرگ۔گوں زرّابی چیزےءِ گوَزگءِ آواز۔(2) تالان۔شِنگ ءُ شانگ۔(3) چِٹ کَرگ۔ چِٹ دیگ۔**ھِیرّ دیگ** :(ہی ر۔دی۔یگ)(ک گ) چگّل دیگ۔ کُور دیگ۔ کُورّا ہگ۔ دَوَر دیگ۔ گوَاتءِ دیگ۔**ھِیرّ ءُ گبیرّ**:(ن گ) سکّیں اِشتاپ کارءُ بےصبریں مَردُم۔(2) بےوَڑیں سُرءُ پُر۔(3) مُہتَل نہ بُوئگ۔ اِشتاپی۔

ھِیرّ ءُ ہار :(ن گ) ہَوْرءُ گوَاتءِ طوفان۔ واچڑ۔(2) بازیں ساہ دارانی رمءَ رَوَگءِ توار۔(3) چست ءُ ایر۔سُرءُ پُر۔

ھِیرّاب :(ہی ر۔راب)(ن گ) گوَاتءِ سکّیں تُرندیں کشّگءِ توار۔ یکّ چیزےءِ پہ تُرندی شِگوَزگءِ توار۔زُوتّ گوَزگ۔ ایرّاب۔ (2) دُڑوگ بند۔ پُوچ حبر۔(3) اِشتاپ کار۔ بےپَرواہ۔

ھِیران :(ہی۔ران)(ن گ) رزان۔ دَرپ۔کاشیگ۔ آپ واری یا وَرگ واری دَرپ۔سودَگ۔کاشی۔

ھِیرّانپ :(ہی ر۔راں۔پ)(ن گ) چہ پیشّءَ اڈّ کُتگیں اَزبابے کہ سنگ ئے مان کنَنتءُ مُرگاں بال دینت۔ پیرّامپ۔ چاٹ۔

ھِیردَگ :(ہی ر۔دَگ) بچار : ہُوردگ

ھِیرّگ:(ہی ر۔رَگ)(ن گ) لشکر۔لشکرءِ اُرُش۔ تیرءِ تیزیءَ رَوَگ۔(2) تیز تچگ۔ ہلمہ۔(3) رِچگ۔ جُلوہ۔ گوں زرّابءَ گوَزگءِ آواز۔**ھِیرّگ ءِ پر بُوئگ**: چو تیرءَ پیداک بُوئگ۔زرّاب ءَ گوَزگءِ توار۔

ھِیرگوَار :(ہی۔ر۔گوَا۔ر)(س گ) وَشبوہ دَرُنز۔

ھِیرو :(ہی۔رو)(ن گ) پالوک۔چاروک۔

ھِیرّو :(ہی ر۔رو)(ن گ) کلاگ۔چیوا۔مَسکَرا۔**ھِیرّو کنگ** : (ہی ر۔رو۔کَ۔نگ) کلاگ کَرگ۔چیوا کنگ۔

ہِیرہ :(ہی۔رہ)(ن گ) گلہ ءِ دان ءِ شیر ءِ تہہ ءَ گڑادگ، خشک کنگ ءُ دُرشگ۔(2) ڈال دُرشتگیں گلہ ءِ آرت ءَ ہچک ءُ گوَاتگ ماں کنگ ءُ گوں دوگیں شیر ءَ ہوار کنگ ءُ ورا کی جوڑ کنگ۔

ہِیرٹ :(ہی ٹ۔ت) بچار : ہُورت۔

ہِیزّ :(ہی ز۔ز)(ن گ) بےغیرت۔ بےشرم۔ بےحیا۔ اِسپیت چَمّ۔ نامرد۔ بےہمّت۔ چمّ جہل۔(2) طاقت۔حیثیت۔

ہیز:(ہے۔ز)(ن گ) چیکو ءِ چنڈگ۔ ہیزوَرگ۔(2) اِنان۔ پہریز۔(3) ہیزک ءِ رجَگ ءَ رند کوہلو ءِ سوچگ ءُ ہیزک ءَ مان کنگ ءُ چِد ءُ رند ہیزک ءَ ناہ ءُ آپ مان کنگ ءُ تیار کنگ۔ **ہیزدیگ** : (ہے ز۔دی۔یگ)(ک گ) چیکو ءِ چنڈینگ۔ چول دیگ۔

ہیزران :(ہز۔را۔ن)(ن گ) بارگیں تُژند ءُ نرمیں بید ءِ دارے کہ دَست لٹّ ءِ ہاترءَ کارمرز بیت۔ بیت۔ بید۔ شاپک۔ باکور۔

ہیزرانک :(ہز۔ران۔ک) بچار : ہیزران۔

ہِیژرو :(ہی ژ۔رو)(ن گ) ہُورت ہُورتیں کاہ ءُ بُوچ کہ پہ سوچگ ءَ کاردنت۔

ہِیس:(ہی۔س)(ن گ) تہت ءِ گوْر باسک ءِ چُوڑ۔(2) رنگ دیگ۔

ہیس :(ہے۔س)(ن گ) خیال۔ گمان۔ دلیل۔ زانگ۔

ہیسام :(ہی۔سام)(ن گ) نرم۔ تم کنگ۔ ہوْر ءِ کَم کنگ۔(2) ہُرم۔ چائی تاک، اِزگند ءُ دِگہ انچیں چیزے ءِ ماں آپ ءَ لہڑ دیگ ءُ چہ ہمیشی ءِ باپاں ہُرم دیگ۔ گرمیں آپ ءِ ہید۔

ہیسپ :(ہی س۔پ)(ن گ) چیزے ءِ چہ باپاں گرم بُوہگ۔(2) لہڑیں لُوہیگ ءِ دَپ ءِ دَپیگ ءِ تہی ءِ نیمگ ءَ آپ ءِ ترمپلُک کہ چہ باپاں جوڑ بنت۔(3) چہ سارتی یا نمب ءَ کانچ یا دِگہ شیشگانی سَر ءِ ترمپک بندگ۔

ہئیسغ:(ہئے۔سی غ)(ن گ) کستیگ۔ دُژمنی۔ بدواہی۔ بدبری۔

ہِیسک:(ہی س۔ک)(ن گ) دَم پُرَنہ بُوہگ ءِ ناڈُراہی یے۔ اُزبِنغ۔ **ہیسک ءُ ہمپان** :(ن گ) سَجّہیں بند ءُ بوگ ءُ بدن ءِ تُسک۔ تچاں تچان ءَ دَم برگ۔

ہِیسکارگ :(ہی س۔کا۔رگ)(ک گ) ہیسکگ ءُ گڑ یوگ۔ خرّگگ۔

ہِیسکِت :(ہی س۔کِت)(ک گ) ہِسکارگ ءِ گوْستگال۔

ہِیسکگ :(ہی س۔گگ)(ک گ) دم توس بُوہگ۔ دمبرگ ءُ ساہ ءِ تیز تیز ءَ کشگ۔ گڑ یوگ ءِ توار کہ شرّی ءِ دَرمئیت۔ ہڑ یسکگ۔ اِڑگگ۔ خرّگگ۔ نُسکغ۔ **ہِیسکگ ءِ دِل ءِ پُترگ** : زیادہیں گڑ یوگ ءُ ہِیسکارگ۔

ہئیسی :(ہَ۔ئے۔سی)(ن گ) شرّیں۔ گہیں۔(2) مرّاہ داریں۔ بےمٹّ۔ یک تاہ۔(3) کستی۔ بدواہی۔(4) دژمن داری۔ **ہئیسی سَر** :(ہَ۔ئے۔سی۔سَر)(س گ) مرّن ناہیں مَردُم۔(2) مرّاہ داریں ءُ گہیں مردُم۔ یکیں سَر۔ بےمٹ۔

ہئے :(ہَ۔ئے)(گ گ) اُشتر ءِ ہکّل دیگ ءِ توار۔ **ہئے ءُ ہات** : (ن گ) ہئے ہئے۔(2) واک ءُ ہمّت۔ توان۔ طاقت۔

ہئے تہ :(ہَ۔ے۔تہ)(گ ر) نہ تہ۔ نہ کہ۔ اگں نہ۔

ہیشتُم :(ہے ش۔تُم)(ن گ) ہوش۔ زانت۔ فہم۔ زانگ۔ یادداشت۔(2) بیم۔ تُرس۔(3) چہ ہندءَ یا چہ کالب ءَ دَر۔(4) بَرداشت۔ سگّ۔ اوپار۔

ہیف :(ہے۔ف)(د)(ب گ) اَفسوز۔ ہئے۔(2) پیٹ۔ لعنت۔

ہیک:(ہے۔ک)(ن گ) اِسپیدگ۔ مُرگ ءِ ہیگ۔ آمُرگ۔ حاہگ۔ آنؤ۔ **ہیکانی پرنادگ** : (ہے۔کا۔نی۔پِر۔نا۔دَگ)(ک گ) پہ چُورُو بُوہگ ءِ ہاترءَ ہیکاں نکینگ ءِ چیرءَ دیگ۔

ہیک بندگ :(ہے ک۔بَن۔دَگ)(ک گ) مُرگ ءِ یا ماہیگ ءِ لاپ ءَ ہیک ءِ جوڑ بُوہگ۔ **ہیک دان** :(ہے ک۔دان)(ن گ) چُکّ دان۔ ہمُود ءَ کہ ساہ دار ءِ چُکّ ماں لاپ ءَ مانیت۔

ہیکی :(ہے۔کی)(ن گ) ہما نکینگ کہ ہیگ دیگ ءِ اِنت۔ ہما کہ گوں ہیک ءَ نسبت داریت۔ حاہگی۔

ہِیک :(ہی۔ک) بچار : ہُوک۔

ہیکار :(ہی۔کار)(ن گ) گڑ یوگ ءَ پد دم توسی ءِ جاوَر۔ ہڑ یسکگ۔(2) زور ءَ گڑ یوگ۔

ہِیکارگ : (ہی۔کا۔رَگ) (ک گ) کائیگرانی ہَکّلگ۔

ہَیکُل: (ہَے۔کُل) (ن گ) گُندانی ہَیکَک۔کسانیں ہَیک۔

ہَے کَن : (ہَ۔ئے۔کَن) (ج گ) زُوتاں زُوت۔ ہمے دمانءَ۔ زُوت بیا۔ ہَیّا۔**ہَے کنگ :** (ہَ۔ئے۔کَ۔نَگ) (ک گ) ہَکّل کنگ۔زُوت کنگ۔تچگ۔ حِیلہ کنگ۔ اولاکاں ہَکّل دیگ ءُ رہادگ کنگ۔(2) تیزرَوگ۔ اِشتاپ کنگ۔

ہیکیم : (ہے۔کےم) (ن گ) عاجز۔ناتوان۔کمزور۔بےوس۔ (2) دِل یکیم۔نااُمیت۔

ہیگ : (ہَے۔گ) بچار : ہَیک۔

ہِیگُل : (ہی۔گُل) (س گ) چہ گلءِ دوئیں بگلانی اِشتاپ اِشتاپءَ جہل ءُ برُز کنگ۔بگلّی جنگ۔**ہِیگُل جنگ :** (ہی۔گُل۔جَ۔نَگ) (ک گ) چہ گلءِ بال بُوتگ۔چہ گلءَ کوپگانی سُرینگ۔بگلّی جنگ۔

ہیل : (ہے۔ل) (ن گ) عادت۔ بَلَد۔تواہ۔کوہنیں راہ بند۔ دودءُ ربیدگ۔رسمءُ رَواج۔وَلَشت۔داب۔چال۔تب۔خُو۔علّت۔ (2) اُمیت۔اوست۔باوَر۔ستک۔**ہیل دیگ :** (ہِے ل۔دی۔یَگ) (ک گ) رُمائشت کنگ۔سیکارینگ۔عادت دیگ۔**ہیل کاری :** (ہِے ل۔کا۔ری) (ن گ) ہیل گرَگ۔

ہیلاک : (ہِے۔لاک) (س گ) ہیل دار۔ بلدو۔ لاوُ۔ہیل کنگ۔ہیلڑو۔رامہ۔**ہیلاکی :** (ہے۔لا۔کی) (ن گ) ہیل داری۔عادت۔

ہِیلّت: (ہی ل۔لَت) (ن گ) کسترءَ چہ کستر۔ (2) جُہد۔ کوشست۔پہ مُشکُل ءُ نَسکّی۔(3) کلہے۔**ہِیلّت ءُ بلاہ :** (ن گ) گوں باز مُشکُل ءَ۔پہ کلہے ءَ۔گوں مزنیں جُہدءَ۔

ہیل دار: (ہِے ل۔دار) (س گ) (ن گ) ہیل گرتگیں۔مُژدہ وار۔لاہو۔ہیلڑو۔رامہ۔ہیلاک۔شیکل۔**ہیل داری :** (ہِے ل۔دا۔ری) (ن گ) مُژدہ واری۔سوب مَندی۔عادت۔

ہیلڑو : (ہِے۔لَ۔ڑو) (س گ) ہیلاک۔ہیل دار۔لاہو۔

ہیلگ : (ہِے۔لگ) (ک گ) تالان کنگ۔(2) تڑیں گُدےءَ پہ حُشک بُوتگءَ تالان کنگ۔

ہیل وَند : (ہِے ل۔وَن۔د) (س گ) ودار کنوک۔اُمیت داروک۔**ہیل وَندی:** (ہِے ل۔وَن۔دی) (ن گ) ودار کنگ۔ اُمیت کنگ۔جُہت۔دِہیرو۔

ہیم: (ہے۔م) (ن گ) دَردءِ کم بُوتگ۔چہ زیمءَ نادُژاہءِ آرام گرَگ۔(2) دَرمان کہ دَردءَ دُژاہ کنت۔(3) شُکم۔(4) وَرگءِ ماں جانءَ ہَل بُوتگ۔**ہیمَل:** (ہِے۔مَل) (س گ) زیم چیِن۔ دُژاہ کنوک۔

ہِیم : (ہی۔م) (ن گ) چیرڈگاری ئیں کونڈےءِ تہہءَ یا چہ کوشینکءَ آپءِ رَوگءُ ڈگارءِ جہل بندَگ۔(2) چہر۔زرءِ زِراب۔

ہَین : (ہَے۔ن) (ن گ) کُجال۔ہِمّت۔زِرّت۔توان۔طاقت۔

ہِیٹار: (ہی ن۔نار) (ن گ) سیرآپ نہ بُوتگ۔آپءِ وَرگءِ رندتُنّءِ برجاہ مانگ۔تُنیگ۔تُنّیگ۔ تشاب۔ تُرشنگ۔ جول۔ جولا۔ تُنّی۔ تُنّگ۔ ہوشام۔سَکّیں تُنّ۔(2) سَکّیں تُنّءِ سَبَبءَ آپءِ سیرنہ کنگ۔شَرّیءِ تُنّءِ نہ پرُوشگ۔(3) بےآپیں ڈنّ۔**ہِیٹاری :** (ہی ن۔نا۔ری) (ن گ) ہِیٹار بُوتگءِ جاوَر۔تُنّءِ ہلاہوش۔**ہِیٹاریں :** (ہی ن۔نا۔ریں) (س گ) تُنّگیں۔آپ ہوشائیں۔ (2) بےتاہیریں۔بےآرائیں۔

ہِینزک : (ہی ن۔زَک) (ن گ) حُشک کُرتگیں پوستءِ دَرپے کہ ایشی تہہءَ شیرمَنت اَنت۔شِیرانی مَنتگءِ مَشک۔(2) مزن لاپ۔**ہینزکءِ ہیز دیگ :** میسکءِ سَرشاحانی یاشاحانی سوچک، پُر کنگ، ماں آپاں پُنڈگءُ ہینزکءِ مان کنگ۔**ہِینزکی :** (ہی ن۔زَ۔کی) (ن گ) ہماچیز کہ ہینزکءِ تہہءَ بیت۔ہماکہ گوں ہِینزکءَ نِسبَت داریت۔

ہِینژ : (ہی ن۔ژ) (ن گ) ہِینژگءِ توار۔(2) تیزیں رفتارءِ دوَر کنگ۔ایر رِچگ۔ دِژکّ۔ اِنزار۔(3) شاہین یاشکاری مُرگءِ گوں تیزیءِ شکارءِ نیمسگءَ ایردیگءِ توار۔**ہِینژ کنگ :** (ہی ن۔ژ۔کَ۔نگ) (ک گ) گوں تیزیءَ چِست یا جہل بُوتگ۔ انگیز کنگ۔ اِنزار بندگ۔

ہِینژاب : (ہی ن۔ژا۔ب) (ن گ) گوّاتءِ سَکّ تُرند کشّگءِ توار۔(2) گرانیں توار۔(3) آپ،ہوَر یا گوّاتءِ تیزیں رِچگ یا

گۆزَگ ءِ تَوار۔ (4) کۆرءِ ہارءِ تَوار۔ (5) شاہِین یا شہڈال ءِ ایر دیَگ ءِ تَوار۔ (6) ہَمُک تیز ءُ تُڑندیں چِیزے ءِ جَہل ءَ ایر دیَگ یا گۆزَگ ءِ تَوار۔

ہِینزاب ءَ گۆزَگ : (ک گ) سَکّ تڑند ءُ زراب ءَ گۆزَگ۔

ہِینزَگ : (ہی ن۔ زَگ) (ک گ) تُڑندی ءَ گۆزَگ ءِ تَوار۔ (2) تیر ءِ تَوار ءُ آئی ءِ تیزی۔ (3) چِیزے ءِ گۆزَگ، شِگۆزَگ یا ایر دیَگ ءِ تیزیں تَوار۔ ہۆر ءِ زور ءَ گۆارَگ۔ تڑمپانی تَوار۔ جُزگ ءِ تَوار۔

ہِین ءُ ہان : بِچار : ہان ءُ ہُون۔

ہِیوز : (ہی۔ وَز) (ن گ) تازی کُچِکّ ءِ پیمیں تیز رفتاریں ناہارے۔

ہےوَلّا : (ہے۔ وَل۔ لا) (س گ) کارے ءَ گوں کُپَگ ءُ کارے کنَگ۔ گوں دومی ءَ ہَمراہ داری ءَ کار کنَگ۔ (2) یَکّے یَکّ راہے ءَ رَوَگ ءَ اِنت دومی ءِ گوں ہَمائی ءَ گون کپَگ ءُ رَوَگ۔ (3) ہوری ءَ کارءِ کنَگ ءِ ہَکّل۔

ہی ہی : (ہی۔ ہی) (ن گ) ٹھک جَنگ ءُ کندگ ءِ تَوار۔ (2) سُبَکّیں کندگ۔

ہَئین : (اَ۔ ئیں) (ب گ) جُست کنَگ ءِ گال کہ چے؟

ئی : (ئی) (ک ک) کئی۔ تئی۔ آئی ءِ۔ (2) لبزانی آخرءَ کارمرز بیت ءُ آہانی مَعناہاں بدلینیت۔ چو کہ : تئی۔ آئی۔ کئی۔ جتائی۔ دَرائی۔

ئے : (ہَ۔ ئے) (ک ک) کُمَکّ لبزے کہ تو ءِ مَعنا ءَ دنت۔ چو کہ کنئے بزاں تو کنئے۔ رَوئے بزاں تو روئے۔

ءُ : (ا۔ ے) (ک ک) آئی یا آ۔ سیمی کس کہ نام ءُ گِرگ نہ بیت۔ چو کہ کتاب ءُ دات۔ مرد ءُ جت۔ بُرت ءُ۔

ئے : (اَ۔ ے) (ک ک) تو۔ توئے۔ کُجائے۔

ی ے

ی ءُ ے : سی ءُ چارمی حرف یا آب اَنت۔

ی: (یا) اے ہر لَبزے ءِ رَندءَ یا نام ءِ رَندءَ کیت دومی لَبز گوں ہمے چیز ءَ نِسبتے وَدی کنت یا آہانی مَعنا ہانی بزانت ءَ گیشّینت چوکہ: شِپیانک: شِپیانکی۔ دَست : دَستی۔ مُلک: مُلکی۔ گوک: گوکی۔ مرد: مردی۔ (2) لَبزانی آخر ءَ آہانی مَعنا ہاں اے وَڑ ءَ ہم بدل کنت چوکہ : ظالم: ظالمی۔ وَرَگ: وَرَگی۔ لگور: لگوری۔ من: منی۔ تو: تئیِ۔ ایش: ایشانی۔ آ: آوانی۔ (3) اے لَبزانی نیام یا آخرءَ "ی" یا گرّانیں زیرءِ آوازءِ دنت۔ چوکہ: شِیر۔ پِیر۔ مِیرءُ آخرءَ ہم گرّانیں زیرءِ آواز دنت۔ چوکہ: پرِی۔ درِی۔ نَرِی۔ سَرِی۔

ے : (اِے) بازیں لَبزانی آخرءَ کیت ءُ آہانی مَعنا ءَ یَکّے ءِ مَعنا ءَ بدلینیت چوکہ: یَکّ: یَکّے۔ مَردُم: مَردُمے۔ کس: کسے۔ دل: دلے۔

یا: (یا) (گ ر) آ یا اے بزاں چہ دوئیناں یَکّے۔ من ءَ یا ترا۔ مال ءَ یا زَرّ ءَ۔ (2) (گ گ) توار لَبزے چوش کہ: یا خُدا۔ بزاں او خُدا۔

یات: (یا۔ت) (ن گ) ترّانگ۔ تہتال۔ یات گِیر۔ گِیر آہگ ءَ مارِشت۔ زَیپت۔ ہوش۔ یاد۔ یادداشت۔ خیال۔ پچّار۔ زَرَگ۔ سبق۔ گِیر۔ گِیری۔ مولُم۔ **یات آرگ** : (یات۔آ۔رَگ) (ک گ) گپّے یا کارے ءِ چہ بے خیالی ءِ بہ دِل ءَ آرگ۔ گیر آرگ۔ **یات آہگ** : (یات۔آ۔ہگ) (ک گ) ترّانگ ءَ کپگ۔ گیر آہگ۔ یات بُوگ۔ زَہیر بُوگ۔ گِیر آرگ۔ گیراوَندی۔ یات گِیری۔ نہ شموشگ۔ (2) گپّے ءِ یاد آہگ یا کارے ءِ گِیر آہگ۔ **یات دارگ** : (یات۔دا۔رَگ) (ک گ) دِل ءَ دارگ۔ بے خیال نہ بُوگ۔ نہ شموشگ۔ **یات ءَ رَوگ** : (ک گ) شموشگ۔ گیر نیا ہگ۔ بے خیال بُوگ۔ **یات دیگ** : (یات۔دی۔یگ) (ک گ) یات ءَ گِیجگ۔ ترّانگ ءَ پِرّینگ۔ یات ءَ پِرّینگ۔ **یات کنگ** : (یات۔کَ۔نگ) (ک گ) سِلگ۔ زَیپت کنگ۔ (2) دِل ءَ آہگ۔ یات دارگ۔ گِیر آرگ۔ **یات گِیجگ** : (یات۔گے۔جگ) (ک گ) یات ءَ پِرّینگ۔ ترّانگ ءَ گِیجگ۔ یات دیگ۔ گِیر آرگ۔

یاتک : (یات۔ک) (ک گ) آتک۔ اَتک۔ آہتگ۔ آہت۔ ہما کہ آتلگ۔

یاتلگ : (یات۔لگ) بچار : آتلگ۔

یات گِیر: (یات۔گی۔ر) (ن گ) ترّانگ۔ یات ءَ پِرّینوک۔ (2) یات گِیری۔ گیر آرگ ءِ وہد۔ یات۔ یاتی۔ **یات گِیری** : (یات۔گی۔ری) (ن گ) یات۔ ترّانگ۔ پچّاڑ۔ یات ءَ آہگ۔ گیر آرگ ءِ باری۔ زَرَگ۔ زَہیر نال۔ گیراوَندی۔ پچّار۔ تات پچّار۔ دِڑیہن۔

یاتی: (یا۔تی) (ن گ) یادداشت۔ یات گِیر۔ (2) یات کنگ۔ نام ءِ گِرَگ۔ (3) یات کُرتگیں دوَر، ہما کہ یات ءَ آتلگ۔ (4) ہما چیز کہ خیرات کُرتگ۔

یا حُسینی : (یا۔حُ۔سے۔نی) (ن گ) سال ءِ اوّلی ماہ۔ دَہاک۔ یا حسینی ماہ۔

یاد : (یا۔د) بچار : یات۔

یادداشت : (یاد۔داش۔ت) (ن گ) یات۔ ہوش۔ گِیر۔ ترّانگ۔ یاتی۔

یادگار: (یاد۔گار) (ن گ) اَنچیں کارے کنگ کہ مَردُم ءِ نام پَشت بہ کپیت۔ (2) نشک ۔ چِیدَگ ۔ نِشان ۔ نِشانی ۔ گیر آرگ ءِ نِشان ۔ (3) ہما کہ یات کنگ بیت۔ پہ یادگاری ءِ بَستگیں جاگہ ءُ ہند۔

یادگاریں: (یاد۔گا۔ریں) (س گ) نِشانیں۔چِیدَگیں۔

یار: (یا۔ر) (ن گ) دوست ۔ ہمبل ۔ بیل ۔ سنگت ۔ (2) آژناگ ۔ (3) بدکاریں جنین ءِ بیگانگیں مردیں دوست۔

یارباش: (یار۔باش) (س گ) مست ۔ مولانگ ۔ (2) سنگت ۔ دوست ۔ (3) وَشّ دِل ۔ وژدل ۔ وَشّ تب ۔ زندہ دِل ۔ وَشّ لسان۔

یارباشیں: (یار۔با۔شیں) وَشّ دِلیں۔وَشّ نبیں۔

یارلِنگ: (یار۔لِن۔گ) (ن گ) دلوت ءِ وَرگی بہار کاہے کہ لاپ ءِ بند بُوئگ ءِ درمانے۔

یاری: (یا۔ری) (ن گ) دوستی ۔ سنگتی ۔ مِہروانی ۔ مِہر ۔ **یاری مَند:** (یا۔ری۔مَن۔د) (س گ) ہُدوک ۔ مِہروان۔ پہ کسے ءِ دوستی ءُ مِہر ءَ ہُدوک ۔ **یارمَندی:** (یا۔ری۔مَن۔دی) (ن گ) پہ دوستی ءِ میار بار۔ دوستی ءُ مِہر ءِ وانگی یا ہُدوکی۔

یازدہ: (یاز۔دَہ) (ن گ) دہ ءُ دِگہ یکّے۔ **یازدَہُمی:** (یاز۔دَ۔ہُ۔می) (ج گ) دہمی ءَ رند بزاں یازدہ۔ دہ ءُ دِگہ یکّے۔

یاجُوج: (یا۔جُو۔ج) بچار : آجُوج۔

یاغی: (یا۔غی) بچار : یاگی۔

یاقِسمت: (یا۔قِس۔مت) (ب گ) ہر کدیں کہ قسمت بہ لوٹیت۔ باریں کدی۔

یاقُوت: (یا۔قُوت) (ن گ) بچار : آکُوتّ۔

یاقُوت مُرگ: (یا۔قُوت۔مُر۔گ) (ن گ) سبزرنگیں مُرگے کہ مُدام نالیت۔ (2) ہما مُرگ کہ چو کہ یہُودیانی پیغمبریں یعقوب یا جیکب ءَ دردیگ اِنت ءُ گرِیت۔

یاگی: (یا۔گی) (ن گ) باروٹی ۔ باغی ۔ برّ ۔ یاغی ۔ گہگیر ۔ سرکشّ۔

یال: (یا۔ل) (ن گ) فکر۔ خیال۔ گیر۔ ہوش۔ (2) اولاک یا نَریان ءِ گردن ءِ دراجیں مِید۔ **یال کنگ:** (یال۔ک۔نگ) (ک گ) چارگ ۔ سیل کنگ ۔ گندگ ۔ دِلگوش کنگ۔

یانصیب: (یا۔نَ۔سی۔ب) (س گ) ہر کدیں کہ نصیب ءَ بہ بیت۔ باریں کدی۔ ہر کدیں کہ قسمت بہ جنت۔

یاہ: (یا۔ہ) (ب گ) حیرانی دَرشان کنگ ءِ گالے۔ یَہ۔ یئے۔

یاہت: (یاہ۔ت) بچار : آتک۔

یاہتگ: (یاہ۔تگ) بچار : آتکگ۔

یاہگ: (یا۔ہگ) بچار : آہگ۔

یاہُو: (یا۔ہُو) (ن گ) خُداوند۔ قُدرت۔ (2) یہُودیانی خُدا۔

یبَرے: (یَہ۔بَ۔رے) بچار : یکّ برے۔

یتیم: (یَہ۔تی م) (د) (ن گ) ہما چُکّ کہ آئی ءِ مات ءُ پِت ہر دوئیں مُرتگ اَنت۔ (2) بے پِت ۔ بے مات۔ (3) چوری ۔ چورہ۔ چورَوْ۔ **یتیمی:** (یَہ۔تی۔می) (ن گ) چوری۔ چوری گری۔ بے پِت ءُ بے ماتی۔ (2) برّگی۔ دَربہ دَری۔ **یتیمیں:** (یَہ۔تی۔میں) (س گ) چوریں۔ بےوسیں۔ بے پِت ءُ بے ماتیں۔ برّگیں۔

یخ: (یخ) (ن گ) سرد۔ زِمستان۔ سردی۔ گوہر۔ سارت۔ حوتّگ۔

یخنی: (یخ۔نی) (د) (ن گ) آپشک۔ آپیں نارُشت۔ گوشت ءِ لہڑ داتگیں آپ۔

یدّار: (ید۔دار) بچار : یکّدار۔

یدّپ: (ید۔دَپ) بچار: یکّ دپ۔

یدّر: (ید۔دَر) یدّرءَ۔ یدّریں۔ (2) دُرست۔ مُچّ ءَ۔ (3) مُدام۔ ہرروچ۔ **یدّریں:** (ید۔دَ۔ریں) دُرستیں۔

یدّیم: (ید۔دیم) (س گ) یکّ دیم۔ یکّ نیمگ۔ یکّیں پلّو۔ (2) تمام۔ **یدّیمی:** (ید۔دی۔می) (ن گ) یکّ دیمی۔ یکّ نیمگی۔ یکّ پلّوی۔

یرّاہ: (یَہ۔رَاہ) (س گ) یکّ راہ۔ پچّی۔ تپاک۔ ہم شُور۔ یکّ جاہ۔ ہم دِرچ۔ (2) تچک۔ (3) یکّ ڈَول۔ یکّ پیم۔

یرّاہی: (یَر۔را۔ہی) (ن گ) ہم شُوری۔ ہم دِرچی۔ تپاکی۔

یرّم: (یَر۔رَم) (س گ) یکّ رم۔ یکّ رمیں۔ ہمراہیں۔ ہَواریں۔

یزّنگ : (یز ۔رنگ) بچار : یکّ رنگ ۔

یزّد : (یز ۔زد) کُشگ ۔(2) یکّ ڈکّ ۔ یکّ مرگ ۔ یکّ زد ۔

یزّدکنگ : (یز ۔زد ۔کَ ۔نگ) (ک گ) کُشگ ۔گوں یکّیں ڈک ءِ کُشگ ۔ **یزّدی** : (یز ۔زَ ۔دی) یکّ ڈکّی ۔ یکّ مرگی ۔

یزد : (یزْ ۔د) (ن گ) حدا ۔حداوند ۔

یزدان : (یز ۔دان) (ن گ) حدائی ۔حداوندی ۔

یزدانی : (یز ۔دا ۔نی) (س گ) بچار : یزدان ۔

یزّور : (یز ۔زو ۔ر) (س گ) ہم زور ۔(2) ہوار یگ ءِ زور جنگ ۔

یشّل : (یَش ۔شَل) (س گ) ہم رِد ۔ یکّ وڑ ۔ یکّیں رنگ ءِ شلگ ۔ یکّ رنگ ءَ ۔ یکّ چہر ۔ یکّ شَل ۔ یکّ پیم ۔ یکّ کشّ ۔

یشّلیں : (یَش ۔شَ ۔لیں) یکّ وڑیں ۔ یکّ پیمیں ۔ یک رنگیں ۔

یغرغ : (یَغ ۔رغ) (ک گ) آپ ءِ رچگ ءِ توار ۔ہور ءِ رچگ ءِ توار ۔

یقین : (یہ ۔قی ۔ن) (عَر) (ن گ) باوَر ۔دِل جم ۔(2) پَٹّ ۔ سِتک ۔گت ۔اُمیت ۔اوست ۔بیسہ ۔جزم ۔

یکّ : (یَک ۔ک) (ن گ) شُمار ءِ حساب ءَ اوّلی ءُ بُنگیجی دانگ ۔ (2) پنجّی ۔ ہور ۔تپاک ۔ **یکّ اناگہہ** : (یَک ۔ک ۔ انا ۔گہہ) (س گ) اناگہہ ءَ ۔ پہ بے دِزچی ۔ ناگمانی ۔ بے ڈاہی ۔ **یکّ ٹِکّ ءَ** : (ج گ) یکّ جاگہہ ۔ پُورہ ءَ ۔ یکّ جاہ ۔ **یکّ ءُ ٹِکّ** : (ن گ) اَلّم ۔کاری ۔(2) دواءِ گوں نادُزاہی ءَ گوں کپگ ۔(3) برابر ٹک ءِ سرءَ ۔ نِشانگ ءِ سرءَ ۔راست ۔ **یکّ ءُ کپّ** : (ن گ) یکّے ءُ دِگہ یکّے ءِ کپّے ۔ یکّ ءُ نیم ۔ **یکّ کنگ** : (یَک ۔ک ۔کَ ۔نگ) (ک گ) ہور کنگ ۔ یکّ جاہ کنگ ۔(2) تپاک کنگ ۔ **یکّی** : (یَک ۔کی) (ن گ) تہنائی ۔گوں دِگرے ءَ یکّ جاہ نہ بُوتگ ۔ ایوکی ۔(2) ہوری ۔تپاکی ۔ہم بستگی ۔ **یکّیں** : (یَک ۔کیں) ایوکیں ۔تنہائیں ۔

یکّیں وَلّ ءِ بر بُوتنگ : یکّ وڑ ءُ یکّ رنگ ءِ بُوتگ ۔ یکّیں کُٹُم یا ذات ءِ مَردُم ۔

یکّا : (یَک ۔کا) (ن گ) ایوکی ءَ ۔یکّائی ۔یکّو ۔(2) ایوک ۔تہنا ۔ یکّہ ۔(3) ہروہدءَ ۔ہردم ءَ ۔مُدام ۔دائم ۔

یکّ بار : (یَک ۔ک ۔بار) (س گ) ہم بار ۔ہم تنگ ۔(2) یکّ پارگی ۔ یکّ گشتاں ۔ یکّ وار ۔

یکّ بُرّ : (یَک ۔ک ۔بُر ۔ر) (س گ) یکّ تراش ۔ یکّ پیم ۔ یکّ ڈوَل ۔ہم دُزوشُم ۔(2) یکّیں کُٹُم ۔

یکّ بُرّے : (یَک ۔ک ۔بُر ۔رے) (ج گ) باز ۔گپّڑے ۔

یکّ برے : (یَک ۔ک ۔بَ ۔رے) (ج گ) یکّ رندے ۔ اوّلی وار ۔یبرے ۔ یکّ وارے ۔

یکّ بل : (یَک ۔بَل) (س گ) نیم ۔ یک نیمگے ۔

یکّ بُلم : (یَک ۔ک ۔بُ ۔لُم) (س گ) یکّیں بُلم ءِ بستگیں ۔ ہم بُلم ۔ہم تند ۔ہم ٹٹ ۔

یکّ بُن : (یَک ۔ک ۔بُن) (س گ) تپاک ۔ ہور ۔ہم پلّو ۔ہم شئور ۔ہم صلاح ۔(2) اَبید ءِ دِگہ شاح ءُ جمل ۔

یکّ بند : (یَک ۔ک ۔بَن ۔د) (س گ) یکّ چکّ ۔سرجمی ءَ ۔ (2) ہم بند ۔(3) زمین یا مال ءِ شریک دار ۔ **یکّ بندی** : (یَک ۔ ک ۔بَن ۔دی) (ن گ) ہوری ۔ یکّ پُچّ ۔ یکّ پارگی ۔

یکّ بیل : (یَک ۔ک ۔بے ل) (ن گ) ہما کہ یکّ بیلے ءِ وارت ءُ دوی ءِ شُد یک اِنت ۔ یکّ بیلگ ۔(2) روچ ءِ نیم ۔

یکّ بیلگ : (یَک ۔ک ۔بے ۔لگ) بچار : یکّ بیل ۔

یکّ پارگ : (یَک ۔ک ۔پا ۔رگ) یکّ نیمگ ۔(2) ہوار ۔ یکّ بند ۔ **یکّ پارگی** : (یَک ۔پا ۔رَ ۔گی) (ن گ) ہوری ءَ ۔ مُچّی ءَ ۔دُرست ۔ یک واری ۔ یکّ چکّ ۔ یکّ بندی ۔ یکّ مُشت ۔ یکّ گشتاں ۔ یکّ بار ۔

یکّ پت : (یَک ۔ک ۔پت) (س گ) حِلار زادگ ۔ (2) وَتی پت ءِ چُکّ ۔

یکّ پٹّ : (یَک ۔ک ۔پٹ ۔ٹ) (ن گ) یکّ تک ۔ (2) تکر د ، پات یا دِگہ پٹّ داریں چیز ے ءِ یکّ پٹّے ۔ **یکّ پٹّی** :

(یَک ۔ک ۔ پَٹ ۔ٹی) (ن گ) ہَمائی کہ آئی ءِ یکّ تکے ۔
(2) یکّ پٹّیں کونٹ ۔(3) ہر ہَما چیز ے کہ آئی ءِ پٹ یا تَل یکّے
بہ بیت ۔

یکّ پرّام : (یَک ۔ک ۔ پَر ۔رام) (س گ) پد ماں پد ۔
(2) یکّیں رَند ۔ یکّ موشے ءَ ۔

یکّ پَشم : (یَک ۔ک ۔ پَش ۔م) (ن گ) (س گ) یکّ
سالِگیں اُشتر ۔ **یکّ پَشمی** : (یَک ۔پَش ۔می) (ن گ) یک
سالگیں اُشتر ۔ مات آپُس ۔

یکّ پَند : (یَک ۔ک ۔ پَن ۔د) (س گ) یکّیں دُوری ءَ ۔ دو
جاگہہ ءِ بَرابَریں دُوری ۔(2) یکّیں پَند ءَ رَوَگ ۔ اَبید دم کَش ءَ یکّ
کجّ ءَ رَوَگ ۔(3) ہَمراہی ءِ منزل جَنَگ ۔

یکّ پوڑ : (یَک ۔ک ۔ پوڑ) دوست ۔سنگت ۔ تپاک ۔ **یکّ
پوڑی بُوتگ** : (یَک ۔ک ۔ پُو ۔ڑی ۔ بُو ۔تَگ) دوست بُوتگ ۔
یکّ بُوتگ ۔ تپاک بُوتگ ۔

یکّ پہ یکّ : (یَک ۔ک ۔ پَ ۔ یَک ۔ک) (ج گ) یکّ
یکّ ءَ ۔ ایوکی ءَ ۔ شِنگ ءُ شانگ ۔ **یکّ یکّی** : (یَک ۔ک ۔ یَک ۔
کی) جتا جتائی ۔ شِنگ ءُ شانگی ۔

یکّ پیم : (یَک ۔ک ۔ پئے ۔م) (س گ) یکّ دُرْوشم ۔ یکّ
ڈَوْل ۔ یکّ رَنگ ۔ یکّ نموُنگ ۔ یکّ وڑ ۔ یکّ بُرّ ۔ یکّ گونگ ۔ یکّ
لَس ۔ برابر ۔ یرّ نگ ۔ یکّشل ۔ **یکّ پیمیں** : (یَک ۔ پے ۔ میں)
(س گ) یک ڈَولیں ۔ یک رنگیں ۔ یک وڑیں ۔ یک بُرّیں ۔ یک
دژوشمیں ۔ یک شلیں ۔

یکتا : (یَک ۔ تا) (س گ) بے مَٹّ ۔ بے دَرور ۔ یکّے ۔
(2) گیشی ۔ گیورتگیں ۔ بے جوڑہ ۔(3) پازوار ءِ یکّ تا ہے یا دانگے ۔

یکّ تائین: (یَک ک ۔ تا ۔ ئیں) (س گ) بے جوڑہ ۔ بے
دَرورین ۔ بے مثالیں ۔ بے مَٹّیں ۔

یکّ تاب : (یَک ۔ک ۔ تاب) (ن گ) ہَما چٹ ءُ چیلک کہ
تاب ءَ یکّے ۔(2) اولاک ءُ ساہ دار ءِ یکّیں رفتار ءَ رَوَگ ۔

یکّ تان : (یَک ۔ک ۔تان) یکّ گچّ ۔ ہَما آپ کہ کم ءَ نہ
کُتگ ۔(2) یکّ ڈَگارے ءِ آپ ءِ گوں دومی ہم بندیں ڈَگار ءَ دَپ
ماں دَپ بُوتگ ۔

یکّ تاوَگ : (یَک ۔ک ۔ تا ۔ وَگ) (س گ) یکّ بیلَرْ ۔ یکّ
تا پگ ۔(2) ہَما کہ تیوگیں روچ ءَ یکّ رَندے ءَ نان پچیت ءُ وارت ۔

یکّ تَب: (یَک ۔ک ۔ تَب) (س گ) ہم تَب ۔ ہم خیال ۔ یکّ
پیم ۔ یکّ ڈَوْل ۔ یکّ وڑ ۔(2) ہَما کہ عادت ءُ ہیل اِش یکّ بہ
بیت ۔ **یکّ تَبیں** : (یَک ۔ تَ ۔ بیں) (س گ) ہم تَبیں ۔ یک
پیمیں ۔ ہم شوریں ۔

یکّ تژ مَگ : (یَک ۔ک ۔ تژا ۔ مَگ) یکّ تژ مَہ ۔ بارَگ ءُ
بُرزیں مَرُدم ۔ بارگ بند ۔ ہَما کہ زَرنڈ نہ اِنت ۔ **یکّ تژ مَگین** : (یَک ۔
ک ۔ تژا ۔ م ۔ گیں) (س گ) بارَگین ءُ یکّ بندیں مَرُدم یا ساہ دار ۔

یکّ تژ مَہ : (یَک ۔ک ۔ تژ ۔ مَہ) بچار : یکّ تژ مَگ ۔

یکّ تک : (یَک ۔ک ۔ تَک) (ن گ) (س گ) یکّ تلیں
سَریگ ۔ یکّ پَٹ ۔ ہَما چیز کہ تک ءَ یکّے ۔

یکّ تَل : (یَک ۔ک ۔ تَل) (س گ) یکّیں تل ۔ پتن ءُ
تنّگ ۔ **یکّ تَل بُوتگ** : (یَک ۔ک ۔ تَل ۔ بُو ۔ تَگ) چیز ے یا
پچّ ءِ اے سَر ءَ تاں دومی سَر ءَ دِرّگ ۔ **یکّ تَل کنگ** : (یَک ۔ک ۔
تَل ۔ کَ ۔ نَگ) چیز ے ءَ چہ اے سَر تاں آ سَر تل دیگ ۔(2) دو تَل
یا سے تلان ءَ یکّ تل یا یکّ کنگ ۔ **یکّ تَلی**: (یَک ۔ک ۔
تَ ۔ لی) (ن گ) چیز ے ءِ یکّ تَل بُوتگ ۔ دِرَگ ۔ **یکّ تَلیں** :
(یَک ۔ک ۔ تَ ۔ لے ۔ ن) (س گ) یکّ تَل والائیں ۔ ہَما کہ
یکّ تَل اِنت ۔

یکّ تَند : (یَک ۔ک ۔ تَن ۔ د) (س گ) پَس ءِ جتا بَندگ ۔
یکّ تَندی: (یَک ۔ک ۔ تَن ۔ دی) (ن گ) ہر یکّ پَس ءِ جتا جتا
تند جوڑ کنگ ۔ **یکّ تَندین**: (یَک ۔ک ۔ تَن ۔ دیں) (س گ)
ہَما پَس کہ آئی ءَ را ایوک ءَ تَند کُرتگ ۔

یکّ تَنیل : (یَک ۔ک ۔ تَ ۔ ئے ل) (س گ) یکّیں ساد ءَ
بَندوک ۔

یکّ ٹپّ : (یَک ۔ک ۔ٹپ ۔پ) (س گ) یکّیں ٹپّ ءِ کاری کُتگیں ۔ یکّ گشتان ۔ یکّ برے ۔

یکّ ٹٹ : (یَک ۔ک ۔ٹٹ) (س گ) یکّیں ٹٹ ءَ بندوکیں دَلوت ۔ہم ٹٹ ۔

یک جاگہہ : (یَک ۔جا ۔گہہ) یکّ جاہ ۔ہور ۔

یکّ جاہ : (یَک ۔ک ۔جاہ) (ن گ) ہور ۔ یکّیں جاگہہ ءَ ۔ ہَمراہ ۔ ہَورگ ۔ یکّ مُشت ۔ مُچّ ۔ یکّ جاگہہ ۔ ہَوار ۔ گون ۔ لنچ ۔ لوڑ ۔ سیوَت ۔ جُپت ۔ جم ۔ آلوڑ ۔ پَتّ ۔ پچّی ۔ پیوَند ۔ کُرْومگ ۔ پیوست ۔ **یکّ جاہی** : (یَک ۔ک ۔جا ۔ہی) (ن گ) ہوری ۔پچّی ءَ ۔ہَواری ۔ہَمراہی ۔تپاکی ۔جُپتی ۔ہم بَستگی ۔

یکّ جہانی : (یَک ۔ک ۔جَ ۔ہا ۔نی) (ن گ) کافر ۔بے دین ۔ بدراہ ۔

یکّ چکّ : (یَک ۔ک ۔چک ۔ک) (س گ) گوں یکّیں ہُرجن ءَ ۔یکّیں ژَپّ ۔ یکّ بند ۔(2) یکّیں دمان ءَ ۔زُوتی ءَ ۔ یکّ پارَگی ۔

یکّ چین : (یَک ۔ک ۔چے ن) (س گ) ہَما دَلوت کہ سال ءَ یکّ رَندے آئی پژم ءُ مود چِنگ بہ بیت ۔

یکّدار : (یَک ۔ک ۔دا ۔ر) (ن گ) یکّدار ۔ ماہیگ کُشیں کسانیں راچِن ءِ ذاتے کہ چہ یکّدارے ءَ دَرچِنگ ءُ جوڑ کنگ بیت ۔ یکّدار ۔ اَلکین ۔بسولی ۔(2) وڑبندَگ ۔ یکّدارے ءِ گوں دومی ءَ کَش ماں کَش بُوَنگ ۔ **یکّدار ءِ مُشگ** : (ک گ) یکّدار ءِ چلّ ءُ موش کنگ ۔ یکّدار ءِ صاف کنگ ۔ **یکّدار ءِ ناسَگ** : (ک گ) یکّدار ءِ بُرز ءَ کشّگ ءُ چلّ ءُ موش کنگ ۔

یکّ دَپ : (یَک ۔ک ۔دَپ) (س گ) ہم وار ۔برابر ۔ نزّیک ۔یدّپ ۔ ہم تَوار ۔(2) ہَما کہ دَپ ئے یکّے ۔

یکّ دَژنز : (یَک ۔ک ۔دَژن ۔ز) (ج گ) یکّ دَژنزے ۔ تُشے ۔پہ آرتیںک ءَ ۔بازگمگ ۔

یکّ دَست : (یَک ۔ک ۔دَس ۔ت) (ن گ) مُنڈ ۔(2) (س گ) یکّ کَش ءَ ۔ مُدام ۔(3) تپاک ۔ تپاکی ۔ (4) تچک ۔ راست ۔برابر ۔

یکّ دِل : (یَک ۔ک ۔دِل) (س گ) یکّ سِتک ۔ہم پتّ ۔ تپاک ۔ہمراہ ۔سنگت ۔دوزواہ ۔

یکّ دَم : (یَک ۔ک ۔دَم) (س گ) زُوت ۔ ہَما دمان ءَ ۔ دموئی دم ۔ **یکّ دَمان** : (یَک ۔ک ۔دَ ۔مان) یکّیں دمان ۔زُوّت ۔ اِشتاپ ۔رَسگ ءَ ۔

یکّ دوچ : (یَک ۔ک ۔دو ۔چ) یکّ پیمیں دوچ ۔ یکّ رَنگ ءَ دوچ کُرتگیں یا دوتلگیں ۔ یکّ رَنگیں دوچ ۔

یکّ ڈکّ : (یَک ۔ک ۔ڈک ۔ک) تیزیں اَزباب یا ہتیار کہ یکّیں ڈکّ ءَ بہ سند بیت ۔ یرّ د ۔(2) سکّ تیز ۔(3) دیم گوش ۔(4) ہم دَست ، پَتّ ۔ہم صلاح ۔ یکّ جاہ ۔تپاک ۔ **یکّ ڈکّ کنگ** : (یَک ۔ک ۔ڈک ۔ک ۔کَ ۔نگ) یکّیں ڈکّ ءَ کُشگ ۔گوں یکّیں ڈکّ ءَ کار ءَ کنگ ۔ یکّ پارگی ۔یکّیں رَند ۔ **یکّ ڈکّی** : (یَک ۔ک ۔ ڈک ۔کی) یکّ پارگی ۔(2) دیم گوشی ۔جورجوابی ۔ **یکّ ڈکّیں** : (یَک ۔ ک ۔ڈک ۔کیں) (س گ) دیم گوشیں ۔جورجوابیں ۔(2) تیزیں ءُ بُرّوکیں ازباب ۔

یکّ ڈِنگ : (یَک ۔ک ۔ڈِں ۔گ) ضِدّی ۔ یکّیں حبر ءِ سَرءَ اوشتگ ۔(2) ناراست ۔ چوٹ یا چوٹیں ۔ **یکّ ڈِنگ ءَ اوشتگ** : میلانک بُوَنگ ۔ اوشتگ ءُ نہ رَوگ ۔ یکّوئی اوشتگ ۔ **یکّ ڈِنگ ءَ دارگ** : یکّیں گپّ ءِ دارگ ۔ضِدّ کنگ ۔ نہ مَنگ ۔

یکّ ڈوَل : (یَک ۔ک ۔ڈوَ ۔ل) (ج گ) ہم رَنگ ۔ یکّ پیم ۔ یکّ وڑ ۔ہم شکل ۔یرّاہ ۔ یکّ گونگ ۔یرّنگ ۔ یکّ بُرّ ۔ہم دُژوشم ۔

یکّ ذات : (یَک ۔ک ۔زات) (س گ) ہور ۔(2) یکّ رَنگ ۔یکّیں وڑ ءَ ۔(3) ذات ءُ زُریات ءَ یکّیں ۔

یکّ راہ : (یَک ۔ک ۔را ۔ہ) بچار : یرّاہ ۔

یکّ راہی : (یَک ۔ک ۔را ۔ہی) بچار : یرّاہی ۔

یکّ رِد : (یَک ۔ک ۔رِد) (س گ) ہم رِد ۔قطار ۔رِد ءِ سَرءَ ۔

یکّ رَشت : (یَک ۔ک ۔رَش ۔ت) (س گ) یکّیں تاچ ءَ ۔ ہَما دمان ءَ ۔زُوت ۔

یکّ رَنگ: (یَک ۔ک ۔رَں ۔گ) (س گ) یرّ رَنگ ۔ یکّ پیم ۔ یکّ ذات ۔ یکّ گونگ ۔ یکّ وڑ ۔ یکّ ڈ وَل ۔ یکّ شکل ۔ یکّ شَلہ ۔**یکّ رَنگی** : (یَک ۔ک ۔رَن ۔گی) یکّ وَڑی ۔ یکّ پیمی ۔

یکّ رَنگیں : (یَک ۔ک ۔رَن ۔گیں) (س گ) یک پیمیں ۔ہم گونگیں ۔ہم شکلیں ۔ہم دڑ وشمیں ۔

یکّ ریچ : (یَک ۔ک ۔رِے ۔چ) (س گ) دَڑ چک ءِ یکّ ٹپّ ءِ بر ۔(2) ہم دپی ۔یکّیں وڑ ۔

یکّ زُبان : (یَک ۔ک ۔زُ ۔بان) (س گ) ہم زبان ۔یکّیں زبان ءِ گشوکیں مَردُم ۔(2) ہما کہ وَتی زبان ءَ نہ بجّیت ۔قول ءِ پکّائیں مَردُم ۔وَتی حبر ءِ سَرءَ اوشتوک ۔

یکّ زَرد : (یَک ۔ک ۔زَ ۔رد) گوں اَولی ڈ کّ ءِ کاری کُتگیں ۔اَولی ڈَک ءِ مُرتگیں ۔

یکّ سالی : (یَک ۔ک ۔سا ۔لی) (ن گ) ہما شَریک داری ءِ سودا کہ یکّ سالے ءِ ہاتر ءَ کنگ بہ بیت ۔

یکّ سَر : (یَک ۔ک ۔سَر) (س گ) ایوک ءُ تہنا ۔ یکّ تنیائیں مَردُم ۔**یکّ سَر ءُ یکّ شاح** : ہما کہ تہنا ءُ ایوک اِنت ۔ یکّ تنہائیں مَردُم ۔ہما مرد کہ کس ءُ آزیز ئے مہ بیت ۔ بے اولاد ۔ بے وارِث ۔

یکّ سَر ءُ یکّ شاحیں : (س گ) تہنائیں ۔ ایوکیں ۔(2) بے اولادیں ۔ بے وارِثیں ۔ بے کَس ءُ کُوئیں ۔ **یکّ سَریں** : (یَک ۔سَ ۔ریں) (س گ) ایوکیں ۔تہنائیں ۔ بے ہمراہیں ۔

یکّ سیتی : (یَک ۔ک ۔سے ۔تی) (ن گ) جُگ ءَ بہ طاقتوریں کائیگر ءِ نیمگ ءَ زیادہ کنگ ءُ سیت یا ساد بہ کائیگر ءِ گُٹّ ءَ بندگ تاں کہ جُگ بہ کمزوریں گوک ءِ سَرءَ سُبکّ بہ بیت ۔ پدگ ۔

یکّ شَل : (یَک ۔ک ۔شَل) یشّل ۔یک وَڑ ۔**یکّ شَلیں** : (یَک ۔ک ۔شَ ۔لیں) (س گ) یک رنگیں ۔ یک وڑیں ۔ یک پیمیں ۔

یکّ شَلوار : (یَک ۔ک ۔شَل ۔وار) (س گ) یکّیں پیرُک ءُ بُن پیرُک ءِ اولاد ۔

یکّ شَمبے : (یَک ۔ک ۔شَم ۔بے) (ن گ) ہفتگ ءِ اَوّلی روچ ۔

یکّ صَد : (یَک ۔ک ۔سَد) (ن گ) نوَد ءُ نوہ ءُ دِگہ یکّے ۔

یکّ قالِب : (یَک ۔ک ۔قا ۔لِب) یکّ وڑ ۔ یکّ تب ۔یکّ پیم ۔

یکّ قَدّ : (یَک ۔ک ۔قَد ۔ د) (س گ) ہم قَدّ ۔ہم سند ۔ہم کساس ۔ یکّ گچّ ۔**یک قَدّیں** : (یَک ۔قَد ۔دیں) (س گ) ہم قدّیں ۔ہم کساسیں ۔ہم گچّیں ۔

یکّ قطار : (یَک ۔ک ۔قَ ۔تار) (س گ) ہم رِد ۔یکّے دومی ءِ پُشت ءَ ۔

یکّ کُپت : (یَک ۔ک ۔کُپ ۔ت) (س گ) ہما چیز کہ یکّ کَش بہ بیت ءُ یکّ کُپت ئے بُرزءَ بہ بیت ۔

یکّ گچّ : (یَک ۔ک ۔گچ ۔چ) (س گ) یکّ قَدّ ۔ یکّ کساس ۔ برابریں ۔دَپ وارتگیں ۔بَرابر ۔**یک گچّیں** : (یَک ۔گچ ۔چیں) (س گ) ہم قدّیں ۔ہم کساسیں ۔ برابریں ۔

یکّ کَرّ : (یَک ۔ک ۔کَر ۔ر) (س گ) یکّ نیمگ ۔ یکّ گوُر ۔ پُشت تِر ۔ یکّ پلّو ۔ **یکّ کَرّی** : (یَک ۔ک ۔کَر ۔ری) یکّ نیمگی ۔ یکّ پلّوی ۔

یکّ کَشّ : (یَک ۔ک ۔کَش ۔ش) (س گ) یکّ پیم ءَ ۔ یکّ رِدءَ ۔ یکّ وڑ ءَ ۔یشّل ۔

یکّ کَش : (یَک ۔ک ۔کَش) (س گ) یکّ پہنات ۔(2) مُدام ۔مُدامی ءَ ۔بُنگ ۔

یکّ کُنڈ : (یَک ۔ک ۔کُن ۔ڈ) (س گ) یکّ کُنڈے ۔ یکّ کُچے ۔ یکّ پلّوے ۔ یکّ پہنادے ۔

یکّ گرنچ : (یَک ۔ک ۔گرِن ۔چ) (س گ) ہمگرنچ ۔یکّے دومی ءَ بندوک ۔**یک گرنچیں** : (یَک ۔گرِن ۔چیں) (س گ) ہم گرنچیں ۔ بندوکیں ۔ پیوستیں ۔

یکّ گوُر : (یَک ۔ک ۔گوُ ر) (س گ) یکّ پہنات ۔ یکّ نیمگ ۔ یکّ پلّو ۔

یکّ گونگ :(یَک۔ک۔گو۔نگ) (س گ) یکّ پیم ۔ یکّ ڈوَل ۔ یکّ رَنگ ۔ ہم گونگ ۔ ہم رَنگ ۔ ہم دُرُشم ۔ **یکّ گونگیں** : (یَک۔گو۔نَ۔گیں) (س گ) ہم رنگیں ۔ ہم دژ وشمیں ۔ یک وڑیں ۔ یک پیمیں ۔

یکّ لَٹّ : (یَک۔ک۔لَٹ۔ٹ) (س گ) سیدھا۔ تچک ۔ (2) (ن گ) ڈُہل ءِ جَنگ ءِ قسمے ۔ **یکّ لَٹّی** : (یَک۔ک۔لَٹ۔ ٹی) (ن گ) ڈُہل ءِ جَنگ ءِ وڑے ۔

یکّ لَس : (یَک۔ک۔لَس) (س گ) یکّ پیم ۔ یکّ ڈوَل ۔ یکّ وڑ۔ ہم لس ۔

یکّ لوڑ : (یَک۔ک۔لوڑ) (س گ) آرت ءَ ترّ کنگ ءُ بےلیس ءَ پچّگ ۔

یکّ لَہو : (یَک۔ک۔لَ۔ہُو) (س گ) تچک ۔ راست ۔ ہما کہ دِگہ شاخ ءُ کُنڈے نیست ۔

یکُّم : (یَک۔کُم) (ن گ) یک ۔ حساب ءِ رُوءِ اَوَلی ۔

یکّ مَرگ : (یَک۔ک۔مَر۔گ) چیزے ءِ انچو للگ کہ للگ ءِ شرط ءَ مَرُدم یا ساہ دار بہ مِریت ۔ یکّ زَد ۔ یزّد ۔ **یکّ مَرگ کنگ** : (یَک۔ک۔مَر۔گ۔کَ۔نگ) گوں اَوّلی ڈَکّ ءَ کُشگ ۔ یکّ زَد کنگ ۔

یک مُشت : (یَک۔مُش۔ت) (س گ) یکجا گہہ ۔ یک دم ۔ یک برا ۔

یکّ نَلی : (یَک۔ک۔نَ۔لی) (ن گ) یکّ نلی ئیں تُوپکے ۔ (2) ہما کہ نل ئے یکّے بہ بیت ۔

یکّ نیمگ : (یَک۔ک۔نےِ۔مَگ) (س گ) یکّ کرّ ۔ یکّ گوَر ۔ یکّ پلّو ۔ یدّیم ۔ **یکّ نیمگی** : (یَک۔ک۔نےِ۔ مَ۔گی) (ن گ) یکّ گوَری ۔ یکّ کرّی ۔ یکّ پلّوے ۔ یکّ کرّے ۔ یدّیمی ۔

یکّو : (یَک۔کو) (ج گ) یکّ پیم ءَ ۔ ہر وَہد ءَ ۔ ہمو روچ ۔ یکّا ۔

یکّوئی : (یَک۔کو۔ئی) (ج گ) یکّیں رَنگ ۔ مُدام ۔ یکّ پیم ءَ ۔ پہ دِل جمی ءَ ۔ نہ سستگیں وڑ ءَ ۔ (2) (ن گ) تہنائی ۔ ایوکی ۔ (3) تپا کی ۔ ہم بستگی ۔

یکّہ : (یَک۔کہ) (ن گ) ایوک ۔ طاق ۔ یکّا ۔ تہنا ۔ تنیا ۔ یکّیں ۔

یکّے : (یَک۔کے) (ج گ) یکّ دانگے ۔ دانگ ۔ طاق ۔ یکتا ۔

یکّ یکّ : (یَک۔ک۔یَک۔ک) (ن گ) ہر یکّے پہ گوَرے ۔ شِنگ شانگ ۔ دانگ دانگ ۔ دَست دَست ۔ شِنگ ۔ تار پہ تار ۔ بند بند ۔ تا تا ۔ تاک تاک ۔ ٹال ٹال ۔ **یکّ یکّ بُونگ** : (یَک۔ک۔یَک۔ک۔بُو۔نگ) (ک گ) جدا بُونگ ۔ دانگ دانگ بُونگ ۔ شِنگ ءُ شانگ بُونگ ۔

یکّے پچّے : (یَک۔کے۔پَچ۔چے) (ج گ) یکّے یا پچّے ۔ کمّک ۔

یکّ ہزار : (یَک۔ک۔ہَ۔زار) (ن گ) حساب ءِ رُوءِ دہ صد ۔

یکیم : (یَہ۔کی۔م) (ن گ) دِل جم ۔ (2) نااُمیت ۔

یکّ مَن : (یَک۔ک۔مَن) (ن گ) دوازدہ سیر ۔ دان ءِ کیلگ ءِ کچّے کہ دوازدہ لپّ اِنت ۔ دوازدہ لپّ ۔

یکُّٹ : (یَک۔کُٹ) (ن گ) ہم کُٹّ ۔ ہم توار ۔ (2) بازیں مَرُدم ءِ دَپ ءَ یکّ کنگ ءُ یکّیں حبر ءَ گوشگ ۔

یکّوم : (یَک۔کو۔م) (س گ) یکّ گوم ۔ گیگ ۔ وار ۔ (2) ہما مَرُدم کہ آئی ءِ دِلگوش یکّ نیمگے ءَ بہ بیت ۔

یَل : (یَل) (ن گ) دوست ۔ سنگت ۔ بیلی ۔ ہم راہ ۔ (2) بژاہ دار ۔ (3) نہ ترسوک ۔ دلیر ۔ بہادُر ۔ سَرمچار ۔ مَرد ۔ بڑیں مَرُدم ۔ **یلی** : (یَہ۔لی) سرمچار ۔ گہہ مرد ۔ **یلین** : (یَہ۔لے۔ن) (س گ) سَرمچاریں ۔ بہادُریں ۔ بےترسیں ۔ دلیریں ۔

یلو : (یَہ۔لو) بچار : یلہ ۔

یلوَا : (یَل۔وا) (س گ) یلہ دَپ ۔ بازحبر کنوک ۔ رپّٹوک ۔

یلوہی : (یَلو۔ہی) (ن گ) یلہی ۔ ویلی ۔ ہما کہ پابند نہ اِنت ۔ ہما کہ وَت سَر اِنت ۔

یَلہ : (یَہ ۔لَہ) (ن گ) آجو ۔ بے لگام ۔ ہما کہ نہ بستگ یا نہ گپتگ ۔ ہما کہ ہچّ بندءَ نہ داشتگ ۔ وَیل ۔ یلوْ ۔ آزات ۔ خَلاص ۔ رَہادَگ ۔(2) خراب ۔وَت سَر ۔(3) بے جان ۔نَرم ۔ڑِلّ ۔ شُل ۔ شُلامگ ۔شُلمب ۔پچّ ۔ **یَلہ بُوتگ** :(یَہ ۔لَہ ۔بُو ۔تَگ) (ک گ) بے کار تَرّگ ۔ رَمبگ ۔سَرءَ کپگ ۔ (2) شُلگ ۔ لگوْشگ ۔ آزاد بُوتگ ۔ دیم پہ وَت بُوتگ ۔(3) چہ بندءَ ہَلاس بُوتگ ۔ **یَلہ دیگ** : (یَہ ۔ لَہ ۔ دی ۔ یَگ) (ک گ) رَمبینگ ۔ سَرءَ کپگ ۔ سَرگوْز کنگ ۔ کلّگ ۔ وِیل کنگ ۔ چگّل دیگ ۔ چُٹّینگ ۔ آزات کنگ ۔(2) موکّل دیگ ۔(3) سُہن دیگ ۔ اِلّگ ۔(4) پُشت ءِ پر کنگ ۔ **یَلّہی** : (یَہ ۔لَہ ۔ہی) (ن گ) یلہ بُوتگ ۔ یلوی ۔ وَت سَری ۔ ویلی ۔ چوَکی ۔لپُوسی ۔(2) ہما مال کہ شَپ ءِ روچ یلہ اِنت ۔(3) ہما مال کہ بندگ ئے پِرنیست ۔ **یلّہیں** : (یَہ ۔ لَہ ۔ ہیں) (س گ) خَرابیں ۔وَت سَریں ۔ چوَک ۔(2) نَرمیں ۔شُردیں ۔(3) بے بَستگیں ۔ پچیں ۔ہما کہ یَلہہ انت ۔(4) بے واہُندیں ۔

یَلہ دِل : (یَہ ۔لَہ ۔دِل) (س گ) لگور ۔ بے دِل ۔(2) ہر چیزءِ دِل ءِ مان بُوتگ ۔

یَلہ چَر :(یَہ ۔لَہ ۔چَر) (س گ) ہما دَلوَت کہ یَلہ اِنت ۔ہما کہ بندگ ئے پِر نہ اِنت ۔ (2) سَر یَلّہیں مَردُم ۔ لپُوس ۔ شِترتَگ ۔ گِیڈیا بانی ۔چلنڈ ۔یلہ گرد ۔ لچر ۔لفنگا ۔لنڈر ۔ وانڈہ ۔ **یَلہ چَری** :(یَہ ۔ لَہ ۔چَ ۔ری) (ن گ) سر یلہہ ۔ شِترتگی ۔ یلہ گردی ۔ وت سری ۔ لوفری ۔سُبکّی ۔ **یَلہ چَریں** :(یَہ ۔لَہ ۔چَ ۔ریں) (س گ) سَریلہیں ۔ وت سریں ۔شِترتگیں ۔لوفریں ۔کم شرفیں ۔ بے عزّتیں ۔سُبکّیں ۔

یَلہ سَر :(یَہ ۔لَہ ۔سَر) ہما کہ ہچّ بندءَ نہ داشتگ ۔(2) شَپ دَست ۔ وَت سَر ۔ وَدَگ ۔ یَلہ چَر ۔لُنڈ ۔ **یَلہ سَری** :(یَہ ۔لَہ ۔سَ ۔ری) (ن گ) یلّہی ۔ وَدَگی ۔ بے پرواہی ۔ بے میاری ۔ بے سُدّھی ۔ سرءَ وتی ۔ **یَلہ سَریں** :(یَہ ۔لَہ ۔سَ ۔ریں) (س گ) یلّہیں ۔وَدَگیں ۔ بے میاریں ۔بے پرواہیں ۔ یلہ چریں ۔بے سُدّھیں ۔

یَلہ گرد : (یَہ ۔لَہ ۔گَر ۔د) بچار : یلہ چرّ ۔

یَلہ مچ : (یَہ ۔لَہ ۔مچ) (س گ) ہما شِنکّ یا گوْرَگ کہ آئی ءَ پہ مچگ ءَ بندءُ بوج پِر نیست ۔(2) ہما شِنکّ کہ پہ مچگ ءَ ہر وَہدَمات ءَ چیر اِنت ۔

یلی بند :(یَہ ۔لی ۔بَن ۔د) (ن گ) چادِرءَ انچوش بندگ کہ چادِر سرءِ ین پُشت ءُ کوپگ سَرءَ ہم مان بہ تَرّیت ۔(2) کاٹارءِ ہما پوست کہ کوپگ ءِ ایر بیت ۔

یں :(ی ۔ں) (ک ک) لبزانی گُڈ سَر کیت ءُ آہانی معناہاں چوش گیش کنت ۔شَرّ : شَرّیں ۔واب : وابیں ۔مَرّ : مَرّیں ۔گوْاپ : گوْاپیں ۔

یَہ : (یَہ) (ب گ) حیرانی ءِ دَرنگازی ۔ یاہ ۔ یئے ۔

یَہت : (یَہہ ۔ت) (ک گ) یاہت ۔ آہت ۔ آتک ۔ اَتک ۔ اَہت ۔

یَہتگ : (یَہہ ۔تگ) بچار : اَتکگ ۔

یَہُود : (یَہ ۔ہُود) (ن گ) جہود ۔عبرانی ۔اسرائیلی ۔

یَہُودی : (یَہ ۔ہُو ۔دی) بچار : یہود ۔

یَہ یَہ : (یَہ ۔یَہ) (گ گ) بُزءُ پَساں آپ وارینگ ءِ توار ۔

یئے : (ی ۔ے) (ب گ) حیرانی ءِ دَرنگازی ۔ یاہ ۔ یَہ ۔